Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ECCLESIASTICI
Liber Unus.

AUCTORE

ROBERT
S. R. E. CARDINALI
BELLARMI

SOCIETATIS JESU.

Acceſſit Dissertatio Philologica & Historica Philippi Lab
Societatis Presbyteri Theologi, ſuper iiſdem Scriptori

Inſuper Supplementum *de Scriptoribus vel Scriptis Eccleſiaſticis*
omiſſis ad Annum 1460. *vel ad Artem Typographicam inve*

Editio omnibus emendatior, Supplementis, ac pluribus Indicibus nunc pri

OPERUM
Tomus Septimus.

VENETIIS, MDCCXXV

Apud Christophorum Zane, ſub ſigno S. Ignatii.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVI

Digitized by Google

Digitized by Google

PRÆFATI

AD LECTORE

ANTE annos circiter quadraginta, cùm me ad Saci
giam in Scholis explicandam compararem; in l
terum Scriptorum non indiligenter incubui;
rum doctrinam haurirem, tum ut legitima, &
opera à falſis, & ſuppoſititiis ſepararem. Itaque
lum de Scriptoribus Eccleſiaſticis, addita cenſur
bam, quæ illorum opera eſſent certa, quæ dubia
feſtè ſuppoſititia.. Hic meus liber me partim neſciente, partim
te, & prohibente, ad manus multorum devenit. Quare ne fortè
meum in lucem edatur imperfectus, & mutilus, ut ſolent ejuſm
quenter emitti; eum in hac mea ultima ætate recognovi, expoli
atque in lucem dare conſtitui, ut vel communi utilitati deſerviat
inemendatus, & imperfectus neminem offendat. Propoſitum au
hoc opere fuit, non omnes omnino Scriptores in Catalogum redig
tantùm, qui de rebus Eccleſiaſticis quoquo modo tractant. Itaqu
Ethnici, & qui de rebus tantùm profanis, aut etiam honeſtiſſim
ſed politicis, & humanis agunt, quales ſunt legum Civilium
Philoſophi, Medici, Oratores, Poetæ, Hiſtorici, Mathematici, l
Catalogo non habebunt. Ac ne omnes quidem Scriptores Eccleſiaſti
Catalogum pertinebunt, ſed illi ſolùm, quorum opera adhuc ſup
rimi enim ſunt Scriptores optimi, quorum opera perierunt. Quos
terit Lector apud ſanctum Hieronymum, Euſebium, Gennadium,
dorum, Photium, Honorium, Sigebertum, ac Trithemium fac
Denique non omnes Scriptores Eccleſiaſtici, quorum libri extant,
meo ponentur: ſed ii tantùm, qui ab anno milleſimo quingenteſim
ſti adventum, uſque ad annum Chriſti milleſimum quingenteſim
Moſe primo Scriptore Eccleſiaſtico uſque ad noſtrum ſæculum, ſa
cleſiaſticæ laude floruerunt. Omiſi enim Scriptores noſtri ſæculi
nulli, aut pauci, aut obſcuri ſint; ſed quòd penè innumerabiles ſi
noti hominibus doctis; & quòd nulli ſint libri quod ſciam, illis fa
ti, ob quorum diſcretionem à legitimis, & germanis, hunc labore
ego ſuſcepi. Si quis tamen cupiat hos etiam auctores cognoſcere,
tonium Poſſevinum noſtrum, qui in ſuo apparatu Sacro tribus tomi
Scriptores penè omnes, veteres, & recentiores, per alphabeti ordin
ravit. Quia verò in hoc Catalogo ſolius temporis rationem habui
Theologos cum Juris Canonici peritis; & hiſtoricos Eccleſiaſticos
ribus, & Poetis ſacris: propterea ad majorem lectorum commodit
jeci Indices decem, præter Indicem Alphabeticum, qui ad finem
nitur. *In primo* Indice erunt Explanatores ſacræ Scripturæ. *In ſecu*

Digitized by Google

epiſtolæ, quæ ſub nomine Pelagii ſecundi Pontificis habetur, poſt quintam Synodum generalem. Erat enim tunc Sanctus Gregorius Pelagii Papæ Diaconus, eumque juvabat in chartis Eccleſiaſticis, ut Hieronymus Damaſum. Conſtat etiam epiſtolam Alexandri III. Pontificis ad Soldanum Iconii, non ab Alexandro, ſed à Petro Bleſenſi fuiſſe compoſitam. Quod idem de multis aliis affirmare poſſumus.

PHILIP-

PRÆFATI

AD LECTOREI

JAM pridem tibi, Chriſtiane Lector, ex antiquis mei
bus depromptam adorno Bibliothecam univerſalem S
omnium, ſive Sacrorum, ſive Profanorum, in tres
ſtributam. I. Ab orbe condito ad Chriſti Domini n
num. II. Ab eodem Servatoris noſtri ortu ad MD.
ſtianæ annum. III. Ab eodem MD. anno, ſi Deus v
annuerit, ad noſtram uſque ætatem. Qua auten
hancce illius vaſtiſſimi operis brevem particulam à reliquo veluti
junctam prælo ſubjecerim, tibique nunc evolvendam, ſtudiis omn
ficaturus, obtulerim, paucis ſi legere vacat expediam.

Celeberrimus Regis Reginæque Galliarum Architypographus
Scriptoribus Eccleſiaſticis ab Eminentiſſimo S. R. E. Card. Roberto I
conſcriptum, typiſque ſæpius, nec una in urbe, excuſum, parabat
tùm, quintùmve recudere ab aliquot ſordibus, (quæ, poſt prim
nem, cui anno MDCXVII. Magnus Sirmondus, à Romana pro
verſus, ejuſdem Cardinalis rogatu, induſtriam ſuam addixerat, i
rectorum coaluerant) quantum fieri liceret, purgatiſſimum.

Quod ubi conſilium accepi, laudare non deſtiti; meamque ultro
tuli; ut ſingula quæque folia è prælo recentia legerem, ſummaque a
emendarem: ne opuſculum illud, quod haud ſatis ſcio, an alterum h
temporibus extiterit fructuoſius, & ſtudioſorum omnium profectui ac
tius, Typographicarum operum ſocordia fœdatum, in Lectorum,
nulli queſti fuerant, detrimentum verteretur. Cùm verò ea ſit inger
indoles, ut facilè ad imitationem accendatur; ac turpe videri ſoleat
convivium, modò tibi facultas non deſit, accedere ἀσύμβολον, ex a
illius lectione in eam ego quoque deveni mentem; ut de iiſdem, q
ratus Eccleſiæ Princeps illuſtraverat, Eccleſiaſticis Scriptoribus
meam, veluti ſymbolam, in medium proferrem; & Doctorum In
que, ſive cenſuræ, ſive profectui, conſilio minimè, ut arbitror, re
do, exhiberem.

Ne quis tamen exiſtimet me hìc actum egiſſe: quid ad Bellarmini i
adjecerim, quem mihi finem in Diſſertatione hac Philologica atqu
propoſuerim, quamquam ex utriuſque operis collatione obſcurum
poſſit, pro more apud recentiores recepto, quàm fieri poterit breviſſim

I. Diligenter cavi, ne quid repeterem ex iis quæ apud Bellarminun
modè poſſunt, nec caſtigatione aut illuſtratione majori indigent. Q
tem in pleriſque ſectatus prætermiſit, ad Chronologiam, Hiſtoriam,
que ſectam ſpectantia, ea ex meis, aliorumque eruditorum obſervati
neglexi, ejuſque & aliorum errata interdum correxi; Græcorum Patr
nes Græco-Latinas, cæterorumque Scriptorum perfectiſſimas quaſqu
periori ſæculo dum ſcriberet Bellarminus nondum prodierant, ſolerte
ſtudui; ut ſi aliud nihil, certè hinc diſcas, quibus librorum editionibus
cam tuam locupletare; quos ipſe, ut uberiorem fructum feras, legere

§ 3

Digitized by Google

hæc, cùm omnia opera in unum corpus redacta ſunt, id obſervavi, editionemque præſtantiſſimam ſequutus catalogum operum uno pluribusve voluminibus contentorum explicui: cùm verò variis in locis, temporibus, formiſq; excuſa ſunt, ac velut Abſyrti membra hinc atque inde diſperſa, in totidem numeros diſtinxi, ut in Euſebio, Photio, Anaſtaſio, ſimilibuſque deprehendes. Poſtremò tandem, cùm in operibus illis dubium aliquod aut ſuſpectum, ſuppoſititium, aut planè ſpurium, occurrit, monere Lectorem non prætermiſi; & Criticorum recentium, præſertim Riveti, Coci, Perkinſii, Toſſani, Gherardi, Aubertini, Hottingeri, Mareſii, ſimiliumque Heterodoxorum, inſcitiam ſæpiſſimè ſuggillavi, acrique nonnumquam aceto defricui: cùm ſcilicet ignorantiæ comitem adjunxit ſe in Catholicam Dei Eccleſiam, (quam petulantiſſimè ex iis quidam Romanam Meretricem vocare non ſunt veriti) ejuſque clariſſimos defenſores Baronium, Bellarminum, Perronium, &c. impietas atque impudentia.

* IV. Denique ſuam cuique Tomo coronidem impoſui Cenotaphium ſcilicet Joannæ Papiſſæ, à Mareſio, ſimilibuſque Onochronis nebulas Soli offundentibus, ex Utopia revocatæ, everſum, funditusque dirutum demonſtratione Chronica ineluctabili, ex ſolis ſæculi noni coætaneis ſcriptoribus contexta; & Diatribam de Aimoino Floriacenſi Hiſtoriæ Francicæ Authore, ejuſque Continuatore & interpolatore Monacho S. Germani Pariſienſis. Quæ duo ab inſtituta de Scriptoribus Eccleſiaſticis Diſſertatione non abludunt.

Tu Lector vale, & fave. Additiones, quas præli per biennium & menſes aliquot mora ſubinde peperit, ſuis locis inſere, & calami ductus malè tornatos, operarum Typographicarum, & oſcitantis interdum ἐπανορθωτοῦ lapſus emenda atque excuſa. Cætera enim de ratione agendi cum Hæreſiarchis, eorumque catulis hæreticorum dogmatum doctoribus φρενάπαταις, Satanæ primogenitis, ex Chriſti Domini, Apoſtolorum, Sanctorumque Patrum diſciplina, præfari non ſinunt chartæ hujus anguſtiæ.

Æternitatem cogita quiſquis ſapis.
Deo placere: Dein juvare proximos:
Eccleſiam protegere: proterere hæreſes;
Hic finis eſto, hæc meta ſtudiorum omnium.

---

* Id omiſimus ne mirum in modum hoc Volumen excreſceret; & quia ad notitiam Scriptorum Eccleſiaſticorum penè minimum confert. Alterius fortaſſis laboris & Voluminis coronidem faciet.

AUCTO-

PRÆFATI
AD LECTORE

POLLICEBATUR ab aliquot annis Vir doctiſſimus circa materiam S
cleſiaſticorum Philippus Labbeus Societatis Jeſu, ſpecialem Diſſertation
ribus Eccleſiaſticis, quos Robertus Bellarminus non attigerat. Hoc far
vir laborioſiſſimus, qui multa ad id Opeus collegerat: vel morte intercep
ribus aliis ad commodum Rei Litterariæ occupatus negotiis ac ſtudiis. A
compleviſſet! haberemus haud dubium, conformem ſpei noſtræ operam
dinatam, eruditam, perfectam; qualia ſunt penè omnia profecta à tanto
tas atque ampliſſimas excuſſerat Bibliothecas, Gallicas potiſſimùm, cui
aliquantæ æſtimationis Scriptor ignotus eſſe poterat; imò nulla ferè cuj
ptoris impreſſio. Cùm itaque hoc Opus nobis deeſſet, venit in mentem mihi, colligere atque
Notas, quas lectitando variis ex locis collegeram, ad privatum commodum, juvandamque in
cùm volverem anxius ac revolverem, addidit ſtimulos vacillanti Amicus quidam meus, quo t
admovi manum operi, apud me cum blattis manſuro, uti ſtatueram. Fateor ob innumeram Sc
ritudinem, ſingulos à me non attingi, quis enim id poſſit? Maximè ſæculis xv. xvi. xvii. ubi
bis Chriſtiani Natio eſt, quæ non Authores pepererit, ad ingens volumen Nomenclatura ſola
ſet igitur hoc propoſitum laborioſum ſimul ac ſuperfluum, quin & impoſſibile ſucceſſu, quoc
Nævisque ob locorum diſtantiam, impoſſibilemque totius Chriſtianiſmi notitiam, ſcaterer:
tam paginam Docti, ac Multi hujus temporis Critici reperiſſent. Omiſſis igitur ſequioribus Ec
ordior ab ejus ortu, progreſſurus uſque ad ſæculi xv. medium vel circiter, quo Typographica
pam ſummo Doctorum omnium bono prognata eſt, quo maximè tempore ceſſant in antiq
Cathedralium, Academiarum, Abbatiarumque Bibliothecis Manuſcripti Codices, quos in
locis excuſſi. Non tango Scriptores Eccleſiaſticos, quos Bellarminus & Labbeus recenſent, n
ne, nempe vel quia ſæculo aut loco non ſuo collocati ſunt, quod corrigendum fuit: vel quò
illorum Opera mihi cognita ſunt, quæ temporibus illorum nondum lucem aſpexerant, quo
fuit; vel denique ob nonnulla Manuſcripta, quæ mihi Latinas potiſſimùm volventi Bibliotheca
in itineribus paucis ad id ſuſceptis. Cæteros de quibus nihil mihi novum dicendum occurrit, ir
Quantum porrò ad alios, quorum apud ipſos ſilentium, paucis perſtringo, ut Opuſculi nom
Si enim tentaſſem uniuſcujuſque Scriptoris recenſere patriam, ſtudia, occupationes, conditi
fortunas, annos vitæ, & alias quaslibet hujus ſtadii circumſtantias: quilibet Scriptorum, vc
plurimi, ſeorſim uni Opuſculo huic æquali ſuffeciſſent. Tantumque abeſt, ut hæc ſcribendi ra
grata fuiſſet, vel Amico rem à me hanc expoſcenti; quin plures ab Opuſculo legendo abſtinu
ergo multa complector, & ea diſpoſitione quæ commodiſſima omnibus ſemper viſa eſt, juxt
ſæculorum & annorum in ſæculis. Si quid aliquando tantiſper ab hoc ordine diſcrepar, ut A
torum poſt paucos annos ſequatur, quem totidem annis præcedere debuerat: id parcendum pro
quam minimi vel nullius momenti in Chronologia. Adjeci multos Auctores hucuſque inco
eorum Operibus Manuſcriptis, in quibus lateant Bibliothecis: ut ſi quando Docti velint illos
bris oblivionis, poſſint id facere, reſcientes, ubinam gentium inveniantur. Nullus etenim
multa etiam manuſcripta Opera ſint, longè præſtantiora multis, quæ ſæpiùs impreſſa ſunt. De
las criticæ partes in paucis Scriptoribus excuſſi, ut in Sancto Methodio Pataranſi Epiſcopo,
verno Epiſcopo Pariſienſi, & aliis, utpote neceſſarias ad hoc ut unicuique ſuum redderetur.
egiſſem, ſi de clarioribus Eccleſiæ Doctoribus Origene, Auguſtino, Ambroſio, Hieronymo,
ſem, à quibus abſtinui. Omnia porrò Compendio & clarè abſque verborum phalera. Demum
piùs allegata ſunt, Collectanea ſæculo ſuperiori & præſenti evulgata, continentia veteres Ecc
ctores plurimos, quibus multum Eccleſiæ Doctiſque commodum allatum fuit, quorum hæc
Bibliotheca Sanctorum Patrum variis tomis in folio Pariſiis potiſſimùm, Coloniæ, & Lugdun
no 1677. impreſſa apud Aniſſonios fratres. Auctaria illius Duo, edita curis Franciſci Combefi
Græco-latina Pariſienſi annorum 1648. & 1672. Collectaneum inſcriptum, *Geſta Dei per Franc*
Hannoniæ impreſſum duobus tomis in folio, cura Joannis Bongarſii. Collectaneum variarum
num in Orientem anno 1569. Baſileæ in folio impreſſum. Collectaneum Scriptorum Hiſtoriæ B
riis tomis, in folio Pariſiis ab anno 1648. & ſequentibus, ex Typographio Regio impreſſum
varia Hiſtoricorum Germaniæ, à variis compacta Scriptoribus diverſorum temporum, à Joanne
Chriſtiano Urſtiſio 1585. Marquardo Frehero 1602. 1603. &c. Collectaneum Auctorum qui de
Eccleſiaſtica atque temporali ſcripſerunt, procuratum à Melchiore Goldaſto viro cæteroquin d
hoſte maximo Romanorum Pontificum. Collectaneum Antiquarum Lectionum Henrici Can
ſex tomis Ingolſtadii anno 1601. & ſequentibus. Collectaneum Hiſtoricorum Franciæ quinque
Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſy anno 1636. & ſequentibus, curis Andreæ Ducheſnii. It
corum Normanniæ in folio, ibidem anno 1619. ab eodem. Nova Bibliotheca Manuſcriptorum
lippi Labbei duobus tomis in folio anno 1657. apud eumdem Cramoſium. Spicilegium D. L
tomis tredecim in 4. Pariſiis impreſſum. Miſcellanea Stephani Baluzii, cum Analectis Joann
Ordinis Divi Benedicti, impreſſa Pariſiis in octavo, variis tomis apud Franciſcum Muguet

Digitized by Google

appellarem, ex his etiam quos aut Calviniſtas, vel Hæreticos appellat vulgus. Licèt enim improbem omnem Hæreſim, Sectaſque omnes ab Orthodoxa noſtra alienas execrer: non poſſum tamen arridere iis Scriptoribus etiam Orthodoxis, qui egregiè veram Fidem defendiſſe ſe arbitrantur, dum multa probra, convicia, injurias, ironias, aliaque ejuſmodi atræ bilis ſputamenta in Hæreticos ad ſanguinem uſque evomuerint. Tantùm abeſt ut ejuſmodi ſcommata conducant errantibus ad caulas adducendis ovibus; ut inde magis à legitimo Paſtore audiendo alienentur, ab ovili longiùs avocentur; opinenturque non tantùm non eſſe Orthodoxos, ſed nec etiam Chriſtianos, qui mediis his Paganis ac Gentilibus utantur, ad procurandam Chriſtianorum unitatem & Errantium ſalutem. Si quid igitur acerbum in quempiam etiam Hæterodoxum dictum ſit, quod Charitatem vel humanitatem lædat, dictum non ſit. Ingratus autem omninò eſſem, niſi teſtarer, per quos potiſſimùm in hoc Opuſculo colligendo profecerim. Horum unus, Domnus Placidus *Porcheron*, vir eruditus atque humaniſſimus, Bibliothecarius Sancti Germani de Pratis, qui locupletem hanc Bibliothecam quotidianis pro munere ſibi commiſſo ditat acceſſionibus. Hic quidquid in hac ampliſſima Bibliotheca tam manuſcriptum quàm impreſſum fuit, effuſo corde, vultu hilari, manu ſemper aperta obtulit, ingeſſit; ut parem in altero quopiam experiri unquam humanitatem ac bonitatem, vix ſperare audeam. Alter Stephanus Baluzius, celeberrimæ Bibliothecæ Colbertinæ Præfectus, qui tantus quantus, propria etiam manu conſcriptum Syllabum eorum Operum manuſcriptorum, quæ nondum impreſſa ſunt, obtulit, quo novum clareſceret Opuſculum. Effari pauca de illo, grande ſcelus: loqui multa, planè ſuperfluum, cùm nullus in Orbe Litterario tantiſper eruditus ſit, qui Baluzium non noſcat: nulla Bibliotheca quæ libros ab ipſo editos & multitudine & judicio & eruditione inſignes, habere non ambiat, ulniſque ambabus acceptos non amplexetur. Digniſſimus tanta Bibliotheca Cuſtos, digna tanto, tamque erudito Cuſtode Bibliotheca. His paucis contentus, plura ſupprimere, ob amborum modeſtiam cogor. Quæ me prælocutum fuiſſe, ſufficiat.

LECTO-

Digitized by Google

De Methodo atque ratione noſtræ hujus Editi

MONITUM.

LIBRUM de Scriptoribus Eccleſiaſticis ad Sacram Theologiam in Sch
dam, Eminentiſſimus S. R. E. Robertus Cardinalis Bellarminus in ſui p
modum exaraverat. Verùm cùm non una tantùm de cauſſa vir æquè
milis impelleretur, ut fœtum ſuum emitteret, poſtrema ſua ætate recog
litum, adauctum communis utilitatis ergò typis obtulit. Quantam qu
operam in illo vel corrigendo, vel adaugendo navaverit Optimus Pa
libri natura, atque conditio, ut multis in dies ditandus eſſet Supplem
ut locuples fieret, non ætas, non ratio vitæ Auctori ſinebant; u
non videat, idipſum in cauſſa fuiſſe Philippo Labbè ejuſdem ac Bellar
tis Jeſu Presbytero Theologo, ut ſuper iiſdem, quos illuſtraverat Bellarminus, Eccleſiaſtic
ſuam ſententiam proferret; quod præſtitit libro, quem titulo Philologicæ & Hiſtoricæ Di
Scriptoribus Eccleſiaſticis donare voluit. Opus quidem, ſi molem ſpectes exiguum, ſi rerum
magnum, ſi diligentiam, qua exaratum eſt, atque multiplices adjectos Indices, perutile acc
jucundum omnibus neceſſe eſt. In eo autem, quæ caſtigatione, quæ illuſtratione, quæ add
re videbantur, correxit, dilucidavit, ſuiſque locupletavit obſervationibus. Quæcumque tame
re nobis Labbeus exhibuit, nulla vides eſſe præter ea, quæ Auctores recenſitos à Bellarm
ultra cujus fines abire ſua ſibi Diſſertatione Labbeus conſtituerat, ſuique voti compos fuiſſet,
tereeptus explendæ, perficiendæque Eccleſiaſticæ compendiariæ Bibliothecæ aliis ceſſiſſet Spar

Ut ut fuerit in fatis, hinc contigit, ut Bellarmini fœtus in nos defæcatior derivaret,
Sed quid ſatis perfectum expectandum erat in hoc ſcriptionis genere, in quo quiſquis ſcriba
turæ, ſemper Supplemento locum fore certo certius eſt? Haud equidem inficias eo, cùm Bella
modi librum concinnaret pro Theologicis ſuis Scriptionibus, alienam prorſus rem ab Scopo e
ſtrium virorum deperdita opera recenſere; quid enim emolumenti ad poſitivè docendum ex
derantur? Alienam penè multiplices Sacri Veteris Novique Fœderis Verſiones, & Paraphr
re, alienam denique certò, ut ejuſdem cuique Sacro Libro Auctorem vindicaret ſuum, diſſ
ſertationibus adtexere.

Sed licèt hæc, aliaque benè multa ad compendiariam Eccleſiaſticam Bibliothecam comp
neceſſaria, injuria expectaremus poſtularemus à Bellarmino tam arctis limitibus, quos ipſ
rat, coercito, ex quo tamen omnes Eccleſiaſticos Scriptores ab anno milleſimo quingenteſi
ſti Adventum ad ſuum uſque ſæculum libello ſuo comprehendere intenderat, id certè jure e
Auctores, veluti poſtliminio reverſos, in bonis quò poſſet ſuis reſtitutos in publicam luce
Quod etſi qua ſibi licuit ratione egerit, meritiſſimus S. R. Eccleſiæ Cardinalis, ſummis n
duis curis, continuo ſtudio, graviſſimiſque pro Chriſtiana Republica laboribus æquè implic
ſumptus; cùm eorum temporum, quorum enumerare Auctores intenderat, bene multi qua
carum latebris, qua aliqui in ſordibus, qua alii etiam cum blattis deliteſcerent, & mane
cùm epiſtolæ plurimæ Tractatus varii eorumdem, ſed non typis vulgati in reconditioribus
aſſervarentur, quas ille perluſtrare minimè poterat, quidquid ex tam ingenti ſubſidio adj
libello, adjicere unus atque alter adgreſſi ſunt; ut prælaudatus Labbeus, ſupplendo omiſſa
eo percenſitos Auctores; ut Præmonſtratenſis quidam, Supplementum concinnans Auctorum
intactos reliquerant. Ex iis ergo, quæ Labbeus adjecit, quæ ſuppeditavit alter, an non Viro T
perfectum Eccleſiaſticorum Scriptorum Catalogum damus? Minimè audemus penitus aut inf
rere. Non ignoramus, quæ ad Eccleſiaſticam Bibliothecam conficiendam requirerentur, quæ
de Scriptoribus Eccleſiaſticis Bellarminiano libello addita eſſent, Bellarminiani Operis nomen imn
ſciſceret. Hæc id generis aliam fortaſſis diem manent. Modo itaque Bellarmini libellum, Lab
lologico-Hiſtoricam Diſſertationem, & utriuſque Supplementum damus. Quid autem in ha
tione præſtiterimus hic habe.

Principem locum Textui dedimus Bellarminiano, quem abſolutè poſuimus prænotando tan
Nomen Capitulo. In Paragrapho ſequenti, cui præmittitur, DISSERTATIO HISTORICA
ſupra poſitum Authorem pertinentia, excerpta ex Labbeo, qui cùm non temporum ſeriem,
ticum ordinem, ſervaverit, veluti in fruſta à nobis diſcerptus eſt, ut quæque circa unum eun
thorem ſcripta à diverſis conjungeremus. Et quandoquidem multa adauxit Labbeus operi
unum Tomum collegit, ex hoc etiam eæ additiones per nos exceptæ Paragragho ſuo ſu
prænotatis linea, lineæque verbis, quibus inſerenda eſſent ea additamenta, literula, initio
quoque præfixa. Hunc porrò modum adnectendi Labbeo Labbeum ipſum ſequuti ſummus, cùm
quod placuerit ne verbum quidem ejus aut abſcindere, aut immutare, quod neceſſariò faciend
pacto additamenta adnexuiſſemus.

Digitized by Google

rum ordinem, & ſeriem poſterior pagina exhibet.

Hæc operis totius Oeconomia. Utinam non malignè accipiantur quæ in ipſo egimus, quæ cujus ſint diligentiæ, alii norint; quibus malè audire poſſint, plures veremur; an bene quibuſdam accidere, & in charis eſſe, ultra Spem noſtram eſt. Verùm iis, ſi qui erunt, in anteceſſum gratias rependimus.

INDI-

Digitized by Google

VARIORUM SERIES

C*HRONOLOGIA brevis ab Orbe condito ad annum MDCX*
Bellarm.
Regia Epitome Hiſtoriæ Sacræ ac Profanæ reſpondens Chronolog
Auct. Phil. Labbè, cum duobus Indicibus.
Verſus Technici Hiſtoriæ Sacræ ac Profanæ. Eodem Auctore.
Scriptorum Eccleſiaſticorum Abacus Chronologicus. Eodem Auctore.
Obſervationes aliquot, & Kalendarium. Eodem Auctore.
Index Chronologicus Auctorum Eccleſiaſticorum. Ex Supplementi Auctor
Index Explanatorum Sacræ Scripturæ. Auct. Card. Bellarmino.
Index Eorum qui ſcripſerunt adverſus Hæreticos. Eodem Auctore.
Index Theologorum Scholaſticorum. Eodem Auctore.
Index Collectorum, & Expoſitorum Sacrorum Canonum. Eodem Auctore
Index Eorum, qui ſcribunt de Caſibus conſcientiæ. Eodem Auctore.
Index Oratorum Chriſtianorum. Eodem Auctore.
Index Poetarum Chriſtianorum. Eodem Auctore.
Index Hiſtoricorum Eccleſiaſticorum. Eodem Auctore.
Index Chronologorum. Eodem Auctore
Index Piorum Libellorum. Eodem Auctore.
Quinta Oſervatio Philippi Labbè.
Index eorum, qui Epiſtolas ſcripſerunt. Auctore Phil. Labbè.
Index Romanorum Pontificum, Cardinalium, & aliarum Dignitatum.
Auctore.
Index Ordinum Religioſorum. Eodem Auctore.
Index Dignitatum, & Profeſſionum. Ex Auctore Supplementi.
Index Nationum Scriptorum Eccleſiaſticorum. Auct. Philippo Labbè.
Index ſecundùm diverſas Nationes. Ex Auctore Supplementi.
Syllabus aliquot Cognominum ad nomina revocatorum. Auct. Philippo Lab
Indiculus aliquot Eccleſiaſticorum Scriptorum, qui in Editionibus Bellarm.
Sebaſtianum Cramoiſy reperiuntur.
Indices tres Auctorum, qui in Diſſertatione Hiſtorica R. P. Philippi Labb
tur, citantur, emendantur. Nempè
I. *Index Scriptorum, qui mortui ſunt ante annum* MDI.
II. *Index Catholicorum, qui ab anno* MDI. *uſque ad* MDCLX. *vixerun*
III. *Index Acatholicorum, qui ab anno* MDVII. *uſq; ad* MDCLX. *vixeri*
Index Alphabeticus Auctorum, quorum Opera in hoc volumine recenſentur.

Irrepſit ante Indicem Chronologicum paginæ 632. ante alterum paginæ 651. Et tertium paginæ 661. hic error :
plementa, Index &c. Corrige : Ex Auctore Supplementi. Index &c. ut ſequitur.

ribus vel Scriptis Eccleſiaſticis, non v' eſſer cos alcuna contro la Santa Fede Cattolica; & parimente per Atteſtato del Secretario Noſtro, niente contro Prencipi, & buoni coſtumi, concedemo Licenza a *Criſtoforo Zane Stampatore* che poſſi eſſer Stampato, oſſervando gli Ordini in materia di Stampe, & preſentando le ſolite Copie alle Publiche Librarie di Venezia, & di Padoa.

Data li 15. Novembre 1726.

(Carlo Ruzini K. Proc. Ref.
(Andrea Soranzo Proc. Ref.
(Zan Pietro Paſqualigo Ref.

Agoſtino Gadaldini Segretario.

22. Gennaro 1726.
Regiſtrato nel Magiſtrato Eccellentiſs. degli Eſſecutori Contro la Beſtemia.

Antonio Canal Nodaro.

D E

Digitized by Google

DE
SCRIPTORIBI
ECCLESIASTICI
TESTAMENTI VETER

DE MOSE. 2483.

MOSES Propheta ſanctiſſimus, & vetuſtiſſimus, & primus inter Scriptores Eccleſiaſticos, natus eſt, ſecundùm meum computum, anno bis milleſimo quadringenteſimo tertio ab initio Mundi. Vixit annis centum viginti. Anno octogeſimo vitæ ſuæ ſuſcepit juſſu Dei Principatum Hebræorum, ideſt, anno mundi 2483. obiit anno mundi 2523. Scripſit *Pentateuchum*, ideſt quinque volumina, quorum nomina ab Hebræis ſumuntur à primis verbis librorum.

Itaque primum vocant *bereſcit*, id eſt, in principio.

Secundum *veelle ſemot*, ideſt, Hæc ſunt nomina.

Tertium, *vaicra*, ideſt, Vocavit autem.

Quartum, *vajedabber*, ideſt, Locutuſque eſt.

Quintum, *elle addebarim*, ideſt, Hæc ſunt verba.

Græci, & Latini denominant hos libros à materia, de qua agitur in principio libri, & quidem primum librum vocant Geneſim, quia initio ſcribitur generatio cœli, & terræ, & reliquarum rerum creatarum.

Exodum vocant librum ſecundum, quia initio deſcribitur egreſſio filiorum Iſrael de Ægypto. Exodus enim egreſſum ſignificat.

Tertium vocant Leviticum, quoniam in eo deſcribitur officium Levitarum circa tabernaculum, ſacrificia, & alia id genus.

Quartum vocant Numeros, quoniam initio libri numeratur multitudo filiorum Iſrael per tribus, & familias ſuas.

Quintum vocant Deuteronomium, quaſi ſecundam legem, quoniam in eo reperitur, & explanatur lex Domini data in monte Sina.

Ex his libris intelligi poteſt, Moſem fuiſſe virum doctiſſimum, non ſolùm in omni ſapientia Ægyptiorum, ut dicitur à ſancto Stephano A-

A ctor. 7. ſed etiam in arte Hiſtori
Oratoria, Morali, & Theologica
Hiſtoriam, Genealogias, & res ge
rum ab orbe condito uſque ad e
Iſrael de Ægypto, ideſt, ab initio
que ad annum bis milleſimum qua
octogeſimum tertium, immò etiam u
ſimum, ideſt, uſque ad annum bis m
genteſimum viceſimum tertium. Q
mortem ipſius Moſis ſcribuntur in
Deuteronomii addita ſunt, vel a
B Eſdra, vel ab alio aliquo Prophet

Quòd etiam Poeta inſignis fuerit
tur duo cantica ipſius, alterum Ex
Deuteronom. 32. De arte ipſius O
Oratio, quam ſcribit ſub nomin
ſeph. Geneſis 44. & alia ipſius M
Numer. 14. & exhortationes, vel
ad populum. De ſcientia Morali,
gum condendarum. non tam pr
quàm inſpiratione divina, teſtis eſt
xodi, Levitici, & Deuteronomii.
C ſteriis Theologiæ, ſub figura Arc
veſtium ſacerdotalium, & totius t
ſtis Philo Hebræus, qui has allego
explanavit.

Scripſerunt vitam Moſis Philo e
Gregorius Nyſſenus ex Chriſtianis
Moſi pſalmi undecim à Sancto H
aliis: ſed probabiliorem exiſtim
Sancti Auguſtini, & aliorum, qu
rium Davidis eſſe volunt. De q
præfatione Pſalmorum.

D

DISSERTATIO HISTO

MOSES Amrami, & Jochabe
anno Mundi ex noſtris ra
ante Chriſtum 1590. Iſraeliticum
2544. eduxit ex Ægypto, legem
monte Sina traditam promulgavit
in deſerto annis 40. in monte P
eſt anno Mundi 2584. ætatis 120.

Digitized by Google

tus etiam inſcitiæ à Juliano Apoſtata apud Sanctum Cyrillum à Galeno lib. 2. de uſu partium, & à Celſo Epicuteo apud Origenem lib. 4. Defenditur cùm ab aliis, tum à Theophilo noſtro in Hoplotheca adverſus ictum calumniæ.

DE JOB.

JOB, ad miraculum uſque ſanctus, & doctus, ante Moſem vixit. Nam ex ſententia Græcorum, & multorum Latinorum, fuit tertius ab Eſau, & quintus ab Abraham. Moſes autem fuit quartus à Jacob, & ſextus ab Abraham. Sed ex ſententia Hebræorum & ſancti Hieronymi in quæſtionibus Hebraicis, Job non deſcendit ab Eſau, ſed à Nachor fratre Abrahæ; & fuit tertius à Nachor fratre Abrahæ, ac per hoc multo antiquior Moſe. Quod etiam ex ætate colligitur. Job enim vixit centum quadraginta annis poſt plagas, ut dicitur in fine libri, & antea vixerat multos annos, cùm ſeptem filios, & tres filias genuiſſet. Quare non malè Sanctus Iſidorus in libro de vita & morte Patrum capite vigeſimo quarto ſcribit, Job vixiſſe ducentos quadraginta octo annos, ad quam ætatem Moſis tempore nemo perveniebat. Mihi ſententia Sancti Hieronymi ſemper viſa eſt probabilior, tum propter diſtantiam ætatis, ut diximus: tum quia pronepos ille Eſau, non dicitur Job, ſed Jobab, ut notum eſt ex Geneſis capite trigeſimo ſexto, quo nomine numquam vocatur Job, neque in libro Job, neque apud Ezechielem capite decimoquarto, neque Tobiæ primo, neque Jacobi quinto, in quibus ſolis locis fit mentio Sancti Job. Ac ut magis appareat differentia: ſciendum Sanctum Job, ita ſcribi Hebraicè איוב, pronepotem autem Eſau, ita ſcribi יובב, ubi differentia eſt in ipſis radicalibus literis. Quod autem aliqui reſpondent, literam aleph aliquando excidere, & nomina ſæpè contrahi, non magni momenti eſt. Nam literæ radicales non ſolent excidere: & ſi, Job, eſſet nomen contractum, aliquando legeretur integrum in libro ubi paſſim nominatur: nuſquam autem legitur, niſi Job.

At contra objicitur argumentum ex editione 70. Interpretum. Habetur enim in ea editione appendix ad finem libri Job, in qua dicitur, Jobum fuiſſe de filiis Eſau, & quintum ab Abraham. Sed ea appendix non videtur de textu 70. ſed ab aliquo addita: alioqui non ita liberè à Sancto Hieronymo rejiceretur. Sed quicquid de hoc ſit, auctorem libri Job Sanctus Iſidorus lib. 6. Originum cap. 2. ſcribit ſiaſticus.

Deinde ſi Job eſſet auctor libri hujus, non eſſet hic liber in canonem ſcripturarum ab Hebræis admiſſus. Job enim non fuit de filiis Iſrael, ſed Idumæus, vel Arabs: Idumæi autem, & Arabes pro hoſtibus habebantur ab Hebræis.

C Præterea liber Job Hebraicè ſcriptus eſt, non Syriacè, vel Arabicè, quamvis aliqua vocabula Arabica in eo legantur, præſertim quando introducuntur loquentes amici Job: at Job, non Hebraicè ſcripſit, ſi quid ſcripſit, ſed lingua ſua. Quòd ſi non eſt Job auctor libri hujus, nulli melius tribui poteſt hoc opus, quàm Moſi, qui fuit temporibus Jobi. Quod enim quidam dicunt auctorem hujus libri eſſe Salomonem: ex auctoritate Sancti Gregorii Nazianzeni Oratione ad Julianum exactorem, ſeu verius, exæquatorem tributor m; non magnifaciendum eſt: nam Sanctus Gregorius non dicit, Salomonem eſſe auctorem libri Job, ſed ſolùm citat ſub nomine Salomonis quædam
D verba, quæ habentur apud Job cap. 3. Sed facile fuit, ut Sanctus Gregorius ex lapſu memoriæ verba unius auctoris tribuerit alteri: præſertim cùm eo loco verbis, quæ ſunt apud Job, adjunxerit etiam alia, quæ non ſunt apud Job.

Dissertatio Historica.

JOB ſeu Jobab anno Mundi 2230. natus in terra Hus, tentatus anno 2399. ætatis 70. ac demum mortuus anno 2539. ætatis 210. Auctor creditur libri, quo ejus lucta cum Dæmone, & varii cum amicis ſermones exponuntur. De eo poſt Sanctum Hieronymum, Gregorium Magnum, Sixtum Senenſem, Joannem Paulum Comitolum,
E Alphonſum Salmeronem, Joannem Pinedam, Jacobum Salianum, Gaſparem Sanctium, Dionyſium Petavium, alioſque Scripturæ Interpretes, & rerum Eccleſiaſticarum Tractatores præſtat potius ſilere, quàm pauca ex iis delibare, quod Poſſevinus fecit, qui de Catenis, & Interpretibus ejuſdem libri Græcis, Latiniſque diſſerit.

DE JOSUE. 2523.

JOSUE filius Nun, ſucceſſor Moſis fuit in principatu Hebræorum anno Mundi 2523. qui populum poſt obitum Moſis rexit annis viginti ſex, & obiit anno centeſimo decimo vitæ ſuæ, ut habetur in ultimo capite Joſue. Quis auctor fuerit

libri

brum Joſue ſcriptum ab auctore anonymo, qui ſcripſit librum juſtorum, de quo dicitur Joſue 10. Nonne ſcriptum eſt hoc in libro juſtorum? Sed hoc argumentum nihil efficit. Nam non agitur eo loco, niſi de ingenti illo prodigio, quo ad verbum Joſue Sol, & Luna ſteterunt. Hoc enim prodigium cum aliis ſimilibus videtur annotatum fuiſſe in aliquo libro, qui dicebatur liber juſtorum.

Sanctus Iſidorus libro ſexto Originum cap. ſecundo affirmat, librum Joſue ſcriptum fuiſſe ab ipſo Joſue. Et hoc veriſſimum nobis eſſe videtur, tum quia in extremo capite hujus libri dicitur de Joſue, ſcripſit omnia verba hæc in volumine legis Domini: tum quia omnino credibile eſt, Joſue miniſtrum, diſcipulum, & ſucceſſorem Moſis, imitari voluiſſe Dominum, & Magiſtrum, & prædeceſſorem ſuum: ut ſicut ille ad æternam memoriam literis mandaverat res geſtas in populo Dei uſque ad ſua tempora; ita & ipſe faceret, cùm ei nec ſcientia, nec aſſiſtentia Spiritus Sancti in ſcribendis ſacris hiſtoriis deeſſet. Porrò pauca, quæ adduntur in fine libri de morte ipſius, & ſepultura, ſine dubio ſcripta ſunt à ſucceſſoribus, quicumque illi fuerint, & veriſimile eſt à Samuele, vel Eſdra.

Diſſertatio Hiſtorica.

JOSUE ſive Oſee filius Nun, natus anno Mundi 2491. cum Calebo, mittitur exploraturus Chanaritidem anno 2445. Mortuo Moſe anno 2584. Dux Hebræorum Jordanem tranſit, capit Jericho &c. Dein moritur anno Mundi 2600. ætatis 110. Principatus Judaici 17. De eo plura Salianus, Maſius, Magallianus, aliique Interpretes, & Chronologi.

DE SAMUELE PROPHETA. 2878.

SAMUEL Propheta fuit ultimus Judex & Princeps populi, antequam Reges creari cœpiſſent. Suſcepit autem Principatum anno mundi 2878. præfuit annis 20. Hunc fuiſſe auctorem libri Judicum, & Ruth, & libri primi Regum, docet Sanctus Iſidorus libro ſexto Originum cap. ſecundo, & quod attinet ad librum primum Regum, in quo continentur res geſtæ Davidis, teſtatur liber primus Paralipom. capite ultimo, eum ſcriptum fuiſſe à Samuele.

Dicitur etiam lib. 1. Reg. c. 10. à Samuele fuiſse ſcriptam legem Regni: ſed hæc non videtur extare.

Diſſertatio Hiſtorica.

SAMUEL Helcanæ atque Annæ filius verè *θεαίτητος* Summo Hebræorum Pontifici Heli in regenda Republica ſucceſſit ultimus populi ſui Judex per annos 22. ab anno Mundi 2940. ad 2962. quo Saul filius Jemini in Regem flagitantibus Hebræis electus eſt, atque unctus. Obiit verò anno Mundi 2977. biennio ante Saulem. De eo ad Bellarmini Obſervationem adjunge, quæ Sacræ Scripturæ Interpretes, ac Chronologi præſertim Salianus annotarunt. Periit liber ejus de inſtitutione Regis & Populi *βιβλίον τοῦ δικαιώματος τῆς βασιλείας*, ut LXX. verterunt cap. 10. lib. 1. Regum.

alii præfatione in Pſalmos, & San
lib. 17. de Civitate Dei cap. 14.
Sanctus Hilarius præfatione in pſalm
Hieronymus in epiſtola ad Cyprianu
mos eſſe compoſitos ab auctoribus,
in titulis, ut à Moſe, Salomone, A
Idithum: tamen probabiliorem exiſt
tiam priorem. De qua re diſſeruimu
explanationem pſalmorum. Extat
quidam brevis extra numerum centu
pſalmorum, ſed eum apocryphum
quia Concilium Laodicenum capite u
dentinum ſeſſ. 4. non ponunt in can
rum niſi pſalmos 150.

Porrò David non ſolùm Propheta
ſed etiam poeta venuſtiſſimus, &
ſcientiam habuit hiſtoriæ ſacræ, legu
moralis, & naturalis philoſophiæ.
pſalmis mirificè apparent.

Diſſertatio Hiſto

DAVID Iſai ſeu Jeſſe filius, n
di 2950. mortuo Saule ad R
vectus eſt anno Mundi 2979. cumqu
nis omninò 40. obiit Hieroſolymis
M. 3020. Extant eius CL. *Pſalmi*: q
ab eo ſcriptos volunt, alii quoſdam
malunt, quorum nomina titulis ad h
ſervatis indicantur: qua de re fusè
Bellarminus, Salianus.

DE GAD, & NATH

GAD, & Nathan Prophetæ
res geſtas Davidis, quæ hal
primo & ſecundo Regum & initio
loco, ubi deſiit Samuel. Sic enim
Paralipom. cap. ultimo, Geſta Regi
& noviſſima ſcripta ſunt in libro Sa
& in libro Nathan Prophetæ, & in
videntis. Ætas horum duorum Prop
rio debet poni poſt obitum Davidis,
tigit anno Mundi 2959.

Diſſertatio Hiſto

GADDUS Propheta ſuperſtes
anno M. 3030. defuncto. D
num &c.

Vixit (Nathan) Davidis ac Sa
ribus ab anno circiter 3300. ad 3
anno obierit, non conſtat. Reliqu
minus noſter, & Sacrorum Bibliorum

DE SALOM
Rege ſapientiſſimo.

SALOMON Rex, Davidis Re
cœpit anno Mundi 2919. & re
ut ſcribitur Regum libro 3. capite
la controverſia libros tres, Proverbi
& Cantica canticorum. De libro S
la quæſtio eſt. Nam non habetur i

A 2

di Salomoni librum perniciosiſſimum, qui inſcribitur clavicula Salomonis. Sanctus Athanaſius in fine Synopſis commemorat inter apocrypha pſalmos, & cantica Salomonis. Et ad hunc diem inveniuntur in Bibliotheca Vaticana pſalmi, & Odæ Salomonis; ſed an ſint illa, quorum meminit Sanctus Athanaſius, incertum eſt.

Dissertatio Historica.

SALOMON Rex *Davidis* & *Berſabeæ filius* anno M. 3000. natus, vivente adhuc patre in Regem Iſraelitarum unctus eſt, regnumque illud tenuit annis omnino 40. ab anno 3020. uſque ad annum 3059. quo pœnitens, ut creditur, obiit annos natus 60. De eo ejuſque ſcriptis, tum Authenticis, tum ſuppoſititiis, de Magia, aliiſque malis, aut vanis artibus, conſule S. Hieronymum, Sixtum Senenſem, Bellarminum, Pinedam, Delrium, Salianum, alioſque Sacræ Scripturæ Interpretes ac rerum Eccleſiaſticarum Veteris Teſtamenti tractatores, necnon Nicolaum Eymericum P. II. Directorii Inquiſitorum quæſt. 28. ac Jacobum Gretſerum, capite 10. libri primi de jure & more prohibendi libros malos. Videndus quoque Theophilus Raynaudus lib. de Calumnia ſect. 2. cap. 13. ubi Salomonem à crimine Magiæ diabolicæ immunem fuiſſe, ac prorſus alienum demonſtrat adverſus Joſephum, qui lib. 8. Antiquitatum curatos à Salomone morbos per incantationes teſtatur, & quoſdam recentiores, ac præcipuè citatum Pinedam lib. 7. de rebus Salomonis cap. 12.

DE AHIA, & ADDO. 3000.

AHIAS, & Addo ſcripſerunt res geſtas Salomonis, ut habetur in ſecundo libro Paralipomenon cap. 9. ſive ſint eæ, quæ narrantur in tertio libro Regum, ſive res aliæ. Quis autem ſcripſerit reliqua, quæ habentur in libro tertio Regum poſt cap. undecimum, & in toto quarto, & in duobus libris Paralipomenon, non eſt omnino certum: ſed credibile eſt ſcripta fuiſſe à Sacerdotibus, & Prophetis illorum temporum.

cantur; quamvis in Græcis ſit aliqua diverſitas, & de Abdia, & Habachuc ſit non exigua difficultas. Ratio hujus fundamenti eſt, quia videmus, Prophetas majores ſine ulla controverſia ſuo ordine collocatos, ut Iſaias præceſſerit Hieremiam, & Hieremias Ezechielem, & Ezechiel Danielem. Item quia magna pars Prophetarum minorum ſine ullo dubio ita collocati ſunt, ut Oſeas Joelem præcedat, & in fine Aggæus Zachariam, & Zacharias Malachiam. Proinde colligi poteſt, omnes eſſe ſuo ordine diſpoſitos: neque excogitari poteſt ulla ratio, cur prior tempore debuerit poſteriori poſtponi: niſi cum claſſis (ut ſic loquar) variatur. Majores enim Prophetæ ſuam claſſem faciunt, & minores quoque ſuam. Sed nos ex utriſque unam claſſem faciemus, ut ſecundùm ordinem temporis omnes collocemus.

Primus omnium tam majorum, quàm minorum fuit Oſeas, qui prophetavit, ut ipſe teſtatur, in diebus Oziæ, Joatham, Achaz, & Ezechiæ Regum Juda, & in diebus Hieroboam filii Joas Regis Iſrael. Annus autem, quo regnare cœpit Ozias in Hieruſalem, fuit viceſimus ſeptimus, quo regnavit Hieroboam in Samaria, videlicet ter milleſimus centeſimus ſeptuageſimus. Fuit autem Oſeas de tribu Iſſachar, ut Epiphanius teſtatur: & juſſu Domini accepit uxorem fornicariam, ut ſignificaretur fornicatio populi, per Idololatriam à Deo: & propter hoc peccatum prædicit captivitatem decem tribuum; & deinde captivitatem etiam duarum aliarum tribuum, quæ facta eſt per Nabuchodonoſor.

Dissertatio Historica.

OSEAS, ſive Oſee, quem alii cum aſpiratione proferunt, primus numerari ſolitus inter XII. Prophetas Minores, in diebus Regum Juda Oziæ ſive Azariæ, Joathami, Achazi, ejuſque filii Ezechiæ vaticinatus eſt, ab anno M. circiter 3270. paulò ante initium Olympiadum, uſque ad annum M. 3310. Urbis Romanæ 10. De eo S. Hieronymus in Prologo Galeato, & alibi, Pſeudo-Epiphanius, Suidas, Heſychius Presbyter Hieroſolymitanus, atque ex recentioribus Salianus, Ribera, Philippus, &c. Quorum manibus teruntur omnium eruditiſſimi in Minores Prophetas, ſacramque Veteris Teſtamenti Hiſtoriam Commentarii.

De

tionis Oſeæ: & quia Joel non deſignat tempus, quo prophetaverit, intelligitur prophetaſſe ſub eiſdem Regibus, ut ſcribunt Sanctus Hieronymus in cap. 1. Joelis, & Sanctus Auguſtinus libro decimo octavo de Civitate Dei, capite viceſimo ſeptimo, & Theodoretus in prologo ſuper duodecim Prophetas.

Porrò Joel prædicit duabus tribubus, quibus propriè Propheta datus erat à Deo, Babylonicam captivitatem, eaſque ad pœnitentiam hortatur; & in extremo vaticinio prædicit adventum Meſſiæ, & Spiritus Sancti per eum mittendi, & ultimi judicii diem. Obiit in pace.

DISSERTATIO HISTORICA.

JOEL unus è XII. Minoribus Prophetis circa annum Mundi 3301. Romanæ Urbis primum, ante Chriſtianam Æram 753. De eo Scripturę Interpretes, aliique apud Salianum, & Poſſevinum.

DE AMOS. 3170.

AMOS prophetavit eodem tempore. Nam initio dicit, ſe viſionem ſuam vidiſſe in diebus Oziæ Regis Juda, & in diebus Hieroboam filii Joas.

Prædicit ipſe quoque captivitatem, & alia gravia flagella; & graviſſimè in ſcelera invectus à filio Amaſiæ Sacerdotis fuſte inter tempora percuſſus interiit, ut Epiphanius teſtatur in libro de vita, & morte Prophetarum.

DISSERTATIO HISTORICA.

AMOS, è vico Thecua de terra Zabulon oriundus, claruit ſub Ozia Rege Juda, ejuſque ſucceſſoribus Joathamo & Achabo, circa annum 3301. Romanæ urbis primum. Ridiculè Simlerus, & alii quidam eum dicunt fuiſſe patrem Eſaiæ Prophetæ, cum Eſaias fuerit è familia Regia, alter autem vellicaſſe ſe dicat ſycomoros, & verſatum ſe fuiſſe inter paſtores Thecuenos. Extat ejus Prophetia capitibus novem diſtincta. De eo Plura Hieronymus, Ribera, Salianus &c.

DE ISAIA. 3190.

POST Amos ſequitur proximè Iſaias, primus ex majoribus. Quamvis enim tam Oſee, quàm Iſaias initio dicant, ſe prophetaſſe in diebus Oziæ, Joatham, Achaz, & Ezechiæ: tamen Euſebius in Chronico, & Sanctus Hieronymus in primum caput Oſeæ, ſcribunt: Oſeam fuiſſe primum, & Iſaiam ſecundum in ſcribenda prophetia. Et videtur hoc poſſe confirmari, tum ex illis verbis Oſeæ, Principium loquendi Domino in Oſee; quo ſignificari videtur, inter multos, qui eodem ferè tempore prophetaverunt, primum fuiſſe Oſeam; tum ex eo, quod Oſeas addit, ſe viſionem vidiſſe, non ſolùm in diebus Oziæ, ſed etiam in diebus Hieroboam: ut videlicet ſignificaret, ſe viſionem vidiſſe, & prophetaſſe ad initium Regni Oziæ, quod concurrit cum fine Regni Hieroboam. Iſaias autem non meminit Hieroboam, quia non prophe-

rem, quàm ullus alius Propheta,
omnes alios Prophetas majores.
Dicuntur enim Prophetæ majore
ſuos ſcripſerunt libros integros; mir
cuntur illi, quorum prophetiæ omr
libro apud Hebræos continentur. Fui
B tribu Juda, & facundiſſimus, ut ex
quivis intelligere poteſt. Scripſit aut
Chriſti, de nativitate ejus ex Virgin
prædicatione, de Regno, de miraculi
de ſepultura, de aliis ejus myſteriis,
potiùs, quàm Propheta fuiſſe videatı
iam de vocatione Gentium, & de
planè admirabiliter. Obiit ſub Mar
perdiſſimo Ezechiæ Regis optimi,
Manaſſe ſectus in duas partes crudeli
ut Epiphanius teſtatur in libro de vita
phetarum. Sed Deus, eodem aucto
ſepulchrum ejus glorioſum miraculis

C
DISSERTATIO HISTO

ISAIAS, ſive Jeſaias aut Eſaias
ſtirpe Regia Judæorum, primus
bus Prophetis, cœpit innoteſcere à d
gis Juda circa annum M. 3270. & ſi
Achabo, Ezechia, ac Manaſſe ejuſd
cipibus. Multa prædixit, quæ in ca
phetiæ ejus continentur, donec poſt
lignea ſectus duas in partes, & ſep
Rogel circa annum Urbis Romanæ 4
de eo S. Paulus ad Hebræos cap. 2.
genus mortis illius referunt verbum ἐ
mud Babylonicum, Juſtinus in Dia
D phone, Epiphanius, Ambroſius, A
rillus, Procopius, aliique, ut omit
Salianum, Sanctium, Lapideum, &

DE ABDIA. 3

ABDIAS ab Euſebio in Ch
temporibus Achab Regis Iſra
longè ante Oſeam, & Iſaiam, & J
Idem videntur ſenſiſſe ſanctus Hieron
ctus Epiphanius. Abdias enim à ſa
mo in commentario creditur eſſe ille
mus Achab Regis qui abſcondit cent
eoſque pavit, quo tempore Jezab
E Prophetas Domini perſequebatur:
quitur Scriptura libro tertio Regum
octavo. Sed Epiphanius hunc eumde
phetam exiſtimat eſſe illum quinqua
cipem, cui pepercit Elias, ne ab i
ſo abſumeretur. De qua hiſtoria Sc
libro quarto Regum, capite primo.
Epiphanius à Hieronymo, quia pot
le, qui erat diſpenſator in domo
factus ſit Dux militiæ in domo (
chab. Sed maxima difficultas eſt,
ctus Hieronymus in primum caput
Abdiam fuiſſe contemporaneum Oſ
Amos, & quartum locum habere
minores: & non poteſt fieri, ut il
vixit tempore Achab, perveniret

Digitized by Google

præteriti temporis.

Igitur Abdias prophetavit contra Idumæos, & non ſolùm prædixit exitium eorum, ſed etiam cauſam exitii, quia videlicet tempore captivitatis Babylonicæ futuri eſſent Idumæi ſocii Chaldæorum contra filios Iſrael.

Obiit hic Propheta in pace, Epiphanio auctore loco citato.

Dissertatio Historica.

ABDIAS qui quarto loco numeratur inter XII. Minores, ut vocant, Prophetas, & à Græcis dicitur *Ὀβαδίας*, vixit circa tempora Ezechiæ Regis Juda, & Romanæ urbis primordia Romulo regnante, anno Mundi præter propter 3310. Nonnulli poſt captivitatem Babylonicam claruiſſe volunt, quam tamen ille prædixit.

Abdias verò Diſpenſator domus Achabi Iſraelitarum Regis, cujus meminit ſacer ſcriptor libri III. Regum cap. 18. & Abdias ille quinquagenarius Princeps cui pepercit Elias libri IV. Regum cap. primo, duobus fermè ante Prophetam noſtrum ſæculis vixerunt, circa annum Mundanæ æræ 3139. quo Ochozias prædicti Achabi filius, ejuſque in regno decem Tribuum ſucceſſor, miſerè periit.

De his conſulendi præ cæteris S. Hieronymus commentariis in Oſeam, & Abdiam aliiſque locis, S. Epiphanius, aut quiſquis alius auctor libelli de Vitis Prophetarum, atque è recentioribus Jacobus Salianus in Annalibus veteris teſtamenti, & Franciſcus Ribera, ut cæteros Interpretes omittam.

DE JONA. 3195.

JONAS Propheta eodem tempore prophetavit, quo ſuperiores Prophetæ, ut ſcribunt Sanctus Hieronymus in prologo Jonæ, Euſebius in Chronico, & libro decimo de præparatione Evangelica, capite ultimo, & ſanctus Auguſtinus libro 8. de Civitate Dei, cap. 27. Prophetavit autem Jonas contra Ninivitas, & exitium illis prædixit. Et quamvis agentibus illis pœnitentiam Deus pepercerit: tamen poſtea reverſis ad iniquitatem Deus exitium illis immiſit, quod Jonas prædixit, ut habemus in libro Tobiæ cap. 12.

Sanctus Hieronymus in prologo Jonæ refert verba Tobiæ, quibus expreſsè dicitur, evertendam Ninivem, ut prædixit Jonas. Sed in noſtro libro rum Litterarum, cum plurimorum Veterum fragmentis editus, aliique plures, de quibus conſule Salianum, Riberam &c.

DE MICHÆA. 3223.

C MICHÆAS prophetavit paulò poſt ſupradictos. Scribit enim initio prophetiæ ſuæ, ſe prophetaſſe in diebus Joathan, Achaz, & Ezechiæ; & omittit Oziam, quem Oſeas, Iſaias, & Amos poſuerunt. Proinde prophetavit initio Regni Joatham, ideſt, anno mundi 3223. Prædicit hic Propheta captivitatem primam decem tribuum, & ſecundam duarum tribuum: prædicit adventum Chriſti, & nativitatem in Bethlehem, & converſionem Gentium ad Eccleſiam Dei.

Dissertatio Historica.

D MICHÆAS Morathites de Tribu Ephraim unus è XII. Minoribus Prophetis claruit ſub Ezechia Judæorum Rege circa annum Urbis conditæ decimum, & quadriennio poſt ſecutam Decem Tribuum captivitatem, expugnata à Salmanaſare Aſſyriorum Rege Samaria anno Rom. 14. De eo S. Hieronymus in commentariis, Pſeudo-Epiphanius libro de Vita & Interitu Prophetarum, Salianus, Ribera, aliique ſcripturæ interpretes. Errant verò non mediocriter qui vatem hunc, cujus extat Prophetia capitibus 7. comprehenſa, confundunt cum Michæa, qui Achabo regnante percuſſus eſt in maxilla à Pſeudo-propheta Sedecia, & poſt Achabi mortem à filio ejus Joramo Rege Iſraelis præcipitatus occubuiſſe dicitur.

E *DE NAHUM.* 3264.

NAHUM Elceſæus prophetavit poſt abductas decem tribus in captivitatem à Salmanaſar Rege Aſſyriorum, ut teſtantur ſanctus Hieronymus, Theodoretus, & Theophylactus, in præfatione in Nahum; iidem volunt eum prophetaſſe tempore Ezechiæ: illo enim anno decem tribus in captivitatem ductas eſſe conſtat ex libro quarto Regum, capite decimo octavo. Itaq; tempus prophetiæ Nahum incidit in annum mundi 3264.

Prædicit hic Propheta exitium Regis Aſſyriorum, & vaſtationem Ninivæ per Chaldæos. Et Judæis prædicit, non prævaliturum Regem Aſſyriorum contra Hieruſalem, ſicut prævaluerat con-

Digitized by Google

imperio Regis Manaſſe obuſſe aſſerant, ſepultumque
fuiſſe in Bagabar. Vide Hier. Pſeudo-Epiphanium
&c. apud recentiores Prophetarum, adeoque univer-
ſæ ſcripturæ Interpretes.

DE HABACHUC. 3283.

HABACHUC prophetavit ante captivita- B
tem duarum tribuum, ut docet Epiphanius
in libro de vita, & morte Prophetarum; & in Chro-
nico Hebræorum, quod Seder olam vocant, dicitur
Habachuc prophetaſſe ſub Rege Manaſſe filio Eze-
chiæ, ideſt, poſt captivitatem duarum tribuum.
Manaſſes autem regnare cœpit anno mundi ter mil-
leſimo, ducenteſimo, octogeſimo tertio.

Multi tamen graves auctores volunt, Habachuc
prophetaſſe poſt captivitatem Babylonicam, ut S.
Hieronymus in prologo ad hunc Prophetam, Theo-
doretus, & alii. Ducuntur hi auctores illo argu-
mento, quòd Habachuc Propheta, Angelo eum ra-
piente, & deferente, attulerit prandium Danieli in C
lacu leonum conſtituto; ac per hoc vixerit tempore
Danielis, & ad initium Imperii Cyri Regis Perſa-
rum. Sed nos priori ſententiæ adhæremus, quoniam
ipſe Habachuc diſertis, & multis verbis prædicit ad-
ventum Regis Babyloniæ ad capiendos Judæos.
Non eſt autem moris Prophetarum loqui de rebus
præteritis per verba temporis futuri: ſed è contra-
rio prædicere futura per verba temporis præteriti.
Annuntiare enim præterita, tamquam ſi eſſent fu-
tura, unuſquiſque poteſt ſine ſpiritu prophetiæ.

Ad argumentum autem de allatione prandii ad
Danielem, facilè reſponderi poteſt, non eſſe eum-
dem Habachuc Prophetam unum ex minoribus, &
Habachuc Prophetam, qui tulit prandium Danieli:
ſicut non eſt idem Michæas Propheta, qui vixit D
tempore Acab Regis Samariæ cum Michæa Prophe-
ta, qui unus eſt ex duodecim Prophetis minoribus.

Ergo Habachuc de tribu Simeon prædicit adven-
tum Caldæorum: & Babylonicam captivitatem.
Prædicit etiam vaſtationem eorumdem Chaldæo-
rum, quæ facta eſt per Medos, & Perſas. Et
tandem prædicit adventum Christi, paſſionem, re-
ſurrectionem, & ſecundum adventum in gloria.

DISSERTATIO HISTORICA.

HABACHUC ſive Abakuk, de Tribu Simeon,
unus è XII. Prophetis, qui Minores dicun-
tur, claruit, vel ſub Manaſſe filio Ezechiæ Regis E
Juda circa annum Urbis conditæ 30. vel exeunte
tempore captivitatis Babylonicæ, & Monarchiæ
Cyri primis annis circa annum U. C. 220. Onus
vocat Prophetiam ſuam in tria dumtaxat cap. di-
ſtinctam. De eo plura Hieronymus, ſacrique In-
terpretes.

DE SOPHONIA. 3340.

SOPHONIAS prophetavit, ut ipſe teſtatur in
diebus Joſiæ Regis, & quia non deſignat *So-
phonias* annum Regni Joſiæ, ut facit Hieremias,
intelligendum eſt, Sophoniam prophetaſſe ad ini-
tium Regni Joſiæ, ideſt, anno mundi ter milleſi-

Digitized by Google

[illegible]
mundi ter milleſimus trecenteſimus ſeptuageſimus primus. Fuit ipſe quoque de genere Sacerdotali vir optimus, & ſanctiſſimus, & prædicabat captivis ſuis, eoſque ad virtutem hortabatur, ſed mercedis loco C
ab ipſo Principe populi ſui obtruncatus occubuit. Prædixit reverſionem populi ad propria loca, & de adventu Domini, & Baptiſmo, aliiſque Chriſti myſteriis multa, ſed obſcurè, maximè de ſtructura templi vaticinatus eſt.

Dissertatio Historica.

EZECHIEL filius Buzi, tertius ordine inter Majores Prophetas numerari ſolitus, ab anno quinto tranſmigrationis Joakim, qui paſſim Jechonias dicitur, Urbis Romanæ 140. prophetare cœpit Babylone, ubi obiit poſt aliquot annos, ſed quando, neſcitur. Vide Salianum, & Sacræ Scripturæ D
Interpretes.

DE DANIELE. 3398.

DANIEL quartus ex prophetis majoribus, abductus eſt in captivitatem adhuc puer, & perſeveravit in captivitate uſque ad Cyrum Regem Perſarum, id eſt uſque ad finem captivitatis. Cœpit autem prophetare anno ſecundo Nabuchodonoſor Regis, (ut ipſe teſtatur cap. 2.) ſed annus ille ſecundus non intelligitur ab initio regni, ſed ab initio Monarchiæ, quam inchoavit devaſtata Ægypto. incidit autem hæc devaſtatio, & initium Monarchiæ in annum viceſimum tertium regni ejus.

Itaque ſecundus annus Monarchiæ notatus à Daniele, eſt annus regni viceſimus quartus, & annus E
mundi 3398. Fuit Daniel de tribu Juda, vir nobilis, & ſpiritu ſapientiæ: & prophetiæ pleniſſimus, atque ea de cauſa gratiſſimus Regibus etiam Idololatris, & ab eis magnis honoribus cultus. Scripſit multa de Chriſto, & de tempore adventus ejus, nec non de morte ejus, & de excœcatione Judæorum, item de Antichriſto, & prœliis ejus. Prædixit progreſſum quatuor præcipuorum Regnorum. & de bellis futuris inter Græcos, & Perſas, & inter ſucceſſores Alexandri Magni tanta perſpicuitate, ut aliqui putaverint, ſed falſo, ea ſcripta fuiſſe multo poſterius, quàm revera fuerint. Liber hic partim Hebraicè, partim Chaldaicè ſcriptus eſt.

[illegible]

AGGÆUS prophetare cœpit anno ſecundo Darii Regis Perſarum, menſe ſexto ut ipſe initio teſtatur. Fuit autem annus ille ab orbe condito 3465. Concionatur Aggæus ad populum, eum exhortans ad reædificationem templi, eumque graviter increpans, quod eſſent diligentiores in domibus ſuis ædificandis, & ornandis, quàm in domo Dei reædificanda. Et prædicit, templum hoc ſecundum fore multo glorioſius, quàm fuerit primum. Quod intelligitur de gloria templi ob Chriſti præſentiam, ſive de Eccleſia Chriſti, non de ſtructura materiali, ut ſanctus Auguſtinus oſtendit libro decimo octavo de Civit. Dei cap. quadrageſimo quinto.

Dissertatio Historica.

AGGÆUS undecimo loco numerari ſolitus inter Minores Prophetas, vaticinari cœpit menſe ſexto, anno ſecundo Darii Hyſtaſpidæ Perſarum Regis, qui fuit Romæ 234. Mundi 3534. De eo Eſdras lib. 1. cap. 5. & 6. Hieronymus, Cyr. Auguſt. & ex recentioribus Salianus, Ribera, Sanctius, à Lapide, aliique ſacrorum Codicum Interpretes.

DE ZACHARIA. 3465.

ZACHARIAS illo ipſo anno ſecundo Darii prophetavit, ſed menſe octavo, ut ipſe teſtatur. Itaque Aggæus duobus tantùm menſibus Zachariam præceſſit. Ipſe quoque hortabatur populum ad ædificandum templum, & ad timorem Domini, & obedientiam mandatorum. Prædixit quoque multa per varias ſimilitudines; de felicitate Eccleſiæ Chriſtianæ, & ultima perditione Judæorum.

Dissertatio Historica.

ZACHARIAS filius Barachiæ, unus è XII. Minoribus Prophetis vaticinari cœpit anno 2. Darii Hyſtaſpidæ Perſarum Regis menſe octavo, Mundi anno 3534. Romæ 234. De eo S. Hier. Sixtus Senenſis, Ribera, à Lapide, Salianus &c.

De

Digitized by Google

Nam capite ſecundo reprehendit Judæos, qui duxerant filias alienigenas in uxores: & ſimilis reprehenſio extat apud Eſdram libro primo, capite nono, & conſtat ex præcedentibus capitibus, hanc objurgationem factam fuiſſe poſt templum reædificatum, regnante jam Artaxerxe filio Darii, cujus anno ſexto finita eſt ædificatio templi, ut habetur l. 1. Eſdræ cap. 6.

Malachias poſterior eſt Zacharia quantum diſtat B annus ſecundus Darii ab anno primo Artaxerxis, qui regnare cœpit anno 3521. proinde hoc anno vixit, & ſcripſit Malachias. Hunc prophetam Origenes exiſtimat non fuiſſe hominem, ſed Angelum in ſpecie hominis, quia Malachias Hebraicè Angelum ſignificat.

Refellit hunc errorem ſanctus Hieronymus in prooemio Malachiæ. Quia ſi propter nomen Angeli deberet negari Malachiam fuiſſe hominem, eodem modo quia Oſea ſignificat Salvatorem, & Joel ſignificat Deum, & Dominum, poſſemus exiſtimare, Oſeam fuiſſe Chriſtum, & Joelem fuiſſe Dominum Deum.

Alii voluerunt Malachiam fuiſſe Eſdram, & di- C ctum Angelum ob ſapientiam, & puritatem vitæ. Hæc eſt ſententia Hebræorum, quam ſanctus Hieronymus nec videtur approbare, nec reprobare. Sed communis ſententia, quæ omnino ſequenda nobis videtur, eſt, Malachiam fuiſſe hominem diverſum ab Eſdra. Sic docet Euſebius in Chronico, Sanctus Auguſtinus lib. decimo octavo, de Civit. Dei cap. 36. Sanctus Cyrillus in 1. cap. Malachiæ, qui dicit non eſſe audiendos, qui contra ſentiunt, S. Epiphanius in lib. de vita, & morte prophetarum.

Portò Malachias de tribu Zabulon erat, ex ſententia Epiphanii loco citato, & prædixit abolitionem ſacrificiorum Judaicorum, & inſtitutionem ſacrificii novi, quod toto orbe offerendum erat. Præ- D dixit quoque ultimum Judicium, & reverſionem Eliæ Prophetæ ad convertendas reliquias Iſrael, & præter prædictiones vehementer concionatus eſt adverſus negligentiam Sacerdotum, & alia vitia. Denique in pace quievit adhuc juvenis, teſte Epiphanio.

DISSERTATIO HISTORICA.

MALACHIAS Patria Zabulonites ultimus è XII. Minoribus Prophetis claruit ſub Artaxerxe Longimano Rege Perſarum circa annum U. C. 310. Quidam Hebraizantes eumdem cùm Eſdra fecerunt. Sed de his nobis parcius agendum, cùm ad manum eſſe poſſint tum Poſſevinus, tum Salianus, E & Scripturæ Commentatores.

DE TOBIA. 3236.

HISTORIA Tobiæ, & Judith incidit in tempus Prophetarum minorum, videlicet Nahum, & Abachuc, ſed viſum eſt conjungere omnes Prophetas ſimul, neque in chorum ipſorum extraneos admittere. Igitur Tobias ſenior cum Tobia juniore translatus fuit in Civitatem Ninive à Rege Aſſyriorum Salmanaſar, & perſeveravit uſque ad aliquot annos Sennacherib ſucceſſoris ejus.

Contigit autem captivitas illa anno ſexto Ezechiæ Regis Juda, qui fuit nonus Oſeæ Regis Iſrael, & ab orbe condito 3264. Quis fuerit auctor libri To-

Digitized by Google

Judæ 13. quo à fortiſſima illa Amazone obtruncatus eſt Holofernes Dux Principis Aſſyriorum.

DE ESDRA, & NEHEMIA. 3521.

ESDRAS Sacerdos, vixit ſub Artaxerxe Rege Perſarum, qui imperare cœpit anno ab orbe condito 3521. Scripſit autem librum primum Eſdræ, & fortaſſe etiam ſecundum, ut cenſet ſanctus Iſidorus libro 6. Originum cap. 2. quamvis probabilius ſit, ſecundum librum à Nehemia ſcriptum fuiſse, qui poſt Eſdram miſſus eſt in Judæam ab eodem Artaxerxe, cuius pincerna erat. Libri tertius, & quartus inter apocryphos computantur.

Porrò Eſdram ſancti Patres docent inſtauratorem fuiſſe Sacrorum librorum, quod non ita intelligendum eſt, quaſi Scripturæ ſacræ omnes perierint in everſione civitatis, & templi ſub Nabuchodonoſor, & ab Eſdra divinitus inſpirato reparatæ fuerint, ut fabulatur auctor lib. 4. Eſdræ cap. 14. ſed quòd ſcripturas Moſis, & Prophetarum in varia volumina deſcriptas, & in varia loca diſperſas, & tempore captivitatis non diligenter conſervatas, Eſdras ſumma diligentia collectas ordinaverit, & in unum quaſi corpus redegerit.

Vide Irenæum lib. 3. cap. 25. Tertullianum lib. de habitu mulierum. Clementem lib. 1. Stromatum, Hilarium præfatione in Pſalmos, Chryſoſtomum hom. 4 in epiſt. ad Hebræos, Theodoretum præfatione in Pſalmos.

Addit ſanctus Hieronymus in prologo galeato, Eſdram inveniſse novas literas Hebraicas, & antiquas Samaritanis demiſiſſe.

DISSERTATIO HISTORICA.

ESDRAS Sacerdos claruit ſub Artaxerxe Mnemone Perſarum Rege, circa annum U.C. 294. quo è Perſide venit Hieroſolymam. Suidas ait, Legis peritiſſimus cùm eſset, libros ſacros, qui deſiderabantur, è memoria depromptos conſcripſiſſe, gentique ſuæ tradidiſſe, quæ videntur hauſta ex capite 14. libri IV. qui huic Eſdræ falſo tribuitur, nec ullius eſt auctoritatis. De eo præter Bell. conſule Nicolaum Lombardum noſtrum in doctiſſimis in Eſdram Commentariis, Salianum in Annalibus, aliosque ſacrarum litterarum Interpretes.

LIBER Nehemiæ nomine inſcriptus in capita 13. qui illi tempori [illegible] mè novit.

Vide plura, ſi placet, in controverſiis noſtris lib. 1. de Verbo Dei cap. 7.

DISSERTATIO HISTORICA.

MARDOCHÆUS creditur à quibuſdam auctor libri ſacri qui Eſther inſcribitur. Adulta verò Idumæam ætate clarebat anno U. C. 291. ſub Aſſuero, ſive Artaxerxe Longimano Xerxis filio Perſarum Rege, de quo Salianus, Petavius, aliique Chronologi, & Scripturæ Interpretes. Mardochæi verò quod dicitur ſcriptum de ritibus Judæorum, & inter Thalmudica refertur, poſterioris ætatis eſt, & ab aliquo alio Judæo cognomine elaboratum videtur.

DE 72. INTERPRETIBUS, & Ariſtæa. 3720.

ANNO ſeptimo decimo Ptolemæi Philadelphi, Regis Ægypti, qui fuit annus Mundi ter milleſimus, ſeptingenteſimus, viceſimus, facta eſt celeberrima illa verſio ſacrarum Scripturarum ex lingua Hebraica in Græcam à ſeptuaginta duobus viris doctiſſimis, non ſine miraculo divino, convenientibus tot hominibus in unam, & eamdem verſionem, ut ſcribunt Philo lib. 2. de vita Moſis, Joſephus lib. 12. antiq. c. 2. Tertullianus in Apologetico c. 18. Athanaſ. in Synopſi, Epiphanius de menſuris, & ponderibus, & Auguſtinus lib. 18. de Civit. Dei cap. 45. ſed Epiphanius non ſolùm nominat Regem, ſed etiam annum 17. Regni ejus. Qui fuerint viri illi doctiſſimi, & nomina exponit Ariſtæas in ſuo libro de ſeptuaginta duobus interpretibus, qui extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 7. editionis ſecundæ. Et quamvis aliqui recentiores exiſtiment, Ariſtæam, qui nunc exſtat, non eſſe illum, qui vixit tempore ipſorum ſeptuaginta interpretum, ſed confictum ab Hebræis: tamen verè eſſe illum ipſum, ſatis probatur ex eo, quod omnia, quæ citant ex Ariſtæa Joſephus lib. 12. antiq. c. 2. Tertullianus in Apologetico, cap. 18. Euſebius libro octavo de præparatione Evangelica capite primo, & ſanctus Hieronymus præfatione in Pentateuchum, inveniuntur in hoc noſtro ad verbum.

Vide, ſi placet, de LXX. Interpretibus in noſtro lib. 2. c. 6. de Verbo Dei.

DIS-

Irenæo, Clemente, Euſebio, Epiphanio, Hieronymo, Auguſtino, aliiſque veteribus, digeſſerunt Leo Caſtrius, Sixtus Seneuſis, Salmeron, Serarius, Caleſinius, Salianus, Torniellus, Petavius, Philippus, Morinus, Uſſerius *(a)* &c. Hoc tantùm obſervo factam fuiſſe interpretationem illam ſub Ptolemæo Philadelpho Lagidæ filio vel anno U. C. *469.* vel *476*, ante Chriſtum 285. vel 278. Mundi ex noſtris calcu-
lis 3*769*. vel 377*6*. B

(a) Nuperrimè quoque prodiit in lucem poſt Annotationes in Euſebii Cæſarienſis Eccleſiaſticam Hiſtoriam U. C. Henrici Valeſii epiſtola ad Jacobum Uſſerium Armacanum, qua illius ſententia de verſione LXX. Interpretum, deque Hexaplis Origenis confutatur: Conſulant curioſi rerum ſacrarum Scrutatores.

Hiſtorica Ariſteæ ad Philocratem fratrem narratio de Legis Divinæ ex Hebræa lingua in Græcam per LXXII. Interpretes facta translatione extat Græcè, & Latinè Interprete Matthia Gorbitio, tum ſeorſim excuſa, tum in Bibliothecis veterum Patrum.

Novimus quidem temporibus Ptolemæi Philadel-
phi Egyptiorum Regis circa annum Urbis Conditæ C
470. & Olympiadem 124 vixiſſe Ariſteam memoratum Joſepho lib. 2. adverſus Apionem Grammaticum, & libro 11. Antiquitatum Judaicarum, cap. 2. Tertulliano cap. 8. Apologetici, Euſebio lib. 9. Præparationis Evangelicæ, & in chronico ad numerum, ſive annum Abrahami 1734. S. Epiphanio lib. de ponderibus, & menſuris, S. Hieronymo Præfatione in Pentateuchum, Suidæ, aliiſque. Verùm nondum planè conſtat, an hoc, quod præſto eſt Græco Latinum opuſculum, Ariſteæ illius veteris ſit germanus fœtus, quibuſdam viris eruditis, aut ambigentibus cum Ludovico Vives in lib. 18. de Civitate Dei cap. 42. Leone Caſtrio Prolegomeno ſexto in Iſaiam, &
diſputatione de Translatione ſacræ Scripturæ, Alfon- D
ſo Salmerone Prolegomeno ſexto in libros Novi Teſtamenti &c. aut omninò reprobantibus cum Joſepho Scaligero, qui in Notis ad dictum Euſebiani chronici numerum, ſpurium eſſe, penituſque ſuppoſititium contendit. *(b)*

(b) Conſulendas quoque moneo V. C. Henrici Valeſii JC. eruditiſſimi ad Euſebii Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ lib. 5. cap. 8. Annotationes, quæ cùm iſta retractarem, opportunè in meas venerunt manus: ſic enim habent: Liber ille Ariſteæ à Judæo quodam Alexandrino confictus eſt, Certè epiſtola illa Demetrii Phalerei ad Ptolemæum Philadelphum falſitatem ſuam ſatis prodit. In ea quippe laudatur Hecatæus Abderites ejuſque teſtimonium tamquam vetuſti
ſcriptoris adducitur; cùm tamen conſtet eum Deme- E
trio Phalereo haudquaquam antiquiorem eſſe. Vixit enim Hecatæus ille ſub Magni Alexandri ſucceſſoribus, ut teſtatur Suidas, aliique. Joſephus quidem in libro primo contra Apionem ait Hecatæum Abderitam cum Ptolemæo Lagi filio familiariter eſſe verſatum. Equales igitur fuerunt Hecatæus & Demetrius Phalereus. Adde quòd epiſtola illa Demetrii Phalerei quam adducit Ariſteas planè inſulſa eſt & barbaris vocibus plena, cùm tamen conſtet Demetrium, utpote Athenienſem, eloquentiſſimum fuiſſe. Quid quod idem Ariſteas Heptaſtadii meminit, quod tamen poſt Philadelphi tempora à Regibus Egypti ædificatum eſt; ut notavi in Commentariis ad Ammianum Marcellinum. Hæc ille.

Digitized by Google

ab anno mundi 3822. uſque ad annum 3856. Hujus
libri ignoratur auctor; ſed credibile eſt auctorem
fuiſſe Joannem Hircanum, filium Simonis, qui re-
bus omnibus interfuit, & fuit ſummus Sacerdos poſt
patrem ſuum Simonem, & habuit vitam diuturnam
& pacificam in principatu, annorum triginta & u-
nius, & fuit non ſolùm Sacerdos, & Princeps, ſed
etiam Propheta, ut ſcribit Joſephus lib. 13. antiq.
cap. 16. Poſterioris libri Machabæorum, qui conti-
net hiſtoriam eamdem, ſed paulò altius incipit, &
narrat martyrium inſigne Eleazari, & ſeptem pue-
rorum Machabæorum, & Matris ipſorum, auctor
fuit Jaſon Cirenæus, qui libris quinque omnem hanc
hiſtoriam comprehendit: quorum librorum epitomen
ſolum habemus, ut dicitur libr. 2. Machabæorum
cap. 2. Hos libros, quicquid hæretici obſtrepant, ut
verè Canonicos habet Eccleſia, ut perſpicuum eſt
ex Concilio Tertio Carthaginenſ. & Tridentino, ex
Epiſt. Innocentii primi ad Exuperium, & Gelaſio in
Decreto de Scripturis ſacris, ex ſancto Cypriano lib.
1. epiſt. 3. ad Cornelium, & ſancto Auguſtino lib.
18. de Civit. Dei cap. 36. & lib. 2. contra Gauden-
tium cap. 23. Præter hos libros ſacros enumerat
ſanctus Athanaſius in Synopſi aliquos libros apo-
cryphos, qui non extant.

Dissertatio Historica.

PRÆTER citatum locum ac Controverſias Bellar-
mini, earumque Hyperaſpiſtem Gretſerum,
conſulſis Nicolaum Serarium, alioſque ſacrorum li-
brorum Interpretes, atque illuſtratores cum Poſſe-
vino &c.

DE PHILONE HEBRÆO.
4024.

PHILO Hebræus, vir omnium conſenſu doctiſ-
ſimus, floruit ſub Cajo imperatore, ad quem
etiam legatione functus eſt pro gente ſua. Hic po-
nitur à ſancto Hieronymo inter ſcriptores Eccleſia-
ſticos, quia ſcripſit in laudem Chriſtianorum, qui
ſub ſancto Marco Evangeliſta, in Ægypto religioſiſ-
ſimè vivebant. Et præterea jure numeratur inter ſcri-
ptores Eccleſiaſticos teſtamenti veteris, quoniam
Scripturas divinas teſtamenti veteris primus expoſuit.
Scripſit plura, quorum Catalogum refert Euſebius lib.
2. hiſtor. cap. 17. ſed non omnia extant. Ejus ope-
ra ex editione Baſileenſi anni 1561. hæc ſunt.

I nere Sacerdotum anno Caji Caligulæ impera-
toris tertio Chriſti Domini 40. Legatus à ſuis Ro-
mam miſſus de vita periclitatus eſt: eumque ſecun-
da vice veniſſet ad Claudium Caligulæ ſucceſſorem
& patruum, in eadem urbe locutus eſſe cum Sancto
C Petro Apoſtolorum Principe, ejuſque amicitias ha-
buiſſe, & ob hanc cauſam etiam Marci diſcipuli Pe-
tri apud Alexandriam ſectatores ornaſſe laudibus ſuis
dicitur. Hæc & alia plura ex Joſepho libro 18. An-
tiquitatum, Clemente Alexandrino lib. 1. Stroma-
tum ubi Pythagoreum eum vocat, Euſebio libro 2.
Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 18. lib. 7. Præparationis
Evangelicæ, & in Chronico ad annos Chriſti 34. 37.
& 39. S. Hieronymo tum cap. 11. Catalogi, & Pro-
logo in Mateum, tum aliis in locis, S. Epiphanio,
S. Auguſtino lib. 12. contra Fauſtum, Oroſio, Ruf-
fino, Iſidoro Peluſiota, Theodoreto, Juſtino Mar-
tyre, Photio Patr. C. P. codd. 103. 104. 105. quibus
addendi Suidas, Zonaras, Nicephorus, Trithemius,
D & ex recentioribus Baronius, Sixtus Senenſis, Poſ-
ſevinus, quique de Eſſenis aliiſque Judæorum ſectis
acerrimè cum Calvinianis Hereticis Divinis, ut ap-
pellat, Grammaticis Joſepho Scaligero, & Joanne
Druſio decertavit Nicolaus Serarius Societatis JESU
Theologus vir doctiſſimus. Vulgatum verò de illo a-
croama referunt, ex Photio ἢ Πλάτων φιλωνίζει ἢ
φίλων πλατωνίζει, vel ex ep. 81. libri tertii Iſidori
Peluſiotæ ἢ Πλάτων ἐφιλώνισεν, ἢ φίλων ἐπλατώνι-
σεν, Aut Plato imitatur, ſive imitabatur Philonem,
aut Platonem Philo: qua de re aliiſque eodem ſpe-
ctantibus conſule librum primum Tomi II. Theolo-
gicorum Dogmatum R. P. Dionyſii Petavii cap. 2.

Græco-Latina Pariſienſis omnium Philonis operum
E anno 1640. emiſſa omnium, quas hactenus vide-
rim, abſolutiſſima ex Sigiſmundi Gelenii & quorum-
dam aliorum interpretatione hæc continet in tres
partes diſtributa.

Parte prima Coſmopoetica.

*De Mundi Opificio. Legis Allegoriarum poſt ſex die-
rum opus libri duo. De Cherubim & flammeo gladio
& de Cain, qui primus ex homine procreatus eſt. De
Sacrificiis Abelis & Caini. Quod deterius potiori inſi-
diari ſoleat. De Agricultura. De Plantatione Noe liber
ſecundus. De temulentia Noe. De his verbis:* Reſipuit
Noe. *De gigantibus. Quod Deus ſit immutabilis. De
confuſione linguarum.*

Parte

Digitized by Google

Profugis. Quis rerum Divinarum hæres ſit. Vita viri Civilis ſeu Politici, hoc eſt de Joſeph. De eo quod à Deo mittantur ſomnia. De Moſis vita libri très. De Charitate. De Judice. De Creatione Principis. De Fortitudine.

Parte tertia, Juridica ſive Legalia.

De Decalogo, quod eſt totius Juris Summarium. De Specialibus legibus, quæ referuntur ad tria Decalogi capita 3. 4. & 5. hoc eſt de jurejurando, de Sacro Sabbato, & de honore habendo parentibus. *De ſpecialibus legibus quæ referuntur ad 6. & 7. Decalogi capita*, hoc eſt contra mœchos omneſque libidinoſos & contra homicidas omnemque violentiam.

Quid autem factum ſit libris duobus quos ſcripſerat περὶ διαθηκῶν de Teſtamentis ſeu Pactis prorſus ignoro. Meminit ipſe Tractatu de Mutatione nominum, & poſt eum S. Hieronymus.

De Circumciſione. De Monarchia. De præmiis Sacerdotum & honoribus. De animalibus idoneis ſacrificio, deque victimarum generibus. De offerentibus victimas. Quod liber ſit quiſquis virtuti ſtudet. De vita Contemplativa, ſive ſupplicum virtutibus. De nobilitate. De præmiis & pœnis. De execrationibus. Quod mundus ſit incorruptibilis. In Flaccum. De virtutibus & legatione ad Cajum Imp. Quare quorumdam in Scripturis mutata ſunt nomina, ſive de mutatione nominum, interprete Federico Morello interprete Prof. Regio.

Hunc verò Tractatum cum duobus ſequentibus Græcè ediderat Francofurti anno 1587. in 8. è Bibliotheca Auguſtana David Hæſchelius, & notis illuſtrarat, ubi p. 218. contendit dubium non eſſe, quin Romæ cum Divo Petro collocutus, & in ipſa patria cum Marci Evangeliſtæ ſtudioſis verſatus myſteria Sacrarum litterarum ex ipſo fonte haurire didicerit, erroreſque depoſuerit.

Sacra legis allegoriarum poſt ſex dierum opus liber tertius: ſive de formatione Evæ ex Adami latere, & de utriuſque lapſu. *De eo quod à Deo immittantur ſomnia*, ſive ſomniorum Joſephi, Pharaonis, Pincernæque ac Piſtoris, allegorica Expoſitio. *Philoni ſuppoſitus liber de Mundo*, Guillelmo Budæo interprete, qui in epiſtola ad Jacobum Tuſanum Kal. Auguſti anni 1526. rectè cenſuit non eſſe noſtri Philonis Judæi. *De ſeptenario & feſtis* Federico Morello interprete. *De Providentia fragmenta duo*, ex Michaelis Apoſtolii Byzantini libro Ἰωνιᾶς deſcripta ex codice R. P. Andreæ Schotti, eodem Federico Morello interprete. Variæ Lectiones cum notis quibuſdam Davidis Hæſchelii Auguſtavi & Rolandi Petreji cum ejus verſione opuſculi de officio Judicis.

Iis addi poteſt Philonis ejuſdem liber *de Interpretatione Hebraicorum nominum* quæ in Veteri Teſtamento reperiuntur juxta ordinem voluminum Sacræ Scripturæ, in quo omnium nominum ethymologiæ ſumma fide ac diligentia Græcè explicantur, cui Origenes adjecit interpretationes omnium Hebraicarum dictionum, quæ in novo Teſtamento habentur; ut quod Philo quaſi Judæus omiſerat, ipſe ut Chriſtianus impleret. Tranſtulit hunc librum S. Hieronymus præpoſita præfatiuncula, quæ operis auctorem teſtaretur, ex calce III. operum illius Tomi quivis diſcere poterit.

Philo, qui dicitur Biblius ſeu Biblienſis Grammaticus vixit exeunte ſæculo Chriſti primo, & ineunte ſecundo ſub Impp. Nerva, Trajano, & Hadriano: de

nicum & Sanchoniatonis monimentis
ſe in Græcam Dialectum: qua de re
de Breviarii Temporum libellis duobus
nas quiſquilias excudi ſolitis nihil deſir
enim opus exſufflandum.

Extat Antiquitatum liber tum Seor
no 1550. in Micropresbytico Latinè di
to Interprete, cum Philonis Judæi C
ſolutionum in Geneſim libro ac opu
Eſſæorum ſeu Monachorum, qui tem
pæ Regis ſibi monaſteria fecerunt,
Hebraicis, ac de Mundo G. & L. ex
lelmi Budæi.

Quidam quoque Philo, quem Ph
pellant, Auctor Eccleſiaſticæ cujuſda
tatur à Michaele Glyca part. 4. Ann
editionis Græco-Latinæ Regiæ, ubi
Iſaurico. Vixit autem circa annum
quem laudat Conſtantinus Porphyro
rator cap. 9. de Thematibus Occiden
damno loquitur, quæ poſtea Dyrra
ri cœpit, ut diximus in Delineatic
Hiſtoriæ Byzantinæ pag. 49. Extat
nis, qui dicitur Byzantius, de ſepte
culis ſive Miraculis libellus G. & L.
in 8. anno 1640. interprete Leone A
dem notis. Sed certiora de his aliiſ
expectanda jampridem monui ex ſin
Leonis Allatii V. C. Diſſertatione,
ejuſdem Græcorum Auctorum Bibliot
do ex tenebris adverſariorum ejus eme
cam lucem.

(a) Sixtus Senenſis de Biblicarum
libro hæc eruditè pronuntiat: in qu
brevis Hiſtoriæ vetus omne Teſtament
tur uſque ad obitum Saulis, ſed phr
Hebraiſmum redolens, & narratio re
paſſim abundans indicant opus, aut
Philonis, aut ſi forte ejus non ſit, n
Hebraico ſermone ab ipſo fuiſſe conſc
rectè ſubjungit Fragmentum Quæſtio
tionum in Geneſim ex ipſa doctrina,
Judæi alicujus, non tamen Philonis,
quoties citatur, & mentio habetur A
hæreticorum, qui in Chriſto Domino
humanam negabant. At quæ præcec
viris eruditis placitura arbitror: Epite
rum, hoc eſt Breviarium temporum.
ſis fabuloſis Gentilium Hiſtoricorum
omnem annorum numerum ab initio
ad Chriſtum juxtà veritatem Scriptur
cundum tempora vitæ Virorum Illuſtr
ſtamenti exactiſſimè, fideliſſimæque ſu
Joannes Annius Viterbienſis Ordinis
locupletiſſimis commentariis ex Beroſo
Manethone, Xenophonte, Fabio Pict
collectis ſplendidiſſimè illuſtrarit. Nol
trocinium quiſquiliarum Annianarum
alioquin in pleriſque indicii, ſed rei
parum gnari, fuiſſe in medium prolat
gatiori trutina expenderat laborioſiſſi
hominis, ſi tamen unius, ἐμβλήματα.
eloquentia non vulgari præditus Bene
noſter in Commentariis in Danielem
bro 11. Valeat & in perpetuum vale
nologia Anniana, & quæ toties à viri

Digitized by Google

quàm ejuſdem Philonis liber in Flaccum, qui promdè proximè ſequi debet, non antecedere, ut in editis & MSſ. fieri ſolet, Legationem ad Cajum, ut docet Photius in Bibliotheca. Subjungit librum ſecundum de Virtutibus ab Euſebio cap. 6. memoratum non poſſe alium eſſe quàm librum in Flaccum. Sic ergo noſtræ diſſertationis concipienda ſunt iſta. *In Flaccum, ſive de Virtutibus liber ſecundus*, qui male prænititur, & *de Legatione ad Cajum Imperatorem, ſive de Virtutibus liber primus.*

SUPPLEMENTUM.

PHILO cum Agathopode & aliis oculatis teſtibus ſcripſerunt martyrium Sancti Ignatii Antiochiæ Epiſcopi: quod Opus ex antiqua latina Interpretatione ad manuſcriptos Codices collata nobis obtulit primus poſt Epiſtolas ejuſdem ſancti viri, Jacobus Uſſerius Armachanus Archiepiſcopus Oxoniæ annis 1642. & 1644. in 4. & Londini anno 1647. tum poſtea Bollandus in vitis Sanctorum ad Calendas Februarii, impreſſi 3. in folio tomis Antuerpiæ anno 1658. apud Michaelem Knobbarum.

DE JOSEPHO HEBRÆO. 4057.

JOSEPHUS Hebræus floruit ſub Veſpaſiano Imperatore, cui prædicit Imperium, cùm ab eo captivus detineretur. Scripſit

Antiquitatum Judaicarum, lib. 20. De bello Judaico 7. Contra Appionem 2. De Machabæis 1. Vitam ipſe ſuam addidit ad lib. antiq.

Potrò in libris antiquitatum comprehendit Joſephus, hiſtoriam ſacram à Geneſi uſque ad Machabæos, & deinde addidit reliquam hiſtoriam uſque ad ſua tempora.

Libro autem decimo octavo antiquitatum cap. quatro, reddit Chriſto mirabile teſtimonium, affirmans eum fuiſſe pluſquam hominem, & verè Chriſtum, in operibus magnificum, in verbis veraciſſimum, & à Pilato quidem occiſum, ſed tertia die reſurrexiſſe: cujus teſtimonii meminit Euſebius libro primo hiſtor. Eccleſiaſt. cap. undecimo, & ſanctus Hieronymus in libr. de Scriptoribus Eccleſiaſt. in Joſepho.

Quod autem Hebræi dicunt, teſtimonium illud de Chriſto in ſuis libris non haberi, & ideò videri ſuperadditum à Chriſtianis: facilè refelli poteſt. Nam Hebræi non habent Joſephum filium Mata-

FLAVIUS JOSEPHUS, Matathiæ filius, maternum genus ex Haſamonæorum ſtirpe deducens, ſecta Phariſæus ac Sacerdos, Dux belli ac miles, Hiſtoricus & Scriptor, natus anno Chriſti 37. Caii Caligulæ Imp. Romanorum primo, captus in caſtro Jotapata anno Chriſti 68. Veſpaſiano mortem Neronis atque imperium prædixit, ductuſque Romam ac benevolè habitus, animum ad ſcribendum appulit, tum res ſuo tempore geſtas, tum Judaicas Origines à primo uſque ævo. Vixit ſaltem uſque ad extrema Domitiani tempora, annumque Eræ Chriſtianæ 93. Olympiadis 218. quo anno obierit, mihi non conſtat. De eo plura Svetonius cap. 5. in Veſpaſiani vita, Tertullianus Apologetici cap. 17. & 21. ubi dicitur Antiquitatum Judaicarum vernaculus vindex, S. Juſtinus Parænesi ad Græcos cap. 17. Origenes non uno in loco, Porphyrius lib. 4. de abſtinentia animalium, Euſebius tum in Chronico, tum in Hiſtoria, S. Hieronymus in Epiſtolis ad Euſtochium de cuſtodia Virginitatis, & ad Magnum Oratorem Romanum, necnon cap. 13. Catalogi, ubi inter cætera refert libros ſeptem de Captivitate Judaica, Imp. Veſpaſiano patri filioque Tito oblatos, ac Bibliothecæ publicæ traditos, eorumque auctorem ob ingenii gloriam, ſtatuam Romæ meruiſſe, Ruffinus qui libros Antiquitatum Latinè reddidit de Bello, &c. Stephanus in φασάηλις, S. Iſidorus Peluſiota lib. 4. Epiſtol. 225. Sozomenus, Evagrius, Zonaras, Caſſiodorus lib. 1. Divinarum lectionum cap. 17. ubi dicitur penè ſecundus Livius, Photius codd. 47. 76. & 238. Suidas, ut recentiores omittam.

Omnia Joſephi opera G. & L. edita ſunt Genevæ anno 1611. hoc ordine, ut nihil modo dicam de Latinis tantùm Græcisve editionibus.

Antiquitatum Judaicarum libri 20. ab Exordio Mundi & prima hominis creatione uſque ad annum Neronis Principis duodecimum Chriſti 66. ſcribebat autem libros illo anno Principatus Domitiani Cæſaris decimotertio, Chriſti 93. ætatis verò ſuæ 56. ex Sigiſmundi Gelenii interpretatione. Quos S. Hieronymus ſcribens ad Lucium Bæticum propter magnitudinem prolixi operis à ſe perhibet non potuiſſe transferri, hos una cum duobus, ut arbitror, adverſus Apionem, ab amicis ſuis magno labore Caſſiodorus fecit in Latinum converti, ut ipſemet docet loco ſupra citato.

De Bello Judaico libri ſeptem, interprete ut vulgo creditum eſt Ruffino Aquilejenſi, ad Græcum exemplar

ipſum conſcripta eodem Sigiſmundo Gelenio interpre-
te. *De Antiquitate Judæorum*, contra Apionem Gram-
maticum Alexandrinum libri duo ad Epaphroditum,
ex interpretatione, ut creditur, Ruffini, aut certè a-
micorum Caſſiodori, ab eodem Gelenio reſtituta at- B
que emendata. Is autem Apion ſub Caligula ex par-
te Gentilium contra Philonem Romam miſſus, ſcri-
pſerat inſuper librum vituperationem Judaicæ gentis
continentem. *De Machabæis*, ſive, *de Imperio ratio-
nis*, *περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ*. Honorius Auguſto-
dunenſis cap. 15. libelli primi de Luminaribus Eccle-
ſiæ, vertit librum de Potentia, in quo digeſta ſunt
Machabæorum martyria. A Deſiderio Eraſmo Ro-
terodamo in Latinum ſermonem *παραφραστικῶς* trans-
latus eſt.

S. Hieronymus citato capite 13. Catalogi hæc ad- C
dit ex Euſebii libri 1. cap. 11. deprompta. Hic in
XVIII. Antiquitatum libro manifeſtiſſimè confitetur
propter magnitudinem ſignorum Chriſtum à Phari-
ſæis interfectum, & Joannem Baptiſtam verè Pro-
phetam fuiſſe, & propter interfectionem Jacobi A-
poſtoli dirutam Hieroſolymam. Scripſit autem de
Domino in hunc modum: *Eodem tempore fuit JE-
SUS vir ſapiens, ſi tamen virum oportet dicere. Erat
enim mirabilium patrator operum, & doctor eorum, qui
libenter vera ſuſcipiunt: plurimos quoque, tam de Ju-
dæis, quàm de Gentibus ſui habuit ſectatores, & cre- D
debatur eſſe Chriſtus. Cumque invidia noſtrorum Princi-
pum cruci eum Pilatus addixiſſet, nihilominus, qui eum
primum dilexerant perſeveraverunt. Apparuit enim eis
tertia die vivens, multa, & hæc & alia mirabilia carminibus
Prophetarum de eo vaticinantibus: & uſque hodie Chri-
ſtianorum gens ab hoc ſortita vocabulum non defecit.*

De hoc Joſephi loco ante Euſebii ætatem apud
Chriſtianos jam pervagato, genuinus ne ſit, an in-
ſititius, gravis nuper exorta eſt controverſia, Sal-
murienſi Profeſſore Euſebii, Hieronymi, Iſidori Pe-
luſiotæ, Photii, Suidæ, & omnium fermè Chriſtia-
norum ſententiam arguente, atque confictum ab a-
liquo impoſtore καὶ *ὑποβολιμαῖον*, conjecturis aliquot

Digitized by Google

cleſiam regere cœperat.

Quamvis enim extet apud Euſebium libr. 2. hiſt. Eccleſ. c. 13. Epiſtola Domini noſtri Jeſu Chriſti ſcripta ad Abagarum Regem Edeſſæ, tamen ea epiſtola numquam fuit admiſſa ab Eccleſia ; inter quas ſine dubio admiſſa fuiſſet, ſi ab ipſo Domino ſcriptam fuiſſe conſtaret. B

Quamvis etiam extent Cantica B. Virginis Mariæ, Zachariæ, & Simeonis, ea tamen non ab ipſis, ſed à ſancto Luca ſcriptis mandata fuerunt.

Denique quamvis inter epiſtolas ſancti Ignatii Martyris inveniatur una B. Virginis Mariæ ad ipſum Ignatium, ea tamen non habetur in Græcis codicibus, neque ejus meminerunt veteres Patres ante ſanctum Bernardum : proinde non conſtat, an ſit verè B. Virginis epiſtola.

Quod autem attinet ad ordinem inter ſcriptores Sacros teſtamenti novi, quoniam eodem vixerunt ſæculo, ſequuti ſumus ordinem quem Eccleſia ſequitur in illis collocandis, tum in Latinis, tum in ſacrificio Miſſæ. C

Ergo ſanctus Petrus Apoſtolus, & Chriſtianorum ſummus Pontifex, & Vicarius Jeſu Chriſti, qui eſt Sacerdos in æternum, anno Domini triceſimo tertio, vel ſecundùm alios triceſimo quarto Eccleſiæ Chriſtianæ præſidere cœpit, & anno ſexageſimo nono, vel ſecundùm alios ſeptuageſimo, martyrio coronatus eſt.

Sanctus Hieronymus in lib. de Script. Eccleſ. ſcribit ſanctum Petrum crucifixum fuiſſe anno quartodecimo Neronis. Sed ſanctus Hieronymus Euſebii Chronicum ſecutus eſt. Verè enim Nero non imperavit annis quatuordecim, & menſibus octo, ut Euſebius ſcribit : ſed annis tredecim, & menſibus ſeptem, ut ſcribunt Svetonius, Dio, & alii : & quoniam imperare cœpit à die quartadecima Octobris iiſdem auctoribus, inde fit, ut ſanctus Petrus, qui die viceſimo nono Junii obiit, non anno quartodecimo, ſed tertiodecimo Neronis obierit. D

Scripſit *epiſtolas duas*, ac de priore nulla unquam dubitatio fuit : de poſteriore propter ſtyli diverſitatem nonnulla apud aliquos ambiguitas fuit. Sed Eccleſia utramque epiſtolam, & canonicam, & ſancti Petri eſſe docuit in Concilio Laodiceno, Carthaginenſi tertio, Florentino, & Tridentino : merito & Beda venerabilis admiratur, fuiſſe aliquos, qui epiſtolam illam ſancti Petri fuiſſe dubitare potuerint, cùm auctor Simonem Petrum ſe initio nominet, &

Cur autem diverſus eſſe videatur ſtylus prioris, & poſterioris epiſtolæ, rationem reddit S. Hieronymus in ep. ad Hedibiam quæſt. 11. quoniam Apoſtolus non ſemper eodem interprete utebatur.

Addit ſanctus Hieronymus in lib. de Script. Eccleſ. multos alios libros olim ſub nomine S. Petri ſcriptos fuiſſe, quos ipſe ibidem enumerat, ſed omnino apocryphos, imò ſpurios, & ſuppoſititios fuiſſe vel ex eo conſtat, quòd numquam ab Eccleſia vel in Catalogum ſanctarum Scripturarum redacti, vel in Bibliis ſacris repoſiti, vel in templi recitati ſint, & hoc tempore non ipſi ſolùm, ſed eorum nomina, & memoria evanuerint.

Dissertatio Historica.

Simon Petrus filius Joannis frater Andreæ, è vico Galilææ Bethſaida, Apoſtolorum Princeps, ſecundo Claudii Imperatoris anno æræ Chriſtianæ 41. Romam venit, ibique 25. annis Cathedram Sacerdotalem obtinuit, uſque ad 13. Neronis annum, cujus juſſu cruci affixus martyrium ſubiit die 29. Junii anni Chriſti 67. ibidemque ſepultus in Vaticano juxta viam Triumphalem totius, non ſolùm urbis, ſed etiam orbis Chriſtiani veneratione celebratur. Illius laudes, & elogia Sacri Scriptores omnes antiqui recentioreſque deprædicant, de quibus conſule Baronium, Bellarminum, ſimileſque Catholicos, qui de Primatu Petri, ejuſque ac Sedis Romanæ ab eo fundatæ prærogativis, adverſus Heterodoxos à Fide majorum ſuorum apoſtatas, eruditiſſimos Tractatus in lucem ediderunt.

Extant duæ S. Petri Epiſtolæ, quas Eccleſia Catholica recepit. In Actuario quoque Græco-Latino Bibl. Veterum Patrum, & Tomo 12. Morellianæ Græcè, & Latinè habetur, quæ S. Petri Apoſtolorum Principis dicitur Liturgia ſeu miſſa Apoſtolica, Divinumque ſacrificium cum Canone Latino S. R. E. ex editione Græco-Latina apud Federicum Morellum anni 1595. procurante Joanne à S. Andrea Canonico Eccleſiæ Pariſienſis ex mſſ. codd. Bibliothecæ Chriſtianiſſimi Regis cum aliquot Annotationibus Guillelmi Lindani Gandavenſis Epiſcopi qui primùm anno 1585. publicavit. Sed nec illa indubitatæ fidei aſſeritur, eique multa fuiſſe à poſterioribus inſerta adtextaque identidem res ipſa loquitur, ut non ſit neceſſe Allophylos adverſus eam debacchantes conſulere.

De Evangelio quod ſub Petri nomine ferebatur,

ſcripſit

Digitized by Google

De S. Paulo Apoſtolo. Anno 35.

SANCTUS PAULUS Apoſtolus ab ipſo Chriſto de cœlo vocatus, & per cœleſtem revelationem Evangelium pleniſſimè edoctus repente de perſecutore prædicator eximius factus, eodem anno & die, quo ſanctus Petrus, martyrio coronatus eſt: cujus rei Euſebius in Chronico, ſanctus Hieronymus de Script. Eccleſ. & omnis antiquitas teſtis eſt.

Scripſit epiſtolas quatuordecim. *Ad Romanos. Ad Corinthios* 2. *Ad Galatas* 1. *Ad Epheſios* 1. *Ad Philippenſes. Ad Coloſſenſes*. 1. *Ad Theſſalonicenſes* 2. *Ad Timotheum* 2. *Ad Titum* 1. *Ad Philemonem* 1. *Ad Hebræos* 1.

Et quidem de primis tredecim nulla unquam controverſia fuit. Epiſtolam ad Hebræos, teſte ſancto Hieronymo in lib. de Script. Eccleſiaſt. alii tribuebant Barnabæ, alii Lucæ, alii Clementi Romano: nec defuerunt hæretici veteres, & recentiores, qui huic epiſtolæ auctoritatem detraherent. Cæterùm eſſe eam & verè canonicam, & à ſancto Paulo ſcriptam, teſtis eſt Eccleſia Catholica univerſa, quæ illam legit aſſiduè inter Miſſarum ſolemnia ſub nomine B. Pauli Apoſtoli: teſtes ſunt Patres Conciliorum ſupra citatorum, qui hanc epiſtolam in numerum divinarum Scripturarum poſuerunt: teſtes veteres Patres, qui eam ad probanda dogmata fidei paſſim adducunt. Vide, ſi placet, & de hac epiſtola integram diſputationem in Controverſiis noſtris lib. 1. de Verbo Dei cap. 17.

Præter has epiſtolas quatuordecim, fertur & alia ſub nomine B. Pauli ad Laodicenſes, ſed ea, (inquit S. Hieronymus in lib. de Script. Eccleſ.) ab omnibus exploditur.

Feruntur quoque ſub ejuſdem beati Pauli nomine epiſtolæ quædam breves ad Senecam: quas ſanctus Hieronymus in eodem libro, in Seneca, non videtur contempſiſſe, ſed Eccleſia Catholica neque epiſtolam ad Laodicenſes, neque epiſtolas ad Senecam in Catalogo Scripturarum poſuit, ac per hoc B. Pauli eas non eſſe cenſuit.

Dissertatio Historica.

SANCTUS PAULUS, dictus ante Saulus, de Tribu Beniamin, non ex oppido Judææ Giſchalis oriundus, unde Tarſum Ciliciæ cum parentibus commigrarit ut ſcripſerat junior S. Hieronymus, ſed in ipſa Tarſenſi urbe natus, quod idem in extremo commentario Epiſtolæ ad Philemonem confirmat, diſcipulus Gamalielis viri doctiſſimi, & S. Stephani conſanguineus, poſt ejus cædem à Judæis perpetratam anno æræ Chriſtianæ 35. Damaſcum veniens revelatione ipſius D. N. J. C. compulſus ad fidem, ab Anania baptizatus, in vas electionis de perſecutore transformatus, multiſque ad fidem Chriſti plantandam propagandamque peregrinationibus laboribuſque perfunctus, demum anno Neronis Imp. 13. Chriſti 67. die 29. Junii Romæ unà cum S. Petro Martyrium paſſus eſt decollato capite. Plura de eo S. Lucas in Actis, ipſemet Paulus *in Epiſtolis ſuis, quæ ſuperſunt num.* 14. Euſebius, Ambroſius, Hieronymus cap. 5. Catalogi, & alibi ſæpè, Sophronius Chryſoſtomus, Oecumenius, aliique Patres, & Tractatores Eccleſiaſtici, tum veteris tum recentis memo-

de eo in colloquiis familiaribus ex
narrantur veritate ſubnixa ſunt, im
denter in dubium revocare moliti
ad Laodicenſes, quam Sixtus Senenſi
& Joannes Mariana in noctis ad E
excudendam curaverunt, ut ſictar
ronymus in Catalogo, Theodoret
ad Coloſſenſes caput quartum, B
minus, aliique Catholici, qui etia
gunt duce Chryſoſtomo, an unquar
dicenſes epiſtolam Paulus ſcripſerit
nullius auctoritatis eſſe eam quæ
ploratiſſimum eſt. *De epiſtolis Pauli
Seneca ad Paulum*, hoc unum dico
tur Auctori Actorum paſſionis S.
ne Lini vulgatorum, S. Hieronym
talogi, ubi Senecam cum aliis Eccle
ribus annumerat, S. Auguſtino ep
veteribus, (*a*) videri tamen Baro
recentioribus confictas fuiſſe ab aliq
exercendum. Gelaſius Papa in Conc
coporum *Acta Pauli, & Theclæ*, ſi
vocat Hieronymus, inter apocrypha
cenſuit, non tamen inde ſequitur c
quæcumque de Sanctiſſima Virgine
Thecla SS. Gregorii Nazianzenus a
Ambroſius, Epiphanius, Chryſoſton
Fauſto manichæo reſpondens, Baſil
Iſauria Epiſcopus, qui vitam ac
Petro Pantino Tiletano Bruxellenſi
nè reddita conſcripſit, aliique ve
commendarunt, ut adverſus Andre
mileſque Patrum calumniatores dice
Heterodoxorum Criticorum.

(*a*) Certè conſuetudinem inter A
lum ac Philoſophum Senecam inn
Venerabilis Petri Cluniacenſis Abba
primum Hæreſeos Petrobuſſianorum
Paulo famoſius ille Philoſophus Sen
las ſe credere ſuffecturas ætates ad
rum altitudinem capiendam? Nonn
lis beſtia Nero his eodem Philoſoph
ditis mirari ſe dixit, unde homini,
docto tanta ſcientia ineſſe potuit.

De S. Joanne Apoſtolo

SANCTUS JOANNES Apoſtol
liſta, dilectus Deo, & hominibus, u
Imperatoris tempora pervenit, & ſex
poſt paſſionem Domini anno, qui e
tivitate ejuſdem Domini noſtri cente
teſimus primus, in pace quievit: te
Chron. ſanctus Hieronymus in lib. de
& alii.

Scripſit *Evangelium, Apocalypſim*,
& quidem Evangelium, de quo null
dubitatio, ſcripſit poſt alios tres E
quoniam ſancti Apoſtoli brevitati ſt
mè, ideò ſanctus Joannes ferè omni
quæ ab aliis ſcripta fuerant: ea ſiqui
tur, quibus aliquid addendum eſſe e
De Apocalypſi dubitatio aliqua fu
Græcos præcipuè, & nunc eſt apud h
temporis quemadmodum etiam de ſec
epiſtola. Sed Eccleſia Catholica tum Ap

te Mariam Matrem ejus non fuiſſe, ut pluribus Sanctus Hieronymus cap. 9. Catalogi.

Apocalypſim vidit in inſula Pathmo, quam Irenæus interpretatus eſt, inquit Euſebius in Chronico ad annum Chriſti 94. Olym. 218. 2. Idem ad annum Chriſti 100. Olymp. 219. 4. tradit poſt eum inſignes fuiſſe ejus auditores Ignatium Antiochenum, Papiam Hierapolitanum, & Polycarpum Smyrnæum Epiſcopos.

Epiſtolam I. ait ibidem Sanctus Hieronymus ab univerſis Eccleſiaſticis, & eruditis viris probari. II. *Electæ Dominæ*, & III. *Cajo cariſſimo*, ſcriptas, ejuſdem auctoris eſſe conſtat, quamquam Joanni cuidam Presbytero, ſeu ſeniori nonnulli olim eas tribuerint: cujus hodie, & alterum ſepulchrum apud Epheſum oſtenditur, inquit Hieronymus, qui & alibi plura de Joanne Apoſtolo memorat, quemadmodum & Auguſtinus, aliique Patres, quos recentiores Sacræ Scripturæ Interpretes cum Baronio Bellarmino, ac ſimilibus ſubminiſtrabunt. Ejus verò aliorumque Apoſtolorum, & Evangeliſtarum libris ab Eccleſia Catholica probatis receptiſque convenit, illud aureum Auguſtini dictum lib. 33. adverſus Fauſtum Manichæum cap. 6. Si quæratur à nobis unde ſciamus Apoſtolorum eſſe iſtas litteras, breviter reſpondemus: EX FUNDATISSIMA ECCLESIÆ ATTESTATIONE, à temporibus, Apoſtolorum uſque ad hæc tempora certis ſucceſſionibus producta, quæ Novum Teſtamentum ab Apoſtolis, & Evangeliſtis ſcriptum ſemper credidit, & credendum propoſuit, & illud vulgatiſſimum: Evangelio non crederem, niſi me Eccleſiæ commoveret auctoritas, &c. quibus exploditur fanaticus Lutheranorum, & Calvinianorum in dijudicandis ſacris prophaniſque libris ſpiritus.

De S. Matthæo Apoſtolo. 34.

SANCTUS MATTHÆUS Apoſtolus primus omnium *Evangelium* ſcripſit, lingua patria, id eſt, Hebraica: teſtis eſt ſanctus Hieronymus in libro de Script. Eccleſ. qui etiam vidiſſe ſe, & deſcripſiſſe affirmat Evangelium ſancti Matthæi lingua Hebraica ſcriptum, & ante Hieronymum id ipſum teſtati ſunt Epiphanius hæreſi 29. quæ eſt Nazaræorum, Euſebius lib. 3. hiſt. cap. 24. & Irenæus lib. 3. cap. 1.

Quis in linguam Græcam tranſtulerit Hebraicum Matthæi Evangelium, ignorari ſcripſit ſanctus Hieronymus. Sanctus Athanaſius in Synopſi ſcribit à

SANCTUS JACOBUS Apoſtolus *Epiſtolam unam* ſcripſit, quæ de ſeptem Catholicis eſt. Ac de ipſo Jacobo, ut etiam de ejus epiſtola nonnulla quæſtio eſt.

Græci in Menologio tres Jacobos Apoſtolos celebrant, Jacobum Alphæi die nono Octobris; Jacobum fratrem Domini, die viceſimo tertio ejuſdem menſis, & Jacobum Zebedæi die 30. Aprilis.

Sanctus quoque Hieronymus in lib. contra Helvidium meminit hujus opinionis; quæ tres Jacobos facit, duos ex numero duodecim Apoſtolorum, & unum extra numerum. Sed rectè idem S. Hieronymus in eodem loco hanc opinionem refellit: nam idem omnino eſt Jacobus Alphæi, & Jacobus frater Domini, qui & minor dicitur in Evangelio: & duos tantùm novit, & celebrat Eccleſia Latina, Jacobum fratrem Joannis die 25. Julii, & Jacobum Alphæi fratrem Domini die 1. Maji.

Cur autem dicatur frater Domini, variè ſentiunt auctores. Helvidius hæreticus auſus eſt dicere, dictum eſſe fratrem Domini, quòd eſſet filius Beatæ Virginis Mariæ ex Joſeph. Sed hæc hæreſis eſt manifeſta. Euſebius lib. 2. hiſtor. cap. 1. & Epiphanius hæreſi 78. volunt eum fuiſſe filium Joſeph de priore uxore, ac per hoc fratrem Chriſti eo modo, quo dicitur Joſeph pater Chriſti, videlicet putatitius, non verus.

Sed verius eſt, ſanctum Joſeph fuiſſe perpetuo Virginem, ut erat ejus ſanctiſſima conjux: & Jacobum fuiſſe filium Cleophæ, qui Cleophas fuit frater S. Joſephi, hinc enim Maria Cleophæ dicitur ſoror Matris Domini Joan. 19. quia erat uxor Cleophæ fratris Joſeph: uſitatum enim eſt, ut conjuges duorum fratrum ſorores nominentur; & quemadmodum Maria Cleophæ dicebatur ſoror Mariæ Matris Domini, ſic etiam Jacobus dicebatur frater Domini, quia erat filius ſororis Matris Domini.

Hanc ſententiam colligo partim ex Egeſippo, partim ex Evangelio: Egeſippus enim apud Euſebium lib. 3. hiſt. cap. 1. ex verſione Ruffini, dicit, Simonem fuiſſe conſobrinum fratrem Salvatoris, quia erat filius Cleophæ fratris Joſephi Sponſi Beatæ Mariæ matris Domini.

Porrò ſanctum Jacobum minorem fuiſſe fratrem Simonis, & Joſephi, & Judæ, teſtatur Evangelium S. Matthæi cap. 11. & Marci cap. 6. ubi dicuntur fratres Domini Jacobus, & Simon, & Judas: & hoc idem teſtatur Epiphan. hæreſi 18. quare ſi Simon, ſive Simeon (idem enim eſt nomen) erat

frater

nomius, quemadmodum ſanctus Matthæus dicitur etiam Levi, & S. Petrus dicitur etiam Simon; & obſervat S. Hieronymus in lib. contra Helvidium, in ſacris Scripturis, multos eſſe binomios.

Quod attinet ad epiſtolam ejus, non defuerunt olim, qui de ejus auctoritate dubitarent, ut etiam hoc tempore ab hæreticis in dubium revocatur. Sed certiſſimè epiſtola ſacra, & canonica eſt, de qua re vide quæ ſcripſimus lib. 1. de verbo Dei cap. 18. B

Extat nomine S. Jacobi Proto-Evangelium, ſed ab Eccleſia numquam receptum.

Extat etiam Liturgia eidem S. Jacobo attributa, quæ tamen à poſterioribus ita locupletata eſt, ut non ſit facile dijudicare, quæ pars ejus Liturgiæ S. Jacobum habeat auctorem.

Obiit hic beatiſſimus Apoſtolus glorioſo martyrio coronatus anno ſeptimo Neronis, ut ſcribit S. Hieronymus in lib. de Scriptorib. Eccleſiaſt.

Quod autem Epiphanius ſcribit hæreſi 78. obiiſſe ſanctum Jacobum anno ætatis ſuæ nonageſimo ſexto, non videtur probabile. Fundamentum enim hujus numeri eſt opinio falſa Epiphanii, quòd ſanctus Joſeph anno quadrageſimo ætatis ſuæ genuerit Jacobum, C deinde anno octogeſimo viduus exiſtens, acceperit Mariam conjugem, quo tempore fuiſſet Jacobus annorum quadraginta, quibus ſi addamus triginta tres annos Domini, & viginti quatuor quibus poſt Aſcenſionem Domini Jacobus ſupervixit, ut idem Epiphanius dicit, fient anni Jacobi nonaginta ſex completi.

Sed hic multa ſunt improbabilia, nam nec probabile eſt, Jacobum filium fuiſſe Joſeph: nec Joſeph annorum octoginta accepiſſe Mariam in conjugem, nec Jacobum electum eſſe ad Apoſtolatum, cùm eſſet penè decrepitus; nec eumdem Jacobum ſupervixiſſe ſolùm annis viginti quatuor, cùm ex communi opinione gubernaverit Eccleſiam Heroſolymitanam D annis triginta, & obierit anno ſeptimo Neronis.

Dissertatio Historica.

S. Jacobus, qui appellatus eſt *ἀδελφόθεος*, Frater Domini, cognomento Juſtus, vel minor, ad diſtinctionem Jacobi Majoris Zebedæo geniti, filius fuit Mariæ ſororis Matris Domini, ex mente Sancti Hieronymi cap. 2. Catalogi de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Hic paulò poſt Spiritus Sancti in Diſcipulos illapſum, creatus Hieroſolymitanus Epiſcopus, cùm naſcentem illam Eccleſiam triginta annis adminiſtraſſet, è Templi pinna dejectus, à Judæis Lapidibus appetitus, & fullonis fuſte necatus eſt anno Neronis 7. Chriſtianæ æræ 61. Olympiadis 210. E 1. in cujus Thronum Simeon, qui & Simon, frater ejus aſſumitur: Ipſe verò juxta Templum, ubi præcipitatus eſt, ſepultus, titulum uſque ad obſidionem Titi, & ultimam Hadriani notiſſimum habuit. Cætera ex Hegeſippo apud Hieronymum citato loco, & Euſebium lib. 2. cap. 23. atque ex Baronio, Bellarmino, aliiſque recentioribus. Præter *Epiſtolam Canonicam*, capitibus quinque comprehenſam.

Miſſa, ſeu Liturgia Sancti Jacobi, ab aliis deinceps, ut fieri amat, aucta, & interpolata extat, tum ſeorſim edita, tum Tomo II. Auctarii Græco-Latini cura R. P. Frontonis Ducæi, anno 1624. vulgati ex editionibus Græca-Romana Demetrii Ducæ anni 1526. & Pariſienſi Latina anni 1560. Guillelmi Mo-

mornay, ... Andreæ Riveti, qui ſpurciſſimo or[...]
Corporis, & Sanguinis Domini noſt[...]
STI Sacrificium ipſis tremendum A[...]
Miſſarum ludibria & hiſtrioniam ap[...]
mum erit confutare. Etſi enim ver[...]
rioribus ita locupletatam eſſe, ut n[...]
judicare, quæ pars ejus Liturgiæ [...]
buerit auctorem, quod ſapienter m[...]
nus noſter, indubitatum tamen eſſ[...]
omnibus aliquam fuiſſe Liturgiam Sa[...]
tiquis notam, quæ Calviniſticæ co[...]
novitatem etiam in iis, quæ ſuperſ[...]
veſtigiis evidentiſſimè revincat.

Quod ad *Proto-Evangelium*, ſive ſ[...]
ricum de Nativitate Deiparæ uſque
Magorum (extat inter Orthodoxog[...]
& Latinè Baſileæ anno 1569. excuſ[...]
exaratum legitur in aliquot Biblioth[...]
illud eſt, & numerandum inter a[...]
diverſum ab eo, quod appellatum
bræos à S. Hieronymo de Græco i[...]
monem translatum fuit, quoque ſæ[...]
genes. Vide præter Sixtum Senenſe[...]
& Bellarminum, Notas Leonis Alla[...]
Antiocheni Epiſcopi commentaria in
ubi de Jacobo auctore libri de Con[...]
tivitate, & rebus geſtis Deiparæ u[...]
ex Euſtachio, Epiphanio Monacho,
lovacenſi, aliiſque.

De S. Juda Apoſtolo.

SANCTUS JUDAS frater Ja[...]
ex duodecim, *unam, eamque brev[...]*
ſtolam, quam Eccleſia, ut ſacram,
recipit.

Vide quæ ſcripſimus lib. 2. de Ve[...]
18. De obitu hujus Apoſtoli nihil ha[...]

Dissertatio Histori[...]

Sanctus Judas, S. Jacobi m[...]
auctor Epiſtolæ, quæ inter Can[...]
obiiſſe creditur die 28. Octobris. Q[...]
vixerit poſt diſperſos in varias gentes A[...]
ſtique Diſcipulos, quave occaſione,
hanc ſcripſerit epiſtolam, non conſtat.
conſule cap. 4. Catalogi, ejuſque Gra[...]
tem Sophronium, ac Novi Teſtament[...]

De S. Marco Evangeliſ[...]

SANCTUS MARCUS Evan[...]
rio coronatus anno octavo Neron[...]
pſit *Evangelium*: teſtis ſanctus Hiero[...]
de Script. Eccleſ. Græcè ſcriptum ini[...]
vangelium, ſcribunt ſanctus Hierony[...]
tione ad Damaſum, & ſanctus Aug[...]
cap. 2. de conſenſu Evangeliſtarum.
ſcriptum, teſtatur Damaſus in vita ſa[...]
ponitur ad initium primi tomi Concili[...]
tur etiam Syri, qui ad finem Evang[...]
Marcum ſcribunt, Evangelium ſancti
& lingua Romana ſcriptum.

Sed quicquid de hac re ſit, ſatis con[...]

Digitized by Google

dice eruta ſtudio Cardinalis Sirleti, tum in Bibliothæca Veterum Patrum Tomo II. G. L. Auctarii anno 1624. à Frontone Ducæo vulgati ex editione Græco-Latina Pariſienſis Joannis à S. Andrea eruditiſſimi Eccleſiæ B. Virginis Canonico apud Ambroſium Drovartum anno 1583. tum deinde Tomo XII. Morellianæ ultimæ Pariſienſis, non eo ſenſu dicitur C
Sancti Marci, quòd omnia, quæ in ea leguntur hoc tempore, ſcripſerit S. Marcus, ſed quòd in Eccleſia Alexandrina ab eodem Evangeliſta primùm accepta fuerit, deinde interpolata & aucta pleriſque identidem additis, ut de Miſſæ Romanæ Canone, quem antiquiſſimum ne ipſa quidem quamvis meretricia fronte prædita negaverit impudentia, ac ſimilibus liturgiis & officiis Eccleſiaſticis eruditi meritò cenſent. Qua ratione cavillationes Coci, ſimiliumque Heterodoxorum, Catholicus quivis facilè reſpuet, refelletque, ut pluribus, Deo dante, in examine Heterodoxorum Criticorum agitabimus.

Sunt quoque qui addant S. Marcum ſcripiſſe Vitam S. Barnabæ Apoſtoli, quam Beda in Latinam linguam tranſtulerit; ſed res non tantùm incerta, ſed & mihi falſa videtur, niſi quis fortè intelligendum putet de Joanne Marco, de quo in Actis Apoſtolorum. D

De Barnaba. 41.

Supplementum.

BARNABAS genere Cyprius, qui & Joſeph Levites, cum Paulo gentium Apoſtolo ordinatus unam ad ædificationem Eccleſiæ pertinentem Epiſtolam compoſuit, quæ inter apocryphas Scripturas legitur. Hic poſtea propter Joannem diſcipulum, qui & Marcus vocabatur, ſeparatus à Paulo, nihilominus Evangelicæ prædicationis injunctum ſibi opus exercuit. Hæc Hieronymus in lib. de Scriptoribus Eccleſiaſt. cap. 6. cujus à verbis noſtrum de re eadem opuſculum ordior. Hanc Epiſtolam evulgavit primus Græcè & Latinè in 4. Pariſiis anno 1645. Cum obſervationibus doctiſſimis ex mſſ. Hugo Menardus Monachus Benedictinus Congregationis Sancti Mauri. Eamdem iterùm Græcè & Latinè edidit in 4. Amſtelodami anno 1646. Iſaac Voſſius Gerardi Joannis filius, cum Epiſtolis Sancti Ignatii ex mſ. Codice Bibliothecæ Florentinæ. Denique ipſam & tertius Joannes Baptiſta Cotelier vir doctus, recenſitam Græcè & Latinè inſeruit operi ſuo cui titulus: *Opera Sanctorum Patrum qui temporibus Apoſtolicis floruerunt*, E

annos ætatis 84. De loco quoque ac genere mortis ejus controvertitur. Vide S. Hieronymum cap. 6. Catalogi, aliiſque locis, Baronium, Poſſevinum, alioſque recentiores, eos maximè, qui ejus *Evangelium* aut *Acta* Commentariis illuſtrarunt.

De Auctore libri, qui Paſtor inſcribitur.

HERMEN ſive Hermes librum ſcripſit apud veteres valdè celebrem, quem inſcripſit, *Paſtorem.* Is liber quamvis à ſancto Hieronymo in lib. de Script. Eccleſiaſt. utilis eſſe dicatur, & nomine ſcripturæ à ſancto Irenæo lib. 4. cap. 37. citetur: & ab aliis antiquiſſimis Scriptoribus, ut Clemente Alexandrino, & Origene in teſtimonium adducatur: tamen numquam fuit in Canone ſanctorum, & divinorum librorum: nam Gelaſius in Concilio Romano inter apocrypha ſcripta illum rejecit: & ſanctus Hieronymus in prologo Galeato: & ſanctus Athanaſius in libro de decretis Nicænæ Synodi, & Euſebius libr. 3. hiſt. cap. 3. dicunt hunc librum non eſſe in canone, quod idem ſcripſit Tertullianus in lib. de pudicitia.

Quamvis autem hic liber multa utilia habeat, ut ſanctus Hieronymus ſcribit: habet tamen etiam aliqua noxia, ut de unica pœnitentia ſecundùm errores Novatianorum, quibus hic liber omnino favere videtur: ut etiam illud de duobus geniis, ſive de duobus Angelis, uno bono & altero malo, ſingulis hominibus à Deo tributis, quem errorem ex hoc auctore accepit Jo: Caſſianus, eumque poſuit in tertia decima collatione cap. 12. & ante eum Origenes hom. 35. in Lucam.

Quis autem iſte Herman fuerit non parva quæſtio eſt. Nam Origenes in cap. 16. ad Romanos. Euſebius libr. 3. hiſtor. cap. 3. & ſanctus Hieronymus in lib. de Script. Eccleſ. dicunt, hunc eſſe illum Herman, quem ſalutari jubet Apoſtolus in epiſt. ad Roman. cap. 16. cùm ait, Salutate Aſyncritum, Phlegontem, Herman, &c. Damaſus autem, ſive potius Anaſtaſius Bibliothecarius vitis Pontificum, quæ habentur ad initium primi tomi Conciliorum, ſcribit, Herman, ſive Hermetem auctorem libri Paſtoris fuiſſe fratrem ſancti Pii Romani Pontificis, & librum appellatum eſſe Paſtorem, quoniam Angelus in habitu Paſtoris Hermeti apparuerat, & ut ea ſcriberet quæ illi revelaverat, juſſerat.

Non videtur autem fieri poſſe, ut Hermes frater

Pii

Digitized by Google

ad tempora Pii Pontificis.

Deinde ſcribit S. Hieronymus loco notato, librum Paſtoris apud Græcos fuiſſe notiſſimum, apud Latinos penè ignotum: at ſi auctor libri fuiſſet homo Latinus, & Romani Pontificis frater, debuiſſet liber ipſius notior Latinis eſſe, quàm Græcis.

Exiſtimo igitur diverſos eſſe auctores, & diverſos eorum libros, quamvis idem ferè nomen gere-
B rent: nam præter ea, quæ dicta ſunt, is, qui ab Apoſtolo ſalutari jubetur, vocatur Herman, frater Pii dicitur Hermes: deinde liber, qui ſcriptus dicitur à fratre Pontificis, præcipuè continebat mandatum Domini per Angelum, ut Paſcha die Dominico celebraretur: at in libro Paſtoris, qui à veteribus citatur, & qui adhuc extat, nulla mentio fit Paſcharis celebrandi die Dominico. Quare probabile eſt, librum Hermetis, fratris Pontificis cito interiiſſe: & ſolum reliquum eſſe illum celebriorem, quem ſcripſit Herman diſcipulus Apoſtolorum.

Quod etiam confirmatur ex eo, quod ſanctus Irenæus lib. 4. c. 37. citans eum librum dicit, Be-
C ne ergo ſcriptura dicit: Primò omnium crede, quoniam unus eſt Deus. Neque enim Irenæus ſcripturam abſolutè vocaret librum auctoris ſui temporis, & qui Apoſtolus, vel Apoſtolorum auditor non fuiſſet.

Diſſertatio Historica.

HERMAS, ſive Hermes, idem enim apud Græcos nomen eſt Ερμᾶς & Ερμῆς mutata dumtaxat dialecto, quæ in priore eſt Dorica, in poſteriore communis aut Ionica; errant quippe non pauci, quibus Herman dicitur, accuſandi caſum cap. 16. Epiſtolæ ad Romanos v. 14. in nominandi caſum com-
D mutantes: & in iis Riverus, qui etiam caput 15. illius Epiſtolæ pro ſequenti citavit incautiùs quàm miniſtellum deceret. Is ergo ſive Hermas, ſive Hermes, auctor libri qui *Paſtor* dicitur, & in Bibliothecis Sanctorum Patrum, in Orthodoxographis & Hæreſeologia, ac ſeorſim etiam à Gaſpare Barthio excuſus repetitur, quis fuerit ambigitur apud eruditos.

Sunt qui cum Origene, Euſebio, Hieronymo, Sedulio, & quibuſdam aliis tribuant Hermæ, qui à Sancto Paulo cum aliis ſalutatur extremo capite Epiſtolæ ad Romanos, & in Martyrologio Rom. celebratur die 9. Maji, a Græcis verò nonis Martii. Videntur id innuere verba iſta libri 1. viſione 2. dabiſque alterum Clementi, alterum Graptæ, & plu-
E rima alia.

Alii cum Pſeudo-Damaſo auctore libri Pontificalis tribuere videntur Hermeti fratri Pii Papæ Romani, qui jam obierat, cùm Pius frater ejus ſcriberet epiſtolam ad Juſtum Epiſcopum Viennenſem. Presbyter Paſtor titulum condidit, & dignè in Domino obiit, &c.

Diſtinguunt, ut duos Hermetes, ita & duos libros Baronius & Bellarminus Cardinales, & ab Herma diſcipulo ſancti Pauli librum, qui olim apud quaſdam Græciæ civitates legebatur publicè, teſte S. Hieronymo in Catalogo, ex quo multi ſcriptorum veterum teſtimonia uſurparunt, licèt penè ignotus eſſet Latinis, volunt fuiſſe conſcriptum: alterum verò, qui excidit, ab Hermete Pii Papæ fratre compoſi-

do extat, licèt inſertæ ſint à malè ſer
interpolatoribus hæreſes ac fabellæ. I
ſcribitur, *Eccleſia*, Viſiones quatuor c
cui titulus, *Paſtor*, mandata 12. II.
inſcribitur, ſimilitudines decem.

De iis verò præter citatos Cardina
melium, Gravium, Senenſem, Poſſ
ex Heterodoxorum choro Blondellu
Cocum, Patrologum, &c. ſed præc
qui in animadverſionibus Interprete
Græco ſeu Breviatorem, rectè Barba
Ruffino, quæ viri docti fuit ſententia
naſtaſio Bibliothecario vendicat: qu
tur vertiſſe aliàs Hiſtoriam Joſaphat
Joanne Ginatta conſcriptam, & pl
generis. Tertullianus in illum libr
hæc de eo habet: *Cederem tibi*, Zeph
num Pontificem alloquitur, hæreti
fautor, *ſi ſcriptura Paſtoris, quæ ſola*
divino inſtrumento meruiſſet incidi, ſi n
cilio Eccleſiarum inter apocrypha, & fa
Alia omitto, quæ apud laudatos re
modiùs leges. (*a*)

(*a*) Joannes Maria Braſichellanus
annum 159. aliiſque hæc habet: D
lo pacto eſt libellum hunc Paſtoris,
prus habetur, ab Herma Pauli diſcipul
ſcriptum, cùm & hæreſibus & fabuli
eum S. Gelaſius in Romano Concilio
pha ſcripta abjiciat; item & S. Proſpe
Caſſianum cap. 30. nullius auctoritat
ciat. Veriſimile eſt ab hæreticis depra

De Prochoro, uno ex prim
Diaconibus.

PROCHORUM fuiſſe unum ex
Diaconibus teſtatur ſanctus Luca
poſtolorum cap. 6. Sed narratio, qu
mine extat in Bibliotheca ſanctorum
tur omnino conficta. Nam quod in e
ctum Joannem Apoſtolum, & Evang
ei forte obtigiſſet Aſia, graviſſimè id
hementer ingemuiſſe, ſeque ad pedes
ſtolorum abjeciſſe, atque propterea
fuiſſe reprehenſum, indignum omn
Apoſtolo.

Quod in eadem narratione ſcribitur
S. Joannes ex olla ferventis olei illæſ
delibus, qui illic aderant, Eccleſiam
rem fuiſſe conſtructam, incredibile e
auderent in oculis ſævientis Domitian

Quod denique in eadem narratione
gelium à ſancto Joanne in Inſula
conſcriptum, repugnat communi ſent
bet, Evangelium à ſancto Joanne ſcri
poſt exilium Pathmos, in ultima ſua

Vide ſanctum Athanaſium in Syn
ubi dicit, Evangelium prædicatum q
anne in Pathmo, ſed editum Epheſ
ab exilio. Cui conſentiunt Euſebius
cap. 24. Epiphanius in hæreſi quin
ma, Hieronymus in libr. de Script.
nus, & Primaſius in expoſitione Ap
pertus & alii initio expoſitionis in Jo

lia arguit Vocem τῆς ὁμοουσίου τριάδος. De vero Prochoro vide Martyrologium Romanum die 9. Aprilis, Hippolytum in libello de 72. diſcipulis, Dorotheum in Synopſi, Sophronium in fragmento de certaminibus & peregrinationibus SS. Petri & Pauli, ubi docet, Nicomediæ à S. Paulo primum fuiſſe ordinatum Epiſcopum, Simeonem Metaphraſtem, Uſuardum, Adonem, &c.

Michael Neander Soranienſis, Lutheranus Pædotriba, Hiſtoriam illam Pſeudo-Prochori edidit Baſileæ in 8. an. 1567. cum Catecheſi parva Hæreſiarchæ Lutheri Græco-Latina, & Sententiis Patrum Græco-Latinis. Idem D. Jacobo Apoſtolo tributum falsò Proto-Evangelium protruſit in lucem Argentinæ apud Joſiam Rihelium in 8. an. 1570. una cum Dialogo cujuſdam Chriſtiani cum Judæo de Chriſto ex Suidæ Philologia decerpto.

De Sancto Lino. 70.

SIMILIS narrationi Prochori eſt narratio, quæ ſub nomine ſancti Lini extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum. Narrat enim auctor ille multa de actis S. Petri, quæ vel falſa, vel dubia ſunt, neque teſtimonium habet hoc opuſculum S. Lini à veteribus.

Inter alia ſcribit auctor, Agrippam fuiſſe Præfectum Urbis tempore paſſionis ſancti Petri, atque ab iſto Agrippa fuiſſe ſanctum Petrum occiſum, ſine conſenſu Imperatoris Neronis, à quo etiam id factum poſtea fuiſſe improbatum.

Sed neque conſtat Præfectum Urbis tunc fuiſſe Agrippam: & necem ſancti Petri Neroni diſplicuiſſe, repugnat omnibus veteribus Patribus.

In eadem narratione ſcribit auctor, uxorem Albani ſecundùm doctrinam S. Petri, repudiaſſe thorum viri ſui ob amorem caſtitatis, invito & reclamante marito.

Hæc verò doctrina S. Petri eſſe non poteſt, cùm repugnet doctrinæ Coapoſtoli ejus Pauli, 1. Corinth. 7. Fateor quidem à ſancto Lino conſcripta fuiſſe Acta ſancti Petri, vel potius Acta ſanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, quod aliqui dicunt, & de Actis ſancti Petri in Romano Breviario legitur: ſed ea non extare, & loco eorum ſuppoſita fuiſſe, quæ nunc extant, arbitramur.

DISSERTATIO HISTORICA.

SANCTUS LINUS, S. Pauli Diſcipulus, & S. Petri in Sede Romana ſucceſſor per annos undecim, menſes 2. dieſque 23. ab anno 67. ad an-

Margarini Bignæi, necnon in Colonienſi, &c. De S. Lino Euſebius in Hiſtoria & Chronico, S. Irenæus, Epiphanius, Hieronymus, Optatus, aliique præſertim recentiores Pontificiæ Hiſtoriæ ſcriptores.

De S. Clemente Romano. 92.

CLEMENS ROMANUS, qui anno tertio Trajani martyrio coronatus eſt, cùm ſediſſet in Apoſtolica ſede annos novem, multa ſcripſiſſe fertur, videlicet: *Epiſtolas duas ad Corinthios. Duas ad Jacobum fratrem Domini. Tres ad diverſos. Libros decem recognitionum. Libros 8. conſtitut. Apoſtolicarum. Canones Apoſtolorum. Itinerarium Sancti Petri. Diſputationem ſancti Petri cum Apione: & Liturgiam.*

Epiſtola prior ad Corinthios non extat, ejus tamen mentionem faciunt paſſim veteres Patres, ut epiſtolæ graviſſimæ & epiſtolæ ſancti Pauli ad Hebræos perquam ſimillimæ. Vide ſanctum Irenæum lib. 3. c. 3. Clementem Alexandrinum lib. 7. Stromat. Euſebium lib. 3. hiſt. cap. 12. & ſanctum Hieronymum in libro de Script. Eccleſ.

Epiſtola poſterior ad Corinth. neque extat, neque ab Eccleſiis probabatur, ut S. Hieronymus teſtatur loco citato.

Epiſtolæ quinque, quæ nunc extant, non carent ſcrupulo. Nam conſtat ſanctum Jacobum, ad quem ſcribuntur duæ epiſtolæ, obiiſſe multo ante S. Petrum, & tamen in iis ſignificatur Jacobo mors S. Petri. Sed fortè epiſtolæ ſcriptæ ſunt ad Simeonem fratrem Jacobi non ad ipſum Jacobum. In epiſtola quinta laudatur communitas omnium rerum, etiam uxorum: & totus hic locus deſumptus eſt ex lib. 10. recognitionum, ubi hæc dicuntur à Fauſtiniano Ethnico, & à ſancto Clemente refutantur. Sed fortè hæc irrepſerunt, & in codice Vaticano non inveniuntur.

Scripſiſſe Clementem alias quoque epiſtolas, præter illam celebrem ad Corinthios, teſtatur S. Hieronymus in lib. 1. adverſus Jovinianum, ubi dicit, Clementem in ſuis Epiſtolis omnem penè ſermonem de Virginitatis puritate contexere: quas laudes Virginitatis in epiſtolis, quæ extant, non reperimus.

De recognitionibus ejuſdem Clementis non habeo aliquid, quamvis non pauca utilia documenta contineant, & à viris doctis aliquando citentur: tamen probabile exiſtimo, vel non eſſe Clementis, vel eſſe idem opus cum eo, quod itinerarium, vel circuitus Petri aliqui vocant: nam teſte Epiphanio hæreſi 30. Clemens ipſe teſtatur, circuitus Petri à ſe conſcriptos, ab hæreticis depravatos fuiſſe. Verè enim in recognitionibus deſcribuntur itinera ſancti

Petri

Digitized by Google

Synopſi, ſanctus Gelaſius in Concilio Romano, unde extat caput ſancta Romana, diſt. 16. & Leo nonus in epiſtola adverſus Nicetam. Verum quidem eſt, Recognitionum numerari libros decem, & Itinerarii libros octo: ſed facile fuit corruptoribus addere, vel minuere, vel mutare.

De libris Conſtitutionum Apoſtolicarum, quæ Clementi auctori tribuuntur, idem ferè judicium fieri debet, ac de libris Recognitionum. Multa enim in illis utilia ſunt, & à Græcis veteribus magni fiunt: ſed in Eccleſia Latina nullum ferè nomen habent: & ipſi etiam poſteriores Græci in Concilio Trullano can. 2. improbant has conſtitutiones, ut ab hæreticis depravatas.

Audi Æthiopes his conſtitutionibus uti, ut verè Apoſtolicis, & ea de cauſa in erroribus verſari circa cultum Sabbati, & diei Dominicæ, & circa miniſtrum Sacramenti baptiſmi, & aliis quibuſdam dogmatibus: nam lib. 7. cap. 24. jubent ſervari diem Sabbati, & Dominicæ, & lib. 5. conſtit. cap. 10. prohiberut abſolvere, ne laici baptizent, & lib. 6. cap. 15. jubent rebaptizari eos, qui baptizantur ab hæreticis, ea de cauſa, quia hæretici non ſunt Sacerdotes.

Ac ne fortè objiceretur, quòd Philippus Diaconus baptizabat, ut dicitur Actor. 8. In iiſdem conſtitutionibus l. 6. c. 7. dicitur, Philippum, qui baptizavit Simonem Magum, fuiſſe Apoſtolum. Quod manifeſtè falſum eſt.

Habentur in iiſdem conſtitutionibus alia non pauca, quæ abhorrere videntur à veritate, ut quod libro 3. cap. 2. quartas nuptias appellent manifeſtam fornicationem, libro 5. cap. 6. diſtinguant Mariam Magdalenam à Maria ſorore Lazari, lib. 8. cap. 14. Jacobum fratrem Domini non velint eſſe Apoſtolum ex duodecim, & lib. eodem cap. 26. 27. & 28. velint imponi manum Subdiacono, & Lectori, & ipſi etiam Diaconiſſæ dum ordinantur, & libr. eodem cap. 32. dicant, Exorciſtas non ordinari, & cap. 38. dicant ancillam ſoli Domino obſequentem recipi, ſi cum aliis intemperans fuerit, rejici.

De canonibus Apoſtolorum à Clemente ſcriptis major eſt difficultas: nam ab una parte Tertullianus in libro adverſus Praxeam ſcribit, canones Apoſtolorum eſſe nobis per manus traditos. Sanctus quoque Athanaſius in Synopſi eos numerat inter agiographa. Synodus Trullana cap. 2. recipit canones Apoſtolorum octoginta quinque. Denique ſanctus Joannes Damaſcenus libro quarto, de fide Orthodoxa cap. 18. videtur eos ponere inter ſacras Scripturas.

At contra Gelaſius Papa in Concilio Romano, unde extat caput, ſancta Romana, diſtinct. 15. expreſſe dicit, liber canonum Apoſtolorum apocryphus: & hoc idem confirmatur diſtinct. 26. can. 1. & 2. Sed hæc conciliari poſſunt, ſi dicamus, canones legitimos eſſe ſolùm quinquaginta priores: reliquos non eſſe legitimos, quamvis à Græcis recipiantur. Sic enim Urbanus Secundus apud Gratianum diſtinct. 32. can. præter §. ſciendum, dicit, canones Apoſtolorum ex toto à Græcis, ex parte à Latinis recipi: & Humbertus Cardinalis clarus idem dicit, cujus teſtimonium ſub nomine Leonis noni ita refert Gratianus diſt. 16. can. Clementis. Apoſtolorum, inquit, canones numerant Patres inter apocrypha exceptis capitulis quinquaginta, quæ decreverunt

ne ponam.

Denique in antiquis codicibus Conc
inveniuntur canones Apoſtolorum, nu
ta. Et verè canones, qui errorem ſap
hæreticis ſuperadditi videntur, ſunt c
riores, ut can. 65. de ſabbato non
67. de baptizatis, vel ordinatis ab hæ
de numero librorum ſacrorum: in quo
ta ſunt errata manifeſta. Quod verò C
initio diſtinctionis ſextæ decimæ, cano
rum auctoritate Zephirini Papæ eſſe ſe
taſſe vitio librariorum erratum eſt in n

De diſputatione ſancti Petri cum A
Itinerario ejuſdem S. Petri, quod no
fortè (ut ſupra diximus) idem ſint It
Recognitiones, non eſt multum labora
rio enim reprobata leguntur tum apu
mum in libro de Script. Eccleſ. tum
Athanaſium in Synopſi.

De Liturgia S. Clementis idem ferè
currit, quod de Liturgia S. Jacobi,
mentis eſſe, ſed à poſterioribus auctam
tem eſt, Clementem non ex propri
ex ritu, quem obſervari viderat a
turgiam compoſuiſſe: quemadmodu
ctus Petrus nihil aliud faciebat in offer
Euchariſtico, niſi quod ipſe Dominu
Meminerunt Liturgiæ S. Clementis P
cha Conſtantinopolitanus lib. 7. de r
næ Miſſæ, & Nicolaus Epiſcopus Met
de veritate corporis Chriſti, & Bellar
in lib. de Sacramento Euchariſtiæ.

Dissertatio Histori

S. Clemens per annos 9. menſes ſ
tidem Romanus Pontifex, ab a
ad diem 23. Novembris anni Chriſtia
ſimi, quo in Cherſoneſo Taurica ma
eſt anno Imperatoris Trajani tertio. S

Duas ad Corinthios Epiſtolas, quaru
extare ſcripſit cum pleriſque omnibus
Verùm ea duodecim annis poſt ejus n
in Anglia anno Chriſti 1633. ſtudio
Græcè, & Latinè edita eſt ex lacer
ruſtiſſimi exemplaris Bibliothecæ Reg
Idem varia præmiſit Veterum Scripto
nia, qui de S. Clemente cum ſumma
nerunt: ſubjecitque ex poſteriore ad
thios Epiſtola fragmentum, nullis qui
lacunis, ſed gravibus fœdatum men
codice deſcriptum.

De duabus ad S. Jacobum fratrem D
de tribus aliis ad diverſos, de libris d
num, de libris octo Conſtitutionum Ap
Canonibus qui dicuntur Apoſtolorum, de
tri, ac diſputatione ejuſdem Apoſtoli cu
non *de Liturgia*, non eſt quod quicq
dam iis, quæ Eminentiſſimi doctrina
dinales Baronius & Bellarminus, alii
varunt, cùm Catholici, tum etiam H
ſores Cocus, Perkinſus, Rivetus, U
dellus, Voſſius, Daillæus, &c. de q
tionibus in Examine non pauca.

Digitized by Google

390. *De peregrinationibus, prædicatione, & actionibus Sancti Petri, ſeu Clementinorum Homiliæ XIX.* græcè & latinè pag. 525. *Clementinorum Epitome* græcè, & latinè pag. 742. Et hæc ſunt *diſputatio Petri & Appionis longo ſermone conſcripta*, quam Euſebius in 3. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Volumine coarguit, de qua Hieronymus in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis c. 15. Denique ibidem *Martyrium S. Clementis* græcè & latinè ex mſſ. Regiis p. 828. Primus autem qui duas Epiſtolas Clementis ad Corinthios edidit in publicum, hic Patricius Junius Anglus doctiſſimus, qui eas in 4. Oxonii græcè & latinè anno Chriſti 1633. obtulit litterario orbi, ex laceris reliquiis vetuſtiſſimi mſ. exemplaris Bibliothecæ Regis Anglorum, præmiſſis veterum Scriptorum teſtimoniis, qui de ſancto Clemente cum ſumma laude meminerant, ejuſque Epiſtolarum fragmenta allegarant.

Ac ne quempiam ſua laude fraudemus, qui præbuerit operam in evulgandis Clementinis operibus; Franciſcus Turrianus Soc. Jeſu edidit anno 1578. Antuerpiæ in fol. apud Plantinum *Conſtitutionum Apoſtolorum lib. 8. Clementis Romani*, adjunctis ad finem *LXXXV. Canonibus Apoſtolorum*, ipſomet Franciſco Turriano interprete è græco, cum *ejuſdem Scholiis & annotationibus* ad confirmanda Dogmata Orthodoxa contra Hæreticos. Idem opus græcè quoque edidit, additis itidem græcè *ſuis Scholiis, prolegomenis, & explanationibus apologeticis*, Venetiis Typis Jordani Ziletti anno 1563. in 4. *de duabus autem Sancti Clementis ad Sanctum Jacobum Fratrem Domini Epiſtolis, & de tribus aliis ad diverſos*, eæ habentur in editionibus omnibus Conciliorum Laurentii Surii, Severini Binii, & Philippi Labbei; unde ſuperfluum de his pluribus diſſerere, cum in manibus omnium verſentur, fictæque cenſeantur.

De S. Ignatio. 71.

SANCTUS IGNATIUS Epiſcopus Antiochenus, poſt ſanctum Petrum Apoſtolum & ſanctum Evodium ſedere cœpit anno Domini 71. & ſedit annis 40. & Romæ paſſus eſt anno undecimo Trajani, teſte ſancto Hieronymo in libro de Script. Eccleſ. ſcripſit Epiſtolas utiliſſimas, ut teſtatur ſanctus Polycarpus ejus æqualis, qui in epiſtola ad Philippenſes dicit, ſe collegiſſe epiſtolas Ignatii quotquot invenire potuit.

Euſebius lib. 3. hiſt. cap. 30. ſeptem enumerat epiſtimonia, quæ ex Ignatio citant ſanctus Athanaſius in epiſtola ad Epictetum, & Theodoretus in Dialogis, cum verbis ejuſdem Ignatii, quæ nunc habentur in codicibus Latinis & Græcis.

Dissertatio Historica.

SANCTUS IGNATIUS, ſucceſſor Evodii & Antiochenæ Eccleſiæ poſt Apoſtolum Petrum tertius Epiſcopus, ex Syria Romam ductus eſt, ibique martyrium paſſus anno Trajani Imperatoris 11. Chriſti 108. Kalendis Februarii, cùm annis 40. præfuiſſet, à feris in amphitheatro diſcerptus eſt. Sunt qui ex Adone in Martyrologio annum Chriſti 104. Trajani 7. præferant ſub Conſulatu Attici Surano ſuffecti & Marcelli. De eo S. Polycarpus epiſt. ad Philippenſes, S. Dionyſius, aut quis alius, cap. 4. libri de Divinis nominibus, Irenæus lib. 5. adverſus hæreſes, cap. 28. Origenes in Evang. S. Lucæ Homil. 6. Euſebius lib. 3. c. 30. S. Athanaſius epiſt. ad Epictetum & de Synodis Arimini & Seleuciæ, S. Hieronymus cap. 16. Catalogi; & lib. 3. adverſus Pelagianos, S. Chryſoſtomus in ejus encomio, Socrates lib. 6. c. 8. Theodoretus in Dialogis 1. 2. & 3. Antiochus ſermone in 4. Evagrius libro 1. cap. 16., Joannes Damaſcenus in Parallelis, Simeon Metaphraſtes, Antonius Monachus in meliſſa, Fœlix III. Epiſt. ad Zenonem Auguſtum de Petro Cnapheo, Honorius Auguſtod. libello primo, cap. 17 Vincentius Bellov. Nicephorus, aliique tum veteres, tum recentiores. Cave tamen ſequare inſcitiam Patrologi Jenenſis, qui ſic de Ignatio ediſſerere incipit. Quidam ad 70. *Pelarg.* quidam ad 120. Chriſti annum id referunt *Morn.* quidam anno Chriſti 111. martyrium eum ſubiiſſe volunt. Schopp. En quos duces ille ſequatur.

Græco-Latinè extant ſub Ignatii nomine epiſtolæ numero XII. hoc ordine, iis præmiſſis ſeptem, quas Euſebius & Hieronymus agnoverunt, quæque meritò dicuntur copioſa Apoſtolicarum Traditionum apotheca, fortiſque adverſus hæreticos armatura. 1. *ad Epheſios.* 2. *ad Magneſianos.* 3. *ad Trallianos.* 4. *ad Romanos.* 5. *ad Philadelphenſes.* 6. *ad Smyrnenſes.* 7. *ad Polycarpum Smyrnæ Epiſcopum.* 8. *ad Mariam Caſſabolitam.* 9. *ad Tarſenſes.* 10. *ad Antiochenos.* 11. *ad Heronem Antiochenum Diaconum, qui ejus creditur fuiſſe ſucceſſor.* 12. *ad Philippenſes.*

Adduntur etiam in quibuſdam editionibus, ſed Latinè

Digitized by Google

Maria Deipara ad Ignatium Epiſtola. 2. *Ignatii ad B. Mariam Epiſtola.* 3. & 4. *duæ Ignatii ad S. Joannem Apoſtolum Epiſtolæ.* 5. *Mariæ Caſſabolitæ Epiſtola ad S. Ignatium Antiochenum Epiſcopum*, primùm ex mſſ. Latinis edita ab Uſſerio Armachano Pſeudo-Archiepiſcopo, qui diligentia incredibili quæcumque ad Græcas & Græco-Latinas Polycarpi & Ignatii Epiſtolarum editiones, earumque verſiones antiquas, novas, novantiquas, pertinent, rimatus eſt, & Oxoniæ annis 1642. & 1644. ac Londini an. 1647. publici juris fecit variaſque notas adjecit cum Appendice Ignatiana, in qua continentur, I. Ignatii epiſtolæ genuinæ (quas cenſet eſſe tantùm ſex priores) à poſterioris interpolatoris aſſumentis liberæ, ex Græco Medicæo exemplari expreſſæ, & nova verſione Latina explicatæ. II. Ignatii Martyrium à Philone, Agathopode, & aliis, qui paſſioni illius interfuerant, deſcriptum ex duabus antiquis Latinis ejuſdem verſionibus tunc primùm in lucem editum. III. Tiberiani, Plinii Secundi, & Trajani Imper. de conſtantia Martyrum illius temporis Epiſtolæ. IV. Smyrnenſis Eccleſiæ de Polycarpi martyrio Epiſtola, cum antiqua Latina ejuſdem Metaphraſi integrè edita. V. In Ignatii & Polycarpi Acta atque Epiſtolas etiam Ignatio perperam adſcriptas Annotationes. Nec omittendum Amſtelodami anno 1646. Iſaacum Voſſium, Gerardi Joannis filium, ſeptem priores S. Ignatii abbreviatas Epiſtolas (quas ſolas & ipſe cenſet eſſe genuinas, reliquis vel confictis omninò, vel interpolatis à mediæ ætatis uno pluribuſque ſcriptoribus) ex eodem mſ. Codice Florentinæ Bibliothecæ edidiſſe in lucem Græcè & Latinè cum veteri interpretatione, ac brevibus notis, addita etiam S. Barnabæ Apoſtoli Epiſtola Græca Latinaque dialecto, quam Latinè dumtaxat excudendam curaverat paulò antè Pariſiis D. Hugo Menardus Benedictinus Congreg. S. Mauri.

Hæc, ut vides, Lector, ex multis, quæ mihi in eam rem dicenda ſuperſunt, admodum pauca. Plura, ſi Deus volet, in Examine, cùm Jo. Calvini, Centuriatorum Nicolai Vedelii, Roberti Parkeri, Roberti Coci, Abrahami Sculteti, Andreæ Riveti, Davidis Blondelli, Claudii Salmaſii, (qui duo confidentiſſimè omnes illas Epiſtolas ab impoſtore aliquo confictas fuiſſe commenti ſunt, alter imperante Antonino, aut Marco Aurelio; alter verò poſt Clementis Alexandrini obitum) ſimiliumque Heterodoxorum hallucinationes detegemus, & quiſquilias everremus. Interim conſulat, amabo, Cardinales Baronium & Bellarminum, Martialem Mæſtræum, Petrum Halloixium, Dionyſium Petavium cap. 8. atque ultimo libri 11. de Eccleſiaſtica Hierarchia, in Appendice Tomi III. edita poſt Partem alteram Tomi IV. Theologicorum Dogmatum, aliſque Catholicos. (a) Audio quoque earumdem Epiſtolarum Vindicias à Jacobo Gretſero ſcriptas alicubi latere, quæ utinam erumpant dias in luminis auras!

(a) Ex Heterodoxorum caſtris adverſus Salmaſium Blondellumque, omnis in Eccleſia Chriſtiana Hierarchici Epiſcopos inter ac Presbyteros Ordinis hoſtes capitaliſſimos, inſurrexit Henricus Hammondus, qui ſe Theologiæ Profeſſorem & Presbyterum Anglicanum vocat libro Londini anno 1651. edito: Diſſertationes quatuor, quibus Epiſcopatus jura ex Sacris Scripturis & Primæva Antiquitate adſtruuntur. Hic tota Diſſertatione ſecunda de S. Ignatio, ejuſque teſtimoniis agit.

annum 103. Evodio Antiochenſi E
damnatus ad beſtias, & in perſecutio
tyrium ſubiit, anno Chriſti 110. cuj
dis Februarii. De eo Baronius in M
t. Februarii, & an. 71. num. 11. & an
Euſebius Chron. anno 7. & 111.,
riæ cap. 3. Hieronymus in Catalog
lib. 1. Hiſtor. Eccleſ. cap. 16. de ejus
B Bellarminus & Labbeus, quibus add
cis, quando & à quibus ad noſtra
Epiſtolæ Divi Ignatii impreſſæ ſint,
gnatæ atque propugnatæ fuerint.

Sub D. Ignatii nomine tres primùn
cem datæ ſunt Pariſiis latinè tantùn
1495. una ad B. Mariam, ad S. Joanne
duæ. Anno 1498. aliæ undecim Epiſto
ex veteri verſione, nondum comparent
co, à Jacobo Fabro Stapulenſi typis
Hæc autem prima editio fuit teſte Phili
has undecim Epiſtolas tunc excuſas, int
nes enumerat, quæ in Regia Bibliot
ſervantur, tum verò Symphorianus C
C dunenſis, has quindecim à Fabro edit
aliis ab eo rejectis, & quarta ad Mar
tam numquam antè publicata edi
ita tandem quindecim Ignatii Epiſtol
runt. Ita impreſſæ ſunt in omnibus edi
thecæ Sanctorum Patrum, Pariſienſi p
& ſequentibus, Colonienſi anni 1618
nenſi ultima anni 1677. apud Fratr
Quantum autem ad Epiſtolas græcas,
rus, ſi ipſi credendum ſit, Epiſtolas
cè, interprete Joanne Brunnero prim
dit anno Domini 1559. ita enim in p
tur. *Ignatium verò, cùm ille (Henricus Pe*
nè tantùm ediderit, *ego* græcum exemp
D ex Bibliotheca clariſſimi viri piæ mem
ri à Nydprick exiſtimavi, neque Henrico
ſtudioſis autem pleriſque gratum fore, ſi
latinè tantùm circumferebantur, græcè ſ
ſent edita. Sed quidquid dixerit Geſner
Ignatii Epiſtolas græcè ex Auguſtan
manuſcripto exemplari Valentinus Pac
publicaverat, quem primùm in lucem
ſtatur Morellius, qui eaſdem Pariſiis
ravit anno 1558. Hanc autem à Pacæ
principem eſſe Græcarum Epiſtolaru
adſtruunt verba illa Centuriatorum Ma
ad annum 1558. *Eſt & hoc annotandum,*
1558. *Epiſtolæ Ignatii græcè ſunt impreſ*
E *quæ hactenus per aliquot ſæcula latuerunt*
decim Epiſtolæ ante à Jacobo Fabro,
latinè tantùm, nunc à Pacæo ex Augu
deinde à Geſnero ex mſ. Codice Nyd
tæ ſunt. At Jacobus Uſſerius Archiepi
chanus, Hyberniæ Primas, homo mi
rebus excutiendis perſpicaciæ ac diligen
madverteret tres in Anglia Theologos
quemdam ex Epiſtola Ignatii à Theodo
nec in editione Græca, nec in vulga
Epiſtolarum verſione tunc repertum; la
nè modo, quo à Theodoreto product
pit inquirere, num fortaſſe in Anglia
quod Latinum adhuc deliteſcens reperi
quo tres illi Theologi hauſerant loca
qua à Theodoreto aliiſque Patribus an

Digitized by Google

Joannes Pearſon ex ſuis Vindiciis Epiſtolarum ſancti Ignatii, in proœmio de ortu, progreſſu & hodierno ſtatu controverſiæ, capp. 23. & 5. Laudat pariter Labbeus opus iſtud *libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, verbo *Ignatius*, impreſſum Oxoniæ in 4. annis 1642. [C] & 1644. demum Londini 1647. denique Iſaacus Voſſius Gerardi Joannis filius, aliquanto poſt Uſſerium, edidit græcè & latinè ſeptem puriſſimas eaſdem ſancti Ignatii Antiocheni Epiſcopi Epiſtolas, ex fide manuſcripti codicis optimæ notæ in Bibliotheca Medicæa Florentina reperti. Editum opus annis 1646. & 1648. Amſtelodami in 4. & poſtea excuſum Londini in 4. anno 1680. quorum diligentiæ vix quicquam addi poteſt, iis quæ ſpectant ad Ignatium, ejuſque Epiſtolas. Denique recudit eaſdem græcè & latinè, ſimpliciter & abſque omnibus commentariis, Joannes Baptiſta Cotelier, inter *Auctores qui temporibus Apoſtolicis floruerunt*: quod opus impreſſum Pariſiis anno 1671. 2. in fol. tomis apud Petrum le [D] Petit, via Jacobæa, ſub ſigno Crucis aureæ.

Porrò tot ac tanti labores non impedierunt, quominùs cura Uſſerii ac Iſaaci Voſſii fatigaret Dallæus Calviniſta miniſter, eas etiam ſic purgatas accuſans ſuppoſitionis, in opere ſuo *de Scriptis ſuppoſititiis Dionyſii & Ignatii*, impreſſo Genevæ anno 1666. in 4. Sed Dallæum confutavit inſigni ac prolixo opere Joannes Pearſon Presbyter Anglus, quod inſcripſit, *Vindicias Epiſtolarum Sancti Ignatii*, impreſſas in 4. Cantabrigiæ anno 1672. Opus ſanè prolixum eſt ad tædium, ſed doctiſſimum, cujus compendium nobis obtulit Natalis Alexander Dominicanus clarum atque apertum, *in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus*, [E] ſæculo 2. diſſertatione 22. per totam, quam legito. Hæc de ſcriptis ſancti Ignatii omiſſa à Labbeo, paucis explicui, lectorem qui plura voluerit ad citatos auctores remittens.

De S. Polycarpo. 71.

SANCTUS POLYCARPUS Epiſcopus & martyr, unam ſcripſit epiſtolam egregiam ad Philippenſes, quæ cum epiſtolis ſancti Ignatii circumfertur: ejus epiſtolæ meminit ſanctus Hieronymus in lib. de Script. Eccleſ. & Euſebius lib. 3. hiſt. cap. 30. aliàs 36. Vixit tempore S. Ignatii, ſed ſupervixit uſque ad Imperium M. Antonini, ut idem S. Hieronymus in eodem loco teſtatur.

no M. Antonini 14. terræ motu obruta perhibetur. De eo S. Irenæus ejus diſcipulus lib. 3. adverſus hæreſes cap. 3. Tertullianus cap. 32. de Præſcriptioni- [C] bus, Euſebius in Hiſtoria non ſemel & in Chronico ad annos 157. & 167. S. Hieronymus in Catalogo cap. 17. Socrates lib. 5. cap. 21. Gildas in caſtigatione Cleri Britanniæ, Photius cod. 126. Suidas, Honorius Auguſtodunenſis cap. 18. libelli I. ubi aſſerit quædam ſcripſiſſe de die Paſchæ quod valde ſuſpectum mihi eſt, Jo. Trithemius & recentiores Baronius, Joannes Maria Braſichellanus, aliique, quos omnes inſigni diligentia ſuperavit R. P. Petrus Halloixius Soc. Jeſu, ex quo Uſſerius maximam partem ſublegit quæ de eodem poſtea protulit.

Epiſtola ad Philippenſes, valdè utilis, quæ uſque ad Sancti Hieronymi tempora in Aſiæ conventibus legebatur. In ea refert ſe ad eos Ignatii *τοῦ Θεοφόρου* [D] litteras miſiſſe, poſtulatque certior viciſſim fieri, ſi quid fortè de eo inaudierint. Scriptam itaque volunt anno circiter Chriſti 106. aut ſequenti, octavo ſcilicet ab obitu S. Joannis Apoſtoli, & pauló ante martyrium ejuſdem S. Ignatii Antiochiæ Antiſtitis. Latinè pluribus in locis anniſque 1498. 1502. 1520. 1550. &c. incerto primùm interprete, eoque antiquo cum clementis & S. Ignatii Epiſtolis prodiit, deinde ex verſione Joachimi Perionii Cormætiaceni O. B. cum operibus S. Dionyſii Areopagitæ anno 1557. in folio Pariſiis. Græcè, & Latinè primus cum nova interpretatione edidit Petrus Halloixius noſter acceptò à R. P. Jacobo Sirmundo ejuſdem Soc. Theologo exemplari, quod ille Romæ ex Franciſci Turria- [E] ni doctiſſimi Theologi apographo deſcripſerat. Vide Illuſtrium Eccleſiæ Orientalis ſcriptorum, qui ſanctitate juxta & eruditione primo Chriſti ſæculo floruerunt & Apoſtolis convixerunt, Vitas & documenta Duaci anno 1633. ex Typographia Petri Bogardi. Anno deinde 1644. Oxoniæ in 4. Jacobus Uſſerius Armachanus Polycarpi & Ignatii Epiſtolas utraque lingua cum notis & obſervationibus emiſit. Unde arguas inſcitiam incuriamve Andreæ Riveti, qui poſtquam inſulſiſſimum Centuriatorum Magdeburgenſium de Polycarpi epiſtola judicium deſcripſit, nec refutavit, ut ab omni veritatis umbra alieniſſimum; addidit in editione anni 1641. hanc Latinè tantùm circumferri, & ſe inaudiiſſe Græcum exemplar haberi à quodam viro docto Lutetiæ, cujus etiam potiendi ſpem fecerit Salmaſius, cùm tamen, ut

modò

Digitized by Google

Sabbatum dici in quod prima Azymorum dies incidiſſet. Id autem contigiſſe anno vulgari Natalis Dominici 169. die 26. Martii : quo die paſſum eſſe Polycarpum auctor Chronici Alexandrini disertè teſtatur. Secundam Edovardi Livelei, qui Sabbatum magnum dici cenſuit illud, in quod ſolemnitas Phurim ſeu dies ſortium inciderat : id autem accidiſſe anno Chriſti 167. die 22. Februarii juxta hodiernum computum Judæorum quo die captum eſſe Polycarpum, ſequenti verò 23. paſſum vult itidem Livelejus. Tertiam Jacobi Uſſerii Armachani qui Sabbatum magnum in hac Smyrnenſium Epiſtola dici ait illud quod Paſcha proximè antecedebat : Neque enim Chriſtianos aliud unquam Sabbatum ita appellaſſe quàm illud quod Paſchalem ſolemnitatem præcedebat : ſeu proximè illam præcederet, ut fit apud eos qui ſemper die Dominico Paſcha celebrant, ſeu diebus aliquot interjectis, quod fiebat apud eos qui cum Judæis Paſcha celebrabant nulla habita ratione diei Dominicæ : quorum è numero fuiſſe Polycarpum omneſque Aſiæ Eccleſias teſtatur Euſebius. Porrò anno Chriſti 169. Sabbatum quod Lunam Paſchalem 14. antecesſit in martii diem 26. incurriſſe, quo die paſſum Polycarpum auctor Chronici Alexandrini teſtatus eſt. Quamobrem autem nulla ex iis opinionibus docto viro fecerit ſatis, apud ipſum pluribus leges. Quin etiam paulò poſt martyrium Polycarpi collocat anno Chriſti 167. Marci Imperatoris 7. cùm ex Euſebiana in Chronico ſupputatione, tum quod L. Statius Quadratus ſub quo paſſus eſſe Polycarpus videtur, eo præcisè Marci Imp. anno, non verò 8. aut 9. Proconſulatum Aſiæ geſſerit. Diem verò Xanthici menſis ſecundum adverſus Uſſerium oſtendit fuiſſe 23. Februarii ſeu VII. Kal. martias, quo die Smyrnæi & omnes Græci memoriam S. Polycarpi ſemper celebrarunt, ut conſtat tum ex Actis S. Pionii martyris, tum ex menæis Græcorum. Quod verò ad magnum ſabbatum attinet præſtare, ait, tueri ſententiam eam, quæ Smyrnenſium omniumque Orientalium tabulis confirmatur, quàm incertis de magno ſabbato conjecturis & Judæorum traditionibus inniti. Hæc ſtrictim ex ejus longioribus Annotationibus decerpta ad noſtrum inſtitutum ſatis.

De S. Dionyſio Areopagita. 71.

SANCTUS DIONYSIUS Areopagita ſancti Pauli Apoſtoli diſcipulus fuit teſte ſancto Luca Act. 17. Quamvis autem à nonnullis dicatur martyrium ſubiiſſe ſub Domitiano, contra tamen ſentiunt alii, quoniam ipſe idem ſanctus Dionyſius in libro de Divinis nominibus cap. 4. nominatim allegat S. Ignatii verba ex epiſtola ad Romanos: quam epiſtolam ſcriptam eſſe conſtat anno undecimo Trajani, quo anno ſanctus Ignatius martyrio coronatus eſt. Scribit autem (inquit Areopagita) & divinus Ignatius, amor meus crucifixus eſt : hæc autem verba in epiſtola ad Romanos leguntur : quomodo igitur poteſt Dionyſius obiiſſe tempore Domitiani, qui Trajanum præceſſit, ſi citat epiſtolam ſcriptam undecimo anno Trajani? Exiſtimamus igitur S. Dionyſium fuiſſe quidem ſanctorum Ignatii, & Polycarpi æqualem, ſed ſupervixiſſe uſque ad Imperium Hadriani.

Opera ſancti Dionyſii quæ nunc extant hæc ſunt:

merito relicta eſt.

De cæteris operibus viri docti, & (
dubitant. Soli hæretici Lutherani, &
li, Eraſmus, Valla, & pauci alii ope
rata negant eſſe ſancti Dionyſii Areo
Sed (ut alia nunc omittam) ad au
operib. conciliandam ſatis eſſe debet,
B ra probentur à ſancto Gregorio Papa
ma quarta in Evangelia, à ſancto M
& martyre, in Concilio Romano, à
ne Pontifice in epiſtola ad Imperato
num IV. & à Nicolao I. in epiſt.
Imperatorem. Item à Concilio VI. g
& à Concilio VII. Act. 2. Denique
ctoribus plurimis, qui in hæc opera,
mana ſancti Dionyſii Areopagitæ, eo
pſerunt, ut à S. Maximo monacho,
& aliis.

Quod autem ante S. Gregorium R
horum operum nomine ſancti Diony
meminerit : cauſa videtur eſſe, quo
C rint, ut multa alia ſæpè longo tempo
& circa tempora ſancti Gregorii tepe

Quod enim quidam dicunt citari
opera ab Origene homilia quadam i
Joannis, & ab Athanaſio in quæſtio
chum quæſt. 8. nihil efficit : nam in
minantur Ariani, qui diu poſt Origen
& in quæſtionibus ad Antiochum n
ctores ipſo Athanaſio poſteriores : e
ut illa teſtimonia eſſe non poſſint Orig
naſii, ſed recentiorum auctorum.

Scribunt quidem Liberatus Abbas i
10. Athanaſius Bibliothecarius in epiſ
Calvum Imper. citari Dionyſium A
D Joan. Chryſoſtomo, & Cyrillo Ale
quæ illi citant, non inveniuntur in

DISSERTATIO HISTORI

SANCTUS DIONYSIUS Areopa
Sancto Paulo Apoſtolo ad Chri
Athenis converſus anno à natali Do
tus deinde ejuſdem ſuæ Athenienſis u
tum, ut pleriſque viſum, in Gallias n
Clemente Papa, primus Luteriæ Pa
ſtes extitit. Paſſus verò eſt vel Ath
ctobris ſub Domitiano Imperatore, e
Eccleſiæ ſæculo, ut nonnulla martyro
E aliorumque habent, vel ex communiſ
octingentis & quod excurrit annis o
ejuſdem menſis propè Pariſios in mo
cum ſociis Ruſtico & Eleutherio, gla
jecit, ſectumque ad duo milliaria ge
cundùm Baronium, Hadriani Imper
qui in annum Chriſtianæ æræ 117. in
ut ille putat, 119. An in Gallias v
uſque, ſcripſeritne quæ nomen ejus
ſcula, quorum nec Euſebius, nec Hi
Gennadius, aliique antiquiores, ſed
tùm, Sigebertus, atque Honorius in
ptorum Eccleſiaſticorum meminerunt
eruditis hac præſertim ætate (a) præ
tandi ſcribendique argumentum. Vide
nuper de utroque hoc problemate in in

Obſervationes Generales pro faciliori intelligentia S. Dionyſii. S. Maximi, & Pachymeræ Prologi in eumdem Sanctum Dionyſium. *De Cœleſti Hierarchia liber* capp. 15. conſtans, cum Scholiis ſancti Maximi, paraphraſi pachymeræ, & Annotationibus Corderii. *De Eccleſiaſtica Hierarchia*, capita ſeptem, cum eorumdem ſcholiis, paraphraſi, & annotationibus. *De Divinis Nominibus liber*, in capita 13. diſtinctus, cum eorumdem ſcholiis, paraphraſi, & annotationibus.

Tomo II. continentur

Iſagoge ejuſdem Balthaſaris Corderii ad myſticam Theologiam. Myſtica Theologia ſancti Dionyſii, capp. quinque comprehenſa, cum ſcholiis Maximi, paraphraſi Pachymeræ, & annotationibus Corderii. Epiſtolæ. I. *Cajo Monacho* : De ignoratione, & cognitione Dei. II. *Eidem* : Quomodo Deus ſit ſupra principium Divinitatis ac bonitatis. III. *Eidem* : Quid ſignificet ἐξαίφνης, in myſterio Incarnationis. IV. *Eidem* : Quomodo Chriſtus verus homo ac Deus. V. *Dorotheo Miniſtro* : De Caligine. VI. *Soſipatro Sacerdoti* : De defendenda veritate. VII. *Polycarpo Antiſtiti* : Quomodo ei cum Apollophane agendum ſit. VIII. *Demophilo Monacho* : De propria operatione & clementia. IX. *Tito Epiſcopo*, roganti per Epiſtolam quæ ſit domus ſapientiæ, quis crater, & quiſnam cibus ejus ac potus. X. Joanni Theologo Apoſtolo, & Evangeliſtæ, in Patmo Inſula exulanti.

Appendix ex Variis collecta.

Vita & Encomium S. Dionyſii Areopagitæ ex Menæis. Vita & converſatio S. Dionyſii per Simeonem Metaphraſtem. Vita ejuſdem ex Suida. Vita ejuſdem per Nicephorum. Encomium S. Dionyſii per Michaelem Syngelum. Martyrium S. Dionyſii per Methodium. Vita S. Dionyſii per R. P. Petrum Halloix è Soc. Jeſu, ejuſdem Annotationibus illuſtrata. Quæſtiones R. P. Petri Halloix è Societate Jeſu de vita & operibus S. Dionyſii Areopagitæ. Argumenta & Teſtimonia pro operibus S. Dionyſii ex Vindiciis Areopagiticis R. P. Martini Delrio Soc. Jeſu. De ſancto Dionyſio Areopagita, ejuſque ſcriptis Diſputatio Apologetica R. P. Petri Lanſſelii è Soc. Jeſu Prebyteri. Variantes lectiones circa textum S. Dionyſii. Onomaſticon Dionyſianum R. P. Balthaſaris Corderii Soc. Jeſu Theologi, in quo verba S. Dionyſio propria, & ſingularem aliquam formationem aut ſignificationem habentia explicantur. Indices locorum Scripturæ & Rerum.

ctoritatem recuſantibus.

II. Horum librorum Author citat, non modo Apocalypſim, quæ facta eſt S. Joanni, cùm eſſet exul in inſula Patmo ad finem Domitiani Imperii, ſed etiam ſententiam ex epiſtola Ignatii ad Romanos ſcripta circa annum Trajani undecimum, qui eſt Chriſti 108. At Dionyſius Areopagita obiiſſe ſub Domitiano perhibetur ab omnibus fermè antiquioribus ſcriptoribus.

C III. Librum ſuum de Divinis nominibus, in quo citat ſententiam ex epiſtola Ignatii ad Romanos, Timotheo viventi dicat. At verò quando Ignatius hanc Epiſtolam & alias ſcripſit, jamdudum obierat Timotheus. Teſtatur enim Metaphraſtes illum obiiſſe ſub Domitiano : Martyrium ſimiliter Timothei apud Photium cod. 254. Et quamvis de tempore mortis non aſſentiatur Baronius, fatetur tamen certum eſſe Timotheum ante Ignatium martyrio fuiſſe coronatum. Neque enim id negari poteſt, cùm teſtetur Ignatius in ſuis ad Antiochenos, ad Heronem, & ad Epheſios Epiſtolis, Oneſimum Timothei ſucceſſorem, Epheſinum jam fuiſſe Epiſcopum cùm illas ſcriberet, &c.

D IV. Magnificè loquitur, tum de Templis inſtar Hieroſolymitani adyta habentibus, adeò Sacra, ut nefas eſſet, non plebi modo, ſed & Monachis eò ingredi, tum de Catechumenorum, Energumenorum, & Pœnitentium ab iis excluſione; & extra fores collocatione dum Euchariſtia celebraretur; tum de Monachorum ordinatione & conſecratione, ac variis ritibus à Dionyſii ævo, ut volunt præſertim Novatores Hæretici, alienis, &c.

V. Agens de cæremoniis quæ obſervantur in baptiſmo parvulorum, videlicet abrenunciatione ac fidei profeſſione, quas per os aliorum faciunt, &c. de hoc, inquit, ea dicimus quæ divini noſtri Pontifices, πρὸς τῆς ἀρχαίας μυηθέντες παραδόσεως, ex antiqua
E traditione edocti ad nos uſque produxerunt. Iis adde ἕνατια τρισυπόςατον, θεαρχικὰς ὑποςάσεις, ὐσίαν μίαν, &c. Vide plura cùm apud citatos, quibus jungendus Aubertinus pag. 260. Editionis Latinę ac ſequentibus, tum apud laudatum Morinum omnia ad vivum reſecantem, è quibus diſces plurimos Catholicos ab aliquot ſæculis aut dubitaſſe, aut negaſſe; aut certè inſinuaſſe ſibi non omnino probari Areopagitæ fœtum indubitatum eſſe, quæ ejus nomen præferunt opera. In iis numerare poſſis Antonium Faventinum apud Joannem Picum in reſp. ad object. 3. Theodorum Gazam in præfatione Problematum Alexandri Aphrodiſienſis, Laurentium Vallam in cap. 17. Actuum Apoſt. Cælium Rhodiginum, Joannem Ep. Roffenſem, Thomam Cajetanum de Vio Card. Deſiderium Eraſmum, Sixtum Senenſem,

Sirmon-

Diſſertationem Jacobi Sirmondi de eodem materia præfixit, emiſit in lucem pag. 407. II. Partis Judicium de libris Dionyſio Areopagitæ inſcriptis cum Diſquiſitione de Veteribus Baſilicis Pariſienſibus. Quare ad eos, amabo, fontes ſe conferat, quiſquis ſitum explere deſiderat, & ſingula quæ ad illam celeberrimam controverſiam ſpectant, enucleatius inveſtigare.

B

Sᴜᴘᴘʟᴇᴍᴇɴᴛᴜᴍ.

DIONYSIUS AREOPAGITA Athenienſium Epiſcopus & Pariſienſium, juxta Abbatem Hilduinum ejuſque plurimos ſequaces, de quo Baronius in Martyrologio Romano ad diem *9.* octobris, & in ſuis annalibus anno *95.* num. 7. & anno *109.* num. 38. & ſeqq. Bellarminus lib. 2. de Monachis cap. 5. & lib. De Scriptoribus Eccleſiaſticis ſæc. 1. & Martinus Delrio in ſuis Vindiciis areopagiticis. De Dionyſio duæ celeberrimæ quæſtiones ſæculo noſtro agitatæ ſunt, inter viros ex utraque aſſertionis parte doctiſſimos, & hæ tam prolixis profundiſque diſputationibus, ut poſt eos iterum excutere illas, C opus vanum atque otioſum ſit. Harum prima quæſtionum, *utrum Sanctus Dionyſius Areopagita Athenienſium Epiſcopus, ſæculo Eccleſiæ primo in Gallias venerit, factuſque ſit & Francorum Apoſtolus & primus Pariſienſium Epiſcopus?* Affirmant Hilduinus in ſuis Areopagiticis, Germanus Milletus Sancti Dionyſii in Francia Monachus Benedictinus, qui ea quæ Jacobus Sirmondus Soc. Jeſu Presbyter Antiquitatis eruditiſſimus indagator contra Hilduini aſſertiones de unico Dionyſio ſcripſerat, confutare, & Eccleſiæ Pariſienſis multis à ſæculis traditionem probare, integro libro ac prolixo aggreſſus eſt, impreſſo Pariſiis anno *1642.* Idem Petrus Halloix Leodienſis Societatis Jeſu, *in Illuſtrium Eccleſiæ Orientalis Scriptorum, qui primo à Chriſto ſæculo vixerunt, vitis & documentis*, impreſſis 2. in fol. vol. annis *1633.* & D *1636.* Duaci typis Petri Bogardi. Quod opus inde petitum, extat in editione operum Sancti Dionyſii facta poſtremò per Balthaſarem Corderium ejuſdem Societatis anno *1634.* Idem Martinus Delrio Antuerpianus ejuſdem Soc. *in ſuis Vindiciis Areopagiticis* adverſus Joſephum Scaligerum, Antuerpiæ anno *1608.* in 8. Idem qui editiones operum S. Dionyſii Areopagitæ procurarunt Petrus Lanſſelius Gravelinganus Soc. Jeſu Pariſiis anno *1615.* & Balthaſar Corderius Antuerpiæ anno *1634.* ejuſdem cum altero Societatis. Idem denique Natalis Alexander Dominicanus, qui omnium argumenta congeſſit, *in Selectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus* ſæculo 2. diſſertatione XV. Stant è contra doctiſſimi etiam viri, E Jacobus Sirmondus Soc. Jeſu expreſſa *diſſertatione, in qua Dionyſii Pariſienſis, & Dionyſii Areopagitæ diſcrimen oſtenditur*, Pariſiis anno *1641.* apud Sebaſtianum Cramoiſy in 8. Joannes Launojus Conſtantienſis in Normannia Presbyter, in opere *de duobus Dionyſiis* prolixo, Pariſiis anno *1642.* in 8. apud Edmundum Martinum. Eamdemque duorum Dionyſiorum diſtinctionem approbant in ſuis Scriptis, Aubertus Miræus in Annalibus Belgicis, Dionyſius Petavius *in ſuis Theologicis Dogmatibus* & alibi, Andreas Dugheſnius in notis ad Bibliothecam Cluniacenſem & in vitis Romanorum Pontificum, Joannes Morinus in opere *De Sacris Ordinationibus*, denique Franciſcus

Digitized by Google

cat Clogionem, Ado Vienneuſis, Abbas Urſpergenſis, Aimonius, Paulus Æmilius, Robertus, Gaguinus, Papirius Maſſonius, & alii.

Tertiò, dicit idem auctor eodem loco, templa Idolorum everſa fuiſſe, & Eccleſias ædificatas auctoritate Regia ipſo ſuo tempore: quæ videntur maniſeſtè falſa, certè pugnant cum hiſtoriis Gregorii Turonici, Adonis & aliorum.

Quartò, in epiſtola eadem cap. 9. citantur verba ſcripturæ Geneſeos ſecundùm Sancti Hieronymi verſionem, quod etiam in utraque epiſtola paſſim cernitur. Id verò ſignum eſt apertiſſimum novitatis.

Quintò, in eadem epiſtola cap. 13. ſcribit auctor ſe interfuiſſe cum aliis diſcipulis quando Judas oſculo Dominum prodidit. Atqui hoc videtur repugnare Evangelio. Siquidem Marcus cap. 14. & Luc. cap. 22. dicunt: Chriſtum cum duodecim ultimam cœnam celebraſſe, & cum eiſdem in hortum ingreſſum, ac deinde Judæ obviam iviſſe.

Sextò in epiſtola eadem, cap. 8. dicit, Valeriam quamdam in ipſa Gallia martyrio coronatam. Id verò repugnat Sulpitio lib. 2. ſacræ hiſtoriæ, & Gregorio Turonico lib. 1. cap. 28. hiſtor. Francorum, qui ſcribunt, temporibus M. Antonini primùm intra Gallias martyria viſa.

Multa ſunt alia, quæ his epiſtolis fidem detrahere videntur. Alioqui autem piæ ſunt, & ex iis non pauca dogmata Eccleſiaſtica confirmari poſſent adverſus noſtri temporis hæreticos, ſi de tempore, quo ſcriptæ ſunt, planè conſtaret.

Dissertatio Historica.

PRÆTER ea, quæ Bell. & ex eo Miræus, aliique referunt de duabus ſancto Martiali Lemovicenſium Epiſcopo adſcriptis falsò *Epiſtolis ad Burdegalenſes una, ad Toloſanos altera*, quæ extant in Bibliothecis Veterum Patrum & alibi ſæpiùs excuſæ, poſt Aſcenſianam editionem anni 1521. cui jungenda etiam nupera Helmenſtadii cum Gennadii Maſſilienſis catalogo Virorum Illuſtrium opera & ſtudio Elmenhorſtii anno 1614. Notandum utramque illam primùm fuiſſe inventam anno circiter 1060. cùm Henrico Rege Francorum defuncto regnavit Filius ejus Philippus primus, in Sacrario B. Petri in tumulo cujuſdam, ubi ſepultura Antiſtitum antiquitus fuerat, ut narrat qui centum poſt annis vivebat Gaufridus Prior Voſienſis in Chronico quod editum eſt Tomo II. Novæ Bibliothecæ mſſ. librorum pag. 288. At pag. 298. rejicere videtur inventionem illarum poſt annum 1100. cùm Philippus jam ſenior regnum tradidit 1031. celebratum, a nobis recuſum ad calcem Tomi II. Novæ Bibliothecæ mſſ. Librorum, quo res Aquitanicas complexi ſumus. Plura Baron. ad an. 74. Bell. & alii recentiores.

Supplementum.

MARTIALIS Lemovicum Epiſcopus cujus duæ circumferuntur Epiſtolæ, riſu dignæ, fabulis plenæ, quæ legantur omninò indignæ; ut & illius vita ab ejus diſcipulo Aureliano conſcripta, quæ habetur apud Surium. Merces ejuſmodi nocent ampliùs Chriſtianæ fidei, quàm faveant: nec enim Æſopo indiget Orthodoxa Sancta Eccleſia.

De Abdia Babylonio.

ABDIAS Babylonius, unus ex diſcipulis Domini fuiſſe dicitur. Sed vitæ Apoſtolorum, quæ ſub nomine ejus circumferuntur, fabulis ſimiliores ſunt, quàm vitæ narrationi. Sed neque ejus Abdiæ, aut libri ejus ullam in veteribus mentionem invenio.

Dissertatio Historica.

ABDIAS Apoſtolorum, ut volunt, Diſcipulus, primuſque Babyloniorum Epiſcopus, ſæculo primo vixiſſe perhibetur.

Libros decem de Hiſtoria certaminis Apoſtolici, ſive de Vitis Apoſtolorum ab Eutropio primùm ex Hebraica lingua in Græcam tranſlatos, deinde à Julio Africano ex Græca in Latinam verſos ſub nomine Abdiæ Babylonii primus Wolfgangus Lazius Philoſophus ac Medicus Viennenſis, Imp. Ferdinandi I. Hiſtoriographus, Baſileæ Rauracorum edidit (*a*) anno 1551. in folio typis Joannis Oporini. Alii deinde Coloniæ, Pariſiis non ſemel. Ipſe quoque Laurentius Barræus in majori folio in eadem civitate Pariſienſi, anno 1583. editum, nec omiſerunt Bibliothecæ Veterum Patrum compilatores.

Verùm haſce quiſquilias ab otioſo fabulatore, qui merito jure Pſeudo-Abdias dicitur, confictas interpolataſve, nullius fidei atque auctoritatis eſſe apud eruditos, docuerunt jampridem Catholici Tractatores, Sixtus Senenſis, Joannes Heſſelius, Joannes Molanus, Card. Baronius, Poſſevinus, Salmeron, Miræus, aliique, ut ſileam Voſſium, Cocum, Rivetum, (*b*) ſimileſque Heterodoxos Criticos in alienis ab Eccleſia Catholica caſtris militantes, atque ex Catholicorum dumtaxat ſcriptis & obſervationibus ſuffarcinatos. Mentitur enim pro more Andreas Rivetus

vetus

Digitized by Google

IV. Romanum Pontificem, qui inter ſcripta à ſe damnata rejecit.

(*a*) Nec tamen primus illius Apoſtolicæ Hiſtoriæ meminit: Nota enim erat jampridem Jacobo Archiepiſcopo Januenſi, ut vocant, O. P. in libro Annuarum ſolemnitatum, Petro Equilino Epiſcopo libro 9. Catalogi Sanctorum, aliiſque ejuſdem doctrinæ, ne quis putet ſuperiori dumtaxat ſæculo aut à Lazio aut ab alio quopiam fuiſſe confictam. Recenſet autem fabulas illas de SS. Thoma, Matthæo, cæteriſque quas S. Auguſtinus cap. 38. libri de Fide adverſus Manichæos, cap. 17. libri contra Adimantum, cap. 20. libri 1. contra Adverſarium Legis & Prophetarum, aliique poſt eum affirmant à Manichæis confictas fuiſſe, qui anno demum Chriſti 277. ſub Probo Imperatore cum Manete anteſignano ſuo prodierunt.

(*b*) Heterodoxis adjunge Ivellum adverſus Hardingum, Vergerum de Idolo Lauretano, alioſque plures.

De Presbyteris Achajæ, qui S. Andreæ paſſionem ſcripſerunt.

EXTAT Paſſio S. Andreæ Apoſtoli ſub nomine Presbyterorum Achajæ, qui dicunt ſe ſcripſiſſe ea, quibus ipſi interfuerunt. Audivi aliquando magnum quemdam virum, eam hiſtoriam in dubium revocantem. Sed certè non videtur negari poſſe, quin vera & antiqua, & utilis hiſtoria ſit.

Petrus Damiani, qui ante ſexcentos annos floruit, in ſerm. 2. de ſancto Andrea, de hac hiſtoria ſic loquitur: *Non immerito in ſingularem auctoritatis arcem ſuſcepti eſt, quam qui viderunt, ſcripſerunt, & miniſtri fuerunt ſermonis.* Sanctus etiam Bernardus in ſerm. de S. Andrea, in vigilia ejus, & in duobus, quos habuit in die feſto, miris laudibus effert verba S. Andreæ ad crucem, quæ in hoc libro ad verbum inveniuntur.

Joannes à Lovanio vir multæ doctrinæ & judicii, in cenſura de paſſionibus ſanctorum, quæ habetur in Martyrologio Molani, hanc hiſtoriam, ut legitimam, probavit.

Idem fecit Aloyſius Lipomanus, vir graviſſimus, qui ex probatis auctoribus vitas ſanctorum deſcripſit. Denique in Breviario Romano, nuper recognito, hiſtoria hæc, cùm de ea inter viros doctos, & graves acriter diſputatum eſſet, omnium conſenſu approbata locum ſuum retinuit.

Dissertatio Historica.

PRESBYTERI & Diaconi omnes Eccleſiarum Achajæ paulò poſt medium primi ſæculi Chriſtiani ſcripſerunt ad univerſas Eccleſias quæ ſunt in Oriente, Occidente, Meridiano, & Septentrione Encyclicam Epiſtolam.

De Paſſione Sancti Andreæ Apoſtoli, cui præſentes interfuerant, anno, ut quidam volunt, æræ Chriſtianæ 59. Neronis Imp. ſexto, quo Kalendas Decembris ad ſuperos abiit S. Andreas. Extat apud Aloyſium Lipomanum, Laurentium Surium, Laurentium Surium, Andream Sauſſayum, alioſque.

Porrò hanc, ut legitimam Hiſtoriam conceptis verbis probarunt S. Auguſtinus, ſeu quis alius antiquus

tiſiodorenſis commentario in Pſalmo
hoc Sacramentum à pluribus accipiatur, n
videtur, in partes eſt diviſum, ſed totu
indiviſum, Andrea Apoſtolo ſic teſtante,
quam ſacrificatus eſt, integer perſeverat &
decimo labente ſæculo Petrus Damia
tur, ſermone 2. in natali S. Andreæ
tantas ſpiritus devotione diſtillat, ut men
adipe & pinguedine replere videatur, im
ritò in ſingularem auctoritatis arcem ſuſcep
qui viderunt ſcripſerunt orbi, & miniſtr
mis. Wolphemus Abbas Bruvilerenſis
Meginardum Abbatem Gladebaſenſe
corpus poſt expletam more Catholico con
num & incolume, vivum & integrum ſe
trem. Sic enim teſtatur Eccleſia Achaja Be
dicere: poſtquam omnis populus credentiu
comederit, & Sanguinem biberit, &c. La
tuarienſis Archiepiſcopus libro de Co
guine Domini: *Chriſtus reſurgens ex m*
moritur, ſed ſicut dicit S. Andreas Apoſ
rò in terris carnes ejus ſint comeſta &c
ſæculo Ivo Epiſcopus Cornotenſis ſer
venientia veteris & novi Sacrificii:
riam veniunt verba B. Andreæ Apoſtoli,
& in Cœlis eſſe Corpus Domini, & a
ſumi Corpus Domini: cujus carnes cùm
Ut omittam S. Bernardum Claravall
tem in ſermonibus de Vigilia & N
Sancti, ſi tamen eorum germanus pa
recentiores Orthodoxos, ac nominati
Lovanio, Cæſarem Baronium, Anto
num, atque omnium fuſiſſimè iſta
V. C. Andream Sauſſayum Tullenſ
ſub finem ingentis voluminis quod ſ
S. D. N. Alexandri VII. nomini inſer
dibus S. Andreæ, illudque ineptiſſi
mendaciſſimis Edmundi Aubertini Cal
miniſtri, aliorumque, ex quibus ſua
Sacramentariorum Roberti Coci, Ge
Voſſii, Andreæ Riveti, quorum hæc
ſecus ac olim Berengarii eorum Mag
ctoris jugulum petit, cavillationibus
culus præ cæteris Robertus Cocus n
κρύψτων, calumniarum artifex certiſſi
tonienſem quemdam in Anglia Epiſ
nem Whitum profert in medium ta
riſſima illa acta inter apocrypha &
pta rejicientem. Sed plura verant in
promere Diſſertationis hujus anguſtiæ
dum aliquid monent Examini Heter
ticorum.

Certè duo hæc negari non poſſun
Achaja paſſum fuiſſe S. Andream, i
teſtantibus S. Hieronymo ep. 148. a
S. Paulino Nolano Ep. libri 5. carn
bi, Sophronio in præludiis ad Hier
gum ſcriptorum Eccleſiaſticorum Gr
Ven. Beda, Uſuardo, Adone, aliiſq
gis, cæteriſque rerum Sacrarum Tra
terum à pluribus hactenus ſæculis R
fices, & Catholici orbis Antiſtites i
officiis narrationem illam ut veram
ſuſcepiſſe, ſuiſque calculis approbaſſe

(*a*) Lege Octavi Etherius & Bea

Digitized by Google

etiam Orthodoxos. IV. Vhitus ille, quem citat Cocus (numerantur inter Hæreticos Anglos Joannes & Franciſcus White à Giſberto Voetio pag. 570. Bibliothecæ ſtudii Pſeudo-Theologici) non videtur tum in lucem uſpiam prodiiſſe, cùm ſcriberet Bellarminus, ideoque nil mirum, quòd eum in tenebris Anglicanis deliteſcentem non viderit. V. Thraſonicè docturum ſe dicit, quod neſciebat Bellarminus, nimirum Whitum Papiſtam, ut ait in editione Gallica Diacos. Mart. fol. 3. ſed cedo, ubi erat editus ille liber, & undenam ipſe didicerit? VI. è Latina e-

Neque quicquam in Epiſtola Presbyterorum Achajæ apparet quo Manichæiſmus ſtabiliri queat, in quem ſcopum collineabant hæretici illi Telchines. Sed quid demum in rebus humanis exploratum deinceps erit, ſi quæris fingere pro libito liceat, & permittantur omnia Ariolorum iſtorum ſuſpicionibus. Æqui autem bonique conſulant velim Lectores benevoli breve hoc ex Examine noſtro decerptum ἀποσπασμάτων in quo & Patrologum Jenenſem ſimileſque fungos proteremus, qui in ea epiſtola muſſitant contineri quædam Idololatrica: Salve Sancta Crux &c.

SÆCULUM SECUNDUM

Ab anno Dom. 100. *ad* 200.

De S. Juſtino Martyre. 150.

POST Apoſtolica tempora primus eorum, quorum ſcripta ad nos pervenerunt, videtur eſſe S. Juſtin. Philoſophus & Martyr. Floruit enim temporibus Antonini Pii, & ſucceſſorum ejus Marci Aurelii, & Lucii Veri, & in Apologia ad Imp. & Senatum, populumque Romanum, ſcribit numerari eo tempore annos 150. à Chriſti nativitate.

Opera ejus multa recenſentur ab Euſebio lib. 7. hiſt. cap. 17. & à S. Hieronymo in lib. de Script. Eccleſ. quorum operum aliqua non extant, & quædam etiam extant, quorum illi non meminerunt. Hæc igitur Juſtini opera nunc feruntur. *Dialogus cum Triphone Judæo Epheſi habitus. Apologia ad Senatum Romanum. Apologia altera ad Imp. Antoninum Pium. Oratio Paraenetica ad gentes. De Monarchia. Expoſitio fidei, ſive de recta confeſſione. Epiſtola ad Zenam & Serenum. Interrogationes, ſive quæſtiones poſita gentibus, & gentium ad eas reſponſiones, earumque refutationes. Interrogationes, ſive quæſtiones gentium poſita Chriſtianis; & ad eas reſponſiones. Refutatio quorumdam Ariſtotelis dogmatum.*

Et quidem de primis quinque libris, quorum Euſebius & Hieronymus meminerunt non videtur poſſe dubitari. Sciendum eſt autem Apologiam priorem, ut in noſtris libris habemus reipſa eſſe poſteriorem, &

D non ad Senatum datam, ut noſtri libri habent, ſed ad Marcum & Lucium Imperatoris Pii ſucceſſores, ut apertè colligitur ex Euſebio, & Hieronymo locis citatis: ſed feſellit noſtros, quia Apologia prior caret initio, & ideò non potuit cognoſci, ad quem, vel ad quos directa eſſet.

Liber de expoſitione fidei, ſive de confeſſione rectæ fidei cujuſcumque ſit, inſignis liber eſt, & Juſtino auctore dignus. Ambigo tamen, an ejus ſit, primò, quia veteres ejus non meminerunt. Secundò, quia ſtylus videtur eſſe diverſus à ſtylo Juſtini. Tertiò, quoniam multo apertius, & diſtinctius diſſerit de myſteriis Trinitatis, & Incarnationis, quàm Scri-
E ptores ejus ſæculi facere ſoleant.

De epiſtola ad Zenam & Serenum idipſum cenſeo.

De libro quæſtionum quinque Gentibus à Chriſtianis poſitarum, facilè judicari poteſt, eum librum non eſſe Juſtini; quòd in eo ſæpè fiat mentio Manichæorum, quos poſt mortem Juſtini exortos eſſe conſtat. Idem Judicium fieri poteſt de quæſtionibus 146. quas Gentes Chriſtianis poſuerunt: nam quæſt. 82. & 86. citatur Origenes, & quæſt. 115. citatur Irenæus, & martyr appellatur: cùm tamen Juſtinus utroque antiquior fuerit: nam ipſe etiam Irenæus lib. 5. Juſtinum Martyrem adducit, tamquam ſe antiquiorem.

De reprehenſione dogmatum Ariſtotelis, meminit

Photius

Digitized by Google

SANCTUS JUSTINUS, Philoſophus Chriſtia-
nus ex Flavia Neapoli Syriæ Palęſtinæ urbe oriun-
dus, patre Priſco, avo autem Bacchio, labente ſe-
cundo Chriſti ſæculo Romam venit ibique per ali-
quot annos commoratus inſtigante Creſcente quo-
dam Philoſopho ἀφιλοσόφῳ καὶ φιλοκόμπῳ, cujus ſæ-
pè vitia arguebat & retuderat audaciam, pro Chriſti
fide mortem oppetiit anno 163. vel Kalendis Junii ex
Menologio Græcorum, vel 13. Aprilis ex Romani
Martyrologii tabulis ſub Ruſtico Præſide, Marco Au-
relio Antonino Philoſopho & Lucio Vero Fratribus
Auguſtis imperantibus. Nec deſunt tamen viri per- B
eruditi, qui Martyrium feciſſe velint ſub Antonino
Pio, qui receſſit anno Chriſtianæ æræ 161. Quam
in rem expectamus in dies doctiſſimas obſervationes
V. E. Henrici Valeſii (a) Pariſini J. C. ad Hiſto-
riam Eccleſiaſticam Euſebii. Eum laudant Tatianus
ejus quondam Diſcipulus, S. Irenæus lib. 4. adver-
ſus Hæreſes cap. 13. & lib. 5. cap. 3. Metodius libro
de Reſurrectione, Euſebius in Hiſtoria & Chronico,
S. Epiphanius in Panario ubi de Hæreſi Tatiani, ſan-
ctus Hieronymus cap. 23. & ex eo Honorius Augu-
ſtodunenſis, Sophronius Hieronymiani Catalogi Græ-
cus Interpres, ex quo Juſtini hujus & aliorum plurium C
elogia deſcripſit paucis dumtaxat immutatis Suidas, un-
de obiter arguas eorum ſententiam qui Græcæ illius
verſionis auctorem Eraſmum ſuſpicati ſunt, Anaſta-
ſius Bibliothecarius in Hiſtoria Eccleſiaſtica, Pho-
tius P. Cl. Codice 25. & 231. ubi à Sofronio vel alio
dicitur ὁμαρτυρικοῖς αἵμασι βεβαιώσας τὸ φιλόσοφον atque
ex recentioribus Perionius Billius, Poſſevinus, Six-
tus Senenſis, Baronius, Lanſſelius Halloixius, Caſau-
bonus, aliique.

Pariſienſium editionum Gręco-Latinam anni 1636.
omnium, quantum arbitror perfectiſſimam hic tibi
repræſentabo.

Paraneſis ad Græcos, Joanne Langio Sileſio inter-
prete: quem Hæretici Symyſtæ vocant in Lectione D
Patrum verſatiſſimum.

Oratio ad Græcos, Henrico Stephano interprete.

Apologia quæ dicitur I. cùm verè ſit ſecunda, ſive,
Defenſio pro Chriſtianis de S. P. Q. R. atque Imperatores
Augg. Succeſſores διαδόχους Antonini Pii M. Anto-
ninum & Lucium Verum: de qua Euſeb. Hieron. ac
Photius, ſunt tamen ut dixi qui vivente Pio anno
circiter 150. Scriptam velint Joannes Langus inter-
pretatus eſt.

Apologia II. quæ verè dicenda eſt prima *pro iiſdem
Chriſtianis Defenſio ad Antoninum Pium Imp.* De ea Eu-
ſebius in Chronico ad annum Chriſti 141. Olymp.
230. primum: Juſtinus Philoſophus librum pro noſtra
religione conſcriptum Antonino Pio Imp. reddidit, & E
alii ſupra memorati.

De Monarchia Dei, eodem interprete, quem Joachi-
mus Perionius revocare voluit in dubium reclamanti-
bus tum ſtylo, tum Euſebio, Hieron. Photio & Suida.

*Ariſtotelicorum quorumdam dogmatum everſio ad Pau-
lum Presbyterum*, eodem interprete. Qui liber ſuſpe-
ctus eſt Baronio an. 1651. Poſſevino, Sylburgio, &
quibuſdam aliis: licèt de eo loquutus videatur Pho-
tius, & Bellarminus aſſerat nullum ſe in eo depre-
hendiſſe indicium falſitatis, cui ego libens ſubſcribo.

*Quæſtiones quinque ad Græcos cum Græcorum reſponſio-
ne, & Reſponſionis illius confutatione nec non confutatio-
nis appendice, qua & Ariſtotelis, & aliorum Philoſo-
phorum dogmata quædam refelluntur*, eodem interprete.
Rejiciunt iidem Poſſevinus atque Sylburgius, cum

cap. 17. libri 4. rectius legitur ὠδὶ φιλοσόφῳ, quam lectionem mſſ. codices confirmant, &c. Adde quod Urbicus ille Præfectus, cujus ibidem meminit Juſtinus, vixit ſub Antonino Pio. Is enim eſt Lollius Urbicus, qui Legatus Imperatoris Britannos compeſcuit, ut refert Capitolinus in vita Antonini. Eum Præfectum urbis fuiſſe imperante Pio docet Apulejus in Apologia ſub initium, &c. IV. Apologeticum qui dici debet poſterior, licèt in vulgatis editionibus antecedat, & inſcribitur ad Senatum Romanum, ipſi quoque Antonino Pio oblatum fuiſſe, quem non ſemel alloquitur in ea oratione, ut pluribus demonſtratur adverſus Halloixium. V. Ex iis omnibus colligi poſſe Juſtinum ſub Antonino Pio, non autem ſub Marco feciſſe martyrium. Nullam enim aliam cauſam habuit Euſebius cur in tempore Marci Aurelii conferret, niſi quod unum ex Apologeticis Marco dedicavit, quem conſtat Pio fuiſſe nuncupatum. Quidquod Euſebius ipſe in Chronico eumque ſecutus Syncellus, Juſtini martyrium temporibus Antonini Pii videtur adſcribere. Atque ita diſertè ponit Michael Glicas in Annalibus. Hæc pluribus leges in Euſebianis illis Annotationibus.

De Melitone. 150.

SANCTUS MELITO Sardenſis Epiſcopus M. Aurelii Imp. tempore floruit; cui etiam Apologiam pro Chriſtianis obtulit, ut refert Euſebius lib. 4. hiſt. cap. 25. Multa ſcripſit, quorum fragmenta extant apud Euſebium loco notato. Inter quæ fragmenta continetur *Catalogus librorum Teſtamenti veteris*, in quo liber Sapientiæ tribuitur Salomoni: & hic ſolus liber recenſetur à Melitone ex iis qui in Hebraicis codicibus non habentur: ut etiam ſolus liber Eſther omittitur ex iis, qui ſunt in Hebræo.

Tribuitur etiam Melitoni *liber de tranſitu B. Virginis* qui extat in 7. tom. Bibliothecæ ſanctorum Patrum, edit. 2. ſed indignus liber eſt, qui tanto viro tribuatur.

Dissertatio Historica.

MELITO ASIANUS Sardium in Lycia Minoris Aſiæ Provincia Epiſcopus Marco Aurelio Antonino Imp. Apologiam pro Chriſtianis tradidit, inquit Euſebius in Chronico anno olymp. 237. ſe-

Clavis Scripturæ (Euſebius inter cætera Melitonis ſcripta recenſet τὴν κλεῖδα, & S. Hieronymus in Catalogo librum qui Clavis inſcribitur, haud multum diverſa à Formulis ſpiritualis intelligentiæ quæ inter opera S. Eucherii annumerantur.

De ejuſdem libro περὶ ἐν σώματι Θεοῦ vide quid Petavius lib. 2. cap. 1. Theolog. Dogmatum referat ex Origene apud Theodoretum quæſtione XX. in Exodum. *(a)*

(a) Euſebius libri 5. Hiſtoriæ cap. 24. ex Polycratis epiſtola ad Victorem Papam, Melitonem hunc τὸν εὐνοῦχον vocat, τὸν ἐν ἁγίῳ πνεύματι πολιτευσάμενον, ὃς κεῖται ἐν Σάρδεσι περιμένων τὴν ἀπὸ τῶν οὐρανῶν ἐπισκοπὴν, ἐν ᾗ ἐκ νεκρῶν ἀναστήσεται. Videndus quoque S. Hieronymus in Catalogo V. Polycrates. Idem Euſebius ex libris Melitonis, quos nemini ignotos eſſe aſſerit, citat libros de Paſcha, Excerpta ſive Eclogas ex ſacris Scripturis, & Apologeticum, quem V. C. Henricus Valeſius in Notis colligit poſt obitum Lucii Aurelii Veri ſcriptum fuiſſe ſi eo ſuperſtite prodiiſſet pro verbis illis μετὰ τοῦ παιδὸς dixiſſet omninò μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ, cùm Lucius frater adoptivus Marci Antonini fuerit. Addidit quoque ex Chronico Alexandrino Epiſtolam ad Commune Aſiæ datam, quæ extat cap. 15. libri IV. non ab Antonino Pio, ut Euſebius cenſuit, ſed à Marco fuiſſe miſſam, qua vetabat, ne quis impoſterum Chriſtianos religionis ſuæ cauſa calumniaretur. Quòd ſi Marcus Antoninus Melitonis aliorumque Chriſtianorum Antiſtitum ſupplicationibus permotus id præſtitit, dicendum profectò eſt eam, non anno ejus Imperii primo Tribunitiæ poteſtatis 15. ſed anno demum decimo poſt Lucii obitum conſcriptam fuiſſe, quo Apologeticum illum elucubratum eſſe conjuncta Euſebiani & Alexandrini Chronicorum auctoribus perſuadet. Verùm cùm Epiſtola in titulo diſertè annum Tribunitiæ poteſtatis XV. Conſulatum verò tertium deſignat, atque in fine capitis ipſe Melito Sardenſis Eccleſiæ Epiſcopus tamquam hujus epiſtolæ teſtis laudetur in Apologetico illo longè utiliſſimo, quem ad Imp. pro religione noſtra conſcripſit, dubitationi nullus debet eſſe locus, quin epiſtola ad Commune Aſiæ Apologeticum præceſſerit, in quo erravit auctor Chronici Alexandrini, qui eodem anno utriuſque meminit. In fine lege quæſtione ſive interrogatione XX. in Geneſim, non in Exodum, ut neſcio quo pacto irrepſit.

De

do obtulit ; quam ſub nomine Athenagoræ citat ſanctus Epiphanius in hæreſi Origenis , ubi refert verba Procli ex Methodio.

Scripſit etiam *librum de Reſurrectione* : utrumque opus extat tom. 9. Bibliothecæ ſanctorum Patrum edit. 2. & ſuſpicione caret . Mirum autem eſt , cur Euſebius diligentiſſimus ſcriptorum inveſtigator hujus auctoris non meminerit.

B Quod autem S. Hieronymus hunc ſcriptorem omiſerit , non eſt adeò mirum , cùm ſatis conſtet , catalogum ſancti Hieronymi ex hiſtoria Euſebii eſſe deſumptum , quoad illos ſcriptores , qui Euſebium præceſſerunt .

Dissertatio Historica.

Athenagoras Athenienſis , Philoſophus Chriſtianus & Presbyter , vixit ſæculo Chriſti ſecundo , legationemque ſuſcepit pro Chriſtianis inter annum 165. quo Peregrinus Philoſophus in ardentem pyram ſe dedit præcipitem in Ludis Olympicis , & annum 170. quo Lucius Verus Imperator Julio menſe inter Concordiam , & Altinum periit . Non C Deſunt tamen qui anno dumtaxat 177. oblatum librum illum Imperatoribus aſſerant, cujus meminit quidem Sanctus Epiphanius in hæreſi Origenis, ſed omiſerunt Euſebius atque Hieronymus.

Apologia pro Chriſtianis ad Imperatorem Marcum Aurelium Antoninum, ejuſque non ut plerique ſentiunt, filium Commodum , ſed fratrem adoptivum, Imperiique conſortem Lucium Annium Verum, Conrado, Geſnero, necnon Jusfrido Petro Leovardienſi, interpretibus ſæpè prodiit, non ſecus ac ejuſdem.

Liber de Reſurrectione mortuorum , Petro Nannio Alcmariano & Henrico Stephano Pariſienſi interpretibus . Latinè occurrent in Colonienſi, atque in prioribus Pariſienſibus Veterum Patrum Bibliothecis, Græcè D verò atque Latinè in Auctario Pariſienſi anni 1624. Studio R. P. Frontonis Ducæi Soc. JESU, qui etiam peculiares notas adjecit. Cur verò à poſtrema Morelliana exulent prorſus ignoro, niſi quod fortè conſultius viſum ſit illius editionis curatoribus quiqui tandem illi fuerint, duo illa Athenagoræ opuſcula omittere, quæ cum S. Juſtini , Theophili & Tatiani operibus fuerant jam ſeparatim excula.

Supplementum.

Athenagoras Athenienſis, Philoſophus Chriſtianus & Presbyter vixit ſæculo Chriſti ſecundo, E legationemque ſuſcepit pro Chriſtianis inter annum 165. quo Peregrinus Philoſophus in ardentem pyram ſe dedit præcipitem in Ludis Olympicis , & annum 170. quo Lucius Verus Imperator Julio menſe inter Concordiam & Altinum periit . Non deſunt tamen qui anno dumtaxat 177. oblatum librum illum Imperatori aſſerant , cujus meminit quidem S. Epiphanius in hæreſi Origenis, licèt omiſerint Euſebius atque Hieronymus . *Apologia pro Chriſtianis ad Imperatorem Marcum Aurelium Antoninum: ejuſque* (non ut plerique ſentiunt) *filium Commodum, ſed fratrem adoptivum Imperiique conſortem Lucium Annium Verum*, Conrado, Geſnero , & Jusfrido Petro Leovardienſi Interpretibus, ſæpè prodiit , non ſecùs ac ejuſdem *Liber de Reſurrectione Mortuorum*, Petro Nannio Alcmariano, & Henrico Stephano interpretibus , occurrent Latinè in

Chriſtianis mſ. Exemplar extat in Bib
niſſimi Bavariæ Ducis Monachii num.
bri de reſurrectione mortuorum mſ. Exem
theca Catholici Hiſpaniarum Regis Sc
operis utriuſque in Regia Galliarum, c

De S. Theophilo. 17

B Sanctus Theophilus
tiochenus , ſextus ab Apoſtolo
tempore M. Aurelii Imp. & ſub Com
obiit, teſte Euſebio in Chronico . Sc
teſte S. Hieronym. lib. de Script. Ecc
extant in 1. tomo Bibliothecæ ſancto
eundæ editionis , *commentaria in quat*
& libri tres ad Autolycum adverſus Chri
calumniatores.

Dissertatio Histori

Theophilus, Sextus Antioch
Epiſcopus , ut ſanctus Hierony
C Catalogi docet, ſub Imp. Marco Ant
brum ſcripſit adverſus Marcionem & a
ſuo ad Matthæi Evangelium Prologo n
mentariorum Theophili in Evangelia ,
ad Algaſiam quæ à quibuſdam dicitu
Villico iniquitatis. De eodem Euſebius
ſtoriæ cap. 19. & 23. & in Chronico
168. Olymp. 236. 4. Honorius Augu
bello 1. cap. 26. Zacharias Chryſopo
fatione ad Monoteſſaron his verbis :
Hieronymus in homilia de Villico ini
ducens Theophili expoſitiones , hanc
adjecit : Theophilus Antiochenæ Ecc
Epiſcopus poſt Petrum Apoſtolum ,
D geliſtarum in unum opus dicta comp
ſui nobis monimenta dimiſit ; Guillel
bri 4. Hiſtoriæ Belli ſacri cap. 9. Trith
peram ait ordinatum fuiſſe in Epiſcopu
ſti 173. Indictione XI. ſunt quoque è
qui obiiſſe velint die 13. Octobris anni
diſſet annis tredecim. Vide Baronium
ſimileſque cum Romano Indice Expu
nis Mariæ Braſichellani, ubi rectè ex
tione reffelluntur, qui ad hunc Theop
runt Evangelium ſuum ſcripſiſſe ſanct
Libri tres ad Autolycum de Fide περὶ τ
πίστεως ut fert titulus in codicibus Græ
ſus calumniatores Chriſtianæ Religionis,
E & quaſi ſeminaria teſte Euſebio compl
cè & Latinè interprete Conrado Cla
Tiguri apud Froſchoverum anno 1546.
Maximi & Antonii locis Communibus
ptis , & Baſileæ 1555. inter Orthodo
deinde Tomo I. Auctarii GL. Biblio
Patrum anno 1624. procurante R. P.
cæo Soc. Jeſu. Fuit quoque poſteà c
thenagora, & Tatiano ſeparatum in
ſus noſter hic Theophilus.
Commentariorum allegoricorum in IV.
STI *Evangelia Libri totidem* Latinè e
thecis Veterum Patrum . Meminer
hos, alioſque in Parabolas Salomo
rios , ſancto Hieronymo non fuiſſe
cum aliorum voluminum phraſi at

Digitized by Google

tus hæreſiarcha factus eſt.

Dissertatio Historica.

TATIANUS, natione Aſſyrius, ſive Syrus, S. Juſtini Philoſophi & Martyris auditor, poſt magiſtri ſui obitum pro Chriſti fide mortem, in hæreſim ſui nominis lapſus, obiiſſe jam videtur ab anno circiter Chriſtianæ æræ 175. cùm S. Irenæus Lugdunenſis Antiſtes libros adverſus hæreſes ſcriberet. Euſebius in Chronico hæc habet anno Chriſti 172. Olymp. 237. 4. Tatianus Hæreticus agnoſcitur, à quo Encratitæ de eodem Hiſtoriæ ſuæ libris 4. & 5. ſæpius, Irenæus libro 1. cap. 30. Tertullianus de Præſcriptionibus cap. 52. Clemens Alex. lib. 3. Stromatum & libro 2. Pædagogi cap. 2. ad finem, Origenes libro primo contra Celſum Epicureum, S. Epiphanius hæreſi 46. Philaſtrius in libro de Hæreſibus, SS. Auguſtinus & Damaſcenus in Tractatibus de Hæreſibus, Theodoretus libro 1. fabularum hæreticarum, & alii. S. Hieronymus cap. 29. Catalogi docet infinita ſcripſiſſe volumina, è quibus unus contra Græcos, (hoc eſt Ethnicos) florentiſſimus extat liber, qui inter omnia ejus opera fertur inſignis.

Oratio adverſus Græcos quòd nihil eorum quibus gloriantur ſtudiorum apud ipſos natum, ſed omnia à Barbaris inventa ſunt, interprete Conrado Geſnero Tigurino ſæpius ædita eſt Græcè & Latinè, tum ſeorſim, tum Tomo I. Auctarii Græco-Latini Bibliothecæ Veterum Patrum anno 1624. publicati. Monet Joannes Maria Braſichellanus utcumque laudetur à multis, cum judicio & cautè legendam, cùm in ea nonnulla reperiantur, in quæ lector pius poſſit, ni moneatur, impingere.

Quæ Ammonio in Bibliotheeis Veterum Patrum, tribuitur *Harmonia quatuor Evangeliſtarum παραφραστικῶς* ſcripta, & *Diateſſaron* dicta, ea eſt Tatiani, qui teſte Theodoreto Genealogias & alia reſecuerat, quæ ad Chriſti Domini naturam humanam Davidis ſtirpe promanantem adſtruendam ſpectabant. Vide Baronium ad annum 174. Poſſevinum, Jo. Mariam Braſichellanum ſupra memoratum, & quæ dicemus ſuo loco V. Ammonius. Irenæus libro I. adv. Gnoſticos cap. 31. Tatianus conglutinationem quamdam & conciliationem, quam etiamnum quidam circumferunt, Evangeliorum neſcio quomodo ſtructam Diateſſaron nominavit. Dicunt autem quidam eum auſum eſſe Apoſtoli verba metaphraſticè transformare, &c. quæ apud ipſum per otium leges. (*a*)

Zacharias Chryſopolitanus, ut ferunt, Epiſcopus, eo ſapientiam nullatenus obumbravit, &c.

(*a*) Multa de Tatiani profeſſione antequam Chriſto nomen daret congerit Henricus Valeſius pag. 76. Annotationum in Euſebii Hiſtoriam Eccleſiaſticam & pag. 84. hæc de ejus Harmonia obſervat: De hoc Tatiani Evangelio ſentit B. Ambroſius in procemium Lucæ cùm ait de Hæreticis. *Plerique etiam ex quatuor Evangelii libris in unum* ea quæ venenatis putaverunt aſſertionibus convenientia reſerſerunt. Cæterùm quod Baronius obſervavit opus hoc Tatiani quod *Διατεσσάρων* vocabatur, hodie extare in Tomo 7. Bibliothecæ Patrum diligentius inquirendum eſt: ego certè re attentiùs examinata tandem deprehendi opus illud quod poſt Ammonii harmoniam editum eſſe dixi, longe differre ab Evangelio Tatiani. Quippe opus illud, ſicut Lectio ipſa indicat, nihil aliud eſt quàm paraphraſis quatuor Evangeliorum, ſeu potius epitome eleganter conſcripta ab homine Catholico. At Evangelium Tatiani ipſiſmet Evangeliſtarum verbis contextum fuit, reſectis dumtaxat iis quæ ad Davidicam Chriſti genealogiam ſpectant. Præterea in opere illo quod editum eſt, Chriſtus filius David dicitur non ſemel. Denique tres anni prædicationis Chriſti in illo opere diſtinguuntur: cùm veteres annum dumtaxat unum prædicationi Chriſti tribuerint. Hæc ille vir doctiſſimus.

De Egeſippo. 177.

EGESIPPUS æqualis Juſtini, & Athenagoræ fuit, ut ex Euſebio lib. 4. hiſtor. cap. 21. & S. Hieronymo in lib. de Script. Eccleſ. perſpicuum eſt. Scripſit *hiſtoriam Eccleſiaſticam* uſque ad ſua tempora, ideſt, uſque ad Aniceti Pontificatum. Hujus hiſtoriæ meminerunt Euſebius & S. Hieronymus locis citatis, in quibus fragmenta hiſtoriæ ejuſdem leguntur. Nunc non extat. Libri verò de excidio Hieroſolymæ, qui ſub nomine Egeſippi circumferuntur; aut alterius Egeſippi recentioris, aut ſuppoſititii ſunt. Certè ex lib. 3. cap. 5. colligitur, poſt Conſtantini tempora libros illos fuiſſe conſcriptos.

Dissertatio Historica.

HEGESIPPUS, ſic enim rectius ſcribunt, quàm abſque aſpiratione Egeſippus, vixit ſub Marco Antonino Imper. ab anno plus minùs æræ Chriſtianæ 165. ad 180. Romæ converſatus eſt ſub ſummis Pontificibus Aniceto, Sotero, & Eleuthero, qui Aniceti quondam Diaconus fuerat, ad quem Hiſto

riam

22. libro 3. cap. 27. libro 4. capp. 20. 21. 22. & alibi ſæpè, ut ex Halloixio diſces fragmentorum ejus ſedulo collectore, ſanctus Hieronymus cap. 22. Catalogi, Photius cod. 262. & alii plerique tum Orthodoxi, tum ex Heterodoxis Eccleſiæ Catholicæ deſertoribus, Joſ. Scaliger in notis ad Euſebii Chronicon, Chamierus Tomo II. & III. Panſtratiæ &c.

Circumferuntur præfixo Hegeſippi (quem ex Joſippo formatum quidam ſuſpicantur) nomine, *libri quinque de Bello Judaico, & excidio Urbis Hieroſolymitanæ ſub Tito Veſpaſiani Imp. filio*, quos lector cum Hiſtoria Patrum à Laurentio Barreo editos, necnon Bibliothecis Veterum Patrum inſertos à Margarino Bignæo: ſeorſim quoque tum Cornelii Gualtheri Gandenſis, tum aliorum opera vulgatos reperiet. De his autem hæc paucis accipe.

I. Errare, qui cum Hegeſippi libris quinque Actuum Apoſtolicorum confundunt: in iis enim non res Eccleſiæ tractantur, ſed de geſtis dumtaxat Judæorum agitur à temporibus Machabæorum uſque ad ruinam Urbis Templique ſancti, & in pleriſque purum putum Joſephi Judęi compendium eſt. Adde quòd, ut mox dicemus, hic Pſeudo-Hegeſippus poſt Conſtantini tempora vixiſſe convincitur.

II. Non improbabilem videri Joannis Frederici Gronovii & quorumdam aliorum conjecturam, qui S. Ambroſium auctorem illorum librorum cenſent, (neque enim veriſimile eſt quod cum Salmerone noſtro quidam ſcripſerunt, fuiſſe tantùm ex Græco ſermone interpretem) aut certè fatendum illum, quiſquis tandem eſt, Pſeudo-Hegeſippum eadem Ambroſio ætate vixiſſe, ejuſque verba ac ſententias ſtudioſiſſima æmulatione ſublegiſſe. Nec enim ovum ovo ſimilius.

III. Non ætate dumtaxat Nicephori Phocæ circa annum 968. floruiſſe, ut levi admodum conjectura perſuaſi docuerunt Ger. Jo. Voſſius & ex eo tacito tamen ejus nomine Miræus aliique, ſed pluribus antè ſæculis: quod vel ipſa ratio ſtyli abundè demonſtrat. Plura de his nuper Gronovius in Monobiblo obſervatorum in ſcriptoribus Eccleſiaſticis Daventricæ anno 1651. excuſo. De eo quoque videndi Baronius annis 72. & 167. Bellarminus, ejuſque Defenſor Gretſerus, quem immeritò ſuggillatum à Riveto oſtendemus in Examine. (a)

(a) Illis adde Petavium adverſus Scaligerum diſputantem ad hæreſim 78. Epiphanii, & Henricum Valeſium in nuperis Annotationibus ad Euſebii Eccleſiaſticam Hiſtoriam, qui obſervat Auctorem Anonymum Chronici Alexandrini mortem Hegeſippi collocaſſe ſub Commodo, ideoque ab anno 181. ad 192.

De S. Irenæo. 180.

SANCTUS IRENÆUS Epiſcopus & Martyr, Commodo Imperatore & Eleuthero vixit: & tempore Severi Imp. martyrium conſummavit, ſcripſit multa; ſed ad nos non pervenerunt, niſi quinque libri adverſus Valentinum, qui pleni ſunt doctrina, & pietate. Ambigunt nonnulli, Græcène an Latinè ſcripſerit; quoniam non inveniuntur ejus libri, niſi Latinè conſcripti: & tamen ipſe natione Græcus erat, & S. Polycarpi diſcipulus, & phraſis ejus Græciſmum redolet. Sanctus Hieronymus libro 11. in Ezechielem, explanans cap. 36.

SANCTUS IRENÆUS, vir Apoſtol
rum, à S. Polycarpo Smyrnæorum
in juventute fuerat auditor, cum pluribus
miſſus Lugduni ſubſtitit, ubi Pothinu
Photinus, Gallicanam regebat Eccleſ
jus glorioſam mortem à Martyribus in
detentis miſſus eſt Romam ad Eleutheru
Unde reverſus eidem Photino cum al
Chriſti fidem martyrio coronato ſucce
aut ſequenti datus cùm præfuiſſet annis
die 28. Junii Severi Imperatoris anno
201. cum omni ferè civitatis ſuæ pop
in annum Chriſti 205. rejicit: Blond
num Severi quintum præfert Chriſti 19
tullianus adverſus Valentinianos ubi e
Miltiadi jungens omnium doctrinarum
exploratorem appellat, Euſebius libro
plura capita & in Chronico ad annu
& 196. S. Baſilius cap. 29. libri de S
S. Epiphanius in Panario hæreſi 31. ul
mi capita ἐλοςχερῶς deſcripſit, Theoc
primo φωςῆρα Γαλατῶν τῶν Εσπερίων d
nymus cap. 35. Catalogi epiſt. 29. a
viduam explanationibus in caput 36. l
caput 64. Eſaiæ, &c. S. Auguſtinus
Julianum Viennenſem Epiſcopum, qu
cti Irenæi neque opera neque geſta re
Gregorius Turonenſis lib. 1. Hiſtoriæ c
de Gloria Martyrum cap. 5. S. Joan
nus in Parallelis, Uſuardus, & Ado
giis, Photius codice 120. ut recent
Ex omnibus ejus operibus quæ rec
atque Hieronymus, ſuperſunt tantùm
te, præter epiſtolam ad Florinum ha
exhibet Euſebius, in qua multa de
ſuo magiſtro. (a)

Libri quinque adverſus Valentini & a.
pore graſſantes hæreſes εἰ ἔλεγχον ϗ ἀνατρο
πῆμον γνώσεως, ad refutanda Gnoſtico
dogmata, ſub Eleuthero Pontifice,
libri 3. cap. 3. Græco idiomate conſc
enim ab eruditis omnibus Deſiderius
Latinè ſcripſiſſe autumavit, quam
Beatus Rhenanus, & alii refutarunt,
ſit neceſſe actum modò agere. Extat
tina verſio valde antiqua (neque e
eſt, quod quidam cenſuerunt, ab i
fuiſſe elaboratam) ſæpius typis manc
ejuſdem Deſiderii Eraſmi, tum max
ſione & annotationibus eruditiſſimis
vardenſii Ordinis Minorum Doctoris
jus prima editio Pariſienſis anno 15
comparanda eſt cum altera, quæ
prodiit Coloniæ anno 1596. cum fra
cis pluribuſquæ aliis Lectorum ſubſid
tendæ Appendices R. P. Frontonis
capita libri primi, & obſervationes
Billii Prunæi, quæque ex variis hinc
Poſſevinus. Plura nos quoque adverſ
res Magdeburgenſes, Nicolaum Ga
venſis Synagogæ Miniſtrum qui Iren
no 1570. emiſit, Abrahamum Sculte
que Hæreticos, ſed præcipuè Rivetum
quiſſimum, qui priſtinæ Apoſtoloru

Patrologus Jenenſis cujus hæ ſunt nugæ : Floruit circa annum Chriſti 160. alii circa annum 180. alii circa annum 175. ſub Commodo Imp. Euſeb. in Chronico anno 189. Ado Vienn. poſt an. 181. Ugnier 173. & paulò poſt : occiſus fuit ſub Maximino, qui cœpit regnare an. 237. *Henricus de Eripordio* . Ado & alii Martyrologi cùm ſub Severo qui an. Chriſti 224. regnare cœpit, interfectum eſſe ſcribunt. En quàm egregios Chronologos ſibi Lutherani Doctores eligant ac magiſtros. Et tamen ille ille eſt Joa. Gherardus ſuraciſſimus Bellarmini expilator quem Quenſtedrius tantopere commendat.

(*a*) Henricus Valeſius pag. *86*. Annotationum in Euſebii Hiſtoriam opinatur Irenæum adhuc Presbyterum auctorem fuiſſe Epiſtolæ Viennenſium Lugdunonſiumque nomine ſcriptæ ad Eccleſias Græciæ ac Phrygiæ, quam exhibet Euſebius. Perierunt cum aliis ejus in S. Joannis Apocalypſim lucubrationes, de quibus hæc S. Hieronymus procœmio in XVIII. librum Commentariorum in Eſaiam Propheram ad Euſtochium Virginem : Latinorum Tertulliani, Victorini, Lactantii : Græcorum, ut cæteros prætermittam, Irenæi tantùm Lugdunenſis Epiſcopi faciam mentionem : adverſus quem vir eloquentiſſimus Alexandrinæ Eccleſiæ Pontifex, elegantem ſcribit librum, irridens mille annorum ſabulam, & auream atque gemmatam in terris Jeruſalem, &c. Eadem alibi poſt Euſebium exagitat: Errat Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ, ubi ait *eſt Romæ Eccleſiæ potentiſſimas litteras Corinthiis ad pacem eos congregans, & reparans fidem eorum, & annuncians quam in recenti ab Apoſtolis receperant* TRADITIONEM, &c. Quæ ſimul ac vel curſim obi-

C terque legeris, quiſquis es ſalutis tuæ amans, omnes illicò Calviniſtas, Lutheranos, Socinianos, Anabaptiſtas, ſimileſque generis humani peſtes Cacodæmonum inſtar èxectabere Polycarpi imitatus exemplum, qui eodem teſte Irenæo Marcioni aliquando occurrenti ſibi, & dicenti, *Cognoſcis nos?* reſpondit COGNOSCO TE PRIMOGENITUM SATANÆ. Tantum Apoſtoli (exemplo Sancti Joannis) & horum diſcipuli habuerunt timorem qui adulteraverint veritatem, quemadmodum & Paulus ait : *Hæreticum hominem poſt unam* (& alteram) *correptionem devita, ſciens quoniam perverſus eſt qui eſt talis, & à ſemetipſo damnatus αὐτοκατάκριτος*.

D Euſebius eadem Græcè exhibuit partim libri 4. cap. 14. partim libri ſexti cap. *6*. quibus, velut altero teſte, eoque ob antiquitatem ϗ *πολυπειρίαν* locupletiſſimo, Romanæ ac Catholicæ Cathedræ fides & communio adverſus omnes Hæreticorum ſectas ſtabilitur. Riveto præiverat Joſephus Scaliger, homo utique modeſtiſſimus, qui editores S. Irenæi vocat clamoſos, maledicentiſſimos, Cercopas Tartareos pyripiilegetontas, virulentiæ, & probrorum concinnatores, & editionem Colonienſem cloacam Sycophantiarum, latrinam conviciorum & ſtabulum inſcitiæ.

SÆCULUM TERTIUM

Ab anno Dom. 200. *ad* 300.

De Tertulliano. 230.

TERTULLIANUS tempore Severi Imperatoris floruit, ut ipſe teſtatur libro 1. in Marcionem, in Apologetico cap. 4. & alibi. Initio Catholicus ardentiſſimi zeli, deinde in Montani hæreſim prolapſus contra Eccleſiam non pauca ſcripſit. Ergo opera Tertulliani indubitata ſunt. *De patientia, lib.* 1. *De carne Chriſti*, 1. *De reſurrectione carnis*, 1. *De præ-*

A *ſcriptionibus adverſus hæreticos*, 1. *Adverſus Judæos*, 1. *Adverſus Marcionem*, 5. *Adverſus Valentinianos*, 1. *Adverſus Hermogenem*, 1. *Adverſus Praxeam*, 1. *De corona Militis*, 1. *Ad Martyres*, 1. *De pœnitentia*, 1. *De Virginibus velandis*, 1. *De habitu muliebri*, 1. *De cultu fœminarum*, 1. *Ad uxorem ſuam*, 2. † *De fuga in perſecutione*, 1. *Ad Scapulam*, 1. *De teſtimonio animæ*, 1. *De Anima*, 1. † *De exhortatione Caſtitatis*, 1. † *De Monogamia*, 1. *De Baptiſmo*, 1. *De Pallio*, 1. *De Idololatria*, 1. † *De pudicitia*, 1. ✝ *De jejunio adverſus Pſychicos*,

Digitized by Google

tione, *De exhortatione Caſtitatis*, *De Monogamia*, *De Pudicitia*, *De Jejunio*, quibus *crucem* addimus. Librum de Oratione ſcribit ſanctus Hilarius in cap. 5. Matthæi eſſe volumen aptiſſimum, ſed conſequentem errorem auctoris detraxiſſe ſcriptis probabilibus auctoritatem.

Opera Tertulliani dubia, vel ſuppoſititia.

De Trinitate, lib. 1. De cibis Judaicis, Epiſtola.

De libro de Trinitate diſſentiunt ſanctus Hieronymus, & Ruffinus: hic enim in Apologia pro Origene ſcribit, librum de Trinitate Tertulliani ab hæreticis cum operibus ſancti Cypriani conjunctum fuiſſe, ut fallerent incautos. Ille autem in 2. libro adverſus Ruffinum contra aſſerit, librum illum de Trinitate, non eſſe Tertulliani, ſed Novatiani.

Idem etiam ſanctus Hieronymus in lib. de Scriptor. Eccleſ. in Novatiano, ſcribit, Novatianum ſcripſiſſe grande volumen de Trinitate quaſi Epitomen operis Tertulliani. Ubi apertè ſignificat, Tertullianum quoque ſcripſiſſe de Trinitate, cujus libri epitomen Novatianus ediderit. Sed quicquid de hac re ſit, dubitari non poſſe exiſtimo, quin liber de Trinitate, qui nunc extat inter opera Tertulliani, Tertulliani non ſit: nam in eo libro refutatur nominatim Sabelliana hæreſis. Sabellius autem poſt tempora Tertulliani apparuit; & in tempora Novatiani incidit, ut notum eſt ex epiſtola Dionyſii Alexandrini apud Euſebium lib. 7. hiſtor. cap. 5. Adde, quòd ſtylus (ut etiam S. Hieronymus annotavit) apertè clamat, librum illum Tertulliani non eſſe.

Liber, ſive epiſtola de cibis Judaicis, non videtur ſtylum habere Tertulliani: & videtur ab aliquo Epiſcopo propriæ plebi tranſmiſſus. Tertullianus autem Epiſcopus non fuit. Interim tamen nihil definio, ſed cauſas dubitandi in medium pono. Illud poſtremò addendum videtur; Tertulliani libros cum judicio eſſe legendos, non eos tantùm, quos S. Hieronymo teſte, contra Eccleſiam propriè ſcripſit, ſed etiam librum adverſus Praxeam, librum de Anima, librum adverſus Hermogenem, librum de Carne Chriſti, & librum de Pœnitentia. In his enim propoſitiones non paucæ, vel erroneæ vel certè ſuſpectæ occurrunt.

Dissertatio Historica.

QUINTUS Septimius Florens Tertullianus, Provinciæ Africæ, civitatis Carthaginenſis, patre Centurione Proconſulari natus, vir & legum & Inſtitutionum Romanarum peritiſſimus, τοὺς Ρωμαίους νόμους ἠκριβωκώς, atque inter Scriptores Chriſtianos admodum clarus, Romanæ Eccleſiæ Presbyter, acris & vehementis ingenii, ſub Severo Principe ejuſque filio Antonino Caracalla maximè floruit (quis enim ferat Patrologi Jenenſis inſulſitatem qui Severum cujus meminit Tertullianus lib. 1. contra Marcionem & in Apolog. cap. 4. ad Imperiale ſolium an. 224. evectum eſſe nugatur,) vixitque uſque ad decrepitam ætatem & annum æræ Chriſtianæ circiter 215. lapſus ſub vitæ exitum (annum quidam definiunt 208.) in Montani dogma & novæ Prophetiæ deliramenta, nonnulla ſcripſit adverſus Eccleſiam, quam egregiis olim ſcriptis tamquam invictiſſimis propugnaculis contra omnium hoſtium incurſus muniverat. Ea nos Bellarmini exemplum ſequuti figemus obelo. De eo

rum adverſarius hæreſi 36. & 50. Vi
nenſis Commonitorio primo, Nicepho
Trithemius, Beatus Rhenanus, Angel
Jacobus Pamelius, Baronius, aliique
Sixtus Senenſis libro quarto Bibl. Sanct
tulliani ſcripta B. Cyprianum tanti feci
diem ſine eorum lectione præteriret, i
inculcaſſe Paulo Concordienſi Notario
B guſtrum, Tertullianum videlicet ſign
meritò corrigendum videtur, neque
temporum ratio, ut à Notario ſancti C
quam didicerit Hieronymus; & ipſe,
gatur, in Catalogo Hieronymus omni
Vidi ego, inquit, quemdam Paulum Co
oppidum Italiæ eſt, ſenem, qui ſe B.
grandis ætatis Notarium, cùm ipſe a
adoleſcens, Romæ vidiſſe diceret, refe
litum, &c. Bellarminus veterem fortè
quutus editionem, aut proprio genio i
tulliani opera diſtribuit in indubitata,
ſuppoſititia. Poſſevinus Pamelianam p
quinque Tomos exhibuit.

C Continet Tomus I. *Libros adverſus*
duos. Tomus II. *Admonitiones ad Chri*
III. *Scripta adverſus hæreſes*. Tomus IV
fragmentis. Tomus V. *Quæ adverſus E*
ſuppoſititiis, ſive dubiis.

Nos hoc loco repræſentabimus editio
ſem anni 1641. ſecundis curis V. C. N
tii J. C. edolatam, qui utinam in no
ribus ac poſterioribus Cypriano addit
Theologiæ Profeſſoribus Catholicis do
probare potuiſſet: quod verbo ſalten
portuit incautos Lectores, ut cùm in
quod dogma aut interpretamentum oc
Pamelianam antidotum confugiant, a
D verſus Franciſcum Junium Calvinianæ
lum Obſervationes, & Confeſſionem T
Theodori Petreji Cartuſiani Pariſiis an
editam Typis Nivellianis, evolvant.

Apologeticus adverſus Gentes pro Chriſ

Ad Nationes libri duo, ex codice A
dunenſis Archiepiſcopi à Jacobo Go
Calviniano ac Genevenſi Profeſſore

De teſtimonio animæ adverſus idola.
anno, ut creditur, 199. Eræ Chriſti
ctaculis. *De Idololatria*. *De Corona mi*
lito. *De Pœnitentia*. *De Oratione*, cuju
S. Hilarium canone 5. in Evang. S.
Martyres.

E *De Patientia*. De hoc libro dubit
& Rhenanus repugnantibus Baronio,
galtio, aliiſque: ac meritò ſanè,
Tertulliani nomine meminerit S. Paci
nenſis Epiſcopus ad Sympronianum
tianos, & S. Cyprianus ſub finem l
hunc fuerit imitatus, ut ad Trithemi
dicum fidem non appellem. Quod en
lum accuratiorem ſibi videntur in eo T
in cæteris agnoſcere, hoc nihil ad re
& Tertullianus in maximè indubitati
bus eumdem docendi caracterem no
ſervet: ſed pro re ſubjecta eum inte

De cultu fœminarum libri duo. Primu
bunt, *de habitu muliebri*. *Ad uxorem*
Virginibus velandis. *Adverſus Judæos*.

Digitized by Google

lius ferè uſus eſſe in Eccleſia, cùm tamen multa ex iis erui poſſint documenta ad Catholicam fidem ac traditionem firmandam, & Novatorum impia commenta penitùs convellenda.

Index Sacrarum Scripturarum uti citantur à Tertulliano, tum Carmina incerti potiùs Auctoris, quàm Tertulliani, nimirum: *Libri quinque adverſus Marcionem. De Judicio Domini. Geneſis. Sodoma.*

Periiſſe aliquot Tertulliani tractatus docet Hieronymus tum in præfatione quæſtionum ad Damaſum tum in Catalogo & alibi, ſed maximè in ep. ad Fabiolam: Fertur in Indice Tertulliani liber de Aaron veſtibus, qui interim uſque ad hanc diem à me non eſt repertus. Si à vobis propter celebritatem urbis fuerit inventus, quæſo, ne micam ſtillam illius flumini compare.is, non enim magnorum virorum ingeniis, ſed meis ſum viribus æſtimandus.

Index rerum memorabilium ſequitur cum Obſervationibus & Notis Rigaltii ad libros Tertulliani & Indice Gloſſarum Styli Africani.

Novatiani *de Trinitate* liber (ſatius quippe fuerit S. Hieronymi quàm ejus hoſtis Ruffini ſententiam ſequi, quidquid murmurillent quidam Novatores,) *& Epiſtola de cibis Judaicis &c.* extant in editione Pamelii & alibi. Eos verò Tractatus ſcitè Bellarminus poſt Pamelium probat non eſſe Tertulliani, & inſuper Lectores monet, non tantùm eum Judicio legendos eſſe libros quos Tertullianus adverſus Catholicam Eccleſiam ſcripſit, ſed etiam adverſus Praxeam, & Hermogenem, de Anima, de carne Chriſti, ac de Pœnitentia. Cur autem monitum illud addiderit, docebunt te ſi neſcis, Paradoxa à Pamelio collecta atque diſcuſſa. In Bibliothecis Pariſienſibus Veterum Patrum Tomo 8. legitur Tertulliani nomine inſignitum Carmen de Jona & Ninive, ex antiquo mſ. codice Petri Pithœi deſcriptum, cum quibuſdam ad eum Franciſci Jureti notis, quod cur omiſſum ſit à Nicolao Rigaltio mihi incompertum, quemadmodum & Expoſtulatio ad Senatorem ex Chriſtiana Religione ad Idolorum ſervitutem lapſum, quæ in Pameliana editione habetur. Hæc enim duo ſaltem non abhorrent ab Africana phraſi. Quod autem ad varias Tertulliani editiones ſpectat, & diverſorum ſcholia, notas, obſervationes &c. dicemus, ſi Deus voluerit, alio tempore.

Anno 1635. Pariſiis apud Mathurinum Dupuis in volumen unum congeſta ſunt Doctorum aliquot virorum in Tertulliani opera Commentaria ſive Annotationes & Argumenta textui prioris Nicolai Rigaltii editionis reſpondentia hoc ordine.

aliorum lucubrationes, de quibus, ut jam dixi, plura aliàs.

Supplementum.

TERTULLIANUS natione Afer, patria, ut credimus, Carthaginenſis, in hæreſim Montani lapſus, atque Eccleſiæ ab anno circiter 208. hoſtis, obiit anno circiter 215. ſcripſit multa, de quibus abundè & pluſquam ſatis agunt ſuis locis Bellarminus & Labbeus, *in tractatu de Scriptoribus Eccleſiaſticis*. Hic unum exequiam ad laudem eorum qui in Tertullianum labores ſuos contulerunt, qua ratione quibuſque temporum curſibus, opera illius ad perfectum adducta ſint, & ad eam quam videmus formam atque ordinem.

Primus qui in hanc arenam deſcendit, & ſcripta doctiſſimi Tertulliani ex Manuſcriptis Codd. hinc atque inde comparatis in unum collegit, hic Beatus Rhenanus, natione Germanus, patria Gleſtadienſis in Alſatia, qui ea quæ conſequi potuit, doctiſſimis ſuis commentariis illuſtrata, in unum volumen congeſta evulgavit in fol. Baſileæ anno 1521. apud Frobenium. Tantum valuit labor Rhenani in Tertullianum, ut impreſſio ſæpiùs poſt hæc repetita fuerit Baſileæ annis 1525. 1539. 1550. apud officinam eamdem Frobenianam, & Pariſiis Joanne Gagnejo Doctore Theologo procurante, lociſque aliis quos recenſere ſuperfluum eſt. Alter qui in arenam eamdem ingreſſus eſt, is Jacobus Pamelius Belga Brugenſis Canonicus & Archidiaconus, Epiſcopus Audomaropolitanus deſignatus, qui labore incredibili inquirens quidquid ad Tertullianum ſpectabat, opus ſuum impreſſum in fol. Antuerpiæ anno 1579. dedicavit Catholico Hiſpaniarum Regi, Belgarum Principi. Diviſit illud in quinque tomos, ut appellavit, ſcribens commentarium non in Tertulliani locos difficiles, ut aſſolet, ſed continuum ferè in omnia omnium tractatuum verba, & ſententias. Iterata impreſſio hujus operis Pariſiis anno 1583. apud Michaelem Sonnium, & anno 1616. ibidem. Coloniæ 1617. Itemque Pariſiis in fol. 1635. & alibi. Opus ſanè magnum, ac memoria æterna dignum, ob inſumptos huic informando labores. Tertius acceſſit Pamelio Brugenſi doctiſſimus vir Joannes Ludovicus de la Cerda Toletanus, Soc. Jeſu, qui omnia Quinti Septimii Florentis Tertulliani opera notis & argumentis illuſtravit, impreſſa Pariſiis anno 1624. duobus tomis in fol. apud Michaelem Sonnium. Quartus demum Nicolaus Rigault, ſeu Rigaltius, ſuas etiam

curas

Digitized by Google

quæ poſtea impreſſa anno 1662. ibidem apud Joannem Dupuis, ſub ſigno Coronæ aureæ, ſelectis ab illo variis notis ex Auctoribus qui Tertullianum commentati fuerant, ſed brevibus & extra nauſeam. Hi quidem non omnes, ſed inſigniores, qui in ſcripta Tertullianica laborarunt: poſt quos ſcripſit etiam in Tertullianum annotationes ſelectas F. Georgius Ambianenſis Capucinus, *Tertulliani redivivi titulo inſignes*; quas 3. in fol. tomis anno 1646. Pariſiis im-
B preſſit Michael Soly, via Jacobæa ſub ſigno Phœnicis. Denique Carolus Moreau Eremita Auguſtinianus anno 1658. ſcripſit 3. in fol. voluminibus, *Omniloquium Tertulliani* impreſſum pariter Pariſiis apud Jacobum Dallin, ſub ſigno ſancti Stephani, & Thomam Jolly, ſub ſigno Scuti Hollandici. Quiſquis poſt tantos ac tam varios auctores, in Tertullianum commentari tentaverit, ludere, opinor, atque oleum perdere apud prudentes exiſtimabitur.

De Clemente Alexandrino. 204.

CLEMENS ALEXANDRINÆ Eccleſiæ Presbyter, vir doctiſſimus, Pantæni diſcipulus,
C & Origenis magiſter; vixit ſub Severo Imp. ut ipſe teſtatur lib. 1. Stromatum. Ibi enim deducit tempora Imperatorum uſque ad obitum Commodi, cui Severus ſucceſſit, poſt breviſſimum Imperium Pertinacis, & Juliani. Multa ſcripſit, quorum meminerunt Euſebius lib. 1. hiſt. cap. 1. & ſanctus Hieronymus de Script. Eccleſiaſt. Nunc vero hæc opera ſuperſunt. Stromatum libri octo. Pædagogi libri tres. Oratio exhortatoria ad Gentes.

Neque de his dubitatio ulla eſt. Meminit Caſſiodor. in libro 1. divinarum inſtitutionum explanationis Clementis Alexandrini in Epiſtolas Canonicas, quæ an ea ſit, quæ in Bibliotheca ſanctorum Patrum invenitur, non facilè judicare poſſum.

D Non deſunt in hoc inſigni auctore ſententiæ aliquæ, quæ errorem ſapiunt, quas in libris noſtris Controverſiarum notavimus, & ob quas Gelaſius Papa, in Concilio quodam Romano, Clementis hujus opuſcula inter apocrypha retulit. Utrum autem ſententiæ illæ ab hæreticis inſertæ ſint, ut aliqui piè credunt, an auctori more humano exciderint, ignoramus.

Dissertatio Historica.

TITUS FABIUS (*a*) Clemens, patria Athenienſis, ut plerique volunt, Alexandrinæ Eccleſiæ Presbyter, ac magni Pantæni ex Stoico Philoſopho Chriſtiani auditor, poſt ejus mortem, Ec-
E cleſiaſticam ſcholam Alexandriæ tenuit, & Catecheſeon magiſter fuit, inquit S. Hieronymus cap. 38. de Scriptoribus Eccleſiaſticis ex Euſebii libro 5. Hiſt. Eccleſiaſticæ capp. 11. & 13. Vixit ſub Imperatoribus Severo, ejuſque filio Antonino Caracalla, & ut quibuſdam etiam videtur, ſub Alagabalo & Alexandro Severo, initio tertii à Chriſto nato ſæculi, nactus eſt inter cæteros diſcipulos Origenem, qui & ipſi in munere obeundo ſucceſſit. Alexandro Hieroſolymitano Antiſtiti conſtat dedicaſſe librum de Canonibus Eccleſiaſticis, qui magno Eccleſiæ damno jamdudum periit: ex pluribus enim atque inſignibus ejus voluminibus tantummodò extant Græcè, & Latinè ſimul excuſa, quæ ſequuntur.

Protrepticon, ſive Oratio exhortatoria ad Gentes,

Pædagogi libri tres, eodem int. cum
ſti Servatoris ab eodem clemente comp

Stromatum libri octo, eodem inter
ſaltem poſt annum 192. quo exeunte C
perator cæſus eſt.

Adduntur in fine Græcè tantùm ἐκ
(*b*) ϗ τῆς ἀνατολικῆς καλουμένης διδα
τοὺς Θυαλεντίνου χρόνας ἐπιτομαὶ ϗ ἐκ
κῶν ἐκλογαί.

Geminus Index Federico Sylburgio
ejus Annotationibus, & Danielis He
tionibus.

Præter citatos Euſebii locos, conſu
bros de Præparatione & Demonſtratio
ca, & Chronicon ad annos 194. & 1
Papam in Decreto de apocryphis, C
1. Divinarum Inſtitutionum, qui Στ
textorem vertit, S. Maximum Martyre
ne cum Pirrho habita, ubi eum vocat
Philoſophorum, Photium in Myriob
Honorium, Aug. alioſque.

Circumferuntur quoque ejus nomine
Bibliothecis Veterum Patrum, ſed La

Commentariola in priorem Canonicam
Epiſtolam S. Judæ, & in Epiſtolas S. J
quæ etiam vidi calamo exarata in me
cis antiqui, qui fuit olim Cœnobii S.
Dei, ubi inſcribuntur, *Adumbrationes*,
tionibus Didymi carne cæci ſuper ea
Canonicas. Ferebatur quidem jam
Caſſiodori (*c*) Explanatio in Epiſtol
Clementis Alexandrini: ſed an ea ſit
proponimus, non immeritò à viris doc
Vide Joannem Bapt. Pozam Societat
logum Elucidarii Deiparæ Virginis lib
4. alioſque.

(*a*) Vel Flavius, de quo Euſebius
alibi, Theodoretus lib. 1. Hær. Fabu
Ruffinus in Apologia pro Origene,
ad Magnum, aliique.

(*b*) De iis, & Clementis Hypotyp
formationum libris octo eruditiſſimè
ſius in Annotationibus ad Euſebium.

(*c*) Cujus hæc ſunt verba cap. lib
Divinæ: Epiſtolas Canonicas Clemen
nus Presbyter, qui & Stromateus
epiſtolam S. Petri primam, S. Joann
Jacobi, Attico ſermone declaravit:
dem ſubtiliter, ſed aliqua incautè lo
excluſis quibuſdam offendiculis purifi
ejus ſecurior poſſet hauriri.

De Minutio Felice.

MINUTIUS FELIX Tertull
ſcripſit Dialogum inter Chri
vium, & Ethnicum Cæcilium, qui D
vius inſcribitur; atque inde factum eſt
ignoraretur, ut ſeptem libris Arnobii
res, hic veluti octavus liber adjungere
ra non eſt octavus liber Arnobii, ſed
nutii Felicis, Cauſidici Romani inſign
ronymus teſtatur in lib. de Script. Ec

F

Digitized by Google

prudentiæ togatos, eruditione, judicio, pietate inſignis ex jure manu conſertum venit, & appellata fide publica doctè & religiosè multa præfatus, datis notoribus, indiciis apertiſſimis, Arnobio non invito, abduxit Octavium, confeſtimque reddidit M. Minutio Felici. Quod verò ad ejus ætatem ſpectat, Cypriano quidem videtur antiquior ac Tertulliano ſuppar, quamquam non deſint qui ad annum Chriſti 160. aut 170. collocent, quod σύγχρονος fuiſſe videatur Cornelii Frontonis Rhetoris inſignis qui Marci Aurelii Antonini Imp. præceptor fuit teſte Lampridio, quemque ad annum Chriſti 164. Olymp. CCXXXV. revocat Euſebianum Chronicon. Hoc unum colligere ſibi putant ex iſtis Octavii ad Cæcilium verbis: Sic de iſto & tuus Fronto, non ut affirmator teſtimonium fecit, ſed convicium ut orator aſperſit. Quæ reſpondent Cæcilii verbis: Et de convivio notum eſt. Paſſim omnes loquuntur, id etiam Cirtenſis noſtri teſtatur oratio. Quid verò ſi illud *tuus* idem ſit ac ejuſdem tecum ſectæ, ſive Ethnicus: Nec inde quis aut Cæcilium Afrum Cittenſem redarguat, aut amicitiæ ullo nexu cum Frontone illo Rhetore conjunctum. Adde quòd non unus duntaxat per hæc tempora Fronto, cùm & hoc nomine quidam Jureconſultus in Pandectis memoretur! ut nec unus in Africa Cæcilius, cùm & à Cæcilio doctore ſuo, de quo Pontius, cognomen ſibi indiderit Cyprianus, aliique præter eum occurrant? Quis verò Cornelium Frontonem Rhetorem in Africa natum eſſe ſuſpicatus eſt, cùm non defuerint qui Plutarchi Chæronei nepotem fuiſſe ſcripſerint? non eſt ergo quòd inde Blondellus & nonnulli alii communem Minucii epocham vellicent: qua de re plura etiam fortaſſe aliàs.

Typographia Leydenſis anno 1652. poſt præmiſſas variis in locis editiones, adeoque & nuperam Pariſienſem anni 1643. ſtudio Nicolai Rigaltii J. C. elaboratam, *Minucii Felicis Octavium* in lucem emiſit cum Arnobio variis eruditorum Commentariis illuſtrato & Julio Firmico Materno; hoc ordine ſervato.

Franciſci Balduini J. C. Prolegomena in M. Minucii Felicis Octavium.

M. Minucii Felicis Octavius, noviſſima Jacobi Ouzelii recenſione caſtigatus.

Joannis à Wower in eum Notæ.

Geveharti Elmenshorſtii liber Commentarius.

Deſiderii Heraldi Caſtigationes & Notæ.

Nicolai Rigaltii Obſervationes, cujus omiſſa eſt Præfatio, idque deſtinato, ut videtur, conſilio.

Jacobi Ouzelii Animadverſiones.

Subjunctus in fine Julius Firmicus Maternus *de* ... illuminavit.

Multa ſcripſit, quæ enumerantur ab Euſebio libro 6. hiſtor. cap. 16. & à S. Hieronymo in lib. de Scriptorib. Eccleſiaſt. Nunc ſolùm extant excerpta quædam ex libris ſancti Hippolyti de Theologia, & Incarnatione, apud Henricum Caniſium tomo 5. antiquæ lectionis: necnon in Bibliotheca Sanctorum Patrum. Oratio de conſummatione mundi, de Antichriſto, & ſecundo adventu Domini noſtri Jeſu Chriſti.

Conſulat Lector notationes Card. Baronii ad Martyrologium die 22. Auguſti.

Dissertatio Historica.

Sanctus Hippolytus, Clementis Alexandrini diſcipulus, & Origenis Coævus, quo præſente aliquando dixit in Eccleſia de laude Domini Salvatoris, &c. ex Metropolitano Arabiæ, ut volunt, Portuenſis in Italia propè Romam Epiſcopus, (nomen urbis cui Epiſcopus datus eſt ſcire ſe non potuiſſe ſcribit Hieronymus) martyrium paſſus eſt die 22. Auguſti, circa annum Chriſti 230. ſub Alexandro Severo Imperatore. De eo Euſebius in Chronico ad annum 3. Olymp. 251. Chriſti, 227. & lib. 6. Hiſtoriæ cap. 16. S. Hieronymus cap. 61. Catalogi, ubi aſſerit rationem Paſchæ temporùmque canones ſcripſiſſe uſque ad primum annum Alexandri Imperatoris (quibus verbis arbitror intelligi Chronicon, cujus inter cætera ejus opera habetur mentio in Canonis Paſchalis dextro laterculo) & ſedecim annorum circulum repeniſſe, plurimaque alia in Sacram ſcripturam commentatum fuiſſe. Gelaſius libro de duabus naturis, Photius in Bibliotheca, codd. 121. & 122. Iſidorus libro 6. Originum cap. 17. Honorius libello 1. cap. 62. Nicephorus lib. 5. cap. 15. & ex recentioribus Baronius, Scaliger, Petavius, Bucherius, aliique. (a) Nec omittendum quod ait alicubi Petrus Damiani, dum in Oriente egit pluries quàm triginta mille Ethnicos ad Fidem adduxiſſe, vocatumque Nonnum.

I. An. Chriſti 222. Alexandri Severi Imp. primo edidit *Paſchalem Canonem*, (quem minus peritè Voſſius vocat Decemnovalem circulum) anno Chriſti 1551. ex agro Verano, non procul ab æde S. Laurentii ad Urbem effoſſus, dein Marcello Cervino S. R. E. Card. in Vaticanam Bibliothecam delatus, tandem editus eſt Græcè cum Commentario Joſephi Scaligeri, & aliis quibuſdam anno 1595. Lugduni Batavorum, & in Theſaurum Inſcriptionum anno 1600. tranſtulit Janus Gruterus: Latinè edidit Ægidius

Græcè & Latinè prodiit Parisiis anno 1557. inter-
prete Joanne Pico in Suprema Pariſienſi Curia Claſ-
ſium inquiſitoriarum Præſide, ac Canonico B. Ma-
riæ ejuſdem urbis, quæ in Bibliothecas Patrum
deinde translata eſt. Scio Hæreticorum proceres,
Jo. Ivellum, (quem per Ironiam, ut arbitror, ac
σαρκαςικῶς Reverendiſſimum vocat Rivetus, Epiſco-
porum, legitimæque omnis à Chriſto in Eccleſia
Catholica conſtitutæ poteſtatis hoſtis capitaliſſimus,
in libro contra Thomam Hardingum) Robertum B
Cocum, Iſaacum Caſaubonum, ſimileſque Hete-
rodoxos orationem illam conatus arguere falſi. I.
Quia incipit ab ἐπειδὴ γάρ, novum crimen Superi
atque inauditum! II. Quod ſomnia narret. Quæ?
At eſto, id ita ſit: an quoties aberrat aliquis, &
vana ſectatur, ejus continuò repudianda & abdi-
canda oratio? III. Quia exiſtimat Joannem Evan-
geliſtam minimè mortuum. At idem dixerunt alii,
quorum tamen opera indubitata ſunt & inconcuſſa.
Certè de Antichriſto & Reſurrectione ſcripſiſſe te-
ſtis eſt mox laudatus Hieronymus cap. 61. Cata-
logi. Hæc in Examine explicatiùs, quæ modò ſtri-
ctim delibantur. Scripſit quoque ſermonem de Hel-
cana & Anna ejus uxore, ut ex Theodoreto di- C
ſcimus, &c.

III. *Excerpta quædam ex libris ejus de Theologia & Incarnatione, & liber contra Beronem & Helicen hæreticos*. Tomo III. Colonienſis, & IV. parte II.
col. 951. magnæ Bibliothecæ Pariſienſis Veterum ex
Tomo I. Antiquæ Lectionis Henrici Caniſii. Con-
ſule Collectanea Anaſtaſii Bibliothecarii à Sir-
mondo edita anno 1620. ubi pag. 209. & ſequen-
tibus referuntur Græcè & Latinè fragmenta octo ma-
ximi momenti.

IV. *Homilia de Deo Trino & Uno, & de Myſte-
rio Incarnationis, contra hæreſim Noeti*, interprete,
ſeu editore Gerardo Voſſio Præpoſito Tungrenſi,
Tomo III. Colonienſis, & Pariſienſis Tomo XV. D
pag. 620. ex editione Moguntina S. Gregorii Tau-
maturgi.

V. *Demonſtratio adverſus Judæos*, à Rev. Patre
Franciſco Turriano Soc. Jeſu Theologo Latinè red-
dita, occurret in apparatu ſacro R. P. Antonii Poſ-
ſevini ejuſdem Societatis, verbo Hippolytus Martyr,
quam adverſus argutias Riveti ſuo tempore vindi-
cabimus.

VI. Ejuſdem, ut creditur, Hippolyti, *De duode-
cim Apoſtolis, ubinam quiſque eorum prædicaverit, ubi-
que conſummatus ſit*, ex Regio codice Græcè & La-
tinè Tomo I. Auctarii Combefiſiani, col. 831. Ba-
ronius in Notis ad Martyrologium Romanum die 9.
Aprilis, citat S. Hippolyti libellum de 72. Diſcipu- E
lis, quem Græcè viderat in Bibliotheca Cardinalis
Sirleti. (*b*)

(*a*) Gelaſius libro adverſus Eutichem de duabus
Chriſti naturis vocat Arabum Metropolis Epiſco-
pum. Joannes verò Zonaras Romani Portus Epi-
ſcopum. De eodem Hier. Quæſtione 3. ad Dama-
ſum, in ep. ad Magnum, & Procœmio in Mat-
thæum, Theodoretus in Polymorpho, Cyrillus
cap. 19. vitæ S. Euthymii Magni Archimandritæ,
ubi antiquum, & ipſis notum Apoſtolis vocat (for-
tè legendum Apoſtolicis viris: qui enim fieri po-
teſt ut ab anno Chriſti nimirum 98. floruerit uſque
ad tempora Alexandri Severi & annum circiter 230.
Stephanus Gobarus apud Photium, Georgius Syn-
cellus in Chronico, Anaſtaſius Bibliothecarius in

leon Hiſtoriam, aliique.

(*b*) Et ad annum 44. num. 38.
58. num. 56. ſed nihil videtur diſtinct
Dorothei, de qua & de ſimili ſcript
nio tributa dictum eſt aliàs.

De Julio Africano.

JULIUS AFRICANUS paulò
ne fuiſſe videtur, cùm in epiſtola
eum filium appellet. Scripſit *librum*
ab origine mundi uſque ad Macrinu
rem, ſub quo ipſe vivebat, & ad M
Heliogabalum legationem ſuſcepit, ut
mus teſtatur in lib. de Scriptorib. E
libri perierunt, cùm tamen extarent
tii, ut ipſe in Bibliotheca ſcribit. Ex
pore ſolùm *Epiſtola ad Origenem de hi*
quam fabuloſam eſſe contendit: cui
rigenes, veram illam eſſe demonſtr
Julii Africani extat in 2. tomo oper

Dissertatio Histori

JULIUS AFRICANUS, ſcriptor
Chronologus Chriſtianus perinſig
Aurelio Antonino Eliogabalo Opili
imperio Romano ſucceſſore, Legatio
pro inſtauratione urbis Emmauntis qu
copolis appellata eſt. *Libros novem* C
inſcriptos dicaviſſe dicitur à quibuſdam
Alexandro Imp. Mammeæ filio, qui
Chriſti 222. quem ad uſque terminum C
ſuam quinque libris diſtinctam deduxer
finierit in Conſulatu Grati atque Selen
221. magiſtratum geſſerant. Alii enim
crinum tantùm perveniſſe cenſent, qui
no filio anno dumtaxat 218. periit. I
num 232. veniſſe dicitur Alexandriam,
videret, cumque eo loqueretur. Vide I
in Chronico anno 221. Olymp. 250.
Palæſtina, &c. tum Hiſtoriæ Eccleſiaſtic
23. Auguſtinum libro 2. Retractationum
tium P.-C. P. Bibliothecæ cod. 34. ubi
ſe fuiſſe quinque illius Chronicos libros
pere à Moſaica Coſmogenia, hoc eſt
di, deſinere autem in Chriſti Domini
Quin & ſummatim atque obiter repeter
to Chriſto uſque ad Macrinum Auguſ
runt, Joannem Trithemium, Joſephu
in Theſauro temporum, ſive notis & ac
Euſebii Chronicon, quod vocat Julii A
nicum recoctum, ejuſque fragmenta Gr
Baronium, Poſſevinum, &c.

Epiſtola ad Origenem, ſuper quæſtion
eò quòd diceret in Hebræo hanc Hiſtor
beri, nec convenire cum Hebraica ety
τοῦ χίνου χίσαι, καὶ ἀπὸ τοῦ πρίνου πρίσ
cto reſponſio Origenis extat Latinè inte
dem Origenis. Græcè autem anno 16
guſtam Vindelicorum ex mſ. Auguſt
Davide Hæſchelio edita eſt hæc Afri
cum fragmento dumtaxat Epiſtolæ O
Hadriani Iſagogem in Sacras litteras
Presbyteri Hieroſolymitani ςιχήρων in
Prophetas, & Eſaiam, aliaque antiq
non contemnenda monumenta ſeu fra

tum præſertim in propriis nominibus metatheſi) χρηματίσας &c. In iis enim primo dicitur cognomento Ceſtus, deinde ejus patria Lybia diſertè aſſeritur: tum auctor librorum 24. qui Ceſti dicebantur ob varietatem argumenti: deinde ne quis de eo ambigendum ultra exiſtimet contra hunc ſcripſiſſe perhibetur Origenes ἔνςασιν ποιησάμενος περὶ τοῦ τῆς Σωσάννης βιβλίου τοῦ εἰς τὸν Δανιὴλ. Idem Suidas quid ſit Ceſtus ſuo deinceps loco explicat, ac ſubjungit ἐν τοῖς Ἀφρικανὸς, ὃς ἔγραψε τοὺς κεστοὺς: de quibus tum Euſebius capite 31. libri 6. *Hiſt.* Eccleſiaſticæ, tum Photius Bibliothecæ codice 34. jam ſupra laudato οὗτός ἐστιν ὁ καὶ τοὺς λεγομένους Κεστοὺς ἐν λόγοις συντάξας ῶ, & alii deinceps. Notandum quoque a Suida 24. numerari Ceſtorum libros, Photio 14. aliis verò dumtaxat novem; ſed de iis jam ſatis: plura fortè ſuppeditabit Appendix, aut altera de Scriptoribus Diſſertatio. (*a*)

(*a*) Dum hæc excuſa pridem eſſent, venerunt in manus meas in Euſebii Hiſtoriam Eccleſiaſticam Annotationes eruditiſſimæ, in quibus Vir Clariſſimus opinioni noſtræ in pleriſque adverſatur. Ex uno enim Africano hactenus noto duos repræſentat; Unum Κέστον Gentilem, Ceſtorum auctorem; alterum Palæſtinum, Emmaunte oriundum, Chriſtianum, qui de Suſanna, de differentia Evangeliſtarum, de Temporibus ſcripſerit. Tuum erit, Lector, expenſis utriuſque rationibus certam de Africano pronuntiare ſententiam. Certè noſtri ſunt Euſebius, tum in Chronico, in quo nihil de Africani patria protulit, tum libro 6. Hiſtoriæ, Photius, Suidas, aliique. Adde quod τῶν Κεστῶν nomen, non magis hìc in propria ſignificatione accipiendum videatur, quàm τῶν Στρωματέων apud Clementem Alexandrinum, cujus fortè æmulatione hunc libris ſuis titulum quæſivit noſter Africanus, ac deinde τοῦ Κεστοῦ cognomen à poſteris conſequutus eſt.

De Origene. 226.

ORIGENES Adamantius, Clementis Alexandrini diſcipulus, vixit uſque ad tempora Galli, & Voluſiani Impp. teſte ſancto Hieronymo in libro de Scriptoribus Eccleſiaſt. Quamvis autem doctiſſimus fuerit, deceptus tamen ex Platonis Philoſophia in multos errores incidit. Sanctus Baſilius in libro de Spiritu ſancto, cap. 20. dicit: Origenem non habuiſſe ſanas de Spiritu ſancto opiniones. Sanctus Epiphanius in libris de hæreſibus ponit Ori- 64. Sed plurima perierunt. Quæ nunc extant, in duos tomos diſtributa, hæc ſunt:

Primi Tomi.

C In Geneſim homiliæ 17. In Exodum homiliæ 13. In Leviticum homil. 16. In Numeros homil. 28. In librum Joſue homil. 26. In librum Judicum homil. 9. In lib. Regum homil. 1. In librum Job libri 3. In Pſalm. 36. 37. & 38. homil. 9. In Cantica canticorum homil. 6. In Iſaiam homil. 9. In Hieremiam homil. 14. In Ezechielem homil. 14. Peri archon, ideſt, de principiis lib. 4. Threni, ſive planctus Origenis tract. 1. De recta in Deum fide Dialogus. Commentaria in Job, Joachimo Perionio interprete. In eumdem homil. 4.

Secundi Tomi.

D In Matthæum tractatus 35. In Lucam hom. 39. In Joannem tractatus 32. In diverſos locos novi teſtamenti hom. 10. In epiſt. ad Rom. lib. 36. Contra Celſum lib. 8. Contra Marcioniſtas Dialogi. Philocalia, ſive de amore honeſti. De Suſannæ hiſtoria Epitome. De eadem hiſtoria Julii Africani epiſtola, & ad eamdem Origenis reſponſio.

His addi poſſunt *Tetrapla*, *Exapla*, & *Octapla*, Origenis labores contexta. Tetrapla ſunt quatuor editiones teſtamenti veteris; 70. Interpretum, Aquilæ, Symmachi, & Theodotionis. Exapla ſunt quatuor illæ adjunctis duabus Hebraicis, altera literis Hebraicis, altera literis Græcis. Octapla ſunt editiones ſex ſupradictæ, adjunctis duabus ſine nomine
E auctoris, quinta, & ſexta: addidit ipſe Origenes ſeptimam editionem ex verſione 70. Interpretum emendata, & cum Theodotionis verſione collata, additis aſteriſcis, & obeliſcis. Vide de his editionibus Epiphanium in libro de ponderibus, & menſuris.

Opera dubia vel ſuppoſititia.

Homiliæ in Leviticum habentur etiam inter libros S. Cyrilli; ſed verè Origenis ſunt, non S. Cyrilli: nam & phraſim Origenis ſervant, & erroribus ejuſdem ſcatent.

Libri tres in Job, non videntur eſſe Origenis: nam lib. 1. meminit auctor Homouſianorum, quam dicit eſſe ſectam trium Deorum, quæ totum orbem replevit. At nomen Homouſianorum inventum eſt ab

Arianis,

tione cap. 3. adfert expoſitionem ſancti Luciani Martyris; item in explanatione cap. 7. & 8. refellit Manichæos nominatim: & in cap. 18. meminit Homouſioniſtarum. At Manichæi & Ariani, qui Catholicos Homouſianiſtas vocabant, poſt Origenem exorti ſunt.

De Homiliis in Pſalmos aliqui dubitant, an ſint Origenis.

Homiliæ in diverſa loca Evangelii, ſine dubio non ſunt omnes Origenis.

In Homilia in 1. caput Joannis mentio fit Manichæorum, & Arianorum, qui poſt Origenem exorti ſunt.

In Homilia nona in diverſa loca, inveniuntur fragmenta ex ſancto Hieronymo in ultimum caput Iſaiæ Prophetæ, & ex ſancto Gregorio lib. 15. Moralium, cap. 14. & ex aliis Origene poſterioribus, & ea fragmenta Hieronymi, & Gregorii, non Origenis eſſe ſtylus, manifeſtè docet.

In Homilia de S. Maria Magdalena, ſuper illud, Maria ſtabat ad monumentum foris plorans, ſtylus eſt planè Latinus.

Tractatus quintus in Matthæum videtur eſſe Latini auctoris: nam adducens auctor verba Iſaiæ 48. Dominus miſit me, & ſpiritus ejus; in Græco, inquit, Spiritus ſanctus neutrius generis eſt, non maſculini: ut apud nos. Ubi ſe inter Latinos numerat. Et ſi tractatus quintus Latini auctoris eſt, non parva ſuſpicio eſt, reliquos etiam tractatus ejuſdem operis, Latini auctoris eſſe. Atque hæc pauca de Origene.

Dissertatio Historica.

ORIGENES, Leonidæ anno 202. ſub Severo Imper. martyrium paſſi filius, annos 18. natus ludum aperuit: anno 219. Romam venit, poſt Clementem Stromateum præceptorem ſuum Catecheſeos in Eccleſia Alexandrina magiſter, Adamantius dictus, & σμιτάχτης ἢ σμυταχτήριος, ob multitudinem librorum quos edidit, ordinatus Presbyter anno 228. à Theoctiſto Cæſarienſi & Alexandro Hieroſolymitano Epiſcopis, anno 250. thus in perſecutione Decii obtulit, relictaque Alexandria recepit ſe in Palæſtinam, ac Tyri demum obiit anno 254. ætatis 69. Gallo & Voluſiano imperantibus, ibidemque ſepultus eſt. Hæc ſummatim: plura qui volet, adeat ex antiquis ſcriptoribus Euſebium in Chronico atque Hiſtoria, S. Athanaſium Alexandrinum Patriarcham apud Socratem libri ſexti Hiſtoriæ Eccleſ. cap. 12. S. Epiphanium hæreſi 64. & de Ponderibus ac menſuris, Sanctum Hieronymum cap. 54. Catalogi & alibi ſæpiſſimè, Ruffinum Aquilejenſem, Vincentium Lirinenſem, Theodoretum, Caſſiodorum, Photium, & ex recentioribus, Joannem Picum, Eſpencæum, Merlinum, Vicelium, Genebrardum, Sixtum Senenſem, Baronium, Poſſevinum, atque omnia ſufiſſimè pertractantem Petrum Halloixium in Origene ſuo defenſo, quem ob adſcripta illi dogmata atque hæreſes à Romanis Pontificibus, Sanctis Patribus, Scriptoribus Eccleſiaſticis, Theologis Scholaſticis Chriſtianis Imperatoribus, ipſiſque Conciliis præſertim Quinta Oecumenica Synodo jampridem proſcriptas atque damnatas jure merito Catholicis ſuſpectum infirmis admodum rationibus nec ſatis feliciter tutari ac purgare conatus eſt, ut plu-

nis ſcripta calamum convertamus eaqu
Pariſienſi anni 1574. à Gilberto Genel
logo Pariſienſi aucta ac recognita, c
poſtea ſequutæ expreſſerunt, repræſent

Tomo Primo continentur.

In Geneſim homiliæ 17. ex quamplurim
B derat, duos in libros teſte Ruffino di
Exodum homiliæ 13. interpretibus Ruffino
nio. *In Leviticum homiliæ* 16. eodem H
terprete, quæ falsò à quibuſdam S. Cy
attributæ: nec audiendi Cocus, Horti
leſque Heterodoxi qui & ipſas in Joſue
ſurdè reſpuunt. *In Numeros homiliæ* 28.
Nave homiliæ 26. *In librum Judicum hom*
Regum homilia una.

In librum Job libri ſeu Tract. tres, quo
Senenſis, Poſſevinus, Bellarm. Baroniu
Eraſmum docuerunt fuiſſe Origeni ſup
ab auctore Latino, ut volunt, eoque *A*
tur ſcripti, &c.

C *In Pſalmum* 36. *homiliæ quinque. In Pſ*
miliæ duæ, & in Pſalmum 38. *homiliæ tot*
dubitant poſt Eraſmum multi diſſentie
brardo & quamplurimis aliis, quorum
tiemus alio loco. Certè Ruffinus tacito
mine ait ſe de Græco vertiſſe, & ad h
modum in novem Homilias diſſecuiſſe.

In Cantica Canticorum homiliæ duæ inter
ronymo præfixa ejuidem in fronte earum
præfatiuncula ad Damaſum Papam. Eſ
in quo duo prima Canticorum capita
explicantur quod neſcio quis in quatuo
lias, cùm ſit continens ac perpetua e
prolixiſſimo Prologo quod incipit: *E*
D *bellus* interprete, ut Genebrardus edid
codices prænotatum habent, eodem
Pium diſertum atque eruditum opus eſ
Senenſis. Sed non eſſe Auctoris Gr
dent, quorum rationes non ſunt hìc,
ſum creſcant Obſervationes, pluribu
Certè quæ ex Eraſ. Riveto & Hetero
Græc. qui ibidem memorantur, pertie
Græcorum nomine Ἕλληνες hoc eſt Ge
ei intelligantur. Quod verò ad etymolo
ſpectat, latiùs patet, & ad plures eju
que Patrum, ſcriptorumque etiam
tractatus Latinè redditos pertinet, eo
teſt Orthodoxorum ſolutio ad Suſann
E prinum adhiberi ſolita; ſed hæc obite
receſſum. Petrus Lombardus libro 3.
diſtinctione 29. & S. Thomas 2. 2. q
monia ex hoc opere citant ſub nomi
Eraſmus ſuſpicatur eſſe illius Auctor
ſolent libri duo elegantes de Vocat
nunc paſſim Proſpero à Catholicis S
judicati.

In Eſaiam homiliæ 9. quæ ſuperſunt n
In Jeremiam homiliæ 14. De octo ali
tis dicetur poſtea. Rabanus Præfatione
hunc Prophetam cognitas ſibi affirmat
In Ezechielem homiliæ 14. Sancto I
terprete.

Peri archon, *ideſt*, *de Principiis*, *l*
Ruffino Latinè redditi cum ipſius Pr

Digitized by Google

Subjiciuntur Divi Joannis Chryſoſtomi in eumdem Juſtum Job Homiliæ quatuor ab eodem Joachimo Perionio è Græco ſermone translatæ. Quàm verò ſæpè ac graviter ceſpitarit in vertendis Comment. in Job Perionius, docet Jac. Billius in obſervationibus ſacris, & ex eo Poſſevinus noſter, quos conſule. Auctor verò Commentariorum illorum creditur à qui-
C buſdam Maximinus Ariomanitarum Epiſcopus, quem S. Auguſtinus repreſſit. Scatet certè Arianorum blaſphemiis & Sanctiſſimæ Trinitatis fidem vocat ſectam, hæreſim, infidelitatem, & alia. Verùm, quis Afrum crediderit Græcè ſcripſiſſe?

Tomo Secundo continentur.

In Matthæi Evangelium Commentarii, interprete Deſiderio Eraſmo, & *Tractatus* 35. incerto interprete. Bellarm. ſuſpicatur Tractatum quintum, adeoque reliquos videri eſſe hominis Latini, nec tamen firma mihi videtur ejus ratio.

Homiliæ 39. in Evangelium S. Lucæ, cum Prologo
D S. Hieronymi interpretis, qui ab admodum juvene ſcriptas aſſerit. Non deſunt qui ambigant.

In Joannis Evangelium Tractatus ſeu Tomi 32. Arianorum & Manichæorum cum fiat mentio in Tract. in cap. primum, ſignum eſt aut illum ſuppoſitum eſſe, aut interpolatum, in iis vertendis operam poſuere Joachimus Perionius & Ambroſius Mediolanenſis Monachus Caſſinas, cujus verſionem edidit Genebrardus hoc initio: Quemadmodum qui olim populus Dei, &c.

Homiliæ 10. in diverſos Novi Teſtamenti locos: ſine dubio non ſunt omnes Origenis, inquit Bellarminus contentientibus Eraſmo, Sixto, Baronio, Poſſevino, aliiſque Catholicis, præſertim 2. 8. 9. 10. quæ
E eſt de Magdalena.

In epiſtolam ad Romanos Explanationum libri 10. Divo Hieronymo translatore, cujus extat & peroratio. Hottingerus deluſus à ſuo Coco inter ὑποβολιμαῖα refert, idemque imperitè Lamentum à libro de Pœnitentia Origenis diſtinguit: nec mirum cùm aliena exſcribere ſoleat, non quæ ipſe viderit legeritque propriis oculis.

Contra Celſum libri octo Sigiſmundo Gelenio interprete, de quibus S. Hieronymus in Catalogo, in præfatione & cap. 12. in Comment. in Danielem Ep. 84. ad Magnum Oratorem, & in Apologia ad Pammachium, aliiſque. Græcam eorum editionem poſtea proponemus.

De recta in Deum fide contra tria Marcioniſtarum principia, Eutropio Ethnico homine judice Dialogi tres, Lau-

Hactenus Latinè dumtaxat edita; nunc ad Origenis Tractatus Græca lingua excuſos veniamus.

I. In Commentariis Michaelis Ghislerii Romani, Clerici Regularis Theatini, in Jeremiam Prophetam tribus Tomis in folio Lugduni editis anno 1623. cum Catena Græca in Jeremiæ Prophetiam & Threnos, ac Baruch Prophetæ librum, brevibuſque S. Joannis Chryſoſtomi in Jeremiam explanationibus, inſertæ ſunt *Origenis octo Homiliæ in Jeremiam Prophetam* ex Vaticano codice Græcè tum primùm vulgatæ, interpretibus Jo: Matthæo Caryophilo Cretenſi, & Leone Allatio Chio.

II. *Origenis contra Celſum libri octo* (opus planè aureum & venerandæ antiquitatis egregium monumentum, quod in aliquibus mſſ. codicibus inſcriptum ferunt, ὁ κατὰ τοῦ κέλσου ἀληθὴς λόγος) ex Bibliothecis Palatina & Boica Græcè & Latinè prodierunt interprete Sigiſmundo Gelenio, cum notis Davidis Heſchelii, Aug. Vindelicorum in 4. anno 1605. Addita Greg. Thaumaturgi in præceptorem ſuum Origenem Euchariſtica oratione Græcè & Latinè cum notis aliquot Iſaaci Caſauboni, Hæſchelii & Laurentii Rhodamani in eamdem. Audio eoſdem libros adverſus Celſum in Anglia Græcè & Latinè recudi appoſita è regione Geleniana interpretatione.

III. *Origenis Philocalia de obſcuris Sacræ Scripturæ locis*, à Sanctis Patribus Baſilio Magno & Gregorio Nazianzeno ex variis Origenis Commentariis excerpta Græcè & Latinè prodiit Pariſiis 1618. in 4. Joanne Tarino Andegavo interprete, qui cum aliquot notis addidit I. Zachariæ Scholaſtici, poſtea Mitylenes Epiſcopi, de Mundi opificio contra Philoſ. diſputationem. II. Anaſtaſii Presbyteri in Sina Monte de hominis ad imaginem & ſimilitudinem Dei creatione ſermonem, qui & Gregorio Nyſſeno tribuitur. III Celebres opiniones de anima δόξας περὶ ψυχῆς.

IV. *Julii Africani & Origenis epiſtolæ ἀμοιβαῖας, de Hiſtoria Suſannæ*, imò potius epiſtolæ Origenis initium dumtaxat, è Bibliotheca R. P. Andreæ Scotti Soc. JESU cum fragmento de Suſanna Joannis Chryſoſtomi, Græcè dumtaxat edita ſunt Auguſtæ Vindelicorum in 4. anno 1602. cura Davidis Hæſchelii Auguſtani poſt Hadriani Iſagogen Sacrarum litterarum Heſychii Presbyteri Hieſolymitani ςίχηρὸν in Eſaiam & XII. Minores Prophetas, & aliorum in Majores Prophetas varia τεσυνία. Fragmentum ex epiſtola ejuſdem Origenis ad Africanum habes poſt Catenam Græcorum Patrum in Job collectore Niceta Heracleæ Metropolita Græcè & Latinè à Patricio Junio editam una cum Græco textu Jobi ςιχηρῶς juxta LXX. ſeniorum interpretationem Londini 1637.

V. *Ori-*

& Commentario ejuſdem Euſtatii in Hexaemeron, cum ampliſſimis Allatii annotationibus, & ſingulari ſyntagmate de Engaſtrimytho.

VI. Origenis ſive alterius Doctoris Græci συγχρόνου *Scholia in Orationem Dominicam & Cantica B. Virginis, Zachariæ & Simeonis* Græcè & Latinè emiſit Fredericus Morellus anno 1601. in 8.

Sunt & alia fortaſſe quæ diligentiam noſtram effugerunt Appendici aut ſecundæ editioni deſtinanda.

Supplementum.

Origenes, de quo abundè Labbeus poſt Bellarminum de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Sed plura poſt eos noſtris temporibus Daniel Huet, Presbyter & Præceptor Sereniſſimi Franciæ Delphini, qui ab annis multis inquiſivit cum Summa diligentia, quidquid Græcum Origenis invenitur apud celeberrimas Europæ Bibliothecas, quibus præmiſit ampliſſimum doctiſſimumque commentarium *De vita, doctrina, ſcriptis, & verſionibus operum illius*, maximè lib. 3. Origenian. ſect. 3. ubi de antiquis Latinis operum illius interpretationibus multa nondum cognita detegit, ad perfectiorem operum ejus & interpretationum impreſſionem. Hæc Græco-Latina tomis 2. in fol. Pariſiis apud Andream Pralard anno 1679. via Jacobea, ſub ſigno Occaſionis, continentque *Origenis de Engaſtrimytho, in Hieremiam Hom. XIX. commentarios in Matthæum & Joannem*, cum ſuis annotationibus, pollicetutque tomo 3. *Libros contra Celſum, Philocaliam; Protrepticon ad Martyrium, de Oratione Dominica*; quorum ultima duo opuſcula nondum in publicum prodierunt. Nam *libri contra Celſum* editi Græcè & Latinè in 4. Cantabrigiæ anno 1658. Item *Dialogus de Orthodoxa fide*, agente Eutropio, defendente Meghetio, qui jam olim Latinè editus fuit, prodiit tandem Baſileæ anno 1674. græcè & latinè in 4. inſcriptus, Contra Marcionitas. Sed opus iſtud pro certo impoſitum eſt Origeni, continetque doctrinam de anima & de reſurrectione Mortuorum, Origenianis erroribus maximè adverſam. Qui plura expoſtulat, emat opera citata Danielis Huetii cum ſuis Origenianis, quæ in compendium redegit Natalis Alexander Dominicanus *in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus, ſæculo* 3. part. 1. pag. 100. artic. 12. & cap. 4. artic. 2. pag. 132.

De Ammonio Alexandrino. 227.

AMMONIUS Alexandrinus tempore Alexandri Imper. vixit, & ſcripſit *canones evangelicos*, quos alii harmoniam evangelicam vocant, quam Victor Capuanus cum Tatiani diateſſaron confudiſſe videtur. Vide in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomum 7. editionis ſecundæ, & Card. Baronium tom. 2. Annalium ad Annum Dom. 174.

Dissertatio Historica.

Ammonii, ſive Hammonii Alexandrini, (*a*) viri diſerti, atque in Philoſophicis valdè eruditi nomine, inſignita fuit hactenus

Harmonia quatuor Evangeliſtarum, dicta olim Diateſſaron interprete Othomaro Luſcinio, quæ extat in Bibliothecis veterum Patrum ſæpiùs excuſa. Ibidem quoque præfert Tatiani Syri nomen altera Harmonia. Sed utrumque falsò. Præbuit occaſionem errori

tia Evangeliorum, διατεσσάρων dicta,
fraude ac dolo hæretico amputaſſe omnes
Chriſti, & alia quæcumque oſtendunt D
David ſecundùm carnem progenitum, qu
tegrè atque optima fide ſuis locis intexuit
noſter. Adde quòd Zacharias Chryſop
Epiſcopus, de quo ſuo loco verba faciem
niam ex Evangeliorum verbis digeſtam,
à præfatione Sancti Lucæ, & genealogi
B Ammonio Alexandrino vindicaverit in
Commentariis, quos in eam ante annos
ex variis Sanctorum Patrum interpretati
poſuit. Plura repete ex Annalibus I
Card. Baronii ad annum 174. Poſſevin
recentioribus: nam Sixtus Senenſis, G
rus, & plures alii viri eruditi errantem
Victorem Capuanum. Quod verò Victo
charias, & paſſim recentiores aſſerunt,
nio primùm excogitatos fuiſſe Evange
nes, quos deinde Euſebius Cæſarienſis
id ex S. Hieronymi cap 55. de Scripto
ſiaſticis didicerunt, quem tamen opini
ſum fuiſſe docebimus infra ſuo loco ex
C ſarienſis ad Carpianum ſcripta epiſtola
Canonibus Evangelicis præfigi ſolet. Ti
occaſione Ammonianæ Harmoniæ exco
conſilio Canones illos; non verò ab Am
ullo alio eos accepiſſe.

Vixit hic Ammonius, cognomento Σ
κφόρος, ſub initia tertii æræ Chriſtianæ
annum Chriſti 222. ſi quidem fuerit, ut c
mox dicemus, Origenis Adamantii in
præceptor. Nam S. Hieronymus loco ci
Ammonium eodem eum Origene tempore
xandriæ fuiſſe habitum, falſoque accuſ
phyrio, quod ex Chriſtiano ethnicus f
certò conſtet eum uſque ad extremam
D veraſſe Chriſtianum, qua de re plura
bro 6. Hiſt. Eccleſiaſticæ, cap. 19. Idem
in vita Plotini Platonicæ ſectæ Philoſo
Ammonium Religionis Chriſtianæ arca
ſuis ſub ſilentii religione communicaſſe
nium, Origenem, atque Plotinum obſtri
que Herennius primus eam fregiſſet, nec
nec Plotinum promiſſis ſtetiſſe. Illud vete
mus affirmare, Ammonium opinionibus
loſophorum perpurgatis, puram Philoſop
reſtituiſſe, oſtendiſſeque Platonem, cju
lum Ariſtotelem, Philoſophorum Genti
phæos in præcipuis quibuſque dogmati
diſſentire. Sunt quoque, qui inter en
E annumerent ipſum, de quo locuti ſumu
rium Jamblichum, atque Hieroclem.
exacta temporum ratio (*c*) fugiſſe vide
dem conſule Hieroclem libro de Provi
Photium cod. 251. Ammianum libro 22.
Suidam in Plotino & Origene, Trithe
ei præter librum de conſonantia JESU
& Unum ex quatuor, tribuit quoque I
Canonum Evangelicorum, qui incipit: I
none quatuor, &c.

Fuit & alter Ammonius ætate junior
ſione Chriſtianus, qui poſt Concilium
nenſe ſcripſiſſe perhibetur, cujuſque in C
cis veterum Patrum in Sancti Joannis E
& alios Sacræ Scripturæ libros frequens
petitur. De eo plura leges in Præfatio

Digitized by Google

nant iſta, Porphyrius Ammonii Alexandri diſcipulus, qui etiam Ariſtarcho in ſchola ſucceſſit, priuſquam Auguſtus monarchia potiretur? Itaque ſic legendum cenſeo, Ἀμμώνιος Ἀλεξάνδρου γνώριμος, ὃς καὶ διεδέξατο τὴν σχολὴν Ἀριστάρχου, (ἔζη καὶ ἀπέθανε) πρὸ τοῦ μοναρχῆσαι τὸν Αὔγουστον. Fuit & Alius Ammonius qui vixit, floruit, obiitve ante Auguſti Monarchiam, diſcipulus Alexandri Polyſtoris qui Ariſtarcho in ſchola ſucceſſerat. Ex præcedenti verò Suidæ commate conſtat errare pleroſque qui cum Volaterano Ammonio noſtro tribuunt, quod Ammoniano Grammatico Syriani cognato convenit, ut Aſinum omnium animalium ſtupidiſſimum habuerit ſapientiæ auditorem. Vide etiam ὄνος λύρας.

(*d*) ſive Hermeæ filius.

Supplementum.

AMMONIUS Alexandrinus, *Saccas* dictus, Philoſophus Chriſtianus, floruit ſub initium tertii æræ Chriſtianæ ſæculi, circa annum Chriſti 222. eum fuerit juxta Porphyrium in vita Plotini Platonicæ ſectæ Philoſophi, Præceptor Origenis Adamantii in Philoſophia. Scripſit *Concordiam Evangelicam*, ſeu *ex quatuor Evangeliorum libris unum contexuit* ex puris Evangeliorum verbis quod opus anonymum inventum & malè Tatiano attributum, in latinam linguam tranſtulit Victor Capuanus Epiſcopus circa annum 545. incipit ab Exordio ipſo ſancti Lucæ, continetque genealogiam humanam Chriſti, quam Tatianus ex profeſſo reſecuerat, quæ amplioribus apud Labbeum verbis in Tatiano & Ammonio continentur, altera verò quæ in prima impreſſione Bibliothecæ veterum Patrum anni 1575. continetur ſub nomine *Ammonii*, & incipit à primis verbis Evangelii Joannis, *In principio erat Verbum, &c.* & quam vertiſſe in latinum ſermonem dicitur Ottomarus Luſcinius; nec Ammonii eſt nec Tatiani, ſed elegans ac Latina paraphraſis Anonymi cujuſdam in Evangelia. Hoc cautè annotandum.

De S. Gregorio Thaumaturgo. 233.

SANCTUS GREGORIUS antea Theodorus dictus, Epiſcopus fuit Neo-cæſarienſis, & à magnitudine miraculorum patratorum Thaumaturgus appellatus, auditor fuit Origenis, dum eſſet adoleſcens, ſed ab erroribus ejus omnino immunis fuit. Claruit tempore Alexandri Severi, cujus an. 10. factum Epiſcopum ſcribit Card. Baronius in ſecundo tomo Annalium, ad ann. 233.

ipſum Panegyricum Græcè, & Latinè.

Non minus certum eſt didiciſſe ſanctum Gregorium confeſſionem fidei à B. Joanne Evangeliſta ſibi cum ipſa ſanctiſſima Virgine Deipara apparente, cujus rei meminit Gregorius Nyſſenus in vita Gregorii Thaumaturgi: & eam ipſam fidei confeſſionem ab eodem Gregorio ſcriptam, totidem verbis referunt idem Gre-
C gorius Nyſſenus, & alii.

Denique extra Controverſiam eſt epiſtola canonica, quam etiam Balſamon Commentariis illuſtravit.

Expoſitionem fidei, quam ſanctus Gregorius ſcripſit, exiſtimat Gerardus Voſſius ſe inveniſſe, & edidiſſe; ſed fortaſſe fallitur: nam expoſitio illa fidei, cujus meminit ſanctus Baſilius in epiſt. 64. ad Neocæſarienſes, quæ verè à Gregorio Thaumaturgo ſcripta fuerat adverſus Elianum, multum differt ab iſta, quæ nunc extat apud Voſſium. In illa enim habebatur, Patrem & filium hypoſtaſi eſſe unum, & ſola animi cogitatione diſtingui: unde ſuſpicio orta erat à Gregorio foveri hæreſim Sabellii: & S. Baſilius
D laborat, ut Sanctum Gregorium à Sabellianiſmi ſuſpicione defendat. Sed videtur ſanctus Gregorius per hypoſtaſim intelligere voluiſſe ſubſtantiam, ſive eſſentiam, nam de voce hypoſtaſis diſſerens S. Hieronymus in Epiſtola ad Damaſum dicit, totam ſæcularium litterarum ſcholam nihil aliud per hypoſtaſim, niſi unam noſſe. At expoſitio fidei, quam Voſſius edidit, Sabellium nominatim refutat, neque unquam dicit, Patrem & filium hypoſtaſi eſſe unum, & ſola rationis cogitatione diſtingui, ſed contra dicit, Patrem & filium natura divinitatis eſſe unum, & unamquamque perſonam per ſe ſubſiſtere, & aliam eſſe hypoſtaſim Patris, aliam filii, &c. Præterea expoſitio fidei Voſſiana videtur omnino ſcripta contra
E Arianos, ac per hoc ſatis diu poſt tempora S. Gregorii Thaumaturgi; ſic enim incipit: Inimiciſſimi, & alieni à confeſſione Apoſtolica ſunt, qui dicunt, eſſe filium ex non extantibus, &c. & infra: Eos verò, qui communicant cum iis, qui rejiciunt homouſion, tamquam alienum à ſcripturis, & qui dicunt aliquid ex Trinitate creatum eſſe, alienos exiſtimamus.

Conſtat autem Arianos fuiſſe, qui dicebant, filium eſſe ex non extantibus & qui rejiciebant vocem, homouſion, tamquam alienam à ſcripturis. Quin etiam ita diſputat hic auctor de Incarnatione, ut videatur refellere Neſtorianos, & Eutychianos.

Eadem cenſura addi poteſt ad duodecim capitula cum anathematiſmis, quæ Gerardus Voſſius ſancto Gregorio tribuit. Videntur enim illa capitula quaſi appendix quædam ad expoſitionem fidei adjuncta: ac præci-

Digitized by Google

poſſit, eos eſſe ſuppoſititios.

Dissertatio Historica.

Sanctus Gregorius, antea dictus Theodorus, Neocæſareæ in Ponto Epiſcopus, Thaumaturgus vulgò cognominatus, ob creberrima ſigna atque miracula, quæ jam Epiſcopus cum multa Ecclefiarum gloria perpetravit, quæque adhuc extitiſſe ſuo tempore teſtatur S. Hieronymus Catalogi cap. 65. Hic admodum adoleſcens ob ſtudia Græcarum & Latinarum litterarum de Cappadocia Berytum, & inde Cæſaream Palæſtinæ tranſiit juncto ſibi fratre Athenodoro. Quorum cùm egregiam virtutem vidiſſet Origenes, hortatus eſt eos ad Philoſophiam, in qua paulatim Chriſti fidem ſubintroducens, ſibi quoque ſectatores reddidit. Quinquennio elapſo Theodorus profectionem ad matrem cum fratre parans πανηγυρικὸν εὐχαριστίας ſcripſit Origeni, & convocata grandi frequentia, ipſo quoque Origene præſente, recitavit. Inde anno, ut quidam volunt, 240. ſunt qui 233. malint, Alexandri Severi 10. à Phædimo Amaſenorum Antiſtite creatur Neocæſareæ Ponti Epiſcopus, cùm tantùm 17. eſſent Chriſtiana fide imbuti, poſt exantlatos pro Religione plurimos labores, multiſque miraculis peractis cœlum petiit die 17. Novembris, anni Æræ Chriſtianæ 265. Gallieni Imper. 12. Antiocheno Concilio priori adverſus Paulum Samoſatenum interfuit teſte Euſebio, quem de eo conſule libri 6. cap. 23. libri 7. capp. 13. & 25. ibidemque Ruffinum, S. Baſilium cap. 29. libri de Spiritu Sancto, & epiſt. 64. Socratem, Theodoretum, cui libro 2. contra hæreticos dicitur ὁ μέγας ὁ περιβόηλλυτος, ὁ τὰς παρὰ πάντων ᾀδομένας θαυματουργίας ἐπιτελέσας Evagrium (a) Suidam, & ex recentioribus Baronium, ſimileſque.

Opera ejus omnia, quotquot in Bibliothecis inſignibus reperiri potuerunt, unà cum ejuſdem vita Græcè & Latinè prodierunt 1604. in quarto Moguntiæ interprete & ſcholiaſte Gerardo Voſſio, Borchlonio, Præpoſito Tungrenſi: quam editionem repræſentarunt Pariſienſes Typographi in folio anno 1621. junctis Sanctorum Macarii Ægyptii, & Baſilii Seleuciæ Ep. operibus, & Zonaræ expoſitione in aliquot Canonicas Græcorum Epiſtolas. In hoc tamen differunt, quòd in Moguntina notæ ſuis locis paſſim inſertæ, quæ ad calcem Pariſienſis rejectæ ſunt, quam ſequemur.

Expoſitio fidei, quam per revelationem à Sancto Joanne Evangeliſta, mediante Dei genitrice Maria accepit. Certum quidem eſt teſte S. Gregorio Nyſſeno in Thaumaturgi vita, Deiparam cum S. Joanne Evangeliſta apparuiſſe, & Joanni imperaſſe, ut expoſitionem Fidei Catholicæ illi traderet. Sed an ea ſit Voſſiana jure dubitat Bellarminus, quem vide cum Petavio Tomo II. Theol. Dogmatum, qui negat.

Capita XII. de Fide, ſubjecto ſingulis capitibus anathematiſmo, & appoſita uniuſcujuſque capitis interpretatione contra hæreticos & Judæos. Dubitat de iiſdem meritò Bellarminus.

In Annuntiationem Sanctiſſimæ Dei Genitricis Mariæ ſermones tres. Bellarminus nec probat, nec rejicit: Vincentius Ricardus Clericus Regularis Theatinus in notis ad orationem ſextam S. Procli, P. C. P. dubitat an ſecundus ſermo de Annuntiatione B. V. ſit

(a) *Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.*

primùm à Carolo M. conſtituti ſint
multis poſt Thaumaturgum ſæculis,
lepidè citant Paulum Æmilium li
Francorum, quem ſcire debuerunt a
triginta annis vixiſſe. Verùm hic,
aliis, infatuatum eſſe conſilium Ach
aliàs demonſtrabimus.

B *In Sancta Theophania*, ſive de ap
Chriſti Baptiſmo ſermo. De eo non
cedentibus orationibus anceps eſt Bel

*Epiſtola Canonica de iis, qui in Bar
idolothyta comederant, & alia quædam
rant.* Verſio Commentarii in eam E
doro Balſamone elucubrati additur
guntina. De ea nec Græci, nec Lati
thodoxi.

De Anima diſputatio per capita ad
audet quidquam certi in alterutram
tiare Bellarminus.

*In Origenem proſphonetica ac paneg
πανηγυρικὸς εὐχαριστίας* dicitur S. Hieron
C ſareæ Palæſtinæ poſt aliquot anno
diſciplinam habuit, cùm in patriam
Ejus verò interpres fuit R. P. Jac. S
pauci hactenus norunt, & ab eo ja
cùm inter nos de illa verſione ſermo
remus, accepi. Eandem Gregorii
Origenem nuncupatoriam orationem
tinè edidit Auguſtæ Vindelicorum I
anno 1605. poſt Origenis adverſus C
cum aliquot notis.

Paraphraſis in Eccleſiaſtem Salomonis
Prunæo illius interprete, quemadm
rum Nazianzeni orationum, inter
iſta minùs appoſitè reperitur, ut
D zianzeno monebimus ex Hieronymo
que. Latina illa verſio abſque textu
in editione Moguntina.

Alia Fidei expoſitio, ἡ κατὰ μέρος
videturque ſpuria, cùm Sabellii me
alias rationes. Latinè tantùm ex in
P. Franciſci Turriani, ſive Torrenſ
Theologi, qui etiam monet citari ab
bytero ἐν συλλογῇ.

Gerardi Voſſii notæ & variæ lecti
Jacobi Billii, & Frontonis Ducæi Sc
logi ad Metaphraſim Salomonis.

Subjunxit Voſſius in Moguntina,
tam S. Gregorii Thaumaturgi à S. G
E Epiſcopo ſcriptam Græcè & Latinè
pretatione eum notis, ſed etiam quæ
Patrum aliorumque opuſcula, par
tùm, partim etiam Græcè, quorum
adtexam libens.

I. *Sermones novem S. Joannis Chryſ
Domini.*

II. *Homilia S. Hippolyti Martyris
Noeti.*

III. *S. Baſilii Magni epiſtola Græcè
mùm edita.*

IV. *S. Baſilii Magni Encomium in
Martyres Gr.*

V. *Paſſio eorumdem XL. Martyrum*,

VI. *B. Samonæ Archiep. Gazæ, de
ti Euchariſtiæ Dialogus.*

G

[illegible] *non alienandis*, ad univerſos Epiſcopos, per Siciliam conſtitutos tum primùm editum.

XIX. *Ejuſdem S. Leonis Epiſtola ſuper auctoritate Nicani Concilii, & de non ambiendis pluribus Eccleſiis*, ad Julianum Coenſem Epiſc.

C XX. *Sermo de Sanctis Martyribus, & de inimicis diligendis, integer*, quem alii S. Leoni, alii S. Auguſtino tribuunt.

XXI. *Sermo de Abſalone quando patrem perſequebatur*, qui aliàs S. Leoni, aliàs S. Joanni Chryſoſtomo tribuitur: creditur autem Chryſologi.

XXII. S. Patricii legatio à Cæleſtino I. Papa ad converſionem Hiberniæ directi, ſive, Epiſtola S. Patricii Apoſtoli Hiberniæ.

XXIII. Cantuarienſium Epiſcoporum omnium à Sancto Auguſtino primo Cantuarienſi Archiepiſcopo Catalogus, cum Paſſione ſancti Thomæ Archiepiſcopi breviter accurateque deſcripta.

D (*a*) libro 3. cap. 31. Leontium de ſectis Actione 8. Liberatum Breviarii cap. 10. ubi dicitur mirabilis, ſeu miraculorum patrator, &c.

Supplementum.

GREGORIUS Neocæſarienſis in Ponto Epiſcopus, qui ob ſigna & miracula quæ cum magna Eccleſiæ gloria oſtendit, Thaumaturgus & Ponticus eſt appellatus, cùm & Theodorus diceretur; quemadmodum habet Hieronymus in Catalogo & in Epiſtola 84. ad Magnum. Diſcipulus fuit Origenis, doctrina celebris, unde poſtea à Phædimo Amaſenorum Epiſcopus factus Neocæſareæ in Ponto Epiſcopus circa annum 233. vel 240. Obiit anno circiter æræ Chriſtianæ 265. die 17. Novembris.

E Porrò Gregorii Thaumaturgi Epiſcopi Neocæſarienſis opera varia, græcè & latinè ſumma cura undique comparata, interprete & ſcholiaſte Doctore Gerardo Voſſio colliguntur Romæ anno 1594. una cum variis Sanctorum Patrum opuſculis, quæ antea nunquam prodierant è prælis, eodem interprete & ſcholiaſte Gerardo Voſſio. Hæc autem impreſſa in 4. Moguntiæ anno 1604. & in fol. Pariſiis anno 1622. junctis Sanctorum Macarii Egyptii, & Baſilii Seleuciæ Epiſcopi operibus, cum Zonaræ expoſitione in aliquot Canonicas Græcorum Epiſtolas. De his operibus plenè Poſſevinus *in ſuo Apparatu ſacro*, Bellarminus & Labbeus *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, qui multis contendunt ut magnam ſaltem eorum partem, ſi non omnia, legitimam & putent & probent. At-

SANCTUS CORNELIUS Papa tempore Decii ſedit, & ſcripſit *inſignes epiſtolas*, quarum meminit ſanctus Hieronymus in libro de Scriptor. Eccleſ. è quibus extat ſolùm epiſtola ad Fabium, ſive Flavianum Antiochenum Epiſcopum, ſed non integra, apud Euſebium libr. 6. hiſt. cap. 35. & alia brevis ad Lupicinum, tom. 1. Bibliothecæ ſanctorum Patrum: & aliæ duæ inter epiſtolas ſancti Cypriani.

Dissertatio Historica.

SUCCESSIT ſancto Fabiano poſt annuum interpontificium exeunte menſe Aprili anni æræ Chriſtianæ 251. cumque ſediſſet annis 2. menſ. 4. & diebus 17. paſſus eſt ſub Gallo & Voluſiano die 14. Septembris anni 253. Meminit ſanctus Hieronymus cap. 66. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, quatuor Epiſtolarum S. Cornelii ad Flavianum Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopum. I. *De Synodis, Romana, Italica, & Africana*. II. *De Novatiano, & his qui lapſi ſunt*. III. *De geſtis Synodi*. IV. *De Novatiana hæreſeos cauſis, ac damnatione*.

Hujus fragmentum extat apud Euſebium lib. 6. Hiſt. Eccl. cap. 43. unde inter alia diſcimus jam tum Romæ fuiſſe ſaltem 46. Presbyteros; inſulsè verò hæc ſubdit in ſcholio ad illud Hieronymi caput Aubertus Miræus: Quis & quantus vir fuerit Flavianus, quotque procellis perſecutionum exagitatus fuerit, ex Chalcedonenſi & Epheſino (intellige Latrocinalem Synodum) Conciliis conſtat. Grandi certè ducentorum propemodum annorum parochroniſmo peccat, & Antiochenam ſedem in Conſtantinopolitanam transformat. Corrupta quoque moneo, quæ de iiſdem Cornelio & Flaviano contraxit in ſua Eccleſiæ Luminaria Honorius Auguſtodunenſis.

Habetur in Bibliotheca Veterum Patrum *Cornelii Papæ Epiſtola ad Lupicinum Archiepiſcopum Viennenſem*, & duæ aliæ inter Cypriani Epiſtolas, ordine 46. & 48. Nec deſunt inter Iſidori merces duæ aliæ ejuſdem Epiſtolæ datæ Maximo & Decio Conſulibus; de quibus conſule Baronium, & ex Heterodoxis Blondellum.

De

Digitized by Google

Bibliothecæ ſanctorum Patrum edit. 2.

Cæterum liber ille falſo tribuitur ſancto Sixto martyri, cùm ſit Sixti Philoſophi ethnici, ut ſanctus Hieronymus demonſtrat in epiſtola ad Cteſiphontem; & in cap. 22. Hieremiæ, & in cap. 18. Ezechielis: & ſanctus Auguſtinus lib. 2. Retractationum cap. 42. retractat locum citatum ex libro de natura & gratia. Denique Gelaſius in Concilio 70. Epiſcoporum reprobat librum proverbiorum ſub nomine ſancti Sixti ab hæreticis conſcriptum: dicit autem ab hæreticis conſcriptum, quia Ruffinus eum librum plenum erroribus convertit ex Græco, & ſancto Sixto attribuit.

Dissertatio Historica.

SAnctus Sixtus Papa II. per menſes undecim & dies tredecim ab anno 257. ad diem uſque 6. Auguſti anni ſequentis, quo ſanguinem pro Chriſto effudit. Errat Miræus quod 12. illi menſes adſignet, ejuſque mortem in annum 259. differat cum quibuſdam aliis.

Ejus nomine Ruffinus Aquilejenſis Presbyter Sexti cujuſdam Pytagorici Philoſophi hominis abſque Chriſto Gnomas, ſive ſententias vulgavit à ſe Latinitate donatas, quæ extant in Bibliothecis Veterum Patrum & ſeorſim editæ cum præfatione ejuſdem Ruffini ad Apronianum. De iis dicetur infra. V. Ruffinus ex ſcriptis SS. Auguſtini & Hieronymi qui librum hunc ait Annulum nominatum fuiſſe, &c. nunc autem præſtat obiter advertere Auctorem illum Anonymum, qui ad SS. Iſidorum & Ildefonſum Appendicem XII. Scriptorum Eccleſiaſticorum attexuit, non legiſſe Auguſtini cap. 42. libri ſecundi Retractationum, aut S. Hieronymi opera, dum priſtina caligine jam depulſa & retectis Ruffini technis ita caput primum inchoavit: Sixtus, Epiſcopus Romanæ urbis & Martyr, compoſuit ad inſtar Salomonis librum Proverbiorum tam brevi eloquio, ut in ſingulis verſiculis ſingulæ explicentur ſententiæ. Cui quidem opuſculo hæretici quædam contra Eccleſiaſticam fidem inſeruerunt, quo facilius ſub nomine tanti Martyris perverſorum dogmatum reciperetur aſſertio. Sed is, qui Catholicum ſeſe meminit, probando legat, & ea, quæ veritati contraria non ſunt, recipiat. Quidam autem putant eumdem librum ab Hæreticis, non à Sixto, fuiſſe dictatum. Refellit autem hanc opinionem beatiſſimus Auguſtinus, qui in quodam opere ſuo (libri nimirum de Natura & gratia capite 64.) ab eodem Martyre hoc opus compoſitum fuiſſe fatetur. Hæc ille minus ad rem appoſitè, cùm etiam Gelaſius Papa ſententias illas inter apocryphas rejecerit Can. ſancta Romana diſt. XV. his verbis: Liber Proverbiorum, quia ab Hæreticis conſcriptus, & ſancti Xyſti nomine prænotatus eſt, apocryphus. Neque verò caſtigatione non indiget Geſnerus, ejuſve Epitomator Simlerus, qui Enchiridion Xyſti hujus ſive Sexti Philoſophi Pythagorici à Sanctis Patribus Romaniſque Pontificibus proſcriptum, & inter apocrypha relatum, ſententias pias ac Chriſtianas vocat, impreſſas Baſileæ, à Beato Rhenano recognitas ad antiquum exemplar, quod apud divam Fidem Seleſtadii habetur.

promotus fuit temporibus Fabiani Papæ lippi Imp. proinde ſedit temporibus Fab nelii, Lucii, Stephani, & Sixti, Pont manorum. Opera ejus multa extant, ſe nia indubitata: primò igitur catalogu operum indubitatorum.

Opera ſancti Cypriani, indubitata

Epiſtolarum libri quatuor, quas Pam temporum digeſſit, & ſunt numero 83. Virginum, tractatus unus. De lapſis, plicitate Prælatorum, ſive de unitate E De oratione Dominica, 1. Contra Deme De Idolorum vanitate, 1. De mortali Eleemoſyna, 1. De bono patientiæ. De livore, 1. De exhortatione Martyrii, 1. num contra Judæos, libri tres. Ad Jul baptizandis hæreticis, 1. Ad Pompejun piſtolam Stephani Papæ, 1. Hos tamen Pamelius inter epiſtolas conjecit, & ſ 73. & 74. Sententiarum ex Concilio C de hæreticis baptizandis, 1.

Opera ſuppoſititia, vel dubia.

De monte Sina, & Sion, tractatus revelatione capitis ſancti Joan. Baptiſtæ ſymboli. De ſingularitate Clericorum. Cardinalibus Chriſti, ſerm. 12. De laud De diſciplina, & bono pudicitiæ. Ad de ſpe veniæ lapſis non neganda. De d tyrio. De aleatoribus. De cœnæ diſpoſ duodecim abuſionibus ſæculi. De ſpect Judaica incredulitate ad Vigilium. De inſecuti ſunt Chriſtum. Carmen, Geneſi Sodoma. Carmen ad Apoſtatam Senato nus de Paſcha. Oratio pro Martyribus pit, Agios. Oratio altera, quæ incipit ſancte Pater. Tractatus de monte Sin non habet ſtylum ſancti Cypriani.

Tractatus de revelatione capitis ſan Baptiſtæ, non eſt ſancti Cypriani, multo recentioris, qui in hoc ipſo ope nem facit ſanctorum Athanaſii, & Cy Theodoſii Imp. & Pipini Regis Francorum revelatio capitis ſancti Joannis Baptiſtæ Theodoſio, ut Nicephorus teſtatur lib. Itaque revelatio de qua hic agitur facta e centum poſt obitum ſancti Cypriani.

Expoſitio Symboli, non eſt ſancti Cy Ruffini: nomine Ruffini habetur inter Hieronymi: & teſtatur Gennadius in li illuſtribus, Ruffinum in explicatione Symb ſe: denique ſtylus eſt Ruffini, non ſancti

Tractatus de ſingularitate Clericorum. betur Clericis cohabitatio fœminarum, untis eſt & antiqui ſine dubio auctoris: detur eſſe potius Origenis, quàm Cypri men ſtylus apertè reclamat, & Latinum non Græcum eſſe clamat. Idem etiam ſt verſus eſt à ſtylo ſancti Cypriani, & parum latina admiſcet, quæ in Cypriano niuntur, qualia ſunt, inordinalitas, tas, mulcedo, paſſibilitas, & alia.

Digitized by Google

ob aliquam ſtyli diſſimilitudinem. Sed communiter admittitur inter vera opera ſancti Cypriani, præſertim cùm Moſes, & Maximus, ad quos libet iſte ſcribitur, in epiſtola ad Cyprianum, quæ eſt 26. inter epiſtolas ſancti Cypriani hujus ipſius libri mentionem faciant: neque ſtylus diſſidet ab aliis operibus, niſi quod eſt magis elaboratus, quàm aliqua alia ejuſdem opera; ſed non magis quàm omnia. Siquidem epiſtola ſecunda, quæ eſt ad Donatum, non cedit huic libello; & tamen illa epiſtola eſt, hic verò liber ſimilis orationi in genere demonſtrativo.

Liber de diſciplina, & bono pudicitiæ; & liber ad Novatianum de ſpe veniæ danda lapſis, ſancti Cypriani mihi eſſe videtur; quicquid Eraſmus dicat, qui nimis ſubtiliter de ſtyli diſſimilitudine aliquando judicat.

Liber de duplici Martyrio, ſancti Cypriani eſſe non poteſt, cùm auctor mentionem faciat Diocletiani, & Maximiani Imperatorum, qui nondum imperare cœperant, cùm S. Cyprianus martyrium pateretur: ac ut magis miremur qua fronte ejuſmodi libri ſub Cypriani nomine edantur, meminit idem auctor belli Cæſarei contra Turcas.

Liber de aleatoribus utilis, & doctus eſt; ſed non videtur eſſe Cypriani, cum in principio ſatis apertè ſignificet auctor, ſe univerſali Eccleſiæ præſidere, & Apoſtolatum gerere ſuper quem Chriſtus fundavit Eccleſiam, & Chriſti vicariam ſedem obtinere, & ſibi traditas eſſe claves ligandi & ſolvendi &c. Itaque videtur libellus eſſe alicujus Romani Pontificis, qui S. Cypriani ſcriptiones imitatur, quamvis ſtyli ejus elegantiam non aſſequatur.

Liber de cœnæ diſpoſitione non ſolùm Cypriani non eſt; verùm neque alicujus docti hominis eſt. Fortaſſe auctor ejus Cyprianus dicebatur, ſed longe diverſus ab illo, de quo nunc agimus: nam neque verba, neque ſententias habet homine docto dignas: ſed ineptas, & ridiculas narrationes, & fabellas.

Liber de duodecim abuſionibus ſæculi S. Cypriani eſſe non poteſt, cùm paſſim citet ſcripturas ex verſione S. Hieronymi: qua ratione neque S. Auguſtini erit, quamvis inter ejus etiam opera feratur.

Liber de ſpectaculis egregius eſt, & ad imitationem libri Tertulliani de eodem argumento conſcriptus. Ratio dubitandi ſitne Cypriani, an non, ſola ſtyli diverſitas eſſe videtur.

Liber de incredulitate Judaica ad Vigilium, nihil eſt aliud, niſi verſio in Latinam linguam dialogi Græci inter Jaſonem Chriſtianum, & Papiſcum He-

Impp. De eo Pontius ejus Diaconus, varia Acta, ſed vetera ac probatæ fidei, SS Auguſtinus & Hieronymus pluribus locis, Ruffinus Apologia pro Origene, Prudentius in Hymnis, S. Greg. Nazianzenus, Ennodius Ticinenſis, aliique paſſim.

Ejus opera edita habentur in omnium manibus collecta ſtudio Deſiderii Eraſmi, Pauli Manutii, Jacobi Pamelii, Simonis Goulartii Silvanectenſis, qui ſe peſtilentiſſimum ubique prodit hæreticum, & demum Nicolai Rigaltii, cujus hìc editionis anno 1648. Pariſiis peractæ ordinem repræſentabo, in cujus Notis quemadmodum & in Tertullianicis quædam eſſe Catholicis Theologis ſuſpecta, & vix ullis interpretationibus mollienda jam alii ante nos obſervarunt.

Epiſtolæ I. *ad Donatum ſtatim à Baptiſmo conſcripta.* II. *Et aliæ uſque ad 39. in ſeceſſu Cypriani toto biennio ſcriptæ.* XL. *Et aliæ uſque ad 57. ſcripta ſub Pontificatu Cornelii & Lucii Romanorum Pontificum.* LVIII. *uſque ad 65. miſcellanea in pace Eccleſiæ variis temporibus conſcripta.* LXVI. *Uſque ad 75. ſub Pontificatu Stephani ſcriptæ, & de baptizandis hæreticis.* LXXVI. *Uſque ad 82. in exilio ſcripta, & ſub finem vitæ. De Diſciplina & habitu Virginum. De Lapſis. De unitate Eccleſiæ Catholicæ: vulgò, de Simplicitate Prælatorum. De Oratione Dominica. Ad Demetrianum. De Idolorum vanitate. De Mortalitate. De opere & eleemoſynis. De bono patientiæ. De zelo & livore. Ad Fortunatum, de Exhortatione martyrii. Ad Quirinum, Teſtimoniorum contra Judæos libri tres. Concilium Carthaginenſe de baptizandis hæreticis.*

Opera S. Cypriano adſcripta.

De Spectaculis. Dubitat Bellarminus.

De diſciplina & bono pudicitiæ. Retinendum cenſet Bellarminus.

De laude martyrii, ad Moyſem & maximum, & cæteros Confeſſores. Non ſubſcribit Eraſmi cenſuræ Bellarminus.

Ad Cornelium, vel ut qq. mſſ. codd. habent Hadrianum vel Alexandrum Papam *de Cardinalibus operibus Chriſti à Nativitate uſque ad Aſcenſum ejus ad Patrem, & de ſancto Spiritu.* Quod opus planè egregium adjudicem libens Arnoldo Bonævallis in Carnutibus Abbati, ut ubi de Arnoldo Ab. monetur. Neque enim planè arrident, quæ hìc Bellarminus, Billius ad orationem 42. S. Naz. & alii in medium hactenus protulerunt. Conjecturam

meam

tribuuntur auctoribus, ut infrà ſuis locis monebimus.

Carmen, *Sodoma*. Carmen, *ad Senatorem Apoſtatam*. Hymnus, *de Paſcha Domini*. Oratio *pro martyribus*. Oratio, *quam dixit Cyprianus in die Paſſionis ſua*.

De ſingularitate Clericorum : Qui liber etiam falsò attribuitur Origeni à qq. & Auguſtino (*c*) à Philippo Bonæ ſpei Abbate, cap. 67. libri de Continentia Clericorum V. Bell. & Theophilum libro de ſobria fœminarum converſatione.

In Symbolum Apoſtolorum Expoſitio. Eſt Ruffini Aquilejenſis Presbyteri. (*d*)

Ad Vigilium Celſi in altercationem Jaſonis & Papiſci *Præfatio de Judaica incredulitate*. Vide Bellarminum. (*e*)

Adverſus Judæos, qui inſecuti ſunt Chriſtum. Rejicit etiam Bellarminus.

De revelatione capitis S. Joannis Baptiſtæ. Eſt auctoris recentis. (*f*)

Ad Fortunatum de duplici Martyrio. Pamelius & quidam alii cenſuerunt ab Eraſmo fuiſſe confictum periclitandi ſtyli gratia. Vide & Theophilum initio libri de Martyrio.

De duodecim abuſionibus ſeculi. Neque Cypriani eſt neque Auguſtini, licèt tamquam ex Cypriano allegent Hincmarus Remenſis Archiep. de divortio Lotharii & Teutbergæ, & Concilii Trosleiani Patres, cap. 2.

Diſpoſitio cœnæ, quæ non ſecus ac *Notæ Ciceronianæ*, procul à Cypriani operum conſortio debuerat ablegari, velut jocularis, ac parum ſobrii capitis operoſiſſimum commentum.

Ex plurimis pauca.

(*a*) Idem quoque cenſet Aubertinus pag. 380. & ſeqq. ubi multa congeſſit ex Bellarmino noſtro & aliis : omiſit tamen, quod in alia quæſtione urget argumentum tamquam validiſſimum ex diverſitate verſionis ſacræ Scripturæ petitum. Eadem quoque mens Collectoris nuperi Lectionum Euchariſticarum.

(*b*) Et quoniam, inquit, nobis Divina & paterna pietas Apoſtolatus ducatum contulit, & vicariam Domini ſedem, &c.

(*c*) Tum in codice Corbejenſi, tum à Philippo, &c.

(*d*) Sub cujus nomine habetur inter opera S. Hieronymi.

(*e*) Spencerum pag. 57. ad libros IV. Origenis adverſus Celſum Philoſophum, & Henricum Valeſium p. 61. Annotationum in Euſebii Cæſarienſis Eccleſiaſticam Hiſtoriam. Nicolaus Faber vidit altercationem illam Græco ſermone conſcriptam Alexandrini Judæi, nec deſunt qui Jaſonem illum putent, cujus mentio Act. XVII. & epiſt. ad Rom. XVI. quique dicitur à Dorothæo primus Troadenſium Epiſcopus.

(*f*) Meminit Athanaſii, Cyrilli, Pipini, &c. Vide Lorinum noſtrum in 2. Petri cap. 1.

Supplementum.

Cyprianus ex Rhetore factus Chriſtianus, perſuadente Presbytero Cæcilio, à quo & cognomen Cæcilii ſortitus eſt, Carthaginenſis Eccleſiæ

pro Origene, Prudentius in Hymnis, :
Nazianzenus, Petrus Chryſologus, E
cinenſis, aliique paſſim, de cujus ſcr
Bellarminus & Labbeus *in opere ſuo d*
Eccleſiaſticis : ſed injucundum non erit
ſtendere, quibus collaborantibus ſcripta
priani pervenerint ad eam formam &
ad quam ſucceſſu temporum adducta

Una ex primis editionibus operum
B priani Martyris, correcta ac pro temp
ex collectione & caſtigatione Deſide
prodiit in folio Baſileæ anno 1521. It
ribus & curis Henrici Gravii Dominic
niæ in fol. anno 1549. in officina Q
Addidit huic Martyri tertias vigilias
Manutius editione Romana anni 1563
teris omnibus multò caſtigatiorem, &
Epiſtolarum integro auctiorem reddid
Guillelmus Morellius apud Lutetiam P
no 1564. auctiorem præ cæteris & e
recognitam obtulit. Poſt tot denique ta
C Cypriani ſcripta labores, Jacobus Pamel
in Flandria Canonicus & Archidiaconus
dem ſancti Patris omnia evulgare aggr
perpetuis & inſignibus in ea commenta
in fol. Antuerpiæ annis 1568. & 1589.
riſiis 1574. & 1616. Diſcrepat autem
ſua Pamelius, quòd Epiſtolas quas P
tius & alii anteceſſores libris quinque
tas ediderant, juxta rationem tempor
rit, ſervata (quantum humano lic
Chronologia. Alia etiam quàm mul
facientia ad Cypriani ornamentum, v
vetereſque vitas, cum altera prolixa
proprio multis ſudoribus compoſuit.
D lium, ſuum etiam Cyprianum cum
edidit Pariſiis in fol. anno 1643. Ni
tius, ab altero tantiſper diverſum.

Quamvis autem à tot temporibus,
viri ſudaverint Sancto Cypriano expu
lus tamen ſat amicus Martyris (ut it
ventus eſt, ad ſupprimendos plurimo
qui cùm certò ſpectent ad alienos au
certò ad poſteriora tempora vel abſur
Cyprianum ex collectione ſua exhon
ejuſmodi *Expoſitio in Symbolum Apoſtol*
Ruffino Aquilejenſi Eccleſiæ Presbytero. O
nalibus Chriſti operibus ab ejus Nativitate
ventum Spiritus ſancti, quod certò eſt
E batis Bonæ-Vallis in tractu Carnotenſi
martyrio ad Fortunatum, ubi cùm de T
abſurdum eſt ejuſmodi opus immiſceri
etiam incertis : *De revelatione capitis*
Baptiſtæ, ubi agitur de Pipino Franco
quam hæc benè ſpectant ad Cyprianu
priano falsò adſcripta : opus ſtultum &c.

Nec ab evulgando Cypriano propte
ſiones ceſſatum eſt, cui ſuam etiam o
cit Philippus Priorius apud Joannem
fol. Pariſiis anno 1666. via Jacobæa
coronæ aureæ. Hæc Impreſſio ad cal
Cypriani habet ad plenitudinem volum
eis Minucii Felicis Octavium de Idoloru
Arnobii Afri adverſus gentes libros VII.
Firmici librum de errore prophanarum Re

Digitized by Google

di Abbatis Bonæ-Vallis, nempè tractatus, *De verbis Domini in Cruce*, *De operibus Chriſti Cardinalibus* cum vero illius Prologo (qui tamen olim integer & ſanus legebatur in editione Eraſmi Baſileenſi anni 1521.) quod monuiſſe ſufficit. *De operibus ſex dierum*, *De laudibus Beatæ Mariæ Virginis*, *meditationes varias*; C
omnia collata ad mſſ. Codd. Hæc autem nupera editio maximè arguitur, quod addiderit operibus jam multis D. Cypriano perperam adſcriptis opera duo, nempè *Confeſſionem ſancti Cypriani Martyris atque Pontificis*, & *Cæcilii Cypriani de Paſchate Computum*, quæ prælum omninò non merebantur. Fuiſſet enim longè aptius abſcondiſſe hujuſmodi adulterinas merces, quàm Litterario orbi obtruſiſſe, quippe quæ magis ad Divi Cypriani contemptum quàm ad gloriam faciunt. Mirum, quod qui etiam certas ſæpiſſimè diſputant, tam probroſas exponant in publicum.

De S. Pontio Diacono. 250.

SANCTUS PONTIUS Diaconus ſancti Cypriani, ſcripſit inſigne volumen *de vita, & paſſione ſancti Cypriani*, teſte ſancto Hieronymo de ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Id volumen extat ad initium S. Cypriani in editione Jacobi Pamelii. D

Dissertatio Historica.

SANCTUS PONTIUS, quibuſdam ſcribitur Pontinus ſed minus accuratè, Diaconus S. Cypriani Carthaginenſis Epiſcopi, uſque ad diem paſſionis ejus cum ipſo exilium ſuſtinens, egregium volumen, inquit S. Hieronymus cap. 18. Catalogi, & ex eo Honorius, Trithemius, & reliqui. E

Vita & paſſionis ſancti Cypriani reliquit. Extat apud Surium die 26. Septembris & in fronte operum S. Cypriani ab Eraſmo, Pamelio, & Rigaltio editorum. Quamquam hic poſtremus in obſervationibus ad ep. 83. S. Cypriani levi admodum fundamento, ut Riveto forſan ſimilibuſque Criticis extra Eccleſiam gratificaretur, ſubdubitare viſus ſit his verbis: Vita Cypriani quæ fertur ab ejus Diacono Pontio perſcripta Rhetoricæ dictionis gratiam magis quàm narrationis hiſtoricæ diligentiam præfert, &c. Quot annos ſuperſtes fuerit poſt annum 258. quo labente die 14. Septembris paſſus eſt ſanctus Cyprianus, neſcimus. Conſule notas Baronii ad diem 8. Martii quo S. Pontium Carthagine obiiſſe atque in paſſionibus Dominum ſemper glorificantem vitæ coro-

Acta quævis, & ipſe S. Auguſtini ſermo de Cypriano venerandæ antiquitatis eximium *κειμήλιον*. In iis enim nulla Frumentariorum ſive Agentum in rebus mentio.

De S. Dionyſio Alexandrino. 250.

SANCTUS DIONYSIUS Alexandrinus Epiſcopus æqualis fuit ſancti Cypriani, ſed paulò prior in Epiſcopatu, & paulò poſterior in morte; & ſcripſit libros, & epiſtolas multas, teſte S. Hieronymo de ſcriptor. Eccleſ. Extat nunc *epiſtola una* ſatis brevis inter canones Eccleſiaſticos Græcorum cum annotationibus Balſamonis. Extat *epiſtola* inſignis *contra Paulum Samoſatenum* Romæ edita græcè & latinè an. 1608. Extant etiam multa, & magna fragmenta operum hujus Dionyſii apud Euſebium lib. 6. hiſtor. cap. 33. & ſequentibus uſque ad finem libri, & lib. 7. cap. 1. & ſequentibus uſque ad 21. Extant denique alia fragmenta apud Athanaſium in libro de ſententia Dionyſii Alexandrini, & in lib. de ſententia Nicænæ Synodi. Neque de his ulla controverſia eſt.

Dissertatio Historica.

SANCTUS DIONYSIUS, Alexandrinæ urbis Epiſcopus ab anno 248. ad diem 17. Novembris anni 265. quo obiit, ſub Heracla prædeceſſore ſuo Catecheſeon ſcholam tenuerat Presbyter, ut diſcimus ex cap. 69. Catalogi Hieronymiani de Scriptoribus Eccleſiaſticis, ubi quamplurima ejus numerantur opuſcula, ejuſque mors affigitur duodecimo Gallieni Imperatoris anno. De eodem plura Euſebius (*a*) in Hiſtoria & Chronico, S. Athanaſius, &c. Ex recentioribus verò Baronius in Notis & Annalibus, Bellarminus, aliique. Ex tot verò ejus ingenii monimentis ſuperſunt dumtaxat.

Liber, ſive Epiſtola contra Paulum Samoſatenum Eccl. Antiochenæ Antiſtitem, Filii Divinitatem oppugnantem, necnon *Epiſtola ad Baſilidem*, Græcè & Latinè interprete Franciſco Turriano Soc. Jeſu, Tomo XI. Magnæ Pariſienſis Bibliothecæ, pag. 273.

Epiſtola de peſte Alexandrina, apud Euſebium lib. 7. Hiſtoriæ cap. 17. aliàs 20.

Epiſtola de Reſurrectione Dominica, & Paſchalis Jejunii termino, cum Victore Antiocheno edita Ingolſtadii anno 1580. ſtudio R. P. Theodori Peltani Soc. Jeſu.

Cano-

ad Maximum, S. Hieronymus præfatione libri 18. Comment. in Eſaiam ubi ait compoſitum fuiſſe ab eo librum adverſus Irenæum ejuſque fabulam de Millenariſtis eleganter deriſam, lib. 2. in Ruffinum, in epiſt. ad Pammachium, &c. Ruffinus de adulteratione librorum Origenis, Gennadius cap. 3. de Eccleſiaſticis dogmatibus, Procopius Gazæus in caput 3. Geneſeos, atque ut cæteros omittam S. Maximus Martyr in ſcholiis ad caput 5. de Cœleſti Hierarchia. Verùm Dionyſius ille Rhetor, qui in Areopagitæ opera Commentarios ſcripſit, cujuſque meminerunt Anaſtaſius Sinaita ὁδηγοῦ cap. 2. & Nicetas Choniates Theſauri lib. 2. cap. 15. fuiſſe alius creditur ab Alexandrino Epiſcopo: de cujus ſcriptis veris aut ſuppoſitis plura Sixtus Senenſis lib. 4. Bibliothecæ, Franciſcus Turrianus ſub finem Tomi I. Græcolatini Bibliothecæ Patrum à Frontone Ducæo anno 1624. excuſæ, & Henricus Valeſius pag. 155. Annotationum in Hiſtoriam Eccleſiaſticam Euſebii, de epiſtola contra Paulum Samoſatenum Romæ primùm edita anno 1608. in 8.

De Sancto Aurelio.

Supplementum.

AURELIUS Socius & contubernalis S. Pontii, qui ſancto Cypriano Carthaginenſi Epiſcopo Diaconus Altari adfuit, Martyrium ſcripſit Pontii, quod contigit anno 258. die 8. Martii. Habemus illud ex variis manuſcriptis Codicibus Bibliothecæ Colbertinæ, tom. 2. pag. 124. *Miſcellaneorum* Domini Stephani Baluzii, ex prælo Franciſci Muguet Pariſiis anno 1679.

De ſancto Zenone Epiſcopo, & Martyre. 260.

ECCLESIA Veronenſis ſanctum Zenonem Epiſcopum veneratur, quem ſub Gallieno Imperatore paſſum eſſe prædicat, & ejus ſermones permultos nuper edidit. Hujus Zenonis Epiſcopi, & martyris nulla fit mentio apud Euſebium in hiſtor. neque apud ſanctum Hieronymum in libro de Script. Eccleſ.

Primus eſt ſanctus Gregorius, qui ſanctum Zenonem Epiſcopum Veronæ, Martyrem nominat, lib. 3. Dialogorum, cap. 19. ſed de operibus ejus mentionem nullam facit. Extant ſub nomine ejus ſermones editi Veronæ anno 1586.

De Geneſi ſermones, 4. *De Abraham*, 3. *De Somnio Jacob*, 1. *De Juda Patriarcha*, 1. *De Exodo*, 15. *De Precepto*, *Attende tibi*, 1. *De Job*, 1. *De Pſalmis*, 9. *De Iſaia*, 6. *De Martyrio Iſaiæ*, 1. *De Daniele*, 9. *De Jona*, 1. *De Evangelio ſecundùm Lucam*, 1. *De Evangelio ſecundùm Joannem*, 1. *De Epiſt. I. ad Corinthios*, 1. *De Æterna filii generatione*, 3. *De Adventu Chriſti*, 1. *De Nativitate Chriſti*, 3. *De Circumciſione*, 1. *De Fide*, 1. *De Fide, Spe, & Charitate*, 1. *De Fidei veritate*, 1. *De Paſcha*, 9. *Invitatio ad fontem*, 8. *Ad Neophytos*, 7. *De ſpirituali ædificatione*, 1. *De Patientia*, 1. *De Pudicitia*, 1. *De Continentia*, 1. *De Juſtitia*, 1. *De Timore*, 1. *De Jejunio*, 1. *De Spiritu, & corpore*, 1. *De Avaritia*, 3. *De Livore, & Invidia*, 1. *De S. Archadio*, 1. *De Reſurrectione*, 1.

De aliis non habeo, quod dicam, i
eſſe breviſſimos, ut ſermones diei non i
aliquos eſſe repetitiones aliorum; aliquo
ros, ut intelligi nequeant; &, quod m
bet, de his ſermonibus nullam extare a
mentionem. Primus enim, qui eos inve
nus fuit Veronenſis Orator, ante annos c
tum: editi ſunt autem Venetiis anno 15
ſtea emendatius, & pulchrioribus charac
B ronæ anno 1586. Conſular Lector Card
in notis Martyrologii.

Dissertatio Historica

SANCTUS ZENO, Veronæ Epiſcopu
lieno Romanorum Imperatore marty
fuiſſe vulgò perhibetur circa annum Chr
12. Aprilis, ut habent Martyrologia & I
Notis ad illum diem, quas amabo per oti
De eo S. Gregorius Papa libro tertio I
cap. 19. Paulus Diaconus in Hiſtoria L
C rum, lib. 3. cap. 23. Hermannus Contract
nico, Onuphrius, Surius, Ughellus, ali

Falsò tribuuntur ei à quibuſdam etian
ris *Sermones de plurimis Sacræ Scripturæ lo*
Divinarum argumentis numero 90. qui ed
Venetiis anno 1508. opera Guarini Vero
toris, tum Veronæ in 4. recuſi anno
Auguſtini Valerii Cardinalis ejuſdemque
copi, ac deinde in Bibliothecas Veter
fuere translati. Ita ſentiunt ex Catholi
toribus Sixtus Senenſis, Baronius, Mola
vinus, Bellarminus, Miræus, eorumque f
Rivetus, ſimileſque Novatores Critici,
operamque apud idoneos judices perdid
D tur Raphael Bagatta & Baptiſta Perett
verſus Sixti Senenſis doctiſſimam cenſur
tem omnes Zenoni Veronenſi Epiſcopo
lieno martyrium paſſo vindicare voluerun
ex iis inter homilias S. Baſilii reperiunt
commentariis S. Hilarii in Pſalmos &
prompti ſunt, cæteri diverſitate ſtyli,
Arianorum, Aliiſque notis impreſſis va
auctores, ac Gallieni imperio longè po
mirum ſit Panuinium & Ughellum iſta
diſſe. Joannes verò Maria in Expurgat
nihil videtur velle affirmare: Cæterum,
pro aſſertione ſermonum S. Zenonis,
non magnis conjecturis nonnullos non eſ
E ſtimat Baronius, præſertim, quibus Ar
confutatur, multas rationes & optimas
ad id probandum ſe habere profitetur.

Dixi ex communi ac pervulgata pluri
nione Zenonem Veronenſem Epiſcopu
lieno Imperatore vixiſſe & Martyrio vi
ſe. Non deſunt tamen eruditi viri qui
& Zenonem ſub Conſtantio dumtaxat
patrono vel ejus ſucceſſore Juliano A
ruiſſe & ſicca morte citra ſanguinis ef
cœlum abiiſſe contendant. Eorum ego
menta breviter proponam. Primum il
diſſimum ducitur ab auctoritate S. Amb
lanenſis Archiepiſcopi qui in epiſtola q
numeratur, ad Syagrium Veronenſem
de Indicia Virgine falsò inſimulata hæc

Digitized by Google

ronatus eſt. Honorari enim eum ut Confeſſorem conſtat ex Romano Martyrologio (nunc autem aliter ſe res habet) & officio Mediolanenſis Eccleſiæ die 8. Decembris, & aliunde. Extatque Laubii narratio Venerabilis Coronati Chriſtianiſſimi Notarii de vita S. Zenonis Epiſcopi & Confeſſoris. S. Gregorius interim 3. Dial. cap. 19. bis eum Martyrem nominare maluit, quàm Confeſſorem, eo quod inter procellas perſecutionis multa viriliter pertulerit, qua eadem de cauſa Juvenalem quoque alibi Martyrem nominat. Hæc Molanus: quibus maximum pondus afferet Onuphrii Panuinii lib. 4. cap. 6. apud Ferdinandum Ughellum Tomo V. Italiæ Sacræ ingenua confeſſio: Fatetur enim pag. 554. Eccleſiam Veronenſem ab antiquo uſque ad ſuam ætatem anniverſariam de eo tamquam de Pontifice Confeſſore commemorationem feciſſe, primumque Aloyſium Lippomanum Veronenſem Epiſcopum ſuo tempore ſolemnem ejus memoriam tamquam Pontificis Martyris in Eccleſia Veronenſi fieri inſtituiſſe. Idem Ughellus memorata Molano Coronati Notarii acta recitat ex codice mſ. ubi diſertè habetur Zenonem in pace quieviſſe, cùm Gallieni Imp. filiam à dæmone liberaſſet, eumdemque Imp. Baſilicam juxta fluvium Atheſim, ubi corpus S. Zenonis poſtea ſepultum eſt, ædificaſſe, quæ minus fortè cuipiam probabilia videbuntur. Quid enim ſi Gallienum nobilem potentemque virum cujus filiam ſanaverit S. Zeno in Conſtantii aut Juliani perſecutione multa pro Chriſti nomine perpeſſus, minus intelligentes poſteri & antiquitatis nimia ambitione deluſi in Gallienum Auguſtum commutarint? Verùm hæc modò ſufficiant, cætera eruditis ϗ φιλαλήθεσι Veronenſibus enucleanda relinquimus, ne extra præſcriptos nobis limites licentius evagari videamur.

De S. Victorino Pictabionenſe. 270.

SANCTUS VICTORINUS Pictabionenſis Epiſcopus, & Martyr, multa opera ſcripſit, teſte ſancto Hieronymo in libro de Scriptor. Eccleſ. Nunc ſolum extat *Commentarius in Apocalypſim*, & de hoc ipſo dubium eſt, an ſit Victorini opus. Scribit enim S. Hieronymus in epiſtola præfixa Commentario Victorini in Apocalypſim; Victorinum in iſto ſuo Commentario ſecutum eſſe errorem Chiliaſtarum, quod etiam ſcripſit in libro de Script. Eccleſ. in Papia: qua de cauſa Gelaſius Papa, Victorini opera inter apocrypha numeravit. At Commentarium, quod nunc extat ſub nomine Victorini, non ſolùm hoc errore caret, ſed contra hunc errorem etiam pugnat. Hic beatus vir ſub Diocletiano martyrium paſſus eſt anno Dom. 303.

ſe docet, ideoque opera ejus grandia ſenſibus, viliora videri compoſitione verborum; in epiſtola ad Paulinum: Inclyto Victorinus martyrio coronatus, quod intelligit eloqui non poteſt: in ep. ad Magnum: Licèt in libris deſit eruditio, non tamen deeſt eruditionis voluntas: & cap. 18. Catalogi ubi Papiæ Hierapolitani Epiſcopi, Tertulliani, ac Lactantii de mille annis opinione adhæſiſſe aſſerit, quod repetit in Commentariis ad caput 36. Ezechielis. Idem quoque in epiſtola adverſus Vigilantium in explanatione Scripturarum Origenem expreſſiſſe fatetur &c. De eodem Optatus Milevitanus libro primo de Schiſmate adverſus Parmenianum ubi inſignem Hæreſeon debellatorem appellat, Sophronius in verſione Græca Catalogi Hieronymiani, Gelaſius Papa in Decreto, ubi inter Apocrypha recenſet opuſcula Victorini Petabonienſis, Beda, Uſuardus, Ado, aliique Martyrologi, Honorius Auguſtodunenſis Joannes Trithemius, & Sixtus Senenſis lib. 6. Annotat. 347. Theophilus Hoplothecæ adverſus Calumniam pag. 63. ubi docet malè confundi cum Victorino qui damnatus perhibetur à Silveſtro Romano Pontifice in Synodo Romana Actione prima quòd Quartadecimanorum faveret ſchiſmati, & alii mox citandi.

Scripſiſſe multa in pleroſque ſacræ Scripturæ libros ac nominatim in Apocalypſim, docet S. Hieronymus, extatque in Bibliothecis Veterum Patrum Victorini Petabonienſis Epiſcopi & Martyris nomine.

Commentarium in Apocalypſim, quem in dubium ex ea cauſa revocare contendunt Bellarminus, Malvenda, Braſichellanus, & quidam alii, quòd cùm in Præfatione S. Hieronymi ad Anatolium diſertè habeatur Chiliaſtarum errori faviſſe Victorinum, in ea tamen quæ circumfertur explanatione Apocalyptica non tantùm non faveat, ſed etiam ei, quantum poteſt adverſetur & in eum pugnet. Quòd ſi ſuppoſitus fuit Victorino fœtus iſte, & non potiùs dicendum ab aliquo Æſculapio ſanatum fuiſſe illud ulcus obducta tantiſper cicatrice, cæteris omnibus relictis integris intactiſque, non adeò abſurdè, ut quidam ſenſerunt, dictum fuerit ab Epiſcopo Aurelianenſi Gabriele Albaſpinæo multa ſcripſiſſe Victorinum noſtrum teſte Divo Hieronymo, quorum ne paginam quidem habemus, ſi de iis, quæ ſoluta numeris oratione ſcripſit, intelligatur. Quid verò ſi alicubi extaret liber ejus adverſus omnes hæreſes?

Carmina ejus doctorum virorum, qui noſtro ſuperiorique ſæculo Victorini recenſuerunt opuſcula, hactenus effugere diligentiam. Primum *de Jeſu Chriſto Deo & homine* extat in collectione ſacrorum Poetarum à Fabricio anno 1562. Baſileæ excuſa in 4. pag. 761. tunc primùm editum ex mſ. codice Joannis

Digitized by Google

nomine, inſcribiturque *Lignum vitæ*. Certè illud ante annos nongentos Venerabilis Beda Victorino noſtro vindicavit adſtipulantibus quibuſdam codicibus mſſ. in libro de Locis ſanctis, ſive de ſitu Hieroſolymitanæ civitatis, qui habetur operum ejus Tomo tertio, capite tertio: In medio Hieruſalem, inquit, ubi Cruce Domini ſuperpoſita mortuus revixit, columna celſa ſtat, quæ æſtivo ſolſtitio umbram non facit, unde putant ibi mediam eſſe terram, & Hiſtoricè dictum: Deus autem ante ſæcula operatus eſt ſalutem in medio terræ. Qua ductus opinione Victorinus Pictavienſis (ita Baſileenſis editio anni 1563.) Antiſtes Eccleſiæ de Golgotha ſcribens, ita inchoat:

Eſt locus, ex omni medium quem credimus orbe.
Golgotha Judæi patrio cognomine dicunt; & quæ ſequuntur.

Quam verò ob rem dictus ſit à Riveto Victorinus hic natione Græcus, quem S. Hieronymus, aliique inter Latinos (*a*) recenſent, examinabimus ſuo loco: ad alia modò pergendum eſſe monet inſtituti operis ratio. De noſtro quoque Victorino Petabonienſi Ep. intelligendum quidam cenſent caput 7. Appendicis Iſidori & Ildefonſi: Victorinus Epiſcopus (quod certè nec Afro, nec Maſſilienſi Victorinis Rhetoribus congruere poteſt) compoſuit & ipſe verſibus duo opuſcula admodum brevia: unum adverſus Manichæos reprobantes veteris Teſtamenti Deum veramque Chriſti Incarnationem contradicentes: aliud autem adverſus Marcionitas, qui duo principia, ideſt duos Deos fingunt, unum malum, alterum bonum. Quid verò ſi Anonymo illi ſcriptori, aut ejus amanuenſi, alterive ſciolo, vox illa Epiſcopus exciderit, idemque Afer Rhetor, qui ſoluta oratione adverſus Manichæos & Marcionitas ſcripſit, de iiſdem argumentis etiam carmine luſerit, quod ut aliàs obſervavi, plerique ex veteribus præſtiterunt.

(*a*) Vide Proœmium in librum primum Commentariorum in Eſaiæ Prophetiam: Magni laboris & operis eſt omnem Iſaiæ librum velle ediſſerere, in quo majorum noſtrorum ingenia ſudaverunt: Græcorum dico. Cæterùm apud Latinos grande ſilentium eſt, præter ſanctæ memoriæ Martyrem Victorinum, qui cum Apoſtolo dicere poteſt: Etſi imperitus ſermone, non tamen ſcientia. Scripſit enim in hunc Prophetam juxta editiones quatuor, uſque ad viſionem quadrupedum in deſerto. Tum de Græcis Origene, Euſebio, Didymo & Appolinario verba facit ac concludit: Ex quo animadvertis quantæ difficultatis ſit, ut Latini noſtri, quorum aures faſtidioſæ ſunt & ad intelligendas Scripturas ſanctas nauſeant, plauſuque tantùm eloquentiæ delectantur, mihi ignoſcant ſi prolixius locutus fuero, cùm Eſaias duodecim Prophetis juxta numerum verſuum aut æqualis, aut major ſit, &c.

Portò occaſione Victorini hujus Petabionenſis placet huic loco inſerere, quam ab amico rogatus ante aliquot menſes conſcripſi, *Cenſuram Tabulæ Chronologicæ, quam Jo. Coſin ſubjecit Hiſtoriæ Scholaſticæ de Aprocryphis*.

In primo ſæculo, ſive Centuria, Philo Judæus haud dubiè præmitti debuit Joſepho.

In II. S. Clemens Romanus Pontifex obiit 23. Decemb. anni Chriſtianæ æræ 100. Quomodo ergo florere potuit anno ejuſdem 102.

citer 163. aut aliquo præcedenti ii ſ
Pio, longè antequam obiret Melito, ç
in Chronico refert ad annum 170.

In III. Julius Africanus ſenior erat
obiit dumtaxat anno 254. ideoque i
dus erat.

S. Cyprianus martyr non fuit anne
B dem, quo Sixtus II. Romanus Pontiſe

In IV. S. Hilarius obiit ante S. At
SS. Baſilius ac Nazianzenus ante S. Epi
cis præmittitur.

S. Jo. Chryſoſtomus perperam dici
Conſt. anno 390. Cùm deceſſor ejus N
tùm obierit an. 397.

In V. Innocentius I. Papa ante Au
annis minimum tredecim.

Maſſilienſis, qui dicitur, Theologu
pſiſſe ad S. Aug. maximo errore voca
Hilarius Arelatenſis Archiepiſcopus, cù
taxat homo laicus Proſperi Aquitan
ſocius.

C In VI. Caſſiodorus annum 562.
565. vivendo ſuperarunt, & Anaſtaſi
triarcha Antiochenus anno demum 59
denti deceſſit, cum iterum poſt Grego
dem illam obtinuiſſet.

Victorinus, cujus citatur Comm. in
nec Pictavienſis in Gallia fuit Epiſcop
vionenſis in Pannonia, nec vixit anno
Diocletiano anno Chriſti circiter 303.
ocrit, ejuſque meminerint S. Hieronyn
no 599. longè antiquiores.

In VII. S. Gregorius I. Romanus P
bus annis in ſæculo VI. Eccleſiam rex
VII. electus anno 590. mortuus 604.

D De Tempore Auctoris libri de Mi
Scripturæ inter opera S. Auguſtini,
conſtat. Sunt enim qui poſt an. 700.

Antiochium auctorem Pandectæ
anno 616. an pervenerit uſque ad 6
certum.

S. Iſidorus Hiſp. Archiep. obiit 4.
ruiſſe ergo dicendus erat an. vel 62
methodo ſervata in aliis, ut Epiph. A
Anaſt. &c.

In VIII. S. Jo. Damaſcenus nondum
710. ſed 730. aut 740. poſteriorque
Beda, qui ſenex obiit 735.

Hadrianus Græcus Auctor, Photi
E riobibli memoratus, non vixit anno
annum 500. aut circiter, cùm ejus
ſiodorus libro de Divinis Lectionibus.

Ad hoc ſæculum revocandi erant li
cuini adverſus Elipantum, tum Carol
corum Regi tributus de Imaginibus,
locat anno 810.

In IX. Alcuinus obiit 804. & Carol
perator 814. ac longè ante annos T
deſignatos floruerunt, cùm grandi
deceſſerit.

Nicephorus à Patriarchatu Conſt.
814. obiitque 13. Martii 828.

Rabanus Maurus malè Moguntinu
an. 830. cum Otgario ſucceſſerit ta
Strabum collocat anno 835. cùm

Digitized by Google

que 1135.

Petrus Mauricius electus Cluniaci Abbas an. 1122. obiit 1157. ideoque poſtponendus Hugoni Victorino qui pag. 158. mendoſè dicitur Abbas, cùm ne quidem fuerit Prior S. Victoris. Is verò cùm obierit 11. Febr. anni 1139. more Gallico, vel ut quidam alii contendunt ex veteri Chronico mſ. anno 1138. qui potuit florere anno Romano 1140. niſi fortè per menſem paucoſque dumtaxat dies?

Richardus verò, qui verè fuit, nec in Tabula aut libro uſpiam dicitur, Prior S. Victoris, malè Gratiano & S. Bernardo (qui obiit 1153.) præponitur, cùm vixerit uſque ad annum 1173.

Philippus ſolitarius auctor Diopteræ iis omnibus fuerat præfigendus, ut qui anno 1105. ſcripſiſſe dicatur.

Petrus ex Cellenſi ac S. Remigii Abbate Carnotenſis Ep. non florebat anno 1190. cùm obierit 1187. & Petrus Comeſtor Decanus Trecenſis 1193. qui inter Italos nonniſi ex anili fabula potuit accenſeri.

In XII. Joannem Semecam non vidi, qui floruiſſe aſſe at anno 1275. dicitur enim obiiſſe an. 1245. aut in 1267. vel 1269 differtur.

In XIII. Nicephori Calliſti ætatem anno 1315. aut 1330. convenire multa docent.

Nicolaus Liranus, non fuit Brabantinus, ſed Normannus ex Lira oppido propè Vernolium. Deceptus eſt falſo ac ridiculo Epitaphio, quod ab impoſtore ſuppoſitum eſt, cum ſincerum extet Pariſiis apud Minores, ubi ſepultus eſt, mortuus in eadem urbe anno 1340.

Mortuus quoque eſt in Germania anno 1347. Will. Ocham; ideoque uterque poſtponendus erat Hervæo Natali Britoni, qui malè floruiſſe dicitur 1340. cùm obierit 1323. Erratum pariter quòd eidem Hervæo adicribantur Commentaria in Paulum.

In XIV. S. Antoninus obiit 1459. Toſtatus 1454. proptereaque hic illi præponendus.

In XV. Franc. Ximenius non emiſit in lucem anno 1502. Biblia Complutenſia, ſed ea poſt plures annos prodierunt.

Mirandum porrò eſt qua ratione Joannes Picus Mirandulæ Comes, qui an. 1494. obiit, poſt mortem redivivus appareat anno 1510. Quid etiam cauſæ fuerit, cur Ludovicus Vives, Valentinus, Hiſpanus, inter Italos DD. recenſeatur, ut alibi inter eoſdem Comeſtor, qui fuit Trecenſis Gallus, Ado Viennenſis Archiep. inter Germanos, Hugo Cardinalis inter Hiſpanos, &c. Cumque S. Hier. patria Stridonienſis, Palæſtinis, & Richardus atque Hugo Victorini Gallis, quod in Palæſtina & Gallia obierint, adjuncti ſint; Cur, amabo, iiſdem Gallis non

De ſancto Methodio Epiſcopo, & Martyre. 285.

SANCTUS METHODIUS Epiſcopus Tyri claruit tempore Diocletiani Imperatoris & anno ejus 20. martyrio coronatus eſt, ex Hieronymo de Script. Eccleſ. Is multa ſcripſit, ſed nunc ſolùm extant fragmenta ſatis magna ex libr. ejus *de reſurrectione* adverſus Origenem, apud Epiphanium hæreſi 64. Extant etiam alia fragmenta apud Photium in bibliotheca. Circumfertur libellus revelationum ſub nomine S. Methodii, ſed ſuppoſititius cenſetur.

Diſſertatio Hiſtorica.

SANCTUS METHODIUS primùm Olympi Lycæ, vel, ut alii volunt, Patarorum ac poſtea Tyri Epiſcopus, cognomento Eubulius, diſertiſſimus vir ac nitidi compoſitique ſermonis ſcriptis adverſus Origenem & Porphyrium nobiliſſimus, paſſus eſt martyrium non in Decii ſeu Valeriani perſecutione, ut quidam cum Suida ſcripſerunt, ſed ſub Diocletiano & Maximiano in Chalcide civitate Græciæ ad extremum noviſſimæ perſecutionis die 18. Septembris ex Martyrologio Romano anni 302. aut 303. De eo ex antiquis Scriptoribus S. Hieronymus Catalogi cap. 83. in præfatione, ac cap. 12. Comm. in Danielem, ep. 84. ad Magnum (*a*) Oratorem Romanum, in Apologia ad Pammachium pro libris adverſus Jovinianum, Epiphanius hæreſi 64. ubi longiſſimum fragmentum exſcripſit è libro de Reſurrectione, S. Gregorius Nyſſenus in quæſtionibus ſeu libro cui titulus eſt: Quid ſit ad Imaginem Dei & ſimilitudinem, Menologium Græcorum die 10. menſis Julii, Photius codd. 234. 235. 236. & 237. in quibus reperiuntur luculenta ejuſdem Excerpta de quibus mox dicemus, Honorius Auguſtodunenſis libelli 1. de Luminaribus Eccleſiæ cap. 84. loco *περὶ αὐτεξουσίου*, ideſt, *de libero arbitrio*, excuſum reperitur *de animæ exitu*, ſive id imperitis librariis tribuendum ſit, ſive ipſius Honorii oſcitantiæ, ut Trithemium, apud quem idem mendum reperitur, & recentiores omittam.

Convivium Virginum in quo XII. colloquuntur mulieres de laudibus Virginitatis Græcè & Latinè interprete R. P. Petro Poſſino Soc. Jeſu Theologo Pariſiis è Typographia Regia prodiit hoc anno 1657. S. D. N. Alexandro VII. Papæ dicatum.

R. P. Franciſcus Combefis Ord. Præd. Congregationis S. Ludovici anno 1644. emiſit in lucem cum Amphilochii Iconienſis & Andreæ Cretenſis operi-

Digitized by Google

Photii Excerptis cod. 234. ubi etiam habetur Compendioſa expoſitio dictorum quorumdam Apoſtolicorum ex eodem S. Methodii libro.

II. *Ex libro de creatis excerpta*, ex Photii codice 235. Hottingerus ex ſuis conſecraneis Perkinſo ac Simlero in dubium revocat Methodii librum de Creatione: ſed opinationis ſuæ illius nullam affert rationem, quod illi familiariſſimum: adeò totus eſt in aliorum exſcribendis quisquiliis.

III. *Liber de libero arbitrio, ferè integer* conflatus cum ex iis quæ Joannes Meurſius ediderat jam ab anno 1619. tum ex Photianis excerptis cod. 236. & fragmento quod R. P. Sirmondus ei dederat utendum.

IV. *Ex libro de Sympoſio ſeu Convivio Virginum & caſtitate* partim ex editis ab Allatio cum Euſtachio in Hexaemeron, partim ex Photianis excerptis codd. 237. Integrum jam extat Convivium illud, ut meminimus.

V. *De Simeone & Anna, quo die Domino in Templo occurrerunt, ac de ſancta Deipara*, Græcè & Latinè ex editione Antuerpienſi apud Trognæſium anno 1598. ſtudio Petri Pantini Tiletani Bruxellenſis Decani qui primus Latinè reddidit, extatque ejus verſio in Bibliothecis Veterum Patrum.

VI. *Oratio εἰς τὰ βάϊα ſive in Ramos palmarum* Græce & Latinè ex codice Regio qui Methodio aſſerit. Nam Savilius inter Homilias Chryſoſtomi edidit hoc titulo *εἰς τὸν εὐλογημένον*.

VII. Fragmenta ex Parallelis Damaſceni, Joannis Stobæi Ecloga 52. & Catenis in Job, quibus ſubjiciuntur notæ.

In Bibliothecis Veterum Patrum extant Latinè duntaxat eidem falsò tributæ *Revelationes* de rebus quæ ab initio mundi contigerunt, quæque deinceps contingere debent per paraphraſim translatæ. Sunt qui cum iis confundant Exegeſim in Apocalypſim, quam nec editam nec deſcriptam in membranis hactenus vidi. Certè Jo. Trithemius meminit libri ejuſdem Methodii de noviſſimis temporibus, necnon Chronici, cujus alteriuſve eidem falsò adſcripti mentionem facit Marianus Scotus in Chronico. Documenta quæ Methodio in carcere exiſtenti ab Angelo præſertim circa mundi creationem revelata finguntur, edita fuerunt Baſileæ 1498. cum additionibus Wolffgangi Aytingeri & Sebaſtiani Brandſeu Titionis Argentinenſis.

(*a*) His verbis: Scripſerunt contra nos Celſus atque Porphyrius: priori Origenes; alteri Methodius, Euſebius & Appolinaris fortiſſimè reſponderunt: quorum Origenes octo ſcripſit libros; Methodius uſque ad decem millia procedit verſuum; Euſebius & Appollinaris 25. & 30. volumina condiderunt. Ejuſdem meminit S. Maximus martyr in ſcholiis ad caput 7. libri Hierarchiæ Eccleſiaſticæ. Cur verò omiſerit ejus meminiſſe Euſebius, inde id profectum volunt, quòd in Origenem ſtylum ſtrinxiſſet Methodius. Sixtus Senenſis libro 4. annotat operis ejus in Apocalypſin fragmenta legi in Rhapſodiis explanationum Aretæ Cæſarienſis in eamdem S. Joannis Apocalypſin.

Supplementum.

METHODIUS primùm Olympi Lyciæ, vel, ut alii volunt, Tyri Phœniciæ Epiſcopus,

thodii evulgavit anno 1644. Græcè & l
ciſcus Combefis in fol. apud Simeonem
Jacobæa ſub ſigno Prudentiæ, cum oper
lochii & Andreæ Cretenſis, de quibus
hæc habet ſermonem in feſtum *Occurſu*
tionis B. Mariæ Virginis ſub nomine dict
quem pro viribus aſſerit ſancto Methodi
Olympi in Lycia Epiſcopo & Martyri
communiter poſt Baronium, &c. Sed
Methodio juniori Conſtantinopolitano
aſſertus teneat, his ducor argumentis.
opus pronunciatum in Concilio aliquo
cleſiaſtico, ubi plures aderant Epiſcop
reverentiam *honorabiles Patres ac Frat*
Ita ſub initium, *Hodie ſiquidem divinoru*
Concilium palam aperitur, glorioſaque huju
la, geſtaque facta à Sacris Prædicatoribu
Cœtui releguntur. Item ſub finem: *Tan*
præſentes, ſe unà cum poſitis illis honorab
ac Fratribus feſtum diem & conventum a
vocibus ſalutaverimus. At hæc nullo moc
tempora perſecutionum, ſub quibus Me
occubuit: optimè verò cum Methodio
politano noni ſæculi, ſub quo præſtan
rus, & in quam urbem perpetuus ob ne
piſcoporum Archiepiſcoporumque adve
quorum conſpectum hanc habere potuit
Nullus verò Conventus ſeu Concilium
quo ſenior ſanctus Methodius Oratione
ſuggeſtu tam publico habere potuerit. 2
rationis hujus, ſub finem alludit ſeque
ad Symbolum Nyſſenum vel Conſtantin
dum de Chriſto: Tu lumen es verum
mine, Deus verus ex Deo vero: At M
nior exceſſerat ante utrumque Concili
ludere eorumdem verbis potuit, ſed re
Hæc Oratio impetit manifeſtè Neſtorii
ſæpè ſæpius hæreſim profligat; unde no
Methodii ſenioris, qui 130. annis mort
damnatam in Concilio Epheſino Neſtor
Audiamus auctorem loquentem, non
nam, ſed cum affectatione etiam aliqu
Maria quam Matrem Dei appellat: *Pa*
cis, filia David, Materque Domini &
ſalutabo. Tum poſtea appellatur, *Dei*
ter Plamatoris, porta per quam Deus in
Tum poſtea, *Euge, euge Dei Mater am*
cui ille omnium creditor, debitor ſit. Et
& ſola eorum quæ Dei ſunt, partem cum
meruiſti, quæ ſola Deum ex Deo Patre ın
piternè genitum carne genueris. Ita veraci
qui ſinceram fidem amplectuntur. Quid,
riùs dici unquam potuit, ut ſe profiter
poſt Concilium Epheſinum? 4. Tanta
inter hanc orationem & alias junioris M
patet ex ejus encomiis *in ſanctam Agath*
pagitam Dionyſium, ut ovum ovo ſimil
Sanè quod huic authori Græco ſingular
ur in dicta oratione allocutus auditores
let *Patres & Fratres*: invenitur expreſſi
mili in oratione dicta ad laudem ſanct
quæ abſque dubio eſt Methodii Patriarch
nopolitani ſeu junioris, unde ejuſdem
trumque opus eſſe judicandum eſt. Ita
rationis in occurſum, *tamquam ſpiritu pr*

Digitized by Google

ma cum cæteris, nam de Virginitate ibi magis agit ac de virgine, quàm de Chriſto Domino, & Simeone Juſto, & aliis ad hunc occurſum ſpectantibus. Denique quid ſibi vult hic Scriptor in prima periodo, dum *& breviter quantum licuit, & de caſtitate in ſympoſiacis abundè explicuerit?* Hæc enim ſibi pugnant *abundè & breviter*, arguuntque interpolatorem & aſſutorem.

De Dorotheo Tyrenſi.

DOROTHEUS TYRENSIS dicitur tempore Diocletiani exilium paſſus, & ſcripſiſſe Synopſim de vita Prophetarum, & diſcipulorum Chriſti: quæ Synopſis extat in bibliotheca ſanctorum Patrum, & frequenter citatur. At hujus Dorothei nullam mentionem inveni apud Euſebium, S. Hieronymum, vel Gennadium, aut etiam Joan. Tritheminm, qui ſcripſerunt de vitis illuſtribus.

Ipſa verò Synopſis plena eſt fabulis: conſulat lector, quæ iſte auctor ſcribit in vita Abdiæ, Jonæ, Iſaiæ, Hieremiæ, & Eliſæi. Præterea conſulat, quę ſcribit in vita Jacobi Alphæi, & Clementis: & in ſumma ſciat, ab iſto numerari inter 72. diſcipulos Chriſti, omnes, qui ab Apoſtolo Paulo nominantur, etiamſi Ethnici fuerint, vel fœminæ: & illos omnes non ſolùm diſcipulos Domini, ſed etiam Epiſcopos facere. Non meminiſſem libri tam fabuloſi, niſi vidiſſem, à multis citari, & non minimi fieri.

Dissertatio Historica.

SANCTUS DOROTHEUS, Tyri in Phœnicia, non, ut plerique recentiores dicunt, Epiſcopus, ſed Presbyter dumtaxat, ſub Diocletiano exilium, aliaque multa paſſus, vixit uſque ad Juliani Apoſtatæ tempora, & martyrium Edeſſæ, vel, ut alii, Tyri, pertulit anno Chriſti 362. die 5. Junii, annum ætatis agens 107. ut teſtantur Romani Græcique Faſti. Nondum mihi planè conſtat an idem ſit cum Dorotheo illo Diocletiani familiariſſimo Eunucho, quem poſtea Antiochiæ Presbyterum vidit, & ſacras Scripturas in Eccleſia non incommodè explicantem audivit Euſebius, ut ipſemet teſtatur lib. 7. Hiſtoriæ, cap. 26. Eſto enim Baronius, Miræus, ac plerique recentiores ita ſenſerint, aliud tamen innuere videtur eo loco Euſebius, qui cùm hæc ſcriberet ante annum utique 340. ipſi fatalem, apertiſſimè poſteriori.

De Arnobio. 285.

ARNOBIUS ſub Imperatore Diocletiano floruit, teſte ſancto Hieronymo de Script. Eccleſ. ac ut probaret, ſe verè factum eſſe ex pagano Chriſtianum, ſcripſit libros ſeptem contra gentes: nam octavus, qui illi operi adjunctus eſt, non eſt liber octavus Arnobii, ſed Octavius Felicis Minutii, de quo ſupra dictum eſt. Feruntur etiam ſub nomine Arnobii Commentaria brevia in Pſalmos. Sed ea non videntur eſſe hujus Arnobii, ſed alterius recentioris: nam in explicatione Pſalm. 108. refellit hic auctor hæreſim Prædeſtinatorum, quæ tempore S. Auguſtini, vel poſtea exorta eſt: & in explicatione Pſalm. 109. nominatim refellit Photinum hæreſis Ebionitarum inſtauratorem. At Photinus tempore Valentiniani Imperatoris vixit, teſte
D S. Hieronymo de Script. Eccl. quo tempore Arnobius ſuperſtes eſſe non poterat. Fuit enim Arnobius præceptor Lactantii, Lactantius autem in extrema ſenectute vocatus eſt à Conſtantino Magno, ut Criſpum filium erudiret, teſte S. Hieronymo de Script. Eccl. in Lactantio. Quamvis autem Commentaria in Pſalmos non ſint illius Arnobii, qui circa initia Principatus Diocletiani florebat: ſunt tamen auctoris alicujus veteris, qui etiam Arnobius dicebatur, ut conſtat ex Commentariis Bedæ in Pſalmos, in quibus explicatio Arnobii non ſemel adducitur. Vide infra in verbo, Arnobius junior. Feruntur etiam annotatiunculæ in varios locos Evangelii: ſed parvi momenti, neque certum
E eſt, an ſint Arnobii.

Dissertatio Historica.

ARNOBIUS, Siccæ in Numidia Africæ provincia Rhetoricam profeſſus, & Lactantii Firmiani Præceptor, ad Chriſtianam Religionem converſus, ſcripſit:

Libros ſeptem adverſus Gentes, quibus à nonnullis aliàs, tamquam octavus ſubjiciebatur Minutii Felicis Romani Cauſidici aureolus dialogus, inſcriptus Octavius.

Sub Diocletiano Imperatore floruiſſe & anno Urbis conditæ 1050. Chriſti 297. ſcripſiſſe, ac ſuperſtitem ad plures annos fuiſſe, tum ex ipſomet Arnobio diſcimus libro ſecundo, tum ex ſancto Hiero-

Digitized by Google

a quibuſdam collocari ſub ann. Chriſti 205. Jo. Trithemius Presbyterum appellat & Philoſophum, eique Commentaria in Pſalterium minùs appoſitè attribuit : librum de Rhetorica inſtitutione periiſſe arbitror.

Caſtigatiſſima ſeptem illorum adverſus Ethnicos librorum editio anno 1651. prodiit Lugduni Batavorum in 4. una cum Theodori Canteri Notis, Godeſchalci Stewechii electis, Gebharti Elmenshorſtii obſervationibus & collectaneis variarum Lectionum ac duplici Indice, necnon Deſiderii Heraldi Animadverſionibus & Caſtigationibus; Salmaſiani autem illi Commentarii tamdiu expectati, tam ſæpè ejus amicorumque litteris promiſſi atque jactati in fumum tandem ventoſque evanuerunt. Miror tamen bonos illos editionis tam curatæ curatores omiſiſſe Joannis Meurſii Profeſſoris quondam Leydenſis, & Lugduno-Batavorum Athenarum illuſtratoris de tota Hollandia, adeoque & univerſa re litteraria benè meriti, Arnobianum Criticum anno 1598. Leydæ editum cum Hypocritico Minutiano, ſaltem nec ejus vel obiter meminiſſe.

De Lactantio Firmiano. 290.

LACTANTIUS FIRMIANUS, Arnobii auditor, floruit ſub Diocletiano, & ad Principatum Conſtantini Magni in ſenectute pervenit, teſte S. Hieronymo in lib. de Script. Eccl. ubi multa ejus opera recenſet, quæ non extant : quæ autem extant hæc ſunt: *Divinarum Inſtitutionum lib. 7. De Ira Dei*, 1. *De Opificio Dei*, 1. *Epitome in libros ſuos. Carmen de Phœnice. Aliud de Paſſione Domini. Tertium de reſurrectione ejuſdem, & de Paſchate.*

Et quidem opera omnia, exceptis carminibus, ſine controverſia Lactantii ſunt : & quemadmodum ad eloquentiam Tullianam proximè accedunt, ita erroribus variis ſic deformata ſunt, ut non ſine cauſa Gelaſius Papa in Concilio Romano apocrypha cenſeri voluerit.

Carmen de Phœnice Ethnici hominis eſſe videtur.

Carmen de reſurrectione, & de Paſchate, ut etiam de Paſſione, ambiguum eſt, an Lactantii ſint, quia nonnulli negant illius eſſe : & tamen non habemus certum argumentum, unde probetur illius non eſſe.

Dissertatio Historica.

LUCIUS COELIUS Lactantius Firmianus, hoc eſt ex Firmo Piceni oppido oriundus ut volunt quidam, ſive ex Poſſevino, aliiſque, natione Africanus, Arnobii Siccenſis in Numidia Rhetoris auditor, Cicero Chriſtianus à pleriſque meritò nuncupatus, quaſi quidam fluvius Tullianæ eloquentiæ, ut verbis Hieronymi utar, lacteus ac mellitiſſimus orator, cùm digreſſus ex Africa & Nicomediæ in Bithynia litteras oratorias accitus doceret circa annum Chriſti 302. Diocletiano & Maximiano Imperatoribus, vidit Templum Dei everti, ut teſtis eſt libro 5. de Juſtitia Dei capite ſecundo. Poſtea Criſpum Conſtantini Magni ex Minervina filium Latinis litteris erudivit, vir omnium ſuo tempore eruditiſſimus, ſed adeò in hac vita pauper,

ius Papa ep. quæ est 124. inter Hierony
laſius Papa in Decreto de libris Apocry
ut cæteros omittam. Trithemius, L
cap. 23. libri 18. de Civitate Dei, An
denſis, Michael Thomaſius, Billius, Ba
& alii de eo plura, ut mihi minùs neceſ
operibus diſputare, quæ in omnium ma
atque exceptis Carminibus de quibus, a
de eo, quod de Phœnice inſcribitur, n
tant, & Ethnico homini vindicant, gen
tus : aut, quod ab inſtituto meo lon
ejuſdem nævos erroreſve refutare. Id ab
tit Raudenſis, quem tamen Philelphu
arguunt.

Lutatii Placidi Grammatici non La
toris ſunt Argumenta in ſingulas fabula
phoſeon Ovidii, & Annotationes in S
dem & libros quinque Achilleidos, in
thius, ſeduliuſque allegantur. Vide G
Hiſtoria Poetarum, Tiliobrogam præfa
tium, Theophilum in Erotematis, &c.

Supplementum

LUCIUS COELIUS LACTANTIUS
natione Afer, Arnobii Siccenſis
Rhetoris auditor, Cicero Chriſtianus à
ritò nuncupatus, quaſi quidam Fluvius T
quentiæ, lacteus ac mellitiſſimus Orator
D. Hieronymi utar, cùm digreſſus ex A
comediæ in Bithynia litteras Oratorias d
citus circa annum Chriſti 302. Dioclet
ximiano Imperatoribus, vidit Templum
ut teſtis eſt libro 5. de Juſtitia Dei cap.
Criſpum Conſtantini Magni ex Miner
latinis Litteris erudivit, vir omnium
eruditiſſimus, ſed adeò in hac vita pau
rumque etiam neceſſariis indigeret, in
ronymus *in Chronico* ad annum olympia
eſt Chriſti 317. Idem Hieronymus in E
ad Paulinum & 83. ad Magnum; item
Apologia ad Pammachium & Oceanum
ſitione Epiſtolæ ad Galatas lib. 2. cap.
talogi cap. 80. atque inde Honorius
nenſis poſt Damaſum Papam Epiſtola
inter Hieronymianas, & Gelaſium Pap
creto de libris Apocryphis : ut Cætero
Trithemium lib. de Scriptoribus Eccleſi
dovicum Vives in cap. 23. libri 18.
Dei. Hæc Labbeus, qui nihil ſpecial
ſcriptis Lactantii.

Fuerunt tamen plures qui curas ſuas
libris Lactantii evulgandis corrigendiſqu
Raudenſis Italus Ordinis Minorum, e
1440. opera Lactantii emendavit ad
collatione facta diligenti, & præfixa l
tatione, qui minùs quadrare veritati v
Impreſſa poſtmodum prodiere Venetiis
apud Bevilaquam, & Lugduni apud
& Baſileæ apud Cratandrum anno 15
loniæ anno 1544. apud Petrum Quent
ter etiam Xyſtus Betulejus opera omn
Commentariis ſuis auxit, impreſſa P.
1563. Tertius autem Michael Thomaſiu
Antonii Auguſtini in Epiſcopatu Ilerd

306.

CONSTANTINUS ſanctæ Helenæ filius, Imperat. maximus, & feliciſſimus, quamvis occupatiſſimus in Imperio Orbis terræ gubernando, quod ſuſcepit anno Domini 306. & tenuit uſque ad 337. ſcripſit tamen *multas latinas orationes*, earumque magnam partem recitavit, Euſebio teſte lib. 4. de vita Conſtantini cap. 29. Una tantùm nunc ſupereſt, ſcripta ad ſanctorum cœtum: cujus meminit idem Euſebius l. 4. cap. 32. de vita Conſtantini, atque eadem excudi ſolet poſt ipſos libros de vita Conſtantini. *Oratio ſanè pulchra, & luculenta de Chriſti adventu, & divinitate*: ubi etiam cap. 18. inſeruntur carmina Sibyllæ Erithrææ, quorum literę capitales reddunt hanc ſententiam: JESUS Chriſtus, Dei filius, ſervator, Crux. Scripſit etiam idem Imperator *epiſtolas multas*, quarum aliquæ extant tum in hiſtor. Euſebii, tum in libris de vita Conſtantini. Sed epiſtolæ poſſent fortaſſe tribui Secretariis; ſed orationes ipſius Conſtantini proprio labore, & ſtudio ſcribebantur, ut diximus.

DISSERTATIO HISTORICA.

CONSTANTINUS Conſtantii chlori, & S. Helenæ filius, cùm ſub Diocletiano inter ephebos meruiſſet, ut docent Acta 5. Metrophanis & Alexandri apud Photium, codice 256. & Anonymus à V. C. Henrico Valeſio J. C. poſt Ammianum Marcellinum vulgatus, in Britanniam redut, ac patre in eadem Inſula mortuo anno 306. Imperium Romanum regere cœpit per annos 30. uſque ad diem Pentecoſtes 22. Maji anni 337. olympiadis 279. primum, quo in villa Achirone propè Nicomediam in Bithynia deceſſit annos natus *66*. Baptizatum fuiſſe paulò ante ab Euſebio Nicomedienſi teſtantur è Gręcis Euſebius, Socrates, Theodoretus, Evagrius; è Latinis SS. Ambroſius atque Hieronymus &c.

Præter *epiſtolas quaſdam, & Orationem ad Sanctorum cœtum*, de adventu & Divinitate Chriſti ſervatoris, in qua refert verſus acroſticos Sibyllæ Erithrææ, quorum initiales reddunt hanc ſententiam, *Ιησους Χριςὸς Θεοῦ Υὸς, Σωτὴρ, Σταυρός.*

Circumfertur *Donatio*, ſeu edictum *Conſtantini Magni* quod Leo IX. Papa in libello adverſus Michaelem Patr. C. P. ac Leonem Achridanum, & Petrus Damiani in diſceptatione Synodali inter Regium tianum qui ejus ſummam refert diſtinctione *96*. Sed meritò revocatum eſt in dubium à Laurentio Valla, Ænea Silvio, Nicolao Cuſano, Raphaele Volaterrano, Melchiore Cano, Card. Baronio ad annum 324. Joanne Morino, pluribuſque aliis eruditis recentioribus, ut omittam Joannem Raynoldum, Robertum Cocum, Marquardum Treherum, Andream Rivetum, ſimileſque Heterodoxos, qui tamquam furioſi canes qualibet occaſione data S. R. E. ejuſque ſummos moderatores allatrare non ceſſant.

C

De Euſebio Cæſarienſi. 326.

EUSEBIUS Pamphili Epiſcopus Cæſarienſis, tempore Conſtantini Magni floruit, ſcripſit plurima, ex quibus hæc nunc extant. *De Evangelica præparatione lib.* 14. *De Evangelica demonſtratione* 10. *De Hiſtoria Eccleſiaſtica* 10. *De vita Conſtantini* 4. *Adverſus Hæreſim Hieroclis* 1. *De Philoſophorum diſſenſione* 1. *Chronicum interprete ſancto Hieronymo.*

Ex his, libri de præparatione, & demonſtratione Evangelica, imperfecti ſunt. Scripſit enim Euſebius, teſte ſancto Hieronymo de Script. Eccleſ. *De præparatione lib.* 15. *De demonſtratione libr.* 20.
D Nunc autem illi ſunt 14. iſti ſunt 10. Hiſtoriam Euſebii Eccleſiaſticam Ruffinus vertens libros novem confecit, quibus duos ipſe addidit. Sed Joannes Chryſtophorſonus in ſua interpretatione libros decem eſſe oſtendit, quot etiam ſanctus Hieronymus numeravit. Cæterum Ruffinus non ad verbum vertit, ſed aliqua addidit, aliqua detraxit. Hanc hiſtoriam Gelaſius inter apocryphos retulit, fortaſſe ob nimias laudes Origenis.

Scripſit præterea Euſebius ſub nomine S. Pamphili martyris *Apologiam pro Origene*: quamvis enim ſanctus Hieronymus in libro de Scriptor. Eccleſ. in Pamphilo teſtatus ſit, à ſancto Pamphilo ſcriptam fuiſſe Apologiam pro Origene; tamen idem ſanctus
E Hieronymus lib. 2. in Ruffinum, ſe poſtea comperiſſe dicit, Apologiam illam eſſe partem Apologiæ Euſebii pro eodem Origene, cui Ruffinus mutaverat titulum, & hoc ipſum probat teſtimonio Euſebii, qui ſanctum Pamphilum nihil ſcripſiſſe aſſeruit præter epiſtolas aliquot.

Porrò Euſebium hunc Cæſarienſem Arianum hæreticum fuiſſe teſtatur ſanctus Athanaſius in libro de Decretis Nicænæ Synodi: teſtatur ſanctus Hieronymus in utroque libro adverſus Ruffinum, ubi Euſebium hunc non ſolùm hæreticum Arianum, ſed

EUSEBIUS, vulgò Pamphili cognomentum ſortitus ob initam cum Pamphilo Martyre contubernale ſuo ſingularem amicitiam, Cæſareæ in Palæſtina Metropolitanus Epiſcopus poſt Agricolam ab anno Chriſti circiter 315. ad annum 340. quo obiiſſe perhibetur Arianæ factionis ſignifer, librorum omnis generis diligentiſſimus perveſtigator πολυμαθέστατος καὶ πολυγραφώτατος. S. Baſilius cap. 29. libri de Spiritu Sancto ad Amphilochium docet eum, διὰ πολυπειρίαν ἀξιόπιστον εἶναι, ejuſque meminerunt S. Hieronymus Catalogi cap. 8. & alibi ſæpè. S. Athanaſius plurimis in locis. S. Epiphanius Hæreſi 68. & in Ancorato, S. Auguſtinus in libris de Trinitate Dei, S. Paulinus epiſt. ad Alypium, (in qua chronici Euſebiani rara fuiſſe dixit exemplaria) ejuſdem continuatores Socrates, Sozomenus, & Theodoretus, Evagrius Scholaſticus initio Hiſtoriæ, Gelaſius libro de duabus naturis contra Euthychianos, S. Gregorius Papa lib. 7. ep. 29. ad Eulogium Patriarcham Antiochenum, Photius in Bibliotheca, codd. 9. 10. 11. 12. 13. 27. 39. 118. 127. qui etiam pro Euſebianis agnoſcit libros 4. de vita Conſtantini, quos omiſerat cum aliis recenſere S. Hieronymus, Honorius Aug. libelli 1. cap. 82. Suidas, Cedrenus, Zonaras, Nicephorus Calliſtus, atque ex recentioribus Baronius, Bellarminus, Voſſius ex quo Miræus, & alii. (a)

Multa ex ſcriptis ejus perierunt, præcipuè libri illi XXX. quos in Porphyrii calumnias ſtrinxit. περὶ μαρτύρων, περὶ τῆς τῶν εὐαγγελίων διαφωνίας, περὶ τοῦ βίου Παμφίλου, in Pſalmos in Iſaiam &c. Audio in Scoriacenſi Bibliotheca reperiri Græcè librum de Martyribus Cæſarienſibus, & alibi alia nil. Superſunt verò quæ ſequuntur diverſis corporibus, ac ſeparatim edita, de quibus ſingillatim dicendum erit.

I. *Chronicon* quod perduxit non à prima Mundi fabrica, ſed à natali Magni Credentium patris Abrahami, uſque ad annum Eræ Chriſtianæ 326. Olympiadis 376. tertium, quo Vicennalia à Conſtantino Magno edita docet. Hujus ipſe meminit libro primo Hiſtoriæ cap. 1. S. Hieronymus Latinè edidit, multiſque ad Romanam Hiſtoriam ſpectantibus locupletatum ab anno 326. continuavit uſque ad annum Chriſti 379. olympiadis 289. tertium. Arnoldus Pontacus Vaſatenſis Epiſcopus, collatione plurimorum codicum abſolutiſſimam chronici illius editionem emiſit Burdegalæ anno 1605. Sequenti verò Joſephus Scaliger Julii Cæſaris à Burden filius, Lugduni Batavorum theſaurum vulgavit, in quo hæc habentur Latina primùm, tum Græca.

Euſebii Pamphili Cæſareæ Paleſtinæ Epiſcopi, ex priori parte chronicorum canonum omnimodæ Hiſtoriæ reliquiæ, quæ colligi potuerunt interprete Hieronymo, cum Appendice Proſperi Tironis Aquitani excipientis derelicta ab Hieronymo.

Euſebii chronicorum pars poſterior quæ vocatur Chronicus canon interprete Hieronymo cum ſupplemento ejuſdem.

Proſperi Tironis Aquitani chronicon Conſulare excipiens derelicta ab Hieronymo.

Victoris Epiſcopi Tununenſis in Africa chronicon Conſulare, continuans derelicta à Proſpero.

Joannis Abbatis Monaſterii Biclarienſis in Hiſ-

Excerpta ex Africani Pentabiblo, & E
re parte Canonum chronicorum omnim
riæ, homine barbaro collectore, & inte
ptiſſimo, utiliſſima alioquin, & bonæ f
tiſſima, tunc primum edita ex Putea
theca.

Euſebii Pamphili chronicorum canon
B modæ Hiſtoriæ Græca prioris partis, qu
antehac non edita.

Euſebii chronicus canon Græcè.

Compendium temporum Auctoris
numquam antea editum ab Adam prin
ad annum XX. Heraclii cum Conſulibu
faſti Siculi ſive chronicon Alexandrinun
dero poſtea copioſius editum ex Codice
Monachii anno 1615. in 4. Græcè, ac

Chronographia Nicephori P. C. P. tu
Græcè edita.

Collectanea Hiſtoriarum, partim ex ii
bus qui nondum editi ſunt, partim ex iis
Penus antiquæ memoriæ locupletiſſimum
C rè Euſebium illuſtrans. Titulus eſt Ἱστορι
tum ſubjungitur Ὀλυμπιάδων ἀναγραφή: c
lympiadas prima pars illius collectionis
Suave porrò eſt quod Meurſius, Voſſiu
etiam acutiſſimi noſtræ ætatis ſcriptores
à priſco aliquo auctore profectam Dei
Olympiadum, & olympionicarum citant
eſt farrago ab ipſo Scaligero ex editis,
libris coagmentata. Sequuntur excerpta
co Georgii Syncelli, quod ſtudio R.
Goar Dominicani τοῦ μακαρίτου cum T
Hiſtoria Græcè, & Latinè excuſum in
phia Regia habetur in omnium erudit
nibus.

D Joſephi Scaligeri Animadverſiones, No
nologica Euſebii & Latinam ſancti Hier
ſionem, cum tribus libris Iſagogicorum c
Canonum.

II. *Hiſtoria Eccleſiaſtica libri decem*, ab
ſcentis Eccleſiæ ad reportatas à Conſtanti
Chriſtiano Imperatore de Tyrannis Max
Licinio victorias: cujus hiſtoriæ ipſe me
ſexti de Demonſtratione Evangelica cap.
nus illam more ſuo, hoc eſt liberè, ver
nam linguam, additis detractiſque pro h
narrationibus, & in libros novem cont
junctiſque de ſuo duobus libris ad ſua uſqu
continuavit Joannes Chriſtophorſonus Ar
E copus Ciceſtrenſis novam interpretatione
eſt, qua longe perfectiorem, caſtigatior
pectamus in dies à V. C. Henrico Valeſi
J. C. cum uberrimis, & eruditiſſimis notis

III. *De vita Conſtantini Magni libri quat*
ut vocat Photius ἐγκωμιαστικὴ τετράβιβ
ſupra citato, cum ejuſdem Conſtantini M
tione ad Sanctorum cœtum, in capita 26. diſt

IV. *Oratio in laudem Conſtantini Magni ad*
ſius Imperatoris annum, cujus ipſe meminit
lib. 4. cap. 47. De Vita Conſtantini.

V. *Onomaſticon urbium, & locorum Sacræ*
ſeu liber de locis Hebraicis, Græcè primùm
à S. Hieronymo Latinè ſcriptus, in com
ordinem redactus, & variis additionibus a
ra R. P. Jacobi Bonfrerii Soc. Jeſu Pariſ

Digitized by Google

hanc quoque adjectionem librorum de Demonſtratione verſionem nec ipſius præfationem legerat, qui de libris ſolius tituli lectione ſibi perſpectis pronuntiare ſolet.

VIII. *Adverſus Hieroclem*, qui ex Philoſtrati Lemnii Sophiſtæ Hiſtoria Apollonium Tyaneum infamem Magum Servatori Domino noſtro JESU CHRISTO comparare fuerat auſus Græcè & Latinè Pariſiis anno eodem Zenobio Acciajolo interprete.

IX. *Libri quinque* quorum duo priores *κατὰ Μαρκέλλου*, inſcribuntur *adverſus Marcellum Ancyranum*, alii tres adverſus eumdem, *de Eccleſiaſtica Theologia*, cujus operis ab aliis prætermiſſi, & ni fallor, poſt Conſtantini magni obitum elaborati, ſolus, ut volunt, meminit Socrates. Quid ſi verò quinque ſint illi libri *περὶ Θεοφανείας*, ſive, quod idem hoc loco mihi videtur, *περὶ Θεολογίας*, quorum meminit Sanctus Hieronymus in Catalogo? Extant porrò quinque illi libri Græcè & Latinè excuſi in editione Pariſienſi poſt libros de Demonſtratione Evangelica, anno 1628. ſtudio R. M. ideſt Richardi Montacutii Angli Pſeudo-Epiſcopi, Latinitate donati, & notis illuſtrati.

X. Joannes Curterius, vir perquam eruditus, Pariſiis anno 1580. Procopii Sophiſtæ Chriſtiani variorum in Eſaiam Pophetam Commentariorum Epitomem Græcè & Latinè vulgavit, dicavitque Illuſtriſſimo D. Joanni Rupiſulcadio, Majoris Monaſterii Abbati, cum præpoſitis Euſebii Pamphili fragmentis Græcè & Latinè. *De Vitiis Prophetarum Oſea, Amos, & aliorum* ex quantivis pretii mſ. codice antiquiſſimo literis uncialibus ſcripto, quem dono ac liberalitate Eminentiſſimi S. R. E. Cardinalis Franciſci Rupiſulcadii, viri immortali memoria digniſſimi, Joannis illius ex fratre nepotis, & Curterii diſcipuli, poſſidet Bibliotheca noſtri hujus Collegii Pariſienſis.

XI. Joannes Meurſius cum Polychronii & Pſelli expoſitionibus Græcis anno 1617. edidit etiam nomine Euſebii inſignitas *in Canticum Canticorum Expoſitiones*. Verùm, eſto fortè Euſebio noſtro vindicari poſſint Præfatio, & nonnulla interpretamenta, cætera tamen omnia inſtar centonis conſuta ſunt ex ſcriptis auctorum Euſebio juniorum, utpote Athanaſii, Nyſſeni, Gregorii, Philonis Carpathii, Didymi, Theophilacti, &c. ut jam obſervavit in Erotematis Theophilus.

XII. Robertus Stephanus elegantiſſimæ Novi Teſtamenti editioni Græcè, quæ prodiit in folio Pariſiis anno 1550. ex Bibliotheca Regia, præmiſit Euſebii Decem Canones de conſonantia quatuor Evangeliorum, cum epiſtola ejuſdem ad Carpianum cariſſimi. Herivallenii, & Compendienſi edidit Sirmondus noſter Pariſiis anno 1643. Latinè tamen ex veteri interpretatione, cujus ignoratur auctor. Ea ſunt. *De fide adverſus Sabellium liber primus. Adverſus eumdem liber ſecundus. De Reſurrectione liber unus. De eadem, & de Aſcenſione Domini. De incorporali, & in-*
C *viſibili Deo. De incorporali. De incorporali anima. De ſpiritali cogitatu hominis. Quod Deus Pater incorporalis eſt. De eodem. De eo quod dicit Dominus*: Non veni pacem mittere in terram. *De mandato Domini*: Quod dico vobis in aure, prædicate ſuper tecta. *De operibus bonis & malis. De operibus bonis*; ex epiſtola S. Pauli ad Corinthios II.

(*a*) V. C. Henricus Valeſius J. C. in nova editione Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Euſebii teſtimonia veterum recentiorumque ſcriptorum de Euſebio magna fide, ac diligentia collegit, & in duas tribuit partes. Qui in ejus gratiam, ac laudem aliquid ſcripſerunt, præmittuntur; deinde ſequuntur, qui eumdem in aliquo accuſarunt, aut reprehenderunt. Tu
D per otium, Lector, conſule.

(*b*) S. Hieronymus in Apol. ad Ruffinum: Laudant Euſebium in Eccleſiaſtica Hiſtoria, in digeſtione temporum, in deſcriptione Sanctæ terræ: & hæc ipſa opuſcula in Latinum vertens meæ linguæ hominibus dedi, &c.

Sixtus Senenſis lib. 4. Bibliothecæ ſanctæ aſſerit locos omnes Evangeliorum, qui in ſpeciem pugnare videntur, ad ſtabilem concordiam perduxiſſe in libro de Evangeliorum diſſonantia: Cujus operis fragmentum de controverſia ſuper tempore Dominicæ Reſurrectionis inter Matthæum & Marcum addit Latinè verſum fuiſſe ab Ambroſio Mediolanenſi Monacho Caſſinate. An verò excuſum ſit, &
E ubi, Latinane tantùm, an etiam Græca lingua, non affirmat.

De Commodiano. 320.

Supplementum.

Commodianus, dum inter ſæculares litteras etiam noſtras legit occaſionem accepit fidei. Factus itaque Chriſtianus, & volens aliquod ſtudiorum ſuorum munus offerre Chriſto ſuæ ſalutis auctori, conſcripſit mediocri ſermone, quaſi verſu *librum adverſus Paganos*. Et quia parùm noſtrarum attigerat litterarum, magis illorum deſtruere potuit dogmata, quam noſtra firmare: unde & de Divinis repromiſſionibus adverſus illos, vili ſatis, & craſſo (ut ita dixerim) ſenſu

Digitized by Google

cap. 15. de Scriptoribus *Eccleſiaſticis*. Commodianus, floruit circa annum 320. temporibus Conſtantini Magni Imperatoris, & Sylveſtri Romani Pontificis. Hujus Inſtructiones de quibus ſupra, primus evulgavit Nicolaus Rigault Pariſinus anno 1664. impreſſas ad calcem operum Cypriani, poſt opera Minutii Felicis, Julii Materni, Firmii, & Arnobii Afri contra gentes, impreſſa correctiſſimè cum commentariis, & obſervationibus variis lectionum diſcrepantium.

De Theodoro Heracleen. 320.

Supplementum.

THEODORUS Heraclcæ Thraciarum Epiſcopus, elegantis apertique ſermonis, & magis hiſtoriæ intelligentia edidit ſub Conſtantino Principe Commentarios in Matthæum & in Joannem, & in Apoſtolum, & in Pſalterium. Hæc D. Hieronymus in Catalogo cap. 90. Hunc porrò *Commentarium in Pſalmos Davidis* edidit primus ex mſſ. Codd. Bavaricæ Bibliothecæ & aliis Balthaſſar Corderius Soc. Jeſu impreſſum Antuerpiæ in fol. anno 1642. apud Balthaſſarem Moretum, cui adjunxit duos alios Commentarios anonymos. Ibi plura de Theodoro.

De Juvenco Poeta Chriſtiano. 330.

JUVENCUS Presbyter ſcripſit Conſtantino imperante *libros quatuor carminum*, quibus Evangelicam hiſtoriam complexus eſt. Laudat hoc opus ſanctus Hieronymus tum in libro de Script. Eccleſ. tum in epiſtola ad Magnum, tum etiam in Commentario ad cap. 7. Matthæi. Extant hi libri in 8. tomo Bibliothecæ Sanctorum Patrum editionis ſecundæ.

Dissertatio Historica.

JUVENCUS, nobiliſſimi Generis Hiſpanus, Presbyter, Evangelia Heroicis verſibus explicat, inquit S. Hieronymus in Chronico anno primo olymp. 277. Chriſti 329. De eodem loquitur in epiſtola ad Magnum, in Comm. ad cap. 2. Matthæi, & cap. 84. Catalogi. De eodem Honorius Auguſtodunenſis libello 1. cap. 85. & è recentioribus Baronius ann. 337. numero 48. Poſſ. aliique. Sed nemo hactenus, quod ſciam, obſervavit, quæ docuit me Petrus Pithæus ejus nomina: dictus enim eſt C. Aquilinus Vectius Juvencus: & in veteri exemplari Aremarenſis in Campania Cœnobii ſcriptum habetur: CAI VECTJ AQUILINI JUVENCI PRESBYTERI, Evangeliorum libri 4.

Præter quatuor libros, quibus Evangelicam Chriſti Domini Hiſtoriam hexametris verſibus penè ad verbum tranſtulit, qui paſſim extant Conſtantino Auguſto dicati, nonnulla aſſeritur eodem metro ad Sacramentorum ordinem pertinentia ſcripſiſſe, quæ ad noſtram uſque ætatem non permanarunt. De præcipuo autem opere hæc in prologo non vanus Propheta vaticinatus eſt.

Quòd ſi tam longam meruerunt carmina famam,
Quæ veterum geſtis hominum mendacia nectunt;
Nobis certa fides, æterna in ſæcula laudis
Immortale decus tribuet, meritumque rependet.
Nam mihi carmen erunt Chriſti vitalia geſta.
Divinum in populos falſi ſine crimine donum.

erit abs re noſtra prorſus alienum
benevole, injucundum duo hic pauci
vulgata lectione Juvenci abeſſe om
apud Venerabilem Bedam occurrit
Acta Apoſtolorum capite nono: e
garibus editionibus legatur lib. III.
gelicæ ferè ſub medium.

Surgite & abjectum fortes calcate ti.
Gloriæ & hujuſce expertes vos reda
Nec cuiquam præſens pandatur viſio
Ni prius hunc &c.

Beda aliter legiſſe videtur in hæc
co habetur ita: Et vidit in viſu
ἐν ὁράματι: quod nomen & Juvencu
mine poſuit dicens:

Horamatis hujuſce expertes reddit

Quam lectionem cùm imperitus
merarius Corrector ignoraret in
maluit quàm in luto hærere. Sec
ctiſſimum eumdem Presbyterum A
Juvenci locum alterum in partes
quarti, atque ultimi libri; ſic enim i
libelli de locis Sanctis, quem de op
abbreviando compoſuiſſe dicitur. Por
dientibus, foris occurrit in Auſtrum
rectus, ad cujus medietatem ab oce
pendiſſe narratur. Nam & ficus m
tuſtiſſima ſtat, juxta quod Juvencus:

Informem rapuit ficus de vertice

Neque verò à poſterioris tantùm
citatus reperitur Juvencus noſter cùm
ronymus in Commentariis ſuis in
gelii S. Matthæi carmina ejuſdem E
non ſit dedignatus inſerere in hæc
tis theſauris ſuis obtulerunt ei mu
Thus, & Myrrham. Pulcherrimè
menta Juvencus Presbyter uno ve
hendit.

Aurum, thus, myrrham: Regique, h
Dona ferunt

vel ut fortè aptius corrigas:

Aurum, Thus, myrrham: Regique
nique &c.

Ut ſingula membra ſibi invicem
pondeant.

De ſancto Antonio Abb

SANCTUS ANTONIUS A
peratore Conſtantino floruit, ſ
tas ſeptem lingua Ægyptiaca, ſed
Apoſtolico, ut S. Hieronymus teſta
Scriptor. Eccleſ. Extant epiſtolæ S.
bliotheca ſanctorum Patrum. Addit
in libro ſuo de Script. Eccleſ. ſcript
dem magno Antonio duos libros ſ
pariter nunc extant in Bibliotheca
trum. Sed mirum eſt Trithemium
in ſermonibus illis citari Baſilium, Gr
num, Jo. Chryſoſtomum, Nilum, Ph
qui multis annorum centuriis poſt
S. Antonio Abbate, de quo nos lo

Dissertatio Histori

SANCTUS ANTONIUS, Ægypt
rum Pater, eximiumque Eremi

Digitized by Google

duos ſermonum libros, qui in iiſdem Veterum Patrum Bibliothecis apparent, docuit Bellarminus, eumque pro more ſequutus Miræus. Gerardus Voſſius ſub ejuſdem S. Antonii nomine edidit ſermonem brevem: *de Vanitate Mundi, & Reſurrectione Mortuorum*, quem reperies etiam Tomo IV. Biblioth. Colonienſis.

(*a*) In iis numerandus eſt Iſaacus Caſaubonus, qui pag. 25. Annotationum in Geographiam Strabonis loco ſanè parum opportuno ex reformata Calviniſticæ Grammaticæ modeſtia auſus eſt Bergeos, & Evemeros vocare Athanaſium ſcilicet, Guillelmum Abbatem S. Theodorici, Bonaventuram, ſimileſque viros ſanctitate ſimul ac vera Chriſtanaque ſcientia præditos, qui ſanctiſſimorum virorum Antonii, Franciſci, Bernardi, &c. vitas eximia fide, ac diligentia conſcripſerunt.

Supplementum.

ANTONIUS ABBAS Monachorum Pater, de cujus epiſtolis loquuntur Bellarminus, & Labbeus, quos utinam aliquis Græcas educat; poſt quas ſequantur congruè Regulæ variæ primorum Eremi incolarum Antonii, Iſaiæ, Macarii, Serapionis, Paphnutii, & alterius Macarii, quas habet Lucas Holſtenius in collectione regularum S. Benedicti Anianæ Abbatis, impreſſa Pariſiis in 4. anno 1663. apud Ludovicum Billaine, parte 1. pag. 3. & ſeqq. uſque ad regulam ſancti Pachomii, quam ſequuntur duodecim Epiſtolæ ejuſdem Pachomii. Obiit Antonius anno æræ Chriſtianæ 356. die 17. Januarii, ſuæ ætatis 105. olymp. 283. 4. ſub Conſtantio Conſtantini Magni filio.

De S. Pachomio. 340.

SANCTUS PACHOMIUS ex milite gentili Monachus probatiſſimus effectus, S. Antonii æqualis, & fortè diſcipulus, ſcripſit *regulam Monachorum* Angelo dictante, quæ extat inter opera Joannis Caſſiani, Romæ excuſa.

Dissertatio Historica.

SANCTUS PACHOMIUS, ex Gentili milite factus Monachus, deinde Tabennenſis in Ægypto Abbas, obiit die 14. Maji anno circiter 350. vel 360. Gennadius cap. 7. de Viris Illuſtribus vocat Virum, tam in docendo, quàm in ſigna faciendo Apoſtolicæ gratiæ. Trithemius corruptè Bachomium Abbatem appellat, & ſub Valentiniano, & Theodoſio Principibus collocat anno 390.

Dissertatio Historica.

ORESIESIS, ſive Orieſius, Monachus aut Abbas Ægyptius vixit ſæculo quarto: Theodori & Pachomii Abbatum celeberrimorum æqualis, ſive collega dicitur à Gennadio Maſſilienſi cap. 9. Catalogi Virorum illuſtrium, & Honorio Auguſtodunenſi libelli ſecundi de Luminaribus Eccleſiæ cap.
C ſimiliter nono.

Regulæ de Inſtitutione Monachorum, divino ſale condita, quas vice Teſtamenti propè diem obitus ſui fratribus obtulit, extant cùm ſeorſim editæ Coloniæ apud Gymnicum anno 1536. tum in Bibliothecis Veterum Patrum Pariſienſibus, & Colonienſi.

Sunt quoque, qui eidem tribuant, *libellum de ſex cogitationibus Sanctorum*, quem vulgavit Latinè Henricus Caniſius Tomo V. Antiquæ Lectionis.

De S. Macario Seniore. 340.

SANCTUS MACARIUS Senior ſancti Antonii diſcipulus, & ſancti Pachomii, atque
D Oreſieſis æqualis, ſcripſit *homilias quinquaginta ad Monachos*, quæ extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo ſecundo editionis ſecundæ.

Dissertatio Historica.

MACARIUS Senior, S. Antonii diſcipulus, qui deſertum Scetes incoluit, & Ægyptius dictus eſt, aut Scetenſis, ad diſcrimen Macarii Alexandrini Junioris, qui & Nitrienſis Abbas appellatur, obiit die 15. Januarii ex Romano Martyrologio, cùm æqualis Oreſieſis & Pachomii fuiſſet, atque Evagrii præceptor, ab ipſa puerili ætate quadam maturitate Senili conſpicuus, παιδαριογέρων. De eo,
E eique cognomine Juniore S. Hier. ep. 22. Palladius cap. 18. 19. & 20. Joannes Caſſianus, Ruffinus, Socrates lib. 4. cap. 18. Gennadius cap. 10. & 11. Honorius Auguſtodunenſis libello 2. Suidas in Lexico, ubi docet eum miracula edidiſſe, & religioſa cautione in eos, qui ſe conveniebant ſeverum fuiſſe, Nicephorus lib. 9. Hiſt. Eccleſ. cap. 14. & alii cum recentioribus, Baronio, Bollando, Henſchenio &c. Joannes Maria in Expurgatorio Indice hæc poſt exagitatam apathiam profert: Cæterum, quia Gennadii ſequentium Macarii Homiliarum non meminit, & præterea iis inſertæ deprehenſæ ſunt aliquot aliorum Auctorum Homiliæ, in dubium quis revocare poſſit, num hæ Homiliæ legitimus ſint fœtus S. Macarii, præſertim cùm nonnulla immixta habeant gravi & diligenti cenſura digna. Nihilominus quia ab

omni.

Digitized by Google

ſubeſt ſuſpicio, ne ab aliquo Pelagiano ſint alicubi interpolatæ. Hæc ille.

Homiliæ quinquaginta ſpiritualis ſucci plenæ, è Græco ſermone in Latinum redditæ à Joanne Pico, Pariſienſi ſenatore, claſſium, Inquiſitoriatum Præſide, excuſæ ſunt ſeparatim Pariſiis in 8. utraque dialecto anno 1559. deinde anno 1623. cum Gregorii Thaumaturgi, & Baſilii Seleucienſis operibus in folio. Latinè verò in Bibliothecis Veterum Patrum Pariſienſibus, & Colonienſi. Extat quoque earumdem L. Homiliarum de integritate, quæ decet chriſtianos altera editio in 8. Francofurti anno 1594. Græco-Latina è regione cum interpretatione Zachariæ Palthenii Fridbergenſis.

Regula capitibus 30. comprehenſa non noſtri hujus ſenioris, & Ægyptii quod exiſtimavit Miræus, ſed junioris fuit Alexandrini S. Macarii qui ſub ſua diſpoſitione habuit quinque millia Monachorum, ex codice mſ. Beccenſi edita à R. P. Petro Roverio è Soc. Jeſu p. 24. Hiſtoriæ Reomaenſis Monaſterii à S. Joanne Presbytero conſtructi in tractu Lingonenſi. Aqua omnino diverſa *è Serapionis Macarii Paphnutii*, alterius *Macarii & aliorum* 34. quæ dicitur Regula ex codice mſ. Affligemenſi edita ad calcem operum Joannis Caſſiani Antuerpiæ apud Plantinum anno 1578. ab Henrico Cuicquio Sacræ Theologiæ Licentiato, ac deinde Ruremundenſi Epiſcopo. Cæterum Macarii regulam illam S. Joannes Reomaenſis Monaſterio ſuo ſervandam præſcripſit, S. Philibertus cum Baſilii præclaris Conſtitutionibus, Benedicti decretis, & Columbani inſtitutis, eam legebat, Benedictus verò Abbas Indæ, atque Anianæ in Concordia Regularum, & Smaragdus in Commentario ad Regulam S. Benedicti eam crebrò laudarunt. Monet quoque Roverius Illuſtrationum ſuarum num. 38. inter Vitas Patrum reperiri Hiſtoriam, & Regulam *Poſthumii*, qui *Macarium Alexandrinum* excepiſſe in Præfectura dicitur, ac Monachorum quinque millium Pater extitiſſe. Plura de Macariana illa regula, ſi vacat, indidem repetes. De ejus verò auctore, cujus nulla apud Bellarm. mentio conſule Baronium & Bollandum ad diem 2. Januarii. Fuit & alius Monachus *Macarius* quem Gennadius cap. 28. narrat ſcripſiſſe in urbe Romana librum adverſus Mathematicos, cui Ruffinus Apologiam pro Origene inſcripſit, cujuſque meminit S. Hieron. Apologia 2. adverſus Ruffinum.

Caſſianum Leoni quamquam ſi ætas ſpectetur, paulò vetuſtiorem ſubdimus propter Epiſcopatus dignitatem; Caſſianus enim Presbyter tantùm fuit, ait Albertinus pag. 842. editionis Latinæ, qui tamen ejuſdem pag. 433. Macarium Ægyptium celebrem dumtaxat Anachoretam præmiſit S. Baſilio, qui præire debuerat tum ratione dignitatis, fuit enim Archiepiſcopus Cæſareæ in Cappadocia, tum ratione ætatis: multis enim ante Macarium annis deceſſit. Unde videas ſuos illi quoque Critico ineſſe nævos, quamvis cæteris cautior eſſe, ſuque Blondelli arare vitula ſoleat.

SUPPLEMENTUM.

MACARIUS diſcipulus S. Antonii Magni, ſocius Amathæ, diſtinctus ab aliis duobus altero Ægyptio, altero Alexandrino etiam Sancti Antonii diſcipulis. De Ægyptio Eccleſia Latina

habuit, Alexandrinum qui in Celliis q
ſunt, loca longe diſtantia à Thebaide, u
degebat. Itaque in Thebaide erat mons i
ſolus plerumque reſidebat Antonius; &
rior, ubi ſubinde excurrebat, ut habi
ſuos Monachos viſeret. In eo hic terti
ſub cujus nomine opuſcula ſeptem, nem
dia cordis pag. 19. *de perfectione in ſpiri*
B *De oratione* 63. *De patientia*, *& diſcret*
elevatione mentis 115. *de Charitate* 141.
mentis 183. edidit Petrus Poſſinus Soc.
Theſauro Aſcetico Græcè & Latinè im
loſæ in 4. anno 1684. apud Guillelmum
in prolegomenis plurima de illo Macario
attribuit Homilias quinquaginta quæ Æg
buntur. Claruit eodem tempore, quo A
bas, cui morienti adfuit.

De Sancto Athanaſio. 3

SANCTUS ATHANASIUS E
lexandrinus, ſub eodem Conſtantino
C pit, & ſub Valente Imperatore migravit
num, teſte ſancto Hieronymo de Scrip
cleſiaſticis. Opera ſancti Athanaſii qu
continentur, nec tamen ſunt omnia: m
ſanctus Hieronymus duorum librorum co
& libri unius contra Valentem & Urſaci
terius de Pſalmorum titulis, & etiam de
Antonii, qui tamen libri in his quatuo
ſiderari videntur, niſi fortè mutata ſint
mox dicemus.

Tomi Primi.

Oratio contra Idola. De Incarnatione V
D *ad nos adventu. Ad Epictetum Epiſcopum*
epiſtola. Expoſitio fidei. Albertii Epiſcopi
Athanaſium epiſtola. Athanaſii Reſponſio. A
ſes epiſtola. De æterna ſubſtantia filii, &
cti cum Deo. Oratio quòd Chriſtus ſit unus
phium fratrem contra Arianos. Orationes q
Arianos. In hoc dictum, ex Deo Deus eſt
hoc dictum, Omnia mihi tradita ſunt, &c.
è ſuperioribus contra eos, qui dicunt Spirit
eſſe creaturam.

Obſervatio in libros Primi Tomi

Oratio contra Idola, & liber de I
E Verbi, videntur eſſe duo libri contra ge
rum Sanctus Hieronymus meminit. Na
bri de Incarnatione Athanaſius dicit,
diſputaſſe contra Idola, nunc ſequi, ut
Incarnatione Verbi, ut planè appareat d
ra eſſe conjuncta, & unum eſſe parte
Utrumque autem eſt contra gentiles, &
ſtimoniis gentilium. Quare mirum eſt, c
catur oratio, & alterum dicatur liber,
que ſit diſputatio contra Idola, & pro
verſus gentes.

In eodem primo tomo eſt quædam e
dei, de qua num ſit Athanaſii ambigo
diverſa eſt à Symbolo Athanaſii, nec ſ
expoſitiones fecerit; tum maximè, quia
illi contraria: in hac enim dicitur, tr

Digitized by Google

ſubjeciſſe, ut mandata ejus obiturum ſe polliceretur. Adde, quòd epiſtola, quæ tribuitur Liberio incipit per, Ergo, ſine interrogandi nota, ut concluſio potius epiſtolæ, quàm epiſtola eſſe videatur.

Reſponſio quoque Athanaſii non habet formam epiſtolæ, ſed ſimplicis confeſſionis fidei, neque confeſſio concepta eſt verbis ſatis propriis, præſertim ubi dicit: Illa caro ſuſpenſa eſt in Cruce, non ipſe; in illa omnes humanas paſſiones, ut homo ſuſtinuit, non ipſe. At negari non debet, ipſum Chriſtum ſive etiam ipſum Deum Crucifixum in carne: C ſic enim loquitur S. Petrus, Chriſto igitur in carne paſſo, &, Chriſtus paſſus eſt pro nobis, & Sanctus Paulus, Humiliavit ſemetipſum factus obediens uſque ad mortem, &, Numquam Dominum gloriæ crucifixiſſent. Sanctus vero Athanaſius maximè propriè, & caſtigatè de ejuſmodi myſteriis loqui ſolet. Proinde non videtur ejuſmodi ſcriptio Sancto Athanaſio tribuenda.

Tomi Secundi.

Apologia ad Conſtantium. Apologia de fuga ſua. Epiſtola ad omnes Ortodoxos. De ſententia Dionyſii Alexandrini. De decretis Nicænæ Synodi contra Euſebium. Apologia contra Arianos ſecunda. D *Ad Serapionem epiſtola. Ad ſolitariam vitam agentes epiſtola. Ad Jovianum Imp. epiſtola. De Synodis Arimini, & Seleuciæ. Ad Dracontium Epiſcopatum fugientem epiſtola. Ad Epiſcopos Africæ epiſt.*

Obſervatio in Tomum Secundum.

In hoc ſecundo tomo nihil eſt, de quo aut ego ambigam, aut alios ambigere ſciam. Illud unum admonendum duxi, quod S. Hieronymus in libro de Script. Eccleſ. ſcribit, extare etiam librum Athanaſii contra Valentem & Urſacium, rectè accipi poſſe de libro inſcripto, de Synodis Arimini, & Se- E leuciæ: in illis enim contra Valentem & Urſacium propriè ſcribitur.

Sunt etiam in hoc tomo duæ breves epiſtolæ poſt epiſtolam ad Jovianum Imperatorem, quæ neſcio cur in indice ſunt prætermiſſæ.

Tomi Tertii.

De Incarnatione Verbi. De natura humana ſuſcepta. De Incarnatione Chriſti. De ſalutari adventu Chriſti contra Apollinarem. Contra omnes hæreſes ſermo. Ad Maximum Philoſophum Oratio. In illud, Profecti in pagum, invenientes pullum. In Paſſionem Salvatoris. Ad Marcellinum de interpretatione Pſalmorum. De Virginitate, ſive de meditatione. Teſtimonia de ſcriptura de na-

Sancti Athanaſii, ſed alicujus poſterioris, qui poſt Concilium tertium, & quartum, imò etiam ſextum floruerit: ita enim accuratè diſputat de unione divinæ & humanæ naturæ in una hypoſtaſi, nec non de appellatione Deiparæ, quòd Virgini ea appellatio jure conveniat, & denique de duabus voluntatibus, & operationibus unius volentis, & operantis Chriſti, ut dubitari non poſſit, quin iſte auctor viderit decreta Conciliorum contra Neſtorium, Eutychetem, & Monotheletas. At (ut rectè ratiocinatur Cardin. Baronius tom. 1. Annalium ad annum Chriſti 48.) ſi hic ſermo eſſet Athanaſii ſine dubio citatus fuiſſet à S. Cyrillo, & à Patribus tertiæ, quartæ, & ſextæ Synodi ad convincendos hæreticos. Videmus autem non citari unquam hunc ſermonem, ſed libros de Incarnatione, ubi non tam apertè Athanaſius loquitur. Adde, quòd in hoc ſermone author dicit, attributa Dei non eſſe ipſam ſubſtantiam Dei, ſed circa ſubſtantiam verſari: quod valde impropriè dictum eſt, & alienum à conſuetudine S. Athanaſii, qui valde conſiderate loqui ſolet. Adde ultimo, quòd in explicatione vocabuli *οὐσία* dicit vocem *ἰσία* ſignificare æqualitatem: at Græcis *ἰσότης* eſt æqualitas, non *ἰσία*, & tota illa deductio vocis *οὐσία* à voce *ἴσος* eſt levior quàm ut Athanaſium decere videatur.

Diſputatio Athanaſii cum Ario, quæ in hoc tom. habetur, non eſt habita in Concilio Nicæno, ut inſcriptio indicare videtur; ſed eſt habita in Monaſterio aliquo, ut ex initio diſputationis intelligi poteſt: neque eſt habita propriè cum ipſo Ario, ſed cum aliquo ejus diſcipulo, ut perſpicuum eſt ex illius verbis: Derepente ex radice, Chriſto inimici Arii bellua ſub humana ſpecie ad nos inſiluit. Neque obſtat, quòd poſtea, qui diſputat, dicatur Arius: ponitur enim Arius, pro Arianus: quomodo in eadem diſputatione, non ſemel ponitur nomen Sabellii, pro nomine Sabelliani. Utrum hæc fuerit vera diſputatio, an dialogus conſcriptus in perſonam Athanaſii, & alicujus Ariani: & utrum ſit ab Athanaſio, an ab alio ſcriptus, non facilè judicari poteſt.

Tomi Quarti.

Quæſtiones ad Antiochum Principem. De definitionibus Theologicis. Diſputatio cum ario Laodiceæ habita. Exhortatio ad Monachos. De paſſione imaginis Domini. Ad Marcum Papam epiſtola. Marci Papæ Reſponſio. Ad Serapionem de ſancto Spiritu, epiſtola. De unita Deitate Trinitatis, libri ſeptem. Synopſis totius Scripturæ.

Obſer-

poſuit, nam quæſt. 23. citat auctor magnum Atha-naſium, & ab eo diſſentit. Quæſt. 108. dicit, Romanos eſſe Francorum genus: ex quo apparet, auctorem eſſe recentem. Franci enim dicuntur omnes occidentales in Regnis Turcarum. Quæſt. 129. citatur S. Gregorius Theologus, qui tamen poſterior eſt Athanaſio. Multo minus Athanaſii ſunt quæſtiones quadraginta ſex, quæ in aliis codicibus inveniuntur: tiam in iis citantur ut antiqui Patres, Epiphanius, Gregorius Nyſſenus, & alii.

Liber de definitionibus Theologicis non videtur eſſe S. Athanaſii, quia in cap. de Actu, citat, ad confirmandam ſuam ſententiam S. Gregorium Nyſſenum, his verbis: Actus, quemadmodum S. Gregorius Nyſſenus inquit, eſt naturalis cujuſque rei &c. At credibile eſt Gregorium Nyſſenum nondum ſcribere cœpiſſe, quando Athanaſius obiit; obiit enim Athanaſius ſub Valente: Gregorius autem ſub Theodoſio ſcribere cœpit; ut probabiliter colligitur ex lib. S. Hieronymi de Script. Eccleſ. Scripſit enim eum librum S. Hieronymus anno 15. Theodoſii, ut ipſemet teſtatur in extremo libro: & in eodem libro dicit à Gregorio Nyſſeno lectum ſibi fuiſſe librum quemdam à ſe compoſitum ante paucos annos. Adde, quòd in hoc libro de definitionibus, tam diſtinctè loquitur auctor de duabus naturis Chriſti in una hypoſtaſi, ut omnino ſcripſiſſe videatur poſt Concilium Chalcedonenſe.

Diſputatio cum Ario Laodicææ habita non poteſt eſſe Athanaſii vera diſputatio: dicitur enim habita anno ſecundo Conſtantii, & tamen introducitur Athanaſius diaconus diſputans cum Ario presbytero: at ex hiſtoricis conſtat, Athanaſium factum eſſe Epiſcopum Alexandrinum an. 21. Conſtantini Magni. Præterea Arius obiit morte turpiſſima anno 31. Conſtantini, omnium conſenſu: quomodo ergo diſputaturus adducitur anno ſecundo Conſtantii? Denique in hac diſputatione mentio fit Photini hæretici, quaſi ab ipſo Arius hæreſes didiciſſet: at Photinus poſterior Ario fuit, ut ex S. Hieronymo colligitur libro de Scriptor. Eccleſ. Deniq; videtur omnino hæc diſputatio, dialogus ille eſſe, quem à ſe ſcriptum fuiſſe Vigilius Epiſcopus teſtatur lib. 5. contra Eutychem.

Liber de Paſſione imaginis Domini, citatur in ſecunda Nicæna Synodo, act. 4. ubi totus hic liber legitur & recipitur ſub nomine ſancti Athanaſii, ſed non videtur eſſe ſancti Athanaſii hujus, de quo nunc agimus, ſed alterius multo recentioris. Scribit enim Sigebertus in Chronico, accidiſſe hoc miraculum anno Domini 766. eo tempore videlicet, quo quæſtio agitabatur de cultu ſacrarum imaginum: voluit enim hoc tam inſigni miraculo Deus confundere hæreticos Iconoclaſtas. Illud autem obſervandum eſt, illa ultima verba capit. 8. Hæc eſt vera, & vehementer credula ratio de cruore lateris Domini noſtri Salvatoris, quæ profluxit de ſancta imagine ejus, quæ crucifixa eſt in Syria in Beryto civitate: hic eſt ſanguis ille Dominicus, qui apud pleroſque repertus eſſe dicitur, nec aliter æſtimandum eſt à verè Catholicis, præter id quod ſcribitur à nobis, quaſi ex carne, & ſanguine Chriſti aliquid poſſit in mundo inveniri, niſi illud, quod in ara altaris per manus Sacerdotum quotidie ſpiritualiter efficitur, &c. Iſta, inquam, ultima verba non haberi in codice græco Concilii Nicæni ſecundi, neque in verſione A-

guinem Domini ſuper terram, niſi illum
ſecratur in altari, repugnat traditioni Ec
tuanæ, quæ gloriatur habere ſe de ſang
de latere Domini fluxit; cumque verum
ni ſanguinem, declaratum fuiſſe à Leone
tifice ante annos octingentos. Scribunt e
ci plurimi, ut annales antiqui Francoru
Viennenſis, Aimonius, Regino, Abbas
B ſis, & alii, Leonem Pontificem, Carol
petente, contuliſſe ſe Mantuam, ut de
guinis Domini miraculis multis ibi coru
dicaret: atque inde in Franciam ad Car
xiſſe. Et quamvis hiſtorici non explicent
rit ſententia Pontificis: tamen Cardinali
tomo nono Annalium, ad annum Domi
bit, Romæ extare diplomata Pontificia
veritas illius ſanguinis declaratur. Et ce
ſex illo tempore ſecus cenſuiſſet, tam di
le conſervatus non fuiſſet. Scribit etiar
Pariſienſis in Henrico tertio Angliæ Reg
in meo codice, miſſum fuiſſe à Patriarc
lymitano vaſculum cum vero ſanguine
C eumdem Regem, & ſuſceptum cum inc
britate, Epiſcopis prædicantibus, & ta
dentibus de veritate illius ſanguinis.

De Epiſtolis Athanaſii ad Marcum
Marci Papæ ad Athanaſium, conſtat ex
poris, eas epiſtolas eſſe ſuppoſititias, ut
ſra in obſervatione ad Gratianum.

Libri ſeptem de unita Deitate Trinitat
hi videntur Athanaſii, quia Latinè ſcri
non ex Græco verſi, ut patet, tum ex
quia aliquoties auctor ſignificat, quo m
apud Græcos quæ ipſe Latinè ſcripſit, u
Maledictus, inquit, qui hanc Dei na
nullis extantibus phantaſma eſſe confit
D Græci ἐξ οὐκ ὄντων appellant, & libr
mis verbis: Ac per hoc, inquit, unita e
Filii, & Spiritus ſancti ſubſtantia, qua
cunt ὁμοούσιον. Deinde refellit hic auctor
Urbicum Potentinum, qui Eunomii diſ
Non videtur autem credibile Athanaſi
confutare diſcipulum Eunomii, cum
mium, non Athanaſius, ſed Baſilius,
ſio junior erat, primus confutaverit.

Præter libros, qui in his quatuor ton
tur, extat ſeorſim vita ſancti Antonii,
lum, quod incipit: Quicumque vult ſal
ſancti Athanaſii opera eſſe vera, & g
dubitamus. Quòd enim S. Athanaſius ſcr
E ſancti Antonii teſtatur ſanctus Hieronym
Script. Eccleſ. in Antonio, in Evagrio,
naſio: teſtatur etiam ſanctus Gregoriu
nus oratione in Athanaſium, & ſanct
nus libro 8. confeſſ. capite 6. Quòd
quæ nunc extat, ſit illa ipſa, cujus m
ctus Hieronymus, & ſanctus Auguſt
cuum eſt ex eo quòd eſt revera inſigne
ut eam vocat ſanctus Hieronymus,
magna illa miracula, quorum meminit
guſtinus, & habet revelationem illam
Ammonis, quam ex vita à ſancto Ath
pta referunt Palladius in hiſtoria Lauſi
& Socrates in hiſtor. libro 4. cap. 18.
teſt contra objici, niſi quòd in hac vi
mentio Pauli primi Eremitæ, & aliar

Digitized by Google

tre ſolo eſt, non factus, nec creatus, ſed genitus.

Tribuuntur S. Athanaſio à nonnullis commentaria in omnes epiſtolas ſancti Pauli. Sed ea Theophylacti ſunt, non Athanaſii.

Dissertatio Historica.

Sanctus Athanasius, verè Magnus anno 325. Nicænæ Magnæ Synodo interfuit. Alexandrinæ Eccleſiæ Diaconus, & adverſus Arium hæreſiarchiam ſtrenuè pro Catholica fide pugnavit; tum anno ſequenti, elapſo dumtaxat quinto poſt Concilium menſe, in locum demortui Alexandri creatus Alexandrinus Patriarcha, multas perpeſſus pro Chriſti fide Arianorum Ethnicorumque inſidias, variiſque eſt exercitus exiliis. Vixit tamen ſummo Dei favore, inter tot tamque atroces procellas imperterritus, uſque ad tempora Valentis Imperatoris, obiitque die 2. Maji anno Pontificatus ſui 46. abſoluto, æræ chriſtianæ 373. ut colligitur ex epiſtola Proterii Patriarchæ pariter Alexandrini ſcripta ad S. Leonem, licèt Socrates libri 4. Hiſtoriæ cap. 29. biennio ante Gratiano II. & Probo Coſſ. defunctum tradat. De eo S. Gregorius Nazianzenus oratione in ejus laudem habita, Baſilius ep. 46. aliiſque locis. Ruffinus lib. 1. Hiſtor. capit. 14. S. Hieronymus, ejuſque interpres Græcus Sophronius cap. 87. Catalogi, & ſæpè in Auctario Euſebiani chronici, Photius in Bibliotheca Codd. 32. 139. 140. & 258. Trithemius qui obitum ejus tardius collocat in anno 379. Indictione 7. aliique, quos prætereo. *(a)*

Ejus opera ſæpius edita ſunt, & à variis in Latinam linguam translata. Bellarminus editionem Latinam anni...... in IV. Tomos diſtinctam ſequtus eſt, nos Pariſienſem Græco-Latinam anni 1627. ampliorem cæteris, atque ex Græco-Latina Commeliniana anni 1601. feliciter expreſſam hic repræſentabimus in duos Tomos diſtributam hoc ordine:

Tomo I. ex interpretatione Petri Nannii.

Oratio contra Gentes, de qua & ſequenti vide obſervationem Bellarmini. *Oratio de Incarnatione Verbi. Diſputatio contra Arium* in Concilio Nicæno. Vide Bellarminum. *In illud dictum:* Omnia tradita ſunt mihi à Patre &c. *Epiſtola ad Adelphium fratrem. Epiſtola ad Maximum Philoſophum. Oratio contra eos, qui dicunt Filium creaturam eſſe. Epiſtola ad Serapionem contra eos, qui dicunt Spiritum Sanctum eſſe creaturam. Teſtimonia ex ſacra Scriptura de naturali com-*

Epiſtola ad Marcellinum de interpretatione Pſalmorum. Hæc Bellarmino videtur eſſe liber de Titulis, de varia excellentia Pſalmorum à S. Hieronymo, & Caſſiodoro laudatus.

De Sabbatis, & Circumciſione. In illud: Quicumque dixerit verbum contra filium hominis. *(b) In illud:*
C Profecti in pagum &c. *In Paſſione Domini noſtri* JESU CHRISTI.

De Sanctiſſima Deipara Virgine. Dubitant Baronius & Bellarminus, at Spinellus, & Maraccius fulcire conantur, & Athanaſio vindicare. Sunt qui S. Cyrillo Alexandrino Patriarchæ tribuant. Vide Notas ad Martyrologium Romanum die 15. Auguſti menſis.

De Virginitate. Homilia de Semente Scultero, & Riveto Heterodoxis non probatur. *Oratio contra omnes hæreſes.*

Tomi II. continentur.

D *Oratio in aſcenſionem Chriſti.* Joanne Lampadio interprete. *Oratio de Melchiſedech.* Eodem interprete. *Ad Serapionem epiſtola de Spiritu Sancto.* Eraſmo interprete. *Ad eumdem de Spiritu ſancto alia epiſtola.* Eodem interprete. *Contra Arianos oratio brevis, & conciſa.* Incerto interprete. *Colloquium Arianorum primum*, habitum Antiochiæ cum Joviano Imperatore Joanne Lampadio interprete. *Colloquium ſecundum:* eodem int. *Colloquium eorumdem tertium.* Eodem int. *Colloquium aliud ad veſtibulum Palatii habitum cum Lucio.* Eodem int. *De Incarnatione.* Eodem int.

Symbolum Athanaſii. Incerto interprete, ſed antiquo, ex quo videtur ſumpſiſſe S. Auguſtinus illud in Pſ. 120. De hoc ſole Pater Athanaſius Alexan-
E drinus Epiſcopus ita pulchrè locutus eſt: *Non factus, nec creatus, ſed genitus*, ut acutè Bellarminus. De variis Symboli illius apud veteres nominibus conſule Notas Sirmondi ad Theodulfum: nec omittenda Voſſii, & Uſſerii de ſymbolis opuſcula.

Epiſtola Joviani Imper. ad Athanaſium. Joanne Lampadio int. *Athanaſii reſponſum.* Eodem int. *Epiſtola Athanaſii ad Ammum.* Joanne Curtorio interprete.

Fragmentum epiſtolæ XXXIX. Feſtalis. Eodem interprete. Certe ἑορταστικὰς epiſtolas, haud dubiè de indicendo Paſcha, ſcriptas fuiſſe à S. Athanaſio teſtis eſt S. Hieronymus in Catalogo. *(c)*

Epiſtola Athanaſii. Eodem int.

Definitiones quædam. Vide Bellarminum, cui adtexam maximam partem excerptam eſſe ex Anaſtaſii Sinaitæ ὁδηγῷ. *(d)*

Synopſis

Digitized by Google

ſchelio interprete. Verùm in ſequentemque tractatus uſque ad Quæſtiones ad Antiochum, non ſunt Athanaſii, ſed Theodoreti ex Photii codice 46. quem per otium conſule, & quæ infra in Theodoreto obſervabimus.

Ejuſdem Athanaſii colloquium aliud adverſus Macedonianum de quæſtione : An Dei Verbum corpus animatum geſtarit. *Ejuſdem epiſtola cujuſdam præfationis loco ſcripta in qua motuum Eccleſiaſticorum Tragœdia. Diſceptatio adverſus eos, qui in veritate dijudicanda ſolius judicio multitudinis feruntur. Adverſus eos, qui nec quærendum, nec loquendum ex Scriptura præcipiunt, ſed in ſua fide acquieſcendum. Adverſus eos, qui malignè nobis objiciunt illud :* Verbum caro factum eſt. *Adverſus eos, qui unam in Chriſto naturam eſſe contendunt. Adverſus eos, qui natura carnis Confeſſores loco Trinitatis Quaternitatem dicunt docere. Adverſus eos, qui humana in Chriſto natura Confeſſores ſpem ſuum in homine dicunt defigere. Adverſus eos, qui Dei Verbum impatibiliter paſſum dicunt. Adverſus eos, qui dicunt paſſus eſt Deus, ut voluit. Adverſus eos, qui dicunt ſimpliciter eſſe locutiones accipiendas, nec quid illa ſignificent conſiderandum, cùm omnium hominum captum excedant. Adverſus eos, qui dicunt : paſſus eſt Deus ſermo carne. Adverſus eos, qui quærunt, qualem pœnam Judæi daturi ſint, ſi non occidiſſent Chriſtum. Adverſus eos, qui dicunt, Judæus eſt qui non confitetur Deum eſſe paſſum. Adverſus eos, qui dicunt Angelos cum Abrahamo edentes, carnis naturam omnino non induiſſe. Adverſus eos, qui nullum non miraculum imminuunt, eò quòd carnem negant. Adverſus eos, qui damno afficiunt genus noſtrum, eò quòd negant Servatorem ex natura noſtra ſumpſiſſe primitias. Adverſus eos, qui volunt ſimpliciter iis, quæ dicta ſunt, credendum eſſe; nec conſiderandum quid conveniat, & quid non conveniat. Adverſus eos, qui duarum naturarum diſcrimen poſt Paſſionem, & Aſcenſionem tollunt.*

Quæſtiones ad Antiochum (*f*) Joanne Reuchlino, Valentino Ampelandro, & Jo. Lampadio interpretibus. Vide Bellarminum hic, & in fine Recognitionis librorum de Conciliis, & Theophilum in Erotematis, qui rejiciunt nec quidquam pro iis ſtantibus Turriano, Molvenda, & quibuſdam aliis.

Dicta, & interpretationes parabolarum S. Evangelii. (*g*)

Quæſtiones aliæ viginti, Joanne Lampadio int. Vide Bell.

Vita ſancti Antonii Eremitæ, cum Præfatione ad Monachos in Xene commorantes, Davide Hoeſchelio interprete. Diſplicet Criticis Heterodoxis, quos in Examine abundè refutabimus. (*h*)

In ſanctam Paraſceven ſermo. Petro Pantino Tiletano interprete.

Fragmenta Commentariorum in Pſalmos, ex Nicetæ Metropolitani Heracleæ Catena Expoſitionum ex Græcis Patribus in Pſalmos collecta.

Alia Fragmenta è variis variorum auctorum operibus deprompta, ex Theodoreto ſcilicet; Actione 14. Synodi VI. Oecumenicæ, Synodi VII. Act. 4. & 6. Gelaſio Papa, Damaſceno, aliiſque.

De unita Deitate Trinitatis ad Theophilum lib. 1. Hic, & decem proximè ſequentes libri nec Græcè, nec ab Athanaſio fuerunt ſcripti, ſed ejus nomine à Vigilio Diacono Afro, quem etiam Thapſenſem fuiſſe Epiſcopum volunt, qui vixit circa annum 550. ut dicemus poſtea. Vide interim Sirmondum in No-

De propriis perſonis, & unico nomine Dei

De aſſumptione hominis contra Marcellianum.

ſingulis nominibus contra novellam Polentinii

reſim. lib. 4. De unita ac ſempiterna ſubſtan

tatis. lib. 5. De Beatitudine Filii Dei, &

ne ſecta peſſima. lib. 6. De profeſſione regula

& increpatione hæretica. lib. 7. De Ariana,

lica confeſſione. lib. 8. De Fide ſua. lib. 9.

Fidei. lib. 10. De Fide unitatis, & Trinita

& Filii, & Spiritus Sancti. lib. 11.

Diſputatio D. Athanaſii cum Ario Laodicea

ram Probo Judice Gentili à Conſtantino I

delegato. Vide Bell. qui rectè ſuſpicatus eſ

logum illum, quem à ſe ſcriptum fuiſſe fa

lius, non Tridentinus Epiſcopus, ſed Di

ſcicanus lib. 5. adverſus Eutichetem, de q

inceps ordine dicendum erit.

Ad Monachos exhortatio. Latinè tantùm

Athanaſii & Ægyptiorum Epiſcoporum ad M

pam Romanum. Marci Papæ Reſcriptum. I

Reſcriptum ſunt ſpuria. Vide Bell. *Seg*

Paſſionem Salvatoris alicunde ex Athanaſio .

De Paſſione Imaginis D. N. JESU CHR

liter crucifixa eſt in Beryto Syriæ Civitate. I

tinè editus, capitibus ſeptem conſtans,

duabus narrationibus Græcis ex vetuſti

Codd. Bibl. Palatinæ, quòd illa nec inter

nirent, multò minus cum Latina veteri

tione. Verùm de toto hoc negotio plura

Cardinalis Bellarminus. (*i*)

Declaratio Levitici, de diverſa ejuſdem r

clatura, quòd ſcilicet Chriſtus ſit verus L

rus homo in unitate, contra Samoſatenſe

ſeptem, ſtudio Lucæ Holſtenii, erutæ ex

bliothecis, & Latinè redditæ. I. *in Deſc*

ve cenſum B. Virginis. II. *in illud Matthæi*

Ite in caſtellum, quod contra vos eſt &c

lud Lucæ 19. Euntem autem illo ſubſterne

menta. IV. *in ſanctam quintam Feriam,*

tionem Judæ. (*l*) V. *in ſanctum Paſcha,*

illuminatos Sabatho in Albis. VI. *in cæcum*

tate. Joan. 9. VII. *in ſanctos Patres & P*

venerandam Eccleſiam, Pſalmumque trigeſ

tum.

Adjecta ſunt : *D. Gregorii Nazianzeni*

naſium oratio Græco-latina. Jacobo Billio P

bate ſancti Michaelis ad Eremum int. *Vit*

tus ejuſdem S. Athanaſii, incerto auctore,

padio interprete. *Vita ejuſdem ex Simone*

ſte, eodem Jo. Lampadio int. *Vita ejuſde*

ria Sanctorum Aloyſii Lipomani Veronenſis

vita, certaminibus, & laudibus S. Athanaſii,

dam docto ante aliquot annos conſcripta.

In magna Bibliotheca veterum Patrum occ

Duæ Epiſtolæ ad Luciferum Coepiſcopu

feſſorem. Tom. IX. col. 1113. Exempl

ejuſdem Athanaſii, de Græco in Latinum

converſæ, opera Joannis Tillii Meldenſ

col. 1117. *Expoſitiones duæ de Incarnatione*

quæ leguntur Tomo XI. pag. 3. Franciſc

Soc. Jeſu interprete, falsò præſeferunt non

ſanctiſſimi Præſulis. In Auctario Gl. Cc

col. 568. Tomi I. excuſæ ſunt Athanaſii n

tiones quatuor. *In Chriſti Domini occurſu*

ſeur.

De Commentariis in epiſtolas S. Pauli, nihil dixi, quia jam obſervarunt viri docti Theophilacti eſſe, non Magni Athanaſii, de quo jam tibi factum ſatis arbitror, curioſe Lector.

(*a*) De ejus laudibus plena ſunt Veterum monumenta, dum alii veritatis tubam ac præconem, inconcuſſam veræ fidei regulam, lumen & fundamentum Eccleſiæ, propugnaculum veritatis, fortiſſimum athletam appellant. Præter citatos conſule Epiphanium, Cyrillum Alex. Sozomenum, Theodoretum, Joannem Damaſcenum, Leónem Imp. alioſque, ut meritò deteſteris impudentiam proteſtantium, qui Sathanaſium dixerunt pro Athanaſio, cumque cum aliis veteribus in ſigno Crucis commemorando, ac miraculis per illud ſignum, ac per Martyres factis nimios fuiſſe deblaterarunt. Vide Danielem Toſſanum in Synopſi de Patribus legendis, ſimileſque veritatis Catholicæ adverſarios.

(*b*) Adverſus Petronium, & Coeffetellum Tractatum hunc Pſeudepigraphum, & falsò Athanaſio ſuppoſitum aſſerentes hæc regerit Edmundus Aubertinus perpetuus Davidis Blondelli pediſſequus: Ignorantiam, ait, cum temeritate mixtam, nec in hodierna litterarum luce nullo modo venia dignam. Nam Tractatum illum verè eſſe Athanaſii patet, tum in phraſeologia, quæ eadem omninò eſt cum aliis ejus ſcriptis; tum ex Gobaro apud Photium cod. 232. teſtante Athanaſium in multis locis Theognoſtum admittere; cujus tamen ſemel tantùm meminerit in libris ſuis, ſi tractatum hunc excipias, in quo illum laudat; tum denique ex Concilio Romano, ſeu Lateranenſi ſub Martino primo (quod mille propè annis poſtea celebratum ineptiſſimè aſſerit, cùm fuerit anno *649.* coactum ut omnes ſciunt, qui necdum ære lavantur) ubi ſub ipſius Athanaſii nomine tria ejus loca citantur. Ita conſtat ſermoni huic certitudo ſua, inquit ille. Perronio quoque refragatur quiſquis eſt auctor Tabulæ Hiſtoricæ & Chronologicæ poſt Latino-Gallicum S. Sacramenti officium nuper excuſæ. Verùm in hoc hallucinatur, quòd centum annis occupet tempus Concilii Lateranenſis ſub Martino primo, quod non anno 549. ſed *649.* celebratum fuit.

(*c*) Valeſius pag. 151. Annotationum in Euſebii Hiſtoriam Eccleſiaſticam: Quæ forma eſſet harum epiſtolarum diſcere licet ex triginta homiliis Paſchalibus Cyrilli. Primò enim ſermonem continebant de feſto Paſchali. In fine autem initium Quadrageſimæ & diem Paſchæ annuntiabant. Unde tam Homiliæ dici poſſunt, quàm Epiſtolæ. Cyrillus quidem in homilia 22. Epiſtolam vocat. Hieronymus inter opera Athanaſii recenſet Epiſtolas ἑορταστικάς, id eſt Paſchales; quarum hodie unica ſupereſt, licèt non in-

bitror, ignotam, & quæſtione 33. citat Athanaſium ipſum, & ab eo diverſam ſententiam profert. Videndi quoque è noſtris Maldonatus, Poſſevinus, Delrio, Cornelius à Lapide, aliique, quæque in addendis ex Leone Allatio dicuntur de Juſtini Martyris, & Anaſtaſii Sinaræ quæſtionibus ab aliquo poſterioris ævi ſcriptore multarum pariter additionum fermento locupletatis.

(*g*) A quæſtione 1. ad *46.* ex veteri teſtamento diverſæ expoſitiones à quæſt. 47. ad 75. In q. *76.* incipit proponere dubia in ſelectos pſalmos, illique inſer-
C tum eſt Gloſſema Græculi alicujus ἔθνη τῶν Ῥωμαίων, ἤγουν τῶν φράγγων τὸ γένος. Quæſtioni *79.* præfigitur titulus Pſalmi pro Torcularibus. Denique à q. *93.* ad ultimam 133. explicantur propoſitæ dubitationes ex Epiſtolis S. Pauli.

(*h*) Interim conſuleſis Bollandum, atque Henſchenium noſtros in eruditiſſimis Prolegomenis ad vitam S. Antonii die 17. menſis Januarii.

(*i*) Docebunt te Cardinales Bellarminus in Catalogo, & Baronius ad diem *9.* Novembris quorum argumenta refutare non dubitavit Tomi II. Auctarii G.L. pag. *660.* R.P. Franciſcus Combefiſius qui magno Athanaſio Scriptiunculam illam adjudicare mo-
D litur. Idem pag. 435. Fragmentum exhibet ex Commentariis in Pſalmum 74. & mſ. Codice Bibliothecæ Regiæ.

(*l*) Edmundus Aubertinus pag. *406.* Editionis Latinæ ait incertum penitus eſſe, tum an ea ſit Athanaſii, quia ſtylus planè reclamat, ut Græcè tantiſper eruditi facilè judicabunt: tum an ſit cujuſdam alterius ex veteribus, an non potius recentioris cujuſdam Græculi Declamatoris. Quæ ideò dicta nonnulli cenſent, quòd cauſæ ſuæ à prolato ex ea Homilia teſtimonio ſibi malè metuebat.

Supplementum.

E ATHANASIUS verè Magnus Nicænæ Synodo interfuit anno 325. Diaconus Alexandrinæ Eccleſiæ, & adverſus Arium Hæreſiarcham ſtrenuè pro Catholica fide pugnavit. Tum anno 3*26*. elapſo dumtaxat quinto poſt Concilium menſe in locum demortui Alexandri creatus Alexandrinus Patriarcha, multas perpeſſus pro Chriſti Fide Arianorum, Ethnicorumque inſidias, variiſque eſt exercitatus exiliis. Vixit tamen inter tot tamque atroces perſecutionum procellas imperterritus, uſque ad tempora Valentis Imperatoris, obiitque die 2. Maji anno Pontificatus ſui *46.* abſoluto, æræ Chriſtianæ 373. ut colligitur ex epiſtola Proterii Patriarchæ pariter Alexandrini ſcripta ad S. Leonem: licèt Socrates lib. 4. hiſtoriæ cap. 29. biennio ante defunctum tradat Gratiano II. & Probo Coſſ. De eo S. Gregorius Nazian-

Digitized by Google

ctorum inſcriptis. Hic primus eſt cui doctiſſimi hujus ſæculi Critici debuerant apponere medicam manum, ut Sancti Patris ſcriptiones redderent puriſſimas ab extraneis omnibus: ſed heu ſtupendam patiuntur confuſionem! quam ut ex parte tollam paucis ſequentibus incerta ac ſuppoſita aperiam. Qui plura voluerit adeat Poſſevinum & Bellarminum, & Labbeum, qui plenè loquuntur de variis impreſſionibus operum S. Athanaſii, notantque ſuppoſitionis plura opera ſub ejus nomine evulgata, vel ſaltem incertitudinis.

I. *Diſputatio contra Arium in Concilio Nicæno*, de qua Bellarminus dubitat, & meritò, eſt enim Vigilii Africani Tapſenſis Epiſcopi, qui omnia ſua opera ſub alienis nominibus conſcripſit. Ejus autem ſcripta in unum collecta evulgavit Petrus Franciſcus Chifflетius Soc. Jeſu Divione in 4. anno 1665. apud viduam Philiberti Chavance, ubi dicta diſputatio, quæ numquam à Magno Athanaſio compoſita eſt legitur pagin. 84. inſcripta: *Contra Arium Dialogorum libr. 2.*

II. *Expoſitio Fidei*, de qua dubitat Bellarminus cujus optimæ rationes.

III. *Liberii Romani Pontificis ad Athanaſium epiſtola Athanaſii ad Liberium reſponſum*, de quibus dubitat Bellarminus, quem conſulas.

IV. *De Sanctiſſima Deipara Virgine* opus, de quo dubitant Baronius, & Bellarminus, ſed Spinellus & Maraccius fulcire, atque Athanaſio vindicare conantur. Hoc ordinarium eſt valde devotis, ut inter extaſes ſuas non habeant guſtum: ſed indiſcriminatim omnia approbent ſatisfacientia ſuis extaticis exceſſibus, uti hac in parte contigit Spinello, & Maraccio Devotis Marianis. At aliter eruditis de quibus ſupra quorum pietas ſolida ſemper fuit.

V. Symbolum Athanaſii. Quamvis S. Athanaſii fides, vel Symbolum vulgo appelletur, non eſt tamen opus Athanaſii, ut rectè cenſet Dominus Godefridus Hermant Bellovacenſis Canonicus in ſuis Obſervationibus ad vitam S. Athanaſii gallicè à ſe compoſitam. 1. Enim hujus operis ſcriptor aggreditur expreſſè Neſtorii hæreſim naturas in Chriſto confundentem, quod omninò convenire non poteſt S. Athanaſio, mortuo longè ante ortam Neſtorianorum inſaniam: unde hujus ſymboli auctor non poteſt eſſe Magnus Athanaſius. 2. Omnia hujus Symboli mſſ. græca exemplaria variant, latina verò concordant ſibi invicem, quod indicium eſt Auctorem hujus operis non eſſe Græcum, ſed Latinum; ergo non convenit Athanaſio, optimè autem convenire poteſt Vigilio Tapſenſi Africano, qui illud edidit ſub nomine S. Athanaſii. 3. Nullus ante Hincmarum Remenſem Epiſcopum qui ſæculo IX. floruit, meminit hujus Symboli inter latinos aut græcos. At quis credat tam nobile opus ſi Magni Athanaſii legitimus fuiſſet partus, tamdiù latitaſſe in utraque Eccleſia? Unde ex tam profundo prolixoque ſilentio arguimus Auctorem hujus ſymboli non extitiſſe S. Athanaſium ſed ſub ejus nomine ad majorem applauſum fuiſſe à Vigilio Tapſenſi confictum. Qui plura voluerit adeat dictum Godefridum Hermant jam citatum, Voſſium qui inſigne opus conſcripſit *De tribus Symbolis* impreſſum Amſtelodami anno 1662. in 4. Jacobum Uſſerium Archiepiſcopum Armachanum, qui de eodem Argumento ſcripſit.

Objiciunt. De hoc ſymbolo videtur ſumpſiſſe Sanctus Auguſtinus illud in Pſalmum 120. *De hoc ſole*

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

ctoris Sancti, ut huic Symbolo auctor
pararet. Idem annotant Doctiſſimi
Benedictini, qui ſuas in Cœnobio Sa
Pariſienſis curas impendunt corrigendis
que ſancti Auguſtini operibus, ut ex e

VI. *Definitiones quædam*, de quibus v
num. Cui attexam maximam partem
B ſe ex Anaſtaſii Sinaitæ ὁδηγῷ, ut annot
in opere ſuo de Euchariſtia latino pag
hæ ipſæ Definitiones inveniuntur in mſſ.
tributæ ſancto Maximo Monacho, &
inſertæ ſunt ejuſdem operibus, quæ ſum
collegit in unum Franciſcus Combefis
de quibus nos poſtea in Sancto Maxim

VII. *Dialogi ſeptem contra Arianos*,
& Macedonianos, interprete Abrahamo
leſienſi, non ſunt Athanaſii. Horum
gorum inter Orthodoxum & hæreticu
Exemplar græcum ſub nomine S. A
xandrini Epiſcopi, inter libros græc
Franciſcus Turrianus Societatis Jeſu tel
C Societatis, dum eorum inſtitutum amp
eſt, unde forſitan Athanaſio attribut
Macedonianos agere non potuit, defun
tam eorum hæreſim. Hos autem nupe
Garnerius Pariſinus Soc. Jeſu in opere
nomen indidit *Theodoreti Supplementum*
terum, Theodoreto attribuit: At ita
quidem ſenſu) conjecturis, deſtitutuſq
quitatis teſtimonio vel veteris mſ. Codi
dem non mereatur. Hoc *Theodoreti Sup*
preſſum Pariſiis hoc anno 1684. in
& latinè apud viduam Edmundi Martin
bæa ſub ſole aureo. Denique Dialogos
ſe verſione latina correctos ſub nomi
D Monachi & Martyris, edidit dictus Fra
befis in ſua collectione operum dicti
meritò cum in celeberrimis totius Euro
cis, atq; iis pluribus, mſſ. græca exem
Maximi nomen habeant, ut probat dict

VIII. *Ejuſdem Epiſtola cujuſdam præfa*
pta, in qua motum Eccleſiaſticorum trag
premdecim ſequentibus capitibus: ex
bliotheca Cod. 46. ſpectant ad Theo
quibus etiam Labbeus agit in Theodor
perrimè in Supplemento Theodoreti d
egimus, Joannes Garnerius hunc libr
Latinè reddidit ſub nomine Etherii Ep
nenſis, ex auctoritate Marii Mercatoris
E tum quoddam allegat ſub nomine dicti
Theodoreti diſcipuli, & ſequacis. Ad
fuiſſe in ſua Bibliotheca Photium dum
lud Theodoreto attribuerat ex Codice
manibus habebat. Cum enim & prim
nuſcripti Codicis & ultimum indubiè
tum ſpectarent, hanc pariter diſſertati
riis Hæreſeum capitibus in dicto mſ. C
opinatus eſt etiam ſpectare ad eumde
Tanta autem eſt antiquitas Marii Merca
no æqualis, ut ſufficiat ad hanc Diſſertati
adjudicandam, uti à Joanne Garnerio

IX. *Quæſtiones ad Antiochum*. Joanne
Valentino Ampelandro, & Joanne La
pretibus. Vide Bellarminum hic, & i
gnitionis librorum de Conciliis, & Th

Allatio dixit, *de quæſtionibus S. Juſtini Martyris, & Anaſtaſii Sinaitæ*, ab aliquo poſterioris ævi Scriptore multarumque pariter additionum fermento locupletatis.

10. *Dicta & interpretationes Parabolarum ſancti Evangelii cum aliis viginti quæſtionibus*, interprete Joanne Lampadio, debent eamdem ſortiri fortunam, & ſunt Scriptoris Athanaſio longè recentioris. Dicta & interpretationes Parabolarum Sancti Evangelii à quæſtione prima ad 46. Diverſæ expoſitiones ex veteri teſtamento à quæſtione 47. ad 75. Dubia in Selectos Pſalmos à quæſtione 76. ad 92. Denique à quæſtione 93. ad ultimam 133. explicantur propoſitæ dubitationes ex Epiſtolis Sancti Pauli. Hic ſolus ordo farraginem arguit, quales multæ à Græcis anonymis factæ ſæculis poſterioribus; unde in mſſ. Codicibus nunc plures, nunc pauciores ſunt ejuſmodi quæſtiones, & hæ omnes ſub nominibus Sanctorum Juſtini, Athanaſii, atque Anaſtaſii, in mſſ. variis Bibliothecarum principalium.

11. *De unica Deitate Trinitatis ad Theophilum lib.* 12. non ſunt Athanaſii, ut jam antea ſenſerant multi, ſed ſunt lib. 12. de Trinitate ſub nomine S. Athanaſii ſcripti à Vigilio Africano, Tapſenſi poſtea Epiſcopo, in cujus operibus cenſentur pag. 198. à Petro Franciſco Chifflet evulgatis. De quibus jam ſupra.

12. *Diſputatio D. Athanaſii cum Ario Laodiceæ habita, coram Probo Judice à Conſtantino Imperatore delegato*, legitur inter opera ejuſdem Vigilii Tapſenſis pag. 118. ad quem ſpectat.

13 *Epiſtola Athanaſii, & Ægyptiorum Epiſcoporum ad Marcum Papam Romanum, cum Marci Papæ Reſponſo*, ſunt notoriè ſpuria, ut docet Bellarminus, Antonius Poſſevinus in apparatu ſacro verbo *Athanaſius*, ubi impoſita ei opera diſcutit. Cardinalis Baronius tom. 3. Annalium ſub annum 336. Quonam pacto (inquit dictus Cardinalis) ſub dictis Conſulibus potuit Athanaſius Alexandria ad Marcum Papam ſcripſiſſe, qui jam exul hoc anno agebat in Galliis? Et quænam ſub Conſtantino graſſatio Arianorum contigit in Ægypto, cùm non Marci tempore, ſed multo poſt, quando Conſtantinus Georgium in locum Athanaſii ſubrogavit, paſſa ſit Eccleſia Alexandrina violentam Arianorum vaſtationem? Sed & quonam pacto potuit decimo Kalendas Decembris ſcripſiſſe ad Athanaſium, cùm hoc ipſo anno Nonis Octobris reperiatur eſſe defunctus? Cùm enim Pontificem nonniſi octo menſes ſediſſe Hieronymus teſtetur in Chronico, has autem epiſtolas citet Marianus Scotus, & pariter contendat, nonniſi octo Menſibus ſediſſe Marcum Papam: quo-

ſto lib. 8. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 40. eadem ratione ſcripſit, qua vitam ſancti Antonii ſcripſerat: ut ſicut in hoc viri, ita in illa haberent mulieres, quod imitari aſſiduè poſſent. Illam autem Græcè & Latinè ex manuſcripto Codice Regis Chriſtianiſſimi Bibliothecæ, edidit Joannes Baptiſta Corelieu profundæ eruditionis Theologus, & linguæ Græcæ Profeſſor Regius, tom. 1. pag. 201. *Veterum ſuorum Monumentorum Eccleſiæ Græcæ* in 4. Pariſiis anno 1677. apud Franciſcum Muguet ſub ſigno Adorationis Regum. Habet ille ſanctum Athanaſium Auctorem, ſi credimus Codici manuſcripto Vaticano 825. teſtibus Holſtenio in Animadverſis in Martyrologium Romanum, & exemplari Bybliothecæ Scorialenſis, cujus mentio fit ab Alexandro Barvoetio in Catalogo illius Bibliothecæ, ac ex quo manavit Latina interpretatio Davidis Colvilli, quam edidit ad 5. Januarii Joannes Bollandus de Eccleſia optimè meritus. Quia tamen idem Holſtenius eruditiſſimus vir, addit in alio Codice vetuſtiſſimo Bibliothecæ Vaticanæ Cryptaferratenſi 1589. eam vitam aſſignari Polycarpo Aſcetæ, & Codex Regiæ Bibliothecæ non præfert nomen Scriptoris, res in dubio relinquitur. Fatendum quidem eſt, non indignum eſſe opus doctrina, & pietate ſancti Athanaſii, licèt in Scriptore tanta ſit affectatio ad comparationes in quemque operis ſui paragraphum inducendas; cujus nullum extat in aliis genuinis D. Athanaſii operibus exemplum, ut ob ſolam hanc infantilem affectationem Athanaſio abnegem, tribuamque Polycarpo Aſcetæ.

17. Denique ſub nomine S. Athanaſii in Codice Regularum Lucæ Holſtenii, qui Pariſiis in 4. anno 1663. apud Ludovicum Billaine, appendice ad dictum Codicem fol. 2. habetur Latinè tantùm *Athanaſii liber de Obſervationibus Monachorum*, & fol. 8. *ejuſdem exhortatio ad ſponſam Chriſti*, ex vetuſtiſſimis manuſcriptis Codicibus: Opuſcula non indigna Magno Athanaſio, colendaque ob veterem eorum Latinam verſionem.

De Serapione.

SERAPION Epiſcopus Thmuteos à S. Athanaſio ordinatus. Vir fuit ſancto Antonio charus ut ſcribit ſanctus Hieronymus in libro de Script. Eccl. ſcripſit *librum contra Manichæos*, qui extat apud Henricum Caniſium tomo 5. antiquæ lectionis: ſcripſit *de Pſalmorum titulis, & epiſtolas ad diverſos* teſte S. Hieronymo in libr. de Scriptor. Eccleſ. Sed non videntur extare.

DISSER-

elegantiam ingenii cognomen Scholaſtici meruiſſe, Sancto Antonio charum, ac ſub Conſtantino Principe etiam in Confeſſione inclytum fuiſſe. Martyrologium Romanum ejus obitum refert die 21. Martii. Quo verò anno N. L. Baronius in notis, & in Annalibus de eo non pauca ex S. Athanaſio, & Hieronymi Epiſtola 84. ad Magnum Oratorem Romanum, B
& aliis.

Liber adverſus Manichæos ei tribuitur, quem Latinitate donatum à R. P. Franciſco Turriano Soc. Jeſu Tom. V. Antiquæ Lectionis edidit Henricus Caniſius, à quo illum mutuati ſunt Auctores Bibliothecæ Veterum Patrum. Sixtus Senenſis aſſerit Monachum quondam fuiſſe, & Abbatem circiter decem millia Monachorum proprio labore viventium ſub ſe habuiſſe, quod Trithemius tacuit, qui anno duntaxat 340. claruiſſe teſtatur. Corrigendus verò idem Sixtus quod ex Hieronymi textu malè intellecto, aut mendosè expreſſo Conſtantinum Principem, ſub quo Serapion in Confeſſione inclytus memoratur, in Conſtantium Auguſtum ejus patrem temerè conver- C
terit. Cæterùm Hier. præter librum adverſus Manichæum, quem vocat egregium, meminit præterea libri alterius de Pſalmorum titulis & utilium ad diverſos Epiſtolarum, quæ omnia periiſſe dolemus. Neque ſic accipienda arbitror verba Trithemii Multa fertur ſcripſiſſe opuſcula: de quibus extant ſubjecta, ut ea ad ſuam uſque ætatem ſervata, & in membranis deſcripta viderit, legeritve: ſed eo ſenſu dicta exiſtimo, quo de Euſebio Emiſſeno Ep. Fertur multa, & penè infinita ſcripſiſſe opuſcula, ſed nos paucorum titulos, & numeros potuimus invenire, apud Hieronymum ſcilicet, alioſque antiquiores.

De Julio Materno Firmico. 340. D

JULIUS Maternus Firmicus floruit tempore filiorum Conſtantini Magni, ad quos ſcripſit egregium *librum de myſteriis, & erroribus profanarum religionum*. Extat hic liber in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo quarto.

Dissertatio Historica.

MIRÆUS bis de eodem Firmico meminit in Auctario Hepradis ſcriptorum Bibliothecæ Eccleſiaſticæ nimirum cap. 27. & cap. 37. nec quicquam novi affert, niſi quòd cap. 27. Bellarmini elogio, quod exſcripſit, voculam ſenioris addidit, quæ nihil E
planè ad rem facit, duoſque Julios Maternos Firmicos innuit, quod falſum eſſe arbitror. Itaque

Julii Firmici Materni V. C. liber egregius de errore profanarum religionum ad filios Conſtantini Magni Conſtantium, atque Conſtantem Auguſtos, ſcriptus ab anno 340. quo periit Conſtantinus Major natu filiorum Conſtantini Magni ad annum 350. quo cæſus eſt à Magnentio Conſtans in Caſtro Helenæ cis Pireneos montes, extat tum in Bibliothecis Veterum Patrum, tum ſeorſim editus ac præſertim ex recenſione, & cum notis Joannis à Wovver. Ultima editio in 4. prodiit anno 1652. Lugduni Batavorum cum Minucii Felicis Octavio.

Idem nondum Chriſtianus ex pervulgata Gentilium ſuperſtitione, & Genethliacorum commentis ad Lol-

Calviſium ejuſque ſequaces compoſitos fu
nomia libros illos inter annum Chriſti 33
tigit Solis Eclipſis ab ipſo me notata Opt
lino Conſulibus, & annum 337. quo die
Sacra Pentecoſte abiit ad ſuperos Conſt
gnus Titiano, & Nepotiano Conſulibus.
quoque eſt eorum ſententia, qui ex Ba
num 337. quem pro more ſequitur Biniu
ra cenſuerunt eumdem fuiſſe ſeniorem
cant, Julium, Profanæ ſuperſtitionis au
captum libello debellatorem, cum Jul
Mediolanenſi, quem interfuiſſe volunt C
mano ſub Julio I. Papa, & in Roman
logio ad diem 18. Julii Maternus appella
tis, & eruditionis laude clarus, Inſuper
ctiter mirari ſoleo nec Hieronymum,
dium in Catalogis ſuis, nec ullum vete
ſciam ejus meminiſſe. Cùm hæc Typoth
tur formis ſolitis mox excudenda veni
meas Volumen Euchariſt. cum Edmundi
qui profeſſus planè neſcire ſe quis fuerit
Baronianam ſuſpicionem ſtramineo fun
dequaque nixam aſſerit. Quemdam,
Maternum Epiſcopum Mediolani fuiſſe
tiano, & Maximiano habetur in actis V
tyris apud Surium 2. Maji: Alterum
cognomine quoque Maternum, vel et
Julium, aut Julium Firmicum Julii Epi
ni temporibus ibidem Epiſcopum fuiſſe
rum obſervavit. Contra teſtari videtur
adverſus Arianos oratione prima & Apo
prima ad Imperatorem Conſtantinum J
poribus Mediolanenſem Epiſcopum fuiſſ
gium vel Protaſium. Ad Concilium au
manum quod attinet, purum putum fi
impoſtoris Iſidori Mercatoris. Farrago
eſt ex Caſſiodori Tripartita Hiſtoria, &
tibus ab hoc Plagiario in Concilii form
quod mirum eſt Rubeo, Baronio, & B
oluiſſe. Hæc ille ex commentationibus
clamat, ſui Biondelli, quem non ſecus
rium, Rivetum, alioſque ſuppreſſis non
lare ſolet; quæ ego Italis Hiſtoriæ N
Scriptoribus, per otium expendenda per
que magis ad rem noſtram accedere vide
SS. Euchariſtiæ Sacramento à veteri
prolata deſcribo. *Alius eſt cibus, qui ſalu*
& vitam: alius eſt cibus, qui languentes rele
revocat, lapſos erigit, qui morientibus ater
tatis largitur inſignia. Chriſti panem, Chriſti
ro, ut terrena fragilitate contempta ſubſtant
mortali pabulo ſaginetur &c. Ex hac enim,
riſque affectata a Firmico caligine, Ca
tas emicat, & omnibus oculos in capite
eluceſcit. Quis enim Calviniſtico pan
profano ritu porrecto, ac morientibus
nefas à miniſtris animorum necatoribus d
minem cenſeat immortali pabulo ſaginar
umbrarum duntaxat inaniſque ſoni lect
tè aptari poterit ab eodem ſcriptore
ctum ἐκ τυμπάνου βέβρωκατε, ἐκ κυμβάλο
De tympano manducaſtis, de cymbalo bibiſti
vivus hauſiſtis: cibum illum mors ſequitur
na æterna. Quam ſanè numquam effugi

manitas poſſit, æſtimare, &c.

Sulpitius libro 2. ſacræ hiſtoriæ, Cæterum, inquit, Lucifer tum Antiochiæ longè diverſa ſententia fuit: nam in tantum eos qui Arimini fuerant, condemnavit, ut ſe etiam ab eorum communione ſecreverit, qui eos ſub ſatisfactione, vel pœnitentia recepiſſent. C
Id rectè an perperam conſtituerit, dicere non auſim. Sanctus tamen Auguſtinus liberiius ſchiſma Luciferi condemnat, tum in libro de hæreſibus, tum in libro de agone Chriſti capit. 30.

Vide de Luciferi rebus geſtis hiſtoricos, Ruffinum lib. 1. cap. 30. Sulpitium lib. 2. ſacræ hiſt. Socratem lib. 3. cap. 7. Theodoretum lib. 3. Sozomenum lib. 3. cap. 14. Nicephorum lib. 10. cap. 17. Hiſtor. tripart. lib. 6. cap. 23. Libri Luciferi qui extant hi ſunt: *Ad Conſtantium Imperatorem lib. 2. De Regibus Apoſtaticis*, 1. *De non conveniendo cum hæreticis*, 1. *De non parcendo delinquentibus in Deum*, 1. *Quod moriendum ſit pro filio Dei*, 1. *Epiſtola ad Florentium*, 1. *His additæ ſunt Epiſtola Florentii ad Luciferum*. D
Item *epiſtolæ duæ ſancti Athanaſii ad eumdem Luciferum*. Item *epiſtola Liberii Papæ ad Conſtantium Imp.* Item *epiſtola Athanaſii ad ſervos Dei*.

De quibus libris, vel epiſtolis nulla dubitatio mihi eſſe videtur, quin ſint eorum auctorum quorum nomina præferunt.

Impreſſi ſunt hi libri Pariſiis anno 1568. opera Joan. Tilii Epiſcopi Meldenſis.

Dissertatio Historica.

Lucifer Calaritanæ Eccleſiæ in Sardinia Epiſcopus acerrimus Arianorum adverſarius, eorum factione anno 355. in exilium miſſus eſt. E
De Regibus Apoſtaticis ſcripſit paulò ante mortem Conſtantii Imp. quæ accidit anno Chriſti 361. ſub Juliano Apoſtata reverſus ex Paleſtina, in qua exulabat, in Italiam venit, atque inde in Sardiniam cæteris Catholicis paulò infenſior, qui damnata nimia ejus auſteritate pro bono pacis, atque unitatis Eccleſiaſticæ in lapſos redeunteſque ad bonam frugem hæreticos benigniores videbantur. Sunt qui anno 371. obiiſſe velint ſaltem Valentiniano ſeniore adhuc vivente defunctus eſt, & antequam S. Ambroſius in obitum Satyri fratris ſui orationem habuit. Lucifer ſe à noſtra, inquit, tunc temporis communione ſejunxerat, quamquam pro fide exulavit, & fidei ſuæ hæredes reliquit. Sardi, ac Vercellenſes eum publicè

num. In ſenectute converſus ad fidem eſt teſte ſancto Auguſtino libro 8. confeſſ. cap. 2. & poſt converſionem relictis libris gentilium, ſcripſit, teſte ſancto Hieronymo in libro de Scriptoribus Eccleſiaſt. *contra Arianos, & in epiſtolas beati Pauli*, de quo Commentario in epiſtolas idem Hieronymus ſcribit in prooemio epiſtolæ ad Galatas, non eſſe admodum probandum. Extant nunc in tomo quarto vel octavo Bibliothecæ Sanctorum Patrum lib. 4. *de Trinitate Hymni tres. & Carmen Heroicum de Machabæis*, quæ omnia cautè legenda ſunt, cùm auctor magis arti Rhetoricæ, quàm Theologiæ, & Sacris litteris operam dederit.

Dissertatio Historica.

Cajus, ſive, ut alii malunt (*a*) Fabius Marius Victorinus, natione Afer, qui Rhetoricam Romæ per multos annos profeſſus, tempore Conſtantii Imperatoris ſtatuam in foro Trajani meruerat, & acceperat, multoſque Platonis libros in Latinam linguam tranſtulerat, tandem in ſenectute ad fidem Chriſtianam converſus eſt, teſte S. Auguſtino libro 8. Confeſſionum capite 2. Quæ verò ſcripſit cautè legenda monent Critici ſacri, quia magis arti Rhetoricæ quàm ſacris litteris & Theologiæ operam dederat. De eo S. Hieronymus ejus, ut ferunt, auditor, cap. 101. de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, in Chronico ad annum 354. olymp. 283. 2. & alibi: Anonymus Auctor Appendicis ad Iſidorum, & Ildefonſum qui falsò eum Epiſcopum appellat cap. 7. Ado in Chronico, Honorius Auguſtodunenſis, Joannes Trithemius, Greg. Lilius Gyraldus, Voſſius, aliique. Quo anno obierit non conſtat, hoc certum obiiſſe ante annum 378. quo S. Auguſtinus repudiato Manichæorum dogmate ad partes Catholicorum tranſiit. Ejus opuſcula nemo in unum volumen collegit. Hactenus excuſa hæc memini.

I. Duos libellos: 1. *ad Juſtinum Manichæum contra duo Manichæorum principia, & de vera carne Chriſti*: Alterum *de principio diei* à R. P. Jacobo Sirmondo Soc. Jeſu anno 1630. cum dogmaticis quatuor aliorum Veterum ſcriptorum opuſculis publicatos.

II. *Libros quatuor adverſus Arianos de Sanctiſſima Trinitate*: quos ſanctus Hieronymus tradit Dialectico more ſcriptos valde eſſe obſcuros, & nonniſi ab eruditis intelligi, ac cum judicio legendos, cùm nonnulla contineant duriuſcula, & ab uſu loquendi Theologo-

Digitized by Google

IV. *Hymnos tres de Homouſio recipiendo*, quos Fabricius ametros notat, & anarythmos. Habes in Bibliothecis Veterum Patrum &c.

V. *Carmen de ſeptem fratribus Machabæis cum fortiſſima matre interfectis ab Antiocho Epiphane Syriæ Rege*, quod Hilario in quibuſdam Codicibus mſſ. adſcribitur. Extat tum in collectione Poetarum Eccleſiaſticorum Baſileæ anno 1562. impreſſa apud Opotinum, tum in Bibliothecis Veterum Patrum &c.

VI. *Commentarios in Ciceronis Rhetoricam veterem, ſive de inventione libros duos*, ſæpè editos Venetiis, Coloniæ, Pariſiis, Baſileæ &c. ac præſertim Pariſiis apud Hadrianum Perier an. 1599. in ſylloge Veterum Rhetorum. Eos Caſſiodorus è Bibliotheca ſua reliquit Vivarienſibus Mon. ut in lib. de Rhetorica teſtatur, ſibique ex Italia deſcribendos curavit Gilbertus ep. 130. ad Raynaudum.

VII. *Verſionem Iſagoges Porphyrianæ de Quinque Vocibus*, quæ extat cum Boethii commentariis. Videtur autem periiſſe liber de ſyllogiſmis hypotheticis, quem idem Victorinus ſcripſerat teſte Caſſiodoro in lib. de Dialectica.

IX. *De enunciatione litterarum, ortographia, & ratione carminum, ſive metris Comicis libros quatuor* excuſos Baſil. 1527. ſub 1537. & fortè alibi. In collectione Veterum Grammaticorum ſtudio Heliæ Putſchii anno 1605. Hanoviæ excuſa, habentur aliquot libri ad Grammaticam ſpectantes, ac primò quidem Maximo Victorino tribini libri de re *Grammatica*, *de Carmine Heroico*, *de ratione metrorum*, deinde Mario Victorino adſcripta *Ars Grammatica* in quatuor libros diviſa: I. de Ortographia, & ratione metrorum. II. de didaſcalicis metris. III. de conjunctis inter ſe & mixtis metris. IV. de connexis inter ſe atque inconnexis quæ Græci *ἀσυνάρτητα* vocant. Ab his fortè non differunt Commentarii in Poeticam exquiſitæ frugis, ſi integri & non mutili à ſtudioſis haberentur, inquit Simlerus.

Sunt & alia ſuo tempore, ſi Deus voluerit, publicanda. Certè meminit Sanctus Hieronymus Commentariorum ejus in Apoſtolum, ex quibus ſupereſſe arbitror in Epiſtolas ad Galatas, & ad Philippenſes.

(*a*) Cum Sirmondo noſtro in Notis ad Ennodium Ticinenſem Epiſc. Fabius Laurentius Marius Victorinus, quæ integra eſt nomenclatio clariſſimi Rhetoris qui in Ciceronis libros de Arte Rhetorica ſcripſit: proprium verò nomen quod poſtremum &c. Non fuiſſe S. Hieronymi præceptorem docet Marianus Victorius tum in ejus vita, tum in notis Indici operum inſertis maximè ex libro 1. adv. Ruffinum.

De Sancto Hilario. 355.

SANCTUS HILARIUS Pictavorum Epiſcopus ſancti Athanaſii æqualis fuit, & quamvis jam provectæ ætatis Chriſtianus factus, tamen brevi in Eccleſiaſtica doctrina ita profecit, ut Doctor maximus, & Eccleſiæ Catholicæ columna merito habitus ſit. Ejus opera hæc extant: *De Trinitate*, *libri* 12. *Adverſus Conſtantium Auguſtum*, 1. *Ad eumdem*, 1. *Ad eumdem alter*. *Adverſus Auxentium Arianum*, 1. *De Synodis adverſus Arianos*, 1. *Ad Apram*

tum enim & meminit ſanctus Hieronyn
de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & nemo
dixit unquam.

De epiſtola, & Hymno ad Apram fili
non ſolùm dubitavit, ſed etiam ſcripſit
Cæterùm Fortunatus ſancti Hilarii ſucc
B ipſius diſertis verbis ſcripſit, dediſſe ſar
rium epiſtolam ad Apram filiam, & t
mentum epiſtolæ deſcripſit, ut non ſit d
ipſam, quæ extat epiſtola, verè S. Hila
etiam hymnum adjunctum.

De epiſtol. ad Auguſtinum extra co
eſt, eas non eſſe Hilarii Pictavienſis,
alterius multo recentioris: nam & Pelagi
bus in illis epiſtolis agitur, poſt Hilarii o
ti ſunt, & ipſe Auguſtinus, ad quem ſcril
Hilarii exceſſum Chriſtianus factus eſt.

Pari ratione carmen in Geneſim Hila
poteſt, cùm ad Leonem Papam ſcriptum
hoc carmen non ſit Hilarii: tamen conſt
C cilio Toletano 4. can. 12. hymnos aliqu
cani in officio Eccleſiaſtico.

De libris duobus de Patris, & Filii u
eſſentia Patris, & Filii, non omnino
Hilarii ne, an alicujus alterius ſint: na
nymus horum librorum non meminit,
tiore invenitur fragmentum valde magn
de Trinitate: quæ ſunt argumenta, qu
non ſint Hilarii, ſed alterius, qui Hilar
voluerit. Libri certè graves ſunt, & doct
ſpiritu, & eloquentia non indigni.

Una ſupereſt quæſtio: An liber prin
Conſtantium Imperat. ſit ſcriptus ipſo
vivente, an poſt ejus mortem. Sanctus
D in lib. de Script. Eccleſ. dicit unum libr
eſſe Conſtantio vivente, alterum poſt
& niſi is qui primus nunc extat, ſit ſcripr
tio mortuo, nullus erit illo mortuo ſc
alii duo citra controverſiam ſcripti ſunt v
ſtantio. Eraſmus hoc argumento duct
librum exiſtimat ſcriptum eſſe poſt obitu
tii. Cardinalis Baronius tomo tertio A
gina 714. & 715. contendit omnes tres li
eſſe vivo adhuc Imperatore Conſtantio,
quem ſanctus Hieronymus teſtatur poſt
ſtantii ſcriptum, non extare, & ration
quia ſanctus Hilarius in hoc libro ſcribit,
liberrimam confeſſionem tendere ad m
E animat alios ad martyrium per eamden
loquendi. Ponamus, inquit, animas pro
fures introierunt, & Leo ſæviens circum
tyrium per has voces exeamus, quia An
transfiguravit ſe in Angelum lucis, clame
quia mercenarii fugerunt. At ſi jam pe
mortuus, ridicula videtur Hilarii jactan
ſcribit, ſe ita loqui cum Conſtantio ut Jo
ſta loquebatur cum Herode: at Joan
Herodi viventi non mortuo dicebat, N
habere uxorem fratris tui. Præterea i
deſcribit tempus, quo hunc librum ſcrip
ante annos quinque miſſos fuiſſe in ex
num, Euſebium, Luciferum, Dionyſiu
exilium pulſi ſunt anno 9. Conſtantii, tc
cilii Mediolanenſis: ergo ſcripſit Hilarius

Digitized by Google

Phrygiam anno 356. relegatus, Olymp. 283. quarto, multa in exilio adverſus eoſdem ſcripſit, ac nominatim anno 358. librum de Synodis, tum anno 360. Invectivas adverſus Conſtantium Imp. cujus juſſu poſt quadriennium tandem ſuis redditus Galliis, Ariminenſis perfidiæ dolis damnatis, fidem Catholicam in ſingulis urbibus reſtituit, multiſque perfunctus pro Chriſto laboribus, è vita migravit die 13. Januarii anno, ut plerique cenſent, Chriſti 367. aut ſequenti Valentiniani & Valentis Impp. 4. labente. Sunt quoque, qui in 369. differant: imò & Joannes Trithemius in annum 371. Severus Sulpitius libri 2. Hiſtoriæ annum tantùm numerat à reditu in Gallia ſextum, cùm 8. aut 9. numerare debuiſſet. Ejus laudes celebrant uno ore Sancti Patres, quorum ſententias non licet deſcribere. Athanaſius in epiſt. ad Epictetum Corinthi Epiſcopum, ſanctus Ambroſius Mediolani Epiſcopus, S. Hieronymus in Chronico, Catalogo, Epiſtolis, Apologiis, & Commentariis, S. Auguſtinus in libris adverſus Pelagianos, Ruffinus lib. 2. cap. 30. & ſeqq. Caſſiodorus cap. 18. libri primi Divinarum lectionum, & alibi ſæpius, Gregorius Turonenſis lib. 1. Hiſt. cap. 35. & 38. & lib. 3. cap. 36. Honorius Auguſtod. cap. 101. libelli 1. de Luminaribus Eccleſiæ, & alii plures cùm antiqui, tum nuperi ſcriptores (*a*).

Bellarminus uſus videtur editione aliqua Baſileenſi operum Sancti Hilarii, quæ quòd minus perfectæ ſint, & à peſtilentibus hæreticis fœdatæ, atque corruptæ, nos Pariſienſem anni 1605. & auctiorem, & accuratiorem exhibebimus.

Poſt doctiſſimi viri Joannis Gillotii Campani commentationem, Vitæ ſancti Hilarii libros duos auctore Venantio Fortunato, quibus Epiſtola, & Hymnus ad Afram filiam ſubjiciuntur (ab Eraſmo quidem, Georgio Fabricio, & ſimilibus Ariſtarchis inter nothos prius rejecta, ſed à Bellarmino, Theophilo Raynaudo, aliiſque Catholicis eruditè vindicata) teſtimonia SS. Hieronymi Catalogi cap. 100. & Greg. Tur. cap. 2. libri de Gloria Confeſſorum, nec non ſermonem Petri Damiani in Translatione S. Hilarii habentur.

De Trinitate libri XII. (*b*).

Adverſus Conſtantium Imp. lib. 1. quem etiam ſcriptum fuiſſe ipſo vivente Conſtantio Imp. cum duobus ſequentibus contendit Cardinalis Baronius, cumque librum non extare, quem S. Hieronymus in Catalogo aſſerit poſt obitum Conſtantii ſcriptum. Bellarm. alia ratione rem componit, & meritò caſtigat

Addita ſunt, & ſuis locis inſerta *Fragmenta operis Hiſtoriæ ejuſdem Hilarii*, primùm vulgata anno 1598. ex Bibliotheca Petri Pithæi, cura & ſtudio V. C. Nicolai Fabri, qui longam præfationem præmiſit cum *Catholicæ Fidei profeſſione apud Pariſiam civitatem ab Epiſcopis Gallicanis ad Orientales Epiſcopos miſſa*, & multis aliis ad Concilium Ariminenſe & Arianos ſpectantibus, de quibus conſule Baronii Annales Eccleſ. ad an. 352. & 357.

Enarrationes in Pſalmos XIII. XIV. CXLIX. & CL. Variæ denique lectiones ex mſſ. codicibus.

(*a*) Iis poſſunt addi Caſſianus, Lanfrancus, Philippus Abbas Bonæſpei, S. Bonaventura, Guillelmus Pariſienſis, Sixtus Senenſis, Theophilus Raynaudus, cùm alibi, tum pag. 81. de Calumnia, ubi eum purgat ab accuſationibus Claudiani Mamerti Viennenſis libri 3. de ſtatu animæ cap. 9.

(*b*) De quibus S. Hieronymus in epiſtola ad Magnum Oratorem ait imitatum fuiſſe Quintiliani libros & ſtylo & numero. Perierunt magno Eccleſiæ damno Homiliæ in Jobum ex Origene collectæ, de quibus idem Hieronymus epiſtola ad Vigilantium hæreticum, & S. Auguſtinus lib. 2. adverſus Julianum Pelagianum.

(*c*) Quod diſtinxit, ut benè monuit Sixtus Senenſis in 33. Canones ſecutuſque hujus partitionis ordinem ſuccincta, ſed erudita ac ſolida explanatione totum ferè Evangeliſtam diſſeruit, allegorico magis quàm litterali ſenſu delectatus.

(*d*) Plura de iiſdem ex Sancto Hieronymo obſervat idem Sixtus, quos conſule.

De Gregorio Betico, & Sebadio Agennenſi.

GREGORIUS BOETICUS in Hiſpania, & Sebadius, ſive Phegadius ſive Phœbadius Agennenſis in Gallia, eodem tempore, quo ſanctus Athanaſius, & ſanctus Hilarius, adverſus Arianos librum quiſque ſuum edidit. Meminit horum auctorum & librorum ſanctus Hieronymus in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & libri ipſi nunc extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 4. Phegadii verò miræ laudes extant apud Sulpitium lib. 2. hiſtor.

DISSER-

ronymi cap. 105. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & ex Honorii Auguſtod. cap. 106. libelli primi de Luminaribus Eccleſiæ colligi poteſt. Ad hunc extat ſcripta ab Euſebio Epiſcopo Vercellenſi epiſtola poſt Concilium Ariminenſe, ex qua conſtat eum Oſio in Hiſpaniam revertenti reſtitiſſe. Plura in eam rem Iſidorus cap. 1. libelli de Viris Illuſtribus à Marcellino Presbytero ſchiſmatis Luciferiani ſectatore, ut B creditur confiſta. (a)

Elegans de fide adverſus Arianos libellus qui ex editione Romana in quarto anno 1575. in ædibus populi Romani ſtudio Achillis ſtatii procurata, & Mariæ Auguſtæ Regis Emanuelis filiæ Infanti Portugaliæ dicata, in Bibliothecis Patrum nomen ejus præfert, ad Fauſtinum pertinet, Presbyterum Luciferianum, de quo ſuperius diximus ſuo loco. Expungenda ergo Miræi in Hieronymianum Catalogum ſcholiis hæc verba: Gregorii Bœtici liber contra Arianos extat in Bibliotheca Veterum Patrum; vel addendum Pſeudepigraphum ab eruditis judicari.

(a) Potior enim ac ſimilior veri eſt S. Athanaſii C in epiſtola ad Solitarios & aliorum ſententia, qui docent Oſium facti pœnitentem orthodoxum obiiſſe. Vide Baronium, Poſſevinum, & Gloriæ Ibericæ Vindices modernos.

PHOEBADIUS, ſive Sebadius, aut Fegadius Agenni Nitiobrigum ad Garumnam in Aquitania II. ſive Epiſcopus, ſive ut quidam minus rectè ſcripſerunt Diaconus, Vernacula dialecto *Sancti Fiari* apud Agennenſes, vicinoſque eis populos dictus, floruit anno Chriſti circiter 360. vivebatque adhuc anno 392. Theodoſii Senioris Imp. 13. quo Sanctus Hieronymus Catalogum texebat ſcriptorum Eccleſiaſticorum, cujus cap. 108. hæc leguntur: Phœbadius Aginni Galliarum Epiſcopus edidit contra Arianos librum, D vivit uſque hodie decrepita ſenectute, Sophronius in metaphraſi Græca Catalogi ejuſdem inſinuat ſe vidiſſe opuſcula illa, quæ ſe necdum legiſſe profeſſus eſt Hieronymus. De eo vide Severum Sulpitium lib. 2. Hiſtoriæ ſacræ, quo loco vocat Epiſcopum ſuum, S. Ambroſii Mediolanenſis Epiſcopi epiſtolam 55. quæ eſt ad Phœbadium, & Delphinium Burdegalenſem, Honorium Auguſtodunenſem libelli primi cap. 109. Sirmondum Tomo I. Conciliorum Galliæ, &c.

Liber ille contra Arianos in quo Sirmienſem Fidei formulam ad Gallos anno 358. miſſa per ſingula capita diſcutit, primum prodiit ſtudio Petri Pithæi cum aliquot aliorum Veterum Galliæ Theologorum ſcriptis, Pariſiis apud Nivelium 1586. in 4. hoc titulo: E liber contra Epiſtolam, ſive edictum ſub nomine Conſtantii Imp. emiſſum in Synodo Mediolanenſi. Nec deinde omiſſus fuit in Bibliothecis Veterum Patrum. Notas quoque in eum ſcripſit Gaſpar Barthius.

De Paciano Epiſcopo Barcinonenſi. 360.

PACIANUS EPISCOPUS Barcinonenſis obiit Theodoſio imperante: & ſcripſit *epiſtolas tres contra Novatianos*, quarum meminit ſanctus Hieronymus in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Nunc verò in Bibliotheca ſanctorum Patrum, & ſeorſim in editione Romana anni Domini 1564. non ſolùm

SANCTUS PACIANUS, Barcinonen næi jugis Epiſcopus, vixit ſæculo Chri obiitque jam ultima ſenectute die 9. Ma rante Theodoſio Seniore circa annum 380 106. Catalogi de Scriptoribus Eccleſiaſti S. Hieronymus dicavit ejuſdem Paciani F Lucio Dextro, Præfecto Prætorio; & Soph cti Hieronymi æqualis in Græcum ſermo ſtulit. Extant cùm ſeorſim, tum in Biblio terum Patrum,

Tres epiſtolæ contra Novatianos ad Sympr vatiana hæreſi labe infectum. Parænesis, tatio ad pœnitentiam. Libellus, ſermonem a *de Baptiſmo ad fideles Catechumenos*.

De Euſebio Vercellenſi. 3

SUPPLEMENTUM.

EUSEBIUS natione Sardus, & ex l bis Romanæ Vercellenſis Epiſcopus ſeſſionem fidei à Conſtantio Principe anno thopolim, & inde in Cappadociam rele Juliano principe ad Eccleſiam ſuam anno ſus, poſt multos pro Chriſto labores paſſ eſt anno 369. Kalendis Auguſti, Valentin re, & Valente regnantibus. De eo Hiei Chronico ad annum 360. & in Catalog Epiphanius in Panario Hæreſi 30. Honoriu dunenſis lib. 1. *de Scriptoribus* cap. 97. *Martyrologio Romano* ad diem 1. Auguſti *natalibus ſuis* anno 311. num. 42. & anno Onuphrius anno 352. Aubertus Miræus *Scriptorum Eccleſiaſticorum* cap. 40. Scripſ *Epiſtolam De ſtatu ſuo, & vita ad Pres quaſdam Italiæ plebes*, item *libellum quem trophilum*, quæ extant in Bibliotheca San trum editionis Pariſienſis annorum 1575. itemque in aliis.

De Dydimo Alexandrino.

DYDIMUS ALEXANDRINI à prima ætate dictavit opera prim ſima, teſte ſancto Hieronymo in libro d Eccleſiaſt. Nunc ſolùm extat *liber de S* inter opera ſancti Hieronymi, quoniam idem ſanctus Hieronymus latinitate don *poſitio in epiſtolas canonicas* in Bibliotheca Patrum tomo 9. Extat etiam *liber contr* apud Henricum Caniſium tomo quinto ctionis. Claruit ſub Valentiniano & Va cipibus. In eo reprehenditur ab ipſo et Hieronymo, ejus alioqui admiratore, genis errores ſecutus eſt. Vide Apologia Ruffinum.

DISSERTATIO HISTORICA

IS, licèt oculis captus à prima ætate elementorum quoque ignarus, plurim biliaque opera conſcripſit, vivebatque Chriſti 392. Theodoſii Imp. 14. (quo mus ejus quondam in Ægypto diſcipult tor, Catalogum Scriptorum Eccleſiaſtic

Digitized by Google

Generali, ut auctores ſunt S. Tharaſius Epiſcopus C. P. in Confeſſione Fidei quæ habetur in VII. Synodo Actione Tertia, Nicephorus lib. 17. Hiſtoriæ cap. 27. Cedrenus in Annalibus. Eumdem cum eiſdem damnavit quoque S. Martinus Papa, & Martyr in Concilio Lateranenſi ſectione V. canone 18.

Ejuſdem verò Didymi, ne hoc te fugiat Lector, fragmentum libri adverſus Manichæos ex veteri libro deſcriptum exhibet Poſſinus noſter in eruditiſſimis notis ad S. Nili Abbatis 355. Epiſtolas.

De S. Optato Milevitano. 365.

SANCTUS OPTATUS Milevitanus Epiſcopus eodem tempore floruit: & egregios *ſeptem libros adverſus Donatiſtas* edidit. Sanctus Hieronymus in lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, ſex libros ab Optato ſcriptos fuiſſe dicit: ſed nunc ſeptem numerantur, neque ſeptimus diſſentit à cæteris. Facile fuit in librum ſancti Hieronymi irrepſiſſe errorem in numeris.

Dissertatio Historica.

OPTATUS Milevi in Numidia Epiſcopus, floruit ſub Valentiniano, & Valente Imperatoribus circa annum 370. De eo Martyrologium Romanum ad diem Junii 4. S. Hieronymus cap. 110. Honorius Auguſtod. Trithemius, Balduinus, Pithæus, Baronius, Poſſevinus Barchius, &c. Extant cum ſeorſim variis in locis, tum in Bibliothecis Veterum Patrum excuſi.

Septem libri de Schiſmate Donatiſtarum adverſus Parmenianum Epiſcopum Donati ſucceſſorem, in quos Franciſcus Balduinus J. C. celeberrimus Prolegomena, commentarios, & Recognitiones edidit, & alii poſt eum S. Hieronymus ſive lapſu memoriæ, ut quidam cenſent, ſive librarii vitio ſex dumtaxat enumerat libros adverſus Donatianæ partis calumniam conſcriptos, in quibus aſſerit crimen Donatianorum falsò in Catholicos retorqueri: ſunt tamen, qui cum Balduino conjiciant ſex tantum initio ſcriptos fuiſſe, cùm auctor ipſe libro primo nonniſi ſex librorum argumenta proponat, ſeptimum verò poſtea ab eodem additum, quem Rivetus ſuppoſititium agnoſcit.

Eoſdem libros cum obſervationibus & notis Reverendiſſimi D. Gabrielis Albaſpinæi Aurelianenſium Epiſcopi. R. P. Carolus Paulinus Aurelianenſis Soc. Jeſu Theologus, ac poſtea Chriſtianiſſimi Francorum, ac Navarræorum Regis Ludovici XIV. à ſacris Confeſſionibus, Pariſiis anno 1631. in fol. apud

mi. collata & emendata, pag. 303. *Geſta primæ cognitionis*, pag. 440. *Geſta ſecundæ cognitionis*, pag. 524. *Geſta tertiæ cognitionis*, pag. 536.

Hiſtoria Carthaginenſis Collationis, ſive diſputationis de Eccleſia olim habitæ inter Catholicos, & Donatiſtas ex rerum Eccleſiaſticarum Commentariis Franciſci Balduini J. C. pag. 599.

C Obſervationum ejuſdem Gabrielis Albaſpinæi libri duo, tum Commentaria, & Notæ in aliquot Concilia & Tertulliani locos ſequuntur huic quoque editioni ſuperadjecta. Prodiit quoque eodem anno 1631. & alia Optati editio Londini in Anglia, cui Emericus Caſaubonus Iſaaci filius annotationes adſcripſit.

Optatus, inquit Albertinus pag. 516. libro 2. teſtatur ſe ſcripſiſſe tempore Syricii Epiſcopi Romani. Syricius autem factus eſt Epiſcopus Romanus ad initium anni 385. Quamquam neſcio quomodo id congruat cum altera Epocha, quam idem Optatus habet libris primo, & tertio. Baronius verò (*a*) ad ann. 386. contendit pluribus conjecturis ex
D ipſo opere depromptis Commentarios illos circa initia Pontificatus ſancti Damaſi fuiſſe conſcriptos. Tu Lector arbiter, ac judex eſto. Balduinus enim, & alii viri perquam eruditi cenſent verba illa, *Damaſo Syricius* à librario qui Syricii tempore librum illum exſcripſit, fuiſſe addita: quod admodum probabile mihi ſemper viſum eſt.

(*a*) Scribe ad annum 368. contendit pluribus conjecturis, tum ex SS. Hieronymo in Catalogo, & Auguſtino adverſus Parmenianum & lib. 2. de Doct. Chriſt. cap. 40. tum ex ipſo opere &c.

Sic itaque legi debet eximius ille Optati locus ex libro ſecundo, quo vel ſolo convicti Novatores omnes ad Catholicam redirent Eccleſiam, ſi vel
E exigua in eis pietatis ac veræ, non dicam fidei, ſed etiam rationis ſcintilla remanſiſſet: *Sedet Petrus prior; Cui ſucceſſit Linus &c. Julio Liberius, Liberio Damaſus* (Damaſo Syricius) *hodie, qui noſter eſt ſocius: cum quo nobis totus orbis commercio formatarum in una communionis ſocietate concordat. Veſtræ cathedræ vos* (Lutherani, Calviniani, Sociniani, Anabaptiſtæ &c.) *originem reddite, qui vobis vultis Sanctam Eccleſiam vindicare. Unde eſt ergo quòd claves regni vobis uſurpare contenditis, qui contra Cathedram Petri veſtris præſumptionibus, & audaciis ſacrilegio militatis? In conſilio impietatis itum eſt à majoribus veſtris, ut dividerent Eccleſiam. Iverunt etiam peccatorum viam, dum Chriſtum partiri conati ſunt &c.* ad quæ ſchiſmatis hæreſeonque fautores provoco, ut reſipiſcant. *Intelligite ſerò vos eſſe filios impios, vos eſſe ramos fractos ab arbore,*

vos

Digitized by Google

I peratore Juliano, ſed obiit ſub Valente, ut ſanctus Hieronymus teſtatur in lib. de Script. Eccleſ. Scripſit egregios *libros contra Manichæos* è quibus tres cum argumento quarti, editi ſunt Ingolſtadii anno 1604. ab Henrico Caniſio tomo quinto antiquæ lectionis: Extant etiam ejuſdem Titi *commentaria in Matthæum, & Lucam* impreſſa cum aliis quibuſdam Ingolſtadii apud Sartorium. Obſervandum eſt autem Commentaria in Matthæum, & Lucam non poſſe B eſſe hujus Titi, quoniam auctor horum commentariorum paſſim citat Chryſoſtomum, Cyrillum Alexandrinum, & Peluſiotam, qui pueri erant cum Titus moreretur.

Dissertatio Historica.

Titus Bostrorum in Arabia Petræa Epiſcopus, floruit ſæculo Chriſti quarto ſub Juliano & Joviano Principibus, fortes adverſus Manichæos ſcripſit libros, & interfuit Concilio Antiocheno anno 364. Sozomenus refert lib. 5. Hiſt. cap. 14. Julianum Imp. conatum fuiſſe exturbare Titum Epiſcopum illius urbis, & ad noſtram uſque ætatem ſervata eſt ejuſdem C Apoſtatæ epiſtola ad Boſtrenos de hoc argumento. Obiit ſub Valente ſaltem ante annum 378. ex Hieronymi Catalogo cap. 102. & Honorio libelli 1. cap. 103. ideoque nequit eſſe legitimus parens Commentariorum in Evangelium Sancti Lucæ quæ ipſi tribuuntur, & ex quibus multa citantur in Catena LX. Patrum Græcorum in eumdem Lucam cum in iis nominentur Chryſoſtomus, Cyrillus Alexandrinus, Iſidorus Peluſiota &c.

I. *Libri tres adverſus Manichæos cum argumento libri quarti qui deſideratur.* Latinè extant interprete Franciſco Turriano Soc. Jeſu Tomo V. Antiquæ Lectionis Henrici Caniſii, ad quem eos cum pluribus aliis opuſculis miſit Poſſevinus noſter, & in Bibliothecis D Veterum Patrum Colonienſi, & Pariſienſibus reperiuntur.

II. Ejuſdem, alteriuſque junioris Titi, qui quo tempore vixerit, ignoratur, nomine edita eſt in Auctario G. L. F. Franciſci Combefis Dominicani à columna 635. ad 652. *Oratio in Ramos Palmarum* εἰς τὰ βάϊα.

III. *Commentaria in Lucam*, Græcè & Latinè edita ſunt in Auctario C. L. Bibliothecæ Veterum Patrum anni 1624. & Tomo XIII. Morellianæ pag. 761. R. P. Thodorus Peltanus Soc. Jeſu Theolog. è Græco vertit in Latinum ſermonem, ſententias melius ordinavit, rectiuſque ad Evangelii contextum ordinavit, ac locos non paucos interpretatus eſt. Prodiit E primùm Ingolſtadii apud Davidem Sartorium anno 1579. & ſequenti cum Victore Antiocheno in Lucam, ac cum Dionyſii Alexandrini Epiſtola de Dominicæ Reſurrectionis tempore, atque Paſchalis jejunii termino. R. P. Fronto Ducæus è Codice mſ. Bibliothecæ Regiæ Græcum textum primus publicavit. Hic autem monendus eſt Lector Heterodoxum Criticum Andream Rivetum, qui aliena nullo judicio ſolitus eſt corradere, duo hic peccaſſe: Primum quòd Commentaria in Matthæum, & Lucam aſſerat impreſſa fuiſſe Ingolſtadii & in Bibliotheca Patrum Pariſiis edita, quod falſum eſt: licèt enim ſcripſiſſe dicatur Titus etiam in Matthæum, deſidetantur tamen illa, nec hactenus prodierunt: quin imò obſervatum eſt jam à viris eruditis, quæ Lucæ cum

que ſolet mutuari. Apud Trithemium,
dus Petrus in Annotatione ad caput 1c
mi, Hic Titus ponitur ad annum ;
planè depravatis, cum Valens Imperai
mortuus aſſeritur, imperare demum cœp
Verùm nihil obſtat quin Titus ille per 3
no floruerit ab an. 340. ad 370. & aliun
Valentem ab anno 364. imperare cœpil
annum 379. in caſa à Gothis combuſtum
fridi verba exſcripſit, nec emendavit Poſ

De S. Cyrillo Hieroſolymitan

Sanctus Cyrillus Hieroſ
copus ſub Conſtantio Epiſcopus fac
de ſede ejectus, & ſedi reſtitutus, tanc
ſio imperante obiit. Scripſit in adoleſce
ſes, quæ nunc Latinè, & Græcè ext
etiam ejus *epiſtola ad Conſtantium de appa*
cujus epiſtolæ ſanctus Hieronymus in
ptoribus Eccleſiaſticis non meminit,
cur improbetur.

Dissertatio Historic

Sanctus Cyrillus, ex Catech
ſtro factus ann. 350. Epiſcopus Hiero
de ſua ſede ſæpè dejectus, ſæpè in eam 1
uſque ad diem 18. Martii anni 386. quo d
que annis poſt Concilium Generale II.
ipſe cum aliis pluribus Conſt. interfuera
niumque damnaverat. De eo S. Epipha
Ruffinus lib. 1. cap. 23. aliique. (*a*) S.
in Chronico, & Epiſtola 348. parum
ſtatur cap. 112. libri de Scriptoribus Ecc
Theodoſio ſeniore Principe octo annis
Epiſcopatum tenuiſſe, & in adoleſcen
ſuas compoſuiſſe: quæ citantur à The
logo 2. qui ἀσύγχυτος inſcribitur, S. Jo
ſceno Oratione 3. de Imaginibus, Joanne
Decadis 6. cap. 4. & aliis Doctoribus C
Scio hujus ætatis Heterodoxos egregi
dente Theonino arrodere, quod in iis 1
quæ Extemporaneæ dicuntur ad Illuminatos,
Myſtagogicis, quæ ſequuntur, ad eos, qu
baptizati Græcè & Latinè jam ſæpius edi
te Joanne Grodecio Canonico Varmiei
diligenti notiſque Joannis Prevotii B
vanitas Calviniſticæ novitatis, & certi
licæ doctrinæ, præſertim de Sanctiſſimo
mini Corpore & Sanguine veritas luce n
dentius declaratur. Robertus Cocus ad
que Myſtagogicas Catecheſes utitur ar
planè ficulneo: In Indice librorum Gr
Reſpublica Auguſtana emit ab Antonio I
cyteo, quinque Catecheſes Myſtagog
tome Bibliothecæ Geſnerianæ idem c
Catecheſibus τῶν φωτιζομένων) attribut
Epiſcopo Hieroſolymitano (incuria ha
imperitia librarii properantis aut cæcu
non ſunt Cyrilli ejuſdem urbis Antiſtitis
deceſſoris. Sanè qui ſimili argumenta
non aliquis mihi ex eruditis illis Britann
videtur indutus pelle Leonis, & perditiſſ
ut eadem ipſius verba melius profectò
eum regeram. Nec verò validiora ſun

menſis Februarii. Sed de his jam ſatis.

(*a*) Præſertim Socrates, Sozomenus, Theodoretus, Nicephorus, qui de eo multa, & ex Recentioribus Eminentiſſimus Cardinalis Jacobus Pertonius ἀσεβείας Calvinianæ debellator fortiſſimus.

(*b*) Aubertinus quoque ex eadem gente pag. 422. editionis Latinæ, ut fidem Catecheſeon illarum, quas reluctante conſcientia mentitur Catholicorum cauſæ in re Euchariſtica nihil prorſus favere apud imperitam puſilli gregis plebeculam elevare videatur, ſibi, ſuiſque meritò ſuſpectas contendit. Fatetur, inquit Prevotius ſe Græcorum aliquot Catecheſeon excuſarum infinitas propè lacunas ſuppleviſſe (ex mſſ. ſcilicet Bibliothecæ Vaticanæ Codicibus) mendas correxiſſe, reliquas verò nec paucas; nec editas deſcripſiſſe. Neſcimus autem quiſnam (lege quænam) fides ſit codicum illorum Romanorum, quos non licet inſpicere, ne dicam etiam ipſius Prevotii ſupplentis, & corrigentis. Metuimus enim fraudes Danaum, & inimicorum dona (quod equidem credideris velim mendaci ſanctè dejeranti.) Corruptas eas eſſe variis locis pridem demonſtrarunt è noſtris (Acatholicis) & nos quoque in Bibliotheca Regia vidimus tractatum exiguum mſ. incerti Auctoris περὶ θείων μυστηρίων, in quo nonnulla loca quæ ſunt in Myſtagogicis ſub nomine Cyrilli proferuntur: verùm cum ſat magna diſſimilitudine, ut taceam neſciri, ſitne ille vetus auctor, an Græculus quidam recentior. In Catecheſibus Illuminatorum aliquot reperiuntur loca à Theodoreto Damaſceno, & Cypariſſiora citata, ut veriſimile ſit vel omnes, ſaltem aliquas, licèt non omninò puras, illius eſſe. Myſtagogicarum verò nec idem ſtylus, nec veterum quiſquam notus meminit. Simlerus ante multos annos monuit in mſ. Auguſtano eas tribui Joanni cuidam Hieroſolymitano, quod æquè incertum. Verùm caſtigandus cùm in pleriſque aliis vitiligator ille retorridus, tum quòd alienis oculis Bibliothecam Simlerianam luſtraverit, & aliena araverit vitula, quod aridam è Catholicis alicubi objicit. Nec enim Simlerus de ſolis Myſtagogicis loquutus, ſed etiam de Catecheſibus 18. Illuminatorum τῶν φωτιζομένων; nec Joanni cuidam, ſed Epiſcopo Hieroſolymitano ſatis eruditis viris cognito attribuerit. Certè quod ignoravit Simleratus, non longè poſterior fuit Cyrillo, ſed ejus proximus ſucceſſor, atque ut voluit etiam è ſorore nepos Jo: cujus ſi ætatem ſpectes par propemodum apud æquos rerum æſtimatores debet eſſe auctoritas. Vixit enim eodem tempore cum Chryſoſtomo, Epiphanio, Hieronymo, Auguſtino, aliiſque magnis Eccleſiæ Doctoribus.

piſcopus (*a*) Sanctorum Baſilii Magni, ac Gregorii Theologi æqualis, ſub Juliano Apoſtata Imperatore multa in gratiam Chriſtianæ Fidei, tum proſa, tum ſtricta oratione edidit, ac præſertim celebrata adverſus Porphirium 30. volumina. Is in hæreſim deinde lapſus, quæ ab eo Apollinariſtarum dicta eſt, damnatus fuit cum Vitale diſcipulo in Synodo Romana
C anno 375. Præſide S. Damaſo Papa, vixitque uſque ad tempora Theodoſii Imperatoris. Quo verò anno obierit non conſtat. In eo videndi S. Athanaſius epiſt. ad Antiochenos, S. Baſilius epiſt. 72. S. Hieronymus in Chronico ad annos 366. & 373. in Catalogo, in Apologia ad Pammachium, in Præfatione, & cap. 12. Comment. in Danielem, epiſt. 84. ad Magnum Oratorem, & alibi. Ruffinus libr. 11. cap. 20. Philoſtorgius lib. 8. cap. 15. Vincentius Lirinenſis in Commonitorio. Liberatus cap. 3. Suidas, Trithemius aliique paſſim. Extat ex tot tantiſque ejus operibus una dumtaxat.

Metaphraſis, ſeu interpretatio Pſalmorum Davidis verſibus Heroicis ſcripta quæ ſæpius typis commiſ-
D ſa eſt. Præcipuæ tamen editiones Græco-Latinæ ſunt. Pariſienſis anno 1580. apud Joannem Benenatum, cum luculento Indice Græcarum vocum, quæ in eadem Metaphraſi reperiuntur, Commeliniana anni 1569. cum verſione Friderici Sylburgii & quæ habetur Tomo VIII. Bibliothecæ Veterum Patrum Pariſienſis anni 1624.

Sunt quoque qui eidem tribuant Tragœdiam quæ inſcribitur *Chriſtus patiens*, & reperitur inter opera Poetica S. Gregorii Nazianzeni.

Ejuſdem quoque libellus, *de Hominum ætatibus*, dicitur prodiiſſe Leodii anno 1575. ſed cùm illum non viderim, nihil certi de eo affirmare poſſum.

(*a*) Apollinaris ſenioris, & in eadem Eccleſia
E Presbyteri Filius, Epiphanii celeberrimus per ea tempora Sophiſtæ diſcipulus. De quibus præter citatos Baſilius quoque in aliis epiſtolis, Theophilus Alexandrinus Antiſtes in epiſtola 1. Paſchali, Epiphanius libro 3. Panarii, Sozomenus libro 5. Juſtinianus Imp. in Decreto de Fide, Facundus Hermianenſis, & ad eum Sirmodi notæ conſulendæ, ubi docet Græcè dici Ἀπολινάριος, Latinè verò tamquam ab Apolline geminata litera Apollinares, Joannes Sariſberienſis lib. 8. de nugis Curialium, Sixtus Senenſis qui ſeniori omnia tribuit poemata, Baronius, aliique.

De ſan-

Digitized by Google

ptoribus Eccleſiaſticis, in Eccleſiis poſt lectionem ſcripturarum publicè legi ſolebant. Edita ſunt Coloniæ anno 1547. multa opera S. Ephrem, magis pia, quàm docta, ſed multo plura Romæ à Gerardo Voſſio partim anno 1589. partim anno 1593. Sed non vacavit mihi legere, niſi ſermones aliquos de compunctione, & pœnitentia, & de S. Cruce & paſſione Domini & de S. Deipara, & alia quædam: ideò judicare nequeo an ſint omnia verè S. Ephrem opera, an ſuppoſititia aliqua ſint admixta.

Dissertatio Historica.

Sanctus Ephrem, ſive Ephraim, Niſibi in Meſopotamia natus, Edeſſenæ verò in Syria Eccleſiæ Diaconus, Orbis magiſter dictus, ad tantam venit claritudinem, ut poſt lectionem ſcripturarum publicè in quibuſdam Eccleſiis ejus ſcripta recitarentur: obiit die prima Februarii anni 378. ſub Valente Principe. De eo S. Hieronymus cap. 115. Catalogi Amphilochius in comparatione SS. Baſilii & Ephremi ſanctus Baſilius homilia 2. in Hexaemeron, S. Gregorius Nyſſenus in oratione de ejus vita, S. Chryſoſtomus in ſermone de falſis Prophetis & Doctoribus, Sozomenus, Theodoretus, Nicephorus, Photius themate 196. ubi 149. ejus Homilias recenſet, Gennadius cap. 3. ubi de diſcipulo ejus Paulino, ſive Paulona, Honorius Aug. libelli 1. cap. 116. Moſes Barcepha libro de Paradiſo, & alii. Omnia ejus opera ſtudio Gerardi Voſſii ſeu Voskens, Borchiovii Præpoſiti Tungrenſis è Græco ſermone in Latinum converſa, Romæ primùm fuere edita anno 1593. tum Coloniæ anno 1603. Antuerpiæ 1619. hoc ferè ordine, quem omiſſum à Bellarmino hìc exhibebo.

Tomo I. Continentur.

Vita, & encomium S. Patris Ephrem Syri per S. Gregorium Nyſſenum Epiſcopum cum Scholiis. Alia quoque Vita ab Anonymo ſcripta, & comparatio inter Sanctum Baſilium & S. Ephrem, quam Amphilochio Iconienſi quidam tribuunt. 1. *De Sacerdotio.* 2. *Ad quem hoc pertineat Apoſtoli dictum*: Melius eſt nubere, quàm uri. 3. *Apologia ad fratrem quemdam*, de Heli ſacerdotio. 4. *De feſtis diebus, & de dignitate Divinorum myſteriorum.* 5. *De charitate, ſive dilectione.* 6. *Encomium in Pſalmos.* 7. *De orando Deum, ſive de precatione.* 8. *De amore Pauperum.* 9. *De jejunio.* 10. *Quonam pacto illud intelligendum ſit*: duo erunt in agro. 11. *De his quæ præſens hæc noſtra vita in ſe continet.* 12. *De manſionibus beatis.* 13. *De locis beatis.* 14. *De non ſuſpiciendis rebus hiſce momentaneis: & ne patiamur nos decipi hujus vitæ oblectamentis, & in Pſalmum 72.* 15. *Ode aptiſſima in quotidie peccantes, & quotidie pœnitentes.* 16. *De virtutibus, & vitiis per oppoſitionem.* 17. *De timore Dei, & de eo qui non habet timorem Dei.* 18. *De charitate, & de non habente charitatem.* 19. *De Longanimitate, & ea carentibus.* 20. *De patientia, & impatientia.* 21. *De lenitate animi*, ſive *benignitate, & iracundia.* 22. *De manſuetudine, & de malitia* ſive *improbitate.* 23. *De veritate, & mendacio.* 24. *De obedientia, & inobedientia, ac murmuratione.* 25. *De eo qui invidiæ & æmulationis eſt expers, & de invido.* 26. *De iis qui à maledicentia alieni ſunt, & de maledicis.* 27. *De temperantia, & continentia. vitiiſque contrariis.* 28. *De recta vivendi ratione capita XCI.* 29. *Con-*

ad pietatem, bonaque opera Chriſti athletam ex
De divina gratia. 38. *De Fide & in illud*: (
dico fidelis eſt, & in multo erit. 39. *Adv*
volunt terræmotus à terra inflatione fieri. 40
mur erroribus Gentilium. 41. *Ad everſionem ſu*
Ad eorum correctionem, qui vitioſè vivunt,
appetunt. 43. *De morbo linguæ, aliiſque vitii*
eſſe ridendum, ſed lugendum potius atque plor.
B *Quod ludicris rebus abſtinendum ſit Chriſtiani*
verſus eos, qui animas pernicioſè ad impudiciti
47. *De abſtinendo à cupiditatibus carnalibus.*
ſtinendo ab omni conſuetudine pernicioſa, &
tia. 49. *Adverſus improbas mulieres.* 50.
de virginitate, & continentia. 51. *De caſtita*
mo de virginitate. 53. *De paſſionibus, ſive*
bationibus ſermo. 54. *De compunctione, ſe*
tuor. 55. *De pœnitentia, ſermones duo.* 56.
tia, & converſione. 57. *De pœnitentia,* (
58. *De Patientia.* 59. *Sermo adhortatorius de*
compunctione. 60. *De patientia & conſumma*
ac de ſecundo adventu Domini. 61. *De Beati*
ma per varia capita. 62. *Beatitudines aliæ.*
C *titudinibus, & miſeriis.* 64. *Chriſtianæ, ac p*
rogationes, ac reſponſiones. 65. *Adverſus eo*
blaſphematur nomen Dei &c. 66. *Quid ſibi v*
ſtoli: Per prævaricationem legis Deum inhono
retici canibus, & lupis, & porcis comparant
gravitate peccati, quod eſt in Spiritum Sanctum
deteſtandum ſit malum odiſſe proximum. 7
Reſp. De iis, quæ fient in extremo judicio. 7
nuntiatione in ſacro Baptiſmate facta, & q
nobis requiretur in die Judicii, ac de variis in
tis &c. 72. *De variis cruciatuum generibus*
inferno. 73. *De recordatione mortis, &c.* 7
oratio alia perelegans. 75. *De Reſurrectione mo*
Adverſus illos, qui dicunt reſurrectionem mortu
D *ſe.* 77. *De Antichriſto, & conſummatione ſæc*
apparitione Crucis in cælo tempore univerſalis
De judicio, & retributione. 80. *De judicio*
de compunctione. 81. *Sermo in ſecundum A*
mini Noſtri JESU CHRISTI. 82. *Alius ſer*
Judicio. 83. *Threni, ſeu lamentationes, D*
tributione. 84. *Pia ad Deum Oratio.* 85. *L*
die Judicii. 86. *Alia Lamentatio ad animam*
87. *Piæ animæ pœnitentis, & ad Deum recu*
tio. 88. *Confeſſio, atque precatio ad Deum*
precationes ad Deum dignæ, quæ ab omnibus
tur, atque recitentur.

Secundo Tomo continentur.

E Vita S. Ephrem Syri per Simeonem
ſten cum ſcholiis. Sententiæ ex operibu
phrem ſelectæ, quæ in veteri mſ. Vatica
lationibus ſanctorum antiquorum Patr
ſunt. 1. *S. Ephrem narratio ad Monachos*
verſione. 2. *Canticum Spirituale in laudem*
ſapientiæ ad juventutem chriſtianam. 3. *Ep*
annem Monachum de patientia, atque te
Hypomneſticon in formam epiſtolæ. 5. *Quæ*
ſtiones de Virtute ad Monachum, cum Prol
pita decem de virtute, cum Prologo. 7. *Cap*
illud: Attende tibi ipſi, cum Prologo. 8
raneticus in illud idem: Attende tibi. 9.
ſeu Parænesſes quinquaginta, cum Prologo. 1
mero centum, quæ & narrationes, & apop

Digitized by Google

oratio. 9. De Noe, & de continentia. 10. Sermo in Abraham, & Iſaac. 11. In Loth, & de ſecuritate nimia. 12. De Laudibus Joſeph Patriarchæ. 13. In Danielem Prophetam, & in ſanctos tres pueros. 14. In Jonam Prophetam, & de pœnitentia Ninivitarum. 15. In ſanctum Heliam Prophetam, & in viduam Sareptanam. 16. In margaritam pretioſam. 17. Adverſus eos qui Filii Dei naturam curioſè ſcrutari conantur. 18. Sermo in Transfigurationem D. N. J. C. 19. De Paſſione D. N. J. C. 20. Lamentationes Deiparæ ſuper Paſſione Domini. 21. Sermo in pretioſam & vivificam Crucem Domini. 22. De Laudibus B. Mariæ Virginis. 23. Oratio ad Sanctiſſimam Dei Genitricem. 24. Sermo in mulierem peccatricem. 25. Sermo in Peccatricem & Phariſæum. 26. Encomium in S. Baſilium Magnum. 27. Encomium in SS. 40. Martyres. 28. Encomium in omnes SS. Martyres D. N. J. C. qui in toto mundo martyrium ſunt paſſi. 29. Sermo alius de eodem argumento. 30. Vita S. Abramii Eremitæ, & Mariæ neptis ejus. 31. De S. Juliano Monacho, & Anachoreta. 32. Sermo in SS. Patres, qui temporibus ſuis conſummati ſunt. 33. Sermo alius de eodem argumento. 34. Tetraſyllaba oratio. 35. Sermo Heptaſyllabus. 36. Sermo in eos, qui in Chriſto obdormierunt, & de brevitate vitæ humanæ, de morte, variiſque morientium generibus. 37. Teſtamentum ſancti Ephrem: quod etiam extat apud Surium Kalend. Februarii ex tranſlatione Julii Clementis.

Acceſſit eo omiſſis loco ſermo Sancti Joannis Chryſoſtomi, *de Pſeudo Prophetis, & falſis Doctoribus, impiiſque hæreticis, & de ſignis futuris in conſummatione hujus ſæculi*, eodem interprete Voſſio cum quibuſdam aliis. (*a*)

Ambroſius Camaldulenſis Monachus quoſdam ex iis ſancti Ephrem tractatibus Latinitate donarat, ac nominatim ſermones 19. excuſos Argentorati apud Matthiam Shuterium anno 1509. ac deinde Coloniæ anno 1547. in octavo apud Noveſium. Ejuſdem quoque nonnulla opuſcula Dillingæ dicuntur edita Petro Franciſco Zino interprete.

Hoc in univerſum de iis dici poteſt, omnia illa miram ubique ſpirare pietatem, & ſinceram chriſtianæ Religionis formam exhibere, unde nulli mirum accidere poteſt, quòd in ea tanto furore bacchati ſint Heterodoxi Novatores, Perkinſus, Cocus, Rivetus quem non puduit doctiſſimum Fevardentium horum Tractatuum vernaculum interpretem appellare impurum ſycophantam, ſimileſque (*b*) Quid enim Jejuniorum, Pœnitentiæ, Compunctionis, Lachrymarum, ſobrietatis, continentiæ, Virginitatis, Monaſticæ diſciplinæ, memoriæ mortis, Judicii, atque Inferni, Timoris Dei, cæterarumque vir-

(*a*) Leontius lib. 1. adverſus Neſtorium, & Eutychetem, Ephrem Antiochenus Patriarcha apud Photium codice 219. Bibliothecæ &c. Videndi quoque Bollandus, & Henſchenius eruditiſſimi Soc. noſtræ Scriptores in Actis Sanctorum ad Kal. Febr.

(*b*) Hæreticis Criticis junge Aubertinum pag. 449. & ſeq. de quo plura in examine. Scio Homiliam de Pſeudo Prophetis in dubium verti cujus Auctoris ſit, Peronio, Halloixio, Voſſio, aliiſque Chryſoſtomo tribuentibus, nonnullis verò cum noſtro Frontone Ducæo in notis ad Tomum ſextum abjudicantibus. Sed quidquid de ea controverſia ſentiendum ſit, certum eſt apud omnes eruditos ejuſdem ſæculi, aut ſupparis ætatis fœtum eſſe, nec multum inferioris apud æquos judices auctoritatis.

De Cæſario Fratre S. Gregorii Nazianzeni. 369.

Supplementum.

Hunc Cæſarium vide ſæculo 5. poſt Cæſarium Arelatenſem.

De Quinto Julio Hilarione. 393.

Supplementum.

QUINTUS JULIUS HILARION. ſcripſit Latinè *Chronicon*, ſeu *libellum de duratione mundi*, in quo libello dicit ſe ſcripſiſſe librum de die Paſchatis, qui interiiſſe videtur. Libellus *de Duratione mundi* editus primùm à Petro Pithæo Tricaſſino, unde poſtea in ſupplementum primæ editionis Bibliothecæ veterum Patrum anni 1575. immiſſum eſt, quod anno 1579. impreſſum Pariſiis; denique in ſecundam ejuſdem editionem, quæ anno 1589. prodiit ibidem apud Michaelem Sonnium, via Jacobæa, ſub ſcuto Baſileenſi. Putatur ſcripſiſſe Cæſario, & Attico Conſulibus, hoc eſt anno Chriſti 397. ſed cujus nullus antiquorum mentionem facit, quod mirum eſt.

De ſancto Baſilio. 370.

SANCTUS BASILIUS Magnus Archiepiſcopus Cæſarienſis in Cappadocia, Valente imperante floruit, & ſub Gratiano obiit, ut ſanctus Hieronymus teſtatur in libro de Scriptor. Eccleſiaſt. Opera ejus præclariſſima ſunt, & quatuor tomis continentur in editione Baſileenſi anni 1540.

Tomi

Digitized by Google

Tomi Secundi.

De Virginitate lib. 2. *De Paradiſo*, 1. *Contra Eunomium libri*, 3. *Contra Sabellianos*, & *Arianos lib.* 1. *De Spiritu ſancto*, 1. *De libero arbitrio*, 1. *De Baptiſmate*, 2.

Tomi Tertii.

Sermones aſcetici 7. *De Judicio Dei*, 1. *De Confeſſione fidei*, 1. *Moralium ſumma*, 80. *Quæſtiones fuſè explicatæ* 55. *Quæſtiones compendio explicatæ* 31. *Conſtitutiones Monaſticæ*.

Quarti Tomi.

Epiſtolæ Baſilii, & *Gregorii Theologi*, 180. *Epiſtola ad Chilonem de vita ſolitaria. Alia ejuſdem epiſtola. Oratio adverſus eos, qui calumniantur, quòd tres Deos dicimus.*

Obſervatio in Opera S. Baſilii.

In primo tomo ponuntur homiliæ undecim de opificio ſex dierum: ſed novem tantùm cenſentur à nonnullis eſſe Baſilii, quia ſanctus Hieronymus novem tantùm meminit. Duæ poſtremæ tribuuntur Gregorio Nyſſeno, qui opus Baſilii imperfectum perficere ſtuduit. Sed falli videntur, qui decimam, & undecimam, homiliam Gregorio tribuunt, & Baſilii eſſe negant: nam ipſe Gregorius in libro ſuo de opere ſex dierum extremo dicit quidem in ſupplementum operis Baſilii compoſuiſſe ſe librum de opificio hominis, ſed non duas homilias: & liber ille extat inter opera Gregorii Nyſſeni, ſed diverſus omnino ab illis duabus homiliis Baſilii. Scribit ſanctus Hieronymus in libro de Scriptor. Eccleſ. homilias Baſilii de opere ſex dierum eſſe novem; ſed hoc dicit quia Baſilius novem tantùm initio ſcripſit, ſed poſtea addidit alias duas, quarum initium eſt: Veteris debiti ſolutionem &c. Vide infra in obſervatione in opera Gregorii Nyſſeni.

In ſecundo tomo ponitur liber unus de Paradiſo: ſed in editione Antuerpienſi anni 1568. ponuntur homiliæ quatuor.

Item in ſecundo tomo ponuntur libri tres contra Eunomium: ſed in editione Antuerpienſi, libri quinque: & quamvis duos ultimos libros Eraſmus ſuſtulerit, ut indignos Baſilio; alii tamen Baſilio non indignos cenſent.

In tertio tomo ſunt quæſtiones compendio explicatæ, quæ non ſunt indubitatæ: Nicephorus enim lib. 9. cap. 16. & lib. 13. cap. 29. & Sozomenus lib. 3. cap. 13. dicunt, à multis tribui Euſtathio Sebaſteno Aſcetica Baſilii: id quod de quæſtionibus compendio explicatis intelligendum videtur: nam qu. 1. & 95. videtur damnare traditiones, quas Baſilius acriter defendit in libro de Spiritu ſancto cap. 27. item q. 4. & 293. videtur tollere de medio diſcrimen peccati mortalis, & venialis: quod certè ſancto Baſilio tribui non poteſt. Additur etiam in editione Antuerpienſi Commentarius S. Baſilii in 16. capita Iſaiæ Prophetæ: & alia quædam minutiora, tum in ea editione, tum in aliis adduntur.

viduus, Cæſareæ in Cappadocia, quæ [...]
ca dicebatur, Archiepiſcopus creatus eſ[...]
14. Dominica anni 369. Arianis, ipſiq[...]
Auguſto ſæpè reſtitit, multiſque exantla[...]
Catholica laboribus, ad meliorem vitam [...]
lendis Januarii anni 378. nono menſe a[...]
chenam Synodum ejuſdem anni Octobri [...]
teſte S. Gregorio Epiſcopo Nyſſeno, e[...]
B in vita S. Macrinæ utriuſque ſororis. De [...]
ſcriptis S. Hieronymus in Chronico, & [...]
go cap. 116. S. Gregorius Theologus epi[...]
ratione de ejus laudibus, & alibi, Theod[...]
4. Hiſt. Eccleſ. cap. 19. & in Præfatione [...]
Canticorum, SS. Auguſtinus & Gauden[...]
tius, Suidas, Trithemius, aliique. Bellar[...]
nam Baſilii operum editionem anni 1540. [...]
nos Græco-Latinam Pariſienſem anni 161[...]
abſolutiſſimam breviter pro more noſtro [...]
bimus.

Tomo I. continentur.

C *Homiliæ IX. in Hexaemeron*, Interpr[...]
Argyropylo, recognitæ per Godefridum [...]
Carthuſiæ Pariſienſis Monachum (*b*) C[...]
quibuſdam adduntur X. & XI. non ſunt [...]
teſtibus S. Gregorio Nyſſeno, S. Hiero[...]
Suida, nihil de hominis opificio egit, & [...]
taxat de opere ſex dierum Homilias ſumpſ[...]
à S. Gregorio Nyſſeno, vel ab aliquo al[...]
adjectæ, ut opus integrum appareret. (*c*[...]
Homiliæ XXII. in quoſdam Pſalmos, eo[...]
frido Tilmanno interprete. *Diverſæ Homi*[...]
Deſiderio Eraſmo Roterodamo interprete[...]
ptiſmo libri duo. De vera, atque integerrim[...]
te, ad Leto ium Melitenſem Epiſcopum, [...]
D Camaldulenſi Monacho interprete.
In Iſaiæ capita ſexdecim Commentarii, [...]
defrido Tilmanno interprete, cum ejuſd[...]
præfatione, qua meritò invectus eſt in E[...]
merariis ſuis cenſuris ſincera quæque [...]
Quod verò ad Rivetum ſpectat, Eraſmi [...]
quiſquilias magno ſtudio, atque impenſi[...]
tem dicemus in Examine.

Tomo II. continentur.

Adverſus Eunomium hæreticum libri V. G[...]
pezuntio interprete.
De Spiritu Sancto ad Amphilochium libe[...]
E rio Eraſmo interprete, cujus præcipitem [...]
bro cenſuram Heterodoxi mangones pluri[...]
& tueri hactenus tamquam pro aris foc[...]
ſunt. Sed Siroph as eorum rectè eluſit Fro[...]
initio eruditiſſimarum notarum, quos cor[...]
rum dum noſtrum Heterodoxorum Coci[...]
ſimiliſque farinæ Criticorum Examen in [...]
deat. Equidem actum eſt de fanatica eo[...]
na, ſi quæ de Traditionibus in hoc libro [...]
Sanctiſſimo Præſule verè fuerunt conſcri[...]
Aſcetica, & *Ethica*, interprete Adamo [...]
& recognita ſtudio Godefridi Tilmanni, [...]
diſputatis, iiſdemque compendioſè expoſiti [...]
nibus adverſus Canonicos, & *Canonicas* [...]
Conſtitutionibus Monaſticis &c. Photius co[...]
191. Regulas breviores ipſi etiam Baſili[...]

Digitized by Google

Nyſſeni de Trinitate ad Euſtathium Medicum, proindeque ruere argumentum, quo Rivetus contendit probare Commentarios in Iſaiam non eſſe Baſilii.

Alia CCXIV. ejuſdem S. Baſilii Epiſtola à Richardo Montacutio Anglo interprete, tunc primùm in lucem emiſſæ.

In Appendice continentur.

Conciones morales numero XXIV. de vita & moribus, ex omnibus D. Baſilii libris induſtria Simeonis Magiſtri & Logothetæ ſelectæ interprete Simeone à Maille Archiepiſcopo Turonenſi. Eædem etiam ſeorſim in 8. Pariſiis, & alibi ex alterius verſione prodierunt.

De Grammatica exercitatione libellus Gilberto Cognato Noozereno interprete cujus ἀκριβία non ſatis exagerari poteſt, cùm Moſchopuli Grammaticæ compendium pro genuino S. Baſilii fœtu eruditis obtrudere molitus eſt. Vide Cruſium in Turco-Græcia, Theophilum in Erotematis alioſque.

Tractatus, ſive epiſtola de Conſolatione in adverſis, Latinè tantùm, incerto, ſed antiquo interprete.

D *De Laudibus eremi, ſive Vita ſolitariæ encomium*, non fuit ex Græco S. Baſilii contextu translatum, cum fragmentum ſit delibatum ex cap. ultimo libri, quem *Dominus vobiſcum* inſcripſit Petrus Damiani, qui anno 1072. obiit.

Admonitio ad filiam ſpiritualem. Latinè tantùm incerto interprete.

Inſeritur Gennadii Scholarii P. C. P. *Epiſtola de Prædeſtinatione* ad Joſephum Monachum Theſſalonicenſem, à Federico Morello Latinè reddita, & cum Græco textu vulgata.

Sequuntur Notæ R. P. Frontonis Ducæi Burdegalenſis, è Societate JESU Theologi, cum variis Lectionibus in Aſceticos, & quoſdam alios S. Baſilii libros.

In Magna Bibliotheca Veterum Patrum.

Homiliæ in Hexaemeron, G. & L. Euſtathio interprete, Tomo I. col. 1467.

Liturgia S. Baſilii, G. & L. ex interpretatione Gentiani Herveti Aurelianenſis, Canonici Remenſis, Tomo XII. pag. 381. & in Auctarii G. L. Tomo II. ex editionibus Græca Pariſienſi Guillelmi Morelli ann. 1560. & Veneta apud Alexandrum Bruciolum an. 1548.

Ejuſdem Liturgia, Latinè tantùm Tomo VI. col. 1.

Anaphora ejuſdem, ex Syriaca lingua traducta per Andream Maſium Bruxellenſem ibid. col. 13.

gi ſcriptorum Eccleſiaſticorum.

(*c*) Duos illos ſermones ad Baſilii, qui ut verbis Caſſiodori utar, uſque ad hominis conditionem novem libros tetendit, Hexaemeron adjectos dicitur vertiſſe Latinè Dionyſius Exiguus Abbas Romanus. Vide eumdem Sigebertum cap. 27.

(*d*) Infenſiſſimus Baronii hoſtis Exercitatione XVI. C hæc habet: Locus Baſilii eſt in capite 27. libri ad Amphilochium de Spiritu Sancto. Nam ut hoc obiter dicam, Eraſmo non aſſentior, qui partem poſtremam ejus libri ſuſpectam habuit: parum memor Joannem Damaſcenum bis ejus meminiſſe, & τριακοντα κέφαλων librum nominaſſe; quia in capita diviſus eſſet triginta, ut hodieque dividitur. Omitto nunc graves illas cauſas, quæ me movent. Baſilius igitur in eo libro ritus ſacros aliquot commemorans non è Scripturis derivatos, ſed Apoſtolica traditione acceptos inter prima exempla &c.

(*e*) Albertinus ait Baſilii Liturgiam Acatholicis eſſe valdè ſuſpectam eò quòd Græca, quæ nunc habemus, non conveniant nec cum Latina veteri Tranſ- D latione, nec cum ea quam è Syriaca lingua Andreas Maſius vertit, ſed multo prolixior ſit. Is fuit, inquit, perpetuo hominum in religione ſenſus, ut intra præſcriptas à Patribus cæremonias quantumvis ſanctiſſimas ſeſe continere pauci potuerint, unde pro temporis tractu ad illas pro vario Antiſtitum pietatis affectu alia, atque alia addita, multa etiam mutata videre eſt. Ipſe tamen ut ocularior, ſic interdum æquior cæteris Symmyſtis ſuis, ex ea argumentum ducit, & à validiſſimis Cardinalis Perronii ſolutionibus, quamvis pro more ſuo inſulſiſſimè vindicare conatur. Nos aliàs ex S. Gregorio Nazianzeno, ejuſque ſcholiaſte Nicolao Heracleenſi Metropolita, S. Proclo Archiep. C. P. Leontio ſcholaſtico, aliiſque plu- E ra Deo dante.

SUPPLEMENTUM.

BASILIUS re, & cognomento Magnus, decurſis in urbe Athenienſi ſtudiorum ſpatiis, ad philoſophandum ſolitudinem aptiorem ratus, in Eremum cum Gregorio Nazianzeno ſe ſe contulit, quo nemo illi conjunctior ob ſtudiorum, animorumque ſimilitudinem, ac nec fratrum quidem ſuorum ullus charior. Habuit fratres duos ob morum probitatem, & doctrinam inclytos *Gregorium, & Petrum*, illum Nyſſæ, hunc Sebaſtæ Epiſcopum; alioſque duos anonymos Monaſticen profeſſos, cum ſororibus, quæ ſæculum & ipſæ nuntio remiſſo abjecerunt. Cæterùm S. Baſilius Euſebio defuncto anno

370.

ejuſque honorificam mentionem habent. S. Hieronymus in Chronico, & in Catalogo cap. 16. ſanctus Gregorius Nazianzenus epiſtola 8. 38. & in Oratione quam de laudibus ejus habuit, & alibi. Theodoretus libro 4. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 19. & præfatione in Cantica Canticorum, Sancti Auguſtinus, & Gaudentius, Photius in ſua Bibliotheca Codd. 128. 141. 142. 143. 144. 191. Philoſtorgius in ſua Hiſtoria Eccleſiaſtica, Suidas, & alii. Bellarminus Latinam Baſilii operum editionem anni 1540. exhibuit, & Labbeus Græco-Latinam Pariſienſem anni 1618. duobus tomis in fol. Nos ultimam Pariſienſem Græcè & Latinè 3. in fol. tomis anno 1638. apud Claudium Sonnium, via Jacobæa ſub ſcuto Baſileenſi.

Tomo I. continentur.

Hom. IX. in Hexaemeron pag. 1. Hom. XVII. in quoſdam Pſalmos pag. 107. Hom. XXXI. de Diverſis pag. 276. De Baptiſmo lib. 2. 548. De vera Virginitate liber 1. 609. Adverſus Eunomium Hæreticum lib. 5. 695.

Tomo II.

Commentarius in Iſaiam Propheram pag. 1. De Spiritu Sancto ad Amphilochium liber 279. Aſcetica, & Ethica pag. 366. cum Procemiis de vera & pia fide pag. 384., & de Judicio Dei pag. 392. poſt quæ ipſa capitula Ethica ſequuntur pag. 405. De Inſtitutionibus Monachorum ſermones duo 508. Regulæ ſuſius diſputatæ. 525. Regulæ compendioſè expoſitæ. 608. Animadverſiones adverſus Canonicos. 740. Conſtitutiones Monaſticæ. 745. Pœnæ incerti Auctoris in Monachos delinquentes. 804.

Tomo III.

Epiſtola ad Chilonem diſcipulum, 1. Ad Monachum lapſum, 9. Ad Virginem lapſam, 13. Epiſtola Canonica ad Amphilochium, 19. Epiſtolæ S. Baſilii Magni, & Gregorii Theologi CCXIV. pag. 41. & ſeqq. Aliæ Epiſtolæ S. Baſilii CCXIV. interprete Richardo Montacutio 230. & ſeqq. Conciones Morales XXIV. de Vita, & moribus Chriſtianis, à Simeone Magiſtro, & Logotheta ex libris S. Baſilii Magni excerptæ, pag. 445. Sancti Baſilii libellus de Grammaticæ exercitatione. 592. Epiſtola conſolatoria in adverſis. 613. De laudibus Eremi. 621. Admonitio ad filium ſpiritualem. 624. Notæ, & variantes Lectiones, quibus varia loca emendantur. 633.

Commodius autem, meo quidem judicio, in proxima editione, ſic omnia S. Baſilii Cæſarienſis Archiepiſcopi opera diſtribuerentur in tres tomos, quorum primus eſſet *Homiliarum*; ſecundus *aliorum ejuſdem librorum & tractatuum*; tertius *epiſtolarum*, additis ad ſingulos tomos, quæ noviſſimè ſub nomine S. Baſilii edita ſunt opuſculis; hoc ordine.

Tomus I. Homiliarum.

Hom. IX. in Hexaemeron ex interpretatione Joannis Argirophyli, & recognitione Godefridi Tilmanni Carthuſiæ Pariſienſis Monachi. Eædem Homil. IX. in Hexaemeron, quæ Græcè; & Latinè

dere potes Homilias Morales tomi Secun
liam ſeu ſermonem de abdicatione rerum
pag. 370. De Cultu, ſive Exercitatione
pag. 382. Aſcetica, ſeu de Inſtitutionibus
rum ſermones duo, pag. 508. & 515.

Denique poſt ſermones duos *de Jejuni*
& 286. Homiliam, ſeu ſermonem de eoc
cum altero *in Proverbiorum cap. 6.* ex n
B Codd. Regio, & Colbertino, edidit Joa
ſta Cotelier Societatis Sorbonicæ Theolog
guæ Græcæ Profeſſor Regius, tom. 1. pag
veterum Monumentorum Eccleſiæ Græcæ,
ciſcum Muguet anno 1677. Pariſiis in 4.

Tomus II. Librorum, ac Tractatu

Adverſus Eunomium hæreticum lib. 5. to
De Baptiſmo libri duo, ibidem pag. 548. I
illibata Virginitate liber pag. 609. Comm
Iſaiam Propheram pag. 1. tomi ſecundi.
Sancto ad Amphilochium liber pag. 297
Aſceticorum, & Ethicorum pag. 366. cum
C de vera ac pia Fide pag. 384. & de judici
392. ad proœmium Ethicorum ſpectantibu
Ethica pag. 405. cum indiculo præcedente.

Regulæ ſuſius diſputatæ pag. 525.

Regulæ Brevius ſeu compendioſè expoſit
Has porrò Regulas ex veteri tranſlatione I
fini Aquilejenſis Presbyteri, cum prolog
jum Abbatem, habes in Collectione Regul
ſtenii parte prima fol. 95. & ſeqq.

Conſtitutiones Monaſticæ pag. 745.

Animadverſiones in Canonicos peccante
cum pœnis in Monachos delinquentes pa
certi Authoris, quæ inſcriptione carentes i
ſcripta repertæ ſunt, ſed quas alii op
D ipſius S. Baſilii.

Tomus III. Epiſtolarum, & aliorum adju

Epiſtola ſub nomine ſancti Baſilii CCCC
quibus ſuprà egimus, quibus addantur *E*
mutuæ Baſilii, Apollinaris, & Libanii, qua
manuſcriptis Codicibus Bibliothecæ Regis
dit Joannes Bapt. Cotelier, de quo jam
pag. 84. & ſeqq. veterum Monumentorun
Græcæ apud Franciſcum Muguet, anno 1
ſiis in 4. Item Amphilochii Baſilio pag. 9
eſt Baſilium reſpectans.

Liturgia S. Baſilii Græcè, & Latinè e
E tatione Gentiani Herveti Aurelianenſis,
Remenſis tom. XII. pag. 382. Magnæ B
Veterum Patrum editionis Pariſienſis anni
Auctario Græco-Latino Frontonis Ducæi
tom 2. ex editionibus Græca Pariſienſi Gui
relli anni 1560. & Veneta apud Alexan
ciolum ann. 1548. *ejuſdem Liturgia* Latin
tom. 6. ejuſdem Babliothecæ pag. 1.

Alia Liturgia, ex Arabico converſa à Vic
lagh Accurenſi Maronita, è Monte Liba
col. 75.

Anaphora ejuſdem ex Syriaca lingua tr
Andream Maſium Bruxellenſem, ibidem c

Precatio qua idem S. Baſilius ſolebat uti a
antequam ſacra operaretur, ibidem col. 22.

Admonitio S. Baſilii ad filium ſpiritualem.

Digitized by Google

primo editionis ſecundæ. Quando vixerit non eſt omninò certum, ſed hoc loco eum poſuimus, quia poſt S. Baſilium, Epiſcopus Cæſarienſis fuit, eumque ſæpè citat, & omnium conſenſu antiquus ſcriptor habetur, ex quo Aretas Cæſarienſis compendium ſuum decerpſit in Apocalypſim.

Dissertatio Historica.

ANDREÆ Cæſarienſis in Cappadocia Archiepiſcopi extat in Bibliothecis Veterum Patrum ac ſeorſim etiam editus Græcè, & Latinè.

Commentarius in Apocalypſim cum R. P. Theodori Peltani Soc. JESU Theologi interpretis adſcriptis ad marginem ſummariolis.

Quo vixerit tempore nondum compertum eſt eruditis, nec veterum quiſquam ejus, quod ſaltem viderim, audiverimque mentionem fecit. Bellarminus, aliique poſt eum ad annum circiter 500. referunt. Hoc unum certum eſt ante Aretam Cæſarienſem pariter Antiſtitem, qui ex eo ſuas in eamdem Apocalypſim commentationes concinnavit, uno minimum, alterove ſæculo floruiſſe.

De S. Andrea cognomento Hieroſolymitano, quod Damaſco oriundus, Monaſticam Hieroſolymis vitam fuerit profeſſus, poſtmodum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Diacono, ac demum Cretenſi Archiepiſcopo, dicendum erit cùm explicabuntur ſcriptores, quos Bellarminus prætermiſit. (a)

(a) Sixtus Senenſis arbitratus eſt claruiſse ante mille annos, hoc eſt anno circiter 600. mendoſè omnino, ſi verum eſt quod refert Miræus ex Coccio anno 540. floruiſſe Aretam.

Idem Sixtus Andream Homiliarum, ſive Orationum variarum Auctorem in duos dividit, ac I. Andream Cretæ Epiſcopum vocat, eique tribuit plures ſermones, atque in primis celebrem in Lazarum quatriduanum Homiliam. II. verò Hieroſolymitanum appellat Epiſcopum eique adſignat luculentiſſimam orationem in Deiparæ Virginis Annunciationem, ac ſalutationem ex Lucæ capite primo, quæ incipit: *Adeſt hodie gaudium omnium*.

De Andrea Hieroſolymitano. 720.

Supplementum.

ANDREAS Damaſco oriundus, dictus Hieroſolymitanus ob Monachiſmum in his regionibus profeſſum, Cretenſis poſtea Archiepiſcopus, atque (ut quidam cenſent Docti) pro more Græcorum ab Archiepiſcopatu Cretæ ad Cathedram Cæſareæ Cappadociæ translatus, floruit circa annum 720. mortuuſque fertur die 14. Junii anni 724. inde corr-

1327. Item tom. 2. p. 235. *Euchariſticum Carmen* ad Agathonem Diaconum ob Acta ſextæ Synodi Oecumenicæ ad eum miſſa, unde collegimus eum vixiſſe Agathonis hujus temporibus, circa annum 724. & ulteriùs. Hoc etiam Euchariſticum Carmen inſertum Collectioni Conciliorum editionis ultimæ Pariſienſis anni 1671. Habentur *duæ Orationes Græco-latinæ* hujus Andreæ Cretenſis ſive Jeroſolymitani in *Exaltationem ſanctæ Crucis*, apud Jacobum Gretzerum tomo 2. de Cruce, cujus Opus nobile & amplum impreſſum eſt in 4. Ingolſtadii variis tomis anno 1610. Item ejuſdem *Computus* græcè & latinè cum Uranologio Dionyſii Petavii edito Pariſiis in fol. anno 1630. apud Sebaſtianum Cramoiſy, via Jacobæa ſub Ciconiis. Ejuſdem denique (ſi tamen idem eſt, qui ſucceſſivè Cretenſis ac Cæſarienſis Archiepiſcopus factus ſit) *Commentarius in Apocalypſim B. Joannis* græcè & latinè per Theodorum Peltanum cum Notis Sylburgii in fol. typis Commelini 1596. rumque iiſdem typis anno 1603. græcè & latinè cum Operibus ſancti Joannis Chryſoſtomi. Denique latinè tantùm interprete eodem Peltano Ingolſtadii anno 1584. in 4. Porrò qui unum eumdemque faciunt Andream Cretenſem Archiepiſcopum cum Cæſareenſi, innituntur ſolis conjecturis. Volunt enim proclive fuiſſe Aretæ Cæſareenſi, ut ex Cretenſi Cæſareenſem faceret ad honorandam patriam; unde negant conſequenter fuiſſe unum eumdemque Andream, utriuſque Sedis ſucceſſivè Archiepiſcopum: ſed dictum ab Areta Cæſareenſi Andream Cæſareenſem, quem Cretenſem appellare debuerat. Sanè cùm Aretas qui Commentarium ſcripſit in Apocalypſim circa annum 912. (ſcripſit enim etiam *Acta ſancti Euthymii Patriarchæ Conſtantinopolitani* anno 911. ad cœlos tranſlati) Andream ſuum à quo ſumpſit plurima, haberet velut Auctorem uno aut altero ſæculo à ſe antiquiorem: rectè conſequenter in unum idemque tempus incidunt Andreas Cæſareenſis & Cretenſis, ac forſitan in eumdem coeunt, qui ſucceſſivè utramque Sedem tenuerit pro more Græcorum, & qui nunc Cretenſis, nunc Jeroſolymitanus, nunc Cæſareenſis vocatus ſit. De Andrea Cretenſi Poſſevinus in *Apparatu ſacro*, Miræus in *Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 182. pag. 216. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ: Franciſcus Combefis locis citatis, tam in præliminaribus ſpecialis ſuæ editionis Operum Andreæ, quàm in Auctario ſuo Græco-latino anni 1648. ad Bibliothecam Sanctorum Patrum, & in Apparatu ad Bibliothecam Concionatoriam prævio, verbo *Andreas Cretenſis*.

De S. Gregorio Nazianzeno. 370.

SANCTUS GREGORIUS Epiſcopus Nazianzenus, cognomento Theologus, S. Baſilii æqua-

Libri ſcripti ſoluta Oratione.

Apologetici lib. 4. *Orationes ad diverſos*, 3. *Orationes funebres*, 7. *Oratio in laudem Heronis Philoſophi*, 1. *Orationes de pace*, 3. *Orationes ſive libri de Theologia*, 5. *Orationes in Julianum Imp.* 2. *Ad Clidovium epiſtola*, 2. *Orationes in dies feſtos*, 7. *Tractatus de fide*, 1. *Tractatus de fide Nicana Synodi*, 1. *Orationes variorum argumentorum*, 17. *Ad virginem exhortatio*, 1. *Metaphraſis in Eccleſiaſten.* 1. *Epiſtola* 80.

Carmina.

Tragœdia, *Chriſtus patiens*, 1. *De rebus ſuis*, 2. *De variis argumentis veteris, & novi Teſtamenti*, 9. *De Virginitate inſigne carmen*, 1. *De præceptis à Virgine ſervandis*, 1. *Spiritualia epigrammata*, 13. *Sententiarum ſpiritualium carmine ſcriptarum libri* 3.

Obſervatio in opera S. Gregorii.

Oratio in laudem Heronis Philoſophi, debet inſcribi, in laudem Maximi Philoſophi, ut teſtatur S. Hieronymus in libro de Script. Eccleſ. in Gregorio Nazianzeno, ubi reprehendit eos, qui mutaverunt nomen Maximi in nomen Heronis.

Metaphraſis in Eccleſiaſten non eſt Gregorii Nazianzeni, ſed Gregorii Thaumaturgi, ut ſupra oſtendimus. Tragœdia Chriſtus patiens, non videtur habere gravitatem ſolitam Nazianzeno, præſertim cùm deſcribitur ejulatus matris Chriſti, quæ prudentiſſima, & conſtantiſſima erat.

Dissertatio Historica.

SANCTUS GREGORIUS, cognomento Theologus, Nazianzi in Cappadocia natus, Athenis operam dedit ſub Libanio, aliiſque Sophiſtis cum S. Baſilio circa annum 354. Poſt aliquot annos reverſus ex ſolitudine in patriam, Soſimorum factus eſt à S. Baſilio Cæſarienſi Archiepiſcopo Epiſcopus, quibus relictis (*a*) vivo adhuc patre adminiſtravit Nazianzenam Eccleſiam, unde Nazianzeni cognomen ei adhæſit. Inde Valente Auguſto Arianorum fautore mortuo, Conſtantinopolim venit anno 379. ubi paſtorali per aliquod tempus functus officio, occaſione excitatorum à Timotheo Alexandrino Patriarcha, aliiſque Præſulibus tumultuum in Concilio Conſt. Generali ſponte ſeceſſit Nazianzumanno 382. ibique plerumque ruri vixit uſque ad annum Chriſti 389. Theodoſii Imp. undecimum, quo obiit, vel die Maii 7. ex Martyrologio Romano, vel die 25. Januarii & Græcorum Menologiis. De eo plura S. Hieronymus cap. 117. ubi opera ejus ad triginta millia verſuum acceſſiſſe, ſeque eo magiſtro Scripturas explanante didiciſſe aſſerit, & alibi ſæpè, ſummus ejus amicus S. Baſilius epiſt. 141. & alibi, Ruffinus lib. 2. & alii Scriptores Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ tum Græci, tum Latini, S. Auguſt. S. Leo, Gelaſius, S. Gregorius Papa, Vincentius Lirinenſis Simeon Metaphraſtes, Leo Imp. Conſtitutione 88. Suidas, Honorius Auguſtod. Trithemius, & ex recentioribus Eraſmus, Billius, Baronius, &c. ex quibus retundas impurum os Martini Kemnitii Lutherani, qui cap. 11. Theol. Jeſuit. deblaterat Nazianzenum apoſtrophis ſuis floridis magis, &

ſem anni 1609. omnium abſolutiſſi
mus in duos tomos diſtinctam, cum
cetæ Sertonii, Pſelli, Nonni, &
commentariis, interprete Jacobo Bi
Michaelis in Eremo Archimandrita
gularem diligentiam, ac pietatem
commendando, ex qua cæteræ deinc

Tomo I. continentur.

Vita S. Gregorii Nazianzeni. 1.
fuga ſua in Pontum. 2. *Oratio poſtquam*
ctus eſt. 3. 4. *Invectivæ duæ in Julian*
ratio ad Patrem ſuum Gregorium, & B
poſt reditum ex fuga. 6. *Oratio ad G*
num Baſilii fratrem. 7. *Apologeticus a*
præſente Baſilio Magno, cum Saſimorum
tus eſt. 8. *Oratio ad Patrem, cùm ei*
Nazianzena commiſiſſet. 9. *De ſuis ſe*
Julianum tributorum exæquatorem. 10.
in laudem Cæſarii fratris, ſuperſtitibus a
11. *Oratio funebris in laudem ſororis*
12. 13. 14. *Orationes tres de Pace.*
grandinis. 16. *De pauperum amore.* 17
zianzenos gravi timore perculſos, & Præ
tem. 18. *In laudem S. Cypriani Marty*
partim funebris in laudem patris ſui mor
ſolatoria ad matrem Nonnam præſente
Oratio funebris in laudem S. Baſilii Cæ
ſcopi. 21. *Oratio in laudem Magni A*
drini Epiſcopi. 22. *In Machabæorum l*
Laudem Heronis, ſeu potius Maximi,
xandrini. 24. *In Ægyptiorum adventum*
rianos, & de ſe ipſo. 26. *De moderatione*
bus ſervanda. 27. *Ad eos, qui ipſum C*
affectare dicebant. 28. *Oratio cùm*
rediiſſet poſt ea, quæ à Maximo fuera
29. *De dogmate, & conſtitutione Epiſco*
electione Eulalii, Doarenſium Epiſcopi.
Cùm conſummaſſet Jeſus hos ſermones
in præſentia CL. Epiſcoporum habita.
Theologia adverſus Eunomianos. 34. *&*
gia. 35. *&* 3. *De Theologia*, ac 1. *I*
36. *&* 4. *De Theologia*, ac 2. *De Fil*
5. *De Theologia*, atque unica *de Spir*
Oratio Panegyrica in Chriſti Nativitatem
cta Lumina. 40. In Sanctum Baptiſm
ſcha, & in tarditatem. 42. Secunda i
In nonam Dominicam. 44. In ſanc
ſten.

45. *Ad Evagrium Monachum de Di*
non eſſe germanam S. Gregorii Naz.
tavius Tomo I. Theologicorum Dogm
cap. 6. n. 3. tum ob ſtyli diſſimilitudin
pedeſtris illius ac plebejus ſermo minin
elegantiam, & granditatem redoleat.

46. *Ad Nectarium Conſt. Epiſcopum.*

47. *Significatio in Ezechielem*, quam
eſſe, aut certè ab eo non editam cenſ
que ſimiolus Riverus, qui etiam Mon
nem tacito ejus nomine deſcripſit.

48. *Oratio in laudem Martyrum, &*
nos. Latinè tantùm.

49. *Tractatus de Fide.* Latinè tant
Ruffini Presbyteri Aquilejenſis. Hic
li notam ſuffuratus eſt Riverus, qui hi

Digitized by Google

Morello cenſuit ex aliqua B. Joannis Chryſoſtomi oratione fragmentum, quod hianti ore illicò devoravit hoſtis SS. PP. Rivetus *εὐρὺ κακοδαίμονος στόμα ϗ τοῦ ᾅδου βαθὺ φρέαρ*.

Epiſtolæ decem S. Gregorii. Græcè & Latinè interprete Fed. Morello.

Teſtamentum S. Gregorii Eucherio & Evagrio Coſſ. pridie Kal. Januarias G. & L. interprete Jacobo Sirmondo Soc. Jeſu. Presbytero: quod à Baronio aliiſque viris eruditis probatum labefactare conatus eſt Rivetus, ſed quia in eo, ut ſubjungit vir profligatæ fidei, reperit nihil dogmaticum, evertere noluit, cujus beneficii magna ſemper apud nos vigebit gratia, *ἀλλ' ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα ϗ οὐκ ὀνήσιμα*.

Notæ in Vitam S. Gregorii Nazianzeni, ejuſque 53. Orationes, & Epiſtolas.

Tomo II. continentur.

Vita S. Gregorii Nazianzeni ab ipſo ſcripta Jambico carmine. Græco-Latinè eodem interprete Jacobo Billio S. Michaelis in Eremo Abbate. *Carmen 1. de rebus ſuis, & cohortatio ad piam vitam, & Chriſto dignam. In laudem Virginitatis, Carmen 2. cujus Sanctus Hieronymus meminit in Catalogo. Præcepta ad Virgines, Carmen 3. De animæ ſuæ calamitatibus, Carmen lugubre 4. De ſuis calamitatibus, Carmen 5. De hujus* D *vitæ vanitate &c. Carmen 6. De ſuis ærumnis 7. Ad ſeipſum per interrog. & reſp. 8. In ſomnium de Anaſtaſiæ templo Conſt. 9. De diverſis vitæ generibus, & adverſus falſos Epiſcopos 10. Ad Epiſcopos 11. Ad Conſt. Epiſcopos, & ipſam urbem 12. De humana natura 13. De vilitate hominis & rerum vanitate 14. De vita itineribus 15. Beatitudines, & ſpiritualis vitæ regulæ 16. Juſjurandum Gregorii 17. Adverſus carnem 18. Adverſus Diabolum 19. Seſe cohortatur ut ad Deum mentem convertat 20. Carmen quo Diabolum avertit, ac Chri-* E *ſtum invocat 21. Luctus 22. Ad animam 23. De humanæ vitæ fragilitate 24. Aliud de eodem argumento 25. De Dei deſiderio 26. Carmen lugubre pro anima ſua 27. Luctus 28. Carmen ſupplex 29. Epitaphium, & Epitome vitæ ipſius 30. Carmen pœnitentiale, & deprecatorium 31. Adverſus diabolum 32. De veris & germanis Scripturæ libris 33. Ægypti plagæ 34. Moſis Decalogus 35. De duodecim Patriarchis 36. De duodecim Apoſtolis 37. De Chriſti Genealogia 38. Miracula Chriſti ſecundùm Matthæum 39. Chriſti parabolæ, & Ænigmata ſecundùm Matthæum 40. Chriſti miracula ſecundùm Joannem, & Lucam 41. 42. Parabolæ ſecundùm Lucam 43. Miracula ſecundùm Marcum 44. Parabolæ quatuor Evangeliſtarum 45. Ad Monachos in cœnobio degentes 46. Ad Hellenium pro Monachis admonitatio ad Chriſtum 4. Alia oratio ad Chriſtum 5. Precatio matutina 6. Lamentatio veſpertina ad Chriſtum 7. Oratio poſtridiana 8. Ad ſeipſum 9. Aliud ad Chriſtum 10. Ad Diabolum 11. Ad eumdem 12. Ad animam ſuam 13. Lamentatio 14. Lamentatio altera ad Chriſtum 15. Alia lamentatio 16. Ad Diabolum 17. Aliud ad Diabolum 18. Lamentatio ad Chriſtum 19. Alia Lamentatio 20. Precatio in morbo 21. Lamentatio* C *22. Alia Lamentatio 23. Sermocinatio cum mundo 24. In vitæ exitum 25. De vita humana 26. Heroici verſus 27. Pauli cujuſdam Epitaphium Anacreonticis metris 28. Ad Sigantium Eremitam 29. De patientia 30. Admonitio 31. Oratio ad Chriſtum in morbo 32. Oratio alia 33. Ejuſdem Elegiacum 34. Oratio ad Chriſtum 35. In ſeceſſionem 36. De patientia 37. De deſiderio 38. De morte charorum 39. De malis amicis 40. De eadem re 41. Ad Virginem 42. Ad ſuam animam*, Anacreonticum carmen. *Hymnus ad Deum*, Anacreonticis metris. *Monoſticha*, ſecundùm ordinem Alphabeti. *De ſe ipſo adverſus invidos ἀκροστιχικῶς* Jambicum 1. *De providentia*. Jambicum 2. *Ad Seleucum* Jambicum 3. quod ab aliis Amphilochio Iconii Epiſcopo tribuitur, repugnante Billio, qui phraſis Gregorii noſtri cothurnum planè reſipere contendit, & in Græco codice, à quodam verbis Græcis annotatum obſervat. *Epigramma in templum Eliæ* Jamb. 4. *Ad Chriſtum* Jamb. 5. *Ad eumdem* Jamb. 6. *Adverſus brutam animæ partem* Jamb 7. *De Philoſophica paupertate* Jamb. 8. *Admonitio ad ſeipſum* Jamb. 9. *Ad Deum* Jamb. 10. *Vitæ finem optat* Jamb. 11. tamen Latinè. *De ſeipſo* Jamb. 12. *Ad Chriſtum* Jamb. 13. *Ad Diabolum* Jamb. 14. *Definitiones minus exactæ* Jamb. 15. *In ſepulchrorum effoſſores* Jamb. 16. *Eliæ miracula* Jamb. 17. *De Virtute* Jamb. 18. valdè prolixum. *Comparatio vitarum* Jamb. 19. *Dialogus adverſus eos, qui frequenter jurant* Jamb. 20. *Adverſus iram* Jamb. 21. prolixum. *Adverſus opem amantes* Jamb. 22. *De ſeipſo* Jamb. 23. *Senarii adverſus Apollinarium de Incarnatione* Federico Morello interprete. *Ejuſdem Senarii in ſuos verſus* eodem int. *Ad Maximum* Jambici eod. int. *Ad non amicos. In nobilem malè moratum. In invidos. De caſtitate* Anacreontici. *Hymnus ad Deum. Ad Chriſtum.*

Tragicomœdia Chriſtus patiens, à Claudio Roilleto Belnenſi verſibus Latinis expoſita. Poſſevinus, Bellarminus, Baronius, Theophilus, aliique Catholici Nazianzeno ereptam tribuunt Apollinari Laodiceno, aut cuivis alteri Poetæ Chriſtiano, ut minus neceſſe ſit Deum Accaron Beelzebub conſulere, hoc eſt, ad Perkinſos, Cocos, Rivetos, ſimileſque Heterodoxos ſciſcitatum oracula mittere.

Ad Virgines exhortatio, verſibus Trochaicis Tetrametris

Eliæ Cretenſis Metropolitani Commentarius in orationem Gregorii Theologi, cui Scholia Billii interpretis ſunt inſerta. Eorumdem Commentarii in duas invectivas Nonni collectio, & expoſitio profanarum Hiſtoriarum, quarum S. Gregorius meminit in utraque invectiva. Scholia Billii in Orationem 5. In 6. ex Græco Nicetæ Metropolitani Heracleenſis à Billio collecta. Scholia Billii in Orationes 7. & 8. In 9. Scholia magna ex parte ex Nicetæ Commentario à Billio collecta. Eliæ Metrop. Cretenſis in Orationes 10. & 11. cum ſcholiis Billii. Billii ſcholia in Orationes 12. 13. & 14. In Orationem 15. ex Græco Nicetæ. Ejuſdem Nicetæ Commentarius in 16. Billii ſcholia 17. In 18. ex Niceta à Billio maxima ex parte collecta. In 19. Eliæ Cretenſis Commentarius cum ſcholiis Billii. In 20. ex Niceta, & Nonno Monacho. Ex Niceta in 20. & 22. In 23. & 24. Eliæ & Billii ſcholia. In 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. Jac. Billii. In 32. ex Nicetæ Commentariis. Billii ſcholia in Theologicas 5. Nicetæ in 38. 39. & 40. Commentaria. In 41. & 42. Commentariis Nicetæ ex Pſello & Billio nonnulla inſerta. Nicetæ ejuſdem in 43. 44. Billii ſcholia in 44. 45. 46. 47.

Eliæ Cretenſis in Epiſtolas ad Cledonium quæ numerantur 51. & 52. orationes, quibuſdam à Billio inſertis.

In Metaphraſin Neoceſarienſis, Non Nazianzeni, breviſſima ejuſdem Billii ſcholia: paulò verò largiora in Nazianzeni vitam ab ipſo Jambicis ſcriptam, & alia carmina pleraque.

In carmen 13. de humana natura ſcholia ex Cyro Niceta, & in quatuor ſequentia.

Ad carmen 38. de Chriſti genealogia, 47. 48. 49. 51. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. Jacobi Billii ſcholia.

In ſententias diſtichis conſtantes Cyri: in alias Jambis expreſſas Billii ſcholia.

Cyri Nicetæ Dadybrenſis Epiſcopi Comm. in Tetraſticha cum Billii ſcholiis, & in Carmina de Principio, Filio, & Spiritu S. &c.

In Jambica Billii ſcholia, ejuſdemque interpretatio ſoluta quatuor ejuſdem Gregorii Poeticorum opuſculorum, maximè illius, quo in mulieres καλλωπιζομένας invehitur, cum ſcholiis.

Joannes Trithemius libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis teſtatur Baptiſtam Guarinum Veronenſem, Guarini doctiſſimi viri filium, vertiſſe è Græco in Latinum ſermonem Orationes nonnullas S. Gregorii Nazianzeni ad Chriſtum & Mariam, quas certè excuſas nondum vidi.

(a) Sunt enim qui Saſima numquam adiiſſe dicant, ſaltem repudiatis, vivo &c.

(b) Ad Theodorum ſcriptæ epiſtolæ non ſunt ad Theodorum Mopſueſtenum, ut credidit Facundus Hermianenſis libri 7. cap. 7. ſed ad Theodorum Epiſcopum Tyanenſem in Cappadocia ſecunda, ut docet Juſtinianus Imperator in edicto de Fide ad Jo: II. Papam.

De S. Damaſo. 367.

SANCTUS DAMASUS Romanus Pontifex anno ſexto Theodoſii obiit, & ſcripſit *de Virginitate*, & alia, quorum meminit ſanctus Hieronymus lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Sed vera ejus ſcripta non extant, exceptis paucis epiſtolis, quarum aliquæ ſunt inter epiſtolas S. Hieronymi, aliquæ in

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

SANCTUS DAMASUS, Romanus p Pontifex ab anno 367. ad annum 38 annos 17. menſes duos, & dies 28. atqu abiit die 11. Decembris propè octogenar ſio ſeniore imperante. Meminerunt eius mus cap. 103. de Scriptoribus Eccleſiaſti
B gans ejus in componendis verſibus ingeni & multa quidem ſed brevia opuſcula l tro edidiſſe teſtatur) & alibi ſæpè præſert nico & Epiſtolis, S. Athanaſius in Epiſt nos anno 307. ſcripta, S. Ambroſius E tus lib. 2. Ruffinus libri 2. cap. 10. S. A Severus Sulpitius, Socrates, Sozomenus, tus, ut recentiores omittam, atque ex E mianum, Symmachumque, & Impp. reſ

S. Damaſi opera, quæ extant, ac vi codicibus edidit Romæ anno 1639. Feder nus, cum Notis Martii Mileſii Sarrazan mani, cujus ſtudio fuerant collecta. P *Carmina de variis argumentis num.* 40. Sec
C *ſtola, earumque fragmenta* ex codice Ep Hieronymi, ex Theodoreti Hiſtoria, Con mis, & Decretorum Collectoribus dep quibus, aliiſque quibuſdam omiſſis proc vis erudito judicium ferre, nec opus eſt lum, ſimileſque Heterodoxos accedere.

Scitè verò omiſit *librum de Romanis* quem vulgò plerique hac ætate Anaſtaſi cario vindicant, licèt immeritò. Etſi e illum adjectis ad priores multorum Pont auxerit ac locupletarit, non potuit tame ſe prioris partis, eùm viderim mſſ. Codi notæ tempore Caroli Magni exaratum, illæ Damaſo jam tum tribuebantur, an
D natus eſſet Anaſtaſius, aut ſaltem ex p tiæ crepundiis emerſiſſet. Quòd verò D pam parentem non agnoſcant, vel inde nifeſtiſſimum quod S. Hieronymus aliqu maſi obitum annis texens Catalogum Scr cleſiaſticorum ſola Pontificis illius carmi moret, non præteriturus haud dubiè tan pus, ſi ejus auctor ipſe fuiſſet, ut miſſa congerunt alii. Neque mihi eruditius ſape qui cum Papyrio Maſſono adſcribere mo maſo neſcio cui Portuenſi Epiſcopo. Vi nium, Poſſevinum, Miræum, Voſſium ex quibus ſua pro more corraſit Rivetu Claudio Salmaſio acceptum impudentiſſi
E dacium de Jeſuitis Moguntinæ editionis procuratoribus pellucet ipſum per ſe ſc eo antiquis mſſ. Codicibus, atque editione 1649. ſtudio V. C. Caroli Annibalis Fa cta, tum à Davide Blondello earumdem p ptore, cum Fabula Joannæ Papiſſæ, quæ ut à ſummis ejus amicis accepi (a) incuen appoſitiſſimè confutatum eſt.

(a) Petro, & Jacobo Puteanis patribu eruditione præſtantibus, qui miſeram amic ſæpè dolebant.

De Fauſtino Diacono. 3

FAUSTINUS DIACONUS vi re Damaſi Pontificis & bis ſchiſma

Digitized by Google

Fauſtino quem ſub Damaſo ejuſque ſucceſſore Syricio vixiſſe conſtat, opuſculum illud eſſe aſſerendum omnes eruditi exiſtimant poſt Trithemium, qui anno 390. claruiſſe aſſerit.

Extat quoque à Sirmondo noſtro anno 1650. editus ejuſdem Fauſtini ac Marcellini, ſeu Marcelliani Luciferianæ factionis ſigniferorum libellus, circa annum 384. oblatus Imperatoribus Valentiniano, Theodoſio, atque Arcadio adverſus Damaſum Papam pro Urſicino Antipapa, cujus idem, qui ſupra, Gennadius meminit. De Marcellino verò conſule, ſi vacat, caput ultimum Auctoris incerti, qui ad Iſidorum, & Ildefonſum brevem de duodecim ſcriptoribus Appendicem ſubjecit.

De ſancto Epiphanio. 370.

SANCTUS EPIPHANIUS Salaminæ Cypri Epiſcopus, floruit ſub Valente, Gratiano, & Theodoſio Auguſtis. Scribit S. Hieronymus in libro de Scriptor. Eccleſ. Epiphanium anno quartodecimo Theodoſii adhuc ſuperfuiſſe, & in extrema etiam ſenectute libros ſcripſiſſe.

Opera ejus hæc extant.

Opus panarium contra omnes hæreſes, quæ tunc ad octoginta numerabantur. *Liber inſcriptus Ancoratus. Anacephalæoſis, ſive ſumma panarii. De menſuris, & ponderibus liber. Hiſtoria brevis de Prophetarum vita. Ad Joan. Epiſcopum Hieroſolymitanum epiſtola* à S. Hieronymo latinitate donata. De his operibus nulla dubitatio eſt. Dicitur Epiphanius ſcripſiſſe vitam Sancti Hilarionis: ſed ea non extat. Ad finem epiſtolæ ad Joannem Hieroſolymitanum videtur aliquid additum ab Iconoclaſtis: de qua re vide Controverſias noſtras lib. 2. de Sanctis cap. 9.

Dissertatio Historica.

SANCTUS EPIPHANIUS, Eleutheropoli Palæſtinæ oppido oriundus, Conſtantiæ, ſeu Salaminis in Cypro inſula Epiſcopus, floruit ſub Juliano, Valente, Gratiano, Theodoſio, atque Arcadio Imperatoribus, ab anno 301. ad 403. quo obiit die 12. Maji valdè ſenex; πεντάγλωττος ob quinque linguarum peritiam merito appellatus, & à ſanctis Patribus ſæpè multumque commendatus. De eo S. Hieronymus tum in epiſtolis, Apologia 2. ad Ruſticum, & alibi, tum capite 114. Catalogi, quem ſcribebat anno Theodoſii 14. Chriſti 392. Sanctus Auguſtinus lib. de hæreſibus ad Quod-vult-Deum, Socrates, Sozomenus, Theodoretus, Nicephorus, Photius Codd.

prete. *De menſuris & ponderibus* eodem interprete. *Phyſiologus*, interprete & ſcholiaſta Conſalvo Pontio de Leon. *De duodecim gemmis, quæ erant in veſte Aaronis*, Interprete Jola Hierotarantino. Ejuſdem libri Epitome *de duodecim lapidibus Rationali Sacerdotis infixis*: interprete Franciſco Turriano Soc. JESU.

De vita Prophetarum eorumque obitu & ſepultura, interprete Petavio, cui ψευδεπίγραφον eſſe perſuaſerunt ſexcentæ mendaciorum nugæ, quibus ille liber
C refertus eſt, nec aliud judicium fuerat Joannis Rainoldi, ejuſque Simioſorum Perkinſi, Coci, & Riveti, quamquam non ignorem à multis excipi ſolere, non eſſe omnia Hieronymo, veteribuſque Patribus ſubtrahenda, in quibus Thalmudica commenta, & Hebraicæ quædam δευτερώσεις continentur. Voſſius veteres hujus libelli non meminiſſe cauſatur, nec ſatis Epiphanio dignum judicat, quem jam olim Albanus Torinus G. & L. edendum curaverat Baſileæ anno 1529. tum deinde Joachimus Zehenerus, ſuperintendens Lutheranus Schleuſingæ in quarto anno 1612.

Orationes VIII. quæ Epiphanii nomine fucum faciunt, inquit Petavius, ſatis, cum ſtylo ipſo, tum aliis quibuſdam indiciis alterius vel Epiphanii, vel
D Auctoris, ſe ſe eſſe declarant. Cumque præter hunc duo fuerint Epiphanii in Cypro inſula Epiſcopi, horum alteri, vel ambobus, vel minus denique potius quam Epiphanio ſeniori orationes illas tribuendas monet. Sunt autem hæ:

1. *In feſtum Palmarum*, interprete Conſalvo Pontio. 2. *In Chriſti ſepulturam*, interp. Stanislao Phœnicio. 3. *In Chriſti Reſurrectionem*, interp. Dionyſio Petavio. 4. *De Chriſti Aſſumptione*, interp. Theodoto Peltano Soc. Jeſu. 5. *De Laudibus B. Mariæ Virginis*, interprete Joanne Pico Canonico B. Mariæ Pariſienſis, & Claſſium Inquiſitoriarum in ſupremo Senatu Præſide. 6. *In feſto Palmarum*, interp. Petavio. 7. *De Numerorum myſteriis*, eod. interp. 8. *De Chriſti Reſur-*
E *rectione*, Latinè tantum, interprete Gerardo Voſſio, Præpoſito Tungrenſi.

Epiſtola S. Epiphanii ad Joannem Epiſcopum Hieroſolymitanum Latinè reddita, ut creditur à S. Hieronymo, & inter ejus opera ſæpius edita. De ea vide Bellarminum lib. 2. de Imaginibus, Baronium anno 392. alioſque.

Vita S. Epiphanii Græcè & Latinè incerto interprete.

Animadverſiones in Epiphanium eruditiſſimæ R. P. Dionyſii Petavii, in quibus multa habentur ad Chronologiam, & Antiquitates Eccleſiaſticas ſpectantia.

(*a*) Citatis adjunge Theophilum Patr. Alex. epiſtola 67. inter Hieronymianas, Cyrillum cap. 19. vitæ S. Euthymii, ubi eum non à patria, ſed ab Epiſcopatu Cyprium vocat, Facundum Hermianenſem

Digitized by Google

De Philone Carpathio. 374.

PHILO CARPATHIUS à S. Epiphanio Epiſcopus ordinatus eſt, ut in vita S. Epiphanii legitur. Scripſit *Commentaria in Cantica canticorum* quæ extant in primo tomo Bibliothecæ ſanctorum Patrum, ſecundæ editionis. Sed videntur multa inſerta ex Commentario ſancti Gregorii Papæ in Cantica, quæ cum reliqua explicatione non multum cohærent,

Dissertatio Historica.

PHILO, CARPATHI inſulæ Aſiatico tractui adjacentis, à qua Carpathium mare dictum eſt, Epiſcopus à S. Epiphanio, ut in ejus vita ſcripta à Polybio dicitur, ordinatus illius urbis Antiſtes imperantibus jam Arcadio, & Honorio fratribus Auguſtis: ideoque ſaltem vixiſſe inter annos 395. & 403. fatendum eſt. Quo verò anno obierit non conſtat.

Commentarius in Cantica Canticorum ad Euſtratium Presbyterum, & Euſebium Diaconum, qui nomen ejus præfert in Bibliothecis Veterum Patrum, interprete Stephano Salutato ſeu Salvato Piſcienſi, non eſt modò ſincerus, pluribus aliunde admixtis à recentiore aliquo interpolatore, præſertim ex Commentariis S. Gregorii Papæ in Cantica, quæ cum reliqua interpretatione haud multum cohærent, ut notarunt poſt Martinum Delrium Soc. JESU Theologum ejuſdem Societ. duo clariſſima lumina Poſſevinus, & Bellarminus: necnon Joannes Maria Braſichellanus O. P. Magiſter Sacri Palatii in Expurgatorio Indice Romano anni 1607. Certè Philonem Carpathium ſcripſiſſe in Cantica Canticorum teſtis eſt Suidas in Lexico, idque evincunt Veteres ex Patribus connexæ Catenæ, in quibus hujus non infrequentia fragmenta occurrunt. Videnda quoque interpretis ad Nicolaum Bargileſium Epiſtola nuncupatoria.

Supplementum.

PHILO CARPATHII Inſulæ, quæ Aſiatico tractui adjacet, Epiſcopus circa annum 396. floruit, de quo ſufficienter agunt Bellarminus, & Labbeus occaſione cujuſdam commentarii falsò ei adſcripti. Huic igitur *Commentarium in Cantica Canticorum* ad Euſtratium Presbyterum, & Euſebium Diaconum Stephanus Salvatus Piſcienſis Interpres attribuit, ſed perperam. Verus enim Philonis hujus Commentarius, cum illa interpretatione veteri, cujus meminit Caſſiodorus libro de divinis Inſtitutionibus cap. 5. habetur mſ. in Bibliotheca clariſſimi viri Domini Emerici Bigotii Rotomagenſis, quem dare optat in lucem publicam.

De S. Ambroſio Mediolanenſi. 374.

SANCTUS AMBROSIUS Epiſcopus Mediolanenſis vir planè ſanctiſſimus, & doctiſſimus, Gratiano, & Theodoſio Imperatoribus floruit. Obiit anno tertio poſt exceſſum Theodoſii qui erat trecenteſimus nonageſimus ſeptimus ab adventu Salvatoris, ex Card. Baronio.

Opera ejus in editione Pariſienſi, anni Domi-

hortatio 1. *Inſtitutio Virginis* 1. *Ad Virgines*
Ad Virg. lapſam 1. *De Viduis* 1. *De Pœni*
hortatio ad Pœnitentiam 1. *De fuga ſæculi*
mortis. 1.

Tomi Secundi.

De vocatione gentium, lib. 2. *De fide ad*
B *De Spiritu Sancto ad eumdem* 3. *De fide co*
1. *De Incarnationis Sacramento* 1. *De myſte*

Tertii Tomi.

Oratio funebris de obitu Valentiniani. Ali
tyri. De fide Reſurrectionis Oratio. Alia d
doſii. Epiſtolarum ad diverſos, lib. 10. *Con*
pulum, 92.

Tomi Quarti.

Exameron, lib. 6. *De Paradiſo* 1. *De Ca*
De Noe, & Arca 1. *De Abraham patri*
C *Iſaac, & Anima* 1. *De Jacob & beata vita*
Patriarcha 1. *De benedictionibus Patriarch*
Nabuthe Jezraelita 1. *De Elia, & Jejunio* 1.
De interpellatione Job, & David 3. *Apolo*
De Salomone 1. *De iis qui myſteriis initiant*
cramentis 6. *De Dignitate Sacerdotali* 1. *P*
Miſſam 2. *Commentarii in Pſalm.* 1. 35. 36
40. 43. 45. 47. 48. 61. & 118. *Alia Da*
De interpellatione David.

Tomi Quinti.

In Evangelium Lucæ, lib. 10. *In omnes*
cti Pauli commentaria. De fide reſurrectionis
D *Precationis piæ Hymni ſacri. Canticum ſan*
broſii & Auguſtini, quod incipit, Te Deum l

Obſervatio in Opera S. Ambroſi

In primo tomo, Liber ad Virginem
videtur eſſe S. Ambroſii: nam cap. 8.
auctor. Inhære pœnitentiæ uſque ad ex
tæ, nec tibi præſumas ab humana die p
dari: quia decipit te, qui hoc tibi poll
rit: quæ enim propriè contra Dominum
ab illo ſolo te convenit in die Iudicii ex
medium. Atqui hæc ſententia Novatiani
continet, & contra eam diſputat ſanctus
E in duobus libris de pœnitentia: quos li
ipſe cap. 8. lib. 2. à ſe fuiſſe compoſitos,
bit, quo pacto à forenſi negotio ad
repente vocatus fuerat. Petrus quidem
2. de neceſſitate confeſſionis libros duos
tia non audet affirmare eſſe S. Ambroſii
muniter S. Ambroſio adſcribuntur.

In ſecundo tomo, libri de vocatione ge
tribuuntur S. Ambroſio, cùm manifeſtè
ſint. Certè Ambroſii eſſe non poſſunt,
cap. 7. & lib. 2. cap. 8. diſputet auctor ad
gianos, qui poſt mortem S. Ambroſii exort

In tertio tomo, certum eſt aliquas epi
quos ſermones non poſſe eſſe Ambroſii.
ſtol. 84. quæ eſt ad Demetriadem, ment
gianorum, qui (ut paulò ante dixi) Am

M 3

Sermones verò ſequentes nempe 3. 14. 30. 31. 32. 44. 47. 50. 51. 52. 53. 54. 56. 57. 58. 60. 61. 62. 66. 71. 77. 78. & 82. ſunt ad verbum inter ſermones ſancti Maximi, ut planè judicare non poſſis, utrum Ambroſio, vel Maximo tribui debeant. Sed cujuſcumque ſint, antiqui, & Sancti auctoris ſunt.

Sermo nonageſimus de paſſione B. Agnetis dubius redditur, quoniam ſanctus Ambroſius libro 1. de Virginibus ſignificat, Beatæ Agneti cervicem gladio amputatam. Stetit, inquit, oravit, cervicem inflexit. At illius ſermonis auctor ſcribit, B. C Agneti ad palum alligatæ, ut combureretur, cùm flamma divinitus extincta eſſet, juſſu Alpaſii judicis gladio gutture fuiſſe perfoſſum.

Sermo quoque nonageſimus ſecundus, de Baptiſmo S. Auguſtini, longiſſimè diſtat à ſtylo, & gravitate Ambroſii: neque ullo modo credibile eſt, quod in eo ſermone dicitur, Ambroſium ſæpè Deum oraſſe, ut eum à captionibus Auguſtini liberaret. Auguſtinus enim non diſputando cum Ambroſio, ſed eum concionantem audiendo ad fidem Catholicam converſus eſt, ut ipſe idem teſtatur lib. 5. confeſſ. cap. 13. & lib. 6. cap. 1.

In quarto tomo Apologia David poſterior, & liber etiam poſterior de interpellatione David non D videtur eſſe Ambroſii, tum quia ſtylus diverſus eſt, & jam ante ſcripſerat Ambroſius Apologiam David, & libros tres de interpellatione David, tum quia auctor poſterioris Apologiæ negat, adulterium David fuiſſe verum adulterium, & allegoricè interpretandum cenſuit; Ambroſius autem in vera Apologia ſua peccatum adulterii confitetur, ſed laudat pœnitentiam.

In quinto tomo, ſunt commentaria in epiſtolas ſancti Pauli, quæ à multis non creduntur Ambroſii, nec ſine cauſa.

Primò, quia Sanctus Auguſtinus, qui libenter, & frequenter Ambroſii teſtimoniis utitur contra Pelagianos, ex his commentariis nulla teſtimonia E petit.

Secundò, quia Pelagius ipſe, qui Ambroſii teſtimonia ſancto Auguſtino objicere ſolet, ex his commentariis nihil objecit, cùm tamen in his commentariis ſint non pauca, quæ Pelagii errores continere videntur, ut perſpicuum eſt ex commentariis in epiſtolam ad Romanos.

Tertiò, quia auctor horum commentariorum multa exponit contra ſententiam S. Ambroſii, quod planè perſpiciet, qui conferre voluerit illud Philipp. 2. Qui cùm in forma Dei eſſet: explicatum in commentario hujus auctoris, cum explicatione Ambroſiana in epiſtol 47. & lib. 2. de fide cap. 4. & illud 1. Tim. 1. Regi ſæculorum immortali: explicatum in commentario hujus auctoris, cum expoſitio- dibile in extrema ætate tam ingens opus cudiſſe Hilarium, & ſtylus Hilarii cum ſtylo hujus auctoris nihil ſimile habet: Hilarius verò Arelatenſis poſt Damaſi tempora floruit. Credibile igitur eſt auctorem horum commentariorum eſſe Hilarium Diaconum Romanum, qui Luciferi ſchiſma propagavit, & libros etiam non paucos ſcripſit, ut ſanctus Hieronymus teſtatur in dialogo contra Luciferianos extremo. Neque mirum eſt, hunc Hilarium à ſancto Auguſtino, ſanctum Hilarium vocari, cùm nuncupatio Sancti tunc ſatis communis fuerit Chriſtianis, præſertim Eccleſiaſticis.

Poſtremò accedit, quòd idem videtur eſſe auctor horum commentariorum, & quæſtionum veteris, & novi teſtamenti, quæ extant inter libros ſancti Auguſtini: doctrina enim horum commentariorum, & illarum quæſtionum ſimillima eſt, ut notaverunt Cenſores Lovanienſes in notis ad Auguſtinum; ſtylus videtur etiam eſſe idem, & ætas mirificè conſentit: auctor enim illarum quæſtionum quæſt. 44. ſcribit, ab excidio Hieroſolymæ uſque ad ſua tempora fluxiſſe annos trecentos: quibus ſi addas annos à Nativitate Chriſti uſque ad excidium Hieroſolymæ erunt omnes anni 372. vel 373. ut ex Chronico S. Hieronymi apparet. Hoc eodem tempore ſediſſe Damaſum Pontificem, ſub quo auctor horum commentariorum ſcripſiſſe ſe memorat in explicatione capitis primi epiſtolæ prioris ad Timoth. notiſſimum eſt.

Quòd ſi auctor horum commentariorum idem ſit cum auctore illarum quæſtionum, planè efficietur auctorem horum commentariorum non eſſe Ambroſium. Ambroſius enim nihil ſcripſit antequam Epiſcopus fieret, neque factus eſt Epiſcopus ante annum Dom. 374. ut Card. Baronius in Annalibus docet. Ille autem auctor cùm ſcriberet, numerabat annum Domin. 372. vel 373. ut ſupra diximus.

In eodem tomo ſunt hymni ſacri, ex quibus aliqui certo ſunt Ambroſii, ut ille, Deus creator omnium, Polique rector veſtiens, &c. cujus meminit ſanctus Auguſtinus lib. 9. confeſſ. cap. 12. & ille, Æterne rerum conditor Noctem diemque qui regis &c. cujus meminit idem Auguſtinus lib. 1. Retract. cap. 21. Aliqui certo non ſunt Ambroſii, ut ille, Vexilla Regis prodeunt, qui eſt Fortunati, & alii quidam in quibus non ſervatur ratio metrica quæ Ambroſio notiſſima erat, ejuſmodi eſt ille, Optatus votis omnium ſacratus illuxit dies. Quo Chriſtus mundi ſpes Deus conſcendit cœlos arduos; & ille: Chriſte, qui lux es & dies, Noctis tenebras detegis, &c. Iſti enim indigni videntur qui Ambroſio tribuantur. Canticum, Te Deum laudamus, Eccleſia in divinis officiis, Ambroſii, & Auguſtini canticum vocat: & extat Chronicum S.

Digitized by Google

cantatum.

Præter opera ſupra ſcripta, in editione Romana anni 1585. adduntur opera quædam ſancto Ambroſio adſcripta, quamvis ejus non ſint, ut commentarius in Apocalypſim, & alia quædam, & rectè dicuntur ea opera non eſſe ſancti Ambroſii, ac præſertim explicatio Apocalypſis, cum auctor mentionem faciat Longobardorum Italiam invadentium quæ invaſio diu poſt mortem S. Ambroſii contigit,

Dissertatio Historica.

AMbrosius natus fuit ſeu Romæ, ſeu Treveris aut Arelate ad Rhodanum, ut quidam viri docti exiſtimant, anno Chriſti 333. patre Ambroſio Præfecto Prætorio Galliarum miſſus ab Anicio Probo Mediolanum anno 369. ad gubernandas Inſubriam, Liguriam, atque Æmiliam, poſt mortem Auxentii Hæretici Ariani creatus conſenſu omnium Mediolanenſis Archiepiſcopus, & conſecratus die 7. Decembris anni 374. omnem ad fidem rectam convertit Italiam, ut ad annum Chriſti 375. Olympiadis 288. tertium, inquit in chronico S. Hieronymus. Ad Maximum tyrannum bis in Gallias Legatus profectus eſt annis 383. & 387. Dein, ne pluribus in percurrendis ejus præclarè geſtis immorer, glorioſis pro Eccleſia Catholica perſunctus laboribus, ſanctiſſimè obiit die 4. Aprilis, Sabbato ſancto ſub diluculum, ſeu, quod idem eſt, pridie Paſchatis, quod in Nonas Aprilis incidit anno Chriſti 397. Cæſario, & Attico Conſulibus, ætatis 64. Epiſcopatus 22. cum quatuor circiter menſibus. Errant proinde Miræus, aliique non pauci qui cum Marcellino Comite mortem S. Ambroſii differunt in annum ſequentem Honorio IV. Auguſt. & Eutychiano Conſulibus. De eo, præter Paulinum Diaconum qui præſens morienti adfuit, multa SS. Baſilius, Hier. Aug. Paulinus, Severus, Proſper, Caſſianus, Theodoretus aliique, ex recentioribus Bell. & Baronius Cardinales, Theophilus Raynaudus in libello qui inſcribitur Ambroſius ſuccus cœleſtis, &c. Ferdinandus Ughellus &c.

Omnia ejus opera in aliquot Tomos diſtincta Baſileæ, Pariſiis, Romæ, & alibi ſæpius edita habentur, quibus admixta ſunt nonnulla ſpuria, & ſuppoſititia, de quibus Sixtus Senenſis, Poſſevinus, Bell. & alii Catholici, ne quis ad Cocum, Rivetum, Junium, ſimileſque confugiat Calvini aſſeclas, qui nonnumquam Harpiarum more, ſacra quæque attactu ſuo fœdare non verentur, ut planum pluribus faciemus in examine Heterodoxorum Criticorum.

Quia verò in recenſendis mellitiſſimi Ambroſii operibus Bellarminus uſus eſt editione Pariſienſi anni 1540. quæ à Romana 1581. & ſeqq. juſſu Gregorii 13. Papæ publicata, & Pariſienſibus, quæ eruditorum modò teruntur manibus, omninò diſcrepar, operæ pretium viſum eſt ſyllabum poſteriorum illarum editionum præmittere, ut ad illum quivis obſervationes ſuas impoſterum accommodare poſſit.

Tomo I. continentur.

Vita S. Ambroſii à Cæſare Baronio Sorano Presbytero Congregationis Oratorii collecta ad Felicem de Monte-alto Cardin. tit. S. Hieronymi. *Vita S. Ambroſii* à Paulino Presbytero ad B. Auguſtinum con-

Paradiſo ſuper caput 2. & 3. Geneſis libe
radiſi locus examinatur per enarrationen
Sabinum. *De arbore interdicta* ſuper capu
ſeos libellus. *De Abel, & Cain* ſuper ca
neſeos libri duo. *De Noe & arca* ſuper c
8. 9. & 10. Geneſeos liber unus. *De Abrah*
cha ſuper capp. 12. 13. 14. 15. uſque a
Geneſeos libri duo. *De Iſaac & Anima*,
25. & 26. Geneſeos liber unus. *De bono*
B unus. *De Jacob & Beata vita* ſuper capp
ſeqq. uſque ad caput 35. Geneſeos libri
ga ſaculi liber unus. *De Joſeph Patriarcha*
37. 39. 40. & ſeqq. uſque ad 46. Geneſ
nus. *De Benedictionibus Patriarcharum* ſup
Geneſis liber unus. *In Exodi* capp. 8. 16.
32. Annotationes. *In Levitici* capp. 10.
Annotationes. In Numerorum caput 2
tiones, & ſuper caput 22. *de manſionibus*
Iſrael. Tractatus. *In Deuteronomii* cap. 2
tiones. *In libri ſecundi Regum* caput 11.
nes ſub titulo *prioris Apologia David*.

Super caput 12. ejuſdem libri ſecundi I
notationes, quos ſequitur *Poſterioris Apo*
C liber unus. Quem librum Nicolaus Fabe
ultimo quod eſt ad Frontonem Ducæur
nus, & Bellarminus noſtri ſuppoſitum f
broſio cenſent. Verùm rationes eorum d
philus Raynaudus tract. de librorum con
123. quem conſule.

De Elia & jejunio ſuper capp. 17. 18. 8
3. Regum liber unus. *De jejunio Eliæ*, ſ
capitibus tertii Regum ſermo. *De Nabuth*
ſuper caput 21. libri tertii Regum liber u
nes duo ſuper caput 6. libri 4. Regum.

Tomo II. continentur.

D *De Tobia* ſeu adverſus fœnoris, fœne
pravitatem liber unus, Eraſmus ſolita
adulterinum rejicit. *De Job*, ſeu de int
ſancti Job libri duo. *In ejuſdem libri* J
primum ſermo. *In Pſalmos David* argum
narrationes in Pſalmos 1. 21. 35. 36. 3
40. 41. ſeu de interpellatione S. David.
terum de interpellatione Sancti David.
48. 50. ſeu de Apologia David. 61. 67.
terpellatione David. *Tractatus in Pſa*
Sermo in Pſalmum 109. *Sermo in Pſalmu*
narrationes 22. *in Pſalmum* 118. ad Hebr
beti partitionem.

In Proverbiorum cap. 30. ſive *de Salom*
E raſmus tradit argutum quidem eſſe, & e
nonnihil diſſonare à ſtylo Ambroſiano.

In idem caput fragmentum enarrationis
in caput 31. *Proverbiorum*, ſeu *de muliere f*
put quartum libri Eccleſiaſtes ad Clericos e
In caput tertium libri Eccleſiaſtici ſermones
put primum Eſaia Propheta ſermo. (*c*)
ejuſdem Eſaiæ ſermo. *In Hieremia caput* 16.
In caput 18. *Danielis Prophetæ* ſermones d
put 3. & 4. *Jonæ Prophetæ* enarrationes d
chaam Prophetam obſervationes duæ. *In ca*
Aggæi Prophetæ obſervatio. *In caput* 1. *M*
phetæ ſermo.

Digitized by Google

rus auctor cenſetur ab eruditis, non ſecus ac Quæſtionum Veteris ac Novi Teſtamenti, quæ excuſæ ſunt inter opera S. Auguſtini: quamquam de ſolis Commentariis in Epiſtolam ad Hebræos dubitaverit Uſſerius, quod excerpti ſint ex Sancti Chryſoſtomi in eamdem Ep. Homiliis à Mutiano Latinè redditis. (*d*)

Tomo IV. continentur.

De Officiis libri tres. *In Symbolum Apoſtolorum tractatus. De Fide ad Gratianum Auguſtum libri quinque*, ex quibus nonnulla citavit Theodotetus in Polymorpho. C *De Spiritu Sancto ad eumdem Gratianum Auguſtum* liber.

De Filii Divinitate, & conſubſtantialitate contra Arianos liber unus, quem Joannes Coſterius docet eſſe S. Gregorii Nazianzeni ex epiſtola 3. S. Auguſtini ad Fortunatianum à S. Ambroſio Latinè redditum, ideoque inter ejus lucubrationes receptum. Alii malunt interpretem fuiſſe Ruffinum, qua de re non eſt acriter diſputandum, cùm nihil de libri auctoritate inde minuatur. Sunt quoque qui Hegeſippi nomine vulgatos libros quinque de Excidio Hieroſolymitano, Ambroſio tribuant. Vide v. Hegeſippus.

De incarnationis Dominicæ myſterio liber unus. De myſterio Paſchæ libellus. De Paſchalis celebritatis ratione D enarratio ad Epiſcopos per Æmiliam conſtitutos. *De Satyri fratris obitu liber unus. De fide Reſurrectionis liber unus* in ejuſdem fratris ſui Satyri obitu. *De initiandis liber unus.*

De Sacramentis libri ſex à Ratberto, Ratramno, Lanfranco, Guitmundo, aliiſque Catholicis tractatoribus jampridem laudati. Nos arrodere geſtiunt Heterodoxi Cenſores. Sed eorum argutationibus reſpondebimus in Examine Criticorum à Catholica majorum ſuorum Religione apoſtatarum Coci, Albertini, Falcherii, Salmaſii, Riveti, atque aliorum ejuſdem factionis ſcriptorum qui cùm certò ſciant horum librorum pondere obteri Calviniſticam impietatem apud omnes æquos judices, ideò adverſus illos excipere moliuntur. (*e*) E

De Sacerdotali dignitate liber unus, quem Anſelmum potius quàm Ambroſium redolere ſcribit, nihil tamen audet definire laudatus ſupra Theophilus.

De Pœnitentia contra Novatianos libri duo quos Ambroſio vindicant adverſus Petrum Soto in Inſtitutione Sacerdotum, titulo de neceſſitate Confeſſionis, Lectione 2. Bellarminus noſter, & Theophilus Raynaudus loco ſupracitato: cujus obſervationi adjungi velim & locum alterum S. Auguſtini deſumptum ex libro 1. Operis perfecti, ſeu imperfecti contra Julianum, pag. 56. editionis à Claudio Menardo peractæ, & pag. 14. Tomi 2. ſupplementi operum S. Auguſtini à R. P. Hieronymo Viguerio vulgati, ut ob-

aliique plurimi adſcribunt, alii verò Hilario Proſperi adverſus reliquias Pelagianorum ſocio, & collegæ, Eraſmus non abhorrere à phraſi Eucherii.

Tomo V. continentur.

Sermones de Tempore. Conciones pro variis actionibus. Sermones de Sanctis.

Sermo de Purificatione B. Mariæ Virginis. Verùm de ſermonibus aut ſuppoſitis, aut dubiis, conſule Bellarminum: nec enim minutatim ſingula hic enucleare licet. Si quis ardentius efflagitet, non negabimus operam.

Epiſtolarum libri octo. In quibus, quæ olim numero erat 84. ad Demetriadem non eſt S. Ambroſii, ut bene Bellarm. ſed Proſperi, ideoque ab editione Romana rejecta.

Precationes duæ præparantes ad Miſſam: quas eſſe ſancti Anſelmi contendit P. Theophilus, ideoque tributas Ambroſio, quòd in mſ. ſcriptum eſſet cum ſola initiali litera: Orationes Sancti A. Epiſcopi.

Hymni diverſis temporibus concinendi. (*f*) De Hymno Dominicali, Te Deum laudamus, conſule quæ tum ex aliis, tum ex Hugone Menardo O. B. in Notis ad Ritum antiquum unctionis Regum Francorum, quem ſubjecit libro Sacramentorum Sancti Gregorii coacervavit R. P. Theophilus mox citatus. De aliis vide Bellarminum.

Libri & Tractatus S. Ambroſio adſcripti.

1. *In Apocalypſim B. Joannis Apoſtoli Commentaria*, quæ Berengaudo quidam tribuunt. Non eſſe Ambroſii docent Sixtus, Poſſevin. Bellarm. Salmeron, & alii (*g*).

2. *De Vitiorum, Virtutumque conflictu ad Simplicianum liber*, quem alii pari falſitate tribuerunt Auguſtino, Leoni, aut Gregorio Magnis Pontificibus.

3. *Expoſitio Fidei*, ſive *Niceni explicatio contra Arium & Photinum*, cum notis Guillelmi Damaſi Lindani Epiſcop. Rutemondæ. Verùm nihil aliud eſſe quàm Epitomem ex libro primo de Fide ad Gratianum concinnatam rectè monuit Baronius.

4. *De Spiritu Sancto* libellus, ſeu Fragmentum: de quo vide Poſſevinum, non ſecus ac de ſequenti.

5. *De Concordia Matthæi, & Lucæ in Genealogia Chriſti deſcribenda.*

6. *De Pœnitentia* liber, cum exhortatione ad peragendam pœnitentiam, & epiſtola, Cur Deus permiſerit Monachum quemdam à Dæmone vexari. Non ſunt Victoris Cartennæ in Mauritania Epiſcopi, ut quidam eum Poſſevino cenſuerunt, ſed alterius Victoris Tunonenſis in eadem Africa Epiſcopi, cujus extat Chronicon. Huic enim adſcriptum legi in Codice Sanctæ Mariæ Remenſis, & in altero Herival-

Digitized by Google

… Ambroſii locis excerpta ab Antonio Monchiaceno Demochate Doctore Sorbonico.

9. Sermo de Purificatione S. Mariæ.

Notationes ex Petri Mannii, & aliorum ſcholiis ſelectæ, & ad illius editionis uſum accommodatæ; cum advertentiis Theologiæ Scholaſticæ, ſive Animadverſionibus Ferdinandi Velloſelli Epiſcopi Lucenſis Pariſienſi poſtremæ editioni anno 1642. adjectis.

(*a*) Seu potius quidam ad populum ſermones, ut notavit Sixtus Senenſis libro 4. mihi pag. 194. quam B
conſule: quod & eorum inſcriptiones in vetuſtiſſimis Codicibus indicant, & præfatiunculæ ipſæ demonſtrant ad præparandos auditorum animos inſtructæ: item perorationes in Doxologias deſinentes contra Ambroſii conſuetudinem, qui nullum ex libris ſuis ſic finire conſuevit &c. Quantum verò Sanctiſſimus ille Pater à tribunalibus, & adminiſtrationis inſulis raptus ad Sacerdotium ex Philone, Hippolyto, Origene, Apollinario, Euſebio, Baſilio, ſimilibuſque Patribus profecent docent tum alii, tum præcipuè S. Hieronymus, & ſub initium Apologiæ ad Pammachium & Marcellinum, & in epiſtola de erroribus Origenis. Nuper S. Ambroſius ſic Hexaemeron illius (Origenis) compilavit, ut magis Hippo- C
lyti, & Baſilii ſententias ſequeretur: Philonis quoque laciniis abundat &c.

(*b*) De tribus problematibus ſcitu difficillimis Eraſmus, Geſnerus, & quidam alii tradunt.

(*c*) Citat S. Aug. libro 2. adverſus Julianum, & lib. 4. contra ſecundam epiſtolam Pelagianorum.

(*d*) S. Hieronymus præfatione in librum Didymi de Spiritu Sancto innuit S. Ambroſium quædam ex eo mutuaſſe, unde occaſionem calumniandi arripuit Ruffinus libro 2. Invectivarum: qua de re plura Theophilus pag. 251. Operis de Calumnia.

(*e*) Albertinus editionis Latinæ pag. 507. tria, quatuorve profert argumenta quæ alias accuratius examinabimus. D

I. Dicendi genus Ambroſii, inquit Sixtus Senenſis, prout rerum varietas expoſtulare videtur, varium eſt, ſed ubique lucidum ac perſpicuum eloquentiæ flumen effundens, ut ait Auguſtinus. Contra verò auctor librorum de Sacramentis ubique, locis iis exceptis quæ ex Ambroſio tranſcripſit, barbariſmis ſcatet: quorum quædam affert exempla, quæ nos cum aliis ejuſdem Sancti Viri locis conferemus.

II. Nonnulla levia habet, & ridicula, Ambroſianaque gravitate prorſus indigna, nonnulla repugnantia, & contradictoria, nonnulla etiam ſimpliciter falſa &c.

III. Aliam ſcripturæ verſionem ſequitur, quam Ambroſius. E

IV. Bertramum, cujus temporibus libri hi primò apparuerunt à Paſchaſio citati, ſatis innuere, magnam in iis factam eſſe mutationem, cùm è primo libro varia proferat loca, quæ in eo nullo modo reperiuntur, ſed capitibus 8. & 9. libelli de his, qui myſteriis initiantur. Quamvis duo ex libro quinto adducat, quæ in eo ipſo libro unde citat inveniantur. Hæc ille de libris iſtis, quos tamen ſui immemor inter indubitata Ambroſii opera recenſet indice: nullum enim Lectori monitum adſcribit, quemadmodum in Commentariis in epiſtola S. Pauli, ubi hæc leguntur: Ambroſius ſeu potius Hilarius Diaconus; & de Fide contra Arianos, eſt Nazianzeni. Jugulat quoque ſe Albertinus ipſe producto in medium textu Sixti Senenſis libro quarto Bibliothecæ: ſi enim va-

qua ſtyli diſſimilitudo, non eminenti e…
Quid verò ſi interpolator aliquis, aut l
nulla fortè admiſcuit in iis quæ ad contr
Catholicos veritatis Euchariſticæ aſſert
brarum hæreticarum ſectatores agitari
tenus pertinent, ac inde continuò infere
cæteris omnibus, quæ ab octingentis,
quod excurrit annis, in ore omnium ver
doctrina indubitati apud omnes libri d
tiantur myſteriis non diſcrepant, ut in p
ipſi ultro fatentur, detrahendam eſſe fid
certè intereſt modo Ambroſiana ſit in te
tentia, nihilque ab ea detractum ſit, ci
ſitne idem, an paulò mutatus verboru
ſi præſertim Eccleſiæ à pluribus ſæculis
cedat. Verùm ſentio me ſenſim ſine ſenſ
ſcriptos limites abripi. Videndi quoq
ſuo Nuperi Lectionum Euchariſticarum
pag. 507.

(*f*) De quibus videſis Sanctum Aug
cap. 12. lib. 9. Confeſſionum, tum cap.
Retractationum.

(*g*) Hæc primus edidit Cuthbertus T.
Dunelmenſis ex Cod. mſ. Bibliothecæ C
ſti in Academia Oxonienſi, cujus fini
fuiſſe dicitur hoc lemma: Auctor hu
rengaudus. Alii Ambroſio cuidam Mon
te malunt. Certè quiſquis eſt auctor
ætatem ſuam, & aſſutis identidem S. G
ſententiis. Idem cap. 17. aſſerit ſe ſcripſ
manum Imperium à Longobardis occup
& Blaſium Viegam noſtrum in Comm.
nis Apocalypſim.

Perluſſe nonnulla S. Ambroſii opera e
diſces, qui libro 11. Retract. cap. 4. &
tra Julianum cap. 5. & 7. meminit lib
mento Regenerationis ſive de Philoſophi
cætera refellebat quod quidam dixeran
ex Platone pleraque ſumpſiſſe.

De S. Philaſtrio Brixienſi.

SANCTUS PHILASTRIUS E
xiæ, tempore S. Ambroſii vixit, ut
guſtinus teſtatur initio libri de hæreſib
vult Deus: ſcripſit *librum de hæreſibus* n
tempora, qui liber extat in Bibliotheca
Patrum ſecundo edita, tomo 4. Sed illu
vandum, multa à Philaſtrio inter hære
ri, quæ verè hæreſes non ſunt: proind
dentia legendus eſt. Quod autem in ha
minit anni Domini 430. mendum eſt
rum: nam ad eum annum hic auctor n

Dissertatio Historic.

PHILASTRIUS, Brixienſis in Itali
ab anno ut volunt 380. Concilio
adverſus Arianos interfuit cum Sancto
pluribuſque aliis Sanctis Præſulibus.
diſſe Mediolani teſtatur Sanctus Augu
libri de Hæreſibus ad Quodvultdeum
Obiit XV. Kalendas Auguſti ſeu 18. Jul
cum octo circiter annis præfuiſſet. Suc
& Encomiaſtes S. Gaudentius ejus vit
laudeſque celebrat in ſermone, quem de
ſua coram S. Ambroſio Mediolanenſi

ronium, aliique rectè mutarunt addita, quæ exciderat quinquagenarii nota in CCCLXXX., inde quoque mendum exortum eſt, quo dicitur à Chriſto Domino, uſque ad illud tempus cùm ea ſcriberet intercurriſſe annos quadringentos triginta CCCCXXX. pro CCCLXXX., neque verò omittenda videtur cautio Jo: Mariæ Sacri Palatii Magiſtri. Verùm, etſi S. Philaſtrius ſanctitate & doctrina præelatus extiterit, hoc tamen ejus opus de hæreſibus, cautè & cum judicio quibuſdam in locis legendum, quod nonnulla contineat cum placitis rectæ Theologiæ non ſatis cohærentia. Certè S. Auguſtinus in citata ſupra Præfatione libri de Hæreſibus monet doctius de hæreſibus præſcripſiſſe Sanctum Epiphanium, quàm S. Philaſtrium.

De Idacio Claro. 380.

IDACIUS, ſive Ithacius Clarus Epiſc. Hiſpanus, de quo multa Sulpitius in hiſtoria ſacra cùm de Priſcilliano agit. Scripſit *libros tres adverſus Varimandum Arianum*, qui extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 4. edit. 2. ſcripſit etiam *Apologeticum adverſus Priſcilliani hæreſes*, teſte Iſidoro de viris illuſtribus cap. 15. quem librum extare non puto. Vixit circa annum Dom. 380. & in eo reprehenſus, & punitus ab Epiſcopis fuit, quòd Priſcillianum apud ſæculares Judices accuſaverit, & occidi curaverit.

Dissertatio Historica.

IDACIUS, ſive Ithacius, Hiſpanus cognomento, & eloquio Clarus, *auctor libri adverſus Warimamandum, ſeu Varimundum Arianæ ſectæ Diaconum, atque explanationis difficiliorum Sacræ Scripturæ de Trinitate locorum* Tomo IV. Magnæ Bibliothecæ Pariſienſis Veterum Patrum, & alibi, idem planè videtur quamplurimis recentioribus eum Idacio Soſſubenſi, ſeu Oſnobenſi in Hiſpania Epiſcopo qui cum Urſacio Epiſcopo, ob necem Priſcilliani Epiſcopi, cujus accuſatores apud Maximum tyrannum fuerant, communione Eccleſiæ privatus, exilio condemnatus eſt, & in eo diem ultimum obiit, Theodoſio Seniore, & Valentiniano II. imperantibus circa annum 388. ut ex S. Hieronymo in Priſcilliano, Severo Sulpitio ſub finem libri ſecundi Hiſtoriæ ſacræ, Sancto Iſidoro cap. 2. libri de Scriptoribus Eccleſiaſticis, aliiſque colligitur. Ambigit tamen, nec immeritò, Voſſius, tum quòd altum illius operis apud Iſidorum ſilentium, qui Apologetici adverſus Priſcillianum meminit, tum quòd Auctor in præfatione dicat iſta ſe ſcripſiſſe Neapoli in Campania, quam fortè numquam vidit Priſcilliani hoſtis.

ipſe filius ſubjicietur ei. De dormientibus. De infantibus præmaturè raptis. De Reſurrectione, Orationes 4. De Aſſumptione Domini. In dictum Domini, Quatenus feciſtis uni ex minimis his, mihi feciſtis. De Anima & reſurrectione diſputatio. De Trinitate contra Judæos. De ſancto Baptiſmate. Orationes laudatoria in Baſilium. In 40. Martyres. In Pulcheriam. In Placillam. In Gregorium Neocæſarienſem. In Theodorum martyrem. In Meletium. De imagine, ſive de creatione hominis, ſupplementum hexaemeron Baſilii. De Philoſophia, lib. 8. De vita Moyſis 1.

C *Prima obſervatio in opera S. Gregorii Nyſſeni.*

Deeſſe videntur in hoc librorum Catalogo libri in Eunomium, quorum meminit S. Hieronymus in libro de Script. Eccleſiaſt. Neque dici poteſt, contra Eunomium ſcriptum eſſe librum de Trinitate, & Quòd Spiritus ſanctus ſit Deus: nam hic eſt libellus non libri plures: & in hoc libello Eunomius ne nominatur quidem. Audio ex Bavarica Bibliotheca depromptos Græcè libros duodecim contra Eunomium, eoſque latinitate donatos à Patre Jacobo Gretſero noſtro de literis, & quod eſt longe amplius de Eccleſia Catholica optime merito. Hi ſunt igitur libri, quos commemorat S. Hieronymus & ſibi ab
D ipſo Gregorio lectos fuiſſe dicit.

Secunda Obſervatio.

Præter libros ſupra numeratos extant ex editione Pariſienſi anni 1373. *In Eccleſiaſten conciones octo. In Cantica Canticorum explanatio. De perfecti hominis Chriſtiani forma. Catechetica Oratio, quæ dicitur magna. In eos, qui differunt baptiſma. De fugienda fornicatione. In eos, qui ægrè ferunt reprehenſiones. In mulierem peccatricem. De Pauperibus amandis. De vera Virginitate. Ad Flavianum epiſtola.*

Tertia Obſervatio.

E Libri octo de Philoſophia non videntur eſſe S. Gregorii Nyſſeni: nam in lib. 2. docet, animam non creari in corpore, ſed ante corpus fuiſſe creatam, qui eſt error Origenis: & præterea totum hoc opus philoſophicum eſt & ſapit Pelagianiſmum. Adde quod hoc idem opus invenitur in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo nono, ex editione ſecunda ſub nomine cujuſdam Nemeſii Philoſophi Chriſtiani, eo ſolùm excepto, quod apud Nyſſenum dividitur in octo libros, apud Nemeſium eſt unus liber diviſus in capita 45. & inſcribitur: De homine, ſive de anima. Hic autem Nemeſius, quando ſcripſerit, ignoratur: ſed quia nominatim refellit Manichæos, Apollinarem, & Eunomium, videtur vixiſſe, & ſcripſiſſe tempore S. Gregorii Nyſſeni, aut certè non antea.

Quarta

Digitized by Google

mam, & undecimam homiliam, in quibus creationem hominis ſatis copioſè explicat. Reſpondemus, Baſilium in duabus illis poſtremis homiliis abſolviſſe explanationem divinæ Scripturæ de opere ſex dierum, ſed non accuratè diſputaſſe de tota ſtructura corporis humani, imò verò ſolùm attigiſſe ea, quæ ad oculos pertinent, ut ex illis cætera colligerentur. Itaque in homilia poſtrema apertè indicat, ſe non omnia dixiſſe, quæ dici potuiſſent; cùm ait: Si mihi tantum ſupereſſet otii, ut tibi hominis ſtructuram demonſtrare poſſem, ex te ipſo ſanè diſceres ſapientiam Dei circa te. Gregorius igitur ex his & aliis Baſilii verbis occaſionem accipit ſcribendi libri de creatione hominis, libri, inquam, longiſſimi, in quo ſuppleret ea, quæ Baſilius omiſit, de voce, de auribus, de manibus, de aliis denique membris, vel ſenſibus, quæ ſtructuram humani corporis admirabilem reddunt.

Quinta Obſervatio.

Hæretici, qui peregrinationes ad loca ſancta reprehendunt, nituntur maximè Oratione quadam valde prolixa ſancti Gregorii Nyſſeni, quam totam referunt Magdeburgenſes Centuria quarta cap. 10. Sed eam orationem non invenimus hactenus inter opera S. Gregorii Nyſſeni. Neque argumenta, quæ inde colligunt hæretici aliquid probant, ut nos apertè oſtendimus in controverſiis lib. 3. de Sanctis cap. 8.

DISSERTATIO HISTORICA.

SANCTUS GREGORIUS, Nyſſæ in prima Cappadocia Epiſcopus, S. Baſilii Cæſareæ Archiepiſcopi frater natu minor, vir eloquentiſſimus, ut qui ex Rhetorices Profeſſore ad curam paſtoralem traductus fuerit ſub Valente Imp. antequam S. Gregorius Theologus Saſimorum fieret Antiſtes, ut ex ejus orationibus conſtat. Interfuit Concilio Conſt. Generali anno 381. vivebatque adhuc anno 392. Theodoſii Imp. 14. obiiſſe tradunt alii anno Chriſti 395. alii ſequenti, vel die 9. Martii ut Latinum Martyrologium, vel 9. Januarii, ut Faſtis Græcorum adſcriptum legitur. De eo S. Baſilius ejus frater ep. 46. S. Gregorius Nazianz. oratione 6. & in epiſtolis præcipuè 37. ubi eum conſolatur de morte fratris ſui. S. Hieronymus cap. 129. libri de Script. Eccleſiaſt. & ex eo Sophronius, Socrates lib. 3. cap. 8. lib. 4. cap. 21. & lib. 5. cap. 9. Sozomenus lib. 7. cap. 10. Theodoretus lib. 4. cap. 28. & in Polymorpho Dialogis 1. & 2. (a) Photius Bibliothecæ codd. 6. & 7. Leo Sapiens Græcus Imp. Conſtitutione 88. ubi eum vocat dulcem, & illuſtrem Eccleſiæ fontem, Honorius Auguſtod. libelli 1. cap. 129. Suidas in Lexico, Nicephorus Calliſtus libro 11. cap. 19. & libri 12. cap. 13. Trithemius, qui mendosè Emiſenum Ep. vocat, Baronius, aliique recentiores.

Opera ejus omnia antea diſperſa, in unum corpus collegit, & edenda curavit Pariſiis anno 1605. Latinè duobus tomis R. P. Fronto Ducæus Burdegalenſis Soc. Jeſu, vir ad omnia præclara natus, & SS. Patrum nitori ſuo atque integritati reſtituendorum ſtudioſiſſimus. Eadem anno 1615. Græcè & Latinè ejuſdem ſtudio, & hortatu duobus Tomis edidit claudius Morellus, cujus editionis ordinem ſequemur.

Scripturæ verba, Faciamus hominem
&c. eodem interprete.
4. *Altera oratio in procreationem homi*
interprete. Verùm hæc, & præcedens
falsò adſcriptæ S. Baſilio, ut etiam deci
cimumque librum Hexaemeri conſtituere
dam editionibus Latinis, videntur, ut
gorio Nyſſeno juniore compoſitæ, ant
B luti ſſimum opus de hominis opificio p
aut certè, quod probabilius eſt, ab ali
ſed antiquo probatoque auctore ſcriptæ
tia eſt Frontonis Ducæi, qui recenſioni
ſeni præfuiſſe noſcitur, & de antiqua v
nyſii Exigui multa in notis habet lectu
5. *De Vita Moſis, ſive, de Vita perfecta*
Trapezuntio inter. recognita & aucta à F
6. *Tractatus prior in Pſalmorum inſcri*
cobo Gretſero Soc. Jeſu Theologo in
Tractatus poſterior de inſcriptionibus Pſalm
interprete. 8. *In ſextum Pſalmum de O*
rentio Siſano interprete. 9. *In Eccleſiaſ*
8. Gentiano Herveto interprete. 10. *In*
C *ticorum Explanatio*, eod. int. 11. *De Orati*
homiliæ quinque, Laur. Siſano int. 12. *D*
comparanda, ſive *de beatitudinibus orationes*
13. *Oratio in illud Apoſtoli* 1. *Corinth.*
ſibi ſubjecerit omnia, tunc etiam ipſe
cietur ei qui ſubjecit omnia, eodem inte
14. *Ex quæſtionibus de eo*, Quid ſit ad
& ſimilitudinem Dei, *de imagine Dei i*
bellus, Frontone Ducæo interprete.
15. *Epiſtola de Ventriloqua, ſeu Python*
interp. 16. *Oratio in ſuam ordinationem*, e
Contra Apollinarem, eod. int. 18. *Contra*
int. 19. *Tractatus adverſus Græcos ex co*
tionibus, Feder. Morel. int. 20. *De anim*
D 21. *Epiſtola Canonica ad S. Letojum A*
ſcopum, Gentiano Herveto interprete. E
tiis anno 1585. prodit interprete Maxim
Epiſcopo Cytherenſi. Suppoſitam fuiſſe
Græculo recentiori contendunt Scultetu
ſimileſque ψευδολόγοι κεκαυτηριασμένοι τ
pœnitentiæ veteris, omniſque exactæ di
res, quos Theodorus Balſamon, qui in
mentarios ſcripſit, Jo. Zonaras, adeoqu
nino Græcia abundè refellit. Sed quid
vandi ſtudio excæcatos Criticos iſtos pro
non videt, ut ea quæ in promptu ſunt
via, ipſi non videant. Quid notius edi
operum Nyſſeni? Ecce tamen oculatus
E Canonicam hanc epiſtolam, quæ in p
legitur pag. 946. ad poſteriorem revoca
cheticam Magnam, librum de Virginita
quæ in ſecundo volumine leguntur, in p
cat poſteritatis ſecurus, & famæ ſuæ, c
Apoſtata nonniſi ad ſimiles ſui tueri pot
ſequuturum Morellianæ editionis anni 16
in dubiorum aut ſuppoſititiorum S. Greg
operum recenſione diſertis verbis fuera
quod tamen non præſtitit. Sed hæc levi
ſunt præ cæteris, quæ deliquit.
22. *In eos qui differunt baptiſma*, La
ex verſione Gentiani Herveti. Abraham
atque ex eo Rivetus falsò abjudicant,
monſtrabitur.
23. *De fugienda fornicatione in illud Ap*

1. *Contra Eunomium refutatoria Orationes* 12. Græcè & Latinè Nicolao Gulonio Græcarum litterarum Profeſſore Regio interprete, quas ejus filius R. P. Joan. à S. Franciſco Fulienſis Ordinis recognovit & in lucem edidit.

2. *De Sancta Trinitate, & quòd Spiritus Sanctus ſit Deus*, Laurentio Siſano interprete. Bellarminus rectè monuit eſſe S. Baſilii epiſt. 80. ad Euſtathium Medicum, & alii poſt eum.

3. *Tres Deos dici non oportere*, eod. int.

4. *De differentia ſubſtantiæ, & hypoſtaſeos*, eodem interprete. Non eſt quid diverſum ab epiſtola 43. S. Baſilii ad hunc Nyſſenum fratrem ſuum ſcripta.

5. *De Fide ad Simplicium Tribunum*, eodem interprete.

6. Catechetica magna Oratio. Gentiano Herveto interprete. Nyſſeni γνήσιον eſſe fœtum, ut quæ à Theodoreto ſæpè citetur in Dialogis adverſus hæreticos, etiam ipſi fatentur hæretici ſedatiores cum Caſaubono, qui rectè admonuit, ſi nævos paucos excipias, ideſt, dogmata nonnulla à ſectatoribus Origenis identidem aſperſa, opus eſſe eximium. Mentitur pro more Rivetus, dum ait nec à Siſano, nec à Leunclavio agnitum ut germanum Gregorii librum ideoque in Baſileenſi editione omiſſum. Cauſam enim veram Ducæus videtur attigiſſe, quòd novæ Proteſtantium doctrinæ adverſaretur. (*b*)

7. *De Virginitate vera & incorrupta*, Petro Galeſinio interprete. Verùm hæc oratio ſpurcas Sculteti, & ſimilium Virginitatis hoſtium manus vix evaſit: cùm tamen indubitatus ſit Nyſſeni partus, quem uxoratum fuiſſe, antequam Epiſcopus fieret, docet ep. 95. S. Gregorii Nazianzeni ad hunc Nyſſenum de Theoſebiæ uxoris obitu, quam nemo ſanus revocavit in dubium.

8. *Contra Manichæos ſyllogiſmi decem*, Frontone Ducæo interprete.

9. *De Anima, & Reſurrectione Dialogus cum ſorore Macrina*, cujus meminit etiam Suidas, Laurentio Siſano interprete. Hunc librum aureum vocat Baronius anno 378. §. 46. nec abnuit Bellarminus. Poſſevinus verò eo tantùm ſenſu negare videtur, quòd ab hæreticis capiti ſexto inſertum ſit dogma Origenis de animis ſimul cum Angelis à Deo creatis, quod Nicephorus libri 11. cap. 19. teſtatur ſe accepiſſe Nyſſeni operibus hæreticos quoſdam Origenis dogmata injeciſſe. Neque propterea Poſſevino ſtercoreus eſt ille liber, ut nec Caſaubono licet nævis infectus Catecheticus, ut tartareo afflatus ſpiritu Rivetus effutiit Pontificiorum Catholicorum hoſtis implacabilis, ſtercorumque amantiſſimus Borborita. Hottingerus verò ejus, Simleri, Coci, ſimiliumque ab avita fide Apoſtatarum ſordes corraſit, ne minima quidem aſperſa critici ſalis mica; mentiturque opiparè, dum *rectione Domini oratio ſecunda*, eodem interprete. 21. *De ſancto Paſcha feſto oratio tertia*, Laur. Siſano int. 22. *De eodem oratio quarta* eodem int. 23. *De eodem oratio quinta*, Fed. Morello int. 24. *De Aſcenſione Domini*, Petro Fr. Zino int.

25. *De occurſu Domini, de Deipara Virgine, & Simeone*, Laurentio Siſano int. Sunt qui tamquam fœtum illegitimum ideò rejicere velint, quòd eam in aliquibus tum immutaverit, cùm uberiorem fecerit Simeon Metaphraſtes: ſed unde id eis conſtet, nondum ſatis compertum.

26. *De deitate Filii, & Spiritus Sancti, & de Abraham*, eodem int. 27. *In laudem Baſilii Magni fratris ſui oratio*, eodem int. 28. *In laudem SS. XL. Martyrum oratio*, eodem int. 29. *In laudem eorumdem SS. oratio ſecunda*, eodem int. 30. *In funere Pulcheriæ oratio conſolatoria*, eodem int. 31. *De Placcilla Aug. Theodoſii ſenioris uxore, quæ Flaccilla ſæpius dicitur, ſaltem apud Latinos, oratio funebris*, eodem interprete.

32. *De Vita S. Gregorii Thaumaturgi Epiſcopi Neocæſarienſis*, eodem int. Quam etſi Suidas inter ejus opera numeraverit, & omnes hactenus Catholici, & Hæretici ut legitimam agnoverint, unus tamen repertus eſt Abrahamus Scultetus, qui reclamante conſcientia, ut labantem, ac propè deſperatam Proteſtantium cauſam, vel hoc tibicine arundineo fulciret, ſomnium ſomniorum appellare auſus ſit. Quid ita? 1. Joannes & Maria apparuerunt Gregorio Miraculorum opifici, eique confeſſionem de Deo & Trinitate dictarunt. 2. Saxum ſolo Dei verbo tranſtulit, Magna, Deus bone, & inaudita crimina! quæ qui tranſcripſit Andreas Rivetus, ne verbulo quidem firmare voluit, nec ejus exſcriptor, ſimioluſque Tigurinus Zuingliſta, adeò vel illis judicibus viſa eſt ab omni rationis umbra aliena reprehenſio. Deinde ſubdit Scultetus hæc verba, quibus ſuam ipſe cenſuram vel invitus proſcindit: Non ignoro Socratem lib. 4. cap. 12. prædicantem Gregorii miracula, ſcribere illum per epiſtolas fugaſſe dœmones: atque hæc ipſa cauſa eſt cur credam Orationem hanc Nyſſeni eſſe, è qua Socrates iſta tranſcripſerit. Reliqua in Examine fuſius.

33. *De laudibus ſancti viri, ac Martyris Theodori*, eod. int. Hanc quoque orationem arrodere geſtiunt omnes Heterodoxi tam futilibus ratiunculis, ut penè pudeat eas referre, nedum refellere. Vide Patrologiæ conſarcinatorem p. 298. quem cum ſimilibus unde iſta deſcripſit, Criticis excutiemus in Examine.

34. *De magno Meletio Epiſcopo Antiochiæ oratio funebris*, eod. interp. 35. *Vita, atque Encomium S. Patris Ephraim Syri*, Gerardo Voſſio int.

36. *Oratio quæ docet non eſſe dolendum ob eorum obitum*,

38. *Oratio de iis, qui adeunt Hierosolymam*, incerto interprete: non ita prolixa illa quidem, ſed quæ multas lites peperit, aliis eam penitus rejicientibus, aliis in varios ſenſus trahentibus: qua de re plura Deo dante aliàs proferentur à nobis. Bellarminus duo dicit: Primum non ſe eam hactenus vidiſſe inter opera S. Gregorii Nyſſeni, ſed cap. 10. Centuriæ IV. Magdeburgenſis: alterum, argumenta quæ inde colligunt hæretici nihil probare, idque ſe apertè oſtendiſſe in Controverſiis libro 3. de Sanctis, cap. 8.

39. *Epiſtola ad Euſtathiam, Ambroſiam, & Baſiliſſam*, Iſaaco Caſaubono interprete. Sequuntur Joannis à S. Franciſco, & Frontonis Ducæi notæ, cum Jacobi Gretſeri refutatione, ſeu notis ſuper notas Petri Molinæi Miniſtri Calviniani in Ep. Nyſſeno adſcriptam de euntibus Hieroſolymam, in quas effræni licentia debacchatur Calviniſtarum penè omnium maledicentiſſimus Andreas Rivetus à nobis in Examine pro merito caſtigandus. Succedunt Correctiones notarum Caſaubonianarum in Epiſtolam Gregorii Nyſſeni ad Euſtathiam, Ambroſiam, & Baſiliſſam, quas non ſine uberrimo fructu conſulet lector veritatis amans.

In Appendice anno 1618. Pariſiis edita.

Poſt Prolegomena Jacobi Gretſeri Soc. Jeſu Theologi, in quibus de ſancto Gregorio Nyſſeno, ipſiuſque adverſus Eunomium opere.

1. *Epiſtola Nyſſeni ad Petrum fratrem ſuum Epiſcopum Sebaſtenum de ſuſcipienda refutatione Eunomii*, Græcè, & Latinè, interprete Jacobo Gretſero.

2. *Reſponſio Petri Epiſcopi Sebaſteni ad S. Gregorium Epiſcopum Nyſſenum fratrem ſuum*, eodem interprete. 3. *Summaria, ſeu Periocha duodecim librorum adverſus Eunomium*, eod. int. 4. *Liber Primus contra impium Eunomium*, eod. int. ex Bibliotheca Bavarica.

5. *Oratio de pœnitentia ad eos, qui durius & acerbius alios judicant, atque condemnant, quique converſione indigent, & pœnitentia*, Petro Franciſco Zino interprete. Verùm hanc alii Aſterio Amaſeæ Epiſcopo adjudicant, ut ex Photio apparet, qui hæc citat ὁ τοίνου λιμὸς ὁ πλεὸν ψυχῶν ἢ τῶν σωμάτων ἰατρὸς &c.

6. *Vita ſanctæ Macrinæ Virginis, Sanctorum Baſilii Magni, & Gregorii Nyſſeni ſororis*, eod. interp. Non differt ab epiſtola S. Baſilii ordine 80. ad Olympium Monachum.

7. *Oratio tertia in quadraginta Martyres*, dicta in eorum martyrio, hoc eſt, Baſilica, Jacobo Gretſero interprete. 8. *Oratio adverſus eos, qui differunt baptiſmum*, Gentiano Herveto interp. 9. *Oratio contra uſurarios*, Jacobo Gretſero interprete. 10. *De pauperibus & beneficentia oratio*, Petro Franciſco Zino interprete.

11. *Oratio in principium jejuniorum*, Jacobo Gretſero interprete. Eſt Aſterii Amaſeæ Epiſcopi εἰς παρέισβασιν τῶν νηστειῶν ex qua Photius quædam excerpſit.

12. *Oratio contra fornicarios, ſive in illud Apoſtoli:* Qui fornicatur, in proprium corpus peccat, &c. Gentiano Herveto int.

13. Lacunæ quædam in libris contra Eunomium, ex codice Bavarico, & Livinciano ſuppletæ.

Accedunt addenda quædam notis R. P. Frontonis

Gregorii Ep. Nyſſeni, S. Nili, & S.
Cantica Canticorum Expoſitiones, &
ria, Michaele Pſello collectore.

(a) S. Germanus Patr. Conſt. ap
cod. 233. in libro qui dicebatur ἀντ
ανθευτος, ubi contendebat Gregoriu
piſcopum, ejuſque ſcripta ab Origenis
immunia, nimirum Dialogum ad Mac
B rem, librum Catecheticum, & illum,
fecta vita narrationem continet, S. J
maſcenus, Vincentius Lirinenſis, Epi
conus in ſeptima Generali Synodo Actio
5. ubi eum vocat Patrem Patrum, Eutl
benus in Panoplia, &c.

(b) Noſtrorum (hoc eſt Acatholico
nulli dubitant, inquit Albertinus, qu
luctatur veritatis pondere oppreſſus.

Nemeſius, ex Philoſopho chriſtiano
ut ferunt, in Phœnicia Epiſcopus, inc
tatis eſt auctor. Molanus apud Miræ
anno 380. fortè quod eumdem fuiſſe c
Nemeſio legum petito, ad quem extat
C Nazianzeni Epiſtola, & Carmen. Al
quenti 5. adſignunt ab anno 400. ad 500
ante medium ſæculi ſexti collocare mol
tempore in Synodo 5. Generali Conſt.
Origenis de animis ante corpora exiſten
tia, ex Pythagoræ, Platoniſq. deliriis
in quam pronus noſter videtur Philoſo

Liber de natura hominis capp. 45. diſtin
ctatibus de junctione animæ & corporis,
de quinque ſenſibus &c. in quibus nomi
luntur Manichæus, Apollinarius, &
extat Græcè & Latinè, interprete Nic
dio Caſlerano, tum ſeorſim editus An
Plantinum in 8 anno 1565. tum in
D bliothecæ Patrum anni 1614. & Tomo
lianæ pag. 748. Aliam libri illius de n
nis verſionem Latinam à Georgio Vall
elaboratam emiſit in lucem Lugduni
Sebaſtianus Gryphius. Quod verò libr
loſophia, & de homine falsò aliàs S. G
Nyſſeno, ab hoc Nemeſii libro non d
res jam docuerunt. Vide Erotemata Th
Jacobi Pamelii Nyſſeno vindicare cor
menta diluit, & Moſem Barcepham
Nemeſio adſcribere docet ſuffragantibus
quis codicibus, Hier. Mercuriali, & al

E

SUPPLEMENTUM

GREGORIUS NYSSENUS Epiſco
fuit ſancti Baſilii Magni, quem
melenum Honorius Auguſtodunenſis, &
themius in Catalogis appellant, quem ve
cleſiæ antiquitas eximiè coluit laudibuſ
quem ſequentibus ſæculis Theologi, tam
Latini ad confirmanda orthodoxæ fidei
ſtem certiſſimum adhibuerunt: quippè c
ad fidem pertinent, nulla in re à Baſilio
etiam Cardinalis Bellarminus, diſſenſerit.
ſtudia, res geſtas præſertim pro fide Ca
mo quidem unus per Hiſtoriæ ſeriem (
dum ſit in aliorum vitis) pertexuit, quo
quæ ſanctus Gregorius Nazianzenus in
eum habita commemorat, tot & tanta

mus. Sanè quod is ipſe Nyſſenus ſub Valente Imperatore actus ſit in exilium, quodque hoc demortuo deſtinatus ſit ab Antiochena Synodo ad inſtaurandas Orientales Eccleſias, & ab Synodo Oecumenica Conſtantinopolitana, ſub Theodoſio habita, ad viſitandas Arabiæ Eccleſias: dignus autem fuerit, ut inter præcipuos fidei Catholicæ propugnatores ſanctione etiam imperiali laudaretur, maxima ſunt, quæ nos provocent & ad ejus Scripta legenda, & ad imitandam in fide fortitudinem. Vixit dudum in Epiſcopatu, obiitque die *9.* Martii anni *395.* vel ſequentis, cujus diem mortis anniverſarium Latini *9.* die Martii, C
Græci in Menologio quarto Idus Martii cultu unanimi concelebrant. Agunt ad plenum de Scriptis ejus, variiſque eorum editionibus Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro, verbo *Gregorius Nyſſenus*; Bellarminus & Labbeus, uterque in opere ſuo, *de Scriptoribus Eccleſiaſticis*. Omiſit tamen hic ultimus perfectiſſimam atque ultimam omnium Divi Gregorii Nyſſeni Operum editionem Græcolatinam 3. in fol. tomis factam Pariſiis anno 1638. apud Ægidium Morellium, quem hic repræſentabo, aliis alibi allegatis.

Tomus I.

D

Hexaemeron ſive Hiſtoria de opere ſex dierum, pag. 1. De hominis Opificio, pag. 44. In ea Scripturæ verba, *Faciamus hominem ad imaginem noſtram*, Oratio I. 139.

In hominis creationem Oratio II. 153. Porrò Dionyſius Abbas Romanus, cognomento Exiguus, qui circa annum 533. floruit, tranſtulit è Græco in Latinum, *librum S. Gregorii Nyſſeni de Opificio hominis*: quem dicavit Eugippio Abbati, quæ verſio primùm typis vulgata eſt Baſileæ anno *1562.* tum Coloniæ anno *1573.* ſed utrobique abſque epiſtola tranſlatoris Eugippio Presbytero inſcripta, immò etiam abſque verſione præfationis Gregorii Nyſſeni, quas exhibet Joannes Mabillon tom. 2. Analectorum ſuorum, E
pag. 1. ex manuſcripto Codice Abbatiæ Corbejenſis. Hæc autem antiqua Dionyſii Abbatis translatio convenit optimè primæ editioni futuræ Operum ſancti Gregorii Nyſſeni, facta nimirum à docto viro atque antiquo.

De vita Moſis, ſive de vita perfecta liber *167.* Tractatus prior in Pſalmorum inſcriptiones *177.* Tractatus poſterior, qui eſt de inſcriptionibus Pſalmorum *291.* In ſextum Pſalmum de Octava, *367.* In Eccleſiaſten Conciones octo, *373.* In Cantica Canticorum explanatio perfecta, *468.* De Oratione Dominica Homil. quinque, *712.* De vita Beata comparanda, ſive de Beatitudinibus Orationes octo, *762.*

Eſt autem advertendum Petrum Poſſinum Societ. Jeſu Tholoſanum, Theologum doctiſſimum, de

tum, *62.* Tractatus adverſus Græcos ex communibus Notionibus, *82.* De Anima, *90.* Epiſtola Canonica ad ſanctum Letojum Mitylenes Epiſcopum, *114.* Oratio in eos qui differunt Baptiſma, *124.* De fugienda fornicatione in dictum Apoſtoli 1. Corinth. *6. Omne peccatum quodcumque fecerit homo*, &c. *129.* In Mulierem Peccatricem, vel in eos qui duriùs & acerbiùs alios judicant atque condemnant, quique converſione indigent & pœnitentia, *132.*

Hæc Homilia non ſpectat ad ſanctum Gregorium Nyſſenum, ſed ad Aſterium Amaſeæ Epiſcopum, cujus excerpta dat Photius in ſua Bibliotheca Codice *271.* unde Auctori reſtituenda eſt.

De Pauperibus amandis & benignitate complectendis, *138.* Contra Uſurarios, *144.* De Trinitate adverſus Judæos, ex veteri Teſtamento ſelecta teſtimonia, cum explicatione, Laurentio Siſano interprete, *153.* Oratio de pœnitentia, *165.* Vita ſanctæ Macrinæ Virginis, ſororis ſancti Gregorii Nyſſeni, *177.* Oratio tertia in quadraginta Martyres, *205.* Oratio adverſus eos qui differunt Baptiſmum, *225.* Oratio de Pauperibus & beneficentia; *235.* Oratio in principium jejuniorum, *247.* quæ etiam non eſt ſancti Gregorii Nyſſeni, ſed Aſterii Amaſeæ Epiſcopi, cujus excerpta refert Photius in Bibliotheca Cod. 271. unde reddenda eſt Aſterio vero illius parenti.

Oratio contra Fornicarios, *260.* Contra Eunomium Orationes ſeu libri duodecim, *265.* uſque ad finem tomi.

Tomus III.

De ſancta Trinitate, & quòd Spiritus ſanctus ſit Deus, *6.* Tres Deos dici non oportere, *15.* De differentia ſubſtantiæ & hypoſtaſeos, *28.* De Fide ad Simplicium Tribunum, *38.* Catechetica magna Oratio, *43.* De Virginitate vera & incorrupta, *111.* Contra Manichæos Syllogiſmi decem, *180.* De Anima & Reſurrectione Dialogus, *181.* Adverſus Apollinarem ad Theophylum, *216.* Quid nomen vel profeſſio Chriſtiani ſibi velit? *267.* De perfectione Chriſtiani ad Olympium, *275.* De propoſito ſecundùm Deum, *298.* In eos qui ægrè ferunt reprehenſiones, *311.* De Infantibus qui præmaturè abripiuntur, *317.* In diem Natalem Domini noſtri Jeſu Chriſti, *339.*

De ſancto Stephano Protomartyre, *354.* Homilia quæ non eſt ſancti Gregorii Nyſſeni, ſed Aſterii Amaſeæ in Ponto Epiſcopi, cujus excerpta dat Photius in Bibliotheca, cod. 271.

De ſancto Chriſti Baptiſmate, *366.* De ſancto Paſchæ feſto & Reſurrectione, *382.* De ſancta Reſurrectione Domini Oratio II. *400.* De ſancto Paſcha & Reſurrectione Oratio III. *416.* De ſancto Paſchæ Feſto Oratio IV. *435.* De ſancta Domini Reſurrectione

Oratio

Digitized by Google

funere Pulcheriæ Oratio conſolatoria, 514. De Placilla Oratio funebris, 527. De Vita ſancti Gregorii Thaumaturgi, 534. De laudibus ſancti viri ac Martyris Theodori, 570. De Magno Meletio Oratio funebris, 580. Vita atque Encomium ſancti Patris Ephraim, 595. Oratio qua docet non eſſe dolendum ob eorum obitum, qui in fide dormierunt, 617. Epiſtola ad Flavianum, 645. Oratio de iis qui adeunt Jeroſolymam, 652. Epiſtola ad Euſtachiam, Ambroſiam & Baſiliſſam, 655.

Poſſent autem commodiùs omnia ſancti Gregorii Nyſſeni Opera diſtribui in duos tomos, quorum primus eſſet Tractatuum majorum & Commentariorum, ſecundus verò Orationum quas habet multas, & Epiſtolarum, aliorumque minorum Operum.

De Amphilochio. 380.

AMPHILOCHIUS ICONII Epiſcopus ſancti Gregorii æqualis, quem S. Hieronymus in epiſtola ad Magnum, parem doctrina ſacra, & prophana facere videtur Baſilio, & Gregorio Nazianzeno, cùm de his tribus viris dicit, non facilè judicari poſſe, quid in illis primum admirari debeas, eruditionem ſæculi an ſcientiam ſcripturarum.

Scripſit *librum de Spiritu Sancto, & homilias non paucas*: de priore libro teſtis eſt S. Hieronymus in lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis. De homiliis teſtis eſt Theodoretus, qui eas in dialogis frequenter citat.

An hoc tempore extent liber de Spiritu ſancto, & homiliæ, quas Theodoretus citat, equidem certo ſcire non potui.

Extat quidem ſub nomine Amphilochii *vita S. Baſilii Magni*, ſed haud dubio falſa, vel ſuppoſititia. Primùm enim narrat ille auctor Baſilium factum Epiſcopum ante mortem Juliani. Quod repugnat hiſtoriis, & ipſi S. Gregorio Nazianzeno in oratione de S. Baſilio. Deinde narrat auctor, ſanctum Baſilium oſtenſum fuiſſe per revelationem Euſebio Cæſarienſi, cùm antea eum non noſſet. Quod etiam falſum eſſe certum eſt, ex eo quod Nazianzenus ſcribit, Euſebium cum Baſilio de Epiſcopatu contendiſſe, & ea de cauſa inimicum Baſilio factum. Tertiò conſtat, ſanctum Baſilium obiiſſe anno ultimo Valentis Imper. & octo annis Epiſcopatum adminiſtraſſe, ex Gregorio Nazianzeno, & aliis: proinde Epiſcopum factum anno ſexto Valentis: at juxta ſuppoſititium Amphilochium, Baſilius, vel ſediſſet annis quindecim, vel ante mortuus eſſet, quàm Epiſcopus fieret, ſi vivente Juliano jam Epiſcopus erat.

Omitto multa alia, quæ perperam narrantur in illa vita tum de Libanio, tum de aliis.

DISSERTATIO HISTORICA.

AMPHILOCHIUS æqualis fuit ſanctorum Baſilii & Gregorii Nazianzeni, eique S. Baſilius inſcripſit librum de Spiritu Sancto, atque Aſcetica, multaſque ad eum ſcripſit Epiſtolas. Vivebat adhuc magnus ille Iconii in Lycaonia Epiſcopus anno 392. quo S. Hieronymus ſcribebat librum de Scriptoribus Eccleſiaſticis, ut patet ex capite 133. De eo idem quoque Hier. in epiſtola ad Magnum. Gregorius Nazianzenus Parænetico ad Olympiadem, Theodoretus libri 4. cap. 10. (*a*) & lib. 5. cap. 16. Sozo-

omnia illi hactenus à variis tributa op
reperiri potuerunt, una cum Methodii
piſcopi, & Andreæ Cretenſis Metropo
ζομένοις ſtudio F. Franciſci Combefiſii
Ord. Prædicatorum Congregationis S. L
In Natalitia Magni Dei Salvatoris n
CHRISTI. *In Domini noſtri octava die C*
& in Baſilium. De occurſu Domini. Ant
B apud Surium die 2. Februarii, tum in I
trum, & alibi Laurentio Siſano interpre
In ſanctam Deiparam, & Simeonem,
Homilia dicitur eſſe Amphilochii Sidæ I
Concilio Epheſino adverſus Neſtorium
celebrato interfuit. Cui etiam fortè, &
aliis Homiliis tribuendæ videbuntur ocu
In Lazarum quatriduanum. In mul
tricem. In diem Sabbathi ſancti. De Pc
quòd non ſit deſperandum. *Ad Seleucum*
carmen quinam Sacræ Scripturæ libri ſint le
prete Joachimo Zechnero.
Sed videſis amabo, quæ ex Billio obſ
nobis in Greg. Naz.
C

Excerpta varia ex Amphilochii deperditi

Vita S. Baſilii Cæſareæ in Cappadocia Epi
mox dicemus.
Vita Amphilochii Iconienſis Epiſcopi, auct
Metaphraſte. Subjiciuntur Notæ F. Fra
beſiſii Dominicani ad Amphilochium.

Obſervatio.

Vitam S. Baſilii jampridem Amphil
tam, & ab Urſo Cardinale ante a
volunt, Latinè redditam, multi Cath
D tes tamquam ſpuriam, & ab aliquo m
minus confictam, ſaltem in pleriſqu
docuerunt. In iis præcipuè Michael G
parte Annalium, Card. Baronius tum
Rom. Martyrologium, tum in Annal
ſticis ad annum 363. num. 74. ad annu
41. & ad annum 378. num. 10. Poſſev
minus, Lippelous, Miræus &c. ut Iv
ſium, Cocum, Rivetum, Blondellum
Heterodoxos Catholicorum in ſerendi
mios, atque exſcriptores, quique omn
ac criminandæ Romanæ Eccleſiæ occ
dioſiſſimè captant, omittam. Quæ in
nem congeri poſſunt, collegit idem qu
E beſiſius in Notis. (*b*)
(*a*) Et in Polymorpho ſæpè citantur
(*b*) Videndi quoque Sigebertus cap.
philochio tribuit Vitam Sancti Baſilii,
Maria Braſichellanus pag. 233. Indicis I

De S. Hieronymo. 39

SANCTUS HIERONYMUS
Eccleſiæ Doctor floruit anno 14
ipſe de ſe teſtatur in libro de Scripto
extremo. Obiit Honorio imperante a
422. ætatis ſuæ anno 91. ex chronico
vel anno Domini 420. ætatis anno 78
bus Card. Baronii. Opera ſancti Hiero
tomis continentur in editione Lugdun

Ad Antonium. De vitando ſuſpecto contubernio. Ad Sabinianum Diaconum. Ad Nepotianum. Ad Florentinum duæ. Ad Demetriadem. Ad Furiam. Ad Gaudentium. Ad Celantiam. Ad Euſtochium, duæ. Ad Licinium. Ad Abigaum. Ad Julianum. Ad Caſtorinam. Ad Theodoſium Monachum. Ad Auguſtinum. Ad Niceam Diaconum. Ad Chryſogonum. Ad Ruſticum. In eodem tomo ſunt epiſtolæ laudatoriæ, ſive funebres, numero duodecim. In Nepotianum. In Marcellam. In Bleſillam. In Aſellam. In Leam. In Paulam. In Lucinium. In S. Paulum. In Malchum. In Fabiolam. In ſanctum Hilarionem. In mulierem ſepties ictam.

Denique ad finem primi tomi, eſt liber de Script. Eccleſiaſt. ſive de viris illuſtribus.

Obſervatio in primum Tomum.

In hoc primo tomo nihil eſt, de quo merito dubitari poſſit.

Secundi Tomi.

In Secundo Tomo libri ſunt contra hæreticos, vel calumniatores. *Adverſus Helvidium lib. 1. Adverſus Jovinianum, lib. 2. Apologia pro libris in Jovinianum. Apologeticum ad Domnionem. Ad Pammachium pro iiſdem libris. Adverſus Vigilantium ad Riparium epiſtola. Adverſus Vigilantium, lib. 1. Ad Marcellam adverſus Montanum epiſtola. Adverſus Luciferianos Dialogus. Ad Avitum contra Origenem. Ad Joannem Hieroſolymitanum Origeniſtam. Ad Pammachium de erroribus Jo. Hieroſolym. Ad Theophilum contra eumdem Joannem. Apologia adverſus Ruffinum lib. 3. Ad Cteſiphontem adverſus Pelagium. Adverſus Pelagianos lib. 3.* Ad diverſos diverſorum argumentorum *epiſtolæ triginta, nec non epiſtolæ Epiphanii, Theophili, Auguſtini. Ad Hieronymum epiſtolæ octo.*

Obſervatio in ſecundum Tomum.

In hoc etiam tomo nihil eſt dubium, vel ſuppoſititium.

Tertii Tomi.

In Tomo tertio ſunt præfationes, & quæſtionum explicationes. *Ad Paulinum de libris divinæ ſcripturæ. Præfationes in Pentateuchum. In Joſue. In libros Regum. In librum Paralip. 2. In Eſdram. In Tobiam. In Judith. In Eſther. In Job. In Proverbia. In Eccleſiaſten. In Cantica. In Iſaiam. In Hieremiam. In E-*

extremo teſtatur, ſe ſcripſiſſe traditiones, ſive quæ-
ſtiones Hebraicas in Geneſim, loca Hebraica, &
nomina Hebraica: & de traditionibus, ſive quæſtio-
nibus Hebraicis in libros Regum, & in lib. Paralip.
nihil dicit, præterea in quæſtionibus Hebraicis in Ge-
neſim adſcribit idem Hieronymus paſſim verba He-
braica, in quæſtionibus autem in libros Regum &
C Paralip. nonniſi ſemel, aut iterum id facit, Denique
gravior videtur ſcriptio illa in Geneſim, quàm iſta
in libros Regum, & Paralipomenon: ſed cujuſcum-
que ſit hoc opus, non magni refert.

Quarti Tomi.

In 4. tomo ſunt *commentaria in quatuor Prophetas majores, & Threnos Hierem.*

Quinti Tomi.

In quinto tomo ſunt *commentaria in Eccleſiaſten & in duodecim Prophetas minores.*

D

Sexti Tomi.

In tomo ſexto *commentaria in Matthæum, In epiſtolas ad Galatas, ad Epheſios, ad Titum, ad Philemonem. Liber Didymi de Spiritu S. à Hieronymo latinus factus.*

Obſervatio.

In his tribus tomis omnia ſunt legitima, & certa
quod attinet ad auctorem excepto Commentario in
Threnos Hieremiæ, qui videtur eſſe potius Rabani,
quàm Hieronymi: habetur enim inter opera Raba-
E ni, & inveniuntur in eo ſententiæ aliquæ ex ſancto
Gregorio decerptæ.

Poſt Commentarium in Matthæum, ſequebatur Commentarium in Marcum, quod Marianus prudenter omiſit quia auctor oſtendit ſe neque Græcæ linguæ, neque Hebraicæ fuiſſe peritum: & in explicatione cap. 14. & 15. multa ſcribit inepta, & falſa.

Septimi Tomi.

In tomo ſeptimo *Commentaria in Pſalmos omnes.* Verſio S. Hieronymi ex Hebræo.

Obſer-

Digitized by Google

[illegible] in Pſal. 14. 15. 16. 17. 18. 19. & 20. ut ipſe teſtatur in libr. de Script. Eccleſ. Deinde ſcripſit in Pſalm. 44. 89 & 126. ut notum eſt ex Epiſtolis ejus ad Principiam, & ad Cyprianum, & ad Marcellam. Scripſit denique Commentariolos in omnes Pſalmos, ut ipſe idem teſtatur in Apologia prima contra Ruffinum. Certum eſt primos tractatus in Pſalmos ſeptem periiſſe : non minus certum eſt, explicationem trium Pſalmorum, eſſe S. Hieronymi, & extare inter epiſtolas. De Commentariolis quæſtio eſt, an ſint iſta Commentaria, quæ ſub nomine ſancti Hieronymi extant in hoc ſeptimo tomo. Quod enim ſint iſta ipſa Commentaria, quæ nunc extant, probari poteſt, primò ex eo quod ſanctus Hieronymus in Apologia prima contra Ruffinum, ſcribit, ſe in Commentariolis illis vertiſſe verba Hebraica, naſſecu bar, quæ habentur in ſecundo Pſalmo, adorate filium, eadem autem verba in interpretatione Pſalterii de Hebræo in Latinum vertiſſe, adorate purè : & utramque lectionem defendit. Atqui in iſtis Commentariis, de quibus agitur, invenitur, adorate filium : & in interpretatione ex Hebræo invenitur, adorate purè; igitur ſicut interpretatio Pſalterii ex Hebræo, quæ extat, eſt ſancti Hieronymi, ita & Commentaria quæ extant ejuſdem ſunt Hieronymi. Deinde probari poteſt alio ſimili argumento ex ſancto Auguſtino. Sanctus enim Auguſtinus in epiſtola ad Fortunatianum citat verba S. Hieronymi exponentis Pſalmum nonageſimum tertium : & verba illa omnia inveniuntur in Commentario iſto, ut non videatur poſſe eſſe dubium, quin ſanctus Auguſtinus citaverit Commentaria iſta ſub nomine S. Hieronymi. Accedit tertium argumentum ex teſtimonio ſancti Gregorii, qui explicans verba illa Pſalmi quarti pœnitentialis : Cor contritum, & humiliatum Deus non deſpicies, allegat ſanctum Hieronymum exponentem eumdem locum : & expoſitio illa in his Commentariis invenitur : proinde teſtimonio ſancti Gregorii, hæc ipſa Commentaria ſancti Hieronymi eſſe videntur. Contra tamen ſunt argumenta non minus probabilia. Nam hic auctor in explicatione Pſalmi ſextidecimi, diſertis verbis citat Eucherium : Eucherium autem, qui ex ſcriptis notus eſt, multis annis ſanctus Hieronymus præceſſit : neque in libro de Script. Eccleſ. ullius Eucherii ſanctus Hieronymus meminit, cùm tamen nullum ferè prætereat ex majoribus, vel æqualibus ſuis. Deinde hic idem auctor in explicatione Pſal. 108. ſcribit, ſuo tempore fuiſſe annum quadringenteſimum ab excidio Hieruſalem, in quo cœpit ultima captivitas Judæorum : excidium autem Hieruſalem contigit anno quadrageſimo ſecundo poſt paſſionem Domini, ut idem auctor ibidem affirmat : quibus annis ſi addamus annos triginta tres vitæ Chriſti, erunt omnes ſimul anni 475. Igitur auctor horum Commentariorum vivebat anno Domini 475. Atqui ſanctus Hieronymus obiit anno Domini 422. ut ſupra dictum eſt. Accedit tertium argumentum, quòd hic auctor in explicatione Pſal. 86. dicit illa verba: Numquid Sion dicet homo, eſſe ex Hebraica veritate : & tamen in translatione Pſalterii ex Hebræo ſanctus Hieronymus vertit, Ad Sion dicetur homo : & verè ſic eſt in Hebræo, ut videatur auctor horum Commentariorum non calluiſſe linguam Hebraicam, ac per hoc non eſſe Hieronymus, qui ejus linguæ, ſine controverſia peritiſſimus erat. At (ut omittam alia multa) S. Hiero-

Pſal. 81. 86. 132. 133. & ſecundam
Pſalm. 119. quæ habetur ad finem C
iſti enim Pſalmi breviſſimi ſunt, &
habent fuſiſſima. Ego igitur (ſi mihi
tiam meam exponere) exiſtimo, Com
quibus agimus, verè eſſe ſancti Hieron
pura. Videtur enim aliquis longe poſt
adjunxiſſe multa de ſuo : quod idem ac
Scripturarum ex Hebræo, quam haben
B ne vulgata : eſt enim verſio ipſa ſancti
exceptis Pſalmis, in editione vulgata
additis, ut oſtendi in Controverſiis, lil
bo Dei, cap. 9. extremo : ſic igitur C
iſta Hieronymi ſunt, ſed aucta ab aliqu
ta inſeruit ex Hilario, ex Ambroſio,
& ex Auguſtino, & qui etiam adjecit c
ſive conciunculas, quæ habentur interdu
& qui illa adjecit videtur vixiſſe anno
ut etiam facilè Eucherium citare potu
ex hac obſervatione ſolvuntur omnia
quæ nos paulò ante adduximus, quæque
prioribus adducantur. Illud unum videt
poſſe, quòd hic auctor dicat, ſecundùm
C veritatem haberi in Pſal. octuageſimo
quid Sion dicit homo? Reſpondemus ta
illam (Hebraicam) irrepſiſſe in textum
jus temeritate, & omnino abradenda
ctor enim dixerat : alicubi legi, Mat
cubi, Numquid Sion : & addidit, in
haberi μήτι, ideſt, numquid, ſed ab aliq
eſt in μήτηρ, ideſt, mater : & ſe velle
do exponere : & eum expoſuiſſet, M
addit, exponamus nunc ſecundùm Heb
tatem, quæ habet, Numquid Sion, ut
braicam, ſupervacaneum eſt : & leg
tur : exponamus nunc ſecundùm veritate
bet, Numquid Sion : illud enim, Mater
D ſecundùm veritatem Græci textus, ſe
corruptionem : in illis enim Comment
Hieronymus exponit Pſalterium ſecundùm
Græcam LXX. Interpretum, non ſecun
nem ex Hebraico.

Octavi Tomi.

In Tomo octavo hæc ſunt. *In Job*
Bedæ. In Proverbia Commentaria Bedæ.
Homiliæ Origenis. In omnes Pauli epiſtolas
ria falſo attributa Hieronymo.

Obſervatio.

E Rectè Marianus Victorius Commenta
non tribuit ſancto Hieronymo, ſed Bed
extremo volumine ſcribit auctor, ſe ſcrip
tiam Vecterii : Vecterium autem Epiſc
in Anglia tempore Bedæ, ex hiſtoria eju
manifeſtè colligitur.

Rectè quoque Commentaria in Prover
tur Bedæ, non autem Hieronymo, ſiqui
put 21. & 31. citatur S. Gregorius Pa
cap. 30. citatur nominatim S. Hieronym

Commentaria in omnes Epiſtolas, non
ſunt Hieronymi, ſed, quod magis mirum
gii hæreſiarchæ ſunt. Nam ſanctus Aug
3. de peccatorum meritis, & remiſſ. cap
ſe legiſſe Commentaria Pelagii brevia in

Si ſummo ingenio, Pelagiana eſt, & à S. Auguſtino tribuitur ipſi Pelagio, & confutatur in libro de gratia Chriſti cap. 22. 27. 37. 38. & 40.

Epiſtola ad Geruntii filias, ſimiliter Pelagiana eſt: ſicut etiam

Epiſtola ad Amicum de cognitione divinæ legis.

Epiſtola de Scriptoribus Eccleſiaſt. ad Deſiderium ponit inter lumina Eccleſiæ Origenem, Jovinianum, Pelagium, hæreticos: numerat etiam Hilarium Pontificem, qui S. Leoni ſucceſſit, qui diu poſt mortem S. Hieronymi clarere cœpit.

Epiſtola de filio luxurioſo, & frugi, Pelagiana eſt: & multum omnino diſcrepans à vera epiſtola ſancti Hieronymi de eodem argumento.

Simbolum ad Damaſum, quod incipit, Credimus in Deum Patrem, & clauditur illis verbis, ſe imperitum, & malevolum, vel non Catholicum, non me hæreticum comprobabit, non eſt Hieronymi ad Damaſum, ſed Pelagii ad Innocentium. Id oſtendit S. Auguſtinus in lib. de gratia Chriſti. cap. 30. 31. 32. & 33. ubi dicit Pelagium miſiſſe ad Innocentium Papam libellum fidei ſuæ, & ibidem recitat verba ejus libelli, quæ ſunt illa ipſa, quæ in hoc Symbolo continentur.

Epiſtolæ ſancti Auguſtini ad Cyrillum Hieroſolymæ Epiſcopum de obitu ſancti Hieronymi, ſine dubio falſæ & ſuppoſititiæ ſunt. Conſtat enim Cyrillum Hieroſolymitanum Epiſcopum obiiſſe diu antequam ſanctus Hieronymus moreretur: ſcribit enim ſanctus Hieronymus in lib. de Script. Eccleſiaſt. in Cyrillo, Cyrillum ſæpius expulſum, & revocatum, tandem octo annis pacificè ſediſſe. Adde quòd epiſtolæ iſtæ, ut etiam epiſtola Euſebii ad Damaſum de morte ſancti Hieronymi novitatem ſuam manifeſtè produnt. Nec ſolùm novitatem, ſed etiam imperitiam, & impoſturas: ſcribit enim fictitius Cyrillus ad Auguſtinum, hæreſiarcham quemdam Sylvanum docuiſſe, duas in Chriſto eſſe voluntates: ſed miraculis ſancti Hieronymi hunc hæreſiarcham fuiſſe confutatum. At hæreſis monothelitarum ducentis annis poſt tempora Cyrilli, & Hieronymi exorta eſt: & non eſt hæreſiarcha dicendus, qui duas voluntates in Chriſto confitetur, ſed qui unam tantùm, ut ex Concilio ſexto generali intelligi poteſt. Itaque auctor harum epiſtolarum confundit tempora, hæreſim monothelitarum pro fide Catholica vendit, Cyrillum, Auguſtinum, & Hieronymum pro magna laude hæreticos monothelitas facit.

Tribuitur ad ultimum ſancto Hieronymo liber de vitis ſanctorum Patrum: ſed ſciendum eſt, eum librum non eſſe unius auctoris: nam in prima parte ponuntur vitæ Monachorum, quas ſcripſit Evagrius ſtitit in Syriæ Eremo, Monaſticam vitam agens, Antiochiæ à Paulino anno 378. Presbyter ordinatus, ita tamen ut nulli adſcriberetur Eccleſiæ (ſi ſic Presbyterum tribuis, ut Monachum non auferas tu videris, inquit epiſtola *61.*) inde Romam reverſus anno 382. Damaſo Papæ adfuit in ſcribendis Epiſtolis eoque mortuo anno 385. Roma diſcedens navigavit in Syriam, & media fermè hyeme Hieroſolymam intravit, anno ſeq. Ægypti Monaſteria luſtravit, per duos menſes Didymi auditor Alexandriæ fuit, &c. quæ longum eſt perſequi. Anno *392.* Theodoſii Imp. 14. laudatum à Caſſiodoro, & aliis Catalogum de Scriptoribus Eccleſiaſticis ſcripſit ad Dextrum Præf. Prætorio Paciani Barcinonenſis Ep. filium. Bethleem tandem ſeceſſit, ibique in Monaſterio ſcribendo, & commentando conſenuit grandi admodum ætate uſque ad diem 30. Septembris anni 420. Theodoſii junioris 13. ætatis *91.* quo ex hac vita migravit. Bellarminus, & quidam alii fatalem ejus annum cenſent fuiſſe Chriſti 422. nec Proſper in chronico iis favet, ſi benè intelligatur. Baronius ei annos tribuit tantùm 78. minus, ut arbitror, appoſitè: neque enim ſi 12. tantùm annis natu major fuit Auguſtino, ſe ut ſenem, illum verò ut juniorem toties jactare debuerat. De ſuis ſcriptis ipſemet loquitur cap. 135. atque ultimo citati Catalogi, & in pleriſque aliis locis operum ſuorum. *(a)* Omitto S. Auguſtini pluribus locis, Idacii, Caſſiodori cap. 20. Div. Lect. aliorumque de eo Elogia, & ad recentiores ſcriptores curioſum Lectorem ablego: nec refellendam puto inſulſam Martini Chemnitii Lutherani ſententiam, qua in Oratione de Lectione Patrum temerè effutiit: Quæ pertinent ad Grammaticam, & Hiſtoriam, ea ab Hieronymo diſci poſſe; doctrinalia non item; quæ vox pecudis eſt, non hominis, non parum abſimilis illi quam inter epulas evomuerat Lutherus: Hieronymus legitur propter hiſtorias: hæreticus eſt, ſalvatur tamen per fidem in Chriſtum &c. Neque tamen conferenda cum ea quæ legitur in libro de ſervo arbitrio adverſus Eraſmum: Hieronymus (ea fuit oſcitantia, & hebetudo ejus in ſcripturis intelligendis) multa impiè ſcripſit, &c. Sed quid aliud expectes, amabo, ab Apoſtatis vino madidis?

Editionis Romanæ omnium operum S. Hieronymi à Mariano Victorio Amoretto, Reatino, Epiſcopo Amerino, recognitæ ordinem ſequutus eſt Bellarminus, qui certa ab incertis, ſpuria à genuinis diſcernit, nos Pariſienſem anni 1623. exhibebimus.

Tomo

cleſiaſticorum, *ejuſque verſione Græca Sophronii*, & in epiſtolas ac Catalogum illum eruditiſſimis ejuſdem Mariani Victorii, Frontonis Ducæi Soc. Jeſu, & Henrici Gravii annotationibus poſt præcedentem editionem Pariſienſem à R. P. Andrea Schotto Soc. Jeſu emendatis, auctis, & recognitis.

Advertat Lector epiſt. 14. quæ eſt ad Celantiam matronam, de ratione piè vivendi, à quibuſdam D. Paulino Epiſcopo Nolano tribui, & dubias videri 40. ad Auguſtinum, 56. ad Apronium, 98. ad eumdem Auguſtinum, & fortè nonnullas alias, quæ non magni ſunt momenti. Sunt etiam qui 61. ad Pammachium velint favere Pelagianiſmo, &c.

Tomo II. continentur.

Adverſus Helvidium liber unus. Adverſus Jovinianum libri duo. Apologia ad Pammachium pro libris adverſus Jovinianum, ſeu Ep. 50. *Apologeticon ad Domnionem Ep.* 51. *Ad eumdem Pammachium pro libris iiſdem adverſus Jovinianum Ep.* 52. *Adverſus Vigilantium ad Riparium Presbyterum, Ep.* 53. *Liber adverſus Vigilantium. Ad Marcellam adverſus Montanum, Ep.* 54. *Epiſtola* 55. *Ripario*, 56. *Apronio*, 57. 58. *Damaſo. Dialogus adverſus Luciferianos. Ad Avitum, quid cavendum in libris περὶ ἀρχῶν Origenis, Ep.* 59. *Ad Joannem Hieroſolymitanum, Ep.* S. Epiphanii Salaminæ Cypri Antiſtitis epiſtola ab Hieronymo Latinè reddita. *Ad Pammachium adverſus errores Joannis Hieroſolymitani*, Ep. 61. *Ad Theophilum contra eumdem Jo: Hieroſolymitanum* Ep. 62. Præfatio Ruffini in libros περὶ ἀρχῶν Origenis Ep. 63. Pammachii, & Oceani Epiſtola ad Hier. *Ad Pammachium & Oceanum, Ep.* 65. *Ad Ruffinum, Ep.* 66. *Apologia adverſus Ruffinum libri tres ad Pammachium & Marcellinum. Ad Cteſiphontem adverſus Pelagium. Dialogorum adverſus Pelagianos libri tres. Poſt, & ante breves aliquas epiſtolas. Liber adverſus Vigilantium.* Hier. & Aug. mutuæ epiſtolæ, & aliquot aliæ, præſertim c. 5. *de optimo genere interpretandi*, ad Pammachium.

Tomo III. continentur.

Epiſtolæ complectentes τὰ ἐξηγητικά, ſive explanationes ſacræ Scripturæ. *Ad Paulinum de libris ſacræ Scripturæ, ep.* 103. *Ad Deſiderium Præfatio in Pentateuchum, ep.* 104.

Præfationes in Joſue, libros Regum, Paralipomenon tum ad Chromatium, tum ad Domnionem, & Rogatianum, in Eſdram & Nehemiam ad utrumque in Tobiam ad Heliodorum, & Chromatium, in Judith, in Heſter, in Job, in Proverbia, Eccleſiaſten, & Canticum Canticorum ad Chromatium, & Heliodorum Epiſcopos, ad Paulam & Euſtochium in Eccleſiaſten, ad eaſdem in translationem Eſaiæ ex Hebraica veritate, in Jeremiam, Ezechielem, Danielem, duodecim Prophetas, in quatuor Evangelia ad Damaſum.

Mutuæ Hieronymi, & Damaſi Papæ Epiſtolæ 124. & 125. *Ad Evagrium ep.* 126. *Ad Fabiolam de* 42. *manſionibus in deſerto ep.* 127. *Ad eamdem de veſtitu Sacerdotum ep.* 128. *Ad Dardanum ep.* 129. *Ad Marcellam ep.* 130. *Ad Ruffinum ep.* 131. *Ad Vitalem ep.* 132. *Ad Marcellam ep.* 133. *Ad Sophronium ep.* 134. *Ad Suniam, & Fretellam ep.* 135. *Ad Marcellam ep.* 136. 137. 138. *Ad Cyprianum explanatio Pſalmi* 89. *ep.* 139. *Ad Principiam Virginem explanatio Pſalmi* 44.

Bellarm. de Script. Eccl. Tom VII.

lia duo in Cantica Canticorum int. D. H
Ad Minerium, & Alexandrum ep. 152.
ep. 153. *Ad Deſiderium ep.* 154. *Ad Paul.*
de interpretatione Alphabeti Hebraici ep
ſtiones, ſeu Traditiones Hebraicæ in Geneſim

Quæſtiones, ſeu Traditiones Hebraicæ i
gum & Paralipomenon: de quibus plura N
ranus, Sixtus Senenſis, Marianus Victo
Bellarminus, & alii, qui Neophyto Jud.
certè Hieronymo abjudicant.

De Locis Hebraicis, ex Euſebio, qui
philo Martyre cognomentum ſortitus eſt
textum Euſebii edidit Jacobus Bonfretius
in Onomaſtico poſt Commentaria in libi
Judicum, & Ruth.

De Actis Apoſtolorum Appendix, non
nymi, cùm ibidem citetur, ubi mentio
ſiæ civitatis. Repetitur inter opera Ven.
jus libri cenſutæ Hottingerus Riveti exſcr
præmiſit argutiolam nive Rætica frigidior
nymum ut longa ſyrmata rubræ togæ ex
mendaciis pictores Romani depingunt tr
ita multa quoque ſcripta ejuſdem nomin
Papiſtæ venditant, quæ non Hieronymun
ſed alios impudentiſſimos. En frontem M
gurini l ſæpè & inſulſiſſimos rabulas præſ

Interpretationes nominum Hebraicorum, qu
bus libris Veteris, & Novi Teſtamenti o
Philonis Judæi, & Origenis Lucubration
Latinè ab eodem ſancto Doctore redditæ.
docet Præfatiuncula.

Tomo IV. continentur.

Commentaria in quatuor Majores Prophet.

In Lamentationes Hieremiæ Commentari.
bium. Dubitavit de iis (*b*) meritò Marianu
tus Senenſis, & Bellarminus Rabani eſ
tur, in cujus operibus reperiuntur: adde
nulla ex ſancto Gregorio in illis occurra
bani nomine citentur à ſancto Bonaven
ad eaſdem Lamentationes Expoſitione.

Tomo V. continentur.

In Eccleſiaſten, & in 12. *Minores Pro*
mentarii.

Tomo VI. continentur.

Commentaria in Matthæum. Quæ in
antiquis editionibus occurrunt non ſunt
ideoque jure à Mariano ablegata. De
Maldonatum, Baronium, Bell. & alios

In Epiſtolas B. Pauli ad Galatas, ad
Titum, ad Philemonem. Liber Didymi de
cto, Latinitate donatus à S. Hieronym
Præfatione ad Paulinianum fratrem.

Tomo VII. continentur.

Commentaria ſuper Pſalmos, de quibus
tum Senenſem, & eruditam Bellarmin
nem. Certè non eſſe Hieronymi multa
adverſus Marianum, Scultingum, & qu

Pſalterium ex Hebræo ab ipſo Hieronym
donatum.

nenſis, aliique paſſim. (*d*)

Tomo IX. continentur.

Epiſtola ad Demetriadem Virginem. Eſt Pelagii cujus nomine citatur à S. Auguſtino in Epiſtola ad Julianam, & libro de gratia Chriſti cap. 21. & ſequentibus, ab Oroſio ant quocumque alio Auctore Apologetici, &c. Sunt qui etiam Juliano Pelagiano tribuant, alii Cæleſtio, ſed minus rectè: Pelagius enim ut ſuam ſibi vindicat cap. 3.

Auguſtini, & Alipii epiſtola ad Julianam Demetriadis Virginis matrem, ep. 2. *Ad Gerontii filias de contemnenda hereditate*. Bell. & aliis dicitur Pelagiana ep. 3. *Ad Marcellam ut adverſa toleret exhortatio*, ep. 4. *Ad Virginem in exilium miſſam conſolatio*, ep. 5. *Ad amicum ægrotum*, ep. 6. *Ad amicum ægrotum de viro perfecto*, ep. 7.

Inſtituit amicum in ſcientia, ſeu cognitione Divinæ Legis, ep. 8. quæ dicitur ſimiliter Bellarmino, & aliis Pelagiana. Cæleſtii partum eſſe cenſuit Joannes Montinius præfatione in S. Proſperi opera.

De tribus Virtutibus, ep. 9.

Epiſt. 10. *Ad Paulum & Euſtochium de Aſſumptione B. Virginis ſermo*. Sophronii eſſe credidit Marianus & quidam alii. Verùm Baronius Tomo 1. Annalium, junioris alicujus fuiſſe docet, qui vixerit poſt exortas Neſtorii & Eutychetis hæreſes. Vide annum Chriſti 48. num. 12. unde ſua hauſerunt Perkinſi, Riveti, Coci, ſimileſque decoctores Heterodoxi. Adde quòd in eo multa ſint verbatim deſumpta ex epiſtola S. Leonis Papæ ad Flavianum Conſt. Patr. ſcripta anno 448. ad quem non videtur perveniſſe Sophronius, qui jam ab anno 392. inter Scriptores Eccleſiaſticos numerabatur non amplius puer, ſed provectioris ætatis.

Ep. 11. *de Aſſumptione B. Virginis Mariæ ſermo*, falsò eidem Hier. adſcriptus. (*e*)

De honorandis parentibus, ep. 12.

De ſeptem gradibus Eccleſiæ, ad Ruſticum Narbonenſem Epiſcopum, ep. 13. Auctor libri hujus de ſeptem ordinibus vixit circa annum 450. vel 460. De Ruſtico non aliàs plura ex S. Leone Papa, &c. Sunt tamen qui poſt annum 640. ſcriptum velint, cùm multa habeat ex Iſidoro Hiſpalenſi deprompta. Citatur ab Hincmaro, Micrologi auctore, & quibuſdam aliis, ſub nomine Hieronymi.

Virginitatis laus ad Mauritii filiam, ep. 14.

De his quæ Deo in Scripturis ſanctis attribuuntur, ep. 15.

Damaſi ſymbolum, quod incipit: Credo in unum Deum patrem, ep. 16.

Symboli explanatio ad Damaſum; quæ incipit: Credimus in Deum Patrem omnipotentem; & claudi-

miſerabilior oppreſſit interitus. Ergo anno 383. vel ſequenti ſcribebat ad Prœſidium, qui videtur fuiſſe Placentinus. Corrigendum quoque videtur quod cubat mendum in hiſce verbis: Ad aſylum Romuli fugies, & Comædiæ (lege, Concordiæ) conſcendes aram.

De vera Circumciſione ad Theraſiam, ep. 20. *De celebratione Paſchæ*, ep. 21. *In Suſannam lapſam objurgatio*, ep. 22. *In Evagrium objurgatio, quòd Levitam*
C *lapſum non ſit conſolatus*, ep. 23. *Hortatio ad militem ſæculi, ut Chriſto militet*, ep. 24. *De decem tentationibus populi Iſraelitici*, ep. 25. *Explanatio in Pſalmum* 41. ep. 26. *Explanatio in Pſalmum* 117. ep. 27. *Ad Dardanum de diverſis generibus Muſicorum*, ep. 28. *De Reſurrectione Domini*, ep. 29. *De Nativitate Domini*, ep. 30. *De Epiphania Domini*, ep 31. *De Quadrageſima*, ep. 32. *In Vigilia Paſchæ de Agni eſu*, ep. 33. *De Reſurrectione Domini*, ep. 34. *Ad Euſtochium de vinculis B. Petri*, ep. 35.

De obſervatione Vigiliarum, ep. 36. Auctorem habet Nicetam in Dacia Epiſcopum, de quo, & ad quem S. Paulinus Nolanus Epiſc. (*g*)

Ad Pammachium, & Oceanum exhortatoria, ep. 37.
D *Ad quemdam, qui in ſæculo pœnitebat*, ep. 38. *De diverſis generibus leprarum*, ep. 39.

De duobus filiis frugi, & luxurioſo, ep. 40. Bell. cenſet Pelagianam eſſe, & multum omninò diſcrepantem à vera epiſtola S. Hieronymi de eodem argumento. Reperitur inter opera S. Joannis Chryſoſtomi, nec tamen ejus eſt, ſed incerti ſcriptoris.

Paulini ad Sebaſtianum, ep. 41.

In Apologiam Euſebii Cæſarienſis pro Origene falſo Pamphilio Martyri adſcriptam, Ruffini ad Macarium proœmium.

Apologia Euſebii pro Origene falsò adſcripta Pamphilo int. Ruffino. *Ruffinus de adulteratione librorum Origenis ad Macarium. Prologus Ruffini in Periarchon O-*
E *rigenis ad Macarium. Origenis fragmentum librorum Periarchon. Ruffini ad Anaſtaſium Urbis Romæ Epiſcopum Apologia pro fide ſua. Anaſtaſii Romani Epiſcopi ad Joannem Hieroſolymitanum Epiſcopum de Ruffino ſententia. Ruffini Aquilejenſis in D. Hieronymo Invectivarum liber* 1. *Invectivarum liber* 2. *Auguſtinus Hieronymo de eo, quod ſcriptum eſt, Qui totam legem obſervaverit*, ep. 44. *Idem ad eumdem de ratione animæ*, ep. 45. *Idem ad Optatum Milevitanum Ep. de origine animarum* ep. 46. *Ejuſdem Homilia de Paſtoribus* ep. 47. *Valerius Ruffino ne ducat uxorem* ep. 48. *Gennadii Maſſilienſis Presbyteri Illuſtrium Virorum Catalogus. Martini V. Romani Pontificis, ſequentis Regulæ Monachorum approbatio. Regula Monachorum D. Hieronymi*, ex ſcriptis ejuſdem per Lupum de Oliveto collecta. *Dialogus de origine animarum, nomine Auguſtini & Hieronymi*, ex utriuſ-

que

Digitized by Google

ratio ep. 50.

Ad eumdem Oceanum de vita Clericorum, *ep.* 51. Hanc epiſtolam verè eſſe S. Hieronymi adverſus Marianum Victorium probant Baronius in Notis (*b*) ad Martyrologium Romanum die 23. Septembris, & Thomas Maſſutius libr. 4. de vita Sancti Pauli cap. 9.

Damaſi ad Hieronymum, *& Hieronymi ad Damaſum epp.* 52. 53. *Scriptorum Eccleſiaſticorum Catalogus ad Deſiderium*. Non eſſe Hieronymi, tum alia docent, tum mentio Hilarii Papæ S. Leonis Magni ſucceſſoris qui ab anno 461. ad 467. Romæ ſedit. *Ad Paulam*, *& Euſtochium de virtute Pſalmorum ep.* 54. *Ad Damaſum de oblationibus altaris ep.* 55. *Regula Monachorum capitibus* 41. Fœminis ſcriptam eſſe non viris, tum alia edocent tum lemmata capp. 7. & 8.

De Epiſtolis Chromatii, *& Heliodori ad Hieronymum*, *& Hieronymi ad eoſdem*, *cum tractatu de Ortu*, *ſeu Nativitate S. Mariæ*, conſulendi ſunt Baronius ad annum 388. §. 101. Sixtus Senenſis, Melchior Canus, Petrus Caniſius, Gabriel Vaſquez, S. Antoninus in Chronico, aliique, qui auctorem antiquum eſſe fatentur, ſed non Hieronymum.

Euſebii Epiſtola de morte Hieronymi ad Damaſum ſuppoſititia eſt, ut pluribus Bar. Bell. aliique paſſim.

Auguſtini Hipponenſis Ep. ad Cyrillum Hieroſolymitanum Epiſcopum de magnificentiis ſeu miraculis B. Hieronymi, *ejuſdemque Cyrilli ad eumdem Auguſtinum* Epiſtolæ falsò iis adſcriptæ ſunt, ut Bar. Bell. ſimileſque viri eruditi.

Vita D. Hieronymi incerto auctore.

In Pariſienſi editione anni 1623. quam ſequutus ſum, hæc præ cæteris addita reperiuntur.

I. Difficilia S. Hieronymi loca per Franciſcum à Meſſana Hieronymiani Ordinis Madriti in Hiſpania Doctorem Theologum, ordine Alphabetico digeſta. II. Advertentiæ, ſive Animadverſiones Theologicæ in opera S. Hieronymi, ſtudio Ferdinandi Velloſilli Epiſcopi Lucenſis. III. Federici Morelli Obſervationum, & Emendationum Diatriba. IV. Lælii Epiſcopi Balneoregiani emendatio inſignis loci Hieronymiani.

In Bibliothecæ Magnæ Pariſienſis Veterum Patrum Tomo 3. extant pag. 81. S. Hieronymi quatuor Epiſtolæ ad Theophilum Alex. Epiſc.

Pariſiis anno 1617. prodiit S. Hieronymi nomine *Indiculus de Hereſibus* non Judæorum dumtaxat, ut fert ineptè titulus, ſed eorum ferè omnium qui ab Eccleſia Catholica defecerunt, editus cura Claudii Menardi Juliomagi Andium Proprætoris. Verùm non videtur eſſe Hieronymi, eique ex Gennadio, & Iſidoro multa fuerunt ad finem adjecta. Deeſt tamen aliquid, & in mſ. codice quem viderat Sirmondus poſt iſta verba: *Alia Chriſti de Patre nativitati initium temporis dant*: ſubjiciebantur iſta: *Alia liberationem hominum apud Inferos factam Chriſti deſcenſione non credunt: Alia animas converti in Dæmones*, *& in quæcumque animalia exiſtimant: Alia de mundi ſtatu diſſentiunt: Alia innumerabiles mundos opinantur: Alia aquam Deo coæternam faciunt: Alia nudis pedibus ambulant: alia cum hominibus non manducant.*

Hæ ſunt Hæreſes adverſus Catholicam fidem exortæ, *& ab Apoſtolis*, *& ſanctis Patribus*, *vel Conciliis prædamnatæ. Quæ cùm in ſe multis erroribus diviſæ invicem ſibi diſſentiant*, *communi tamen nomine adverſus Eccleſiam Dei conſpirant. Sed quicumque aliter Scripturam ſanctam intelligit*, *quam ſenſus Spiritus Sancti flagitat*, *à qua*

annis 1615. & 1628. ex pluribus conſcri
conſarcinatus diverſorum Auctorum opu
ex Roſuveido, cujus Prolegomena, Not
maſticon eruditiſſimum conſulat Lector
Eccleſiaſticæ ſtudioſus, in hunc fermè m
git Miræus.

In primo libro de Vitis Patrum occurr
res iſti. I. *S. Hieronymus* auctor vitarum
Eremitæ, Hilarionis Anachoretæ, Malc
captivi, Fabiolæ, Paulæ, & Marcellæ l
viduarum. II. *Athanaſius* Alexandrinus E
ctor vitæ S. Antonii. III. *Paphnutius*, :
S. Onuphrii Eremitæ. IV. *Ephrem* Syru
Edeſſenus auctor vitæ S. Abrahami Erem
riæ meretricis ejus neptis. V. *Antonius* a
Simeonis Stylitæ magiſtri ſui. VI. *Leon*
Cypri Epiſcopus auctor vitæ S. Joannis
rii Patr. Alex. VII. *Joannes Damaſcenus*
auctor vitæ SS. Barlaami, & Joſaphati.
bus Diaconus Edeſſenus auctor vitæ S. P
tricis. IX. *Sophronius* Epiſcopus Hieroſol
ctor vitæ S. Mariæ Ægyptiacæ meretrici
philus, *Sergius*, *& Hyginus* auctores vita
Romani. Tum quorum ignorantur nom
ſcripſerunt vitas SS. Baſilii Cæſarienſis E
chomii Abbatis Tabennenſis in Ægypto.
Presbyteri, & Aſtionis Monachi, S. Fr
batis, SS. Eugeniæ, Euphraſiæ, Euph
Marinæ Virginum, & Thaidis meretrici

Secundi, & Tertii librorum auctor
creditur *Ruffinus* Aquilejenſis Presbyter.

Quartus liber excerptus eſt ex *Severi*
logo primo, & Joannis Caſſiani Inſtitu
tionibus.

Quinti, & Sexti librorum auctor fu
nonymus, cujus mentio apud Photium c
bri verò quinti interpres fuit *Pelagius* S.
conus, & Sexti *Joannes* ejuſdem S. R. I
nus, de quibus Sigebertus cap. 115. &
ris Illuſtribus. Georgius Garneſeltius c
gium hunc ab anno 555. ad 559. Jo
Catellium cognominatum ab anno 55
573. fuiſſe Romanos Pontifices.

Septimi auctor fuit *Græcus*: Interpres
chaſius Diaconus rogatu Martini ex
mienſi Bracarenſis Metropolitæ qui ann

Octavi auctor *Palladius* Helenopoleo
docia Epiſcopus: interpres Gentianus H
relius Canonicus Rhemenſis Lauſiacæ
riæ veterum verſionem ſubtexuit Roſu
Fronto Ducæus Græcum textum edid
Auctario Bibl. Veterum Patrum anno

Noni libri qui Philotheus dicitur, a
doretus Cyri Epiſcopus: interpres Alber
Salentinus ac deinde Gentianus Hervetu

Decimi qui Limonarium Sophronii, l
rituale, vel etiam Photii cod. 19. Par
inſcribitur, auctor fuit *Joannes Moſchus*
nachus ad Sophronium Hieroſolymitan
pum, interpres verò Ambroſius Camal
nachus.

Addidit Roſuveidus *Heraclidis Paradiſum*
pars eſt Lauſiacæ Hiſtoriæ ex veteri inte
& *Ægyptiorum Patrum ſententias*, interpre
ex Dumienſi Abbate, Bracarenſi Metr

(*a*) Ac præcipuè lib. 2. adverſus Julia
nem, & lib. 18. de Civitate Dei, Se

Digitized by Google

pag. 246. editionis Lugdunenſis, qua utor, ipſe tamen pag. 289. Philippo Presbytero Monacho B. Hieronymi auditori optimo tribuere videtur : Cæterùm ipſe Beda, inquit in libello de ratione unciarum, hæc ipſa Commentaria in Jobum ſuo vindicat auctori, quia Philippus in expoſitione Beati Job æſtum maris, &c. Marianus Victorius, Amorettus, cujus indefeſſo ſtudio, ac labore Hieronymi opera caſtigatiora prodierunt, in cenſura Commentariorum qui Octavo Hieronymi Volumine continentur, docet I. Commentarios illos in Job non eſſe Hieronymi, idque variis argumentis probat ex ſtylo, ac phraſi, ex vulgata Bibliorum editione, &c. II. Bedæ Presbyteri Angli potius eſſe, tum quòd ſtylus ipſe, & commentandi modus valdè cum Commentariis in Proverbia Salomonis conveniant, tum quòd editi ſint ad preces Vecterii. Fuiſſe autem Vecterium apud Anglos Epiſcopum teſtatur volumen illud, quòd vulgo CHRONICA ANGLICANA appellatur. III. Fauſtum Galliarum Epiſcopum initio libri de creaturis ex tractatu quodam S. Hieronymi recenſere aliqua, quæ ad verbum ſunt in fine XXV. capitis. Quod verò Fauſtum illum floruiſſe circa annum Domini 430. aſſerit, errat, cùm ad annum 475. aut 480. pervenerit Gennadio Maſſilienſi coævus. IV. Philippum Presbyterum Hieronymi inſignem auditorem edidiſſe teſte Gennadio ſermone ſimplici Commentarios in Job, ejuſque nomine à Tranſalpinis Typographis impreſſos circumferri, libros ſcilicet tres Nectario Epiſcopo dicatos, quorum principium eſt; *Adhortante te, imò potius compellente Nectari Pater Beatiſſime*. Quos tamen Bedæ Presbyteri potius eſſe alii exiſtimant, & ſub titulo Bedæ à Germanis aliis impreſſoribus poſtea typis mandati ſint : adeò invaluiſſe, ut quidquid incertum habet auctorem, Bedę adſcribatur. V. Quia ejuſdem hominis utrique Commentarii eſſe non poſſunt, ſequi, quòd ſi illi ad Nectarium ſunt Bedæ, illi ad Vecterium Philippi potius ſint, quàm Bedæ, ſibique magis perſuaſum eſſe hos, qui Hieronymi nomine circumferuntur, Bedæ eſſe, & illos Presbyteri ut antea invulgatum erat. Verùm non contulerat vir eruditus utrumque Commentarium. Si enim vel breviter inter ſe commiſiſſet, illicò indicaſſet Nectarium illum Epiſcopum à quibuſdam librariis appellatum non eſſe alium à Vecterio, nec aliter inter ſe differre, quàm quod ex Commentariis illis qui initio Tomi VIII. Hieronymianorum operum leguntur, multa fuerint ab aliquo breviatore circumciſa, quæ fusè atque integrè cum ipſa ad Nectarium, ſeu Vecterium Præfatione excuſa ſunt pag. 602. & ſequentibus Tomi IV. operum Bedæ; quem auctorem eſſe ex collatione aliorum ejuſdem in Scripturam Commentariorum, de quibus non ambigitur, nullus dubitat.

enim in caput primum epiſtolæ ad Romanos poſtquam expoſuiſset hæc verba : *Juſtus ex fide vivit*, immediatè ſubjungit : *Aliter ſecundùm Pil.* literis reliquis, quæ Pilagium (ſic enim illum appellat, niſi mendum ſit) efficiebant, in Codice mſ. ſuper quo editio facta, vetuſtate, ac carie exeſis, nec ab Editore intelligentiæ defectu ſuppleris. Tum ſubjungit expoſitionem, quæ iiſdem verbis in hoc Commentario, qui non extat, reperitur. Difficultatem tamen nonnullam parit Auguſtinus, qui loco à Bell. citato cap. 1. & 3. profert ex Commentario Pelagii in caput quintum Epiſtolæ ad Romanos verbatim objectiones duas contra fidem de peccato originis, ibidem à Pelagio tamquam ex alia perſona, non ſua, propoſitas, quarum jam in hoc Commentario nihil prorſus reperitur, ſive quoad ſenſum, ſive quoad verba. Sed ea tolli poteſt ex Caſſiodoro, qui de codice quodam à ſe reperto loquens ait libro 1. Divin. Inſtit. cap. 8. In Epiſtolas tredecim S. Pauli annotationes conſcriptas in ipſo initio meæ lectionis inveni, quæ in cunctorum manibus ita celebres habebantur, ut eas à S. Gelaſio Papa urbis Romæ doctiſſimi viri ſtudio dicerentur fuiſse conſcriptæ : quod ſolent facere, qui res vitioſas cupiunt glorioſi nominis authoritate defendere. Sed nobis ex præcedentibus lectionibus diligenti retractatione patuerunt ſubtiliſſimæ quidem, ac breviſſimæ dictionis, ſed Pelagiani erroris venena illis eſse ſeminata. Ac immediatè ſubjungit; primam epiſtolam ad Romanos qua potui curioſitate purgavi. Si enim de hoc Commentario loquitur, ut ego nullus dubito, dici poteſt nos illum habere, qui à Caſſiodoro purgatus ſit, ac proinde mirum non eſse duas illas objectiones, quarum Auguſtinus meminit. Quidquid ſit Commentarium hunc vetuſtiſſimi auctoris eſse, ac Hieronymo contemporanei, patet tum ex Primaſio plurima illius de verbo ad verbum in commentaria ſua innominatim transferenti, quod mihi quoque indicium eſt illum reſciviſſe Pelagii eſſe, tum ex epiſtola ad Heliodorum dedicatoria, quæ fortè in cauſa fuit, cur Hieronymo tributus ſit. Hæc ille, quibus ego libens ſubſcribo.

(e) Vide Flodoardum cap. 22. lib. 3. Remenſis Eccleſiæ. Baronium in Martyrologio ad diem 15. Auguſti, & Tomo 1. Annalium Eccleſiaſticorum ad annum 44. alioſque recentiores; quamquam non ignorem citari in ſermone 5. de Aſſumptione Deiparæ, qui S. Ildefonſi nomen præfert.

(f) Viri doctiſſimi. Vide & quæ annotavimus, ubi de ſermonibus S. Auguſtini incidit mentio.

(g) Sive de Vigiliis ſervorum Dei Tractatus, qui cum alio tractatu de bono Pſalmodiæ tribuitur Nicetæ Epiſcopo in antiquiſſimis membranis Vaticanæ Biblio-

Digitized by Google

Nicetam Dacorum Epiſcopum, de quo plura S. Paulinus Ep. 10. ad Severum Natali IX. S. Felicis, & fuſius carmine XXX. Propemptico, Martyrologium Romanum ad diem 7. Januarii, Baronius, Bollandus, &c.) ſed Niceto Trevirenſi Archiepiſcopo, cujus diverſus ne ſit ſtylus, an ſimilis duabus, quæ ſuperſunt, Epiſtolis, colligi poteſt judicio Criticorum, quos noſtra ætas protulit hactenus, omnigena eruditione præſtantes. *

(*b*) Non arbitror eſse Hieronymi: nec me tantum movet Severi Sulpicii liber de Vita Beatiſſimi Martini, quem potuit vidiſse, ac legiſse Hieronymus, quantum ſtylus, qui ab Hieronymiano diſtat ὅτι πορρωτάτω, ut ſi opus eſset pluribus probarem.

De Nectario Conſtantinopolitano. 381.

NECTARIUS ex genere Senatorio adhuc Catechumenus, Conſtantinopolitanæ urbis Epiſcopus Creatus eſt, tempore ſecundi Concilii univerſalis, ideſt anno 381. ut narrant Socrates lib. 5. hiſtor. cap. 8. Soſomenus libro 7. cap. 8. & alii. Hujus extat homilia unica, de feſto ſancti Theodori Martyris, Cur nimirum primo quadrageſimæ Sabbato celebretur, & de Eleemoſyna, & jejunio. Joachimo Perionio interprete; quam profert etiam Lipomanus tom. 5. ex Simeone Metaphraſte. Sed Cardinalis Baronius eam ab aliquo ex recentioribus Græcis non nihil depravatam fuiſse exiſtimat tomo 4. Annalium in anno 362.

Dissertatio Historica.

NECTARIUS ab anno Chriſti 382. ad annum 397. quo obiit Archiepiſcopus urbis Conſtant. Socrati, Sozomeno, Theodoreto, aliiſque Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ Scriptoribus notus; ſcripſiſſe dicitur paſſim à Bibliographis.

Homiliam de feſto S. Theodori Martyris, quam Latinè reddiderit Joachimus Perionius Benedictinus, quamque etiam Aloyſius Lipomanus Tomo V. inſeruerit ex Collectaneis Simeonis Metaphraſtæ, & de qua Baronius verba fecerit anno Hiſt. ſuæ Eccleſ. 362.

Poſſevinus ex Simlero annotat Nectarii hujus, & Joannis Chryſoſtomi, quem nactus eſt in ſede Conſt. ſucceſſorem, orationes ad Populum Pariſiis in 8. anno 1554. prodiiſſe apud Sebaſtianum Nivellum. Eas ego vidi Latinè redditas à Joachimo Perionio Benedictino Cormæriaceno ad Marcellum Cervinum Cardinalem Sanctæ Crucis: addit quoque ejuſdem Nectarii homiliam de jejunio mſ. reperiri in Bibliotheca Imp. Viennæ ad Danubium. Verùm hæ non videntur diverſæ niſi ſolo titulo ab edita anno 1554. qua docetur cur primo ſanctorum Jejuniorum Sabbato ſancti magnique Theodori feſtum diem Græci agant, ac de jejunio, & Eleemoſyna.

De Theophilo Alexandrino. 309.

THEOPHILUS Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopus, ſancti Hieronymi æqualis, ut epiſtolæ utriuſque invicem ſcriptæ teſtantur, ſcripſit *epiſtolas tres Paſchales*, quas ſanctus Hieronymus latinas fecit. Atque epiſtolæ iſtæ ſatis utiles, & doctæ extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 3.

Joannem Chryſoſtomum, jam tum defunc
ta acerbitate, quanta non poteſt ullo mo
ſancto Hieronymo. Deinde ſalutatio initio
eſt omnino inuſitata ſancto Hieronymo.
ſtylus non eſt ſancti Hieronymi.

Dissertatio Historica.

B THEOPHILUS Alexandrinæ civitati
pus, Timothei ſucceſſor ab anno ci
uſque ad diem 15. Octobris quo obiit feri
412. Innocentii I. Papæ undecimo, Epiſco
ſuccedente ſibi S. Cyrillo ejus ex fratre N
annum 444. Origenis fautores Monachos
alioſque hæreticos ſtrenuè perſecutus, in S.
Chryſoſtomum infenſior fuit, quem in gr
doxiæ Auguſtæ anno 403. in Conciliabulo
eum in ſuburbano Conſt. damnavit. De
ronymus in epiſtola, quam ad eum ſcrip
eum variis laudibus exornat, & Apologia
ſus Ruffinum, Syneſius ep. 9. S. Leo ep.
Gennadius cap. 33. Catalogi, Gelaſius I
C Concilio Romano, ubi inter alia Veteru
opuſcula, quæ S. Romana Eccleſia cuſtod
recipienda decernit, recenſet opuſcula B.
Alexandrini Epiſcopi, Joannes Moſchus
Prati ſpiritualis, Iſidorus Peluſiota lib. 1.
Vitæ Patrum, ubi moriturus dixiſſe fertur:
Abba Arſeni, qui ſemper hanc horam a
habuiſti; Socrates, Sozomenus, Theodoret
annes Damaſcenus lib. 3. de Imaginibus,
ſimileſque ſcriptores vitæ Chryſoſtomi, &
tioribus Baronius aliique.
Dum adhuc Presbyter eſſet anno 380.
Paſchali cyclo, vel ut eum Gennadio lo
ſchæ recurſum, quem Magna apud Nicæa
D poſt 95. annos agi in tempore, & die, &
cundùm ſtatum ſuum invenerat, additis
ipſius feſtivitatis rationibus, & expoſitioni
doſio ſeniori Imp. obtulit. *Ejus tres Paſcha*
à S. Hieronymo Latinè redditæ, cum P
Theodoſium Imp. de S. Paſcha anni 380. e
in Bibliothecis Veterum Patrum, tum int
Hieronymi, in quibus etiam reperies ejuſd
phili epiſtolas ad S. Epiphanium, & alios
de ſacris myſteriis, ſive de ſacris ſupellect
cleſiæ Dei ſcripſerat, quem rogatus ab ip
ronymus Latinè expreſſit, remiſitque cum
ſtolio: In opere tuo utilitatem ſpectavimu
rum, &c. Synodicam quoque adverſus O
E piſtolam anno 399. ſcriptam idem vertit
mus, ſed ea injuria temporum periit.
Superſunt verò ejuſdem aliquot Canone
ſtici in Collectionibus Joannis Zonaræ, &
ri Balſamonis, nimirum
Edictum προφώνησις cum Theophania in d
inſtarent. Commonitorium quod accepit Amm
Lyco canones 10. *continens. Expoſitio de iis*
tur Cathari. Ejuſdem Agathoni Epiſcopo, &
piſcopo data duo Reſponſa.
Federicus Morellus Græcè, & Latinè a
in 18. Pariſiis edidit: *Diſſertatiunculam*
homo ſimilis ſit, eamque Theophilo Al
attribuit.

Digitized by Google

Baronius affirmat, tomo 6. Annalium, ad annum 444. adde quòd ſtylus eſt hominis Latini, & temporum poſteriorum.

Dissertatio Historica.

JOANNES poſt Cyrillum ejus, ut ferunt, patruum XLIV. ſeu LII. Hieroſolymorum per annos 30. Epiſc. ab anno 386. ad 416. quo dicitur obiiſſe ſuccedente Praylio SS. Epiphanii, Chryſoſtomi, Auguſtini, atque Hieronymi coætaneus, accuſatus à multis tamquam doctrinæ Origenis defenſor, conſcribere coactus eſt, teſte Gennadio cap. 30. Catalogi, librum adverſus obtrectatores ſtudii ſui, in quo oſtendit Origenis ſe ingenium, non fidem ſequutum, Sunt quoque qui Pelagio faviſſe contendant, & in alios errores incidiſſe, quos alii diffuſius exagitant. De eo præter citatos, ac nominatim Hier. ep. 61. Theodoretus libro 5. Hiſt. cap. 35. Idacius in faſtis, & Chronico annis 406. 408. 415. 418. & 419. niſi fortè luxatæ ſint annorum periochæ, ubi & geſta ejuſdem Epiſcopi memorat à quodam fuiſſe deſcripta, Trithemius, qui Origenis dogmatibus nimium fuiſſe intentum teſtatur, ne illi inſtitutionem Monachorum, aut alia opera præter laudatum à Gennadio, & Epiſtolas quaſdam ad diverſos attribuit.

Petrus Waſtelius, Aloſtanus ſacræ Theologiæ doctor, Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, antiquæ regularis Obſervantiæ Provincialis Belgii, & Hiberniæ Commiſſarius Generalis, necnon Prior Carmeli Antuerpienſis, hunc vocat, Joannem Nepotem Sylvanum, Romanis nobilibus editum, ſororis Dracontii filium, diſcipulum Sancti Pambonis, à parva ætate Theologum, amatorem B. Virginis, ex Abba, ſeu Patre Fratrum Eremitarum ejuſdem B. Virginis in monte Carmelo Patriarcham Hieroſolymitanum, & S. Cyrillo ſucceſſorem, idemque Bruxellæ anno 1643. duobus Tomis in folio opera omnia, quæ hactenus fuerant omnibus eruditis ſcrutatoribus incognita, quæque quacumque tandem ratione inveniri potuerunt, in unum collecta, & tribus Vindiciarum libris aſſerta emiſit in lucem hoc Ordine.

Tomo I. continentur.

Liber de Inſtitutione primorum Monachorum in lege veteri exortorum, & in nova perſeverantium ad Capraſium Monachum, interprete Aymerico Patriarcha Antiocheno. Hunc librum à poſteriore aliquo ſcriptore, eoque Latino fuiſſe Joanni Hieroſolymitano ſuppoſitum, eruditiſſimi, & acutiſſimi viri cenſuerunt Baronius ad annum 444. num. 18. Sanè quidem reſpuimus & exſufflamus commentum illud &c. Bellarminus ſupra relatus, Sherlogus in Cantica, & Theophilus Raynaudus in Erotematis, quæ poſt Walſteeditionis Romanæ anni 1607. cujus hæc ſunt poſtrema verba: Magis putamus eſſe opus Auctoris Latini, & recentioris, nec eſſe ex omni parte ſinceræ & integræ fidei: Addatque plagulam ex Pietate Lugdunenſi erga B. Virginem immaculatè conceptam: Qui æqualem, & concertatorem S. Hieronymi ſtatuunt P. Walſtellus, & Michael Munnos, & auctor Paradiſi Carm. nequaquam id perſuaſerint Baronio, & Bellarmino, & vix ulli extra ſuum cœtum.

Commentarius in ſtratagemata B. Job, dividi ſolitus in libros tres.

C *Commentarius in Evangelium S. Matthai*: qui hactenus ſub nomine operis imperfecti in Matthæum, cum S. Joannis Chryſoſtomi operibus genuinis ſæpius recuſus eſt. Monet verò idem qui ſupra Theophilus eos, qui Joanni Hieroſolymitano adſcribunt opus illud Imperfectum in Matthæum Chryſoſtomo conſertum non probare quod dicunt. Quod ad alia quoque quæ eidem tribuuntur meritò extendi debet: neque enim omnibus Vindiciæ faciunt ſatis, quas ſtrictiori aliorum cenſuræ permittimus. Suave porrò eſt, prorſuſque mirandum illud argumentandi genus. Reperitur inter opera Chryſoſtomi, alteriuſve coætanei ſcriptoris hoc vel illud opuſculum, quod viri docti abjudicant Chryſoſto-
D mo, aut ſaltem dubitant, an genuinus ſit illius auctor: ergo tribuendum eſt illud Joanni Epiſc. Hieroſolymitano, tamquam vero ac germano ejus parenti. Quid verò ſi 10., ſi 20., ſi 30. aut plura ſunt ejuſmodi rejectanea, diverſo ſtylo, tempore, locoque edita, omnia nihilominus Joanni Hieroſolym. tamquam omnium orphanorum parenti, aut curatori adſcribenda. Adeò plerumque occæcat homines ſui, ſuorumque nimius amor, aut ſcribendi ingentia librorum volumina non ſatis moderatum κακόηθες.

Fragmenta perpetui Commentarii in Evangelium S. Marci, quæ in Catena aurea S. Thomæ Aquinatis in eumdem Marcum ſancto Joanni Chryſoſtomo tri-
E buuntur. Notabilia aliquot fragmenta, necnon minora quædam Excerpta illius, quod ibidem extat editum. *Commentarii in Evangelium S. Luca*, quod S. Joanni Chryſoſtomo tribuitur partim in Catena S. Thomæ, partim in Catena LX. Patrum R. P. Balthazaris Corderii. *Homilia in Joſephum, & de Caſtitate*, interprete R. P. Frontone Ducæo S. J. T. *Homiliæ ſex in Job*, Lelio Tifernate interprete. *Fragmentum homiliæ proœmialis in Davidicos Pſalmos*, interprete Gentiano Herveto Aurelio-Rhemenſi Canonico. *Homiliæ in aliquot Pſalmos*, eodem interprete. *De tribus pueris, & de fornace Babylonica*, interprete Frontone Ducæo S. J. *De Suſanna*, eodem interprete. *De Decollatione S. Joannis Baptiſtæ*, incerto interprete. *De vitandis ſcandalis*, incerto interprete. *De divite, & paupere, & de eleemoſyna facienda*,

Digitized by Google

rardo Voſſio interprete. *De Pentecoſte*, incerto interprete. *Duæ de Spiritu Sancto*, 'incerto interprete. *De Chriſti divinitate*, incerto interprete. *De fide & lege naturæ*, incerto interprete. *In Præcurſorem Domini*, Petro Pantino interprete. *De Eccleſia*, ſive *Turture*, incerto interprete. *In SS. Petrum, & Paulum*, Gerardo Voſſio interprete. *In S. Thomam Apoſt.* Frontone Ducæo interprete. *In SS. Duodecim Apoſt.* Gerardo Voſſio interprete. *In S. Stephanum*, Frontone Ducæo interprete. *Tres de Pœnitentia*, Lælio Tiſernate interprete. *De David*, eodem interprete. *De perſecutione à Novatianis*, incerto interprete. *De vanitate hujus ſæculi*, Joachimo Perionio interprete. *De De cæco & Zachæo*, Frontone Ducæo interprete. *De Pſeudoprophetis, & hæreticis*, Gerardo Voſſio interprete. *In terræmotum, & in divitem, & Lazarum, atque unde ſervitus orta ſit*, Frontone Ducæo interprete. *Sermo de Sancta, & conſubſtantiali Trinitate*, incerto interprete. Notæ variarum Lectionum libelli de Inſtitutione ptimorum Monachorum.

Tomo II. continentur.

Libri tres Vindiciarum, quibus Joanni Hieroſolymorum Epiſcopo opera hactenus incognita adſtruuntur, veritas inſcriptionis demonſtratur, maculaque nomini illius falsò aſperſa diluuntur, fides denique & religio extra omnem dubitandi ponuntur aleam. Quàm verò feliciter vit eruditus in hoc ancipiti admodum, ac periculoſo argumento verſatus ſit, malim ego aliorum præſtolari judicium, quàm meum in medium proferre. Certè nemo paulò acutior negaverit in grandibus illis vindiciis nonnulla reperiri fabulis propiora, quàm vero, pleraque meris niti conjectationibus, iiſque valdè infirmis, quæque occurrunt multis in locis erudita, atque ingenioſa operoſiſſimo labore, magnaque ambitione, hinc inde ſpatio plurimorum annorum conquiſita, vix aut parum ad rem facere, nec quod caput eſt controverſiæ attingere. Unde factum arbitror, ut extra Ordinem Carmelitarum plures nacti ſint adverſarios, quàm ſuffragatores.

De Diadocho. 390.

DIADOCHUS Epiſcopus Photices ſcripſit inſignem librum *de Perfectione* continentem capita centum : hic liber extat in Bibliotheca, ſanctorum Patrum tomo quinto, edit. 2.

DISSERTATIO HISTORICA.

SANCTUS DIADOCHUS, Photices in Veteri Epiro, ſive Illyrico Epiſcopus à Bellarmino, ejuſque exſcriptore Miræo floruiſſe dicitur exeunte ſæculo quarto, circa annum Chriſti 390. Hoc unum ego certò profiteri poſſum, antiquiorem fuiſſe illum S. Maximo Abbate, qui caput aliquot illius citaſſe reperitur, & Photio P. Conſt. qui ejus meminit Myriobibli cod. 201. & 231. Extant, tum ſeorſim Antuerpiæ typis Plantinianis, tum in Bibliothecis ſanctorum Patrum.

De perfectione ſpirituali Aſcetica capita centum, interprete Francisco Turriano Soc. JESU Theologo, cum S. Nili 150. capitibus de Oratione.

ca annum Chriſti 390. Sed perperam, cu
floruerit, ut conſtat ex Præfatione Victo
ad libros quinque de *perſecutione Africana*
gavit Petrus Franciſcus Chifflet Presbyt
illo hoc unum certè profitetur Labbeus, :
fuiſſe illum S. Maximo Abbate & Martyr
ta aliquot illius citaſſe reperitur. Itemque
B Conſt. qui ejus meminit in Myriobiblo,
& 231. ſcripſit *centum capita de perfectio*
quæ latinè paſſim impreſſa ſunt ex inte
Franciſci Turriani Soc. Jeſu, græcè verò t
duabus centuriis *ſententiarum ſpiritualium*
latis cum tribus mſſ. Exemplaribus, &
poſitis, Florentiæ apud Bartholomæum
lium anno 1578. in 8. Itaque de eo Vict
in prologo ad libros *de Perſecutione Afric*
vinus in *Apparatu ſacro*, cum aliis de qu
Habentur ejuſmodi capita S. Diadoci mſ
theca S. J. Romana, inter Codices, qu
ſocietatem Franciſcus Turrianus; in Ven
ſimæ Reipublicæ inter libros, quos ei
C ſarion Cardinalis; in Bavarica Sereni
Monachii num. 88. cum ſermonibus Aſc
thei, Iſaiæ, & aliorum.

De Dorotheo Archimand

DOROTHEUS Archimandrita
mones vigintiquatuor, qui extan
theca ſanctorum Patrum, tomo ſecundo
duo quando vixerint, non compertum ha
vis antiquos fuiſſe ſatis conſtet.

DISSERTATIO HISTORICA

D IN Bibliothecis Veterum Patrum exta
ſeu *doctrina XXIV. de vita rectè*,
tuenda, Hilarione Veroneo, Caſſinenſis
tionis Monacho interprete. Eaſdem q
paucos annos Latinitate donavit, notiſ
illuſtravit R. P. Balthazar Corderius Soc
Theologus.

Quod ad ætatem ejus attinet, ea mi
comperta, Bellarminus circa annum D
collocat, cùm tamen nulla ratione fier
qui S. Zoſimæ Abbati, qui ſub Imperat
Juſtiniani avunculo, ac deceſſore ſenex
miliaris fuit, alleget Joannem Climacum
num 580. ſcripſiſſe perhibetur. Anonym
E dem præfationem præmiſit, doctrinam i
per manum parentum traditam Magnum
raſium Patr. Conſt. qui anno 787. floru
tum fuiſſe.

SUPPLEMENTU

DOROTHEUS Archimandrita cele
ter auctores Græcos qui de mor
runt. Quoad ejus ætatem ea mihi non
ta eſt. Bellarminus circa annum Chriſ
locat, cùm tamen nulla ratione fieri po
S. Zoſimæ Abbati qui ſub Imperatore Ju
niani avunculo, ac deceſſore ſenex (ut
floruit, & familiaris fuit : alleget Joann
cum, qui poſt annum 580. ſcripſiſſe

Digitized by Google

varica cod. 88. Regia Gallica, & alibi.

De Ruffino Presbytero. 390.

RUFFINUS Presbiter Aquilejenſis ſancti Hieronymi quondam amiciſſimus, deinde æmulus factus, ſcripſit *libros duos historia Eccleſiaſtica*, quos addidit ad hiſtoriam Euſebii Cæſarienſis à ſe converſam ex Græco: ſcripſit etiam *explicationem Symboli Apoſtolici*: item *in Pſalmos aliquot Commentaria*, *Invectivas duas in ſanctum Hieronymum*, *& Apologiam pro Origene*, in qua multa mentitur, ipſo Hieronymo teſte in ſecunda Apologia: ſcripſit quoque multas epiſtolas. Hæc omnia extant, partim inter opera ſancti Hieronymi, partim in hiſtoria Euſebii, partim etiam ſeorſim. Vertit quaſdam ſententias Sixti Philoſophi Pythagorici, eaſque tribuit ſancto Sixto Pontifici & Martyri, ut teſtatur Hieronymus in epiſtola ad Cteſiphontem. Sanctus etiam Auguſtinus ex verſione Ruffini deceptus, eas ſententias eſſe putavit ſancti Sixti Martyris: quod retractat lib. 2. retractat. cap. 46. Hæ ſententiæ extant in tomo quinto Bibliothecæ ſanctorum Patrum, editionis ſecundæ. Vertit præterea in Latinam linguam Recognitiones Clementis, ut Gennad. teſtatur in lib. de viris illuſtribus. Sed ſicut ipſæ Recognitiones falſo fortaſſe tribuuntur Clementi, ita etiam non eſt incredibile, falſo adjunctam illis fuiſſe præfationem Ruffini, quaſi interpretis. Denique Ruffinus merito notatur erroris à Gelaſio Papa, cap. ſancta Romana, diſtinct. 15.

Dissertatio Historica.

RUFFINUS Toranus, ſeu Turanius Aquilejenſis Eccleſiæ Presbyter, ac Monachus, cum Florentio, & Bonoſo à S. Hieronymo in Chronico ad annum Chriſti 377. Olympiadis 289. 1. & in ep. 5. ad Florentium, in 41. ad ipſum Ruffinum, & alibi non ſemel laudatus, tum ſubortis varias ob cauſas ſimultatibus ſæpius ab eodem exagitatus, partim ut Origenis partium acerrimus defenſor, partim ut Pelagianorum amicus, & novorum ſectator dogmatum. Quamvis de anno mortis ejus non conſtet, hoc unum videtur certum S. Hieronymo, qui obiit anno 420. non ſuperfuiſſe. Laudatur à S. Paulino ep. 9. ad Severum, ubi poſtquam S. Melaniæ in ſpirituali vita comitem verè ſanctum, & piè doctum appellavit; ſubdit, *ſi ille has*, quæ *meritò te permovent de annorum, ſive regnorum non congruente calculo hiantis hiſtoriæ cauſas non ediderit; qui & ſcholaſticis, & ſalutaribus litteris Græcè juxta ac Latinè dives eſt: vereor, ut apud alium in his regio-*
à Meſſana, Victorius, Ribera, Poſſevinus, Bellarminus, Roſweidus Prolegomenis 4. & 5. in Vitas Patrum, aliique (a)

Ejus opera in editione Pariſienſi in ſolio apud Michaelem Sonnium anno 1580. hæc habentur.

1. *De Benedictionibus Judæ liber* 1. juxtà triplicem Divinæ Scripturæ ſenſum, ad S. Paulinum Nolanum Epiſcopum cum utriuſque mutuis Epiſtolis.

2. *De Benedictionibus reliquorum undecim Patriarcharum liber* 2. ad Geneſeos caput 49. ad eumdem S. Paulinum cum mutuis utriuſque epiſtolis. Diſſeruit, inquit Gennadius, & Benedictionem Jacob ſuper Patriarchas triplici, ideſt Hiſtorico, morali, & myſtico ſenſu.

3. *Commentariorum in Oſeam Prophetam libri tres* cum præfatione Auctoris in opus quod ſcripſerat aut ſcribere moliebatur in XII. Prophetas qui minores, non pro meritis, ſed pro numero verſuum numerantur. Ex quo decerpta hæc verba videntur dubitationem ingerere an Ruffinus eorum ſit Auctor: qua de re Ribera in caput 2. Oſeæ num. 78. & Theophilus in Erotematis. Apud Græcos, & apud Syros extitere nonnulli. Ex quibus mihi ſanè pauca aliqua S. etiam Joannis Conſtantinopolitæ Epiſcopi legere contigit, ſed ſuo more, ideſt exhortationi magis, quàm expoſitioni totam penè operam commodantis. Origenes autem proprio tenore decurrens allegoriarum magis lepida, quàm Hiſtoricarum explanationum ſolida ac tenenda componit. Hieronymus porrò & ingenii capacis vir, & ſtudii pertinacis in Prophetarum quidem libros commenta digeſſit, ſed quaſi inter genuinas traditiones ire contentus de perquirenda conſequentia nihil aut voluit aut potuit ſuſtinere curarum: ita vel per Allegorias Origenis, vel per fabuloſas Judæorum traditiones tota ejus defluxit oratio. Hæc iſte, quibus & alia adjungam ſuo loco.

4. *Commentaria in Prophetas Joel & Amos*, in reliquos verò deſiderantur.

5. *Expoſitio Symboli ad Laurentium Epiſcopum*. Proprio labore, inquit Gennadius, imo gratia Dei & dono expoſuit Symbolum, ut in ejus comparatione alii nec expoſuiſſe credantur. Commentarius autem ille à quibuſdam fuit S. Cypriano, ab aliis S. Hieronymo temerè attributus, & inter eorum opera inſertus. Nec de eo vel verbulum apud Sixtum Senenſem in Ruffini elogio pag. 296.

6. *Hiſtoria Eccleſiaſtica libri duo* ad Chromatium Aquilejenſem Epiſcopum poſt Euſebii Cæſarienſis Latinam verſionem ſcripti eo tempore, quo diruptis Italiæ clauſtris ab Alarico Rege Gothorum ſe peſtifer morbus infudit, & agros, armenta, viros longè lateque vaſtavit ut ipſemet in Præfatione teſtatur.

Illos

cudit ſub Ruffini nomine *Commentaria in Davidis Pſalmos* 75. ex vetuſtiſſimo mſ. exemplari Bibliothecæ Monaſterii Inſulæ Barbaræ ad urbem Lugdunenſem. Verùm eos quidam ſaltem ex eo capite rejiciendos putant, quòd eadem verba eædemque ſententiæ in iis præſertim 1. 3. 4. 9. ac ſimilibus reperiantur, quibus uſus eſt S. Auguſtinus in Commentarios in eoſdem Pſalmos, imò & S. Gregorius Papa in Moralibus in Job aliiſque libris, ut ſcitè obſervarunt poſt Lorinum noſtrum Præfationis in Pſalmos cap. 16. viri eruditi, eidemque Catholici, ut de Roberto Coco, ejuſque exſcriptore Riveto, ac ſimilibus Heterodoxis Daniele ſcilicet Chamiero, & Patrologo Jenenſi nihil dicam: aut certè fatendum erit ab aliquo, qui Auguſtino, & Gregorio poſterior fuerit adſutis ſubinde quibuſdam aliorum centonibus fuiſſe interpolatos. Certè Ruffinum in Pſalmos fuiſſe commentatum, nec Gennadius, nec Anonymus, nec Honorius aut Trithemius docuerunt, aut ex recentioribus Sixtus Senenſis.

8. Scriptis quoque Ruffini propriis adjungi poterunt præter nonnullas Epiſtolas ad timorem Dei hortatorias, in quibus præeminebant, teſte Gennadio, quas ad Probam dederant, quæ perierunt, *Apologia pro Origene*, ſive opuſculum de depravatione librorum, præcipuè Origenis, quod legitur ad calcem primæ partis operum Origenis editionis à Genebrardo procuratæ, & inter opera S. Hieronymi, ut nihil modo dicam de Apologetico ſive Pamphili Matt. ſive potius Euſebii Cæſarienſis pro eodem Origene ab eo Latinè reddito: de quo S. Hieronymus in caput 18. Ezechielis: Nec mirum ſi Ruffinus Sixtum Gentilem Philoſophum in Martyrem, & Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum tranſtulerit; cùm Euſebii quoque Cæſarienſis primùm pro Origene librum Pamphili Martyris vocabulo commutarit. Item *Apologia dua adverſus S. Hieronymum*, quæ in Appendice operum S. Hieronymi reperiuntur, de quibus hæc Gennadius ipſi nimium adblanditus: ſed & Obtrectatori Opuſculorum ſuorum reſpondet duobus voluminibus arguens, & convincens ſe Dei intuitu & Eccleſiæ utilitati ingenium auxiliante Domino agitaviſſe, illum verò æmulationis ſtimulo incitatum ad obloquium ſtylum vertiſſe. Sed de his jam ſatis: ad ea quæ ex Græcis vertit veniamus: de quibus præmittenda cenſeo ejuſdem Gennadii verba loco indicato.

Ruffinus, vel ut in mſſ. libris ſcribitur Ruffinus, Aquilejenſis Eccleſiæ Presbyter, non minima pars fuit Doctorum Eccleſiæ, & in tranſferendo de Græco in Latinum elegans ingenium habuit. Denique maxima parte Græcorum Bibliothecam Latinis exhibuit: Baſilii ſcilicet Cæſarienſis Cappadociæ Epiſcopi: Gregorii Nazianzeni eloquentiſſimi hominis: Clementis Romani Recognitionum libros: Euſebii Cæſarienſis Paleſtinæ Eccleſiaſticam Hiſtoriam: Xyſti ſententias, Pamphili Martyris adverſus Mathematicos. Horum omnium quæcumque præmiſſis Prologis à Latinis leguntur à Ruffino interpretata ſunt. Quæ ſunt ſine Prologo, ab alio translata ſunt, qui Prologum facere noluit. Origenis autem non omnia, quia & S. Hieronymus aliquanta tranſtulit, vel, ut in mſ. habetur, transfudit alia, quæ ſuo Prologo diſcernuntur. Hæc ille de quibus ſigillatim nobis modo agendum.

ſervari Mediolani in æde S. Ambroſii Lo
ſcriptum literis.

2. *Euſebii Cæſarienſis Paleſtinæ Epiſc. Eccl*
ſtoriæ libros decem in novem contractos, La
expoſuit liberiore uſus interpretandi ration
demendo, mutando, interpolando multa
ipſe addidit libros duos decimum & undeci
B ad Theodoſii Imperatoris felicem obitum
ſuamque ætatem rerum narrationem con
De quibus vide Voſſium, & quæ obſerv.
de Euſebio.

3. *S. Clementis Romani Pontificis Recog*
bros cum Præfatione, de quibus hæc Bell.
Recognitiones falsò fortaſſe tribuuntur Cl
etiam non eſt incredibile falsò adjunctam
Præfationem Ruffini quaſi interpretis. Ve
ſturam non agnovit Gennadius nec eju
Honorius & Trithemius.

4. *Xyſti, ſive Sexti Pythagorei Philoſ*
abſque Chriſto, & Ethnici ſententias, Latin
vit, falſoque ipſis S. Sixti II. Romanæ I
C piſcopi, ac Martyris præfixo titulo multo
que adeò S. Auguſtinum in errorem indu
meminit libri 2. Retractationum cap. 4
verò in hoc facinus invehitur S. Hierony
in epiſtola ad Cteſiphontem adverſus P
tum in 18. caput Ezechielis, tum præfati
in Hieremiam, & cap. 22. ejuſdem libri 4.
tariorum in eumdem Prophetam. (*b*) De
S. Sixto, & Baronius ad annum Chriſti 4
xecrabilem illam, ut vocat, impoſturam
Idem quoque Ruffinus Theophili Martyris
brum cujuſdam Ariani ſuppoſuit, ut ex
Hieronymo diſcimus Apologia adverſus et
turo judicio tu videris, quid ad Martyris
D reſpondeas querimonias? (*c*)

5. *Origenis* multa, ac præcipuè libros
de principiis, de quibus multa ex S. Hiero
aliis Baronius ad annum 397. atque ex eo
ac recentiores, quos vide.

6. *Pamphili Martyris* titulo inſignitam,
ſcriptam ab Euſebio Cæſarienſi *pro Origene*
de qua paulò ante dictum, cùm de eiden
opuſculo Apologetico de adulteratione lib
rigenis verba fecimus. Ejuſdem verò Pamp
ſus Mathematicos ſententiæ, una cum ea
niana interpretatione periiſſe videntur.

7. *SS. Baſilii Cæſarienſis, & Gregorii N*
nonnulla à Ruffino verſa repetiuntur in a
E rum illorum Latinis editionibus.

8. De Evagrii Pontici ſententiis, ac vi
ſimilibuſque nihil addam iis quæ abundè p
ſter Roſweidus.

(*a*) Capta anno 409. Urbe Romana à
this ſeceſſit in Siciliam, ut cùm ex aliis c
tum ex epiſtola ejuſdem Ruffini ad Urſaci
xa interpretationi Homiliarum Origenis in
quam nuper ex mſſ. exemplari doctiſſimi
ci Bigotii emiſit in lucem V. C. Henricu
pag. 129. Annotationum in Euſebii Cæſa
Eccleſiaſticam Hiſtoriam: ubi fugitur pe
ſcrimina & ne ipſa quidem abſque metu hal
lia. In conſpectu etenim, ut videbas et
noſtro Barbarus qui Rhegino oppido miſce
dia anguſtiſſimo à nobis freto, ubi Italiæ ſe

Digitized by Google

410. vel ſequenti, quod etiam ex prooemio in librum primum Commentariorum in Hieremiæ Prophetiam datur intelligi, ubi cùm Grunnium memoraſſet præcurſorem Cæleſtii, ſive Pelagii quem vocat ſtolidiſſimum, & ſcortorum (alii Scottorum) pultibus prægravatum addit: Legat ejuſdem operis Apologiam quam ante annos plurimos adverſus magiſtrum ejus gaudens Roma ſuſcepit, & tunc animadvertet alienis ſe vocibus blaſphemare, & in tantum eſſe imperitum, ut ne maledicta quidem habeat propria, ſed inimicorum etiam olim ſepultorum contra nos utatur rabie. Confer prooemium in 6. librum Comm. in Ezechielem. Putabam quòd medio ſerpente confoſſo non reviviſcerent hydræ novella plantaria, &c.

(*b*) Miſerabilis Grunnius, qui ad calumniandos ſanctos viros aperuit os ſuum linguamque ſuam docuit mendacium. Sexti Pythagorei hominis gentiliſſimi unum librum interpretatus eſt in Latinum, diviſitque eum in duo volumina, & ſub nomine S. Martyris Xyſti urbis Romanæ Epiſcopi auſus eſt edere: in quibus nulla Chriſti, nulla Spiritus ſancti, nulla Dei Patris, nulla Patriarcharum, Prophetarum & Apoſtolorum fit mentio: & hunc librum ſolita temeritate, & inſania Annulum nominavit, qui per multas provincias legitur & maximè ab his qui ἀπάθειαν, & impeccantiam prædicant. Quomodo igitur Dominus Jechoniam inſtar annuli de domo ſua, & digito ſe projecturum comminatur, ita Lectorem obſecro, ut nefarium librum abjiciat, legatque ſi voluerit, ut cæteros Philoſophorum libros, non ut volumen Eccleſiaſticum.

(*c*) Hic juvat S. Hieronymi verba referre ex epiſtola ad Cteſiphontem adverſus Pelagium ejuſque ſectatores aculeatè conſcripta, quibus Ruffini artes detegit, refellitque: Illam autem temeritatem, imò inſaniam ejus, quis digno poſſit explicare ſermone, quòd librum Xyſti Pythagorei hominis abſque Chriſto, atque Ethnici, immutato nomine Sixti Martyris, & Romanæ Eccleſiæ Epiſcopi prænotavit? In quo juxta dogma Pythagoreorum qui hominem exæquant Deo, & de ejus dicunt eſſe ſubſtantia, multa de perfectione dicuntur, ut qui volumen Philoſophi neſciunt, ſub Martyris nomine bibant de aureo calice Babylonis. Denique in ipſo volumine nulla Prophetarum, nulla Patriarcharum, nulla Apoſtolorum, nulla Chriſti fit mentio, ut Epiſcopum, & Martyrem ſine Chriſti fide fuiſſe contendat. Unde & vos plurima contra Eccleſiam uſurpatis teſtimonia &c.

I Cappadocia primum, tum Alponitanus Epiſcopus Evagrii Pontici diſcipulus, & Ruffini Aquilejenſis Presbyteri æqualis, atque amicus fuit, in Origenis, ac Pelagianorum errores propenſior obiit ſæculo Chriſti quinto poſt annum 410. aut etiam 418. Ejus mentio apud S. Epiphanium Ep. ad Joannem Ep. Hieroſolymitanum, quæ eſt 60. inter Hieronymi epiſtolas, eumdem S. Hieronymum in prooemio libri ad Cteſiphontem adverſus Pelagianos, Gelaſium
C primum Papam Præfatione in librum adverſus Pelagianos, Socratem libro 4. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 18. Caſſiodorum Hiſtoriæ Tripartitæ libro 8. cap. 1. Joannem Damaſcenum, ſive quem alium auctorem libri de iis, qui in fide dormierunt. Nicephorum lib. 11. cap. 44. Poſſevinum, Voſſium, &c.

Hiſtoria Lauſiaca, ſic appellata quòd ad Lauſum Virum Illuſtrem, & ſacro cubiculo præpoſitum, eam Palladius ſcripſerit anno ætatis 53. Epiſcopatus 20. vitæ ſolitariæ 33. poſt luſtratam Eremum, extat Græcè & Latinè interprete Gentiano Herveto Aurelio edita anno 1624. curante R. P. Frontone Ducæo Soc. Jeſu in Auctario Græco-Latino Bibliothecæ Veterum Patrum ex editione Græca Lugduno-Batava
D Joannis Meurſii, & ms. codice Bibliothecæ Chriſtianiſſimi Regis. De aliis ejuſdem libri, necnon Heraclidæ Paradiſi, ac ſimilium, verſionibus editionibuſque: conſuletis doctiſſimas obſervationes R. P. Heriberti Roſweidi S. J. Theologi ad Vitas Patrum Antuerpiæ impreſſas annis 1615. & 1628. nec non Hiſtoriam Patrum Laurentii Barræi, & Bibliothecas Veterum Patrum.

Idem *Vitam S. Joannis Chryſoſtomi Archiep. Conſt.* fusè deſcripſiſſe creditur in Dialogo, quem cum Theodoro Eccleſiæ Romanæ Diacono inſtituit, qui Latinè dumtaxar hactenus prodiit interprete Ambroſio Camaldulenſi Monacho. Sunt tamen qui alium illius auctorem exiſtiment, nimirum Georgium Ale-
E xandrinum Patriarcham Trithemius tribuit Palladio qui à Cæleſtino Papa anno 430. miſſus in Scotiam primus Hibernienſis inſulæ Apoſtolus, prædicatione ſua gentem ſibi commiſſam ad Fidem Chriſti convertere vel ſaltem à Pelagiana hæreſi avertere cùm non potuiſſet, Romam reverſurus in Britanniam trajecit ibique apud Pictos deceſſit 15. Decembris anni 431. ut ex ejus vitæ auctoribus vulgò fertur, quibus tamen haud conſentiunt verba Proſperi cap. 4. adverſus Collatorem: *dum Romanam inſulam ſtudet ſervare Catholicam, fecit etiam barbaram Chriſtianam*, quod vix unius anni ſpatio confici poteſt. Quid verò ſi verba Proſperi intelligi debeant de S. Patricio anno 432. ut volunt, ab eodem Cæleſtino Papa in Epiſcopum conſecrato, & in Scotiam, ſive Hiberniam ac Britanniam miſſo. Sed de his aliàs. Joannes

Digitized by Google

I Cappadociæ Epiſcopus, Evagrii Pontici Diſcipulus, & Ruffini Aquilejenſis Presbyteri æqualis, atque amicus fuit, propenſior in Origenis ac Pelagianorum errores, obiit ſæculo Chriſti quinto, poſt annum 410. aut etiam 418. Mentio illius apud S. Epiphanium Epiſt. ad Joannem Epiſcopum Hieroſolymitanum quæ eſt 60. inter Hieronymi Epiſtolas, apud S. Hieronymum in proœmio libri ad Cteſiphontem adverſus Pelagianos, Gelaſium I. Papam præfatione in librum adverſus Pelagianos, Socratem lib. 4. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 18. Caſſiodorum Hiſtoriæ tripartitæ lib. 8. cap. 1. Joannem Damaſcenum, ſeu quemvis alium auctorem libri, de iis qui in fide dormierunt; Nicephorum lib. 11. cap. 44. Poſſevinum, Voſſium &c.

Hic anno ætatis 53. Epiſcopatus 20. vitæ ſolitariæ poſt luſtratam, & pedibus obitam Eremum ſcripſit Græcè *Hiſtoriam Lauſiacam* (dicta autem eſt *Lauſiaca* quia ad Lauſum virum illuſtrem, & ſacro Cubiculo Præfectum dicta fuit) quam habes Latinè ex veteri interpretatione editam cum notis Heriberti Roſweidi in Vitis Patrum Antuerpiæ in fol. annis 1615. & 1628. Item Græcè cum Notis Joannis Meurſii anno 1619. Lugduni Batavorum in 4. denique Græcè & Latinè cum notis Frontonis Le Duc in Supplemento Græco-Latino Bibliothecæ Veterum Patrum editionis Pariſienſis 1624. pag. 893. Sed quia multa in Græco textu deſunt ex defectu mſſ. Codd. in illa Meurſii ac Ducæi editione græca; Joannes Baptiſta Cotelier in *ſuis veteribus monumentis Eccleſiæ Græcæ* anno 1681. Pariſiis in 4. editis apud Franciſcum Muguet tom. 2. pag. 341. addidit ſupplementum ejuſdem textus græci Hiſtoriæ Lauſiacæ, collatum ad mſ. Cod. Græcum 2466. Bibliothecæ Regiæ: & ad 3. mſſ. Codd. Bibliothecæ Colbertinæ, unde integer prodire poteſt. Item ſcripſit tractatum *de Gentibus Indiæ & Bragmanibus* græco-Latinè ex mſ. Cod. Anglico, per Eduardum Biſſæum Londini 1665. in 4. Item *vitam S. Joannis Chryſoſtomi* quam habes Latinè tantùm inter ejus opera Græco-Latina in fine 2. voluminis ſcriptam per modum Dialogi inter Epiſcopum & Theodorum, unde quidam illam Theodoro adſcripſerant. Sed eamdem Græcè & Latinè ex mſ. Cod. Bibliothecæ Florentinæ quo olim uſus fuerat Ambroſius Camaldulenſis in interpretatione ſua, edidit Emericus Bigotius Doctiſſimus Rotomagenſis in 4. anno 1680. Pariſiis apud Viduam Edmundi Martini via Jacobæa ſub ſole Aureo. Omiſit præfationem huic operi à Palladio præfixam Emericus Bigot ob rationes, quas Critici idoneas non cenſent, ideoque malæ fidei apud multos accuſatur, quod ingenuo homine, litteratoque eſt indignum. Opus autem Palladii inſcriptum *Hiſtoria Lauſiaca* olim Romæ mſ. in Bibliotheca Sfortiana in claſſe Hiſtoricorum numer. 93. tractatus *de Gentibus Indiæ & Bragmanibus* ibidem in claſſe Theologorum num. 106. *Vita S. Joannis Chryſoſtomi* mſ. in Bibliotheca Imperatoria Vindobonenſi.

De ſancto Gaudentio Brixienſi. 390.

SANCTUS GAUDENTIUS ſucceſſor Philaſtrii in Epiſcopatu Brixiæ, ſcripſit utiliſſimos tractatus de variis argumentis, qui extant in tom. 2. Bibliothecæ ſanctorum Patrum editionis 2. *De dedi-*

SANCTUS GAUDENTIUS, Philaſt
xienſi Epiſcopatu ab anno 387. ſucc
ad initia ſæculi quinti, & annum vel 4
dam, vel 427. quantum quidem ex ejus
Pauli initius datur intelligi, quem Ferd
ghellus Tomo IV. Italiæ ſacræ docet E
dignitatem adeptum anno 427. Gaudentiu
die 25. Octobris, conditus Brixiæ in Ba
annis Evangeliſtæ. De eo Romanum Mart

Præter vitam S. Philaſtrii prædeceſſori
retulit Surius ad diem 18. Julii extant
Magnæ Pariſienſis Bibliothecæ & aliarum
ſive, *ſermones de variis argumentis*, num
à Bellarmino aliiſque notati, cum Reſ
ad Germinium, *De Villico iniquitatis*, ex
16. & ad Paulum Diaconum de eo, quo
dixit Apoſtolis: *Quia Pater major me e*
cap. 14.

In præfatione ſermonum ad Benevol
Chriſti, Juſtinam ſui temporis Regina
lam, Arianæ perfidiæ patronam ac ſoc
lar, quæ cùm S. Ambroſium Mediolan
ſiæ Antiſtitem perſequeretur, eumdem
Magiſtrum Memoriæ, vel ut Ruffinus
ſcriniis memoriæ præſidentem, compel
ut contra Catholicas dictaret Eccleſias:
ceret, ultrò & promotionis politicæ dign
ambitionem ſæculi, gloriamque mundan
gloria contempſit, magis eligens priva
quàm mortuus militare. Unde colligim
annum 387. Sermones illos omnes, qui
ſtinæ Paſchalis Hebdomadis ſolemnitate
tionem Eccleſiæ in honorem XL. Marty
qui vel ſemel obiter legerit, omnem
impietatis caliginem diſpellet, aliaque
ſpectant, fuiſſe conſcriptos, ac præci
quem prima ordinationis ſuæ die habitur
Ambroſio, aliiſque Præſulibus, quorum
Notarii exceperunt. (a)

(a) Ex his puto elegantes illos Tract
tam penes titulum fidem habere, ut nug
tinus pag. 518. etſi nullus veterum quod
tenuiſſimam de his fecerit mentionem.
ſubinde, nihil ſibi occurrere, quo vel illi
illius non eſſe, manifeſtum facere potue
rus in Bibliothecæ Epitoma aſſerit Gaud
nes nominari in Catalogo librorum v
quem Scipio Tettius dicitur ſcripſiſſe.
dentii Philoſophi Harmonicam introduc
morat, & Gaudentii cujuſdam epiſtolas
S. Auguſtini.

De Aurelio Prudentio. 3

AURELIUS Prudentius, Poeta
floruit ſub Theodoſio ſeniore, &
ſcripſit egregia *carmina*, *pſicomachiam*,
dei, & Idololatriæ: Pudicitiæ, & libidinis
& iræ: Superbiæ, & humilitatis: Luxuriæ
tatis: Avaritiæ, & largitatis: Concordiæ &

Scripſit librum *Catemerinon*, ideſt, re
rum, in quo continentur hymni à matut
pertinum.

Digitized by Google

Diſſertatio Historica.

Aurelius Prudentius Clemens V. C. Hiſpanus, (*a*) Miles Palatinus (ſunt qui virum Conſularem, atque Urbi Romanæ Præfectum vocitent) Poeta Chriſtianus, natum ſe canit anno Chriſti 348. Philippo & Galia Conſulibus, atque in eadem præfatione in Cathemerinon quam anno 405. ſcribebat Stilicone & Aureliano Coſſ. attigiſſe fatetur annum ætatis 57. Quamdiù autem poſtea vixerit N. L. De eo Gennadius cap. 13. Catalogi, qui ex C
operum ejus lectione Palatinum fuiſſe militem agnovit. Walafridus Strabo de rebus Eccleſiaſticis cap. 25. ubi inter Hymnographos memorat, vocatque Hiſpaniarum ſcholaſticum, Jo: Trithemius, Aldus Manutius ſenior, Lilius Gyraldus, Antonius Poſſevinus, Ger. Jo: Voſſius, aliique.

Opera ejus ſæpius edita ſunt poſt Aldi Venetam editionem anni 1501. Ego ordinem ſequar editionis Antuerpienſis Plantinianæ tum anni 1564. & aliquot ſequentium annorum, cum Theodori Pulmanni Cranenburgii emendationibus, & notis, atque adeò Commentario Victoris Giſelini Stranfordenſis.

Pſychomachia ſive de pugna animi Joannes Sichardus in hoc, & tria ſequentia opuſcula notas edidit. D
Operam quoque ſuam in emendandis Prudentii Poematis Georgius Fabricius Chemnicenſis impendit. Quin & ipſe Deſiderius Eraſmus hymnos de Natali pueri Jeſu, & de Epiphania Commentariis illuſtravit tum ſeorſim, cùm in Bibliothecis Veterum Patrum excenſis, & Jacobus Spiegelius in hymnos ad omnes horas de miraculis Chriſti, adnotationes ſcripſit.

Cathemerinon, ſive Diurnarum rerum opus. *Periſtephanon*, ſive de coronis martyrum. *Apotheoſis*, ſive de Divinitate. *Hamartigenia*, ſive de Origine peccatorum. *Libri duo contra Q. Aurelium Avianum Symmachum, urbi Romanæ Præfectum, qui pro Ara Victoriæ ex veteri Deorum cultu aſſeruerat.* E

Enchiridion Veteris & novi Teſtamenti διττοχαῖον Græcè, à duplici veluti cibo appellatum, vel ut contendit Giſſanius δίπτυχον de quo etiamſi quidam dubitarint, quod cultius aliis operibus videatur, & Amano cuidam ignoto Priſcis Poetæ cum Georgio Fabricio tribuerint, aut Sedulio cum Jo: Sichardo, Giſelinus tamen ex fide mſſ. codicum, & excuſorum, quos quidem viderat, Prudentio aſſeruit poſt Gennadium, qui id apertè profitetur (*b*) Addit deinde ſtylum, verba, ſententias, phraſes, allegorias, traductiones, omnia denique Prudentium ſapere, redolere, loqui. Certè probare nequeo divinandi pruriginem in Melchiore Goldaſto, qui duos Prudentios comminiſcitur, & Amænum domo Hiſpanum prænomen Prudentii habuiſſe, majorique ex omnibus Hiſtoriis Veteris ac novi Teſtamenti quaſi duplicem cibum paraſſet διττὸς enim duplex, & ὀχὴ cibus.

(*b*) His verbis compoſuit διττοχαῖον de toto veteri & novo teſtamento perſonis excerptis. Subjungit in morem Græcorum commentarium eſſe Hexaemeron de mundi fabrica uſque ad conditionem hominis primi, & prævaricationem ejus. An verò liber Hymnorum unus, & alter quem fecit in laudem Martyrum ſub aliorum nominibus invitatorium ad Martyrium iidem ſint cum libris καθημερινῶν, καὶ περὶ ςεφανῶν, qui extant eruditis viris dijudicandum permitto. Quod idem Senenſis claruiſſe aſſerit anno 380. ſub Gratiano Auguſto, id ex aliis quàm quæ edita ſunt operibus divinare debuit: ſi enim ut ipſemet præmiſit, cùm per quinquaginta & ſeptem annos mundanis vanitatibus inſerviſſet Prudentius, tandem iis in ſenectute relictis, totum ſe divinarum Scripturarum ſtudio dedicavit, in quo multa carminibus ſcripſit, conſequens eſt, non anno 380. ſub Gratiano, ſed anno 405. qui fuit vitæ ejus 57. ſub Arcadio & Honorio Auguſtis claruiſſe.

De ſancto Chromatio Epiſcopo Aquilejenſi. 390.

SANCTUS CHROMATIUS Epiſcopus ſanctiſſimus, & doctiſſimus fuit teſtimonio ſancti Hieronymi præfatione in librum Paralip. Scripſiſſe fertur *commentaria in Matthæum*, ſed nunc extant ſolùm homiliæ de octo beatitudinibus in cap. quintum Matthæi, & *tractatus in illud: Ego à te debeo baptizari*. Vide in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom. 2.

Extat in quarto tomo operum ſancti Hieronymi *epiſtola* ſub nomine Chromatii, & Heliodori ad Hieronymum, & *reſponſio Hieronymi*, in quibus agitur de Nativitate Beatiſſimæ Virginis: ſed utraque falſa, & ſuppoſititia eſt: ut etiam falſam eſſe convincit Card. Baronius epiſtolam eorumdem Chromatii & Heliodori ad Hieronymum circa Martyrologium. Vide præfationem Card. Baronii ad Martyrologium Romanum, cap. 5. & 7.

Diſſertatio Historica.

Sanctus Chromatius, Aquilejenſis Epiſcopus (Romanicianum alii appellant, ſeu Romatianum, aut Romanum, quòd Aquileja, ob nobilitatem, ſecunda Roma, vel Romana, ſeu Romatiana civitas olim dicta ſit, quemadmodum Baronius conjicit in notis ad Martyrologium Romanum die 22. Junii occaſione S. Niceæ ex Hypodiacono Aquilejenſi ejuſdem urbis poſt S. Chromatium Epiſcopi, & uſque ad ejus ab Attila Hunnorum Rege factam anno 451. everſionem ſuperſtitis, ut ex ſcripta ad

gratiatione in libros Paralipomenon, ubi vocat Epiſcoporum ſui temporis doctiſſimum, & ſanctiſſimum. Gennadius tamen ejus non meminit, ſed ſucceſſoris ejus dumtaxat S. Niceæ cap. 22. Atque ex eo Honorius Auguſtodunenſis libello 2. de Luminaribus Eccleſiæ. Tacent quoque Iſidorus, Sigebertus, atque ipſe etiam Joannes Trithemius, quamquam in ſcrutandis priſcis ſcriptoribus diligentiſſimus. Extant Chromatii Epiſcopi Romani nomine in Micropresbytico, & Bibliothecis veterum Patrum, ac ſeorſim etiam anno 1528. Baſileæ apud Adamum Petrum editæ, ex Commentariis in Evangelium S. Matthæi.

Homilia duæ de octo Beatitudinibus ad cap. 4. Homilia una in caput quintum, & in partem ſexti cum fragmentis in tertium & quartum.

Superfluum penè videtur hic admoneri paſſim ab eruditis omnibus reprobari ſcriptas ſub ejuſdem Chromatii, & Heliodori nominibus ad S. Hieronymum, & S. Hieronymi ad eoſdem Epiſtolas de Nativitate Beatæ Virginis, & de Martyrologio. Conſule Baronium, & Bellarm. ex quibus ferè cæteri.

(a) His verbis, clariſſima ferventis tuæ, & ſinceræ charitatis tuba ad nos uſque ſonum ſuum diffundit, &c. Ruffinus invectiva prima in S. Hieronymum. De eodem Sixtus Senenſis tum lib. 4. ubi ait ſe ex Commentariis in Matthæum eruditione, ac pietate inſignibus fragmenta hæc legiſſe: in Matthæi cap. 3. ſuper illud, ſine modo, ſic enim decet nos implere omnem juſtitiam: in caput 5. ex integro & in partem ſexti. Item de octo beatitudinibus homiliam elegantem, tum libro 6. Annot. 26. & 81. & Bellarminus lib. 1. de Matrimonio capp. 16. & 17. Ferdinandus Ughellus ait ſediſſe annis 18. menſibus 9. Vide Italiæ Sacræ Tomum Quintum.

De Evagrio Antiocheno Ep. 393.

Supplementum.

Hunc Evagrium vide ſæculo 6. poſt Evagrium Scholaſticum.

De Evagrio Pontico. 395.

Supplementum.

Evagrium Ponticum vide ſæculo 6. poſt Evagrium Scholaſticum.

De Marco Eremita. 395.

Supplementum.

Marcum Eremitam vide ſæculo 10. poſt Leonem Imperatorem.

De Ticonio. 395.

Supplementum.

Ticonius natione Afer, quem S. Auguſtinus Donatiſtam fuiſſe affirmat, ſcripſit multa, de quibus Gennadius lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 18. & poſt eum Honorius Auguſtodunenſis lib. 2. cap. 18. Habemus ejus opuſculum *de ſeptem regulis ad* mo bono, itemque Molanus in ml. Biblio cra. Hujus ſeptem Regularum librum ad n collatum Andreas Schottus Antuerpienſi Jeſu, tom. V. Bibliothecæ Patrum anno blicavit. Floruit Ticonius, Theodoſio & regnantibus.

B

De S. Joanne Chryſoſtomo. 3

SANCTUS JOANNES CHRYSOS magnus Eccleſiæ Doctor, primum in latus eſt magna cum laude: deinde Mona tam exercuit, atque ab eremo ad clerum Presbyter Antiochenus ordinatus eſt ann lentiniani junioris, & 8. Theodoſii ſenior deinde 4. Archadii, & Honorii Epiſcopus tinopolitanus factus, tandem anno 13. e Imperatorum, & Epiſcopatus ſui nono; obiit circa annum Domini 407. Opera, tant quinque tomis comprehenduntur, ir Veneta anno Dom. 1575. hac enim edi

C bat dum ſcriberem.

Primi Tomi.

In Geneſim, homiliæ. 67. In Pſalmos, ho. In varia loca teſtamenti veteris, 52. Ex quib ſunt de viſione Iſaiæ.

Secundi Tomi.

In Matthæum, homil. 89. In eundem operis hom. 54. In varia loca Matthæi, homil. 26. In homil. 14. In varia loca Lucæ, hom. 7.

D

Tertii Tomi.

In Joannem, homil. 87. In varia loca Joann In Acta Apoſtolorum, hom. 15. Conciones d riis, 32. In varia loca Pauli, hom. 14. In q multæ *de laudibus Pauli.*

Quarti Tomi.

Commentaria per homilias in omnes Epiſt Pauli.

Quinti Tomi.

E *Ad populum Antiochenum, homil.* 80. *De dialogi ſive libri 6. De compunctione cordis, providentia Dei, lib. 6. De orando Deo, lib. 2. paratione Regis & Monachi, 1. Contra vituper Monaſticæ, 3. Contra Gentiles, ſive in Babyla De pœnitentia ſermones, 12. Adverſus Judæos, cos, ſerm. 15. Contra Concubinarios, ſerm. 2. argumentorum, ſerm. 48. Epiſtolæ, 8. Ad I Papam, 2. Ad Cyriacum, 1. Ad Epiſcopos, & ros ob pietatem in carcere incluſos, 1. Ad The pſum, 2. Ad Eutropium, 1. Ad Olympiam ill minam, 1. Liturgia, ſive Miſſa S. Joannis Chr*

Obſervatio.

In primo Tomo ex homiliis in diverſa k

Digitized by Google

tiæ Arianorum ſunt. Contra tamen hom. 27. & 44. dicit hæreticos eſſe, qui affirmant, filium eſſe minorem patre: quæ ſuperioribus dictis contraria ſunt, proinde credibile eſt auctorem fuiſſe Catholicum, ſed opus illius ab Arianis eſſe depravatum.

In eodem tomo ſunt Commentaria in Marcum, quæ ſine dubio Chryſoſtomi non ſunt, ſed alicujus ſimplicis Monachi, qui fratribus ſuis Evangelium explicabat, ut conſtat ex homil. 3. 4. 8. 9. & ex aliis, quæ in eodem tomo habentur, quædam ſunt manifeſtè Chryſoſt. ut homilia de proditione Judæ, item de divite, & Lazaro, Homil. 4. & alia de Publicano, & Phariſæo, & alia de Cruce, & Latrone. Reliqua videntur excerpta partim ex Comment. Chryſoſt. in Matth. partim ex opere imperfecto, partim ex hom. in Marc.

In tertio tomo hom. 87. in Joann. omnium conſenſu Chryſoſtomi ſunt. Idem omnino ſentiendum exiſtimo de homiliis 55. in Acta Apoſtolorum, quamvis ab Eraſmo revocentur in dubium. Certè hom. 9. auctor Epiſcopum ſe eſſe dicit, & homil. 1. addit Epiſcopum ſe eſſe Urbis ampliſſimæ, & homil. 41. dicit, ſe vixiſſe tempore Juliani apoſtatæ, & hom. 52. nomen ſuum dicit eſſe Joannem: neque eſt aliquid alicujus momenti, unde ſuſpicio ſuppoſiti operis colligi poſſit. Adde quòd Joannes Damaſcenus lib. 3. de fide, & OEcumenius in catena explanationis in Acta, teſtimonia petunt ex his homiliis ſub nomine S. Joan. Chryſoſtomi. De ſex homiliis interpoſitis inter Commentaria in Joannem, & in Acta, non eſt omnino certum, an ſint Chryſoſtomi, excepta tertia, quæ incipit, Hirundinum pulli. Reliqua omnia creduntur eſſe Chryſoſtomi, ac præſertim homiliæ de laudibus Pauli.

In quarto tomo nihil eſt, quod jure revocari poſſit in dubium.

In quinto tomo omnia ferè ſunt certa, & indubitata, exceptis homiliis ad populum Antiochenum, ex quibus viginti & una tantùm reperiri dicuntur manuſcriptæ in antiquis Bibliothecis, & apertè colligitur ex contextu ipſorum; permultas earum eſſe fragmenta homiliarum Chryſoſtomi in Matthæum, vel in Joannem, vel in Acta Apoſtolorum, vel in epiſtolas Pauli: ut exempli gratia, homilia ad populum Antiochenum viceſima ſeptima decerpta eſt partim ex homil. 1. partim ex 11. partim ex 12. in Acta, & homil. 60. & 61. ad populum decerptæ ſunt ex hom. 83. in Matthæum, & 4. in Joann. Sed hoc non multum refert, cùm ſententiæ ejuſdem auctoris ſint.

ætatis 53. ſedis 9. cum menſibus 6. & diebus 20. Sanctus Hieronymus cap. 129. Catalogi, vocat Antiochenæ Eccleſiæ Presbyterum Euſebii Emeſeni, Diodorique Tarſenſis Epiſcopi ſectatorem, additque ex iis, quæ multa (ante annum 392.) compoſuerat legiſſe ſe tantum *περὶ ἱερωσύνης*. De eodem vitæ ejus ſcriptores Palladius, Georgius, Leo Imperator, Simeon Metaphraſtes, Coſmas Veſtitor, ſimileſque, tum S. Auguſtinus in libris adverſus Pelagianos, Iſidorus Peluſiota lib. 1. ep. 156. Joannes Caſſianus extremo lib. 7. de Incarnatione, Theodoretus Dialogis 1. 2. & 3. idemque ac Socrates, Sozomenus, Evagrius, Nicephorus, cæterique Hiſtoriæ Græcæ ſcriptores, Iſidorus Hiſpalenſis cap. 8. unde diſcimus multa ab eo compoſita opuſcula fuiſſe Latinè reddita, Photius Codd. 25. 86. 172. 173. 174. 270. 274. 277. Sigebertus cap. 36. Catalogi, Suidas, Honorius Auguſtodunenſis, Trithemius, & ex recentioribus Sixtus Senenſis, Baronius, qui ad annum 438. multa refert de corporis ejus in urbem Regiam glorioſa ſub Theodoſio juniore Translatione, & miraculis pluribus eo tempore editis, Bellarminus, Poſſevinus, Fronto Ducæus, Henricus Savillius, aliique, quos prolixum nimis eſſet ſigillatim enumerare velle, neque oppido fructuoſum, cùm ii abundè ſufficiant, ut obſtruatur impuriſſimum os Danielis Toſſani Calvini aſſeclæ, qui pro ingenita Heterodoxis impudentia auſus eſt in ſynopſi de legendis Patribus, ſcribere Chryſoſtomum eloquentia, & zelo plus valuiſſe, quàm ſcripturarum peritia, ideoque in Ethicis plus excelluiſſe, quàm in didaſcalicis, & exegeticis, ſæpè nimis ſubtiliter philoſophatum, iracundiorem fuiſſe, & paulò liberioris linguæ, libero arbitrio nimis tribuiſſe, &c.

Ex multis operum S. Chryſoſtomi editionibus, Græca tantùm Tomis 8. anno 1613. prodiit Etonæ in Collegio Regali propè Londinum in Anglia cura Henrici Savillii nobilitate, eruditione, ac ſtudio juvandi litteras clariſſimi viri, quæ tamen non adeò perfecta eſt, ut quidam aſſerunt, quin ex Pariſienſibus, & Commelinianis ſuppleri, ac emendari multis in locis poſſit ac debeat. Ex Latinis quæ variis in locis hoc & ſuperiori ſæculo emerſerunt ea mihi maximè probatur, utpote omnium abſolutiſſima quæ anno 1613. Pariſiis prodiit caſtigata ſtudio R. P. Frontonis Ducæi S. J. Theologi. Bellarminus Venetam anni 1574. in quinque Partes, ſeu Tomos diviſam ſequutus eſt, ſed in pleriſque mancam, multis ſcilicet prætermiſſis, quæ in poſterioribus apparent. Certè, ſi Pariſienſem Nivellianam multorum opuſculorum ſupplementis à Billio, Herveto, Boſio

aliiſque

recudere anno 1633. aggreſſus eſt, non inutili opera Carolus Morellus, ut tota collectio 10. aut 12. Tomos GL. complectatur. Monendus porrò Lector eſt, antequam pergam ulterius, à Sebaſtiano Cramoſio, & eodem Morello recuſos quoque fuiſſe ſex Tomos Frontonianos, quos tamen non tanti, ac priores facere ſolent accuratiores Bibliothecarii.

Tomo I. Frontonis Ducæi an. 1609.

Ad populum Antiochenum de ſtatuis homilia 21. ex interpretatione Bernardi Brixiani recognita, aucta, & emendata à Frontone Ducæo S. J. T. 1. *In illud 1. ad Timotheum 5. Vino modico utere.* 2. *In 1. ad Timotheum 6.* Divitibus ſæculi præcipe. 3. *In profectionem Flaviani Patr. Antiocheni.* 4. *De patientia Job & trium puerorum.* 5. *De afflictione Job, & Ninivitarum.* 6. *De Magiſtratibus timendis.* 7. *De triſtitia in illud Geneſis*, Adam ubi es? 8. *Exhortatio ad virtutem & in 1. Geneſeos.* 9. *De vitandis juramentis & in Pſalmum* 18. 10. *De mundi pulchritudine & juramentis.* 11. *Exhortatio ad gratias agendas Deo.* 12. *De creatione hominis, & de juramentis.* 13. *De creatione hominis rurſus.* 14. *De abſtinentia à juramentis.* 15. *De calamitate Antiochia, & in Eccl. 9. 20.* 16. *De ſeditione civitatis, & in 1. ad Philemonem.* 17. *De palmarum everſoribus.* 18. *De jejunio, & in Philippenſes* 3. Gaudete in Domino &c. 19. *Ad agricolas, & de juramentis.* 20. *In reditum Flaviani Epiſcopi.* 21. *Catecheſis ad illuminandos.* 22. *De ſimultate, ſive ira*, Petro Nannio Alcmariano interp. 23. *In eos qui Novilunia obſervant*, Joanne Chero Cantabrigienſi interp. 24. *De Chriſti Baptiſmo*, Frontone Ducæo Burdegalenſi interp. 25. *De Diabolo tentatore*, eod. interp. 26. & ſeqq. *De incomprehenſibili Dei natura V. contra Anomæos*, Theodoro Gaza Theſſalonicenſi interp. 31. *De Beato Philogonio*, Deſiderio Eraſmo Roterodamo interp. 32. *De conſubſtantiali*, Frontone Ducæo interp. 33. *De petitione filiorum Zebedæi*, eod. interp. 34. & ſeqq. *Adverſus Judæos 6.* prima Davide Hœſchelio Auguſtano, reliquæ Deſiderio Eraſmo interp. 40. *De Sanctis Juventino & Maximo* incerto interp. 41. *De S. Pelagia Virgine*, inc. int. 42. *In S. Ignatium Ep. Antiochenum*, Petro Franciſco Zino Veronenſi interp. 43. *De S. Romano Martyre*, inc. int. 44. *De nativitate Machabæorum*, inc. inter. 45. *De S. Meletio Antiocheno*, inc. interp. 46. *De S. Luciano Martyre*, Frontone Ducæo int. 47. *De S. Juliano Martyre*, eod. int. 48. *De S. Romano Mart. II.* eod. int. 49. *De SS. Machabæis*, eod. int. 50. *De SS. Machabæis II.* eod. int. 51. *De SS. Bernice, & Proſdoce, & Domnina earum matre*, eod. int. 52. *De S. Euſtathio Antiocheno Ep.* eod. int. 53. & ſeqq. *De Pœnitentia* 1. 4. 5. 8. 9. 10. Lælio Tiſernate int. *De S. Hieromartyre Babyla*, Frontone Ducæo inter. *Contra Gentiles liber unus, Babyla vitam continens*, Germano Brixio Antiſſiodorenſi, Canonico Pariſienſi interp. 59. *Contra Anomæos ſexta*, inc. interp. 60. *Catecheſis ad illuminandos*, inc. int. 61. & ſeqq. *De fato & providentia, orationes ſex.* Jo: Checo int. 67. & 68. *De precatione duæ*, Pomponio Brunello int. 69. *In SS. Petrum Apoſtolum, & Heliam Prophetam*, inc. int. 70. *Laudatio Martyrum Ægyptiorum*, Front. Ducæo int. 71. *De S. Phoca Martyre*, eod. int. 72. *de S. Barlaam Martyre*, eod. int. 73. *De SS. Martyribus totius orbis*, eod. int. 75. *De B. Abraham*,

vel in aliorum interpretatione à ſe e
mendata ſunt, vel immutata.

Tomo II. Frontonis Ducæi anno 1

Homilia 67. in Geneſeos capita 50. e
tione vulgata recognita, emendata, &
Frontonis Ducæi S. J. T. *Sermones alii*
Geneſeos loca, primus & ultimus ince
Frontone Ducæo interprete. *De Anna*
lis Sermones V. 1. Frontone Ducæo, 2.
Eraſmo, 4. & 5. Sigiſmundo Gelenio
De David, & Saule Homilia tres, Deſid
interp. *Contra ignaviam Sermo*, Joanne
rero interp. Palladii Epiſcopi Heleno
Theodori Romanæ Eccleſiæ Diaconi,
Vita Sancti Joannis Chryſoſtomi Conſt. Ep
tùm Ambroſio Monacho Camaldulenſe
Sermo in Joſeph de Continentia, Latinè
De regreſſu S. Joannis de Aſia Conſtantinop
Homilia cum Saturninus & Aurelianus acti
lium, & Gainas egreſſus eſſet è civitate, &
inc. int. *De recipiendo Severiano Homilia*
Severiani de pace, cùm ſuſceptus eſſet à
Conſt. Poſt reditum prioris exilii homilia
de Notas Frontonis Ducæi. *De Dav*
ſerm., inc. interp. *Ad Neophytos Homili.*
tat S. Auguſtinus lib. 1. contra Julianu
Accedunt in Appendicem Latinam To
neſim Notæ ejuſdem Frontonis Ducæi,
tum Græcum ex Dialogo de Vita.

Tomo III. Frontonis Ducæi anno

In Pſalm. 3. Davidis Homilia, Genti
Aurelio interprete. *In Pſal. 4. & plure*
mos Davidis expoſitionum, & homiliar.
quas vir quidam pius in unum libi
git, eodem Herveto interprete. *In E*
tam enarratio. Godefrido Tilmanno Ca
ſienſis Monacho interp. *In locum Pſalm*
Regina à dextris tuis, eod. int. *In locu*
Ne timueris cùm dives factus fuerit, eod
dem locum, & de eleemoſyna, Frontone
In locum Pſalmi 145. Lauda anima mea
Petro Nannio Alcmariano int. *In Eſaia*
milia 5. Deſiderio Eraſmo int. *In Seraph*
Frontone Ducæo int. *De verbis Eſaiæ* 4
minus feci lumen, eod. int. *In locum*
Non eſt in homine via, eod. int. *De*
& veteris Teſtamenti obſcuritate homilia
int. *In Pſalmum* 13. Gentiano Herveto
lum Pſalmi 50. Jacobo Billio Prunæo
liqua ejuſdem Pſalmi, eod. int. *In Pſalm*
int. *In Pſalmum* 25. Deſiderio Eraſmo
mum centeſimum, Jacobo Billio int.

Expoſitiones Pſalmi 101. & aliorun
quentium, item 118. quæ apparent in
tina, nihil aliud ſunt quàm Theodore
tarius, & allegoriæ quædam, quæ Chry
lum non ſapiunt, inquit Ducæus.

Tomo IV. Frontonis Ducæi anno 1

De ſacerdotio libri ſex, Germano Bri
dorenſi interprete. De hoc opere Sigebe

Digitized by Google

gio non iterando, eod. int. *In Eunopium Eunuchum Patricium, & Conſulem*, Sigiſmundo Gelenio int. *De Pœnitentia homilia tertia*, Godefrido Tilmanno Carthuſiano int. *Quòd nemo læditur niſi à ſe ipſo*, interprete docto quodam viro è Soc. Jeſu.

Liturgia, ſive, *Sancta Miſſa*, à Deſiderio Eraſmo Roterodamo in gratiam Epiſcopi Roffenſis verſa. Habetur quoque Tomo 2. Auctarii GL. & Tomo 12. Magnæ Bibliothecæ Pariſienſis veterum Patrum S. Joannis Chryſoſtomi Liturgia, Gentiano Herveto Aurelio Remenſi Canonico interprete. Audito, vel lecto Liturgiæ nomine verſus in furias Calvini adminiſter Rivetus cap. 3. lib. 4. inſanit, & debac- C chatur. Quis enim negat exemplaria eſſe diverſa, & à recentioribus Græcis plurima addita, modò de Nicolao Papa (quem ait fuiſſe ſecundum à Joanna Papa fœmina) modò de Alexio Imp. ac ſimilibus? Deinde quod hominis acumen? Conſtant. legebatur Miſſa S. Baſilii, ergo nulla fuit Liturgia Chryſoſtomi, &c. Nec ſaniora Mornæus, aut Hoſpinianus.

Ad Theodorum lapſum Parœneſes duæ, docto quodam viro int. *Epiſtolæ duæ ad Innocentium Romæ Epiſcopum, & una ad Epiſcopos, & Presbyteros, ob pietatem in carcere incluſos*, eod. int. *Ad Olympiadem, & diverſos alios Epiſtolæ* 172. Jacobo Billio Prunæo S. Michaelis in Eremo Abbate interprete. *Ad diverſos epiſtola 69. tunc primùm edita*, Frontone Ducæo int. D *Sermo cùm Presbyter eſſet deſignatus*, Inc. int. *Antequam iret in exilium ſermo*, Godefrido Tilmanno Carthuſiano int. *Poſt reditum ab exilio ſermo*, eod. int. ex vita Chryſoſtomi à Georgio Alexandrino ſcripta una cum præcedenti. Notæ Frontonis Ducæi cum Indicibus &c.

Tomo V. Frontonis Ducæi 1616.

De diverſis locis novi Teſtamenti Sermones 121. nimirum. 1. *In parabolam decem millium debitoris*, Petro Nannio int. 2. & ſeqq. *De Lazaro mendico ſermones* 4. Deſiderio Eraſmo int. 6. *In terræmotum, & Lazarum*, Frontone Ducæo interp. 7. *In Paralyticum 38. annorum*, Flaminio Nobilio int. 8. *In illud*: Pater ſi poſſibile eſt, Frontone Ducæo int. 9. *In illud*: Anguſta eſt porta, Achille Statio int. 10. *De Lazaro quatriduano*, Frontone Ducæo int. 11. *In inſcriptionem Actorum Apoſtolorum*, eod. int. 12. *De ferendis reprehenſionibus, & in Acta*, Inc. int. 13. *De gloria in tribulationibus*, Rom. 5. Frontone Ducæo interp. 14. *Diligentibus Deum omnia cooperari*, Rom. 8. eod. int. 15. *In illud, ſi eſurierit inimicus tuus*, Rom. 12. eod. int. 16. *In illud*: Salutate Priſcillam, Rom. 16. eod. int. 17. *In eumdem locum, & de colendis ſacerdotibus*, Sigiſmundo Gelenio int. 18. *Ad illud*, Propter fornicationem autem, 1. Cor. 7. Frontone Ducæo int. 19. *De libello repudii*, 1. Cor. 7. inc. inter.

34. *De Cruce, & confeſſione Latronis*, eod. int. 35. *De reſurrectione mortuorum*, inc. int. 36. *De reſurrectione Chriſti*, Frontone Ducæo int. 37. *De Aſcenſione Chriſti*, Gerardo Voſſio int. 38. & 39. *De ſancta Pentecoſte duæ homiliæ*, Frontone Ducæo int. 40. *De Pœnitentia, & Euchariſtia*, inc. int. (*b*) 41. *De Laudibus S. Pauli homiliæ ſeptem*, Aniano V. C. interprete cum ejus præfatione ad Evangelum Presbyterum. 48. *De manſuetudine ſermo*, inc. int. 49. *In illud*, Paulus ſpirans minas, Act. 9. Frontone Ducæo int. 50. *In inſcriptionem Altaris*, Actorum 17. eod. int. 51. *Ad illud*, Paulus vocatus, 1. Cor. 1. eod. int. 52. *Utilem eſſe lectionem Scripturæ*, eod. int. 53. *De precibus Chriſti in miraculis*, eod. int. 54. *In eos qui Paſcha jejunant*, eod. int. 55. In eos qui cum Judæis jejunant, eod. int. 56. *In Heliam & viduam*, eod. int. 57. *De futuræ vitæ deliciis*, eod. int. 58. *Non eſſe deſperandum*, eod. int. 59. *Peccata fratrum non evulganda*, eod. int. 60. *Non eſſe ad gratiam concionandum*, eod. int. 61. *De ſanctis Martyribus*, eod. int. 62. *Dæmones non gubernant mundum*, eod. int. 63. *In illud*, In faciem ei reſtiti, Gal. 2. *Demonſtratio, quòd Chriſtus ſit Deus*, liber 1. inc. int. *Ad eos, qui ſcandalizati ſunt*, liber 1. Frontone Ducæo int. 64. *In paralyticum per tectum demiſſum*, eod. int. 65. *Cur in Pentecoſte legantur Acta*, eod. int. 66. *De mutatione nominum in Scriptura*, eod. int. 67. *In SS. Martyres Homilia* 2. eod. int. 68. *De S. Baſſo Martyre*, eod. int. 69. *De ſancta Droſide Martyre*, eod. int. 70. *De pœnitentia, & mæſtitia Achab*, eod. int.

Tomo VI. Frontonis Ducæi anno 1614.

De diverſis utriuſque Teſtamenti locis Scripturæ 73. quos idem doctiſſimus Ducæus teſtatur ſtylo ab aliis Chryſoſtomi operibus diverſo conſcriptos eſſe: cùm tota dramatica ſit oratio, & ex proſopopejis conflata; ſæpè commatica, & conciſa, atque ad Allegorias traducta, collationibus carens, aliiſque leporibus, qui Chryſoſtomo ſunt familiares; Auctorum tamen ſunt, inquit, vel Chryſoſtomo coævorum, E vel ex erudita illa antiquitate, quæ ab ejus ætate non multum abfuit.

1. *Unum, & eumdem eſſe Legislatorem utriuſque teſtamenti*, Joanne Jacobo Beurero int. 2. *In illud Geneſeos* 1. Vidit Deus cuncta &c. Frontone Ducæo S. J. T. int. 3. *In illud Geneſeos* 1. Faciamus hominem ad imaginem &c. eod. int. 4. *In dictum Abrahami*, Pone manum tuam, Gen. 24. 10. Jo: Jac. Beurero int. 5. *De ſerpente æneo*, Numerorum 21. eod. int. 6. & ſeqq. *De juſto, & beato Job* Sermones 4. Lælio Tifernate int. 10. *In illud Pſalmi* 38. Verumtamen fruſtra, Joachimo Perionio int. 11. *In Pſalmum* 83. Et turtur nidum &c. inc. int. 12. *In Eliam prophetam ſermo*, inc. int. 13. *De Joſeph, & de caſtitate ſermo*, Frontone Ducæo int. 14. *De Suſanna Dan.* 13. eod.

Digitized by Google

principio erat Verbum, Jo: Jac. Beurero int. 22. *De occurſu, & Simeone*, Frontone Ducæo int. 23. *In Sancta Theophania Domini*, Achille Statio int. 24. *De nuptiir Joan. 2. & contra Judaos*, inc. int. 25. *De Chriſto paſtore, & ove*, Jo: 10. Jo: Jac. Beurero int. 26. *In Decollationem S. Joannis Baptiſta, & de Herodiade*, inc. int. Citatur ab Anaſtaſio quæſt. 63. in Seripturam. 27. *In Venerabilem Crucem, & de transgreſſione Adami*, inc. int. 28. *In dimiſſionem Cananaa*, Matth. 15. inc. int. 29. *In Pracurſorem Domini Joannem Baptiſtam*, Petro Pantino, int. 30. *In SS. Apoſtolos Petrum, & Paulum*, Gerardo Voſſio int. 31. *In SS. duodecim Apoſtolos*, eod. int.

32. *In S. Thomam Apoſtolum*, Frontone Ducæo int. Synodus Lateranenſis ſub Martino Papa, coacta circa annum 650 adverſus Monothelitas: *item S. Joannis Epiſcopi Conſt. in Thomam Apoſtolum*, Hæc *audiens mundavi animam à perfidia &c.* Synodus quoque Conſt. Generalis ſub Agathone, Actione 10. celebrata anno 681.

33. *In S. Stephanum Protomartyrem*, eod. int. 34 *In illud* 11. *Cor.* 2. Suffieit tibi gratia, Jo: Jac. Beurero int. 35. *In Annunciationem Deipara*, Frontone Ducæo int. 36. *In ſancta Theophania, & S. Joannem Baptiſtam*, eod. int. 37. *In parabolam de filio prodigo*, eod. int. 38. *In ſaltationem Herodiadis, & decollationem Joannis*, eod. int. 39. *In illud Matth.* 13. Collegerunt Judæi Concilium, eod. int. 40. *In decem Virgines*, Matth. 25. eod. int. 41. *In meretricem, & Phariſaum*, Lucæ 7. eod. int. 42. *In ſancta, & magna Paraſceve*, eod. int. 43. *In Samaritanam*, Jo: 4. eod. int. 44. *De caco à nativitate*, Jo: 9. eod. int. 45. *In triduanam Chriſti reſurrectionem*, eod. int. 46. & ſeqq. *in Aſcenſionem D. N. J. C. ſermones quatuor*, Gerardo Voſſio int. 50. *Bonum Chriſti diſcipulum benignum eſſe*, Frontone Ducæo int. 51. *De Pſeudoprophetis, & falſis Doctoribus*, Gerardo Voſſio int. 52. *De Circo oratio*, Julio Bulingero int.

53. *In Salvatoris noſtri nativitatem*, Frontone Ducæo int. qui etiam monuit in Notis extare inter opera S. Cyrilli Alexandrini, & in Concilio Epheſino pag. 159. editionis Romanæ librum ad Reginas ſcriptum, in quo profertur teſtimonium ex hac oratione decerptum. In tam recenti verò memoria falſum eſſe Cyrillum non eſt ſimile veri.

54. *In illud Luca* 2. Exiit edictum à Cæſare, eod. int. 55. *In oraculum Zacharia redditum, Luca* 1. eod. int. 56. *In conceptionem Joannis Baptiſta*, eod. int. 57. *In illud Matthai* 6. Attendite ne eleemoſynam, eod. int. 58. *De fugienda ſimulata ſpecie*, eod. interp. 59. *De muliere, qua fluxum ſanguinis paſſa*, Matth. 9. eod. int. 60. *De Patrefamilias, & operariir*, Matth. 20. eod. int. 61. *In parabolam de ficu areſacta*, Matt. 21. eod. int. 62. *De Phariſao, & convivio*, Lucæ 11. eod. int. 63. *De Lazaro, & Divite*, Lucæ 16. eod. int. 64. *De Publicano & Phariſao*, Lucæ 18. eod. int. 65. *De caco, & Zachao*, Lucæ 18. eod. int. 66. *Religioſum facetiis non debere*, eod. int. 67. *De S. Joanne Theologo*, M. Antonio Mureto int. 68. *De Adoratione ſancta Crucis*, Joachimo Perionio O. B. int. 69. *De confeſſione S. Crucis*, eod. int. 70. *De negatione Petri, Matth.* 26. Frontone Ducæo int. 71. *De jejunio, & eleemoſyna*, eod. int. 72. *In ſacrum Paſcha*, Theodoro Peltano S. J. T. int. 73. *In ſecundum Domini adventum*, Frontone Ducæo interprete, qui in notis admonuit exordium dumtaxat novum aſſutum

ro Magiſtro, ex mſ. codice Monaſterii
Moguntiæ deſcriptæ, & Latinè redditæ à
thaſſare Etzelio Bremenſi S. J. T. ex edit
Moguntina anni 1603. in quarto.

Notæ R. Frontonis Ducæi in ſermones
utriuſque Teſtamenti locis Chryſoſtomo
cenſuit, adſcriptos. Neque verò, inqu
quoſdam ex illis in antiquis etiam Synod
mine Chryſoſtomi citari, cùm jam in u
Eccleſiis, neque ſoleant Concilia, dum
proferunt, in auctores inquirere, aut ali
nes excutere ab ea diverſas, quam pr
habent, ſed quæ paſſim offeruntur, niſi
quacumque ratione receptos ſcriptores ha
commentis opponere, quemadmodum &
ac reliqui Patres apochryphos libros, ut
ſtoris, & Evangelium Hebræorum, ac
rum citarunt, &c. ſub finem tamen adm
hoc judicium, ita non proponere, ut ſoli
ſoſtomi operibus illis arbiter ſedere velit
mi, & eruditi viri Lectoris cenſuræ illuc
ut videat num multò ſatiùs ſit, quæ ve
genuina diſtinguere à ſuppoſititiis, & ſuo
ſcripta quæque ponderare, quàm ſpuria
manis venditare.

In eamdem rem multa præmiſerat ſu
culo maximum Ordinis ſui, & Eccleſiæ
tum Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ
quem ſecuti ſunt deinde Poſſevinus, ac
nus. Nonnulla quoque adjecit Joannes Po
Elucidarii B. V. libro 4. tractat. 3. cap. 7
inquit, de Adam & Eva, & alter qui
(in editione videlicet Latina Par. anno
interdictione arboris, & alter de lapſu
minis, & alter de eodem themate, alien
à ſtylo, & gravitate Chryſoſtomi. Homi
bis quibuſdam David, ubi refertur loc
priani, non ſapit Chryſoſtomum: nec
Abſalon, nec duplex ſermo de Helia,
de aſcenſione Heliæ, nec alter de Naan
Homilia quædam de B. Job, quæ prox
cedit homiliam alteram de Job, & Abr
ſimilis eſt S. Chryſoſtomi ſtylo. Homili
in Pſalmum 142. quæ eſt poſtrema earum
eumdem Pſalmum adducuntur, alterius
Hæc ille, quæ aliis examinanda relinqu
reliquos accedam Tomos, qui noſtram o
pridem expectant.

Tomo I. Commeliniano anni 1603

Commentarii, ſive homilia 91. *in Evange*
lii Matthai, Aniano interprete, cum ejus
ne ad Horontium Epiſcopum. De Anian
in Ammianum quidam transformant, ali
dicturi ſumus.

Incerti Auctoris imperfectum opus in M
Homilias 54. *diviſum*. De quo plura Sixtu
lib. 4. Bibliothecæ Sanctæ, atque inter c
diſertum & doctum eſſe, ac dignum quod
gatur, ſi tamen prius diligentiſſimè fueri
tum ab erroribus, Henricus Savilius, P
Bellarminus, aliique, ex quibus ſua corr
dentiſſimus Rivetus, qui Lectoribus imper
facere voluit, dum Baronio & Poſſevino
implacabiliter diſſidentes inducit Joſephum

Commentarii, *ſive homiliæ* 87. *aut* 88. *in Evangelium S. Joannis*, interprete Franciſco Aretino.

Petrus Stevartius in additis ad Tomos VI. antiquæ lectionis Henrici Caniſii uno volumine anno 1616. Ingolſtadii excuſis, exhibuit brevem expoſitionem in caput primum Evangelii S. Joannis, Gerardo Voſſio interprete.

Tomo III. Commeliniano anno 1603.

Commentarii, ſive *homiliæ* 53. *in Acta Apoſtolorum*, interprete Deſiderio Eraſmo Roterodamo: qui eùm initio ſubdubitare viſus eſſet, ut & nonnulli alii apud Savilium, tandem in eruditorum omnium ſententiam conceſſit, & Chryſoſtomi genuinum fœtum agnovit.

Tomo IV. Commeliniano anno 1603.

In prima parte, *Homilia* 32. *in Epiſtolam ad Romanos*, Interprete Germano Brixio Antiſiodorenſi. *Homiliæ* 41. *in* 1. *Ep. ad Corinthios*, Gentiano Herveto Aurelio interp. *Homiliæ* 30. *in* 11. *Ep. ad Corinthios*, Jacobo Billio Brunæo interp. In altera parte, *Commentaria in Ep. ad Galatas*, Deſiderio Eraſmo interp. *Homiliæ* 24. *in Ep. ad Epheſios*, Gentiano Herveto interp. *Homiliæ* 15. *in Ep. ad Philippenſes*, Flaminio Nobilio interp. *Homiliæ* 12. *in Ep. ad Coloſſenſes*, Gentiano Herveto interp. *Homiliæ* 11. *in Ep.* 1. *ad Theſſalonicen.* eod. interp. *Homiliæ* 5. *in Ep.* 11. *ad Theſſalonicen.* eod. interp. *Homiliæ* 18. *in Ep.* 1. *ad Timotheum*, Inc. interp. *Homiliæ* 10. *in Ep.* 11. *ad Timotheum*, Inc. interp. *Homiliæ* 6. *in Ep. ad Titum*, Ambroſio Camaldulenſi interp. *Homiliæ* 3. *in Ep. ad Philemonem*, Eod. interp. *Homiliæ* 34. *in Ep. ad Hebræos*, Incerto interprete, à quo omiſſam Præfationem Theodorus Gauterus Aurelius interpretatus eſt. (*c*)

Sequitur Andreæ Archiepiſcopi Cæſareæ Cappadociæ commentarius in Apocalypſin B. Joannis, Theodoro Peltano S. J. T. interprete, cum notis Frederici Sylburgii, quem huic labori immortuum teſtatur Commelinus.

Pariſienſis Morelliana anni 1633. in hoc à Commeliniana differt. I. quòd in VI. Tomos diviſa ſit: ac Primò quidem Hom. in Matth. Secundò opus imperfectum in Matthæum, Chryſoſtomi Hom. in Joannis Evangel. & Aretæ comm. in Apocalypſin, Tertiò hom. in Acta Apoſtolorum; Quartò denique, Quintò, & Sexto Homilias, & Expoſitiones in 14. Epiſtolas B. Pauli repræſentet. II. quòd,

bant, id non ægrè refelletur in examine noſtro, etiam frementibus, & frendentibus profanæ aræ camillis, ſi queis Rivetiana inſomnia à nobis confutata adhuc placere deprehendam.

Fuerunt olim & quædam alia ſpuria, ac ſuppoſititia, atque ex variis hinc inde centonibus conſuta Latinis, de quibus non eſt neceſſe monere Lectores
C poſt Sixtum, Poſſevinum, Bellarminum, ac præcipuè Frontonem noſtrum Ducæum, cujus ſtudio indefeſſo, ac planè Giganteo labore Sanctiſſimus ille, terſiſſimuſque Orator nitori ſuo reſtitutus, omnium oculos, menteſque paſcit, ac recreat.

Tomo II. Auctarii G. L. Bibliothecæ Veterum Patrum anno 1624. Pariſiis cura ejuſdem R. P. Frontonis Ducæi publicati, extat S. Jo: Chryſoſtomi nomine inſcripta Liturgia, de qua jam ſupra nonnihil præmiſimus, ſeu Divini Sacrificii ritus, ex Gullelmi Morelli editione Græca anni 1560. cum Latina interpretatione Gentiani Herveti ex editione Veneta Alexandri Brucioli anno 1548. Sequitur ibidem officium de Myſteriis ante conſecratis tempore Sanctæ Quadrageſimæ, & Liturgia Myſtetiorum
D ante conſecratorum ex editione Romana Demetrii Ducæ anni 1526. unà cum interpretatione Gilberti Genebrardi Theologi Pariſienſis, Hebraicarum litterarum Regii Profeſſoris.

R. P. Franciſcus Combefis Ordin. Prædic. anno 1656. edidit in hac urbe Pariſienſi in 8. apud Antonium Bertier Græcè, & Latinè ſequentes Homilias.

1. *De inani gloria*, *& educandis à Parentibus liberis*. 2. *In ſanctam Chriſti Nativitatem*, niſi fortè Procli potius ſit, aut alterius. 3. *In ſancta Lumina*, quæ ad Amphilochii ſtylum dicitur accedere. 4. *In recens baptizatos*, *& de Paſchate*. 5. *In S. Baſſi Epiſcopi*, *& Martyris memoriam dicta in timores*, *& in illud*: Diſcite à me quia mitis ſum, & humilis corde. 6. *Poſt
E terræmotum*.

Addidit I. Severiani Gabalorum Epiſcopi Homiliam in pretioſam Crucem; & in illud: Tu es qui venturus es, an alium expectamus. II. Baſilii Iſauriæ Epiſcopi laudationem Protomartyris Stephani, deque eius pretioſi corporis inventione. III. Epiſtolam è Perſide ſcriptam à Zacharia Epiſcopo Hieroſolymitano ad Eccleſiam ſuam Paſtore deſtitutam, cum incerti Auctoris Narratione de Perſica illa captivitate.

Idem anno 1645. ediderat Græcè, & Latinè ejuſdem Sancti Tractatum, ſive *Homiliam de Morali Politia*, *in Præcurſoris decollationem*, *atque in mulierem peccatricem*. At de his jam modo ſatis ſuperque. Temperare tamen nequeo, quin malè ſanam calumniandi pru-

407. convocat, Hieronymum autem obiiſſe anno vel 422. ex Chronico Proſperi, vel anno 420. ex Analibus Baronii: cumque librum hunc ſæpius volutarit Albertinus, quis in eo livorem malamque fidem non arguet? quis reformatam temeritatem non mirabitur?

(*a*) Eam Homiliam Chryſoſtomo abrogare conatur Gretſerus noſter in Notis ad Codinum reluctante Combefiſio pag. 310. Tomi II. Auctarii G. L. qui cum aliis viris eruditis Chryſoſtomo tribuit Antiochiæ tempore Flaviani conciones habenti.

(*b*) Homilia ejuſdem S. Joannis Chryſoſtomi de Pœnitentia, & Euchariſtia in Encæniis revocatur in dubium à quibuſdam levi admodum de cauſa. Ajunt quippè ſub initium Homiliæ S. Jacobum vocari *ἀδελφόθεον*: qua nomenclatura vix ullus uſus eſt ante exortum Neſtorium. Etſi enim id vocabulum repetiatur in chronico Græco Euſebii, Georgii tamen Syncelli potiùs quam Euſebii, illud eſſe colligunt ex eo quod Euſebius in Hiſtoria ſua ſemper cum fratrem Domini, aut Chriſti, aut ſervatoris nominat. Addunt Neſtorium hanc nomenclaturam valdè exagitaſſe. Nam Concilii Epheſini actione prima in 16. quaternione, inquit, *οὐδὲ δέτης ἀδελφὸν τὸν Ἰάκωβον ἴσχεν*. Non eſt autem veriſimile illud epitheton tantopere eſſe vituperaturum, ſi Chryſoſtomus, quem magni faciebat, cujuſque ſermones audierat, & viderat, eo fuiſſet uſus. Verùm leviſſima mihi videtur hæc cauſa. Quis enim præſtabit Neſtorium omnibus Chryſoſtomi concionibus interfuiſſe, omnia ejus ſcripta, omnes homilias, Epiſtolas *τευμάχια* pervidiſſe; aut ſi viderit, legerit, audieritve, memoria retinuiſſe, ſi meminerit non diſſimulaſſe, ut hypotheſi ſerviret, & in pervicacia obſtinatus ſubſiſteret? Numquid apud Chryſoſtomum ſæpius habetur Chriſtum eſſe verè, & ſubſtantialiter Deum & hominem, ut & Joannes Caſſianus ejuſdem Chryſoſtomi diſcipulus extremo lib. 7. de Incarnationis myſterio non ſemel ipſi objecit, quod tamen impudenter, & præfractè, ut mos eſt hæreticorum inficiatus eſt? Numquid Albertinus ipſe omnia Sanctorum Patrum, veterumque Eccleſiæ ſcriptorum opera diligentiſſimè excuſſit, in quibus pluſquam ſolaribus radiis evidentiſſima depingitur veritas realis, & ſubſtantialis Corporis, & Sanguinis Chriſti præſentiæ in Auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, Sacroſancti Miſſæ Sacrificii pro vivis, atque defunctis, ac ſimilium, & tamen ille præ deteſtabili induratæ mentis contumacia abſurdiſſima quæque *παραδοξότατα*, *καὶ παραλογότατα* devorare maluit, ſeque ludibrio omnium ubique eruditorum exponere, quàm veritati ſibi cognitæ, & oculos excæcanti obtemperare? Tantum valet præjudicata opinio, & apud ſuos gloriolæ, aut lucri ſpes aliqua affulgens. Quid de cæteris Lutheri, & Calvini miniſtris dicam, qui dum Conciliorum, Patrum, Scriptorum antiquorum opuſcula interdum volvunt apertiſſimam hæreſeon ſuarum damnationem legunt, numquid non diſſimulant, numquid non tergiverſantur, numquid non argutantur? Audi domeſticum teſtem Hieronymum Zanchium, omnium Sacramentariorum ſubtiliſſimum: *Legi librum* (Pſeudo-Evangelici neſcio cujus) *ſed non ſine ſtomacho perlegi; cùm nimirum viderem, qualiſnam ſit ſcribendi ratio, qua in Eccleſiis ex Evangelio reformatis* (eo nomine Lutheri, Calvini, ſimiliumque ſectas appellat) *permulti, ne dicam plerique omnes utuntur: qui tamen Paſtores, qui Doctores,*

mus: Patres facimus, cum nihil minus, … *doctrinam ſequi velimus: ſophiſticari, calum…* *viciari nobis eſt familiare; modo cauſam noſt…* *nam, ſive malam, quo jure, quaque inju…* *reliqua omnia ſuſque deque facimus.* Hæc ille *τῶν ἰδίων αὐτῶν προφήτης*, ut de Epimenide … xit Apoſtolus Paulus cap. 1. Epiſtolæ ad … *μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής*.

(*c*) Homilias illas ex ore dicentis è ſugg… ſoſtomi excepiſſe, & exſcripſiſſe perhib… ſtantinus quidam Presb. Sixtus Senenſis … bliothecæ docet Conſtant. illum Presb. po… præceptoris ſui S. Joannis Chryſoſtomi … rationibus ejus diſperſis collegiſſe has ho… in unum integræ enarrationis corpus, & … ſcholaſticum eaſdem Latinas feciſſe.

De Severiano Gabalenſi. 3

SEVERIANUS Epiſcopus Gabalenſi… quentiſſimus dicitur fuiſſe: & Gennadi… de viris illuſtribus ſcribit ſe legiſſe hujus ſe… *poſitionem in Epiſtolam ad Galatas*, & alia … addit etiam, illum ſæpè invitari ſolitum à … Chryſoſtomo, & ab Archadio Imperatore … nes habendos in Eccleſia Conſtantinopoli… tat hujus Severiani *ſermo unus*, in quinto … rum S. Joan. Chryſoſtomi. Hujus Sever… ſunt nuper in Anglia græcè *homil. 6. in E…* cum operibus S. Joan. Chryſoſtomi, ſunt … ter decem homilias à Card. Sirleto editas … ne ſancti Joannis Chryſoſtomi: ſed eas … eſſe conſtat ex Theodoreto, & Damaſc… eas citant.

Dissertatio Historica

SEVERIANUS Eccleſiæ Gabalorum … piſcopus in homiliis declamandis eloq… frequenter à S. Joanne Chryſoſtomo Epiſco… & Imperatore Arcadio ad faciendum ſermon… tus Conſt. ut cùm ex aliis, tum ex cap. 21. … diſcimus, floruit maximè ineunte ſæculo Chr… An diu S. Chryſoſtomo ſuperſtes fuerit, quov… ierit N. L. Hoc verum ex eodem Genna… mortuum fuiſſe Theodoſio juniore imperat… verò in mſ. Cod. additur poſt Theodoſio, … fortè quidam ad baptiſmum ejus referent… reſpexiſſe arbitror ad Imperatorem Arc… jus paulò ante inciderat mentio. Multa … Homiliæ inter opera S. Jo: Chryſoſtomi … rum veterum deliteſcentes, nam Expoſi… ſtolam ad Galatas, & gratiſſimus de Ba… Epiphaniæ ſolemnitate libellus, & fortè al… la deſiderantur.

Homiliæ ſex in Hexaemeron Moſis … *τονίας*, Græcè ab Henrico Savillio cum … Chryſoſtomi operibus Græcis editæ ſunt … pè Londinum anno 1612.

Inter decem Homilias editas Romæ a … ſtudio Cardinalis Sirleti ſub nomine S. Joa… ſoſtomi dicataſque Greg. Papæ XIII. quaſ … vertit Florens Chriſtianus.

Secunda *εἰς τὸν τίμιον σταυρὸν περὶ τοῦ …* *ὄφεως, ὃν ἐσταύρωσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ περὶ τ…* *ὁμουσίου Τριάδος, ἣ ἀναγινώσκεται, καὶ τῇ*

SÆCULUM QUINTUM

Ab anno Dom. 400. *ad* 500.

De ſancto Auguſtino. 420.

SANCTUS AUGUSTINUS Epiſcopus Hypponenſis florebat circa annum Domini 420. cuius anni ipſe meminit in Epiſtola ad Iſichium, quæ eſt octogeſima. Obiit autem anno ætatis ſuæ ſeptuageſimo ſexto, teſte Poſſidio in ejus vita & à natali Dom. anno 433. ut Proſper teſtatur in chronico. Ac ut ex Catalogo librorum ipſius poſſit lector intelligere, quæ ſint opera ejus indubitata, adſcribam locum Retractationum, in quo ipſemet operis ſui mentionem facit, vel adſcribam, Indic. quod ſignificat, eum librum eſſe in indiculo Poſſidii, qui diligentiſſimè in indiculum redegit omnes libros S. Auguſtini. Ubicumque igitur invenitur notatus liber Retract. vel Indic. is liber ſine dubio erit S. Auguſtini: ubi nihil erit annotatum, de eo libro dicemus in obſervatione, quam ſubjiciemus.

Primi Tomi hæc ſunt.

Retractationum, lib. 2. Lib. 2. retract. cap. 67. *Confeſſionum*, 13. lib. 2. retract. cap. 6. *De Grammatica*, 1. lib. 1. retract. cap. 6. *De Dialectica*, 1. lib. 1. retract. cap. 6. *Categoriæ decem*, 1. lib. 1. retract. cap. 6. *Principia Rhetorices*, 1. lib. 1. retract. cap. 6. *De Muſica*, 6. lib. 1. retract. cap. 11. *Contra Academicos*, 3. lib. 1. retract. 1. *De ordine*, 1. lib. 1. retract. 3. *De vita beata*, 1. lib. 2. retract. 2. *Soliloquiorum*, 2. lib. 1. retract. 4. *De Magiſtro*, 1. lib. 1. retract. 12. *De immortalitate animæ*, 1. lib. 1. retract. 5. *De quantitate animæ*, 1. lib. 1. retract. 8. *De libero arbitrio*, 3. lib. 1. retract. 9. *De vera religione*, 1. lib. 1. retract. 15. *De moribus Eccleſiæ*, 1. lib. 1. retract. 7. *De moribus Monachorum*, 1. lib. 1. retract. 7. *De Geneſi contra Manichæos*, 2. lib. 1. retract. 10. *Regula Monaſtica*, 3. *De vita Eremitica ad ſororem*, 1.

Obſervatio.

In hoc tomo, ut notum eſt ex libris retractationum, ſola duo opera dubia eſſe poſſunt: Regulæ, & de vita Eremitica, quorum non fit mentio in lib. retract. Et quidem ex tribus regulis, ſola tertia eſt

B certa Sancti Auguſtini, ſed fœminis data, non viris: habetur enim epiſtola 109. reliquæ duæ non videntur Auguſtini. Liber de vita Eremitica non poteſt eſſe Auguſtini, nam in eo nominantur SS. Patres, Benedictus, & Gregorius.

Tomi ſecundi hæc ſunt:

Epiſtolæ S. Auguſtini cum iis, quæ ad ipſum ſcribuntur num. 222.

C *Obſervatio.*

Ex his inveniuntur in Retractationibus ſeptem.
Epiſtolæ duæ ad Januarium, ideſt, 118. *&* 119. Lib. 2. retract. 20. *Epiſtola ad Deo gratias*, 49. lib. 2. retract. 31. *Epiſtola ad Honoratum*, 120. lib. 2. retract. 36. *Epiſtola ad Paulinum*, 112. lib. 2. retract. 41. *Epiſtola ad Bonifacium*, 50. lib. 2. retract. 48. *Epiſtola ad Dardanum*, 57. lib. 2. retract. 49.

Admonet tamen ipſe idem in extremo lib. 2. Retractationum, à ſe epiſtolas, & ſermones omnes,
D non fuiſſe in retractationibus comprehenſos.

Epiſtolæ ſexdecim Auguſtini ad Bonifacium, & Bonifacii ab Auguſtinum quæ interſeruntur inter epiſtolam ad Honoratum de fuga in perſecutione, & epiſtolam ad Edeiciam de foro continentiæ, non videntur eſſe Auguſtini, ſed breviſſimæ ſunt: & non multum refert cujus tandem ſint.

Epiſtolæ Auguſtini ad Cyrillum, & Cyrilli ad Auguſtinum, de obitu & miraculis S. Hieronymi, falſæ ſunt, ut notavimus ſupta in obſervatione ad Tomum nonum S. Hieronymi.

E *Tomi tertii hæc ſunt:*

De doctrina Chriſtiana, lib. 4. Lib. 2. retract. 4. *Locutionum ſacræ Scripturæ*, 7. lib. 2. retract. 54. *De fide, & Symbolo*, 1. lib. 1. retract. 17. *Enchiridion*, 1. lib. 2. retract. 63. *De Trinitate*, 3. lib. 2. retract. 15. *De Geneſi imperfectus*, 1. lib. 1. retract. 18. *De Geneſi ad literam*, 12. lib. 2. retract. 24. *De mirabilibus ſacræ Scripturæ*, 3. *De agone Chriſtiano*, 1. lib. 2. retract. 3. *De opere Monachorum*, 1. lib. 2. retract. 21. *De ſpiritu & litera*, 1. lib. 2. retract. 37. *De divinatione dæmonum*, 1.

lib. 2.

Liber de mirabilibus ſacræ Scripturæ non ſine cauſa non invenitur in retractationibus, neque in Indiculo Poſſidii, quoniam liber eſt indignus ingenio, & gravitate ſancti Auguſtini, quem etiam non magni fecit, & S. Auguſtini eſſe negavit S. Thomas 3. p. qu. 45. art. 3. ad ſecundum.

Liber de Eccleſiaſticis dogmatibus non videtur eſſe ſancti Auguſtini, cum præcipuè conflatus ſit ex ſententiis Concilii Arauſicani, & ſummorum Pontificum Innocentii, Zozimi, Cœleſtini, & maxima ex parte ex operibus ſancti Auguſtini: atqui Concilium Arauſicanum, & epiſtolam Cœleſtini ſcripta eſſe conſtat poſt obitum S. Auguſtini. Hadrianus Papa in epiſtola ad Carolum Magnum tom. 3. epiſtolarum ſummorum Pontificum, citat de reliquiarum veneratione cap. 73. libri de Eccleſiaſticis dogmatibus ſub nomine Gennadii Maſſilienſis Epiſcopi. Algerus, qui floruit anno Dom. 1100. tribuit eumdem librum Gennadio, ſcribens de corpore & ſanguine Domini lib. 1. cap. 22. quod etiam facit Platina in vita Symmachi ubi dicit, tempore hujus Pontificis ſcriptum fuiſſe à Gennadio Maſſilienſi librum de Eccleſiaſticis dogmatibus.

Liber de ſpiritu & anima, non eſt S. Auguſtini, ſed alicujus multo recentioris, cùm cap. 37. citet Boetium, qui ferè centum annis fuit Auguſtino poſterior, & cap. 48. multa proferat ex libro de Eccleſiaſticis dogmatibus: eſt tamen liber doctus, & pius.

Liber de fide ad Petrum, non videtur eſſe ſancti Auguſtini, cùm non fiat ejus mentio nec in Retractationibus, nec in Indiculo. Tribuitur à multis ſancto Fulgentio, tum quòd Petrus quidam Diaconus ejus amiciſſimus fuerit, & hic liber ſcribatur ad Petrum Diaconum: tum etiam quia ſtylus conformis ſit ſtylo S. Fulgentii. Denique Bertramus presbyter, qui circa annum Dom. 850. ſcripſit de corpore & ſanguine Chriſti, hunc librum ſub nomine ſancti Fulgentii citavit: & (quod majus eſt) in Breviario Romano recognito, in feſto ſanctiſſimæ Trinitatis aſſignantur lectiones ſecundi nocturni ex lib. de fide ad Petrum ſub nomine S. Fulgentii.

Liber qui inſcribitur, ſpeculum, quamvis de ejus auctore aliqui dubitaverint, verè S. Auguſtini eſt: nam & habetur in Indiculo Poſſidii, & ipſe idem Poſſidius in vita S. Auguſtini, tradit, hunc librum ab Auguſtino fuiſſe conſcriptum.

Quæſtiunculæ de Trinitate, videntur excerptæ ex libris Auguſtini de Trinitate, incertum à quo.

Liber de benedictionibus Patriacharum ſimiliter excerptus videtur ex quæſtionibus Hebraicis S. Hieronymi. Uterque parvus libellus eſt, ut non multum referat, quis eorum ſit auctor.

Sententiæ ſine dubio Auguſtini ſunt, ſed collectæ à S. Proſpero, nec ſolùm ſoluta oratione, ſed etiam carmine deſcriptæ, ut in ejus operibus videre licet.

Tomi quarti hac ſunt.

De mendacio, *lib.* 1. Lib. 1. retract. 27. *Contra mendacium*, 1. lib. 2. retract. 60. *De fide*, *& operibus*, 1. lib. 2. retract. 38. *Quæſtionum in eptateuchum*, 7. lib. 2. retract. 55. *Quæſtionum Evangelicarum*, 1. lib. 2. retract. 12. *Quæſtionum ex Matthæo*, 1. Indic. *De conſenſu Evangeliſtarum*, 4. lib. 2. retract. 6. *Octoginta trium*

14. *De incarnatione Verbi*, 2. ...
Dei, 1. *De eſſentia divinitatis*, 1. *De fide re*
ſibilium, 1. *De ſubſtantia dilectionis*, 1. *De con*
1. Indicul. *De patientia*, 1. Indicul. *De bon*
tis, 1. Indicul. *De vera*, *& falſa pœnitenti*
ſalutaribus documentis, 1. *De amicitia*, 1. *D*
Domini in monte, 2. lib. 1. Retract. 19. *Ex*
choata in epiſt. ad Rom. 1. lib. 1. retract. 25.
B *quarumdam propoſitionum epiſtolæ ad Romanos*
retract. 23. *Expoſitio epiſtolæ ad Galatas*, lib. 1
24. *Annotationes in Job*, lib. 1. retract. 13.

Obſervatio.

Ex libris quos Auguſtinus pro ſuis agnoſci tractationibus, nemo jure dubitare poteſt, de libro annotationum in Job. Ipſe enim nus dicit, eum librum ita ſe depravatum inver librariorum, ut vix audeat illum pro ſuo ag

Liber Sententiarum viginti unius: & liber num ſexaginta quinque non videntur eſſe ſtini, non ſolùm quia non habentur in retra
C bus, neque in Indiculo, ſed etiam quia nihi grave, & dignum Auguſtino.

Liber quæſtionum veteris & novi Teſtame eſt Auguſtini, ſed alicujus hæretici, nam dicit, Mundum factum fuiſſe propter diaboli prionem, quæſt. 13. dicit parvulos filios, cum Parentibus perierunt in ſubverſione Sod beros eſſe à Gehenna: ac per hoc negat iſt peccatum originis, qu. 21. dicit mulierem creatam ad imaginem Dei, qu. 43. dicit Jepht habere teſtimonium juſtitiæ: & tamen exta mè ad Hebr. 11. quæſt. 80. dicit, homines filios diaboli, quæſt. 109. dicit, Melchiſe Spiritum Sanctum, & eſſe Sacerdotem,
D ſummum, ut in oblatione, inquit, præſun tiſtites. Ubi reprehendit canonem Miſſæ, tur, ſummus Sacerdos tuus Melchiſedech.

Hunc locum videtur notare ſanctus Hie in epiſtola ad Evagrium, ubi dicit, auctore dam operis, in quo aſſeritur, Melchiſed Spiritum ſanctum, eſſe imperitum ſermone, tia. Quæſt. 44. dicit, ab excidio Hieruſale ad ſua tempora fluxiſſe annos trecentos: ex nè colligitur, hunc auctorem eſſe antiquio guſtino: nam anni trecenti ab excidio Hie ſunt anni trecenti ſeptuaginta tres à nativi mini: eo autem tempore S. Auguſtinus er ſcens annorum ſexdecim. Obiit enim anno D
E cùm eſſet ætatis annorum 76. ut ſupra dixin inde naſci debuit anno Dom. 357. ex quo 373. ſunt anni ſexdecim, nec ſcribere cœp Eccleſiaſticos; niſi poſt baptiſmum quem poſt annum triceſimum: quis autem creda auctor harum quæſtionum diximus ſupra, cti Ambroſii libros recenſeremus.

Libri de Incarnatione Verbi, De Trinitat tate Dei, De eſſentia divinitatis, De fide viſibilium, De ſubſtantia dilectionis, non vide S. Auguſtini; cùm non inveniantur in retra bus, nec in Indiculo Poſſidii, qui dilige fuit in libris Magiſtri ſui colligendis, nequ ſapiunt phraſim, & doctrinam S. Auguſtin

Libri de continentia. De patientia, & viduitatis, S. Auguſtini ſunt, etiamſi Eraſm

Digitized by Google

Libri viginti duo de Civitate Dei, quos & S. Auguſtinus pro ſuis agnoſcit in lib. 2. retract. cap. 43. & grande opus appellat, ut re vera eſt, & tempus etiam, & occaſionem ſcribendi fuiſſe dicit, everſionem Urbis Romæ, ſub Alarico Rege Gothorum.

Tomi ſexti hæc ſunt.

De hæreſibus ad Quod vult Deus, lib. 1. Indic. *De quinque hæreſibus Oratio.* Indic. *Concio ad Catechumenos.* Indic. *Oratio adverſus Judæos.* Indic. *De altercatione Eccleſiæ, & Synagogæ. De utilitate credendi, lib.* 1. Lib 1. retract. 14. *Contra Epiſtolam fundamenti*, 1. lib. 2. retract. 2. *De duabus animabus contra Manichæos*, 1. lib. 1. retract. 15. *Contra Fortunatum Manichæum*, 1. lib. 1. retract. 16. *Contra Adimantum Manichæum*, 1. lib. 1. retract. 22. *Contra Fauſtum Manichæum*, 33. lib. 2. retract. 7. *De actis cum Felice Manichæo*, 2. lib. 2. retract. 8. *Contra Secundinum Manichæum*, 1. lib. 2. retract. 10. *De natura boni contra Manichæos*, 1. lib 2. retract. 9. *De fide contra Manichæos*, 1. *Contra adverſarium legis, & Prophetarum*, 2. lib. 2. retract. 58. *Contra Priſcillianiſtas, & Origeniſtas*, 1. lib. 2. retract. 44. *Contra ſermonem Arianorum*, lib 1. retract. 52. *Contra Maximinum Epiſcopum Arianorum*, 3. Indic. *Contra Felicianum Arianum*, 1. Indic. *De bono conjugali contra Jovinianum*, lib. 1. retract. 22. *De ſancta Virginitate*, 1. lib. 2. retract. 23. *De adulterinis conjugiis ad Pollentium.* lib. 2. retract. 57. *De Stoicis, & Epicureis tractatus* 1. *De eo quod dictum eſt, Ego ſum qui ſum, tract.* 1.

Obſervatio.

Liber de hæreſibus S. Auguſtini eſt, nam & eſt in Indiculo, & citatur à S. Gregor. lib. 6. epiſt. 179. Sed duæ poſtremæ hæreſes Neſtorii, & Euthychetis dejectæ ſunt ab aliquo poſt obitum S. Auguſtini: ipſe enim recentiſſimam eſſe ſcripſit hæreſim Pelagianorum.

Libellus ſive Oratio de quinque hæreſibus, quicquid Eraſmus dicat, verè eſt ſancti Auguſtini, cùm ſit in Indiculo, & citetur à Beda in commentar. ad cap. 1. ad Roman.

Idem judicium eſſe debet de concione ad Catechumenos, & de Oratione adver. Judæos.

Liber de altercatione Eccleſiæ & Synagogæ non videtur eſſe Auguſtini, cùm nec ſit in retractationibus, nec in Indiculo, nec ab ullo bono auctore teſtimonium habeat, neque phraſim ſancti Auguſtini ſapiat.

Liber de fide contra Manichæos, non videtur eſſe cap. prioris ad Corinth. Neque mirum eſt non haberi hos tractatus in retractationibus, aut in Indiculo: debuiſſent enim hi tractatus collocari in tomo 10. cum ſermonibus, non in ſexto cum libris: tractatus enim & ſermones, ſive homilias S. Auguſtinus teſtatur ſe non recognoviſſe, fortaſſe ob nimiam multitudinem, & varietatem. Poſſidius quoque non ſingulos tractatus in indicem redegit.

Tomi ſeptimi hæc ſunt.

Pſalmus contra partem Donati, Lib. 1. retract. 20. *Contra epiſtol. Parmeniani, lib.* 3. lib. 2. retract. 17. *Contra litteras Petiliani*, 3. lib. 2. retract. 25. *Contra Creſconium Grammaticum*, 4. lib. 2. retract. 26. *Contra epiſtolam Gaudentii*, 2. lib. 2. retract. 59. *De baptiſmo contra Donatiſtas*, 7. lib. 2. retract. 18. *De unico Baptiſmo contra Petilianum*, 1. lib. 2. retract. 34. *De unitate Eccleſiæ contra Petilianum*, 1. Indic. *Opus breviculi collationis contra Donatiſtas*, 1. lib. 2. retract. 39. *Poſt collationem contra Donatiſtas*, 1. libro 2. retract. 40. *Sermo ſuper geſtis cum Emerito.* Indic. *De geſtis cum Emerito Donatiſta*, 1. lib. 2. retract. 51. *Contra Fulgentium Donatiſtam*, 1. *De peccatorum meritis & remiſſione*, 3. lib. 2. retract. 53. *De natura, & gratia*, 1. lib. 2. retract. 42. *De Gratia Chriſti, & peccato originali, contra Pelagianos*, 2. lib. 2. retract. 50. *De nuptiis & concupiſcentia*, 2. lib. 2. retractat. 53. *Contra duas epiſt. Pelagianorum*, 4. lib. 2. retract. 61. *Contra Julianum Pelagianum*, 6. lib. 2. retract. 66. *De anima, & ejus origine*, 4. lib. 2. retract. 56. *De prædeſtinatione & gratia*, 1. *Proſperi, & Hilarii epiſtola ad Auguſtinum. De prædeſtinatione ſanctorum & bono perſeverantiæ*, 2. Indic. *De prædeſtinatione Dei*, 1. *De gratia & libero arbitrio*, 1. lib. 2. retract. 66. *De correptione & gratia*, 1. lib. 2. retract. 67. *Ad articulos ſibi falſo impoſitos*, 1. *Hypognoſticon contra Pelagianos*, 6. *De perfectione juſtitiæ contra Cæleſtinum*, 1. Indic. *De geſtis Pelagii*, 1. lib. 2. retractat. 47.

Obſervatio.

Omiſſis libris, quorum mentio fit in retractationibus, vel in Indiculo, de quibus dubitatio eſſe non poteſt, de reliquis dicemus.

Liber contra Fulgentium Donatiſtam, dialogus eſt, in quo primùm introducuntur interlocutores Donatiſta, & Catholicus, deinde Fulgentius, & Auguſtinus, & certè nihil eſt in hoc dialogo, unde probari poſſit, auctorem ejus non eſſe Auguſtinum, niſi quòd ejus mentio non habetur in retractationibus, neque in Indiculo. Sed fieri poteſt, ut in tanto numero

Liber de Prædeſtinatione, & gratia, non videtur eſſe Auguſtini: nam diſcrepat à phraſi, & à doctrina Auguſtini: ſiquidem cap. 16. dicit hic auctor, hominem potuiſſe juſtè à Deo damnari, etiamſi non peccaſſet. Contrarium docet S. Auguſtin. in epiſt. 10. & 106. & lib. 2. de peccatorum meritis, & remiſſ. cap. 16. & alibi: deinde nulla erat ratio cur hunc librum ſcriberet, qui tam copioſè ſcripſerat de prædeſtinatione ſanctorum. Denique liber hic neque à Beda, neque ab alio veteri teſtimonium habet.

Libellus de prædeſtinatione Dei non eſt S. Auguſtini, cùm in extremo libro doceat, prædeſtinationem eſſe ex prævisione operum: quam ſententiam ubique S. Auguſtinus oppugnat.

Reſponſio ad articulos ſibi falſo impoſitos, Sancti Proſperi eſt, & inter ejus opera habetur.

Libri qui inſcribuntur Hypognoſticon, eruditi ſunt, & utiles, & vetuſti auctoris, ſed phraſim non habent Auguſtini, neque à Poſſidio, vel Beda, vel alio vetere citantur ſub nomine Auguſtini.

Liber de perfectione juſtitiæ, S. Auguſtini eſt: non enim ſolùm eſt in Indiculo, ſed etiam citatur ſub nomine Auguſtini in libro contra Collatorem extremo à S. Proſpero, & venerabili Beda paſſim.

Liber de geſtis contra Pelagium non extat in tomis S. Auguſtini, ſed eum addimus, quia nuper inventus, & typis mandatus eſt.

Tomi octavi hæc ſunt.

Tractatus in omnes Pſalmos Davidis: cujus operis mentio fit in Indiculo Poſſidii, & omnium conſenſu Auguſtini ſunt illi tractatus: ſed eos partim concionando in populis, partim dictando confecit, ut ipſe teſtatur in præfatione Pſalm. 118.

Tomi noni hæc ſunt.

In Evangelium S. Joan. tractatus, 124. Indic. *In Epiſt. primam Joannis tract.* 10. Indic. *In Apocalypſim Joannis homil.* 18. *Meditationum liber* 1. *De diligendo Deo*, 1. *Soliloquiorum* 1. *Manuale*, 1. *De triplici habitaculo*, 1. *de ſcala Paradiſi*, 1. *De* 12. *gradibus abuſionum*, 1. *De contritione cordis*, 1. *De cognitione veræ vitæ*, 1. *de Speculo*, 1. *De vita Chriſtiana*, 1. *de Aſſumpt. B. Mariæ*, 1. *De diſciplina Chriſtiana*, 1. Indic. *De decem chordis*, 1. Indic. *de cantico novo*, 1. *De contemptu Mundi*, 1. *de vanitate ſæculi*, 1. *De obedientia, & humilitate*, 1. *De bono diſciplinæ*, 1. *De viſitatione infirmorum*, 1. *De conſolatione mortuorum*, 1. *De quarta feria*, 1. *De Catacliſmo. De tempore barbarico. De ſobrietate. Speculum peccatoris. De pœnitentiæ medicina. De utilitate pœnitentiæ. De conflictu virtutum & vitiorum. De quatuor virtutibus Charitatis. De laudibus Charitatis. De honeſtate mulierum. De Paſtoribus, & de ovibus, lib.* Indic. *De Symbolo fidei*, 4. *De convenientia decem præceptorum, & decem plagarum*, Indic. *De rectitudine Catholicæ converſationis. De utilitate jejunii. De Urbis excidio. De creatione primi hominis. De arbore ſcientiæ boni, & mali. De pugna animæ. De Antichriſto. Pſalterium Matri ſuæ. Expoſitio ſuper Magnificat.*

Obſervatio I.

Ex tot libris indubitati ſunt, Expoſitio Evangelii,

ſunt in Indiculo Poſſidii. His accedunt li
tuor virtutibus charitatis, quem citat B
prioris ad Corinth. & liber de Urbis ex
citat Beda in cap. 10. prioris ad Cor. & l
nitentiæ medicina, quem etiam citat Bed

Obſervatio II.

B Manifeſtè ſuppoſititii hi ſunt: Liber d
nam cap. 3. citantur verſus Boetii.

Liber de conflictu virtutum, & vitior
bui ſolet etiam S. Leoni: nam in ext
commendatur regula S. Benedicti, qui
ſterior fuit, & ſtylum habet omnino div
lo SS. Auguſtini, & Leonis.

Liber explicationis Apocalypſis, quo
nit caput 21. de ſtatu præſentis Eccleſiæ
pudentiæ nimiæ eſſe dicit S. Auguſtinus
Civit. Dei cap. 17.

Liber de Antichriſto, nam mentione
perii tranſlati à Græcis ad Francos: qu
400. annis poſt Auguſtini tempora.

C

Obſervatio III.

De reliquis libris nihil certi habemus
poſſumus certo aſtruere eos eſſe Auguſtini:
tiſſimus collector Poſſidius eos prætererit
veniamus à Beda citatos, qui ex operib
Commentaria in epiſtolas B. Pauli conf
audeamus pleroſque horum librorum
Auguſtini, cùm pii ſint, & docti, & A
genio non indigni.

Tomi decimi hæc ſunt.

D *De verbis Domini homil.* 64. *De verbi*
mil. 35. *Liber quinquaginta homiliarum. D*
mil. 256. *De Sanctis homil.* 51. *Ad fratres*
mil. 76. *De communi vita clericorum ſerm.*
nuper excuſi ex Carthuſia Pariſienſi. Sermone
recens inventi & excuſi, num. 128.

Homiliæ, ſive ſermones de Verbis Do
Verbis Apoſtoli, aut omnes, aut ferè o
guſt. ſunt: multi enim habentur in Indic
& qui non habentur ſimiles ſunt aliis,
tem ſententiarum, ſive ſtylum, & verba

Liber quinquaginta homiliarum totus,
tus Auguſtini eſt, eadem ratione.

De homiliis de tempore, & de Sancti
E certitudo haberi poteſt: credibile tamen
ex parte Auguſtini eſſe.

Sermones ad fratres in Eremo videntu
parte confticti: dicit enim auctor illorum
Auguſtinum degiſſe in ſolitudine cum M
que ad eos ſermones iſtos habuiſſe. At
Poſſidio in vita S. Auguſtini, Auguſtin
priſmum Mediolani ſuſceptum rediſſe
ad propriam domum, & agros, ibique
cum paucis amicis ſuis in commune vi
de factum Presbyterum Hipponenſem, i
habuiſſe intra ipſam Eccleſiam, ibique
nullis vitam Apoſtolicam duxiſſe, non
Eremo, ſed intra urbem. Denique ſac
pum cum Clericis ſuis in domo Epiſc
communem egiſſe: de qua re extant di

nienſium Doctorum, ſunt omnes Auguſtini: nam vel habentur in Indiculo, vel citantur à Beda, & ſunt omnes graves & docti, & S. Auguſtino (mea ſaltem opinione) digniſſimi.

Dissertatio Historica.

Aurelius Augustinus, patre Patricio, matre S. Monica, Tagaſtæ in Numidia natus Arbetione & Lolliano Coſſ. anno Chriſti 355. Idibus Novembris Romam ex Africa venit anno 383. deinde Mediolanum anno 384. ubi à S. Ambroſio Mediolanenſi Præſule ad fidem Catholicam à Manichæorum hæreſi converſus, & baptizatus eſt Paſchali tempore anno 388. ætatis 34. Poſt Sanctæ matris obitum, ad Oſtia Tiberina die 4. Maji anni 389. reverſus in Africam, à Valerio Hipponenſi Epiſcopo anno 391. Presbyter ordinatus, deinde Epiſcopus anno 396. jubente eodem Valerio à Megalio Calamenſi Epiſcopo Numidiæ Primate conſecratus novo more, ut non ſuccederet in cathedra Epiſcopali, ſed accederet, commiſſam ſibi Eccleſiam rexit per annos 35. uſque ad diem 28. Auguſti anni 430. quo Vandalis Hipponem Regium jam tertium menſem arcta obſidione vallantibus, ad cœleſtem patriam evolavit, cùm libris Juliani Pelagiani reſponderet, annos natus 76. corrigendiſque eſt haud dubiè Bellarmini, Tirini Maraccii, & quorumdam aliorum calculus, qui ex Proſperi Chronico aut corrupto, aut malè intellecto, in annum 433. biennio poſt Concilium Epheſinum mortem ejuſdem differunt. De cjus ſcriptis legendi Retractationum libri duo, Indiculus Poſſidii, Sixtus Senenſis, Lovanienſes, Poſſevinus, Bellarminus, Theophilus, aliique recentiores Catholici, ut non neceſſe ſit ad Guillelmum Perkinſum, Robertum Cocum, Andream Rivetum, eorumque gregales Heterodoxos declinare. Auguſtini verò elogia ex SS. Patribus, Romanis Pontificibus, Conciliis, omniſque generis ſcriptoribus paſſim obvia.

Præcipuas, ac penè omnes S. Auguſtini operum editiones, præſertimque omnium confeſſione, tres præſtantiſſimas, Baſileenſem Frobenianam anni 1529. Antuerpienſem Plantinianam anni 1577. & Pariſienſem ſub ſigno Magnæ navis anni 1586. diligenti ſtudio, ſervataque temporum ſerie collectas reperiet harum rerum curioſus Lector in Præfatione ſupplementi præcedentium ſancti Auguſtini editionum, quod publicæ omnium eruditorum utilitati R. P. Hieronymus Vignier Bleſenſis, Congregationis D. N. J. C. Presbyter, eruditione ac pietate clariſſimus, anno 1654. in hac civitate Pariſienſi duobus Tomis in folio excudendum curavit.

Theologorum Lovanienſium, probatique omnibus eruditis: quibus ſubjunguntur undecim Homiliæ à Pariſienſibus adjectæ ex codice mſ. Bibliothecæ Majoris Carthuſiæ.

Brevis explicatio Symboli. In Kalendas Januarias. De Kalendis Januariis. Ante Altare ad infantes de Sacramento. Sex Sermones, Romæ anno 1644. à Joanne Baptiſta Maro primùm editi ex Bibliothecis Vaticana & Barberina. *Tractatus de ſeptem vitiis, & ſeptem donis Spiritus Santi*, vulgatus cum quibuſdam B. Fulgentii opuſculis à Guillelmo Camerario Scoto anno 1634.

De Geſtis Pelagii contra adverſarios Gratia D. N. J. C. *ad Aurelium Epiſcopum Carthaginenſem liber*, editus primùm Auguſtæ Vindelicorum anno 1625. in 8. Ne quis verò Rivetus faſtidiat depromptum ex Feſulana Abbatia hujus operis meminerunt Aug. lib. 2. Retract. cap. 47. Poſſidius Indiculi cap. 4. Photius cod. 54. aliique.

Epiſtola penè 60. quæ ante Antuerpienſem ſtudio Lovanienſium vulgatam editionem, in editionibus Baſileenſibus, Pariſienſibus, & Lugdunenſibus, omiſſæ erant. *Speculum S. Auguſtini in Scripturam ſacram* diverſum ab eo quod jampridem apparuerat, & tunc primò vulgatam ex apographo mſſ. Bibliotum Theodulfi Aurelianenſis Epiſcopi.

Tomo II. reliqua hactenus inedita.

Contra Julianum hæreticum Pelagianum Operis Perfecti, ſive, Reſponſionis poſtrema libri ſex, ex codice Claravallenſi publicati, cùm duo tantùm, iique admodum imperfecti, lucem vidiſſent Pariſiis anno 1617. in 8. opera Claudii Menardi Proprætoris Andegavenſis è tenebris mſſ. codicum educti; & poſtea à Michaele Paludano Ordin. Auguſt. Lovanii anno 1641. in 4. fuiſſent editi emendatis ex conjectura dumtaxat prioris editionis innumerabilibus erratis.

Epiſtola ad Macrobium, quam ſcripſit nondum Epiſcopus, ſed Presbyter. *Sermones*, XLVI. hactenus inediti, atque ex variis Bibliothecis deprompti. *De Oratione & Eleemoſyna Tractatus*, ut ex codice B. R. ſeu potius majoris operis Fragmentum. Teſtimonia adverſus Pelagianos hæreticos, quæ ex alio quoque ampliori Tractatu videntur delibata.

Ac ne quid omiſiſſe videar Tomo XI. magnæ Pariſienſis Bibliothecæ Veterum Patrum, pag. 540. extat Græcè & Latinè S. Auguſtino tributus *Tractatus brevis de Trinitate*, ex libro qui de Cognitione veræ vitæ inſcribitur, in quo tamquam in Dialogo Fratres interrogant, Magiſter reſpondet. Tomo

verò

Digitized by Google

certum, Antuerpienſi, ſeu Plantiniana non fuiſſe uſum, quæ cùm omnium perfectiſſima ſit, ac cæterarum, quæ exinde variis in locis prodierunt, fons fuerit atque origo, non vulgare mihi videor operæ pretium facturus, ſi indicem illius paucis hoc loco repræſentem, ut uno velut intuitu omnes intelligant, quid Lovanienſes Theologi probaverint, quid reprobaverint, noſtraſque ad dubios ſpurioſque Tractatus exiguas animadverſiones veluti Scintillulas commodiùs admovere poſſimus.

Tomo I. Editionis Antuerpienſis 1577.

Poſt vitam Sancti Auguſtini, & Indiculum librorum ejus auctore Poſſidio Calamenſi Epiſcopo ipſius diſcipulo, qui cap. ultimo vitæ aſſerit ſe cum ipſo annis fermè 40. familiariter vixiſſe. Poſt Tripartitum Indicem.

1. *Retractationum libri duo.* 2. *Confeſſionum libri* 13. 3. *Grammatica.* 4. *Dialectices principia.* 5. *Categoriæ decem.* 6. *Principia Rethorices, Geometriæ, Arithmeticæ, Philoſophiæ.* 7. *De Muſica libri ſex.* 8. *Contra Academicos libri tres.* 9. *De Ordine libri duo.* 10. *De vita beata liber.* 11. *Soliloquiorum libri duo de cognitione Dei & animæ.* 12. *De Magiſtro liber.* 13. *De animæ immortalitate.* 14. *De quantitate animæ.* 15. *De libero arbitrio libri tres.* 16. *De vera Religione liber.* 17. *De moribus Eccleſiæ Catholicæ.* 18. *De moribus Manichæorum liber.* 19. *De Geneſi contra Manichæos libri duo.*

20. *Regula ſancti Auguſtini*, fœminis data non viris ex Ep. 109. Meminitque Poſſidius in Indiculo *Sanctimonialibus objurgationem & regulam*. Neque verò difficile fuit titulum & pronomina atque adjectiva ex fœmineo genere in virile commutare, ut viris quoque prodeſſet. Ejus meminit ſanctus Bernardus, eamque Commentario illuſtravit Ugo Victorinus.

In Appendice Tomi I.

1. *Regula Clericis tradita fragmentum.* Negatur eſſe Auguſtini, tam ex ſtylo, quàm communi Doctorum conſenſu.

2. *Regula ſecunda.* Eadem eſt hujus ratio.

3. *Liber de Vita Eremitica ad ſororem.* Incerti auctoris, qui SS. Patres Benedictum ac Gregorium allegat, nec habetur editus ab Eraſmo, multaque habet vocabula B. Auguſtino incognita.

Tomo II. Editionis Antuerpienſis 1577.

Epiſtolæ tum Sancti Auguſtini, (a) tum aliorum ad ipſum numero 271. quarum ſeptem dumtaxat in Retractationibus exertè memorantur. Notandum tamen cum Bellarmino ſanctum Auguſtinum monuiſſe libro 2. Retractationum ſub finem, non fuiſſe Epiſtolas atque Sermones omnes à ſe in Retractationibus comprehenſos.

In Appendice Tomi III.

1. *Mutuæ Epiſtolæ S. Auguſtini & Bonifacii ſexdecim breviſſimæ.* Abjudicant Auguſtino Eraſmus, qui antiquas eſſe fatetur, Bellar. & Lovanienſes, quibus multùm diſcrepare videntur à vena & ſtylo Auguſtiniano, atque ab aliquo confictæ cenſentur exer-

Bellarm. de Script. Eccl. Tom VII.

tur, ex libro de gratia Chriſti, ex Proſ
la ad eamdem Virginem, ex Beda libro 1
ca, & communi Doctorum conſenſu.
3. Et 4. *Auguſtini ad Cyrillum de laudib*
nymi, & Cyrilli ad Auguſtinum de ejuſdem
raculis, ſunt ſuppoſititiæ, ut docent Lovan
larm. Poſſevinus, aliique vulgò.
B Additas à Lovanienſibus Epiſtolas ex n
notæ codicibus, erutas num. 20. ultra p
242. Eraſmo aliiſque agnitas, Perkinſius
miolus Rivetus ſpurias pronuntiant. Quic
duobus à fide malorum ſuorum apoſtati
cuerunt. Nullam enim cenſuræ ſuæ ra
tulere.

Tomo III. Antuerpienſis 1577.

1. *De Doctrina Chriſtiana libri quatuor.*
num ſacræ Scripturæ libri ſeptem. 3. *De Fide*
liber. 4. *Enchiridion ad Laurentium de Fid*
C *Charitate.* 5. *De Trinitate libri quindecim.*
ad litteram imperfectus liber. 7. *De Geneſi*
libri duodecim. 8. *De Agone Chriſtiano.*
Monachorum. 10. *De ſpiritu & littera ad Marce*
mo VII. habetur. 11. *De divinatione dæmonu*
culum ex utroque Teſtamento.

In Appendice Tomi III.

1. *De Eccleſiaſticis dogmatibus*, ſive, de
nibus orthodoxæ fidei. Eſt Gennadii M
ut ex Hadriano I. Papa in epiſt. ad Ca
gnum, Walafrido Strabone, Algero, M
tentiarum, D. Thoma, Platina, aliiſq
Capita quæ ſequuntur, quos conſule, c
D hardo Elmenhorſtio, qui edidit illud
cum Notis anno 1614.
2. *De Fide ad Petrum Diaconum*, ſive,
ræ fidei. Eſt S. Fulgentii Ruſpenſis Epiſc
vanienſes, Bellarm. Theophilus, aliique.
3. *De Mirabilibus ſacræ Scripturæ libri tres.*
S. Auguſtino D. Thomas, Lovanienſes
nus, aliique. Incertus Auctor vixit poſt
aut etiam 700. eùm cyclorum meminerit
S. Marchiano (*b*) Hiberno aſſerit Henri
mon S. J. T. In Catalogo Sanctorum H
4. *De Spiritu & anima.* Auctor inc
Boetium, quem falsò Rivetus ſcribit
juſſu Theodorici Regis necatum, &
E ex libro de Eccleſiaſticis dogmatibus. Tri
merat inter libros Hugonis à S. Victore. C
ſtercienſi tribuit S. Thomas opuſculo 72.
ca de Anima, art. 12. ad primum.
5. *Quæſtiuncula de Trinitate*, *numero* 3
ex lib. 5. de Trinitate.
6. *Interrogatio de Benedictionibus filiorum*
certo auctore decerptus ex libro Sancti
Quæſtionum Hebraicarum in Geneſim,
mutatis aliquot verbis.
7. *Proſperi Aquitanici Sententiarum* 388.
Sancti Auguſtini excerptarum liber. Eædem
editæ cum operibus S. Proſperi & ſeorſim

Digitized by Google

conſuetudine claret, auctoritas. Ubi in precibus Sacerdotis, quæ Domino Deo ad ejus Altare funduntur, locum ſuum etiam habet commendatio mortuorum. Quid clarius? (c)

12. *De catechizandis rudibus.*

13. *De Continentia.* Eſt in Indiculo Poſſidii, necnon apud Trithemium, & citatur à Beda, aliſque: ideoque Eraſmi, Riveti, ſimiliumque ridetur à doctis cenſura.

14. *De Patientia.* Eadem eſt ratio hujus Tractatus ac præcedentis:

15. *De bono viduitatis.* Agnoſcit Poſſidius citatque ſæpiſſimè Beda. Eraſmus & Hoſius Juliano opus illud tribuere videntur, Pamelius tamquam incerti auctoris allegat. Nos cum Lovanienſibus, Bellarmino, aliiſque Catholicis Auguſtini eſſe cenſemus, nec tricæ Riveti deterrent.

16. *De ſermone Domini in monte libri duo.* 17. *Expoſitionis epiſtolæ ſancti Pauli ad Romanos inchoatæ liber unus.* 18. *Expoſitio quorumdam Propoſitionum ex eadem ep. ad Romanos.* 19. *Liber Expoſitionis epiſtolæ S. Pauli ad Galatas.*

20. *Annotationum in Job liber*, quem S. Aug. ita ſe depravatum vitio librariorum deprehendiſſe aſſerit, ut vix auderet illum pro ſuo agnoſcere.

In Appendice Tomi IV.

1. Liber viginti unus Sententiarum, ſive Quæſtionum. Abjudicant quoque Auguſtino Eraſmus, Bellarm. & alii.

2. *Sexaginta quinque Quæſtionum dialogus ſub titulo Oroſii percunctantis, & Auguſtini reſpondentis.* Non eſt Auguſtini omnium conſenſu.

3. Quæſtiones veteris & novi Teſtamenti. Non ſunt S. Auguſtini, ut facilè omnes conſentiunt ab Epiſcopis Lutetiæ Pariſiorum anno 824. congregatis, & quibuſdam aliis. Quidam apud Lovanienſes in extrema hujuſce Tractatus cenſura, ſed paulò obſcurius; apertè verò ac ferè ſine ambagibus Joannes à Lovanio, R. P. Benedictus Juſtinianus S. J. de Epiſtolis Apoſtolorum Diſp. 2. cap. 4. & poſt eos David Blondellus ac Rivetus docent Auctorem illum eſſe Hilarium Diaconum Luciferianum Orbis Deucalionem cui tribuuntur Commentarii in Epiſtolas S. Pauli inter opera ſancti Ambroſii. Certè quiſquis ille auctor eſt tradit quæſtione 44. ſe in urbe Romæ ſcribere annis trecentis poſt elapſas 70. Danielis hebdomadas, hoc eſt anno Chriſtianæ Epochæ circiter 370. ejuſque errorem refellit ſanctus Hieronymus in epiſt. ad Evagrium, quo qu. 109. aſſeruerat Melchiſede-

ra capita libri S. Eucherii Lugdunenſis Archiepiſcopi de Formulis ſpiritualis intelligentiæ.

7. *De Fide rerum inviſibilium.* Conſutus ex ſententiis Auguſtini.

8. *De ſubſtantia dilectionis & amoris.* Eſſe pium opuſculum, cujuſcumque ſit, cenſent Lovanienſes.

9. *De vera & falſa pœnitentia ad Chriſti devotam.*
C Non eſſe ſancti Auguſtini ſentiunt Trithemius, Lovanienſes, Bellarminus, & quidam alii. Nonnulli tamen ex Catholicis refragantur, Bunderius, Navarrus, ac noviſſimè Illuſtriſſimus Tullenſis Epiſcopus, in libro de laudibus Sancti Andreæ Apoſtoli.

10. *Exhortatio de ſalutaribus documentis ad quemdam Comitem.* Incertus Auctor ſed vir pius.

11. De Amicitia. Indignus Auguſtino.

Tomo V. Editionis Antuerp. 1577.

Libri 22. de Civitate Dei contra Gentes, ad Marcellinum, de quibus vide cap. 43. libri 2. Retractationum. Rogo autem Riveti, ſimiliumque à Fide Ca-
D tholica Apoſtatarum æmulos ac ſucceſſores, ut ejus grandis operis, quod nemo unquam in dubium revocavit, vel unicum caput 8. libri poſtremi percurrant; nec dubito, quin cooperante gratia Chriſti, ex lectione tot inſignium miraculorum, præſertim illuminati cæci ad corpora Sanctorum Martyrum Protaſii atque Gervaſii immenſo populo teſte in urbe Mediolanenſi; in qua tunc erat Imperator, ipſeque Auguſtinus, ut creberrima ad reliquias S. Stephani ab Hieroſolymis in Africam allatas miracula, ipſo præſente ac vidente Auguſtino patrata, & alia fidei Catholicæ firmamenta omittam, ex mentibus eorum, niſi ferro quovis ac ſilice duriores ſint, Calviniſtica omnis ac Lutherana im-
E pietas penitùs aboleatur. Neque eſt, quòd Ludovici Vivis quemquam movere debeat admonitio; qui enim vel minimum guſtum Auguſtinianæ phraſis habent, illicò ſentiunt, nihil non in toto illo capite à S. Doctore fuiſſe perſcriptum, niſi fortè tria quatuorve gloſſemata, de quibus intelligendus Vives, non de miraculorum narrationibus cùm ait: *In hoc capite non dubium quin multa ſint addita, velut declarandi gratia, ab iis, qui omnia magnorum auctorum ſcripta ſpurcis ſuis manibus contaminabant, quorum alia reſecabo, alia more meo contentus ero velut digito indicaſſe.* Et ſanè eam fuiſſe Vivis mentem omnes æqui Lectores mecum lectis ejus adnotationibus fatebuntur, ac mirabuntur *manias* Riveti, qui ea aliò detorquere voluit, & tantùm non in patrocinium ſuæ cauſæ Belgicos Cenſores, Inquiſitores Hiſpanicos, &

Luſita-

impudentiſſimi Riveti effrænis in Catholicos inſania. (*e*)

Appendicis vice ſequuntur in hoſce 22. libros de Civitate Dei, Joannis Ludovici Vivis Valentini ad Henricum VIII. Angliæ Regem Commentaria, nonnullis tamen omiſſis ex Cenſura Facultatis Theologicæ Lovanienſis.

Tomo VI. Editionis Lovanienſis 1577.

1. *De hæreſibus ad Quodvultdeum*, cui à Gennadio IV. hæreſes additæ, Neſtoriana, Eutychiana, Prædeſtinatiana, & Timotheana: quare videndus omninò Sirmondus noſter in elegantiſſima, atque omnium Doctorum conſenſu doctiſſima Prædeſtinatianæ hæreſeos Hiſtoria: in qua non ſine cauſa miramur, qui factum ſit, ut in Lovanienſium Theologorum ſtudio procurata Antuerpiana, ſola è quatuor hæreſibus, quæ in mſſ. Codicibus reperiuntur additæ Prædeſtinatiana fuerit prætermiſſa. (*f*)

2. *De quinque Hæreſibus oratio*, ſive, liber contra quinque hoſtium genera. Multa de hujus libri capite quinto citat Beda in primum caput epiſtolæ ſancti Pauli ad Romanos. Tribuit tamen S. Chryſologo Ildefonſus, aut quis alius auctor libri de Virginitate & Parrutitione Sanctæ Mariæ Virgmis. Verùm cùm ſit in Indiculo Poſſidii, & apud Trithemium, non videtur amplius diſputandum, quidquid garriat Eraſmus.

3. *Concio ad Cathecumenos contra Judæos, Paganos, & Arianos*. Bellarminus eamdem judicat eſſe Auguſtini, eſtque in Poſſidii Indiculo.

4 *Oratio adverſus Judæos*. Eadem ejuſdem eſt opinio, cùm ſit in Indiculo.

5. *De utilitate credendi ad Honoratum*. 6. *Contra Epiſtolam Manichæi, quam vocant Fundamentum*. 7. *De duabus animabus contra Manichæos*. 8. *Contra Fortunatum Manichæorum Presbyterum*. 9. *Contra Aat.nantum Manichæi diſcipulum*. 10 *Adverſus Fauſtum Manichæum libri* 33. 11. *De actis cum Felice Manichæo libri duo*. 12. *Contra Secundinum Manichæum*. 13. *De natura boni contra Manichæos*.

14. *De Fide, ſeu Unitate Trinitatis contra Manichæos*. Profectò mirum nulli eſſe debet, quòd non ſit in Retractationibus, neque in Indiculo, cùm ſit Evodii Epiſcopi Uzalenſis ut evicit Sirmondus noſter cap. primo Hiſtoriæ Prædeſtinatianæ ex fide mſſ. codicum præcipuè Corbejenſis. Ejudem verò Evodii extant epiſtolæ aliquot inter Auguſtinianas, ut evicit in codice mſ. Sancti Maximini Trevirenſis una ad Valentinum Abbatem, & Monachos Adrumetinos, cujus fragmentum edidit citato loco Sirmondus.

15. *Contra Adverſarium Legis & Prophetarum libri duo*. 16. *Contra Priſcillianiſtas & Origeniſtas ad Oroſium*, cujus Commonitorium, ſive Conſultatio præmittitur. 17. *Sermo Arianorum numeris diſtinctus* 40. 18. *Contra Sermonem Arianorum*.

19. *Contra Maximinum Arianorum Epiſcopum libri tres*. Sunt in Indiculo, & citantur in ep. Agathonis Papæ, recitata in Concilio VI. Generali, & à Ven. Beda.

20. *Contra Felicianum Arianum de Unitate Trinitatis ad Optatum*. 21. *De bono conjugali adverſus Jovinianum*. 22. *De Sancta Virginitate*. 23. *De adulteri-*

In Appendice VI. Tomi.

De Altercatione Eccleſiæ Dialogus. Rejici
à Bellarmino, quòd nec ſit in Retractatio
in Indiculo reperiatur, nec ab ullo bo
teſtimonium habeat, neque phraſim A
piat. Eraſmus elegantem vocat ab aliq
aut Jureconſulto ſcriptum. (*g*)

Parte I. Tomi VII. Editionis Ant. 1

1. *Pſalmus contra partem Donati*. 2. *Co*
lam Parmeniani Donatiſtarum Epiſcopi libri
Baptiſmo contra Donatiſtas libri ſeptem. 4.
ptiſmo contra Petilianum Donatiſtarum A
Contra litteras ejuſdem Petiliani libri tres.
tate Eccleſiæ contra ejuſdem Petiliani epiſtol
tra Creſcentium Grammaticum libri quatuor.
lus Collationum cum Donatiſtis. 9. *Epiſtola*
tenſis Concilii ad Donatiſtas. 10. *Poſt Col*
Donatiſtas. 11. *Sermo ad plebem Eccleſiæ C*
Emerito. 12. *De geſtis cum eodem Emerit*
Donatiſtarum Epiſcopo. 13. *Contra Epiſtola*
Donatiſtarum Epiſcopi libri duo.

In Appendice prima partis Tomi V

Contra Fulgentium Donatiſtam Dialo
ti Auctoris. Neque enim ejus mentio
nec in Indiculo, nec citatur ab aliquo
ptore, quod ſciam, ſub nomine Augu
quoque quid de eo Bellarminus.

II. Parte Tomi VII. Editionis Ant.

1. *De peccatorum meritis & remiſſione*
num libri tres. 2. *De ſpiritu & littera ad em*
natura & gratia contra Pelagianos. 4. *De gr*
& de peccato originali contra Pelagium &
libri duo. 5. *De nuptiis & concupiſcentia ad V*
mitem libri duo. 6. *Contra Julianum Pelag*
ſex. 7. *Contra duas epiſtolas Pelagianorum*
cium Romanæ urbis Epiſcopum libri quatuor.
ma & ejus origine libri quatuor. 9. *De perf*
tia contra Cæleſtium. 10. *De gratia & liber*
Valentinum, & cum illo Monachos. 11. *Ep*
eumdem. 12. *De correptione & gratia ad e*
Epiſtola duæ ad S. Auguſtinum altera Pro
tani, altera Hilarii (qui in titulo à Lo
aliiſque mendosè dicitur Arelatenſis Ep
alibi docuimus) de reliquis Pelagianæ
Gallia Maſſilienſi ſuboleſcentibus. 14. *De p*
Sanctorum ad eoſdem Proſperum & Hilari
dono perſeverantiæ ad eoſdem.

In Appendice II. Partis Tomi VI

1. *S. Proſperi*, quem contra veterum
morem, Regienſem Epiſcopum vocant L
libri quatuor Reſponſionum adverſus calumnia
næ B. Auguſtini de gratia Dei.

2. Cæleſtini Romani Pontificis pro B
ad Epiſcopos Galliarum epiſtola.

3. *Concilium Arauſicanum II. adverſus*

Digitized by Google

bus antiquis temere de Pelagianiſmo ſuſpectis atque accuſatis.

6. De Prædeſtinatione opuſculum. Non eſſe Auguſtini contendit Bellarminus, qui neque eſt in Retr. nec in Indiculo, & videtur repugnare doctrinæ S. Auguſtini.

Tomo VIII. Editionis Ant. anni 1577.

Præfatio cujuſdam in Commentarios Sancti Auguſtini in Pſalmos.

Prologus in librum Pſalmorum.

Enarrationes in Pſalmos Davidis CL.

Tomo IX. Edit. Antuerp. 1577.

1. *In Evangelium S. Joannis Apoſtoli Expoſitio, ſeu Tractatus* 124. (*h*) 2. *In Epiſtolam primam S. Joannis Expoſitio, ſeu Tractatus decem.*

3. *De decem chordis.* Eſt in Indiculo, & citatur à Ven. Beda.

4. *De Paſtoribus in caput* 34. *Ezechielis.* 5. *De ovibus in idem caput ejuſdem Prophetæ.* 6. *De Symbolo vel Regula Fidei ad Catechumenos libri quatuor.* 7. *Tractatus de diverſis quatuordecim,* ideſt 1. De Diſciplina Chriſtiana, vel, de domo diſciplinæ. 2. De Cantico novo, & de reditu ad cœleſtem patriam ac de vitæ periculis. 3. De quarta Feria, ſive, cultura agri dominici. 4. De Cataclyſmo. 5. De tempore Barbarico. 6. De quatuor virtutibus charitatis: eſt ſermo 46. de Tempore Tomo X. 7. De laudibus charitatis: eſt ſermo 39. de Tempore. 8. De Honeſtate mulierum: eſt ſermo 250. de Tempore. 9. De convenientia decem præceptorum & decem plagarum. Vide Indiculum Poſſidii & Enarrationem ipſius S. Auguſtini in Pſal. 77. Vide Fragmenta Tomi X. ex Eugipio Abbate. 10. De utilitate Jejunii: recenſetur à Poſſidio. 11. De urbis excidio: citatur à Beda in cap. 10. prioris ad Corinthios. 12. De pugna animæ. Vide ſermonis 43. de Verbis Domini partem extremam. 13. De utilitate pœnitentiæ: eſt homil. 27. inter 50. Tomo X. 14. Pſalterium, quod Matri ſuæ compoſuit. 8. *Meditationum liber.* Vel ipſe auctor, vel qui ejus libro probè calluit.

In Appendice IX. Tomi.

1. *In Apocalypſin Joannis Expoſitio, ſeu Homiliæ* 18. Eſſe Tychonii docuit R. P. Franciſcus Ribera Soc. JESU Theologus, in judicio de Interpretibus Apocalypſeos auctor.

5. De cognitione veræ vitæ. Sancto Anſelmo tribuitur à Thoma Aquinate in 2. diſt. 37. qu. 1. art. 2. in corpore, ut monuit Theophilus. Ex eo quædam Græcè reddita leguntur in Bibliotheca Veterum Patrum, ut monuimus.

6. De Speculo. Manifeſtè ſuppoſititius, cùm in eo citentur verſus Boetii, & in eo negetur Spiritus
C Sanctus à Filio procedere.

7. De vita Chriſtiana. Faſtidius Britannus Epiſcopus auctor perhibetur hujus Tractatus ad ſororem, ideſt, piam fœminam, quæ erat vidua.

8. De Aſſumptione B. Mariæ. Videndus Baronius ad an. 48. num. 17.

9. De contemptu mundi, Auctor ignotus. 10. De vanitate ſæculi, Auctor ignotus. 11. De obedientia & humilitate, Auctor ignotus.

12. De bono diſciplinæ. Melchior Hamenueltonus, Goldaſtus, ac Jacobus Sirmondus noſter docuerunt eſſe Valeriani Cemelenſis Epiſcopi, cujus Homilias viginti in lucem emiſit, qui poſterior nominatus eſt. 13. De viſitatione infirmorum.

D 14. De eadem. Utriuſque auctor ignotus. Bellarminus libro primo de Extrema unctione cap. 4. antiquum & bonum aſſerit. Eraſmus verò pro modeſtia ſua locutelejum eum appellat, nec doctum, nec diſertum.

15. De conſolatione mortuorum. 16. De eadem, Hujus & præcedentis ignoratur auctor. 17. De ſobrietate & virginitate, Auctor incognitus. 18. Speculum peccatoris: eadem & hujus ratio.

19. De conflictu virtutum & vitiorum. Neque Auguſtini eſt, nec S. Leonis, ſed poſterioris auctoris, nempe Iſidori Hiſpalenſis, qui Regulam S. Benedicti allegat, ac ſtylum habet ab Auguſtini charactere dicendi omninò diſcrepantem.

E 20. De rectitudine catholicæ converſationis. Eſt concio ſancti Eligii Noviomenſis Epiſcopi, cujus meminit S. Audoenus Rotomagenſis Archiepiſcopus libri 2. c. 16. Vitæ S. Eligii, ut obſervavit Sirmondus in Notis ad Concilium Autiſiodorenſe, Tomo I. Conc. Galliæ.

21. De creatione primi hominis, Fragmentum incerti auctoris. 22. De arbore ſcientiæ boni & mali. Non videtur Auguſtini. 23. De Antichriſto; Meminit Imperii à Græcis ad Francos tranſlati: ſunt qui tribuant Rabano Mauro Arch. Mog. Vide Rupertum in cap. 8. Apocalypſeos. 24. Super Magnificat, Canticum B. Mariæ. Incerti auctoris.

1. In illud, Agite pœnitentiam, &c. 2. Sic luceat lumen veſtrum, &c. 3. *Appendicis ſermo I.* 4. Qui dixerit fratri ſuo, Fatue. 5. Petite, & dabitur vobis. 6. Domine non ſum dignus, ut intres, &c. 7. Sequar te, quocumque ieris. 8. Confiteor tibi Pater, Domine, &c. 9. Venite ad me omnes, qui laboratis. 10. In eumdem locum Evangelii. 11. Qui dixerit verbum contra Spiritum ſanctum. 12. Aut facite arborem bonam. 13. De Chriſto ambulanre ſuper aquas. 14. *Appendicis ſermo* 2. 15. Si peccaverit in te frater tuus. 16. De feſtuca & trabe. 17. Si vis venire ad vitam, ſerva mandata. 18. De duobus cæcis clamaotibus. 19. *Appendicis ſermo* 3. 20. *Appendicis ſermo* 4. 21. De die illo & hora nemo ſcit. 22. Eſt quæſtio 59. libri 83. quæſtionum. 23. De decem Virginibus. 24. Qui vos ſpernit, me ſpernit. 25. De divite & Lazaro. 26. De Martha & Maria Magd. 27. De eiſdem, de quibus in præced. 28. *Appendicis ſermo* 5. 29. Quis veſtrum habebit amicum. 30. Phariſæi, quod foris eſt lavatis. 31. De arbore ficulnea, & muliere 18. an. 32. Domine, ſi pauci ſalvantur. 33. Homo quidam fecit cœnam magnam. 34. Eſt Tomo VIII. in Pſalmum 70. 35. Facite vobis amicos de mammona. 36. De iniquo Judice. 37. Homo quidam deſcendit ab Jeruſalem. 38. In principio erat Verbum. 39. Sint lumbi veſtri præcincti. 40. Cùm eſſet ſub arbore fici. 41. De converſione aquæ in vinum. 42. De infirmo jacente ad piſcinam. 43. Si ego teſtimonium perhibeo de me. 44. De tribus mortuis à Domino reſuſc. 45. Scrutamini Scripturas. 46. Qui manducat meam carnem. 47. Eſt Tract. 39. in Joan. Tomo IX. 48. Si manſeritis in verbo meo. 49. De Paſtore, mercenario, & fure. 50. Ego ſum Paſtor bonus. 51. Ego & Pater unum ſumus. 52. *Appendicis ſermo* 6. 53. Qui credit in me, credit in eum, &c. 54. *Fragmentum Homiliæ* 34. *inter Hom.* 50. 55. Ego ſum via, veritas, & vita. 56. *Tractatus* 71. *in Joan. Tomo IX.* 57. *Appendicis ſermo* 7. 58. *Appendicis ſermo* 8. 59. De operariis in vinea. 60. Ego veritatem dico vobis. 61. Ipſe arguet mundum de peccato. 62. De trina Domini interrogatione. 63. De manifeſta Trinitatis oſtenſione. 64. Amen amen dico vobis quia venir hora.

II. Sermones de Verbis Apoſtoli Pauli, & aliorum, & de actibus Apoſtolorum numero 35.

1. De individua Trinitate & unitate. 2. Cum timore & tremore ſalutem. 3. Spiritu ambulate, & concupiſcentias. 4. Cùm eſſemus in carne, paſſiones. 5. Lex peccatum eſt, abſit. 6. Ego ipſe ſervio mente legi. 7. Peto non infirmari in tribulationibus. 8. Humaous ſermo, & omni acceptione. 9. De eodem. 10. De eodem. 11. Si enim lex eſſet data. 12. Et quod lex ſpiritualis. 13. Si enim data eſſet lex, quæ poſſet. 14. De Baptiſmo parvulorum contra Pelag. 15. Nos enim ſumus circumciſio. 16. Si Deus pro nobis, quis contra nos? 17. Humanum dico propter infirmitatem. 18. Neſcitis quia corpora veſtra. 19. Oportet Epiſcopum ſine crimine eſſe. 20. Miſerebor cui miſertus fuero. 21. *Quæſt.* 71. *libri* 83. *Quæſtionum.* 22. Invicem onera portate. 23. Spe ſalvi facti ſumus. 24. Videte quomodo cautè ambuletis. 25. *Appendicis ſermo* 9. 26. *Appendicis ſermo* 10. 27. Audivimus vocem de cœlo. 28. Ante omnia nolite jurare. 29. Si dixerimus, quia peccatum non habemus. 30. Nolite omni ſpiritui credere. 31. Omnis Spiritus, qui confitetur JESUM. 32. De dormientibus, ut

6. Diligite inimicos veſtros. 7. Clama,
quaſi tuba. 8. Radix malorum omnium
9. *Ex verbis Apoſtoli ſermo* 19. 10. *Sermo* 1.
bis Apoſtoli in Apendice 16. 11. Suſtine Domi
liter. 12. Confitemini alterutrum peccata
tardes converti ad Dominum. 14. Capillu
te veſtro non peribit. 15. *Appendicis ſermo* 17
Reſurrectione Domini, & Alleluja. 17. F
B bus & charitas cum fide. 18. Frange eſurie
tuum. 19. De exhortatione ad eleemoſy
Depoſita omni malitia. 21. *Sumpta ex*
Pſalm. 50. 22. *Appendicis ſermo* 18. 23. D
peccatrice. 24. De Anoiverſario Epiſcopal
tionis. 25. De eodem cum præcedenti. 26. D
in Eccleſia. 27. Averte faciem tuam à pec
Deus manifeſtè veniet. 29. Remittite, &
vobis. 30. *Eſt ſermo* 15. *de Diverſis*. 31. S
15. *de Diverſis*. 32. Non poteſt Filius à ſe fa
quam. 33. Cor meum, & caro mea exul
34. Ego ſum via, veritas, & vita. 35. De
tione temporum Chriſti. 36. Aſcendet ſic
tum. 37. Qui amat animam ſuam, perdet
C Diliges proximum tuum ſicut teipſum. 3
qui intelligit ſuper egenum. 40. De conc
terna. 41. De verè pœnitentibus. 42. De
Dominica. 43. De cæco nato, & mundi
44. Non ſurrexit major Jo: Bapt. 45. *Appe*
mo 19. 46. *Appendicis ſermo* 20. 47. De rem
catorum. 48. De divite ſua horrea deſtruente
gatione fungimur pro Chriſto. 50. De ut
neceſſitate pœnitentiæ.

IV. *Sermones de Tempore*, quibus adm
complures Homiliæ, quæ alios auctores pra
vel ex aliis Aug. operibus deſcriptæ ſunt. I
hic ſermones recenſebo, qui integrè editi ſ
vanienſibus.

D Dominica 1. Adventus ſermo unus. Do
Adventus ſermo unus. Dominica proxima
ſtum Nat. In Feſto Nativitatis ſermones 1
ſto Epiphaniæ ſermones 6. Dominica int
Epiphaniæ. Dominica 1. poſt Octav. Epip
nes 2. Dominica 2. poſt. Oct. Epiph. ſerm
minica 3. poſt. Oct. Epiph. ſerm. 2. Domin
Oct. Epiph. Dominica 5. poſt Oct. Epiph.
ca in Septuageſima. Dom. in Quinquageſim
Feria 4. in cap. Jejunii ſerm. 2. Feria 5. p
Quinq. ſerm. 2. Feria 6. poſt Dom. Quinq
Sabbato poſt Dom. Quinquageſimæ. Do
Quadrageſima ſerm. 3. Feria 2. poſt Dom.
Feria 4. poſt. Dom. 1. Quadr. Feria 5. poſt
E Quadr. Feria 6. poſt Dom. 1. Quadr. ſerm.
to poſt Dom. 1. Quadr. Dominica 2. Quad
Feria 2. poſt Dom. 2. Quadr. Feria 3. poſ
Quadr. Feria 4. poſt Dom. 2. Quadr. Feri
Dom. 2. Quadr. Feria 6. poſt Dom. 2. Quad
Sabbato poſt Dom. 2. Quadr. Dominica 3.
geſimæ ſerm. 2. Feria 2. poſt Dom. 3. Qua
3. poſt Dom. 3. Quadr. ſerm. 2. Secundum
ſus ejuſque ſimius Rivetus dicunt eſſe ſpuriu

Feria 4. poſt Dom. 3. Quadr. ſerm. 2. Fe
Dom. 3. Quad. ſerm. 2. Feria 6. poſt Dom.
ſerm. 2. Sabbato poſt Dom. 3. Quadrageſim
2. poſt Dom. 4. Quadr. Feria 3. poſt Dom.
ſerm. 2. Feria 4. poſt Dom. 4. Quadr. Fer.
Dom. 4. Quadr. Feria 6. poſt Dom. 4. Quad
Sabbato poſt Dom. 4. Quadr. Dominica in

I

Digitized by Google

In Feſto SS. Trinitatis ſerm. 7. Tertius ex iis Collectionis antiquæ de Temp. 191. non eſſe S. Auguſtini multis comprobatur, cùm contineat integram profeſſionem Pelagii ad Innocentium I. cujus meminit non ſemel Sanctus Auguſtinus. Eadem quoque dicitur Hieronymi Confeſſio, ſive Fides, jam olim Gallis noſtratibus cognita, ut patet (*m*) ex Concilio Francofordienſi &c. Sed de his plura alii. Nos obiter dumtaxat, atque ut lectorem moneamus.

Dominica 1. Poſt Trinitatem. Dominica 2. poſt Trinit. Dom. 3. poſt Trinit. ſerm. 2. Dom. 4. poſt Trinit. ſerm. 3. Dom. 5. poſt Trinit. ſerm. 2. Dominica 6. poſt Trinitatem. Dom. 7. poſt Trinit. ſer. 2. Dom. 8. poſt Trinit. Dom. 9. poſt Trinit. ſerm. 2.

Dom. 10. poſt Trinit. ſerm. 2. Primum Rivetus rejicit, ſequutus cenſuram Perkinſii, cujus uſus oculis legiſſe videtur Auguſtinum non propriis.

Dominica 11. poſt Trinit. ſerm. 2. Dom. 12. poſt Trinit. ſerm. 2. Dom. 13. poſt Trinit. ſerm. 2. Dom. 14. poſt Trinitatem. Dom. 15. poſt Trinitatem. Feria 4. poſt Dominicam 16. Domin. 17. poſt Trinit. ſerm. 2. Feria 4. in quatuor Temporibus. Dom. 18. poſt Trinit. ſerm. 2. Dom. 19. poſt Trinit. ſerm. 2. Dom. 20. poſt Trinit. Dom. 21. poſt Trinit. Dom. 22. poſt Trinit. ſerm. 2. Dom. 23. poſt Trinit. ſerm. 2. Dom. 24. poſt Trinit. ſerm. 2. Dom. 25. poſt Trinit. ſerm. 2.

Dom. 26. poſt Trinitatem. Huic quoque nigrum appingunt theta Heterodoxi Perkinſius atque Rivetus.

In Anniverſario dedicationis Eccleſiæ vel Altaris ſermones 5. Ex iis quartus non arridet Criticis noſtris Heterodoxis Perkinſio atque Riveto.

V. *Sermones de Sanctis*. Iis tantùm recenſitis, qui integrè à Lovanienſibus excuſi ſunt.

De S. Stephano ſermo 4. *quamquam primùm in qq. mſſ. adſcribitur S. Fulgentio.*

De SS. Innocentibus ſerm. 2. De Sancto Vincentio ſerm. 2. De S. Pauli converſione. De Cathedra ſancti Pauli.

De Annunciatione Dominica ſerm. 7. *quarum alter tribuitur à quibuſdam S. Fulgentio.*

In feſto S. Jo: Bapt. ſerm. 2. In Vigilia SS. Petri & Pauli. In feſto SS. Petri & Pauli ſerm. 3. De ſancto Laurentio. De animabus fidelium defunctorum ſerm. 4. De Apoſtolis in Genere ſerm. 2. In feſto unius Martyris.

In feſtis plurium Martyrum ſerm. 6. quorum tertius tribuitur etiam ſancto Leoni.

De uno Confeſſore.

VI. *Septemdecim ſermones à Pariſienſibus additi.*

1. In Epiphania.

2. Dominica infra Octavam Epiph. *Eſt fragmentum ſerm. 63. de Diverſis.*

3. Dom. 3. poſt Oct. Epiph. 4. Feria 4. Paſchæ.

vel citantur à Beda, & ſunt omnes graves & docti, & ſancto Auguſtino digniſſimi. Idem quoque Novator ſolita impudentia de ſermonibus 40. à Sirmondo noſtro anno 1631. ſumma fide editis, & ab omnibus, ut ſupra jam monuimus, eruditis, etiam Heterodoxis, ſæpè laudatis, hæc pronuntiavit: Nolle negare nonnullos eorum Auguſtinum auctorem habere, maximè qui in Indiculo Poſſidii numerantur, alios verò qui è Monachorum cryptis prodierunt, ſuſpectæ eſſe fidei, donec probationibus dignioribus commendentur. Ita ſcilicet illa ſua veteratoria arte exiſtimavit poſſe ſe eludere tela, quæ ex his ſimilibuſque Sancti Auguſtini pharetris in perniciem Calvinianæ hæreſeos quotidie ab Orthodoxis depromuntur.

VIII. Fragmenta operum D. Auguſtini num. 27. Ex Eugippii Abbatis primo ac ſecundo Tomo Theſauri ſeu collectionum ad Probam Virginem, atque ex Ven. Beda Commentariis.

In Appendice Tomi X.

1. *Epiſtola Aviti Presbyteri de reliquiis B. Protomartyris Stephani.*

2. *Epiſtola Luciani Presbyteri de revelatione B. Stephani & aliorum Sanctorum*, ab Avito Latinè reddita, & in Hiſpanias miſſa.

3. De miraculis beatiſſimi Protomartyris Stephani libri duo, juſſu Evodii Uzalenſis Epiſcopi perſcripti, quo fit ut ei nonnunquam tribuantur.

4. *Tranſlatio corporis Protomartyris Stephani de Hieroſolymis in urbem Conſt. auctore incerto.* Ne verò decipiat te lector, Andreæ Riveti fallendi mentiendique ars ſtudio multo quæſita, cùm ait ſpurios eſſe Lovanienſibus & omnibus libros de revelatione Stephani Protomartyris, admonendus es omnia, quæ Auguſtini non ſunt; & in Appendices Tomorum ejus rejecta ſunt, ſpuria eſſe, nulliuſque auctoritatis; cùm videris ſuprà Proſperi ac Fulgentii nonnulla ſcripta, Cæleſtini Papæ epiſtolam. Concilium Arauſicanum II. & alia inter Appendices Tomi VII. & aliorum, quæ nemo ſanus propterea ut fictilia ac notha repudiare audeat. Quanti autem facienda ſit revelatio Reliquiarum ſancti Stephani & aliorum ſanctorum docebit, cùm ipſemet Auguſtinus capit. 8. libri 22. de Civitate Dei, Tract. 120. in Evangelium ſancti Joannis, & Sermone 51. de Diverſis. Idatius in Chronico ad annum 415. & in Faſtis. His Conſulibus, Honorio X. & Theodoſio III. S. Stephanus primus Martyr revelatur S. Presbytero Luciano die ſexta feria, quæ fuit tertio Nonas Decembris in Hieroſolymis, S. Joanne Epiſcopo præſidente, & extant ex his geſtis epiſtolæ ſupradicti Presbyteri, & S. Aviti Presbyteri Bracarenſis, qui tunc in Hieroſolymis degebant. Ipſe

quoque

Appendix ſermonum de Verbis Domini, & Apoſtoli de Tempore, de Sanctis, &c.

1. *De Verbis Domini* 3. in illud, Qui fecerit, & docuerit, &c.

2. *De Verbis Domini* 14. De Domino ambulante ſuper aquas, & Petro titubante. In mſſ. codd. inſcribitur, Sermo Eradii Presbyteri. B

3. *De Vebis Domini* 19. Reddite quæ ſunt Cæſaris, &c. Sancti Maximi Taurinenſis inter Ambroſianos ſeptimus.

4. *De Verbis Domini* 20. Væ prægnantibus, &c.

5. *De Verbis Domini* 28. Domine doce nos orare, ex cap. 4. libri 5. ſancti Ambroſii Ep. de Sacramentis.

6. *De Verbis Domini* 52. De Lazaro reſuſcitato.

7. *De Verbis Domini* 57. Pacem meam do vobis.

8. *De Verbis Domini* 58. Non turbetur cor veſtrum. Prior pars ex Tractatu 78. in Joan.

9. *De Verbis Apoſtoli* 25. Nemo quicquam ex eo quod poſſidebat, &c. Eſt Sancti Maximi inter Ambroſianos nonus. C

10. *De Verbis Apoſtoli* 26. Petrus & Joannes aſcendebant in templum.

11. *De Verbis Apoſtoli* 34. Omnes nos manifeſtari oportet, &c.

12. *De Verbis Apoſtoli* 35. De iiſdem verbis.

13. *Homilia* 2. *inter* 50. Sedens adverſus fratrem, &c. Ex enarr. S. Aug. in Pſal. 49. quibuſdam mutatis & additis.

14. *Homilia* 4. *inter* 50. Bonitatem & diſciplinam. Ex Ambroſii ſcriptis.

15. *Homilia* 7. *inter* 50. Clama, ne ceſſes, de periculo Sacerdotis &c. Ex ſermone 19. de Verbis Apoſtoli.

16. *Homilia* 10. *inter* 50. Videte quomodo cautè ambuletis. Eſt 24. de Verbis Apoſtoli, paulò acutior. D

17. *Homilia* 15. *inter* 50. de perfecta dilectione, ex libris Auguſtini.

18. *Homilia* 22. *inter* 50. Sicut Pater ſuſcitat mortuos, & vivificat.

19. *Homilia* 45. *inter* 50. Ex opere S. Aug. de viſione B. Petri, & de Cornelio Centurione.

20 *Hom.* 46. *inter* 50. Confitemini Domino quoniam bonus, &c.

21. *Fuit* 9. *de Tempore*. In Natali Domini. Pleræque ſententiæ ex Homiliis S. Bernardi ſuper Miſſus eſt.

22. *De Tempore* 10. In eodem Feſto. E

23. *De Tempore* 11. In eodem Feſto. Tribuitur S. Maximo.

24. *De Tempore* 15. In eodem Feſto. In mſſ. vel Severiano, vel Fulgentio tribuitur.

25. *De Tempore* 18. In eodem feſto. Hominis inerudiri.

26. *De Tempore* 24. In eodem feſto.

27. *De Tempore* 28. In eodem feſto.

28. *De Tempore* 33. In Epiphania. S. Leonis Papæ ſermo octavus.

29. *De Tempore* 37. Dom. infra Oct. Epiph. Eſt S. Maximi.

30. *De Tempore* 38. In eadem Dominica.

31. *De Tempore* 43. Dominica 2. poſt Octavam Epiphan.

monte.

36. *De Tempore* 63. Sabbato poſt Do
Eſt S. Leonis quintus in Quadrageſima.

37. *De Tempore* 68. Feria 3. poſt Dom
Ex Ambroſii ſcriptis.

38. *De Tempore* 77. Feria 4. poſt Dom
Inter Ambroſ. 37.

39. *De Tempore* 97. Dom. 4. in Quad

40. *De Tempore* 99. Feria 2. poſt 4. Do

41. *De Tempore* 114. Dom. in Ramis

42. *De Tempore* 115. In eadem Domin

43. *De Tempore* 117. Feria 2. poſt Do
rum. Ex Ambroſio in Lucam.

44. *De Tempore* 118. In eadem Feria. S

45. *De Tempore* 120. Feria 3. poſt Do
rum. Quidam Euſebio tribuunt.

46. *De Tempore* 121. In eadem Feria.

47. *De Tempore* 125. Feria 4. poſt Do
rum, Eſt idem propè Symbolum quo
Papæ tribuitur Tomo 4. operum Sanct.
mi, & inſeritur Sermoni 191. de Tempo
tertius de feſto SS. Trinitatis.

48. *De Tempore* 128. Feria 5. in Cœn
S. Maximi.

49. *De Tempore* 130. In Paraſceve de
Latrone. Eſt S. Chryſoſtomi.

50. *De Tempore* 132. In Vigilia Paſch

51. *De Tempore* 136. In die Paſchæ.
bianos recenſetur.

52. *De Tempore* 137. In eodem feſto.
lia 22. S. Gregorii, & aliunde.

53 *De Tempore* 138. In eodem feſto.
ſebianos.

54. *De Tempore* 156. Sabbato poſt P
Euſebianis unus eſt.

55 *De Tempore* 159. Dominica in Octa
Ex Auguſtini libris contra Felicianum.

56. *De Tempore* 161. Eadem Dominica

57. *De Tempore* 169. Dom. Rogationu

58. *De Tempore* 176. In Aſcenſione. E
bianos.

59. *De Tempore* 171. In Vigilia Pentec
tur verbis S. Gregorii in Moralibus.

60. *De Tempore* 185. In Feſto Pentec

61. *De Tempore* 188. Feria 4. Penteco

62. *De Tempore* 207. Dom. 6. poſt Tr

63. *De Tempore* 211. Dom. 7. poſt Tri

64. *De Tempore* 224. Dom. 14. poſt T

65. *De Tempore* 226. Dom. 15. poſt
Ambroſio.

66. *De Tempore* 228. Dom. 16. poſt
Ambroſio.

67. *De Tempore* 229. Dom. eadem. Ex

68. *De Tempore* 241. Dom. 21. De Au
Severiani Gabalenſis.

69. *De Tempore* 242. Dom. 22. de Suf
cerptus videtur ex Ambroſio.

70. *De Sanctis* 2. De Sancto Stephano
biano decerptus.

71. *De Sanctis* 5. De eodem. S. Maxi

72. *De Sanctis* 10. In feſto Innocentiu
tus ex ſermone 136. de Tempore & aliun

73. *De Sanctis* 11. In eodem feſto.

74. *De Sanctis* 15. In Cathedra S. Pet

75. *De Sanctis* 19. In feſto Annunciatio
congruit, ſed S. Cruci.

S

quiunt Lovanienſes.

86. *De Tempore* 157. Dominica in Octavis Paſchæ ad Competentes. Cujus pats decerpta ex ſermone 74 de Diverſis.

(*o*) *Sermones 76. ad Fratres in Eremo commorantes, & quoſdam alios*, ſub nomine Auguſtini confiĉti ſunt ab impoſtore quodam ſemilatino qui SS. Auguſtini, Cæſarii, Gregorii, & aliorum verba identidem miſcet. Ab Apoſtolico Conſervatore Rhegii anno 1414. damnatos, & repudiatos ferunt, eoſque pluribus exagitant Joannes Mauburnus in Venatorio Canonicorum Regularium, Card. Baronius annis 382. & 385. Card. Bellarminus, qui inter cætera ſcribit, phraſim horum ſermonum, exceptis duobus de communi vita Clericorum, (qui ſunt 52. & 53. & inter Diverſos S. Auguſtini à Lovanienſibus additos numerantur 49. & 50.) eſſe ineptam, impropriam, lutulentam, ut mitum ſit potuiſſe ejuſmodi ſermones ſancto Auguſtino ab aliquo viro prudente tribui, ut reliquos prætermittam, qui in farraginem illam gravius invehuntur. An verò Gallo-Flander aliquis exclamator, quod Martinus Lipſius ex phraſibus quibuſdam & dictionibus ſuſpicabatur, quove tandem tempore atque ætate eos fabricaverit, mihi nondum planè compertam profiteor.

De vita, converſatione, ac morte Sanctæ Monicæ matris B. Auguſtini narratio, incerto auctore.

Oratio de Paſſione Domini noſtri JESU CHRISTI. quam ſanctus Auguſtinus fertur edidiſſe, pro qua diligentius dicenda Bonifacius octavus ſpiritales indulgentias dediſſe narratur.

(*a*) Adverſus Eraſmum illam defendit Richardus Cenomanus Theologus Pariſienſis ſub finem Tomi I. Pariſienſis editionis apud Guillardum.

(*b*) Seu Manchinano aut Manchino Hiberno aſſerit H. F. S. J. T. in Catalogo præcipuorum ſanctorum Hiberniæ ſecundæ editionis, diſſentiente Waræo pag. 26. libri primi de Scriptoribus Hiberniæ, quia in eo fit mentio temporis obitus Manichæi ſapientis Hibernienſis, quem ipſe haud dubiis indiciis exiſtimat eſſe ipſum illum Manchinum Abbatem Maonadrojocenſem.

(*c*) Joannes tamen Calvinus libro tertio Inſtitutionum cap. 5. ſect. 10. ait tot hæſitationes continere, ut ſuo frigore ſtulti zeli calorem extinguat. Daniel verò Toſſanus, ut de aliis modo taceam, impudentiſſimè adjecit non eſſe dubium, quin liber multis additamentis à Monachis depravatus fuerit. Sic inſaniunt Novatores.

(*d*) Canonis ejuſdem antiquitas ex Cypriani libro de Oratione, Tractatu de opere & de eleemoſynis, Tractatu de lapſis, Optato Milevitano

eſſe? Vives quoque emunctæ naris, ad hoc caput notat, *In hoc capite non dubium, quin multa ſint addita*, VELUT DECLARANDI CAUSA (quod de aliquot gloſſematibus ſe intelligere apertiſſimè inſinuat) *ab iis qui omnia magnorum Authorum ſcripta ſpuriis ſuis manibus contaminabant. Pape!* licet exclamare cum illo apud Prudentium:

Impunè tanta, ò miſer.
Strophas cavillo mimico
Te nexuiſſe exiſtimas?

Primò enim quod ais, fortè ſic intruſum fuiſſe ſermonem ſeptimum de Sanctis, fallere vis imperitam Sacramentariorum plebeculam, non perſuadere doctis, quæ non temere, ſed pro more Sycophanticè ac veteratoriè ſcribis, quis enim ignorat ex libro 83. quæſtionum, ex Tractatibus in Joannem, ac ſimilibus, ſermones aliquot fuiſſe delibatos? Quod verò de Vive adjungit, id vel ſola illius loci Lectio abſurdiſſimum eſſe demonſtrat, ac dignum Alaſtore Riveto effugium.

(*g*) Oſtendamus ſuo tempore Dialogum hunc de Altercatione Eccleſiæ diſtinctum eſſe, tum ab Altercatione Eccleſiæ, quæ ſine auctoris nomine excuſa fuit annis 1531. & 1540. Coloniæ Ubiorum, ex qua multa hauſerunt quæ Richardi dicuntur Exceptiones, tum ab inedito hactenus quod ſciam opere Gisleberti cognomento Univerſalis adverſus Judæos.

(*h*) Notat Sixtus Senenſis ab ore loquentis exceptos per Notarios, adeoque nullam fieri ejus operis mentionem in libris Retractationum, cùm ſit de numero dictorum, ſicut ſunt etiam Enarrationes in Pſalmos, quas neſcio quis Novator arrodere non eſt veritus apud Patrologum Jen. Vide quid de iis idem Sixtus annotarit pag. 208.

(*i*) Sive de tribus habitaculis, aut de gaudiis electorum & pœnis damnatorum. Boſtonus Burienſis libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis dicitur tribuiſſe S. Patricio Hibernorum ac Scotorum Apoſtolo cui Balæus adſignat librum de futura electorum vita. Vide Waræum.

(*l*) Et ſequentes de Sermonibus ſive Homiliis multa poſſunt annotari, quæ, ne tædium pariant, omittimus.

(*m*) Ex libro de Imaginum cultu, qui Carolo Magno Francorum Regi adſcribi ſolet, ſcriptuſque eſt circa tempora Concilii Francofordienſis, &c. Vide Uſſerium pag. 12. Godeſcalci defenſi, ubi Voſſium reprehendit qui Sancto Auguſtino tribuerat: & diſſertationes mutuas duorum Theologorum Pariſienſium.

(*n*) Tempus ex verbis iſtis cognoſci certò poteſt: Hæc beatitudo veſtra die quarta Nonarum Februalium munere Domini noſtri J.C. accepta, octo

diebus

que ſcripſerunt, quorum Catalogum brevi expectamus à R. P. Ludovico à S. Carolo Carmelita, qui Bibliographiam Auguſtinianam prælo paratam habet.

Nondum vidi Sancti Auguſtini Dulciloquiorum libros tres, quos ex Bibliothecæ Romerſdorpianæ vetere mſ. exemplari primùm editos Hebornæ in 12. anno 1592. à fide dignis viris accepi.

De Aſterio Amaſeenſi. 400.

ASTERIUS AMASEÆ Epiſcopus vixit anno Domini 400. ſcripſitque Homilias diverſas, ex quibus quinque Græcè ac latinè nuper editæ ſunt Antuerpiæ, nimirum de divite & Lazaro, de OEconomo iniquitatis, adverſus Avaritiam, in feſtum Kalendarum, &, an liceat dimittere uxorem. Eſt & alia ejuſdem Homilia in S. Phocam martyrem apud Lipomanum tomo 6. Alia item in S. Euphemiam martyrem citatur in Synodo ſeptima act. 4. & 6. Alias denique complures Aſterii hujus homilias Photius in Bibliotheca ſua commemorat: quarum nonnullæ extare nunc etiam dicuntur in variis Bibliothecis.

Dissertatio Historica.

ASTERIUS AMASEÆ in Ponto Epiſcopus, vixit anno circiter 400. à Chriſti Domini natalibus, ut colligitur ex orationibus de Kalendis, & adverſus avaritiam, ubi meminit eorum, quos Julianus Apoſtata Imperator ad fidem negandam induxerat: Sunt, inquit, etiam num recentia, & noſtræ ætatis; cùm enim Imperator ille, &c. Citatur in Nicæna II. Synodo, Actionibus 4. & 6. ab Adriano I. Papa libro de Imaginibus, à S. Nicephoro Patriarcha Ep. in 1. & 2. Antirrheticis, à Photio, codice 271. Myriobibli aliiſque. Diverſus porrò fuit tum ab Aſterio Arianæ factionis Philoſopho, quem conſtat ex S. Hieronymo cap. 94. libri de Scriptoribus Eccleſiaſticis ſub Conſtantio Imperatore ſcripſiſſe in Pſalmos, Evangelia, & Epiſtolam ad Romanos, quique notus Socrati, Sozomeno, cæteriſque Hiſtoriæ ſacræ Scriptoribus, immò & ſancto Athanaſio in libro de Synodis: tum ab Aſterio Petræ in Arabia Epiſcopo, qui unà cum Acacio legatione functus eſt ad ſanctum Julianum, cognomento Sabam, teſte Theodoreto in Philotheo, ſeu Religioſa Hiſtoria, cap. 2. & ex Ariano factus Catholicus, ſanctorumque Athanaſii atque Euſebii Vercellenſis æqualis, in Africam à Conſtantio Imperatore relegatus, ibidem occubuit; & memoratur Romano Martyrologio ad diem 10. Junii. At verò quinque orationes Aſterii noſtri Amaſeni ex interpretatione Philippi Rubenii J. C. Antuerpienſis Græcè & Latinè editæ tum ſeorſim in 4. Antuerpiæ anno 1608. tum Tomo II. Auct. 1624. & XIII. magnæ Bibliothecæ Pariſienſis veterum Patrum à pag. 561.

1. *In divitem & Lazarum.* 2. *De Villico iniquitatis.* 3. *Adverſus avaritiam.* 4. *In feſtum Kalendarum.* 5. *An liceat dimittere uxorem quacumque de cauſa.*

R. P. Franciſcus Combefiſius Burdegalenſis, Ord. Prædic. Congregationis Reformatæ Sancti Ludovici, Tomo I. Auctarii G. L. ad Poſtremam Bibliothecam Veter. Patrum additi, editique anno 1648. has vulgavit orationes.

chardo Clerico Theatino.
Photiana quoque Excerpta ex variis ejuſd
ſubjecit, quæ habentur in citata Photii P
bliotheca ab Andrea Schotto SOC. JES
tero Latinitate donata. Eadem omnia
tùm edita ſunt Lugduni anno 1652. po
nis, Maximi, Chryſologi, Fulgentii, V
Amedæi opera in Heptade Præſulum C
pientia, & facundia clariſſimorum, qu
cuſa, multis Aſterii carebat Homiliis.

Supplementum.

ASTERIUS Claræ Amaſenorum M
piſcopus, vir ſanctitate, doctrina
tia conſpicuus, floruit ad finem quarti
cto Chryſoſtomo æqualis. Prædeceſſo
Eulalium, cujus mentio apud Sozomen
Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 2. ſucceſſore
ladium unum è Patribus Epheſinæ Syno
multa, nota etiam antiquis, Concili
ſeptimo, Adriano Papæ, Nicephoro C
politano, Photio, auctoribus Catenar
Non pauca edita fuerunt, tum ſeparati
Bibliothecis ſanctorum Patrum, tum a
ne alibi. Conſule inter recentiores præ
nium Poſſevinum in Apparatu ſacro, E
& Labbeum de Scriptoribus Eccleſiaſti
que in Aſterio, hunc *in Gregorio quoque Ny*
Homiliæ ſeu Orationes quinque ex Int
Philippi Rubenii J. C. Antuerpienſis G
tinè editæ tum ſeorſim in 4. Antuerpiæ
tum tom. 2. Auctarii ad Bibliothecam
trum anni 1624. Collectore Frontone
JESU, & tom. 13. pag. 591. magnæ
bliothecæ Pariſienſis anni 1644. Item O
ptem aliæ in Auctario Græco-latino ad
Bibliothecæ veterum Patrum edition
ſium, edito duobus tomis in fol. anno
& ſtudio Franciſci Combefis Burdegale
Fratrum Prædicatorum, & in Auctario
dem Auctoris Combefis, edito in fol.
Pariſiis, pag. 538.
Addo autem aliquas haberi Homilias
pertinentes inter opera Sancti Gregorii
quo ſupra: nempe tomo 2. pag. 132.
peccatricem, vel in alios qui duriùs & acerbi
cant atque condemnant, quique converſione
pænitentia: hunc enim tamquam Aſterii
delibat Photius in ſua Bibliotheca, C
principium jejuniorum. Ibidem pag. 247
iam velut ejuſdem Aſterii refert ac deli
loco citato. Denique *in Sanctum Protom*
phanum Ibidem tom. 3. pag. 354. de qua
tius citatus. Item *Homilia in Pſalmum q*
nomine Aſterii legitur in Codice man
bliothecæ Regiæ, num. 2402. quæ etiam
cè impreſſa apud Chryſoſtomum He
tom. 7. num. pag. 431. Denique ex eode
pto Regio, Joannes Baptiſta Cotelier p
ditionis Theologus & Regius linguæ G
Profeſſor, edidit *ſeptem Orationes* ſive H
cti Aſterii in Pſalmos 5. 6. & 7. tom.
ſeqq. *Veterum Monumentorum Eccleſiæ Græcæ*
duobus tomis edita Pariſiis anno 1683.
ciſcum Moguet. Plura autem habet de

Digitized by Google

cap. 94. libri de Scriptoribus Eccleſiaſticis ſub Conſtantio Imperatore ſcripſiſſe in Pſalmos Evangelia & Epiſtolam ad Romanos, quique notis Socrati, Sozomeno cæteriſque Hiſtoriæ ſacræ Scriptoribus, imò & ſancto Athanaſio in libro de Synodis. Item alius ab Aſterio Petræ in Arabia Epiſcopo, qui una eum Acacio legatione functus eſt ad ſanctum Julianum cognomento Sabam, teſte Theodoreto in Philoteo ſeu Religioſa Hiſtoria capit. 2. & ex Ariano factus Catholicus, ſanctorumque Athanaſii atque Euſebii Vercellenſis æqualis, in Africam à Conſtantio Imperatore relegatus, ibidem occubuit; cujus in Martyrologio Romano memoria ad diem 10. Junii.

De Marco Gazæo 403.

Supplementum.

MARCUS GAZÆ in Palæſtina Diaconus, vixit ſub annum quadringenteſimum tertium, & fideliſſimè ſcripſit *Acta ſancti Porphyrii Gazenſis Epiſcopi & Martyris*, relati in faſtos Romanos ad diem 26. Februarii. Acta illa græcè apud Metaphraſtem, latinè apud Laurentium Surium extant.

De Paulino. 410.

Supplementum.

PAULINUS ſancti Ambroſii olim Diaconus, de quo ſic Iſidorus libro *De Viris illuſtribus* cap. 4. *Paulinus Presbyter explicuit in benedictionibus Patriarcharum triplici intelligentia genere libellum ſatis ſuccincta brevitate compoſitum. Idem etiam petente Auguſtino conſcripſit Ambroſii vitam, ſignis florentem atque doctrinis, & meritis Apoſtolorum non imparem. Si quidem & Conſtantius Epiſcopus Germani vitam contexuit obitumque Paulini Urannus edidit.* Hæc ſanctus Iſidorus. Opuſculum *de Benedictionibus Patriarcharum* eſt illud ipſum quod habetur ſub nomine & inter opera Ruffini Presbyteri; ſed illud Paulini Nolani Epiſcopi, imò Ruffinum habet Aquilejenſem auctorem, inter cujus opera eſt impreſſum. Deceptus itaque eſt Iſidorus, ex eo quòd dictum Ruffini opus inſtante Paulino Nolano compoſitum atque eidem tranſmiſſum, Paulini eſſe crediderit. *Vita autem Sancti Ambroſii à Paulino ejus olim Diacono ſcripta* ſolet præmitti omnibus editionibus Ambroſianorum operum. Idem Paulinus obtulit *libellum Zozimo Papæ in gratiarum actionem, ob Pelagium, & Celeſtium condemnatos*, quem habet ultima Collectio Conciliorum Pariſienſis anni 1671. tom. 2. pag. 1578. Claruit anno 400. ad 420. & ultra; diſtinguendus cautè à duobus aliis Paulinis eodem tempore adhuc viventibus. Horum unus Paulinus Biterrenſis in Gallia Epiſcopus; de quo Aubertus Miræus in Auctario ſuo de Scripto-

De Sancto Maximo. 420.

SANCTUS MAXIMUS Epiſcopus Taurinenſis, floruit, & obiit ſub Honorio, & Theodoſio juniore Impp. teſte Gennadio in libro de viris illuſtribus. Extant hujus Maximi homiliæ Romæ editæ anno 1564.

De adventu Domini, 2. *In vigilia natalis Domini*, 1. *In natali Domini*, 6. *In circumciſione Domini*, 1. *In Theophania*, 8. *In Quadrageſima*, 17. *In ſolemnitate Paſchali*, 5. *In litaniis de jejunio*, 1. *In ſolemni-*
C *tate Penteceſtes*, 3. *In natali ſancti Stephani*, 1. *In natali ſanctæ Agnetis*, 1. *In nativitate ſancti Joannis Baptiſtæ*, 3. *In natali Apoſtolorum Petri, & Pauli*, 5. *In natali ſancti Laurentii*, 3. *In natali ſancti Euſebii Vercellenſis*, 3. *In natali ſancti Cypriani*, 2. *In feriis ſancti Michaelis*, 1. *In natali SS. Martyrum Tauricorum*, 1. *In communi martyrum*, 1. *Item de expoſitione Symboli*, 1. *De non metuendis carnalibus hoſtibus*, 2. *De avaritia vitanda*, 2. *De Eleemoſynis largiendis*, 2. *De hoſpitalitate*, 1. *De defectu lunæ*, 1. *In dictum Iſaiæ, Caupones tui miſcent aquam vino.*

Obſervatio.

D Diximus in Ambroſio multos ſermones tribui ſimul, & ſancto Ambroſio, & ſancto Maximo, ſed credibilius eſt, ſancti Maximi eſſe illos etiam, qui tribuuntur Ambroſio: Gennadius enim enumerat ferè omnes ſermones ſancti Maximi, & inter illos ſunt aliqui, qui tribuuntur Ambroſio: quamvis non magnus ſit error, cùm uterque auctor ſit doctus, antiquus, & Sanctus.

Dissertatio Historica.

SANCTUS MAXIMUS, Taurinenſis in Subalpinis Epiſcopus floruit, Honorio, qui obiit anno 423. & Theodoſio juniore, qui è vita migravit an-
E no 450. imperantibus. De ejus anno fatali, non conſentiunt inter ſe Chronologi: alii enim ante annum 423. aut certè 450. obiiſſe volunt, quòd Gennadius cap. 40. Catalogi dixerit Maximum mortuum eſſe Honorio, aut ſi hunc auferas ſaltem imperante Theodoſio II. Verùm Gennadius quo utor à Miræo editus pro voce *moritur*, quæ in quibuſdam aliis editionibus occurrit, exhibet alteram vocem *floruit*, quæ ſanè non nocet communi certiorique ſententiæ Baronii aliorumque qui Mediolanenſi ſynodo ſub Martiano Imp. celebratæ & Romanæ anno 465. interfuiſſe opinantur ſub Hilario Papa poſt quem primus ſubſcripſit. De eo Martyrologium Romanum die 25. Julii Gennadius qui citato loco multa de eo refert notatu digna, Honorius cap. 40. libelli ſecundi ubi nulla Honorii facta mentione ſub Theo-

Digitized by Google

anni editæ ſunt, tum in Bibliothecis Veterum Patrum. Editionem Pariſienſem anni 1623. hic tibi, Lector, repræſentabo; quod antequam exequar deridendam omnibus Guillelmi Perkienſis ejuſque ſimiorum Roberti Coci, Andreæ Riveti, Jo. Henrici Hottingeri, ſimiliumque Heterodoxorum argumentationem proponam. Sermones de Martyribus Tacrinenſibus, ſermo quintus in Natali Petri & Pauli & quidam alii ut ſpurii ſuppoſitique, ut nullius aut ſaltem incertæ fidei repudiandi ſunt. Quid ita porrò? Quòd ab imperitis amanuenſibus ac ſciolis quibuſdam collectoribus inter ſanctorum Ambroſii atque Auguſtini Sermones reperiantur inſerti. Sanè ut nihil gravius eloquar, qui hoc pacto ratiocinantur, in pervolutandis mſſ. codicibus hoſpites ſe præbent ac penitus peregrinos. Quàm rectiùs cum Bellarmino dixiſſent, etiamſi Auguſtino quidam aut Ambroſio vindicarentur non fore magnum errorem, cùm uterque auctor doctus ſit, antiquus & ſanctus. Sed omiſſis Vitiligatoribus illis inficetis, ad rem promiſſam veniamus.

In adventu Dom. duæ. In Vigilia Natalis Dom. una.

In Natali Domini ſex. Gennadius docet ſe legiſſe Homilias de Natali Dòmini, de Epiphania, de Paſcha, & Pentecoſte, aliaſque multas de diverſis cauſis habitas quas nec retineret. Quæ tertia habetur incipitque: *In Adventu Domini* reperitur ordine 11. inter ſermones de Tempore S. Auguſtini, non ideò tamen Maximo abjudicanda quæ eſt Heterodoxorum inſulſa ἀσυλλογιςία.

In Circumciſione Domini, ſive de Kalendis Januariis increpatio, quæ memoratur Gennadio.

De Epiphania, ſeu Theophania D. N. J. C. *octo* quarum 7. quæ etiam de Baptiſmo Chriſti differit eſt 37. ſermo de Tempore apud Auguſtinum.

De Quadrageſima, Jejunio, Cruce, & Paſſione Domini, Latrone, ſepultura, aliiſque ad iſta ſpectantibus ſeptemdecim. Ea quæ incipit, Mirum forſitan videatur, &c. eſt ſermo 118. de Tempore. Cùm tamen ex Gennadio conſtet Maximi eſſe Homiliam de accuſato & judicato apud Pilatum Dominum.

In Solemnitate Paſchali quinque, quarum quæ eſt ordine recenſetur 126. inter ſermones Auguſtini de Tempore.

In Litaniis & de Jejuniis Ninivitarum, quæ dicitur Gennadio de pœnitentia Ninivitarum.

In Solemnitate Pentecoſtes tres.

In Natali S. Stephani una, quæ eſt 5. de Sanctis apud Auguſtinum.

In natali S. Agnetis Virg. & mart. una.

In nativitate S. Joannis Bapt. tres: meminit Gennadius.

In natalibus Apoſtolorum Petri & Pauli quinque. Prima quæ incipit *Glorioſiſſimos*, eſt apud Auguſt. 27. de ſanctis. Gennadius narrat compoſuiſſe Tractatus in laudem Apoſtolorum.

In natali Laurentii Martyris tres, ex Gen.

In natali S. Euſebii Vercellenſis Epiſcopi & Confeſſoris Kal. Aug. duæ, ex eodem Gennadio.

In natali S. Cypriani duæ, meminit Genn.

De eo quod ſcriptum: *Quis major eſt in regno Cœlorum?* & legitur in feriis S. Michaelis. Gennadius ait de capitulis Evangeliorum & de Actibus Apoſtolorum multa expoſuiſſe.

In natali SS. Martyrum Taurinenſium Octavii, Adventii, & Salvatoris. Non meminit diſertis verbis Gen-

tionum Deo agendis ipſiſſima ſunt Gennac
De avaritia vitanda, & de eo quod ſcr
Erant eis omnia communia. Reperitur ap
ſium ordine 9. & apud Auguſtinum 25.
Apoſtoli. Eſſe tamen genuinam Maximi
diſcimus ex Gennadio.

Secunda de eodem argumento. De Elee
giendis duæ, ex Genn. *De Hoſpitalitate un*
dem. *De defectu Lunæ*, ex eodem.

De eo quod ſcriptum eſt in Eſaia: C
miſcent aquam vino. Conſule Gennadium
gulatim penè omnes illas legerat Homilia
ticorum noſtrorum obſtruit os, audacian
primit.

De Marcello Memoriali.

SUPPLEMENTUM.

MARCELLUS Memorialis ſcripſit
& Juliano *Acta Collationis Carta*
3. quæ circa annum 411. habita fuit. H
Cod. erutam primus edidit Papirius Maſſo
quam correxit Petrus Pithœus Trecenſis,
Collectio noviſſima Conciliorum Pariſina
tom. 2. pag. 1337. floruiſſe creditur cir
420.

De Pelagio Scoto. 420

SUPPLEMENTUM.

PELLAGIUS natione Scotus, è Br
riundus, ex Oroſio in Apolog. & ſ
guſtino Epiſt. 106. ad Paulinum, ubi eum
cognominatum eſſe ait, ut à Pelagio Ta
gueretur. Idem conſtat ex ſancto Proſpe
Carminis de ingratis, ubi eum Britannum
vocat: qui à ſancto Hieronymo præfatio
Jeremiam Scotus dicitur, *& Scotorum p*
gravatus: eò quòd ob gentis utriuſque vici
tanni etiam Scoti dicerentur. Profeſſione
fuit, ex ſancto Auguſtino lib. de geſtis
25. & lib. de Hæreſibus cap. 88. non ex
nere Monachorum qui Cœnobiticam in
vel Eremiticam in deſertis locis; ſed qui
in ſuis ædibus vitam agebant, & ſæculi c
modeſtiore corporis habitu, moribuſque
tur. Unde ſanctus Auguſtinus ipſum *velut*
appellat. Numquam ſacris Ordinibus in
unde ipſum Zozimus Pontifex *virum La*
Epiſtola ad Aurelium, & ſanctus Auguſt
geſtis Pelagii cap. citato Preſbyterum vel
fuiſſe negat. Neutiquam confundendus,
nius, Voſſius & Uſſerius fecerunt) cum al
nominis Monacho, cujus defectionem à
moreſque pravos arguit ſanctus Chryſoſto
4. ad Olympiadem. Ut enim obſervat
Petavius lib. de Pelagianorum & Semipe
Dogmatum Hiſtoria, hæc Epiſtola ſcript
Chryſoſtomo exule circa annum Chriſt
tempore etſi concepta eſſet à Pelagio hæ
dum tamen palam innotuerat, maximè a
tem. Imo tunc Pelagius magnum ſanctim
men ſuſtinebat, ut teſtatur ſanctus Augu
vocans ſanctum lib. de peccatorum meriti

Digitized by Google

in Numidia Synodo per errorem attribuuntur. Hæc Compendio dicta ſint; qui plura voluerit, legat Dionyſium Petavium in libro de Hiſtoria Pelagianorum & Semipelagianorum ex Theologicis Dogmatibus, Pariſiis in fol. tomis 5. anno 1644. apud Sebaſtianum Cramoiſy, Voſſium in hiſtoria Pelagiana Amſtelodami in 4. anno 1655. Uſſerium Archiepiſcopum Armachanum, Henricum de Noris Ordinis Eremitarum ſancti Auguſtini, qui amplis doctiſque voluminibus de ea re ſcripſerunt. Plurima etiam de Pelagii & Celeſtii doctrina, moribus, condemnatione, diſcipulis & impugnatoribus, Natalis Alexander Dominicanus *in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Capitibus*, tom. 1. ſæculi quinti articulis decem capitis 3. à pag. 57. ad 271. quem conſulas.

Scripſit Pelagius *Commentarium in Epiſtolas ſancti Pauli*, quem habes tomo 8. operum Divi Hieronymi impreſſum, & quem nonnulli ſancto Doctori perperam adſcripſerant. Conſtat autem eſſe Pelagii tam ex Auguſtino qui eum Pelagio attribuit variis locis, quàm ex Commonitorio Marii Mercatoris auctoris contemporanei, quod legitur tom. 2. Conciliorum pag. 1512. Item *Epiſtolam* dedit *ad Demetriadem* Virginem tom. 9. eorumdem operum D. Hieronymi, ac poſt Epiſtolas D. Auguſtini, ſæpius impreſſam: denique *Libellum ſuæ fidei*, ad Innocentium Romanum Pontificem tom. 2. eorumdem Conciliorum pag. 1563. Hæc de Pelagii Scriptis, qui defunctus circa annum 418.

De Polycronio. 420.

SUPPLEMENTUM.

POLYCRONIUS Apameæ Epiſcopus, Theodori Mopſueſtiæ Epiſcopi frater, Diodori Tarſenſis Epiſcopi auditor, ſcripſit teſte Sixto Senenſi in Bibliotheca ſancta *Commentaria in Job & Ezechielem*, ex quibus multa Theodoretus Cyrenſis deſumpſit. Vixit ſub annum 420. de quo Baronius in Geſtis anni 433. Habetur ſub nomine Diaconi Polycronii *Commentarius in Eccleſiaſten & in Cantica Canticorum* in Bibliotheca Bavarica num. 49. & 50. Itemque *Commentarii in Cantica* Mſſ. in Bibliotheca Galliarum Regia. Viderint curioſi Antiquitatum, an habeant ſæculum & mores Polycronii Apameæ Epiſcopi.

De Severo. 420.

SUPPLEMENTUM.

SEVERUS minoris inſulæ Balearis Epiſcopus, Aſclepiodoro & Mariniano Conſulibus, hoc eſt anno Chriſti 423. Circularem ad omnes Eccleſias

Valentinianum Juniorem patruelem ſuum imperii conſortem fecit, ut Photius in Bibliotheca Cod. 40. tradit, ubi plura de eo ſcriptiſque narrantur. Nicephorus Callixtus initio operis ſui *Deo inviſum* vocat, nempè ob hæreſim, eumdemque ut ineptum Eunomii laudatorem lib. 12. cap. 29. taxat. Suidas ex Philoſtorgio non pauca recitat variis in locis. Hoc opus eruit ex mſ. Cod. Genevenſi Jacobus Godefroy doctiſſimus Juriſconſultus, impreſſum in 4. Genevæ anno 1652. ſed & illud procuravit imprimi
C iterum anno 1673. Henricus Valeſius Regius Hiſtoricus, cum Hiſtoriis Theodoriti & Evagrii Scholaſtici in fol. Pariſiis apud Petrum le Petit via Jacobæa ſub ſigno Crucis Aureæ.

De Evodio. 420.

SUPPLEMENTUM.

EVODIUS Uzalenſis in Africa Epiſcopus, ad quem frequentes ſancti Auguſtini Epiſtolæ extant, unus fuit ex quinque illis Africæ Epiſcopis, quorum litteras ad Innocentium I. Papam habemus. Hic ſcripto confirmavit miracula facta ad Reliquias
D ſancti Stephani, quas ex Palæſtina primus in Occidentem Oroſius attulerat. Ita de eo Auguſtinus lib. 22. de Civitate Dei cap. 8. & de miraculis quæ fiebant apud Uzalim. Ita etiam ſcribit Sermone de Diverſis 33. *apud Uzalim: Ubi eſt frater meus Epiſcopus Evodius, quanta ibi miracula fiant, quærite & invenietis.* Recitat ibidem de matre rogante Protomartyrem pro filio abſque Baptiſmo defuncto, ad gratiam Baptiſmi ſuſcipiendam reſuſcitato, leguntur *D. Auguſtini ad Evodium Epiſtolæ* 99. 100. 101. & 102. totidemque *Evodii ad Auguſtinum Epiſtolæ inter Auguſtinianas poſitæ* 98. 246. 247. 259. Eſtque unus ex illis quinque Epiſcopis, quorum apud Auguſtinum extat *Epiſtola 95. ad Innocentium Papam*. Scripſit etiam *Librum de fide ſeu de unitate Trinitatis contra*
E *Manichæos*, quem habes tom. 6. operum Divi Auguſtini, ut evincit Jacobus Sirmondus lib. de Hiſtoria Prædeſtinatiana cap. 1. ex fide trium Mſſ. Codd. & præcipuè Corbejenſis Abbatiæ. De Evodio Sigebertus Gemblacenſis libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 15. Aubertus Miræus in Auctario cap. 73. Poſſevinus in Apparatu ſacro cum aliis. Floruit circa annum 420. & ultra.

De Leporio. 420.

SUPPLEMENTUM.

LEPORIUS vitam primùm profeſſus Monaſticam in Galliis, deinde in Africa promotus

ad Sa.

Digitized by Google

fricani Epiſcopi probaverunt, & cum litteris de ejuſdem Leporii converſione ad Proculum Maſſilienſem & Cilinium Aquenſem in Galliis Epiſcopos miſerunt. Quo præciſè anno, incertum, quamvis circa 425. hoc contingere potuerit juxta Labbeum in Chronologia Eccleſiaſticorum Scriptorum. Circa 420. juxta Aubertum Miræum in Scholio ad caput 59. Gennadii Maſſilienſis de ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Hunc libellum integrum Jacobus Sirmondus cum Victorii Afri, Iſaaci & Capreoli Carthaginenſis Epiſcopi & alterius Opuſculis Dogmaticis, Pariſiis anno 1630. primus in lucem edidit apud Sebaſtianum Cramoiſy via Jacobæa ſub Ciconiis. Immiſſus poſtea in Collectionem Conciliorum Editionis ultimæ Pariſienſis anno 1671. tomo 2. pag. 1678. poſt primam Sirmondi Editionem. Ubi & quam ob cauſam ſcriptus ſit præter Gennadium citatum cap. 59. de Scriptoribus, commemorant Caſſianus libro de Incarnatione Chriſti cap. 4. Facundus Hermianenſis lib 1. cap. 4. quorum teſtimonia ex parte cum teſtimonio Joannis Papæ II. Epiſtola 3. ad Avienum & Cæteros Senatores, ad libelli finem adtexta ſunt. Sed hunc illi variis nominibus deſignant; Joannes Papa *Epiſtolam* vocat, Caſſianus *flebiles confeſſionis & planctus litteras*, Gennadius *libellum emendationis*, Facundus *libellum ſatisfactionis*. Ad calcem Sirmondus adjecit ſancti Auguſtini (ab hoc enim dictatum ſtilus indicat) Collegarumque Africæ Præſulum Epiſtolam, quam una cum Leporii libello, ut facti fidem facerent, miſerant ad Epiſcopos Galliæ. Hujus etiam meminit Vigilius Tapſenſis lib. 2. de Trinitate, & ante hos omnes ſanctus Leo Papa in Collectione teſtimoniorum SS. Patrum pro aſſerenda veritate duarum naturarum in Chriſto, ſubnexa ipſius Epiſtolæ ad Leonem Imperatorem. Laudat ſanctus Leo verba illius Leporianæ Confeſſionis, ſed ſub nomine ſancti Auguſtini, cui etiam attribuitur in illo teſtimoniorum delectu, quem habet Actio 2. Concilii Calcedonenſis. Quare hunc libellum à ſancto Auguſtino conſcriptum aſſerit & probare contendit vir eruditus Paſchaſius Queſnel Presbyter Congregationis Oratorii, in notis ad Epiſtolam 134. ſancti Leonis Papæ.

De Auſonio Poeta. 420.

AUSONIUS POETA, S. Maximi æqualis, ſcripſit multa prophana, ſcripſit etiam *epiſtolas aliquas* carmine *ad ſanctum Paulinum Nolanum*, & extat ſub ejus nomine ad Paulinum *precatio matutina ad Deum*, & inter opera Auſonii *egregium carmen de Reſurrectione dominica*, ex quo Chriſtianus fuiſſe intelligitur, quamvis de Diis gentium multa ſcripſerit, more Poetarum.

Dissertatio Historica.

DECIMUS Magnus Auſonius, Patria Burdegalenſis, Gratiani Imperatoris præceptor fuit, à quo ad Conſularem dignitatem evectus, cum Olybrio purpuram geſſit anno Chriſti 379. Plures adhuc annos ſuperſtes fuit, ſaltem uſque ad annum circiter 392. quo ad S. Paulinum, diſcipulum olim ſuum, in Barcinonenſibus deſertis latitantem, aculeatas ſcripſit epiſtolas, & ab eodem reſponſum accepit.

ſcopus Burdegalenſis, vir in divinis Scriptu
tiſſimus, & in ſæcularibus litteris ſuo temp
ſecundus, metro excellens, & proſa non m
ctitate quàm eruditione clarus effulſit: qui a
verim in Concilio ſub Maximo principe
SS. Martino, Ambroſio, & Hieronymo P
multa præclara geſſit. Quod verò ſubdit cla
B Maximo anno CCCX. levi mutatione
CCCXC.

De Syneſio Epiſcopo. 420

SANCTUS SYNESIUS Epiſcop
lemaidis, vir fuit admirandæ ſanctitatis
ctrinæ, floruit tempore Theodoſii junioris
ſcripſit *librum*, ut Evagrius teſtatur libro
cap. 15. ſcripſit etiam *plurimas & elegantiſſim*
las. Extant etiam in 8. tomo Bibliothecæ S
editionis ſecundæ Syneſii hymni decem,
1612. prodierunt opera omnia Syneſii Pariſ

C Dissertatio Historica.

SYNESIUS, patriam nactus Cyrenen,
leos in Libya Ægypto proxima nomin
urbem. ab ineunte ætate, ut ex epiſtola 5
ſus Andronicum diſcimus, Philoſophiæ op
dit, Alexandriæ Magiſtra in primis uſus
Theonis præſtantiſſimi Mathematici filia, q
Socrate conſtat anno demum 415. à populo
teſtis obruta eſt, tum membratim diſcerpta
inter Sophiſtas ſui temporis nominatiſſimus
duxit, quatuorque ex ea filios ſuſcepit,
pro patria ſua per triennium functus eſt Co
Arcadium Imp. circa annum 400. ad que
D Orationem de Regno: dein anno 410. Epi
Cyrenes ſive Ptolemaidis patriæ ſuæ invit
ſere coactus eſt, ordinatus à Theophilo A
no Patriarcha ſub Theodoſio juniore Arc
Quamdiu in ſacra illa miniſtratione vixerit
anno obierit, à nemine proditum eſt. P
vius noſter in primo notarum ſuarum limine
Vita ac ſcriptis Syneſii eruditiſſimè diſputat
verò quædam perſtrinxerunt Evagrius libro
riæ cap. 15. Joannes Moſchus cap. 195. P
tualis, Photius tmemate 26. Bibliothecæ,
Nicephorus, atque ex recentioribus Baroni
nalibus Eccleſiaſticis, Poſſevinus in Apparat
aliique.

E Omnia illius opera ex officina Cramoſian
& Latinè prodierunt interprete R. F. Dio
tavio Aurelianenſi S. J. T. cujus ſtudio ex
præſertim Chriſtianiſſimi Francorum Regi
cum fide recenſita, ac notis illuſtrata, al
tione anno 1633. (prior enim exierat è
no 1612.) multò accuratiora & uberiora,
hoc ordine:

De Regno ad Arcadium Imperatorem. Dio,
ipſius vita inſtituto. Calvitii encomium. De P
libri duo. De inſomniis. Epiſtola numero 155.
in Pſalmum 74. omnia hæc uno eodemque
te laudato jam Dionyſio Petavio. *Homilia i*
lio Natalis Domini, Federico Morello Pr
Regiorum Lutetiæ Pariſiorum Decano in
Cataſtaſis in maximam Barbarorum excurſionem

Digitized by Google

Joannes Maria Branchellianus in Romano indice obſervat, Hymnos Syneſii Græcè ab Henrico Stephano editos & Latinè translatos fuiſſe à Franciſco Porto Cretenſi: qui cùm ſint hæretici primæ Claſſis eorum editionibus aut verſionibus nullo pacto fidendum, addit an. Domini 1603. Turnoni ad Rhodanum ex Offic. Guillel. Linocerii produiſſe eoſdem Græcè & Latinè cum eruditis Scholiis, opera, ut credebatur, Patrum Societatis JESU, quos ſecurius legi ac verſari poſſe admonet.

Subjungit ad hæc, Syneſium, qui diutius antè Philoſophus Ethnicus vixit, Platonica quædam ſeu Pythagorica nonnunquam ſuis hymnis inſerviſſe, præſertim cùm de Trinitate loquitur, vix Poeticis numeris potuiſſe retinere exactam illam loquendi rationem, quam Theologia in Myſterio ſacræ Triadis ſervandam præſcribit.

De ſancto Paulino Nolano. 420.

SANCTUS PAULINUS Epiſcopus Nolanus æqualis fuit Auſonii, vel potius aliquanto junior: notus fuit opinione ſanctitatis Ambroſio, Martino, Hieronymo, Auguſtino, Sulpitio: obiit anno Domini 431. ex Card. Baronio tom. 5. Annalium. Scripſit *Epiſtolas elegantes, & pias.*

Ad Sulpitium Severum, 14. *Ad Delphinum Epiſcopum*, 5. *Ad Amandum Epiſcopum*, 6. *Ad Victricium*, 2. *Ad Aprum*, 3. *Ad Florentium*, 1. *Ad Alithium Epiſcopum*, 1. *Ad incertos de Gazophilacio*, 1. *Ad Deſiderium*, 1. *Ad Macharium*, 1. *Ad Pammachium*, 1. *Ad Jovium*, 1. *Ad militem quemdam*, 1. *Ad Sebaſtianum Eremitam*, 1. *Ad Auguſtinum*, 3. *Ad Alypium*, 1. *Ad Romanianum*, 1.

Scripſit etiam Poemata, quæ ſunt:

Ad Jovium epiſtola carmine ſcripta. Ad Auſonium epiſtolæ quatuor carmine ſcriptæ. Ad Citherium de naufragio, 1. *De natali Celſi pueri*, 1. *De natali ſancti Felicis Nolani.* 10. *De reditu Nicetæ in Daciam.* 1. *Pſalmi tres Davidis metricè decantati. Extant præterea in Bibliotheca SS. Patrum tomo* 8. *ſecundæ editionis Libri ſex de vita S. Martini carmine conſcripti.*

Obſervatio I.

Tribuitur à nonnullis ſancto Paulino Nolano vita ſancti Ambroſii, ſed vita illa Paulini non eſt hujus Nolani, ut non ſolùm ſtylus ipſe diverſiſſimus docet, ſed etiam quia ille Paulinus S. Ambroſio, ut adminiſter aſſiſtebat, etiam tempore mortis ejus: imò ut Clericus ſub cura Caſti diaconi, ille enim auctor ſcribit res geſtas ſuas uſque ad annum vitæ octogeſimum tertium. At Sanctus Paulinus non exceſſit annum 78. ut ex Card. Baronio conſtar. Denique tribuit Gennadius S. Paulino librum de pœnitentia, & alium de laudibus Martyrum, qui non extant.

Diſſertatio Hiſtorica.

C SANCTUS PAULINUS, Nolanus Epiſcopus (a), (quem integra appellatione dictum fuiſſe volunt, Meropium (Eutropium alii aut Neropum) Pontium Anitium Paulinum) natus in Aquitania II. circa annum Chriſti 353. aut Burdigalæ aut non procul ab ipſa in oppido Ebromago inter Burgum & Blaviam, diſcipulus Auſonii Poetæ, Conſulatum Romæ geſſiſſe dicitur anno 375. tum baptizatus Burdigalæ à S. Delfino urbis illius Epiſcopo ſeceſſit cum Theraſia conjuge ſanctiſſima in deſerta Pyrenæorum montium & Barcinonenſes campos: deinde Presbyter ab Eulampio Barcinonenſi Præſule ordinatus ipſo Natali Chriſti Domini, ſeu, ut loquitur epiſt. 6. ad Severum, die quo Deus naſci carne dignatus eſt, exeunte anno Chriſti 393.
D ea tamen lege, ut nulli manciparetur Eccleſiæ. Quare Hiſpania relicta Italiam petiit, ac Mediolano, ubi à S. Ambroſio benigniſſimè exceptus, Romam ingreſſus eſt Siricio Romano Pontifice, unde paulò poſt Nolam venit ad optatum Eccleſiæ S. Felicis portum, in cujus honorem plurimos verſus fudit. Quo anno factus ſit Nolæ Epiſcopus, non conſtat: quòve ductus ſit in Africam, & ad quem Vandalorum Principem. Hoc certum, inde reverſum Nolæ obiiſſe ætatis anno 78. Chriſti 431. die 22. Junii. De eo SS. Ambroſius, Hier. Aug. atque Gregorius, Auſonius, Severus Sulpitius, Eucherius, Proſper, Idatius, Caſſiodorus, Gennadius cap. 48.
E Catalogi, Sigebertus cap. 14. qui duo aſſerit, quorum ſaltem alterum falſum eſt, nimirum ad S. Auguſtinum ſcripſiſſe vitam S. Ambroſii Mediolanenſis Epiſc. Quod verò addit de vita S. Felicis Nolani verificè ſcripta; id de Natalibus accipi poteſt, Honorius Auguſtodunenſis, & alii, quique ei morienti adfuit Uranius, licèt non tam vitam ille ſcripſerit, quàm felicem ad ſuperos tranſitum. Ex recentioribus Trithemius qui malè cum Paulino vitæ ſancti Ambroſii ſcriptore confudit. Elias Vinetus, Joſephus Scaliger, Baronius, Poſſevinus, quique integram ejus vitam ex veteribus monimentis ingenioſiſſimè concinnavit R. P. Franciſcus Sacchinus Soc. JESU, quam tacito auctoris nomine Antuerpiæ publicavit anno 1622. R. P. Heribertus Roſvveidus ejuſdem Societatis Theologus, qui editionem omnium operum

Ad Severum Sulpitium quatuordecim. Ad Delphinum Burdegalenſem Epiſcopum quinque. Ad Amandum Burdeg. Epiſt. ſex. Ad Sanctum & Amandum una. Ad Victricium Rothomagenſem Epiſt. duæ. Ad Aprum una. Ad Aprum & Amandum duæ. Ad Florentium Epiſc. Cadurcenſium una. Ad Alethium una. Epiſtola ſive Declamatio de Gazophilacio. Ad Deſiderium. Ad Macarium. Ad Pammachium. Ad Jovium cum poemate ad eumdem. Ad quemdam militem. Ad Sebaſtianum Eremitam. Ad S. Auguſtinum Hipponenſem Epiſcopum quatuor: Ex ejus operibus depromptæ. *Ad Alipium Tagaſtenſem Epiſt. una:* Inter Auguſtinianas 35. *Ad Romanianum Licentii patrem:* Inter Auguſtinianas, 36. *Ad Ruffinum duæ*, quæ habentur inter opera ejuſdem Ruffini. *Ad Marcellam una*, quæ Tomo IX. Hieronymi jacet inter incertas. *Ad Celantiam una*, quæ reperitur inter Hieronymianas ordine quarta. *Sequitur Martyrium S. Geneſii Arelatenſis*, apud Surium die 25. Auguſti.

Antequam verò pergam ulterius tacere hic non poſſum inſcitiam impudentiamve Joannis Gerhardi Senenſis Matæologi, qui pag. 406. inſulſiſſimè ſuæ Patrologiæ Epiſtolas S. Paulini induſtria S. Amandi Burdegalenſis Ep. conſervatas ſuppoſititias nugatur: additque epiſtola 11. de Ligno Crucis ſcribi, quòd habeat ea virtutem incorruptibilem, &c. quæ fabula adeo craſſa eſt, ut Cenſores conſtituti ad præſcriptum Concilii Tridentini Ind. Expurg. mandatint eam deleri. Quod craſſiſſimum eſt effrontis hominis mendacium: ſi tamen ejus, non autem alterius Heterodoxi, ex quo hæc, ut cætera omnia, corraſerit, ſatius longè fuerat obſervare libros ſex de vita S. Martini carmine conſcriptos non eſſe S. Paulini, quod monuit Bellarminus, quem exſcribere ſolet, obſervatione ſecunda. Verùm non inciderat bonus ille Patrologus in editionem Cramoſianam anno 1617. & conſequentibus excuſam Pariſiis, Colonienſi, Lugdunenſi, cæteriſque locupletiorem. Hanc enim ut alias duas tacito Bellarmini nomine tranſcribere non omiſiſſet.

Poemata aut fragmenta num. 32.

Ad Geſtidium duo. Matutinæ precationes duæ. De Joanne Baptiſta. Pſalmi 1. 2. & 136. Ad Auſonium epiſtolæ quatuor. Ad Cytherium de naufragio Martiniani, & de filii ipſius Cytherii eruditione. Epithalamium in Julianum & Jam. De obitu Celſi pueri panegiricus. S. Felicis Natales 10. *integri. Fragmenta Natalium* 11. 13. 14. 15. *Natalis incerti fragmentum. De Niceta Epiſcopi reditu in Daciam. Ad conjugem ſuam exhortatio*, quæ minus commodè à Roſvveido tribuitur Paulino, cùm ſit Proſperi, ut omnes ejus operum editiones agnoſcunt, & fatetur Venerabilis Beda. *Fragmentum Poematis de Regibus ex Svetonio collectis* ex Auſonii epiſtola 19. ad Paulinum.

Omiſit ſcitè Roſvveidus idem, tum Euchariſticum carmen de vita ſua, cujus auctor fuit Paulinus alter σύγχρονος; & Auſonii ex filio, vel ut alii fratre Heſperio nepos, qui ad annum uſque vitæ ſuæ 83. pervenit, tum libro ſex carmine Heroico ſcriptus ad Perpetuum Turonenſem Antiſtitem de vita S. Martini ejuſdem urbis Epiſcopi, qui Tomo VIII. Bibliothecarum Pariſienſium Veterum Patrum & in Colonienſi ac pluribus aliis Poetarum Collectionibus

aut 40. circiter annis ab obitu S. Paulini
piſcopi opus illud ſuum dicavit Perpetuo
Archiepiſcopo, qui præfuit Concilio Tur
no 480. Vide Sirmondi τοῦ μακαρίτου nota
nium Apollinarem, Bellarmini obſervatio
dam in editione omnium ampliſſima & ca
libelli de Scriptoribus Eccleſiaſticis anno 1
ſiis apud Sebaſtianum Cramoſium aliiſque
B tibus emiſſa, Hubertum Miræum qui Sir
ſtigiis diligenter inſiſtebat, alioſque erudit
Ejuſdem S. Paulini Nolæ Epiſcopi no
eſt Tomo III. Pariſienſium Bibliothecaru
ad Fauſtum Regienſem Galliarum Epiſco
riis quæſtionibus. Verùm alterius eſſe temp
tacente manifeſtant, quemadmodum infra
Regienſi obſervabimus & ante nos monu
Maria Braſichellanus in Expurgatorio ind
no, ejus fortaſſe Paulini quem inter Salvi
byterum Maſſilienſem & Hilarium Arelate
ſtitem inſerit Gennadius cap. 68. Catalo
remque dicit Tract. de initio Quadrag
die Dominico Paſchæ, de obedientia, de p
C de Neophytis, &c. ſed de noſtro Paulin
gnominibus ex occaſione modo ſatis: m
à Bellarmino omiſſum Paulinum, qui S.
diolanenſis Præſulis vitam conſcripſit ad
de quo nos ſuo loco faventibus ſuperis. I
neo inſulſum fuiſſe de illius vitæ auctor
prolatum à Deſiderio Eraſm. in Præfation
S. Ambroſii: Idem eſt Artifex, qui tam
taminavit in Scriptis Hieronymi & Aug
ad hunc ludum: Habebat Hiſtoriam A
vitæ, ei attexuit præfationem lepidam,
interlocutiones, addidit coronidem & a
digia affinxit. Conferat, qui volet, Pau
ſtylum cum hujus aſſutis pannis, &c. E
D hominem præceps cenſendi ac judicandi
quod in Heterodoxis frequentiſſimum rep
(a) Quem tanti fecit S. Hieronymus
Paulinus in Epiſtolari ſtudio propè Tull
ſentans, voce me provocat ad ſcribend
eloquentia. Sixtus Senenſis libro 4. Bibl
buit de Benedictionibus Patriarcharum
riam Latino ac nitido ſermone librum
imitationem Ruffini Aquilejenſis Presbyt
epiſtolis impetraverat ejuſdem argumenti
Verùm nec extat liber ille, nec ejus u
apud Gennadium capite Catalogi ſupra

SUPPLEMENTUM.

E PAULINUS qui & Pontius Meropius
toribus tum paterno tum materno
manis, Patre Paulino Burdigalæ in Aq
tus anno Chriſti exeunte 353. vel ineun
Auſonio Rethoricis & Poeticis artibus inſt
ſul ſuffectus eſt, non ordinarius. Dives
raſiam piam & locupletem duxit uxorem.
tationibus, ſanctorumque Epiſcoporum
rorum ſuffragiis anno exeunte 389. ad Ch
verſus eſt ætatis anno 36. à Delphino,
ſi Epiſcopo baptizatus, in Hiſpaniam
ma conjuge Theraſia ſeceſſit ante an
ſeu exeunte 389. ubi quatuor comple
commoratus, ex ea ſuſcepit filium, qu
vum ab ortu diem defunctus Compl

magna vi ereptam domum reſtitui impetrat. In Paulini gratiam ſcribit Anaſtaſius Papa anno 399. ad Epiſcopos Campaniæ, eodemque tempore gravi & diutino morbo laborat Paulinus. Anno 402. à Niceta Dacorum Epiſcopo & à Melania ſeniore inviſitur, Baſilicas anno 403. Nolæ ædificat, itemque Fundis Eccleſiam conſtrui jubet. Ipſius fratre mortuo, Paulinus exeunte anno 409. Nolæ creatur Epiſcopus, ætatis anno 56. Nola à Gothis capta anno 410. nihil mali Paulino illatum eſt, imò apud eum ſe recipiunt Paulini duo unus Presbyter, alter Laicus. Ad Synodum Ravennam anno 419. ab Imperatore invitatur, ut Romanæ Eccleſiæ Schiſma componat. Anno 431. menſe Junio graviſſimo laterum dolore correptus, à duobus Epiſcopis inviſitur triduo ante obitum, cum quibus ante lectulum offert Deo ſacrificium. Ad Eccleſiæ communionem revocat à ſacris Myſteriis extorres, poſtridie cum ſuis matutinum perſolvit Officium: & data pace omnibus Eccleſiæ ſuæ Clericis, circa horam decimam in nocte cubiculum in quo jacebat, motu terræ concutitur, ac paulò poſt animam Deo reddidit anno Chriſti 431. die 22. Junii, ætatis anno 78. Vultus ejus niveo candore & totum corpus reſplenduit, Pagani & Judæi ingenti fletu & ſciſſis veſtibus ad ejus exequias una cum Chriſtianis convenerunt, Nolæque in Baſilica ſancti Felicis ſepultus eſt, qui anno 432. evocavit ad cœlos ſanctum Joannem Neapolitanum Epiſcopum. Hanc vitæ Epitomen ex nupera editione operum ſancti Paulini verbo tenus, huc tranſtulimus.

De Scriptis ſancti Paulini ad plenum agunt Bellarminus & Labbeus *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, & Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*: nos tantùm attingemus breviter varias illorum editiones. Prima eorum editio prodiit Lutetiæ Pariſiorum an. 1516. typis Jodoci Badii Aſcenſii, in multis lacera, in nonnullis mutila, ac etiam à cenſore ipſo Badio depravata. Secunda eſt editio Henrici Gravii Dominicani, qui anno 1560. Coloniæ ſub prælo Choliniano Paulini opera multis mendis repurgavit ex veteribus mſſ. Exemplaribus. Inde tertia prodiit Baſileæ anno 1569. inter Orthodoxographos à Joanne Jacobo Grinæo collectos, quæ videtur ex Manuſcriptis poſt priores editiones expreſſa. Quartam cum mſ. Codice collatam immiſit Andreas Schottus Jeſuita in Colonienſem Bibliothecæ Patrum editionem anni 1618. addito Epithalamio Juliani & Ibæ nondum excuſo. Quintam & poſtremam editionem anno 1622. Antuerpiæ curavit & typis Plantinianis commiſit Heribertus Roſvveidus SOC. JESU, vir pius & eruditus, ſed tot occupationibus implicatus, ut cum tempus non ſufficeret, aliorum ſæpè ſtudiis uti cogeretur, & ſuccedaneam dumtaxat imponeret manum. Illam profectò editionem accuratam non exiſtimavit ejuſdem itolis invicem ſcriptis.

Scripſit *libros duos de ſacra hiſtoria*. Item *vitam ſancti Martini Epiſcopi Turonenſis*. Item *dialogum de converſatione Orientalium Monachorum*, in quo interlocutores ſunt Gallus, & Poſtumianus: cujus dialogi meminit S. Hieronymus lib. 11. in Ezechielem cap. 16. Item *epiſtolas multas*, quarum meminit Gennadius in libro de viris illuſtribus, qui etiam Gennadius addit, hunc Severum in ſenectute à Pelagianis deceptum, agnoviſſe cito errorem ſuum, & ſilentium uſque ad mortem tenuiſſe, ut vitium loquacitatis ta-
C citurnitate deleret.

Obſervatio.

Severi Sulpitii libri de ſacra hiſtoria, & dialogi de converſatione Orientalium cautè legendi ſunt.

In libro primo de ſacra hiſtoria dicit, filios Dei, qui filias hominum adamaverunt, fuiſſe Angelos: quod refellitur à Chryſoſtomo in cap. 6. Geneſis, & ab Auguſtino lib. 15. de Civitate Dei cap. 23. & aliis probatis auctoribus. Dicit ſacerdotes qui habent poſſeſſiones immemores eſſe præcepti dominici dati quondam Levitis. At Levitæ poſſeſſiones habebant, quin etiam oppida & ſuburbana eorum Levit. 25.
D quare Hieremias ex genere Sacerdotum agrum vendidiſſe legitur Hierem. 32. & Barnabas Levites agrum ſimiliter quem poſſidebat, vendidit, Actor. 4. Dicit præterea templum fundatum fuiſſe anno 588. ab egreſſu filiorum Iſrael de Ægypto. At ſcriptura 3. Reg. 6. notat annos 480.

In dialogo dicit, Eccleſiam auro non ſtrui, ſed deſtrui. Reprehendit Epiſcopos, qui libros Origenis damnaverunt. Scribit conjugium ad veniam pertinere, Virginitatem ad gloriam, fornicationem ad pœnam. Dicit ex ſententia ſancti Martini Neronem ſimul cum Antichriſto venturum, & Antichriſtum ex malo ſpiritu concipiendum. Denique notatur à Sancto Hieronymo in cap. 36. Ezechielis erroris eo-
E rum, qui novam Hieruſalem auream, & gemmatam expectant.

DISSERTATIO HISTORICA.

SEVERUS, cognomento Sulpitius, genere, divitiis, ac litteris in Aquitania Provincia nobilis, ac deinde Primuliacenſis Presbyter (libro ſecundo Hiſtoriæ ſacræ Servationem Tungrorum, Phæbadium verò vocat Epiſcopum ſuum & ex epiſtolis habitaſſe in Nitiobrigibus, vel in Volſcis, Toloſæ atque Eluſone colligitur) claruit ſub finem quarti ſæculi SS. Martino, Auguſtino, Paulino, aliiſque valdè familiaris. Vixit quoque ſæculo quinto uſque ad annum circiter 420. & diſſeminatas à Pelagianis adverſus Chriſti Gratiam & Originale pecca-

tum

Digitized by Google

ad eum ſcripſit numero quatuordecim ex iis, quæ ſuperſunt, & primo loco ſunt à Roſweido noſtro collocatæ. S. Hier. in Ezechielis caput 36. S. Auguſtinus ep. 25. (neque enim in medium hic proferendas reor ab impoſtore quodam confictas Auguſtini ad Cyrillum Hieroſolymitanum Ep. & Cyrilli ad Auguſtinum de laudibus & miraculis S. Hieronymi epiſtolas quas Lovanienſes in Appendicem rejecere) B Paulinus Petracorius libro 5. Carminum de vita S. Martini, ubi dicitur, inſignis mundi titulis, & nobilitate potens, Idatius in Chronico, Gelaſius Papa in Decreto, ubi Poſtumiani & Galli opuſcula refert inter apocrypha, Gregorius Turonenſis libro 1. de miraculis S. Martini, & in Hiſtoria Francorum, Honorius Aug. libelli 2. cap. 19. qui falsò tradit Severum non Martini tantùm, ſed etiam Paulini ſcripſiſſe vitam, atque ex recentioribus Trithemius, Sigonius, Geleſinius, Giſelinus, Bar. Bell. Poſſ. Joannes Maria Braſichellanus, Joſephus Scaliger, Nicolaus Faber, Gaſpar Barthius, Gerardus, Joannes Voſſius, Miræus, &c. Quo anno quove die obierit n. l. nec parum hallucinati ſunt, qui Sulpitium ſeverum ad diſtinctionem Pii ſic cognominatum C cum ſevero Sulpitio confuderunt, atque hunc Bituricenſibus Archiepiſcopis annumerarunt: vide Tomum II. Novæ Bibliothecæ Mſſ. librorum pag. 32.

Extant ejus opuſcula, & ſeorſim edita, & in Orthodographis & Bibliothecis Veterum Patrum, nec defuere viri pereruditi, qui ea Commentariis illuſtrarunt Victor Giſelinus, Petrus Galeſinius, Carolus Sigonius, Joannes Druſius, necnon Joannes Pillæus J. C. qui Gallicè vertit ejus Hiſtoriam, ut nuperos quoſdam, tum editores, tum Interpretes prætermittam. Editionem Lugduno-Batavam anno 1647. in 8. procurante Georgio Hornio hic tibi, Lector, repræſentabo.

D *Hiſtoriæ Sacræ libri duo à mundi exordio ad ſuam memoriam*, hoc eſt ad annum uſque æræ Chriſtianæ 400. Conſulibus Stilicone & Aureliano, perducti, videntur illo ipſo anno ad finem vergente ſub Autumnum finiti, paulò ante quàm S. Martinus Turonenſis, ſummus ejus amicus atque optimus pater, ad ſuperos evolaret die 11. Novembris ejuſdem anni 400. Quòd ſi prius, ut quidam volunt, annis nimirum aut 395. aut 397. vita deceſſiſſet, illud non videtur fuiſſe ſilentio prætermiſſurus Severus.

De Beati Martini vita liber, cum Præfatione ad Deſiderium. *Epiſtola prima ad Euſebium Presbyterum contra æmulos virtutum B. Martini. Epiſtola altera ad Aurelium Diaconum, de obitu & apparitione B. Martini. Epiſtola tertia ad Baſſulam ſocrum ſuam, quomodo* E *B. Martinus ex hac vita ad immortalem tranſierit*. Videntur autem jam excidiſſe epiſtolæ illæ, quas ad amorem Dei & contemptum mundi hortatorias ſorori ſuæ ſcripſerat, necnon ad Paulinum, & alios.

Dialogi tres interlocutoribus Gallo & Poſtumiano ſe mediante & judice. I. de converſatione & virtutibus Monachorum Orientalium. II. de virtutibus Beati Martini. III. De eadem re. Tres inciſiones collationis illius vocat Gennadius, docetque in earum priore Severum referre ſuo tempore apud Alexandriam in Synodo Epiſcoporum decretum fuiſſe, Origenem cautius à ſapientibus pro bonis legendum, & à minùs capacibus pro malis refutandum. Cap. 4. Dialogi primi hæc de ſancto Hieronymo Poſtumianus plurimùm obſervanda: Ego a-

boni omnes admirantur & diligunt; ha
hæreticum eſſe arbitrantur, inſaniunt.
rim Catholica hominis ſcientia ſacra de
Totus ſemper in Lectione, totus in l
non die non nocte requieſcit: aut legit
liquid, aut ſcribit. Hæc ille, quæ omn
ratorum trophæis & Rhetorum elogiis :
arbitror.

SUPPLEMENTUM

SEVERUS SULPITIUS de cujus l
Scriptis Bellarminus & Labbeus in
De Scriptoribus Eccleſiaſticis, Poſſevinus *i*
ſacro. Hujus Operibus ſæpius impreſſis
etiam & Commentariis, addo duas in
ſtolas ad ſororem ſuam quas primus evi
phanus Baluzius tom. 1. Miſcellaneor
pag. 329. Itemque alias quinque in Spi
cæ Dacherii evulgatas ex mſ. Cod. to
532. magnum veteris ac venerandi Scri
plementum.

De ſancto Luciano. 42

SANCTUS LUCIANUS Presb
tempore Honorii, & Theodoſii juni
ſcripſit *librum de inventione corporum ſanct*
& aliorum, quæ ipſe divina revelation
hic liber extat apud Lipomanum, & .
tertio Auguſt. Eodem tempore ſcripti ſur
de miraculis ſancti Stephani ad Evodiu
ſem Epiſcopum: ſed quia nomen aucto
tur dicuntur libri Evodii.

DISSERTATIO HISTORIC

LUCIANUS Presbyter, vir ſanctus
revelante, S. Stephani primi M
quorumdam aliorum ſanctorum reliqu
anno Chriſti 415. Joanne Epiſcopo H
præſidente menſe Decembri Honorio X.
doſio VI. Aug. Coſſ. & epiſtolam ad or
ſias ſcripſit una cum S. Avito Presbyter
ſi, qui tunc in Hieroſolymis degebat,
Idatius Lemicenſis eùm in Faſtis tum in
Gennadius Maſſilienſis cap. 46. & ſeq
aſſerit eumdem Avitum Presbyterum,
genere, ante relatam Luciani Presbyt
ram in Latinum tranſtuliſſe ſermonem,
epiſtola ſua per Oroſium Occidentalibu
Marcellinus Comes in Chronico, Hon
cap. 46. Nicephorus Call. libri 14. cap.
Uſuardus, Ado, aliique Martyrologi,
cap. 15. Evodium Uzalenſem in Africa
tradit ſcripſiſſe librum de Miraculis in
ſtenſis per reliquias Stephani Protoma
detulit in Africam Oroſius S. Auguſtini
Verùm libri duo, qui modo habentur
bus omnium, ad Evodium quidem ill
pti ſunt, ſed non ab ipſomet Evodio,
ſupra diximus alia occaſione. Scripſit
vetus Balearis inſulæ minoris Epiſcopus
lis ope S. Stephani perpetratis, qua de
vide Baronium an. 415. 417. 418. i
Martyrologium Romanum, ex S. Aug

Diſſertatio Hiſtorica.

Paulus Oroſius, Hiſpanus, Tarracone ortus, S. Auguſtini diſcipulus, vir eloquens & Hiſtoriarum cognitor, floruit initio quinti æræ Chriſtianæ ſæculi ſub Honorio Imperatore circa annum 415. à S. Auguſtino in Palæſtinam ad S. Hieronymum miſſus pro diſcenda animæ ratione, cùm rediret anno 416. repertas paulò ante S. Stephani Protomartyris reliquias primus intulit Occidenti, & in Africam ſecum deportavit innumerabilibus miraculis quibus Lutherana, Memnoniana, & Calviniſtica impietas invictiſſimè atteritur, per inſignes, ut ex Auguſtino libro 22. de Civitate Dei, Anonymo ad Evodium Uzalenſem Ep. Severo Minoricenſi Ep. aliiſque conſtat. De eo Gennadius cap. 39. Catalogi, & ex eo Honorius, Caſſiodorus cap. 17. Divinarum Lectionum, Trithemius, Scaliger, Baronius, Lipſius, Caſaubonus, Voſſius, tum in opere de Hiſtoricis Latinis, tum in libris de Hæreſi Pelagiana, ut omittam fabuloſos quoſdam Hiſpanos Scriptores, quos citat ſequiturque Philippus Elſſius, qui Auguſtinianis ſuis Eremitis accenſet, vitamque ejus prorogat uſque ad annum 471. quo centenario majorem in Carthagine Spartaria in Hiſpaniis obiiſſe contendit, atque inde Romam aſportatum, & in Eccleſia S. Euſebii, ubi patruus ejus jacebat, ſepultum. Sed hæc penitus incerta dubiæque fidei. Quid quòd & nonnulli Legionenſem Epiſcopum fuiſſe putent? Satius profectò fuit annotare Iſidorum Seniorem Cordubenſem Epiſcopum opus egregium in quatuor libros Regum Oroſio noſtro circa annum 412. dicaſſe, ſed ad opera Oroſii, quæ modò extant, recenſenda properemus.

Hiſtoriarum ab exordio Mundi libri ſeptem uſque ad annum Chriſti 416. ad S. Auguſtinum Hipponenſem Epiſcopum, cujus hortatu opus illud fuerat aggreſſus querulos & infamatores Chriſtiani nominis, qui dicebant defectum Romanæ reipublicæ Chriſti doctrina invectum, &c. Ormeſtam mundi, ſive Hormeſtum ὁρμαϑὸν, ἢ ὁρμαϑὸν quidam vocant, qua de re multa divinando ni fallor protulit Voſſius, Extant excuſi 1526. & alibi, maximè verò in Hiſtoria Patrum Barræi, & in Bibliothecis Veterum Patrum. Celebratur quoque editio Moguntina anni 1615. cum notis Lutii & Schotte, quam nondum vidi.

Eidem Auctori tribuitur à Trithemio aliiſque *liber Apologeticus de arbitrii libertate adverſus Pelagianos*, editus cum ſeorſim & cum Hiſtoria Miſcella Paulo Diacono tributa, tum anno 1574. Coloniæ apud Maternum Cholinum poſt Hiſtoriarum libros ſeptem illuſtratos opera Franciſci Fabricii Marcodu-

Claudius Marius Victor Rhetor Maſſilienſis, ſcripſit tres libros carminum ad Ætherium filium ſuum, à Principio Geneſis uſque ad obitum Abrahæ. Qui extant in Bibliotheca SS. Patrum tomo 8. editionis 2. ſcripſit item verſu epiſtolam, quæ ibidem legitur ad Salmonem Abbatem, de perverſis ſuæ ætatis moribus: ex qua intelligitur eum vixiſſe, quo tempore Wandali & Alani Galliam populati ſunt. Gennadius mortuum ait Theodoſio & Valen-
C tiniano regnantibus.

Diſſertatio Hiſtorica.

Claudius Marius Victor, qui aliis fortè rectiùs dicitur Victorinus, Rhetor Maſſilienſis, vixit ſæculo Chriſti quinto. Gennadius cap. 60. teſtatur mortuum eſſe Theodoſio & Valentiniano regnantibus, hoc eſt ab anno 425. ad 450. Ipſe verò in Epiſtola ad Salomonem Abbatem narrat ſuo tempore Sarmatas, Vandalos, Alanos, ſimileſque Barbaros percurriſſe Gallias, ſiquidem ipſe Maſſilienſis, ergo poſt annum 407. & proximè ſequentes: nam Vandali, quod ſcimus, poſtea Gallias non infeſtarunt.
D Mirandum quod ait Aubertus Miræus, Victorini Maſſilienſis nihil ſe vidiſſe hactenus, cùm Carminibus in Geneſim, de quibus mox verba faciemus, nihil ſit vulgatius; verùm ſub nomine Victoris, non Victorini Trithemius anno 430. rectè affigit.

Libri tres Carminum ſeu Commentariorum in Geneſim, à principio libri uſque ad obitum Patriarchæ Abrahami, ſcripti ad filium Ætherium, extant, cùm in Bibliothecis Veterum Patrum, & in collectione Poetarum Chriſtianorum, tum etiam ſeorſim, partim à Joanne Gagnejo Lugduni è Bibliotheca cœnobii Inſulæ Barbaræ, quæ editio corruptiſſima eſt, partim anno 1560. Pariſiis in 8. apud Guillelmum Morellium è codice mſ. ſancti Juliani Turonenſis, quæ
E ab altera ita diſſentit, ut vix unius eſſe auctoris deprehendere Lector queat.

Ejuſdem epiſtola ad Salmonem ſeu Salomonem Abbatem qui Hieroſolimytanum Templum religionis cauſa adierat, eodem metro Heroico de perverſis ſuæ ætatis moribus ſcripta, cum Commentariis in Geneſin edita eſt. In quibuſdam Mſſ. inſcribitur Paulini Epigramma ad Salmonem.

Gaſpar Loaiſa in ſcholiis ad Appendicem Iſidori & Ildefonſi Victorino Maſſilienſi tribuit duo brevia Poemata, de quibus mox dicemus in Victorino Petabionenſi.

Digitized by Google

broſio, Hieronymo, & Auguſtino excerptas : ex quo intelligimus errare illos, qui Sedulium floruiſſe ſcribunt tempore Conſtantii filii Conſtantini Magni, & verius ſentire Trithemium, qui ponit Sedulium anno Dom. 430.

Scripſit præterea Sedulius *libros quinque carminum de quinque mirabilibus operibus Dei : & hymnos duos de Chriſto*, quorum alter alphabeticus eſt, & in Eccleſia canitur in feſtis natalis & Epiphaniæ : incipit autem, *A ſolis ortus cardine*.

Dissertatio Historica.

SEDULIUS, quem recentiores paſſim C. Cælium aut Cæcilium Sedulium vocitant, profeſſione Presbyter, auctor *librorum quinque Paſchalis Carminis*, quod cum præfixa ad Macedonium Presbyterum Epiſtola ſæpius editum eſt, poſtea eodem hortante Macedonio libros quinque de eodem argumento ſoluta oratione compoſuit & *Paſchale opus* inſcripſit, quos cum altera ad prædictum Macedonium epiſt. primus in lucem protulit ex codice mſ. Petri Pithæi Franciſcus Juretus. Quantas unus hic Sedulius lites pepererit inter eruditos recentiores, tum ex me diſces, cùm tibi Lector exhibuero, quæ de illo Poeta apud antiquiores reperi.

I. Turcius Ruffus Aſterius Epigramma hoc in honorem Seduliani operis ad Macedonium, ſive eumdem cum præcedente, ſive alterum, conſcripſit.

Sume ſacer meritis veracis dicta Poeta,
Quæ ſine figmenti condita ſunt vitio.
Quo caret alma fides, quo ſancti gratia Chriſti,
Per quam juſtus ait talia Sedulius.
Aſteriique tui ſemper meminiſſe jubeto :
Cujus ope & cura edita ſunt populis.
Quem quamvis ſummi celebrent per ſæcula faſti,
Plus tamen ad meritum eſt, ſi viget ore tuo.

His verſibus præmittitur hæc adnotatio: Hoc opus Sedulius inter chartulas diſperſum reliquit. Quod recollectum, adornatum, atque ad omnem elegantiam divulgatum eſt à Turcio Ruffo Aſterio V. C. Conſule ordinario atque Patricio. In codice Rhemenſi teſte Sirmondo tam epigramma, quam adnotatio inter epiſtolam ad Macedonium & Præfationem Carminis Paſchalis inſerta leguntur, & in codice mſ. ſancti Albini, in quo faſtus pro faſti, & Exconſule pro Conſule reperias, ſubjiciuntur Carmini Paſchali.

II. Gelaſius Papa I. in Decreto LXX. Epiſcoporum, quod ante annum 496. quo obiit, factum oportuit, can. ſancta Romana Diſt. XV. apud Gratianum : Item Venerabilis viri Sedulii Paſchale opus, quod Heroicis ſcripſit verſibus, inſigni laude proferimus.

III. Arator S. R. E. Subdiaconus contuliſſe ſe ad ſcribendos Actus Apoſtolorum idcirco verſibus dicitur, quod feciſſe idem in Evangelio Juvencum ac Sedulium vidiſſet, ex Aldo Manutio in editione anni 1501. Poetarum aliquot Chriſtianorum.

IV Caſſiodorus extremo capite 27. de Divinis Lectionibus : ubi Sedulii verſus illi dicendi ſunt:

Grandia poſco quidem, ſed tu dare gaudia noſti,
Quem magis offendit, quiſquis ſperando tepeſcit.

V. Venantius Fortunatus Presbyter ac tandem Pictavienſis Epiſcopus, epigr. I. libri 8.

Majeſtatis opus metri canit arte Juve
Hinc quoque conſpicui radiavit lingua S.
Paucaque perſtrinxit florente Orientius or

Huic junge Gregorium Turonenſem lib
cap. 45. ubi de Chilperico Francorum Reg
ter cætera memorat : Confecit duos lib
Sedulium imitatus, quorum verſiculi deb
pedibus ſubſiſtere poſſunt, in quibus dum
B tellige bat pro longis ſyllabas breves poſu
brevibus longas, &c.

VI. S. Iſidorus Hiſpalenſis cap. 7. Catal
dulius Presbyter edidit tres libros Dactylic
metro compoſitos, quorum primus ſigna
veteris Teſtamenti potentiſſimè reſonat, re
geſtorum Chriſti Sacramenta & miracula
Idem libro 20. Originum cap. 4. Aretin
Aretio municipio Italiæ dicuntur, ubi fi
enim rubra. De quibus Sedulius:

Rubra quod appoſitus teſta miniſtrat olu.

Porrò Honorium Auguſtodunenſem lib
eadem cum Iſidoro dicentem libens præter
ſonſum verò ab Iſidoro non ſejungo, Tol
C Hiſpalenſi Archiepiſcopo, qui Sedulium
Poetam Evangelicum, oratorem facundu
ptorem Catholicum nominavit. Vide
quintum de Aſſumptione Deiparæ Virginis
eſt genuinus hujus Archiepiſcopi fœtus :
pluribus aliàs.

VII. Placidus Lactantius ſive Lutatius
ad librum 8. Thebaidis Papinii Statii : A
ipſa eſt Chaldæa, vocata ita à quodam
mo Rege, de quo in Sedulio legitur :

Cujus Achæmeniam rabiemque accendera
Plus fornace ſua, &c. non enim pote
placari niſi humano ſanguine.

VIII. Ven. Beda lib. 5. Hiſtoriæ Eccleſi
D glorum cap. 19. Scripſit Adhelmus & de
te librum eximium, quem in exemplum
minato opere & verſibus hexametris &
poſuit. Idem quoque Beda refert ſe vitam
berti exemplo Sedulii prius Heroico metr
modum plano ſermone deſcripſiſſe. Sæpi
Arte metrica ejus verſus allegat idem Ven
da, atque hos in primis de quibus quid
gunt.

Cantemus ſocii Domino, cantemus hono
Dulcis amor Chriſti perſonet ore pio.

IX. Sedulius quidam Britanniæ Epiſcopu
Synodo interfuiſſe dicitur nonis Aprilis
quarta, anno Chriſti 72. ſub Gregorio II
E guſto Scoto Epiſcopo : ſunt quoque qui a
nodum adducunt in medium celebratam
ſub Gregorio III. ſed de ea nulla apud
Binium mentio : nec in Romanis Concili
gorio hoc tertio Papa occurrit nomen noſt
quem Baleus, Simlerus, & alii vocant
Scotorum Epiſcopum & ſcripſiſſe ſancit
Concilii apud S. Petrum habiti. Subſcr
editis ſic ſe habente : Sedulius Epiſcopus
de genere Scotorum & Ferguſtus Epiſcop
dictus huic conſtituto à nobis promulgat
ſimus.

X. Hepidannus Monachus S. Galli in
brevibus à Ducheſnio editis Tomo 3. Hiſ
Franciæ hæc habet pag. 473. Anno 818
Scotus clarus habetur.

Digitized by Google

Philoſophiam didicit : poſtea cum aliis metrorum generibus Heroicum metrum Macedonio conſulente docuit. In Achaja libros ſuos ſcripſit tempore Impp. minoris Theodoſii filii Arcadii & Valentiniani filii Conſtantii. His conſona exhibet Uſſerius ex Thorneyana Bibliotheca : Sedulius verſificus primò Laicus in Italia Philoſophiam didicit : poſtea cum aliis conſociis Heroicum metrum Macedonio conſulente didicit. In Achaja libros conſcripſit tempore Theodoſii ac Valentiniani,

XIII. Trithemius denique (ut omittam Aldum Manutium, Lilium Gyraldum, Sixtum Senenſem, Georgium Fabricium, Franciſcum Juretum, Jacobum Sirmondum, & ex eo Miræum, atque omnium ubertimè effluentem ac pro merito Thomæ Dempſteri errores caſtigantem Uſſerium) hæc ſuggerit : Sedulius Presbyter, natione Scotus, Hildeberti Scotorum Archiepiſcopi ab ineunte ætate diſcipulus, vir in divinis ſcripturis exercitatus & in ſæcularibus literis eruditiſſimus, carmine excellens & proſa, amore diſcendi Scotiam relinquens, venit in Franciam, deinde Italiam perluſtravit & Aſiam, poſtremò Achajæ finibus excedens, in urbe Roma mirabili doctrina clarus effulſit. Scripſit autem & metro & ſoluta oratione plura opuſcula. Hic tandem, ut Sigebertus ſcribit, Epiſcopus ordinatus fuit : ſed Eccleſiam, vel urbem, ubi non exprimit. Claruit ſub Theodoſio anno 430. Ex his verò licebit Quæſtiones aliquot proponere, ac quanta fieri poterit brevitate diſſolvere.

I. An Sedulius Poeta fuerit Scotus, nullus id veterum dixit. Recentiores ὁμωνυμίᾳ deluſi tres in unum Sedulios confuderunt, ac Poetam ſæculo quinto florentem cum Epiſcopo qui anno 721. & cum ſacræ ſcripturæ interprete ſeu Collectaneorum Auctore, qui centum poſt annis vivebat, Scotis temerè accenſuerunt : nec ad rem faciunt quæ Uſſerius partim ex Trithemio qui Epiſtolarum librum memorat cujus initium, Sedulius Scotigena, unde enim probabit amabo, Poetam earum eſſe auctorem? partim ex inſcriptione Fuldenſis adorandæ vetuſtatis exemplaris, quæ ſic habet : Sedulii Scoti Hybernienſis in omnes epiſtolas Pauli Collectaneum. Illa quippe ſcripturas ſacras interpretandi ratio ſæculum nonum redolet, ut ſuo poſtea loco monebimus & in Collectaneis in Matthæum, tum alii recentiores Theodoſianis temporibus ſcriptores, tum & ipſe citatur Sedulius Poeta, de cujus patria controverſiam monemus.

II. An Sedulius Poeta fuerit Epiſcopus, nemo veterum id dixit : & argumenta, quibus commentum illud fulcire aggreditur Uſſerius valdè imbecilla. I. Sigebertus, tanto poſterior id obiter & aliud fortè agens, aut deceptus alluſione nominum, ejuſque aliquis amanuenſis, Presbyterum mutavit in Epiſcopum, quod in Gennadio & Salviano Maſſilienſibus, Proſpero Aquitano aliiſque factitatum non ignoratur hic titulus : Hymnus beati Sedulii Epiſcopi. Sed hæc à recentiore ſunt manu. 4. Pſeudodexter in Chronico anno 428. meminit Sedulii Oretani Epiſcopi his verbis : Fatidio Pontifici Toletano ſuccedit Iſcius ſeu Iſichius Monachus Palæſtinus, qui Sedulium amicum ſuum & Oretanum Epiſcopum prædicationis gratia Toleti detinet. Qui dono Dei in Poetica Oratoriaque præclarus multos libros componit : ſed nec ipſe, nec ejus hyperaſpiſtes Franciſcus Bivarius Scotum fuiſſe potius quàm Hiſpanum edixerunt. Deinde an unus tantùm hactenus Sedulius fuit? Qui verò ſanus credat Dextrum, qui ante annum 393. omnigenam ad S. Hieronymum ſcripſerat Hiſtoriam, ea quæ anno 428. contigerunt poſt S. Hieronymi adeoque & ipſius Dextri obitum, in eodem Chronico annotaſſe? An non hæc & ſimilia impoſtoris infrunitam ſapiunt audaciam? Certè qui fieri potuit ut S. Iſidorus Hiſpalenſis Ep. Dextri illius ὑποβολιμαίου contempto Chronico ejuſque Appendice Presbyterum dumtaxat vocaverit, & Oretanis ſuæque Hiſpaniæ tantum Epiſcopum inviderit?

III. Quo tempore vixerit Poeta Sedulius? Aberravit omnium maximè Sigebertus, qui claruiſſe voluit tempore Conſtantis & Conſtantii filiorum primi Conſtantini Imp. hoc eſt ab an. 340. ad 350. Alii cum Alberto Stadenſi ad annum circiter 378. aut quod idem penè eſt, & ad Theodoſii Senioris & Valentiniani junioris imperium referre volunt, eoque maximè trahit, quòd in antiquis editionibus Carminis Paſchalis præmittitur ad Theodoſium carmen dedicatorium.

Romulidum ductor, clari lux altera ſolis:
Eoum quia regna tenes moderamine juſto:
Spes orbis, fratriſque decus.

Nam ut rectè Uſſerius, Valentiniani II. ſororem Gallam connubii participem habuit Orientis Imperator Theodoſius : non ille junior Arcadii filius, ſed ſenior Arcadii ejuſdem parens, quem à Poeta hìc intellectum ſequentia illa extra omnem ponunt controverſiam.

Hæc relegas, ſerveſque diu, tradaſque minori
Arcadio.

Idem quoque cenſuit Carmen illud dedicatorium ad Poema aliquod vetuſtius, quod à Mundi creatione & formatione hominis capiebat exordium, pertinere; atque eo deperdito fuiſſe ab antiquario aliquo negligenti præfixum Seduliano Paſchali propter quampiam argumenti ſimilitudinem. Adde quòd ab antiquiſſimis exemplaribus mſſ. illud abeſt, neque in ipſius Sedulii metaphraſi proſaica ullum ejus veſtigium, aut in gemina ad Macedonium epiſtola. Plures Sedulium anno circiter 430. imperantibus Theodoſio II. & Valentiniano III. affigunt, quibus ego malim interim ſubſcribere, quàm Uſſerio, qui eum ad annum uſque 494. ſaltem poſt annum 470. dejicit, quo Gennadius Conſt. Eccleſiæ erat Epiſcopus. Turcium

verò

regnantibus Theodoſio juniore & Valentiniano vita ſunctum fuiſſe. Nihil enim eſt quod me in eas compellat anguſtias ut credam ſtatim ab obitu Sedulii verſus in ſcriniis ejus repertos ab Aſterio fuiſſe recenſitos, aut ad Macedonium fuiſſe miſſos, quod Vetus illa adnotatio non ſat manifeſtè exprimit. De eburneo Evangeliorum apud Leodienſes opuſculo, (a) quod ex diptychis Conſularibus in rem piam translatum eſt, nihil modò pronuntio, donec venerit in manus meas egregia Diſſertatio R. P. Alexandri Wiltheimii Collegii Lucciburgenſis Societatis Jeſu Rectoris eruditiſſimi, ad quem & alterius eburneæ tabulæ penè conſimilis, quæ in Patriarchali Biturigium Eccleſia S. Stephani Protomartyris aſſervatur, depictum exemplar mittendum curavi, ut ex utriuſque collatione, quæ in iis latent antiquitatis monumenta facilius eruantur. Verùm video me longius opinione mea abripi. Quare præciſis cæteris quas inſtitueram agitare quæſtionibus.

IV. Tantùm loco proponam, Idemne ſit Poeta & ſacræ Scripturæ Interpres? Eumdem fuiſſe cenſuit Uſſerius, eodemque calamo exaratum eſſe Paſchale carmen & Collectaneum in epiſtolas omnes S. Pauli. Ego verò contra ſentio Sedulium illum collectorum ex ſanctis Patribus fragmentorum conſarcinatorem ſub Carolo Magno, ejuſque filio Ludovico Pio, floruiſſe; tum quòd ratio iſta explanandi codices ſacros ſapiat omnino genium ſæculi noni, ad quod ab Hepidamno, ut ſupra obſervatum eſt, refertur Sedulius Scottus: tum quod idem videatur auctor Catenæ illius ſeu centonis in Paulum, cujus Collectaneum in Evangelium S. Matthæi ex diverſis Patribus excerptum poſſidet Bibliotheca Collegii noſtri Pariſienſis in nitidiſſimis membranis elegantiſſima manu & quæ 700. aut 800. annos ſuperet deſcriptum: at in eo citantur non modo S. Eucherius, S. Leo, Ambroſius junior, Fauſtus Regienſis, S. Gregorius, S. Iſidorus, Arculfus, ubi de locuſtis quibus veſcebatur S. Joannes Baptiſta, ac Ven. Beda, ſed & ipſe Poeta noſter ad illa verba: Et ne nos inducas in tentationem: Hinc Sedulius egregiè verſibus deſcribit dicens:

Non quia nos Dominus lucis vitæque repertor

In Laqueos tentantis agat, &c. Iis itaque decurſis:

Nunc tandem ad Seduliorum, quæ typis impreſſa ſunt, opera veniamus. Sedulii Poemata ſæpius excuſa fuerunt primò anno 1502. ab Aldo Manutio cum quibuſdam aliis Poetis ſacris, tum anno 1541. Baſileæ cum enarrationibus ſeu notis Antonii Nebriſſenſis, deinde in Sylloge Poetarum Chriſtianorum Georgii Fabricii Chemnicenſis Baſileæ apud Joannem Oporinum 1564. in 4. tandem in Bibliothecis Veterum Patrum & in Choro & Corpore Poetarum Latinorum. Verùm perfectiſſima editio habetur Tomo 8. Bibliothecæ Pariſienſis anni 1614. unde Morelliana profluxit, in quo Poetæ ſacri Græcè ac Latinè fuerunt excuſi. Hujus pag. 658. extat.

Paſchale carmen, id eſt de Chriſti miraculis libri quinque, licèt Iſidorus tantùm tres, Trithemius, & alii quatuor dumtaxat numerarint. Sed miror detractam fuiſſe Epiſtolam ad Macedonium Presbyterum, quæ in quodam mſ. dicitur Apologeticus Prologus Sedulii Rhetoris, in qua fit mentio Syncleticæ illius Diaconiſſæ, ad quam Euſtathius converſum à ſe S. Baſilii Cæſarienſis Hexaemeron miſit. Non deeſt tamen

verſus ſecundi, cujus elegiæ initium eſt, Ca
cit, &c. Omiſſum quoque eſt in fine Sedul
ma Tetraſtichon quod in Aldina edition
edita ſub nomine Turcii Ruffi Aſterii Viri
ris, ſed falsò, cùm ejus verus fuerit auctor
editor verò Aſterius.

Hymnus Jambicus Dimeter de Chriſto Do
cinctè ejus opera ab Incarnatione uſque
B ſionem complectens, qui incipit, A ſolis
dine, &c. Ex quo Pæane Alphabetico E
Tractatores mutuati ſunt duos Hymnos,
lemnibus Chriſti natalis & Epiphaniæ ſe
tantur.

Liberii & Beliſarii Poetarum incertæ æ
dubio duæ Acroſtichides.

In eodem octavo Tomo Bibliothecæ V
trum extant ejuſdem Sedulii Presbyteri *P*
peris libri quinque ſoluta oratione deſcripti,
ſtola altera ad eumdem Macedonium Pre
qui auctor fuerat, ut Paſchalis Carminis
Rethoricum ſermonem transferret. Quo
titulos geminati illius operis ſpectat notan
C Epiſtolæ verba: Priores libri, quia verſu
nomen Paſchalis Carminis acceperunt:
autem in proſa nulla curſus varietate con
ſchalis deſignantur operis vocabulo nuncu
mus Franciſcus Juretus J. C. Ex mſ. co
Pithæi cum notis edidit.

Collectaneum, ſive *Explanatio in omnes*
Pauli ex Origene, Euſebio, Hilario Dia
broſio, Ruffino, Joanne Chryſoſtomo,
Pelagio, Gennadio Conſt. aliiſque Patrib
ipſo etiam S. Gregorio I. Papa, cujus verb
pſit tacito ejus nomine ex libro 19. Mora
cap. 21. ut rectè obſervavit Benedictus
Societatis noſtræ Theol. in 1. ad Corinthi
D verſu 5. Eadem, inquit, planè verba l
Commentariis quæ nomine Sedulii circun
ut vehementer ſuſpicer, eos eſſe pſeudogr
falsò Sedulio inſcribi, cùm ſit ille Greg
antiquior, nec veriſimile videatur, Gre
à Sedulio mutuatum eſſe, cùm planè
ſtyli ſimplicitatem redoleant, qui more ſ
poſtoli verba, non tam ad ſcribentis men
aptè ad mores informandos explicat. Hæ
rùm in noſtra Chronologia quæ plures Se
mittit, ſublatis hiſce ſalebris omnia plana
expedita. Primò prodiit Baſileæ apud Her
tri annis 1528. & 1534. tum in Collect
Bibliothecis Veterum Patrum.

E Hujus Auctorem non ſecus ac *Collectan*
theum eodem filo contenti & in capita
nes 355. diviſi arbitror fuiſſe Sedulium i
tum Presbyterum qui anno 818. florebat
pidamno, eidemque tribuenda cenſeo, q
mius Sedulio Poetæ adjudicabat opuſcula
In majus volumen Priſciani in ſecundam edit
nati, Epiſtolarum ad diverſos librum unum,
pit: Sedulius Scotigena. Eidem quoque
licebit *Commentariolum in artem Eutychi*
reperitur in Thuana Bibliotheca, quæque
Goldaſtus anno 1610. *De regimine Princip*
poſitionem in artem Priſciani. At de his apu
centiores Philologos non ſatis enucleatè ha
geſtis, plus jam ſatis pro inſtituta operis h
vitate, ſi prius monuero Aubertinum pag.
ſ

Digitized by Google

SEDULIUS natione Scotus de cujus conditione an Epiſcopus vel Presbyter tantum fuerit, nihil conſtat: cautè diſtinguendus eſt ab alio Sedulio Poeta, qui floruit circa annum 430. tempore Theodoſii II. & Valentiniani III. Imperatorum. De Seduliis doctiſſimam diſſertationem inſtituit Labbeus occaſione Sedulii Senioris, in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis tom. 1. pag. 224. & ſeqq. C ab illo mutuamus pauca quæ de Sedulio juniore dicenda ſunt. Itaque Sedulius junior, Scotus, floruit circa annum 820. de quo Hepidamnus Monachus ſancti Galli in Annalibus Brevibus ab AndreaDucheſnio editis tom. 3. Hiſtoricorum Franciæ hæc habet pag. 473. *anno 818. Sedulium Scotus clarus habetur*. Scripſit *Collectaneum* ſive *explanationem in omnes epiſtolas ſancti Pauli*, ex Origene, Euſebio, Hilario Diacono, Ambroſio Ruffino, Jonne Chryſoſtomo, Hieronymo, Auguſtino, Pelagio, Gennadio Conſtantinopolitano, aliiſque Patribus excerptam; imò ex ipſo etiam ſancto Gregorio Papa, cujus verba tranſcripſit tacito ejus nomine ex libro 19. Moralium in Job cap. 21. ut rectè ob- D ſervavit Benedictus Juſtinianus Societatis Jeſu Theologus in 1. ad Corinthios cap. 6. verſu 5. prodiit primò Baſileæ apud Henricum Petri annis 1528. & 1534. tum poſtea in collectionibus & Bibliothecis Veterum Patrum. Hujus auctorem non ſecus ac *Collectiones in Matthæum* eodem filo contexti ac in capita ſeu lectiones 355. diviſi, arbitratur Labbeus loco citato fuiſſe Sedulium illum Scotum presbyterum, qui anno 818. florebat, teſte Hepidamno: eidemque tribuenda cenſet quæ Trithemius Sedulio Poetæ adjudicabat opuſcula, nimirum in *majus volumen Priſciani in ſecundam editionem Donati*, *Epiſtolarum ad diverſos* librum unum &c. Addit contra Uſſerium Armachanum Archie- E piſcopum Labbeus loco citato pag. 334. Ego verò contra ſentio Sedulium illum collectorum ex ſanctis Patribus Fragmentorum conſarcinatorem ſub Carolo magno, ejuſque filio Ludovico Pio floruiſſe, tum quòd ratio iſta explanandi Codices ſacros ſapiat omnino geſtum ſæculi noni, ad quod ab Hepidamno, ut ſuprà obſervatum eſt, refertur. Tum quòd idem videatur auctor catenæ illius ſeu *Centonis in Paulum*, cujus collectaneum *in Evangelium ſancti Matthæi* ex diverſis Patribus collectum poſſidet Bibliotheca Collegii noſtri Pariſienſis, in nitidiſſimis membranis elegantiſſima manu, & quod à 700. vel 800. annis supereſt deſcriptum. At in eo citantur non modò ſanctus Eucherius, ſanctus Leo, Arnobius Junior, Fauſtus Regienſis, ſanctus Gre-

duobus tomis comprehenduntur.

Primi Tomi.

In Geneſim ad litteram, & myſticè explanationum lib. 11. In Leviticum, 16. In Iſaiam, 5. In Evangelium S. Joannis, 12. Dicta veteris Teſtamenti anagogicè explicata, collecta ex Cyrillo, Maximo, & aliis. Liber adverſus Judæos cum quæſtionibus. Breves anagogæ de iis, qui floruerunt ante legem.

Tomi Secundi.

Epiſtola ſancti Cyrilli ad diverſos, & diverſorum ad S. Cyrillum, numero 39. Homiliæ præſertim de incarnatione, 10. Apologia ad Theodoſium Imperatorem, 1. Declaratio duodecim anathematiſmorum, 1. Liber apologeticus pro ſuis anathematiſmis. Alius apologeticus liber ad Evoptium pro iiſdem capitibus contra Theodoretum. Expoſitio Symboli Nicæni. Scholia de Incarnatione Unigeniti. Epiſtolæ duæ ad Succenſum Epiſcopum. Synodales epiſtolæ duodecim. Dogmata Neſtorii ex ipſius libris excerpta. Oratio de exitu animæ, & ſecundo adventu. Opus inſigne Theſaurus inſcriptus, libros continens quatuordecim. Dialogorum cum Hermia libri ſeptem. De adoratione in ſpiritu, & veritate, libri 17. Contra Julianum apoſtatam, 10. De recta fide ad Theodoſium, & Reginas, 3. Adverſus Antropomorphitas, 1. De ſacroſancta Trinitate, 1.

Præter hos libros, extant *commentaria in Prophetas minores* Græcè, & Latinè excuſa Ingolſtadii in folio, *& libri quinque contra Neſtorium* Græcè, & Latinè in fine primi tomi Conciliorum generalium editionis Romanæ: & brevi expectantur *ſermones paſchales triginta*.

Obſervatio Prima.

Extare dicuntur græcè explanationes in totum Pentateuchum, ſed latinè non extant, niſi libri undecim in Geneſim.

Obſervatio Secunda.

Libri ſexdecim in Leviticum Cyrilli non ſunt, ſed Origenis, ut ſupra diximus in Origene, & manifeſtum hoc eſt, tum quia auctor ubique ſenſum litteralem deſtruit, tum quia habentur iſti ipſi inter opera Origenis: ut mirum ſit, cur Impreſſores in omnibus editionibus iſta opera auctori non ſuo attribuant.

Obſervatio Tertia.

Scripſiſſe dicitur Cyrillus in alios etiam Prophetas,

Digitized by Google

quatuor intermedii perierunt. Sed Jodocus Clictoveus ad imitationem Cyrilli addidit quatuor libros intermedios. Itaque Cyrilli non ſunt, niſi primi quatuor, & quatuor poſtremi.

Obſervatio Quinta.

Liber adverſus Judæos, & breves illæ anagogæ, haud ſcio an Cyrilli ſint. Sed res parvi momenti eſt, B cum ſint libelli breviſſimi, & leves.

Obſervatio ſexta.

Theſaurus creditur eſſe imperfectus: multa enim citantur à S. Thoma in opuſculo de erroribus Græcorum ex Theſauro Cyrilli, quæ in his libris non inveniuntur.

Obſervatio ſeptima.

Liber de ſacroſancta Trinitate non videtur eſſe Cyrilli, ſed alicujus poſterioris; auctor enim copioſè diſputat de duabus naturis in Chriſto & de dua- C bus voluntatibus, & operationibus, & reddit rationem, cur non repugnent iſtis dogmatibus, qui aliquando dixerunt, in Chriſto eſſe operationem Theandricam, & unam Verbi naturam eſſe incarnatam. Itaque videtur auctor ſcripſiſſe poſt ſextam Synodum.

Dissertatio Historica.

Sanctus Cyrillus Theophilo patruo ſuo θείῳ πρὸς πατρὸς &c. ſucceſſit in Patriarchatu Alexandrino, eumque rexit ab anno 413. ad annum 444. (*a*) quo deceſſit die 9. Junii, vel ex aliorum calculis, die 28. Januarii anni ſequentis. Præfuerat D anno 431. Concilio Epheſino adverſus Neſtorium, nomine S. Cæleſtini Papæ. De eo Socrates, Evagrius, & Nicephorus in Hiſt. Eccleſ. quamquam ei Socrates in pleriſque parum æquus videatur. Gennadius cap. 57. de Viris Illuſtribus, Photius in Bibliotheca, Sigebertus cap. 24. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Anaſtaſius ἐν ὁδηγῷ Liberatus in Breviario, Iſidorus libro 6. Originum, cap. 17. aliique paſſim. Videnda quoque ejus elogia ac res geſtæ in Menæis Græcorum ad dictam diem Junii, & apud Baronium, tum in Annalibus, tum in Notis ad diem 28. Januarii Romani Martyrologii, & de ejus ſcriptis noſter Bellarminus, cujus poſt obitum prodiit in lucem anno 1638. Græco-Latina editio omnium operum ſan- E cti Cyrilli, cura & ſtudio Joannis Auberti Laudunenſis Canonici, atque Interpretis Regii, in ſex Tomos diſtributa hoc ordine.

Tomo I. continentur.

De adoratione & cultu in ſpiritu & veritate libri 17. interprete Antonio Agellio Neapolitano, Congregationis Clericorum Regularium, qui Theatini dicuntur, Presbytero.

Glaphyra (*b*), ſive, ſcita & elegantia Commentaria in quinque libros Moſis, interprete Andrea Schotto Soc. JESU Presbytero.

ut nullo negotio retundi valeat effrænis
veti adverſus Poſſevinum maledicentia.

Tomo III.

Commentarii *in duodecim Prophetas Minores*, Jacobo Pontano Soc. JESU interprete.

Tomo IV.

Commentariorum in Joannis Evangelium
quorum quintus & ſextus Græcè & Lati
mùm prodierunt una cum fragmentis ſep
vi, reliquis novam interpretationem hal
docus Clictoveus Neoportuenſis Doctor
ad imitationem Cyrilli, quatuor, qui de
quintum, videlicet & ſextum, ſeptimum
vum efformaverat, unde multi re non
ſa, in fraudem ſunt inducti. Quid de
narret Theophilus Erotematum pag. 17
cundum erit Lectori curioſo conſuluiſſe

Tomi V. Parte prima.

Theſaurus de ſancta & conſubſtantiali T
terprete Bonaventura Vulcanio Brugenſi.
ſaurum verè inſignem abjudicare ante al
S. Cyrillo voluit maleſeriatus de Calvin
vator, qui Arauſione Diſputationem de
blicavit. Verùm hunc pro meritis egregi
ὁ μακαρίτης. Petavius in Theologicis
& Theophilus Raynaudus in Erotema
hunc mutilum eſſe docent citati à D. Th
loci, ac in primis duo illi inſignes: 1.
jure divino caput inclinant, & Primates
quam ipſi Domino JESU obediunt:
nos, ut qui membra ſumus, capiti noſ
Pontifici, & Apoſtolicæ ſedi adhærere
furias verſi aguntur Novatores, & crime
ciſſimo ac ſanctiſſimo Scriptori non vere
gere Joannes Rainoldus & Andreas Rive
impudentiam, Deo dante, in Examin
xorum Criticorum abundè revincemus.
De Sancta & conſubſtantiali Trinitate,
ne Unigeniti, &, *quòd Chriſtus ſit unus ac Dom.*
ſcripturas, Dialogi novem ad Hermiam: quo
priores cum nova interpretatione prod
poſteriores cum interpretatione ejuſdem
ræ Vulcanii.
Scholia de Incarnatione Unigeniti.

Tomi V. Parte altera.

Homiliæ XXX. ἑορταστικαί, ſive, *de*
libus, interprete Antonio Salmatia, T
Ambroſiano Mediolanenſi Collegio Doc
Homiliæ diverſæ. Item, *Epiſtola*, &
D. N. J. C. *Fide ad Theodoſium Imperatore*
& ad Reginas unus, ex editione Græco-
cilii Romani.

Tomo VI. continentur.

Adverſus Neſtorii blaſphemias contradiction
que, interprete Antonio Agellio Acernen

Digitized by Google

rilo, & a Magno Maximo, & a cæteris interpretibus, cum Gentiani Herveti Aurelii Canonici Rhemenſis Latina verſione. Videndus de his quoque Bellarminus.

Vix decem ab hac editione effluxerant anni, cùm R.P. Balthaſſar Corderius Soc. JESU ejuſdem S. Cyrilli Alexandrini Archiepiſcopi Homilias XIX. in Hieremiam Prophetam, Latinitate donatas, emiſit in lucem Antuerpiæ anno 1648. in octavo, præmiſſo catalogo præcipuorum Auditorum ineditorum, qui Græcè mſſ. aſſervantur in Scorialenſi Regis Hiſpaniæ Bibliotheca, opera & ſtudio Alexandri Barvœtii ejuſdem Societatis Theologi, qui in peregrinatione Hiſpanica Corderii comes extiterat.

Idem verò Corderius *Apologos Morales* Cyrilli nomine præfixo ornatos ediderat Viennæ in Auſtria anno 1631. ſed hic libellus ab Auctore Latino ſcriptus eſt, atque, ut obſervavit Aubertus Miræus, jam olim fuerat Pariſiis à Joanne Parvo publicatus titulo *Speculi Sapientiæ*. (d)

Jo: Trithemius in Scriptoribus Eccleſiaſticis, cùm de Cyrillo noſtro loquitur, Concilii Epheſini adverſus Neſtorium Præſide, vocat eum Carmeli Montis quondam decus & cultorem inſignem, eùmque re non ſatis accuratè diſcuſſa, Lucius in Bibliotheca Carmelitica, Baronius anno 444. & ex eo Rivetus, aliique exſcripſerunt. Verùm in hoc erravit Trithemius, quod, quæ Cyrillo Hieroſolymitano Joannis deceſſori tribui ſolent, Alexandrino adſignarit: neque enim huic, ſed illi, non ſecus ac nepoti ejus ſucceſſorique Joanni Carmeliticum imponitur pallium à recentioribus Carmelitici decoris præconibus. Videſis Petrum Waſtellum ejuſdemque Ordinis ſcriptores, niſi fortè quis reperiatur adeò liberalis, ut omnes Cyrillos eodem velit involvere. Certum quidem eſt, nec diffitetur Trithemius Cyrillum Presbyterum & Monachum Montis Carmeli, ejuſdemque Ordinis tertium Priorem Generalem, natione Græcum, ad Jochim Abbatem ſcripſiſſe, & claruiſſe ſub Impp. Philippo & Othone anno 1200. Verùm de Hieroſolymitano & Alexandrino Antiſtibus, qui id aſſerat ex antiquis probatiſque Scriptoribus vidi neminem: cætera verò argumenta, quibus id probatur, aliis examinanda relinquo: neque enim id patitur inſtituta brevitas, nec ſi liceat, velim cuiquam ſincero pietatis Religioſæ cultori moleſtus eſſe aut videri.

(a) Patrologus Senenſis pag. 413. imperitè tradit fuiſſe σύγχρονον Ambroſii ſub Theodoſio Imperatore, atque ex Mornæo ſcribit anno 320. floruiſſe, nec refellit: tanta fuit Lutherani illius Patriarchæ in Chronologicis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ intervallis dijudicandis ἀκρισία.

(b) Illa ipſa, quæ memorat Sixtus Senenſis lib. 4. Bibliothecæ: In Pentateuchum opus Allegoricum, cui titulus & argumentum eſt: Quòd per omnem Moſis ſcripturam Chriſti myſterium deſignetur, cum præfatione, quæ incipit ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. Addit alias Quadripartitus Apologeticus (forte Apologicus) vocatus, in cujus proverbiis totius ſapientiæ ſpeculum claruit. Liber impreſſus ante annos centum. Idem liber in Germanicum ſermonem converſus publicè extat. Cæterùm de Cyrillorum (nam utrumque vindicant PP. Carmelitæ) Monachatu, audio quædam à viris doctis in utramque partem parari, quæ libenter, cùm prodierint, perluſtrabo, in veritatis partes, ubi primùm affulſerit, ultro conceſſurus.

De Theodoreto Epiſcopo Cyriæ. 430.

C THEODORETUS æqualis ſancti Cyrilli, & aliquando etiam adverſarius, ut notum eſt ex Concilio Epheſino. Quamvis autem Neſtorio faverit initio controverſiæ: tamen poſtea reſipuit, & Neſtorium inter hæreticos numeravit in lib. 4. de fabulis hæreticorum, & in Concilio Chalcedonenſi admiſſus inter Catholicos fuit. Opera Theodoreti ex editione Colonienſi anni 1573. duobus tomis comprehenſa, hæc ſunt.

Tomi Primi.

De obſcuris quæſtionibus in Geneſim, Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium, Joſue, & Judices,
D accesſerunt *in librum Ruth, in libros Regum, & Paralipomenon. Commentaria in omnes Pſalmos Davidis. Commentaria in Cantica Canticorum Salomonis. Commentaria in omnes Prophetas excepto Iſaia. Commentaria in Cantica Moſis, Annæ, Habachuc, Iſaiæ, Ezechiæ, Trium puerorum, Virginis Mariæ, Zachariæ, & Simeonis.*

Tomi Secundi.

Commentaria in omnes epiſtolas B. Pauli. Hiſtoria Eccleſiaſtica à Conſtantino uſque ad Theodoſium juniorem libri quinque.

Addit Gennadius continuaſſe hiſtoriam uſque ad
E Leonem Imperatorem quinque aliis libris adjunctis, ſed hi poſteriores libri non extant.

Dialogorum, libri tres. De hæreticis fabulis, libri quatuor, quibus addidit epitomen divinorum decretorum. Hiſtoria ſanctorum Patrum, quam religioſam vocat. *De providentia, ſermones decem. De curandis Græcorum affectionibus, lib. 12. Denique Epiſtola ad ſanctum Leonem Papam, & altera ad Sixtum Presbyterum Romanum, & Oratio de dilectione valdè inſignis.*

Obſervatio.

Multo plura ſcripſit Theodoretus, vir planè doctiſſimus, atque inter alia meminit Gennadius in libro de viris illuſtribus librorum Theodoreti fortiſſimorum contra Eutychem & Dioſcorum. Scripſit

etiam

Digitized by Google

Theodoreti ad Joannem Antiochenum de obitu Cyrilli: ſed ea epiſtola, non ſolùm falſitatis arguitur, quia conſtat Joannem Antiochenum obiiſſe ante Cyrillum, ſed etiam indigna eſt, quæ Theodoreto, aut cuivis Chriſtiano attribuatur.

Dissertatio Historica.

THEODORETUS, Cyri (quod oppidum eſt Syriæ in provincia Auguſta Euphrateſia, vel à fundatore ſuo Perſarum Rege ſic vocatum; vel ut alii ex Procopio, à Judæis in memoriam beneficiorum à Cyro Perſarum Monareha acceptorum ob libertatem patriamque donatam conditum ejuſque nomini conſeeratum) Epiſcopus ordinatus eſt circa annum 423. Interfuit Concilio Generali Epheſino anno 431. quo referat licet verba Nicephori Calliſti in Præfatione Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ꝗ, ὅτιν κυρςῶν προσδραμόντας σοφὸς Θεοδώρητος τῇ τρίτῃ συνόδῳ πρὸς μάχην ἰὼν, ac S. Cyrilli anath. contrariis ſcriptis refutavit in gratiam Neſtorii, qui pleroſque Orientales ſuis ac Theodori Mopſueſtiæ Epiſcopi hæreſibus infecerat. A Dioſcoro S. Cyrilli ſucceſſore in altera Epheſina Synodo, Latrocinali dicta, abſens & inauditus Epiſcopatu ſpoliatus eſt, & in exilium pulſus; ſed eum S. Leo abſolvit, ſuæque Sedi reſtituit, & in Concilio Chalcedonenſi anno 451. cum aliis Patribus adfuit. Sunt qui grandem natu vixiſſe uſque ad annum 470. arbitrentur: nullo, quod hactenus prolatum legerim, argumento, cùm ſatius alii exiſtiment Sirmondo ſubſcribere, qui paulò poſt Synodum Chalcedonenſem contendit fuiſſe defunctum, quòd illius ut ſuperſtitis mentio non occurrat. Mediam ego viam ingredior Gennadio duce, qui capit. 89. teſtatur Theodoretum inter alia multa imitatione Euſebii Cæſarienſis ſcripſiſſe decem Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ libros à fine librorum Euſebii uſque ad ſuum tempus, ideſt à Vicennalibus Conſtantini uſque ad Imperium Leonis Senioris, ſub quo & mortuus eſt. Vixerit ergo ſaltem uſque ad annum 460. novem decemve annis à Synodo Chalcedonenſi, immò & 466. ex Chronico Marcellini Comitis cujus hæc verba: Leone Aug. III. ſolo Conſule, Theodoritus Epiſcopus Cyri Civitatis ſcripſit de Incarnatione Domini adverſus Eutychem Presbyterum & Dioſcorum Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopum, qui humanam in Chriſto carnem fuiſſe denegavit. Quod ſi verum eſt, inanis omnino eſt Gentiani Herveti aut alterius cujuſvis marginalis nota ad vitam ſancti Simeonis Stylitæ adſcripta. Hæc non ſunt Theodoreti, ſed ab aliquo addita poſt mortem Simeonis: ruitque omnis Heterodoxorum Criticorum conatus adverſus Hiſtoriam Religioſam de qua poſtea. Caſtigandus quoque obiter Daniel Toſſanus Calvinianus Miniſter, qui in Synopſi de legendis Patribus Theodoretum Epiphanii σύγχρονον & Epiſcopum Cyri urbis in Perſia ſcribit. De eo, præter S. Leonem in epiſtolis & acta Synodi illius Oecumenicæ quartæ, adeat Lector quicquid in cauſa Trium Capitulorum actum eſt ſub medium ſæculi ſexti ab utriuſque partis fautoribus, Leontium, Liberatum, Photium codicibus 31. 46. 56. 204. 205. 273. Sigebertum cap. 9. Honorium Auguſtodunenſem lib. 2. cap. 88. Joannem Euchaitam carmine de ſcript. Eccleſ. Theodorum Abbatem in argumento

uſquequaque doctiſſimus, omnia Theod
ra, antea mutila, variiſque editionibu
collegit in quatuor Tomos, vulgavitq
utraque lingua anno 1642. Typis Cramo
rum plurima Græcè, quædam etiam L
primùm prodierunt: Græca cum mſſ. ex
diligenter collata, Latinæ verſiones ad
normam exactæ & recognitæ, ſcio quoſ
B ter expoſtulaſſe, quòd omiſerit ea, qua
tribuuntur codice 46. ſed cùm ea extent i
manibus Tomo II. operum S. Athanaſii,
debuit eorum jactura in Generali omniu
Theodoreti collectione quam modò per p
latim explicabo.

Tomo I. continentur.

Quæſtiones in Octatheucum, Joanne Pic
Claſſium Inquiſitoriarum Senatus Pariſie
prete. *Quæſtiones in libros Regum & Par*
Gentiano Herveto Aurelio Rhemenſi C
terprete. *Interpretatio in omnes Pſalmos*.
C Caraſa interprete.
Interpretatio in Cantica Canticorum ad Ja
ſcopum, Franciſco Zino interprete. Hui
collectore immiſta fragmenta explanation
rii Niſſeni, Maximi, Nili, Pſelli, in
jus libri locos teſtatur Sixtus Senenſis
quarto.

Tomo ſecundo continentur.

Interpretationis in Eſaiam Epitome, excer
tenis Græcis & Latinè verſa ſtudio & c
bi Sirmondi S. J. *Interpretatio in Jeremia*
Pico Canonico Pariſienſi, & in Sena
D interprete. *Interpretatio in Ezechielem*,
Gabio Veronenſi interprete. *Interpretati*
lem, eodem interprete. *Interpretatio* in
res Prophetas, Petro Gillio Albienſi in

Tomo III. continentur.

Expoſitio in omnes Epiſtolas B. Pauli, Ger
veto interprete: in quibus, ut rectè Sixt
annotavit, ſuccinctè, quantum fieri po
ter, ordinatè ac piè ſenſus Pauli expli
ſententiæ ſententiis quod in Paulo videt
nium, miro artificio conjunguntur.
Eccleſiaſtica Hiſtoria libri quinque, cum
E tione à R. P. Sirmondo ex Joachimi C
Joannis Chriſtophorſoni verſionibus conci
tius plures non vidit hujus Hiſtoriæ libros
inchoatos ab hæreſi Arii & perductos uſqu
doſii minoris tempora & Theodori exitu
Conſt. Archiepiſcopo. Fuiſſe tamen ſcri
omnino decem, eoſque perveniſſe uſque
Imperium ſupra ex Gennadio attigimus. U
tantum Theſaurum eruat è latebris ſicub
liteſcunt, ut obſtruatur hiatus Coci,
Novatorum, qui fœtum illum verè aureu
reto planè abjudicandum eſſe cenſuerunt.
Philotheus, ſeu *Religioſa Hiſtoria*, Gen
veto Aurelio interprete. Hanc canino de
re auſi ſunt Proteſtantes Critici Rivetus
Hic argumento ficulneo petito ex mort

doreto placuiſſe, ſed à quibuſdam nugatoribus fuiſſe inſperſa. Idem quoque paulò poſt pro innata gregalibus ſuis modeſtia à S. Thoma Aquinate Theodoreti ac Cyrilli conficta fuiſſe teſtimonia mentitur, & cenſuram Baronii impudentiſſimam vocat, cumque contendit idololatriæ ſuæ zelo abreptum nugas effutire. Vide homuncionis effrænem audaciam & crimine ab uno diſce cætera, de quibus in examine copioſius.

Epiſtola ad diverſos numero 147. interprete Jacobo Sirmondo Soc. JESU. Plurimas ex iis Annalibus ſuis Eccleſiaſticis intexuit Baronius à Federico Metio Thermularum Epiſcopo latinitate donatas; inter quas non reperitur ea quæ extat in V. Synodo Generali Act. 5. de obitu Cyrilli ad Joannem Patriarcham Antiochenum. Eam enim à Neſtoriano quodam impoſtore ſub Theodoreti nomine fuiſſe confictam docet Baronius ad ann. 444. & 553. tum quia Joannes ille ante Cyrillum Septem annis obierit, tum quod conſtat ex indubitatis Theodoreti epiſtolis eum Cyrillo fuiſſe reconciliatum, & familiares ad eum ſcripſiſſe epiſtolas: tantum abeſt, ut mortuo inſultare voluerit, ejuſque famam dicaciſſimis conviciis proſcindere. De ea igitur ſaltem intelligi debet, quod dixit Leontius libro de ſectis ab hæreticis Theodoreto ſuppoſitas fuiſſe epiſtolas. Quis verò non miretur ſocordiam Riveti, qui epiſtolam illam Tomo 2. Concilii Epheſini Actione quinta reperiri aſſerit & Theodoretum Cyrenenſem vocavit Epiſcopum.

Tomo IV. continentur.

Eraniſtes, ſeu *Polymorphus* in tres Dialogos tributus. I. Immutabilis dictus. II. Inconfuſus. III. Impatibilis cum demonſtrationibus earumdem rerum per Syllogiſmos, interprete Gentiano Herveto Aurelianenſi. In iis autem quamplurima referuntur SS. Patrum teſtimonia, quæ curioſo Lectori haud parum profuerit ſedulò annotaſſe.

Hæreticarum fabularum libri quinque ad Sporacium: quorum quatuor priores ſingularum hæreſeon brevem Hiſtoriam, quintus verò Divinorum Decretorum Epitomen continet eodem Herveto interprete.

Orationes decem de Providentia, interpretibus Nicolao Majorano & Rodulfo Gualtero.

Adverſus Gentiles libri XII. ſive, Græcarum affectionum curatio. Evangelicæque veritatis ex Gentilium Philoſophia cognitio; interprete Zenobio Acciajolo Florentino ad Leonem Papam X. Robertus Cocus libros illos admirabiles ac planè divinos in dubium revocat, iis argumentis, quæ nec ipſe ejus Symmyſta Rivetus concoquere potuit, dum ait malle ſe credere libris hujuſmodi nonnulla fuiſſe addita (hæc altera rima eſt per quam elabi ſolent apoſtatæ noſtri) quàm de auctore dubitare, à

In Appendice continentur.

1. *Oratio de Divina & ſancta Charitate*, quæ in quibuſdam exemplaribus Philotheo ſeu Religioſæ Hiſtoriæ non abs te ſubjicitur. 2. *Adverſus Neſtorium liber ad Sporacium*: cujus pars prior extat libro quarto Hæreticarum fabularum cap. 12. 3. Epiſtola 125. ad Joannem Epiſcopum Germaniciæ ſuo loco inſerenda. 4. Librorum 27. quos adverſus Eutychianos ſcripſerat argumenta ex Photii Bibliotheca num. 46. Eorum plerique à ſeptimo ad 24. extant Tomo II. operum S. Athanaſii. 5. *Reprehenſio XII. Capitum ſeu Anathematiſmorum Cyrilli*, quæ poſt Acta Synodi Epheſinæ Generalis legitur cum reſponſionibus Cyrilli. 6. S. Leonis I. Epiſtola ad Theodoretum. Nec plura exhibet Sirmondi noſtri editio Græco-Latina; cætera jam tibi, Lector, obtulimus in S. Athanaſio, Alexandrino Patriarcha. Conſule pag. 117. & ſeq. Tomi I.

De Proclo Epiſcopo Conſtantinopolitano. 430.

PROCLUS Epiſcopus Conſtantinopolitanus S. Cyrilli æqualis, cujus magno cum honore meminit idem ſanctus Cyrillus in expoſitione Symboli Nicæni, & in epiſt. 31. ad Joannem Antiochenum: ſcripſit *epiſtolam* valde celebrem *de fide ad Armenos*, quæ extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum, tom. 3. & nuper excuſa eſt Græcè & Latinè, in primo tomo Conciliorum Generalium Romæ typis mandatorum, & fragmentum inde recitatur in quinta Synodo Generali Act. 5. ſcripſit etiam *de traditione divinæ liturgiæ*. Vide de Proclo, quæ ſcribit Socrates lib. 7. cap. 40. 41. & 42.

DISSERTATIO HISTORICA.

SANCTUS PROCLUS, diſcipulus & anagnoſtes S. Joannis Chryſoſtomi, Attici ejuſdem Urbis Conſt. Archiepiſcopi amanuenſis ac Diaconus, à Siſinio ad Presbyteratum, deinde ad Cyzicenum Epiſcopatum ordinatus, ex hac ſede poſt Maximianum Neſtorii ſucceſſorem ad thronum Urbis Conſt. evectus eſt anno 433. Obiit die 24. Octobris anni 446. ſuccedente S. Flaviano. De Proclo Martyrologia & Menologia, Chalcedonenſe & V. Generale Conſt. S. Cyrillus Alex. Patr. in expoſitione Symboli Nicæni, & ep. 31. ad Joannem Antiochenum, Socrates lib. 7. cap. 26. 28. 35. 36. 40. & ſequentibus, Theodoretus libro 5. cap. 36. Anaſtaſius Sinaita, Jo. Damaſcenus Nicephorus libro 14. cap. 38. atque ex recentioribus Baronius, Poſſevinus, Petavius Tomo IV. Theol. Dogmatum, & is, de quo mox dicturi ſumus, ejus operum editor.

Omnia S. Procli Analecta ex inſignium Bibliothecarum

Digitized by Google

Orationes XXI. cum Fragmentis.

1. *Laudatio ſancta Dei Genitricis.* 2. *De Incarnatione & infuſoriis.* 3. *De Incarnatione Domini.* 4. *In natalem diem* JESU CHRISTI. 5. *Laudatio Sanctæ Dei Genitricis.* 6. *Laudatio ejuſdem.* 7. *In Sancta Theophania.* 8. *In Transfigurationem Domini.* 9. *In Ramis Palmarum.* 10. *In Sanctam Feriam quintam.* 11. *De Paſſione Domini.* 12. *De Reſurrectione Domini.* 13. *In Sanctum Paſcha.* 14. *In diem Sanctum Paſcha.* 15. *In idem, & in S. Joannem Evangeliſtam.* 16. *In Sanctam Pentecoſten.* 17. *Laudatio Sancti Stephani Protomartyris*, quæ tamen Aſterii potius dicenda eſt tum Photii præjudicio, qui eam reliquis Aſterii Amaſeæ Epiſcopi annumeravit, tum quòd nullos habeat dictionis S. Procli characteres, nullas antitheſes, nullam paronomaſiam, non preſſas ſententias, &c. ut ipſe editor ſcitè advertit. 18. *Laudatio ejuſdem.* 19. *Laudatio S. Pauli Apoſtoli.* 20. *Laudatio S. Andreæ Apoſtoli.* 21. *Laudatio S. Joannis Chryſoſtomi Arch. Conſt.* Latinè tantùm. *Tractatus de Traditionibus Miſſa. Fragmenta Orationum.*

Epiſtolæ S. Procli, & aliorum.

Epiſtola Armenorum & Perſarum ad Proclum. Procli ad Armenos de Fide Epiſtola, ut paulò poſt monebimus. *Fragmenta ejuſdem Epiſtolæ. Procli ad Joannem Antiochenum de Theodoro & Iba. Alia ad eundem Joannem Antiochenum. Joannis Antiocheni ad Proclum. Alia ejuſdem ad eumdem. Joannis Antiocheni ad Sanctum Cyrillum. S. Cyrilli Alexandrini ad Acacium Epiſcopum. Sancti Cyrilli Alexandrini ad Proclum. Procli ad Joannem Antiochenum. Theodoſii & Valentiniani Imp. ad Joannem Antiochenum Procli ad Domnum Epiſcopum Antiochenum. Cyrilli ad Gennadium*, ex interpretatione Anaſtaſii Bibliothecarii & ex Romana editione ſeptimæ Synodi Actione I. alio, ſed antiquo Interprete. *Theodoreti ad Proclum Ejuſdem ad Flavianum.*

Interpretationes Diverſorum.

Homilia I. S. Procli de Sanctiſſima Deipara, ex verſione Romana Concilii Epheſini. *Alia ejuſdem interpretatio*, ex Vaticano mſ. codice. *Oratio V. Sancti Procli de B. Virgine*, ex antiqua interpretatione quæ legitur in codice Vaticano 2836. *Epiſtola Dionyſii Exigui ad Felicianum & Paſtorem cum Epiſtola S. Procli ad Armenos de Fide*, eodem Dionyſio interprete inſertis quibuſdam ex verſione V. Concilii Oecumenici Conſt. *Procli ad Domnum* epiſtola pro cauſa Athanaſii Perrhenorum Epiſcopi, Dionyſio Exiguo interprete. Prætermiſſa in Commentariis cum Indice Græcarum vocum &c.

Ex Bibliothecis Vet. PP. aliiſque libris.

In Auctarii Græco-Latini Bibliothecæ Vet. PP. Tomo I. anno 1629. cura R. P. Frontonis Ducæi SOC. JESU Pariſiis excuſo & Tomo XI. Biblioth. Morellianæ, extat Græcè & Latinè *Epiſtola de Fide ad Armenos*, Antonio Agellio ex Clerico Theatino Acernenſi in Italia Epiſcopo interprete. Eadem excuſa quoque fuerat utraque lingua ex verſione Dionyſii Exigui Baſileæ apud Henricum Petri in Antidoto adverſus hæreſes anno 1528. & Pariſiis, apud

In Auctario poſteriore G. L. cura F Combefiſii anno 1648. edito à col. 301. e ſupra Procli orationes repræſentantur e Ricardi interpretatione in quibuſdam eme tractis tamen Commentariis omnique ill eo apparatu editionis Romanæ, & additi bus aliquot notis.

B Tomo XV. Morellianæ Pariſienſis Biblio Patrum ex aliis præcedentibus editionibus præſertim translatæ apparent ejuſdem Pro nes. I. *de D. N. J. C. Nativitate. Quòd B. Virgo Maria*, interprete Theodoro Pelt JESU Theologo. II. *In Sanctiſſimam Tr nem D. N. J. C.* non nominato interpret *S. Andream Apoſtolum* Carolo Fabiano int editione Lugdunenſi Thomæ Galleti, eu Procli tribus Epiſtolis. I. ad Domnum An Patr. II. ad Joannem ejuſdem Eccleſiæ A III. eaque Synodica ad Domnum pro ca naſii Perrhenorum Epiſcopi. Verùm eac que prima, ſed alia verſio tantùm. Pore plura enucleatiùs perſcrutari, ſed hæc ſuffi

C forrè etiam quibuſdam nimia videbuntur.

Audio quoque Procli Conſt. Antiſtiti Græcè ſimul ac Latinè edita fuiſſe à Elmenhorſtio, ſed ea nondum videre gi. (a)

(a) V. C. Claudius Jolius Eccleſiæ Canonicus eruditiſſimus juxta atque hum librum illum Lugduni Batavorum apud Marci in 12. anno 1617. excuſum exhib hæc continentur.

Epiſtola de Fide ad Armenos G. & L. Antonio Agellio Acernenſi Epiſcopo.

Homilia de Domini noſtri JESU Nativitate G. & L. interprete Theodor

D Soc. JESU Theologo.

Sermo in Transfigurationem ejuſdem non notato interprete.

Epiſtola Synodica ad Domnum Epiſcop chenum G. & L. cum veteri Translation

Homilia in Nativitatem D. N. J. C. tùm.

De Traditione Divinæ Liturgiæ Græcè ubi non ſolùm Transſubſtantiationis pa aqua miſti oblatorum in altari ad ſacrifi apertis patentibuſque verbis meminit, ut giverſatione eludi queant, aut in alienu detorqueri; ſed etiam cultum religioſum ſemper obſervatum, & uſque ad finem

E uſurpandum appellat ſanctam Liturgiam ſe quam quòd prolixior initio eſſet à SS. Ba anne Chryſoſtomo in breviorem formam docet: ut vel hujus libelli perſunctoria le nondum obſirmatus in malo eſt, poſſit nul omnium Sacramentariorum Zvvinglii, Catulorum impudentiam deteſtari.

Panegyrica oratio in ſanctum Joannem mum Latinè dumtaxat.

De Proclo duo dicit Sixtus Senenſis lib cùm Scythiæ duce Ruga adverſus Romano rium arma ſumpſiſſent, ediſſe in Propl chielis caput 39. Fili hominis vaticinare & Magog, luculentiſſimam orationem, i ptans vaticinium ad occaſionem præſen pœnas ab Ezechiele prædictas Barbaris

Digitized by Google

ctus Hieronymus in lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, quem dicit ſcripſiſſe plurimos libros & vixiſſe tempore Conſtantii Imperatoris filii Conſtantini Magni. Sed illius opera non extant, ideò non poſuimus eum ſuo loco. Hic autem vel eſt alius Euſebius Emeſenus undecumque hoc nomen acceperit, vel ſub nomine ſuppoſititio homiliæ iſtæ ſunt editæ, cùm verus auctor ignoraretur. Neque videntur homiliæ illæ breves in omnia Evangelia ejuſdem eſſe auctoris cujus ſunt quinquaginta homiliæ de variis argumentis: ſtylus enim valde diverſus.

Illud certum eſt, auctorem quinquaginta homiliarum fuiſſe Latinum, & Monachum in Monaſterio Lirinenſi: nam homilia quinta ad Monachos indicat, ſe fuiſſe Abbatem Monaſterii in Inſula conſtituti. Idem homilia de ſancto Maximo, eam inſulam Lirinenſem vocat. Videtur etiam ex Abbate Lirinenſi factus Epiſcopus, ut ipſe ſubindicat in homilia de ſancta Blandina. Diſputat etiam contra Pelagianos in homilia de Feria quinta in cœna Domini, unde manifeſtum eſt, eum non eſſe Euſebium Emeſenum, qui floruit ſub Conſtantio. Sunt qui has homilias tribuunt Eucherio Epiſcopo Lugdunenſi, nec deſunt qui auctorem nominent Cæſarium Arelatenſem: vidi unam ex his homiliis prænotatam nomine Fauſti Epiſcopi Regienſis: neque eſt improbabile, eſſe omnes ejuſdem Fauſti qui Abbas fuit Monaſterii Lirinenſis, & ex Abbate Epiſcopus creatus, teſte Gennadio in libro de viris illuſtribus.

Non definio, cujus ſint, ſed hoc loco placuit auctorem earum homiliarum, conſtituere, quoniam ſive ſit Eucherius, ſive Fauſtus, ſive etiam Cæſarius ante hoc tempus non vixit.

Dissertatio Historica.

Euſebius, Emesæ Epiſcopus in Syria, ſive Phœnicia, quem Phœnicem Euſebium vocat Theodoretus, Arianæ ſignifer factionis, vixit tempore Conſtantii Imp. ſub quo mortuus & Antiochiæ ſepultus eſt, ideoque ſaltem ante annum 361. vivere deſiit. (a) De eo S. Hieronymus cùm in Chronico ad annum Chriſti 247. Olymp. 281. tertium, tum Catalogi cap. 91. ubi inter cætera ſcripſiſſe aſſerit in Evangelia homilias breves, ſed plurimas, quod etiam repetit Honorius Aug. libello primo de Luminaribus Eccleſiæ.

Quæ tamen hactenus ſub illius nomine vulgatæ ſunt & ante ſexcentos ferè annos à Gulmundo Averſano ſub finem libri tertii adverſus Berengarium, ſæculo undecimo, & ſub medium ſequentis ſæculi à Gratiano Diſtinctione ſecunda allegatæ, Auctoris ſunt Latini, & ad Syrum Euſebium nullatenus pertinent. Bruno Aſtenſis Epiſcopus Signinus eas, quæ

(a) Sixtus Senenſis qui de eo multa congerit accuratiori examine digna, annum ejus morti adſignat Chriſtianæ æræ 350. ſed quo auctore neſcio. Extant ex ejus Commentariis in ſacram Scripturam quædam fragmenta apud Theodoretum & in Catenis Græcarum explanationum.

Supplementum.

Euſebius Emesæ in Syria ſeu Phœnicia Epiſcopus, Arianæ ſignifer factionis, quem Phœ-
C nicem Euſebium vocat Theodoretus, vixit tempore Conſtantii Imperatoris, ſub quo mortuus & Antiochiæ ſepultus eſt, ideoque ſaltem ante annum 361. vivere deſiit. De eo Hieronymus in Chronico ad annum 247. olympiadis 281. tertium, & in Catalogo c. 91. ubi inter cætera aſſerit ſcripſiſſe *in Evangelia Homilias breves, ſed plurimas*. At hujus ad nos ſcripta non pervenerunt; omnibus quæ ei inſcribuntur ſuppoſitis, de quibus nos aliquando ſpeciali diſſertatione agemus. Plura Bellarminus & Labbeus.

De Iſaaco. 430.

Supplementum.

D Isaac claruit circa annum 430. de quo ſic Gennadius cap. 26. Iſaac ſcripſit de ſancta „ Trinitate & de Incarnatione Domini librum ob- „ ſcuriſſimæ Diſputationis & involuti ſermonis, con- „ firmans ita in una Deitate tres eſſe Perſonas, ut „ tamen ſit in ſingulis proprium aliquid, quod non „ habeat alia. Patrem ſcilicet hoc habere proprium „ quòd ipſe ſine origine origo ſit aliorum: filium „ hoc habere proprium, quòd genitus Genitore „ non ſit poſterior: Spiritum Sanctum hoc habere „ proprium, quòd nec factus ſit, nec genitus, & „ tamen ſit ex altero. De Incarnatione verò ita ſcri- „ bit, ut manentibus in eo duabus naturis, una „
E credatur filii Dei Perſona. Iſaaci ex Judæo ad „ Chriſtum converſi librum fidei *de ſancta Trinitate & de Incarnatione Domini* tractantem, Jacobus Sirmondus Soc. Jeſu Theologus cum Leporii Presbyteri, Capreoli Epiſcopi Carthaginenſis & Victorini Afri Libellis, primus anno 1630. Pariſiis edidit.

De Urſino Monacho. 430.

Supplementum.

Ursinus Monachus ſcripſit adverſus eos „ qui rebaptizandos Hæreticos decernunt, „ docens nec legitimum eſſe nec Deo dignum rebaptizari illos, qui in nomine vel ſimpliciter Chriſti „ vel in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, „ quam-

Digitized by Google

Nicolaus Rigault tacito nomine Auctoris inter notas ſuas ad Cyprianum, deſignavit Auctorem Philippus Labbeus in tabula præfixa Conciliis a ſe collectis ultimæ editionis Pariſienſis anni 1671. ex fide mſ. cod. Vaticani, ibidemque recudit tom. 1. Conciliorum pag. 770. Ignoravit Joannes Fell doctiſſimus Epiſcopus Oxonienſis in ultima editione operum ſancti Cypriani anno 1682. Oxonii procurata, ubi dictum opus anonymum reliquit. Floruit anno 430. de quo poſt Gennadium Honorius Auguſtodunenſis libello 2. cap. 27.

De Uranio. 430.

Supplementum.

URANIUS ſancti Paulini Nolani Diſcipulus, magiſtro ſuo morienti anno 431. adfuit, & narrationem de ejus obitu ad poſteros tranſmiſit, quam Surius primus ad diem 22. Junii publicavit, ac poſt eum Franciſcus Chiffletius Soc. Jeſu in ſuo *Paulino illuſtrato* anno 1662. Denique ultimus editor & illuſtrator Operum ſancti Paulini de quo ſtatim tom. 2. pag. 143. editionis Pariſienſis 1684. Uranii Paulinus ipſe epiſtola 17. & Iſidorus in Catalogo cap. 4. meminerunt.

De Capreolo. 430.

Supplementum.

CAPREOLUS Carthaginenſis in Africa poſt Aurelium Epiſcopus, ſcripſit Epiſtolam *de una Chriſti veri Dei & hominis Perſona*, contra hæreſim Neſtorii recens damnatam. Eam Jacobus Sirmondus Soc. Jeſu Theologus, cum opuſculis Dogmaticis aliorum quatuor Scriptorum veterum, qui ante annos amplius mille ducentos claruerunt, Pariſiis 1630. edendam curavit. Atque hujus quidem Epiſtolæ ad Vitalem & Tonantium Hiſpanos ſcriptæ, (cùm ibi Neſtoriani Dogmatis ſemina ſpargerentur) fragmentum ex Pithæanis Schedis, jam antea Baronius in Geſtis anni 432. ediderat. Vincentius porrò Lerinenſis in poſteriore Commonitorio, inſuper cum laude meminit *Epiſtolæ ab eodem Capreolo ſcriptæ ad Synodum Epheſinam*, quæ extat in Actione 1. ejuſdem Synodi: ſed & legationis Epheſum à ſe miſſæ Capreolus ipſe meminit in Epiſtola à Sirmondo edita.

De Mario Mercatore. 430.

Supplementum.

MARIUS Mercator Laicus, vir eruditus, ſancto Auguſtino familiaris, ipſum conſuluit de quibuſdam quæſtionibus Pelagianorum, ad quem ſanctus Doctor Epiſtolam unam conſcripſit, cujus ipſe meminit lib. *de octo Dulcitii quæſtionibus* quæſt. 3. Hujus incerta patria eſt; Campanum fuiſſe vel Apulum, vel ex parte Italiæ, quæ vergit ad Siciliam, conjicit eruditus operum ipſius editor, & interpres Joannes Garnerius Soc. Jeſu Theologus; ex eo quòd res Celeſtii Campani Julianique Appuli domeſticas privataſque ita noverit, quemadmodum vix alteri licet, quàm qui fuerit ejuſdem aut Civitatis aut ſal-

gationis ſancti Mauri. Palmas autem ſuas
Eccleſiæ adverſus Pelagianos bello retuli
Mercator, qui contra ipſos *Commonitorium*
ſio Imperatori obtulit, Florentio & Diony
quorum Conſulatus incidit in annum 429.
brum *Subnotationum adverſus Julianum Pelagi*
pſit poſt obitum ſancti Auguſtini, tempore
Concilii. *Adverſus Neſtorii impios Anath*
B *Contradictiones* ſcripſit anno 451. ante in
Concilium Epheſinum. *Neſtorii Sermones &*
nonnullas, Theodori Mopſueſteni fragmenta,
rilli Apologetica adverſus Orientales, & Theo
nec non varia ex libris ejuſdem Theodori exc
græco in latinum tranſtulit. Lege eruditi v
ius Garnerii Soc. Jeſu præfationem in omn
Mercatoris opera, quæ ipſe edidit & no
ſimis ac Diſſertationibus prolixiſſimis ampl
fol. Pariſiis anno 1673. apud Sebaſtianum
via Jacobæa ſub Ciconiis, ex mſ. cod. Bi
Cathedralis Bellovacenſis. Hæc porrò Mar
toris opera iterum edidit Stephanus Balu
anno 1684. apud Franciſcum Muguet, ſ
C & abſque omni illo ornatu, & immenſo
diſſertationum ad nauſeam prolixarum, reſe
cis omnibus hinc atque illinc ad majore
molem à Garnerio appellatis. Unde lon
rior ad fidem 3. mſſ. Codd. hæc ultima e
Agit de Mario Mercatore Natalis Alexan
minicanus in *ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ca*
culo 5. tom. 1. pag. 219. & 579. unde iſt
pſimus: qui plura voluerit, legat magnu
men Joannis Garnerii, de quo ſupra egi

De Philippo Presbytero. 43

Supplementum.

D PHILIPPUS Presbyter, ſancti Hiero
ſcipulus & fidelis Auditor, ſcripſit C
rium in librum Job. lib. 3. ſermone aperto
plici; dedicatum Nectario Epiſcopo, que
habent opera impreſſa tam ſub nomine v
Bedæ, quàm ſancti Hieronymi, in quoru
bus legitur. Vidi illos mſſ. in antiquiſſimo
Bibliothecæ Igniacenſis in tractu Rhemen
auctoritate Gennadii operi præfixa. Nulli
eſſe debet, quin opus iſtud Philippi ſit,
Gennadius meminit cap 62. & cui Philip
mat ipſe Beda in libello *de ratione unciarum*
ruit circa annum 430. cujus ſub proprio
E opus impreſſum in 4. Baſileæ anno 1527.
damum Petrum, & ibidem in fol. eoden
apud eumdem Adamum Petrum, atque
impreſſionis exemplum vidimus & tenuim
Sixtum Senenſem in Bibliotheca Sancta p
qui ejus opera dicit fuiſſe edita antea ſub
Bedæ, cum quibus adhuc perperam legunt

De ſancto Euchero Epiſco Lugdunenſi. 440.

SANCTUS EUCHERIUS Epiſcop
dunenſis vixit temporibus Theodoſii Ju
Valentiniani; & ſub Valentiano, & Marti
peratoribus obiit circa annum Domini 1433.
bunt Gennadius de viris illuſtribus, & A

Digitized by Google

no Epiſcopo Viennenſi in libro de ſtatu animæ, *eloquentiſſimas conciones*, quæ fortaſſe ſunt illæ, quæ ſub nomine Euſebii Emeſeni nunc extant. Tribuuntur Eucherio libri explanationum in Geneſim, & in libros Regum. Sed Eucherii eſſe non poſſunt, cùm auctor ſæpè ſanctum Gregorium citet, & ad finem expoſitionis libri primi Regum lectorem invitet ad moralia S. Gregorii perlegenda: ſanctus autem Gregorius plus centum annis fuerit Eucherio poſterior. Fortaſſe qui hos libros Eucherio tribuerunt, ex eo permoti ſunt, quòd Gennadius teſtatur, ſcripſiſſe Eucherium ad Salonium, & Uranium de obſcuris ſanctarum Scripturarum capitulis.

Porrò auctor hujus operis in Geneſim, & in libros Regum videtur fuiſſe Anglus: nam in tertio libro Commentariorum in libros Regum cap. 22. ſic loquitur: Noſtris, inquit, nuper temporibus ſanctus Gregorius Papa Evangelicis roboratus eloquiis Romanam rexit Eccleſiam & Reverendiſſimi Patres Auguſtinus, Paulus & alii ſocii eorum jubente illo venerunt in Britanniam, &c. Atque ab hoc auctore multa iiſdem penè verbis deſcripſit Beda in ſuis quæſtionibus ſuper libros Regum.

Diſſertatio Hiſtorica.

SAnctus Eucherius, vir clariſſimus, ex Lerinenſi Monacho, ſeu malis, Eremita, ad Archiepiſcopatum Lugdunenſem electus anno circiter 434. vixit uſque ad diem 22. Junii anni 454. quo Valentiniano & Martiano Principibus ad Superos abiit. De ejus ætate, rebuſque geſtis plura peccarunt Sixtus Senenſis, Baronius, Poſſevinus, Bellarminus, Miræus, &c. cæteris longè accuratiora propoſuit R. P. Theophilus Raynaudus in Indiculo de ſanctis Lugdunenſibus, ubi rectè duos diſtinxit Eucherios: Primum, ac ſeniorem, de quo Gennadius cap. 63. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Sidonius Apollinaris in carmine Euchariſtico ad Fauſtum Regienſem Epiſcopum, Ruſticus Epiſcopus in epiſt. ad ipſummet Eucherium, quam edidit Sirmondus ad Sidonii lib. 2. ep. 12. Salvianus Maſſilienſis in ep. ad Salonium, Claudianus Mamertus libro 2. cap. 9. de Statu animæ, ubi ait editis in rem Fidei multijugis variorum operum voluminibus eum eloquentiſſimas ad populum conciones habuiſſe, Marcellinus Comes in Chronico, Iſidorus cap. 15. de Viris Illuſtribus, ubi κατὰ πρόληψιν dicitur Franciæ Epiſcopus, Ado Viennenſis in Chronico, Sigebertus in Chronico anno 435. Petrus Damiani lib. 5. ep. 19. Honorius capite 62. libelli 2. & cap. 17. libelli 3. de Luminaribus Eccleſiæ, Trithemius, & recentiores, quibus omnibus præire debuit S. Hilarius Arelatenſis Antiſtes Panegyrica oratione in S. Honora-

cherii venientis iter, redeuntis Hilari, apud Sidonium citato carmine, & alia, quæ non ſunt hujus loci.

Alterius ac junioris Eucherii etiam Lugdunenſis Archiepiſcopi præclara reperitur mentio, tum in vita S. Cæſarii Arelatenſis Epiſcopi, in Martyrologio Adonis ad diem 16. Novembris, in Actis ſanctæ Conſortiæ hujus filiæ, quæ in antiquis editionibus reperiuntur poſt Paræneſim ad Valerianum de Mundi contemptu, tum maximè in ſubſcriptionibus Conciliorum Arelatenſis IV. & Arauſicani II. annis
[C] 524. & 529. celebratorum; unde mirum mihi accidit, quo pacto poſt exſcriptam penè integram R. P. Theophili Diatribam tam ineptè concluſerit Miræus: Magnos adhuc viros perſiſtere in unico Lugdunenſi Eucherio ſtatuendo. Certè numquam is mihi magnus, ſive Belga, ſive Celta, aut Aquitanus videbitur, qui hæc duo non videat ex diametro, ut ajunt, inter ſe diſſidere, hominem, qui anno Chriſti 432. Urbis Romanæ 1085. ad Valerianum, jam provectæ ætatis, filiorumque adultorum parens ſcripſerit, eumdem potuiſſe anno 529. Arauſione cum Patribus cæteris præſide Cæſario, Semipelagianæ hæreſeos placita damnare. Certè vel inde patet ſedulitatem ac diligentiam in exſcribendis aliorum dictis ſcriptiſque
[D] parum conferre niſi maturum judicium, ϗ ὁρμαῖα κρίσις accedat.

Multa tribuuntur Eucherio ſeniori opuſcula, partim γνήσια, partim νοθευόμενα ϗ ἀμφὶς βητούμενα, de quibus ſigillatim apto, quantum fieri poterit, ordine pauca pro more Lectorem admonebo.

I. Inſignis ad Valerianum cognatum ſuum *Epiſtola de contemptu mundi, & ſæcularis Philoſophiæ*, ſive, ut edidit Romæ Manutius de contemptione rerum humanarum, & veræ pietatis ſapientiæque ſtudio. In Bibliotheca Colonienſi malè inſcribitur, de Vita ſolitaria, anno ſcripta U. C. 1085. Chriſtianæ æræ 432. ſi Vartonianam ſequutus eſt putationem. Eraſmus jam ab anno circ. 1520. ediderat cum notis,
[E] & accuratiſſimè omnium R. P. Heribertus Roſweidus S. J. anno 1621. Antuerpiæ, nos quoque in Triade SS. Patrum Epiſtolica eamdem exhibuimus in 32. anno 1646.

II. *Epiſtola de laude Eremi*, ſive de vita ſolitaria ad ſanctum Hilarium Arelatenſem poſtea Epiſcopum, proindeq; ante annum 430. quam primus edidit Gilbertus Genebrardus anno 1578. recenſuit verò anno 1621. notiſque illuſtravit Roſvveidus.

III. *Liber Formularum ſpiritualis intelligentiæ*, cum Præfatione ad Veranium filium, poſtea Epiſcopum: quæ in mſ. codice, & in qq. antiquioribus editionibus incipit: Eucherius Veranio filio in Chriſto Salutem. Formulas, &c. Jo: Alexander Braſſicanus J. C. Baſileæ, cum iis, quæ ſequuntur, opuſculis, Formulas illas excudi curavit ſtudioſè recognitas, adje-

Digitized by Google

tiones ac Reſponſiones de difficilioribus Veteris ac Novi Teſtamenti locis continet. II. Interpretationem Hebræorum nominum, quæ in ſacris libris occurrunt, complectitur. Ac ne quis opus illud in dubium revocet, atque ut tempus, quo conſcriptum eſt, faciliùs poſſit intelligi, placet ex Præfatione plagulam decerpere: Dignum namque eſt quæcumque cura mea ingenium tuum reparari, qui vix dum decem natus annos eremum ingreſſus, inter illas Sanctorum manus non ſolùm imbutus, verùm etiam e- B nutritus ſis ab Honorato patre, illo, inquam, primùm Inſularum, poſtea etiam Eccleſiarum magiſtro: cùm te illic beatiſſimi Hilarii tunc Inſulani tironis, ſed jam nunc ſummi Pontificis doctrina formaret per omnes ſpiritualium diſciplinas ad hoc etiam te poſtea conſummantibus ſanctis viris Salviano atque Vincentio eloquentia pariter ſapientiaque præeminentibus, &c.

V. VI. *Commentarii in Geneſim*, ac *libros Regum*, falſo alterutri tribuuntur Eucherio, cùm eorum auctor Angliam patriam ætatemque ſuam ſatis apertè inſinuet. Certè S. Gregorium Papam citat pag. 47. & 130. editionis Baſileenſis, ſive extremo libro primo Regum, & cap. 22. libri tertii, ubi etiam me- C minit ſanctorum Auguſtini, Paulini, & aliorum, qui ejuſdem Gregorii juſſu in Britanniam venere. Libro quoque 3. cap. 18. citatur Caſſiodorus Senator, qui ſeniori Eucherio junior, juniori συγχρονος, imò & ſuperſtes fuit. (a) Mentitur egregiè Rivetus, qui Poſſevino mendacium falsò affingit, dum ait Eucherium ſcripſiſſe in Geneſim, & in libros Regum ad filios ſuos, neque id ex Gennadio, Iſidoro, aliove teſte antiquo, nec vel ex ipſo Trithemio probare poteſt.

VII. *Hiſtoria Paſſionis SS. Mauritii & ſociorum Martyrum Legionis Thebææ Agauni in Sedunis Maximiani Imp. juſſu interemptorum ad Sylvium Epiſcopum*: quam à Laurentio Surio editam ad diem 22. Septembris, D ſeorſim quoque cum notis vulgavit Petrus Stevartius anno 1617. De ea hæc Sigebertus cap. 158. de Illuſtribus Scriptoribus in Marbado Redonenſi Epiſcopo. Scripſit metricè, inquit, paſſionem Thebæorum quaſi pedibus vadens in ſententiam Eucherii Lugdunenſis Epiſcopi, qui eam urbana proſa ſcripſerat ad Silvium Epiſcopum. Uter fuerit Euſebius non aſſerit, verùm in eorum libentius ſententiam eo, qui juniori adſcribunt.

VIII. Superſunt, ni fallor, *Homiliæ*, quæ hactenus ſub nomine *Euſebii Emiſſeni*, vel, ut alii corrigere moliti ſunt, *Euſebii Gallicani*, apparuerunt. Verùm quod ſpectat ad eas, quæ de Tempore & Sanctis dicuntur, illas ſibi jam vindicavit Bruno A- E ſtenſis Epiſcopus Signinus, de quo ſupra. Quæ autem ſuperſunt de variis argumentis tum ab aliis ſæpè ſepius, tum poſt Theodori Studitæ Catecheſes ſtudio Joannis Lucinæi Canonici Antuerpienſis Latinè redditas anno 1602. Antuerpiæ editæ, eæ, ſaltem omnes, Euſebium, ſive ſeniorem, ſive juniorem, nequeunt parentem agnoſcere, cùm quædam Cæſario Arelatenſi tribuantur, aliæ verò, maximè quæ de S. Maximo Regienſi Epiſcopo, & de S. Blandina, ſanctiſque Alexandro & Epiphodio habitæ ſunt, ad Fauſtum Regienſem Epiſcopum referendæ ſint. Vide doctiſſimam obſervationem Sirmondi noſtri ad ep. 5. libri 9. & Euchariſticon Sidonii Apollinaris, &c. Enim verò ſi liceret mihi excurrere, pronum eſſet oſtendere, plures quoque alias, præcipuè eam, quæ

[illegible] ſcetico quod Eucherius noſter dicitur ex pitio, & Caſſiani collationibus collegiſſe

(a) Vide Sixtum Senenenſem libro cæ ſanctæ; qui ait non audere ſe affirm Eucherii, ſed incerti potius, ac recentior collectoris, qui opus more centonum h legerit ex dictis Latinorum Patrum, integris ſententiis Gregorii, Iſidori, Be rum Auctorum, quos ducentis ferè an Euſebius. Quòd ſi in tanta ſcriptorum nare liceat, quis hujuſmodi explanati ginem in acervum congeſſerit, ſuſpicor Anglum fortèque Bedam, &c. Poſſem certiorem hujus noſtri judicii comproba loco ſubnectere Indicem innumerabiliu qui tam in hoc Formularum ſpiritual in Geneſeos & Regum commentarios Gregorio transfuſi ſunt: ſed eos brevit prætermitto. Hæc ille.

(b) Neque enim vera eſſe poteſt Jo Braſichellani ſententia, qui in Expurg ce pag. 110. aſſerit ſcitum eſſe inter Eucherii Lugdunenſis Epiſcopi opus eſſ las Homilias, quæ nomine Euſebii E cumferuntur: citatque Tomum 6. An cleſ. Card. Baronii anno 441. num. 4.

(c) Tomo I. Bibliothecæ Novæ mar librorum pag. 665. edidimus in lucem Epiſtolam Eucherii Epiſcopi ad Fauſtu ſtinum presbyterum Inſulanum de ſitu roſolymitanæ atque ipſius Judææ, quam Vaticano Ven. Bedæ de Tabernaculo opuſculis deſcripſerat ante 60. annos bus Sirmondus.

De Claudiano Epiſcopo Vie
440.

CLAUDIANUS Mamertus Pres nenſis æqualis ſancti Eucherii: gne opus *de ſtatu animæ*, in quo Euche nem facit, ut ſupra diximus. Habetur tribus libris comprehenſum in Biblioth rum Patrum tomo quarto.

DISSERTATIO HISTORIC

CLAUDIANUS Mamertus, aliis Presbyter Viennenſis Eccleſiæ, ſi in epitaphio compellat Sidonius, *Antiſt Secundo*, hoc eſt, ut quidam eruditi v ſub fratre ſuo S. Mamerto Viennenſi po Chorepiſcopus, *fratrem faſce levans Nam de Pontificis tenore ſummi ille inſig hic laborem*. Finem non facit ejus laud eandi Sidonius Appollinaris, cujus vide 3. libri 4. qua reſpondet ad Claudian mittitur, epiſtolam, & undecimam ej ad Petrejum noſtri Claudiani ex foro cui epitaphium, de quo mox quædam inſeritur, necnon epiſtolam ſecundam l tis ad Nymphidium, ubi peritiſſimum rum Philoſophum, & quorumlibet p ſcoporum appellat. Floruit circa ant 460. quo verò anno obierit, non lique ejus natalis Romanis Faſtis Inſcriptus

Digitized by Google

Tres libri de ſtatu animæ, adverſus Fauſtum Regienſem Epiſcopum ſcripti, ac dicati Præſectorio Patricio, doctiſſimo viro & optimo Cajo Sollio Sidonio, nondum, ut vel inde apparet, Arvernorum Antiſtiti.

Extat quoque præter Epiſtolam ad eundem Sidonium jam Papam ſive Epiſcopum, cujus ſupra meminimus, cuique ipſe reſpondit Sidonius, in iiſdem illis Bibliothecis oomine ejuſdem inſignitum.

Carmen contra varios errores, ſeu, *vanos Poetas*. Certè Claudianum noſtrum Mamertum Poetica laude inſignem commendat Sidonius in fine laudatæ Epiſtolæ his verbis: Nate, cui ſeu liberum, ſeu ligatum placeat alternare ſermonem, intonare ambitariam ſuppetit, pauci, quos æquus amavit Jupiter, imitabuntur, ut minùs peccaſſe videantur, qui ſancti Damaſi Papæ carmen de Chriſto huicce Claudiano, quàm qui antiquiori Claudiano laudum Stiliconis, & aliorum Gentilium buccinatori perpetuo, ipſiique Ethnico Poetæ ſuppoſuerunt, aut qui eidem Mamerto tribuerunt *Πεντεχαιον*, ſeu carmen de collatione Miraculorum utriuſque Teſtamenti, de quo ſuo poſtea loco dicemus in Sedulio vero illius parente. In eadem Epiſtola Sidonius meminit Hymni à Claudiano Mamerto conſcripti, quem quidam Scholiaſtes, teſte Sirmondo in ſuis ad illam notis, cenſuit eſſe Hymnum, cujus initium eſt: *Pange lingua glorioſi prælium certaminis*. Et quidem ſtylum redolet cultiorem, quàm Fortunati eſſe ſoleat, cui tamen illum tribuunt antiqui etiam codices & ſcriptores. Nec ſanè ullus eſſet ampliùs ea de re ambigendi locus, ſi plures Gennadii codices mſſ. firmarent, quod in membranis Cœnobii ſancti Michaelis de Tuba profitetur ſe legiſſe doctiſſimus ille antiquitatis Eccleſiaſticæ indagator: *Scripſit & alia nonnulla, inter quæ & Hymnum de Paſſione Domini, cujus principium eſt, Pange lingua glorioſi. Fuit autem frater Mamerti Viennenſis Epiſcopi*. Quam ſanè appendicem tanti fecit Miræus, ut eodem filo atque contextu cum reliquis Gennadii verbis vulgare non dubitaverit. At de his plus jam ſatis, niſi fortè quis exigat, ut quæ de eo peccavit Trithemius, evolvam per ſingula. I. Claudium appellat. II. Epiſcopum Viennenſem. III. Litanias inſtituiſſe. IV. Claruiſſe anno 480. (a)

(a) Ado Viennenſis Archiepiſcopus in Chronico recenſet à Salviano Maſſilienſi Presbytero ſcriptum eſſe ad hunc Claudianum Presbyterum Viennenſem librum unum Expoſitionis extremæ partis in Eccleſiaſtem, ſed cum aliis florentiſſimi ingenii lucubrationibus periiſſe arbitror. Vide infra v. Salvianus.

De Sidonio Apollinari. 440.

SIDONIUS Apollinaris vir nobiliſſimus eodem tempore floruit. Fuit autem Epiſcopus Arvernenſis. Scripſit *varia opera* ſoluta oratione, & carmine. Claromontanus Epiſcopus ſuffectus anno circiter 472. Chriſtiano vigore pollens, Eccleſiam ſibi commiſſam etiam inter barbaræ ferocitatis duritiem per plures annos difficillimis temporibus adminiſtravit, Biturigibus concionem habuit in electione Simplicii Archiepiſcopi, quam ad Perpetuum Turonenſem Antiſtitem miſit, in exilium poſtea actus, tum revocatus Arvernos, ibidem ſanctiſſimè obiit Zenone Imperante anno, ut videtur, 482. die Sabbati 23. Auguſti, cùm ſucceſſorem ſuum deſignaſſet Aprunculum Lingonis pulſum, ſepultuſque eſt in S. Saturnini ædicula, unde in Geneſianam baſilicam deinde translatus eſt. Gennadius cap. 92. docet ſcripſiſſe varia & grata volumina & ſanæ doctrinæ. Claudianus Mamertus vocat eum eruditorum ſui ævi peritiſſimum ac diſertiſſimum, eique libros tres de Anima adverſus Fauſtum dedicavit. De eodem Ruricius Senior Lemovicenſis Antiſtes in epiſtolis, Avitus Viennenſis ep. 38. Gregorius Turonenſis libro 2. Hiſtoriæ capp. 22. 23. 24. aliiſque locis, Flodoardus libro 1. Hiſtoriæ Rhemenſis cap. 12. Aimoinus, Sigebertus, Honorius Auguſtodunenſis, Trithemius, Baronius, & Sirmondus qui vitam ejus cultiſſimo ſtylo conſcripſit, ac vetus Epitaphium addidit, in quo verè Sidonius dictus reperitur, nulli incognitus & legendus orbi.

Ejus opera, hoc eſt *Epiſtolarum libros novem & Carmina numero* 20. ediderunt, ac Scholiis Commentariiſve uberibus illuſtrarunt Joannes Colutius & Joannes Savaro: ſed in eo auctore explicando præcipua effulſit induſtria R. P. Jacobi Sirmondi, Ricomagenſis, Arverni, Societatis Jeſu anno 1614. in 8. apud Sebaſtianum Cramoſium, qui anno 1652. poſt Sirmondi obitum eadem Commentaria in quibuſdam auctiora & caſtigatiora typis iterum emiſit in 4. nobis ut quàm emendatiſſima prodirent adlaborantibus. Ut verò videas Lector, quid ſperare debeas emolumenti ex lectione Heterodoxorum Criticorum, placet pauca ſubtexere ex Patrologo Jenenſi Lutherano. Fuit, inquit, Epiſcopus Avernenſis (Baron. Arvernenſis legit) Alii Claromontanum Epiſcopum fuiſſe referunt. Floruit circa annum 440. O miſeram Segregum ſortem, qui tales magiſtros ad cœlum evehunt & Catholicis Doctoribus objicere non verentur.

De Joanne Caſſiano. 440.

JOANNES CASSIANUS ſancti Joannis Chryſoſtomi olim Diaconus, & poſtea ad Gallias accedens, ibique ſedem figens apud Maſſiliam Presbyter ordinatus, ſcripſit Latino idiomate.

De habitu Monachorum, & de canonico Orationum & Pſalmorum modo, lib. 3. *Inſtitutionum*, 1. *De origine & remedio octo principalium vitiorum*, 8. *Collationes Patrum*, 24. *De Incarnatione Verbi*, 7.

Et

certa decimas, & paucis aliis, quæ in editione Ro-
mana notata ſunt.

Dissertatio Historica.

JOANNES Caſſianus, natione Scytha ex Theo-
doſia Tauricæ Cherſoneſi urbe oriundus, ſed pa-
tria Athenienſis, in Bethleemitico cœnobio à pueritia
educatus, Ægyptum cum Germano populari ſuo per-
agravit, & Monaſteria, ſanctoſque Patres frequens B
inviſit. Conſtantinopolim profectus, à S. Joanne
Chryſoſtomo illius Eccleſiæ Diaconus creatus eſt,
& ab eodem ad Innocentium I. Papam legatus miſ-
ſus cum Germano Presbytero anno 403. vel ſequen-
ti. Aliquot poſt annis ab eodem Pontifice factus
Presbyter, capta ab Alarico Romana urbe, Maſſi-
liam anno circiter 410. venit. An venerit in Pla-
noſiam ſeu Lerinam Inſulam valdè mihi dubium eſt,
neque hoc teſtimonio Eucherii ad Hilarium de lau-
de Eremi ulla ratione confici poteſt, aut præfatio-
ne in ſeptem Collationes trium Anachoretarum in
Thebaide commorantium. Incertum quoque an Fo-
rum Julii unquam adierit, aut Stæchadas Inſulas
ſaltem anno 411. poſt quem longo intervallo ſcri- C
pſit Collationes ſuas, ut poſtea certis indiciis doce-
bimus. Maſſiliam appulſus Monaſterium inſtituit à
S. Victore Martyre deinceps nuncupatum, ubi per
plures annos vixit ſanctiſſimè uſque ad diem 10. Ka-
lend. Auguſti, S. Apollinari ſacrum, quo obiit an-
no, ut volunt, 448. ætatis 97. Alterum quoq; mu-
lierum cœnobium fundavit, quod ætate Gennadii
adhuc extabat. De eo præter S. Proſperum ejus
adverſarium, & Caſſiodorum, videndi Gennadius
Maſſilienſis cap. 61. atque ex recentioribus, ut anti-
quiores omittam, Baronius, Poſſevinus, Gazæus,
& in poſtrema editione additus Auctor Vindicia-
rum tutelarium pro ſanctitate Caſſiani, cui Lector
jungere poterit Caſſianum illuſtratum R. P. Jo: D
Bapt. Gueſnæi, eloquentia & mira digreſſionum
copia vernantem.

Omnia ejus opera Latinè ſcripta, ut res ipſa cla-
mat, & poſtea ab aliquo in Græcam dialectum ſal-
tem ex aliqua parte converſa, ut ex Photii codice
197. & Vaticanæ Bibliothecæ 1578. membranis con-
ſtat, ſæpè prælo fuere commiſſa. Præcipuè editio-
nes Romanæ Petri Ciacconii annorum 1580. & 1611.
Antuerpienſis cum notis & cenſuris Henrici Cuquii
poſtea Ruræmondenſis Epiſcopi, Duacena anni 1616.
duobus Tomis in octavo, ſtudio D. Alardi Gazæi
Monachi Benedictini, qui anno 1628. ſecundis cu-
ris in folio eadem recudenda curavit. Atrebati,
in quo decumano volumine hæc continentur. E

Vindiciæ Titulares pro ſanctitate Joannis Caſ-
ſiani.

*Jo: Caſſiani de Inſtitutis Cœnobiorum, & octo prin-
cipalium vitiorum remediis libri* 12. ad Caſtorem A-
prenſem Epiſcopum, cum commentario ejuſdem
Alardi Gazæi Cœnobitæ Vedaſtini O. B. ſunt qui
in duas partes ſecent, & libros quatuor inſtitutis
Monaſteriorum, ſeu Renunciantium, libros verò
octo Colluctationi adverſus totidem capitalia vitia
adſignet.

Collationes Patrum numero 24. ab eodem itidem
Gazæo commentariis illuſtratæ. Priores decem Pa-
trum in Scythica eremo commorantium dicatæ ſunt
poſt mortem Caſtoris Leontio Epiſcopo Forojulien-
ſi, & Helladio Monacho. Hic tamen poſtea ſa-

merant, moderatorem, quem nodum a
nequiverunt. Septem quæ ſequuntur Patru
baide Ægypti conſiſtentium ad Honoratum
ſebium ſanctos Fratres miſſæ ſunt, unde
ptas fuiſſe ante annum 426. quo Hon
Abbate Lerinenſi creatus eſt Archiepiſco
tenſis. Septem poſtremæ cum præfatione
nianum, Minervium, Leontium, & T
Monachos in Stæchadibus habitantes ſcrip
tur poſt annum 428. in ea enim fit men
dii & Leontii Epiſcoporum, Honorati ite
pi & Eucherii famuli Chriſti. Neque tam
tentiam iverim Gerardi Jo. Voſſii, qui e
Urſpergenſi affirmat anno 432. ſcriptas fu
falſum eſſe, & quæ mox diximus, &
anno 429. aut circiter defunctus convinci

Dionyſii Carthuſiani Doctrina Catholi
tioni 13. ſubſtituta. D. Proſperi Aquitani
Gratia Dei & libero arbitrio, contra Co
Cæleſtini Papæ pro Proſpero & Hilario,
Dei epiſtola ad quoſdam Galliarum Epiſc
nones ſecundi Arauſicani Concilii de li
trio &c. D. Proſperi epiſtola ad Auguſ
D. Henrici Cuykii Epiſcopi Ruræmunden
tationes, ſive Cenſoriæ notæ ad Joanni
libros.

Petri Ciacconii Presbyteri Toletani Ob
in eumdem Caſſianum, *Joannis Caſſiani
Incarnatione, libri ſeptem adverſus hæreſim*
ad S. Leonem Papam, ejuſque juſſu ſcrip
que poſt annum 440. quo ipſe factus eſt
Pontifex, quibus acceſſit quoque ab eod
do Gazæo commentarius, unde patet e
themium, Sixtum Senenſem, Mataeciun
ex quibus accepere, dum ſpiritum egiſ
Maſſiliæ anno 435. ætatis 97. die 23. A
de præfationem, & expende verba Genna
terpolati. Nec Baronius ſcopum attigiſſe
videtur. Fateor tamen multa in his libris
quibus annus 429. aut 430. deſignetur,
ſtorius adhuc Conſt. ſedem obtineret, ne
cto Concilii Epheſini depoſitus, aut ſente
doſii Imperatoris in Vaſim deportatus. Q
ad S. Leonem Papam ſcripti dicuntur,
dum erit ad eum qui tunc S. R. E. Arc
decennio poſtea factus eſt ſupremus Pon
gula S. Pachomii olim à S. Hieronym
translata, ejuſdem Gazæi ſcholiis & i
ſtrata.

Flores Caſſiani, ſive illuſtriores ſententi
operibus collectæ, cum quatuor Indicibus.

Impuriſſimus profanæ Atæ miniſtellus
Rivetus, qui de Libris à ſe non lectis auſ
cium ferre, libros ſeptem de Incarnatio
Leonis Papæ ſcriptos aſſerit adverſus Eut
cùm de iis ne verbum quidem ullum ſit in
opere, ex propria ipſius ac Centuriatoru
burgenſium confeſſione eruditiſſimo ſtylo,
ſo, & rerum dignitati reſpondente ſancti
ſcripto; ſed omnis ejus impetus, & mira
næ eloquentiæ robur fertur in Neſtorium,
finem auctoritate, ac pondere ſanctoru
Hilarii, Ambroſii, Hieronymi, Auguſ
gorii Nazianzeni, Athanaſii, ac Joannis
mi, aliorumque perinde obruit, ac Ca
therum, Calvinum ſimileſque à fide ma
rum apoſtatas eliſerunt. Certè vel ſola i

Digitized by Google

VINCENTIUS natione Gallus, apud celeberrimum Lerinenſis inſulæ Monaſterium Presbyter ac Monachus, cujus præceptis informatum conſtat fuiſſe Salonium S. Eucherii Lugdunenſis poſtea Antiſtitis filium, ſcribebat anno 434. aureum adverſus Hæreſes libellum triennio ſcilicet poſt celebratam Epheſinam Synodum ut ipſemet teſtatur. De eo Gennadius cap. 64. hæc habet: Vir in ſcripturis ſanctis doctus & notitia Eccleſiaſticorum dogmatum ſufficienter inſtructus compoſuit ad evitanda Hæreticorum collegia nitido ſatis & aperto ſermone validiſſimam diſputationem, quam abſconſo nomine ſuo titulavit, Peregrini adverſus Hæreticos. Cujus operis, quia ſecundi libri maximam in Schedulis partem à quibuſdam furatam perdidit, recapitulato ejus paucis ſermonibus ſenſu priſtino compegit, & uno in libro edidit. Moritur Theodoſio & Valentiniano regnantibus: ideoque ante annum 450. quo 29. Julii receſſit Theodoſius junior. Hunc fuiſſe fratrem ſancti Lupi Trecenſis Epiſcopi perhibent, qui ſuſcepta cum S. Germano Autiſiodorenſi Epiſcopo in Britanniam adverſus Pelagianos legatione, & pacati civibus ſuis Attilæ Hunnorum Regis gloria nobilis in omnium ore verſatur. Fuerunt & alii duo aut tres eodem nomine ſub ea tempora inſignes: Vincentius Presbyter, qui Rejenſi Concilio anno 439. ſubſcripſit ſive Conſtantini Epiſcopi, & qui capite 80. à Gennadio celebratur Vincentius Presbyter & ipſe natione Gallus, in divinis Scripturis exercitatus, linguam habens uſu loquendi & major electione politam, commentatus in Pſalmos. Cujus operis legit aliqua homini Dei (ſunt qui legant homo Dei) Cannatæ me audiente promittens ſimul, ſi Dominus vitam & vires daret, ſe in toto pſalterio eodem ſtudio laboraturum. Hæc ille.

Commonitorium prius adverſus profanas omnium hæreſeon novitates pro Catholicæ fidei antiquitate & univerſitate, cum ultimis tribus capitulis Commonitorii ſive libelli poſterioris, ſæpius prodiit hactenus & proprio Vincentii Lerinenſis & alieno Peregrini nomine inſcriptum tum ſeorſim, tum in Bibliotheca Veterum Patrum atque hujuſmodi opuſculorum Eccleſiaſticorum ſyſtematis. Notis illuſtrarunt Joannes Coſterius, Bartholomæus Petrus Lintrenſis Theologus Duacenſis qui etiam ut audio, neque enim venit in manus meas, addidit Diſſertatiunculam apologeticam de Vincentio ejuſque ſcriptis, & Joannes Filefacus Doctor Pariſienſis, cujus Commentarii prodierunt anno 1619. Pariſiis in 4. Videnda quoque opuſcula Veterum quorumdam Theologorum Gallorum ex recenſione Petri Pithæi vulgata in eadem urbe Pariſienſi anno 1586. necnon ſandapila Silicernio Quinti Evangelii, hoc eſt Lutheraniſmo & Calviniſmo ad Orcum efferendo humeris ac niſu valentiſſimorum quatuor ſuccollatorum, Tertulliani, Vincentii, Edmundi Campiani, & Leonardi Leſſii, imterium Davidis commentarios audivit Gennadius, cùm fervèrent quorumdam ſtudia in Auguſtinum anno circiter 430. vix puer erat, & ex primis infantiæ crepundiis egreſſus, nec is qui adverſus tam fortem adverſarium lacertos auderet attollere ac de arduis illis gratiæ, liberi arbitrii ac prædeſtinationis quæſtionibus diſputare. Quidam apud Baronium loco citato, atque ex Heterodoxis Catholicæ veritatis hoſtibus Andreas Rivetus, & ſi qui alii, ut libello illi, quem tantum non ad cœlum ac ſanè meritiſſimo jure Pontificii, quoque ſe obtritos ac profligatos ultrò fatentur, cùm ad cor redeunt ſa-
C namque mentem, omnes à fide majorum ſuorum Apoſtatæ Miniſtri ac Prædicantes Lutherani, Zvvingliani, Calviniani, Anabaptiſtæ, Sociniani, &c. fidem & auctoritatem juxta Semipelagianiſmi ſuſpicione laborare contendunt, eique Vincentianas illas objectiones adſcribere moliuntur. Sed quibus amabo quàm levibus & inanibus argumentis? Ea Deo dante proponemus & refutabimus in Examine Heterodoxorum Criticorum. Interim moneo mirari omnes Catholicos ac Hæreſeos paulò cæteris prudentiores ſingularem impudentiam Miniſtelli illius, qui Cardinalem Perronium Gallicani Cleri ac Romanæ Purpuræ decus ſingulare ſugillare auſus eſt, quòd Eccleſiæ Romanæ exemplo, quæ in Faſtis
D ſuis die 24. Maji hæc quotannis recitare jubet filios ſibi obſequentes: In Monaſterio Lirinenſi Vincentii Presbyteri doctrina & ſanctitate conſpicui Vincentium Lirinenſem Presbyterum novo crimine nec ullis apud Novatores luſtralibus undis expiando, Sanctum appellarit. Meminiſſe debuerat quiſquis ille eſt avitæ Religionis Deſertor Divinæ Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi ſententiæ: qua vel ſola profanas jugulare poteſt ſectarum Lutheri atque Calvini novitates in epiſtola 118. ad Januarium: SI QUID TOTA PER ORBEM FREQUENTAT ECCLESIA, QUIN ITA FACIENDUM SIT, DISPUTARE, INSOLENTISSIMÆ INSANIÆ EST.

E

De Socrate, & Sozomeno. 440.

SOCRATES & Sozomenus hiſtoriam Eccleſiaſticam ſcripſerunt ab eo tempore in quo deſinit hiſtoria Euſebii Cæſarienſis, uſque ad tempora Theodoſii junioris. Eodem tempore vixerunt, & quod dolendum eſt, uterque Novatianis erroribus faviſſe dignoſcitur.

DISSERTATIO HISTORICA.

SOCRATES, Scholaſticus, Ammonii & Helladii Alexandrinorum Conſt. degentium in Grammaticis diſcipulus, ſecta Novatianus *ὁ τὴν προσηγορίαν, οὐ μὴν δέ γε καὶ τὴν προαίρεσιν καθαρός*, ut cum Nicephoro Calliſtide in Prologo Hiſtoriæ loquar, inchoa-

que locis, Photius codicibus 28. & 30. Sigebertus cap. 10. Catalogi Virorum Illuſtrium, Anaſtaſius Bibliothecarius in Præfatione ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam Joanni Diacono nuncupatam, Petrus Siculus in Hiſtoria de Manichæis & ſua ad Armenios Legatione, Trithemius, Jacobus Billius Prunæus, Franciſcus Turrianus, Card. Baronius & Bellarminus, Poſſevinus, Ger. Jo. Voſſius Tractatu de Græcis Hiſtoricis ſecundæ præſertim editionis, quam non vidit qui primam exſcripſit Miræus, aliique paſſim. De verſionibus ejus Latinis ab Epiphanio Scholaſtico Wolphgango Muſculo, & Joanne Chryſtophorſono Anglo Epiſcopo Ciceſtrenſi elaboratis, non eſt quod hic plura dicam, ut neque de Græcis aut Græco-Latinis editionibus, cùm ſint in omnium manibus. Caſſiodori dumtaxat verba huc adducam è Præfatione in Tripartitam, quam vocant. Hanc Hiſtoriam Eccleſiaſticam à tribus Græcis Auctoribus mirabiliter conſtat eſſe conſcriptam: uno ſcilicet Theodoreto venerabili Epiſcopo, & duobus diſertiſſimis viris Sozomeno & Socrate, quos nos per Epiphanium Scholaſticum Latino condentes eloquio neceſſarium duximus eorum dicta deflorata in unius Styli tractum perducere, & de tribus auctoribus unam facere dictionem.

HERMEAS, Sozomenus, patria Salaminius, in forenſibus actionibus diu Conſt. verſatus dictuſque ob eam rem Scholaſticus, καὶ δίκας λέγων. Hiſtoriam quoque ſcribere aggreſſus eſt libris novem, à primi Conſtantini Imp. tempore, hoc eſt ab anno Chriſti 324. quo III. Conſul cum fratre ſuo Conſtantino Cæſare fuit Criſpus & ipſe Cæſar uſque ad Theodoſii junioris Imperatoris, cui eam dedicavit, Conſulatum 17. ſive annum 439. Multa deeſſe, hoc eſt Hiſtoriam univerſam annorum ferè 20. ab anno 420. ad finem uſque diſcimus ex epiſtola nuncupatoria ad Theodoſium juniorem Auguſtum, in qua ſingulorum librorum argumenta exponit. De eo Caſſiodorus cap. 17. de Divinis Lectionibus, ſanctus Gregorius ep. 95. libri 6. ubi docet ab Apoſtolica ſede non recipi, quoniam multa mentitur, Anaſtaſius Bibliothecarius initio Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Photius codice 30. Nicephorus Calliſti in procemio Hiſtoriæ ubi interpres ejus Langus ineptè Hermeam reddit Mercurialem ut aliàs jam obſervatum, Sigebertus cap. 11. Trithemius qui Zozomenum ſcribit, Baronius, Poſſevinus, Voſſius, ex quo & Bellarmino ſua concinnavit Miræus. Ejus verò interpretes atque editiones diſces ex iis quæ in Socrate ejuſdem cum eo Novatianorum ſectæ Scholaſtico pariter atque Hiſtorico docuimus.

De Sixto Tertio. 440.

SIXTUS TERTIUS Papa ſedit Romæ tempore Valentiniani tertii Imperatoris. Scripſit inſignem *epiſtolam ad Joannem Antiochenum*: cujus fragmentum extat in libro Vincentii Lirinenſis. Scripſit etiam *alteram ad omnes Orientales*, quæ extat in tomo primo Conciliorum. Extant etiam duæ in tertia parte Concilii Epheſini, editionis Romanæ, extat præterea in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 5. ſecundæ editionis ſub nomine Sixti tertii Pontificis liber de divitiis: & alter de caſtitate, & epiſtola de malis doctoribus: quæ tria volumina falſo adſcribuntur Sixto Pontifici, cùm ſint plena erroribus Pela- [text cut off]

SANCTUS SIXTUS III. Romanus Po
annos 7. & menſes undecim, ab an. 43
28. Martii anno 440. quo obiit, ſepultus
S. Laurentii extra muros via Tiburtina. H
malè Sixtum II. hujus nominis Papam vo
ſevinus, falsò tribuuntur tum ſeorſim Ro
1573. in 8. editi, tum Bibliothecis Vet. P
ſerti, libelli tres.

1. *De Divitiis.* 2. *De malis Doctoribus,*
dei, & judicio futuro. 3. *De caſtitate, ad qu*
rè Chriſtianum adoleſcentem.

Quos ab anonymo quopiam Pelagiana
perſos docuerunt Lindanus, Baronius, P
Bellarm. & ex eo Miræus, qui & nonnull
Bibliotheca mſ. Joannis Molani. Videnda
Romanus Index Expurgatorius Joannis M
chellani mihi pag. 167. & ſequentibus. N
in iis ac ſimilibus diutiùs hærendum cenſe [text cut off]

De Iſidoro Peluſiota. 44[text cut off]

ISIDORUS PELUSIOTA Mon
ctiſſimus floruit tempore Theodoſii ju
quem extat ejus epiſtola apud Cardin.
tomo quinto Annalium ad annum Domini
pſit *epiſtolas plurimas*, quas Græcè, & Lati
ſas habes Pariſiis opera Billii anno 1585.

DISSERTATIO HISTORICA.

ISIDORUS Presbyter Ægyptius ſanct
magnæ in Eccleſia Chriſti gloriæ vi
ſiota dictus, quòd juxta urbem Æg
ſium, quibuſdam modò *Belbeis* vel *Dam*
latam, monaſticam vitam exercuerit (
Abbatem vocent Peluſiaci montis in Æg
ſe S. Joannis Chryſoſtomi diſcipulum,
ſub Arcadio ejuſque filio Theodoſio mino
Obiit die 4. Februarii poſt annum 431. n
certus mortis ejus annus cognoſci poteſt. De
dus Hermianenſis Epiſcopus lib. 2. Defenſ
capitulorum. Evagrius lib. 1. Hiſtoriæ c. 15.
in Martyrologio, Suidas in Lexico qui ter
ſtolas ſcripſiſſe aſſerit ſacræ Scripturæ rec
ſteria interpretantes (quamquam hactenu
ac tredecim dumtaxat prodierint) aliàs ve
ſepties mille & alia quædam, Guillelmus
chiepiſcopus libro 19. cap. 12. & libro 2
Nicephorus Calliſtus libro 14. Hiſtoriæ
cap. 24. 28. 30. 53. & ex recentioribus Six
ſis qui ait ſe vidiſſe Venetiis in Bibliotheca
volumen manuſcriptum complectens *hujus*
1148. Epiſtolas, Baronius, Poſſevinus,
puè Sirmondus noſter in Notis ad Facund

Pariſiis prodierunt anno 1658. ejus E
libri quinque de interpretatione Divina
ræ Græcè & Latinè ex variorum interpr
ſione.

Tres libri priores, ex interpretatione V.
Billii Prunæi, quæ poſt ejus mortem excuſa
cum ejuſdem doctiſſimi ac ſanctiſſimi Abb
rum Obſervationum libris duobus opera Joa
tardi Arvernii viri eruditi.

Quartus liber, interprete Conrado
J. C. qui & notas uberiores, *Summas* [text cut off]

Digitized by Google

libri 3. de Imaginibus quæritur: Incertæ quoque mihi ætatis eſt Iſidorus Theſſalonicenſis Epiſcopus vit pius & doctus, quem ſcripſiſſe Græcas Homilias in Lucam, quæ in Vaticana Bibliotheca habeantur teſtis eſt Sixtus Senenſis libro 4. Bibl. ſanctæ. *(a)*

(a) Iis verò quæ de Iſidoro Peluſiota obſervavimus adjungo, quæ noſter Henſchenius plena manu congeſſit ad diem 4. Februarii menſis, & corrige quæ de Uſuardo dixi. Sunt & alia plura ſparſim à me animadverſa, ſed levioris momenti. In cenotaphio verò Joannæ Papiſſæ diruto hæc occurrerunt.

De ſancto Petro Chryſologo. 440.

SANCTUS PETRUS Chryſolog. Epiſcopus Ravennas à Sixto Tertio Papa Epiſcopus creatus ſcripſit *homilias* 122. breves, ſed diſertas. Scripſit etiam inſignem *epiſtolam ad Eutychetem* hæreſiarcham exhortans illum ad obedientiam ſancto Leoni præſtandam in materia fidei potiſſimùm. *Hortamur*, inquit, *te*, *ut iis*, *quæ à beatiſſimo Papa Romanæ civitatis ſcripta ſunt obedienter attendas: quoniam beatus Petrus*, *qui in propria ſede vivit*, *& præſidet*, *præſtat quærentibus fidei veritatem*. Habetur *alia epiſtola* inter epiſtolas, quæ præcedunt Chalcedonenſe Concilium.

Dissertatio Historica.

SANCTUS PETRUS, natus in Foro-Cornelii, quod recentiores Imolam vocant, nobili genere, Chryſologus ob aureum eloquentiæ flumen dictus, à Sixto III. Romano Pontifice Ravennatium Epiſcopus factus anno circiter 433. monitu SS. Petri Apoſtoli & Apollinaris primi ejuſdem urbis Antiſtitis. Obiit in patria ſua die 2. Decembris anno circiter 449. aut 450. (ſiquidem anno ſequenti 451. data extat epiſtola 57. S. Leonis Papæ ad Leonem in Eccleſia Ravennatenſi Petri Chryſologi ſucceſſorem) & à civibus ſuis in Eccleſia Cathedrali ante altare ſancti Caſſiani ſepultus eſt. Unde arguas non minimum errorem ejus, qui Summarium Vitæ Chryſologi præmiſit ejus operibus, dum ait duobus Conciliis inteſuiſſe ſubſcripſiſſeque, quorum alterum Ravennæ, alterum Cœlii Symmachi Pontificis Maximi, itemque Theodorici Oſtrogothorum Regis juſſu indictum eſt. De eo Martyrologium Romanum dicta die, Hericus Antiſiodorenſis Monachus libro ſexto vitæ S. Germani, Petrus Damiani ſermone de S. Barbatiano, Trithemius, Hieronymus Rubeus, Sixtus Senenſis, *(a)* Baronius, Poſſevinus, & Ughellus Tomo II. Italiæ Sacræ.

Homiliæ ejus 122. aut 176. extant in Bibliothecis Veterum Patrum Pariſienſibus & Colonienſi, ſeorſim quoque Coloniæ, Pariſiis, Venetiis, Antuerpiæ, &c. necnon cum operibus SS. Leonis Papæ & Maximi Taurinenſis Pariſiis anno 1623. deinde Lugduni ſæpius in Heptade.

tatem. Hæc ille ante celeberrimam S. Leonis Papæ ad Flacianum epiſtola, cui ut certiſſimæ Fidei normæ frequentiſſimus Patrum Chalcedonenſium Senatus ſubſcripſit, & Gelaſius Papa anathemate feriit omnes, qui illi vel ad unum jota non ſubſcriberent. Grande ergo ſcelus Chryſologi nulliſque flammis expiandum, quod Archimandritam hæreſeos auctorem ad id faciendum hortatus ſit, quod univerſus orbis & Catholica hactenus præſtitit Eccleſia. Verùm miſeros homunciones Lutherano poculo ebrios excæcavit malitia, & in Romanam ſedem impotens furor. Nos ad inſtitutam operam revertamur.

(a) Moritur, inquit lib. 4. Biblioth. ſuæ apud Foro-cornelienſes circa annum Domini quingenteſimum ſub Anaſtaſio Auguſto, cùm jam præfuiſſet Eccleſiæ Ravennati annos circiter ſexaginta, duobus Conciliis, quibus ſumma cum laude interfuit, magnopere illuſtratus. Quæ ut cernis procul à veritate deflectunt; Sermones autem Petri idem breves quidem vocat, ſed ſenſus gravitate venerandos, candore ſermonis venuſtiſque verborum floſculis amœnos, argutis quibuſdam ſententiolis naturali quadam facilitate fluentibus jucundos & validis quibuſdam affectibus, tragicis interdum verbis expreſſis admirandos. Nuperi Euchariſticarum lectionum Collectores mortem ejus deſignant 3. Decembris anni 450. cùm tamen Martyrologia diem præcedentem annotent, ac ſancti Germani Epiſcopi Antiſiodorenſis ſanctitate ac miraculis celeberrimi, tredecim minimùm annis, quàm oportuerit, celerius mortem Ravennæ obitam anno ſcilicet Chriſti 435. affigunt. In noſtram quoque Diſſertationem irrepſit neſcio quo pacto geminus error jam alibi obſervatus. Debuerant quippe Typothecæ exhibere 37. S. Leonis epiſtolam ad Leonem Ravennæ Epiſcopum datam ſub Conſulatu Martiani Auguſti. Hyppolitus Maravius mendos è patria Forolivienſem fuiſſe tradit & ſermonem de Nativitate B Mariæ Virginis qui inter ipſius opera modò non extat, citari docet à Bartholomæo Piſano in præfatione librorum de vita B. Mariæ.

Supplementum.

PETRUS CHRYSOLOGUS Ravennæ Epiſcopus, de quo abundanter ejuſque ſcriptis Poſſevinus, *in Apparatu ſacro*, & Labeus in opere *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, quos legas. Hæc opera ſæpius impreſſa in Galliis cum operibus ſanctorum Leonis Papæ primi, Maximi Taurinenſis Epiſcopi, Fulgentii Ruſpenſis, & aliorum: ſed ſeparatim in 8. Lugduni anno 1636. licèt optima eorum impreſſio ſit ea quam procuravit Dominicus Mita Bononienſis Presbyter factam Bononiæ in 4. apud Carolum Zenerum anno 1643. cum notis atque ad antiqua mſſ. exemplaria Collationibus, quam legito. Hujus autem ſancti Antiſtitis Homilias ſeu Sermones, olim ab Annis ad minus Nongentis collegit in unum alius Pontifex

Digitized by Google

pore valde brevem.

Prologus ad ſermones Sancti Petri Ravennatenſis Eccleſiæ Epiſcopi.

» Beatus Pontifex Petrus Ravennatenſis Eccle-
» ſiæ præfulgidum decus, & Catholicæ veritatis
» præcipuus Doctor, calore ſuperni amoris accen-
» ſus & rigatione perennis gratiæ irroratus, digno
» eloquii ſui ornamento vernantium lectionum opuſ-
» cula de ſingulis Evangeliorum parabolis polito
» ſermone conficiens, delectabili dulcedine aures B
» omnes replevit & corda. Proinde dilectiſſimi,
» tanti Paſtoris intentum & anxia mente legamus,
» & ardenti deſiderio ulniſque ſpiritalibus ample-
» ctamur; quatenus fructum laboris in veſtræ men-
» tis cellaria recondentes, ſimul cum eo magnificæ
» laudis gloria perfruamur, & præmia æterni mu-
» neris capiamus. Hæc humilis Præſul Fœlix de pau-
» perculi cordis cellario ſermonis exiguum legenti-
» bus obtulit munus.

Porrò Fœlix iſte eumdem in mſſ. Codd. ordinem inſtituit, quàm qui vulgaribus operum ſancti Petri Chryſologi impreſſionibus hucuſque legitur. Fœlix ipſe Epiſcopus Ravennatenſis ſuum hunc Prologum Sermonibus illis præfixit, qui in 3. aut 4. mſſ. Codd. C à me inſpectis ſunt numero CLXXVI. Claruit Epiſcopus Ravennæ XL. circa annum 702. ad 708. circa quem hanc collectionem aggreſſus eſt.

De ſancto Leone Papa. 440.

SANCTUS LEO primus Papa, jure magnus appellatus, ſedit in Apoſtolica ſede tempore Theodoſii junioris, Martiani, & Leonis Imperatorum ab anno Domini quadringenteſimo quadrageſimo uſque ad quadringenteſimum ſexageſimum primum. Scripſit *homilias* eloquentiſſimas *de præcipuis ſolemnitatibus Domini, & Sanctorum, nec non epiſtolas ad diverſos de rebus graviſſimis numero nonaginta octo.* D Ex quibus illa ad Flavianum, quæ incipit: *Lectis dilectionis tuæ litteris, magna veneratione recepta fuit in Synodo Chalcedonenſi Actor. 4. ab omnibus, & ſingulis Patribus;* & Gelaſius Papa in decreto de libris Doctorum, dicit anathema iis qui Epiſtolam hanc ſancti Leonis integram, & uſque ad unum jota non recipiunt.

Tribui ſolet ſancto Leoni liber de conflictu virtutum, & vitiorum. Sed (ut ſupra in Auguſtino diximus.) S. Leonis is eſſe non poteſt, cùm in eo fiat mentio regulæ S. Benedicti.

Dissertatio Historica.

SAnctus Leo Magnus, natione Tuſcus, primus hoc nomine Romanus Pontifex per annos 20. & menſes undecim ab anno 440. uſque ad diem 11. Aprilis anni 461. quo obiit Leone & Majoriano Imperatoribus. De eo Gennadius cap. 70. Catalogi, & ex eo Honorius libelli ſecundi cap. 69. Anaſtaſius Bibliothecarius aut quis alius libro de Romanis Pontificibus, Photius cod. 52. Joannes Trithemius & recentiores cum Baronio. Errant verò qui auctorem fuiſſe volunt Sententiarum, ſive Canonum, qui in ſecundo Concilio Arauſicano fuerunt de Gratia & libero arbitrio definiti, neque ad eum miſit Proſperum Aquitanum, uterque enim jampridem migrarat ad cœlos, cùm celebratum fuit præſide S. Cæſario Concilium illud Arauſicanum

In Anniverſario die Aſſumptionis ſuæ ad Po
Sermones tres. De collectis, & eleemoſynis,
quinque. De jejunio decimi menſis, & Collect.
moſynis, Sermones octo. In Solemnitatem
D. N. J. C. Sermones decem. In Solemnitate
nia D. N. J. C. Sermones octo.
De Quadrageſima, Sermones duodecim. Q
peritur inter Auguſtinianos 63. de Tempore
vus eſt ibidem 33. Unde inſulſa in his ſim
Roberti Coci ſimiliumque argumentatio S
illos dubiæ eſſe fidei.
De Paſſione Domini, Sermones novemdecim.
ſurrectione Domini, Sermones duo. De Aſcenſi
ni, Sermones duo. De Pentecoſte, Sermones
Jejunio Pentecoſtes, Sermones quatuor. In N
Apoſtolorum Petri & Pauli, Sermones duo. In
eorumdem Apoſtolorum, Sermo unicus. In Na
SS. VII. Fratrum Machabæorum Martyrum, S
cus. In Nativitatem S. Laurentii Martyris, S
cus. De Jejunio ſeptimi menſis, Sermones nov
tra hæreſim Eutychetis, Sermo ſive tractatus. D
figuratione Domini, Homilia unica.
In Evangelium Feſti omnium Sanctorum.
pro more Rivetus ſimileſque exſibilandi
Heterodoxi, qui dicunt, aut Sermonem h
rium eſſe, aut ſaltem titulum confictum ſu
hoc feſtum inſtitutum fuerit à Greg. IV. Pa
enim tam hebes aut plumbeus, qui hoc n
factum à Collectoribus, aut Amanuenſibus
ne Evangelii ex capite V. Matthæi quod
pore videbant ab Eccleſia ſelectum fuiſſe,
omnium Sanctorum recitaretur. Neque in
citandus erat Petrus de Natalibus, dign
Riveto auctor, ac valdè ad faciendam fi
ſolus ſit, idoneus. Verùm Riveti peccata
bimus, Deo dante, plenius in examine H
xorum. Sanè ſi quis librarius imperitus
ſermoni titulum De Feſto Transfigurationis D.
adſcripſiſſet, an ideò ut ſpurius ab eruditis
eſſet explodendus, qui norunt feſtum illud à
III. anno 1456. inſtitutum? Caſtigandus quo
ter Hottingerus qui SS. omnium feſtum an.
610. inſtitutum affirmat quod Rivetus ad
Gregorii IV. adeoque an. circiter 830. retul
In Natale Sancti Vincentii Martyris, Serm
Falsò adſcriptus S. Auguſtino de Sanctis Serm
De Martyribus, Sermo: alterius planè aucto
petitur inter Sermones S. Auguſtini de Sancti
Sermo S. Leonis Papæ de Natali ſuo, ex
E Nicolai Fabri.
De Collectarum die. De decimi menſis jejun

Alia S. Leonis I. Papæ opuſcula.

Decretales Epiſtolæ ſive Decreta Apoſto
familiares ad amicos litteræ num. 105. paru
I. Ad univerſos Epiſcopos per Campania
cenum, vel Tuſciam, & per univerſas p
conſtitutos.
X. Eſt celeberrima illa ad Flavianum Co
ſcop. contra Eutychetis perfidiam & hære
qua Concilium Chalcedonenſe Actione 4.
Galliæ Tomo I. Conciliorum Sirmondi,
Binium alioſque, Gellaſius Papa in Dec
libris ſacris & apocryphis, ubi dicit anath

non ipſius Leonis, locum ex poſt facto adnotantis.

LXIV. Ad Martianum Auguſt. de Paſcha poſt Paſchaſini Liliberani Epiſcopi de eodem argumento Epiſtolam. LXXIX. Ad Nicetam Epiſcopum Aquilejenſem. LXXXI. Ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem Epiſc.

LXXXVIII. De privilegio Archiepiſcoporum & Presbyterorum ad univerſos Germaniæ atque Galliæ Eccleſiarum Epiſcopos non eſt S. Leonis, ſed ab aliquo medii ævi conſarcinata ex Concilio ſecundo Hiſpalenſi aliiſque.

XCII. Ad Ruſticum Narbonenſem Ep. XCIII. Ad Turbium Aſturicenſem Ep.

C XCVI. Ad Epiſcopos & Presbyteros intra Tertiam (mendosè Thraciam) provinciam conſtitutos: ut Clerici ſæcularia judicia non expetant. R. P. Jacobus Sirmondus, & poſt eum Claudius Robertus, Aubertus Miræus, ac plures alii monuerunt hanc epiſtolam non eſſe S. Leonis, ſed ſcriptam ad Epiſcopos Turonenſis Provinciæ, quæ eſt Tertia Lugdunenſis, à S. Leone Bituricenſi Archiepiſcopo, Euſtochio Turonenſi ſimiliter Archiepiſcopo. Vide pag. 119. Tomi I. Conciliorum Galliæ & ſubjectas notas.

XCVII. Ad Leonem Auguſtum adverſus blaſphemias Neſtorii & Eutychetis, &c. in qua multa ex veteribus Patribus teſtimonia congeruntur.

D Has dumtaxat ad ſpecimen ſelegi, cæteris omiſſis, iis præſertim, quæ ab Epiſcopis diverſarum Provinciarum ac civitatum ad Sanctum Leonem fuerunt miſſæ.

Sequitur Tractatus ejuſdem Papæ adverſus errores Eutychetis, & aliorum Hæreticorum, ex mſ. Vaticano probæ notæ editus, cui ſubjicitur ex mſ. codice Illuſtriſſimi Viri Jacobi Auguſti Thuani Epiſtola Petri Chryſologi Ravennenſis Epiſcopi ad Eutychem Presbyterum.

De Conflictu Vitiorum & Virtutum, conſule quæ ſupra diximus V. Auguſtinus & V. Iſidorus Hiſpalenſis.

Guillelmus Perkinſius, projectæ audaciæ nebulo, E epiſtolas *46.* 84. & *92.* ſtramineis argumentis labefactare aggreſſus eſt, quas tamen Rivetus ejuſque gregales paulò pudentiores, ut ſinceras amplectuntur, ſed ut earum ſimiliumque evitent pondus atque auctoritatem elevent, non minori impietate ſe obſtringunt: Calvinus Dux gregis, ait, hominis eſſe ſupra modum gloriæ & dominationis avidi φιλοπρωτεύοντες, Franc. Junius, ut à patria ſua, ſic à majorum ſuorum Catholica fide extorris, docet Leonis Epiſtolas faſtum clamare: Witakerus Angliæ buſtum, in iis Pontificii ſpiritus in Leone rugientis notas agnoſcit, voceſque Leonis ſuam ſedem ac dignitatem efferentis non eſſe magni faciendas deblaterat: Rivetus, ne quid inauſum aut intentatum peſtifera malignantium fieret colluvies, ringentem Leonem inducit, ſubjungitque horum temporum, hoc eſt ejuſdem, quo

Supplementum.

SANCTUS LEO Magnus cognomine, vitæ ſanctimonia, rebuſque geſtis ac ſcriptis maximus, Romanus Pontifex, vir apoſtolicus, Orthodoxæ fidei columna, vocis Apoſtoli Petri interpres, Apoſtolicorum Dogmatum defenſor, Apoſtolis comparandus, ſcripſit Sermones varios & in Eccleſia pronuntiavit, Chriſtiana pietate, eruditione, facundia admirandos. Scripſit etiam plures Epiſtolas, quibus Catholicam veritatem aſſeruit. Eccleſiaſticam Diſciplinam reſtauravit ac propagavit. Canonum tranſgreſſores & contemptores coercuit: de cujus Scriptis abundè Bellarminus & Labbeus in opere *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Natalis Alexander *in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Capitibus* ſæculo v. tom. 1. cap. 2. parag. *6.* pag. 33. cap. 4. art. 24. pag. *620.* dum agit de Proſpero & Juliano Pomerio, unde hìc ſequentia deſumam. Inter omnes operum ipſius editiones excellit illa quam accuravit clariſſimus & doctiſſimus vir Paſchaſius Queſnel Presbyter Congregationis Oratorii D. N. J. C. ex collatis mſſ. Codicum Exemplaribus cum doctiſſimis Commentariis variiſque diſſertationum & operum acceſſionibus, duobus in 4. tomis anno *1675.* Pariſiis, apud Joannem Coignard via Jacobæa ſub Bibliis aureis.

Meritò Paſchaſius in appendicem rejecit *Sermonem in Natali ſancti Vincentii* Martyris, cujus Auctor Hiſpanum ſe prodit; & *Sermonem* qui in aliis editionibus ſecundus erat, in *Natali SS. Apoſtolorum Petri & Pauli*, cujus initium eſt: *Exultemus in Domino*: quia præter exordium, quod procul dubio non eſt ſancti Leonis; & quinque circiter lineas quæ deſumptæ ſunt ex Sermone 2. in Anniverſario ipſius Aſſumptionis ad Pontificatum, reliqua ex Sermone 3. in Anniverſario ejuſdem tranſcripta ſunt. *Sermonem 96. in Cathedra ſancti Petri* quòd cæteris accenſuiſſet, pœnituit virum doctiſſimum, ſtylo maturius expenſo, illumque tandem ſanctiſſimo Pontifici abjudicavit.

Epiſtolam *de Chorepiſcoporum privilegio* quæ in prioribus editionibus erat 88. rectè abjudicavit S. Leoni idem Paſchaſius Queſnel; cui hoc in judicio præiverant Joannes Morinus & Sirmondus. Ex Heterodoxis verò Blondellus in ſuo Pſeudo-Iſidoro & Turriano vapulantibus. Primum ſuppoſitionis argumentum eſt, quòd in antiquis codicibus mſſ. non compareat, ſed tantùm in recentioribus quibuſdam poſt Iſidorianæ Collectionis tempora exaratis. 2. Quòd apud Antiquos Scriptores mentio hujus Epiſtolæ nulla extet, eamque nullus ſeu Canonum ſeu Pontificiorum Decretorum Collector ante Iſidorum Mercatorem, ſeu ante *9.* ſæculum ſuis Collectionibus inſeruerit. 3. Quòd ſtylus à Leonino prorſus abhorreat. 4. Quòd titulus ſancto Leoni ſit inſolitus, & quòd nexus Epiſcoporum

rum

indigna ſunt. Adde nomen ſacerdotis ævo S. Leonis numquam tribui ſolitum Presbyteris abſque additamento hujuſmodi, *ſecundi Ordinis, ſecundi Gradus &c.* Taceo de fœdo ſolecíſmo. 6. In hac Epiſtola citantur Canones Neocæſarienſes, cùm nec à S. Leone, nec ab ejus Deceſſoribus, Synodorum particularium Canones citatos legamus: & Innocentius I. alios à Nicænis recipiendos non eſſe profeſſus ſit. 7. Canon. 13. Neocæſarienſis ea in epiſtola ex Dionyſii Exigui verſione citatur, quam Leone Magno longè poſteriorem eſſe nemo neſcit. 8. Rabanus Maurus in libro quem *De Chorepiſcopis* ad Drogonem Metenſem Epiſcopum ſcripſit, ejus Epiſtolæ non meminit, quod argumento eſt eam eſſe ſuppoſititiam: numquam enim ille Chorepiſcoporum cauſam defendendam ſuſcepiſſet, ſi ſanctus Leo eos damnaſſet; neque hæc Epiſtola virum tam eruditum & in Germania quò miſſa dicitur, ſcribentem fugiſſet. 9. Epiſtola illa nihil aliud eſt quam Canon ſeptimus Hiſpalenſis Concilii, cui exordium inſulſum præfixit impoſtor, ut Epiſtolæ imaginem indueret. 10. Adulterinam eſſe Epiſtolam clamat ſilentium Synodorum Pariſienſis 6. & Meldenſis, Nicolai 1. in Epiſtola ad Rodulphum Bituricenſem Archiepiſcopum, Capitulariùm Caroli Magni & Ludovici Pii Impp. in quibus frequens Chorepiſcoporum mentio occurrit, nulla Epiſtolæ iſtius ſancti Leonis, quam certè non omiſiſſent. Denique ſunt aliqua in ea Epiſtola, quæ cum Eccleſiæ Romanæ conſuetudine conciliari non poſſunt. *Sed neque*, inquit, *coram Epiſcopo licet Presbyteris in Baptiſterium introire*. An non potiùs coram Epiſcopo, & cum Epiſcopo in Baptiſterium introire, & ex officio baptizanti Epiſcopo adeſſe jubebantur? Ad has non attenderunt rationes viri eruditi, qui hanc Epiſtolam ut genuinam ſancti Leonis admittendam eſſe cenſuerunt Hallerius & Ludovicus Cellotius, in ſuo uterque opere *De Eccleſiaſtica Hierarchia*, Petrus Aurelius adverſus Sirmondum ſcribens. Dionyſius Petavius *in notis ad ſanctum Epiphanium*, & Petrus de Marca lib. 2. *de Concordia Sacerdotii & Imperii* cap. 13. cum aliis.

Idem operum ſancti Leonis editor atque illuſtrator Paſchaſius Queſnel duos illos *De vocatione omnium gentium libros*, nec non *Epiſtolam ad Demetriadem* edidit ſub nomine ſancti illius Pontificis, eaſque lucubrationes ipſi vindicare conatus eſt duabus diſſertationibus elegantiſſimis. Id autem probat ex ſtylo, dicendique charactere planè ſimili: ex identitate doctrinæ circa gratiam Chriſti, & circa alia etiam capita; ex vocibus Auctori librorum De vocatione gentium & ſancto Leoni communibus, ex convenientia denique utriuſque in citanda Scriptura ſancta. Sed nondum viris omnibus eruditis perſuadere potuit, hos libros & hanc Epiſtolam eſſe S. Leonis fœtus, ejuſque nomine in nova operum ipſius editione, meritò inſcriptos fuiſſe. 1. Quia tanta non eſt ſimilitudo doctrinæ iſtorum librorum cum doctrina Leonis, quin æqualis & fortè major reperiatur cum doctrina ſancti Proſperi, ut in Proſpero dicit Natalis Alexander, nec tamen S. Proſpero indubiè attribuuntur. Stylus verò non eſt Leonino penitùs ſimilis: nam periodi ſancti Leonis ſunt magis commenſuratæ, nec tantæ ſunt in ejus Sermonibus aut Epiſtolis figuræ, tot Rithmi, tanta modulatæ ac tinnulæ orationis affectatio; quanta in libris *De vocatione omnium gentium* aut in Epiſtola *ad*

qui libros *De Incarnatione Chriſti* ſcripſit ab
tus; eoſque ipſi nuncupavit: qui aliunde
magni faciebat, quem, ubi creatus eſt Pon
ab Epiſtolis eſſe voluit. Controverſiis igitu
ſe videtur immiſcuiſſe ſanctus Leo. Tertiu
Papa Libros *De vocatione gentium* laudat ſi
cujuſdam Eccleſiarum Magiſtri. At ſanctum
Deceſſorum ſuorum unum, tot meritis
B tanta nominis celebritate conſpicuum, qu
dumtaxat triginta obierat, ſuo nomine d
non eo modo quo ignoti quique notari ſo
mo enim facilè credet ex hominum memor
fuiſſe hujus Auctoris nomen, præſertim R
fuiſſet ſanctus Leo Romanæ Eccleſiæ A
nus, ac paulò poſt Pontifex, qui ab an
è vita migraverat. Plura enim Romæ fu
rum librorum & Epiſtolæ Exemplaria, q
quod adſcriptum habuiſſet ſancti Leonis
& vivebant adhuc plurimi, quibus notum
ctum Leonem hæc ſcripſiſſe, & id in omn
torum ore verſatum eſſe, nec illud ignora
ſius doctiſſimus Pontifex. Denique nulli
C mſ. hæc opera ſancto Leoni adſcribit, ut ſ
Paſchaſius Queſnel, nec in tota retro A
genuinus illorum Auctor cognitus eſt.
moleſtè ferat vir doctiſſimus, ſi libros *D*
gentium & Epiſtolam *Ad Demetriadem* ſub
nomine (ſub quo illa paulò confidentiùs
nec laudemus, nec laudanda eſſe putemus
ejuſmodi auſus in Scriptis ſanctorum Patr
bendis vel abradendis, *abſque demonſtratione*
fieri non debeant.

Quantum etiam *ad capitula ſeu Auctorita*
tia Dei & libero voluntatis arbitrio; quæ
Papæ tribuuntur, pro quibus ſancto Leoni
diſſertationem ſuam tertiam Paſchaſius Q
D ſtituit: vix video, quanam ei ratione ſucc
enim ſolas conjecturas, eaſque non ſatis v
Antiquitatem deſtruendam & mille annor
loquar, Cœleſtini poſſeſſionem. Unde
ſub initium ſuæ diſſertationis adſtringitur
eſſe Cœleſtino attributas à Petro Diacono
qui in cauſa fidei ex Oriente Romam miſſ
De Incarnatione & gratia D. N. Jeſu Chriſti
tium cap. ultimo, deinde à Creſconio Epiſc
cano, in fine ſuæ Collectionis Canonum
num Chriſti 690. emiſſæ, eidem adſcriptum
legitur. Tum denique poſterioribus ſæculis
Magiſtro ſcribente Eccleſiæ Lugdunenſis no
verſiis Joannem Scottum Erigenam; à Lupo
E ſi Abbate *in Collectaneis* quæſt. 2. ab Hincmar
libro *De prædeſtinatione* cap. 22. pag. 128. 13
Epilogi cap. 5. pag. 379. Nihil itaque conje
lent ad tam mucidam Antiquitatem everten
mò ſpernuntur dum nimium affectatæ ſunt

Denique inter epiſtolas ſancti Leonis P
nientur inſertæ aliorum Epiſcoporum Epi
Proterii Alexandrinæ Eccleſiæ Patriarchæ Epiſto
uem Romanæ Sedis Epiſcopum De Feſtivitate
anno 554. ſcripta, quam ex mſ. Cod. corr
ſcripſit atque inſeruit ſuo in Canonem Vict
tani Paſchalem Commentario cap. 2. Æg
cherius Atrebatenſis Theologus Soc. Jeſu
Gennadius libro *De Scriptoribus Eccleſiaſtici*
mentionem facit. Item *Epiſtola Paſchaſini*
Siciliæ Epiſcopi ad Leonem præfatum Papam

Digitized by Google

DRACONTIUS Poeta Chriſtianus ſcripſit Hexaemeron, ſeu de opere ſex dierum librum unum, qui extat tomo 8. Bibliothecæ SS. Patrum editionis 2. Hunc tanti fecit Eugenius II. Archiepiſcopus Toletanus, quemadmodum de eo narrat S. Ildefonſus in libro de viris Illuſtribus, ut ejus libellos injuria temporum depravatos emendarit, & quod illis de die ſeptimo deerat, adjecerit. In hac autem Eugenii collectione, alia eſt Dracontii elegia ad Theodoſium Juniorem Imperatorem, ex qua illum hoc tempore floruiſſe colligitur.

DISSERTATIO HISTORICA.

DRACONTIUS, Presbyter Hiſpanus, ac Chriſtianus Poeta, celebravit *Hexaemeron*, ſeu *Opus ſex dierum carmine Heroico*, quod ſanctus Eugenius II. Toletanus juſſu Chindaſindi Weſegothorum in Iberia Regis emendavit, auxitque, teſte ſancto Ildefonſo cap. 14. libri de Viris Illuſtribus. Ejuſdem quoque Dracontii meminit ſanctus Iſidorus Hiſpalenſis Præſul, cap. 24. ut per mihi mirum acciderit, quo tandem pacto vir eruditus Gerardus Jo: Voſſius libri de Poetis Latinis capite 9. inter Poetas incertæ ætatis numeraverit, & poſt Caroli Magni Romanorum Imperatoris adeò annum 800. Dracontium noſtrum relegaverit. Vixit porrò ſub Theodoſio juniore Orientis Imperatore, ad quem ſcripſit Elegiam, quæ extat cum aliis ejuſdem verſibus typis excuſa Pariſiis anno 1619. in 8. cura & ſtudio R. P. Jacobi Sirmondi Societatis JESU Presbyteri. In ea autem veniam petit, ſi fortè in præcedente carmine Heroico incautus erraverit.

De Theodoto. 440.

SUPPLEMENTUM.

THEODOTUS Epiſcopus Ancyranus in Galatia, quem malè Gennadius in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 55. & Honorius Auguſtodunenſis Libello 2. cap. etiam 55. Theodorum appellat, ſtrenuus ſancto Cyrillo in Concilio Epheſino adverſus Neſtorium ſocius fuit. Homilias plures ſcripſit, è quibus alias oravit in eodem ipſo Concilio, in cujus etiam acta relatæ ſunt, alias etiam allegat Epiphanius Diaconus & quidem plures. Extant *orationes* Theodoti *duæ* in dicta Synodo recitatæ, quas olim alibi dixerat: & *tertia* adverſus Neſtorium, quam habuit in ipſa Synodo. Photius in Bibliotheca cod. 231. recenſens Patrum nomina, quorum teſtimoniis Sophronius Patriarcha Hieroſolymitanus duplicem in Chriſto operationem confirmaverat, inter eos nominat ſanctum Theodotum qui Ancyræ præfuit. Ipſum *tres libros de Spiritu Sancto* ſcripſiſſe, con-

zarini. Hanc idem Combefis inſeruerat Amphilochianis operibus anno 1644. Pariſiis in fol. procuratis, velut partum Amphilochii, quam Philippus Labbeus Amphilochii Sydæ eſſe exiſtimavit, ſed ſola conjectura, cui ejuſdem Sirmondi conjectura præiverat. Idem ſanctus Nicephorus in Antirrheticis non omnino agnoſcit Theodotum laudatæ atque inculpatæ fidei, quem tamen nihil ſavere Iconomachis tum ipſe contendit, tum qui partes Catholicorum in VII. Synodo Epiphanius Diaconus agit. Ait ſe ejus *tomos ſex ad Lauſum contra Neſtorium* legiſſe, itemque *fidei Expoſitionem ſanctorum* 318. *Patrum qui Nicæam convenerant ſeu Symboli Niceni Expoſitionem & Neſtorii confutationem*, ex Scripturis & fide Niceæ expoſita; quam idem Franciſcus Combefis latinè & græcè edidit, notis illuſtravit atque in lucem emiſit, cum *ſancti Germani Patriarchæ Conſtantinopolitani Oratione hiſtorica in Dormitionem & Translationem ſanctæ Mariæ Virginis Deiparæ*, in 8. Pariſiis anno 1675. apud Antonium Bertier via Jacobæa ſub ſigno Fortunæ.

De Bachiario. 440.

SUPPLEMENTUM.

BACHIARIUS Natione Hybernus, ſancti Patricii, ut volunt, diſcipulus, ſancto Auguſtino coævus, de quo hæc habet Gennadius lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 24. *Bachiarius vir Chriſtianæ Philoſophiæ, nudus & expeditus vacare Deo diſponens, etiam peregrinationem pro conſervanda vitæ integritate elegit. Edidiſſe dicitur grata opuſcula; ſed ego ex illis unum tantum de fide librum legi, in quo ſatisfacit Pontifici urbis adverſus querulos & infamatores peregrinationis ſuæ, & indicat ſe non timore hominum, ſed Dei, eam peregrinationem ſuſcepiſſe, ut exiens de terra ſua & de cognatione ſua, cohæres fieret Abrahæ Patriarchæ.* Scripſit *Epiſtolam ad Januarium De recipiendis lapſis*, quæ extat in Bibliotheca veterum Patrum tom. 1. editionis primæ Pariſienſis anno 1575. & ſecundæ, anno 1589. atque in aliis. De eo Joannes Pitſeus lib. de Scriptoribus Britanniæ, Aubertus Miræus in Auctario cap. 77. Ut liceat conjecturis agere, videtur Bachiarius ſubduxiſſe ſe ex Britannia, ob variarum nationum incurſiones, tunc afflictiſſima. Nam ſub annum 441. *Angli*, *Saxones*, *Juttæ*, *& Frizii* Germaniæ populi, à Procopio, Beda, aliiſque vetuſtis Scriptoribus commemorati, in Britanniam tranſierunt. Tiro Proſper à Petro Pithœo & Henrico Caniſio, atque demum ab Andrea Ducheſnio editus, ad annum 18. Theodoſii, ſic ſcribit: *Britanniæ uſque ad hoc tempus variis cladibus eventibuſque laceratæ, in ditionem Saxonum rediguntur.* Nec multò ante fortaſſe ex Hybernia ſua venerant

Scoti,

Supplementum.

Fastidius Britannorum Epiſcopus ſcripſit ad viduam quamdam *de vita Chriſtiana* librum unum, & alium *de viduitate ſervanda*, ſana & Deo digna doctrina. Hæc breviter Gennadius libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 56. Hoc autem opuſculum de vita Chriſtiana legitur inter opera ſancto Auguſtino ſuppoſita tom. 9. operum pag. 416. ad cujus tomi cenſuram Philippus Labbeus in opere ſuo de Scriptoribus Eccleſiaſticis tom. 1. pag. 148. adjudicat hoc opus Faſtidio Britannorum Epiſcopo: unde & ex fide mſ. Codicis, impreſſum eſt etiam Romæ anno 1663. ſub nomine hujus Faſtidii, correctumque in multis locis.

De Proba Falconia. 440.

Supplementum.

Proba Falconia (ut inquit Sixtus Senenſis lib. 4. Bibliothecæ fol. 293.) illuſtris fœmina, Adelphi Proconſulis uxor, rari & elegantis ingenii Matrona, græcè & latinè ad ſummum erudita, divinarum Litterarum amantiſſima, & quaſi altera Chriſtianorum Latina Sapho; prima omnium excogitavit ex verbis Virgilii quem totum memoria tenebat, varios utriuſque Teſtamenti locos metricè deſcribere. Excerptis ergo hinc inde ex Virgilii Poematibus nunc integris verſibus, nunc hemiſtichiis & hemiſtichiorum particulis, opus propoſitum veluti centonem ex multis pretioſis pannis inſutum, ſervata Hexametri lege collegit, ipſumque *Virgilio-Centones* inſcripſit. Ita Sixtus Senenſis, ſed Gelaſius Papa in Decreto de libris Apocryphis anno 494. edito *hunc Virgilio-Centonem* inſeruit, quod ejus antiquitatem valdè commendat. Hos autem Centones primùm olim Lugduni in Gallia anno 1516. impreſſos vidimus, una cum Poematibus Baptiſtæ Mantuani. Inde hoc Poema inductum in Bibliothecam veterum Patrum tom. 8. editionis primæ & ſecundæ Pariſienſium annorum 1575. & 1589. tum in ſequentes. Idcircò autem inter Eccleſiaſticos viros poſitam ait Iſidorus lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 5. *quod in laudibus Chriſti verſata ſit*. Sigebertus verò lib. de viris illuſtribus cap. 52. inquit *Centonem de mundi Fabrica & Evangeliis pleniſſimè expreſſiſſe*. Claruit ſub Valentiniano III. & Honorio Juniore circa annum Domini 430. & ultrà, de qua etiam Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro verbo *Proba Falconia*. Et in Selecta Bibliotheca lib. 16. editionum Venetæ & Colonienſis, Venetæ apud Societatem Venetam 1602. & alterius auctæ per Auctorem, anno 1608. apud Joannem Gymnicum.

De Eudocia. 440.

Supplementum.

Eudocia vel Eudoxia clariſſima fœmina, Leonis Athenienſis Philoſophi filia, Theodoſii Junioris Imperatoris uxor, eximiis corporis & animi dotibus inſignis, chriſtianæ Religionis perpetua cultrix, ſanctorum Voluminum ſtudioſa, & Poeticæ artis gloria inter omnes ſui temporis Poetas præcipua, collegit breviter ac ſummatim ad imita-

cium quemdam doctum virum hoc opu
collegiſſe, & poſtea imperfectum & indi
liquiſſe: ſed Eudociam demum abſolviſſe
nem redegiſſe, ut declarat græca inſcrip
verſibus operi præfixa. D. Hieronymus t
quadam ad Paulinum, ſcribit ſe *Homero-*
Virgilio centonas legiſſe, ſed cujuſnam ſint
indicat. Idem quoque auctor narrat eam
B mùm ob ſingularem pudicitiam & egregia
eſſet marito chariſſima, in ejus acerbum
ſequentem cauſam innocenter incidiſſe. P
ſitata magnitudine ſibi oblatum Imperator
uxori ſuæ miſit. Id illa Paulino dedit vi
& hanc ob cauſam ſibi familiari, qui rei
lud Imperatori offert, ut rem miram. Qu
to & occultato, uxorem interrogat, ubi i
ipſum miſſum? Illa verita, ne quid ſuſpic
ritus quod jam ſuſpicabatur, ſe comediſſe
verùm illo acriùs urgente jurejurando affir
comediſſe: tum Imperator ira percitus
profert. Sic illa in manifeſto mendacio de
ſuſpicio mariti confirmatur. Paulinus verò
C occiditur. Eudocia eum ſe inviſam eſſe
facultatem abeundi Hieroſolymam poſcit:
magnis opibus profecta, & Templa ædifi
pauperibus hujus loci Monaſteriis multa de
reverſa, poſt mariti obitum, eò rediit, il
tua eſt, non ſine magna opinione ſanct
gnante Marciano Auguſto, anno ſalutis n
Hæc Sixtus Senenſis in Bibliotheca ſan
pag. 227. editionis Pariſienſis in fol. anni 1
Rolinum Thierry via Jacobæa ſub Sole A
tonius Poſſevinus in Apparatu ſacro, verb
Editionis Colonienſis in fol. 2. tomis a
apud Joannem Gymnicum. Hoc autem c
ptum Homero-centones extat verſum latin
D Bibliothecæ veterum Patrum editionis pr
cundæ Pariſienſis anno 1575. & 1589. at
in aliis editionibus: ſed græcè & latinè
ditione nupera Pariſienſi anni 1644. tom
572. Meminit etiam hujus Eudociæ Pho
bliotheca ſua codd. 183. & 184. narrans
pſiſſe *Metaphraſin in Octateuchum* metri
Zachariam & in Danielem & libros tres in
Martyrem: ubi etiam judicium de ipſius Sc
fert, commendans ejus laborem, quod
& à Regioa profectum ſit, quòdque *perſpi*
ſit labor ut Heroico ſcriptus carmine, ſi quis
dit legibus artis ipſam eſſe profundam, niſi
poetica conſuevit licentia, fabulis delecta
E legunt, ipſas non intermiſcuit. Sed hoc ec
laudi donandum eſt nobiliſſimæ fœminæ,
ſubdit hæc verba: *Sententias quidem non p*
neque contrahens, ſervat ſemper proprias.
Photius hac occaſione hiſtoriam converſio
martyrii SS. Cypriani & Juſtinæ, ut h
Cyprianus ille, qui in Africa fuit ob Ch
peremptus, ac cujus inſignia ſcripta exta

De Euſtathio. 440.

Supplementum.

Euſtathius vir diſertiſſimus, à
ro, Beda, & Sigeberto hoc loco
novem Sermones ſancti Baſilii Magni in pri

gini & Miniſtra Chriſti placere judicio, quæ ſuperbi ſanguinis nobilitatem ſic humilitate provexit ad gloriam, ut in Cœleſtis patriæ ſenatu fieri mereatur athleta? Scripturas Eccleſiaſtici dogmatis ita ſitiens epotavit, ut niſi ſexus licentia defuiſſet, potuiſſet docere quàm membris fœminei corporis animus ſit virilis. Extat hoc opus cum Scriptis ſancti Baſilii Impreſſis Antuerpiæ in fol. typis Plantinianis anno 1616. Pariſiis & alibi, floruitque Euſtathius circa annum 440. & ultra.

De ſancto Nilo. 445.

SANCTUS NILUS Conſtantinopolitanus Monachus, ſancti Joannis Chryſoſtomi diſcipulus vixit tempore Theodoſii junioris, & multa ſcripſit *de inſtitutione Monachorum*, ut refert Nicephorus libro hiſtor. 14. cap. 53. Nunc extant in Bibliotheca SS. Patrum tomo quinto edit. 2. *capita parænetica*: item *aſceticus*: item *adverſus vitia*: item *de Oratione centum quadraginta octo capita*. Extat etiam ſeparatim *liber ſancti Nili de Chriſtiana Philoſophia*, quo nomine Monaſticen ſignificat. Citantur etiam epiſtolæ Nili in ſeptima Synodo, Act. 4. Sed loci quidam ab hæreticis depravati eſſe dicuntur.

Dissertatio Historica.

SANCTUS NILUS, ex Præfecto urbis Conſt. Monachus & Abbas, S. Joannis Chryſoſtomi, ut ferunt, diſcipulus, floruit ſub Theodoſio iuniore Auguſto circa ann. 440. obiitque die 12. Novembris anno mihi nondum comperto. De eo Martyrologium, Menologiumque, Synodus VII. Generalis, in cujus Actione 4. citantur duæ ſancti Nili epiſtolæ, altera ad Heliodorum Silentiarium, altera ad Olympiodorum Præfectum, Photius tum codice 201. ubi *Νείλυ μοναχῦ λόγον ἐν κεφαλαίοις ρνγ.* vertit interpres Nili Monachi de oratione capita 153. quia poſtea ſubjicitur *τὸν τῆς προσευχῆς δὲ ἐν τούτοις ὁ θεῖος ἀνὴρ ἀναπευάζει τύπον*: tum 276. in quo fragmenta exhibentur ex ejuſdem Nili ſermonibus duobus de Paſchate, & tribus de Aſcenſu Domini hactenus ineditis, S. Joannes Damaſcenus in Eclogis ſeu Parallelis mſſ. Nicephorus Calliſtus libro 14. Hiſt. Eccleſ. cap. 14. & 53. Sixtus Senenſis, Poſſevinus, &c. Omnia ejus opuſcula nondum quiſpiam juſtum in corpus redegit, quod fuerat optandum. In Bibliothecis Veterum Patrum Colonienſi & Pariſienſibus pleraque ex ſequentibus reperiet Lector curioſus. Hæc mihi certè occurrerunt hactenus.

I. *Expoſitio in Cantica Canticorum* ex SS. Gregorii Nyſſeni, Nili, & Maximi Commentariis, cum verſibus politicis Michaelis Pſelli, Græcè & Latinè Franciſco Zino interprete Tomo II. Auctarii Bibliothecæ VV. PP. Græco-Latini anni 1624. & Tomo 13. Morellianæ.

interprete Jacobo Billio Prunæo S. Michaelis in Eremo Cœnobiarcha, qui illum cum Joannis Damaſceni operibus edidit Pariſiis anno 1577. ſubjecitque Evagrii opuſcula de eodem argumento.

X. XI. *Narrationes ſeptem, quibus cædes Monachorum Montis Sina, & captivitas Theoduli filii à S. Nilo tum Eremita deſcribitur*; extant Græcè & Latinè Pariſiis in 4. editæ anno 1639. apud Cramoſium interprete R. P. Petro Poſſino Soc. Jeſu Theologo, qui etiam utraque dialecto addit *Orationem in Albianum*, qua idem Nilus viri ſanctiſſimi hactenus ignoti vitam deſcripſit, & virtutes mirabiles commendavit.

C R.P. Bollandus ad diem 14. Menſis Januarii Sanctorum Martyrum in Monte Sina & regione Rhaytu à Barbaris occiſorum certamen refert à S. Nilo conſcriptum Græcè, & à ſe vel alio quopiam innominato latinè redditum & brevibus pro more notis illuſtratum.

XII. Epiſtolæ S. Nili numero 355. in quibus controverſiarum hodie flagrantium luculenta extant præjudicia. Nunc primùm editæ ex Bibliotheca Medicea G. & L. interprete eodem R. P. Petro Poſſino Societatis Jeſu Presbytero cum ejuſdem notis, in quibus præter fragmentum Didymi adverſus Manichæos extat G. & L. Simeonis Junioris Theologi Abbatis S. Mammantis in Xerocerco de altercationibus animæ,
D & corporis, &c. Pariſiis è Typographia Regia 1657. in 4. In Bibliotheca Geſnero Simleriana unus & idem Nilus in quatuor ſcriptores diviſus reperitur. Epiſcopo & Martyri tribuit Gnomas quaſdam ſelectiores impreſſas Baſileæ apud Robertum Winter & Coloniæ apud Gymnicum, eaſdemque aſſerit à Michaele Toſcita carmine redditas excuſas fuiſſe Argentinæ à Cratone Mylio. Subjungit quædam opera mſſ. in Vaticana aliiſque Bibliothecis, additque Nili oratiunculam contra Barbaros in Latinam linguam converſam à Joanne Sambuco editamque Patavii in folio anno Domini 1555. ſed eam non memini me vidiſſe hactenus.

E *De ſancto Simeone Stylita*. 445.

SANCTUS SIMEON, cognomento Stylita, quia ſtetit in columna annis 81. floruit tempore S. Leonis Papæ, & Leonis Imperatoris. Scripſit *librum de morte aſſiduè cogitanda*, qui extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum ſecundæ editionis tomo ſecundo. Idem ſcripſit *epiſtolas pro Concilio Chalcedonenſi*, quæ an extent ignoro: ſed earum meminit Cardin. Baronius tomo quinto Annalium ad annum Dom. 458. Fuit etiam alius Simeon Stylita junior, tempore Juſtiniani Imp. cujus *una epiſtola* recitatur actione quinta Concilii Nicæni ſecundi: de quo vide Evagrium lib. 6. hiſtoriæ cap. 22.

DIS-

Digitized by Google

ϛυλῳ, ἡ ϛυλίτης ἀπὸ τῆς ϛύλης. Latine vero Columnator ſeu Columnarius, obiit die 5. Januarii anno circiter 460. ætatis 109. de quo Theodoretus cap. 26. Philothei, Acta S. Danielis Stylitæ 12. Decembris. Evagrius Eulogius apud Photium cod. 230. mihi pag. 879. ὁ μέγας Συμεὼν, &c. Cedrenus, Glycas, Nicephorus Metaphraſtes, & ex recentioribus Baronius tum in Annalibus tum ad diem V. Januarii Martyrologii Romani, Roſweidus, Raderus, Gretſerus, & Bollandus. Sunt & alii duo juniores Simeones Stylitæ in Faſtis Eccleſiaſticis veterumque monimentis noviſſimis, ſed non iis, verum ſeniori tribui ſolet fermè ab omnibus, quos vidi.

Sermo breviſſimus de mente complectendo ſuum deceſſum, ſive Epiſtola de morte aſſiduè cogitanda, in Bibliothecis Veterum Patrum.

Extat quoque apud Evagrium Scholaſticum libro 2. Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ cap. 10. ejus epiſtolæ quam ad Baſilium Antiochiæ Archiepiſcopum ſcripſit de Concilio à DCXXX. ſanctis Patribus celebrato, in qua ſe vocat præ ſumma animi modeſtia *ταπεινὸν καὶ εὐτελῆ, τὸ ἔκτρωμα τῶν μοναχῶν.*

Junioris verò Simeonis Stylitæ, cujus natalis dies conſignatur in Martyrologio Romano die 3. Septembris, quemque ex Evagrii libri 6. cap. 22. conſtat ſub Juſtiniano Imp. vixiſſe, epiſtola ad Juſtinum Imp. recitatur Actione quinta II. Concilii Nicæni. Omitto eum de quo Jo: Moſchus cap. 57. Prati ſpiritualis.

De Hilario Arelatenſi. 445.

HILARIUS ARELATENSIS Epiſcopus vixit tempore ſancti Leonis Papæ ad quem ſcripſit heroico carmine *hiſtoriam Geneſeos uſque ad ſeptimum caput*. Scripſiſſe dicitur præterea, *epiſtolam unam ad ſanctum Auguſtinum*, ſcripſit *libros de prædeſtinatione Sanctorum, & de bono perſeverantiæ.*

Sed ea epiſtola non videtur eſſe hujus Hilarii, ſed alicujus alterius: nam ſanctus Proſper in epiſtola, quam ſcripſit cum Hilario ad ſanctum Auguſtinum de eadem re, dicit, Hilarium Arelatenſem tunc fuiſſe Epiſcopum: & tamen iſte Hilarius, qui ſcribit ad Auguſtinum, ſignificat ſe tunc fuiſſe laicum, quod etiam confirmatur ex primo capite libri de prædeſtin. Sanctorum, ubi Auguſtinus vocat Filios Proſperum, & Hilarium: quod certè non faceret ſi hic Hilarius Epiſcopus Arelatenſis fuiſſet.

Scripſit denique *vitam ſancti Honorati* Deceſſoris ſui *& aliqua alia brevia opuſcula*, teſte Gennadio in libro de viris illuſtribus. Sed opera ſuperiora ſcripſit ante Epiſcopatum: in Epiſcopatu enim ob nimiam ſuperbiam reprehenditur à ſancto Leone Papa in epiſtola ad Epiſcopos per Viennenſem provinciam conſtitutos. Poſtea tamen reſipuit, & multis virtutibus clarus ſancto fine quievit.

Dissertatio Historica.

SANCTUS HILARIUS, natione Gallus, Cœnobii Lirinenſis ſub ſancto Honorato primùm Aſceta, tum ejuſdem in Arelatenſi cathedra ſucceſſor creatus circa annum 430. ſubſcripſit Concilio Regienſi anno 439. Arauſicano I. anno 441. & aliis, vixitque uſque ad diem 5. Maji anni 454. quo obiit, Valenti-

cel[…]torem. Periiſſe vero videtur ejuſdem la[…]
quam ejus alumnus Honoratus II. Maſſili[…]
ſcopus ſcripſerat. De eo Gennadius cap. 6[…]
nultimo, ſeu 99. Catalogi de Viris Illuſtri[…]
lianus Pomerius lib. 2. de Vita Contempla[…]
9. Sidonius Apollinaris carmine Euchar[…]
Fauſtum Regienſem, Hilarius & Proſper [...]
viri eruditi, in epiſtola ad ſanctum Aug[…]
ſanctus Leo in Epiſtolis, ſanctus Eucheri[…]
eum Monaſterio redditum ſcripſit librum […]
Eremi, S. Iſidorus Hiſpalenſis cap. 16. Ho[…]
guſtodunenſis libelli 2. cap. 68. & lib. 3[…]
Et ex recentioribus Baronius, Bell. Voſſi[…]

Vita, ſeu Eremitarum S. Honorati Archi[…] relatenſis prædeceſſoris ſui, extat apud Suriu[…]
landum die 16. Januarii.

Ejuſdem ſermo de miraculis S. Geneſii ma[…]
betur apud eumdem Surium die 25. Augu[…]

Homilias quaſdam ſcripſiſſe dicitur ex […]
ſub Euſebii Emiſeni Ep. ſeu Eucherii L[…]
Præſulis nomine hactenus prodierunt; ſe[…]
illi ex omnibus tribuendæ ſunt, quis adeò […]
ut diſcernere queat?

Hiſtoria Geneſeos uſque ad ſeptimum cap[…] carmine deſcripta ad S. Leonem Papam, [...]
& quibuſdam aliis, ineptè Hilario Pictavi[…]
ta, huicce noſtro Arelatenſi convenientiu[…]
ut jam eruditi viri monuerunt.

Tantum verò abeſt, ut quæ cum Epiſt[…]
ſperi ad S. Auguſtinum de reliquiis Pelag[…]
Hilarii nomen præfert Epiſtola præfixa […]
Prædeſtinatione Sanctorum, & de don[…]
rantiæ, & alia ejuſdem Hilarii brevior, q[…]
nit Auguſtino aliquas quæſtiones, de q[…]
doceri, ſint Hilarii Arelatenſis Epiſcopi, […]
dem illo ſaltem tempore Presbyteri fueri[…]
ſcripſerunt, ſed homines merè Laici, ut [...]
tavit Bellarminus, & ex eo viri pereruditi […]
ut gravior ſit lapſus Miræi, qui poſt eum […]
confuditque cum Arelatenſi pag. 199. ſub […]
Riveti, qui ſocium illum Proſperi Aqui[…]
dem factum vult fuiſſe Arelatenſem Epiſc[…]
auctorem Poematis Heroici de Geneſi. T[…]
eſt Doctori Critico & Criticen profeſſo, […]
redarguit ipſum. Verùm plura dicemus in […]
de impudentiſſimo illo Calviniſta, qui E[…]
mum Cardinalem Baronium, ſacræ purp[…]
eximium, auſus eſt procaci ac maled[…]
lingua furioſum appellare, quòd in furent[…]
ticorum rabiem quovis prætextu ſanctos […]
pere quæritantium fuiſſet invectus. Ide[…]
peccatum peccavit cum aliis quampluribu[…]
nes Henricus Hottingerus Tigurinus Zuin[…]
Elencho ſcriptorum ſuppoſititiorum, que[…]
ipſis auctoribus confecit, ſed ex Coco […]
fæculentis Novatoribus conſarcinavit.

Errat quoque Miræus, dum addit, Hil[…]
multos exactos in Epiſcopatu annos ad […]
eremum rediiſſe. Quando enim Lirinum […]
vente adhuc ſancto Honorato, qui cùm […]
fuerat profectus, nondum erat Epiſcopus […]
tantùm adjutor, & comes. Ut enim n[…]
piſcopi Eucherii venientis iter, ſic necdu[…]
pi Hilarii reditum celebravit Sidonius. S[…]
copioſior aliàs nobis diſputatio.

Digitized by Google

diximus obiter ſuprà ſuis locis in Ambroſio & Auguſtino. Horum auctor vivebat adhuc ſub Damaſo Papa circa annum 384. ut ex verbis ejus in cap. 3. Ep. 1. ad Timotheum clariſſimè patet: ut cùm totus mundus Dei ſit, Eccleſia tamen domus ejus dicitur, cujus hodie Rector eſt Damaſus. Ex quibus Petavius lib. 10. Theologicorum Dogmarum cap. 4. meritò dubitat an hominis ſint ſchiſmatici rebaptizantis, & cum Eccleſia Romana malè convenientis: licèt fateatur cujuſquemodi fuerit iſte ſcriptor, eum antiquiſſimis memorandum.

De ſancto Proſpero Aquitano. 445.

SANCTUS PROSPER Aquitanus Hilarii æqualis, & ſancti Leonis quondam Notarius, Epiſcopus fuit Regienſis in Italia, vel in Gallia. Scio paſſim exiſtimari ſanctum Proſperum fuiſſe Epiſcopum Rhegii in Æmilia provincia Italiæ: ſed ego ſuſpicor, Epiſcopum fuiſſe Rhegienſem in provincia Provinciæ, Suffraganeum Archiepiſcopi Aquenſis: nam video ſanctum Proſperum ſubſcripſiſſe in Concilio Provinciali Vaſenſi, & Carpentoratenſi: quod argumentum eſt, illum fuiſſe Epiſcopum in Provincia Galliæ. Præterea ſancto Proſpero ſucceſſit in Epiſcopatu Fauſtus Rhegienſis, omnes autem Fauſtum, Epiſcopum Gallum faciunt, non Italum, ac dicunt Metropolitano Aquenſi ſubjectum, non Ravennatenſi, cui ſubjectus eſt Epiſcopus Rhegii in Æmilia. Sed quicquid de hac re ſit; (nihil enim definio,) ſanctus Proſper multa præclarè ſcripſit *pro gratia Chriſti contra Pelagianos*, ſeque S. Auguſtini diſcipulum, & defenſorem acerrimum demonſtravit.

Scripſit *libros tres de prædictionibus & promiſſionibus Dei. De vita contemplativa alios tres. De vocatione gentium duos. De gratia & libero arbitrio ad Ruffinum. Reſponſiones ad capitula objectionum Gallicarum, Vincentianarum & Genuenſium. De gratia Dei contra Collatorem. Librum ſententiarum S. Auguſtini. Librum de Providentia Dei. Epiſtolam unam ad S. Auguſtinum de Prædeſtinatione. Commentaria in Pſalmos, à centeſimo uſque ad centeſimum quinquageſimum. Librum Epigrammatum, inter quæ eſt carmen contra ingratos. Chronicum Euſebii & S. Hieronymi continuavit.*

Obſervatio.

Gennadius in libro de viris illuſtribus ſcribit, epiſtolam illam celebrem ſancti Leonis ad Flavianum contra Eutychem, exiſtimari à ſancto Proſpero fuiſſe ſcriptam. At certè ſi ulla epiſtola ſancti Leonis eſt, illa omnino eſt, ſive ſtylum, ſive doctrinam Leonis attendas.

Libri de vocatione gentium tribuuntur etiam S. ... unquam novit) ut nonnulli volunt diſcipulus, certè doctrinæ ejus ſolertiſſimus ac nervoſiſſimus Defenſor, Laicus fuiſſe creditur, ac conjugio implicatus. Ven. Beda in fine libelli de re Metrica Proſpero, quem Tironem vocat, tribuit verſus vulgatos inter ejus opera ad Uxorem ſuam, qui ſic incipiunt.

> Age jam precor mearum
> Comes irremora rerum,
> Trepidam brevemque vitam
> C Domino Deo dicemus, &c.

Dicitur quoque S. Leonis Papæ I. Notarius, eique adfuiſſe in Epiſtolis ſcribendis, ea præſertim celeberrima ad Flavianum Ep. Conſt. de Fide Incarnationis epiſtola, qua Neſtorii & Eutychetis hæreſes profligatæ ſunt. Nec unquam, aut apud Rejos Apollinares in Provincia II. Narbonenſi, aut Regii Lepidi in Æmilia, aut Aurelianis in IV. Lugdunenſi ad Ligerim Epiſcopali functus eſt munere ſunt qui eum inter Maximum & Fauſtum Regienſes Epiſcopos interſerant, nec quicquam repugnante, qui tum vivebat, Sidonio Apollinare Arvernorum Epiſcopo, cujus hæc ſunt verba in Carmine
D Euchariſtico ad Fauſtum.

> Quis Maximus ille,
> Urbem tu cujus, Monachoſque, Antiſtes, & Abbas,
> Bis ſucceſſor agis.

Fuit quippe Maximi & in Lerinenſi Abbatia & in Cathedra Regienſi ſucceſſor immediatus Fauſtus, ut eruditè probavit Sirmondus in notis ad Sidonii Epiſtolam 15. libri 8. quas conſule, nec audiendus Trithemius, qui Proſperum Regienſem fuiſſe poſt Faventium ſeu Fauſtum Epiſcopum ſcripſit, cùm omnis temporum ratio refragetur. Quia verò nonnullos etiam hoc tempore viros non ineruditos vi-
E deo Proſpero Epiſcopales infulas aſſerere, & nuperi Galliæ Chriſtianæ poſt Claudium Robertum editores ad eumdem ſcopulum alliſerunt, placet hic prolatis Veterum ſcriptorum teſtimoniis oſtendere, ne quidem ad ſacros unquam ordines, ſaltem majores, fuiſſe promotum. Præeat, qui cum ipſo per multos annos vixit Victorius Aquitanus in Epiſtola ad Hilarium Urbis Romæ Archidiaconus, quam præfixit Canoni Paſchalis feſti: *Recenſitis igitur fidelibus Hiſtoriis veterum; Beati licet Euſebii Cæſarienſis Paleſtinæ civitatis Epiſcopi, viri in primis eruditiſſimi atque doctiſſimi Chronicis Prologoque, ac perinde his quæ à ſanctæ memoriæ Hieronymo iiſdem Chronicis ſunt adjecta Presbytero, per quem in Latinum quoque probantur tranſlata ſermonem: iiſque etiam quæ à Sancto & venerabili viro Proſpero, uſque ad Conſulatum Valentiniani*

ideò vocare mihi ſemper viſus eſt ac venerabilem) non tamen Presbyterum aut Epiſcopum, quos titulos Euſebio Hieronymoque non invidebat, nec denegaſſet, opinor, amico, ſi iis unquam fuiſſet inſignitus. Quod palmare eſt καὶ ἀναμφιβόλως ἀνίκητον argumentum, Victorium ſequatur Gelaſius Papa can. Sancta Romana Diſt. 15. *Item opuſcula B. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi: Item opuſcula B. Hieronymi Presbyteri: Item opuſcula B. Proſperi viri religioſiſſimi.* B Tertio loco accedat Gennadius Maſſilienſis Presbyter, qui nullum illi dignitatis Eccleſiaſticæ titulum aſſignat, in cæteris pro merito ſuo laudandis minimè parcus. Quartus ſit S. Fulgentius Ruſpenſis in Africa Epiſcopus libro primo ad Monimum cap. 30. Cujus, ideſt Auguſtini, dicta, quia ipſe celeri præventus eſt obitu, Proſper vir eruditus & ſanctus, recta defendit fide & copioſo ſermone &c. Quintus Marcellinus Comes in Chronico ad annum 463. (quem tamen non videtur attigiſſe Proſper) iiſdem cum Gennadio verbis uſus, *Hominem Aquitanicæ regionis ſermone Scholaſticum, & aſſertionibus nervoſum* dumtaxat appellat. C

Ado Viennenſis Archiep. in ſexta Ætate, *ſed & Presbyter Aquitanicæ regionis Notarius B. Leonis, à quo dictata creduntur Epiſtola adverſus Eutychen de vera Incarnatione Chriſti malè ſentientem*, ut juniores prætermittam & contemporaneos Hincmarum, Florum, Prudentium, Rabanum, &c. ſolus Honorius Auguſtodunenſis, aut ſciolus aliquis ac ſemidoctus ejus corrector editorve cap. 83. libelli 2. *Hominem* mutavit in *Epiſcopum Aquitanicæ regionis*, quod nemo ſanus ne per ſomnium quidem cogitaverat, Sixtum Senenſem, Baronium, Poſſevinum, aliosque hujus aut ſuperioris ſæculi ſcriptores miſſos facio, qui Honorium Auguſtodunenſem dumtaxat exſcripſerunt, aut à Joanne Antonio Flaminio, D qui res ejus geſtas pro libito ex meris conjecturis compoſuit à Surio Tomo III. editas, in fraudem inducti, Regii-Lepidi Epiſcopum fuiſſe cenſuerunt. Quod verò Bellarminus noſter ex Æmilia tranſtulit in Provinciam Provinciæ Gallicanæ, & ſuffraganeum fuiſſe Archiepiſcopi Aquenſis edixit, hoc ex malè poſita Conciliorum Vaſenſis II. & Carpentoratenſis epocha concluſit. Qui enim anno 527. & 529. Conciliis illis ſubſcripſit, nec ad Auguſtinum anno 430. mortuum ſcripſit, nec ſancto Leoni Papæ à ſecretis fuit. Neque validius eſt alterum, quo utitur, argumentum, quòd Proſpero ſucceſſerit in Epiſcopatu Fauſtus Regienſis, id enim cùm ſupra laudatum Sidonii carmen, tum multa E alia falſi arguunt. Quid autem, amabo, facias Elſſio ac ſimilibus, qui I. aiunt fuiſſe Lemovicenſem patria. II. cùm adoleſcens eſſet an. 399. præſentem fuiſſe Carthagine, quando Aurelius Cathedram ſuam poſuit in celeberrimo Templo Cœleſtis Deæ Carthaginenſis. III. fuiſſe diſcipulum S. Auguſtini & ab eo veritatem didiciſſe. IV. Epiſcopum ſaltem circa ann. 442. fuiſſe. V. S. R. E. Bibliothecarium fuiſſe. VI. obiiſſe anno 465. 20. Junii octogenario majorem. Quis enim veterum iſta commenta docuit? ſed iis aliquando omiſſis, ad rem noſtram veniamus.

Tres operum ejus præcipuas editiones celebrant. Primam Lugdunenſem in ſolio anni 1539. apud Sebaſtianum Gryphium. Alteram Lovanienſem in

ſervato ordine.

Opus de Promiſſionibus & prædictionibus D
partes tributum cum adjunctis libellis qui inſc
Dimidium temporis, ubi de Antichriſto mul
gloria regnoque Sanctorum. Joannes Olivarius
Helſſels à Lovanio aliive Præfationi Lovani
ctori ſuccenturiatus de eo dubitare viſus e
quòd Gennadius & Trithemius recenſentes
Proſpero ſcripta ſunt, hujus operis non m
tum quòd phraſeos ac ſtyli maxima ſit diſſi
Verùm eos non advertiſſe reor à Caſſiod
de Divinis Lectionibus capite primo, ut
Proſperi partum, agnoſci his verbis: ſanct
Proſper ſedula cura legendus eſt, qui tres lib
auctoritatis Divinæ in centum quinquagin
titulis comprehendit adinſtar piſcium, quos
lica retia de hujus ſæculi tempeſtuoſa pr
traxerunt. Quæ ex Peroratione Proſperia
mutuatus eſt: *Juvante gratia Dei hunc conc*
tribus ejus primis partibus quadragenta capitul
do, velut quadragenos dies, quibus in hujus
culis Moyſes, Elias, & Dominus Jeſu jejuni
runt. Ter enim quadragies ducta centum
ciunt. Accedunt alia viginti in Dimidia
mundi, & ſunt 140. Tredecim quoque in G
ctorum ſuperadduntur, & perficiunt 153. In
ro ſacrati illi piſces retis veritatis incorrupto p
rectionem Domini juſſione capti ſunt millia
ſignificantes, &c. quæ duo quiſquis inter ſe
bit ſanctiſſimo Proſpero opus tam inſigne in
nia vaticinia & pollicitationes de Chriſto
in ſacris litteris expreſſas eruditè expoſuit a
licet traditionibus congruenter, numquam
dem de mente Caſſiodori agatur, abjudica
ta tamen ex ipſo opere deprompta teſtim
dent Caſſiodorum fuiſſe deceptum, qui opu
Afri & ab Africa in Italiam turbine Per
Vandalicæ delati, atque, ut ipſe loquitur
cap. 33. expulſi exiliatique, Proſpero A
tribuerit, qui numquam, ut arbitror, A
dit. Neque tamen quicquam detrahit de
auctoritate in rebus fidei ſtabiliendis firm
cùm conſtet illius auctorem Carthagine
Aurelio Epiſcopo & an. Chriſti 434. tun
pania vixiſſe cùm S. Leo I. Papa latent
Manichæos exagitavit. Quid verò ſi hic
Proſper dictus ſit? Quid ſi illi alterum è
tribuendum?

De Vita Contemplativa libri tres: Julia
rio eos jampridem vindicavit diligens Sirmo
in pervidendis Veterum ſcriptis perſpicacit
nioſa felicitas. Vide ejus notas ad T
Concil. Galliæ & quæ ſupra monuimus

Ad Ruffinum Epiſtola de Gratia & libero

Reſponſiones ad capitula objectionum Gallor.
nam S. Auguſtini calumniantium.

Reſponſiones ad capitula ſedecim objectionu
tianarum. Quis verò fuerit Vincentius ille
ignoratur. Ariſtarchi quidam Heterodoxi,
ſellemus poſtea, hoc crimine volunt infan
centium Presbyterum Lerinenſem, ut ejus
Commonitorium, quo non ſecus ac Ter
bro de Præſcriptionibus adverſus hæretico
ſectæ hæreſeſque perduellium à Simone
Lutherum, Calvinum, eorumque ſequa

Digitized by Google

gillat, præcipuè in gratiam Caſſiani Pelagiani. Sed unde, amabo, Lynceus ille argutator colligere potuit à Jeſuita ſcriptas illas marginales notas, cùm nec ſoleant Jeſuitæ in ſuis libris id unquam niſi ex peculiari facultate, adeoque rariſſimè præſtare? Et in eorum Bibliothecis infinita reperiantur volumina ſæcularium manu ad oram annotata. Certè in Bibliotheca noſtra Collegii hujus Pariſienſis, quæ in locum ejus, quæ ex Joan. à S. Andrea Can. Dar. & aliorum Bibl. coaluerat, ſucceſſit, longè completior ac magnificentior, quamplurimi habentur leguntur que à curioſis codices excuſi, ſcholiis & an-
notationibus Virorum doctiſſimorum Guillelmi Bu- C
dei, Guillelmi Pellicerii, Æmari Ranconeti, ac, ut alios longè plures mittam, Petri Pithæi J. C. diligentiſſimi ad marginem illuſtrati. Quorum ſi quis veniat in manum Heterodoxi cujuſdam nugatoris, ac continuò arguere licebit: E Collegio Pariſienſi prodiit liber, ergo marginales notæ ſi quæ ſunt calamo inſcriptæ Jeſuitam aliquem auctorem produnt. O lepidum caput omnique feſtivitate feſtivius. Deinde eſto, annotationum illarum ſcriptor ſit unus aliquis è Soc. Jeſu, qui privatim ſibi nonnulla annotarit ad memoriam in libro, cujus uſus ipſi ſuperiorum permiſſu relictus ſit: Quis niſi inſanus cum Riveto ſic argumentabitur: ergo omnis,
quanta quanta eſt, Jeſuitarum Eccleſia Caſſiano, D
favet, & in Proſperum inſurgit, & in eam vibrandum illud ex Baronio telum ad annum *466*. Quænam iſta eſt Eccleſia Dei, quæ opuſcula Caſſiani ut Catholica probat? Certè non dicenda eſt Catholica, ſed Pelagianorum. Ad hæc Archididaſcali ſui portenta cohorreſcent, opinor, Critici Heterodoxi paulò pudentiores, mecumque non ſine fructu coque uberrimo ac grati memoriſque animi ſignificatione ut ſpero quaſdam ejus eluent ſordes. I. quòd Rhegium Flaminiæ in Italia diſtinguat à Regio Lepidi. II. quòd utrumque Rhegium ſcribat non Regium. III. Quòd Regium oppidum hoc tempore *Ries* in Gallia Aquitanica collocet per ſummam rerum Geo-
graphicarum in patria ſua inſcitiam. IV. Quòd Re- E
ienſi aut Regienſi, ſic enim ſcribi debuerat, Epiſcopatui poſt Proſperum præfectos fuiſſe dicat ex Lerinenſi Monaſterio Maximum & Fauſtum. V. Quòd ex Claudio Roberto in Gallia Chriſtiana Proſperum inſcribat primum Regienſem in Provincia Epiſcopum. VI. Quòd Concilia Vaſionenſe & Carpentoratenſe circa annum 508. celebrata ſcribat, atque ex Voſſio mutuetur quæ non percipiebat præ ſupina hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ignorantia. VII. Quòd in Italia vixiſſe arguit ex Gennadio, atque inde inferat in Italia promotum fuiſſe ad Epiſcopatum Regii Lepidi. VIII. Quòd ex Martino Polono, luculento profectò magnæque fidei in rebus adeò antiquis auctore id adſtruat, & ex eo quod Carolus Sigonius de cultu el iquiarum ejus in eadem civitate uſque ad hoc tempum, cujus quiſquilias everrere ſolet, de Proſperi ſede & ordine doctè diſſeruiſſe, qui tot tamque enormia admiſerit ſcelera vix centum Maſtigophoris pro rei indignitate ſat dignè vindicanda.

Sententiarum ex operibus Divi Auguſtini excerptarum Liber 388. numero comprehendens tum ex iis, quæ ſuperſunt; tum ex aliis, quæ injuria temporum aut poſterorum incuria perierunt.

Epigrammatum liber ex ſententiis ejuſdem S. Auguſtini: ſunt omnino 98.

Ad uxorem metrum Anacreonticum cum Elegiaco Ven. Beda libro de Arte metrica I. quo uſus eſt Proſ-
C per Tyro in principio exhortationis ad conjugem &c.

De Providentia Divina opuſculum Heroicum cum Prologo Elegiacis verſibus decurrente. Joannes Heſſels, Jo: Olivarius, aliique jam obſervarunt non videri Proſperi, quòd Pelagianæ doctrinæ in quibuſdam capitibus faveat, à qua longè abfuit ſemper fortiſſimus Aug. aſſertor Proſper. Iidem quoque non improbabiliter cenſuerunt annexum fuiſſe opuſculum illud Poemati de Ingratis, non quòd initio Proſperi exiſtimatum ſit, ſed ut remedio venenum conferri poſſet; ne cùm eſſet pernicioſum, ſuo careret antidoto, ſi ſejunctim legeretur.

In obtrectatorem Auguſtini Epiſcopi epigrammata duo.

D *Epitaphium Neſtorianæ & Pelagianæ hæreſeon.*

De Ingratis περὶ ἀχαρίςων, adverſus Pelagianos, Poema Heroicum, cum brevi præfatione, & argumentis capitum ſingulorum.

Commentarius in Pſalmum centeſimum & ſequentes uſque ad 150.

De vocatione omnium Gentium libri duo, de his magna viget hoc etiam tempore controverſia: etſi enim vix ullus reperiatur, qui modò S. Ambroſio Mediolanenſi Archiepiſcopo tribuat, cujus inter opera olim inſerebantur, atque omnes fermè Proſpero Aquitano vindicent, Joannes tamen Latius, ut ferunt, neque enim vidi, libri 2. de Semipelagianis capite tertio adſignare maluit Hilario (qui
E malè Arelatenſis dicitur) S. Proſperi, in defenſionem S. Auguſtini adverſus Maſſilienſes Pelagianorum reliquias ſocio, cujus extat epiſtola ad S. Auguſtinum, cujuſque honorifica mentio in S. Cœleſtini Papæ miſſa ad Gallos Epiſtola reperitur. Voſſius verò in Hiſtoria Pelagiana propendere potiùs videtur in Proſperum Aurelianenſem Epiſcopum, qui libros illos duos conſcripſerit, ob nominis ſimilitudinem & argumenti communionem inter Aquitani Proſperi ſcripta ab amanuenſibus poſtea confuſos. Non eſſe verò Proſperi pro certo habet, quamvis & phraſis ac ſtylus ad Proſperianum omnino accedat, & in antiquiſſimis exemplaribus mſſ. habeantur nomine Proſperi, quòd illius auctoris ſententia non videatur ex amuſſim quadrare cum doctrina Proſperi, & quòd in explicanda Prædeſtina-

Digitized by Google

Ad Sacram Virginem Demetriadem Epiſtola una poſt ſcriptam ad eamdem à Pelagio epiſtolam, quæ extat, & damnaram Pelagianam hæreſim: cui in Lovanienſi, Duacena, Colonienſi, aliiſque poſterioribus editionibus inſulsè præfixus eſt ac falsò additus iſte titulus: Proſper Epiſcopus ſacræ Virgini Demetriadi. Eſto enim fatendum eſſet, ad Epiſcopales inſulas ſub vitæ finem provectum fuiſſe Proſperum, nemo tamen Eccleſiaſticæ peritus Hiſtoriæ concedet unquam, cùm hæc ſcripta eſt à Proſpero epiſtola, illum jam tunc Epiſcopi dignitate fuiſſe inſignem. Hæc porrò epiſtola Proſpero reſtituta eſt cùm olim Ambroſio tribueretur, & inter ejus opera deliteſceret cum libris de Vocatione gentium.

Ad D. Auguſtinum epiſtola de reliquiis Pelagianæ hæreſeos, de qua, ejuſque ſocii Hilarii Laici perinde hominis epiſtolis jam dictum eſt ſupra.

Cæleſtini Papæ pro Proſpero & Hilario de Gratia Dei epiſtola ad quoſdam Galliarum Epiſcopos.

Canones Concilii Arauſicani II. Quod falsò dicitur celebratum circa tempora S. Leonis I. Papæ, ſed anno dumtaxat Chriſti *529.* poſt ipſius S. Leonis Papæ obitum fermè 70.

Ex Gennadio cap. 88. Catalogi 5. Victorius Aquitanus & ex S. Iſidori Orig. l. *6. c.* 17. conſtat poſt Hippolytum, Euſebium & Theophilum compoſuiſſe Proſperum atque edidiſſe Paſchalem curſum, de quo plura Bucherius noſter cap. ſexto Commentariorum Victorii Canonem Paſchalem: ubi etiam de Regienſi ac Aurelianenſi Epiſcopo nonnulla præmiſit & ab iis atque Aquitano Proſperum Tyronem, cujus Beda meminit, omninò diſtinguit. Idem Gennadius cap. 84. docet ſe legiſſe Chronica Proſperi nomine prætitulata continentia à primi hominis conditione juxta Divinarum ſcripturarum fidem, uſque ad obitum Valentiniani Auguſti, & captivitatem Urbis Romæ à Genſerico Vandalorum Rege factam. Hoc idem ex Victorii Prologo ad Canonem Paſchalem ſupra laudato, aliiſque veterum teſtimoniis manifeſtum fecimus aliàs, nec quiſquam tam apertæ veritati refragari audebit impoſterum.

Integrum illud *Proſperi Chronicon ab Adami* Mundique ortu ad annum 455. *cum adnotatione Conſulum Romanorum à duobus Geminis Conſulibus, & anno Chriſtianæ Eræ* 28. uſque ad Valentiniani Auguſti VIII. *& Anthemii Conſulatum*, hactenus maxima ſui parte mutilum atque à pluribus promiſſum & ab omnibus diu deſideratum publicam in lucem emiſimus Tomo I. Novæ Bibliothecæ mſſ. Librorum Pariſiis ex Officina Cramoſiana anno ſuperiori.

Conſulare verò, *ſeu vulgatum*, quod antea dicebatur, *Proſperi Chronicon* Euſebiano ejuſque Appendici Hieronymianæ ab anno 379. ad 445. Valentiniano Aug. VI. & Nonio Coſſ. in præcedentibus editionibus adjungi ſolitum, primus additis decem annorum periochis uſque ad annum 455. & captam à Genſerico urbem ex codicibus mſſ. RR. PP. Sirmondi atque Chiffletii vulgavit Andreas Ducheſnius Tomo I. Hiſtoricorum coætaneorum Franciæ.

Nos quoque *Pithœanum*, quod & *Imperatorium* dici poteſt quod per annos Auguſtorum neglectis Conſulibus progrediatur, *Proſperi Tyronis Chronicon*, à V. C. Petro Pithœo an. 1588. primùm publicatum, & à Scaligero, Ducheſnio aliiſque non omiſſum, ſubjecimus, ne quid deſiderari poſſet, iterum ad celeberrimi Cœnobii S. Victoris exemplar mſ. exactum

Chronicon conſcribere ab initio Mund
prædictam Romanæ captivitatis metam.
præter Sirmondi in Hiſtoria Prædeſtinat
Ægidii Bucherii in laudatis Commentariis
cujus obviam, aliorum quoque Virorum
expectatur judicium. Atque ut manum
tollam, nec de uno Proſpero plures pagin
ad finem breviter manco editam fuiſſe a
B poſt Eugenii Toletani opuſcula à Sirmo
Tyronis Proſperi Aquitani Confeſſionem ex
bliothecæ Vaticanæ, quam reperi quoque
Bibliothecæ Morellianæ pag. 814. Verùn
ne Pariſienſi Pithæi, quæ nulla, quod ſc.
neque ſanè illius mentio in Collectione
thæi à Carolo Labbæo Biturige J. C. pul
meritò inter μνημονικὰ ἁμαρτήματα recen
cum pluribus aliis, quæ Bignæanæ Biblic
plificatores admiſerunt. (a)

(a) Nuperi Euchariſticarum Lectionu
quidquid in Tabula Hiſtorica & Chror
Proſpero dixerunt à vulgaribus fabulis ali
P. Jacobo Sirmondo in notis ad Sidonii
C operibus acceptum referre deberent; nec tan
dendum ingrati animi vitium limpidiſſimi
ipſi aliique hauſerunt fontem coronare di
Is enim primus depromptis ex recondit
nis ſuæ uberrimo penu validiſſimis rationi
gii in Italia, nec Reiorum in Narbonenſi
piſcopalem inſediſſe Cathedram, nec Pre
aut Diaconum, ſed Laicum fuiſſe docuit
illius & Chifletii noſtri mſſ. codicibus A
cheſnius Chronicon Proſperianum multis
diminutum uſque ad annum 455. perduxi
no, vel ſaltem ſequenti, obiiſſe nec vano
argumento ex Præfatione Canonis Paſch
riani demonſtravimus. Neque enim ex fin
D ſi nihil aliud accedat, duci poteſt invictu
te ejus argumentum à Porturegalenſibus
riis, cùm & Euſebius pari ratione paul
num 326. & Hieronymus non procul ab
devixiſſe dicendus eſſet: quantumvis hic
mum 420. ille verò 340. diem clauſerit e
ut ſciunt temporum accurati ſcrutatores.

De Baſilio Seleucienſi. 4

BASILIUS SELEUCIÆ apud I
ſcopus, ſcripſit Homilias 38. de varii
tis veteri & novi teſtamenti, quæ Græcè
dein latinè ſeorſim editæ fuerunt. Scripſ
E vitam & miracula S. Theclæ Martyris lib
more declamatorio compoſitus, qui Græc
latinè ſunt editi. Hujus Baſilii crebra fit
Synodo Chalcedonenſi, cui interfuit, &
in ea, quòd in falſa Synodo Epheſina eg
Flavianum.

DISSERTATIO HISTORICA

BASILIUS SELEUCIÆ in Iſauria
interfuit anno Chriſti 448. Synodo
nopolitanæ adverſus Eutychetem, & anno
cilio Generali Chalcedonenſi ut ex action
Evagrio lib. 2. cap. 4. Leontio Byſantio
Diacono, Theophane, aliiſque conſtat.
anno obierit non liquet. Certè ætate adn

Homiliæ ſeu Orationes numero XL. de variis argumentis Veteris ac Novi Teſtamenti interprete Claudio Dauſquejo Audomaropolitano, tum Soc. JESU Religioſo, ac deinde Canonico Tornacenſi.

De Vita & miraculis Sanctæ Teclæ Virginis & Martyris libri duo, interprete Petro Pantino Toletano, Decano Bruxellenſi.

Demonſtratio adverſus Judæos de Adventu Chriſti, Latinè tantum interprete Franciſco Turriano Societatis JESU Theologo doctiſſimo.

Laudatio Protomartyris Stephani, deque ejus pretioſi corporis inventione, interprete F. Franciſco Combefis O. P. nuper G. L. prodiit in 8. cum aliquot ſancti Joannis Chryſoſtomi Homiliis, Severiani Homilia in pretioſam Crucem, & Epiſtola Zachariæ Epiſcopi Hieroſolymitani.

Photius Patr. Conſt. Bibliothecæ ſuæ numero 168. Baſilii noſtri tantum quindecim Orationes commemorat, eumdemque metris prolixè dicit perſecutum ſimile præclarè geſta, certamina, ac victorias Virginis, primæque Martyris S. Theclæ. Nec tamen inde quis in dubium meritò revocare debet, quin idem ſit Auctor librorum duorum, qui extant de Vita Theclæ, cùm non alienum ſit à veterum ſcriptorum more, ut idem utraque oratione proſa ſimul ac verſu in eodem ſe argumento exerceat. Quod pluribus, ſi liberet, exemplis omnium ætatum confirmare mihi non admodum arduum eſſet aut difficile. *(a)*

(*a*) Theclæ Hiſtoria, inquit Nicolaus Rigaltius pag. 75. Obſervationum in Tertullianum, ſub nomine Baſilii Seleucienſis etiamnum circumfertur ejuſdem cum Paulinis actis (de quibus Tertullianus libro de Baptiſmo) farinæ. Voſſius verò libri II. de Hiſtoricis Græcis cap. 24. occaſione narrationis de liberata Falconillæ anima, cujus meminit S. Joannes Damaſcenus, argumentis pluribus conatur oſtendere eius quæ extat B. Theclæ vitæ auctorem non eſſe noſtrum Baſilium, ſed ab impoſtore confictam, qui voluerit fumum facere Lectori præfigendo tanti viri nomen.

De Valeriano Cemelienſi.

VALERIANUS Epiſcopus Cemelienſis, quæ civitas eſt Provinciæ Alpium Maritimarum, in finibus Italiæ & Galliæ, ſcripſit de variis argumentis diſciplinæ Chriſtianæ homilias viginti, quæ nuper editæ ſunt Pariſiis, cum ejuſdem epiſtola ad Monachos de virtutibus & ordine doctrinæ Apoſtolicæ. Homilia prima eſt de bono diſciplinæ, quæ antea inter S. Auguſtini opera ferebatur.

ejuſdem nominatiſſimæ inſulæ fratres Monachos.

Valeriani Homiliæ 20. & Epiſtola ejuſdem ad Monachos de virtutibus & ordine doctrinæ Apoſtolicæ, à R. P. Jacobo Sirmondo Soc. JESU editæ ſunt in 8. Pariſiis anno 1622. cum brevi elogio quod exſcripſit pro more Miræus ac deinde in Bibliothecis Veterum Patrum Colonienſi & Pariſienſibus: anno quoque 1623. prodierunt in folio in eadem Pariſienſi urbe cum SS. Leonis, Maximi & Chryſologi operibus, quod poſtea Lugdunenſes ſæpius iteratis operis imitati ſunt. Pro Homiliis illis earumque auctore adverſus quemdam Parcum Caritatis hoc eſt Nicolaum Chichonum ſanæ doctrinæ criminatorem ſive accuſatorem acerrimum, egregiam Apologiam edidit R. P. Theophilus Raynaudus Ceſpitellenſis Julius, Soc. JESU Theologus, qua eum à falsò impacta Semipelagianiſmi calumnia vindicavit, & multa quæ in aliis quoque ſanctis Patribus occurrunt de Gratia Dei & libero arbitrio ſimilia loca, luculentiſſimè explanavit.

Melchior Hamen Weltonus Goldaſtus damnatæ memoriæ Hæreticus cum Collectaneis quibuſdam Genevæ Allobrogum anno 1601. in 8. ediderat ſermonem *de Bono diſciplinæ*, qui Tomo IX. operum S. Auguſtini reperitur, & primum modò locum obtinet inter Homilias 20. à Sirmondo editas, atque Auguſtino ereptum cujus à ſtylo ingenioque abhorret, nec à Poſſidio in Indiculo recenſetur, ex fide plurium mſſ. codicum legitimo parenti Valeriano vindicarat Verùm ea gratia admodum levis eſt, ſi cum integra Sirmondi collectione conferatur, nec ipſe, ſi reviviſcat quamquam in Jeſuitas pluſquam Vatiniano efferatus odio, diffitebitur Rivetus, qui minus caſtigatè addidit ad Goldaſti munuſculum literarium adjunxiſſe Sirmondum ejuſdem Auctoris homilias 20. ſunt enim dumtaxat undeviginti ab eo primùm ex Corbejenſi mſ. codice vulgatæ cum epiſtola ad Monachos.

De Honorato Antonino. 450.

SUPPLEMENTUM.

HONORATUS ANTONINUS Conſtantinæ in Africa civitatis Epiſcopus ſcripſit ad Arcadium quemdam, qui pro *Confeſſione fidei Catholicæ* in partibus Africæ à Genſerico Rege miſſus exulabat, *Epiſtolam ad labores pro Chriſto ferendos exhortatoriam*, & exemplis præſentibus & Scripturarum relationibus roboratam, & quòd Confeſſionis fidei perſeverantia non ſolùm præterita purget peccata, ſed & meritum procuret martyrii. Hæc Gennadius cap. 95. *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, *legiturque* Honorati Epiſtola in Bibliotheca veterum Patrum primæ & ſecundæ editionis Pariſienſis annorum 1575. & 1579. quam etiam reperies tom. 5. editionis à Colonienſibus anno 1618. procuratæ. Floruit circa annum 450. ejuſque memo-

De Arnobio juniore. 460.

ARNOBIUS, non ille, qui ſcripſit contra gentes, & ſub Diocletiano floruit, ſed alius junior, qui paulò poſt ſanctum Leonem Papam vixiſſe videtur; ſcripſit *librum titulo Conflictus Catholici cum Serapione de Deo trino & uno*: item *de duabus in Chriſto ſubſtantiis in unitate perſonæ*: item *de gratia, & liberi arbitrii concordia*: qui libri editi ſunt Coloniæ anno 1596. Neque eſt improbabile hujus Arnobii junioris eſſe *Commentarios in Pſalmos*, qui ſub Arnobii nomine circumferuntur: de quibus vide quæ diximus ſupra in Arnobio.

Dissertatio Historica.

ANONYMUS ille Auctor, qui paſſim Arnobius Junior dicitur, poſt Chalcedonenſem Synodum anno 451. celebratam vixiſſe videtur, & extremis S. Leonis Papæ temporibus, circa annum Chriſti 460. ut qui Pelagianæ ac Prædeſtinatianæ hæreſeon apertè meminerit, de duabus Chriſti Domini naturis in unitate perſonæ Catholicæ ſcripſerit, & quod caput eſt, Commentarios ſuos in Davidicos Pſalmos eleganti ſtylo exaratos dicaverit Leontio Arelatenſi, & Ruſtico Narbonenſi Archiepiſcopis.

Præter laudatos *Commentarios in CL. Pſalmos Davidis*, qui Venerabili Bedæ fuerunt cogniti, tribuuntur eidem quoque Juniori Arnobio ſequentia opuſcula.

Annotationes ad quadam loca Evangeliſtarum, quæ teſte Bellarmino, parvi ſunt momenti.

Conflictus Catholici de Deo trino & uno. De Duabus in Chriſto ſubſtantiis in unitate perſonæ.

De gratia & liberi arbitrii concordia. Sunt tamen, qui unicum Tractatum arbitrentur hoc Donatum titulo: Conflictus Arnobii Catholici cum Serapione de Deo trino & uno, duabus in Chriſto ſubſtantiis, &c. in quem Franciſci Fevardentii Ordin. Minorum extant Notæ pag. 352. Tomi XV. magnæ Bibliothecæ Pariſienſis veterum Patrum ex editione Colonienſi anni 1596. cum operibus S. Irenæi Lugdunenſis Epiſcopi & Martyris. (*a*)

(*a*) Sixtus Senenſis Afrum fuiſſe eumque Commentarios ſuos in Pſalterium à Ven. Beda laudatos, inventoſque, ut ferunt, in Cœnobio Francodalenſi inter Vormatiam & Spiram, Epiſcopis Afris dicaviſſe aſſerit. Albertinus, & quidam alii Semipelagianum fuiſſe contendunt hoc ridiculo argumento quod interdum ſoleat inſectari hæreſim Prædeſtinatianorum: quo nomine, ſi mendacibus credendum eſt, Auguſtinus & Auguſtini ſectatores à Pelagianis infamari conſueverant. Cæterum quod omittendum non eſt in expoſitione Pſalmi 105. ſe inter Sacerdotes collocat.

Evangeliſtarum quæ) teſtibus Sixto & Bellarmino.

Supplementum.

ARNOBIUS JUNIOR quantum conjicere fas eſt, Gallus fuit, offerens *Commentarios ſuos in Pſalterium* duobus Epiſcopis Gallis, Leontio nempe Arelatenſi Epiſcopo & Ruſtico Narbonenſi anno Chriſti 460. vel 461. quo Cathedræ Arelatenſi

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

barbaram & inhumani, peccantemque Gra
rum legum deſpectum. Legitur hoc opus
theca SS. Patrum, omnium editionum.
verò ad *altercationem inter Arnobium & Se*
ſeu *conflictum Catholici de Deo trino & uno, de*
Chriſto ſubſtantiis in unitate perſonæ, & de
liberi Arbitrii concordia; allego infrà opuſcul
verbo *Vigilius Tapſenſis*, ad quem ſpectat
mus ad annum DLXX. Agunt de Arnobi
B Sixtus Senenſis lib. 4. Bibliothecæ ſancta
nus in Apparatu ſacro Bellarminus & La
Scriptoribus Eccleſiaſticis, Natalis Alexa
minicanus *in Selectis Hiſtoriæ Eccleſiaſtica* c
ſæculo v. tom. 1. cap. 4. pag. 639. ubi A
Gallum facit contra Sixtum Senenſem qu
fricanum credidit. Hæc ad correctionem
clatorum recentium.

De Theodoro Presbytero in Ra 460.

THEODORUS PRESBYTER
ſterio Raytu, ſcripſit *quindecim lib.*
C *carnatione Domini*: nunc extat *Commentariu*
carnatione Domini contra Neſtorium, & Euty
Bibliotheca SS. Patrum tom. 1. edit. 2.

Dissertatio Historica.

THEODORUS, in Rhaythuenſi M
Presbyter, vixiſſe dicitur à Bellarm
annum Chriſti 460. ſæculo quinto, ſed p
dius, ſi ipſe ille eſt, quem ut idem cum
Miræo falsò contendit Gennadius cap. 12
eum Honorius Auguſtodunenſis vocant An
Eccleſiæ Presbyterum, & adverſus Apollin
Eunomianos teſtantur de Incarnatione D
D bros quindecim ſcripſiſſe verſuum quindec
continentes, &c. illum quippè locant med
Evagrium Ponticum & Prudentium Poet
initio quinti ſæculi jam natu provectiores
gè ante Eutycheris, Juliani, ac Severi
Photius quoque codice quarto meminit
Antiochenı, qui pro Sancto Baſilio adv
nomium arbitratur fuiſſe Mopſueſtiæ Epi
cujus interpretationem in Geneſim cod. 38
ſarum magia libros tres codice 81. & libros
refert cod. 177. contra aſſerentes peccare
natura, non voluntate. Quidquid ſit ab
illo Theodoro diverſus fuit Theodorus A
Presbyter Lauræ Rhaythu, ad quem ſcri
E ſtolam & varia capitula S. Maximus Mart
luntatibus & operationibus in Chriſto, de
natura, hypoſtaſi, & perſonis ſub mediun
ſæculi. Hunc cum viris doctis auctorem eſſe
Commentarii de Incarnatione ejuſdem Chriſt
hereſes Manetis, Apollinaris, Theodori M
Neſtorii, Eutychetis, Juliani Halicarnaſſei,
aliorum: qui etiam inſcribitur, Exercitatio
toria, ſcripta ad eum, qui doceri cupiat,
tit modus carnis à Deo aſſumptæ, atque
tionis, quove pacto peracta eſt, quæ item
nis Eccleſiæ adſtruantur adverſus minus re
ſentientes. Porrò libellus hic, cujus memi
ſtat Suidam verbo Μάνης, primò Latinita
tus eſt à Godefrido Tilmanno Cartuſiæ I
Monacho, & in Bibliothecis Veterum Pa

Digitized by Google

nis Ducæi S. J. excuſi anno 1624. & Tomo XI. Morellianæ ex nova, nec antea in lucem edita R. P. Franciſci Turriani Soc. JESU interpretatione. Idem autem clariſſimus editor Bezam caſtigat, tum quòd vocaverit Theodorum illum Presbyterum Rhetenſem, ſcilicet ex Rhætia originem ducentem; tum quod eumdem ſcripſerit, aut tempore Concilii quinti Oecumenici ſub Juſtiniano, aut certè proximi ſecutis temporibus vixiſſe: nam ab anno Chriſti 548. quo Synodus quinta eſt indicta, ſat grande interſtitium uſque ad tempora ſancti Maximi, qui ad noſtrum ſcripſiſſe perhibetur, omnium confeſſione intercedit. Rivetus Balphoreum tradit notas & correctiones addidiſſe ex mſ. exemplari Petri Stellæ diſſimulato Bezæ nomine, in cujus editione pura & vera lectio reperiebatur, quam plagium diſſimulans, ſe ex conjecturis vel alio exemplari emendaſſe gloriatus eſt. Idem addit Lectorem eruditum, ſi verſiones conferat, facilè judicaturum, quæ aliis ſit præferenda. Rectè id quidem: nam ipſi in Græcis parum idoneo judici vix fidem habituros credo fuiſſe, vel affines ejus Heterodoxos, paulò eruditiores.

De Salviano Epiſcopo Maſſilienſi. 460.

SALVIANUS PRESBYTER, ac poſtea Epiſcopus Maſſilienſis æqualis fuit S. Eucherii Lugdunenſis, quippe, qui filiorum Eucherii (habuit enim Eucherius ex legitimo conjugio ante Sacerdotium duos filios, qui ipſi quoque Epiſcopi fuerunt) Veranii, & Salonii Epiſcoporum magiſter fuit, teſte Gennadio in libro de viris illuſtribus.

Portò Salvianus plurima opera ſcripſiſſe fertur, ſed nunc extant ſolùm, quod ego ſciam, *libri octo de Providentia, & Judicio Dei, & libri quatuor de Eccleſia* ſub nomine Timothei, in quibus ita exaggerat vitia Chriſtianorum, & maximè Clericorum ſui temporis, ut nimius videri poſſet, niſi ex vero zelo gloriæ Dei, & ſalutis animarum oratio ejus proficiſceretur.

Dissertatio Historica.

SALVIANUS TREVIRIS oriundus, numquam fuit Epiſcopus, ut quidam juniores (a) ſcripſerunt, ſed tantùm ut loquitur Gennadius capit. 67. ejuſque Breviator Honorius Auguſtodunenſis libello ſecundo, Maſſilienſis Eccleſiæ, ſive ut in mſſ. legitur apud Maſſiliam Presbyter, humana & divina litteratura inſtructus, florebat jam & Epiſcoporum ſanctorum ſaltem Salonii & Verani magiſter, (iidem mſſ. codices hæc tantùm habent: & ut abſque invidia loquar, Epiſcop. magiſter, ſcripſit ſcholaſtico & aperto ſermone multa, &c.) florebat inquam ab anno 440. quem deſignat, dum ait bellum à Littorio Comite adverſus Wiſigothos geſtum fuiſſe proximum, meminitque Carthaginis à Vandalorum Rege Genſe-

1530. apud Frobenium editi, tum Romæ anno 1564. apud Paulum Manutium, in ædibus Populi Romani in folio cum Maximi Taurinenſis Homiliis, Paciani Barcilonenſis de pœnitentia & confeſſione, Severi Sulpitii ſacræ Hiſtoriæ libris duobus, Dorothei Tyrii de Prophetis & Diſcipulis Domini, ac Haymonis Halberſtatenſis Epitome, adjunctis in tres poſteriores Petri Galeſini notationibus, deinde Pariſiis, & alibi ſæpiùs ex recenſione Petri Pithæi, & aliorum deinceps.

Sub Timothei nomine *libri quatuor ad Eccleſiam Catholicam toto orbe diffuſam adverſus avaritiam præſertim Clericorum & Sacerdotum* cum præfatione ad Salonium Epiſcopum, cur Timothei nomen ſuppreſſo proprio confixerit, curve ad totam Eccleſiam ſcripſerit, nimirum ut neglecta humana gloriæ vanitate ſoli Deo ejus laboris honorem deferret. Extant *cum nonnullis etiam Epiſtolis*, tum ſeorſim excuſi poſt libros de Providentia, tum in Bibliothecis Patrum, ſimilibuſque Theologorum veterum collectionibus.

Poſſevinus addit ex Sixto Senenſi Salvianum compoſuiſſe tres libros *τῶν ἀντικειμένων*, in quibus continentur Quæſtiones Veteris ac Novi Teſtamenti de locis in ſpeciem pugnantibus per interrogationem & reſponſionem. Verùm illi poſt Salvianum editi anno 1530. Baſileæ apud Frobenium & alibi etiam incerto primùm auctore, nunc tribui ſolent à viris doctis S. Juliano Toletano Antiſtiti. Idem Sixtus omiſſis quæ modo commemoravimus opuſculis duo non edita protulit ex Gennadio. A principio Geneſis uſque ad conditionem hominis in morem Græcorum compoſitum verſu quaſi Hexaemeron librum unum & Expoſitionis extremæ partis libri Eccleſiaſtici librum unum ad Claudianum Epiſcopum (corrige ex ſelectioribus mſſ. Presbyterum) Viennenſem. Cur cætera quæ Gennadius refert præſertim de Virginitatis bono ad Marcellum Presbyterum libros tres & Homilias Epiſcopis factas multas, Sacramentorum verò quamplurimas prætermiſerit, neſcio, cùm perinde omnia deſiderentur hoc tempore. Trithemius certè hæc & alia congeſſerat in quibuſdam caſtigandus. Philippus quoque Elſſius multa peccat, & immeritò Eremitis Letinenſibus, ſuiſque adeò Auguſtinianis accenſet, non ſecus ac SS. Honoratum, Hilarium, Eucherium, Salonium, Veranum, Lupum, ſimileſque, ut jam alibi queſti ſumus.

(a) Nuperrimè quoque Innominati Lectionum Euchariſticarum Collectores ad hunc ſcopulum alliſerunt. Ajunt enim pag. 530. Salvianum Presbyterum ac deinde Maſſilienſis Eccleſiæ Epiſcopum fuiſſe: atque in eam rem hoc unum argumentum proferunt ex Gennadio petitum, non ut Albani, Torini, Mariani Victorini, Suffridi Petri, Auberti Miræi, aliorumque editiones repræſentant, ſed ex editione Eraſmi quam veram eſſe aſſeverant, in qua tamen non ſecus atque in aliis Presbyter dicitur. Verùm eos opinione ſua falſos multa edocent. I. ipſemet Gennadius qui ſi Epiſcopus unquam fuiſſet Salvianus, abſque ulla ad-

Digitized by Google

Epiſcopales inſulas utar argumento ? III. Honorius Auguſtodunenſis Gennadii breviator Presbyterum vocat non Epiſcopum, unde patet in mſſ. quibus uſus eſt codicibus non hanc ſed illam voculam legiſſe. Idem de Trithemio, Geſnero, Simlero, atque operum Salviani eruditiſſimis editoribus Joanne Alexandro Braſſicano, Petro Pithæo, aliiſque licebit affirmare, quibus unius Eraſmi in corrigendis, quos in lucem emiſit, auctoribus interdum audaciſſimi cenſoris non præponderare debet auctoritas, ut nihil dicam de laudatis ſupra viris accuratiſſimis qui Gennadiani Catalogi editiones ad mſſ. codices exactas procurarunt. IV. ut oſtendam omnium inquinatiſſimam eſſe Eraſmi editionem, placet hìc ex Bibliothecæ Sancti Germani Pratenſis antiquiſſimo exemplari totam hanc de Salviano periochen exſcribere: Salvianus apud Maſſiliam Presbyter, humana & divina litteratura inſtructus, & ut abſque invidia loquar, Epiſcoporum Sanctorum Salonii & Verani Magiſter, ſcripſit ſcholaſtico & aperto ſermone multa ex quibus iſta legi: De Virginitatis bono ad Marcellum libros tres: & adverſus avaritiam libros quatuor: De præſenti judicio libros quinque & pro eorum præmio ſatisfaciendo ad Salonium Epiſcopum librum unum, & expoſitionis extremæ partis libri Eccleſiaſtes ad Claudium Ep. Vienn. lib. unum: Et in morem Græcorum à principio Geneſis uſque ad conditionem hominis compoſitum verſu quaſi Hexaemeron librum unum. Homilias ad Epiſcopos factas multas: Sacramentorum verò quantas nec recordor. Vivit uſque hodie ſenectute bona. Sirmondus alium codicem mſſ. viderat ferè in omnibus perſimilem ex quo etiam illud emolumenti percipias velim, quòd Claudianum Viennenſem ut in Chronico Adonis legitur, Presbyterum, non Claudium Epiſcopum, ut vulgatæ editiones cum pleriſque manu exaratis libris præferunt impoſterum appelles. Accedat quintum, illudque invictiſſimum argumentum ex eodem Gennadio depromptum: Is capite 99. atque penè ultimo (quod quædam mſſ. exemplaria non agnoſcunt, legitur tamen in ſupradicto Corbejano ſeu Sangermanenſi & in omnibus editionibus) pluribus exequitur laudes Honorati Maſſilienſis Eccleſiæ Epiſcopi viri eloquentis & abſque ullo linguæ impedimento ex tempore in Eccleſia declamatoris, qui litanias ad ſupplicandam Dei clementiam cum plebe ſibi credita pro viribus agebat tum, cùm ſcriberet catalogum ſuum Gennadius. Non ergo Salvianum eodem viventem tempore cum Honorato vocavit Eccleſiæ Maſſilienſis Epiſcopum, aut doceant, amabo duos in una cathedra eademque civitate ſediſſe ſimul Antiſtites. Erroris fons atque origo prima ni fallor manavit ex membranis quibus uſus eſt aut ex correctione quam architectatus eſt Eraſmus. Cùm enim legeretur *Homilias Epiſcopis factas multas*, ut Suffridus Petrus, Aubertus Miræus, aliique deinceps ediderunt: vel *Homilias ad Epiſcopos factas*, quemadmodum ex codice vetuſtiſſimo Corbejenſi docuimus. Ipſe ciuſque amanuenſis aut corrector imperitus, cùm non intelligeret quid iſta vellent in contrarium ſenſum ac Gennadio omnino repugnantem commutavit, ſcripſitque *Homilias Epiſcopus factus multas*, unde in quaſdam editiones mendum propagatum eſt, donec alii accuratiores Critici conſultis mſſ. pluribus Gennadium priſtino nitori reſtituerunt. Deſinant ergo veram appellare Eraſmianam editionem, quæ tot

IDACIUS LEMICÆ Hiſpaniarun
Gallecia Epiſcopus, Chronicon ſcripſ
à primo Thedoſii Imp. anno, ideſt, à fin
ci S. Hieronymi inchoavit, & ad ſua uſq
ta perduxit. Sigbertus anno Domini 49
Idatium Chronicon ſuum uſque ad eum a
duxiſſe. Sed exemplaria Idatii, quæ extant
num 470. non procedunt.

Dissertatio Historica

IDACIUS ITHACIUS aut Hydatius,
in Gallæcia natus ſed Aquiflavienſis
Provincia Epiſcopus, vixit ſæculo Chriſ
perducitque Chronicon ſuum uſque ad an
ſti 467. Anthimi Romani Imperatoris ſecu
libello de XII. Scriptoribus Eccleſiaſticis (
& Ildefonſi de eodem argumento opuſculis
let, atque à nonnullis Felici Toletano Ep
buitur) capite octavo dicitur Idacius Hiſt
ne Chronici Hieronymiani ſcripſiſſe uſque
Leonis Imperatoris octavum (Chriſti 464
eo deceſſiſſe ultima jam penè ſenectute. I
S. Leo epiſt. ad Thuribium, Sigebertus an
cap. 18. Catalogi, Auctor Anonymus a
ſium Tomo II. Rigordus Trithemius, qui
cios in unum miſcuit, Voſſius aliique.

R. P. Jacobus Sirmondus ex pervetuſt
ce Collegii noſtri Pariſienſis edidit anno C
cum Marcellino Comite *Chronicon Idacii*
grum, & partem *Faſtorum eidem Idacio*
ex eodem codice ab anno Chriſti 270.
Imp. primo, ad annum Chriſti 423. H
peratoris ultimum. Nos Tomo 1. Novæ
cæ mſſ. librorum, integros illos *Faſtos*
Regifugio, ſive ab anno U. C. 245.
Conſulibus Bruto & Collatino, uſque
latum alterum Anthemii Auguſti an. 4
vimus à quamplurimis viris doctis jampri
titos.

Edidit quoque, ut de imperfecto mendo
dem Chronico à Joſepho Scaligero, H
niſio, & Andrea Schotto in lucem e
dicam, Chronicon Idacii Lemicenſis Pam
tegno Navarræ Prudentius Sandovallius,
doro Pacenſi, Sebaſtiano Salmanticenſi
Aſturicenſi, & Pelagio Ovetenſi, ſed
duntaxat editione Romana anno 1615.
ctum clam Sirmondo noſtro apographun
lis quibuſdam deproperata, multiſque
ſerta.

De Victorio Aquitano. 4

Supplementum.

VICTORIUS Natione Aquitanus ſ
ſus temporum calculator, invitatu
cto Hilario urbis Romæ tunc Archidiac
poſtea poſt mortem ſancti Leonis Epiſcop
poſuit *Paſchalem curſum* indagatione ca
poſt quatuor priores qui eum in hac parte
nerant, ideſt, Hippolytum, Euſebium,
phylum & Proſperum: protendens temp
riem uſque ad annum 532. ita ut qu

Digitized by Google

Gennadius cap. 77. *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*. Vi-
„ ctor Cartennæ Mauritaniæ civitatis Epiſcopus,
„ ſcripſit adverſus Arianos librum unum & longum,
„ quem Geiſerico Regi Vandalorum per ſuos au-
„ diendum obtulit, ſicut ex procemio Libri ipſius
„ didici. Scripſit & de pœnitentia publica librum,
„ in quo & regulam vivendi pœnitentibus juxta Scri-
„ pturarum auctoritatem ſtatuit. Et ad Baſilium
„ quemdam ſuper mortem filii conſolatorium libel-
„ lum, ſpe reſurrectionis perfecta inſtructione mu-
„ nitum. Homilias etiam compoſuit multas, quas
„ à fratribus propriæ ſalutis ſollicitis, in libris di-
„ geſtas ſervari cognovi. Habetur liber *De pœnitentia* tom. 2. ad calcem operum D. Ambroſii, in multis editionibus. Item liber *De conſolatione in adverſis ad Baſilium*, inter opera Santi Baſilii Magni tom. 3. pag. 613. ultimæ Editionis Pariſienſis anni 1638. quod nullus adnotavit. Sanè iſtud opus editum primò Pariſiis circa annum 1520. apud Claudium Chevallon in 12. cum operibus *Sancti Eucherii Lugdunenſis Epiſcopi*, ex mſ. Codice antiquo, ut narrat editor nulla facta mentione ullius interpretis: unde liquet eſſe Auctoris latini, non græci; ad Baſilium Victoris Africani, non Baſilii Græci & Cappadocis ad aliquem alium. Claruit anno 460. de quo Bellarminus & Labbeus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Poſſevinus in *Apparatu ſacro*, Aubertus Miræus *in Scholiis ad Gennadium*.

De Victore Cartenſe Ep. 460.

Supplementum.

Iſtum Victorem vide ſæculo 6. poſt Victorem Africanum.

De Salonio Epiſcopo. 470.

SALONIUS S. Eucherii filius, & Salviani diſcipulus, ſcripſit *in Proverbia, & Eccleſiaſten Salomonis dialogum*, qui extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 1. editionis ſecundæ. An Epiſcopus fuerit Viennenſis nec ne, diſputat Cardin. Baronius tomo 6. Annalium ad annum Dom 441.

Dissertatio Historica.

SALONIUS, VERANI frater, & S. Eucherii ante Monachatum Lerinenſem ac Lugdunenſem Archiepiſcopatum filius, à patre ductus adhuc puer in Lerinenſem inſulam, ibi cum Monachis aliquandiu ſub cura SS. Honorati atque Hilarii vixit, ac ſub diſciplina Vincentii, Salviani, & aliorum doctorum virorum eruditus, tandem ad Epiſcopatum promotus (ſunt qui Genabenſem in Allobrogibus ad Lemanum lacum, aut Genuenſem in Liguria adſignent, aliis meritò reclamantibus) floruit maximè anno 450. & ſequentibus. Certè inter epiſtolas S. Leonis nenſem in Gallia Epiſcopum appellat, Poſſevinus, aliique.

Brevis Expoſitio per Dialogum in Parabolas Salomonis interlocutoribus Verano fratre, ipſoque Salonio, necnon *Expoſitio* myſtica in ejuſdem *Salomonis Eccleſiaſten* ad eumdem Veranum fratrem ſuum, eademque inter utrumque dialogiſmi forma, qua variæ de ſingulis capitibus quæſtiunculæ per interrogationes & reſponſiones explicantur, extant tum in Bibliothecis Veterum Patrum Pariſienſibus & Colonienſi, tum Baſileæ jam ab anno 1550. excuſæ ab Henrico Petri cum aliis veterum Theologorum opuſculis.

De Paulino Petricordio. 470.

Supplementum.

PAULINUS PETRICORDIUS vel potiùs Petracoricenſis floruit circa annum 460. & ulterius cujus habemus *libros ſex carmine heroico ſcriptos ad Perpetuum Turonenſem Antiſtitem, De vita ſancti Martini ejuſdem Urbis Epiſcopi*, qui tomo 8. Bibliothecæ veterum Patrum editionis Colonienſis anni 1618. & editionum veterum Pariſienſium annorum 1575. & 1589. ac pluribus aliis Poetarum Collectionibus Paulino Nolano Epiſcopo adjudicantur, cum *verſibus De viſitatione Nepotuli ſui & brevi opuſculo De orantibus*, quæ primùm carmine Franciſcus Jureius ex Codice V. C. Petri Pithæi cum notis ediderat. Sex tamen illi libri *de vita ſancti Martini* pertinent ad Paulinum patria Petricordium ſeu Petracoricenſem, qui 30. aut 40. circiter annis ab obitu ſancti Paulini Nolani Epiſcopi, opus illud ſuum dicavit Perpetuo Turonenſi Archiepiſcopo, Præſidi Concilii Turonenſis anni 480. Ita etiam volunt mſſ. Exemplaria Vaticanum & Corbejenſe, de quibus Sirmondus in eruditis ſuis ad Sidonium Apollinarem notis. Plura apud Philippum Labbeum in diſſertatione hiſtorica de Scriptoribus Eccleſiaſticis verbo *Paulinus Nolanus* tom. 2. pag. 165. Aubertus Miræus in Bibliotheca ſua Eccleſiaſtica Scholio ad cap. 48. Gennadii de Scriptoribus Eccleſiaſticis pag. 57. Bellarminus obſervatione ſecunda ad opera ſancti Paulini Nolani, in editione omnium ampliſſima & caſtigatiſſima libri de Scriptoribus Eccleſiaſticis an. 1617. Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſy Noviſſimus editor operum ſancti Paulini Nolani Pariſiis in 4. anno 1684. apud Edmundum Couterot.

De Antonio ſancti Simeonis Stylitæ diſcipulo. 470.

Supplementum.

ANTONIUS ſancti Simeonis Stylitæ diſcipulus, qui Martyrologio Romano 5. Januarii adſcriptus eſt. Magiſtri ſui vitam ſcripſit, quæ in Vitis Pa-

trum

vidit hæc & ſcripſit. Juxta præceptum illius colligebat vermes de corpore ejus, qui cadebant in terram, & porrigebat illi rurſum. At ille ponebat eas ſibi in ipſo vulnere, ad ſimilitudinem Juſti Job dicens, manducate quod vobis Dominus dedit. Et infra ad finem: *Ego humilis peccator Antonius, in quantum potui, lectionem brevem hanc expoſui.* Claruit Antonius circa annum 470. de quo Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 94.

De Fauſto Regienſi. 480.

FAUSTUS ex Monacho Lirinenſi factus Epiſcopus Regienſis in Gallia, vixit medio tempore inter ſanctum Proſperum, & ſanctum Fulgentium: ſcripſit *de Spiritu ſancto, & contra Arianos, & Macedonianos*, quæ non extant: ſcripſit præterea *libros duos de gratia, & libero arbitrio*, qui extant, & quos Gennadius in libro de viris illuſtribus miris laudibus effert: ſed Gelaſius Papa in decreto de libris apocryphis omnino rejicit, ut etiam rejiciunt, & refellunt ſanctus Fulgentius, Petrus Diaconus, Alcimus, Avitus & alii. Ado Viennenſis in Chronico ad annum 492. ſic loquitur: Fauſtus ex Abbate Monaſterii Lirinenſis apud Regium Galliæ Epiſcopus factus, Pelagianorum dogma deſtruere conatus, in errorem labitur: unde qui ejus ſenſus in hac parte Catholicos prædicant, ſicut Gennadius de viris illuſtribus ſcribens, omnino errant. Ita enim liberum arbitrium tam Auguſtinus, quàm cæteri Catholici in Eccleſia Dei docent, ut illuminatio, virtus, & ſalus illi à Chriſto, per Chriſtum, & in Chriſto ſit. Fauſtus verò iſte ita liberum Chriſtianorum arbitrium docere conatur, ut illuminatio, virtus, & ſalus non à Chriſto, ſed à natura ſit. Contra hunc ſcribit Beatiſſimus Avitus Viennenſis Epiſcopus, lucidiſſima fide ejus redarguens errorem, ſimiliter & Joannes vir eruditiſſimus Antiochenus Presbyter.

Iſidorus de viris illuſtribus in Fulgentio dicit, à Fulgentio ſcriptos libros ſeptem contra Fauſtum, qui mira calliditate Catholicus videri volebat, cùm pelagianus eſſet. Auctor quoque vitæ ſancti Fulgentii cap. 28. teſtatur à ſancto Fulgentio refutatos libros duos Fauſti de gratia & libero arbitrio. Et Petrus Diaconus in libro de incarnatione & gratia Chriſti cap. ult. anathema dicit libris Fauſti. Hæc admonere volui propter aliquos, qui noſtro tempore Fauſtum Catholicum fuiſſe contendunt.

Dissertatio Historica.

FAUSTUS, natione Britannus, (ex iis qui ad ripam Ligeris fluvii in Aremorica habitabant) Monachus Lirinenſis, S. Maximo ad Epiſcopatum Regienſem aſſumpto electus eſt illius celeberrimi Monaſterii Abbas, quod rexit uſque ad obitum ejuſdem Maximi, cui ſuffectus eſt in eadem Regienſi cathedra.

Urbem tu cujus Monachoſque Antiſtes & Abbas.

Bis ſucceſſor agis, inquit ad eum Sidonius in Euchariſtico carmine, qui de eodem auctor vitæ S. Hilarii Arelatenſis Epiſcopi, Concilium Arelatenſe III. ſub Ravennio circa annum 455. Arelatenſe ſub Leontio circa annum 475. & Lugdunenſe in cauſa Prædeſtinatianorum hæreticorum, Gelaſius Papa in

Contumelioſi Epiſc. Regienſis, ubi & dic
ctus, citanturque hæc verba ex ejus l
Perdit gratiam conſecrati. Iſidorus cap. 1
ris Illuſtribus, ubi loquitur de S. Fulgenti
Viennenſis in Chronico, Honorius lib. II.
Atque ut omittam cæteros, ex recentiorib
nius, Bell. Sirmondus, Cellotius, Petavi
phanus Dechamps, aliique, occaſione re
Janſenio & Janſenianis Prædeſtinatianæ h
Vixit uſque ad annum fermè 480. aut 4
turque in Eccleſia Regienſi 16. Januarii,
ritò exſufflantur à Baronio aliiſque erudit
quidam, qui eum Benedictinis Monachis
rarunt, & S. Benedicti diſcipulum fuiſſe c
ſunt, cùm ad Epiſcopatum provectus fuer
quam S. Benedictus naſceretur. Neque ver
Trithemius memorat: Tandem à B. Fulg
ſpenſi Epiſcopo correptum atque emendar
res deſeruiſſe priſtinos, & contra eos e
brum de Gratia Dei prænotatum.

Omnia ejus opera nondum fuerunt in u
pus redacta. Extant in Bibliotheca Mag
ſienſi, quæ ſequuntur.

Sermo ad Monachos, Tomo II. col. 147
ad diverſos, ſed pluribus infectæ mendis,
coll. 37. & 347. *Epiſtola ad Lucidum P*
Prædeſtinatianæ hæreſeos veneno infectum, T
col. 693. *Profeſſio Fidei ad Leontium Epiſcopi*
tenſem, Tomo eodem, col. 697. *De Gratia*
humanæ mentis arbitrio, libri duo, Tomi eju
699. *Libellus de Creaturis, quòd in illis n*
corporeum, præfixus libris tribus Claudiani
quibus opinionem Fauſti refutavit Tomi
col. 599.

Ad eum quoque ſpectant non paucæ ex
quæ ſub Euſebii Emeſeni nomine olim vulg
maximè quæ de S. Maximi laudibus, de v
duo æra miſit in gazophylacium agit, alia
ſupra evicimus variis locis: nec deſunt, c
ment inde ortam hallucinationem, quod
quoque diceretur Fauſtus.

Liber de Spiritu ſancto, Epiſtola ad timo
hortatoria ad Felicem Præfectum Prætorio
ciæ dignitatis virum conveniens perſonis p
mo pœnitentiam agere diſponentibus, & ſi
à Gennadio, cæteriſque commemorantur
quibuſdam videntur, non ſecus atque illa
Avitus, S. Cæſarius, S. Fulgentius, Petrus
& alii adverſus eum ſcripſiſſe perhibentur: c
hic non eſt proprius dicendi locus: plura f
Examine Heterodoxorum Criticorum, ubi
rum, tum maximè Riveti peccata caſtiga
Quòd ex Monacho factum dicat Epiſcopu
vel pueri non ignorent fuiſſe Abbatem Li
per multos annos. II. Quòd imprudenter Sa
Catalogo inſcriptum dicat. III. Quòd per
impudentiam Baronium mutilaverit, & qua
tionibus Tomo X. ſubnexis ad annum 490.
in editione Colonienſi num. 42. anni 490.
tur, eraſerit. IV. Quòd immeritò clariſſim
ptores Bellarminum & Genebrardum ſugilla
mo judicii depravatiſſimi, & quiſquiliarum
rum ſtudioſiſſimus conſarcinator. His dudu
tis animadverti in Collectione veterum aliq
liæ Theologorum à V. C. Petro Pithæo e
tiſiis in quarto, anno 1586. apud Seb

Braſichellanus; ex ſtylo & doctrina, ex ratione temporis certam accipi conjecturam hanc Epiſtolam neutiquam à S. Paulino Nolæ in Campania Epiſcopo ſcriptam, quippe qui obierit anno 431. Fauſtus verò erat Epiſcopus anno 472. (ante aliquot annos ad ſacram illam dignitatem ex Abbate Lerinenſi evectus) ſubdit proculdubio videri ſcriptam à quodam Benedicto Paulino, ad quem ſequens Fauſti data dicitur, quæ reſponſionem ad eamdem continet.

De Conſtantio Presbytero. 480.

Supplementum.

Constantius Presbyter Lugdunenſis, (non autem Epiſcopus, ut ſanctus Iſidorus in Catalogo cap. 4. ſcripſit) à Sidonio Apollinari Arvernorum Epiſcopo ſæpè laudatus, ſcripſit librum unum *De vita ſancti Germani Antiſſiodorenſis Epiſcopi*, qui in collectione ſanctorum Laurentii Surii extat ad diem 31. Julii. Hoc opuſculum obtulit ſancto Patienti Lugdunenſi Epiſcopo, qui obiit die 11. Septembris anno circiter 480. Unde Conſtantium eodem tempore clarum fuiſſe liquet. De eo Sammarthani in Gallia Chriſtiana, Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 103. fol. mihi 100. auctores omnes qui ſcripſerunt de Epiſcopis Altiſſiodorenſibus.

De Ænea Gazeo. 490.

ÆNEAS GAZEUS vir doctiſſimus ſcripſit *dialogum* inſignem *de anima immortalitate, & corporum reſurrectione*, quem inſcripſit *Theophraſtum*, quia perſona principalis in dialogo nominatur Theophraſtus: ætatem ſuam ipſe aperit in extremo dialogo, ubi dicit, ſe vidiſſe ſanctos illos, qui in perſecutione Vandalica abſciſſis linguis optimè loquebantur: hoc autem contigiſſe imperante Zenone, notum eſt ex Victore Uticenſi de perſecutione Vandalica.

Dissertatio Historica.

ÆNEA Gazenſis, ex Philoſopho Platonico ac Sophiſta doctiſſimo ad Chriſtianam fidem converſi, ætatem inde certò diſces, quòd ealcem opuſculi ſui afferat ſe vidiſſe Sanctos illos, qui in ſævíſſima perſecutione Hunnerici Vandalorum in Africa Regis abſciſſis linguis expeditè loquebantur: de quibus Victor Uticenſis, ſeu Vitenſis Epiſcopus, Marcellinus Comes, Victor Tunonenſis in Chronicis, Procopius libro 1. Vandalicorum aliique. Obiit verò Hunnericus Genſerici filius anno Chriſti 485. vergente ad finem quinto æræ Chriſtianæ ſæculo.

phum cum Philonis Judæi operibus, deinde Tiguri apud Geſneros fratres cum Theologorum aliquot veterum ſcriptis. Joannes Maria Braſichellanus pag. 244. Indicis Romani jubet deleri ex præfatione Margarini Biguæi Tomo IX. Bibliothecæ Veterum Patrum Pariſienſis editionis anni 1585, mentionem Beati Rhenani, hominis parum orthodoxi, & Joannis Wolphi, Hæretici primæ Claſſis.

De Cereali. 490.

CEREALIS Epiſcopus Africanus, ſcripſit contra Maximinum Epiſcopum Arianum
C *librum de fide*, qui extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 4. editionis ſecundæ, cujus meminit Gennadius Maſſilienſis.

Dissertatio Historica.

CEREALIS Caſtulenſis Eccleſiæ in Africa Epiſcopus (mendosè Caſtalenſis, ſive Caſtellenſis) ex iis, quæ de eo habent Gennadius Maſſilienſis, cap. 96. Anonymus, qui Iſidoro & Ildefonſo ſubjici ſolet, cap. 10. Honorius Auguſtodunenſis cap. 95. libelli ſecundi, aliique, deprehenditur vixiſſe circa annum 490. æræ Chriſtianæ ſæculo quinto. Trithemius claruiſſe ſcribit temporibus
D Leonis Imperatoris anno Domini 460. Extat ejus nomine in Bibliothecis Veterum Patrum.

Liber de Fide Sanctæ Trinitatis, adverſus Maximium, ſive Maximianum Arianorum Epiſcopum.

De ſancto Victore Uticenſi. 490.

SANCTUS VICTOR UTICENSIS Epiſcopus ſcripſit *libros tres de perſecutione Vandalica* lectu digniſſimos ob inſignium Martyrum fortitudinem, qui in ea perſecutione claruerunt. Vixit autem ipſe regnante Zenone Imperatore, ut ipſe teſtatur lib. 3. de perſecutione Vandalica, idest, circa annum Domini 490.

E

Dissertatio Historica.

VICTOR Uticenſis, ſive, ut quidam viri docti poſt B. Rhenanum cenſuerunt ſcribendum, Vitenſis aut Vitanus in Africa Epiſcopus, ſcripſit anno ſexageſimo poſt quam Vandali in Africam ex Hiſpania tranſmiſſo Herculeo freto tranſierant, hoc eſt anno circiter 487. ſub Zenone Imperatore, vergente ad exitum ſæculi Chriſti quinto. Sexageſimus inquit, nunc agitur annus, ex quo populus ille crudelis ac ſævus Vandalicæ gentis Africæ miſerabilis attigit fines tranſvadens facili tranſitu per anguſtias maris, &c. Illi Martyrologium Romanum die 23. Auguſti inter Pontifices Confeſſores locum dedit, non Martyres; ideoque minus mihi ſolida videtur

Tyranno. An verò ſub aliquo ex ſequentibus Regibus martyrium fecerit, non liquet. Quòd verò Voſſius perſecutionem illam Vandalicam fuiſſe dicat in Africa Divi Auguſtini tempore, id mirum, cùm ille, ut omnes fatentur paulò eruditiores Chronologi, anno 430. obierit vixdum conſiſtente in Africa Genſerico. Voſſium exſcripſit errantemque ſequutus eſt Joannes Andreas Quenſtdtius Lutheranus.

Libri tres de Perſecutione Vandalica ſub Genſerico & Hunerico crudeliſſimis Vandalorum Regibus, extant ſeorſim excuſi Coloniæ apud Eucharium Cervicornum anno 1537. in 8. procurante Reinhardo Lorichio Hadamario, quam editionem à Sirmondo noſtro ad mſ. codicem exactam, multiſque in locis caſtigatam habemus. Huic verò Hiſtoriæ inſeruntur Eugenii Carthaginenſis Epiſcopi Confeſſio fidei & S. Trinitatis: item alia Rebaptiſtarum opiniones redarguentia, præmiſſa paſſione ſeptem Chriſtianorum fratrum qui apud Carthaginem paſſi ſunt 6. Nonas Julii. Eoſdem poſtea recuſos ſæpius videbis tum anno 1539. Baſileæ poſt Euſebii & Ruffini Eccleſiaſticam ac Caſſiodori tripartitam Hiſtoriam cura B. Rhenani qui eum vocavit ſanctum Victorem Epiſcopum Vitenſem, tum in Hiſtoria Veterum Patrum Laur. Barnæi ac deinde in Bibliothecis Pariſienſibus & Colonienſi.

Ratio fidei à Victore Africano Ep. reddita exigente Rege Hunerico, ad hunc noſtrum Uticenſem pertinere omnino videtur, ut ſupra monuimus v. Victor Africanus Epiſcopus ubi Bellarminum ad annum 530. rejicientem, adeoque & Hunericum in Hildericum qui tum Vandalis in Africa præerat, transformantem reffellimus.

Supplementum.

Victor Vitensis in Africa Epiſcopus, in Wandalica perſecutione pro fide Orthodoxa graviſſima incommoda paſſus, ejuſdem perſecutionis hiſtoriam libris quinque ſcripſit circa annum 490. quos de Perſecutione Africana inſcriptos & ad ſuam puritatem ex collatione mſſ. codicum reductos, cum operibus Vigilii Tapſenſis Epiſcopi evulgavit in 4. anno 1665. Petrus Franciſcus Chifflet Societatis Jeſu Presbyter, Divione apud Viduam Philiberti Chavance, & Pariſiis apud Simeonem Piget via Jacobæa ſub ſigno Prudentiæ, quibus ſubjunxit varias ad calcem lectiones cum notis & vindiciis. Ejus memoria ſacris Eccleſiæ faſtis inter Confeſſores inſerta eſt ad diem 23. Auguſti. Victorem Vitenſem dico cum viris doctiſſimis, Holſtenio & Chiffletio, qui ita dicendum ex mſſ. Codicum fide oſtendunt, quibus ſuffragatur vir etiam doctiſſimus Henricus de Notis Eremita Auguſtinianus lib. 2. Hiſtoriæ Pelagianæ cap. 21. id probans ex notitia Epiſcoporum Africæ qui ſub Hunnerico Genſerici ſucceſſore perſecutionem ſuſtinuerunt. In ea namque inter Epiſcopos Provinciæ Proconſularis legitur *Florentius Uticenſis*: in catalogo autem Epiſcoporum Provinciæ Byzacænæ hæc verba leguntur: *Victor Vitenſis* non occurrit. Uticenſis igitur Eccleſia ſpectabat ad Provinciam Carthaginenſem, Vitenſis verò ad Byzacænam: illi Florentius, huic verò Victor præerat, tempore Vandalicæ perſecutionis. Qui plura voluerit, legat notas Petri Franciſci Chiffletii ad dicti Victoris libros.

ſum Gelaſium miſiſſe librum ſuum de fi[...] ipſe Gennadius in extremo libro ſuo de [...]ſtribus, quamvis non in omnibus codic[...] Gennadii inveniatur completus.

Scripſit *librum de Eccleſiaſticis dogmatibus* [...]tat inter libros ſancti Auguſtini, & hic [...]tur liber, quem ipſe miſit ad Gelaſium.

Scripſit etiam *librum de viris illuſtribu*[...] ſuſpicionem non parvam reliquit ſuæ [...] fidei. Laudavit enim Caſſianum & Fauſt[...] Semipelagiani fuerunt, & S. Proſperum [...] qui pro gratia Dei contra Pelagium for[...]micavit.

Scripſit præterea *multa alia*, quæ ipſe c[...]rat in extremo libro de viris illuſtribu[...] non extant, aut certè ad manus meas [...]runt.

Dissertatio Historica

Gennadius non Epiſcopus, ſed [...] dumtaxat Maſſilienſis, librum *de* [...]*ſtribus*, qui præſto eſt ad manum ſæpiùs [...]tus, & à Caſſiodoro Senatore cap. 17. I[...] Inſtitutionum commendatur, perduxit [...] tempora Gelaſii I. Papæ, qui ab ann[...] 496. Pontificem Romanum egit. In Cæ[...] monebimus nonnulla fuiſſe ab interpola[...]dam addita: at verò dum veterem editi[...]ſileæ anno 1529. apud Andream Cratanc[...]gatam evolverem, conjecturam meam d[...] indiciis quibuſdam ſtabiliri. Deeſt enim [...] inter Joannem & Honoratum, inter T[...] & Joannem Sidonius, inter Fauſtum & [...] Dei Cæſarius. Ad hæc, in mſſ. codicibus [...] reperiri varietatem audio, quam alibi [...] excutiemus.

Liber Gennadii de Fide, ſive, *de Eccleſi*[...]*matibus ad Papam Gelaſium miſſus*, extat i[...]ra SS. Auguſtini & Iſidori Hiſpalenſis. S[...]que non ineruditi viri, qui teſte Chriſtopl[...]dridio Soc. Jeſu Presbytero cap. 3. libri de [...]ti Communione, Alcuino librum illum tr[...] ſed minus accuratè.

Libri octo adverſus omnes hæreſes, & [...] Neſtorem libri ſex, & Pelagium libri tre[...] quos à ſe ſcriptos memorat cap. 100. p[...]dentur: ſuperſunt tantùm tamquam A[...] ad librum Auguſtini ſubjunctæ quatuor [...] *Prædeſtinatiana*, *Neſtoriana*, *Eutychiana*, & [...]*na*, in variis codicibus mſſ. ac nominatin[...] Bibliothecæ S. Victoris Pariſienſis, ut adv[...]ſenium & Janſenianæ ſectæ addictos de[...] Sirmondus cap. 6. libri de Hiſtoria Præde[...] quem Conſule, non ſecus ac Voſſium, t[...]gianæ Hiſtoriæ libri 1. cap. 10. tum lib[...] Hiſtoricis Latinis, unde ſuo deprompſit p[...] Miræus.

Nec verò poteſt aut debet, verba ſunt [...] ſuo in Caſſiano illuſtrato, tanto cum faſtidi[...]dii auctoritas declinari, admittendo ejus [...] Nam Adrianus Papa Epiſt. 3. ad Carolum [...]rum Regem de ipſo perhonorificè loqu[...]ſtemque producit, & cum laude tamquam [...]rem uſquequaque Catholicum allegat in [...]ſæ præſidium pro veneratione reliquiarum

in notis Martyrologii, die 8. Martii.

Dissertatio Historica.

JULIANUS, cognomento Pomerius, natione Maurus, ſive Afer (neque enim hactenus mihi videre licuit, unde Miræus, aut Arelatenſem, ex Cypriano auctore vitæ S. Cæſarii Arelatenſis Ep. aut Gallum fuiſſe ex Iſidoro potuerit expiſcari) primùm in Gallia Rhetor, tum Presbyter in eadem Gallia ordinatus, atque Abbas, Arelate aliquamdiu vixit circa annum Chriſti *496.* (ideòque duobus ferè ſæculis antiquior fuit S. Juliano Toletano Epiſcopo qui etiam Pomerius cognominatus reperitur) ut colligimus cùm ex Gennadio, qui eo tempore Catalogum ſuum de Viris Illuſtribus adornabat (tamen ejus hæc dici debet periocha quam inſertam ab aliquo contendit Suffridus Petrus tum quòd omiſſa ſit ab Honorio Auguſtodunenſi, tum quòd Iſidorus eum tamquam à Gennadio prætermiſſum in ſuum Catalogum non vidiſſe ſatis conſtat) tum ex Cypriano in prædicta S. Cæſarii vita, Ruricii Lemovicenſis Epiſcopi Epiſtolis, Iſidori cap. 12. libri de Scriptoribus Eccleſiaſticis, ipſoque Juliano Toletano Epiſcopo libro 3. Prognoſticon futuri ſæculi capp. *16. 19. 20. 26. 27.* & *28.* Ex recentioribus conſule Baronium ad diem 8. Martii, Spondanum ad annos *456.* & *686.* Bellarminum noſtrum, atque Miræum quem exſcripſit. Quenſtedtius, verùm abſque vel minima, quod illi familiare eſt in omnibus recentioribus quos ſublegere ſolet, critici ſalis mica. Vide paginam Παρέργων ipſius *685.* & quæ nos obiter obſervavimus libro *9.* Bibliothecæ Geographicæ ſcriptorum omnis generis.

Libri tres de Vita Contemplativa, qui in plerisque editionibus hactenus vulgatis, in Decreto Gratiani, pluribuſque aliis locis falsò tribuuntur S. Proſpero Aquitano, cùm ſint hujus Juliani Pomerii, quemadmodum ex capite citato S. Iſidori colligitur; ubi cùm dixiſſet Julianum ſcripſiſſe octo libros de natura animæ in Dialogi morem, & libellum de Virginibus inſtituendis, ſubdit edidiſſe tres alios *de Futura Vita contemplatione*, vel *de actuali converſatione*, necnon etiam *de vitiis & virtutibus:* quod extremum lemma apud Gennadium ſupereſt, prioribus ut par eſt credere, aut injuria temporis abraſis, aut incuria librariorum omiſſis. Vide Sirmondi noſtri notas (*a*) ad Tomum II. Conciliorum Galliæ, ex quo fonte hortulum ſuum irrigavit ſæpiſſimè Miræus. Sigebertus cap. *54.* hoc dumtaxat annotavit Julianum Pomerium ſcripſiſſe *de Reſurrectione mortuorum.*

(*a*) Inde non ſolùm Miræus, ſed & alii hauſerunt, quæ de libris tribus de Vita Contemplativa vero Auctori tribuendis in medium protulere, ac

C

D

E

GENNADIUS EPISCOPUS ſive Patriarcha Conſtantinopolitanus, vir (ut inquit Gennadius Maſſilienſis in libro De ſcriptoribus Eccleſiaſticis cap. *90.*) *lingua nitidus & ingenio acer, tam dives ex lectione Antiquorum fuit, ut Danielem Prophetam ex integro ad verbum commentatus exponeret. Homilias etiam multas compoſuit; moritur Leone ſeniore imperante.* Hæc Maſſilienſis Sinonymus. Ejus autem miracula & virtutes perſequitur Nicephorus Callixtus Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ lib. 15. cap. 22. & 23. Extat ejus Epiſtola *Ad Metropolitanos & ad Romanum Pontificem contra Simoniacos* in Orthodoxographis pag. *658.* & inde in Bibliotheca ſanctorum Patrum Margarini Bignæi, editionum Pariſienſium *1575.* & *1589.* Vixit juxta Trithemium anno *460.* ſed errore (opinor) Amanuenſium, cùm *490.* ſcribendum eſſet. Quomodo autem Gennadius dudum Pelagianis faverit; qui tamen poſtea redditus omnino Catholicus. Vide Cardinalem Baronium tom. 2. ſub annum Domini *490.* Fœlicis autem Papæ nonum. Ita Poſſevinus in Apparatu ſacro, quem amplexus ſum.

De Eugenio Carthaginenſi. 490.

Supplementum.

EUGENIUS CARTHAGINIS Africæ civitatis Epiſcopus & Confeſſor publicus, admonitus ab Hunerico Rege Vandalorum, Catholicæ fidei Expoſitionem & maximè verbi Homouſii proprietatem differere, cum conſenſu omnium Africæ, Mauritaniæ, & Sardiniæ atque Corſicæ Epiſcoporum & Confeſſorum, qui in Catholica permanſerant fide; librum fidei non ſolùm ſanctarum ſcripturarum ſententiis, ſed & Patrum teſtimoniis communitum, per Collegas ſuæ Confeſſionis porrexit. Jam verò aſportandus pro fidelis linguæ remuneratione in exilium, Epiſtolas velut conſervandi Baptiſmatis ovibus ſuis quaſi paſtor ſollicitus dereliquit. Altercationis quoque quas cum Arianorum Præſulibus per internuntios habuit, conſcripſit, & relegendas per majorem Domus Hunnerico tranſmiſit. Similiter & preces pro quiete Chriſtianorum, eidem velut Apologias obtulit. Vivere adhuc ad confirmationem Eccleſiæ dicitur. Hæc Gennadius lib. De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. *96.* quæ breviùs Honorius Auguſtodunenſis ex eodem habet libello 2. cap. *99.* Ejus quoque cohortatoriam Epiſtolam ad Eccleſiam ſuam Carthaginenſem, ut eam in recta fide confirmaret, & adverſus Arianorum perſecutionem muniret, deſcribit ſanctus Gregorius Turonenſis lib. 2. hiſtoriæ Francorum cap. 3. Quantum autem ad *Orationem quam Hunnerico Vandalorum Regi obtulit*, hanc habes inſertam lib. 3. De perſecutione

Afri-

Digitized by Google

De Honorato Maſſilienſe. 490.

Supplementum.

HONORATUS MASSILIENSIS Eccleſiæ in Gallia Epiſcopus floruit circa annum 490. & ſcripſit teſte Gennadio lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 99. (ſi tamen hoc caput ad eum ſpectat, cùm in multis mſſ. Codd. non reperiatur) *De vita S. Honorati Arelatenſis Epiſcopi* tractatum, quem Bollandiſtæ ad diem 5. Maji, Surius ibidem, & Paſchaſius Queſnel ſub finem tomi primi operum ſancti Leonis Magni correctiſſimè edidit. Vide opera ſancti Leonis ultimæ editionis Pariſienſis impreſſa 2. tomis in 4. 1675. apud Joannem Baptiſtam Coignard via Jacobæa ſub Bibliis aureis.

De S. Gelaſio Papa. 492.

SANCTUS GELASIUS Papa, primus ſedit in Apoſtolica Sede ab anno Domini quadringenteſimo nonageſimo ſecundo uſque ad annum quadringenteſimum nonageſimum ſextum. Scripſit *epiſtolas aliquot* inſignes ad Imp. & alios, quæ extant. Scripſit *tomum de vinculo anathematis*, qui extat inter epiſtolas ejus decretales. Scripſit etiam *librum contra Pelagianos*, qui extat inter quintam, & ſextam epiſtolam, in editione Romana. Scripſit etiam *hymnos Eccleſiaſticos* ad imitationem ſancti Ambroſii, *& libros quinque contra Neſtorium, & Eutychetem* teſte Anaſtaſio Bibliothecario, in vita ſancti Gelaſii. De hoc opere dubitatio exiſtit, an extet, vel perierit, circumfertur enim liber ſub nomine Gelaſii Papæ de duabus naturis Chriſti contra Eutychetem, ſed non videtur hic liber eſſe Gelaſii Papæ, & multo minus eſſe ille, de quo loquitur Anaſtaſius, & de quo etiam loquitur Gennadius Maſſilienſis in libro de viris illuſtribus. Non eſſe hunc librum Gelaſii Papæ, videtur manifeſtum, quia in hoc libro citatur tamquam unus ex catholicis, & ſanctis Patribus Euſebius Cæſarienſis, quem tamen hæreticum Arianum fuiſſe, & Origenis acerrimum defenſorem, notum erat ſancto Gelaſio, qui hac de cauſa reprobavit opera Euſebii Cæſarienſis, in decreto de libris apocryphis: adde quòd iſte auctor Græcus fuit, non Latinus, cùm inter ſanctos Patres non poſuerit Hieronymum, Auguſtinum, Leonem, &c. Non eſſe hunc eumdem librum eum, cujus mentio eſt apud Anaſtaſium, & Gennadium, ex eo colligitur, quòd Anaſtaſius dicit opus illud Gelaſii diviſum fuiſſe in quinque libros: Gennadius autem dicit fuiſſe grande volumen: hic vero unus eſt, & non magnus liber. Non deſunt, qui hunc librum velint eſſe Gelaſii Cæſarienſis, cujus meminit ſanctus Hieronymus in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis in Gelaſio. Sed iſte Gelaſius ad tempora Eutychetis non pervenit, cùm poſt ipſum defunctum fuerit Epiſcopus Cæſareæ Paulus, & poſt Paulum Eulogius, antequam hæreſis Eutychetis appareret, ut Card. Baronius demonſtrat tomo ſexto ad annum Chriſti quadringenteſimum nonageſimum ſextum. Præterea ab eo tempore, quo ſcripſit ſanctus Hieronymus librum de Scriptoribus Eccleſiaſticis, quod erat annus decimus quartus Theodoſii ſenioris, uſque ad exortam hæreſim Eutychetis, qui primùm apparuit anno quadrageſimo ſecundo Theo-

rem ſuum manifeſtare cœpit, ſed poſt e
ſim jam promulgatam, & fortaſſe etiam
tam: quare credibile eſt eum, aut non f
ſe uſque ad hæreſim Eutychetis, aut pla
pitum fuiſſe, & ineptum ad ſcribendum,
hæreſis Eutychiana confutanda erat: non
riſimile eſt, eum fuiſſe adoleſcentem, aut
quando à ſancto Hieronymo inter Scriptor
B ſiaſticos numeratus eſt. Alii ſunt qui libri
Gennadii eſſe credunt, eo quod facile fuerit
pro Gennadio ſcribere. Sed neque hoc veriſ
cùm ipſe Gennadius Catalogum librorum
ſcripſerit, & hoc opus inter alios non n
Cardin. Baronius tomo ſexto Annalium a
Chriſti 496. probat ſatis apertis conjecturis
rem libri fuiſſe Gelaſium Cyzicenum, de
dicemus.

Dissertatio Historica

SANCTUS GELASIUS I. Papa, nation
dit per annos 4. menſes 8. & dies 19. ab
C ſti 492. ad annum 496. quo obiit, die
vembris.

Extant aliquot ejus Tractatus & Epiſtol
tione Romana Epiſtolarum Decretalium,
apud Binium, cujus ordinem hic altero
adſcribam: ſic enim Tractatus ab Epiſtolis
dius diſtinguentur.

Epiſtolæ: I. ad Euphemianum ſive Euphe
Conſt. II. ad Laurentium de Ligerido Ep
III. ad Epiſcopos Dardaniæ. IV. ad Fauſtu
ſtrum fungentem legationis officio Conſt.
nitorium. V. & VI. ad Honorium Dalm
ſcopum. VII. ad omnes Epiſcopos per
VIII. ad Anaſtaſium Imperatorem. IX. a
D pos Lucaniæ. X. ad Epiſcopos Siciliæ. XI
ſcopos Dardaniæ & Illyrici. XII. ad
Arelatenſem Epiſcopum. XIII. ad Epiſco
daniæ.

Tractatus I. ſeu Tomus de Anathematis
II. Adverſus Andromachum Senatorem, c
Romanos, qui Lupercalia ſecundùm more
num colenda conſtituebant. III. Dicta adv
lagianam hæreſim. IV. Decretum ejuſdem
Papæ in Concilio Romano cum LXX.
de libris ſacris & authenticis Veteris & No
menti cum notitia librorum apocrypho
non recipiuntur. Extat apud Gratianum D
ne XV. Canone ſancta Romana Eccleſia,
E dum Vormatienſem libro 3. capit. 217.
viam Tomo II. Variarum Reſolutionum li
notis. Nos quoque illud edidimus ex vete
dice noſtræ Bibliothecæ deſcriptum. V. I
Geſtorum de abſolutione Miſeni Epiſcopi
cilio 55. Epiſcoporum, anno Domini 49
Idus Maji.

Poſt Appendicem Codicis Theodoſiani n
ſtitutionibus cumulatiorem, & Conciliorum
quinque Epiſtolas edidit Sirmondus noſter
Felicis III. *Papæ ſeptem Epiſtolas*, *Gelaſii P
ctatum adverſus Græcos*, *& Epiſtolam ad Epiſco
tales*, cum Vigilii Papæ Encyclica ad unive
cleſiam, & Breviculo Hiſtoriæ Eutychian
ſeu Geſtis de nomine Acacii, & edicto
ejuſdem Felicis Papæ in Acacium.

Aa 2

fidem de Chriſti Divinitate & Incarnatione exquiſitis undequaque teſtimoniis confirmat, aliiſque recentioribus. III. Accedunt & alii ſuffragatores Gennadius Maſſilienſis cap. 94. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & ex eo Honorius Auguſtod. libello 3. cap. 93. atque ipſe Anaſtaſius S.R.E. Bibliothecarius, aut quis alius (*a*) in Gelaſii vita. Perierunt in ſancti Pauli 13. Epiſtolas annotationes, quas viri doctiſſimi dicebant à Gelaſio Papa urbis Romæ fuiſſe conſcriptos, ſed teſte Caſſiodoro cap. 8. de Inſtitutione divinarum Scripturarum in iis Pelagiani erroris venena fuerant ſeminata ab iis qui res vitioſas ſolent glorioſi nominis auctoritate defendere. (*b*)

(*a*) Libri Pontificalis auctor in Gelaſii vita. Plura in eamdem rem dabunt Cardinalis Petronius de Euchariſtia libro II. auctoritate 25. Petavius libro III. de Incarnatione cap. 2. Chiffletius notis ad Reſponſiones ſancti Fulgentii factas Interrogationibus Ferrandi Diaconi, quique ex iis aliiſque diffusè controverſiam agitat Albertinus à pag. 819. editionis Latinæ, qui & hunc ex epiſtola Lugdunenſis Eccleſiæ locum profert: In libro, cujus titulus eſt, De duabus in Chriſto naturis, &c. Verùm cùm in aliis multis caſtigandus videtur, tum in eo quòd mala fide interpretatur verba Catholicorum, ac præcipuè Sixti Senenſis in epiſtola Dedicatoria Bibliothecæ ſuæ ſanctæ ad Pium V. Romanum Pontificem: Te auctore prodiit decretum illud ſanctiſſimum de reparanda totius Chriſtianæ Eccleſiæ Bibliotheca, quam perditiſſimi noſtrorum temporum hæretici, ſuis morbis ac peſtibus ita corruperant, ut nihil aliud quàm certiſſimum ejus exitium eſſet expectandum niſi tu repentè opem attuliſſes. Primùm enim toto Chriſtianorum orbe conquiri nefariæ doctrinæ libros, & publicè exuri juſſiſti: deinde expurgari & emaculari curaſti omnia Catholicorum ſcriptorum, ac præcipuè veterum Patrum ſcripta, hæreticorum ætatis noſtræ fæcibus contaminata & venenis infecta. Poſtremò Catalogum vel Indicem edi mandaſti auctorum ac librorum omnium hæretici nominis, qui eſſent ab Eccleſiaſtica Bibliotheca arcendi, & ab omnibus Chriſtianis Lectoribus abjiciendi, &c. quæ cùm attentè legerit, nemo unquam etiam ex infimis Heterodoxorum ſubſelliis, niſi prorſus amens ſit aut perditiſſimæ conſcientiæ, in eumdem cum Albertino ſenſum detorquebit. Quæ verò cùm ad Laurentium Bochellum hominem dubiæ fidei, atque exiguæ apud eruditos auctoritatis, certè procacioris interdum linguæ, tum ad alios quoſdam ſpectant, ea ſuo deinceps tempore exequemur.

(*b*) Aut ſaltem illæ ipſæ ſunt, quæ Hieronymo olim tributæ jam paſſim à viris doctis poſt Bellarminum dicuntur eſſe Pelagii: qua de re plura ſuo loco.

Tertia, quia in præfatione hiſtoriæ de Actis Nicænæ Synodi, ſcribit, ſe diſputaſſe cum Eutychianis.

Quarta, quia ſicut Gelaſius in hiſtoria Nicænæ Synodi lib. 2. mirificè laudat Euſebium Cæſarienſem, eumque affirmat numquam adhæſiſſe Arianis: ſic etiam auctor libri de duabus naturis Chriſti, ponit eumdem Euſebium Cæſarienſem inter Sanctos, & probatiſſimos Patres, Athanaſium, Nazianzenum, & alios ejuſdem gloriæ.

C Quinta, quia ſtylus eſt omnino ſimilis, ſimplex & nudus omnibus ornamentis. Quomodo autem intelligi debeat, quod ille auctor dicit in libris de duabus naturis Chriſti, remanere in Euchariſtia panis, & vini naturam, diximus in controverſiis lib. 2. de Euchariſt. cap. 17.

DISSERTATIO HISTORICA.

GELASIUS CYZICENUS, Cæſareæ Palæſtinæ Epiſcopus, ſcripſit tribus libris *Hiſtoriam de Actis Nicænæ primæ Synodi* in cujus præfatione ſe vixiſſe ſignificat tempore Baſiliſci, qui anno 476. Imperium Orientis cum Marco filio arripuit, Zenone
D tantiſper in Iſauriam patriam expulſo. Vide de eo Photium Bibliothecæ c. 15. 88. & 89. Nicetam Choniatam lib. 5. Orthodoxæ Fidei, c. 6. Joannem Lypariſſiotam Decadis 3. c. 4. & Decadis 10. c. 2. & ex recentioribus Baronium, Bellarminum, Schottum, &c.

Edidit libros illius Hiſtoriæ duos Græcè & Latinè, (nam locum tertii implent duæ treſve Magni Conſtantini epiſtolæ) anno 1595. Pariſiis apud Morellum Robertus Balphoræus Scotus, Aquitanici Collegii Burdegalæ Gymnaſiarcha, cum Theodori Presbyteri in Rhaythu libello: iidem quoque excuſi ſunt Romæ Tomo I. Conciliorum Generalium, & Coloniæ anno 1618. in ſecunda editione Conciliorum Binii, atque ex iis aliiſque R. P. Alfonſus Piſanus
E Soc. JESU Theologus, quatuor de Concilio Nicæno Generali I. libros contexuit.

Fuit & alius Gelaſius eo antiquior, Cæſareæ in Palæſtina poſt Euzojum Epiſcopus, & S. Cyrilli Hieroſolymitani Epiſcopi ex ſorore nepos, qui interfuit Concilio Conſt. anno 398. die 25. Septembris, cujus Sermonem de Epiphania laudat Theodoretus dialogo primo, cujuſque meminerunt S. Hieronymus cap. 36. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & Photius cap. 89. Bibliothecæ, ubi teſtatur Ruffini libros duos Hiſtoriæ Euſebii Eccleſiaſticæ adjectos ex Latina in Græcam vertiſſe. Tertius quoque ejuſdem Cæſareæ Epiſcopus ibidem à Photio inſinuatur, qui adverſus Anomæos ſcripſerat. Verùm nullus ex iis videtur auctor libri de duabus naturis Chriſti adverſus Neſtorianos & Eutychianos, ſed qui ſequitur.

De

Digitized by Google

ne: nam propter peccata populi, & maximè propter peccata Cleri iratus Deus immittit flagella hujuſmodi. Extant hæc opera in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo quinto editionis ſecundæ.

Dissertatio Historica.

DUos eſſe diſtinguendos in Britannia Gildas, alterum Albanicum dictum, antiquiorem, B qui anno 425. natus, obierit ſolitarius propè Glaſtoniam ad Axi fluminis ripam an. 512. & in Glaſtonienſi Ecclesia ſepultus ſit: alterum minorem, qui Badonicus & Sapiens nuncupari ſolet, viri eruditi Voſſius & Uſſerius jampridem monuerunt. Hic Badonici cognomen ex eo nactus eſt, quòd anno ejus natali, Chriſti 520. Arturus Britonum Rex, propè urbem Badonis, ſeu Bathonicum montem Saxones ingenti prælio proſtraverit. Is Iltuti Morganenſis Abbatis cum S. Samſone diſcipulus, & Bannacorenſis Cœnobii in eadem majori Britannia Abbas, tum Monaſterii in Aremoricæ ad Veneienſem urbem Reuviſio pago fundator, ſuperſteſque fuiſſe videtur uſque ad annum 570. quo obiit in Hibernia: ideoque errant, qui C cum Bellarmino, Gualtero, & aliis ad annum 495. quo nondum natus erat collocarunt. Ejus vitæ potiùs fragmenta, quàm integram vitam Joannes de Boſco Cæleſtinus edidit Parte altera Bibliothecæ Floriacenſis, ejuſque meminerunt Beda lib. 1. cap. 22. Guill. Neubrigenſis, Giraldus Cambrius, aliique Hiſtoriæ Britannicæ Scriptores.

Epiſtola de excidio Britanniæ ab Anglis, Jutis, Saxonibus, & acerrima reprehenſio, ſeu objurgatio ad Clerum Britanniæ, extant tum ſeorſim editæ, tum Tomo V. Bibliothecæ Magnæ Pariſienſis col. 389. & 407.

Sunt qui eidem tribuant *Querolum*, ſive *Aululariam*, Comœdiam Plauto à quibuſdam falsò tributam, quam alii volunt ab aliquo Poeta circa an- D num 410. Rutilio Numatiano dicatam. De ridiculis verò quibuſdam oraculis ſub ejus nomine ab inſulſo nugatore confictis, videndus Polydorus Virgilius libro primo Hiſtoriæ Anglicæ.

De Vigilio. 495.

VIGILIUS ſcripſit *libros quinque* valde eruditos *contra Neſtorium & Eutychetem*, pro defenſione epiſtolæ ſancti Leonis, & Concilii Chalcedonenſis: ex quo conjectura eſt, eum vixiſſe tempore Zenonis, & Anaſtaſii Impp. quo tempore Concilium Chalcedonenſe graviter oppugnabatur. Quis fuerit iſte Vigilius, non ſatis conſtat, non enim po- E teſt eſſe ſanctus Vigilius Epiſcopus Tridentinus & Martyr: ille enim vixit tempore ſancti Ambroſii, ad quem etiam eſt epiſtola ejuſdem Ambroſii, & ex vita ejus, quæ extat apud Lipomanum, & Surium, conſtat eum martyrio coronatum ſub Stilicone Honorii Imperatoris Duce. Vide de hac re Cardin. Baronium tomo quinto Annalium ad annum Domini 400. accuratiſſimè diſſerentem.

Dissertatio Historica.

VIgilius, natione Afer, primùm Diaconus, tum, ut quidam volunt, Thapſenſis ſeu Thaſitanus in Bizacæna provincia Epiſcopus, vixit ſæculo Chriſti ſexto, circa tempora Juſtiniani Impe-

Epiſcopum appellavit Thapſenſem ſeu Thap
In notitia, quam addidit Sirmondus noſtr
Epiſcopos Bizacenæ provinciæ, qui ad H
fidei cauſa venerunt, poſtremo loco recen
gilius Thapſitanus, ſed is non videtur ad te
la mox indicata pervenire potuiſſe. Long
aberrant, qui Vigilium, de quo agimus,
cto Vigilio Tridentino Epiſcopo Martyre
runt. Iſte enim martyrio coronatus eſt,
ſuardo ac Martyrologis adſtipulantibus die
Stilicone Conſule, hoc eſt anno vel 400.
& ad eum ſcripſit S. Ambroſius epiſtolam
tertii. Gennadius capite 37. dicit Vigilium
pum ſcripſiſſe ad quemdam Simplicianum
non quidem ſuis auſpiciis, ſed edoctus à
aliiſque, audacter aſſeruit hunc eſſe Simp
Mediolanenſis Archiepiſcopi ſancti Ambroſ
rem ac ſucceſſorem, quaſi verò hic potuerit
tus Gennadio, qui capite 36. proximè an
propria eum laude cumulaverat) libellum
Martyrium & Epiſtolam continentem geſt
rum ſui temporis apud Barbaros. Eruditis
tur opuſculum illud non eſſe aliud à *Narra*
tyrii SS. Siſinnii & Sociorum Ananenſium,
tat apud Surium ad diem 23. Maii. Hon
men Auguſtodunenſis libelli 2. cap. 37. Vi
piſcopum teſtatur ad Simplicianum ſcripſiſ
dem Martyrum libros quinque; quocumqu
illud hauſerit, quod valdè ſuſpectum eſſe
teris memoriæ ſcrutatoribus. De Vigilio
dentino Ep. & de Auctore librorum adver
chem plura congeſſit ex Baronio, aliiſque
Maria Braſichellanus pag. 153. & ſeqq. In
mani Expurgatorii. Alius quoque ab utr
videtur Vigilius Diaconus, quem Genna
cap. 51. docet compoſuiſſe ex Patrum tradi
nachorum Regulam, breviato & aperto
totius Monaſticæ profeſſionis in ſe tenenten
nam, eum enim ante Atticum Neſtoriumq
Antiſtites collocat. Meritò ergo conqueren
vinus, Baronius, Voſſius, aliique de eo,
Vigilii Tridentini vitam, quibuſdam inoffici
detractis, aliis verò inſertis, quæ ad poſter
gilios pertinent, interpolavit, corrupitque
bus expoſtulat Baronius Cardinalis ad an
Ea re repetitur, tum in ſupplementum Mo
Surium 26. Junii, tum initio operum ei ſa
butorum in editione Lipſienſi, aliiſque, ac
in Bibliothecis Veterum Patrum. Sed de h
pluſquam ſatis, nunc ad opuſcula Vigilii
cedamus.

Libri V. admodum eruditi contra Neſtori
Eutychetem pro defenſione Epiſtolæ S. Leonis
cedonenſis Concilii, extant & ſeorſim excuſ
Hæreſeologia, Orthodoxographis, & Bib
Veterum Patrum. In Colonienſi R. P. Andre
tus Soc. Jeſu quaternionem in opere illo
qui antea deſiderabatur. Neque abs re ſue
lam hoc loco ex Epitome Bibliothecæ G
aſſuere: Vigilii, quem ex inſolito pleriſq
Martyrem & Epiſcopum Tridentinum app
bri quinque, quos ille ante mille annos co
tychem & alios hæreticos parùm piè de n
Chriſti proprietate & perſonæ unitate ſenti
ſcripſit. Froſchoverus impreſſit Tiguri 1539
Caſſander edidit Coloniæ addito Dialogo V

Digitized by Google

thanaſii nomine editi ſunt, & inter ejus opera annumerati, quaſi ad eumdem Athanaſium pertinerent quid quod & ipſo ævo Theodulphi atque Hincmari, ſub nomine S. Athanaſii citabantur. Certè in antiquo & probæ notæ codice Floriacenſi, qui jam viſitur in noſtra Bibliotheca, libri illi undecim de Trinitate ſubjiciuntur Vigilii libris adverſus Neſtorium & Eutychem & præmiſſæ Diſputationi. Vide quæ Sirmondus obſervavit in notis Theodulfi Aurelianenſis Epiſcopi libellum de Spiritu ſancto.

Neque tamen iis aſſentiat libens, qui Vigilio eidem tamquam Auctori putant tribuendum *Symbolum* quod dicitur *Athanaſianum* caniturque ad Primam in Officio Divino Dominicis diebus, & ab Antiquis Fides Athanaſii; vel ſermo de Fide, aut Expoſitio Fidei dicebatur Grecis ὁμολογία ἢ ἔνδειξις τῆς καθολικῆς πίστεως, quòdque tanti olim apud Gallos fuit, ut una cum Symbolo Apoſtolorum memoriæ commendari Presbyteris præcepit Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus in Capitulis ad eos datis, atque illo antiquior Synodus Auguſtodunenſis Clericis omnibus, ut ab eodem Sirmondo annotatum eſt.

Vigilius quoque Afer Antiſtes, inquit Caſſiodorus Senator cap. 9. Divinarum Inſtitutionum, de mille annorum intelligentia, que in Apocalypſi continetur, unde magna quæſtio nonnullis oboritur, pleniſſima & diligenti narratione diſſeruit.

Supplementum.

Vigilius Tapsensis, in Byzacena Africæ Provincia Epiſcopus, floruit imperante Juſtiniano, circa annum 560. & ulteriùs, laudatus à Theodulpho Aurelianenſi Epiſcopo *in Tractatu de Baptiſmo*: ſub nomine Vigilii Africani. Scripſit multa quæ dudum latuerunt ſub alieno nomine, nimirum SS. Athanaſii, Arnobii ſenioris, Ambroſii, Auguſtini, & aliorum; vel potius ſingularem quamdam ac ſibi propriam habuit affectationem, ut Opera propria ſub alienis nominibus occultaret. Et hanc vel ex motivo Chriſtianæ humilitatis, quæ amat neſciri & pro nihilo reputari, vel ut hujuſmodi Vigiliana Opera majorem ex alienis antiquiorum Doctorum nominibus mutuatis, auctoritatem ſibi acquireret. Hæc tandem ſollicitudinibus & ſtudiis Petri Franciſci Chiffletii Soc. Jeſu Presbyteri, ſub nomine ſancti Vigilii Epiſcopi Tridentini ut plurimùm evulgata, Auctori proprio reſtituta ſunt, impreſſa in 4. cum Operibus Victoris Vitenſis, anno 1665. Divione apud Viduam Philiberti Chavance, adjectis ad calcem Diſſertationibus, Annotationibus & Lectionibus variantibus ejuſdem Petri Franciſci Chiffletii. Sunt autem *lib. 5. adverſùs Eutychetem*, p. 1. olim notationibus ad Vitam ſancti Athanaſii, gallicè editam, & Pariſiis impreſſam in 8. & in 4. anno 1679. apud Antonium Dezallier, ſub ſigno Coronæ Aureæ. *Contra Fœlicianum Arianum*, *de Unitate Trinitatis ad Optatum*, lib. pag. 331. olim & malè ſub nomine & inter Opera ſancti Auguſtini. Item ſcripſit ſub nomine Divi Auguſtini *Altercationem cum Paſcentio Ariano coram Judice Laurentio*: quam ex mſſ. erutam habes in appendice ad volumen Epiſtolarum Divi Auguſtini noviſſimæ Impreſſionis, p. 41. C cum docta Annotatione prævia à noſtris Benedictinis Gallis hujus editionis Curatoribus confecta. Scripſit etiam Diſputationem inſcriptam, *Conflictum ſub nomine Arnobii & Serapionis*, quam Commentarus illuſtravit Franciſcus Feu-ardant Minorita Gallus, & quam habes in ultima editione Lugdunenſi Bibliothecæ SS. Patrum, tom. 8. pag. 203. & ſeqq. in aliiſque impreſſionibus ejuſdem Bibliothecæ. Item *contra Marivadum Arianum Diaconum*, olim ſub nomine Idatii contra Varimadum lib. 3. pag. 357. *Contra Palladium Arianum lib. 1. in ſpecimen Concilii Aquilejenſis*, olim ſub nomine & inter Epiſtolas Divi Ambroſii. *Contra eumdem Palladium* lib. 2. ſub nomine & inter Opera Ambroſii, hic pag. 506. ſed D cujus Prologus ſeu initium habetur pag. 529. tum ad paginam 532. reſume quod habetur pag. 506. deinde ejuſdem lib. pag. 524. adde pauca ſub finem pag. 532. poſt quæ addes Epiſtolas Concilii Aquilejenſis ad Epiſcopos Galliæ, & ad Imperatores, ut hac ratione hi duo libri puri & abſque inverſione legantur. Hæc ſub alienis omnia nominibus, unum ſpirantia Opera Vigilium Scriptorem, de quo pleniùs Illuſtrator Operum Petrus Franciſcus Chifflетius, ut ſupra jam monuimus.

De Vigilio Diacono. 430.

E

Supplementum.

Vigilius Diaconus compoſuit ex Traditione Patrum *Monachorum Regulam*, quæ in Cœnobio ad profectum Fratrum in Conventu legitur breviato & aperto ſermone, totius Monaſticæ profeſſionis in ſe continentem Diſciplinam. Hæc Gennadius cap. 51. quam nos habemus Regulam in Collectione Regularum Lucæ Holſtenii, edita Pariſiis in 4. anno 1663. apud Ludovicum Billaine, 1. parte pag. 89.

De

Symmacho Pontificibus Romanis. Vir fuit magnæ ſanctitatis, & doctrinæ, & ſcripſit *libros duos de Spiritu ſancto*, rectiſſimos, & valde luculentos: ſic enim loquitur S. Gregorius lib. 4. dialog. cap. 40. Hi libri extant in Bibliotheca SS. Patrum tom. 9. edit. ſecundæ.

Diſſertatio Historica.

PASCHASIUS S. R. E. Diaconus Cardinalis floruit ab anno 492. ad annum circiter 512. ſub Romanis Pontificibus Gelaſio, Anaſtaſio II. ac Symmacho, obiitque die 31. Maji: quòdque Laurentio Antipapæ faviſſet in ſchiſmate, anima ejus à S. Germano Capuano Epiſcopo viſa eſt in Thermis emendatorio igne purgari. Ad eum videtur Eugippius Presbyter ſcripſiſſe vitam S. Severini Noticorum Apoſtoli, & ab eo reſponſum accepiſſe; quod refert Baronius ad annum 496. de utilitate commemorationis rerum à ſanctis hominibus geſtarum. Vitam autem illam ſcripſit Eugippius biennio poſt Importuni Conſulatum, ſive an. 511. De eo Martyrologium Romanum dicta die, S. Gregorius Papa libro 4. Dialogorum capp. 40. & 41. Sigebertus cap. 17. de Viris Illuſtribus, Jo. Trithemius, & ex iis recentiores.

Libri duo de Spiritu Sancto rectiſſimi & luculentiſſimi, quibus ſymboli enarratio continetur adverſus errores Macedonii, Arianorum, Sabellianorum, Novatianorum, &c. ſunt editi Coloniæ anno 1539. & in Bibliothecam Veterum Patrum à Margarino Bignæo tranſlati.

Supplementum.

PASCHASIUS de quo Bellarminus & Labbeus in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Poſſevinus in Apparatu ſacro, Aubertus Miræus in Auctario cap. 121. pag. mihi 204. cui omnes attribuunt *Libros duos De Spiritu Sancto contra Macedonium*, & qui inveniuntur in omnibus editionibus Bibliothecæ veterum Patrum, præſertim in ultima Lugdunenſe anni 1677. apud Aniſſonios Fratres tom. 8. pag. 806 ſub nomine dicti Paſchaſii Diaconi. Innituntur auctoritate D. Gregorii Magni qui in libris Dialogorum attribuit dicto Diacono Paſchaſio libros de Spiritu Sancto, quam auctoritatem eſſe maximam non diffiteor. At ſive Paſchaſius hos tantùm libros olim à Fauſto Regienſi Epiſcopo compoſitos tranſcripſerit, ſive opus ipſum Paſchaſii, de quo loquitur ſanctus Gregorius lapſu temporum interciderit. Libri qui ſub nomine dicti Paſchaſii evulgantur, non ſunt ipſius, ſed ſpectant ad Fauſtum Regienſem Epiſcopum. Eſſe autem ipſum opus Fauſti, convincitur 1. ex mſ. Cod. Vaticano unde primùm impreſſi ſunt, quem Jacobus Sirmondus vidit & tenuit, ſub nomine Fauſti inſcriptum. 2. Quia ſcripti ſunt hi libri occaſione accepta Symboli, ut notat Gennadius libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 85. dum loquitur de Fauſto ejuſque ſcriptis, unde opus Fauſti proprium eſſe arguuntur. 3. Continent proprias Fauſti opiniones, nempe nihil eſſe incorporeum præter Deum, unde lib. 2. cap. 1. appellat *animam corpoream*. 4. Joannes Trithemius qui viderat hos libros mſſ. antequam imprimerentur, allegat eorum prima ver-

De ſancto Cæſario Arelatenſi.

SANCTUS CÆSARIUS Epiſcop
tenſis vixit tempore Symmachi Papæ,
dorici Regis Italiæ, ut in ejus vita ſcribit
nus ejus diſcipulus, apud Surium die 27.
itaque falſum eſſe videtur, quod Concilium
tenſe tertium, cui præfuit ſanctus Cæſar
bratum ſit æra 461. id eſt, anno Dom
Sed (ut habet alia lectio) æra 492. ideſt
454. Falſum quoque eſt quod Trithemius
hunc ſanctum Cæſarium floruiſſe anno 67
ritas eſt in medio, pervenit enim ad ann
Extant ejus *homiliæ* 46. in Bibliotheca SS.
tomo 2. edit. ſecundæ.

Diſſertatio Historica.

CÆSARIUS, Arelatenſis Epiſcopus
qui Cabilonenſem fuiſſe volunt, &
ætate multa multi etiam doctiſſimi hujus
rioris ſæculi Scriptores falsò aſſeruerunt,
27. Auguſti anno 543. cùm ab anno 501.
cedenti Æonio demortuo, in ejus locum
dram Arelatenſem aſcendiſſet, eamque
obtinuiſſet. Ejus meminerunt Ruricius Lem
Epiſcopus ep. 31. & Gennadius Maſſilien
ejus quiſquis fuit interpolator cap. 86. qui
de cauſis mihi videtur aſſutum fuiſſe à
aliquo Scriptore, qui poſt caput 85. in
Fauſti Regienſis Epiſcopi libris agitur,
antidotum voluit adhibere, ſubjungens
Cæſario Fauſti hoſte acerrimo, (qui
Catalogum ſuum ſcribente nondum erat E
& de Felice Papa teſtimonia Scripturarum
Patrum ab eo collecta de gratia & liber
per epiſtolam ſuam confirmante, ac ro
Quæ omnia manifeſtè innuunt Concilii
II. tempora, & annum Chriſti circiter 5
obiter moneam, pleroſque in Hiſtoria
gianæ hæreſeos etiamnum cæcutientes.
cap. 119. de Script. Eccleſ. Abbatem L
vocat, teſtaturque declamaſſe Homilias
nachorum congruentes, cùm apud Gennad
taxat affirmetur ſcripſiſſe egregia, & gra
ae neceſſaria Monachis opuſcula. Errant
& ſi qui alii ſcripſiſſe ad eum volunt D
Cadurcenſem Epiſcopum, qui centum
poſt ejus obitum annis adhuc ſuperſtes er
de eo leges apud Auctores vitæ ejus Cy
atque Meſſianum, Ennodium Ticinenſem
num, Venantium, Gregorium Turonenſem
cilia Agathenſe, Carpentoratenſe, Vaſen
ſicanum II. Epiſtolam S. Radegundis ad
in Concilio Turonenſi congregatos, ut
Trithemium, Sirmondum, & ex eo pro
ræum, alioſque recentiores, quos plena m
geſſit R. P. Ludovicus Jacob à S. Carolo
de Scriptoribus Cabilonenſibus, qui eiden
Regulam ad Monachos, quam alii Te
Tetradio ejuſdem S. Cæſarii nepoti adſign
jam ad ejus ingenii monumenta accedamu
editæ Baſileæ in 4. anno 1558. & in Bi
Veterum Patrum Colonienſi ac Pariſienſi
Homiliæ diverſæ numero 46. de variis re
narum argumentis. (a) Ex his nonnullas

Digitized by Google

tam à Franciſco Meynardo J. C. Antecesſore Pictavienſi.

Præter hunc Cæſarium duo ſunt inſuper alii, quos prætermiſit Bellarminus. Alter eſt Heiſterbaceuſis in valle Sancti Petri Monachus Ordinis Ciſtercienſis, qui vivebat adhuc anno 1233. cujus extant *Dialogorum libri XII. de miraculis & viſionibus ſui temporis*. Alter eſt S. Gregorii Nazianzeni frater, quem ipſe defunctum oratione funebri laudavit, quæ eſt inter editas numero 10. cujuſque meminerunt Photius in Bibliotheca cod. 210. Nicephorus Call. lib. 12. cap. 24. & Suidas. Extant ſub ejus nomine editæ anno 1626. in 4. ab Elia Ehingero Auguſtanæ Bibliothecæ Præfecto, *Quæſtiones Theologicæ & Philoſophicæ num.* 78. Græcè & Latinè ex interpretatione Joannis Leunclavii, quam emendavit, atque ſupplevit. Tomo XI. Magnæ Bibliothecæ Pariſienſis Veterum Patrum, pag. 545. habentur G. L. ejuſdem quæſtiones num. 195. in Dialogos quatuor transformatæ ex Auctario anni 1624. R. P. Frontonis Ducæi Soc. Jeſu, qui primus omnium Græcum textum edidit ex mſ. codice nobiliſſimi viri Franciſci Olivarii Abbatis. Circa has, duo aut tria maximè vellem obſervari. I. eſt ex Photio earum auctorem videri potius eſſe S. Gregorium Nazianz. qui hac ratione voluerit nomen fratris ſui poſteritati commendari. II. à ſecretis quod in titulo occurrit ab interprete vel editore perperam Cæſario adjungi, cùm Leontio tribui debeat. III. eſt eamdem eum ſimilibus Eclogarum libris aleam ſubiiſſe Dialogos illos, hoc eſt, inſerta eſſe ab interpolatoribus quædam Gregorii Nyſſeni, Maximi Abbatis, aliorumque Patrum poſterioris ævi ſegmenta, quo factum eſt, ut illorum auctor Cæſarius à quibuſdam rejectus fuerit poſt annos 700. à Chriſti natalibus. Plura adverſus Leunclavium primum eorum editorem declamavit Jacobus Billius Prunæus præfatione in decimam Orationem Sancti Nazianzeni, quæ aliàs expendemus accuratiùs. Hic enim parcè dumtaxat, ac per tranſennam iſta attigimus à Bellarmini noſtri, quem κατὰ πόδας, ϗ καθ᾽ ἴχνα ſequimur, catalogo aliena.

(*a*) Ex recognitione Reverendi Patris Frontonis Ducæi. Nam in primæ Editionis Bibliothecæ Pariſienſis Tomo VII. ſub nomine Feliciani quædam fuerant editæ.

De Cæſario Heiſterbacenſi. 1230.

SUPPLEMENTUM.

CÆSARIUS HEISTERBACENSIS, in Valle Sancti Petri Monachus Ordinis Ciſtercienſis in Diœceſi Colonienſi, ætate prima Litteris operam dedit in Urbe Colonienſi. Anno 1188. Henricum Cardinalem & Epiſcopum Albanenſem, quem Clemens III. in Germaniam Crucis prædicandæ gratia miſerat, in Baſilica S. Petri in eadem Urbe concionantem puer factus, Coloniæ olim impreſſos anno 1591. in 8. quos iterum habes editos tomo 1. Bibliothecæ Veterum Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis, de qua jam ſæpiùs locuti ſumus. Hoc in Opere quàm ſimplex fuerit Cæſarius in credendo, quàm facilis in ſcribendo; nullus negabit qui ejuſmodi Monachalem farraginem legerit, nullus leget qui non ad tantas fabulas riſerit. Item *Homilias* ſcripſit ſuper Dominicis totius anni, tribus partibus Coloniæ anno 1615. in 4. impreſſas, & correctas ab Andrea Coppenſtein Ordinis Fratrum Prædicatorum Theologo. De hujus libris tam impreſſis quàm manuſcriptis abundè narrat Carolus de Viſch in ſua Bibliotheca Auctorum C Ciſtercienſium, & hæc omnia ipſe Cæſarius, particulatim enumerat *in Epiſtola ſua ad Petrum Priorem loci ſanctæ Mariæ*, quam Andreas Coppenſtein præfixit faſciculo Moralitatis Cæſarianæ in Ubiis à ſe edito. Aubertus Miræus *in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* capite 388. pag. 257. Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*.

De Cæſario fratre S. Greg. Nazianz. 369.

SUPPLEMENTUM.

D CÆSARIUS frater Sancti Gregorii Nazianzeni, quem ipſe defunctum oratione celebri laudavit, quæ eſt inter editas, num. 10. cujuſque meminerunt Photius in Bibliotheca Cod. 210. Nicephorus Calliſtus lib. 12. cap. 24. & Suidas Obiit 369. die 25. Februarii. Extant ſub ejus nomine editæ anno 1626. in 4. ab Elia Ehingero Auguſtanæ Bibliothecæ Præfecto *Quæſtiones Theologicæ & Philoſophicæ* num. 78. Græcè & Latinè ex interpretatione Joannis Leunclavii, quem emendavit atque ſupplevit. Item in magna Bibliotheca Pariſienſi veterum Patrum anni 1644. tom. 11. pag. 545. habentur *ejuſdem Quæſtiones Græco-Latinæ* numero 195. in Dialogos quatuor transformatæ, ex Auctario anni 1624. R. P. E Frontonis Ducæi Societatis Jeſu, qui primus omnium Græcum textum edidit ex manuſcripto Codice nobiliſſimi viri Franciſci Olivarii Abbatis. Sanè harum quæſtionum ſub nomine Cæſarii fratris ſancti Gregorii Nazianzeni extant manuſcripta Exemplaria in multis Bibliothecis, ut in Regia Gallica, in Bavarica Sereniſſimi Ducis num. 102. hoc titulo: *Cæſarii fratris ſancti Gregorii Theologi Solutiones Quæſtionum 195. Theologicarum, quas illi propoſuerunt Conſtantius, Theocariſtus, Andreas, Gregorius, Domnus, Iſidorus, Leontius*. Item in Auguſtana num. 74. cum eodem titulo, quamvis pauciores inveniantur, forſitan eſt tantùm LXXVIII. quas Elias Ehingerus Auguſtanæ Præfectus Bibliothecæ an. 1626. in 4. edidit; at in Catalogo Bibliothecæ Monaſterii quod Inſula Pathmos in mari Ægæo habet, quem refert Antonius Poſſevinus ad

cal-

qui hac ratione voluerit nomen fratris ſui poſteritati commendari. 2. Dialogos illos eamdem cum ſimilibus Eclogarum libris aleam ſubiiſſe, hoc eſt, infarta eſſe ab Interpolatoribus quædam Gregorii Nyſſeni, Maximi Abbatis, aliorumque Patrum poſterioris ævi ſegmenta: quo factum eſt, ut illorum auctor Cæſarius à quibuſdam rejectus fuerit poſt annum 700. à Chriſti Natalibus, quod adnotaſſe juvat. 3. Manuſcriptos Codices maximè varios eſſe in numero quæſtionum & reſponſionum, ut conſtat ex prædictis, eſtque indicium incerti Scriptoris.

De Ruricio Lemovicenſi. 499.

RURICIUS Epiſcopus Lemovicenſis ſcripſit duos libros epiſtolarum, qui ab Henrico Caniſio editi ſunt tomo 5. lectionis antiquæ: ex quibus colligitur illum ad hæc uſque tempora perveniſſe, cùm diu jam antea notus eſſet, quia Sidonii ad eum ſcriptæ ſunt epiſtolæ aliquot.

Dissertatio Historica.

Ruricius Senior Lemovicenſis Epiſcopus, nobilitate generis, pietate atque eruditione præclarus, ſedit ab anno minimùm 470. cùm ad eum ſcripſerit Sidonius Apollinaris Arvernorum Epiſcoſe. Quo verò anno obierit non conſtat. Ac tant quoque Fauſti Regienſis Epiſcopi, ſanc Arelatenſis, Euphraſii, Græci, Sedati, T Victurini, & aliorum Epiſtolæ. De eode nepote Ruricio juniore Lemovicenſi itiden te plura Venantius Fortunatus, quique ej na Commentariis illuſtravit noſter Chry Brovverus, necnon Sirmondus in notis ad Apollinarem, ex quo ſua delibavit pro i ræus. Tacere verò hîc non poſſum halluci eorum qui nuper ſcripſerunt ſeniorem Ruri ſcripſiſſe Synodis Aurelianenſi IV. anno anno 549. cùm, quem ducem ſequuti ſun dius Robertus rectè in Gallia Chriſtian: juniori id tribuiſſet, atque id exigant tria : quæ Pontificatui illius ſucceſſoris Exotii ſ tribuit Fortunatus. De iiſdem quoque avo plura Bernardus Guidonis in variis Tracta in lucem emiſimus Tomo 1. & 2. Novæ Bi mſſ. Librorum.

Epiſtolarum Ruricii Senioris libros duos ex i Abbatiæ S. Galli in Helvetiis vulgavit Hei niſius Tomo V. Antiquæ Lectionis præmiſ lis Fauſti & aliorum, ſubjectiſque Deſider durcenſis ad varios & variorum ad eum Verùm cùm ex eodice admodum corrupt menda in eos irrepſerint, operæ pretium eſ iterum dare correctiores.

SÆCULUM SEXTU

Ab anno Dom. 500. *ad* 600.

De ſancto Fulgentio.

SANCTUS FULGENTIUS Carthaginenſis Epiſcopus Ruſpenſis, vir ſanctiſſimus & doctiſſimus, floruit tempore Traſimundi Regis ad quem ſcripſit libros. Obiit anno Domini 529. vitæ ſuæ an. 65. Epiſcopatus autem 25. ut Cardin. Baronius annotat tom. 6. Annalium. Scripſit plura teſte Iſidoro in lib. de viris illuſtribus quorum multa perierunt. Extant nunc in editione Antuerpiana anni 1574.

Ad Traſimundum Regem, *lib.* 3. *De Incarnatione & gratia Chriſti*, 1. *Ad Monimum*, 3. *Contra objectiones Arianorum*, 1. *Ad Donatum*, 1. *Ad Euthymium*, 2. *Ad Ferrandi quæſtiones*, 2. *De fide ad Petrum*, qui inter libros Auguſtini habetur, de quo diximus ſupra, 1. *Epiſtolæ ſeptem* ſatis prolixæ inſtar librorum, 7.

Denique *Sermones decem variorum argumentorum*, qui ſoli ſuperſunt, ex multis, quos ſcripſiſſe, & habuiſſe dicitur.

Edita ſunt Pariſiis & alia quædam opuſcula *de veritate Prædeſtinationis*, *& de Trinitate*, quæ ad manus meas non pervenerunt.

Dissertatio Historica

Fabius Claudius Gordianus Fulgenti ne Afer, natus anno circiter 463 ve rum opinione 467. in Telepteſi civitate Byzacænæ, patre Claudio, matre Marian diano avo ex numero Carthaginenſium Se unde fortè Bellarmino & quibuſdam aliis d thaginenſis, Romam jam Abbas venit anno tempore vidit cum ingenti pompa ingredien doricum Oſtrogothorum Regem, & in : verba prorupit: Quàm ſpecioſa poteſt eſ lem cœleſtis, ſi ſic fulget Roma terreſtri hoc ſæculo datur tanti honoris dignitas d vanitatem, qualis honor, & gloria, & p bitur Sanctis contemplantibus veritatem! eſt Ruſpenſis Epiſcopus in provincia Byza no 504. vel 508. in exilium deinde cum a Epiſcopis ejectus eſt in Sardiniam juſſu Th Regis Vandalorum, unde poſtea decret anno circiter 523. revocatus, vixit uſque das Januarias anni 529. quo annos natu ſub eodem Hilderico, ex Baronii & multo rum ſententia, vel certè anni 533. ſub Hil ceſſore Gilimeræ, ex epilogiſmis R. P. quem conſule tum in notis ad Ferran tum in Animadverſione in S. Ferrandum :

Digitized by Google

Lugduni excuſa anno 1652. hoc ordine.

Vita S. Fulgentii Ruſpenſis Ep. à quodam ejus diſcipulo, is eſt Ferrandus Diaconus, de quo vide ſuo loco, conſcripta ad Felicianum Epiſcopum ſancti Fulgentii ſucceſſorem, 30. capita poſt Prologum complexa.

Libri tres ad Monimum. I. de duplici prædeſtinatione Dei, una bonorum ad gloriam, altera malorum ad pœnam. II. Tres quæſtiones complectens, unam de ſacrificii oblatione, alteram de Spiritus Sancti miſſione, tertiam de ſupererogatione ſancti Pauli. III. De vera expoſitione illius dicti Evangelici: Et Verbum erat apud Deum.

Contra Arianos liber unus, ad decem objectiones totidem reſponſiones continens.

Ad Thraſimundum Vandalorum Regem libri tres. I. De Myſterio mediatoris Chriſti duas naturas in una perſona retinentis. II. De immenſitate Divinitatis Filii Dei. III. De Sacramento Dominicæ Paſſionis.

Ad Donatum liber unus, de Fide orthodoxa & diverſis erroribus Hæreticorum.

Liber de Fide ad Petrum Diaconum, qui cùm olim inter opera S. Auguſtini appareret, atque à nonnullis minùs cautis eidem tribueretur Joannis Molani, aliorumque Catholicorum Doctorum diligentia factum eſt ut legitimo parenti reſtitueretur. Regula veræ fidei dicitur in Catalogo Iſidori Hiſpalenſis ejuſque epitome ab Honorio Auguſtodunenſi concinnata.

Epiſtola 1. De conjugali debito & Voto continentiæ à conjugibus emiſſo. 2. *Ad Gallam*, de conſolatione ſuper morte mariti & de ſtatu Viduarum. 3. *Ad Probam*, de virginitate ſimul atque humilitate. 4. *Ad eamdem*, de oratione ad Deum & compunctione cordis. 5. *Ad Eugippium Abbatem*, de Charitate & ejus dilectione. 6. *Ad Theodorum Senatorem*, de converſione à ſæculo. 7. *Ad Venantiam*, de recta pœnitentia & futura tribulatione.

Sermo 1. De Confeſſoribus & diſpenſatoribus Domini. 2. De duplici Nativitate Chriſti, una æterna ex Patre, altera temporali ex Virgine. 3. De Laudibus Mariæ ex partu Salvatoris. 4. De ſancto Stephano Protomartyre & Converſione B. Pauli. 5. De Epiphania, deque Innocentum nece & muneribus Magorum. 6. De Charitate Dei ac proximi. 7. Super Evangelium S. Matthæi: *Audivit Herodes Tetrarcha*. 8. De S. Cypriano Martyre. 9. In Natali Apoſtolorum. 10. De Martyribus.

Homiliæ novæ LXXX. à R. P. Theophilo editæ, cum Præfatione ex mſ. codice qui fuerat V. C. Nicolai Fabri: quarum aliquæ reperiuntur inter Homilias S. Auguſtini.

Liber de Trinitate ad Felicem Notarium. Edidit Sirmondus anno 1612. & veteri exemplari Monaſterii Trecenſis inſulæ Germanicæ. Hic ab Iſidoro inter nibus.

Petri Diaconi & aliorum qui in cauſa Fidei à Græcis ex Oriente Romam miſſi fuerant, liber de Incarnatione & gratia Domini noſtri JESU CHRISTI ad Fulgentium & alios Epiſcopos Africæ.

S. Fulgentii de Incarnatione & gratia D. N. J. C. ad Petrum Diaconum, & alios qui ex Oriente in cauſa Fidei Romam miſſi ſunt.

Libri duo ad Euthymium de remiſſione peccatorum.

Epiſtola Synodica Epiſcoporum Africanorum in Sardinia exulum, de gratia Dei, & arbitrio humano, in qua librorum meminerunt B. Fulgentii Epiſc. de veritate prædeſtinationis & gratiæ.

S. Fulgentii libri tres de veritate prædeſtinationis & gratia Dei, quorum meminerunt Ferrandus cap. 29. vitæ, Iſidorus cap. 14. de Viris Illuſtribus, Concilia Pariſienſe anni 829. & Aquiſgranenſe anni 836. Gotheſchalcus Monachus Orbacenſis in confeſſione ſua, &c. Hos libros primus edidit Sirmondus anno 1612. cùmque tertius in apographo Carthuſiæ majoris mſ. codicis mutilus eſſet, Chiffletius & Theophilus integrum ediderunt ex mſ. codice Carthuſiæ Portarum.

Liber de prædeſtinatione & gratia cum Cenſura inofficioſæ Cenſuræ Lovanienſium, Bellarmini, Poſſevini, & quorumdam aliorum, qua B. Fulgentio liber hic Tomo VII. Auguſtini ſæpè excuſus aſſeritur, & nitens puruſque præſtatur à R. P. Theophilo Raynaudo Societ. JESU Theologo.

Ferrandi Diaconi Eccleſiæ Carthaginenſis Epiſtola ad Egippium de eſſentia Trinitatis ac natura Chriſti à Sirmondo quoque Appendicis loco edita cum Fragmentis librorum aliquot B. Fulgentii, qui non extant partim ex Theodulphi Epiſcopi Aurelianenſis collectaneis de Proceſſione Spiritus ſancti, partim ex Hincmari Remenſis Archiepiſcopi libro tertio adverſus objecta Græcorum ad Odonem Epiſcopum Belvacenſem.

Guillelmus Camerarius Scotus, anno 1634. apud Sebaſtianum Hurè edidit in 12. quædam veterum Patrum monimenta, cum brevibus notis, hoc ordine.

1. *De Incarnatione Filii Dei librum Fulgentii ad Scarilam quemdam*, cujus præmittitur Epiſtola, cujus hoc titulo: S. Fulgentii Ruſpenſis Epiſcopi Reſponſio ad interrogationes Scarilæ de Myſterio Incarnationis, & vilium animalculorum auctore. Hunc ſi librum in lucem emiſſum noviſſet vir eruditus in deſcribendis vulgandiſque ex eo opere 13. fragmentis, pepercieſſet operæ laborique ſuo.

2. *Tractatum de ſeptem vitiis & ſeptem donis Spiritus Sancti*, quem aſſerit editor tribui à multis viris doctis S. Auguſtino. 3. *Homiliam, ut putat, Auguſtini in ea verba*, Si enim vos cùm ſitis mali, &c. 4. *Brevem explicationem Symboli Sancto Auguſtino ſimiliter tributam.*

5. *Tra-*

notiliis ad eaſdem Homilias.
R. P. Sirmondus anno 1643. edidit Pariſiis *Excerpta librorum S. Fulgentii contra Fabianum*, ex codice
mſ. Flori Diaconi ſeu Subdiaconi Lugdunenſis in Epi-
ſtolas ſancti Pauli Apoſtoli, qui ſervatur in Biblio-
theca primariæ Carthuſiæ, unde & Alcimi Aviti
fragmenta nonnulla cum aliis ejuſdem Viennenſis Ar-
chiepiſcopi operibus vulgaverat. Decem libros Fa-
biani mentientis falſa geſta convincens, inquit Fer-
randus cap. 19. Vitæ, de Veritate prædeſtinationis B
& gratiæ libellos conficiens tres, aliaque multa di-
geſſit reverſus de exilio, &c.
Ex iis decem adverſus Fabianum Arianum Fulgen-
tii libris Chiffletius noſter ſecutus codicem pervetu-
ſtum Lingonenſem XXXIX. Excerpta ſecundùm li-
brorum ordinem digeſta publicavit Divione anno
1656. cum Alcuini Confeſſione Fidei, Rabani Mau-
ri libro adverſus Judæos, & Anonymi Commenta-
riolo de damnatione Berengarii. Quæ verò ſubjecit
XIII. fragmenta ex libro ejuſdem Fulgentii de In-
carnatione deciſa poterant omitti, cum liber ille
jam ab anno 1634. fuerit integer à Camerario
editus.
Supereſt ab eodem Chiffletio Divionenſibus typis C
excuſus cum Ferrandi operibus anno 1649. ex Beni-
gniano & Portenſi codicibus, *liber de Trinitate*, quem
ipſe exiſtimavit eſſe deſideratum hactenus ſancti Ful-
gentii librum adverſus Pintam Arianum, cujus me-
minit Ferrandus, reclamante Sirmondo non ſolùm
quod Librarius ipſe neſcierit cujus fuerit ille Tracta-
tus, in quo nulla uſpiam Pintæ mentio, ſed quòd
nihil habeat ſimile cum indubitatis Fulgentii operi-
bus, & textu Scripturæ alio quàm Fulgentius ſæpè
utatur. His adde verba illa capitis II. Homouſianos,
vel Uniſubſtantianos vocandos eſſe præſumpſerit.
Homos namque unus, Uſia ſubſtantia Græco ſermo-
ne appellatur, &c. Quis enim, etſi alia omnia de-
ſint, hæc Fulgentio tribuat, quem Ferrandus capite D
primo totum ſimul Homerum memoriter reddidiſſe,
Menandri multa percurriſſe, atque expeditè cum li-
beret, Græco ſermone locutum aſſerit. Quid verò ſi
ad ſeptimum octavumque ſæculum quis Auctorem
illius de Fide Catholica Collectionis dejiciat, cùm
etymon illud ſumptum videatur ex Concilio Toleta-
no XI. quod anno Chriſti 675. celebratum eſt. Vi-
de pag. 543. Conciliorum Hiſpaniæ à Loaiſa edito-
rum. Hæc ſi advertiſſent Bibliopolæ Lugdunenſes
germanis ſancti Fulgentii operibus, illud ἀντίγραφον
non inſeruiſſent. At de his ſatis. Niſi fortè cuipiam
placitura cenſeas quæ ſequuntur ex mantiſſa Miræi
deprompta. Fulgentius Ruſpenſis in Africa Epiſco-
pus, ante Epiſcopatum (ut ex titulo codicis mſ. Læ- E
tienſis mox laudandi conjicio) ſcripſit 24. vel ut alii
legunt, 23. libros à Sigeberto in catalogo capit. 18.
laudatos: quorum primus eſt abſque A, hoc eſt, ne
unam quidem literam A habet: ſecundus abſque B,
tertius abſque C, & ſic conſequenter. Hujus operis
Fulgentiani exemplar mſ. extat in Lætienſi apud Han-
nones Cœnobio hoc titulo: Opus mirificum, ſive
Fabii Claudii Gordiani Fulgentii V. C. libri 24. per
ſingulos ſingulis literis ſecundùm ordinem diminutis.
Incipit liber 1. abſque A, incipit liber 2. abſque B,
&c. Sed quod dolendum, libri novem poſteriores
in mſ. codice Lætienſi deſiderantur. Fabius verò Plan-
ciades, ſeu Placiades Fulgentius, vir clariſſimus, ad
Catum Presbyterum ſcripſit Mythologiarum libros
tres; & ad Chalcidium Grammaticum de Allegoria

SUPPLEMENTUM.

FULGENTIUS RUSPENSIS, in Afri
pus, de quo Bellarminus, & plenè
locis ſæpius allegatis. Quibus unum addai
poſt varias doctorum virorum ad Opera S
procuratas ſucceſſu temporum Acceſſione
mentarios: ea omnia anno hoc 1684. cı
ordine & charactere, impreſſa in 4. Pa
Guillelmum Deſprez, via Jacobæa, ſub
cti Proſperi, ſuppoſititiis Sermonibus ele
nori ad finem adjectis.

De Adriano. 500.

SUPPLEMENTUM.

ADRIANUS auctor Græcus ſcripſit g
annum 500. *Iſagogem ſacræ Scripturæ*
hæc anno 1602. græcè prodiit Auguſtæ
rum ex Bavarico & altero Codice, M
Antiquior eſt hic Scriptor quàm vulgò
cujus mentio apud Caſſiodorum invenit
Divinarum lectionum, ubi agit de Intr
Divinæ Sapientiæ, Ticonio, ſancto Augı
cherio, & Junilio. Ejus quoque memin
in ſua Bibliotheca cod. 2.

De Laurentio Novarienſi Epi

SUPPLEMENTUM.

LAURENTIUS NOVARIENSIS Ep
gnomento Mellifluus, de quo hæc
in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap.
habet: *Laurentius Mellifluus ſcripſit librun
temporibus, ideſt, uno ab Adam uſque ad C
tero à Chriſto uſque ad finem ſæculi. Decla
Homilias ore quaſi mellito, unde agnominatu*
Sunt qui conjiciunt, ipſum ex Novarien
ſub annum Chriſti 507. creatum eſſe Med
Archiepiſcopum, ipſumque laudari ab E
cinenſi, in Dictione miſſa Honorato Nov
ſcopo, cùm Baſilica Apoſtolorum dedica
autem certum non eſt, ſoliſque & infi
conjecturis. Floruit circa annum 510. &
ſitan ad annum 520. Scripſitque *libru
temporibus, ſeu de Pœnitentia & Eleemoſ
duas*, quas habet Bibliotheca SS. Patrun
ſienſis, anni 1579. tomo 9. ſeu Suppl
1542. apud Michaelem Sonnium, aliæq
hujus Collectanei omnes, tam Pariſien
Colonienſes anni 1618. & Lugdunenſis
ni 1677. Item *Homiliam de muliere Cana*
è mſ. Corbejenſi eduxit Joannes Mabil
Analectorum pag. 18. cum paucis obſe
De illo præter Sigebertum, Poſſevinus
tu ſacro, Aubertus Miræus in Auctai
ptoribus Eccleſiaſticis cap. 119.

cho Papa, & IV. Romana Synodo anno 503. adverſus ſchiſmaticos librum Apologeticum edidit probatum in quinta Synodo ibidem ſub eodem Papa celebrata. Miſſus ab Hormiſda Symmachi ſucceſſore Conſt. ad Anaſtaſium Imperatorem fuit anno 516. indeque reverſus, non, ut vult Voſſius, anno 516. ſed 521. obiit die 16. Kalendas Auguſti, ſeu 17. Julii annos 48. natus, Valerio Conſule, ut docet ejus Epitaphium apud Sirmondum. De eo plures Romani Pontifices, Auctor Pontificalis, Anaſtaſius, ſeu quis alius in Hormiſda, Florianus ex Monaſterio Romano in Epiſt. ad Nicetium Trevirenſem Epiſcopum, Miſcellæ compilator quiſquis fuit lib. 15. Trithemius cui dicitur Evodius contra mſſ. codicum fidem, veterumque ſcriptorum teſtimonia, & ex recentioribus quamplurimi. Ejus opera eodem fermè tempore in lucem emiſerunt duo è Societate noſtra viri eruditiſſimi, Andreas Schottus Tornaci anno 1610. & Jacobus Sirmondus Pariſiis 1611. cujus editionem utpote accuratiorem, notiſque adjectis longè illuſtriorem hic repræſentabo. (*a*)

Epiſtolarum ad diverſos libri 9. Opuſcula Miſcella 10. *ideſt* 1. *Panegyricus Theodorico Regi Oſtrogothorum dictus*. 2. *Libellus Apologeticus pro Synodo*. 3. *Vita B. Epiphanii Epiſcopi Ticinenſis*. 4. *Vita B. Antonii Monachi Lirinenſis*. 5. *Eucbariſticon de vita ſua ad Elpidium*. 6. *Paræneſis Didaſcalica Ambroſio & Beato*. 7. *Præceptum de Cellulanis Epiſcoporum*. 8. *Petitorium, quo abſolutus eſt Gerontius*. 9. *Benedictio Cerei Paſchalis* 1. 10. *Benedictio Cerei* 2. *Dictiones* 28. ideſt *Sacra* 6. *Scholaſtica* 7. *Controverſia* 10. *Ethica* 5. *Poemata*, ſeu Carminum liber 1. *Epigrammata*, ſeu Carminum liber 2. Notæ ejuſdem R. P. Jacobi Sirmondi.

(*a*) Eoque libentiùs, quòd in fœderati Belgii Provincias veniſſe non arbitrer. Certè eam vir diligentiſſimus Gerardus Joannes Voſſius, aliique ex eadem gente plures ignoraverint.

De Petro Diacono. 503.

PETRUS DIACONUS æqualis ſancti Fulgentii fuit, ut notum eſt ex libris invicem ſcriptis. Scripſit enim Petrus hic *librum de Incarnatione & gratia Chriſti* ad ſanctum Fulgentium, & alios Epiſcopos Africanos: qui liber extat inter opera ſancti Fulgentii proximè ante librum ſancti Fulgentii de eodem argumento.

FERRANDUS Diaconus Carthaginenſis eodem tempore ſcripſit *Paræneticum ad Reginum Comitem*, qui extat in Bibliotheca SS. Patrum tom. 5. edit. ſecundæ. Scripſit etiam *epiſtolas*, quæ extant Romæ impreſſæ. Scripſit denique *breve compendium ſacrorum Canonum*.

Dissertatio Historica.

C FULGENTIUS Ferrandus, Carthaginenſis Eccleſiæ Diaconus, S. Fulgentii Ruſpenſis, cujus vitam ſcripſit, diſcipulus, floruit ſexto æræ Chriſtianæ ſæculo ab anno 520. ad 548. De eo plura Facundus Hermianenſis Epiſcopus, pro defenſione trium Capitulorum lib. 4. cap. 3. Victor Tunonenſis Ep. in Chronico ad annum 6. Poſt Conſulatum V. C. Baſilii, Iſidorus Hiſpalenſis cap. 14. & Auctor XII. Elogiorum capite penultimo, Creſconius Epiſcopus in Præfatione Breviarii Canonum ad Liberium Epiſcopum, Sigebertus capp. 28. & 29. libri de Scriptoribus Eccl. Honorius Aug. libello 2. Joannes Trithemius, qui in ejus ætate deſignanda ſub Anaſtaſio Imperatore anno 500. aberraſſe D cognoſcitur, & recentiores plurimi, in quibus eminet R. P. Petrus Franciſcus Chiffletius Societatis Jeſu Theologus, qui Ferrandi opera omnia divione edidit anno 1649. hoc ordine.

Ferrandi Breviatio Canonum, cum Creſconii Breviario Canonum ad Liberium Epiſcopum. *Epiſtola ad Fulgentium de duabus quæſtionibus ſuper ſalute Æthiopis moribundi*, cum reſponſione S. Fulgentii. *Epiſtola ad Fulgentium de quinque quæſtionibus*, cum reſponſione ejuſdem Fulgentii. *Epiſtola ad Egippium Abbatem de Trinitate, ac de duabus Chriſti naturis. Epiſtola ad Severum Scholaſticum Conſt. Quòd* D. N. J. C. *ſit unus de ſancta & individua Trinitate. Ad Reginum Comitem Paræneticus*, qualis eſſe debeat Dux religioſus in actionibus militaribus, ſeu, de ſeptem regulis in- E nocentiæ. *Epiſtola ad Anatolium* S. R. E. *Diaconum*, de duabus in Chriſto naturis, & quòd unus de Trinitate, natus paſſuſque dici poſſit. *Vita S. Fulgentii Ruſpenſis Epiſcopi*, eodem auctore Ferrando. *Epiſtola ad Pelagium & Anatolium Diaconos urbis Romæ*, pro Epiſtola Ibæ Epiſcopi Edeſſeni, adeòque pro tribus Capitulis Concilii Calcedonenſis adverſus Acephalos.

Acceſſerunt Concilium Carthaginenſe II. anno Chriſti 390. collectum, cum S. Fulgentii libro pro Fide Catholica adverſus Pintam Arianum, (negabat id Sirmondus, ut memini, cujus ego ſubſcribo ſententiæ) & libro tertio ejuſdem Fulgentii de veritate Gratiæ & Prædeſtinationis eatenus magnam partem deſiderato.

Idem

Digitized by Google

Anicienſis è Soc. Jeſu Theologus Lugduni anno 1650. ediderat, in qua ex fide nullius fidei Scriptorum, ſeu neſcio quarum quiſquiliarum Ibericarum, S. Ferrandus ex Carthaginenſi in Africa Diacono, transformatur primùm in Epiſcopum Carthaginis Spartariæ in Hiſpania, ac deinde Archiepiſcopum Toletanum ejuſdem Hiſpaniæ Primatem.

De Eugippio Abbate. 510.

EUGIPPIUS Abbas Africanus vixit tempore ſancti Fulgentii, & compoſuit magno labore *tomos duos theſaurorum ſancti Auguſtini*: in quorum priore poſuit quæcumque ſanctus Auguſtinus ſcripſerat de rebus obſcuriſſimis, ut de Anima, de Charitate, de Reſurrectione, de Judicio, de Vita ac Morte æterna. In poſteriore collocavit, quæ S. Auguſtinus diſputat contra Arianos, Donatiſtas, Manichæos & Pelagianos. Editum eſt hoc opus Baſileæ anno Domini 1542. & Venetiis anno 1543. ſed cavendæ ſunt inſidiæ hæreticorum, qui hoc opus in lucem emiſerunt.

DISSERTATIO HISTORICA.

EUGIPPIUS, ſive Egippius, Abbas Africani cujuſpiam Monaſterii, collegit ex S. Auguſtini operibus, *Theſaurum in libros duos diſtinctum*, ſive, Deflorationem librorum ſancti Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi ad Probam Virginem, hortatu Renducis Neapolitani Epiſcopi pertextam, & per ejuſdem manum Eccleſiæ Neapolitanæ oblatam, quæ edita eſt Baſileæ in folio anno 1542. & Venetiis anno 1543. mirumque mihi ſæpè accidit, qui factum ſit, ut hoc tempore, quo S. Auguſtinus utramque paginam replet, & ubique dominatur, à duodeviginti minimùm annis, nemo de eo in lucem iterum emittendo cogitarit, nemo ſaltem emiſerit.

Sigebertus Gemblacenſis cap. 39. libri de Viris Illuſtribus, docet vixiſſe Pelagii II. Papæ, & Tiberii Conſtantini Imp. temporibus. (a) Vix ergo is mihi videtur Eugippius, ad quem ſancti Fulgentii Diaconus Ferrandus Epiſtolam ſcripſit, quæ eſt doctorum virorum conjectura, cui ſuam non deeſſe probabilitatem ultrò nec invitus fateor, cùm præſertim Trithemius ſcribat ad eumdem Presbyterum vita & converſatione Monaſticæ inſtitutionis præclarum ſancti Fulgentii Ruſpenſis nonnullas ferri Epiſtolas; multò minus Eugippius Lucullanenſis in agro Neapolitano Abbas, Gelaſii Papæ I. diſcipulus, qui teſte S. Iſidoro cap. 13. de Viris Illuſtribus, vitam ſancti Severini Abbatis & Apoſtoli Noricorum ad Paſchaſium Diaconum brevi ſtylo compoſuit, & ipſe in Præfatione ſe eam ſcripſiſſe memorat biennio poſt Conſulatum Importuni, hoc eſt, anno æræ Chriſti 511. quo Magnus primuſque Franciæ Rex Chriſtianiſſimus Clodoveus vivere deſiit.

Caſſiodorus verò hujus noſtri Eugippii meminit cap. 23. de Divinis Lectionibus, quem ſe vidiſſe narrat virum non uſque adeò ſæcularibus litteris eruditum ſcripturarum Divinarum lectione pleniſſimum: *Hic*, inquit, *ad parentem noſtram Probam Virginem ſacram ex operibus S. Auguſtini valdè beatiſſimi quaſdam ſententias, diverſaſque res deflorans in uno corpore collegit, & in 338. capitibus collocavit*. Quare cùm Caſſiodorus Senator poſt annum 554. illud opus de divinis lectionibus ſcripſerit, & Pelagius II. ad Roma-

varius inſidet auctoribus, ita diverſos eolo
(a) Sigeberti auctoritate ductus dubita
de ætate Eugippii: ſed caliginem omn
Illuſtriſſimi ac Reverendiſſimi Petri de
chiepiſcopi Toloſani ſcripta ad me Epiſt
tibi Lector, ut eximium eruditionis ſac
repræſentabo.
Ex adnotatione quam ex codice S. Ge
ſienſis, & Munaſterii Ruvipullenſis in C
B ſcriptam ad te tranſmiſi, poteſt error
emendari, & unde ortus fuerit perſpici
gippium ad tempora Pelagii Pontificis
Imp. refert. Confundit quippe tempus
vel potius emendationis codicis Eugippian
ctoris Eugippii temporibus. Redux quipp
cus volumen illud exſcribi procuravit, d
politanæ Eccleſiæ à Pelagio Epiſc. ord
volumen corrigi & emendari juſſit à Pe
Eccleſiæ Neapolitanæ; qui diem ſuæ e
adnotavit, nempè Idus Dec. & annum ſe
berii, adjecta quoque Longobardorum
cujus tempus hoc teſtimonio evidenter
Quanti autem Redux faceret hunc codic
C poteſt ex eo, quòd tamquam munus pr
Eccleſiæ ſuæ illum contulit, in ejus A
petuo cuſtodiendum, adjecta gravium pœ
minatione, ſi quo prætextu aut colo
tur. Cæterùm ex iſta Petri Notarii
tempus Eugippii anterius quidem Tiberio
ſtratur, unà cum Sigeberti lapſu, ſed ve
epocha aliunde colligenda eſt. Pronus
ſententiam, ut hunc putem eumdem cum
Caſſiodoro commemorato. Vale V. C
ciſſime.

Marca Archiep. Toloſan.

D *Ex Codice mſ. Bibliothecæ S. Germani de*
quo continetur Evipii. Sic enim nominatu
codicis, hæc perantiqua manu ſcripta le

ET orationibus beatæ & glorioſæ ſe
ginis Mariæ hunc codicem * *ex*
quæ opuſculis ſancti Auguſtini beatæ re
Egippius Presbyter & Abbas fecit, & e
dicem, Dei aſpiratione, pro amore divi
pturatum adhuc in laica vita * *conſtitut*
miſericordia Dei Epiſcopus conſcribi fecit
tu Redux Dei gratia faciente in eamden
tanam civitatem à * *viro* beatiſſimo Pe
Romanæ Pontifice eſt Epiſcopus ordinatus
E bente ego Petrus Notarius ſanctæ Eccle
licæ Neapolitanæ, ut potui, emendavi,
duum Decembrium, Imperatore * D.
Conſtantinopolis Auguſti anno ſeptimo
id. poſt Conſulatum ejuſdem Auguſti an
Indictione quintadecima, obſidentibus L
Neapolitanam civitatem. Quem codicem
moria recordationis nominis ſui dictus
devotè ſanctæ Eccleſiæ Neapolitanæ, c
pro ædificatione & populi Chriſtiani n
tuliſſe. Et obteſtor ſanctos ſucceſſores
pra *ſcripta* * Dei * *gratia* ſuccedentes,
ordinibus conſtitutos, per Dei noſtri or
adventum, ut hic codex in Eccleſia
valeat permanere: ut quomodo fides
Chriſti una, ſic hæc oblatio codicis in

Digitized by Google

blioth. Caſinenſis 232. in quo reperitur Liber S. Gregorii Nyſleni de conditione hominis ex verſione Dionyſii Abbatis cum ejuſdem epiſtola ad Egippium Presbyterum.

Duo quoque hìc adjungere non gravabor. I. Editionem Baſileenſem apud Robertum Winter duobus Tomis ſtudio Joannis Heroldi fuiſſe procuratam. II. extare inter opera S. Fulgentii Ruſpenſis Epiſcopi ad Egippium epiſtolam de Charitate & ejus dilectione: unde etiam argumentum duci poſſit de ætate noſtri Eugippi, quem anno Chriſtianæ æræ præter propter 530. floruiſſe arbitror; non verò anno circiter 580. quo nos pertraxerat Sigeberti hallucinatio ab eruditiſſimo atque humaniſſimo Præſule deprehenſa & emendata.

De Marcellino Comite. 520.

MARCELLINUS Comes vixit tempore Juſtiniani: nam anno Juſtiniani nono & [illegible] 535. finem impoſuit *Chronico* ſuo, quod à Caſſiodoro valde laudatur libro de divinis lectionibus cap. 17 extat hoc Chronicum in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 7. edit. 2. Scripſit idem Marcellinus, teſte Caſſiodoro, *quatuor libros de Urbe Conſtantinopolitana & Hieroſolymitana*: qui libri (ut opinor) non extant.

Diſsertatio Hiſtorica.

MARCELLINUS, Comes, Illyricianus V. C. qui adhuc Patricii Juſtiniani, poſtea Imperatoris, fertur egiſſe cancellos, floruit primis ejuſdem Auguſti temporibus circa ann. Chriſti 535. ut ex ejus Chronici præfatione conſtat. Continuator ejus vixit circa annum 565. Juſtiniani Imperatoris extremum. De Marcellino Caſſiodorus de Inſtitutionibus Divinæ Scripturæ cap. 17. & 25. ubi aſſerit ab eod m civitatem Conſtantinopolitanam & urbem Hieroſolymam quatuor libellis minutiſſima narratione deſcriptas; atque ex recentioribus Poſſ. Voſſius, Miræus, &c.

Chronicon rerum præcipue ſub Imperio Orientali geſtarum ab anno 379. ſive a fine Chronici Hieronymiani, *uſque ad annum* 535. in pleriſque mutilum ac corruptum ediderat Antonius Schonhonius Canonicus Brugenſis ſuperiore ſæculo, & poſt eum Onuphrius. Margarinus Bignæus, Joſephus Scaliger, aliique. Verum hujus ſæculi anno labente 19. una cum Idacii Lemicenſis Chronico ac Faſtis publicavit longè perfectius noſter Jacobus Sirmondus, ex perveruſtæ atque optimæ notæ codice mſ. Bibliothecæ Tilianæ.

deatur. Certè ſanctus Hormiſda Papa Poſſeſſorem defendit, & Joannem cum ſuis Monachis acriter inſectatus eſt. Vide epiſtolam Poſſeſſoris ad Hormiſdam, & reſponſionem Hormiſdæ in ipſo opere Joannis Maxentii. Scripſit autem Maxentius contra epiſtolam Hormiſdæ, negans illam eſſe Hormiſdæ, ne videretur contra ſummum Pontificem ſcribere; ſed re vera negari non poteſt, epiſtolam illam verè eſſe Hormiſdæ.

Diſsertatio Hiſtorica.

C JOANNES Monachus & Presbyter Antiochenus, cognomento Maxentius, natione Scytha, vivebat extremis Hormiſdæ Papæ temporibus, hoc eſt, circa annum 523. Quo verò anno obierit, N. L. Poſſevinus, Maraccius, Patrologus, aliique inſigniter allucinati ſunt, qui Joannem illum Maxentium, Gallum fuiſſe, Monachum & Abbatem Pictavienſem, Congregationis Gallicanæ Floriacenſis, & obiiſſe anno 550. ſcripſerunt. Fuit quidem intra Pictavum terminum anno Chriſti 507. S. Maxentius Recluſus, cujus meminit Gregorius Turonenſis lib. 2. Hiſt. Franc. cap. 37. Sed neque is Abbas fuit Congregationis Floriacenſis, quæ nulla fuit in Galliis ſic dicta, nec eo ſaltem tempore,
D cùm Floriacenſe cœnobium tantùm circa annum Chriſti 650. fundatum ſit, nec quicquam ſcripſiſſe memoratur, nec pervenit uſque ad annum Chriſti 550. Errarunt quoque, qui Scytham hunc Eutychiana fuligine aſperſum cum Joanne Capadoce Conſt Patr. Jeminatore dicto confudiſſe noſcuntur. (a) Tomo 4. Bibliothecæ Magnæ Pariſienſis, a pag. 433. & alibi quoque excuſa extant Joannis Maxentii opuſcula.

Epiſtola ad Legatos Sedis Apoſtolicæ. Catholica de Chriſto profeſſio in confeſſione ſuæ fidei. Capitula contra Neſtorianos. Alia profeſſio fidei brevior. Ratio adunationis Verbi Dei ad propriam carnem. Reſponſum ad Epiſtolam, quam negabat eſſe Hormiſdæ Papæ, ne
E videretur contra Romanum Pontificem calamum ſtrinxiſſe. *Libellus contra Acephalos. Dialogorum contra Neſtorianos libri duo ad Theophilum.*

De eo plura Index Rom. ex Baronio p. 129.

(a) Sunt quoque qui eidem tribuere non vereantur verba iſta Gennadii cap. 93. Joannes Antiochenæ Parochiæ ex Grammatico Presbyter ſcripſit adverſus eos, qui in una tantùm ſubſtantia aſſerunt adorandum Chriſtum, nec acquieſcunt duas in Chriſto confitendas naturas: docens ſecundùm relationem Scripturarum unam in illo Dei & hominis perſonam eſſe, non unam carnis & Verbi naturam. Simul & impugnat aliquas Cyrilli Alexandrini Epiſcopi ſententias; dicens incautè ab illo adverſus Neſtorem prolatas, quæ fomentum & robur addunt Timotheanis, quòd valdè maniter dicit:

Vive-

Digitized by Google

to circa annum 490. alter verò Monachus Scytha claruerit ſæculo ſexto circa annum 523. Neque audiendi ſunt qui contendunt ideo à Gennadio minùs quàm vellent benignè habitum, quòd Semipelagianus fuerit, nondum enim quicquam à Maxentio ſcriptum fuerat adverſus Fauſti Regienſis Ep. libros de Gratia & libero arbitrio, ſed longè poſt exaratum à Gennadio Catalogum ſuum.

De ſancto Avito Alcimo. 520.

AVITUS ALCIMUS Epiſcopus Viennenſis, vir nobiliſſimus, ſanctiſſimus & doctiſſimus, floruit temporibus Papæ Hormiſdæ, à quo Vicarius in Galliis conſtitutus eſt, ut conſtat ex epiſtola Hormiſdæ ad ipſum. Multa ſcripſit & verſu & ſoluta oratione, ut docent Gregorius Turonicus libro ſecundo cap. triceſimo quarto, & Ado Viennenſis in Chronico. Ego ſolùm legi *libros quinque* metricè ſcriptos *in Geneſim*, *& Exodum*, *& librum de caſtitate ad ſororem*, planè graviſſimos & venuſtiſſimos, qui extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum editionis ſecundæ tomo octavo.

Dissertatio Historica.

SANCTUS ALCIMUS Ecdicius Avitus, Iſicii Senatoris, ac poſtea Viennenſis Archiepiſcopi filius, Aviti Imperatoris Romani nepos, Apollinaris Valentinæ Eccleſiæ Epiſcopi frater, creatus poſt patrem ſuum Viennenſis Antiſtes, exeunte quinto & ſexto ineunte Chriſti ſæculis floruit, Symmachum Papam adverſus Schiſmaticos egregiè propugnavit, Sigiſmundum Burgundionum Regem ad Fidem Catholicam convertit, præfuit *(a)* Concilius Epaonenſi anno 517. & Lugdunenſi, obiitque plenus meritis die 5. Februarii anni 523. De eo nobiliſſimo juxta ſanctiſſimo doctiſſimoque Archiepiſcopo plura Gregorius Turonenſis libro 2. Hiſtoriæ Francorum, cap. 34. Sanctus Iſidorus Hiſpalenſis Ep. cap. 13. de Viris Illuſtribus, Agobardus adverſus legem Gundobadi, & aliis locis, Ado Viennenſis in Chronico, Honorius Auguſtodunenſis libello 3. de Luminaribus Eccleſiæ, Sigebertus Gemblacenſis in cap. 22. ubi minùs rectè dicitur claruiſſe tempore Zenonis Imp. Jo: Trithemius, qui accuratiùs Zenoni adjungit Anaſtaſium, aliique. Ejus opuſcula vel tum primùm edita vel inſtaurata anno 1543. ex Officina Cramoſiana, ſtudio & cura R. P. Jacobi Sirmondi Societatis Jeſu prodierunt.

Epiſtolæ ad diverſos, aliorumque ad ipſum, num. 87. *Homilia de Rogationibus*. *Octo Homiliarum fragmenta*, ex ſchedis Thuanæ Bibliothecæ.

Opuſculorum, in quibus B. Pauli Epiſtolæ citantur, *fragmenta* ex codice Flori Diaconi Eccleſiæ Lugdunenſis, qui ſervatur in Carthuſiæ Majoris Bibliotheca.

Poematum de Moſaica Hiſtoria geſtis libri 5. adamuſſim fidemque veterum exemplarium exacti, rejectis ſubditiriis verſibus, quos Gagneus quingentos penè de ſuis intruſerat.

Ad Fuſcinam ſororem de laude Virginitatis liber unus, qui cum præcedentibus in Geneſim carminibus, & ſeorſim jam à pluribus editus, & in Bibliothecas Veterum Patrum translatus.

Cæterùm reliquis prætermiſſis *(b)* non gravabor

Turonenſis, aliique.

(a) De eo itaque videas ἀπαιδευσίαν
Voetii Heuſdani Pſeudo-Teologi Ultraect
1. parte 9. de Patribus, tradit inter Par
parere aliquos qui Doctorum munere n
functi fuerint, quamvis ſcriptis ſuis erudic
inter eos numerat Alcimum noſtrum
quem Regni non modò Burgundiæ, ſed
Galliæ atque adeò Europæ Doctorem m
pellare poſſis Provinciæ Viennenſis ſummu
ſtitem, Conciliorum Præſidem, &c. Sixt
dosè aſſerit floruiſſe anno 500. ſub Zeno
qui obierat jam ab anno 491.

(b) Sic recudendum moneo.

Cæterùm reliquis prætermiſſis non grav
nere Avitum ſua Poemata inſcripſiſſe A
Valentiæ Epiſcopo fratri ſuo ſanctiſſimo
eadem quoque legenda miſerit ad Apollin
Sollii Sidonii Apollinaris Arvernorum Ep
lium, & ipſum ejuſdem poſtea urbis An
de quo non pauca Ruricius lib. 2. Ep. 25.
rius Turonenſis, aliique. Itaque, ut eg
cedam mea: non Miræus, ſed erravi ipſem
didè, dum memoriæ nimium confiſus,
locum neglexi.

De Boetio Severino. 520.

BOETIUS SEVERINUS, vir cla
Senator, & Conſularis, floruit tempo
dorici Regis Italiæ: nam ad ipſum Boeti
epiſtola Regis Theodorici, quæ eſt quad
quinta libri primi apud Caſſiodorum. Scri
ta *de re Philoſophica*, *& Theologica*, ac m
phica omittam, ſcripſit *librum unum de Tr*
Symmachum ſocerum ſuum.

Item *librum de unitate Trinitatis*. Item *lib*
de duabus naturis Chriſti adverſus Eutychetem.
brum unum, de fide ad Joannem Diaconum.

Item *de conſolatione Philoſophiæ libros quinqu*
carmine, partim proſa, eruditiſſimos. O
juſſu Theodorici Regis anno Dom. quing
vigeſimo primo Papiæ.

Dissertatio Historica.

ANICIUS Manlius Severinus Boethi
dempto ſpiritu, ut ex mſſ. codicib
gitur, Boetius, Conſularium anno 510. ſo
ſub Theodorico Italiæ Rege, cujus poſ
cum Symmacho Socero V. C. in carcerer
ctus, Ticini glorioſa morte occubuit die 2
bris, anno, non 526. ut Miræus, non 521
larminus, ſed 524. ut diſertè teſtatur in C
Marius Epiſcopus Aventicenſis, ac ſepult
æde ſancti Petri in Cœlo aureo. Symma
ſoceri ejus mors dilata fuit uſque in annum
bus aliquot antequam Theodoricus Gothor
ſcelerum ſuorum pœnas daret Kalendis Se
ejuſdem anni. Boethii duo filii, Symm
Boetius Conſularium ordinarium paulò ante
anno 522. ut Faſti docent, ipſeque teſtatur
in loco eorum pater: de quo multa Ennod
nenſis Antiſtes, & Caſſiodorus Senator in I
S. Iſidorus Hiſpalenſis lib. 3. Originum, ca
copius in Gothicis, Auctor Miſcellæ, Hon

Digitized by Google

ad catholicos ſyllogiſmos. De ſyllogiſmo categorico, libri duo. De ſyllogiſmo hypothetico, libri duo. De Diviſione. De Definitione. Topicorum Ariſtotelis, Boetio interprete, libri octo. Elenchorum Sophiſticorum, eodem interprete, libri duo. In Topica Ciceronis libri ſex. De Differentiis Topicis libri quatuor.

De Conſolatione Philoſophiæ libri quinque, ſoluta pariter ſtrictaque oratione, quos plurimi Viri uique pereruditi Commentarus illuſtrarunt, ſæpiuſque edendos curarunt, Rodulphus Agricola Joannes Murmellius, Joannes Bernartius, ac nuper Renatus Vallinus.

Adverſus Eutychen & Neſtorium de duabus naturis & una perſona Chriſti, ad Joannem Eccleſiæ Romanæ Diaconum, qui deinde Papa hoc nomine primus, & Martyr ſanctiſſimus.

Quòd Trinitas ſit unus Deus, & non tres Dii, ad Symmachum Socerum.

Utrum Pater, & Filius, ac Spiritus ſanctus de Divinitate ſubſtantialiter prædicentur, ad eumdem Joannem Eccleſiæ Romanæ Diaconum.

An omne quod eſt, bonum ſit. De unitate & uno.

De Diſciplina Scholarium. Liber ei falsò adſcriptus, cùm tanto poſt ſcriptus fuiſſe dicatur à Dionyſio Rikelio Carthuſiano, qui anno demum 1471. Vitam finivit.

De Arithmetica libri duo. De Muſica libri quinque. De Geometria libri duo.

Nuper quoque jam laudatus Renatus Vallinus cum quinque libris Conſolationis Philoſophicæ vulgavit Lugduni Batavorum ejuſdem Boetii opuſcula ſacra, adjuncta *Fidei Confeſſione*, ſeu brevi Religionis Chriſtianæ complexione, quam Joannes Trithemius videtur librum de Fide appellare. Hanc editioni proximæ cum non levi aliquot ſanctorum Patrum & Eccleſiaſticorum Tractatorum manipulo paratam habebam, ſed gaudeo jam præviſſe.

De Cogitoſo Monacho. 530.

Supplementum.

COGITOSUS Scotus Monachus & Abbas ſcripſit *Acta ſanctæ Birgittæ Lagimenſis Scoto-Hibernæ*, quæ ſub annum 521. vixit, eſtque Martyrologio Romano inſcripta, ad diem 1. Februarii. Actorum iſtorum Baronius in notis ad Martyrologium meminit, eaque primus ex mſ. Cod. Henricus Caniſius tom. 5. Antiquarum lectionum evulgavit. Hujus Birgittæ nonnulli revelationes celebrant, quas eſſe Birgittæ junioris apud me conſtat, quaſque nullius aut minimi ponderis eſſe cenſeo. Multa habet ex Cogitoſo in Typographia Hiberniæ Silveſter Giraldus Cambrenſis, qui anno 1188. floruit. De editionem Venetam & Colonienſem anni 1608. opponens veram hujus Poetæ Theogoniam falſæ Theogoniæ Heſiodi, inſeruit ejuſdem Nonni Carmina quædam græca græcæ paraphraſeos cum verſione latina: ut quàm altè Deo aſpirante, idem græcus Chriſtianorum Cothurnus poteſt incedere, habeatur ad manum: incipit autem Ἄχρονος ἦν ἀκίχητος, ἐν ἀῤῥήτῳ λόγος ἀρχῇ hoc eſt; ut verbum è verbo reddamus: *Sine tempore erat, incomprehenſibilis ineffabili verbum principio*. Et quidem ex Aldi Manutii officina Romæ, ideſt, circa annum 1508. ex Poſſevino, qui hoc aſſerit in Apparatu (centum propè modum abhinc annis) prodiit *hæc paraphraſis græca*, cujus poſtea latinam verſionem Joannes Bordatus & Erardus Hedeneck ediderunt; ſed quæ demum emendatior utroque idiomate emiſſa eſt Lugduni Batavorum anno 1598. in 8. opera Franciſci Nanſii cum ejuſdem notis ad ipſam. *Hæc Paraphraſis Poetica in Evangelium ſancti Joannis*, Græcè etiam cum textu Evangelii & Henſii exercitationibus, prodiit Lugduni Batavorum anno 1627. in 8. & græco-latinè Pariſiis anno 1578. in 8 & in Bibliotheca veterum Patrum editionis Pariſienſis anni 1624. pag. 302. & ſeqq. Idem Nonnus collegit & explicavit *Hiſtorias, quarum meminit ſanctus Gregorius Nazianzenus in duobus Steleteuticis* adverſus Julianum: cujus collectio & explicatio græcè edita pag. 127. Etonæ 1610. in 4. eademque latinè per Jacobum Billium inter opera ſancti Gregorii Nazianzeni Pariſiis in fol. 1583. & 1609. Denique *Libri 48. Dionyſiacorum* ſunt editi græcè per Joannem Sambucum cum lectionibus ac conjecturis Gerardi Falkemburgii, & emendationibus Guillelmi Canteri Antuerpiæ 1569. in 4. & græcolatinè per Lubinum cum lectionibus ac conjecturis Gerardi Falkemburgii Hanoviæ 1605. in 8. Itemque græco-latinè cum variis Lectionibus & notis marginalibus per Jacobum Lectium Aureliæ, Allobrogum anno 1606. in 8. De Nonno Poſſevinus in Apparatu ſacro verbo *Nonnus*, & in Bibliotheca Selecta lib. 17. cap. 12. Aubertus Miræus in Auctario cap. 128. pag. mihi 205.

De Montano Epiſcopo. 530.

Supplementum.

MONTANUS EPISCOPUS Toletanus, virtute Sancti Spiritus & eloquio pollens, ſcripſit *Epiſtolas duas, alteram Palentinæ Urbis Incolis De Eccleſiaſtica Diſciplina & contra Priſcillianos; alteram ad Turribium Religioſum Monachum*. Præfuit Concilio Toletano II. anno 527. & ultra; de quo S. Hildephonſus in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis c. 3. Poſſevinus in Apparatu ſacro, Aubertus Miræus in Scho-

Digitized by Google

clara narrat.

De Remigio Archiepiſcopo. 530.

Supplementum.

REmigius Remorum Archiepiſcopus, Francorum meritò ob Clodovæum ad Chriſtianam Fidem converſum appellatus Apoſtolus. Hoc contigit anno Regni Clodovæi xv. poſt victoriam Alamannicam, ideſt, juxta æram noſtram anno Chriſti deſinente 496. In Natali enim Domini, exeunte anno baptizatum fuiſſe, Alcimus Avitus Viennenſis Epiſcopus teſtatur, in Epiſtola ad ipſum Clodovæum data, quam Sirmondus tom. 1. Conciliorum Galliæ publici Juris fecit. Sigebertus Gemblacenſis, triennio ſeriùs, ideſt, anno 499. Clodovæi Baptiſmum ſtatuit: ſed more ſuo, (omnia enim triennii ferè ſpatio poſteriùs narrare ſolet, quàm geſta ſunt) ut in Chronico Belgico annotavit Miræus. Cæterùm anno 471. Remenſem Sedem Remigius adiit, duos & viginti annos tunc natus; ut præter Hincmarum in Vita ſancti Remigii, Flodoardus in Hiſtoria Remenſi lib. 1. cap. 11. & 18. aſſerit. Nam in Epiſtola quam ad tres Epiſcopos anno 523. ſcripſit, & quæ extat tom. 2. Conciliorum Galliæ, teſtatur ſe jam annis quadraginta-tribus Epiſcopatum geſſiſſe. Idem porrò ad Superos tranſivit ante annum 535. ſiquidem hoc ipſo anno Flavius Remorum Epiſcopus Concilio Arvernenſi ſubſcripſit. Falsò itaque Hincmarus & Flodoardus referunt, illum annis ſeptuaginta-quatuor ſediſſe, & vixiſſe annis nonaginta-ſex. Habemus paucas & breves Sancti Remigii Epiſcopi Epiſtolas *ad Hormiſdam Papam, ad Clodovæum Regem & alios ſcriptas*, quæ extant tom. 2. Conciliorum Galliæ, editionis Jacobi Sirmondi in fol. Pariſiis anno 1629. Apud Sebaſtianum Cramoiſy via Jacobæa ſub Ciconiis. Item in Collectione ultima Conciliorum editionis Pariſienſis anni 1671. quam doctiſſimi viri Philippus Labbeus & Gabriel Coſſartius, ambo Soc. Jeſu, 17. vol. in fol. procurarunt. Item apud Marquardum Freherum in Corpore Hiſtoriæ Franciæ. Sidonius Apollinaris lib. 9. Epiſtola 7. ad Remigium data, *Declamationes ſeu Orationes ejus*, à doctrina atque eloquentia mirificè commendat; ſed quod dolendum, nullæ ad nos pervenerunt. Nec recens hæc jactura eſt, cùm Hincmarus & Flodoardus eas penitus ignoraſſe videantur. Joannes Baptiſta Villalpandus Soc. Jeſu Theologus, Romæ primùm anno 1598. atque etiam poſtea Moguntiæ anno 1614. edendas curavit Remigii Remenſis nomine *Explanationes Epiſtolarum ſancti Pauli*, ex mſ. Codice Bibliothecæ ſanctæ Cæciliæ in Urbe: quas naſutiores Critici tam heterodoxi quàm Catholici Remigio Lugdunenſi vel Antiſſiodorenſi tribuendas cenſent. Plurima de his Labbeus tom. 2. De Scriptoribus Eccleſiaſticis, verbo *Remigius Antiſſiodorenſis* pag. 285. & ſeqq. ubi demonſtrativè probat eas non poſſe ſpectare ad Remigium Remenſem. Sanè in multis Bibliothecarum mſſ. Codd. antiquis ſexcentorum & ultra annorum, habentur ſub nomine Haymonis Halberſtatenſis Epiſcopi, ſub quo etiam impreſſæ ſunt Pariſiis anno 1556. in 8. longè antequam ederentur Romæ ſub nomine Remigii. Adde ſtylum ſimillimum aliis Haymonis Halberſtatenſis Epiſco-

procuratæ. 4. Denique modus agendi in
Commentariis conſarcinatus ex variis auct
tiquioribus, ſpectat ad ſæculum 9. quo
quadrat in Haymonem Halberſtatenſem
Remigium Antiſſiodorenſem.

Teſtamentum ſancti Remigii Remen
dederunt Philippus Labbæus Soc. Jeſu, ac p
Carolus le Cointe in Annalibus Eccl
B Francorum, extabatque priùs in Hiſtoria
ardi lib. 1. cap. 18. ſed tot auctum inter
nibus, quæ nec tempora nec genium
ſapiunt, ut pleriſque ſuſpectum videretu
Natalis Alexander in ſelectis Hiſtoriæ Ec
capitibus ſæculo 6. cap. 4. art. 3. pag. 1
ſequentia addit. Sincerum illud ſancti R
ſtamentum, quod brevius vocat, deſcrib
Guillelmus Marlotus Hiſtoria Metropolis Reme
lib. 2. cap. 11. ex mſſ. Codd. Abbatiarum SS
Nicaſii, & Theoderici propè Remos. P
lud vocat, quod à Flodoardo refertur,
centioribus ejus hiſtoriæ aſſutum eſt, & p
ſuppoſitum. Prolixius illud Pſeudepigrap
C viri ut plurimùm eruditi aſſerunt, his
tionibus. 1. Quòd Hincmarus qui ſanct
vitam ex Eccleſiæ ſuæ monumentis conſcr
ignoraverit, ſolumque brevius operi ſuo
ut ex mſſ. evidens eſt: nec unquam prol
ſtamenti auctoritate uſus ſit, cùm ſe ded
2. Quòd in eo vocabula quædam ſint ſa
gii ætate minimè uſitata, imò prorſus inc
Auſtria & Neuſtria nomina ad illas ſignifi
giones, quæ his deinde vocabulis ſunt
Item vox *Archiepiſcopi*. 3. Quòd in Regem
à S. Remigio dicatur Clodovæus per ſa
matis unctionem, cùm tamen unctus
Rex fieret, (quippè qui tum decimum q
D gni annum agebat) ſed ut Chriſtianus
unctus in Regem eſſet, non fuiſſet n
ejus poſteris tam ſacræ Inaugurationis ri
nem tamen legimus ex Regibus primæ
ctum. 4. Quòd in prolixiori illo Teſtam
ta ſuggerat Remigius de increpando R
cleſia Remenſi, ſi à Religione deflexeri
cleſiæ bona pervaſerit: De convocandis
Archiepiſcopis, & de Elogio ſegregatio
pore Chriſti, quæ ab horum temporum
& moribus abhorrent, quibus Metropoli
inter ſe, nec ulli jus erat alios convo
Sedis Apoſtolicæ Vicarius & Primas ill
conſtitutus. Quod licèt ſancto Remigio
E ſit ab Apoſtolica Sede privilegium, non
ejus ſucceſſores tranſmiſſum eſt, ut inſe
bimus. Prolixius tamen Teſtamentum à
deſcriptum, vel ipſius hiſtoriæ, ut prol
aſſutum, laudatus ſupra *Marlotus* tueri
hiſce graviſſimis rationibus utcumque reſp
gant quibus per otium licet, deque ejus ſ
dicium ferant. Hæc ille verbo tenus, a
brevius & prolixius mihi ſuſpectum, utri
doctiſſimos viros ſuppoſititium.

De Dionyſio Exiguo. 52

DIONYSIUS EXIGUUS natio
ſed moribus Romanus, quemadmo
mento Exiguus, ſed doctrina & ſanctitat

Digitized by Google

Viris Illuſtribus, floruit initio ſextæ æræ Chriſtianæ ſæculi, uſque ad annum circiter 540. Ejus meminit, qui eodem vivebat tempore, Caſſiodorus Senator, cap. 23. Divinæ inſtitutionis, ut Bedam, ac recentiores Computi artifices, Chronologiæ Scriptores, Canonumque Collectores omittam. Extant ex omnibus ejus operibus, quod hactenus inveſtigare potuerim.

Collectio Canonum Eccleſiaſticorum, ad Stephanum Epiſcopum Salonitanum, à V. C. Chriſtophoro Juſtello edita Pariſiis in 8. anno 1628. cum *Epiſtola Synodica S. Cyrilli, & Concilii Alexandrini contra Neſtorium*, ab eodem Dionyſio in Latinum ſermonem tranſlata.

Epiſtola S. Proterii Alexandrini Epiſcopi ad Beatiſſimum Papam Leonem Romanæ Urbis Epiſcopum de Ratione Paſchali, ſive, ut loquitur Sigebertus mox citatus, de celebrando Paſcha anno Domini 455. Latinè ab eodem Dionyſio converſa, edita eſt in Appendice Operis de Doctrina Temporum R. P. Dionyſii Petavii Soc. JESU, una cum duabus ejuſdem Exigui Epiſtolis Paſchalibus.

I. *Ad Petronium Epiſcopum*, ubi agit de Cyclo Paſchali, quem ſub Conſulatu Philoxeni & Probi junioris ſcripſiſſe dicitur.

II. *Ad venerandos Bonifacium Primicerium Notariorum, & Bonum Secundicerium*, de ratione Paſchæ, quam conſtat fuiſſe ſcriptam anno Domini 526. Indictione 4. labente, & Lunæ cyclo 14.

Eodem quoque auctore è Græco reddita dicitur *Vita S. Pachomii Abbatis*, necnon oratio S. Procli ex Cyziceno Epiſcopo P. Conſt. *de Laudibus ſacroſanctæ Dei Genitricis Virginis Mariæ adverſus Neſtorii blaſphemias*.

Extat quoque Gregorii Nyſſeni de creatione, ſive opificio hominis liber in duas diſtinctus Homilias, ab eo Latinè redditus, excuſus Coloniæ 1537. ac deinde alibi. (a)

(a) Procli Archiepiſcopi Conſt. Epiſtolam ad Armenos de Fide Catholica vertit dicavitque Feliciano & Paſtori, ut præmiſſa Præfatio ſive ad eos Epiſtola docet, editusque eſt primùm Tractatus ille Procli G. & L. Baſileæ anno 1528. in Antidoto adverſus hæreſes, ac deinde ſæpè ſæpius, ut in Proclo monuimus.

Supplementum.

Dionysius cognomento Exiguus, natione Scytha, profectione Monachus, & Abbas Romani Monaſterii, gemina ſcientia græcè & latinè clarus, inquit Sigebertus Gemblacenſis cap. 27. De Scriptoribus Eccleſiaſticis, floruit initio ſexti æræ Chriſtianæ ſæculi, uſque ad annum circiter 540. Ejus meminit qui eodem vivebat tempore, Caſſiodorus Senator cap. 23. divinarum Inſtitutionum, ut Bedam ac recentiores computi artifices, Chronologiæ Scri-

gerium juniorem, quod extat ibidem pag. 249. impreſſum. Tranſtulit è Græco in Latinum *Librum S. Gregorii Nyſſeni de Opificio hominis*, quem dicavit Eugippio Presbytero, quæ verſio typis vulgata eſt Coloniæ anno 1573. primùm Baſileæ anno 1562. ſed utrobique abſque Epiſtola Tranſlatoris Eugippio Presbytero inſcripta, imò etiam abſque verſione Præfationis Gregorii Nyſſeni, quas exhibet Joannes Mabillon tom. 2. Analectorum, pag. 1. & ſeqq. ex manuſcripto Codice Abbatiæ Corbejenſis. Item *vitam S. Pachomii Abbatis*, quam vide in Viris Patrum illuſtratis ab Heriberto Roſvveido S. J. & Antuerpiæ in fol. annis 1615. & 1628. impreſſis. Item *Orationem S. Procli ex Cyziceno Epiſcopo Patriarchæ Conſtantinopolitani de Laudibus ſacroſanctæ Dei genitricis Mariæ adverſus Neſtorii blaſphemias; cum Epiſtola ejuſdem de Fide ad Armenos*, & altera *ad Dominum pro cauſa Athanaſii Perrhenorum Epiſcopi*, quas habet Vincentius Richardus in Collectione Operum ſancti Procli, impreſſa in 4. Romæ anno 1630. Habet eamdem Epiſtolam ſancti Procli ad Armenos ab eodem Dionyſio tranſlatam, & Feliciano Paſtori dicatam Bibliotheca Sanctorum Patrum editionis Pariſienſis anni 1575. tom. 1. pag. 406. & ſequentibus. Item tranſtulit *Epiſtolam ſancti Proterii Alexandrini Epiſcopi ad Beatiſſimum Leonem Papam Romanæ Urbis Epiſcopum De ratione Paſchali*, editam in Appendice Operis De doctrina temporum Dionyſii Petavii, una cum duabus ejuſdem Dionyſii Exigui Epiſtolis Paſchalibus. 1. *Ad Petronium Epiſcopum*, ubi agit de Cyclo Paſchali, quam ſub Conſulatu Philoxeni & Probi Junioris ſcripſiſſe dicitur. 2. *Ad venerandos Bonifacium primicerium & Bonum ſecundicerium De ratione Paſchæ*, quam conſtat fuiſſe ſcriptam anno Domini 526. indictione quarta labente, & Lunæ Cyclo 14. Item tranſtulit *Hiſtoriam inventionis Capitis ſancti Joannis Baptiſtæ conſcriptam à Marcello Abbate*, cujus tranſlationem dicavit Abbati Gaudentio. Hanc ad calcem Tractatus hiſtorici de Capite ſancti Joannis Baptiſtæ pag. 205. ſubjecit Carolus du Freſne du Cange, Conſiliarius & Regius apud Ambianos Quæſtor. Opus hoc proſtat in 4. apud Sebaſtianum Cramoiſy Pariſiis anno 1665. via Jacobæa, ſub Ciconiis. Hæc ſufficiant de Dionyſii Scriptis.

De Victore Epiſcopo Africano. 530.

VICTOR EPISCOPUS ſcripſit *de ratione fidei Catholicæ ad Hunericum Regem Vandalorum* circa annum Domini 530. extat ejus liber in Bibliotheca Sanctorum Patrum tom. 4. editionis ſecundæ.

Dissertatio Historica.

Victoris Africani Epiſcopi *liber de ratione fidei Catholicæ* ad Hunnericum Vandalorum Regem, qui rationem ſuæ fidei ab eo poſtulaverat, extat in Bibliothecis Veterum Patrum.

Errant

Digitized by Google

quinto. Hujus verò tempore, vel paulò ante, vixit Victor Cartennæ in Mauritania civitatis Epiſcopus, qui, ut Gennadius capite 77. narrat, ſcripſit adverſus Arianos librum unum longum, quem Genſerico Vandalorum Regi per ſuos audiendum obtulit, de pœnitentia Publicani Homilias, &c. Fuit etiam ſæculo proximo Victor Martyritanus in eadem Africa Epiſcopus, de quo ex Caſſiodoro capit. 19. Divinarum Lectionum & Adonis Chronico dicemus in altera Parte hujuſce Diſſertationis Hiſtoricæ, in qua omiſſos à Bellarmino ſcriptores Eccleſiaſticos, Deo duce & auſpice, ſectabimur; quemadmodum & de Victore Antiocheno, &c.

De Victore Cartennæ Ep. 460.

Supplementum.

VICTOR CARTENNÆ in Africa Epiſcopus, de quo ſic Gennadius cap. 77. *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*: Victor Cartenæ Mauritaniæ civitatis „ Epiſcopus, ſcripſit adverſus Arianos librum unum „ & longum, quem Genſerico Regi Vandalorum „ per ſuos audiendum obtulit ſicut ex procemio „ Libri ipſius didici. Scripſit & de pœnitentia pu„blica librum, in quo & regulam vivendi pœni„tentibus juxta Scripturarum auctoritatem ſtatuit. „ Et ad Baſilium quemdam ſuper mortem filii con„ſolatorium libellum, ſpe reſurrectionis perfecta in„ſtructione munitum. Homilias etiam compoſuit „ multas, quas à fratribus propter ſalutis ſollicitis, „ in libris digeſtas ſervari cognovi. Habetur liber *De pœnitentia* tom. 2. ad calcem operum D. Ambroſii, in multis editionibus. Item liber *De conſolatione in adverſis ad Baſilium*, inter opera Sancti Baſilii Magni tom. 3. pag. 613. ultimæ editionis Pariſienſis anni 1638. quod nullus adnotavit. Sanè iſtud opus editum primò Pariſiis circa annum 1520. apud Claudium Chevallon in 12. cum operibus *Sancti Eucherii Lugdunenſis Epiſcopi*, ex mſ. Codice antiquo, ut narrat editor nulla facta mentione ullius interpretis: unde liquet eſſe Auctoris latini, non græci; ad Baſilium Victoris Africani, non Baſilii Græci & Cappadocis ad aliquem alium. Claruit an. 460. de quo Bellarminus & Labbeus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, Aubertus Miræus in Scholiis ad Gennadium.

De Aurelio Caſſiodoro. 530.

AURELIUS CASSIODORUS Senator & Regi Theodorico ab epiſtolis fuit. Scripſit eo tempore *libros duodecim epiſtolarum variarum*, & *Chronicum breve* ab initio Mundi uſque ad tempora Theodorici Regis Italiæ, quæ ſimul excuſa extant. Scripſit etiam *libros duodecim de rebus geſtis Gothorum*, cujus operis compendium fecit Jordanus Epiſcopus Ravennæ, quod compendium cum libris epiſtolarum excuſum invenitur. Deinde mundo valedicens, & monachus effectus ſe rebus divinis addixit, & tum ſcripſit:

De Inſtitutionibus divinarum lectionum libros duos. In omnes Pſalmos, & in Cantica canticorum Commentaria. Hiſtoriam tripartitam ex libris Socratis, Theodoreti, & Sozomeni, per Epiphanium Scholaſticum in latinam linguam converſis, confecit.

MAGNUS Aurelius Caſſiodorus Senat[…] ſulatum anno Chriſti 514. ſolus […] Theodorico Oſtrogothorum Regi, ejuſqu[…] nepoti Athalarico chariſſimus fuit, à ſe[…] tum atque epiſtolis, ex quibus conflati ſu[…] rum libri 12. Vivebat adhuc anno 582. […] tio major, obiitque circa hoc tempus in […] tienſi, ſive Caſtellenſi propè Syllitanam […] Calabria Monaſterio, quod extruxerat, […] optimis libris Bibliotheca ditaverat, quam […] mortis ejus & annus ignorentur. *(a)* Op[…] Pariſiis anno 1588. editorum hic eſt catal[…]

Variarum libri 12. & ad ſingulas Epiſto[…] menta Antonii Vaccæ J. C.

De Anima liber unus.

Inſtitutionis ad Divinas Lectiones libri d[…] opus poſt editum Vigilii Papæ conſtitutu[…] adeò celebratam ipſam quintam General[…] dum anno 553. adverſus tria Capitula Co[…] videtur.

De Schematibus & Tropis Sacræ Scripturæ.

De Orthographia ex veteribus Grammaticis […] cùm attigiſſet annum ætatis 93. ut in l[…] apertè declarat.

De ſeptem Diſciplinis.

De Amicitia vera liber unus, qui ab ele[…] velliana anni 1579. editione aberat, ne[…] tò: cùm liber hic ſit Petro Bleſenſi, ta[…] gitimo parenti tribuendus, & extet integ[…] tione operum ejus Pariſiis anno 1519. a[…] ne mutilus in editione Moguntina anni […] dio R. P. Joannis Buſæi procurata: pe[…] tem, atque omni ex parte completus in […] menis anno 1605. in eadem urbe in 8. pub[…] in Bibliotheca Colonienſi Veterum Patru[…]

Computus Paſchalis, ſcriptus anno 562. […] buſdam revocatur in dubium.

Chronicon ad Theodoricum Regem, deſin[…] num 519. quod primus in lucem emiſit Jo[…] & Thomæ Moro inſcripſit.

Acceſſerunt *Theodorici Regis Italiæ Edictu*[…] *Ticinenſis Panegyricus eidem Theodorico R*[…] *Jornandis Epiſcopi Ravennatis de Origine actib*[…]*rum liber*, quo duodecim Caſſiodori noſtri […] Hiſtoria libros complexus eſt. Variæ dein[…] ac Guillelmi Fornerii Antecesſoris Aurelia[…]tæ in libros Epiſtolarum, &c. Extra ha[…]ctionem typis præterea commiſſi ſunt, […] anno 1491. excuſi. *(b)*

Commentarii in Pſalmos Davidis CL. […] membra, hoc eſt, Pſalmos quinquagen[…] Baſileæ in folio anno 1491. excuſi.

At Commentarios in Cantica Canticorum à [...] ſibus Brugoiis editos anno 1538. non eſſe […] arguit citatus ibidem ſanctus Gregorius Pa[…] verba: Media charitate conſtravit propter […]ruſalem: *Quid nos faciemus*, dicit B. Greg[…] *nullius meriti ſumus*? Joannes tamen Trit[…]ter opera ejus recenſet, non tamen Sigeb[…] antiquiores alii.

Tripartita Hiſtoria, quam ex Græcis a[…] Socrate, Sozomeno, ac Theodoreto pe[…] ſuum Epiphanium Scholaſticum Latinè re[…]cinnavit. Ejus meminit c. 17. libri Divinæ In[…]

tertii, ſed iiſdem penè ulceribus deformatus, dum ait, Caſſiodorum ex Senatoribus Ravennæ Præfectum, arte Philoſophum, profeſſione Monachum, tranſtuliſſe de Græco Tripartitam Hiſtoriam. De eodem conſulendi Jornandes in præfatione de rebus Geticis, S. Gregorius epiſt. 31. & 33. libri 7. Paulus Diaconus lib. 1. cap. 25. de Geſtis Longobardorum, Aimoinus lib. 2. Hiſt. Franc. cap. 9. atque ex recentioribus Sirmondus in notis ad Epiſtolam 1. libri tertii Ennodii Ticinenſis, Voſſius de Hiſtoricis Latinis, & qui Sirmondianas Obſervationes ſublegere ſolet Miræus.

(a) Sixtus tamen Senenſis (qui cum in aliis peccat, tum in eo quòd ex Trithemii, ut arbitror, fide Abbatem Monaſterii Ravennatis factum fuiſſe aſſerat) floruiſſe ſub Juſtinis ſeniore ac juniore tradit, mortuumque eſſe anno 97. ætatis ſuæ anno Domini 576.

(b) De quibus conſule judicium Sixti Senenſis pag. 212. In Prologo ait ſe repulſis ſollicitudinibus dignitatum & curis ſæcularium noxio ſapore conditis religioſam vitam profeſſum fuiſſe. Capite autem 29. Inſtitutionis Divinarum Lectionum vocat Monaſterium ſuum Vivarienſe ad piſcoſi amnis Pellenæ fluenta propè mare & montis Caſtelli ſecreta ſuavia, ſic enim corrigendum arbitror, quod in editione Pariſienſi anni 1588. apud Marcum Orry pag. 245. B, legitur, habetis montes caſtelli Secreta ſuavia, ut velut anachoritæ præſtante Domino feliciter eſſe poſſitis. Tum cap. 32. Abbates duos ſanctiſſimos viros Calchedonium & Gerontium deprecatur, ut ſic cuncta deponant, quatenus gregem ſibi creditum præſtante Domino ad Beatitudinis dona perducere debeant.

Supplementum.

CASSIODORUS Conſul & Senator, poſtea Monachus & Abbas, quem multis laudibus ornant, quotquot ſcripſerunt de Scriptoribus Eccleſiaſticis: ut Bellarminus & Labbeus, Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Aubertus Miræus *in Scholio* ad caput 21. libelli tertii Honorii Auguſtodunenſis *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Sigebertus cap. 40. *de viris Illuſtribus*. His addam *omnia Aurelii Caſſiodori opera* inſigni ſtudio, 2. in folio tomis impreſſa eſſe Rothomagi anno 1679. impenſis Antonii Dezallier Bibliopolæ Pariſienſis, & collata ea fuiſſe cum mſſ. Codd. curis Domni Joannis Garetii Monachi Benedictini Congregationis ſancti Mauri, præmiſſa dicti Caſſiodori vita, cum diſſertatione *De ejus Monachiſmo*, variiſque Scriptorum de eo teſtimoniis. Geſſit Conſulatum ſolus anno 514. ac Theodorico ejuſque ſucceſſoribus Gothorum Regibus chariſſimus, tum relictis negotiis publicis uni Deo vacans, poſt annum 582. in Viva-

Hieroſolymam non ſcripſit ante Quintam Synodum Oecumenicam, ut Bellarminus, neq. Juſtiniani Magni Imp. tempore floruit, ut Baronius contendunt, ſed ad extrema Juſtini Junioris & Tiberii tempora, ac fortè etiam Mauricii Imperium pervenit. Nam in Actione quinta de Sectis inter Alexandrinos Antiſtites extremum numerat Eulogium, qui ſedit ab anno 581. ad annum 606. aut 605. atque ſub Phoca obiit, cujuſque nonnulla excerpta ſive Eclogas ſubminiſtrat Photii Bibliotheca. Errant qui eumdem eſſe putant cum Leontio Byzaceno cujus meminit Cyrillus in vita S. Sabbæ Abbatis cap. 95. & in Vita ſancti Quiriaci Anachoretæ, quique aſſeritur Originiſtarum erroribus imbutus, & Theodori Mopſueſteni ſectator: noſter è contra Leontius Origenem & Origeniſtas refellit, invehiturque in Theodorum Mopſueſtiæ, Diodorum Tarſi, & Neſtorium Conſt. Antiſtites.

Excerpta, ex ore Theodori Abbatis religioſiſſimi & doctiſſimi Philoſophi Divinis pariter externiſque litteris eruditi *de ſectis Hæreticorum ac Synodo Chalcedonenſi*, diſtincta in Actiones decem extant G. & L. interprete Jo: Leunclavio, tum ſeorſim cum Legatione Manuelis Comneni ad Armenos in 8. Baſileæ 1578. tum in Auctario Bibliothecæ Veterum Patrum an. 1624. & Tomo 11. Morellianæ pag. 493.

Ejuſdem, ut creditur, Leontii *libri tres adverſus Eutychianos & Neſtorianos*: Item *adverſus fraudes Apollinariſtarum, libri duo*: *ſolutiones argumentorum Severi*: *Dubitationes Hypotheticæ & definitiones contra eos qui negant in Chriſto duas naturas*, Latinè tantùm à R. P. Franciſco Turriano Soc. Jeſu Theologo reddita habentur Tomo IV. Antiquæ Lectionis Henrici Caniſii, & in Bibliothecis Veterum Patrum.

Idem porrò mihi videtur cum Byzantio Leontius Conſtantinopolitanus, qui ſcripſit Librum de duplici natura in Chriſto contra hæreſim Monophyſitarum: & Diſputationem contra Philoſophum Arianum, quæ mſ. dicitur ſervari in Bibl. Imp. Viennæ Auſtriæ: eſto in duos treſve etiam ſecuerit Poſſevinus deluſus hic, ut ſæpè aliàs à Geſnero, ejuſque Epitomatoribus.

Supplementum.

LEONTIUS BIZANTINUS, ex Advocato, vel (ut quidam alii ſcribunt) ex Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Presbytero, Monachus in Laura ſancti Sabbæ propè Hieroſolymam, non ſcripſit ante quintam Synodum Oecumenicam, ut Bellarminus cenſuit, neque Juſtiniani Magni Imperatoris tempore floruit, ut Baronius contendit, ſed ad extrema Juſtini Junioris & Tiberii tempora; ac fortè etiam ad uſque Mauritii Imperium pervenit. Nam in

Actione

Digitized by Google

Vita Sabbæ Abbatis cap. 95. & in Vita ſancti Quiriaci Anachoretæ, quique aſſeritur imbutus Origeniſtarum erroribus, & Theodori Mopſueſteni Sectator. Noſter enim Leontius è contra Origenem & Origeniſtas refellit, invehiturque in Theodorum Mopſueſtiæ, Diodorum Tarſi, & Neſtorium Conſtantinopolis Antiſtites. Hujus ſunt *Excerpta ex ore Theodori Abbatis religioſiſſimi & doctiſſimi Philoſophi, divinis pariter externiſque litteris eruditi, de ſectis Hæreticorum ac Synodo Chalcedonenſi*: diſtincta in Actiones decem, quæ extant græcè & latinè, interprete Joanne Leunclavio, tum ſeorſim in 8. Baſileæ 1578. cum Legatione Manuelis Comneni ad Armenos, tum in *Auctario Bibliothecæ Veterum Patrum* an. 1624. & tom. 11. Morellianæ pag. 493.

Ejuſdem, ut creditur, Leontii *Libri tres adverſus Eutychianos & Neſtorianos*: Item *Libri duo adverſus fraudes Apollinariſtarum*, *Solutiones Argumentorum Severi*, *Dubitationes hypotheticæ*, & *Definitiones contra eos qui negant in Chriſto duas naturas*. Latinè tantùm à Franciſco Turriano Soc. Jeſu Theologo redditæ habentur tom. 4. Antiquæ Lectionis Henrici Caniſii, & in Bibliothecis Veterum Patrum: ſed græcè mſſ. ſunt Romæ inter Libros, quos idem Turrianus dedit Societati, quando ipſam ingreſſus eſt.

Idem porrò mihi videtur cum Byzantino Leontius Conſtantinopolitanus, qui ſcripſit librum *De duplici natura in Chriſto contra Hæreſim Monophyſitarum*, & *diſputationem contra Philoſophum Arianum*: quæ mſſ. dicuntur aſſervari in Bibliotheca Imperiali Viennæ Auſtriæ. Eſto in duos aut tres etiam Leontios hunc diſtinxerit Poſſevinus, deluſus hic (ut ſæpius aliàs) à Geſnero, ejuſque Epitomatoribus non ſufficienter accuratis.

De ſancto Victore Capuano. 540.

SANCTUS VICTOR Capuanus Epiſcopus vir ſanctus & doctus, tempore Juſtiniani Imperatoris circa annum Domini 545. ſcripſit *de cyclo Paſchali*, teſte Beda de ſex ætatibus, & de ratione temporum cap. 48. Scripſit etiam *præfationem in Armoniam Tatiani*, qua ex quatuor Evangeliis unum facit. Sed rectè Cardin. Baronius monet, tomo ſecundo Annalium ad annum Chriſti 174. à Victore Capuano erratum eſſe in nomine: Ammonii enim, non Tatiani ea Armonia eſt. Vide Bibliothecam ſanctorum Patrum tom. 4. edit. 2.

Dissertatio Historica.

VICTOR Capuæ Epiſcopus circa annum 545. ſcripſit de Cyclo Paſchali adverſus Victorinum Aquitanum, ut præter Bedam à Bellarmino citatum docent Ado Viennenſis Antiſtes & Marianus Scotus Fuldenſis incluſus in Chronicis, Sigebertus cap. 20. de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, & Joannes Trithemius, aliique recentiores. Notandum verò in mſſ. ediriſque Sigeberti codicibus Honorium in locum Hilaris mendosè irrepſiſſe quod jam alii obſervarunt: quòdque alibi nos obſervavimus, Victorium non jubente Hilario Papa ſcripſiſſe Paſchales Cyclos, cùm anno 457. viveret adhuc S. Leo Magnus, cujus erat tum Hilarius Archidiaconus; ac poſt aliquot tantùm annos ſucceſſor. Obitus ejus in

vocatur Diapente, quodque ſine nomine a
venit: quod, quia ſine numeris Canonum
eſſe vidit, dilucidavit, appoſitis Canonum
per quos Euſebius Cæſarienſis diſtinxit qu
vangelia, ita ſine confuſione erroris ſimilia
oſtendens & ſingulis ſua propria reſtituens.
eamdem rem diximus ſupra in Ammonic
tiano.

B

De ſancto Juſto Orgelitan

SANCTUS JUSTUS Orgelitanus
vixit tempore Juſtiniani Imperatoris,
Cantica canticorum. Extat hoc opus in Bi
ſanctorum Patrum tomo 1. edit. ſecundæ.
hoc auctore Iſidorum de Script. Eccleſ. ca
de viris illuſtribus cap. 34.

Dissertatso Historica.

JUSTUS, Urgellenſis in Catalonia, ſi
tanus Epiſcopus frater Juſtiniani Eccleſ
C tinæ Epiſcopi, qui Theuda Weſigothis in
imperante floruit, necnon Nebridii & Elp
ter Epiſcoporum, vixit ſæculo Chriſti ſex
que 28. Maji circa annum 540. tempore
Imperatoris, ac Vigilii Papæ, cùm jam
527. Concilio Toletano 2. interfuiſſet. D
ſidorus capp. 20. & 21. De Scriptoribus
ſticis, & Montanus Ep. Toletanus in e
Turribium, ſeu Theoribium Presbyterum
ehum. Martyrologium quoque Romanum
minit dicta die 28. Maji. Extat in Biblio
terum Patrum, hortatu Juſti Diaconi
Sergio Antiſtiti dicatus, qui & Syrgas di
que tamen velim temerè credas Sixto S
D clarui ſſe aſſerit ſub Sergio Papa, cui etia
opus ſuum dedicarit, nullus enim an. 54
ſaltem Romanus Papa.)

Commentariolus, ſive Myſtica Expoſitio i
Canticorum Salomonis, quod opuſculum bre
ſed eruditum, elegans, ac pium, à Men
hero reſtitutum & in lucem productum
noæ anno 1529. Deinde Baſileæ anno
Orthodoxographa cum pluribus aliis Th
Veterum opuſculis. Poſtremò in Biblioth
rum Patrum, atque in ultima Pariſienſi M
De Juſto Tiberienſi Hiſtorico ſive Chr
ex ejus hoſte Joſepho ſub finem libri vig
tiquitatum Judaicarum, S. Hieronymo ca
E talogi, Stephano ſive ejus breviatore ve
rias, Photio codice 33. Myriobybli, Su
xico, aliique, dicemus plura Deo dante

De S. Benedicto. 540.

Supplementum.

SANCTUS BENEDICTUS natione It
tria Nurſinus, Monachorum in Occi
teſignanus ac Princeps, Cœnobii Caſſinen
tor, ibidem anno ſalutis 543. die 21. Ma
batho Dominicæ Paſſionis, non Paſchati
mivit in Domino. Cujus res geſtas ſanctus
Magnus fusè proſequitur lib. 2. Dialogor
Gregorii Librum Ingolſtadienſes Græco-L

Digitized by Google

GORDIANUS quidam ſcripſiſſe dicitur juſſu Imperatoris Juſtiniani, Vitam & Paſſionem S. Placidi, Diſcipuli S. Benedicti Abbatis Caſſinenſis, ejuſque *fratrum Victorini, Eutichii, & aliorum*, Meſſanæ in Sicilia à Manucha Pirata anno 539. occiſorum, quæ apud Surium ad diem 5. Octobris extat, & correctior in Vitis Sanctorum Ordinis Divi Benedicti ſæculo 1. Sed Baronius in Notis ad Martyrologium, Operis hujus ita meminit, ut inſcriptionem ejus videatur habere ſuſpectam; ſic enim inquit: *Acta à Gordiano conſcripta, ut ferunt, juſſu Imperatoris Juſtiniani*. Hæc Aubertus Miræus in Auctario, capite 141. pag. 207.

De Anaſtaſio Sinaita. 544.

ANASTASIUS SINAITA Epiſcopus Antiochenus, vixit tempore Juſtiniani Imp. ut ſcribit Evagrius lib. 4. hiſt. c. 39. ſcripſit multa, ſed ſolum extat ὁδηγὸς, ideſt, dux viæ contra Acephalos, impreſſus Ingolſtadii anno 1606. & præterea extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom. 1. edit. 2. *Anagogicarum contemplationum in Hexaemeron libri undecim: & de fidei dogmatibus libri quinque*.

DISSERTATIO HISTORICA.

ANASTASII duo fuere præ cæteris Antiocheni, ſeu Theopolitani Patriarchæ, iique pietatis ac doctrinæ laude celeberrimi.

Primus Sinaita vulgò dictus, quòd in Monte Sinai vitam excoluiſſet Monaſticam, ſedem Antiochenam obtinuit ab anno 561. ſub extrema Juſtiniani Imperatoris tempora, ſed à Juſtino Juniore anno 572. in exilium actus, locum ceſſit Gregorio, cujus poſt mortem imperante Mauricio dignitatem priſtinam anno 595. recuperavit, & aliquot annis moderatus eſt uſque ad annum 599. quo die 21. Aprilis vivere deſiit. De eo plura Evagrius Scholaſticus libro 4. Hiſtoriæ, capp. 38. 39. 40. &c. & Cardin. Baronius tum in Notis ad Romanum Martyrologium tum in Annalibus, aliique, ex quibus Sigebertus cap. 42. de Viris Illuſtribus teſtatur ab eo S. Gregorii Papæ Paſtoralem librum in Græcam linguam fuiſſe translatum: quod vel ex ipſo S. Gregorio lib. 10. Epiſtola 22. diſcere poſſumus.

Alter Anaſtaſius, Martyr nuncupatus, Sinaitæ ſucceſſit ab anno circiter 599. Antiochenus Patriarcha, qui à Judæis excarnificatus dicitur die 21. Decembris, ut habet Martyrologium Romanum, anno ut paſſim docent Chriſtianæ æræ 608. imperii Phocæ ſeptimo, vel ex paucorum ſententia, anno ſe-

ματικοῦ τόμου, meminit ipſemet Anaſtaſius ſub finem Prologi τοῦ ὁδηγοῦ & cap. 8. vocat τὸν τόμον ἀπολογητικὸν πρὸς τὸν λαὸν in quo dicit tractaſſe ſe de natura & perſona.

II. *Anagogicarum contemplationum in Hexaemeron libri undecim*, qui à Michaele Glyca aliiſque citantur. Vertit Latinè ignotus mihi hactenus Auctor, cujus nomen fruſtrà in Pariſienſibus & Colonienſi Bibliothecis requires.

III. *Dux viæ*, Græcè ὁδηγός, *adverſus Acephalos*, Græcè & Latinè editus à R. P. Jacobo Gretſero Soc. Jeſu Theologo. Hic verò Commentarius eo fine elucubratus eſt, ne orthodoxi inciderent in laqueos & retia hæreticorum, eorum præſertim, qui Severum ſectabantur.

IV. *Quæſtiones & Reſponſiones de variis argumentis in ſacram Scripturam numero* 154. Græcè & Latinè cum inſigni Auctario publicatæ ab eodem Jacobo Gretſero, anno 1617. cùm antea à Gentiano Herveto Latinè duntaxat, ac numero tantùm 93. editæ fuiſſent, & Anaſtaſio Nicæno Epiſcopo attributæ, ut in obſervationibus poſtea docebimus.

V. *Compendiaria Fidei inſtitutio*, quæ ſub nomine Athanaſii & Cyrilli Alexandrini prodiit Tomo 15. magnæ Bibliothecæ Pariſienſis SS. Patrum, pag. 677. & Tomo 6. Colonienſis Parte 2. pag. 712.

VI. Homiliæ aliquot ejuſdem nomen præferunt editæ tum Græcè in Variis Divinis Joannis Meurſii, tum Latinè tantùm in antiquis Lectionibus Henrici Caniſii, tum Græcè & Latinè, partim in Auctario G. L. Bibl. Pariſienſis anni 1624. partim in Combefiſiano hoc duntaxat ſervato ordine à columna 850. Tomi 1.

I. *In Annunciatione B. Mariæ*, R. P. Franciſco Combefis interprete. Vide Varia Divina Jo: Meurſii.

II. *In Transfigurationem* D. N. J. C. eodem interprete.

III. *De Sacra Synaxi, & de non judicando, deque oblivione injuriarum*, eodem interprete. Verſionem R. P. Franciſci Turriani Soc. Jeſu exhibuit Henricus Caniſius Tomo 3. antiquæ lectionis.

IV. *In Pſalmum ſextum*, interprete R. P. Philippo Svvenenzelio Soc. Jeſu.

V. *In eumdem Pſalmum*, eodem Combefiſio interprete. Vide Tomo 3. Caniſii ejuſdem Turriani verſionem Latinam.

Obſervatio prima.

Contemplationes Anagogicas in Hexaemeron vidi, qui aſſererent ſcriptas eſſe ab aliquo alio Anaſtaſio, aut Pſeudo-Anaſtaſio, poſt annum 1050. aut

1078.

Digitized by Google

naitæ abjudicemus, ut infrà demonſtrabimus.

Obſervatio ſecunda.

Quod ad ὁδηγὸν ſpectat, ſi nihil à poſterioribus inſertum ſit infartumque, contendunt quidam Heterodoxi non videre ſe quomodo ſcribi ab Anaſtaſio potuerit ante annum 598. aut ſequentem, quo obiiſſe omnes fatentur, cum Mahometiſmi capitibus 7. 10. & 13. ſaltem obſcurè meminerit, & cap. 10. diſſerere etiam adverſus Monothelitas videatur. Verùm omnibus ritè diligenterque expenſis, nullam, nec Monothelitarum, ſed Monophyſitarum dumtaxat, nec ullam prorſus Mahometis, aut ejus doctrinæ reperi mentionem. Neque enim exiſtimaverim quemquam hominem ſanum verba illa capitis 7. σελήνη, ἢ τάξει καὶ ψήφῳ ὁ σεληνιαζόμενος Σεῦηρος, &c. vel, καλῶς ἐμαθήτευσε τοῖς Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων, καὶ Ἀράβων διδασκάλοις ὁ Σεῦηρος, &c. ad Maometticam Sectam detorquere poſſe.

Obſervatio tertia.

Quæſtiones in Scripturam magnum atque inſigne præbuerunt hactenus Criticis ſacris diſputandi argumentum, aliis Anaſtaſio Nicæno Epiſcopo, aliis Anaſtaſio Sinaitæ Patr. Antiocheno, quibuſdam etiam neutri adjudicantibus, ſed earum conſarcinatorem ad ſæculum uſque undecimum, & annum Chriſti 1050. aut 1070. ablegantibus. Horum iſta eſt validiſſima in ſpeciem argumentatio: In illis Quæſtionibus citantur Canones Synodi Quiniſextæ, ſive Trullanæ, citantur Maximus Martyr Jo: Climacus, Limonarium Joannis Moſchi, Nicephorus Patr. Conſtantinopolitanus, qui anno 828. defunctus, necnon Olympiodorus, qui poſt annum 900. floruiſſe perhibetur: & in quæſtione 117. numerat auctor aut interpolator quiſquis fuit, ſeptingentos annos ab eo tempore, quo loca Chriſti myſteriis & miraculis in Palæſtina conſecrata in poteſtate & poſſeſſione Chriſtianorum orthodoxorum fuerint. Verùm ex omnibus hiſce tricis facilè ſe expedit Gretſerus noſter qui Sinaitæ nobiſcum adjudicat. Primò, quòd mſſ. codices nomen Anaſtaſii Sinaitæ Epiſcopi Theopolis ſive Antiochiæ præferant. 2. Quod ab alte o ejuſdem Auctoris ὁδηγῷ ſtylus ac tota agendi ratio nullatenus diſcrepet. 3. Quòd Franc. Turrianus in Græcorum monumentis verſatiſſimus illos eidem tribuerit, ductus inter cætera auctoritate Evagrii Scholaſtici, qui inter alias Anaſtaſii Sinaitæ laudes in diſſolvendis quæſtionibus acutum & perſpicacem fuiſſe teſtatur εὐστόχως τὰς πεύσεις διαλύοντα &c. Fatentur autem viri illi oppido eruditiſſimi, & ſanè ultrò fatendum eſt huic libro, quemadmodum Athanaſiano ad Antiochum, ac ſimilibus Collectaneis, tamquam farragini ac centoni ab aliquo, vel etiam pluribus poſteriorum temporum amanuenſibus, ac Librariis adjecta fuiſſe, atque identidem inculcata plurima ex junioribus Anaſtaſio Sinaita Scriptoribus: unde factum ſit, ut modò plures, modò pauciores quæſtiones, modò plura, modò pauciora in mſſ. codicibus occurrant Veterum Patrum in illis teſtimonia. Quæ ſanè ſolvendi ratio mihi videtur aptiſſima, cùm non ignorem, quid ſibi recentiores Græculi in Patrum Scriptorumque antiquiorum monumentis interpretandis, locupletandiſque τοῖς πολυμα-

Compendiariam fidei rationem Anaſtaſi
tyri Sinaitæ noſtri in Antiochena cathedra
ſori tribuere Colonienſes, atque ex iis M
ſed qua ratione ducti id cenſuerint, aut
accepere, prorſus tacent. Eidem potius trib
judicarem Expoſitionem in Pſalmum ſext
Imperatoris Mauritii meminit, quaſi ſua æ
mortui, his verbis: Improbi plures per p
B riam ſervati, in quibus & ille, qui noſt
ſub Mauritio Chriſtianorum Imperatore fuit
Cætera diligens Lector repetat ex Evagri
ne Damaſceno, Actis Nicænæ II. Synodi,
Ephræmum Patriarcham Antiochenum col
& ſanctis Patribus accenſetur, Joanne Cyp
Michaele Glyca, Nicephoro Calliſto, B
atque Gretſero, ex quibus alii deinceps ha
& obſervet, quæ poſtremus non omiſit
de libro adverſus διὰ τὸ τὴν ἐν περὶ ...
Relatione de rebus geſtis in Perſide, ſive
tione Præſulum cum Ethnicis Græcis atque
judice Aphrodiſiano Perſarum Regis Archi
Quod verò ad Criticos Heterodoxos attinet
C ſuum, Deo dante, non deerit Examen, nil
medium proferunt, quod vel non hauſe
more à Catholicis, aut quod ex his, qu
ſunt, diſſolvi facilè non poſſit. (a)

(a) Iis jampridem excuſis in manus me
Albertini Latina editio, in qua paginis 893
nonnulla de Anaſtaſio noſtro obſervantur,
Examine diligentius excutientur.

Editus eſt, inquit, procurante Gretſero
ſub titulo ὁδηγὸς ſeu *Dux Viæ*, quem conſe
Anaſtaſii Sinaitæ Patriarchæ Antiocheni h
minis primi. Teſtes duos profert videlicet
Bibliothecæ Bavaricæ nomen illius præfere
Nicephorum Calliſtum Hiſt. Eccleſ. lib. 1
D inter Anaſtaſii hujuſce opera ὁδηγὸν recen
At hi minimè ſufficiunt. Nam idem codex
cus, notante ipſo Gretſero, eidem Anaſta
ter tribuit libellum cujus titulus eſt, *relatio
geſtis in Perſia*, &c. de quo tamen erit:
*olet neſcio quid fabularum ut difficile creditu
naſtaſii noſtri officina prodiiſſe*. Ad Nicephorum
quod attinet authorem recentiſſimum, præ
quòd æquè in eo falli potuit ac quando
Anaſtaſium ait à Judæis fuiſſe occiſum, q
tò conſtat & fatetur Gretſerus, contigiſſe r
ſed alteri Anaſtaſio ipſius ſucceſſori; incer
ajo utrum de hoc ὁδηγῷ, cujus locus nobis
tur, id intellexerit, an de libro prolixo Qu
E jam etiam edito, quem ipſe Gretſerus te
codicibus Bavaricis & Romanis pariter
βίβλος ἡ καλουμένη ὁδηγὸς, &c. Sed plus
trumlibet Nicephorus intellexerit deceptum
neutrumque illorum Anaſtaſii I. Antiocheni
ſe. Non certè priorem. Nam in illo n
citantur Authores Anaſtaſio poſteriores, u
Prati ſpiritualis Joannes Moſchus, Maxi
Nicephorus Conſt. mentioque fit Cypri à
nis expugnatæ, quod contigit annis poſt
mortem ad minus 47. Sed & ibidem Au
expreſsè notat annum 700. agi, ex quo l
cta Orthodoxis erant reſtituta. Quibus ve
nè indicat ſe poſt annum milleſimum ſcrib
quoque poſteriorem; quod priuſquam oſte
juvat Lectores monere tractatum hunc

Digitized by Google

zerianæ ad finem ſecundi capitis, & cæteris quos vidi codicibus mſſ. deſunt. Tres autem vidi Bibliothecæ Regiæ, quorum duo ſine Authoris nomine, unus cum hoc titulo, *σὺν Θεῷ προθεωρία τῶν ὑποθέσεων τῶν ὅρων*, &c. Aliter cum illo *σὺν Θεῷ ὅροι διάφοροι*, &c. ea tantùm complectuntur, quæ tractatus editus habet duobus prioribus capitibus: ac reipſa idem ſunt cum libello illis adhuc breviori qui extat inter Athanaſii opera ſub titulo, *tractatus de definitionibus*; Tertius ea ferè omnia continet quæ habentur in editis, ſed & in plurimis multò auctior & ordine non eodem. Caret enim eo exordio & indice quæ in editione caput primum antecedunt. Titulus ferè idem, tamen abſque Authoris nomine cui ſubjiciuntur ea quæ primo editionis capite uſque ad §. *univerſa generis noſtri*, &c. His dein verbis, quaſi novum opus inchoarent, præponitur hic titulus, *Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ Σίνα ὄρους σὺν Θεῷ προθεωρία τῆς ὑποθέσεως τῶν ὅρων τῆς βίβλου ἧς ἐπωνυμία λέγεται ὁδηγός*. Inde ad finem uſque capitis ſecundi, ſcholio excepto, cum editis conſentiens, ſubjungit triginta duo folia quæ ab illo prorſus abſunt, excepta de Euchariſtia cum Gajanitis diſceptatione, quæ cum in editione remota ſit, ad caput nempe 23. nono folio hic habetur. Ab his autem 32. foliis redit cum editis, in nonnullis tamen brevior, uſque ad finem, cui ſubjunguntur quaſi continui operis innumera veterum teſtimonia tractatum ſexies majorem efficientia.

Jam verò ὁδηγοῦ hujus Authorem non eſſe Anaſtaſium Antiochenum hujus nominis primum duo invictè oſtendunt. Unum eſt quòd in illo codice Regio foliorum ſupra memoratorum trigeſimo ſecundo citetur *Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας ἐκ τῆς πρὸς Σέργιον Γραμματικόν*. Quomodo enim ſe in hoc tractatu compoſito cùm adhuc Monachus & Presbyter foret, ut paſſim teſtatur & notat Gretſerus, tamquam Epiſcopum citare valeret? Alterum eſt quòd Author hujus operis meminit Eulogii Epiſcopi Alexandrini tamquam dudum mortui. *Narrabant*, inquit capite 10. *nobis Catholici qui Alexandriæ degunt poſt tempora B. Eulogii Papæ ibi fuiſſe quemdam Auguſtalem Severianum qui ſatis diu quatuordecim librarios ejuſdem ſecum ſententiæ habuerit, ex ipſius mandato reſidentes & depravantes libros dogmatum SS. Patrum*. Quomodo autem Anaſt. Antioch. anno 599. defunctus referre potuerit quod in Alexandria contigit poſt tempora Eulogii teſte Baronio anno 608. mortui? Sed nec quoque dici poteſt tractatum hunc eſſe alterius Anaſtaſii qui huic immediatè ſucceſſit, propter eamdem Eulogii defuncti mentionem. Interfectus enim fuit Anaſtaſius ſecundus ineunte anno Phocæ ſeptimo, ideſt anno 608. Decembris 21. & rurſum refert, cum ibidem foret ac quæſtio agitaretur de verbis quibuſdam Cyrilli ſic falſatis & adulteratis Iſidorum quemdam Bibliothecæ Patriarchæ præfectum ac verè orthodoxum codicem Cyrilli ſincerum protuliſſe, quod indicium eſt Patriarcham tunc adhuc ibi orthodoxum fuiſſe. Neque enim veriſimile eſt Patriarcham Theodoſianum & Eutychianum Bibliothecæ ſuæ præfectum habere voluiſſe Catholicum verum qui ſuorum pudenda revelaret, & confunderet. Videntur ergo hæc contigiſſe paulò ante annum 630. Sub Georgio ultimo hujus ſæculi orthodoxo Epiſcopo Alexandrino. At teſtatur Author ſe aliquanto. poſt ſcripſiſſe. Non autem ſcribere potuit poſt annum 640. Nam ipſemet narrat fuiſſe adhuc in Alexandria Præfectos Auguſtales cùm ſcriberet, nec ullam mentionem facit Saracenorum in Ægyptum irruptionis. Scripſit igitur neceſſariò ante annum 39. quo Saraceni Ægyptum oppugnarunt & vi ceperunt, ipſa quoque Alexandria anno 41. oppugnata & Præfectis Auguſtalibus inde in perpetuum expulſis. Hæc ille ſatis in pleriſque probabiliter, quæ tamen ad ſeveriorem cenſuram ſuo tempore revocabimus.

Leo Allatius in Syntagmate de Engaſtrimytho pag. 528. cùm ex ὁδηγοῦ quæſt. 39. nonnulla prompſiſſet, hæc ſubdit: Quare non dubito à ſciolo quopiam & ſequioris ſæculi ſcriptore in ejus (Anaſtaſii Sinaitæ) quæſtionibus hanc etiam de evocatione animæ Samuelis, ſagæ induſtria, animaſque diabolo eſſe ſubiectas fuiſſe intruſam, ſicut etiam alia pleraque à tanti patris pia mente omnino aliena. Quod vel inde patet, quòd in hoc libro Auctores Anaſtaſio poſteriores laudantur, ut Maximus Monachus, Joannes Sinaita cognomine Climax, & Nicephorus Conſtantinopolitanus. Quod etiam factum eſſe in Athanaſii Alexandrini ad Antiochum, & Juſtini Martyris ad Orthodoxos, multi adnotarunt. Quæ ad quæſtiones pertinere videbantur, addita ſunt, & ſolertem Lectorem expoſcunt, ut ſpuria & aliena à genuinis ſeligere ſciat, neque temerè appoſitas opiniones veluti Patrum proprias parum cautus hauriat.

SUPPLEMENTUM.

ANASTASIUS, Sinaita vulgò dictus, primus ex duobus Anaſtaſiis inter cæteros Antiochenis, ſeu Theopolitanis Patriarchis, qui pietatis ac doctrinæ laude celeberrimi claruerunt. Hic Sinaita dictus eſt, quòd in Monte Sinai vitam exercuiſſet Monaſticam, unde ad Sedem Antiochenam eſt elatus ab anno 561. ſub extrema Juſtiniani Imperatoris tempora. Sed à Juſtino Juniore anno 572. in exilium

ſticus libro 4. Hiſtoriæ capp. 38. 39. 40. &c. & Cæſar Baronius tum in Notis ad Martyrologium Romanum, tum in Annalibus, aliique : ex quibus Sigebertus capite 42. de Viris illuſtribus teſtatur ab eo ſancti Gregorii Papæ Paſtoralem librum in Græcam linguam fuiſſe translatum, quod vel ex ipſo ſancto Gregorio libro 10. Epiſt. 22. diſcere poſſumus. Poſſevinus in Apparatu ſacro, Aubertus Miræus tam ad caput 42. Sigeberti pag. 138. ſuæ Bibliothecæ Eccleſiaſticæ, quàm in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis, capp. 169. & 170. pag. 213. Labbeus in Diſſertatione hiſtorica de Scriptoribus Eccleſiaſticis tom. 1. verbo *Anaſtaſius Sinaita*, & in addendis ad dictum tomum pag. 712. & ſequentibus : quem hic ferè totum, ſed ordine convenientiori tranſcribemus, ob intricatas de Scriptis Anaſtaſio Sinaitæ attributis difficultates, cum paucis aliquibus de noſtro additis, tam quoad manuſcriptos Codices operum Anaſtaſii, quàm quoad varias earum impreſſiones & tranſlationes Latinas.

Alter Anastasius Martyr nuncupatus, Sinaitæ ſucceſſit ab anno circiter 599. Antiochenus Patriarcha, qui à Judæis excarnificatus dicitur die 21. Decembris, ut habet Martyrologium Romanum, anno, ut paſſim docent, æræ Chriſtianæ 608. Imperatoris Phocæ ſeptimo, vel ex paucorum ſententia, anno ſequenti, Phocæ octavo jam incœpto. Errant enim non mediocriter, qui in annum 610. differunt, quo tempore jam cæſus erat Phocas ab Heraclio, ut Labbeus rectè oſtendit in Chronico. Antiquiori Anaſtaſio Sinaitæ dicto tribuuntur multa Opuſcula, quorum nonnulla exhibentur in Bibliothecis Sanctorum Patrum, eorumque Auctariis, alia ſeparatim impreſſa ſunt, de quibus ſingulis nos dicturi ſumus. Advertendum tamen antea maximam eorum partem eſſe dubiam, de quibus graviter inter Scriptores controvertitur, & pauca ſunt contra quæ excipi non poſſit : unde infirmi ſunt & fluctuantes, qui Dogmaticum aliquid ex ejuſmodi Scriptis firmiter ſe ſtabilire arbitrantur.

1. Orationes quinque Dogmaticæ. 1. *De ſanctiſſima Trinitate*. 2. *De Incircumſcripto*. 3. *De Incarnatione divina*. 4. *De Paſſione & Impaſſibilitate Chriſti*. 5. *De ejuſdem Reſurrectione*. Has ex Manuſcriptis Bibliothecæ Regiæ Gallicis erutas, Godefrido Tilmanno Pariſienſis Carthuſiæ Monacho interprete habent Bibliothecæ Sanctorum Patrum Editionis Pariſienſis annorum 1575. & 1589. apud Michaelem Sonnium. Eaſdem latinitate donatas à Franciſco Turriano Soc. Jeſu Theologo, cum variis Veterum Opuſculis publicas fecit Ingolſtadii anno 1616. in 4. Petrus Stevartius Leodienſis, eamque verſionem priore abjecta, quæ in editionibus Pariſienſibus apparet, Colonienſes ſuæ Veterum Patrum Bibliothecæ anno 1618. inſerunt. Extant autem mſſ. Græca hujus Operis in Bibliotheca Galliarum Regia, Vaticana Romæ, & inter manuſcriptos Codices Græcos, quos Franciſcus Turrianus ceſſit Societati Jeſu, quando eam profeſſus eſt. Denique in Sfortiana cod. 31. Cæterùm Dogmatici tomi meminit ipſe Anaſtaſius ſub finem Prologi τοῦ ὁδηγοῦ, & cap. 8. vocat τὸν τόμον ἀπολογητικὸν πρὸς τὸν λαὸν, in quo dicit ſe tractaſſe de Natura & Perſona. At hoc quidem valeret, ſi ὁδηγὸς eſſet indubium Anaſtaſii opuſculum. Sed de eo, ut poſtea dicemus, non minus eſt controverſum, quàm de aliis.

preſſum eſt. Codices manuſcripti harum
tionum quæ latinè tantùm prodierunt,
thecis Vaticana Cod. 372. Heidelbergenſi
miliæ hujuſmodi Anagogicæ in Hexaeme
tur duodecim; Bavarica Cod. 241. Impera
nenſi Codicibus variis, Vallicellana Ro
ſpectat ad Patres Oratorii Domini N. J.
Obſervatione prima in Anaſtaſium Sinait
vidiſſe aliquos qui *Contemplationes Anagogi*
B *xaemeron* aſſererent ſcriptas eſſe ab aliquo
ſtaſio, aut pſeudo-Anaſtaſio, poſt annum
1078. quo etiam tempore vixiſſe contem
ctorem aut certè Interpolatorem *Quæſtion*
ponſionum de variis Sacræ Scripturæ Capitib
tantùm, ſive 154. Neque enim ſibi conſt
libus Eclogis Manuſcripti Codices.

3. *Dux viæ*, Græcè ὁδηγὸς *adverſus*
Severianos, quem græcè & latinè edidit Ja
zerus Societ. Jeſu Theologus Ingolſtadii
in 4. apud Adamum Sartorium, cum *e*
tione de ſacra Synaxi, & de non judicand
blivione injuriarum. Hic verò Commenta
finem elucubratus eſt, ne Orthodoxi in
C laqueos & retia Hæreticorum, eorum p
Severum ſectabantur. Manuſcripti Co
tres hujus Operis in Bibliotheca Gallia
& quartus in Auguſtana Cod. 66. alius i
unde opinor fuiſſe eductum à Jacobo Gr
bertinus Calviniſtarum in Gallia famo
ſcripſit grande opus de Euchariſtia, quod
translatum linguam, Daventriæ in fol.
eſt anno 1654. illic pagina 893. nonnull
ſtaſio noſtro Sinaita obſervat ſequentib
Editus eſt, inquit, procurante Gretzer
tus ſub titulo ὁδηγὸς, ſeu *Dux viæ*, quem
dit eſſe Anaſtaſii Sinaitæ Patriarchæ An
hoc nomine primi. Teſtes duos profert,
D Codicem Bibliothecæ Bavaricæ nomen
ferentem, & Nicephorum Callixtum H
cleſ. lib. 18. cap. 44. inter Anaſtaſii huj
ὁδηγὸν recenſentem. At hi minimè ſuffici
idem Codex Bavaricus, notante ipſo G
tribuit pariter eidem Anaſtaſio libellum
eſt, *Relatio de rebus geſtis in Perſia*, &c.
tamen ait : *Orationem illam olere neſcio q*
larum, ut difficile creditu ſit ex Anaſtaſii o
diiſſe. Ad Nicephorum autem quod att
ctorem recentiſſimum, non eſt ſufficient
hoc Opus aſſerendum Anaſtaſio Sinaitæ
quam quòd in eo falli potuit, ac quando
Anaſtaſium ait à Judæis fuiſſe occiſum,
E tò conſtat & fatetur Gretzerus, contigiſſe
ſed alteri Anaſtaſio ipſius ſucceſſori. Ince
ajo utrum de hoc ὁδηγῷ cujus locus nobi
tur, id intellexerit; an de libro prolixo
num jam etiam edito, quem ipſe Gretze
tur in Codicibus Bavaricis & Romanis
ſcribi βίβλος ἡ καλουμένη ὁδηγὸς, &c. *Se*
cit Albertinus. Utrumlibet intellexerit
rus, deceptum fuiſſe, neutrumque illo
ſtaſii primi Antiocheni eſſe poſſe. Non
rem, nam in illo non modò citantur
Anaſtaſio poſteriores, ut Auctor Prati
Joannes Moſchus, Maximus & Nicepho
ſtantinopolitanus : ſed mentio fit Cypri
nis expugnatæ, quod contigit annis po
ſii mortem ad minus 47. Sed & ibide

,, ſeris ſeparatum. Penes me eſt Codex Græcus
,, pro Joanne de Raguſio olim Manuſcriptus, qui
,, ſub hoc titulo : *Sancti Patris noſtri Athanaſii Pa-*
,, *triarchæ Theopolitani de Fide* : ubi deprehendi ex-
,, tare tantummodo duo priora hujus ὁδηγῦ Capi-
,, ta, nec ea quidem inchoata à prioris initio,
,, ſed ab iis verbis quibus pro titulo apponitur,
,, *Brevis Expoſitio Fidei*. At viciſſim ad compenſa-
,, tionem, plurimas alias definitiones & diſtinctio-
,, nes habens, quæ editioni Gretzerianæ ad finem
,, ſecundi Capitis, & cæteris quos vidi manuſcri-
,, ptis Codicibus, deſunt. Tres autem videntur hu-
,, jus Operis Codices manuſcripti in Regia Galliarum
,, Bibliotheca, quorum duo ſine Auctoris nomine;
,, illi autem ea tantùm complectuntur quæ Tra-
,, ctatus editus habet duobus prioribus Capitibus :
,, ac reipſa idem ſunt, cum libello illis adhuc bre-
,, viori, qui extat inter Opera Divi Athanaſii,
,, ſub titulo, *Tractatus de Definitionibus*. Tertius
,, manuſcript. Codex ea ferè omnia continet quæ
,, habentur in editis, ſed & in plurimis multò au-
,, ctior, & ordine non eodem: caret enim eo ex-
,, ordio & indice, quæ in editis caput primum
,, antecedunt. Hæc & plura affert Albertinus De Euchariſtia locis citatis, pag. 893. & 903. quem verbo tenus refert Labbeus tom. 1. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, pag. 712. in addendis & corrigendis: ex quibus conſtat, quantum variant in Bibliothecis manuſcripti Codices ſub nomine Anaſtaſii, & quàm modicam fidem mereantur.

4. *Quæſtiones & Reſponſiones de variis Argumentis in ſacram Scripturam num.* 154. græcè & latinè cum inſigni Auctario evulgatæ ſunt, ab eodem Jacobo Gretzero Ingolſtadii in 4. an. 1617. typis Ederianis : cùm anteà à Gentiano Herveto latinè dumtaxat, ac numero tantùm 93. editæ fuiſſent, & Anaſtaſio Nicæno Epiſcopo attributæ, ut in obſervationibus poſtea Labbeus docuit. Hæc Gentiani Herveti verſio dictarum Quæſtionum & Reſponſionum, tum ſeorſim excuſa eſt, tum in Bibliotheca veterum Patrum, editionis Pariſienſis primæ & ſecundæ annorum 1575. & 1589. apud Michaelem Sonnium, ſub ſcuto Baſileenſi. Hæ Quæſtiones in Scripturam ſacram, hodie atque olim magnum & inſigne præbuerunt Criticis ſacris diſputandi argumentum : aliis Anaſtaſio Nicæno Epiſcopo, aliis Anaſtaſio Sinaitæ Patriarchæ Antiocheno, quibuſdam etiam neutri adjudicantibus, ſed earum Conſarcinatorem ad ſæculum uſque undecimum, & annum Chriſti 1050. aut 1078. ablegantibus. Horum iſta eſt in ſpeciem, & in veritate rei validiſſima Argumentatio. In iſtis Quæſtionibus citantur Canon 89. Synodi Quiniſextæ ſive Trullanæ, ſanctus Maximus Martyr, Joannes Climacus, Limonarium Joannis Moſchi, Nicephorus Patriarcha Conſtan- attribuamus, qui ſub finem ſæculi 11. vel initium 12. vixerit. Ejuſmodi *Quæſtionum & Reſponſionum de variis Argumentis in ſacram Scripturam*, extant manuſcripti Codices in Bibliotheca Vaticana, Florentina, Meſſanenſi, Imperatoria Viennenſi, Bavarica Cod. 105. & aliis celebrioribus Bibliothecis.

5. *Compendiaria fidei Inſtitutio*, quæ ſub nomine Anaſtaſii & Cyrilli Alexandrini, prodiit tomo 15. Magnæ Bibliothecæ Pariſienſis Sanctorum Patrum, pag. 677. & tomo 6. Colonienſis parte 2. pag. 712. Hanc autem græcè & latinè edidit Theodorus Beza Vezeliacenſis Monachus in 8. anno 1570. cum quinque Dialogis & Trinitate, ſub nomine ſancti Athanaſii Alexandrini, quamvis ex fide omnium ferè mſſ. Codicum, ſpectent ad ſanctum Maximum Monachum, inter cujus Opera extant. Idem forſan opuſculum, cum eo qui ſub nomine Anaſtaſii in Bibliotheca Florentina inſcribitur, *de rectis veritatis Placitis*, quod collatione noſci poteſt.

6. *Homiliæ aliquot* ejuſdem nomen præferunt, editæ tum græcè in variis Divinis Joannis Meurſii, tum latinè tantùm in antiquis Lectionibus Henrici Caniſii, tum græcè & latinè partim in Auctario Græco-latino Bibliothecæ Pariſienſis anni 1624. & in aliis duobus annorum 1648. & 1672. quas hoc ordine ſervato habet Franciſcus Combefis in dicto Auctario ſeu Supplemento Bibliothecæ veterum Patrum anni 1648. Pariſiis, tom. 1. columna 350.

1. *In Annuntiationem Beatæ Mariæ Virginis*, Franciſco Combefis Interprete, de qua vide varia Divina Joannis Meurſii impreſſa anno 1619. Lugduni Batavorum in 4.

2. *In Transfigurationem Domini noſtri Jeſu Chriſti*, eodem interprete.

3. *De ſacra Synaxi, & de non judicando, deque oblivione injuriarum*, eodem interprete. Verſionem verò Franciſci Turriani Soc. Jeſu exhibuit Henricus Caniſius tom. 3. Antiquæ Lectionis, eamdemque græcè & latinè ediderat jam antea Jacobus Gretzerus Ingolſtadii anno 1606. cum ὁδηγῷ in 4. deſumptam, ut opinor, ex manuſcripto Codice 75. Bavaricæ Bibliothecæ, ubi legitur.

4. *In Pſalmum ſextum*, interprete Philippo Svvenenzelio Soc. Jeſu Theologo.

5. *In eumdem Pſalmum*, interprete Franciſco Combefis, cujus etiam alia Verſio Latina Franciſci Turriani tom. 3. Antiquæ Lectionis Henrici Caniſii : nec deſunt manuſcripta Exemplaria Græca in Bibliothecis Sfortiana Codd. 32. & 72. Meſſanenſi, Vaticana Cod. Heidelbergenſi 4. & 368. & in manuſcriptis Codicibus quos Franciſcus Turrianus obtulit, quando ingreſſus eſt Romæ Societatem Jeſu.

6. Anaſtaſii Presbyteri in Sina Monte, *Sermo*
De

Digitized by Google

Anaſtaſii Abbatis Diſſertatio contra Judæos in Vaticana, *Anaſtaſii Explicatio de jejunio, & in Pſalmum* 13. in Imperat. Vindobonenſi, *Anaſtaſii Theopolitani Archiepiſcopi Narratio Actorum in Perſide*, in Auguſtana, Cod. 66. Vaticana Codd. Heidelbergenſi 4. & 364. *Anaſtaſii Sinaitæ Sermo in fratres ſuos morte prægreſſos.* Ibidem Cod. 308. *Anaſtaſii Sinaitæ Sermo de diverſis modis ſalutis & pœnitentiæ*, ibid. Cod. 367. Hos Codices Docti poſſunt per otium excutere & conferre, num B diverſi vel iidem Sermones ſint cum editis, qui ſæpè ſub titulis diverſis iidem extant in manuſcriptis Bibliothecis.

De Aratore. 545.

ARATOR SUBDIACONUS S.R.E. ſcripſit *duos libros carminum*, quibus Acta Apoſtolorum complexus eſt: eos libros Vigilio Papæ obtulit, & publicè eodem Papa annuente recitavit: extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo octavo.

DISSERTATIO HISTORICA. C

ARATOR S.R.E. Subdiaconus, patria Ligur, edidit carmine Heroico, quod extat ſæpius editum atque in duos libros diſtinctum.

Actus Apoſtolorum, & Vigilio Papæ obtulit, ut teſtatur Sigebertus Gemblacenſis capit. 38. libri de Illuſtribus Eccleſiæ Scriptoribus. Extat apud Sirmondum in Notis ad Ennodium Epiſcopum Ticinenſem, & Tomo 1. novæ Bibliothecæ mſſ. librorum, pag. 668. expreſſa ex mſſ. codicibus brevis annotatio, ipſi quoque Jo: Trithemio non incognita, ex qua nonnulla diſcimus. 1. Auctorem virum illuſtrem fuiſſe ex Comite Privatorum, & ex Comite Domeſticorum, quod etiam poſtremum docuit nos Caſſiodorus libro 8. D Variarum, epiſtola 12. qua Athelaricus Oſtrogothorum Rex Comitivam Domeſticorum illi attribuit. 2. Suſceptum fuiſſe illud Poema à Vigilio Papa 8. Idus Decembris in Presbyterio ante Confeſſionem B. Petri. 3. Ejuſdem Papæ juſſu recitatum fuiſſe pluribus vicibus in Eccleſia B. Petri ad Vincula. 4. Iſta contigiſſe tertio anno poſt Conſulatum V. C. Baſilii, Indictione 7. hoc eſt, anno recuperatæ per Chriſtum ſalutis 543. Trithemius ſcitè in hæc demum verba prorumpit: Ubi nunc his temporibus tale ſtudium litterarum? Ubi amor ſcientiæ ſalutaris? Religioſi noſtri & nobiles, Clerici quoque & Pontifices non libros; ſed cenſus audiunt; non litteras, ſed avaritiam colunt. Jam legit Antimachus plura carmina, E & recedentibus ſingulis, vix unicus Plato invenitur, & remanet. Sed de his importunè jam loquimur. Hæc ille.

Idem quoque Sirmondus edidit ex codice Remenſi ejuſdem noſtri *Aratoris ad Parthenium*, qui pangendi illius carminis auctor fuerat miſſam, in Gallias Elegiacis verſibus *egregiam Epiſtolam*. Quæ omnia ætatem Poetæ abundè docent.

De Junilio. 545.

JUNILIUS EPISCOPUS Africanus, ſcripſit *ad Primaſium Epiſcopum Africanum*; item libros duos de partibus divinæ legis qui extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum editionis 2. tomo 1.

JUNILIUS, EPISCOPUS cujuſdam urb
ca, cujus nomen ſe non potuiſſe reperi
Joannes Trithemius, multa dicitur compi
icula, ex quibus extat inter Orthodoxogr
Bibliothecis Veterum Patrum, ac ſeorſim
ſileæ editus.

Liber de Partibus Divinæ Legis, ad Pr
quem alii Uticenſem, alii Adrumetium ce
ſe Epiſcopum; unde colligimus vixiſſe Jun
ca annum 550. & tempora Quintæ Gener
di Conſt. celebratæ ideoque erraſſe Trit
Sixtum, alioſque qui ex malè collocata
epocha eum anno 440. ſub Theodoſio II.
tore claruiſſe docuere. Junilius mendosè
cap. 10. de Divinis Lectionibus, ubi inter
Divinæ introductores numeratur ultimo
Ticonium Donatiſtam, S. Auguſtinum de
Chriſtiana, Hadrianum atque Eucherium.

Commentariolus in tria priora capita Geneſe
falsò inſcriptus eſt, cùm ſit Ven. Bedæ,
menta ex S. Gregorii Magni Papæ moralib
inſerere potuit. Hexaemeron Bedæ, verba
nedicti Pererii libro primo in Geneſim, eſt
aureus libellus, qui ſuperioribus annis ſub
inſcriptione Junilii Afri editus eſt, cùm c
mentis conſtet auctorem ejus eſſe Bedam.
nenſis ſub finem libri quarti: Commentaria
circumferuntur Ambroſii in Apocalypſim,
mi in Parabolas Salomonis & Jeremiæ La
nes, Eucherii in primum librum Moſis &
Regum volumina, & Junilii Afri in Hex
nemo talium auctorum eſſe dicet, cùm i
rit centones, fragmenta ac integras pagina
talibus Gregorii excerptas; nec arbitror ali
uſque adeò hebetem vel protervum qui ne
modi rhapſodias ex commentatiis Gregor.
Addit Poſſevinus ſcire ſe Junilium, eoden
Primaſio, explanationem in Geneſim ec
utilitatem ſimplicium, eamque non extai
id ſciat, non indicat, nec qui ejus memi
neminem, inquit Rivetus. Verùm non le
armaturæ Criticus Sixtum Senenſem, q
profitetur Poſſevinus in multis ſe exſcri
disertè ait hortante Primaſio collegiſſe e
nes in Geneſim: pro quibus Typograph
ſuppoſuit nobis exiguum commentarium inc
De principio libri Geneſeos, &c.

De Primaſio. 545.

PRIMASIUS EPISCOPUS Afri
pore Vigilii Papæ Conſtantinopoli
quinta Synodus generalis celebraretur,
ex collatione ſecunda ejuſdem Synodi:
Epiſtolas ſancti Pauli, & in Apocalypſim no
nenda *Commentaria*.

DISSERTATIO HISTORICA

PRIMASIUS, ADRUMETINUS in
Africæ provincia Epiſcopus, temp
Generalis Synodi interfuit Conſt. cum
pa, ut conſtat ex Collatione ſecunda
cilii. De eo præterea meminerunt Jun
pariter Epiſc. qui ei de Partibus Divin.

Digitized by Google

aliis lapidem offendit Philippus Elſſius, qui claruiſſe anno 440. aſſerit & Auguſtinianis ſuis Eremitis inſeruit. Eum alioſque refutant etiam me tacente verba Caſſiodori loco citato. Noſtris quoque temporibus Apocalypſis prædicta B. Ep. Primaſii Antiſtitis Africani ſtudio minutè & diligenter quinque libris expoſita eſt. Quibus etiam libris unus quid faciat hæreticum diſputatione ſubjunctus eſt. Quæ in templo Dei ſacrata donaria ſanctis altaribus offerantur.

Commentaria in ſancti Pauli Epiſtolas, ex SS. Ambroſii, Hieronymi, Auguſtini & aliorum Patrum monumentis collecta, edidit Lugduni Joannes Gagnæus apud Gryphium anno 1543. cùm prius Commentaria in Epiſtolam ad Romanos Coloniæ apud Gymnicum prodiiſſent.

Commentaria myſticæ expoſitionis in Apocalypſim ad Caſtorium, ex illegibili ſcriptura antiqua excuſa primùm Baſileæ anno 1544. apud Robertum Winter, & Lugduni una cum Collectaneis in Epiſtolas S. Pauli. Quinta autem ejuſdem quæ ſuperſunt opera apparent in Bibliothecis Veterum Patrum Pariſienſibus & Colonienſi. Libri autem ejus de Hæreſibus ad Fortunatum Epiſcopum videntur periiſſe, in quibus explicans quod olim S. Auguſtinus in libro Hæreſeon imperfectum morte interveniente reliquerat, in primo oſtendebat quid Hæreticum faciat, in ſecundo & tertio digerebat, quid hæreticum demonſtret.

Cæterùm placet hic obiter referre ad Lectoris oblectationem dicam an juſtiſſimam indignationem ridiculum Roberti Coci Heterodoxi argumentum: Haymonis Halberſtatenſis, qui trecentis poſt Primaſium annis vivebat, Commentaria in Epiſtolas S. Pauli multa habent ſimilia iis quæ ſunt apud Primaſium: ergo abjudicanda ſunt huic Commentaria quæ nomen ejus circumferunt: φεῦ τῆς εὐθείας. Multa habet Macrobius iis ſimilia quæ ſcripſit in Noctibus Atticis A. Gellius: non eſt igitur Gellius Auctor Noctium Atticarum. Miſcellæ auctor ex Eutropio, Oroſio, Anaſtaſio Theophanis interprete, aliiſque penè omnia mutuatus eſt; ergo auferenda illis, quæ ab omnibus hactenus ipſis tribuuntur opera, &c. Quod ſi Critico illi mens non læva fuiſſet, argumentandum fuerat hoc pacto: Haymo itaque, Primaſii imitator, multa ex ejus commentariis ſublegit, & in ſuas areolas ex illo fonte derivavit, ut faciebant per ea tempora Rabanus, Florus, Strabo, Hincmarus, Ratramnus, Prudentius, nono florentes ſæculo, viri ſuæ ætatis eruditiſſimi, qui ſæpè centones potiùs quàm libros conſcribillabant ex antiquioribus delibatos. Quod verò ſpectat ad Commentarium in epiſtolam ad Hebræos, illum eſſe ſive Haymonis, ſive potiùs Remigii Antiſſiodorenſis quidam ex nuperis Criticis cenſuerunt, quòd ſtyli ſimilitudo videatur id arguere. Neque tamen omittendam cenſeo obſervationem Jacobi Uſſerii, Pſeudo-Armacani Archie-

rogatu à Mutiano Schol. converſis ad verbum exceptos eſſe deprehendi.

Supplementum.

PRIMASIUS ADRUMETINUS, in Byzacena Africæ Provincia Epiſcopus, anno 553. tempore Concilii quinti Generalis interfuit Conſtantinopoli cum Vigilio Papa, ut conſtat ex Collectione ſecunda iſtius Concilii. Illius præterea meminerunt Junilius Africanus pariter Epiſcopus, qui ei *Librum De partibus divinæ Legis dedicavit*. Victor Tunonenſis in eadem Africa Epiſcopus in Chronico, Caſſiodorus Senator in Libro *De divinis Lectionibus c. 9.* Iſidorus Catalogi cap. 9. atque multi recentiores, inter quos eſt Philippus Labbæus in Diſſertatione hiſtorica De Scriptoribus Eccleſiaſticis à Bellarmino recenſitis, tom. 2. pag. 234. illius Opera diligenter notat & recenſet. Addit autem pag. 235. *Libri autem ejus de Hæreſibus ad Fortunatum Epiſcopum videntur periiſſe, in quibus explicatis quod olim ſanctus Auguſtinus in libro Hæreſeon, imperfectum morte interveniente reliquerat, in primo oſtendebat quid hæreticum faciat; in ſecundo & tertio digerebat quid hæreticum demonſtret*. At ſalva pace Philippi Labbei, non pereunt illi tres Libri Primaſio Epiſcopo attriburi; ſunt enim *ipſe Prædeſtinatus*, quem vir doctiſſimus Jacobus Sirmondus Anonymum tribus libris edidit Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſy anno 1643. in 8. & hanc obſervationem debemus Joanni Mabillon, qui tom. 4. Analectorum ſuorum, deſcribens in Præfatione Iter ſuum Germanicum pag. 83. & 84. teſtatur ſe vidiſſe in Germania hos libros manuſcriptos ſub nomine Primaſii, quod omnino confirmat ſententiam noſtram, atque Opus Anonymum reſtituit legitimo parenti Primaſio. Hæc Labbeo addenda cenſuimus neceſſarium. Vide Antonium Poſſevinum in Apparatu ſacro, Aubertum Miræum in Bibliotheca Eccleſiaſtica, pag. 83. Scholio ad caput 9. Iſidori De Scriptoribus Eccleſiaſticis.

De Ruſtico Diacono. 545.

RUSTICUS Eccleſiæ Romanę Diaconus, ſcripſit diſputationem adverſus Acephalos per dialogumum, quæ extat tom. 4. Bibliothecæ ſanctorum Patrum, ſed imperfecta. Deeſt enim in fine pars altera, quam ſcripſerat pro defenſione trium Capitulorum Synodi Chalcedonenſis, cujus quidem controverſiæ cauſa Ruſticus, eùm à Vigilio Papa cui affinitate junctus erat, defeciſſet, ab eodem una cum Sebaſtiano depoſitus eſt, ut conſtat ex ſententia depoſitionis, quæ legitur inter epiſtolas Vigilii. Vide Cardin. Baronium tomo 7. Annalium ad annum 547. & 548.

DIS-

gradu motus eſt cum Sebaſtiano, ut ex Epiſtolis Vigilii aliiſque vetuſtatis monumentis narrat Baronius & ex eo Joannes Maria Braſichellanus, & alii recentiores.

Dialogus adverſus Acephalos ſine mutilus, in quo fidei definitio in Concilio Chalcedonenſi facta defenditur & Hæretici ab ea deficientes refutantur, (quæ enim de Theodoro Mopſueſteno de epiſtola Idæ & Theodoreto addiderat modò deſiderantur) extat in Hæreſeologia an. 1550. Baſileæ edita, inter Orthodoxographa ibidem annis 1556. 1569. in Collectione Tigurina Patrum adverſus Neſtorium & Eutychem, necnon in Bibliothecis Veterum Patrum Pariſienſibus & Colonienſi. Quod verò addunt è Græco verſum fuiſſe incerto interprete, id mihi parum probabile apparet, cùm Ruſticus ille Vigilio affinitate junctus Latinus ipſe Latinè ſcripſiſſe videatur. In Annalibus Eccleſiaſticis de hoc opere illud profertur judicium: Demptis ex illo ſpinis, quibus ager fertilis abundabat, & vepribus, quibus in angulo ſylveſcebat, exciſis, quæ remanſerunt viro docto digna videri. An verò, quæ ibidem ſubjicitur conjectura de ſcripto hoc opere ad Sebaſtianum Romanæ Eccleſiæ Diaconum Cardinalem, cujus nomen poſtea eraſum fuerit, firmis argumentis ſubſiſtat, viderint alii.

De Victore Tunonenſi. 550.

VICTOR Tunonenſis Eccleſiæ Africanæ Epiſcopus, ſcripſit, teſte Iſidoro cap. 25. de Illuſtribus Eccleſiæ ſcriptoribus, brevem hiſtoriam à principio mundi, uſque ad primum Juſtini Junioris Imp. annum, quæ in lucem ab Henrico Caniſio paucis abhinc annis edita eſt, ſed à fine tantùm Chronici Proſperi Aquitani, uſque ad initium Juſtini poſterioris.

Dissertatio Historica.

VICTOR Tunonenſis Eccleſiæ in Africa Epiſcopus, ſive, ut alii ſcribunt, Tunonenſis, aut Tunnunenſis: longiùs enim à vera ſcriptura recedunt, qui cum Trithemio Cummunenſem, cum Honorio Cennenſem, cum Othone Friſingenſi Epiſcopo lib. 5. Hiſtoriæ c. 6. & cum Adone vulgato (nam ut jampridem hoc eſt ab an. 1588. docuit V. C. Petrus Pithæus in vetuſtioribus exemplaribus ſcriptum legitur Tononenſis) Turonenſem, cum Siffrido & Poſſevino Tmuenſem nuncupant aut Commenenſem, vixit labente ſæculo Chriſti ſexto. Ob acerrimam Trium capitulorum defenſionem circa annum 555. Juſtiniani Imperatoris juſſu exul in Ægyptum deportatus. Unde rurſus Conſt. vocatus eſt, & in ejuſdem urbis monaſterium detruſus, obiit circa annum 566.

Chronicon ab initio Mundi uſque ad primum Juſtini junioris annum, ſcripſerat, teſte ſancto Iſidoro Hiſpalenſi Epiſcopo cap. 25. de Scriptoribus Eccleſiaſticis qui brevem per Conſules annuos bellicarum Eccleſiaſticarumque rerum nobiliſſimam vocat Hiſtoriam Laude & notatione illuſtrem ac memoria dignam. Ejus extat tantummodo ea pars, quæ *ab anno* 444. *ubi deſierat Proſper Aquitanus in altera è præcedentibus editionibus ad annum uſque* 565. *perducitur*, ab Henrico Caniſio Noviomagenſi J. C. primùm edita Ingolſtadii anno 1600. in 4. cum quibuſdam aliis, tum corre-

dorum tum loco citato, tum initio Chroni
ris hujuſce meminerunt Ado Vienneſis
Chronici ſui limite, ubi perperam in omn
hactenus conſpexi, editionibus, etiam pol
citur Turonenſis ut ſupra jam inſinuatum e
rius Auguſtodunenſis libelli III. de Lumin
cleſiæ cap. 29. Otto Friſingenſis Epiſcopi
cap. 6. Trithemius, Poſſevinus, Voſſius,
B ræus ne quidem, ut ſolet, Bellarminum
fortè quod in auctiorem Bellarmini noſtri
ab anno 1617. Pariſiis ſæpius emiſſam non
ſed in aliquam è præcedentibus.

Extat inter ſuppoſita S. Ambroſio Me
Epiſcopo nonnulla opuſcula *Liber de Pæni*
quo nihil hic addam iis, quæ ſupra ubi de
Mediol. obſervavi.

De Facundo Hermianenſi.

Supplementum.

FACUNDUS Hermianenſis, in Afri
cæ Byzacenæ Epiſcopus, floruit pol
C tum Baſilii anno 4. & ultra, circa annum
decim libros ſcripſit *pro defenſione trium C*
quæ non poſſe abſque injuria fidei Synod
cedonenſis everſione condemnari, falſo
ſum habuit. Horum meminerunt Victor
in Chronico, & ſanctus Iſidorus *lib. De V*
bus cap. 19. Scripſit etiam librum *adverſu*
ſeu *Mutianum Scholaſticum*, qui Africanos
propterea quòd ſe à Vigilio Papa & ab
trium Capitulorum cauſa, poſt illius jud
gregaverant, meritò redarguebat. Hæc
è tenebris oblivionis Jacobus Sirmondus
Jeſu, impreſſitque anno 1629. in 8. Pariſi
D nus Cramoiſy, via Jacobæa ſub Ciconiis
pſit Epiſtolam prolixam quam inſcripſit
dei Catholicæ in defenſione trium Capitulorum
no Luca Dacherio Ordinis Divi Benedi
tom. 4. Spicilegii jam ſæpiùs citati, pag. 1
probatur Facundum Schiſmaticum fuiſſe,
mare occubuiſſe. De eo ſic Caſſiodorus i
CXXXIII. *Facundus venerabilis Epiſcopus,*
penetrabili ſubtilitate deſtructor, nuper ad
Principem ſcribens de duabus Naturis Domini
libellos cautè nimis luculenterque tractavit
bis manuſcriptos reliqui, ut nec antiquis ege
toribus, nec modernis. Ubi duos libello
Naturis Chriſti ipſi tribuit Caſſiodorus,
E his verbis eum ſignificaſſe duo prima Cap
mi ex duodecim quos ad Juſtinianum d
plura voluerit, adeat Poſſevinum *in A*
Aubertum Miræum *in Bibliotheca Eccleſia*
lio ad caput 19. Iſidori *De Viris Illuſt*
mihi 86. Natalem Alexandrum Domi
ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Capitibus, ſæc
te 4. pag. 156. & ſeqq.

De Aureliano Arelatenſi E piſcopo. 550.

Supplementum

AURELIANUS Arelatenſis Archie
Patriciorum Aurelianorum ſtirp

Digitized by Google

næ juribus conſervandis ſatagat, opera Childeberti Chriſtianitatis (ut vocat) ſtudioſiſſimi. Sanctus autem Aurelianus dicitur in Epiſtola Legatis Francorum qui Conſtantinopolim proficiſcebantur directa, ſub annum 552. ubi ad Vigilium Legationem in cauſa trium Capitulorum miſiſſe ſcribitur, quam recitat Sirmondus. De illo etiam Præſule meminerunt Uſuardus in Martyrologio, Baronius, Spondanus, & Proprium Arelatenſis Eccleſiæ. Floruit ſub Childeberto Rege Francorum, conſtructoque Monachorum Cœnobio, ſcripſit eis *Regulam*, quam habet Lucas Holſtenius in Collectione ſua, parte ſecunda, pag. 58. & ſeqq. Item *alteram Sanctimonialibus*, quam idem habet parte 3. pag. 35.

De Cypriano, Meſſiano & Stephano. 550.

Supplementum.

Cyprianus, Messianus, & Stephanus, tres Diſcipuli ſancti Cæſarii Arelatenſis, anno circiter 550. Vitam ſui Magiſtri libris duobus ſcripſerunt, quæ apud Surium ad diem 27. Auguſti, mutila & imperfecta, ſed quam integram & plenam Vincentius Barralis edidit, in Chronologia illuſtrium Lirinenſis Inſulæ virorum, impreſſa Lugduni anno 1613. in 4. Joannes Mabillon, ſæculo primo Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, quibus tamen hunc non accenſet Cæſarium.

De Martino Dumienſi, aliàs Bracarenſi. 560.

Martinus Dumienſis monaſterii Abbas ac deinde Eccleſiæ Bracarenſis Epiſcopus vixit circa annum Domini 572. nam præfuit Concilio ſecundo Bracarenſi, quod habitum eſt Æra 610. ideſt, anno Domini 572. ſed videtur anno ſequenti obiiſſe, ut notat Cardin. Baronius. Scripſit *collectionem Canonum ex Græcis Synodis*, qui extant in tomis Conciliorum poſt ſecundam Synodum Bracarenſem. Scripſit etiam *de quatuor virtutum Cardinalium differentia, & alia*, quæ extant in tomo quinto Bibliothecæ ſanctorum Patrum editionis ſecundæ, meminit hujus Martini ſanctus Iſidorus in Catalogo Script. Eccleſ. cap. 22. & in lib. de viris illuſtribus cap. 35.

Dissertatio Historica.

Beatus Martinus, natione Pannonius, ex Orientis partibus navigans, venit in Gallæciam ibique Dumienſi primùm cœnobio tum Eccleſiæ Bracarenſi Præpoſitus multos Suevorum ab Ariana impietate ad Fidem Catholicam convertit. Floruit regionem faciunt Concilium Toletanum X. Sigebertus capp. 19. & 117. ubi ait per manum Paſchaſii Diaconi Interrogationes & Reſponſionem plurium Sanctorum Patrum Ægyptiorum in ſuo Dumienſi cœnobio transtuliſſe, Trithemius, Garſias Loaiſa, Ambroſius Morales, & alii Hiſp. ſcriptores, tum Wion, Poſſevinus, Miræus, cæterique.

Liber de Moribus, falsò Senecæ Philoſopho à quibuſdam adſcriptus, qui ſcribitur *Formula honeſtæ vitæ*, ſive, *de differentiis quatuor virtutum Cardinalium*, ad Mironem Galleciæ Regem, extat cùm Baſileæ curante Gilberto Cognato Nozoreno & alibi excuC ſus, tum in Bibliothecis Veterum Patrum ac Duaci una cum Heroicis Quæſtionibus Boethii Eponis.

Collectio Canonum Orientalium ex Græcis Synodis, in Nitigeſii Lucenſis in eadem Gallecia Epiſcopi gratiam, cùm non adeò rectè in Latinum ſermonem antea fuiſſet verſa, ſimpliciùs & emendatiùs, ut loquitur, reſtaurata extat, tum alibi impreſſa, tum in Conciliis Binianis poſt II. Synodum Bracarenſem anno 572. celebratam.

Sententiæ Ægyptiorum Patrum, à Græco quodam Anonymo collectæ, & ab hoc B. Martino Latinè redditæ leguntur in Appendice ad Vitas Patrum R. P. Heriberti Roſvveidi Soc. JESU editas Antuerpiæ annis 1615. & 1628.

D Unde verò Miræus cap. 146. Auctarii acceperit à Trithemio Martinum hunc Vocari Mandonenſem ſeu Mindonienſem in Hiſpania Epiſcopum nondum intelligere potui, præſertim cùm de eo ad Iſidori Catalogum multa fuerit locutus.

De Procopio Gazæo. 560.

Procopius Gazæus Sophiſta, cujus meminit Photius in ſua Bibliotheca, ſcripſit *in Octateuchum Commentaria* magis ex aliorum libris, quàm ex proprio ingenio: ſcripſit etiam *in Iſaiam*, quæ extant excuſa Pariſiis Græcè, & Latinè; dicitur etiam ſcripſiſſe *in libros Regum, & Paralipomenon*,
E quæ opera utrum extent, ignoro: quando vixerit, non certum eſt: ſed poſuimus eum poſt annum quingenteſimum, quia nec S. Hieronymus, nec Gennadius, neque alii, qui ſcripſerunt ante annum quingenteſimum, hunc auctorem nominaverunt.

Dissertatio Historica.

Procopius Gazæus, Sophiſta, incertæ dicitur ætatis à Bellarmino, aliis eum ad annum 470. aut 500. revocantibus. Certè ſub extremis Anaſtaſii Dicori temporibus & Juſtino Imperatore floruiſſe videtur, ſiquidem ille ſit, de quo Photius cod. 160. loquitur, qui Choricium Sophiſtam Gazæum Juſtiniani Auguſti æqualem diſcipulum habuit in patria ſua, eumdemque in docendi munere ſucceſſorem.

Certè

Digitized by Google

dus qui in ridiculo ſuo centone cum Procopio Hiſtorico noſtrum hunc confudit his verbis: Annorum 142. anno Chriſti 554. terminatorum Hiſtoriam Eccleſiaſticam ſcripſiſſe refert Gault. ex Genebrardo in Vigilio. En cor Zenodoti! Quod facinus, aliaque illi ſimilia, ſi ſeriò perpendiſſent, nec Joannes Erneſtus Gerhardus opus illud patris ſui luce publica indigniſſimum eduxiſſent è tenebris, nec nepos ejus Jo: Andreas Quenſteldtius inſulſum illum conſarcinatorem tantis beaſſet laudibus, & cum Heroibus à Semideis tantum non in Cœlo collocaſſet.

Commentaria in Octatheucum, ſive Heptateuchum, hoc eſt in Geneſim, Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium, Joſue, ac Judices, ut Photius appellat, ἐξηγητικαὶ σχολαὶ, ex Vetuſtiſſimis Orthodoxorum Patrum, aliorumque ſcriptorum enarrationibus in unum corpus & perpetuum interpretationis contextum accuratiſſimè concinnatè. Latinè tantùm, quòd ſciam, hactenus prodierunt Tiguri anno 1555. Conrado Clauſero Tigurino interprete.

Subjiciuntur Scholia ejuſdem *Procopii in quatuor libros Regum & in primum Paralipomenon*, Ludovico Lavathero Tigurino interprete. *Scholia enim in ſecundum Paralipomenon* Latinè interpretatus eſt Harmanus Hamberger Græcè & Latinè Lugduni Batavorum anno 1620. apud Elzevirios edidit Joannes Meurtius.

Ejuſdem Procopii Sophiſtæ, *Variorum in Iſaiam Prophetam Commentariorum epitome*, cum præpoſito Euſebii Pamphili alteriuſve Veteris ſcriptoris fragmento de Vitis Prophetarum Græcè & Latinè prodiit Pariſiis anno 1580. Joanne Cutterio viro doctiſſimo interprete ad Illuſtriſſimum Virum D. Joannem Rupiſulcadium Majoris Monaſterii Abbatem Franciſci Rupiſulcadii poſtea S. R. E. Card. Eminentiſſimi ac ſanctiſſimi patruum, cujus dono codex ille quantivis pretii (*a*) venit in manus noſtras, ex quo deſcripta ſunt Græca Eſaiæ verba cum additis Veterum ſeptem interpretationum differentiis, earumque notis ab Origenis Hexaplis deſumptis, quarum explicatio in eruditiſſima Præfatione proponitur.

Albertinus pag. 856. editionis Latinæ circa idem cum Heſychio Hieroſolymitano tempus vixiſſe cenſet Procopium Gazæum. Nam cùm ipſe dicat, in Exodum pag. 309. noſtro ſæculo contigit ut univerſa idola exſcinderentur, & omnis occaſio quæ ad hæc fabricanda impelleret, quod in univerſum ac planè factum non eſt ante Theodoſii edictum anno Domini 439. publicatum: ac rurſum videatur multa ex Chryſoſtomo & Cyrillo Alexandrino deſumpſiſſe, veriſimillimum eſt eum ſcripſiſſe circa quinti ſæculi finem. Hæc ille: Nos verò etiam labente ſexto floruiſſe arbitramur.

(*a*) Ille ipſe eſt, quem Cutterius, Uſſerius, Valeſius, & quidam alii librum Renati Marchali vocant: ego verò longè meliori titulo, ut ſanctiſſimi viri & in Societatem noſtram quoad vixit beneficentiſſimi memoriam ſempiternam colam & ad poſteros propagem, ſoleo Rupiſulcadianum appellare. Sixtus Senenſis obſervat Procopium in Geneſi & Exodo fuſiorem eſſe, preſſiorem in ſex libris ſequentibus, in quibus veluti annotationes quaſdam collegit. Additque ediſſerere eum juxta quadruplicem divinæ Scripturæ intelligentiam non ſolùm LXX. Interpretum, Aquilæ, Symmachi, Theodotioniſque editiones, & Samaritanorum ac Judæorum codices; ſed & D. Hie-

Venetos Bibliotheca ſervatos fuiſſe teſtatur.

De Joanne Climaco. 560.

JOANNES CLIMACUS Monachus e
ſimus, ſcripſit *librum triginta graduum*
aſcenditur ad perfectionem; unde ipſe nomen
invenit. Exiſtimant aliqui recentiores illum
anno Dom. 340. ſed non putamus id eſſe
B tum quia nemo veterum hoc dicit, neque e
libro id colligi poteſt, tum quia in eo libro
tio ſancti Abbatis Sabbæ, qui tempore J
Imp. obiit anno Domini 532. ut refert Car
nius tom. 6. Annalium.

Dissertatio Historica.

JOANNES CLIMACUS, ob librum 3
tum, quibus tamquam gradibus, ſeu ſc
perfectionis religioſæ culmen aſcenditur, ſ
nuncupatus, idem quoque Joannes Sinaita,
bas ſancti Montis Sina, cognomento Scho
ὁ σχολαστικὸς reperitur à veteribus dictus. Vixit
C Chriſti ſæculo ſexto circa annum 580. & ſi
Græcorum fides, penè centenarius obiit die
ti, (*a*) ut habet etiam Martyrologium Ro
Ejus res geſtas Daniel Monachus ſcripſit ap
manum & Surium. Errat Joannes Tritheni
quòd Climacum dicat Latinè ſonare Schol
voluit fortaſſe dicere ſcalaſticum, ſeu ſcalari
quòd claruiſſe ſcribat circa tempora Con
Conſtantii, & Conſtantis fratrum Imper
qui regnaverunt anno 346. ſeu potius 339.
quorum interfectus eſt major natu Conſtantin
tum quippe eſt vixiſſe poſt S. Sabbam clariſſin
batem, qui è vita migravit quinto Decem
532. De eodem Elias Metropolita Creten
D explanationes in Scalam ſcripſit, quemque
putant interfuiſſe anno 787. Nicænæ II. S
Joan. Gerſon, Volaterranus, & alii recentio

Perfectiſſima omnium ejus operum editio
Latinè prodiit in folio Pariſiis apud Seb
Cramoſium, hoc ordine.

Matthæi Raderi Soc. JESU Presbyteri
ad Sancti Joannis Climaci ſcalam Parac
ejuſdem vita, &c.

S. Joannis Climaci Scala Paradiſi, ad Joann
batem Monaſterii Rhaithuni, è Græco recc
lata, & ſcholiis ibidem Græcis Latinè verſis
ta, ab eodem Matthæo Radero in uſum Le
cœlum aſpirantis. Latinè primùm reddita
E citur an. 1294. ab Angelo de Cingulo C
Clarenus cognominatus eſt, deinde ab A
Camaldulenſi Monacho recognita, & t
cuſa.

Acceſſit ejuſdem ſancti Climaci *Liber a
rem*, ab eodem interprete jam olim in lu
tus, iterum recognitus, & ſcholiis itidem
Latinis explanatus.

Tomo V. Bibliothecæ Magnæ Pariſienſis,
& ſequentibus, Leguntur Latinè dumtaxat
ſione ſupradicti Camaldulenſis Epiſtola ad J
Abbatem Raythu, Scala Paradiſi, de O
ſtoris, Commentaria in triginta Sermones
& ejuſdem commendario facta ab eodem
Raythunenſi Abbate, Vita Climaci auctore
humili Monacho cœnobii ejuſdem Raythuni

Digitized by Google

alienisve decorata titulis prodierunt opuſculorum ſcriptor, editum Græcè ac Latinè à Matthæo Radero Soc. JESU Presbytero Joannem Climacum vernacula lingua expreſſit: tum ne quid à Jeſuita hauſiſſe videretur, ſuppreſſo ejus nomine, (quod & in Vitis Patrum aliiſque factum ſæpè docuimus) ad mſſ. Regiæ ac Seguerianæ Bibliothecarum codices ſua vel amicorum opera recognitum quibuſdam in locis emaculavit, Eliæ Cretenſis Metropolitani aliorumque ſcholiis propriiſque obſervationibus illuſtravit, præmiſſa Climaci vita, quam non tantùm ex Daniele Raythenſi Monacho, ſed etiam ex Anonymo ejuſdem Raderi opera vulgato eleganter contexuit. Iis ſecunda Editio locupletior prodiit in 8. anno 1658. apud Petrum Parvum. Idem quoque in Tabulam Hiſtoricam ac Chronologicam quæ hoc anno labente 1659. ibidem excuſa eſt poſt Lectionum Euchariſticarum Compilationem Latino-Gallicam nonnulla de Climaco retulit. Quæ ad noſtrum inſtitutum facere videntur (neque enim in ipſam verſionem inquiro, nec illam in pleriſque Paraphraſt in aliis Epitomæ propiorem queror aut à Græco textu longiùs aberrantem. Id faciant qui majori abundant otio) ea ad duo capita revocanda cenſeo. I. apud Græcos in magno pretio habitum fuiſſe Climacum, ut ex Athanaſii quæſtionibus, Elia Cretenſi, Theodoro Studita, Philippo Solitario, Joanne Zonara, aliiſque conſtat. II. Vixiſſe poſt anno 532. quo S. Sabbas obiit, atque annum 586. Tiberio II. imperante ſuperaſſe ex conjectura admodum fragili, natum fuiſſe anno circiter 525. ſub Juſtini I. imperio & Joannis I. Pontificatu, ætatis anno decimoſexto, Chriſti 541. Monaſticum habitum induiſſe, in ſolitudine ac cœnobio perſeveraſſe annis propè 60. creatum exeunte ſæculo Chriſti ſexto Montis Sinai Abbatem, tandemque hortatu Joannis Rhaythenſis Abbatis conſcriptis qui ſuperſunt libellis abiiſſe ad ſuperos anno ætatis 85. Chriſti 605. aut 606. biennio poſt S. Gregorii Magni Papæ felicem ex hac vita tranſitum. Verùm ſubductis rationibus peccaſſe Magiſtrum, ejuſve ſubadjuvas deprehendi. Nam ſi anno 525. ſub Juſtino & Joanne natus annos 85. vivendo attigit aut ſuperavit, non anno 606. ſed 610. obiiſſe dicendus fuerat, annoque præcisè 600. præfuiſſe Monachis Sinaitis, ſi ſuſcepta anno 541. Monaſtica veſte annos tum natus erat 75. Præter hæc operoſam hujuſmodi ſubſtructionem nullo negotio deſtrui neceſſe eſt, ſi vera ſunt quæ ipſe parum cautus refert ſub finem Capitis XV. ex narratione Monachi Sinaitæ. Tria quippè tradit Anonymus ille. I. obiiſſe Joannem Climacum eodem vertente anno quo frater ejus atque in regimine Cœnobii ſucceſſor Georgius. II. Georgium elapſis quatuor à morte fratris ſui menſibus per revelationem divinitus didiciſſe PETRUM Patriarcham Hieroſolymitanum his verbis: Sedem autem Hieroſolymorum obtinet poſt Martyrium Salluſtius, cui ſucceſſit Helias: Hunc Petrus, Petrum autem Macarius ſequutus eſt, Imperatore nondum ei ſuffragante, qui poſtea ſede ſua pulſus fuit, &c. tum cap. 38. cum Joanne Catelino Papa, Joanne Sirimiota Conſt. Apollinario Alexandrino, Anaſtaſio Sinaita Antiocheno, Patriarchis, qui Juſtiniano novam inducenti hæreſim obſtiterunt, numerat Macarium, *αὖθις ἀποδοθέντα τῷ οἰκείῳ θρόνῳ* ad propriam ſedem reſtitutum. Nicephorus Conſt. annos dumtaxat 20. Petro tribuit; Ma-
C cario autem ejus ſucceſſori primùm duos, tum poſt reſtitutionem quatuor. Quare mirum mihi accidit cur Petri mortem anno 546. tribuerit Baronius in Annalibus Eccleſiaſticis, & alii ante eum anno 545. Certum quippè eſt eum uſque ad extrema ferè Juſtiniani tempora perveniſſe, ideoque ſi vera narravit Anonymus Sinaita Monachus, Joannis Climaci mortem ejuſque fratris Georgii (de quo & de morte Petri Patriarchæ eadem ferè tradit Joannes Moſchus cap. 117. Prati ſpiritualis) inter annos Chriſtianæ æræ 560. & 565. quærendam eſſe, non verò in annum 586. rejiciendam. Hoc itaque fixum ratumque ſit vix certi quicquam de anno mortis Climaci, multoque minus de profectione ejus in cœnobium, de tem-
D pore commorationis in eremo, de Præfecturæ Sinaiticæ primordiis pronunciari poſſe. Ex ejuſdem autem ac Georgii fratris ejus, Zoſimi Abbatis, Leonis Abbatis, atque aliorum plurium mentione certum eſt. Joannis Moſchi Pratum ſpirituale, quod ſæpiſſimè Laudavit Dorothæus Archimandrita aut non multò ante, aut etiam poſt annum à partu Virginis 600. conſcriptum fuiſſe. Sed de iis hactenus, cùm doceero quamobrem fragilem paulò ante dixerim illorum conjecturam, qui annum Chriſti 586. ſuperaſſe vivendo Joannem Climacum arbitrati ſunt. Anſam opinandi præbuiſſe videntur cum Illuſtriſs. Baronius qui in Annalibus ſuis ad prædictum annum retulit & Imperatoris Tiberii jam ab annis qua-
E tuor demortui obitum, & celebrem Leonis Abbatis à Barbaris decollati à Moſcho cap. 112. narratam hiſtoriam, tum Scholiaſtæ veteres, qui ſi quæ fides Porturegienſibus Conjectoribus, ad iſta verba Gradus XXVI. de Diſcretione: *εἰσὶ γαρ ψυχαὶ αἱ ϗ, ὑπὲρ τῶν ἐντολῶν διεπράξαντο, πεισο σε παντως τὸ εἰρημένον ὁ ὑπὲρ ἐλοτῶν τὸν πλησίον ἀγαπήσας ϗ ὑπὲρ τούτου τὴν ψυχὴν προθέμενος, καιπερ ἐπιταγὴν κυρίου εἰς τουτο μὴ κομισάμενος*, inſinuant reſpexiſſe Joannem Climacum ad eximiam illam memorati Leonis Abbatis charitatem tamquam jam ſub Tiberii imperio proximis exhibitam, ideoque eum, aut eodem vivente Tiberio aut poſt ejus mortem, ſcalam ſcripſiſſe ſuam. Verùm nec Climaci verba id evincunt, cùm innumerabiles ante eum Chriſtiani pro fratribus ſuis animas ultronei libenteſque poſuerint,

ſicque

Rhaythenſis Abbas, ſive ille Climaco coævus, ſive quis alius junior, in ſcholiis, quorum Græcus deſideratur hactenus contextus, hæc habet: *De Abbat. Leone dicit*, hoc eſt poteſt intelligi, *qui ſeipſum in mortem pro quodam fratre lucrando tradidit ſpontaneè, vel de Militum Magiſtriano, qui in Corintho*, pro cujuſdam Virginis *ſervanda virginitate mortem elegit ſuſcipere*. Ex quibus nemo non videt, tum Leonem, tum Magiſtrianum, explicationis dumtaxat gratia fuiſſe in medium adductos.

Supplementum.

JOANNES CLIMACUS, ob librum 30. Capitum, quibus tamquam gradibus ſeu ſcalis ad perfectionis Religioſæ culmen aſcenditur, ſic vulgò nuncupatus. Idem quoque Joannes Sinaita, vel Abbas ſancti Montis Sina, cognomento Scholaſticus reperitur à Veteribus dictus. Vixit extremo Chriſti ſæculo ſexto, circa annum 580. & ſi Menæis Græcorum fides, penè centenarius obiit die 30. Martii ut habet etiam Martyrologium Romanum. De eodem Elias Cretenſis Metropolita, qui Explanationes in Scalam ſcripſit, quemque nonnulli putant interfuiſſe anno 787. Nicænæ Synodo, Joannes Gerſon, Volaterranus, & alii recentiores cum Bellarmino & Labbeo, quibus hoc addam:

Nullum Auctorem Græcum inveniri, cujus Opera tam frequentia ſint in Manuſcriptis Græcis Bibliothecis. Nam in Vaticana decies & ultra mſſ. ſunt, in Vallicellana bis, in Veneta Sereniſſimæ Reipublicæ ter, in Florentina bis, in Meſſanenſi bis, in Bavarica bis, in Auguſtana ter, in Imperatoria bis, in Regia Gallica ſæpiùs inveniuntur. Fuit & alius Joannes Abbas Montis Sina, diverſus, ut volunt, à noſtro Climaco, qui in manuſcriptis Codicibus perhibetur Auctor Germanus hiſtoriæ Sanctorum Barlaam & Joſaphat. Hæc legitur apud Laurentium Surium latinè ad diem 27. Novembris, & in calce Operum ſancti Joannis Damaſceni; quem illius Scriptorem cenſent Jacobus Billius in editione ſua Operum dicti Damaſceni procurata in fol. Pariſiis anno 1577. & Heribertus Roſvveidus in Notis *ad Vitas Patrum*, evulgatas in fol. Antuerpiæ annis 1615. & 1628. Plantinianis typis. De Scriptore hujus Operis ita habet Codex manuſcriptus 368. Bibliothecæ Heidelbergenſis, nunc Vaticanus: *Barlaami & Joſaphati Vita, Hiſtoria ex anteriori Æthiopum ſeu Indorum regione in ſanctam Urbem tranſlata per Joannem Monachum de Contubernio S. Sabbæ*. Codex autem 59. habet, *Barlaami Liber ſeu de rebus in India geſtis à Barlaamo & Joſaphato Joannis Damaſceni*. Legitur etiam græcè mſ. in Bibliotheca Auguſtana Cod. 79. Bavarica Cod. 205. & 17. atque alibi ſæpiùs, ut in Florentina, & Regia Pariſienſi.

De S. Dacio Mediolanenſi. 560.

SANCTUS DACIUS Epiſcopus Mediolanenſis vixit tempore Juſtini Imp. teſte S. Gregorio lib. 3. dialog. cap. 4. & ſcripſit *Chronicum*; in cujus Chronici lib. 1. cap. 10. tradit Canticum: *Te Deum laudamus*, compoſitum fuiſſe à ſanctis Ambroſio, & Auguſtino.

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

libri 12. Variarum apud Caſſiodorum, eju
minit Sanctus Gregorius Papa lib. 3. Dial
cap. 4. quod ſic incipit: *Ejuſdem quoque tempore*, &c. ubi obſervandum venit errat
nus Bellarminum, Voſſium, Miræum, :
qui Datium ſub Juſtino ſeniore vixiſſe
B adſtruere ex hoc capite, cùm tamen ce
ſit eo loci à ſancto Gregorio Juſtinianum
torem memorari, quem adiit Agapitus Po
periori capite laudatus, non verò avunc
deceſſoremque Juſtinum, ad quem ſanct
nes Papa I. acceſſit miſſus à Theoderico
pluribus in ſecundo capite explicatur. Mo
tii ad annum Chriſti 555. poſt Conſulatu
Baſilii 14. refert in Chronico Victor Tunc
Africa Epiſcopus damnatoribus Trium Ca
ſemper iniquior, his verbis: *Datius Me Epiſcopus Conſtantinopolim venit, & damnati dem Trium Capitulorum conſentiens, eo die p cubuit*. Martyrologium Romanum ſancti
C ejus adſcribit die 14. Januarii, ad quam ec
ronium, & Bollandum. Nec omittendi
dus Ughellus, & Mediolanenſis Hiſtoria
tores. Hæc enim ſtrictim delibamus.

Scripſiſſe dicitur *Chronicon*, & ex ejus
ci capite 10. libri primi fragmentum unic
ri hactenus citatum, ubi de Hymno *Te damus*, nonnulla habet. Illud nondum,
ctenus noverim, uſpiam typis mandatum f
id videantur plerique Scriptores ut certu
nere, atque D. Hugo-Menardus O. B. in
Ritum antiquum unctionis Regum Franc
ex eo Theophilus noſter in Erotematis,
ſtylum quo liber ille ſancto Datio adſcri
ratus eſt, non redolere tempora Juſtiniar
D in eo narrari de geſtis in ſanctorum A
Auguſtini alloquio, quæ planè adverſenu
cto Auguſtino atque Poſſidio. Si quando
meas oculoſque venerit, de illo certiora
interim ἐπέχω.

Supplementum.

DATIUS Mediolanenſis Archiepiſcop
bat in dicta Eccleſia circa annum
plures attribuunt *Chronicon mſ. in Bibliothe lanenſi*, ut Aubertus Miræus in *Auctario*
pag. 210. ſuæ *Bibliotheca Eccleſiaſtica*, Fe
E Ughellus in Italia ſacra, dum de Mediol
Archiepiſcopis. Sed quamvis ſub ſancti
diolanenſis Archiepiſcopi nomine inſcrip
ſuppoſitum tamen eſt, dum perſequitur ter
ſeriem rerum Mediolanenſium uſque ad a
cujus prima pars habet Auctorem Landul
niorem, 2. Arnulphum, 3. Landulphum J
De hoc Chronico legatur obſervantia Joa
billon tom. 1. Analectorum pag. 3. ex lit
diolano acceptis, nullum enim argumentu
tis hujus Chronici Datiani.

Digitized by Google

E diaconus, vixiſſe dicitur anno 560. tamen certum eſt ſcripſiſſe poſt annum Chriſti 546. ac fuiſſe unum ex Defenſoribus Trium Capitulorum cum Facundo Hermianenſi, Victore Tunonenſi, aliiſque pluribus Africanis. De eo, ejuſque in pluribus ſuſpecta fide conſulendi Baronius ad annum 435. de Theodoro Mopſueſteno & 538. de Vigilio & Silverio Romanis Pontificibus, & Bellarminus tum loco citato, tum in Controverſiis libro 4. de Pontifice Romano cap. 10. Voſſius, Binius, Poſſevinus, aliique.

Breviarium de cauſa Neſtorii & Eutychetis capitibus 24. *comprehenſum*, reperitur in Tomis Conciliorum Generalium poſt 5. Synodum hoc initio: Peregrinationis neceſſitatibus defatigatus & aliquatenus feriatus animo à curis temporalibus duarum hæreſum hoc eſt Neſtorianorum & Eutychianorum, & Eccleſiaſtica Hiſtoria nuper de Græco in Latinum tranſlata, & ex Geſtis Synodalibus, vel SS. Patrum Epiſtolis, hoc Breviarium collegi, nectens temporum curricula illa, quæ in Græco Alexandriæ ſcripto recepi, vel graviſſimorum hominum didici narratione fideli, &c.

De Joanne Scholaſtico. 560.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES SCHOLASTICUS, ita dictus, quòd primùm in foro ex Scholaſticorum, hoc eſt, Advocatorum ſeu Cauſidicorum numero fuerat, Antiochiæ Presbyter & Apocriſiarius, qui & poſtmodum Eutychio Patriarcha Conſtantinopolitano in exilium pulſo, in ejus locum à Juſtiniano Imperatore ſuffectus eſt. Hic *Syllogem Canonum* compoſuit, qua priorum Conciliorum Canones in veteri Codice Eccleſiæ univerſæ ſparſim diffuſos, in quinquaginta titulos, non ſervato ordine temporis, nec ſerie ſeu conſequentia numerorum: ſed ſingulos ex ſimilibus Canonibus, & ad eamdem rem pertinentibus titulos cum Canonibus integris contexuit. Item & *Nomocanonem ſeu Concordiam Canonum* Eccleſiæ cum Legibus civilibus. Utrumque Opus ex variis manuſcriptis erutum, editum eſt tom. 2. Bibliothecæ Juris Canonici veteris, pagin. 499. & 603. cum doctiſſima Præfatione Chriſtophori Juſtelli, apud Ludovicum Billaine Pariſiis 2. tomis in fol. 1661. Floruit anno 560. vel circiter, electus Patriarcha Conſtantinopoleos, vel nominatus anno 554. mortuus anno 578. quo Eutychius iterum ad ſedem ſuam reverſus eſt. Agunt pluribus de eo Baronius in Annalibus 554. num. 11. & ſeqq. Auctores Bibliothecæ Juris Canonici veteris in Præfatione generali, & ſpecialibus, ad dicta Opuſcula Joannis, quos excitias.

[illegible] libri *De contemptu mundi*, qui tom. 6. Bibliothecæ SS. Patrum editionis à Colonienſibus anno 1618. procuratæ, legitur: eoque magis quòd ſanctus Gregorius aſſerat ibi inter alia, ab Iſaaco dictum, *Monachum qui in terra poſſeſſiones quærit, non eſſe Monachum*. Quod quidem ad citati libri Argumentum, facit quàm maximè. Ejuſdem autem Iſaaci Junioris in Bibliotheca veterum Patrum Sermones Aſcetici leguntur, in veteribus editionibus annorum 1575. & 1589. ſub titulis ſequentibus, latinè tantùm impreſſi, nimirum

C Exhortatorium vitæ ſpiritualis de contemptu mundi, cujus initium *Anima quæ Deum diligit* pag. 1019.

De pugna vitiorum, *Multum honorem &c.* pag. 1022.

De acceſſu ad Deum. *Quando aliquis in aliquam ruinam* pag. 1025.

De difficultate virtutum. *Quamlibet virtutem* pag. 1027.

De profectu ſpirituali Dialogus. *Quo vinculo retinetur* pag. 1028.

De ordine Monaſticæ vitæ. *Ex operatione violenta* pag. 1031.

De humilitate. *Beatus homo qui ſit* pag. 1032.

D De tribus ordinibus proficientium. *Tres ſunt ordines* pag. 1033.

De ſolitudine Monachorum. *Homo multa ſolitudinis* pag. 1035.

De diverſis tentationibus. *Virtutes invicem* pag. 1038.

De informatione Novitiorum. *Hic eſt ordo ſobrius* pag. 1043.

De pœnitentia. *Fortitudinem quam* pag. 1046.

Habentur autem Sermones ejuſmodi græcè mſſ. in duobus Codicibus Bibliothecæ Vaticanæ ſub hoc titulo: *Iſaac Abbatis Syri & Anachoretæ, Epiſcopi Ninive, Sermones aſcetici, ſcripti ab ipſo proprio idiomate, expoſiti autem ſive tranſlati à ſanctis Patribus* E *Abbate Patricio & Abbate Abrahamo, Philoſophis & demorantibus in Laura*. Poſſevinus in *Apparatu ſacro*, Aubertus Miræus in *Bibliotheca Eccleſiaſtica* Scholio ad cap. 66. Gennadii Maſſilienſis pag. 63. & in *Auctario* cap. 162. pag. 211. unde ſuperiora habuimus.

De Pelagio Papa. 560.

SUPPLEMENTUM.

PELAGIUS Papa anno 559. mortuus die 4. Martii, putatur ex græco in latinum tranſtuliſſe librum *De Vitis Patrum* ab incerto auctore ſcriptum, qui in Plantiniana editione annorum 1615. & 1628. ordine quintus eſt. Itemque *Joannes III.*

Pelagii

Digitized by Google

210. & in Scholio ad caput ultimum Hieronymiani Catalogi pag. 38.

De Zacharia Ep. Mitylenenſi. 560.

Supplementum.

Zachariam iſtum vide ſæc. 12. *poſt Zachariam Chryſopolitanum.*

De Cyrillo Monacho. 560.

Supplementum.

Cyrillus Monachus ac diſcipulus ſancti P. Sabbæ floruit non anno 490. ut voluit Poſſevinus in ſuo *Apparatu ſacro*, verbo *Cyrillus*: ſed anno circiter 560. vel 553. ut Labbeus in *Chronologia* breviſſima *Scriptorum Eccleſiaſticorum*. Certum quippe eſt eum vixiſſe poſt ſanctum Sabbam clariſſimum Abbatem qui è vita migravit quinto Decembris anni 532. unde ad annum 560. vel circiter ſpectat. Scripſit autem *Vitam ſancti Euthymii Abbatis*, de quo Romanum Martyrolog. ad diem 20. Januarii, quam habes græcè mſ. in Bibliotheca ſereniſſimi Bavariæ Ducis Cod. 164. Vaticana ex mſſ. Heidelbergenſibus Codd. 308. & 357. in Regia Gallicana Codd. variis: Et quam edidit græcè & latinè ex mſſ. Regiis duobus 493. 2422. & tribus Colbertinis, Joannes Baptiſta Cotelier multæ Antiquitatis Theologus & Regius Linguæ græcæ Profeſſor, tom. 2. pag. 200. *Veterum Monumentorum Eccleſiæ græcæ*, in 4. Pariſiis 1681. apud Franciſcum Muguet ſub ſigno trium Regum. Item *Vitam ſancti Joannis cognomento Silentiarii*, quam græcè & latinè ediderunt ex mſ. Vaticano 866. Continuatores Bollandiſtæ ad diem 13. Maji, editi tribus tomis in fol. Antuerpiæ anno 1680. apud Michaelem Cnobbarum. Item *Vitam ſancti Sabbæ Abbatis* de quo Romanum Martyrologium ad diem 5. Decembris, quam habes mſ. in Metaphraſte apud varias Bibliothecas, & ſingulariùs in Vaticana Cod. 357. Heidelbergenſi. Luculentum de Cyrillo Monacho teſtimonium dat Cæſar Baronius, de quo ſic loquitur: liceat abſ- „ que invidia dicere, me neminem reperiſſe poſt „ ſanctum Hieronymum atque Athanaſium, qui ma- „ iori fide ſcripſerit ſanctiſſimorum virorum res ge- „ ſtas, digerens eas atque diſtinguens accuratè per „ tempora, ac ipſe Cyrillus: dum quæ ipſe vidit, „ vel ſanctorum omni probitate præſtantium viro- „ rum relatu didicit, abſque levi ſuſpicione menda- „ cii, ſinceram veritatem veluti ſacroſanctum depo- „ ſitum poſteris tradidit. Nempe vitam Joannis ſan- „ ctiſſimi, qui ex Epiſcopo Coloniæ quæ erat in „ Armenia, evaſit ſilentiarius: cùm profectus ad „ loca ſancta, ſubjiciens ſe Diſciplinæ magni Sabbæ, „ mutatus in Monachum ob incomparabilem ſilen- „ tii obſervantiam, *Silentiarius* eſt dictus. In *Annalibus* anno 491. n. 15. 16. 18. an. 497. n. 58. & anno 498. num. 10.

De Venantio Fortunato. 570.

Venantius Fortunatus Epiſcopus Pictavienſis, floruit doctrina, & ſanctitate tempore Juſtini Junioris; ſcripſit *vitam ſan-*

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

Venantius Honorius, ſive Honor
mentianus Fortunatus, in Italia ha
Tarviſio, in loco, qui Duplabilis diceba
tus, Ravennæ liberalibus imbutus litteris
Martini Turonenſis Epiſcopi virtute, a
rum, quos oleo lampadis ad imaginem ej
tis inunxerat, lippitudine ac dolore liber
ſcepto per Germaniam itinere, ſat longa
natione, quam alicubi deſcribit, in Ga
ad ſepulchrum liberatoris ſui Martini,
dumtaxat 575. ut poſt quoſdam alios ſcr
ræus, ſed ante annum 560. Celebravit e
legiaco nuptias Sigeberti Regis & Brunec
no 565. Ad Pictavos profectus, primò
deinde ejuſdem urbis Epiſcopus fuit, vi
perſtes Gregorio Turonenſi Antiſtiti uſq
num circiter 600. & poſt ejus ſancti H
ſcriptoris mortem videtur creatus Epiſcop
die 15. Decembris, at annus ignoratur
præter Gregorium Turonenſem, qui ſa
ſui meminit, & ſanctorum vitas ab e
memorat, & Bandovinianam, quæ eum
vocat in Appendice ſeu libro 2. Vitæ B.
dis Reginæ, vide Bedam lib. 1. Hiſt. Ec
glorum cap. 7. Paulum Diaconum libro
riæ Longobardorum cap. 3. Hilduinum
Ludovicum Pium, Aimoinum libro 3. H
corum capp. 13. & 16. Sigebertum ca
Scriptoribus Eccleſiaſticis, Trithemium
rium, Lilium Giraldum, Petrum Crinit
tum Senenſem, Baronium, Voſſium, ac
teris Chriſtophorum Brovverum Soc. Jeſu
rum, qui vitam ejus ſcripſit, præfixitq
ctioni Carminum & aliquot aliorum op
excuſæ in 4. annis 1603. & 1616. Mog
Balthaſarem Lippium. Nos eadem omni
la Fortunati infinitis locis, partim ex op
codicibus, partim ex certiſſimis conjecturi
ta, atque editis auctiora prælo jamdud
ſe dederit occaſio, parata habemus.

Poematum libri undecim præmiſſa ad
Turonenſem Metropolitanum epiſtola nun
Nec enim leviter errarunt, qui ad S.
Magnum Romanum Pontificem ſcripſiſſe

De Vita S. Martini libri quatuor ex vari
dicibus ad eumdem Gregorium Turonenſ

Supplementa tria. I. de Excidio Turingi
ſona B. Radegundis. II. ad Juſtinum juni
& Sophiam Auguſtam. III. ad Artachin.

Brovveri ad Venantium Notæ Sacræ
& Geographicæ. Quod verò ad Indicem
graphicum ſpectat, is omninò mendoſus
exactiores calculos revocandus.

Antequam verò pergam ulterius, adver
initio libri decimi Carminum præmitti *E*
brevem, piam, atque elegantem orationis Do
aliquot epiſtolas ad Mumulenum, ipſius ver
decimi primo in limine occurrere *Expoſiti*
boli Apoſtolorum. Quod verò ad Vitas San
eo elucubratas attinet, hæ præcipuæ mihi

Vita ſancti Hilarii Pictavienſis Epiſcopi
ad Paſcentium ejuſdem Pictavorum civitatis
apud Surium & Bollandum die 13. Janu

recitarentur, excerpta.

Vita S. Marcelli Pariſienſis Epiſcopi ad S. Germanum ejuſdem civitatis Antiſtitem, Kalendis Novembris apud Surium.

Vita S. Amantii Ruthenenſis Epiſcopi, apud Surium die 4. Novembris, & Tomo 2. Novæ Bibliothecæ mſſ. Librorum pag. 47.

Ex his verò omnibus, Lector, diſcas velim quantum aberravit à ſcopo Petrus Ricordatus, qui die ſeu libro 4. Hiſtoriæ Monaſticæ ſcripſit Venantium floruiſſe ſub Theodoſio Imperatore primo circa annum Chriſti 420.

De Procopio Cæſareenſi. 570.

SUPPLEMENTUM.

PROCOPIUS Cæſareæ in Palæſtina natus, Hiſtoricus, Notarius & Comes Beliſarii, cujus & res geſtas conſcripſit. Continet ejus hiſtoria *Libros octo*, quorum duo priores ſunt *de bello Perſico*, duo ſequentes *de bello Vandalico*, quatuor poſtremi *de bello Gothico*. Priores duos in compendium redegit Photius in *Bibliotheca* Cod. 63. ſed omnium Synopſim ſive Compendium habes apud Agathiam in præfatione, qui ſuam hiſtoriam inde orditur, ubi Procopius deſinit. Octo iſtis Libris poſtea nonum Procopius adjecit, & eum quòd complecteretur res anteà non editas, *Anecdota ſive Arcana* nuncupavit, teſte Suida, qui etiam tradit Procopium hoc libro invectum fuiſſe in Juſtinianum Imperatorem, ejuſque conjugem Theodoram; itemque in Beliſarium & ejus uxorem. Anecdota ſtudio Nicolai Alemanni Romæ & Lugduni 1623. typis edita fuerunt. Cæterùm præter octo libros quos dixi, extat volumen Procopii *de Juſtiniani ædificiis*, in ſex narrationes diviſum, cujus operis Georgius Codinus in *ſelectis de Conſtantinopoli* meminit. Hæc autem omnia Procopii opera ſunt edita græcè & latinè, inter Auctores Hiſtoriæ Byzantinæ in fol. 24. tomis editos, ex prælo Galliarum regio ab anno 1647. & ad 1670. & ultra. Longè diverſus ab illo eſt Procopius Gazæus Sophiſta, cujus meminit Photius in *Bibliotheca* Codd. 206. & 207. qui concinnavit ex aliorum libris *Commentaria in Octateuchum*, *libros Regum & Paralipomenon*, Tiguri excuſa anno 1555. Item *Commentaria in Iſaiam* interprete Joanne Curterio, excuſa græcè & latinè Pariſiis anno 1580. Quando hic vixerit, certò non conſtat.

AGATHIAS Mutinæ in Aſia natus, Scholaſticus ſive Cauſidicus Smirnæus, eodem & tempore quo Procopius vixit. Hic Suida teſte, præter Epigrammata multa, ſcripſit *libros quinque de Imperio & rebus geſtis Imperatoris Juſtiniani*, quos habes græcè

laudati, cognatione proximum fuiſſe aliqui conjiciunt. Hic autem ex Arvernia à Theodorico Mediomatricum Rege apud Treviros in Antiſtitem miſſus, & ſancto Gallo qui à Clero expoſcebatur, ob ſtirpis nobilitatem & ſanctimoniæ laudem prælatus, ex Abbatis officio Treverenſem Pontificatum Regis Decreto conſecutus eſt. Qui ob id etiam Theodorico venerationi fuit, quod ipſum peccantem & Theodebertum filium liberè admonere ac emendare conſueverat, ut paſſim ex Gregorii Hiſt. & ejuſdem
C Nicetii in Vitis Patrum cap. 17. colligitur his verbis: *Venerabatur eum Rex Theodoricus magno honore, eò quòd ſæpiùs vitia ejus nudaret ac crimina, caſtigatus emendatior redderetur: & ob hanc gratiam decedente Treverica Urbis Sacerdote, eum ad Epiſcopatum juſſit accerſiri.* Illud in eo mirandum narrat & Gregorius eodem capite, quòd ad Clericatus Ordinem non modò inſtitutus, ſed natus videretur, ut quidem cum corona quam Clerici tunc temporis geſtare ſolebant Infans inſtar Attonſi rareſcentibus in orbem pilis ex matris utero prodierit. Vir ſanè Apoſtolicus, quem his Elogiis commendat Gregorius lib. 10. Hiſt. cap. 29. *Erat apud Urbem Trevericam vir eximiæ ſanctitatis Nicetius Epiſcopus, non ſolùm in prædicatione ad-
D mirabilis facundiæ, verùm etiam in operibus bonis ac mirabilibus celeberrimus habebatur in plebe*: & cap. 94. De gloria Confeſſorum, *Nicetius Eleemoſynæ, Charitatis, ſanctitatiſque totius refulſit merito.* Quod autem ſæpius pro injuſtis facinoribus ob inceſtas nuptias ab ipſo Clotharius Rex acerrimè increpatus & excommunicatus fuiſſet, in exilium amandatur: à quo poſt hæc revocatus, Sedi ſuæ reſtituitur à Sigiberto filio, ut fuſius deſcribit idem Gregorius in Vita Nicetii, quam præclarè ex Beati Aredii Abbatis Lemovicini Narratione contexuiſſe teſtatur. Interim ſubſcripſit Conciliis Arvernenſi anno 535. Aurelianenſi V. anno 549. & alteri Arvernenſi eodem anno. Scripſit *de Vigiliis ſervorum Dei* tractatum, qui cum alia tra-
E ctatu *de bono Pſalmodiæ* tribuitur Nicetæ Epiſcopo in antiquiſſimis Membranis Bibliothecæ Vaticanæ; cujus etiam utriuſque tractatus extant mſſ. Exemplaria in Bibliotheca ſancti Maximini Trevirenſis. Nuper utrumque edidit tom. 3. *Spicilegii* D. Lucas Dacherius Ordinis Divi Benedicti, tribuitque non Nicetæ Epiſcopo (quem vir clariſſimus Lucas Holſtenius, Jacobus Sirmondus, aliique eruditiſſimi cenſuerunt eum eſſe Nicetam Daciæ Epiſcopum, de quo plura ſanctus Paulinus Epiſt. 10. ad Severum, Natali 9. ſancti Fœlicis, & fuſiùs Carmine 30. cùm Martyrologio Romano ad diem 7. Januarii, Baronius, Bollandus &c.) ſed Nicetio noſtro Trevirenſi Archiepiſcopo, ad quem ſpectare videntur. Extat quoque in actis Conciliorum ad annum 549. Epiſtola Mappinii Remenſis ad eumdem Præſulem (quem

Bea-

Digitized by Google

ſub annum 563. ab hæreſi revocat, altera *Clodoſvindam Clotarii Francorum Regis filiam ſub annum 565. hortatur ut maritum ſuum Alboinum Langobardorum Regem ad fidem Catholicam adducat.* Tranſiit ad Chriſtum Nicetius circa annum 568. Nonis Decembris, quo die ejus Natalitia Eccleſia celebrat, quamquam alii velint obitum adſcribi Kalendis Octobris, inſi-
B gni encomio laudatus à Fortunato lib. 3. Carmine 9. quod vice Epitaphii poteſt hic referri.

Splendor, Apex fidei, veneranda mente Niceti
Totius orbis amor, Pontificumque caput.
Summus Apoſtolico præcellens Paſtor ovili,
Auxiſti meritis quidquid honoris habes.
Divino inſiſtens operi, terrena relinquis,
Cui moritur mundus, non moriture manes.
Vita brevis cunctis, ſed non brevis illa Beatis,
Cùm bona non pereant, jure perennis erit.
Dum tibi reſtrictus maneas & largus egenis,
Quod facis in minimis, te dare credo Deo.
Captivus quicumque redit ſua limina cernens,
C *Ille lares patrios, tu capis inde polos.*
Hic habet exul opem, jejunans invenit eſcas,
Qui venit eſuriens, hic ſatiatus abit.
Triſtibus abducis curas purgando querelas,
Et ſanas cunctos una medela viros.
Pauperis hinc lacbrymas deſiccas, gaudia præſtans:
Qui prius ingemuit, vota ſalutis habet.
Te paſcente greges, numquam lupus abripit agnos;
Sunt bene ſecuri quos tua caula tegit.
Templa vetuſta Dei renovaſti in culmine priſco,
Et floret ſenior te reparante domus.
Hinc populis longos tribuas pia vota per annos.
Et maneas paſtor, ne lacerentur oves.

D Corpus ſepelitur in Baſilica Maximini Trevirenſis, quo loco memoria ejus in cultu erat ætate ſancti Gregorii Turonenſis, ut ipſe inſinuat libro *de Gloria Confeſſorum* cap. 93. ubi & hodie religiosè clareſcit. fuit enim ſanctitate, virtutum excellentia, & miraculorum ſignis admodum ſpectabilis. De Vita illius plura Gregorius in citatis libris *de Gloria Confeſſorum*, *Vitis Patrum*, & *Hiſtoria Francorum*, Fortunatus in *Carminibus*, Surius in *Vitis Sanctorum*, Baronius & Spondanus in *Annalibus*, Miræus in *Faſtis Belgicis*, Brovverus in *Notis ad Fortunatum*, Hadrianus Valeſius in libris *Rerum Francicarum*, Sammarthani Fratres in *Gallia Chriſtiana* tom. 1. pag. 717. dum de Archiepiſcopis Treverenſibus, à quibus præcedentia
E ferè omnia habuimus.

Paschasius ſancti Martini ex Dumienſi Abbate Bracarenſis Epiſcopi Diaconus, floruit anno circiter 580. tranſtulitque in linguam Latinam librum *de Vitis Patrum*, græcè ab incerto Auctore conſcriptum, qui in editione Plantiniana eſt ordine ſeptimus, quem Martino Abbati Dumienſi dicavit. Alius ab iſto fuit ſanctus Paſchaſius ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus, Martyrologio Romano ad diem 31. Maji adſcriptus, à Sigeberto in Catal. cap. 17. & à nobis ſupra ad annum 520. recenſitus.

Marius Aventicenſis ſeu Lauſannenſis Epiſcopus, Concilio Matiſconenſi anno Chriſti 585. ſubſcripſit, in Epiſcopatu annos viginti & menſes octo exegit, anno ætatis ſexageſimo quarto, pridie Kalendas Januarias obiit, qua die nomen ejus ſacris

581. quod Petr. Fr. Chifflet Soc. Jeſu
primus ex mſſ. eruit, & Andreas Ducheſni
tom. 1. pag. 210. Collectanei ſui Hiſtoric
ciæ, anno 1638. apud Sebaſtianum Cra
annis ſequentibus impreſſi. Agunt de Mar
cenſi dictus Andreas Ducheſnius loco cita
marthani in *Gallia Chriſtiana*, dum de L
bus Epiſc.

B Evantus ſeu Evantius, Abbas
tum poſtea Viennenſis in Gallia Epiſcopu
vixiſſe ab anno Chriſti 580. ad 590. ve
Hunc ut ſanctum Ado in Chronico, & M
Uſuardum die 3. Februarii commemorant
vantius vel Eventius, cujus meminit Fort
3. Epiſtola ad Euphronium, qui & Even
ventius nominatur: quem Chriſtophor
rius in Notis ſuis ad Carmina & Opera I
putat fuiſſe Viennenſem in Gallia Epiſc
meritò: nam Evantius Viennenſis Epiſc
ſconenſi I. Concilio, anno 582. Lugdun
Valentino III. 584. & Matiſconenſi II.
ſcripſit. Scripſit verò *Epiſtolam contra eos*
C *nem animalium immundam eſſe judicant,*
mundam eſſe dicunt: quam Epiſtolam ex
ptis Codicibus Cœnobii ſancti Galli, He
niſius tom. 5. Lectionis Antiquæ, & Col
fine tomi 6. *Bibliotheca Patrum* ediderunt. Sa
Argumentum Epiſtolæ ab Evantio (quiſq
rit) ſcriptæ ſpectat, Joannes Lorinus c
Acta Apoſtolorum & alii docent, primi
cleſiam dudum abſtinuiſſe à ſanguine a
Gregorius Turonenſis lib. 8. cap. 39. ſu
teſtatur obiiſſe anno undecimo Regni Ch
Auſtraſia, hoc eſt, anno Domini 586. D
marthani in *Gallia Chriſtiana*, tom. 1. pa
Epiſcopis Viennenſibus, Aubertus Miræus
D *rio de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, cap. 160.
poſt Antonium Poſſevinum in *Apparatu ſ*

De Joanne Biclarenſi. 59

JOANNES BICLARENSIS Mon
bas, ut teſtatur Iſidorus cap. 31. de
Eccl. ſcriptoribus, addidit ad Victoris
Chronicon, ab anno primo Juſtini Junio
ad annum octavum Mauritii Principis:
ab Henrico Caniſio una cum Victore, a

Dissertatio Historica

E Joannes, Gerundenſis Eccleſiæ Epiſc
te Gothus, Scalabitanus ex provincia
in adoleſcentia per ſeptem annos Conſ
Græca & Latina eruditione imbutus,
Hiſpanias ſub Leuvigildo Ariano Gothc
Barcinonem in exilium relegatus, ubi ad
renæorum montium condidit Monaſteriu
Biclaro dicitur. Quo anno factus ſit Ge
ſcopus, quove obierit, non conſtat. Su
Swwinthila obiiſſe dicant. Trithemius ſub
floruiſſe dicit anno Domini 600. Verùm
ritio addat etiam Phocam, ultra ſignatum
eam produxiſſe oportuit: tyrannidem en
arripuit exeunte anno 602. De eo S. Iſid
31. de Viris Illuſtribus, Honorius Au
cap. 37. Trithemius, Baronius, Mariana, M

Digitized by Google

EUSTATHIUS Presbyter & familiaris domeſticus ſancti Eutychii Patriarchæ Conſtantinopolitani, qui obiit anno Domini 586. cum Magiſtro in exilium profectus eſt, atque reverſus Conſtantinopolim, numquam ab ejus latere diſceſſit uſque ad mortem. Scripſit *Vitam hujus ſancti Patriarchæ*, annoſque, menſes, & dies aſſiduus diligenſque obſervavit, quam ex Manuſcripto Codice Vaticano græcè & Latinè ediderunt Continuatores Joannis Bollandi ad diem 6. Aprilis. Scripſit hanc Vitam imperante Mauritio Euſtathius in Anniverſario die obitus ſancti Eutychii, circa annum 590. vel ultrà.

De Ferreolo Narbonenſi. 590.

SUPPLEMENTUM.

FERREOLUS natione Narbonenſis, è nobiliſſimis parentibus originem duxit, cujus genitor Ansbertus ex magno Senatorum genere, accepit & Clotharii Regis Francorum filiam vocabulo *Blithil.* Migrante tandem ad Cœlos Beato Firmino, eligitur Angelica electione B. Ferreolus Epiſcopus Ucetienſis, qui terrena cœleſtis vitæ amore poſtponens, culmen ſancti Officii in ſe ſuſcepit, unde hujus ſanctitatis & prædicationis ſama longè lateque eſt diffuſa. Propter ſanctitatem vitæ B. Ferreolus à calumniatoribus accuſatur, capitur & trahitur, & Pariſios in exilium mittitur. Quantò pro Nomine Domini diſtabat à ſæculo, tantò merebatur vicinior fieri Cœlo. Inſpirante ſancti ſpiritus gratia ſuæ Eccleſiæ ruinam mox ſenſit. Remittitur ad propria vir Beatus, & immenſis muneribus à Rege donatur, cui ab exilio revertenti omnis populus occurrit. Hæc vetuſta ejuſdem Præſulis Vita. Inſtituit Monaſterium, quod de ſuo nomine Ferriolacenſe nuncupavit, cujus Monachis *Regulam* ſcripſit, quam Lucretii Dienſis Epiſcopi, qui in magna exiſtimatione erat in Eccleſia Gallicana, permiſit Cenſuræ, anno circiter 590. Hanc edidit Lucas Holſtenius in *Codice Regularum*, parte 2. pag. 69. & ſeqq. deque eo honorificam mentionem facit ſanctus Gregorius Turonenſis lib. 6. Hiſtoriæ capite 7. ſequentibus verbis: *Eo tempore Ferreolus Ucetienſis Epiſcopus, magnæ vir Sanctitatis obiit, magnus ſapientia & intellectu, qui libros aliquos Epiſtolarum quaſi Sidonium ſecutus, compoſuit. Poſt cujus obitum Albinus ex Præfecto per Dynamium Rectorem Provinciæ, extra Regis conſilium, ſuſcepit Epiſcopatum.*

ſe Aprili. Indictione undecima, anno Chriſti 593. Idem Gregorius anno 595. in Dynamii locum ſuffecit Candidum Presbyterum, eique mandavit ut ex ſolidis patrimonii Eccleſiæ Romanæ in Gallia recipiendis, pueros Anglos Paganos 17. aut 18. annorum compararet, in Monaſteriis utique Deo dandos & Chriſtiana doctrina imbuendos. De eodem abſque dubio agunt Gregorius Turonenſis lib. 6. Hiſtoriæ cap. 7. dum de electione Albini in Epiſcopum Ucetienſem defuncto Ferreolo. Item Aubertus Miræus in *Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 167. pagin. 212. & Scholio ad caput 114. Sigeberti, Poſſevinus in Apparatu Sacro.

De Joanne Jejunatore. 595.

JOANNES Epiſcopus Conſtantinopolitanus, natione Cappadox, ob miram abſtinentiam dictus jejunator, ſcripſit homiliam de pœnitentia, Continentia, & Virginitate, quæ extat inter opera S. Joannis Chryſoſtomi tomo 5. poſt homiliam 21. ad populum Antiochenum. Meminit etiam Iſidorus cap. 26. de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Alterius operis ab eodem Joanne editi de Sacramento Baptiſmatis, in quo varias antiquorum Patrum de trina merſione ſententias collegerat.

DISSERTATIO HISTORICA.

JOANNES, natione Cappadox, Jejunator dictus νηστευτής, Patriarcha Conſt. fuit ab anno 585. ad 596. quo obiit exagitatus ſæpè à Romanis Pontificibus Pelagio II. & S. Gregorio Magno, ob titulum Univerſalis ſive Oecumenici, quem ſibi arrogarat. De eo S. Iſidorus cap. 26. de Viris Illuſtribus, Sophronius Patr. Hieroſolymitanus apud Photium Tmemate 231. Conſtantinus Hermenopolus, Matthæus Blaſtares, Nicephorus Calliſtus, & ex recentioribus Baronius in Annalibus.

Præter *Homiliam de Pœnitentia*, *Continentia*, *& Virginitate*, de qua Bellarminus, extant editi à Rev. P. Joanne Morino Congregationis Oratorii D. N. J. C. Presbytero, in Appendice ad Tomum de Pœnitentia, duo Pœnitentiales libelli, de quibus conſule præmiſſas illis adnotationes.

De Eutropio. 590.

SUPPLEMENTUM.

„ EUTROPIUS Eccleſiæ Valentinæ Epiſcopus,
„ dum adhuc in Monaſterio Servitano dege-
„ ret,

Digitized by Google

„ Monachis neceſſariam. Hæc S. Iſidorus cap. 32. De Viris illuſtribus. Hanc autem Epiſtolam *de diſtrictione Monachorum ad Petrum*, edidit Lucas Holſtenius anno 1663. in Appendice ad Codicem Regularum, pag. 82.

De Evagrio. 596.

EVAGRIUS Scholaſticus ſcripſit *hiſtoriam Eccleſiaſticam libris ſex*, ab eo tempore in quo deſiit Sozomenus uſque ad annum 12. Mauritii Imperatoris, id eſt ad annum Domini 597.

DISSERTATIO HISTORICA.

UT nihil hîc dicam de Evagrio Antiocheno Patriarcha, qui cùm adhuc eſſet Presbyter vitam ſancti Antonii ab Athanaſio Græcè ſcriptam de Græco ſermone transtulit in Latinum, teſte S. Hieronymo cap. 125. & de Evagrio Pontico Monacho Origeniana fuligine aſperſo, quem Hyperboritam vocat ſanctus Hieronymus, aliique ejuſdem nominis, quos præteriit Bellarminus.

Evagrius Scholaſticus Epiphania Syriæ urbe oriundus, poſt Euſebium, Socratem, Sozomenum, atque Theodoretum, *libros ſex Eccleſiaſticæ* conſcripſit *Hiſtoriæ*, ab anno circiter 431. quo Neſtoriana impietas in Concilio Epheſino damnata eſt, uſque ad annum 597. Mauritii Imperatoris 12. ut ipſe in fine narrat, ubi etiam aſſerit ſcriptum à ſe aliud quoque opus fuiſſe, quod Relationes, Epiſtolas, Decreta, Orationes, Diſputationes, reſque alias ejuſmodi complectebatur: ſeque duos honoris gradus conſecutum: & primùm quidem à Tiberio Conſtantino ad Quæſturam evectum, tum à Mauricio munus adeptum ſervandarum Tabularum, in quibus non tam nomina, quàm ipſa Præfectorum acta inſcribebantur. De eo Photius codice 29. Nicephorus Calliſtus in Procemio Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, atque ex recentioribus Billius, Baronius, Voſſius, aliique. (*a*)

(*a*) Nuperi Lectionum Euchariſticarum Collectores tria quatuorve peccant. I. Quòd ſcholaſticum Antiochiæ vocent, qui fuerit patria Epiphanienſis. II. Quòd inchoaſſe aſſerant Hiſtoricam narrationem ab anno Chriſti 450. Theodoſii junioris Imperii poſtremo, cùm tamen ipſe diſertiſſimis verbis aſſerat initium ſe ducturum à Neſtoriana hæreſi, quæ anno demum 431. in Concilio Epheſino velut hydra extincta eſt 20. an. ante Theodoſii obitum: ſic quippe loquitur c. 2. ipſo ferè initio *δοκῶ μὲν ἀπορύσειν πρὸς εὔλογον διασκευὴν τῆς ἱςορίας καὶ τῆς ταύτης τελευτῆς καταντήσειν ἔγε προοιμίας Θεὶν, Κρις:ῦ τοῦ ἐπὶ πάντων συνεργοῦντος Θεῷ, ἐκ τῆς Νεςορίε δυσσεβοῦς βλασφημίας, ἤρξατο δὲ ὁ τῶν ἐκκλησιῶν πόλεμος ἐνθάδε Αναςασίος τῆς*, &c. & quæ ſequuntur, ut mihi ne verbum quidem ex toto libro primo, ejuſque capitibus 22. legiſſe videantur, qui initium Eccleſiaſticæ Evagrii Hiſtoriæ accerſunt à morte Theodoſii Minoris. III. iidem addunt Hiſtoriam illam deſinere in annum Chriſti 595. Mauricii Imp. X. cùm tamen ipſemet ſcripſerit conceptis verbis, ſe finem ipſi imponere anno 12. Mauricii: *ἐν ταυθά μοι τὰ τῆς ἱςορίας πεπαύσθω, Μαυρικίε δωδέκατον ἔτος τὴν Ρωμαίων βασιλείαν διακυβερ-*

SUPPLEMENTUM.

EVAGRIUS Sancti Hieronymi comes,
tiochenæ Eccleſiæ Epiſcopus poſt mo
lini Epiſcopi anno 389. creatus vixiſſe cred
ad annum 392. De eo Socrates Hiſtoriæ lib.
& Caſſiodorus Hiſt. Tripartitæ lib. 9. cap.
ctus Hieronymus in Catalogo cap. 125. h
B *Evagrius Antiochiæ Epiſcopus, acris ac fervent*
cùm adhuc eſſet Presbyter, diverſarum hypoth
ctatus mihi legit, quos necdum edidit: vit.
Beati Antonii, de Græco Athanaſii in ſermone
transtulit. Errant Sixtus Senenſis, & Tr
dum Evagrium Epiſcopum Antiochenum & I
Monachum S. Macarii Ægyptii diſcipulum
ſtam, conflant in unum. Extat vita S. An
batis ab Evagrio Antiocheno Epiſcopo lat
ta, in Vitis Patrum à Balthazare More
Plantinianis anno 1628. Antuerpiæ in fo
cum Notis Heriberti Roſvveidi.

C
De Evagrio Pontico. 39

SUPPLEMENTUM.

EVAGRIUS Ponticus Sancti Macarii
& alterius Alexandrini dicti diſcipulu
Caſſiodorum Hiſtoriæ lib. 8. cap. 1. è civi
rorum quæ circa Euxinum ſita eſt in Po
ſiæ vel Helenopoli, quem Sanctus Hierony
perboritam appellat, Presbyteri filius era
ordinatus, a Sancto Baſilio Cæſareæ in C
Epiſcopo ad Argæum, tum à Sancto Gre
zianzeno ad Diaconatum promotus, ejuſ
Archidiaconus. Lapſus eſt in Origenis Sect
no 379. Dydimo docente, ſed cùm Co
D poli fungeretur munere. Diaconi, ibi perc
uxore cujuſdam ex Præfectis & viſu territ
tur excedere divino impulſu. Inviſit itaque
ſeniorem Hieroſolymis verſantem, eique
cumque in morbum incidiſſet, Melania in
habitu, ut Palladius aſſerit, monaſtico,
ad montem Nitriæ, ubi per biennium co
eſt: tum abiit in ſolitudinem, ibique annos
decim in celliis vixit, inſiſtens jejuniis &
bus, longamque complevit ætatem. Scrip
libros, de quibus ejuſque virtutibus loqu
crates lib. 4. Hiſtoriæ cap. 18. Caſſiodoru
ſtoriæ Tripartitæ cap. 1. ferè per totum, G
libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 11.
E pleraſque lucubrationes Evagrii Monachi è
Latinum eſſe à ſe converſas, quem appella
tiſſimum & eruditiſſimum virum. De eodem
habet multa Hieronymus in Epiſtola ad C
tem contra Pelagianos. Et in vitis Patrum l
27. extat vita Evagrii Pontici, qui ibide
tualium rerum ſcientia & incredibili abſtinentia
dum commendatur; quas quidem laudes
ipſum de ſe texuiſſe non eſt vero ſimile. D
libri in editione Moretiana ſecundi & terti
ſive Interpres, fuit Ruffinus Aquilejenſis P
ut Prolegomeno X. ad vitas Patrum H
Roſvveidus docet.

Scripſit Evagrius *librum unum de octo Vit*
quem cum antiqua translatione Gennadii
Ruffini edidit Græcè & Latinè Pariſiis in 4. p

Digitized by Google

quòd in iis imitetur librum Proverbiorum Salomonis ut conſtat legenti utrumque, Latinè tantùm ex veteri hac interpretatione poſitum in Appendice Regularum Holſtenii, pag. 34. ex Codice manuſcripto Floriacenſi, de qua ſupra in *Antonio*, & aliis veterum Regularum auctoribus. Item *Capitula gnoſtica* 61. quæ forſitan Commentarium gnoſticum vocat Socrates Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ lib. 4. cap. 18. & quæ Evagrio tribuuntur in Codice Barberino, & in Vaticano 653. quamvis in Vaticano alio 1434. anepigrapha exiſtant, ut appictum eſt ad oram Codicis Barberini, unde ea exſcripſit dictus Suarez, tranſtulitque. Hæc nos ex Joſepho Suare in Indice Operum Sancti Nili, abſque præjudicio eorum qui plura cognoverint de Scriptis Evagrii Pontici.

De ſancto Gregorio Turonico. 596.

GREGORIUS Turonenſis Epiſcopus floruit imperante Mauritio, & ſancto Gregorio Papa aliquanto ſenior fuit: ſiquidem anno ſeptimo decimo inchoante Epiſcopatus Gregorii Turonici, Gregorius Papa creatus eſt, & anno 21. completo in Epiſcopatu ſuo Gregorius Turonicus obiit: cui ſupervixit Gregorius Papa annis octo. Itaque Gregorius Turonicus obiit anno Dom. 596. Gregorius autem Papa anno Dom. 604. Hæc ex Breviario vitæ S. Gregorii Turonici, & ex vita S. Gregorii Papæ decerpta ſunt. Scripſit S. Gregorius Turonicus:

De Hiſtoria Francorum, lib. 10. *De gloria Martyrum*, 1. *De Gloria Confeſſorum*, 2. *De miraculis ſancti Juliani*, 1. *De Miraculis S. Martini*, 4.

Alia præterea ſcripſiſſe dicitur, quæ vel non exant, vel certè ad notitiam meam non pervenerunt.

Dissertatio Historica.

GEORGIUS Florens, ſeu Florentinus, Gregorius, patria Arvernus, Florentio S. Galli

que.

Libri X. Hiſtoria Francorum, ſæpè editi, cum Appendice, quæ dicitur Fredegarii, & aliorum.

Miraculorum in gloriam Martyrum libri duo, quorum ſecundus totus agit *de paſſione*, *virtutibus*, *& gloria Sancti Juliani Martyris*, qui Brivate in Arvernia colitur.

De Gloria Confeſſorum liber unus. De Miraculis Beati Epiſcopi Martini libri 4. Liber de vitis Patrum, in capita ſeu libellos 20. diſtributus.

Additur & libellus *de vita & morte ſeptem Dormientium*, quorum corpora in Majori Monaſterio continentur, ad Sulpitium Bituricenſem Archiepiſcopum, jam ab anno 1511. Pariſiis editus, & ibidem anno 1640. recuſus.

Eumdem narrat Sigebertus citatus ſcripſiſſe Chronicum Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ, atque Hiſtoriam Francorum parvo libello breviaſſe, quam poſtea diffuſiùs novem (ſcribendum decem) libris digeſſerit. Videtur hic alludere ad Excarpſa illa, quæ ſub nomine Thoromachi, hoc eſt Toronaci, ſeu Toronici, vulgavit Henricus Caniſius.

Hiſtoriam Francorum Rivetus non eſt auſus fœtum ejus negare, verùm quia fanatica Lutheranorum & Calviniſtarum novitas Sancti illius Viri lucubrationibus prorsùs evertitur, & manifeſta detegitur Calvini, Bezæ, ſimiliumque Francorum Apoſtatarum à fide magni Clodovei, ſuorumque Majorum defectio, impudentiſſimè adjecit fortè nonnulla in ſequentibus temporibus à malè feriatis Monachis hinc inde fuiſſe adſperſa: quæ calumnia refutatione non indiget. Quod verò de ejus ſimplicitate ex Hilduino & Baronio ſubtexuit multa tam facilè admittentis, id occaſione Dionyſii Pariſienſis Epiſcopi obiter dictum, conſueta ſibi de SS. Patribus maledicendi prurigine ad detrahendam cæteris illius ſcriptis fidem atque auctoritatem detorquere molitur vir omnium verè Francorum execratione digniſſimus.

SÆCU-

Digitized by Google

De ſancto Gregorio Papa. 600.

SANCTUS GREGORIUS, Papa ſanctiſſimus, & doctor eximius, & merito magnus appellatus, floruit Juſtini, Mauritii & Phocæ temporibus, & anno 14. Pontificatus ſui, ſalutis autem 604. obiit.

Scripſit:

Moralis expoſitionis in Job, lib. 38. *De cura paſtorali partes tres*, 1. *Dialogorum cum Petro*, 4. *Expoſitionis in Cantica*, 1. *Expoſitionis in Ezechielem, homil.* 22. *Expoſitionem in ſeptem Pſalmos pœnitentiales. In primum librum Regum, lib.* 6. *Epiſtolarum, libros duodecim. Decreta nonnulla. Reſponſiones ad undecim interrogationes Auguſtini Epiſcopi Anglorum.*

Obſervatio.

Sanctus Ildephonſus in lib. de viris illuſtribus, qui extat inter opera S. Iſidori, primo loco ponit ſanctum Gregorium, eumque omnibus ſcriptoribus anteponit, meminit autem librorum quos ſupra enumeravimus, exceptis libris in Job, in primum Regum, in Pſalmos & in Evangelia, ſed addit, non omnia ejus opera enumeraſſe. S. Iſidorus in lib. de Script. Eccleſ. meminit Moralium in Job, & homil. in Evangelia, ſed & ipſe fatetur, ad ſe non perveniſſe omnia opera S. Gregorii. Extant nunc præter libros ſupra ſcriptos, Antiphonarium, cujus meminit Sigebertus, & liber Sacramentorum, ſive Sacramentarium, vide editionem Romanam anno 1593.

DISSERTATIO HISTORICA.

SANCTUS GREGORIUS Magnus, Romæ natus, patre Gordiano Senatore, Felicis II. aliis III. abnepos, ex Præfecto urbis Romanæ Monachus S. Equitii factus, tum à Pelagio II. Romano Pontifice S.R.E. Diaconus creatus, mittitur Conſt. ad Mauritium Imperatorem Apocriſiarius anno 582. unde diſputatione cum Eutychio P. Conſt. de reſurrectione carnis habita Romam reverſus, ædificavit Monaſterium Sancti Andreæ in Clivo Tauri, ac Pelagio lue extincto die 8. Febr. anni 590. ipſe electus, acceptoque conſenſu Imp. Mauritii conſecratus eſt die 3. Septembris ejuſdem anni, tenuitque Pontificatum annis 13. menſibus 6. diebus 10. uſque ad diem 12. Martii anni 604. quo obiit ſub Phoca Imp. De eo S. Iſidorus Hiſpalenſis cap. 27. & S. Ildefonſus Toletanus Ep. cap. 1. Sigebertus cap. 41. Honorius Auguſtod. libello 3. cap. 32. Concilium Toletanum VIII. Joannes Diaconus in ejus vita circa annum 875. conſcripta ad Joannem VIII. Papam, Gregorius Turonenſis initio libri 10. Hiſtoriæ Francorum, Paulus Diaconus de Geſtis Longobardorum, Beda, Ado, Photius cod. 252. Leo Oſtienſis, Trithemius, Baronius, &c.

Omnia ejus opera juſſu Sixti V. Romani Pontificis à Petro Tuſſinianenſi Venuſino Epiſcopo in ſex Tomos redacta multis Locis prodierunt. Ego Pari-

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

A ſienſem editionem anni 1640. quæ in ma
tibi, Lector, repræſentabo ad Romanum
exactam.

Tomo I. continentur.

Poſt Vitam quatuor libris diſtinctam
Joanne Diacono, ad Joannem Papam V
gnorum virorum de eo Elogia, &c.
Libri ſex expoſitionis in librum I. Regum,
mnelis dicitur.
Acceſſerunt S. Gregorii & parentum
diani ac Silviæ imagines ad vivum expre
mentario Angeli Rochæ Camertis Ap
crarii Præfecti illuſtratæ cum Indice in Vi
B Gregorii à Joanne Diacono ſcriptam,
donariorum Beatis Apoſtolis Petro & Pa
& commentariolo explicatis.
Ridiculus verò, ut id obiter dicam,
Robertus Cocus cum hoc deridiculo arg
editione Pariſienſi anni 1533. libri ſex C
riorum in libros Regum, inter opera
non reperiuntur, ergo ſunt ſuppoſititii.
que Explanationes in ſeptem Pſalmos I
les, & in Cantica Canticorum labefacta
dit propter inſulſiſſimas rationes quæ alià
tur. Cautior Rivetus ab hac ſcabie co
nuit ungues, ſaltem in poſterioribus e
Inſulſiſſimus verò Hottingerus, qui Riv
quilis non contentus etiam Coquinas ac
C Breviario: adeò ipſi ſordes placent unde
gno labore conquiſitæ.

Tomo II. continentur.

Expoſitionis in Job, ſive Moralium libri X
Expoſitio in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales.
Cantica Canticorum. Homiliarum in Ezechi
tam libri duo.

Tomo III. continentur.

Liber XL. Homiliarum de diverſis lectioni
lii, ad Secundinum Taurominitanum I
Liber Paſtoralis curæ ad Joannem Raver
D pum.
Libri quatuor Dialogorum de vita & mira
Italicorum, & de æternitate animarum, an
catus ejus quarto, Chriſti 593. comp
ipſe operis intentionem exponit epiſt. 5
Maximianum Syracuſarum Epiſcopum.
gutiis Melchioris Cani, cujus cenſuram
Chemnitius, Cocus, Rivetus, Chami
hardus, ſimileſque ἀγωμάχοι ſtudioſiſſi
ſunt, vindicavit Card. Baronius in no
23. Decembris Faſtorum Romanæ Eccleſ
in Examine omnium cavillos machin
diſſolvemus, ac præſertim ineptias impu
Riveti, qui cùm Photium citet, ut G
gno dialogos abjudicet, ne quidem le
verba, quæ luce meridiana clariora ſun

Digitized by Google

165. conſtituit intet tempus quo S. Gregotius eos ſcripſit, & Zacharias vertit. Decrant in editione Romana anni 1591. ſex eapita cum dimidio, è libro tertio, quæ Henricus Caniſius Tomo III. antiquæ lectionis è mſſ. reſtituit, quæque modò leguntur.

Tomo IV. continentur.

Regiſtri Epiſtolaium libri XII. Hìe verò notandum, Decretum quod in editione Romana anni 1588. & ſequentibus habetur libro 2. Regiſtri inter epiſtolam 38. & 39. eùm in præcedentibus ad ealcem libri duodecimi fuiſſet rejectum, de Privilegiis Monaſterio S. Medardi Sveſſionenſi conceſſis, tamquam ſuppoſititium, aut ſaltem in pleriſque corruptum, fuiſſe repudiatum ab Eminentiſſimo Cardinale Jacobo Perronio Archiepiſeopo Senonenſi, in oratione habita in Comitiis totius Regni Francici, Jacobo Sirmondo, qui locum illi cum aliis Tomo I. Conciliorum Galliæ dare noluit, Bernardo Windingo Auguſtiniano, §. 8. Prolegomenon Critici Auguſtiniani caſtigati, ae dum hæe ederentur, peculiari libello confutatum à Joanne Launojo Conſtantienſi Presbytero, & Theologo Pariſienſi, ut omittam Hakkevillum, Thomam Jameſium Danielem Chamierium, Robertum Cocum, Davidem Blondellum, Andream Rivetum, tum in fine Critici ſacri, tum parte prima Defenſionis Hiſtotiæ Papatus, ſimileſque Heterodoxos, qui conferto agmine in illud irruunt. Vide Baronium ad annum 593. Bellarminum cap. 40. libri adverſus Barclajum, & lib. quinto de Romano Pontifice, cap. 8. Theophilum Raynaudum in Erotematis de confixione librorum, pag. 140. alioſque, qui tueri ejus auctoritatem uteumque eonati ſunt; licèt non in eo ſitas eſſe Græciæ opes ſcitè pronunciaverit noſter Gretſerus. (*c*)

Index in Regiſtrum Epiſtolarum S. Gregorii ab Antonio Caraffa, Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Bibliothecario & Cardinale concinnatus.

Tomo V. continentur.

Antiphonarius, ſive Gradualis liber ordinatus per circulum anni. Liber Sacramentorum de circulo anni expoſitus à S. Gregorio Papa. Hymni à B. Gregorio I. Papa Romano conſcripti, cum ſcholiis in librum Sacramentorum ab Angelo Rocca ſcriptis.

Tomo VI. continentur.

Liber de expoſitione novi ac veteris Teſtamenti, quem Sanctus Paterius Romanæ Eccleſiæ Notarius & Secundicerius de diverſis libris S. Gtegorii Papæ ſummo eum ſtudio excerpere curavit: de quo infrà ſuo loco.

Præter iſta in Auctarii Græco-Latini Tomo II. & Tomo XII. Magnæ Pariſienſis Bibliothecæ Vet. Patrum, pag. 325. extat *S. Gregorii Liturgia*, ſeu formula Miſſæ Divinique Officii, cum interpretatione Græca giùs quàm oporteat quæſita, eùm paulò ante ex Eraſmi Præfatione in Opera S. Auguſtini puram, nulloque fuco picturatam Sanctimoniam in Gregorio agnoverit.

(*a*) Abbreviarunt eos S. Odo II. Cluniacenſium Abbas in decem libros, qui extant, & in unum exiguum volumen Simon Affligemenſis Monachus, quod non vidi typis expreſſum.

(*b*) Albertinus, quamquam hæreticus de Calvini parte, pagina 895. ſub finem ex Dialogorum S. Gregorii libro 4. eap. 15. argumentarur, quamvis infieetiſſimè, in hunc modum: Refert mulierem, &c. quæ cum aliis ejus Hiſtoricis παρραμασι confutabimus aliàs operoſiùs. Audio, neque enim vidi, Joannem Bletlejum defendiſſe adversùs Novatores Sanctum Gregorium in præfatione Apologiæ Proteſtantium pro Eeeleſia Romana.

(*c*) Prodüt quoque hoc anno 1659. in hac urbe Privilegium Sacti Medardi Sveſſionenſis propugnatum auctore D. Roberto Quatremaires Congregationis S. Mauri Monacho Benedictino apud Dionyſium Bechet & Ludovicum Billaine in 8. quod per otium conſulere poterit Lector, & cum adverſariorum ſcriptis eommittere.

De Orientio Epiſc. Illiberitano. 600.

SUPPLEMENTUM.

ORIENTIUS EPISCOPUS Illiberitanus juxta Labbeum in parva Chronologia Scriptorum Eccleſiaſticorum, floruit anno circiter 600. de quo hæc pauca Sigebertus in Catalogo cap. 34. *Orientius Commonitorium Fidelibus ſcripſit metro heroico, ut mulceat legentem ſuavi Breviloquio.* Hoc Commonitorium Martinus Delrio primus Antuerpiæ anno 1600. apud Joachimum Trognezium publicavit; ſeeundò poſteà editum in tom. 5. Bibliothecæ Sanctorum Patrum editionis Colonienſis: denique editum etiam cum Notis Salmanticæ anno 1644. in 4. De illo Aubertus Miræus *in Bibliotheca Eccleſiaſtica ſcholio ad cap. 9. Gennadii De Scriptoribus Eccleſiaſticis* pag. 45. Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, verbo *Orientius*, ubi eum longè antiquiorem facit, ſed non probat.

De Marco Poeta. 600.

SUPPLEMENTUM.

MARCUS POETA, atque ut volunt, familiaris Sancti Benedicti Caſſinenſis, *Vitam ejus a Sancto Gregorio deſcriptam deſloravit heroico Breviloquio*, & pauca ſuperaddidit. Hæc Sigebertus De Scriptoribus Eccleſiaſt. cap. 33. Carmen hujus Marci Romæ anno 1590. in 4. impreſſum eſt apud Franciſcum Zannetum, eum Operibus Proſperi Martinengi Brixienſis, Monachi Monaſterii Sanctæ Euphemiæ Brixienſis, Congregationis Caſſinenſis, alias Sanctæ Juſtinæ de Padua. Sunt autem hæc

Marti-

Digitized by Google

Supplementum.

Faustus *Diſcipulus Sancti Benedicti Abbatis, ab ipſo Benedicto miſſus in Gallias, cum Mauro ejus Monacho, Vitam ipſius Mauri Monachi deſcripſit*. Hæc Sigebertus Gemblacenſis in libro De Scriptotibus Eccleſiaſticis cap. 32. Extat hæc Vita apud Laurentium Surium ad diem 15. Januarii, qua Sanctus Maurus adſcribitur Faſtis Eccleſiaſticis, apud Joannem Bollandum die eadem, ubi plura de Auctore hujus Operis in præludiis ad Vitam Sancti Mauri: denique in Collectione Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, ſæculo primo hujus Ordinis, ubi multa de Sancto Mauro & de Scriptore vitæ illius, qui dicitur Fauſtus. Hoc enim opuſculum ob Parachroniſmos, vix obtinet apud Criticos omnimodam fidem. Claruit Fauſtus circa annum 600. de quo Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, Aubertus Miræus *in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 171. pag. 213. ubi etiam loquitur de *Marco Poeta* qui Fauſtum præcedit. Sunt qui Vitam iſtam negant eſſe Fauſti; ſed alterius ſub ejus nomine, quibus valida non deſunt argumenta ſuæ aſſertionis. Solvant nodos iſtos, quorum intereſt.

De Leandro Hiſpalenſi Epiſcopo. 600.

Supplementum.

Leander ex patre Severiano, profeſſione Monachus, & ex Monacho Hiſpalenſis Eccleſiæ provinciæ Bœticæ conſtitutus Epiſcopus, vir ſuavis eloquio, præſtans ingenio, tantùm quoque vita atque doctrina valuit, ut fide etiam ejus atque induſtria populi gentis Gothorum ab Ariana Inſania ad Fidem Catholicam reverterentur. Hic ex Hiſpania Conſtantinopolim ad Tiberium Auguſtum Legatus tranſmigravit, Synodo Epiſcoporum interfuit, & cum Sancto Gregorio poſtmodum Papa, qui tunc pro Pelagio ſecundo partes Legati agebat, familiaritatem habuit, intimamque neceſſitudinem. Ex vitæ ſtudiorumque ſimilitudine voluntates conciliatas fuiſſe, indicio ſunt Libri Moralium à Divo Gregorio Leandri hortatu, ejuſque nomine in publicum editi: Joannes Biclarenſis tradit anno 589. Leandri atque Eutropii tunc Abbatis Servitani, ac poſtmodum Eccleſiæ Valentinæ Epiſcopi, conſilio atque auctoritate, Actiones tertii Concilii Toletani potiſſimùm gubernatas fuiſſe. Scripſit librum unum *ad Florentiam ſororem ſuam de Inſtitutione & Contemptu mundi, titulorum diſtinctionibus prænotatum*, inquit Iſidorus libro De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 28. quem ex mſſ. Codicibus edidit Lucas Holſtenius in Codice Regularum part. 3. pag. 89. Mortuus eſt Leander anno Domini 603. die 27. Februarii, ſuccedente ſibi fratre ſuo Iſidoro ad Archiepiſcopatum Hiſpalenſem. Plura de eo Surius & Bollandiſtæ ad diem 27. Februarii, poſt Iſidorum libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 28. Honorium Auguſtodunenſem libello 3. de iiſdem Scriptoribus capit. 34. Poſſevinum in Apparatu ſacro, Aubertum Miræum in Bibliotheca Eccleſiaſtica, Scholio ad caput 28. Iſidori pag. 89. quos conſulere potes.

qui dicatur Heſychius vel Iſychius ante iſtu
igitur ſcripſit *in Leviticum libros ſeptem*; &
verſionem S. Hieronymi, quod eſt argum
auctorem hunc eſſe poſteriorem Hieronymo
guſtino, & aliis veteribus: non enim cœp
S. Hieronymi eſſe in uſu Eccleſiarum, niſi
poſt obitum ſancti Hieronymi.

B

Dissertatio Historica.

Quis fuerit Iſicius, ſeu Heſychius,
chius, Auctor *librorum ſeptem Exp.
in Leviticum*, ad Eutychianum Dia
ab anno 1527. Baſileæ apud Andream Ca
opera Joannis Sichardi impreſſorum, ac de
bi, cùm ſeorſim tum in Bibliothecis Sancto
trum ſæpiùs recuſorum, controvertitur int
tos, quorum varias ſententias recenſebo,
mihi probabilius viſum fuerit, indicabo.

I. Eminentiſſimus S.R.E. Cardinalis Jaco
ronius libri III. de Euchariſtia auctoritate
C ſet auctorem illius operis fuiſſe Heſychium
num in Dalmatia Epiſcopum, qui ſub Ho
peratore temporibus Zoſimi Papæ ac S. A
floruit circa annum 418. Extat una Zoſimi ad
ſtola, & S. Auguſtini duæ, & ad Auguſti
ſychii una inter Auguſtinianas ordine 79.
lus omnino diverſus eſt ab Explanationum
cum charactere, ſeu genere loquendi inſu
fectato, atque à communi dicendi conſuetu
nino abhorrenti, ut loquitur Sixtus Senen
bliotheca. Ejuſdem ſed jam defuncti me
catque beatæ memoriæ virum idem ſancti
ſtinus cap. 5. libri 20. de Civitate Dei, q
ſulendum Lectoribus ſuadeo.

D II. Quidam cenſent tribuendos eſſe Com
illos Iſicio, ſeu Heſychio juniori, Salonitan
po aut Presb. qui S. Gregorii tempore,
poſt vixerit. In veteri quippe Bibliothecæ
dice hæc præmittebantur verba: *Incipit liber
lonitani Epiſcopi in Levitico*: & in fine, *Eſ
teri Salonitani Epiſcopi in Levitico libri ſeptem
tia Dei expliciunt*, quod ante Cardinalem P
jam obſervaverat V. C. Petrus Pithœus,
ex libro edito, cui ipſe pro more propria n
& alia quædam appinxerat *(a)*. Eumden
codicem ſe vidiſſe innuit Albertinus in oper
Verùm in Catalogo diu multumque à me
fruſtra fuit, omiſſus fortè incuria eorum qu
E xuerunt aut deſcripſerunt.

III. Joannes Trithemius, Sixtus Senenſis
dam alii referunt ad Heſychium ſeu Eſyti
dam Monachum ac Presbyterum, S. Gre
zianzeni Epiſcopi auditorem & diſcipulum,
ca annum Æræ Chriſti 400. imperantibus
& Arcadio claruerit, & exemplo ſui præce
monitus in Divinos libros Novi veteriſque T
ti varia lucubraverit volumina.

IV. Bellarminus noſter, Poſſevinus, M
quidam alii ad Heſychium ex Presbytero
ſimè Hieroſolymorum civitatis Patriarcha
giunt, ad quem reperitur ſcripta à Sanct
rio Papa circa annum 600. epiſtola, quæ
bri IX. Regeſti *(b)*.

Præter hos & Lexicographum Grammati

Digitized by Google

ſeo præmittenda tamquam certiſſima.

I. Hunc auctorem ſcripſiſſe ante nonum Chriſti ſæculum: cùm & ab Amalario Metenſi Diacono capit. 36. libri 4. de Eccleſiaſticis Officiis, à Rabano Mauro in Prologo expoſitionis in Leviticum ad Freculfum Lexovienſem in Gallia Epiſcopum, & à Rabani Mauri Fuldenſis Abbatis diſc. Strabo Monacho Fuldenſi citetur in præfatione Epitomes Commentariorum ejuſdem in Leviticum, ubi dicitur Eſychius ſive Iſichius Hieroſolymorum Presbyter fidei integer & veritate ſuffultus. Idem quoque ex Photiana Myriobiblo colligi poteſt, ſi noſter idem ſit cum Encomiorum ſcriptore; atque ex Gloſſa Ordinaria, ubi dicitur Epiſcopus.

Alterum, poſt annum quadringenteſimum & Imperatorum Arcadii & Honorii tempora, Zoſimi quoque atque Auguſtini ætatem floruiſſe Explanatorem illum: quod multis argumentis probari poteſt; utitur enim verſione S. Hieronymi, quam noſtram editionem ſive translationem aut præſentem tractationem appellat. Ea autem veteri ſive vulgatæ è LXX. interpretum fontibus deductæ verſioni non ſucceſſit, nec in uſu communi Eccleſiarum, ſive Orientalium ſi tamen id tolerari debet, ſive Occidentalium fuit, niſi ſatis diù poſt. S. Hieronymi obitum, & circa S. Gregorii Magni Pontificatum, ut optimè arguit Bellarminus noſter. Deinde quod palmare eſt argumentum, Neſtorii, Eutychetiſque blaſphemias atque hæreſes refellit, quæ in Conciliis Epheſino an. 431. & Chalcedonenſi anno 451. communi Patrum ſententiæ proſcriptæ ſunt.

Tertium, quod obſervatum vidi ab Edmundo Aubertino libro 2. de Euchariſtia pag. 847. Latinæ editionis, quæ iis maximam partem antea exaratis in manus meas venit, Hieroſolymis ſcriptos videri Commentarios illos. Nam in præfatione ad Eutychianum alludens ad Apoſtoli verba: *Deprecare*, inquit, *ut fiat oblatio verbi mei acceptabilis, non ſolùm in Jeruſalem, ſed & in omni terra*: & libro ſexto loquens de comminationum ab Eſaia & Oſea contra Jeruſalem pronuntiatarum executione: *Quod manifeſtat templum*, inquit, *& civitas hæc Jeruſalem antiqua adhuc oſtendens incendii reliquias*. Et rurſum libro ſeptimo: *Cognoſces autem, ſi ſubtiliùs noſſe vis, ea quæ ipſis* (Judæis) *evenerunt ex Joſephi Hiſtoria, in qua eos & filios comediſſe, & reliqua præſentium comminationum ſuſtinuiſſe deſcripſit, quorum plurima etiam nunc noſtris ad cernendum adjacent viſibus*. Hæc ille.

Quartum probabilius videri Græcè fuiſſe conſcriptas Explanationes illas, & ab aliquo ſemibarbaro, ſive Iſicius Salonitanus Epiſcopus aut Presbyter fuerit ætate Gregorii Magni poſterior diverſuſque ab Heſychio illo Salonarum Antiſtite cujus meminit S. roſolymitanus Epiſcopus, ad eumque ſcripſerit S. Gregorius Papa. Eſto enim idem ſit Commentariorum auctor atque Encomiaſtes Apoſtolorum Thomæ ac Jacobi, & apud Photium Presbyter dicatur, non tamen negat Photius eum fuiſſe Epiſcopum, neque ad annum 480. aut 490. affigit. Nec collatio frequens, quam auctor ille inſtituit inter verſionem LXX. interpretum & verſiones Symmachi, Theodotionis, & Aquilæ, arguit eum Gregorio
C vetuſtiorem fuiſſe. Eſto enim, licèt id quoque gratis concedatur, nemo reperiatur Gregorii temporibus, qui verſiones Symmachi, Theodotionis, & Aquilæ præ manibus ſe habuiſſe dicat: quid amabo vetabat, quin eas ex Hieronymi, cæterorumque Græcorum Latinorumque Patrum Commentariis haurire poſſet, & de iis ex aliorum, qui viderant, fide diſputare. Numquid hoc faciunt, feceruntque omnes S. Scripturæ interpretes Orthodoxi pariter & Heterodoxi. III. Falſiſſimum eſſe quod audacter ac præfractè contendit, Sophronium Latinam Hieronymi verſionem Græcè vertiſſe, ac in Oriente communem & celebrem reddidiſſe, idque patere ex Procopio circa idem tempus illam citante,
D adeoque mirum non eſſe eam ab Heſychio exponi, & translationem noſtram vocari, cùm à Sophronio Hieroſolymitano confecta fuiſſet. Certè, quantum ex Hieronymo ipſo conſtat cap. 134. Catalogi de Scriptoribus Eccleſiaſticis Sophronius Pſalterium & Prophetas de Hebræo in Latinum verſos Græcè tranſtulit, de cæteris Scripturæ libris, ac de Levitico nominatim, ne verbum quidem: deinde cur Procopium, cur Heſychium noſtrum Latinæ linguæ, quæ pleriſque Græcis, ſaltem eruditis viris, familiaris erat, à Zenonis tempore ad Mauricii imperium, ignaros fuiſſe ſupponit; aut Græcis ſcriptoribus adeò viluiſſe LXX. interpretum verſionem, ut ea contempta Hieronymianam è Latio profectam, *præſentem tractationem, noſtramque editionem ac Translationem*
E appellare fuerint auſi: Ad populum phaleras.

Sunt & alia quædam, quæ in eo meritò redarguas; ut, quòd vilis homuncio terræ filius, Eminentiſſimum Cardinalem Archiepiſcopum Senonenſem & Magnum Franciæ Eleemoſynarium indignis modis tractare non ſit veritus: Abſurdiſſimè, inquit, Heſychius Salonitanus ſtatuitur à Perronio Commentarii hujus auctor. Nec flocci faciendum eſt quod fabulatur de veteribus exemplaribus. Nam quænam illa ſunt? Certè codex perantiquus Bibliothecæ Regiæ Hieroſolymitanum illum appellat, quamvis impoſtores nonnulli ex Hieroſolymitano Salonitanum conficere ſumma impudentia conati ſunt, literas aliquas abradentes & alias contorquentes, ſed adeò rudi opera, ut eorum fœtus clariſſimè appareat. Nec ſi

aliquos

Digitized by Google

mitanum ante octavum nonumve Chriſti ſæculum, ſed cùm multi in eadem Eccleſia ad illum honoris apicem pervenerint, nullis argumentis evinci poſſe hunc potiùs eſſe, quàm alterum, quinto veriùs exeunte quàm labente ſexto, aut ſeptimi primordiis viguiſſe. Hæc mea ſententia, quam eruditiorum cenſuræ ſubjicio libens, & quæ ſub nomine Heſychii Presbyteri Hieroſolymitani mihi hactenus opuſcula in lucem à variis edita occurrerunt, ſubjungo, quamquam hæc, ut plurima alia, à Bellarmino, quem illuſtrarum unus, fuerint prætetita.

Photius codicibus Bibliothecæ 269. & 275. refert Encomia in S. Thomam Apoſtolum & S. Jacobum fratrem Domini, ac Davidem Pſalmographum *τὸν θεοπάτορα*, cum ſubjectis tribus Modeſti Patr. Hieroſol. orationibus *εἰς τὰς μυροφόρους, εἰς τὴν κοίμησιν τῆς παναγίας καὶ εἰς τὸν ὑπαπαντήν*.

Hujus alteriuſve Heſychii Hieroſolymitani nomine inſcribitur *στιχηρὸν, ἢ κεφάλαια* in 12. Minores Prophetas atque Iſaiam ex membranis Bibliothecæ Auguſtanæ à Davide Heſchelio anno 1602. Auguſtæ Vindelicorum Græcè dumtaxat editum cum Hadriani Iſagoge in ſacram Scripturam & pluribus aliis ſeu fragmentis ſeu opuſculis.

In Auctarii Ducæani Tomo 1. & pag. 985. Tomi 11. Bibliothecæ Morellianæ Veterum Patrum extat.

Heſychii Presbyteri Hieroſolymitani ſermo compendioſus animæ perutilis ad Theodulum de Temperantia & virtute, hoc eſt *ἀντιῤῥητικὰ, καὶ εὐκτικὰ*, ſive de ratione reluctandi atque orandi, Græcè & Latinè capita aſcetica in duas Centurias diſtributa, Joanne Pico Inquiſitoriarum Claſſium in Senatu Pariſienſi Præſide. Græca editio Pariſiis poſt Marci Eremitæ Aſcetica in 8. anno 1563. apud Guillelmum Morellum: Latina verò ibidem iiſdemque forma & anno apud Audoenum Parvum.

Eodem quoque interprete Tomi 12. pag. 661. *Sermones duo de Beata Virgine*, qui prius in Auctarium à R.P. Frontone Ducæo fuerant cum aliis relati Tomo 2. ex Pariſienſi editione paulò antiquiori.

Tomi verò 15. pag. 821. ejuſdem alteriuſve Heſychii *Oratio demonſtrativa in S. Andream Apoſtolum*, Carolo Fabiano interprete, ſed Latinè dumtaxat non Græcè, de qua arbitror excerptum eſſe quod ſupra ex cod. 275. Bibliothecæ Photii præmiſimus de Encomio in Divum Thomam: aut enim memoriæ lapſum in Photio, aut certè in ejus librario, qui Thomam Apoſtolum loco Andreæ poſuerit, nemo qui utraque attentè contulerit, non agnoſcet. Experire Lector, amabo, ac mirare rem adeò apertam à nullo quod ſciam hactenus deprehenſam.

In Actis Concilii V. Generalis ſeu Conſt. ſecundi Collatione quinta refertur ex Hiſtoria Eccleſiaſtica Heſychii Presbyteri Hieroſolymitani fragmentum de Theodoro Mopſueſtiæ Epiſcopo Neſtorianæ hæreſeos primo inventore, quem ſuis coloribus graphicè depingit: *Photinum Theodorus quidam imitatus eſt*, &c. quæ conſulat cui iſta arriſerint.

In Auctario G. L. Combefiſiano à col. 743. ad 774. Tomi prioris edita eſt oratio ſub nomine Heſychii Presbyteri Hieroſolymitani, quæ antea tribuebatur S. Gregorio Nyſſeno, *de Reſurrectione D. N. J. C. quòdque nullo modo inter ſe ſint contrarii Evangeliſtæ diverſis modis recitantes, quæ acciderunt in*

ſcripſit, ut teſtis eſt Divus Thomas.

(*a*) Illum cuivis cernere volenti paratus
libuerit exhibere. Eumdem quoque quamv
re vix queam aut alium & in pleriſque pe
mſ. codicem in eadem Regis Chriſtianiſſim
theca ſe vidiſſe innuit Albertinus in opere L
Euchariſtia. Verùm in Regiæ illius Bibliotl
B ralogo diu multumque à me anno præterito
fruſtrà fuit. Feliciori uſus eſt indagine R. P
ſcus Combefis O. P. qui codicem illum nun
notatum reperiri ſignificavit. Quem ut eg
oculis luſtrarem meis, ad ingentem Manuſc
librorum verèque Regiam Gazam me contu
indicato loco codicem reperi optimæ notæ.
hæc jam olim deſcripta ſunt: *Incipit liber*
roſolymitani (quam vocem in Salonitani det
peſſimè falſarius quiſquis fuit) *Epiſcopi in*
Incipit Præfatio. Venerabili Diacono Eutychian
Chriſti ſervus Iſychius Presbyter in Chriſto
Tum deinde ad libri ſeptimi calcem addun
Iſicii Presbyteri Hieroſolymorum (quæ dictio
C nugatore deformata eſt in Salonitanorum)
tico libri ſeptem cum gratia Dei explicunt. F
ſa deceptionis hæc fuerat, quòd malè ſit
nominum ſeries in Alphabetico Indice, ac
iam non *Iſicius*, ſed poſt *Iſidoros* ingenti ac
agmine procedentes longo poſt intervallo
tur *Iſis* & *Iſicius*, qui in eo ſubinde atque
perperam dicitur *Salonitanus Epiſcopus*, ut
rum ſit accuratiſſimos viros, qui hunc C
immenſo ac planè Herculeo labore primi
xuerunt, Rigaltium, Salmaſium, atque I
dico, fraudem radiis ſolaribus depictam ac
Tireſia cæciori imperviam non deprehend
Clariſſimos Puteanos qui Indicem illum m
D dis concinnarunt deſcripſeruntque, ſalte
bertino admonitos, illam non annotaſſe;
poſterum in eamdem cum aliis multis fove
bantur. Præter hunc in eadem Bibliotheca
lium fuiſſe oportuit Iſicii codicem mſ. in c
Salonitani Epiſcopi, in fine verò *Presbyteri*
repetitetur, nullus dubito. Neque enim
mihi perſuadebit unquam, ſi quem vidi,
videre poſſunt, vidiſſet codicem omnium
in pervidendis dijudicandiſque mſſ. ſagaci
trus Pithoeus, eum malum dolum pueris i
& talpis properantibus non ignotum, illicò
ſe ſubodoraturum ac damnaturum.

(*b*) In eamdem propendere ſententiam
E Voſſius, dum alicubi aſſerit, Heſychium
num 600. vixiſſe, eoſque falli, qui Nazi
ſcipulum fuiſſe voluerunt. Nuperi verò I
Euchariſticarum Collectores in Tabula H
Chronologica in Albertini opinionem prop
& inter Eminentiſſimorum Cardinalium P
Bellarmini extremas ſententias veluti medi
la obſervant ut Levitici Commentatorem H
vixiſſe ſæculo Chriſti quinto non ſexto a
Euthymii vitæ auctorem Cyrillum in medi
runt, qui Heſychium Presbyterum Hier
num hominem, ut vocat, divinum Euth
chimandritæ, qui obiit non anno 472. ſed
die 20. Januarii, familiarem fuiſſe affirma
adjungunt Theophanem Chronographum.
71. editionis Luparææ hæc habet ad annu

Digitized by Google

ter condecorent, quod ipſis ſolemne eſt ae penè quotidianum, cùm tamen meminiſſe debuiſſent in Expurgatorio Indice Romano juſſu Joannis Mariæ Braſichellani O. P. Sacri Palatii Magiſtri anno 1607. publicato detractas fuiſſe Divi, ſanctive, appellationes Clementi Alexandrino, Salonio, Junilio, Aponio, Adelmanno, Albino, Arnoldo, Anaſtaſio Nicæno, Lucæ Cornelienſi, Tiro Boſtrenſi, Algero, Brachiario, Claudiano, Ferrando, Guitmundo, Pothoni, Salviano, Berengoſio, Hildeberto, aliiſque quamplurimis: qui etſi eruditione & Sanctitate, ut loquitur, magni fuerint, nondum tamen Eccleſia titulum illum illis tribuit. II. Quòd unum dumtaxat Heſychium Hieroſolymitanum Presbyterum agnoſcete videantur, cui uni omnia illa opera à nobis ſupra in Diſſertatione magno ſtudio ex variis auctoribus collecta tribui debeant. Si enim duo treſve fuerint Heſychii in Eccleſia Hieroſolymitana Presbyteri titulo inſignes, cur huic priori potiùs, quàm juniori alteri Commentaria in Leviticum adjudicabunt & ſæculo quinto potius, quàm ſexto affigent? cur eidem fragmentum homiliæ in S. Jacobum fratrem Domini à Photio non ſolùm, ſed cum aliis quoque, ut obſervavimus, Bibliothecæ ſuæ codicibus 269. & 275. relatum, & Hiſtoriam Eccleſiaſticam? III. Quòd in eamdem cum Cardinale quem arguunt Perronio & quibuſdam aliis, allucinationem volentes nolentes incurrant. Si enim Heſychio Salonitano Epiſcopo, cujus meminit S. Aug. epiſtolis 78. & 80. tribui non debet Commentarius in Leviticum, quòd ejus ætate nondum vulgaris eſſet promiſcuuſque uſus Hieronymianæ SS. Bibliorum verſionis, quam Levitici Commentator paſſim uſurpat; cur ille idem adjudicabitur Heſychio Presbytero, quem ab anno Chriſti 412. floruiſſe ante Hieronymi mortem octavo, ex Theophane citato conſtat? Certè σύγχρονοι fuerunt Heſychius Salonarum Antiſtes & Heſychius iſte Hieroſolymorum Presbyter, licet hic priori ad aliquot annos ſuperfuerit: neque decem aut 20. dumtaxat poſt Hieronymi obitum, ſed centum aut ducentis ferè elapſis annis auctoritatem ſummam conſecuta eſt, quæ nunc dicitur Vulgata editio. IV. Quòd ficulneo argumento Bellarmini Cardinalis opinionem ſubruere conati ſunt, qui, ut diximus ſuo loco, Commentaria illa in Leviticum contulit in Heſychium ex Presbytero Hieroſolymitanum Epiſcopum. Falſum enim eſt, quod ajunt, omnia exemplaria interpretationis hujus dignitatem dumtaxat Presbyteri, nulla Epiſcopi prætetre. Quod enim viderat in Regia Bibliotheca V. C. & teſtis omni exceptione major Petrus Pithœus, id Epiſcopi nomen tum initio, tum ad calcem exhibebat, ut monuimus. Deinde ut nihil dicamus de exemplari, cujus meminit Cardinalis Perronius, num 609. quo Zachariæ moriens locum ceſſit. Quid ſi quæ noſtra fuit aliàs opinatio, is, qui memoratur Iſychius ſive Heſychius (Theophani in Chronico, & Nicephoro in Catalogo Iſaacius) cùm adhuc Presbyter eſſet, Commentaria in Leviticum ſcripſerit, antequam fieret Patriarcha; quo factum ſit, ut ab aliis modò Presbyter, modò diceretur Epiſcopus, ut Controverſiarum auctor Robertus Bellarminus, modo Societatis Jeſu Theologus, modò S. R. E. Eminentiſſimus nuncupatur Cardinalis; quod de ſexcentis aliis dici pariter nec abſurdè poteſt. Verùm de iis plus ſatis, modò Porturegienſes deleant ex ora pag. 215. Lectionum Gallicarum Off. 25. Heſychium Commentatorem Levitici, quem vocant ſanctum, floruiſſe quinto ſæculo circa annum 460. Hoc enim falſum docent ii ipſi, quos adhibent, teſtes.

De Paterio. 610.

Supplementum.

Paterius ſancti Gregorii I. Papæ *Diſcipulus* & S. R. E. *Secundicerius*, cujus Beda in Commentariis in Cantica Canticorum meminit, collegit ex ejuſdem ſancti Gregorii Papæ Operibus *tres Libros Explanationum in omnes utriuſque Teſtamenti Libros*, Romæ anno 1553. in fol. impreſſos. Claruit anno Chriſti 610. Ita Molanus in ſua manuſcripta Bibliotheca Belgica. Hoc Collectaneum eſt primò immiſſum in Opera ſancti Gregorii Papæ in editione Romana anni 1591. atque in ſequentibus, ſed mutilum: cùm enim contineat Libros tres, nempe duos in Vetus Teſtamentum, & unum tertium in Libros Novi Teſtamenti; habentur inter Opera Divi Gregorii primus & ultimus deficiente medio, nec ſcio etiam an inveniatur in impreſſione ſpeciali Romana anni 1553. de qua ſtatim locutus ſum, quòd illam non viderim. Unum ſcio me vidiſſe plurimos Codices manuſcriptos hujus Operis in variis Bibliothecis, in quibus habebantur tantùm hi duo Libri Excerptorum ſancti Paterii, primus nimirum & ultimus: ſed integrum à me viſum & excuſſum Codicem mſſ. in Bibliotheca Cæleſtinorum Pariſienſium, eumque chartaceum, in quo tres Libri continentur. Paterii mentionem faciunt Poſſevinus in Apparatu ſacro, Aubertus Miræus in Bibliotheca Eccleſiaſtica pag. 138. poſt Sigebertum in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 43. Item pag. 128. poſt Honorium Auguſtodunenſem libello 4. de iiſdem cap. 5. apud dictum Miræum.

De Pau-

exemplo sancti Gregorii Magni, qui de Vita & Miraculis Patrum Italicorum ſcripſit, *Librum De Vita & Miraculis Patrum Emeritenſium compoſuit*; quem Thomas Tamajus Philippi IV. Regis Catholici Hiſtoriographus ad fidem veterum Codicum Antuerpiæ anno 1635. in 4. apud Joannem Meurſium, primus edendum curavit, additis Notis brevibuſque Commentariis de Rebus Emeritenſibus. Floruit Paulus circa annum 612. cujus meminerunt Baronius in geſtis anni 589. Loaiſa in Notis ad Concilium tertium Toletanum, Ambroſius Morales lib. 11. Chronol. Hiſt. cap. 71. Mariana lib. 5. cap. 13. Bernardus Britto lib. 6. Monarchiæ Luſitanicæ capp. 19. & 20. Aubertus Miræus in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 174. pag. 214. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ, Labbeus in Chronologia brevi Scriptorum Eccleſiaſticorum ad annum 610. atque alii.

De Theophylacto Simocatta. 610.

Supplementum.

THEOPHYLACTUS SIMOCATTA, Ægypto oriundus, ſed in Græcia natus, ſub annum 612. floruit, *De rebus à Mauritio Imperatore geſtis libros octo* poſteris reliquit, quos è Græco Jacobus Pontanus Soc. Jeſu Theologus Latinos fecit Auguſtæ Vindelicorum, edidit græcè & Latinè cum Notis Ingolſtadii anno 1604. in 4. & qui nuperrimè impreſſi ſunt in fol. Pariſiis græcè pariter & latinè, inter Scriptores Hiſtoriæ Byzantinæ ex typographio Regio. Singulorum librorum excerpta Photius in Bibliotheca Cod. 65. recitat. Circumferuntur & hæc ejuſdem Simocattæ *Quæſtiones Phyſicæ*, *Epiſtolæ Morales, ruſticæ*, *Amatoriæ*, quas græcè edidit Bonaventura Vulcanius Lugduni Batavorum anno 1597. in 12. Eadem autem Theophylacti Simocattæ Expræfecti opuſcula græcè & latinè ab Andrea Schotto poſt Bonaventuram Vulcanium auctiùs edita Antuerpiæ anno 1599. in 8. apud Commelinum, cum Verſione & Notis ſub nomine Jacobi Kimedontii ſuppoſito, qui Schottus fuit. Item *Excerpta Legationum* ex Libris illis Hiſtoriarum; itemque *Epiſtolæ Mixtæ* ab Aldo Manutio, olim majori Epiſtolarum Græcarum volumini inſertæ ſunt. Habentur autem *eadem Excerpta de Legationibus* græcè & latinè interprete Carolo Cantoclaro cum ejuſdem Notis & Henrici Valeſii, inter dictos Scriptores Hiſtoriæ Byzantinæ Pariſiis impreſſos, de quibus ſuprà. Simocattæ meminerunt Photius Cod. 65. Suidas & Cedrenus, & hinc Nicephorus Callixtus pleraque ad Mauritii Imperatoris Vitam ſpectantia, ſublegit. Quæ verò fuſiùs Simocatta ſuis libris exponit, ea breviùs perſtringunt Theophanes, Zonaras, Cedrenus, & Callixtus. Vide Jacobum Pontanum in Procemialibus ſuæ editionis Librorum Simocattæ, Poſſevinum in Apparatu ſacro, verbo *Theophylactus Simocatta*, & *Theophylactus Ægyptius*: Aubertum Miræum in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 176. pag. 215. Labbeum in Chronologia, &c.

natus, Abbas primum in Hybernia, p
xovii in Burgundia, ac demum Bobii in Italia
to, (juxta Sigebertum libro de Scriptoribus
ſiaſticis cap. 60.) ſapientiæ theſauro eſt ditat
adhuc adoleſcens librum Pſalmorum elimato
ue ſcriberet, & alia multa ederet, vel ad car
digna, vel ad docendum utilia. Obiit Bobiis
lia anno 614. die 24. Novembris. Scripſit
B *quedam*, quæ habentur in diverſis impreſſion
bliothecæ Sanctorum Patrum. Item *Regul*
Pœnitentiali, pro Monachis à ſe in multis loc
tutis, quæ cum Cæſariana & aliis, dudum
rimis Galliarum Cœnobiis viguit, quam hab
Pœnitentiali, in Collectione Regularum Lu
ſtenii parte 2. pag. 88. & 98. Omnia porrò
Columbani Junioris opera, ſummis curis inc
Commentariis illuſtrata, procuravit imprim
Patricius Flemingus Hybernus, Ordinis Fratr
norum Strictioris Obſervantiæ, anno 1667.
apud Viduam Andreæ Bouveti. Sunt autem
la Monaſtica cum Regula Cœnobiali, quæ et
Pœnitentiale ſancti Columbani editum ſupra
C ſtenio ad calcem prioris Regulæ. *Sermones*
tutiones ſpirituales numero 17. quarum ultima
mo Fauſti Regienſis in Gallia Epiſcopi ad
chos. *Epiſtolæ aliquot cum Carminibus*, jam
plurimùm impreſſis: tum denique varia ad
Columbanum, vel Hyberniam ſpectantia, qu
Vitæ Sanctorum, &c. plurima ſancti Co
meritum commendantia, Joannes Mabillon
2. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, impr
riſiis in fol. anno 1669. apud Carolum Savr
turrim Metropolis Eccleſiæ, ſub ſigno triu
tum. Colganus lib. 2. de Sanctis Hyberniæ
Thomas Meſſinghamus in Florigerio Sancto
berniæ, ubi Regulam ſancti Columbani refe
D marthani in Gallia Chriſtiana tom. 4. de A
Luxovienſibus, & alii multi.

De Joanne Grammatico. 61

Supplementum.

JOANNES GRAMMATICUS Alexan
cognomento Philoponus, floruit anno
610. qui quamvis inſignem ſibi gloriam con
dum adversùs Proclum Lycium pro Chriſti
ligione egregiè ſcripſerat; corruit tamen in E
impietatis, ſuo nimiùm ingenio fidens, ſcri
versùs quartam Synodum Oecumenicam,
E Photius in ſua Bibliotheca Codice 55. & n
habet Nicephorus Callixtus lib. 18. Hiſtori
ſiaſticæ cap. 47. ita Reſurrectionem Mortuo
aſſereret corpora noſtra corrumpi ſecundùm
atque materiam, & futurum interitum viſ
jus mundi, & rurſus novi mundi creation
ram, atque alia. Quin & Photius cùm Bib
ſuæ Cod. 43. dixiſſet eumdem Philoponum
emeron ſcripſiſſe contra Theodorum Mopſueſten
fuerat in eodem argumento verſatus: ait e
cta Diſputationis Severianorum adversùs T
habitæ coram Joanne Epiſcopo Conſtanti
no ſub Juſtino Imperatore, Conone & Ev
tera ex parte contra Tritheitas, ex alter
Paulo ac Stephano Tritheitis Philoponi def
impiis æquè omnibus: quæ monſtra foveba

Digitized by Google

Orthodoxorum catalogum non admittitur. Scripſit item plurima Grammatica, Philoſophica, Arithmetica, Rhetorica, ex quibus extant quæ ſequuntur. Joannis Grammatici Philoponi in priora Analytica græcè Venetiis in fol. anno 1536. ejuſdem *in duos priores Analyticos libros Commentarii* ab Alexandro Juſtiniano Chio Medico in Latinum converſi in fol. Valgris 1560. ejuſdem *in poſteriora Analytica* græcè Venetiis in fol. anno 1534. *in poſteriora Reſolutoria* græcè in fol. Venetiis 1584. apud Aldum. Ejuſdem *in primos 4. De naturali auſcultatione Libros* græcè in fol. Venetiis 1535. *Contra Proclum de mundi æternitate*, græcè ibidem. *In libros de Generatione & Corruptione* græcè Venetiis 1527. Ejuſdem *in Phyſicorum libros 4. Explanatio*, Joanne Baptiſta Raſario interprete in fol. Venetiis anno 1569. & græcè Venetiis anno 1527. *in tres Meteororum libros Commentarii* latinè Joanne Baptiſta Camotio interprete, Venetiis in fol. 1551. *in libros Ariſtotelis de Anima*, græcè in fol. Venetiis 1535. Itemque Gentiano Herveto interprete latinè in fol. Lugduni 1558. apud Juntas. Ejuſdem *in libros quinque De Animalium generatione* cum textu græco, in fol. Venetiis. Denique ejuſdem *in Procli Diadoci octodecim Argumenta De mundi æternitate*, Joanne Mahotio interprete latinè in fol. Lugduni anno 1557. Hujus mentionem facit Photius in Bibliotheca Codd. 21. 43. 240. 55. 75. 215. Poſſevinus in Apparatu ſacro, verbo, *Joannes Grammaticus*, & *Joannes Philoponus*.

De S. Sophronio Epiſcopo. 630.

SANCTUS SOPHRONIUS Epiſcopus Hieroſolymitanus, vixit tempore Honorii Papæ I. & Heraclii Imperatoris, & initio hæreſis Monothelitarum inſignis fuit defenſor fidei Catholicæ. Extat *epiſtola* ipſius ad Sergium Epiſcopum Conſtantinopolitanum in ſexta Synodo, Actor. 11. Extant etiam in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom. 2. edit. 2. *duo ſermones* ejus, *unus de natali Domini*, *alter de Angelis*. Obiit anno Dom. 634. ex Card. Baronio, tom. 8. Annalium.

Dissertatio Historica.

Sophronius, patria Damaſcenus, Sophiſta primùm, tum Hieroſolymitanus Epiſcopus, ac defenſor Fidei Catholicæ acerrimus adverſus naſcentem Monothelitarum hæreſim, Heraclio Imp. & Patriarcharum Conſtantinopolitani Alexandrini, & Antiocheni auctoritate ſubnixam, obiit non anno 634. ut recentiores nonnulli ſcripſerunt, ſed 636. die 11. Martii an. quippe Heraclii 19. ad ſedem illam evectus & anno ejuſdem 26. mortuus fuiſſe perhibe-

Plura quoque de eodem Sophronio Cardinalis Baronius in Annalibus Eccleſiaſticis ex Actione XIII. Sextæ Synodi Oecumenicæ, ex Concilio Romano ſub S. Martino I. Papa Secretario. 2. Tomo 3. ex Theophane, Miſcella, aliiſque.

Scripſit idem Patriarcha Hieroſolymitanus *Epiſtolam ad Sergium Patriarcham* Conſt. quæ legitur Actione undecima Concilii Generalis Sexti ſub Agathone Papa Conſt. celebrati.

C Extant ejuſdem titulo inſignitæ aliquot orationes in Bibliothecis Veterum Patrum.

I. *In Chriſti natalitia*; quæ tunc in Dominicam diem inciderant, & de tyrannide diriſſima Saracenorum, qui per id tempus occupaverant Bethlehemiticum oppidum.

II. *Sanctorum Archangelorum*, *Angelorum*, *cæterorumque Virtutum Encomium*.

III. *In Exaltatione Venerandæ Crucis*, *& in Sanctam Reſurrectionem*. Achilles Statius Luſitanus hanc primum Latinitate donavit, ſed Gretſerus noſter hanc & ſequentem à ſe denuo converſas cum Græco textu edidit Tomo II. de Cruce.

IV. *In adorationem Venerandæ & vivificæ Crucis media Jejuniorum hebdomade*, interprete Godefrido Tilemanno Cartuſiano.

D Sophronio huic duo tribuit Poſſevinus noſter, quæ ab eo aliena prorſus videntur: ac primo quidem loco auctorem tradit fuiſſe libri à Sophronio quodam ſcripti pro Sancto Baſilio adverſùs Eunomium, cujus meminit cum laude Photius codice quinto Bibliothecæ, ac Theodori Antiocheni Mopſueſtiæ, ut ſuſpicatur, Epiſcopi libris 25. de eodem argumento longè anteponit. Deinde verò eidem adſcribit fragmentum, quod à Margarino Bignæo Tomo VII. Bibliothecæ Patrum editionis ſecundæ pag. 153. excuſum de laboribus, certaminibus, & peregrinationibus SS. Apoſt. Petri & Pauli, (ut quidem titulus præfert, quo in fraudem inducti ſunt plurimi, in quibus Voſſius; nam de S. Pauli dumtaxat agitur, nec plura de S. Petri laboribus quàm de SS. Andrea & E Barnaba) quod decerptum fuiſſe aliunde eruditi viri non improbabiliter autumant.

Rectiùs iidem Poſſevinus, Voſſius, aliique, ſcriptam ab eo volunt, *Vitam S. Mariæ Ægyptiacæ Pœnitentis*, quod ex oratione tertia S. Joannis Damaſceni de Imaginibus, ex Actione 4. Septimæ Generalis Synodi, ex Nicephori Calliſti libri 7. cap. 3. aliiſque probari poteſt. *De Prato Spirituali* nihil hic modò adjungam iis, quæ dicentur in Joanne Moſcho.

Quod ad Sophronium antiquiorem à Bellarmino omiſſum attinet, hæc de eo S. Hieronymus capite penultimo libri de Scriptoribus Eccleſiaſticis: Sophronius vir apprimè eruditus, laudes Bethlehem adhuc

Digitized by Google

ſim obſervaſſent editiones Miræi & quædam aliæ, poſt verba illa: *De Virginitate quoque ad Euſtochium & vitam Hilarionis Monachi:* punctum appinxerunt, quaſi ab iis prorsùs aliena forent quæ ſequuntur. *Opuſcula mea in Græcum eleganti ſermone tranſtulit, &c.* non tam facilè ϗ προπετῶς in eam abiiſſet ſententiam V. C. Gerardus Joannes Voſſius c. 19. lib. 2. de Hiſtoricis Græcis, ut Evagrii Pontici temporibus crederet Sophronium vitam Hilarionis Monachi ſignaſſe. Quod enim addit eumdem Sophronium B. Hieronymi, librum de Illuſtribus Scriptoribus Græcè tranſtuliſſe, id verò pernegat ejus filius Iſaacius Voſſius in notis ad Ignatii epiſtolas, qua de re poſtea. Quod verò ſubjungit ex Petri Scriverii indicina, hujus Sophronii nomen in veteribus codicibus corrumpi in Sempronius, ut initio Chronici Proſperi; ubi Auſonio & Olybrio Conſulibus dicitur Sempronius vir apprimè eruditus, agnitus eſſe, id omnè mihi valdè ſuſpectum atque omninò incertum videtur. Ipſe quoque Hypercriticus Rivetus in nugis ſolers, in ſeriis ſocors, ſupra notatum interpunctionis vitium non deprehendit, dum totus eſt in deſcribendis Baronii, quem Perkinſio ſuo tamqnam magiſtrum diſcipulo præmittere debuerat, aliorumque laciniis de impoſtore qui ſub Hieronymi aut Sophronii nomine confinxit epiſtolam ſive ſermonem de Aſſumptione B. Virginis ad Paulam & Euſtochium, de qua ſuo loco diximus ex Annalibus Eccleſiaſticis ad an. Chriſti 48.

Sixtus Senenſis libro quarto Bibliothecæ Sanctæ: Sophronius, inquit, Græcis & Latinis litteris nobiliter eruditus, D. Hieronymi familiariſſimus convertit in Græcum Latinam totius veteris inſtrumenti editionem, quam Hieronymus ex Hebraica veritate tranſtulerat. Hanc Græcam translationem, ut ex Collectaneis Procopii Sophiſtæ in Octateuchum apparet, multi Græci expoſitores citato etiam Hieronymi nomine Commentariis ſuis illuſtrarunt. Claruit ſub Theodoſio Auguſto anno Domini 400. Verùm illo labente anno nec Theodoſius Senior ſupererat, anno 395. defunctus, necdum natus erat Theodoſius junior qui Arcadio Patri anno demum 408. ſucceſſit. Quod verò ad totius Hieronymianæ editionis Græcam verſionem attinet, docuimus ſupra V. Iſicius ſive Heſychius adverſus Albertinum, hoc à veritate procul abeſſe, aut ſaltem in pleriſque vacillare. Vide locum.

Iſaacus Voſſius Hieronymiani Catalogi translationem Græcam, quæ à Deſiderio Eraſmo eſt vulgata Baſileæ apud Cratandrum anno 1529. ac S. Hieronymi operibus inſerta circumfertur, nomen Sophronii mentiri contendit, innumeris in locis non eſſe Græcam, innumeris quoque in locis malè Hieronymi mentem expreſſiſſe: quidquid in Hieronymo eſt corruptum eodem modo ſeſe habere in Græco: quæcumque in illo Catalogo deſunt, deeſſe quoque in illo Pſeudoſophronio: mille id exemplis in tam exiguo ſcripto comprobari poſſe: paraphraſim illam ubique eſſe falſam, ubique ineptam, ubique impoſturam ſapere: in nulla Bibliotheca mſ. fuiſſe viſam, nec in Regia Pariſiis extare, aut ſi uſpiam extet, à recentiſſima exaratam manu, nec 150. annos excedente. Etſi Eraſmus ſanctè juret ſe Sophronii exemplar vetuſtum & emendatum nactum fuiſſe, ſuſpicari tamen aliquem non immeritò poſſe ipſum nobis ſuppoſuiſſe hanc translationem, idque

ſione venditarit. Hæc & plura vir erudit
aliis expendenda relinquo. Unum affirmo
ſit de auctore illius verſionis, fueritne So
Hieronymi familiaris Presbyter, cui à nu
rum tributam eam video, an quivis alius
Eraſmi fidem in tuto eſſe apud me, qui c
collatione complurium locorum animadver
nem illam jam ante Suidæ tempora eluc
fuiſſe, unde in ſuum ille Lexicum quaſdam
derivarit. Confer quæ in verbis Ιουςίνος,
Πολύκαρπος, aliiſque fortè tibi occurrent. M
quoque Marianus Victorius citatus à Poſſe
ſionem illam Catalogi vitiatam eſſe part
credendum eſſe abſque Hiſtoriæ cognitione
rum exemplarium fide, quod ex Poſſevino
ſit deſcribere Rivetus Catholicorum ſimia.

De Joanne Moſcho. 630.

JOANNES MOSCHUS, aliàs
ſcripſit ad ſanctum Sophronium Epiſco
roſolymitanum *librum* qui dicitur *Pratum*
atque hinc fortaſſe factum eſt, ut niſi Sop
multis hic liber tribuatur. Extat in tomo
Bibliothecæ ſanctorum Patrum editionis
Et quidem liber eſt magna ex parte utilis
tur in ſeptima Synodo.

Diſſertatio Historica.

JOANNES MOSCHUS, aliàs dictus
vixit ſæculo Chriſti ſeptimo, circa an
mini 630. obtuliſſe enim dicitur S. Sophro
ſcopo Hieroſolymitano librum ſuum, qu
tur, *Pratum Spirituale*, λειμὼν ἢ λειμωνάριον
numquam Paradiſus Sophronii, cui etiam
dam opus illud tributum fuit. Extat Græcè
editum tum in Auctario G. L. Bibliotheca
trum anni 1624. tum Tomo XIII. Morell
terprete Ambroſio Monacho Camaldulenſ
ad ſingulorum capitum finem Aloyſii Lipo
ronenſis Epiſcopi adverſus omnium hæreſeon
antidoto. Rectè enim obſervarunt Baroni
nalibus an. 407. & alibi, ac Poſſevinus in
Sacro, aliique, Auctorem illum nonnumqua
ea quæ parum tutam fidem habent, quin & ve
non fide dignis, atque interdum aſperſa men

Photius cod. 199. Bibliothecæ docet Co
illius libri 304. narrationibus conſtantis
λειμῶνα ἢ νέον παραδείσιον vocitatum aſſeri
Joannem quemdam cognominatum τὸν τ
qui in B. Theodoſii primùm Monaſterio
valere jubens, cum iis deinde Monachis
in deſerto ad Jordanem exercebantur, quiq
va Laura Magni Sabbæ certabant. Unde r
Antiochiæ oras, & Alexandriam, &
uſque delatus, &c. quæ pluribus apud ipſ
Neque tamen Sophronium illum, ſive So
diſcipulum Joannis Moſchi deſignat fuiſſe
cham Hieroſolymitanum, quæ tamen om
detur fuiſſe ſententia.

De Georgio Piſide. 630.

GEORGIUS PISIDES Eccleſiæ
tinopolitanæ Diaconus, & Cart

Digitized by Google

Georgii.

Coſmographia, ſive, *De opere ſex dierum*, Poema ter mille Jambicis Trimetris deſcriptum, & Sergio Patr. Conſt. dicatum G. & L. à Federico Morello editum, ac poſtea in Bibliothecas SS. Patrum tranſlatum, cum nonnullis aliis ejuſdem operum Fragmentis ex Suida atque aliunde collectis.

De Leontio. 630.

LEONTIUS tempore Heraclii Imperatoris vixit & *ſancti Joannis Epiſcopi cognomento Eleemoſynarii aequalis ſui admirabilem vitam litteris mandavit*. Obiit ſanctus Joannes anno 11. Heraclii, qui fuit annus Domini 620. Hic liber teſtimonium habet à Synodo ſecunda Nicæna, & verè lectu digniſſimus eſt.

Dissertatio Historica.

LEONTIUS, Neapoleos, vulgò *Lemiſſa*, ſive *Nemoſia*, (*a*) in Inſula Cypro Epiſcopus, (unde corrigas velim eorum errorem, qui Conſtantiæ ſive Salaminæ, modò *Famagoſta*, Antiſtitem appellant) pervenit ad annum uſque circiter 620. ut patet ex vita S. Joannis Alexandrini Patriarchæ, qui ob eximam in pauperes miſericordiam dictus eſt, ut loquitur Sigebertus cap. 57. de Viris Illuſtribus, Eleemoſynarius; qui obiit die 23. Januarii anni 616. Quæ Vita in ſeptima Synodo Generali laudata eſt Actione quarta, ubi Conſtantius Conſtantiæ Cypriorum Epiſcopus teſtatur eum floruiſſe tempore Mauritii Imp. (qui cæſus eſt anno 602.) multaſque laudationes & homilias ſcripſiſſe, atque inter cæteras, de J. C. D. N. Transfiguratione, quæ periiſſe videtur, aut cum blattis rinciſque alicubi luctatur in membranis. Baronius ex veteri verſione VII. Synodi auctore Anaſtaſio S. R. E. Bibliothecario malè collegit, atque ex eo Poſſevinus, pluresque alii Leontium ſcripſiſſe poſt Evagrium Scholaſticum, τὺς σάλυς, Turbationes, ſive bella & ſeditiones ſui temporis, vel, ut quidam, Tribulationes, quas Eccleſia Dei paſſa eſt tempore Gregorii Magni Pont. Max. & Mauritii Imp. Deluſus enim vetus ille Interpres ἀντὶ τῦ Σάλου, quod erat Epitheton S. Simeonis, qui ſtultitiam vecordiamque ſimulabat, cujuſque vitam Leontius noſter ſcripſerat, τὺς σάλους numero multitudinis legit: quam obſervationem debemus R. P. Heriberto Roſvveido, in notis ad librum primum de Vitis Patrum, & Voſſius ex eo fonte abluit priorem maculam in altera editione Hiſtoricorum Græcorum. S. Joannes Damaſcenus oratione 3. de Imaginibus, citat ejuſdem Leontii apologiam pro Chriſtianis contra Judæos, atque ex eo, ni fallor, libro excuſus eſt locus ille, ſeu Fragmentum libri contra Judæos, quod extat pag. 1. Tomi XVI. poſtremæ Pariſienſis cundæ Nicenæ. Floruit verò non tantùm anno 610. Phocæ Imperatoris poſtremo, ſed ſub Heraclio, ac poſt annum, uti diximus, 616.

Supplementum.

LEONTIUS Neapoleos, vulgò *Lemiſſa*, ſive *Nemoſia*, in inſula Cypro Epiſcopus (unde corrigas velim eorum errorem, qui Conſtantiæ, ſive Salaminæ, modo *Famagoſta* Antiſtitem appellant,) pervenit ad annum uſque 620. vel ultra; ut patet ex C Vita Sancti Joannis Alexandrini Patriarchæ, qui ob eximiam in pauperes miſericordiam, dictus eſt (ut loquitur Sigebertus capite 57. de Viris illuſtribus) *Eleemoſynarius*, qui obiit anno 616. die 23. Januarii. Hæc Vita in ſeptima Synodo generali laudata eſt actione 4. ubi Conſtantius Conſtantiæ Cypriorum Epiſcopus teſtatur eum floruiſſe tempore Mauritii Imperatoris (qui cæſus eſt anno 602.) multaſque laudationes & homilias ſcripſiſſe, atque inter cæteras, *De J. C. Domini noſtri Transfiguratione*, quæ periiſſe videtur, aut cum blattis tineiſque alicubi luctatur in membranis. Hanc Vitam ex veteri translatione Latinam habes in Vitis Patrum ab Heriberto Roſvveido Soc. Jeſu Presbytero editis in fol. Antuer- D piæ annis 1615. & 1628. Item ſcripſit *Vitam & adminiſtrationem ſeu res geſtas Sancti Simeonis cognomento*, Τῦ Σαλῦ; qui ſtultitiam ſimulabat, & hæc duo opuſcula habentur Græcè mſſ. in Bibliotheca Vaticana, ut teſtatur Catalogus manuſcriptus, atque in Collectaneo Legendarum Simeonis Metaphraſtæ. Item utrumq; ſimul mſ. in Meſſanenſi. Vita etiam S. Joannis Eleemoſynarii in Auguſtana Cod. 59. in Vaticana Codd. Heidelbergenſibus 9. & 68. Habentur quoque tom. 1. Auctarii Græcolatini poſterioris ad Bibliothecam Sanctorum Patrum editionis Pariſienſis in fol. anni 1648. à columna 681. ad 738. *Orationes duæ, quarum prima in Sanctum Simeonem Senem, qui Chriſtum Dominum in ſuas ulnas ſuſcepit*: altera *in Fe-* E *ſtum media Pentecoſtes, in Cæcum à nativitate, & in Sanctum Petrum ab Herode in carcerem detruſum*. Videndus quoque Hortus Crucis, quem edidit Jacobus Gretſerus. Porrò Cardinalis Baronius ex veteri Verſione ſeptimæ Synodi, Auctore Anaſtaſio S. R. E. Bibliothecario malè collegit, atque ex eo Poſſevinus in Apparatu Sacro, pluresque alii, Leontium ſcripſiſſe poſt Evagrium Scholaſticum Τοὺς Σάλους Turbationes ſeu Bella & ſeditiones ſui temporis, vel (ut quidam) Tribulationes quas Eccleſia Dei paſſa eſt tempore Gregorii Magni & Mauritii Imperatoris. Deluſus enim vetus ille Interpres ἀνθὶ τῦ Σαλοῦ, quod erat Epitheton ſancti Simeonis, qui ſtultitiam vecordiamque ſimulabat, cujuſque Vitam Leontius noſter ſcripſerat, τοὺς Σάλους numero multitudinis legit. Hanc obſervationem debemus Heriberto Roſ-

Digitized by Google

dæos, quod extat tom. XVI. pag. 1. ultimæ Pariſienſis editionis Bibliothecæ Veterum Patrum, anni 1644. De Leontio mentionem facit Sigebertus in Catalogo capite 57. Poſſevinus in Apparatu Sacro, Labbeus poſt Bellarminum De Scriptoribus Eccleſiaſticis, quem paucis additis hic expreſſimus. Eſt enim alius Leontius Abbas Sancti Sabbæ Romæ, qui poſteris reliquit Vitam ſancti Gregorii Agrigentini Epiſcopi coptosè ſcriptam, quæ mſ. extat græcè in Bibliotheca Meſſanenſi. Item in Vaticana, Codd. menſis Novembris apud Metaphraſtem, Bavarica Cod. 72. Heidelbergenſi Cod. 17.

De Jona. 630.

JONAS Anglus, ſive Hybernus tempore ejuſdem Heraclii ſcripſit *vitam & res geſtas ſancti Columbani*; (ut apud Bedam libr. quinto hiſtor. gentis ſuæ eſt, cap. decimoſeptimo) qui ut novus quidam Apoſtolus Angliam, Gallias & Italiam mirificè illuſtravit. Obiit anno ſexto Heraclii, qui erat annus Dom. 615. Extat hæc vita apud Surium die 22. Novembris.

Dissertatio Historica.

JONAS, neque Anglus, neque Hibernus, aut Scotus, quis enim digladiantes inter ſe pro eo ſibi vindicando Britannos Scriptores in concordiam reducat? Sed Italus, haud procul Bobio ac Placentia ortus ad Trebiam fluvium. Vivebat adhuc ſub Clotario III. Rege Francorum, ejuſque matre Sancta Baltilda Regina poſt annum 602. ſeptimo Chriſti ſæculo, jure merito dictus ab Auctore vitæ S. Valerici Abbatis, Kalendis Aprilis apud Surium, eruditus diſcipulorum Sancti Columbani diſcipulus. Miræus teſtatur ex Monacho fuiſſe Bobienſem Abbatem, & alibi ſucceſſiſſe tradit in Luxovienſis cœnobii regimine Sancto Attalæ. Verùm hujus in pleriſque incerta admodum fides. Jonas quidem ſe Abbatem appellat diſciplinis Sancti Columbani eruditum, ſed cœnobium, cui præfuit, non exponit, nequit alii antiquiores. De eo Beda libro 5. Hiſtoriæ Anglicanæ cap. 17. Sigebertus cap. 61. ubi vitas Columbani, Attalæ, & Euſtaſii eidem adjudicat, Joannes Trithemius, aliique præcipuè Petrus Roverius noſter in notis in Hiſtoriam Reomaenſis Monaſterii, quas conſulat Lector: nam Voſſius, Bellarminus, Poſſevinus, & cæteri in patria, ætate, aliiſque aberrarunt.

Inter opera Bedæ, & apud Surium extant *Vita S. Attalæ Bobienſis Abbatis*, die 10. Martii *S. Euſtaſii Abbatis Luxovienſis*, 29. Martii, *S. Bertulfi Abbatis Bobienſis*, 19. Auguſti, cujus Auctor teſtatur præſentem ſe adfuiſſe, cum Bertulfus adivit Honorium Romanum Pontificem.

Vita S. Columbani Abbatis Luxovienſis & Bobienſis, qui obiit die 21. Novembris anno Heraclii ſexto. Chriſti 614. aut 615. extat apud eumdem Surium.

Vita S. Joannis Reomaenſis Monaſterii Fundatoris, primique Abbatis, quam an. circiter 665. miſſus à Clotario Rege, & S. Baldechilde ad urbem Cabilonenſem petente Hunna Cœnobii illius Abbate libris duobus conſcripſit, edita fuit in lucem à laudato ſuprà Roverio initio Reomaenſis Hiſtoriæ.

Jonas Fontanellenſis Monachus, ab hoc Bobienſi

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

De Jona Monacho Fontanel.

Supplementum.

JONAS MONACHUS Fontanellæ in Dio thomagenſi, mandante Bamo Abbate
B pſit *Vitam Sancti Vulfranni Senonenſis Archiep.* obiit abjecto Epiſcopali munere, anno 71 Martii in Cœnobio Fontanellæ, non me pro illo ævo. Extat impreſſa apud Surium 20. Martii, atque apud Continuatores Bo diem eumdem. Itemque ſæculo tertio part ctorum Ordinis Divi Benedicti; vixit ant Chriſti 709. cujus anni ad extremam Hiſtor meminit. De Jona iſto faciunt mentionem *ratu ſuo* Antonius Poſſevinus, Aubertus M Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 220. & capite 196. pag. 219. & in Scholio 61. Operis Sigeberti *De Scriptoribus iiſdem E* pag. 140. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ, ubi eu
C guit ab altero Jona antiquiore, qui ſcri Sanctorum Columbani, Euſtaſii, &c.

De Antiocho Monacho. 63

ANTIOCHUS Monach. vixit Hera pore & *centum viginti novem homiliis* tant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom deploravit ingentem illam calamitatem, q git anno 14. Heraclii, cum Hieruſalem à pta, & lignum ſanctæ Crucis in Perſidem tum fuit, quo tempore Chriſtiani plurimi naginta millia, Judæis viliſſimo pretio dive que ab eis crudeliter morte necati dicuntur

D
Dissertatio Historica.

ANTIOCHUS, Monachus Palæſtinus, S. Sabbæ Abbatis, vixit ſub Heraci ratore Orientis, ſæculo Chriſti ſeptimo, pore Hieroſolyma capta fuit, & pretioſa C titudo noſtra, & ornamentum, ac ſalut ſpes, tradita fuit Perſis fidei Chriſtianæ a anno ejuſdem Imperatoris quarto, æræ D. 614. Ejus cladis ipſe meminit, tum in Pr tum Homilia 107. atque in Exomologeſi. quoque moneo quæ de ſcriptoris eius ætat ſervavit Gonſalvus Pontius Leonenſis in
E Phyſiologum S. Epiphanii, cap. 22. Nec tenda Miræi allucinatio, qui de calamitate lymitana ſcriptas docuit homilias 129. cù dumtaxat aut altera illius apertè meminet verò noſtri hujus Antiochi Sabaitæ,

Pandectes divinæ Scripturæ in 130. *diſtinc lias*, ad Euſtathium Præpoſitum Monaſte næ civitatis Ancyræ Galatiæ, vel, ut al Lauræ Attalinæ, *una cum exomologeſi.* Gode lemannus Pariſienſis Carthuſiæ Monachu reddidit: Fronto Ducæus Soc. Jeſu Theolo cum textum primus in lucem emiſit. Vide Græco-Latinum ad Bibliothecam SS. Pat 1624. & Morellianæ Tomum XII. pag. 5.

Liber ad Euſtathium de vitioſis cogitationib Pantino Brugenſi interprete. Ab alterutro

Gg 2

Digitized by Google

SANCTUS ISIDORUS, Hiſpalenſis Epiſc. ſedere cœpit in Epiſcopali ſede anno 596. & anno 636. migravit in cœlum, ut ex Chronicis Hiſpalenſibus intelligitur. Scripſit multa, quorum Catalogum his verbis texit S. Hildephonſus in libro de viris illuſtribus.

Scripſit, inquit, opera eximia, & non pauca, ideſt,

Librum de genere officiorum. Librum proœmiorum. Librum de ortu, vel obitu Patrum. Librum commentariorum, quem Synonyma vocitavit. Libellos duos ad Florentinam contra nequitias Judæorum. Librum de natura rerum ad Siburum Principem. Librum differentiarum. Librum Sententiarum. Librum quæſtionum, ſive expoſitionis Sacramentorum. Librum Etymologiarum, quem non complevit. Hæc ille. Sed in edit. Pariſienſi anni 1601. *adduntur iſti libri: De contemptu Mundi, Norma vivendi. Exhortatio ad pœnitentiam. Lamentum pœnitentiæ, verſu, & alphabeticè editum. Oratio ſancti Iſidori prolixa ad peccata deflenda. Oratio brevior contra inſidias Diaboli. Epiſtola ad Maſſionem de lapſu, & reparatione Sacerdotis. Chronicum ab initio Mundi uſque ad annum quintum Suinthilani Regis Gothorum. Chronicum Gothorum. Hiſtoria Vandalorum. Hiſtoria Suevorum. De Antiocho Rege, & martyrio Machabæorum. De Scriptoribus Eccleſiaſticis. De nativitate Domini, Paſſione, Reſurrectione, Regno, & Judicio ad Florentinam ſororem. De vocatione gentium ad eamdem. Epiſtola ad Ludifredum de Epiſcopi, & aliorum Clericorum in Eccleſia officio. Sententiarum, ſive de ſummo bono libri tres. Regula Monachorum. De conflictu vitiorum, & virtutum. Expoſitio in Cantica Canticorum. Liber de viris illuſtribus. Gloſſarium ex diverſis, quæ nomine Iſidori Hiſpalenſis circumferuntur, collectum.*

Obſervatio.

Mirum eſt, unde tot opera S. Iſidori prodierint, quorum non meminit S. Hildephonſus qui eadem ætate vixit qua Iſidorus ipſe. Ideò ſuſpicor, hæc non eſſe ab ipſo S. Iſidoro ſcripta, ſed ab aliquo alio ſuperaddita. Certè liber de contemptu mundi, & Norma vivendi decerpta ſunt ex libro Synonymorum. Item Chronicum decerptum eſt ex libro 5. Etymologiarum: aut ſi non inde decerptum eſt, non eſt veriſimile chronicum bis ab Iſidoro ſcriptum.

Porrò quæ dicuntur in editione Pariſienſi Commentaria in Geneſim, Exodum, &c. dicuntur à ſancto Hildephonſo quæſtiones, ſive expoſitiones Sacramentorum, ex variis auctoribus collectæ: & qui ſunt duo libri ad Florentinam ſororem, de nativitate Domini, &c. & de vocatione gentium: fortaſſe ſunt duo illi, quorum meminit ſanctus Hildephonſus, contra nequitiam Judæorum. Et qui vocantur in editione Pariſienſi de officiis Ec Epiſcopi, qui Honorio & Theodoſio II. imperantibus Paulo Oroſio Hiſtoriarum ſcriptori notiſſimo commentaria in libros Regum dicavit circa annum 412. De Iſidoro Pacenſi Epiſcopo, qui etiam Iſidorus Junior dici ſolet, Chronici brevis auctore ſuo agemus tempore. De Hiſpalenſi verò conſule ſanctum Braulionem Cæſaraugustanum Ep. in Præfatione ad libros S. Iſidori, Redemptum Diaconum diſcipulum ejus qui præſens interfuit morti ejus, ſanctum Ildephonſum Toletanum Epiſcopum in additione ad librum Iſidori de Viris Illuſtribus poſt Hieronymum & Gennadium capite 9. Concilium Toletanum VIII. cap. 2. Sigebertum cap. 55. Lucam Tudenſem lib. 2. adv. Albigenſes cap. 4. & alibi, Joannem Trithemium qui in nonnullis errat, Philippum Bergomatem, Vaſæum, Baronium, Marianam, Arnoldum Wionem, Poſſevinum, Voſſium, &c.

Duas operum S. Iſidori editiones vidi Pariſiis excuſas. Priorem ſtudio Margarino Bignæi Doctoris Theologi anno 1580. Alteram longè auctiorem & emendatiorem anno 1602. procurante Domno Jacobo Breulio Monacho S. Germani Pariſienſis O. B. quæ deinde Coloniæ recuſa eſt anno 1617. hoc ordine, quam ego repræſentabo ut qui voluerit conferre habeat ad manum.

Originum, ſive, *Etymologiarum libri* 20. quos cùm non complevisſet, S. Braulio Cæſaraugustanus Ep. cujus hortatu illud opus ſuſceperat, perfecit, digeſſitque in eam, quam cernimus, formam.

De Differentiis ſive proprietate verborum, liber primus. De Differentiis Spiritualibus, liber ſecundus. Alius differentiarum, ſeu *de proprietate ſermonum liber*, ex editione Madritenſi anni 1599. *Synonymorum, ſive Soliloquiorum, libri duo*, ad Braulionem tunc tantùm Archidiaconum. *De contemptu Mundi, libellus aureus. Norma vivendi*, ex libris Synonymorum & de Contemptu Mundi excerpta. *Exhortatio pœnitendi cum conſolatione & miſericordia Dei ad animam futura judicia formidantem. Lamentum pœnitentiæ pro indulgentia peccatorum*, verſibus Trochaicis, duplicique Alphabeto digeſtum. *Oratio prolixa ad flenda ſemper peccata pro correctione vitæ. Oratio brevis contra inſidias Diaboli. Epiſtola ad Maſſanum*, ſive *Maſſonem, de lapſu Sacerdotis & reparatione. De natura rerum*, ſive *de Mundo*, ad Siſebutum Wiſigothorum Regem.

Chronicon ab initio Mundi uſque ad annum quintum Suinthilani Regis Gothorum Chriſti Domini 626. emendatum ſcholiiſque illuſtratum per Garſiam de Loaiſa S. T. D. Canonicum Toletanum. Miror ſanè Bellarminum in ea fuiſſe ſententia, quòd Chronicon illud decerptum ſit ex libro 5. Etymologiarum, cùm è contra certo certius mihi videatur, ex hoc Chronico delibaſſe Iſidorum aut certè Braulionem quæ brevi compendio de ſerie temporum traduntur ad calcem

libri

Digitized by Google

contrahere.

Hiſtoria Gothorum, Vandalorum, & Suevorum, quæ Epitome tantùm, eaque in multis manca, atque mendoſa dici debet, ſi comparare velis cum ea, quam edidimus nuper Tomo I. Novæ Bibliothecæ mſſ. Librorum ex codice mſ. ejuſdem noſtri Collegii Pariſienſis.

Liber Prœmiorum de libris Veteris ac novi Teſtamenti. Commentaria in libros Hiſtoricos Veteris Teſtamenti, Geneſim, &c. quæ in Catalogo S. Ildefonſi opera vulgato dicuntur Quæſtiones, ſive Expoſitiones Sacramentorum ex variis Auctoribus collectæ. Sunt tamen qui Commentarios in quatuor libros Regum adjudicare malint Iſidoro ſeniori Ep. Cordubenſi.

Allegoriarum quarumdam Sacræ Scripturæ liber unus. Sive Compendiolum Allegoriarum in Octateuchum, ex Origene, Victorino, Ambroſio, Hieronymo, Auguſtino, Caſſiodoro, Fulgentio, Gregorio, aliiſque. Vide Sixtum Senenſem, qui lib. 4. Bibl. ſanctæ Trithemium accuſat, quòd Lucubrationum Iſidori copiam amplificare voluerit.

De Scriptoribus Eccleſiaſticis poſt Hieronymum & Gennadium liber. A Miræo cum Ildefonſi & alterius Anonymi Auctario editus eſt Bibliotheca Eccleſiaſtica & ante à Suffrido, Schotto, aliiſque præſertim à Garſia Loaiſa Matriti 1593. cum Conciliis Hiſpanicis: cujus editio atque annotationes doctiſſimæ ſub finem voluminis à Braulio fuerunt exhibitæ.

De vita & morte Sanctorum, qui Deo placuerunt, ſive, *de ortu & obitu Patrum*. Hunc ſuppoſititium cenſet Baronius ad annum 816. & in Notis ad Martyrologium Romanum Kalendis Maji, Julii 25. & Auguſti 25. cùm tamen de illo Braulio in Præfatione ad opera S. Iſidori ſeu Prænotatione librorum ejus Catalogo ſubjuncta hæc habeat: De ortu & obitu Patrum librum unum, in quo eorum geſta, dignitatem quoque & mortem atque ſepulturam ſententiali brevitate ſubnotavit. Corruptum ergo ab aliquo interpolatore cenſuerim, cùm teſte Baronio complura in eo indigna reperiantur coagmentata mendacia. Quid verò, ſi nimis credulus, quæ ab aliis ſcripta reperit, minus diſcuſſa, non tam ſua, quàm aliena protulerit fide? Prudentiorum eſto judicium (*b*)

Libri duo contra nequitiam Judæorum ad Florentinam ſororem. I. de Nativit. Domini, Paſſione & Reſurrectione, Regno atque judicio. II. de Vocatione Gentium. Braulio aſſerit in iis omnia quæ fides Catholica credit ex Legis & Prophetarum teſtimoniis approbata.

Libri duo de Divinis ſive Eccleſiaſticis officiis, vel, ut loquitur Ildefonſus, de genere officiorum, quos ſcripſit circa annum 610. ad Fulgentium fratrem ſuum Aſtigitanum, ac poſtea Carthaginenſem Epiſcopum, & cur unumquodque illorum in Eccleſia Dei agatur, interprete ſuo ſtylo, inquit Braulio, non ſine majorum auctoritate explicuit.

Ad Ludifredum, ſeu Leudefredum Cordubenſem Epiſcopum Epiſtola, de Epiſcopi & cæterorum Clericorum in Eccleſia officio.

Sententiarum, ſive, *de Summo bono libri tres*, quos floribus ex libris S. Gregorii Papæ moralibus decoravit. Eos Garſias Loaiſa emendavit & notis illuſtravit.

S. Iſidori Epiſtolæ aliquot, præter ea quæ ante Etymologias & Synonyma referuntur. Ea quæ ad Re-

Gemblacenſi & mſſ. codicibus. Alii verò Ambr
Auguſtino, aut etiam Leoni I. Papæ tribuerunt,
cùm ut notavit Bellarminus & ex eo Heterodo
mentio Regulæ ſancti Benedicti. Hujus nec
nit Ildefonſus, neque Braulio, qui ſcitè ta
monuit alia hujus viri multa opuſcula eſſe in
Dei multo cum ornamento inſcripta.

B *Expoſitio in Cantica Canticorum Salomonis.* N
rorum Doctorum in quoſdam libros Divi Iſi
Joannem Grialum collectæ & auctæ. Lib
larum ex variis Gloſſariis, quæ ſub Iſidori
circumferuntur, collectus.

Tomo I. Spicilegii editus eſt à Domno L
cherio Ordin. Bened. ſancti Iſidori *Liber d*
Creaturarum, ad Braulium Epiſcopum Urbis
ideſt Cæſarauguſtæ, qui titulus cum ſuo g
te inſuetus omninò videtur. Sunt quoque qu
ferent ſuppoſitionis argumenta.

Præfationem de origine Conciliorum, i
mentio Concilii Toletani XI. quod habitum
no 675. & VI. Generalis Synodi anno
C Agathone Papa celebratæ, & Collectionem
pilationem tam Decretalium Epiſtolarum
Pontificum, quàm Conciliorum à tempori
ſtolorum ad Concilium Hiſpalenſe ſecund
ab octingentis quod excurrit annis nonnull
noſtro Hiſpalenſi Archiepiſcopo, qui anno 6
tribuerunt, ſed immeritò. Quiſquis enim ill
dorus, modò Peccator, modò Mercator ap
cujus nobis juxtà ac eruditiſſimis viris origo
ignota, circa annum 780. emerſit è tenel
reſque epiſtolas, aut à ſe, aut ab alio quop
fictas eodem colore imbuit, atque ex variis
rum Patrum ſcriptorumque, Hieronymia
Scripturæ verſione poſteriorum, centonib
D ac ſoloce filo conſutis conſarcinavit ad inca
quibus nihil non arridet, certiſſimam frau
dendi de illis Hincmarus Rhemenſis Archi
in libro 55. capitum adverſus Hincmarum
nenſem Epiſcopum nepotem ſuum, Baron
ſemel in Annalibus Eccleſiaſticis, Antoni
ſtinus, Antonius Contius, Eminent. C
Petronius, Illuſtriſſimus Petrus Maria Arel
loſanus, aliique plures ex recentioribus Ca
qui Turriani minùs in hac parte ſubactum
& ex nimio erga Catholicam Religionem
gius provectam induſtriam, quamvis en
SS. Patrum ac veterum ſcriptorum diſquiſit
ſtantem, improbarunt; ut de Heterodoxis
E cam Rainoldo, Perkinſio, Coco, Riveto
cæteris Blondello, qui minutatim ſingula ſu
re ſcrupuloſiùs putidiùſque diſcuſſit, atque
ni me audiviſſe à κριτικωτάτῳ Sirmondo apertu
totis viribus atque incredibili conatu effrit
greſſus eſt; ut qua data occaſione morante
ſiſtorio penſionem accelcraret, aut à vener
nodi Conſarraneis in Caſtrenſi Albigenſium
ctis extraordinarium aliquem canonem em

(*a*) Regioportuenſes Lectionum Euchar
Collectores diem quartam in decimam qua
verterunt, niſi fortè ſit Typographus lapſ
tamen non obſervarunt, cùm certum ſit ſ
ta poſt Paſcha deceſſiſſe, quod anno Biſſex
ſtianæ æræ 636. literis Dominicalibus G. F.
31. Martii æra Hiſpanica 674. ſic enim cor

Digitized by Google

nes obiit, ad annum 730. quo ipſe mortuus eſt. Scripſit *Vitam Sancti Joannis Chryſoſtomi*, ex qua Photius in Bibliotheca cod. *96*. excerpta dedit. Idem illic dicit certò ſe non poſſe affirmare, quis hic Georgius ſit: ſed placet quod Andreas Schottus ibidem ad libri Marginem annotavit, illum videri qui ſancto Joanni Eleemoſynario ſucceſſit circa annum *620*. Et verò B. Joanni Damaſceno priorem fuiſſe ſatis conſtat, cùm is ex hac Vita (non expreſſo Scriptoris nomine) adducat hiſtoriam de imagine ſancti Pauli, Oratione 1. De Imaginibus ſub finem. Hanc vitam integram nobis dedit Godefridus Tilmannus Carthuſiæ Pariſienſis Monachus in græcis doctiſſimus, quam latinam habes ibidem in fol. anno 1557. impreſſam. Habetur etiam græcè inter varia ad Sanctum Chryſoſtomum ſpectantia in editione græca operum illius procurata in fol. tomis 8. Etonæ in Collegio Regali propè Londinum anno *1613*. cura Henrici Savilii nobilitate, eruditione ac ſtudio juvandi Literas, clariſſimi viri. Eadem græcè mſ. extat in variis Bibliothecis quæ cum editis conferre poteſt, nempe in Vaticana Codd. Heidelbergenſibus ſub nomine Georgii Alexandrini, n. *9*. 80. & *394*. Bavarica Cod. *194*. Regia Gallica, unde eam latinam reddidit citatus Tilmannus. Ad eumdem (ut opinor) Georgium Alexandrinum, ſpectat *Chronicon Alexandrinum* dictum, *in quo omne ævum uſque ad vigeſimum Heraclii annum digeritur*. Hoc opus in vetuſta Siciliæ Bibliotheca primus invenit Hieronymus Surita Hiſpanienſium rerum Scriptor, atque inde opera ejuſdem & Antonii Auguſtini tunc in Urbe Auditoris Rotæ (ut vocant) Romam advectum fuit. Hæc cauſa eſt, cur Sigonius, Panvinius, & alii olim *Faſtos Siculos* appellarint: cujus partem à Caſaubono acceptam, Euſebio ſuo græcè Scaliger adjecit. Sed integrum atque adeò nummis *36*. aureis emptum, Auguſtanæ Vindelicorum Bibliothecæ poſtea acceſſit. Inde ultimorum duorum annorum narrationibus exceptis, quæ ita vetuſtate attritæ, ut legi non poſſent; eduxit, exſcripſit & cum ſua interpretatione publicavit grecè & latinè, anno *1615*. in 4. Monachii Typis Annæ Bergiæ, Matthæus Raderus Soc. Jeſu Theologus. Hic *Chronici Alexandrini* nomen libro impoſuit eò quòd in Frontiſpicio mſ. Codicis illud commendet Petrus Alexandrinus Epiſcopus, quem quidem veriſimiliter ſuſpicatur eſſe Petrum illum, qui anno Chriſti *640*. Alexandrinus Epiſcopus fuit. Opus eſt Chronologis utile, vel ob multa ex Julio Africano & Euſebio Cæſarienſi excerpta quæ ibi legas & non alibi. De Georgio Photius Cod. *96*. Poſſevinus in Apparatu Sacro, Aubertus Miræus in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 104. & *179*. 180. à quo multa ex antedictis ac-

SANCTUS ELIGIUS, patria Lemovix, ex vico Cataliaco, tribus milliaribus à primaria urbe diſſito, ex aurifabro, & ſingulari Dagoberti 1. Francorum Regis amico, Veromandenſis, ſeu, quod idem eſt, Noviomenſis Epiſcopus, à die 14. Maji Dominica ante Rogationes anni Eræ Dionyſianæ *646*. qui erat 3. Clodovei II. Regis Francorum, ut teſtis eſt in ejus vita ad Rodoberum Pariſienſem Epiſcopum ſcripta, qui eadem die creatus eſt Archiepiſcopus Rothomagenſis S. Audoenus ſeu Dado, uſque ad diem 2. Decembris anni *665*. qua ſub Clotario 3. Francorum Rege ad Superos abiit, ejuſque ſucceſſor Mummolenus anno ſequenti Clotarii quarto, cum S. Audoeno, pluribuſque aliis Præſulibus ſubſcripſit Privilegio Corbejenſi.

Præter *Homilias ſexdecim de diverſis argumentis*, quæ extant Tomo 2. Bibliothecæ Magnæ Pariſienſis habetur inter Deſiderii Canturcenſis Epiſcopi, atque ad Deſiderium datas epiſtolas, una S. Eligii epiſtola, & in Appendice Tomi *9*. operum S. Auguſtini, qui dicitur, *Sermo ad plebem*, revera eſt Sancti Eligii, ut ex S. Audoeno lib. 2. cap. *16*. planè conſtat, docuitque Sirmondus in Notis ad Tomum 1. Conciliorum Galliæ, ex quo deinceps alii hauſerunt. *(a)*

(a) Edmundus Aubertinus libro tertio de Sacramento Euchariſtiæ pag. *906*. aſſerit Homiliam octavam magna ſui parte rhapſodiam eſſe & farraginem conſarcinatam, non modò ex Hilario, Auguſtino, Proſpero, Iſidoro Hiſpalenſi, ſed & ex auctore Commentariorum in Pſalmos Hieronymo falsò tributorum, & qui ſcripti non videntur ante 8. ſæculum, imò etiam ex Alcuino ſæculi octavi & noni ſcriptore tum libro 3. de Trinitate cap. 21. tum libro 3. contra Elipandum ad finem. Idem docet in Homilia 15. reperiri ipſiſſima Haymonis Halberſtatenſis Epiſcopi verba, qui ſæculi noni auctor fuit.

SUPPLEMENTUM.

ELIGIUS natione Lemovix, è Villa Catalacenſi ab urbe ſex milliariis diſtante, primùm Aurifaber, inde Epiſcopus Noviomenſis, atque is ſanctiſſimus, cujus vitam pluribus ſcripſit Audoenus Rothomagi Archiepiſcopus, Eligio contemporaneus amicus. Narrat idem Audoenus Solemniacenſe Monaſterium in rure Lemovicenſi Eligium ædificaſſe, Monialium Domicilium Pariſiis, Baſilicamque in honorem Apoſtoli Pauli & ſancti Martialis Lemovicenſis Epiſcopi. Sanctorum thecas ex auro & gemmis fabricavit Germani Pariſienſis, ſancti Mar-

tini

Digitized by Google

Tornaci Abbatiam ſancti Martini. Migrans ad Dominum moritur anno *663.* Kalendis Decembribus ex veteri Kalendario, cui depoſitioni malè aſſignantur anni *659.* & *665.* Sepelitur in Eccleſia ſancti Lupi olim à Clodovæo condita, quæ nunc ipſius Eligii nomine de novo conſtructa eniteſcit. Habet Eccleſiam Romæ ſui nominis, propè fontem ſancti Georgii in Velabro. Quantum ad ejus ſcripta, eamdem ſortiuntur fortunam, atque ea quæ hucuſque ſub nomine ſancti Ildefonſi Toletani Archiepiſcopi edita ſunt. Nam *opuſculum de rectitudine Catholicæ Converſationis*, quod inter opera ſancti Auguſtini ſuppoſititia legitur, eſt certò ſancti Eligii, cujus mentionem facit ſanctus Audoenus in Vita ſancti Eligii. Sed quantum ad Homilias 17. ſub nomine Eligii ejuſdem, in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom. 2. veterum editionum Pariſienſium annorum 1575. & *1589.* has & Antonius Arnaldus in opere ſuo *De Perpetuitate Fidei circa veritatem Corporis & Sanguinis Domini in Euchariſtia* cenſet ſuppoſitas ac dubias. Unde dum allegat, numquam niſi ſub nomine *auctoris Homiliarum quæ ſancto Eligio attribuuntur.* Albertinus autem in opere ſuo doctiſſimo ſimul & peſſimo de Euchariſtia, quod Genevæ primùm in fol. Gallicè editum eſt anno *1633.* & latinè Daventriæ in fol. anno *1654.* adulterinas multis validis probat argumentis. Sanè, ſolum ejus dictum Homilia ultima ſub medium, ſufficit ad abjudicandas Homilias iſtas Eligio, nempe quòd peccatum paris ſit enormitatis viro amplexanti ſuam uxorem tempore Quadrageſimæ & comedenti carnes eodem tempore contra Decreta Conciliorum Eccleſiæ. Sic autem: *Diebus autem Quadrageſimæ vos omnibus modis à conjugum commixtione veſtrarum, ſicut decet Chriſtianos, abſtinere oportet: nam ut quidam ſapiens ait, ſimilis reatus eſt fideli Chriſtiano diebus Quadrageſimæ etiam cum propria uxore concumbere, ſicut & carnes in cibum ſumere.*

Auctor iſtarum Homiliarum videtur mihi vixiſſe ſub initium vel medium ſæculi noni. Ille enim omnes ſunt conſarcinatæ ex variis veterum Patrum fragmentis, ſuntque tantùm Laciniæ deſumptæ ex SS. Patribus, Auguſtino potiſſimùm, Ambroſio, Leone, Cæſario Arelatenſi, Benedicto, Gregorio Magno, aliiſque non citatis: qui mos conſuendi libros vel Homilias ex aliorum pannis, fuit proprius ſæculi noni, ut conveniunt, & noſcunt omnes docti. Auctor autem fuit Epiſcopus, & olim Monachus Ordinis Divi Benedicti: ut conſtabit ſenſatis omnibus ex ſola Homilia 11. inſcripta *in Cœna Domini ad populum, deinde ad pœnitentes.* Ibi dum allegat ſanctum Auguſtinum: *dicente*, inquit, *Beato Auguſtino*; dum Ambroſium, *ut ait Ambroſius*; dum Cyprianum, *ut ait Beatus Cyprianus*; dum ſanctum Leonem, *de hoc & Sanctus Leo Papa*; cum Gregorium, *ut Beatus dicit Gregorius*: ſed ubi ſanctum Benedictum doctrina longè inferiorem his omnibus ſanctæ Eccleſiæ Doctoribus, ita antea loquitur: *Nam cum quali devotione & reverentia ſit orandum, Beatiſſimus & Sanctiſſimus Pater Benedictus demonſtrat dicens.* Nihil magis poterat prodere Monachum Benedictinum quàm affectata iſta ſuperlativorum congeries, in alleganda Divi Benedicti Regula. Et licèt Cyprianum Sanctiſſimum Martyrem appellet, longè tamen aliud eſt dare Cypriano vocem Sanctiſſimi Martyris, ac Benedicto affectatas voces *Beatiſſimi ac Sanctiſſimi*

eo amovendas, nec eſſe Eligianas. Plura dabunt
cto Eligio Bellarminus & Labbeus in libro
ptoribus Eccleſiaſticis, Baronius in Anna
Martyrologio Romano ad Kalendas Decem
Bucelinus in Annalibus Gallo-Flandriæ, M
in Natalibus ſanctorum Belgii, Sammarthani
in Gallia Chriſtiana tom. 3. pag. 87. in No
ſibus Epiſcopis, & alii multi.

De Donato Valdeleni filio. 6

Supplementum.

Donatus Valdeleni Burgundiæ ſuperio
cis & Flaviæ filius, Valdeleni prim
Abbatis frater, de cujus ortu mirabili è
parentibus Jonas eſt legendus in vita ſan
lumbani Luxovienſis Abbatis cap. 13. Sub
ſciplina in Luxovienſi Cœnobio ſapientia
tate inſtitutus, ſubinde Archiepiſcopatum
num ad quem electus eſt, clariſſimè gub
ut eſt in Chronico Beſuenſi: poſteaque ob
ejuſdem B. Columbani, ex ipſius Regula M
rium conſtruxit, quod *Palatium* nuncupan
rente alio mſ. Chronico. Ædificavit aute
ſiam ſancti Pauli in urbe Biſuntinenſi, in
patre ſuo in Domino requieſcit: Et *Juſſanu
ſterium B. Mariæ*, cum matre ſua Flavia,
ſepulta eſt. Idem huic Monaſterio Puellaru
mater ejus fundaverat, *Regulam* ſcripſit, ex
guſtini, Cæſarii, Columbani & Benedicti
maxima ex parte deſloratam, quam edid
Holſtenius in Codice Regularum parte 3. p
ſeqq. Hic ipſe eſt Donatus Archiepiſcopu
Regulæ meminit Benedictus Anianenſis in C
Regularum: qui etiam, ut putamus, au
Commonitorii ſeu Regulæ SS. Pauli & Stepha
habet idem Holſtenius in Collectione R
parte 2. pag. 4. & ſeqq. de qua idem Ben
qua nimirum & Monachos ſancti Pauli, &
dralis Eccleſiæ Biſuntinenſis ſancti Stephani
cos regulares, ipſe utrorumque Pater ac P
ad omnem morum honeſtatem inſtituebat.
Synodo, de qua Flodoardus lib. 2. hiſt.
cap. 5. quam quidem Sueſſione non Remis
mo anno Dagoberti, Chriſti 630. celebr
volunt. Adfuit etiam Cabilonenſi Concilio
num 650. & nominatur in Diplomate pro
nis Monachis an. 658. ex citato Codice mſ
no, per hunc Antiſtitem Donatum recepit
Villas Domblingum & Arslatum. Ejus c
Baſilica ſancti Pauli, deinde translatum e
nam Parochialem Eccleſiam, quæ ab ip
Donato nomen habet, & colitur 7. Idus
Hæc ex Gallia Chriſtiana tom. 1. pag. 12
chiepiſcopis Biſuntinenſibus, quorum Epit
peditavit Petrus Franciſcus Chiffletius So
Theologus. Plura Joannes Jacobus Chifflet
& Archiater Regis Hiſpaniæ, in opere cui t
ſontio civitas Imperialis Lugduni in 4. anno
preſſa, ubi de ejus antiquitatibus & Archi
Joannes Mabillon ſæculo 2. Ordinis D.
pag. 335. edito Pariſiis anno 1669. in fol.
rolum Saureux.

cum antiqua translatione latina Pauli Diaconi, & cum metrica Hildeberti Epiſcopi, habentur jam apud Continuatores Bollandi, ad diem 9. Aprilis.

De Cumiano. 640.

Supplementum.

CUMIANUS ſeu CUMEANUS, Abbas primùm, poſtea Epiſcopus Hyberniæ, vixit ſub annum 640. ſcripſitque *ad Segienum Huenſem ſanctæ Columbæ Abbatem Epiſtolam de feſti Paſchalis ratione*, quam Ægidius Bucherius in Commentario ad Victorii Aquitani Canonem Paſchalem recitat; & Uſſerius in Syntagmate Epiſtolarum Hybernicarum edidit ex Bibl. Cottoniana pag. 17. & ſequentibus. Hyberni enim, ſeu Scoti, Picti & Britanni indigenæ, cùm antiquos Eccleſiæ ſuæ ritus in celebrando Paſchate retinerent, quos ante Anglorum irruptionem in Britanniam à ſuis Majoribus acceperant: multas ſuper hac re cum Anglis jam Chriſtianis contentiones ac diſputationes habuerunt, ut Bucherius ex Bedæ Hiſtoria citato libro cap. 9. docet. *Ejuſdem Cumeani Abbatis Scoto-hyberni lib. de Pœnitentiarum menſura* apud Patricium Flemingum *in Columbano ſuo* pag. 197. de quo diximus ſupra ad annum 610. Plura de Cumiano Flemingus citatus, Miræus in ſuo Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 188. pag. 217. Joannes Colganus in Vitis & actis Sanctorum Hyberniæ, quas cum notis & appendicibus Lovanii duobus vol. in fol. annis 1645. & 1647. evulgavit. Thomas autem Meſſinghamus in Florigerio Sanctorum Hyberniæ, quod evulgatum eſt in fol. Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſy anno 1634. via Jacobæa ſub Ciconiis, nihil habet de Cumiano, quod valde mirum eſt.

De Joanne IV. Papa. 640.

Supplementum.

JOANNES IV. Papa anno 641. ſcripſit *pro Honorio prædeceſſore ſuo apologiam ad Imp. Conſtantinum, Heraclii filium*. Scribendi occaſio prodiit ex Pyrrho Patriarcha Conſtantinopolitano & aliis Monothelitis, qui Honorii ad Sergium Pyrrhi prædeceſſorem Epiſtola abutebantur, quaſi ipſorum hæreſi faveret, quam Joannes recto atque Orthodoxo ſenſu dictatam fuiſſe probat. Apologiæ hujus teſtimonio uſus eſt *ſanctus Maximus* in diſputatione ſua cum Pyrrho, quæ paucis poſt annis in Africa ſecuta eſt. Ipſam verò Apologiam Jacobus Sirmondus inter Collectanea Anaſtaſii ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarii anno 1620. Pariſiis edendam curavit apud Sebaſtianum Cramoiſy, addiditque nonnulla excerpta ex duabus aut tribus

& illuſtrat: quam habes in Vitis Sanctorum ad diem 22. Novembris, & inter legendas ſeu collectanea de ſanctis Ordinis Divi Benedicti. Interfuit Conciliis 4. 5. & 6. Toletanis, & anno 646. die 26. Martii ad Cœlites tranſiit. Sanctus Iſidorus Braulioni ſuos Originum libros dicavit, extantque è contra duæ Braulionis Epiſtolæ ad ſanctum Iſidorum Hiſpalenſem, in operibus dicti Iſidori impreſſæ. Corpus Braulionis anno 1270. inventum, adſervatur in Baſilica ſanctæ Mariæ Majoris. Plura apud Marianam & alios rerum Hiſpanicarum Scriptores conſulendos, poſt Ildefonſum cap. 12. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Miræum in Scholio ad dictum caput ſancti Ildefonſi, Poſſevinum in Apparatu ſacro.

De Eſaia Abbate.

ESAIAS ABBAS, qui quo tempore vixerit invenire non potui, ſcripſit *homil.* 29. valde utiles præſertim Monachis ad perfectionem tendentibus. Extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo ſecundo, editionis ſecundæ.

Dissertatio Historica.

ESAIAS, incertæ mihi ætatis Abbas, quamquam non neſciam ſæculo 7. à nonnullis affigi, auctor fuiſſe dicitur,

Præceptorum de Perfectione Monaſtica, ſive, Homiliarum 29. ad Fratres, qui cum ipſo vivebant, quæ extant, tum ſeorſim Latinè tantùm editæ Petro Franciſco Zino Veronenſi interprete, tum in Bibliothecis Sanctorum Patrum Pariſienſibus & Colonienſi.

De S. Maximo Martyre. 650.

SANCTUS Maximus Monachus Conſtantinopolitanus & Martyr clariſſimus vixit temporibus Honorii Papæ primi, & Heraclii Imperatoris. Obiit autem ſub Vitaliano Pontifice, & Coſtante Imperatore anno Domini 660. Scripſit plurima quorum Catalogum refert Card. Baron. tom. 8. Annalium; nunc extat inſignis *diſputatio* habita in Africa *contra Pyrrhum Monothelitam*, quam Græcam & Latinam edidit idem Card. Baronius in appendice ad octavum tomum Annalium. Extat etiam in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 6. edit. ſecundæ *liber de Eccleſiaſtica myſtagogia*. Extant quoque *Scholia in S. Dionyſium Areopagitam*, Græcè & Latinè edita Pariſiis cum operibus ſancti Dionyſii. Extant denique tom. 5. ejuſdem Bibliothecæ SS. Patrum *Centuriæ* S. Maximi *De Charitate, & de Incarnatione Verbi*: ſed cùm translatæ ſint è lingua Græca in Latinam opera hæreticorum, non multum illis fidendum eſt. Solent enim hæretici in auctoribus bonis transferendis ſæpè ad ſuos errores ſententias auctorum bonorum accommodare.

Dis-

Digitized by Google

actus eſt à Conſtante Imperatore iiſque qui novum de unica in Chriſto voluntate & operatione dogma in Orientem invexerant: celeberrimam in Africa habuit anno 645. diſputationem cum Pyrrho Patr. Conſt. ſede ſua pulſo coram Georgio Patricio in conventu Epiſcoporum, quæ extat Græcè & Latinè ut mox dicemus. Tandem ut verè Chriſti Confeſſor & Martyr in Laziea in caſtello Alanis quo fuerat relegatus, die 13. Auguſti Indictione 5. exeunte anno Chriſti 662. ex hac vita deceſſit ſub Vitaliano Papa & Conſtante Imp. Monothelitarum fautore. De eo ejuſque ſcriptis plura Photius codd. 192. 193. 194. & 195. Anaſtaſius Bibliothecarius in Collectaneis à Sirmondo editis, Auctor vitæ ejus à Petro Morino Doctore Pariſienſi Latinè redditæ, Theophanes auctorque Miſcellæ, (a) atque ex recentioribus Baronius ad annum 640. & conſequentes, Poſſevinus, Miræus, nos quoque in Specimine Novæ Bibliothecæ mſſ. librorum ſupplemento x. pagina 381. ut omittam Elſſium & quoſdam alios Auguſtinianos, qui infirmis admodum conjecturis adducti Maximum inter ordinis ſui Viros illuſtres accenſent. Cùm enim, inquiunt, in Africa quinque annis demoratus fuerit, neque credibile ſit tantum hominem toto eo tempore extra clauſuram regularem: & eo tempore omnia Africæ monaſteria Monachorum ſub Eremitico Auguſtini inſtituto degerent valdè credibile ſit Maximum & ejus diſcipulos, noſtris Eremitis inter eadem cœnobia convixiſſe, & (ut erat illis temporibus de licentia Epiſcopi facilis tranſitus) eam vitæ profeſſionem iniiſſe quæ in cœnobio, quod incolebant, obſervabatur. Hæc illi non felicius quàm cùm Honoratum Hilariumque Arelatenſes, Eucherium Lugdunenſem duoſque ejus filios, Maximum Fauſtumque Rejenſes Epiſcopos totamque adeò Inſulanorum Lirinenſium catervam in jura Eremitarum Auguſtinianorum tranſcribunt tota reclamante antiquitate. Quid quòd & S. Paulam viduam Romanam, ipſumque adeò B. Paulinum Nolanum Epiſcopum boni quidam viri admodumque fidei ſuæ prodigi cum aliis compluribus Ordini ſuo adſcribunt, quæ ſi diſcuſſerit Criticè paulò auſterior, omnia in fumos ventoſque evaneſcent. Quæ occaſione Maximi dicta ſunto: cujus ex ſcriptis propè innumerabilibus hæc hactenus edita fuiſſe comperi.

I. *Quæſtio Eccleſiaſtici dogmatis*, diſputata coram Georgio Patricio in Conventu Epiſcoporum & aliorum nobilium virorum à Pyrrho Patr. Conſt. & B. Maximo qui doctrinam Apoſtolorum & SS. Patrum defendebat contra eos qui de una voluntate Chriſti novum invexerant dogma: ſive Acta diſputationis illius integra prout à Notariis tunc excepta ſunt. Extant Græcè & Latinè interprete R. P. Franciſco Turriano Soc. JESU in Appendice Tomi VIII. Annalium Eccleſiaſticorum.

II. *Commentaria ſeu ſcholia in opera S. Dionyſii Areopagitæ* quæ & ſeorſim Græcè edita, & utraque lingua in editionibus S. Dionyſii Lanſeliana & Corderiana, ut ſupra monuimus.

III. *Computus Eccleſiaſticus duobus libris comprehenſus cum brevi Temporum putatione & ſumma*: ſive, Compendiaria Narratio Chriſtiani Paſchatis qua deſcripti Laterculi ratio declaratur Græcè ex Vaticana Bibliotheca & Latinè interprete R. P. Dionyſio Petavio Soc. JESU cum aliis Græcis Auctoribus in Urano-

cleſia quæ in Divina Synaxi ſeu Commun
aguntur, Græcè & Latinè Tomo II. Au
bliothecæ Veterum Patrum anni 1624.
XII. Morellianæ pag. 410. ex editione Græ
Auguſtæ Vindelicorum anno 1599. apud
Prætorium Gentiano Herveto Aurelianenſi
Remenſi interprete, opera & ſtudio Davidis
B
lii, cum S. Joannis Chryſoſtomi Homiliis ad
dæos.

V. *Expoſitio in Cantica Canticorum*, quan
& S. Gregorii Nyſſeni ac Nili Commenta
git Michael Pſellus hortatu & ſtudio Mich
cæ Parapinacii Græcorum Imp. Græcè
Franciſco Zino interprete extat, tum
Auctarii anni 1624. tum Morellianæ Bi
Veterum Patrum Tomo XIII. pag. 681.

VI. Tractatus ejuſdem B. Maximi *de*
N. J. C. naturis in decem capita diſtinctus,
olim Joachimus Perionius Monachus Cc
nus Latinè ediderat, ut vel ex Biblioth
re quis poteſt, extat Tomo 1. Auctar
C
Latini Combefiſiani à columna 443. ad
pariter Bibliothecas Veterum Patrum, &
Turriano noſtro opuſcula.

VII. *Varia Capitula tum Theologica tum C*
ſive, quæ ad divinam diſpenſationem per
Virtute & vitio, Centuriis quinque diſtinct
& Latinè interprete Joanne Pico Claſſi
ſitoriarum in Senatu Pariſienſi Præſide,
no 1560. in 8. apud Guill. Morellium.

VIII. *De perfecta Charitate & de aliis Virt.*
ſtianis ad Elpidium Presb. Centuriæ quatuor
Latinè Vincentio Opſopæo interprete in
noæ 1631. & in Micro-Presbytico in
1555. & cum ſententiis Antonii Monach
D
que Maximi Tiguri 1546. Eædem & plu
ex his opuſculis Latinè tantùm in Biblic
lonienſis Tomo 7. & Pariſienſibus. I
verſionem vide cenſuram Jacobi Billii P
1. obſerv. Sacr. cap. 12. & 17.

IX. Sententiarum ſeu Capitum Theologi
cipuè ex Sacris & prophanis libris tres
γαὶ ἐκ διαφόρων βιβλίων τῶν τε καθ' ἡμᾶς κ
ων, per Antonium, & Maximum Mon.
lecti: Antonii loci Meliſſa inſcripti, ſu
175. Maximi verò 71. Tiguri apud Chri
Froſchoverum in fol. 1546. Græcè & L
liſſæ interpretes Conradus Geſnerus Ti
Joannes Ribittus Sabaudus, Maximi ve
E
Communium idem Ribittus, uterque pr
hæreticus, ut monet Joannes Maria Br
Magiſter Sacri Palatii in cautione ad Bi
Veterum Patrum Pariſiis à Margarino
tam mihi paginis 178. & 179. ubi &
Opſopæus inter recentiores computatur
ac Bilibaldus Pirckeimerus, de quo p
beo quoque modò præ manibus Locos
Sacros & prophanos Sententiarum om
ex Authoribus Græcis pluſquam trecer
ſtarum per Joannem Stobæum, & veter
cia Monachos Antonium & Maximum
Geſnero Latinitate donatos & in unu
Græcis ac Latinis è regione poſitis
Francofurti in folio anno 1581.

X. *Maximi Monachi Definitiones varia*

Digitized by Google

2. *De Operationibus & voluntatibus capita* 50. pag. 37.

3. *Ex eodem Tractatu capita* 51. quòd Patres qui dixerunt in Chriſto duas voluntates, leges naturales ſignificarunt non τὰς γνώμας, id eſt ſententias, pag. 44.

4. *Epiſtola ad Georgium Presbyterum & abbatem de Myſterio* Chriſti, de quo per epiſtolam eum intertogaverat, pag. 57.

5. *Contra eos qui dicunt oportere dicere*, unam Chriſti operationem ſecundùm exuperantiam, quia dicunt divinam operationem tamquam efficaciorem ſuperare humanam, pag. 64.

6. *Tomus dogmaticus miſſus in Cyprum inſulam ad Marinum Diaconum* pag. 67.

7. In illud, *Pater ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte*, pag. 90.

8. *Definitiones variæ*, pag. 93. De quibus ſupra.

9. *Epiſtola ad Nicandrum Epiſcopum de duabus in Chriſto operationibus*, pag. 99.

10. *Epiſtola ad Præpoſitos Monachos & populos Catholicos habitatores inſulæ Siciliæ, contra eos qui unam operationem in Chriſto ponunt*, pag. 120.

11. *Gnoma demonſtrativa duarum in Chriſto voluntatum*, pag. 141.

12. *Diſtinctio multiplicis unionis* pag. 148.

13. De duabus naturis Chriſti, & quòd Arius & Neſtorius in Theologia & Incarnatione contra atque Sabellius & Eutyches ſentiunt, pag. 149.

Sequuntur pag. 153. *Antitheſes Hæreticorum & Eccleſiæ Ortodoxæ circa nonnulla fidei dogmata* ab eodem Turriano ex Græco converſæ, quæ creduntur eſſe ejuſdem Maximi.

XII. In Collectaneis ab Anaſtaſio Bibliothecario Sedis Apoſtolicæ in gratiam Joannis Diaconi è Græco ſermone verſis & à Sirmondo noſtro vulgatis anno 1620. in 8. extant.

1. *Excerptum ex epiſtola S. Maximi ad Marinum Presbyterum*, ubi apologia Honorii Papæ inter cætera continetur, pag. 26.

2. *Ex epiſtola ejuſdem S. Maximi ad Petrum illuſtrem*, ubi Pyrrhi & Sophronii Hieroſolymitani ac Papæ Honorii meminit, pag. 35.

3 *Ex epiſtola ejuſdem ad Marinum Preſbyterum de proceſſione Spiritus Sancti*, pag. 44.

4. *Commemoratio quid Legati Romani Conſtantinopoli geſſerint, ex epiſtola S. Maximi ad Thalaſſium Abbatem*, pag. 63.

5. *Relatio facta motionis in S. Maximum & ſocium ejus, ſive Collatio ejus cum Principibus in Secretario*, pag. 114.

6. *S. Maximi epiſtola ad Anaſtaſium Monachum diſcipulum ſuum*, pag. 138.

7 *Relatio de dogmatibus, quæ agitata ſunt inter S.*

Theologicorum Dogmatum cap. 10. n. 4.

Cùm verò hæc jam parata eſſent prælo poſt non minimam, ut vides, in conquirendis S. Maximi operibus hactenus editis ſolertiam, venit in manus meas breve ſchedium R. P. F. Franciſci Combeſis Ord. FF. Prædicatorum Congregationis S. Ludovici ad Sanctæ Mariæ Annunciatæ Pariſiis commorantis, ſive Syllabus aut indiculus omnium Sancti illius Monachi operum ſive editorum ſive mſſ. quæ ad
C proximè futuram editionem undequaque conquirir conquiſivitque, hoc ordine duobus Tomis divulganda.

Tomo I. excudentur.

In locos Scripturæ difficiles, Quæſtiones ad Thalaſſium LXV. Photio recenſitæ. Ex Reg. Cod. duplicique Exc. V. Petri Seguierii Franciæ Cancellarii: ex quibus, ad ea quæ deſiderabantur plurima in Regio, acceſſerunt continua ferè ac luculenta ipſiuſmet S. Maximi Scholia.

In Pſalmum LIX. Ex Reg. In Orat. Dominicam Ex eod.

D Liber Aſceticus; id eſt exercens ad pietatem, ut reddit Nobilius; ſive, de vita piè ac religiosè inſtituenda ad Elpidium. Ex Em. Card. Mazarini duplici Codd.

Quater-Centena Capita de Charitate ad eumdem. Produxit Obſopœus ex vitioſa ſatis Cod. imperitiuſque reddidit. Paulò emendatius Geſnerus Græca recudit: prodeunt nunc multis Regiis Codd. collatis auctiora & emendatiora.

Quinquies-Centena Capita ad Theologiam, & Oeconomiam ſpectantia, deque Virtute ac Vitio, à Joanne Pico, Claſſium inquiſitoriarum in Senatu Pariſienſi Præſide pridem producta; nuncque multis Regiis Codd. collatis auctiora & emendatiora.

E Bis-Centena Capita, de Theologia, ac Filii Dei in carne Oeconomia. Ex Cod. Regio.

Interrogationes & reſponſiones. Ex Reg. & Seguier.

Capita Theologica, ſive, ſcitè dicta, ac electa ex diverſis tum noſtratium, tum profanorum librir. Ex Geſneri duplici edit. Riburii verſio necdum occurit.

Myſtagogia, à Davide Hœſchelio primùm producta, atque à Gentiano Herveto Latinè reddita. Chriſtiani Paſchatis enarratio, Dionyſio Petavio Soc. JESU Theologo Interprete. Libellus de Anima. Ex Em. Card. Mazarini Cod. Epiſtolæ ad diverſos ex Regio Codice, quarum hæc σύλλογη. 1. Ad Georgium Præfectum Africæ. 2. Ad Joannem Cubicu-

Digitized by Google

9. Ad ... Presbyterum & Hegumenum, ſeu Abbatem. 10. Ad Joannem Cubicularium. 11. Ad Abbatiſſam, de recipienda Moniali, quæ, &c. 12. Ad Joannem Cubicularium (Photius, Philoſophum, niſi in eo mendum eſt) De rectis Eccleſiæ Dei decretis, & adverſus Severum. 13. Ad Petrum Illuſtrem, adverſus Severi doctrinam. 14. Ad eumdem Epiſtola dogmatica. 15. Ad Coſmam Diaconum Alexandrinum, de Communi & Proprio; ideſt de Eſſentia & Perſona. 16. Ad eumdem. 17 Ad Julianum Adocatum Alexandrinum, de Incarnationis Dominicæ Eccleſiaſtica doctrina. 18. Ex perſona Georgii Præfecti Africæ, ad Moniales, quæ ab Eccleſia Catholica Alexandriæ defecerant. 19. Ad Pyrrhum Presbyterum & Hegumenum ſeu Abbatem. 20. Ad Marinum Monachum. 21. Ad Epiſcopum Cydoniæ. 22. Ad Auxentium. 23. Ad Stephanum. Presbyterum. 24. Ad Cononem Presbyterum & Hegumenum, ſive Abbatem. 25. Ad Thalaſſium Presbyterum, de Regibus Ethnicis, qui ad avertendam Dei iram filios immolaverunt. 26. Ad Joannem Cubicularium. 27. Ad Cyricium Epiſcopum. 28. Ad eumdem. 29. Ad Joannem Epiſcopum. 30. Ad Eumdem. 31. Ad Polychronium Abbatem. Sexque aliæ ad eumdem familiares ac breviores. Ad Marinum Præsbyterum Cypri; ex alio Regio Cod. non ſatis emendato. Georgii Metochitæ expoſitio ad ea, quæ ad proceſſionem Spiritus Sancti etiam ex Filio in ea Maximi Epiſtola ſpectant, ac Latinorum de ea vindicandam ſententiam ex Reg. Cod. De ſecundo adventu; ex Seguier. Ad Theopemptum Advocatum, qui quæſierat de Judice iniquitatis; ex eod.

Ex Reverendiſſimi Abbatis Sancti Georgi Σχαλωτῦ, Geraſimi Blachi vetuſto ac eleganti Codice Venetiis, hæc ſubmittenda.

Ad Marinum Presbyterum. De Operationibus & Voluntatibus. Ad Georgium Præsbyterum, de Myſterio Chriſti. Tomus dogmaticus ad Marinum. De illo, *Pater, ſi fieri poteſt, tranſeat à me*. Epiſtola ad Nicandrum Epiſcopum. Ad Sanctos Patres in Sicilia conſtitutos: Quæ ſunt ferè ipſa à Franciſco Turriano Soc. JESU Ingolſtadii Latinè ſolùm edita. Libellus de duabus naturis; ex noſtro Sancti Hilarii Cod. ac Meurſii editis. Maximi definitiones; à Davide Hœſchelio Græcè; à Franciſco Turriano Soc. JESU Latinè editæ.

Tomo II. excudentur.

In Dionyſii Gregorii Theologi locos aliquot ad Thomam. Ex Reg. Cod.

In Gregorii Theologi locos difficiles; ex eodem. Opus eſt ſpiſſum & arduum, Scoto Erigenæ olim tentatum, verſione inſcripta Carolo Calvo; ex qua emendata in Regio Cod. aliqua ac ſuppleta. Ex Cluniac. Bibl.

Scholia in Dionyſii opera; ex Reg. Sandionyſiano, Em. Card. Mazarini multis aucta & emendata. Diſputatio cum Pyrrho. Ipſa quoque à Franciſco Turriano Soc. JESU Theologo reddita, & à Baronio utraque lingua producta. Diſceptatio cum Theodoſio Cæſareæ Bithyniæ Epiſcopo; ex Seguier Cod. Narratio diſceptationis Maximum inter, ac Præſides in Secreto; ex eodem. Ad A-

Apolinariſtas. Romanus Codex à Baronio
ut & Reverendiſſimi Abbatis Geraſimi Bla
netianus vindicant Maximo, ex quorum et
illi tribuentur, niſi quis certioribus ex m
tis aliter opinandum ſuaſerit.

His ab erudito viro magna diligentia a
jampridem paratis Candide Lector, op
B Maximi Martyris ſtudioſe indagator, velin
gas, quæ ante aliquot annos excudenda c
ſpecimine Antiquarum Lectionum ſive N
bliothecæ manuſcriptorum Codicum in 4.
æditæ apud Joannem Henault paginis 79.
95. 101. 177. 196. 200. 275. 293. 301.
aliis, ſed præcipuè 381. & ſequenti ex Co
Bibliothecæ Sfortianæ in quo quamplurim
ſcebant Sancti Maximi opuſcula, quorum
gum fideliter expreſſimus ex Schedis Græ
fortè fortuna inter litterarias chartas m
agenti aliàs occurrerunt. Conſulendus quo
ſevinus noſter paginis 30. & 31. Appendicis ad
tum Sacrum in Catalogo librorum Græcè r
C Franciſcus Turrianus Theologus antequan
tati JESU nomen dediſſet, hinc inde, p
ex magna Græcia, collegerat.

(*a*) Conſtantinus Manaſſes in Synopſi
ca, pag. 78. editionis Regiæ, egregiis riti
decorat, vocatque auream tubam & Nilun
næ veritatis auriſluum, his verſibus:

Μάξιμος δ᾽ ὁ καλόγλωττος, σάλπιγξ ἡ χρυσο
Ο Νεῖλος ὁ χρυσορρεῖθρος ὁ τῆς ὀρθοδοξίας,
Εως ἐσχάτης πλησμονῆς μετέσχε τῆς πικρίας.
Τὴν χεῖρα γὰρ τὴν δεξίαν ἐξετεμέσθη ξίφει,
Καὶ γλῶσσαν μελιτόεσσαν, οἴμοι, προσαφῃρέθ
Τὴν νέκταρος πηγάζουσαν ἐνθέως τὰς συμμάχας.

Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ am
D monem ediſſe in illud Exod. 37. de Ca
& ſeptem lucernis, unde S. Thomas in l
tra errores Græcorum teſtimonia protul
Spiritus Sanctus à Patre Filioque proceda

S U P P L E M E N T U M.

SANCTUS MAXIMUS ex Commentar
gio Monachus primùm Conſtantinop
poſt Abbas creatus, ſtrenuè adversùs Mo
rum hæreſim decertavit, habita diſputatio
ca cum Pyrrho Patriarcha Conſtantinopolit
dem confudit, & ad ſanam doctrinam t
Theophanes & Photius tradunt, *cujus l*
E *nis acta integra*, prout à Notariis tunc exc
runt Baronius in geſtis anni 645. græcè
edidit. Agunt de Scriptis S. Maximi tanta
ti, ac præ cæteris Labbeus in Diſſertation
ptoribus Eccleſiaſticis Bellarminianis, ut
diligentiæ addi poſſit, tam in exponendis
ad ſua uſque tempora inſcriptionibus, quà
cenſendis editionibus ac verſionibus varii
mus tantùm quæ completa ipſe non vidi
omnia opera Sancti Maximi Monachi &
præmiſſis variis & quamplurimis Monu
ejus certaminum cognitionem plenam n
impreſſa eſſe Pariſiis 2. tom. in fol. apud
Cramoiſy an. 1675. via Fibularia, ſub A
crificio, collecta ex variis Bibliothecis a
tius Europæ celeberrimis, cura & ſtudio

Digitized by Google

qua emendari & ſuppleri poſſunt in manuſcripto Codice Regio. Sed tandem hoc opus editum græcè & latinè cum verſione Latina Joannis Schoti Erigenæ, Oxonii in fol. anno 1681. è Theatro Sheldoniano. Obiit Maximus in exilio Confeſſor egregius, anno *662*. die 13. Auguſti, de quo cum laudibus Nomenclatores omnes.

De Deſiderio Cadurcenſi. 650.

DESIDERIUS EPISCOPUS Cadurcen- C
ſis in Aquitania, floruit temporibus Dagoberti & Sigeberti Regum, ut liquet ex epiſtolis, quas ad utrumque ſcribit. Editus eſt autem liber epiſtolarum Deſiderii ab Henrico Caniſio tom. 5. antiquæ lectionis, cum libro altero epiſtolarum, quas diverſi Epiſcopi, & alii ad Deſiderium ſcribunt.

Diſſertatio Historica.

DESIDERIUS, Cadurcorum, non in Gallia Celtica, ut Miræus ſcribit, ſed in Aquitania prima Epiſcopus, à ſancto Sulpitio Pio Biturigum Archiepiſcopo, juſſu Dagoberti Regis Francorum ordinatus anno Chriſti circiter 637. vixit in Epiſco-
patu annos 23. ut diſcimus ex ejus vita ab auctore D
συγχρόνῳ conſcripta, quam vulgavimus Tomo 1. Novæ Bibliothecæ mſſ. librorum ex apographo V. C. Antonii de Vyon, quod deinde contulimus cum veteri mſ. codice Monaſterii Moyſſiacenſis, & varias lectiones conjecimus in Appendicem ad calcem Tomi II. Obiit die 13. Kalendarum Decembrium anni *660*. in Albigenſi territorio, unde Divonam Cadurcorum in ſuam ſedem reductus eſt.

Epiſtolæ ejus ad diverſos cum libro altero Epiſtolarum diverſorum Pontificum ad eumdem Deſiderium, *aliosque*; extant ab Henrico Caniſio primùm, tum à Marquardo Frehero, ac deinde ab Andrea Ducheſnio
editæ, & in ipſis quoque Colonienſi ac Pariſienſi E
poſtrema SS. Patrum Bibliothecis apparent. Hallucinantur verò fœdiſſimè, qui æqualem Fauſti Regienſis & Ruricii Lemovicenſis Antiſtitum fuiſſe ſcribunt, cùm pluſquam centum annis poſt utrumque floruerit ſub Dagoberto primùm, tum ſub ejus filiis Sigeberto Auſtraſiæ, & Clodoveo II. Neuſtriæ Burgundiæque Regibus. Ipſe quoque caſtigandus Miræus, qui ab eo non ſecus ac à Ruricio Lemovicenſi ſalutatum aſſerit fuiſſe ep. 13. S. Cæſarium Arelatenſem Epiſcopum, qui ante centum annos obierat.

De Euſtratio Presbytero. 650.

Supplementum.

EUSTRATIUS Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Presbyter floruit circa hoc idem tempus; qui ſcripſit *tractatus tres De Vita functorum animis*, à Photio in Bibliotheca Cod. 171. recenſitos. In tertio ſtudioſè hoc perſequitur, *Oblata pro iis qui in fide obierunt, à Sacerdotibus ſacrificia atque donaria, vel preces alioquin, ſupplicationeſque & Eleemoſynas pro iiſdem factas, ad Fidelium ſalutem ac delictorum remiſſionem iis valere omninò, pro quibus hæc offeruntur*. In his autem *tertia offerre Sacra* refert, qui Dominicæ ac triduanæ Reſurrectionis Myſterium, in precationis ſubſidium atque auxilium aſſumunt. *Novemdialia* ſimiliter, quòd poſt octavum à Reſurrectione diem viſus iterum eſt à Diſcipulis Chriſtus. Prætereà *Quadraginta*, quòd poſt dies totidem à Diſcipulis poſtremum viſus, in cœlos cum humana noſtra natura aſcendit. Hactenus ex Photio. Notet hìc pius Lector antiquum morem functos vita juvandi ſacrificiis, precibus atque eleemoſynis: de quo & *ſancti Joannis Damaſceni extat Oratio*, in qua etiam tria hæc ſacrificandi intervalla, obſervari olim ſolita, exprimere videtur. Edidit hunc Euſtratium græco-latinè Leo Allatius pag. 319. libri *De Concordia ſeu Conſonantia Orientalis & Occidentalis Eccleſiæ in materia de Purgatorio* Romæ anno 1655. in 8. apud Joſephum Lunam Maronitam: unde poſtea tranſiit latinè tantùm in Bibliothecam Sanctorum Patrum ultimæ editionis Lugdunenſis, an. 1677. apud Aniſſonios fratres. Idem Euſtratius ſcripſit commentarios *in poſteriora Analytica Ariſtotelis* editos græcè Venetiis anno 1534. apud Aldum Manutium. Item *Euſtratii & aliorum Peripateticorum Commentarii in libros Ethicorum* græcè in fol. Venetiis anno 1536. apud eumdem; latinè verò per Joannem Bernardum Felicianum Pariſiis anno 1543. Habent mentionem illius Poſſevinus in *Apparatu ſacro*, Aubertus Miræus in *Auctario ſuo De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 188. pag. 217. Labbeus in *brevi Chronologia Eccleſiaſticorum Scriptorum* ad annum 650. Leo Allatius loco citato.

De S. Martino Papa. 650.

Supplementum.

SANCTUS MARTINUS I. Papa anno *649*. ordinatus, eodem anno (hortante in primis ſancto Maximo Abbate qui nuper Conſtantinopoli Romam advenerat) Synodum 105. Epiſcoporum contra Monothelitas in Urbe celebravit. Cujus quidem Synodi Acta anno proximè ſequenti, ad ſanctum Aman-

Digitized by Google

modis vexatus, demum in Cherſonem eſt relegatus, ubi & obiit anno 655. Scripſit ſanctus Papa *varias & Summo Pontifice dignas Epiſtolas plures*, quas partim græcè & latinè, partim latinè tantùm habemus collectas in tomis Conciliorum ad annum 649. ſed correctius in Conciliis ultimæ editionis Pariſienſis anni 1671. quæ Labbeana dicitur. Leguntur etiam inter Collectanea Anaſtaſii Bibliothecarii à Sirmondo edita Pariſiis anno 1620. apud Sebaſtianum Cramoiſy, *quatuor Epiſtolæ ſancti Martini*, quarum *prima* commemorat ea quæ Romæ paſſus eſt, cùm inde à Calliopa vi abreptus eſt, *altera* perſequitur ea quæ in illum Conſtantinopoli acerbè geſta ſunt & crudeliter, priuſquam in Cherſonem relegaretur: *reliquas duas* è Cherſone de ſui exilii calamitatibus ſcripſit. Plura de illo in geſtis ſancti Maximi Martyris, apud Anaſtaſium Bibliothecarium in Vitis Romanorum Pontificum; Miræum in *Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 489. pag. 217. Poſſevinum in *Apparatu ſacro*, Joannem Jacob in *Bibliotheca Pontificia*, & alios rerum Pontificiarum Scriptores.

De Eugenio Toletano. 650.

SUPPLEMENTUM.

EUGENIUS JUNIOR ſeu ſecundus, Toletanus Epiſcopus, de quo ſic ſanctus Ildefonſus in „ Catalogo cap. 14. & ultimo. Item Eugenius al- „ ter poſt priorem Pontifex ſubrogatur. Hic cùm „ Eccleſiæ Regiæ Clericus eſſet egregius, vita Mo- „ nachi delectatus eſt. Qui ſagaci cura urbem Cæ- „ ſarauguſtanam petens, illic Martyrum ſepulchris „ inhæſit, ibique ſtudia ſapientiæ & propoſitum „ Monachi decenter coluit. Unde Principali violen- „ tia reductus; atque in Pontificatum adſcitus, vi- „ tam plus virtutum meritis, quàm viribus egit. „ Fuit namque corpore tenuis, parvus robore, ſed „ valde ferveſcens Spiritus virtute. Studiorum bo- „ norum vim perſequens &c. Cæterùm hujus *Eugenii Junioris Epigrammata* aliaque opuſcula Jacobus Sirmondus Lutetiæ anno 1620. edenda curavit, una cum *Dracontii* libellis duobus ab eodem Eugenio recognitis. Operi etiam Dracontii (in quo carmine heroico mundi creationem explicuit, & Geneſeos initium eleganter explanavit) diei ſeptimæ explicationem quæ deſiderabatur, Eugenius adjecit. Ex iis verſibus intelligi datur, fuiſſe virum non inelegantis ingenii, neque ineruditi. Epigrammata porrò, etſi rudia ſunt atque impolita, iſtud magis ævi vitio, quàm auctoris culpa; eſt tamen in eis rerum ſententiarumque pondus non exiguum. Obtinuit Epiſcopatum ab anno 647. ad 657. Receſvvinthi Regis nonum, quo obiit die 13. Novembris, ſuccedente ſancto Ildefonſo ejus Diſcipulo. Sunt qui Eugenium Ildefonſi avunculum fuiſſe affirment; cui opinioni nec Ildefonſi ipſius, nec Eugenii Scripta favent, in quibus nulla rei hujus mentio eſt. Qui plura de ſancto Eugenio Juniore cupit, conſulat ſucceſſorem Ildefonſum cap. 14. *De Viris Illuſtribus*, Miræum in *Bibliotheca Eccleſiaſtica*, Scholio ad dictum caput, Sirmondum qui omnia Eugenii Opera edidit, Cardinalem Baronium in Notis ad Martyrologium Romanum die 13. Novembris, Marianam lib. 6. cap. 9. *Hiſtoria Hiſpanica*, & alios Auctores qui de ge-

TAJO cognomento Samuel, Cæſarau
Urbis Epiſcopus, ſcripſit *Libros quin*
tentiarum, ex puris ſancti Gregorii Magni
perpetuò volvebat, verbis, ſupplens pauca
bis ſancti Auguſtini, ubi verba Divi Grego
venientia materiebus non invenit. Quod O
gium mſ. aſſervatur in Bibliotheca Thuan
ſienſi, nunc Colbertina, per emptionem
menſibus. Opus dicatum Quirico Barcinon
ſcopo, cui Ildefonſus dicavit Opus ſuum *De*
Virginitate Beatæ Mariæ Virginis. Adfuit ill
liis Toletano VIII. anno 653. & IX. a
Mirum eſt hunc librum huculque in public
produiſſe, cùm tam multi qui longè minoris
ti vel Antiquitatis ſunt, prodierint. De eo
Mabillon tom. 2. Analectorum pag. 68. &
de Guſſanvilla in Annotationibus ad IV. Li
logorum D. Gregorii, Collectores Concil
ſuis Annotationibus ad Concilia VIII. & I
tana, quibus interfuit.

De Fructuoſo Complutenſi. 6

SUPPLEMENTUM.

FRUCTUOSUS Complutenſis primùm
Dumienſis poſteà Epiſcopus, ad Arc
patum Braccarenſem Decreto Concilii To
translatus eſt anno 656. qui Monaſticum I
in Hiſpaniis propagavit. Ejus *duplex extat*
prior XXIII. altera XX. dumtaxat conſtan
bus. Priorem Regulam Complutenſi dum
naſterio, quod propriis ſumptibus ædifica
dotavit, ſcripſiſſe videtur Fructuoſus: altera
ſupplementi adjeciſſe, pro Monaſteriis præſ
inceps in villis, & agris conſtruendis. Id pa
pite 9. ubi ſic: *Qui greges Monaſterii accip*
dos, tantam ſollicitudinem ſuper eos gerere a
nulli damnum in frugibus inferant; & ta
lantia aſtutiaque ſollicitentur, ne à beſtiis
tur; ut fragoſa & abrupta montium & in
vallium prohibeantur, ne ad præcipitium deflu
Utramque Regulam edidit Lucas Holſteniu
dice Regularum parte 2. pag. 133. quam
Egbertus Eboracenſis Epiſcopus *in Excerptis*
ſanctus Benedictus Anianenſis Abbas *in*
Regularum, Smaragdus Abbas *in Commentar*
gulam Divi Benedicti: de quibus Holſtenius i
ſpicio dictorum Operum. Joannes Mabillon
Ordinis Divi Benedicti, pag. 581. & ſeqq. I
fol. 1669. apud Carolum Savreux.

De ſancto Ildephonſo Epiſco
Toletano. 658.

SANCTUS ILDEPHONSUS,
pus Toletanus factus eſt anno Dom
tempore Vitaliani Papæ. Obiit anno Dom
Scripſit inſignem *tractatum de Virginitate B*
ria, & alium de perpetua Virginitate, & p
ejuſdem ſanctiſſimæ Deiparæ, & ſermones du
eadem, quæ omnia extant excuſa Pariſiis:
vellum anno 576. & inveniuntur in Bibliot
ctorum Patrum tomo 9. edit. 2. Extat item
viris illuſtribus, inter opera S. Iſidori Hiſpale

Digitized by Google

SANCTUS ILDEFONSUS, vel geminata aſpiratione Hildephonſus, ſunt etiam qui Iſleſonſum, aut Alphonſum ſcribant, ex Agalienſi Abbate Toletanus Epiſcopus ab anno Chriſti 658. Receſvvinti Regis nono, uſque ad annum 667. quo obiit die 23. Januarii expleto 18. ejuſdem Regis anno, cùm præfuiſſet annis 9. & 2. ferè menſibus, conditus ad pedes S. Eugenii II. deceſſoris ſui in Eccleſia ſanctæ Leocadiæ, unde Senticam, ſeu Zamoram poſtea delatum, & veſtis de cœlo allata Ovetum translata. Errant itaque, qui cum Miræo mortem ejus differunt in annum Wambæ quartum, qui anno demum 672. regnare cœpit, quamquam iis favere videatur Iſidorus Pacenſis in Chronico, qui an. Wambæ 4. æra 723. Toletano Concilio docet præſediſſe Ildephonſum mellifluum, ac fidei anchoram. De eo Julianus ejus primùm Diaconus, tum deinde Epiſcopus Toletanus, in præfatione Tractatus de Laudibus intemeratæ Virginis Mariæ, & in Appendice ſubjecta ejus *libello de XIV. Scriptoribus Eccleſiaſticis*, qui habetur inter opera S. Iſidori Hiſpalenſis Archiepiſcopi, in Hiſpania illuſtrata, & apud Miræum in Bibliotheca Eccleſiaſtica, cum aliis ejuſdem argumenti excuſis. Videndi quoque Iſidorus Pacenſis Epiſc. in Chronico, Pelagius Ovetenſis Epiſcopus in additione ad Sebaſtiani Salmanticenſis Epiſcopi Chronicon, Gotſcalcus Holenus ſermone 12. de B. Virginis commendatione, Trithemius, de quo poſtea, Poſſevinus, Baronius, Mariana, & alii.

Tomo IX. Bibliothecæ Magnæ Pariſienſis extant ſequentes S. Ildephonſi Tractatus.

Liber de illibata virginitate ſancta ac glorioſa Genitricis Dei Mariæ contra Infideles, ordine Synonymorum conſcriptus, quem ſolum genuinum cenſet P. Joannes Poza in Elucidario B. Virginis, libro 4. Tractatu 4. cap. 6. reliquos à Franciſco Fevardentio O. M. Pariſiis anno 1576. apud Nivellium in lucem emiſſos ſuppoſititios eſſe multis contendit argumentis: 1. quòd ſtyli diſſimilitudo alium ſapiat hominem & ingenium. 2. tenor ipſe, contextuſque doctrinæ. 3. plurima, quæ nec verè, nec piè proferuntur, &c. Hi ſunt.

Liber contra eos, qui diſputant de perpetua virginitate Sanctæ Mariæ, & de ejus parturitione, quem citat Petrus Comeſtor lib. de laude B. Virginis.

Homilia contra eos, qui mendosè affirmant Mariam Virginem contra legem Dominum peperiſſe.

Sermones ſex de Aſſumptione B. Mariæ.

Sermo duplex in Nativitate B. Mariæ.

Sermo de ejuſdem Purificatione.

Joannes Trithemius hoſce Tractatus prætermiſit, niſi fortè inter Sermones varios deliteſcant, multis aliis eidem Ildephonſo operibus attributis, quem ante Lactantium Firmianum loco prorſus alieno collocavit, non ſecus ac Joannem Climacum, quem anno 346. affixit.

Pag. 112. Exceptionum Concilii Tridentini pro omnimoda B. Virginis puritate edidit ex mſ. codice denda. (a)

(a) Idem in Sacroſyllabo hæc habet de Ildephonſo: Cui attribuunt nonnulli aureum tractatum de Corona B. Virginis, & quidem ut teſtatur Petrus de Alva I. in Sanctæ Eccleſ. Toletanæ Bibliotheca pluteo ſeu arca 1. num. 13. antiquiſſimis ſcripta Caracteribus inventa eſt atque è reconditiſſimo illo Sacrario tranſcripta: ſecundò quia in eodem codice, ubi hæc Corona extat, alia reperiuntur ejuſdem ſancti Ildephonſi opuſcula ſub ejus expreſſo titulo & nomine numquam aliàs typis mandata. Quæ fœtum eſſe Sanctiſſimi Præſulis veriſimile profectò videtur, ſicuti & tractatum eſſe non indignum devotione ſancti Ildephonſi, nec diſſimilem in ſtylo verum omnino eſt. In quo tractatu commendatur ſæpiſſimè omnimoda Virginis puritas etiam originalis, atque in capite 18. Tu Domina ſemper fuiſti clara & ſerena, ſincera, mundiſſima, & amœna. Tu immaculata & tota ſpecioſa. Macula nulla fuſcaris, nulla ſorde macularis, omni gratia illuſtraris. Ego cùm tractatus illos perlegero, certiora referam. Interim ἐπέχω, monuiſſe contentus.

SUPPLEMENTUM.

SANCTUS ILDEPHONSUS Archiepiſcopus Toletanus in Hiſpania, de quo Bellarminus & Labbeus libro locisque à me ſæpius citatis, præter additionem ad librum ſancti Iſidori De Viris illuſtribus, quæ capitibus tantùm XIV. conſtat, ſcripſit *Librum de illibata Virginitate Sanctæ ac glorioſæ Genitricis Dei Mariæ contra Infideles, ordine Synonymorum conſcriptum*; quem ſolùm genuinum cenſet Joannes Poza in Elucidario B. Virginis lib. 4. Tractatu 4. cap. 6. reliquaſque Homilias à Franciſco Feu-ardent Ordinis Minorum Pariſiis anno 1576. apud Nivellium in lucem emiſſas, eſſe ſuppoſititias multis contendit argumentis. Favet huic ſententiæ Franciſcus Combefis in ſua Bibliotheca Concionatorum tom. 7. ad diem feſtum Aſſumptionis B. Mariæ Virginis, ubi has affert Homilias, in quibus notat quædam deſumpta ex Divo Bernardo in Homiliis *ſuper Miſſus eſt*, alia ex *Commentario in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales*, qui legitur poſt Opera Divi Gregorii Magni, crediturque eſſe Gregorii VII. ſummi Pontificis, vel ſancti Anſelmi Lucenſis Epiſcopi. Favet & Lucas Dacherius tom. 1. atque 12. Spicilegii, ubi ex occaſione Libri Ratramni *De Nativitate Chriſti* tom. 1. pag. 218. & Paſchaſii *De Partu Virginis* tom. 12. pag. 1. in præludiis ad tomos, docet in his Homiliis ſub nomine ſancti Ildephonſi editis, haberi multa deſumpta ex Operibus iſtis, quod conferenti per otium advertere pronum eſt. Leguntur autem dicti ſpicilegii tom. 1. pag. 308. Epiſtolæ aliquot Quirici Barcinonenſis Epiſcopi, Ildephonſi Toletani Archiepiſcopi, & Idali Barcinonenſis etiam Epiſcopi, collectæ illic ex Codice manuſcripto. Obiit Ildephonſus anno 667. die

23. Ja-

Digitized by Google

Ordinis Divi Benedicti, pag. 320. & ſeqq. in fol. Pariſiis 1669. apud Carolum Savreux.

De Marculfo Monacho. 660.

Supplementum.

MArculfus Monachus, Gallus, ſcripſit ad Landericum Pariſienſem Epiſcopum, qui anno 660. floruit, *Formularum antiquarum libros duos*, quibus appendices variæ adjunctæ ſunt. Hos Hieronymus Bignonius cum aliis veteribus Formulis incertorum Auctorum ex Bibliotheca Regis Galliæ anno 1613. primus Pariſiis edidit, & poſtea Colonienſes in tomum 7. Bibliothecæ Sanctorum Patrum retulerunt. Libri ſunt longè utiliſſimi ad Francicas ac Germanicas Antiquitates illuſtrandas, eoque nomine ab eruditis paſſim laudantur. Ita Miræus *in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 155. pag. 219. Has Formulas poſt Bignonium rurſus edidit Stephanus Baluzius tom. 2. Capitularium Regum Francorum pag. 369. cum Commentariis dicti Hieronymi Bignonii, & propriis, ex editione Franciſci Muguet anni 1677. Pariſiis, ſub ſigno Adorationis trium Regum.

De Anaſtaſio Monacho, & altero S. R. E. Apocriſiario. 660.

Supplementum.

Hos Anaſtaſios vide ſæculo 9. poſt Anaſtaſium Bibliothecarium.

De Theodoſio & Theodoro fratribus. 660.

Supplementum.

THeodosius & Theodorus fratres anno 668. cùm Exemplum Epiſtolæ ab Anaſtaſio Apocriſiario ad Theodoſium Gangrenſem ſcriptæ accepiſſent: Scripſerunt *Scholium ſive Hypomneſticon de hujus Anaſtaſii & aliorum Athleticis Certaminibus*: quod latinè verſum inter citata Anaſtaſii S. R. E. Bibliothecarii Collectanea invenies edita Pariſiis anno 1620. curis Jacobi Sirmondi. Illud autem habetur græcè & latinè in prolegomenis ad Opera ſancti Maximi Martyris pag. 80. editionis quam procuravit Pariſiis anno 1675. apud Andream Cramoiſy Franciſcus Combefis, de quo ſupra diximus in ſancto Maximo Martyre.

De Audoeno. 670.

Supplementum.

„ **A**Udoenus, qui & Dado, Epiſcopus
„ Rothomagenſis (teſte Sigeberto libro De
„ Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 58.) Scripſit *ad Ro-*
„ *bertum Pariſiorum Epiſcopum Vitam ſancti Eligii Novio-*
„ *menſis Epiſcopi*, duobus libris, explicans miracula
„ quæ vel in vita, vel poſt mortem ejus geſta ſunt
„ per eum, tertio libro Rhetoricè & Commaticè to-
„ tam Vitam ejus recapitulans. Hæc Sigebertus de Vita ſancti Eligii, quam Laurentius Surius edidit ad diem ſecundam Decembris, ſed mutilam abſque præ-

De S. Juliano Epiſcopo Toleta[no] 680.

SANCTUS JULIANUS Epiſcopus [To]nus creatus eſt an. Dom. 680. & poſt annos [...] obiit. Scripſit *tres libros adverſus Judæos*, qui in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 4.
B Scripſit etiam *tres libros de futuro ſæculo*, quos *P[rogno]ſticon* vocavit, qui extant in Bibliotheca ſan[ctorum] Patrum tom. 9. edit. 2. admonet autem Car[dinalis Ba]ronius in notis ad Martyrologium die 8. Mar[tii ſan]ctum Julianum Epiſcopum Toletanum non n[ominari de]cari Julianum Pomerium: duo enim fuerunt [Julia]ni, unus Presbyter qui ſimpliciter dicebatur [Pome]rius à Gennadio, ſed ab Iſidoro & ab aliis Julianus Pomerius: quem Gennadius Maſſil[ienſis in] Catalogo illuſtrium virorum, ſcribit, ſuo t[empore] vixiſſe, id eſt, ante annum Dom. 500. atque [vi]detur eſſe ille, quem tam ſæpè citat in ſuo l[ibro] [I]ſtico ſanctus Julianus Archiepiſcopus Toleta[nus] quo nunc agimus. Alter fuit Julianus Pomeri[us Dia]conus, qui præfationem addidit ad libros [Ildel]phonſi, de quo paulò ante meminimus. Hi[c]
C ſanctus Julianus vivebat Æra 724. id eſt, an[no Do]mini 686. Sed eùm auctor hujus operis in l[ibro] ad Regem Ervigium ſe Julianum Pomerium [nomi]net, non video, cur non ipſe Julianus Pome[rius dici] poſſit, ut ſint tres Juliani Pomerii, unus Pre[sbyter], alter Diaconus, & tertius Epiſcopus.

Dissertatio Historica.

SAnctus Julianus, S. Eugenii II. [...]lus, in Eccleſiæ Toletanæ Archiepiſco[patu] Carthaginenſis Provinciæ Metropoli, non [...]
D phonſi, ut multi ſcripſere, ſed S. Quirici [...] 680. ſucceſſor, præfuit Conciliis Toletanis XI[I.] XIV. & XV. obiit die 8. Martii anno 690. a[...] anno Egicanis Principis tertio, & in S. L[eocadiæ] templo ſepultus, ut teſtatur tum Felix, qui [in Ap]pendice ad Catalogum de Viris Illuſtribus [Ildel]phonſi addidit ejuſdem Juliani Encomium, [tum Se]baſtianus Salmanticenſis in Chronico. Felix ille Toletanus Archiepiſcopus præfuit Conci[lio To]letano XVI. æra 731. hoc eſt anno Chriſti 69[3. Ve]terùm cùm duæ ſint inter ſe ex adverſo pu[gnantes] ſententiæ Poſſevini ac Bellarmini; hoc tre[s Julia]nos Pomerios, illo unum tantummodo aſſeren[tis,] inter utrumque medius contendo duos fuiſſe [...]rem, de quo ſæculo quinto jam diximus, &
E qui Julianus Pomerius Diaconus dicitur in P[...] ne ad libros S. Ildephonſi de Laudibus B. [...] & in Præfatione ad Demonſtrationem ſextæ [ætatis] quam Regi Ervigio dicavit. Extant in Bibl[iothecis] Veterum Patrum Colonienſi & Pariſienſibus.

Commentaria in Nahum Prophetam Tomo 1. [...] pag. 583.

De demonſtratione ſextæ ætatis adverſus Jud[æos] *tres* ſcripti an. 686. æra 724. Conone Romar[no Pon]tifice. Tomo IV. col. 109.

Epiſtola ad Idalium Barcinonenſem Epiſcopum [...] *ad Deum, & Prognoſticorum ſive de Origine m[ortis hu]manæ, de futuro ſæculo, & de futura vita conte[mplatio]ne libri tres.* Tomo IX. col. 339. Primam, ni[ſi] hujus opuſculi editionem præ manibus verſo,

Digitized by Google

batis in libro ſub annum Chriſti 864. ſcripto adverſus Hoſtigeſium Epiſcopum Malacitanum, quem Loayſa dicitur mſ. Toleti vidiſſe. Hæc verò qui vollet, conciliare conetur cum his quæ apud Sixium Senenſem leguntur libro quarto Bibliothecæ Sanctæ: Richardus Cluniacenſis Monachus doctus & pius compoſuit librum prænotatum τῶν ἀντικειμένων hoc eſt Contrariorum ſive Contrapoſitorum comprehendentem quæſtiones ex utroque Teſtamento in ſpeciem pugnantes, earumque dilucidas ſolutiones ſecundùm interrogationem & reſponſionem ſuccincta brevitate explicatas, cujus initium eſt: Cum in Geneſi ſeptem, &c. Alphonſus Caſtrenſis lib. 14. adverſus hæreſes Salviano Maſſilienſi Epiſcopo (Presbytero) tribuit hoc opus. Claruit ſub Frederico primo Imperatore an. Domini 1160. Hæc ille. (a)

C

Hiſtoria de iis, quæ Vamba fecit in Galliis, ſive de expeditione in Galliam Narbonenſem, ac victoria, quam de Paulo Duce rebelli reportavit, extat Tomo I. Hiſtoricorum coætaneorum Franciæ ex membranis Moiſſiacenſis cœnobii ab Andrea Ducheſnio publicata.

Ex iis verò quæ diximus aliiſque corrigenda, quæ Joannes Maria Braſichellanus adverſus Margarinum Bignæum operosè adſtruit de tribus Julianis, quorum I. fuerit Julianus Pomerius natione Maurus. II. S. Julianus Archiepiſcopus Toletanus, quem ait nequaquam dictum fuiſſe Pomerium. III. Julianus Toletanus Diaconus forſan Pomerius appellatus, quem contendit poſteriorem aliquanto fuiſſe S. Juliano Archiepiſcopo, eique Diacono adjudicat Præfationem in S. Ildephonſi librum: abjudicat verò epiſtolam ad Idalium, &c.

D

(a) Aliò ſe vertit Joannes Baptiſta Marus Romanus S. Angeli in Piſcina Canonicus pag. 33. Annotationum ad opuſculum Petri Diaconi de Viris Illuſtribus Caſſinenſis Monaſterii his verbis: Liber, cui nomen fecit Antikeimenon ex libris utriuſque Teſtamenti, extat impreſſum Coloniæ anno Dom. 1533. in 8. incerto auctore: ignotum enim tunc erat nomen noſtri S. Berthari (Abbatis Caſſinenſis) iis, qui in lucem dictum librum prodiderunt hoc initio: *Cum in Geneſi ſeptem primi dies legantur*. Meminere hujus libri Leo Oſtienſis libro 1. cap. 32. his verbis, *Hic* (videlicet Bertharius) *apprimè litteratus, nonnullos tractatus, atque ſermones, necnon & verſus in Sanctorum laude compoſuit. Cujus & Antikeimenon de plurimis tam veteris quàm novi Teſtamenti quæſtionibus hic habetur*: Subjungit cuſtodiri librum illum manu exaratum literis Longobardicis ſub nomine S. Berthari in Bibliotheca Aniciana, & ex Apibus Urbanis Leonis Alatii adtexit penes Abbatem Conſtantinum Cajetanum Berthari hujus opuſcula extitiſſe. Sic videas in pleriſque adhuc ſub obſcuris quæſtionibus, *Incertum ſcindi ſtudia in contraria vulgus*.

E

RESPONSA *ad Orthodoxorum quorumdam interrogationes de diverſis capitibus Eccleſiaſticis*, quæ extant tum ſeorſim excuſa, tum Tomo I. Bibliothecæ Pariſienſis Veterum Patrum ſecundæ editionis à Gentiano Herveto Aurelio Remenſi Canonico primùm in lucem emiſſa, & Latinitate donata, tribuuntur paſſim à pleriſque recentioribus Anaſtaſio Nicæno Epiſcopo, quem poſt S. Maximi Abbatis & Martyris obitum, ac Quiniſextam ſive Trullanam Synodum, cujus canonem 89. citat, vixiſſe perhibent: qua de re dictum fuit dum de Anaſtaſio Synaita ageretur ſæculo præcedenti.

De Theodoro Cantuarienſi Archiep. 680.

SUPPLEMENTUM.

THEODORUS natione Græcus, Cantuarienſis Archiepiſcopus, à Vitaliano Papa anno 668. ordinatus, magnus Eccleſiaſticæ Rei Promotor in Anglia, ad quam à Romano Pontifice miſſus fuerat, doctrina ſimul & ſanctitate inſignis, multis ad utilitatem Eccleſiæ Conciliis interfuit, de quibus in Collectione generali Conciliorum anni 1671. Pariſiis apud magnam *Societatem Bibliopolarum* editionis ultimæ, & in Collectione Conciliorum Angliæ, impreſſa Londini duobus in folio tomis anno 1639. ſtudio & cura Henrici Spelmani. Scripſit inſigne *Pœnitentiale*, quod ab Auctoribus ſequentibus ſæpius allegatur, & mſ. aſſervatur in Bibliotheca ſancti Benedicti Cantabrigenſis codice 133. cujus ſummaria capita retulit Henricus Spelmanus in Collectione Conciliorum Angliæ, utinam integrum Orbi Chriſtiano obtuliſſet! Item *Capitula Eccleſiaſtica*, quæ tomo 6. Conciliorum pag. 1875. ultimæ editionis anni 1671. & tomo 9. Spicilegii Dacheriani leguntur. Obiit anno 690. die 19. Septembris, de quo Sigebertus Gemblacenſis in Catalogo capit. 63. Poſſevinus in Apparatu ſacro, aliique Scriptores Hiſtoriæ Anglicanæ.

De Ceolfrido Abbate. 690.

SUPPLEMENTUM.

CEOLFRIDUS Abbas Anglus, ſcripſit circa annum 690. *Epiſtolam inſignem ad Naitanum Regem de ratione Paſchatis*, quam Venerabilis Beda totam inſeruit Hiſtoriæ ſuæ Anglicanæ, & quam habent Concilia ultimæ editionis Pariſienſis anni 1671. tom. 6. pag. 1423. De Ceolfrido Venerabilis Beda in Hiſtoria Gentis ſuæ lib. 6. c. 28. Sigebertus in Catalogo Scriptorum c. 6. Baronius an. 669. n. 5. 6. & anno 701. n. 1. Poſſevinus in Apparatu ſacro, verbis *Ceolfridus & Geolfridus*, quem ait mortuum fuiſſe an. 724. & fuiſſe præceptorem Venerabilis Bedæ.

De

Digitized by Google

Baudemundus Sancti Amandi Trajectensis Epiſcopi Diſcipulus, circa annum *690.* ſcripſit *Vitam Magiſtri in Chriſto chariſſimi*: Et ipſius Amandi teſtamentum à Philippo Abbate relatum manu propria ſcripſiſſe dicitur. Baudemundo *Supplementum & Hiſtoriam tranſlationis atque elevationis* adjecit, eamdemque Vitam *quatuor libris metricè ad Haymoinum Abbatem Vedaſtinum* edidit *Milo Monachus ac Sacerdos Elnonenſis*, qui medio ſæculo nono vivebat, ut ex Supplementi cap. 7. num. 22. & ex cap. 8. apparet. Utrumque Opus edidit Joannes Bollandus tom. 1. ad diem *6.* Februarii idque eruditiſſimis Commentariis illuſtravit Godefridus Henſchenius. Item Opus Baudemundi cum Supplemento tantùm Milonis ad Vitam ſancti Amandi, legitur etiam ſæculo 2. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. *709.* & ſeqq. edito Pariſiis in fol. anno *1669.* apud Carolum Savreux, cura & ſtudio D. Joannis Mabillon, ubi etiam multa ſpectantia ad cultum & famam ſancti Amandi.

De Urſino Monacho. 690.

Supplementum.

URsinus profeſſione Monachus, ad inſtantiam *Anſoaldi Pictavienſis Epiſcopi*, & *Audulfi ſui Abbatis*, quorum ille translationis Auctor, hic exſecutor fuit: circa annum *690.* *Sancti Leodegarii geſta & translationem ſcripſit*. Hoc Opuſculum cum Opere Anonymi de eadem re, edidit tom. 1. Collectanei Hiſtoricorum Franciæ Andreas Ducheſnius anno *1636.* Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſy, & Joannes Mabillon ſæculo 2. SS. Ordinis D. Benedicti, poſt opus dicti Anonymi p. *698.* quod eſt editum Pariſiis in fol. an. *1669.* apud C. Savreux. Quantùm ad Urſinum & Anonymum pag. *679.* cùm ſint ejuſdem temporis, hoc mihi videtur ut Anonymus ab Urſino acceperit, non Urſinus ab Anonymo. Ibidem etiam pag. *707.* habes Epiſtolam ſancti Leodegarii, quam ſcripſit ad matrem ſuam Sigradam Sueſſionis in Cœnobio puellarum commorantem. Quod attinet ad alia ſancti Leodegarii Scripta, circumfertur quoddam ejus teſtamentum, quod eruditis hominibus merito non probatur; de quo lege Sammarthanos in Gallia Chriſtiana, Stephanum Perard in Collectione veterum Inſtrumentorum ad Hiſtoriam Burgundicam pertinentium, & Carolum le Cointe ad annum *666.* in Annalibus Francicis Eccleſiaſticis.

Africanus, floruit eo tempore quo Jo
tricius victoriam de Saracenis in Africa r
ut ex manuſcripto codice Vaticano, quem
luſtriſſimus Annalium Conditor Cæſar B
annum Chriſti 527. colligitur: quam Ce
annum tertium Imperii Leontii refert, id
Anaſtaſio in Hiſtoria Eccleſiaſtica diſcim
Chriſti *690.* Scripſit Collectionem Cano
B veluti partes habentem. Prior *Breviarin*
cum dicitur, in quo Diſciplina omnis Ec
ad Ferrandi exemplum, brevibus quibu
mulis, & per ſubtilitatem titulorum, t
Juſtinianus, comprehenditur, citatis ta
ad rem ſpectant, ad ſingulos titulos Concil
nonibus, vel Pontificum Decretis. Poſt
integros Canones ac decreta, eo ipſo orc
Breviatio citantur, exprimit; inſcribitur
nuſcriptis codicibus, *vel Concordia Canonu*
Canonum. Utriuſque Ferrandi nimirùm &
Breviarium primus in lucem edidit Petru
ex codice manuſcripto Eccleſiæ Trecenſi
anno Chriſti 1588. non autem Nicolaus
C putat Altaſerranus. Hanc editionem
Guillelmus Voellus Theologus ac Sociu
eus, & Henricus Juſtellus Chriſtophori fi
tione ſua Bibliothecæ Juris Canonici V
fol. vol. apud Ludovicum Billaine anno t
ſus impreſſæ: ſed emendatam atque di
collatam cum duabus aliis impreſſionibus
bus, Altaſerrani ſcilicet & Franciſci Chif
ille Auguſtoriti Pictonum anno *1630.* h
anno *1649.* typis mandari fecerunt. *Con*
rò Canonum Creſconis antehac non edi
antiquo manuſcripto codice Bibliothecæ C
romontani, nunc primùm in dicta Biblio
Canonici veteris, Voellus & Juſtellus p
D fecerunt. Hanc porrò acceptam referre c
tiſſimis Viris Soc. Jeſu Presbyteris Philip
& Gabrieli Coſſartio inſignis Claromont
thecæ Præfecto, qua ea quæ prædicti et
nitate, hunc codicem Juſtello communic
quo diligenter collato cum alio codice I
Thuaneæ qui Creſconii nomen præfert,
Canonibus & Decretis interpolatus eſt
Voellus & Chriſt. Juſtellus editionem ſua
runt. Conferentes etiam eum codicibu
Exigui & Eccleſiæ Romanæ, ex quibus
promptus eſt Creſconius; caſtigatis, ſi
ſunt. Exſcriptoris erroribus; & adſcript
notatu dignæ viſæ ſunt, variantibus Le
Agunt de Creſconio Baronius ad annum
nalibus Eccleſiaſticis, præfati Auctores Bibli
tis Canonici veteris in ſua præfatione ad
arguentes Annaliſtam in aliquibus.

Digitized by Google

AIGRADUS Fontanellenſis Monachus ſcripſit circa annum 700. *Vitam Sancti Anſberti Rothomagenſis Epiſcopi*, quam obtulit Hiltberto Abbati Fontanellenſis Cœnobii, editam apud Surium & Bollandum ad diem 9. Februarii. Itemque ſæculo 2. Sanctorum Ordinis D. Benedicti ſæpiùs à nobis allegato, pag. 1048. Aigradi lucubratio Eruditis videtur in aliquibus locis interpolata, nempe ubi Anni æræ Chriſtianæ deſignantur, qui calculus ſeu calculi modus Aigradi tempore nondum in Gallia uſum obtinebat. Certè clades Provinciæ ab Agarenis illata, quæ num. 15. indicatur, contigit anno circiter 737. quo Hiltbertus Abbas jamdudum è vivis exceſſerat: & ex hac manifeſtum interpolationis deſumitur argumentum.

De S. Gregorio Juniore. 714.

SANCTUS GREGORIUS Papa II. ſive Junior, ſedere cœpit anno ſalutis 714. ſedit annos 17. obiit anno 731. Scripſit *varia opera*, ſed extant ſolùm *Epiſtolæ* doctiſſimæ & multæ, quarum una ad Sanctum Germanum extat in 7. Synodo Action. 4. duæ Græcè, & Latinè ad Imperatorem Leonem Iſauricum, extant apud Card. Baronium tomo Annalium 9. ad annum 13. Gregorii II. Apud eumdem extant *epiſtola ad Bonifacium* anno undecimo Pontificatus, & *ad Carolum Martellum ad Thuringos*, *ad Saxones & ad alios* anno decimo Pontificatus.

Dissertatio Historica.

SANCTUS GREGORIUS II. Romanus Pontifex per annos 16. menſes 8. & dies 20. ab anno 714. ad diem 13. Februarii anni 731. quo obiit. De eo præter Anaſtaſium, alioſque, qui de Vitis Romanorum Pontificum ſcripſerunt, conſulendus Sigebertus cap. 74. de Viris Illuſtribus unde diſcimus jam ante Pontificatum claruiſſe. Nondum enim erat Papa Romanus, cùm interpellatus apud Conſt. à Juſtiniano Imp. uſque Rhinotmeto, ſuper quibuſdam articulis optima reſponſione unamquamque quæſtionem abſolvit, &c. quæ conſule.

Ejus ſinceras epiſtolas ad S. Bonifacium, *ad Carolum Martellum*, *ad Thuringos*, dabunt Baronius, Binius Sirmondus, & alii.

Idem perhibetur à multis auctor epiſtolarum, quæ præfixæ ſunt Concilio Nicæno II. At ex Indictionibus adſcriptis, aliiſque indiciis docuimus in Chronicis Technico & Hiſtorico eas à Gregorio III. hujus ſecundi immediato ſucceſſore ſcriptas fuiſſe.

GREGORIUS III. Gregorio ſecundo ſucceſſit anno 731. & poſt annos 10. menſes 9. dieſque 12. obiit anno 741. die 28. Novembris. Sigebertus cap. 76. docet ſcripſiſſe Commonitoria ad Imperatores Leonem & Conſtantinum, & multa contra eos ad mul-

Extat Tomo VI. Magnæ Bibliothecæ Pariſienſis col. 355. ejuſdem Gregorii III. excerptum ex Patrum dictis, Canonumque ſententiis de diverſis eriminibus & remediis eorum. In Tomis Conciliorum habetur ejuſdem quoque Decretum in Concilio Romano de gradibus prohibitis circa matrimonium, quod quidam malè ad Gregorii I. tempora revocarunt.

De ſancto Anthelmo.

B

SANCTUS ANTHELMUS, ſive Adelmus Epiſcopus fuit in Scotia, & anno Dom. 700. ſedere cœpit, ex Beda lib. 8. hiſtor. cap. 19. ſcripſit *de Virginitate librum*, qui extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom. 3. edit. ſecundæ. Scripſit etiam *de Paſchatis die* contra errores Britonum, teſte Beda, ejus vita habetur apud Surium die 28. Maji.

Dissertatio Historica.

ADELMUS, ſive ut alii ſcribere malunt Adelhelmus, Aldhelmus, Altelmus, aut etiam C Anthelmus, primùm Maidubienſis, Maildubenſis in Anglia Abbas, tum apud Occidentales Saxones in Anglia Schireburgenſis Epiſcopus, obiit die 28. Maji anno Æræ Chriſtianæ 709. De eo plura Ven. Beda libro 5. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Anglorum capit. 19. ejuſque vitæ Auctor Anonymus apud Laurentium Surium dicta die, Baronius in notis ad Romanum Martyrologium & in Annalibus Eccleſiaſticis, Jo: Pitſeus, Thomas Dempſterus, Meurſius, Uſſerius, Voſſius, aliique recentiores. Nec prætermittendus ſermo Aimoini Monachi Floriacenſis de Feſtivitatibus S. Benedicti, in quo recitantur verſus aliquot ex libro de Laude Sanctorum Adhelmi, primò Abbatis poſt Epiſcopi facti. (*a*)

D *Opuſcula Metrica*, hoc eſt, *de Laude Virginum* liber, *de Octo principalibus Vitiis*, atque *Ænigmata* quædam carmine Heroico extant tum ſeorſim edita in peculiari libello Moguntiæ an. 1601. opera R. P. Martini Delrio Soc. Jeſu Presbyteri, tum Tomo VIII. Bibliothecæ Vet. Patrum cum Tractatu quodam ſoluta oratione ſcripto, *De Laudibus Virginitatis ad Hyldilitham*, *Juſtinam*, *cæteraſque Virgines*.

Sigebertus cap. 66. de Viris Illuſtribus appellat Abbatem Scotorum, atque exemplo Seduli Scoti geminato opere, ideſt proſa ſimul ac metro librum de Virginitate ſcripſiſſe teſtatur. Illius verò libri de Virginitate capitibus 7. & 22. meminit S. Gregorii Magni, eumque vocat Præceptorem ac Pædagogum Anglorum, à quo rudimenta fidei & baptiſma ſuſceperint, per Auguſtinum ſcilicet, Mellitum, alioſque in Britanniam miſſos Monachos Evangelicæ doctrinæ præcones.

Idem Sigebertus cap. 132. ſubdit huncce noſtrum Adhel-

Digitized by Google

vocat Aldelmum Bladuinum, additque Flores utriuſque Teſtamenti collegiſſe. Extare ejus epiſtolam ad Gervathium anno 700. datam quidam ſcripſere. Ego vidi in Sylloge Uſſeriana Veterum Hiberniarum Epiſtolarum Scoti cujuſdam ad Aldelmum Malmesburienſem Abbatem & ejuſdem Aldelmi ad Eaſridum ex Hibernia in patriam reverſum duas Epiſtolas.

De Adamnano. 710.

Supplementum.

ADAMNANUS ſeu ADAMANNUS, natione Scoto-hybernus, floruit anno circiter 714. ſcripſitque *Libros tres de Vita Sancti Columbæ Abbatis Scoti*, quos primus evulgavit Henricus Caniſius tomo I. *Antiquarum Lectionum*, & poſt eum alii, ut Joannes Mabillon ſæculo I. in Actis Sanctorum Ordinis Divi Benedicti. Scripſit idem *Libros tres de Locis Sanctis ex relatu Arculſi Galliarum Epiſcopi*, quorum mentionem facit Beda libro 5. Hiſtoriæ ſuæ cap. 16. quos habes impreſſos primùm Ingolſtadii anno 1619. cura & ſtudio Jacobi Gretſeri Theologi & Presbyteri Soc. Jeſu, tum ſæculo 3. *Sanctorum Ordinis D. Benedicti* tom. 2. pag. 502. cura & ſtudio Joannis Mabillon, qui huic addidit *aliud in terram Sanctam Hœdeporicon* Auctore Bernardo Monacho Gallo, factum anno 870. cujus meminit Guillelmus Malmesburienſis libro 4. *De Regibus Anglorum* cap. 2. ſect. 35. & 48.

De Joanne Patriarcha Conſtantinop. 710.

Supplementum.

JOANNES Patriarcha Conſtantinopolitanus anno circiter 712. ſcripſit *inſignem Epiſtolam ad Papam & Urbis Romæ Archiepiſcopum Conſtantinum*, qui ſedit ab anno 708. ad 714. diem 9. Aprilis, quo obiit. Habet Collectio Conciliorum ultimæ editionis Pariſienſis anni 1671. hanc Epiſtolam Græco-Latinam tom. 6. pag. 1407. ubi eam leges.

De S. Marcellino. 717.

SANCTUS MARCELLINUS Presbyter, vir Apoſtolicus ſocius fuit ſancti Suiberti, primi Verdenſis Epiſcopi, qui obiit anno Domini 717. Sed ipſe B. Marcellinus diutius multo vixit, & ſcripſit *vitam ſancti Suiberti*, quæ extat apud Surium die 1. Martii, atque ad relationem factam ex hoc libro S. Marcellini S. Suibertus canonizatus fuit poſtea à Leone III. Pontifice anno 804.

Dissertatio Historica.

BEATUS MARCELLINUS Presbyter, natione Brigantius in majore Britannia, Socius SS. Willibrordi & Suitberti, & Chriſtianæ illorum in Friſiam expeditionis Comes, cujus meminit Martyrologium Romanum die 14. Julii, dicitur ſcripſiſſe *Vitam SS. Willibrordi atque Suiberti*, atque hujus quidem anno 717. defuncti geſta dicaſſe Gregorio Ultrajectenſi Epiſcopo: ſed quæ modò legitur apud Su-

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

bus, & Joanne Fitico.
Obiit verus Marcellinus circa annum Chr
ætatis 90. minimùm annorum. Cùm enim ad
annos puta 20. natus S. Willibrordum reli
tannia in Friſiam anno 690. venientem c
dicatur, & teſte S. Ludgero ultra 70. anno
cationi ac gentium converſioni impenderit a
pitam ac penè centenariam ætatem perve
B cendus eſt. Ejus meminit Rixfridus VII.
ctenſis Epiſc. in epiſtola ad S. Ludgerum,
Ludgerus ipſe Monaſterienſium primus Antiſt
ſtola ad eumdem Rixfridum præmiſſa Trac
Miraculis, elevatione & canonizatione S.
apud Surium die prima Martii. Miræus in
dolendum eſſe aſſerit, Acta S. Suiberti à
no ſcripta corrupta & violata fuiſſe à recen
qua manu, quæ novitia aliquot provincia
mina interſeruit. Sed longè profectò gravi
vulnera, propter quæ exclamari debuit:
quis ſinceram & integram Hiſtoriam in luc
ferat! Medicinam huic malo expectamus à
Joanne Bollando & Godefrido Henſchenio
C bruario ſuccedet Martius Menſis.

De ſancto Germano Conſtantinop… 720.

SANCTUS GERMANUS Epiſco
ſtantinopolitanus vixit temporibus Gre
cundi Papæ, & Leonis Iſaurici Imper.
Multa propter ſacras Imagines, & fecit eg
pertulit fortiter: tandem nonagenarius in ex
tuus eſt anno Domini 730. Scripſit multa
nunc *Theoria rerum ſacrarum* in Bibliotheca SS
tom. 6. edit. 2. Extant etiam *epiſtolæ tres*
Latinè ejuſdem S. Germani in Concilio II.
D artic. 4. quarum tertia valde prolixa eſt, q
ſtolis præponitur epiſtola Gregorii Papæ II.
manum. Extat apud Henricum Caniſium
antiquæ lectionis *Fragmentum* Græco-Latin
tionis ejuſdem *de hæreſibus*.

Dissertatio Historica.

GERMANUS, ſedis Conſt. per annos
decim & menſes ſex Patriarcha Sanc
ab anno 715. ad annum 730. quo juſſu imp
Cononis Iſaurici Græcorum Imperatoris
eſt ob cultum Sacrarum Imaginum (a),
lium actus, ubi nonagenario major mor
E non anno Chriſti 730. ut ſcribunt Bellarm
raccius, & plures alii, ſed die 12. Maji ann
740. De eo Menologium & Martyrologiu
die, S. Nicephorus P. Conſt. in Chronico
phanes, Zonaras, Cedrenus, Baronius,
nomen præferunt nonnulla opuſcula.
I. *Theoria*, ſive, *Contemplatio rerum Eccleſia*
Latinè, Gentiano Hervero Aurelio Canon
menſi interprete Tomo XII. Magnæ Bib
Pariſienſis, pag. 375.
II. *Commentariolus quidam in Orationem Do.*
deſumptus ad verbum ex ipſa Theoria,
col. 369.
III. *Fragmentum quoddam ex Oratione contr*
ad Antimum, Tomo 11. pag. 709. ex edition
ci Caniſii Tomo III. Ant. Lect.

Thomam Claudiopolitanum, &c.

VI. *Oratio ejus in Sacram B. Mariæ Virginis veſtem*, ſeu, *Venerandæ Zonæ encomium*, Latinè tantùm apud Surium habes die 31. Auguſti.

Sunt tamen viri docti, qui pleraque ex jam recenſitis opuſculis, nominatim Theoriam & Tripertitum encomium, cum Gretſero atque Allatio tribuant Germano alteri juniori Patr. Conſt. Arſenii ſucceſſori, qui ſub Alexio Comneno floruit initio ſæculi XII. quamquam fuerit etiam & tertius ejuſdem nominis non ineruditus Patr. Conſt.

De Exaltatione Sanctæ Crucis vivificæ, & contra Bogomilos, Græcè & Latinè edita à Gretſero Tomo II. de Cruce, cujus doctiſſimas notas conſule.

De Sancta Cruce, & in Dominicam orthodoxiæ, Ibidem, & Tomo XV. Magnæ Bibliothecæ Veterum Patrum pag. 721. hoc titulo: In Jejuniorum Dominicam, & in Sanctarum ac Venerabilium Imaginum reſtitutionem.

In Sanctam Christi Sepulturam Oratio dicta in die Magni Sabbati, Tomo 1. Auctarii GL. à col. 1470. ad 1524. ſtudio R. P. Franciſci Combefis Ordinis Prædicatorum Congregationis S. Ludovici.

(*a*) Quarum maximus fuit ex recepta à majoribus Apoſtolica traditione patronus ac defenſor adverſus ſacrilegos Iconoclaſtas. Nonagenario, quidam centenario majorem dicunt. Chriſti 730. aut ſeq. 731. Neque id probant Gregorii III. malè II. Papæ litteræ lectæ in Concilio Nicæno II. ut aliàs demonſtrare conati ſumus.

Supplementum.

GERMANUS Patriarcha Conſtantinopolitanus, vixit temporibus Leonis Iſauri Imperatoris, cujus impietate contra Sacras Imagines fortiſſimè reſtitit, quæ anno 726. impellente quodam Judæo, primùm in publicum erupit. Exinde nequicquam ſe furori ejus interponens, Epiſcopatu ſe ſponte abdicavit anno Chriſti 730. cùm centeſimum ferè ætatis annum ageret. Nam Gregorius II. Papa adſerit Germanum anno Chriſti 726. habuiſſe annos quinque & nonaginta. Cæterùm habemus *duas Epiſtolas Sancti Germani Conſtantinopolitani ſenioris*, græcè & latinè editas Romæ, Coloniæ, Pariſiis cum Concilio generali VII. ſeu Nicæno II. ad Joannem nempe Synadenſem, ad Thomam Claudiopolitanum, &c. Cætera omnia illi inſcripta ſunt Germani Conſtantinopolitani Junioris, qui floruit ſub initium ſæculi 13. anno 1222. & ſeqq. ut ſuo loco dicemus. Scio à Bellarmino in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Labbeo ibidem, & ab Editoribus Bibliothecæ Veterum Patrum editionis Colonienſis, huic Germano attribui *Theoriam rerum Eccleſiaſticarum, & expoſitionem Orationis Dominicæ*, ex iſta theoria verbotenus deſumptam. Sed Gretſerus in Notis ad tomum 2. de Cruce, putat illam Theoriam eſſe alterius Germani Secundus nomine, Patriarcha Conſt. ſucceſſit Emanueli anno 1222. & Sedem per viginti & ſeptem annos tenuit, agens ſtrenuè cum Gregorio IX. Summo Pontifice de legitimis mediis reconciliandæ Eccleſiæ Græcæ cum Latina. Scripſit *Theoriam ſeu Contemplationem rerum Eccleſiaſticarum*, græcè & latinè Gentiano Herveto Aurelianenſi Canonico Remenſi interprete, tomo 12. magnæ Bibliothecæ Pariſienſis pag. 375. *Encomium Deiparæ Virginis* in quatuor Sermones, quos habet correctiores Franciſcus Combefis in Auctario Græco-latino Bibliothecæ Sanctorum Patrum anni 1648. tomo 1. pag. 1464. Item Orationes ejuſdem

C tres, una *in Sacram Beatæ Mariæ Virginis Veſtem*, altera, *in Zonam B. Mariæ Virginis*, tertia *in memoriam Regiæ Urbis ſæpius à Barbaris liberatæ interventu ejuſdem Virginis*, quas habet idem Combefis in dicto Auctario. Item Homiliæ duæ *De Sancta Cruce*, quas Jacobus Gretſerus edidit tomo 2. de Cruce, cum doctiſſimis Notis. Denique Homiliam ſcripſit *in Sanctam Chriſti Sepulturam, dictam in die Magni Sabbati*, eodem tom. 1. dicti Auctarii p. 1470. ad 1524. Hujus *Epiſtola* etiam eſt *ad Gregorium IX. Summum Pontificem*, in Conciliis tomo 11. pag. 318. ultimæ editionis, cum reſponſione Summi Pontificis. Item *Epiſtolæ duæ ad Cyprios, cum Epiſtola Neophyti incluſi de calamitatibus Cypri*, ex codice manuſcripto Bibliothe-

D cæ Regiæ 2376. quas græcè & latinè edidit Joannes Baptiſta Cotelier tomo 2. veterum Monumentorum Eccleſiæ Græcæ. De Germano iſto Juniore, Labbeus in libro de Scriptoribus, dum de Seniore loquitur, qui ad annum circiter 720. floruit, mentionem facit. Illiuſque Opera nonnulla recenſet Aubertus Miræus in Auctario ſuo de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 382. pag. 255. & alii qui Opera ſub ejus nomine ediderunt. Porrò quod Aubertus Miræus dicit hunc Germanum fuiſſe *Schiſmaticum & acrem hoſtem Latini nominis*, non video ubi nam hoc habere potuerit.

De Venerabili Beda.

E VENERABILIS BEDA Presbyter Anglus floruit eodem tempore, anno ſiquidem Domini 731. in vivis erat, ut ipſe teſtatur in fine quinti libri hiſtoriæ Anglicanæ. Scripſit plurima, quæ octo tomis continentur.

Primus Tomus continet

Ea quæ ad Grammaticam, Arithmeticam, Geometriam, Aſtronomiam, Muſicam & ſimiles artes pertinent.

Secundus Tomus continet

Librum de natura rerum. De temporum ratione. De ſex ætatibus Mundi. De temporibus ad intelligendam

ſuppu-

Digitized by Google

Obſervatio.

Irrepſit inter libros venerabilis Bedæ epiſtola de divinatione vitæ, & mortis, quæ planè indigna eſt hoc Auctore : & audio eam extare ſub nomine ſphæræ Apulæi Platonici de morte & omnibus negotiis. Itaque omnino tollendam cenſeo.

Tertius Tomus continet

Libros quinque hiſtoria gentis ſuæ cum Epitome. Vitas ſanctorum Guthberti Felicis, Vedaſti, Columbani, Artala, Patricii, Euſtaſii, Bertolfi, Arnolphi, Burgundofora. Item carmen de Juſtini martyrio. Martyrologium, De ſitu Hieruſalem. Interpretationem nominum Hebraicorum & Græcorum in ſacris Bibliis occurrentium. Excerpta & collectanea.

Quartus Tomus continet

Explanationem in Pentateuchum & libros Regum. Item in Samuelem explanationum allegoricarum libros quatuor. Item explanationem in Eſdram, Tobiam, Job, Proverbia & Cantica. Denique de Tabernaculo, & vaſis, ac veſtibus ejus libros duos.

Quintus Tomus continet

Commentaria in totum novum Teſtamentum, exceptis Epiſtolis B. Pauli.

Sextus Tomus continet

Retractationes, & quæſtiones in Acta Apoſtolorum. Commentaria in omnes epiſtolas S. Pauli ex Auguſtini ſententiis & verbis excerpta.

Septimus Tomus continet

Homilias de Tempore, & de ſanctis plurimis. Item librum de Muliere forti. Librum de Officiis. Scintillas ſive locos Communes. Fragmenta in libros Sapientiales & Pſalterii verſus.

Octavus Tomus continet

Librum de templo Salomonis. Librum de creatione ſive opere 6. dierum. Quæſtiones in Octateuchum. In quatuor libros Regum. Quæſtiones varias. Commentaria in Pſalmos. Commentaria in Boetii librum de Trinitate. De verbis Chriſti. Meditationes Paſſionis. De remediis peccatorum.

Obſervatio prima.

Extat indiculus operum venerabilis Bedæ ab ipſomet ſcriptus, ut etiam vita ejuſdem uſque ad annum ætatis 59. ab ipſo deſcripta eſt poſt hiſtoriam gentis ſuæ. Aliqua opera poſtea ſcripſit. Vixit enim longiſſimam vitam, ideò mirum non eſt, ſi aliqua nunc ejus nomine circumferantur, quorum ipſe in Indiculo ſuo non meminit.

Obſervatio ſecunda.

Non deſunt, qui à Catalogo operum venerabilis

S. Auguſtini ...
dis declararet arcanum : quæ ita locis ſingu
petenter aptavit, ut hoc magis ſtudio beati
ni credas eſſe profectum. Mirum eſt enim,
tum ex altero dilucidaſſe, ut nulla verbor
rum adjectione permixta, deſiderium cordis
compleſſe videatur, hæc Caſſiodorus. Cenſ
Cardin. Baronius Commentaria illa in epiſto
B ćti Pauli non Bedæ eſſe Presbyteri, ſed Pe
politani Abbatis. Quia verò in præfatione
epiſtolas habentur hæc verba : In Apoſtolu
cumque in opuſculis S. Auguſtini expoſita
cuncta per ordinem tranſcribere curavi. R
Card. Baronius, eam præfationem non eſſe
ſed alicujus, qui, ut hæc Commentaria B
ſcriberet, illa verba adjecit.

Ego verò quamvis à viro doctiſſimo, &
& mihi, cùm viveret conjunctiſſimo valde
ſentiam, exponam tamen rationes, quæ
vent, ut exiſtimem iſta commentaria verè
dæ, & judicium lectori relinquam.

Primùm, Præfatio illa non eſt quiden
C his commentariis adjuncta, ſed tamen tota
eſt à verbis Bedæ, quæ habentur ad finem
ſive epitomes, cui ſubjecerat ipſe Beda vita
& indiculum operum ſuorum, ut Card. ipſ
affirmat, tomo 8. Annal. ad annum Dom.
ipſum indiculum, qui in multis codicibus d
verbum ponit, & in eo indiculo Bedæ à C
ronio repræſentato ſunt illa verba : In A
quæcumque in opuſculis S. Auguſtini expoſ
ni cuncta per ordinem tranſcribere curavi
eo loco Card. Baronius dicit ea verba non
dæ, neque credibile eſt, ullum fuiſſe tam
& temerarium, ut indiculo Bedæ aliquic
vellet.

D Quòd ſi verba illa ſunt Bedæ, ut verè ſu
ceſſe eſt omnino, aut Bedam eſſe mentitu
nemo diceret, aut commentaria illa verè eſ

Deinde, ſi ea commentaria non ſunt Be
te ſequitur, ut Beda, qui tam diligenter i
que teſtamenti libris explanandis laboravi
Apoſtolum prætermiſerit, cujus epiſtolæ n
pars ſcripturarum eſſe videntur.

Præterea quid impedit, quo minus du
res, Petrus Abbas & Beda Presbyter dive
poribus & locis, eidem ſtudio in Paulo ex
ni ſcriptis explicando desudaverint ? ſi co
rium Petri Abbatis haberemus, & eo coll
commentario Bedæ, unum & idem eſſe v
E tum planè fatendum eſſet non eſſe hoc op
adſcribendum : ſed cùm illud non extet,
nino exiſtimare, diverſum ab iſto fuiſſe, ic
diverſis Auguſtini ſententiis verbiſque conſt

Obſervatio tertia.

Ex vitis Sanctorum, quæ habentur terti
Bedæ, quædam ſunt, quæ ab ipſo Beda
non ſunt. Certè vita ſancti Patricii duob
comprehenſa, non habetur in indiculo, &
ſtat ſcriptam à Probo, ut in extremo lib
do legitur : ſic etiam vitam S. Columbani n
ſed Jonas ſcripſit : ut vitam ſancti Arnulph
Diaconus ſcripſit non Beda : ſic etiam inter
nea & flores, quæ habentur 3. tomo, nihil

Digitized by Google

BEDA, in Britannia ex Anglo Saxonum genere oriundus, in Girvvenſi rerritorio non longè à Tinæ fluminis oſtiis natus eſt anno 673. à puero Monaſticam vitam amplexus, in ea per multos annos perſeveravit ſub Benedicto & Ceolfrido Abbaribus Monaſterii BB. Perri & Pauli ad Tinam, in diœceſi Dunelmenſi, vulgò appellatus Presbyter Anglus ac Venerabilis, obiit anno 735. die 26. Maji, ſive 7. Kal. Junii, quo Aſcenſionis Domini memoria celebrabatur. De eo appendix Anonymi ad Eccleſiaſticam Anglorum Hiſtoriam ab eo ad annum uſque 731. ætatis 59. perductam, ac Ceolvulſo Regi Northumbrorum dicatam, epitaphium ejus, Alcuinus, qui nobiliſſimum ſui temporis magiſtrum appellat, Honotius Auguſtodunenſis initio libelli IV. de Luminaribus Eccleſiæ, ubi Romæ mortuum ſepultumque falsò aſſeritur, Sigebertus Gemblacenſis cap. 68. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, qui anno 734. mortem ejus alligat minùs accuratè, ut ex die Aſcenſionis convincitur cum 26. die Maji concurrente, Willelmus Malbesburienſis lib. 1. cap. 3. qui à Sergio Papa Romam vocatum aſſerit, cùm tamen certo certius videatur numquam pedem ex Anglia moviſſe, Matthæus Weſtmonaſterienſis, &c. atque ex recentioribus Voſſius lib. 2. de Hiſtoricis Latinis, cap. 28. & Baronius Cardinalis, qui multa de eo diſputat in Annalibus, & in ejus ætare deſignanda & quibuſdam aliis hallucinatur, ut cùm Perro Tripolitano Abbati tribuere nititur Commentaria in Epiſtolas S. Pauli, quæ rectè Bellarminus Bedæ aſſeruit, nec habeo quod iis addam (a) quæ de ſpuriis dubiiſque operibus diſſeruit Summum illud Purpuræ Romanæ & Societatis noſtræ decus. Quod ad Martyrologium ſpectat, ipſemet in fine Hiſtoriæ Eccleſ. Anglorum atteſtatur his verbis: Scripſi Martyrologium de natalitiis SS. Martyrum diebus: in quo omnes, quos invenire potui, non ſolùm qua die; verùm etiam quo genere certaminis, vel ſub quo Judice mundum vicerint, diligenter annotare ſtudui. Verùm quod ejus nomen modò præfert, haud ſyncerum eſt, multorum ſubinde additionibus locupletatum, ut ex præfatione Uſuardi colligunt viri eruditi.

(a) Plura poſtea occurrerunt, quæ tum proponentur, cùm ſigillatim comprehenſos ſingulis ejus Voluminibus Tractatus exhibebimus ſuiſque momentis examinabimus. Interim obſerva ex Sixto Senenſi anno ætatis ſuæ 30. Presbyterum à Joanne Epiſcopo ordinatum, hortatu Acc̨ Epiſcopi Eboracenſis ac multorum fratrum aggreſſum eſſe ſcribere in univerſam Scripturam diverſa explanationum volumina in quatuor ordines diſtincta, videlicet in Rhapſodias, Quæſtiones, Homilias, & Commentarios. In Rhapſodiis ſive ſtromatibus vel collectaneis congregaſſe myſticas magis quàm hiſtoricas expoſitiones ex probatiſſimis Eccleſiæ Doctorum ſententiis, &c. In Commentariis verò, Quæſtionibus & Homiliis, in quibus frequentiùs & ſermone & ſenſu ſuo utitur, ſtylum habere,

De S. Joan. Damaſceno. 731.

SANCTUS JOANNES Damaſcenus, vir magnæ doctrinæ & ſanctitatis, æqualis fuit venerabilis Bedæ, & unus Occidentem, alter Orientem ſapientia ſua illuſtravit; nam tempore Gregorii II. Papæ, & Leonis Iſauri Imperatoris hæretici, ſcripſit *Orationes pro defenſione ſacrarum imaginum adverſus prædictum Leonem* circa annum Dom. 731. ſed diu poſtea ſupervixit, & multa paſſus eſt ab Imperatore Conſtantino Copronymo propter fidem Catholicam. Itaque longè à veritate aberrant, qui Damaſcenum tempore Theodoſii ſenioris floruiſſe ſcribunt. Scripſit multa præclara opera, atque in primis *libros quatuor de fide Orthodoxa*, in quibus ipſe primus univerſam Theologiam recto ordine comprehendit. Eum imitati ſunt Magiſter ſententiarum & Doctores, qui Scholaſtici dicuntur. Scripſit præterea *Orationes tres* doctiſſimas & utiliſſimas, *adverſus impugnatores ſacrarum Imaginum*. Scripſit etiam *alia minora opuſcula*. *De Logica, librum unum*. *De Phyſica*. *De introductione dignitatum*, 1. *De duabus voluntatibus Chriſti*, 1. *De centum hæreſibus*. *De triſagio*, 1. *De altercatione Chriſtiani & Saraceni*, 1. *Hiſtoria Barlaam & Joſaphat*, 1. *De his, qui in fide dormierunt*, *Orationem*, 1. *Paralellorum*, 3. *De transfiguratione Chriſti*. *De Nativitate B. Virginis, & ejuſdem aſſumptione*, *Orationes*. *Adverſus Manichæos Dialogum*. *Vita ſancti Stephani Junioris*.

Acceſſerunt nuper liber ejuſdem Damaſceni contra Acephalos, ſed mutilus: & alius contra Neſtorianos, apud Henricum Caniſium tom. 4. antiquæ lectionis.

Obſervatio.

Ex his quibus nihil in dubium revocari poteſt, niſi hiſtoria Barlaam, & Oratio de his qui in fide dormierunt. Hiſtoria Barlaam & Joſaphat inſignis, & utilis eſt. Sed quia Barlaam, dum inſtruit diſcipulum ſuum Joſaphat, jubet eum credere in Spiritum ſanctum ex Patre, & Filio procedentem: dubitatio exorta eſt, an hoc opus eſſe potuerit Joannis Damaſceni, qui libro primo de fide Orthodoxa cap. undecimo docet, Spiritum ſanctum non procedere ex filio, ſed per filium. Sed reſponderi poteſt, in hiſtoria Barlaam particulam illam, ex filio, videri additam ab aliquo: nam in nova editione per Billium caſtigata, non habetur, ex filio. Dubitatio quoque exiſtit, an hæc narratio ſit vera hiſtoria, an potius conficta ad erudiendos nobiles adoleſcentes, qualis eſt vita Cyri apud Xenophontem. Cęterùm veram hiſtoriam eſſe conſtat ex eo, quòd S. Joannes Damaſcenus in fine hiſtoriæ invocat ſanctos Barlaam & Joſaphat, quorum res geſtas ſcripſerat, & Eccleſia Catholi-

ca in

quàm hiſtoriæ. Sed fieri poteſt, ut S. Joannes Damaſcenus, quamvis alioqui doctus, & prudens, iſtis narrationibus facilè fidem habuerit, neque de veritate earum inveſtiganda ſollicitus fuerit.

Dissertatio Historica.

De Sancti Joannis Damasceni, qui anno circiter 740. florebat in Syria, & adversus Leonem Iſaurum, Conſtantinum Copronymum ejus filium, alioſque Iconoclaſtas hæreticos pro Catholica Fide ſtrenuè decertabat, eruditiſſimis operibus, variiſque eorum editionibus, nihil modò adjungam iis, quæ an. 1652. ex Officina Cramoſiana præmiſi *in Conſpectu novæ editionis omnium ejus operum in quatuor partes tributorum*, quam tum demum aggrediar, cùm ex aliis occupationibus liber emerſero, & eruditos viros, quorum operam auxiliumve etiamnum imploro, in ſubminiſtrandis ad eam perficiendam ſubſidiis paratiores fuero expertus. Interim hæc pauca ex cap. 75. Sigeberti de Viris Illuſtribus, in ejus commendationem accipe: Joannes Presbyter & Monachus, de Damaſco Syriæ, vita ac doctrina clarus, cognomento Chryſorrhoas, animatus ſcriptis Gregorii Papæ, quibus impugnabat impietatem Leonis Imp. ſcripſit & ipſe Græcis Græcè contra Leonem Imp. Suidas Manzurum cognominat, ejuſque ſcripta fuiſſe plurima, ac præcipuè Philoſophica aſſerit, cum Parallelis ſelectis in Sacram Scripturam, Jambicis Canticorum Canonibus, &c. Trithemius eadem repetit, quæ modò ex Sigeberto deſcripſimus, & Damaſcenum collocat ſub Leone Imp. an. 830. ut mirum ſit unde Alphonſus à Caſtro in libris adverſus hæreſes hauſerit Joannem hunc noſtrum ex Trithemii ſententia vixiſſe ſub Theodoſio juniore, circa annum Domini 450. & ab eo ad noſtrum tempus mille centum annos & eò ampliùs elapſos eſſe.

In Auctario G.L. Bibliothecæ Magnæ Pariſienſis opera R. P. Franciſci Combefis prodierunt ejuſdem Sancti, *De duabus voluntatibus & operationibus in Chriſto opuſculum*, quod tantùm Latinè vulgarat Henricus Caniſius Tomo IV. & *Oratio demonſtrativa de Sacris Imaginibus ad Chriſtianos omnes adverſus Imperatorem Conſtantinum Caballinum, ac hæreticos univerſos.*

De S. Bonifacio Moguntino. 740.

SANCTUS BONIFACIUS, natione Anglus, Archiepiſcopus Moguntinus & Martyr, vixit temporibus Gregorii ſecundi & tertii, & Zachariæ Pontificum Romanorum, & obiit anno 755. Mogunt. De ejus rebus geſtis, vide Card. Baronium tom. 9. Annalium, ad annum 755.

Dissertatio Historica.

Sanctus Bonifacius, dictus antea Winfridus, natione Anglus, vel, ut quibuſdam videtur, Scotus; Friſiorum, Haſſorum, Thuringorum, Bajoariorum, aliorumque Germaniæ populorum, quos Chriſtianæ Religionis myſteriis informavit, Apoſtolus; Romanorum Pontificum Gregorii II. Gregorii III. & Zachariæ amicitia ac privilegiis ornatus, Moguntinenſis primus Archiepiſcopus, & Sedis Apoſtolicæ Legatus, martyrio coronatus, obiit

Claudius Robertus, Voſſius, qui de ejus patri
quibuſdam ad eam ſpectantibus multa collegit ca
libri ſecundi de Latinis Hiſtoricis, Miræus, &c.
S. Bonifacii, ac plurium aliorum Epiſtolæ, cum
de vita & martyrio S. Livini Epiſcopi Gandavenſiu
troni, eodem auctore Sancto Bonifacio, diligent
ſtudio noſtri Serarii Moguntiæ emerſerunt è
B anno 1605. in 4.

Supplementum.

Bonifacius, dictus antea Vvinfridus
tione Anglus, vel, ut quibuſdam videtur,
tus; Friſiorum, Haſſorum, Thuringorum, I
riorum, aliorumque Germaniæ populorum,
Chriſtianæ fidei myſteriis informavit, Apoſt
Romanorum Pontificum Gregorii II. Gregor
& Zachariæ amicitia & privilegiis ornatus, M
tinenſis primus Archiepiſcopus, & Sedis Apoſ
Legatus, Martyrio coronatus obiit in Friſia
Dorkumio die quinta Junii anno 754. non 7
C plerique recentiores etiam eruditiſſimi minùs c
tè putarunt, qui in celeberrimo Monaſterio F
ſi, quod in Buchonia ſylva fundaverat, ſe
fuit.
Sancti Bonifacii ac plurium aliorum Epiſtolæ,
bro de Vita & Martyrio Sancti Livini Epiſcopi (
venſium patroni, eodem auctore Sancto Bonifacio
gentia ac ſtudio Nicolai Serarii Soc. Jeſu Pres
ac Theologi, emerſerunt è prælo Moguntiæ
1605. in 4. Item Domnus Lucas Dacherius d
mus Congregationis Sancti Mauri in Gallia
clus edidit *quædam Statuta Sancti Bonifacii* m
tom. 9. Spicilegii pag. 63. apud Carolum S
Pariſiis anno 1669. in 4. apud Turrim Met
D Eccleſiæ. Quantum autem *ad Vitam Livini*,
Serarius ſub nomine Sancti Bonifacii Epiſcop
guntini, & Martyris, poſt ejuſdem Epiſtolas
Joannes Mabillon ſæculo 2. Sanctorum Ordi
vi Benedicti pag. 449. ubi eam iterum recudit,
non habere Auctorem Bonifacium Moguntin
Archiepiſcopum & Martyrem, qui an. 754.
adhuc virente Martyrium ſubiit: ſed eſſe a
Bonifacii ſenioris, qui circa annum 680. ann
pè octoginta ante Moguntinenſem floruerit,
obſervatione dignum cenſui. De illo plura Ni
Serarius in ſerie Moguntinorum Archiepiſcop
Chriſtophorus Brovverus in Fuldenſis Eccleſ
ſtoria, Cardinalis Baronius in Annalibus & i
E tis ad Martyrologium Romanum, Sammarth
Gallia Chriſtiana tom. 1. in Archiepiſcopis M
tinenſibus, Voſſius qui de ejus patria, & quib
ad eam ſpectantibus multa collegit cap. 29.
De Hiſtoricis Latinis, Aubertus Miræus in
rio de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 215. pa
Joannes Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ordi
vi Benedicti tomo ſeu parte 2. pag. 1. & ſeqq.
quos conſulere potes poſt Surium ad diem qu
Junii.

De Antonio Meliſſa.

ANTONIUS Meliſſa Monachus ſcripſi
duos communium locorum ad virtutes ſequen
vitia fugienda, quos ex Patribus collegit:
r

obſervare hallucinationem Miræi, qui cùm in Bellarmino notaſſet Jacobi Billii V. C. obſervationes additas ad Iſidori Peluſiotæ epiſtolas, ipſe rei ignatus confudit cum Billii Notis ad Iſidorum Pelluſiotam, quas numquam hactenus prodiiſſe, ſi tamen ullas unquam ſcripſit, norunt, qui Patrum Monumenta verſare ſolent.

Adſcribere tamen hìc non gravabor, quæ in Bibliotheca Simleriana leguntur, verbo Sanctus Antonius Monachus & Abbas Ægyptius, cui non ſecùs ac Joannes Trithemius, ſermones illos falſos adſcripſit: Opus Theologicum, quod Meliſſam, hoc eſt apiculam inſcripſit, variis conſtans capitibus, præcipuè verò de politia Chriſti tractans, junctis Joannis cujuſdam locis Ethicis Græcè mſ. in 8. in Bibliotheca Imperatoris. Idem opus Conradus Geſnerus Venetiis acquiſitum Græcè & Latinè ſeorſim, eodem & Joanne Ribitto Interpretibus excudi curavit Tiguri anno 1546. hoc titulo: *Sententiarum ſive Capitum Theologicorum præcipuè ex Sacris & profanis libris Tomi tres, per Antonium & Maximum Monachos olim collecti*; Antonii loci, Meliſſæ inſcripti (*μέλισσαι ἢ μελιττῶνες*, apiaria, favi, alvearia, aut quid ejuſmodi, unde arguas eos, qui Meliſſam, ut verum Antonii cognomen agnoſcunt, niſi fortè eo ſenſu, quo Climax dicitur Joannes, &c.) numero ſunt 175.

Supplementum.

ANTONIUS Meliſſa dictus ab opere quod contexuit, & cui Meliſſæ nomen impoſitum, de quo Bellarminus & Labbeus. Hoc Opus Conradus Geſnerus Venetiis acquiſitum græcè & latinè ſeorſim, eodem & Joanne Ribitto interpretibus excudi curavit Tiguri anno 1546. ſub hoc titulo: *Sententiarum ſeu Capitum Theologicorum præcipuè ex Sacris Scripturis & prophanis libris tomi tres, per Antonium & Maximum Monachos olim collecti*. Antonium autem ſæculo octavo ad annum 750. alligavit Labbeus in Bibliotheca Chronologica Scriptorum Eccleſiaſticorum, ſed perperam. Nam Franciſcus Combefis tomo 2. Operum Sancti Maximi pagina 729. in Notis ad Sermones ſancti Maximi ex Excerptis compoſitos, docet *in Meliſſa* Antonii allegari Joannem Damaſcenum, Photium Conſtantinopolitanum, & Theophylactum Acridæ in Bulgaria Archiepiſcopum, qui anno 1074. floruit: unde rectè infertur Antonius horum Sermonum conſarcinator ſpectare ad ſæculum 12. Eccleſiæ.

De Fœlice Monacho. 740.

Supplementum.

FOELIX Monachus Anglus, Congregationis Girvvenſis ſeu ſancti Bedæ, ut loquitur, ſcripſit circa annum 740. vel ultra, Vitam S. Guthlaci

dis enutritus, ut jam vir factus omnium ſcientia- „
rum genere evaſerit inſtructiſſimus. Multa quidem „
quantùm invenire potui, non ſcripſit, ſed illa ta- „
men pauca puro, terſo, & elegante ſtylo exarata. „
Muſicus inſignis & primus, teſte Beda, præter u- „
num Jacobum, cantandi Magiſter in Nordhantum- „
brorum Eccleſiis, illuc enim ex Cantia vocatus à „
Vvilfrido venit, & pſalmodiam docuit. Ratione „
virtutis & multiplicis eruditionis, erat omnibus „
Litteratis & piis illius temporis chariſſimus. Hor- „
tante Acca Haguſtadenſi Epiſcopo ſoluta oratio- „
ne ſcripſit *De Vita ſancti Vvilfridi librum unum, de* „
Vita Eatta & Tumberti librum unum; de aliis nihil „
mihi certi conſtat. Claruit anno ſalutis reſtauratæ „
720. regnante in Northumbria Oſrico. Hæc Pit- „
ſeus. Opus de Vita ſancti Vvilfridi, editum à Joanne Mabillon ex mſ. Bibliothecæ Cottonianæ in Anglia, ad calcem partis primæ Sanctorum ſæculi 4. Benedictini pag. 671. cujus variantes Lectiones ex mſ. Codice Satenſi edidit ad finem ſecundæ partis ejuſdem ſæculi pag. 550. quod impreſſum duobus tomis in fol. apud Ludovicum Billaine anno 1677. & 1680. Et quidem Eddium à Vvilfrido ex Cantia accitum fuiſſe, conſtat ex Hiſtoria Venerabilis Bedæ lib. 4. cap. 2. Quo tempore id actum ſit, indicat Eddius ipſe in ſubjectæ Vitæ cap. 14. ubi narrat Vvilfridum ſub annum 665. evocaſſe Cantores ad reformandos Eccleſiæ corruptos cantus. Cæterùm inſignem ubique modeſtiam exhibet iſte Auctor, cùm agens de Theodoro ejuſque ſucceſſore Berthvvaldo, qui Vvilfridi ſuique ipſius exilii Auctores fuerant, aut certè fautores, eos paſſim ſanctos & ſanctiſſimos appellat. Opus autem ſuum ſcribebat ſtatim à Vvilfridi obitu, certè ſuperſtite adhuc ſancto Vvillebrordo Trajecti inferioris Epiſcopo, qui anno 739. ad Superos abiit, anno uno ante Accam Haguſtadenſem Epiſcopum, cui Eddii Liber nuncupatus eſt.

De Egberto. 750.

Supplementum.

EGBERTUS natione Anglus, dignitate Eboracenſis Archiepiſcopus, claruit circa annum 747. ſcripſitque nobile Opus *Pœnitentiale libris quatuor diſtinctum*, mſ. in Bibliotheca Collegii ſancti Benedicti Cantabrigiæ in Anglia Cod. 133. ut ab oculatis teſtibus audivimus: Opus antiquum, præloque digniſſimum, quod nos multa edoceret de mediis Eccleſiæ temporibus. Item ſcripſit Opuſculum *De Jure Sacerdotali*, quod legitur in Conciliis anni 1671. tomo 6. pag. 1586. Denique Dialogum *De Inſtitutione Eccleſiaſtica*, editum Dublini anno 1664. opera Joannis Vvaræi Equitis Aurati, & immixtum Conciliis tom. 6. pag. 1604. Pœnitentiale autem ſeu Canones *De Remediis peccatorum*, qui leguntur poſt dictum Dialogum pag. 1612. in citatis Conciliis, ſunt excerpti

Digitized by Google

SUPPLEMENTUM.

ANASTASIUS Abbas Monaſterii ſancti Euthymii in Palæſtina, cujus ſanctus Joannes Damaſcenus initio Libri de Triſagio, & Cardinalis Baronius in geſtis anni 749. meminerunt, ſcripſit *Librum contra Judæos*: quem ex Græco latinè à Franciſco Turriano redditum Henricus Caniſius tomo 3. *Antiquarum Lectionum*, & Colonienſes tomo 8. Bibliothecæ Veterum Patrum publicarunt; ſed mſ. græcè aſſervant Bibliotheca Vaticana Romæ, & Jeſuitica ejuſdem Urbis inter Codices manuſcriptos ab eodem Turriano datos. Atque hic quidem Anaſtaſius cum de Triſagio non rectè ſentire videretur, Joanni Damaſceno occaſionem præbuit ſcribendi opuſculum de Hoc Hymno. Agunt de iſto Anaſtaſio, quem Euthymianum vocant ad diſtinctionem ab aliis quamdam, Poſſevinus in Apparatu ſacro, Aubertus Miræus in Auctario ad Scriptores Eccleſiaſticos cap. 212. pag. 221., Labbeus in brevi Scriptorum Chronologia.

De Iſidoro Pacenſi. 750.

SUPPLEMENTUM.

ISIDORUS PACENSIS, Hiſpaniæ Epiſcopus, Idacium Lemicenſem Epiſcopum continuavit in ſua Chronologia, ſicut ipſe Idacius ſanctum Hieronymum continuaverat. Iſidorum Pacenſem continuant Sebaſtianus Salmanticenſis, Sampirus Aſturicenſis, & Pelagius Ovetenſis, quos omnes junctim ex manuſcriptis Codicibus Prudentius Sandovallius Pampelonenſis Epiſcopus anno 1634. Pampelone in Navarra primus edidit, quorum ultimum Baronius citat in Annalibus tom. 10. pag. 653. Ex his *Iſidorus Pacenſis* orditur ab æra 653. ſive ab anno Heraclii ſeptimo, quo Mahometes Saracenorum Ductor Syriam, Arabiam, & Meſopotamiam occupavit, deſinitque in æra ſeptingenteſima nonageſima octava, ideſt in anno Chriſti 754. quo tempore ſe ſcripſiſſe teſtatur, ſub finem operis. *Sebaſtianus Salmanticenſis* à temporibus Pelagii Regis uſque ad Ordonii I. Regis obitum, hoc eſt, uſque ad æram nongenteſimam tertiam, ſive uſque ad annum Chriſti 865. ſuam, ut nuncupat, Hiſtoriam deduxit. *Sampirus Aſturicenſis* ab æra octingenteſima nonageſima ſexta, ſive à temporibus Alphonſi Magni, illo nomine tertii Regis, uſque ad initium principatus Veremundi Regis continuavit. *Pelagius Ovetenſis Epiſcopus*, à temporibus dicti Veremundi, uſque ad obitum Alphonſi ſeptimi, quem vocant Imperatorem Hiſpaniæ, rerum geſtarum ſeriem perduxit. De æræ ratione & origine Joannes Mariana libro 3. cap. 24. conſulendus. De Iſidoro Pacenſi Aubertus Miræus in Bibliotheca Eccleſiaſtica ad caput 8. Anonymi cujuſdam de duodecim Scriptoribus Eccleſiaſticis, pagina 205. à quo hæc accepimus. Alii tamen ab Hiſpanis, hos omnes Iſidori Continuatores arguunt ſuppoſitionis.

V... luſtri genere ortus, habuit patrem Ricl...
fratres & ſorores ſanctimonia clariſſimos, q...
celebri Eccleſia veneratur. Anno circiter ...
Italiam veniens, adiit Monaſterium Caſſi...
per à Petronace reſtitutum, ubi per anno...
converſatus eſt. Anno 739. juſſu Gregorii ...
in Germaniam accedens, anno inſequenti ...
ordinatus eſt undecimo Kalendas Auguſti,
B anno Epiſcopus factus Eccleſiæ Eiſtetenſis, ...
nodo Germanicæ adſuit anno 742. Floruit ...
num 760. ſcribens *Vitam ſancti Bonifacii* ...
nenſis Archiepiſcopi, quam Lullo ipſius ſue...
Megingozo Vvirziburgenſi Epiſcopis nun...
Idem anno 777. corpus fratris ſui ſancti Vvi...
tranſtulit in locum decentiorem, poſt aliqu...
corpus ſanctæ Vvalpurgis ſepulturæ mand...
demum ipſe vitam explevit non ante annum ...
tam hanc S. Bonifacii Moguntini Antiſtitis ...
ris ediderunt plures, atque horum primus ...
Caniſius tom. 4. Antiquarum Lectionum, ...
Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ordinis Div...
cti tomo 2. pag. 1. editionis Pariſienſis in ...
C 1672. apud Carolum Savreux ad turrim M...
Eccleſiæ. Agunt de ſancto Vvillibaldo ...
Epiſcopo diffusè Henricus Caniſius loco & ...
tatis Antiquarum Lectionum, Jacobus Gr...
Opere ſuo ſpeciali *De Eiſtetenſibus Epiſcopi... Eccleſiæ Tutelaribus*, Joannes Mabillon ſæc...
tomo citato pag. 365. & ſeqq. Aubertus M...
ſuo *Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap.
222. ſuæ *Bibliotheca Eccleſiaſtica*, Antonius P...
in Apparatu ſacro.

De Chrodegando. 760.

SUPPLEMENTUM.

D CHRODEGANDUS, in Aula Majori...
cognomento *Tuditis* educatus, juxta ...
Diaconum in libro *de Mediomatricenſibus Epiſ...*
Clerico tandem factus eſt Epiſcopus ann...
743. Gorzienſis Monaſterii fundamenta Cl...
dus, in pago Scarponnenſi poſuiſſe fertur ...
to Childerici Regis, ideſt, Chriſti 748. E...
honorem S. Petri & ſancti Stephani primù...
ta, quæ poſtea ſancti Gorgonii dicta eſt ...
mentum hujus fundationis à Philippo Lab...
ctum in Collectionem Conciliorum ultim...
nis Pariſienſis, anno 1671. procuratam. V...
iam Chrodegandus ut Cathedrales Canon...
E nicè viverent, unde eis conſcripſit *Regulam* ...
interpolatam ex variis capitibus edidit p...
Spicilegio Domnus Lucas Dacherius, ſed pur...
ab omni intruſo purgatam idem Labbeus o...
mo 7. p. 1444. Conciliorum ultimæ ſuæ editio...
tuus eſt anno 768. die 6. Martii. Plura de ...
lus Diaconus in libro *De Metenſibus Epiſcopis* ...
pus Labbeus *in Conciliis* nuperæ editionis Pa...
Joannes Bollandus, vel ejus Continuato...
diem 6. Martii, Sammarthani tomo 3. *Ga... ſtiana*, in Epiſcopis Metenſibus, Joannes ...
ſæculo 3. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti ...
pag. 204. ubi de ſancto Gorgonio Patrono ...
ſis Monaſterii, poſt Sigebertum in libro *D... ribus Eccleſiaſticis*, cap. 78. qui hujus Regu...
tionem facit.

Digitized by Google

Chapeaville, anno 1612. tom. 1. ex tribus quos in 4. edidit, rerum Leodienſium. De illo Joannes Chapeavillius loco citato, ut Aubertus Miræus *in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 220. pag. 223. Joannes Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tomo 1. pag. 66. ubi eamdem Vitam ſancti Lamberti refert.

De Floro Martyrologo. 770.

SUPPLEMENTUM.

FLORUS Martyrologus Uſuardo antiquior, quem ad annum 770. refert Labbeus in brevi Chronologia Scriptorum Eccleſiaſticorum, nullus eſt: ſed ad annum 855. referendus, cùm ſit unus atque idem cum Floro Lugdunenſis Eccleſiæ Diacono.

De Hadriano Papa I. 772.

HADRIANUS PAPA primus ſedere cœpit in Apoſtolica ſede anno Dom. 772. Conſtantino Copronymo hæretico imperante, & ſedit annis viginti quatuor, minus uno menſe cum dimidio, uſque ad annum Dom. 795. Vir fuit ſanctus & eruditus, & præter epiſtolas multas, quæ extant partim in ſeptima Synodo Act. 2. partim inter epiſtolas Pontificias; ſcripſit inſignem *librum pro defenſione ſeptimæ Synodi, & reſponſionem ad librum miſſum à Carolo Rege Francorum ex Concilio Francofordienſi*: qui liber Hadriani Papæ extat poſt ſeptimam Synodum, in nova editione Romana Conciliorum Generalium, Græcè & Latinè impreſſorum anno 1612. Sciendum eſt autem, librum, cui reſpondet Hadrianus, non fuiſſe compoſitum à Carolo Rege (ut hæretici Iconoclaſtæ falsò affirmant) ſed eſſe librum continentem objectiones adverſus ſeptimam Synodum, quam Patres Concilii Francofordienſis arbitrati ſunt celebratam fuiſſe ſine conſenſu Rom. Pontificis, & erroribus multis ſcatere, atque ideò non recipiendam, ſed rejiciendam videri.

DISSERTATIO HISTORICA.

HADRIANUS I. Romæ per annos 23. menſes 10. & dies 17. præfuit, ab anno Chriſti 772. ad annum 795. quo obiit die 26. Novembris, ſepultus in Vaticana Sancti Petri Baſilica, adjuncto Epitaphio longiori à Carolo Magno Francorum Rege conſcripto. De eo Anaſtaſius in vitis Romanorum Pontificum, Eginarthus in vita Caroli, Annales Francorum, Sigebertus cap. 79. ubi tria præſertim de eo refert. I. libros Epiſtolarum Sancti Gregorii Papæ abbreviaſſe, & utiliora quæque decerpentem, tredecim libros ad duos redegiſſe. II. Scripſiſſe ad Impp. Leonem juniorem & Conſtantinum filium ejus, pro venerandis Imaginibus Dei & Sanctorum

B *Capitula*, quæ ex Græcis & Latinis Canonibus & Synodis Romanis atque decretis Præſulum ac Principum Romanorum ſparſim collecta ſunt, & Ingilramno Mediomatricæ urbis Epiſcopo Romæ à B. Hadriano Papa tradita 13. Kal. Octob. Ind. 9. hoc eſt anno Chriſti 785. Antonii Auguſtini notis illuſtrata habentur in Tomis Conciliorum Binii, & ſeorſim edita. Sirmondus eadem exhibuit Tomo II. Conciliorum Galliæ in Canones 80. diſtributa.

Codex Canonum, ſive, integra Collectio, tum Canonum, tum etiam decretorum Romanorum Pontificum à Siricio ad Gregorium juniorem Carolo Magno Regi, cùm Romæ eſſet anno, ut par eſt credere, 787. oblata ab Hadriano Papa, qui etiam Epiſtolam præfixit, quæ primis ſingulorum verſuum C literis hunc titulum reddit: *Domino excell. filio Carolo Regi Hadrianus Papa*, ut ex codice mſ. S. Germani anno 805. Caroli 37. exarato obſervavit loco citato Sirmondus.

Defenſio ſeptimæ Synodi, & Reſponſio ad librum à Carolo Magno miſſum poſt Concilium Francofordienſe. Extat in Tomis Conciliorum Binii, in Collectione Regia, & alibi.

Reſponſio ad Baſilium Achridenum Theſſalonicenſem Archiepiſcopum. Extat tum lib. 5. Juris Græco-Romani anno 1596. Francofurti ad Mœnum editi, tum in Collectione Canonica opuſculorum Joanni Zonaræ Commentariis ſubjunctorum G. & L. Pariſiis an- D no 1618.

De Paulo Diacono. 774.

PAULUS DIACONUS Aquilejenſis, à ſecretis erat Deſiderii Regis Longobardorum, quando per Carolum Regem Francorum Deſiderius captus, & regnum ipſius everſum fuit anno Domini 774. qui deinde Monachus Caſſinenſis factus, piè & religiosè vitam duxit, ut ſcribit Leo Hoſtienſis in Chronico Caſſinenſi lib. 2. cap. 17. Scripſit *libros ſex de geſtis Longobardorum*. Scripſiſſe etiam dicitur *libros hiſtoriæ Romanæ*, quos videmus adjunctos hiſtoriæ Eutropii poſt imperium Joviani, ubi deſiit E Eutropius. Sed viri docti negant eos libros eſſe Pauli Diaconi. Scripſit præterea *in Regulam S. Benedicti*, ut Leo Hoſtienſis teſtatur loco notato, & ea dicitur haberi manuſcripta in monaſterio Caſſinenſi. Scripſit *hymnos ſacros*, quorum unus qui incipit; *Ut queant laxis reſonare fibris*, ab Eccleſia frequentatur in natali S. Joan. Baptiſtæ. Denique ſcripſit *homilias*, & alia, quæ non extant, niſi manuſcripta in Bibliothecis.

DISSERTATIO HISTORICA.

PAULUS, Warnefridi & Theodolindæ filius, cognomento Winfridus, patria Longobardus, Eccleſiæ Aquilejenſis Diaconus, ac Deſiderio, poſtremo

Digitized by Google

exilium, unde ad Arichiſum Beneventi Ducem Deſiderii Regis generum profugit, factuſque in vicino caſſinate Cœnobio Monachus uſque ad initium ſæculi noni perveniſſe creditur. Quo anno obierit, mihi non liquet. De eo Walafridus Strabo cap. 28. de Divinis officiis, Sigebertus cap. 80. de Viris Illuſtribus, qui ei tribuit ipſo etiam aſſentiente Miræo Vitam S. Gregorii I. Papæ aliam, ut arbitror, ab ea que à Joanne Diacono aliquot poſt obitum Pauli annis conſcripta eſt, & cap. 81. adjungit Carolum Imperatorem per manum hujus Pauli Diaconi ſui decerpſiſſe quæque optima de ſcripturis Catholicorum Patrum, & Lectiones unicuique feſtivitati convenientes per circulum anni in Eccleſia legendas compilari feciſſe in duobus voluminibus: Leo Oſtienſis libro 2. Chroniei Caſſinenſis cap. 17. Petrus Diaconus (*a*) de Sanctis Montis Caſſini, Trithemius, Volaterranus, Giraldus, Baronius, Poſſevinus, Voſſius, & ex eo Miræus, aliique cum M. Antonio Scipione, quem citat Maraccius, in Elogio Virorum Illuſtrium Montis Caſſini.

Hiſtoria VVinilorum, qui poſtea dicti ſunt Longobardi, libri ſex ſæpius editi, cùm ſeorſim, tum anno 1515. Aug. Vindelicorum cum Jornande de rebus Gothorum; Baſileæ 1532. cum Svetonio, & deinceps.

Excerpta quædam de primis Metenſium Epiſcopis flagitante Angilramno Epiſcopo, edita ſunt à Marquando Frehero in Corpore Hiſtoriæ Franciæ anno 1611. & ab Andrea Ducheſnio Tomo II. Hiſtoricorum coætaneorum pag. 201. & ſeqq.

Vita S. Arnulphi ex Majore Regis Francorum Metenſis Epiſcopi, inter opera Ven. Bedæ, & apud Surium ad diem 24. Auguſti edita: ſi tamen, quod quidam revocant in dubium, aliam ſcripſit ſeparatam ab elogio, quod extat in Serie Epiſcoporum Metenſium, de qua mox verba faciemus.

Vita S. Cypriani Martyris & Epiſcopi Carthaginenſis, cum ejus operibus à Jacobo Pamelio excuſa, aliiſque editoribus.

Vita SS. Benedicti & Mauri, ac S. Scholaſticæ Virginis, Romæ cum poematibus Proſperi Martinengi anno 1590.

Verſus de eadem S. Scholaſtica Virgine, edidit ad diem 10. Februarii Arnoldus Wion in Ligno Vitæ.

Scripſiſſe dicitur & Hymnum in honorem S. Joannis Baptiſtæ, in Eccleſia decantari ſolitum, qui incipit: *Ut queant laxis*, &c. Immò & unicuique Feſto totius anni juſſu Caroli Magni Imperatoris convenientem Lectionem, quæ in Eccleſia legeretur, attribuiſſe perhibetur: vel ut verbis Trithemii utar ordinavit Hiſtorias & Lectiones per totum annum ſingulis feſtivitatibus Sanctorum congruentes.

Hiſtoriæ Miſcellæ à pleriſque creditus eſt auctor. Trithemius ait rogatu Aldeburgæ filiæ Deſiderii Regis addidiſſe ad Chronicum Eutropii libros duos, ſed falſo (*b*) quiſquis enim fuit illius confuſanei operis conſarcinator ſive Joannes Diaconus, ſive Landulphus Sagax, ſeu quis alius, illud ex Eutropio & Oroſio, tum maximè ex Hiſtoria Eccleſiaſtica ab Anaſtaſio S. R. E. Bibliothecario, è Græcis Chronicis tranſlata, qui vix tempore Pauli Diaconi natus erat, collegit concinnavitque nonnullis ſubinde aſſutis, pluribuſque circumciſis. Quod facilè deprehendet, quiſquis Miſcellam ſæpius typis excuſam, ſed præcipuè

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

giis vulgata.

(*a*) Monachus ac Bibliothecarius Sacri Ca
Archiſterii in opuſculo de Viris Illuſtribus Ca
bus nuper ex Bibliotheca Barbarina excuſ
Joan: Bapt. Mart Romani Sancti Angeli
Piſcium Canonici cap. 8. nonnulla ejus
recitat, Hymnos nimirum & verſus, Hom
S. Gregorii vitam, expoſitionem Regulæ S
dicti, Hiſtoriam Longobardicam, & in Hiſt
tropii quamplurima adjuncta. Univerſas e
ctiunculas à principio Mundi uſque ad ſu
tem unà cum annali computo Rhythmicè
ſitas. Addit ſub Theodemario Abbate ad C
perveniſſe, ſepultumque in eodem cœnobi
Eccl. S. Bened. ante capitulum. Grandem
tu oportuiſſet fuiſſe, cùm defunctus eſt,
ſcripſiſſet Leo Oſtienſis cap. 17. libri 1.
Caſſinenſis eo tempore, quo primùm in
Longobardi ingreſſi ſunt, cùm eis etiam
veniſſe, & à puero diſciplinis litteralibus e
&c. Certè pluſquam ducentis vixiſſet an
hi anno 568. venerint, ille anno 774. adh
ſuperſtes. Verùm hoc de abano ſcripſit.

(*b*) Non equidem negaverim appendic
pſiſſe ad Eutropii hiſtoriam, cùm ea ex
bris (non tantùm duobus) comprehenſa ab
XVIII. ſive à Valentiniano I. ad annum
ſtianæ 730. ſed illud dumtaxat à veritate
cenſeo, Hiſtoriam quæ Miſcella paſſim dic
ta quanta eſt, ab hoc Paulo Diacono au
dulſo Sagaci fuiſſe conſcriptam, falsòque i
ne Pithœana anni 1569. apud Petrum Per
ſileæ titulum hunc Miſcellæ in 24. libros d
præfigi Eutropii Hiſtoria, cui Paulus Aq
Diaconus addidit rogatu Aldebergæ Bene
Ducis: deinde idem Paulus ex diverſis a
colligens à Valentiniani Imperio uſque ad
ra Juſtiniani perduxit: quem Landulfus S
quutus plura & ipſe ex diverſis auctorib
gens in eadem Hiſtoria addit, & perduxit
Imperium Leonis, id eſt annum Dominica
nationis DCCCVI. Indictione VII. Hunc
tulum mendacii redarguere potuit vel ipſa à
illi primùm editioni addita præfatio Ana
bliothecarii ad Joannem Levitam ſeu Dia
quem longè aptiùs, ut mihi quidem ſemp
eſt, dixerim Auctorem collectionis illius
cæ, quæ Miſcellæ nomen præfert, & ſæpe fa
cuſa eſt. In editione Hannoviana opera J
teri cum aliis Auguſtæ Hiſtoriæ Scriptorib
lio procurata titulus graviſſimo infectus
do, annus enim ſeptingenteſimus ſextus pro o
teſimo ſexto ex Græcanica ſcilicet ſupputat
merato expreſſus reperitur, neque hoc
ſuis obſervavit Gruterus in litterarias d
Grammaticorum more minutias intentus.
dem editione initio libri XVI. adſcribitur c
tio Landulfi Sagacis, cùm idem ſit tenor
tium ac præcedentium librorum, idemque
tus orationis hinc inde varia ſoloce craſſo
conſarcinantis. In Appendice verò, quæ
Pauli Diaconi, principium Juſtiniani Ma
peratoris, à quo dicitur inchoaſſe Landul
currit ſub medium libri XVII. ut videas om
non ab uno Paulo Diacono, ſed à pluribu
digeſta: qua de re aliàs.

Kk 2

Digitized by Google

num Alcaicum Dactylicum in feſto Aſſumptæ Virginis Mariæ decantari ſolitum in Eccleſia Beneventana. VI. Vitam S. Gregorii Papæ I. tribus libris ab eo conſcriptam ſervari cod. 145. Bibb. Caſſinenſis cum quibuſdam homiliis, quarum una de ſervo debitore extat inter opuſcula SS. Patrum Lugduni anno 1615. edita per Thomam Galletum. VII. ex Henrico Ernſtio in Medicea Bibliotheca haberi nonnullas ejuſdem Pauli Homilias. VIII. Commentaria in Regulam S. Benedicti quæ Hugo Menardus Ruthardo Monacho Rabani ac Strabi auditori tribuenda cenſebat. IX. ab eodem Camillo excuſam Syllogem quamdam Chronologicam cum Hiſtoriola ſub titulo ignoti Caſſinenſis. Reliqua inedita vel imperfecta refert, quæ tu apud eum per otium legas cum epitaphio ab Hilderico Abbate Caſſinenſi ejus diſcipulo conſcripto.

Supplementum.

„ Paulus Warnefridi & Theodolindæ filius, natione Italus, Monachus Cœnobii Caſſinenſis propter ſcientiam litterarum à Carolo Magno Imperatore adſcitus, ſcripſit *Vitam Sancti Gregorii Magni Papæ*, ſcripſit *miracula Sancti Arnulphi*, qui primò major-domus Regis francorum, poſtea Metenſium Epiſcopus, Eremiticam vitam expetiit. Hiſtoriam quoque Vinnulorum, qui poſtea nominati ſunt Longobardi, luculento & plano ſermone ſcripſit. Hæc Sigebertus libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 80. de quo plura Labbeus & Bellarminus ſæpiùs allegati, Miræus in *Scholio* ad dictum caput Sigeberti pag. 148. *Bibliotheca ſua Eccleſiaſticæ*, Poſſevinus in *Apparatu Sacro*. Addimus autem adſignatis à Philippo Labbeo Pauli Vvarnefridi operibus *Vitam Sancti Gregorii Summi Pontificis* cognomento Magni, quam habemus nuperrimè impreſſam in præliminaribus ad Opera Sancti Gregorii Magni, edita 3. voluminibus in fol. Pariſiis anno 1675. apud magnam Bibliopolarum Societatem. Adjicimus etiam dictum Paulum ad mandatum Caroli Magni correxiſſe & diſpoſuiſſe *Homiliarium Eccleſiaſticum pro Dominicis & feſtis totius anni ex libris, & ſermonibus, ſeu Homiliis Sanctorum Patrum* 2. tomis diſtinctum, à Carolo Magno Rege approbatum, cui tamen inſertæ ſunt Homiliæ nonnullæ à poſteris, ut Henrici Monachi Antiſiodorenſis, quem mortuo Paulo floruiſſe conſtat, tempore Caroli Calvi Impreſſum iſtud Homiliarium in folio, cum prævia Caroli Magni epiſtola Spiræ apud Petrum Drach Juniorem anno 1482. ut habet Joannes Mabillon tomo I. Analectorum pag. 29. compoſitum hoc opus circa annum 790. quod in mſ. exemplari vidimus in Bibliotheca Igniacenſi Archiepiſcopatus Remenſis, Ordinis Ciſtercienſis. Plura de Paulo Vvarnefrido Leo Hoſtienſis libro 2. Chronici Caſſinenſis cap. 17. Joannes Mabillon loco citato, poſt Sigebertum, qui cap. 81. dum de Carolo magno loquitur procuratore Lectionarii Eccleſiaſtici, de quo ſupra, Paulum illius auctorem ac diſpoſitorem facit.

maticæ artis magiſtro, ut ex diplomate Caroli Magni apud Baronium in Annalibus conſtat, Aquilejenſis, ſive Forojulienſis Eccleſiæ Patriarcha ab anno 774. aut 776. ut alii, creatus interfuit Conciliis pluribus Elipanto Toletano & Felici Orgelitano Hæreticam doctrinam profitentibus ſtrenuè obſtitit, atque apud Carolum Magnum gratioſus, obiit die 2. Januarii anni 802. aut potius ſequentis (*a*) Sanctitate & miraculis in vita ac poſt mortem clarus. Sepultus eſt in majori urbis Forojulienſis Baſilica. De eo Alcuinus in Epiſtola 81. & aliis poematibus 213. & 214. Anonymus quidam Chronographus Continuator Hiſtoriæ Longobardicæ Pauli Diaconi à Frehero & Ducheſnio editus ad annum 794. Nam & Paulinus vir miræ ſcientiæ Patriarcha adverſus hanc (Elipanti & Felicis) nefandiſſimam hæreſim tres libros luculento ſermone compoſuit, Walafridus Strabo, Annales Fuldenſes, Hermannus Contractus, aliique, atque ex recentioribus Philippus Ferrarius, Ferdinandus Ughellus, Bollandus, & Henſchenius, aliique.

Libellus de Sanctiſſima Trinitate adverſus Elipantum Toletanum & Felicem Orgelitanum Antiſtites, *dictus Sacroſyllabus* extat ſæpè jam editus (*b*) in Bibliothecis Veterum Patrum, in Collectionibus Conciliorum, atque apud Ducheſnium poſt Alcuini opera Pariſiis an. 1617. edita.

Idem Andreas Ducheſnius primus in lucem protulit ex codice mſ. Puteanæ Bibliothecæ CC. Fratrum Petri & Jacobi ejuſdem Paulini *Libros tres contra Felicem Orgelitanum Epiſcopum* cum epiſtola ad Carolum Magnum Strenuiſſimum orthodoxę Fidei cultorem, regiique culminis altitudine ſublimatum, &c. nec non Profeſſione ſeu Regula Fidei metro ſcripta.

Qui verò ſub ejusdem Paulini nomine libri numero ſeptem adverſus eumdem Felicem vulgati fuerant in Bibliothecis Veterum Patrum, multiſque Theologis fraudi fuerant, docuit idem Ducheſnius Alcuini verum & germanum eſſe fœtum, cùm ex aliis, tum ex libro 1. ejuſdem Alcuini adverſus Elipantum.

(*a*) Ut modò numerare ſolemus more Romano. O Pauline pater paſtor, &c. in morem Epitaphii ſcripſit Alcuinus. Ex Walafridi cap. 25. de rebus Eccleſiaſticis diſcimus compoſuiſſe hymnos.

(*b*) Primò in 16. Enchiridii forma apparuit anno 1569. ſtudio Eli. Phil. hoc eſt Joannis Tilii ex Briocenſi Meldenſis Epiſcopi poſt opus Carolo Magno Francorum Regi adſcriptum de Imaginum cultu. Eli. Phil. ne cum multis anxius hæreas. Eliam Philyram deſignant Hebræo Græcoque vocabulis.

Supplementum.

Paulinus Aquilejenſis Epiſcopus, ſub annum Chriſti 794. ſcripſit contra *Elipandum Toletanum Epiſcopum* libellum, qui extat tom 2. Conciliorum Galliæ ex editione anni 1629. Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſy, curis Jacobi Sirmondi Soc. Jeſu Preſ-

Digitized by Google

linum Forojulienſem Epiſcopum eſſe auctorem libri ſeu opuſculi *De Salutaribus Documentis*, qui extat inter opera Divi Auguſtini in appendice ad tomum IV. ſub finem, ac modò in ultima editione operum Divi Auguſtini, reſtitui à doctiſſimis ejus procuratoribus, legitimo Parenti. Plura de ipſo Bollandus ad diem undecimam Januarii. Obiit an. 804. in majore Forojulienſis urbis Baſilica ſepultus, cujus dies natalis 3. Nonas Januarii ab Aquilejenſi Eccleſia quotannis B celebratur: ut ex monumentis ejuſdem Eccleſiæ narrat Philippus Ferrarius in catalogo Sanctorum Italiæ. Ita Miræus *in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 225. pag. 223. quem ſecutus ſum.

De Albino Alcuino. 780.

ALBINUS ALCUINUS, Anglus, Bedæ diſcipulus, in Gallias à Carolo Rege Francorum evocatus multa ſcripſit, è quibus extant: *Liber de divinis officiis. Epiſtola ad Carolum Regem. Et altera ad Odumum Presbyterum.*

Hæc, inquam, extant in codice impreſſo Coloniæ C anno 1568. cum aliis ſeptem auctoribus de eodem argumento.

Extant præterea in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom. 3. edit. 2. *Quæſtionum in Geneſim, lib. 1. In Eccleſiaſtem. 1. De virtutibus & vitiis. 2. Quæſtionum de Trinitate, 1. De Trinitate libri 3. De ratione animæ Epiſtola ad Eulalium. De divinis officiis.*

Extant etiam *epiſtola* ejuſdem Albini num. 67. apud Henricum Caniſium tom. 1. antiquæ lectionis. Edita ſunt denique opera omnia Alcuini Pariſiis, in quibus ſunt etiam *libri ſeptem contra Felicem, lib. 4. contra Elipandum, poemata varia, & vita ipſius Alcuini* à contemporaneo ſcripta.

D

DISSERTATIO HISTORICA.

ALCHVVINUS, ſive, Flaccus, Albinus Alcuinus, natione Britannus, Eboracæ civitatis Diaconus, officio Scholaſticus, Magiſter Caroli Magni Francorum Regis, eique familiaris ac percarus, obiit ex paralyſi Turonibus die Pentecoſtes 19. Maji anno 804. ut præter Annales à Ducheſnio editos teſtantur Maſciacenſis in Biturigibus Cœnobii breves Annales excuſi nuper Tomo II. novæ Bibliothecæ mſſ. librorum, pag. 736. & in Cormœriaceno Cœnobio ſepultus. Ven. Beda qui anno 735. finem vivendi fecit, atque Egberti Archiepiſcopi Eboracenſis diſcipulus fuiſſe dicitur, evocatus in Galliam E à Carolo Magno circa annum 790. multiſque Monaſteriis præter Turonenſe S. Martini ab eodem dicatus Ferrarienſi ſcilicet, S. Lupi Trecenſis, & S. Judoci in Pontivo. De eo Concilii Francofordienſis anno 794. celebrati Canon 56. & ultimus (*a*). Honorius Auguſtodunenſis cap. 2. libelli IV. de Luminaribus Eccleſiæ, Sigebertus cap. 84. libri de Viris Illuſtribus, Will. Malmesburienſis libro 1. Hiſtor. Rogerius Hovedenus ad annum 792. Matthæus Weſtmonaſterienſis, Trithemius, Thomas Demſterus, aliique recentiores, ſed præcipuè Andreas Ducheſnius in Vita, quam per annos digeſſit, præmiſitque editioni operum ejuſdem Alcuini, quæ anno 1617. Pariſiis prodiit in folio, cùm nonnulla paſſim in Tomis Antiquæ lectionis publicaſſet Ingolſtadii Hen-

ex vetuſto codice Sanctæ Mariæ Rhemenſis. Epit... chrovini Teſtimonia Veterum ac Recentiorum de ...no, & ejus ſcriptis. Interrogationes & Reſponſio... brum Geneſeos, ſive Quæſtiones in Geneſim. Di... illud Geneſeos: Faciamus hominem ad imag... ſimilitudinem noſtram. *Enchiridion*, ſeu, ... *pia ac brevis in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales. E... Pſalmum* CXVIII. *Expoſitio in Pſalmos Grad... Pſalmorum uſu liber, cum variis precandi formu... quotidianas accommodatis. Officia per Ferias*, ſe... ſecundùm dies Hebdomadæ ſingulos, quibu... clesia cantantur, diſpoſiti cum Orationibus ...nis, Confeſſionibus, & Litaniis. *Epiſtola de ...tici Canticorum loco:* ſexaginta ſunt Reginæ, ... *mentaria ſuper Eccleſiaſtem. Commentariorum ... Joannis Evangelium libri ſeptem. Epigrammata ...gnitione ac emendatione totius Divinæ Scriptu... cuino facta.*

In Secunda Parte habentur.

De Fide Sanctæ & Individuæ Trinitatis lib... Imperatorem Carolum Magnum, cum invocati... Trinitatem, & Symbolo fidei.

De Trinitate ad Fridegiſum Quæſtiones ... aliàs ſub nomine Confeſſionis, ſive Doc... Deo. (*b*)

Quid ſit inter æternum & Sempiternum, ... tale, & perpetuum, & ſæculum, & ævum, ... *Epiſtola. De Animæ ratione liber, ad Eulal...nem. Contra Felicem Orgelitanum Epiſcopum* ... ſub nomine Paulini Aquilejenſis Epiſcopi ... Bibliotheca Veterum Patrum. *Epiſtola Albi... pantum Toletanum Epiſcopum cohortatoria in Ca...de. Epiſtola Elipanti ad Albinum reſponſiones ... prioris Epiſtolæ. Libelli duo Alcuini contra Epi... ab Elipanto directam, quibus evacuat pravas ...tiones. De Incarnatione Chriſti, & de duabus in e... ac de unitate unius perſonæ libri duo. Epiſtola E... Felicem nuper converſum. Confeſſio Fidei Felicis ...na Sedis Epiſcopi. Epiſtola ad Filiam in Chri...ſtianam.*

De Divinis Officiis liber: ad veteris codicis ... recognitus, ac XII. Capitulis integris auctus ... hic liber de Romani Ordinis expoſitione ... quam inſcriptus, falsò hactenus Alcuino, ... ac quidam fortè alii, tribuitur, cùm juni... ptoris, aut certè interpolatoris plurima ... indicia. (*c*)

De ratione Septuageſimæ, Sexageſimæ, & Q... ſimæ Epiſtola. De Baptiſmi cæremoniis ad Odui... byterum Epiſtola. De iiſdem cæremoniis alia Ep... Confeſſione peccatorum ad pueros Sancti Martini ... Sacramentorum liber.

Homiliæ tres. *I. de ſilentio, in quo miſſum ... natum Verbum. II. In Nativitate B. Mariæ Virgini... feſto Omnium Sanctorum.*

Vita Antichriſti ad Carolum Magnum. De Vi... vitiis ad Widonem Comitem, liber antehac ... diviſus. *De ſeptem Artibus*, liber incompletu... *matica. De Rhetorica & de Virtutibus Dialog... ctica*, interlocutoribus Carolo Magno & ... *Diſputatio Regalis & nobiliſſimi juvenis Pippini ...no Scholaſtico.*

Digitized by Google

B. Paulini Aquilejenſis Patriarchæ contra Felicem Orgelitanum Epiſcopum libri tres, cum Regula Fidei metrico ſtyli mucrone promulgata. Ejuſdem Paulini libellus Sacroſyllabus adverſus Elipantum Toletanum Epiſcopum.

Adverte autem *Confeſſionem Fidei*, ſive, Deſloratiunculam ex Auguſtino aliiſque Patribus in quatuor partes ab Alcuino diſtinctam nuper Divione cum aliis Scriptorum Veterum de Fide Catholica opuſculis vulgatam, adjecta in Sanctum Ferrandum redivivum Animadverſione à R. P. Petro Franciſco Chifflerio Soc. Jeſu Presbytero. (*d*)

(*a*) Amalarius capp. 58. & 67. Antiphonarii. Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ Sanctæ: Collegit etiam, inquit, & in ordinem redegit juſſu Caroli Magni præſtantiſſimum Eccleſiæ Doctorum Homilias in Evangelia, quæ per anni ambitum publicè in templis leguntur. Summa omnium Homiliarum 209.

(*b*) Lucas Loſſius Lutheranus edidit Alcuinum de Trinitate cum Notis, ut gloriatur Gisberus Voetius in Bibliotheca ſtudii ſui Pſeudo-Theologici. Monet verò Chifflerius noſter Præfatione in Ferrandum, Breviarum Fidei contra Arianos inſcribi Alcuino Diacono in codice mſ. Carthuſiæ Portarum.

(*c*) Vide Andream Ducheſnium in Præfatione, Blondellum cap. 18. & Aubertinum pag. 918. qui ait ſibi videri totum illud opus eſſe Remigii Antiſſiodorenſis: ſed in hoc, ut monebo ſuo loco, erraſſe mihi ſemper viſus eſt. Obiit enim Remigius ille paulò ante aut poſt annum Chriſtianæ æræ 900. Elpircus autem Monachus cui in mſ. codice tribuitur Quæſtio de Natalitiis Sanctorum capiti 18. ſubjuncta, floruit circa annum duntaxat 1040. ex Trithemio: aut dicendum ab aliquo poſt Remigii obitum Quæſtionem illam libro de Divinis Officiis inſertam, non verò ab ipſomet Remigio.

(*d*) Nuperi ſcriptores qui de Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento cùm iſta à biennio minimùm excuſa retractarem, nudius tertius emiſerunt in lucem aliquot Lectiones ex variis Patribus & Tractatoribus Eccleſiaſticis, Confeſſionem illam Alcuino allatis nonnullis rationibus velle abjudicare videntur. Ex ejus tamen Parte quarta nonnulla exſcripſerunt, & in vernaculam dialectum verterunt. An fuerit Abbas in Anglia & cujus monaſterii quæritur, & an 793. anno tantùm evocatus à Carolo Magno in Gallias venerit.

SOPPLEMENTUM.

ALCHVVINUS ſeu ALBINUS FLACCUS ALCHUINUS Anglus, præceptor Caroli magni, Abbas ſancti Martini Turonenſis & Cormaricensi Cœnobii anno 800. ex Pancarta nigra Cormaricenſi, & pluribus Chronicis. Monachus Sangallenſis auctor de geſtis Caroli Magni, lib. 1. cap. 2. „ ejus ita meminit: Albinus in omni latitudine Scripturæ Eccleſiæ Rex Carolus confirmaſſet. Scripſit „ varia, quæ ſummo ſtudio collegit Andreas Ducheſnius, poſteà Regius Hiſtoriographus, vir immortali nomine dignus, impreſſa Pariſiis in fol. anno 1617. apud Sebaſtianum Cramoiſy. De Alcuino Bellarminus & Labbæus, quibus hæc ſubnotanda duximus.

Opuſculum *De divinis Officiis* non eſt Alcuini, ſed auctoris longè recentioris, quippe cùm agat de Hilperico qui florebat anno 1000. ut conſtat ex illius opere *De Eccleſiaſtico Computo*, quod extat mſ. in multis Galliæ Bibliothecis. Item Epiſtola ſeu liber *De Cæremoniis Baptiſmi* ad Carolum Magnum, incipiens ab his verbis, *Domine mi Chriſtianiſſime Imperator miſiſtis ad ſervulum veſtrum &c.* non eſt Alcuini, ſed Amalarii Treverenſis Archiepiſcopi, qui hunc librum ſcripſit anno 811. quo Alcuinus erat mortuus. Ita Sirmondus in notis ad opera Theodulphi Aurelianenſis, & Baluzius, in notis ad Capitularia Regum Francorum tom. 2. pag. 1070. & 1071. Sed illorum loco poſſunt ſubſtitui alii tres fœtus Alcuini legitimi, nempe *Commentarius in Cantica Canticorum brevis* editus cum Commentario Gilberti Foliot Londini in 4. anno 1638. ſtudio Patricii Junii Britannicæ Majeſtatis Bibliothecarii. Item *Breviarium fidei adverſus Arianos*, quod evulgavit Anonymum Sirmondus, & Alcuino adjudicant mſſ. Codices, ut habet Franciſcus Chifflet in præfatione ad opera Ferrandi Diaconi. Item *Confeſſio fidei quadripartita ex ſanctis Patribus*, quam evulgavit idem Franciſcus Chifflet in 4. Divione anno 1656. cum excerptis variis ex decem libris ſancti Fulgentii Ruſpenſis Epiſcopi contra Fabianum Arianum, cum Rhabani Mauri libro adverſus Judæos, & Anonymi Commentariolo De Hæreſi & damnatione Berengarii. Pro confeſſione iſta Alcuino aſſerenda, prolixam nuper Diſſertationem conſcripſit Joannes Mabillon tom. 1. Analectorum pag. 178. & ſequentibus.

Homiliæ tres 1. *De ſilentio* in quo miſſum eſt Incarnatum verbum, 2. *De Nativitate B. Mariæ Virginis*, 3. *in Feſto omnium Sanctorum*, non ſunt Alcuini, ſed ſunt deſumptæ ex Homiliario Pauli Diaconi, quod Andreas Ducheſnius credidit eſſe Alcuini; ubi cùm certo nomine non adnotentur, has Alcuini eſſe opinatus eſt. *Prima* enim abeſt omninò à ſtylo hujus Auctoris, *ſecunda & tertia* ſunt poſteriores illo; cùm neutrum horum Feſtorum extaret in Eccleſia tempore illius. Horum loco ſubſtituenda inſignis Homilia *De Purificatione B. Mariæ Virginis*, hucuſque ad calcem operum ſancti Ambroſii Mediolanenſis impreſſa illique adſcripta; indubius Alcuini fœtus, quem auctori ſuo legitimo aſſeruit Stephanus Baluzius tom. 2. Miſcellaneorum pag. 382.

Incompletus liber *De ſeptem artibus* non eſt Alcuini, ſed præfatio Caſſiodori Senatoris in ſuum librum De ſeptem artibus, ut rectè annotavit Domnus Joannes Garetius in præludiis ſuis ad opera Caſſiodori pag. 8. impreſſionis Rhotomagenſis ſumptibus Antonii Dezallier anno 1679.

Item

Digitized by Google

ptuageſimæ, Sexageſimæ & Quinquageſimæ. 5. Reſponſum Caroli Magni. 6. De Baptiſmi Cæremoniis ad Oduinum Presbyterum. 7. Ad pueros S. Martini De confeſſione peccatorum. 8. Caroli Magni ad Alcuinum, quam habet Stephanus Baluzius tomo 1. Capitularium pag. 414. 9. Reſponſio Alcuini ad eamdem, eodem tomo ſub finem, pag. 1442. 10. 11. 12. quas idem habet Baluzius tom. 1. Miſcellaneorum pag. 305. & ſeqq. denique Epiſtolæ xxvi. quas habet Joannes Mabillon tom. 4. Analectorum pag. 272. & ſequentibus, ex Mſ. Germanico. Carminibus verò variis Alcuini, addendum quod habetur *De Cuculo* tom. 1. Analectorum ejuſdem Joannis Mabillon pag. 369. aliaque duo inſerta tom. 4. eorumdem Analectorum pag. 522. Hæc habui addenda impreſſis Alcuini operibus, de quo plura Joannes jam citatus ſæculo 4. Sanctorum Ordinis D. Benedicti part. 1. pag. 145. & ſeqq.

De Aribone. 780.

Supplementum.

Aribo quartus Friſingenſis Epiſcopus anno 762. creatus, annis tribus & viginti ſanctum iſtud munus atque onus ſuſtinuit, mortuus anno 784. Scripſit circa annum 780. *Vitam ſancti Corbiniani* primi Epiſcopi Friſingenſis, quam poſt alios refert D. Joannes Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ordinis D. Benedicti tomo 1. pag. 500. edito Pariſiis in fol. anno 1672. apud Ludovicum Billaine ſub ſigno Magni Cæſaris & ſancti Auguſtini. Diſtinctus ab eo fuit *Aribo Moguntinus Archiepiſcopus*, qui interpretatus eſt xv. *Pſalmos Graduum* (ut vocant) obiitque anno 1031. De Aribone iſto Aubertus Miræus in *Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 298. pagina 235. & in Scholio ad cap. 140. Sigeberti pag. 152. Joannes Mabillon loco citato, cum aliis qui ſcripſerunt de Epiſcopis Friſingenſibus.

De Donato Diacono. 790.

Supplementum.

Donatus Mediomatricenſis Eccleſiæ Diaconus, ad quam olim omnimodè ſpectabat Monaſterium ſancti Trudonis in Hasbania ſcripſit circa annum 790. *Vitam ſancti Trudonis Confeſſoris* celeberrimæ hujus nominis Abbatiæ titularis ac tutelaris, quam habes ſæculo 2. SS. Ordinis Divi Benedicti pagina 169. ex mſ. Codice viri clariſſimi Andreæ Ducheſnii. Ætas auctoris petenda eſt à Pontificatu Angelramni Metenſis Epiſcopi, Caroli Magni Archicapellani, anno 800. demortui, cui Angelramno Vi-

De Georgio Syncello. 790.

Supplementum.

Georgius Monachus; Tharaſii Pa
Conſtantinopolitani Syncellus (quon
cebatur qui proximus erat Patriarchæ, eique
cto ſucceſſor deſtinabatur) vixit temporibus
B Magni, & an. 729 *Chronicon* inſtruxit: quod
di exordio uſque ad Maximianum & Maximinum
perduxit; ſed morte præventus ulteriùs perduc
potuit. Illud græcè & latinè Pariſiis in fol. a
cum hiſtoria Theophanis evulgatum eſt, ty
pareis ſeu Regiis inter auctores hiſtoriæ Byz
cujus operi notas adjecit doctus Jacobus Go
nis Fratrum Prædicatorum vir clariſſimus,
tulit laborem ſuum ad corrigendos Hiſtoric
cos. Habetur mſ. græcè in Bibliotheca A
Cod. 81. Vaticana ex mſ. Heidelbergenſi 3
Scoriacenſi Regis Hiſpaniarum. In hoc volun
cellus univerſum Euſebii Cæſarienſis Chroni
botenus tranſtulit, ſic tamen ut in Euſebio r
C dendo penè ſit perpetuus. At verò fatemur
meritò ipſum ſæpè ab Euſebio diſſentire: ſe
ſuos nævos Syncellus, non paucos nec exig
Scaliger in Animadverſionibus Euſebianis do
Georgio Syncello Joſephus Scaliger Julii C
Burden filius *in Theſauro temporum* quem græ
tinè habemus editum in fol. Lugduni Batav
no 1605. atque iterum anno 1658. Aubertus
De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 222. pag. 225

De Dacriano Abbate. 790

Supplementum.

D Dacrianus Abbas quem Nomencla
hujus ſæculi finem aſſignant, nullus
enim nomen iſtud excogitavit Ludovicus Bl
xit ſæculo xvi. Errant autem Margarinus B
alii, dum illi attribuunt *Speculum Monachorum*
brevia ſpiritualis vitæ documenta, quæ tom. 8. B
cæ Veterum Patrum editionis Colonienſis 1
atque in anterioribus editionibus Pariſienſib
rum 1575. & 1589. de quo Aubertus Miræ
ctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 229. Ulti
editio operum Ludovici Bloſii facta Plantinia
pulcherrimis typis & chartis, in fol. anno 1
tuerpiæ apud Balthaſarem Moretum, adj
prolegomenis *hæc duo opuſcula* Ludovico Blo
mum quidem artic. 6. pag. 24. *alterum* art. 7.
ex mſſ. Lætienſium fide & teſtimonio Abba
chorumque domeſticorum.

Supplementum.

ARno Salisburgenſis in Germania, Archiepiſcopus, Carolo Magno & Ludovico Pio Imperatoribus chariſſimus, ut conſtat ex variis Capitularibus Regum Francorum, ubi nomen ejus comparet, concinnavit Opuſculum ſeu *Indicem eorum quæ Eccleſiæ Salisburgenſi data ſunt à Theodone, Othilone, Taſſilone, aliiſque Bavaricæ Ducibus ac Proceribus*, editum Ingolſtadii in 4. anno 1602. tomo 2. Antiquarum Lectionum Henrici Caniſii. Item apud eumdem Caniſium tomo 6. ibidem anno 1611. impreſſo, habetur etiam notitia donationum factarum Eccleſiæ Salisburgenſi, cum Chronico Salisburgenſi & Catalogo Epiſcoporum Salisburgenſium, Vitiſque aliquot Præſulum ejuſdem Sedis: quæ juvant ad illuſtrandum Arnonis Opuſculum. Ejuſdem porrò Epitaphium in tomo 4. Analectorum Joannis Mabillonii, Pariſiis anno 1684. in 8. apud Viduam Edmundi Martini, via Jacobæa, ſub Sole Aureo. Claruit ab anno 800. ad 818. de quo Aubertus Miræus *in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, cap. 317. pag. 239. Henricus Caniſius loco citato.

De Ethelvolfo Monacho. 800.

Supplementum.

ETHELVOLFUS Monachus Anglus Ordinis Divi Benedicti, ſcripſit circa id tempus metricè *De Abbatibus & Viris piis Monaſterii ſancti Petri in inſula Lindiſfarnenſi*, quod edidit Joannes Mabillon anno 1680. apud Ludovicum Billaine, ſæculo 4. Sanctorum Ordinis D. Benedicti tom. 2. pag. 302. Floruit ab an. 800. ad 820. ut ibidem probat dictus Mabillonius; de quo etiam *in Apparatu ſacro* Poſſevinus, qui perperam eum floruiſſe ait anno 730. ac cognominatum fuiſſe Bernicium & Lupum, quod me latet.

De Tilpino Archiep. 810.

Supplementum.

TILPINUS ex Monacho Sancti Dionyſii Pariſienſis, Archiepiſcopus Rhemenſis, de quo plura apud Sammarthanos in Gallia Chriſtiana in Archiepiſcopis Rhemenſibus. Obiit anno 811. cujus Commenta ſæculo demum illabente duodecimo prodierunt.

De Leidrado Archiep. 810.

Supplementum.

LEIDRADUS Lugdunenſis Archiepiſcopus ſcripſit anno 811. juſſu Caroli Magni inſignem librum pag. 1. & ſeqq. anno 1683. Item *& duas Epiſtolas*, quas habes impreſſas tom. 2. operum Agobardi Lugdunenſis Archiepiſcopi ex impreſſione ultima procurata Pariſiis, cura & ſtudio Stephani Baluzii, de qua agemus in Agobardo. Ceſſit oneri atque Honori ſimul Primatus & Archiepiſcopatus Lugdunenſis anno 813. de quo Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 240. pag. 228. dum agit de Agobardo qui ei ſucceſſit in Sede Lugdunenſi, Sammarthani tom. 1. Galliæ Chriſtianæ in Archiepiſcopis Lugdunenſibus.

B

De Odilberto Archiep. 810.

Supplementum.

ODILBERTUS Mediolanenſis Archiepiſcopus mandante eodem Carolo Magno, ſcripſit anno 811. *unum librum de Sacramento Baptiſmi & ejus caremoniis*. Epiſtola Caroli magni ob eam rem ad Odilbertum, habetur tom. 1. Analectorum Joannis Mabillon. Reſponſio autem Odilberti cum opere huic annexo habetur mſ. in Bibliotheca Augienſis intra Conſtantiam Monaſterii in Germania, cujus epiſtolam cum ſpecimine libri refert jamdictus Mabillon tom. 4. eorumdem Analectorum pag. 317. claruit hic
C Archiepiſcopus Odilbertus ſub Carolo magno & Ludovico pio Imperatoribus, ab anno 808. ad circiter 820. de quo Capitularia Regum Francorum Stephani Baluzii, & Ferdinandus Ughellus in Italia ſacra, dum de Mediolanenſibus Archiepiſcopis agit.

De Carolo Magno. 810.

Supplementum.

CAROLUS MAGNUS Rex Francorum ab anno 768. Longobardorum ab anno 774. & Romanorum Imperator ab anno 800. die 25. Decembris, locum meretur inter Scriptores Eccleſiaſticos, utpotè fautor Litterarum ac Litteratorum, reſtitutor
D Diſciplinæ Eccleſiaſticæ, Damnorum Eccleſiæ in anterioribus ſæculis reparator, de quo ita Sigebertus pagina 81. De Scriptoribus Eccleſiaſticis: *Carolus Imperator, per manum hujus Pauli Diaconi ſui, decerpens quæque optima de Scripturis Catholicorum Patrum, Lectiones unicuique feſtivitati convenientes, per circulum anni in Eccleſia legendas, compilari fecit in duobus voluminibus*. Egimus jam de hoc Opere dum locuti ſumus de Scriptis Pauli Vvarnefridi Aquilejenſis Diaconi, quod impreſſum diximus in fol. Baſileæ an. 1482. apud Petrum Drach; & Coloniæ Agrippinæ annis 1517. & 1539. apud Maternum Cholinum; denique Pariſiis in fol. annis 1535. & 1569. *Capitularia ſive Edicta Caroli Magni & Ludovici Pii*, à ſe in 4. libros digeſta, Anſegiſus Abbas Fontanellenſis anno 827. publicavit, quæ Petrus Pithœus Pariſiis anno 1588. edenda curavit, ibidem poſtea recuſa anno 1603. Sed inſigni

Digitized by Google

a Sigeberto commemoratum, extant libri quatuor *De Imaginibus* ad Adrianum Pontificem Maximum, qui nomine Caroli Magni non immeritò editi ſunt Pariſiis anno 1555. procurante editionem Joanne Tillio Meldenſi Epiſcopo, quos Rogerus Hoveden in geſtis anni 792. attribuit Alcuino Caroli Magni Magiſtro. *Idem lib. 4. contra imagines*, cum Notis Melchioris Goldaſti Haiminsfeldii, editi Francofurti anno 1608. in 8. & in Opere inſcripto, *De Imaginum cultu varia Decreta Imperatorum in utroque Imperio, &c.* Extat & *Codex Carolinus ſeu Epiſtolarum Caroli Magni ad Paulum, Stephanum, & Adrianum Romanos Pontifices, & aliorum ad ipſum*, quem edidit Ingolſtadii apud Angermariam Jacobus Gretſerus Societatis Jeſu Presbyter anno 1613. Item *innumera Diplomata* Donationum, Fundationum, & Confirmationum, quæ leguntur in Collectionibus Antiquarum Lectionum Henrici Caniſii, in Collectaneo Hiſtoricorum Franciæ Andreæ Ducheſnii, in Spicilegio Dacherii, Analectis Mabillonii, Miſcellaneis & Capitularibus Stephani Baluzii, Rebus Diplomaticis, & aliis locis. Adde Epiſtolam inſignem *De gratia ſeptiformis Spiritus*, quam edidit Joannes Mabillon tomo 4. Analectorum pag. 312. & alias plures Epiſtolas de diverſis Argumentis, quæ leguntur in Collectione nupera Conciliorum, in volumine *Rerum Diplomaticarum* ejuſdem Mabillonii, & *Capitularibus* Baluzii, quas ſigillatim recenſere operoſum eſſet & ſuperfluum ſimul. Quantum autem ad libros quatuor *contra Adorationem Imaginum, & Decreta Nicæna Synodi* quæ adorandas cenſet, impreſſos in Gallia anno 1555. directoſque Adriano Papæ Summo Pontifici, qui eos confutat inſigni Opere ſeu Epiſtola quæ legitur in Conciliorum Collectionibus: non videntur eſſe opus unius hominis, ſed facti de communi conſilio Epiſcoporum Galliæ, tunc temporis de Imaginum cultu contendentium. Multi damnarunt olim ſuppoſitionis hos Libros, ut Bellarminus & alii; ſed qui ſunt hujuſmodi novæ notæ homines, contra Hincmarum contemporaneum, & tot manuſcriptos Codices ejuſdem ſæculi, qui videntur in Galliarum Bibliothecis? Vide doctiſſimum Sirmondum in tom. 7. *Conciliorum* noviſſimæ editionis ad annum 794. pag. 1054. Obiit Carolus Imperator cognomento Magnus Aquiſgrani anno 814. die 28. Januarii: de quo plurima Andreas du Cheſne *in Collectaneo Hiſtoricorum Franciæ*, Collectores veterum Hiſtoricorum Germaniæ, Joannes Bollandus *in Vitis Sanctorum* ad dictam 28. Januarii diem, Aubertus Miræus *in Bibliotheca Eccleſiaſtica ad caput* 81. Sigeberti pag. 143.

De Theophane Abbate. 810.

SUPPLEMENTUM.

THEOPHANES primùm Monachus, inde Agri Abbas, Georgio Syncello contemporaneus & familiaris fuit, cujus *Chronicon à temporibus Maximiani & Maximini Imperatorum continuavit uſque ad Michaelis & Theophili ævum*, hoc eſt, ad annum 813. quod cum Chronico ejuſdem Georgii de quo ſupra dictum eſt, impreſſum Pariſiis in fol. anno 1652. typis Regiis, ſtudio Jacobi Goar Ordinis Fratrum Prædicatorum, qui obſervationes ei adjecit. Habetur autem Opus iſtud græcè mſ. in Bibliotheca Regia unde prodiit, & in Vaticana ex manuſcripto Codice Hei-

conſtare etiam poterit ex fragmentis, quæ D
Petavius in ſuis ad Nicephorum Notis inſeri
Theophane alio loquitur Photius in ſua *Bi*
Cod. 64. de noſtro Georgius Cedrenus & .
Glycas in ſuis *Hiſtoriis* narrant: atque ex re
bus Aubertus Miræus *in Auctario de Scriptorib*
ſiaſticis cap. 223. pag. 223. Philippus Labbeus
treptico ad Hiſtoriam Byzantinam.

De S. Nicephoro. 811.

SANCTUS NICEPHORUS E
Conſtantinopolitanus vixit tempore Le
Pontificis, ad quem anno Dom. 811. miſit
valde prolixam, quæ extat tom. 9. Annalium
Baronii. Scripſit etiam *Chronicum*, quod ext
bliotheca ſanctorum Patrum tomo 2. edit. 2.
quoque *quatuor opuſcula contra Iconomachos*, qu
apud Henricum Caniſium tom. 4. antiquæ l
Tandem vir ſanctiſſimus propter fidei confeſſi
exilio obiit anno Dom. 828.

DISSERTATIO HISTORICA.

SANCTUS NICEPHORUS Patriarcha C
no 806. creatus ſcripſit anno 811. epiſt
Leonem III. Papam, in exilium actus à Le
meno Imp. Iconomacho, obiit ſub eius ſi
Michaele Balbo die 13. Martii anni 828.
ætatis 71. De eo præter Martyrologium dict
Menologium die 2. Junii, Theodorus Studi
ſtolis, Theophanes Presbyter in oratione ei
miſſa apud Surium dicta die, Theophar
Præfectus in Chronico, Photius cod. 66. A
Bibliothecarius in præfatione ad Hiſtoriæ Ec
ex tribus Græcis Scriptoribus verſionem
lizes, Cedrenus, Zonaras, & Glycas in An
& alii. Ex variis ejus operibus hæc in lucem
nus emiſſa comperi.

I. *Hiſtoriæ Breviarium*, *ἱστορία σύντομος*, à
cii Imperatoris cæde uſque ad Leonis Cazar
nes uxoris ejus atque eorum filii Conſtantini
ra, quam legiſſe ſe teſtatur ſupra laudatus I
Edidit Græcè & Latinè Pariſiis anno 161
R. P. Dionyſius Petavius Soc. Jeſu, iterum
dendum curavit anno 1648. in folio typis Re
mo I. Corporis Hiſtoriæ Byzantinæ, cu
Chronologicis & Philologicis.

II. *Chronologiam Tripartitam*, ſive Catalog
triarcharum, Judicum, Regum, Principum
bræorum, Græcorum, Romanorum, &c. E
primùm prodiit ex interpretatione Anaſtaſii
thecarii, deinde ex recentata aliorum verſio
cum ampliſſimis commentariis Joachimi C
Bambergenſis, ſive cum notis Ant. Contii
dunenſis JC. Bituricenſis, qui in capita d
& Margarini Bignæi in Bibliotheca Veterum I
Primus Græcè edidit Joſephus Scaliger poſt E
in Theſauro Temporum. Græcè verò & La
pis Regis evulgavit una cum Georgii Syncelli
nico anno 1652. R. P. Jacobus Goar Ordi
dicatorum Congregationis Reformatæ S. L
recenſitum ad varia exemplaria. Quia veri
Patriarcharum Conſt. uſque ad S. Ignatium
elium Michaelis Curopalatæ filium, & Imper
Conſt. uſque ad Michaelem Theophili & T

Digitized by Google

licet & ex ea poſſis aliquantula excerpere, & ſicubi fortaſſis hac utendum judicaveris, tuam non lateat omnino notitiam. Ejuſdem igitur Nicephnri ſit hoc opus; niſi quod tres quatuorve Imperatores addiderit poſtea alius. Hæc ille. Magiſter Sacri Palatii, dum hæc Typothetæ excudenda pararem, conſultus, hæc annotaſſe viſus eſt: Cùm conſenſu omnium Auctor hujus Chronologiæ Sanctus Nicephorus Conſt. Epiſcopus aſſeratur qui anno 824. obiit, neceſſariò dicendum Theodorum Caſſiteram, Antonium, Joannem Syncellum, Methodium, Ignatium Eunuchum, qui poſt Nicephorum Epiſcopi Conſtantinopolitani inſerius in hac Chronologia recenſentur, non à Nicephoro; ſed ab Anaſtaſio Bibliothecario, hujus Chronologiæ interprete, qui tempore Ignatii vivebat, adjectos fuiſſe. Idem Contium caſtigat quòd dum nimio ſtudio LXX. Interpretum Translationis Chronologiam tuetur, non viderit ſe incautè Hebraici fontis & vulgatæ editionis Chronologiam labefactare. *(a)*

III. Confeſſionem ſuæ fidei anno Domini 811. miſit in prolixa epiſtola ad Leonem Papam III. quam à Frontone Ducæo Soc. Jeſu Theologo acceptam Baronius Tomo nono Annalium ſuorum ad prædictum annum inſeruit, ubi & multa alia de Nicephoro memorat. Eadem Nicephori ad Leonem III. Papam epiſtola Græcè extat cum Actis Synodi Epheſinæ in folio apud Commelinum an. 1591. excuſis & Latinè interprete Theodoro Peltano in iiſdem Actis ab ipſo in Latinam linguam verſis: Græco-Latinè autem ex ejuſdem interpretatione cum Zonara editionis Pariſienſis anni *1620*.

IV. Nicephori Canones retulit Joannes Zonaras in magnum Canonum volumen, extantque Latinè expreſſi in Bibliothecis Veterum Patrum.

V. Opuſcula quatuor adverſus Iconomachos, Latinè tantùm extant tum Tomo IV. Antiquæ Lectionis, tum in Bibliothecis Veterum Patrum Colonienſi & poſtrema Pariſienſi. Primum continet duodecim capita contra Principes Apoſtaſiæ de Incarnatione Chriſti. Secundum decem Syllogiſticas demonſtrationes de differentia Imaginis Chriſti & Crucis. Tertium de Cherubinis à Moſe fabrefactis. Quartum habet quædam ex libro ejuſdem de Imaginibus. Hæc autem à Franciſco Turriano Soc. Jeſu doctiſſimo viro verſa è Græcis miſit Poſſevinus noſter ad flagitantem Henricum Caniſium, qui cum aliis quamplurimis opuſculis maximo rei litterariæ commodo omnibus eruditis valde expetita communicavit. Cæterum opuſculi 3. cap. *6.* non ſatis emendatè edita fuiſſe verba aliquot Græca obſerves velim, ac contra mentem, ut arbitror, interpretis Turriani in cujus exemplari ſcriptum fuiſſe non ambigo: *Chriſtus habebit μόρια σοματος ideſt partes corporis, quæ in μύρια σοματα innumera corpora* ſeu Typographus ſive editor abſurdè detorſit. Aubertinus *μύρια* reddere debuit decies mille, non autem innumera: ſic Criticus ille argutator peccat in primis linguæ Græ-

B cephori Epitomen à Petavio editam, fragmentum alterum de cultu Imaginum adverſus Imp. ex Theophane decerptum. Sed de his jam plus ſatis: ſunt & aliqua Spicilegio reſervanda.

(a) Anno 1539. Beatus Rhenanus excudendum curavit Baſileæ poſt Euſebii Eccleſiaſticam & Caſſiodori Tripartitam Hiſtoriam fragmentum ex Anaſtaſii Bibliothecarii Hiſtoria Eccleſiaſtica è Syncelli Theophaniſque lucubrationibus expreſſa, cui hunc titulum dedit: Hiſtoria Eccleſiaſtica à Nicephoro Græco Monacho conſcripta, incertum quonam interprete, jam olim Latinè verſa. Incipit autem à temporibus Theodoſii junioris, in qua Tripartita deſinit, & quatuor deinceps Imperatorum tempora continet.
C Origo erroris inde promanavit, quòd Anaſtaſii Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ præfixa eſſet ab eodem Anaſtaſio Latinè verſa S. Nicephori brevis Chronologia.

De Uſuardo. 812.

USUARDUS Monachus natione Gallus, Alcuini diſcipulus, juſſu Caroli Magni *Martyrologium* ſcripſit ſatis accuratum & celebre, quo multæ Eccleſiæ uſæ ſunt.

Dissertatio Historica.

USUARDUS, ſive Huſuardus natione, ut creditur, Gallus, Monachus Ordinis ſancti Be-
D nedicti, Albini Alcuini diſcipulus, & ut quidam poſt Davidem Blondellum ſcripſerunt, Monaſterii ſancti Salvatoris à Vicecomite vulgò dicti diœceſeos Conſtantienſis in inferiore Normannia Abbas. Verùm accuratiores ut audio exiſtimant cœnobium illud non ante tempora Normanniæ Ducum fuiſſe conſtructum & Monachum fuiſſe cœnobii S. Germani Pariſienſis adſtruunt ex fide veteris membranæ. Vidi quoque qui Fuldenſis cœnobii fuiſſe Monachum contenderent. Vixit ineunte ſæculo Chriſti nono. Quo autem obierit anno, non liquet. De eo Sigebertus cap. 85. de Viris Illuſtribus: provocatus, inquit, ſtudio Hieronymi & Bedæ, & animatus juſſu Caro-
E li Magni Imp. integrum Martyrologium effecit, & Joannes Trithemius qui Iſuardum corruptè nominat, & anno 770. alligat, quamquam ex præfatione Martyrologii conſtet Carolo jam Auguſto, hoc eſt poſt annum 800. fuiſſe munus illud litterarium oblatum, Joannes Molanus, Papyrius Maſſonus, Cæſar Baronius, Antonius Poſſevinus, Ger. Jo: Voſſius, Joannes Bollandus *(a)*, Andreas Sauſſayus, aliique qui de ſanctis aliquid hac ætate commentati ſunt.

Martyrologium Uſuardi, quo Romana Eccleſia ac permultæ aliæ utuntur, juſſu Caroli Magni conſcriptum, cum Additionibus ex Martyrologiis Romanæ Eccleſiæ & aliarum potiſſimùm Belgii, & annotatione Auctorum, qui de ſanctorum vita, confeſſione, vel Martyrio, fusè, aut aliquando obiter, nonnulla ſcripſerunt, opera Joannis Molani Lovanienſis,

ceo : atque ex præfatione brevem hanc dumtaxat Laciniam adtexo , ut omnes videant , quod fuerit hujus ab aliis diſcrimen.

Venerabilium, inquit, Hieronymi ac Bedæ Presbyterorum piis, quamvis ſuccinctis, ſuper hoc provocabar deſcriptis. Quorum prior brevitati ſtudens, alter verò quamplures Kalendarum dies intactos relinquens (unde colligitur quod Bedæ modò dicitur Martyrologium multis ſubinde inſertis fuiſſe poſt annum Chriſti 800. auctum ac locupletatum) multa inveniuntur hujus operis prætermiſſe neceſſaria : quos tamen ſequutus , cenſui & Flori memorabilis viri latiora jam in eo ipſo negotio ſequi veſtigia , præſertim in ſecundo ejuſdem libro : ibi enim multa quæ in priori omiſerat, & correxit & addidit. At ſi quid præter quod ab illis accepi , in hoc tempore auctum vel mutatum eſt, ſagaci à me indagine id perquiſitum agnoſci poterit. Hæc ille.

(a) Is Præfationis Generalis in Vitas Sanctorum ad Abbatem Lætienſem c. p. 4. §. 7. multa habet de Uſuardo. I. ipſius Præfationem ſive Epiſtolam qua opus ſuum Carolo Regi dedicat è veteri codice mſ. optimæ notæ excudendam curavit aliquantùm diſcrepantem ab ea, quæ in pleriſque excuſis & calamo deſcriptis exemplaribus legitur. II. ex ea ſtatui non poſſe aſſerit utri Carolo Francorum Regi id dicarit opus , Magno an Calvo. III. Calvum præferre videtur ipſe his rationibus ductus : Florum Uſuardus citat virum memorabilem quem ſub Lothario Calvi fratre poſt annum Chriſti 840. ſuperſtitem fuiſſe ex Wandelberti ad Otricum epiſtola conſtat : neque comminiſci licet Florum Martyrologum ab illo Lugdunenſis Eccleſiæ ſubdiacono , quem ſanctum & nominatiſſimum virum Wandelbertus appellat , diſtinctum. Cur non eos Ado proximus temporum illorum diſcrevit ? Cur quando Venerabilis Flori meminit , non juniorem dixit, aut aliud ſtatuit diſcrimen cùm vigeret adhuc in Lugdunenſi Eccleſia Flori alterius nomen & fama eruditionis ? ſi jam inde Caroli magni tempore editum hoc opus erat ab Uſuardo , cur VVandelbertum ex Flori Bibliotheca ſumere codices oportuit ut natales Sanctorum perdiſceret , cùm ex Uſuardi libro ſi jam extabat, minori labore haurire omnia poſſet? At neque Ado Uſuardi meminit. IV. pro contraria opinione duo expromit argumenta ; primum petitum ab Uſuardi exemplaribus excuſis & mſſ. in quibus epiſtolæ inſcriptio his effertur verbis : *Domino Regum piiſſimo Carolo Auguſto Uſuardus indignus Sacerdos & Monachus perennem in Chriſto coronam* ; quod tamen non multum urget ſi quis dicat poſt annum Chriſti 875. ſcriptam fuiſſe ab Uſuardo epiſtolam , cum Carolus Calvus à Joanne Papa VIII. Imperii corona Romæ donatus fuiſſet : alterum ; ſi eodem quo VVandelbertus tempore Uſuardus ſcripſit , cùm imperium Lotharius, Franciæ Occidentalis regnum Carolus adminiſtrabat, cur hic ut ille translationis ſancti Sebaſtiani ſub Ludovico Pio factæ non meminit? V. denique paratum eſſe ſe , ut à peritioribus quid certi opinari queat, lubens addiſcat. Cæterum Bollando ſubſcripſiſſe videntur Launojus & Valeſius hic in Annotationibus ad Euſebii Eccleſiaſticam Hiſtoriam, ille in variis quæ ſcripſit opuſculis. Ego quoque in altera Abaci mei Chronologici editione pronunciare veritus non ſum rectiùs opinari eos ,

Baronio, aliiſque, qui die 11. Martii Feria
hora nona Cordubæ in Hiſpania pro Chriſ
latus eſt æra 897. hoc eſt anno Chriſti 85
aliis ſileam qui tempore ejuſdem Perſecutio
bicæ annis 851. 853. 857. aliiſque, vitam
ciſſimis cruciatibus finierunt. Neque verò
ratio Viventii in Monte Verziaco ad diem
nuarii. Molanus enim & poſt eum fusè Bo.
inter Additamenta rejiciunt , ac merito ſan
& à pleriſque mſſ. exulet hæc periocha, & t
in illum Burgundiæ locum anno 924. ſub
Domino ſeu Comite Vergiacenſi peracta
hæc paucis perſtrinxiſſe ſufficiat ad evellend
multorum etiamnum animis hærere firmit
tur, de ætate Uſuardi Monachi perſuaſione

SUPPLEMENTUM.

USUARDUS Monachus Ordinis Divi
cti, Cœnobita ſancti Germani Par
ut teſtatur codex manuſcriptus ejuſdem inſi
batiæ, qui Autographus eſſe creditur, de q
bertus capite 85. de Viris Illuſtribus : *Pro*
inquit, *ſtudio Hieronymi & Bedæ* , *& anim*
Caroli Magni Imperatoris integrum Martyrolog
cit. Condidit itaque Martyrologium , ſan
ronymi, Bedæ & Flori veſtigia premens ,
Romana & pleræque aliæ Eccleſiæ uſæ ſur
Martyrologium, cum Additionibus ex Mart
Romanæ Eccleſiæ & aliarum potiſſimùm B
Annotationibus Auctorum qui de ſanctorum
Confeſſione vel Martyrio, fusè vel aliquand
nonnulla ſcripſerunt, opera Joannis Molan
nii Sacræ Theologiæ Regii Profeſſoris ,
Tractatu ejuſdem Molani de Martyrologiis
diculo ſanctorum Belgii : proditque Antue
no 1583. in 8. apud Philippum Nutium ,
vanienſem editionem anni 1568. apud Hier
Wallæum. Omitto cæteras ejuſdem Mar
editiones, atque ex præfatione brevem ha
taxat laciniam adtexo, ut omnes videant q
fuerit hujus ab aliis diſcrimen.

Venerabilium , inquit , Hieronymi ac
Presbyterorum piis , quamvis ſuccinctis ,
hoc provocabar deſcriptis. Quorum prior l
tati ſtudens, alter verò quamplures Kalend
dies intactos relinquens (unde colligitur q
dæ modò dicitur Martyrologium, multis ſub
ſertis fuiſſe poſt annum Chriſti 800. auctun
cupletatum) multa inveniuntur hujus Operi
riſſe neceſſaria. Quos tamen ſecutus , cen
Flori memorabilis viri latiora jam in eo ipſ
gotio ſequi veſtigia, præſertim in ſecundo ej
bro : ibi enim multa quæ in priori omiſerat
correxit & addidit. At ſi quid præter quod a
ls accepi, in hoc tempore auctum vel mut
eſt, ſagaci à me indagine id perquiſitum ag
poterit. Hæc Uſuardus. Nuncupatum Uſ
Martyrologium *Carolo Calvo*, ut conſtat ex
go, qui quamvis appellet Carolum Magnu
rolum tamen *Calvum* intelligit, quem Scripto
jus ſæculi paſſim Magnum appellaverunt :
tim ab anno 875. quo exeunte Romæ Im
coronatus eſt, uſque ad annum 877. quo ol
6. Octobris. Itaque *Carolum Magnum Impe*
perperam intellexerunt Cæſar Baronius &

Magni Caroli nomine *Carolum* intelligit, ut alias in cap. *99.* ubi ait Hincmarum reſcripſiſſe ad Eccleſiam Ravennatem *ſub perſona Caroli Magni Imperatoris*. Plura de Uſuardo citatus Sigebertus cap. 85. De Scriptoribus Eccleſiaſticis, Joannes Trithemius qui *Iſuardum* corruptè nominat, & anno 770. alligat. Joannes Molanus in præfatione ad illius editionem, Cæſar Baronius, Antonius Poſſevinus in *Apparatu Sacro*, Aubertus Miræus Scholio ad caput 85. Sigeberti *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Joannes Gerardus Voſſius in opere ſuo *De Latinis Hiſtoricis*, Andreas Sauſſajus in præludiis ad Martyrologium Galliæ, Joannes Bollandus in præludiis ſuis ad Acta Sanctorum totius Eccleſiæ, Philippus Labbeus in Diſſertatione Hiſtorica de Scriptoribus Eccleſiaſticis, verbo Uſuardus Monachus tomo 2. pag. 490. ubi cum cæteris deceptus eſt in aſſignanda Uſuardi Epocha, deſignans eum vixiſſe ac floruiſſe *Carolo jam Auguſto* paulò poſt annum 800. Joannes Mabillon in præfatione ad ſecundam partem ſeu tomum ſæculi 4. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, qui primus ætatem Uſuardo temporibus Caroli Magni Imperatoris abſtulit, ac poſt eum Natalis Alexander in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus, ſæculo *9.* parte I. cap. 3. articulo 17. pag. 238.

De S. Ludgero. 812.

SANCTUS LUDGERUS primus Epiſcopus Monaſterienſis, vixit tempore Caroli Magni Imp. de quo illud inſigne narratur, quòd cùm ab Imperatore vocatus ſemel atque iterum ire recuſaſſet, quòd in Dei laudibus recitandis occupatus eſſet: & ipſe apud Imperatorem ſe purgavit, quòd majori Domino obſequium tunc præſtaret, & à pio & religioſo Imperatore mirificè inde laudatus fuit. Scripſit poſt ſanctum Marcellinum *Epiſtolam* egregiam *de vita & miraculis S. Suitberti*, quæ extat apud Surium die 1. Martii, dicitur etiam ſcripſiſſe *res geſtas S. Bonifacii Epiſcopi & Martyris, atque Apoſtoli Germaniæ*.

Diſſertatio Historica.

SANCTUS LUDGERUS, patria Friſius, ex pago Viruno propè Dockomium oriundus, Monaſterienſis in Weſtfalia ſive Mimigardeinenſis primus Epiſcopus, floruit ſub finem Octavi ſæculi & initio noni, obiit anno 809. die 26. Martii. De eo Ditmarus in Chronico, Othelgrinus qui vitam ejus duobus lib. ſcripſit editis à Surio & pleniùs à Browero noſtro, Jo. Trithemius, Additiones ad Uſuardi Martyrologium, Joannes Leidenſis, Crantzius, Poſſevinus, Voſſius, Suffridus, Miræus in Faſtis Belgicis & in Bibliotheca, &c.

Vita S. Gregorii Ultrajectenſis Ep. edita anno 1616. Moguntiæ opera Chriſtophori Broweri Soc. Jeſu Theologi, cum *Hiſtorica narratione de paſſione S. Bo-*

B Brovverus evulgavit anno 1615. Moguntiæ, cum hiſtorica narratione de primordiis adventus ſancti Bonifacii Moguntini Archiepiſcopi atque Ordinationis, quæ fuerant in alio opuſculo ſcilicet ſancti Willibaldi prætermiſſa, quam eodem ſermone ſeu opuſculo concluſit. Eamdem Vitam refert Joannes Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ordinis D. Benedicti parte 2. pag. 319. impreſſo Pariſiis 2. tomis in fol. anno 1672. apud Ludovicum Billaine in Palatio Regio. Extat ejuſdem Ludgeri *Epiſtola ad Rixfredum Ultrajectenſem Epiſcopum De vita & miraculis S. Suitberti Epiſcopi*, apud Surium & Bollandiſtas Kalendis Martii. Obiit autem ſanctus Ludgerus anno 809. die 26. Martii, ut teſtatur Dit-
C marus in Chronico. Ludgeri porrò Magiſtri ſui vitam libris duobus *Othelgrinus* contexuit, quos integros adeoque Surianis pleniores ex manuſcripto Fuldenſi, Brovverus anno 1616. publicos fecit, & Bollandiſtæ ad diem 26. Martii, quos conſulere potes. Plura de ſancto Ludgero Surius & Bollandiſtæ ad diem citatam Martii, & Joannes Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tomo 2. pag. 319. Itemque ſæculo 4. tomo. 1. pag. 15. Aubertus Miræus in *Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 231. pag. 226.

De Aponio. 812.

D APONIUS vir doctus ſcripſit *in Cantica Canticorum Salomonis*, quod opus extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom. 1. edit. 2. & floruiſſe dicitur anno Dom. 812.

Diſſertatio Historica.

APONIUS, vir eruditus, vixit extremo fermè ſæculo Chriſti ſeptimo, circa annum 680. & allegatur, cùm à Beda cap. 25. libri 4. Commentariorum in Cantica Canticorum, tum ab Angelomo Monacho Luxovienſi non ſemel in ſtromatis ſive explanatione eorumdem Canticorum. Quare minùs accuratè ſubducunt tempora, qui
E cum Bellarmino noſtro, eique non refragante Miræo, ad annum referunt æræ Dionyſianæ 812. Caroli Magni Imperatoris vitæ penè ultimum, cùm Beda non pervenerit ad illum annum, & Angelomus ille ſub Ludovico Pio, ejuſque filio Lothario floruerit. Extat in Bibliothecis ſanctorum Patrum, & ſeorſim edita Friburgi Briſgojæ anno 1538.

Expoſitio in Cantica Canticorum Salomonis, in ſex libros diſtincta juxta LXX. Seniorum interpretationem, in quibus ἀλληγορικῶς nuptias Chriſti Domini ejuſque ſponſæ Eccleſiæ perſequitur. Dicavit verò Deſideriorum ſervo Chriſti Armenio Presbytero, docuitque uſum ſe fuiſſe exemplaribus Hebræorum, quorum proprietas veritatis non parvum intelligentiæ lumen accendit.

Lucas

Digitized by Google

quarti dumtaxat uſque ad finem. Hujus mentio repetitur cap. 9. Appendicis ſubnecti ſolitæ libro Henrici Gandavenſis de Scriptoribus Eccleſiaſticis, quo fit ut minùs emendatè loquantur, qui laudatum Lucam illum fuiſſe ab Henrico Gandavenſi aſſerunt. Floruit is ſæculo Chriſti duodecimo circa annum 1140.

In iiſdem quoque Veterum Patrum Collectionibus, ſaltem Tomi 1. Morelliani, col. 326. extat auctore Udalrico Regio B

Cenſura locorum quorumdam ex libro 6. Commentariorum Aponii in Cantica de numeris millenario ac centenario, in vetuſto codice miſerè depravatorum, cum ejuſdem Udalrici Regii ſcholiis breviſſimis in aliquot Lucæ Abbatis locos ex ejus ſummariolis in eadem Cantica, columna ejuſdem Tomi 348. unde mirum planè accidit, quo tandem pacto in magnæ illius Bibliothecæ generali Auctorum indice ab illius editionis Curatore viro non indocto factum ſit, ut cenſuræ illæ ac brevia ſcholia Udalrico Auguſtæ Vindelicorum Epiſcopo fuerint attributa, cùm tantò ante Lucæ ætatem peractis in C Epiſcopatu annis 50. ad Deum acceſſerit clariſſimum illud Germaniæ ſidus die quarta Julii anni 973. non multò poſt Othonis I. Imp. quam prædixerat mortem.

De Eginarto. 184.

EGINARTUS Cancellarius Caroli Magni, ſcripſit *ejus vitam* ſatis diligenter. Scripſit etiam *hiſtoriam Francorum*. Scripſit quoque *de translatione Sanctorum Petri & Marcellini*, proſa & verſu, quæ extant apud Surium Tom. 7. die 2. Junii. Tandem Monach. & Abbas relicto ſæculo factus eſt. D

Dissertatio Historica.

EGINARTUS, ſive Eynardus, aut Eginardus, ſcriptor elegans *Vitæ Caroli Magni*, cui à ſecretis, ſeu Notarius fuiſſe dicitur, & *Annalium Francicorum*, ab anno 741. ad annum 829. necnon *Tractatus de Translatione Sanctorum Petri & Marcellini*, proſa & carmine conſcripti, Monaſterium Selengenſtadienſe, ſive Mulenheimenſe in Germania fundavit, ubi Aula relicta, Deo ſibique vacans, Abbatis fungens officio (ſunt etiam qui velint Abbatem fuiſſe Blandinienſem in urbe Gandavenſi, & E in eam rem citant Chronicon quoddam Gandenſe ad annum 826.) vixit uſque ad extrema tempora Ludovici Pii. Quo autem anno obierit, mihi N. L. Sunt qui ad annum uſque 844. aut etiam 848. vitam ejus proferant: quo anno, aut potiùs præcedenti, volunt interfuiſſe Moguntinæ Synodo à Rabano Mauro Archiepiſcopo celebratæ. Bollandus noſter obitum ejus die 25. Julii anni 843. defigit. Vide pagin. 875. Tomi 2. Januarii menſis.

Hic monita Archangeli Gabrielis duodecim capitibus comprehenſa obtulit, non Imperatori Lothario, ut viro docto excidit aliud agenti, ſed ejus parenti Ludovico Pio, ut disertè habetur ſcriptum in Annalibus Fuldenſibus ad annum 874

ve fuiſſe. De eo plura, qui volet, adeat
Ferratienſem Abbatem Epiſtol. 1. quam
ſcribit, Frotarium Tullenſem Epiſcopum,
16. quæ miſſa fuit Senonicæ Eccleſiæ nom
gebertum capite 84. de Vitis Illuſtribus,
tantò veraciùs Caroli vitam ſcripſiſſe, qua
hæſit ei familiarius, Adamum Bremenſem,
B nicon Lauriſſamenſe, cujus fragmentum
Germanicarum Rerum Collectores, & p
Ducheſnius, cujus etiam diligentiæ deben
tas ex codice Laudunenſi 62. *ejuſdem Egina*
ad eum alioſque Epiſtolas, in Appendice ad
ſecundum Hiſtoricorum Franciæ, atque ex
tioribus Voſſium. Trithemius ſcribit eum i
ne Bedæ, qui abbreviavit Hebraicum Pſa
excerpendo de illo omnes verſus verba o
habentes, abbreviaſſe quoque Pſalterium
num, & tam ex perſona ſui quàm Imp
compoſuiſſe librum unum Epiſtolarum ad d

De Smaragdo. 820.

C SMARAGDUS Abbas Monaſterii ſanc
chaelis ad Moſam, compoſuit librum
tandis vitiis, & tenendis virtutibus, quem in
Diadema Monachorum. Scripſit etiam in R
Sancti Benedicti & in Evangelia & Epiſto
tius anni Commentarium ex Patribus colle
Et alia nonnulla quæ à Trithemio enumer
Floruit autem ſub Ludovico Pio Imperatore

Dissertatio Historica.

D SMARAGDOS duos in unum confuderun
themius, Sixtus Senenſis, Poſſevinus,
minus, Miræus, aliique paſſim, & Smaragd
bati Sancti Michaelis ad Moſam in Loth
ut Bellarminus Gallicè *Sainct Miel*, in S
ut Miræus, in Germania ut Poſſevinus,
Benedictini, quem Trithemius ſæculo de
Miræus anno 980. collocat, Bellarminus ann
Sixtus verò niſi ſit Typographorum mend
editione Lugdunenſi anni 1593. qua utor
680. quod etiam ſequutus eſt Poſſevinus, t
opera Smaragdi alterius ejuſdem Ordinis
chi, cujus hoc celebratur emortuale elogium
E nas Martii in Monaſterio Aniano tranſitus
Ardonis Presbyteri atque Monachi, qui al
mine Smaragdus vocatus eſt, præclari in Sa
te & doctrina viri. Hic claruit temporibus
li glorioſi & piiſſimi Imperatoris, obiit aut
xagenarius anno ab Incarnatione Domini 84
dictione ſexta anno quarto poſt obitum Lu
piiſſimi Imperatoris migravit ad Chriſtum.
tem Aniana celeberrimum Benedictinorum
bium in Diœceſi Montiſpeſſulani.

Commentarius in regulam Sancti Benedicti, C
apud Cervinum Calenium anno 1575. cum
Turrecrematæ in eamdem expoſitione.

Vita S. Benedicti Anianæ ac plurium aliorum
ſteriorum Abbatis, eodem Ardone auctore,
ſuit à D. Hugone Menardo O. B. libro 2.
vi

Digitized by Google

majorem, plurimoſque ſæcularium litterarum Auctores. Verùm ego, donec quid certius acciderit, ἐπέχω; & cap. 6. libelli 4. Honorii Auguſtodunenſis de Luminaribus Eccleſiæ exſcribo: Smaragdus Abbas Monaſterii Sancti Michaelis Lectiones & Evangelia in Divinis officiis legenda per circulum anni expoſuit, & librum Monaſticæ profeſſioni congruum compoſuit, quem Diadema Monachorum vocavit, & Grammaticam Majorem Donatum exponendo explicuit. Hæc ille. Sigebertus nulla facta Abbatis mentione, Smaragdum teſtatur ſcripſiſſe de vitandis vitiis & tenendis virtutibus librum, quem attitulavit Diadema Monachorum, ſuper Regulam Sancti Benedicti, & alia nonnulla. Hæc capite 118.

Supplementum.

Ardo Smaragdus dictus, Cœnobii Anianæ in Septimania Diœceſis Magalonenſis Monachus, Diſcipulus Sancti Benedicti Anianæ Abbatis, ſcripſit *Vitam ſui Magiſtri*, quam è tenebris eruit, præmiſitque Concordiæ Regularum ejuſdem Benedicti, Hugo Menardus Monachus Benedictinus ex Congregatione Sancti Mauri in Gallia, de quo Bened. vide infra, quam etiam habes recuſam apud Bollandiſtas ad diem 12. Februarii, & tertiò apud Joannem Mabillon tom. 1. ſæculi quarti Sanctorum Ordinis Divi Benedicti. Obiit Ardo Smaragdus anno 843. die 7. Martii, de quo qui plura cupit, volvat dictum Hugonem Menardum loco indicato, & Joannem Mabillon tom. 2. Analectorum pag. 418. ubi fusè de Smaragdo Ardone & altero ſequenti.

Smaragdus Abbas Sancti Michaelis ad Moſam in Lotharingia, Epiſcopatus Virdunenſis multa ſcripſit, de quibus agunt doctiſſimè Labbeus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, cui addere aliquid omninò ſuperfluum, excepto Opuſculo Smaragdi, quod *Viam Regiam* inſcripſit, inſertam tom. 5. Spicilegii Lucæ Dacherii pagin. 960. quam Labbeus nondum editam ignoravit. Qui voluerit plura, legat Aubertum Miræum in Bibliotheca Eccleſiaſtica Scholio ad caput 6. libri quarti Honorii Auguſtodunenſis *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* pag. 128. Labbeum citatum ſupra, Joannem Mabillon tom. 2. Analectorum pag. 418. & ſeqq. ubi prolixè de Scriptis utriuſque Smaragdi. Claruit ſub Ludovico Pio Imperatore circa annum 840. & ſequentes, ut conſtat ex Chronico Monaſterii Sancti Michaelis ad Moſam antiquo, quod edidit Joannes Mabillon in citatis Analectis ſuis.

Claudius, cognomento Clemens, natione, ut dicitur, Scotus, Taurinenſis in ſubalpinis Epiſcopus, quem falsò plerique hactenus Autiſſiodorenſem vocarunt, & Monachum Ordinis Sancti Benedicti, Atque Alcuini Flacci in fundanda, quæ nulla tunc fuit, nec niſi aliquot poſt ſæculis emerſit, Pariſienſi Academia collegam commenti ſunt, vixit initio ſæculi noni, & poſt annum 824. defunctus eſt, incerto tamen anno ac die obitus. Hortatu regnantis eo tempore in Galliis Ludovici Pii, Caroli Magni filii Jonas Aurelianenſis Epiſcopus, adverſus ejuſdem Claudii libellum ad Theodericum Abbatem, quo Sacras Imagines impugnaverat, libros tres de cultu imaginum exarare cœpit, eoſdemque poſtea abſolutos Carolo Calvo nuncupavit. Extat in Bibliothecis Veterum Patrum, & ſeorſim etiam Pariſiis an. 1542 in 8. editus hujus Claudii

Commentarius in Epiſtolam ad Galatas, Druntranno Abbati dicatus.

Ejuſdem Claudii Taurinenſis Epiſc. *Explanationum in Evangelium S. Matthæi libri tres*, anno 815. conſcripti ad Juſtum Abbatem, quem etiam Græcanica appellatione vocitat Euſebium, habentur in Codice mſ. Bibliothecæ Collegii Pariſienſis Jeſu, & in Codice 248. Bibliothecæ Chriſtianiſſimi Francorum Monarchæ, *Commentarius in Epiſtolam ad Romanos, & in duas ad Corinthios*. Habemus quoque præ manibus *Tractatus* ejuſdem Auctoris *ſuper Leviticum*, anno 823. ad Theodemirum Abbatem conſcripti, *Præfationem, & Epilogum*. Nec deſunt, qui cum Trithemio, qui Ordinis Sancti Benedicti Monachus & collega Albini Levitæ dicitur, memorent ſcripſiſſe eundem *in Geneſim, Exodum, Numeros, Deuteronomium, libros Judicum, & Ruth*, ut nihil dicam de Commentariis *in alias Epiſtolas S. Pauli, & in libros Joſue ac Judicum*, de quibus nonnihil aliàs obſervabamus in ſpecimine Novæ Bibliothecæ mſſ. librorum. Extat quoque editum pag. 309. Tomi 1. Novæ illius Bibliothecæ *Opuſculum de ſex Mundi ætatibus* Claudii Chronologi, qui ab hoc Taurinenſi non videtur mihi diverſus. Certè & tempus & cætera omnia apprimè conſentiunt. Thomas Dempſterus multa pro more indigeſta effudit libr. 3. Hiſt. Eccleſ. Scotorum, duoſque ex uno Claudios Clementes exhibet, ac priorem Sanctum καὶ τἄλλα ἀπροσδιόνυσα.

Supplementum.

Claudius Taurinenſis Eccleſiæ Epiſcopus, natione Hiſpanus, non Scotus (ut placuit Jacobo Uſſerio Armachano Archiepiſcopo) de quo Labbeus & Bellarminus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*. Quibus addo Claudium ſcripſiſſe inſignem Commentarium *in Leviticum* hortatu Theodemiri Abbatis anno 823. quem mſ. habent Benedictini Pariſienſes Sancti Germani à *Pratis*, ex codice Sancti Remigii Rhemenſis. Item Commentarium *in Evangelium*

bati Solemniacenſi dicavit, cum verò qui in epiſtolam ad Epheſios ab ipſo elucubratus eſt, Ludovico Auguſto inſcripſit: habetur autem in 2. voluminibus mſſ. Bibliothecæ Floriacenſis. Hæc Joannes Mabillon tom. 1. Analectorum pag. 46. ubi multa de ſcriptis Claudii Taurinenſis. Nos etiam vidimus commentarium Claudii *in librum Ruth*, mſ. in Bibliotheca Bonæſpei in Hannonia, dum illic mſſ. Codices excuteremus. De illo Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, verbo *Claudius Clemens Scotus*: Aubertus Miræus *in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis* capit. 242. pagina 228.

De Jona Aurelianenſi. 820.

JONAS EPISCOPUS Aurelianenſis eodem imperante Ludovico ſcripſit *libros tres*, qui extant, adverſus Claudium Epiſcopum Taurinenſem *pro defenſione ſacrarum Imaginum, & ſigni ſanctæ Crucis, & peregrinationum ad loca ſancta*. Sed hic tamen auctor cautè legendus eſt; quoniam laborat eodem errore, quo Agobardus, & reliqui ejus ætatis Galli, qui negabant ſacris Imaginibus ullum deberi cultum religioſum, de qua re vide Anaſtaſium Bibliothecarium præfatione in ſeptimam Synodum.

Dissertatio Historica.

JONAS, in Aurelianenſi Epiſcopatu Theodulphi ab anno minimùm 822. ſucceſſor, interfuit Conventui Pariſienſi de Imaginibus Kalendis Novembris anni 824. habiti: unde miſſus eſt Romam ad Eugenium II. Romanum Pontificem Paſchalis I. ſucceſſorem, ut ex Commonitorio ipſi & Jeremiæ Senonenſi Archiepiſcopo ab Imp. Ludovico dato apparet. Superſtitem fuiſſe uſque ad tempora Caroli Calvi certum eſt ex ejuſdem ſcriptis. Obiiſſe verò anno 842. aut initio ſequentis docet Canon decimus Synodi Vernenſis anno 844. celebratæ, ubi agitur de conſecratione Agii ejus ſucceſſoris Presbyteri Palatii Regii, facta à Wenilone Senonenſi Archiepiſcopo. De eo Lupus Ferrarienſis Abbas Epiſtolis 21. 27. & 28. Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus, cap. 36. poſterioris operis adverſus Gotheſcalcum, ubi de depoſitione Ebonis apud Theodonis villam diſſerit Adrevaldus Monachus Floriacenſis libri 1. de Miraculis S. Benedicti cap. 25. &c.

Libri tres adverſus libellum Claudii Taurinenſis Epiſcopi, pro defenſione Sacrarum Imaginum, ſigni Sacratiſſimæ Crucis, ac Peregrinationum ad loca Sancta. Quod opus cùm juſſu Ludovici Pii Imperatoris Regiſque Francorum ſuſcepiſſet, poſt ejus obitum illud filio Ludovici Carolo Calvo obtulit, ut ipſemet in præfatione teſtatur. Extant inter Hæreſeologa & Orthodoxographa, pag. 1208. in Bibliothecis Veterum Patrum, & ſeorſim quoque editi Coloniæ 1554. Antuerpiæ apud Plantinum, &c.

Inſtitutio Laicorum tribus libris, ad Pipinum Aquitaniæ Regem Ludovici Pii filium nuper edita cum aliis Tomo I. Spicilegii Domni Lucæ Dacherii, Monachi Benedictini, Congregationis Sancti Mauri in Francia.

De ejuſdem operibus nondum in lucem editis ſuo loco diſſeremus.

Ludovico Pio, ſcripſit varia, de quibus ſumc
larminus & Labbeus loco ſæpius allegato
adjicio eumdem Jonam ſcripſiſſe *libros tres*
ctione Laicali immixtos tomo primo Spicile
Dacherii impreſſo in 4. Pariſiis anno 16
Dionyſium Bechet. Item *Viam Regiam* to
dem Spicilegii, pag. 57. cum Via Regia
Abbatis ibidem pag. 960. Hic Auctor cautè
eſt, quoniam laborat eodem errore, quo
dus & reliqui ejus ætatis Galli, qui negaba
Imaginibus ullum deberi cultum religioſu
de re Anaſtaſium Bibliothecarium lege p
in ſeptimam Synodum. Ita Bellarminus i
go. Obiit Jonas anno 843. de quo plura a
beum citatum, & Sammarthanos fratres
Chriſtiana tom. 2. verbo *Aurelianenſes Epiſc*

De Dungalo. 820.

DUNGALUS DIACONUS, e
dovico Imperante, librum ſcripſit
Imaginum adverſus eumdem Claudium Tau
Qui liber ſeorſim primum editus, cum aliis
latus eſt in auctarium tertiæ editionis Biblio
ctorum Patrum: oſtendit autem Dungalus
ſe circa annum Domini 820.

Dissertatio Historica.

DUNGALUS DIACONUS, floruit
ſub Carolo Magno, ad quem in r
deſcripta ſervatur Epiſtola de Eclipſi, tun
dovico Pio, ejuſque filio Lothario Imp
librum dicavit ſuum, quem *Pro cultu Sac*
ginum adverſus inſanas blaſphemaſque nenias Cl
rinenſis Epiſcopi ſcripſit, & multis ex Sanc
Nolani Epiſcopi carminibus in S. Felicem
iis, quæ perierunt, & aliorum SS. Patrun
depromptis teſtimoniis illuſtravit. Unum t
proferam Satyri ab Ambroſio fratre ſcript
phium Tetraſtichon, ut Novatores noſtri
ἐξ τυμβωρύχοι intelligant, qua ratione S
Patres Martyrum reliquias ac defunctoru
fuerint venerati.

> Uranio Satyro ſupremum frater hon
> Martyris ad lævam detulit Ambroſi
> Hæc meriti merces, ut Sacri ſanguinis
> Finitimas penetrans abluat exuvias

(*a*) Liber ille anno primùm 1608. Pari
editus, ac deinde anno 1610. in Bibliothe
rum Patrum tranſmiſſus eſt: unde videas
Goldaſti Pontificiæ dignitatis hoſtis capit
frænem audaciam in Replicatione adverſ
rum Dungali hujus auctoritatem objicien
dem loco, inquit, Dungalum obtrudit,
men ne fando quidem eſt auditum, & qui
bus ſit, ignoratur.

De S. Theodoro Studite. 8

SANCTUS THEODORUS Stu
admirandus, & potens opere & ſermo
cavit pro cultu ſacrarum Imaginum, &
reſim, defendentem, adulterium poſſe fi
ex diſpenſatione, uſque ad exilia, ca

Digitized by Google

dem auctoris, in ſecundo tomo de Cruce Jacobi Gretſeri Societatis Jeſu.

Dissertatio Historica.

THEODORUS Abbas, ſeu Præpoſitus, ἡγούμενος, Monaſterii, quod ſtudium ſive τοῦ Στουδίου, à primo fundatore ſtudio dicebatur, pro Sanctarum Imaginum cultu multa paſſus eſt. Floruit initio ſæculi noni, & ſæpius dimicavit adverſus Iconomachos Imperatores Leonem Armenum & Michaelem Balbum, & contra hæreticos adulterium poſſe licitum fieri ex diſpenſatione deblaterantes. Martyr deceſſit die 11. Novembris anni 826. ætatis 67. Conſule Naucratis Confeſſoris encyclicam Epiſtolam ad perſecutionem propter Dominum ſuſtinentes, diſperſos ſpirituales fratres, patreſque, de obitu Theodori Studitæ Tomo 2. Auctarii Græco-Latini Bibl. Veterum Patrum auctore R. P. Franciſco Combefis Ord. Prædicatorum. Vitam ejuſdem Michael ſtudita ſcripſiſſe dicitur, nondum, quod ſciam, ab ullo in lucem Græcè ſimul ac Latinè editam. De eo ejuſque fratre Joſepho Archiepiſcopo Theſſalonicenſi, Auctores Græci, Joannes Zonaras, Curopalates, Cedrenus, & ex iis aliiſque Baronius, ex eo autem cæteri recentiores. Erravit autem non mediocriter Poſſevinus dum aſſerit vixiſſe ſub Iconomachis Imperatoribus Copronymo ejuſque filio Leone, ideoque multa tuliſſe ob venerationem Imaginum, quas egregiè propugnavit: id enim factum ſub Impp. Leone Armeno & Michaele Amorienſi, Nicephori Logothetæ & Michaelis Curopalatæ in Orientis imperio ſucceſſoribus. Idem quoque paulò poſt Xylandrum, qui Cedrenum vertit & Theodorum notis compunctum cum fratre Theophane Graptorum Epiſcopum ineptè vocavit, μετωπικῷ ἀμαρτήματι in Bibliandrum commutavit: aut quod verius eſt, in notas R. P. Jacobi Gretſeri ad Tomum 2. de Cruce à Typographis properantibus errorem invectum & ipſe properans exſcripſit.

R. P. Jacobus Sirmondus Soc. Jeſu paulò ante mortem editioni parabat pleraque Theodori hujus ſtuditæ opera Græcè & Latinè, quæ hactenus lucem non viderunt, ac potiſſimùm epiſtolas, quarum pleraſque olim in gratiam Cardinalis Baronii Latinitate donaverat, quæ inſertæ leguntur Annalibus Eccleſiaſticis annis 814. 818. 823. &c. Quod autem abſolvere non potuit, translatus ad ſuperos, id ex noſtris fortè aliquis per otium agredietur. In Bibliothecis Veterum Patrum, & quibuſdam aliis collectionibus, hæc opuſcula obſervari poterunt à Curioſis.

I. *Sermones Catechetici numero* 134. interprete Joanne Livinejo Belga, Canonico Antuerpienſi, quos poſt ejus obitum opera Andreæ Schotti Soc. Jeſu in apertum emiſit Miræus & Cardinali Bellarmino dicavit anno 1602. in 8. cum Homiliis S. Eucherii

B IV. *Fragmentum ex epiſtola 4. ad Naucratium filium*, in qua, ut id ex Poſſevino exſcribam, agit de hæreſibus & ſchiſmate, hæreſumque catenam eſſe, inquit, à Dæmone contextam, aliam alii connexam, omnibus tamquam ab uno vertice impietatis appenſis, etiamſi diverſas cognominationes ſortitæ, & loco, & tempore, & qualitate, & potentia, & actu differunt.

V. *Fragmentum ex epiſtola ad Gelaſium ex Monaſterio profugum, & ad omnes ſcripta apoſtatas*. Et libro 2. de Votis Monaſticis R. P. Franciſci Turriani Soc. Jeſu.

VI. *Canon qui canitur in erectione Sanctarum Imaginum*. Verùm rectè Baronius docuit non eſſe Studitæ Theodori germanum fœtum, qui obiit ante pacem Eccle-
C ſiæ redditam, ſed alicujus ex diſcipulis Monaſterii Studitarum, fortaſſe Naucratii, aut alterius ex Confeſſoribus illis, qui ſub perſecutione diverſorum Imperatorum multa pro cultu Sacrarum Imaginum paſſi ſunt. Alii verò Hymni ac Canones reperiri dicuntur in Ritualibus Græcorum libris, qui parentem hunc agnoſcant Theodorum Studitam.

VII. *De honore & adoratione Sanctis Imaginibus exhibenda* quod ſeorſim prodierat Antuerpiæ apud Jo. Stelſium anno 1556. cum tribus libris S. Jo. Damaſceni adverſus eos qui traducunt & eliminantur Sanctorum Imagines. Dogmatica illa de veneratione Imaginum excuſa fuit Romæ anno 1553. Græcè cum S. Jo. Damaſceno de Imaginibus.

D VIII. *Oratio in adorationem vivificæ Crucis media Quadrageſima* Græcè & Latinè interprete R. P. Jacobo Gretſero Soc. Jeſu Tomo 2. de Cruce unà cum fratris ejus Joſephi Theſſalonicenſis Archiepiſcopi altera oratione in eamdem pretioſam ac vivificam Crucem.

Iis verò accedet veluti corollarium, quod reperitur apud Surium die 16. Decembris & in Hiſtoria Veterum Patrum Laurentii Barræi, *Encomium de Vita & operibus Sancti Platonis Confeſſoris*, Theodori noſtri in gubernatione Studiani Monaſterii anteceſſoris.

Baronius in Annalibus ad an. 816. num. 15. hæc recitat Studitæ verba ex ejus vita à Michaele ſcri-
E pta: Dominici Corporis participatio corporis ſimul & animi alimentum eſſe ſolet (habebat enim ubique Pater ſecum partes aliquas vivifici Corporis, peragebatque divina myſteria quandocumque celebrandi facultas erat) hunc ego ſolum cibum capiam, &c. quæ præſtigiator Aubertinus negat intelligi poſſe de proprio Domini Corpore; tum quòd alimentum corporis eſſe nequeat, at hoc quomodo fiat non ſolùm Theologi in Scholis, ſed & in Catecheſibus explicant ipſi τῶν ὀρθοδόξων; tum quòd neque proprium Domini Corpus in partes dividi poſſit, neque illius particulæ à toto ſeparatæ haberi. Demens, qui non viderit, aut impoſtor qui diſſimulaverit, per partes Corporis Chriſti à Græcis Latiniſque Orthodoxis intelligi Particulas ſeu formulas aliquot conſecratas, in quarum ſin-

gulis

Benedictus Fundator & primus Abbas Anianæ circa annum 800. quod Cœnobium eſt nobile Diœceſis Magalonenſis in Gallia Narbonenſi, Ordinis Divi Benedicti claruit temporibus Pipini Regis Francorum, Caroli Magni & Ludovici Pii Imperatorum à quibus poſtremis ob Sanctitatem notiſſimam ac eminentem ſcientiam eximiè cultus eſt, factus etiam Abbas ac Pater plurium Abbatiarum, ut Gellonis, Maſciaci, &c. Ad Ordinem in eis conſervandum, atque reſtaurandas regulares obſervantias, lapſu temporum ac corruptione morum disjectas, inter varias occupationes quibus à ſcribendo impeditus non eſt, compoſuit inſigne volumen *Concordiam Regularum* appellatum, ad facilitandum omnibus Monachis profeſſionem Regulæ Benedictinæ impreſſum Opus Pariſiis in 4. anno 1638. cura & ſtudio Domni Hugonis Menardi Monachi Benedictini Congregationis S. Mauri, cum ſuis doctiſſimis obſervationibus ac Notis. Idem Abbas Benedictus collegit in unum volumen *omnes Regulas Cœnobiticas*, quæ uſque ad ſua tempora remanſerant, quas ex manuſcripto Codice evulgavit in 4. Lucas Holſtenius, cum nonnullis ab eo adjunctis poſterioribus Regulis, anno 1663. Pariſiis apud Ludovicum Billaine in aula Palatii. Addidit & *Collectaneum ex variis Sanctorum Patrum Opuſculis* Benedictus Anianenſis, quod pariter editum ab eodem Holſtenio. Denique *paucas etiam Epiſtolas*, quæ referuntur (niſi fallor) poſt Vitam Sancti Benedicti Anianenſis ab Ardone Smaragdo ejus diſcipulo & Aniano Monacho conſcriptam, à Bollando ad diem 11. Februarii, & à Joanne Mabillon tom. 1. ſæculi quarti Sanctorum Ordinis D. Benedicti. Obiit Benedictus Anianenſis Abbas die undecima Februarii anno 821. ætatis 70. in Monaſterio Indæ propè Aquiſgranum: de quo Gallia Chriſtiana Sammarthanorum fratrum tom. 4. pag. 54. ubi de Abbatibus ſeu Prælatis Anianenſibus, Hugo Menardus poſt Ardonem Smaragdum quem edidit, in prolegomenis ad concordiam regularum; Lucas Holſtenius in iiſdem prolegomenis ad Codicem Regularum, Bollandiſtæ ad diem undecimam Februarii, Joannes Mabillon ſæculo quarto Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, tomo ſeu parte I. pag. 191. & ſequentibus.

De Eigili Abbate 820.

Supplementum.

Eigil. Fuldenſis Abbas quartus ab anno 818. ad 822. vir pius & ſanctus, literis mandavit *geſta præcipua ſancti Sturmii præceptoris ſui*, in cujus *diſcipulatu*, ut ipſe in prologo ſuo aſſirmat, *plus quàm viginti annos converſatus fuerat*, cui & morienti adfuit. Quin etiam opus ſuum cenſuræ Monacho-
„ rum Fuldenſium ſubjecit non ſemel. Nam lectio-
„ nem libri illius, quem de vita ſupradicti Abba-
„ tis & origine Monaſterii Fuldenſis, Chriſti gra-
„ tia largiente compoſuit, Fratribus ad menſam
„ recitari præcepit, teſte Candido Monacho in *ip-*
„ *ſius Eigilis actis*: quatenus hi eadem mirabilia
„ divinæ operationis audientes, gratias divinæ Ma-
„ jeſtati referrent, & omnis jucunditas feſtivitatis
„ ipſius, in ejus laude perſonaret. Edidit illam Chriſtophorus Brovverus in collectione virorum illuſtrium Germaniæ, inde conjectam apud Surium ad diem 17. Decemb. tum denique apud Joannem Mabillon ſæculo 3. *Sanctorum Ordinis D. Benedicti* tom. 2. pag. 267. & ſeqq. de quo idem Mabillon ſæculo 4. *Sanctorum ejuſdem Ordinis* tom. 1. pag. 226. & ſeqq.

ſcripſit carmine & ſoluta oratione *Vitam* [
gilis quarti Abbatis Fuldenſis, quam primus edi
ſtophorus Brovverus Soc. Jeſu Presbyter T
anno 1616. Moguntiæ in 4. inſertam *Syderib*
ua. Eamdem habet Joannes Mabillon ſæcul
ctarum Ordinis Divi Benedicti tom. 1. pag. 226.

De Adalhardo Abbate. 82

Supplementum.

Adalhardus Comes Palatii, filiu
di Comitis qui Pipini frater fuit
autem. Martelli majoris Domus Franciæ ne
ſtea Corbejæ Galliarum Abbas, delegatur
ad Leonem Papam cum Bernario Epiſcopo
ſa definitionis de Proceſſione Spiritus ſa
notant Annales Francorum Veteres ac
ſes ſub annum 809. & Vita Caroli magni
incerto. Particeps fuit conjurationis
Regis Italiæ adversùs Ludovicum Pium
torem, unde in Aquitaniæ partes retru
ſancti Philiberti Monaſterium ſeceſſit. I
revocatus ab exilio anno 822. & Eccleſia
ſtitutus, uti teſtantur Vita Ludovici Impe
Eginardus in Annalibus. Inquit enim ad an
Adelhardum quoque de Aquitania ubi exulabat,
Corbejæ Monaſterio ubi prius fuerat, Abbatem ac
eſſe juſſit, & Bernardum fratrem ejus reconcilia
Monaſterio reddidit. Scripſit *Statuta Corbejenſ*
quæ ex mſ. Codice eruta habentur tom. 4.
Domni Lucæ Dacherii, apud Dionyſium B
Ludovicum Billaine Pariſiis in 4. anno 16
marus Rhemenſis Archiepiſcopus Epiſtola a
pos Franciæ cap. 12. *Senem & Sapientem*
mini Caroli Imperatoris Propinquum, Corbeje
inter primos Conſiliarios, & auctorem libelli
Palatii Regii. Vitam ejus conſcripſit Paſcha
bertus Corbejenſis Abbas, de quo infrà; d
rò anno 826. ad diem 2. Januarii. Ab Hil
Epiſcopo Bellovacenſi, quem Monachum
trierat, traditus ſepulturæ in Baſilica ſanc
eoque condecoratus Epitaphio.

Hic jacet eximius meritis venerabilis Abbas.
Noſter Adelhardus, dignus honore ſenex.
Regia proſapies, Paradiſi jure Colonus,
Vir caritate probus, moribus atque fide,
Quem dum ſub tumulo recolis, tu quiſque vi
Cerne quid es, quid eris: mors quia cunct
Nam poſt octavas Domini hic carne ſolutus,
Succedente die Aſtra petivit ovans.

Plura de ſancto Adhelardo Clariſſimus Paſc
bertus qui Vitam ſcripſit; atque ex recentiori
nes Bollandus in *Vitis Sanctorum* ad diem 2.
Lucas Dacherius in Prolegomenis ad citatu
Spicilegii, Joannes Mabillon ſæculo 4. *Sanc*
dinis Divi Benedicti tom. 1. pag. 306. & ſeq

De Joſepho Archiep. Theſſal.

Supplementum.

Josephus Theſſalonicenſis Archiepiſ
ter ſancti Theodori Studitæ, cum ipſ
paſſus eſt anno Nicephori Logothetæ 7. C
ut teſtatur Cedrenus verbis ſequentibus: *A*
perii Nicephori Theodorus Studiani Monaſterii
ejuſque frater Joſephus Archiepiſcopus Theſſal
Platone incluſo & reliquis Monachis, ſe à Comm
cephori Patriarchæ ſegregarunt, propter Joſeph
mum, quòd is contra leges Conſtantinum &

Digitized by Google

tuus eſt circa annum 828. cujus anniverſariam memoriam celebrant Græci quotannis die 13. Julii, ut ex Typico ſancti Sabbæ datur intelligi. Ita Miræus in *Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 244. pag. 229.

De Anſegiſo Abbate. 820.

S U P P L E M E N T U M.

ANSEGISUS Abbas non Laubienſis uti hactenus creditum fuit, ſed Fontanellenſis ſeu ſancti Vvandregiſili in Normannia collegit anno 827. *Capitula Caroli Magni & Ludovici Pii ad ſecularem & Eccleſiaſticam politiam ſpectantia lib.* 4. quos Petrus Pithœus primùm edidit Pariſiis anno 1588. in 8. tum recudendos curavit ibidem anno 1603. Anſegiſi exemplo Jacobus Sirmondus Capitula *Caroli Calvi* unum in faſcem collegit, & Pariſiis anno 1623. edidit in 8. apud Sebaſtianum Cramoiſy via Jacobæa ſub Ciconiis. Hæc autem omnia Capitularia cum aliis aliorum Regum plurimis hinc inde Comparatis capitularibus 2. in fol. tomis evulgavit, collatis inter ſe compluribus mſſ. Exemplaribus, Stephanus Baluzius anno 1677. apud Franciſcum Muguet, Typographum Pariſienſem Regium. Credunt plerique Anſegiſum hunc Abbatem fuiſſe Laubienſem in Cameracenſi tractu, perſuaſi auctoritate Sigeberti qui de eo ita ſcripſit ad annum 827. *Anſegiſus Abbas Laubienſis Edicta Imperatoris Caroli magni & Ludovici Pii ad Eccleſiaſticam legem pertinentia in duobus libellis digeſſit. Item Edicta eorumdem ad mundanam legem pertinentia in duobus æquè libellis digeſſit.* Sed nullus antiquior Sigeberto reperitur qui illa referat, imò Fulcuinus vetuſtus auctor qui originem & hiſtoriam Monaſterii Laubienſis ante Sigebertum deſcripſit, veterumque Abbatum Laubienſium ſeriem dedit, nullam Anſegiſi mentionem facit. Neque etiam Ægidius Vaulde qui anno hujus ſæculi 1628. Vitam ſancti Urſmati & hiſtoriam ejuſdem Monaſterii vulgavit, collectam ex veteribus monumentis Laubienſibus vicinarumque Eccleſiarum & Monaſteriorum. Ita exactiſſimus Baluzius in præfatione ad lectorem præmiſſa ſuis præcitatis Capitularibus num. 39. & 40. ubi ea adjudicat Anſegiſo Fontanellenſi Abbati qui floruit ſub Carolo magno & Ludovico Pio, mortuuſque eſt anno 834. 13. Kalendas Auguſti. His addidit Benedictus Levita *Libros tres alios*, ibidem impreſſos cum variis additionibus tom. 1. p. 801. & ſeqq. quorum Epitomen ſcripſerunt *Iſaac Lingonenſis Epiſcopus*, *Herarduſque Turonenſis Archiepiſcopus* ibidem pag. 1233. & 1283. itemque in Conciliis nuperæ impreſſionis tom. 8. *Epitome Iſaaci* pag. 598. & *Herardi* ibidem pag. 627. De Anſegiſo quem uterque Laubienſem Abbatem ſcribit, Poſſevinus in Apparatu ſacro, Aubertus Miræus in Auctatio De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 245. pag. 229. cum aliis qui dicta Capitula ediderunt, Sigeber-

De Halitgario. 830.

HALITGARIUS EPISCOPUS Cameracenſis, vixit tempore Ludovici Pii, & ſcripſit *libros quinque de vitiis & virtutibus*, *& ordine pœnitentium*, qui extant apud Henricum Caniſium tomo 5. pag. 2. antiquæ lectionis.

DISSERTATIO HISTORICA.

C HALITGARIUS poſt Hildegaudum, an. 816. defunctum, Cameracenſis & Atrebatenſis Epiſcopus, cum Ebbone Rhemenſi Archiepiſcopo anno 822. ad Danos, Evangelii prædicandi cauſa profectus eſt auctoritate Paſchalis I. Papæ. Idem quoque anno 828. cum Auſfrido Nonantulæ Abbate à Ludovico Pio Imp. miſſus eſt Conſt. ad Michaelem Balbum Imp. Græcorum, unde reverſus obiit 25. Junii anni 830. ſepultuſque eſt in Monte S. Eligii propè Atrebatum, ubi nunc Abbatia Canonicorum Regularium. De eo Sigebertus capit. 122. de Viris Illuſtribus, Baldricus Cameracenſis libro I. Chronici Cameracenſis, ubi falsò ait à Carolo Imperatore miſſum fuiſſe Conſt. Flodoardus libro 2. Hiſtoriæ Rhemenſis, Aimoini Continuator libro 4. Annales Francorum Bertiniani, Fuldenſes, & alii,
D Adam Bremenſis Canonicus, &c.

De Vitiis & Virtutibus, de remediis peccatorum, & ordine ſeu judiciis pœnitentiæ libri quinque, rogatu ejuſdem Ebbonis ſcripti cum libro Pœnitentiali ſecundùm Decreta Canonum, qui eſt ſextus, extant Tomo 5. Magnæ Bibliothecæ Pariſienſis Veterum Patrum, col. 950. & 952. ex Tomo primo lectionis antiquæ Henrici Caniſii. Videndus quoque D. Hugo Menardus pag. 238. Obſervationum in librum Sacramentorum S. Gregorii Papæ.

De Amalario Fortunato. 830.

E AMALARIUS FORTUNATUS Epiſcopus Trevirenſis floruit tempore Gregorii IV. ſummi Pontificis, & Ludovici Pii Imperatoris, cui libros ſuos dedicavit. Scripſit *libros quatuor de Eccleſiaſticis officiis*. Item ſcripſit *librum de ordine antiphonarii*, in quo ſe miſſum fuiſſe teſtatur à Ludovico Imperatore ad Gregorium IV. Pontificem.

DISSERTATIO HISTORICA.

AMALARIUS Fortunatus, Trevirenſis Eccleſiæ magnus Antiſtes, initio noni ſæculi floruit, & anno 811. à Carolo Magno Imperatore miſſus eſt Conſtantinopolim cum Petro Nonantulæ Diœceſis Mutinenſis in Italia Abbate, non ad Michaelem Balbum, ut ſcripſit Miræus in Notis ad Honorii

Digitized by Google

phori Logothetæ generum, & Stauracii ſucceſſorem. Ea verò legatione perfunctus Amalarius obiit anno 814. ut Annales Francici teſtantur, & in ſede Trevirenſi nactus eſt Hettii ſucceſſorem. De eo plura Brovverus noſter in ſuis Trevirenſibus Præſulibus Robertus in Gallia, ejuſque Continuatores, atque interpolatores, aliique.

Docuit verò pluribus R. P. Jacobus Sirmondus in Notis ad Theodulphi Aurelianenſis opera, quas per otium non ſine fructu conſulet Lector, hujuſce Archiepiſcopi fœtum eſſe. B

Librum de Sacro Baptiſmate ad Carolum Magnum Imperatorem, qui falsò hactenus fuerat ſuppoſitus Alcuino.

Præter memoratum Bellarmino noſtro Amalarium Archiepiſcopum, fuit & alius eo paulò junior licèt una per aliquot vixerint annos, Amalarius Metenſis Eccleſiæ Diaconus, (a) quem quidam etiam Fortunatum cognominant.

Hujus ſanè, non verò Trevirenſis Amalarii, habentur in omnium manibus ſæpè excuſi,

Libri quatuor de Eccleſiaſticis ſeu Divinis Officiis, dicti vulgò Officiales, anno 827. juſſu Ludovici Pii Imp. conſcripti.

C Nec non *Liber de Ordine Antiphonarii*, in quo ſe miſſum teſtetur ab eodem Ludovico Imperatore ad Gregorium Papam IV. qui ab anno 827. ad 841. Romæ Pontificatum geſſit.

Ab eodem quoque ex diverſis veterum Patrum ſententiis concinnata eſt *Forma Inſtitutionis Canonicorum & Sanctimonialium canonicè viventium*, quam Patres Aquiſgranenſis Concilii anno 816. probarunt. Vide Sirmondum in Notis ad Tomum II. Conciliorum Galliæ, ubi ex Ademaro Engoliſmenſi Monacho, cujus Chronicon nuper editum eſt Tomo 2. novæ Bibliothecæ mſſ. librorum, obſervat Amalarium uſum ad hanc collectionem perficiendam Regiis libris, qui in Palatio Aquiſgranenſi ſervabantur.

D Vixit, ut ex ſuperioribus liquere arbitror, ab anno 800. ad 835. aut 840. quo verò obierit anno ignoratur. Corrigendos verò moneo,

I. Qui Amalario Trevirenſi, quem è legatione reverſum anno 814. diximus deceſſiſſe, certè ad annum 827. non pervenit, libros quatuor de Officiis Eccleſiaſticis tribuerunt cum Poſſevino, Bellarmino, & pleriſque aliis nominatim Domno Conſtantino Cajetano Abbate S. Baronti, qui poſt R. P. Sirmondi Notas ad opuſculum Ennodii Ticinenſis de Cerei benedictione adhuc in luto hærere, atque in eodem turpiùs altiuſque immergi maluerit, quàm ex eo cum Auberto Miræo, cæteriſque qui deinde ſcripſerunt, emergere. Inter Schedas litterarias ejuſdem E Sirmondi repeti de hoc argumento ad illum ipſum Conſtantinum elegantem epiſtolam, quam fortè deſcribam, & in Appendice publicabo (b).

II. Honorium Auguſtodunenſem, qui cap. 3. libelli 4. de Luminaribus Eccleſiæ, Metenſem Epiſcopum appellat. III. Sigebertum Gemblacenſem, apud quem cap. 87. de Illuſtribus Eccleſiæ Scriproribus, Attularius Monachus dicitur. IV. Qui ſub Hetti Archiepiſcopo eumdem fuiſſe volunt Trevirenſem Archidiaconum.

V. Jacobum Uſſerium Armacanum, qui Lugdunenſem Archiepiſcopum extitiſſe, ex levi admodum conjectura ſuſpicatus eſt, & cum Amolone ejuſdem urbis Antiſtite nobis ſat aliunde noto confudit (c).

Obſervandum quoque hìc obiter cenſeo, in Epiſtola Conventus Pariſienſis de Imaginibus anno 824. ce-

ſcopi, Hallitgarius quidem Cameraci, ut m
cent antiquitatis monumenta, Amalarius au
loci nondum mihi comperti.

(a) Errat enim haud dubiè Honorius A
dunenſis, qui Epiſcopum indigitat. Neque
teres qui ejus meminerunt Epiſcopalibus e
lis decorarunt, atque ut cæteros ſileam.
Augienſis Abbas cap. 7. de rebus ad Miſſæ
pertinentibus Amalarium dumtaxat vocat D
Officiorum indagatorem ſolertiſſimum, cuj
Catholicorum virorum ſententiis fulgent mun

I. In Antiphonarii Prologo meminit M
Corbienenſis, an Corbionenſis in Neutria
bejenſis ad Somonam in Belgica. II. doce
ſum fuiſſe Romam à Sancto & Chriſtianiſſ
peratore Ludovico ad Sanctum & Reveren
Papam Gregorium, & paulò antè Walam
Legatione Romana abduxiſſe ex eadem ur
phonarios ſecum in Franciam. III. Inſinu
ſe Metenſi Eccleſiæ addictum illis præci
bis: Ubi ordinabilius viſum eſt mihi
haberi in Antiphonario Romano quàm in
ibi ſcripſi in margine R. propter nomen
mæ: & ubi in noſtro, M. propter Metenſe
tem: Ubi noſtrum ingenium cogitavit aliq
rationabiſius illis ordinare, I. C. propter
tiam & charitatem. IV. Eliſagarum Sacerd
apprimè eruditum & ſtudioſiſſimum in lo
Divino cultu fuiſſe inter priores primum p
cellentiſſimi Ludovici Imperatoris. Cap.
mum Venite, tradit ſe audiviſſe Conſtanti
Eccleſia Sanctæ Sophiæ in principio Miſſa
ri: cap. 58. meminit Albini, & ſe veniſſe
anno 831. Verba ejus adſcribo: Audivi
nere in iſto ordine quando videbar puer
Albinum doctiſſimum Magiſtrum totius re
ſtræ. Poſt hoc veniens Romam anno ab
tione Domini octingenteſimo trigeſimo pr
ctione nona, ſub imperio Domini & pii
peratoris Ludovici & Apoſtolatu glorioſiſſ
ſtoli Gregorii: reſponſum eſt mihi à viri
Sanctæ Matris noſtræ Eccleſiæ, &c. cap.
loco ubi Metenſis Antiphonarius habet,
ſtadio poſitus, in Romano verò continet
que in oratione poſitus. Legens ergo
Sancti Auguſtini de pœnitentia inveni S
ſtadio poſitos. Itaque non mutavi hoc qu
noſtra Eccleſia cœpit canere, ideſt, id
ſtadio poſitus Domini JESU CHRISTI
effectus eſt. Ut enim ſcriptum reperi,
hic, tum cap. ſequentis initio: Olim qu
Antiphonarius Metenſis erat mihi notus
peri, &c. Antiphonas in Matutinis diver
poſitas inveni inter Metenſem Antiphonari
manum. Porrò quorſum hæc cæteris omiſ
pſerim, intelliges ex his quæ adjungo.

Edmundus Aubertinus Calvinianus Mi
925. Præſtigiarum & Cavillationum de Sa
Euchariſtiæ putat ſe ex ejus Auctoris lib
hendiſſe eum vixiſſe in Epiſcopatu Sveſſic
ibi miniſterium aliquod Eccleſiaſticum e
Nam in præfatione libri tertii de Officiis E
cis ait: Domioo opitulante & intercedent
dardo confeſſore, cujus feſtivitas apud
celebratur, &c. Et in Tractatu de ordine
narii cap. 28. Addimus etiam pauca, q
regio ſola continet, ut ſunt Antiphonæ d
Medardo & de Sancto Mauricio. Neque

Digitized by Google

jus talis eſt? Tomus Amalarii Abbatis de Divinis Officiis. Hæc ille quæ minimè perſuadent, nec me à priore ſententia dimovent. Fuerit enim Sveſſionenſis patria aut certè Noviomenſis, & in Metenſi Diœceſi Diaconus ac fortè etiam, ſi volueris, Abbas, novoque, quod parabat ac moliebatur, Antiphonario, nonnullorum Sanctorum Officia inſerere cogitaverit, quæ in veteri Metenſi Antiphonario deerant; omnia rectiſſimè convenient, quæ ex ejus ſcriptis ab Aubertino prolata ſunt: Multa Officia Sanctorum indidi in noſtro Antiphonario, ex Romano quæ non habet Metenſis Antiphonarius; cogitavi cur ea omitterem, cùm eadem auctoritate fulciantur, qua & illa, quæ ſcripta invenimus in Metenſi, ſcilicet SANCTÆ MATRIS NOSTRÆ ROMANÆ ECCLESIÆ. Hæc ex animo dicat, ſcribatque Aubertinus, & de Grege Calvini tum deſinet eſſe Miniſter. Certè falſum eſt, quod audacter aſſeruit, Amalarium ſtudioſè paſſim diſtinxiſſe Antiphonarium Eccleſiæ IN QUA VIVEBAT, ab Antiphonario Metenſi.

(*b*) Sirmondi noſtri de Amalariis Epiſtolam, cujus aliàs ſpem Lectoribus feceram, ex ſchedis ejus penè ſitu jam attritis deſcribere aggreſſus tamquam egregium operis noſtri Emblema repræſentare non verebor. Hæc verò ſic habet.

QUOD in Notis ad Ennodium obſervaram AMALARIUM, cujus libri extant de Officio Eccleſiaſtico, non illum videri, qui Epiſcopus fuit Trevirenſis, licèt ita vulgò nuncupetur, ſed alterum ejuſdem nominis Amalarium Diaconum, qui paulò poſt Epiſcopum floruerit; id tibi D. CONSTANTINE probari minimè potuiſſe, & privatis ad me litteris ſuis indicaſti, & in ipſa, quam nuper edidiſti, Amalarii Epiſcopi vita teſtatus es. In qua quidem, quod benignè & amicè, pro vetere conſuetudine noſtra me tractas, eſt ſanè quòd gratias agam humanitati tuæ. Quod verò expoſcis, ut ſententiæ meæ rationes proferam, ut cum tuis ſcilicet comparentur, non potui tam juſto deſiderio hanc operam denegare. Novi enim candorem animi tui, nec diffido, quin ubi hæc noſtra perlegeris, veritati manus ſtatim daturus ſis, agniturusque te in hoc opere plus egiſſe, quàm putares, qui duorum Amalariorum, dum unius vitam ſcribis, actus & ſcripta complexus es. Nec verò ignoras, quàm frequens proclivisque hic error eſſe ſoleat, aut quàm facilè incautos abripiant tralatitii veterum librorum tituli ac ψευδογραφίαι, quas librariorum vel fraude vel incuria, ſeu alia qualibet ex cauſa conflatas, acrioris judicii hominum ſtudio in dies deprehendi caſtigarique vides.

Nolo in iis quæ jam trita ſunt, & ab aliis animadverſa immorari: ſume in manus Auctarium quod ad Sanctorum Patrum Bibliothecam poſtrema editione adjectum eſt, & libros ſeptem evolve, qui contra Felicem Orgelitanum inibi leguntur, quam multis fucum faciat, quòd Paulino Aquilejenſi Epiſcopo hi libri tribuantur; aut quis non rectè illum judicaſſe credat, qui hos libros quia in antiquo Ni- [illegible] hos libros à ſe ſcriptos, eoſque coram Carolo Rege B & Epiſcopis lectos ac probatos fuiſſe commemorat.

In libris verò quinque adverſus Eutychem, qui Vigilii Tridentini Epiſc. & Mart. nomine circumferuntur quantam crucem litteratis pleriſque fixit, quòd Eutychis tempora cum Vigilii Mart. temporibus congruere non poſſe animadvertebant? adeò quidem ut de inſcriptionis vitio nihil ſuſpicantes, alii Vigilios duos Martyres & Epiſcopos ſomniarent; alii alia non minus abſurda commenti ſint. Fruſtra profecto. Nam horum librorum auctorem Vigilium, non Tridentinum, ſed Africanum Epiſcopum fuiſſe, atque illos Conſtantinopoli in defenſionem Leonis contra Eutychianiſtas Juſtiniano, ut reor, imperante, ſcripſiſſe docuit nos Theodulphus Aurelia- C nenſis in Collectaneis de Proceſſione Spiritus Sancti ad Ludovicum Pium.

Par fuit in Anſegiſo, qui Caroli & Ludovici Regum Capitula collegit, quorumdam allucinatio. Cùm enim Anſegiſum hunc Lobienſem in Cameracenſium diœceſi Abbatem fuiſſe ex Sigeberto conſtet, *longeque diverſum ab Anſegiſo Senonum* Archiepiſcopo, quamquam is etiam Abbas ante Epiſcopatum fuerat, ſed alterius in Bellovacis Monaſterii cui à S. Michaele nomen non defuerunt tamen, qui utrumque Anſegiſum confunderent, & digeſtorum in libros Capitulorum laudem Archiepiſcopo perperam tribuerent.

Poſſent hujus generis plurima commemorari. Sed hæc pauca quæ protuli, ſatis opinor tibi eſſe debent D D. Conſtantine, ut quod his tribus antiquis Scriptoribus accidiſſe oſtenſum eſt, idem Amalario contigiſſe ſi contendam, nihil alienum aut incredibile dictum arbitreris, mirarique deſinas quòd libros qui de Eccleſiaſticis Officiis ſcripti ſunt, Amalarii Epiſcopi Trevirenſis, ut vulgò inſcribuntur, non eſſe monuerim.

Quonam autem argumento titulum hunc falſi redarguere certiùs poſſim, quàm ſi demonſtrem, quo tempore hi libri vel tua ſententia conſcripti ſunt, eo tempore ac multis ante annis mortuo jam Amalario Epiſcopo Hettium ejus ſucceſſorem in Treverenſi cathedra conſediſſe? Senſiſti tu ipſe quas vires habeat hæc argumentatio, qui cùm ex Moguntiaca Hiſtoria Serarii noſtri animadvertiſſes Hettium Epiſco- E pum Synodo Moguntinæ quæ ab anno Chriſti DCCCXXXIV. habita dicitur, interfuiſſe, rectè auguratus es Amalarium Epiſcopum qui Hettium anteceſſit, ante illum annum, aut illam certè Synodum diem ſuum clauſiſſe. Quare ſi Hettium oſtendero totos decem aut etiam quindecim annos ante illam Synodum Treverenſem cathedram obtinuiſſe, fateare pariter neceſſe eſt, Amalarium cui mortuo Hettius ſucceſſit, ante totum id ſpatium vivere deſiiſſe, ac proinde nec ſedem Trevericam retinere, nec quicquam omninò ſcribere potuiſſe.

Et quidem Hettium jam inde ab anno DCCCXIX. Treviris ſediſſe non inani, nec frivola divinatione conjecerat illuſtriſſimæ memoriæ Baronius Cardinalis, qui nobilem illam Miſſorum Dominicorum,

inter

Digitized by Google

ſcuris veterum Hiſtoriarum teſtimoniis confirmare conatus eſt. Tu verò, cùm Baronii de hujus Legationis anno ſententiam reprehenderes, debebas ſcilicet, quo potius loco ac tempore inſtitutam cenſeres indicare. At ſatis habuiſti ad refellendam tanti viri auctoritatem hoc unum opponere ut diceres non potuiſſe Aquiſgrani an. DCCCXIX. Hettium Synodo intereſſe, cùm Amalarius ejus in Epiſcopatu deceſſor anno DCCCXXXI. ſuperſtes adhuc fuerit, qui eo anno Romam ſe à Ludovico Imper. miſſum narret in Antiphonario. Nec vidiſti te, quod in quæſtione verſabatur, id argumenti loco ſumere. Quid enim tua inveſtigatione dignius erat, quàm ut quod in Notis Ennodianis attigeram, & quod nunc agimus, id quæreres, unuſne, an duo fuerint Amalarii, Epiſcopus Trevirenſis & Ritualium librorum concinnator? Quos ſanè diverſos fuiſſe vel hoc uno Capitulorum indicio comprobari quamcumque te in partem vertas inficiari non potes. Demus enim Legationem iſtam Hettii Archiepiſcopi in annum DCCCXIX. ut Cardinali placuit, non incidiſſe. At certè ante annum DCCCXXVII. quo anno Capitulorum collectionem edidit Anegiſus, neceſſe eſt contigiſſe, alioqui quomodo in eam collectionem, quod poſt illam geſtum eſſet, referretur? Nunc ergo jam ante annum DCCCXXVII. Treverenſem cathedram rexerit Hettius, qua ratione dici queat Amalarium qui quarto poſt anno Romam à Ludovico Imperatore miſſus eſt, illum ipſum Archiepiſcopum fuiſſe, cui Hettius in Cathedra ſucceſſit?

Nimiæ pervicaciæ hominem eſſe oportet, quem tam certæ ac tam perſpicuæ rationis momenta non flectant. Sed ego tam abſum ab eo ſenſu, ut abſurdum tecum exiſtimem Hettium anno DCCCXIX. Epiſcopali cathedræ præfuiſſe, ut anno etiam præcedenti Epiſcopum fuiſſe Hettio ipſo auctore probaturus ſim. Venerunt in manus meas paucis ab hinc annis Epiſtolæ aliquot Frotarii Epiſcopi Tullenſis, è veteri codice Monaſterii Sancti Petri Carnotenſis. In his una eſt Hettii ipſius jam Epiſcopi ad Frotarium, quam integram, qui controverſiæ nodum ſolvet, hoc loco ſubjiciam. Sic enim habet.

HETTI *miſericordia Dei Archiepiſcopus Diœceſeos Trevirenſis necnon & Legatus Ludovici Sereniſſimi Imperatoris venerabili fratri Frotario Tullenſi Epiſcopo æternam ſalutem. Notum ſit tibi, quia terribile imperium ad nos pervenit Domni Imperatoris, ut omnibus notum faciamus qui in noſtra Legatione manere videntur quatenus univerſi ſe præparent, qualiter proficiſci valeant ad bellum in Italiam; quoniam inſidiante Satana Bernardus Rex diſponit rebellare illi. Propterea tibi mandamus atque præcipimus de verbo Domini Imperatoris ut ſollerti ſagacitate provideas cum ſumma feſtinatione omnibus Abbatibus, Abbatiſſis, Comitibus, Vaſſis Dominicis, vel cuncti populo parochiæ tuæ, quibus convenit militiam Regiæ poteſtati exhibere, quatenus omnes præparati ſint, ut ſi veſpere eis adnunciatum fuerit mane, & ſi mane veſperi abſque ulla tarditate proficiſcantur in partes Italiæ, quia Dominus Imperator ſuum iter præparat ut quanto citiùs poterit, in partes illas una cum fidelibus ſuis pergat.* Hactenus verba ſunt Hettii.

Age nunc Domne Conſtantine, temporum illorum Annales conſule & docebunt hanc Bernardi Regis Italiæ adverſus Ludovicum patruum conjurationem anno DCCCXVII. cœptam, anno ſequenti Bernardi ipſius ſupplicio atque interitu compreſſam deſiiſſe. Altero igitur horum annorum ſcriptam fuiſſe hanc epiſtolam fatendum eſt. Faciamus ſcri-

quod Hettii Legationem origine ſua poſterio
tuat. Hac nimirum fortè conjectura induct
Legatos ſeu Miſſos Dominicos, de quibu
ctum, in Synodo Aquiſgranenſi anni DC
creatos putaverit, cùm Ludovici vitæ Auct
jus verbis nititur, non creatos in ea Syno
peracta jam Legatione auditos narret: ex q
multo antè inſtitutos ac deſignatos videri.

Maneat itaque anno minimùm DCCCXV
ſcopum Hettium fuiſſe. Jam tum ergo, ut
periùs argumentabar ex vivis exceſſerat A
Epiſcopus qui Hettium anteceſſit. Quare au
idem non potuit, non modò libri de ordi
phonarii, quem poſt annum DCCCXXXI.
eſt in lucem exiiſſe, ſed nec aliorum quidem li
qui de officio Eccleſiaſtico nuncupantur, qu
ſtat, licèt aliquot annis quàm Antiphona
pti ſint, poſt Judith tamen Auguſtæ, cuju
eſt mentio, nuptias, hoc eſt poſt annum DC
compoſitos fuiſſe.

Quæ cùm ita ſint, vides profectò, ac niſi
mus fallit, pro eo qui in te eſt amore verita
mè diſſimulas, non levi nos nec futili conje
ctos, ſed neceſſaria prorsùs ratione permoto
larium, qui rituales libros condidit alium a
Archiepiſcopus fuit Trevirenſis graduque
diſparem, hoc eſt Diaconum tantùm ac p
niorem pronuntiaſſe. Sed de diverſa ætate, in
concedam, cùm ex iis quæ dicta ſunt h
brorum auctor Amalarius Amalario Tr
Epiſcopo ſuperſtes aliquot annis fuiſſe vide
Diaconi gradu unde habes quod perſuadea
à te nimirum jure quodam nunc expoſe
Neque enim dubito, quin mirum tibi vi
ſit, Diaconum tantùm appellari, quem
pum fuiſſe tibi perſuaſeris, cujuſque Epiſco
ſignia tibi viſus es in baculis illis, quorun
cap. 18. meminit, deprehendiſſe.

Ut igitur quod reliquum eſt penſi exolvan
lenda prius eſt animo tuo hæc falſa de bac
cio, ne baculos ſeu virgas Epiſcopales int
tes, de quibus ſi loqueretur Amalarius, cù
rum ſe numerum collocet, qui baculos du
gelium à Diacono recitatur, è manibus
Epiſcopum ſanè haud fruſtra conjiceres. V
le non Epiſcoporum, ut dixi, baculos ſigni
Præcentorum. Horum apud vos nullus eſt u
in mentem fortaſſe non venerunt, ſed qui i
verſati ſunt, & Cantores in Eccleſiis noſtris
culis incedentes, Chorumque moderantes,
re nunc etiam ritu, baculos dum audituri ſu
gelium è manibus ponentes viderunt, facil
ab Epiſcopalibus baculis differant, intelligi
ambigunt quin de his ſermo ſit Amalario
tu ambiges, opinor, ſi auctores alios in
eadem in re eum argumentum idem tractant
rum baculos disertis verbis commemorant
nihil eſt hac in parte quod Amalarii Epiſc.
ſuffragetur.

Mihi verò cur Diaconum dixerim, gra
& cujus tute auctoritatem non defugies, a
Ademarus Monachus Ordinis tui in cœn
goliſmenſi, cujus Hiſtorica Collectanea,
blicam lucem nondum viderint, peritoru
judicio, qui eorum ſæpè teſtimoniis uſi
mam laudemque meruerunt. Hujus, inqu
de Synodo Aquiſgranenſi agit, quam Ludo
perator anno imperii ſui tertio convocari j

Digitized by Google

prædictus Amalarius librum de Officiis Divinis & de varietatibus eorum, & de ordine Pſalmorum juxta Clericorum uſum antiquum.

Non ibis inficias, Domne Conſtantine, librum de Divinis Officiis ab Ademaro dici libros quatuor quos de Eccleſiaſtico, ut inſcribi ſolent, Officio compoſuit Amalarius. De ordine verò Pſalmorum appellari eum, qui de ordine eſt Antiphonarii. Vides ergo utriuſque operis auctorem Amalarium non Epiſcopum ſed Diaconum vocari, & quod nemini adhuc obſervatum eſt, dignumque animadverſione tua videtur, eumdem ipſum Amalarium qui rituales libros ſcripſit, ejus etiam operis collectorem auctoremque fuiſſe, quod hodieq; in Synodo illa Aquiſgranenſi legitur, & Regula Clericorum nuncupatur.

Hoc tibi eſto reſponſionis noſtræ corollarium & finis. Jam enim abundè videor petitioni ac deſiderio tuo ſatisfeciſſe. Tuum nunc erit deliberare, utri fidem præſtare malis, Trithemio, qui primus patrum ferè noſtrorum memoria hos libros Amalario Fortunato Trevirorum Archiep. ſuapte conjectura ductus attribuit, an Adhemaro, qui Amalarium horum librorum auctorem ab Archiepiſcopo diſtinguit, & ea quam protuli, rationum argumentorumque copia & auctoritate defenditur. Hactenus Sirmondi noſtri τοῦ μακαρίτου Epiſtola, ex qua plurima diſcent etiam peritiſſimi quique Antiquitatis Eccleſiaſticæ inveſtigatores.

(c) De Amalario, quem libro de tribus Epiſtolis proſcindit Remigius Lugdunenſis Archiepiſcopus, aut quiſquis illius commentarii auctor, & de Amolone, qui modò Amalus nunc Homulo aut Amulus, ſcriptus reperitur, congeſſit Ludovicus Cellotius noſter in doctiſſimo opere de Hiſtoria Gotheſcalci, noſque, Deo dante, quid de utroque ſentiendum ſit, aperiemus ſuo, cùm fuerit commodum, & loco & tempore.

Supplementum.

AMALHARIUS Fortunatus Trevirenſis Archiepiſcopus ſcripſit libellum anno 811. ad Caroli Magni Imp. inſtantiam de Sacro Baptiſmate, qui legitur inter opera Alcuini, ut ſupra diximus in Alcuino, ex annotationibus Jacobi Sirmondi & Stephani Baluzii quos ibi allegavimus. Obiit Amalharius Trevirenſis Archiep. anno 814. de quo plura poſſunt legi apud Chriſtophorum Brovverum Soc. Jeſu Presbyterum in Annalibus Treverenſibus, Sammarthanos fratres in Gallia Chriſtiana, verbo *Treverenſes Archiepiſcopi*, & alios.

AMALHARIUS Metenſis Diaconus & Abbas in antiquis mſſ. Codicibus appellatus, ſub cujus nomine extant *Lib. 4. De divinis ſeu Eccleſiaſticis*, anno 827. Juſſu Ludovici Pii Imperatoris compoſiti. Item *Liber unus de ordine Antiphonarii* in Bibliotheca Sanctorum Patrum editionis Lugdunenſis anni 1677. itemque *Libri 2. Inſtitutionum ſeu Regula Canonicorum & Sanctimonialium canonicè viventium*, in Conciliis impreſſionis ultimæ anni 1671. tom. 7. pag. 1307. de Sancti Agobardi ubi dum refutat caput ultimum libri quarti, ea refert quæ conveniunt capiti 47. ut videre eſt tom. 2. operum Agobardi per Baluzium pag. 119. Hinc patet *Supplementum* ad libros quatuor Amalharii de Officiis divinis, quod caput 48. inſcriptum eſt tomo 2. Analectorum pag. 96. à Joanne Mabillon impreſſum; eſſe aſſumendum, quod proprio capite his libris adjunxit Adhemarus Monachus Benedictinus; dum hos libros tranſcribi fecerat, ut habet Joannes Mabillon in Annotationibus pag. 140. nec ſanè cohæret hoc Supplementum cum aliis & ultimis horum librorum capitibus, ut legenti clarum eſt. Itaque hoc Amalharii Opuſculum eſt inſcribendum *Supplementum Adhemari ad libros Amalharii de Officiis divinis* quod conſcripſit ex amore ſingulari in Regulam Divi Benedicti quam profitebatur. Floruit & vixit Amalharius Metenſis uſque ad annum 840.

De Nithardo. 830.

NITHARDUS, Caroli Magni nepos ex Bertha filia, ſcripſit *libros quatuor de diſſidio filiorum Ludovici Pii Imp.* incipit autem ab exceſſu Caroli Magni, ideſt, ab anno Dom. 814. & perducit hiſtoriam ad annum Dom. 843. Extat hæc hiſtoria cum Chronico Frodoardi, & Annalibus Francorum, excuſa Pariſiis anno Dom. 1588.

Dissertatio Historica.

NITHARDUS, ſancti Angilberti ex Berta Carolo Magno genita filius, vixit ſæculo Chriſti nono poſt an. 844. De eo Voſſius, Barthius, aliique recentiores poſt V. C. Paulum Petavium Senatorem Pariſienſem in Syntagmate, quo docet in prælio adverſus Danos anno 853. vulneratum in capite occubuiſſe, & in Eccleſia S. Richarii, cujus per annos 25. fuerat Abbas, ſepultum fuiſſe.

Libri quatuor de diſcordia filiorum Ludovici Pii Imperatoris ac Regis Francorum ad Carolum Calvum, qui deſinunt in annum 843. quo anno ſcribebat, evolutis ferè à morte Caroli Magni avi ſui annis 30. Edidit primò Petrus Pithœus anno 1588. Pariſiis, in 8. cum aliis coætaneis ſcriptoribus, deinde Andreas Ducheſnius Tomo 2. Hiſtoricorum Franciæ coætaneorum præmiſſo pag. 351. de Nithardo Caroli Magni nepote ac tota ejuſdem Nithardi proſapia brevi Syntagmate è Pauli Petavii in Francorum Curia Conſiliari bimeſtri rerum Prolatarum otio.

De Freculpho Lexovienſi. 830.

FRECULPHUS Monachus S. Benedicti, & poſtea Epiſcopus Lexovienſis, eodem Ludovico Imperatore floruit. Scripſit enim *ad Juditham* Ludovici uxorem *libros quinque hiſtoria univerſalis* ab orbe condito uſque ad annum Domini ſexcenteſimum: ſed ipſe vixit uſque ad annum Dom. 840. in

eo au-

Digitized by Google

ſidem Catholicam fuiſſe edoctos, ſed poſtea tum ipſum Ulphilam, tum ejus populos ab Arianis fuiſſe ſeductos: neque enim hæretici Paganos convertere, ſed Catholicos pervertere norunt, ut ſcribit Tertullianus in lib. de præſcriptionibus.

Dissertatio Historica.

FRECULFUS, ex Monacho Fuldenſi Ordinis S. Benedicti, Lexovienſis in Neuſtria poſt Launobodum Epiſcopum, ſcripſit Chronicon ab Adamo ad annum Chriſti circiter 600. Subſcripſit Conciliis Pariſienſi anno 846. & Turonenſi IV. anno 849. celebratis. Succeſſor ejus Airardus interfuit Concilio Sveſſionenſi II. anno 853. ideòque obitus Freculfi in anno 850. aut ſequenti videtur collocandus. Dies etiam ignoratur. Ejus meminerunt Rabanus Fuldenſis Abbas, qui ei ſuos in Geneſim Commentarios inſcripſit, Lupus Ferrarienſis Abbas Epiſt. 84. Sigebertus cap. 90. de Viris Illuſtribus; Jo. Trithemius in libro de Scriptoribus, & in Chronico Hirſaugienſi, ut recentiores omittam.

Primam partem Chronici, ab ortu rerum uſque ad Chriſtum & Octaviani Imperatoris ætatem ſeptem libris comprehenſam dicavit ſuo quondam præceptori Eliſachari, Abbati per ea tempora celeberrimo.

Alteram partem à Chriſto Domino uſque ad regna Francorum ac Longobardorum, annumque circiter 600. diviſam in quinque libros miſit ad Juditham Auguſtam Ludovici Pii conjugem, & Caroli Calvi matrem. Extat verò Chronicon illud tum ſeorſim excuſum, tum in Bibliothecis Sanctorum Patrum.

De Hilduino Abbate. 830.

HILDUINUS Abbas S. Dionyſii petente Imperatore Ludovico Pio ſcripſit *Areopagitica*, quæ extant cum epiſtolis præfixis Ludovici ad Hilduinum, & Hilduini ad Imperatorem. Reperiuntur hæc apud Surium tom. 5. die 9. Octobris. Sed quod in extremo libro Hilduinus ſcribit, paſſum eſſe ſanctum Dionyſium anno Domitiani 16. ingruente, & Chriſti 96. non caret dubitatione: nam S. Ignatius martyrium fecit anno 11. Trajani, teſte S. Hieronymo de Scriptoribus Eccleſiaſticis, in Ignatio. Sanctus autem Dionyſius martyrio conſummatus eſt poſt ſanctum Ignatium, quem nominatim citat in libro de divinis nominibus cap. 4. citat autem ex epiſtol. ad Romanos quam ſcripſit ſanctus Ignatius illo ipſo anno, quo mortuus eſt: notum verò eſt Trajanum poſt Domitiani, & ſucceſſoris ejus Nervæ obitum, imperaſſe. Itaque neceſſe eſſe videtur, ut S. Dionyſius non ſub Domitiano; ſed ſub Trajano, vel Hadriano, & non anno Chriſti 69. ſed poſt annum Domini centeſimum obierit.

Dissertatio Historica.

HILDUINUS, ſancti Dionyſii ad Pariſienſem civitatem Abbas, Sacri Palatii Archicapellanus, atque Imp. Ludovico Pio chariſſimus, ejuſque filio Lothario, cujus partes ſequutus, relicto Monaſterio ſuo, videtur in Italiam Auſtraſiamve profectus, ibique mortuus, ſed quo anno vel die,

Annalium Eginarthi & Vitæ Ludovici Pii
nonymo ſcriptæ, jam ab anno 838. obiiſſ
dixit cap. 19. libri 5. his verbis quæ Hiſtor
rationi ut pleraque alia intexuit: *Dans ei*,
no, *regimen Abbatiæ Sancti Germani Pariſien*
Hilduinus Abbas vita deceſſerat.) De eoden
cap. 11. libri quarti in additamentis ad An
ginarthi anno 826. Rabanus ei ſuos in 4. lib
gum commentarios inſcripſit. Ejus meminet
thardus libri 1. & 2. Hiſtoriæ ſuorum temp
Annales Eginarthi, Fuldenſes, aliique, N
Leodienſis Ep. ad Herefridum Abbatem p
vitæ Sancti Remacli, Sigebertus Gemblacen
82. Catalogi, & in Chronico anno 825.

Areopagitica, juſſu Imp. Ludovici Pii ſcript
ſunt primùm à Matthæo Galeno Weſtcapel
loniæ 1563. deinde à Surio ad 9. diem Oc
vulgata cum mutuis eorumdem Ludovici & I
Epiſtolis. Sirmondus ad calcem Tomi 2.
liorum Galliæ ſolam Imperatoris epiſtolam
buit. (a)

(a) Idem verò in Diſſertatione de duob
nyſiis, & poſt eum Joannes Launojus &
Morinus prolixè ejus Areopagetica refutat
Gregorium Turonenſem Archiepiſcopum I
Franciæ ſcriptorem ab ejus cenſura vindi
Cùm hæc Typographo committuntur em
defertur ad me ejuſdem Launoji recens è
bet varia complexus de duobus Dionyſiis
nienſi & Pariſienſi opuſcula, quorum fron
dem Sirmondi Diſſertatio de eadem mater
jus exemplaria jam pridem deſiderabantur
ditis, præfigitur. Pag. 54. occurret de Ar
ticis Hilduini judicium ſecundis curis corre
auctius.

De Jeſſe Epiſc. 830.

Supplementum.

JESSE Ambianenſis Epiſcopus à Carolo
Conſtantinopolim ad Nicephorum Im
rem Legatus anno 802. miſſus fuit & Ca
ſtamentarias tabulas anno 811. ſignavit. I
ſcripſit *Epiſtolam Catecheticam ad Sacerdotes*,
nes in ſua Diœceſi Chriſto militantes, quam
Corderius Hincmari Opuſculis pag. 664.
Pariſiorum anno 1615. editis ſubtexuit. O
tem Jeſſe anno 836. de quo Aubertus Mi
Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis ca
fratres Sammarthani tom. 2. pag. 94. Galli
ſtianæ in Epiſcopis Ambianenſibus.

De Frotario Epiſc. 830.

Supplementum.

FROTARIUS Tullenſis Epiſcopus floreb
circiter 830. qui ſcripſit *librum Epiſtol*
varios Præſules, à quibus & alias acceperat
ex mſ. Codice Carnotenſis Eccleſiæ eductu
gavit Andreas Ducheſnius tom. 2. Hiſto
Franciæ pag. 719. & ſeqq. qui apud omnes
Bibliothecas noti ſunt. Habetur nomen
Tullenſis Epiſcopi in Cartulario Artemar
annum 837. de quo Sammarthani fratres
lia Chriſtiana tom. 3. verbo *Tullenſes Epiſco*

Digitized by Google

tum Joannes Mabillon, ut ait tom. 2. Analectorum pag. 84. Hic autem Commentarius eo quod in Monaſterii Caſſinenſis Bibliotheca à multis temporibus conſervaretur, Paulo Diacono Caſſinenſi Monacho à ſexcentis annis adſcriptus eſt, primùm à Leone Marſicano Cardinale in Chronico Caſſinenſi lib. 1. cap. 15. tum à Petro Diacono & Bernardo Cardinale & Abbate Caſſinenſi & aliis: quamvis viri doctiſſimi noſtro tempore Benedictus Haeftenus & Angelus de Nuce Abbas Caſſinenſis, iſtud opus Paulo Diacono meritò abjudicent, imò idem Joannes Mabillon tom. 4. Analectorum pag. 638. aſſerit vidiſſe ſe opus iſtud mſ. in Bibliotheca Monaſterii Augienſis ſeu Augiæ divitis in Germania cum hoc Lemmate: *Incipit expoſitio Baſilii Abbatis, ſuper Regulam ſancti Benedicti Abbatis primitus*. Sed auctori ſuo legitimo reddit codex mſ. Divionenſis, & in pluribus mſſ. Gallicanis expoſitio hæc Hildemaro tribuitur, favetque *Epiſtola ipſius Hildemari ad Urſum Epiſcopum Beneventanum*, quæ in expoſitione capitis 38. Regulæ integra refertur: vixit Hildemarus uſque ad annum 840. ut credimus: de quo Joannes Mabillon locis citatis.

De Theoſtericto. 830.

Supplementum.

THEOSTERICTUS ſancti Nicetæ Confeſſoris & Hegumeni Medicienſis in Bythinia diſcipulus, ſcripſit *Vitam Magiſtri ſui* anno 824. mortui, paucis poſt mortem annis, quam græcè & latinè habes apud Bollandiſtas ad diem tertiam menſis Aprilis.

De Hattone Epiſc. 830.

Supplementum.

HATTO ſive HETTI vel HETTO, Baſileenſis Epiſcopus, una cum aliis aliquot Nobilibus viris, juſſu Caroli Magni ad Nicephorum Conſtantinopolitanum Legationem obiit anno 811. ut in Annalibus Francorum legitur, quos Petrus Pithœus edidit. Hac occaſione Hodœporicon, ſive Itinerarium contexuit, quo iter à ſe in Græciam ſuſceptum deſcripſit, quod lapſu temporum interiit. Scripſit quoque *Librum de Viſionibus, ſive de Vita Vvettini Monachi*, quam Viſionem expreſſit Carmine heroico Vvalfridus Strabus anno 825. Utrumque autem Opus impreſſum à Joanne Mabillon ſæculo 4. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tom. 1. pag. 263. & 272. Item longè antea Opus Hattonis proſaicum *de Viſione Vvettini Monachi* impreſſum fuerat, cum Viſionibus ſanctæ Mechtildis Abbatiſſæ, Hildegardis, & aliorum Viſionariorum, Pariſiis in fol. anno 1513. ex officina Henrici Stephani, de quibus ad annum 1300. *in ſancta Mechtilde* dicemus: edidit item *Capitulare* quod impreſſum extat ad calcem tomi 6.

Supplementum.

B THEGANUS Trevereníis Eccleſiæ Corepiſcopus ſub clariſſimis Archiepiſcopis Amalhario, Fortunato, & Hettone ſeu Hetti, ibidem gratia prædicationis variiſque dotibus floruit ab anno circiter 810. ad 840. Scripſit autem unum librum *de geſtis Ludovici Pii*, quem Andreas Ducheſnius tomo ſecundo Hiſtoricorum Franciæ veterum inſeruit, qui continet geſta tantùm dicti Imperatoris uſque ad annum 837. unde credere eſt vel manuſcriptum Codicem mutilum fuiſſe, vel Auctorem non vixiſſe ultra hunc annum. De illo plura Aubertus Miræus in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 250. pag. 230. Ducheſnius loco citato, Sam-
C marthani fratres in Gallia Chriſtiana tom. 1. p. 720. ubi de Epiſcopis Trevirenſibus.

De Agobardo. 830.

Supplementum.

AGOBARDUS natione Gallus, Eccleſiæ Lugdunenſis Corepiſcopus primùm fuit ſub Leidrado, & Canonum Gallicanorum acerrimus propugnator ſub Ludovico Pio & Lothario Imperatoribus. Rexit cedente viro clariſſimo Leidrado, Metropolim Lugdunenſem ab anno 813. eujus electionem declarat Ado cùm in Chronico ait: *In loco*
D *ejus* (Leidradi) *Agobardus ejuſdem Eccleſiæ Corepiſcopus, conſentiente Imperatore & univerſa Gallorum Epiſcoporum Synodo, Epiſcopus ſubſtitutus eſt: quod quidam defendere volentes dixerunt, eumdem venerabilem Agobardum à tribus Epiſcopis in Sede Lugdunenſi, jubente Leidrado fuiſſe ordinatum. Sed canonica auctoritas eſt, in una Civitate duos Epiſcopos non eſſe, nec vivente Epiſcopo, ſucceſſorem ſibi debere eligere; ac idcirco illa quacumque cauſa Regulæ Eccleſiaſticæ præteriri in tanto ordine fixæ, non debent*. Adfuit Agobardus Concilio apud Attiniacum celebrato anno 822. & alteri Lugdunenſi 828. Fuit etiam de numero illorum Epiſcoporum qui Ludovicum Imperatorem an. 833. apud Compendium Palatium indignè habuerunt,
E quòd ob crimen ſententiam paſſus eſt an. 835. in Concilio Theodonis-Villæ, ubi Ebbo Rhemenſis de ſuo gradu dejectus eſt. Tandem an. 836. Conventus apud Stramiacum in Pago Lugdunenſi fieri cœptus, in quo ventilata eſt cauſa Eccleſiarum Lugdunenſis & Viennenſis vacantium, quæ abſentibus reis Epiſcopis peragi non potuit. Eos autem in gratiam poſtea rediiſſe cum Ludovico, & Eccleſias ſuas recepiſſe, docet Ado in Chronico: *Ambo* (ait) *poſtmodum piis Imperatoribus agentibus, Agobardus Lugdunenſem & Bernardus Viennenſem Sedem recepit; poſt paucul os annos Agobardus apud Santonas in Expeditione Regia poſitus defungitur*. Quod accidiſſe volunt quidam anno 840. vel ſequenti. Scripſit plures tractatus breves ſeu opuſcula, quæ ſummis curis collegit, Annotationibuſque illuſtravit Stephanus

Balu-

Lugdunenſium itidem Archiepiſcoporum inter ſanctos Lugdunenſes Confeſſores 8. Id. Junii memoria ejus anniverſariis honoribus colitur in faſtis Eccleſiæ Lugdunenſis, ejuſque vita amplior legitur apud Theophylum Raynaudum *in ſuo Indiculo Sanctorum Lugdunenſium*. Plura de Agobardo ejuſque Scriptis Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Auberrus Miræus *in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* c. 240. pag. 228. Sammarthani fratres *in Gallia Chriſtiana* tomo 1. pag. 301. & 302. ubi *De Archiepiſcopis Lugdunenſibus*, Stephanus Baluzius in præludiis ad ſuam editionem B Operum Agobardi, & alii quos brevitatis cauſa omittimus.

De Modoino. 850.

Supplementum.

MODOINUS Auguſtodunenſis Epiſcopus claruit temporibus Ludovici Pii Imperatoris, à quo privilegium obtinuit anno Imperii ſui ſecundo, Chriſti Domini 816. quod refertur in Gallia Chriſtiana fratrum Sammarthanorum, ubi de Epiſcopis Æduenſibus: adfuitque Concilio apud Theodonis Villam anno 835. ubi Ebbo Rhemenſis Epiſcopus C depoſitus eſt, lataque ſententia dejectionis in alios abſentes. Scripſit *Epiſtolam Elegiaco Carmine* ad Theodulphum Aurelianenſem Epiſcopum, quam edidit Henricus Caniſius tomo 6. Antiquarum Lectionum. Mortuus circa annum 839. vel 840. de quo agunt dictus Caniſius & Sammarthani locis citatis.

De Theodulpho Aurelianenſi Epiſcopo. 853.

THEODULPHUS ABBAS Floriacenſis, ac deinde Epiſcopus Aurelianenſis tempore Ludovici Pii Imperatoris floruit laude ingenii. Scripſit enim *multa, & ſoluta oratione, & verſibus*; illius D eſt carmen, quod canitur in die Palmarum; Gloria, laus & honor tibi ſit Rex Chriſte Redemptor. *Multa alia carmina* ipſius extant in Bibliotheca SS. Patrum tom. 8. edit. 2. extat etiam apud Card. Baron. tomo 9. Annal. ad annum Dom. 835. epiſtola lectu digna ad Clerum ſuum Aurelianenſem.

Dissertatio Historica.

THEODULPHUS, ſeu Teudulfus, natione Italus, ut creditur, ex Gallia Ciſalpina oriundus, tranſmiſſis Alpibus venit in Franciam & à Carolo Magno, cui erat ob virtutem atque eruditionem perfamiliaris, Abbatia Floriacenſi S. Benedicti ad Ligerim & Aurelianenſi Epiſcopatu donatus ſaltem ante E annum 794. quo nomen ejus inter Epiſcopos recenſetur in Concilio Francofordienſi. Poſt mortem Caroli accuſatus tamquam conjurationis in Ludovicum Pium Imper. cum Bernardo ejus nepote particeps, anno 818. detruſus eſt in carcerem, ut ipſe ſæpiùs conqueritur, planè innocens & criminis tanti expers. Unde paulò poſt Principis clementia liber egreſſus cum Andegavis reverteretur in urbem Aurelianenſem obiit circa annum 821. aut ſequentem, (vide libri quarti carmen ſextum) ejuſque ſucceſſor Jonas interfuit Conventui Pariſienſi de Imaginibus anno 824. Unde Sigeberti, Trithemii, Baronii, & aliorum emendandus error, qui vitam illius uſque ad annum 840. prorogarunt. De eo Alcuinus Epi-

nales Eginharti & aliorum paſſim, Hincmar
vortio Lotharii & Theibergæ ubi vocat eum
doxum & inſignem Poetam, Auctor vitæ
mini Mitiacenſis, Lupus Ferrarienſis Abbas
ad Alcuinum, non Alculinum, ne te Typ
cus aliquorum error in fraudem inducat, &
roli Magni tempora Lupum referat, Sigebert
que Chronici ejus interpolatores, Pſeudo-
capite 14. de Divinis Officiis ſeu Remigius
dorenſis fuerit, ſeu quis alius, ac Phil. Be
Trithemius, Arnoldus Wion, Poſſev. & a
xiè quærit Voſſius unde hauſerit prædictu
nius Theodulphum ſcripſiſſe Annales Caro
dovici Regum Francorum, certè non aliu
buiſſe videtur, quàm ex Bibliotheca Geſ
quæ à Simlero contracta eſt in Epitomen m
nis antequam Wionius de ſcribendo cogitar
re expungenda verba hæc ex cap. 4. libri 3
ſtoricis Latinis. Hic ab Arnoldo, &c.

Sirmondus noſter omnia ejus opuſcula,
que magno ſtudio colligere potuit, edidit
in 8. anno 1646. notiſque ſuis pro more
eruditis illuſtrata dicavit Illuſtriſſimo D. Iſa
berto Epiſcopo & Comiti Vabrenſi doctrina
tate editiſque pluribus libris clariſſimo.

Capitula ad Presbyteros Parochiæ ſuæ. Ea
Baronius edidit juſto quidem tardiùs, hoc
no ſcilicet 835. tum Joannes Buſæus not
Hincmari quibuſdam Epiſtolis Moguntiæ an
ac deinde ipſe Sirmondus Tomo 2. Con
Galliæ ad annum Chriſti circiter 797. Ne
ſi quidem verum ſit, quod ajunt, Epiſtola
ad Clerum ſuæ Diœceſeos fuiſſe ſcriptam
primùm creatus fuit Aurelianenſis Epiſcop
de re nonnulla jam præmiſimus. Certè ab
ad 800. videntur κεφάλαια illa emiſſa in p
uſum.

De ordine Baptiſmi ad Magnum ſeu Magnon
nonenſem Archiepiſcopum.

De Spiritu Sancto, ad Carolum Magnum
torem.

Carminum ad diverſos & de diverſis argum
ſex, in quibus eminent, *Parænesis ad Judices*
edita anno 1614. *Elegia ad Aigulfum Bituricen*
chiep. Modoinum Auguſtodunenſem Epiſcopum,
è carcere data, & ab Henrico Caniſio T
Antiquæ Lectionis vulgatæ, *Verſus in font*
rum, quæ ipſe deſcribi fecit, quæque modò
in Bibliotheca Illuſtriſſimi Præſidis Inſulati
tonii Memmii, *Verſus facti, ut à pueris in die P*
cantarentur, quos in Carcere Andegavenſi
ptos certum eſt, & Theodulpho abſque ulla
verſia aſſerit Lupus Ferrarienſis loco ſupra ir
ut vel hinc pateat, Alcuini qui dicitur, de
Divinis librum falsò illi tributum fuiſſe etiam
ditiſſimis viris, de fluvio ſiccato, de pugna
Parænesis ad Epiſcopos, de ſeptem liberal
tibus in quadam pictura depictis, Itinerari
ſeptem vitiis Capitalibus, de inexplebili avar
Hypocritis, &c.

Supplementum.

THEODULPHUS Aurelianenſis Epiſcop
quo doctiſſimè poſt Bellarminum Labb
adde operibus à Jacobo Sirmondo editis, carm
ſunt in tom. 1. Analectorum Joannis Mabillon
nec aliud dicendum ſupereſt de Scriptis Theo

loniæ anno 1568. Sed præter cætera ſcripſit in flore
ætatis ſuæ *opus admirandum* ſoluta & ligata oratione,
de laudibus ſanctæ Crucis ad Gregorium IV. Papam,
anno Domini 843. quod mortuo Gregorio miſit ad
Sergium ſucceſſorem. Extat hoc opus editum ſtudio
Jacobi Wimphelingii anno 1501. inter opera Rabani,
& Commentarium in Threnos, quod ab aliquibus
tribuitur S. Hieronymo, ſed verè Rabani eſt,
non Hieronymi, ut diximus ſupra.

Dissertatio Historica.

MAGNENTIUS Rabanus Maurus, ſive ut alii,
Rabanus Maurus Magnetius aut Magentius,
quod ultimum fortè illi à patria adhæſit, Magentiæ
enim ſive Moguntiæ natum ſe atque renatum in
Epitaphio clarè inſinuat: deinde Fuldæ à puero Monachus,
Alcuini diſcipulus & poſt Egilem an. 822.
defunctum ejuſdem celeberrimi in Buchonio ſilva à
S. Bonifacio ædificati Monaſterii Abbas ſuo tempore
eruditiſſimus. Demum jam ſenior poſt Otgarium
die Dominica 26. Junii anni 847. electus Moguntinus
Archiepiſcopus, obiit die 4. Februarii anni 856.
Ludovico Lotharii filio imperante, regnantibus verò
Ludovico in Germania & Carolo Calvo in Gallia
Ludovici Pii filiis, cumque ad S. Albanum Moguntiæ
ſepultus fuiſſet, translatus deinde fuit in Saxoniam.
De eo Annales Fuldenſes à Pithœo primùm
editi, Hincmarus contra Godeſchalcum, Lupus
Ferrarienſis ep. 40. qua, eum Reverendiſſimum
Patrem eximiumque præceptorem ſuum appellat,
innuitque ſarcina adminiſtrationis in Hattonem impoſita
divinis vacare rebus, S. Odilo in Sermone
de Sancta Cruce, Hermannus, Marianus & Lambertus
Schafnaburgenſis in Chronicis, Sigebertus capit. 89.
de Viris Illuſtribus, Honorius Auguſt. libelli 4.
de Luminaribus Eccleſiæ cap. 4. Rudolfus Presbyter
& Monachus, qui magiſtri ſui vitam ſcripſit
quæ extat, atque ut plures alios omittam, Jo: Trithemius,
qui ejus quoque vitam ſcripſit ac de operibus
egit tum in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis,
tum in Catalogo Illuſtrium Germaniæ Scriptorum,
tum in opere de Viris Illuſtribus Ordinis S. Benedicti,
necnon in Chronico Hirſaugienſi, Beatus
Rhenanus, Sixtus Senenſis, Baronius, Poſſevinus,
Arnoldus Wion, Nicolaus Serarius in Moguntinis
Præſulibus, & Chriſtophorus Brovverus in Fuldenſi
Hiſtoria: quibus jungat Lector, nuper cœlo tranſmiſſum
Ludovicum Cellotium noſtrum in Appendice
ad Hiſtoriam Godeſchalci.

Omnia ejus opera quotquot potuerunt reperiri ſex
Tomis Coloniæ typis Antonii Hierati anno 1627.
edita prodierunt ex ſchedis Jacobi Pamelii, ſtudio
atque opera Georgii Colvenerii Duacenſis Academiæ
Cancellarii.

Tomo I. continentur.

Poſt vitam Rabani à Rodulfo ejus Presbytero, atque
à Jo: Trithemio editam, *Exceptio de arte Grammaticæ* compoſitum per [illegible]
nachos Monaſterii Fuldenſis Sergio Papæ Sancto Pe-
B tro offerendum tranſmiſit. Jacobus Wimphelingius
Seleſtatinus anno 1501. edendum curavit Phorcæ in
Germania apud Thomam Anſelmum, quod deinde
anno 1605. Auguſtæ Vindelicorum iterum fuit excuſum.

Tomo II. continentur.

Commentariorum in Geneſim libri quatuor, ad Freculfum
Lexovienſem in Neuſtria Epiſcopum, cujus
præmittitur epiſtola. *In Exodum libri totidem*, ad
eumdem Freculfum. *Expoſitionis in Leviticum libri ſeptem*,
ad eumdem ſubjecta eorumdem Commentariorum
in Leviticum Epitome, auctore Strabo Ful-
C denſi ejus diſcipulo.. *In librum Numerorum libri quatuor*,
ad eumdem Freculfum Epiſc. *In Deuteronomium libri 4.*
ad eumdem.

Tomo III. continentur.

In librum Judicum libri duo, ad Humbertum Epiſcopum
cujus præmittitur Epiſtola. *In librum Ruth liber
unus. In quatuor libros Regum libri quatuor*, ad Hilduinum
Abbatem & Sacri Palatii Archicapellanum. *In
duos libros Paralipomenon libri quatuor*, ad Ludovicum,
non Imperatorem, ut editio Colonienſis habet, ſed
Regem Germaniæ Lud. Imp. filium. *In librum Judith
liber unus* cum Præfatione metrica: ſubjungitur Ja-
D cobi Pamelii in eumdem librum Commentarius. *In
librum Eſther*, ad Reginam nobiliſſimam Emmam,
ut arbitror, Ludovici Regis Germaniæ uxorem.
*In Cantica, quæ ad Matutinas laudes per ſeptimanam
dicuntur*, ad Ludovicum Germaniæ Regem. *In Proverbia
Salomonis libri tres. In librum Sapientiæ libri tres*
ad Otgarium Archiepiſcopum Moguntinum. *In Eccleſiaſticum
libri decem*, ad eumdem Otgarium.

Tomo IV. continentur.

*In Jeremiam Prophetam comprehenſis ejus Lamentationibus
ſive Threnis libri triginta.* Commentarius autem
ille in Threnos falsò ab aliquibus S. Hieronymo
E tributus, verè eſt Rabani, ut bene Bellarminus &
alii. (a)

In Ezechielem Prophetam libri viginti ad Lotharium
Imperatorem, cujus præit epiſtola ad Rabanum. *In
Machabæorum libros duos*, cum duobus Prologis, primo
ad Ludovicum Germaniæ Regem; altero ad Geroldum
Sacri Palatii Archidiaconum.

Tomo V. continentur.

Commentariorum in Matthæi Evangelium libri octo,
ad Haiſtulfum Archiepiſcopum. *In Quatuordecim ſancti
Pauli Epiſtolas libri triginta* ad Samuelem Epiſcopum,
quos rogante Lupo poſtea Abbate Ferrarienſi
ex variis SS. PP. floſculis confecerat. Editæ ſunt
ejuſdem Rabani ad utrumque epiſtolæ, quibus præmiſſus

ad [illegible] Archiepiſcopum. Quibus adduntur multæ aliæ Homiliæ de Sanctis & variis virtutibus. *Homilia ſuper Epiſtolas & Evangelia à Vigilia Paſchæ uſque ad XV. Dominicam poſt Pentecoſtem, tam de Tempore, quàm de Sanctis, numero 91.* ad Lotharium ſeu Lucharium Imperatorem. *Homilia de Evangelio*, Liber Generationis JESU CHRISTI filii David. *De ſeptem ſignis Nativitatis Domini*, breviſſimus Tractatus. *Allegoria in univerſam Sacram Scripturam*, è veteri mſ. deſcriptæ.

Tomo VI. continentur. B

De Clericorum inſtitutione & cæremoniis Eccleſiæ libri tres ad Heiſtulfum Archiepiſcopum præmiſſo ejuſdem Rabani epigrammate ad Fratres Fuldenſes, conſcripti anno Incarnationis Dominicæ 819. ut ſubjecti verſus docent omiſſi aut aliò translati in editione Colonienſi anni 1627.

Nam eſt nonus decimuſque octingenteſimus annus,
Ex quo Salvator venit in arva pius:
Abbas namque meus, veſterque fidelis amicus
Egil hæc voluit reddere dona tibi.

Certè Heiſtulfi atque Egilis mentio id facilè perſuadent. C

De Sanctis Ordinibus, Sacramentis divinis & Veſtimentis Sacerdotalibus liber unus, ad Thiotmarum. In multis convenire cum libro primo de Inſtitutione Clericorum rectè monuit editor.

De diſciplina Eccleſiaſtica ad Reginaldum libri tres: quorum primus eſt de Sacris Ordinibus. Secundus de Catechiſmo & Sacramentis divinis. Tertius de agone Chriſtiano agens de virtutibus & vitiis. In duobus prioribus capita quædam in margine notantur, quæ cum libris de inſtitutione Clericali conveniunt.

Libri tres ad Bonoſum Abbatem. Primus de videndo Deo. Secundus de puritate cordis. Tertius de modo Pœnitentiæ. D

De Quæſtionibus Canonum Pœnitentialium ad Heribaldum libri tres. Primus continet Regulas de Miniſtris Eccleſiæ ſi deviaverint, cum adjunctis Epiſtolis Hormiſdæ Papæ, Iſidori, & aliorum. Secundus de Pœnitentiæ ſatisfactione. Tertius de pœnitentiis Laicorum.

De Vitiis & Virtutibus, de peccatorum ſatisfactione & remediis, ſive pœnitentiis libri tres. Pœnitentium liber unus, ad Otgarium Moguntinum Archiepiſcopum, qui veluti præcedentium Tractatuum quoddam compendium eſt. *Quota generatione licitum ſit matrimonium, epiſtola ad Humbertum Epiſcopum.* De Conſanguineorum nuptiis, & de Magorum præſtigiis falſiſque divinationibus, ad Bonoſum liber unus. *De anima & virtutibus, ad Lotharium Regem opuſculum.* E *De ortu, vita & moribus Antichriſti Tractatus. Rabani Mauri Martyrologium*, ex Tomo VI. Antiquæ Lectionis V.C. Henrici Caniſii Noviomagenſis. *Poemata de Diverſis*, per Chriſtophorum Brovverum Soc. Jeſu Theologum Moguntiæ edita, cum ejuſdem ſcholiis.

Commentaria in Regulam S. Benedicti. Rectè tamen monet Theophilus in Erotematis non eſſe Rabani, tum quòd bene multi, qui operum ejus indices texuerunt, nullum agnoſcunt Commentarium Rabani in Regulam S. Benedicti, tum quòd Aimoinus ſermone de S. Benedicto, diſertè tribuat alteri: Smaragdus, inquit, expoſitionem in ipſius Regulam commentatus hos præmiſit verſiculos.

Quiſquis ad æternum mavult conſcendere regnum, &c.
Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

ex Tomo II. Rerum Alamannicarum M[...] Goldaſti Francofurti ad Mœnum edito ann[...]

De Inventione linguarum, ab Hebræa uſque [...] diſcam, & notis antiquis, ex eodem Ala[...] Tomo.

Iis verò Coloniæ impreſſis addendæ ſunt [...] *dem Rabani Archiep. Moguntini Epiſtola de [...] tione Dei. I. ad Hincmarum Archiep. Rhemenſe[...] Notingum Epiſcopum Veronenſem. III. ad E[...] Comitem in Italia*, adverſus pravam doctrin[...] teſcalci Orbacenſis Monachi gyrovagi atqu[...] B ci, quas publici juris fecit anno 1647. Pari[...] apud Cramoſios fratres R. P. Jacobus Si[...] Soc. Jeſu. Uſſerius quoque nonnulla ſug[...] Centuriis Magdeburgenſibus deprompta pa[...] & 47. Hiſtoriæ Goteſcalcanæ.

Numerantur & alia plura, quæ quamvis [...] ter quæſita fuerint, nanciſci tamen non po[...] venerius, ut ipſe conqueritur.

(a) Vide Sixtum, & quæ ubi de S. Hi[...] diximus. Quare inducendam arbitror obſer[...] Mariani ejuſdem Victorii Amoretti quam I[...] rum & Verborum operum Divi Hieronym[...] his verbis: Qui in Lamentationes Hieremiæ [...] cumferuntur libri (quos nos uti maximè a[...] C nymi & ſpiritum & eruditionem accedentes [...] dimovimus loco) Rabani Mauri eſſe aliq[...] mant: & hoc nomine in Germania inter [...] opera typis jam ſunt excuſi. Ego cujuſvis [...] ipſius Hieronymi, potiùs quàm Rabani exiſt[...] cùm non ſuopte ingenio ac propria lucubra[...] ponentem, ſed coacervatorem quemdam, a[...] auctorum propriis verbis propriiſque ſenten[...] ſuum intertexentem Rabanum noverim.

Supplementum.

RABANUS MAURUS Moguntinenſis [...] piſcopus multa ſcripſit, quæ undique [...] D rata ex ſchedis Jacobi Pamelii, opera & ſtud[...] gii Colvenerii Academiæ Duacenæ Cancell[...] tomis in fol. Coloniæ typis Antonii Hierat [...] edita prodierunt; de quo Bellarminus & I[...] quibus hæc pauca addimus annotantes.

Quæſtiones Canonum Pœnitentialium ad H[...] lib. 3. Itemque de Virtutibus & Vitiis, de pecca[...] tisfactione & remediis ſive pœnitentiis lib. 3. q[...] tur tom. 5. Operum Rabani, ſpectare ad [...] rium Cameracenſem Epiſcopum, ac inſcri[...] bonem Rhemenſem Archiepiſcopum, quo [...] habentur tomo 5. Antiquarum Lectionum [...] Caniſii, ut rectè annotat Stephanus Baluziu[...] dice ad Reginonem, de Eccleſiaſticis Diſcipl[...] E præfatione ad Epiſtolam Rabani ad He[...] pag. 449. *Commentarius etiam in Regulam D[...] dicti*, non eſt Rabani, ſed Smaragdi vel [...] Sancti Michaelis ad Moſam in tractu Virdun[...] Monachi Aniannenſis ſub Benedicto Abbate [...] loci, quam quæſtionem definire non eſt [...] genii, ob probabiles ad utramque partem a[...] rationes. Tractatus etiam *adverſus Judæos* [...] cum aliis Operibus veterum Patrum Franciſc[...] flet in 4. evulgavit Divione anno 1656. [...] Rabani, ſed Amulonis Lugdunenſis Archie[...] ut infra in Amulone dicemus. Poſſunt au[...] ſtitui in locum iſtorum indubia Rabani Ope[...] Colvenerius non habuit, alibi poſtmodum [...] nempe *Liber de Computo Eccleſiaſtico ad Mar[...]* quem evulgavit tomo I. Miſcellaneorum [...]

Digitized by Google

Mabillon tomo 1. Analectorum. Item Epiſtolæ tres De prædeſtinatione Dei, 1. *Ad Hincmarum Rhemenſem Archiepiſcopum*. 2. *Ad Notingum Veronenſem Epiſcopum*. 3. *Ad Eberhardum Comitem in Italia*, quas in 4. publici juris fecit Jacobus Sirmondus Pariſiis anno 1647. apud Sebaſtianum Cramoiſy. *Alia duæ* quæ leguntur in Conciliis ultimæ impreſſionis Pariſienſis anni 1671. tomo 8. pag. 1845. cum altera quam habet Stephanus Baluziut in Capitulatibus Regum Franciæ tom. 2. pag. 1378. Si quis plura cupit de Rabano, adeat præter Labbeum ſupra citatum, Georgium Colvenerium in præludiis ad Opera illius impreſſa, ubi Vita Rabani à Rodulſo Monacho & Ioanne Trithemio, cum variis aliorum teſtimoniis; itemque Bollandum in Vitis Sanctorum ad diem 4. Februarii, Joannem Mabillon ſæculo. 4. *Sanctorum Ordinis D. Benedicti* tom. 2. pag. 1. & ſeqq. Natalem Alexandrum in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus ſæculo 9. parte 1. pag. 224. & parte 2. pag. 575. Diſſertatione ſpeciali, quæ 11. eſt.

De Strabo Fuldenſi. 840.

STRABUS FULDENSIS Monachus, Rabani diſcipulus, ex Magiſtri operibus decerpens explicationes Scripturarum, compoſuit *Gloſſam*, quæ dicitur *ordinaria*, in Scripturas utriuſque Teſtamenti, quæ poſtea aucta, & ornata à poſterioribus fuit.

Dissertatio Historica.

AN diſtinguendus ſit Strabus iſte, natione Teutonicus, Rabani Mauri auditor & ſcriba ſive Notarius, auctor Gloſſæ, quæ Magiſtralis dicitur atque Ordinaria; an, inquam, reipſa diſtinguendus à Walafrido Strabone Sancti Galli in Alemannia Monacho ac Decano, tum Augiæ divitis ſive Majoris ab anno 847. ad 849. eruditiſſimo Abbate, quod exiſtimarunt Trithemius, Poſſevinus, Bellarminus, & alii: an verò unus idemque fuerit, quod alii cenſent, definiemus infra ſuo loco: aut certè argumenta in utramque partem explicabimus. V. Walafridus Strabo. Mihi verò, ut id ex occaſione obſervem, valdè ſuſpectus eſt Sixti Senenſis & Poſſevini Strabo Monachus natione Anglicus, patria Cantabrigienſis V. Bedæ frater & ſtudiorum ejus collega doctus ac pius, qui anno 750. ſcripſit in totum librum Geneſeos non ignobiles Commentarios ex dictis orthodoxorum Patrum ad imitationem fratris diligenti ſolertia collectos.

De VValafrido Strabone. 849.

VVALAFRIDUS STRABO à vitio oculorum ſic appellatus, Abbas Augiæ ſcripſit *de rebus Eccleſiaſticis librum ſatis utilem*, qui extat cum aliis ſimilibus libris una impreſſis Coloniæ anno Domini 1568. & poſtea Romæ anno 1590. Scripſit etiam *duos libros de ſanctis Gallo Abbate, & Othmaro*, qui extant apud Surium die 16. Octobris, deinde ab anno 842. Abbas Augiæ Divitis, quæ etiam Major dicitur in diœceſi Conſtantienſi, uſque ad annum 849. quo obiiſſe perhibetur. De eo Sigebertus cap. 71. de Viris Illuſtribus, Sangallenſe Chronicon & Hepidanni Annales, Iſo Monachus Sancti Galli in præfatione ad vitam Sancti Othmari, Hermannus Contractus in Chronico, Joannes Trithemius qui eum Abbatem Sancti Galli mendosè appellat, ac malè revocat ad tempora Tiberii Abſimari & Juſtiniani Rhinotmeti Impp. Orientis, hoc eſt ad annum circiter 700. Baronius, Wionius, Poſſevinus, Voſſius, Miræus, Henricus Caniſius, & Chriſtophorus Brovverus Soc. Jeſu Theologus, &c.

I. *De Officiis Divinis, ſive de exordiis & incrementis rerum Eccleſiaſticarum liber* primùm anno 1549. apud S. Victorem extra Muros Moguntiæ ex officina Franciſci Behen opera & ſtudio Joannis Cochlæi clariſſimi Theologi, tum cum aliis ejuſdem argumenti opuſculis Romæ, Coloniæ, Venetiis, nec non Pariſiis in Bibliothecis Veterum Patrum, earumve ſupplementis. Ejus libri cap. 8. meminit Ludovici Pii Imperatoris anno 840. defuncti. Cochlæanum autem illud ſyſtema, quod inſcribitur Speculum antiquæ Devotionis circa Miſſam & omnem alium cultum Dei ex antiquis & ante illud tempus nunquam per Typographos evulgatis Authoribus, laborioſè collectum complectitur, 1. Amalarium, 2. Strabonem noſtrum, 3. Baſilium Magnum de Miſſa Græcorum, 4. Expoſitionem Miſſæ ex vetuſtis codicibus, 5. Petri Damiani librum qui dicitur Dominus vobiſcum, 6. Gemmam animæ de antiquo ritu Miſſarum, 7. Micrologum de Miſſa ritè celebranda, 8. Nucleum de Sacrificio Miſſæ, 9. Librum de vita S. Bonifacii Martyris cum Catalogo omnium Epiſcoporum & Archiepiſcoporum Sedis Moguntinæ. Ex hoc verò fonte prodierunt ampliores quæ deinceps ſequutæ ſunt Eccleſiaſticorum operum Collectiones.

II. *Vita & miracula S. Galli Abbatis*, apud Surium die 16. Octobris. An extet alicubi in mſſ. codicibus metro ſcripta emendatior ea quam habuiſſe ſe dicit Caniſius, mihi non liquet. Sigebertus quidem teſtatur primò eam proſaicè, deinde metricè compoſitam.

III. *Vita S. Othmari Abbatis*, apud Surium eumdem die 16. Novembris.

IV. *Sermo*, ſeu, *Tractatus de everſione Jeruſalem ad caput 19. Evangelii S. Lucæ*, extat Tomo 6. Antiquæ Lectionis pag. 331.

V. *Walafridi Strabi Poemata* primùm luce donata Tomo 6. Antiquæ Lectionis ex Bibliotheca Sancti Galli, quorum Index proponitur pag. 542. & ſequentibus. Subjicitur iis à pag. 671. ejuſdem alteriuſve Strabi, qua de re mox dicetur, ad *Grimaldum Archicapellanum & cœnobii S. Galli Abbatem Hexametro carmine ſcriptus amœniſſimus Hortulus*, jam olim evulgatus Argentorati apud Henricum Syboldum anno 1530. cum Eobani Heſſi præceptis bonæ valetudini conſervandæ. Parte autem altera Tomi 5. ejuſ-

Digitized by Google

Sacram Scripturam magno labore ex ampliſſimis aliorum ac præſertim Rabani Magiſtri ſui commentariis collecta & coagmentata, quæ poſtea ab Anſelmo Laudunenſi aliiſque compluribus Patrum adjectis Sententiis & expoſitionibus aucta & locupletata eſt. Siquidem vera ſit Caniſii, Brovveri, Voſſii, ejuſque imitatoris Miræi ſententia, qui Strabum Fuldenſem cum Augienſi Abbate confundunt, reclamantibus Trithemio in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis & in Chronico Hirſaugienſi, Sixto Senenſi, Poſſevino, Bellarmino, aliiſque communiter. Scio multa in utramque partem proponi poſſe, quæ latiorem dicendi campum expectant, propterea que à nobis ad portum properantibus impræſentiarum omittenda. Interim vide citatos Henricum Caniſium, Brovverum, ac Voſſium. Quod enim Joannes Lelandus, & poſt eum Simlerus ac Poſſevinus ajunt, præter multa in Scripturam Sacram ac præcipuè in Leviticum Commentaria, ſcripſiſſe librum ad Ludovicum Cæſarem, alterum de Officiis Eccleſiæ, Homilias & Chronicon Fuldenſis Monaſterii, quod per alios deinceps fuit continuatum, id non æquè probatur omnibus, & eumdem Strabum ex Fuldenſi ac Augienſi conflat: cui tamen ſententiæ ſubſcribere nequeo niſi priùs Chronologici quidam ſcrupuli ex animo auferantur. De Strabone autem patria Cantabrigienſi, Ven. Presbyteri Bedæ fratre, quem Sixtus & Poſſevinus ad ann. 750. revocant, quemque ὑποβολιμαῖον ac confictum arbitror, jam ſupra quædam obſervata ſunt ſuo loco.

Supplementum.

VValafridus Strabo ſeu Strabus, ex Monacho Sancti Galli Abbas Augiæ Divitis ſeu Majoris in Diœceſi Conſtantienſi ad Rhenum, quem multi diſtinguunt à Strabo Fuldenſi Monacho qui Gloſſæ ordinariæ primus auctor fuit, ſcripſit multa de quibus abundè Bellarminus & Labbeus. His addo *Vitam Sancti Othmari Abbatis* à Walafrido Strabo compoſitam iterùm haberi ſæculo 3. Sanctorum Ordinis D. Benedicti tom. 2. pag. 153. Itemque Vitam S. Blaitmaci Abbatis Hijenſis ibidem tom. 2. pag. 439. quæ etiam tom. 6. Antiquarum Lectionum Henrici Caniſii & apud Bollandum ad diem 19. Januarii. Item ſcripſit *carmine viſionem Wetini Monachi*, quam ex mſ. codice erutam inſeruit Joannes Mabillon ſæculo 4. Sanctorum Ord. Divi Benedicti tom 1. pag. 272. & ſeqq.

De Methodio P. C. 840.

Supplementum.

Methodius Patriarcha Conſtantinopolitanus quem Doctrina ac moribus inſignem anno 842. dignitate iſta auctum fuiſſe, Cardinalis Baronius narrat in Annalibus ad annum 842. num. 11. & ſeqq. de quo etiam anno 843. num. 1. & ſeqq. cujus Scripta à multis antiquitatem plus æquo amantibus, attributa ſunt alteri Methodio Patarenſi Epiſcopo, quem ſeniorem appellamus. Hujus junioris Methodii ſunt Orationes. Prima *De Simeone & Anna, quo die Domino in templo occurrerunt, ac de ſanctiſſima Deipara*, quam tanto æſtu ſeniori Methodio aſſerere conatur Franciſcus Combeſis. Secunda *In Ramos Palmarum* græcè & latinè impreſſa, inter Opera ſenioris Methodii, de quo ſuprà.

ſancta Agatha Virginis & Martyris, latinè impreſſum in Bibliotheca Sanctorum Patrum cionatoria Franciſci Combeſis, ſed græcè i netis in Sancti Marci Bibliotheca, ut ait Combeſis pag. 50. Apparatus ſui ad Biblio Concionatorum. Obiit Methodius Conſtan litanus Archiepiſcopus anno 847. die 14. J habet Baronius ad an. 847. num. 32. & i tyrologio ad diem 14. Junii, de cujus Scri bertus Miræus in *Auctario ſuo de Scriptorib*
B *ſiaſticis* cap. 263. pag. 230. Leo Allatius & bus Goar Ordinis Fratrum Prædicatorum in *Eu* Franciſcus Combeſis in Auctoribus recenſi Apparatu ad Bibliothecam Concionatorum. *S. Methodius Patriarcha Conſtantinopolitanus* pa

De Ermanrico Ab. 840.

Supplementum.

Ermanricus ſeu Ermenricus, Monachus, poſtea Elewangenſis Abb naſterii in Diœceſi Auguſtana, quod medi lo decimo ad Canonicos vertiſſe dicitur.
C *Vitam ſancti Soli* eo tempore, quo Rabanı rus Abbas præerat Fuldenſi Monaſterio, i ex capite ſexto, ac proinde ante annum 847. banus Maurus Sedi Moguntinæ impoſitus e manricus Fuldæ Litteris operam dedit ſub P re Rudolfo Monacho, cui hanc lucubratio dicat, quam primus edidit Henricus Caniſi quarto Antiquæ Lectionis, ac poſt eum Mabillon tomo ſecundo ſæculi tertii Sa Ordinis Divi Benedicti pag. 429. & ſeq Hic etiam ornavit ſeu interpolavit *Vitam ſ gni ſeu Magnoaldi*, qua de re idem Joanne lon ſæculo 2. Sanctorum Ordinis Divi Ben annum 665.

D

De Amulone 840.

Supplementum.

Amulo ſive Amulus Agobardo in L ſi Pontificatu ſuffectus, inquit Code Benigni Divionenſis. *In Lugdunenſi Pontifica memoria Agobardus Lugdunenſis Epiſcopus obii Junii, Amulo præfati Epiſcopi Diaconus ordina ſcopus Lugdunenſis 17. Kalendas Februarii*. V ejus appellatione mſſ. Codices, nam antic pitularia Regis Caroli Calvi ad annum 84 *lonem* legunt, alia ut Ado Viennenſis & i
E tum antiquum hiſtoriæ Franciæ *Amulonem* ardus lib. 3. hiſtoriæ Rhemenſis cap. 21. *Am* cat. Ei ſcribit Wenilo ſeu Guenilo Senonc chiepiſcopus, quem clariſſimum Præſulem tat, apud Lupum Ferrarienſem Abbatem I ubi agitur de negotio Auguſtodunenſis Ecc præficiendo ipſi Antiſtite Berno; & conſe Godelſadi in Epiſcopum Cabilonenſem: e tera *ad Theobaldum Epiſcopum Lingonenſem*, dum nominat pium patrem, anteceſſorem titorem ſuum Amulo Epiſcopus. Hujus o preſſa cum Agobardo tomis 2. in 8. Pariſ Franciſcum Muguet anno 1666. cura & ſt phani Baluzii. Sunt autem 1. *Liber in form ta ad Godeſchalcum vel adverſus eum*, cujus libi tom. 2. pag. 149. & cujus altera ſeu continua

Digitized by Google

ſtini de prædeſtinatione & gratia Dei & de libero hominis arbitrio, pag. 189. & ſeqq. quas probabile pluſquam eſt ab eodem Amulone contra Godeſchalcum collectas 3. *Liber contra Judæos* incipiens, *Deteſtanda Judæorum* &c. quem ſub nomine Rabani Mauri, cum aliis Fulgentii & aliorum Patrum operibus evulgavit Petrus Franciſcus Chifflet Divione anno 1656. apud viduam Philiberti Chavance, eſt certò noſtri Amulonis, cui eum attribuit Joannes Trithemius, & Codex mſ. Bibliothecæ Colbertinæ, ut mihi fidem fecit Baluzius 4. *Epiſtola ad Theobaldum Lingonenſem Epiſcopum*, dicto tom. 2. operum Agobardi pag. 135. Sedebat adhuc anno 848. quo damnatus Godeſchalcus. Vide Flodoardum libro tertio capite vigeſimo primo, Epiſtolam 163. Joannis VIII. Sublatus eſt circa annum 850. die 31. Martii.

De Altfrido Epiſc. 840.

Supplementum.

ALTFRIDUS Epiſcopus Monaſterienſis tertius factus anno 839. claruit doctrina & moribus. *Vitam ſancti Patris Ludgeri primi Monaſterienſis Epiſcopi* aggreſſus ſcribere, quam duobus libris complevit: *Quatenus tam veneranda illius exempla multis ad ædificationem proficerent, nefas putans tanti viri latere virtutes*, inquit in prologo Vitæ iſtius, quam edidit Bollandus ad diem 26. Martii, & Joannes Mabillon ſæculo 4. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tom 1. pag. 15. & ſequentibus. Eſt autem cautè diſtinguendus iſte Altfridus, qui obiit anno 849. die 22. Aprilis, ab alio Altfrido Epiſcopo Hildesheimenſi, qui iſto etiam ſæculo floruit, cujus elogium texuit Joannes Mabillon ſæculo quarto Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tom. 2. pag. 259.

De S. Eulogio Martyre. 850.

SANCTUS EULOGIUS Martyr, & Epiſcopus electus Toletanæ Eccleſiæ, vixit tempore perſecutionis Saracenorum, qui Cordubæ ſedem Regni conſtituerant: incidit autem ea perſecutio, in qua multi glorioſi Martyres compendio mortis ſacræ vitam æternam poſſederunt in annos Dom. 850. & 851. Sanctus igitur Eulogius occaſione perſecutionis ſcripſit *Memoriale Martyrum*, ubi tribus libris deſcripſit martyria Cordubenſium Martyrum. Item *Apologeticum pro Martyribus*. Item *Epiſtolas aliquot*. Item *documentum*, ſive *exhortationem ad martyrium*, ſive *documentum martyriale*. Extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 9. edit. 2. Tandem & ipſe ſanctus Eulogius Martyr occubuit anno Dom. 859. Vide Annales Card. Baronii ad hunc annum.

Dissertatio Historica.

SANCTUS EULOGIUS, Cordubenſis, Martyr celeberrimus, quem electum fuiſſe Archiepiſcopum adverſus calumniatores, qui dicebant plus Hiſpaniæ obeſſe, quàm prodeſſe martyres, quod etiam argu-
B mentum tractavit libro primo ſuperioris operis. III. *Exhortatio ad martyrium*, ſive documentum quod in carcere poſitus, Virginibus Chriſti Floræ Mariæque mancipatus ergaſtulo dicavit. IV. *Epiſtolæ aliquot*, ad Williſindum Pampelonenſis urbis Epiſcopum, ad Alvarum, & alios, nec non Alvari Cordubenſis ad eumdem: qui deinde ipſius Sancti Eulogii paſſionem, cui præſens interfuit, ſcriptis conſignavit, ſcripſitque librum Scintillarum, quo Patrum ſententias collegit, ac ſecundùm virtutum vitiorumque locos communes digeſſit.

Nec verò diverſus ab hoc noſtro Cordubenſi Eulogius ille, quiæ qualium ſuorum Georgii Diaconi, Aurelii, Felicis, Nataliæ, & Linioſæ martyrium ſcripſit
C apud Surium die 27. Auguſti. Ii enim paſſi anno 851. ut ex Memoriali Sanctorum conſtat, unde hæc acta decerpta fuere.

De Haymone Halberſtatenſi. 850.

HAYMO EPISCOPUS Halberſtatenſis, diſcipulus quondam Alcuini, plurima dicitur ſcripſiſſe *in omnes ſcripturæ divinæ libros*. Sed utrum omnia extent, ignoro. Extant *Commentaria in Pſalmos*. Item *in epiſtolas omnes S. Pauli*. Item *in Prophetas omnes*, *& Cantica Canticorum*. Item *in Apocalypſim*. Item *in Evangelia homiliarum tomi duo*. Item *de Chriſtianarum rerum memoria libri tres*.

D

Obſervatio.

Inter libros Haymonis ponitur Expoſitio in Cantica. Eadem Caſſiodoro, & S. Thomæ tribuitur. Cujus autem ſit, difficile eſt judicare: ſed ratio docere videtur, antiquiori eſſe tribuendam.

Obiit anno Dom. 853. ex Annalibus Card. Baronii ad hunc annum. Alii aliter ſcribunt.

Dissertatio Historica.

HAYMO, ſive Haimo, aut Hemmo, ex Anglo-Saxonum genere, vel ut alii, natione Ger-
E manus, diſcipulus Alcuini cum Rabano Mauro, & ex Monacho Fuldenſis Cœnobii Hirsfeldenſis Abbas, & Eccleſiæ Halberſtatenſis in Saxonia Epiſcopus, interfuit anno 847. damnationi Godeſchalci in Concilio Moguntino, ac deinde obiit die 27. Martii anni 853. ſepultus in Eccleſia Sancti Stephani ejuſdem urbis. De eo Sigebertus cap. 135. de Viris Illuſtribus, Honorius Auguſtodunenſis libelli quarti cap. 7. Annales Fuldenſes, Trithemius (*a*), qui falsò aſſerit obiiſſe anno 834. ſub Ludovico Imperatore filio Caroli Magni, Poſſevinus, aliique recentiores.

Præter *Commentarios* (*b*) *in aliquot Sacræ Scripturæ libros*, *Pſalmos*, *Eſaiam*, *Epiſt. & Apocalypſim*, quos ex antiquioribus Eccleſiaſticis Tractatoribus penè ad verbum defloravit, (De Explanatione ejus in Epiſtolas S. Pauli, quæ ab aliis Remigio, aut Rhemenſi, aut

Digitized by Google

minicarum, cæterorumque celebrium dierum, ſecundum ſeriem temporum digeſta. Coloniæ anno 1536.

De Chriſtianarum rerum memoria libri decem, ſive Epitomen Hiſtoriæ Sacræ, cum Severi Sulpitii Hiſtoria prodierunt Romæ apud Paulum Manutium cum notis Petri Galeſinii, in folio, & ſeorſim antea fuerant excuſi Coloniæ in 8. anno 1531. tum recuſi ibidem 1573. in 16.

(*a*) Et ex eo promore Sixtus dicit ſcripſiſſe in Vetus & Novum Teſtamentum, Sigeberius verò, qui eum loco ſuo cum Auctoribus ſæculi noni non recenſuit, refert expoſuiſſe totum Paulum Apoſtolum Apocalypſim, Eſaiam, Cantica Canticorum, & alia, ſed omnia ad omnes non perveniſſe.

(*b*) In Pſalmos, Friburgi Briſgojæ & Pariſiis 1533. in Eſaiam, Jeremiam, Ezechielem, Danielem, XII. Prophetas minores, & Cantica Canticorum Coloniæ 1573. In Epiſtolas Pauli Pariſiis 1556. In Apocalypſim Coloniæ 1529. & Pariſiis 1540. In Acta Apoſtolorum & in Canonicas ſeptem epiſtolas 1573. Homiliæ Coloniæ 1532. & 1540. Antuerpiæ 1559.

Supplementum.

HAIMO Diſcipulus Alcuini cum Rabano Mauro, & ex Monacho Fuldenſis Cœnobii Hirſfeldenſis Abbas; & Eccleſiæ Halberſtatenſis in Saxonia Epiſcopus, de cujus ſcriptis, eorumque impreſſionibus variis, abundè Labbeus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* à Bellarmino agnitis. His addo *Libellum de Corpore & Sanguine Domini*, tom. 12. Spicilegii Dacheriani pag. 27. apud Ludovicum Billaine, in 4. Pariſiis anno 1675. in aula Palatii. Obiit anno 853. die 27. Martii, de quo plura Joannes Mabillon ſæculo quarto Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tomo 1. pag. 618.

De Angelomo. 850.

ANGELOMUS Monachus Gallus, floruit Lotharii Imperatoris tempore. Scripſit *in quatuor libros Regum & in Cantica Canticorum, ex antiquis Patribus explicationem.*

Porrò *præfatione in Cantica* laudat Imperatorem Lotharium Angelomus; quòd Imperio dimiſſo Monachus factus ſit, & in Monaſterio obierit.

Dissertatio Historica.

ANGELOMUS, Luxovienſis in Burgundia Cœnobii Monachus Ordin. Bened. floruit ſæculo Chriſti nono, ut docuit ipſemet luculentè in Commentariis, quibus ætatem ſuam inſcripſit. Extant excuſa Coloniæ anno 1535. ac deinde Romæ à Paulo Manutio.

Stromata in quatuor libros Regum, ex Veterum Patrum Commentariis pro genio illius ævi digeſta. Sigebertus cap. 86. libri de Illuſtribus Eccleſiæ Scriptoribus Tractatus appellat, eoſque compoſuiſſe teſtatur juſſu Drogonis Metenſis Epiſcopi, qui fuit Caroli Magni Imperatoris ex concubina filius. Sunt qui anno 827. ſcripſiſſe velint hæc ſtromata: verùm ipſe in Præfatione Drogonem Magnificum, quo nihil nobilius, nihilque prudentius, præclarum Pontificem & Abbatem ſuum egregium jam obiiſſe docet. Quòd ſi hujus juſſu inchoata ſunt, nonniſi poſt mortem Drogonis, anno 855. demortui perfecta fuerunt atque vulgata.

themio excellentiſſimum opus dicitur quale
Scripturis Sanctis legiſſe non meminit.
Enarrationes, ſeu *Stromata in Cantica Canti*
Coloniæ anno 1530. excuſa necnon in Bibli
Colonienſi, ante annum 855. conſcripta ſur
rant enim inſigniter, qui docent in Præfatio
datum ab eo Imperatorem Lotharium, qu
miſſo Imperio Monachus factus ſit, & in
ſterio obierit, quod contigit Prumiæ in I
Trevirenſi die 29. Septembris anni citati 85
ipſa quippe Præfatione conſtat & Lotharium
latio jam maximè floruiſſe, & ſuperſtitem
Drogonem Epiſcopum Metenſem illius pat
quem miris extollit laudibus.

De Chriſtiano Druthmaro.

CHRISTIANUS DRUTHMARU
nachus Gallus ſcripſit *Commentarium in*
gelium S. Matthæi, quod extat impreſſum anno

Dissertatio Historica.

CHRISTIANUS DRUTHMARUS, vulg
tur Grammaticus, celeberrimi Corbeje
Somonam in Gallia Coenobii Monachus,
perhibetur circa annum Domini 840. ut ex
Trithemio, aliiſque recentioribus colligitur
bertus Gemblacenſis eum ab Aquitania in C
veniſſe docet, ac Walafrido Straboni ſu
cap. 72. libri de Viris Illuſtribus. Verùm hic
non ſervat exactè temporum ordinem, ut
patet, quod illos ipſos Strabonem & Druth
præponat Papæ Gregorio II. ac Sancto Joan
maſceno, qui ſæculo Chriſti octavo omniu
feſſione floruerunt. Extant in Bibliothecis V
Patrum, ſed à Joanne (*a*) OEcolampadio
atque, ut multos conquerentes audivi, co
ac in pleriſque vitiata.

Commentarium, ſeu Expoſitio in Evangelium
Matthæi, ad Monachos Stabulaenſes & Mal
tienſes, (hanc inventam Wormatiæ Van
per Meinardum Molſerum Haganoæ impreſſit
nes Senerius anno 1530. teſte Simlero) & .
in Evangelia SS. Lucæ & Joannis (*b*).

(*a*) Dele OEcolampadio, & lege: ſed à
Secerio Lutherano anno 1530. edita, atque i
ios conquerentes audivi, corrupta, ac in p
vitiata. Sixtus Senenſis libri ſexti Bibliothec
ctæ Annotatione 112. hæc habet à Poſſevi
ſtro non prætermiſſa: Scito, Chriſtiane I
hunc locum ſive ſcriptorum inſcitia, ſive im
tium negligentia, ſive hæreticorum fraude
& periculosè mutilatum & corruptum: qu
non inani conjectura deprehendi; ſed ex g
& integra lectione vetuſtiſſimi codicis, que
duni in Bibliotheca Franciſcanorum manuſc
inſpexi. Nam pro eo quòd Codices in Ge
excuſi habent: *Hoc eſt Corpus meum, hoc eſt,*
cramento: Lugdunenſe exemplar plus habet:
Corpus meum, hoc eſt, verè in Sacramento ſu
Rurſum ubi in impreſſis voluminibus legimus,
ferens ſpiritualiter Corpus in panem, in vinum
nem, in Lugdunenſi legitur, *Transferens pa*
Corpus & vinum in Sanguinem. Non me late
Authoris verba etiam ſicut à Typograph
edit-, facillimè ab Hæreticorum uſurpation
cari poſſe. At cùm ipſa integritati ſuæ reſtit
tr

privilegio Imperatoris Maximiliani & Leonis Decimi inſignibus primæ paginæ adpoſitis, ut ſi locus eſſet corruptionis ſuſpicioni ea non in Secerium, ſed in Pontificios ipſos neceſſariò devolveretur. Verùm ubi editionem illam viderit, quave in Bibliotheca eam deprehenderit, non addidit. Fateor me numquam hactenus in eam incidiſſe, nec mirum, cùm ea diligentibus Germanis Geſnero, Simlero, Jacobo Friſio, ut Miræum alioſque recentiores taceam, fuerit ignota, ſoliuſque dumtaxat Haganoenſis meminerint ex mſ. codice Vormatiæ per Meinhardum Moltherum reperto. Verùm non omnia vidimus omnes: quamvis mihi Albertini hominis Hæretici & à fide ac religione majorum ſuorum παραβάτου valdè ſuſpecta ſit fides. Certè ad id quod proximum eſt, & à Cardinale Perronio per plures paginas expanſum, nihil reponere auſus eſt, de Paſchaſii Ratberti ſcripto infinitis in locis opera Jobi Gaſtii Lutherani depravato: quo de facinore plura ſuo diſſeremus loco poſtea in Addendis Paſchaſii Ratberti immediatè ſequentis.

(*b*) Expoſuit, inquit Sigebertus loco citato, Evangelium Matthæi promittens etiam de aliis Evangeliis ſe tractaturum, quod & feciſſe dicitur, inquit poſt Trithemium Sixtus Senenſis libro 4. ubi & eodem Trithemio auctore appoſitè tradit Commentarios ſuos in Matthæum edidiſſe ad Monachos Stabulenſis & Malmundarienſis Cœnobiorum ſub uno Abbate in Diœceſi Leodienſi conſiſtentium: unde meritò arguas nuperos Lectionum Euchariſticarum Collectores, qui pagina 551. Tabulæ Hiſtoricæ & Chronologicæ ſcripſiſſe ajunt rogatu Religioſorum Abbatiæ Stapulenſis, *d'Eſtaples en Picardie*, cum dicere debuiſſent *de Stavelo dans les Ardennes au Dioceſe de Liege*, quæ Stabulaus, Stabuletum, vel Cœnobium Stabulenſe ſolet à mediæ ætatis Scriptoribus appellari. Videndi Sirmondus ad Epiſtolas Cellenſis, Gallia Chriſtiana, & Leodienſium rerum Scriptores. Neque enim ulla unquam Stapulis in maritimo Picardiæ oppido Monachorum fuit Abbatia; ſed Cella dumtaxat S. Judoci haud multum diſſita, ut ex Lupo conſtat. Addunt I. editionem anni 1530. à Lutherano Germano corruptam, primam fuiſſe nec Argentoratenſem Albertini norunt. II. vixiſſe quidem ſæculo nono, ſed quo præcisè tempore ignorari. Miræus annum 840. Sixtus 850. Nos in Bibl. Chronol. an. 855. adſcripſimus. Cap. 56. Comm. in Matthæum narrat ſe ſcribere eo tempore, quo Bulgari ad Catholicam fidem converſi baptizabantur. Conſule de eorum ad Chriſtianiſmum converſione Baronium alioſque Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ Scriptores.

De Paſchaſio Ratberto. 850.

PASCHASIUS RATBERTUS Abbas Corbejenſis floruit tempore Leonis quarti Papæ & Caroli Calvi Regis. Scripſit inſignem librum *de Corpore & ſanguine Domini*, qui extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 6. edit. 2. ſcripſit etiam *vitam ſancti Adhelardi Abbatis*, quæ eſt apud Surium

[illegible] Abbas cœnobii S. Petri Corbejenſis ad Somonam in Diœceſi Ambianenſi, non autem Corbejenſis Abbatiæ ad Viſurgim fluvium in Saxonia inferiore præfectus, ut Pleſſiacenſis Mornæus, & quidam alii imperiti cenſuerunt, ab anno Chriſti 844. floruit ſæculo nono, obiitque die feſto S. Richarii menſis Aprilis 26. anno 851. Ejus ſucceſſor Odo Abbas de Monaſterio Corbeja anno ſequenti ſubſcripſiſſe reperitur Concilio Sveſſionenſi. De eo Lupus Ferrarienſis Abbas ep. 56. & 57. & 58. Engelmodus Sveſſionenſis Ep. in carmine quod ejus operibus præfixum eſt, Sigebertus cap. 97. de Viris Illuſtribus Honorius Auguſtodunenſis c. 10. libelli 4. de Luminaribus Eccleſiæ, Joannes Trithemius qui perperam eum ad tempora Caroli Groſſi Imperatoris & annum Chriſti 880. revocavit, & Geſnerum, Simlerum, Petrum Ricordatum, Poſſevinum iiſdem tricis implicavit (*a*), ſed omnium accuratiſſimè Jacobus Sirmondus in Vita, quam penè ad verbum deſcripſit pro more Miræus. Cellotius quoque noſter in Hiſtoria Goteſchalci plurima habet ad Paſchaſii vitam, ſcripta, atque doctrinam ſpectantia, quæ Lector veritatis amans ſinceræque adverſus impuros Sacramentariorum errores doctrinæ, non ſine fructu evolvet. Inſulſus Patrologus omnia pro more permiſcens Lutheranis ſuis, opinor, ſed pranſis, perſuadebit Paſchaſium Ratbertum Abbatem Corbejenſem floruiſſe tempore Paſchalis Papæ I. & Ludovici Imper. anno 880. aut 900. cùm hic anno 840. ille 823. obierit, ſponſoreſque dabit Pelargum & Mornæum eruditiſſimos haud dubiè Chronologos, magnique in Senatu Critico nominis. Ignoravit quoque bonus ille Bellarminiani operis plagiarius, quod paucis ante Eminentiſſimi illius Cardinalis mortem annis, Ratberti Paſchaſii diſperſa hactenus opuſcula longè pluribus additis in unum corpus redegerit Sirmondus an. 1618. Pariſiis in folio apud Sebaſt. Cramoſium. Hoc procedunt ordine.

Commentariorum in Matthæi Evangelium libri 12. ad Guntlandum Monachum Monaſterii S. Richarii Confeſſoris, quatuor priores, reliquos verò ad univerſos ejuſdem cœnobii ſodales.

Libri tres Expoſitionis in Pſalmum XLIV. Eructavit cor meum verbum bonum, &c. ad Sanctimoniales B. Mariæ Sveſſionenſis.

In Threnos ſive Lamentationes Jeremiæ libri quinque, ad Senem Odilmannum Severum, Baſileæ editi 1502. Coloniæ 1532.

De Sacramento Corporis & Sanguinis D. N. J. C. ad Placidum liber, ſæpiùs etiam ſeorſim editus, & in Bibliothecis Veterum Patrum, ut nihil hic dicam de editione Haganoenſi anni 1528. à Jobo Gaſtio apud Joannem Secerium procurata, quam meritò dicere poſſis Novatorum Cacodoxorum propudium ac dedecus, ut pluribus Illuſt. Card. Perronius omnia diſſimulante Aubertino (*b*). Hic autem liber, cui præmittuntur verſus Acroſtichi in librum ipſum, quorum primæ literæ conjunctæ faciunt *Radebertus Levita*, videtur ſcriptus inter annum 81. quo exulare coa-

Edmundus Aubertinus pag. 920. Præſtigiarum ſuarum de Sacramento Euchariſtiæ, hæc habet in conjecturæ noſtræ confirmationem: Anno Noni ſæculi decimo octavo Paſchaſius Ratbertus, Monachus adhuc Corbejenſis, librum ſuum de Corpore & Sanguine Domini conſcripſit. Teſtatur enim in epiſtola dedicatoria ad Placidum, cùm hæc ſcriberet Adclardum Abbatem ſuum (quem per alluſionem Arſenium noſtrum appellat) exilium ferre pro fide. Exilium autem illud paſſus eſt ab anno decimo quinto ad 22. Et rurſum, dum noſter diſcordiarum anfractibus penè labitur orbis effuſa ſuper Magnates contentione imperii, &c. jam ſua ſummos feriunt fulgura montes, itaut nihil noſtras niſi confuſio undique per ſingula horarum ſpatia, repercutiat aures, &c. Quod præciſè contigit anno 18. in quo Bernardus Rex Italiæ, Reginerus Comes Palatii & Reginaldus Præpoſitus Cameræ Regalis propter conſpirationem contra Ludovicum Imperatorem luminibus orbati ſunt, & Anſelmus Mediolanenſis, Wolfoldus Cremonenſis & Theodulfus Aurelianenſis ſceleris ejus conſcii depoſiti & relegati. Hæc ille non ineruditè, quæ ut pleraque alia ad Hiſtoriam ſpectantia, quantum non dubiis argumentis conjectare licet, ex Blondelli ſcriniis & meditationibus deprompta ſunt. Quæ autem poſtea ſubjunxit offuciarum, κρυφίων, ineptarum interpretationum, Sophiſticarum cavillationum atque argutiarum puerilium pleniſſima, ea refellere & alterius eſt ſubſellii & majoris otii.

De Corpore & Sanguine Domini Epiſtola Paſchaſii ſenis ad Frudegardum, cui ſubditum eſt Expoſitum in illud, Cœnantibus autem eis, &c. *ex Commentariis in Matthæum*. Hanc porrò controverſiam omnem dilucidè atque eleganter explicatam legere eſt apud Cellotium ſupra citatum.

Vita S. Adbelardi Abbatis Corbejenſis, quam immeritò ut ſuppoſititiam arguunt Molanus, Theophilus, & quidam alii. Vide Bollandum ad diem 2. Januarii.

Paſſio SS. Ruffini & Valerii Martyrum, quam cùm apud Baſilicas corruptam depravatamque offendiſſet, Clericorum ejus loci rogatu comptiore ſtylo edidit, ac perpolivit, inquit Sirmondus.

(*a*) Peccavit quoque in aſſignanda ætate Paſchaſii Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ, qui claruiſſe ait ſub Carolo Craſſo Imperatore anno Domini 880.

(*b*) Legenda quoque Præfatio Viri eruditiſſimi Nicolai Mamerani ad Reverendum in Chriſto Patrem Adolfum Archiepiſcopum Colonienſem, &c. ex qua ſub finem 8. Tomi editionis primæ Bibliothecæ Veterum Patrum anni 1576. hæc leguntur excerpta poſt Indices quatuor: Verum videamus in pauculis aliquot hujus falſarii temerariam audaciam. Ac primùm, ſic ille ritus Eccleſiæ Romanæ exoſos habuit, ut ubicumque in Paſchaſio vel Sacerdotis, vel altaris, vel immolationis, vel conſecrationis, vel pœnitentiæ nomen invenit, id aut omiſerit, aut eo expuncto aliud ſubrogaverit: nimirum loco Sacerdotis, ubique miniſtrum Eccleſiæ aut miniſtrum verbi Chriſti poſuit, quod non eſt Paſchaſianum: loco altaris, menſam Domini: loco immolationis, interceſſionem: loco conſecrationis, benedictionem: loco pœnitentiæ, agnitionem peccati. Fidei vocabulum & credentis & credulitatis ubique de ſuo ad nauſeam uſque pro more novæ ipſorum Eccleſiæ inculcat & ingerit. Sunt autem Sacramenta Chriſti, inquit Paſchaſius, in Eccleſia Baptiſmus & Chriſma, Corpus quoque

margine, ut perfidiam hanc augeret, anno
Duo tantùm ſunt Sacramenta, cùm tamen
ſius tria ponat, neque vocem hanc, tantùm
beat, ut ad ternarium numerum Sacramen
cleſiæ reſtringat. Item corrupit hunc locum:
à credente in verbo Chriſti divinitus per S
Sanctum revera eſitatur, pro eo, quod Pa
habet, quod per Sacerdotem ſuper altari in
Chriſti per Spiritum Sanctum divinitus conſe
ubi in pauculis verbis infinitam vide ex pr
malitiam perfidiamque. Item initium cap. 15
incipit, Unde Sacerdos, &c. totum omiſit
capitis 20. initium, Cæterum Angelorum, &
ſit. Cap. 24. perfidè hæc Paſchaſii Verba. C
pro nobis Chriſtus myſticè immolatur,
non ferens quotidianam immolationem, &
fuit: Quotidiè Chriſti interceſſione opus eſt
quæ in demonſtratis fontibus invenies copio
poſita ad Novatorum infamiam ſempiternam.

S U P P L E M E N T U M.

PASCHASIUS RATBERTUS Corbejen
bas, de quo Bellarminus & Labbeus.
operibus à Sirmondo editis atque à Labbeo
ſitis adde *Opuſculum De Partu Virginis* lib. 2. r
Spicilegii à Luca Dacherio evulgati, pag. 1.
Itemque *Vitam Sancti Walæ Comitis & Abba
bejenſis*, ſub titulo *Epitaphii Arſenii*, quod e
manuſcripto codice Sancti Martini de Camp
nes Mabillon, ſæculo 4. tomo 1. pag. 453.
rum Ordinis Divi Benedicti. Plura de Sanc
ſchaſio apud Labbeum citatum, & ſæculum
tum dicti Joannis Mabillon tom. 2. pag. 12
liam Chriſtianam fratrum Sammarthanorum
de Abbatibus Corbejenſibus, Sirmondum in p
ad Opera ejus à ſe edita Pariſiis, & alios.

De Simeone Metaphraſte. 95

SIMEON METAPHRASTES flor
lò ante annum Dom. 859. ſiquidem Piell
hoc anno vivebat, orationem habuiſſe dicitur i
Simeonis Metaphraſtæ. Vide Annales Card.
ad hunc annum. Scripſit *vitas Sanctorum per
menſes*, quas habemus latinitate donatas in
Aloyſii Lipomani, & ex parte apud Surium
ris Sanctorum. Illud autem eſt obſervandu
Metaphraſte ſcriptas fuiſſe hiſtorias de vitis S
rum multis additis ex proprio ingenio, non
geſtæ fuerunt, ſed ut geri potuerunt: addi
Metaphraſtes multa colloquia, ſive dialogos
rum cum perſecutoribus, aliquas etiam conve
adſtantium Paganorum in tanto numero, ut i
biles videantur: denique miracula plurima, &
ma, in everſione templorum, & Idolorum,
occiſione perſecutorum: quorum nulla eſt
apud veteres hiſtoricos. Illud quoque obſerv
eſt, aliquas hiſtorias Sanctorum videri adc
poſterioribus, & non omnes eſſe auctoris eju
Inveniuntur enim vitæ aliquæ Sanctorum
poſt obitum Metaphraſtæ vixerunt, quod
notavit Card. Baronius tom. 10. Annalium,
num 859.

que ad an. uſque 1000. ac Michaelis Pſelli tempora eum fuiſſe differendum, ut plerique præſertim ex Heterodoxis præſtiterunt: ſed media inter utramque ſententiam incedendum via & ſæculo decimo alligandum Leonis Sapientis extremis temporibus, ejuſque filio Conſtantino, vel cum matre, vel cum Romano Lecapeno Orientalis imperii habenas moderante. Præcipua Bollandi ratio ex vita S. Theoctiſtes Lesbiæ, quæ in inſula Paro die 10. Novembris defuncta eſt, eruitur, quam Michael Pſellus aſſerit primam fuiſſe Simeonis noſtri commentationem: atqui illa Leone jam mortuo quem ideò τὸν μακαρίτην ſive felicis memoriæ appellat, elucubrata fuit. Cæteræ ergo Sanctorum vitæ ac glorioſa Martyrum certamina ab anno circiter 920. uſque ad 950. aut 960. fuerunt ab eo grandibus expenſis magnoque ſtudio atque aſſiduitate penè incredibili hinc inde collecta, & memoriæ poſterorum commendata.

Quis verò fuerit, quantuſve vir, non ab uno Bollando, ſed ab omnibus fermè Catholicis Scriptoribus diſces ac nominarim noſtris Gretſero atque Theophilo, aliiſque ſupra laudatis, qui Heterodoxorum oblatrantium ora contuderunt, quòd virum illuſtri ortum familia, Principem Secretariorum, & Patricium, ac deinde Logothetam creatum, & in aula Imperatoria cum ſummo honore verſatum, in Ludimagiſtrum triobolarem transformarint, nec quicquam repugnante Michaele Pſello doctorum hominum ſuæ ætatis Phœnice, qui Encomium Simeonis ſoluta ſtrictaque oratione magnificè celebravit. Vide Surium die 27. Novembris & Leonem Allatium in Diſſertatione de Pſellis, aliiſque eruditiſſimis lucubrationibus. Sed hæc aliaque prætereo, ut moneam.

Vitas Sanctorum in duodecim anni menſes, ſive ab ipſo Simeone, ſive ab aliquo alio diſtributas, Græcè nondum à quoquam fuiſſe editas, ſed Latinè dumtaxat in Tomis Aloyſii Lipomani Veronenſis Epiſcopi, ejus ſtudio ac rogatu è Græco converſas à Guilelmo. Sirleto poſtea S. R. E. Cardinale, Petro Franciſco Zino Veronenſi, & Gentiano Herveto Aurelianenſi eruditiſſimis interpretibus. Eaſdem poſtea Laurentius Surius Cartuſianus per ſex Tomos ſuis quaſque locis diſtribuit, Bollandus quoque noſter nonnullas numquam hactenus à quoquam vulgatas Latinè exhibuit in Januario & Februario menſibus, pergerque, Deo favente impoſterum, aut ejus adjutor Godefridus Henſchenius, Hiſtoriam Eccleſiaſticam tantis locupletare theſauris.

Gretſerus c. 19. libri de Imaginibus non manufactis adſcribit Metaphraſti *Orationes triginta tres de Fide & Moribus Chriſtianis atque Monaſticis* à Jacobo Pontano ejuſdem Societatis cum multis aliis Aſceticis opuſculis Latinè factas, cenſetque eumdem eſſe Metaphraſtem cum Simeone, cognomento Theologo juniore, ad differentiam antiqui inter Græcos Theologi, nimirum Nazianzeni. Sed cùm hic Simeon junior eſſet Abbas Sancti Mamantis ad Xylocercum; Metaphraſtis autem Monachiſmus non Pſellum modò, ſed & omnes antiquos latuerit, veriſi- chiepiſcopo locus, aliiſque, de quibus eruditam Diatribam ſcripſiſſe dicitur V. C. Leo Allatius.

SUPPLEMENTUM.

SIMEON METAPHRASTES, Auctor Græcus, de cujus ætate ab omnibus, fermè eam deſignantibus, peccatum eſt. Scripſit *Vitas Sanctorum* græcè, deſumptas ex Auctoribus antiquioribus, quorum ſuppreſſis nominibus omnes poſtmodum ſub nomine Simeonis Metaphraſtis allegatæ ac productæ ſunt. Uſus eſt ipſe Simeon liberiore ſtylo, in evulgandis colligendiſque in unum Legendis ejuſmodi Antiquis: nam aliàs ob ſtylum forſitan minùs comptum, aut Simeonis ingenio nullatenus arridentem interpolavit, exponens abundantiori verborum phalera, quæ ſimpliciùs Auctores primigenii deduxerant. Alias, quas nimirum breves eſt opinatus, amplificavit; unde abſque dubio nomen ipſi Metaphraſtis aut Paraphraſtis obtigit uſque nunc, quòd tantis Vitas Sanctorum phraſibus atque ornatibus verbi, prolixiores effecerit. Alias denique è contrario in Compendium redegit, quas ob primævam amplitudinem vel rerum geſtarum mole, Lectori faſtidioſas credidit: ita ut pauciſſimæ in hoc Collectaneo Metaphraſteo in integritate ſua nativa remanſerint. Hoc à doctiſſimis viris agnito, qui jam græcas hujuſmodi Vitas ſuſcipiunt evulgandas Antuerpiani Bollandiſtæ Societatis Jeſu, recurrunt ac ſano prorſus conſilio ad ipſos fontes antiquorum manuſcriptorum Codicum, & illatis Antiquæ integritati per Simeonem Metaphraſtem vulneribus, perita manu medentur. Extant eæ in tribus tomis Aloyſii Lipomani, quinto videlicet, ſexto & ſeptimo, interpretibus Guillelmo Sirleto S.R.E. Cardinali, Gentiano Herveto Aurelianenſi Canonico Rhemenſi, & Franciſco Zino Veronenſi: unde & Surius pleraque hauſit. Manuſcripti verò Codices græcè in Bibliothecis Romanis Vaticana & Sfortiana, in Meſſanenſi, Regia Gallica & Hiſpanica, atque in aliis locis. Cæterùm de ætate Simeonis Metaphraſtæ inter eruditos grandis eſt quæſtio. Quidam ejus ætatem referunt ad tempora Conſtantini IV. Imperatoris Conſtantinopolitani, ſive ad annum Chriſti 770. Cardinalis Baronius in geſtis anni 859., cenſet ipſum vixiſſe ſub Michaele III. Imperatore Conſtantinopolitano, hoc eſt, circa annum Chriſti 860. Movet illum, quòd Michael Pſellus in Oratione quam Surius ad diem 27. Novembris edidit, & quam in laudem Simeonis Metaphraſtis conſcripſit, Simeonem vel ſibi contemporaneum, vel ſuo tempore proximum fuiſſe ſignificat. At uterque Baronius & Bellarminus ponunt velut indubitatum atque extra controverſiam, Michaelem Pſellum ſub Michaele III. claruiſſe. Nec poteſt negari iis temporibus, vel paulò ante vixiſſe quemdam Michaelem Pſellum, cùm id apertè teſtetur Joannes Curopalates: ſed Joannes Gerardus Voſſius negat iſtum Simeonis Metaphraſtæ Laudatorem, ſive Encomiaſtem,

no 1664. Pariſiis Simeon Piguet, via Jacobæa ſub ſigno Prudentiæ. In Opuſculo iſto excutit accuratiſſimè omnia quæ ſpectant ad Scripta atque ad ætatem noſtri Simeonis Metaphraſtæ, quem tandem certis argumentis alligat contra Veterum omnium hujus ſæculi Scriptorum ſententiam, ad annum Chriſti 1314., cujus ſententiam ob momenta rationum quas affert, lubens amplector. Floruit itaque Metaphraſtes ab anno circiter 1314. ad annum 1330. de quo parcè loquuntur Bellarminus & Poſſevinus, pauló ampliùs Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* capite 302. pag. 235. Philippus Labbeus in Diſſertatione Hiſtorica De Scriptoribus iiſdem à Bellarmino recenſitis tomo 2. pag. 334. ubi cœcutit cum aliis circa ætatem hujus Auctoris, Joannes Bollandus in ſuis generalibus prolegomenis ad Vitam Sanctorum: ſed pleniſſimè atque planiſſimè omnium, citatus Leo Allatius in Opuſculo ſingulari ſuo *De Simeonibus* inſcripto, quem compoſuit occaſione difficultatum & dubiorum circa ætatem atque Opera Simeonis Metaphraſtis. De Vitis Sanctorum quas ſcripſit, ita cenſet Aubertus Miræus loco citato: *Metaphraſtes porrò ſcripſit Vitas Sanctorum, ut diximus, eaſque ad menſium dies digeſſit, ſed non integra ſemper fide, nam ut Bellarminus in Catalogo notavit*, multa edidit ex proprio ingenio, non ut res geſtæ fuerunt, ſed ut geri potuerunt. *Uterque etiam tam Baronius quàm Bellarminus, agnoſcit aliquas Vitas à Junioribus eſſe adjectas, nempe omnium eorum qui vixerint poſt annum 850., quo Metaphraſtem claruiſſe arbitrantur.*

De Simeone Juniore. 1150.

Supplementum.

SIMEON JUNIOR cognomento Magiſter & Logotheta, Arſenio contemporaneus, vel tantiſper poſterior, ſcripſit *Compendium Canonum*, ab Arſeniano vix diſpar, niſi quantum ad diſpoſitionem: habetur hæc Epitome Canonum impreſſa in Bibliotheca Juris Canonici Veteris tomo 2. pag. 710. in fol. anno 1661. apud Ludovicum Billaine. Utrumque autem Compendium, tam Arſenii quàm Simeonis, deſumptum eſt ex manuſcripto Bibliothecæ Regis Galliarum, ubi extabant. Idem Simeon Logotheta ſcripſit *Conciones ſeu Orationes viginti quatuor De Vita & morum Inſtitutione*, deſumptas ex Operibus Sancti Baſilii Magni, quas ex mſ. Cod. Bibliothecæ Regiæ græcè & latinè factas per Simonem de Maillè Turonenſem Archiepiſcopum; habes tomo 3. Operum Divi Baſilii ultimæ editionis Pariſienſis in folio anni 1618. Item ſub nomine Simeonis Junioris *Orationes viginti tres de Fide & Moribus Chriſtianis atque Monaſticis*, quas latinè tantùm Jacobus Pontanus natione Bohemus Soc. Jeſu, edidit anno 1607. Ingolſtadii apud Adamum Sartorium. Sed hæ 33. Orationes habentur Græcè mſſ. in Bibliotheca Julii Cardinalis Mazarini, quæ jam quoad mſſ. Codices tranſmiſſa eſt in Bibliothecam Regiam. Eadem Opera Simeonis Junioris Græcè mſſ. ſunt in plurimis Bibliothecis, Bavarica cod. 84. 85. & 104. Auguſtana cod. 64. Vaticana ex Codd. Heidelbergenſibus num. 91. & 377. ſub ejuſdem nomine *Epiſtola mſſ.* 19. in Bibliotheca Sfortiana num. 29. cum aliis Epiſtolis multorum aliorum, Libanii, Baſilii, Photii, Gregorii Theologi, &c. Demum illius *in mundi Opificium ex Geneſi*

De Lupo Abbate. 850.

LUPUS ABBAS Monaſterii Ferrari
Gallia ſcripſit librum Epiſtolarum qui
Cumque inter cæteros ſcribat ad Benedictum
Papam, hinc illum hoc tempore floruiſſe eo
Quod etiam patet ex ſynodo ſveſſionenſi an
habita apud S. Medardum, cui lupus hic A
interfuit, ut ſynodi acta teſtantur.

Dissertatio Historica.

LUPUS, cognomine Servatus alius on
Lupo Moguntino Presbytero, quem u
taxat Trithemio in Chronico Hirſaugienſi ac
ſerimus,) ex Præpoſito Cellæ S. Judoci prop
towicum in Pontivenſi Comitatu Abbas Fer
cœnobii, ſive S. Petri ad Ferrarias, in dio
nonenſi, quod etiam Bethleem dicebatur,
Ludovico Pio, ejuſque filio Carolo Calvo
rum Regibus, ut ex ejus epiſtolis conſtat ali
culi noni Scriptorum veterum monumentis.
no obierit, neſcitur: quamquam non neſcia
buſdam annum 852. præſcribi tamquam ipſi
Certum non migraſſe è vivis ante annum 8
interfuiſſe invenitur ſynodo Sveſſionenſi in M
rio SS. Medardi & Sebaſtiani. Ad eum
Maurus Fuldenſis Abbas, ac poſtea Mogu
Archiepiſcopus, ſcripſit octo libros Comment
in Epiſt. S. Pauli ad Romanos. De eodem S
libro de Script. Eccleſ. cap. 93. Joannes T
in Chronico Hirſaugienſi ad annum 852. al
centiores, ſed omnium uberrimè R. P. L
Cellotius Pariſinus Soc. Jeſu Theologus in
Gotteſchalci Prædeſtinatiani, & accurata
verſiæ per eum renovatæ diſputatione in libr
que diſtincta.

Liber Epiſtolarum num. 127. à Papirio Maſſ
mùm Pariſiis editus, dicatuſque Antiſtitibus
Galliæ anno 1588. in 8. ac deinde recuſus à
nis Tomo 3. Hiſtoricorum Franciæ.

Liber de Tribus Quæſtionibus, quarum I.
arbitrio. II. de prædeſtinatione bonorum
rum. III. de Sanguinis Chriſti quadam ſup
xatione vel redemptione uſque ad ſalutem i
cum cæteris adnexis, ab anno 1647. excuſu
an. denuo 1650. publicatus cura & ſtudio R. P
Sirmondi Soc. Jeſu Presbyteri. Idem in B
tus fuit annitente Fr. Antonio Grimberto M
Elnonenſi, ſive S. Amandi in Pabula, & à
guino recuſus cum aliis opuſculis in patrocin
iæ Gotteſchalcanæ vulgatis.

Ejuſdem Lupi Servati (ſic enim à Sigel
Trithemio vocatur, non verò, ut conte
mondus, Servati Lupi) *Collectaneum de iiſd
Quæſtionibus*, cum duabus Epiſtolis: *Prima ad
Calvum Regem Francorum*, altera *ad Hincma
menſem Archiepiſcopum*, poſt librum de Tri
ſtionibus prodierunt jam tertia vice, ut r
cebamus.

Vita S. Wigberti Abbatis Fritislarienſis
in Haſſia à R. P. Joanne Buſæo Soc. Jeſu T
edita Moguntiæ anno 1602. in 4. poſt
epiſtolas. De Brunone Abbate Hirſfeldenſi
ſcripta eſt atque aliis eò pertinentibus plu
Voſſius libri 2. de Hiſtoricis Latinis cap. 35.

Digitized by Google

pi Sermones mſſ. aliqui Cantabrigiæ in Collegio ſancti Benedicti Cod. 284. quorum unus *de incurſu Danorum ad Anglos*. Item *unus in feſtivitate Sancti Judoci* in Bibliotheca Lumlejii Codice 165. De quibus lib. 2. pag. 45. Eclogæ Oxonio-Cantabrigienſis, Londini in 4. anno 1600. Impreſſæ apud Joannem Norton. De illo plura apud Aubertum Miræum *in Auctario ſuo de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 247. & 268. & in Scholio ad cap. 94. libri Sigeberti *De viris illuſtribus* pag. 145. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ, ubi malè diſtinguit in Lupum Servatum Moguntinenſem Presbyterum, & Lupum Ferrarienſem Ordinis Divi Benedicti Abbatem, unum eumdemque hominem. Immò Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro, verbo *Lupus*, ex uno & eodem Auctore tres conſtituit: nempe Lupum, qui *De rebus Sancti Maximi Treverenſis Epiſcopi* ſcripſit, alterum Ferrarienſem Abbatem, quem gratis & abſque vero Epiſcopum inſtituit, eò quòd certis Conciliis Epiſcoporum interfuerit, appellatus ob eminentem ſcientiam, etſi nuſquam Inſulas habuerit: & tertium Servatum Lupum Moguntiacenſem Presbyterum. Sammarthani de eodem, tomo quarto Galliæ Chriſtianæ, in Abbatibus Ferrarienſibus.

De VVandalberto Monacho. 850.

Supplementum.

VVandalbertus Prumienſis in Archiepiſcopatu Treverenſi Monachus & Diaconus, ſcripſit metrico ſtilo (ut Sigebertus in Catalogo cap. 128. loquitur) hoc eſt verſu heroico *Martyrologium*, circa annum 853. ad Otricum illuſtrem Clericum, quod Joannes Molanus anno 1568. Lovanii cum Martyrologio Uſuardi evulgavit: quodque falſo titulo *Ephemeridum Bedæ* extat etiam tom. 1. Operum hujus Auctoris; illud denique ex manuſcripto Codice editum à Luca Dacherio tom. 5. Spicilegii pag. 305. Scripſit & *Vitam ſancti Goaris*, quam habes apud Surium editam die 6. Julii, & ſæculo 2. Sanctorum Ordinis ſancti Benedicti pag. 275. & alios. Florebat anno 855. quo Lotharius Imperator in eodem Cœnobio mortuus eſt. De quo plura Joannes Bollandus in præludiis ad ſuum Opus de Sanctis, dum de Martyrologiis agitur; Lucas Dacherius præludiis ſuis ad tomum 5. Spicilegii, Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Aubertus Miræus *in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 316. pag. 239. & in Scholio ad caput centeſimum & vigeſimum octavum Sigeberti *De Viris illuſtribus*, pag. 149.

De Floro. 850.

Supplementum.

Florus Lugdunenſis Eccleſiæ Diaconus, quem ſæpè manuſcripti Codices *Magiſtrum Florum* appellant, quòd forſitan ejuſdem Eccleſiæ Scholis præfuerit, vir doctus & eruditus, Agobardi & Amulonis Archiepiſcoporum temporibus celebris fuit. tera [illegible] tur.

At de Flore novo, qui vos penes ortus, odorem
Prodit ubique ſui, hæc loca rumor alit.
Flora venit quondam, dum ſingula quæque Deorum.
Sunt afflata jugis prata, thymumque gerens.
Huic Floro melius ſententia Chriſticolarum
Attribuit quicquid dogmate & ore viret.
Nam hic Florus florem ſequitur de germine Jeſſe,
Et tradit quod amans attulit ille homini.
Quæ tam ſegnis erit, donis ingrata ſupernis.
Quæ ſe hoc non ſponte nectare paſcat apis?
Floreat haud flaccens hic flos, & florea fragrans
Spiramenta ferat, ſemper ubique Deo.
Donec in Aſtriferas porrecta cacumina ſedes
Erigat, & fructum jam ſine fine habeat.

Cùm autem juxta Divinam Incarnati Verbi Sapientiam, in ore duorum vel trium teſtium ſtet omne verbum: ex teſtimoniis tam luculentis inſignium virorum Wandalberti ac Walafridi, tam uberem doctrinam, quàm probitatem Flori notiſſimam habemus. Scripſit autem varia, ac primùm *Commentarium in Epiſtolas ſancti Pauli ex XIV. Patribus*, nimirum ex Cypriano Carthaginenſi, Hilario Pictavienſi, Ambroſio Mediolanenſi, Paciano Barcinonenſi, Theophylo Alexandrino, Gregorio Nazianzeno, Ephrem Diacono, Leone Romano Pontifice, Cyrillo Alexandrino, Fulgentio Ruſpenſi, Paulino Nolano, Avito Viennenſi Epiſcopo, & aliis, quod ex manuſcripto Codice Carthuſiæ majoris à Franciſco Chiffletio Presbytero Societ. Jeſu fideliter tranſcriptum, & prælo proximum obtulit, deditque Domno Lucæ Dacherio Monacho Benedictino S. Germani de Pratis Pariſienſibus, ut habet Joannes Mabillon tom. 1. Analectorum pag. 12. Item *aliud Commentarium in eaſdem ſancti Pauli Epiſtolas ex puris & ſolis verbis Divi Auguſtini*, ut tradit Sigebertus in libro De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 92. quod huc uſque inter Opera Venerabilis Bedæ, & ſub ejus nomine impreſſum eſt, quamvis ſit Flori Lugdunenſis: ut ſpeciali Diſſertatione enuntiat eruditus Joannes Mabillon tom. 1. citato Analectorum pagina 12. & ſeqq. Item *Librum De Prædeſtinatione contra Joannis Scoti erroneas Definitiones*, ut tradit Matthæus Weſtmonaſterienſis ad annum 883. quem accuratiſſimè edidit Gilbertus Mauguin Præſes Monetæ Pariſienſis anno 1650. tom. 1. Vindiciarum Gratiæ & Prædeſtinationis pag. 575. & ſeqq. *cum Sermone ejuſdem Magiſtri Flori de eadem materia*, eodem tomo pag. 21. Item *Commentarium in Canonem Miſſæ*, cujus manuſcripta exemplaria in variis Bibliothecis, ſed duo in Bibliotheca ſereniſſimæ Reginæ Sveciæ Chriſtianæ num. 927. & 1348. ex quibus ſuppleri poſſunt multa quæ in editis deſunt, ut ait Joannes Bona S. R. E. Cardinalis lib. 2. Liturgicarum rerum cap. 14. §. 1. pag. 643. Item *Martyrologium* quod huc uſque ſub nomine Bedæ evulgatum eſt,

Digitized by Google

Lege & Canonibus de Coercitione Judæorum, & auctoritate & firmitate judicii & teſtimonii Epiſcoporum, quam evulgavit Lucas Dacherius tom. 12. Spicilegii, pag. 48. de qua loquitur Fr. Chifflet in Notis ad Ferrandum Diaconum pag. 272. & 273. adde *Collectionem de Electionibus Epiſcoporum*, quam habet Stephanus Baluzius tom. 2. ſui Agobardi pagina 254. Scripſit etiam *Carmine aliquot Pſalmos, Hymnos & Epiſtolas*, quæ ſunt edita ſub nomine Drepanii Flori in Bibliotheca Sanctorum Patrum editionis Lugdunenſis anni 1677. tomo 8. pag. 667. & ſeqq. ſapiuntque poeſim noſtri Lugdunenſis Flori, cujus etiam tempus indicat Epiſtola ad Modoinum Auguſtodunenſem Epiſcopum. Item *varia Carmina* apud Joannem Mabillon tom. 1. Analectorum pag. 388. & ſeqq. quibus adde *aliud Carmen ad Modoinum* in Collectione variorum Epigrammatum typis Morellianis, edita Pariſiis anno 1550. incipiens ab his verbis,

Solvo, Pater, profluas hilaris de pectore grates,
Quòd referas Floro labra benigna tuo.

Item aliud *De titulo Altaris in perſona Agobardi*, quod retulit Sirmondus in Notis ad Theodulfum Aurelianenſem, de quibus idem Mabillon ibidem. Plura de Floro omnes qui ejus nonnulla Opuſcula in publicum ediderunt, quos ſupra retulimus. Aubertus Miræus in Scholio ad caput 92. Sigeberti *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Natalis Alexander in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus ſæculo 9. parte 1. pag. 220.

De Alvaro. 850.

Supplementum.

ALVARUS Cordubenſis florebat in Hiſpania anno 859. quo Martyrium paſſus eſt ſanctus Eulogius, cujus *Agonem* deſcripſit idem Alvarus Eulogii amicus & familiaris, tormentorum oculatus teſtis. Habetur hoc opuſculum cum *Epiſtola* ejuſdem Alvari *ad eumdem Eulogium*, impreſſum cum Operibus ſancti Eulogii Martyris, de quibus Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro, verbo *Sanctus Eulogius Epiſcopus & Martyr* tomo 1. pag. 527. Eadem Opera immiſſa etiam in Collectaneum Hiſpaniæ illuſtratæ, atque in Bibliothecam Veterum Patrum; ac quantum ad Martyrium ſancti Eulogii, legitur etiam apud Surium & Bollandum ad diem 11. Martii tom. 2. pag. 89.

De Prudentio. 850.

Supplementum.

PRUDENTIUS cognomine Galindus, natione Hiſpanus, dignitate Tricaſſinus in Campania Epiſcopus fuit. Appellatur ſanctus in Eccleſia Trecenſi, cujus feſtum quotannis ea in Eccleſia die 6. Aprilis celebratur. Interfuit Concilio Pariſienſi anno 846. Turonenſi IV. anno 849. Sveſſionenſi 11. anno 853. Extat ad ipſum Epiſtola Lupi Ferrarienſis Abbatis LXIII. cujus etiam meminerunt Rabanus, Hincmarus, & Flodoardus. Scripſit prolixum *tractatum de Prædeſtinatione contra Joannem Scotum Erigenam*, ſeu *librum Joannis Scoti Erigenæ de Prædeſtinatione* correctum ab ipſo Prudentio, quem edidit Gilbertus Mauguin tom. 2. Vindiciarum prædeſtinationis & gratiæ pag.

anno 1655. apud Sebaſtianum Cramoiſy Regi[...] pographum via Jacobæa ſub Ciconiis. Item [...] *riam Epiſtolam adverſus 4. Capitula Conventus Ca[...] ſis*, editam tom. 2. Vindiciarum prædeſtinat[...] gratiæ pag. 176. Hæ autem vindiciæ editæ cu[...] berti Mauguini Monetarum Præſidis in Curi[...] ſienſi, 2. tomis in 4. anno 1650. apud Joann[...] laine Pariſiis via Jacobea ſub ſigno Divi Au[...] Item *brevem Epiſtolam* ad quemdam Epiſcop[...] trem ſuum, quæ tom. 4. Analectorum pa[...] Obiit Prudentius ſecundùm Annales Bertinia[...] no 861. die 6. Aprilis, de quo plura apud dict[...] bertum Mauguin qui potiora illius opera Li[...] orbi obtulit, Bollandiſtas ad diem 6. Aprilis [...] marthanos fratres in Gallia Chriſtiana tom. 3. [...] *cenſibus Epiſcopis*.

De Nicolao Papa primo. 85[8]

NICOLAUS PAPA primus ſedere [...] Apoſtolica ſede anno Dom. 858. & [...] nos decem. Vir fuit ſanctitate, & doctrina, [...] magni animi conſtantia, & virtute præditus. [...] *epiſtolas plurimas*, quæ extant ſeorſim ab alii[...] ficiis epiſtolis in uno magno volumine ſimul [...] quarum præcipua eſt ad Michaelem Impera[...] quam ab ipſo Pontifice compoſitam fuiſſe teſt[...] naſtaſius Bibliothecarius in ejus vita: & quon[...] lus eſt idem omnium epiſtolarum, colligi pot[...] nium eſſe auctorem eumdem Nicolaum, non [...] qui ei à ſecretis erant.

Dissertatio Historica.

NICOLAUS patria Romanus cognomen[...] gnus Pontificatum tenuit an. 9. menſ. [...] bus 20. ab anno 858. ad diem 13. Novemb[...] obiit anno 867. De eo Anaſtaſius Biblioth[...] quique vitas ſcripſere Pontificum Romanorum [...] bertus, Trithemius, Baronius, Bell. quem [...] exſcripſit, aliique, quos ut in re pervulgata [...] *Epiſtolarum ejus volumen* extat & ſeorſim [...] aliis Paparum Decretalibus, & in Tomis C[...] rum. Ex iis epiſtola ad Michaelem Imp. inepr[...] buſdam tributa fuit S. Cypriano ad Julianum [...]

De Photio Epiſcopo Coſtantinopol[...] 858.

PHOTIUS EPISCOPUS Conſtant[...] tanus tempore Nicolai Pontificis M[...] Imp. vixit: fuit homo magnæ eruditionis, [...] joris nequitiæ. Scripſit *Nomocanonem*, qui ex [...] interpretatione Balſamonis. Scripſit etiam [...] *Bibliothecam*, quæ etiam extat. Vide de eju[...] tione, ob quam corrupit epiſtolas Pontificu[...] manorum, & finxit Synodos, Tomum [...] Conciliorum generalium Græcè, & Latinè [...] excuſorum: necnon Card. Baronii tomum [...] nalium.

Dissertatio Historica.

PHOTIUS, Sancti Tharaſii P. Conſt. [...] re nepos, vir doctiſſimus, Imperatori [...] a Secretis, Protoſpatharius, atque Urbis S[...] Eunuchus & Laicus, ſedem Conſt. ejecto [...]

De eo Nicetas in vita S. Ignatii, Anaſtaſius Bibliothecarius tum in vitis Pontificum, tum in præfatione octavæ Synodi Generalis, aliique veteres quos citant recentiores præſertim Baronius, Poſſevinus, Joannes Maria Braſichellanus, Andreas Schottus, Dionyſius Petavius, aliique. Quod ad ejus opera ſpectat nemo hactenus in unum volumen ea compegit. Quare quæ hinc inde collegi, hæc Lector accipe.

I. *Bibliotheca*, μυριόβιβλος dicta, cùm tamen 279. ſeu 280. dumtaxat Auctores contineat, ſive librorum quorumdam à ſe lectorum recenſio, cenſura ac in pluribus etiam Fragmenta & excerpta non vulgaria, rogatu fratris ſui Tharaſii, cùm ab Imperatore Conſtantinopolitano miſſus eſſet Legatus in Aſſyriam. Jam bis Græcè & Latinè prodiit ex interpretatione & cum Scholiis R. P. Andreæ Schotti Antuerpiani Soc. Jeſu Theologi primùm Genevæ anno 1613. tum Rothomagi anno 1653. Græcus textus cum notis Davidis Hœſchelii excuſus fuerat Auguſtæ anno 1601. in folio, Latina verò verſio Schotti in eadem urbe anno *1606*.

II. *Epiſtolæ Photii* numero 248. è mſ. codice Bodlejano, cum Auctario quinque aliarum ejuſdem Auctoris Epiſtolarum de rebus in jure Orientalium dubiis Græcè & Latinè interprete Richardo Montacutio Pſeudo-Epiſcopo Norvicenſi Proteſtante cum ejuſdem notis ſeu brevibus ſubinde Scholiis, Londini in folio anno 1651. ex Officina Rogeri Danielis. Quàm verò exoſus fuerit ipſis quoque Heterodoxis ſaltem Calvinicolis Richardus ille Montacutius diſces ex Riveti Critico.

III. *Nomocanon Titulis XIV. comprehenſus*, hoc eſt Canones Apoſtolorum Conciliorumque veterum cum Legibus Imp. Romanorum collati & in unum digeſti volumen Græcè & Latinè cum Commentariis Theodori Balſamonis interprete Gentiano Herveto Aurelianenſi in folio cum reliquis Balſamonis operibus anno 1620. Pariſiis. Latina verſio Domino Joanni Tilio Bajocenſi Epiſcopo dicata prodierat anno 1561. quo etiam anno Baſileæ typis Joannis Oporini commiſſa fuit verſio Latina ejuſdem Nomocanonis & Scholiorum Balſamonis Henrico Agylæo interprete in folio. Nec omittenda ejuſdem operis ex Canonibus Legibuſque compacti editio GL. anno 1615. in 4. cura Chriſtophori Juſtelli in eadem Pariſienſi urbe emiſſa cum ejuſdem libello de Synodis.

IV. *Acta Conciliorum ſeptem Generalium in Epitomen redacta*, extant Græcè & Latinè in Tomis Conciliorum Generalium & cum Nomocanone Juſtelli, ut mox obſervavimus.

V. *Sermo in Natalem B. Mariæ Virginis*, habetur Tomo 1. Auctarii Græco-latini R. P. Franciſci Combefis Dominicani col. 1583.

VI. Ejuſdem Photii de Voluntatibus in Chriſto quæ dicuntur Gnomicæ, Latinè tantùm interprete Franciſco Turriano Soc. Jeſu Theologo, cum diſſertatione ſeu libello de ſeptem conciliis Oecumenicis pag. 437. Tomi à Petro Stevartio Leodienſi additi ad ſex Tomos Antiquæ Lectionis Henrici Caniſii, ex ſchedis, donatam Federico Metio ex duobus codicibus Valli-
B cellano & Bibliothecæ Collegii Græcorum in Urbe, quam Montacutius cum ſuo codice contulit & in quibuſdam emendandam annotavit. Alias quoque Photii epiſtolas à Petro Morino Theologo Pariſienſi Latinè redditas reperies in eiſdem Annalibus Eccleſiaſticis. Si quæ alia Lectoribus occurrant, ea noſtris obſervationibus adjungere ne graventur, donec altera prodeat editio.

Supplementum.

PHOTIUS, de quo Bellarminus & Philippus Labbeus, quorum ab ultimo omnia ferè commodabimus ad verbum quæ hic dicemus, paucis additis ad
C pleniorem Operum illius intelligentiam, vel editionem proximè futuram emendatiorem: recenſitis eorum manuſcriptis Codicibus, quos conſulere poſſint & conferre, qui Photio amplificando operam impendere voluerint. Hic igitur Sancti Tharaſii Patriarchæ Conſtantinopolitani ex ſorore nepos, vir doctiſſimus, Imperatori primùm à Secretis, Protoſpatarius, atque Urbis Senator, Eunuchus & Laicus, Sedem Conſtantinopolitanam, ejecto per Bardam Cæſarem Sancto Ignatio viro Sanctiſſimo, invaſit die 25. Decembris anno 858. vel ut alii numerare malunt, omiſſa dumtaxat dierum ogdoade, ut plenior computatio videatur, anno *859*. quam tenuit per ſummum ſcelus uſque ad annum *869*. quo in Synodo VIII. Oecu-
D menica Conſtantinopoli celebrata, reſtituto Sancto Ignatio expulſus. Deinde poſt ejuſdem Ignatii mortem reſtitutus à Baſilio Macedone anno 878. perſeveravit thronum illum ſanctiſſimum fœdare uſque ad annum 885. quo à Leone Sapiente Baſilii filio iterum ejectus, in ſeceſſu ſeu ſecreto Monaſterii Acœmitarum periiſſe dicitur: ſed quo anno, quave die non liquet. Quoad Opera ejus ſpectat, nemo hactenus in unum omnia collegit: quare quæ hinc atque inde impreſſa ſunt, vel latent manuſcripta in Bibliothecis, hæc lector accipe.

De Niceta David. 858.

E NICETAS cognomento David vixit iiſdem temporibus quibus Photius, & fideliter ſcripſit *vitam S. Ignatii Epiſcopi Conſtantinopolitani*, & ſimul etiam deſcripſit *vitam Photii*. Qui ſanctum Ignatium mirè vexavit. Extat liber Nicetæ de vita S. Ignatii Græcè, & Latinè Romæ excuſus cum octava Synodo generali.

Dissertatio Historica.

NICETAS David, natione, ut arbitror, Paphlago, vixit poſt annum 873. quo die 23. Octobris diſceſſit è vivis S. Ignatius Patr. Conſt. cujus vitam ipſe ſcripſit. De hoc Joannes Scylitzes, Georgius Cedrenus, Nicephorus Calliſtus libro 14. cap. 28. & ex recentioribus præcipuè V. C. Leo Allatius in Dia-

tium P. Conſt. patre Michaele Traulo, ſive Balbo Imperatore genitum narrat, cùm ſuerit filius Michaelis Rangabe qui & Curopalates dici ſolet, nec Voſſius in editione altera emendavit, licèt in noſtra Delineatione, ubi de Raderi noſtri verſione eum certiorem fecimus, Ignatium hunc Michaelis Curopalatæ filium vocaviſſemus. Cæterum,

Vita S. Ignatii Græcè & Latinè Βίος ἤτοι ἄθλησις prodiit in 4. Ingolſtadii anno 1604. ex verſione R. P. Matthæi Raderi Soc. Jeſu cum Concilio VIII. Generali ſeu IV. Conſtantinopolitano eodem interprete. Latina verſio Federici Metii Termulanum Epiſcopi, cujus mentionem facit Card. Baron. ad an. 847. non videtur uſpiam typis excuſa.

SUPPLEMENTUM.

NICETAS PAPHLAGO, qui cognominatur *David*, Rhetor profundus & eloquens, ſcripſit circa annum 880. vel ultra, cum omni fide ac diligentia *Vitam Sancti Ignatii Patriarchæ Conſtantinopolitani*, qui obiit anno Chriſti 878. ætatis 70. die 23. Octobris, quam Græcè & Latinè habent Concilia editionis ultimæ tom. 8. pag. 1180. & ſeqq. Item ſcripſit *Orationes elegantiſſimas in ſingulos quoſque Apoſtolos; in Marcum Evangeliſtam, in Nativitatem Sanctæ Mariæ, in Exaltationem Sanctæ Crucis, in Sanctum Gregorium Theologum*, & alias in quibus inſignis *Oratio panegyrica & hiſtorica ſimul Hyacinthi Amaſtrenſis Martyris*. Quæ omnia ſuggeſſit egregius Eminentiſſimi Cardinalis Mazarini Codex Manuſcriptus, vixque alias habens Orationes, quàm Nicetæ Paphlagonis. Inſerta tamen iis Sanctæ Barbaræ laudatio eſt, quam Franciſcus Combefis nomine Sancti Joannis Damaſceni repræſentat, fateturque videri plus referre Nicetam quàm Joannem Damaſcenum. Ineſt etiam Hiſtoria Sancti Bachi junioris, ejus temporis Hieroſolymis Martyris, à Turcis ſeu Arabibus Mahumetanis, cujus ipſius Auctor fortaſſe Nicetas fuit. Hæc omnia Franciſcus Combefis Ordinis Fratrum Prædicatorum, græcè & latinè poſtea evulgavit in fol. Aureliæ an. 1672. in Auctario ſuo ultimo Græco-latino Bibiliothecæ veterum Patrum, typis Caroli Foſſet apud Ægidium Hotot Aurelianenſem Bibliopolam. Idem ſcripſit *Orationem panegyricam Sancti Euſtachii & Sociorum ejus*, quam idem Combefis edidit in ſelectis triumphis Martyrum græcè & latinè editis in 8. Pariſiis apud Antonium Berthier anno 1660. Claruit dictus Nicetas ultra annum 880. de quo plura dictus Franciſcus Combefis tam *in Apparatu* ſeu Auctoribus recenſitis ante ſuam Bibliothecam Sanctorum Patrum Concionatoriam pag. 32. quàm in præludiis & Obſervationibus ſuum ad Auctarium ultimum.

De Anaſtaſio Bibliothecario & Abbate. 858.

ANASTASIUS BIBLIOTHECARIUS & Abbas Romanus vir doctus Græcè, & Latinè, hoc ipſo tempore floruit. Scripſit *vitas Pontificum Romanorum à ſancto Petro uſque ad Nicolaum primum*: vertit *in Latinam linguam Concilium ſeptimum generale*, & ſcripſit Latinè Concilium Generale *octavum* cui ipſe interfuit. Vertit etiam *in latinum ſermonem vitam S. Joannis Eleemoſynarii*.

ſub ſummis Pontificibus Nicolao I. *Hadriano*
Joanne VIII. (*a*) floruit, ac ſi vera eſt Car
Baronii Chronologia, uſque ad annum ſerm
vitam perduxit: quo verò anno obierit, nem
mat. Errat Voſſius, & ſi qui alii cum An
Presbytero Cardinale S. Marcelli, & Bibliot
Gregorii IV. Papæ confundunt, qui à Leone
Synodo Romana anno 850. eſt exauthorat
quòd contra Canones Eccleſiam ſuam quinq
deſeruiſſet.

I. *Concilium Generale octavum*, cui præſens i
ipſe Conſtantinopoli anno 869. ſub Baſilio M
ne, Latinè partim ſcripſit, partim vertit, &
plurima alia idem è Græcis in Latinam linguar
ſtulit horridiorem quidem illam ac minùs cul
quibus extant & quæ ſequuntur.

II. *Concilium VII. Generale, ſeu Nicænum II.*
omiſerunt alii obſervare etiam *VI. Generale,
ſtantinopolitanum tertium*.

III. *Vita S. Joannis Eleemoſynarii Patriarchæ
drini*: de qua hæc Sigebertus cap. 103. de Sc
bus Eccleſiaſticis: *Anaſtaſius jubente Nicolao Pa
ſtulit in Latinam linguam Vitam Joannis Eleemo
ſcriptam Græcè à Leontio Epiſcopo*. Idem fermè
mus (*b*).

IV. *Vita Sancti Demetrii Martyris*, necno
pleraque & Paſſiones, quæ in mſſ. Codicil
currunt.

V. Præfatio in Vitam S. Dionyſii Areop
cujus operum translationem miſit anno 875.
rolum Calvum Francorum Regem aliquot m
antequam in Imperatorem coronaretur.

VI. *Hiſtoria de Vitis Romanorum Pontificum*,
R. P. Joanne Buſæo Noviomagenſi Soc. Jeſu
guntiæ edita anno 1602. recuſa eſt ante aliq
nos Lutetiæ in Typographia Regia, cum
Hiſtoria Eccleſiaſtica ſtudio V. C. Caroli
J. C. Onuphrius Panvinius, Ger. Jo. Voſſius,
rique alii ultimam cenſent eſſe ab Anaſtaſio
Nicolai I. Papæ vitam, & à Guillelmo S. R
dem Bibliothecario additas fuiſſe Hadriani II.
phani VI. Pontificum Vitas. Verùm Cardin
ronius iis refragatur, eidemque auctori om
adſcribit. Sunt quoque qui à S. Damaſo Pa
poſitam velint priorem partem, quæ à S. P
Liberium uſque Damaſi deceſſorem protendit
de re plura ſuo loco in Damaſo dicta ſunt,
num quoque factum fuit neque integram ill
ſtoriam, quod nonnulli falsò ſibi perſuadent
naſtaſio fuiſſe perſcriptam.

VII. *Hiſtoria Eccleſiaſtica*, ſive, *Chronographia
tita*, in qua S. Nicephori Patriarchæ Conſ
politani Chronicon, ſeriem, & maximam
Chronici à Georgio Monacho Syncello, &
phane Confeſſore, atque Agri Abbate celeb
ab initio Mundi, ad Leonis Armeni imperium
cti, Latinè interpretatus eſt, ut pluribus
explicat in Præfatione ad Joannem Diaconum
Romanæ. Ex his verò Græcorum excerptis
in Miſcellam, quæ dicitur, Hiſtoriam derivat
aut ab hoc ipſo, qui precibus ſuis extorſerat
ne Diacono, aut à Landulpho Sagaci, aut q
que alio illius conſarcinatore, qui alius omn
debuit à Paulo Warnefridi Longobardo Aq
Diacono, ac poſtea Monacho Caſſinenſi, cui
plerique fermè omnes magni minutique Mi
hactenus tribuerant.

Digitized by Google

in qua id apertè profitetur, exponitque nonnulla ex iis opuſculis, quæ Latinitate à ſe donata in hanc collectionem conjecerat: quæ tibi ex ſubjecto indice, ſi careas, ſaltem impoſterum erunt notiſſima.

Anaſtaſii Bibliothecarii Epiſtola ad Joannem Diaconum urbis Romæ. Joannis IV. Papæ Apologia pro Honorio I. Papa ad Conſtantinum Imperatorem filium Heraclii. Excerptum ex Epiſtola Sancti Maximi ad Marinum Presbyterum Apologiam inter cætera pro Honorio facientis. Ex Epiſtola ejuſdem S. Maximi ad Petrum Illuſtrem, ubi Pyrrhi & Sophronii Hieroſolymitani, ac Papæ Honorii mentionem facit. Ex Epiſtola ejuſdem S. Maximi ad Marinum Presbyterum Cyprium de proceſſione Spiritus Sancti. Theodori Papæ Synodica ad Paulum Patriarcham Conſtantinopolitanum. Ejuſdem propoſitio tranſmiſſa Conſtantinopolim. *Ejuſdem Epiſtola ad Epiſcopos, qui conſecrarunt Paulum Patriarcham Conſtantinopolitanum. Commemoratio quid Legati Romani Conſtantinopoli geſſerint, ex Epiſtola S. Maximi ad Abbatem Thalaſſium. Anaſtaſii Bibliothecarii Epiſtola ad Martinum Epiſcopum Narnienſem. Martini Papæ Epiſtola ad Theodorum. Ejuſdem Epiſtola ſecunda ad Theodorum. Commemoratio eorum, quæ in S. Martinum Conſtantinopoli acta ſunt ex Epiſtola cujuſdam ad Occidentales. Martini Papæ Epiſtolæ duæ ab exilio ſcriptæ. Relatio facta motionis in Sanctum Maximum & ſocium ejus coram Principibus in Secretario. Sancti Maximi Epiſtola ad Anaſtaſium Monachum diſcipulum ſuum. Anaſtaſii Monachi Epiſtola ad Monachos Caralitanos. Relatio de Dogmatibus, quæ agitata ſunt inter ſanctum Maximum & Theodoſium Epiſcopum Cæſareæ Bithyniæ, & Proceres, qui cum eo erant. Anaſtaſii Presbyteri & Apocriſiarii Romæ epiſtola ad Theodoſium Presbyterum Gangrenſem, una cum ſubjacentibus teſtimoniis & Syllogiſmis. Hypomneſticon declarans geſta Sanctorum Maximi & utriuſque Anaſtaſii, atque Martini Papæ, necnon Theodori, & Euprepii, aliorumque.*

Scribit Ger. Jo: Voſſius in Bibliotheca Cantabrigienſis in Anglia Academiæ haberi mſ. Dionyſium de Hierarchia Cœleſti, *cum præfatione Anaſtaſii ad Regem Carolum Calvum*. Hæc ille aliena fide, ego αὐτόπτης μάρτυρ hæc repono. In Codice mſ. Collegii noſtri Bituricenſis Societatis Jeſu elegantiſſima manu ab octingentis circiter annis in membranis exarata leguntur S. Dionyſii Areopagitæ opuſcula quatuor, I. de Cœleſti Hierarchia. II. de Eccleſiaſtica Hierarchia. III. de Divinis Nominibus. IV. de Myſtica Theologia, ex verſione Joannis Eriugenæ Scoti, cujus etiam habetur Præfatio cum quibuſdam verſibus ad Carolum Calvum Regem Francorum. Præmiſit verò Anaſtaſius S. R. E. Bibliothecarius ad eumdem Carolum Regem, epiſtolam datam 10. Kalendas Aprilis, indictione 8. hoc eſt, anno ut reor, 875. in qua de Scholiis à ſe in Latinum ſermonem verſis (quæ in codice ad marginem adſcripta habentur) hæc habet: *Ipſe meritò anxius cœpi ſedulus quærere, &c.* quæ ſi cui arriſerint, non erit operoſum communicare profutura publicæ eruditorum utilitati. Cum iiſdem antiquioris ævi membranis compactus eſt recentiori manu deſcriptus Hugonis à ſan-

Pontifice, abſque unico Papa, abſque ſingulari Paſtore, abſque ſpeciali Patre, abſque te omnium arbitro aliquid conſummetur aut divulgetur. Tu enim tenes claves David, tu accepiſti claves ſcientiæ. In arca quippè pectoris tui tabulæ Teſtamenti & manna cœleſtis ſaporis requieſcunt. Tu enim quod ligas nemo ſolvit: quod ſolvis nemo ligat: qui aperis & nemo claudit, claudis & nemo aperit. Vicem namque in terris poſſides Dei. Atque hæc impunè dicebantur in Eccleſia Catholica ante annos octingentos nemine refragante qui ſaperet.

(*c*) Samuel Mareſius in Examine Quæſtionis de fœmina Papa nihil non agit, ut Anaſtaſii hujus auctoritatem elevet, ſeque purum putumque vitilitigatorem in re clara atque omnibus evidenti, Lectoribus exhibet: Quid enim aliud agat, qui mendacio fabuliſque patrocinari ſtatuit etiam reclamante conſcientia, ut congerronibus ſuis gratificetur, famæ apud eruditos judices prodigus dilapidator? Lege amabo Lector à pag. 29. ad 33. & conferre ne pigeat cum editione Moguntina Regiam Anaſtaſii editionem à V. C. Carolo Annibale Fabroto procuratam, & Salmaſii Mareſii ſimiliumque παντοπομανόντων mendacia atque imperitiam deridebis. Quid enim ab eo ſperare poſſis in rebus ad Hiſtoriam ſpectantibus qui de Annalibus Bertinianis eximio ſæculi noni Theſauro, à Clariſſimis Ducheſniis inter Franciæ coætaneos ſcriptores edito hoc non eſt veritus ſcribere Andabatarum more; Opus eſt Monachale, uti videtur, mihi hactenus non viſum & de quo neſcio an publicè extet. En cor zenodoti! en jecur Crateris! Cætera ſunt ejuſdem commatis quæ ſi κατὰ πόδας perſequi velis Ionii citius pelagi numeraveris undas. Nos nonulla deinceps ut ſe dabit occaſio in Flodoardo, Hincmaro, Luitprando, aliiſque quos Bellarminus noſter attigit, obſervabimus.

De Anaſtaſius Monacho, & S. R. E. Apocriſiario. 660.

S U P P L E M E N T U M.

ANASTASIUS Monachus Sancti Maximi Conſtantinopolitani Abbatis Diſcipulus, ſcripſit *Epiſtolam ad Calaritanos in Sardinia Monachos contra Monothelitas Hæreticos*, eò tandem prolapſos, ut duas & unam, id eſt, tres in uno eodemque Chriſto voluntates, & operationes prædicarent. Habetur hæc Epiſtola inter Collectanea Anaſtaſii S. R. E. Bibliothecarii, quæ Sirmondus edidit Pariſiis anno 1620. apud Sebaſtianum Cramoiſy. Itemque habetur in prolegomenis ſeu præludiis ad Opera Sancti Maximi edita à Franciſco Combeſis, de quibus diximus ſuo loco. Obiit in Lazica anno 662. die 24. Julii præveniens ad patriam cœleſtem Sanctum Magiſtrum Maximum, qui obiit ſequentis Auguſti die 13.

ANASTASIUS alter S. R. E. Apocriſiarius, in Lazica exulans anno 665. inde miſit *Epiſtolam ad Theo-*

Digitized by Google

Bibliothecarii Collectaneis, à Sirmondo Pariſiis anno 1620. apud Cramoſium evulgatis. Itemque in prolegomenis pag. 67. ad Opera Sancti Maximi Monachi, quæ collegit Franciſcus Combeſis, de quibus nos egimus in Maximo; ubi græcè & Latinè legitur, cùm latinè tantùm apud Anaſtaſium Bibliothecarium in Collectaneis haberetur.

De Hincmaro Rhemenſi. 860.

HINCMARUS EPISCOPUS Rhemenſis, vixit tempore Nicolai primi Pontificis, ad quem ſcripſit, & à quo ſæpè litteras accepit: & tandem obiit anno Domini 882. cùm ſediſſet annis triginta ſeptem, teſte Flodoardo in hiſtoria Rhemenſi. Scripſit epiſtolam *paraneticam ad Carolum Craſſum*, item *aliam de bono regimine ad filios Ludovici Junioris Imperatoris*, quarum meminit Flodoardus in ejus vita. Extant epiſtolæ Hincmari excuſæ Moguntiæ anno 1602. Scripſit quoque *vitam ſancti Remigii Epiſcopi Rhemenſis*, quæ extat apud Surium die 13. Januarii, ſcripſit etiam *encomium ejuſdem ſancti Remigii*, quod extat apud Surium die prima Octobris. Scripſit prætereа *opuſculum quinquaginta quinque Capitulorum ad Hincmarum Laudunenſem*, in cujus opuſculi cap. 20. rejicit ſeptimam Synodum generalem, ex errore, quo tunc multi tenebantur, quod ea Synodus non fuiſſet habita ex conſenſu & approbatione ſedis Apoſtolicæ. De quo errore vide quæ ſcripſimus in libris controverſiarum de Imaginibus lib. 2. cap. 14. ſcripſit prætereа idem Hincmarus aliud opuſculum *de divortio Lotharii Regis & Tetbergæ Reginæ, & epiſtolas varias*, quæ omnia edita ſunt Lutetiæ Pariſiorum anno 1615.

Dissertatio Historica.

HINCMARUS, ex nobili ortus Francorum familia, Monachum primò profeſſus eſt in Monaſterio Sancti Dionyſii in Francia, ſub Hilduino Abbate, tum in locum Ebbonis, ob conjurationem adverſus Ludovicum Pium Imperatorem depoſiti, atque ejecti, annitente Carolo Calvo Rege promotus in Archiepiſcopum Rhemenſem menſe Aprili anni 845. in Concilio Bellovacenſi, ac deinde conſecratus Dominica die 17. Maji, cùm ſediſſet annis 37. obiit die 21. Decembris anni 882. Sparnaci, cùm metu Normannorum Durocortoro Rhemorum ad illam Matronæ impoſitam villam ſeceſſiſſet. Interfuit quamplurimis per ea tempora celebratis Conciliis, ac paulò ante mortem ſcripſit Epiſtolam menſe Auguſto ad Epiſcopos Franciæ. De eo Flodoardus toto libro tertio Rhemenſis Hiſtoriæ, Rabanus Moguntinus Archiep. Lupus Ferrariæ Abbas, aliique in Epiſtolis, Annales Beriniani, Fuldenſes, &c. Sigebertus cap. 99. de Viris Illuſtribus & in Chronico, atque ex recentioribus viri doctiſſimi Jacobus Sirmondus, Petrus Roverius, Ludovicus Cellotius, & Alexander Tenentius, qui eum adverſus impactas à pluribus, ac nominatim à CL. VV. Præſide Mauguino, & Archiatro Chiffletio accuſationes tutati ſunt: Quamvis enim in quibuſdam eum aberraſſe, ut humanum eſt, nemo negare poſſit: conſtat tamen inter ætatis ſuæ eruditiſſimos ac ſanctitatis & diſciplinæ Eccleſiaſticæ retinentiſſimos vindices meritò annumerandum eſſe.

Poſt editiones aliquot Hincmari opuſculorum an-

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

nia, quæ repetire potuit, Hincmari opera, c
buſdam nepotis ejus Hincmari Laudunenſis lil

Tomo I. continentur.

Hincmari ad Carolum Regem epiſtola priori e
Prædeſtinatianos operi præfixa. Præfatio ſubſequ
ris. De Prædeſtinatione Dei & libero arbitrio,
diſſertatio contra Gotheſcalcum, & cæteros Præd
nos. Collectio ex Sanctis Scripturis, & Orthodox
ctis, de una & non trina Deitate, Sanctæ videli
ſeparabilis Trinitatis unitate, contra eumdem G
cum. De divortio Lotharii Regis & Reginæ T
Capitula Parochiæ Rhemenſis Presbyteris data a
Quibus de rebus Magiſtri & Decani per ſingulas
inquirere, & Epiſcopo renunciare debeant. Capit.
12. Epiſcopatus ſuperaddita. Capitula in Syno
Presbyteris anno 874. *Capitula Archidiaconibus*
ris data anno 877. Coronatio *Caroli Calvi in*
tharii Regis. Ludovici Balbi, quando Carolo Ca
ſucceſſit. Judith Caroli filiæ cùm Regi Anglorum a
eſt. Hermintrudis Reginæ uxoris Caroli Regis.
expoſitio in Ferculum Salomonis verſibus ab eo con

Tomo II. continentur.

1. *De Regis perſona & regio miniſterio*, ad C
Calvum Regem. 2. *De cavendis vitiis, &*
exercendis, ad eumdem Carolum. 3. *De d*
multiplici animæ ratione, ad eumdem. *IV. Adm*
Ludovicum Germaniæ Regem, cùm ad occu
Caroli fratris ſui regnum veniſſet anno 858
coercendis militum rapinis, ad Carolum Cal
gem, cùm in procinctu belli eſſet, ut Ludo
tris impetum retunderet. *6. Ad Clericos Pa*
eadem re, ut hominum ſuorum rapinas re
7. *Ad Presbyteros Parochiæ ſuæ*, de eadem re
communicationem adverſus deprædatores den
8. *De verbis pſalmi* 103. Herodii domus dux
rum, ad Ludovicum Germaniæ Regem. 9.
ſcopos & Proceres provinciæ Rhemenſis, cùm Lu
iterum Caroli fratris ſui regnum illo abſente
ret anno 875. 10. *Novi Regis inſtitutio ad rect*
adminiſtrationem, ad Ludovicum Balbum Reg
Ad Carolum III. Imperatorem, ut Ludovici
brini ſui filiis Regibus idoneos educatores &
liarios conſtituat. 12. *Ad Ludovicum III. Reg*
filium, ut liberam Epiſcopi electionem in
Bellovacenſi relinquat. 13. *Ad eumdem Ludov*
Regem, de Odoacro invaſore Eccleſiæ Bellov
14. *Ad Proceres regni*, de inſtructione Caro
Regis, & de ordine Palatii ex Adalardo. 1
piſcopos regni, Admonitio altera pro Carol
Rege apud Sparnacum facta. 16. *Ad Regem*
Epiſcoporum nomine, de coercendo & extirpa
ptu viduarum, puellarum & ſanctimonialiu
Ad Nicolaum Papam, de vacatione ſedis Can
ſis, & de Balduini & Judith conjunctione
Rothadi depoſitione, ac hæreſi Gotheſcalci.
Epiſcopos Synodi Sueſſionenſis, de Vulfado & c
quorum judicium Nicolaus Papa juſſerat in
nodo renovari. 19. *Ad eamdem Synodum S*
ſem, de Ebbone Rhemenſi, quòd ab Epiſco
re dejectus, nec legitimè poſtea reſtitutus
ordinare non potuerit, &c. 20. *Ad Epiſcopo*
Sueſſionenſis, quòd abſque neceſſitate mutari
beant, quæ ſemel in Conciliis ſtatuta vel

Digitized by Google

ſi reſipuerit, ſpiritalem & corporalem humanitatem exhibeant. 29. *Ad Carolum Calvum Regem*, pro Hincmaro Laudunenſi, quòd in publicis judiciis diſcuti Epiſcoporum cauſæ non debeant. 30. *Ad Hincmarum Laudunenſem*, de Nivino, ejuſque fratre Bertrico, quos ut ſceleribus infames è Parochia Rhemenſi ejecerat. Hincmari Laudunenſis ad Rhemenſem, purgat Nivinum, ſeque ipſum in ejus negotio & Hincmarum Rhemenſem perſtringit. 31. *Ad Hincmarum Laudunenſem*, Intercedit pro Hadulfo Presbytero, quem Laudunenſis excommunicarat. Hincmari Laud. ad Rhemenſem, Hadulfo in Hincmari gratiam priſtinæ manſionis locum permittit, communionem ſuam nondum concedit. 32. *Ad Epiſcopos provinciæ Lugdunenſis*, de Karolomanno, ejuſque complicibus excommunicandis. Hincmari Laud. Collectio altera ex epiſtolis Romanorum Pontificum Rhemenſi apud Gundulfi villam miſſa per Wenilonem Archiepiſcopum. 33. *Opuſculum 55. capitulorum*, Ad Hincmarum Laudunenſem. 34. *Ad eumdem*, accepto ejus miſſatico per Heddonem Præpoſitum Eccleſiæ Laudunenſis. 35. *Ad eumdem*, Rememorans, qualiter illum orphanum ſub religione tenuerit, litteris erudierit, per ſingulos gradus uſque ad Epiſcopatus apicem provexerit. Reſpondet Laudunenſis ad Epiſtolas, deque aliis, quæ contra ipſum ſcripta vel acta. Idem ad eumdem, de conſenſu in excommunicationem ab eo factam, quem exigebat. 36 *Ad Hincmarum Laud.* 37. *Ad Rodulphum & Frotarium Archiepiſcopos*, de nuptiis Stephani & filiæ Regimundi Comitis. 38. *Conventui Epiſcoporum*, ad interrogationem Guntharii Archiep. Colonienſis de uxore Boſonis, quæ virum ſuum reliquerat. 39. *Ad Hildegarium Epiſcopum Metenſem*, de judicio aquæ frigidæ. 40. *Ad Hildeboldum Epiſcopum Sueſſionenſem infirmitate detentum*, quem juxta petitionem litterarum confeſſionis illius abſentem reconciliando abſolvit. 41. *Ad Hadrianum Papam*, reſpondet ad ea quæ Pontifex de regno Lotharii, & de Hincmari nepotis cauſa mandarat. 42. *Caroli Regis nomine ad Hadrianum Papam*, binis ejus litteris exaſperatus, ad utraſque commotiore aliquantum animo reſpondet. 43. *Ad Adventium Epiſcopum Metenſem*, quo debeant ordine conſecrari Metropolitanus atque Diœceſanus Epiſcopus. 44. *Ad Epiſcopos*, de jure Metropolitanorum, cùm de Anſegiſi Senonenſis Primatu ageretur. 44. *Ad quemdam Epiſcopum*, de translationibus Epiſcoporum contra Actardum Namnetenſem. 46. *Quæ exequi debeat Epiſcopus, & qua cura tueri res & facultates Eccleſiaſticas.* 47. *Caroli II. Imperatoris nomine ad Joannem VIII. Papam*, de judiciis & appellationibus Epiſcoporum & Presbyterorum. 48. *De Presbyteris criminoſis, de quibus approbatio non eſt.* 49. *De cauſa Teutfridi Presbyteri, qualiter ſit agenda, vel definienda.* 50. *De viſione Bernoldi Presbyteri.* 51. *Ad Odonem Epiſcopum Bellovacenſem*, de objectionibus Græcorum à Nicolao Papa in Gallias miſſis, ut ad eas reſpondeatur. 52. *Odacri Bellovacenſis Eccleſiæ invaſoris excommunicatio.* 53. *Ad Joannem Epiſcopum Cameracenſem*, de Hunoldo, & de

ſcopi epiſtola ad Hincmarum Rhemenſem. 63. *Ad Carolum Calvum Regem*: quales Judices conſtituere debeat ad cauſas inter Eccleſiaſticos & ſæculares dirimendas. 64. *Ad Ludovicum Regem Germaniæ*, pro Bertulfo Trevirenſi Archiepiſcopo. 65. *Ad Wiligiſum, & cæteros Monachos Sancti Dionyſii*, quod pretium pro decima quæri non debeat. 66. *Ermingardi Auguſtæ conjugi Lotharii Imperatoris*, de eo quod apud Lotharium falsò accuſatus fuerat infidelitatis. 67. *Rotrudi & cæteris ſororibus Monaſterii Sanctæ Crucis & Sanctæ Radegundis*, pro electione Abbatiſſæ ejuſdem Monaſterii. 68. *De Ferculo Salomonis ab Hincmaro metricè compoſito*, cum duodecim verſibus ex eodem opere deprompt is.

Poterat quoque Sirmondus iis addere *Vitam Encomiumque S. Remigii Rhemorum Archiepiſcopi, Francorumque Apoſtoli*: ſed quia apud Laurentium Surium habentur tum ad diem 13. menſis Januarii, tum Kalendis Octobris, placuit omitti.

Supplementum.

Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus, cujus omnia quotquot extabant opera procuravit imprimi Jacobus Sirmondus duobus tomis in folio Pariſiis anno 1645. apud Sebaſtianum Cramoiſy ſub Ciconiis, de quo Bellarminus & Labbeus in Opere de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Quibus addo *Concilium Duziacenſe primum*, quod purum Hincmari Opus eſt, evulgatum à Ludovico Cellot, ex manuſcripto Sirmondi anno 1648. in 4. typis ejuſdem Sebaſtiani Cramoiſy, tum in Conciliis ultimæ impreſſionis Labbeanæ Pariſienſis anni 1671. tom. 8. pag. 1542. & ſeqq. cum Notis Cellotii, *& omnibus amborum Hincmarorum Opuſculis & Epiſtolis*, uſque ad paginam 1845. Adde varia quæ habentur in Appendice ejuſdem tomi 8. Conciliorum, ut *Epiſtola Lotharii Imperatoris ad Leonem IV. Papam* contra Ebbonem pro Hincmaro, cui pallium petit, & quam Hincmarus ipſe dictavit. Habetur ibi pagina 193. & apud Ludovicum Cellot in Hiſtoria prædeſtinatiana pag. 407. cum præludio & Notis. Item *Epiſtolam Caroli Calvi nomine ad Adrianum Pontificem de cauſa Hincmari Laudunenſis, & reſcriptum Concilii Duziacenſis ad eumdem Pontificem de eodem negotio*: quæ abſque dubio ſunt ejuſdem Hincmari Rhemenſis, & quas habet integras Appendix ad librum *De Cauſis majoribus*, Auctore Joanne Gerbaſio Doctore Pariſienſi, apud Franciſcum le Cointe Pariſiis in 4. anno 1679. via Jacobæa, è regione Collegii Rhemenſis. Item *Epiſtolam* quam habet Joannes Mabillon tom. 1. Analectorum pag. 59. quibus omnibus Opera Hincmari multùm amplificantur. Plura de illo Jacobus Sirmondus qui ejus Operum editionem procuravit, fratres Sammarthani tomo 1. Galliæ Chriſtianæ in Archiepiſcopis Rhemenſibus, Ludovicus Cellot in Hiſtoria Gotteſcalci Prædeſtinatiani paſſim, Natalis Alexander ſæpè allegatus ſæculo IX. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ parte 1. cap. 3. articulo 23. pag. 248. &

parte

Digitized by Google

De Ratramno Monacho. 860.

Supplementum.

RATRAMNUS Monachus Corbejenſis veteris in Gallia, claruit ſub Ludovico Pio & Carolo Calvo Galliarum Regibus, diſcipulus Paſchaſii Rathberti ejuſdem Corbejæ Abbatis, contemporaneus Prudentio, Hincmaro Rhemenſi, Gotteſchalco Orbacenſi Monacho, Lupo Ferrarienſi Abbati, & aliis. Claruit anno 860. & ſequentibus, qui multa reliquit poſteris ingenii ſui monumenta: Nimirum *contra errores Græcorum lib.* 4. qui habentur in Spicilegio Domni Lucæ Dacherii tom. 2. pag. 1. & ſeqq. *De Nativitate Chriſti lib.* 1. tom. 1. dicti Spicilegii Dacheriani pag. 218. *De duplici prædeſtinatione libros* 2. quos Gilbertus Mauguin ſupra citatus edidit tom. 1. pag. 29. Vindiciarum prædeſtinationis & gratiæ, de quibus *in Prudentio* locuti ſumus. *De Corpore & ſanguine Domini librum* 1. anno 1532. impreſſum in Germania ſub nomine Bertrami, ſed quem legitimum fœtum Corbejenſis noſtri Ratramni agnoſcit Joannes Mabillon, ex fide mſſ. Codicum, in prologo ad tomum 2. ſæculi quarti Sanctorum Ordinis D. Benedicti, quem legito. Idem antea ſenſerat Jacobus Uſſerius Armachanus Archiepiſcopus, quem eam ob rem immeritò carpit auctor Perpetuitatis Euchariſtieæ de veritate ſubſtantiali Corporis & Sanguinis Domini, toto libro 12. contendens, hunc librum eſſe hæreticum ac Bertrami hæreſeos condemnari. Idem ſcripſit Ratramnus *Librum de anima*, quem ex mſ. Codice ſancti Eligii Noviomenſis tranſcriptum, editioni paratum habet idem Joannes Mabillon Benedictinus Congregationis ſancti Mauri, in Monaſterio ſancti Germani de Pratis. Idem mſ. in Collegio ſancti Benedicti Cantabrigiæ Cod. 301. in Anglia. Plura de tanto viro quem tamen in multis accuſat Ludovicus Cellor in hiſtoria hæreſeos Prædeſtinatianæ, alii omnes qui ejus Scripta ediderunt, Gilbertus Mauguin & Lucas Dacherius in præludiis ad tomos 1. & 2. Spicilegii ſui, Joannes Mabillon in præfatione ad tomum 2. ſæculi quarti Sanctorum Ordinis D. Benedicti, Natalis Alexander in ſelectis hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus ſæculo 9. parte 2. pag. 597. diſſertatione ſpeciali, quæ 13. eſt.

De Ænea. 860.

Supplementum.

ÆNEAS Notarius ſacri Palatii in Concilio Cariſiaci anno 848. creatur Epiſcopus Pariſienſis anno circiter 853. cujus electionis formula per Clerum Pariſienſem extat Epiſtola 98. Lupi Ferrarienſis Abbatis ad Metropolitanum Senonenſem, ejuſque Suffraganeos. Leguntur *duæ ipſius Epiſtolæ formatæ*, ediditque *librum De erroribus Græcorum* juſſu & rogatu Nicolai 1. Papæ, qui mſ. in membranis quarumdam Bibliothecarum reperitur, extatque impreſſus in Spicilegio Lucæ Dacherii tom. 7. pag. 1. & ſeqq. Cæterum Concilio apud Saponarias interfuit anno 859. Tuſiacenſi 860. Sueſſionenſi 3. anno 866. Tricaſſino 867. vixitque circiter uſque ad annum 870. De quo loquuntur

Supplementum.

ANSCHARIUS ex Corbejæ Gallicæ
cho, primus Bremenſis Archiepiſcop
pit circa annum 860. *Vitam ſancti Willeha*
Bremenſis Epiſcopi libris 2. una cum Actis ſa
Anſcharii & Remberti Epiſcoporum Bren
Coloniæ Agrippinæ editam anno 1642. op
lippi Cæſaris; Itemque à Joanne Mabillon
B 4. Sanctorum Ordinis D. Benedicti tom. 2.
401. & ſeqq. Qui cupit plura de ſancto
rio, habet ejus acta ad annum 865. quo ip
die 3. Februarii, apud Baronium in Annal
no 865. num. 101. & in Martyrologio
ad diem allegatam, Bollandum ad diem
Februarii, Joannem Mabillon ſæculo 4.
rum Ordin. Divi Benedicti tom. 2. pagin.
ſeqq.

De Rudolpho. 860.

Supplementum.

C RUDOLFUS ſeu RODOLFUS Monac
denſis claruit etiam his temporibus
ptor gravis, de quo hoc loquuntur Annal
denſes elogium ad annum 865. *Anno* 865.
phus Fuldenſis Cœnobii Presbyter & Monachus
totius penè Germaniæ partes Doctor egregius &
floruit Hiſtoriographus & Poeta, atque omnium
auctor nobiliſſimus habebatur, 8. *Idus Martii*
timum feliciter clauſit. Scripſit *Vitam ſanct.*
Virginis & Abbatiſſæ Biſchofneſmenſis in Ger
quam habes editam apud Surium in editio
ſecunda ad diem 28. Septembris, & apud J.
Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ord. Divi
cti tom. 2. pag. 245. & ſeqq. Item ſcripſ
D *Rabani Mauri Magiſtri ſui*, poſtea Fulden
batis & Moguntini Archiepiſcopi, quam h
ditam in prolegomenis ad opera Rabani Ma
ta Coloniæ anno 1627. & apud Bollandum
ſanctorum ad diem 4. Februarii qua obiit,
lo 4. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tom
prima & ſeqq.

De Iſone. 860.

Supplementum.

ISO Cœnobita Monaſterii ſancti Galli
num 690. deſcripſit duobus libris *Tran*
E *& Miracula ſancti Othmari*, quos habet ſæ
Sanctorum Ordinis D. Benedicti tomo 2. p
hic laudatur multùm ab Ekkerardo juniore
de Caſibus Monaſterii ſancti Galli cap. 2.
kerum Balbulum, *Tutilonem & Ratpertum* di
habuiſſe dicitur. Apud Hepidamnum verò an
Iſo Magiſter obiit pridie idus Maji, quem itid
num ſignat Hermannus Contractus.

De Othelgrimo Monacho. 86

Supplementum.

OTHELGRIMUS Monachus Werthi
contemporaneus & ſocius ſancti Ludg
naſterienſis Epiſcopi, ſcripſit *Vitam illius lib*

Digitized by Google

ptores ait fuiſſe *Othelgrimum diſcipulum ejus*, *Altfridum Monaſterienſem Epiſcopum*, *& Uſſingum Cœnobitam Werthinenſem*. Eamdem hanc Vitam reddidit cum altera ab Altfrido Monaſterienſi Epiſcopo compoſita, Joannes Mabillon ſæculo 4. Sanctorum Ordin. Divi Benedicti tom. 1. pag. 15. & ſequentibus poſt Bollandum ad diem 26. Martii, quos quiſque adire poteſt per otium.

De Ermentario Abbate. 860.

SUPPLEMENTUM.

ERMENTARIUS Abbas Trenorchienſis, *Tranſlationem Corporis ſancti Philiberti Abbatis ex Herienſi Monaſterio in varia loca*, ſcripſit anno Domini 863. quam primus edidit Petrus Franciſcus Chifflet in ſua hiſtoria Monaſterii Trenorchienſis, ac poſt eum Joannes Mabillon ſæculo 4. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tom. 2. pag. 537. & ſeqq.

De Odone Abbate. 860.

SUPPLEMENTUM.

ODO Ordinis Divi Benedicti, Abbas Glannafolienſis in Diœceſi Cœnomanenſi, & Foſſatenſis in Agro Pariſienſi, ſcripſit anno 869. *Opuſculum de translatione ſancti Mauri Abbatis in Foſſatenſe Monaſterium Agri Pariſienſis*, quod legitur editum apud Bollandum ad diem 15. Januarii, & in Actis Sanctorum Ordinis Divi Benedicti ſæculo 4. tom. 2. pag. 165. & ſeqq.

De Milone Monacho. 860.

SUPPLEMENTUM.

MILO Monachus ſancti Amandi, ſcientia Litterarum clarus, ſcripſit metrico ſtylo *Vitam ſancti Amandi*. Scripſit etiam ad Carolum Regem metricè *librum de Sobrietate*. Hæc Sigebertus in catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum cap. 105. breviter de Milone loquitur. Milo autem fuit Monachus apud ſanctum Amandum in Pabula Ordinis Divi Benedicti, Avunculus & Magiſter Hugbaldi Elnonenſis, vir eruditus ac clarus temporibus Ludovici Pii ac Caroli Calvi Imperatorum ultra medium ſæculi 9. circa annum 866. ſcripſit *Supplementum ad vitam ſancti Amandi* à Baudemundo conſcriptam, atque *Hiſtoriam translationis & elevationis corporis ſancti Amandi*. Itemque eamdem Amandi vitam *quatuor libris metricè ad Hayminum Abbatem Vedaſtinum*, quæ omnia ex mſſ. Codd. collecta edidit Joannes Bollandus ad diem 6. Februarii. Vivebat poſt medium ſæculum 9. ut ex Supplemento *ad Vitam ſancti Amandi* cap. 7. num. 22. & cap. 8. apparet. Item ſcripſit *Homiliam de ſancto Principio Sueſſionenſi Epiſcopo*, quam habes apud Surium ad diem 27. Se-

& Hyemis.

B

CONVENIUNT ſubito cuncti de montibus Altis
Paſtores pecudum, vernali luce ſub umbra,
Arboreas pariter latas celebrare camœnas.
Omnes hic cuculo laudes cantare parabant.
Ver quoque florigero ſuccinctus ſtemmate venit,
Frigida venit hyems rigidis hirſuta capillis,
His certamen erat cuculi de carmine grande.
Ver prior alluſit ternos modulamine verſus:
Ver. *Opto meus veniat cuculus, cariſſimus Ales,*
Omnibus iſte ſolet fieri gratiſſimus hoſpes,
Intret is modulans rutilo bona carmina roſtro.
C Hyems. *Tum glacialis hyems reſpondit voce ſevera,*
Non veniat cuculus, nigris ſed dormiat antris:
Iſte famem ſecum ſemper portare ſueſcit.
Ver. *Opta meus veniat cuculus cum germine lato,*
Frigora depellat, phœbo comes almus in avum,
Phœbus amat cuculum, creſcenti luce ſerena.
Hyems. *Non veniat cuculus, generat qui forte labores,*
Prælia congeminat, requiem disjungit amatam,
Omnia diſturbat, pelagi terraque laborant.
D Ver. *Quid tu tarda hyems cuculo convicia cantas?*
Qui torpore gravi tenebroſis tectus in antris,
Poſt epulas Veneris, poſt ſtultis pocula Bacchi.
Hyems. *Sunt mihi divitiæ, ſunt & convivia læta,*
Eſt requies dulcis, calidus eſt ignis in ade,
Hæc cuculus neſcit, ſed perfidus ille laborat,
Ver. *Ore refert flores cuculus, & mella miniſtrat*
Ædificatque domos, placidas & navigat undas,
Et generat ſoboles, latos & veſtiet agros.
Hyems. *Hæc inimica mihi ſunt, quæ tibi læta videntur:*
E *Sed placet, optatas gazas numerare paratas,*
Et gaudere cibis, ſimul & requieſcere ſemper.
Ver. *Quis tibi tarda hyems, ſemper dormire parata*
Divitias cumulat, gazas vel congregat ullas
Si ver aut æſtas tibi nulla vel ante laborat.
Hyems. *Vera refers, illi numquam mihi multa laborant,*
Sunt etiam ſervi noſtra ditione ſubacti,
Jam mihi ſervantes Domino quæcumque laborant.
Ver. *Non illis Dominus, ſed pauper inopſque ſuperbus,*

Nec

*Et Daphnis pariter, paſtorum & turba pro-
rum :*
Deſine plura hyems, rerum tu prodigus atrox
Et veniat cuculus paſtorum dulcis amicus,
Collibus in noſtris erumpant germina læta,
Paſcua ſit pecori requies & dulcis in arvis,
Et virides rami præſtent umbracula feſſis
Uberibus plenis, veniantque ad mulctra capella,
Et volucres varia phœbum ſub voce ſalutent.
B *Quapropter citiùs cuculus nunc ecce venito,*
Tum jam dulcis amor, cunctis gratiſſimus hoſpes.
Omnia te expectant, pelagi tellusque ſalutant;
Salve dulce decus cuculus, per ſæcula ſalve.

De Gotteſcalco Monacho. 860.

Supplementum.

GOTTESCALCUS Monachus Orbacenſis in Epiſcopatu Sueſſionenſi (cujus occaſione hoc noſtro ſæculo ingentes querelæ inter doctiſſimos viros commotæ ſunt) cùm aliquamdiu per varias provincias excurriſſet variiſque in locis docuiſſet, damnatus fuit hæreſeos à Rabano Moguntinenſi Archie- C piſcopo in Concilio illuc collecto anno 848. & ab aliis Galliæ Epiſcopis ſollicitante potiſſimùm Hincmaro Rhemenſi Metropolitano, anno ſequenti 849. in conventu Cariſiacenſi. Scripſit *brevem fidei ſuæ confeſſionem & prolixam*, quas evulgavit Gilbertus Mauguin tom. 1. pag. 9. & 19. Vindiciarum Prædeſtinationis & gratiæ. Item *Epiſtolam ad Ratramnum Corbejenſem Monachum* Condiſcipulum, quam eduxit Ludovicus Cellot Pariſinus Soc. Jeſu Presbyter in *Hiſtoria Gotteſcalci Prædeſtinatiani* pag. 415. Mortuus eſt Gotteſcalcus in carcere, quo jubente Hincmaro detentus fuit, apud Altum-Villare Cœnobium anno circiter 870. Qui plurima cupit de Gotteſcalco & ejus doctrina, legat *Vindicias prædeſtinationis &* D *gratiæ* quas conſcripſit Gilbertus Mauguin doctiſſimus Præſes Rei Monetariæ Pariſienſis, cum Collectaneo variorum hujus ſæculi Scriptorum, impreſſas 2. tomis in 4. Pariſiis apud Joannem Billaine anno 1650. ſub ſigno Divi Auguſtini: Hiſtoriam Gotteſcalci Prædeſtinatiani à Ludovico Cellot jam citatam atque in fol. editam Pariſiis anno 1655. contra prædictum Gilbertum Mauguin, quæ proſtat apud Sebaſtianum Cramoiſy via Jacobæa ſub Ciconiis. Paucioribus verò omnia complectitur Natalis Alexander Dominicanus in *ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus* ſæculo 9. parte ſeu tom. 2. diſſertatione 5. pag. 264. & ſeqq.

E

De Theodoro Abucara. 870.

Supplementum.

THEODORUS ABUCARA Archiepiſcopus Cariæ, vixit temporibus Baſilii Macedonis Imp. Conſtantinopolitani & VIII. Synodi. Scripſit *Varia opuſcula contra Hæreticos, Judæos & Saracenos*, ſeu diſputationes contra Infideles editas græcè & latinè per Jacobum Gretſerum Societ. Jeſu doctiſſimum virum, Ingolſtadii in 4. anno 1606. cum Anaſtaſii Sinaitæ libro qui *Dux viæ* inſcribitur. Extant autem, interpretibus Gilberto Genebrardo, Franciſco Turriano & Jacobo Gretſero, ex quibus non pauca Colonienſes in tomum 9. Bibliothecæ Patrum anno

cum partes Photianas contra Ignatium leg
Conſt. Patriarcham ſecutus fuiſſet, atque ad
Zacharia Epiſcopo Chalcedonenſi pro Pho
Ludovicum II. Imperatorem legationem
(ut in Vita Ignatii narrat Nicetas Paphlago
Photii fraudibus in apertum prolatis, vela re
vertetit, & in VIII. Synodo Oecumenica adm
noris veniam impetravit. Plura de Theodoro
nius Poſſevinus in *Apparatu ſacro*, Aubertus
B in *Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 25
230.

De Petro Siculo. 870.

Supplementum.

PETRUS Siculus vixit anno poſt Chriſ
tum circiter 870. quo tempore ex mand
ſilii & filiorum Conſtantini ac Leonis Impe
Orientis, Legatus Tibricam Armeniæ urben
eſt, ut de captivorum permutatione ageret:
ſam fœliciter tranſegit, cùm novem Tibric
bus ſubſtitiſſet, ut ipſe in extremis hiſtoriæ
C ginis narrat. Scripſit autem græcè Hiſtoriam
ria & ſtolida Manichæorum hæreſi, cujus parte
mundo tranſlatam Baronius ſuis Annalibus
pag. 31. inſeruit, qui eum malè vocat *Luc
lum*. Exinde libellum hunc integrum ex mſ.
Bibliothecæ Vaticanæ deſcriptum, Marco
Roma Auguſtam Vindelicorum idem Sirmo
ſit; & Velſerus Matthæo Radero, ea lege,
nè redderet, quod & præſtitit & notis illi
editum græcè & latinè Ingolſtadii anno 16
typis Sartorii: atque inde poſtea immiſſus
mum 9. Bibliothecæ SS. Patrum editionis C
ſis anni 1618. Vide Antonium Poſſevinum
ratu ſacro, verbo *Petrus Siculus*, Aubertum
D *in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap.
gina 230.

De Ælfredo Rege. 870.

Supplementum.

ÆLFREDUS ſeu ALFREDUS Anglor
olim à Patre Ethelvulfo Romam m
Leone IV. Pontifice Maximo Rex unctus,
adiit anno ſalutis 872. qui continuis nove
cum Frizonibus & Danis pugnans, variam
eſt atque ancipitem fortunam. Cæterùm
doctus fuit & addictus ſtudiis Litterarum E
E catum & Legum civilium, qui ſcripſit *Saxon
ſionem Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Anglorum* venerab
Presbyteri, impreſſam Cantabrigiæ anno
una *cum legibus ejuſdem Alfredi ſaxonicè & L*
Abrahamum Vvelocum Cantabrigiæ in fol.
Extant eædem leges Ælfredi Regis in Chro
annis Brompton, & in editione nova Con
Labbeana tom. 9. pag. 583. & ſeqq. Mortuu
fredus Rex anno Chriſti 900. Regni 30. &
niæ in Baſilica S. Petri ſepultus eſt, cui in re
ceſſit Eduardus filius, ſenior ex omnibus
buerat liberis. Plura de Ælfredo Rege A
Natalis Alexander *in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſ
pitibus* ſæculo 9. parte 1. cap. 9. art. 3. pag.
excerpſit ex Aſſero Schireburnenſi Epiſcopo
De Ælfredi Rebus geſtis. Alredo ſeu Ailredo

Digitized by Google

tum poſt Theobaldi obitum promotus, interfuit
Concilio ſeu Synodo Tullenſi apud Saponarias an- B
no 859. Tuſiacenſi anno 860. Sveſſionenſi III. an-
no 866. Pontigonenſi anno 876. Tricaſſinæ anno
878. Adornavit collectionem Canonum ex Decre-
tis Synodorum à ſancto Bonifacio Sedis Apoſtolicæ
per Germaniam & Gallias Legato congregatarum,
Zachariæ Pontificis maximi auctoritate confirma-
tis, & ex capitularibus Regum noſtrorum: præci-
puè verò ex tribus libris poſterioribus, quos Bene-
dictus Levita ad Anſegiſi Abbatis collectionem ad-
jecit. Id autem præſtitit Iſaac, ut ſui in reſtauran-
da Eccleſiaſtica Diſciplina & procuranda Canonum
executione ſeverioris ſtudii obtrectatores comprimeret,
ſeque novatorem non eſſe probaret, ut in præfatio-
ne aſſerit. Hanc in titulos XI. diſtributam ex codice C
Archiepiſcopi Toloſani primus in lucem edidit Sir-
mondus tom. 3. Conciliorum Galliæ, ac poſt eum
Stephanus Baluzius tom. 2. Capitularium Regum
Franciæ. Ex hac collectione Canonum perſpicuum
eſt, publicam pœnitentiam pro publicis criminibus
in uſu fuiſſe Gallicanæ Eccleſiæ, uſque ad hoc tem-
pus. Prolixam ejuſdem Iſaaci Lingonenſis Epiſcopi
Epiſtolam de Canone Miſſa, edidit tom. 1. pag. 345.
Spicilegii ſui, Lucas Dacherius. Plura de illo Lupus
Ferrarienſis epiſtola lxxxi. ad Amolonem Lugdu-
nenſem, Capitularia Caroli Calvi Titulo 25. n. 5.
Flodoardus Hiſtoriæ lib. 3. cap. 21. & 24. Chronicon
S. Benigni Divionenſis; ex recentioribus verò Sam-
marthani fratres in fuſiori Gallia Chriſtiana tom. 3. D
in Lingonenſibus Epiſcopis, Natalis Alexander in
ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus ſæculo 9. to-
mo 1. cap. 3. art. 22. pag. 146. & ſeqq.

De Herardo Turon. Archiep. 870.

Supplementum.

HERARDUS Turonenſis Archiepiſcopus factus
eſt anno 855. qui in Concilio Tullenſi apud
Saponariis an. 859. Judex eſt conſtitutus Venilonis
Senonenſis Archiepiſcopi, contra quem Rex Caro-
lus Calvus Libellum proclamationis dederat. Sub-
ſcripſit Synodis Tuſiacenſi & Sveſſionenſi an. 866. E
Trecenſi anno 867. & Conventui Præſulum Rhe-
menſis Provinciæ ab Hincmaro Metropolitano ha-
bito, ad examen Vviliberti Turonici Pagi Indigenæ,
qui ordinandus erat in Epiſcopum Catalaunenſem,
ac reſtaurandam Eccleſiaſticam Diſciplinam in ſua
Provincia. *Capitula ex Corpore Canonum excerpta* anno
858. Presbyteris ſuis 17. Kalendas Junii in Synodo
congregatis obſervanda tradidit: ex quibus con-
ſtat pœnitentiam publicam pro publicis criminibus
indictam fuiſſe. Habetur autem iſta Herardi Colle-
ctio tomo 8. Conciliorum noviſſimæ editionis Pari-
ſienſis à Philippo Labbeo anno 1671. procuratæ.
Item apud Stephanum Baluzium tomo 2. Capitula-
rium Regum Franciæ pag. 1285. de qua jam ſupra
diximus in Anſegiſo Fontanellenſi ad annum 820. vel

W ſis Epiſcopus anno circiter 870. ſedebat, ſub-
ſcripſit Concilio Duziacenſi an. 871. Condidit *qua-
dam Capitula* ſuæ Diœceſeos Presbyteris in Synodo
apud Bullenſem Fundum, 8. Kalendas Junii, ordi-
nationis ſuæ anno II. quæ tomo 8. Conciliorum
Labbeanæ editionis habentur, cum Notis Ludovici
Cellot doctiſſimi Societ. Jeſu Presbyteri. Hæc Ca-
pitula cum Caroli Magni Capitularibus, & Capitu-
lis Theodulfi & Herardi magna ex parte conveniunt:
atque ob hanc cauſam hos tres Collectores Capi-
talium conſequenter collocavimus, ob ſubjectæ ma-
teriæ & temporis convenientiam. Plura de Vvalterio
Sammarthani ante citati in Gallia Chriſtiana tom. 2.
pag. 239.

De Vulfado Archiep. 870.

Supplementum.

VULFADUS Bituricenſis Archiepiſcopus Ro-
dulfo ſuffectus eſt anno 866. ab Imperatore
Carolo Calvo, cujus filium Carolomannum educa-
verat, ut patet ex Epiſtola ejuſdem Regis ad Nico-
laum Papam paulò ante Synodum Sveſſionenſem
ſcripta, ubi ait: *Rodulfus Bituricenſis Eccleſia Archie-
piſcopus nuper defunctus eſt, & ipſa Eccleſia ſapienti &
ſtrenuo, virilique Paſtore indiget, propter quorumdam le-
vitatem morum & inconſtantiam ipſius gentis. Unde con-
ſilio accepto, omnes Epiſcopi & Fideles Regni noſtri, ipſa-
que etiam Diœceſis, unanimiter in electione Prælati Vul-
fadi conſenſerunt.* Qui primò Canonicus B. Mariæ &
Rhemorum Metropolis Oeconomus, eo nomine in-
terfuit Synodo apud Cariſiacum anno 849. Clericus
autem ordinatus ab Ebbone Rhemenſi. Excuſat et-
iam Carolus Imperator anno 868. acceleratam Vul-
fadi promotionem apud Summum Pontificem, &
Pallium pro eo petit ex alia Epiſtola edita tomo 3.
Conciliorum Galliæ, quæ Sirmondus edidit. Porrò
Vulfadus ut eruditus Epiſcopus ſcripſit *Inſignem Epi-
ſtolam ad Presbyteros ſuæ Diœceſeos*, quam ex mſ. codice
erutam edidit hoc anno 1684. Joannes Mabillon to-
mo 4. Analectorum pagina 602. Subſcripſit cum
aliis Galliarum Præſulibus privilegio à Synodo Sveſ-
ſionica collato Solemniacenſi Monaſterio in Lemo-
vicibus, ubi S. Metropolis Bituricenſis Eccleſiæ
indignum Epiſcopum ſe vocat. Clauſit diem extre-
mum Kalendis Aprilis anno 876. corpuſque manda-
tum ſepulturæ in Monaſterio S. Laurentii, cùm præ-
fuiſſet annis decem. Plura de Vulfado in Gallia Chri-
ſtiana fratrum Sammarthanorum tom. 1. pag. 153. in
Archiepiſcopis Bituricenſibus.

De Remigio Archiep. Lugdun. 870.

Supplementum.

REMIGIUS Lugdunenſis Archiepiſcopus & ſa-
cri Palatii Lotharii Imp. ſummus Capellanus,
Synodo Valentinæ III. anno 855. interfuit, Tullenſi
apud

Digitized by Google

nodo nomen appoſuit cum aliis Epiſcopis privilegio
Solemniacenſis Monaſterii. Denique Cabillonenſi
cum Leuboino Chorepiſcopo Lugdunenſi anno 873.
intereſt, qui erat tertius Caroli Calvi in Burgundia
regnantis, poſt mortem Lotharii nepotis ſui, ut eſt
in Cartulario S. Marcelli. At verò in ejuſdem Impe-
ratoris Diplomate commendatur S. Remigius, & ſan-
cta Lugdunenſis Eccleſia ditiſſima, rebus latè floren-
tiſſima, ac Religione præclariſſima. Idem confirma-
B vit anno 858. fundationem Abbatiæ Monialium ſan-
cti Andochii Auguſtodunenſis, atque, ut ex veteri
tabula liquet, ſub annum 868. Congregationem Ca-
nonicorum in Baſilica ſancti Irenæi conſtituit, &
ſancti Juſti Sodales in ſecularem Ordinem reduxit.
Scripſit inſignem Librum *De tribus Epiſtolis* inſcriptum,
qui legitur tomo 2. Vindiciarum Prædeſtinationis &
Gratiæ pag. 67. Item *Abſolutionem cujuſdam quæſtionis
De generali per Adam damnatione, & ſpeciali per Chri-
ſtum ex eadem ereptione Electorum*; ibidem pag. 148.
Denique Librum unum *De tenenda immobiliter verita-
te ſacræ Scripturæ*, tomo eodem pag. 178. quæ quan-
tum in Theologicis valeret ingenium Remigii, ſatis
dant intelligendum. Eſt enim magni habitus ab ho-
C minibus ſæculi 9. illuſtribus & doctis, de cujus lau-
dibus abundè Gilbertus Mauguinus tom. 2. Vindicia-
rum Prædeſtinationis & Gratiæ pag. 62. & in Hiſto-
ria Flodoardi. Itemque apud Lupum Ferrarienſem
Epiſtola 112. Baronium in Annalibus, & Theophy-
lum Raynaudum in Sanctis Lugdunenſibus. Ultima
editio Bibliothecæ Sanctorum Patrum Lugduni facta
apud Aniſſonios fratres anno 1677. XXVII. volumi-
nibus in fol. dum procedit ad ſæculum 9. attribuit
Remigio Lugdunenſi *Commentarium in Epiſtolas Divi
Pauli*, quod olim jam aliis duobus Remigiis, nempe
Rhemenſi Archiepiſcopo, & Altiſſiodorenſi Mona-
cho attributum fuit; & quod ad nullum ex his tri-
bus Remigiis ſpectat, ſed ad Haimonem Halberſta-
D tenſem Epiſcopum, cui fuit attributum & ſub cujus
nomine impreſſum, antequam etiam ulli horum Re-
migiorum attribueretur. Sed paulò amplius iſtud
punctum critices excutiamus, occaſione Remigii Lug-
dunenſis.

Joannes Baptiſta Villalpandus Societatis Jeſu Theo-
logus, eruditiſſimis in Ezechielem Prophetam Com-
mentariis notus, has Explanationes in Paulum eden-
das curavit in fol. Romæ an. 1598. quæ poſtea re-
cum recuſæ Moguntiæ anno 1614. eaſque vindicare
ſtuduit ex titulo veteris manuſcripti codicis S. Cæci-
liæ trans Tiberim, S. Remigio Rhemenſi Archiepi-
ſcopo, qui anno 496. Regem Francorum Clodo-
væum ſalutaribus Baptiſmi undis tinxit, & ante an-
E num 536. è vivis jam exceſſerat. Sed infelici planè
ſucceſſu, ut doctiſſimi quique Catholici, ac nomi-
natim Societatis Jeſu Doctores, Sirmondus, Peta-
vius, Theophylus Raynaudus, aliique odorati ſunt:
adeò ut ipſe Bellarminus, qui cùm aliàs junior ex
Tonſtalli & Joannis Garetii fide ſemel citaviſſet, do-
ctior poſtea factus, in Opere *De Scriptoribus Eccleſia-
ſticis* nullum ipſi locum dederit. Ut minùs neceſſe
fuerit Andreæ Riveto Orthodoxorum Critico in cala-
mum quaſſatum operoſiùs incumbere, & laureolam,
quod ajunt, in Muſtaceo quærere: quem vaniſſimè
nugantem, hærentemque diutiùs in re faciliima, quam
uno verbo poterat abſolvere, ipſi etiam vix tolerare
poſſunt Heterodoxi Lectores. Neque enim potuit
ſanctus Remigius Antiſtes Rhemenſis, qui circa an-
num 530. obiit, citare Regulam ſancti Benedicti,

iis Epiſcopi Scriptis vulgatis, aut a Remigii A
dorenſis Monachi Commentariis in Pſalmos
nores Prophetas abludat. Sanè ſi valeant imp
nes annorum 1598. & 1614. cum inſcriptione
manuſcripti codicis, ad hanc Explanationem
gio Rhemenſi aſſerendam (quod tamen ego no
ceſſerim): cur non eadem argumenta militer
Haymone Halberſtatenſi, qui eam ſibi vendi
multis manuſcriptis codicibus diverſarum Biblio
B rum, quos vidimus? Cujus ſub nomine etiam i
ſæ ſunt variis locis, maximè Pariſiis anno 160
rolo Villerio procurante editionem, ibidemq
no 1556. annis quadraginta antequam prodire
nomine Sancti Remigii Rhemenſis. Quis ergo
Commentarii eſt Auctor?

Noviſſima Bibliotheca Sanctorum Patrum
1677. edita XXVII. ſpiſſis voluminibus, L
apud Aniſſonios fratres, opera Philippi D
Presbyteri & Doctoris Theologi Pariſienſis,
Commentarium inſcripſit nomine noſtri R
Lugdunenſis. Theophylus in Indiculo Sanc
Lugdunenſium, Jacobus Uſſerius in Hiſtori
deſcalci, & quidam alii naſutiores apud M
C Critici Remigio Lugdunenſi Archiepiſcopo tri
multò plures Remigio Autiſſiodorenſi Mon
quem ideò Rhemenſem in quibuſdam manu
codicibus appellatum ſuſpicantur, quòd à F
Rhemenſi Archiepiſcopo circa annum Chriſt
evocatus, Rhemenſis Scholæ curam per a
annos geſſerit. De illo tamen altum apud S
tum, Trithemium alioſque ſilentium, qu
Sigebertus in Catalogo Scriptorum Eccleſi
rum capite 123. diligenter referat Opera R
Autiſſiodorenſis. Ego verò (cum Labbeo,
hoc omne accepi) iis accedendum eſſe cenſe
parentem hujuſce Explanationis docent eſſe
monem Halberſtatenſem Epiſcopum, de quo ſu
D tum quòd jam à pluribus annis ſub ejus n
Pariſiis prodierit, tum quia tempore Fulbert
notenſis Epiſcopi, vix elapſis centum ab obi
migii Autiſſiodorenſis annis, jam Haymoni H
ſtatenſi tribuebatur, ut patet ex pagina 16
nis Pariſienſis à Carolo Villerio anno 1608.
ratæ: tum quòd in manuſcriptis codicibus
Haymo, modò *Raymo* dicatur illius Auctor &
geberto Trithemioque *Haymonem* expoſuiſſe
Paulum Apoſtolum doceamur: tum denique
illius ſtylum, dictionem, methodumque red
ut non ſit gutta guttæ ſimilior, inquit The
lus pag. 154. Erotematum.

Sanè Bibliotheca Sanctorum Patrum edition
E lonienſis anni 1618. Explanationem hanc ſ
mine Remigii Autiſſiodorenſis edidit, de cuju
ctore Edmundus Albertinus in libro de Sacra
Euchariſtiæ, varia variis in locis aſſerit.
886. docet contra Villalpandum Commentari
Paulinas Epiſtolas non eſſe Remigii Rhem
ſed paulò modeſtiùs ac breviùs quam Symmiſ
Andreas Rivetus, prolatis dumtaxat, ſanct
gorii Papæ ac Venerabilis Bedæ teſtimoniis.
ginis 916. 926. & 937. adjudicat Remigio A
dorenſi Librum de Divinis Officiis, Alcuino
attributum. Sed ſi Auctor ille Helperico po
eſt qui anno 1005. ſcripſit, longè opinion
falſus eſt Albertinus. 3. Alicui Remigio vindic
eſſe Commentarios in Paulum, tum ex fide P
& aliorum qui id diſertis verbis docent, tum e
ti

re Haymoni Halberſtatenſi in variis Bibliothecis Galliæ, Angliæ & Germaniæ, quorum plurimos vidimus, ac duos in ſola Bibliotheca modica Bellævallis Ordin. Præmonſtratenſis, alium in Signiacenſi Ciſtercienſis in tractu Rhemenſi. Imò tres codices ejuſmodi Explanationis Haymoni attributæ recenſentur in Ecloga Oxonio Cantabrigienſi, edita in 4. Londini anno 1600. lib. 2. pag. 36. nempe Oxonii in Biblioth. Magd. vol. 12. Ball. vol. 165. & Cantabrigiæ in Biblioth. publica vol. 1. Denique, ut ſupra diximus, jam tempore Ivonis Carnotenſis Epiſcopi, qui anno 1115. ad Superos abiit, codices mſſ. in Gallia militabant in gratiam Haymonis Halberſtatenſis: nec mihi dubium, quin repeSriantur (ut ita loquar) innumeri ſub ejuſdem nomine in Bibliothecis Germaniæ, ſi excutiantur. Videat autem Miniſter Albertinus, cui magis credendum ſit, vel quænam præponderet auctoritas, vel *Platinæ recentis* attribuentis Commentarium in Epiſtolas Divi Pauli Remigio Autiſſiodorenſi: vel *Sigeberti* Platinam annis ferè quater centum ſuperantis, qui attribuit Haymoni? Denique quod 4. loco Aubertinus ait *tradi à Sigeberto Remigium Autiſſiodorenſem ſcripſiſſe in Paulum*: Falſum eſt, ut patet evolventi Sigebertum, qui cap. 123. enumerat diligenter Scripta Remigii Autiſſiodorenſis, & *de Commentario in Canonem Miſſæ* mentionem facit, ſicut & de aliis modicis ejuſdem Operibus, ſed omnino ſilet de Commentario in Paulum, uti conſtat ex Bibliotheca Auberti Miræi Eccleſiaſtica capite 148. ubi Sigeberti dictum caput legitur. Quantùm verò ad Philippum Bergomenſem, recentior eſt ad ſtabiliendum aliquid in gratiam Remigii Autiſſiodorenſis contra Haymonem Halberſtatenſem, cui ipſe Sigebertus loco citato cap. 135. expreſſè attribuit Commentationem in totum Apoſtolum Paulum. Unde conſtat allegatum fuiſſe ab Albertino Sigebertum, quem non legerat: vel ſi legiſſet, falſò allegavit.

Maneat itaque Commentarius iſte Haymoni, ſub cujus nomine prodiit antequam ederetur ſub nomine cujuſcumque Remigii, ſive Rhemenſis, ſive Lugdunenſis, ſive Autiſſiodorenſis, ad quos nullatenus ſpectat: conjecturis omnibus quæ faciebant in gratiam duorum Remigiorum Lugdunenſis, & Autiſſiodorenſis, facientibus etiam ac validiùs pugnantibus pro Haymone Halberſtatenſi Epiſcopo, qui ſæculo nono floruit. Jam redeamus ad Remigium Lugdunenſem, qui plenus dierum & meritorum ad meliorem vitam translatus eſt anno 875. quinto Kalendas Novembris, conditus in Eccleſia S. Juſti. Plura de illo Aubertus Miræus, ſed multis reſperſa mendis quæ non excutimus, in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis capite 262. fratres Sammarthani tomo 1. Galliæ Chriſtianæ in Archiepiſcopis Lugdunenſibus, Natalis Alexander in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus ſæculo nono, parte ſeu tomo 1. capite 3. articulo 16. pagina 234. Ludovicus Cellot in Hiſtoria Gotteſchalci Prædeſti-

quæ antea ediderat Jacobus Sirmondus Pariſiis in 8. anno 1623. cum Notis, apud Sebaſtianum Cramoiſy. Obiit Carolus Calvus anno 877. die 6. Octobris, de quo Scriptores omnes Hiſtoriæ Francicæ ac Germanicæ, & ex recentioribus Natalis Alexander ſupra citatus ſæculo 9. part. 1. cap. 7. art. 3. pag. 763. & ſeqq. ubi multa de ejus geſtis.

De Joanne Diacono. 873.

JOANNES Diaconus vixit tempore Joannis Papæ octavi, cui vitam ſancti Gregorii dedicavit, id eſt, anno Domini 873. hoc enim anno ſedere cœpit Joannes octavus. Scripſit hic auctor *libros quatuor de vita ſancti Gregorii Papæ primi*, in quibus res ejus geſtas accuratiſſimè proſecutus eſt.

Dissertatio Historica.

JOANNES S.R.E. Diaconus, ex Monacho Caſſinenſi, ut volunt, vixit ſæculo nono circa annum Domini 875. amicus ac perfamiliaris Anaſtaſio Bibliothecario, ut ſupra ſuo loco monuimus. De eo Sigebertus cap. 106. Catalogi, & in Chronico, anno 873. Eckerhardus cap. 9. vitæ ſancti Notkeri, Petrus Diaconus in libro de Viris Illuſtribus Montis Caſſini, Trithemius, Wion, aliique. Toto verò, quod dicitur, cœlo aberrant, qui hunc ex S. R. E. Diacono factum fuiſſe volunt Romanum Pontificem illius nominis VIII.

Vita S. Gregorii I. Papæ, quatuor libris diſtincta, ac Joanni Papæ VIII. inſcripta, extat tum apud Surium die 12. Martii, tum in fronte omnium operum ejuſdem S. Gregorii Romæ, Pariſiis, & alibi ſæpius excuſorum. Sigebertus aſſerit libros illos ſcriptos fuiſſe urbano ſtylo, additque ab eodem compoſita Clementis Papæ geſta, petente Gauderico Velitrenſi Epiſcopo.

An verò idem auctor ſit, non ſolùm *Hiſtoriæ Miſcellæ*, quam Paulo Diacono plures, quidam Landulfo Sagaci tribuunt, ſed etiam *Expoſitionis in Heptateuchum*, cujus meminit R. P. Jacobus Sirmondus in Notis ad Ruffini Presbyteri Palæſtini librum de Fide, viderint eruditi. Sufficiat monuiſſe.

Supplementum.

JOANNES S. R. E. Diaconus (poſtea Pontifex Romanus illo nomine octavus, ſi Heriberto Rolweido credimus) à Sigeberto in Catalogo cap. 106. laudatus, Anaſtaſio S. R. E. Bibliothecario familiaris, ſub annum 874. ſcripſit *Vitam ſancti Gregorii Magni Romani Pontificis* libris 4. quos habes ſæpius impreſſos ante opera ejuſdem Pontificis. Item ſcripſit *Eclogas ſeu breves Commentarios in Heptateuchum* deſumptos omninò ex verbis Divi Auguſtini, quos vidi mſſ. in folio in Bibliotheca ſancti Germani Pariſienſis, atque illos editioni parari. De illo agunt Poſſevinus in *Apparatu*, Aubertus Miræus in *Auctario de*

Scripto-

ii Ludovici Pii ea ...
a. Rex Francorum ...
exeunte anno 875. ...
ularia, quæ collecta ...
i Regum Francorum ...
t Stephanus Baluzius ...
one Sirmondus Parisiis ...
apud Sebastianum Cra...
s anno 877. die 6. Octo...
Historiæ Franciæ scri...
ibus Natalis Alexander ...
r. 1. cap. 7. art. 3. pag. ...
us gestis.

Diacon. 873.

nus vixit tempore Joan...
tam sancti Gregorii ...
ni 873. hoc enim anno ...
avus. Scripsit de actis ...
ncti Gregorii ... , ...
curandam ... .

10 Homoranea.

Diaconus ex Monacho C...
vixit annis non circa ...
ius ac pontifices ...
pra suo loco ... .
Catalogi, & in Chron...
cap. 9. vitæ sancti ...
n libro de Viris Illu...
mius, Wion, aliique ...
coelo aberrant, qui ...
m fuisse volunt ...
i VIII.

, *quatuor libris ...*
i, extat tum apud ...
ronte omnium operum
, Parisiis, & alia ...
asserit libros illos ...
tèque ab eodem ...
erente Gaudentio ...

it, non solùm *Hib...*
ono plures, quos ...
d etiam *Exequias ...*
t R. P. Jacobus Sir...
veteri Palatino ...
fecerat monuisse.

...MENTUM.

iaconus (*postea Ro...*
octavus, *si Herberto ...*
ero in Catalogo cap. ...
E. Bibliothecario ...
t *Vitam sancti Gregorii ...*
, quos habes ...
Pontificis. ...
... in Heptateuchum ...
ivi Augustino, ...
. sancti Germani ...
ari. De illo autem ...
us Miræus in *Auctario ...*
Scriptor...

AIMOINUS Monachus Gallus multa ſcripſiſſe dicitur, ſed nunc extat ſola (quod ego ſciam) *hiſtoria de rebus geſtis Francorum*, quam perducit à primo Rege Faramundo uſque ad obitum Ludovici Pii Caroli Magni filii, & annum Domini 840.

Reliqua uſque ad annum Domini milleſimum centeſimum ſexageſimum quintum, ab aliquo alio addita eſſe videntur.

Ipſe enim initio ſui operis quatuor tantùm libros ſe ſcripturum promiſit, & quatuor libris comprehendit res geſtas Francorum, uſque ad ultima tempora Ludovici Pii. Sed in fine libri quarti dicit, ſe quintum librum ſcribere velle de primordiis Ludovici, quæ nimis breviter perſtrinxerat in libro quarto: & in ipſo quinto libro cap. 17. dicit, ſe interpretatum Ludovico, quid portenderet dirus Cometes, qui tunc apparuerat: & duobus ſequentibus capitibus declarat finem vitæ Ludovici, quæ contigit anno Chriſti 840. atque ibi exiſtimamus eſſe finem hiſtoriæ Aimoini. Neque ullo modo credibile eſt eum ſupervixiſſe ad annum Domini milleſimum centeſimum ſexageſimum quintum, ad quem extenditur ejus hiſtoria: quare quod dicitur cap. 28. contra octavam Synodum, & venerationem Imaginum, non videtur Aimoino tribuendum, ſed illi, qui hiſtoriam ejus continuavit.

DISSERTATIO HISTORICA.

DUos quondam in Gallia floruiſſe Aimoinos ſcriptores Eccleſiaſticos, utrumque Benedictini Ordinis alumnum, antiquiorem alterum, alterum juniorem, atque hunc Floriacenſem, ineunte Chriſti ſæculo 11. illum S. Germani de Pratis ad Pariſienſes muros nono exeunte ſæculo vixiſſe, ex his quæ modò ſubjiciam, nemo profectò non intelliget. Addam quoque ut controverſiam illam apud eruditos viros ſæpius agitatam, necdum ab ullo, quod ſciam, pro dignitate explicatam, planè perſpicuèque definiam, quid de duobus Abbonibus, altero ſancti Germani Pariſienſis Monacho & Poeta, altero ſancti Benedicti ad Ligerim Abbate & Martyre ſentiendum ſit.

Aimoinus ætate junior, natione Aquitanus (cujus mater Annentrudis, conſanguinea Geraldi Domini caſtri de Albaterra, filium ſuum in villa ad Francos dicta, inter Ellam Dordoniamque fluvios ſita, cum ſancto Abbone venientem anno 1000. excepit) Monaſticum habitum in Floriacenſi Cœnobio circa annum Chriſti 970. Oylboldo Abbate induit, in tenera, ut ipſe loquitur, ætate. Ibi educatus, hortante præſertim Oylboldi ſucceſſore S. Abbone, in litterarum atque eloquentiæ ſtudia diligenter incubuit, & ad ſcribendum animum appulit. Abboni à Vaſconibus in Monaſterio Regulæ ad Garumnam die 13. Novembris ejuſdem anni 1004. occiſo ſuperſtes ad ejus in Abbatia ſucceſſorem Gauzlenum, Bituricenſem poſtea Archiepiſcopum, de Miraculis S. Benedicti libros duos ſcripſit anno 1005. & de vita, cæde ac miraculis prædicti Abbonis ad Hervæum, ſeu Heriveum, S. Martini Turonenſis Theſaurarium, virum per ea tempora celeberrimum, aliquod poſt annis opuſculum miſit. Quo verò obierit anno, quove ſcribere deſierit, mihi penitùs incompertum profiteor.

eiæ Regis inaugurationem, hoc eſt, annum
ſtianæ Epochæ 752. quatuor libris pertexe
creverat: ſed ſæculo integro citiùs anno
650. aut 660. in fundatione Floriacenſis Co
deſiit, ut pluribus infrà docebimus. Ex præ
verò ad S. Abbonem Abbatem ſuum miſſa ſc
fuiſſe oportuit ante annum 1004. eamque
ſcepto in Vaſconiam itinere, vel alia de cau
ruptam: nec poſtea, ad præſcriptam ſibi
metam, mortuo, impulſore ſuo, atque ipy
B Abbone perductam.

II. *Libri duo de Miraculis S. Benedicti*, ad
randos Patres Gauzlenum reverendiſſimum
tem, omnemque Floriacenſis Cœnobii S
Congregationem. Nam ut id obiter Tyro
hiſce minùs exercitatos admoneam, ex
libris de Miraculis S. Benedicti, qui extant
aditu Bibliothecæ Floriacenſis à Domno
de Boſco Cæleſtino ex vetuſtiſſimis membra
gatæ. I. Auctorem præfert Adrevaldum, cu
lerius ejuſdem Cœnobii Monachus, Append
ce duo capita adnexuit. II. & III. ab A
noſtro elucubrati ſunt. IV. verò nomen A
ignorat, & ad poſteriora tempora, atque
C fermè MC. delabitur. Tempus, quo ſcripſi
hoſce libros, ipſemet Aimoinus deſignavit
primo illius libri, qui dicitur Tertius de M
S. Benedicti, pag. 110. Bibliothecæ Floria
Igitur Oylboldo Abbate in Chriſto quieſcente Ab
& hominibus vir amabilis, à Fratribus, Hug
nuente Rege electus, in gradum ſucceſſit Monaſt
minis, qui præcedenti hunc, quo hæc ſcribimus,
qui fuit ab Incarnatione Domini Milleſimus qua
Vaſconiæ partibus, à perfidis illius nationis h
nobis præſentibus innocenter occiſus, martyrii
laureatus, ad regna eſt æterna à Chriſto vocatu
re expungendam omninò cenſeo notam ma
Joanne de Boſco impreſſam, qua Aimoinu
D xit ſcripſiſſe hanc hiſtoriam anno 1004. e
quentem 1005. apponere debuiſſet.

III. *Vita S. Abbonis Floriacenſis Abbatis &*
ris, ad Hervæum Clericum, S. Pontificis
Theſaurarium, capitibus 21. conſtans, cum
Miraculorum ejuſdem Martyris, qui periit,
dumtaxat dempto capite, eoque, ut volum
mo, quod emiſit in lucem Duboſcius.

IV. *Sermo in Feſtivitatibus S. P. Benedicti*
inſerti ſunt nonnulli verſus ex Mauri cu
Poetæ, ac diſcipuli S. Benedicti, Pauli D
Caſſinenſis, Smaragdi Abbatis, Aldelmi Ep
aliorumque Poematis delibati.

V. *Verſus aliquot Heroici de prima fundatio*
E *riacenſis Cœnobii*, quos poſt ſinceram, nulliſ
admodum paucis intermixtam laciniis, H
Francorum editionem, publicaruntDucheſn
fermè initio Tomi 3. Scriptorum coætaneoru
ſtoriæ Francicæ.

His ita præmiſſis nunc ad controverſiæ ca
niendum licet, ac de Auctore Hiſtoriæ Fr
paulò quàm cæteri hactenus accuratiùs di
dum: quod ut omnium oculis meridiana lu
rius innoteſcat, varias eruditorum de ejus ope
ctore ſententias referemus primùm, tum prol
medium argumentis refellemus. *Certis de ca*
ſum eſt Diatribam hanc ad calcem operis rejicer
que interim locum occupabit ſequens

Digitized by Google

integro minimùm ſeculo antiquiorem, duo vel maximè docent.

I. Abbonis Poetæ verſus aliquot Dactylici præmiſſis libris duobus de Bellis urbis Pariſiacæ, & Odonis primùm Comitis, ac paulò poſt Francorum Regis, necnon de miraculis S. Germani anno circiter 891. conſcriptis, qui ſic incipiunt:

O Pedagoge ſacer meritis
Aymoine piis radians,
Dignèque ſidereo decore:
Perrogitat mathites limiens
Ore pedes digitoſque tuos
Cernuus Abbo tuus jugiter, &c.

II. Charta vetus, cujus hæc fragmenta edidit Domnus Jacobus Breulius Monachus S. Germani, in Præfatione ad Aimoini Floriacenſis Hiſtoriam: *In nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis: Gozlinus gratia Dei Abbas Monaſterii Beati Vincentii Martyris, ubi Venerabilis Chriſti Confeſſor Germanus corpore quieſcit, &c. Anno Incarnationis Domini noſtri* JESU CHRISTI 872. *Regni verò Caroli XXXII.* Et in fine Diplomatis: *Aimoinus Notarius & Monachus ſcripſit & ſubſcripſit pridie Nonas Octobris.*

Extant duo illius antiquioris Aimoini opuſcula, de quibus nulli, ut arbitror, apud eruditos erit imposterum quæſtio.

I. Libris duobus diſtinctum, *De inventione, & translatione corporis B. Vincentii Levitæ & Martyris*, è Valentia Hiſpaniæ civitate, ad Monaſterium ſancti Benedicti, quod vulgò Caſtrum dicitur, in diœceſi Albigenſi: nunc verò in ſedem Epiſcopalem erectum eſt ſub Metropoli Bituricenſi à tempore Joannis XXII. Papæ. Edidit D. Breulius anno 1603. poſt dictam Aimoini Floriacenſis Hiſtoriam Francicam interpolatam à recentioribus S. Germani Monachis, atque ad annum uſque 1165. perductam, Pariſiis apud Drovartos, hoc initio: *Anno 855. Incarnationis Domini, regnante orthodoxo Francorum Principe Karolo II. Ludovici Imperatoris filio, in parte quadam Regnorum ipſius, in Aquitania ſcilicet*, &c. Scriptum autem fuiſſe opuſculum illud poſt annum 864. quo translatio illa facta eſt, ipſemet contextus orationis edocet quem ſequitur epiſtola ejuſdem Aymoini ad Theotgernum Monachum, cum ſexaginta verſibus Heroicis *de eadem Translatione ac miraculis Sancti Vincentii Levitæ* ab eodem Aimoino conſcriptis.

II. Ejuſdem Aymoini opuſculum in duos pariter libellos diviſum extat à Jacobo Molandro Carthuſiano editum in Appendice ad ſex Tomos Laurentii Surii, die 25. Julii, *de miraculis Sancti Germani Epiſcopi Pariſienſis*, ab anno 846. Caroli Calvi ſexto uſque ad annum præter propter 874. ſub Abbatibus Monaſterii ſancti Germani, Ebroino Pictavienſi Epiſcopo, Hilduino II. & Gozlino, poſtea Pariſienſi Epiſcopo, de quo hæc in fine ſubjicit: *Unde evolutis temporum ſpatiis, atque monaſterio jam ex parte ædificato adveniens glorioſus ſemperque pius Rex Carolus, ejuſque, regnique conſors Richildis Regina, ſimulque Pater & Paſtor Dominus Gauzlinus Abbas, & Ingel-*

Vixit uſque ad [illegible] quo autem obierit anno neminem mortalium ſcire arbitror.

Abbonis, Floriacenſis, ſive S. Benedicti ad Ligerim in diœceſi Aurelianenſi Abbatis, ac Martyris, extant nonnulla opera hactenus in lucem edita.

I. *Epitome de Vitis Romanorum Pontificum XCI.* collecta ex Anaſtaſii Bibliothecarii Hiſtoria Pontificia & cum eadem excuſa Moguntiæ anno 1604. in 4. ſtudio atque opera R. Patris Joannis Buſæi Noviomagenſis Soc. Jeſu Theologi. II. *Vita S. Eadmundi Anglorum Regis ac Martyris*, apud Surium die 20. Novembris. III. *Epiſtolarum quarumdam & opuſculorum paucula fragmenta.* Nihil enim hìc de ineditis ac calamo dumtaxat exaratis ediſſeram.

Vitam hujus Abbonis ac mortem ſanctiſſimè obitam die 13. Novembris, Indictione 2. anno Chriſtianæ Salutis 1004. in Monaſterio Regulæ ad Garumnam in diœceſi Vaſatenſi ab Aimoino Monacho Floriacenſi diſcipulo ejus ac comite, qui præſens aderat, deſcriptam cum aliquot ejuſdem Miraculis habes in Bibliotheca Floriacenſi ſtudio Joannis à Boſco Cæleſtini, anno 1605. Lugduni apud Horatium Cardonium publicatam.

De eodem Sigebertus cap. 139. libelli de Illuſtribus Eccleſiæ Scriptoribus hæc annotat: *Quantum valuerit in utraque ſcientia oſtendit, cùm ſuper calculum Victorii commentatus eſt.* At in Chronico ad annum 1003. cædem ejus minùs caſtigatè retulit, aliosque etiam ſummos Chronologos in errorem pertraxit. Videndi quoque Glaber Radulphus lib. 3. cap. 3. Joannes Trithemius, Geſnerus, & alii recentiores. Errarunt verò I. Voſſius, qui noſtrum hunc alium ab Abbone exiſtimat, cui Aimoinus libros de Geſtis Francorum dicavit, II. Miræus, qui huicce noſtro Abbati tribuit libellos duos de Obſidione Lutetiæ facta à Normannis anno 886. quos carmine Heroico cecinit, qui præſens intererat, Poeta Monachus, quem obiiſſe antequam naſceretur Abbo Floriacenſis Abbas temporum exacta ratio demonſtrat. Idem quoque peccatum peccarat Carolus Sauſſejus Aurelianenſis Decanus, à Voſſio eo nomine meritò caſtigatus.

Abbonis Poetæ, qui in Monaſterio S. Germani de Pratis ad muros Lutetiæ Pariſiorum Monachus vixit, atque, ut ipſe ultrò profitetur, Aymoini ejuſdem Cœnobii Monachi, virique, ut ea ferebant tempora, eruditi, diſcipulus extitit, habentur in manibus libri duo verſu Epico elucubrati ad Gozlenum Pariſienſem Epiſcopum, atque ejuſdem celeberrimi aſceterii alumnum atque Abbatem.

De obſidione Lutetiæ Pariſiorum à Normannis facta annis 886. & 887. cum quibuſdam aliis poſtea additis ad Odonis Regis bella variaſque victorias pertinentibus. Excuſi ſunt jam quinquies ſexieſve à Petro Pithœo, Andrea Ducheſnio, Jacobo Breulio, Joanne Bouchero, &c.

His verò Poeta genere, ut creditur, Neuſtrius, qui à quibuſdam Abbo Cernuus minùs rectè cognominatur, vivebat tempore memoratæ obſidionis, excun-

Digitized by Google

Præfatione colligi poteſt. At de his plus ſatis.

Promiſſam Diatribam de Auctore verò Hiſtoriæ Francicæ, quem Aimoinum Floriacenſem fuiſſe cenſemus, in finem uſque Operis differendam è re noſtra multaque fore multa ſuaſerunt.

Supplementum.

Aimoinus Monachus Sancti Germani *De Pratis Pariſienſibus*, dictus ſenior ut diſtinguatur ab altero juniore, qui Floriacenſis Cœnobii Monachus fuit; claruit circa annum 870. ut doctè edocet Philippus Labbeus ſpeciali diſſertatione quam *De Abbonibus & Aimoinis* inſeruit tom. 1. *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* pag. 20. & ſeqq. Nam in Charta veteri quam edidit Jacobus du Brevil Monachus Sancti Germani in præfatione ad Aimoini Floriacenſis Hiſtoriam, quæ facta eſt anno 870. Regni verò Caroli 32. Aimoinus Monachus & Notarius hanc ſcripſit & ſubſcribit pridie nonas Octobris. Scripſit autem hic Aimoinus Sancti Germani ſeu ſenior, libros 2. *De Inventione & Translatione corporis B. Vincentii Levitæ & Martyris* ex Hiſpania in Caſtrenſe ſancti Benedicti Cœnobium, proſaicos ipſos ac totidem metricos, quos primus edidit dictus Jacobus du Brevil anno 1603. ad calcem hiſtoriæ per Aimoinum Floriacenſem Francicæ: ac poſt ipſum Joannes Mabillon ſæculo 4. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tom. 1. pag. 643. & ſeqq. Item libellos duos *De miraculis Sancti Germani Pariſienſis Epiſcopi*, ab anno 846. Caroli Calvi ſexto, uſque ad annum circiter 874. ſub Abbatibus Sancti Germani Ebroino, poſtea Pictavienſi Epiſcopo, Hilduino ſecundo & Gozlino poſtmodum Pariſienſi Epiſcopo: quos habes apud Surium ad diem 25. Julii, inſeruitque Joannes Mabillon ſæculo 3. *Sanctorum Ordinis Divi Benedicti* tomo 2. pag. 104. Item librum I. *De translatione Sanctorum Martyrum Georgii Monachi, Aurelii & Nataliæ*, cui duos libros *De eorumdem miraculis* ſubjecit: quos tres edidit idem Joannes Mabillon ſæculo 4. *Sanctorum Ord. D. Benedicti* tom. 2. pag. 45. & ſeqq. Plura de illo Labbeus in diſſertatiuncula citata, ſicut & de altero Aimoino qui circa annum 1004. floruit.

Aimoinus Floriacenſis Aimoino Sancti Germani Pariſienſis ætate junior: natione Aquitanus, Monaſticum habitum in Floriacenſi Cœnobio circa annum 970. ſub Oilboldo Abbate induit, in tenera ætate, ut ipſe loquitur, cujus mater Annentrudis, conſanguinea Geraldi Domini Caſtri de Alba-Terra filium ſuum in Villa ad Francos dicta inter Ellam Dordoniamque fluvios ſita, cum Sancto Abbone venientem anno 1000. excepit. Educatus Floriaci, hortante præſertim Sancto Abbone Oilboldi ſucceſſore, in Litterarum atque Eloquentiæ ſtudia diligenter incubuit, & ad ſcribendum animum appulit. Scripſit *Hiſtoriam Francorum*, quam ab egreſſu Francorum è Trojana Civitate aggreſſus, ad Pipini Franciæ Regis inaugurationem, hoc eſt, ad annum Epochæ 752. quatuor libris pertexere decreverat: ſed ſæculo integro citiùs anno circiter 650. aut 660. in Fundatione Floriacenſis Monaſterii deſiit. Ex præfatione verò ad Sanctum Abbatem Ebbonem ſuum miſſa, oportet ſcriptam fuiſſe ante annum 1004. eamque vel ſuſcepto in Vaſconiam itinere, vel alia de cauſa interruptam, nec poſtea ad præſcriptam ſibi initio metam, mortuo impulſore ſuo Abbone Abbate perductam. Hanc autem purgatam ab omni extraneo edidit Andreas Docheſnius anno 1641. tom. 3. Hi-

polatore Monacho Sancti Germani Pariſienſis,
edidit poſt Diſſertationem hiſtoricam De Scri
Eccleſiaſticis à Bellarmino recenſitis ſub fine
ſecundi pag. 829. & ſeqq. ubi doctiſſimè de va
jus Hiſtoriæ impreſſionibus atque interpolati
Ad hanc itaque Lectorem remittimus, ubi
ad iſtam quæſtionem ſpectantia ad plen
gnoſcet.

Abboni à Vaſconibus in Monaſterio Re
Garumnam die 13. Novembris anni 1004.
B ſuperſtes, ad ſucceſſorem ejus in Abbatia
num, Bituricenſem poſtea Archiepiſcopu
Miraculis Sancti Benedicti libros duos ſcripſit
primùm quidem è veteribus membranis e
Domnus Joannes de Boſco Cœleſtinus,
Opere inſcripto, *Bibliotheca Floriacenſis*. Eoſ
ſtea recudit Joannes Bollandus ad diem 21.
Sancto Benedicto ſacram, in ſuis Legendis
rum Martii menſis, ac denique poſt illum
Mabillon ſæculo 4. Sanctorum Ordinis D
dicti parte ſeu tomo 2. pag. 366. & ſeque
Scripſit etiam *Sermonem in Feſtivitatibus San
dicti*, cui inſerti ſunt nonnulli Verſus ex M
juſdam Poetæ ac diſcipuli Sancti Benedicti
C Diaconi Caſſinenſis, Aldelmi Epiſcopi, S
Abbatis, aliorumque Poematis delibati.
*Verſus aliquos heroici De prima fundatione F
Cœnobii*, quos poſt ſinceram, nulliſque ve
dum paucis intermixtam laciniis, Hiſtoriæ
rum editionem, publicavit Ducheſnius ipſ
initio 3. tomi coætaneorum Hiſtoriæ Franci
prorum. *Vitam Sancti Abbonis Floriacenſis A
Martyris* ad Hervæum Clericum, Sancti I
Martini Turonenſis. Theſaurarium capitib
conſtantem, quam habes ex manuſcriptis C
in dicta Floriacenſi Bibliotheca. Denique
ſcripſit *Opuſculum De Translatione Reliquiarum
Sancti Benedicti in Galliam*, quod tandem e
D Floriacenſibus Manuſcriptis ab Andrea D
tom. 3. Collectanei ſui Hiſtoricorum Francia
culo ſecundo Sanctorum Ordinis Divi I
pag. 359. à Joanne Mabillon. Quo aute
obierit Aimoinus Floriacenſis Monachus
ſcribere deſierit, mihi omninò incompertu
teor. Qui plura cupit, adeat Antonium
num *in Apparatu Sacro*, Bellarminum *De Sc.
Eccleſiaſticis*, Labbeum in Diſſertatione ſua
tom. 1. pag. 16. & ſequentibus 17. 18. &
potiſſimùm tom. 2. pag. 826. & ſequentibus
ciali *Diatriba de Aimoino Hiſtoriæ Francicæ S
ejuſque Continuatore & Interpolatore, Monacho S
ni Pariſienſis*.

E Abbo Poeta Monachus Sancti Germani
ſis ad muros ejuſdem urbis olim, atque, ut
trò profitetur, Aimoini ejuſdem Cœnobii M
viri, ut ea ferebant tempora, eruditi diſcip
titit. Habentur illius *libri duo metrici ad
Pariſienſem Epiſcopum atque ejuſdem celeberrimi
alumnum & Abbatem, de obſidione Lutetiæ Par
Normannis facta annis* 886. & 887. cum qu
aliis ad Odonis Regis bella variaſque victo
tinentibus; opus jam ſæpiùs excuſum à P
thœo, Jacobo Breulio, Joanne Boucheto,
viſſimè inter auctores hiſtoricos Normannia
in fol. evulgavit Pariſiis Andreas Ducheſni
1619. apud Sebaſtianum Cramoiſy via Jaco
Ciconiis. Vivebat Abbo tempore præfatæ
nis, exeunte ſæculo Chriſti nono, & aliq

Digitized by Google

aliique nonnulli perperam confuderunt cum altero Abbone Abbate Floriacenſi & Martyre, qui mortem paſſus eſt anno Chriſti 1004. die 13. Novembris.

Abbo Floriacenſis, ſive Sancti Benedicti ad Ligerim in Epiſcopatu Aurelianenſi Abbas & Martyr, vir doctus ac Sanctus, cujus doctrinam varia ab illo ſcripta Opera probant, cujus ſanctitatem effuſus ad conſervandam Obſervantiam ſanguis teſtatur. Hujus Abbonis Vitam ac mortem ſanctiſſimè obitam die 13. Novembris, Indictione 2. anno Chriſtianæ ſalutis 1004. in Monaſterio Regulæ ad Garumnam in Diœceſi Vaſatenſi, ab Aimoino Monacho Floriacenſi diſcipulo ejus ac Comite, qui præſens aderat, deſcriptam cum aliquot ejuſdem viri miraculis, habes in Bibliotheca Floriacenſi ſtudio Joannis de Boſco Cœleſtini anno 1605. Lugduni apud Horatium Cardonium publicatam pag. 299. Extant hujus Abbonis nonnulla Opera hactenus in lucem edita, nempe, *Epitome de Vitis Romanorum Pontificum XCI.* collecta ex Anaſtaſii Bibliothecarii Hiſtoria Pontificia, & cum eadem excuſa Moguntiæ anno 1604. in 4. ſtudio atque opera Joannis Buſæi Noviomagenſis Soc. Jeſu Theologi. *Vita Sancti Edmundi Anglorum Regis ac Martyris*, apud Surium die 20. Novembris *Epitome Canonum ſeu Collectiuncula* ſub certis materiarum capitibus, quam edidit Joannes Mabillon tomo 2. Analectorum pag. 248. & ſeqq. ubi præludit varia de Scriptis tam editis quàm deperditis Abbonis Floriacenſis. de quo etiam pluribus aget ſæculo 6. *Sanctorum Ordinis D. Benedicti*. De eodem Sigebertus cap. 139. libelli De Illuſtribus Eccleſiæ Scriptoribus hæc annotat: *Quantùm valuerit in utraque ſcientia oſtendit, cùm ſuper calculum Victoris commentatus eſt*. At in Chronico ad annum 1003. minùs caſtigatè cædem ejus retulit, alioſque etiam ſummos Chronologos in errorem pertraxit. Videndi quoque Glaber Rodulphus lib. 3. cap. 3. Joannes Trithemius, & alii recentiores, cum Labbeo in Diſſertatione hiſtorica De Scriptoribus à Bellarmino recenſitis, tomo 1. pag. 22. Joannes Mabillon loco allegato. Hunc autem huc attulimus ob *Epitomen Canonum*, quam Labbeus omiſit, quippe nondum evulgatam. Audio recenter à Bibliothecario Benedictinorum ſancti Germani Pariſienſis, inventas nonnullas ejus Epiſtolas, in manuſcriptis Codicibus, quibuſdam Pithœanis, quos aſſervabat Bibliotheca quædam Pariſina, atque eas haud dubiè non patientur dudum latere ineditas.

De Adone Viennenſi. 879.

ADO EPISCOPUS Viennenſis ſcripſit *de ſex ætatibus mundi Chronicum ab orbe condito uſque ad annum Dom.* 879. Huic Adoni tribuunt aliqui Martyrologium, de quo diximus in Adone Trevirenſi.

Dissertatio Historica.

ADO poſt Agilmarum anno 859. electus Viennæ ad Rhodanum in Allobrogibus Archiepi-

[illegible] riam ſcribere potuit. Quod ergo ſupereſt ab aliquo nobis ignoto, eoque parum in rebus illorum temporum intelligenti deinceps adjectum fuit. Inſulſiſſimè verò Auctor Alphabeti Indicis Bibliothecę Morellianæ ſubjecti ſcripſit, Chronicon illud protendi uſque ad natum ex Carolo Simplici & Eagina filia Regis Anglorum Ludovicum Francorum Regem 28. qui Tranſmarinus paſſim nuncupatur.

Extat Chronicon illud Adonis, tum ſeorſim editum cum Gregorio Turonenſi Pariſiis annis 1512. & 1567. opera Guillelmi Morelli, ac Baſileæ anno 1568. tum in Hiſtoria Patrum Laurentii Barræi, & in Bibliothecis Veterum Patrum Margarini Bignæi Pariſienſibus ac Colonienſi, quæ omnes editiones innumerabilibus ſcatent mendis, ex mſſ. codicibus, ac conjecturis, ſi unquam ſinat otium, non difficili opera emaculandæ. At ne id temerè gratiſve dixiſſe videar, ecce tibi in ipſo aditu Victor Turonenſis Eccleſiæ Epiſcopus pro Tunonenſi, & ab exordio mundi uſque ad Imperatoris Lotharii & Ludovici fratris ejus (*b*) pro filii, atque in fine ab illis Verbis: Ludovicus verò Rex Noricorum, &c. omnia ſunt perturbatiſſima atque inquinatiſſima, præcipuè iſta: Anno 879. ex hac vita deceſſit, & mortuo jam filio ejus Carolo reliqui filii, &c. quæ pluribus non vacat exſcribere, ut in Immauro pro Hincmaro, Lauduni Danitti, pro Clavari Epiſcopo finiam.

Ejuſdem Adonis Viennenſis Archiepiſcopi *Martyrologium Sanctorum per circulum anni*, prolixis Martyrum elogiis præ cæteris omnibus inſigne habemus, ab Aloyſio Lipomano Veronenſi Epiſcopo, & à Jacobo Moſandro Cartuſiano in Surii ſuplemento jam olim publicatum, ac deinde poſt Martyrologium Vetus Romanum cum libello de Feſtivitatibus Sanctorum Apoſtolorum ac diſcipulorum ſive ſucceſſorum eorum longè emendatiùs Antuerpiæ in fol. anno 1613. ac Pariſiis anno 1645. recuſum diligenti ſtudio R. P. Heriberti Roſvveidi Ultrajectini Societ. Jeſu Theologi, qui etiam eruditas notas adjecit De eodem Martyrologio conſulendi Baronius, Bollandus, Sauſſayus: neque modò iterandum videtur falſos fuiſſe Lipomanum, Moſandrum Bellarminum, Gualtherum, alioſque nonnullos, qui Udoni Trevirorum Antiſtiti anno 1078. denato tribuerunt.

Martyrium S. Deſiderii Viennenſis Epiſcopi, olim ex antiquis membranis ab Adone ejuſdem Metropolis Antiſtite collectum, & ad Monachos in cœnobio S. Galli ſub Grimaldo Abbate Deo militantes tranſmiſſum, ut docet Indiculus Iſonis, extat Tomo VI. Antiquæ lectionis Henrici Caniſii.

(*a*) Agilmarus obiit 6 Julii anni 859. Erravit verò Blondellus qui Pontigone habitum Concilium dicat menſe Februario anni 876. & Adonis Chronicon uſque ad annum Domini 923. aſſerat ab alio continuatum, cùm tres tantùm quatuorve lineolæ ab anno 878. ad 923. excurrant. Graviora verò peccavit ὁ Παντοσοφώτατος Samuel Mareſius, quæ alio loco commodiùs refellentur: hoc unum tamen omittere nequeo ἀνιστορίας ipſius in rebus Gallicis ſpecimen non vulgare, quod in annum 922. cum Hallanio

egre-

Digitized by Google

illa enim in annum 923. revocanda fuerat poſt necem Roberti in prœlio Sveſſionenſi occiſi, hæc verò in annum 936. poſt Rodulphi obitum.

(*b*) In eodem cœno eum aliis volutatur Mareſius, nec vidit legendum fuiſſe, ab exordio mundi uſque ad Imperatoris Lotharii ac Ludovici *filii* ejuſque ac Ludovici (*nimirum Germaniæ Regis*) & Caroli (*Calvi ſcilicet Neutria & Aquitaniæ Regis Lotharii fratrum*) principatum, &c. Quod ſi oculis, qui φιλίστορα decent, locum illum perluſtraſſet, non inde opinor concluſiſſet ab Adone Chronicon uſque ad annum dumtaxat 841. productum fuiſſe, adeoque quod in Chronico illo ſupereſt ab illis verbis incluſivè: Lotharius Imperator filius piiſſimi Ludovici Imperatoris annis XV. &c. uſque ad finem, non Adonis eſſe, ſed alterius alicujus recentioris, cui hanc inconditam laciniam Adonis purpuræ aſſuere libuerit. Verùm ſi expungas, ut diximus, ab illæ verbis: *Ludovicus verò Rex Noricorum, &c.* quæ ſequuntur uſque ad finem, nemo emunctæ naris Criticus (judicium omnium eruditorum hic expoſco) decernet unquam ex diverſitate ſtyli, collatione ſcriptorum coætaneorum, aliave ex cauſa Adonem illius auctorem non eſſe. Imò omnia quotquot uſpiam reperiri poſſunt κριτήρια arguent eodem filo contextum eſſe illud Chronicon uſque ad ea, quæ ſupra indicavi verba. Quæ verò vitilitigator ille de Aglimaro ſeu Agilmaro, de Dracone pro Drogone ac ſimilibus argutatur, tam putida ſunt, ut non alium decere videantur, quàm ineptiſſimum fabulæ omnium fabularum fabuloſiſſimæ propugnatorem, qui ne nihil dicere videretur adverſus Symmyllam ſuum hic pro veritate certantem Blondellum, paginas complures mirificis inſulſitatibus replevit, quas vel infantes ipſi atque in Hiſtoria illorum temporum Tirones facillimè agnoſcere queant ac refutare.

De Theophane Epiſc. 880.

Supplementum.

THEOPHANES CERAMEUS, Tauromenii in Sicilia Epiſcopus, vixit etiam circa annum 880. & ſcripſit Homilias plures, quas habes græcè & latinè impreſſas in fol. Pariſiis anno 1644. apud Sebaſtianum Cramoiſy, via Jacobæa ſub Ciconiis, ex interpretatione & cum Annotationibus Franciſci Scorſi Societatis Jeſu Theologi. Porrò Theophanis ætatem multis venatur Scorſus in prolegomenis, putatque ſpectare ad nonum ſæculum, ſub Leone Imperatore Baſilii filio, dum adhuc Græcis obediret Tauromenium cum Sicilia. Extant autem & *Gregorii Ceramei Tauromenitani etiam Epiſcopi* Homiliæ manu ſcriptæ Græcæ in dies Dominicos & Feſta per annum in Bibliotheca Eminentiſſimi Cardinalis Mazarini, nunc in Regia Gallica; de quibus loquitur Franciſcus Combefis in Auctoribus recenſitis ad Bibliothecam Patrum Concionatoriam, verbo *Gregorius Cerameus Tauromenitanus Epiſcopus* pag. 14. & verbo *Theophanes Cerameus Tauromenitanus Epiſcopus*, pag. 46. Utrumque Opus eſt Homiliarum, ſed omnino diverſum, & ad Auctores diverſos ſpectans, niſi quis dicat eſſe unum eumdemque Binominem *Gregorium & Theophanem*.

HERRICUS ſive HEIRICUS Monachu
nis Divi Benedicti in Monaſterio ſan.
mani Autiſſiodorenſis, floruit circa annum 8
buitque adoleſcens Præceptores in Litteris cla
viros Haimonem poſtea Halberſtatenſem Epi
& Lupum Ferrarienſem Abbatem, ambos ſcrip
gnes, ut ipſe teſtatur in præfatione ſua mem
Collectanea ex ore Præceptorum ſuorum ex
ad Hildebaldum Autiſſiodorenſem Epiſcopun
B pſit Herricus *Libros duos proſaicos De Miraculi*
Germani Autiſſiodorenſis Epiſcopi, quos ex man
codicibus edidit Labbeus tom. 1. novæ Bibl
mſſ. Codicum ſect. 3. num. 4. Itemque *Li*
Carminum de Vita ejuſdem Sancti Germani, q
rolo Calvo jam Imperatori obtulit, de quib
Laurentium Surium ad diem 31. ſeu ultiman
Iidem *ſex Libri Carminum de Vita ſancti Gern*
tiſſiodorenſis, impreſſi primùm Pariſiis ann
apud Colinetum in 8. ſimulque compacti cu
dio Mario Victorino in Geneſim, cujus libros r
minum à principio libri Geneſeos uſque ad
Patriarchæ Abrahami edidit anno 1560. in
ſiis Guillelmus Morellius ex manuſcripto Cod
C cti Juliani Cœnomanenſis. Edidit prætерea
neum Herricus *ad Epiſcopum Autiſſiodorenſem I*
dum, complectens varia excerpta ad mor
mandos ſpectantia, manuſcriptum in codi
bejenſi, qui nunc aſſervatur in Bibliotheca
mani Pariſienſis. Item in Homiliario quod Pau
conus juſſu Caroli Magni ordinavit, inveniu
Homiliæ Herrici à poſteris haud dubium mſe
quibus diximus ſupra in *Paulo Vvanefrido*.
commendat Sigebertus libro de Scriptoribu
ſiaſticis capite 104. & in Chronico ad ann
quo florebat. Plura de Herrico Aubertus M
Scholio ad dictum cap. 104. Sigeberti Gemb
Joannes Mabillon tom. 1. Analectorum ſæp
D gatorum pag. 413. & ſeqq. Natalis Alexand
lectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus, ſæcul
part. 1. pag. 268. Poſſevinus in Apparatu ſacro
ciſcus Combefis in Auctoribus recenſitis ante
thecam Sanctorum Patrum Concionatoriam
ubi eum anno 880. floruiſſe aſſerit.

De Georgio Nicomed. Archiep. 8

Supplementum.

GEORGIUS primùm Monachus, ac
Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Cartoj
tumque Nicomedienſis Archiepiſcopus, ut e
E ejus Orationum inſcriptionibus collegit, vi
ſagaciſſimus Allatius. Claruit circa annum 8
dem tempore quo Photius Conſtantinopolita
Synchronus atque familiaris extitit. Scripſit C
varias elegantes, quas habes græcè & latinè
ctas à Franciſco Combefis tom. 1. Auctarii
latini Bibliothecæ veterum Patrum, pagina
ſeqq. in fol. Pariſiis anno 1648. ſumptibus
Berthier, via Jacobæa, ſub ſigno Fortunæ.
Georgius non eſt Auctor Heraclianorum tem
ut viſum quandoque Franciſco Combefis inc
jectura: dum eumdem cum Georgio Piſida
extat Carmen De creatione mundi, exiſt.
Productæ enim in publicum Photii Epiſtolæ
lem ei & familiarem docuerunt, quem proi
partiarum fuiſſe ſuſpicione non vacat: und
8

JOANNES SCOTUS Erigena ſeu Eriugena, vir perſpicacis ingenii & multæ doctrinæ, de quo multa ultro citroque noſtris temporibus, maximè Antonius Arnaldus vel Anonymus Canonicus Regularis lib. 12. integro *Perpetuitatis Fidei* quoad realitatem Corporis & Sanguinis Chriſti in Euchariſtia, quæ impreſſa Pariſiis in 4. anno 1668. & alibi poſtea, ubi ſpecialem de Joanne Scoto Erigena, doctiſſimamque Diſſertationem inſtituit. Hic concrepantibus bellorum fragoribus, circa annum 870. ad Carolum Calvum in Franciam transfretaverat, ubi ab eo dilectus, magnam nominis famam comparavit. Tumente tamen animo communem doctrinam aſpernatus, incidit in novitates plurimas, ob quas, ut credimus, redire in Angliam compulſus eſt. Ibi obiit circa annum 886. nec enim annus mortis, nec dies, neque genus conſtant. Scripſit Joannes Scotus multa, atque ex iis *Libros quinque De Naturis*, ampliſſimos, & ut audio, multis infartos novitatibus, mſſ. bis in Bibliotheca S. Germani Pariſienſis Ordinis Divi Benedicti, ſed nuperrimè impreſſos in fol. in Anglia Oxonii anno 1681. Item *De Prædeſtinatione contra Goteſcalcum librum* 1. impreſſum tomo 1. Vindiciarum prædeſtinationis & Gratiæ, de quibus egimus in *Prudentio Tricaſſino* ſupra. Tranſtulit in linguam Latinam *Scholia Græca ſancti Maximi Monachi in locos difficiles ſancti Gregorii Nazianzeni cognomento Theologi*, mſſ. in Bibliotheca Regia Gallica, & in Cluniacenſi, ut ait Franciſcus Combeſis apud Labbeum tom. 2. De Scriptoribus Eccleſiaſticis, verbo *Maximus Monachus*. Sed tandem hæc edita cum libris quinque de Naturis, græcè & latinè Oxonii in Anglia in fol. anno 1681. ex theatro Sheldoniano. Item tranſtulit *Opera græca Divi Dionyſii Areopagitæ in Latinam linguam*, translatione inſcripta Carolo Calvo Francorum Regi & Imperatori, mſſ. in Bibliotheca Collegii Societatis Jeſu Bituricenſis, de qua Labbeus De Scriptoribus Eccleſiaſticis, verbo *Anaſtaſius Bibliothecarius*; & Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 111. Item ſcripſit *Librum De Viſione Dei*, quem mſ. aſſervat Bibliotheca Clarimariſci Ordinis Ciſtercienſis, in tractu & juxta Audomaropolim, ut teſtatur Joannes Mabillon. Huic pariter *Liber De Corpore & Sanguine Domini*, qui ſub nomine Bertrami editus eſt, attributus fuit: ſed perperam, cùm ſpectet ad Ratramnum Corbejenſem Monachum, ut in *Ratramno* diximus. Agunt pluribus de Joanne Scoto Angligena Gilbertus Mauguinus Monetæ Pariſienſis Præſes in Collectaneo ſuo Vindiciarum Prædeſtinationis & Gratiæ, Ludovicus Cellot in Hiſtoria Gotteſcalci Prædeſtinatiani, Natalis Alexander in ſelectis Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ capitibus ſæculo 9. parte 2. Diſſertatione 14. pag. 621. & ſeqq. Joannes Mabillon ſæculo 3. *Sanctorum Ordinis Divi Benedicti*, tom. 2. in Elogio Hiſtorico Joannis Scoti Abbatis Æthelingienſis, à Joanne Scoto Erigena diſtincti.

Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ordinis S. Benedicti, tom. ſeu parte 2. pag. 220. & ſeqq. Labbeus in Chronologia brevi Scriptorum Eccleſiaſticorum malè aſſignavit Adelino annum 790. quo floruiſſe dicitur; nam Sammathani doctiſſimi fratres in Gallia Chriſtiana tom. 3. pag. 962. docent Adelinum in Epiſcopatu Sagienſi ſucceſſiſſe Hildebrando & non Godegrando Sagienſi primo Epiſcopo, ſed ab illo tantùm fuiſſe ſextum. Primus enim Godegrandus, 2. Ragemfridus, 3. Patratus, 4. Reginaldus, 5. Saxobodus, 6. Hildebrandus, 7. Adelinus ſeu Adelhelmus. Porrò Hildebrandus ſæculo tantùm nono floruit, interfuitque Concilio Bonolienſi in agro Pariſienſi anno 834. ut probat Stephanus Baluzius tomo ſecundo Capitularium Regum Francorum pag. 1267. Item Vermerienſi anno 853. ibidem tom. 2. pag. 57. & Ticinenſi Conventui anno 877. ibidem pag. 244. Imò Joannes Mabillon in præludiis ad dictam ſanctæ Oportunæ Vitam Adelhelmum ad annum 910. rejicit, ſed ex conjecturis tantùm, non certis indiciis; alioquin vixiſſet pluſquam centenarius, cùm enim eſſet Epiſcopus anno 834. & haberet tunc temporis annos ætatis triginta vel amplius; ſi attigiſſet annum 910. ſenilem ferè ætatem habuiſſet 110. annorum.

De Remberto Archiep. 880.

SUPPLEMENTUM.

REMBERTUS Bremenſis Archiepiſcopus ſcripſit *Vitam S. Anſcharii prædeceſſoris ſui*, quam cum Vitis aliorum Sanctorum Bremenſium edidit primus Coloniæ Philippus Cæſar, de qua diximus ſuprà *in ſancto Anſchario*. Eamdem habes etiam apud Bollandum ad diem tertiam Februarii, & apud Joannem Mabillon ſæc. 4. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tom. 2. pag. 75. Plura de ſancto Ramberto, qui obiit anno 888. die 4. Februarii vel ex aliis die 11. Junii, *in Vitam Remberti* apud eumdem Mabillon, eodem ſæculo eademque ſæculi quarti parte, pag. 471. & ſeqq.

De Heremperto Monacho. 880.

SUPPLEMENTUM.

HEREMPERTUS Caſſinenſis Monachus vivebat anno 888. ſcripſitque *Chronicon*, editum in 4. Neapoli anno 1626. opera Antonii Caraccioli Congregationis Theatinorum, cum nomenclatore & propylæo, cum aliis antiquis Chronologis rerum Neapolitanarum hiſtoriam continentibus, nempe Lupo Protoſpata, Anonymo Caſſinenſi, Falcone Beneventano, & Appendicibus hiſtoricis.

De Remigio Antiſiodorenſi. 890.

REMIGIUS ANTISIODORENSIS Monachus floruiſſe videtur circa annum Domini 890. Siquidem Fulco Rhemenſis Epiſcopus, qui

Commentaria in Pſalmos ex Patribus Ambroſio, & Auguſtino multa decerpens.

Scripſit etiam *in duodecim Prophetas*.

Scripſit quoque *de divinis officiis*: quæ omnia opera impreſſa extant.

Scripſit etiam *expoſitionem Miſſæ*, quæ habetur in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 6. edit. 2. Scripſit *de aliis multis argumentis*, quæ utrum extent, ignoro.

Dissertatio Historica.

REMIGIUS in Abbatia Sancti Germani Autiſſiodorenſis Monachus O. B. vixit extremo ſæculo Chriſti IX. & à Fulcone, qui poſt Hincmarum ab anno 882. uſque ad 899. Rhemenſis fuit Archiepiſcopus, ad ſcholas inſtaurandas Durocortorum Remorum primariam urbem evocatus eſt, ut teſtatur Flodoardus Canonicus lib. 4. Hiſtoriæ ſuæ Rhemenſis cap. 9. De eodem Sigebertus Gemblacenſis cap. 123. ex quo etiam ætatem ejus diſces cùm ait reſpondiſſe Gualoni Æduorum Epiſcopo interroganti de duabus quæſtionibus, Auctor vitæ Joannis Gorziæ Abbatis pag. 744. & 758. Tomi primi Novæ Bibliothecæ mſſ. librorum, Bartolomæus Platina in Vita Formoſi Papæ, Jacobus Foreſtus Bergomas in Supplemento Chronicorum, Joannes Trithemius, qui docet fuiſſe S. Odonis Cluniacenſis Abbatis præceptorem, & ex quorumdam opinione falſiſſima Autiſſiodorenſis urbis Antiſtitem, Sixtus Senenſis, Guillelmus Eiſingrenius, aliique.

Commentarius in omnes Davidis Pſalmos ex Ambroſio, Auguſtino & Caſſiodoro intermiſtis de ſuo quibuſdam enarrationibus Coloniæ prodiit anno 1536. & in Bibliotheca Colonienſi Veterum Patrum. Non deſunt qui cum Molano dubitent num Monegoldo ſeu Manegundo Teutoni, de quo Henricus Gandavenſis cap. 28. tribui debeant. Trithemius tamen Remigio vindicat; non Sigebertus, cùm de ſola in Cantica Canticorum Expoſitione disertè meminerit.

Enarratio in poſteriores XI. Minores Prophetas, Antuerpiæ anno 1545. cum Oecumenii in S. Paulum, & Aretæ Commentariis in Apocalypſim, citante Joanne Hentenio, & poſtea in Bibliothecis Veterum Patrum. Addit citatus Platina ſcripſiſſe in Matthæum potiſſimum & Pauli Epiſtolas, nec deeſſe nonnullos qui ſcribant hujus interpretationis auctorem fuiſſe Remigium Rhemenſem, non autem Autiſſiodorenſem, quos poſtea ſequutus eſt Villalpandus, ut mox dicetur.

Expoſitio Miſſæ Sanctorum Patrum Sententiis & auctoritatibus confirmata, ſive de celebratione Miſſæ in Bibliothecis Veterum Patrum. Sigebertus dicit expoſuiſſe Canonem Miſſæ, & quid, & à quibus in ea ſit poſitum, vel additum demonſtraſſe.

De Officiis Divinis ſcripſiſſe perhibetur ab eodem Sigeberto & Trithemio; & hunc librum Coloniæ anno 1536. evulgatum tradit Poſſevinus. Sunt tamen qui illi dumtaxat tribuant caput 40. libri de Divinis Officiis, qui vulgò tribui ſolet Alcuino. At Edmundus Aubertinus Calvinianæ ſectæ adminiſter paginis 916. & 926. Sophiſticarum Cavillationum de Sacramento Euchariſtiæ, librum illum Alcuini integrum tribuit eidem Remigio Autiſſiodorenſi, in quo inſigniter hallucinatus eſt. Obiit enim Remigius poſtquam Remos vocatus fuerat à Fulcone Archiepiſcopo circa annum Chriſti 900. Elpricus autem, ſive Herpricus Monachus, cui in mſ. codice

ctores expoſitionibus, quas Trithemius ait
tis haberi, ac nominatim de Commentariis
tianum Capellam de Mercurii & Philologiæ
quæ in noſtra etiam hujus Pariſienſis Coll
bliotheca mſſ. reperiuntur, nihil hic dicam
que (*a*) de Tractatibus in ſingulas feſtivitat
ctorum, & de Reſponſione ad Gualonis Æ
Epiſcopi duas quæſtiones, de quibus plura
tus, quia nondum quod ſciam typis fuere
præſertim cùm me anxium ſollicitumque ter
tribuenda ſit & ad ſe totum trahat, *Ex
in omnes S. Pauli Epiſtolas*, quæ & ſuperiori
Pariſiis non ſemel, & Romæ anno 1598. tu
guntiæ anno 1614. fuit impreſſa. Ejus enim
à diverſis referuntur Auctores: qua de re
pro more quàm accuratiſſimè fieri poterit,
ctabo.

Jo: Bapr. Villalpandus Societ. Jeſu The
erudiriſſimis in Ezechielem Prophetam C
tatus notiſſimus Romæ anno ſuperioris ſæ
edendas curavit Explanationes in Paulum ea
titulo Veteris mſ. codicis S. Cæciliæ trans
S. Remigio Rhemenſi Archiepiſcopo qui an
Clodoveum Francorum Regem ſalutaribus u
xit, & ante annum 536. è vivis jam abierat, vi
ſtuduit; ſed infelici planè ſucceſſu, ut do
quique Catholici, ac nominatim Societatis
Doctores Sirmondus, Duceus, Petavius, The
aliique ſubodorati ſunt (adeoque & ipſe Bella
qui cùm aliàs junior ex Tonſtalli Gareiique ſi
citaviſſet, doctior poſtea factus in opere de
ribus Eccleſiaſticis nullum ipſi locum dedit)
tim ſcriptis libris, partim privatis colloquiis
runt, ut minus neceſſe fuerit Riveto Orth
rum ſimiolo in calamum quaſſatum operoſius
bere & laureolam, quod ajunt, in muſtace
rere. Vaniſſimè nugantem, hætentemque d
re facillima, quam uno verbo poterat abſolv
etiam vix tolerare poſſunt Heterodoxi Lector
que enim potuit S. Remigius Antiſtes Rhe
qui circa annum 530. obiit citare B. Benedict
Beatum ſeu Venerabilem Bedam, nec Caſſio
nec S. Gregorium Papam, nec Acta vitæ S
Arelatenſis a Cypriano poſt annum Chriſti 54
ſcripta. Adde quòd ſtylus ipſaque ſcribendi
culi noni Auctorem referat, nec ab Haym
berſtatenſis Epiſcopi ſcriptis vulgatis, aut à
Autiſſiodorenſis Monachi Commentariis in
ac Minores Prophetas abludat. Quis ergo huj
tis conditor? Theophilus in indiculo Sanctor
dunenſium, Jacobus Uſſerius in Hiſtoria Go
ci, & quidam alii apud Miræum naſutiores
Remigio Lugdunenſi Archiepiſcopo tribuunt
plures Remigio Autiſſiodorenſi Monacho, qu
Rhemenſem in quibuſdam mſſ. codicibus app
ſuſpicantur, quòd à Fulcone, ut diximus,
tus, Rhemenſis ſcholæ curam per aliquot an
ſerit. De eo tamen altum apud Sigebertum,
mium, aliosque ſilentium. Ego verò iis acce
aliàs eſſe cenſebam, qui parentem hujuſce Exp
nis docent fuiſſe Haymonem Halberſtatenſem
pum, de quo ſuo loco, tum quòd jam à
annis ſub ejus nomine Pariſiis prodierit, tu
tempore Fulberti Carnotenſis Epiſc. vix elapſis
ab obitu Remigii Autiſſiodorenſis annis jam
ni tribuebatur, ut patet ex pag. 169. Editi
tiſienſis à Carolo Villierio an. 1608. procura
quòd in mſſ. codicibus modò Haymo, modò

Digitized by Google

quam Symmyſta ejus Andreas Rivetus prolatis dum-taxat S. Gregorii Papæ ac Beati Bedæ teſtimoniis. II. paginis 916. 926. & 937. adjudicat Remigio Autiſſiodorenſi librum de Divinis Officiis Alcuino aliàs tributum. Sed ſi auctor ille Elprico poſterior eſt, longè opinione ſua falſus eſt Aubertinus, ut mox dicebamus. III. Remigio alicui vindicandos eſſe Commentarios in Paulum, tum ex fide Platinæ & aliorum, qui id diſertis verbis docent; tum ex plurimis codicibus Romanis, Caſſinenſibus, ac Bibliothecæ Regiæ Pariſienſis, qui omnes præſeferunt Remigii nomen. IV. Remigium illum videri Autiſſiodorenſem tum ob allatam à nobis ſupra conjecturam ex Flodoardo petitam; tum ob validiora, ut putat, argumenta. Sigebertus enim & Bergomas, inquit, notant Remigium Autiſſiodorenſem in Paulum ſcripſiſſe, & in Canonem Miſſæ, quorum duorum poſtremorum conſcriptionem nemo Haymoni & Remigio Lugdunenſi tribuit. Eumdem autem Auctorem eſſe tractatus de Officiis Divinis ſub Alcuini nomine malè editi & Auctoris Commentarii in Paulum multa videntur arguere. I. maxima ſtyli ſimilitudo. II. affectata utrobique Claſſicorum Authorum allegatio Horatii, Ovidii, & Virgilii. III. eadem pariter utroque opere affectata Grammaticalis vocabulorum interpretatio, & in ea ſimiles lapſus. IV. Eadem utrobique obſervatio de Cœnæ Dominicæ appellatione, ejuſque ratione, quæ cuivis conferenti ſtatim apparebit. Addit eumdem ſcripſiſſe Expoſitionem Canonis & Commentarium Paulinum manifeſtiſſimè ex eo patere, quód utrobique de Divinitate panem Euchariſtiæ replente, & Chriſti proprio corpori ea ratione conjungente, ac unum quodammodo cum illo reddente, iiſdemque verbis loquuntur. Sed hæc omnia ſcrupuloſiùs Deo dante excutientur in Examine Heterodoxorum ad damnatæ lectionis Criticorum. Interim Lector Chriſtianæ ex his aliiſque à nobis præmiſſis diſces quantæ adhuc tenebræ reſtent eruditis viris diſpellendæ in lectione SS. Patrum & Tractatorum Eccleſiaſticorum, & quàm bene de Republica litteraria mereantur, qui in ea palæſtra tam nobili mentem exercent ſuam.

(*a*) De Commentariis ejuſdem Remigii in Evangelium S. Matthæi quæ mſſ. dicuntur fuiſſe Viennæ ad Danubium in Bibliotheca Imperatoria, & Venetiis in Bibliotheca S. Georgii Majoris.

De Ambroſio Ansberto. 890.

AMBROSIUS ANSBERTUS Monachus eodem tempore floruit. Scripſit autem *in Apocalypſim*, *in Pſalmos*, *& in Cantica Canticorum*. Dicitur etiam ſcripſiſſe *de cupiditate*, *& epiſtolas ad diverſos*.

Dissertatio Historica.

AMBROSII Autperti, ſive Auberti, vel quemadmodum vulgò, ſed minùs emendatè ſcribitur, Ansberti Monachi, ac deinde Abbatis Mona-

[illegible] *rebus intentus temporibus Pauli Romani Pontificis* (qui obiit anno 767.) *necnon & Deſiderii Regis Longobardorum*
B (qui Ticini obſeſſus captuſque eſt anno 774. à Carolo Magno Rege Francorum) *ſed & Artochiſ Ducis ejuſdem Provinciæ, quam incolo, hoc opus confeci atque complevi, quod propter facilitatem ipſam intelligendi, ſpeculum parvulorum vocavit.* Hæc ille.

Unde mirari ſubit, quid in mentem venerit Joanni Trithemio, & ex eo Geſnero, Simlero, Poſſevino Maraccio, Bellarmino noſtro, ipſique in meridie cæcutienti Miræo (*a*), ut eum inter ſæculi noni ſcriptores referrent, & anno 890. ſub Arnulfi Regis Imperio conſignarent, cùm toto ſæculo præceſſerit, ut ex ipſo etiam Paulo Diacono diſcimus libro ſexto de Geſtis ſuæ gentis, cap. 40. ac maximè ex Chronico Sancti Vincentii de Vulturno, cujus Excerpta
C nonnulla publicavit Ducheſnius Tomo III. pag. 672. & ſequentibus, in quibus dicitur obiiſſe Autpertus anno Chriſti 778. Indict. II. & in Beati Petri Eccleſia digno ſepulchro locatus, cùm Abbatiam illam rexiſſet anno uno, menſibus 2. & diebus 25. Corrigenda ergo hic quoque, ut in pluribus aliis, Bibliotheca Colonienſis veterum Patrum, in qua Parte 2. Tomi IX. collocatur à pag. 305. ad 540. in qua exarata ſunt ipſiſſima verba, quæ ſuprà deſcripſimus.

De duabus tribuſve Homiliis ei attributis, non eſt quòd hoc loco longiorem diſcuſſionem attexam, cùm certi vix quicquam poſſit afferri.

(*a*) Sixtum Senenſem, Petrum Ricordatum, Georgium Callixtum, innumeroſque alios recentiores poteram
D ſubnectere Trithemio: nec abs re dictum eſt cæcutiiſſe in meridie Miræum, quippe qui cap. 257. Auctarii ſui de Scriptoribus Eccleſiaſticis Ambroſium Ansbertum ſæculo Chriſti nono affigat, & verba tamen ipſa, quæ ad calcem libri decimi adſcripta ætatem auctoris pluribus indiciis produnt, repræſentet.

Nuperi ſcriptores, qui Monialibus ſuis ante unum alterumve menſem Lectiones pararunt de Auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento ex SS. Patribus & Tractatoribus Eccleſiaſticis collecta, tria quatuorve aſſerunt, quæ mihi caſtigatione indigere videntur: I. natione Francum fuiſſe & in Provincia Phocenſi ſeu Maſſilienſi natum *Francois né en Provence*. Unde
E enim utrumque habent, cùm ex Galliarum dumtaxat provincia ortus tantummodo dicatur, quod idem ſonat atque ex Galliis, quæ non Provinciales tantùm, ut modò appellamus vulgò, ſed & Celtas, Aquitanos, Belgaſque, neque Francos dumtaxat, verùm etiam ex Romana aut etiam Gallica veteri proſapia oriundos complectebantur. II. Trithemium dumtaxat ac Bellarminum nominant, cùm & Sixtum Senenſem, Poſſevinum, Miræum, alioſque quamplurimos ejuſdem metachroniſmi aſſertores fuiſſe conſtet. III. Deſiderium Longobardorum poſtremum Regem an. 773. defunctum aſſerunt, cùm anno dumtaxat ſequenti 774. in manus Caroli Magni devenerit & in Gallias miſſus exul in vinculis aliquamdiù vitam traxerit. IV. Addunt hactenus ex fide Trithemii & Bellarmini creditum fuiſſe Ansbertum ſuum

(qui

Digitized by Google

tum abeſt.

Quantum Hypanis Veneto diſſidet Eridano,

Nam ut nihil dicam de hac Diſſertatione Philologica, quæ ut plerique eruditi Viri norunt, jam à tribus fermè annis ſub prælo gemit, nec ſolùm ex verbis Authperti vulgarem errorem redarguit, ſed etiam ex libri ſexti de Geſtis Longobardorum cap. 40. & ex Chronico Sancti Vincentii de Vulturno multa refert hactenus nemini animadverſa, ante biennium editus eſt typis Cramoſyanis Abacus Chronologicus, in quo hæc ad VIII. Chriſtianæ æræ ſæculum B
diſertis verbis leguntur: Ambroſius Autpertus, malè vulgò dictus Ausbertus in Monaſterio ad Fontes Vulturni diu vixit, cùmque ejus Abbas non duobus integris annis fuiſſet, obiit anno 778. Indictione II. quæ ex citatis in Diſſertatione noſtra Auctoribus deprompta exhibuit paulò poſt Bibliothecæ Chronologieæ Sanctorum Patrum, Theologorum, Scriptorumque Eccleſiaſticorum utriuſque Teſtamenti breve ſpecimen à Benardis Enchiridii forma excuſum: quod in manibus omnium verſatur. Sed hoc factum eſt Sirmondi, Ducæi, Petavii, atque aliorum è Societate Jeſu doctorum virorum, ut quæ ipſi in Critica Sacra & Theologicis aliiſque argumentis ſcitè & ingenioſè excogitarunt, magno ſtudio C
apud rerum novarum cupidos premantur, aut malignè, ſiquid minùs arrideat, arrodantur. Quod pluribus exemplis, ſi opus fuerit, vel ex unico illo Indice Hiſtorico & Chronologico pronum erit comprobare. Quò porrò ſpectent, quæ adjunguntur ex epiſtola Autperti ad Stephanum Papam III. delibata, quæque paulò poſt de ſeptima Synodo ſeu Nicæna II. in facto non in jure aberrante ſubjiciuntur, ac ſimilia identidem variis locis inſperſa, aliis ἀρτιμαστέροις dijudicandum permitto: neque enim Tabulam illam aut verſionem notaſque margini adſitas cenſere aggredior.

Circumferuntur, inquit Joannes Baptiſta Marus in notis ad Caput XIII. opuſculi Petri Diaconi de D
Viris Illuſtribus Caſſinenſibus, ſub nomine Authperti Abbatis Caſſinenſis, ſed perperam infraſcripta mſſ. opuſcula: videlicet ſermo de cupiditate viris ſæcularibus valdè utilis habens ſcripturarum teſtimonia octoginta: Sermo in Purificatione B. Mariæ Virginis, qui extat impreſſus quoque in Alcuini Homiliario: Sermo in dedicatione Eccleſiæ: Oratio contra ſepties ſeptena vitia: Homilia in illud Evangelii S. Marci, Aſſumpſit Jeſus Petrum & Jacobum & Joannem: Vita Sanctorum Patrum Pabdonis, Tatonis, & Taſonis Monaſterii S. Vincentii de Vulturno Abbatum, de qua vide Catalogum Ferrarii ad diem 11. Octob. 11. Januar. 11. Decembr. & Bollandum ſub die 11. Januar. Quæ præfata opuſcula malè Auth- E
perto Caſſinenſi attribuuntur, cùm ſuum agnoſcant auctorem Autbertum aliàs Ansbertum Monachum & Abbatem S. Vincentii de Vulturno propè Capuam fluvio, qui claruit anno Dom. DCCCXC. (inſigne mendum ex Trithemio, Geſnero, Simleto, Sixto, Poſſevino, Bellarmino, Miræo aliiſque propagatum pro DCCLXX.) fuitque magiſter in humanioribus Caroli Magni, de quo Sigebertus de Scriptoribus Eccleſiaſticis capite 91. & Aubertus Miræus Auctarii capite 257. cujuſque etiam extant lucubrationes nonnullæ impreſſæ Coloniæ anno 1536. in folio. Certè quod ſupra memorata opuſcula, quæ nos (inquit ille) manu exarata etiam aſſervamus, præferunt nomen Ambroſii Authperti Abbatis S. Vincentii, non Caſſinenſis.

GUILLELMUS S. R. E. Bibliothecari
fide manuſcriptorum Codicum addidit
riæ Romanorum Pontificum, quam Anaſta
vit in Nicolao primo, *Vitas quinque Pontificum*
pe *Adriani II. Joannis VIII. Martini II. Ad*
& Stephani V. quas vide poſt Anaſtaſium ſ
preſſum, maximè Pariſiis ab Annibale
anno 1648. in folio typis Regiis. Claruit c
num 896.

De Altmanno. 890.

SUPPLEMENTUM.

ALTMANNUS Altivillarenſis in tractu
launenſi Monachus, vixit eo tempor
Normannis Gallia vaſtabatur circa annum 8
pſit *vitam ſancti Memmii Catalaunenſis primi*
ſeu potiùs veterem emendavit ad petitione
doini Catalaunenſis Præpoſiti, cujus præ
ſeu epiſtolas prævias evulgavit Joannes Mab
mo 2. ſuorum analectorum pagina 86. Vita
manuſcripta in urbe Catalaunenſi & in C
Altivillaris; ut ibidem legitur. Scripſit etia
Sanctorum Nivardi Rhemenſis Archiepiſcopi,
Presbyteri ſolitarii, Tranſlationem corporis S. He
peratricis ab urbe Roma ad Cœnobium Altivilla
quibus videas Laurentium Surium & Conti
Bollandi ſuis diebus & locis. De Altmann
Joannes Mabillon abundè tom. 2. analecto
gina 93. & ſeqq. itemque ſæculo 4. Sanctor
D. Benedicti tom. 2. pag. 158. poſt Sigebert
De Scriptoribus Eccleſiaſticis.

De Joanne Eccl. Conſt. Diacono.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES magnæ Dei Eccleſiæ Conſtan
tanæ Diaconus & Orator, circa ann
ſcripſit *Vitam S. Joſephi Hymnographi* qui flor
circiter 880. quam habes græcè & latinè, a
landi Continuatores Henſchenium & Papeb
ad diem 3. Aprilis, quos conſulere potes.

De VVolfhardo Monacho. 8

SUPPLEMENTUM.

WOLFHARDUS Presbyter Monachus
ſterii Haſenrierani ſeu Haſerenſis, Or
nedicti in Diœceſi Eiſtetenſi, quod conditu
rolo Magno, poſtea Arnulfus Imperator a
res Canonicos tranſtulit. Hic ſcripſit *Vita*
Vvalpurgis, ſuamque ſcriptionem nuncupavit
baldo Eiſtetenſi Epiſcopo, ab anno (ut aju
ad 902: cui ſcriptioni poſtea *tres libros miracu*
jecit, promiſſo inſuper Dialogo de S. Vval
lib. 4. præfatione, quem an compoſuerit,
eſt. Extant hi quatuor libri tom. 4. Antiqu
nis Henrici Caniſii, & apud Bollandum ad
Februarii, & ſæculo 3. Sanctorum Ordinis
dicti tom. 2. pag. 287. & ſeqq. ubi de dicto V
do Joannes Mabillon.

Sanctorum Ord. Divi Benedicti pag. 937. in præludiis ad vitam ſanctæ Rictrudis Abbatiſſæ Marchianenſis, quam ſcripſit anno 907. Ad Hugbaldi honorem ſpectat & famam doctrinæ, id quod Joannes
B Iperius in Chronico cap. 17. §. 1. refert de Bodulfo Abbate Sithivenſi ſeu S. Bertini *qui modicè litteratus ab Abbate ſancti Amandi Gauſcelino Monachum ejus Hucbaldum virum litteratum impetravit ad ſe mitti, ut ab eo inſtrueretur*. Et §. 2. *conceſſit in preſtariam Hucbaldo Monacho ſancti Amandi, qui eum inſtruxerat in litteratura, villam hujus Monaſterii Sithivenſis in pago Viromandenſi dictam Heldini-Curtem cum villulis ad eam pertinentibus, tam pro temporalis ſolatio neceſſitatis: quam pro mercede laboris*. Hæc refert Joannes Mabillon ſæculo 2. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 710. Scripſit autem primò Hugbaldus librum trecentorum carminum *in laudem Calvitii ad Ca-*

[...] ſæc. 2. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 937. & ſeqq. dedicatam grandævo viro & miræ ſanctitatis Stephano Leodienſi Epiſcopo. Item *Vitam ſancti Lebuini ad Albricum Ultrajectenſem Epiſcopum*, quam habet Surius ad diem 12. Novembris, & hanc circa annum 920. Dicitur Hugbaldus vixiſſe uſque ad annum 930. die 25. Junii, cujus corpus in ſepulchro Milonis avunculi & Præceptoris ſui, in Elnonenſi Monaſterio conditum eſt. De eo Sigebertus in Catalogo cap. 107. Aubertus Miræus in Scholio ad dictum caput, Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro, Joannes Mabillon in Actis Sanctorum Ordinis Divi Benedicti. Quantum autem *ad Vitas S. Madalbertæ Virginis, Abbatiſſæ Malbodienſis, & S. Ciliniæ matris S. Remigii*, de quibus loquitur citato loco Aubertus Miræus; nihil certum habemus, nec hucuſque comparent.

SÆCULUM DECIMUM

Ab anno Dom. 900. *ad* 1000.

De Leone Sapiente Imp.

LEO SEXTUS hujus nominis Imperator non ſine cauſa ſapiens dictus eſt. Scripſit enim *epiſtolam inſignem ad Regem Saracenorum de Chriſtiana fidei veritate, & Saracenorum impietate*, ubi diſertis verbis Spiritum ſanctum à Patre & Filio procedere affirmat. Extat hæc epiſtola in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom. 3. Extant etiam in Bibliotheca Vaticana *orationes hujus Imperatoris plurimæ*, quarum titulos, & unam integram refert Card. Baronius tomo 10. Annalium, ad annum Domini 911. quo anno hic Imperator obiit. Extant hæ orationes latinè redditæ, & Ingolſtadii excuſæ. Refert quoque Jacobus
D Gretſerus Societatis Jeſu Theologus tomo ſecundo de Cruce, *Orationem alteram ejuſdem Leonis de Cruce*. Itaque illuſtravit hic Imperator hoc ſæculum alioqui valdè obſcurum.

Dissertatio Historica.

LEO SAPIENS, ſive Philoſophus vulgò dictus, Baſilii Macedonis filius, Imperator Orientis hoc nomine ſextus, ab anno 886. quo pater ejus defunctus eſt, uſque ad diem 7. Junii anni 911. quo ipſe Conſtantinopoli obiit; relicto filio Conſtantino Porphyrogenito. De eo Leo, aliique Theophanis Hiſtoriæ Continuatores, Scylitzes, Zonaras, Glycas, Manaſſes, Cedrenus, &c. De ejus operibus hæc accipe.

I. Illuſtriſſimus Cardinalis Baronius in Annalibus Eccleſiaſticis ad annum 911. texuit *Syllabum Ora-*
C *tionum Leonis Imperatoris* ex codice Vaticano Græco exhibuitque ibidem *Epiſtolam Encyclicam ſive Orationem Paræneticam ad quoſcumque Chriſti fideles ſcriptam ad benè beatèque vivendum*, Latinè redditam à Federico Metio Termularum Epiſcopo. Meminit quoque Epiſtolæ ejuſdem Imp. ad Omarum Saracenorum Regem *de Fidei Chriſtianæ myſteriis & veritate, variiſque Saracenorum Hæreſibus & blaſphemiis*, à Sebaſtiano Champerio Lugdunenſi ex Chaldaica in Latinam anno 1509. converſæ, & à Margarino Bignæo Tertio Tomo Bibliothecæ Veterum Patrum recuſæ.

II. *Canticum Compunctionis ex meditatione extremi Judicii*, Latinè è Græco redditum à R. P. Jacobo Pontano Societ. Jeſu prodiit Ingolſtadii apud Adamum Sartorium anno 1603. ex Bibliotheca Bavarica, una
D cum Simeone juniore de Fide & moribus ſive Chriſtianis ſive Myſticis, ac deinde in Bibliothecas Veterum Patrum translatum.

III. R. P. Jacobus Gretſerus ejuſdem Societatis Theologus anno 1600. in eadem Ingolſtadienſi urbe una cum S. Gregorii Nyſſeni Epiſc. Commentario duplici in Pſalmorum inſcriptiones, edidit Græcè & Latinè ex eadem Bavarica Bibliotheca Leonis Imper. novem orationes *Sacras. I. In Sepulturam Chriſti. II. In Reſurrectionem ejuſdem. III. In Aſcenſionem. IV. in Pentecoſten. V. In Feſtum Palmarum. VI. In Aſſumptionem B. Virginis. VII. In Annunciationem ejuſdem. VIII. In Decollationem Sancti Joannis Baptiſtæ. IX. In omnes Sanctos*.

IV. In Auctario Bibliothecæ Pariſienſis à R. P. Franciſco Combefiſio Ord. Præd. adornato, & Græcè Latinèque edito an. 1648. à columna 1605. Tomi I. ad 1750. editæ ſunt decem Orationes hoc ordine.

I. In

Digitized by Google

... VIII. *In Aſcenſionem Chriſti τῇ πέμπτῃ τῆς ὄγδοης ἑβδομάδος. IX. In Pentecoſten. X. In Sanctæ Mariæ obdormitionem*, cum brevibus ad eas notis, quas conſule.

V. Idem R. P. Jacobus Gretſerus Tomo 2. de Cruce publici juris fecit ejuſdem Leonis *Orationes in S. Joannis Decollationem, in omnes Sanctos, & in S. Crucis exaltationem.*

VI. R. P. Petrus Poſſinus ejuſdem Societatis Theologus edidit G. & L. Toloſæ anno 1644. orationem ejuſdem Imp. *de S. Nicolao Myrenſi Epiſcopo.*

VII. Apud Savilium Tomo 8. operum S. Chryſoſtomi excuſa eſt Græcè tantùm ejuſdem Leonis *Oratio in Sanctum Joannem Chryſoſtomum*, ſive Epitome eorum, quæ fuſiùs tradidit Georgius Alexandrinus.

VIII. *Oracula & Vaticinia varia de Conſtantinopoli*, cum figuris atque antiqua Græca paraphraſi edidit poſt Georgii Codini Excerpta de Antiquitatibus Conſtantinopolitanis in Typographia Regia anno 1655. Latinèque reddidit cum Animadverſionibus neceſſariis & Manuelis Chryſoloræ Epiſtolis tribus de Comparatione Veteris & Novæ Romæ V. C. Petrus Lambecius Hamburgenſis. Eadem G. & L. edita libro 5. Variarum Lectionum Jani Rutgerſii Lugduni Batavorum in 4. 1618. apud Elzevirios.

IX. Tactica, ſive, *de inſtituendis aciebus ac bellico apparatu*, Latinè edita ſunt Baſileæ apud Michaelem Iſingrenium anno 1554. auctore Joanne Checo Cantabrigienſi Anglo, cujus verſionem hæreticis ſordibus maculatam pluribus oſtendit Poſſevinus noſter, tum in Apparatu Sacro, tum in Bibliotheca Sancta. Idem liber Græcè & Latinè prodiit Lugduni Batavorum in 4. cum notis Joannis Meurſii & anno ſequenti 1613. ibidem poſt Claudii Æliani Tactica G. & L. excuſa cum nova interpretatione & notis Sexti Arcerii. Italicè edidit Philippus Pigafetta in 4. Venetiis ann. 1586. & 1602.

X. *Opus Baſilicorum* ingens & Herculeum, quod ἑξηκονταβίβλον nominatur, in 60. libros diviſum. Cujus partem aliquam Jacobus Cujacius Juriſconſultorum Phœnix, aliique Latinè ediderant: Integrum verò ſeptem Tomis ex mſ. Regiæ Bibliothecæ Græcè & Latinè vulgavit anno 1647. apud Cramoſios Fratres V. C. Carolus Annibal Fabrotus J. C. Synopſin Baſilicon cum Gloſſis Nomicis ediderat anno 1608. Carolus Labbeus Biturix in Curia Pariſienſi Advocatus.

XI. *Novellæ Conſtitutiones* quas Latinè reddidit Henricus Agyleus, ediditque Joannes Oporinus Baſileæ.

XII. Additur à quibuſdam *Juris Epitome*, quæ meris definitionibus & regulis conſtat.

Hippolytus Maraccius Lucenſis in Bibliotheca Mariana pollicetur *Mariale* hujuſce Imp. ex orationibus ejus in B. V. contextum à Joanne Matthæo Caryophillo Cretenſi, Archiepiſcopo Iconienſi Latinitate donatis. Lectorem quoque ad Cæſares ſuos Marianos allegat, quos nondum vidi.

De Auxilio. 900.

Supplementum.

AUXILIUS claruit circa annum 900. de quo Sigebertus lib. De Scriptoribus Eccleſiaſticis capite 12. ita loquitur: *Auxilius ſcripſit Dialogum ſub perſona inſenſoris & defenſoris, divinis & canonicis exemplis munitum, contra inteſtinam diſcordiam Roma-*

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

... tom Gallicani, ad calcem voluminis ... tationum de ſacris Ordinationibus, quod ... in fol. Pariſiis, paſſim in Bibliothecis habet... lium etiam *Libellum Auxilii De negotio Form... pæ*, habet Joannes Mabillon tom. 4. Anale... pag. 610. de quo poſt Sigebertum faciunt men... Miræus ad dictum caput 112. Sigeberti ... Alexander in ſelectis Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ c... ſæculo 9. parte 1. cap. 3. articulo 34. pag... Joannes Morin & Mabillon citatis locis.

De Joanne Aſſero. 900.

Supplementum.

JOANNES ASSERUS natione Anglus ... Menevenſis, Sacellanus fuit ſancti Regis ... rum Elfredi, & Schireburgenſis poſtea ab ipſ... Epiſcopus. Scripſit Aſſerus non multò poſt ... ipſius Elfredi, qui incidit in annum 900. ... *Vitam hujus Regis*, quam Londini anno 1574 edidit Matthæus Parker litteris Saxonicis, ſe... Latina, una cum præfatione lingua Saxon... quæ iterum prodiit litteris Latinis per Camde... ſuo Collectaneo veterum Scriptorum Hiſto... glicæ, impreſſo in fol. Francofurti anno 16... betur etiam mſ. in Bibliotheca privata Lumle... pud Anglos, codicibus 23. & 24.

De Adrevaldo. 900.

Supplementum.

ADRELVALDUS Floriacenſis Monachu... nis Divi Benedicti, Carolo Calvo ... fuit, & clarus ab an. 870. ad 910. vel circite... pſit *Librum unum De Corpore & Sanguine ... contra Joannis Scoti ineptias*, ſive dum Joannes adhuc in Galliis ageret & clareret, ſive poſtq... Angliam reverſus fuit, vel ipſo etiam mortu... beſque Opuſculum iſtud tom. 12. Spicilegii ... tiani. Item circa annum 890. ſcripſit *Opuſc... Tranſlatione Corporis ſancti Benedicti in Gallian...* ex Biblioth. Floriacenſi Joannis à Boſco ed... Bollandiſtæ ad diem 21. Martii, & Joan. M... ſæc. 2. Sanctorum Ord. Divi Benedicti pag. ... tem *prolixum librum De Miraculis à ſancto B... in Gallia factis*, quem habes etiam impreſſum ... Floriacenſi Bibliotheca, & apud Bollandiſtas ... 21. Martii, & apud dictum Mabillon loco ... Item *Vitam ſancti Aigulfi* Abbatis, quæ ... gina 656. quam etiam Laurentius Surius e... diem 3. Sept. De Adrevaldo habent mention... moinus Floriacenſis prologo ſuo in 2. libros ... lorum S. Benedicti, Sigebertus in Catalogo ... *ptoribus Eccleſiaſticis.*

De VValtranno Epiſc. 900.

Supplementum.

WALTRANNUS ſive WALDRAMN... gentinenſis Epiſcopus claruit circa annu... qui etiam adfuit Concilio Triburienſi anno ... ſcripſit *nonnulla Poemata*, quæ habentur tom. ... tiquæ Lectionis Henrici Caniſii. Obiit ann... ut ſcribit Regino ad dictum annum in Chron... his verbis, *Per id tempus Baltrannus Straſbu...*

Rr 2 &

Digitized by Google

per 29. annos. Scripſit *ad Dadonem Virdunenſem* (ut opinor) *Epiſcopum Carmina quædam*, quæ habentur tom. 1. Antiquatum Lectionum Henrici Caniſii cum Carminibus Waldranni Epiſcopi Argentinenſis; unde ambos Auctores una collegimus ac colligavimus. In Concilio Triburienſi anno 895. memoratur in tranſactionis charta, quam affert Goldaſtus tom. 2. Antiquitatum Alamanniæ, inter eumdem Præſulem & Hartmotum Cœnobii S. Galli Abbatem, anno Imperii Caroli ſecundo. Hic moritur anno 919. apud Hermannum Contractum in Chronico, de quo Trithemius agit in Chronico ſuo Hirſaugienſi, & in lib. De Viris illuſtribus Germaniæ.

De Marco Eremita. 906.

MARCUS EREMITA hoc eodem tempore vixit, quippe qui Leonem ſextum Imperatorem ſaucium curavit, & decennium vitæ illi prædixit, ut Zonaras, & alii Græci hiſtorici narrant. Scripſit *multa opuſcula Theologica*, quæ extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo quinto edit. ſecundæ. Sed ea opera ita ſcatent erroribus contra fidem ut ſuſpicari cogar, vel ab hæreticis noſtri temporis conficta, aut valde depravata fuiſſe: neque alia de cauſa hujus auctoris memini, niſi, ut admonerem cautiſſimè eſſe legendum: non enim deſunt alii auctores pii, qui ſine tali periculo legi poſſunt.

Dissertatio Historica.

IN ætate ejus figenda Miræus variat: cùm enim cap. 34. Auctarii docuiſſet ſub Theodoſio Seniore vixiſſe ex Palladio, qui eum jam centenarium inviſit, Sozomeno lib. 6. cap. 29. & Nicephoro Calliſti libro 14. poſtea tamen cap. 281. exſcribens pro more Bellarminum teſtatur vitam egiſſe eodem tempore, quo Imperator Leo Philoſophus, hoc eſt circa annum 900. ſi tamen ille ipſe eſt, qui Imperatorem illum ſaucium curavit, eique decem vitæ annos prædixit, ut Joannes Curopalata, Cedrenus, Zonaras, aliique Græci ſcriptores narrant. Unde fateri debent qui Miræo ſubſcribunt, eumdem Marcum ſexcentos minimùm vixiſſe annos, ab anno ſcilicet circiter 300. ad 900. Verùm dum ex aliis ſua corradit, in ſimiles contradictiones ſæpè revolvitur. De cenſura operum ejus à Joanne Pico Pariſienſi Claſſium Inquiſitoriarum Præſide & quodam alio Latinè redditorum, vide Bellarminum, necnon Joannem Mariam Braſichellanum, qui in Romano Indice anni 1607. docet opus illud multas continere ſententias à rectæ fidei regula exorbitantes, hæretica manu forſaſſe temeratum, certè cautiſſimè ſemper & cum acri judicio legendum propter ſentes & vepres errorum in quæ nonnumquam offendi poſſit.

Huic verò Marco Heremitæ, qui & Aſcetes, hoc eſt Exercitator, dictus invenitur, tribuuntur in Bibliothecis veterum Patrum hæc opuſcula, *De Paradiſo & lege Spirituali. De his qui putant ſe ex operibus juſtificari. De pœnitentia. De Baptiſmo. Præcepta ſalutaria. Reſcriptum à Nicolao ad Marcum. Capitula Temperantiæ*,

pugnat, in ipſum etiam [illegible]
jus labe infectum acriter invehitur. Si quis autem ſæculo Chriſti nono Melchiſedecianos adhuc extitiſ-
B ſe aſſerat, is mihi ab omni prorſus ratione alienus videbitur. Satius itaque fuerit cum aliis Marcum hunc S. Joanni Chryſoſtomo Ep. Conſt. σύγχρονον agnoſcere, donec certius quid magiſque exploratum offendamus.

De Marco Eremita.

Supplementum.

MARCUS Eremita, qui & Exercitator dictus eſt, ſub Imperatore Theodoſio ſeniore vixit, ex Palladio in Hiſtoria Lauſiaca, qui eum jam Centenarium inviſit. Sozomenus autem & Nice-
C photus Callixtus de eo ejuſque Scriptis honorandam mentionem faciunt Sozomenus lib. 6. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 29. *Marcum* (inquit) *ferunt etiam in ætate juvenili admodum fuiſſe placidum, prudentem, & Sanctarum Scripturarum memorem: denique uſque adeò Deo charum, ut Macarius affirmaverit, quod cùm Presbyter Cellinorum eſſet, abs ſe numquam acceperit, quæ Sacerdotes initiatis ad menſam ſacram dare decet: ſed Angelus ei dederit, cujus ſe manum ad juncturam uſque tantùm vidiſſe dixit.* Nicephorus verò *ipſe quoque* (inquit) *Marcus in Monaſtica vita priùs verſatus, multa poſt ſe reliquit Scripta. Eorum qui ad nos pervenerunt, libri octo ſunt, univerſalium affectionum numerum æquantes, & alii triginta & duo, in quibus vias totius Aſceticæ vitæ*
D *omnes perſequitur: ad quæ loca ſecedendum, & quomodo ad voluntatem Dei greſſus dirigendi ſint: quomodo etiam homo Dæmonum tentationes ſuperet, mentemque repurget, atque ad veterem dignitatem progrediatur, ut cum Deo cœleſte inſtitutum ſectatus, vivat.* Eorumdem Operum mentionem habet Photius in ſua Bibliotheca cod. 200. quorum plurima Latinè reddita ex mſ. Cod. Bibliothecæ Regiæ, qui ibidem extat, à Joanne Pipo Pariſienſi Claſſium Inquiſitoriarum Præſide, de cujus verſionis cenſura vide Bellarminum & Joannem Mariam Braſichellanum, qui in Romano Indice anni 1607. tom. 1. p. 173. & ſeqq. obſervat hæc opera cautè eaſſe legenda, & non pauca arguit in iſto Auctore, quiſquis tandem ille fuerit. Poſſet facilè conferri La-
E tina translatio cum manuſcriptis Codicibus Bibliothecæ Regiæ, & edi cum textu Græco, cujus adhuc manuſcripta exemplaria in aliis Bibliothecis, ut mſſ. Codd. Beſſarionis Cardinalis, quos habet Reſpublica Veneta; & in Bibliotheca Sereniſſimi Bavariæ Ducis num. 88. ubi *Marci Monachi ſermones decem*, cum Dorothei Abbatis ſermonibus ſeu Inſtitutionibus, cum Iſaiæ Abbaris Presbyteri, & Anachoretæ Sermonibus 28. cum capitibus centum de perfectione Diadoci Photices in veteri Epiro Epiſcopi. Marcus porrò noſter eſt diſtinguendus ab alio, qui floruit tempore Leonis Philoſophi Imp. hoc eſt, circa annum 900. qui Imperatorem illum ſaucium curavit, eique decem adhuc vitæ annos prædixit, ut Joannes Curopalata, Cedrenus, Zonaras, aliique Græci Scriptores narrant.

De

Digitized by Google

… Scripſit enim *libros duos chronicorum ab adventu Domini uſque ad annum ejuſdem Domini nongenteſimum octavum*, ut ipſe teſtatur initio ſui operis. Sed continuavit aliquis alius anonymus uſque ad annum *967*. Dicitur etiam ſcripſiſſe *de diſciplina Chriſtiana libros duos*, quos extare non puto.

Dissertatio Historica.

B RHÉGINO, ſeu detracta aſpiratione, ut apud Sigebertum cap. 112. ac Joannem Trithemium ſcribitur Regino, in Prumienſi cœnobio Diœceſis Trevirenſis Monachus Ord. Benedictini, electus fuerat ejuſdem loci Abbas anno 892. ſed æmulis agentibus cedere coactus, Richarium ſucceſſorem habuit, ut ipſe conqueritur pluribus, obiitque circa annum 908.

In Præfatione *Chronici ſui ad Adalberonem primum Metenſem Epiſcopum*, quod extat in duos libros diſtinctum, ſed mendoſiſſimè à Germanis ſuis, aliiſque deinceps editum, teſtatur ab Adventu Domini illud perducere velle uſque ad annum 908. itaque Sigebertus & Trithemius ſcripſerunt. In editis C tamen pervenit tantùm uſque ad annum *906*. ſed fortè quod mihi aliàs in mentem venit, duo treſve anni in unum fuere compacti. Miræus notavit Chronica illa ab anno Chriſti primo pertinere uſque ad annum *910*. in quo eum ratio fugit: quemadmodum & Poſſevinum, qui Appendicem à Chronico non diſtinxit. Illa autem Appendix addita ab Anonymo ad annum uſque ejuſdem ſæculi decimi *67*. aut *72*. progreditur. Ejuſque fuerit Auctor Rometius, necne, conſule Ger. Jo: Voſſium libro tertio de Hiſtoricis Latinis cap. quinto Partis quartæ.

Tractatus *de Diſciplinis Eccleſiaſticis & religione Chriſtiana* teſte Trithemio in *900*. fermè capitula per D rubricas luculenter diſtinctus, ac juſſu Ratbodi Trevirenſis Archiepiſcopi ſcriptus, extat in membranis nondum in lucem datum Viennæ in Bibliotheca Imperatoris, nec non in Gallia, &c. cum aliis nonnullis, præſertim *Notis in Martianum Capellam*, &c.

Supplementum.

RHEGINO Monachus Prumienſis, & Abbas electus anno *892*. ſed æmulorum potentia dejectus, vixiſſe videtur uſque ad annum *908*. de quo fusè Bellarminus & Labbeus. Quibus addo libros duos *De Diſciplinis Eccleſiaſticis*, jam impreſſos eſſe ex fide Manuſcriptorum Codicum cura & ſtudio Stephani E Baluzii Tutelenſis, Pariſiis in 8. anno 1671. apud Franciſcum Muguet, cum variis Appendicibus & Annotationibus. Qui plura de Rheginone optat, habet qui mentionem ejus faciunt, Sigebertum in Catalogo cap. 111. Aubertum Miræum in Scholio ad idem caput, Labbeum tom 2. Scriptorum Eccleſiaſticorum, pag. 288. Natalem Alexandrum in ſelectis Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ capitibus ſæculo IX. tom. I. capite 3. articulo 32. pag. 283. ubi invenientur quæ conſulto omittimus.

De Radulpho Flaviacenſi. 910.

RADULPHUS Flaviacenſis Monachus floruit anno Domini 910. Scripſit *in Leviticum libros*

RADULFUS Flaviacenſis, ſive ut ap
bericum mox citandum & in mſ.
Abbatiæ S. Germani de Pratis ſcribitur, Fl
Monachus non ignobilis in diœceſi Bello
cœnobii fuit, quod à S. Geremaro cogn
vulgò ſolet S. Germen de Flaix: ideòque m
hallucinatos fuiſſe patet, qui reſte Trithemio
que exſcriptoribus Sixto, Poſſevino, aliiſqu
B denſem in Germania Monachum aut Cong
nis Luxovienſis fuiſſe ſcripſerunt. De ejus
non conſentiunt auctores moderni, qui c
ptoribus Eccleſiaſticis meminerunt. Trithemi
ætatem non deſignat expreſſis verbis, ſed
nit Stephano Leodienſi Epiſcopo, cui an.
910. & præmittit Witichindo Monacho C
ſis in Germania cœnobii, cui annus adſigna
Verùm Trithemii, ut norunt omnes, etia
nominatim annos exhibet, ſæpè ſublecta e
Geſnerus ejuſque breviator Simlerus ſilent.
brardus pag. 571. editionis Pariſienſis ann
libro quarto Chronographiæ ſub annum *997*.
tis Decimi à Chriſto nato ſæculi hæc habe
C dulfus, ut ipſe ſignificat libro 20. capite 1. i
ricum: qui & ſcripſit Hiſtoriam Regum Fra
& breve Chronicon. Verùm toto illo ca
verbum quidem quo ejus ætatem indagare
Sixtus Senenſis, quem ſequuti ſunt pro more
vinus, Bellarminus, Miræus atque Gualteri
num ei ſignatè vindicavit *910*. ſive ab O
vel Eiſingrenio id mutuatus ſit, quod quid
lunt, ſive ex conjectura ac turbatis Trithe
tionibus hauſerit. Verùm omnes illos opini
falſos fuiſſe docet Albericus Trium Fontiu
nachus Ordinis Ciſtercienſis, qui anno 124
bat, ſcribebatque Chronicon, quod edition
tum habemus. In eo ad annum Chriſti 1
D Helinando Frigidi Montis in eadem Bello
Diœceſi Monacho iſta habentur auro cont
cara; quibus à Trithemio aliiſque hactenus
tenebræ diſcutiuntur: *Florebant hoc tempore*
viri venerabiles, quorum unus Zacharias Chryſo
&c. & Radulphus ille Niger Monachus Fla
territorio Bellovacenſi fecit opus ſuper Leviticum
ginti libros diſpoſitum, quod prædicatur & prob
gnificum. Elinandus. Viderat Chronicon hoc
Blondellus, ideoque in Tractatu de Joanna
Radulfum Flaviaci Monachum, non ad ſæc
ſed ad XII. retulit, in eo dumtaxat alluc
quòd eo anno 1157. defunctum fuiſſe refera
tamen Albericus illo dumtaxat tempore flor
E ſeruerit. Samuel Mareſius pro ea, qua ſen
boravit, Hiſtoriæ, Chronologiæ, ac eru
Artium ignorantia, Mateologiæ Calviniſtic
quiliis undequaque corradendis ſemper inte
Examine Famoſæ Quæſtionis de Papa fœmin
myſtam ſuum Blondellum impugnare non e
tus, eique putidiùs inſultando Radulfum ad
Chriſti decimum revocare. Verùm in eo
quamplurimis capitibus erravit, quæ modò
perſequor. I. Quòd inventis frugibus ad glanc
rum redierit. Eſto enim Trithemio, Eiſing
Onuphrio, Gualtero, Genebrardo, Bellarm
quos citare prætermiſit, Sixto, Poſſevino, M
aliiſque compluribus, mihique ipſi, parachr
iſte condonandus ſit, nondum ſole veritatis a
te, at eo jam exorto grave ſcelus eſt in tenet

Digitized by Google

aliquot ſæculis ſcripſiſſe noſcuntur. II. Quod verbis Genebrardi paulò obſcurioribus deluſus iiſque contentus caput illud primum libri 20. Explanationis in Leviticum conſulere neglexerit, in quo nihil omninò reperitur quod ad unum potiùs quàm ad aliud ſæculum referri poſſit Auctor illorum Commentariorum. III. Quod ſolita dicendi temeritate abreptus hæc ſubjungat non uno, ſi viveret Blondellus, lumbifragio punienda: Verùm in ætate (Radulfi) aſſignanda ex Alberico Bergomenſi Decretorum Commentatore impoſuit memorioſiſſimo aliàs Blondello homonymia vocis: nam juxta Coccium & Compilatores Bibliothecæ Patrum, vixit XII. ſæculo alter Radulfus dictus Radulfus de Rivo Decanus Tungrenſis, cujus liber *de Canonum obſervantia* extat Tomo X. Bibliothecæ Patrum ultimæ editionis: & quàm certum eſt hunc Radulfum de Rivo eum eſſe cujus meminit Albericus, tam præpoſterè illum confundens cum Radulfo Flaviacenſi cognomine, vita, patria, ſed conditione, tempore planè alio, ut prius Tongri ſint Bellovacum migraturi, quàm probari poſſit ex Alberico contra ipſiuſmet Flaviacenſis teſtimonium & conſtantem omnium qui ejus meminerunt ſententiam, Radulfum Flaviacenſem anno 1157. mortuum fuiſſe. En quot monſtra peperit Temerario in ſcribendis effutiendiſque quæcumque in calamum buccamque venerint ardori juncta rerum ad Hiſtoriam ſpectantium inſcitia (*a*)? I. Albericum Trium Fontium Monachum VV.CC. Duchеſnio, Bucherio, Dominicyo, Chiffletio, aliiſque Hiſt. Franciæ viris conſultiſſimis notiſſimum ac ſæpè citatum in Albericum de Roxate, à patria Bergomenſem vulgò dictum, transformat. II. Radulfum de Rivo Decanum Tungrenſem optimis ſanè ducibus ac Chronologis uſus Jodoco Coccio & Compilatoribus Bibliothecæ Veterum Patrum ad ſæculum Chriſti XII. revocat circa annum 1157. cùm vixerit anno Chriſti 1403. ineunte ſæculo Chriſti XV. III. quod ab Alberico citatum velit fuiſſe Radulfum de Rivo, qui needum fortè natus erat aut ex ephebis exierat cùm vigeret anno circiter 1350. Albericus ille Bergomenſis. Taceo, quod urgere aliàs fortè licebit accuratiùs, anno Chriſti 910. quo Flaviacenſis collocatur Radulfus, exciſum jam ab aliquot annis Flaviacenſe Sancti Geremari cœnobium & à Normannis prædonibus direptum in ruderibus & parietinis jacuiſſe; donec à *Drogone* Bellovacenſium Antiſtite anno 1035. reſtitueretur. Tacenda quoque arbitror quæ in Pſeudopapiſſa peccavit, & alia ferè infinita. Quid enim facias homini, qui Andabatarum more de ignotis ſibi rebus diſſerere non reformidat, & ultra crepidam inſtar malè conſulti ſutoris excurrere.

At hæc de ætate Radulfi noſtri jam ſatis: quo enim obierit anno non liquet. Extant in Colonienſi Bibliotheca Veterum Patrum & ſeorſim excuſi Coloniæ anno 1536. apud Quentelium & Eucharium Cervicornum.

Commentariorum in Leviticum libri viginti, quibus, judice viro in cenſendis Sacræ Scripturæ Interpretibus veritationis vice.

Scripſiſſe quoque dicitur in Epiſtolas S. Pauli libros 14. pro numero Epiſtolarum, Hiſtoriam Francorum, breve Chronicon, & alia quædam, quæ nec reperiuntur in Bibliothecis illis Veterum Patrum nec alibi excuſa fuiſſe memini. Immò & Miræus addit, putari à nonnullis omnes ferè Veteris ac Novi Teſtamenti codices illuſtraſſe, quod vix crediderim, præſertim cùm de Commentariis illis Albricus, Trithemiuſque tacuerint. De Radulfo Ardente, quia mentionem non fecit Bellarminus, differemus in Alteram Partem, ut de Radulfo Rivenſi, aliiſque ejuſdem nominis Viris eruditis.

(*a*) Quam ut Lectores ſive Orthodoxi ſive Cacodoxi, ſive amici, quorum exiguus eſt etiam ſuos inter Calviniſtas numerus, ſive inimici, quos liberioris calami linguæque petulantia in ſe armaſſe dicitur, penitiùs agnoſcant, ſciendum eſt Radulfum illum Tungrenſis Eccleſiæ Decanum vixiſſe adhuc anno Chriſti 1403. uſque ad diem 3. Novembris ſive Sancti Huberti Epiſcopi feſtum, quo ad ſuperos evolaſſe perhibetur in Kalendario Tungrenſis Eccleſiæ teſtibus Melchiore Hittorpio, Valerio, Andrea, aliiſque, ideoque niſi plures ducentis trecentiſve annis vixerit non potuiſſe inter auctores ſæculi XII. floruiſſe. Quod ut evidentiùs meridiana luce pateat, placet ex ejuſdem Radulfi libro de Canonum obſervantia, cujus ne vel unam lineolam videtur legiſſe Mareſius, nonnulla decerpere, quibus evincam poſt annum 1200. vixiſſe. Age ergo Tomum X. Bibliothecæ Patrum ultimæ editionis, Pariſienſis utique, quam Morellianam Bibliopolæ vocare ſolent, in manus ſumamus, ad eam enim nos provocare videris. Pagina 1103. Prop. I. librum ſuum dedicat Religioſis Patribus Dominis Priori de Windeſſem & ſuis Comprioribus Fratribuſque Ordinis S. Auguſtini Diœceſis Trajectenſis, citatque S. Bernardum. Quo autem ſæculo cœperit Congregatio Windeſſeimenſis, quo cœnobium Viridiſvallis, diſce ex Chronicis Miræi, &c. Propoſitione VII. fit mentio Regulæ B. Franciſci & Clementis V. his verbis: Imperativus ſermo eſt cadens ſub præcepto, ut in ſimili in Clementina Exivit 5. de Verborum ſignificatione de officio Fratrum Minorum declaratur, ubi Dominus Papa verba Regulæ B. Franciſci, ut Clerici faciant officium ſecundùm Ordinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ. Conſule finem pag. 1110. Quo autem obierit anno Sanctus Franciſcus Minorum inſtitutor, quove Clemens V. Pontifex receſſerit, ſi neſcis, docebunt te diſcipuli tui. Pag. 1112. Propoſitione VIII. In Pragenſi Eccleſia Metropolitana Bohemiæ agitur jugis & continua laus Dei die noctuque per pſalmodiam horis videlicet & temporibus quibus alia Divina officia non celebrantur. Et Felicis memoriæ Carolus IV. Eccleſiaſticus Imperator (è vivis abiit anno 1378.) ad hujuſmodi continuam laudem agendam aliud quàm Pſalterium congruentius non invenit. Propoſit. X. pag. 1117. Domini de domo Teutonicorum & Carmelitæ memorantur. Prop. XI. pag. 1122. ſciendum etiam quòd Romani more Fratrum Minorum non legunt de Sanctis Romanis *Lectiones*

Chro-

Digitized by Google

1125. hymnus Te Deum laudamus, ab Ambroſio & Auguſtino compoſitus, ut probatur in prœmio Milleloquii, &c. Propoſitione XV. pag. 1132. Urbanus tamen VI. Purificationem faciebat in Dominica Septuageſimæ obſervari. Necnon Benedictus XII. & auctor Gloſſæ, ac ſæpe ſæpius Prædicatores, Minoreſque, &c. Propoſitione XVI. pag. 1138. Hodiernis temporibus Romæ & in Curia Romana ſolemnis habetur feſtivitas Sanctæ Trinitatis in octava ſupradicta (Pentecoſtes) quod etiam plures Alemanni cœperunt ſequi poſtea. Per octavam autem B
S. Trinitatis & SACRAMENTI ſervetur, &c. Propoſit. XVII. pag. 1139. Item ex Conſtitutione Bonifacii Papæ VIII. Feſta principalia duodecim Apoſtolorum, quatuor Evangeliſtarum & quatuor Doctorum ſub duplici feſto in Eccleſia celebrantur. Item ſecundùm ſtatuta Leodienſium SS. Dominicus, Franciſcus, Leonardus, &c. Feſtivitates Cartuſienſium Thomas Cantuarienſis & ratione ordinis duo Hugones (quorum Lincolnienſis Epiſc. in Anglia Londini obiit anno 1200.) cum feſto reliquiarum. Prop. XXI. pag. 1149. Innocentius III. mandavit ſuis Capellaribus ut in Quadrageſima diceretur & hoc ſervant Fratres Minores. Prop. XXII. pag. 1150. Urbanus IV. mandavit Egidium teneri ſub novem Lectioni- C
bus; & pag. 1151. Item ſicut Fratres ſervant feſtivitates Sanctorum ſui Ordinis, ut Franciſci cum majoribus Octavis, Antonii Paduani, & Sanctæ Claræ, qui non ſunt in Officio Romano, quare non ſimiliter Romani habent Sanctos ſuos locales, ad quos Fratres non tenentur; tum paulò poſt: Sciendum tamen quòd Nicolaus Papa III. natione Romanus de genere Urſinorum, qui cœpit anno Domini milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, & Palatium apud Sanctum Petrum conſtruxit, fecit in Eccleſiis Urbis amoveri Antiphonarios, Gradualia, Miſſalia, & alios libros officii antiquos 50. & mandavit ut de cætero Eccleſiæ Urbis uterentur libris & Breviariis Fratrum Minorum, quorum regulam etiam confirmavit: un- D
de hodie in Roma omnes libri ſunt novi & Franciſcani, &c. Poteram longè plura congerere ex eodem libro de ætate auctoris argumenta, ex quibus, niſi omninò amens ſit Mareſius, colligere poterit, non ſæculo XII. ſed XIV. & XV. floruiſſe Radulfum de Rivo Tungrenſem Diaconum, eumque toto cœlo differre à Radulfo Flaviacenſi Monacho O. B. quem ex Helinando ejuſdem ferè ætatis ſcriptore claruiſſe anno 1157. teſtatus eſt Albericus Trium-Fontium O. C. Monachus ſæculi XIII. ſcriptor, licèt hunc imperitiſſimè confundere voluerit cum Alberico J.C. patria Bergomenſi. Etſi autem indocto homine audacius nihil excogitari poſſe, qui de rebus ſibi ignotis pronuntiare non veretur, univerſa meritò cenſue- E
rit Philoſophia: non arbitror tamen adeò perfrictæ frontis fore impoſterum Maretium, ut de Radulfo Flaviacenſi, de Alberico Trium-Fontium Monacho, de Alberico Bergomenſi, de Radulpho Tungrenſi, vel verbulum unicum adverſus noſtram hanc caſtigationem mutire audeat. Quod ſi attentare præ furoris impotentia non extimeſcat, non ampliùs imprudens, qui temerè ſe in foveam tenebroſam præcipitaverit, ſed impudens, qui contra apertiſſimam veritatem decertare præſumpſerit, ab omnibus, ſive Catholicis, ſive Acatholicis, ſive vivens, ſive mortuus habebitur. Quis enim Pontifices Innocentium III. Urbanum IV. Nicolaum III. Bonifacium VIII. Clementem V. Benedictum XII. Urbanum VI. laudari, SS. Hugonem Lincolnienſem Epiſc. Dominicum, Fran-

tæra Lectori expendenda per otium relinquo de Feſtis Auguſtiſſimi Sacramenti & Sacroſanc nitatis, Milleloquii auctore, ſimilibuſque ſ attigi, ac pluribus, ſi liberet, amplificare mum eſſet in dedecus Παπιστομανέντων Novat Quos omnes odere boni cane pejus & angue.

S U P P L E M E N T U M.

B R HADULPHUS Flaviacenſis, cognomen *ger*, quem in brevi Scriptorum Chron Labbeus ad annum 912. collocat, quærendus num 1157. ex eodem, libro *De Scriptoribus ſiaſticis* tom. 2. & etiam verbo *Zacharias Chr tanus*.

De Radulfo Ardente. 1100.

S U P P L E M E N T U M.

RADULFUS ARDENS, patria Picta ut creditur, Guillelmi IV. Aquita Ducis Eccleſiaſtes ſeu Concionator, ſcrip *mones de tempore ac de Sanctis totius anni*, ſe
C milias, quas duobus tomis in 8. impreſſas v riſiis anno 1573. apud Michaelem Cheſneau cobæa ſub Quercu viridi. Item Antuerpiæ in no 1576. apud Petrum Bellerum, & Colonia 1604. duobus tomis in 8. Claruit anno 11c circiter, & ulteriùs forſan.

De Radulfo de Rivo. 1400.

S U P P L E M E N T U M.

RADULFUS DE RIVO, Decanus Tu ſis, ex Breda oppido Provinciæ Bra oriundus, in omni ſcientiarum genere verſatus
D ta ſcripſit, quorum quædam nobis innotueru *Kalendarius Eccleſiaſticus* editus Lovanii apud leum, ex manuſcripto codice clariſſimi Dom cobi Pamelii Brugenſis, Sacræ Theologiæ Li ti, cujus Kalendarii meminit Molanus libro de tyrologiis cap. 7. Opus autem iſtud appellatur a tonio Poſſevino *De Canonum obſervantia*, co viginti-tribus Propoſitionibus, quæ eò ſpectan Canonicam Vitam profeſſi, in Canonicis Offici nones ſervent, & Canonicos bonos mores. In *Religioſis*, *Patribus*, *Dominis*, *Priori de Vvinde &c.* quod ex vetuſtiore Lovanienſi editione ex jectum in ſextum volumen Bibliothecæ Sanc Patrum Margarini Bignæi, editionum primaru
E riſienſium annorum 1575. & 1589. apud Mich Sonnium. Itemque in editionibus ejuſdem Bibl cæ Colonienſi anni 1624. & Lugdunenſi m Aniſſoniana anni 1677. Item ſcripſit *Geſta trium tificum Leodienſium Engelberti à Marka*, *Joannis kel*, *& Arnoldi de Horn*, ſub quibus floruit, qu mùm edidit in lucem Joannes Chapeaville C cus & Vicarius Epiſcopatus Leodienſis in Spir bus anno 1616. in 4. tomo 3. Hiſtoriarum ſ Leodienſium à pag. 1. ad 58. Acceperat autem peavillus ex variis manuſcriptis codicibus & p tim Cœnobii Canonicorum Regularium Tur ſium, quos illi communicaverat D. Vvilhelmu kenroede ejuſdem loci Prior optimè meritus, ſtatur idem Chapeavillus. De Radulfo loquunt tonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro* tom. 2. pag
C

ARETAS Cæſarienſis Presbyter clarus anno circiter 910. & ſequentibus, ut ſtatim oſtendam. Hinc patet quantùm erraverint qui eum ad ſæculum 6. alligarunt, ut noviſſimus editor Bibliothecæ Sanctorum Patrum editionis Lugdunenſis, qui ejus Com- B
mentatium in Apocalypſim Latinum edidit ſæculo 6. part. 1. p. 518. Peccavit pariter Philippus Labbeus, qui in brevi Chronologia Scriptorum Eccleſiaſticorum ad annum 700. aſſignat. Scripſit Commentarium ſeu *Explanationem in Apocalypſim*, quæ interprete Joanne Hentenio Mechlinienſi Monacho Hieronymitano, Emendatore verò & prælectore illius editionis Federico Morellio, edita eſt græcè ſimul & latinè ad calcem Operum Oecumenii Pariſiis in fol. 2. tomis impreſſi an. 1631. apud Claudium Sonnium. Aliæ verſiones Latinæ Commentariorum ejuſdem Aretæ in Apocalypſim, eodem interprete Hentenio, antea prodierant Antuerpiæ anno 1545. in ædibus Joannis Steelſii, & Pariſiis apud Carolum Guillard: C
textus verò Græcus Veronæ in fol. anno 1532. & poſtea anno 1568. Idem ſcripſit inſignem Orationem *in Translationem Euthymii Patriarchæ Conſtantinopolitani*, qui pulſo Nicolao Myſtico anno 901. evectus eſt ad Conſtantinopolitanam Eccleſiam gubernandam, ut habet Cardinalis Baronius ad annum 901. num. 2. unde poſt Leonis mortem expulſus, atque in exilium delatus, obiit in exilio anno 911. ut idem habet Baronius ad annum 911. num. 18. tandemque anno 920. Conſtantinopolim cum honore & pompa deportatus, ut idem Baronius narrat ad annum 920. num. 2. Inde igitur ætas certa Aretæ Cæſarienſis oculari teſtis, qui hanc ſancti Euthymii translationem Oratione inſigni deſcripſit, quam ha- D
bes græcam in Collectaneo Vitarum ſeu Legendarum Metaphraſtico, Latinam verò tom. 3. apud Aloyſium Lipomanum Veronenſem Epiſcopum. Floruit igitur Aretas ſæculo Eccleſiæ x. ab anno circiter 900. ad 920. quo iſta Euthymii honorifica translatio contigit, atque ulteriùs etiam. Hunc citat Ludovicus Maimbourg Societatis Jeſu Theologus Presbyter & Hiſtoricus, *in Schiſmate Græcorum*, edito in 4. Pariſiis anno 1677. apud Sebaſtianum Mabre-Cramoiſy, via Jacobæa ſub Ciconiis: citat inquam ad annum Schiſmatis 911. pag. 233. & 237.

De Nothkero Monacho. 910. E

SUPPLEMENTUM.

NOTHKERUS ſancti Galli Monachus cognomento *Balbulus*, à linguæ impedimento quo tenebatur, ſcripſit cum Hrabano condiſcipulo *Martyrologium* quod evulgavit in Antiquarum Lectionum tom. 6. Henricus Caniſius, de quo ſæpiùs actum eſt. Dicitur Notkerus obiiſſe anno 912. cujus Vitam ſcripſit Eckerhardus minimus ſancti Galli Monachus; quam habes in Collectaneo Hiſtoricorum Germaniæ Marquardi Freheri, Francofurti in fol. Vechelianis typis, annis 1600. 1602. & 1611.: & apud Bollandiſtas die 6. Aprilis, Joannem Mabillon ſæculo quinto *Sanctorum Ordinis Divi Benedicti* pa-

Chronicon Sigeberti ad dictum annum ita habet: *Francone Leodienſium Epiſcopo mortuo, Stephanus Epiſcopus ſubrogatur, vir ſanctitate & ſcientia clarus, qui Vitam & paſſionem ſancti Lamberti Martyris ad Hermannum Archiepiſcopum urbaniùs edidit, Cantum quoque nocturnum de eodem Martyre, de S. Trinitate, & Inventione Stephani Protomartyris compoſuit.* Hanc Vitam edidit Joannes Chapeaville in Opere ſuo *De Epiſcopis ſeu Hiſtoria Epiſcoporum Leodienſium*, 3. in 4. tomis Leodii edita anno 1612. & ſeqq. de qua diximus in Godeſcaleo Leodienſi Canonico ad annum 770. Mortuus anno 920. 14. Kalendas Junii, jacet in Eccleſia S. Lamberti, de quo Sigebertus in libro de Viris illuſtribus cap. 125.

De Berthario. 920.

SUPPLEMENTUM.

BERTHARIUS Presbyter Virdunenſis ſcripſit *Commentariolum de Virdunenſibus Epiſcopis, oblatum Dadoni ejuſdem Urbis Epiſcopo Nutritori ſuo*, quem cum Appendice unius Anonymi, & altera Continuatione Laurentii Leodienſis, Monachi S. Vitoni in eadem Urbe, evulgavit Lucas Dacherius tom. 12. Spicilegii. Claruit Bertharius anno circiter 920.

De Herivæo Archiep. 920.

SUPPLEMENTUM.

HERIVÆUS Caroli Simplicis Cancellarius, Regis commendatione & meritorum præſtantia ad Sedem Archiepiſcopalem Rhemenſem promotus anno 900. conſecratur ab Epiſcopis Provinciæ Rhemenſis, & Pallium recipit à Benedicto IV. Papa, cujus Pontificatus initia prorſus dilaudanda exponit Flodoardus libro 4. Eccleſiæ Rhemenſis cap. 1. Eodem die conſecrationis ſuæ in conſeſſu Epiſcoporum lecta fuit in templo Beatæ Mariæ, Excommunicatio hominum Balduini Flandriæ Comitis, ob cædem Fulconis Rhemenſis ab illis perpetratam anno 901. retulit corpus ſancti Remigii ab Eccleſia Cathedrali ad ſuum Monaſterium, adſtante Carolo Rege & Richardo Burgundiæ Principe. Extat & reſcriptum Joannis IX. Papæ ad eumdem Herivæum anno 902., pro conſultis qualiter pœnitentia debeat injungi Gentilibus. Duas etiam Synodos celebravit, anno 907. creatus à Summo Pontifice Sergio III. Sedis Apoſtolicæ Legatus. Scripſit *Opuſculum De pœnitentiis injungendis ad Archiepiſcopum Rothomagenſem Vvidonem* circa annum 910. quod extat tomo 9. pag. 484. Conciliorum Labbeanæ ultimæ editionis. Scripſit & *Concilium Troslejanum* ſeu *Acta ejus habita* anno 909. ſexto die ante Kalendas Julii, cui etiam Vvido Rothomagenſis Archiepiſcopus interfuit & ſubſcripſit, quod habetur etiam tomo citato Conciliorum pag. 520. Vixit uſque ad annum 923. quo mortuus eſt ſexto Nonas Julii; de quo plura Flodoardus in Hiſtoria Rhemenſi libro 4. cap. 2. Sammarthani in Gallia

Chri-

SUPPLEMENTUM.

ODILO Sancti Medardi apud Sueſſiones Monachus, floruit ineunte ſæculo 10. circa annum 920. qui ſcripſit *Librum De Tranſlatione Reliquiarum ſancti Sebaſtiani Martyris, & ſancti Gregorii Magni Papæ in ſuum ſancti Medardi Monaſterium*, circa annum 926. Eſt enim liber oblatus Ingranno Decano Medardenſi ſeu Monaſterii ſancti Medardi, qui ut in Chronico Flodoardi legitur, ad annum 932. Epiſcopus Lauduni ordinatus fuiſſe perhibetur. Habetur autem Opuſculum iſtud apud Bollandianum Januarium menſem die 20. & ſæculo 4. Sanctorum ordinis Divi Benedicti tom. 1. pag. 383. & ſeqq. Edidit quoque *Hiſtoriam De Tranſlatione Sanctorum Tiburtii, Marcellini, Petri & ſociorum, in idem ſancti Medardi Cœnobium* factam anno 828. quam habes ibidem ſæculo 4. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tomo 1. pagina 411. De Odilone iſto pauca locis citatis reperies.

De VValterio Archiep. 920.

SUPPLEMENTUM.

WALTERIUS Senonenſis Archiepiſcopus nepos alterius ejuſdem nominis Aurelianenſis Epiſcopi, ſcientia & nobilitate clariſſimus, ex Chronico Autiſſiodorenſi, obtinuit ſenonenſem ſedem anno 887. quo etiam anno Odonem Roberti Andegavenſis Comitis filium Regem Franciæ conſecravit. Teſtatur Flodoardus Senonas Garnerio Comite obſidione cinctas anno 896. à Richardo Burgundiæ Duce: quibus captis Vualterius carceri per novem menſes mancipatur, ob quaſdam quæ intercesſerant contentiones. Quod cùm Formoſus Papa reſciviſſet, omnes fautores hujus rei nefariæ anathemate percuſſit, nec priùs tamen Vualterius è carcere liberatur, quàm fide & obſidibus datis. Scripſit *Conſtitutiones Synodicas*, quæ extant tom. 3. Bibliothecæ veterum Patrum, & in Collectaneo Conciliorum ultimæ impreſſionis Pariſienſis Labbeanæ, cum paucis Commentariis. Anno denique 923. mortuus eſt Vualterius XIII. Decembris; humatuſque eſt in Sancto Petro, cujus Eccleſiæ Monachis privilegium de Abbatis electione olim conceſſerat. Hæc Sammarthani in Gallia Chriſtiana tom. 1. *in Archiepiſcopis Senonenſibus* pag. 624.

De ſancto Odone Cluniacenſi. 930.

SANCTUS ODO Canonicus primùm Eccleſiæ ſancti Martini Turonenſis, deinde Monachus & Abbas Cluniacenſis, Monaſticique ordinis in Gallia reparator egregius, ſcripſit *de vita ſancti Geraldi libros 4.* Item *Collationum libros tres, tractatum de reverſione ſancti Martini è Burgundia. Sermonem de Combuſtione Eccleſiæ B. Martini*, & alia nonnulla, quæ Pariſiis nuper edita ſunt in Bibliotheca Cluniacenſi, cum vita Odonis ipſius, à Joanne Monacho ſcripta.

DISSERTATIO HISTORICA.

ODO Muſicus, ex Canonico & Archicantore S. Martini Turonenſis, Monachus, ac de-

qui vitam magiſtri ſui tribus libris deſcri-
dendi Flodoardus in Chronico ad annum
ber Radulfus, & Ademarus Cabannenſis,
in Chronico ad annos 912. & 937. &
cap. 124. ubi eleganti ingenio præditum,
lis ſcribendis, & declamandis, ac maxime
ponendis in honorem Sanctorum cantibus
cat, Aimoinus libro 2. de Miraculis S. Bened
que præſertim recentiores, Jo: Trithemius
B migii Autiſſiodorenſis Monachi auditorem f
morat, & Poſſevinus, qui multa pro more
congeſſit, ex uno duos Odones facit Abb
niacenſes I. & II. Ducheſnius collatis operi
Mattino Marrier in Cluniacenſi Bibliothe
1514. Pariſiis excuſa, poſt varia elogia S. Od
dam opuſcula edidit. Hæc dumtaxat occurr
Vita S. Geraldi Aurelianenſis Comitis libri quat
monem Abbatem, col. 65.
Tractatus de Reverſione B. Martini Turonen
gundia, cui præmittuntur epiſtola Fulconis
degavorum Comitis ad Odonem Abbatem
dem ad Fulconem reſponſum, à col. 113.
Tractatus ejuſdem Odonis, quòd B. Martin
C *citur Apoſtolis*, col. 123. Hic & præcedens ja
excuſi in Bibl. Vet. Patrum.
Sermones quatuor. I. in Cathedra S. Petri
eſt Odonis, cùm ſit conſutus ex duobus
ſermonibus, tertio ſcilicet in die anniverſar
ſumptionis, & primo in natali S. Petri. II.
ratione Sanctæ Mariæ Magdalenæ. III. De
dicto Abbate. IV. De combuſtione Baſilica
tini Turonenſis.
Collationum ſeu Occupationum libri III. à R.
bo Sirmondo Societatis Jeſu communicati.
na XII. *De Beato Martino* Turonorum Ar-
po. *Ejuſdem verſus & Hymni*, de Sacrament
ris & Sanguinis Domini, de B. Maria M
D & de eodem S. Martino.
Ejuſdem S. Odonis II. Cluniacenſium Ab
XXXV. Moralium in Job, ſtudio & diligenti
Domini Martini Marrier Monaſterii S. Martin
pis Lutetiæ Pariſiorum Profeſſi è vetere m
in lucem poſt Bibliothecæ Cluniacenſis
emiſſi ſunt ex officina Nivelliana ſumptibus
ni Cramoiſy anno 1617. in 8. Nec latere nc
Andreas Quercetanus, alia multa ſcripſiſſ
hunc, nempe librum de Tranſlatione S.
cujus meminit Aimoinus Monachus, alterum
temptu mundi, ſicut teſtantur Geſta Pon
vicenſium, Chronicam ſuccinctam ſermone
res ac Hymnos, ut eſt Apud Trithemium
E lum adhuc invenire licuit qui vel aliqu
publici juris facere aut poſſet aut vellet,
vitam aliam ipſius Odonis, à Nalgodo
ſuo ſcriptam.

De Luitprando Ticinenſi. 9

LUITPRANDUS TICINENS
conus, & poſtea Cremonenſis Epiſc
fuit multæ auctoritatis ob eruditionem, a
tiam. Functus eſt legatione nomine Bere
peratoris ad Conſtantinum Imp. Græcu
Domini 946. cujus legationis ipſe memin
rat hiſtoria hujus legationis apud Henric
ſium tomo 6. antiquæ lectionis. Scripſit
libros ſex de rebus geſtis in Europa ſuo te

cleſiæ Diaconus, dein Cremonenſis Epiſcopus, à Berengario II. Imperatore ſeu Rege Italiæ cui à ſecretis fuiſſe dicitur, anno *946.* ad Conſtantinum Porphytogenitum Imp. Orientis miſſus, eodemque poſtea anno *968.* iterum ab Othone Imp. legatus ad Nicephorum Phocam. Præter ea, quæ de ſe ipſe ſparſim memorat, videndi Sigebertus cap. *126.* Trithemius libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis ubi mendosè Eutrandus Diaconus dicitur, & in Chronico Hirſaugienſi, ad ann. *992.* Baronius, Henr. Caniſius, Voſſius, Pennottus *(a)*, & alii. Ejus opera omnia ſimul in lucem emiſſa ſunt anno 1640. Antuerpiæ in folio dicata Domino Gaſpardo de Guzman Comiti Duci Olivarenſi, hoc ordine.

I. *Rerum geſtarum ab Europa Imperatoribus & Regibus libri ſex exordio ab Arnulfi Imperatoris temporibus ſumpto* de quibus hæc intelligenda verba Sigeberti cap. *126.* Luitprandus Ticinenſis Eccleſiæ Diaconus ſcripſit luculento & alterno ſtylo (ideſt partim ſoluta, partim ſtricta oratione) ad Regimundum Epiſc. Eliberitanæ Eccleſiæ Hiſp. Hiſtoriam de geſtis Regum & Imperatorum ſui temporis, quam attitulavit Antapodoſin, ideſt Retributionem. Ipſemet Auctor libro tertio *ἀντίδοσιν* vocat, additque intentionem illius operis ad hoc reſpicere, ut Berengarii II. qui tunc in Italia tyrannizabat, & uxoris ejus Willæ, quam ſecundam Jezabelem ac Lamiam vocat, actus deſignaret, atque oſtenderet. *Sic igitur*, inquit, *præſens paginæ Antidoſis, hoc eſt Retributio dum pro calamitatibus meis τὴν ἀσέβειαν impietatem eorum præſentibus futuriſque mortalibus denudavero. Nec minus etiam Sanctiſſimis & fortunatis viris pro collatis in me beneficiis Antidoſis erit, &c.* Nec ab his aliena Trithemius in Catalogo aliique. Cæterùm rectè poſt Baronium Bellarminus, Voſſius, aliique obſervarunt Luitprandi narrationem cap. 5. libri *6.* definitam deſinere in deſcriptione prioris Legationis Conſt. quam ipſius Berengarii juſſu obierat; Sextum verò, quæque ſequuntur capita uſque ad undecimum ab alio quopiam ejuſdem ætatis ſcriptore fuiſſe Appendicis vice ſubjecta: quod & ſtyli diverſitas, rerumque, quæ narrantur, *ἀνακολουθία*, & Luitprandi Cremonenſis Epiſcopi iterata ſæpiùs mentio haud ægrè perſuadent.

II. *Legatio ad Nicephorum Phocam Imp. Conſt. qui Romano Conſtantini Porphyrogeniti filio ſucceſſerat*, ſuſcepta anno *968.* pro Othonibus Auguſtis patre ac filio, & Adheleida Auguſta hujus matre, illius conjuge. Primò in lucem edita fuit Ingolſtadii apud Andream Angermarium anno 1600. ex codice mſ. Trevirenſi opera Henrici Caniſii.

III. *Liber de Pontificum Romanorum geſtis à Sancto Petro Apoſtolorum Principe uſque ad tempora Formoſi Papæ.* Verùm liber hic jam antea editus ab anno 1602. Moguntiæ cura R. P. Joannis Buſæi Soc. Jeſu cum Anaſtaſii Bibliothecarii Pontificali, & Abbonis Floriacenſis Abbatis Epitome de Vitis eorumdem Romanorum Pontificum, meritò ſuſpectus eſt Voſſio, cùm Auctorem habeat Monachum quemdam patria Germanum, Corbejæ ad Viſurgim, aut Hetsfeldiæ in Buchonia ſilva alumnum, Ramireſii.

VI. Præſulum Epiſtolæ, quas collegit Scholiiſque illuſtravit Julianus Archipresbyter Sanctæ Juſtæ,
B additis notis ejuſdem Ramireſii: necnon Diptychon Toletanum, ſive de Tabulis Toletanis Epiſcoporum Primatum ejus ſedis, auctore eodem P. Hieronymo de la Higuera S. J.

Verùm ut dicam, quod res eſt, quodque omnes per Europam eruditione ac judicio eximii cenſent, *omnia illa Luitprandorum, Dextrorum, Maximorum, Helecarum, Julianorumque Hiſpanico-Gothica Chronica* cum quiſquiliis Joannis Viterbienſis, & fabulis aniibus, aut Amadiſiorum nugis, ſunt in Utopiam Morboniamque inſulam releganda: ut mirum ſit Bivarios, Tamayos, Ramireſios, ſimileſque viros, (nam de aliis, qui nec primis unquam eruditionis Hiſtoricæ elementis imbuti fuerunt, ſoloque vanæ
C opinionis ventoſo faſtu turgent, nihil mirum) *τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τῶν ἀλαζόνων ἐκτρώματα*, non tantùm exoſculari & magni facere, ſed etiam pro iis, indignante quaquaverſum univerſo orbe litterato, apologias conſcribilare. Quæ obiter dicta velim, ne imperitæ multitudini fucum facere pergant homines, aut opipare creduli; aut certè, quod avertat Deus, plus mendacis cujuſdam gloriolæ, quàm ingenuæ veritatis amantes. Plura dabunt Matthæus Raderus noſter in Analectis ad tertiam editionem Commentariorum in Martialem, Gabriel Pennottus in Hiſtoria Canonicorum Regularium, Cornelius à Lapide procemio in primam S. Joannis Epiſtolam, Theophilus in SS. Lugdunen-
D ſium indiculo in Erotematis, &c. aliique, queis in læva parte mamillæ cor ſalit.

(a) Gretſerus cap. 7. libri primi variarum Lectionum, ut omittam Hiſpanos recentiores, qui multa de eo effutiunt ex lutulentis quibuſdam lacunis hauſta, ut citati à nobis ultimò ſcriptores *φιλαληθέστατοι* meritò conqueruntur, quibus adjungi poterit Bollandus noſter in Prolegomenis ad Januarium menſem.

De VVitichindo. 946.

VITICHINDUS MONACHUS Corbejenſis ejuſdem temporis auctor ſcripſit *libros tres de rebus ſaxonicis, ubi res geſtas Othonum Impera-*
E *torum deſcribit.*

DISSERTATIO HISTORICA.

VITICHINDUS, ſeu Witukindus, aut Windichinus, natione Germanus, Corbejæ Saxonicæ ad Wiſurgium fluvium in Weſtfalia, quæ olim Saxonia Superior dicebatur, Monachus, familiæ Benedictinæ, diœceſis Paderbonenſis, floruit teſte Bell. ab an. *946.* vitamque protraxit uſque ad annum *973.* Quo autem obierit, planè non conſtat. De eo Sigebertus cap. *129.* de Viris Illuſtribus, & Chronici anno *973.* Adamus Bremenſis lib. 2. cap. *6.* Gobelinus Perſona Coſmodromii ætate ſexta cap. 36. Trithemius in Chronico Hirſaugienſi ad annos *952.* & *954.* & in Catalogis Scripto-

rum

ſive de Henrici Aucupii Regis Germaniæ, ejuſque filii Othonis I. Imperatoris rebus geſtis uſque ad annum 973. quo Otho ille obiit Feria quarta ante Pentecoſten. Prodierunt primùm anno 1532. opera Martini Frechti typis Hervagii Baſileæ, tum ſtudio Remeri Reineccii Steinhemii Francofurti ad Mœnum an. 1577. & in Tomis Rerum Germanicarum anno 1580. apud Andream Wechelum. Ultimam adornavit editionem Henricus Meibomius, Lengovienſis, Academiæ Juliæ Profeſſor emendatiorem cum luculentis notis, quæ inſtar juſti Commentarii eſſe poſſint, Francofurti apud Aubrios anno 1621. in folio, addiditque, I. *Ejuſdem Witichindi verſus aliquot*, qui deſcripti in codice quatuor Evangeliorum reperti ſunt in fronſterio illo Corbejenſi, teſte Joanne Letznero in vita Ludovici Pii Imp. cap. 19. II. *Panegyricum Roſvitha monialis Ganderſheimenſis de rebus Ottonis Magni verſu Hexametro conſcriptum*. III. *Hiſtoriam erectionis Archiepiſcopatus Magdeburgenſis* per Joannem XI. Papam in Concilio Ravennatenſi, & ex Chr. Magdeburgico. IV. *Tres Decades Diplomatum & Donationum Ottonis Magni Imperatoris*. V. *Chronicon Monaſterii Corbejenſis*. VI. *Tranſlationem SS. Viti & Juſtini Martyrum in Novam Corbejam, & de ejuſdem Monaſterii fundatione*.

De Stephano Æduenſi. 950.

STEPHANUS ÆDUENSIS Epiſcopus ſcripſit *de Sacramento altaris, & iis, quæ ad illud pertinent*. Quod opus extat in tomo ſexto Bibliothecæ ſanctorum Patrum edit. ſecundæ, dicitur autem floruiſſe anno Domini 950.

Dissertatio Historica.

STEPHANUS, Auguſtodunenſium Epiſcopus, hoc nomine primus, (*a*) Merigaldo ſucceſſit anno 1112. & obiit circa annum 1130. Alter verò ejuſdem nominis poſt Henricum Epiſcopus fuit ab anno 1169. uſque ad 17. vel 29. Maji anni 1189. quo obiiſſe perhibetur.

Uter fuerit Auctor libri, ſive *Tractatus de Sacramento Altaris, iiſque quæ ad illud varioſque Eccleſiæ Miniſtros pertinent*, qui extat in Bibliothecis Veterum Patrum, nemo facilè dixerit. Erraſſe tantùm mihi compertiſſimum eſt qui cum Joanne Garetio, Poſſevino, Bellarmino, Miræo, ac Colonienſibus aliiſque ad annum 950. revocarunt.

(*a*) Norgaudo ſeu Nortgaldo Epiſcopo, ſic enim corruptam à Typothetis vocem reſtituenda moneo, ſucceſſit anno 1112. De eo Petrus Cluniacenſis Abbas ep. 6. lib. 5. ad Humbertum de Balgiaco Archidiaconum Auguſtodunenſem. Addat tibi ſtimulos veniendi *ad Religioſæ vitæ caſtra* venerabilis ille & cum honore nominandus Stephanus Æduenſis Epiſcopus, avunculus, ut audio, tuus, qui ſpretis parentibus, nobilitate, faſtu, divitiis, ipſis etiam Epiſcopalibus infulis abjectis pauperem Chriſtum pauper ſequutus eſt, & in Sancta devotione toto mentis affectu perdurans, atque inter manus meas extremum Deo ſpiritum reddidit cum veneratione tanto Sacerdoti congrua, tam à me, quàm à fratribus Cluniaci conditus eſt, & quæ ſequuntur. Plura de eo utraque Gallia Chriſtiana. Tractatum illum de Sacramento Altaris, & iis quæ ad illud pertinent, à Joanne Montolonio Æduenſi Cantore anno 1517. primùm editum

mus Deo dante in proprio Tractatu.

Supplementum.

STEPHANUS factus Auguſtodunenſis E
anno 1113. adfuit Concilio Tornuſien
1117. itemque & unctioni Philippi filii I
Craſſi in Regem Franciæ, anno 1129. Unde
renuntians Epiſcopatui factus eſt Monachus
et ſub regimine Petri Venerabilis, ubi mor
anno incerto. Scripſit *Librum ſeu Tractatum*
mento Altariis, & iis quæ ad illud varioſque Ecc
miſtros pertinent, quem Joannes de Montolon
nicus & Cantor Auguſtodunenſis Eccleſiæ ed
no 1517. unde in Bibliothecam SS. Patrum
nis primæ Pariſienſis anno 1575. & in alias
De Stephano Auguſtodunenſi Petrus Vene
Epiſtola ad Humbertum Archidiaconum Æ
ejus nepotem, quæ eſt ſexta libri quinti, ul
tur reddidiſſe ſpiritum Creatori inter manu
Sammarthani in Gallia Chriſtiana tom 2. ul
piſcopis Æduenſibus.

De Bernero. 950.

Supplementum.

BERNERUS hoc obſcuro ſæculo moribus
tis, ac ſcribendi peritia Latinus, Mona
cœnobio Sancti Remigii Rhemenſis Ordinis E
nedicti. Hic eductus anno 948. è Remigian
Rhemos Archicœnobio, coloniam Monacho
xit Humolarias in Veromandicis partibus ad re
dam Diſciplinam Regularem, quæ Monial
ſcandalum vel extinctis vel pulſis, peſſum
Præfectus Humolarienſi Cœnobio Berneru
rum eſt quantum huic loco decorem ac bon
lerit, quippe ſub eo nobiliſſimi viri Monaſtic
plecti geſtierunt. Floruit autem & ſcientia n
riſſimo ſæculo, quam teſtatus eſt ſcribens *Vit*
cta Hunegundis Humolarienſis Abbatiſſæ, quan
apud Joannem Mabillon ſæculo 2. Sanctoru
nis Divi Benedicti. Item ſcripſit *Opuſculum D*
latione corporis Sanctæ Hunegundis, quod edid
Joannes Mabillon ſæculo V. Sanctorum Ordi
dem, pagina 214. in folio Pariſiis anno 168
Viduam Edmundi Martini. Anno 964. ſuperl
rebat Bernerus, cùm alumnos ſuos ad Inſ
Quintiniani oppidi Monaſterium dimiſit, qui
maleſanis Clericis, Monaſticas ibi leges inſtit
Lucubratio Berneri de Sanctæ Hunegundis tra
ne, deſinit in deſcriptione Miraculorum, q
annum 965. patrata ſunt. Vide dictum Mab
præludiis ad citata opuſcula Berneri.

De Joanne Italo. 950.

Supplementum.

JOANNES natione Italus, patria Romanu
feſſione Canonicus, quem Sanctus Odo
Cluniacenſis Romam anno 939. profectus,
inde adduxit Ticinum uſque; ibique Monac
ſtituit ex lib. 1. Vitæ Sancti Odonis numeris
tum eum in peregrinationis ſocium aſſumens,
Priorem ordinavit, ut legitur non ſemel in
num. 4. 7. & 10. Cluniaci, an Romæ ad S
Paulum quæ dubitatio oriri poteſt conſerenti r

eſt circa annum 1120. Nalgotus Monachus Cluniacenſis, redigens in Compendium melioremque ordinem, Joannicum Opuſculum. Hæc autem habentur in Bibliotheca Cluniacenſi cum Notis Andreæ Ducheſnii, & ſæculo 5. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, per Joannem Mabillon pag. 124. & ſeqq. 150. & ſeqq.

De Frodoardo, & Flodoardo. 960.

FRODOARDUS ABBAS Rhemenſis ſcripſit *Chronicon Rhemenſe ab anno Domini nongenteſimo decimonono, uſque ad annum nongenteſimum ſexageſimum ſextum*: quo anno creditur obiiſſe. Extat cum aliis Scriptoribus rerum Gallicanarum ex Bibliotheca P. Pithœi Pariſiis anno 1588. excuſum: eodem etiam tempore ſcripti ſunt libri quatuor Hiſtoriarum Eccleſiæ Rhemenſis à Flodoardo presbytero, quem nonnulli eumdem cum Frodoardo eſſe putant.

Dissertatio Historica.

FLODOARDUS, quem alii minùs rectè Frodoardum, Floardum aut Froardum vocant, Canonicus Rhemenſis, & Culmiſiacenſis Presbyter, ſive Parochus, obiit jam ætate provectus, die 28. Martii anno *966*. Meminit ejus Sigebertus Gemblacenſis, qui cap. 131. libri de Vitis Illuſtribus, corruptè Flauvaldum Monachum Remenſem vocat, Trithemius, qui Ordinem Sancti Benedicti adjecit, nec omittenda Miræi hallucinatio, qui aſſerit fuiſſe Abbatem Cœnobii Sancti Remigii ad urbem Rhemenſem (*a*).

Chronicon ſuum ab anno *917*. inchoaverat, ſed quod extat à V. C. Petro Pithœo primùm editum inter XII. Scriptores coætaneos, & ab Andrea Ducheſnio deinde recuſum, à fronte tribus quatuorve annis mutilum, perducitur ad annum uſque *966*. addita aliquot annorum Appendice.

Hiſtoria Antiſtitum Rhemenſis Eccleſiæ, libris quatuor comprehenſa uſque ad annum *948*. à R.P. Jacobo Sirmondo Soc. Jeſu primùm Latinè edita anno *1611*. (præceſſerat jam ab anno 1580. ejuſdem Hiſtoriæ verſio Gallica, opera Nicolai Quercetani Decani Eccleſiæ S. Symphoriani in eadem urbe, quam Baronius in Latinam linguam, ut ea in Annalibus Eccleſiaſticis conſcribendis uti poſſet, transferendam curavit, ut ipſemet fatetur) ac deinde à Georgio Colvenerio Doctore Sacræ Theologiæ, & Regio atque ordinario Profeſſore, Collegiatæ Eccleſiæ Sancti Petri præpoſito, & Academiæ Cancellario, ampliſſimis notis illuſtrata & publicata Duaci in 8. anno *1617*.

Nondum verò, quod ſciam, prodierunt in lucem metricè ſcripti, I. De Triumphis Italicis Martyrum & Confeſſorum libri 15. II. De Triumphis Chriſti & Sanctorum Paleſtinæ libri tres. III. De Triumphis Chriſti & rebus Antiochiæ geſtis libri duo. Extitiſſe ſuperiori ſæculo mſſ. Treviris in ſummo Templo teſtis eſt, qui apud Miræum Henricus, apud Voſſium Joannes dicitur, Bunderius, Dominicanus Gandenſis. Audio quoque ſervari Claromonte in Arvernia apud RR. PP. Carmelitas Diſcalceatos.

vinltæ in dijudicandis ſcriptoribus patris post Sirmondi, Ducheſnii, aliorumque ſcriptiones *ἄχρηςα*.

De Moſe Barcepha.

MOSES BARCEPHA Epiſcopus Syrus, qui dicitur floruiſſe hoc ſæculo, ſcripſit *librum de paradiſo in partes duas diviſum*, qui extat in primo tomo Bibliothecæ ſanctorum Patrum, edit. 2. eſt autem hic liber cautè legendus, quia non pauca affirmat contra veram theologiam.

Dissertatio Historica.

MOSES BARCEPHA, Epiſcopus Syrorum in Beth-Raman, & Beth Ceno, ac rerum Sacrarum curator in Mozal, ſive Seleucia Parthorum, vixiſſe perhibetur ſæculo Chriſti decimo circa annum *900*. ideoque errare mihi non mediocriter videntur, qui cum Margarino Bignæo in ſecunda editione Bibliothecæ Veterum Patrum auctorem libri de Paradiſo volunt eſſe Moſem illum Syrum ſive Aſſyrium, quem Andreas Fabricius Leodius in Epiſtola ſua ad Othonem Cardinalem Epiſcopum Prænestinum & Auguſtanum, Quæſtionum ſuarum in Tridentinum Catechiſmum Nuncupatoria, Romam miſſum eſſe legatum ait Pontificibus Paulo III. & Julio III. ab Ignatio Syro Patriarcha Antiocheno cum litteris, quibus petebat, quid Sancta Romana Eccleſia teneret in quibuſdam Fidei Chriſtianæ capitibus, ac præterea, ut recognoſceret ſummam utriuſque Pontificis Maximi in Orbem Chriſtianum poteſtatem, anno circiter 1550. Verùm is Moſes Mardenus fuit, de quo in alia Diſſertatione, Deo dante, plura venient obſervanda. Interim quæ ad noſtrum inſtitutum propiùs ſpectant, exequamur.

Moſis Barcepha de Paradiſo Commentarius in Partes tres diviſus, interprete ex Syriaca lingua in Latinam Andrea Maſio Bruxellenſi, qui & præfationem præmiſit, in qua multa de Neſtorianis, Jacobitis, Maronitis, & Coptis aperit ſcitu digniſſima, Antverpiæ ex officina Plantiniana anno *1569*. in 8. & in Bibliothecis Veterum Patrum Pariſienſibus & Colonienſi.

Addidit I. S. Baſilii Cæſarienſis Liturgiam ex vetuſtiſſimo codice Syriaca lingua ſcripto. II. Profeſſiones Fidei duas: alteram Moſis Mardeni Jacobitæ legati Patriarchæ Antiocheni, ex ipſo proferentis autographo verſam: Sulacæ ſive Siud Neſtoriani deſignati Patriarchæ Neſtorianorum alteram. III. Epiſtolas duas populi Neſtoriani ad Pontificem Romanum, quarum altera ex Seleucia Parthorum: altera ex Jeruſalem ſcripta eſt. IV. ejuſdem Moſis Mardeni Theologicam contemplationem de Sancta Trinitate ſcriptam ab ipſo anno 1552.

De

FRIDEGODUS natione Anglus, Diaconus, floruit juxta Poſſevinum circa annum 960. & ſcripſit Carmine *Vitam ſancti Vuilfridi Eboracenſis Archiepiſcopi*, qui obiit anno 709. die 12. Octobris, quam retulit Joannes Mabillon, ſæcul. 3. Sanctorum Ord. Divi Benedicti tom. 1. pag. 169. ex fide manuſcripti Codicis. Supplementum autem Carminis Fridegodi ex manuſcripto Bibliothecæ Cottonianæ legitur ſæculo 4. Sanctorum ejuſdem Ordinis tom. 1. pag. 722. Scripſit etiam alia Opuſcula, de quibus Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro tom. 1, pag. 601. quæ an alicubi impreſſa ſint, vel manuſcripta lateant, hactenus reſcire non potui.

De Adſone Monacho. 960.

SUPPLEMENTUM.

ADSO cognomine *Hermiricus*, poſt medium ſæculi x. Monachus & Abbas Luxovienſis in Burgundia, poſt Ralonoum Abbatem, ſcripſit circa annum 960. *Librum de Miraculis ſancti Vvaldeberti tertii Abbatis Luxovienſis*, quem edidit Joannes Mabillon ſæculo tertio Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, tom. 1. pag. 451. & ſequentibus, ubi in præludiis de Adſone Luxovienſi loquitur.

De Attone ſecundo. 960.

SUPPLEMENTUM.

» ATTO nomine *Secundus* Aldegarii filius (inquit Ferdinandus Ughellus in Italia ſacra) » Epiſcopus Vercellenſis fuit ab anno 945. doctiſſimus Theologus & Canoniſta, plura ſui ingenii » doctrinæque monimenta reliquit, quæ continentur » in antiquo Codice manuſcripto, in Vaticana Bi- » bliotheca ac Vercellenſi Archivio, &c. *Canones* » rurſùs, *Statutaque Vercellenſis Eccleſiæ* eruta è Con- » ciliis, Epiſtoliſque Decretalibus, quod Opus in » centum Capita aptè diſtinxit. Item De preſſuris » Eccleſiaſticis Opus in tres partes diviſum, quarum » prima eſt *De Judiciis Epiſcoporum*. Secunda *De Or-* » *dinationibus eorumdem*. Tertia *De Facultatibus Eccle-* » *ſiarum*. Hujus temporibus *Hugo & Lotharius* Reges Vercellenſem Eccleſiam exornarunt, &c. Attonis Opera vir clariſſimus Joannes Bona Generalis Abbas reformatæ Congregationis Sancti Bernardi, ſeu Fulienſium in Italia ex manuſcripto Codice Vaticano num. 4322. eruit, deſcribi curavit Romæ anno 1664. atque ad Lucam Dacherium Monachum Benedictinum tranſmiſit, qui ea inſeruit tomo 8. à pagina 1. ad 138. Spicilegii ſui. Et ſunt *Capitulare ſeu Capitula Attonis Epiſcopi*, *liber de preſſuris Eccleſiaſticis*, *atque Epiſtola variæ*. In iiſdem autem Codicibus, tam Vaticano quàm Vercellenſi, erant prætcrea Sermones ſeptemdecim De diverſis Argumentis, & Polypticus, quem *perpendiculum appellat*, quo noxia redarguere & honeſta ſancire decet, cum Scholiis. Sed quia vix legi poſſunt, ideò tranſcripti non ſunt. Eſt autem dolendum, quòd manuſcriptus Codex Vaticanus, lacinis pluribus in foliis laboret, unde integer omnino ſanuſque haberi non potuit, nec ſanari etiam collatione manuſcripti Codicis Vercellenſis, quem denegarunt Canonici. Floruit Atto uſque ad annum 960. & ultra, de quo Dacherius in prologo ad octavum tomum Spicilegii.

ROTGERUS Monachus ſancti Pantaleon
dinis Divi Benedicti in Urbe Colonien
quenti ſtylo litteris mandavit *Vitam ſancti*
Colonienſis Archiepiſcopi, qui ſcriptionem ſuar
maro Archiepiſcopo Brunonis ſucceſſori num
circa annum 970. Cùm enim Bruno mortuus
no 965. Rhemis; quarto Idus Octobris, in
Conventu Compendienſi, ubi nepotes ſuos
Lotharium Regem, & Hugonis Magni filios
cem diſſidentes ad concordiam revocavit: v
annum 670. hanc ſcriptionem notare poſſumi
bes Opuſculum iſtud apud Surium ad diem 11.
bris, de quo mentionem faciunt Trithemius
Illuſtribus Ordinis Divi Benedicti, Sigebertus i
De Scriptoribus Eccleſiaſticis, cap. 130. Ægidius
Vallis Monachus cap. 34. *De geſtis Epiſcopor*
dienſium, & pleniſſimè Joannes Mabillon ſa
Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 334.
ludiis ad Tranſlationem ſancti Maurini Ab
Martyris, ubi de rebus geſtis ſancti Brunoni
nienſis Epiſcopi.

De Ratherio Monacho. 960

SUPPLEMENTUM.

RATHERIUS Monachus Laubienſis
multas paſſus eſt antequam è vivis ex
fortunæ injurias, quam ſibi ferè ſemper irata
ctrina ſua compeſcere adverſam non potuit.
Veronenſis in Italia Epiſcopus, quam inſtit
in Sede Veronenſi ad annum 928. refert Sige
à quo *Vir miræ ſimplicitatis, ſed experientia Li*
Artium nominatus, dicitur: & à Luitprando
cap. 11. *ob Religionem, ſeptemque Liberalium*
peritiam Veronæ Epiſcopus creatus. Poſt modica
quillitatem Hugone Rege perſequente, Vero
dens, Laubias profeſſionis ſuæ locum ſeceſ
electus Leodienſis Epiſcopus. Inde Veronæ
tur, Verona iterùm exul ſolvit, miraſque pat
verbo loquar) viciſſitudines rerum. Scripſi
Ratherius, quæ ferè omnia habentur tomo 2
legii Lucæ Dacherii Monachi Benedictini, p
præter Epiſtolam ad Patricium *De Corpore &*
Domini, quæ in tomo 12. pag. 37. dicti S
evulgata eſt. Obiit Namurci anno 974. de q
ribus agit Folcuinus Abbas Laubienſis in Ch
Ejus autem Scripta ac laudes plurimis proſequit
nes Mabillon ſæculo 5. Sanctorum Ordinis
nedicti pag. 478. ubi ejus Elogium hiſtoricum
ſimè contexuit.

De Adſone Monacho. 980.

SUPPLEMENTUM.

ADSO Monachus Divi Benedicti, poſt
venſis Abbas factus, circa annum 980.
Litteratura, & in temporalibus œconomia
cujus laudes abundè exequitur pag. 849. Auct
Miraculorum ſancti Bercharii Abbatis Dervenſis
evulgavit Joannes Mabillon ſæcul. 2. Sanctor
dinis Divi Benedicti pagina 844. ibi num.
modum excedente vita Domno Alberico, Adſ
effectus, Baſilicam Sanctorum à Beato Bercher
dam extructam parviſſimam reputans, maximi
fundamenta jecit: duas Villas Drejam, & alte

Digitized by Google

ejuſdem ſancti Frodoardi, ſæculo 4. illorum Sancto-rum tom. 2. pag. 243. Denique *Vitam Manſueti primi Tullenſium Epiſcopi*, quam neſcio an edita ſit. Mortuus eſt Adſo anno 992. de quo in præludiis ſuis ad dictas legendas Joannes Mabillon.

De Gerardo. 980.

SUPPLEMENTUM.

GERARDUS (qui hucuſque anonymus fuit) ſancti Udalrici Epiſcopi Auguſtani Capellanus, & Presbyter ab illo ordinatus, primus circa annum 980. Scripſit *Vitam hujus ſancti Epiſcopi libris duobus*, ipſe oculatus teſtis plurimorum quæ ſcribit. Anonymum edidit Marcus Velſerus Reipublicæ Auguſtanæ Duum-Vir clariſſimus Auguſtæ Vindelicorum anno 1595. in 4. Sed Auctoris nomen exprimit manuſcriptus Codex Monaſterii ſancti Emmerami Ratiſponenſis, ante annos quingentos ſcriptus, in quo C hæc Vita reperitur ſub titulo poſt Capitulationes ita expreſſo: *In nomine Domini incipit Vita ſancti Udalrici Epiſcopi & Confeſſoris Chriſti, edita à Gerhardo, qui ab eo fuit Presbyter ordinatus.* Gerardum itaque impoſterum licebit appellare Anonymum, qui neſcio an idem cum Gerardo Udalrici Capellano, de quo in Vita num. 63. ſeu Præpoſito num. 70. atque Presbytero n. 83. Hos Gerardi Libros de Vita & Miraculis ſancti Udalrici eum ſimplici ſtylo ſcriptos legiſſet Gebehardus Auguſtanus Epiſcopus, eos novo Orationis genere expolire aggreſſus eſt, ut ipſe in prologo ſuo teſtatur: ſed morte præventus, opus perficere non D potuit. Fuit is ab ſancto Udalrico Epiſcopus IV. Liutolfo poſt ſeptem Regiminis annos ſuccedens anno 995. moriens anno poſt milleſimum ſecundo. Hanc Gebehardi Commentationem edidit Velſerus cum aliis multis *ad Udalricum* ſpectantibus, anno & loco præcitatis; Gerhardi Opus iterùm obtulit ſub nomine proprii Auctoris Joannes Mabillon ſæcul. 5. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, pag. 419. & ſeqq. *De Gerardo Presbytero & Gebehardo Epiſcopo*, ambobus ſancti Udalrici laudatoribus, eodemque tempore viventibus, citatus Mabillon in Obſervationibus præviis ad Vitam ſancti Udalrici pag. 415. Bollandiſtæ ſuis temporibus ad diem 4. Julii.

De Joanne Monacho. 980.

SUPPLEMENTUM.

E JOANNES primùm Monachus, & Joannis Abbatis Gorzienſis diſcipulus poſtea Abbas ſancti Arnulfi Metenſis Ordinis Divi Benedicti, floruit ſæculo Chriſti 10. ſub Adalberone Metenſi Antiſtite, ſcripſitque *Vitam ſanctæ Glodeſindis Abbatiſſæ Metenſis, atque hujus Tranſlationem libris duobus*: quorum primus *De Vita ſanctæ Glodeſindis*, habetur ſæculo 2. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 1087. Alter *De Tranſlatione ejuſdem*, quæ an. 830. contigit, habetur ſæculo quarto Sanctorum ejuſdem Ordinis Divi Benedicti, parte ſeu tomo 1. pagina 435. Item *Vitam ſancti Joannis Abbatis Gorzienſis*, ex mandato

zienſis anno 975. [illegible] nostro Joanne ſcriptam habes apud Bollandum ad diem dictam Februarii tom. 3. & apud Joannem Mabillon ſæculo 5. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti B pag. 363. ubi in Obſervationibus præviis de hoc Joanne Abbate S. Arnulfi agit.

De Helperico Monacho. 980.

SUPPLEMENTUM.

HELPERICUS Abbatiæ ſancti Galli in Helvetia Monachus & Decanus, ſcripſit an. 975. ad Aſprum *Tractatum de Computo Eccleſiaſtico*, quem habes manuſcriptum in Bibliotheca Viconienſi Ordinis Præmonſtratenſis, Bucilienſi ejuſdem Ordinis in Bibliotheca Sancti Germani de Pratis Pariſienſibus, atque editioni habet paratum Joannes Mabillon, C de quo ipſe agit tomo 1. Analectorum, pag. 113. & ſeqq. Creditur vixiſſe Hilpericus uſque ad annum 1000. & ultra, cùm in certis exemplaribus ejus computus deſignet annum 1005. at in quodam manuſcripto S. Germani, annus computi præſens deſignatur 975.

De Roſvveita Sanctimoniali. 980.

SUPPLEMENTUM.

ROSVVEITA ſeu *Roſvveidis*, Gandersheimenſis in Germania Sanctimonialis, clara natalibus, ſed clarior in obſcuro ſæculo ob liberales in D ſexu fœmineo Diſciplinas, quæ tunc à viris aberant, claruit anno circiter 980. de qua Joannes Voſſius De Hiſtoricis Latinis lib. 2. cap. 41. Scripſit ſoluta oratione *Vitam ſancti Vvillibaldi Eiſtetenſis Epiſcopi*. Itemque *Vitam ſancti Vunebaldi primi Heidensheimenſis Abbatis*, quas Surius habet in Vitis Sanctorum, Henricus Caniſius in tomis Antiquarum Lectionum, Joannes Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tom. 2. pag. 176. & ſeqq. 365. & ſeqq. Scripſit pariter *Carmine Elegiaco Martyrium ſancti Gangulphi Martyris, ſanctorum Dionyſii & ſociorum, & ſancti Pelagii*, & alia, quæ in folio impreſſa Nurembergæ anno 1501. cura & ſtudio Conradi Celtii. Denique, *Panegyricum Othonis primi Imperatoris Carmine heroico, ad preces Othonis ſecundi, &* E *mandatum Gerbergæ Abbatiſſæ ſuæ*, impreſſum cum Hiſtoria Vitikindi Francofurti in fol. anno 1621. apud Aubrios. Itemque in Collectione Scriptorum Germaniæ per Juſtum Reuberum, impreſſa Francofurti in fol. anno 1584. pag. 181. & ſequentibus.

De Hartmanno Monacho. 980.

SUPPLEMENTUM.

HARTMANNUS Monachus ſancti Galli, clarus circa annum 980. ſcripſit *Vitam ſanctæ Vviborada Virginis & Martyris, recluſæ apud ſanctum Gallum*, quæ anno 925. die 2. Maji mortua dicitur, quam primus in lucem protulit Godefridus Henſchenius

Digitized by Google

rum Germanicarum Scriptorum, edito in fol. Francofurti anno 1606. Opus autem *Hartmanni de ſancta Vuiborada* iterum impreſſum ſæculo 5. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pagina 42. cum Obſervationibus prævits ab Joanne Mabillon Monacho Benedictino.

De Gerberto Monacho. 990.

Supplementum.

Gerbertus Monachus primùm Aureliacenſis claruit anno 990. & ſequentibus, factus poſtea anno 992. Regio favore Rhemenſis Archiepiſcopus, inde Imperatoria gratia anno 997. Archiepiſcopus Ravennatenſis demùm anno 999. Romanus Papa ſub nomine Silveſtri ſecundi. Doctus fuit maximè in Artibus Mathematicis, quas cùm cæteri hoc tempore ignorarent, magiæ inſimulatus eſt ab Auctoribus ſequentis ſæculi, Summorum præſertim Pontificum inimicis. Scripſit *Epiſtolas plures* Pariſiis impreſſas anno 1611. in 4. ex manuſcripto Codice Papirii Maſſoni; curis ac diligentia Joannis Maſſoni ejus fratris. Item Opuſculum cui titulus, *Diſputatio Chriſtianorum & Judæorum Romæ habita*, impreſſum Romæ anno 1544. in 4. Item *Commentarium in locum aliquem Porphirii ad Othonem Imperatorem*, quem recenſet Joannes Mabillon tom. 1. ſuorum Analectorum. Ejuſdem Gerberti *Geometria & Rithmomachia* mſ. in 4. in Bibliotheca olim Thuanea, nunc Colbertina. Sed *Rithmomachia* vetuſtus liber editus cum quatuor libris idiomate ſuo Germanico *De Luſu Schaccorum*, Lipſiæ anno 1616. in fol. à ſereniſſimo Duce Brunſvvicenſi & Luneburgenſi, ſub nomine Guſtavi Seleni, quæ editio rara hodie habetur. Edidit in 4. Romæ an. 1629. Abraham Bzovius Ord. FF. Prædicatorum, *Vitam ſancti Adalberti Pragenſis Epiſcopi* ſub nomine Silveſtri ſecundi qui Gerbertus eſt: ſed Bollandiſtæ qui eam recuderunt tom. 3. menſis Aprilis ad diem 29. pag. 178. rectè obſervarunt ipſam non eſſe Silveſtri ſecundi, unde Anonymam reliquerunt. Idem cenſet Joannes Mabillon in Obſervationibus præviis ad eamdem Vitam, quam edidit ſæculo 5. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 846. etiam Anonymam.

De Fulcuino Monacho. 990.

Supplementum.

Fulcuinus Monachus Laubienſis, factus eſt hujus loci Abbas poſt mortem Aletranni doctiſ- … Abbatem. Abbas factus non otio, ſed Litteris operam dedit, variaque compoſuit, nempe *Chronicon Abbatum Laubienſis Cœnobii* non contemnendum, quod impreſſum legitur tomo 6. Spicilegii Lucæ Dacherii, *Opuſculum De Miraculis ſancti Urſmari ſuo tempore factis*, apud Continuatores Bollandi de Vitis Sanctorum ad diem 18. Aprilis. Demum *Vitam Folcuini Tarvanenſis Epiſcopi*, quam edidit Joannes Mabillon in Actis Sanctorum Ordinis Divi Benedicti ſæculo quarto, tomo ſeu parte 1. pagina 622. Obiit anno 990. in Abbatia ſua Laubienſi; de quo multa ipſe in ſuo Chronico loquitur, dum de rebus ſuo tempore geſtis, Lucas Dacherius in præludiis ad tomum 6. Spicilegii, Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro tom. 1. pag. 573. verbo *Folcuinus Monachus*.

De Letaldo Monacho. 990.

Supplementum.

Letaldus Miciacenſis Monachus, ſcripſit *Librum De Miraculis S. Maximini Abbatis Miciacenſis*, quem edidit Joannes Mabillon ſæculo 1. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, pagina 598. Atqui hunc Letaldum eumdem eſſe putamus qui expolivit *Vitam ſancti Juliani Cenomanenſis Epiſcopi*, etſi Poſſevinus hunc Monachum Cenomanenſem exiſtimat. In illis miraculis ſeriem Epiſcoporum Aurelianenſium, Abbatumque Miciacenſium inſerit Letaldus, qui tempore Ermenthei & Arnulphi Epiſcoporum, atque Annonis Abbatis ſub finem ſæculi 10. ſe vixi ſe teſtatur cap. 11. & ſeqq. diſtinguendus à Letaldo altero Abbate Miciacenſi, de quo iſte agit capite 4. Hæc Joannes Mabillon loco citato pag. 580. in Obſervationibus præviis ad Vitam ſancti Maximini Abbatis Miciacenſis, ſæculo 2. *Sanctorum Ordinis Divi Benedicti*.

De Dudone Decano. 990.

Supplementum.

Dudo Collegialis Eccleſiæ Sancti Quintini i Veromandia Decanus, ſcripſit circa annun 990. *Libros tres De rebus geſtis Normannorum*: Opu impreſſum in Collectaneo Hiſtoricorum Normanniæ opera Andreæ Ducheſnii anno 1619. Pariſiis in fol apud Sebaſtianum Cramoiſy, via Jacobæa, ſub Ci coniis: de quo mentionem facit Aubertus Miræus i *Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis*.

SÆCU-

Digitized by Google

De ſancto Fulberto Carnotenſi.

SANCTUS FULBERTUS Epiſcopus Carnotenſis ad initium hujus ſæculi floruit. Obiit autem anno 1028. teſte Card. Baronio in Annalibus tomo 11. ad hunc annum. Scripſit *epiſtolas multas ad diverſos*, quarum pleraſque ponit idem Card. tomo undecimo. Extat etiam *una ad Adeodatum de Sacramento Euchariſtiæ adjuncta libro Paſchaſii Corbejenſis*. Scripſit quoque *librum de officiorum Eccleſiaſticorum varietate*, quem invenies in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 3. edit. 2. Extant *epiſtolæ & alia opera ejus* impreſſa Pariſiis in octavo, anno 1608.

DISSERTATIO HISTORICA.

FULBERTUS, liberalium artium ſuo tempore peritiſſimus, religioſus vir, & erga Beatam Viginem devotiſſimus, ut teſtatur, qui ab eo ſuum de Illuſtribus Eccleſiæ Scriptoribus Auctarium auſpicatur Henricus Gandavenſis, Carnotenſem Epiſcopatum obtinuit ab anno circiter 1007. uſque ad diem 10. Aprilis anni 1028. vel 1029. quo obiit, & ſepultus eſt in æde Sancti Petri de Valle. In verſibus Epitaphio ejus adjectis dicitur præfuiſſe annis 21. ac dimidio.

Bis denos annos, atque unum dimidiumque,
Virgo Maria tuæ præfuit Eccleſiæ.
Ingreſſurus erat Phœbus poſt lumina ſeptem
Taurum, cùm mæſtum deſeruit populum.

Fueritne Roberti Regis Franciæ Cancellarius, diſſeruimus abundè in noſtro Gallico Syntagmate de Cancellariis Franciæ. De eo plura dabunt Glaber Radulfus libri 4. cap. 4. Ademarus à nobis editus Tomo II. Novæ Bibliothecæ mſſ. librorum, unde excerptum Fragmentum Hiſt. Aquitaniæ apud Pithœum & Ducheſnium, Willelmus Malmeſburienſis lib. 2. cap. 11. & lib. 3. de Geſtis Anglorum, Chronicon Malleacenſe, Petrus Damianus in vita Sancti Odilonis, Adelmannus Brixienſis in epiſt. ad Berengarium, & ex recentioribus Jo: Trithemius, Sixtus Senenſis, Baronius, aliique. Varia ejus opera Pariſiis anno 1608. & Coloniæ Tomo XI. Bibl. edita ſunt ex mſſ. codicibus opera Caroli de Villiers Doctoris Theologi Pariſienſis, hoc eſt:

Epiſtolæ, tum ejus, tum quorumdam aliorum, n. 134. *Sermones, Canones, Proſæ, Hymni, & aliquot verſus*, cum pauculis editoris notis ſeu conjecturis.

Extat quoque à Fulberto ſcripta *S. Autberti Cameracenſis Epiſcopi vita*, apud Surium die 13. Decembris, rogatu Gerardi I. Cameracenſis Epiſcopi, ut docet Baldricus Noviomenſis Epiſcopus cap. 77. libri primi Chronici Cameracenſis & Atrebatenſis.

De Notkero Leod. Epiſc. 1000.

SUPPLEMENTUM.

NOTKERUS ſive *Notgerus*, patria Teutonicus, Leodienſis Epiſcopus, ſucceſſit Evtardo anno 972. qui unctus ac confirmatus à Gereone Colonienſi Archiepiſcopo, magna cura Urbem Leodienſem ornavit, cujus alter fundator appellatus eſt. De eo ita Albericus in Chronico: *Nothegerus vir Sanctus Leodienſis Epiſcopus ordinatus*, 36. *annis præfuit. Hic Urbem muro circumcinxit, majorem Eccleſiam corpore Sancti Lamberti inſignitam à fundamento renovavit, partem quoque fluminis Moſa circa Inſulam venire fecit; Caſtrum formoſum Capre-Montem Urbi nimis contrarium, ex toto cum Eccleſiis ſuis deſtruxit*. Nec ſcientia defuit Notgero Epiſcopo, qui compoſuit *Vitam Sancti Landoaldi Preſbyteri*, quam habes apud Surium & Bollandiſtas ad diem 19. Martii. Itemque *Vitam Sancti Remacli* Trajectenſis ſeu Tungrenſis Epiſcopi an. 664. die tertia Septembris mortui, quam habes apud Surium die eadem. Hic Othonis III. Imperatoris gratia plurimùm valuit, Epiſcopali Palatio inſtaurato, tranſiit ad alteram Vitam 4. Idus Aprilis in Cœna Domini an. 1007. humatus in Eccleſia Sancti Joannis Evangeliſtæ, in qua Canonicorum inſtituit Collegium. Qui plura cupit, legat Joannem Chapeavillum in tribus tomis quos evulgavit *De Epiſcopis ac rebus geſtis Leodienſibus*, ubi multa de Notgero extant.

De Harigero Monacho. 1000.

SUPPLEMENTUM.

HARIGERUS primùm Monachus, poſtea Abbas Laubienſis Ord. Divi Benedicti poſt Fulcuinum allegatum factus an. 990. quam Eccleſiam piè ac prudenter gubernavit per annos ſeptemdecim. Hic eſt ex antiquioribus, qui ſcripſit *Hiſtoriam de Epiſcopis Leodienſibus*, quam evulgavit cum aliis ejuſdem Dictionis Hiſtoricis anno 1613. Joannes Chapeaville Canonicus & Vicarius in Spiritualibus ejuſdem Epiſcopatus. Unum etiam *Librum De Corpore & Sanguine Domini*, quem vidi manuſcriptum ſub nomine Harigeri, in Bibliotheca Signiacenſi Ordinis Ciſtercienſis in Archiepiſcopatu Rhemenſi, quemque Anonymum evulgavit Ludovicus Cellot Societ. Jeſu Theologus; ad Calcem Hiſtoriæ Gotteſcalci Prædeſtinatiani, quam edidit in folio Pariſiis anno 1655. Sebaſtianus Cramoiſy. Item *Vitam Sanctæ Berlendis Virginis*, Merbecæ in Belgio, quam ediderunt Bollandus ad diem 3. Februarii, & Joannes Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ordinis Benedictini tomo 1. pag. 14. & ſequentibus, correctiorem & Auctori ſuo aſſertam. Denique *Libros quatuor de Vita & Miraculis Sancti Urſmari* Carmine inculto ac barbaro, præloque indignos, de quibus tamen Bollandiſtæ in Vitis Sanctorum ad diem 18. Aprilis, quos vidi manuſcriptos in Bibliotheca S. Vitoni Virdunenſis. Floruit

Digitized by Google

penitus ſenit de ætate Herigeri ; quem ad an. 990. collocat, niſi mendum ſit Typographi pro 990. quod facilè crediderim. Sigebertus in Catalogo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 128. Aubertus Miræus in Scholio ad dictum Sigeberti Caput. Non omittendus Ægidius Vvaulde, qui anno hujus ſæculi 1628. Vitam Sancti Urſmari & Hiſtoriam ejuſdem Monaſterii Laubienſis evulgavit, collectam ex veteribus Monumentis Laubienſibus, vicinarumque Eccleſiarum ac Monaſteriorum.

B

De ſancto Odilone Abbate. 1010.

SANCTUS ODILO Abbas Cluniacenſis ſcripſit *vitam ſancti Majoli Abbatis prædeceſſoris ſui.* Item *vitam ſancti Adheleidis Reginæ & epiſtolas aliquot, & ſermones de præcipuis anni feſtivitatibus*, quæ omnia Pariſiis excuſa ſunt in Bibliotheca Cluniacenſi.

Dissertatio Historica.

SANCTUS ODILO, Arvernus patria, è nobili Mercorienſium ſtirpe prognatus, ex Clerico Brivatenſi Monachus, Sancto Maiolo Cluniacenſi Abbati die 11. Maji anni 994. defuncto ſuffectus Abbas,

C

Sanctiſſimam illam Congregationem annis 56. feliciter rexit uſque ad primum diem Januar. quo obiit anno 1048. ſecundùm Gallis per ea tempora uſitatum calculum, aut 1049. more Romano Indict. non prima ſed ſecunda à Septembri currente ætatis 87. De eo Petrus Damiani S. R. E. Cardin. qui vitam ejus ſcripſit, Fulbertus Carnotenſis, Glaber Radulfus, & Ademarus S. Eparchii Engoliſmenſis Monachus, qui eadem ætate vixerunt, Hugo Abbas Flaviniacenſis à nobis ante biennium Tomo I. Novæ Bibliothecæ mſſ. librorum editus, Sigebertus, Petrus Bleſenſis, Lupoldus Bambergenſis, Joannes Trithemius, Baronius, Voſſius, aliique.

D

In Bibliotheca Cluniacenſi anno 1614. edita Pariſiis ſtudio & cura Domini Martini Marrier Monachi S. Martini à Campis & Andreæ Ducheſnii Turonenſis, extant hæc Odilonis opera.

Vita S. Majoli Abbatis deceſſoris ſui, col. 279. *Hymni quatuor de eodem S. Majolo*, col. 291. *Epiſtolæ aliquot S. Odilonis ad Fulbertum*, & Fulberti, ac aliorum ad Odilonem, col. 349.

Vita S. Adheleidis Imperatricis cum libro de ejuſdem miraculis, col. 353. ex Antiquæ Lectionis Henrici Caniſii Tomo V. Hæc autem primùm Lotharii Regis Italiæ uxor, ex quo Emmam Francorum Reginam peperit; deinde Othoni I. Germaniæ Regi ac deinde Imperatori nupta, Othonis II. mater

E

extitit, vixitque uſque ad diem 16. Decembris anni 999. *Sermones de Feſtis Domini, B. Virginis ac Sanctorum numero* 14. col. 371. Statutum ejuſdem Sancti Odilonis Abbatis *de defunctis*, extat col. 338.

De ſancto Burchardo Vormacienſi. 1010.

SANCTUS BURCHARDUS, Epiſcopus Vormacienſis eodem tempore vixit, & anno 1026. Obiit ſanctè, & religioſè, ut ſemper vixerat. Scripſit *viginti libros decretorum ex Conciliis, & Pontificibus, ac ſanctis Patribus.*

S[illegible]
dicitur Vormatia ad Rhenum ſita, Epiſcopu
Monacho Lobienſis Cœnobii in diœceſi Leodie
Obiit an. 1026. die 14. Oct. ex R. M. Is. Osb
Abbate ſuo viro undequaque doctiſſimo coll
rante edidit ex Conciliis, Pontificibus, & Ca
licis Patribus.

Magnum volumen Canonum libris 20. quod extat
loniæ 1548. à Melchiore Noveſiano, & poſtea
tertiæ Pariſiorum excuſum apud Joannem Petit
& Foucherum. De eo vide Sigebertum tur
Chronico ad annum 1008. tum cap. 141. de
Illuſtribus. In Juriſconſultorum Indice apud Si
rum malè ſcribitur Bruccardus Lambienſis, pro
chardo Lobienſi Monacho, & poſtea Vormat
Epiſcopo.

De Megenfrido Monacho. 101c

Supplementum.

MEGENFRIDUS, aliis MEGINFRIDU
ve MEGINFREDUS, natione Germa
Monachus Fuldenſis ſub Othonibus ſecundo &
tio Imperatoribus, ſcripſit *Vitam Sancti Emm*
Ratiſponenſis Epiſcopi, circa annum 1010. quai
dicavit Arnolfo Comiti Vogburgenſi, tum p
Monachi in Abbatia Sancti Emmerami in
Ratiſponenſi, quam habet Henricus Caniſius
2. Antiquarum Lectionum. Idem Megenfridus
pſerat Hiſtoriarum libros 24. quos Joannes T
mius citat in Vita Sancti Maximi Epiſcopi
guntini, quæ extat tom. 6. die 18. Novembris,
intercidiſſe credimus. Vixit an. circiter 1010. d
plura Caniſius loc. cit. Antonius Poſſevinus i
paratu Sacro tom. 2. pag. 101. ac Scriptores
piſcopis Ratiſponenſibus.

De Syro Monacho. 1010.

Supplementum.

SYRUS Monachus Cluniacenſis, Sancti N
Abbatis hujus Sancti loci Diſcipulus,
poſtea merita extulerunt ad regimen Anonym
batiæ, ſcripſit circa annum 1010. *Vitam Sanct*
joli Abbatis Cluniacenſis libris tribus ad Sancti
donem Cluniaci pariter Abbatem, ejuſdem Majo
ceſſorem. Ait autem id operis à ſe ſuſcepiu
ſe, flagitante Vvarnerio Sanctæ Recordationi
nacho, qui Syro miſſo in Italiam ante perf
opus, ipſe in Alſatiam directus, opus imperf
detulerat, quod ab Syro reverſo poſtea c
tum eſt. Opus iſtud mixtum variis Carminib
Interpolamentis ab Aldebaldo Monacho, edi
Bollandiſtæ ad diem 11. Maji menſis, ſed
tum ab extraneo omni Joannes Mabillon ſæ
Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 786. e
ex manuſcripto Codice Collegialis Eccleſiæ S. M
lis apud Lemovices. Habet nonnulla de Syi
in Elogio hiſtorico Sancti Majoli cap. 1. pa
ubi agit de Scriptoribus ejuſque Laudatoribus
Mabillon loco citato.

De Bernone. 1014.

BERNO ABBAS Augienſis vixit eode
pore. Ipſe enim in libro de rebus ad
officium pertinentibus cap. 2. teſtatur, ſe in

Tt

Digitized by Google

lum fidei. Scripſit *multas epiſtolas, & alia opera*, quæ, utrum extent, ignoro.

Diſſertatio Hiſtorica.

Berno ex Monacho S. Galli in Alemannia Abbas Augiæ divitis propè Conſtantiam ad Rhenum è Brigantino lacu erumpentem, interfuit anno 1014. coronationi Henrici II. Imperatoris factæ à Benedicto VIII. Papa, ut ipſemet teſtatur libro ſecundo de Officio Miſſæ. Obiit anno demum 1045. die 7. Januarii, cùm Monaſterium illud nobile annis 39. adminiſtraſſet. Aberrat ergo à Scopo longiùs Gerardus Joannes Voſſius libri ſecundi de Hiſtoricis Latinis cap. 44. cùm aſſerit diſcipulum fuiſſe Hincmari Archiepiſcopi, qui obiit anno 882. ducentis fermè ante obitum Bernonis annis, neque ad id probandum quicquam conferre poteſt Hincmari ad Æneam Pariſiorum Epiſcopum Epiſtola, quam ex Vaticana Bibliotheca occaſione alterius cujuſdam junioris Bernonis retulit anno 912. Quo ſanè florebat tempore ex Gigniacenſi Abbate primus Cluniacenſium Abbas Berno, qui anno 927. obiit, & de quo nos egimus alio loco pluribus. Vide Bibliothecam Cluniacenſem, quæ ejus Teſtamentum repræſentat. Sed ut ad inſtitutum redeamus.

Præter Bernonis Augienſis librum illum, *de Officio Miſſæ*, ſive, *de rebus ad Miſſæ officium pertinentibus*, ſæpè typis & ſeorſim, & in Bibliothecis Vet. Patrum excuſum, extat quoque die quarta Julii apud Surium ab eo ſcripta, *Vita Sancti Udalrici Auguſtani Epiſcopi*.

Qui plura de eo volet, adeat Sigebertum Gemblacenſem cap. 156. de Viris Illuſtribus, Eckeradum vitæ Sancti Notgeri, cap. 10. Jo: Trithemium, Geſnerum, Voſſium, &c. Miræus annum mortis ejus ſtatuit 1048. Maraccius confundere videtur eum Cluniacenſi, qui die 13. Jan. vel ipſis Kalendis mortalem molem depoſuiſſe perhibetur. Porrò de ſuppoſito Bernoni noſtro, & Guidoni Aretino, egregiis ſuorum temporum Muſicis, libello de Officio Miſſæ & Eccleſiaſticis obſervationibus, qui Micrologus inſcribitur, vide quæ in Erotematis annotavit R. P. Theophilus Raynaudus, quæque nos infrà docebimus in Micrologo.

Supplementum.

Berno ex Monacho Sancti Galli in Alemannia Abbas Augiæ divitis propè Conſtantiam, claruit anno maximè 1030. de quo doctè Bellarminus & Labbeus in diſſertatione Hiſtorica Scriptorum Eccleſiaſticorum, quos iſte recenſuit: quibus addo ſcripſiſſe etiam Bernonem *Vitam Sancti Meginradi Epiſcopi & Martyris*, quam edidit Joannes Mabillon ſæculo IV. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti parte 2. pag. 63. & ſeqq. Alia apud citatos Bellarminum & Labbeum.

non contemnenda de viro [illegible] *Cantuariæ Cantor Oſbernus, qui ejus vitam Romana eloquentia compoſuit, nulli noſtro tempore ſtylo ſecundus, Muſica certè omnium ſine controverſia primus*. Vitam itaque & Miracula ſancti Dunſtani Cantuarienſis Archiepiſcopi libris duobus contexuit, quos ex manuſcripto Colbertino primus edidit Joannes Mabillon ſæculo 5. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 659. & ſequentibus, & quos nonnulli perperam crediderunt eſſe iſtud Opus, quod apud Surium die 19. Maji legitur ſub nomine Oſberti Monachi, quamvis Opera utriuſque Oſberni & Oſberti diverſa ſint. *Vitam* etiam *ſancti Odonis Cantuarienſis Archiepiſcopi*, quam ex eodem manuſcripto Codice Thuano-Colbertino edidit idem Mabillon loco citato pag. 287. Denique *Vitam & Paſſionem ſancti Elphegi Cantuarienſis Epiſcopi & Martyris*, quam habet Bollandus ad diem 19. Aprilis tomo 2. pag. 631. Agunt de Oſberno Guillelmus Malmesburienſis loco allegato, Antonius Poſſevinus in *Apparatu ſacro*, Bollandus & Mabillon locis citatis in Commentariis prævriis ad Legendas quas ediderunt. Porrò quantum ad Oſbertum, ſcripſit *Libros duos, unum de Vita, alterum de Miraculis ſancti Dunſtani Cantuarienſis Epiſcopi*; quos Surius edidit ad diem 19. Maji, ſed truncatos ac mutilos, quorum utcumque ſanat vulnera Joannes Mabillon ſæculo tertio Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 701. dum truncata ab Surio reparat & ſanitati reſtituit. Igitur ſicut duos libros de Miraculis & Vita ſancti Dunſtani Oſbernus conſcripſerat, ita totidem Oſbertus, ſed qui anno circiter 1100. ſcripſerit, cùm ſæpè loquatur de rebus geſtis ſub Lanfranco Cantuarienſi Archiepiſcopo, anno 1089. die 24. Maji humanis rebus exempto, unde annis octoginta vel circiter, Oſberno junior eſt.

De Tangmaro. 1020.

Supplementum.

Tangmarus Saxo, Decanus Hildesheimenſis, ſcripſit *Vitam ſancti Bernardi ejuſdem Urbis Epiſcopi, ſui Diſcipuli*, quam edidit Chriſtophorus Brovverus Societatis Jeſu in Syderibus Germaniæ anno 1616. correctam ad exemplaria manuſcripta, immiſſamque poſtea in Surianas impreſſiones nuperas ad diem 20. menſis Novembris. Vivebat poſt annum 1023.

De Arnolfo Monacho. 1020.

Supplementum.

Arnolfus ex Comite Vogburgenſi, factus Monachus ſancti Emmerami Ratiſponenſis, florebat anno circiter 1024. contemporaneus Megenfrido, qui ei dicavit vitam ſancti Emmerami, de qua paulò ante locuti ſumus. Hic ut partem aliquam haberet inter panegyriſtas hujus ſancti Antiſtitis, conſcripſit *Libros duos de Miraculis ſancti Emmerami*, quos ex tenebris mſſ. Codicum eduxit Henricus Caniſius tom. 2. Antiquarum lectionum impreſſos,

gangi Ratiſponenſis Epiſcopi pag. 811.

De Adelboldo Monacho. 1020.

SUPPLEMENTUM.

ADELBOLDUS profeſſione Monachus Laubienſis in Ditione Leodienſi tum Epiſcopus Ultrajectinus & Henrici III. Imperatoris Conſiliarius, Magnus habebatur teſte Alberico, vir Nobilis, ſapiens & ſummæ virtutis, Henrici Imperatoris Proconſul, in actis bellicis patum fortunatus, in adminiſtratione & regimine ſuo prudentiſſimus, animum applicans ad augmentum Religionis & divini obſequii, locorumque Sacrorum collap orum reparationem. Factus Epiſcopus anno 1008. vel 1009. poſt mortem Anfridi vel Aufridi de Lovanio Ultrajectenſis Epiſcopi, ſcripſit *vitam Sancti Henrici Imperatoris nomine Secundi*, quam habes in Vitis Sanctorum ad diem 14. Julii, & tom. 5. Antiquarum Lectionum Henrici Caniſii. Itemque in Sanctis Bambergenſibus, S. Henrico Imperatore, S. Cunegunde Imperatrice, S. Othone Bambergenſi Epiſcopo, cum notis & aliis quibuſdam ad ipſos Bambergæ tutelares ſpectantibus, quos Jacobus Gretſerus Soc. Jeſu, edidit in 4. Ingolſtadii anno 1611. Obiit Adelboldus anno 1027. die 27. Novembris, cujus mentionem faciunt Dithmarus in Hiſtoria ſua, Trithemius De Viris illuſtribus, Joannes de Beka in hiſtoria Epiſcoporum Ultrajectenſium, Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro, verbo *Adelbandus* pag. 8. citans Trithemium lib. 4. cap. 319. Virorum illuſtrium; Sammarthani Fratres in Gallia Chriſtiana tom. 1. pag. 824. in Epiſcopis Ultrajectinis.

De Dithmaro Monacho. 1020.

SUPPLEMENTUM.

DITHMARUS vir ſanctus, Sigefridi in Saxonia Comitis filius, ex matre Cunegunda Saxonica natus anno Domini 976. cùm adoleviſſet, factus eſt Monachus Cœnobii S. Joannis Magdeburgi ſub Riddago Abbate; mox Præpoſitus Vvalbicenſis, & inde Henrico II. Imperatore; procurante ſucceſſit Vvigberto in Epiſcopatu Merſeburgenſi anno Domini 1018. Scripſit autem *Chronicorum libros ſeptem*, quod Chronicon per quinque Regum tempora digeſtum incipit ab Henrico Humili qui primus hoc nomine & in hujus narrationis ordine imperavit: deinde ab Othone Magno ſecundo & tertio viciſſim ſibi ſuccedentibus uſque ad Henricum Pium, quem nomine ſecundum & ſanctum vocamus, protenditur. Iſtud opus impreſſum Francofurti ad Mœnum anno 1580. in folio, cum vita ipſius Dithmari per Reinerum Reineccium. Cedit autem ipſi magnæ laudi (ait Cardinalis Baronius) quod jam argumentis mille & exemplis innumeris, egregiè fidem Catholicam teſtatam reliquit adverſus ſuos gentiles Apoſtatas, qui noſtro hoc ſæculo ex antris, emerſerunt, & ſanè ſinceriſſimus eſt Scriptor. Hæc Baronius, cùm autem annos 10. menſes 7. & dies 7. ſanctè præfuiſſet. Obiit anno 1028. ſuæ ætatis 42. ipſis Kalendis Octobris, & in æde Sacra Merſburgi ſepultus eſt. Ad id porrò quod de obitu ipſius Dithmari diximus, addimus, eum venturæ mortis accepto divinitus nun-

De Ademaro Monacho. 1030.

SUPPLEMENTUM.

ADEMARUS ſeu ADHEMARUS, Engoliſma Monaſterio ſancti Eparchii Ordinis D. Be
dicti Monachus, vivebat anno circiter 1030. ſcrip
enim *Chronicon & Commemorationem Abbatum Baſ.*
B *Sancti Martialis Lemovicenſis*, ac Chronicon port
tur ab anno 829. ad annum Chriſti 1029. quæ
preſſa ſunt apud Philippum Labbeum tom. 2. ſuæ
bliothecæ mſſ. Librorum, de quibus loquitur Joan
Mabillon tom. 1. Analectorum pag. 419. *Item Sup
mentum ad Libros Amalharii De Divinis Officiis* de
diximus ſupra ſæculo IX. verbo *Amalharius Met
Diaconus*: evulgatum tom. 2. Analectorum Joa
Mabillon pag. 96. Plura de illo locis citatis dicti L
beus & Mabillon, qui opera Ademari ediderunt.

De Guido Aretino Mon. 1030.

SUPPLEMENTUM.

C GUIDO ARETINUS MONACHUS Ord.
Benedicti, novam diſcendi Muſicam ratio
inveniens, adeò ut paucis menſibus puer addiſce
quod pluribus annis vix quiſque ætate & ingenio
lens, addiſcere potuiſſet: ſcripſit de hoc argum
librum Prænotatum *Micrologus*, quem Theobald
prutino Epiſcopo dicatum, anno ætatis ſuæ 34
Joane vigeſimo, Romano Pontifice Maximo,
ſucceſſit Benedicto VIII. Romano etiam Ponti
emiſit in lucem. Et quidem ab eodem Benedict
fuit evocatus ad urbem, qui & ejus revolvit A
phonatium, & aliqua miratus didicit ex eo.
ruit ab anno 1010. ad 130. & ulteriùs, extatqu
D toto hoc negotio ipſius Guidonis Epiſtola inſer
Baronio Cardinale ſuis Annalibus ſub annum 1
ad Michaelem Monachum S. Mariæ Pompoſiani
nobii, ut præfert titulus. Hæc nos ex Apparatu
cro Antonii Poſſevini verbo tenus pag. 694. de
etiam Sigebertus De Scriptoribus Eccleſiaſticis
144. & in Chronico ad annum Chriſti 1028. J
nes Gerardus Voſſius de 4. Artibus Popularibus.

De Odoranno Monacho. 1030.

SUPPLEMENTUM.

ODORANNUS MONACHUS Sancti Petri
Senonenſis, Ordinis Divi Benedicti, ſc
E *Chronicon Rerum in Orbe geſtarum* ab anno 675. ac
num 132. quo florebat in dicto S. Petri Cœn
Habetur iſtud Chronicon in Collectaneo vete
Hiſtoriæ Francicæ Scriptorum, procurato varii
quinque tomis in folio, ab Andrea Ducheſ
apud Sebaſtianum Cramoiſy Pariſiis anno
& ſeqq.

De Glabro Rodulpho. 1040.

GLABER RODULPHUS Monachus
pſit *hiſtorias ſui temporis libris quinque*,
accuratè, ubi tamen dicit Conradum Regem o
anno Domini 1041. videtur Scriptorum vitio po
eſſe, pro anno undequadrageſimo, id eſt, trice

Digitized by Google

dicatam.

Hiſtoriam libris quinque comprehenſam, ab anno citciter 990. uſque ad annum 1045. Quo anno obierit quove loco, neſcimus. De eo certè extra ordinem, poſt Gregorium ſcilicet Turonenſem, & ante Cordubenſem Epiſcopum Iſidorum, paucis Sigebertus Gemblacenſis hæc perſtrinxit cap. 50. Rodolfus ſcripſit Hiſtoriam Francorum à ſuo tempore. Nec de eo plura veteres, quod ſciam.

Extat quoque ab eo ſcripta, *Vita S. Guillelmi Abbatis Sancti Benigni Divionenſis*, qui multis reſtitutis in Monaſticum ordinem, ſapienterque adminiſtratis Monaſteriis, obiit Fiſcanni in Normannia Kalendis Januarii anni 1031. Vide Hiſtoriam Reomaenſis Monaſterii à ſancto Joanne Presbytero fundati, quam R. P. Petrus Roverius publicavit Pariſiis anno 1637. & Januarium menſem RR. PP. Joannis Bollandi ac Godefridi Henſchenii.

De Anſelmo Leodienſi. 1040.

Supplementum.

Anselmus Leodiensis Canonicus, ſancti Lamberti ejuſdem urbis Scholaſticus, deinde Namurcenſis Decanus, pietate & doctrina conſpicuus, ſcripſit ad inſtantiam Idæ ſancti Cæciliani Colonienſis Abbatiſſæ *Hiſtoriam Epiſcoporum Leodienſium*, à ſancto Theodardo qui vivebat circa annum *666.* uſque ad Wazonem qui Ricardo Hannonienſi ſucceſſit anno 1041. obiitque anno 1048. hanc Joannes Chapeaville Vicarius Generalis in Spiritualibus dicti Epiſcopatus & S. Lamberti Canonicus, eduxit in publicum Leodii in 4. anno 1612. cum aliis quatuor auctoribus qui de Epiſcopis Leodienſibus ſcripſerunt, Godeſcalco & Nicolao Canonicis, Stephano Leodienſi Epiſcopo, & Raynero ſancti Laurentii in Suburbio ejuſdem urbis Monacho. De illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, Aubertus Miræus in Auctario *de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Joannes Chapeaville in præludio ad ejus Hiſtoriam à ſe editam.

De Hugone Lingonenſi. 1040.

Supplementum.

Hugo Lingonensis Epiſcopus factus anno 1030. cognomento de Britolio, filius Gilduini Comitis de Britolio in Agro Belvacenſi, aſſumptus ad hanc ſedem Roberto Rege, cùm anteà fuiſſet Clericus Carnotenſis atque Monachus Cluniacenſis. Scripſit *Tractatum de Corpore & Sanguine Domini contra Berengarium*, quem anno 1647. edidit Lucas Dacherius in fol. in Appendice ad Opera Lanfranci Cantuarienſis Archiepiſcopi. Hugo autem poſt 18. Sedis annum à Lingonenſibus pulſus à Sede anno 1048. propter Simoniam, adiit Judicium Leonis Papæ in Concilio Rhemenſi anno 1049. ubi depoſitus fuit. Inde in Monaſterium S. Vitoni Virdunenſis ſeceſſit, ſub Vvaleranno fratre ſuo & Abbate factus Monachus, ubi anno incomperto mortuus eſt. Vide Galliam Chriſtianam Sammarthano-

uſque ad annum 1065. Scripſiſſe præterea dicitur *Antiphonam, Salve Regina, & Alma Redemptoris*: necnon *ſequentiam illam de Spiritu ſancto, Veni ſancte Spiritus, & emitte cælitus lucis tuæ radium, &c.* Scripſit *alia permulta ad muſicam*, & *Aſtrolabium ſpectantia*. Vide Chronicon Hermanni auctius apud Henricum Caniſium tomo 1. antiquæ lectionis.

Dissertatio Historica.

Hermannus, ab infantia omnibus membris contractus, Vvolferadi Vveringenſis in Svevia, Comitis ex Hiltrude filius, Monachus Augiæ majoris ſeu divitis in Inſula lacus Cellenſis (qui Brigantini, ſeu Conſtantienſis veluti quædam appendix eſt) jam olim conſtructæ, pietate & doctrina clariſſimus (*a*), obiit anno 1054. in Aleshuſam prædio ſuo, ibique ſepultus eſt. De eo Honorius Auguſtodunenſis lib. 4. cap. 12. Marianus Scotus, Trithemius, qui Monachum Cœnobii S. Galli appellat, Aventinus, Balæus, Voſſius, Maraccius, &c.

Chronicon ejus *ab ortu Adami perducitur uſque ad annum* 1052. & à Bertoldo Conſtantienſi continuatur uſque ad annum 1065. addita ſui temporis Hiſtoria uſque ad annum 1100. Extat tum ſeorſim excuſum, tum Tomo Rerum Germanicarum Chriſtiani Vvrſtiſii gemino contextu expanſum, auctius verò correctiuſque Tomo 1. Antiquæ Lectionis Henrici Caniſii, & Tomo XI. Bibliothecæ Colonienſis, ex mſ. codice Auguſtani Monaſterii Sanctorum Afræ & Udalrici.

Eidem quoque tribuuntur Antiphonæ, *Salve Regina, Alma Redemptoris*, &c. Sequentia, *Veni Sancte Spiritus, & emitte cælitus*, &c. Hymni & proſæ variæ. Alia verò quæ Trithemius proponit, nondum prodierunt in lucem.

(*a*) Samuel Mareſius in examine libelli Blondelliani adverſus Papam fœminam, Hermannum noſtrum ſtolidè, & ut decebat Hereticum à Catholica majorum ſuorum fide alienum impiè, vocat Monachum, ſuperſtitioſum, & totum ſedi Romanæ addictum. Sed quid faceret: declamandum erat, qua jure, qua injuria in eum, qui Papiſſæ Joannæ non meminiſſet. Longè de eo modeſtiùs Gerardus Joannes Voſſius, aliique quamvis in alienis à Catholica religione caſtris militantes.

De ſancto Leone nono Pontifice. 1050.

Sanctus Leo Papa nonus ex Epiſcopo Tullenſi ſedere cœpit in Apoſtolica ſede anno Domini 1049. & ſedit annis ſex. Itaque obiit anno Dom. 1054. Scripſit *inſignem epiſtolam ad Michaelem Epiſcopum Conſtantinopolitanum contra Græcorum errores*; quam Sigebertus librum appellat. Scripſit etiam *& ad Conſtantinum Monomachum Imperatorem Græcorum*, & *ad alios multos*, quæ extant inter Epiſtolas Summorum Pontificum, & ſeorſim apud Card. Baronium tomo undecimo Annalium: & præter epiſtolas extant etiam homiliæ, & ſermones impreſſi Lovanii anno Domini 1565. & Coloniæ anno 1568.

Dis

Epiſcopo, electus anno 1049. conſecratuſque eſt in Romanum Pontificem, aſſumptoque Leonis IX. nomine per annos 5. menſes 2. & dies 7. vixit, uſque ad diem 19. Aprilis anni 1054. quo Sanctiſſimè obiit virtutum & miraculorum laude inſignis, cùm Tullenſem ſuam Eccleſiam alteri quamdiu vixit tradere noluiſſet. De eo Vvibertus Archidiaconus à Sirmondo editus, aliique qui Vitam illius ſcripſerunt, Anſelmus Rhemenſis Monachus, qui, teſte Sigeberto cap. 152. de Viris Illuſtribus, Itinerarium ejus ſcripſit hactenus ineditum, Deſiderius Abbas Caſſinenſis in Dialogis mſſ. Lambertus Schafnaburgenſis, Hugo Flaviniacenſis nuper in lucem emiſſus, Sigebertus in Chronico, & cap. 149. Catalogi, ubi inter cætera docet propter cantus in honore Sanctorum ab eo compoſitos S. Gregorio I. Papæ meritò comparandum, Auctor vitæ S. Arnulfi Sveſſionenſis Antiſtitis, Trithemius de Scriptoribus Eccleſiaſticis & de Viris Illuſtribus Ordin. S. Benedicti. Ex recentioribus verò plura de eo Baronius, & de ejus genere R. P. Hieronymus Viguerius Oratorii D. N. J. C. Presbyter in Stemmate Genealogico Familiarum Alſaticæ, Lotharingicæ, Haſpurgicæ, &c. Pariſiis anno 1649. excuſo.

Opera ejus, quotquot reperiri potuerunt, edita ſunt Coloniæ anno 1588. cum operibus S. Leonis Magni, ſatagente Laurentio Surio Carthuſiano, & Antuerpiæ anno 1583. per Canonicos Regulares S. Martini Lovanienſis emendata, cùm jam antea Lovanii anno 1565. ex officina Joannis Birkmanni Leonis hujuſce noni *Sermones* atque *Epiſtolæ* tam *Decretales*, quàm *familiares*, quibus etiam ditatos reperias Annales Eccleſiaſticos Tomoſque Conciliorum, produſſent.

De Hepidanno. 1050.

SUPPLEMENTUM.

HEPIDANNUS Monachus ſancti Galli in Helvetia Ordinis Divi Benedicti claruit ab anno 1030. vel circiter ad annum 1080. Scripſit *Chronicon*, quod incipiens ab anno 709. deſinit in anno 1044. quo florebat, impreſſum cum multis aliis ad Abbatiam S. Galli ſpectantibus in Collectaneo Rerum Alamannicarum, quod in fol. Francofurti editum eſt anno 1606. typis Vvechelianis, ex cura & ſtudio Melchioris Haiminsfeldii Goldaſti viri in eruendis è tenebris Antiquitatibus laborioſiſſimi. Idem ſcripſit Hepidannus *Libros duos de Vita & Miraculis Sanctæ Vviboradæ*, ſed longè ſerius, quos obtulit poſt annum 1072. Udalrico Abbati S. Galli, quoſque primus edidit in Collectaneo citato Goldaſtus, ſed poſt ipſum Bollandiſtæ Jeſuitæ in Legendis Sanctorum ad diem 2. Maji. Agunt de Hepidanno Goldaſtus & Bollandiſtæ locis citatis plenè, Joannes Mabillon ſæculo 5. SS Ordinis D. Benedicti pag. 42. in obſervationibus præviis ad vitam S. Vviboradæ Virginis & Martyris, quem nos circa annum 1080. mortuum credimus.

G [illegible]
dinis D. Benedicti Monachus, ſub medi
ſæculi 11. *Vitam Sancti Anſcharii Hamburgenſis Epiſ*
Verſibus reddidit & Adalberto Bremenſi Archiepiſcopo
dicavit, quam edidit ex mſſ. Codd. Joannes Mab
lon ſæculo 4. Sanctorum Ord. Divi Benedicti tom
pag. 115. & ſeqq.

De Drogone Belga. 1050.

B SUPPLEMENTUM.

DROGO BELGA Monachus Cœnobi S. V
noci, quæ civitas in Belgio eſt, deinde C
ttellenſis Paſtor, poſtremò Morinorum Epiſcop
creatus anno 1036. quibus præfuit cum laude an
plus minus XXXIII. poſt quos in pace quievit an
1078. vel juxta alios ſequenti. Scripſit *Vitam S.*
dalena quam habet Surius ad diem 6. Julii tom
Vitam Sancti Oſvvaldi Northumbriæ in Anglia Reg
de quo Surius ad diem 5. Auguſti. Addidit eti
lib. 1. *De Vita S. Vvinoci Abbatis*, *ſecundum & terti*
qui mſſ. Bergis aſſervantur in eodem Monaſterio ſ
C cti Vvinoci. Plura dabunt de Drogone Belga An
nius Poſſevinus in Apparatu Sacro, Sammarth
Fratres in Gallia Chriſtiana tom. 2. verbo *Bolonien*
Epiſcopi pag. 430. ubi de Epiſcopis Tarvanenſibus
Morinenſibus.

De Helgaldo Monacho. 1050.

SUPPLEMENTUM.

HELGALDUS ſive ELGAUDUS Floriace
Monachus ſcripſiſſe dicitur circa annum 10
Vitam Roberti Regis Francorum, editam primùm
Bibliotheca Petri Pithoei Trecenſis ac Pariſie
D Cauſidici, anno 1596. in folio Francofurti V
chelianis typis, inter undecim veteres Hiſto
Franciciæ Scriptores ab anno 900. ad 1283. Re
dit illam poſtea in Collectaneo ſuo Hiſtoricor
Franciæ coætaneorum Andreas Ducheſnius quem v

De VVitpone Presbytero. 1050.

SUPPLEMENTUM.

WITPO ſeu WIPPO Presbyter Germanus, H
rici tertii Imperatoris Sacellanus, clarus ci
ſæculi undecimi medium, ſcripſit *Vitam Conradi*
lici patris Henrici tertii, quam evulgavit ex mſſ.
E dicibus Joannes Piſtorius tom. 3. pag. 421. Collec
nis ſuæ Scriptorum veterum de rebus Germani
quam edidit 3. in fol. tomis Francofurti Vvecheli
typis, annis 1582. 1584. & 1607. Scripſit etiam
negyricum in laudem Henrici III. Imperatoris, edi
tomo 2. Antiquarum Lectionum Henrici Cani
Agunt de Vvitpone Piſtorius & Caniſius in p
ludiis ad ejus opuſcula, quæ evulgarunt; Poſſevi
parciſſimè in Apparatu Sacro.

De Evervino Monacho. 1050.

SUPPLEMENTUM.

EVERVINUS ſeu EBERVINUS Monachus
tione Germanus & Abbas Monaſterii S. M
ri

tonius Poſſevinus in Apparatu Sacro. Addo ego in Catalogo Abbatum S. Maximini Treverenſis, quem habes tom. 4. Galliæ Chriſtianæ, nullum Abbatem hujus nominis legi.

De Evershelmo Monacho. 1050.

SUPPLEMENTUM.

EVERSHELMUS Monachus primùm Altimontis juxta Malbodium in Hannonia, deinde hujus loci factus Abbas anno 1048. ſcripſit circa hoc tempus *unum librum De Vita S. Popponis Abbatis Stabulenſis cognati ſui*, quem habent Laurentius Surius & Bollandus ad diem 25. Januarii. Inde factus Abbas S. Petri Gandavenſis anno 1058. ubi mortuus eſt anno 1069. Vide Bollandium de illo in præludiis ad Vitam Sancti Popponis, & Sammarthanos Fratres tom. 4. Galliæ Chriſtianæ, in Abbatibus Altimontis & S. Petri Gandavenſis.

De Deoduino Epiſc. 1050.

SUPPLEMENTUM.

DEODUINUS ſeu THEODUINUS Epiſcopus Leodienſis ſucceſſit Vvazoni ab anno 1048. ad 1075. quo mortuus eſt. Scripſit *inſignem Epiſtolam ad Henricum Galliæ Regem de Corpore & Sanguine Domini*, quam Cardinalis Baronius & Joannes Chapeaville perperam ſub nomine Durandi Leodienſis Epiſcopi & quidem mutilam ediderunt, ex mſſ. Cod. Ludovici Martelli Civis Rothomagenſis; integram autem atque auctori ſuo reſtitutam Joannes Mabillon tom. 4. Analectorum pag. 396. Idem ipſe Codex nunc aſſervatur in ampliſſima Bibliotheca eruditi viri Emerici Bigotii, quo in Codice non durandi nomen, (quippè qui ante natam Berengarii Hæreſim devixit, anno ſcilicet 1024.) adſcriptum legitur: ſed prima dumtaxat Litera D, Deoduinum ſeu Theoduinum ſignificans, quo eodem modo ejus nomen decurtatum legitur in Cod. mſ. S. Audoeni Rothomagenſis, quem Codicem cum Bigotiano Contulit Joannes Mabillon.

De Humberto Cardinali. 1054.

HUMBERTUS Cardinalis Epiſcopus Sylvæ candidæ à Leone nono Pontifice Romam ex Tullenſi Eccleſia adductus fuit, & ab eo Legatus Conſtantinopolim miſſus, cùm eſſet Græcè, & Latinè doctiſſimus ſcripſit *librum contra Græcos de azymo, in forma dialogi*. Scripſit *& alterum de jejunio Sabbati contra Nicetam pectoratum Græcum*: qui duo libri extant apud Card. Baronium in appendice undecimi tomi Annalium; ſed apud Henricum Caniſium tom. 6. antiquæ lectionis habentur etiam epiſtolæ Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, & Nicetæ, quibus Humbertus reſpondet: ſcriptus eſt autem prior liber (ut initio dicitur) anno Domini 1054.

Concilio Romano ſcripſiſſe dicitur Formulam abjurationis, cui ſubſcripſit Berengarius Turonenſis, Archidiaconus S. Mauritii Andegavenſis.

De eo Lanfrancus in libello de corpore & Sanguine Domini adverſus Berengarium, qui Burgundum illum appellitare ſolebat *εἰρωνικῶς*, Sigebertus Gemblacenſis c. 150. de Viris Illuſtribus, & ſequenti, ubi de Paulo Scriptorum Humberti Græco interprete, Trithemius, Baronius Tomo XI. Annalium, & in ejus Appendice, Henricus Caniſius Tomo VI. Antiquæ Lectionis, quique de Cardinalibus & Romanis Pontificibus ſcripſerunt. Extant Tomo VI. Antiquæ Lectionis Henrici Caniſii, & in Bibliothecis Veterum Patrum excuſi.

Liber adverſus calumnias Michaelis Cerularii Patriarchæ Conſt. & Leonis Achridani in Bulgaria Archiepiſcopi de azymo, & de jejunio Sabbati, Tomo IV. Bibliothecæ Morellianæ, Parte II. col. 201. & Tomo XI. Colonienſis. Hic autem Leo brevem quidem libellum ſcripſerat teſte Sigeberto, per quem tantum veneni mortiferi diffuderat, ut eo tota Græcia periiſſet, niſi antidoto Romanæ auctoritatis & Apoſtolicæ fidei vis illa veneni extincta fuiſſet.

Refutatio Tractatus editi contra Latinos à Niceta Pectorato Presbytero & Monacho cœnobii Studitarum, col. 239. Hunc verò Nicetam in præſentia Imperatoris Conſtantini Monomachi adeò feliciter profligavit, ut ipſe librum ſuum prætitulatum de azymo, Sabbato, ac nuptiis Sacerdotum, anathematizaret, & manu ſua igni addiceret.

Commemoratio eorum, quæ contra Michaelem Patriarcham Conſt. geſſerunt Apocriſiarii Apoſtolicæ Sedis anno undecimo Conſtantini Monomachi Imp. Indict. VIII. & qualiter anathematizatus eſt Michael cum ſequentibus ſuis, col. 250.

Ejuſdem, & Petri Amalphitani Archiepiſcopi, & Friderici Diaconi & Cancellarii (qui poſtea fuit Stephanus Papa IX.) *Epiſtola ad omnes Catholicæ Eccleſiæ filios*, col. 251.

Paulus, inquit Sigebertus cap. 151. quo interprete uſi ſunt Conſt. Legati Romanæ Eccleſiæ tranſtulit de Latino in Græcum, cooperante ſibi filio ſuo Smaragdo omnia quæ Humbertus Ep. diſputavit ibi, aut ſcripſit: quæ omnia jubente Conſtantino Monomacho Imp. repoſita ſunt in Archivio Conſt. Eccleſiæ.

De Petro Damiani. 1060.

PETRUS DAMIANI, ſic à Fratris ſui, quod eum, cùm puer eſſet in magnis Anguſtiis conſtitutus loco piiſſimi parentis habuiſſet, Damiani nomine vocatus, nobilis Ravennas Monachus fuit Ordinis S. Benedicti, ac deinde S. R. E. Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis. Vixit temporibus Gregorii VI. & ſucceſſorum ejus uſque ad Gregorium ſeptimum, ad quos omnes epiſtolas dedit. Vir fuit valdè ſanctus, & devotus, & præcipuè pœnitentiæ, & auſteræ vitæ amator ardentiſſimus. Qua de cauſa non ſemel à Nicolao ſecundo Pontifice, petiit facultatem dimittendi Eccleſiam Oſtienſem,

nali; qua Legatione obita cùm rediret, vitam finivit anno Domini 1072. teſte Bertoldo in additione ad Hermannum contractum, ex quo refellitur fabula Helinandi, & Vincentii Bellovacenſis, de pœnitentia centum annorum, illi impoſita à Gregorio ſeptimo Papa. Obiit enim Petrus, antequam Gregorius ſeptimus Pontifex eligeretur. Quamvis autem Petrus ſeveræ vitæ cupidiſſimus; erat tamen interim non infacetus, nec ludendi, ac falsè carpendi artem ignorabat, ut intelligi poteſt ex verſibus ad Alexandrum Papam, & ad Hildebrandum Cardinalem, quos refert Cardin. Baronius in Annalibus ad annum Domini 1061. Obiit in Apoſtolica Legatione anno Domini 1072. Scripſit *epiſtolas plurimas*, *& ſermones permultos*, quæ duo opera typis nuper mandavit Romæ Domnus Conſtantinus Caetanus Ordin. ſancti Benedicti Monachus. Scripſit etiam *opuſcula non pauca*, quæ inveniuntur in Bibliotheca ſanctorum Patrum, tomo 3. editionis 2. Scripſit etiam *vitam ſancti Odilonis Abbatis*, quæ extat apud Surium 1. die Januarii; & vitam ſancti Romualdi apud eumdem Surium die 19. Junii, & ſancti Dominici Loricati apud eumdem Surium die 14. Octobris.

Obſervatio prima.

In epiſtola ad Dominicum cap. 5. narrantur quædam leviora de animabus defunctorum, quæ die Dominico refrigerium pœnarum videntur habere; & in figura avicularum de lacu averni exire cernuntur: quæ fabulis fortaſſe ſimiliora ſunt, quàm hiſtoriæ.

Obſervatio ſecunda.

In epiſtola ad Firminum Epiſcopum liberiùs, quàm par eſſet, videtur auctor reprehendere S. Leonem nonum propter bellum contra Northmannos: neque enim illicitum eſt Summo Pontifici armis defendere Civitates in quas dominium temporale habet: de qua re vide tomum undecimum Cardinalis Baronii ad annum Domini 1053.

Obſervatio tertia.

In epiſtola ad Henricum Ravennæ Epiſcopum quæ epiſtola dicitur etiam liber gratiſſimus, capite 4. ſcribit auctor, Chriſtum anno 30. in baptiſmo factum eſſe Sacerdotem: & cap. 16. ſcribit Liberium Papam fuiſſe hæreticum, & ſeditioſum, quæ falſa ſunt: Chriſtus enim in conceptione habuit omnem gratiam, & dignitatem: & Liberius hæreticus non fuit, ut oſtendi in lib. 4. de Pontifice capite 9.

Dissertatio Historica.

PEtrus Damiani, (ſic enim à fratre quem parentis loco habuit cognominari voluit, cùm de Honeſtis ſaltem ut plerique volunt, familiari majoribus ſuis cognomine dici debuiſſet) civis Ravennas, ex Monacho Ordinis Benedictini in Cœnobio Fontis Avellani, ſive S. Andreæ de Avellana, S. R. E. Cardinalis, & Epiſcopus Oſtienſis, multis legationibus ac laboribus pro Eccleſia Romana perfunctus, obiit Faventiæ in Cœnobio S. Mariæ die

Lambertus Schafnaburgenſis, Bertoldus in Appe
dice ad Chronicon Hermanni Contracti, Leo
ſtienſis, Sigebertus cap. 163. de Viris Illuſtribu
Honorius Auguſt. libelli 4. cap. 11. Franciſcus P
trarcha, S. Antoninus, Jo: Trithemius non ſem
Bergomas, Hier. Rubeus, Petrus Ricordatus, B
ronius, Jo: Bapt. Signius, Poſſevinus, Wio
Voſſius, aliique cum Bellarmino, cujus tres obſ
vationes non omittendæ lectoribus veritatis ſ
B diosis.

Omnia ejus opera tribus Tomis diſtincta Lugd
ni excuſa ſunt anno 1623. ſervato hoc ordine.

Tomo I. continentur.

Epiſtolarum libri octo: quorum I. ad Pontific
Romanos, & Cadaloum Antipapam. II. ad S. R.
Cardinales. III. ad Patriarchas & Archiepiſcopo
IV. ad Epiſcopos. V. ad Archipresbyteros & A
chidiaconos, Presbyteros & Clericos. VI. ad A
bates & Monachos. VII. ad ſæculares Principe
VIII. ad Viros illuſtres & alias privatas perſon
De editione Romana, ac deinde Pariſienſi, earu
C dem Epiſtolarum, ſtudio Domni Conſtantini C
tani, Syracuſani, Monachi Caſſinenſis, & poſ
S. Baronti Abbatis, non eſt quod fuſiùs hìc a
riam, quod Reverendo Patre Jacobo Sirmondo
ferente accepi.

Tomo II. continentur.

Sermones, juxta menſium ordinem diſtributi, n
non *Sanctorum Hiſtoriæ*, ſive, *Vita S. Odilonis* K
Januarii, ſcripta rogatu S. Hugonis, qui Odil
in regimine Congregationis Cluniacenſis ſucceſ
Eadem habetur apud Surium & Bollandum, necn
in Chronologia Lirinenſi, & in Bibliotheca C
D niacenſi. *Vita S. Mauri Epiſcopi Caſenatis* 20. Jan
rii, apud Surium & Bollandum. *Vita S. Romu*
Inſtitutoris Camaldulenſium, 19. Junii apud Suriu
Vita S. Rodulſi Epiſcopi Eugubini, juncta vitæ S. D
minici Loricati, qui colitur 14. Octobris. *Pa*
SS. Virginum & Martyrum Floræ & Lucillæ, 29. J
Expoſitio viſionum SS. Martyrum Mariani & Jacobi.

Voſſius enumerat & alias ex Suriana Collectio
ſelectas Vitas, quas inter ſermones reperies. I.
tam S. Eleuchadii 14. Februarii. II. S. Benedicti A
batis 21. Martii. III. S. Georgii Martyris 23. Apr
IV. S. Marci Evangeliſtæ 25. Aprilis. V. SS. Vit
& Valeriæ ejus conjugis Martyrum 28. Aprilis.
S. Antimi 10. Maji. VII. S. Apollinaris 23. Jul
E VIII. S. Caſſiani 13. Auguſti. IX. S. Fidelis M
tyris 28. Octob. X. S. Nicolai 6. Dec. XI. S. B
batiani 31. Decembris. Alios quoque ſermones
Tractatus præter hos recenſet ex eodem Surio P
ſevinus.

Quod ad Sermones ſpectat, obſervarunt jam
dem Baronius, Poſſev. Voſſius, & alii, Homil
quæ ſub nomine Petri Damiani affertur à Lipo
no Tomo octavo, & à Surio Tomo ſexto, *de*
tivitate Domini, falsò illi ſuppoſitam, cùm in
fiat mentio Sancti Bernardi, qui anno 1157. o
Theophilus quoque Raynaudus in Erotematis
habet non omittenda. I. Petro Damiani ſuppoſ
eſt ſermo *de S. Martino*, qui manifeſtè eſt hom
Galli, meminitque Fulberti Carnotenſis ſuor
temporum Tullii. II. Sermo *de Rivis fluminis*
vigili

Tomo III. continentur.

1. *Opus de Fide Catholica ad Ambroſium.* 2. *Antilogus contra Judæos.* 3. *Dialogus inter Judæum & Chriſtianum.* 4. *Diſceptatio Synodalis.* 5. *Actus Mediolanenſes.* 6. *Liber qui appellatur*, Gratiſſimus. 7. *Liber Gomorrhianus.* 8. *De parentela gradibus, & de gradibus cognationis.* 9. De Eleemoſyna. 10. De Horis Canonicis. 11. *Liber qui appellatur*, Dominus vobiſcum. 12. *Apologeticum de contemptu ſæculi.* 13. *De perfectione Monachorum.* 14. *De Ordine Eremitarum & facultatibus Eremi Fontis Avellani.* 15. De ſuæ Congregationis inſtitutis. 16. *In Epiſcopum Monachos ad ſæculum revocantem.* 17. *De cœlibatu Sacerdotum.* 18. *Contra Clericos intemperantes in tres Diſſertationes diſtinctum.* 19. *De abdicatione Epiſcopatus.* 20. *Apologeticus ob dimiſſum Epiſcopatum.* 21. *De fuga dignitatum Eccleſiaſticarum.* 22 *Contra Clericos Aulicos, ut ad dignitatem provehantur.* 23. *De brevitate vitæ.* 24. *Contra Clericos Regulares proprietarios.* 25. *De dignitate Sacerdotii.* 26. *Contra inſcitiam & incuriam Clericorum.* 27. *De communi vita Canonicorum*, ad Clericos Fanenſis Eccleſiæ. 28. *Apologeticus Monachorum adverſus Canonicos.* 29. *De vili veſtitu Eccleſiaſticorum.* 30. *De Sacramentis per improbos adminiſtratis.* 31. *Contra Philargyriam, & vinculum cupiditatis.* 32. *De Quadrageſima, & 42. Hebræorum manſionibus.* 33. *De bona ſuffragiorum, & variis miraculis.* 34. *De variis miraculoſis narrationibus*, addita ſimili diſputatione, de variis apparitionibus & miraculis cum Diſſertatione quinquepartita. 35. *De picturis Principum Apoſtolorum.* 36. *De Divina Omnipotentia in reparatione corrupta natura, & factis infectis reddendis.* 37. *De variis ſacris quæſtionibus.* 38. *De proceſſione Spiritus Sancti.* 39. *Contra ſedentes tempore Divini Officii.* 40. *De frananda ira.* 41. *De tempore celebrandi nuptias.* 42. *De fide Deo obſtricta non fallenda, & de ſervanda fide Deo præſtita.* 43. *De laude flagellorum & diſciplina.* 41. *De decem Ægypti plagis, & Decalogo.* 45. *De Sancta ſimplicitate.* 46. *De ferenda æquanimiter correptione* 47. *De Caſtitate.* 48. *De Spiritualibus deliciis.* 49. *De perfecta Monachi informatione.* 50. *Inſtitutio Monialis.* 51. *De vita Eremitica.* 52 *De bono religioſi ſtatus.* 53. *De patientia in inſectatione improborum.* 54. *De Jejunio Sabbati.* 55. *De celebrandis vigiliis* 56. *De fluxa mundi gloria deſpicienda.* 57. *De Principis officiis in coercitione improborum.* 58. *De vera felicitate ac ſapientia.* 59. *De Noviſſimis, & Antichriſto.* 60. *Expoſitio myſtica libri Geneſeos.*

Sequuntur *Legatio Petri Damiani in Gallias*, & alia eodem ſpectantia, cum Hymno, *de gloria Paradiſi*, ex dictis Beati Auguſtini ab eodem concinnato.

(a) Sunt quoque qui affirment pleroſque ex ſermonibus illis, neque enim de omnibus id verum videtur, ſcriptos fuiſſe ad H. Campaniæ Comitem à Nicolao, qui ex Monacho Cœnobii Aremarenſis in Campania, tranſivit ad Ordinem Ciſtercienſem, & Sancto Bernardo Claravallenſi Abbati fuit per aliquod tempus a ſecretis, ac deinde transfuga.

In cæteris quoque opuſculis multa latere, quæ ad alios auctores pertineant, non diffiteor, majori otio, & ſeveriori examini reſervanda.

ſtatur.

DISSERTATIO HISTORICA.

B GREGORIUS Hildebrandus antea dictus, ex Monacho Cluniacenſi, S. R. E. creatus Cardinalis ſub Alexandro II. plurimis pro Catholica Eccleſia perfunctus eſt legationibus, eoque mortuo, Romanum Pontificatum adeptus anno 1073. in quo tranſactis annis 12. menſe uno, tribuſque diebus, obiit Salerni die 25. Maji Dominica anni 1085. ibidem in Eccleſia Sancti Matthæi ſepultus. Ejus

Epiſtola extant cum aliis Decretalibus Pontificum editæ, & in tomis Conciliorum Binii, &c. Pro eo Orthodoxi, & adverſus eum Heterodoxi plurimi ſcripſerunt de quibus conſule Bibliothecam Pontificiam, &c.

C SUPPLEMENTUM.

GREGORIUS Papa VII. longè ante Pontificatum ſub nomine Hildebrandi, ab anno 1049. celeberrimus, ab anno 1073. per annos duodecim, menſem unum, & dies tres ad annum 1085. diem 25. Maji Cathedram Romanam tenuit, libertatemque Eccleſiaſticam pro viribus contra Imperatorem tuitus eſt. Scripſit *inſignem Commentarium in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales*, quem quia mſſ. Codices Gregorio adſcribunt, ideò ob aliquantam quam præ ſe fert antiquitatem, ob ſtylum & pietatem, Sancto Gregorio Magno adſcriptus eſt, atque inter ejus opera etiam impreſſus: licèt ad tem-
D pora Henrici IV. ſpectet ex iis quæ narrantur, ut rectè notavit Petrus de Guſſanvilla, in ultima editione Operum S. Gregorii Magni, quam 3. in folio tomis procuravit Pariſiis apud magnam Societatem Bibliopolarum. De cæteris Gregorii VII. operibus vide Bellarminum & Labbeum in operibus ſuis de Scriptoribus Eccleſiaſticis, quibus hoc opuſculum eſt ſupplementum tantùm.

De Lanfranco, & Adelmanno. 1059.

LANFRANCUS ARCHIEPISCOPUS Cantuarienſis vir ſanctus, & doctus in Concilio Romano ſub Nicolao ſecundo Pontifice an-
E no 1059. diſputavit cum Berengario hæreſiarcha, eumque ita convicit, ut Berengarius librum ſuum in ignem injecerit. Sed eo ad vomitum redeunte, ſcripſit idem Lanfrancus *inſignem librum de veritate corporis Domini in Euchariſtia*: qui liber extat, & ſeorſim excuſus & in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 6. edit. 2. Dicitur etiam idem Lanfrancus *ſcripſiſſe in Pſalmos David, & in epiſtolas ſancti Pauli*.

Eodem tempore Adelmannus Epiſcopus Brixienſis, qui aliquando Berengario Diacono Andegavenſi comes fuerat, & condiſcipulus ſub diſciplina ſancti Fulberti Carnotenſis Epiſcopi, ſcripſit, *epiſtolam valdè eruditam ad Berengarium de veritate corporis Domini in ſacroſancta Euchariſtia*, quæ extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 6. editionis 2.

DIS-

Digitized by Google

Angliæ Primas ab anno 1070. uſque ad annum 1089. quo mortuus eſt die 24. Maji feria quinta; (a) jam ab anno 1059. acerrimè diſputaverat cum Berengario coram Nicolao II. Romano Pontifice in Concilio Romano, eumque ita convicerat, ut librum ſuum in ignem conjiceret. Sigebertus Gemblacenſis cap. 155. de Viris Illuſtribus Berengarium dicit ab ipſo Nicolao Papa Romæ in Concilio 93. Epiſcoporum adeò convictum fuiſſe, ut ipſe ſuis manibus ignem accenderet, & ſcripta ſua comburſerit, juraritque ſe non amplius talia dicturum, non docturum, non ſcripturum. Quia tamen neglecto juramento poſtea ſcripſit, contra præfatam Synodum, contra Catholicam veritatem, contra omnium Eccleſiarum opinionem, & nominatim contra Humbertum Cardinalem Silvæ Candidæ Epiſcopum, reſcripſiſſe ad ea Lanfrancum, & poſito alternatim ſuo & Berengarii nomine, alterutras ſententias diſtinxiſſe. Honorius Auguſtodunenſis libelli Quarti de luminaribus Eccleſiæ cap. 14. in pauca contraxit. Paulò plura Trithemius, quem vide cum recentioribus, ut omittam Guillelmum Pictavienſem de Geſtis Guillemi Ducis Normannorum ac Regis Angliæ pag. 198. Hiſtoricorum Normanniæ ab Andrea Ducheſnio editorum, Edinerum Monachum libro I. Vitæ S. Anſelmi Willelmum Malmesburienſem libro 3. de Geſtis Regum Anglorum & de Præſulibus Cantuariæ, Ordericum Vitalem libro 4. ſimileſque Anglicarum Neuſtricarumque rerum ſcriptores.

Domnus Lucas Dacherius, Monachus Benedictinus, opera ejus, quæ reperire potuit Pariſiis edenda curavit anno 1647. hoc ordine poſt ejuſdem Vitam ex codice mſ. Beccenſi deſcriptam.

Commentarius in Epiſtolas B. Pauli. Libellus de Corpore & Sanguine Domini, contra Berengarium, ſæpius excuſus tum ſeorſim, tum in Bibliothecis Veterum Patrum, atque à mendis repurgatus per Joannem Vlimerium Priorem Canonicorum Regularium S. Martini apud Lovanienſes. *Annotatiuncula in nonnullas Joannis Caſſiani Collationes Patrum. Decreta pro ordine S. Benedicti*, ſive ſtatuta Monachis in Anglia Benedictinis præſcripta, quæ Clemens Reynerus Duaci edenda curavit, inquit Miræus. *Epiſtolarum liber*, & ad eas editoris Notæ & Obſervationes. *Pericope orationis quam in Concilio Anglicano habuit. De celanda confeſſione libellus*, & ad eum Notæ.

In Appendice continentur.

Chronicon Beccenſis Abbatiæ. Vitæ Herluini primi, Guillelmi tertii, Boſonis quarti, Theobaldi quinti, & Letardi ſexti Abbatum Beccenſium: De nobili genere Criſpinorum: Vita S. Auguſtini Cantuarienſis Archiepiſcopi: Hugonis Lingonenſis Tractatus de Corpore & Sanguine Domini, & Durandi Troarnenſis in Neuſtria Abbatis liber de eodem argumento.

(a) Ut diſertis verbis habet Florentius Vigornienſis ad annum 1089. Dorobernenſis Archiepiſcopus Lanfrancus nono Kalendas Junii Feria quinta obiit, &c. unde corrigas Auctorem vitæ ejus, qui capite 18. ſcribit anno Archiepiſcopatus 19. V. Kalendas Junii, hoc eſt Maji 28. diem clauſiſſe extremum, regnante Willelmo Ruſo filio Willelmi Regis, nuperoſque Lectionum Euchariſticarum

ADELMANNUS ex Leodienſi Scholaſtico B xienſis in Italia Epiſcopus, floruit labente ſæcu undecimo, circa annum 1050. Vide Ferdinandum ghellum Tomo V. Italiæ Sacræ in Brixienſibus Epiſ pis, ubi teſtatur ſediſſe ab anno 1048. ad anni minimùm 1061.

Epiſtola de veritate Corporis & Sanguinis Chriſti in charistia, ad Berengarium Turonenſem, Archid
B conum Andegavenſem, quem vocat dilectum conſcholaſticum ſuum (uterque enim fuerat F berti Sanctiſſimi Carnutenſium Epiſcopi diſcipuli extat tum ſeorſim edita Lovanii annis 1551. 1561. atque alibi, tum in Bibliothecis Patrum riſienſibus & Colonienſi.

Sigebertus cap. 153. libri de Scriptoribus Ec ſiaſticis Almannum Grammaticum appellat, cetque eum ſcripſiſſe ſuper eadem re, alteramq que Epiſtolam ad Paulum Metenſem Primiceriu qua moneret, uti & ipſe Berengarium commun amicum ſuum ab hac prava intentione revoca Prodiſſe illam nondum comperi.

C

De VViberto Tullenſi 1060.

SUPPLEMENTUM.

WIBERTUS ſeu GUIBERTUS, olim Archi conus Tullenſis, cùm S. Leo IX. poſtea manus Pontifex, eſſet tantùm Tullenſis Epiſco quem in multis itineribus ſecutus eſt, ſcripſit c annum 1060. *Libris duobus Vitam hujus Sancti P ficis*: quam primùm à Jacobo Sirmondo edit Henſchenius & Papembrokius eruditi ejuſdem cietatis viri, cum duobus mſſ. Codd. collatan auctam ediderunt inter Acta Sanctorum tom. diem 19. Aprilis. Opus accuratum in rebus S.
D nis IX. recenſendis.

De Metello Tegerſenſi. 1060.

SUPPLEMENTUM.

METELLUS TEGERSEERSIS; ſive TE SENSIS Monachus Ord. Divi Benedict vebat circa annum 1060. antiquiſſimus Boic Poetarum. Reliquit à ſe conſcriptas Eclogas inſcripſit Quirinalia in laudes Beati Quirini gl ſi Martyris, quas primùm ex apographo emiſ lucem Henricus Caniſius Juris utriuſque Con Ingolſtadii in tom. I. Antiquæ Lectionis. De
E tello Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro 2. pag. 105. & Caniſius in Præludiis Quirina à ſe evulgatis, appoſitis.

De Joanne Xiphilino. 1060.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES XIPHILINUS Patriarcha Conſ nopolitanus ſub Conſtantino Duca factus 1066. juxta Baronium in Annalibus ad hunc num. Ut auctores ſunt Zonaras & alii, hic pezunte oriundus & valdè doctus, qui om ſponte derelictis, Monaſteria frequentavit, riam diu vitam egit, ac denique Patriarchali cohoneſtatus fuit. Hujus extat homilia una

Vu & l

Digitized by Google

ci; de ſcriptis autem Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro tomo I. pag. 955. verbo *Joannes Xiphilinus*.

De Folcardo Monacho. 1050.

Supplementum.

FOLCARDUS Monachus Cœnobii S. Bertini Sithivenſis, Congregationis Cluniacenſis, circa annum 1060. ſcripſit *Vitam S. Bertini Abbatis Sithivenſis & vitam S. Audomari Epiſcopi Morinenſis*, quarum utraque impreſſa jacet inter Legendas Laurentii Surii labore collectas, altera quidem S. Bertini ad diem 5. Septembris, altera S. Audomari ad diem 15. ejuſdem Septembris. Meminit Folcardi Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro tom. I. pag. 573. & Joannes Mabillon ſæculo 2. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, dum loquitur vel affert Legendas iſtorum Sanctorum.

De Guitmundo Epiſcopo Averſano. 1070.

GUITMUNDUS EPISCOPUS Averſanus, vixit Gregorio VII. ſummo Pontifice, ut ipſe teſtatur initio primi libri de Euchariſtia. Scripſit *libros tres de corpore, & ſanguine Domini in Euchariſtia Sacramento*. Nec ſolùm veritatem confirmavit, ſed etiam argumenta contraria doctè ſolideque deſtruxit. Scripſit etiam *confeſſionem de ſancta Trinitate, Chriſti humanitate, & corporis Domini veritate*: quæ extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo ſexto, editionis ſecundæ, & etiam ſeorſim cum Lanfranci, & Algeri libris excuſa. Unum eſt, in quo Guitmundus reprehendi ſolet, quòd lib. 2. timuerit concedere ſpecies Sacramentales verè poſſe corrumpi, & putrefieri, quæ potuiſſet admittere ſine ulla injuria corporis Dominici fieri.

Dissertatio Historica.

EX Monacho Ordinis S. Benedicti in Cœnobio Crucis S. Audoeni, ſive Sancti Leufredi, in pago Madriacenſi, ad Auduram fluvium, diœceſis Ebroicenſis in Normannia, Cardinalis S. R. E. & Epiſcopus Averſanus in Italia, floruit ſæculo Chriſti undecimo, obiitque circa annum 1080. De eo Ordericus Vitalis libri 5. Hiſt. Eccleſiaſticæ cap. 17. Ivo Carnotenſis epiſt. 78. ubi eum vocat Religioſum & Litteratum, Willelmus Malmesburienſis, cui dicitur ſui temporis eloquentiſſimus Petrus Venerabilis Abbas Cluniacenſis, Trithemius, aliique.

Libri tres de Veritate Corporis & Sanguinis Chriſti in Euchariſtia, adverſus Berengarium Turonenſem, interlocutoribus ipſo Guitmundo & Rogerio ejuſdem Ordinis Monacho. Extat tum ſeorſim in libello excuſus, tum Tomo VI. Bibliothecæ Magnæ Pariſienſis, pag. 215. *Ejuſdem de Sancta Trinitate, Humanitate Chriſti, Corporiſque & Sanguinis D. N. J. C. veritate Confeſſio*. Ibidem col. 265. *Ejuſdem ad Guillelmum I. Regem Anglorum* (qui obiit anno 1087.) *Oratio, qua Epiſcopatum recuſabat*. Ibidem col. 395.

HÆC de ſuo jam ab anno 1640. ſcripſimus in Protreptico pag. 9. Georgii Cedreni Monachi *Compendium Hiſtoriarum*, ab initio Mundi uſque ad Iſaaci Comneni tempora, & annum Chriſti 1057. ex verſione Guillelmi Xylandri cum ejuſdem Annotationibus, anno 1647. typis Regiis prodiit. Acceſſerunt præter lacunas tres ingentes & alias expletas Notæ in Cedrenum R. P. Jacobi Goat Ord. Præd. & Caroli Annibalis Fabroti J. C. eruditiſſimi, tum variæ ad oram paginarum animadverſiones, tum mixobarbararum dictionum Gloſſarium ad eumdem Cedrenum. Porrò Georgii Cedreni Chronographi (*a*) meminit Zonaras ſeu Glycas, aut quis alius epiſt. 56. apud Leonem Allatium in diſſertatione altera de libris Eccleſiaſticis Græcorum, pag. 324. editionis Pariſienſis. At nos Zonaræ tantùm 46. habemus Epiſtolas, & juſta ſuſpicio eſt Zonaræ lucubrationibus Epiſtolicis additas fuiſſe alterius cujuſpiam Glyca noſtro recentioris aliquot Epiſtolas. Qui enim fieri potuit, ut de Cedreno ne verbum quidem fecerit in Annalibus ſuis Glycas, qui Joannem Scylitzam, Joannemque Zonaram tam ſæpè appellat. Hæc ego tum paucis: plura Voſſius, tum in prima editione libri de Hiſtoricis Græcis, quam exſcripſit Miræus, tum in altera longè caſtigatiore, ubi in addendis ad paginam 295. verba ipſa ex noſtro ad Corpus Hiſtoriæ Byzantinæ Apparatu ſeu Protreptico repræſentat.

(*a*) Gretſerus in Variarum libri III. cap. 4. meritò arguit Cujacium quòd Georgium Chronographum, quem Paulo Diacono miſcuerunt, putaverit Cedrenum, cùm ſit Georgio Syncello ſuffectus Theophanes Agri Abbas, nec aliter Cedrenus quam qua Theophanem ipſe explicaverat.

De Adone Trevirenſi. 1070.

ADO EPISCOPUS Trevirenſis floruit tempore Gregorii VII. & ſcripſit Egregium Martyrologium, quod habetur ad finem ſeptimi tomi vitarum Surii. Sed non deſunt qui ambigant an hoc Martyrologium ſit Adonis Trevirenſis, an potius Adonis Viennenſis. Nam Cardinalis Baronius in præfatione ad Martyrologium Romanum cap. 9. tribuit hoc Martyrologium Adoni Trevirenſi: ſed in Annalibus tomo 10. ad annum Domini 818. tribuit Adoni Viennenſi. Et in ultima editione Antuerpienſi Adonis Viennenſis, eidem tribuitur hoc ipſum Martyrologium. Sed multum me movet auctoritas Aloyſii Lipomani, qui primus ex manuſcriptis Codicibus in lucem edidit hoc Martyrologium ſub nomine Adonis Trevirenſis.

Dissertatio Historica.

NULLUS fuit hoc nomine Trevirenſis Archiepiſcopus, nec mediocriter errarunt, qui cum Aloyſio Lipomano, atque eruditiſſimo noſtro Cardinale, Udoni de Nellemburgo, quem conſtat ætate Gregorii VII. Papæ vixiſſe, Trevirenſemque Cathedram ab anno 1067. ad 1078. tenuiſſe, adjudicare veriti non ſunt:

Martyrologium Sanctorum, quod abſque ulla contro-

verſia

Digitized by Google

ADAM BREMENSIS Canonicus ſcripſit hiſtoriam Eccleſiaſticam de propagatione religionis Chriſtianæ in Regnis Septentrionalibus à Carolo Magno uſque ad Henricum quartum. Addidit in fine libellum de ſitu Daniæ. Vivebat anno Domini 1070. ut colligitur ex hiſtoria ipſius lib. 4. cap. 35.

Diſſertatio Historica.

ADAMUS Bremenſis, ut ipſe loquitur, Matricularius, vixit undecimo Chriſti ſæculo ad finem vergente factus illius Eccleſiæ Canonicus, anno Chriſti 1077. Adalberti Archiepiſcopi Bremenſis 24. & poſt ejus obitum adhuc juvenis opus illud ſuum Hiſtoricum, de quo mox dicendum erit, conſcripſit, dicavitque ejuſdem Adalberti Succeſſori Liemaro. De eo Helmoldus in Chronicis Slavorum, & recentiores.

Hiſtoria Eccleſiaſtica de Religione Catholica, per diœceſes Bremenſem & Hammeburgenſem, atque adeò univerſam Septentrionalem plagam propagata, à temporibus Caroli Magni Imperatoris chriſtianiſſimi uſque ad tempora Henrici IV. extat ſæpè typis commiſſa.

De Joanne Curopalate. 1070.

JOANNES CUROPALATES ſcripſit *hiſtoriam ab anno Domini* 811. *uſque ad annum* 1081. extat cum variis Caſſiodori, excuſus Venetiis anno milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo.

Diſſertatio Historica.

JOANNES Scylitzes, dignitate atque officio Curopalates, vixit extremo Chriſti ſæculo undecimo ſub Alexii Comneni Imp. initia. Hujus hiſtoriam à fine Theophanis inchoatam, in pleriſque αὐτολεξεὶ exſcripſit Georgius Cedrenus, paucis ſubinde receſis, mutatiſve, ut in Catalogo Protreptici noſtri obiter inſinuavimus. Nec erat tanti ut Voſſius, aliique hoc in controverſiam adducerent, pluribuſque perſequerentur uter plagiarius eſſet, quod prima fronte occurrere iis debet, qui utriuſque præfationem meditato evolverint. Vide pagg. 297. & ſequentes uſque ad 301. novæ editionis Hiſtoricorum Græcorum. Errant autem inſigniter qui ab eodem Joanne Curopalate exſcriptum referunt Georgium Syncellum, cùm ipſemet in ſua præfatione exertè pronunciet ſe ab eo tempore ordiri narrationem, ubi deſiit Theophanes, nec memini me uſpiam legiſſe aut accepiſſe integrum Annalium Georgii Cedreni opus tribui multis in codicibus Joanni Curopalatæ.

Hiſtoria ejus ab anno 813. ſive à fine imperii Michaelis Ramgabi Curopalatæ, ubi deſivit Theophanes, *inchoata*, *deſinit in annum* 1081. quo Alexius Comnenus factus eſt Imperator Græcorum, à Joanne Baptiſta Gabio Latinè reddita, Venetiis prodiit in minori folio. Nuſquam verò Græcè tota excuſa fuit, ſed pauca dumtaxat Excerpta, ab anno ſcilicet 1057. ad 1081. utraque dialecto ſubiecta fuere Compendio Hiſtorico Cedreni, cum aliquot notis R. P. Jacobi Goar Ord. Præd. anno 1647. in Typographia Regia excuſo.

quo Bellarminus & Labbeus in Diſſertatione hi
rica de Scriptoribus à Bellarmino recenſitis.
Hiſtoria anno 813. ſive à fine Imperii Michaelis R
gabi Curopalatæ ubi deſivit Theophanes, inch
ta, *deſinit ad annum* 1081. quo Alexius Comne
factus eſt Imperator Græcorum. Hæc à Joa
Baptiſta Gabio latinè reddita Venetiis prodiit in
nori folio: nuſquam verò græcè tota excuſa f
B ſed pauca dumtaxat excerpta, ab anno ſcilicet 1
ad annum 1081. quæ græcè & latinè ſubiecta fue
Compendio hiſtorico Georgii Cedreni, cum
quot Notis Jacobi Goari Ordinis Fratrum Pr
catorum, anno 1647. Pariſiis in Typographia
gia excuſo. Hæc nos ex citato Labbeo, cui a
mus extare manuſcriptum codicem Græcum J
nis Scylitzæ Curopalatæ, Romæ in Bibliotheca
verendorum Patrum Oratorii, ut audio; iten
in Meſſanenſi Sancti Salvatoris, ut certò ſcin
unde Græcus textus Latinò facilè adjungi poſ

De Durando Monacho. 1070.

C

Supplementum.

Durandum Monachum vide ſæculo 14. poſt Dura
à S. Portiano.

De Gerardo Corbejenſi. 1070.

Supplementum.

GERARDUS primùm Monachus & Æd
ſeu Sacriſta Corbejenſis Monaſterii, tur
ſtea Cellerarius, factus deinde Abbas ſancti
centii Laudunenſis, circa annum 1070. in l
D Fratris Reginarii ſuffectus, vir pietate ac ſanc
inſignis, velut acta ipſius teſtantur, quæ ſuo
proſecutus eſt Hugo Menardus in Martyrologi
nedictino lib. 2. Obſervationum ad diem 5. A
Hic cùm Cellerarii officio apud Corbejam funger
ſcripſit *Vitam S. Adhalardi Abbatis Corbejenſis*,
præſtitit occaſione receptæ ſanitatis per ſanctu
rum, qui ipſum ab improbo capitis dolore libe
ras. Hanc ediderunt Surius & Bollandus ad di
Januarii & Joannes Mabillon ſæculo 4. Sanct
Ordinis D. Benedicti tom. 1. pag. 345. Ex A
ſancti Vincentii Laudunenſis, poſtea circa a
1077. Abbas præficitur Monaſterio Sancti Me
Sveſſionenſis: ſed à Bertha Regina Philippi
E conjuge pulſus, Cœnobium Silvæ Majoris Di
Burdegalenſis fundat circa idem tempus, eiq
mus Abbas præeſt anno eodem 1077. de q
Chronicon Malleacenſe: *Anno* 1077. *Giraudu*
ficare cœpit Cœnobium ſanctæ Mariæ Silvæ Majoris
1095. 7. *Idus Aprilis*. De illo agunt quiſquis a
eſt vitæ S. Arnulphi Sveſſionenſis cap. 18. ſive
Liziardus Sveſſionenſis, ſive Hariulphus Alde
genſis Abbas; Martyrologium Benedictinum
nis Menardi ad diem 5. Aprilis, Joannes Ma
& Bollandus locis indicatis; Sammarthani Fra
Gallia Chriſtiana tom. 4. in Catalogis trium
tiarum S. Vincentii Laudunenſis, S. Medardi
ſionenſis, & Silvæ Majoris. Imò plura de ill
mittit idem Joannes Mabillon ſæculo ſexto S
rum Ordinis D. Benedicti, ad annum 1095. u

Digitized by Google

no 1075. ſcripſiſſe dicitur librum, quem alii adſcribunt Vvaldramo Naumburgenſi in Saxonia Epiſcopo, alii Vvenetico Vercellenſi Epiſcopo. Inſcribitur, *Apologia de Unitate Eccleſiæ conſervanda, & Schiſmate inter Henricum IV. Imperatorem ac Gregorium VII. Pontificem Maximum*: Quam ex manuſcripto Codice Fuldenſis Abbatiæ erutam Marquardus Freherus inſeruit primo Volumini Veterum Hiſtoriæ Germanicæ Scriptorum, ex tribus editis in fol. Francofurti Vvechelianis typis annis 1600. 1602. & 1611. Hanoviæ. Conſtructa majori Eccleſia Ultrajectenſi, ſumptibus potiſſimùm Henrici IV. Imperatoris, Conradus occiſus eſt anno 1099. octavo Kalendas Maji, de quo abundè Joannes de Beka in Chronico de Epiſcopis Ultrajectinis, Joannes à Leidis Carmelita, Sammarthani Fratres in Gallia Chriſtiana tomo 1. pagina 828. in Archiepiſcopis & Epiſcopis Ultrajectenſibus, poſt plures alios quos allegant.

De Bennone Card. 1070.

Supplementum.

Benno Cardinalis & Hoſtis Gregorii Papæ VII. infeſtiſſimus, ſcripſit *Vitam illius*, vel potiùs optimi Pontificis famam libris duobus proſcidit, quos edidit Melchior Haiminsfeldius Goldaſtus Hannoviæ in 4. anno 1611. cum ſcriptis penè omnibus contra Gregorium VII. facientibus, incluſis in opere iſto quod inſcripſit, *Apologiam Principum Germaniæ pro Henrico IV. Imperatore contra Criminatores, &c.* Ibidem itaque aperti Gregorii ſeptimi hoſtes idem faciunt, Conradus Epiſcopus Ultrajectinus in *Oratione pro Imperatore contra Papam*, pag. 48. Idem Vvaldramus Naumburgenſis Epiſcopus, *in Epiſtola ad Lantgravium Thuringiæ pro Imperatoris fide contra Papam*, ibid. pag. 51. & *Apologiarum pro Imperatore libris tribus*, ibid. pag. 53. & *Opuſculo de Inveſtitura Epiſcoporum facienda per imperatores*, ibid. pag. 226. Idem Otbertus Leodienſis Epiſcopus, *Epiſtola de Vita & obitu Henrici IV. Imperatoris*, ibid. pag. 204. & Everhardus Saliſburgenſis Archiepiſcopus, *Oratione de Hildebrandi Anti-Chriſtiano Imperio*, ibid. pag. 237. denique *Supplex Libellus Decani & Conventualium Abbatiæ Laurishamenſis* ad Henricum V. Imperatorem contra Hildebrandinos Monachos de Hirſaugia, ibid. pag. 233. Eumdem inſectatus eſt Vvenericus Vercellenſis Epiſcopus in opere, *de Unitate Eccleſiæ conſervanda & de Schiſmate inter Henricum IV. Imperatorem & Gregorium VII. Romanum Pontificem*, quod primò Baſileæ, impreſſum eſt anno 1557. in Collectaneo Antiquarum Legum Salicarum, Saxonicarum & Germanicarum in fol. cura & ſtudio Joannis Heroldi, dein tom. 1. Collectanei Veterum de Rebus Germanicis Scriptorum Marquardi Freheri, anno 1600. Francofurti in fol. typis Vvechelianis; denique Argentorati annis 1609. & 1618. cum variis. Sed contra hos in patrem ſuum armatos filios, fideles & ſinceri ejuſdemque temporis Scriptores multi, quos Ingolſtadii variis temporibus edidit Jacobus Gretſerus Societatis Jeſu, Gregorii VII. defenſor fortiſſimus: nempe Gerhohus Abbas anno 1612. in 4. [illegible] Archiepiſcopus, *in Epiſtola ad Herimannum Metenſem Epiſcopum*, ibidem pagina prima & ſequentibus, relata à Gretſero contra Replicatorem: Et Stephanus Epiſcopus Halberſtatenſis, *Epiſtola contra Schiſmaticos*, ibidem relata pagina 301. Paulus denique Bernriedenſis Abbas *in Vita Gregorii VII.* quam ſcripſit contemporaneus teſtis, & idem Gretſerus edidit Ingolſtadii anno 1610. in quarto. Hæc pauca de ſibi adverſis hujus alteriuſque ſæculi Scriptoribus, pro & contra Gregorium VII.

De Michaele Pſello. 1070.

Supplementum.

Michael Psellus Præfectus ſtudiis Michaelis Ducæ Imperatoris, qui fuit Conſtantini Ducæ filius, & anno 1071. Romano Diogeni ſucceſſit in regimine Orientalis Imperii. Floruit anno 1071. & ſequentibus, inſignis ob magnam rerum philoſophicarum & divinarum ſcientiam, quam probant plurima ejus Opuſcula tam impreſſa quam etiam manuſcripta adhuc latitantia in variis Bibliothecis. Spectant ad Michaelem Pſellum *Paraphraſis ſeu Commentarius in Cantica Canticorum*, græcè editus à Joanne Meurſio anno 1617. in 4. una cum Euſebii in idem Canticum paraphraſi. *De ſanctiſſima Trinitate*. Græco-latinè cum Cyrillo contra Neſtorianos in 8. Auguſtæ Vindelicorum anno 1611. cum Notis per Vvegelinum. *Dialogus de Energia & Operatione Dæmonum*, ex Græco à Petro Morellio Pariſiis in 8. apud Guillelmum Chaudiere anno 1577. *Jambi in vitia & virtutes*, græcè in 8. Baſileæ 1544. cum ejuſdem *Iſagoge in Tantalum & in Circen* ibid. & *Allegoria de Sphinge* ibid. typis Oporinis. Nec tantùm Theologus, ſed & Philoſophus & Mathematicus & Phyſicus extitit, ut Opera ejus ſequentia demonſtrant. Habetur enim Michaellis Pſelli *Introductio in ſex Philoſophiæ modos, & Compendium quinque Vocum & decem Prædicabilium*, græco latinè Pariſiis in 12. anno 1541. *In Librum Ammonii Hermæi De Interpretatione* Commentarius Græcè in folio Venetiis anno 1503. apud Aldum. Ejuſdem *Metaphraſis Libri ſecundi Poſteriorum*, Emanuele Margunio interprete, in 8. Venetiis apud Juntas anno 1575. *in Phyſicam, vel in octo libros Phyſicorum* Commentarius, Joanne Baptiſta Camotio interprete, in folio Venetiis anno 1554. *In quatuor Mathematicas Diſciplinas* græcè Pariſiis in 8. anno 1545. Idem latinè interprete Guillelmo Xilandro, cum ejus Annotationibus in 8. Baſileæ 1556. typis Oporinis. Idem latinè per Vinetum in 8. Pariſiis anno 1557. apud Cavellat. Hoc Compendium Mathematicum editum pariter in 8. Lugduni Batavorum anno 1647. *De Ratione victus ad Conſtantinum Imperatorem*, latinè Georgio Valla interprete, in 8. Baſileæ anno 1529. *De lapidum virtutibus* græco-latinè à Philippo Mauſſaco Toloſæ in 8. anno 1615. Extant adhuc alia Opuſcula manuſcripta in Bibliothecis, Regia Gallica, Imperatoria Vindobonienſi, Vaticana, & alibi: quæ hic recenſere, otioſum ac tædioſum fuerit.

De

W fis Ordinis Divi Benedicti, deinceps autem Abbas ſancti Petri Merſeburgenſis Congregationis Cluniacenſis, qui claruit anno 1070. ſcripſit *in Canticum Canticorum Epithalamum de Christi & Eccleſia nuptiis*, ex diverſi generis Carminibus proſa intermixtis Libros tres, quorum initium eſt, *Cùm Majorum ſtudia, &c.* Hæc autem Willerami Abbatis Paraphraſis in Cantica Canticorum gemina; prior Rythmis Latinis, altera veteri Lingua Francica, cum Explicationibus & Notis, quibus veterum vocum Francicarum ratio redditur, edita cum Dracontio in Exameron Lugduni Batavorum anno 1598. per P. Merulam in octavo. Vide Poſſevinum *in Apparatu ſacro* tom. 2. pag. 548.

De Theophilacto. 1071.

THEOPHILACTUS Archiepiſcopus Bulgarorum vixit tempore Alexandri Papæ ſecundi, & Romani Diogenis Imperatoris circa annum Domini 1071. ut Card. Baronius demonſtrat ex epiſtolis ipſius Theophilacti. Scripſit *in Prophetas minores, Oſeam, Jonam, Nahum, & Habacuc.* Scripſit *in quatuor Evangelia, & in omnes epiſtolas ſancti Pauli*, in quibus Commentatiis in Evangelia, & in epiſtolas, ita Chryſoſtomum ſecutus eſt, ut Chryſoſtomi abbreviator dici poſſit.

Porrò ſchiſmaticum fuiſſe Theophilactum intelligi poteſt ex Commentario in cap. 3. Joannis, ubi Latinos reprehendit, quòd credant Spiritum ſanctum à Filio etiam procedere.

Dissertatio Historica.

THEOPHILACTUS, Acridæ in Bulgaria Archiepiſcopus in lectione operum Sancti Joannis Chryſoſtomi verſatiſſimus, quem Eraſmus alicubi Vulgarium pro Bulgare ſeu Bulgarorum Præſule appellitat, non anno 860. ut Poſſevinus, Perronius Card. & plerique alii, ſed circiter annum 1071. vivebat tempore Summi Pontificis Alexandri II. & Romani Diogenis Græcorum Imperatoris, ut ex ejus epiſtolis conſtat. Perveniſſe quoque uſque ad Pontificatum Gregorii VII. & Imperium Nicephori Botoniatæ mihi exploratum. Quo autem obierit anno, prorſus ignoro. De eo nonnulla Sixtus Senenſis, Poſſevinus, Baronius, & Bellarminus, atque ex eo, ut ſolet, Miræus. Ineptus Patrologus maximus ille Senenſium ac Wittebergenſium Propheta Lutherani dogmatis Achilles nobiliſſimus, poſtquam Theophilactum ex Baron. & Bellarm. an. 1071. ex Mornæo 880. & aliis 990. collocavit, ſubdit: Ab Eutropio lib. 22. ponitur circa annum Chriſti 760. ſed quia Bulgaros converti ſſe dicitur, rectiùs ſtatuitur recentior. Quæ verba non ſani capitis non ſanus juret Oreſtes.

Extant plura ejuſdem in Sacros libros Commentaria ex Sancti Chryſoſtomi grandioribus voluminibus delibata, & velut in epitomen contracta. Ea fermè omnia Latinè ſimul prodierunt Baſileæ ex officina Hervagiana per Euſebium Epiſcopium anno 1570. & antea Pariſiis 1554. & alibi, ut ex Simleri Bibliotheca & Poſſevini Apparatu diſces. Nos præcipuas quaſdam editiones, & quantum fieri poteſt, Græco-Latinas ſectamur.

Commentaria in quatuor D. N. J. C. *Evangelia*,

futiles argutiunculæ ac tergiverſationes vitilitigato
Aubertini, qui in toto illo opere de Euchariſtia
hil aliud velle viſus eſt, quàm vel apud bardos
quos Calviniſtas nulliuſque judicii homunculos pl
ſum ſibi facere, vel apud æquos rerum iſtarum a
matores, quibus in leva parte mamillæ cor ſal
ſamæ ac nominis ſui jacturam facere ſempiterna
Id verò luce meridiana clarius oſtendere poſſunt,
B in Sanctorum Patrum Veterumque Scriptorum
ctione abſque præjudicio obſtinatæ in hæreſi vol
tatis ſincerè ac ſine fuco verſantur: nec eo fine
hoc opus ſe accingunt, ut obtorto collo pedibus
nibuſque reluctantes atque invitos in ſuas pa
pertrahant canos illos Patres, quos conſcientia
ſte norunt ſibi ſuiſque dogmatibus adverſarios.

Commentaria in Acta Apoſtolorum, Græcè & La
ex Laurentii Sifanii interpretatione Coloniæ a
1568. cum quibuſdam Sanctorum Patrum orati
bus. Addit editionem Baſileenſem anni 1570. Po
vinus eodem Laurentio Sifanio & Philippo Mo
no interpretibus.

Commentaria in Epiſtolas Sancti Pauli, Græci
C Latinè Londini anno 1636. ex verſione Joannis
niceri recognita ab eodem Philippo Montano
menteriano: quare mirum mihi videtur cur ir
pretationem illam Philippo dumtaxat recogn
tribuerint Anglicanæ officinæ. De Chriſtop
Porſenæ Romani verſione an. 1469. Sixto IV.
pæ dicata, deinde Coloniæ 1531. Pariſiis 1552.
Vide Poſſevinum.

Commentaria in quatuor è minoribus Prophetis,
mirum *Habacuc*, *Jonam*, *Nahum*, *& Oſeam* (qu
quam hoc initio ac fine mutilum ſit) Latinè
tùm prodierunt ex interpretatione Joannis Lo
ri recognita ab eodem Philippo Montano.

Epiſtola ejus numero LXXV. Græcè, editæ
D anno 1617. in 4. Lugduni Batavorum cura J
nis Meurſii ex officina Godefridi Baſſoni. Ea
Latinitate donatæ à Vincentio Marinerio Val
no prodierunt Coloniæ anno 1622. in poſt
Volumine Bibliothecæ Veterum Patrum cura R
Andreæ Schotti.

*Oratio in adorationem venerandæ Crucis medio
niorum tempore* è Bibliotheca Bavarica Græcè &
tinè interprete Jacobo Gretſero Soc. Jeſu The
go pag. 385. Tomi II. de Cruce.

*Inſtitutio Regia ad Conſtantinum Porphyrogenitum
chaelis Ducæ Parapinacii & Mariæ Auguſtæ filium*,
cè & Latinè interprete R. P. Petro Poſſino
Jeſu Theologo, Pariſiis 1651. in 4. è Typo
E phia Regia.

Ejus verò, alteriuſve Theophilacti, fortè Si
catræ (a), dicendum ſit Fragmentum *de riſu &
ciferationibus in Feſtis Sanctorum & de Nicephoro
feſſore*, ambigo. Extat in Bibliothecis Veterum
trum Pariſienſibus Tomo VI.

Cautionem Theophilacto hanc adſcripſit P
vinus, erraſſe nimirum enarratione in caput 3
vangelii S. Joannis circa proceſſionem Spiritus
cti ex Patre ac Filio, quam Catholici vetere
Patres colligunt ex iis verbis Joannis 20. Inſ
vit ac dixit: Accipite Spiritum Sanctum.
monuit ab interpretibus ejus Hæreticis Joanne
colampadio ac Joanne Lonicero falſatos fuiſſe
cos, qui ad poteſtatem Summi Pontificis ſpect

(a) Archiepiſcopo Achridano potiùs quàm
tei

Digitized by Google

THEOPHILACTUS Acridæ in Bulgaria Epiſcopus, claruit anno circiter 1080. de quo plenè loquuntur Bellarminus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, & Labbeus ibidem, quibus addo in Supplementum Operum quæ recenſent, Commentaria Theophilacti *in quatuor ex minoribus Prophetis*, nimirùm *Habacuc*, *Jonam*, *Nahum & Oſeam*, juxta Labbeum, latinè tantùm prodierunt ex interpretatione Joannis Loniceri, recognita à Philippo Montano: ſed integra Theophilacti Bulgariæ Epiſcopi Enarratio in duodecim Prophetas minores, græcè mſ. extat in folio in Bibliotheca Auguſtana Codice 48. Ejuſdem quoque *Colloquium cum quodam de Accuſationibus Latinorum*, & *Oratio in Alexium Comnenum Imperatorem*, mſſ. græcè in Bibliotheca Sereniſſimi Bavariæ Ducis Codice 116. Hæc nos ad Supplementum magni viri Theophilacti.

De ſancto Anſelmo Lucenſi. 1077.

SANCTUS ANSELMUS Mantuanus, Epiſcopus Lucenſis ab Alexandro II. creatus, ac deinde, cùm in Monaſterium ſe abdidiſſet, à Gregorio VII. ad Epiſcopatum revocatus ſanctitate, & miraculis clarus obiit anno Domini 1086.

Scripſit *libros duos ex Patrum ſententiis pro Gregorii VII. decreto & rebus geſtis contra Henricum Imperatorem*, & *contra Guibertum Antipapam*, qui extant apud Henricum Caniſium tomo 6. antiquæ lectionis.

Scripſit quoque *in lamentationes Hieremiæ*, & *in Pſalmos aliquot explicationem*: quæ duo poſteriora opera utrum extent, ignoro: poſt obitum innumeris miraculis floruit: vide Annales Card. Baronii ad annum 1086. tomo 11.

DISSERTATIO HISTORICA.

SANCTUS ANSELMUS patria Mantuanus, ab Alexandro II. Papa anno 1071. Lucenſis in Tuſcia Eccleſiæ creatus Epiſcopus, obiit die 18. Martii anni 1086. & Mantuæ in patria ſepultus eſt (*a*). De eo præter Romanum Martyrologium & Baronii notas dicta die, conſulendi ipſi quoque Annales, in quibus plures ejus Epiſtolæ, & in Tomis Conciliorum apud Binium, Sigebertus cap. 161. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Abbas Urſpergenſis, Conradus Liechtevanius, Joannes Trithemius, Arnoldus Wion, aliique recentiores. Extant tum apud Henricum Caniſium, tum Tomo XV. magnæ Pariſienſis Bibliothecæ Veterum Patrum, & XI. Colonienſis.

Libri duo contra Guibertum Antipapam, & *ſequaces ejus*, *pro defenſione Gregorii VII. Papæ* &

Collectanea quædam ex variis Scriptoribus, eidem adſcripta, quibus demonſtrare ſtudet, Eccleſiæ facultates non eſſe in poteſtate Regis aut Cæſaris. Reliqua ejus ſcripta perierunt, aut ſepulta latent in Bibliothecis.

(*a*) In Divi Petri Cathedrali Eccleſia, in qua integrum ejus corpus in hunc uſque diem ſervatur. Sixtus Senenſis aſſerit hortante illuſtriſſima fœmina Ferdinandi Ughellii.

SUPPLEMENTUM.

ANSELMUS patria Mantuanus, factus eſt ab Alexandro Papa ſecundo anno 1071. Lucenſis in Tuſcia Epiſcopus, vir Sanctitate & doctrina clarus, maximus Gregorii VII. Summi Pontificis fautor, obiit die 18. Martii 1086. & Mantuæ in patria ſepultus eſt. Bellarminus & Labbeus de illo agunt in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, quibus addo in multis Codicibus manuſcriptis adſcribi illi *inſignem Collectionem Canonum Eccleſiaſticorum*, quam habes manuſcriptam in Bibliotheca Sancti Germani Pariſienſis, in Regia Gallica, & Romæ in Barberina, ut tradit Stephanus Baluzius *in Opere de Emendatione Gratiani* edito Pariſiis in 8. anno 1672. apud Franciſcum Muguet, tam in præfatione ad Lectorem num. 19. quàm etiam in Notis pagina 641. quam legito. Hoc autem Opus ob rationes à Baluzio allatas, mihi ferme indubium eſt *Hildeberti Cenomanenſis Epiſcopi*, cujus temporibus optimè convenit, & qui potuit ad calcem Operis ſui adjeciſſe Decreta aliqua Innocentii Secundi, ut in certis manuſcriptis inveniuntur; qui denique tentaſſe ſimile aliquid legitur, ut conſtat ex præfatione Operis quæ eſt inter ejus Epiſtolas. Legitur, in antiquis impreſſis. Promiſerat hujus Collectionis editionem Domnus Lucas Dacherius in Spicilegio ſuo, quod non præſtitit, perſuaſus forſitan quòd non pertineat ad Anſelmum Lucenſem.

De ſancto Anſelmo Cantuarienſi. 1081.

SANCTUS ANSELMUS Cantuarienſis Archiepiſcopus factus eſt anno Domini 1093. tempore Urbani ſecundi Pontificis & Henrici tertii, aliàs quarti Imperatoris. Vir fuit natione Italus, profeſſione Monachus, ingenio acerrimo, & ſanctitate admiranda cum maxima prudentia, & humilitate conjuncta, diſcipulus, & ſucceſſor Lanfranci de quo paulò ante diximus. Ejus vita ad Edinero fideliter conſcripta apud Surium extat die 21. Aprilis: obiit feliciter anno ætatis 76. ſalutis 1109. niſi ſit error in notis, & ſcribendum ſit 1106. vixit enim annos tredecim in Epiſcopatu, & creatus fuerat Epiſcopus anno Domini 1093. quæ omnia ex ipſo Edinero conſtant. Scripſit *multa opera* ſed multo plura ei falsò attribuuntur. Adſcribam hìc primùm ea, quæ Edinerus familiaris ejus annotavit, & ipſo ordine, quo ab Anſelmo ſcripta fuiſſe narrat Edinerus.

Primò igitur ſcripſit *libros tres*. *De veritate* 1. *De libero arbitrio* 1. *De caſu Diaboli* 1. Deinde ſcripſit *alios tres*. *Monologii librum* 1. *De Grammatica* 1. *Proſologii* 1.

Scripſit paulò poſt *reſponſionem ad quemdam reprehenſorem ſuum*, *præmiſſa ipſa reprehenſione*. Hi libri inſcribuntur, pro inſipiente, & contra inſipientem: atque hæc opera antequam Archiepiſcopus fieret, compoſuit. Deinde Archiepiſcopus factus ſcripſit *librum*

Digitized by Google

meditatione redemptionis humanæ, 1.

Non procul à fine vitæ ſcripſit in Anglia, *De concordia præſcientiæ, prædeſtinationis, & gratia Dei cum libero arbitrio.*

Et cùm moreretur, dixit, optare ſe adhuc modicum temporis, ut quæſtionem obſcuriſſimam de origine animæ, quam cœperat, abſolveret: ſed hoc tempus datum ei non eſt, ut majus bonum ei in æternitate daretur.

B Scripſit denique *multas epiſtolas* tum ante Archiepiſcopatum, tum poſtea, quarum duodecim extant. Hæc omnia opera extant ſæpius excuſa, excepto ultimo, & de his nulla quæſtio fieri debet. Nunc ſubjiciam opera, quæ feruntur ſub nomine ſancti Anſelmi, tribus tomis diſtincta.

In primo tomo ſunt

Commentaria in Matthæum, & lectiones, ſive explanationes in varia loca Evangeliorum.

In ſecundo tomo ſunt

C *Commentaria in Epiſtolas ſancti Pauli. Commentaria in Cantica, & in Apocalypſim.*

In tertio tomo ſunt

Opuſcula & Epiſtolæ: & quidem opuſcula præter ea quæ ex Edinero poſuimus hæc ſunt.

De proceſſione Spiritus ſancti, lib. 1. *De fermentato, & azymo*, 1. *De diverſitate Sacramentorum*, 1. *De ſimilitudinibus*, 1. *De voluntate Dei*, 1. *De miſeria hominis*, 1. *De menſuratione Crucis*, 1. *Meditationum libellus*, 1. *De veſtimentis, membris & actibus Deo tributis*, 1.

D *De Paſſione Domini dialogus*, 1. *Speculum Evangelici ſermonis, ſive ſtimulus amoris*, 1. *Homilia de Aſſumptione in illud, Intravit Jeſus*, 1. *De excellentia B.V. Mariæ*, 1. *De imagine mundi*, 2.

Hæc opera diſtincta quatuor tomis, ſunt excuſa recenter Coloniæ anno 1612. apud Petrum Cholinum in fol. qua edit. tom. 4. epiſtolas varias hactenus non editas continet, ut & alia noviter inſerta.

Obſervatio prima.

De Commentario in Matthæum, & lectionibus in varia loca Evangeliorum, ambigo an ſint ſancti Anſelmi: non enim credibile eſt, ab Edinero potuiſſe omitti, qui tam minutè opuſcula numeravit.

E Ad hæc, in editione Pariſienſi anni 1544. in qua dicuntur eſſe omnia opera ſancti Anſelmi, Commentarius in Matthæum non invenitur. Nihil tamen definio, ſed ſuſpicionem meam aperio.

Obſervatio ſecunda.

Commentaria in epiſtolas ſancti Pauli in editione Pariſienſi anni 1544. tribuuntur Hervæo non Anſelmo: & videtur iſta inſcriptio verior. Primò quia hoc opus tam prolixum, & magnum ab Edinero non numeratur inter opera ſancti Anſelmi. Secundò, quia Hervæi habet vetus inſcriptio. Tertiò, quia iſta Commentaria contexta ſunt ex aliorum explanationibus, & ſæpè leviora ſunt, quàm eſſe ſoleant ſcripta ſancti Anſelmi.

Obſervatio tertia.

Ex opuſculis, quæ in Edinero non inveniun apertis verbis, videntur admittenda ut germana ſ cti Anſelmi opera, illa tria, quæ ſunt contra G cos, videlicet, De proceſſione Spiritus ſancti, azymo, & fermentato, & de diverſitate Sacram torum. Scribit enim Edinerus lib. 2. ſanctum An mum juſſu Urbani Papæ in Concilio Barenſi diſ taſſe cum Græcis, eoſque apertiſſimè conviciſſe: credibile eſt eas diſputationes ab eodem Anſelmo teris fuiſſe mandatas, adde, quòd opuſculum de a mo, & alterum de diverſitate Sacramentorum, bent ſtylum Anſelmi, & præfixam epiſtolam An mi ad Valramum Epiſcopum, ut ex initio libror conſtat, & in priore libro fit mentio libri de p ceſſione Spiritus Sancti ab eodem Anſelmo c ſcripti.

Item opuſculum, quod inſcribitur, ſtimulus ar ris, videtur eſſe illud, de quo Edinerus in princ. dicit Anſelmum ſcripſiſſe precationes ſuas ad Deu hoc enim opuſculum nihil aliud continet, niſi p precationes ad Deum per omnes articulos vitæ, Paſſionis Chriſti.

Eodem pertinet libellus meditationum, qui ſ preces continet.

Opuſculum de veſtimentis, & membris, & a bus Deo tributis, præterquam quod non habe apud Edinerum, habetur inter libros S. Hierony & ſancti Auguſtini, ſub alio titulo, ſed neque i rum Patrum eſt, ut ſuprà diximus. Inter opera ſ cti Hieronymi inſcribitur, de his quæ Deo in S pturis attribuuntur. In operibus verò S. Augu inſcribitur, de eſſentia divinitatis.

Dialogus de Paſſione Domini non eſt ſancti A ſelmi, ſed alicujus indocti hominis, qui multa pta, & aliqua falſa ſcribit: & ipſum Anſelmum, cat S. Anſelmum, quem titulum ipſe ſibi numq tribuiſſet.

Homilia de Aſſumptione S. Virginis extat et inter Homilias ab Alcuino collectas: Alcuinus tem præceſſit Anſelmum ferè trecentis annis.

Opuſculum de excellentia S. Virginis non vid Anſelmi, non ſolùm quia ejus non meminit Ed rus, ſed etiam quia non habet ſtylum, neque g vitatem Anſelmi.

Opuſculum de ſimilitudinibus non eſt Anſelmi alicujus diſcipuli ejus: nam in ultimis capitibus cat Anſelmum Patrem ſuum, & multa narrat ejus verbis & factis.

Opuſculum de Imagine mundi tribui ſolet Hon Incluſo, & continet multa fabuloſa, & inepta, digna, quæ tribuantur Anſelmo.

Opuſculum de commenſuratione Crucis, amb cujus, ſit cùm ejus non meminerit Edinerus.

Obſervatio quarta.

Sixtus Senenſis in ſua Bibliotheca tribuit S. A ſelmo explicationem in Geneſim, Exodum, Le cum, Numeros, Deuteronomium, Joſue, & J ces: ſed unde hoc habeat, divinare non poſſu cùm tanta opera Edinerum latuerint.

Dis

Digitized by Google

ac Magiſtrum, ubi factus Monachus, vixque elapſis tribus annis, deinde Prior per quindecim annos, atque Abbas ejuſdem Cœnobii, exactis in ſupremo regimine totidem annis, Cantuarienſem adeptus eſt Præſulatum anno Chriſti 1093. electus die 6. Martii prima Dominica Quadrageſimæ. Multis pro Catholica Ecclesia perfunctus laboribus in Italia, Gallia, ac Britannia. Londini tandem obiit anno ætatis 76. Præſulatus 16. Chriſti 1109. die 21. Aprilis, feria quarta hebdomadæ Sanctæ, & in Eccleſia Cantuarienſi ad caput Lanfranci prædeceſſoris ſui ſepultus. De eo Edinerus ejus diſcipulus, & comes aſſiduus tum in Vita duos in libros diſtincta, tum in Commentario de diſcordia inter S. Anſelmum & Henricum Regem, Honorius Auguſtodunenſis, qui eodem vivebat tempore, cap. 15. libelli 4. de præcipuis Luminaribus Eccleſiæ, Sigebertus capite 168. Henricus de Gandavo cap. 5. Dodechinus in Appendice ad Marianum Scotum, Hildebertus epiſt. 22. ad eum ſcripta, Guillelmi Gemeticenſis & Neubrigenſis, Ordericus Vitalis, Vincentius Bellovacenſis, S. Antoninus Florentinus, Jo: Trithemius, Baronius, Poſſev. Bellarm. Harpfeldius, aliique.

Duæ celebrantur præ cæteris operum D. Anſelmi editiones, quarum catalogum in gratiam eruditi Lectoris diligenter recenſebo.

Editio Colonienſis anni 1612. ex collatione veterum codicum emendata, Notis illuſtrata, & aliquot novis opuſculis, tribuſque Epiſtolarum libris aucta ſtudio & opera D. Joannis Pichardi Bellovaci, Canonici Regularis ad S. Victoris Pariſienſis, hanc ſervat librorum ſeriem.

Tomo I. Colonienſi continentur.

Vita D. Anſelmi libri duo, auctore Edinero Anglo ejus contubernali & convictore. (*a*) *Enarrationes in Evangelium Matthæi*. Non ſunt Anſelmi Cantuar. ſed fortè Laudunenſis, ut mox dicemus. R. P. Theophilus Raynaudus in Erotematis de confixione librorum ex Pitſeo & aliis Anglicanis Scriptoribus, adjudicat Petro Babioni, qui claruiſſe dicitur circa annum 1366. *Explanationes in aliquot Evangelia*. Lectiones vulgò dictæ nova acceſſione locupletatæ. Eidem quoque abjudicantur, ſed nemo germanum parentem agnoſcit. *Enarrationes in Cantica Canticorum*. Neque ſunt ejus: ſed fortè Hervæi Dolenſis, aut Anſelmi Laudunenſis, (*b*) ut Bellarminus.

Tomo II. continentur.

Commentaria in omnes S. Pauli Epiſtolas. Ea ſunt Hervæi, ut benè quidem Bellarminus, ſed non Hervæi Natalis, natione Britonis, cui minùs rectè ea attribuit, verùm Hervæi Dolenſis in Biturigibus Monachi, ut ſuo loco dicemus (*c*). *Enarratio in Apocalypſim S. Joannis Apoſtoli*. Tribuitur Anſelmo Laudunenſi, aut prædicto Hervæo.

Tomo III. continentur.

Carmen de Contemptu Mundi. *Hymni & Pſalterium* nici. *De Proceſſione Spiritus Sancti*, liber unus. *De Similitudinibus*, liber unus. Eſt alicujus ejus diſcipuli. *De voluntate Dei*, liber unus. *De concordia præſcientiæ, & prædeſtinationis, necnon gratiæ Dei cum libe-*
B *ro arbitrio*, liber unus. *De miſeria hominis*, liber unus. *De veſtimentis, & membris, & actibus Deo attributis*, liber unus, qui neque Anſelmi eſt, neque Hieronymi, aut Auguſtini, licèt inter eorum opera reperiatur, ut monet Bellarm. ſed alicujus auctoris, qui Eucherii Lugdunenſis Epiſc. viderit Formulas ſpiritualis intelligentiæ, eaſque in multis expreſſerit. *De menſuratione Crucis*, de quo ambigit Bellarm. at cum citet S. Bernardum cap. 5. manifeſtum eſt alterius junioris fœtum eſſe. *Liber meditationum*. *De Meditatione redemptionis generis humani*, liber unus. *De Paſſione Domini*, Dialogus Anſelmo falsò ſuppoſitus. *Stimulus amoris*, ſive, Speculum Evangelici ſermonis. *Homiliæ Evangelii ſecundùm Lu-*
C *cam*. *Paſſio Divi Guignieri, ſociorumque*. *De excellentia glorioſiſſimæ Virginis Mariæ*, liber unus, qui Bellarmino non videtur referre ſtylum aut gravitatem Anſelmi. *De imagine mundi libri duo*. Honorio cuidam Incluſo Monacho Anglo tribui ſolent, aut fortè melius, Auguſtodunenſi, quod jam obſervavit Trithemius: & ſanè ipſe Honorius cap. 17. libelli IV. ait ſe ſcripſiſſe Imaginem mundi de diſpoſitione orbis.

Elucidarium, ſive, Dialogus ſummam totius Chriſtianæ Religionis complectens: de quo mirum nihil monuiſſe Bellarminum, cùm indignum prorsùs ſit S. Anſelmo illud Opuſculum, quod fortè in editione antiqua, quam habebat in manibus, illud non
D reperiretur. P. Theophilus in Erotematis de confixione librorum, pag. 126. teſtatur ſe fuſiùs monſtraſſe in Præfatione ad editionem Meditationum S. Anſelmi, quæ ſeorſim in 12. facta eſt, librum illum à Jo: Trithemio Honorio Auguſtodunenſi adſcriptum, eſſe Guillelmi Coventrienſis Carmelitani, ex Balæo ſcilicet, Pitſeo, Simlero, & aliis, qui inter ejus opera numerant Elucidarium. Unum tamen eſt quod opponam in codice mſ. Collegii noſtri Pariſienſis, cum pluribus Guiberti Novigentini Abbatis tractatibus opuſculum illud reperiri, qui ſanè ſuperare videtur ætatem illius Carmelitæ, quem affigunt anno dumtaxat 1360. Liberum ſit ergo de hoc cuilibet judicium, donec quid certius
E accedat. Propendeo tamen libentiùs in partes Trithemii, cùm citatus modò Honorius ſe aſſerat edidiſſe Elucidarium in tribus libellis, ac primum de Chriſto, ſecundum de Eccleſia, tertium de futura vita diſtinxiſſe. Quod ſanè veriſſimum eſſe non diffitebitur quiſquis ordinem Elucidarii methodumque diligenter animadverterit; eſto in tres libellos modò tributum non appareat, ſed uno ac continenti filo à capite ad calcem pertextum videatur.

Tomo IV. continentur.

Diverſæ ad diverſos exaratæ à S. Anſelmo Epiſtolæ (*e*), quæ tunc primùm lucem aſpexerunt ſtudio & opera ejuſdem Jo: Picardi Bellovaci tribus libris comprehenſæ, cum ejuſdem Notis.

Digitized by Google

danduſque, Lugduni anno 1630. opera omnia ſancti Anſelmi extraneis in Sacros libros Commentariis exonerata pro argumenti qualitate novo ordine accuratè digeſſit in Didactica, Aſcetica, Parænetica, & Notha, opuſcula benè multa tunc primum ex Vaticana Bibliotheca, aliiſque luce donavit, pleraque incerto hactenus auctore vagata Anſelmo parenti aſſeruit, & quæ ſuppoſititia ſunt ac
B notha, à legitimis ſepoſuit, ſervato hoc ordine: *Epiſtolæ S. Anſelmi*, diſtinctæ in eas, quas nondum Abbas; & in eas, quas mox Abbas; tandemque in eas, quas Archiepiſcopus ad varios dedit.

I. Pars: Didactica opuſcula.

Monologion. Proſologion. Liber incerti auctoris pro inſipiente, adverſus B. Anſelmi in Proſologio ratiocinationem. *B. Anſelmi liber contra inſipientem*, ſive Apologeticus contra librum præcedentem. *Dialogus de Veritate. Dialogus de libero arbitrio. Dialogus de caſu Diaboli. Diſputatio Dialectica de Grammatico. Tractatus de Sacramento Altaris*, diſtinctus duas in Partes.
C *Pars prior*, Judicium de quibuſdam ſententiis contentis in opere de Divinis Officiis. *Pars Poſterior*, de quibuſdam Patrum ſententiis circa Euchariſtiam expoſitis, & ad invicem conciliatis. *Liber de Fide, ſive, de Incarnatione Verbi. De Nuptiis Conſanguineorum. Libri duo contra Gentiles*, Cur Deus homo. *De Proceſſione Spiritus Sancti contra Græcos. De Conceptu Virginali*, activo, *& peccato originali*, cum Declaratione Incerti Auctoris in dicta quædam illius libri. Fragmenta variarum Sancti Anſelmi tractationum *de Conceptu Virginali paſſo. De tribus Valeranni quæſtionibus, ac præſertim de Fermentato, & Azymo. De Sacramentorum diverſitate. Concordia Præſcientiæ, Prædeſtinationis, & Gratiæ cum libertate*, in tres Partes tri-
D buta. *Pars I.* Præſcientiam videri diſcordare à libertate; quod non eſt. *Pars II.* Quid ſit Prædeſtinatio, quòdque libertati non officiat. *Pars III.* De Concordia gratiæ & liberi arbitrii. *Liber de Voluntate Dei.*

II. Pars: Aſcetica opuſcula.

Meditationum libri decem. 1. De humana conditione. 2. De terrore Judicii ad incutiendum timorem. 3. In deploratione virginitatis amiſſæ. 4. De Redemptione humana. *5. Unde vivant animæ bonæ & malæ, deque earum diverſo exitu à corpore. 6. Ad excitandam animam, ut peccata dimittat. 7. Ad roborandam Spem. 8. De hu-*
E *manitate Chriſti. 9. De eadem materia. 10. De Divinitate Chriſti. Liber de ſalute animæ*, qui & Manuale dici poteſt, perperam hactenus Divo Auguſtino tributum. *Meditatio ad Sororem*, de præteritis, præſentibus, ac futuris beneficiis Dei. *Meditatio de Paſſione Chriſti. Alloquia cæleſtia*, ſive, Faculæ piorum affectuum erga Deum, Chriſtum, Deiparam, Cœlites complures, numero LVII. *Mantiſſa Meditationum & Orationum*, in quinque partes tributa. *1. Erga dulcedinem Divinæ Majeſtatis, & de aliis multis. 2. Excitatio ad quærendum & inveniendum Deum. 3. Sagitta, potentis acuta in corda inimicorum Regis. 4. De dignitate & virtute Sanctæ Crucis. 5. De laudibus Genitricis D. N. Jeſu Chriſti. Hymni & Pſalterium in commemoratione Deiparæ. Liber de excellentia glorioſæ Virginis Mariæ. Liber de quatuor virtutibus Beatæ Mariæ,*

deſiderium æternorum. Admonitio pro moribundo.
neſis ad Virginem lapſam. Sermo, ſive, Liber de
tudine. Homilia in illud Evangelii: Introivit Je
quoddam caſtellum. *Homilia in aliquot Evangelia*
men de contemptu mundi, & alia carmina.

IV. Pars: apertè notha opuſcula.

B *Liber de ſimilitudinibus B. Auguſtino adhiberi ſ*
Quædam dicta utilia, collecta ex dictis Sancti An
Liber de menſuratione Crucis. Dialogus de Paſſion
mini. Liber de veſtimentis, & membris, & actibu
attributis. Elucidarium, de quo & de ſequenti op
abundè Lectorem jam monuimus. *Libri duo de*
gine Mundi. Vide quoque infra ubi de Honorio
ſtodunenſi. Adtexitur ad calcem *Syntaxis Op*
rum Sancti Anſelmi Quadripartita, ab eodem
Theophilo Raynaudo Societatis Jeſu Theologo
cinnata, quam per otium non ſine fructu I
conſulet.
(*a*) Uſſerius Ædmerum Hiſtoriæ novellæ
rem ſcribere amat, alii Edmerum, alii pluribu
C modis.
(*b*) Sub cujus nomine prodiiſſe dicuntur I
anno 1550.
(*c*) Certè Sixtus Senenſis aſſerit hos in v
Exemplaribus Hervæo Monacho inſcriptos
periſſe.
(*d*) Hic liber de Sacramento ſeu de corp
Sanguine Domini, non poteſt eſſe Sancti An
quia ut habet R. P. Bertrandus Textor in
tione ad opera Guillelmi quondam Abbatis
Theodorici, 1. jam obierat S. Anſelmus non
1106. ſed 1109. quando editus eſt ipſe libe
annum 1111. Prior enim pars ad Rupertum
tienſem ſcripta eſt, ejuſque verba quæ haben
D bro 2. de Officiis cap. 9. referuntur & refuta
certum porrò eſt libros illos de Officiis ill
labente anno 1111. ſcriptos eſſe, ut patet
raculo quod refert cuidam fratri oſtenſo libri
capite 4. 2. Edinerus in Catalogo operum S.
mi non meminit illius operis de Sacramento
ris: 3. non reperitur S. Anſelmus libros ſuo
rius cenſuræ ſubjicere, ut Auctor iſte facit i
fatione ſeu epiſtola libro iſti præfixa: 4. quo
mare eſt argumentum, mſſ. codices non Anſel
men ſed Guillelmi paſſim adſcribunt. In
Exemplaribus ex Signiacenſi cœnobio deprom
in uno è Bibliotheca Vallis Claræ affirmat
ſeu quinquies nomen Guillelmi auctoris exprim
E Cœnobio Igniacenſi libris Ruperti Tuitienſis
ficiis præmitti epiſtolam prædictam quæ ejus
rem confutat eamdemque Guillelmo tribui. C
tem hunc olim Anſelmo adſcripſerunt, (at
iis Thomas Waldenſis doctiſſimus Carmelit
glus qui Tomo II. Doctrinalis Fidei cap. 47.
Sanctum Anſelmum erroris accuſaſſe ſententia
perti de Impanatione) inde, ut apparet
ſunt, quòd illum ſine titulo cum quibuſdam
bus Anſelmi in eodem codice repererunt,
ejus eſſe ſenſerunt. Illa ſanè fuit cauſa non
dumtaxat, ſed quamplurium hallucinationu
bus multa opera paſſim tribuuntur SS. Aug
Hieronymo, Bernardo, & aliis quæ ipſi no
pſerunt. Qui enim libros olim ſibi curabant
bi, ſæpè varios Tractatus diverſorum Patr

Digitized by Google

fuiſſe confictas vel depravatas, & quibus conjecturis inſcriptionum fictionem falſitatemve deprehendere liceat.

(*e*) Epiſtolas aliquot Sancti Anſelmi exhibet Veterum Epiſtolarum Hibernicarum Sylloge à Jacobo Uſſerio Armachano anno 1632. Vulgata Dublinii.

SUPPLEMENTUM.

ANSELMUS Cantuarienſis Archiepiſcopus, qui obiit anno 1109. die 21. Aprilis, de quo abundè Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, Bellarminus & Labbeus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*. Addo illis nuperam Operum S. Anſelmi editionem, quæ caſtigatiùs multò quam antea impreſſa ſunt in fol. Pariſiis apud Ludovicum Billaine anno 1675. cura & ſtudio doctiſſimi viri Gabrielis Gerberon Monachi Benedictini Congregationis Sancti Mauri.

De Anſelmo Laudunenſi. 1077.

ANSELMUS LAUDUNENSIS Scholaſticus ſancti Anſelmi Cantuarienſis æqualis, aut paulò Junior ſcripſit *gloſſam interlinearem*, quæ extat cum gloſſa ordinaria, & Lyrani. Eidem (ut paulò ante diximus) tribuuntur *Commentaria in Cantica & in Apocalypſim*, quæ habentur inter opera ſancti Anſelmi.

DISSERTATIO HISTORICA.

ANSELMUS Laudunenſis Eccleſiæ Scholaſticus, teſte Henrico Gandavenſi, cap 30. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, congruas ex ſcriptis Sanctorum Patrum excerpens ſententias, *totum Vetus ac Novum Teſtamentum interlineari marginalique gloſſa* illuſtravit. Extat Gloſſa illa cum ordinaria (*a*) Hugonis à Sancto Caro Cardinalis, & Nicolai de Lira Franciſcani, aliorumque additamentis. Novum expoſitionis genus appellat auctor Appendicis ad eumdem Gandavenſem capite primo. Perveniſſe ad initium ſæculi duodecimi, & annum Chriſti 1101. probabile eſt: quo verò anno obierit haud conſtat. Tirthemius claruiſſe ſub Henrico IV. ſeu V. teſtatur anno Domini 1110. (*b*)

Commentaria in Matthæum, & Lectiones, ſive Explanationes in varia loca Evangeliorum, quæ in editionibus Colonienſibus inter opera S. Anſelmi Cantuarienſis Archiepiſcopi Tomo I. reperiuntur, tribuuntur in quibuſdam mſſ. codicibus huicce Laudunenſi Anſelmo, quamquam non deſint, qui Guillelmo Pariſiorum Epiſcopo aſſignent. (*c*)

Commentaria in Paulum, in Apocalypſim, & in Cantica, nonnulli quoque tribuunt Laudunenſi. Verùm quæ ad S. Pauli Epiſtolas ſpectant, & mſ. codex, & editio anni 1544. & Bellarminus, multique alii Hervæo, non Britoni Ordin. Præd. ſed Monacho Dolenſi O. B. vindicant; cujus commentarios ampliſſimos in Eſaiam Prophetam, noſtra Pariſienſis Collegii Bibliotheca in membranis adſcriptos poſſidet.

teris exaratas non minus curioſa quam utili induſtria artificioſiſſimè coaptaverit, eumque laborem ad differentiam Gloſſæ Strabenſis, quæ in marginibus Sacrorum Codicum deſcribi ſolet, Gloſſam
B Interlinearem appellaverit: unde patet ex verbis Henrici Gandavenſis, quæ ſupra citavimus, delendam eſſe dictionem illam *Marginalique*, aut certè dicendum, quæ ab Anſelmo Laudunenſi ad marginem quoque addita fuerant, ea ſucceſſu temporis cum Strabenſibus, Annotatiunculis fuiſſe permixta atque confuſa.

(*c*) Aut Petro Babyoni, *de quo ſupra in Anſelmo Cantuarienſi, ubi deſcribuntur opera Tomi I. edit. Colonienſis.*

De Bertoldo Conſtantienſi. 1077.

BERTOLDUS CONSTANTIENSIS,
C hiſtoricus fideliſſimus & pius, continuavit *chronicon Hermanni Contracti uſque ad annum* 1065. & præterea ſcripſit *hiſtoriam*, ſive *Chronologiam rerum geſtarum ſui temporis, uſque ad annum Domini* 1100. quo tempore putatur etiam obiiſſe.

DISSERTATIO HISTORICA.

BERTOLDUS, dictus etiam à quibuſdam Bernoldus, ſive Bernaldus, Presbyter Conſtantienſis ad Rhenum, continuavit Hermanni Contracti Chronicon ab anno 1054. ad annum 1064. addiditque.

Hiſtoriam rerum ſuo tempore per ſingulos annos geſtarum uſque ad annum 1100. quo deceſſiſſe multi pu-
D tant. Fuiſſe fideliſſimum Hiſtoricum omnes boni conſentiunt, neque enim moramur Heterodoxos, quibus nihil arridet, niſi quòd vibrato fulmine in Capitolium detonat. De eo conſulendus Honorius Auguſtodunenſis cap. 14. libelli ultimi de Luminaribus Eccleſiæ, Joannes Trithemius, aliique.

Varia ejus opuſcula pro Gregorio VII. Papa in lucem emiſerunt Ingolſtadii R. P. Jacobus Gretſerus Societatis Jeſu, fortiſſimus Catholicæ veritatis adverſus Novatores à fide majorum ſuorum apoſtatas Athleta, & Sebaſtianus Tengnagelius, Bibliothecarius Cæſareus, apud quos de eodem Bertoldo ſeu Bernoldo plura.

E

SUPPLEMENTUM.

BERTOLDUS, dictus etiam à quibuſdam *Bernoldus* & *Bernaldus*, Presbyter Conſtantienſis ad Rhenum, ſcripſit de rebus poſt Hermanni Contracti obitum geſtis uſque ad finem ſæculi undecimi, *Chronicon* impreſſum in Collectione veterum Hiſtoriæ Germanicæ Scriptorum Chriſtiani Urſtiſii in fol. Francofurti anno 1585. Vvechelianis typis. Ejuſdem *Opuſculum de vitanda Excommunicatorum ſocietate*, cum veteribus monumentis contra Schiſmaticos pro Gregorio VII. editis per Sebaſtianum Tengnagelium 1612. Ingolſtadii in 4. Itemque Bernaldi ſive Bertoldi Conſtantienſis *alia Opuſcula pro Gregorio VII.* edita à Jacobo Gretſero, cum defen-

ſione

Digitized by Google

vinum *in Apparatu Sacro* tomo 1. pag. 218.

De Micrologo. 1077.

MICROLOGUS, quem aliqui Joannem Micrologum nominant, ſcripſit *librum de Eccleſiaſticis obſervationibus*, qui extat cum aliis ſimilibus Coloniæ, & Romæ excuſis: vixit autem tempore Gregorii VII. & Anſelmi Epiſcopi Lucenſis: nam cap. 17. ſui operis dicit, Anſelmum Lucenſem Epiſcopum obſervaſſe in Miſſa celebranda ritum quemdam Gregorii VII. & ſibi atque aliis obſervandum commendaſſe: & cap. 14. dicit, ſuo tempore Gregorium VII. in Sede Apoſtolica ſediſſe.

DISSERTATIO HISTORICA.

AUCTOR MICROLOGI, cui à quibuſdam minus rectè præfigitur Joannis nomen, vixit temporibus Gregorii VII. Papæ circa annum 1085. atque Anſelmi Lucenſis Epiſcopi, ac ſimilium, ad finem properante ſæculo Chriſti XI. unde manifeſtum eſt erraſſe eos, qui vel Bernoni Augiæ Divitis Abbati cum Claudio Eſpencæo, vel Guidoni Abbati S. Crucis Avellani Muſicarum notarum repertori cum Poſſevino tribuerunt. Plura Joannes Maria Braſichellanus Magiſter Sacri Palatii in Purgatorio indice, & Theophilus in Erotematis, neque enim in re explorata amplius immorandum.

SUPPLEMENTUM.

MICROLOGUS AUCTORIS nomen non eſt, ſed Operis quod *Micrologus* inſcriptum eſt. Hujus quiſquis Auctor fuit, non vixit anno 1085. ut Bellarmino & Labbeo in Opere ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* viſum eſt: ſed anno forſitan 1180. vel circiter. Conſtat enim eumdem eſſe Auctorem *Micrologi iſtius & trium Librorum*, qui manuſcripti inveniuntur in multis Bibliothecis, *Vita Caroli Magni Regis Francorum & Imperatoris*, cùm Auctor iſtorum librorum in prologo, Micrologum de Officiis Eccleſiaſticis ſuum Opus agnoſcat. At ad inſtantiam Friderici I. Imperatoris conſcripti ſunt, ut docet prologus dictorum Librorum, quem evulgaverunt Bollandiſtæ ad diem 28. Januarii: & in hoc prologo Auctor allegat ſe jam ſcripſiſſe librum *Micrologum* inſcriptum. Unde cùm hi libri certò ſint circa annum 1180. vel 1160. compoſiti, idem de Micrologo ſtatuendum annotandumque eſt. Hæc dicta ſint, ſalvis certioribus in contrarium. Alia de Micrologo vide apud Labbeum in Diſſertatione Hiſtorica *De Eccleſiaſticis Scriptoribus*, Antonium Poſſevinum *in Apparatu Sacro*, verbo *Micrologus*, tom. 2. pagina 116. ubi tamen de Micrologo Muſices qui ſpectat ad Guidonem Aretinum, loquitur.

De Oecumenio, & Olympiodoro.

OECUMENIUS, & Olympiodorus Græci ſcriptores, ſcripſerunt *catenas ex antiquis Patribus ille in Acta Apoſtolorum & Epiſtolas ſancti Pauli, iſte in Job*: quo tempore floruerint non omninò conſtat; alii enim collocant eos inter annum 800. & 900. alii poſt annum milleſimum. Scripſit præterea *Olympiodorus, Commentarium in Eccleſiaſten* quod extat in primo *Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.*

compendium eſſe catenæ Oecumenii in epiſtolam Romanos.

Porrò Theodulus presbyter Cæleſiriæ obiit ſub Z
ne Imperatore, teſte Gennadio de viris Illuſtribus.

DISSERTATIO HISTORICA.

B OECUMENIUS AUCTOR *Catenæ in Acta* .
Apoſtolorum, & Commentariorum in Epiſtolas .
cti Pauli, aliaſque omnes Canonicas, Sancti Joa
Chryſoſtomi Archiep. Conſt. breviator, vixiſſe
citur poſt an. 1000. ſunt tamen qui ad annum
aut 900. revocent. Fronto Ducæus noſter a
Poſſevinum in Apparatu cenſebat in Comment
ſeu Catenis Oecumenii in S. Paulum quædam ſ
à poſteriore aliquo ſcriptore admixta, unde ridi
pro more concludere viſus eſt Robertus Cocus C
mentarios illos falsò fuiſſe Oecumenio adſcripi
Pari potuiſſet jure argumentari: Gagnæus ad
aliquammultos verſus libri S. Alcimi Aviti in
neſim: ergo illi libri falsò fuerunt Avito inſer
O cor Zenodoti! ò Jecur Cratetis! Quid ver
C Fronto privatis ad Poſſevinum litteris currente
fit, calamo ac re minus benè diſcuſſa abjudica
non licebit cuipiam ſive Orthodoxo ſive Heteroc
impoſterum eidem Oecumenio vindicare? Quis
leges fixit Minos aut Rhadamantus? Cæterùm T
dulus ille Cœleſyriæ Presbyter, cujus extat in
bliothecis Veterum Patrum *Catena in Epiſtolam ad*
manos maximam partem ex Oecumenio quem
decerpta, non eſt ille Theodulus, de quo Ge
dius Catalogi cap. 91. qui Zenone imperante flo
De eo plura Sixtus Senenſis, Jacobus Billius
Poſſevinus.

Pariſiis anno 1631. apud Claudium Sonnium
ta ſunt duobus Tomis Oecumenii opera Græc
D Latinè cum Aretæ Cæſareæ Cappadociæ Epi
Explanationibus in Apocalypſim interprete Jo
Hentenio, Mechlinienſi, Monacho Hieronymi
Emendatore verò & Prælectore illius editionis
derico Morello. In iis habentur *Enarrationes in*
Apoſtolorum, *Commentarii in Epiſtolas S. Pauli*,
miſſa narratione de Divi Pauli peregrinatione &
thalii Diaconi Prologo. *In Epiſtolam S. Jacobi*, .
que Canonicas Commentarii, interprete Coppenio
retico Lutherano. Aretæ in Apocalypſim Jo
Apoſtoli Explanatio, eodem interprete Hente
cujus verſiones Latinæ Antuerpiæ prodierant
1545. in ædibus Joannis Steelſii, & Pariſiis
Carolam Guillard. Græcus verò textus Veron
folio duobus Tomis an. 1532. & poſtea anno 1
E De Maximi Florentini & Joannis Lonicer
terpretationibus Latinis Baſileæ editis, vide ex
lero Poſſevinum, qui etiam ex Billii obſervat
bus multa coacervavit Hentenii παρόραματα (a)

(a) Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ ait
eum hunc auctorem, qui ut ex temporibus a
rum, qui ab eo citantur apparet, claruit poſ
num Domini 800. in veterum commentariis a
evolvendis verſatum collegiſſe ſolerti cura ex
præſtantiſſimorum Græcæ Eccleſiæ Doctorum
biles annotationum Commentarios in Octateuc
quos ipſe in Commentariis ſuis in Epiſtolar
Hebræos capite ſexto ſe ſcripſiſſe teſtatur.
quoque præterea ſcripſiſſe perſimili induſtria
nam explanationum in quatuor Evangelia.

 ve

Digitized by Google

xiſſe dicitur ſæculo Chriſti nono ab anno 800. ad 900. quamquam de ejus ætate incerti complures ambigant, & Bellarminus ad ſæculum XI. uſque, hoc eſt ad annum circiter 1050. vel 1080. dejiciat. Antiquior fuit Olympiodorus Thebæus, cujus Excerpta quædam non vulgaria ab anno Chriſti 407. ad 425. ſervavit poſteritati Photius codice 80. μυριοβίβλῳ, quæ nos unà cum Excerptis Candidi Iſauri & Theophanis Byzantii annotationibus Hiſtoricis illuſtravimus Tomo I. Corporis Hiſtoriæ Byzantinæ *(a)*.

Commentarius in Eccleſiaſten Salomonis, juxta triplicem ſenſum, ſuccinctus, eruditus & elegans, ut cenſet Sixtus Senenſis, Græcè & Latinè interprete Zenobio Acciajolo Florentino, prodiit in Auctario G. L. Bibliothecæ Veterum Patrum an. 1624. ex Tomo XIII. Morellianæ. De aliis editionibus conſule Simlerum.

Idem ut pluribus creditum, ex antiquioribus Patribus *Catenas*, tum *in librum Jobi*, tum in alios Sacræ Scripturæ libros contexuit: Quæ in Jobum typis excuſa Lugdunenſibus ac Venetis, teritur omnium manibus, terſa atque eleganti Latinitate primùm donata eſt à R. P. Paulo Comitolo Societatis Jeſu Theologo: tum Græcè ac Latinè ſimul, eaque amplior Londini publicata eſt in folio anno 1637. à Franciſco Patricio Bibliothecario Regis Angliæ, qui eam Nicetæ Heracleenſi Metropolitæ Catenarum plurium egregio conſarcinatori tribuit ex duobus mſſ. codicibus Bodlejanæ Bibliothecæ, & Olympiodoro eam ob rem à pluribus addictam innuit, quòd in poſterioribus præſertim capitibus reliqui Patres rariores occurrant, & ipſe utramque paginam impleat Olympiodorus. Eidem Catenæ Græcum textum Jobi adjecit ςιχηρῶς ex antiquiſſimo Bibliorum codice mſ. Theclæ nobilis Ægyptiæ fœminæ, quæ circa Concilii Niceni tempora floruit manu, ut ferunt, exarato, & à Cyrillo Patr. Conſt. religionis ac ſynceræ fidei in pleriſque capitibus deſertore ad Carolum I. Angliæ Regem tranſmiſſo.

De Commentariis verò ejuſdem alteriuſve Olympiodori in Meteora ac Poſteriora Analytica Ariſtotelis, & in Phædonem, Georgiam, Alcibiadem, ac Phædrum, alioſque Platonis Dialogos, ſuus erit Deo dante dicendi locus.

(a) Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ Sanctæ duos Olympiodoros ſtatuit: primum Monachum natione Græcum, Peripateticæ Scholæ Philoſophum, eique tribuit, tum præclaros in Ariſtotelis, Meteora Commentarios, tum elegantem juxta triplicem ſenſum in Eccleſiaſten Salomonis enarrationem. Alterum verò Diaconum pariter Græcum, qui Græcè ſcripſerit in totum librum Job eruditiſſimos & elegantiſſimos juxta litteræ ſenſum Commentarios: quorum multa fragmenta extent Genuæ in Catena Græca ſuper Job in Bibliotheca Saulia; opus verò integrum in Bibliotheca Vaticana ſervetur.

M. Antonius Agellius anno 1598. Romæ in 4. apud Franciſcum Zannetum edidit, ſed Latinè dumtaxat, Excerpta ex Commentariis Origenis, O-

LAMBERTUS SCHAFNABURGENSIS inſignis, & verax hiſtoricus, præſertim cùm de contentione inter Gregorium VII. Papam, & Hen-
B ricum tertium Imperatorem agit. Scripſit *hiſtoriam Germanicam, & incipit ab Orbe condito uſque ad annum Dom.* 1077. Sed continuavit Monachus quidam Erpheſphordenſis, cujus nomen proprium ignoratur; uſque ad annum Domini 1472.

Dissertatio Historica.

LAMBERTUS Schafnaburgenſis, non ut quidam Aſchaſtemburgenſis, & cœnobii Hirsfeldenſis in diœceſi Moguntina ab anno 1058. alumnus, quo veſtem Monaſticam ex Meghineri Abbatis manibus, ut ipſemet narrat, accepit, & Presbyter ordinatus Hieroſolymitanum iter inſcio Abbate aggreſſus anno
C ſequenti medio menſe Septembri ad Monaſterium ſuum rediit. Is culto ac veraci ſtylo ſcripſit *Hiſtoriam ab orbe condito ad annum* 1077. quæ habetur in collectione Rerum Germanicarum. Continuatio Monachi Erfordenſis uſque ad annum 1472. non accedit ad præcedentis Hiſtoriæ dignitatem, ſed hominem ſapit parum accuratum atque elegantem. De Lamberto plura dabunt Lipſius, Joſ. Scaliger, Voſſius, Barthius, aliique. Poſſevinus addit ex Trithemio ſcripſiſſe præterea Chronicon breve quidem, ſed non inutile, Monaſterii ſui Hirsfeldenſis, quod in Buchonia ſilva inter Haſſiam Turingiamque conſtructum eſt. Verùm illud nec vidi ego, nec ſicubi excuſum ſit, ſcio *(a)*

D *(a)* Niſi fortè per Chronicon intelligat partem illam, quæ annos 1040. aut 1058. præcedit, quæ ſi cum ſequentibus periochis conferatur, non Hiſtoriæ nomen, ſed Chronici dumtaxat meretur. Vidi editionem in 8. Tubingæ ex ædibus Motardinis anno 1533. hoc titulo: Germanorum res præclarè olim geſtæ: Itemque rerum aliarum ferè memoratu digniſſimarum perbrevis & admodum jucunda quædam annotatio ab exordio mundi primùm naſcentis repetita.

De Ingulpho Anglo. 1077.

INGULPHUS ABBAS in Anglia vivebat anno Domini 1050. ut ipſe teſtatur in fine hiſtoriæ
E ſuæ, ſed ſupervixit uſque ad annum Domini 1100. Scripſit *hiſtoriam Monaſteriorum Angliæ*, quæ ampliſſima erant, ſed attingit multa, quæ ad res geſtas Regum Angliæ pertinent. *Incipit ab anno Domini 664. & deſinit anno Domini* 1067. quo Rex Wilhelmus primus regnare cœpit. Extat hic auctor cum aliis, qui de rebus Anglicanis ſcripſerunt.

Dissertatio Historica.

INGULFUS, patria Londinenſis, profeſſione Monachus Fontanellenſis in Normannia, ac deinde Abbas Croilandenſis in Anglia, floruit ab anno 1050. ad 1109. quo dicitur è vita migraſſe. De eo Baleus, Pitſeus, Savillius, Voſſius, &c.

Hiſtoria Monaſteriorum Angliæ ab anno 664. uſque ad annum

Digitized by Google

annis 1596. & 1601. publicata. Appendix illi addita ad Petrum Bleſenſem referenda eſt. Additur *de vita & miraculis Sancti Guthlaci* liber, quem non vidi.

De Urſione Abbate. 1080.

SUPPLEMENTUM.

URSIO Abbas Altimontis Ordinis Divi Benedicti juxta Malbodium in Hannonia, ſcripſit circa annum 1080. *Hiſtoriam Sancti Marcelli Papæ libris duobus*, quam Lietberto Cameracenſi Epiſcopo circa ſæculi noni finem nuncupavit, quamque retulit Bollandus ad diem 16. Januarii: ubi in Commentariis ad Acta S. Marcelli Papæ præviis, de Urſione loquitur.

De Deſiderio Abbate. 1080.

SUPPLEMENTUM.

DESIDERIUS Abbas Caſſinenſis floruit etiam circa annum 1080. doctrina ſimul & Sanctitate unde factus ob præſtantiam meritorum Preſbyter Cardinalis tituli Sanctæ Ceciliæ. Scripſit dum eſſet Abbas Caſſinenſis, *Miracula à Sancto Patre Benedicto ejuſque Diſcipulis facta in Italia Dialogicè libris tribus*, quos ex manuſcriptis codicibus erutos ediderunt Bollandiſtæ ad diem 21. menſis Martii, cum aliis ad Sanctum Benedictum ſpectantibus & Joannes Mabillon ſæculo 4. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti tom 2. pag. 425. Hic defuncto Gregorio VII. Romano Pontifice anno 185. die 25. Maji, ſuffectus in ejus locum & labores, poſt menſes circiter decem mortuus eſt. De illo Antonius Poſſevinus in *Apparatu Sacro*, tom I. pag. 419. verbo *Deſiderius Abbas Sancti Benedicti*, & quotquot nuperi ſcripſerunt de Summis Pontificibus.

De Deuſdedit Cardinale. 1080.

SUPPLEMENTUM.

DEUSDEDIT Presbyter Cardinalis, tituli Sanctorum Apoſtolorum in Eudoxia, temporis Victoris Papæ tertii hoc eſt anno Chriſti 1086. ſcripſit *Collectionem Canonum, ſeu libros quatuor de rebus Eccleſiaſticis*, qui manuſcripti extant & aſſervantur in Bibliotheca Vaticana, ut tradit Stephanus Baluzius in Notis ſuis ad Emendationem Gratiani pag. 270. de quibus Antonius Auguſtinus in ſuis Dialogis.

De Gregorio Cardin. 1080.

SUPPLEMENTUM.

GREGORIUS Presbyter & S. R. E. Cardinalis, ſcripſit eodem tempore Collectionem Canonum, quam Polycarpum appellavit, quod nomen Operis eſt, non Auctoris: de qua loquitur Antonius Auguſtinus De Emendatione Gratiani lib. 1. Dialogo 14. & lib. 2. Dialogo 15. Habetur manuſcriptum hoc Opus in Bibliotheca Vaticana, ut aſſerit idem Auguſtinus in Opuſculo de veteribus collectionibus & Collectoribus Canonum, in Epitome Juris Pontificii Pariſiis in folio edito, anno 1641.

SUPPLEMENTUM.

PAULUS Benriedenſis Canonicus & Præpoſ Canonicorum Regularium Divi Auguſtini, ca hoc tempus ſcripſit *De Rebus geſtis Gregorii Summi Pontificis*, & *Vitam Sanctæ Herlucæ virgi* quæ edidit Jacobus Gretſerus Germanus Societ Jeſu Theologus in 4. Ingolſtadii anno 1610. a Adamum Sartorium, & poſt ipſum Bolland
B ſuis locis.

De Roberto de Tumbalenia Mon. 1080.

SUPPLEMENTUM.

ROBERTUS DE TUMBALENIA Monac Sancti Michaelis in periculo maris, ut bit Ordericus Vitalis libro 8. Hiſtoriæ ad an 1094. factus poſtea Abbas Monaſterii Sancti goris, quod ſitum eſt juxta murosurbis Bajocar profectuſque Romam, *à Gregorio VII. Papa d tus honorificè, uſque ad mortem Romanæ fideliter*
C *vivit Eccleſiæ*: ut idem ſcribit loco citato ad num 1087. qui inter reliqua peritiæ ſuæ monur 12, *brevem & luculentam ſenſuque profundam ſuper tica Canticorum Expoſitionem dimiſit in Eccleſia*, in Ordericus. Hic autem *in Cantica Canticorum Com tarius*, cujus prologum edidit Joannes Mabillon mo I. Analectorum pag. 125. ex manuſcripto Co Balernenſi in Ducatu Burgundiæ, eſt idem cum qui hucuſque fuit adſcriptus Sancto Gregorio Ma & ad quem non pertinere cenſet Petrus de Guſſa la in ultima editione Operum Divi Gregorii Ma Habetur etiam hic Commentarius manuſcripti Bibliotheca Sancti Victoris, ſed anonymus, 18. lit. D. H. eſſe autem unum atque idem cum
D cto Commentario qui Gregorianus dictus eſt, patebit conferenti utriuſque initia cum conſequ bus, nec ullus erit qui utrumque unum & idem neg niſi qui ſanè non ſenſerit. Nec objicias ex Anal tom. I. pag. 128. Robertum Abbatem Sancti Vi dimiſiſſe Commentarium ſuum in duobus libris, nymum autem tomo 3. Operum Sancti Gregorii 461. feciſſe explanationem in eadem Cantica c nua. Hoc enim factum eſt ab Exſcriptoribus, cto Abbati obedirent, qui id optavit & injunxit finem ſuæ præfationis tomo I. Analectorum pag. Nec inſtes alium eſſe prologum dictorum Com tariorum in Operibus Divi Gregorii, & alium in lectis: nam qui in Operibus Divi Gregorii eſt,
E Petrum de Guſſanvilla pag. 458. deeſt in manu ptis multis, in aliis diſcrepar, in aliis brevior longior: unde compoſitus arguitur ab Exſcriptor vero prologo hujus Operis & Auctoris exiſten Analectis citatis pag. 125. ex manuſcripto C Balernenſi cum nomine Auctoris. Denique nu mè hunc commentarium edidit ſub nomine Ra Fontanellenſis Abbatis pag. 276. Operis quod i pſit *Supplementum Patrum* Jacobus Hommey Au nianus Eremita, editum Pariſiis in 8. anno 1684. Petrum de Laulne ad Sorbonam ſub ſigno Impe ris. Deceptus ex litera ſola nominis initiali R, Commentarium ex conjecturis conceſſit Radulfo tanellenſi Abbati, quem prologus integer to Analectorum Joannis Mabillon pag. 125. diſert tribuit Roberto Abbati Sancti Vigoris Bajoc

P

Digitized by Google

tis diligenter. Continuavit ejus hiſtoriam Dodechinus Abbas ſancti Dyſibodi uſque ad annum Domini 1200.

Dissertatio Historica.

MARIANUS SCOTUS in Hibernia potiùs quàm Scotia Britannica anno 1028. natus, anno 1052. ſæculum reliquit, factus, ut ait, pro regno cœleſti peregrinus, patrioque ſolo extremum dicens vale, in Germaniam venit, Coloniæ anno 1058. Monachum induit, tum anno ſeq. 1059. Fuldam profectus cum Sigfrido Abbate Fuldenſi apud Wirceburgum in Presbyterum media Quadrageſima 3. Idus Martii conſecratus, eodem anno pridie Idus Maji Feria ſexta poſt Aſcenſionem incluſus fuit Fuldæ per annos decem, quibus elapſis anno 1069. juſſu Moguntinenſis Archiepiſcopi & Fuldenſis Abbatis Feria ſexta ante Palmas 3. nonas Aprilis ſolutus de Cluſa Fuldenſi venit Moguntiam atque in Feſtivitate SS. ſeptem Fratrum iterum incluſus eſt. Anno denique ætatis 58. Chriſti 1086. (mendoſè apud Voſſium 1088.) obiit & apud S. Martinum in majori Eccleſia non ſine Sanctitatis opinione ſepultus eſt. Hæc ex ejus Chronico quod anno 1083. deſinit, & ex ejus Appendice continuata uſque ad annum 1200. opera Dodechini Abbatis Sancti Dyſibodi in diœceſi Trevirenſi. Utrumque opuſculum tum ſæpè aliàs editum occurrit, tum in Tomis Rerum Germanicarum.

De eodem videndus Sigebertus cap. 159. de Viris Illuſtribus, & in Chronico ad annos 1061. & 1082. Matthæus Weſtmonaſterienſis Trithemius, Aventinus, Baronius, Wionius, Brovverius, Balæus, cujus, ut ſæpè monui, vacillat in pleriſque fides, quemadmodum Dempſteri, Pithœus, Voſſius, Harpſfeldius, Miræus, &c. quique iis tantùm non prælo ſubjectis primùm in meas venit manus, Jacobus Waræus (a) lib. 1. de Scriptoribus Hiberniæ.

(a) Is nonnulla habet ſcitu non indigna. I. in ejus Chronici impreſſo codice plurima omiſſa eſſe quæ in mſſ. exemplaribus habentur, ut ex Briano Tvvino liquet de Antiquitate Academiæ Oxonienſis libro ſecundo. II. Ex hoc opere quamplurima Chronico ſuo inſeruiſſe Florentium Vvigornienſem, qui Marianum Hibernienſem vocat. III. Alia quoque Mariani opera recenſeri à Balæo, Dempſtero, & Nicolao Harpsfeldio in Hiſtoria Eccleſiaſtica Anglicana.

De Beato Brunone. 1088.

BEATUS BRUNO Cartuſianorum inſtitutor Colonienſis, vir doctiſſimus habitus eſt, ut teſtantur multa encomia ſapientiæ ipſius apud Surium die ſexto Octobris. Vixit tempore Urbani ſecundi Pontificis, à quo Romam vocatus fuit ex Cartuſia. Obiit autem anno Domini 1101. ex vita ejus apud Surium. Scripſit *multa*, quæ extant impreſſa Pariſiis apud Jodocum Aſcentium: *præcipua eſſe videntur Commentaria in Pſalmos, & Commentaria in Epiſtolas ſancti Pauli.*

in Calabriæ Eremum, cui Turris vocabulum, profectus, ibidem ſancto fine deceſſit die 6. Octobris anni 1101. poſt ſuum è Carthuſiæ ſolitudine egreſſum undecimo plus minus anno, ut ex brevi opuſculo diſces de Inſtitutionibus Ordinis Carthuſiani, quod editum eſt pag. 638. Tomi I. novæ Bibliothecæ mſſ. librorum. Leo X. anno 1514. in cœlitum album retulit. De cauſa ſeceſſus S. Brunonis in ſolitudinem, conſule doctiſſimorum virorum inter ſe velitationes ante aliquot annos publicatas, ubi plura de S. Brunone, ejuſque Ordinis primordiis, eaque non vulgaria reperies.

Pariſienſem Aſcenſianam operum S. Brunonis editionem videat Bellarminus: Ego Colonienſem anni 1611. præ manibus habeo ſtudio Theodori Petrei Campenſis Carthuſiæ Colonienſis alumni recenſitam, ac tribus Tomis diſtinctam.

Tomo I. continetur.

Poſt Vitam S. Brunonis, *Expoſitio in omnes Pſalmos Davidicos.*

Tomo II. continetur.

Commentarius in omnes Epiſtolas Sancti Pauli Apoſtoli.

Tomo III. continentur.

Liber de laudibus Eccleſiæ, capitibus octo. Liber de ornamentis Eccleſiæ capitibus 12. *Liber de Novis, capitibus* 10. *De aliquot præcipuis Feſtis Chriſti Salvatoris. In Solemnitatibus aliquot B. Virginis. Liber Sermonum de Martyribus. Liber Sermonum de Confeſſoribus. Sermo de Sancto Michaele. Sermo de contemptu divitiarum.* Epiſtolæ duæ ex eremo Calabriæ à S. Brunone ſcriptæ. I. *Ad Radulphum Viridem, Eccleſiæ Rhemenſis Præpoſitum*: qui in annotatione ad oram ab editore adſcripta falsò dicitur fuiſſe Radulfus ſocius exilii B. Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi, de quo Baronius ad annum 1172. *II. Ad ſuos Majoris Carthuſiæ eremum in Delphinatu circa Gratianopolim incolentes.*

Obſervatio ad præcedentia.

Librum de laudibus Eccleſiæ, ac proximè ſequentes omnes, quos Patriarchæ ſuo Sanctiſſimo vindicant Carthuſiani, non ad eum, ſed ad Brunonem Signienſem Epiſcopum, ac S. R. E. Cardinalem pertinere, conatur evincere multis argumentis D. Mabrus Marcheſius, Panormitanus, Congregationis Caſſinenſis Monachus, in Diſſertatione Hiſtorica de S. Brunone Aſtenſi, atque ab eo conſcriptis libris, præfixa editioni omnium illius operum, quæ anno demùm 1651. Venetiis prodiit in duos Tomos diſtributa, hoc ſervato ordine.

Tomo I. Operum Brunonis Aſtenſis.

Expoſitiones & Commentaria
In Geneſim. In Exodum. In Leviticum. In Numeros.

Ii

Digitized by Google

Homiliæ, ſeu Sermones 145. *in Evangelia totius anni*, hactenus Euſebio Emiſſeno, aut Eucherio Lugdunenſi, aut aliis antiquioribus Scriptoribus perperam attributi. *Tractatus in Canticum Zachariæ. Tractatus de Incarnatione Domini. Argumentum de Sacrificio azymo. De Sacramentis, Eccleſiæ myſteriis, atque Eccleſiaſticis ritibus Opuſculum.*

Vita S. Leonis Papæ IX. amplior ea, quam ſcripſit Wibertus Archidiaconus, & à Sirmondo noſtro edita fuit anno 1615. cum Vita Caroli Boni Flandriæ Comitis. *Reſponſio ad Quæſtionem*, Cur corruptus Eccleſiæ ſtatus? *Vita S. Petri Epiſcopi Anagnini, & Privilegium Canonizationis ejuſdem. Epiſtola S. Brunonis ad Portuenſem Epiſcopum. Epiſtola ejuſdem ad Paſchalem Summum Pontificem. Sententiarum libri ſex*, Sancto Brunoni Carthuſienſium Fundatori aliàs tributi, nimirùm, *De laudibus Eccleſiæ. De Ornamentis Eccleſiæ. De Novo mundo. De Feſtivitatibus Feſtivitatum. De laudibus Beatiſſimæ Virginis. De Martyribus, Confeſſoribus*, &c. Acceſſit Appendicis vice, Odonis Aſtenſis Monachi Ordinis Benedictini ad eumdem Brunonem Signienſem Epiſcopum, *Expoſitio in Pſalmos per contemplationem excarata.*

Hujus verò Brunonis meminerunt præ cæteris Petrus Diaconus in Caſſinenſi Chronico, Card. Baronius Tomo XII. Annalium, Marcus Antonius Scipio in Elogiis Abbatum Caſſinenſium, Ferdinandus Ughellus Tomo I. Italiæ Sacræ in Signinis Antiſtitibus, & Philippus Malabayla in Diſquiſitione de Ortu, Canonicatu, & receſſu à Caſſinatibus S. Brunonis, &c. quem docent obiiſſe die 18. Julii, anno circiter à Chriſto nato 1125. & à Lucio Papa III. in Sanctorum numerum relatum (*a*).

Omiſſus quoque eſt à Bellarmino noſtro Bruno Herbipolenſis Epiſcopus Conradi Romanorum Imp. patruelis, qui obiit die 17. Maji anni 1045. Extant ejus in Bibliotheca Colonienſi.

Commentaria in Pſalterium & in Cantica tam Veteris quàm Novi Teſtamenti, in Orationem Dominicam, & in Symbola Apoſtolicum, & Athanaſianum. De eo vide Jo: Trithemium libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis.

(*a*) De hoc Sanctiſſimo juxta atque eruditiſſimo Viro plura Petrus Diaconus Monachus ac Bibliothecarius Sacri Caſſinenſis Archiſterii in opuſculo de Viris Illuſtribus Caſſinenſibus, ejuſque editor clariſſimus Joannes Baptiſta Marus Romanus, Sancti Angeli in Foro Piſcario Canonicus, in Annotationibus, qui & alicubi, ni fallor, obſervat Commentaria in Cantica Canticorum in editione Veneta Brunoni falsò tributa, eſſe S. Thomæ Aquinatis.

De Brunone Aſtenſi.

Supplementum.

Bruno Astensis Monachus Ord. Divi Benedicti, poſtea Epiſcopus Signienſis & S. R. E. Cardinalis, qui obiit anno 1125. die 18. Julii, de cujus Scriptis Labbeus ſufficienter, quæ ſunt edita Venetiis in fol. anno 1651. cum diſſertatione prævia, quæ multa docet de Operibus hujus Brunonis in præjudicium alterius Carthuſiani Ordinis Inſtitutoris, quam legito. Addo Labeanis *Opuſculum Brunonis de Conſecratione Eccleſiæ*, mancum in editione Veneta, integrum haberi tom. 12. pag.

De Brunone Erbipolenſi.

Supplementum.

Bruno Herbipoleos in Germania Orie
talis Franciæ Epiſcopus, idemque Germanu
quem Eiſengrenius, vocat Ducem Carnorum
Comitem Artemburgenſem, avunculus Conradi I
Romanorum Imperatoris, ſanctitate & eruditio
B celebris, clarebat anno circiter 1040. Vir uti d
ctus collegit (ut inquit Sixtus Senenſis lib. 4. I
bliothecæ Sanctæ) ex Orthodoxorum Patrum E
planationibus, *ſtrictum & elegantem in omnes Pſa
mos Commentarium*, cujus initium eſt: *Nova non c
dimus, ſed vetera renovamus*. Quin Brunonis hu
Commentarii etiam breves *in Cantica omnia Vete
& Novi Teſtamenti* quæ cum Pſalmis cantantur
Eccleſia Catholica, in Canticum Moyſis, Anna
Davidis, Iſaiæ, Ezechiæ, Abacuc, ex Teſtamen
Veteri. Item ex Novo Teſtamento, in Oration
Zachariæ, B. Mariæ, Simeonis, & in Oratione
Dominicam, in Symbola Apoſtolorum, Ambr
ſii, & Athanaſii. Hi omnes Commentarii in Pſ
C mos & in Cantica ac Symbola, impreſſi primù
anno 1494. Coloniæ ab Antonio Koburger, un
poſtea immiſſi in Bibliothecam Veterum Patru
Colonienſis editionis anni 1618. apud Antoniu
Hieratum: denique hæc eadem opera Bruno
Herbipolenſis habentur tom. XVIII. Bibliothe
SS. Patrum editionis Lugdunenſis anni 1677. ap
Aniſſonios Fratres. Moritur Henrico II. Imperat
re anno Domini 1045. die 17. Maji, qui ut inq
Joannes Trithemius, Franciæ Orientalis ſingula
Patronus habetur, atque Sanctorum albo adſc
ptus fuit. Faciunt mentionem de Brunone Herbip
lenſi Epiſcopo, Sixtus Senenſis loco citato, An
nius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, & cæteri om
D qui de Epiſcopis hujus Sedis in Franconia ſcrip
runt.

De Ivone. 188.

Ivo Carnotensis Epiſcopus vixit te
pore Urbani ſecundi, ad quem extant epiſ
læ ſed ſupervixit uſque ad annum 1114. Scripſit *v
men decretorum*. Scripſit etiam *de Divinis, & Eccle
ſiaſticis officiis, & præcipuis feſtis diebus ſermones vigi
num*, qui extant excuſi Coloniæ cum aliis ſimili
libris. Scripſit quoque *librum de corpore Domini*,
extat in Bibliotheca ſanctorum Patrum tomo 3. S
pſit denique *epiſtolas multas ad varios*; quarum n
E nullas refert Card. Baronius tomo 11. & 12. An
lium. Fertur etiam ſub Ivonis nomine Pannormi
ſeu potius Pannomia: ſed ea Pannomia non dici
Ivonis, quia ſit ab Ivone compoſita, ſed quia ſit
decreto Ivonis maxima ex parte deſumpta: eſt en
Pannomia quaſi compendium decreti Ivonis, & i
mirum videri non debet, quod libro 8. multa
decreta ex Innocentio ſecundo Papa, & ex hiſto
Sigeberti, qui fuerunt Ivone poſteriores.

Dissertatio Historica.

Yvo, ſive Ivo, patre Hugone de Altoylo,
tre Hilemburgi natus in agro Bellovacen
Lanfranci non Abbatis ſed Prioris dumtaxat Becc
ſis in Theologicis auditor ſedulus, tum ex Abba
ſiv

Digitized by Google

[illegible]
logis Carnutenſis Eccleſiæ aliiſque firmatur in Vi-
ta poſtremæ operum ejus editioni præmiſſa : alii
enim vel anno 1114. vel 1116. ejus mortem conſi-
gnant, & in Choro Abbatiæ S. Joannis in Valle
ſepultus eſt, *Sainct Joan en Vallée*. Pius V. Papa B
Canonicis Regularibus Congregationis Lateranenſis
diem ejus feſtum 20. Maji celebrari permiſit Bulla
data 18. Decembris 1570. Pontificatus quinto. De
eo Sigebertus qui eodem vivebat tempore cap. 167.
de Viris Illuſtribus, & in Chronico ad annos 1078.
& 1092. Ordericus Vitalis Angligena Uticenſis in
Neuſtria Monachus libro 8. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ,
Goffridus Abbas Sanctæ Trinitatis Vindocinenſis
epiſt. libri 2. Sugerius Sancti Dionyſii Abbas in Vi-
ta Ludovici Craſſi Franciæ Regis, Matthæus Paris
annis 1093. & 1117. Continuator Sigeberti anno
1114. Hildebertus Cenomanenſis Epiſcopus ep. 26.
39. & 61. Philippus Abbas Bonæ ſpei qui ejus En-
comium brevi carmine ſive Epitaphium ſcripſit, C
Joannes Trithemius; & ex recentioribus Baronius,
Poſſevinus, Voſſius, Juretus, Loiſſellus, Lovvetus,
Rovillardus, ac præ cæteris Souchetus, de quo
mox dicendum.

Omnia Ivonis Carnotenſis Epiſcopi opera ſimul
uno grandi volumine excuſa ſunt Pariſiis anno 1647.
caſtigata ſtudio & opera Joannis Baptiſtæ Souche-
ti Doctoris Theologi & Canonici Carnotenſis Ec-
cleſiæ, in duas partes diſtributa.

Prior continet eximium *Decretorum opus* ad exem-
plar mſ. inſignis Bibliothecæ S. Victoris Pariſien-
ſis, ex infinitis, quibus ſcatebat, mendis repurga-
tum, additis quibuſdam notulis & Indice locu-
pletiſſimo. Editum fuerat anno 1561. Lovanii ex D
officina Bartholomæi Gravii in folio cura Joannis
Molinæi Gandenſis I. U. D. & Decretorum in A-
cademia Lovanienſi Profeſſoris Regii.

Poſterior complectitur, I. *Epiſtolas numero* 287.
cum notis doctiſſimorum virorum Franciſci Jureti
J. C. & Canonici Lingonenſis, & Joannis Bapt.
Soucheti Canonici Carnotenſis. Prima Epiſtolarum
illarum editio opera Petri Pithœi, cui dicata fue-
rat à Jureto, prodiit Pariſiis anno 1585. in 4. ex
officina Nivelliana, altera anno 1610. in 8. apud
Sebaſtianum Cramoſium cum libro Obſervationum
non antea edito ejuſdem Franciſci Jureti J. C.

II. *Sermones XXII. de Eccleſiaſticis Sacramentis ac
officiis præcipuiſque per annum Feſtis*, quibus additi duo E
ex mſſ. codd. Bibliothecarum Regiæ ac Petavianæ.
Vide etiam Bibl. Veterum Patrum & Collectiones
Rerum Eccleſiaſticarum Coloniæ & alibi excuſas.

III. *Breve Chronicon de Regibus Francorum* à Fa-
ramundo uſque ad Philippum I. Regem Franco-
rum, & Willelmos Nothum ac Longo-ſpatham pri-
mos è Normannis Angliæ Reges. Quod autem ad-
ditur de Henrico, hujus fratre, illius filio, regnaſ-
ſe annos 30. id ab alio quopiam adtextum
fuit, neque enim ad annum uſque 1135. per-
venit vivendo noſter Yvo. Verùm ineptiſſimus fuit
quiſquis ille tandem Chronographus & luce pu-
blica indignus, ſaltem in iis quæ de Carolo Sim-
plici, Radulfo, Ludovico Tranſmarino, ejuſque ne-
pote Ludovico, aliiſque falsò commentus eſt. Chro-
butum, quod reperiatur præfixa in fronte epiſtola
quædam Hugonis illius ad Ivonem Carnotenſem,
qua eum rogat, ut Chronicon ſuum inſpiciat, &
emendet, ſi quid in illo emendandum repererit. Vi-
de Tomum III. Hiſtoricorum Franciæ Ducheſnii
pag. 347. ubi de Tribus Hugonis Floriacenſis Chro-
nicis eruditè loquitur, I. ad Ivonem. II. ad Ma-
tildem Anglorum Reginam. III. ad Adelaidem Co-
mitiſſam conſcriptis.

In Bibliothecis Veterum Patrum extat quoque *li-
bellus de Corpore Domini, utrum datum ſit Diſcipulis
in Cœna paſſibile, an nos illud ſumamus impaſſibile*, ſi-
ve Epiſtola ad Haymericum Abbatem Aquicincten-
ſem, quæ eſt inter editas ordine 287. quod mo-
nendum reor, ne quis exiſtimet deeſſe aliquid in
nupera editione Pariſienſi operum Ivonis Carno-
tenſis.

Ivoni quoque tribuitur à quibuſdam quæ dicitur *Pan-
nomia*, & corrupta à librariis voce *Pannormia*, ſi-
ve *Panormia*, quæ ex Decreto Ivonis ab Hugone
quodam Catalaunenſi in Compendium contracta
eſt, nonnullis præterea additis ex Sanctionibus In-
nocentii II. Papæ, qui poſt Ivonem annis 15. in
ſchiſmate cum Petro Leonis in Romanum Pontifi-
cem electus eſt anno 1130. & poſt Pontificii regi-
minis annos ferè 14. defunctus eſt anno 1143.

Supplementum.

IVO ſive Yvo Carnotenſis, natus in Agro Bel-
lovacenſi, ex patre Hugone de Altoylo & ma-
tre Hilemburge, Lantfranci non Abbatis, ſed Prio-
ris dumtaxat Beccenſis in Theologicis ſedulus audi-
tor, tum Præpoſitus Eccleſiæ (quæ nunc Abbatia
eſt) Sancti Quintini Bellovacenſis Canonicorum Re-
gularium Sancti Auguſtini, quam Guido ejuſdem Ur-
bis Epiſcopus anno 1078. fundaverat. Inde Carno-
tenſis factus Epiſcopus, & conſecratus ab Urbano II.
Papa Capuæ in Italia die 21. Novembris anno 1092.
Scripſit multa, egregiaque à multis recenſita, de
quibus omiſſis plurimis, Poſſevinus in *Apparatu Sa-
cro*, Bellarminus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*
ſæculo XI. Labbeus in eodem Opere, de Operibus
agit ad plenum, omneſque vitæ hujus Ivonis Epo-
chas ac functiones egregiè enunciat, cum omnibus
aut ſaltem potiſſimis, qui de eo vel Scriptis ſuis ſcri-
pſerunt. Expoſcit tamen ratio *Supplementi noſtri*, ut
ram diligentibus Labbei Annotationibus addamus,
Ivonem Carnotenſem Epiſcopum ſcripſiſſe *in Pſalmos*
Commentarium mſ. in fol. cod. 1478. inſignis Biblio-
thecæ Colbertinæ.

Quantùm autem ad Pannormiam Ivoni adſcriptam
atque inſcriptam, hæc Labbeus loco citato pag. 504.
Ivoni quoque tribuitur à quibuſdam quæ dicitur Pannomia,
& corrupta à Librariis voce, Pannormia, *quæ ex De-
creto Ivonis ab Hugone quodam Catalaunenſi in Compendium
contracta eſt nonnullis præterea additis ex Sanctionibus In-
nocentii ſecundi Papæ, qui poſt Ivonem annis quindecim,
in Schiſmate cum Petro Leonis in Romanum Pontificem
electus eſt anno* 1130. *& poſt Pontificii Regiminis annos
ferè quatuordecim, defunctus eſt anno* 1143. Hæc Lab-
beus. At quid huic ſenſui Labbeano rependerem,
ſub-

Digitized by Google

contrarium aſſerentibus. Exeutit hanc controverſiam in præfatione ad Dialogos Auguſtini Tarraconenſis Epiſcopi *De Emendatione Gratiani*, à ſe emendatos ac notationibus eruditiſſimis illuſtratos, quas edidit apud Franciſcum Muguet an. 1672. in 8. via Citharæ ſub trium adoratione Regum; cujus ipſa referam verba, nec enim melius dici quicquam poteſt. Ita igitur.

XX. Sequitur Ivo Carnotenſis Epiſcopus, vir magni in Eccleſia nominis, cujus lucubrationes in om-
„ nium manibus verſantur. Extant duæ Canonum
„ ac Decretorum collectiones antiquæ huic Aucto-
„ ri tributæ, quarum una *Decretum Juris* vulgò vo-
„ catur, altera *Pannormia*, utraque eamdem habens
„ præfationem; quo factum eſt ut viri docti putave-
„ rint Pannormiam non eſſe Ivonis Opus, ſed Hu-
„ gonis cujuſdam Catalanenſis aut alterius incerti
„ Scriptoris qui Decretum in Compendium redege-
„ rit, fundum ſuæ illius opinionis accipientes ex Vin-
„ centio Bellovacenſi, qui libro xxv. Speculi Hiſto-
„ rialis cap. lxxxiv. teſtatur Hugonem illum ex eo-
„ dem volumine abbreviato Libellum portatilem
„ compoſuiſſe, qui *Summa Decretorum Ivonis* appel-
„ latur. Sed Opus illud diverſum eſſe à Pannormia vel
„ hæc res indicio eſt, quòd *Summa Decretorum Ivo-*
„ *nis* inſcriptum fuerit, cùm *Pannormia* in vetuſtiſſimo
„ Codice mſ. S. Victoris Pariſienſis, in tribus etiam
„ antiquis Codicibus mſſ. Monaſterii S. Albini Ande-
„ gavenſis, denique in omnibus editionibus, *Pannormia*
„ ſemper vocetur, numquam *Summa Decretorum*. Præ-
„ terea vir rerum iſtarum peritiſſimus Ant. Auguſtinus
„ ex eo collegit Pannormiam non eſſe Epitomen De-
„ cretorum Ivonis, quòd pauca ſint in quibus hæ
„ duæ Collectiones inter ſe conveniant. Cæterùm,
„ aut valdè me fallit amor ſuſcepti negotii, aut de-
„ prehendiſſe mihi videor, Victorinum Pannormiæ
„ Codicem multò antiquiorem eſſe Hugone Cata-
„ lanenſi, quiſquis tandem homo ille fuerit. Un-
„ de colligi poteſt Vincentium de quodam alio
„ Opere loqui, quo caremus abſque ullo bonarum
„ Litterarum diſpendio. XXI. Ego in ea ſum ſen-
„ tentia ut omnino putem Ivonem primò ſcripſiſſe
„ Pannormiam, & præfationem eodem tempore
„ confeciſſe, quæ poſtea magno Decretorum vo-
„ lumini præfixa eſt. Nam cùm videret haud dubiè
„ Pannormiam ſucceſſum habuiſſe proſperum, &
„ commendari ob utilitatem ſuam, putavit ſiſten-
„ dum hìc non eſſe, adeoque majus Opus aggre-
„ diendum. Sed priuſquam de majore illo Opere
„ agamus, res poſtulare videtur ut ad Pannormiam
„ redeamus, de nomine ipſo pauliſper acturi. Sunt
„ qui putant non Pannormiam aut Panormiam vo-
„ cari debere, ſed Pannomiam, adeo ut Anton.
„ Poſſevinus *in Apparatu* eorum inſcitiam traducat,
„ qui *Græca Lingua inſcientes Pannormiam ſcribunt*,
„ *cum Ivo Pannomiam ſcripſerit, hoc eſt, quod omnes*
„ *complectitur leges.* Religioſior fuit Seb. Brant, qui
„ primus hanc conjecturam fecit, primus omnium
„ Pannormiam typis evulgavit. Hic enim ſenten-
„ tiam ſuam cùm promeret de etymo iſtius vocabu-
„ li, duas diverſas interpretationes afferens, unam
„ è Græco ſermone, alteram è Latino, Pannor-
„ miam tamen, & hìc & in titulo Operis vocavit,
„ Lectori arbitrium integrum relinquens amplectendi
„ quam malet etymologiam. *Appellavit autem* (inquit)
„ *hunc ſuum librum Panno-miam, quaſi totius juſtitiæ ſive*
„ *Legis materiam continentem (Pan enim totum, no-*
„ *mas verò Lex, ſeu nomia juſtitia Græcè dicitur) vel*
„ *ut alii volunt, Pannormiam à norma, quæ regula à*

ſcriptis Codicibus & libris editis: ſic enim hab
utrobique initium Operis: *Incipit prologus Panno*
mia Ivonis Carnotenſis Epiſcopi de multimoda diſtincti
ne Scripturarum ſub una caſtorum eloquiorum facie co
tentorum, exceptiones Eccleſiaſticarum Regularum, &
Sic pariter in veteri Codice ſuo legerat Joann
Trithemius, qui in libro De Scriptoribus Eccleſi
ſticis agens de Ivone, ita loquitur: *Scripſit p*
Burkardum Vvormacienſem Epiſcopum ex Canoni
Sanctorum compendioſum Decretum, quo ante Gratia
B *tempora utebantur Juriſtæ, quod prænotavit Pann*
miam libris x. Excerptiones Eccleſiaſticarum, &
Eumdem quoque titulum habuiſſe manuſcriptu
exemplar Pannormiæ, quod ſibi comparave
Antonius Contius, hinc liquidò conſtat, qu
ſcribit illud fuiſſe ſimile Codici qui DECRET
PARVA IVONIS inſcribitur in Bibliotheca S
cti Victoris, ideſt, illi quem nos ſuprà lauda
mus. XXII. Diviſa eſt Pannormia in partes oct
Decretum in decem & ſeptem. Utrique Op
præfixa eſt, uti diximus, eadem præfatio, in
jus fine iſta utrobique leguntur: *Deinceps ſing*
rum partium totius voluminis intentionem breviter
ſtringemus, & hinc prudens Lector advertat quid
C *unaquaque parte ſibi neceſſarium quærere debeat.* S
tim verò deſcribit Auctor quid in unaquaque P
normiæ parte contineatur, multùm diverſo
dine ab eo qui ſervatus eſt in compoſitione l
cteri. Cæterùm præfatio illa uno tenore de
rit in Codice Victorino, cùm in editionibus
cta perperam ſit in capita xliii. in quibus c
tinetur Elenchus octo partium integri Ope
XXIII. Prima illius per Typographos editio c
Baſileæ anno MCCCCXCIX. ſtudio & opera Se
ſtiani Brant, ſecunda Lovanii anno MDLVII.
curante Melchiore à Voſmediano. In utraqu
calce libri conſequentibus numeris deſcripta
Decreta Innocentii ſecundi, quæ doctorum
D rorum conjecturæ locum fecerunt, ex eo ſi
cantium Pannormiam non eſſe Ivonis Opus;
Ivo multò ante rebus humanis exceſſerit, q
Innocentius fieret Romanus Pontifex. Huic
men doctorum virorum ſcrupulo faciemus ſa
ſi cum Antonio Auguſtino dicamus addita
Decreta Pannormiæ, non eſſe partem ejus C
lectionis; teſtatur præterea idem Auguſtinus
buiſſe ſe veterem librum Pannormiæ, in quo
ereta Innocentii II. non extabant, ſicuti non
tant in optimo & antiquiſſimo Victorino, in
caput quod eſt CXXXVI. octavæ partis in ed
nibus (*Leo Papa in Synodo congregata, &c.*) fi
imponit Pannormiæ. Poſtea verò nihil aliud
E ritur ſcriptum in Codice illo. Et hæc de Pan
mia ſufficiant. Redeamus ad Decretum. XX
Cùm videret Ivo, uti ſuprà dicebamus, Pan
miam favorabiliter acceptam, manibus ſtud
rum verſari; majus opus aggredi ſtatuit, in
& cauſas tractaret abundantiùs, ac prætere
curreret ultra præfixos Pannormiæ terminos.
incipiens rurſum à præfatione, Opus quod in
tantùm partes primò diviſerat, nunc in dece
ſeptem diſtribuit, mutato tamen ordine.
illud vulgò vocatur DECRETUM IVONIS,
tio facto ab editione Joannis Molinæi viri d
ſimi; in vetuſtiſſimo tamen Codice manuſc
Bibliothecæ Sancti Victoris Pariſienſis nullus
lus in fronte extat, neque nomen Auctoris
in fine libri hæc tantùm ſcripta ſunt: *Explicit*

Digitized by Google

„ majus, & magnitudine ſuâ longè excedens Gratiani vo-
„ *lumen, quod ex Bibliotheca Sancti Victoris Pariſienſis,*
„ *nobis aliquando communicatum eſt.* Huic Operi *inſcri-*
„ *ptum titulum hunc invenimus:* DECRETA JOVINIANI.
„ *Verùm hanc inſcriptionem falſam puto, & ignorantia*
„ *Librariorum adſcriptam; cùm eadem illic ſit præfatio*
„ *quæ apud Ivonem in minori volumine Pannomia, &*
„ *idem ferè ordo, niſi quòd illud volumen multò plures*
„ *habeat partes & titulos, & Canones in 17. quippe par-*
„ *tes diviſum.* Duas Operis majoris editiones hacte-
„ nus habemus, unam quæ anno MDLXI. prodiit
„ Lovanii, alteram quæ Pariſiis ante hos viginti an-
„ nos. Quæ ſit inter illas differentia, utra alteri præ-
„ ſtet facilius intelligi quàm explanari poteſt. Illud
„ tantùm admoneri debere viſum eſt, Synopſim re-
„ rum dicendarum quæ ſequi debuit poſt ultima ver-
„ ba præfationis, prout verba ipſa indicant & au-
„ ctoritas Codicis Victorini; ſuo loco poſitam eſſe
„ in editione Lovanienſi; in Pariſienſi verò præfi-
„ xam Vitæ Ivonis, quæ antecedit præfationem.

Hæc Stephanus Baluzius verbo tenus loco citato, Paragraphis XX. XXI. XXII. XXIII. XXIV.: quæ nos omiſiſſe nefas duxiſſemus, quaſi quæ demonſtrent utrumque Opus, *Decretum* nempe & *Pannormiam* eſſe Ivonis Carnotenſis.

De Samuel Marochiano. 1090.

SAMUEL MAROCHIANUS ex Judæo Chriſtianus ſcripſit utiliſſimam *epiſtolam, ſive librum de adventu Meſſiæ*, & de iis, quæ Judæi moderni negant, & ob quæ in Judaiſmo obſtinatè perſeverant. Scripſit autem, ut ipſe teſtatur, *Poſt mille annos ab ultima everſione Jeroſolymæ ſub Tito Imperatore* ideſt *poſt annos mille ſeptuaginta duos à natali Domini.* Extat hic liber in tom. 4. Bibliothecæ ſanctorum Patrum, editionis ſecundæ, & etiam ſeorſim excuſus invenitur.

DISSERTATIO HISTORICA.

RABBI SAMUEL, natione Afer, ab urbe Natali Marochianus dici ſolitus, ex Judæo factus Chriſtianus, ſcripſiſſe ſe profitetur adverſus populares ſuos in erroribus avitis obſtinatè perſeverantes libellum, ſive Epiſtolam, poſt elapſos mille annos ab ultima Hieroſolymorum everſione, ideoque anno Chriſti 1070. non verò 1072. cùm certum ſit à Tito captam Sanctam Civitatem Templumque incenſum anno ſalutis 70. ut ipſemet in Chronico ſuo putavit Miræus. Gravius verò errant qui illos mille annos numerant ab ipſo Chriſti Domini natali cum Simlero, Poſſevino, &c.

Epiſtola illa ad Rabbi Iſaac Synagogæ Magiſtrum quæ erat in Subiulmeta oppido ejuſdem Regni Marochiani, ſive, *Liber de Adventu Meſſiæ, quem* Judæi *fruſtrà adhuc expectant, & de iis quæ increduli ac contumaces Judæi negant, & ob quæ in Judaiſmo perſeverant*, prodiit Argentorati, Coloniæ, Baſileæ, Heidelbergæ, Pariſiis, tum ſeorſim, tum in variis Collectionibus Vet. PP. ac Theologorum, necnon in calce ſecundæ Partis Summæ Hiſtoricæ ſive Chronicorum S. Antonini Archiepiſcopi Florentini, ac Burgis anno 1591. cum Scrutinio

De Conrado Monacho. 1090.

SUPPLEMENTUM.

CONRADUS MONACHUS Ordinis Divi Benedicti, natione Germanus, in Monaſterio ſancti Nicolai Bruvillarenſis, in Archiepiſcopatu Colonienſi, florebat jam an. 1070. imperante Henrico quarto, qui tamquam oculatus teſtis ſcripſit circa annum 1096. *Vitam Sancti Volphelmi Abbatis Bruvillarenſis*, qui mortuus eſt anno 1091. die 22. Aprilis. Hanc oblatam Everartho ſuo ſucceſſori, ac Herimanno ſancti Pantaleonis Colonienſis Abbati, ediderunt Surius & Bollandiſtæ ad diem 22. Aprilis, repetitque Joannes Mabillon ſæculo 6. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti ad annum 1091. Mentionem hujus Conradi faciunt Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 1. pagina 380. Bollandiſtæ citati in Commentariis prævius ad Vitam S. Vuolphelmi.

De Udalrico Monacho. 1091.

SUPPLEMENTUM.

UDALRICUS CLUNIACENSIS Monachus, clarus ſanctitate & doctrina circa annum 1090. ſcripſit *Libros tres antiquarum Cluniacenſis Cœnobii Conſuetudinum*, quas in publicum eduxit D. Lucas Dacherius tomo 4. Spicilegii pagina 21. & ſeqq. Creditur vixiſſe uſque annum 1100. & ultra forſitan, de quo loquitur Lucas Dacherius in prolegomenis ad quartum tomum Spicilegii ſui, quæ conſulat Lector.

De Gaufredo à Malaterra. 1090.

SUPPLEMENTUM.

GAUFREDUS A' MALATTERA, Monachus Ordinis Divi Benedicti, non Hiſpanus, ut cenſet Antonius Poſſevinus, ſed Gallus ex provincia Normanniæ, claruit circa annum 1097. ſcripſitque geſta ſui temporis & ſuæ, ut ita loquar, nationis: nempe *Libros quatuor de geſtis Roberti Viſcardi Calabriæ Ducis & Rogeri ejus fratris, Principum Normannorum & eorum fratrum, in Campania, Apulia, Sicilia:* ſeu de conqueſtu Regnorum Siciliæ, Calabriæ & Apuliæ. Cumque hoc Opus diu delituiſſet inter vetera monumenta Regum Aragonum, ad annum uſque 1578. Hieronymus Zurita vir celebris edidit in folio Cæſarauguſtæ typis Dominici à Portonariis eodem anno, munitum & laudatum privilegio Regio, dedicatum autem Antonio Auguſtino tunc Tarraconenſi Archiepiſcopo, viro in antiquitatibus doctiſſimo. Idem Opus poſtea inſertum etiam in 4. volumen *Scriptorum Hiſpaniæ Illuſtratæ*, quæ Francofurti in folio anno 1603. edita ſunt. Mentionem facit hujus Hiſtorici Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tomo 1. pag. 621. qui Gaufredum ſcripſit & malè credidit Hiſpanum, eo quòd Opus ejus abſque dubio illuc è Sicilia olim allatum, in Hiſpania inven-

Digitized by Google

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS APPULUS, quòd natus in ea provincia in Regno Neapolitano, floruit ſub finem ſæculi 11. & Imperio Henrici IV. Scripſit ad preces Urbani II. qui rexit Eccleſiam ab an. 1088. ad 1099. & Rogerii de Buſſiaco *inſigne Poema heroicum de rebus geſtis Normannorum in Italia & Neapolitano Regno*, quod impreſſum anno 1552. curis Joannis Tiremii Rothomagenſis in Parlamento Cauſidici. Videas & illud in Collectione Scriptorum *De Rebus Normannicis* ab Andrea Ducheſnio Pariſiis anno 1619. apud Sebaſtianum Cramoiſy, & Collectaneum Scriptorum Siciliæ Francofurti in fol. anno 1579. Vvechelianis typis.

De Nalgodo Monacho. 1090.

SUPPLEMENTUM.

NALGODUS Cluniacenſis Monachus, non fuit Diſcipulus Sancti Majoli Abbatis Cluniacenſis, ut opinatus eſt Godefridus Henſchenius ad diem undecimam Maji in præviis Commentariis ad Vitam ſancti Majoli, qui mortuus eſt anno 994. ſed circa annum 1100. vixit. Nam *in Vita* quam ſcripſit *ſancti Odonis Cluniacenſis Abbatis*, & quam refert Joannes Mabillon ſæculo 5. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 186. annis ferè ducentis vivebat poſt Odonem; id quod ipſe diſertè aſſerit n. 29. nimirum Urbano ſecundo Summo Pontifice, aut certè poſt ipſum ex num. 23. unde rectè circa annum 1099. vel circiter collocandus occurrit. Scripſit etiam *Vitam ſancti Majoli Abbatis Cluniacenſis* an. 994. mortui, quam Bollandiſtæ ediderunt ad diem undecimam Maji. De Nalgodo Henſchenius in præludiis ad Vitam ſancti Majoli die undecimo Maji, Joannes Mabillon in iiſdem ad Vitas Sanctorum Odonis & Majoli Abbatum Cluniacenſium ſæculo 5. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, paginis 125. & 760.

O[illegible] ſæculi 11. vel ſub initium 12. *illuſtrandis* [illegible] *cti Bonifacii geſtis* operam ſuam contulit, conqui[illegible] ac relatis ipſius Bonifacii aliorumque Epiſtolis, [illegible] ad rem pertinere videbantur. Othloni nomen q[illegible] diu latuerat, Henricus Caniſius primus in Reb[illegible] ſenſis Monaſterii manuſcripto Codice deprehe[illegible] in hæc verba: *Incipit prologus venerabilis Presb[illegible] Othloni & M. Cœnobii ſancti Bonifacii in Vitam ip[illegible]* ideſt, prout divinavit Caniſius, Monachi Cœn[illegible] ſancti Bonifacii. Fuiſſe enim Othlonum Monach[illegible]
B ſatis ex præfatione patet; dum non ſolùm *Fr[illegible] ſuos Fuldenſes* vocat, ſed & ſemetipſum illoſqu[illegible] *infimos & ſpectaculum factos mundo* ait. Non ta[illegible] Fuldenſis Cœnobita fuiſſe videtur, quia Fuld[illegible] Monachos in præfatione alloquens, *Cœnobium [illegible]ſtrum* nominat: ſed ex aliquo Monaſterio ſancti [illegible]nifacii, quem *Patronum noſtrum* appellat. Vixit [illegible] initium ſæculi 12. ex prologo Vitæ quam in du[illegible] bros diſtinxit; & quam primus edidit Henricus C[illegible] ſius tomo 4. Antiquæ Lectionis, & Joannes M[illegible] lon ſæculo 3. Sanctorum Ordinis Divi Bened[illegible] tom. 2. pag. 1. & ſequentibus.

C

De Gilleberto Epiſc. 1090.

SUPPLEMENTUM.

GILLEBERTUS Lunicenſis in Hybernia [illegible]ſcopus, clarus circa annum 1090. ſcripſi[illegible] *be[illegible] unum De ſtatu Eccleſiæ*, cui præmiſſa Ep[illegible] de *Uſu Eccleſiaſtico ad Epiſcopos Hyberniæ*, quam [illegible]ruit Jacobus Uſſerius Armachanus Archie[illegible]pus ſuæ Collectioni Epiſtolarum Hybernicaru[illegible] gina 54. & ſeqq. Extat ibidem pag. 61. eiuſden[illegible] *leberti ad Anſelmum Cantuarienſem Archiepiſcopum [illegible]ſtola*, cum Reſponſione ſancti Anſelmi ad ip[illegible] unde liquet quo tempore hic Gillebertus flo[illegible] cautè diſtinguendus ab aliis duobus Anglis, G[illegible] to Vveſtmonaſterii Abbate, & altero Epiſcopo [illegible]donienſi cognomento *Foliot*, de quibus nos p[illegible] agemus. Impreſſæ autem Epiſtolæ Uſſerii Hyb[illegible] cæ in 4. anno 1665. apud Ludovicum Billain[illegible] riſiis in aula Palatii.

SÆCULUM XI[illegible]

Ab anno Dom. 1100. *ad* 1200.

De Leone Oſtienſi. 1101.

LEO MARSICANUS Epiſcopus Oſtienſis factus à Paſchali ſecundo, ſub eodem obiit ad initium anni 1110. Scripſit *Chronicon Monaſterii Caſſinenſis à ſancto Benedicto uſque ad Deſiderium Abbatem*, qui fuit poſtea Victor Papa tertius. In quo chronico non pauca attinguntur ad hiſtoriam Eccleſiaſticam illorum temporum valde utilia.

D

DISSERTATIO HISTORICA.

LEO MARSICANUS ex Caſſinenſi Mo[illegible] ac Bibliothecario S. R. E. Cardinalis & E[illegible] pus primùm Sveſſanus in Regno Neapolitano, de Oſtienſis factus ſub Paſchale II. Papa. Ob[illegible] 12. Maji, ſed quo anno ignoratur. Vivebat poſt annum 1112. ideoque Miræus peccat, qu[illegible] eum obiiſſe anno 1110. quo verè tum ſcribebat *Chronicon Caſſinenſis Monaſterii libris tribus diſti[illegible]* à tempore S. Benedicti, uſque ad Deſideriu[illegible] dem Caſſini montis Abbatem, qui anno 108[illegible]

Digitized by Google

quam appendix, tum ex recentioribus Arnoldus Wion in ligno Vitæ, Baronius, Poſſevinus, &c. (a)

(a) Quibus prælucere meritò debet idem Petrus Diaconus cap. 30. libelli de Viris Illuſtribus Caſſinenſis cœnobii, ejuſque editor atque illuſtrator Joannes Baptiſta Marus, qui Concilio Vaſtellenſi interfuiſſe docuit, tum anno 1112. die 25. Octobris majus altare S. Laurentii in Lucina conſecraſſe, ac ſubſcripſiſſe Acta Concilii Lateranenſis ſub Paſchali Papa. Videndi quoque Matthæus Lauretus, Camillus Peregrinus, Marcus Antonius Scipio, aliique. Vivebat adhuc an. 1115. teſte Bulla ejuſdem Papæ, cui ſubſcriptus reperitur. Ab eo diverſus fuit Leo Card. Diac. ejuſdem cœnobii Monachus, quem Petrus Diaconus capite 31. aſſerit nomine Urbani II. Papæ quamplures ſcripſiſſe Epiſtolas, ejuſque Regiſtrum feciſſe, quod idem Marus obſervavit adverſus Card. Baronium & Poſſevinum unum ex duobus conflantes.

De Radulſo Ardente. 1100.

Supplementum.

Hunc vide ſæculo decimo poſt Radulfum Flaviacenſem.

De Zacharia Chryſopolitano. 1101.

ZACHARIAS EPISCOPUS Chryſopoleos vixit tempore Paſchalis ſecundi Pontificis, ad initium anni 1101. & ſcripſit *in quatuor Evangelia quatuor libros Commentariorum.*

Dissertatio Historica.

ZACHARIAS, CHRYSOPOLEOS Epiſcopus, à Sixto Senenſi lib. 4. Bibl. Sanctæ aliiſque vixiſſe dicitur initio XII. Æræ Chriſtianæ ſæculi ſub Paſchali II. Romano Pontifice. Quo ſanè anno obierit, neſcimus. Omninò diverſus fuit à Zacharia Scholaſtico Mitylenes in Lesbo Inſula Metropolitano, de quo nihil Bellarminus nec Trithemius, cui ſolus memoratur Zacharias Papa noſtro etiam Bellarmino indictus.

Libri IV. Commentariorum in Evangelicam Concordiam, ſive unum ex quatuor *Μονοτέσσαρον* ab Ammonio Alexandrino Græcè olim elaboratum prodierunt Coloniæ anno 1535. in folio apud Eucharium Cervicornum, & Tomo XII. Bibliothecæ Colonienſis, nam in Pariſienſibus actenus deſiderati ſunt.

In fine excuſus eſt *Sermo de Aſſumptione B. Mariæ Virginis*, qui incerto potius Auctori adſcribendus eſt, quàm Zachariæ Chryſopolitano, quod etiam viſum eſt ipſi editori.

Poſtquam hæc ſcripta fuiſſent, venit in manus meas locus ex Chronico Alberici Monachi Trium-Fontium Ordinis Ciſtercienſis, ſeu potius Helinandi Monachi Frigidi montis ex eodem ordine, quo Zachariæ hujus ætas, necnon Radulfi Flaviacenſis, preſſiùs atque ſignificantiùs aperitur. Anno 1157. *Florebant hoc tempore quidam Viri venerabiles, quorum unus Zacharias Chryſopolitanus* (*Epiſcopum non vocat, ut ple-* ... *poſteriores*. Ex his verò colligas velim Chryſopolitanum dici fortè Zachariam noſtrum, quod Biſuntinus ſeu Veſontionenſis eſſet, eumque non ineunte ſæculo XII. quod cum Sixto, Poſſevino, & Bellarmino multi ſentiunt, ſed anno 1157. floruiſſe.

Quamvis autem ad finem properemus, non erit tamen inutile nonnulla obſervare. I. Vocabulorum quorumdam difficilium in Sacris paginis obviorum interpretationem, quæ in editis præmittitur in Veteri Codice mſ. Abbatiæ S. Dionyſii quem vidit Petrus Pithœus, ad finem haberi, idque appoſitè omnino ad mentem Auctoris, ut docet Admonitio ad Lectorem pag. 24. editionis Colonienſis: *Notum facimus Lectori quod expoſitionis lucem ſumpſimus ab Hieronymo, Hilario, Rabano, ſuper Matthæum; ab Hieronymo & Beda ſuper Marcum; in Lucam ab Ambroſio, & Beda, in Joannem ab Auguſtino & ejus abbreviatore Albino. Inſuper etiam opuſculum, Auguſtinus de Concordia, &c. Interpretationes quidem paucas interſerimus, quas in fine operis ordine Alphabeti locabimus omnes ad Evangelium pertinentes, ut inde Lector, prout opportunitas dabit, argumenta eliciat.* Alterum, Admonitionem, quæ ad pag. 20. calcem legitur, in eodem mſ. Codice Dionyſiano ad finem ſubjunctam eſſe. III. in eodem Exemplari Zachariæ nomen, nec prolixiori illi de excellentia Evangelii, &c. Præfationi quæ dicitur prima, nec ſecundæ, quæ Vitas Evangeliſtarum breviſſimè perſtringit, ſed Tertiæ dumtaxat, quæ excuſa habetur pag. 19. & ſic incipit: *Unum & quatuor Evangeliſtarum* dictis Evangelio claro ſtudio compoſuit Ammonius Alexandrinus qui Canonum quoque Evangelii fertur inventor. Hoc Euſebius Cæſarienſis in epiſtola præſcripta editioni, qua memoratos Evangelii Canones edidit præfati viri imitatus ſtudium, Carpiano ſcripſit. Tatianus etiam, &c. quæ ſupra exhibuimus in Tatiano. IV. Ex eadem Præfatione non omittenda, quæ pluribus à nobis ſupra in Ammonio Euſebioque relatis lucem allatura videntur: Hujus operis quis auctor, imò ordinator extiterit, nihil intereſt ignorare. Etenim tam verba, quàm ſententiæ, nonniſi Evangeliſtarum ſunt: Matthæi namque dictis reliquorum trium excerpta arte mira magiſque brevitate miranda junguntur. Hoc autem prænominatum Ammonium feciſſe ſcribit Euſebius Carpiano. Ut ergo abſque ſcrupulo ſtudioſi mens ſecura poſſit hoc uti volumine, ſententias Evangeliſtarum perſonas (ideſt ſimiles, congruentes, conſonas) numeris per loca congrua curavi diligenter diſtinguere. Horum alter ſignis quibuſdam (quas vulgò ciſras appellant) expreſſus indicat numeros ipſos in Canonibus Euſebianis. Alter ſub hoc pinguiuſculis literis effigiatus & uſque ad decem tantummodo procedens, in quoto canone ſuperpoſitus numerus inveniatur, oſtendit. Numeris ſiquidem luce clarius aperitur, quid propriè, quid communiter, quæve ſimilia dixerint Evangeliſtæ. Literis quoque eoſdem brevitatis necnon differentiæ cauſa indico debere diſcerni, videlicet per R, literam Marcum; per M, Matthæum; per A, Aquilam ſummum Evangeliſtam; per L, verò Lucam. Præterea nemo culpet, & quæ deinceps ſequun-

ZACHARIAS ex Scholaſtico ſeu Sophiſta, Mitylenenſis non ſolùm Epiſcopus, verùm etiam *Metropolita* vocatus *in Actis Oecumenici Concilii quinti*, anno 553. habiti à centum ſexaginta quinque Patribus contra Anthymum & Theodorum, ſub Vigilio Pontifice Romano, temporibus Juſtiniani & Juſtini Impp. Huic igitur interfuit Zacharias Mitylenenſis, ac deputatus à Menna Patriarcha & Concilio, cum Voſpotio Neocæſarienſi Metropolita Provinciæ Ponti Polemoniaci, & Acacio Peſſinuntino, ad notificandum Anthymo quæ à Concilio geſta eſſent de ejus exauctoratione ab Epiſcopatu Conſtantinopolitano, & ipſum invitandum infra tres dies ad Synodum, ad faciendam ſuper annuntiatis congruam ſatisfactionem. B

Scripſit Dialogum *De univerſitatis procreatione contra mundi & materia æternitatem à Philoſophis conſtitutam*, quem Gilbertus Genebrardus Aquenſis Archiepiſcopus, & antea Regius Litterarum Hebraicarum Profeſſor, latinum fecit. Item ſcripſit *Diſputationem contra ea quæ De duobus principiis à Manichæo quodam ſcripta, & in viam publicam projecta reperit*, quam Franciſcus Turrianus ex mſ. Codice ſuæ Bibliothecæ latinè reddidit, & Henricus Caniſius tom. 5. Antiquarum Lectionum Ingolſtadii anno 1604. in 4. publicavit. Utrumque opus legitur latinè in Bibliotheca Veterum Patrum tom. 6. editionis Colonienſis anni 1618. apud Antonium Hierat. Porrò *Dialogus de mundi Opificio contra Philoſophorum diſputationem*, græcè & latinè prodiit Pariſiis anno 1618. in 4. interprete Joanne Tarino Andegavenſi, cum *Origenis Philocalia* de obſcuris Sacræ Scripturæ locis, à Sanctis Patribus Baſilio Magno & Gregorio Nazianzeno ex variis Origenis Commentariis excerpta; & cum Sermone Anaſtaſii Presbyteri in monte Syna *De hominis ad imaginem, & ſimilitudinem Dei creatione*, qui & Gregorio Nyſſeno tribuitur. Habes etiam græcè & latinè *in Bibliotheca SS. Patrum* Morelliana Pariſienſi anni 1644. tom XI. pag. 331. & ſequentibus. Claruit circa annum 560. de quo loquuntur Miræus in *Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 152. pag. 209. Poſſevinus *in Apparatu Sacro* & Conradus Geſnerus in *Bibliotheca ſua*. *Diſputatio autem Zachariæ* quam Caniſius edidit, habetur græcè manuſcripta inter Codices græcos, quos Franciſcus Turrianus attulit ad Societatem Jeſu dum Romæ ipſam profeſſus eſt. C D

De Sigeberto Hiſtorico. 1101.

SIGEBERTUS MONACHUS Gemblacenſis vixit tempore Gregorii ſeptimi Pontificis, & obiit tempore Paſchalis ſecundi circa annum Dom. 1112. Scripſit *Chronologiam*, quæ extat cum aliis Hiſtoricorum Germanorum libris ab anno Domini 381. uſque ad annum 1111. continuavit Sigebertum Robertus de Monte uſque ad annum Domini 1210. E

Porrò Sigebertus in ſua Chronologia iniquior fuit Gregorio 7. ob ſtudium erga Imperatorem: qua de cauſa non pauca mentitus eſt, & præſertim cùm narrat obitum ipſius Gregorii.

Scripſit præterea *duos libros de viris illuſtribus*, inter quos ſe ipſe poſuit, & opuſcula ſua diligentiſſimè numeravit. Inter quæ opuſcula unum inveni-

rum, qui liber periiſſe videtur & jure indignus e
erat, qui lucem aſpiceret. Neque enim Grego
ſeptimus, in cujus odium liber ille ſcriptus erat,
prehenderat Miſſas conjugatorum Presbyteror
ſed Miſſas concubinariorum Presbyterorum: ne
vetuerat Gregorius, Miſſas ejuſmodi concubina
rum audiri, quòd exiſtumaret illas non eſſe ve
ſed quòd judicaret concubinarios indignos eſſe,
B Miſſam celebrarent, & qui à fidelibus populis
quentarentur. Quod autem liber ille Sigeberti in
fenſionem concubinariorum Sacerdotum, ſcripti
ſet contra Gregorii Papæ edictum, perſpicuum e
ipſa ejus Chronologia ad annum Domini 1074.
dicit, à Gregorio ſeptimo prohibitos fuiſſe uxor
Sacerdotes divina officia celebrare, novo exem
& inconſiderato, &c. Sed in defenſionem Gre
Papæ contra calumnias Sigeberti ſcripſit ſanctus
ſelmus in epiſtola ad Guillelmum Abbatem, qu
numero octava, ubi ſic ait, de Presbyteris, inc
qui ſe apertè reproba libidinis converſatione Dec
probabiles exhibent, omnino tenendum eſt,
Apoſtolica providentia Eccleſiaſtico, juſtoque ri
C conſtituit. Nempè nullatenus convenit, ut ibi
renter adſtent, ubi pertinaciter aperta, & impu
ti libidine fœtentes Dei, & Sanctorum prohibitio
contemnendo, ſacris altaribus deſerviunt, imò
deſerviunt, ſed quantum ad ipſos, commacul
non quo quis ea, quæ tractant, contemnenda,
tractantes execrandos exiſtimet: ut quæ Dei, &
gelorum præſentia non reverentur, vel hominum
teſtatione repulſi, ſacra contaminare deſiſtant.

DISSERTATIO HISTORICA.

SIGEBERTUS, Gemblacenſis in Brabantia C
cana cœnobii Monachus, (errat enim Mel
D Goldaſtus qui Gemblacenſem Abbatem eumden
Sanctum appellare non eſt veritus) cùm ætate
rens pueros in Metenſi S. Vincentii Monaſteric
docuiſſet, Gemblacum reverſus, reliquum vitæ
pus ibidem egit, Henricianis partibus adverſus
manos Pontifices Gregorium VII. Urbanum I
Paſchalem II. ad procaciſſimam uſque infrunitæ
tis audaciam, atque, ut Catholici quidam ſer
runt, inſaniam deliriumque addictus. Obiit die
ctobris non anni 1112. ut Miræus aliique plurimi
ſcre, ſed anni 1113. proximè conſequentis. S
ipſe ſibi texuit elogium cap. 171. *libri de Viris Ill*
bus poſt alia omnia opera compoſiti; quem cum
ſex, qui de Scriptoribus Eccleſiaſticis ex pro
E tractarunt recudendum curavit Aubertus Miræus
twerpiæ anno 1639. in Bibliotheca Eccleſiaſtica.
eodem Sigeberto videndi S. Anſelmus epiſtola 8
Guillelmum Abbatem, Trithemius, Poſſ. Bar.
Miræus, & Joannes Maria Braſichellanus, qui
Joanna Papiſſa nonnulla obſervat, & ad alios
troverſiam illam adverſus Novatores Hæreticos f
pertractantes remittit. Jacobus Gaddius, ſciolus
rentinus pag. 348. Tomi II. Sigebertum transfo
in Sigonium, aitque ſcripſiſſe utroque ſtylo multa
lumina teſte Trithemio, qui eum magis laudat &
deſtiùs reprehendit quàm Bellarminus. Scilicet in
maticorum gratiam excuſandus fuerat Sigebertus
Catholicæ fidei vindex Bellarminus quacumque o
ſione oblata ac etiam contra jus faſque omne cul
dus. Conſule, amabo, obſervationes eruditi
Car

Digitized by Google

circa annum 401. obiit, addit : De Sym. Sigebertus ſcribit ſub an. 517. &c. quæ produnt Gaddii in Chronologicis infantiam.

Chronicon ab eo tempore, quo deſinit Sancti Hieronymi ad Euſebianum Chronicon appendix, hoc eſt, *ab anno Chiſtianæ æra* 379. (aliis 381.) quo eremato à Gothis Valente Theodoſius Senior cum Gratiano & Valentiniano minore fratribus Auguſtis imperare cœpit, *inchoatum* uſque ad annum 1112. perduxit. Illud ad fidem autographi codicis Gemblacenſis comparatum, atque à quiſquiliis Galfridi Monumetenſis ſive Aſaphenſis, quæ in omnibus præcedentibus editionibus inſperſæ legebantur, liberatum, Verduſſianis typis Antuerpiæ anno 1608. in 4. edidit idem Miræus. Verùm ut ipſe cum aliis Euſebianum Hieronymianumque Chronicon excepit, ita quamplurimi Chronicon ejus continuarunt : atque in iis præcipua tres : Anſelmus Gemblacenſis Abbas ab an. 1113. ad annum 1133. Secundus Anonymus, quidam falsò hactenus creditus Robertus Abbas, de Monte S. Michaelis, cùm potiùs, ſi quid conjectura aſſequi poſſum, fuerit Religioſus aliquis Ordinis Præmonſtratenſis in Diœceſi Laudunenſi aut non procul ab illa commoratus. Tertius eſt Robertus de Thorigneio Abbas S. Michaelis de Tumba ſive in Periculo maris, cujus Chronicon extat poſt Guiberti Novigentini Abbatis opera ſtudio D. Lucæ Dacherii O. B. anno 1651. in folio edita cum pluribus aliis.

Vita S. Sigeberti Francorum in Auſtraſia Regis, Eccleſiæ & Abbatiæ S. Martini extra Metenſem civitatem ſitæ conditoris, apud Surium & Bollandum Kal. Februarii. *Vita S. Guiberti Abbatis & Gemblacenſis Monaſterii fundatoris*, apud Surium die 23. Maji. *Vita S. Maclovii, ſeu Machutis Epiſcopi Alethenſis in Minore Britannia*, apud eumdem Surium die 15. Novembris.

Notandum porrò eſt deceptum fuiſſe Voſſium, dum Sigeberti verba referens; ſcripſit vitam Theodorici Epiſcopi conditoris ipſius Eccleſiæ & Abbatiæ, infert (Gemblacenſis) neque enim Dietericus, ſive Theodericus Metenſis Epiſcopus fundavit Gemblacenſem Eccleſiam, cujus S. Guibertus auctor fuit, ſed S. Vincentii Monaſterium, in quo tum pueros erudiendo verſabatur, ut paullò ante monuerat. Quod ſi quis Schiſmatica Sigeberti opuſcula quærat, Schardianas, & Goldaſtinas adeat ſimilibus libris prægnantes fartagines.

Sixtus Senenſis natione Gallum fuiſſe aſſerit, Poetam ſui temporis celebratiſſimum & in Divinis Scripturis à juventute detritum, qui ſcripſerit in librum Eccleſiaſtis Salomonis hexametro carmine librum unum.

De Theoderico Monacho 1100.

SUPPLEMENTUM.

THEODERICUS Monachus Ordinis Divi Benedicti & Abbas Sancti Trudonis in Epiſcopatu Leodienſi, in Monaſterium Ganda exulare coactus eſt ob eas cauſas, quas in Obſervationibus prævis ad Vitam Sancti Bavonis retulit Joannes Mabillon ſæculo 2. Sanctorum Ordinis D. Benedicti pagina 393. Hic hortatu Joannis Abbatis & Monachorum Cœ[illegible] ludiis ad Vitam ſancti Bavonis ſæculo 2. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 395. Item ſcripſit *Vitas ſancti Rumoldi Epiſcopi Tungrenſis, ſanctæ Landrada Abbatiſſa Belcienſis, ſanctæ Amalberga Virginis*
B *Tamiſienſis, & Sermonem de Translatione ſanctorum Trudonis & Eucherii Aurelianenſis Epiſcopi*. Vita *ſanctæ Amalbergæ* extabat olim manuſcripta apud Aubertum Miræum & alibi non edita. Vita *ſanctæ Landradæ* apud Surium die 8. Julii eſt mutila, quam dabunt integram Bollandiſtæ ad dictam diem, & quæ manuſcripta integra in Rubræ-Vallis Cœnobio propè Bruxellam. Quo tempore vixerit Theodoricus Scriptor ejuſmodi Legendarum, patet ex Chronico Trudoniano, quod extat tomo 7. Spicilegii Dacheriani. Nam in fine libri quinti Theodoricus 3. Kalendas Februarii anno Domini 1099. Trudoniani Cœnobii Abbas conſecratus dicitur, ac ſub finem libri ſexti obiiſſe 7. Kalendas Maji anno 1107. Ex eodem libro
C quinto Chronici diſcimus occaſionem Scriptionis *Vitæ ſancti Bavonis*. Scilicet Theodoricus Gandæ in Monaſterio ſancti Petri moratus ſub contentione Abbatum Lanzonis & Luponis (qui Metenſis & Leodienſis Epiſcoporum factione de dignitate certabant,) rogatu Fratrum Gandenſium exornandis ſancti Bavonis actis primariis operam dedit, unde ſub finem Vitæ à ſe conſcriptæ calamitoſum illud tempus deplorat. De illo Sigebertus capite 170. & Aubertus Miræus Scholio ad dictum caput Sigeberti pagina 157. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ, & in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis capite 354. pagina 245.

D
De Hugone Flaviacenſi. 1100.

SUPPLEMENTUM.

HUGO ex Monacho ſancti Vitoni Virdunenſis, Abbas ſancti Petri Flaviniacenſis in Burgundia, produxit *Chronicon ſuum* à Christo nato uſque ad annum 1102. quod primus evulgavit Philippus Labbeus Societatis Jeſu Presbyter Theologus, tomo primo novæ Bibliothecæ manuſcriptorum librorum.

De Lupo Protoſpata. 1100.

E
SUPPLEMENTUM.

LUPUS PROTOSPATA natione Appulus, officio, ut creditur, Protoſpatarius, ſive Palatinorum militum Primipilus, ſcripſit *De rebus in Regno Neapolitano ab anno octingenteſimo ſexageſimo ad annum milleſimum centeſimum ſecundum geſtis Chronicon* : breve quidem, ſed accuratum. Quod cum appendice incerti Auctoris uſque ad annum 1519. Antonius Caracciolus ex Ordine Clericorum Regularium, quos vulgò Theatinos vocant, Theologus, typis in 4. Neapoli imprimi curavit anno 1626. : additis Hetemperti Longobardi & Falconis Beneventani Chronicis, quorum poſterior Lupi Protoſpatæ narrationem excipit.

De

Digitized by Google

HARIULFUS MONACHUS primùm Centulanus ſeu ſancti Richarii in Pontivo, inde meritis appellantibus Aldemburgenſis in Flandriæ Comitatu factus Abbas propè Brugas in Belgio, variis Opuſculis nomen ſuum poſteritati clarum oſtendit. Scripſit autem *Chronicon Eccleſiæ ſuæ Centulanæ*, quod ex manuſcripto Codice edidit Lucas Dacherius tomo quarto Spicilegii ſui. Scripſit etiam *Vitam ſancti Arnulfi Sveſſionenſis Epiſcopi* anno 1087. defuncti, quam Laurentius Surius & alii eum ſecuti ad diem B 15. Auguſti, non rectè attribuunt Liſiardo Sveſſionenſi Epiſcopo. *Librum de Miraculis ſancti Richarii*, quem habet Joannes Mabillon ſæculo 5. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pag. 567. Item ſcripſit *Vitam ſancti Maldegiſili Confeſſoris & Eremitæ in Pontivo*, quam compoſuit ineunte ſæculo XII. quamque refert Joannes Mabillon ſæculo 4. Sanctorum Ordin. Divi Benedicti tomo ſecundo pagina 537. Vide infrà in *Anſchero*.

De Petro Tudebodo. 1100.

SUPPLEMENTUM.

C PETRUS TUDEBODUS, Presbyter Sivracenſis apud Pictones, primus ſcripſit *De Itinere Hieroſolymitano cui interfuerat*, deſcribens à Concilio Claromontano anni 1096. ad diem 14. Auguſti anni 1099. & narrans res geſtas quinque annorum: à quo impoſterum Anonymus, Robertus, Rhemenſis, Baldricus Burgulienſis, Guibertus Novigentinus, aliique mutuati ſunt. Impreſſus cum aliorum Auctorum deſcriptionibus Bellorum atque Expeditionum ad Terram Sanctam duobus tomis in folio Hannoviæ anno 1611. Vvechelianis typis, cura & ſtudio Jacobi Bongarſii. Hunc malè Aubertus Miræus *in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 358. pagina 246. Italum D natione credidit, & in Comitatu Boamundi Apuliæ Ducis natum.

De Raymundo de Agiles. 1100.

SUPPLEMENTUM.

RAYMUNDUS DE AGILES Canonicus Podienſis, Capellanus Comitis Toloſani, ſeu ſancti Ægidii, adfuit cùm effoderetur *Lancea ſacra qua Chriſtum perfodit*, quam & in prælio tulit. In hoc ſacro Itinere ad Sacerdotium promotus (petente Pontio Baladunio viro nobili, qui Comiti Toloſano familiaris erat) ſcripſit *Hiſtoriam Francorum qui ceperunt Jeruſalem*, eamque Epiſcopo Vivarienſi, & aliis E Tranſalpinis omnibus dicavit, quam habes apud dictum Bongarſium impreſſam, in citato Collectaneo quod inſcribitur: *Geſta Dei per Francos*. Incipit à Comitis Toloſani in Sclavoniam ingreſſu, & jam dicti quinquennii Narrationem perſequitur, ſcilicet uſque ad acceptam de Ammirato ſeu Admiraviſo Babylonis victoriam.

De Philippo Solitario. 1100.

SUPPLEMENTUM.

PHILIPPUS SOLITARIUS anno 1105. ſcripſit ad Callinicum Monachum, ſibique fratrem ac profeſſione Monaſtica amiciſſimum, Opus inſcriptum, ximam pietatem, flagratque ſtudio nos reddendi De gratiores: uſuſque eſt verſibus Politicis, de quibu fusè agit Jacobus Pontanus in præfatione *ad Orationes Simeonis Junioris Theologi*. Dioptram Philipp Solitarii Michael Pſellus & Phylaletus, hortat Dionyſii Metropolitæ Mytilenenſis Notis illuſtrarunt quæ omnia idem Pontanus latinitate donavit, & Greſerus Notis illuſtriora reddidit, extantque tom 12. Bibliothecæ Sanctorum Patrum à Colonienſib anno 1618. editæ.

De Stephano Abbate. 1100.

SUPPLEMENTUM.

STEPHANUS ſancti Jacobi Leodienſis Abb floruit ſub Henrico quinto Imperatore circa an num 1110. *Scripſit Vitam ſancti Modoaldi Treveren Archiepiſcopi libris tribus*, quos obtulit Tietmaro M naſterii Helmvvardicenſis Abbati, quam refert S rius ad diem 12. Maji, & Bollandiſtæ ad eamde diem tomo 3. pag. 51. Huic autem Stephano in gr tiarum actionem idem Tietmarus & fratres Helmvva dicenſes obtulerunt Tractatum eodem circiter tem pore factum *De Tranſlatione ejuſdem ſancti Modoald* quem ibidem habes apud Bollandiſtas pag. 61. co rrigitque factum hujus Tranſlationis anno 1107. à Abbate Tietmaro.

De Anſchero Abbate. 1100.

SUPPLEMENTUM.

ANSCHERUS ABBAS Sancti Richarii ſeu Ce tulenſis in Pontivo, floruit an. circiter 110 & ſcripſit libris tribus *Vitam & Miracula ſancti An berti Abbatis Centulani*, quos evulgavit Joannes M billon ſæculo quarto Sanctorum Ordinis Divi Ben dicti tom. 1. pag. 123. & ſeqq. Et librum quidem p mum *De Vita ſancti Angilberti* antea evulgavit Joa nes Bollandus ad diem 18. Februarii ſub nomi Hariulfi Monachi Centulenſis, & poſtea Abbatis A demburgenſis: ſed ex conjecturis ſolis, quæ pro A ſchero validiores ſunt, ut habet Joannes Mabill loco citato pag. 91. ubi plurima in laudem S. A gilberti amplectitur.

De Theofrido Abbate. 1100.

SUPPLEMENTUM.

THEOFRIDUS ABBAS Epternacenſis in D catu Luxemburgico, ſcripſit prolixè admodu *Vitam S. Villibrordi primi Ultrajectenſis Archiepiſcop* nempe capitibus 36. qui mortuus eſt in dicto Mon ſterio Epternacenſi anno 739. die 7. Decembris; qua vide Surium ad dictam diem. Item ſcripſit *F res Epitaphios Sanctorum libris quatuor*, quos cum e dem ſancti Vvillibrordi Vita impreſſos vidi in 4. L xemburgi anno 1619. apud Hubertum Reulan cura & ſtudio Roberti Arduennatis Andaini, Soci tatis Jeſu Theologi, qui hæc Opera Notis ornavi Idem ſcripſit *Sermones quoſdam de cultu & veneratio Sanctorum*, qui leguntur paſſim in impreſſionibus v riis Bibliothecæ veterum Patrum *ſub nomine Theof di Abbatis*, quas conſulere habes. Obiit Theofrid anno 1110. die quarta menſis Aprilis in ſuo M naſterio.

De

Digitized by Google

riſiis anno 1610. Opera Jacobi Sirmondi è Societate Jeſu.

Dissertatio Historica.

Gofridus, ſeu Gaufridus, patria Andegavenſis, quintus Vindocinenſis Monaſterii à Goffrido Martello Andegavorum Comite anno 940. fundati Abbas & Cardinalis S. Priſcæ ab Urbano II. creatus, duodecies pro Romanæ Eccleſiæ utilitate Alpes tranſgreſſus, ter ab ejus adverſariis captus, vixit uſque ad Pontificatum Innocentii II. & annum Chriſti 1130. Vitam ejus Sirmondus noſter operum ejus anno 1610. Pariſiis editor & illuſtrator ex ejuſdem maximè ſcriptis contexuit, quam defloravit de more Miræus pag. 243. Auctarii de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Ad eum ſcripſit Ivo Carnotenſis Epiſcopus epiſtolas 41. 57. 82. 163. & 195. Callixtus II. Papa unam. Honorius II. Papa unam.

Epiſtolarum libri quinque, I. ad Pontifices & Sedis Apoſtolicæ Legatos. II. ad Epiſcopos Carnotenſes. III. ad Epiſcopos Andegavenſes, Cenomanenſes, & Santonenſes. IV. ad Abbates Priores, Monachos diverſorum Monaſteriorum. V. ad Sæculares, tum Clericos, tum Laicos. *Opuſcula numero* 18. *Sermones* 11. Notæ in quinque Epiſtolarum libros eruditiſſimæ.

De Odone Cameracenſi. 1110.

Odo EPISCOPUS Cameracenſis, vir pius & doctus, multa compoſuiſſe dicitur, quæ in variis locis reperiuntur. Extat unica, quod ſciam, eadem brevis expoſitio Canonis Miſſæ, tom. 6. Bibliotheca ſanctorum Patrum edit. 2.

Dissertatio Historica.

Odo Cameracensis Epiſcopus, ex Aurelianenſi Scholaſtico & Abbate S. Martini in urbe Tornacenſi, ſedit ab anno circ. 1105. ad 1113. quo exul obiit 13. Kal. Julii ſive 19. Junii, ac ſub tumulo marmoreo ſepultus eſt in Monaſterio Aquicinctino propè Duacum Ordinis S. Benedicti. De eo Henricus Gandavenſis cap. 4. Jo: Trithemius, Poſſevinus qui ex uno duos fecit Joannes Molanus, Aubertus Miræus, David Lindanus in Teneramunda, Valerius Andreas, aliique Belgæ, qui etiam meminerunt Epiſtolæ de ejus obitu ſcriptæ ab Amando de Caſtello, qui ex Priore Aquicinctino factus eſt poſtea Abbas Marchianenſis. Sunt qui Odoardum etiam dictum, & civem Aurelianenſem fuiſſe putant.

Brevis Expoſitio in Canonem Miſſæ diviſa in quatuor diſtinctiones, in Bibliothecis Veterum Patrum extat jam olim edita Antuerpiæ 1532. & Lugduni 1556. cum Franciſci Titelmanni Ordinis Minorum libro ejuſdem argumenti. Aubertus Miræus addit in Belgicis cœnobiis reperiri ejuſdem opuſcula mſ. de Myſterio Incarnationis Dominicæ, Dialogum contra Leonem Judæum; de peccato Originali librum unum; de blaſphemia in Spiritum Sanctum; Homi-

rem appellat, & de ejus ætate omnino filet.

De Francone Abbate. 1110.

Supplementum.

B Franco Abbas Afflighemienſis Ordinis Divi Benedicti de quo hæc Henricus Gandavenſis in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 39. Franco Abbas Afflighemienſis, rogatus à Domino Fulgentio prædeceſſore ſuo, antequam ipſe Dominus Franco Abbas eſſet, ſcripſit Opuſculum quod appellavit *De gratia Dei*; & antequam conſummaret idem Opuſculum, decedente Abbate Fulgentio, ipſi ſucceſſit, & jam Abbas factus prædictum Opuſculum conſummavit, in ejuſdem Opuſculi fine laudes ſui prædeceſſoris declamans. Metricè etiam ſtatum futuræ gloriæ eleganter deſcripſit. Hæc Henricus, cujus etiam mentionem C facit Sigebertus in Catalogo c. 164. Hi autem libri *De Gratia Dei*, ſunt impreſſi Antuerpiæ anno 1565. & anno 1620. Friburgi in Briſgoia, itemque immiſſi in varias editiones Bibliothecæ Sanctorum Patrum, quas excutere potes. Claruit anno 1112. & ulterius, de quo Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Aubertus Miræus in Scholio ad caput 39. Henrici Gandavenſis pag. 170. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ.

De Gotſelino Monacho. 1110.

Supplementum.

D Gotselinus, ſeu Goscelinus Monachus primùm ſancti Bertini in Arteſia, tum poſtea S. Auguſtini Cantuarienſis in Anglia, diligentiſſimè omnium, *Sancti Auguſtini Cantuarienſis Archiepiſcopi Vitam*, poſt Bedam libro 1. Hiſtoriæ Anglorum cap. 23. & ſequentibus, & lib. 2. capitibus 2. & 3. dupliei deſcripſit Opuſculo, majore ſcilicet & minore, ut in ſua præfatione appellat n. 4. quorum alterum poſt Lanfranci Opera tacito Auctoris nomine reperitur, alterum nempe majus Opuſculum nuſquam editum, evulgatur ſæculo primo Sanctorum Ordinis D. Benedicti pag. 499. cum libro Miraculorum ab eodem Gotſelino compoſito. Præterea Gotſelinus iſte duobus libris ſancto An-E ſelmo Cantuarienſi Archiepiſcopo nuncupatis comprehendit *Hiſtoriam Tranſlationis ſancti Auguſtini*, quos dabit publico Joannes Mabillon ſæculo ſexto Sanctorum Ordinis Divi Benedicti. Commendat eximiè hunc Goſcelinum ob doctrinam & elegantiam Guillelmus Malmesburienſis lib. 4. *De Regibus Anglorum* cap. ultimo, & in libro *De Dorobernenſibus Archiepiſcopis*, ac poſt ipſum Joannes Mabillon in Obſervationibus præviis ad Vitam ſancti Auguſtini, ſæculo 1. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti, pag. 498. quod editum in folio apud Ludovicum Billaine anno 1668. in aula Palatii.

De

Digitized by Google

GUILLELMUS DE CAMPELLIS, gallicè, *De Campeaux*, cognomento Venerabilis, ſic dictus à natali ſolo Oppido de Campellis, Pariſienſis Diœceſis in Bria, tertio à Meleduno milliario, ubi Eccleſia Collegiata inſignis. Adoleſcens ſub Anſelmo Præceptore Laudunenſi Decano Litteris operam dedit, qui tum per Franciam famoſus habebatur, ſicut ex Abaelardo diſcimus. Sub eo magnos cùm feciſſet progreſſus, Pariſienſis Eccleſiæ Archidiaconus, & Scholæ hujuſce Cathedralis inſuper in Dialectica edocenda præpoſitus eſt. At ille melioris vitæ cupidus, ad Cellam veterem non longè ab Urbe Pariſina remotam, ubi erat Capella quædam Sancti Victoris, cum diſcipulis aliquot migravit, & veſtem induit Canonici Auguſtinianorum Ordinis, teſte Anonymo Scriptore, ſed antiquo: *Eodem*, inquit, *tempore Magiſter Vuillelmus de Campellis, qui fuerat Archidiaconus Pariſienſis, vir admodum Litteratus & Religioſus, aſſumens habitum Canonici Regularis, cum aliquibus diſcipulis ſuis extra Urbem Pariſius, in loco ubi erat Capella quædam ſancti Victoris Martyris, cæpit ædificare Monaſterium Clericorum.* Hanc mutationem profeſſionis laudat Hildebertus Cenomanenſis Epiſcopus Epiſt. 1. ad eumdem: *De converſione & converſatione tua lætatur & exultat anima mea, illum proſequens actione gratiarum, cujus muneris eſt, quòd tandem philoſophari decreveris. Nondum quippe redolebas Philoſophum, cùm ex acquiſita Philoſophorum ſententia, ſcientia morum tibi minimè depromeres venuſtatem.* Unde Abaelardus in Epiſtola declarativa calamitarum ſuarum capite 2. *Perveni Pariſios, ubi jam maximè Diſciplina hæc* (Dialectica) *florere conſueverat, ad Guillelmum ſcilicet Campellenſem Præceptorem meum, in hoc tum Magiſterio, re & fama præcipuum.* Et paulò poſt: *Præceptor meus ille Guillelmus Pariſienſis Archidiaconus habitu priſtino mutato, ad Clericorum Regularium Ordinem ſe convertit; ea, ut referebant, intentione, ut quo religioſior crederetur, ad majorem Prælationis gradum promoveretur, ſicut in proximo contigit, eo Catalaunenſi Epiſcopo facto.* Nec tamen hic ſuæ converſionis habitus, vel ab Urbe Pariſina, aut à conſueto Philoſophiæ ſtudio eum revocavit: ſed in ipſo Cœnobio, ad quod ſe cauſa religionis contulerat, ſtatim more ſolito publicas exercuit Scholas, hortatu nempe prædicti Hildeberti. Scripſiſſe plura Guillelmum Campellenſem, mihi vix dubium eſt, quippe cùm credatur primus Ordinator Theologiæ quam Scholaſticam vocant. Editus eſt nuper ejus nomine *Dialogus Chriſtiani & Judæi* in Bibliotheca Sanctorum Patrum editionis ultimæ Lugdunenſis anni 1677. apud Aniſſonios fratres, quam procuravit maximam D. Philippus Deſpont Doctor Theologus, quem ob ſcientiam ac virtutem notiſſimas plurimùm colimus. Hic amicus noſter, ſæculo duodecimo inſerit ſub dicti Guillelmi Campellenſis nomine Dialogum allegatum, ſed quem hac in parte aliquis incautus decepit, attribuens ex ſolius literæ initialis G, inſcriptione, Guillelmo Campellenſi, quod eſt opus Gilberti Abbatis Vveſtmonaſterienſis propè Londinum in Anglia. Inventum forſan mſ. opus in Catalaunenſi vel urbe vel Epiſcopatu, potuit dare locum ingenio claris Guillelmi Campellenſis dotibus occupato, ut opus iſtud ſola initiali litera inſcriptum, ipſi adſcriberet. Nos autem nec unum vidimus, ſed mſſ. Codices duos aut tres Gilberto Abbati Vveſtmonaſterienſi attribuentes: atque hoc vulnus hujus Abbatis Lateri inflictum induſtrius hac

logum inſeruit, ereptum Guillelmo Campelle
reſtitutum Gilberto Vveſtmonaſterienſi; nequ
ex conjecturis, ſed ex fide mſſ. Codicum quo
marginem allegat. Hæc ſolius juſtitiæ intuitu,
que ulla perſonarum acceptione, æqualibus
omnibus Monachis ſimul ac Clericis Regulari
Scripſiſſe inſuper dicitur *Sententias Theologicas*
te Magiſtrum Sententiarum Petrum Lombard
quarum manuſcriptum exemplar repertum fu
B Bibliotheca Abbatiæ S. Petri Catalaunenſis M
chorum Ord. Divi Benedicti, & nunc aſſerv
in Bibliotheca B. Mariæ Pariſienſis, ex dono D. C
dii Joly Cantoris & Canonici Pariſienſis. I
que juxta Albericum in Chronico ad annum
Magiſter Guillelmus de Campellis Moralia Sancti Gr
Papæ abbreviavit & alia fecit. Sed fallor, niſi
lelmum pro Guarnero ſumpſerit Albericus: ve
annes Picardus anno 1610. deceptus ſit,
edidit Pariſiis Compendium Moralium Sancti
gorii Papæ compoſitum à Garnero vel Gar
Canonico Regulari ſancti Victoris ad muros
riſienſes, quod Guillelmo de Campellis in
debuit. Potuit Albericus attribuere Guillelm
C Campellis opus quod Garnerii fuit, cum ce
& amplius annis diſtet Albericus à Campe
Guillelmo: quod pluſquam ſatis eſt, ut quis
rur. At falli etiam potuit Joannes Picardus i
tione hujuſmodi Compendii ſub nomine Gar
quod Guillelmi Campellenſis eſſe poteſt. Vi
Regulares Victorini, horum ad quem ſpectet
compendium, ad Guillelmum an ad Garneri
Litem ego definire non poſſum. Aſſumptus
Epiſcopatum anno 1113. Albericus in Chro
Obiit Catalaunenſis Epiſcopus, ſuccedit Magiſter G
mus de Campellis, qui Moralia Gregorii Papæ abb
vit, & alia fecit. Sequenti anno interfuiſſe m
ratur dedicationi S. Mariæ Laudunenſis. Ben
D autem S. Bernardum Claræ-Vallenſem Abbate
apprimè amicum & familiarem anno 1115. v
re Sede Lingonica, uti memorant Albericus
ta ipſius Bernardi lib. 1. cap. 7. Nominatur an.
in charta Ceſſionis Eccleſiæ S. Laurentii & S
Martini Malignicortis. Anno quoque 1120.
navit pacem inter Canonicos S. Martini de
te, & Monachos ſancti Salvatoris. Hujus porrò
elogio meminere Ivo Carnotenſis Epiſtol. 268
ctus Bernardus Epiſt. 3. maximè chariſſimum
nuncupans, Otho Friſingenſis Epiſcopus lib. 7.
nici cap. 47. & 48. Chronicon Maurigniacenſe,
quod *celebratur Cononis Præneſtini Epiſcopi & Ap*
Sedis Legati auxiliator Magnus Vuillelmus Catalau
E *Epiſcopus, qui ſublimes cauſas rexerat, & tunc zelu*
habens ſuper omnes Epiſcopos totius Galliæ, divi
Scripturarum ſcientia fulgebat. Verùm exceſſit
anno 1121. 8. Kalendas Februarii, ut docent
S. Stephani, & Albericus: hinc certior eſt Ep
quàm quæ aſſignatur à nonnullis eum fato ceſſi
no 1119. poſt regimen annorum ſeptem & ſex
ſium. Corpus ad ſepulturam defertur in Abb
Claræ-Vallis. Hæc ut plurimùm ex Sammarthan
tribus in Gallia Chriſtiana tom. 2. pag. 504.
ſcopis Catalaunenſibus.

Digitized by Google

Noviomenſis, demùm Epiſcopus Noviomenſis ac Tornacenſis, quæ duæ Eccleſiæ Sexcentis annis circiter unitæ fuerunt. Scripſit *Hiſtoriam Cameracenſis & Attrebatenſis Eccleſiarum* olim unitarum, tribus libris quos titulo Chronici Cameracenſis Georgius Colvenerius Doctor Theologus Duacenſis & Cancellarius, cum notis anno 1615. Duaci in lucem edidit. Putatur inſuper ſcripſiſſe *Chronica Eccleſiarum Tarvanenſis & Ambianenſis*, quæ vel perierunt, vel fœdo pulvere obſita alicubi latent. Obiit Baldricus anno 1112. in urbe Tarvanenſi, ubi Epiſcopus tranſlatus fuerat, ſepultus cum Epitaphio quod legebatur ante urbis everſionem.

De Alulſo Monacho. 1110.

Supplementum.

ALULFUS MONACHUS ſancti Martini Tornacenſis tempore Odonis hujus loci Abbatis, & Cameracenſis poſtea Epiſcopi qui obiit anno 1113. ſcripſit grande Opus *ex propriis verbis Divi Gregorii Papæ*, quòd *Gregoriale* inſcripſit, mſ. in Variis Bibliothecis in quatuor Voluminibus in fol. nempe in Bibliotheca S. Amandi Ordinis S. Benedicti & in Alnenſi Ord. Ciſtercienſis, 1. & 2. Volumen continent Commentarios in Veteris Teſtamenti libros, 3. in libros Novi Teſtamenti, 4. De Variis Argumentis in 16. libros diſtinctum eſt. Vidi etiam tria priora hujus operis Volumina mſſ. in Bibliotheca Longipontis Ord. Ciſtercienſis in Epiſcopatu Sveſſionenſi, & 4. mſ. in Bibliotheca Sancti Petri Selincurtenſis Ordinis Præmonſtratenſis apud Ambianos. De eo plura Joannes Mabillon tom. 1. Analectorum p. 312. & ſeqq.

De Udaſcalco Monacho. 1110.

Supplementum.

UDASCALCUS ſeu UDALSCALCUS Monachus ſcripſit *Narrationem de Controverſiis inter Hermannum Epiſcopum Auguſtanum & Eginonem Abbatem ſancti Udalrici*, *cum Carmine de itinere & obitu ejuſdem Egmonis*, quam habet Henricus Caniſius tom. 2. Antiquarum Lectionum, Ingolſtadii 1602. in 4. Vixit autem temporibus Paſchalis Papæ II. & Arnoldi Moguntini Archiepiſcopi, quorum & litteras ſuæ Narrationi inſeruit Udalſcalcus S. Udalrici Monachus.

De Hugone à Sancta Maria. 1110.

Supplementum.

HUGO à SANCTA MARIA Monachus Floriacenſis Ordinis Divi Benedicti, floruit circa annum 1115. ſcripſitque inſigne *Chronicon maximè de Rebus Gallicis agens*, quod vidi mſ. in Bibliotheca Igniacenſi Ordinis Ciſtercienſis in Tractu Rhemenſi. Eſt autem impreſſum in 4. Monaſterii in Germania anno 1638. cura & ſtudio Bernardi Ruttendorf qui notas ad calcem adjecit, apud Bernardum Raesfeldium. Ejuſdem *Tractatus De Regia Poteſtate & Sa-*

I ... ſimus, qui tum Prioris ejuſdem Eccleſiæ per annos 20. officio functus, tum etiam Archidiaconi, Vicarii, Decani, Vicedomini ubique Epiſcopo ſuo, ſeu ut ipſius ſunt verba lib. 4. cap. 4. col. 54. *Chriſtianitatis curam per totum Epiſcopatum agentis*, tum poſtea Sant-Andreani in Scotia per ſeptennium dignitatibus claruit. Hic autem ab Oſvvaldo Rege ſeu à fundamentis Eccleſiæ Dunelmenſis Hiſtoriam ſuam in tempora Guillelmi Rufi Regis media aut circiter ſeu annum 1097. quem Simeon Dunelmenſis deducens, id ipſum continuavit ad annum Chriſti 1129. Turgotus verò uſque ad Henrici primi annum decimum-quintum, ſeu Chriſti 1115. ſuperſtes ut oſtenditur, tunc mortuus eſt. Audax nimiùm facinus Simeonis ſanè, ne quid gravius dicam, qui Scriptoris adeo ſibi nuperi & vicini, ac ejuſdem Eccleſiæ tum Collegæ tum Præfecti, tantiſque dignitatibus clariſſimi opus integrum, (demptis quæ diximus) ſibi ipſi quaſi planè novum, idque velut ſua ſolùm minerva congeſtum ſit, arrogaverit. Habetur ſcilicet in Bibliotheca Cottoniana Codex mſ. Turgoti, ipſius tempore manifeſtè conſcriptus, cui titulus: *Libellus de Exordio atque procurſu iſtius, hoc eſt, Dunelmenſis Eccleſiæ, cum ſequentibus: Turgotus Prior Dunelmenſis author hujus libri*, Incipit, *glorioſi quondam Regis Northan Himbrorum & pretioſi Martyris Oſvvaldi, &c.* uſque ad caput 22. libri tertii Hiſtoriæ, quæ ſub nomine Simeonis Dunelmenſis evulgata eſt, de qua nos ad annum 1129.

De Rodulſo Abbate. 1110.

Supplementum.

RODULFUS ABBAS ſancti Trudonis in Tractu Leodienſi floruit anno 1117. & ſequentibus, unde tranſlatus ad Abbatiam ſancti Pantaleonis Colonienſis, ibi Diſciplina quæ peſſum ierat reſtaurata, obiiſſe dicitur anno 1138. die 6. Martii. Scripſit *Chronicon Cœnobii ſui Sancti Trudonis libris* 13. evulgatum tom. 7. Spicilegii Dacheriani. Item *Vitam ſancti Lietberti Cameracenſis Epiſcopi*, quam abſque auctoris nomine evulgavit idem Dacherius tom. 9. ſui Spicilegii. Item *Opuſculum de ſuſceptione puerorum in Monaſteriis, ad inſtantiam Siberti Prioris ſancti Pantaleonis*, evulgatum à Joanne Mabillon tom. 2. Analectorum pagina 495. & ſeqq. Item Scripſerat libros ſeptem contra Simoniacos, quos manuſcriptos aſſervabat Bibliotheca Gemblacenſis Ord. Divi Benedicti, de quibus Joannes Mabillon loco citato pag. 534. quos incendium nuperum hujus Cœnobii quo totum abſumptum eſt, conſumpſit.

De Gilberto Monacho. 1110.

Supplementum.

GILBERTUS ſeu GILLEBERTUS Monachus Anglus & Abbas in Cœnobio Vveſtmonaſterienſi juxta Londinum, Litteras ibi humaniores docuit. In ſtudiis deinde Sacris Magiſtrum habuit ſanctum Anſelmum Cantuarienſem Archiepiſcopum, qui luſtratis demùm Galliæ & Germaniæ Academiis,

cùm

ober Gerberon Monachus Ordinis Divi Benedicti Congregationis Sancti Mauri inter Opera S. Anſelmi, vel poſt opera pag. 512. editionis Pariſienſis anni 1675. apud Ludovicum Billaine in Palatii aula. Scripſiſſe dicitur opuſculum *De Statu Eccleſiæ* mſ. in Bibliotheca Cantabrigiæ publica vol. 247. & *in Prologos Divi Hieronymi ſuper Biblia* mſ. Cantabrigiæ in Collegio Domus ſancti Petri Cod. 92. At opuſculum iſtud *De ſtatu Eccleſiæ* ſpectat ad Gillebertum Epiſcopum Lunicenſem in Hibernia, uti diximus ad annum 1090. in hoc *Gilberto Lunicenſi Epiſcopo*. Mortuus eſt Gilbertus anno 1117. cautè diſtinguendus ab aliis eiuſdem nominis, Gilberto Londonienſi Epiſcopo, Gilberto Porretano Pictavienſi Epiſcopo, Gilberto Abbate Hoilandenſi, qui omnes ſcripſerunt eodem ſæculo 12. & quorum opera confunduntur.

De Florentio Bavonio. 1110.

SUPPLEMENTUM.

FLORENTIUS BAVONIUS Vigornienſis Monachus homo utraque ſcientia divina & humana apprimè eruditus, magnum ſibi ex ſuis opuſculis doctrinæ comparavit nomen. Ingenium planè habuit, ad quodcumque vellet, apertum & conſpicuum, memoriam ſplendidam ac fœlicem: unde poſteris demùm reliquit ad celebrem Angliæ Antiquitatis hederam eximia ingenii ſui monumenta, Latino ſermone conſcripta. Ejus *Chronicon ab Initio mundi uſque ad annum* 1118. continuatum ab altero ejuſdem Cœnobii Monacho ad annum 1163. evulgavit Henricus Savillius Anglus, Vir doctiſſimus in Collectaneo Hiſtoricorum Angliæ, quod editum in fol. Londini anno 1596. & Francofurti in Germania anno 1601. Aliud Collectaneum pariter Hiſtoricorum Angliæ, eſt editum Londini anno 1652. in folio 2. tomis, in quo habentur Turgotus, Simeon Dunelmenſis, Gervaſius Cantuarienſis, Joannes Haguſtaldenſis, Elredus ſeu Ethilredus Rievallenſis, Radulfus de Diceto, Joannes Brompton, cum aliis Anglicarum Rerum Scriptoribus: opus aureum, curis & ſtudio Joannis Seldeni procuratum. Hoc ex occaſione *Florentii Bavonis* in Collectaneo primo collecti, qui tandem obiit non ſine luctu ſuorum anno nati Salvatoris 1119. ſub Henrico primo Rege Anglorum.

De Petro Honeſto Abbate. 1110.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS HONESTUS Abbas ſanctæ Mariæ de Portu propè Ravennam, ſcripſit *Regulam pro Clericis ſui Inſtituti*, quam vulgo *Conſtitutiones Portuenſes* appellant, & falsò adſcribitur Petro Damiano, ut Pennotus in Hiſtoria Canonicorum Regularium lib. 2. probat: Nam Abbatia S. Mariæ de Portu uſque hodie poſſidetur à Canonicis congregationis Lateranenſis. Habetur hæc Regula inter opera S. Petri Damiani ultimæ editionis Pariſienſis anni 1663. apud Ægidium Tompere via Aurigaria propè Puteum Cerrum. Floruit tempore Paſchalis ſecundi Papæ, & obiiſſe dicitur anno 1119.

ſterio ligni Crucis, & *ſermonis* [...] quæ omnia extant in Bibliotheca ſanctorum Pat tom. 2. edit. 2.

Hunc prior Carthuſiæ Trevirenſis, qui eum lucem edidit, exiſtimat illum Berengoſium eſſe, fuit Abbas ſancti Maximi tempore Paſchalis ſe di Pontificis, & Henrici quarti Imperatoris.

B

DISSERTATIO HISTORICA.

BERENGOSIUS ABBAS Sancti Maximini e muros Trevirenſes, vixit ſub Paſchale II. pa, initio duodecimi æræ Chriſtianæ ſæculi. I perhibent auctorem *Librorum trium de Laude* (*ventione Sanctæ Crucis. Libri de Myſterio Ligni I nici, & de luce viſibili & inviſibili, per quam a Patres meruerunt illuſtrari. Sermonum quinque, de tyribus, Confeſſoribus, Dedicatione Eccleſiæ, & Ve tione Reliquiarum.*

Multa quoque de humana ſapientia, & de niis Quatuor Temporum ſcripſiſſe quidam aſſi ex Sigeberto libro de Illuſtribus Viris, cap. 157 rùm nihil eorum apud Sigebertum loco ab iis

C to reperitur.

De Euthymio Zigabeno. 1118.

EUTHYMIUS ZIGABENUS Mon vixit tempore Alexii Comneni Imperator ipſe teſtatur initio Panopliæ.

Scripſit *Panopliam adverſus omnes hæreſes & ſecunda tit. 23. deſcribit errores Baſilii auctoris Bog rum* quem Alexius Imperator comburi juſſit in ſtri theatro.

Scripſit etiam *Commentaria in omnes Pſalmos in quatuor Evangelia*. Falluntur, qui hunc auc floruiſſe ſcribunt anno Domini 440. vel 118

D ruit verò anno 1118. quo Alexius Imperator

DISSERTATIO HISTORICA.

EUTHYMIUS, ZIGABENUS, Monachu cus, vixit ineunte ſæculo Chriſti XII. ſteique adhuc erat anno 1118. quo Alexius nenus Imperator obiit, cujus juſſu Baſilius Bogomilorum (quorum errores parte 2. Pa cap. 23. deſcribuntur & refutantur) in Theatro ſtri combuſtus fuiſſe narratur.

Orthodoxæ fidei Panoplia Dogmatica adverſus hæreſes, in duas partes diſtributa prodiit Lugdu no 1536. & Venetiis anno 1575. apud Fran

E Rampazetum, Latinè tantùm, interprete Petr ciſco Zino Veronenſi Canonico. Quæ ejus n Græcè & Latinè edita ſunt cum aliis Sarace Jo. Jacobo Beutero, & recuſa Tomo 12. Bibliothecæ Pariſienſis, col. 536. titulo Conf nis Iſmaelitarum & eorum ſectæ fictitiorun matum, nihil aliud ſunt quàm breve fragm ex Panoplia decerptum.

Commentationes in omnes CL. Pſalmos, & de cra Scripturæ Cantica, è Græco in Latinum fer converſæ per R. P. Philippum Saulium Ep. I tenſem excuſæ ſunt Veronæ anno 1530. typ phani Nicolini Sabienſis & Fratrum, ac deinc tis aliis locis, Venetiis anno 1568. &c.

Commentaria in quatuor Evangelia, Lovanii anno 1544. interprete Joanne Hentenio Mecl

Digitized by Google

doctiſſimi interpretis monimenta, quem acerrimi judicii ſcriptor Joannes Maldonatus in cap. 17. Matthæi dixit eſſe in verborum proprietatibus obſervandis diligentiſſimum, tandem ornatè & Græcè ſimul ac Latinè evulget ad publicam eruditorum omnium utilitatem? (a) B

(a) Creditur quoque eſſe auctor, inquit Sixtus Senenſis, Catenæ Græcæ, quæ ſcripta in Bibliotheca Vaticana ſervatur: in qua ex dictis Sanctorum Patrum Græcorum alternatim diſpoſitis, quinque libri Moſis pleniſſimè explicantur: cujus auxilio Aloyſius Lipomanus Veronenſis Epiſcopus in contextu Catenæ ſuæ ſuper Geneſim & Exodum uſus eſt.

De Joanne Zonara. 1118.

JOANNES ZONARAS Monachus Græcus, ſcripſit *libros tres Annalium; quibus complexus eſt hiſtoriam univerſalem ab orbe condito uſque ad exitum Alexii Comneni Imperatoris Græcorum*, qui obiit anno Domini 1118. C

Scripſit etiam *Commentaria in Nomocanonem Photii*.

Dissertatio Historica.

JOANNES ZONARAS, ex Magno Drungario Biglæ, & Protoaſecretis, Monachus Ord. S. Baſilii, ſunt qui Conſt. Fuiſſe velint, floruit ſæculo Chriſti XII. circa annum 1120. quo autem anno obierit, non liquet. Citatur ſæpè à Michaele Glyca.

Annales ab orbe condito ad annum 1118. quo Alexius Comnenus Imperator Græcorum obiit die 15. Auguſti, in tres Tomos diſtincti, Græcè & Latinè D editi ſunt Baſileæ apud Joannem Oporinum anno 1557. Interprete Hieronymo Wolfio Oetingenſi, qui, ut monuit Poſſevinus, inter Hæreticos primæ claſſis prohibitus eſt in Indice Romano.

Tomus I. agit de rebus Judaicis ab exordio Mundi uſque ad Hieroſolymitanum excidium. II. Hiſtoriam Romanam ab Urbe condita uſque ad Conſtantinum Magnum breviter complectitur. III. denique Imperatorum res geſtas à Conſtantino Magno uſque ad obitum prædicti Alexii Comneni tractat. E Typographio Regio, Deo dante Annales illos brevi emittemus ad mſſ. codices de novo exactos.

Commentarii in Canones SS. Apoſtolorum & Sacrorum Conciliorum, tam Oecumenicorum, quàm Provincialium, E Græcè & Latinè, cum pluribus aliis opuſculis editi Pariſiis anno 1618. hoc ordine:

I. *Canones Sanctorum Apoſtolorum cum Joannis Zonaræ in eoſdem Commentariis*, ex verſione Joannis Quintini Hedui, Juris Pontificii Profeſſoris in Univerſitate Pariſienſi excuſa primùm in eadem urbe anno 1558.

II. *Canones Veterum Conciliorum*, Gentiano Herveto Aurelio Rhemenſi Canonico interprete, *cum Commentariis Jo. Zonaræ*, interprete Antonio Salmatia, Sacræ Theologiæ, & Collegii Ambroſiani Doctore, ex editione Mediolanenſi anni 1613.

III. *Acacii Conſt. Fauſti Apolloniadis, Pamphili Abydeni, Aſclepiadis Tralliani, Juſtini Siculi, Felicis Romani*, anno 1596. edita Francofordiæ cura Leunklavii, *cum ejuſdem Baſilii Reſponſo*.

VI. *Alexii Patriarchæ Conſt. monumentum Synodale*, ex eodem Jure Græco-Romano.

VII. *Conſtitutiones Sanctorum Apoſtolorum, auctore S. Clemente Epiſcopo, & cive Romano*, interprete Franciſco Turriano Societ. Jeſu Theologo, ex editione Græca apud Jonam Zilettum Venetiis 1563. & Latina apud Chriſtophorum Plantinum Antuerpiæ anno 1578.

Iidem Bibliopolæ Pariſienſes anno 1622. poſt SS. Gregorii Thaumaturgi, Macarii Ægyptii, & Baſilii Seleucienſis opera emiſerunt, *Expoſitionem Epiſtolarum Canonicarum Sanctorum Patrum Dionyſii Alexandrini, Petri Alexandrini, Gregorii Thaumaturgi, Athanaſii Alexandrini, Baſilii Cæſarienſis, elaboratam per Joannem Zonaram*, Antonio Salmatia, Collegii Ambroſiani Mediolanenſis Doctore interprete. Reliquorum verò Canonum & Epiſtolarum Canonicarum expoſitio eadem eſt cum illa, quam Theodorus Balſamon affert, eamque à Zonara noſtro mutuatus cenſetur.

Canon de Sancta Virgine, ſive, Poema adverſus omnes propemodum hæreſes, Gilberto Genebrardo O. B. interprete Tomo 12. Pariſienſis ultimæ, ac Colonienſis Bibliothecarum Veterum Patrum.

De Vita Alexandri Magni, ex ejuſdem Zonaræ Annalibus excerpta, & ab Angelo Coſpo Bononienſi Latinè reddita; Vide Voſſium in ſecunda editione Hiſtoricorum, præſertim paginis 380. & 541.

Extant in Bibliotheca noſtra aliique Joannis Zonaræ aliquot Epiſtolæ; ex iis aliquas Latinè vertit edíditque Bonaventura Vulcanius in ſuis notis ad librum S. Cyrilli Alexandrini Patriarchæ adverſus Anthropomorphitas.

De Ruperto Tuitienſi. 1119.

RUPERTUS ABBAS Tuitienſis vixit tempore Paſchalis ſecundi Pontificis, & Henrici IV. dicti V. Imperatoris circa annum Domini milleſimum centeſimum undecimum: hunc enim annum ipſe notat lib. 8. de divinis officiis cap. 4. Scripſit *multa opera* quorum catalogum ipſe ponit in epiſtola dedicatoria ad Cononem Epiſcopum Ratiſponenſem, cui dedicat libros de divinis officiis.

Opera ejus hæc ſunt.

De divinis officiis lib. 12. *In Job Commentariolum abbreviatum*, 10. *In Joannem Evangeliſtam*, 14. *De operibus ſanctæ Trinitatis*, 42. *In Apocalypſim*, 12. *In duodecim Prophetas minores*, 30. *De victoria Verbi*, 13. *De gloria & honore filii hominis ſecundùm Evangelium Matt.* 8. *De glorioſo Rege David ex libris Regum*, 11. *In Cantica Canticorum*, 7.

Obſervatio prima.

Libri de officiis divinis olim carebant nomine auctoris; nam, ut teſtatur Thomas Valdenſis lib. de Sacramentis cap. 47. 65. & 93. extabat ſuo tempore liber, ſive opus de divinis officiis, ex quo Jo. Wiclef

... ad quem ſcripſit ſanctus Anſelmus li-
brum de azymo: hinc poſtea Dominicus à Soto, Claudius Sanctius, Gulielmus Alanus Cardinalis, & alii, auctorem erroris de impanatione fecerunt Valramum: ſed revera opus illud de divinis officiis à Wicleſo citatum, non eſt Valrami, qui nihil ejuſmodi uſquam ſcripſiſſe legitur, ſed Ruperti Tuitienſis Abbatis, de quo nunc agimus: ſiquidem initium illius operis, quod à Wicleſo citabatur, apud Valdenſem erat, Ea quæ per anni circulum: & hoc ipſum eſt initium librorum Ruperti de officiis divinis. Deinde omnia, quæ citabat Wicleſus ex auctore de divinis officiis, inveniuntur ad verbum in lib. 2. de officiis div. cap. 2. & cap. 9. apud Rupertum. Præterea errores iſtius lib. inveniuntur etiam in libris Ruperti in Exodum, & in Joannem, ut planè conſtet eumdem eſſe auctorem omnium iſtorum librorum. Denique Algerus lib. 1. de Sacramento Euchariſtiæ cap. 6. dicit tempore ſuo exortam novam hæreſim, & abſurdiſſimam de impanatione. Atqui Rupertus vixit eodem ſæculo, quo Algerus, & erat Algero paulò Senior: & hic ipſe error, quem Algerus notat, habetur in 2. lib. cap. 2. & cap. 9. de officiis divinis apud Rupertum. Atque hæc videtur eſſe cauſa, ut opera Ruperti Tuitienſis alioqui non mala, nec indocta, jacuerint ſine luce & honore, in tenebris oblivionis, annis circiter quadringentis: nam noſtro primùm tempore cœperunt lucem aſpicere.

Obſervatio ſecunda.

Error Ruperti in eo ſitus eſt, quòd exiſtimavit non converti panem in corpus Chriſti dum conficitur Euchariſtia, ſed aſſumi à Verbo Divino, quemadmodum aſſumpta eſt humanitas. Id perſpicuum eſt ex lib. 6. in Joannem, ubi Rupertus dicit Verbum factum eſſe hominem, non deſtruendo, ſed aſſumendo humanitatem: & eodem modo in Euchariſtia idem verbum fieri panem non deſtruendo, ſed aſſumendo panem, & ſimilia habet lib. 2. in Exodum cap. 10. ſed clariſſimè lib. 2. de officiis divinis cap. 2. cùm ſic ait, Nec duo corpora dicuntur, aut ſunt, hoc quod de Altari, & illud quod acceptum eſt de utero Virginis: quia videlicet unum idemque Verbum unus idemque Deus ſurſum eſt in carne, hic in pane: & cap. 9. ſic, inquit, Verbum Patris carni, & ſanguini, quem de utero Virginis aſſumpſerat, & pani ac vino quod de altari aſſumpſit, medium interveniens, unum ſacrificium efficit, quod cùm in ora fidelium Sacerdos diſtribuit, panis & vinum abſumitur, & tranſit: partus autem Virginis cum unito ſibi Verbo Patris & in cœlo, & in hominibus integer permanet, & inconſumptus: hæc ille, ubi cùm dicit, permanere in cœlo, & in omnibus partum Virginis Verbo Patris unitum; intelligit, permanere in hominibus per fidem, non re ipſa: ſtatim enim ſubjungit: Sed in illum in quo fides non eſt, præter viſibiles ſpecies panis, & vini nihil de ſacrificio pervenit: hæc ille. Hunc errorem explicuimus, & refutavimus lib. 3. de Sacramento Euchariſtiæ, cap. 11. & 15.

Dissertatio Historica.

Rupertus, Poſſevino dicitur Robertus, primùm Monachus S. Laurentii in Oesbrovie propè Trajectum, deinde propter eruditionem à Friderico Archiep. Colonienſi evocatus, & Tuitienſis

Sancto Paſchæ Sabbato, quo certo anno ab Incar-
natione Domini 1111. inſcriptus eſt, in Eccleſia ſ
cti Laurentii ad præcedentes ejuſdem diei mat
nos, &c. quæ per otium leges. Obiit verò ſub I
thario III. Imperatore quarto nonas Martii an. 1 ſ
ut ex epitaphio ſaxo monumenti ejus inciſo conſt
De eo Honorius Auguſtodunenſis capite 16. lib
quarti de Luminaribus Eccleſiæ, ubi ait eum à S
ritu Sancto per viſionem illuminatum totam pe
B Scripturam egregio ſtylo expoſuiſſe, Auctor App
dicis ad Henricum Gandavenſem capite 5. Thon
Waldenſis qui ſæpè meminit libri de Divinis Offi
cujus auctorem ignorabat, Joannes Trithemius t
in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis, tum in orat
ne in laudem ejus habita hortatu Gerlacui de Br
bach Abbatis Thritienſis, quæ inter ejus oratio
excuſa etiam fuit numero octava, Mathias Agri
Wittlichius in Declamatione ex ipſis Ruperti lil
conſcripta, Sixtus Senenſis, Maldonatus, Poſſe
nus, Bellarm. Voſſius, Vallerius Andreas, aliqu
quorum aliqui minus peritè mortuum fuiſſe an. 11
ſcripſerunt.

Coloniæ non ſemel edita ſunt ejus opera, Lova
C quoque, Pariſiis, & alibi. Ego Pariſienſem a
1638. editionem hoc loco repræſentabo, ut cum
junione Bellarmini elencho conferre poſſis.

Tomo I. continentur.

*Commentariorum de Sanctiſſima Trinitate & operi
ejus libri 42. in utrumque Teſtamentum*, ad Conon
Abbatem Sigebergenſem, poſtea Ratisponenſ
Epiſcopum, quem minùs accuratè Sixtus Sene
vocavit Archiepiſcopum. Opus illud in tres Pa
diſtributum eſt. I. pars propria Æterni Patris op
in tribus libris continet à prima ſcilicet Mundi c
tione uſque ad ejectionem Adæ de Paradiſo. II. F
D libris 30. complectitur propria Filii opera, quæ
ejectione Adæ uſque ad Incarnationem & Paſſion
ejuſdem Filii Dei in figuris, vaticiniis, viſionib
& ſcripturis propter venturum Chriſtum dicta ſ
vel facta. III. denique Pars libris novem habet o
ra Spiritus Sancti propria ab Incarnatione J. C. D.
uſque ad finem ſæculi in Scripturis Sacris r
tata.

Commentariorum in XII. Prophetas Minores libri
ad Fridericum Archiepiſcopum Colonienſem: ſ
cet in Oſeam libri 5. in Joel, I. &c. *Commentario
in Cantica Canticorum de Incarnatione Chriſti & laud
Deiparæ Virginis libri ſeptem* juxta ſenſum myſtic
eruditiſſimi. *In Job liber unus Commentarius. In Ec
E ſiaſten ad Gregorium libri quinque.*

Tomo II. continentur.

*De Gloria & honore Filii Hominis ſuper Matth
libri tredecim*, ad Philochriſtum Cononem ex Abb
Sigebergenſi Præſulem Ratiſponenſem.

*De Glorificatione Trinitatis & Proceſſione Spiritus S
cti libri novem*, quibus præmittuntur I. Hymnus
Oratio Ruperti ad Sanctum Spiritum in morem
ſuum Jambicorum dimetrorum. II. epiſtola ad S
Apoſtolicæ Præſulem Romanum Pontificem. III. I
logus ejuſdem ad Cononem Ratiſponenſis Eccl
venerabilem Epiſcopum.

*Commentariorum in Evangelium S. Joannis libri
tuordecim. Commentariorum in Apocalypſim libri* 12.

Fride

Digitized by Google

SII a flammæ circumfuſa intactum remanſit, liber capitibus 23. diſtinctus. *De Meditatione mortis libri duo. Vita S. Heriberti Colonienſis Archiepiſcopi* qui obiit 17. Kal. Aprilis 1021. ad Marcvvardum, non tam de novo ſcripta, quàm cultior atque illuſtrior reddita. *De paſſione S. Eliphii Martyris ad Albanum Abbatem S. Martini. De voluntate Dei liber unus. De omnipotentia Dei liber unus. In quadam capitula Regulæ S. Benedicti libri quatuor ad Covonem Abbatem. Altercatio Monachi & Clerici, quòd liceat Monacho prædicare. De eadem re*, ex Hiſtoria Venerabilium Dominorum Abbatum Monaſterii Sancti Nicolai Brunvvilerenſis, epiſtola ejuſdem Ruperti. *De læſione virginitatis, & an poſſit conſervari corrupta, liber.*

SUPPLEMENTUM.

RUPERTUS ABBAS Tuitienſis Ord. Divi Benedicti juxta Coloniam Agrippinam, cujus opera ſæpiùs impreſſa Coloniæ, Pariſiis, & alibi, de quibus abundè Bellarminus & Labbeus. Quibus adde *Libros 3. Dialogi ejuſdem inter Chriſtianum & Judæum*, quem appellavit *Annulum*, editos ex mſ. Lætienſis Abbatiæ cum operibus vel poſt opera S. Anſelmi Cantuarienſis pag. 524. ultimæ editionis Pariſienſis anno 1675. procuratæ à Gabriele Gerberon Monacho Benedictino.

De Pandulfo Piſano. 1120.

SUPPLEMENTUM.

PANDULFUS PISANUS floruit circa annum 1128. & ſcripſit *Vitam Sancti Gelaſii Papæ ſecundi*, qui anno 1119. Cluniaci obiit, impreſſam anno 1638. Romæ in 8. cum Commentariis Conſtantini Cajetani Abbatis Ordinis Divi Benedicti, quem hoc ſæculo Varia Scripta celebrem reddiderunt.

De Anna Comnena. 1120.

SUPPLEMENTUM.

ANNA COMNENA Alexii Imperatoris Conſtantinopolitani filia, Zonaræ in ſcribenda Hiſtoria defectum ſupplevit, de cujus doctrina hoc teſtimonium dat ipſe Zonaras: *Studiis erat addicta, & exquiſitè atticiſſabat, & acutiſſimo erat ingenio ad abſtruſiſſimas quaſque contemplationes.* Scripſit hæc *Libros quindecim de rebus geſtis patris ſui*, quos *Alexiadas* nuncupavit, & multi multa adulatione plenos eſſe cenſent. Hos ex Bibliotheca Auguſtana David Hœſchelius primùm, tum Joannes Gronhovius evulgarunt: ſed omnium optimè & ultimus cum inſigni expreſſione latina Petrus Poſſinus Gallus Societatis Jeſu Theologus anno 1651. Pariſiis in fol. ex Prælo Lupareo, cum auctoribus aliis Hiſtoriæ Byzantinæ, ad cujus opus notas adjecit doctiſſimus Vir Carolus du Cange, Scriptis ſuis notiſſimus. Claruit Anna Comnena circa annum 1120. quæ multa de parente ſuo (ut Voſſius notavit) longè aliter narrat, quàm Latini ſolent: qui omnes ferè, ſi unum excipias Albertum Aquenſem Canonicum, deſcribunt eum ut Principem fraudulentum ac per-

L[illegible] dinis Divi Benedicti Monachus, ſcripſit circa hoc tempus. *Hyppognoſticon ſeu Memoriale Veteris & Novi Teſtamenti Carmine Elegiaco*, quod opus in libros 9. diſtinctum eſt, & habetur mſ. in Bibliotheca Thuanea, quam jam Colbertus poſſidet. Item in Bibliotheca Aureæ-Vallis Ord. Ciſtercienſis in Ducatu Luxemburgenſi in 4. denique in noſtra Buelienſi, unde tranſcriptum miſſum eſt Joanni Mabillon illud expoſcenti per litteras. Floruit uſque ad annum 1140. cujus etiam opus mſ. in Bibliotheca ſancti Benedicti Cantabrigiæ cod. 74. inſcriptum *Laurentii Dunelmenſis Hyppognoſtica ad Gervaſium.*

De Thoma Elienſi. 1120.

SUPPLEMENTUM.

THOMAS ELIENSIS Monachus in Anglia circa annum 1120. ſcripſit *Libros duos De Vita & Tranſlatione ſanctæ Etheldritæ Virginis & Reginæ, primæ Elienſis Abbatiſſæ* quæ obiit an. 679. die 23. Junii. Horum primum qui eſt *De Vita hujus Reginæ* edidit D. Joannes Mabillon ſæculo 2. Sanctorum Ordinis Divi Benedicti pagina 738. & ſeqq. & alterum *De Tranſlatione ejuſdem*, quæ contigit anno 1106. pollicetur ad ſæculum Ordinis ſeptimum & Eccleſiæ duodecimum, anno 1106.

De Gualtero Tarvanenſi. 1120.

SUPPLEMENTUM.

GUALTERUS TARVANENSIS Eccleſiæ Canonicus floruit circa annum 1120. & ſcripſit ad Joannem Epiſcopum Tarvanenſem *Vitam ac Martyrium Caroli cognomento Boni Flandriæ Comitis*, quam ex Bibliotheca ſanctæ Mariæ Igniacenſis in Tractu Rhemenſi Ordinis Ciſtercienſis, edidit primùm Sirmondus Pariſiis in 8. anno 1615. apud Sebaſtianum Cramoiſy Via Jacobæa ſub Ciconiis. Porrò cùm cædes Caroli Boni Flandriæ Comitis anno 1127. patrata ſit, circa hoc tempus vita iſta conſcripta eſt. Floruit eodem tempore alius *Gualterus* ſeu *Galterius* natione Gallus, dignitate Cancellarius, qui cùm ſe accinxiſſet cum Godefrido Bullonio ad recuperationem Terræ ſanctæ promovendam, ſcripſit *Narrationem de Obſidione Antiochena, & aliis rebus fortiter geſtis uſque ad annum* 1119. quæ legitur apud Jacobum Bongarſium in Collectione Scriptorum *De Geſtis Dei per Francos.* Totum Scriptum Cancellario dignum eſt, ubi ipſe vi carceris hebetatum ſibi ingenium conqueritur; cujus hiſtoria, quæ quomodocumque ſcripta ſit, accuratè facta eſt ab teſte oculato, qui multis negotiis à ſe deſcriptis præſens adfuit. Potuit hic Gualterus ſeu Galterius eſſe unus atque idem cum alio, qui reverſus ex Orientalibus cruciatis, poſteà factus ſit Canonicus Tarvanenſis; & res geſtas *Caroli Boni Flandriæ Comitis* conſcripſerit circa annum 1130. quod tamen ego definire nolim, deſtitutus ad id affirmandum idoneis teſtimoniis aut rationibus.

De

Digitized by Google

ROBERTUS MONACHUS ſancti Remigii Rhemenſis, Claromontano Concilio, à quo pius Occidentis in Orientem motus incœpit, interfuit, tum poſteà ipſi Expeditioni ſacræ. In Galliam redux juſſu Bernardi Abbatis ſui, Hieroſolymitanam Hiſtoriam libris novem deſcripſit, & deſinit in illa celebri victoria de Babylonico Ammiraviſo apud Aſcalonam poſt captam Hieroſolymam victo ac proſtrato, quæ contigit anno 1099. Habetur opus Roberti in Collectaneo *Geſtorum Dei per Francos*, excuſo in fol. Hanoviæ 2. tomis anno 1611. typis Vvechelianis cura & ſtudio Jacobi Bongarſii. Floruit Robertus Rhemenſis anno 1120. B

De Alberto Aquenſi. 1120.

SUPPLEMENTUM.

ALBERTUS AQUENSIS ſeu Aquiſgranenſis Canonicus & Sacriſta, ſeu Sacrorum Cuſtos, floruit anno 1120. vel circiter, ſcripſitque Libris 12. *Hiſtoriam Expeditionis Hieroſolymitanæ ſuper itinere ſive paſſagio Godefridi Bullonii*, in citato collectaneo incluſam, quam finit anno 1126. Scripſit autem Albertus ardens deſiderio ipſius Expeditionis, quæ auditu & relatione nota habuit ab iis qui præſentes adfuerant, ut ipſe variis locis teſtatur. Initium facit ab ipſo Expeditionis initio, finem in anno 2. Balduini ſecundi Regis Hieroſolymitani, & complectitur res Geſtas annorum ſex & viginti. Debemus Hiſtoriam Alberti ſanè accuratam *Reinero Reineccio*, qui anno 1584. eam Helmeſtadii primus ſed ſine nomine Auctoris edidit: Nomen autem Auctoris debemus Davidi Hœſchelio, præfatione ſua *in Alexiadem*, & poſteà Jacobo Gretſero ex mſ. Codice ſancti Martini Lovanienſis, id adſtruenti. Habetur autem impreſſa iterum *in Collectaneo Geſtorum Dei per Francos*, de qua ſtatim locuti ſumus *in Roberto Sancti Remigii Rhemenſi Monacho*. C D

De Theobaudo Monacho. 1120.

SUPPLEMENTUM.

THEOBAUDUS MONACHUS Bezuenſis Cœnobii in Burgundia, circa annum 1126. clarus, ſcripſit *Acta, Translationes, & Miracula S. Prudentii Martyris libris* 4. quibuſdam Carminibus identidem interjectis, quos ex mſ. Cod. edidit Labbeus tom. 2. novæ Bibliothecæ pag. 605. & ſequentibus.

De Ernulfo Roffenſi. 1120. E

SUPPLEMENTUM.

ERNULFUS EPISCOPUS Roffenſis in Anglia, natione Gallus, Patria Bellovacenſis, floruit anno 1120. ſcripſitque *Solutiones quaſdam ad Quæſtiones Lamberti Abbatis Bertiniani, De Corpore & Sanguine Domini*. Nam quæ ei attribuit Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro, verbo *Arnulfus Epiſcopus Roffenſis* tom. 1. pagina 514. *De Operibus ſex dierum & de Verbis Domini in Cruce*, ſpectant certò ad Ernaldum ſeu Arnoldum Abbatem Bonæ vallis in Carnotenſi Epiſcopatu, ſub cujus nomine ab annis jam multis opera iſta impreſſa ſunt. Obiit autem Ernulfus anno 1124. cujus opuſcula quædam impreſſa ſunt in riæ ad eum Sancti Anſelmi Cantuarienſis Epiſtolæ, ac de eo Dacherius Prologo ad dictum tomum Spicilegii pag. 18.

De Michaele Glyca. 1120.

SUPPLEMENTUM.

MICHAEL GLYCAS Siculus, ſub Alexio & Joanne Comnenis Imperatoribus Conſtantinopolitanis vixit, & ſcripſit circa annum 1120. *Annales Quadripertitos*, opus non modo Hiſtoricum, ſed etiam Theologicum & Phyſicum. Prima parte agit de Operibus ſex Dierum, altera De rebus geſtis ab orbe condito uſque ad Chriſtum natum. Tertia perſequitur res geſtas à Chriſto uſque ad Conſtantinum Magnum, quarta res tractat Byzantinorum Imperatorum uſque ad obitum Alexii Comneni, qui anno 1118. moriens Joannem Comnenum ſucceſſorem habuit. Exinde uſque ad captam à Latinis Conſtantinopolim perſtrinxit res Byzantinas Joannes Leunclavius, qui & primus Glycæ interpretationem nobis dedit, editam Baſileæ an. 1572. in 8. typis Epiſcopii. Habetur autem jam eadem Hiſtoria Græcè & Latinè in folio inter Hiſtoricos Byzantinos Pariſiis editos ex Typographia Regia cum interpretatione & notis Philippi Labbei, de quo tam ſæpè loquimur. Extat græcè mſ. in Bibliotheca Vaticana, Regia Gallica, Imperatoria Viennenſi, & Auguſtana Cod. 80. Ejuſdem Michaelis Glycæ *Diſputatiuncula duæ* Latinæ per Jacobum Pontanum Soc. Jeſu, Ingolſtadii in 4. anno 1604. cum Dioptra Philippi Solitarii. Denique in Bibliothecis mſſ. Græcè, nimirum in Imperatoria Viennenſi & Auguſtana Cod. 75. *Michaelis Glycæ Explicatio obſcurorum locorum Sacræ Scripturæ*; vel ut in Imperatoria, *ejuſdem Quæſtiones & Dubitationes in Scripturam*: quæ nondum, quod ſciam, impreſſæ ſunt. De illo Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro tomo 2. pag. 112. Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 312. pag. 237.

De Eadmero Monacho. 1120.

SUPPLEMENTUM.

EADMERUS ANGLUS Ordinis ſancti Benedicti Monachus in Cantuarienſi Cœnobio, diſcipulus fuit & ſocius ſancti Anſelmi Cantuarienſis Epiſcopi, & claruit anno 1120. & ulteriùs, nomen ſuum poſteritati clarum faciens variis operibus compoſitis, quorummulta ſub S. Anſelmi nomine huc uſque edita fuerant ex mſſ. Codicum fide, qui ſæpè attribuunt Anſelmo Magiſtro quæ ſunt Eadmeri diſcipuli. Sed illa tandem reſtituta legitimo parenti, & ſunt *Libri* 2. *De Vita ſancti Anſelmi Cantuarienſis Archiepiſcopi, Hiſtoria Rerum novarum ſeu rerum ſui temporis lib. 6. De Excellentia Beatæ Mariæ Virginis, lib. de quatuor Virtutibus quæ fuerunt in B. Virgine Maria, lib. De Beatitudine Cœleſtis Patriæ, lib. De Similitudinibus Sancti Anſelmi*, qui hucuſque ſancto Anſelmo Attributus eſt: quæ omnia edidit poſt opera ſancti Anſelmi Gabriel Gerbeton Monachus Congregationis ſancti Mauri anno 1675. apud Ludovicum Billaine Pariſiis in fol. Scripſit etiam *Vitam S. Vvilfridi Eboracenſis Archiepiſcopi*, quam edidit Joannes Mabillon ſæculo 3. Sanctorum Ordini

D. Be-

Digitized by Google

NICOLAUS ſancti Lamberti Leodienſis Canonicus, circa annum 1120. poſt plures alios ſuum ſtylum exercuit *in Vitam S. Lamberti Leodienſis Epiſcopi*, quam Joannes Chapeaville, de quo ſuprà jam ſæpè diximus, edidit in ſuo Collectaneo Scriptorum *De Epiſcopis & rebus aliis Leodienſibus*.

De Domnizone Presbytero. 1120.

SUPPLEMENTUM.

DOMNIZO Presbyter vivebat ſub finem ſæculi XI. & initium ſequentis, Henrico IV. & V. Imperatoribus uſque ad annum circiter 1125. vel ultrà, quem ſæpè allegat Cæſar Baronius ut teſtem oculatum vel fidelem in plerisque rebus. Scripſit *Libris 2. Carmine heroico Vitam Mathildis Comitiſſæ*, quam vir doctiſſimus Sebaſtianus Tengnagelius Cæſareus Bibliothecarius edidit Ingolſtadii anno 1612. In eodem Volumine Tengnagelii, *Gebhardus Salisburgenſis* qui anno 1088. obiit, *Sigefridus Moguntinus Archiepiſcopus* qui anno 1084. *Stephanus Halberſtatenſis* & alii Antiſtites ac Principes continentur, qui ſcripſerunt *Varias Epiſtolas pro Gregorio VII. aliiſque Pontificibus Romanis contra Schiſmaticos*, quas cum aliis veteribus monumentis ex mſſ. Codicibus dictus Tengnagelius edidit. Tum ſequuntur *Lib. 2. metrici Domnizonis Presbyteri de rebus geſtis Mathildis Comitiſſæ*, cum Bernoldi ſeu Bertoldi Conſtantienſis Presbyteri *Libello De vitandis Excommunicatis*. In eodem Volumine Tengnageliano reperies *Vitas Altmanni Paſſavienſis, Thiemonis Salisburgenſis & Anſelmi Lucenſis Epiſcoporum* ab Anonymis ſcriptas: Item *Heſſonis Scholaſtici brevem Commentarium de rebus anno 1119. geſtis inter Calixtum Papam & Henricum V. Imperatorem*. Cæterùm Bernoldus Presbyter Conſtantienſis præter libellum à Tengnagelio publicatum, ſcripſit & alia *Opuſcula pro Gregorio VII. contra Schiſmaticos*, quæ Gretſerus ſuæ Apologiæ pro eodem Pontifice inſeruit, ubi & docet quis fuerit iſte Bernoldus.

De Heſſone Rhemenſi. 1120.

SUPPLEMENTUM.

HESSO RHEMENSIS Scholaſticus & Presbyter, ſcripſit Acta Concilii Rhemenſis anni 1119. quæ legi poſſunt in Conciliis ultimæ editionis Labbeanæ Pariſienſis tom. X. pag. 872. & ſequentibus: an idem opuſculum ſit cum ſuperiore, de quo ſtatim locuti ſumus, ex collatione cognoſcetur.

De Lietberto. 1120.

SUPPLEMENTUM.

LIETBERTUS ſeu LETBERTUS Canonicus Inſularum in Flandria & Canonicorum Præpoſitus, tum poſtea Abbas ſancti Rufi Ordinis Divi Auguſtini propè Valentiam, floruit circa annum 1120. ſcripſitque *inſignem & prolixum in Pſalmos om-*

SUPPLEMENTUM.

HERMANNUS ſancti Vincentii Laudunenſis Monachus, factus poſteà Abbas ſancti Martini Tornacenſis, claruit anno quo ſupra, ſcribens varia quæ ejus ſtudium ac doctrinam probant. Scripſit itaque *Hiſtoriam Reſtaurationis Monaſterii ſancti Martini Tornacenſis ad ſua uſque tempora*, quam evulgavit Domnus Lucas Dacherius tom. 12. ſui Spicilegii. Item *Libros tres De Miraculis Beatæ Mariæ Laudunenſis* oblatos Bartholomæo Epiſcopo, quos evulgavit idem Dacherius cum operibus Guiberti Abbatis de Novigento impreſſis in fol. Pariſiis anno 1651. apud Ludovicum Billaine ſub ſigno ſancti Auguſtini. Item ſcripſit *inſignem Tractatum De Incarnatione Domini ad Stephanum Viennenſem Archiepiſcopum*, quem mſ. in Cœnobio noſtro habeo relatum è peregrinatione Belgica, cujus copiam ad prælum tranſmiſimus amico noſtro Joanni Mabillon. Vixit Hermannus uſque ad annum 1140. & ultrà, de quo citatis locis Lucas Dacherius multis egit.

De Elnoto Monacho. 1120.

SUPPLEMENTUM.

ELNOTUS Cantuarienſis Eccleſiæ Monachus, Ordinis D. Benedicti, circa annum 1120. ſcripſit ad Nicolaum Daniæ Regem *Librum 1. De Vita & Paſſione ſancti Canuti Daniæ Regis*, impreſſum cum notis Joannis Meurſii, Hafniæ in 4. anno 1631.

De Marbodo. 1120.

SUPPLEMENTUM.

MARBODUS Natione Gallus, Patria Cenomanenſis, vel, ut aliis placet, Andegavenſis, factus ſucceſſu temporum Canonicus, Scholaſticus & Archidiaconus Andegavi, indeque meritis doctrinæ & pietatis evectus ad Epiſcopatum Redonenſem in Britannia, quem tenuit ab anno 1096. quo Concilio Turonenſi interfuit, uſque ad annum 1120. quo adſuit Conſecrationi Cathedralis Eccleſiæ Cenomanenſis cum aliis Epiſcopis ad preces Hildeberti Epiſcopantis: ſed fractus ſenio & oculis orbatus, ob quam infirmitatem cedens Pontificatui anno 1123. factus eſt Monachus pauper & cœcus in Monaſterio ſancti Albini Andegavenſis. Scripſit, ut teſtatur Sigebertus in libro de Viris Illuſtribus cap. 158. *in Cantica Canticorum Commentarium*, quem neſcio an alicubi impreſſus ſit, nec enim comparet in editione ulla Bibliothecæ Veterum Patrum, nec in ullo alio Collectaneo Scriptorum quod viderim. Item ſcripſit *Tractatum De gemmarum lapidumque pretioſorum formis, natura & viribus*, impreſſum Coloniæ anno 1539. cum notis Alardi Amſtelodamenſis, & Pictorii Villigenſis. Item *Dactylothecam* cum Scholiis G. Piſtorii anno 1555. Baſileæ in 8. impreſſam. Item *agonem ſancti Laurentii Martyris* Carmine expreſſit, quem Surius habet ad diem 10. Auguſti. Item *Vitam ſancti Ro-*

Digitized by Google

ſem Epiſcopum; altera Marbodi Epiſtola *ad Hildebertum Cenomanenſem Epiſcopum*, edita tom. 13. Spicilegii Dacheriani, reſpondens ei illum conſulenti, de viro à quo uxor debitum conjugale poſtulabat, licèt ipſe votum monaſticæ Vitæ de conſenſu ejus emiſiſſet. Tertia demùm ſub ejus nomine circumfertur *ad Robertum de Arbriſello*, qua portentoſis eum accuſat criminibus, quam habet Natalis Alexander in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus ſæculo 12. tom. ſeu part. 2. diſſertatione 5. pagina 629. per totam. Obiit Marbodus an. 1123. die 2. Septembris, quem laudant Sigebertus in Catalogo capite 158. & Miræus de eo agit in Scholio ad dictum Sigeberti caput, Natalis Alexander ſæculo 12. citato part. 1. cap. 6. pag. 458. Sammarthani Fratres tom. 3. Galliæ Chriſtianæ *in Epiſcopis Redonenſibus*, ubi plura in ejus laudem.

De Guiberto Monacho Flaviacenſi. 1120.

SUPPLEMENTUM.

GUIBERTUS MONACHUS Flaviacenſis ſeu ſancti Geremari Ordinis D. Benedicti in tractu Bellovacenſi, tum poſtea Abbas B. Mariæ de Novigento juxta Codiciacum agri Laudunenſis Caſtrum, multa ſcripſit, quæ ſunt evulgata Pariſiis in fol. anno 1651. cura & ſtudio Lucæ Dacherii Benedictini Congregationis ſancti Mauri in Gallia. Sunt autem, *Tractatus quomodo ſermo fieri debeat. In Geneſim Moralium lib. 10. Tropologiarum in Oſee lib. 3. in Amos lib. 1. in Lamentationes Jeremiæ lib. 1. Tractatus De Incarnatione contra Judæos. Epiſtola prolixa De bucella Judæ data & de veritate Dominici Corporis. De Laude B. Mariæ lib. 1. Opuſculum de Virginitate. De Pignoribus Sanctorum lib. 3. Geſta Dei per Francos, ſeu Hiſtoria Hieroſolymitana lib. 9. Vita ſua ſeu Monodiarum lib. 3.* Item magnus Sermo in illud *Sapientia vincit malitiam*, qui legitur inter opera Divi Bernardi, ſpectat ad noſtrum Guibertum Abbatem, ut conſtat ex lib. 1. vitæ ſuæ cap. 16. pag. 477. Denique ſcripſit alia multa quæ latent, & quæ vidi mſſ. in Bibliothecis Vallis Claræ & Igniaci, ambabus Ordinis Ciſtercienſis, Laudunenſis ac Rhemenſis Epiſcopatuum. Sunt autem *Commentarii in Abdiam Prophetam*, cujus prologus incipit: *Patribus & Dominis totius cultu reverentiæ amplectendis, ſancti-Medardenſi Abbati Godefrido; & item ejuſdem gratiæ Florinenſi Alardo, Guibertus, ad omnem proh dolor impuritatem vitæ degenerans & moribus, votivo utriuſque ſalutis affectus. Quoniam & litteratura celebritas, &c.* Incipit Abdias Propheta, *Viſio Abdiæ, viſio Prophetalis ſubtilitatem ſignificat, &c. In Jonam Prophetam*, cujus prologus incipit, *Audemus & bonam voluntatem habemus, &c.* Item *in Michæam Prophetam lib. 2. in Zachariam lib. 3. in Joelem lib. 1. in Nahum lib. 1. in Abacuc lib. 1. in Sophoniam lib. 1.* Obiit Guibertus anno 1124. die 1. Auguſti, qui ſuam ipſe vitam ſcripſit, de cujus autem laudibus abundè agit Lucas Dacherius tam in prolegomenis ad editionem illius operum, quam in ſuis annotationibus & in ſubjecto Chronico Abbatum Novigentinorum.

lenſis, floruit ſub ſæculi 12. initium circa ann
1120. & aliquanto ulteriùs, ſcripſitque *Epiſtolas p*
ad viros ſui temporis ſcientia vel dignitate illuſtres, q
habet mſſ. Bibliotheca Collegii Regii Pariſienſis
dovici Magni Soc. Jeſu.

De Gualberto Marchianenſi. 1130

B

SUPPLEMENTUM.

GUALBERTUS Monachus Marchianenſis
Divi Benedicti, ſcripſit ad Saſvvalonem
thedralis Eccleſiæ Attrebatenſis Canonicum &
berti Epiſcopi qui ſedit ab anno 1115 ad 1131.
cretarium, *Libros duos Miraculorum ſanctæ Rict*
Patronæ Marchianenſis, quos referunt Bollandi
tinuatores ad diem 12. Maji tom. 3. pagina 118
ſeqq. Hoc opus compoſitum eſt poſt mortem
dulfi Archiepiſcopi Rhemenſis defuncti anno 1
& poſt cædem Caroli Boni Flandriæ Comitis
no 1127. patratam; ſiquidem num. 45. ipſius
C ris, Archiepiſcopus dicitur *Bonæ Memoriæ*; & in
ſtola meminit auctor verſuum de illa cæde à te
ſcriptorum, & à Saſvvalone reprehenſorum
quòd nimiùm ſæcularis litteraturæ ſpirarent
quibus colligi poſſe cenſeo, proximo poſt di
cædem anno, viſum amatumque à Gualberto
vvalonem Canonicum.

De Stephano Auguſtodunenſi Epiſ 1120.

SUPPLEMENTUM.

STEPHANUS factus Auguſtodunenſis Epiſ
D anno 1113. adfuit Concilio Tornutienſi
1117. itemque & unctioni Philippi filii Lud
Craſſi in Regem Franciæ, anno 1129. Und
ſteà renuncians Epiſcopatui factus eſt Mon
Cluniaci ſub regimine Petri Venerabilis, ubi
tuus eſt anno incerto. Scripſit *Librum ſeu T*
tum De Sacramento Altaris & iis quæ ad illud va
Eccleſiæ Miniſtros pertinent, quem Joannes de
tolon Canonicus & Cantor Auguſtodunenſis
cleſiæ edidit anno 1517. unde in Bibliothecam
ctorum Patrum editionis primæ Pariſienſis an.
& in alias tranſiit. De Stephano Auguſtodunen
trus Venerabilis in Epiſtola ad Humbertum
diaconum Eduenſem ejus nepotem, quæ eſt
E libri quinti, ubi teſtatur reddidiſſe ſpiritum Cr
inter manus ſuas: Sammarthani in Gallia Chri
tom. 2. ubi de Epiſcopis Eduenſibus.

De Simeone Dunelmenſi Monach 1120.

SUPPLEMENTUM.

SIMEON DUNELMENSIS Monachus Ord
Benedicti, & Præcentor, cum primariis
ſui Monachis meritò conferendus, floruit an
dium ſæculi duodecimi. Quæ de eo aliiſque
cta ſunt in Præliminaribus ad Collectionem
ricorum Angliæ anno 1652. Londini in fol. in
curis Seldeni, ex Lelando, Baleo, Pitſeo & V

Digitized by Google

Herlam annos 25. ibidem pag. 258. usque ad annum 1154. quo tempore dictus Joannes floruit. Richardus item Prior Hagulſtadenſis ſcripſit *Libros duos De Statu & Epiſcopis Eccleſiæ Hagulſtadenſis*, ibidem pagina 286. & floruit ſub Henrico ſecundo Rege, mortuuſque eſt ſub annum 1190. regnante Richardo primo.

De Raynero Monacho. 1120.

Supplementum.

RAYNERUS MONACHUS S. Laurentii Leodienſis Ord. D. Benedicti, ſcripſit *De Viris illuſtribus Cœnobii ſui & Epiſcopatus Leodienſis*, quem vide in Collectione de Rebus Leodienſibus Joannis Chapeaville in 4. Leodii 3. tomis 1612. & ſequentibus. Claruit circa annum 1130.

De Coſma Pragenſi Decano. 1120.

Supplementum.

COSMAS PRAGENSIS Eccleſiæ in Bohemia Decanus, *Hiſtoriam Bohemorum tribus libris* conſcripſit, in quibus Gentis origo & Antiqui Duces uſque ad Vratiſlaum Regem primum ab Henrico III. Imperatore anno 1126. creatum commemorantur: quo tempore & ipſe Coſmas floruit. Edita Hiſtoria in fol. Hanoviæ anno 1607. à Marquardo Frehero, cum aliis Bohemiæ Scriptoribus.

De Raynaldo de Semur. 1120.

Supplementum.

RAYNALDUS DE SEMUR Dalmatii Domini de Semur ex illuſtri Burgundionum genere & Aremberge Vergeia filius Frater S. Hugonis Abbatis Cluniacenſis & Gaufridi de Sinemuro, Monachus Ordinis Divi Benedicti; deinde meritis exigentibus primò Abbas Vezeliacenſis, quo nomine interfuit Concilio Trecenſi anno 1104. inde tandem aſſumptus ad Sedem Archiepiſcopalem Lugdunenſem. Scripſit *Vitam S. Hugonis Abbatis Cluniacenſis fratris ſui*, quam habes in Bibliotheca Cluniacenſi edita ab Andrea Ducheſnio. Hic Hugo mortuus eſt anno 1109. tertio Kalendas Maji ætatis 85. de quo etiam conſulere tu poteris Continuatores Bollandi ad diem 29. Aprilis tom. 3. pag. 648. & ſeqq. ubi proſa & metro legitur. De Raynaldo Henricus Gandavenſis in libro De Viris Illuſtribus cap. 3. pagina 162. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ Auberti Miræi Bruxellenſis, Fratres Sammarthani in Gallia Chriſtiana abundè tom. 1. pag. 314. de Archiepiſcopis Lugdunenſibus, ubi eum volunt mortuum eſſe an. 1129. die 7. Auguſti.

De Algero Scholaſtico. 1130.

ALGERUS SCHOLASTICUS Leodienſis, ac poſtea Monachus Cluniacenſis floruit circa annum Domini 1130. Scripſit *varia opuſcula*

[illegible] tales non poſſe corrumpi, vel rodi à muribus, &c. quod etiam notavimus in Guitmundo, à quo id videtur Algerus accepiſſe, ſic etiam cap. 8. perperam citavit Algerus ſanctum Auguſtinum, cùm ait, Un-
B de, ut ait Auguſtinus, hec caro ſine ſanguine, nec ſanguis ſine carne ritè communicatur. Hæc enim non ſunt Auguſtini; ſed Paſchaſii in libro de corpore Domini, cap. 14. Denique cap. 10. videtur Algerus velle, eſſe de jure divino, ut ſacrificium Miſſæ celebretur in azymo: quod non eſt verum, alioquin Eccleſia non toleraret eos, qui celebrant in fermentato. Hæc notare volui, non ut imminuam gloriam Algeri, qui magno zelo veritatem ſua ætate defendit: ſed ne lector offendiculum incurrat in legendo opere iſto, alioqui valde bono, cum ſit commune mortalibus aliquando labi. Extat hoc opus Algeri impreſſum Lovanii cum Paſchaſio, Lanfranco, & Guitmundo, necnon cum iiſdem in Bibliotheca ſan-
C ctorum Patrum tomo 6. edit. 2.

Dissertatio Historica.

ALGERUS, ex Leodienſis Eccleſiæ Scholaſtico Cluniacenſis Monachus, vixit ſæculo Chriſti XII. circa annum 1130. Petrus Venerabilis ejuſdem Cœnobii Sanctiſſimus Abbas, initio libri de Sacrificio, docet eum de hoc argumento omnium optimè, pleniſſimè, & perfectiſſimè ſcripſiſſe, ac ſuperaſſe Lanfrancum & Guitmundum, qui in eodem ſtadio præiverant. De eodem Jo: Trithemius, tum in Catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum, tum capite 90. libri II. de Viris Illuſtribus Ordinis S. Bene-
D dicti, atque ex ejus fonte recentiores.

Libri tres adverſus hæreſim Berengarii de Sacramento Corporis & Sanguinis Domini, extant in Bibliothecis Veterum Patrum, & ſeorſum etiam excuſi. Vide columnam 271. Tomi VI. Bibliothecæ Pariſienſis, quam & Morellianam appellare nonnumquam ſoleo.

Supplementum.

ALGERUS LEODIENSIS primùm Canonicus, inde ſpreto ſæculo Cluniacenſis Monachus, eodem tempore floruit, cujus elogium auctore Nicolao Leodienſi Canonico ejus æquali, refert Joannes Mabillon tomo 1. Analectorum pagina 303.
E de quo Bellarminus & Labbeus in Opere De Scriptoribus Eccleſiaſticis. Quibus addo ſcripſiſſe *Tractatum inſcriptum de Miſericordia & Juſtitia* lib. 3. cujus prologum refert loco citato idem Mabillon, quem vidi mſ. in Bibliotecha Alnenſi Ciſtercienſis Ordinis in Belgio, in Codice modico, cujus dorſo titulus eſt, *De Vita Sanctæ Mariæ Ægyptiacæ*: ubi *Algerus* dicitur *Augerus*, & cujus hoc opus quod de Canonum obſervantia eſt, prælo digniſſimum opinor.

De Hildeberto Turonenſi. 1125.

HILDEBERTUS ARCHIEPISCOPUS Turonenſis vixit tempore Honorii ſecundi Pontificis

Digitized by Google

ut verum Pontificem agnoſcat, & veneretur.

DISSERTATIO HISTORICA.

HILDEBERTUS de Lavardino, Berengarii Sacramentariorum Signiferi in ſeceſſu ſuo Turonenſi poſt abdicationem hæreſeos quondam diſcipulus, & ſcripto in ejus laudem non ineleganti elegiaco carmine encomiaſtes, cujus etiam meminit Guillelmus Malmesburienſis libro tertio de Geſtis Anglorum, & Scholæ Magiſter poſt Hoelum, electus fuit anno 1097. Cenomanenſis Epiſcopus, tum Gilleberto Archiep. mortuo, juſſu Honorii II. Romani Pontificis anno 1125. translatus eſt ad Turonenſem Metropolim, ubi obiit die 15. Kal. Januarii anni 1132. De eo in pluribus non conſentiunt inter ſe Cenomanicæ Hiſtoriæ illuſtratores, Corvæſerius, & Bodonnetus, nec cum Voſſio, qui morti ejus adſignat annum 1136. Lotharii Imp. undecimum, quos conſule, & ex antiquioribus Ivonem Carnotenſem, Goſridum Vindocinenſem, & S. Bernardum Clarævallenſem in Epiſtolis, Will. Malmesburienſem libro 5. cap. 9. Henricum Gandavenſem cap. 8. Bernardum Majoracenſem Congreg. Cluniacenſis Monachum libro de Contemptu mundi ad Petrum Ven. Abb. Cluniac. Vincentium Bellovacenſem, S. Antoninum, Trithemium, &c.

Inclytus & proſa verſuque per omnia primus,
Hildebertus olet prorſus ubique roſam.

Ex multis quæ tum proſa, tum verſu conſcripſit, hactenus pauca fuerunt in lucem edita, atque hæc duntaxat in manus meas venerunt.

Epiſtolæ, numero 83. verborum venuſtate egregiè, ſententiis utiles, & figurarum coloribus adornatæ à Margarino Bignæo anno 1589. in Bibliotheca SS. Patrum vulgatæ, ſed in multis mutilæ atque imperfectæ, ut neceſſe ſit eas iterum ad mſſ. codices exigere, atque emendatas, vel ſeorſim edere, vel cum reliquis ejuſdem ſcriptoris operibus, quæ adhuc in Bibliothecarum angulis delitescunt.

In Bibliothecis Veterum Patrum eidem tribuuntur *Proſa de Natali Domini. Verſus de myſterio & ordine Miſſæ, ſive, de concordia veteris & novi Sacrificii. Sermo in illud Iſaiæ cap.* 35. Tunc aperientur oculi cæcorum, &c. *Sermo in illud Lucæ* 12. Cui multum datum eſt, multum quæretur ab eo, &c. *Ad Paſtores ſermo Synodicus. Vita S. Hugonis Cluniacenſis Abbatis*, cujus fuerat diſcipulus legitur in Bibliotheca Cluniacenſi anno 1614. excuſa Pariſiis, col. 413.

Vita S. Mariæ Ægyptiacæ, Henrico Gandavenſi cap. 8. memorata, & alia plura ex manuſcriptis codicibus collecta, ſuo tempore, faventibus ſuperis lucem aſpicient.

Miræus videtur ei tribuere Epiſtolam ad Carthuſianos, ſeu Fratres de Monte Dei: ſed ſi de ea intelligit, quæ Sancto Bernardo tribuitur, inſigniter hallucinatus eſt: Auctorem enim habuit Guillelmum Sancti Theodorici Abbatem, de quo Henricus Gandavenſis cap. 10. *Willelmus ex Abbate Sancti Theodorici Monachus Clarævallenſis, adhuc Abbas ſcripſit Epiſtolam ad Fratres de Monte Dei, Ordinis Carthuſienſis, ipſius Ordinis ſectatoribus valdè utilem.*

luſtris, floruit maximè tempore Innocentii II. Pc tificis anno Domini 1130. ſed obiit anno 11 ætatis ſuæ 63. Scripſit *multa opera*, ſed multa eti illi tribuuntur, quæ ejus non ſunt. Opera, qua ne dubio ſanctum Bernardum habent auctorem, la ſunt quæ numerantur à Goſrido ejus diſcipul & alumno libro 3. vitæ ipſius cap. ultimo; vit enim ſancti Bernardi primus ſcripſit eo vivente Gu lelmus Abbas ſancti Theodorici, unico libro co prehenſam: deinde adjecit ſecundum librum B nardus Abbas bonæ Vallis: tres ultimos add Goſridus Monachus Claravallenſis.

Opera S. Bernardi indubitata ex
Goſrido Monacho.

Homiliæ in laudem Virginis Matris ſive ſuper Miſſu. Angelus, 4. *De gradibus humilitatis*, 1. *De diligendo D* 1. *Apologeticus ad Gulielmum Abbatem*, 1. *De præcep & diſpenſatione*, 1. *Exhortatorius ad milites templi*, *De gratia, & libero arbitrio*, 1. *De Conſideratione Eugenium*, 5. *In Cantica ſermones* 86. *Epiſtolæ ad verſos*, 351. *Vita S. Malachiæ Epiſcopi Hiberniæ.*

Opera ſancti Bernardi ſecundi ordinis, quæ
habentur etiam pro indubitatis.

De Adventu Domini ſermones 7. *De Vigilia nat Domini*, 6. *De natali Domini*, 6. *De Circumciſione De Epiphania*, 4. *De Dominica prima poſt Epiphania* 2. *De Converſione S. Pauli*, 2. *De Purificatione Be Mariæ*, 3. *De Septuageſima*, 2. *De Quadrageſima*, *De ſancto Benedicto Abbate*, 1. *De Annunciatione Be Mariæ*, 3. *De Domin. Palmarum*, 3. *De feria qua pœnoſa*, 1. *De feria quinta in Cœna Domini*, 1. *De I cha*, 4. *De octava Paſchæ*, 2. *De Rogationibus*, 1. *Aſcenſione*, 6. *De Pentecoſte*, 3. *De ſancto Joanne ptiſta*, 1. *De SS. Petro & Paulo*, 4. *De David, & lia*, 1. *De ſeptem panibus*, 3. *De ſancto Victore*, 2. *ſancta Maria Magdalena*, 1. *De Aſſumpt. B. M. V De verbis, Signum magnum*, 1. *De Nativitate ſan Mariæ*, 1. *De ſancto Michaele*, 2. *De feſto omnium S ctorum*, 5. *De ſancto Malachia*, 1. *De verbis Iſaiæ*, *De ſancto Martino*, 1. *De ſancto Clemente*, 1. *In v lia ſancti Andreæ*, 1. *In die ſancti Andreæ*, 2. *In o Humberti*, 1. *In dedicatione Eccleſiæ*, 6. *In Pſalmum* 17. *De diverſis argumentis*, 35. *De altitudine cordis*, *De Converſione ad Clericos*, 1. *Sermones parvi*, 66. *donis Spiritus ſancti*, 1. *Sententiæ ſancti Bernardi. clamatio in illud, Ecce nos reliquimus omnia.*

Ordo tertius operum dubiorum.

Ad fratres de monte Dei. Meditationes. De inter domo. De ordine vitæ. De ſcala Clauſtralium. Form honeſtæ vitæ. Speculum Monachorum. Sermones va Liber de conſcientia. Deſcriptio Claravallis. Lame tio Virg. Mariæ. Doctrina S. Bernardi. Homilia de exe tibus in Emmaus. De amore Dei. De natura, & dig tate Divini amoris. Sermo de Paſſione Domini. Trac tus de Paſſione Domini. Rhetorica ſancti Bernardi. De do bene vivendi ad ſororem ſuam. De Conſcientia. S mones de diverſis argumentis, 15. *Super Salve Regin Epiſtola ad quemdam, qua docetur, quid à nobis requi Deus. De oneribus ſermones* 11.

Obſervatio prima.

Inter opera ſecundi ordinis eſt ſermo de nativit B. Mariæ, qui non eſt, ut multi exiſtimant, de tivitate ex ſancta Anna matre ſua in hunc mundu ſed de nativitate per dormitionem mortis, in cœlu

 quo

Digitized by Google

ginitate, & ex primo libro cap. 5. vitæ ſancti Bernardi probabiliter colligatur, eum virginem fuiſſe.

In eodem ordine invenitur lib. Sentent. ſancti Bernardi, de quo libro ambigo, an ſit ſcriptus ab ipſo S. Bernardo, an ab aliquo alio, qui collegerit eas ſententias ex ſcriptis, & Sermonibus ejuſdem ſancti viri: video enim in iis ſententiis quædam vocabula barbara, ut guerram, pro bello, & res alias leviores, quàm ut decere videantur ſanctum Bernardum: ſed nihil definio.

Obſervatio ſecunda.

In tertio ordine in quo dubia opera continentur: aliqua ſunt, quæ manifeſtè ſancti Bernardi non ſunt, ſed tamen gravia, & utilia ſunt: alia habent ſuos auctores, qui in titulis prænotantur: alia ſunt inepta, & indigna, quæ tanto viro attribuantur: alia denique tam proximè accedunt ad ſpiritum & ſtylum ſancti Bernardi, ut ejus fœtus judicari poſſint. Ac ut dicam de ſingulis quod ſentio.

Sermo, ſeu liber de vita ſolitaria ad fratres de monte Dei, non habet ſtylum, ſed habet ſpiritum ſancti Bernardi, & digniſſimus eſt, qui legatur. Tribui ſolet hic liber Guillelmo Abbati de ſancto Theodorico.

Meditationum capita ſexdecim ſimilia ſunt libro ſuperiori: non habent ſtylum, neque eruditionem ſancti Bernardi, ſed habent pietatem, & devotionem, & utiliter legi poſſunt.

Tractatus de interiori domo, non eſt malus, ſed ad ſuperiores duos non pertingit.

Tractatus de ordine vitæ, ſive de doctrina puerorum, ſimilis eſt ſuperiori.

Scala clauſtralium, ſive de modo orandi, non habet ſtylum ſancti Bernardi ſed alioqui inſignis libellus eſt, & lectu dignus.

Formula vitæ, cum annexo documento, & ſpeculum Monachorum, utiliſſima continent documenta, ac Religioſis viris planè neceſſaria, quamvis à ſtylo ſancti Bernardi longè abſint.

Sermones de Natali Domini, qui ordine ſuccedunt, non ſunt B. Bernardi, neque eruditi: ſiquidem in primo ſermone auctor laudat Abbatem Claravallenſem, ideſt, ſanctum Bernardum, proinde non eſt ipſe ſanctus Bernardus ſermonis auctor. Idem ipſe auctor dicit, nocte Natalis Domini corruiſſe templum pacis Romæ, quod æternum futurum ſperabatur. At naſcente Domino nondum templum illud ædificari cœptum erat, denique ſtylus turgidus eſt, ſed vocabulis barbaris non caret.

Item de aliis ſermonibus, ejuſdem auctoris judicium fieri poteſt.

Inter ſermones eſt unus de Villico iniquitatis, cui præmittitur epiſtola Bernardi ad Matthæum Epiſcopum Albanenſem, cui ſermo ille tranſmittitur, & quidem ſermo ſtylum ſancti Bernardi non habet, ſed alioqui eruditam explicationem continet. Itaque vel ſanctus Bernardus ſolitam ſuam eloquentiam in hoc ſermone neglexit, vel alius Bernardus eſt, qui ſermonem iſtum conſcripſit.

Liber de conſcientia pius, & utilis eſt quamvis ſancti Bernardi eſſe non videatur.

ſtini quàm ſancti Bernardi habere videtur: qui enim librum illum compoſuit imitari voluit ſanctum Auguſtinum in libris confeſſionum cum Deo colloquentem.

Liber de natura, dignitate amoris divini ſubtilis &
B obſcurus eſt, nec cujus ſit affirmare poſſum.

Sermones duo de Paſſione Domini, quorum prior incipit, JESUM Nazarenum, & poſterior longè prolixior, Ego ſum vitis vera, docti ſunt, & utiles: ſed non videntur ſancti Bernardi, ſi è ſtylo judicium fiat.

De Rhythmis, hoc ſolum dicere poſſum, illum qui incipit, Jeſu dulcis memoria, longè præſtare cæteris omnibus.

Liber de modo benè vivendi, qui ſcriptus dicitur à ſancto Bernardo ad ſororem ſuam, utiliſſima documenta continet; ſed neque ſtylum habet ſancti Bernardi, neque ad ſororem ejus ſcribi potuit: hic enim liber ad ſororem Virginem, & cum Virginibus, in
C monaſterio degentem ſcribitur, ut perſpicuum eſt ex cap. 21. Sanctus autem Bernardus unicam habuit ſororem, eamque primò conjugatam, deinde ſanctimonialem. Vide lib. 1. vitæ ſancti Bernardi cap. 1. & 6.

Liber de conſcientia, de gradibus humilitatis, ſermones de Cœna Domini, & cætera uſque ad finem ſecundi tomi non ſolùm longè diſtant à ſtylo ſancti Bernardi, ſed etiam veriſimile non eſt de iiſdem argumentis toties ſanctum Bernardum diſſeruiſſe.

DISSERTATIO HISTORICA.

SANCTUS BERNARDUS in caſtro Fontanis pro-
D pè Divionem in Ducatu Burgundiæ natus anno 1091. patre Tecelino, matre Aletha, Ciſtercium venit cum ſociis circiter 30. anno 1113. ad Stephanum Hardingum tertium illius Monaſterii anno 198. primùm fundatis Abbatem, à quo Claravallenſi Cœnobio anno 1115. ad fluviolum Seniam in diœceſi Lingonenſi erecto datus Abbas, vixit uſque ad diem 20. Auguſti anni 1153. quo ad cœlos evolavit Doctor Mellifluus, ac verè ſui ſæculi decus ſingulare, cujus vitam plures ſcripſere, quos modò referemus. De eodem videndi Alexander III. Papa in Litteris Apoſtolicis, de eo in numerum Sanctorum relato, Philotheus Monachus in Elegiis, Hildebertus Cenomanenſis Epiſc. 72. Epiſtola, Petrus Venerab. Otho
E Friſingenſis, Guerricus Abbas, Jacobus de Vitriaco, Henricus Gandavenſis (a) cap. 9. & Auctor Appendicis ad eumdem librum adjunctæ, cap. 4. Joannes Trithemius, aliique innumerabiles, quorum partem aliquam collegit V. C. Jacobus Merlonus Horſtios S. Theologiæ Licentiatus, & Beatæ Mariæ in Paſculo Coloniæ Paſtor, qui ſummo ſtudio & labore animum calamumque omnium poſtremus in recenſendis vulgandiſque Sanctiſſimi hujus Eccleſiæ Doctoris operibus utiliter exercuit.

Tomo I. continentur.

De Vita S. Bernardi, ejuſque Miraculis libri ſeptem. Primus eſt in capp. 14. diſtributus, Auctore Guillelmo Ex-Abbate S. Theoderici in editione Rhemenſi Monacho

Digitized by Google

rico Gandavenſi, aliique. III. IV. & V. auctore Gaufrido Monacho quondam Claravallenſi ab anno circiter 1140. & S. Bernardi Notario, ac demùm ex Igniacenſi, quarto Claravallis Abbate. Falſus enim eſt Joannes Picardus, ejus aſſectator Claudius Robertus, qui cenſuerunt Godefridum S. Bernardi conſanguineum, atque ex Abbate Fontanetenſi creatum anno 1139. Epiſcopum Lingonenſem tres illos libros compoſuiſſe. VI. qui Hodœporicon ejus per Germaniam, Belgium, Galliamque, & facta paſſim ubique innumera miracula complectitur, Auctores habet præcipuos Philippum Monachum Claravallenſem, quondam Archidiaconum Leodienſem ad Samſonem de Pratis Rhemenſem Archiepiſcopum, & prædictum Gaufridum Monachum ad Hermannum Epiſcopum Conſtantienſem à capite decimo uſque ad finem. VII. decerptus eſt ex libro Virorum Illuſtrium Ordinis Ciſtercienſis, qui etiam Exordium, vel de Initio Ordinis Ciſtercienſis dicitur, & 29. capita numerat. Seq. Alexandri Papæ III. Litteræ Apoſtolicæ IV. Gaufridi Abbatis Claravallenſis quarti Sermo in Anniverſario obitus Sancti Bernardi, Philothei, & aliorum carmina atque Elogia varia hinc inde collecta etiam & Luthero, Calvino, ſimilibuſque Hæreſiarchis, cum refutatione calumniarum Centuriatorum Magdeburgenſium, Paræneſi ad Sectarios, & Chronologia vitæ ac ſcriptorum ejuſdem Sanctiſſimi Doctoris ab anno 191. ad 1153.

S. Bernardi ſequuntur Epiſtolæ numero 367. quarum prima ad Robertum cognatum, qui à Ciſtercienſibus ad Cluniacenſes defecerat, miraculo celebris (*b*)

Tomo II. continentur.

Sermones in Dominicas & Feſta Chriſti, Deiparæ, & Sanctorum per annum: item de Dedicatione Eccleſiæ 7. & unicus in obitu Humberti Monachi. In Pſalmum XC. Qui habitat in adjutorio Altiſſimi, &c. Sermones 17. *Sermones de Diverſis*, numero 3. cum Sermonibus 17. parvis quinque Parabolis, quarum tres de Pugna ſpirituali, quarta de Chriſto & Eccleſia, quinta de Fide, Spe, & Charitate. *Officium de S. Victore à S. Bernardo, rogatu Guidonis Arremarenſis compoſitum. Confeſſionis privatæ formula*, ſive Oratio pœnitentis ad Chriſtum. *Jubilus Rhythmicus de Amore* JESU CHRISTI, & in commemorationem acerbiſſimæ ejus Paſſionis, & glorioſi in cœlum Aſcenſus.

Tomo III. continentur.

Sermones 86. in priora tria capita Cantici Canticorum. Falluntur verò Sixtus Senenſis, multique ab eo deluſi, qui ſermones illos ultimo B. Bernardi vitæ anno coram Monachis habitos exiſtimant. Nam, ut rectè admonuit Horſtius, priores 23. abſolverat antequam iret in Italiam, accerſitus cauſa ſchiſmatis ab Innocentio II. anno 1137. Sermonem 26. ubi Gerardo fratri ſ[illegible]o juſta perſolvit, ſcripſit anno 1138. Sermones verò 65. & 66. contra Petrobuſianos hæreticos circa annum 1147.

Annotationes Horſtii in tres priores Tomos.

Tomo IV. continentur.

1. *De Conſideratione ad Eugenium Papam libri quinque*, verè aurei & incomparabiles anno Chriſti 1151. quadriennio poſt Concilium Rhemenſe ſcripti. 2. *De moribus & officio Epiſcoporum*, ad Henricum Senonenſem ſive de vita & moribus Clericorum rectè inſtituendis Tractatus, qui aliàs dicitur, Declamati[o] ſuper, ecce nos reliquimus omnia (*c*), vel, Serm[o] de colloquio Simonis & JESU, vel, Exhortatio [de] contemptu mundi ad Clericos. 5. *De diligendo De[o]* ad Haymericum S. R. E. Cardinalem & Cancell[a]rium, Tractatus elegans, ac valde pius. 6. *De gr[a]tia & libero arbitrio*, ad Guillelmum Abbatem S. The[o]derici. 7. *De præcepto & diſpenſatione*, ad Monach[os] Carnotenſes; cum Epiſtola ad Abbatem Columbe[n]ſem. 8. *De gradibus humilitatis & ſuperbiæ*, ad Godef[ri]dum Monachum, cum cenſura ſeu retractatione illum Tractatum. 9. *De nova militia*, ſeu, *Exhort[a]tio ad milites Templi*, ad Hugonem Militem Chriſt[i] & Magiſtrum Militiæ Chriſti. 10. *De Converſione Clericos*, ut quidam mſſ. codices legunt, Pariſienſ[es] ſive, Exhortatio de vita in melius convertenda. [11.] *De erroribus Petri Abaillardi in Synodo Senonenſi dam[na]tis*, ad Innocentium II. Papam Tractatus, qui prioribus editionibus, eſt Epiſtola 190. 12. *Tract[atus] ad Hugonem de Sancto Victore, de quæſtionibus ab eo [pro]poſitis*, qui in aliis editionibus inter Epiſtolas rep[e]rtur num. 77. 13. *De Vita & rebus geſtis Sancti M[ala]chiæ*, Archiepiſcopi ac Primatis totius Hiberniæ, [an]no 1148. in Claravalle, die 2. Novembris ſancta m[or]te defuncti, cum ſermone de eodem Sancto M[a]lachia.

Tomo V. continentur ſuppoſititia & dubia.

1. *Sermones 48. in Canticum Canticorum*, ab eo [lo]co capitis tertii, ubi Sanctus Bernardus morte p[ræ]ventus deſiit: In lectulo meo (*d*) &c. Auctor Gillebertus de Hoylandia, Abbas Svvinsheten[ſis] Ordinis Ciſtercienſis in Anglia, de quo Trithem[ius] Simlerus, Balæus, Pithſeus, & Viſchius.

2. *Tractatus de Vita ſolitaria*, ſive, *Epiſtol[a ad] Fratres de Monte Dei Carthuſianos*. De Auctore [ve]rum eſt etiamnum velle ambigere doctos vir[os] cùm certo certius ſit partum eſſe Guillelmi Ab[ba]tis Sancti Theoderici de Monte Aureo, dice[ceſis] Rhemenſis. Plura dabunt Horſtius in Præfati[one] Tomi hujus, & Theophilus in Erotematis, eo[s] Dionyſium Riehelium, & Theodorum Petre[ium] Carthuſianos (*a*).

3. *Vitis myſtica*, ſive, Tractatus de Paſſione [Do]mini ſuper illud, Ego ſum vitis vera, &c. [Au]ctor nondum compertus. 4. *Meditationes piiſſim[æ de] humanæ conditionis cognitionem*, numero 15. ad [il]lam ſententiam, Noſce teipſum. Primus e[ſt inter] eos, qui apud Hugonem De Sancto Victor[e] ſcribuntur de Anima. Negat tamen eſſe ejus ſo[...] Horſtius. 5. *De interiori domo*, ſeu, de conſcie[ntia] ædificanda. Is eſt inter quatuor, qui Hugoni à S[ancto Vi]ctore tribuuntur, liber de Anima, ordine ter[tius]. 6. *De ordine vitæ, & morum inſtitutione*, aliàs, de [do]ctrina puerorum ſeu adoleſcentium. Auctor ig[no]tur. 7. *Scala clauſtralium*, ſive, Tractatus de m[odo] orandi ad Fratrem Gervaſium, auctore D. Gui[gone] Carthuſiæ Majoris quinto Priore, qui anno 1[...] obiit. Scala Paradiſi inſcribitur Tomo IX. oper[um] Auguſtini. 8. *De Amore Dei*, ſive de diligendo [Deo] libri tres, eodem auctore, qui ſupra ſæpè lau[datus] eſt, Guillelmo Abbate Sancti Theoderici. Ve[rum] tamen ſex priora capita apud Richardum de S[ancto Vi]ctore Tractatu de Gradibus charitatis reperiu[ntur] & in reliquis multa eſſe ex Sancti Bernardi ope[ribus] excerpta obſervavit Horſtius. 9. *Inſtitutio Sacer[dotum]* ſe

Digitized by Google

mine Petri Abaelardi dixit Otho Friſingenſis & ante obitum retractavit, ineptiſſimè uſurpat: Bernardus ex habituali manſuetudine quodammodo credulus. Quæ autem opera S. Bernardi ſopita fuerat hæreſis anno 1145. poſt aliquot annos tantùm revixit circa annum 1170. ideoque integra manet fides Gaufridi narrationi, & ſi aliud voluit Maſſonius, erravit. Mitto quæ de Caſtri viridis incolis refert ex Guillelmo de Podio Laurentii: quid enim facias impieratis patronis, qui ex omnibus fœdiratibus undecumque collectis teterrimas librorum ſuorum ſentinas replere non verentur.

(c) Hunc ſermonem non eſſe S. Bernardi, ſed Gaufridi quondam beatiſſimi illius Patris Notarii, ac poſtea Igniacenſis primùm, mox Claræ-vallis, deinde Foſſænovæ in Italia, ac tandem Altæcumbæ in Sabaudia Abbatis, ex quo uno tres quatuorve ſcriptores commentus eſt Carolus Witſchius in Bibliotheca ſua Ciſtercienſi, docuerunt me RR. Patres Vallis Lucentis in Diœceſi Senonenſi & Bonifontis in Theoraſcia Priores Ordinis Ciſtercienſis, viri eruditione percelebres. Et certè in mſſ. codicibus, qui Abbati Igniacenſi opus illud tribuunt, Præfatio hæc habet.

(d) Uſque ad locum illum quinti Capitis: Dilectus meus candidus & rubicundus: neque enim perfecit. Sixtus Senenſis perperam vocat Gilbertum Hollandum.

(e) Nuper quoque ad me miſit R. P. Bertrandus Textor, O. C. Prior Cœnobii Boniſontis, Præfationem ad opera ejuſdem Guillelmi Abbatis, quam tibi, Lector, repræſento.

Venerabilis hic Pater S. Bernardo olim arctiſſima fuit neceſſitudine devinctus: cujus initium ipſe cap. 7. vitæ ejuſdem Sancti aperit. Cùm enim dixiſſet, illum paulò poſt ordinationem ſuam in Abbatem gravi ægritudine aſſlictum, curæ R. D. Præſulis Catalaunenſis fuiſſe commiſſum, ſubditi hæc verba. *Eodem tempore ego Claramvallem ipſumque frequentare cœpi. Quem cùm ibi cum quodam Abbate altero viſitarem, inveni eum in ſuo illo tugurio, quale leproſis in compitis publicis fieri ſolet. Ingreſſuſque regium illud cubiculum, cùm conſiderarem habitationem & habitatorem, tantam mihi, Deum teſtor, domus ipſa incutiebat reverentiam ſui, ac ſi ingrederer ad altare Dei.* Addit, tanta ſe ſuavitate affectum circa hominem Dei, tantoque deſiderio in paupertate illa & ſimplicitate cohabitandi ei: ut ſi optio ipſi data fuiſſet, nihil tam exoptaſſet, quàm ibidem cum eo ſemper manere ad ſerviendum ei. Infrà ait, ſe quoque aliquando adverſa valetudine laborantem, mandato S. Bernardi per fratrem ejus Gerardum Claramvallem fuiſſe deductum: ubi quantum ex convictu & ſermonibus hoſpitis ſui profecerit, fusè declarat. Mutuum hunc amorem eorum ſcripta demonſtrant. Guillelmus in epiſtola quæ præcedit librum de Sacramento Altaris, ſic Patrem Sanctum ſalutat. *Cariſſimo ſuo electo ex millibus, ſuus ille ſeipſum.* Et in alia, quæ non extat, *Suus ille*, inquit, *quod ſuus*. Huic reſpondet epiſt. 86. S. Bernardus pari quoque ſalutatione. Epiſtola autem 85. amicè cum eo expoſtulat, quod ſcripſiſſet, minùs ſe à D. Bernardo diligi, quàm Bernardum à ſe. *Fortè*, inquit, *verum eſt, quod dicis, minus ſcilicet à me amari te, quàm me diligis: ſed certè certus ſum certum non eſſe tibi.* Et infrà Deum alloquens. *Quod*, in-

terum adverſus Petrum Abaelardum Bernardo nun cupavit: in quibus etiam quanti alter alterius en ditionem æſtimaret, declaratur. Guillelmi ſiquidem cenſuram pro evulgando aut ſupprimendo libro pr dicto expectare ſe dicit Sanctus Pater: qui & epi 79. ab Abbate quodam conſultus, Guillelmi n ſtri ſapientiam his verbis commendavit. *Miror quid tibi viſum fuerit, me tam remotum expetere co ſultorem: cùm propè habeas virum ſapientem, v ſt ordinis, & tuæ præcipuè domus amatorem, Guillelmu ſcilicet Abbatem S. Theodorici.* Quod verò fuerit Gui lelmi de S. Bernardi eruditione judicium, ex pra fatione prædicti de Sacramento Altaris libri, & diſputatione adverſus Abaelardum agnoſces. Cù tanta inter illos animorum eſſet unio: non tame facilè aſſecutus eſt Guillelmus, quod in primis ex ptabat, ut ſcilicet depoſita paſtorali dignitate, relicto ſuo S. Theodorici Cœnobio ad Ordinem C ſtercienſem convolaret: diſſuadente nimirum m tationem illam S. Bernardo, ut ex epiſt. ejus 8 conſtat. Prævaluit tamen Guillelmus, ac tande Signiacenſe Cœnobium, non Claravallenſe, aliqui ſcripſerunt, petiit; idque, non mortuo, ſe vivente & annuente Sancto Patre, qui & Guille mo undecim annis ſupervixit. Hujus migrationis t ſtis eſt Burchardus Abbas, utriuſque ſynchronu (ad eum enim extat S. Bernardi epiſt. 146.) qui ha poſt librum primum vitæ ejuſdem ſancti ſcripſit. *Pr ſcriptum opus, quod de vita Sanctiſſimi viri Bernar Claravallis Abbatis conſcriptum eſt à venerabili Guille mo pridem S. Theodorici Abbate, ſed tunc jam mon cho Signiacenſis Cœnobii, &c. digeſtum eſſe cognoſcitu* Idem teſtatur antiquum Chronicon manuſcriptu ejuſdem Signiaci, de quo mox plura; teſtantur alii codices manuſcripti Ordinis, in quibus ejus op ra ſunt deſcripta, quorum quædam mox produc mus. Denique ſepulchrum ejus cernitur in ipſo S gniacenſi Monaſterio, & ſepulchro appicta effigies & inſcriptum nomen. Prædictum Chronicon exe citium Guillelmi in præfato loco otium contempl tionis ponit: unde & plerumque Fratribus de pl nitudine cordis ſui verba vitæ æternæ propenſi eructabat. Socios habuit in eodem Monaſterio ali duos inſignes viros, Arnulphum fratrem Domini Moriomez, Abbatem S. Nicaſii Rhemenſis, & Gerardum fratrem Domini de Orcimonte, Abb tem Flormenſem: qui cum duodecim è Monach ſuis Signiacum veniens, ſe cum ſuis ſuſcipi pet & impetravit. Hæc & plura prædictum Chro con: & addit, prædictos tres viros, Guillelmum Arnulphum, & Gerardum, tunc temporis om congregationi quaſi tria luminaria refulgentes, ſ ſanctis monitis & exemplis pluribus profuiſſe. Pe git & de Guillelmo verba facere: & tandem, C ſum, inquit, *vita ſua ſancto fine complens obdormi in Domino. Corpus ejus in clauſtro juxta introitum C pituli traditum eſt ſepulturæ.* At octogeſimo circi poſt mortem anno translatum eſt cum corporib prædictorum Arnulphi & Gerardi, Domno Egid nono Signiaci Abbate, de quo præfatum chro con. *Ipſe oſſa D. Guillelmi quondam Ab. S. Theodori Arnulphi Ab. S. Nicaſii, & Gerardi Ab. Flormenſis, tumulis in quibus uſque ad tempus illud jacuerant, le vit, & eadem intra murum oratorii & juxta introitum clesiæ à parte clauſtri in quadam theca cum honore del collocavit. Huic autem translationi vicini Abbates int*

fue-

Digitized by Google

qui exordium ducit ab ipſo libro de vita ſolitaria, quem vocat laborem ſuum quotidianum: alii enim libri quos poſteà recenſet, jam editi erant. Hi autem ſunt, Speculum Fidei, Ænigma Fidei, Liber de contemplando Deo, Liber de natura & dignitate amoris, Libellus de Sacramento Altaris, Meditationes in Cantica Canticorum, uſque ad illum locum, *Paululum cùm pertranſiſſem eos*, &c. Contra Petrum Abaelardum, Expoſitio Epiſtolæ ad Romanos, Sententiæ Fidei, Liber de natura corporis: & Liber de natura animæ. Scripſit & idem Pater poſtmodum librum primum vitæ S. Bernardi, cui & immortuus eſt. Porrò Epiſtolam ad Patres de Monte-Dei, ſeu librum *De vita ſolitaria*, aliis ejus opuſculis præmittimus, licèt prius ſcriptis: quia præfatio ejus illorum catalogum continet, quem ideò nunc omittimus. Librum autem ipſum *De vita ſolitaria*, S. Bernardo à quibuſdam adſcriptum, illius non eſſe, jam olim perſuaſum fuit iis, qui editionem operum ejus adornarunt. Nam codices omnes typis excuſi ante librum illum hanc annotationem habent. *Hactenus habes opera à D. noſtro Bernardo compoſita*, &c. Quæ autem ſequuntur, negant eſſe illius. Inter illa autem, quæ negantur eſſe S. Bernardi, primo loco ponitur liber ille *De vita ſolitaria*. Codices verò manuſcripti omnes opuſculum illud Guillelmo S. Theodorici Abbati aſcribunt. Vidi Signiacenſis cœnobii, in quo illud ſcriptum eſt, exemplar, quo uſus ſum: vidi & Longipontanum, ac Caliſianum. Dunenſe ſe vidiſſe teſtatur noſter Henriquez, quæ omnia Guillelmum authorem agnoſcunt. Noſter item Angelus Manriq. eumdem librum Guillelmo tribuit ad ann. 1134. cap. 7. Bellarminus quoque lib. de Scriptoribus, poſtquam dixit, opuſculum illud ſtylum S. Bernardi non habere, ſed ſpiritum: addit, illud communiter tribui Guillelmo. Unde colligimus, non ſolùm in Gallia, ubi ſcripſit & vixit: ſed & in Belgio, in Italia, & alibi, codices manuſcriptos librum prædictum huic aſcribere authori. Denique, qui librum illum ſcripſit, cùm ſibi vindicet duodecim alia opuſcula jam recenſita, ſi librum illum Sancto Bernardo tribuimus, ei etiam tribui duodecim alia prædicta opuſcula debent: quæ tamen Guillelmi nomen præferunt. Illius ergo eſt & prædictus Liber De vita ſolitaria ad Patres de Monte-Dei.

Quæ verò ſpectant ad Librum de Sacramento Altaris reperies, Lector, ſæculo præcedenti, ubi de S. Anſelmo verba fecimus. Subdit verò hanc clauſulam.

Circa diſputationem adverſus Abaelardum nota, extare aliam Diſputationem cujuſdam Abbatis adverſus eumdem tribus libris comprehenſam, ſed imperfectam, & ex qua jampridem exciderunt nonnulla, quæ Gaufridus Abbas Altæcumbæ amiſſa quondam querebatur: ſed illa uſque hodie manet imperfecta. Hanc noſtro Guillelmo quidam aſcripſerunt: verùm quam hic exhibeo, ex Signiacenſi cœnobio ubi ſcripta eſt ab Authore noſtro, ſumpta eſt. Quis autem fuerit alter Abbas ille, ignoratur. Ut tamen curioſis fiat ſatis, illam quoque addere viſum fuit.

(f) Cùm ſit auctoris Sancto Bernardo ætate ſupparis, ut patet ex ipſis verbis.

fectione Servorum Dei.

De Guillelmo Rhemenſi. 1144.

Supplementum.

B GUILLELMUS Monachus Ordinis D. Benedicti, factus poſt Nicolaum mortuum anno 1144. Abbas Sancti Nicaſii Rhemenſis, tum poſteà (ut aliqui volunt) Sancti Theodorici propè Rhemos ejuſdem Ordinis, qui poſt obitum ſui amici Sancti Bernardi, relicta Abbatia Ordinem Ciſtercienſem in Cœnobio Signiacenſi profeſſus eſt. Scripſit multa quorum Catalogum ipſe contexuit in præfatione *ad librum De Vita Solitaria ad Fratres de Monte-Dei*: Nempe, *Speculum Fidei*, *Ænigma Fidei*, *Meditationum librum I. De contemplando Deo librum I. De natura & dignitate amoris divini lib. I. De natura corporis & animæ lib. 2. Diſputationem contra Petrum Abaelardum*,
C *De erroribus Guillelmi de Conchis lib. I. De Sacramento Altaris Tractatum*, *Expoſitionem in Cantica Canticorum* uſque ad hæc verba, *num quem diligit anima mea vidiſtis? Commentarium in Epiſtolam ad Romanos*. Quæ omnia continentur tom. 4. Bibliothecæ Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis anno 1662. in fol. impreſſæ apud Bonumfontem. Item ſcripſit *Librum unum De Vita S. Bernardi*, qui ſæpiſſimè impreſſus cum operibus ejuſdem Sancti Doctoris. Item *Commentarium inſignem in Cantica Canticorum ex verbis D. Ambroſii*, quem ſub nomine Antonii Democharis habes ſub finem tomi V. Operum Sancti Ambroſii. Item *Commentarium in eadem Cantica ex verbis D. Gregorii paulò diffuſiorem quàm Beda fecerit*, quem vidi mſ. in Bibliotheca Signiacenſi, *cum*
D *ſententiis fidei ex verbis D. Auguſtini & aliorum Eccleſiæ Patrum*, ibidem in eodem mſ. codice. Horum duorum operum quæ ſunt apud me parata editioni, mentionem facit idem Guillelmus in præfatione libri *De Vita Solitaria*, ubi ſuos recenſet Tractatus hucuſque compoſitos.

Denique in ultima editione Operum Divi Bernardi quam procuravit Joannes Mabillon apud Fredericum Leonard Pariſienſem Bibliopolam anno 1667. 2. tomis in folio, idem Joannes edidit ſub nomine S. Bernardi *Commentarium in duo priora capita Cantici Canticorum*, quem meo quidem judicio, cenſeo eſſe reddendum & attribuendum Guillelmo Sancti Theodorici Abbati. Nam primò Guillelmus ipſe in Vita
E Sanctiſſimi Abbatis cap. 12. ſic loquitur de hoc Commentario (itaque tunc diſſeruit mihi de Cantico „ Canticorum, quantum tempus illud infirmitatis „ meæ permiſit, moraliter tantùm intermiſſis My- „ ſteriis Scripturæ illius, quia ſic volebam, & ſic „ petieram ab eo. Singuliſque diebus quæcumque „ ſuper hoc audiebam, ne mihi effugerent, ſcripto „ alligabam, in quantum mihi Deus donabat & me- „ moria juvabat.) Eſſet igitur Commentarius inſcri- „ bendus *Guillelmi à Sancto Theodorico excipientis ab ore Sancti Bernardi*. 2. Inventus eſt à Domno Carlo de Vuiſch in veteri Codice mſ. Bibliothecæ Dunenſis, ubi habebantur alii duo Tractatus indubii ejuſdem Guillelmi, unus *De Contemplando Deo*, alter *De natura & dignitate amoris Divini*: ambo tamen ſub nomine Divi Bernardi, etſi perperam: unde idem de

hoc

Digitized by Google

… ex communi hominum ſenſu. Agunt de Guillelmo Abbate Sancti Theodorici Henricus Gandavenſis, in libro De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap 10. Aubertus Miræus in Scholio addictum caput, Carolus de Vuiſch in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis, Bertrandus Tiſſier in Præludiis ſuis ad tomum quartum Collectanei Scriptorum veterum ejuſdem Ordinis, Guillelmus Marlot Prior Sancti Nicaſii in Hiſtoria Rhemenſi.

De Petro Cluniacenſi. 1130.

PETRUS VENERABILIS Abbas Cluniacenſis ſancti Bernardi æqualis fuit, ut epiſtolæ teſtantur, ultro, citroque miſſæ. Fuit nobilis Aquitanus, ac primò miles, deindè Monachus. Scripſit libros duos de miraculis ſui temporis.

Scripſit *librum, per formam epiſtolæ, adverſus errores Petri de Bruis, in quo egregiè tractat, De baptiſmo parvulorum. De auctoritate libri Actorum Apoſtolorum. De auctoritate epiſtolæ B. Pauli. De auctoritate Eccleſiæ. De auctoritate Veteris teſtamenti. Iterum de baptiſmo parvulorum. De Baſilicis, templis, & aris. De veneratione ſanctæ Crucis. De ſacrificio Miſſæ, & veritate tranſubſtantiationis. De ſuffragiis defunctorum. De laudibus Dei in canticis, & muſicis inſtrumentis.*

Scripſit quoque *libros multos epiſtolarum ad diverſos*; quarum nonnullas refert Card. Baronius tom. 12. Annalium.

Addit Trithemius, eum ſcripſiſſe *de converſatione Eremitica*. Sed hunc librum non vidi, neque utrum extet, ſcio.

Dissertatio Historica.

PETRUS Mauricius, ex nobili Dominorum de Monte Buxerio in Arvernia ſtirpe oriundus, Mauricii & Rangardæ filius, ingreſſus Cluniacenſem Ordinem, poſt Hugonem II. qui tribus tantùm aut quinque menſibus præfuit, anno 1123. die Aſſumptæ in cœlum Virginis ſuffectus eſt Abbas Cluniacenſis Congregationis ordine nonus, cognominatus paſſim ob gravitatem morum ad doctrinam Venerabilis Abbas. Obiit die 8. Kal. Januarii anni 1157. ſepultus inter Altare SS. Philippi & Jacobi & altare S. Dionyſii.

Omnia ejus opera poſt editiones Pariſienſem anni 1522. & Ingolſtadienſem anni 1546. extant in Bibliotheca Cluniacenſi excuſa Pariſiis in folio anno 1614. ſtudio ac diligentia Domini Martini Marrier Monachi O. B. & Andreæ Ducheſnii cum ejuſdem notis, hoc ordine.

Vita Petri Abbatis, ex Chronico Cluniacenſi, & Veterum de eo teſtimonia S. Bernardi ep. 277. & 283. Roberti de Monte, Matthæi Pariſii, Henrici de Gandavo cap. 29. Nicolai de Clamengis, Joannis Trithemii, & aliorum, cum Petri Pictavienſis Monachi Panegyrico dicto in primo adventu Petri Abbatis in Aquitaniam ſecundam, Invectiva in Calumniatorem, Epiſtola ad eumdem Petrum, &c.

Petri Venerabilis Epiſtolarum libri ſex, cum octo de novo additis, à col. 622. *Epiſtola ad Petrum de Sancto Joanne contra eos qui dicunt* Chriſtum numquam ſe in Evangelio apertè Deum dixiſſe, col. 966. *Tractatus adverſus Judæorum inveteratam duritiem* col. 984. *Epiſtola ad S. Bernardum Abbatem Claræuallenſem*, de tranſlatione ſua, qua fecit transferri ex Arabico in Lati-

J. C. *Sermo*, col. 1231. *De miraculis ſui temporis*
duo, col. 1247. ſæpius etiam ſeorſim excuſi. *R*
mi, Proſæ, Verſus, & Hymni, col. 1338. *Statuta*
gregationis Cluniacenſis cum diplomatis & chartis,
col. 1354.

Occaſione diligentiæ non vulgaris quam n
hic Petrus adhibuit in conquirendis eruditis h
nibus, qui Alcoranum ex Arabico verterent ir
tinum ſermonem, placet hic exhibere Lectori
B quæ adverſus impiam Mahometis pſeudo-Prop
inſaniam edita ſunt Baſileæ anno 1543. in
opera & ſtudio Theodori Bibliandri miniſtri Z
gliani (*a*).

Parte prima continentur.

Philippi Melanchthonis Lutherani Hæretici
natæ memoriæ ad Alcorani Lectorem Præmon
Apologia pro editione Alcorani Theodoro Bib
dro authore H. Z.

Epiſtola Domini Petri Abbatis Cluniacenſi
Bernardum Claræuallis Abbatem de Tranſla
Alcorani ſive Saracenorum legis ex Arabico in
C tinum.

Summula quædam brevis contra hæreſes &
ctam Diabolicæ fraudis Saracenorum, ſive Iſ
litarum.

Præfatio Roberti Retenenſis Angli poſtea P
pilonenſis Eccleſiæ Archidiaconi, ad Dom
Petrum Abbatem Cluniacenſem de Alcorani
ſione ſive Collectione præceptorum, quam M
met pſeudo-Propheta per Angelum Gabrielem
de cœlo ſibi miſſam confinxit.

Codex authenticus doctrinæ Mahometicæ,
Alcoran, ex Arabica lingua verſus per eum
Robertum Retenenſem Angligenam, cui adjun
Hermannus Dalmata quem acutiſſimi & littera
D genii ſcholaſticum vocat Petrus in ſua ad Sanc
Bernardum Epiſtola.

Doctrina Mahometis ſummatim ab aliquo
dem ſpiritus pſeudo-Propheta per dialogum c
prehenſa, quæ apud Saracenos magnæ auctori
eſt, ab eodem Hermanno Dalmata ex Ara
tranſlata.

De generatione Mahometis & nutritura e,
eodem Hermanno interprete apud Legionem
paniæ civitatem.

Chronica mendoſa & ridiculoſa Saracenorum
vita Mahometis & ſucceſſorum ejus, eodem i
prete: eam non eſſe integram monuit editor.

Annotationes eruditi cujuſdam & recentioris S
E ptoris Nicolao Cuſano quem citat junioris, qu
Alcorani manuſcripti marginibus adjectæ fuera
unà cum aliquot capitum argumentis & cenſu
ac varia diverſorum exemplarium lectione.

Parte altera comprehenduntur Confutationes Alcorani legis Mahometicæ.

Ludovici Vivis Valentini de Mahomete &
corano ſive Saracenorum lege cenſura, è libris
de Veritate Fidei Catbolicæ decerpta,

De Mahometo ejuſque legibus & Saraceno
rebus ex Raphaele Volaterrano.

Mahometanorum ſectam omni ratione care
Commentatiuncula lectu digniſſima Fr. Hierony
Savonarola Ferrarienſi O. P. auctore.

Digitized by Google

dinali auctore ad Pium II. Pontificem maximum.

Richardi ſeu Ricoldi fratris Ordinis Prædicatorum viri doctiſſimi Confutatio legis à Mahometo Saracenis latæ translata è Latina lingua in Græcam per Demetrium Cydonium. Eadem verò è Græco rurſus Latinitate donata, Bartholomæo Piceno de monte arduo interprete ad Ferdinandum Aragoniæ & utriuſque Siciliæ Regem.

Chriſtianæ fidei Exomologeſis ſive Confeſſio, Saracenis facta cum primis pia & ſpiritum planè Apoſtolicum redolens Græcè & Latinè incerto auctore: licèt quibuſdam videatur idem qui præcedentis Confutationis auctor Richardus Florentinus.

Tertia Pars complectitur Hiſtorica, quæ ad Saracenorum ſeu Turcarum originem, mores, & res geſtas pertinent.

De Hiſtoriæ hujus utilitate præfati Philippi Melanchthonis Lutheri diſcipuli, ad Joannem Erneſtum Ducem Saxoniæ. De moribus, religione, conditionibus, & nequitia Turcarum, Septem caſtrenſi quodam auctore incerto. Epiſtola Pii Papæ II. ad Morbiſanum Turcarum Principem, qua oſtenſis Mahumeranæ ſectæ erroribus ipſum admonet, ut relicta illa veram ſolidamque legis Evangelicæ eruditionem amplexetur. Morbiſani Turcarum Principis ad Pium II. Papam reſponſio. Ordinatio politiæ Turcarum domi & foris, incerto auctore. Turcicarum rerum commentarius Pauli Jovii Epiſcopi Nucerini ad Carolum V. Imperatorem Auguſtum ex Italico Latinè redditus à Franciſco Nigro Baſſianate. Ordo ac diſciplina Turcicæ militiæ eodem Paulo Jovio auctore. Joannis Ludovici Vivis de conditione vitæ Chriſtianorum ſub Turca libellus. Quibus itineribus Turci ſint aggrediendi Felicis Petancii Cancellarii: Segniæ ad Wladislaum Hungariæ & Bohemiæ Regem liber. Jacobi Sadoleti, Epiſcopi Carpentoractis de regno Hungariæ ab hoſtibus Turcis oppreſſo & capto Homilia: *At de his ſatis*.

(*a*) Operæ pretium eſſet Saracenica omnia opuſcula, quæ in his tribus Tomis continentur, quæque cùm ex antiquioribus, tum ex recentis memoriæ Scriptoribus adjungi poſſent, iterum typographicis formis excudere, expunctis Hæreticorum aliorumque damnatæ memoriæ auctorum nominibus & quiſquiliis. Hoc enim & ad Romanæ Eccleſiæ gloriam conduceret plurimùm, & eis qui in Turcarum Imperio, in regnis Perſarum & Mogorum, totoque Oriente cum Mahumetanis congredi ac diſputare nonnumquam ſolent, omnino neceſſarium. In Expurgatorio Indice juſſu Pii IV. Romæ edito apud Paulum Manutium an. 1564. hæc leguntur pag. 25. Alchoranus Mahometis Baſileæ impreſſus, & ſimiles, cum ſcholiis & impiis annotationibus & præfationibus, item in vulgari lingua, non niſi ex conceſſione Inquiſitorum haberi poſſit.

De Hugone de S. Victore. 1130.

HUGO de ſancto Victore, natione Saxo, profeſſione Monachus, dignitate Abbas ſancti Victoris, æqualis fuit ſancti Bernardi, ut ex epiſtola

Regum, Pſalmos aliquot. In Eccleſiaſten homiliæ 19. Annotationes elucidatoriæ in Threnos, In Joelem, & Abdiam. Annotationes elucidatoriæ allegoriarum in totum teſtamentum vetus, exceptis Prophetis, & libris ſapientialibus. Annotationes elucidatoriæ allegoriarum in quatuor Evangelia. Annotationes litterales, & quæſtiones in epiſtolas ſancti Pauli. Annotationes elucidatoriæ in Dionyſium Areopagitam.

Secundi tomi hæc ſunt.

Inſtitutiones in decalogum. Expoſitio in Regulam ſancti Auguſtini. De Inſtitutione novitiorum. De Clauſtro animæ. De anima libri quatuor. De medicina animæ. De arrha animæ. De laude charitatis. De modo orandi. De fructu carnis, & ſpiritus. De nuptiis carnalibus, & ſpiritualibus lib. 2. De vanitate mundi libri quatuor. De meditatione libellus. De Arcæ myſtica deſcriptione. De Arca Noe, libri quatuor. Sermones centum de variis argumentis. Sermo de Aſſumptione B. Mariæ.

Tertii tomi hæc ſunt.

Didaſcali libri ſeptem, quorum ultimus de Trinitate differit: reliqui ſex ad artes liberales pertinent. De poteſtate, & voluntate Dei, libellus De quadruplici voluntate in Chriſto, libellus. De ſapientia animæ Chriſti, libellus. De unione corporis, & ſpiritus, libellus. De Verbi Dei efficacia, libellus. Apologia de Verbo Incarnato. De Verbo Incarnato diſputationes tres. De perpetua Virginitate Beatæ Mariæ. Miſcellaneorum ſecundi codicis libri quinque. De filia Jephte tractatus. Speculum de myſteriis Eccleſiæ. De cæremoniis, Sacramentis & officiis Eccleſiaſticis libri 3. De canone myſtici libaminis libellus. Dialogus de Sacramentis legis naturalis & ſcripta. Summæ ſententiarum ſeptem tractatibus comprehenſa quorum eſt, Primus de Fide, Spe, & Charitate, de Trinitate, & Incarnatione. Secundus de creatione & de ſtatu angelicæ naturæ. Tertius de creatione, & ſtatu humanæ naturæ. Quartus de Sacramentis in genere, & præceptis divinis. Quintus de Sacramento Baptiſmi. Sextus de Sacramento Confirmationis, Euchariſtiæ, Pœnitentiæ & Extremæ unctionis. Septimus de Sacramento conjugii. De Sacramentis Chriſtianæ fidei libri duo.

Obſervatio.

Non pauca ſunt in operibus Hugonis, quæ non videntur germana ejus opera; ſed quoniam auctor editionis Venetæ ſuis locis hæc annotavit, & mihi non licuit per anguſtias temporis omnia excutere, remitto lectores ad notas, quæ in ipſis operibus extant. Hoc ſolum addam extare apud Card. Baronium inſignem epiſtolam Hugonis ad Joannem Archiepiſcopum Hiſpalenſem apoſtatam à fide, tom. 12. ad annum Domini 1136.

DISSERTATIO HISTORICA.

HUGO, natione Saxo, Ordinis S. Auguſtini Canonicus in Cœnobio S. Victoris ad muros Pariſienſes, ab antiquis quibuſdam Chronographis dictus Didaſcalus, ob ſeptem libros ab eo Didaſcali ſeu Didaſcalici titulo inſignitos, ab aliis lingua Auguſtini

Digitized by Google

... S. Bernardus epiſt. 77. Petrus Cellenſis ep. 19. libri 7. Jacobus de Vitriaco lib. 2. cap. 24. Henricus Gandavenſis cap. 25. quique ei appendicem attexuit cap. 7. ubi ſubjungit opera ejus à quamplurimis pro ſui utilitate tranſcriptione digna eſſe, SS. Thomas & Bonaventura, aliique paſſim Theologi Scholaſtici, Vincentius Bellovacenſis, Gobelinus Coſmodromii ætate ſexta, cap. 58. Matthæus Paris, Auctor Magni Chronici Belgici, Trithemius, aliique. In Bibliotheca Maxima Pariſienſi SS. Patrum occurrunt Tomo 10. col. 1333. *Speculum de myſteriis Eccleſiæ, capp. 95. col. 1367. Tres libri de Caremoniis, Sacramentis, Officiis, & obſervationibus Miſſarum juxta temporum & cauſarum varietatem, col. 1424. Libellus de Canone myſtici libaminis, ejuſdemque ordinibus.* B

Omnia ejus opera primùm Pariſiis an. 1526. tum Venetiis an. 1588. prodierunt tribus Tomis, opera Domini Thomæ Garzonii de Bagnacaballo, Canonici Regularis Lateranenſis, qui duo mihi inter cætera peccaſſe videtur in vita Hugonis initio præfixa, tum quòd eum in juvenili ætate conſtitutum, Ordinem Canonicorum Regularium Lateranenſium ingreſſum fuiſſe temerè, ac nulla prorſus auctoritate, aut ratione nixus aſſerat, & in ſingulorum Tractatuum fronte repetat, nulla facta Victorinæ, quam ſolam Hugo coluit, Congregationis mentione, tum quòd poſtea falsò quoque ſubjungat eumdem Hugonem Cœnobii Sancti Victoris Lutetiæ Pariſiorum Abbatem fuiſſe delectum una omnium voce & conſenſu. Idem quoque peccarunt Miræus, Voſſius, Patrologus Jenenſis, quique in Andrio ſancti Victoris propè Pariſios religioſiſſimum Moderatorem vocarunt. Trithemius dubitanter præmiſerat; & Abbas, ut ſcrunt, ibidem. Verùm hoc quoque erravit, & poſt eum Sixtus Senenſis & alii cùm floruiſſe narrant anno 1130. ſub Henrico quinto, qui à ſex annis jam obierat. C

Colonienſes anno 1617. eadem opera excuderunt, & anno 1640. Rothomagi ſumptibus Joannis Berthelin recuſa ex mſſ. ejuſdem operibus, quæ in Bibliotheca Victorina ſervantur, accuratè caſtigata, & emendata, cum vita ipſius antehac nuſquam edita, ſtudio & induſtria Canonicorum Regularium Regalis Abbatiæ Sancti Victoris Pariſienſis. Verùm cum & idem ordo ſervatur, nihilque de novo ſit additum, ne actum à Bellarmino iterum agam, catalogum non adſcribam, paucis contentus obſervatiunculis. D

I. Eſſe Auctorem librorum quatuor *de Clauſtro animæ*, non eſſe Hugonem hunc Victorinum, ſed Hugonem de Folieto, cujus nomine & ſeorſim editus habetur, & ſæpè allegatur à Joanne Nidero in opere de reformatione Religioſorum, ut notavit Theophilus in Erotematis. Certè id apertiſſimè docuerat Trithemius, cujus hæc verba adſcribo: Hugo Monachus Corbejenſis, Ordinis Sancti Benedicti, dictus de Folieto, ſcripſit inſigne volumen omnibus Religioſis & Deum timentibus, non tam utile quam jucundum, in quatuor diſtinctum libellis de Clauſtro materiali, de Clauſtro ſpiritali, de Clauſtro animæ, de Clauſtro Paradiſi. Claruit temporibus Henrici quarti ſeu quinti, anno Domini 1120. E

II. Primum librum *de Anima*, eſſe eumdem cum *Meditationibus 15. piiſſimis ad humanæ conditionis cognitionem*, & librum tertium cum *libro de interiori domo*, quæ inter opuſcula Beato Bernardo Clarævallenſi adſcripta reperiuntur. Secundum verò inter opera Sancti Auguſtini delitеſcere, ut ſuo loco monuimus.

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

vocatur quoque in dubium *libellus de Canone libaminis, ejuſque ordinibus*, & quidam putant *M*
nea non ab Hugone, ſed ab aliquo diſcipulo
operibus fuiſſe collecta.

IV. Omiſſos fuiſſe Tomo II. à Bellarmino
ptionum priorum libros decem, & Beſtiarium
de proprietatibus animalium, & aliarum rerum
quatuor. Et Tomo III. prætermiſſum fuiſſe M
laneorum Priorum librum unicum.

V. Hugonem ex domo & familia Comitum
kemburgenſium ad ſilvam Harcyniam fuiſſe
dum, ſi quæ fides Henrico Meibomio Profeſſo
ſtoriarum in Academia Julia, in Appendice a
beltanum Coſmodromium: Juvenem vixiſſe in
naſterio. Hamerslebienſi propè Helmſtadium d
ſis Halberſtatenſis in Saxonia, idque teſtari l
de Arca animæ, quem ejus loci Monachus ſe
Miſſum Pariſios ſtudiorum gratia, in Cœn
Sancti Victoris ſe recepiſſe, ibique obiiſſe
Epitaphio, quod Paulus Langius (qui Priore
nus rectè appellat, cùm hoc officium Richard
dem loci Monacho tribui debuerit) refert in
nico Citizenſi:

Conditur hoc tumulo Doctor celeberrimus Hugo
Quàm brevis eximium continet urna virum
Dogmate præcipuus, nullique ſecundus in orbe
Claruit ingenio, Moribus, Ore, Stylo.

Supplementum.

Hugo Victorinus, ſeu Sancti Vi
Pariſienſis, Canonicus Regularis Div
guſtini, cujus Opera ſæpiùs impreſſa in Galli
quo Bellarminus & Labbeus, in Opere ſuo *D*
ptoribus Eccleſiaſticis. His addas *Opuſculo Hugonis*
dio legendi caput ultimum, *De Ingenio* tomo 1.
lect. Joan. Mabillon pag. 324. Plura etiam ſu
Hugone Corbejenſi, & infra *in Roberto Paululo* a
num 1170. Nonnulla tamen à me advertenda
de Scriptis & Impreſſionibus Operum tam Hu
Victorini, quàm Richardi ejus Eccleſiæ Canon
Scriptoris. *Primùm*. Opera utriuſque ultima
tione ſunt impreſſa in folio Rothomagi annis
& 1650. apud Joannem Berthelin in Arca Pa
quæ ut promptiùs venderent Bibliopolæ, audac
nu appoſuerunt, ea omnia eſſe recenſita & c
ad manuſcriptos Codices, quod magnum huic e
ni meritum commendaſſet, ſi tamen verum fi
At nullus invenitur qui edita cum manuſcriptis
tulerit, nec vel modica variatio allata ex man
ptis Codicibus, imò quantùm mihi liquet ex n
ſcriptis à me inſpectis, nec vel apicem Cod
manuſcriptorum cum editis contulerunt. Hoc ur
maximè peccatum eſt ab Impreſſoribus, vel à
toribus impreſſionis hujus Rothomagenſis, quò
rias Cenſuras in antiquis anni 1526. eorumdem
rum editionibus Pariſienſibus cum magno tunc
poris judicio factas, ſuppreſſerint, quibus varia
ra vel abjudicabantur Hugoni Victorino, vel e
ſcrupulo ac formidine attribuebantur, ob fidem
nuſcriptorum Codicum, quos antiquæ iſtius edi
Curatores diligenti examine diſcuſſerant. At M
ni Rothomagenſes Cenſuris ſuppreſſis, omnia
que cœco modo præfractè Hugoni, abſque ullo
ctu conceſſerunt. *Secundum*. Inter Opera Hu
Victorini hoc modo impreſſa, extant, *Libri q*
de Clauſtro animæ, Liber de Medicina animæ, Lib

Domeſticum Epiſcopi Ambianenſis, de quo dicemus ad annum 1170. Ac ſanè recenter Opera iſta conjecta ſunt in maſſam Operum Hugonis Victorini in editione Colonienſi anni 1609. & Rothomagenſi ab nuperis editoribus, opinantibus eo celebriorem eſſe Scriptorem, quò plura ei indiſcriminatim attribuuntur, abſque duce & conſule. Opuſculum etiam *De Spiritu & Anima*, quod habetur inter opera ſpuria Divi Auguſtini impreſſa tom. 7. & quod nonnulli opinabantur ſpectare ex conjecturis ad Hugonem Victorinum; Illuſtratores noviſſimi Operum Divi Auguſtini, doctiſſimi Patres Benedictini Galli, abſtulerunt ab Hugone, ut alicui Ciſtercienſi vero illius parenti reſtituerent. *Tertium*. Extat inter Opera Hugonis Victorini *Liber de Anima Chriſti*, quem in diverſis Bibliothecis vidi manuſcriptum ſub nomine *Hugonis Pariſienſis*, inſcriptum *De Sapientia Chriſti & Sapientia Chriſto*. Eſt indubius Hugonis Victorini fœtus, quem dicavit Gualtero de Mauritania, Laudunenſi poſtea Epiſcopo poſt Bartholomæum atque Gualterum Sancti Martini Abbatem, viro Litteris clariſſimo. Hic autem Liber in mſ. Lætienſis Abbatiæ Ordinis D. Benedicti Comitatus Hannonienſis, habet prologum ad dictum Gualterum, qui hucuſque in editis deeſt, quem proxima editio Operum hujuſmodi facilè obtinere poſſet. *Quartum. Excerptionum Libri* 24. habentur apud Hugonem Victorinum de quorum vero Auctore controvertitur, fueritne Hugo Victorinus, an Richardus, an neuter, ſed aliquis Anonymus, qua de re poſteà ad finem hujus Obſervationis dicemus. *Hi Libri* 24. *Excerptionum* ſparſim ac tumultuariè impreſſi ſunt inter Opera *Hugonis ac Richardi Victorinorum*. Nam quatuor *primi Libri* tantùm ſub nomine Richardi Victorini inter ejus Opera editionis Rothomagenſis anni 1650. apud Joannem Berthelin pag. 313. abſque prologo. At hujus Collectanei *decem primi Libri* tantùm cum prologo, & cum Scholiis brevibus Domini Thomæ Garzonii à Bagnacaballo, ejuſdem Ord. Auguſtinianorum Theologi, ſub nomine Hugonis Victorini inter ejus Opera editionis Rothomagenſis anni 1648. apud eumdem Berthelin tom. 2. pag. 333. & ſeqq. quæ malè inſcribuntur *Inſtitutiones Monaſticæ Excerptionum priorum*, cùm de rebus Monaſticis non loquantur. Altera pars iſtarum Excerptionum *juxta prologum* continere debet *Libros quatuordecim*, quorum *novem primi* habentur ſub nomine Hugonis Victorini tom. 1. Operum prædictæ impreſſionis pagina 221. & ſeqq. *Decimus* autem *Liber* ſecundæ partis harum Excerptionum, ac *vigeſimus* totius Operis, juxta prologum tom. 2. dictorum Operum pag. 333. per Sermones ſeu Homilias quaſdam diſtinctus eſt ab Excerptore, eſtque *in Eccleſiaſten* collectaneum Homiliarum novemdecim, quas habes ſub nomine Hugonis Victorini inſcriptas *Annotationes elucidatorias in Eccleſiaſten Salomonis*, tom. 1. Operum ejuſdem Hugonis editionis citatæ pag. 75. & ſeqq. *Libri* autem 21. 22. 23. 24. qui reſtant, habentur eodem tomo ſub ejuſdem Hugonis nomine, pag. 283. & ſeqq. inſcripti, *Annotationes elucidatoriæ in quatuor Evangeliorum libros*, continentque tantùm *quatuor libros* ſecundùm numerum Evangeliorum, & non *novem*, ut malè habet titulus dicta pagina 283. Nec ultra libros 24. extenditur *Collectaneum Excerptionum Victorinum* Teſtamentum quodammodo hoc Collectaneum complecteretur. Hoc patet ex ſimplici lectione totius Operis; quamvis enim liber hujus Collectanei 24. qui *in Evangelium Joannis eſt*, ſit per modum quæſtionum ac ſolutionum diverſarum à conſarcinatore confectus; eſt tamen ſtyli omnino alterius *ab Annotationibus elucidatoriis in Epiſtolas ſancti Pauli* tom. 1. pag. 361. qui ſapit ſcholaſticam venam primorum ejuſmodi hominum, qui ſcribebant anno circiter 1210. vel 1220. unde perpetua affectatio vocis iſtius ad ſingulas quæſtiones, *Solutio*, qualem affectabant primi ſummarum ſcholaſticarum Farraginatores; ac qua abſtinet latinus magis & minùs ſcholaſticus, Collector *libri* 24. *Excerptionum in Joannem*, licèt per quæſtiones & reſponſiones agat. Hæc quantum ad ordinem atque impreſſionem *librorum* 24. *Excerptionum* inter opera Hugonis Victorini, quod annotaſſe otioſum non fuerit, ad futuram & planam Operum ejuſmodi impreſſionem. Hujus Collectanei mſſ. Codices in nonnullis Galliæ Bibliothecis inveniuntur 2. vol. in fol. Anonymi ut plurimum, quorum *volumen primum* primam Collectionis partem, *aliud* alteram complectitur. Vidiſſe memini in manuſcripto Codice Bibliothecæ Fulcardi-Montis Ordinis Ciſtercienſis, Archiepiſcopatus Rothomagenſis, primam partem hujus Operis ſub nomine *Richardi Victorini*, qui Codex in ſolio jam tranſiit in Bibliothecam Colbertinam, eſtque ſcriptus non multò poſt tempora Auctoris, cujus nomen præfert.

Jam quæritur quis ſit legitimus Auctor iſtius magni Collectanei, quod per partes ac ſparſim eſt impreſſum in Operibus Hugonis Victorini vel Richardi, ut ſuprà meminimus: an Hugo Victorinus, Richardus, an Anonymus. Vellem optatemque tam grande Opus poſſe attribui Victorino alicui Canonico; at judicium ex affectu deſumendum non eſt, ſed ex veritate rei, quantùm eam aſſequi poſſumus. Nullus alienis ditandus, ac ſi vel proprius parens alienis eſſet indutus, legitimè nudaretur, ut alienum redderetur. Grande hinc patientur Opera Hugonis vel Richardi Victorini diſpendium, ſed quid ad rei veritatem? Quid ad juſtitiam? Vincentius Bellovacenſis lib. 28. Speculi Hiſtorialis cap. 58. D. Antoninus in 3. volumine partis Hiſtorialis tit. 18. cap. 3. Guillelmus de Sancto Lando Abbas XXII. S. Victoris Pariſienſis in Elogiis quatuor Patrum Victorinorum, ſcilicet Thomæ Prioris, Hugonis, Richardi, & Adami ejuſdem Eccleſiæ Scriptorum; Platina in Vitis Pontificum; Trithemius in Opere *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*; Joannes Pitſeus Anglus libro *De illuſtribus Angliæ Scriptoribus*; Gilbertus, Genebrardus, & Jacobus Gualterus Societatis Jeſu *in Chronologiis*, attribuunt Richardo Victorino, & alii paſſim, quos refert nupera editio Operum Richardi, facta Rothomagi in fol. anno 1650. apud Joannem Berthelin, ubi de hac controverſia in frontiſpicio Operis, cumulatè & ex profeſſo. Quibus addo vidiſſe me manuſcriptum Codicem in ſolio optimæ notæ, quaſi contemporaneum Richardo, in Bibliotheca Fulcardi-Montis, nunc Colbertinum, ubi dicti Operis prima pars ſub nomine Richardi Victorini. Atque his non obſtantibus, vel variis etiam editionibus Ri-

chardi

Digitized by Google

formidine tamen ac Cenſura: in Venetiana iiſdem anni 1588. quam procuravit Garzonius Lateranenſis Canonicus Regularis: in Colonienſi anno 1629. & in Rothomagenſi anni 1648. tom. 2. pagina 332. ubi prima pars ſeu *Libri decem primæ partis* hujus Collectanei impreſſa legitur, cum Scholiis dicti Domini Thomæ Garzonii à Bagnacaballo ejuſdem Ordinis Theologi. Unicum mihi ſuppetit argumentum, ſed in hoc genere demonſtrativum. Quiſquis fuit Auctor hujus Collectanei, ſcripſit illud poſtquam Philippus cognomento Auguſtus aſſecutus eſt Monarchiam Franciçam, quod contigit poſt mortem Ludovici Junioris anno 1180. Hoc patet ex ipſo Collectanei Auctore, qui ſic claudit caput 10. libri decimi, dum loquitur de Regibus Franciæ: *Poſt hunc fuerunt iſti, Henricus, Philippus, Ludovicus Groſſus, Ludovicus Junior, & Philippus*. At nec Hugo Victorinus, qui obiit anno 1140. nec Richardus Victorinus, quem aſſerunt Victorini Canonici mortuum anno 1173. die 10. Martii, attigerunt Regnum Philippi Auguſti Francorum Regis: unde certo conſtat neutrum eſſe Auctorem hujus Collectionis, quæ conflata videtur tempore hujus Regis, vel circa annum 1200. Nec valet contra hoc argumentum auctoritas Vincentii Bellovacenſis aut aliorum, qui ex profeſſo hoc punctum numquam attigit, ſæpeque deceptus noſcitur circa deſignandos Scriptorum Auctores. Aliam iniit viam Cardinalis Bellarminus in libro ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, ut hoc Collectaneum Hugoni Victorino auferret, magnam nempe diſparitatem ſtyli: ſequutus hac in parte Thomam Garzonium, qui in editione Veneta anni 1588. & Rothomagenſi anni 1648. in Annotationibus ſuis ad primam partem hujus Collectanei, ſic eam concludit: *Finis libri decimi & ultimi prioris partis Excerptionum M. Hugonis de Sancto Victore, Canonici Regularis Sancti Victoris Pariſienſis, ut plerique credunt: mihi tamen ob phraſim & loquendi de gente ſua formam, aliter circa aſſertionem viſum eſt. Secunda autem pars in primo tomo Operum Magiſtri Hugonis impreſſa eſt*. Sed hæc ratio tam Bellarmino quàm Thomæ Garzonio infirma ſemper viſa eſt: Quis enim ſtylus vel ſtyli differentia cognoſci poteſt in Excerptione fideli de aliis Auctoribus, qui verbotenus, uti hic Excerptor, deſumit ex aliis, ac conſequenter proprium in Collectaneis non habet ſtylum. Igitur ex ſtyli differentia, non poteſt argui Auctorem hujus Collectionis non eſſe vel Hugonem Victorinum, vel Richardum. Denique ob rationem ſupra allatam, quiſquis ille eſt hujus Collectanei Auctor, ſive Hugo Victorinus, ſive Richardus, congeſſit illud ſub extremum Vitæ, *agens de Philippo Rege Francorum*. At quis credat hos duos viros, ambos doctiſſimos, ambos multis Scriptis è ſuo penu doctiſſimè depromptis inſignes ac famoſos, ſub ſenium ac fatiſcentes artus, incubuiſſe tranſcribendis alienis Auctoribus, conficiendis farraginibus rerum omnium, quale cenſetur hoc Collectaneum? Hæc ſanè cogitatio derogans utriuſque honori eſt, ac meritis notiſſimis: quòd omne dictum ſit, abſque præjudicio meliorum, quæ fervidus amplectar.

naſterio ſancti Victoris ſanctiſſimè vixit. Fuit
que ſancti Bernardi amiciſſimus ut ex libris ad
ſcriptis perſpicuum eſt. Ejus opera duobus tomis
tinentur.

Primi tomi opera.

De exterminatione mali, & promotione boni tra
B *De ſtatu interioris hominis, 3. De eruditione interio*
minis libri 3. Beniamin minor, ideſt, de prepar
ad contemplationem. Beniamin major, ideſt, de
contemplationis libri 5. Allegoriæ tabernaculi fœderi
De Trinitate, 6. De tribus appropriatis perſonis in
tate, ad S. Bernardum, 1. De Incarnatione Ver
eumdem, 1. De Emmanuele lib.2 Exceptionum, 4.
teſtate ligandi, & ſolvendi tract. 1. De contempl
plagarum in fine mundi, 1. De judiciaria poteſtate
nali judicio, 1. De ſpiritu blaſphemiæ, 1. De gr
charitatis, 1. De quatuor gradibus violentiæ charitat
De gemino Paſchate, 1. In die Paſchatis ſermo
claratio difficultatum Scripturæ Sanctæ, ad ſanctum
nardum, 1. Quomodo Spiritus ſanctus ſit amor Pa
C *Filii, 1. De differentia peccati mortalis & venialis,*
ſuperexcellenti Baptiſmo Chriſti, 1. De miſſione Spirit
cti ſermo 1. De comparatione Chriſti ad florem,
M. ad Virgam, 1. Quomodo Chriſtus ponitur in
populorum, 1. De differentia ſacrificii David, &
hæ, 1. De differentia beneficii Abrahæ, & Beata
riæ, 1.

Opera tomi ſecundi.

Explanatio difficultatum ex tabernaculo fœderis
templo Salomonis ad litteram. De concordia tempor
libros Regum, Explanatio variorum locorum in Pſ
Explanatio libri Cantici Canticorum. De viſione E
D *lis. De templo Ezechielis. Deciſio dubiorum in Ap*
In Apocalypſim Joannis lib. 7.

Obſervatio.

Hæc omnia opera uno excepto, quod inſcrib
Excerptionum libri quatuor videntur mihi doct
pia, & digniſſima ingenio acutiſſimo Richardi
que ſcio de eis ab ullo eſſe dubitatum, an ſint
tima Richardi opera. De libris excerptionum
hil ambigo, an ſint ejuſdem auctoris, non
non ſint libri illi eruditione varia pleni, ſed
quædam contineant, quæ non videntur à Ric
ſcribi potuiſſe. Libro 1. cap. 24. ſic loquitur,
E tores Theologiæ fuerunt apud Græcos Linus,
Latinos Varro, & noſtris temporibus Joanne
tus. At cur Scotus, inventor Theologiæ? cu
magis Moyſes, aut Athanaſius, aut Auguſtinu
Joannes Damaſcenus? Deinde non ſunt noti J
Scoti niſi duo, unus trecentis annis ante Richar
alter centum, & amplius annis poſt Richar
quis igitur ille eſt de quo hìc dicitur, Et noſtri
poribus Joannes Scotus? Eodem capite dicit h
ctor, inventorem Rhetoricæ fuiſſe Demoſth
Id quod eſt manifeſtè falſum: Demoſthenes en
ſignis orator fuit, ſed ante illum fuerunt alii,
crates, Pericles, & alii; & cum ipſo claruit
chines: & eodem tempore floruit Ariſtoteles,
Rhetorica egregiè ſcripſit. In tertio libro cap. 7
bit de Inſulis, & Scotiam ſuam tantùm nomin
caj

Digitized by Google

Diſſertatio Hiſtorica.

Richardus, natione Scotus, Canonicus Regularis Ordinis S. Auguſtini in cœnobio S. Victoris propè Lutetiam Pariſiorum, vixit poſt annum 1140. quo è vita diſceſſit ejus magiſter Hugo Didaſcalus. De eo Henricus Gandavenſis cap. 26. ubi dicitur Clericus S. Victoris, Joannes Trithemius qui Monachum vocat, Sixtus Senenſis qui Priorem cœnobii Victorini, nec malè: fuiſſe enim ſub Grueſio Abbate anno 1164. Priorem docet R. P. Joannes à Toloſa ejuſdem Cœnobii Canonicus in vita poſtremæ operum editioni præmiſſa, & obiiſſe ſexto Idus Martii anni 1173. Idem quoque plures alios refert qui Richardi meminerunt. Præcipua operum ejus videtur editio Veneta apud Joannem Baptiſtam Ciottum anno 1592. quam κατὰ πόδας ſequutæ ſunt Colonienſis anni 1621. & Rothomagenſis anni 1650. apud Joannem Berthelinum: cum quibus conferre placuit quæ habet Bellarminus noſter. Senenſis citatus virum vocat honeſtate converſationis & eruditionis doctrina conſpicuum, ingenio ſubtilem & eloquio medium inter Auguſtini argutiam & Bernardi dulcedinem incedentem, qui multa ſcripſerit in Divinas Scripturas myſtici ſenſus opuſcula, in quibus intellectum erudit, affectum aſcendit, & Lectoris ſtudium ad majora promovet ac producit.

Tomo I. continentur.

De exterminatione mali & promotione boni Tractatus unus. De ſtatu interioris hominis tres Tractatus. Henricus de Gandavo eximium illud opuſculum nuncupatum ab Auctore ſcribit, de ſtatu hominis poſt lapſum. *De eruditione hominis interioris*, occaſione accepta ex myſtico ſomnio Nabuchodonoſor apud Danielem, libri tres. Exaravit, inquit Sixtus, in totum Danielem explanationis myſticæ librum, unum à Trithemio citatum: quem cùm diu quæſitum non inveniſſem, tandem magnam ejus partem reperi in compendio Allegoriarum Godefridi Telmanni ſuper librum Danielis. *De Præparatione animi ad contemplationem* liber dictus Beniamin minor. Henricus Gandavenſis vocat librum de XII. Patriarchis *De gratia Contemplationis libri quinque*, occaſione accepta ab Arca, Moſis, vocaturque opus illud Beniamin Major. *Allegoriæ nonnullæ Tabernaculi fœderis. De Trinitate libri ſex*, quos, ut ait Henricus Gandavenſis, ſcripſit non Scripturarum auctoritate, ſed ratione procedens: in quo opere mirari poteſt commune humanum ingenium quòd eo uſque pervenire potuit unius hominis ingenium. *De tribus appropriatis perſonis in Trinitate*, ad D. Bernardum Abbatem Claræ vallenſem. *Liber de Incarnatione Verbi*, ad eumdem, in quo oſtendit neceſſarium fuiſſe Deum incarnari, nullamque perſonam congruentiùs quàm Filii. *De Emmanuele libri duo*, contra Judæos & contra Judaizantes noſtros de hac prophetia Eſaiæ: Ecce Virgo concipiet.

Tractatus Exceptionum diſtinctus in 4. libros. Continet originem & diſcretionem Artium, ſitumque terrarum, & ſummam Hiſtoriarum. Suppoſititium eſſe librum illum multis prolatis in medium argumentis Bellarminus inſinuat. Verùm cùm Vincentius Bellovacenſis cap. 58. libri 28. ſpeculi Hiſtorialis, Trithe-pſerat Richardus, incuria [illegible]. Qua de re ampliandum pronuntio.

De poteſtate ligandi atque ſolvendi Tractatus. De meditandis plagis quæ circa finem mundi evenient. De Judiciaria poteſtate in finali & univerſali judicio. De ſpiritu blaſphemiæ Tractatus. De Gradibus Charitatis. De quatuor Gradibus violentæ charitatis. De gemino Paſchate Tractatus. Sermo in die Paſchæ. Declarationes nonnullarum difficultatum Sacræ Scripturæ, ad B. Bernardum Claravallenſem Abbatem. Quomodo Spiritus Sanctus eſt amor Patris & Filii. Tractatus de differentia peccati mortalis & venialis. De ſuperexcellenti baptiſmo Chriſti. Sermo de Miſſione Spiritus Sancti. De comparatione Chriſti ad florem, & Mariæ ad virgam. Quomodo Chriſtus ponitur in ſignum populorum. De differentia Sacrificii David & Abrahæ. De differentia Sacrificii Abrahæ à Sacrificio B. Mariæ Virginis.

Tomo II. ſeu Parte II. continentur.

Expoſitio difficultatum ſuborientium in deſcriptione Tabernaculi fœderis. De Templo Salomonis ad litteram. De concordia temporum Regum conregnantium ſuper Judam & Iſrael, ad B. Bernardum Abbatem Claræ vallis. *Explanatio Pſalmorum aliquot*, ſeu potiùs *Myſticæ annotationes variorum locorum in Pſalmis Davidis. Explanatio in Cantica Canticorum. De viſione Ezechielis.*

De Templo Ezechielis. Ad hæc, inquit Sixtus Senenſis, elucidavit deſcriptionem Templi Ezechielis litterali explanatione adhibita, in qua decentiſſimis picturis ac Geometricis demonſtrationibus ſingulas Templi partes diligentiſſimè expreſſit. *Deciſio aliquot dubiorum Apoſtoli. In Apocalypſim Sancti Joannis libri ſeptem.*

Joannes Baccondorpius, ſive de Baccone, Ord. Carm. in 4. Sententiarum diſt. 2. quæſt. 4. art. 1. citat nonnulla verba in honorem B. Virginis deſcripta ex ſermone quodam mſ. ejuſdem Richardi, quem ipſe legerat. Non decuit ut caro illa B. Mariæ peccato aliquando obnoxiam ſe cognoverit, ſed electa eſt ab initio: nam Dei Sapientia indignum eſſe credimus, ut quod ad lumen Gentium prædeſtinavit, tenebris pravitatis ſineret involvi, &c. Cæterùm Matthæus Palmerius ad annum 1159. hunc noſtrum Richardum vocat, Præſtabilis doctrinæ hominem, & ſine ulla dubitatione acutiſſimum diſputatorem: quod veriſſimum eſſe nemo qui legerit, inficiabitur.

De VVilhelmo Malmesburienſi. 1130.

Wilhelmus, ſeu Guillelmus Monachus Anglus dictus Bibliothecarius, & Malmesburienſis, vixit eodem tempore, quo prædicti quatuor ſcriptores. Scripſit *libros quinque de rebus geſtis Regum Anglorum, uſque ad Henricum primum*. Item *hiſtoriæ novellæ libros duos*. Denique *de rebus geſtis Pontificum Anglorum libros quatuor*.

Diſſertatio Hiſtorica.

Guillelmus, ſive, ut ſæpiùs more antiquo ſcribi ſolet, Willelmus Somerſet, Malmesburienſis in Anglia Cœnobii Monachus, & Bibliothe-

Digitized by Google

[illegible] 1590. Londini, & 1601. Francofurti.

Libri V. de rebus geſtis Regum Anglorum, ad Robertum Comitem Glocestriæ Henrici I. Regis Angliæ filium naturalem. *Libri duo Hiſtoria novellæ*, eidem Roberto Comiti dicati.

Libri quatuor de rebus geſtis Pontificum Anglorum, nulli ſunt dicati : mſſ. ſunt dumtaxat antiquitates Glaſconiæ, quas ſcripſiſſe dicitur ad Henricum Soliacenſem, Epiſcopum Wintonienſem, Stephani Regis Anglorum fratrem, non verò, ut Voſſius habet, nepotem. Ejuſdem enim Stephani Bleſenſis Comitis & Alæ Normannicæ fuerunt filii Guillelmus Soliacenſis dominus, Theobaldus, Bleſenſis Comes, Stephanus ex Bolonienſis Comite Rex Anglorum, & noſter hic Henricus, de quo ex oblata occaſione egimus.

S u p p l e m e n t u m.

Guillelmus Malmesburienſis, de quo Bellarminus & Labbeus in libro ſuo De Scriptoribus Eccleſiaſticis. Quibus addo ſcripſiſſe illum anno 1125. *Vitam Sancti Aldhelmi Epiſcopi Schireburgenſis primi*, quam edidit Joannes Mabillon ſæculo 4. Sanctorum Ordinis D. Benedicti tom. I. pag. 726. & ſequentibus. Ejuſdem *Opus de Antiquitate Glaſconiæ* habetur mſ. in Bibliotheca Collegii Sancti Benedicti Cantabrigiæ Cod. 373. Item *Abbreviatio Guillelmi Malmesburienſis ex Geſtis Haymonis de Imperatoribus* mſ. in Bibliotheca Collegii Balliolenſis Oxoniæ Cod. 108.

De Hugone Corbejenſi Mon. 1120.

S u p p l e m e n t u m.

Hugo Corbejenſis Monachus *de Folieto* dictus, claruit circa annum 1130. & multa optima ſcripſit, quæ perperam Hugoni Victorino attribuuntur, atque inter ejus opera recenſentur, magno legitimi Auctoris damno. Hujuſmodi ſunt ex pluribus mſſ. Codicibus à me viſis & diſcuſſis in Variis Bibliothecis maximè Ciſtercienſis Ordinis, *Lib. 4. aurei de Clauſtro Animæ*, *lib. De Medicina Animæ*, *lib. 2. priores de Avibus ad Raynerum*, quos ſæpè cum ipſis avium picturis mſſ. Codices repræſentant : nam alii duo poſteriores de feris, poſtmodum ab alio adjecti ſunt *Libri 2. De Nuptiis Carnalibus & Spiritualibus* ſunt ejuſdem Hugonis Folietani ex Variis mſſ. Codicibus, qui unum tantùm librum faciunt, inſcriptum, *Ad Socium volentem nubere, de Nuptiis fugiendis*. Eidem attribuitur opus inſcriptum, *Speculum peccatoris*, Cantabrigiæ in Bibliotheca publica Cod. 218. quod impreſſum extat tom. 9. Operum Divi Auguſtini, inter ſpuria. Editores ultimi Operum Hugonis Victorini omiſerunt cenſuram iſtorum Operum, quam prudenter adhibuerant qui eadem ediderunt in fol. Pariſiis olim anno 1526. & ad quam debent recurrere, qui voluerint reſcire dubia vel indubia Opera Hugonis Victorini. Hos autem libros morales competere potiſſimùm Hugoni Folietano, compertum mihi maximè eſt, tam ex ſtylo quàm ex fide mſſ. Codd.

Guillelmus Gemmeticenſis in Normani
Monachus cognomento *Calculus*, floruit an
circiter 1130. & ſcripſit *Hiſtoriam inſignem rer*
Normannicarum, quam habes impreſſam in fol. P
riſiis anno 1619. in Collectaneo Hiſtoricorum N
manniæ, curis Andreæ Ducheſnii procurato. P
ra de illo dictus Andreas in ſuis Prolegomenis
citatum Collectaneum.

De Fulcherio Carnotenſi. 1130.

S u p p l e m e n t u m.

Fulcherius Carnotenſis, Balduini Frat
Godefridi Bullonii Sacellanus, Expedition
ſacram ſuſcepit & ingreſſus eſt cum Roberto N
manniæ Duce, & cum Stephano Bleſenſi & C
notenſi Comite. Unde *quinquennium illud Expedi*
nis Sacræ, intra quod Scriptores antè recenſiti (
cepto Alberto Aquenſi) nempe Robertus Rhem
ſis, Baldricus Burgulienſis & Raimundus Agileu
continuerant, egreſſus : *Hiſtoriam Belli Sacri ab*
no 1095. ad annum 1124. libris tribus deduxit. Cu
que non longè abeſſet ab Antiochia Syriæ, B
duinum Godefridi Bullonii Fratrem ſecutus eſt,
jus tum erat Capellanus, ut ipſemet narrat. L
datur ab Orderico Vitali lib. 9. à Guillelmo M
mesburienſi lib. 4. & aliis. Scripſit autem Fulc
rius libros tres, qui Brugis in Collegio Societ
Jeſu inter reliquias Pamelianæ Bibliothecæ ext
pleni & integri : quod monere congruum fuit,
quod exemplaria quibus Jacobus Bongarſius u
fuit, nec integra nec ſatis emendata fuerint, ut
ſe fatetur. Hæc Aubertus Miræus in Auctario
Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 358. pag. 247.
bliothecæ Eccleſiaſticæ, cui addo eamdem Hiſtor
contineri correctam & integram tomo 4. novi C
lectanei Hiſtoricorum Franciæ ab Andrea Duch
nio, poſt Hiſtoriam Petri Tudebodi de eadem m
teria, de quo diximus ſuprà ad annum 1100.

De Hervæo Monacho 1130.

S u p p l e m e n t u m.

Hervæum Burgidolenſem vide ſæculo 14. poſt I
vonem Natalem.

De Udalrico. 1130.

S u p p l e m e n t u m.

Udalricus primùm Monachus ſancti I
ſii in Hercinia Silva, deinde Epiſcopus C
ſtantienſis in Germania electus Imperatoris nu
inſtallatur renitente Paſchali Pontifice, & octo
nis ſine conſecratione præſedit. Poſtea Gelaſii
creto à Mediolanenſi Antiſtite conſecratus, c
nuit à Sede Apoſtolica Canonizationem ſancti C
radi deceſſoris ſui. Monaſteria Erentzelingen
dinis Divi Auguſtini & Brigantinum Ordinis Be
dictini à Rudolfo Brigantiæ Comite fundatum
dicavit. Intereſt Comitiis Argentinenſibus a
1111. Cumque anno 1128. Henricus de Bav
cum magno exercitu Conſtantiam obſedíſſet,
ſcopus Udalricus eum civibus ei ſtrenuè reſt

Ne

Digitized by Google

amans quietem & ſolitudinem, ubi dicitur vixiſſe uſque ad annum 1140. Falluntur autem qui ex uno duos faciunt Udalricos Conſtantienſes Epiſcopos, ſibi immediatè ſuccedentes.

De Iſaaco Monacho. 1130.

SUPPLEMENTUM.

ISAAC MONACHUS Catholicus juxta Labbeum in brevi Chronologia Scriptorum Eccleſiaſticorum, floruit anno circiter 1130. cujus *libri* 2. *adverſus Armenorum errores*, quos ex mſ. Cod. edidit Franciſcus Combefis in Auctario Græco-Latino Bibliothecæ Veterum Patrum tom. 2. pag. 317. & ſeqq. quod editum 2. tomis in fol. Pariſiis an. 1648. apud Antonium Berthier via Jacobæa ſub ſigno Fortunæ. Vult autem dictus Combefis loco citato pag. 415. eum floruiſſe ſæculo 11.

De Baldrico. 1130.

SUPPLEMENTUM.

BALDRICUS ex Burgulienſi in Andegavis Abbate, Dolenſis in Aremorica (ut tunc temporis vocabatur) Archiepiſcopus ab anno 1114. per annos 22. & dies 44. uſque ad 27. Januarii anni 1131. Scripſit *Poetica methodo libros quatuor Hiſtoriæ Hieroſolymitanæ*, laudaturque ab Orderico Vitali libro 9. Hiſtoriæ ſuæ Eccleſiaſticæ. Admovit manum huic Operi ſexagenarius, neque viſa narravit, ſed ab Anonymo verè quidem, at ſtylo ruſticano ſcripta, ſecutus eſt. Inſeruit multa ab iis audita qui interfuerant, cùm & ipſe Claromontano Concilio interfuiſſet anno 1095. Opus impreſſum in Collectaneo *Geſtorum Dei per Francos*, edito in fol. tomis 2. Hanoviæ 1611. cura & ſtudio Jacobi Bongarſii. Itemque *in Collectione Hiſtoricorum Franciæ* tomo 4. cum aliis quibuſdam Poeticis ejuſdem Auctoris, quæ edidit Andreas Ducheſnius. Item *Vitam S. Roberti de Arbriſellis, Ordinis Fontis-Eberaldi Fundatoris*, dicatam Petronillæ Abbatiſſæ, quam habent Surius & Bollandus ad diem 26. Februarii. Huic Andreas Monachus Fontis-Eberaldi addidit *Deſcriptionem obitus ſancti Viri*, ibidem inſertam. Idem Baldricus ſcripſit *Tranſlationem & Miracula capitis ſancti Valentini Martyris*, apud Gemmeticenſem Abbatiam, quæ apud Bollandum die 14. Februarii. Idem Baldricus *Hiſtoriam veterem de ſancto Hugone Rothomagenſi Archiepiſcopo* in meliorem, ut potuit, ſtatum reſtituit; quam Urſioni Gemmeticenſium Abbati, ejuſdemque loci Congregationi inſcripſit. Hanc habemus ex lib. 13. Jacobi Guiſii qui eam in undecim capitula diſtinxerat, quam totam edidit Arturus du Monſtier in Neuſtria Pia cap. 8. Gemmeticenſis Monaſterii, & quam cap. 9. diſcutit exploditque ut fabuloſam, & variis ſcatentem mendis, veritati & rationi Chronologicæ omninò adverſantibus. Huic etiam *Vitam S. Sampſonis Dolenſis Epiſcopi* attribuit Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 358. pagina 246. & Sammarthani Fratres in Gallia Chriſtiana tom. 2. in Epiſcopis Dolenſibus.

1134. die 17. Aprilis, cùm aliquot antè menſibus abdicaſſet, oculis captus. Scripſiſſe dicitur *Exordium parvum Ordinis Ciſtercienſis*, quod legitur tom. 1. pagina 1. Bibliothecæ Ciſtercienſis, quam edidit variis tomis in folio anno 1660. & ſeqq. Bertrandus Tiſſier Prior Bonifontis in tractu Rhemenſi quæ Pariſiis venditur in Collegio Bernardinorum, & via
B Jacobæa apud Edmundum Couteror ſub ſigno Boni Paſtoris. Appellatur etiam Auctor *primarum Ordinis Ciſtercienſis Conſtitutionum* quas vulgò *Cartam Charitatis* nuncupant. Quæ quidem Conſtitutiones ut & Inſtituta Converſorum ejuſdem Ordinis Ciſtercienſis, extant in Menologio Ciſtercienſi, typis Plantinianis Antuerpiæ anno 1635. edito, ad diem 5. Julii. Plura de Stephano omnes qui ſcripſerunt de rebus Ciſtercienſibus.

De Gaufrido Groſſo. 1130.

SUPPLEMENTUM.

C GAUFRIDUS GROSSUS Monachus Tironenſis Ordinis Divi Benedicti, ſcripſit circa annum 1135. *Vitam ſancti Bernardi Abbatis Tironenſis*, quam habent Bollandiſtæ ad diem 14. Aprilis pagina 222. tomi 2.

De Anſelmo Gemblacenſi. 1130.

SUPPLEMENTUM.

ANSELMUS ABBAS Gemblacenſis in Brabantia poſt Sigebertum ab anno 1112. ad annum 1137. vel 1138. quo mortuus eſt die 20. Martii.
D Continuavit *Chronicon Sigeberti uſque ad annum* 1137. quod ab alio pariter continuatum uſque ad 1149. cui tandem alius Aquicincti Monachus additionem poſuit uſque ad annum 1225. Hæc omnia edidit in 8. Antuerpiæ anno 1608. Aubertus Miræus Verduſſianis typis, cum Chronico Sigeberti, quæ ſola editio eſt genuina, utpote libera à nugis & quiſquiliis *Galfridi Monumetenſis* ſeu *Aſaphenſis*, quæ in aliis omnibus Chronici Sigebertani editionibus inſpertæ leguntur. Meminit Anſelmi Gemblacenſis Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 346. pag. 244. Natalis Alexander in Selectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Capitibus ſæculo 12. part. 1. cap. 6. artic. 3. pagina 462. Libellus de geſtis Ab-
E batum Gemblacenſium quem Lucas Dacherius tomo 6. Spicilegii edidit, eumdem Anſelmum laudat pag. 539.

De Guigone Carthuſiano. 1130.

SUPPLEMENTUM.

GUIGO DELPHINAS Valentinenſis, quintus majoris Carthuſiæ Prior ab anno 1110. uſque ad annum circiter 1137. quo mortuus die 27. Julii. Vir fuit magni meriti & doctrinæ, qui ſcripſit *Statuta Carthuſienſium prima*, quæ manuſcripta habentur in Bibliotheca Thuanea, nunc Colbertina ſemel atque iterum, & habentur paſſim apud Carthuſianos, impreſſa olim Baſileæ anno 1510.
Item

theca Sanctorum Patrum editionis Lugdunenſis. Item *Tractatum De quadripertito Exercitio Cellæ*, quem primus edidit Petrus Franciſcus Chifflet Societatis Jeſu, ac poſt eum ultimus Amplificator Bibliothecæ Veterum Patrum. Item *Epiſtolas duas* in editione Operum Divi Bernardi procurata à Joanne Mabillon, & *tertiam* tom. 1. Analectorum ejuſdem Auctoris pag. 331. Plura Fratres Sammarthani in Gallia Chriſtiana tomo 4. pagina 971. Natalis Alexander ſæculo 12. capite 6. artic. 9. pag. 498. partis B
primæ.

De Drogone Abbate. 1130.

Supplementum.

DRogo, ut inquit Hermannus Monachus libro *De Miraculis B. Mariæ Laudunenſis* capite 22. Prior primùm ſancti Nicaſii Rhemenſis, poſtea aſſumitur in primum Abbatem ſancti Joannis Laudunenſis. Sed cùm jam illic Deo donante non parum proficeret, bono odore ſapientiæ & probitatis ejus longe lateque diffuſo, Innocentius ſecundus Papa conſtrictum obedientiæ vinculo eum Ro- C
mam ire juſſit & coegit, Urbiſque Hoſtienſis Epiſcopum conſecravit. Scripſit *Opuſculum de Paſſione Domini, & alia*, quæ inſerta ſunt Bibliothecæ Sanctorum Patrum editionis Pariſienſis anni 1644. tomo 2. pag. 565. & ſeqq. Obiit anno 1138. vel ſequenti, de quo plura Lucas Dacherius in editione Hiſtoriæ Hermanni Monachi, cum Operibus Abbatis Novigentini Guiberti, quem ſupra ad annum 1120. recenſuimus.

De Henrico Utidonienſi. 1140.

HENRICUS UTIDONIENSIS ſcripſit *hiſtoriam Anglicanam libris 8. uſque ad Stephani* D
Regis obitum, ideſt, *uſque ad annum* 1153.

Dissertatio Historica.

HEnricus Huntidonienſis, ſeu Hunctigtonenſis, natione Anglus, Archidiaconus & Canonicus Eccleſiæ Lincolnienſis, claruit anno 1153. quo obiit Stephanus Rex Angliæ. De eo Polydorus Virgilius, Joannes Lelandus, Matthæus Weſtm. Baleus, Pitſeus, &c.

Hiſtoriæ Anglorum libri decem, ad Alexandrum Lincolnienſem Epiſcopum, ab Anglorum & Saxonum tranſitu in Britanniam uſque ad annum 1153. extant E
cum aliis Rerum Anglicarum Scriptoribus ab Henrico Savillio publicatis anno 1596. & 1601.

Supplementum.

HEnricus Huntingtonenſis natione Anglus, Archidiaconus & Canonicus Eccleſiæ Lincolnienſis, Poeta, Orator, Hiſtoricus, à Polydoro Virgilio & Joanne Lelando laudatus. Claruit anno 1153. quo obiit Stephanus Rex Angliæ, & ſcripſit *Hiſtoriam Anglorum lib.* 10. ad Alexandrum Lincolnienſem Epiſcopum, ab Anglorum & Saxonum tranſitu in Britanniam uſque ad annum 1153. Extant lib. 9. cum aliis Anglicanarum rerum Scriptoribus Londini in fol. anno 1596. publicatis per

Angliæ librum unum, qui mſ. extat Antuerpiæ bliotheca Societatis Jeſu. Item *Opus inſcriptum go mundi* mſ. Oxonii in Bibliotheca S. Trinitati 7. in Magdalenenſi, Cod. 17. Cantabrigiæ in theca Collegii S. Benedicti cod. 367. impreſſi mo 8. Spicilegii pag. 178. ex mſ. Cod. Ger cenſi. Item *Epiſtolam de Regibus Britonum, & vinciis Angliæ Opuſculum*, mſ. Cantabrigiæ in theca publica cod. 251. De illo Aubertus Mi Auctario ſuo De Scriptoribus Eccleſiaſticis ca pag. 252. Bellarminus & Labbeus ibidem.

De Falcone Beneventano. 114

Supplementum.

FAlco Beneventanus, ſacri Palat tarius ac Scriba, ab Innocentio II. P Fidei conſtantiam, qua Pontificias partes in mis illorum temporum turbis tutatus fuerat, ſuæ patriæ renunciatus fuit. Reliquit poſteri *nicon*, ſive *Hiſtoriam*, quæ ab anno 1102. u annum 1140. eventus & res præſertim Beneve ſtas produxit; & adeò accuratè deſcripſit, eas legit, non legere, ſed præſens eſſe vi Evulgavit illud Neapoli anno 1626. Antoni racioli Theatinus, cum Hiſtoriis Heremp Lupi Protoſpatæ Appuli, quod inveniri eti teſt in Collectione Hiſtoricorum veterum S quæ Francofurti anno 1579. impreſſa fuit, quidem Fulconis barbarie eſt horridus, pro g lius ævi, ſed quoad cætera, Cæſari Baronio nalibus, & Jacobo Gordono in Chronologic placuit. De illo Aubertus Miræus *in Auctario ptoribus Eccleſiaſticis* capite 330. pag. 241. A Poſſevinus *in Apparatu ſacro*.

De Orderigo Vitali. 1140.

Supplementum.

ORderigus Vitalis Angligena, Divi Benedicti, Monachus Uticenſis ſancti Ebrulfi in Normannia, ſcribebat ann ætatis ſuæ 67. *Hiſtoriam Eccleſiaſticam* nobiler ſertam pag. 324. Collectionis Hiſtoricorum N niæ, quam Pariſiis in fol. edidit anno 1619. Duchesnius, qui in prolegomenis hujus Coll agit de Orderigo ſufficienter.

De Luca Abbate Præmonſtrate 1140.

Supplementum.

LUcas Montis ſancti Cornelii Abbas Præmonſtratenſis, quem malè Joann themius Ordini Benedictino adſcripſit: nam Cornelii juxta ſeu propè Leodium, ubi nu thuſiani ſunt, Ordinis olim Præmonſtratens Scripſit circa annum 1140. *Commentarium in Canticorum* Miloni Tarvanenſi Epiſcopo dedi qui propriè Commentariorum Antiquioris nii Compendium eſt. Habemus impreſſum a Friburgi, unde exiit in Bibliothecam Sanctor trum. Correxit errorem Trithemii Joannes

Digitized by Google

De Hugone Farſito 1140.

SUPPLEMENTUM.

HUGO FARSITUS Canonicus Regularis Ordinis Divi Auguſtini, quantum augurari licet, juxta vel in ipſa Urbe Sveſſionenſi, Abbas poſteà, ſed Eccleſiæ mihi nondum cognitæ, unde eum Abbatem vocat qui ejus mentionem facit, Henricus Gandavenſis in libro ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 36. Scripſit circa annum 1140. unum librum *De Miraculis B. Mariæ Sveſſionenſis*, quem alii *De Sacro igne* inſcribunt, quemque Joannes Picardus Canonicus Regularis Sancti Victoris, in Notis ad Epiſtolas Divi Bernardi teſtatur inveniri mſ. in Bibliotheca Sancti Victoris Pariſienſis. Vidi etiam mſ. in 4. in Bibliotheca Fuſnianenſi Ordinis Ciſtercienſis, Epiſcopatus Laudunenſis, cum *altero libro Miraculorum ſancti Quintini Martyris, & libris quinque Miraculorum S. Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi*, quos ſcripſit *Odo Cantuarienſis Monachus, & poſtea Abbas de Bello* in Anglia. Eſt autem editus Hugonis Farſiti Liber ad calcem Hiſtoriæ Gallicæ B. Mariæ Sveſſionenſis Ordinis Divi Benedicti, pag. 481. & ſeqq. quæ proſtat in 4. Pariſiis anno 1675. apud Joannem Coignard, cura & ſtudio Michaelis Germani Monachi Benedictini Congregationis S. Mauri. Scripſit ad Hugonem hunc jam Abbatem Epiſtolas duas ſanctus Bernardus.

De Roberto Retenenſi. 1140.

SUPPLEMENTUM.

ROBERTUS RETENENSIS natione Anglus, poſt Galliam, Italiam, Dalmatiam & Græciam luſtratas, in Aſiam tranſiit, & inter Saracenos ibi agens Linguam Arabicam perfectè didicit. Unde in Hiſpaniam navigio tranſvectus, ubi innotuit hominis eruditio, ad Archidiaconatum Eccleſiæ Pampelonenſis eſt evectus. Dein Petro Cluniacenſi Abbate petente, *Alchoranum Mahometanum in Epitomen redegit, & ex Arabico in Latinum* tranſtulit, ut Nicolaus Cuſanus in Cribratione Alchorani lib. 1. Narrat. Obiit autem Pampelonæ ſub annum 1143. Alchoranum porrò *Joannes Albertus Vuidmanſtadius*, Auſtriæ Cancellarius, Ordinis S. Jacobi Miles, & alii multi refutarunt: quorum Opuſcula cum *Roberti Retenenſis verſione* anno 1543. Norimbergæ, & 1550. Baſileæ typis edita ſunt. Hæc Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* capite 373. pag. 252.

De Petro Abaelardo. 1140.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS ABAELARDUS Nannetenſis in Armorica, Monachus primùm ſancti Dionyſii, tum poſtea factus Abbas ſancti Gildaſii in natali ſolo, quam ob corruptos mores Monachorum Præfecturam abjicere compulſus eſt. Appellatus ſui temporis Dialecticus, ob nobilem diſſerendi induſtriam, qua plurimùm in Diſputationibus valuit. Accuſatus à ſancto Bernardo multorum Errorum, quos ab ipſo poſtea uxor, ad converſionem veniens poſt [illegible], & Abbatiſſa Cœnobii Paracleti in Epiſcopatu Tricaſſino, obiit anno 1163. die 17. Maji. Opera Petri & Heloiſſæ lectu digna, impreſſa ſunt Pariſiis in 4. anno 1626. quæ ſunt, *Epiſtolarum liber* 1. *Solutionum ad problemata liber* 1. *Commentarius in Epiſtolam ad Romanos lib.* 5. *Sermones varii*, *Introductionis ad Theologiam lib.* 3. Franciſcus de Amboſia Conſiliarius Regius, qui ejus Opera inquiſivit & evulgavit, pollicebatur *ejuſdem Petri Logicam*, quam apud ſe manuſcriptam habebat. Ejuſdem Petri Abaelardi *Expoſitio ſuper Epiſtolas Pauli & ſuper Pſalterium*, mſ. in Bibliotheca Colbertina Cod. 4334. Scripſerat & *Commentarium quemdam in Ezechielem Prophetam*, Lauduni, inceptum, ac poſteà Pariſiis completum, dum ibi Scholas aperuiſſet: de quo ipſe (ut opinor) Petrus loquitur Epiſtola ſua prima, quæ eſt ſuarum calamitatum. Item ſcripſit *Apologiam* ſeu *breve Apologeticum* quod refert Bibliotheca Ciſtercienſis Ordinis tomo 4. pag. 254. Idem ſcripſit *Librum Sententiarum*, & alium inſcriptum *Noſce teipſum*, quem appellat ſuam Ethicam, de quibus poſtremis ſanctus Bernardus in ſuis Epiſtolis, & Petrus ipſe in ſua Apologia. Hos manuſcriptos *cum Commentario in Geneſim Heloiſſæ ſuæ nuncupato*, ſervat Bibliotheca ſancti Michaelis in periculo maris, ex Joanne Mabillon in ſua editione Operum Divi Bernardi, dum Notas adjicit Epiſtolæ 188. Opus autem Sententiarum Petri Abaelardi in veteribus manuſcriptis inſcribitur communiter, *Sic & non:* atque ita mſ. extat in Bibliotheca publica Cantabrigiæ Cod. 168. & in Collegio S. Benedicti ibidem Codice 390. Qui plura cupit de Petro Abaelardo, videat Natalem Alexandrum in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus ſæculo 12. part. 3. diſſertatione 7. ubi variam ejus fortunam multis exprimit.

De Gratiano. 1145.

GRATIANUS Patria Cluſinus, profeſſione Monachus ſancti Benedicti, claruit tempore Eugenii tertii Pontificis, & Conradi tertii Imperatoris ad annum Domini 1145. Scripſit *Decretum*, ſive *concordiam diſcordantium canonum*: opus valdè laborioſum, in quo canones plurimos collegit ex ſcripturis, ex reſponſis Pontificum, ex Conciliis, & ex Patribus. Et quamvis multi alii viri docti in hoc genere ſcriptionis laboraverint, ut Dionyſius Exiguus, Iſidorus, Creſconius, Burchardus, Ivo, & ſi qui alii ſunt: ipſe tamen ſolus obtinuit, ut publicè in gymnaſiis prælegeretur, & multorum doctiſſimorum virorum Commentariis illuſtraretur.

Scripſit hoc opus Bononiæ in monaſterio ſancti Felicis ex ſententia Trithemii in ſecundo libro de viris Illuſtribus Ordinis S. Benedicti, anno Domini 1127. vel ut alii volunt, anno Domini 1151. niſi fortè Trithemius inchoationem, alii conſummationem operis annotaverint.

Porrò hoc opus à mendis purgatum, & ſuæ integritati reſtitutum fuit à viris quibuſdam eruditiſſimis auctoritate Gregorii XIII. Pontificis anno ſalutis 1580.

Obſer-

Digitized by Google

loca per modum exempli.

Primò diſtinctione XVI. can. Septuaginta, citatur epiſtola ſancti Athanaſii Epiſcopi Alexandrini de canonibus Nicænis incendio conſumptis, ad Marcum Papam. Sed Card. Baronius tomo tertio Annalium demonſtrat, eo tempore Athanaſium fuiſſe exulem in Galliis, & incenſionem illam canonum Nicænorum contigiſſe diu poſt obitum Marci Papæ, & ipſum Marcum defunctum jam fuiſſe, quando ſcribitur reſpondiſſe ad epiſtolam Athanaſii: ut undique nutet fundamentum harum epiſtolarum, & ſeptuaginta canonum Nicæni Concilii.

Secundò, diſtinctione 63. can. Adrianus, & can. in Synodo, ponuntur duo canones ex hiſtoria Eccleſiaſtica Sigeberti, quibus affirmantur inveſtituræ Epiſcoporum conceſſæ Imperatoribus ab Hadriano primo, & à Leone octavo ſummis Pontificibus: quos canones confictos fuiſſe à Sigeberto ſchiſmatico hiſtorico probat multis argumentis Card. Baronius tomo 9. Annalium, ad annum tertium Hadriani primi Pontificis. Neque obſtat, quòd iidem canones habentur etiam apud Ivonem in Pannomia lib. 8. cap. 135. & 136. cùm tamen Ivo Sigebertum ætate præceſſerit. Hoc (inquam) non obſtat: quoniam Pannomia non dicitur Ivonis, quia ſit ab Ivone compoſita, ſed quia ſit ex decreto Ivonis maxima ex parte decerpta. Quòd autem auctor Pannomiæ ſit recentior Ivone, perſpicuum eſt ex libro octavo, ubi multa ſunt decreta Innocentii ſecundi Pontificis, qui fuit Ivone poſterior.

Tertiò, cauſa 24. quæſt. 1. can. Hæc eſt fides: tribuitur iſte canon ſancto Hieronymo in Symbolo ad Damaſum. Sed revera deſumptus eſt ex libello fidei Pelagii hæreſiarchæ ad Innocentium primum Pontificem. Id ſatis conſtat ex S. Auguſtino libro de gratia Chriſti cap. 30. 31. 32. & 33. ubi ponit ipſa verba hujus Symboli, & dicit eſſe verba libelli, quem de fide ſua Pelagius ad Innocentium miſit.

Quartò, cauſa 10. quæſt. 1. can. Quia Sacerdotes. Iſte canon ſumitur ex epiſtola S. Hieronymi ad Damaſum, de oblationibus altaris. Sed ea epiſtola indigna eſt, quæ S. Hieronymo tribuatur: nam inter ſancti Spiritus organa numerat auctor hujus epiſtolæ Euſebium Chronographum, quem Sanctus Hieronymus Arianum hæreticum paſſim appellat.

Item ſcribens ad Damaſum citat Chryſoſtomi Commentarium in Matthæum. At eo tempore, quo Chryſoſtomus ſcripſit in Matthæum, Damaſus jam ante multos annos obierat. Obiit enim Damaſus anno ſeptimo Theodoſii Senioris: Chryſoſtomus autem anno ſequenti ordinatur Presbyter, & incipit concionari ad populum: inter quas homilias ſunt etiam illæ, quibus explicatur Evangelium ſancti Matthæi. Omitto quòd ſtylus hujus epiſtolæ impolitus, & barbarus cùm ſit, nihil habet ſimile cum ſtylo ſancti Hieronymi.

Quintò, cauſa 22. can. Nec artificioſo: citatur S. Auguſtinus in libro de conflictu virtutum & vitiorum cap. 19. At is liber non poteſt eſſe S. Auguſtini, cùm in fine ejus libri commendetur Regula S. Benedicti, qui fuit plus centum annis Auguſtino poſterior.

Sextò, cauſa 27. can. Nubendi licentia: iterum citatur idem liber cap. 24 qui nullo modo Auguſtini eſſe poteſt. Adde quod plurimis in locis Gratianus citat Chryſoſtomum pro auctore operis imperfecti, & Hieronymum pro Origene.

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

noniæ compoſuiſſe in Monaſterio Sanctorum eis & Naboris anno 1150.

Decretum, in quo diſcordantes invicem Ca in concordiam revocare ſtuduit, & SS. P ſcriptis Romanorum Pontificum Sanctionibus ſtolis, diverſorum Conciliorum ſtatutis, legibus ſæcularibus non omiſſis, ipſum opus per Diſti nes, Cauſas, Quæſtioneſque diſponens. De e B ra Henricus Gandavenſis cap. 49. libri de Vi luſtribus, Calderinus, Alexander, Joannes T mius, qui Bononienſem ſive Claſſenſem Mona vocat, opuſque ejus quo Juris Canonici Pr res utuntur in Scholis, Antonius Auguſtinus logis de Decreti illius emendatione, Baronius larminus, aliique recentiores.

De Petro Lombardo. 1145.

PETRUS LOMBARDUS, Epiſcopu rienſis eodem tempore floruit, quo Grat & ſicut iſte collegit Canones, & Canoniſtarun magiſter fuit: ſic ille collegit ſententias ſac C Theologorum, & Magiſter Sententiarum, & logorum Scholaſticorum dici meruit. Ferunt tianum, & Petrum Lombardum, & Petrur meſtorem germanos fratres fuiſſe: ſed ſunda caret ea opinio. Certè in patria non conve Gratianus enim Etruſcus fuit ex Cluſio Ci Magiſter Petrus Lombardus ex Novaria, Comeſtor Gallus ex Trecis. Quæ ſcripſerit Lombardus, ex epitaphio ſepulchri ejus, qu in Eccleſia S. Marcelli Pariſiis, cognoſci p ſic enim ibi legitur, Hic jacet Magiſter Lombardus Epiſcopus Pariſienſis, qui compo *brum Sententiarum, Gloſſas Pſalmorum, & E rum.*

D Porrò *libri Sententiarum*, quod eſt præcipuu Magiſtri Petri, *quatuor ſunt.*

Primus continet ſententias Patrum de Trir & unitate Dei.

Secundus de creatione Mundi, ac præcipu gelorum, & hominum, & de gratia Dei.

Tertius de Incarnatione Verbi, deque virt & vitiis.

Quartus de Sacramentis, & noviſſimis, ide ſurrectione, Judicio, &c. Hi jam aliquoties niæ prodierunt ex officina Birckmannica.

Obſervatio.

E Quamvis Petrus Lombardus Magiſter app tamen diſcipuli ejus, Scholaſtici doctores, v ti, & docti non omnia probant, quæ Magi cuit: notantur enim articuli viginti ſex, in Magiſter rejicitur, in additione ad Magiſtr cuſa typis. Nec ſolùm opiniones ejus aliqua ſelluntur: ſed etiam non defuerunt, qui e Alexandrum tertium Pontificem detulerint, nomine, quòd docuiſſet, Chriſtum ut ho non eſſe aliquid. Quam ejus ſententiam dan fuiſſe in Concilio quodam Pariſienſi, jubent xandro Pontifice, teſtatur Matthæus Paris ſtoria Anglicana, in Henrico ſecundo pa quæ damnatio contigit annis novemdecim p tum ejuſdem Petri. Non diu poſtea accuſati Joachim Abbate, quòd docuiſſet, unam ſu

Digitized by Google

…ns, ab oppido urbi illi vicino, quod vulgo *Lumen omnium* dicitur Magiſter Sententiarum vulgo dictus, ex Theologicæ Scholæ præſidente qui per ea tempora Scholaſticus vocabatur, Pariſienſis, non Archiepiſcopus, ut alicubi ſcripſit minus circumſpectè Blondellus, ſed Epiſcopus ab anno Chriſti 1159. aut ſequenti quo ei ob eminentem doctrinam ceſſit Philippus Archidiaconus ejuſdem Eccleſiæ Ludovici VI. Regis Franciæ Filius & Ludovici VII. frater, uſque ad diem 20. Julii anni 1164. quo vitam finiit & in ſuburbana S. Marcelli Eccleſia conditus eſt: ſucceſſit Mauricius Theologicæ ſcholæ in eadem urbe moderator, qui Baſilicam B. Mariæ Virginis inchoavit, vixitque uſque ad annum 1196. De Petro præter ea quæ in ejus doctrinæ defenſionem adverſus ſugillationem Joachimi Abbatis continentur in Concilio Lateranenſi magno ſub Innocentio III. & in ipſo libri primi Decretalium fermè initio, conſule Henricum Gandavenſem cap. 31. & Appendicis capite undecimo, Joannem Trithemium, Sixtum Senenſem, Baronium ejuſque Continuatores, alioſque recentiores.

Sententiarum libri quatuor, & ſeorſim ſæpiùs ex recognitione Jo: Aleaume, Antonii Democharis, Ripaldæ & aliorum editi, atque innumerabilium Theologorum, quos Scholaſticos dicimus, Commentariis, ſcholiiſve illuſtrati prodierunt. Opus magnum & arduum, inquit citatus mox Gandavenſis, quo uſque hodie vel maximè utuntur ſtudia Theologorum (*a*).

Gloſſæ ſeu Commentaria in Pſalterium Davidicum, Pariſiis anno 1541. in folio.

Collectanea in omnes Divi Pauli Epiſtolas, ex SS. Patribus Auguſtino, Ambroſio, Hieronymo, aliiſque nonnullis Sacræ Scripturæ primariis interpretibus ſumma arte ac diligentia contexta Pariſiis 1535. ab hæredibus Badii.

Quamquam autem Petrus noſter ſuos nævos habere dicatur, quos non eſt hujus loci pluribus exponere, aut excuſare, rectè tamen Stancarus libro de Trinitate dixit unum Lombardum pluris ſe facere quàm centum Lutheros, ducentos Melanchthones, trecentos Bullingeros, quadringentos Petros Martyres, quingentos Calvinos, ex quibus ſi in mortario contundantur, utpote hæreticis & hæreticorum ductoribus doctoribuſque, exprimi non poſſit uncia veræ Theologiæ, in iis ſcilicet, in quibus ab Eccleſia Catholica, ac Romana, Columna ac firmamento veritatis, diſſidere voluerunt.

(*a*) Hoc ſententiarum opus quadripartitum falsò quidam apud Gilbertum Genebrardum in Chronographia Bauduino cuidam tribuerunt, cùm verus ſit Petri Lombardi fœtus, non ſecus ac Collectanea in Pſalmos & Epiſtolas Sancti Pauli. Quod verò Bauduini nomen aliquis fortè Codex mſ. prætulerit, inde factum videtur, quòd librarius vel exſcriptor fuerit ille, vel ſanè quòd codicis illius poſſeſſor. Cæterùm Sixtus Senenſis & alii minus exactè locuti videntur, cùm eum claruiſſe anno 1140. ſcripſerunt ſub Conrado III. Imperatore.

[illegible] -pus Friſingenſis, tandem in ipſo eodem monaſterio piè Deo animam reddidit anno Domini 1159. & quoniam Gilbertum Porretanum aliquando valdè laudaverat, in morte revocavit, ſi quid in ejus laudem dixiſſet, quod fidei Chriſtianæ contrarium videri poſſet. Siquidem aliqui articuli in Concilio Epiſcoporum ab Eugenio III. Pontifice damnati fuerant ſub nomine Gilberti. Vide hæc omnia apud Radevicum lib. 2. de geſtis Frederici Imperatoris cap. 11.

Scripſit Otto Friſingenſis *libros ſeptem Chronicorum ab Orbe condito uſque ad annum Dom.* 1146. quibus addidit *librum octavum de fine mundi, Antichriſti perſecutione, Reſurrectione mortuorum, judicio finali & gloria beatorum, ac ſuppliciis damnatorum.*

Scripſit præterea *de geſtis Frederici I. Imperatoris libros duos*: quibus duos alios addidit Radevicus Canonicus Friſingenſis.

DISSERTATIO HISTORICA.

OTTO, Leopoldi Marchionis Auſtriæ filius, Conradi Svevi III. hoc nomine Imperatoris frater uterinus, & Friderici Ahenobardi ejuſdem Conradi in Imperio ſucceſſoris patruus, ordinem Ciſtercienſem ingreſſus, Abbas Morimundenſis in Burgundia ſeu Baſſignejo creatus eſt, unde ad Epiſcopatum Friſingiæ in Noricis tranſiit: ſunt qui Friſium vel Friſienſem vocitarint ſimilitudine vocum deluſi. Cum Conrado fratre aliiſque Cruce ſignatis, anno 1148. in Terram Sanctam profectus eſt, unde in Bavariam reverſus, depoſitoque poſtea Epiſcopali onere, convolavit in dilectum ſibi Morimundenſe cœnobium, ubi ſanctiſſimè obiit die 21. Septembris anno Chriſti 1158. Friderici Imperatoris 3. Regis Germaniæ quinto. De eo plura Radevicus, Friſingenſis Eccleſiæ Canonicus, qui morienti adfuit, illiuſque Hiſtoriæ continuationem adtexuit, Æneas Sylvius, poſtea Pius Papa II. qui eum à veritatis ſtudio plurimùm commendat, Trithemius, Poſſevinus, Voſſius, aliique. Extant in rebus Germanicis Chriſtiani Urſtitii ex antiquioribus editionibus excuſi,

Chronicorum libri ſeptem, ab initio Mundi ad ſua tempora, hoc eſt ad annum uſque Chriſti 1146. cum libro octavo de Fine mundi & Antichriſti perſecutione.

Libri duo de Geſtis Friderici I. cognomento Ahenobardi Imperatoris nepotis ſui, quibus & alios duos Radevicus, de quo antea dictum eſt, de Friderico eodem adjecit jam ab anno 1515. cum Ottone Argentorati à Schurerio excuſos, curante Joanne Cuſpiniano, qui Viennæ repererat.

Radevicus Canonicus, Friſingenſis, atque Ottonis ejuſdem Eccleſiæ Epiſcopi Sacellanus & familiaris, qui morienti adfuit, inchoatum ab illo Ottone *de Rebus geſtis Friderici Imperatoris* opus perfecit, eique quatuor annorum Hiſtoriam ab an. 1157. ad 1160. adjecit cui adjacet Appendix an. undecim ab anno 1160. ad 1190. cum Epiſtola de Aſiatica ejuſdem Frederici Barbaroſſæ Expeditione in Terram Sanctam atque obitu die 10. Junii an. Criſti 1190. Vide rerum Germanicarum Chriſtiani Urſtitii Tomum & quæ ſupra diximus in Ottone Friſingenſi.

De

Digitized by Google

vit *Chronicon Ottonis Epiſcopi Friſingenſis* uſque ad tempora quibus floruit, nempe ad annum circiter 1190. opus impreſſum cum Ottone Friſingenſi in Collectione Rerum Germanicarum, Chriſtiani Urſtitii Baſileenſis fide & ſtudio in lucem edita in fol. Francofurti anno 1585. Vvechelianis typis. De illo Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro, tom. 2. pag. 204.

De Joanne Burgundio. 1150.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES BURGUNDIO Civis Piſanus, temporibus Eugenii Papæ tertii, tranſtulit è Græco in Latinum, *Opus Sancti Joannis Damaſceni de Fide Orthodoxa*, cujus tranſlationis initium, *Deum nemo vidit unquam*. Hanc vidi manuſcriptam in manibus Jacobi Hommey Auguſtiniani Eremitæ Pariſiis, mutuatam ex Bibliotheca Sorbonica, Cod. mſ. in 4. Item mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi Cod. 109. & Cantabrigiæ in Bibliotheca Collegii Sancti Benedicti cod. 135. Idem tranſtulit è Græco in Latinum Homilias aliquas Divi Chryſoſtomi, ibidem mſſ. Cod. 241.

De Teulfo Monacho. 1150.

SUPPLEMENTUM.

TEULFUS MONACHUS Morigniacenſis Ordinis D. Benedicti, ſcripſit circa annum 1150. *Chronicon ejuſdem Monaſterii* ab anno Chriſti 1008. ad annum 1147. quod 3. tomo pag. 359. Collectionis Hiſtoricorum Franciæ ab Andrea Ducheſnio inſertum fuit.

De Conſtantino Manaſſe. 1150.

SUPPLEMENTUM.

CONSTANTINUS MANASSES Hiſtoricus Græcus, ſcripſit *Verſibus politicis Synopſim hiſtoricam*, quæ comprehendit res ab initio mundi uſque ad initium Imperii Alexii Comneni, quod in annum milleſimum octogeſimum primum incidit. Vixit autem octoginta circiter annis poſtea, nempe circa annum 1150. temporibus Imperatoris Manuelis Comneni, cui diuturnum precatur Imperium, dicavitque Opus ſuum Fratriæ hujus Manuelis Irenæ, Andronico nuptæ. Conſtantini Manaſſis Annales ex Græcis Latini per Joannem Leunclavium Baſileæ in octavo anno 1573. editi apud Epiſcopium, græcè & Latinè per Joannem Meurſium in 4. Lugduni Batavorum anno 1616. apud Pacium. Idem *Conſtantini Manaſſis Breviarium Hiſtoricum* cum Notis Joannis Leunclavii & Joannis Meurſii, cum variis Lectionibus & Animadverſionibus Allatii & Fabroti, editum in fol. græcè & latinè Pariſiis inter Hiſtoriæ Byzantinæ Scriptores ex Regio Typographio, noſtris temporibus. Codices Græci manuſcripti hujus Hiſtoriæ extant in variis Europæ Bibliothecis, in Meſſanenſi Siciliæ, Bavarica ſereniſſimi Ducis codicibus 51. 192. 193. Vaticana ex codicibus Palatinis Heidelbergenſibus num. 124. & 397.

llus, Nomophilax & Judex Theſſalonice clarus circiter ſæculi 12. medium, cujus *Ep* *Canonum* legitur græcè & latinè tom. 1. Colle nis Juris Græco-Romani, quam Joannes Leu vius Hamelburgenſis edidit Francofurti in folic no 1596. de qua Labbeus, verbo *Theodorus I mon*. Item *ejuſdem Confeſſio* or *Opinionibus Hæreti & de fide Orthodoxa*, ibidem græcè & latinè pag

B Idem græcè & latinè cum egatione Manuelis (neni Imperatoris anno 15718. Baſileæ in 8. Sc etiam *Promptuarium Juris Civilis*, Latinum fa à Joanne Mercero, & Lugduni impreſſum an. in 4. græcè verò Pariſiis anno 1540. in 4. Vv lianis typis. Sed Harmenopoli Prochiron Juri vilis græcè & latinè cum Scholiis per Joannem cerum, & cum Paratitlis, variis Lectionil Nomenclatore per Dionyſium Godefridum, (væ anno 1587. in 4. Opera Harmenopoli e manuſcripta græcè in variis Bibliothecis, V na variis Codicibus, atque ex Palatinis Heid genſibus num. 256. & 369. Imperatoria Vien & alibi.

C

De Joanne Cypariſſiota. 1150.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES CYPARISSIOTA Auctor pariter cus, aſſignatus malè à Labbeo in Chron Scriptorum Eccleſiaſticorum ad annum 1150. quære ad annum 1364.

De Arſenio Monacho. 1150.

SUPPLEMENTUM.

D ARSENIUS MONACHUS in monte Athos floruit circa annum 1150. & *Epitomen Canonum Eccleſiæ*, editam tomo 2. thecæ Juris Canonici Veteris, de qua dixim annum 560. *in Joanne Scholaſtico*. Plura de iſto nio prologus ad tomum ſecundum iſtius Bibliot quem conſulas.

De Simeone Juniore Magiſtro & Logotheta. 1150.

SUPPLEMENTUM.

Hunc Simeonem vide ſæculo 9. in Simeone

E *phraſte*.

De Galfrido Epiſcopo. 1150.

SUPPLEMENTUM.

GALFRIDUS ex Monumetenſi Archidi Aſaphenſis in Cambria Epiſcopus, H II. apud Anglos Rege, (qui regnum anno n mo quinquageſimo quarto iniit & an. 1189. ſcripſit ſeu potiùs ex Britannico in latinum tra *Librum de rebus Britannicis*, qui ineptas fabul Merlino, Arthuro & aliis rebus admixtas cor Opus Galfridi inſcriptum *Rerum Britannicarum*, quos ex mſſ. Codd. Britannicis tranſtulit in la ſermonem. Iniquior in eum fuiſſe exiſtimatur

Iel

Digitized by Google

rerum Anglicarum pag. 353. Idem apud Commelinum in fol. anno 1587. & Pariſiis apud Aſcenſium in 4. anno 1517.

De Sugerio Monacho. 1150.

Supplementum.

SUGERIUS humili loco natus, virtutis & doctrinæ gradibus ad ſumma conſcendit. In celebri ſancti Dionyſii propè Pariſios Monaſterio ſancti Benedicti Regulam profeſſus, ingenii fœlicitate & ad res magnas gerendas capacitate Ludovico VI. Regi Galliarum innotuit, cujus legatione ad Calixtum II. Summum Pontificem cum laude perfunctus. Abbas S. Dionyſii abſens electus eſt, adhuc Diaconus, & accedente Regis conſenſu Benedictus anno 1123. Regularem obſervantiam in cœnobio ſibi commiſſo *abſque ſcandalo & perturbatione Fratrum* reſtituit, Baſilicam inſignem eo quo etiamnum conſpicitur Schemate inſtauravit, ornavit, locupletavit: Deo ſanctam reformationem bonorum etiam temporalium copia remunerante, ut dicere poſſent, *venerunt mihi omnia bona pariter cum illa*. Nec virtuti ſtudio litterarum defuit; nam ſcripſit Sugerius *Vitam Ludovici VI. Francorum Regis* cognomento *Groſſi*, *Librum Epiſtolarum ad diverſos de gravioribus Regni negotiis*, quibus Ludovico VII. dicto Juniore ad Expeditionem ſacram profecto digniſſimè præfuit. Item *Lib. De rebus in adminiſtratione Cœnobii ſancti Dionyſii à ſe geſtis*, & alterum *De Conſecratione Eccleſiæ* à ſe ædificatæ & translatione Corporum S. Dionyſii & Sociorum, quæ omnia ſunt edita à Franciſco Ducheſnio in Collectaneo Hiſtoricorum Franciæ tom. 4. collecta ex mſſ. Codd. Porrò *Liber De Conſecratione Eccleſiæ Dionyſianæ* qui mutilus eſt apud Ducheſnium poteſt ſuppleri ex tom. 1. pag. 328. Analectorum Joannis Mabillon. Obiit anno 1153. die 13. Januarii more Romano, eujus *Conſtitutiones & Teſtamentum* poſt alia ejus Opera in dicti Collectanei tom. 4. pagina 546. Qui plura cupit de Sugerio, adeat Sammarthanos Fratres in Gallia Chriſtiana tom. 4. pagina 333. in Abbatibus Sandionyſianis, Natalem Alexandrum in ſelectis capitibus Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ſæculo 12. tomo 1. cap. 6. art. 12. pag. 536. & ſeqq. ex quo compendium iſtud deſumptum.

De Ogerio Abbate. 1150.

Supplementum.

OGERIUS ABBAS de Lucedio Ordinis Ciſtercienſis in Sabaudia circa hoc tempus clarus, ſcripſit *Opus inſigne Sermonum XV. de Cœna Domini*, quod hucuſque inter Opera Divi Bernardi Anonymum impreſſum eſt, cujus Prologus incipit: *Paſchalibus dapibus ſatiati*.

De Guidone Abbate. 1150.

Supplementum.

GUIDO ABBAS Cariloci in Burgundia Sequana, ad quem ſcripſit duas Epiſtolas S. Ber-

Codex quem hic Buelliaci habeo, continens varios Tractatus qui ad muſicam & Cantum Eccleſiaſticum pertinent, habet in fronte Operis nomen *Guidonis Abbatis Cariloci*, & caret extranea iſte D. Bernardi Epiſtola, quæ Cardinalem impulerat ad Tractatum Bernardo attribuendum, qui Guidonis Abbatis certò eſt. Vult tamen Joannes Mabillon certis argumentis ſuam etiam opem huic Operi à Divo Bernardo eſſe præſtitam.

De Odone Abbate Morimundi. 1150.

Supplementum.

ODO ABBAS Morimundi Ciſtercienſis Ordinis, claruit tempore D. Bernardi, & fuit ſuo tempore celebris, cujus diſcipuli doctrinam collegerunt, ut patet ex prologis mſſ. Operum ſub nomine ipſius. Vidi ac tenui volumen mſ. in folio in Bibliotheca Bonifontis in Thieraſcia, eò allatum ex Bibliotheca Fuſniacenſi ejuſdem Ordinis, continens *Commentarius in certos quoſdam locos Veteris ac Novi Teſtamenti*, qui incipiunt ab his verbis: *Ut in novo Opere Veteris recordemur Teſtamenti, &c.* Item vidi *Sermones ſub ejuſdem nomine ornatos & mellifluos* in duobus mſſ. Codicibus Bibliothecæ Longipontis Ciſtercienſis Ordinis, Territorii Sveſſionenſis: quorum prima pars in fol. poſt Opus ſancti Auguſtini contra Creſconium, pars ſecunda in Cod. mſ. intitulato, *Auguſtinus de mendacio, & Sermones Domni Odonis Abbatis Morimundi*. Atqui tam ex prologo Sermonum quàm Commentariorum in Scripturam, quem utrumque legi, conſtat hæc omnia ab ejus aliquo diſcipulo collecta eſſe, non ipſum Opus Odonis. De quo multa Carolus de Vviſch in Bibliotheca Scriptorum Ciſtercienſis Ordinis, & plura quàm quæ ſcripſerit: Itemque plenè de illo apud Annales Ordinis Ciſtercienſis, in Catalogo Abbatum Morimundi. Obiit 6. Nonas Maji anno 1161. de quo Sammarthani tom. 4. Galliæ Chriſtianæ in Abbatibus Morimundenſibus.

De Gilberto Porretano. 1150.

Supplementum.

GILBERTUS DE PORRETA ortu Pictavienſis & Canonicus ſancti Hilarii Majoris, ſubtiliſſimus Philoſophus & in ſacris Litteris plurimùm exercitatus, Pictavis Theologiam profitebatur, cùm creatus fuit Epiſcopus anno 1141. Is ergo eùm ſcrutaretur nimium ſublimia, ad Concilium Rhemenſe ſub Eugenio III. Summo Pontifice habitum vocatus anno 1147. ad inſtantiam Divi Bernardi arguitur, quòd obſcuriùs de ſanctiſſima Trinitate diſſeruiſſet, coactuſque fuit ſcripta ſua interpretari; de qua re Otho Friſingenſis lib. 1. De rebus geſtis Friderici Imperatoris cap. 46. & 47. ſed ibidem condemnatus non legitur, ut multi paſſim ſcribunt. Vivere deſiit an. 1154. pridie nonas Septembris, ut habetur in Appendice Roberti de monte ad Sigebertum ubi ſic: *Moritur Gillebertus Epiſcopus Pictavienſis, vir Religioſus, ac multiplicis doctrinæ, qui Pſalmos & Epiſtolas Pauli luculenter expoſuit.* Scripſit itaque prolixum Commentarium in Pſalmos

Digitized by Google

rem, mſ. bis in Bibliotheca Vallis-claræ Ordinis Ciſtercienſis in Tractu Laudunenſi. Itemque *Opus de Trinitate* de quo loquitur D. Bernardus Serm. 80. in Cantica, mſ. in folio apud Patres Carmelitas Pariſienſes Diſcalceatos, quorum Manuſcripta audivi, ſed falsò, tranſiiſſe ad Bibliothecam Regiam. Qui plura de Gilberto voluerit, adeat Galliam Chriſtianam Fratrum Sammarthanorum tom. 3. pag. 886. ubi *De Epiſcopis Pictavienſibus*, Henricum Gandavenſem lib. B *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* c. 17. Miratum in Scholio ad dictum caput pag. 165. ſuæ Bibliothecæ Eccleſiaſticæ.

De Alexandro Vallis-Celeſinæ Abbate. 1150.

SUPPLEMENTUM.

ALEXANDER ABBAS Celeſini Monaſterii ſeu Vallis-Celeſinæ, vivebat anno 1154. quo obiit Rogerius ex Duce Siciliæ Rex ſalutatus ab anno jam 1139. Scripſit autem Alexander *Libris quatuor res geſtas hujus Regis*, impreſſis Cæſarauguſtæ anno 1578. evulgatiſque curis Dominici Portoneri, & qui C continentur etiam tom. 3. Hiſpaniæ Illuſtratæ, quæ in celebribus Bibliothecis non deeſt.

De Joanne Monacho Turonenſi. 1150.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES MONACHUS Majoris Monaſterii in agro Turonenſi florebat anno 1154. quo Gaufridus Comes Andegavenſium & Dux Normannorum ex parte uxoris ſuæ Mathildis Anglicæ, quæ Henrici primi Anglorum Regis unica filia fuit, obiit ad diem 7. Septembris. Scripſit Joannes *Acta hujus Gaufridi Andegavenſium Comitis & Normanniæ Ducis, Plantageniſtæ nuncupati*: quæ Pariſiis edidit Laurentius Bou- D chel Parlamenti Cauſidicus anno 1610. in 8. apud Petrum Chevalier, itemque impreſſa inter auctores Hiſtoricos Normanniæ Collectos in fol. ab Andrea Ducheſnio anno 1619. apud Sebaſtianum Cramoiſy via Jacobæa ſub Ciconiis.

De VVolberone Abbate. 1150.

SUPPLEMENTUM.

WOLBERO Abbas S. Pantaleonis intra Coloniam, Ordinis Sancti Benedicti, circa annum 1150. ſcripſit Commentarium in Cantica Can- E ticorum IV. Libris, quos edidit Henricus Gravius Ord. D. Benedicti Monachus, Coloniæ anno 1650. in 4. Obiit anno 1167.

De Joanne Priore Hagulſtadenſi. 1150.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES Prior Hagulſtadenſis addidit *annos* 25. *ad Hiſtoriam Simeonis Dunelmenſis* de rebus geſtis Regum Anglorum, nempe ab anno 1129. ad 1154. quo floruit. De eo ad annum 1129. *in Simeone Dunelmenſi* antea jam egimus, quo recurras. Habetur hæc Hiſtoria mſ. Cantabrigiæ in Collegio ſancti Benedicti Cod. 64. cum Hiſtoria Simeonis Du-

SUPPLEMENTUM.

HUGO PICTAVINUS Ordinis Divi Benec Monachus, Guillelmi Vezeliacenſis Abb Notarius, *Hiſtoriam ſui Monaſterii* juſſu Pontii Al tis ſcribere aggreſſus eſt anno 1156. & hanc ipſo Guillelmo abſolvit anno 1167. quatuor c prehenſam libris, quos habes tom. 3. Spicilegii cæ Dacherii.

De Bernardo Morlavenſi. 1150.

SUPPLEMENTUM.

BERNARDUS MORLAVENSIS, Monac Cluniacenſis & Poeta ſæculo 12. nobilis, ptit ad Petrum Abbatem ſuum Cluniacenſem mine *Libros tres De mundi contemptu*, impreſſos teli ad Viſurgim in Germania anno 1626. in 8. Petrum Lucium Academiæ Rintelienſis Typo phum. Primus eos è membranis Gerardi Baun ni Embricenſis Medici, dedit luci Nathan C træus Bremæ anno 1597. deinde Eilhardus I nus anno 1607. Demum Sternii in 12. anno 1 Typographi Luneburgenſes. Vide an conver cum Opere *De Contemptu mundi Metrico*, quod tur inter Opera ſancti Anſelmi ultimæ editionis riſienſis anno 1675. apud Ludovicum Billaine ſigno Divi Auguſtini & Magni Cæſaris. Nam quod apud Anſelmum eſt, nonnulli attribuunt *ſelmo Cantuarienſi*, alii huic *Bernardo Cluniacenſi*, forſitan neutrius eſt.

De Serlone Monacho. 1150.

SUPPLEMENTUM.

SERLO de Valle-Badoni juxta Bajocas in I mannia oriundus, in Ceraſienſi Ordinis B dictini Cœnobio Monachum induit, deinde S gniaci electus Abbas anno 1148. quod Monaſte eſt in Diœceſi Abrincenſi. Cœnobium iſtud à to Vitali ante annos triginta-ſex conditum, & ginta alia quæ ipſi velut Ordinis Capiti obtemp bant, Ordini Ciſtercienſi tradidit & ſancto Ber do ac Abbatiæ Claræ-Vallis addixit. Scripſit *mones* quos edidit Bertrandus Tiſſier anno 1664 mo 6. pag. 107. collectionis ſeu Bibliothecæ Pat Ciſtercienſis Ordinis, quos etiam vidi mſſ. in Bi theca Urſicampi Ordinis Ciſtercienſis in tractu viomenſi. Seceſſit tandem Serlo Claram-Va Regimine abdicato, poſt ſancti Bernardi obitu qui permittere noluerat vivens ut officio nun remitteret, ubi tandem obiit anno 1158. quinto Septembris: vir (ut ait Chronicon Savigni vita & ſermone atque Scripturarum ſcientia ſpicuus. Ejuſdem Serlonis *Opuſculum in Orationem minicam* mſ. in Bibliotheca Colbertina Cod. 5 quem legimus ac optimum cenſemus. Plura Scriptores omnes Rerum Ciſtercienſis Ordinis, tres Sammarthanos in Gallia Chriſtiana tom. Abbatibus Savigniacenſibus.

Digitized by Google

ctum *Opus contra Græcos*, quod ex mſ. Codice edidir Lucas Dacherius tom. 13. ſui Spicilegii, ubi de Anſelmo Havelbergenſi Epiſcopo in præluminaribus agir.

De Amedeo Ep. Lauſannenſi. 1150.

Supplementum.

AMedeus ex Abbate Altæ-Combæ Ordinis Ciſtercienſis, Epiſcopus Lauſannenſis ab anno 1444. qùo ordinatus eſt, ad 1159. quo mortuus dicitur die 27. Septembris. Scripſit *Homilias aliquot in laudem B. Mariæ Virginis*, ſæpiùs impreſſas in Gallia, cum Sermonibus ſanctorum Leonis Maximi, Chryſologi, Fulgentii, & aliorum. Hæ Homiliæ VIII. de laudibus Deiparæ Virginis cum elogio Auctoris præfixo à Gervaſio Sopheno Briſacenſi Germano, editæ primùm in 8. Baſileæ anno 1117. apud Adamum Petri. Plura de eo dabunt, poſt Scriptores omnes rerum Ciſtercienſium, Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 384. pag. 255. ſuæ Bibliothecæ Eccleſiaſticæ, Fratres Sammarthani in Gallia Chriſtiana dum de Epiſcopis Lauſannenſibus, Natalis Alexander in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus ſæculo XII. part. 1. cap. 6. art. 13. pag. 538.

De Odone de Diogilo. 1150.

Supplementum.

ODo De Diogilo vulgariter de Devil, ex primo Abbate ſancti Cornelii Compendienſis, ad quem ſcribit Beatus Bernardus Epiſtola 285. factus eſt Abbas ſancti Dionyſii in Francia anno 1153. poſt mortem viri clariſſimi Sugerii. Huic Ludovicus conceſſit caſtrum novum in terra Martyris Dionyſii ante ſanctum Clarum in Vulcaſſino Diplomate anni 1153. Vir doctus ſcripſit nobile Opus *De profectione Ludovici ſeptimi Regis Francorum in Orientem*, quod edidit ex mſ. Codice Petrus Franciſcus Chiffletius Soc. Jeſu, Divione in 4. apud Viduam Philiberti Chavance anno 1660. in opere ſuo inſcripto *Sancti Bernardi Claravallenſis Abbatis genus illuſtre aſſertum*: ubi etiam leguntur *Joannis Eremitæ de Vita Sancti Bernardi lib. 2. pag.* 97. ſcripti anno 1180. ut in præfatione probatur. Item *Lib. 3. de Miraculis Divi Bernardi*, ſcripti anno 1178. ab Herberto Abbate primùm de Moris, tum poſtea Amanuenſi ſeu Capellano Henrici Claravallenſis Abbatis, Turrium denique apud Sardiniam Archiepiſcopo, qui ibidem pag. 161. Vixit Odo uſque ad annum circiter 1168. de quo Sammarthani in Gallia Chriſtiana tom. 4. in Abbatibus Sancti Dionyſii Pariſienſis Archiepiſcopi.

De Pothone Brumienſi. 1151.

POTHO Presbyter Brumienſis ſcripſit *de domo Dei libros quinque*, & *de magna domo ſapientiæ librum unum*. Qui libri extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom. 9. edit. 2. ſcribere porrò cœpit *de Domo Dei*, ut manu ſua ipſe notatum reliquit (ultimæ) ſcribere cœpit de Domo Dei anno 1152. quo Conradus III. Imperator ſeu Rex Romanorum vivere deſiit. De eo nihil Joannes Trithemius, vel quiſquam Antiquiorum. Anno 1532. Hagonoæ in 8. ac deinceps in Bibliothecis Veterum Patrum prodierunt, *De ſtatu Domus Dei libri V. De*
B *Magna domo Sapientiæ liber unus*.

De Petro Comeſtore. 1160.

PETRUS COMESTOR, qui & Magiſter hiſtoriæ Scholaſticæ, hoc ipſo tempore floruit: dedicavit enim opus ſuum Wilhelmo Archiepiſcopo Senonenſi, cui Alexander III. Papa commiſit, ut ſententiam quamdam Petri Lombardi damnaret, ut ſuprà diximus. Scripſit *hiſtoriam ſacram* 16. *libris*, qui ſunt libri ſacri hiſtoriales videlicet Geneſis, Exodus, Leviticus, Numeri, Joſue, Judices, Ruth primus Regum, ſecundus Regum, tertius Regum, quartus Regum, Tobias, Ezechiel, Daniel, Ju-
C dith, Eſther, Machabæorum, Hiſtoria Evangelica, & hiſtoria Actuum Apoſtolorum. Scripſit autem inſerens verbis ſacris multa ex Gloſſis, & ex profanis auctoribus, & non rarò admiſcens incertas hiſtorias.

Dissertatio Historica.

PEtrus Comeſtor, ſive Manducator, Gallicè *le Mangeur*, Trecis ad Sequanam oriundus in Campaniæ Comitatu Eccleſiæ S. Petri ejuſdem urbis Canonicus & Decanus, necnon Cancellarius Eccleſiæ B. Mariæ Pariſienſis, ac tandem Can. Regularis B. Auguſtini obiit 12. Kal. Novembris
D circa annum Chriſti 1198. ſepultus Lutetiæ ad S. Victoris cœnobium in læva parte altaris S. Dionyſii cum Epitaphio, quod ſæpe legimus, *Petrus eram*, &c. De eo Petrus Abbas Cellenſis (ut quidem Sirmondo viſum, cui ſe planè accedere profitetur Voſſius licet ſcirpus hic non ſit abſque nodo) libri 7. epiſtola 19. Vincentius Bellovacenſis, S. Antoninus Parte III. Tit. XV. cap. 6. Henricus de Gandavo cap. 32. Philippus Bergomas, Jo: Trithemius, qui ait claruiſſe ſub Friderico Imp. anno 1160. ridiculam affert nominis etymologiam, quod ſcripturarum auctoritates in ſuis ſermonibus & opuſculis crebriùs allegaret, quaſi in ventrem memoriæ manducando repoſuiſſet, Sixtus Senenſis,
E Voſſius, Gabriel Pennottus, Claudius Hemeræus Theologus in libro de Academia Pariſienſi, aliique plures.

Hiſtoriæ Scholaſticæ Magiſter dici ſolet, quam in 16. libros diſtinctam dicavit Guillelmo Theobaldi Magni Campaniæ, Carnuti, Blæſarumque Comitis filio natu minimo, qui ex Carnotenſi Antiſtite ſaltem deſignato ad Archiepiſcopum Senonenſem evectus anno 11. & ad Rhemenſem Thronum poſtea tranſiit & S. R. E. Cardinalis vulgò dictus ad Albas manus, obiit anno 1201. ex Chronico Roberti Ordinis Præmonſtratenſis S. Mariani Monachi in urbe Antiſſiodorenſi. Impreſſa eſt primùm anno 1473. apud Guintherum Zainer, deinde Argentinæ 1483. & pluribus deinceps in locis. De eo opere hæc Sixtus: omnes libros Hiſtoricos, tum

Vete-

ditione ſine ullo ſcripto acceptis : adjecti item variis in locis breves quaſdam ex dictis Patrum annotationes, quæ locos Hiſtoriæ obſcuros illuſtrarent. Hæc ille.

Sermo de immaculata B. Virginis Mariæ Conceptione, excuſus dicitur Antuerpiæ apud Guillelmum Veſtermannum anno 1536. ex vetuſto quodam codice in Anglia excerptus. An etiam alii ejus ſermones de Tempore ac Sanctis typis fuerint alicubi mandati, nondum compertum habeo. In mſ. Victorino hoc lemma legitur : Octoginta ſermones Petri Manducatoris quorum 50. Presbyter edidit : alios 30. factus Canonicus S. Victoris. Plura de eodem dicenda venient alio in opere.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS COMESTOR ſeu MANDUCATOR, Presbyter & Decanus Trecenſis & Magiſter Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, obiit in Cœnobio Sancti Victoris Pariſienſis anno 1198. die 21. Octobris, ubi ſepultus eſt cum Epitaphio, de quo abundè Bellarminus & Labbeus. Quibus addo *hujus Petri Sermones numero* 114. inveniri mſſ. in folio in Bibliotheca Longipontis Ordinis Ciſtercienſis in Epiſcopatu Sveſſionenſi, qui incipiunt ab his verbis : *Audi filia & vide, & inclina aurem tuam, &c. Tres legimus cæleſtis verbi auditores, &c.* Sunt etiam mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Pembrochiana codd. 48. & 76. Advertendum autem eſt, Sermones quos edidit Joannes Buſæus Societatis Jeſu ſub nomine Petri Bleſenſis, & qui habentur in Bibliotheca Sanctorum Patrum editionis Colonienſis, non eſſe verè Petri Bleſenſis : ut annotavit rectè Petrus de Guſſanvilla, qui ultimò in Galliis edidit Opera Petri Bleſenſis, ſed eſſe Petri Comeſtoris qui Patria Trecenſis fuit, unde vero auctori reſtituendi ſunt.

De Ecberto Abbate. 1160.

ECBERTUS BONNENSIS primùm Canonicus, deinde Monachus & Abbas Schonaugienſis, multa ſcripſit, quæ à Trithemio Commemorantur. Extant nunc ſermones 13. adverſus Catharos ejus temporis hæreticos ; quibus decem illorum hereſes, ex Manichæorum erroribus petitas refutat. Qui ſeorſim prius editi in auctario etiam Bibliothecæ ſanctorum Patrum editionis 3. poſiti ſunt.

DISSERTATIO HISTORICA.

ECKEBERTUS ex Presbytero Bonnenſis ad Rhenum oppidi in diœceſi Colonienſi Canonicus, poſtea Schonaugienſis in Trevirenſi non longè à Rheno Monachus & Abbas, frater S. Elizabethæ Schonaugienſis Abbatiſſæ, quæ anno 1165. obiiſſe dicitur, floruit ſæculo Chriſti XII. circa annum 1160. ut docet Jo: Trithemius, qui multa de eo profert, ejuſque Sanctiſſima ſorore, vel 1180. ut ex ejus ſcriptis colligitur. Quo deceſſerit anno, prorſus ignoro.

Sermones tredecim contra Catharos, ſeu Waldenſes ſui temporis hæreticos, quibus decem illorum hæreſes ex Manichæorum erroribus petitas egregiè re-

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

corpus Bibliothecæ Veterum Patrum tranſlata

Anno quoque 1628. Coloniæ editus eſt *Li[illegible] tranſitu ſive obitu S. Eliſabethæ ſororis ejus*, unà ejuſdem Eliſabethæ Viſionum libris tribus, & [e]ſtolarum libro uno.

De Theoriano. 1160.

B THEORIANUS quidam Græcus vir do[ctus] miſſus fuit à Manuele Imperatore ad A[rme]nos, ut eos ab erroribus circa fidem Chriſtia[nam] revocaret : quod ille egregiè præſtitit anno D[omi]ni 1170. extat *dialogus Theoriani Orthodoxi cum [Ge]nerali Armenorum*, in tomo quarto Bibliothecæ [San]ctorum Patrum edit. 2. eſtque dialogus lect[u di]gnus. Quamvis Genebrardus lib. 4. Chronol[ogiæ] conetur excuſare Armenos ab errore Petri [Gna]phei, tamen judicent lectores, an rectè ex[cuſa]verit.

DISSERTATIO HISTORICA.

C THEORIANUS, vir orthodoxus atque [doc]tus, ab Emmanuele Comneno Græc[orum] Imperatore miſſus anno 1170. ad Armenos a[b er]roribus revocandos, ſcripſit.

Dialogum Orthodoxi cum Catholico, hoc eſt [Ar]*chiepiſcopo*, ſeu *Primate Armenorum*, *& Geſta* [lega]*tionis illius*. Prodierunt Baſileæ Græcè & Lati[nè in] 8. anno 1578. interprete Joanne Leunklavi[o ...] melburno & Bibliotheca Joannis Sambuci, [& To]mo I. Auctarii Bibliothecæ Veterum Patrum 1624. nec non Morellianæ Tomo undecimo 439. Latinè verò occurrent in aliis Pariſienſi Colonienſi. Ridiculum porrò mihi videtur quidam annotarunt hunc eſſe Theorianum

D Nicephorus in Chronologia ſua numerat 47. Patriarchas Conſt. cum S. Nicephorus quatu[or] te hanc Legationem ſæculis ad Superos emig[raverit].

De Philippo de Harveng. 116[0.]

SUPPLEMENTUM.

PHILIPPUS cognomento de Harveng, [Abbas] Bonæ-Spei in Hannonia Ord. Præmonſt[raten]ſis floruit anno 1160. & ſequentibus, qui multa habuerat cum S. Bernardo Claræ-vallis [Ab]bate intricata, de quibus conqueritur acriter lippus in ſuis Epiſtolis. Scripſit autem multa

E ex mſſ. ejuſdem Eccleſiæ quæ vidimus, ev[ulgavit] Nicolaus Chamart Abbas ejuſdem Cœnobii, [Du]ci in folio anno 1621 apud Balthaſarem Bell[erum]. Sunt autem *Eloquentes Epiſtolæ XXI.* pag. 1. [...] quentibus, quarum *decima* objurgat acriter ſa[nctum] Bernardum, multis ſeſe immiſcentem ad ſ[e non] pertinentibus. *Commentarius Myſticus in Cantica* [Canti]*corum* pag. 101. *Moralitates in eadem Cantica* pag. *De Somnio Nabuchodonoſoris* pag. 440. *Tractatus D[e Sta]te primi Hominis* pag. 344. *Tractatus De Damnati[one Sa]lomonis* pag. 361. *Tractatus ſex de Inſtitutione [Cleri]corum*, nempe 1. *De Clericorum dignitate*, 2. *De [Scien]tia*, 3. *De Juſtitia*, 4. *De Continentia*, 5. *De O[bedien]tia*, 6. *De Silentio*. Attendere deberent ad [hunc] hunc Tractatum noſtri Ordinis Clerici, & omn[es] qui ſilentium nuperrimè abjecerunt olim ubic[...]

 lig

Digitized by Google

gniores nomine *Canonicorum irregularium*. Longè à me pctuleum ejuſmodi hominum genus. Item *Vita ſancti Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi* pag. 691. *Vita Sancti Amandi Abbatis* pag. 707. *Paſſio Sanctorum Cyrici, & Julitta* pag. 745. *Paſſio Sancti Salvii Martyris* pag. 752. *Vita Sancti Foillani* pag. 759. *Vita Sancti Gislani Confeſſoris & Abbatis* pag. 767. *Vita Sancti Landelini Abbatis* pag. 773. *Vita Sancta Oda Virginis* pag. 779. *Vita Sancta Vvaldetrudis Virginis* pag. 788. *Paſſio Sancta Agnetis Virginis & Martyris* carmine Elegiaco pag. 796. *Varia Carmina, Epitaphia & Logogryphi* pag. 798. Vixit Abbas Philippus uſque ad annum 1180. & ultrà.

De Petro Pictavienſi. 1160.

Supplementum.

PETRUS Pictavienſis Poeta & Monachus Cluniacenſis, ſcripſit *nobile Poema ad laudem Abbatis ſui Petri Cluniacenſis*, cujus tempore circa annum 1160. claruit, quodque cum dicti Abbatis operibus imprimi conſuevit.

De Joanne Tzetzes. 1160.

Supplementum.

JOANNES TZETZES Iſaaci Tzetzæ ejus, qui in Lycophronem ſcripſit, frater, circa annum 1160. viguit, & ſcripſit *Variam Hiſtoriam verſibus Politicis*: non autem jambicis, quod Conradus Geſnerus putavit. Politicos porrò verſus apud Græcos ſic dictos opinor, quaſi civiles ac populares rythmos, qui quindecim ſyllabis ſinguli conſtant: ſic tamen ut cujuſque verſus pars prior integra dictione octavam ſyllabam abſolvat, more jambici dimetri. Hoc verſuum genere & *Michael Pſellus* Cantica Canticorum explanavit, & *Conſtantinus Manaſſes* ſuos Annales Byzantinos & alii alia ſcripſerunt. Porrò Joannis Tzetzæ variarum Hiſtoriarum liber verſibus Politicis Græcis cum Latina interpretatione Pauli Lacizii & Præfatione Nicolai Gerbelii, in fol. Baſileæ anno 1546. Item Joannis Tzetzæ *Allegoriæ Mythologica, Phyſica, Morales*, Carminibus Græcè & Latinè à Frederico Morello Pariſiis anno 1616. in 8. Scripſit pariter *Commentaria in Heſiodum*, cujus Heſiodi Opera Græco-Latina cum Scholiis Græcis Procli, Moſchopuli, Tzetzæ, Joannis Diaconi, &c. edita à Daniele Heinſio cum ejuſdem verſione & notis in 4. anno 1603. apud Raphelengium Amſtelodami. De Joanne iſto Aubertus Miræus in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 348. pag. 244.

De Joanne Ciritta. 1160.

Supplementum.

JOANNES CIRITTA Hiſpanus, Abbas Tharoucanus Ordinis Ciſtercienſis anno 1162. *Regulam Militibus Ordinis Avis* apud Luſitanos clari, ſcripſit: exemplo nimirum ſancti Bernardi Clarævallenſis, qui Regulam Templariorum militum, ſive pauperum Commilitonum Chriſti Templique Hieroſolymitani Jacobo II. Aragoniæ & Valentiæ Rege, in ſcriptum redegit: quæ omnia habentur in Privilegiis Ordinis Ciſtercienſis anno 1630. Antuerpiæ à Balthazare Moreto excuſis.

De Hugone Cluniacenſi. 1160.

Supplementum.

HUGO Patria Ambianenſis, ex Abbate Radinghenſi in Anglia, factus anno 1130. Rothomagenſis Archiepiſcopus, uſque ad annum 1164. quo obiit die 10. Decembris. Scripſit *Opus de officiis & Miniſtris Eccleſia* ex mſ. Codice evulgatum poſt Opera Guiberti de Novigento, cura & ſtudio Lucæ Dacherii. Vide ſuprà Guibertum Abbatem ad annum 1124. ubi plura præmittit Lucas Dacherius ante editionem hujus operis, quæ Hugonem commendant & illuſtrem effantur. Item multa Sammarthani Fratres tom. 1. Chriſtianæ ſuæ Galliæ in Archiepiſcopis Rothomagenſibus pag. 578.

De Rodulfo Tortario. 1160.

Supplementum.

RODULFUS cognomento *Tortarius* ſcripſit circa hoc tempus librum inſignem *De Miraculis ſancti Benedicti* quem evulgavit D. Joannes Mabillon ſæculo 4. Benedictino tom. 2. pag. 390. & ſequentibus, poſt alios duos libros Miraculorum ejuſdem ſancti Patris *ab Aimoino Floriacenſi Monacho* ſæculo XI. pag. 356. & libros tres *Deſiderii Abbatis Caſſinenſis* qui Victor Papa tertius dictus eſt, ibidem impreſſos pag. 425. & ſeqq.

De Aldeberto Abbate. 1160.

Supplementum.

ALDEBERTUS Abbas Heidenheimenſis Ord. Divi Benedicti, floruit anno 1164. ſcripſitque *Relationem Hiſtoricam de reſtitutione ſui Monaſterii Benedictinis facta* ſub Eugenio Papa tertio, quam cum Commentario Philippi Eiſtetenſis Epiſcopi *De Epiſcopis Eiſtetenſibus* ab anno 1306. ad 1322. edidit Jacobus Gretſerus Soc. Jeſu Ingolſtadii in 4. anno 1617. apud Eliſabetham Angermariam. Opus Jacobi Gretſeri inſcriptum, *Commentarius de ſanctis Eiſtetenſis Eccleſia tutelaribus, S. Richardo, S. Vvillibardo, S. Vvunibaldo, S. Vvalpurga, &c.*

De Eliſabetha Abbatiſſa Schonaugienſi. 1160.

Supplementum.

ELISABETHA Virgo & Abbatiſſa Schonaugienſis Ordinis Divi Benedicti in Diœceſi Trevirenſi, ſcripſit *Viſionum ſeu Revelationum libros 3. & Epiſtolarum librum unum*, qui Coloniæ typis ſunt editi anno 1628. unà cum libro Eckberti Abbatis Schonaugienſis, quem ſcripſit *De tranſitu ſeu obitu S. Eliſabetha ſororis ſua germana*. Obiit ipſa anno Chriſti 1165. æta-

tis

[illegible] Hujus loci Abbas ſecundus fuit *Eckbertus* S. Eliſabethæ jam laudatæ frater, anteà Canonicus Bonnenſis. Secunda Schonaugia Monialium Benedictinarum, dicto ſancti Florini Cœnobio olim vicina, quæ circa annum 1590. vel 1600. deſiit, fundo ac poſſeſſionibus in uſum Monachorum ſancti Florini translatis, cujus Schonaugiæ ſecundæ Abbatiſſa fuit ſancta Eliſabetha, hæc ipſa ſoror Abbatis Eckberti. Tertia verò Schonaugia, quæ eſt Monachorum Ordinis Ciſtercienſis, in Diœceſi Vvormacienſi, altero lapide ab Heidelberga, Rhenani Palatinatus urbe primaria, loco amœno ſitur: in quo *Hildegundis Virgo* virili veſte ſexum mentita, aſſumptoque Joſephi nomine, uſque ad obitum vixit. Hæc viſum fuit monere, deſumpta ex Auberto Miræo in auctario ſuo De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 379. pag. 254. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ; ne quis in errorem trahatur à Chryſoſtomo Henriquez, aut aliis hæc tria Monaſteria confundentibus.

De Gilberto de Oilandia. 1160.

S U P P L E M E N T U M.

GILBERTUS Abbas de Oilandia ordinis Ciſtercienſis in Anglia, floruit circa annum 1165. continuavitque *Commentarium Divi Bernardi in Cantica*, opus impreſſum cum aliquibus ejuſdem diſſertationibus, in editione Operum Divi Bernardi Pariſiis anno 1667. apud Fredericum Leonard via Jacobæa ſub Scuto Veneto, curis Joannis Mabillon, poſt Joannem Merlonem Horſtium. De Gilberto Henricus Gandavenſis libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 12. his verbis: *Gilbertus Abbas Ord. Ciſtercienſis, imitatus B. Bernardum in quantum potuit, Sermones compoſuit in quibuſdam capitulis Cantici Canticorum, ab iſto ſcilicet loco*: In lectulo meo per noctes, *&c. Subtiles quidem & valde ſpirituales, ſed revera B. Bernardi eloquentia & ſenſibus impares.* Hæc Gandavenſis. Idem Gilbertus ſcripſit *Varias Epiſtolas ac Diſſertationes in forma Epiſtolarum*, quas habes ibidem impreſſas.

De Hugone Cluniacenſi. 1160.

S U P P L E M E N T U M.

HUGO Cluniacenſis Monachus claruit circa annum 1160. & ſcripſit *Epiſtolam* multa de virtutibus ſancti Hugonis Abbatis Cluniacenſis continentem; Itemque poſteà inſtantibus Cluniacenſibus ſuis Fratribus, *Vitam integram hujus ſanctiſſimi Abbatis*, quam habes cum Epiſtola citata in opere inſcripto *Bibliotheca Cluniacenſis*, itemque in ultima editione Laurentii Surii ad diem 29. Aprilis.

De Adamo Pariſienſi. 1160.

S U P P L E M E N T U M.

ADAMUS ſancti Victoris Pariſienſis, Ordinis Divi Auguſtini Canonicus, floruit anno circiter 1168. & ſeqq. ſcripſit *Dialogum de Inſtructione Novitiorum*, & alia, quæ mſſ. extant in Bibliotheca ſancti Victoris, nec enim ſcio an aliquid Adami Victorini impreſſum ſit, quem aliquando allegat Joannes Picardus hujus Cœnobii Canonicus, in ſuis no-

ÆLREDUS ELREDUS ATHELREDU
EDILREDUS Anglus, Monachus Ciſte
ſis Ordinis & Abbas Regiæ-Vallis in Archie
patu Eboracenſi, floruit anno 1164. & ſeque
temporibus, clarus multis ſcriptis, quæ ex mſſ.
evulgavit Richardus Gibbonus Presbyter Soc
Jeſu, ac poſt ipſum in Bibliotheca Scriptoru
B dinis Ciſtercienſis Bertrandus Tiſſier Noſtras
mo 5. pag. 16. & ſeqq. Sunt autem hæc: *Se
de tempore & de Sanctis, in Iſaiam Prophetam
nes XXXI. Speculum charitatis lib. 3. cum Com
ejuſdem Speculi, De Spirituali Amicitia lib. 3. T
tus De Puero Jeſu duodenni.* Item *Regula ad in*
impreſſa olim inter Opera ſancti Auguſtini,
habet Lucas Holſtenius ſub nomine Ælredi a
proprii in Collectione Regularum parte 3. pa
Idem Edilredus ſeu Altedus ſcripſit etiam alia o
la Hiſtorica, quæ habentur in nova Collectio
ſtoricorum Angliæ impreſſa 2. tomis in fol. L
anno 1652. curis & ſtudio Joannis Seldeni. Su
tem Hiſtorica Ethelredi ſeu Ailredi *Deſcripti
C Standardi* pag. 333. item *Genealogia Regum An*
pag. 347. *Vita ſancti Edvvardi Regis & Confeſſo*
gina 369. *Hiſtoria de Sanctimoniali de Vvatthun*
na 415. Obiit cum odore Sanctitatis anno 11
12. Januarii, cujus Vita apud Bollandum.

De Laurentio Leodienſi. 1160

S U P P L E M E N T U M.

LAURENTIUS LEODIENSIS ad ſanctum
rentium Ordinis D. Benedicti Monachu
inde miſſus Virdunum ad reſtaurandas Litt
Cœnobio ſancti Vitoni ejuſdem Regulæ, flor
D no 1160. & ultrà, ſcripſitque tempore Alb
ejuſdem Virduni Epiſcopi, *Opuſculum de Virdu
Epiſcopis* uſque ad annum 1148. quo forſitan j
no ſcribebat. Opus impreſſum cum Berthario
nymo de Epiſcopis Virdunenſibus tom. 12. ut o
Spicilegii Dacheriani. Vixiſſe dicitur uſque
num 1179. vel ſequentem.

De Arnulpho Lexovienſi. 117

ARNULPHUS Epiſcopus Lexovienſis,
crebra eſt mentio in Hiſtoria ſancti T
Cantuarienſis, ſcripſit epiſtolas, & alia q
opuſcula tum proſa, tum verſu, quæ ſimul
E edita Pariſiis.

DISSERTATIO HISTORICA.

ARNULFUS ex Sagienſi Archidiacono
avunculum ſuum Joannem, Lexovie
eadem Neuſtria anno 1151. electus ac conſe
Epiſcopus, in Palæſtinam cum Ludovico ſ
Rege Francorum, multiſque aliis Cruceſignati
1147. abiit. Alexandrum III. Papam, & S
mam Archiepiſcopum Cantuarienſem egregi
tus eſt, tandemque ſenio jam gravis, & Ang
Regi Henrico II. jampridem ſuſpectus, in C
bium ſancti Victoris ad muros Pariſienſes ſe
anno 1177. aut 1180. ſiquidem verum ſit per
40. potentem opere & ſermone populo ſuo p

Digitized by Google

ſenſis, Baronius, aliique. Extant ab Odone Turnebo Hadriani filio primùm edita illius, & deinde in Bibliothecas vet. Patrum translata, *Epiſtolæ*, *Conciones*, & *Epigrammata*.

Recens quoque Tomo II. Spicilegii veterum aliquot Scriptorum editus eſt ejuſdem Arnulfi Sagienſis dumtaxat Archidiaconi Tractatus brevis de ſchiſmate orto poſt Honorii II. Papæ deceſſum, inter Innocentium II. & Petrum Leonem Antipapam, ad Gaufridum Carnotenſem Epiſcopum, S. R. E. Legatum.

De Nicolao Claravallenſi. 1170.

NICOLAUS Monachus Claravallenſis, & S. Bernardi Abbatis Secretarius, ſcripſit epiſtolas ad diverſos, quæ nuper in lucem editæ ſunt, in auctario Bibliothecæ ſanctorum Patrum editionis tertiæ.

DISSERTATIO HISTORICA.

NICOLAUS, Monachus Clarævallis, ex ordine Ciſtercienſi, S. Bernardo primùm à Secretis Epiſtolis, deinde adverſarius & apoſtata, vixit circa annum 1152. Quo verò anno obierit mihi N. L. Vide quid de eo Angelus Manriquez in Annalibus ad annum 1145. 1148. 1551. & 1171. & Carolus Viſchius in Bibliotheca Ciſtercienſi.

Epiſtolarum ejus volumen cura & ſtudio Joannis Picardi Canonici Regularis in cœnobio S. Victoris Pariſienſis prodiit primùm in Auctario Bibliothecæ Veterum Patrum anno 1610. deinde in Colonienſi, &c.

SUPPLEMENTUM.

NICOLAUS Arremarenſis primùm Monachus Ordinis D. Benedicti, tum poſteà ex motu rigidioris vitæ Monachus Claræ-Vallis, & Sancti Bernardi Notarius ſeu ab Epiſtolis. Claruit ſcientia & ſcripſit *Librum Epiſtolarum* quem habet Bibliotheca Sanctorum Patrum editionis Colonienſis anni 1618. & Lugdunenſis anni 1677. Item *Librum Sermonum dicatum Henrico Campaniæ Comiti*, quem habet Bibliotheca Scriptorum veterum Ordinis Ciſtercienſis tom. 3. pag. 193. & ſeqq. tandem ob peſſimam verſationem in officio ſuo, in Italiam profugus & ſancti Abbatis hoſtis, vixiſſe creditur uſque ad annum 1171. & adhuc ulteriùs; nec enim de anno vel genere mortis illius conſtat.

De Gaufrido Mon. Ciſtercienſi. 1170.

SUPPLEMENTUM.

GAUFRIDUS Monachus Ordinis Ciſtercienſis, Patria Antiſſiodorenſis, Petri Abaelardi quondam Diſcipulus, quo relicto ad Magiſterium Divi Bernardi, adhuc juvenis ſe contulit. Inde clareſcentibus Diſciplinæ doctrinæque meritis, factus eſt ſucceſſivè Abbas Igniaci in tractu Rhemenſi, Altæ-Cumbæ in Sabaudia, & Claræ-Vallis quartus, unde tamen, quam ob cauſam neſcio, cedere ac deſtitui [illegible] Otium variis temporibus *magnum opus Sermonum* duobus tomis in fol. mſ. in Bibliotheca Claræ-Vallis, quod à me viſum eſt *in manibus Bertrandi Tiſſier apud Bonum Fontem*, dum parabat ſe editioni ſpeciali operum dicti Gaufridi, ſed interrupit mors

B propoſitum boni ſenis. Item *Librum de contemptu mundi*, in illud: *Ecce nos qui reliquimus omnia &c.* olim ſub nomine D. Bernardi inter opera ejus impreſſum, ſed in editione Joannis Mabillon ſuo auctori legitimo reſtitutum. Item *libros* 3. *De Vita Sancti Bernardi*, impreſſos ſæpè cum Operibus ſancti Patris. Item *librum* 1. *De Miraculis ejuſdem Abbatis*, qui legitur tom. 1. pagin. 255. Bibliothecæ Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis, cum *Epiſtola ejuſdem Auctoris* ad finem libri. Item *Vitam ſancti Petri Tarentaſienſis Archiepiſcopi*, quam Lucius tertius Summus Pontifex ſcribendam ei injunxit circa annum 1182. & quam habes apud Surium & Bollandiſtas ad diem 8. Maji. Item *Epiſtolam de Concilio Rhe-*

C *menſi anni* 1148. quam Baronius ſuis inſeruit Annalibus. Item *librum contra Petrum Abaelardum*, quem vidi mſ. & editioni paratum in manibus Bertrandi Tiſſier Bonifontis in Thieraſcia Prioris, cum altero ejuſdem Gaufridi opuſculo *De veſtibus Sacris ſeu Sacerdotalibus*. Vixit valdè ſenex uſque ad annum 1200. & ultra, ut conſtat ex certis ejus ſermonibus, in quibus arguit errores Abbatis Joachimi. Plura de illo Scriptores rerum Ciſtercienſium. Collegerat atque editioni parabat omnia quæ plurima ſunt hujus Gaufridi opera Bertrandus Tiſſier Prior Bonifontis; quæ tandem interveniente laborioſi ſenis morte, neglecta illic tenuimus, grataque ſolis muribus has cartas comedentibus, maximo horum

D Monachorum opprobrio. Auctor enim iſte eloquentiſſimus eſt, atque alter Guerricus ſæculi duodecimi.

De Gilberto de Sempringham. 1170.

SUPPLEMENTUM.

GILBERTUS de Sempringham Anglus, Fundator Ordinis Canonicorum Gilbertinorum in Anglia, qui dudum Sanctitate & regularibus floruerat obſervantiis, floruit circa hunc annum 1170. immò multò ante ac multò poſt, logam ducens vitam. Scripſit autem *Conſtitutionum ſui Ordinis libros*

E *duos*, quos habes in Monaſtico Anglicano tom. 2. ex tribus editis in folio Londini annis 1661. & 1673. apud Aliciam Vatren.

De S. Thoma Becket. 1170.

SUPPLEMENTUM.

SANCTUS THOMAS BECKET ex Cancellario Regis Angliæ, nominatus Cantuarienſis Archiepiſcopus, ſcripſit *multas Epiſtolas* ad ſui juſtificationem & ad libertatem Eccleſiaſticam vindicandam, quas *in quinque libros diſtinctas* ex mſ. Codice Vaticano erutas evulgavit Chriſtianus Lupus Ordinis Eremitarum D. Auguſtini, anno 1682. tomis duobus in 4. Bruxellis apud Henricum Frick, cum libris quatuor aut quin-

Digitized by Google

ſi excarnificatus. De illo auctores innumeri ſcripſerunt, quos recenſere ſolùm, eſſet prolixum nimis, nec noſtri inſtituti.

De Joanne Cornubienſi. 1170.

Supplementum.

JOANNES CORNUBIENSIS Anglus, ex primis & celeberrimis Theologis ſæculi duodecimi, claruit anno 1170. vel circiter, ſcripſitque *Elogium ad Alexandrum Papam III.* mſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolana cod. 58. Opuſculum etiam *quomodo fiat Sacramentum Altaris per virtutem Sanctæ Crucis & de 7. Canonibus Miſſæ*, mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Collegii Sancti Benedicti cod. 178.

De Adamo Scoto. 1170.

Supplementum.

ADAMUS natione Scotus, Canonicus Regulatis Ordinis Præmonſtratenſis, florebat anno 1172. & ſequentibus uſque ad annum 1180. Scripſit *Commentarium in Regulam Divi Auguſtini*, *librum ſeu Tractatum De triplici Tabernaculo*, *alium de triplici genere Contemplationis*, *Sermones varios*, quæ omnia impreſſa in fol. Antuerpiæ anno 1659. apud Petrum Bellerum. Scripſerat Adamus, ut teſtatur in Prologo, *Sermones centum*, quorum XLVII. tantùm ſunt impreſſi: cæteri autem ex mſ. Codice eruti, ſunt in manibus D. Hermanni à Porta Abbatis Sancti Michaelis Antuerpienſis, *cum Soliloquio ejuſdem Adami de Anima*, quæ parata ſunt editioni quam promptam optamus, ad auctoris gloriam. Habentur autem mſſ. hæc opera apud Celeſtinos Meduntanos, ut nuperrimè didici ab oculatis teſtibus, cod. 618. & 619. in 4.

De Hugone Etheriano. 1177.

HUGO ETHERIANUS natione Tuſcus, vir doctus Græcè, & Latinè. Coſtantinopoli degens ſcripſit valdè eruditè *librum de proceſſione Spiritus Sancti adverſus errores Græcorum*, quem librum ad Alexandrum tertium Pontificem miſit anno 1177. teſte Card. Baronio tomo 12. Annalium, ubi & epiſtolam ejuſdem Alexandri ponit, qua gratias agit Hugoni. Scripſit etiam *de regreſſu animarum ab inferis*. Utrumque opus extat in tomo 9. Bibliothecæ ſanctorum Patrum, edit. 2.

Dissertatio Historica.

HUGO ETERIANUS, vel ſpiritu adſcripto Etherianus, natione Tuſcus, floruit vergente ad finem ſæculo Chriſti XII. vixitque aliquamdiu in urbe Conſt. tempore Manuelis Comneni Imp. Græcorum, apud quem magnæ auctoritatis erat, teſte Trithemio, in cujus editionibus pro Alexandro IV. Papa reſtituendus eſt Tertius. De eo Baronius Tomo ult. Annal. Eccleſiaſticorum, aliique (*a*).

De Hæreſibus, quas Græci in Latinos devolvunt, *libri tres*, *ad Ardoinum Cardinalem*, ſive, *de proceſſio-*

no 1540.

(*a*) Quamvis Hugo iſte, inquit Joannes Braſichellanus in Expurgatorio Indice, vir doxus & eruditus extiterit, circumſpectè ta & cum judicio legendi ejus tres libri: in c dam enim à propria & exacta loquendi Theologorum declinare videtur. Præſertim ii quòd Patrem Filii & Spiritus Sancti cauſam
B ſimè appellat. Videndus quoque Genebrard bro 4. Chronologiæ, &c.

De Arnoldo Carnotenſi. 1177.

ARNOLDUS CARNOTENSIS, Bonæ-vallis, vir admodum pius, & dc & ſancti Bernardi diſcipulus, & amicus in p ad quem etiam ſcripſit *epiſtolam* 310. *de obitu ſ imminente*. Scripſit inſigne *opuſculum de ſeptem noviſſimis à Chriſto in Cruce prolatis*. Scripſit it *laudibus Virginis Mariæ Matris Dei*: quæ duo extant in Bibliotheca ſanctorum Patrum tom
C mo, edit. 2. Scripſit quoque *ſecundum librum vi cti Bernardi*, qui habetur ad finem operum Bernardi.

Dissertatio Historica.

ARNOLDUS, CARNOTENSIS d non à patria, quam ignorari arbitror quòd Abbas Bonæ-vallis fuerit in diœceſi Ca na notiſſimæ, unde arguas Miræum à Claudi berto haud dubiè deceptum, qui illud, cui p noſtet Arnoldus, Bonæ-vallenſe Cœnobium in nenſi diœceſi collocat. Vixit poſt S. Bernarc tum uſque ad annum Chriſti circiter 1160. autem anno obierit, mihi nondum conſtat. I
D eus Gandavenſis capite undecimo libri de Sc ribus Eccleſiaſticis, Ernaldum vocat, eademq tione ſcriptus reperitur in titulis Epiſtolarum & 38. quas ad eum dedit Arnulfus Lexovienſi ſcopus. At in vita S. Bernardi libri poſtrem te 2. dicitur Arnaldus. Extant ſeorſim & in I thecis veterum Patrum ab eo ſcripti, *Tractu ſeptem Verbis Domini in Cruce prolatis*, cum Sc Franciſci Titelmanni Haſſellenſis, & recogn R. P. Andreæ Schotti Soc. Jeſu. *Tractatus a ribus ſex dierum*, ex recognitione Dionyſii Pe ti, Melodunenſis, Eccleſiaſtæ Altiſſiodorenſis. *mo de laudibus Sanctæ & perpetuæ Virginis Mariæ* ſcholio in illud encomium, quod ante Tract
E de ſeptem Verbis compoſitum fuit.

Idem explicavit *Vitam S. Bernardi Claræ-v Abbatis*, in quatuor libris præter illum, quen bas Sancti Theoderici Guillelmus ſcripſerat, hinc inde tangens, quæ ipſi pertinere videban materiam, quam ſcribebat, inquit ſupra citatus ricus de Gandavo. Verùm in hoc erraſſe v Henricus, quòd tertium, quartum, ac quint ix Sancti Bernardi libros huic Arnoldo tribui ſolus ſecundus debetur. Eumdem quoque e ſequutus eſt Trithemius, qui Arnoldum ſcr claruiſſe ſub Friderico Imperatore anno 116c rit. S. Bernardus ad eum ſcripſit epiſtolam 310. Gaufridus Claræ-vallenſis Hiſtoriæ ſuæ intexu Bernardi amicum intimum fuiſſe inſinuat. meritò redarguas eos, qui Auctorem ſecund

Digitized by Google

mentariorum de ultimis Domini verbis, & quarumdam epiſtolarum ſcriptorem, quem omnes norunt fuiſſe Carnotenſem, de quo videndus quoque Joannes Trithemius libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis (a).

Obſervandum inſuper hoc loco in Oxonienſi Collegio Omnium animarum reperiri in mſ. codice, *Tractatum de Cardinalibus operibus Chriſti*, qui editus eſt inter opera S. Cypriani, attributum Arnoldo Bona-villarenſi Abbati ad Hadrianum Papam, quem ego omnibus ritè perpenſis non alium eſſe arbitror ab hoc noſtro Bonæ-vallenſi Abbate, qui tempore Hadriani IV. floruit. Falſum enim eſt quod Robertus Cocus aſſerit Auctorem illius Tractatus perveniſſe ad annum 1200.

(a) De Autore libri ſecundi Vitæ S. Bernardi, fueritne Ciſterciensis Ordinis an Benedictini, Bonævallis in Carnutibus an in Allobrogibus Abbas, adhuc ſub judice lis eſt, aliis aliò trahentibus. Ego Henrico Gandavenſi fere ſuppari aliiſque pluribus adhæſi. Tu ſi lubet conſule Jacobum Horſtium in notis ad Epiſtolam 310. Sancti Bernardi, Bibliothecam Ciſtercienſem Caroli Wiſchii, & nuperos lectionum Euchariſticarum in gratiam Monialium Collectores pag. 570. ubi & de Auctore vero Tractatuum de operibus Cardinalibus Chriſti ad Hadrianum Papam noſtram opinionem calculo ſuo firmant.

Supplementum.

ARNALDUS ſive ERNALDUS & ARNOLDUS Abbas Bonæ-vallis Ordinis Divi Benedicti, Carnotenſis Epiſcopatus, floruit hoc tempore, qui multa ornatè ſcripſit, quæ ſimul collecta ſibique à Bernardo Tiſſier Priore Bonifontis Ordin. Ciſtercienſis in Thieraſcia miſſa, habebat editioni proxima Joannes Mabillon. Sunt autem *Tractatus de Cardinalibus Chriſti operibus*, hucuſque ſub nomine & inter Opera Sancti Cypriani impreſſus. *In Hexameron* ſeu *De Paradiſo* ut cum Membranis loquar, mſ. cum Prologo nondum impreſſo in Bibliotheca Fulcardi Montis Ordinis Ciſtercienſis, quæ jam in Colbertinam tranſiit. *De laudibus Beatæ Mariæ Virginis*, *De 7. verbis Domini in Cruce*, impreſſi ſæpiùs in Bibliotheca Veterum Patrum; item *Meditationum lib.* 1. apud eumdem Mabillon ex mſ. Cod. tranſcriptus: ſed quæ tandem omnia cum mſſ. Codicibus collata ſub nomine legitimi Parentis impreſſa ſunt in Anglia Oxonii in folio cum operibus Sancti Cypriani Martyris, de quibus ſuprà in Cypriano abundè diximus. Reſtant adhuc ſub ejuſdem nomine mſſ. Tractatus duo nondum impreſſi in manibus D. Joannis Mabillon, nempe *Commentariolus in Pſalmum* 44. mſ. cum multis præcedentibus in Bibliotheca Longipontis Ordinis Ciſtercienſis. Item *Opuſculum De ſeptem donis Spiritus Sancti*, incipiens ab his verbis: *Nemo cum hæc capitula viderit, expectet Tractantem de Sapientia Dei, &c.* eductum, ut audio, ex mſ. Ciſtercienſi.

ſos. Extant impreſſa anno 15..

Dissertatio Historica.

JOANNES de Sariſberia, ſeu Salisbury, natione Anglus, patria Wiltunenſis, Theobaldi Cantuarienſis Archiepiſcopi, ejuſque ſucceſſoris S. Thomæ Beket Martyris primùm Clericus, tum anno 1172. creatus Epiſcopus Carnotenſis ceſſione Willelmi dicti ad Albas manus, filii Theobaldi Comitis Campaniæ, qui ad Senonenſem, ac deinde Rhemenſem Cathedram promotus, per biennium Carnotenſem Epiſcopatum conceſſu Alexandri III. Papæ retinuerat. Interfuit Concilio Lateranenſi anno 1179. unde reverſus obiit anno 1182. ſepultus in Abbatia Sanctæ Mariæ vulgò de Joſaphat appellata. De eo Robertus Abbas S. Michaelis, ſeu quis alius Continuator Sigeberti, Petrus Cellenſis Abbas, cujus fuerat Clericus, epiſt. 8. libri 7. ubi Joannes dicitur pretioſo Sanguine B. Thomæ, Pontificis & Martyris intinctus, &c. Item epiſt. 20. 21. aliiſque, Petrus Bleſenſis epiſt. 22. ubi dicitur S. Thomæ manus & oculus; Trithemius, qui minùs rectè docet floruiſſe anno 1140. Philippus Bergomas, Juſtus Lipſius, Erycius Puteanus, Joannes Pitſeus, Thomas Dempſterus, Gerardus Joan. Voſſius, qui juſto citiùs Epiſcopalem lituum illi ab anno 1164. concedit, Baronius, aliique.

Polycraticon, ſive, *de Nugis Curialium, & veſtigiis Philoſophorum libri octo*, ad Theobaldum Henrici Regis Angliæ Cancellarium ex Alberico, nam alii dicatos volunt Sancto Thomæ nondum Archiepiſcopo. Editi fuerunt primùm Pariſiis anno 1513. ſtudio Conſtantini Frandini.

Epiſtolarum liber ad diverſos, cum Gerberti & Stephani Tornacenſis Epiſtolis editus è Bibliotheca Papyrii Maſſonis J. C. anno 1611. in 4. Pariſiis.

Vita Sancti Thomæ Archiepiſcopi Cantuarienſis, cujus fuerat comes familiaris & individuus in exilio, Notariique functus officio, extat in Bibliotheca Vaticana cum trium aliorum ejuſdem Thomæ diſcipulorum de eadem re lucubrationibus, & collectione Epiſtolarum ad S. Thomæ negotia ſpectantium, ab eodem Sareſberienſi in quinque libros digeſta, de qua conſule Baronium ad annum 1162.

Entheticum metricum, *& de Membris conſpirantibus*. docet Pitſeus Pariſiis anno 1513. edita, quæ non vidi. Naudæus quoque in variis Metalogici capitibus teſtatur meminiſſe Adami Anglici, Gausleni, Gilberti Porretani, Guillelmi de Campellis, Guill. de Conchis, Guill. Sveſſionenſis, Roberti Pulli, Simonis Pexiacenſis, Ulgenii, & aliorum. An Mythologicon libri 4. quos mſſ. eſſe aſſerit cum pluribus aliis ejuſdem operibus Pitſeus, quem vide.

Supplementum.

JOANNES SARISBERIENSIS, ſocius & comes individuus Sancti Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi & Martyris, in ſuis peregrinationibus atque exiliis, anno etiam 1170. florebat & ſequentibus, de cujus tantùm editis Epiſtolis agunt Bellarminus & Labbeus. His addo ſcripſiſſe cum *Opus Metalogicum*, ſeu *Tractatum De Logica*, *Philoſophia*, *&c.* impreſ-

Digitized by Google

las Sancti Pauli Apoſtoli, impreſſas Amſtelodami anno 1646. in 4. *Item Epiſtolas plurimas ab anno* 1154. *ad* 1180. Pariſiis impreſſas anno 1611. in 4. Item *ſeptem ejuſdem Epiſtolas Hiſtoricas* edidit Andreas Ducheſnius tom. 4. pag. 465. Collectanei ſui Scriptorum Hiſtoriæ Francicæ veterum, quod impreſſum Pariſiis in fol. anno 1641. & ſeqq. Aliæ etiam plures leguntur ſub ejus nomine *in Collectione Epiſtolarum Sancti Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi*, impreſſa Bruxellis anno 1682. tomis duobus in 4. apud Henricum Frick, opera Chriſtiani Lupi Auguſtiniani Eremitæ. Item ſcripſit *Vitam atque Paſſionem Sancti Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi & Martyris*, ſed breviſſimè, nec ex variis auctoribus per modum Dialogi vel Quadrilogi, quam vidi mſ. in fol. in Bibliotheca Regalis-montis Ordinis Ciſtercienſis, cujus Prologus incipit: *Sacroſanctam Eccleſiam jugiter impugnat hoſtis antiquus, &c.* Vita autem, *Prædictus igitur Beatiſſimus Thomas Londonienſis indigena, &c.* Et quidem impreſſus nupernimè Bruxellis cum Epiſtolis Sancti Thomæ anno 1682. Quadrilogus de vita & morte S. Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi & Martyris ab eodem Chriſtiano Lupo, qui ex 4. auctoribus deſumptus eſt. Sed non ſpectat ad Joannem Sariſberienſem, cujus opus non eſt prolixum, ut videre eſt in eodem mſ. Regalis-Montis & Vaticano, ubi teſtante eodem Lupo legitur: qui ab ejus editione ſibi pepercit, quod non debuit facere ob antiquitatem & modicitatem operis. Magnus autem Quadrilogus quem edidit Lupus, jam Pariſiis anno 1495. in 4. impreſſus fuit, inſcriptus: *Vita & paſſio Sancti Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi, & proceſſus ſuper Libertate Eccleſiaſtica per Herbertum de Hoſcam Joannem Carnotenſem, Vuilhelmum Cantuarienſem, & Alanum Teukeſburienſem, ideoque vulgò Quadrialogus dicitur.* Factus autem Joannes Epiſcopus Carnotenſis anno 1172. occupavit digniſſimè Sedem hancad annum 1182. quo mortuus eſt, ſepultus in Abbatia S. Mariæ de Joſaphat, quæ eſt Benedictinorum. De illo Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 369. pag. 251. Fratres Sammarthani tom. 2. *Galliæ Chriſtianæ* in Epiſcopis Carnotenſibus, Bellarminus citatus antea, & alii.

De Petro Bleſenſi. 1177.

PETRUS BLESENSIS, Archidiaconus Bathonienſis, vixit tempore Alexandri tertii Pontificis, & Henrici ſecundi Regis Anglorum, cui diu familiaris, & adminiſter fuit. Scripſit *multa ſapienter, & eloquenter*, quæ nunc extant opera Joannis Buſæi, edita ſunt Moguntiæ anno 1600. videlicet epiſtolæ 180. *Tractatus de transfiguratione Domini. Tractatus de converſione ſancti Pauli. Compendium in Job. Tractatus de Hieroſolymitana peregrinatione. Inſtructio fidei ad Soldanum Iconii. Liber de confeſſione Sacramentali. Liber de ſatisfactione à Sacerdote injungenda. Canon Epiſcopalis, ſive de inſtitutione Epiſcopi. Invectiva contra depravatorem. Tractatus de amicitia Chriſtiana.*

At hæc meminit ipſe in Invectiva aliorum operum ſuorum, quæ non videntur extare. Inveniuntur multæ hujus Petri epiſtolæ in tomo 12. Annalium Card. Baronii: & inſtructio fidei ad Soldanum: invenitur etiam apud Matthæum Pariſienſium ad annum Domini 1169. ſub nomine Ale-

PETRUS, à natali Galliæ ad Ligerim op[p] cognominatus Bleſenſis, Odonis de S[...] poſt Mauricium Pariſienſis Epiſcopi familia[ris] amicus, ex Canonico Bituricenſis Eccleſiæ B[...] nienſis in Anglia Archidiaconus, ac poſtea Londinenſis, & Cantuarienſis Archiepiſcopi cellarius, anno Chriſti 1169. Alexandri III. nomine ad Soldanum Iconii ſcripſit Epiſtola
B Inſtitutione Fidei Chriſtianæ, anno 1167. in liam profectus erat cum Stephano Comitis cenſis filio, unde poſtea reverſus in Galliam gliamque, obiiſſe videtur circa annum 120[0] paulò poſt. De eo Matthæus Pariſius, Trithe Baronius, Poſſevinus, Pitſeus, aliique recenti ſed omnium uberrimè Joannes Buſæus Soc. J præfixa illius Vita editioni Moguntinæ, ubi cætera refutat Centuriatores Magdeburgicos qu[i] tandem ad Archiepiſcoparum Rotomagenſem ctum fuiſſe commenti ſunt, & plurima alia ſibi more peccarunt.

Prima operum ejus editio Moguntiæ facta dicitur, quam vidit allegatque Buſæus. Alter
C gè amplior, quam ille, non viderat, Pariſiis Joannem Petitum anno 1519. complectitur ſtolas, Sermones, Expoſitionem in Job, c perfidiam Judæorum, de Confeſſione, de An Chriſtiana & dilectione proximi, de charita dilectione Dei. Tertiam adornavit idem Buſæ tionem in 4. Moguntiæ anno 1600. Hoc c ſervato.

I. *Epiſtolæ Bleſenſis numero* 180. II. *Exhortatio Sermones* 51. III. *Tractatus de Transfiguratione ni.* IV. *Tractatus de Converſione S. Pauli.* V. *pendium ſuper Job*, ſive, Explanatio in duo Jobi capita, & in finem 42. VI. *Tractatus c roſolymitana peregrinatione acceleranda*, ſive, u
D citant, de accelerando paſſagio. VII. *Inſtruc dei ad Soldanum Iconii ab Alexandro III. Roman tifice miſſa* anno 1169. VIII. *Liber de Confeſſio cramentali.* IX. *Liber de Pœnitentia vel ſatisfact Sacerdote injungenda.* X. *Canon Epiſcopalis*, vel ctatus de Inſtitutione Epiſcopi.

XI. *Invectiva contra depravatorem*, in qua e buſdam à ſe in lucem editis opuſculis nonnul cenſuit, & inter cætera Dialogum ad Hen Regem, librum de præſtigiis fortunæ, & opu vellum de aſſertione fidei, quæ videntur hoc pore adhuc deſiderari, quemadmodum & lib rebus geſtis Henrici II. Regis Anglorum cuju minit ipſe epiſtola 14. quæ eſt ad Sacellanos
E dem Regis.

XII. *Tractatus de Amicitia Chriſtiana*, in pl mutilus & imperfectus. In Caſſiodoro Senato pra monuimus falsò illi in editione anni 158[8] poſitum fuiſſe Tractatum illum de Amicitia ſtiana, qui verè eſt Bleſenſis, contra quam ſe videtur vir doctus in Erotematis, qui con dum monet cum ejuſdem argumenti libro n[o] Aelredi Ciſtercienſis edito Tomo XIII. Bibl cæ Colonienſis.

Idem quoque eximius Theologus Soc. n[o] quinquennio poſt edidit in eadem Moguntine be anno 1605. in 8. Paralipomena opuſcu Petri Bleſenſis, ac Joannis Trithemii, aliorū ejus ſtudio præcedentibus annis in Typogr Moguntino editorum.

Digitized by Google

bus Epiſtolis atque Hymno de ſolemnitate S. Wigberti & duabus Homiliis. Cæterum idem Buſæus ex priore illa Moguntina editione anni 1600. & Paralipomenis anni 1605. videtur poſteriorem aliquam concinnaſſe, quem ſequuti ſunt Colonienſes extremo Tomo XII. Bibliothecæ Veterum Patrum. Tu ſi vacat, per otium conſule.

Præterea auctor fuiſſe perhibetur Petrus Bleſenſis Appendicis, quæ rogatu Abbatis & Conventus Croilandenſis adjecta eſt ad Hiſtoriam Ingulfi de Monaſteriis Angliæ, qua de re Voſſium conſule ex Briano Tvvino libro primo de antiquitate Oxonienſis Academiæ.

S u p p l e m e n t u m.

PEtrus Bleſenſis, natione Gallus, dignitate Archidiaconus Bathonienſis in Anglia, floruit ab anno 1160. uſque ad 1200. & ultra, ſcripſit multa quæ undique conquiſita nuperrimè evulgavit Pariſiis in folio apud Simeonem Piget anno 1667. via Jacobæa ſub ſigno Prudentiæ, Petrus de Guſſanvilla Carnotenſis Presbyter doctiſſimus, cum Notis & variantibus Lectionibus, quæ quia nondum facta quando Opus ſuum vel Bellarminus vel Labbeus conſcripſerunt, ideò hic Elenchum ſubſtituimus. Sunt autem ejuſmodi Opera Petri Bleſenſis in editione hac præſtantiſſima & ultima.

Epiſtolæ numero CLXXXIII. pag. I. *Sermones de variis argumentis* LXV. p. 267. Tractatus *de Transfiguratione Domini*, pag. 400. *Tractatus De Converſione Sancti Pauli* p. 404. *Compendium in Job*, p. 408. Tractatus *De Peregrinatione Jeroſolymitana* p. 425. *Inſtructio fidei ad Soldanum Iconii*, p. 431. Liber *De Confeſſione Sacramentali*, p. 436. Liber *De Pœnitentia, vel Satisfactione*, pag. 414. *Canon Epiſcopalis*, vel Tractatus *De Inſtitutione Epiſcopi*, p. 447. Invectiva contra Depravatorem, p. 455. Liber *contra perfidiam Judæorum*, pag. 462. Tractatus duplex *De Amicitia Chriſtiana*, pag. 497. Tractatus *De utilitate Tribulationum* p. 553. Tractatus *Quales ſunt* p. 563. Tractatus *De Diviſione & Scriptoribus Sacrorum Librorum* p. 596. Tractatus *De Euchariſtia* metricè, p. 600.

Variantes lectiones & breves Notæ tam Joannis Buſæi Theologi Soc. Jeſu, quàm Petri de Guſſanvilla Presbyteri, à pagina 619. ad 802. non contemnendæ. Continuavit *Hiſtoriam Ingulfi Croilandenſis de Regibus Angliæ*, quem Ingulfum habes integrum cum continuatione Petri Bleſenſis, in fol. anno 1684. è Theatro Seldoniano Oxonii in Anglia, cum aliis Anonymis Hiſtoriis. Vidi etiam olim libros ejus *De præſtigiis fortunæ* mſſ. in aliqua Bibliotheca, ſed ubi nam gentium, meminiſſe non potui.

De Thoma Ciſtercienſi Mon. 1170.

S u p p l e m e n t u m.

THomas Ciſtercii Monachus circa annum 1180. ſcripſit ad Pontium Claromontanum Epiſcopum, prolixum *Commentarium lib.* 12. *in Cantica Canticorum*, cujus Epiſtola dedicatoria incipit: *Vehementer obſtupeſco & ultrà quàm dici poteſt, admirari non deſino, &c.* Prologus incipit: *Tria ſunt Epithalamia, primum Hiſtoricum, &c.* Liber primus incipit:

omnes hujus Commentarii auctores, cum tamen unius infantis unus dumtaxat pater eſſe poſſit. Dicitur vixiſſe uſque ad annum 1190. imò uſque ad 1200. Multi ſcripſerunt de auctore præfati commentarii, qui fere omnes decepti ſunt. *Primùs* Carolus de Vviſch *in Bibliotheca Scriptorum Ciſtercienſis Ordinis* impreſſa Coloniæ Agrippinæ in 4. anno 1654. apud Joannem Buzæum, & in 4. Duaci anno 1649. apud Joannem Serrurier, ut ſupra diximus, auctorem hujus Commentarii facit tres Thomas variis locis, unum Ciſtercienſem, alterum Perſennienſem ac tertium tandem Valcellenſem juxta Cameracum. *Secundus* Joannes le Page Auctor Bibliothecæ Præmonſtratenſis lib. 1. cap. 17. pag. 307. quæ prodiit in fol. Pariſiis anno 1633. apud Adrianum Taupinard, vel ex ſimplicitate vel ex affectatione aut fide aliena, attribuit hunc Commentarium *Thomæ quidam Vicoinienſis Eccleſiæ Ordinis noſtri Præmonſtratenſis Canonico*, ut ſine dubio ditaret Ordinem ſuum Scriptore extraneo. At mallem ego nudus eſſe, quàm alienis indui. Cùm itaque anno 1680. Viconiæ per quindenam manſiſſem, omneſque hujus Bibliothecæ *olim* inſignis manuſcriptos Codices excuſſiſſem, veniens ad hunc Commentarium; tenui, volvi, legi, invenienſque anonymum ſi ſolum *Thomæ* nomen ei appictum exceptas, agnovi nec illic ullam literulam, qua alicui Viconienſi Canonico attribueretur. Cùm autem in multis jam aliorum Ordinum Bibliothecis hunc Commentarium repetiſſem, ſæpius anonymum, aliquando cum expreſſo nomine *Thomæ Ciſtercienſis & Epiſtola prævia ad Pontium Claromontanum Epiſcopum*, imò & primas tam Epiſtolæ quàm præfationis ac primi Libri Symbolas memoriter poſſiderem, ſtatim intellexi eſſe ipſum opus Thomæ Monachi Ciſtercienſis, tam ſæpè à me viſum in Bibliothecis aliis. Itaque vel bonus Joannes le Page opinatus eſt, quidquid anonymum inveniebatur in Manuſcriptis Viconienſibus, ſpectare ad *Fratres Viconienſes*: vel quis alius eum fefellit, forſitan ex Viconienſibus ſatis in ſui gratiam credulis, quod de Belgis omnibus in Hiſpanica ditione manentibus, expertus ſum. *Tertius* aperto marte collatiſque ſignis, hunc commentarium auctori ſui Ordinis vendicare, imò furari omnimodis cavillationibus conatus eſt. Hic Paulus Reatinus Minorita Obſervantinus, qui præmaturo in ſuum Joannem Scotum zelo, ut hunc Franciſcanum quem Doctorem ſubtilem appellant, adhuc clariorem cæteris, ſuiſque cariorem redderet, aggreſſus eſt audaci auſu ſed irrito tandem conatu, evulgare hunc Commentarium Romæ anno 1665. in folio ex Typographia Stephani Caballi, ſuo falſo nomine *Joannis Duns Scoti, Doctoris ſubtilis, ſuper Canticum Canticorum Salomonis*. Hoc cùm reſciviſſet Joannes Malgorius Bonæ-Cumbæ Monachus & Procurator Generalis Ordinis Ciſtercienſis in Curia Romana, oppoſuit ſe pro parte Ordinis ſui nefariis Conatibus Pauli Reatini, impreſſionemque impedivit. Interea nec ab incœpto deſtitit Paulus Reatinus, qui audaciam ſuam juſtum ſibi titulum reputans, traxit in cauſam Ciſtercienſem Malgorium, reum ſimul & inſontem. Intentata lite, rationibus hinc atque inde allatis, Cartis atque probationibus in medium productis, tandem *hoc Commentario in Cantica Canti-*

torum

ta Martii, qua diffinitivè pronunciavit librum ſuper Cantica Canticorum fuiſſe, & eſſe compoſitum, confectum & editum à R. P. Thoma Ciſterciense. Et erronee ac perperam per R. P. Paulum Reatinum Minoritam, & alios litis conſortes, procuratum fuiſſe & eſſe imprimi, & publicari ſub nomine Joannis Duns Scoti, Doctoris ſubtilis: cum inhibitione, ne ſub nomine Scoti imprimatur, vendatur, & uſu recipiatur, ſed ſub ſolo nomine Thomæ Ciſtercienſis. Sic ſubſignatum. *Ita pronunciavi ego Fr. Raymundus Capiſuccus Ord. Prædicatorum, Sacri Apoſtolici Palatii Magiſter D. Joannes Garzias Valentinus Notarius.* Vidi unum ex his Romanæ impreſſionis exemplaribus in Bibliotheca Benedictinorum S. Germani de Pratis Pariſienſibus, in folio, ubi à pagina prima ad 403. & ultimam inſcribitur JOANNIS DUNS SCOTI IN CANTICA, &c. juxta editionem citatam Pauli Reatini Minoritæ: ſed Frontiſpicium ac primarius operis titulus, THOMAS CISTERCIENSIS IN CANTICA CANTICORUM, *Opus Concionatoribus utiliſſimum, ad Eminentiſſimum & Reverendiſſimum Principem Jacobum, S. R. E. Cardinalem Ninium, Sacri Palatii Apoſtolici Præfectum, & Sacri Ordinis Ciſtercienſis Protectorem clementiſſimum.* Doluit procul dubio Paulus Reatinus, qui ſuum Joannem Scotum ſimilem ſancto Thomæ Aquinati facere non potuit, per furtivam ſubſtitutionem hujus Commentarii in Cantica Canticorum. Atque utinam auſus ſimiles ſimili cenſura comprimerentur, nec invenirentur tot Chatirarivi Anonymorum Scriptorum parentes! Multa hæc, non tamen brevius mihi litem hanc depingere licuit, De *Thomæ hujus Commentario*, nos iterum paucis poſteà ad annum 1230. ubi agemus de *Joannis Abbatis-Villani* Scriptis.

De Romualdo Salernitano. 1170.

SUPPLEMENTUM.

ROMUALDUS Salernitanus Archiepiſcopus perduxit Chronicon uſque ad annum 1177. quod opinor eſt nullibi impreſſum, nam ubique gentium poſt plurimam inquiſitionem, invenire illud non potuimus. Citatur autem ſæpiùs à Baronio in ſuis Annalibus, & aliquando in Summa Conciliorum, de quo vide Voſſium lib. 3. de Hiſtoricis Latinis cap. 7. pag. 751. ubi vult mſ. in Bibliothecis Vaticana & Salernitana. Audio etiam mſ. in Bibliotheca Regia Galliarum.

De Gilberto Præpoſito. 1170.

SUPPLEMENTUM.

GILBERTUS ſeu GISLEBERTUS Præpoſitus Eccleſiæ S. Vvaldetrudis in Urbe Montenſi apud Hannonios, & Balduini Magnanimi Flandriæ & Hannoniæ Comitis anno 1170. defuncti Cancellarius, ſcripſit *Hiſtoriam à creatione Mundi ad ſua uſque tempora*, quæ manuſcripta extat in Archivio Nobilium Virginum Canonicarum Montenſium. Citat cam frequenter *Jacobus Guſius* in ſuis Hannoniæ Annalibus, quorum auctographum mſ. vidit Aubertus Miræus, Montibus in Bibliotheca Franciſcanorum.

R ... ticus Epiſcopi Ambianenſis, ſcripſit circ
num 1178. *Libros tres de Officiis Eccleſiaſticis*, quo
in Codice optimæ notæ habet Bibliotheca S.
mani Pariſienſis ex Corbejenſi: ſed tam ſepa
impreſſos, quàm cum operibus Hugonis Victo
eique ut & alii plures, perperam in editionibu
peris attributos; nam deſunt in veteri. Ad eun
auctorem ſpectat opuſculum inſcriptum, *Canon
ſtici Libaminis*, quod habetur etiam inter opera
dem Hugonis Victorini. Subſcripſit variis inſtru
tis ſeu Cartis in tabulario Corbejenſi annis
1179. & 1184. ut indicat Joannes Mabillon præ
ne ad tomum primum ſæculi tertii Benedictini p
unde hæc habuimus.

De Guarnero Canonico. 1170

SUPPLEMENTUM.

GUARNERUS Canonicus & Supprior A
ſancti Victoris Pariſienſis, floruit patri
ca nunc annum 1178. ſcripſitque opus *Grego*
inſcriptum, ſeu *Allegoricas explicationes rerum*
rum ex libris & verbis Divi Gregorii Papæ: quo
ſiis editum in 8. anno 1608. cura & ſtudio Joan
cardi Canonici ſancti Victoris. Plura non ſup
quæ ſcribantur de Guarnero, quem tamen p
commemorant ex domeſticis ſuis inſtrumentis,
nici Regulares ſancti Victoris, in Hiſtoria A
ſuæ quam ſcripſit Joannes de Dolota Can
ejuſdem loci. Jam nos ſupra de eo egimus
num 1110. verbo *Guillelmus de Campellis*,
ctum opuſculum attribuere videtur Albericu
fontium Ord. Ciſtercienſis Monachus *in Chr*

De Petro Cellenſi. 1180.

PETRUS Abbas Cellenſis primum, dei
cti Remigii ac demum Epiſcopus Ca
ſis, ſcripſit varios tractatus, *de panibus lib.* 1.
bernaculo Moyſis libros 2. & *de conſcientia lib.*
extant tomo 9. Bibliothecæ ſanctorum Patrun
pſit etiam *Epiſtolas plurimas ad diverſos*, qu
bros novem digeſtæ, excuſæ ſunt Pariſiis.
ſe & alia conſtat, quæ in lucem nondum
runt.

DISSERTATIO HISTORICA.

PETRUS, patria Gallus, primùm M
Cellæ propè Trecas poſtea S. Remigii
urbio Rhemenſis urbis Abbas, defuncto Jo
Sariſberia Carnotenſi Epiſcopo, in ejus loc
rogatus eſt anno 1182. & obiit anno 1187.
12. Kalendas Martias ex Necrologio Eccle
notenſis, ſepultus in Abbatia Sanctæ Mari
ſaphat. Ad eum ſcripſerunt, ejuſve memin
ſuis Epiſtolis Alexander III. Papæ, S. Be
Nicolaus Claræ vallenſis Monachus S. Bern
cretarius, Joannes Sariſberienſis, Stephanu
cenſis, & alii, ut pluribus Sirmondus noſt
pro more exſcripſit Aubertus Miræus in A
Epiſtolarum libri novem. Item Alexandri I
ad eumdem Petrum Cellenſem & alios Ep
cum notis R.P. Jacobi Sirmondi Soc. Jeſu
que elegantiſſima ad Cartuſianos Montis

Digitized by Google

cherum Monachum. Spem quoque fecerat V. C. Nicolaus Camuzatius, Eccleſiæ Trecenſis Canonicus, plura, quæ adhuc lucem expectant, è tenebris ſe eruturum, ſed non puto præſtitiſſe: ſaltem nihil me vidiſſe aut audiviſſe recordor.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS primùm Abbas Cellenſis ad muros urbis Trecenſis anno 1154. poſteà Rhemis ad Sanctum Remigium, Hugone mortuo anno 1162. electus eſt. Porrò cum prudenter per annos circiter novemdecim rexiſſet, Joanni Sareſberienſi in Epiſcopatu Carnotenſi ſucceſſit anno 1182. quod commendatione Guillelmi Cardinalis factum eſt. Scripſit *De Panibus, de Tabernaculo, & de Conſcientia*, quæ Opuſcula ex Bibliotheca Nicolai Fabri Pariſienſis primùm prodierunt. Ejuſdem *Libros novem Epiſtolarum* poſteà Jacobus Sirmondus Lutetiæ edidit, cum *Alexandri III. Papa Epiſtolis octo & viginti*. Extant hæc omnia tom. 12. Bibliothecæ Veterum Patrum à Colonienſibus anno 1618. editæ. Denique ſcripſit *Librum de Diſciplina Clauſtrali ad Henricum Campaniæ Comitem, Sermoneſque de tempore & de Sanctorum Feſtivitatibus*, cujus omnia Petri Opera noviſſimè impreſſa ſunt Pariſiis anno 1671. apud Ludovicum Billaine in Palatii Aula, ſtudio & curis Anonymi Monachi Benedictini Congregationis Sancti Mauri. Huic Petro Abbati de Cella Bernardus Epiſtola 293. Sareſberienſis Epiſtola 75. 77. 81. Nicolaus Claravallenſis Epiſt. 20. 24. & 28. ſcribunt, eidemque ut Abbati Sancti Remigii idem Sareſberienſis Epiſtola 280. & Alexander Papa III. paſſim. Stephanus verò Tornacenſis ejuſdem ut Epiſcopi Carnotenſis meminit Epiſtola 136. Obiit Petrus anno 1187. undecimo Kalendas Martias, ex Necrologio B. Mariæ Carnotenſis, ſepultus in Abbatia Sanctæ Mariæ de Joſaphat: de quo Sammarthani in Gallia Chriſtiana tomo 2. in Epiſcopis Carnotenſibus, & tomo 4. in Abbatibus Cellenſibus & S. Remigii Rhemenſis, poſt Aubertum Miræum in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 370. pag. 252. & alios.

De Guerrico Abbate. 1180.

GUERRICUS ABBAS Igniacenſis ordinis Ciſtercienſis, ſancti Bernardi olim diſcipulus, ſcripſit *ſermones de tempore & ſanctis*, qui Pariſiis primùm editi ſunt anno 1539. Scripſiſſe præterea dicitur *epiſtolas ad diverſos*: ſed hæc nondum excuſa ſunt.

DISSERTATIO HISTORICA.

GUERRICUS, ſeu Guarricus, ex Tornacenſi Canonico, & Scholæ Magiſtro Religioſus Ordinis Ciſtercienſis, & Abbas Igniacenſis Cœnobii in Diœceſi Rhemenſi, vixit ſæculo 12. cumque circa annum Chriſti 1140. fuiſſet diſcipulus Sancti Bernardi Clara-vallenſis Abbatis, ſuperfuiſſe dicitur uſque ad annum 1157. quo obiit die 19. Auguſti. De eo Trithemius, ut omittam Manriquem, Henriquem, Viſchium Bibliothecæ Ciſtercienſis aucto-

Gallicam dialectum verſos anno 1547. vulgavit. Eos poſt varias editiones ab Horſtio emendatos nuper emiſerunt Typographi initio Tomi VI. operum Bernardi, cum Gilleberti de Hoyllandia aliquot
B opuſculis. Vide quoque Tomum XIII. Bibliothecæ Colonienſis, ubi epiſtola Joannis Coſterii Canonici Ord. S. Auguſtini.

De Gulielmo Tyrio. 1180.

GULIELMUS ARCHIEPISCOPUS Tyri vivebat anno Domini 1180. quo anno Manuel Imperator græcorum obiit, ut ipſe teſtatur lib. 22. hiſtoriæ ſuæ cap. 4. & 5.

Scripſit *hiſtoriam de bello ſacro libris viginti tribus*, ſed liber viceſimus tertius, ab ipſo inchoatus, non abſolutus fuit, incipit ab anno Domini 1095. & perduxit hiſtoriam uſque ad annum 1180. ſed continuavit Joannes Heroldus additis libris ſex ad annum
C Domini 1521.

DISSERTATIO HISTORICA.

GUILLELMUS, quibuſdam creditus natione Gallus, aut Germanus, electus eſt Tyri in Phœnicia Archiepiſcopus die 30. Maji anni 1175. ſed Junii dumtaxat 8. Dominica die conſecratus, ut ipſe narrat cap. 9. libri 21. in Occidentem, adeoque in Gallias venit anno 1188. ut ex Rogerio Hovedeno & Matthæo Pariſio diſcimus. Plura de eo ex recentioribus Joannes Heroldus, qui ejus Hiſtoriæ Sacræ libros ſex addidit, Jacobus Bongarſius in Præfatione ad Geſta Dei per Francos, Gerardus Jo: Voſ-
D ſius de Hiſtoricis Latinis, Baronius, Miræus, aliique. Quo anno obierit, non conſtat.

Hiſtoriarum de Bello Sacro libros 23. pertexuit ab anno 1095. ſive Concilio Claromontano habito tempore Urbani II. Papæ, uſque ad annum 1180. liber 23. non eſt abſolutus. Opus illud tum ſeorſim editum habetur, tum in Collectione Bongarſiana.

Fuit alter Guillelmus, Tyri ſimiliter Achiepiſcopus, Hiſtorico noſtro antiquior, cujus extant Epiſtolæ quædam ad Bernardum Patriarcham Antiochenum, qui anno circiter 1127. mortuus eſt.

De Friderico Æneobardo. 1180.

E

SUPPLEMENTUM.

FRIDERICUS primus Imperator, dictus Æneobardus, eo quod eſſet Rufus, floruit in Imperio ab an. 1152. ad 1190. de cujus rebus præclarè geſtis auctores varii Baſileæ impreſſi in folio anno 1569. Expeditio ejus Aſiatica in qua periit, ab æquævo Scriptore Conſcripta atque, ut credimus, à Chriſtiano de Buck Moguntino Archiepiſcopo impreſſa Ingolſtadii in 4. anno 1664. tom. 5. antiquæ Lectionis Henrici Caniſii. *Epiſtolæ ejus plures* apud Melchiorem Goldaſtum in Collectaneo Conſtitutionum Imperialium, & alibi in aliis dicti Goldaſti Collectaneis operibus. Item aliæ paucæ in Spicilegio Lucæ Dacherii & in Miſcellaneis Stepha-
ni Ba-

Digitized by Google

LABORANS (ita enim proprio nomine dictus) S.R.E. Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Mariæ trans Tiberim, anteà verò Diaconus ſanctæ Mariæ in Porticu, Philoſophus & Theologus inſignis, edidit anno Domini 1182. elaboratiſſimam (ut Baronii Cardinalis verbo utar) *Canonum Collectionem*. Extat item ejus *Opus ad Majorem magnum Siciliæ Ammiratum, de Juſtitia rationibus quadripartitum*. *Opus ad Hugonem Panormitanum Archiepiſcopum, idemque tripartitum*. *Epiſtola ad Hugonem*. Fortè eumdem, *contra Sabellianos rurſum reviviſcentes*. *Altera ad Vrvianum Cardinalem S. Stephani in cœlio monte de Appellationibus*, quæ non integra ſed reciſa legitur. Continet has omnes Laborantis lucubrationes Codex membraneus Baſilicæ S. Petri in Urbe, ut habet Baronius tom. 12. Annalium ac poſt eum Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro verbo *Laborans*.

De Gilberto Foliot. 1180.

SUPPLEMENTUM.

GILBERTUS FOLIOT Leiceſtrenſis Cœnobii Canonicorum Regularium Abbas fuit, atque Epiſcopus primùm Herefordenſis, poſtea Londinenſis. Scripſit *Expoſitionem in Cantica Canticorum*, quæ inſcripta eſt ad Robertum Herefordenſem Epiſcopum ſucceſſorem ſuum, quam edidit Patricius Junius Londini in 4. anno 1638. cum Compendio Alchuini in eadem Cantica. Vixit in Epiſcopatu annis 23. obiitque anno Virginei partus 1187. infenſus S. Thomæ Cantuarienſi Archiepiſcopo, dum viveret.

De Theodorico Monacho. 1180.

SUPPLEMENTUM.

THEODORICUS Monachus incomperti Cœnobii, ſcripſit circa annum 1180. *Hiſtoriam brevem de rebus Eccleſiaſticis ac regibus Norvvagiæ*, quam obtulit Auguſtino Nidroſienſi Archiepiſcopo, qui circa eumdem annum florebat. Hanc Hiſtoriolam cum altero Anonymi opuſculo *De profectione Danorum in Terram Sanctam* anno 1185. ſuſcepta, erutam ex Schedis Joannis Kirkmanni Lubecenſis, edendam curavit Nepos ejus Gaſpar Kirchmannus Amſtelodami an. 1684. in 18. apud Janſonium Vvaeſbergium.

De Chriſtiano Abbate. 1180.

SUPPLEMENTUM.

CHRISTIANUS Abbas circa annum 1180. ſcripſit *Collectaneum quoddam Sermonum de variis argumentis cum brevibus expoſitionibus diverſorum locorum Sacræ Scripturæ*, quod habetur in folio mſ. in Bibliotheca Abbatiæ S. Germani Pariſienſis numero 769. aliunde illuc allatum. Anonymus recens attribuit hos Sermones in inſcriptione noviſſima huic mſ. Codici appoſita, cuidam Chriſtiano Abbati S. Petri in Valle Carnotenſi Ordinis D. Benedicti, ſed meo quidem judicio fallitur. Nam in Gallia Chriſtiana Sammarthanorum Fratrum ubi referuntur Abbates ſancti Petri in Valle Carnotenſi, nul-

Analectorum p. 451. aliam init viam cognoſ
horum Sermonum auctoris Chriſtiani Abbatis,
opinatur (nec enim poſitive affirmat) poſſe
bui Chriſtiano Moguntino Archiepiſcopo, qu
ruit anno 1180. obiitque juxta Romam ann
citer 1183. hunc enim Chriſtianum in Gallia
ſtiana Fratrum Sammarthanorum tom. 1. in A
piſcopis Moguntinenſibus pag. 356. *probè Litte*
B *ſtructum fuiſſe, libri* (inquiunt) *ab eo editi teſt*
Nam præter Epiſtolas & Conciones, compoſuit T
tum De Vita & Geſtis Imp. Friderici Barbaroſſæ
ejus opera plurimùm uſus eſt in legationibus obeund
hoc tamen vituperandus, quod Militaribus ſtudiis n
deditus eſſet. Itaque ſic cenſet, innixus teſtin
Fratrum Gemellorum in ſua Gallia Chriſt
Porrò quod ſcripſerit acta Friderici primi In
toris, teſtatur Voſſius lib. 2. De Hiſtoricis L
cap. 53. pag. mihi 435. atque acta iſta cred
eſſe *ipſa expeditio Aſiatica Friderici primi*, qua
bet Henricus Caniſius tom. 5. antiquæ Lect
unde colligendum eſt hunc Chriſtianum Mo
nenſem obiiſſe poſt annum 1184. vel 1186. u
C ſcribere poſſet. At quantùm ad hos Sermone
rum occaſione hìc de Chriſtianis duobus ag
adſcribuntur perperam Chriſtiano Moguntinen
chiepiſcopo. Quamvis enim inter Archiepiſ
Moguntiacenſes ſint duo Chriſtiani tempore
multum diſtantes, neuter tamen fuit Abbas ve
nachus, ſed primus ante Archiepiſcopatum
cancellarius Imperatoris, alter verò Præpoſi
ſius Eccleſiæ Moguntinenſis: Unde cùm S
iſtorum Sermonum Abbas appelletur & ita
Codice quem tenui, inſcribatur; nequaquan
venit cum Chriſtianis Moguntinenſibus Ar
ſcopis, qui numquam Abbates vel Monach
runt. Commodiùs itaque attribuentur uni è
D Chriſtianis Claræ-vallenſibus primùm Monach
olim Divi Bernardi Diſcipuli, aſſumpti tande
ad Inſulas Abbatiales & Epiſcopales in Hyb
de quibus mentionem facit Arnoldus lib. 2. D
S Bernardi cap. 8. dum de Viris illuſtribus è
Valle ad Inſulas Epiſcopales aut purpuram
nalitiam aſſumptis. Favet huic ſententiæ n
quod *plurima ex his Sermonibus vel brevibus E*
nibus in diverſos Scripturæ locos, deſumpta ſint e
tibus & Commentariis S. Bernardi: quod pro
fuit his Chriſtianis ejus olim Diſcipulis, nun
autem vel rarò uſitatum Abbatibus Ordinis
nedicti, vel aliorum Ordinum. Hæc dicta
præjudicio certiorum, contra opinationes n
E Claruerunt uterque Chriſtianus, Scriptores
bus ſuprà, anno 1180. & ulteriùs.

De Joanne Cinnamo. 1180.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES CINNAMUS Hiſtoricus Græc
ſe Grammaticum Regium appellat, flor
no 1180. & ſcripſit *Hiſtoriam* qua compendio
nis Commeni, diffuſè verò Emmanuelis Co
filii res geſtas depingit: impreſſam Græcè &
nè Ultrajecti in 4. anno 1652. cum Notis
lii Tollii, itemque Pariſiis in fol. anno te
Typographio Regio cum Commentariis &
Petri Poſſini.

Digitized by Google

autem Opus Simmictorum duobus libris in 8. Coloniæ Agrippinæ anno 1653. apud Judocum Calcovium. Claruit circa annum 1180.

De Hildegarde Abbatiſſa. 1180.

SUPPLEMENTUM.

HILDEGARDIS Abbatiſſa Ordinis Divi Benedicti, in Monte ſancti Ruperti ad Naham fluvium propè Bingam, claruit multis, ut volunt, revelationibus, quæ apud Devotos multùm æſtimantur; ſed apud graves & doctos viros ſunt modici admodum ponderis, idem omninò ſentientes de cæteris omnibus Viſionibus. Multa ſcripſit quæ ex mſſ. Codicibus eruta evulgata ſunt anno 1566. Coloniæ, indeque translata in Bibliothecam ſanctorum Patrum editionis Colonienſis anno 1618. & editionis ultimæ Lugdunenſis apud Aniſſonium anno 1677. tom. 23. non omnia tamen. Sunt autem ſub nomine ſanctæ Hildegardis *Phyſicorum ſeu de rerum Natura lib. IV.* impreſſi Argentinæ anno 1533. *Libri tres Revelationum quos Scivias* appellavit, impreſſi in fol. Pariſiis anno 1513. apud Henricum Stephanum, & mſſ. in Anglia Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 188. Vita *ſancti Roberti Confeſſoris Bingiorum Ducis*, *Epiſtolæ variæ*, *XXXVIII. Quæſtiones & Expoſitio Regulæ ſancti Benedicti* quas cum Vita ſanctæ Hildegardis 3. libris, habet Bibliotheca SS. Patrum editionis Colonienſis 1618. ſæculo 12. pag. 612. ejuſdem *Prophetia* mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Collegii S. Benedicti codd. 71. & 216. Obiit anno 1180. die 17. Septembris.

De Balduino Cant. Archiep. 1180.

SUPPLEMENTUM.

BALDUINUS ſeu BALDEVVINUS Fordæ in Anglia quondam Abbas Ordinis Ciſtercienſis claruit anno 1180. factus ab an. 1171. Cantuarienſis Archiepiſcopus in locum ſancti Thomæ Martyris. Scripſit *multa*, quæ tandem ex mſſ. Codd. eruta, immiſſa ſunt in tomum 5. Bibliothecæ veterum Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis pag. 1. & ſequentibus, quem anno 1662. edidit Bertrandus Tiſſier Prior Bonifontis. Balduinus hic cognominabatur *Devonius*, cujus ſub nomine Cantuarienſis Archiepiſcopi *Sermones* mſſ. inveniuntur cod. 634. Bibliothecæ Colbertinæ clariſſimæ. Sunt autem Opera impreſſa *Tractatus XVI. de diverſis argumentis* quæ incipiunt: *Sacramentum Dominici Corporis & Sanguinis pro ſua dignitate, &c.* pag. 1. lib. 1. *De Commendatione fidei, omnia fœdera ſocietatis humanæ, &c.* pag. 74. liber 1. *De Sacramento Altaris* dedicatus per Epiſtolam Bartholomæo Oxonienſi Epiſcopo qui incipit, *Amantiſſimo Domino & Patri B. &c.* p. 103. & ſeqq. Plura abſque dubio tibi ſubminiſtrabit Carolus de Vviſch in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis in 4. impreſſa Coloniæ Agrippinæ anno 1656. apud Joannem Buſæum. Advertat autem Lector in mſ. Codice Colbertino de quo ſupra, inveniri tres adhuc Homilias hujus Balduini, quæ non ſunt impreſſæ. *Prima* exhortatio ad Sacerdotes quæ incipit: *Vos, ò Sacerdo*-decim impreſſis ſunt, 3. *De* [illegible] nos poteſt, &c. pag. 7. 4. *De duplici Reſurrectione, quæ per obedientiæ perſeverantiam obtinetur*, 12. 5. *De Requie quam ſibi & nobis Chriſtus quæſivit & paravit*, 17. 6. *De Efficacia Divini eloquii*, 22. 7. *De Salutatione Angelica*, 28. 8. *De vulnere Charitatis, quod ſponſa infligit ſponſo*, 33. 9. *De Beatitudinibus Evangelicis*, 36. 11. *De Crucifixione veteris hominis*, 51. 15. *De Vita Cœnobitica ſeu Communi*, 62. 16. *De Pulchritudine Nazaræorum*, 70. cæteris minus præcipuis.

De Philippo Abbate Ciſtercienſi. 1180.

SUPPLEMENTUM.

PHILIPPUS ex Priore Claræ-Vallis, Abbas de Eleemoſyna Ordinis Ciſtercienſis, claruit etiam per id temporis, ſcribens *varias Epiſtolas*, quas habet dictus Bertrandus Tiſſier tomo 3. Bibliothecæ veterum Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis, pagina 238.

De Alano Monacho. 1180.

SUPPLEMENTUM.

ALANUS Monachus Claræ-Vallis, inde Abbas Ripatorii, quod Hatto Trecaſſinus Epiſcopus fundaverat anno 1140. demum Epiſcopus Antiſſiodorenſis poſt Hugonem anno 1152. Sarcina quam ob ſolitudinis amorem abjecit anno 1167. conſentiente Alexandro III. Summo Pontifice. Scripſit hic Alanus *Compendio Vitam ſancti Bernardi Claræ Vallenſis Abbatis*, quam latiùs antea Guillelmus, Arnaldus & Gaufridus poſteà Abbas Claræ-Vallis quartus digeſſerant; editam præmiſſamque Operibus Divi Bernardi, editionis anni 1667. à Joanne Mabillon. Reverſus ad Claram-Vallem Alanus, ceſſit rebus humanis anno circiter 1184. die 14. Octobris. Plura dabunt Scriptores omnes rerum Ciſtercienſium, & Fratres Sammarthani tom. 2. Galliæ Chriſtianæ in Epiſcopis Antiſſiodorenſibus.

De Henrico Cardin. Petro Abbate Clara-Vallenſi, & Guarnero Epiſcopo Lingonenſi. 1180.

SUPPLEMENTUM.

HENRICUS ex ſeptimo Abbate Claræ-Vallis, Albanenſis Epiſcopus Cardinalis: PETRUS octavus Abbas dicti loci, & GUARNERUS ex nono Abbate Epiſcopus Lingonenſis, celebres eodem tempore ſcripſerunt, quorum Scripta in dicta Bibliotheca Veterum Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis. Nam Henrici *Tractatus de peregrinante Civitate Dei*, tom. 3. dictæ Bibliothecæ pag. 1. & *Epiſtolæ* pag. 252. cum aliis Epiſtolis quorumdam Monachorum & Abbatum Claræ-Vallis pag. 257. ad 264. *Epiſtolæ* Petri pag. 264. & ſeqq. *Sermones* verò Guarneri noni Abbatis ibidem pag. 75. quæ omnia prælo digniſſima ſunt: de quibus qui plura voluerit, conſulat Galliam Chri-

Digitized by Google

ISAAC STELLA Abbas Ordinis Ciſtercienſis, Diœceſis Pictavienſis, clarus circa annum 1188. ſcripſit *Sermones*, quos edidit Bertrandus Tiſſier tomo 6. Bibliothecæ Scriptorum Veterum Ordinis Ciſtercienſis. Huic etiam attribuitur *Tractatus de Spiritu & Anima*, qui legitur inter Opera ſancti Auguſtini ſuppoſititia, & quem communiter attribuunt omnes Hugoni Victorino, inter cujus Scripta extat tomo ſecundo pag. 145. ubi eſt ſecundus *De Anima*, etſi hic non procedat ultra caput quinquageſimum ejus Operis qui legitur tomo tertio pagina 394. Operum Divi Auguſtini.

De Bartholomæo Anglo. 1180.

SUPPLEMENTUM.

BARTHOLOMÆUS natione Anglus, ex primis Theologiæ Scholaſticæ Alumnis, Academiam inſignem Oxonienſem ſuis curis fecit, unde meritis hominem promoventibus, ad Epiſcopales Oxoniæ Infulas ſublimatus, quas omni virtutum ornamento extulit. Interfuit variis Conciliis ſæculo 12. annis nempe 1164. 1175. 1177. ut videre eſt in tomis Conciliorum ultimæ editionis. Scripſit *Pœnitentiale omnibus Sacerdotibus neceſſarium*, ex Sanctis Patribus deſumptum, multis capitibus compoſitum, quod mſ. aſſervatur in Bibliotheca Sancti Victoris Pariſienſis. Vixit uſque ad annum 1180. & ultra.

De Odone de Cheritona. 1180.

SUPPLEMENTUM.

ODO DE CHERITONA, ſeu CERITONA, Anglus pariter atque ejuſdem temporis & ingenii, quoad ſtudia Litterarum promovenda in Anglia, floruit circa annum 1184. & ſcripſit *Summam de Pœnitentia, cum aliis multis ad Decalogum & peccata mortalia pertinentibus*, mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri cod. 101. & Oxonii in Bibliotheca Collegii Novi cod. 185. Item *Homilias de tempore*, mſſ. in citata Bibliotheca Domus Sancti Petri cod. 102. ubi appellatur *Odo Chirton*, vel *Odo de Chelston*. Ita in Ecloga mſſ. Oxonio-Cantabrigienſi lib. 2. pag. 48.

De Bernardo Abbate Præmonſtratenſi, & Emengardo. 1180.

SUPPLEMENTUM.

BERNARDUS Abbas Fontis Calidi Ordinis Præmonſtratenſis, & *Ermengardus* hoc circiter tempore ſcripſerunt contra Vualdenſes, quorum Opuſcula vide in Bibliotheca Sanctorum Patrum.

De Roberto de Torinneio. 1180.

SUPPLEMENTUM.

ROBERTUS DE TORINNEIO Monachus Ordinis D. Benedicti, & Prior Monaſterii Beccenſis, Abbas tandem electus eſt Cœnobii S. Michaelis in periculo maris, ſive de Monte, unde *Ro-*

[...] ſancti [...] in periculo maris [...] ſpiſſi com
dant Chronicon Beccenſe ad annum MCLIV. &
ricus Huntingtonienſis in Epiſtola ad Varinum
Robertum de Torinneio tam divinorum quàm ſacu
librorum Inquiſitorem & Coacervatorem ſtudioſiſ
prædicat. Chronicon ſuum ab anno 1112. ul
ſierat Sigebertus, ad annum 1182. perduxit.
autem Appendix ad Sigebertum inter illuſtres
B maniæ Hiſtoricos edita eſt, maxima ex par
alterius Auctoris, nempe ab anno 1110. ac
num 1155. Germanam autem Appendicem ad C
nicon Sigeberti ex Autographo Monaſterii S
chaelis de Monte, & ejuſdem Acceſſiones ad
bertum, & Tractatum de Immutationibus M
chorum, & de Abbatiis Normanniæ edidit v
ctiſſimus Lucas Dachetius ad calcem Operum
berti Abbatis Novigentini, de quibus egimus *i*
berto ad annum 1120. *Hiſtoriam etiam Monaſter*
cti Michaelis de Tumba, uti appellant Veteres
bet in ſuo Spicilegio citatus Lucas Dacherius.
ra de Roberto Lucas citatus in præliminarib
Opera quæ edidit, Aubertus Miræus in Au
C ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 351. pag. 24
bliothecæ Eccleſiaſticæ, Sammarthani frat
Gallia Chriſtiana tom. 4. pag. 642 *in Abbatib*
cti Michaelis, Natalis Alexander in ſelectis
riæ Eccleſiaſticæ capitibus, ſæculo 12. tom. 1.
pag. 549.

De Gaufredo Monacho. 1180.

SUPPLEMENTUM.

GAUFREDUS Monachus ſancti Martiali
Prior Voſienſis Cœnobii in Diœceſi I
vicenſi, ſcripſit anno 1184. *Chronicon*, quod
D codice edidit Philippus Labbeus tom. 2. pag
ſuæ Bibliothecæ librorum manuſcriptorum,
procuravit in ſol. Pariſiis anno 1657. apud
ſtianum Cramoiſy via Jacobæa ſub Ciconiis
multa Opera antehac nondum edita fuerant.

De Gerhoho Abbate. 1180.

SUPPLEMENTUM.

GERHOHUS Reicherſpergenſis in Bavari
bas florebat anno 1188. qui ſcripſit *S*
ma de Henrico IV. & V. Imperatoribus, & Gregori
Summo Pontifice, variis conſtans Opuſculis: quo
E refutatione Alogiarum Annæ Comnenæ *in A*
de, edendum curavit Jacobus Gretſerus Soc
Jeſu, Ingolſtadii in 4. anno 1611. apud Ang
riam. Item *Chronicon Monaſterii ſui Reicherſperg*
uſque ad annum 1178. editum Monachii in
no 1611. cura Chriſtophori Gevvoldi. Ejuſder
rhohi Reicherſpergenſis *Commentarius in Pſalm*
ſive *De corrupto Eccleſiæ ſtatu*, mſ. in Bibliotheca
bertina cod. 4841. prælo dignus.

De Sylveſtro Giraldo. 1180.

SUPPLEMENTUM.

SYLVESTER GIRALDUS Cambrenſis,
Henricum ſecundum Angliæ Regem qui
11

Digitized by Google

nihurſt Hybernus & Auberti Miræi olim in Oratorio Alberti Belgarum Principis Collega, nobilis genere ac doctrina, typis anno 1584. edendam curavit Antuerpiæ, cum ſuis Commentariis de Rebus Hybernicis. Item Sylveſter Giraldus ſcripſit *Hiſtoriam Vaticinalem de Expugnatione Hybernia*, quam idem qui ſupra Guillelmus Cambdenus loco citato edidit, cum Vita Girardi Cambrenſis. Opus etiam iſtud *De Hybernia Expugnata* citatur tom. 2. Collectionis Conciliorum Anglicorum Henrici Spelmanni, Londini in fol. anno 1639. Giraldus porrò Menevenſis in Cambria ſeu Vvallia Archidiaconus exiſtens, cum Balduino Cantuarienſi Archiepiſcopo Cambrenſes ad bellum Hieroſolymitanum excitante, illam Britanniæ Provinciam peragravit: quod iter à Giraldo poſtea deſcriptum & à ſe viſum Harpsfeldius lib. 12. Hiſtoriæ Anglicanæ cap. 47. citat. *Itinerarium iſtud Cambria ſeu Balduini Cantuarienſis Archiepiſcopi Legationis per Vvalliam accurata deſcriptio*, cum Notis Davidis Povveli, ibidem à Cambdeno edita, quæ jam Londini anno 1585 in 8. prodierat. Idem Giraldus *Varias Sanctorum Vitas* & alia Litteris conſignavit, ac demùm Menevenſis Epiſcopus obiit, de quo Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 363. pag. 250. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ, Ecloga Oxonio-Cantabrigienſis lib. 2. pag. 88. ubi mſſ. Codd. Operum Giraldi Cambrenſis recenſentur: quibus enuntiandis abſtinemus, eò quòd omnia ſaltem quæ legerimus, impreſſa ſint.

De Helmodo Butſonienſi. 1280.

HELMODUS Canonicus Butſonienſis eodem tempore ſcripſit *hiſtoriam Henetorum*, ſive *Sclavorum à Carolo Magno uſque ad annum Domini*. 1168.

DISSERTATIO HISTORICA.

HEMOLDUS, Butſonienſis propè Lubekam Canonicus, ſunt qui Presbyterum in Buzoenſi vico appellent, hortatu Geroldi Lubecenſium primi Epiſcopi.

Chronicon Sclavorum, ſive Venetorum, à Caroli Magni temporibus inchoatum, perduxit uſque ad annum Chriſti 1168. editum ſtudio Sigiſmundi Schœbelii anno 1573. Francofurti. Continuatorem nactus eſt Arnoldum ex Præpoſito Hildenſſeimenſi Abbatem Lubecenſem, uſque ad tempora Othonis IV. Imp. (a).

(a) Henricus Bangertus nuper edidiſſe dicitur Lubecæ apud Stalium Weſſel in 4. cum notis Chronicon illud Slavorum Helmodi, ejuſque continuatoris Arnoldi. Sunt & in Hermoldum ſeu Helmodum notæ Reineri Reineccii.

SUPPLEMENTUM.

HELMOLDUS Butſonienſis propè Lubekam Canonicus, clarus extitit circa annum 1170. eùm ſcripſerit *Chronicon Sclavorum* uſque ad annum 1168. quod poſteà continuavit uſque ad annum Chriſti 1212. Arnoldus Hildeshemii Præpoſitus & Abbas

GOTHEFRIDUS Viterbienſis Notarius Conradi tertii, & Friderici primi Imperatorum, ſcripſit *Chronicon univerſale*, quod appellavit *Pantheon*, fortaſſe, quòd contineat res geſtas omnium Principum, tum Eccleſiaſticorum, tum temporalium. Principes enim Dii appellantur in ſcripturis. Scripſit autem partim proſa, partim carmine, & diviſit opus ſuum in partes viginti, & dedicavit illud Urbano tertio ſummo Pontifici, ad cujus Pontificatum hiſtoriam ſuam perduxit, id eſt, ab initio mundi uſque ad annum Domini 1186.

Porrò hoc ipſo anno nupſit Conſtantia filia Rogerii Regis Siciliæ, Henrico ſexto filio Friderici primi, adoleſcenti annorum viginti, & unius, adhuc vivente parente ejus Friderico primo, ut idem Gothefridus teſtatur parte decimaſeptima extrema.

Ex quibus refellitur fabula de Conſtantia filia Rogerii, Sanctimoniali, & vetula per diſpenſationem Cæleſtini tertii nubente Henrico ſexto.

Cæleſtinus enim tertius ſedere cœpit anno Domini 1191.

DISSERTATIO HISTORICA.

GOTHEFRIDUS, ſeu Godefridus aut Gofridus, Viterbienſis à patria dictus, Presbyter, à Sacris & Scriniis Impp. Conradi III. & Frederici I. ejuſque filii Henrici VI. Capellanus, vivebat adhuc anno 1186. quo anno obierit, non conſtat. Trithemius lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis ejus meminit, & ex recentioribus plerique poſt Baſilium, Joannem Heroldum.

Inter Scriptores Rerum Germanicarum à V. C. Joanne Piſtorio Nidano editorum initio Tomi II. extat ejus *Chronicon univerſale in viginti partes tributum*, multis fabulis ineptiiſque refertum, carmine & ſoluta oratione invicem mixtis contextum, de mundi principio, de univerſo, veteri & novo Teſtamento, & ætatibus mundi, temporibus, geſtis, ac Hiſtoriis Regum omnium, uſque ad annum 1186. quod *Pantheon* inſcripſit, dicavitque Urbano II. Papæ.

Alius ab eo fuit Godeſridus Monachus Sancti Pantaleonis apud Coloniam, qui obiit circa annum 1220. ut aliàs Deo dante dicemus.

SUPPLEMENTUM.

GODEFRIDUS Viterbienſis, Presbyter, Conradi III. Friderici I. & Henrici VI. Imperatorum Capellanus ac Notarius, partim proſa, partim metro, ſcripſit ad Urbanum III. Papam, *Chronicon univerſale*, quod *Pantheon* nuncupavit, & in libros ſeu partes viginti partitum perduxit uſque ad annum 1186. Immiſſum habetur in tomo 2. Collectionis Hiſtoricorum Germaniæ, quam procuravit Joannes Piſtorius Niddanus, Francofurti in folio tribus tomis 1582. 1584. & 1607. typis Vechelianis. De illo Baronius in Annalibus, Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 378. pag. 254.

De

Digitized by Google

Colonienſis, Ordinis Divi Benedicti, ſcripſit *Chronicon* quod incipit ab anno 1162. uſque ad annum 1237. quod Marquardus Freherus edidit in ſuo Collectaneo veterum Hiſtoriæ Germanicæ Scriptorum tom. I. pag. 239. editionis Francofurti 1600. & ſeqq. Claruit anno 1240. ſub Frederico II. & aliis Imperatoribus.

De Hugone Falcando. 1190.

Supplementum.

HUGO FALCANDUS Sancti Petri Panormitani in Sicilia Theſaurarius, ſcripſit *Hiſtoriam Siciliæ* ab Guillelmo primo qui regnare cœpit anno 1152. ad annum 1189. quam Gervaſius de Tournay Sveſſionenſis Eccleſiæ Canonicus eductam ex mſ. Codice Bibliothecæ Matthæi de Longue-Jove Sveſſionenſis Epiſcopi, edidit Pariſiis anno 1550. unde tranſmiſſa poſtmodum in Collectionem Hiſtoricorum Siciliæ, Francofurti in Germania in fol. anno 1579. impreſſam.

De Gontero Belga. 1190.

Supplementum.

GONTERUS Sancti Amandi in Belgio congregationis Cluniacenſis Monachus, floruit ſub finem ſæculi 12. circa annum 1190. & ulteriùs, ob artem Poeticam magni factus. Scripſit *Poema libris X. De rebus geſtis Friderici Barbaroſſæ in Liguria & Lombardia*, quos intitulavit *Ligurinus*, ſeu de geſtis hujus Frederici Barbaroſſæ Imperatoris: opus ſæpius citatum à Cardinale Baronio & aliis ſub nomine *Ligurini*, impreſſum Strasburgi anno 1531. Baſileæ anno 1569. Francofurti anno 1584. immiſſumque in tertium Volumen Hiſtoricorum Germaniæ. Item ſcripſit aliud Opus in 13. libros *De Oratione*, *Jejunio & Eleemoſina*, impreſſum Baſileæ anno 1504. & 1507. apud Michaelem Furterum in 4. Item ſcripſit Carmine *Vitam Sanctorum Cyrici & Julittæ*, de quibus vide Surium & Bollandiſtas ad diem 16. Junii, de quo Sigebertus in libro De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 166. Dubium tamen eſt, an ſint unius atque ejuſdem Gonteri omnia iſta opera, atque potiſſimè hoc ultimum *De vita SS. Cyrici & Julittæ*.

De Petro Cantore. 1190.

Supplementum.

PETRUS Theologicæ Scholæ Rector per multos annos Pariſiis, & tandem Cantor in Eccleſia B. Mariæ hujus Urbis primariæ unde cognomen ei adhæſit Petri Cantoris. Celeberrimus Theologus anno 1191. Tornacenſis Epiſcopus electus eſt, cujus electione in controverſiam vocata, Stephanus Abbas ſanctæ Genovefæ Pariſienſis Guillelmum Archiepiſcopum Rhemenſem tunc ſupremum Regni Adminiſtrum per litteras oravit ut electo faveret. Verba ejus deſcribam, quibus eximia *Petri Cantoris* commendantur merita: ſic itaque Epiſtola 175. *Vir eſt*, inquit, *cujus per omnes Eccleſias fama ſuavis diffunditur opinio, qui gemina ſcientia efficaciſſimè clarens, & doctrinam monitis ornat, & moribus Diſciplinam. Ori-*
cilijs & frequentiis juvetur per Religionem & pruden
ipſorum, &c. Petrum Cantorem hoc etiam o
Elogio Jacobus de Vitriaco in Hiſtoria Occide
li, *Magiſter Petrus, venerabilis Cantor Pariſienſis,*
potens opere & ſermone, aurum ſuum & argentum
liter conflans, & verbis ſuis ſtateram faciens, mo
honeſtate pondus & gravitatem conferens ſua doctri
cœpit enim facere & docere, velut lucerna ardens &
B *cens, & civitas ſupra montem poſita, & candelab*
aureum in domo Domini. Plura poſſent colligi in
dem Cantoris Petri ex variis ſui temporis Scri
ribus, quæ compendii gratia omittuntur, ut ad
pta tam edita quàm mſſ. veniamus. Scripſit ita
Summam quæ dicitur *verbum Abbreviatum*, eò q
ab his verbis incipiat, ſolam impreſſam Mont
Hannoviæ anno 1639. in 4. apud Franciſcum W
dreum cum Notis Georgii Galopini, Monachi
cti Gisleni, Ordinis Divi Benedicti. Quæ extat
iam mſ. in Bibliotheca ſanctæ Genovefæ Pari
ſis, & Cantabrigiæ in Bibliotheca Collegii ſancti
nedicti cod. 223. & in Cœnobio Longipontis Or
Ciſtercienſis in tractu Sveſſionenſi. Item ſcri
C *Summam* quæ dicitur *Abel*, eò quòd procedens
Ordinem Alphabeticum, incipiat à nomine *A*
quam vidi mſ. in Cœnobio Longipontis citato
in Bibliotheca Branenſi Ordin. Præmonſtraten
quod utrumque in Epiſcopatu Sveſſionenſi eſt.
mſ. Cantabrigiæ in Collegio Domus ſancti P
cod. 97. Item *Magnam Summam de Sacramentis*
incipit: *Quæritur de legalibus*, partim deſumptam
ſanctis Patribus, quam vidi mſ. in Cœnobio L
gipontis, & in Bibliotheca Vallis-Claræ Ord.
dem Ciſtercienſis in Laudunenſi Epiſcopatu. I
Summam quæ inſcribitur, *Diſtinctiones Cantoris*
riſienſis, mſ. Cantabrigiæ in Collegio Sancti B
dicti cod. 219. & cod. 371. Itemque Oxonii in
D bliotb. Collegii Mertonenſis cod. 164. & Canta
giæ in Collegio Domus Sancti Petri codd. 72.
78. An autem aliud opus ſit à Summa de Sa
mentis, collatione utriuſque, facilè noſci poteſt
eo qui veritatem experiri voluerit: ſæpe enim un
atque idem opus, in mſſ. codicibus inſcribitur va
titulis, ut docti in his rebus ſciunt. Item *De*
trarietatibus Theologiæ opuſculum quod incipit: *V*
mus nunc per ſpeculum & in ænigmate, &c. Mſ. in
bliotheca Navarrica codice in 4. & Cantabrigiæ
Bibliotheca Collegii Sancti Benedicti cod. 371.
Anonymum & inſcriptum, *Tractatus De Contra*
tate Scripturæ. Scripſit etiam (juxta Henricum G
davenſem libro De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap.
E *alium librum quem vocavit Grammaticam Theologoru*
ad intellectum Sacræ Scripturæ in multis locis ſatis
lem: quem ego opinor eſſe *ipſas Allegorias Petri C*
toris in Scripturas ſeu Sacros Libros Veteris & Novi
ſtamenti, quas vidi mſſ. in Bibliotheca Pariſienſi
varrica, quorum hoc eſt initium, *in Principio c*
vit Deus cælum & terram, &c. quæ etiam mſſ. C
tabrigiæ in Bibliotheca Aulæ Pembrochianæ cod.
cum Sermonibus Petri Comeſtoris, cui malè at
butæ ſunt. Sæpius enim Opera Petri Cantoris
Petri Comeſtoris confuſa ſunt in mſſ. Codd. ra
ne ſolius primæ literæ cognominis initialis,
cum legatur in mſſ. alii addiderunt pro libitu
ſpeciali genio, nunc Petri Cantoris, nunc Co
ſtoris. Ejuſdem *in libros Numerorum*, *Deuterono*
Joſue, *Judicum*, *Ruth*, Oxonii mſ. in Biblioth
Bal

toris Pariſienſis ex dictis & Scriptis ejus, habet Bibliotheca Colbertina cod. 2208. quod eximiè laudat Stephanus Baluzius vir ingenio & Sciptis clariſſimus. Virum piiſſimum Inſulas Epiſcopales declinaſſe, & Monachum induiſſe in Monaſterio Longipontis Ordinis Ciſtercienſis, ubi ſanctitatem vitæ ſancto fine complevit, Necrologium Eccleſiæ Tornacenſis teſtatur. Obiit 10. Kalendas Octobris anno 1197. ut ejuſdem Abbatiæ, in qua obiit, Necrologium commemorat. Plura de Petro Cantore Sammarthani in Gallia Chriſtiana tom. 3. ubi de Epiſcopis Tornacenſibus, Antonius Murdach Supprior Longipontis in Chronico ſuæ Abbatiæ, Scriptores omnes Rerum Ciſtercienſium.

De Gualtero de Caſtellione. 1190.

Supplementum.

„ GUALTERUS dictus de Caſtellione, Inſulis oriundus, unde eſt ejus illud Monoſticon, (inſula me genuit, rapuit Caſtellio nomen, ſcripſit geſta Alexandri Magni eleganti metro; qui liber in Scholis Grammaticorum tantæ dignitatis eſt hodie, ut præ ipſo veterum Poetarum lectio negligatur. Hæc Henricus Gandavenſis in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 20. pag. 165. Bibliothecæ Auberti Miræi. Floruit Gualterus anno circiter 1190. vel ultra etiam, extant autem *Libri decem Alexandridos* ſive *de geſtis Alexandri Magni* à Gualtero Caſtellionenſi verſu Heroico nec inſœlici, ad Guillelmum Rhemenſem Archiepiſcopum ſcripti, qui Argentorati 1531. Ingolſtadii & Lugduni 1558. typis editi. Scripſit etiam *Libellos tres contra Judæos*, quos vidi mſſ. in Bibliotheca B[illegible]anenſi Ordin. Præmonſtratenſis Epiſcopatus Sveſſionenſis, cum aliis Tractatibus contra Judæos in unum volumen compactis. Sunt autem per formam Dialogi inter *Gualterum* qui ſe Caſtellionenſem appellat, & *Balduinum* Valentianenſem hujus Eccleſiæ Bianenſis Canonicum, Gualtero ob eamdem Patriam cariſſimum. Denique alia ejus opuſcula mſſ. in Bibliotheca Galliarum Regia.

De Nicolao Methonenſi Epiſcopo. 1190.

Supplementum.

NICOLAUS Methonenſis Epiſcopus, Græcus Schiſmaticus floruit anno circiter 1196. Scripſit *librum unum de Proceſſione Spiritus ſancti contra Latinos*, Græcè mſ. in Bibliotheca Vaticana, & Bavarica ſereniſſimi Ducis cod. 116. cod. etiam 129. ejuſdem Bavaricæ Bibliothecæ habetur *Nicolai Methonenſis Epiſcopi diſcuſſio Theologicæ Inſtitutionis Procli Platonici Philoſophi, ne quis probabilitate deceptus à vera fide deficiat*. Plura dabit Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro, verbo *Nicolaus Methonenſis Epiſcopus* tom. 2. pag. 152.

[illegible] tum ob pietatem ſingularem percelebris, de quo ita Boſtonus Burienſis mſ. *Radulfus de Diceto Decanus Eccleſiæ Sancti Pauli Londonienſis floruit anno Chriſti 1197. & ſcripſit librum Chronicorum qui dicitur Imagines Hiſtoriarum. Chronica ſunt Imagines Hiſtoriarum, & finit anno Chriſti* 1195. Opera autem Radulphi impreſſa in collectaneo Hiſtoricorum Angliæ edito Londini in ſolio anno 1652. curis & ſtudio Joannis Seldeni ſunt, *Abbreviationes Chronicorum* pag. 429. *Imagines Hiſtoriarum* pag. 525. *Series cauſæ inter Henricum Regem & Thomam Cantuarienſem Archiepiſcopum* pag. 711. Claruiſſe dicitur etiam ſub Rege Joanne, & vixiſſe uſque ad annum 1210.

De Mauritio de Soliaco. 1190.

Supplementum.

MAURITIUS DE SOLIACO, humili apud Soliacum ad Ligerim loco natus, ob eruditionem & facundiam eximiam ad Pariſienſem Epiſcopatum evectus eſt poſt obitum Petri Lombardi anno 1164. Cathedralem Eccleſiam Deiparæ Virgini ſacram à fundamentis erexit, quatuor Abbatias condidit ac dotavit, Herivallem, Hermerias, Hedetam, & Gif, jure nuncupatus *Pater pauperum*. *Sermones per totum annum tam de Dominicis quàm de Sanctorum feſtivitatibus & exhortationes ad Presbyteros de cura animarum fideliter gerenda*, ipſum ſcripſiſſe Henricus Gandavenſis lib. De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 14. teſtatur: quos audio mſſ. aſſervari in Bibliotheca Regia & Sancti Victoris Pariſienſis. Vir ſanctus obiit anno 1196. tertio Idus Septembris, & ad Sancti Victoris Eccleſiam deportatus, ubi ſepultus eſt, cum cartula quam ſupra pectus ſuum poni juſſerat, ut viros pleroſque Litteratos circa Reſurrectionem Corporis hæſitantes in fide confirmaret, cui hæc verba inſcripta legebantur: *Credo quòd redemptor meus vivit, & in noviſſimo die de terra ſurrecturus ſum, & in carne mea videbo Deum Salvatorem meum: quem viſurus ſum ego ipſe, & non alius, & oculi mei conſpecturi ſunt. Repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo*. Ita refert Rigordus in Vita Philippi Auguſti. *Mauritio* Epitaphium compoſuit Stephanus Tornacenſis, rogantibus Canonicis Pariſienſis Eccleſiæ, quod Epiſtolæ ipſius 260. inſertum eſt. De illo plura Sammarthani Fratres in Gallia Chriſtiana tom. 1. ubi de Archiepiſcopis Pariſienſibus pag. 436. & ſeqq. Sufficiat hoc compendium ex Natali Alexandro in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ capitibus, ſæculo 12. tom. 1. cap. 6. pag. 545.

De Roberto de Flamesburia. 1190.

Supplementum.

ROBERTUS DE FLAMESBURIA Ord. Divi Auguſtini Canonicus Regularis, & Pœnitentiarius Pariſienſis in Cœnobio Sancti Victoris, floruit circa annum 1198. atque ex primis Theologis ſcripſit *Pœnitentiale quatuor libris nobile & amplum*, quod aſſervatur mſ. in duabus Bibliothecis Pariſienſibus, ſancti Victoris nempe & Collegii Choletani.

De

Digitized by Google

R glia, Ordinis Canonicorum Regularium Divi Auguſtini, floruit anno 1190. & ſequentibus, de quo nos diximus ſupra ad annum 1150. *in Joanne* Hagulſtadenſi pag. 421.

De Joanne Brompton. 1190.

Supplementum.

JOANNES BROMPTON Abbas Jornallenſis Ordinis Ciſtercienſis, de quo Chryſoſtomus Henriquez in ſuo Faſciculo libro 2. diſtinct. 26. cap. 50. „ & in ſuo Phœnice cap. 20. his verbis: Joannes Bromptonus Ordinis Ciſtercienſis habitum in Anglia ab adoleſcentia ſuſcepit, qui virtutum & eruditionis meritis factus eſt Abbas Jornallenſis, aliàs Jarvaugenſis Cœnobii. Fama eſt hunc multa ſcripſiſſe, quorum tamen nihil quod ſciam extat, præter Hiſtoriarum Opus, quod compoſuit & ſuo Monaſterio dicavit, cui titulum præfixit, *Chronicorum librum unum*, poſtquam contigit Britones. Extat manuſcriptus Cantabrigiæ in Collegio ſancti Benedicti, quando autem auctor floruerit, ignoratur. *Hoc Chronicon* incipit ab anno Domini 588. quo Sanctus Auguſtinus venit in Angliam, uſque ad mortem Richardi primi Regis, ſcilicet annum Domini 1198. quod impreſſum Londini in folio anno 1652. pag. 725. in Collectaneo Scriptorum Rerum Anglicarum veterum Joannis Seldeni. Sunt qui velint eum non eſſe auctorem hujus Chronici, ſed tantùm illud emptum & comparatum eo tempore, quo Abbatiam Jornallenſem tenebat: unde factum ut Chronicon ei attribueretur, ſicut Seldenus narrat pluribus, in Prologo ad Scriptores decem Hiſtoriæ Anglicæ, pag. 38. circa medium, quem cupidi plurium adeant.

De Gulielmo Neubrigenſi. 1190.

GULIELMUS Neubrigenſis eodem tempore ſcripſit *hiſtoriam Anglicanam libris quinque*, & lib. 4. cap. 13. deplorat infelicem exitum Friderici primi, ob injuſtam perſecutionem factam legitimo Pontifici Alexandro tertio. Cœpit hiſtoriam ſuam ab anno Domini 1066. & breviſſimè pertranſiit uſque ad annum 1135. quo anno ſe natum fuiſſe teſtatur, & ab hoc anno fusè ſcribit hiſtoriam gentis ſuæ uſque ad annum 1197.

Dissertatio Historica.

GUILLELMUS Litle, hoc eſt Parvus, Gallicè, *le Petit*, à Neubrigenſis, ſeu Novoburgenſis Collegii incolatu propè ſilvam Cuculinam in Eboracenſi provincia, Canonicorum Regularium Ordinis Sancti Auguſtini, dictus vulgò Neubrigenſis, *Hiſtoriam Anglicanam libris quinque* perduxit ab anno 1066. quo Guillelmus Nothus Normannorum Dux Angliam conquiſivit uſque ad annum 1197. & extrema tempora Richardi Thymoleontis Anglorum Regis: hoc tamen diſcrimine, quòd ab anno 1066. uſque ad annum 1135. quo ſe natum teſtatur, denatumque Regem Henricum I. delibet ſingula, ac leviſſimè percurrat, reliqua verò accuratiùs fuſiuſque pertractet. Quidam anno 1208. obiiſſe volunt. Mihi nihil de ea re exploratum.

Sunt qui eumdem velint interpretatum fuiſ
ticum Canticorum Salomonis de intacta Virgine,
laudibus, qua de re plura Hippolytus Marac
Bibliotheca Mariana ex Marci Antonii Deli
Jeſu Theologi Commentariis in Canticum, i
aliiſque.

De Rogerio Hiſtorico. 1190.

ROGERIUS de Hoveden inſignis hi
ſcripſit *libros duos Annalium Anglicanoru*
de diligenter, & pervenit uſque ad Joanne
gem, qui regnare cœpit anno Domini 1199.

Dissertatio Historica.

ROGERIUS Hovedenus, Eboraci in An
bilibus parentibus ortus, ac primariu
uam Theologiæ in Academia Oxonienſi Pr
vixit uſque ad annum 1200. Quo autem an
functus ſit ignoro. De eo Gualtherus Cove
ſis in Annalibus, Ranulfus lib. 7. cap. 39.
tus Parſou in Admonitione, Bryanus Thv
bro 2. Antiquitatum Oxonienſis Academiæ,
dus Jo. Voſſius, & alii.

Hiſtoriam, ſive, *Annales gentis ſuæ*, *in duas*
Priorem Poſterioremve digeſtos, ab anno Chri
ubi Ven. Beda deſinit, perduxit uſque ad
Richardi Angliæ Regis Thymoleontis dicti
Aprilis anni 1199. & fratris ejus Joannis M
Comitis, qui ſine terra dictus, in Ducem N
niæ die 25. Aprilis Rothomagi, ac deinde
in Regem Angliæ apud Weſtmonaſterium
Maji in feſto Aſcendentis ad Patrem Ch
ctam inaugurationem. Unde patet error Mi
perveniſſe vult uſque ad annum 1204. Extat
Auctores Rerum Anglicarum ab Henrico
editos annis 1596. Londini, & 1601. iterata
ne Francofurti typis Wechelianis.

De Theodoro Balſamone. 119

THEODORUS Balſamon Patriarch
tiochenus vixit tempore Xiphilini Pat
Conſtantinopolitani, cui dedicavit ſuum opu
gorius autem Xiphilinus anno 1191. ſedere
teſte Baronio Card. tomo 12. Annalium,
num 1191. Scripſit Balſamon *duos libros Con*
riorum, *unum in Nomocanonem Photii*, *alterum*
nones variorum Conciliorum, *& ſanctorum Patrum*
autem Balſamon ſchiſmaticus, & Romanæ
infenſus, non minus quàm Photius. Vide
nium loco citato.

Dissertatio Historica.

THEODORUS Balſamon, ex Diacono
Dei Magnæ Eccleſiæ Nomophylace,
tophylace, & Primo Blachernarum, creatus
poleos Metropolita, ſive Magnæ Antioc
tiuſque Orientis Patriarcha, vixit ſub finem
duodecimi, ac memoratur Nicetæ Acuminat
niatæ libro 2. Hiſtoriarum Iſaaci Angeli *ἀν*
τοῖς τότε πάντας ὄντας ὁμοτροφίς. Quo anno
N. L. licèt certum videatur vixiſſe etiam anno
antequam Conſt. à Latinis oppugnaretur. P

Digitized by Google

los diſtributio, auctore Photio Patriarcha Conſt. cum ampliſſimis Commentariis Theodori Balſamonis, in quibus homo Schiſmaticus & Romanæ Eccleſiæ hoſtis multa effutiit in defenſionem falſorum quorumdam Canonum, Gentiano Herveto Aurelio, Canonico Rhemenſi, interprete; ſunt qui Xiphilino Patr. Conſt. opus illud dedicaſſe aſſerant, ſed id mihi nondum planè conſtat: Fateor quidem ſcripſiſſe carmen ad Xiphilinum, cùm jam eſſet Archiepiſcopus Antiochenus: ex præfatione autem ejuſdem diſcimus Commentarios illos, cùm Diaconus adhuc eſſet, elaboraſſe juſſu Emanuelis Comneni, Imp. & Patr. Michaelis Anchiali τῦ γεγονότος ὑπάτου τῶν φιλοσόφων; &c. Quid verò ſi dicamus, ut omnia in concordiam veniant, Diaconum illud ſuſcepiſſe, Archiepiſcopum perfeciſſe & Xiphilino obtuliſſe. Hic verò caſtiges amabo Gisbertum Voetium, qui pag. 404. Tomi 1. diſp. docet ſcripſiſſe ſub Manuele Comneno circa annum 1200. cum Manuel obierit 1180.

Canones Sanctorum Apoſtolorum & Sanctarum Oecumenicarum & Particularium Synodorum, necnon Dionyſii Alexandrini, Petri Alexandrini, Gregorii Thaumaturgi, Athanaſii Alexandrini, Baſilii Cæſarienſis, Gregorii Nyſſeni, Theophili Alexandrini, Cyrilli Alexandrini, Gregorii Theologi, Amphilochii Iconienſis, Gennadii Patr. Conſt. Taraſii Patr. Conſt. Sancti Niconis, Timothei Presbyteri, Methodii Patr. Conſt. Theodori Studitæ, & reliquorum Sanctorum Patrum, cum ejuſdem Expoſitionibus, & quibuſdam aliis.

Supplementa locorum Theodori Balſamonis, ex codicibus Vaticanis & Harlæano. Sciendum porrò eſt verſionem illam Latinam Expoſitionum in Photii Nomocanonem auctore Gentiano Herveto prodiiſſe primùm Pariſiis anno 1561. eodemque anno alteram Baſileæ, opera Henrici Agylæi apud Joannem Oporinum fuiſſe excuſam in folio: anno verò 1615. eamdem Lutetiæ in lucem emerſiſſe cum Græco textu in 4. cura & ſtudio Chriſtophori Juſtelli J. C.

Libro V. Juris Græco-Romani ſtudio Joannis Leunklavii Amelburni anno 1596. Francofordiæ excuſi in fol. pag 362. extant *Interrogationes Marci Alexandrini Patriarchæ*, & ad eas Reſponſa Theodori Balſamonis Patriarchæ Antiocheni.

Libro VII. ejuſdem Juris pag. 442. habentur *Meditata ſive Reſponſa Theodori Balſamonis*. I. De Patriarcharum privilegiis. II. De duobus officiis Cartularii ac primi Defenſoris τῦ χαρτοφύλακος καὶ Πρωτεκδίκου. III. διάγνωσις. De diſceptata in Synodo quæſtione, num unus & idem duabus ſobrinis jungi debat. IV. Epiſtola de incenſis quæ à Patriarcha dari ſolent eo die, quo catechesis habetur. V. De convocatione, quæ fit ad Sacras Monaſteriorum ædes per tria ſigna. Sunt & aliæ quædam ejuſdem lucubrationes Canonicæ nondum è membranis pluteiſque Bibliothecarum publicam in lucem eruditorum emiſſæ.

Neque hic omittenda cautio Jo. Mariæ Braſichellani in Expurgatione Bibliothecæ Brignæanæ Veterum Patrum: Memineris Lector Theodorum Balſamonem Græcum eſſe Schiſmaticum, Eccleſiæ Romanæ hoſtem, erroribus non paucis defœdatum, ut notavit Genebrardus in Chronologia pag. 616. & 622. ideo

& Apocalypſim, [illegible] *novi*. Quæ omnia extant. Circumferuntur quædam vaticinia ſub ejus nomine de futuris Pontificibus Romanis, quæ quam fidem mereantur, aliorum ſit judicium: illud mirum eſt, quod cùm ea vaticinia ad ſolos quindecim Pontifices pertineat: tamen curioſitas hominum ad noſtra uſque tempora, extendere illa conatur. B

Dissertatio Historica.

JOACHIM, Florenſis cœnobii Abbas Ordinis Ciſtercienſis, ex Calabria oriundus, florebat, teſte Trithemio, adhuc anno 1200. & ut Propheta ſuo tempore habitus etiam futura prædicere conatus eſt. Sed aberraſſe idem auctor aſſerit, ac præſertim, quòd Fredericum III. Imp. ſomniarit hoſtem Eccleſiæ futurum, quem omnes norunt uſque ad mortem pacificum, & Romano Pontifici fidelem perſeveraſſe. Jam verò obierat anno 1115. cum in Concilio Lateranenſi præſide Innocentio III. Papa C liber ejus adverſus quaſdam Petri Lombardi Magiſtri Sententiarum opiniones damnatus eſt, ut patet ex Titulo primo libri 1. Decretalium de Summa Trinitate, & Fide Catholica. De eo Baronius, Blaſius Viegas, Arnoldus Wion, aliique recentiores. Carolus de Vich in Bibliotheca Ciſtercienſi mortem ejus refert ad annum 1201. auctore Miræo, multaque de eo ex variis collegit non contemnenda, ad quæ Lectorem curioſum ablego: necnon ad Tomum 2. Theologicorum Dogmatum R. P. Dionyſii Petavii, ubi de ejus errore multa.

Commentaria in Iſaiam, *Hieremiam*, *Apocalypſim*, &c. dicuntur Venetiis, Coloniæ, & alibi excuſa. *Concordia Teſtamenti Veteris & Novi*, Venetiis 1519. D in 4. *Vaticinia de Summis Romanis Pontificibus* 15. *tantùm*, quæ & ſola, & commentariis Joſephi Scaligeri, & Paſqualini Reguelmi (*a*) onerata prodierunt; de quibus ſimilibuſque otioſorum hominum nugamentis verè dici poteſt, Θησαυρὸς ἄνθρακες.

(*a*) Vidi quoque librum Italicum Patavii excuſum anno 1625. in 4. hoc titulo: *Profetie dell' Abbate Gioachino & di Anſelmo Veſcovo di Marſico, con l' imagini in diſſegno intorno a' Ponteſici paſſati e ch' anno a venire: con due Ruote & un Oracolo Turcheſco figurato ſopra ſimil materia: aggiontivi alcuni maravigloſi Vaticinii e le Annotationi del Regiſelmo*. Præcedit ejuſdem Joachimi vita à Gabriele Barrio Franciſcano ſcripta, in qua elaboratos ab eo libros hoc E ordine enumerat. I. Concordiæ veteris & novi Teſtamenti libros quinque, Romanorum Pontificum Lucii III. Urbani III. & Clementis III. juſſu, in quibus agit de quinque Sigillis, & quædam Danielis & aliorum Prophetarum capita explanat. II. Expoſitionem in Apocalypſim ex eorumdem Pontificum mandato. III. Pſalterium decem chordarum in tres partes diviſum, quarum primam Deo Patri, ſecundam Filio, tertiam Spiritui Sancto dicavit. IV. In Evangelium Sancti Joannis. V. Adverſus Judæos. VI. Super Merlinum, & in Cyrilli revelationem, & in librum Florenſis cœnobii dictum de Summis Pontificibus. VII. Librum de conſolatione ſeu Conſolandi alicujus cauſa. VIII. Volumen egregium ſententiarum. IX. In Erythream. X. Rogatu Imperatoris Henrici VII. anno

Digitized by Google

SÆCULUM XII
Ab anno Dom. 1200. *ad* 1300.

De Innocentio tertio Pontifice.

INNOCENTIUS tertius Pontifex maximus ſedere cœpit in Apoſtolica ſede anno 1198. & ſedit uſque ad annum 1216. Vir fuit multæ pietatis, & doctrinæ, nec minoris prudentiæ in Eccleſia gubernanda. Ejus opera duobus tomis continentur.

In Priore habentur.

Sermones de tempore. Item *de Sanctis, tum proprii tum communes.* Item *de conſecratione Pontificis, quatuor.*

Ad hæc libri.

De Eleemoſyna, 1. *In ſeptem Pſalmos pœnitentiæ,* 1. *De laude charitatis,* 6. *De myſteriis Miſſæ,* 6. *De contemptu mundi,* 3. *Encomium in Chriſtum, & ejus Matrem. Precationes de paſſione Chriſti,* 3. *De Sanctorum veneratione,* 3. *Hymnus in Chriſtum, & ejus Matrem. Conciones parænetica ad Concilium. Acta atque decreta Concilii Lateranenſis.*

In Poſteriore tomo ſunt.

Epiſtolarum libri duo: & Conſtitutionum decretalium libri quinque.

Hujus opera extant quam correctè impreſſa Coloniæ apud Maternum Cholinum 1575.

Obſervatio.

Qui libros Innocentii tertii edidit, præmiſit ante Concilium Lateranenſe admonitionem, in qua dixit, Concilii illius decreta non à Concilio, ſed ab ipſo Innocentio poſt Concilium conſcripta, atque edita fuiſſe: quod inde probat, quia in capitulis quibuſdam fit mentio Concilii Lateranenſis jam peracti, ac præſertim in cap. 29. 33. & 41. Sed hic auctor, quicumque fuerit, omnino deceptus eſt, & alios nonnullos ſcriptores decepit. Siquidem Concilium Lateranenſe, cujus fit mentio in his capitulis, non eſt Lateranenſe ſub Innocentio tertio, ſed ſub Alexandro tertio, atque ad hunc errorem tollendum è medio, in editione Romana Conciliorum generalium Græcè, & Latinè editorum. In Concilio ſub Innocentio tertio notatur ad marginem, ubi ſint capitula Lateranenſis Concilii ſub Alexandro tertio ibi citata. Itaque decreta Concilii ſub Innocentio tertio edita, verè Concilii generalis ſunt, & ab ipſo Concilio conſtituta, & edita non à ſolo Innocentio poſt Concilium.

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

B DISSERTATIO HISTORICA.

INNOCENTIUS, patria Anagninus in Her
nobili Comitum Signiæ genere ortus, I
ficatum Romæ tenuit ab anno 1198. uſque ad
20. Julii anni 1216. quo Peruſiis obiit cùm ſe
annis 18. menſibus 6. diebus novem. Ejus vitan
dit Illuſtriſs. Monſpelienſis Epiſcopus ab Anon
auctore exaratam, à quo etiam expectamus C
nes Concilii Lateranenſis Generalis Græcè, &
nè, ex veteri codice illo ipſo tempore deſcrip
charta bombacina. Innocentii III. meminere I
cus Gandavenſis cap. 35. Trithemius, Sixtus S
C ſis, Poſſevinus, aliique recentiores, præſerti
ronii Cardinalis, qui in ejus Papæ electione
continuatores Bzovius, Spondanus, Odalricus
que de Pontificibus, & Cardinalibus ſcripſe
ſcribuntque in ſingulos dies, ac præ cæteris
Ludovicus Jacob à S. Carolo, Ordinis B. I
Virginis de Monte Carmelo.

Opera ejus Coloniæ excuſa ſunt anno 1575.
Maternum Cholinum, eo quo Bellarminus rec
ordine ut iterum ea repræſentare non videatur
pretium: hoc tantum obſervabo, *Epiſtolarum*
bros duos, in quorum primo epiſtolæ ſunt 557.
tero 264. jam ab anno 1543. Romæ fuiſſe e
D ac deinde in Conciliorum Tomos à Binnio t
tos: *Commentaria verò in ſeptem Pſalmos Pœniten*
& libros tres de contemptu mundi, ſeu, *de miſeria*
nis, ad Petrum Cardinalem Portuenſem ſeorſi
ſe, ſæpiuſque impreſſos.

Anno 1635. Toloſæ Tectoſagum prodierun
nocentii III. Papæ *Epiſtolarum libri quatuor*, h
Regeſti XIII. XIV. XV. & XVI. ex mſ. Cod. I
thecæ Collegii Fuxenſis à ſodalibus ejuſdem C
deſcripti, ac notis illuſtrati à Franciſco Bo
Narbonenſi J. C. nunc verò Monſpelienſi Epi
qui, ut jam monui, geſta ejuſdem, licèt pluri
cunis hiantia, necdum omnibus ſuis partibus ab
E magno Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ emolumento a
Paucas ex iis epiſtolis decerptas, ſuiſque obſe
nibus ornatas ediderat in 8. Divione V. C.
Du Meii, Burgundici Senatus Conſiliarius.

SUPPLEMENTUM.

INNOCENTIUS. III. Summus Pontifex,
jus ſcriptis Bellarminus, & Labbeus:
addo *multas ejus Epiſtolarum libros* ex mſ. Co
tos, impreſſos 2. Tomis in folio Pariſiis
Vita Innocentii epiſtolis iſtis præmiſſa, ex vet
titer mſ. Codice, apud Franciſcum Muguet an
cura, & ſtudio Stephani Baluzii Colbertini
thecarii. Qui plura cupit adeat Bellarminu
Labbeum citatos.

Fff 2

Digitized by Google

no 1120. [illegible] in ſua Bibliotheca, & quem etiam laudat Lelandus mſ. in Bibliotheca publica Oxonienſi. Ejus ſunt in citato ſuprà Seldeni Collectaneo Opera, *Tractatus De combuſtione & reparatione Cantuarienſis Eccleſiæ pag.* 1289. *Imagines de Diſcordiis inter Monachos Cantuarienſes & Baldewinum Archiepiſcopum* 1303. *Chronica &c.* 1338. *Vita Pontificum Cantuarienſis Eccleſiæ pag.* 1629. Floruit ſub Joanne Rege, ſeu anno Chriſti 1200. laudatus à Baleo cent. 3. ſcript. 48. Pitſæo ætate 13. ſcript. 285. Voſſio de Hiſtoricis Latinis lib. 2. cap. 56.

De Petro de Riga. 1200.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS DE RIGA Canonicus & Cantor Beatæ Mariæ Rhemenſis, florebat anno circiter 1200. quem inter ſui temporis doctores doctiſſimum vocat Joannes Trithemius. Scripſit carmine vario opus *Auroram* inſcriptum, quo plurimos ſacræ Scripturæ libros carmine inſigni exponit, mſ. in multis Galliarum, Angliæ & Germaniæ Bibliothecis. Hujus decem mſſ. Codd. in Bibliotheca Galliarum Regia, 2. Codd. in Bibliotheca Sancti Germani Pariſienſis Ordinis Divi Benedicti, plures in Colbertina. Idem mſ. in Bibliotheca Præmonſtrati, Bonifontis Ciſtercienſis & Bellæ-Vallis Præmonſtratenſis Ordinum in Epiſcopatu Rhemenſi, in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum Lugdunenſium, ac pauci auctores qui tantùm & tam frequenter tranſcripti ſint, quamvis opus impreſſum non ſit. Ecloga Thomæ James quam Oxonio-Cantabrigienſem vocat, numerat exempla quatuor hujus Auroræ mſſ. lib. 2. pag. 53. Oxonii in Bibliotheca Collegii Magdalenæ cod. 3. Cantabrigiæ in Bibliotheca Collegii ſancti Benedicti codd. 43. 371. & 395. *Ejuſdem Tropi & Phraſes Scripturæ* mſſ. cod. 395. jam citato S. Benedicti. Hanc *Auroram* ad varios collatam mſſ. Codd. habeo paratam editioni, nullus certè qui tanto ſucceſſu Scripturam carmine reddiderit. Ambroſius de Altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1263. pag. 19. hunc Petrum Rhemenſem aſſignavit ſuis Dominicanis abſque auctoritate vel ratione, niſi forſitan quod mſſ. Opera hujus Petri inveniantur in Bibliothecis Conventualibus Fratrum Prædicatorum. At mortuus erat Petrus de Riga ante natum Ordinem Dominicanorum, quem alii ferè omnes ſcribunt claruiſſe circa annum 1160.

De Theoderico Abbate. 1200.

SUPPLEMENTUM.

THEODERICUS Abbas Ordinis Divi Benedicti florens circa annum 1200. ſcripſit *libros tres De Vita S. Hildegardis Abbatiſſæ* quæ obiit an. 1180. die 17. Septembris, quam apud Surium habes.

De Saxone Grammatico. 1200.

SUPPLEMENTUM.

SAXO Grammaticus Sialandicus floruit anno circiter 200. qui ſcripſit *Hiſtoriam Danicam lib.* 16.

SUPPLEMENTUM.

STEPHANUS Canonicus primùm Regularis Ord. Divi Auguſtini, tum Abbas ſanctæ Genovefæ Pariſienſis & tandem Epiſcopus Tornacenſis ab anno 1191. ad annum 1203. de quo Bellarminus & Labbeus. Quibus addo impreſſas nuperrimè Epiſtolas Stephani Tornacenſis cum acceſſione nova Pariſiis anno 1679. in 8. apud Ludovicum Billaine cura & ſtudio Claudii du Molinet Canonici Regularis Congregationis Gallicanæ, cum Vita Stephani Epiſtolis præmiſſa. Scripſit idem Stephanus *prolixum Commentarium in Decretum Gratiani*, mſ. in folio in Bibliotheca celebri Colbertina cod. 2592. & in Bibliotheca ſancti Victoris Pariſienſis. Item *Sermones aliquos* quos ad 31. hinc & inde ex mſſ. Codicibus erutos & editioni paratos habet apud ſe idem qui ſuprà Claudius du Molinet, ſed ut nimiùm ſtylo ſimplices non edidit.

De Stephano Langton. 1200.

SUPPLEMENTUM.

STEPHANUS LANGTON Anglus floruit ſub initium ſæculi 13. electus Cancellarius Univerſitatis Pariſienſis. Factus ab Honorio III. Summo Pontifice anno 1206. S. R. E. Cardinalis tit. S. Chryſogoni & anno ſequenti ob eminentiam ſcientiæ morumque probitatem Archiepiſcopus Cantuarienſis. Scripſit commentarios in plures Scripturæ libros lectos à ſe in Scholis, nempe *in* 12. *Prophetas* qui incipiunt: *Oſſa duodecim Prophetarum. In libros duos Machabæorum, Nehemiam, Tobiam, Judith, Eſther, Ruth, libros Regum*, & incipiunt: *Reſiduum erucæ comedit locuſta.* Quæ omnia vidi contineri 2. ingentibus tomis in fol. in Bibliotheca Fuleardi Montis Ciſtercienſis Ordinis, quæ poſtea tranſierunt in ditiſſimam Bibliothecam Colbertinam. Habentur autem plura paſſim hujus Stephani Langtonii Opera mſſ. in Bibliothecis Anglicis, nempe Commentaria in Scripturam ſacram.

In Pentateuchum Oxonii in Biblioth. Collegii Trinitatis cod. 5. & Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri cod. 248.

In Joſuam, Judices & Ruth Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri cod. 248. & ſancti Benedicti cod. 151. Item *in Leviticum, Joſue, Judices, Ruth, &c.* manuſcripto in Bibliotheca Colbertina cod. 661.

In Job Oxonii in Bibliotheca Orialenſi cod. 12. *in Eccleſiaſten* manuſcripto in Bibliotheca Colbertina cod. 2808.

In Tobiam, Judith, Eſther, Eſdram, lib. 2. *Machabæorum* Oxonii in Bibliotheca Exonienſi cod. 3. Cantabrigiæ in Biblioth. Domus ſancti Petri cod. 241. & ſancti Benedicti cod. 151.

In Hieremiam, Ezechielem, Eſdram, Nehemiam, & 2. *libros Machabæorum*, Cantabrigiæ in Bibliotheca Collegii ſancti Benedicti cod. 145. *In Iſaiam* ibidem cod. 376.

Tropologia in 12. *Prophetas Minores*, Oxonii in Collegio Trinitatis cod. 6. in Exonienſi cod. 3. & Can-

cod. 75.

Annalium Archiepiſcoporum Cantuarienſium liber 1. qui incipit *res geſtæ*, *&c.* habetur in Bibliotheca Collegii ſancti Benedicti Cantabrigiæ cod. 22. ſub nomine Stephani Archiepiſcopi; ſed ex Nota veteris cujuſdam, ſpectat ad Radulfum de Diceto Londonienſis Eccleſiæ Decanum. Vixit uſque ad annum 1228. quo obiit die 2. Julii, de quo Voſſius de Hiſtoricis Latinis lib. 2. cap. 56. Faciunt eum Ciſtercienſes *in Bibliotheca Scriptorum Ciſtercienſium*, Monachum ſui Ordinis, ſed pro more Monachorum ſibi facilè multa attribuentium, quæ ad eos nullatenus ſpectant. Scimus equidem *Stephanum de Langtona* exulem, recepiſſe ſe Pontiniacum Ord. Ciſtercienſis Cœnobium: ſed aliud ibidem hoſpitio charitativè exceptum aliquot annis manſiſſe, aliud Monachiſmum adſumpſiſſe, quod non legimus, niſi apud Neotericos Ciſtercienſes ſibi de his aggaudentes.

De Petro Pictavienſi. 1200.

Supplementum.

PETRUS Pictavienſis Cancellarius olim Univerſitatis Pariſienſis, poſt Petrum Lombardum atque Robertum Pullenum Lector Theologiæ in Clauſtro B. Mariæ, inde teſte Alberico Archiepiſcopus factus eſt Ebredunenſis. Scripſit ad eorum exemplum *Summam Sententiarum* Guillelmo Senonenſium Archiepiſcopo dedicatam teſte eodem Alberico, quam habes impreſſam in fol. Pariſiis cum Summa Sententiarum Roberti Pulli anno 1655. de qua vide ſuprà ad annum 1150. Scripſit etiam *ſuper Tabernaculum Moyſis* mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Penbrochiana cod. 75. *Allegorias ſuper Biblia* mſſ. privatim in Biblioth. L. cod. 231. Obiit anno 1205. de quo Albericus in Chronico, Auctor Hiſtoriæ Univerſitatis Pariſienſis ſæculo 12.

De Adamo de Corlandon. 1200.

Supplementum.

ADAMUS DE CORLANDON Canonicus & Decanus B. Mariæ Laudunenſis, Diſcipulus Michaelis Senonenſis Archiepiſcopi, claruit ab anno 1180. uſque ad 1200. quo obiit, ſepultus in capitulo ſancti Martini Laudunenſis, ſub marmore cum Epitaphio. Scripſit *varias quæſtionum in Sacram Scripturam ſolutiones* variis temporibus, quas dicto Michaeli Archiepiſcopo dicavit, mſſ. in 3. voluminibus in fol. in Bibliotheca Abbatiæ Cuiſſiacenſis, in Epiſcopatu Laudunenſi. Prologus incipit, *Frange eſurienti panem tuum*, *&c.* *Pater reverende ratio conſulit*, *utilitas ſuggerit*, *neceſſitas cogit &c.* quæ autem deſunt ex uno volumine quod mutilum eſt, ſuppleri poſſunt ex altero continente opus integrum, opera enim quædam ibi bis manuſcripta ſunt.

De Adamo de Perſennia. 1200.

Supplementum.

ADAMUS primùm Monachus, poſt Abbas de Perſennia Ordinis Ciſtercienſis in Epiſco-

Presbyteri Lucenſis, Romæ apud Ignatium de
zeriis 1652. in 4. Item ſcripſit *Epiſtolas quaſda*
Oſmundum Mortui Maris in Normannia Monaci
quas edidit Stephanus Baluzius tom. 1. Miſcell
rum pag. 423. Audio etiam mſ. Cod. dictorun
monum aſſervari apud Cœnobium Perſennenſe,
non vidi.

B

De Andrea Sylvio. 1200.

Supplementum.

ANDREAS SILVIUS primùm Monachus
Cœnobii Marchianenſis Ordinis D. B
cti in Territorio Duacenſi Abbas, ſcripſit circ
num 1200. *Hiſtoricam Merovvingicæ ſtirpis Regum*
corum Synopſim, cum continuatione aliorum e
Duaci anno 1633. 2. tomis in 4. à Raphaele de
champs cum Notis. Fuit autem compoſita
tatu Petri Attrebatenſis Epiſcopi, ex Abbat
ſtercii in Epiſcopum conſecrati anno 1184. &
C tui anno 1203. Scripſit etiam *Libros duos De*
culis ſanctæ Rictrudis, quos Anonymos edic
Bollandi Continuatores ad diem 12. Maji.
tempora planè conveniunt cum Prælatura Si
apud Marchianenſes Abbatis anno 1199. co
ti & 1202. mortui, ſub quo *Chronicon Scriptum*
chianenſe ut creditur ab Andrea Silvio, quod n
ſervatur Antuerpiæ apud Patres Societatis Jeſu

De Alberto Hieroſolymitano. 12

Supplementum.

ALBERTUS primùm, ut volunt, Ere
D tum poſtea Vercellenſis Epiſcopus, inc
triarcha Hieroſolymitanus, florebat adhuc
1206. qui ſcripſit *Regulam Carmelitis* ſeu So
in Monte Carmelo commorantibus, quam
runt Bollandiſtæ in ſuo menſe Aprili, in pra
Commentariis ſuis ad Vitam dicti *ſancti*
Carmelitarum Legiſlatoris. De illo Aubertus M
in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis ca
pag. 255. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ, ſed ad
ſeam Bollandiſtæ in ſuo menſe Aprili, quer
vis conſulere poteſt.

De Balduino Imp. Conſt. 1204

E

Supplementum.

BALDUINUS Flandriæ & Hannoniæ Co
Balduini cognomento Magnanimi filius
no 1204. ex Latinorum genere primus Co
tinopoli à noſtris occupatæ datus eſt Imper
annum ætatis 32. agens: à Niceta Choniate
que Græcis (quod magnum virtutis eſt arg
tum) ſummoperè laudatus. Scripſit Balduinu
Latinè ad ſuos in Belgio ſubditos, *longam*
lam de urbis Conſtantinopolitanæ expugnatione,
ex mſſ. Sonegienſi, in Codice piarum donat
cap. 99. edidit ac publicavit Aubertus Mi
Balduinus porrò anno 1205. die 25. Aprilis
garis captus in prælio, & menſes ſexdecim i
culis habitus, demùm juſſu Joannis Bulga

R

Digitized by Google

G AUFRIDUS Dominus de Villehardovin, Mareſcallus Campaniæ & Romaniæ, adfuit huic Francorum & Venetorum Expeditioni anno 1204. quam Gallico idiomate conſcripſit anno eodem, quam ediderat in 4. Pariſiis anno 1585. Blaſius de Vigenere apud Abelem Langelier: & quam anno 1657. *in ſuo Conſtantinopolis Chriſtiana Imperio* edidit iterùm in fol. Pariſiis Carolus du Freſne, du Cange, Quæſtor Regius Ambianenſis, cum ſuis Annotationibus doctiſſimis & collaterali comparatione veteris Idiotiſmi Gallici cum hodierno.

De Abſalone Pariſienſi. 1200.

SUPPLEMENTUM.

ABSALON ex Canonico ſancti Victoris Pariſienſis, factus Abbas Spinkirbatenſis in Archiepiſcopatu Trevitenſi, anno circiter 1210. floruit, ex Cæſario qui eum allegat in opere ſuo de Miraculis ſuorum temporum, tamquam ſibi Synchronum aut proximum. Scripſit *doctos & elegantes Sermones*, quos Daniel Schillingus ejuſdem Eccleſiæ Abbas procuravit imprimi in folio Coloniæ anno 1534. ſub hoc titulo: *Sermones feſtivales quinquaginta Abſalonis Abbatis Spinkirbatenſis*. Horum aliquos iterum recudi curavit Petrus de Alva & Aſtorga in ſuo Mariali, ubi de hac impreſſione agit. De illo Aubertus Miræus in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 337. pag. 242. ubi malè tamen eum affigit ad annum 1120. quo nondum natus erat.

De Guiberto Gemblacenſi. 1200.

SUPPLEMENTUM.

GUIBERTUS ſeu GILBERTUS Martinus Gemblacenſis Monachus, ita cognominatus ob ſpecialem ſuam in ſanctum Martinum Turonenſem Epiſcopum devotionem, claruit anno circiter 1208. multa ſcribens quæ mſſ. aſſervabantur in Monaſterio Gemblacenſi in Brabantia, ubi Abbas fuerat olim. Hæc viderat Joannes Mabillon in 3. voluminibus, unde ſummatim refert tom. 2. ſuorum Analectorum pag. 544. & ſeqq. ſed combuſta omnis hujus Cœnobii Bibliotheca nuperrimè, imò totum Cœnobium incendio momentaneo, cui nullus mederi unquam potuit.

De Roberto de Chorceon. 1200.

SUPPLEMENTUM.

ROBERTUS de Chorceon, ſeu de Chorceone Anglus, Theologus ſuo tempore clariſſimus, ſcripſit *ſummam Theologicam* quam mſſ. aſſervant cuſtodes Bibliothecæ ſancti Victoris Pariſienſis. Eſt autem Robertus factus S. R. E. Cardinalis, & Legatus Apoſtolicus, qui florebat anno 1206. & anno 1212. habuit Concilium, in Urbe Pariſienſi ad Eccleſiæ Gallicanæ Reformationem, ut patet ex Conciliis ultimæ editionis; de quo plura ſæculo 13. Hiſtoriæ Univerſitatis Pariſienſis.

...ricum Caniſium tomo quinto, part. 2. antiquæ lectionis.

DISSERTATIO HISTORICA.

B GUNTHERUS Monachus, Pariſienſis, ſic dictus à Cœnobio quodam Ciſtercienſis Ordinis in Diœceſi Baſileenſi, non autem ab urbe Gallici Regni Primaria Lutetia Pariſiorum, vixit ſæculo Chriſti XIII. Quo verò obierit anno, non conſtat.

Hiſtoria capta à Francis ac Venetis Conſtantinopoleos anno 1204. quam ex ore Martini cujuſdam Abbatis, qui præſens interfuerat, accepit, edita eſt ab Henrico Caniſio Tomo V. antiquæ lectionis.

De Helinando. 1203.

C HELINANDUS Monachus Gallus ſcripſit *hiſtoriam ab orbe condito uſque ad annum* 1212. *libris quadraginta octo*: quem auctorem præcipuè ſecuti ſunt Vincentius Bellocavenſis, & S. Antoninus in hiſtoria ſcribenda. Scripſit etiam *ſermones & epiſtolas, & alia*, quæ utrum excuſa extent, ignoro.

DISSERTATIO HISTORICA.

HELINANDUS Monachus Frigidi montis in Diœceſi Bellovacenſi O. C. ſcripſit chronicon ſive Hiſtoriam ab orbe condito uſque ad annum 1212. lib. 48. ex aliis pro more illorum temporum nullo ferè delectu conſarcinatam, ex qua deinde Hiſtorias, & Chronica ſua locupletarunt Vincentius
D Bellovacenſis qui lib. 31. cap. 105. Speculi Hiſtorialis, vocat eum virum religioſum, & facundia diſertum, Albericus Trium fontium Monachus, S. Antoninus, Auctor Magni Chronici Belgici, & alii. Eidem quoque tribuitur *Narratio martyrii S. Gereonis, & ſociorum, Sanctorumque Victoris, Caſſii, Florentii & aliorum*, apud Surium die 10. Octobris.

Claruiſſe anno 1069. mendosè docuit Simlerus. Trithemio Heſinandus ſcribitur Librarii, ut arbitror oſcitantia. Quod verò additur claruiſſe anno 1200. ſub Henrico Imp. falſum quoque eſt, cùm ab anno 1197. mortuus ſit Henricus VI. cognominatus Aſper.

E Sermones, & Epiſtolas typis commiſſas non memini me vidiſſe, nec puto, quidquid nonnulli ſcribant. Reperitur in Bibliotheca Abbatiæ Longipontis D. Gueſſionenſis O. C. mſ. Commentarius Helinandi in Apocalypſim. (a)

(a) Joannes Nider O. P. in libello de Reformatione Religioſorum, quem tempore Baſileenſis Concilii ſcripſit cap. 2. refert Hiſtoriolam hanc ex Helinandi epiſtola ſcripta, De reparatione lapſi ad Gualterum Apoſtatam Monachum. Unde elegantiſſimè reſpondit quidam de noſtris adoleſcentibus Belvacenſi Epiſcopo eum interroganti, unde contingeret, quod ſanior, & pulchrior eſſet in clauſtro, quàm ſolebat eſſe in mundo. Quia, inquit, uniformiter vivo & decenter. De quorum primo habeo, quòd ſanus ſim, de ſecundo, ut pulcher ſim. In ſæculo autem vivebam tam difformiter, quàm

multi-

Digitized by Google

piſa, & olera; hodie olera, & piſa; Cras autem comedam piſa cum oleribus, poſt cras olera cum piſis. Hæc de Helinando.

SUPPLEMENTUM.

HELINANDUS, Frigidi-Montis Ordinis Ciſtercienſis in Epiſcopatu Bellovacenſi Monachus, claruit anno 1212. Scripſit *Chronicon* ad annum 1204. vel circiter, quod impreſſum noviſſimè extat in Bibliotheca veterum Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis à Bertrando Teſſier, *cum aliquibus ejuſdem ſermonibus* erutis ex Autographo dicti Helinandi, quem penes me olim habui è Frigido-Monte mutuatum, ac fideliter reſtitutum. Idem ſcripſit *Martyrium SS. Gereonis, & Sociorum ejus*, apud Surium ad diem 10. Octobris. Item *prolixum Commentarium in Apocalypſim B. Joannis* ex Patribus compilatum; quem vidi mſ. bis in Bibliotheca Longipontis Ordinis Ciſtercienſis. Addo *librum de laude vitæ Clauſtralis*, & alium *De Regimine Principum*, qui reperiuntur mſſ. Tongris in Bibliotheca Canonicorum Regularium. Ejuſdem lib. *de reparatione lapſi* mſ. in Bibliotheca Viridis Vallis propè Bruxellas, quem Vincentius Bellovacenſis Helinando noſtro contemporaneus eidem tribuit: ſi tamen hic liber non eſt unus, & idem cum *libro de Laude vitæ Clauſtralis*, quod probabile ſatis eſt. Obiiſſe dicitur anno 1227. Fallitur Carolus de Vviſch in Bibliotheca Scriptorum Ciſtercienſis Ordinis, dum duos Helinandos, alium è Frigido-Monte, alium è Perſennia diſtinguit, eſt enim unicus horum omnium Scriptor Operum.

De Niceta Choniate. 1205.

NICETAS Acominatus, ſive Choniates floruit poſt annum 1200.

Scripſit enim *hiſtoriam*, quæ extat *Græcè, & Latinè ab anno* 1118. *uſque ad annum* 1205. ideſt, ab Imperio Jo: Comneni, Alexii filii uſque ad obitum Balduini primi ex latinis Imperatoris Conſtantinopolitani. Dicitur etiam ſcripſiſſe *libros quinque de fide Orthodoxa Græco idiomate*, quos non vidi ſed Pariſiis excuſos eſſe accepi.

DISSERTATIO HISTORICA.

NICETAS Acominatus, à patria dictus Choniates, Magnus Logotheta Secretorum, Inſpector, ut Judex veli, ac Præfectus ſacro cubiculo fuit Anno 1204. quo à Francis Venetiſque capta eſt Conſtantinopolis Virginem Belliſariotidem, quam è manibus hoſtium eripuerat, duxit uxorem, reliquumque vitæ tempus Niceæ in Bithynia exegit, quam in urbem Theodorus Laſcaris, aliique è Græca nobilitate præcipui, ſe receperant. De eo ex recentioribus plura Wolfius, Lipſius, Poſſevinus, Voſſius &c. Michael Choniates Athenarum Archiepiſcopus Monodiam ſcripſit in funere fratris ſui Nicetæ quam Petrus Morellus Latinitate donavit.

Hiſtoria, ſive, *Annales* ab obitu Imperatoris Alexii Comneni hoc eſt ab anno 1118. ad annum 1205. & obitum Balduini primi Latinorum in Eccleſia Imperatoris, res in Græcia, & Aſia geſtas libro uno, ac viginti complectuntur. Primùm Baſileæ prodierunt Græcè & Latinè interprete Hieronymo Wolfio

collati cum variis codicibus calamo exaratis,
ditoque inſuper Gloſſario Græco-Barbaro à V.
Carolo Annibale Fabroto J. C. doctiſſimo.

Tomo XII. Bibliothecæ Colonienſis Veterum
trum, & alibi extant Latinè dumtaxat ejuſdem
cetæ *libri quinque priores Theſauri Orthodoxæ Fi*
ex plurium aliorum naufragio ſervari, Petro M
rello Turonenſi interprete, qui jam ab anno 15
B Luteriæ, fuerant emiſſi in 8. apud Guillelmum C
derium ex Bibliotheca V. C. Joannis à S. And
Canonici Pariſienſis. In primo, ſecundo, ac te
jactis Chriſtianæ Religionis fundamentis, in qu
hæreſes quaſdam ante Arium exortas numero
in quinto Arianorum, Eunomianorumque del
confutat.

Fragmentum de ordine qui ſervari ſolet, cum q
Saraceniſmo ad Chriſtianiſmum tranſit ex lib. 20. T
Nicetiani eodem Petro Morello interprete prim
vulgatum eſt anno 1580. deinde Græcè & Lat
ſed ex verſ. aut diverſa aut ſaltem interpolata
no 1596. in 8. cum Saracenicis, ſeu Mahome
Sylburgii Tomo II. Auctarii G. L. Bibliothecæ
C ctorum Patrum Auctore R. P. Frontone Du
S. J. an. 1624. unde in Morellianam cum rel
tranſiit. Eſt porrò Saracenicorum illorum, ſeu M
meticorum opera Friderici Sylburgii editorum
Typographia Hieronymi Commelini talis ſerie
Iſraelitarum, furtiliumque ejus ſectæ dogmatum
ſpicua confutatio Joanne Jacobo Beurero interp
ex Euthymii Zigabeni Dogmatica Panoplia Part
tit. 24 II. De Saracenorum Principe & Pſeudopro
ta Mahometo Hiſtoria incerti Auctoris cum frag
to de Arabibus. III. Saracenorum ad Chriſtia
Eccleſiam ſeſe aggregantium Catecheſis, & S
eniſmi anathematizatio, cujus auctor tacet
Sylburgio, cum ſit, ut diximus, Nicetas. IV
D Theophanis, & Anaſtaſii Eccleſiaſtica Hiſtori
Mahometicæ ſectæ primordiis. V. Ejuſdem Be
Synopſis rerum Saracenicarum, & Turcicarum.

(a) Ab homine hæretico S. G. S. Genevæ
1593. ſtabulanti, atque Hadriano Junio Tyo
Dordraceno dedicanti. Ego ſi quid auguror e
ſtigiis ſingularum illatum notarum agnoſcen
cenſeo Simonem Goulartium Silvanectenſem,
Calvinianæ hæreſeos Mangones eo tempore
poſtremum. Quod ſi quis alius conjecerit feli
divinationem ille ſuam omnibus prodat.

SUPPLEMENTUM.

E NICETAS Choniates, magnus Logothet
cretorum &c. de quo plenè loquitur Lab
in diſſertatione Hiſtorica de Scriptoribus Ecc
ſticis à Bellarmino recenſitis. Huic tantum
extare mſſ. Græcè in Bibliotheca Bavarica cod.
Theſauri Orthodoxæ Fidei *Nicetæ Choniatæ de*
norum hæreſi tom. 17. *ejuſdem tom.* 18. *contra Pa*
nos, & 19. *contra Saracenos, cum modo recipiendi*
qui à Saracenis ad Chriſtiana ſacra redeunt. Dab
tem plura citatus Labbeus, ſed plura dicere
ſtrum non patitur inſtitutum, qui tantùm o
ab ipſo allegamus in auctoribus adductis, ve
ctores ipſos omiſſos.

Digitized by Google

anno 1206. & ſequentibus, uſque ad annum 1228. quo mortuus eſt. Scripſit *Epiſtolas circiter centum ad perſonas ſui temporis illuſtres*, quas ex mſ. Codice Viconienſi eductas, edidit in 4. apud Montes Hannoniæ anno 1662. Norbertus Cailleu Prior Præmonſtrati. Plura de Gervaſio Auctor Bibliothecæ Præmonſtratenſis, & Sammarthani Fratres in Gallia Christiana, ubi de Præmonſtratenſibus Abbatibus & Sagienſibus Epiſcopis.

B

De Gervaſio Tilleberienſi. 1210.

SUPPLEMENTUM.

GERVASIUS Tilleberienſis Mareſcallus ſeu Polemarchus Regni Arelatenſis, clarus ad annum 1210. ſcripſit ingens opus Chronographicum ac Geographicum, inſcriptum *Otia Imperialia*, bis mſ. in celebri Bibliotheca Colbertina, ex manuſcriptis Thuaneis. Itemque mſ. Cantabrigiæ in Collegio Sancti Benedicti cod. 237. Meminit hujus Gervaſii Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro, p. 638. quem legas.

C

De Alexandro Neckam. 1210.

SUPPLEMENTUM.

ALEXANDER NECKAM Anglus, Grammaticus, Philoſophus ac Theologus hoc tempore non ignobilis, floruit circa annum 1210. ſcribens varia quæ tantùm in diverſis Angliæ Bibliothecis mſſ. extare leguntur. Sunt autem,

Iſagoge ſeu Iſagogicon, mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 154.

De nominibus utenſilium, Cantabrigiæ in Domo ſancti Petri cod. 25. & in Archivis Collegii Caii cod. 70.

D

Commentarius in Martianum, mſ. Cantabrigiæ in Collegio ſancti Benedicti cod. 185.

De Accentu in mediis Syllabis cum alio Tractatu dubii generis, ibid. cod. 262.

De natura rerum, in Bibliotheca privata Gualteri Copi cod. 62.

Super Evangelia, mſ. Oxonii in Bibliotheca Collegii Lincolnienſis cod. 21.

Super Cantica, mſ. Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 285. Balliolenſi cod. 38. Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 122. & Penbrochiana cod. 152.

E

Laudes Divinæ Sapientiæ, mſ. privatim in Bibliotheca Baronis Lumleii cod. 33.

De Adamo Barkingenſi. 1210.

SUPPLEMENTUM.

ADAMUS BARKINGENSIS Anglus floruit anno circiter 1216. qui ſcripſit *Poſtillas breves ſuper Vetus & Novum Teſtamentum*, mſſ. Cantabrigiæ in Collegio ſancti Benedicti cod. 91.

ſiodorum, ſcripſit circa annum 1212. *Chronologiam ab orbe condito uſque ad annum 1212.* unde creditur mortuus eſſe anno proximè ſequenti. Hugo ejuſdem Eccleſiæ Canonicus Appendicem adjecit uſque ad annum 1227. Nicolaus Camuzatus Trecenſis Canonicus curavit utriuſque lucubrationes imprimi in 4. Trecis anno 1608. apud Natalem Moreau. De Roberto Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 388.

De Arnoldo Hildesheimenſi. 1210.

SUPPLEMENTUM.

ARNOLDUS Hildesheimenſis Præpoſitus, continuavit *Chronicon Helmoldi* uſque ad annum 1212. de quo Bellarminus & Labbeus *in Helmoldo*, & ego ſuprà ad annum 1168. vel circiter.

De Vincentio Cracovienſi. 1210.

SUPPLEMENTUM.

VINCENTIUS CADLUBCUS Polonus, Cracovienſis Epiſcopus, quo officio ſe ſponte abdicans, in Andreovienſi Ciſtercienſis Ord. Cœnobio Monaſticen profeſſus, reliquos quinque vitæ ſuæ annos religioſè confecit. Scripſit *Hiſtoriam Polonicam juſſu Caſimiri Poloniæ Ducis*, impreſſam in fol. Dobromili anno 1612. in Officina Joannis Szcliga, cum Hiſtoria Polonica Joannis Longini ſive Dugloſſi, Canonici Cracovienſis & poſtea Epiſcopi Leopolienſis. Obiit Cadlubcus anno 1224.

De Petro Ciſtercienſi. 1210.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS Monachus Vallis-Sarnenſis Ordinis Ciſtercienſis, vulgariter, *des Vaux de Cernay*, ſcripſit anno circiter 1216. *Hiſtoriam Hæreticorum Albigenſium*, quam inſeruit Bibliothecæ veterum Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis Bertrandus Tiſſier tom. 7. pag. 1. & ſeqq. impreſſo ad annum 1669. apud Bonumfontem in Thieraſcia, Ord. ejuſdem Ciſtercienſis Abbatiam in Epiſcopatu Rhemenſi. Scripſit hanc Hiſtoriam hortatu Innocentii III. Summi Pontificis, cui & illam dicavit, quæ extat etiam edita typis anno 1615. Trecis in Campania Galliæ. De illo Aubertus Miræus in Auctario ſuo De Scriptoribus Eccleſiaſticis capite 403. Carolus De Vviſch in Bibliotheca Scriptorum Ciſtercienſis Ordinis, atque alii.

De Simone Tornacenſi. 1210.

SUPPLEMENTUM.

SIMON Tornacenſis inſignis hoc tempore Theologus, cujus etſi nihil impreſſum ſit, doctrina tamen cognita ſufficienter eſt ex Hiſtoria Univerſitatis Pariſienſis ſub ſæculi 13. initium. Scripſit *Summam Quæſtionum in Sententias*, mſ. Oxonii in Anglia in Bibliotheca Balliolenſi codd. 58. & 188. *Inſtitutiones in ſacram Paginam* mſſ. Oxonii in Collegii Mertonen-

Digitized by Google

De Gualtero Victorino. 1210.

S u p p l e m e n t u m.

Gualterus ſeu Walterus Prior Sancti Victoris Pariſienſis, Ordinis Canonicorum Regularium D. Auguſtini, vel potiùs *ejuſdem loci Canonicus*, quem perperam Anonymus Abbatem ſtatuit, non enim Cenſetur in Syllabo Abbatum apud Sammarthanos in Galliaſua Chriſtiana tom. 4. pag. 926. Floruit circa annum 1210. ſcripſitque opus inſcriptum, *Contra Quatuor Labyrinthos Franciæ*, ſeu *contra quatuor Petros Theologos*, *Lombardum*, *Abaelardum*, *Comeſtorem*, & *Pictavienſem*: quod mſ. aſſervatur in Bibliotheca ſancti Victoris Pariſienſis, ut habet Joannes Mabillon tom. 3. Analectorum pag. 450. ubi de Vvaltero iſto plura habet, quem aliundè non noveram.

B

De Vvernero Abbate. 1210.

S u p p l e m e n t u m.

Wernerus Abbas Sancti Blaſii in Nigra Silva Ordinis Sancti Benedicti, Diœceſis Conſtantienſis in Germania, collegit *ex diverſis Patribus deflorationem, quæ continet Sermones poſtillares* (ut loquuntur) per annum, Baſileæ anno 1549. editam. Floruit ſub annum 1210. vel circiter.

C

De Petro de Corbolio. 1210.

S u p p l e m e n t u m.

Petrus de Corbolio Gallicè *de Corbeil*, Michaelis de Corbeil Senonenſis Archiepiſcopi ac Reginaldi de Corbeil Pariſienſis poſtea Epiſcopi conſanguineus, Innocentii Papæ III. quondam Didaſcalus, ob eminentem ſcientiam toti Chriſtiano vel ſaltem Latino orbi notiſſimam, evectus eſt anno circiter 1200. ad Epiſcopatum Cameracenſem, atque aliquanto poſt à Sede Cameracenſi eſt translatus ad Archiepiſcopatum Senonenſem. Ejus nominationem confirmat idem Innocentius III. cap. *Gratum* de poſtulatione, in tertia compilatione. Licet autem hìc ſubjicere excerpta Chronicorum Turonenſis, & Antiſſiodorenſis Roberti, dum inquiunt. *Anno* 1200. *Octavianus Epiſcopus Oſtienſis Legatus Petrum de Corbolio, qui Litteratura ſæcularis & Theologiæ prærogativa famoſus in Scholarum regimine Pariſiis diu claruerat, & de Cathedra Magiſtrali ad Cameracenſis Eccleſiæ Cathedram nuper aſſumptus fuerat, Michaele Senonenſi Archiepiſcopo mortuo, in Senonenſem Eccleſiam inthronizat.* Idem verò Pontifex, Petro adhuc Canonico Pariſienſi, committit cauſam Lingonenſis Epiſcopi contra Capitulum lib. 1. Epiſt. *Cùm olim*, 1198. Atque ut ipſi tradatur pacificè Archidiaconatus in Eccleſia Eboracenſi, mandat eodem anno 16. Kalendas Januarii Decano & Capitulo. *De cujus*, inquit, *Litteratura & ſcientia in longinquis & remotis partibus prædicatur, ſub cujus Magiſterio nos aliquando fuiſſe in memoriam reducimus, & ab eo divinarum audiviſſe paginam Litterarum* (Pariſiis) *quod volumus reputare glorioſum.* Et alia Epiſtola ad Richardum Angliæ Regem ait, *Magnificentiam ipſius Regiam non*

D

E

nentis Scriptis ſuis nominibus, cujus tit...
eſt: *Quæſtiones Scholares Magiſtri Petri Senonenſis Archiepiſcopi*; de qua etiam mentionem facit idem Joannes Launoius in libro *De Scholis celebrioribus* per Occidentem reſtauratis cap. 59. art. 6. pag. 229. Obiit Petrus anno 1222. Junii die 3. in Senonenſi Eccleſiæ Choro, ipſa die qua celebrabatur Synodus, in Archiepiſcoporum conditorio tumulatus. Hæc breviter; qui plura cupit, legat Hiſtoriam Univerſitatis Pariſienſis ſæculo 13. & adeat Sammarthanos fratres in ſua Gallia Chriſtiana tom. 1. in Archiepiſcopis Senonenſibus pag. 635. ubi fusè meritas Petri de Corbolio laudes exequuntur.

De Oliverio Colonienſi. 1210.

S u p p l e m e n t u m.

Oliverius Scholaſticus Colonienſis, vir eruditus ac facundus fuit, qui à Romano Pontifice ad prædicandam crucem auctoritatem Litteras Apoſtolicas habens, in Brabantia, Flandria, Frizia, aliiſque vicinis Provinciis, cum ...noldo Diſcipulo ſuo fortiter ac fœliciter id p... tit: ut Cæſarius Heiſterbacenſis qui eodem te... ...re vixit, Albertus Stadenſis & alii narrant. ...pſit *Epiſtolam de Expugnatione Damiatæ* ad San... Engelbertum Colonienſem Archiepiſcopum da... quam Jacobus Bongarſius habet tom. 1. *Ge... Dei per Francos* de quibus jam ſuprà & ſæpè ...mus. Subnectitur Epiſtolis ab Amalrico Rege, ... rico Patriarcha Hieroſolymitano, Raymundo ...cipe Antiocheno, Gilberto Cuſtode Hoſpitalis ...roſolymitani, & aliis ad Regem Francorum ...vicum cognomento *Juniorem*.

De Roberto Pullano. 1210.

S u p p l e m e n t u m.

Robertus Pullanus, ſeu Pullus, quem ... Anglum, alii Gallum volunt, Gallice ...*bertus Poulain*, Doctus & Antiquus Theologus ... in Gymnaſio Pariſienſi anno 1200. & ultra, poſtea ob morum præſtantiam & doctrinæ eminentiam, elevatus eſt anno 1208. ad Archiepiſcopatum Rothomagenſem. Sacræ Militiæ ... dedit contra Albigenſes Hæreticos, una cum Præſulibus Gallicanis anno 1209. ut eſt apud ...ricum & Petrum Vallis-Sernaii Monachum in ...nico cap. 62. Scripſit *libros* 8. *Sententiarum de ...nitate inſcriptos*, quos cum Petro Pictavienſi ... Codice anno 1655. evulgavit Pariſiis in folio Mathoug Monachus Benedictinus Congrega... Sancti Mauri. Huic reſcripſit Innocentius III. ... *ad reprimendam* de officiis Ordinarii, quaren... ſit Archiepiſcopus abſolvere excommunicatum ...fraganeo. Moritur anno 1221. 4. Nonas Ma... ...pultus in Cœnobio Mortui-Maris, Nonis ej... menſis. Vide Hiſtoriam Univerſitatis Pariſienſis 12. & 13. Sammarthanos in Gallia Chriſtiana t... pag. 584. in Archiepiſcopis Rothomagenſibus. ...ma ejus *de Trinitate*, mſ. olim in Bibliotheca ...teri Copi Armigeri, ſeu Nobilis Angli cod...

eſſe innotuit, vivebat tempore Innocentii tertii Pontificis: teſtatur enim ipſe, ſe anno Domini 1202. factum Presbyterum, & anno 1207. factum eſſe Monachum Præmonſtratenſem, & anno 1215. factum eſſe Abbatem Urſpergenſem.

Scripſit *hiſtoriam*, ſive *chronicon à primo Rege Aſſyriorum Belo, uſque ad Fridericum ſecundum Imperatorem*, id eſt, uſque ad annum Domini 1229. & Friderici Imperatoris nonum.

Obſervatio.

Neceſſe eſt, hanc hiſtoriam, vel non eſſe unius auctoris, vel Conradum hunc inſeruiſſe aliqua in hiſtoria ſua, ex ſcriptis aliorum. Siquidem anno 1102. ſcribit ſe Romæ fuiſſe, cum Paſchalis ſecundus Pontifex feria quinta in Cœna Domini publicè Imperatorem Henricum excommunicatum pronunciavit. At ipſe (ut paulò antè notavimus) ſcribit, ſe annò 1215. factum eſſe Abbatem Urſpergenſem: quæ certè non cohærent, niſi fortè factus ſit Abbas cùm eſſet pluſquam centum, & quindecim annorum. Sed neque hoc dici poteſt; cùm ipſe idem loquens de initio Pontificatus Innocentii tertii, idest, de anno 1198. dicat, ſe tunc fuiſſe in minori ætate, & adhuc laicum: quomodo enim eſſe poterat in minori ætate, ſi pluſquam centenarius erat?

Illud quoque obſervandum eſt, hunc auctorem ob amorem erga Imperatores ſuæ nationis, non pauca contumelioſa ſcripſiſſe de Innocentio tertio, & Gregorio nono Pontificibus valdè piis, & doctis: alioqui autem ſcriptorem eſſe ſatis diligentem, & dignum, qui legatur.

Dissertatio Historica.

CONRADUS à Lichtenaw, ſeu Lichtenavius, Ordinis Præmonſtratenſis, vir ſuo tempore non mediocriter eruditus, Urſpergenſis fuit Abbas ad Mindulam in Diœceſi Auguſtana ab anno 1215. uſque ad annum 1240. quo obiit, cùm annis 24. huic Cœnobio præfuiſſet. Extat non ſemel typis excuſum ejus

Chronicon à Belo Rege Aſſyriorum ad annum Chriſti Domini 1229. Friderici II. Imper. nonum, ex variis diverſarum ætatum, & locorum Chronologis in modum centonis conſarcinatum, ut erat mos, ac veluti genius omnium ferè ævi illius ac ſæculi χρονογράφων Vincentii Bellovacenſis, Alberici Triumfontium Monachi, & innumerabilium aliorum, præſertum Cœnobitarum, quorum id negotium fuiſſe in ſingulis penè Monaſteriis obſervavimus. Errarunt ergo, qui eum auctorem vixiſſe ſcripſerunt anno 1111. & interfuiſſe coronationi Henrici V. Imperatoris à Papa Paſchale II. peractæ, cùm certum ſit præter ea, quæ ſupra jam attulimus, ex ipſius confeſſione anno 1202. factum Presbyterum, & anno 1207. Præmonſtratenſem Monachum. Sed de eo plura Bell. Voſſius, aliique. (a)

(a) Atque omnium diligentiſſimè R. P. Jacobus Gretſerus cap. 10. lib. 11. Variatum Lectionum, quas poſt ejus obitum à R. P. Georgio Stengelio ejuſdem Soc. Jeſu collectas, & anno 1628. excuſas ante aliquot dumtaxat menſes mihi primùm legere contigit.

Extat autem excuſa ... *floriarum*, ſive *chronicon magnum*: extat etiam *commentarius in libros Salomonis* editus Coloniæ anno 1544. Extat quoque liber inſcriptus *Gemma animæ*, qui liber ſolet excudi cum auctoribus, qui ſcripſerunt de officiis divinis. Extat denique liber de ſcriptoribus Eccleſiaſticis.

B

Dissertatio Historica.

HONORIUS, Edueņſis, ſive Auguſtodunenſis Eccleſiæ in Ducatu Burgundiæ Presbyter, & ſcholaſticus, floruiſſe dicitur ſub Henrico V. Imp. qui anno 1124. obiit, ideoque non tolerandus error Bellarmini, quique eum ut in cæteris κατὰ πόδας ſequutus eſt, Rhapſodi Patrologi Jenenſis, & aliorum qui ad annum 1220. revocant, citantque Joannem Trithemium, licèt ille diſertè Henrici V. meminerit, & anni 1120. Unde verò Nicolaus Aurificus, Michael Hittorpius, & Hippolytus Maraccius habuerint fuiſſe Monachum, & Abbatem Ordinis S. Benedicti, nondum hactenus rimari potui, cùm

C tamen de ſe ipſo multa dicat, atque ex eo Trithemius, Simlerus, & alii. Extant verò typis excuſa, ex omnibus opera quæ ſequuntur.

I. *Liber de Luminaribus Eccleſiæ*, ſive de Scriptoribus Eccleſiaſticis ab Auberto Miræo in Bibliotheca Eccleſiaſtica in quatuor libellos diviſus; quorum primus brevi compendio, multiſque reſectis, recenſet eos, quos Hieronymus. II. quos Gennadius. III. quos Iſidorus collegerat. IV. denique quos ipſe aliundè corraſit, repræſentat nonnullis identidem additis, quæ nonnihil lucis afferunt etiam ſuperioribus ſcriptoribus, quamquam ut ſæpius obſervavimus nimium brevitatis ſtudium, aut incogitantia Epitomatoris multos contraxerit nævos, quos Miræus

D editor Lectoribus indicare debuerat.

II. *Commentarii in libros tres Salomonis*, Coloniæ excuſi apud Cervicornum anno 1540. cum tribus libris Ἀντικειμένων, ſive oppoſitorum in ſpeciem utriuſque Teſtamenti, Auctoris innominati.

III. *Inevitabile*, ſive *Dialogus de Prædeſtinatione & libero arbitrio*, primùm prodiit Coloniæ apud Lambertum Sylvium anno 1552. ſtudio, ac diligentia Georgii Caſſandri, inter cujus opera Pariſiis anno 1616. in folio edita reperitur, & in Auctario Biblioth. VV. PP. anno 1610. deindeque editus Antuerpiæ in 8. anno 1620. & 1624. & in Auctario Biblioth. Colonienſis anno 1622. omninò diverſus à priori, & tunc primò erutus ex Bibliotheca Cœ-

E nobii S. Mariæ in Tongerlo, ordinis Præmonſtratenſis opera Joannis Conen ibidem Prioris, qui in præfatione monuit inſerta ab hæreticis, & à Caſſandro edita prava dogmata in hoc mſ. codice deſiderari.

IV. *Gemma animæ, de officio Miſſæ, ejuſque ceremoniis in quatuor partes diviſa* Lipſiæ anno 1514. ac deinde ſæpius in Collectionibus Tractatuum de officiis Eccleſiaſticis, & Bibliothecis Veterum Patrum.

V. *Synopſis mundi*, ſive, *de imagine mundi libri tres*. Spiræ Nemetum anno 1583. typis Bernardi Albini, quorum tertius numquam viſus, tum verò una cum prioribus ex vetuſto mſ. Cod. luce donatus. Certè in editionibus etiam nupera operum Sancti Anſelmi Cantuarienſis Archiepiſcopi duo tantùm reperiuntur: Et Trithemius duos tantùm enumerat

Digitized by Google

Anglo, errore fortè inde nato, quod in edirione Spirenſi noſter hic Honorius pro Scholaſtico dicatur Solitatius Auguſtodunenſis: deinde verò in Erotematis docet tam manifeſtè opus illud Anſelmo ſuppoſitum, ut non ſit in ca re diutius terenda opera, ſed cui tribuendum ſit, non affirmat.

VI. *Elucidarium* Anſelmo olim ſuppoſitum, & à Theophilo in Erotematis Guillelmo Coventrienſi Carmelitæ adjudicatum, nos huicee Honotio cum præcedenti opuſculo reſtituendum docemus ubi de Anſelmo.

Simlerus ait *libros Honorii de hæreſibus*, &c. impreſſos fuiſſe Baſileæ apud hæredes Cratandri anno 1544. ejuſque majoris Chronici, quod mſ. repetitur Epitomen dumtaxat excuſam fuiſſe, ſed ubi non deſignat. Bellarminus, & ex eo Pattologus ſummam Hiſtoriarum, ſive Chronicon magnum, dicunt excuſum Baſileæ anno 1544. R. P. Andreas Schottus S. J. omnia Honorii hujus Auguſtodunenſis Presbyteri opera tum Philoſophica, tum Theologica, quæ reperiri potuerunt, omiſſo tamen neſcio quam ob cauſam Inevitabili, niſi fortè quod editionem ejus novam moliretur, pararetque Joannes Coven, recenſita & aucta anno 1618. tradidit excudenda Antonio Hierato Colonienſi Typographo, qui ea in calcem Tomi 12. Bibl. Veterum Patrum tetulit hoc ordine. *De mundi Imagine libri tres*. I. De mundo ſupero, & infero, ſeu de Sphæra. II. De temporum differentiis. III. De temporum volubilitate, ſeu de Chronologia: cui ſi nihil ab alio additum, vixerit ſaltem ad annum 1152. quo poſt Conradum electus eſt Imperator Fridericus Barbaroſſa. *De mundi Philoſophia libri quatuor*, I. De Deo & mundi Fabrica. II. De mundi partibus. III. De elementis, & orbibus cœleſtibus. IV. De Terra, mundi ornatu, & homine. *De ſolis effectibus liber*. *Series Romanorum Pontificum* à S. Petro ad Innocentium II. anno 1130. electum. *De Luminaribus Eccleſiæ*. *Hæreſeon ab ortu Eccleſiæ Catalogus*, ſive de hæreticis Judæorum, & Paganorum, quique fuerunt in Eccleſia Chriſtiana. *Gemma animæ*, ſive, de Divinis Officiis, & antiquo ritu Miſſarum libri quatuor. *Quæſtiones, & ad eaſdem Reſponſiones in duos Salomonis libros, Proverbia, & Eccleſiaſten*. *Commentaria*, ſive, *Expoſitio in Cantica Canticorum Salomonis*. *Sigillum B. Mariæ*, ubi eadem Cantica Canticorum exponuntur. Adjuncta iis eſt alia *Expoſitio brevis in Cantica*, quæ an ſit Honorii incertum. Certè in antiquiſſima editione, quæ ſine anno reperitur facta initio naſcentis Typographiæ, Honoriano operi ſubtexitur.

De Sancto Antonio de Padua. 1220.

SANCTUS ANTONIUS de Padua appellatus quia in ea Civitate poſt multa ſanctitatis edita ſigna obiit, & in eadem ſepultus mirificè honoratur: patria fuit Ulyſſiponenſis, & vivente adhuc Sancto Franciſco ejus ordinem ingreſſus, doctrina & miraculis plurimos convertit, vel ab hæreſi ad rectam fidem, vel ab improbis moribus ad pœnitentiam agendam. Extant ejus *conciones tum de tempore, tum de Sanctis*. Migravit in cœlum anno Domini 1231. & anno ſequenti à Gregorio nono Pontifice inter Sanctos relatus eſt.

Venetorum celeberrima Padua (unde Paduanu
ve Patavinus vulgò cognominari ſolitus) die t
nii anni 1231. & à Gregorio IX. Pontifice
eum Arcam Teſtamenti, & Sacrarum Litter
Armarium aliquando appellaverat, nondum e
ab ejus morte annuo curriculo in Sanctorun
merum relatus eſt. Jo: Trithemius ante ingr
Ordinis Theologiam Toloſæ, Bononiæ, & P
B multo tempore glorioſè docuiſſe aſſerit, & à
cto Franciſco Epiſcopum ſuum vocari ſolitum
ſe. Plura de eo Wadingus in Annalibus, & B
theca Ordinis Minorum, & Baronianorum A
lium Continuatores, Bzovius, Spondanus,
ricus, ut alios omittam.

Studio R. P. Joannis de la Haye, Pariſini,
dem Seraphici Ordinis Profeſſoris, edita ſunt
ſiis anno 1641. omnia S. Antonii Patavini o
poſt varia Sancti Franciſci Aſſiſiatis Ordini
norum Fundatoris opuſcula, quæ quòd omiſ
eum eorum Auctore Sanctiſſimo in Catalogo
larmini, haud abs re fuerit iiſdem hic quoqu
miſſis, integrum illum Tomum per ſingulas
C repræſentare Lectoribus rerum Eccleſiaſticaru
dioſis.

Quæ ad S. Franciſcum Aſſiſiatem attinent.

Vita S. Franciſci auctore S. Bonaventura,
xis variorum elogiis, & nominatim eorum,
lum inter Eccleſiaſticos Scriptores annume
cum Jo: Trithemio, &c. *Bulla Canonization*
cti Franciſci, ejuſque diei feſti inſtitutio &c. S.
ciſci Epiſtola prima ad univerſos Chriſti fideles.
ad eoſdem prolixior, capitulis 13. diſtincta. Epi
B. Antonium de Padua. Epiſtola ad B. Claram
cæteras ſorores S. Damiani. Epiſtola ad eaſdem
D *Fratrem Eliam Vicarium Generalem. Ad eumden*
Gerardum Miniſtrum Fratrum Minorum. Ad I
ciales Miniſtros eorumdem. Ad Capitulum Ge
Ad Sacerdotes totius Ordinis. Ad Univerſos C
Ad univerſos cuſtodes Fratrum Minorum. Ad po
Rectores. Ad Fratrem Leonem. Ad dominan
bam, de ſeptem Oſtiis. Verba ſacræ admonitio
omnes Fratres, capitulis 27. *Verba ad humili*
obedientiam, devotionem, & patientiam inducenti
Virtutibus, quibus decorata fuit Sancta Virgo, &
eſſe ſancta anima. Opuſculum de vera, & perfe
titia. Expoſitio in Orationem Dominicam. La
mini Dei altiſſimi. Oratio B. Patris in ſuæ conv
initio. Alia præponenda horis Canonicis. Salut
E *Virginem Mariam. Orationes duæ ad eamdem.*
tio B. Patris pro obtinenda paupertate. Alia a
ctam Euchariſtiam. Alia ejuſdem ad impetrand
vinum amorem. Alia ejuſdem in infirmitate. A
dem pro commendanda familia. Alia quotidian
dem. Teſtamentum ejuſdem D. Patris. Laus
Teſtamenti. Prima regula pro Fratribus Min
capitibus 33. cum Prologo, & exhortatione a
tres. *Secunda regula pro Fratribus Minoribus*
bus 12. cum Prologo, & laudibus ſecundæ illi
gulæ. *Prima regula Sanctimonialium S. Annæ*
tibus duodecim. *Regula Tertiariorum, ſive F*
de Pœnitentia capitibus 20. *Collationes* XXVIII.
riis argumentis. Officium Paſſionis Dominicæ. C
Solis. Canticum de effectibus Divini amoris.
cum de vehementia ejuſdem. Apophthegmata.

Chriſtiani. Hactenus Sancti Franciſci opuſcula.

Quæ ad S. Antonium Patavinum ſpectant.

Vita & Elogia S. Antonii Paduani Ordinis Minorum, cum Bulla Canonizationis ejuſdem &c. *Sermones Dominicales Adventus*, *Quadrageſimales*, *ac reliqui omnes de Tempore* à pag. 97. ad 416. *Sermo-* B *nes de Sanctis* à pag. 417. ad 463. *Interpretatio*, *vel Expoſitio myſtica in ſacram Scripturam*, ſive ab eodem fuerit elaborata, ſive ab aliquo alio ex ejus operibus collecta, à pag. 464. ad 656. *Concordantia Morales ſacrorum Bibliorum*, miro ingenio, & optimo ordine diſpoſitæ in libros quinque à pag. 661. ad finem uſque voluminis, cum Indicibus locorum ſacræ Scripturæ, & rerum quæ in eo continentur.

SUPPLEMENTUM.

ANTONIUS DE PADUA, natione Luſitanus origine Ulyſſipponenſis, *de Padua* ex ſepul- C turæ loco nuncupatus, ex Canonico Regulari S. Auguſtini Conimbricæ, factus Minorita, primus (ut volunt) Ordinis Minorum Theologiæ Profeſſor, multa ſcripſit de quibus abundè agunt Bellarminus, & Labbeus in libro ſuo de Scriptoribus Eccleſiaſticis; hic ad annum 1231. ille tom. 1. pag. 94. & 95. & doctiſſimus Lucas Waddingus in Bibliotheca Ordinis Minorum pag. 34. quos conſulas. His adde, cùm plurimos ſcripſerit Sermones Antonius de Padua qui variis temporibus, & locis impreſſi ſunt, Pariſiis nempe anno 1521. per Badium Aſcenſium, Venetiis in 8. anno 1575. apud Joannem Antonium Bertanum, ac Pariſiis anno 1641. ex Officina Caroli Rovillard: nuperrimè D tamen his ſupplementum adjecit Antonius Pagi Ordinis Fratrum Minorum Conventualium Doctor Theologus, deſumptum ut mihi dixit, ex Bibliothecæ Florentinæ Fratrum Minorum Cod. mſ. impreſſum in 8. anno 1684. Avenione apud Petrum Offrau, carta ac prælo peſſimis. Inſcriptum illud, *Sermones de Sanctis in particulari*, *Sermones de diverſis*. Vidi, ac legi nonnullos qui mihi omnimodè ſimplices, ac jejuni eſſe videntur, unde niſi grandioris meriti alia S. Antonii Paduani Opera fuerint, erat convenientius latere in Bibliotheca modicas ejuſmodi merces, quàm in publicum evulgari. Sanè qui majori Scriptorum mole Patres opprimuntur, non ii ſemper inde majorem reportant E gloriam, niſi reſpondeant evulganda, conceptis de Auctore opinionibus. Mortuus eſt Antonius Patavii anno 1231. die 13. Junii, ubi ingens Templum ejus nomini, & corpori extructum; de quo plura Bellarminus, Labbeus & Waddingus locis citatis, poſt Antonium Poſſevinum *in Apparatu Sacro*, Aubertum Miræum in Auctario *de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, eumdem Waddingum in Annalibus Fratrum Minorum.

De Honorio Tertio. 1220.

SUPPLEMENTUM.

HONORIUS III. Papa Romanus, ſcripſit *Collectionem Decretalium Epiſtolarum*, editam

gatis.

De Rigordo Gotho. 1220.

SUPPLEMENTUM.

RIGORDUS Chronographus Regius, natione Gothus, profeſſione Phyſicus, ſancti Dionyſii Clericorum Minimus, ut ſeipſum in præfatione nuncupat, *Geſta Philippi Auguſti Francorum Regis*, ſoluta oratione deſcripſit, & Ludovico VIII. Auguſti filio, ac ſucceſſori dicavit. De *ejuſdem Philippi vita* Guillelmus Brito Armoricus libros undecim Philippidos nomine verſu heroico conſcripſit. Iſti duo Hiſtorici cum Guillelmo de Nangiaco Monacho S. Dionyſii propè Lutetiam, qui ſcripſit *Geſta S. Ludovici IX. Francorum Regis*, *ejuſque Filii*, *ac ſucceſſoris Philippi Audacis* anno 1285. defuncti, & aliis aliquot Anonymis, anno 1596. Francofurti typis Wechelianis primùm in lucem dati ſunt, & Bibliotheca Petri Pithœi. Continent autem: *Hiſtoriam Francorum ab anno Chriſti nongenteſimo uſque ad annum milleſimum ducenteſimum octogeſimum quintum*: hoc eſt narrant extrema ſtirpis Carolinæ, & Capetiorum Regum res geſtas uſque ad Philippum Auguſtum S. Ludovici filium. Ex ejuſdem Pithœi divite Bibliotheca jam antea prodierant *Scriptores Veteres duodecim Coætanei*, qui Caroli Magni, & ejus familiæ Regum Francorum geſta litteris reddiderant. Iidem Rigordus, & Guillelmus Brito ſunt in collectione Ducheſniana, tomo ultimo.

De ſancto Raymundo de Pennaforti. 1230.

SANCTUS RAYMUNDUS de Pennaforti Barcinonenſis, Ord. Prædicatorum, floruit tempore Gregorii noni, cujus juſſu collegit *in unum volumen quinque libris diſtinctum epiſtolas decretales ſummorum Pontificum*, ut ipſe Gregorius Papa teſtatur in prooemio Decretalium. Idem ſcripſit *egregiam ſummam* quæ cùm diu manuſcripta ferretur tandem typis mandata eſt. Obiit ſenex admodum Barcinone anno Domini 1275. illuſtris vitæ ſanctitate, & miraculorum gloria: & noſtro tempore, ac me ipſo præſente in ſanctorum numerum relatus eſt à Clemente octavo ſummo Pontifice, anno Domini 1601.

DISSERTATIO HISTORICA.

RAYMUNDUS de Penna, ſeu Rupe Forti, Gallicè *de Rochefort*, patria Barcinonenſis, (ſunt quoque, qui ex ſtirpe Regum Aragoniæ oriundum velint) Ordinis S. Dominici Prior Generalis Tertius, Juris utriuſque præſertim Pontificii ſcientiſſimus, oblatum ſibi à Gregorio IX. cujus Capellanus & Pœnitentiarius fuit, Archiepiſcopatum Tarraconenſem reſpuit, multiſque pro Eccleſia atque ordine ſuo functus laboribus, plenus dierum, obiit Barcinone, miraculis clarus, ipſo die Epiphaniæ 6. Januarii anni 1275. & à Clemente VIII. anno 1601. inter Sanctos relatus. Henricus Gandavenſis cap. 48. Catalogi, natione Provincialem vocat, cùm fuerit Catalanus, quod ex illius tem-

Digitized by Google

ris commentarios ſcripſerunt.

Libros V. Decretalium ex antiquis Collectionibus Epiſtolarum, ac Reſponſionum Romanorum Pontificum collegit, multiſque hinc inde reciſis (conqueruntur nonnulli multa fuiſſe ſublata quæ ad honorem Galliæ ſpectabant) in ordinem per titulos & capita digeſſit, quos Gregorius IX. Romanus Pontifex probavit, & ad Univerſitates Pariſienſem & Bononienſem miſit Auditoribus prælegendos, ut patet ex Epiſtola quæ data dicitur anno 1230. Cur Extravagantes vel novum jus Gregorii, paſſim dicantur, obvium eſt omnibus Juris Canonici ſtudioſis.

Extat quoque ejus *Summa*, dicta Raymundina, *de Caſibus pœnitentialibus*, audientibus confeſſiones valdè neceſſaria, inquit Henricus de Gandavo, quæ cùm olim tam vulgata eſſet, ut à nemine ignoraretur, poſtea tamen tenebris ſepulta ex mſſ. codicibus eruta eſt, & in quatuor libros diſtincta Romæ anno 1603. apud Joannem Tallinum excuſa hoc titulo: *Summam de Pœnitentia & Matrimonio* cum Gloſſis Joannis de Friburgo Lectoris ejuſdem Ordinis Dominicani. Hanc verò compoſuiſſe perhibetur juſſu Fratris Sugerii primi Prioris Provincialis Ordinis Prædicatorum in Hiſpania ad informationem, & directionem Fratrum, & omnium audientium confeſſiones, ut conſilia ſalutaria confitentibus poſſint dare.

Neſcio quis jam ab anno 1502. Coloniæ imprimendam curaverat brevem ſummulam ex majori Raymundina contractam hoc initio.

Summula de Summa Raymundi prodiit iſta.

De Eberardo Bethunienſi. 1220.

Supplementum.

EBERARDUS ſive EVERARDUS Bethunienſis in Arteſia, vulgò dictus eſt *Graciſta*, eò quod librum *Graciſmi titulo* ſcripſerit, *De Figuris deque Octo partibus Orationis*, de quo hi verſus extant:

Anno milleno centeno bis duodeno,
Condidit Ebrardus Graciſmum Bethunienſis.

Hic liber fuit olim in pretio, & extat typis in 4. editus, cum Doctrinali puerorum Alexandri de Villa-Dei: ſed apud hodiernos cultiotis Latinitatis Grammaticos, nullius jam utilitatis eſt. Scripſit & Tractatum contra Valdenſes Hæreticos, quem Jacobus Gretſerus Societatis Jeſu anno 1614. in 4. Ingolſtadii edidit. Ejuſdem Ebrardi *Elementa Grammatica* manuſcripta aſſervantur Lovanii in Bibliotheca ſancti Martini. Item *Proverbia Senecæ in Poeſim verſa*, manuſcripta in Bibliotheca Collegii Caji Cantabrigiæ cod. 147.

De Prepoſitivo Pariſienſi. 1220.

Supplementum.

PREPOSITIVUS inſignis hoc tempore Pariſienſis Theologus, quem ſanctus Thomas interdum allegat in Summa ſua Theologica, ſcripſit *Summam Theologicam Scholaſticam ex dictis Sanctorum Patrum*, quæ quidem huc uſque impreſſa non fuit, ſed manuſcripta legitur & volvitur in non-

Auguſtinianorum Eremitarum Cremonæ. Plu
Prepoſitivo in Hiſtoria Univerſitatis Pariſie
quæ multis voluminibus edita eſt.

De Hugone Floreffienſi. 1230.

Supplementum.

B HUGO Floreffienſis Canonicus Ordinis
monſtratenſis in Epiſcopatu Namurce
floruit circa annum 1230. & ſcripſit juſſu Jo
Abbatis Floreffienſis *Vitam ſanctæ Ivettæ viduæ
recluſæ apud Huyum* Ditionis Leodienſis oppid
anno 1227. mortuæ, quæ extat apud Joa
Bollandum ad diem 13. Januarii. Item &
Idæ Nivellenſis & Idæ Leuvenſis Virginum &
nialium Ordinis Ciſtercienſis in Rameia Gallo
bantiæ oppido, quæ omnia extant manuſcrip
Villario apud Gallo-Brabantos Monaſterio,
nis Monachorum Ciſtercienſium. De Hugone
bertus Miræus in auctario *De Scriptoribus Ec
ſiaſticis* cap. 388. pag. 257. Bibliothecæ Eccleſia
C Bollandus ſupra citatus, Auctor Bibliothecæ
monſtratenſis, ubi de Scriptoribus hujus Ord
quæ Pariſiis in fol. anno 1633. impreſſa eſt
Michaelem Soly, via Jacobæa ſub ſigno S
Antonius Sanderus in Bibliotheca Belgica, 8

De Joanne de Abbatis-Villa. 12

Supplementum.

JOANNES DE ABBATIS-VILLA cogno
to *Algrinus*, Doctor Theologus Pariſienſis
itea Ambianenſis Decanus, & (ut Albericu
bit) anno 1225. Remis poſtridie ſancti Luca
D ſecratur in Archiepiſcopum Biſuntinenſem.
Anagniæ à Gregorio IX. qui eum in Scholis
riſienſibus noverat, menſe Septembri anni 1227
dinalis creatur Epiſcopus, Tit. ſanctæ Sab
ſtatimque ad prædicandam Cruciatam (ut vo
contra Saracenos, mittitur in Luſitaniam &
paniam. Inde ab eodem legatur ad Fridericu
quem ad amicas pacis compoſitiones adduxit
adjecit *breves Notas ad Commentarium prolixum
mæ Ciſtercienſis in Cantica Canticorum*, quorum
logus incipit: *Ad honorem Matris & Filii C
Canticorum expoſiturus, &c.* quas cum dicto
mentario Thomæ duodecim libris diſtincto
in fol. Pariſiis anno 1521. Jodocus Badius A
E ſiius. Has autem breves Notas adjecit dicto
mæ Commentario Joannes Algrinus, (niſi
utrumque Commentarium ſimul jungere A
pro captu placuerit) anno 1233. tempore D
Gregorii Papæ IX. ut indicat citata Pariſienſi
tio Aſcenſii. Scripſit etiam *Sermones de tempo
de Sanctis* per annum, de quibus ita loquitur
ricus Gandavenſis in libro *De Scriptoribus Eccle
ſiaſticis* cap. 38. Joannes dictus de Abbatis-Vil
ex Magiſtro Theologiæ Pariſiis Archiepiſcopus
ſuntinus, & inde Romæ Epiſcopus Cardin
ſcripſit Sermones tam de Dominicis quàm de
ſtivitatibus. Lectiones Evangelicas & Apoſtoli
breviter expoſuit, poſt hæc Sermones valdè p
lixos, tot inductis Scripturarum Sanctarum te
moniis, quòd vix poſſint memoriæ commend
Hab

Digitized by Google

Penbrochiana codice 169. & privatim in Bibliotheca Baronis Lumleii cod. 155. Inveniuntur pariter in inſignioribus Galliarum Bibliothecis. Reverſus Romam obiit anno 1236. aut 1237. de quo vide Franciſcum Chiffletium in Gallia Chriſtiana Fratrum Sammarthanorum tomo primo, verbo *Biſuntinenſes Archiepiſcopi*, & Jacobum Chiffletium in opere inſcripto, *Veſuntio Sequanorum Metropolis*.

De Guillelmo Andrenſi. 1230.

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS Andrenſis Cœnobii Abbas, Ordinis Divi Benedicti, in Diœceſi Tarvanenſi ſeu Morinenſi, floruit anno circiter 1230. qui ſcripſit *Chronicon ſui Cœnobii*, quod uſque ad annum 1227. impreſſum anno 1669. tomo 9. Spicilegii Lucæ Dacherii pagina 338. At idem Chronicon mſ. Antuerpiæ apud Bollandiſtas ſeu Patres Societatis Jeſu, ab anno 1082. uſque ad annum 1234. ut ipſi dicunt tomo tertio menſis Maji pag. 80. in prolegomenis ad Vitam ſanctæ Rictrudis.

De Petro de Vineis. 1230.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS DE VINEIS Germanus, doctiſſimus Juriſconſultus, & Frederici ſecundi Cancellarius, Imperatoris hujus magnus Confidentiarius, claruit hoc tempore Romanis Pontificibus valde infenſus. Scripſit *Tractatum de Poteſtate Imperiali*, *Epiſtolarum libros ſex*, & alia à Fulgoſo recenſita, quæ anno 1609. Ambergæ in 8. & Baſileæ anno 1566. in 8. in Germania impreſſa ſunt. Vide Collectionem Melchioris Goldaſti, *De Juriſdictione Eccleſiaſtica, & Civili*. Obiit anno 1249. Capuæ incarceratus, qui cùm contra Romanam Eccleſiam ſtolidus cœcuſque mente oblatraſſet; ab Imperatore cujus partes ſectatus fuerat, aliam ob cauſam excœcatus interiit. Cantabrigiæ in Bibliotheca Collegii Sancti Benedicti extant manuſcripta *Dictamina M. Petri de Vineis* codice 331. quæ ad hunc ſpectare poſſunt.

De Germano 2. Patr. Conſt. 1230.

SUPPLEMENTUM.

Germanum hunc vide ſæculo 8. *in S. Germano I. Patriarcha Conſt.*

De Guillemo de Podio Laurentio. 1230.

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS DE PODIO-LAURENTII, clarus circa annum 1230. ſcripſit *Chronicon* quod potiſſimùm agit *De Hæreſi Albigenſium, rebuſque geſtis ad eam pertinentibus*: Opus impreſſum primò Toloſæ in folio anno 1623. tum poſteà miſſum in tomum quintum Collectanei Hiſtoricorum Franciæ Veterum, ab Andrea Ducheſnio collectorum, de quo jam ſæpiùs locuti ſumus.

larius Pariſienſis, [illegible] *glorioſè præfuit, ſcripſit Sermones de ſingulis Pſalmis duos vel tres, quibus uſque hodie multi utuntur, qui prædicationis officio vacare voluerint*. Hæc Henricus Gandavenſis in libro De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 50. Sunt autem Philippi Cancellarii *Sermones* cccxxx. *in Pſalmos Davidis*, impreſſi primùm Pariſiis an. 1523. apud Badium Aſcenſium, & Brixiæ in Italia anno
B 1600. ex officina Petri Mariæ Marchetti. Item *Summa Sermonum Magiſtri Philippi Cancellarii Pariſienſis*, mſ. cod. 2843. Bibliothecæ Colbertinæ, Pariſiis. Idem ſcripſit *inſignem Commentarium in Job*, mſ. in Bibliotheca Cathedralis Eccleſiæ Cameracenſis pulpito 14. n. 6. Item *ſuper Evangelia*, mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus Sancti Petri codice 103. Attribuit etiam illi Thomas James in Ecloga Oxonio-Cantabrigienſi lib. 2. pag. 34. *Diſtinctiones*, ex manuſcripto codice 72. ejuſdem Domus S. Petri: ſed in eo codice inſcribuntur tantùm *Diſtinctiones* Pariſienſis, unde ex conjectura addidit, *Forte Philippi de Greves Cancellarii Pariſienſis, qui dicebatur Pariſienſis*. Principium, *Incipiunt adaptationes*. At illæ
C ſpectant ad Petrum Cantorem, qui ſæpiùs dictus eſt Pariſienſis quàm Philippus, cui alii codices mſſ. idem Opus attribuunt, ut conſtat ex principio Operis. Plura de Philippo dabit Auctor Univerſitatis Pariſienſis ſæculo 13. ubi ille cum merito & laude Cancellariam geſſit.

De Conrado Everbakenſi. 1230.

SUPPLEMENTUM.

CONRADUS Abbas Everbakenſis Cœnobii Ordinis Ciſtercienſis, floruit anno 1230. vel circiter, & ſcripſit *ſex libris ſeu diſtinctionibus Exordium Ciſtercienſis Ordinis*, quod Magnum appellatur ad di-
D ſtinctionem ab altero quod Parvum dictum eſt, ac tribuitur Stephano Ciſtercienſi Abbati. Impreſſum utrumque tomo 1. pag. 1. & 13. Bibliothecæ Veterum hujus Ordinis Scriptorum, quam procuravit Bertrandus Tiſſier, apud Boni-Fontis Cœnobium editum.

De Friderico 2. Imper. 1230.

SUPPLEMENTUM.

FRIDERICUS ſecundus Imperator ab an. 1220. ad 1244. per annos plures pluribus actus diſ-
E cordiis, agitatus negotiis, ſcripſit nihilominùs libros *De arte venandi cum Avibus*, quos unà eum Additionibus Manfredi Regis, habes impreſſos Auguſtæ Vindelicorum anno 1596. in 8. Item *Jus Navale Friderici ſecundi*, impreſſum lingua Saxonica, ideſt, vulgari Germanica Hafniæ anno 1572. in 8. *Varia Epiſtola* inter Epiſtolas Petri de Vineis, in Collectaneis Goldaſti, in Miſcellaneis Baluzii, & alibi.

De Fabiano Hugelino &c. 1230.

SUPPLEMENTUM.

FABIANUS HUGELINUS, aliique Auctores Minoritæ circa hunc annum 1230. ſcribunt *Antiquitates Franciſcanas*, ſeu *de Vita ſancti Franciſci & ſocio-*

Digitized by Google

De Cæſario Heiſterbacenſi. 1230.

SUPPLEMENTUM.

Cæſarium Heiſterbacenſem, vide ſæculo 5. in Cæſario Arelatenſi.

De Conrado Marpurgenſi. 1230.

SUPPLEMENTUM.

CONRADUS Marpurgenſis in Germania, Ordinis Fratrum Prædicatorum, ſcripſit *Vitam ſanctæ Eliſabeth*, quam obtulit Gregorio IX. Summo Pontifici, quamque habes in Summictis Leonis Allatii pag. 269. annò 1653. Coloniæ impreſſis. Opus modicum, ſed oculati teſtis, quod magni ponderis eſt.

De Alexandro de Villa-Dei. 1230.

SUPPLEMENTUM.

ALEXANDER DE VILLA-DEI, Dolenſis Aremoricus, de quo ſic Henricus Gandavenſis in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 59. *Alexander Dolenſis ſcripſit metricè librum quem Doctrinale vocant, cujus libri in Scholis Grammaticorum magnus uſus eſt temporibus hodiernis.* Florebat an. circiter 1230. ſcripſitque carmine Leonino Opus inſcriptum *Doctrinale puerorum*, quo pueri utebantur ad linguæ Latinæ peritiam antequam prodiiſſet Opus Joannis Deſpauterii Niniviæ in Flandria. Iſtud Doctrinale eſt ſæpè impreſſum litteris Gothicis, ſed Venetiis anno 1483. cum Explicatione Ludovici de Guaſchis. Vixit uſque ad annum 1240. ſi verus eſt in hac parte Joannes Trithemius.

De Adamo Silvanectenſi. 1230.

SUPPLEMENTUM.

ADAMUS Monachus primùm Ordinis Ciſtercienſis, tum Abbas Caroliloci in Diœceſi Silvanectenſi; denique poſteà Silvanectenſis Epiſcopus, quem vocant *Adamum de Chamilly*. Evectus eſt ad hanc ſedem mortuo Guarino ad annum 1230. Erexit Parochiam S. Stephani ſecus Silvanectum an. 1232. adfuit Concilio apud S. Quintinum in Veromandia anno 1233. & Concil. Rhemenſi anno 1235. nominaturque 1239. & 1240. in Actis Theſauri Regii. Scipſit *inſigne Opus Sermonum*, quod ego vidi manuſcriptum in Bibliotheca Cœnobii Longipontis Ordinis Ciſtercienſis, incipiens ab his verbis: *Mitte panem tuum ſuper tranſeuntes aquas, & poſt multa tempora invenies eum.* Idem Concilio Lugdunenſi adfuit anno 1245. & dedicationi ſancti Sacelli Pariſienſis 1248. Quo eodem anno recenſetur in Inſtrumento Tranſactionis factæ inter Regem Ludovicum & Eccleſiam Pariſienſem, coram Philippo Bituricenſi & Joanne Ebroicenſi Epiſcopis. Obiit circa annum 1250. duodecimo Kalendas Septembris in Necrologio Abbatiæ Beatæ Mariæ de Victoria, & jacet in Choro Caroli loci.

eo libro, ultimùm in libros, tractatus, capita
quæſtiones. Una ejus ſententia notari ſolet, ut
gularis, quòd videlicet merita hominum juſte
prius, & principalius à fide, quàm à charitate de
deant. Sic enim docet libro tertio, tractatu du
cimo, capite primo, quæſt. ſecunda: & capit
cundo quæſtione prima. Et quamvis ipſe fidem
dicet longè alio ſenſu, quàm Lutherani faciant
men ſententia ejus, hoc potiſſimum tempore, v
B da eſſe videtur. Vide, ſi placet, quæ ſcripſimus
quinto de juſtificatione cap. 15.

DISSERTATIO HISTORICA.

GUILLELMUS de Seliniaco, ſeu Scilligr
ex Antiſſiodorenſi Epiſcopo factus, ort
ſenſione inter Canonicos ſuper Epiſcopi electi
juſſu Honorii Papæ Pariſienſis Epiſcopus illo n
ne II. obiit apud S. Clodoaldum ad Sequanam
feſto B. Clementis, die 23. Novembris anni
& ſepultus eſt in Pontiniacenſi Cœnobio Ordini
ſtercienſis, ideoque erravit Bellarminus, Patrol
C aliique, qui ad annum 1240. revocant. De eo
ra leges in Hiſtoria Epiſcoporum Autiſſiodorer
à pag. 479. ad 495. Tomi I. novæ Bibliotheca
librorum, in Appendice ad Chronicon Roberti
nachi S. Mariani, apud Rigordum, Vincentium
lovacenſem, Jo. Trithemium, alioſque.

Summa ejus Theologica, Pariſiis anno 1500. ex
iterum in eadem urbe recuſa eſt apud Franciſcun
ginaldum anno non adſcripto.

De Gulielmo Pariſienſi. 1240.

GULIELMUS Epiſcopus Pariſienſis vi
anno Domini 1240. ut colligitur ex a
lis quibuſdam ab ipſo hoc anno damnatis, q
D bentur in additione ad libros ſententiarum
Lombardi.

Vir fuit admodum pius, & doctus: ejus opera
extant Venetiis excuſa.

De S. Trinitate, lib. 1. De primo principio,
Sacramentis, 1. Cur Deus homo, 1. Summa virtutu
Summa vitiorum, 1. De fide, & legibus, 1. De a
bus hominum, 1. De bono & malo, 1. De univer
De profeſſione novitiorum, 1. De dono ſcientiæ, 1
operibus virtutum, 1. De remediis tentationum, 1
pluralitate beneficiorum, 1. De clauſtro animæ, 1. De
thorica divina, 1. De pœnitentia, 1. De Dæmonib
In Exameron, 1. In Pſalterium, 1. In Proverbia
monis, 1. In Eccleſiaſten, 1. In Cantica Canticoru
E *In Evangelium Matth. 1. Sermonum, 1. Epiſtolarum*
De collatione, & pluralitate beneficiorum Eccleſiaſti
tractatus duo.

DISSERTATIO HISTORICA.

GUILLELMUS Patria Arvernus, T
logus, Philoſophus, & Mathematicus
ſtantiſſimus, ac vir admodum pius ad Pa
ſem Epiſcopatum anno 1228. electus, damnav
no 1240. quoſdam articulos Theologorum minu
tholicæ fidei conformes, vixitque uſque ad II
lendas Apriles, ſeu feriam tertiam majoris H
madæ anni 1248. more Gallico, aut 1249.
Romano, ſepultus in Baſilica S. Victoris, cum
taphio tetraſticho. De eo Thomas Cantipra
li

Digitized by Google

duos Tomos diviſæ opera Joannis Dominici Trajani Neapolitani, ſacræ Theologiæ Profeſſoris, hanc proponimus ſeriem.

Tomo I. continentur.

De Fide, liber unus. De Legibus, liber unus. De Virtutibus, liber unus. De Moribus, liber unus. De Vitiis & peccatis, liber unus. De Tentationibus & reſiſtentiis, liber unus. De Meritis, liber unus. De Retributionibus Sanctorum, liber unus. De Immortalitate animæ, liber unus. De Rhetorica Divina, liber unus.

Tomo II. continentur.

De Sacramentis in Generali, liber unus. De Baptiſmo. De Confirmatione. De SS. Euchariſtia. De Pœnitentiæ Sacramento. De Ordine. De Extrema Unctione, & Sacramentalibus. De cauſis, cur Deus Homo, liber unus. De Pœnitentia novus Tractatus. De Univerſo primæ partis principalis, partes I. II. & III. De Univerſo ſecundæ partis principalis, partes I. II. & III.

Ad hæc ejuſdem habemus, *ſermones per annum ex Evangeliis, & de Sanctis* denuò in lucem excuſos Pariſiis anno 1638. emendatos ad accuratiſſimum exemplar Patrum Cœleſtinorum Pariſienſium.

Tractatus duo de collatione, & pluralitate Beneficiorum Eccleſiaſticorum, impreſſi Argentinæ, fuerunt apud Knoblouchum anno 1507.

Cenſura deteſtabilium aliquot errorum contra Catholicam veritatem facta anno 1240. & *Aſſertiones oppoſita erroribus*, extant cùm alibi ſæpè, tum Tomo IV. Magnæ Bibliothecæ Pariſienſis Veterum Patrum col. 925. Quæ verò leguntur Tomi VI. col. 418. Conſtitutiones Synodales non ſunt hujus III. ſed alterius junioris Guillelmi Pariſienſis IV. qui obiit anno 1320.

Dialogi ſeptem de Sacramentis Lipſiæ anno 1512. & Lugduni 1567. impreſſi, nomen ejus præferunt falsò, cum in fine addat illorum Auctor ſua ſe collegiſſe ex ſcriptis Fratris Thomæ, & Petri de Tarento, ſeu Tarentaſia, qui Guillelmo noſtro poſteriores fuerunt. R. P. Theophilus in Erotemaris tribuit eidam Guillelmo patria Pariſienſi, Religioſo Ordinis Prædicatorum, qui ante annos 300. ſcribebat, teſte Claudio Spineo ejuſdem Ordinis. (*a*)

(*a*) Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ aſſerit compoſuiſſe multos Commentarios in varios utriuſque Teſtamenti locos, quibus nomen ſuum ad poſteros tranſmiſerit, atque ex iis extare explanationem in Hexaemeron, in Pſalterium, in Proverbia, in Eccleſiaſten, in Cantica, & in Matthæum, quæ hactenus typis excuſa non vidi. Fortè hæc, ut pleraque alia, deſcripſit Sixtus ex Trithemio.

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS, Patria Arvernus, Theologus, & Philoſophus inſignis, vir admodum pius, ad Epiſcopalem ſedem Pariſienſem electus an. 1228. damnavit anno 1240. articulos Theologorum quoſdam Catholicæ fidei non conformes, vixit uſque ad tertium Kalendas Apriles, mortuus feria tertia Majoris Hebdomadæ anno 1248. more Gallicano, aut 1249. more Romano, conditus in Eccleſia S. Victoris Pariſienſis cum Epitaphio tetraſticho. Scripſit multa de quibus Bellarminus, & Labbeus ex aliquot inſignes Tractatus, nempe *de Trinitate, & Attributis Divinis*. Item *de anima*. Item *Supplementum novi Tractatus de Pœnitentia*. Item *Tractatus duos de pluralitate, & Collatione Beneficiorum Eccleſiaſticorum*. Quos omnes conſtat eſſe genuina opera dicti Guillelmi Arverni Pariſienſis Epiſcopi ex fide mſſ. Codicum. Addidit idem Ferronius *Opus ingens Sermonum de tempore, & de Sanctis*, quos jam excuſos ſcimus Pariſiis anno 1638. in folio ex fide mſ.
B Codicis Bibliothecæ Cœleſtinorum Pariſienſium. Opinatus ſum olim hos ſermones ſpectare ad Guillelmum Peraldum, quem Lugdunenſem vocant, & non ad Pariſienſem, ac ſefelliſſe mſ. Codicem Cœleſtinorum Pariſienſium. Hi igitur ſpectare mihi videbantur ad Guillelmum Peraldum Ordinis Fratrum Prædicatorum. 1. Quòd omnes, qui agunt de Operibus Guillelmi Lugdunenſis, recenſeant hos ſermones qui fuerunt ſemel & iterum in Gallia impreſſi ſub ejus nomine, antequam prodirent ſub nomine Guillelmi Pariſienſis. 2. Vidi Sermonum iſtorum exemplar mſ. in Bibliotheca Cuiſſiacenſi Ord. Præmonſtratenſis ſub nomine Guillelmi Lugdunenſis,
C quod eſt ejuſdem eum auctore temporis. 3. Guillelmus quidam Pariſienſis Dominicanus, cujus edita Poſtilla in Epiſtolas, & Evangelia totius anni, Pariſiis anno 1509. & Argentorati annis 1513. & 1521. his Sermonibus utitur ſub nomine Guillelmi Lugdunenſis, qui nullum excerpit Scriptorum Nicolao Lyrano recentiorem. Variant autem maximè impreſſiones veteres horum ſermonum. Nam ut jam dixi, impreſſi ſunt Pariſiis anno 1638. in folio, & Tubingæ anno 1499. in 4. ſub nomine Guillelmi Epiſcopi Pariſienſis. At è contrario ſub nomine Guillelmi Peraldi Lugdunenſis Epiſcopi, ex editione Pariſienſi anno 1494. apud Udalricum Gering & Bertoldum Rembold in 8. & Lugduni anno 1567.
D in 8. demum Coloniæ anno 1629. in 4. Sunt itaque editiones oppoſitæ, & aliqui Codices mſſ. aliis Codicibus, ut allegatus Cuiſſiacenſis Cœleſtiniano Pariſienſi: ſed quod me movet contra primam opinionem, ut hos opinor jam pertinere ad Guillelmum Arvernum Pariſienſem Epiſcopum, illud magna multitudo mſſ. Codicum ejuſmodi Sermonum extantium in diverſis Angliæ Bibliothecis, qui omnes uniformiter inſcribuntur vel *Guillelmi Pariſienſis*, vel *Pariſienſis* ſimpliciter, nomine Guillelmi ſuppreſſo. Ita Oxonii in Bibliothecis Collegii novi cod. 255. Magdalenenſi codd. 30. 31. 32. 34. 56. Mertonenſi cod. 135. Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti cod. III. Nec omnia etiam vidit Ferronius, nec habuit in impreſſione
E ſua, quæ ſpectant ad Guillelmum Pariſienſem. Si enim ingreſſus fuiſſet non ignobilem Bibliothecam Longipontis in Sveſſionenſi Epiſcopio, vidiſſet inſigne volumen in folio ſub nomine Guillelmi Pariſienſis, continens *Commentaria in Cantica Canticorum, & in Eccleſiaſten*, de quibus loquitur Sixtus Senenſis in ſua Bibliotheca. Sic autem volumen incipit: *Incipit inſignis expoſitio Guillelmi Pariſienſis Epiſcopi ſuper Cantica Canticorum. Liber Canticorum, qui & Canticum amoris, & Siraſirim Hebraicè, id eſt Cantica Canticorum dicitur, &c.* Item, *Incipit expoſitio Magiſtri Guillelmi, Epiſcopi Pariſienſis ſuper Eccleſiaſten. Ecce, inquit Salomon Proverb. 22. deſcripſi tibi doctrinam tripliciter, &c.* Scripſit etiam *Tractatum contra Exemptiones* mſ. in Anglia Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 238. & in Mertonenſi cod. 261. Vidimus etiam in ali-

Digitized by Google

bat : *Homo qui vult aſcendere in cælum, videns quia non poteſt aliter aſcendere, niſi à malis hujus mundi liberetur, clamat : libera nos à malo, ideſt à peccato originali, & actuali & à deſiderio hujus mundi, ut & temporalia, & meipſum abjicere queam, & fiam pauper ſpiritu : quod totum fit per ſpiritum timoris, ſicut ſuperius expoſitum eſt plenius in tractatu Virtutum.* Hoc autem in Tractatu Guillelmi Pariſienſis *De Virtutibus* legitur aliquoties, ſaltem quoad ſubſtantiam. 2. idem *lib. De Moribus* cap. 10. ipſo initio capitis videtur allegare, ſeu remittere ad ſuum quemdam Commentarium in Matthæum. 3. denique eum ſcripſiſſe in Matthæum volunt indices omnes apud Trithemium, & Poſſevinum. Sed quia in omnibus editionibus hujus Commentarii *in Matthæum*, qui S. Anſelmi operibus attexitur, Theophilus Raynaudus Soc. Jeſu Theologus advertit deſiderari præfationem inſignem ejuſdem Commentarii, quam habet Codex mſ. Bibliothecæ Collegii S. J. Lugdunenſis: hanc uti non ingratum Embolum repræſentavit ad calcem ſuæ editionis novæ Operum Sancti Anſelmi Cantuarienſis Archiepiſcopi pag. 457. Lugduni in folio anno 1630. apud Laurentium Durandum. Hæc in gratiam Guillelmi Pariſienſis dicta ſunto, ut unicuique proprium reddatur. Qui plura cupit, adeat Bellarminum, & Labbeum in libro ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, quorum omiſſiones hic tantùm ſupplemus: Fratres Sammarthanos in Gallia Chriſtiana tom. 1. pag. 444. ubi de Epiſcopis Pariſienſibus, Hiſtoriam Univerſitatis Pariſienſis ſæculo XIII.

De Jacobo à Vitriaco. 1240.

JACOBUS à Vitriaco, natione Gallus S. R. E. Cardinalis, & Epiſcopus Tuſculanus à Gregorio nono creatus multis laboribus pro Eccleſia Dei perfunctus in Oriente & Occidente, piè obiit anno Domini 1240. de quo multa narrat Thomas Cantipratenſis ejus fermè æqualis.

Scripſit magnum *volumen concionum de tempore* in quibus multus eſt in ſacris Scripturis citandis, & exponendis. Scripſit *libros duos hiſtoria Hieroſolymitanæ, & Occidentalis.* Item *librum unum contra Saracenos.* Item *libros duos de vita B. Mariæ OEgniacenſis* qui extant apud Surium die 23. Junii. Denique ſcripſit *epiſtolas ad diverſos.*

Dissertatio Historica.

JACOBUS de Vitrejo, ſeu Vitriaco, dictus à vico Diœceſis Pariſienſis, ubi natus perhibetur. Sunt tamen qui Argentolii ad Sequanam natum velint, & in eadem villa Presbyterum creatum, ex Canonico Regulari Oigniacenſi, & primò Acconenſis urbis, ſed Ptolemaidis in Palæſtina, Epiſcopo, Cardinalis S. R. E. & Tuſculanus Epiſcopus à Gregorio IX. Papa conſtitutus, multis in Oriente, & Occidente laboribus perfunctus, obiit Romæ, pridie Kalend. Maji anni 1244. unde corpus ejus Oigniacum relatum in cœnobium ad Sabin fluvium in Diœceſi Namurcenſi. De eo Henricus Gandavenſis cap. 37. Thomas Cantipratanus, Vincentius Bellovacenſis, Sanctus Antoninus, Bergomas, Trithemius, Continuatores Baroniani, Andreas Hoius, quinque de Cardinalibus ſcripſerunt ex profeſſo, nec omit-

Sermones de Sanctis & alios.

Libri tres Hiſtoriæ Orientalis, & Occidentalis D[...] anno 1597. ſtudio Andreæ Hoji Brugenſis, & [...] mo priori Hiſtoriæ Orientalis. Ex iis duo p[...] ſcilicet, & Tertius recuſi ſunt cura Jacobi Bo[...] ſii anno 1611. Hannoniæ cum Auctoribus, qu[...] ſta Dei per Francos ſcripſerunt. Primus à defec[...] Mahometis inchoatus, deſinit in Coronatione J[...] nis Brennenſis, facta anno 1210. Secundus res [...] dentales tractat. Tertius ad obſeſſam, captan[...] anno 1218. Damiatam perducitur. Vide Præf[...] nem illius Hiſtoriæ Tomo 6. Antiquæ Lect[...] Henrici Caniſii, & Jacobi Gretſeri Soc. Jeſu [...] tum Crucis.

Vita B. Mariæ Oigniacenſis libri duo, apud S[...] die 23. Junii.

Adduntur, *liber contra Saracenos*, &, *liber a[...] ris mulieribus Leodienſibus*, quos non vidi, nec [...] ſos puto.

Supplementum.

JACOBUS de Vitriaco Epiſcopus Acconenſi[...] S. R. E. Cardinalis, de quo Bellarminu[...] Labbeus in libro De Scriptoribus Eccleſiaſticis [...] addo quantum *ad Sermones Jacobi Vitriacenſis* in[...] ſas in folio anno 1575. Antuerpiæ apud Vid[...] & hæredes Joannis Steltii, eſſe tantùm imp[...] eorum quatuor partes, quæ ſpectant ad ſer[...] de tempore : *ſed quintam partem, quæ de Sancti[...] & ſextam quæ de variis hominum ſtatibus*, cum al[...] iam partibus haberi mſſ. ſex vol. in folio, i[...] bliotheca Almenſi Ordinis Ciſtercienſis Epiſc[...] Cameracenſis, in Dominio tamen Leodienſi te[...] rali, ubi eas vidi ac tenui. De aliis eorumde[...] monum mſ. Cod. agit Antonius Poſſevinus i[...] paratus Sacri Appendice, verbo *Jacobus Vitria[...]* ad calcem tomi primi. Ejuſdem inſignis epiſtol[...] pta anno 1219. ad Papam Honorium III. t[...] Spicilegii pag. 373. Obiit Jacobus anno 124[...] 30. Aprilis, cujus oſſa & cineres relata ad Abb[...] Oigniacenſem, & condita in ſepulchro, qu[...] magnificè extructum eſt.

De S. Edmundo Cantuarienſi. 12[...]

SANCTUS EDMUNDUS Archiepi[...] Cantuarienſis à Gregorio nono Pontifice [...] rus, obiit anno Domini 1240. & paulò poſt [...] nocentio IV. Pontifice inter ſanctos relatus fu[...]

Scripſit utilem *librum*, qui *ſpeculum Eccleſiæ* d[...] & extat in tomo 5. Bibliothecæ SS. Patrum, e[...]

Dissertatio Historica.

SANCTUS EDMUNDUS, cognomine Virg[...] Doctore Theologo Pariſienſi, Cantuarie[...] Angliæ Archiepiſcopus ab anno 1233. ad die[...] Novembris anni 1240. quo obiit in Soſiacenſi [...] Canonicorum Regularium, unde in Pontini[...] Ordinis Ciſtercienſis Cœnobium haud procul [...] ſiodorenſi clariſſima Galliæ civitate relatum [...] ejus, è terra anno 1249. elevatum eſt, quo [...] anno ab Innocentio IV. Romano Pontifice S[...] tum faſtis adſcriptus eſt ſolemni diplomate da[...]

ſentio, mihique ſubſcribit R. P. Theophilus Raynaudus, aut certè dicendum binominem fuiſſe Monachum illum S. Anſelmi comitem, quem etiam Eadmerum, ſive Edmerum appellatum reperio) fuit Monachus Cantuarienſis, qui ſcripſit vitam S. Anſelmi Cantuarienſis Archiepiſcopi, & alium librum de Diſcordia inter Willelmum Regem Anglorum, & eumdem S. Anſelmum Archiepiſcopum. Joannes tamen Pitſeus, Miræus, aliique diſtinguunt, quibus prævivit Cardinalis Baronius in Notis ad diem 21. Aprilis Martyrologii Romani. Sed fuſius, Deo dante hoc argumentum in altera Diſſertatione tractare licebit ex Trithemio, aliiſque. B

De Guillelmo Diacono. 1240.

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS Diaconus, & anteà Judæus, S. Guillelmi Bituricenſis Archiepiſcopi, à quo ad Chriſtianam fidem converſus eſt, Diſcipulus ac ſuſceptitius, poſt converſionem ſcripſit Opus inſcriptum: *Bellorum Domini contra Judæos, & Saducæos Judæorum Hæreticos, libris duobus.* Incipit hoc Opus, *Per Allegorias Librorum Veteris, & novi Teſtamenti*, deſumptas ex principio & fine cujuslibet libri, cum Allegoriis de quinque ſenſibus, Sermone de Paſſione Domini & Confeſſione de Corpore & Sanguine Chriſti. Hinc incipit prologum ſuorum Librorum, his verbis, *Omnibus in Chriſto credentibus Guillelmus Chriſti Diaconus, olim Judæus, ſalutem in Domino. Per admonitionem beati & eximii Confeſſoris Guillelmi Bituricenſis Archiepiſcopi, nuper veniens de umbra veritatis ad lucem, quæ videlicet per fidem Evangelicam illuminat omnem mundum, &c.* Liber primus incipit, *O Judæi! qui uſque ad hodiernam diem, &c.* Liber 2. *Hæretici dicuntur ab hæreſi, id eſt, Electione, &c.* Creditur vixiſſe uſque ad ann. 1240. Deceptus eſt Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, verbo *Petrus Paludanus*, dum Opus iſtud dicto Paludano attribuere voluit, extatque hoc Opus manuſcriptum inter paucos manuſcriptos codices, in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum, majoris (ut vocant) Conventus Pariſienſis. C D

De Nicephoro Blemmyda. 1240.

SUPPLEMENTUM.

NICEPHORUS BLEMMYDA Monachus & Presbyter floruit anno 1240. ſub Joanne Duca, amicus Latinorum, quorum cauſam Scriptis ſuis tutus eſt. Extant pleraque ejus Opera græcè manuſcripta in Bibliotheca Vaticana, atque in Bavarica cod. 108. habentur: *Nicephori Blemmydæ Monachi & Presbyteri Introductionis Dialecticæ & Phyſicæ Libri duo. Ejuſdem Encomium in Joannem Evangeliſtam. Ejuſdem Oratio de anima, ejuſdem Oratio de corpore. Ejuſdem enarrationes in aliquot Pſalmos, ejuſdem de Fide, de Virtute & Religione.* Præter hæc atque ex his, *Nicephori Blemmydæ Lib. de Proceſſione Spiritus Sancti græco-latinè per Leonem Allatium*, in tomo primo Continuationis Raynaldi Romæ in fol. anno 1646. Item *Nicephori Blemmydæ Epitoma Logica & Phyſica ante annos 370. conſcripta*, & edita græcè à E

De Moneta Cremonenſi. 1240.

SUPPLEMENTUM.

MONETA Cremonenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum, ampliùs eo cognomine notus quam nomine proprio, claruit anno circiter 1240. Hic in ſæculo Profeſſor Artium Bononiæ, à Reginaldo in Ordinem FF. Dominicanorum admiſſus, ſcripſit *utilem hæreſibus eradicandis Summam*, adversùs Hæreticos Catharos, & alios, quæ manuſcripta extat tum Neapoli, tum Bononiæ in Cœnobiis ejusdem Ordinis. De Moneta Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tomo 2. pag. 451. & Ambroſius de Altamura *in Bibliotheca Dominicana*, ad annum 1222. ubi eum appellat *Beatum*, pro more Regularium, præſertim verò Mendicantium, qui uno calami ductu Beatos etiam plurimos conficiunt.

De Alvaro de Lucia & Mendoza. 1240.

SUPPLEMENTUM.

ALVARUS DE LUCIA & MENDOZA Miles Calatravenſis, jubente Jacobo ſecundo Aragoniæ & Valentiæ Rege, circa annum 1240. *Conſtitutiones Militum Monteſiæ* in ſcriptum redegit, quas cum aliis ejuſmodi Militum ſeu Militarium Ordinum Conſtitutionibus habes impreſſas cum privilegiis Ordinis Ciſtercienſis, anno 1630. Antuerpiæ à Moreto excuſis.

De Luca Tudenſi. 1240.

SUPPLEMENTUM.

LUCAS TUDENSIS in Hiſpania Epiſcopus, patria Legionenſis fuit, vir ardentis ingenii, qui Romam, Conſtantinopolim, Cyprum & Hieroſolymam præſens luſtravit. Hic Gregorio IX. Summo Pontifice ſedente *Sancti Iſidori Chronicon* locupletavit ac produxit ad ſuam ætatem, ſtylo magis gravi quàm nitido. Id Opus à pleriſque Iſidori nomine per errorem allegatur, cùm ſit ejus minima ex parte, multaque ſint addita & continuata, vix ut antiqua dignoſci poſſint, niſi cum Germano Iſidori Chronico conferantur. De illo Joannes Mariana lib. 12. de Rebus Hiſpaniæ capite 12.
hæc: Lucas Tudenſis primùm Diaconus, deinde ,,
Epiſcopus, Italiam & Orientis Provincias Reli- ,,
gionis eruditioniſque ergo luſtravit, Roderico ,,
Præſuli Toletano æqualis, & in ſimili conſcri- ,,
bendæ Hiſtoriæ ſtudio verſatus, ingenio ſtyloque ,,
non ineleganti, neque prorſus vaſto. *Hiſtoriam* ,,
edidit de Rebus Hiſpaniæ, Sancti Iſidori Chronico in- ,,
ſerto, unde opinio nata eſt primam ejus Operis ,,
partem Iſidoro attribuentium. Præterea Sancti ,,
Iſidori Vitam conſcripſit, & ſeparato volumine ,,
ipſius Miracula, cujus voluminis pars altera in ,,
confutandis Albigenſibus conſumitur. Hæc Ma- ,,
riana loco citato. Hiſtoria autem Lucæ Tudenſis habetur in Collectaneo Hiſpaniæ illuſtratæ, & *contra*

tra

Digitized by Google

re laboraverat. Quo in Opere Diaconum ſe ipſe vocat in præfatione, his verbis: *nos verò ad libros Chronicorum à Doctore Hiſpaniarum Iſidoro editos, manum mittimus; ſecundo libro quosdam alios Hiſpanorum Regum & aliorum quorumdam ſeriem perſequendo, præcepto glorioſiſſimæ Hiſpaniarum Reginæ Berengariæ omni deſiderio deſiderantes fideliter ſatisfacere: ipſa enim mihi Lucæ indigno Diacono, ut hoc perficerem imperavit.* Poſteà verò Epiſcopum Tudenſem creatum fuiſſe in confeſſo eſt, atque in ea urbe ſepulchrum ejus monſtratur, *B. Petri Gonſalvi* ex Ordine Prædicatorum quem olim viventem coluerat, ſepulchro olim conjunctum; uti ipſe moriens teſtamento fieri mandaverat. Fuit etiam Roderico Semeno Toletano Archiepiſcopo fermè æqualis, Heliæ autem familiaris, ei qui à Sancto Franciſco inſtitutum Ordinem (eo abdicante ac concedente) gubernandum ſuſcepit. Nam quæ ab eo audiverat, ipſe commemorat, non abſque honoris præfatione. Sic ferè Mariana in ſuis Prolegomenis ad eumdem Lucam Tudenſem. Habetur *Vita S. Iſidori Hiſpalenſis & Miraculorum ejus* apud Bollandiſtas ad diem 4. Aprilis, & ſæculo 2. SS. Ordinis Divi Benedicti. Hæc Aubertus Miræus paucis à me additis, in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 390. pag. 258.

De Richardo à S. Laurentio. 1240.

Supplementum.

Richardus à Sancto Laurentio Canonicus & Archidiaconus Eccleſiæ Rothomagenſis, ſcripſit inſigne opus lib. 12. diſtinctum, egregium ſanè atque *omnimodas Beatæ Virginis Matris Dei Mariæ laudes* cumulatè continens. Hoc opus allegat ſæpius cum inſigni encomio Aloyſius Novarinus *in Umbra Virginea*, impreſſa in fol. Turnoni anno 1640. apud Laurentium Durand. Qui tanto ſæpius ac liberius id facit, quòd aſſerat ſe primùm habuiſſe notitiam hujus Scriptoris & Operis, cujus penes ſe mſ. extabat. Impreſſum olim fuit, atque hujus impreſſi exemplar in Bibliotheca Franciſcanorum de Bernaio in Normannia, ſub hoc titulo: *Dominus Richardus à Sancto Laurentio qui ante* 400. *annos floruit, de laudibus Beatæ Virginis libri duodecim.* Præfatio ad Lectorem hujus editionis, advertit eum etiam fuiſſe Beatæ Mariæ Rothomagenſis Pœnitentiarium, ſequentibus verbis: *Richardus à Sancto Laurentio vivebat circa annum* 1230. *Pænitentiarius Rothomagenſis.* Legitur in Catalogo Decanorum Eccleſiæ Rothomagenſis circa idem tempus; unus Richardus Decanus adhuc vivens anno 1239. an idem ſit, affirmare nolim. In proceſſu verbali viſitationis ab Odone Clementi Rothomagenſi Archiepiſcopo factæ, & ordinationum pro Reformatione Capituli Andelicenſis anno 1245. leguntur præſentes & teſtes Magiſtri *Richardus de Sancto Laurentio, Richardus de Salmonville, Robertus & Reginaldus* Canonici ejuſdem Eccleſiæ. Hoc autem Opus vel Anonymum inventum, vel avulſo primo folio ex veteri impreſſione de qua ſupra, placuit tandem Dominicanis ultimam editionem Operum Alberti Magni procurantibus, inſerere proprio ſenſu in dictam collectionem Operum Alberti. Hoc detexit poſt Novarinum expreſsè Labbeus tom. 1. *De Scriptori-*

factam Duaci ex antiquis mſſ. anno 1625. (
rer falli, (licèt non affirmem) nullamque alia
veniri niſi veterem, quæ Duaci forſitan anno
contigit. Hæc nos ex Hiſtoria Gallica Eccleſi
thomagenſis lib. 2. cap. 23. pag. 283. quam
in 4. Pariſiis Franciſcus Pomerallius Benedi
Monachus, congregationis Sancti Mauri in G

De Gualtero Senonenſi. 1240.

Supplementum.

Gualterus Cornutus Simonis C
Domini Villæ-Novæ propè Monaſte
oppidum filius, ex Decano Pariſienſi creatu
chiepiſcopus Senonenſis anno 1223. uti aſſer
bericus in Chronico, & Guillelmus Brito l
pidos lib. 12. Aſſumitur autem à Sancto Lu
cum Bernardo Epiſcopo Anicienſi & nonnul
parchis, ut in occurſum Spineæ Coronæ pr
ret, quæ Conſtantinopoli Venetiis oppign
tandem pecunia reſtituta Rege tam pretioſu
num acceptante redempta fuerat. Scripſit igit
Hiſtoriam Coronæ Spineæ D. N. Jeſu Chriſti, al
Conſtantinopoli in Galliam anno 1239. adv
tem, impreſſam tom. 5. Hiſtoricorum Franc
terum, in collectaneo Andreæ Ducheſnii. Ob
no 1241. die 20. Aprilis, conditus in Chor
tropolitanæ Eccleſiæ. Qui plura cupit, volva
trum Sammarthanorum Galliam Chriſtiana
mo 1. pag 637. ubi inſigne ejus elogium inv
cum Epitaphio quod ejus lapidi ſepulchrali
ptum eſt.

De Alberico Ciſtercienſi. 1240

Supplementum.

Hunc Albericum Trium-Fontium vide in Alberic ſæcul. 14.

De Ricero Italo. 1240.

Supplementum.

Ricerus natione Italus, ex Marchia
dus, unus ex Sancti Franciſci Sociis,
tractatu explicuit, *quomodo homo poſſit citò pe
ad agnitionem veritatis.* Extat Lovanii 1554.
cum aliis ejuſdem argumenti.

De Ægidio Aſſiſiate. 1240.

Supplementum.

Ægidius Assisias, unus ex prim
tribus Ordinis Minorum, Sancti Fran
militer Socius, ſcripſit *verba Aurea* Antuerpiæ
excuſa & alibi: cujus plura opera recenſet
ſus lib. 1. Hiſtoriæ Seraphicæ, quæ nondun
ſunt. Quidquid autem illius eſt editum, h
cum Ægidii vita apud Bollandiſtas ad di
Aprilis. Obiit anno 1262. dio prædicta, de q
rima Bollandiſtæ citati ad diem præfatam.

Digitized by Google

Chronicon quod incipit ab anno 1162. uſque ad annum 1237. quod Marquardus Freherus edidit in ſuo Collectaneo veterum Hiſtoriæ Germanicæ Scriptorum tom. 1. pag. 239. editionis Francofurti 1600. & ſeqq. Claruit anno 1240. ſub Frederico II. & aliis Imperatoribus.

De Roderico Xemeno. 1240.

SUPPLEMENTUM.

RODERICUS SEMENUS vel XEMENUS Patria Navarrus ſeu Vaſco, anno 1208. Epiſcopus Toletanus eſt electus. Anno proximè ſequenti ejus hortatu, publicum Sapientiæ Gymnaſium ab Alfonſo Rege, Palentiæ eſt conſtitutum, ad Juventutem Litteris & humanitate informandam, artium Profeſſoribus Gallia atque Italia convocatis: quæ Academia inde poſteà Salmanticam à Ferdinando Alfonſi nepote anno 1239. translata eſt. Scripſit *Hiſtoriam Hiſpaniæ libris IX.* non omninò inelegantibus, quam habes in Collectaneo Hiſpaniæ Illuſtratæ, cum Notis Andreæ Schotti Societatis Jeſu. Anno demum 1245. vivere deſiit, Hortæ quæ eſt Monachorum Ord. Ciſtercienſis Cœnobium in Aragoniæ finibus, honorificè conditus: ubi ad aram maximam Cippus monſtratur, cum inſcriptione hac: *Mater Navarra*, *Nutrix Caſtella*, *Schola Pariſius*, *Sedes Toletum*, *Hortus Mauſoleum*, *Requies Cœlum*. Semper in Hiſpania vivet Auctoritas Roderici, memoria vigebit, cujus defuncti Manibus in pluribus maximi Templi Toletani Sacellis ad hanc diem parentatur; aliquot Sacerdotiis ejus juſſu atque impenſa, eam ob cauſam conſtitutis. Plura in laudem ejus Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 392. pag. 250. à quo hæc accepimus per compendium: Andreas Schottus qui ejus Hiſtoriam evulgavit, & alii omnes qui ſcripſerunt de rebus Eccleſiaſticis Hiſpaniarum.

De Joanne Semeca. 1240.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES SEMECA Teutonicus, poſtea Præpoſitus Eccleſiæ Halberſtatenſis, dicitur à Sancto Antonino in Summa, *Auctor Gloſſæ Communis in Decretum Gratiani*, ſæpius cum Gratiani Decreto impreſſæ. Obiit anno 1245. ut conſtat ex inſcriptione tumuli.

De Albertano Brixienſi. 1240.

SUPPLEMENTUM.

ALBERTANUS Brixienſis Cauſidicus, de ore Sanctæ Agathæ, Capitaneus Gavardi, (inquit mſ. Codex ejuſdem cum illo ætatis) qui conjectus eſt in carcerem à Friderico II. Imperatore, quando capta eſt Brixia quam defendebat ad communem utilitatem patriæ, clarebat his temporibus. Scripſit *librum De Dilectione Dei & proximi & aliarum rerum de formula vitæ* anno 1238. ad Vincentium filium ſuum, quem in mſſ. tripartitum vidi. Item *librum De Conſolatione & Conſilio*, anno 1246. quanle Sancti Martini Lovanii, & in Bibliotheca Canonicorum Regularium Tungrenſium, deniùm Oxonii in Anglia in Bibliotheca Magdalenenſi cod. 161. Sed tandem inveni ac vidi impreſſos eſſe hos libros in 4. Cunei (vulgò Coni) apud Pedemontanos per Magiſtrum Viotum De Dulcis anno 1507. die 4. Decembris. Sunt cum multis præli mendis, B quæ facilè emendarentur impreſſione iterata, cujus unum exemplar vidi in Bibliotheca Domni-Martini Ordin. Præmonſtratenſis in Arteſia, dum illic anno 1680. excuterem cartas & antiquitates hujus Abbatiæ.

De Ægidio Ciſtercienſi. 1240.

SUPPLEMENTUM.

ÆGIDIUS Aureæ-Vallis Ordinis Ciſtercienſis in Ducatu Luxemburgenſi Monachus ſcribebat anno 1246. *Hiſtoriam ſuam de Epiſcopis Leodienſibus*, quam evulgavit anno 1613. Leodii Joannes C Chapeaville, cum aliis ejuſdem materiæ Scriptoribus.

De Guillelmo Tornacenſi. 1240.

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS Monachus Sancti Martini Tornacenſis Ordinis D. Benedicti, claruit circa annum 1246. ſcribens *Collectaneum Præclari Ordinis libris 10. ex Scriptis Divi Bernardi Abbatis Claræ-Vallis*, quod inſcripſit *Bernardinum ſeu flores ex operibus Divi Bernardi*, cujus Prologus incipit: *Cum non eſſem alicui exercitio magnopere occupatus*, *&c.* Incipit liber primus, *Quid eſt Deus?* De quo Joannes Mabillon D tom. 1. Analect. pag. 319. ubi citat Codicem mſ. Bibliothecæ Ciſtercienſis, ſed impreſſum eſt abſque nomine Auctoris ſub titulo Florum Divi Bernardi anno 1556. Lugduni apud Benedictum Rigaudum & Joannem Sangrinum in parvo 8. Hoc opus fuit etiam editum olim in parvo 4. pulcherrimo caractere & nitido, Pariſiis anno 1499. apud Philippum Pigouchet, cujus unum exemplar penes me eſt.

De Conrado Moguntino. 1240.

SUPPLEMENTUM.

CONRADUS Moguntinus, cognitus ſub nomine E Conradi Epiſcopi, floruit anno 1240. & ultrà ſub medium ſæculi 13. qui numquam Moguntinenſis Archiepiſcopus fuit, ſed ſuccurſarius tantùm ac ſuppleturus vices Archiepiſcopi abſentis, vel nolentis fungi ſuis functionibus. Hic ſcripſit *Chronicon Rerum Moguntinarum* ab anno 1140. ad 1250. quod anno 1535. ab Hervagio primùm evulgatum eſt, tum impreſſum etiam anno 1569. Baſileæ, immiſſumque poſteà à Chriſtiano Urſtiſio in ſuum volumen Hiſtoricorum Germaniæ pag. 567. editum Francofurti anno 1585. Vvechelianis typis. Ejuſdem *Chronicon vetus* cum Hiſtoricis Germanicis ex Bibliotheca Juſti Reuberi editis in fol. Francofurti anno 1584. iiſdem typis. De Conrado iſto Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſti-

cis

Digitized by Google

vel ex Sammarthanis anno 1202. quod ipſi optimè probant: attamen Conradus iſte hoc anno mortuus, non potuit ſcribere res Moguntinas uſque ad annum 1250. ſicut ſcripſit Conradus de quo loquimur. Niſi velit Miræus ſuum Conradum fuiſſe Prophetam, qui ſcripſerit aut præſcripſerit res futuras annorum quinquaginta poſt mortem ſuam: quod quàm lepidum ſit cordato viro, judicent Lectores benevoli. Diſtinguendus eſt igitur Conradus iſte Suffraganeus vel Chorepiſcopus Moguntinus, qui res Moguntinas ſcripſit uſque ad annum 1250. à Conrado verè Archiepiſcopo Moguntino qui mortuus eſt anno 1202. de quo videndi Sammarthani tomo 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 355. & 356. in Archiepiſcopis Moguntinis.

De Roberto Capitone. 1240.

Supplementum.

ROBERTUS CAPITO, Anglicè Groſtheads, Gallicè Groſſeteſte, præſtantiſſimus ſæculi ſui Theologus ac nobilis Scriptor, dudum in Academia Pariſienſi operam Litteris dedit, in qua inſignis Philoſophus ac Theologus extitit. Reverſus in patriam, Leiceſtrenſis primùm Archidiaconus, dein an. 1235. Hugoni de Velles Lincolnienſi Epiſcopo ſucceſſit. Anno 1242. vertit ex Hebræo in Latinum *Teſtamentum* 12. *Prophetarum*, Opus quod Judæi hucuſque magna ſedulitate & invidia abſconderant, ut habet Matthæus Pariſienſis ad hunc annum. Impreſſum inter Orthodoxographos in folio Baſileæ anno 1569. apud Henricum Petri, & in Micropresbytero, ſeu veterum quorumdam Theologorum Elencho, ibidem in folio anno 1550. apud eumdem. Item mſ. in Bibliotheca Colbertina ex mſ. Cod. Thuaneo. Venit autem in offenſam Innocentii Papæ IV. ut tradit Henricus de Knigton lib. 2. *De Eventibus Angliæ* ad annum 1253. eò quòd Papa Nepotulo ſuo puero contuliſſet Canonicatum cum Præbenda proximè vacatura in Eccleſia Lincolnienſi, quem Robertus admittere noluit, reſcribens Papæ ſe nec velle nec debere tales admittere ad animarum curas, qui ſeipſos neſcirent nec poſſent regere. Epiſtola ad Innocentium IV. ſic incipit, *Dominus noſter Jeſus Chriſtus, &c.* quam refert Matthæus Pariſienſis ad annum 1253. Scripſit plurima Robertus, quorum pauca ſatis in comparatione mſſ. reſtantium in Bibliothecis Anglicis, impreſſa ſunt. Ex impreſſis *Commentarius in libros Poſteriorum Ariſtotelis*, editus Venetiis an. 1504. & 1537. ibid. ex editione Pamphili Montii. *Compendium Sphæræ mundi*, Venetiis anno 1508. opuſcula plura ibidem edita anno 1514. Obiit autem Robertus Capito anno 1253. in nocte ſancti Dionyſii, apud Bugedonum manerium ſuum. Jam ad Opera ejus mſſ. veniamus.

Summa Philoſophiæ mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 92.

Commentarius in libros Poſteriorum Ariſtotelis, mſ. Oxonii in Collegio novo cod. 245.

In libros Phyſicorum, mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 105. Cantabrigiæ in Collegio ſancti Petri cod. 43.

Commentarius in Catonem, Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri cod. 25.

cod. 133. & in Collegio S. Benedicti cod. 207.
De Ceſſatione Legalium, Oxonii in Bibliotheca
dalenenſi cod. 159. Mertonenſi 160. Cantabrig
Bibliotheca publica cod. 36. & privatim in Biblio
ca Lumleii cod. 285.
De Conjugio, mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca p
ca cod. 133.
B *Computus Eccleſiaſticus*, mſ. Cantabrigiæ in Bi
theca ſancti Benedicti cod. 123. & in Archivis
legii Caii cod. 122.
De Cura Paſtorali, mſ. Oxonii in Bibliotheca
nienſi cod. 24. Cantabrigiæ in Collegio ſancti
nedicti cod. 227.
De decem Præceptis, mſ. Oxonii in Bibliotheca
col. cod. 14. & 38. Exonienſi cod. 24. Cantab
in Bibliotheca publica codd. 118. 137. & 20
Penbrochiana cod. 175.
Moralitates ſuper 4. Evangelia, mſ. Oxonii in B
theca Balliolana cod. 34. ſanctæ Trinitatis co
Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 26.
De pœnis Purgatorii, mſ. Cantabrigiæ in Biblio
C ca publica cod. 26.
De pœnitentia, mſ. ibidem cod. 118.
Scala Voluptatis, mſ. ibidem cod. 130.
Summa Juſtitiæ, mſ. Oxonii in Bibliotheca Li
nienſi cod. 14. Cantabrigiæ in Bibliotheca pu
cod. 57. & Domus S. Petri cod. 89. & privati
Bibliotheca Baronis Lumleii cod. 183. & 262.
Templum Domini, mſ. Oxonii in Bibliotheca
dalenenſi cod. 33. & 160. Cantabrigiæ in Bibli
ca publica cod. 118. & 133. Penbrochiana co
& 123. & privatim in Bibliotheca Lumleii cod
Teſtamentum 12. *Patriarcharum*, mſ. Cantab
in Bibliotheca publica cod. 243. in Collegio S.
dicti cod. 122. in Penbrochiana cod. 123. pri
D in Bibliotheca Baronis Lumleii cod. 208. & Gu
Copi Armigeri cod. 153.
De Triplici gratia & Juſtificatione, mſ. Can
giæ in Archivis Collegii Caii cod. 151.
De Veritate Chriſti, Oxonii in Bibliotheca C
Lincolnienſis cod. 19.
De lingua & corde moraliter, mſ. Oxonii in B
theca Collegii novi cod. 281. Lincolnienſi co
& 14. Magdalenenſi cod. 19. Cantabrigiæ in Bibli
ca publica cod. 57. & Penbrochiana cod. 116.
De oculo moraliter, mſ. Oxonii in Bibliotheca
legii novi cod. 186. Magdalenenſi codd. 58. 69. 8
Balliolenſi cod. 235. Mertonenſi cod. 158. 160.
& 273. Cantabrigiæ in Bibliotheca Penbroc
E cod. 123. & privatim in Bibliotheca clariſſim
Baronis Lumleii cod. 183.
De venenis moraliter, mſ. Oxonii in Biblio
Collegii novi cod. 260. Magdalenenſi codd.
160. Mertonenſi cod. 160. Cantabrigiæ in Biblio
publica cod. 137. & Penbrochiana cod. 106.
Ejuſdem varii Tractatus, mſ. Oxonii in Bibli
ca Mertonenſi cod. 92.
Ejuſdem dicta, mſ. Oxonii in Bibliotheca C
novi cod. 260. Lincolnienſi cod. 12. Exonienſi co
Magdalenenſi cod. 157. Mertonenſi cod. 151.
tabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 52. in Co
ſancti Benedicti cod. 207. Domus ſancti Petri co
& Penbrochiana cod. 59.
Poſitio Domini Lincolnienſis contra Papam, mſ.
nii in Bibliotheca Collegii novi cod. 260. Mert

Digitized by Google

dicti codd. 227. & 386. Item *Epiſtola ad Conventum Miſſenden pro Abbate eligendo*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 232.

Epiſtola & quædam excerpta ex dictis ejus, mſ. privatim in Bibliotheca Baronis Lumleii cod. 285.

Denique *Vita Guillelmi Capitonis*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 260.

Quicumque plura cupit de doctrina & virtute hujus Guillelmi, legat Hiſtoriam Univerſitatis Pariſienſis ſæculo 13. ubi multa & præclara leget, quæ virum hunc intrepidum commendabunt in ſæculum ſæculi, ante Deum & homines.

De Innocentio IV. 1243.

INNOCENTIUS IV. Pontifex, patria Genuenſis, vir doctrina & prudentia clarus ſedere cœpit anno Domini 1243. & obiit anno 1254. Scripſit *apparatum ſuper Decretales*, brevem, ſed eruditum. Scripſiſſe dicitur etiam alium librum, Novellas, ſive authenticas, appellatum, necnon librum de Pontificis auctoritate, & Imperatoris juribus contra Petrum de Vineis. Sed hos duos poſteriores libros ego non vidi.

Dissertatio Historica.

SINIBALDUS, Nobili Fliſcorum ſtirpe ex Lavaniæ Comitibus oriundus apud Genuenſes, Romanus Pontifex fuit, aſſumpto Innocentii IV. nomine ab anno 1243. ad diem 13. Decembris anni 1254. quo mortuus eſt Neapoli, cùm ſediſſet annis 11. menſes 5. & dies 14. De eo Trithemius, aliique.

Apparatus libris quinque diſtinctus in totidem libros Decretalium, Gregorii IX. prædeceſſoris ejus juſſu compilatarum, Venetiis, Lugduni, Francofurti &c. prodiit, à quo longè diverſus eſt Apparatus ad eaſdem Decretales tributus Bernardo Presbytero compoſtellano.

Quidam, teſte Baronio in notis ad diem 15. Septembris Martyr. Rom. cenſet ab eodem Pontifice ordinatum fuiſſe *Officium Eccleſiaſticum, quod in die octava Nativitatis B. Mariæ canitur*. Valentinus Forſterus in Hiſtoria juris Civilis Romani, aſſerit I. ob inſignem juris peritiam, quam ſub Azone, Accurſio, & Jacobo Balduino didicerat, Cardinalitia dignitate cohoneſtatum fuiſſe. II. Exemplo Accurſii primùm Annotationes ad Jus Pontificium ſcripſiſſe poſt Synodum Lugdunenſem, in qua Fridericum II. Imperio abdicavit, cum ibidem longius moraretur. III. Scripſiſſe librum de Juriſdictione Imperii, & Auctoritate Pontificis contra Petrum Vineam, qui omnium rerum arbitrium Imperatori tribuebat, Pontificique auctoritatem adimebat. IV. Patrem, ac Organum veritatis appellatum ea fuiſſe modeſtia, ut cùm poſſet ſcriptis ſuis auctoritatem addere, maluerit liberum judicium Lectori relinquere. V. Primum Cardinalibus roſeum galerum tribuiſſe. VI. Juſſiſſe Natalem B. V. Mariæ octonis diebus celebrari. VII. Bononiam ſtudio privaſſe, & Patavium transtuliſſe. De eo quoque Jo: Fichardus in Vitis recentiorum Juriſconſultorum, ſimileſque.

Theologiæ egregiam, [illegible] ma eſt. Scripſit *poſtillam in tota Biblia*: necnon *ſummam virtutum*. Obiit anno Domini 1245. ut teſtatur Petrus Rodulphus à Toſſiniano in hiſtoria Seraphica.

Dissertatio Historica.

ALEXANDER de Hales, ſive Halenſis, Anglus, Ordinis Minorum primus Doctor, ac Sanctorum Bonaventuræ, & Thomæ Aquinatis in Theologicis Præceptor, dictus Doctor Irrefragabilis, & Fons vitæ, obiit die 27. Auguſti anni 1245. ſub Innocentio Papa IV. cujus rogatu dicitur ſcripſiſſe Summam Theologicam, ſepultuſque fuit in magno Conventu Minorum Pariſienſium, appoſito Epitaphio. De eo præter Henricum Gandavenſem cap. 46. de Viris Illuſtribus; plura dabunt Bartholomæus Piſanus in libro Conformitatum S. Franciſci, Petrus Rodulfus de Toſſiniano, Franciſcus Gonzaga, Henricus Willotus, Lucas Wadingus, Pitſeus, & alii recentiores.

Commentarii in Pſalmos, de quibus vide infrà V. Hugo de S. Caro Cardinalis, cui tribuuntur: quæque ex Poſſevino notavit Wadingus. *Commentaria in Apocalypſim*, opera R. P. Joannis de la Haye primùm prodierunt Pariſiis 1647. in folio apud Antonium Bertier. *Summa univerſæ Theologiæ* in quatuor partes ab ipſomet authore diſtributa, Baſileæ anno 1502. excuſa, Venetiis 1576. Coloniæ 1622. *Quæſtiones in quatuor libros Sententiarum*, Lugduni 1515. quatuor Tomis. *Summa de Virtutibus*, Pariſiis 1509. & alibi, de qua vide judicium Lucæ Wadingi, Tomo I. Annalium Minorum ad annum 1245. *In Metaphyſicam Ariſtotelis Commentaria*, edita in lucem Venetiis anno 1572. quæ quidam neſcio cui Alexandro ab Alexandria adjudicare malunt. (a)

Quod verò ſpectat ad *Deſtructorium vitiorum*, quod quidam Halenſi tribuunt, dicitur in editione Norimbergenſi anni 1496. compoſitum fuiſſe à quodam Fabri Lignarii filio, qui ob humilitatem voluit nomen ſuum reticere.

(a) Et merito; Alexander enim ille ab Alexandria dictus ex eodem Minorum Ordine qui floruit anno circiter Chriſti 1310. ex S. Thomæ Aquinatis ſcriptis ſuos Commentarios illuſtrare potuit. Vide Nazarium pag. 56. Tractatus de operibus S. Thomæ, qui etiam obſervat Proſperum Reſtam à Talliacotio O. M. cujus ſtudio prodierant in Metaphyſicam Ariſtotelicam lucubrationes illæ falsò Alexandro Halenſi tributæ, fuiſſe à Matthæo Aquario refutatum.

Sixtus Senenſis lib. 4. memorat Poſtillam Halenſis ſuper totam, ut vocat, Bibliam, in qua utrumque ſacrum Teſtamentum variis hinc inde annotationibus veluti ſtellulis illuſtraverit.

Scripſiſſe præterea dicitur librum de Immaculata Conceptione in illa verba Cantici Canticorum, Tota pulchra es, de quo ac miraculis vide Dionyſium Carthuſianum in Tertium Sententiarum diſt. 3. & alios pag. 315. Exceptionum R. P. Joannis Euſebii Nierembergii.

Addere quoque non pigeat R. P. Hippolyti Maraccii Bibliorhecam Marianam, in qua mentio libri ejuſdem de Immaculata Conceptione B. V. &

Maria-

Digitized by Google

dio-Ceſtrenſis, ſeu Cloceſtriæ, ubi in juventute evaſit omnium divinarum ac humanarum ſcientiarum præſidiis inſtructus. Claruit autem ſucceſſu temporum in celeberrima Academia Pariſienſi circa annum 1230. unde poſtea calcatis omnibus ob Chriſtum, ſpretis ſæculi ſpebus, ac vanitatibus, tranſiit ad Ordinem pauperum Fratrum Minorum, quem tunc temporis eximia ſanctitas venerabilem orbi, ac omnibus Occidentalibus chariſſimum, effecerat. Hic primus Ordinis Minorum Doctor, ſi credimus Labbeo in operibus *De Scriptoribus Eccleſiaſticis Bellarminianis*, ubi de ipſo parcè ſatis agit, quamquam paucis multa contineat, ac juxta eumdem ibidem, ac Lucam Wadingum in Bibliotheca Fratrum Minorum pag. 8. ac tom. 1. Annalium ad annum 1245. *Sanctorum Bonaventuræ, ac Thomæ Aquinatis in Theologicis præceptor*, dictus *Doctor irrefragabilis & fons vitæ*. Hoc *Myſterium*, ſeu *Magiſterium* Sanctorum Bonaventuræ & Thomæ Aquinatis, clamitant omnes Franciſcani, negantibus protervè, immò rationabiliter etiam Dominicanis, de quibus nos poſtea. Agunt autem de ſcriptis Alexandri Halenſis citati Labbeus, ac Bellarminus, quibus addere pauca Halenſem commendantia non otioſum, nec forſitan injucundum fuerit. Itaque præter recenſita à Bellarmino, & Labbeo ſcripſit *in Evangelia libros* quatuor, qui habentur mſſ. in Bibliotheca Ambroſiana Mediolani. Convenit Poſſevinus dum ſcribit ſe vidiſſe Romæ apud Cardinalem Sarnanum, hujus Auctoris tomos quatuor mſſ. *in D. Marcum, in Lucam, & in omnes Divi Pauli Epiſtolas*, quorum exemplar in prædicta Bibliotheca Ambroſiana.

Commentarii autem *in omnes D. Pauli Apoſtoli Epiſtolas*, extant etiam partim mſſ. Oxonii in Bibliotheca publica.

Scripſit etiam Commentarios *in Iſaiam*, *in Jeremiam*, *in Ezechielem*, *in Danielem*, *& in duodecim Prophetas Minores*; quos adſervat mſſ. Bibliotheca Ambroſiana Mediolanenſis: aſſervat & Gallia noſtra cod. 429. clariſſimæ Bibliothecæ Colbertinæ, ut conſtat ex illius Catalogo. Quod verò ſpectat ad *Deſtructorium vitiorum*, quod Alexandro Halenſi nonnulli tribuunt: Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, verbo *Alexander Anglus*, & verbo *Alexander Halenſis*, ſubdubitare videtur, an hujus ſit illud doctum, & proficuum opus, quod *Deſtructorium vitiorum* nuncupatur. Et quidem Pitſeus in Appendice Scriptorum Angliæ, illud attribuit Alexandro Anglo, quod ait prodiiſſe Venetiis anno 1582. Sed impreſſum pariter Norimbergæ anno 1496. in folio apud Antonium Koberger, ſub cujus finem impreſſionis ait, opus compoſitum fuiſſe à quodam Fabri Lignarii filio, qui ob humilitatem voluerit reticere nomen ſuum. Unde Alexandri Halenſis legitimus eſſe partus non videtur, neque certò ſcias, cui ſit adſcribendum. Hæc Wadingus in Bibliotheca Minorum. At meo quidem ſenſu Argumentum ejuſmodi valdè infirmum eſt, quaſi Alexander Halenſis non potuerit eſſe hujus Fabri Lignarii filius; vel quotquot docti hoc tempore Franciſcanam profeſſi paupertatem, fuerint aut Nobilium, aut Principum filii? Summa iſta deſtructoria vitiorum, alludit rectè, cum ſumma de virtutibus, quam dictus Halenſis compoſuit.

Jam veniamus ad *Myſterium & Magiſterium* ſimul

ctores, maximè ex Epitaphio, quod hodie k
in Conventu Minoritarum Pariſienſium ad t
lum Alexandri Halenſis, ubi dicitur magiſte
Bonaventuræ & Thomæ Aquinatis. Scripſit n
rimè de hoc argumento doctam diſſertatione
contrarium Natalis Alexander Ord. Fratrum
dicatorum, editam in 8. apud Antonium Dez
B anno 1680. via Jacobæa ſub ſigno Coronæ a
ubi meo quidem ſenſu rectè probat Alexandrum
lenſem mortuum anno 1245. numquam fuiſſe
giſtrum S. Thomæ Aquinatis, qui anno circiter
dabat primam operam Theologicis ſtudiis Co
Agripinæ ſub Alberto Magno: atque ex ra
Chronologica evincit meram hanc fabulam à
ciſcanis ad majorem Halenſi conciliandum hon
gratis compoſitam. Longè tamen inſigniorem
ſertationem obruiſſet Alexander, ſi rationi
habet, modeſtiam, atque humilitatem aptaſſet
di enim unum, & plures viros doctos & gr
Alexandro amicos, ſed militarem hanc (inquie
ſcribendi rationem improbantes, appellanteſqu
C ſertationem iſtam *Dicterium ac perpetuam in Franci*
ironiam. Ita compertum, ut nullus omnibus pl
poſſit. Quantum autem ad Epitaphium quod
legitur Alexandri Halenſis, contendit Alex
Dominicanus *venerabile illud Antiquitatis monume*
anno 1628. non eſſe vetuſtius, quo à Fratre Be
Genuenſi Ordinis Fratrum Minorum General
niſtro poſitum eſt. Ita Natalis Alexander Di
tionis ſuæ pag. 68. ubi multa acerba in Franciſ
projicit, quibus ſuperſedeo referendis. Unum
ſimpliciter, & abſque amplexu partium, auda
facinus ejuſmodi modernorum antiqua Epitaphi
primentium, ut novitates ſuas intrudant: lon
venerabiliorem eſſe antiquitatem, etiam minu
D quentem, quàm compiam, prurientemque a
novitatem. Cæterùm Epitaphium vetus Leonini
ſibus editum, & Alexandri Halenſis tumulo
ab ejus obitu inſcriptum, non narrat Halenſen
xandrum fuiſſe præceptorem S. Thomæ Aqui
Nam priſca ſimplicitate conſpicui Fratres Fran
ni hujus ſæculi, quam à Seraphico Patre Fra
hæreditario jure hauſerant, ducebant religion
ornare falſis honoribus, Doctorem veris tituli
gnitum. Sic porrò habet antiquum illud à Wa
relatum in Annales Franciſcanos Epitaphium,
ſuam etiam Bibliothecam Ordinis Minorum ſol.

Inſcriptio vetuſta ſepulchri Alexandri Halen

E *Clauditur hoc ſaxo famam ſortitus abundè*
Gloria Doctorum, decus, & flos Philoſophorum
Auctor Scriptorum vir Alexander variorum;
Norma modernorum, fons veri, lux aliorum;
Inclitus Anglorum fuit Archilevita, ſed horum
Scriptor Clerorum, Frater Collega Minorum
Factus Egenorum, ſed Doctor primus eorum.
Et ibidem
Si quis honos meritis, ſi qui virtute colantur,
Hunc anima praſer; hunc venerare Patrem
Nec ſorde & culpa, pigriter per otia deſis
Nanciſci ſtudio, quæ Minor iſte refert.

Advertit præterea Natalis Alexander in cita
ſertatione pag. 89. *Commentarium in 4. Senten*
libros quem Auctor Anonymus *Firmamenti tri*
din

Digitized by Google

iſtius mſ. hæc leguntur: *Tabula hic contentorum. Primus liber ſententiarum, ſive Summæ Theologiæ Domini Alexandri de Hales, in cujus foliis ſequentibus hæc habentur, &c.* Quæſtiones percenſet hic index, quæ prima, & ſecunda parte ſummæ continentur. Tertia verò parte hæc leguntur: *Tertius liber ſententiarum, ſive Summæ Theologiæ, quem compoſuit Magiſter Alexander de Hales, in cujus libri foliis ſequentibus hæc habentur &c.* Commentarios itaque in quatuor libros ſententiarum, Lugduni, ut refert Poſſevinus *in Apparatu ſacro* ſub nomine Alexandri Halenſis anno milleſimo, quingenteſimo decimo quinto excuſos, alterius Auctoris fœtum eſſe compertum eſt. Non neſcio Piſæum teſtari mſ. in 4. libros ſententiarum Alexandri Halenſis Commentarium in Collegio Cantabrigienſi S. Petri aſſervari: ſed ſi accuratius illum inſpexiſſet, expendiſſetque, Commentarium illum ſummam ipſam eſſe textui Magiſtri Sententiarum adjunctam, facilè animadvertiſſet. Hæc Natalis Alexander, digna notatu.

Obiit Alexander Halenſis anno 1245. ſepultus Pariſiis in magno Conventu ſui Ordinis in Eccleſia ex oppoſito Crucifixi, cui appoſitum eſt Epitaphium, de quo ſupra. Atque ut opinor, tranſlatum poſtea ſepulchrum in Capitulum Fratrum, utcumque à terra elevatum, cum Epitaphio recenti, quod anno 1628. cum lapide novo ſepulchrali appoſitum fuit, mandante F. Benigno Genuenſe Ord. Fratrum Minorum Generali. Qui plura vult, adeat citatos Poſſevinum *in Apparatu ſacro*, Bellarminum *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* ad annum 1245. Wadingum *in Annalibus*, & *Bibliotheca* Ordinis Fratrum Minorum, Hiſtoriam Univerſitatis Pariſienſis ſæculo XIII. & alios.

De Hugone de Sancto Caro. 1245.

HUGO de Sancto Caro, natione Burgundus Ord. Prædicatorum, Cardinalis Sanctæ Sabinæ ab Innocentio quarto Pontifice creatus fuit anno Domini 1244. & piè, ac ſanctè obiit anno 1264.

Scripſit *Commentaria* brevia *in univerſa Sacra Biblia*. Scripſit etiam ſeorſim *in Pſalmos*: quamvis omninò non conſtet, an Commentaria illa in Pſalmos ſint hujus Hugonis, an Alexandri Halenſis.

Idem Hugo excogitavit *concordantias Bibliorum* teſte Sancto Antonio 3. part. ſummæ hiſtorialis tit. 19. cap. 5. §. 2. & per homines à ſe delectos opus laborioſiſſimum perfecit: cui operi (ut facile eſt invenis addere) poſteriorum induſtria multa addidit.

Dissertatio Historica.

HUgo de Sancto Caro, aliàs de S. Theodorico dictus, natione Burgundus, id eſt, ex veteri Regno Burgundiæ, patria verò Vienneſis in Allobrogibus, vel ut alii accuratius, ex Barcinoneta oppido Delphinatus. in valle quæ ad Ebrodunum vergit, oriundus, Ordinis Prædicatorum, primus ab Innocentio IV. Papa anno 1245. creatus S. R. E. Cardinalis titulo S. Sabinæ, obiit Lugduni die 14. Kal. Aprilis anni 1260. ſepultus apud Prædicatores. De eo Henricus Gandavenſis cap. 40. ubi aſſerit fuiſſe primum ex illo ordine, qui Cathedram aſcenderit Magiſtralem, ſive, ut alii explicant, qui Doctoratus Theologici lauream ſit conſecutus. Sanctus Antonius excogitaſſe, & in illis concinnandis unum opera 500. ſui Ordinis Fratrum aſſirmat. Videndi quoque qui de Cardinalibus noſtra Patrumque memoria ſcripſerunt, Antonius Senenſis, quique illuſtres viros Ordinis Dominicani celebrarunt, ac præ cæteris R. P. Theophylus Raynaudus in Indiculo Sanctorum Lugdunenſium, quem ſublegit pro more, nec nominavit Miræus. Ejus tumulo inſculptos ferunt fuiſſe duos illos verſus:

Iſte fuit, per quem patuit doctrina Sophia,
Præco Dei, Doctor Fidei, Cithariſta Mariæ.

Hugo iſte ἁπλῶς, nulloque addito cognominari ſolitus Cardinalis, edidit inter cætera *Poſtillas*, hoc eſt Commentariola, ſeu malis dicere breves Gloſſas, juxtà quadruplicem ſenſum in totum corpus Veteris ac Novi Teſtamenti, quæ olim Baſileæ excuſæ ſunt anno 1504. poſtea Pariſiis 1548. apud Vidonæum, ac tandem Venetiis apud Seſſas anno 1600. hoc titulo: *Hugonis opera omnia in Univerſum Vetus & Novum Teſtamentum, in ſeptem Tomos diviſa* addito octavo Tomo Novi Indicis locupletiſſimi, & aliàs non impreſſi. Antonius Senenſis ex iis maximè commendat poſtillas in Eſaiam, Pſalmos, & Evangelia: alii verò in Pſalmos, Lucam, & Danielem diffuſius ſcripſiſſe aſſerunt. *Sermones de tempore & de Sanctis*. Pariſiis in 4. *Speculum Sacerdotum & Eccleſiæ*. Lugduni 1554. apud G. Rovilſium. *Commentaria ſpecialia in pſalmos*, quæ ab aliis Alexandro Halenſi Ordinis Minorum tribuuntur, ut obſervavit Bellarminus. Hujus Hugonis, inquit Simlerus, expoſitionem in Pſalmos egregiam videmus Alexandro de Hales Venetiis nuper ſuppoſitam univerſis ſcriptis libris per Germaniam, & Galliam renitentibus. Addit Compendium Theologicæ veritatis in ſeptem libros partiales diſtinctum mſ. fuiſſe apud Dreſſerum.

Notandum quoque Hugonem hunc in digerendis Bibliorum Concordantiis adhibuiſſe ſolas declinabiles dictiones, Conradum verò Halberſtadium anno 1290. additis vocibus indeclinabilibus opus illud incredibili Theologorum, Concionatorumque compendio atque emolumento abſolviſſe, quod in Hebraicis Græciſque Bibliis poſtea tentatum fuit, non tamen eodem in omnibus ſucceſſu, ac rei litterariæ proventu perfectum.

(a) Mendoſius dicitur Sixto Senenſi Barcinonenſis Epiſcopus, quem Humbertus Viennenſis Prædicatorum Fratrum quintus Generalis Magiſter, auditor ejus, ac diſcipulus, ex Academia ſæcularium diſciplinarum ad inſtitutum ſuæ Religionis pertraxit. Idem mortem ejus collocat minus rectè anno 1262. additque Rabbi Iſaaci Nathanis Levitæ Hebraicas Bibliorum Concordantias typis Juſtiniani Venetiis excuſas fuiſſe. Græcas verò ſe Romæ vidiſſe Euthalio Rhodio Monacho auctore in antiquis membranis Græca manu deſcriptas.

De Humberto, quinto Generali Prædicatorum. 1245.

FRATER HUMBERTUS patria Viennenſis natione Gallus, quintus Generalis Ordinis Prædicatorum, æqualis fuit Hugonis, quem etiam traxit ad Ordinem S. Dominici. Scripſit multa utilia, & valdè pia, videlicet

Expoſitionem Regulæ Sancti Auguſtini. Librum de ſeptem

Digitized by Google

Diſſertatio Hiſtorica.

HUMBERTUS natus in oppido Romonenſi, ſeu Romanſenſi, Diœceſis Vienneſis, Hugonis à S. Caro, poſtea Cardinalis ἁπλῶς nuncupati, diſcipulus, atque Ordinis Prædicatorum quintus Prior Generalis ab anno 1254. ad 1263. obiit Lugduni anno 1276. Burgundus paſſim dicitur, quod olim Vienneſis ditio Burgundiæ Regno fuerit adnexa, immò & ejus præcipuum caput, ut diximus in Hugone Cardinale: caſtigandus tamen Alphonſus Fernandez, qui in Catalogo Scriptorum Prædicatoriæ Familiæ vocat eum Fr. Umbertum Heduum de Romanis Magiſtrum Generalem Ordinis, quaſi Burgundi, atque Hedui eadem ſit ſignificatio, cùm una dictio altera longius, latiuſque extendatur, præſertim apud Auctores medii ævi. Idem quoque minus accuratè mortem ejus conjecit in annum 1274. cùm ipſemet teſtetur poſt abdicatum Generalis Magiſtri Officium in Comitiis Londinenſibus per 13. annos ſuperſtitem fuiſſe. De eo Joannes Trithemius, Antonius & Sixtus Senenſes, Leander Albertus, aliique Dominicani, atque ut alios omittam R. P. Theophilus Raynaudus in Indiculo SS. Lugdunenſium, ex quo elogium tacito ejus nomine contexuit Miræus in Auctario Bibliothecæ Eccleſiaſticæ.

Sermones de variis argumentis, Venetiis anno 1603. excuſi in quarto, quibus ſubjecta eſt, quod pauci advertunt.

Epiſtola de tribus votis ſubſtantialibus religionis, & de quibuſdam virtutibus eis adnexis, & maximè neceſſariis Deo ſervire volentibus, quam per totum Ordinem ad provincias ſingulas miſit. Utrumque illud opus excuſum fuerat in fol. anno 1508. in Imperiali Haganoæ oppido.

Inſtitutionum ſpiritualium libri ſex, univerſa, quæ ad abſolutam Religionis formam ſpectant exactiſſimè comprehendentes, Lovanii 1575. Pariſiis 1622. & alibi. Inſcribitur quoque Speculum Religioſorum, ſive de eruditione Religioſorum Opuſculum. Annotat Schottus noſter ſex illos libros inviſos antea Lovanii typis evulgatos cura Antonii Senenſis O. P. Guillelmo Paraltæ falsò antea adſcriptos.

Expoſitio Regulæ S. Auguſtini, ſeu Commentarius, cum brevi Enarratione Hugonis à S. Victore anno 1605. in octavo, & Montibus 1645. in quarto.

Idem teſte Theodorico de Apoldia in Præfatione quinque librorum de Vita S. Dominici adjecit multa vitæ ejuſdem Sancti à B. Jordano Generali, & Fratre Conſtantino exaratæ, compilavitque librum, qui Vitas Fratrum dicitur, vel certè ſuo juſſu à Gerardo Fracheto Lemovicenſi ejuſdem Ordinis opus illud in quinque libros digeſtum, de origine ac vitis illuſtribus Ordinis Prædicatorum præfixa præfatione decoravit.

De Matthæo Pariſienſi. 1245.

MATTHÆUS Paris, ſive potius Pariſienſis (ſic enim vocatur in ipſo ejus libro, & in indice libri) fuit Monachus Albanenſis in Anglia tempore Henrici tertii Regis Anglorum. Scripſit *hiſtoriam Anglicanam à Willelmo I. uſque ad annum triceſimum quintum Henrici tertii*, id eſt, ab an-

Obſervatio.

Hæc hiſtoria multa habet ſcitu digna. Pr
tim de rebus Eccleſiaſticis, de Concilio Lugdu
ſi, de diſſidio inter Eccleſiam, & Imperium.
quoniam edita eſt ab hæreticis Tigurinis, cau
genda eſt: non pauca enim leguntur tum in
B libro, tum in notis marginalibus, quæ videntu
dita ab hæreticis, ad invidiam conflandam E
ſiæ Romanæ.

Diſſertatio Hiſtorica.

MATTHÆUS Pariſienſis, Pariſius, aut
dictus natione Anglus, ac Monachus ir
nobio S. Albani O. B. Congregationis Clunia
ut ferunt, ſcripſit notam cunctis

Hiſtoriam Anglicanam, quam primùm perdu
anno 1066. uſque ad annum 1250. ipſemet c
continuavit uſque ad annum 1259. quo vivei
C ſiit. Appendicem verò ignotus aliquis (ſur
Guillelmum Riſhanger vocitent ejuſdem Co
Monachum) adtexuit ad annum 1273. quo d
Rex Anglorum Henricus III. Joannis ſine ter
cti filius. Rogeri Wendoveri Hiſtoriam uſque
num 1235. haberi in edito Matthæo Pariſio,
falsò tribui, inquit Jacobus Waræus extrem
555. lib. 2. de Scriptoribus Hiberniæ.

Editio anno 1571. opera Matthæi Cantu
ſis procurata Londini in Anglia, ac deinde
rinorum in Helvetia typis divulgata, non t
in ſuſpicionem venit Baronio ad annum *996*
ſevino in Apparatu Sacro, Bell. loco indicato
que Orthodoxis, ſed & ipſe Brianus Thwinu
tertio de Antiquitate Accademiæ Oxonienſ
D uſquequaque probat, ut monuit Voſſius libro
Hiſtoricis Latinis, cap. 58.

De poſterioribus editionibus Anglicana &
ſienſi, additoque Gloſſario vocum obſcurarun
Barbararum alius erit Deo bene favente, ac
modior ſuo tempore dicendi locus. Eas enin
caſſe modo ſufficiet.

Supplementum.

MATTHÆUS Paris, ſeu Pariſius ad
D. Albani, quod olim Verolamium
batur, Ordinis D. Benedicti Monachus; libe
ſtudiis ab adoleſcentia eruditus, animum ſtud
E ſtoriæ perpetim appoſuit, cujus judicium va
eo poſteritati ſuppeditata volumina, quæ tr
tur omnium manibus. Extat ejus *Hiſtoria Maj*
ta exemplar Londinenſe anni 1571. verbatin
ſa tum Londini anno 1640. tum Pariſiis anno
in fol. apud Viduam Guillelmi Pelè via Ja
ſub ſigno Crucis Aureæ, Londini denique
anno 1684. in folio. His autem ultimis edit
acceſſerunt primùm, *Vita duorum Offarum M*
Regum, cum Vitis viginti trium Abbatum S.
una *cum libro additamentorum ad majorem H*
per eumdem Auctorem. Florebat anno 1
obiit eo anno quo Chronica finiebat, ann
cet Salvatoris noſtri 1256. Henrico III. Reg
pultus in Eccleſia S. Albani. Sunt autem
menta, ſi genuina ſunt, inſerenda ſuis loc

Digitized by Google

MARTINUS Polonus natione, Monachus profeſſione, Archiepiſcopus dignitate, & Pœnitentiarius Innocentii quarti Pontificis, ſcripſit *Chronicon*, in quo breviter res geſtas Pontificum, & Imperatorum perſequitur uſque ad ſua tempora, id eſt, uſque ad Honorium quartum, qui ſedere cœpit ad annum Domini 1285. quem auctorem in hoc meo libro non poſuiſſem, niſi citaretur ab hiſtoricis Magdeburgenſibus, atque ab aliis hæreticis: fuit enim Martinus vir ſimplex, & fabellas pro hiſtoriis obtrudit, qualis in primis eſt illa de Joanne Papa femina. Quod enim Magdeburgenſes dicunt, hanc narrationem de Joanne femina haberi apud Marianum Scotum, & Sigebertum, qui Martinum Polonum præceſſerunt, falſum eſt, ut oſtendi in lib. 3. de Summo Pontifice cap. 24. nam in impreſſis codicibus Mariani, & Sigeberti irrepſit hæc fabula ex Martini Poloni libro: ſed in antiquis manuſcriptis non habetur.

DISSERTATIO HISTORICA.

MARTINUS non tantùm nomine, ſed etiam, ut creditur, natione Polonus, patria Corſulanus ex Ordine S. Dominici (errant enim qui Monachum Ordinis Ciſtercienſis cum Gaſpare Jongelino in Purpura S. Bernardi, Carolo Viſchio in Bibliotheca, aliiſque aut Benedictinum, Scotumve, aut Italum affirmant) ex Pœnitentiario non Innocentii IV. Papæ, qui obiit anno 1254. ut excidit Bellarmino, & aliis, ſed Nicolai III. qui Joanni XXI. ſucceſſit ann. 1277. aſſumptus ad Archiepiſcopatum non Coſentinum, aut Beneventanum, ſed Gneſnenſem in Polonia ab ipſo Nicolao III. anno 1278. die 10. Kalendas Julii Viterbii, cùm diu inter electos controverſia duraſſet. Is verò cùm ſe itineri accinxiſſet, Bononiæ eodem illo anno è vita migravit, aut, ut alii volunt, ſeq. 1279. (*a*) ſepultus in ſui Ordinis Dominicani cœnobio.

Ipſe verò ottam ex diverſitate mſſ. codicum de fine *Chronici* illius ſæpius editi controverſiam, an ſcilicet anno 1251. an 1277. an 1320. deſierit quod ſcrupuloſius expendit Ger. Jo: Voſſius, apertè definivit in Præfatione ſua his verbis: Ego Frater Martinus Domini Papæ Pœnitentiarius & Capellanus ex diverſis Chronicis, & geſtis Summorum Pontificum, & Imperatorum præſens opuſculum uſque ad Joannem XXI. Papam deduxi incluſivè: cui anno 1277. prædictus Nicolaus III. ſucceſſit. De eo Joannes Trithemius, Onuphrius, Bar. Poſſ. Antonius Senenſis, qui claruiſſe anno 1320. mendosè aſſeruit, perſuaſitque tum aliis, tum Alſ. Fer. in ſcriptoribus Prædicatoriæ Familiæ, qui etiam citat Annales Eccleſiaſticos ad annum 1278. num. 22. Simlerus qui ex uno dat tres quatuorve, Bell. cap. 24. Controv. de Romano Pontifice, aliique qui de Fabula Joanne Papiſſæ ſcripſerunt, ut omittam Platinam, Bugianum, Wionem, qui Scotum fingunt, & Benedictino Ordini Affinem cum Paulo Langio in Chronico Cizitenſi, & Thoma Dempſtero omnium fabularum in patriæ ſuæ gratiam conſarcinatore, qui unum in duos diſſecat, & inſigni ἀκρισία laborat, quod illi familiariſſimum eſt. Conſulenda excuſumque in folio per Antonium Verardum.

(*a*) Blondellus in Examine quæſtionis de Joanna Papiſſa in duobus errat. I. Quòd Martinum illum Polonum Innocentii IV. Pœnitentiarium vocet. II. Quòd circa annum 1290. vivere deſiiſſe contendat: quæ ut cætera alicujus momenti παρανόμματα, prætermiſit annotare ejus adverſarius Samuel B Mareſius, cujus hic palmarem, aut inſcitiam, aut impudentiam placet omnibus eruditis propalare. Ea habetur pag. 35. ubi de Guillelmo Bibliothecario auctore vitæ Hadriani II. Papæ hæc habet: Imò ex Guillelmo ipſo liquet hoc aſſumentum eſſe ab aliena manu, & Jeſuiticæ fraudi adſcribendum: Etenim obſervat Guillelmus quod *cum Apoſtolicæ memoriæ Sanctiſſimus Papa Nicolaus rebus exceſſiſſet humanis, & iſte impræſentiarum tertiò quintum, & vigeſimum annum tranſiret* (hoc eſt annum 76. ætatis attigiſſet, ut verba ipſa ſat apertè vel infantibus manifeſtant) *communi omnium conſenſu electus fuerit.* Erat igitur (en jecur Cratetis) Adrianus tantùm 28. annorum, aut circiter cùm electus eſt. Cùm au- C tem Anaſtaſius tribuat Nicolao annos 9. menſes 2. dies 20. Benedicto verò annos 2. menſes 6. dies 10. oporteret Adrianum fuiſſe jam tum papabilem, cùm demum exceſſerat ex ephebis, necdum annum 17. attigerat. Hæc cùm videas Lector, non exclames Mareſianos labores illos eſſe, qui fatigationibus immenſis, nec commoditates afferant aliis, nec auctori ſuo vel aliquantulum famæ, ſed plurimum infamiæ conſerant. Sicut, & alia quamplurima ejuſdem commatis παραχάγματα portentoſiſſima, quæ aliàs caſtigabuntur a nobis Deo benè adjuvante. Hæc quin obiter.

SUPPLEMENTUM.

D MARTINUS Polonus Ordinis Fratrum Prædicatorum, Factus Pœnitentiarius, & Capellanus Summorum Pontificum Joannis XXI. & Nicolai III. qui eum promovit ad Archiepiſcopatum Gneſnenſem, unde oriundus erat in Polonia. Quò dum contenderet, lapſus in morbum anno 1278. vel 1279. in Urbe Bononia obiit. Scripſit *Chronicon ſuum* ad annum 1277. ut ipſe teſtatur in prologo, nec ultra progreſſus eſt. Impreſſum id variis locis, ſed purgatum nugis Proteſtantium, & ad fidem inſignis mſ. codicis Martino coætanei, cum notis Suffridi Petri Leovardienſis, Coloniæ in fol. anno 1616. procurante Fabricio, cognomento Cæſare, Ordinis E Præmonſtratenſis Canonico, ut notat Labbeus in prologo Cœnotaphii Joannæ Papiſſæ, & Severinus Binius in Notis poſt vitam Leonis Papæ IV. tom. 8. Conciliorum pag. 153. Qui plura cupit adeat Labbeum in opere ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Antonium Poſſevinum *in Apparatu Sacro*. Aubertus autem Miræus illum prætermiſit, forſitan ob fabulas quibus ſcatet communiter hoc Chronicon, ſed quas jam conſtat eſſe immiſſas ab Hæreticis nefario, atque ordinario auſu. Plura, ſed incerta dat Ambroſius de Altamura in Bibliotheca Dominicana ad annum 1279. pagin. 48. & in Appendice pag. 445.

De

Digitized by Google

& Morale.

Doctrinale ſpeculum continet lib. 17. & tractat de omnibus ſcientiis à Grammatica uſque ad Theologiam.

Hiſtoriale ſpeculum tradit hiſtorias ab initio mundi uſque ad annum Domini 1244. ſed continuavit aliquis alius uſque ad annum Domini 1494.

Naturalem ſpeculum continet libros 32. & tractat de rebus omnibus, herbis, avibus, &c. & in ultimo libro de locis, & temporibus, & ſua tempora dicit fuiſſe anno Domini 1250.

Morale ſpeculum continet libros tres, diviſos in partes, & diſtinctiones & tractat de paſſionibus animi, de legibus, de gratia, de vitiis, & virtutibus copioſiſſimè. Obiit autem anno Domini 1256. teſte Antonio Senenſi in Bibliotheca Ordinis Prædicatorum, qui Vaſæum teſtem adducit.

De ſpeculo morali, vide infra, ubi de S. Thomæ ſcriptis diſſerimus.

Dissertatio Historica.

Vincentius, natione ut plerique volunt Burgundus ex Ordine Prædicatorum Bellovacenſis dictus, non ab Epiſcopatu illius urbis, ſed à frequenti dumtaxat in eadem commoratione, vixit ſæculo Chriſti 13. obiitque ut perhibent paſſim recentiores poſt Maſæum Chronologum à Joanne Vaſæo omninò diverſum, Chr. Ordinis Prædic. alioſque anno 1256. Nuper tamen cum alia occaſione percurrerem Catalogum Scriptorum Prædicatoriæ Familiæ Alphonſi Fernandis, qui falsò Epiſcopum Belvacenſem vocat, hæc obſervavi: obiit anno 1264. ut aſſerit Fr. Ferdinandus Caſtillus 1. parte lib. 2. cap. 69. decem annis antequam moreretur S. Thomas, è cujus doctrina, & ſcriptis aliquot Tractatus, quos in ſpeculo Morali ſcripſit exhaurire, & tranſcribere potuit, cùm per quindecim annos integros ante obitum Fr. Vincentii Belvacenſis jam Pariſiis D. Thomas primariam Cathedram regeret, atque ſcribendis variis quæſtionibus intenderet, quas limatas, & politiores poſtea in lucem edidit. De eo Henricus Gandavenſis cap. 42. Catalogi, qui eum Epiſcopum non vocavit, quod fecere recentiores plerique conſerto agmine ab aliis jam merito reprehenſi, Martinus Polonus, S. Antoninus, Jo. Trithemius, Jacobus Phil. Bergomas, Raphael Volaterranus, Leander Albertus, Sixtus Senenſis, Poſſevinus; aliique deinceps, quorum lapſus non perſequar ſcrupuloſius, in uno hærebo Miræo, qui in notis ad Henricum de Gandavo tribuit illi in primis Epiſcopatum Bellovacenſem, de quo ne verbum quidem apud Bellarminum noſtrum in editione anni 1617. deinde à Poſſevino deluſus, aut à ſuo Molano in Bibliotheca mſ. ſive Sixto Senenſi, pluribuſque Dominicanis aſſerit liberalitate Philippi Valeſii Gallorum Regis adjutum ad Speculorum quatuor, aliorumque librorum compoſitionem animum adjeciſſe: quod abſurdiſſimum eſt, cùm Vincentius obierit vel Miræo ipſo teſte anno circiter Chriſti 1256. Philippus autem Valeſius ab anno dumtaxat 1328. ad annum 1350. Francici regni habenas fuerit moderatus. In eamdem quoque foveam lapſus eſt ſupra memoratus Alphonſus Fernandez Hiſpanus Placentinus. Rectius dixiſſent à S. Ludo-

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

nimius, cùm ait poſt ſe nondum habuiſſe pa
ſi ejus opera, ex multis laborioſè collecta
lance ponderemus, teſtatur petente, & ſumptu
niſtrante Rege Francorum grande, & admi
opus Speculorum, de omni, ut ita dicere li
te ſcibili in multis voluminibus comportaſſe
quis fuerit ille Francorum Rex omnino tacuit.
B mus, quod hactenus adverterim Sixtus Senenſ
4. Bibliothecæ Sanctæ Philippum Valeſium eſſe
mentus eſt.

De quatuor ejus ſpeculis *Doctrinali*, *Hiſto*
quod ad annum uſque 1254. porrigitur ab A
mo continuatum uſque ad 1494. *Naturali* atqu
rali, de quo ambigunt nonnulli, rectè Bellar
& Voſſius, qui Geſnerum Wiceliumque reda
quamquam ipſe pariter corrigendus, tum quòd
nem Vaſæum loco Chriſtiani Maſæi citet in eu
cum Bellarmino lapſus errorem, tum quòd
quennio poſt annum 1244. obiiſſe dicat, quer
dati ab eo Auctores, aliique uſque ad annu
1256. vel 1264. vixiſſe contendunt. Certè iden
C larminus ex naturali ſpeculo refert Vincentium
de Temporibus agii, & locis, ſua tempora
gnaſſe anno Domini 1250. non 1244. ut V
qua de re ſeorſim agendum erit: vix enim ſil
ipſi conſonare videtur variis in locis Vince
& niſi ſcrupuloſius omnia ponderentur, facile
cautos in errorem induci. Hoc verò mone
præ cæteris quatuor Speculorum illorum edi
celebrari. I. Baſileenſem apud Joannem An
ebium anno 1481. II. Venetam anno 1591.
Dominicum Nicolenum. III. Anni 1624. Dua
apud Bellerum hoc titulo præmunitam, *Bib.*
mundi, accurantibus Theologis O. B. Colleg
daſtini apud Duacenſes. Notandum quoque
D tror aliam fuiſſe Collectionis illius Vincentia
viſionem ex verbis Henrici Gandavenſis cap.
pracitato: Vincentius ejuſdem Ordinis dicitu
pſiſſe quoddam opus magni ingenii, & la
quod prætitulatur Triplex ſpeculum, Hiſtorial
legoricum, & Morale: ipſum Hiſtoriale non
per Sanctarum Scripturarum ſeriem, ſed eti
ſæcularium Hiſtoriarum ordinem uſque ad
ducens tempora, multaque hinc inde profere
dioſis Lectoribus profutura. Hæc ille, und
mus per Allegoricum ſpecula duo quæ ab i
disjungi ſolent Naturale, & Doctrinale, à
venſi fuiſſe intellecta: cùm tamen ipſe Vin
capite decimoſexto Prologi mentem ſuam ſa
E tis verbis expoſuiſſet: ipſum opus univerſum
quit, in quatuor partes principales tamquam i
tuor volumina perfecta, & à ſe invicem ſe
diſtinxi. Quarum una continet totam Hiſtoria
turalem: alia verò totam ſeriem Doctrinalem
tia verò totam eruditionem Moralem. Qua
tam Hiſtoriam Temporalem. Prima ſiquidem
ſequitur naturam, & proprietatem omnium
Secunda verò materiam, & ordinem omnium:
Tertia proprietates, & actus omnium virtut
vitiorum. Quarta ſeriem omnium temporum

Præter quatuor iſta ſpecula ſcripſit & n
alia, ex quibus perhibent: neque enim vi
ta fuiſſe Baſileæ ann. 1481. *Conſolatorium*
te amici ad Sanctum Ludovicum Francorum Re
ve de ſpecialibus, generalibuſque conſolatio

Evangeliſta.

De eruditione puerorum Regalium (Regularium corruptè legitur apud Simlerum , & Poſſevinum) ad Margaritam Reginam Franciæ Sancti Ludovici conjugem : Quomodo , & in quibus libris Chriſtiani potiſſimum ſint inſtituendi.

Expectabit hìc fortaſſe Lector , ut vexatam toties ab eruditis controverſiam , ipſe quoque pertractem , an à Vincentio Bellovacenſi S. Thomas, an Viceverſa à S. Thoma Vincentius Quæſtiones de Moribus, quæ in prima ac ſecunda ſecundæ, & in ſpeculo Morali agitantur mutuatus ſit . Ego ſanè nullus dubito, quin ex Angelici Doctoris fontibus ſua hauſerit Vincentius quacumque id tandem ratione perfectum ſit, in quam rem ne hìc actum agere videar , plura ſubminiſtrabunt Sixtus, Bellarminus, S. Thomas Obſervatione tertia , Theophilus cùm Hoplothecæ pag. 254. tum Erotematum pag. 168. Et qui caſtigatione in nonnullis indiget Joannes Paulus Nazarius , dum adverſus Cardinalem Bellarminum eruditè dubitationes proponentem acerbius quàm par erat , atque inſolentius ſtylum exacuit , ut ſi opus fuerit haud ægrè alias demonſtrabimus. (*a*)

(*a*) Ut ordiar ab eo , quem Bellarminus indicavit loco. Is habetur cap. 101. libri XXXII. Speculi naturalis : Eo tempore claruit in Ordine Fratrum Prædicatorum vita, doctrina , & miraculis B. Petrus Mediolanenſis , quem etiam Innocentius Papa prædictus anno Pontificatus ſui decimo , Chriſti æræ 1253. canonizavit. Rex autem Ludovicus de manu Saracenorum, licèt à multis ei diſſuaderetur , maluit tamen adhuc differre paſſagium, & morari per aliquod tempus in regno Syriæ , quàm Chriſti negotium deſperatum relinquere. Alfonſum verò Pictavienſem, & Carolum Andegavenſem Comites videlicet fratres ſuos , ad matrem ſuam conſolandam duxit in Franciam remittendos. Acta ſunt hæc anno Domini 1250. regni verò Ludovici 24. Tum initio capitis ſequentis 102. Ecce tempora ætatis ſextæ uſque ad annum præſentem ſummatim perſtringendo auxiliante Deo deſcripſimus , qui eſt annus ab Incarnatione Domini 1250. à Creatione mundi 5222. Hic eſt annus Pontificatus Innocentii Quarti (omiſit numerum ogdoadis librarius , aut Typotheta, unde tenebræ illæ quibus involvitur Joannes Paulus Nazarius opuſculo primo) vacationis Imperii Romani ſcilicet à depoſitione Friderici Quintus, Regni verò Chriſtianiſſimi noſtri Regis Francorum videlicet Ludovici XIV. corrige 24. ut paulò ante abſque mentione expreſſum legitur.

Hæc Tomo I. Vincentius : quibus non in omnibus quadrare videntur, quæ continentur Tomo IV. ſive Speculo Hiſtoriali : ac primùm quidem c. 1012. libri XXXI. eadem fermè habet quæ ex capite 101. libri XXXIV. ſpeculi Naturalis, modo retulimus de S. Ludovico, ejuſque fratribus anno 1250. Regni Ludovici 24. ex Oriente in Galliam reverſis , & capite 103. & 104. pluribus agit de S. Petro Mediolanenſi Martyre, ejuſque miraculis, ac Canonizatione facta anno Innocentii IV. Pontificis Decimo, deinde cap. 105. inquinatiſſima hæc ſubjiciuntur , quibus in fraudem reducti, plerique etiam eruditiſſimi viri fœdiſſimè hallucinati ſunt . Ecce tempora ſextæ ætatis uſque ad præſentem annum ſummatim perſtrin-

demnationem [illegible], profectionem S. Ludovici in Orientem , cædem & Canonizationem S. Petri Mediolanenſis , ac ſimilia quæ poſt annum 1244. omnium confeſſione contigerunt, fuiſſe rejecta. Quæ ſequuntur uſque ad annum 1486. & 1491. ex Chronicis novis fuiſſe addita narrantur, initio ducto à Pontificatu Innocentii IV. & Alexandri itidem IV. uſque ad electionem, & coronationem Maximiliani Cæſaris Friderici Imp. filii in Regem Romanorum factam 10. Aprilis in Aquenſi Civitate , ac Conventionem Principum Germaniæ Nurembergæ peractam anno 1491. Hujus Chronologicæ Appendicis cap. 2. hæc Auctore noſtro leguntur : Vincentius Gallus, patria Burgundus , Belluacenſis, Hiſtoricus, & Theologus Ordinis Prædicatorum frater, per hoc ipſum tempus claruit, & innumerabiles hiſtorias multis ſub voluminibus comprehendit. Quatuor enim ſpecula edidit de omni ſcibili materia, Doctrinale, Morale, Naturale, & Hiſtoriale : quod uſque ad annum Domini 1254. perduxit . Atque alia multa compoſuit, videlicet librum Gratiæ, Librum de eruditione puerorum Regalium ; & Conſolatorium de morte amici ; & quam maximè de laudibus Divæ, ac glorioſæ Virginis Mariæ tractatum celebertimum edidit. Hæc ibi à nobis non omittenda.

De Reinero Placentino. 1250.

Supplementum.

REINERUS Sacconus Placentinus, Theologus Ordinis Fratrum Prædicatorum, floruit anno 1254. ut teſtatur Antonius Senenſis in ſua Bibliotheca ejuſdem Ordinis , & ſcripſit *librum contra Waldenſes Hæreticos*, quem integrè Jacobus Gretſerus ex mſ. Cod. primum eruit , & cum aliis ejuſdem argumenti anno 1614. Ingolſtadii in 4. edidit . Scripſerunt autem adverſus eoſdem Waldenſes *Eberardus Bethunienſis* ab Henrico Gandavenſi cap. 60. memoratus, *Bernardus* Abbas Fontis Calidi Ordinis Præmonſtratenſis, & *Hermengardus*, quos idem qui ſuprà Gretſerus edidit, unde poſtea tranſierunt in Bibliothecam Sanctorum Patrum editionis Colonienſis anni 1618. & Lugdunenſis 1677. Incertum quonam anno præcisè floruerint, aut vixerint, ſed ab anno circiter 1220. ad 1260. nec mihi aliud reſcire licuit.

De Jordano de Saxonia.

Supplementum.

JORDANUS De Saxonia ſecundus Generalis Præpoſitus Ordinis Fratrum Prædicatorum, ſucceſſit Sancto Dominico anno 1221. in Regimine Ordinis, quem ſanctis moribus , atque inſtitutis illuſtravit . Scripſit librum *de Origine ſui Ordinis* impreſſum Romæ anno 1587. cum Notis Antonii Maffei Salemitani. Itemque *Hiſtoriam translationis Corporis S. Dominici*, quam inſeruit ſuis Annalibus Abraham Bzovius Dominicanus anno 1233. num. 5. Hic cautè diſtinguendus eſt ab altero Jordano de Quedelingeburg etiam Saxone, ſed Auguſtiniano Eremita , de quo nos loquemur poſtea. Leander Albertus ſcripſit hujus Jordani vitam quam retulit Surius ad diem 13. Februarii, ſed conſule S. Antoninum tit. 23. Jacobum

Digitized by Google

De Bernardo de Compoſtella. 1250.

SUPPLEMENTUM.

BERNARDUS DE COMPOSTELLA in Gallecia, Presbyter hujus Eccleſiæ & Sacrorum Cuſtos, floruit anno circiter 1250. Chariſſimus Innocentio IV. Summo Pontifici, cujus Sacellanus fuit. Scripſit opus inſcriptum, *Diplomata Summorum Pontificum & Antiquorum Hiſpaniæ Regum*, quod edidit Ambroſius Morales, poſteà immiſſum in 4. volumen collectanei quod appellatur *Hiſpania Illuſtrata*. *Notabilia & caſus ſuper 5. libros Decretalium Magiſtri Bernardi Compoſtellani quinque libris contenta*, mſſ. in Bibliotheca majoris Eccleſiæ Cameracenſis, ſed prodierunt Argentorati anno 1498. & Norimbergæ anno 1493. Ejus verò *Lectura in 1. librum Decretalium* cum Apoſtillis Antonii de Crevant, edita in 4. Pariſiis anno 1516. Plura apud Poſſevinum in ſuo Apparatu Sacro.

De Joanne De Deo. 1250.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES DE DEO Hiſpanus, Doctor in Decretis, Profeſſor olim & Canonicus Urbis Bononienſis, ſcripſit anno 1247. *inſigne Pœnitentiale ad uſum Eccleſiæ Bononienſis, imò & totius Eccleſiæ*, quod mſ. aſſervat apud ſe D. Blaſius Ferronius Carnotenſis Canonicus & Doctor Sorbonicus. Idem opus extat mſ. Cantabrigiæ in Anglia in Bibliotheca publica cod. 118. cum *Pœnitentiali Raymundi de Pennaforti*, & altero *Roberti Groſſeteſte Lincolnienſis Epiſcopi*, qui omnes eodem tempore vivebant & ſcribebant.

De Pantaleone Conſtantinopolitano. 1250.

SUPPLEMENTUM.

PANTALEO Diaconus Conſtantinopolitanus ſcripſit anno 1252. in gratiam Latinorum, *Tractatum contra Græcorum errores de proceſſione Spiritus Sancti & Animabus Defunctorum, de Azymis & Fermentato, de Obedientia quæ debetur Eccleſiæ Romanæ*, editum Conſtantinopoli in ædibus Fratrum Prædicatorum anno 1252. ut habet mſ. Codex Bibliothecæ Bavaricæ, unde verſus in Latinam linguam habetur in Bibliotheca SS. Patrum noviſſimæ editionis Lugdunenſis anni 1677. apud Aniſſonios ſæculo 14. pag. 321. Habetur etiam Latinè impreſſus à Petro Stevartio Leodienſi anno 1616. Ingolſtadii in 4. pagina 535. Auctarii ſeu Appendicis ad antiquas lectiones Caniſii. Florebat autem eodem tempore cum Joanne Vecco ſeu Becco, unde idem hic mihi videtur Pantaleo Diaconus & Cartophilax Magnæ Eccleſiæ, cujus extant varii Sermones partim ab aliis editi, partim non editi. Extant hujus Diaconi, *in ſancta Lavina ideſt de Chriſto Domino & Joanne Baptiſta & in dominicam Transfigurationem* Sermones duo, quos Græcè & Latinè produxit Franciſcus Combefis ex mſ. Regio, in Auctario ſuo ad Bibliothecam SS. Patrum, quod editum in fol. duobus tomis Pariſiis anno 1648. Item *laudatio ſancti Michaelis Ar-*

pedit quominus ad eumdem Pantaleonem Diac pertineat, qui alia atque alia Opera partim I nus, partim Presbyter conſcripſerit. Ita ſenti cum Franciſcus Combefis in Apparatu ſeu A ribus recenſitis ante Bibliothecam SS. Patrum cionatoriam, verbo *Pantaleon*: Unde multù rant Margarinus & Colonienſes qui eum I leonem ſæculo VII. & Coccius qui anno D aſſignant.

De Alexio Ariſtino. 1250.

SUPPLEMENTUM.

ALEXIUS ARISTINUS Græcus floruit 1254. & ſcripſit *Synopſim Canonum Ecc corum*, quam Græcè & Latinè editam hab mo 2. Bibliothecæ Juris Canonici veteris, Ludovicum Billaine Pariſiis in folio anno 166 illo plura Juſtellus in præfatione ſeu præludiis, adeas.

De Alberto Stadenſi. 1250.

SUPPLEMENTUM.

ALBERTUS Stadenſis Abbas Ordinis Di nedicti in Archiepiſcopatu Bremenſi, a ravit anno 1234. ad inducendam in Abbatiam Ordinis Ciſtercienſis Obſervantiam, atque ea rem anno 1236. obtinuit Bullam à Gregori Summo Pontifice: quam cùm non potuiſſet e tioni mandare, Fratribus renitentibus, tranſi no 1240. ad Ordinem Fratrum Minorum, ex perfectioris vitæ. Hic *Chronicon* ſcripſit ad a 1256. quod ex mſ. Codice Henrici Ranzovii menſtadienſis edidit Reinerus Reineccius anno cum notis cautiſſimè legendis ob juſtam ſuſpici Auctoris. Videas Lucam Vvadingum *in Bibli Ordinis Minorum*, pag. 6. cum aliis.

De Guillelmo de S. Amore. 126

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS *de Sancto Amore* dictus, al pido unde oriundus erat in Burgundia S na ſeu Comitatu Burgundiæ, Doctor Pariſi inſenſus, Mendicantium Ordinibus, dum in I ſia naſcebantur, à quibus in odii compenſati ſummus audiit Hæreticus. Scripſit varia opuſ impreſſa in 4. Conſtantiæ ad Rhenum anno ſed verè quidem ex charactere impreſſionis in ſa Pariſiis, ubi proſtant. Sunt autem *Commen in Pſalmum primum*, pag. 1.

Concio de Publicano & Phariſæo, pag. 7.

De periculis noviſſimorum temporum adverſus i cantes Ordines, pag. 16.

Quæſtio unica de quantitate Eleemoſynæ, utrum homini dare quidquid habet, ita quòd ſibi nihil r & mendicet, pag. 73.

Quæſtio unica de valido mendicante, utrum mus dare Eleemoſynam valido mendicanti, ſi ſit p pag. 80.

Caſus & articuli ſuper quibus accuſatus Magiſte
leh

catores, *& penetrantes Domos*, *& otioſos & curioſos & gyrovagos* à pag. 111. *ad* 487.

Tabula de ſignis, per quæ Pſeudo Prædicatores diſcerni poſſunt à veris, pag. 487.

Sermo Magiſtri Guillelmi de ſancto Amore in die Sanctorum Apoſtolorum Jacobi & Philippi, pag. 491.

Claruit anno 1260. & ſequentibus ac præcedentibus, de quo qui plura cupit, inveniet plurima in Hiſtoria Univerſitatis Pariſienſis ſæculo 13. maximè ob conteſtationes atroces quas habuit cum Ordinibus Mendicantibus FF. Prædicatorum & Minorum, ubi ad longum deductæ ſunt.

De Matthæo Vindocinenſi. 1260.

SUPPLEMENTUM.

MATTHÆUS Vindocinenſis dictus eò quòd ex hoc oppido eſſet oriundus, Abbas erat ſancti Dionyſii in Francia anno 1260. menſe Octobri, ut eſt in veteri Regeſto Parlamenti. Fuit Chariſſimus S. Ludovico Regi, quem idcircò, uti negotiorum in Republica gravioris momenti gerendorum ſummopere peritum cum aliis Proceribus Moderatorem Regni conſtituit. Cuſtos Regni vocatur apud Guillelmum Nangium, & Regis locum tenens cùm in partibus tranſmarinis ageret. Præterea teſtamenti ſui executor ab eodem ſancto Ludovico declaratur Diplomate anni 1269. Scripſit inter aſſiduas negotiorum curas, *Hiſtoriam ſancti Tobiæ carmine eleganti*, oblatam Bartholomæo Vindocinenſi Archiepiſcopo Turonenſi, quam Joannes Hetingius J. C. & Syndicus Bremenſis evulgavit Bremæ anno 1642. in 8. & ante eum Baſileæ Joannes Heroldus Germanus anno 1563. appellans in præfatione ſua *Libellum verè aureum, cujus non ſolùm verſus ſinguli, verùm etiam unumquodque verbum Sententia ſelectior, & teſtimonium aliquod ſingulare æſtimandum eſt*. Extat mſ. Cantabrigiæ in Archivis Collegii Caii cod. 76. aliudque ejuſdem Matthæi opuſculum *de doctrina verſificandi* in Collegio Domus S. Petri cod. 5. & *Æquivoca* ibidem cod. 202. Mortuus eſt anno 1286. die 25. Septembris, de quo plura Fratres Sammarthani tom. 4. Galliæ Chriſtianæ pag. 336. dum de Abbatibus ſancti Dionyſii in Francia.

De S. Ludovico IX. Rege Francorum. 1260.

SUPPLEMENTUM.

SANCTUS LUDOVICUS, IX. nomine Rex Francorum, floruit ab anno 1226. multis ſuſceptis laboribus & expeditionibus ad Chriſtianos conſervandos in fide apud Orientales & Africanos. Edidit *aliquas Conſtitutiones* Rex ſanctiſſimus, quæ habentur in tomis Conciliorum ultimæ Pariſienſis editionis anni 1671. Item *documenta ſalutaria & teſtamentum*, quæ omnia habentur in collectaneo veterum Hiſtoriæ Gallicæ Scriptorum Andreæ Ducheſnii, &c. Obiit anno 1270. die 25. Auguſti propè Tunetum in Africa unde Corpus in Galliam poſtea relatum eſt, & in Eccleſia ſancti Dionyſii conditum.

ſcopus, Bernardo IV. Vice-Comite [illegible], ex nobiliſſima Vice-Comitum Lemovicenſium proſapia oriundus, cùm eſſet propter eximias doctrinæ & morum dotes laudatiſſimus, ex Canonico Senonenſi, Officialis, Celerarii, Præcentoris & Decani muneribus egregiè fungitur. Poſtremò meritis expoſcentibus, anno 1258. Archiepiſcopus ab Alexandro
B Papa conſecratur. Tranſmiſit autem nomen ſuum ad poſteros grandi opere mſ. in Bibliotheca Colbertina voluminibus in fol. quatuor, codd. 1146. 1147. 1148. 1149. quorum titulus: *Summa de virtutibus & vitiis Guillelmi de Brocia Archiepiſcopi Senonenſis*. Hujus temporibus Fratres Mathurini in Caſtro Regio Fontis-Bellæaquæ fundantur, Inſtitutore ſancto Rege Ludovico, Metropolitano aſſenſum præbente, ut patet ex Inſtrumentis deſuper confectis anno 1259. Itaque cum Guillelmus longa jam ætate confectus, Epiſcopali functioni minus idoneus videretur, Pontificium onus Petro de Chamiaco tranſmiſit an. 1267. & in receſſu apud Brinonium, animam Domino reddidit anno 1269. die 8. Februarii, tumulatus ante
C Majus Altare ſancti Stephani ad latus Evangelii, cum hoc monumento.

De Brocia natus eſt hic Guillelmus humatus,
Munere multiplici debet ſua laus pia dici:
Sine ſorde vili creſcens ex Officiali,
Fit Celerarius, Senonis ille prius:
Paulò poſt idem datus eſt Præcentor ibidem,
Inde Decanatum tenuit, poſt Pontificatum,
M Sexageno nono cum C bis in anno,
Tertia dum colitur Agatha Lux, hic ſepelitur.

Ita Sammarthani Fratres in Gallia Chriſtiana dum *de Senonenſibus Archiepiſcopis* tom. 1. pag. 639. quos
D hic ad verbum expreſſimus.

De Benedicto Maſſilienſi. 1260.

SUPPLEMENTUM.

BENEDICTUS poſt Petrum de Montlaur creatus Maſſilienſis Epiſcopus anno 1229. quo anno à Romano Cardinale S. Angeli, Legato Summi Pontificis, committitur arbiter 3. Kal. Februarii, controverſiæ quæ intereeſſerat inter Maſſilienſes & Communiam Civitatis ex una parte, Comitales ac ſancti Victoris Cœnobium ex altera: cùm illi Vice-Comitum juriſdictionem penitus extinguere decre-
E viſſent, iſti tuerentur partem quæ ad eos ſpectabat ceſſione Roncelini Vice-Comitis. At Maſſilienſes eùm per vim bona Abbatiæ detinerent, à Pontifice Interdicto & Excommunicatione mulctati, tandem Benedicti prudentia cùm Ablata Cœnobio reſtitui curaviſſet, ac nihilominus Dominium juriſdictionis ad urbem tranſmiſiſſet, conſentiente Abbate ſancti Victoris & Monachis, publicam abſolutionem Maſſilienſibus indulſit in cimeterio Eccleſiæ Majoris, adſtantibus Joanne Tolonenſi, & Roſtagno Rejenſi Epiſcopis. Anno 1230. pollicitus eſt Joanni Epiſcopo Tolonenſi, ſe non initurum pacem cum inferiori Villa Maſſilienſi Vice-Comitali, donec ipſi reſtituerent omne damnum, ſcripto dato Maſſiliæ in Caſtro Epiſcopi: cui Vuillelmus de Signa Abbas hoc Caſtrum vendidit, pretio 300. Solidorum Regalium, ex Ar-

Digitized by Google

poteſtati ſubjicere, uſus eſt Benedicto Epiſcopo ut id negotium ad exitum perduceret, à quo viginti duo mille quingentos ſolidos coronatos mutuatus eſt. Epiſcopus ergo ſimulans ſe velle emere Urbis Juriſdictionem, idque è re civitatis eſſe Conſulibus cùm propoſuiſſet: illi ſuæ libertatis appetentiſſimi, Præſulem quem antea ſummo honore coluerant, odio perſequi cœperunt, & inde enatum bellum quod ab anno 1237. ad 1243. geſtum eſt, fuſiuſque narratur in publicis Eccleſiæ & Urbis Maſſilienſis Tabulis. Ita Sammarthani Fratres *in Gallia Chriſtiana* verbotenus tom. 3. pag. 661. Hujus in Biblioth. Colbertina mſ. Codex num. 1454. inſcriptus: *Fratris Benedicti Epiſcopi Maſſilienſis Tractatus fidei contra diverſos errores, ſuper titulo De Summa Trinitate & fide Catholica in Decretalibus.* Pertæſus poſtea Benedictus Maſſilienſium ſibi infenſorum, quorum iratos animos compeſcere non potuit, depoſito Epiſcopatu ingreſſus eſt Ordinem Franciſcanorum, amplexatus eorum in paupertate divitias, ut tradit antiquus Codex mſ. Contigit id circa annum 1254. aſſumpto in ſucceſſorem altero Benedicto de Alignano, quem fuiſſe ei & nomine & ſanguine proximum ſuſpicor, licèt deſtituar idoneis ad id ſtabiliendum inſtrumentis. Vixit circiter uſque ad annum 1270.

De Joanne Gualenſi. 1260.

Supplementum.

JOANNES GUALENSIS ſeu VVALLENSIS, Anglicè Vvalleis, Philoſophus ac Theologus Ordinis Fratrum Minorum, claruit anno 1260. & ſeqq. Scripſit multa, quorum aliqua impreſſa ſunt, alia latitant adhuc in Bibliothecis potiſſimùm Anglicanis: qui in Gymnaſio Pariſienſi docens, Arbor vitæ appellatus eſt, fuitque etiam Nobilis Juriſconſultus. Antonius Auguſtinus Tarraconenſis in Hiſpania Archiepiſcopus collegit anno 1575. *antiquas Collectiones Epiſtolarum Decretalium Romanorum Pontificum* Ilerdæ impreſſas in folio anno 1576. & poſtea Pariſiis anno 1609. apud Sebaſtianum Cramoiſy, quorum prima eſt Bernardi Circa Papienſis, ſecunda *Joannis Gualenſis* ſeu *Vvallenſis*, tertia Petri Beneventani, quarta & ultima Auctoris Anonymi, ut docet Auguſtinus in ſuo Prologo. Scripſit idem *Gualenſis Margaritam Doctorum* ſeu *Communes locos ad omnium generum argumenta*, ſive Summam *de Regimine Vitæ humanæ ac de ſtatibus omnium hominum*, quæ Lugduni in folio edita eſt anno 1511. Idem *Ordinarium* ſive *Alphabetum Vitæ Religioſæ*, cujus prima pars *Dietarium*, ſecunda *Locarium*, tertia *Itinerarium*, quod primò Venetiis, deinde Lugduni anno 1511. prodiit. Item *breviloquium de Philoſophia dignitate & de ejus abuſione ac de ſcientia Sanctorum. Breviloquium de quatuor virtutibus Cardinalibus antiquorum Philoſophorum & principum. Compendiloquium de Vitis illuſtrium Philoſophorum*, quæ omnia ibidem anno eodem emiſſa ſunt in lucem. Atque opinor hæc opera impreſſa, eſſe omnino eadem cum mſſ. variis Anglicanis, quibus aliis utcumque titulis adſcripta ſunt, quæ ſub nomine Joannis Gualenſis habentur. Ita in Bibliotheca Balliolenſi Oxonii cod. 235. & Orialenſi cod. 28. *Compendiloquium atque Breviloquium*, Cantabrigiæ in

Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus S. Petri cod.
inſcriptum *Summa Juſtitia vel Tractatus de ſeptem*
tiis Joannis Gualenſis, cujus initium *Summa Juſti*
&c. poteſt eſſe aliud opus à prædictis: licèt affirm
nolim, poſſintque experiri & conferre qui hab
opera impreſſa Joannis Gualenſis ſeu Vvallen
Porrò *Summa Collationum ejus* prodiit Pariſiis a
1561. quæ an ſpeciale opus ab prædictis, exami
poteſt. Ibidem pariter cod. 12. *Expoſitiones Fabula*
Ovidii per eumdem, quod opus ſpeciale eſt: at
læ impreſſæ ſunt Pariſiis anno 1509. apud Judoc
Badium Aſcenſium, inſcriptæ, *moralitates in li*
Metamorphoſeon Ovidii. Vide Poſſevinum in Ap
ratu Sacro, verbo *Joannes Gualenſis* pag. 878. &
bo *Joannes Valeis ſive Valenſis* pagina 951. Lu
Vvadingum *in Bibliotheca Fratrum Minorum*, p
na 209.

De Guiberto Tornacenſi. 1260.

Supplementum.

GUIBERTUS Tornacenſis, Ordinis Minor
celebris ſuo tempore Theologus Pariſien
florebat anno 1260. & ſeqq. Scripſit juſſu Joa
Tornacenſis Epiſcopi *Vitam S. Eleutherii prim*
nacenſium Apoſtoli, quam edidit Joannes Bolla
in probatis Sanctorum Vitis ad diem 20. Febru
Item ſcripſit *opus Sermonum de tempore & de San*
quod vidi mſ. in Bibliotheca Alnenſi Ordinis C
cienſis juxta Thuvinum in Belgio, extatque et
mſ. Cantabrigiæ in Collegio Domus ſancti
codd. 63. & 87. ubi perperam appellatur *Gilb*
de Torreno & *Guibertus de Tornadia*: ſed olim
impreſſi Pariſiis anno 1518. in 8. Item Tracta
De officio Epiſcopi & Eccleſiæ Cæremoniis, & op
lum *De pace & tranquillitate animi*, quæ habentu
culo 13. Bibliothecæ SS. Patrum editionis Colo
ſis anni 1618. & Lugdunenſis anni 1677. apud
ſonios. Hujus mentionem facit Henricus Ganda
ſis in opere ſuo De Scriptoribus Eccleſiaſticis, ca
affirmans eum ſcripſiſſe *Hodœporicon primæ profecti*
piæ memoriæ Domini Ludovici Regis Francorum ad
marinas partes: quod opus intercidit vel alicubi et
num latet. Plura Miræus in Scholio ad dictum c
Henrici Gandavenſis.

De Henrico Card. Epiſcopo Hoſtien
1261.

HENRICUS natione Gallus hortatu
xandri Papæ quarti ſcripſit *in epiſtolas a*
tales accuratam expoſitionem. Scripſit celebrem
mam multa eruditione canonica plenam. Hic ab
bano Papa quarto Card. Epiſcopus Hoſtienſis
tus, vixit uſque ad annum Domini 1281.

Dissertatio Historica.

HENRICUS, Seguſinus, ſive de Secuſia in
alpinis oppido ex Trithemio Archiepiſc. E
dunenſis S. R. E. Cardinalis & Hoſtienſis Ep
pus ab Urbano Papa IV. anno 1262. creatus,
uſque ad annum 1281. vel ut alii 1267. dumta
quo die 6. Novembris Lugduni obiit, ibidem
ditt

Digitized by Google

1573.
Expoſitio in Epiſtolas Decretales, juſſu Alexandri IV. Papæ ſcripta. Forſterus ait id proprium ſibi ſumpſiſſe, ut Innocentii IV. Papæ opiniones duras reprobaret.

De Guidone Papa. 1265.

GUIDO Groſſus patria Narbonenſis, qui poſtea fuit Clemens Papa quartus, dum in minoribus eſſet, ſcripſit *plurima ad Jus civile pertinentia*, cujus juris conſultiſſimus erat. Scripſit etiam *in primum, & ſecundum Decretalium*. Obiit anno Domini 1268. piè, & ſanctè, ut ſemper vixerat.

Dissertatio Historica.

GUIDO Groſſus, ſeu Fulcodius dictus ex oppido Sancti Ægidii in Narbonenſi Provincia oriundus, Pontifex Romanus aſſumpto Clementis IV. nomine ſedit per annos tres, menſes novem, & dies 2. ab anno 1265. ad 1268. quo obiit Viterbii die 29. Novembris, & ſepultus ibidem in æde FF. Prædicatorum, celebri Epitaphio adſcripto Leoninis verſibus, quod pleríque deſcripſerunt. De eo plura, præter eos, qui Pontificum vitas ſcripſerunt, ſuggeret R. P. Claudius Clemens Soc. Jeſu Theologus in ejus vita Lugduni 1624. impreſſa, Bibliotheca Pontificia, Nomenclator Cardinalium, Frizonus, Auberius, aliique.

Extant in pluribus Bibliothecis mſ. ejus Epiſtolæ (a) ex quibus nonnullæ in continuatione Annalium Eccleſiaſticorum Bzovii, Spondani, Odolrici, Wadingi, & aliis locis editæ ſunt. Cætera ejus ſcripta arbitror adhuc deliteſcere in tenebris, quæque ei à Bellarmino, Miræo, aliiſque ſuppoſita ſunt in jus utrumque Pontificium, ac Cæſareum Commentaria, non hujus profectò ſunt Guidonis Groſſi, poſtea Clementis Papæ IV. ſed alterius juriſconſulti celeberrimi, qui Guido-Papa proprio nomine vocabatur, perque mirum mihi accidit viros eruditos in tam gravi hallucinatione tamdiù hæſiſſe. Certè vel ſolæ deciſiones Parlamenti Delphinatis tantò poſt Clementis Papæ IV. mortem erecti, & mentio laicorum Duci Sabaudiæ ſubditorum, ac ſimilia non difficilè poterant tenebras omnes diſpellere. Ubi verò deciſiones illæ, aliaque Guidonis Papæ opera typis commiſſa fuerint docebit te vel Poſſevinus in Apparatu, vel unde caput illud tranſcripſit, Bibliotheca Simleri à Jacobo Friſio tertia editione plurimum locupletata. Cæterum in hoc caſtiganda mihi videtur, quòd aſſerat Clementis Papæ IV. ſermonem contra Ludovicum Bavarum in folio mſ. eſſe in Bibliotheca Imperatoris, qui error in Pontificiam quoque proſerpſit. Verùm necdum natus erat Ludovicus Bavarus cùm ad Beatam vitam Clemens IV. tranſiit. Impoſuit amanuenſis malè feriatus, qui VI. in IV. levi calami lapſu commutavit. Vix hæc ſcripſeram cùm Bibliothecam noſtram perluſtranti occurrit mihi vetus codex Gothicis characteribus anno 1517. in Lugdunenſi urbe excuſus hoc titulo: *Lectura ſingularis & aurea Domini Guidonis Papa Conſulis Dalphinalis ſuper Decretales cum repertorio Joannis Thierrii Lingonenſis Jurium interpretis*. Paulò poſt dicitur, Conſiliarius Parlamenti Dalphinalis &c. floruit verò ab an. 1427. ad 1483. ... phinatus primùm, poſt Papa Romanus, Clemens IV. dictus eſt. Atqui certiſſimum eſt longè poſt Clementis IV. obitum, erectum fuiſſe à Regibus noſtris Parlamentum Delphinatus, neque ſub ſancto Ludovico, ſed ſub Philippo Rege Catholico tranſiiſſe in jura Galliæ nobilem illum Principatum, à quo Regum noſtrorum Primogeniti titulum ſibi, nomenque adſciſcunt.

(a) Una ex iis ad Guidonem Groſſum Archiepiſcopum Narbonenſem data anno 1268. Viterbii 5. Kal. Novembr. edita apparet pag. 973. editionis Latinè Edmundi Aubertini.

De Roberto Sorbona. 1265.

ROBERTUS Sorbona tempore ſancti Ludovici Regis Francorum, vir multæ doctrinæ, & pietatis, quique Collegium Sorbonæ toto orbe celeberrimum Pariſiis inſtituiſſe dicitur. Scripſit *opuſcula nonnulla*, ut de *Conſcientia*, *De Confeſſione*, *De itinere ad Paradiſum*, quæ extant tom. 5. Bibliothecæ ſanctorum Patrum edit. 2.

Dissertatio Historica.

ROBERTUS, ſeu Rupertus à natali vico de Sorbona cognomen adeptus, vir ſua ætate eruditus, S. Ludovico Francorum Regi IX. acceptiſſimus, & ut quidam volunt à ſacris Confeſſionibus, ſeu pœnitentiarum Oeconomus, certè Clericus Regius, & Canonicus primùm Sveſſionenſis, tum Beatæ Virginis Mariæ Pariſienſis, prima Sorbonici Collegii fundamenta Lutetiæ jeciſſe dicitur circa annum 1252. quo maximè florebat. De anno mortis ejus mihi nihil comperrum: vixiſſe uſque ad annum 1271. declarat Teſtamentum Gerardi de Abbatis Villa Archidiaconi Eccleſiæ Ambianenſis in Pontino factum die Lunæ poſt inventionem B. Firmini Martyris &c. primus enim inter tres Executores Teſtamentarios nominatur. De eo Joannes de Joviſvilla Campaniæ Seneſcallus in vita S. Ludovici vernaculè ſcripta. Joannes Tillius in Chronico, Henricus Spondanus ad annum 1253. atque ut alios in præſens omittam Margarinus Bignæus Tomo IV. Bibliothecæ Veterum Patrum, cui inſerta ſunt tria ejuſdem Roberti opuſcula quæ pietatem potius, quàm eloquentiam aut elegantiam præferant. *I. De Conſcientia. II. De Confeſſione. III. Iter Paradiſi inſcriptum.*

Guillemus Duvallius refert anno 1263. S. Ludovicum Regem conceſſiſſe Roberto de Sorbona quaſdam domos in vico Latomorum ad opus Congregationis pauperum Magiſtrorum Pariſiis in Theologia ſtudentium.

De Alberto Magno. 1265.

ALBERTUS ob ſapientiam ſingularem cognomento Magnus, natione Svevus, profeſſione Religioſus Ordinis ſancti Dominici, dignitate Epiſcopus Ratiſponenſis, ad quam dignitatem ab Urbano IV. Pontifice aſſumptus fuit. Scripſit plurima opera tum Philoſophica, tum Theologica, ac omiſſis philoſophicis, extat *ſumma Theologia*, ſed imperfecta. *Commentaria in libros ſententiarum. Commentaria in 12. Prophetas minores. Commentaria in quatuor Evan-*

Digitized by Google

gnus Albertus anno Domini 1280.

Obſervatio.

Inſeribuntur libri duo, unus de mirabilibus, & alter de ſecretis mulierum, Magno Alberto. Sed uterque liber indignus eſt, qui tanto Viro tribuatur: nam ſuperſtitioſa quædam continent, & multa vana.

DISSERTATIO HISTORICA.

ALBERTUS Magnus, Lavingæ apud Svevos ex nobiliſſima Dynaſtarum Bolſtatenſium familia natus in Prædicatorum ordinem adſcriptus anno 1221. diſcipulos inter alios habuit Sanctum Thomam Aquinatem, & Thomam Cantipratenſem. Dein creatus ab Urbano IV. Papa Ratisbonenſis ad Danubium in Germania Epiſcopus (*a*) anno 1260. prioris otii ſtudio, & litterarum amore dilectam ſibi Coloniam Agrippinam rediit ubi ætatis anno 87. (qui anno 1205. non 1093. natum volunt annos duntaxat 75. vixiſſe fatebuntur) Chriſti 1280. 15. Novembris obiit eruditione, ac pietate præſtantiſſimus, ibidemque ſepultus eſt. Meminerunt ejus Henricus Gandavenſis, qui eodem vivebat tempore cap. 43. de Viris Illuſtribus. Rodulfus Noviomagenſis, Joannes Trithemius (qui addit: Et non ſurrexit poſt eum vir ſimilis ei, qui in omnibus litteris, ſcientiis, & rebus tam doctus, eruditus, & expertus fuerit. Quòd autem de Necromantia accuſatur, injuriam patitur vir Deo dilectus) Joannes Antonius Flaminius, Antonius Senenſis, Matthæus Raderus Soc. Jeſu, Petrus Pruſſienſis (*b*) in ejus vita, ut omittam Bellarm. Poſſevin. Voſſium, Bzovium, Spondanum, Odolricum, alioſque.

Pleraque ejus opera, quis enim omnia vel numeraverit? Lugduni anno 1651. edita ſunt XXI. Tomis in folio ſtudio, ac labore Petri Jammy S. T. D. ejuſdem Ordinis Prædicatorum. Sed optandum ſuerat, nec immeritò conquerimur, ut qui editioni illi præſuit, & Bibliothecas unde mſſ. Codices eruti ſunt, & officinas, unde primùm in lucem publicam prodierunt, deſignaſſet, cenſuramque de veris ſpuriiſque Alberti operibus ad majorem ſtudioſi lectoris opportunitatem, vel in limine totius Collectionis, vel ſaltem in fronte cujuslibet operis non omiſiſſet, imitatus Lucam Vadingum, qui Joannis Duns Scoti opera edidit, & accuratè recenſuit.

Tomo I. continentur.

Vita B. Alberti Magni. De Prædicabilibus lib. 1. De decem Prædicamentis lib. 1. De ſex Principiis lib. 1. De interpretatione lib. 2. De ſyllogiſmo ſimpliciter, ideſt Priorum Analyticorum lib. 2. De Demonſtratione, ideſt Poſteriorum Analyticorum lib. 2. Topicorum lib. 8. De Sophiſticis Elenchis libri duo.

Tomo II. continentur.

De Phyſico auditu libri octo. De Cœlo & mundo libri 4. De Generatione, & Corruptione lib. 2. De Meteoris lib. 4. De Mineralibus lib. 5.

(*a*) *Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.*

Ethicorum Nichomachiorum libri 10. Politicorum libri octo.

Tomo V. continentur.

Parva naturalia, hoc eſt: De ſenſu, & ſenſato li De memoria, & reminiſcentia lib. 1. De ſomno, & gilia lib. 1. De motibus Animalium lib. 2. De ætate, de juventute, & ſenectute lib. 1. De ſpiritu, & reſ tione lib. 2. De morte, & vita lib. 1. De nutri to, & nutribili lib. 1. De natura, & origine a lib. 1. De unitate intellectus contra Averroem lib. 1. intellectu, & intelligibili libri duo. De natura loc lib. 1. De cauſis proprietatum Elementorum lib. 1. Paſſionibus aeris lib. 1. De Vegetabilibus & plantis l De Principiis motus progreſſivi lib. 1. De Proceſſu verſitatis à cauſa prima lib. 1. Speculum Aſtronomi in quo de libris licitis, & illicitis pertractatur.

Tomo VI. continentur.

De animalibus lib. 16.

Tomo VII. continentur.

Commentarii in Pſalmos.

Tomo VIII. continentur.

Commentarii in Threnos Jeremiæ. Commenta Baruch. Commentarii in Danielem. Commentarii in Prophetas Minores.

Tomo IX. continentur.

Commentarii in Matthæum. Commentarii in Ma

Tomo X. continentur.

Commentarii in Lucam.

Tomo XI. continentur.

Commentarii in Joannem. Commentarii in Apoca

Tomo XII. continentur.

Sermones de Tempore. Orationes ſuper Evan Dominicalia totius anni. Sermones de Sanctis. Se nes XXXII. de Sacramento Euchariſtiæ. Liber de liere forti.

Tomo XIII. continentur.

Commentarii in B. Dionyſium Areopagitam. Com dium Theologicæ veritatis libris ſeptem digeſtum.

Tomo XIV. continentur.

Commentarii in librum primum Magiſtri Sententia

Tomo XV. continentur.

Commentarii in II. & III. libros Magiſtri Sententia

Prima pars Summæ Theologicæ.

Tomo XVIII. continentur,

Secunda pars Summæ Theologicæ.

Tomo XIX. continentur,

Summa de creaturis diviſa in duas partes : quarum
Prima eſt de quatuor coævis. Secunda de homine.

Tomo XX. continentur.

Mariale, ſeu quæſtiones CCXXX. *ſuper Evang.* Miſ-
ſus eſt. *De Laudibus B. Virginis libri XII.* de quibus
paulò poſt. *Biblia Mariana*, in quibus omnia ferè,
quæ in ſacris libris continentur Beatiſſimæ Deiparæ
Virgini ingenioſè ac breviter adaptantur primùm im-
preſſa Coloniæ anno 1625. ſtudio Vincentii Juſtinia-
ni Ordinis Prædicatorum Theologi ex Codice mſ.
Suſatenſi.

XXI. Atque ultimo Tomo continentur,

Miſcellanea, ſive *De apprehenſione, & apprehenſionis
modis lib.* 1. *Philoſophia pauperum* ſive Iſagoge in libros
Ariſtotelis de Phyſico auditu, de Cœlo, & mun-
do, de generatione, & corruptione, de Meteoris,
& de anima. *De Sacrificio Miſſæ lib.* 1. *De Sacramen-
to Euchariſtiæ lib.* 1. *Paradiſus animæ*, ſive *de virtutibus
libellus. De adhærendo Deo libellus. De Alchimia libellus.*

Obſervatio.

Ut cætera omnia verè ſint Alberti Magni, quod
alii fortè per otium inquirent accuratius, certè li-
bri 12. *de Laudibus B. Mariæ*, qui extant tomo 20.
ab eruditis recentioribus non Alberto Magno, ut fe-
cit Petrus Jammii Dominicanus, ſed Richardo à
S. Laurentio Pœnitentiario Rotomagenſi, viro per-
inde docto, & cultui B. Virginis Dei Matris impri-
mis addicto tribuuntur: qua de re præter Diptycha
Mariana R. P. Theophili Raynaudi Soc. Jeſu Theo-
logi, & Hippolyti Maraccij Lucenſis Clerici Regu-
laris Bibliothecam Marianam, conſule librum ipſum
ex antiquis exemplaribus anno 1625. Duaci primo
editum in 4. apud Joannem Bogardum. (c)

(a) Sixtus Senenſis non rectè vocat Archiepiſco-
pum, additque dignitatem illam adeptum à Ro-
dulfo Romanorum Imperatore, & Urbano IV. Pon-
tifice quæ ſunt ἀσύστατα.

(b) Sive de Pruſſia, cui jungi poſſunt Philippus
Bergomas, Leander Albertus, Joannes Aventinus
aliique. Ex vitæ illius cap. 18. conſtat librum de na-
turis rerum, ubi agitur de arte obſtetricandi, non
eſſe Alberti, ſed auditoris ejus Thomæ Cantipra-
tani. Liber quoque de ſecretis mulierum, & alia
pleraque nomen ejus, titulumque mentiuntur.

(c) Antiqua enim editio Argentinenſis anni 1493.
apud Martinum Simum nullum præferebat nomen
Auctoris. Videnda quoque Diſſertatio Epiſtolica
XI. de Immaculata Conceptione τοῦ μακαρίτου Joan-
nis Euſebii Nierembergii è Soc. Jeſu.

et, dignitate [illegible]
Cameracenſis, & auditor Alberti Magni, ut ipſe in
opere ſuo teſtatur, libro ſecundo, cap. ult. num. 50.
condiſcipulus Sancti Thomæ Aquinatis, quem nobi-
lem adoleſcentem vocat lib. 1. cap. 20. nu. 10. Scri-
pſit utiliſſimum *opus de proprietatibus apum duobus libris
comprehenſum*, in quo ſub figura apum multa ſcribit
de officio Prælatorum, & ſubditorum: & miracula,
B atque exempla ſui temporis verè fideliterque deſcri-
bit. Editum eſt hoc opus Duaci anno 1597. cum an-
notationibus, & vita auctoris.

Scripſit præterea idem auctor *vitam Beatæ Chriſtinæ
mirabilis*, quæ extat apud Surium, menſe Junio, die
viceſimo tertio, & vitam Sanctæ Ludgardis, quæ ex-
tat apud eumdem, menſe eodem, die ſextodecimo:
& addidit unum librum ad vitam ſanctæ Mariæ de
Oegnies. Scripſit autem magno labore, & longo
tempore *librum de natura rerum*, cujus ipſe meminit
in præfatione libri de proprietatibus apum. Sed hoc
opus tam laborioſum non videtur extare. Dicitur de-
nique hic idem auctor in gratiam Sancti Thomæ
vertiſſe Ariſtotelem è Græco idiomate in Latinum,
C de qua re conſulat lector vitam hujus auctoris præpo-
ſitam libris de proprietatibus apum.

Dissertatio Historica.

THOMAS natione Brabantus Leuvis Sancti Pe-
tri celebri propè Bruxellam municipio è No-
bili gente ortus regularem primùm vitam inter Ca-
nonicos egit in Cantiprato propè Cameracum, unde
ei Cantipratani cognomen adhæſit, deinde ad Ordi-
nem prædicatorum tranſgreſſus Albertum Magnum
Coloniæ docentem una cum S. Thoma Aquinate
audivit, tum Supprior, ac Lector Fratrum ſui Or-
dinis fuit in Conventu Lovanienſi, ac tandem con-
D ſecratus in Epiſcopum ſuffraganeus extitit Camera-
cenſis Epiſcopi. Vivebat adhuc poſt annum 1270.
ſub Rodulfo Imperatore, ſi quæ fides Joanni Trithe-
mio libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis, qui & hoc
addit: Sunt qui ſcribant eum Græci ſermonis habuiſ-
ſe peritiam, & libros Ariſtotelis, quorum jam uſus
eſt in ſcholis, tranſtuliſſe: Verum in hoc non ſecus,
atque in præcedenti aberraſſe videtur: antiquior enim
fuit illa Ariſtotelis verſio, ad quam S. Thomas com-
mentaria ſcripſit, & Juſtus Lipſius editione altera
Lovanienſis Elogii in notis ad caput 2. libri primi ob-
ſervavit Thomam de Cantiprato obiiſſe die 15. Maji
anni 1263. De eodem plura dabunt Jacobus de Vi-
triaco in vita B. Mariæ Ogniacenſis, Henricus de
E Gandavo cap. 51. Dionyſius Carthuſianus libro con-
tra pluralitatem beneficiorum art. 7. Leander Alber-
tus, Antonius Senenſis qui in libro antiquo mſ. ſe le-
giſſe aſſerit: Thomam cognomento dictum de Bar-
bauſone natione fuiſſe Gallicum, Epiſcopum Luſen-
tinum, & Patriarcham Hieroſolymitanum, Poſſevi-
nus, quem in quibuſdam aberraſſe deprehendes non
ſecus, atque ejus in pleriſque objurgatorem Alfon-
ſum Fernandem, qui neſcio quem Guillelmum Bra-
bantium ex Antonio Luſitano exhibet, cui eadem
tribuit, quæ & ipſe poſtea, & alii adſignant Thomæ
Brabantino, nimirum ad inſtantiam D. Thomæ in
Latinum è Græco tranſtuliſſe textum Ariſtotelis,
compoſuiſſe librum de Proprietatibus, & naturis re-
rum, itemque librum unum de Apibus, Hyacinthus
Choquetius in libro anno 1618. Duaci edito de Bel-
gis

Digitized by Google

tractatur ad F. Humbertum Priorem Generalem, ſeu Magiſtrum Ordinis Prædicatorum, opera Georgii Colvenerii Doctoris Theologi, & Univerſitatis Cancellarium Notis illuſtratum prodiit Duaci in 8. anno 1627. ut anteriores ſileam editiones annorum 1597. & 1607. minus abſolutus. Hic verò liber ſcriptus eſt poſt annum 1550. cùm meminerit expeditionis S. Ludovici lib. 2. cap. 3. §. 9.

Vita B. Chriſtinæ, dictæ Mirabilis in Hasbania apud Surium die 23. Junii. *Vita B. Lutgardis Monialis de Aquiria*, die 16. Junii apud eumdem Surium. *Liber unus de vita B. Mariæ Oigniacenſis* apud Surium 23. Junii. *Vita Margaritæ Iprenſis*, quæ obiit anno 1237. edita Duaci anno 1618. ab Hyacintho Choquetio.

Scripſerat, & multo labore, ut ipſemet fatetur lib. 2. de Apibus cap. ult. §. 50. lib. unum *de natura rerum* de diverſis auctoribus ſpatio 15. annorum utiliſſimè compilatum: ſed is periiſſe videtur, neque enim ſtandum eſt conjecturæ Antonii Senenſis, ejuſque exſcriptoris Alſonſi Fernandis, & quorumdam aliorum, qui exiſtimant eſſe librum illum, qui *de Proprietatibus rerum* inſcribitur, & Bartholomæo Anglico Ordinis Minorum ſupponitur. Verùm Lucas Wadingus, in Bibliotheca Franciſcana V. Bartholomæus Glaunvillus, ſuo legitimo Auctori librum illum vindicavit, licèt eidem minus rectè adſcribat Librum de Proprietatibus Apum qui non eſt alius à Bono Univerſali Thomæ de Cantiprato, cumque clariuſſe concludat anno 1360. nihilo tamen minus contra Laurentium Vallam ſcripſiſſe librum unum contendat. Quid verò ſi 1460. legendum ſit unius centenarii additione? At hoc vetat Trithemius qui auctorem librorum 19. de Proprietatibus rerum ſæculo Chriſti 14 alligat.

Alſonſus Fernandes Placentinus pluribus omiſſis, quæ annotare debuerat, addit: Huic D. Thomam injunxiſſe, ut Ariſtotelem è Græco in Latinum redderet, & ſcripſiſſe de miraculis ſui temporis duos libros Duaci editos ann. 1597. quos tamen nemo hactenus vidit, diſtinctos ſaltem ab opere illo erudito de Apibus Myſticis, quod vocatur Bonum Univerſale.

De S. Thoma Aquinate. 1265.

SANCTUS THOMAS Aquinas, natione Italus, patria Neapolitanus, profeſſione Religioſus Ordinis Prædicatorum, illuſtris genere, ſed illuſtrior ſanctitate, & ſapientia: natus eſt anno Domini 1224. & obiit anno 1274. quo anno obiit etiam Sanctus Bonaventura, ejus amiciſſimus, ſed hic menſe Martio, ille menſe Julio.

Ejus opera (ut Sanctus Hieronymus de Sancto Cypriano ſcripſit) Sole ſunt clariora, ut ſupervacaneum videatur eorum indicem texere. Deſcribam eorum indicem ex Romana editione, quæ juſſu Pii V. Pontificis maximi confecta cenſetur omnium optima. Tomi ſunt ſeptemdecim.

Primus tomus continet *vitam B. Thomæ, & Commentaria in libros Perihermenias, & Poſteriorum analyticorum*. Secundus tomus continet *Commentaria in libros octo Phyſicorum, in lib. 4. de cælo & mundo, & in lib. 2. de generatione*. Tertius tomus continet *Commentaria in lib. 4. Metheororum, in lib. de anima, & in parva naturalia*. Quartus tomus continet *Commentaria in*

tomus continet *Quæſtiones diſputatas & Quodl*
Nonus tomus continet *Summam contra gentil*
Commentariis Franciſci Ferrarienſis. Decimus t
continet *Primam partem ſummæ Theologiæ cum*
mentariis Card. Cajetani, & expoſitionem Sancti
ſii de divinis nominibus. Undecimus tomus co
Primam ſecundæ, & Secundam ſecundæ cum Com
riis Cardinalis Cajetani. Duodecimus tomus co
Tertiam partem cum Commentariis Card. Cajetani.
tius decimus tomus continet *Commentarium in*
in primam quinquagenam Pſalmorum, in Cantica
ticorum, in Iſaiam, in Hieremiam, & Threnos.
tus decimus tomus continet *Commentaria in*
thæum, & in Joannem. Quintus decimus tomus
tinet *Auream catenam ex Patribus contextam in*
tuor Evangelia. Sextus decimus tomus continet
mentaria in omnes epiſtolas S. Pauli, & ſermo
tempore & de Sanctis. Septimus decimus tomus
tinet *Septuaginta tria opuſcula, & Scriptum ſecund*
quatuor libros ſententiarum ad Anibaldum Cardina

Obſervatio prima in opera S. Thomæ.

Præter libros in editione Romana numerat
runtur ſub nomine S. Thomæ Commentaria i
neſim, & in libros Machabæorum, & in ſe
Epiſtolas canonicas. Sed Commentarium in
ſum à Sancto Antonino tertia parte ſummæ hiſt
tit. 18. cap. 10. rejicitur, ut ſpurium. Scribit
dem Antonius Senenſis in Bibliotheca Ordinis
dicatorum à Sancto Antonino rejici Comment
in Geneſim, quod tunc extabat: non illud,
nuper inventum, & editum eſt. Sed cùm ego
mentarium neutrum viderim, non poſſum d
re ferre judicium. De Commentario in libros
chabæorum Lutetiæ excuſo, non habeo, qu
cam, quia Commentarium illud non vidi.
mentaria verò in epiſtolas canonicas videntur
erudita, & digna ingenio S. Thomæ, præ
cùm in iis cernatur ſtylus, & modus proce
S. Thomæ. Neque obſtat, quòd in editione R
na hoc opus non recenſeatur. Siquidem eo te
re hoc opus nuſquam inveniebatur, & prim
lucem prodiit Antuerpiæ anno 1592.

Obſervatio ſecunda.

Ex opuſculis, quæ S. Thomæ tribuuntur, a
ſunt, quæ non eſt certum eſſe germana ejus
ra; quæ quia in editione Romana notata ſu
verſitate characteris; de illis nihil dicam. In
unum eſt, quod inſcribitur de Regimine Princ
ad Regem Cypri: quod mihi multis de cauſ
pectum ſemper fuit. Primùm quia lib. 3. ca
ſcribit auctor hujus operis ſuo tempore acci
ut Adolphus Imperator Rodulpho, & Al
Adolpho ſuccederet. At S. Thomas obiit ann.
Adolphus autem Rodolpho ſucceſſit anno 12
Albertus Adolpho anno 1299. poſſet quidem
ut iſta verba ex margine annotata ab aliquo
riore in textum irrepſerint: ſed oratio conti
non videtur admittere iſtam reſponſionem;
lib. 3. cap. 10. non ſemel vocat iſte auctor
mum Pontificem Chriſti ſucceſſorem, quod i
priè dictum eſſe nemo neſcit, qui Chriſtum

tat. Adde quòd hic auctor non pauca levia pro-ſert, de nominibus magiſtratuum lib. 3. cap. 22. & lib. 4. cap. 26. quæ S. Thomæ numquam excidiſſent. Quæ cauſæ fortaſsè fuerunt, ut in editione Lovanienſi anni 1562. libri iſti de regimine Principum inter opuſcula S. Thomæ adſcripta non inveniantur. Adde ultimo cum S. Thomas ſcripſerit ſeptem libros de eruditione Principum planè utiliſſimos, qui habentur inter opuſcula Romæ edita, non videbatur neceſſarium, ut ſeriberet etiam de regimine Principum.

Obſervatio tertia.

Mirum eſt valdè, quòd magna pars primæ ſecundæ, & ſecundæ ſecundæ inveniantur iiſdem verbis in primo, & tertio libro ſpeculi moralis Vincentii Bellovacenſis, & quidem non videtur Vincentius potuiſſe ſpeculum ſuum morale conficere ex doctrina & verbis S. Thomæ, cùm ipſe obierit anno Domini 1256. ut teſtatur Antonius Senenſis ex Vaſæo, in Bibliotheca Patrum Prædicatorum; & S. Thomas obierit anno Domini 1274. & in extrema ætate ſummam Theologiæ confecerit. Sed neque eſt ullo modo credibile S. Tomam ſummæ ſuæ partem ſecundam, eamque nobiliſſimam ex alio ſcriptore hauſiſſe. In his anguſtiis nihil mihi occurrit, niſi ſpeculum illud morale fortaſsè non eſſe Vincentii Bellovacenſis, ſed alicujus auctoris poſterioris, qui fortaſsè Vincentius etiam diceretur, quique ſecundam partem S. Thomæ in compendium redigere voluerit. Id quod videtur poſſe confirmari ex eo quòd ſpeculum morale gravius multo eſſe videtur, quàm ſint ſpeculum doctrinale, naturale, & hiſtoriale, quæ tria ſine ullo dubio ſunt Vincentii Bellovacenſis,

Dissertatio Historica.

SANCTUS THOMAS, Theologorum Aquila, & verè Doctor Angelicus, vita, doctrina, ac miraculis Illuſtriſſimus, natus è Nobili Comitum Aquinatum ſtirpe anno 1224. in caſtro Latii Aquino ingreſſus eſt Ordinem Sancti Dominici anno 1243. miſſuſque Pariſios, & Coloniam Philoſophicis, Theologiciſque ſtudiis operam dedit, Magiſtris præſtantibus uſus Alexandro de Hales Anglo, & Alberto Magno Svevo. Inde ipſe eadem die cum S. Bonaventura anno 1255. creatus in Facultate Pariſienſi Doctor Theologus, & ibidem per plures annos eaſdem diſciplinas profeſſus, ſcriptis in Ariſtotilem, Scripturam ſacram, ac Theologica Dogmata quamplurimis, doctiſſimiſque voluminibus, ſanctiſſimè obiit die 7. Martii anno Chriſti 1274. ætatis 50. in cœnobio Foſſæ-novæ Ordinis Ciſtercienſis propè Amaſenum Campaniæ fluvium, cùm evocatus à Gregorio X. Romano Pontifice ad Concilium Lugdunenſe II. iter in Gallias meditaretur. Sanctorum Catalogo adſcriptus eſt die 18. Julii anno 1523. à Joanne Papa XXII. ejuſque corpus Urbano VI. Romano Pontifice anno 1368. Toloſam delatum. Pius verò V. Romanus item Pontifex anno 1567. eumdem ſanctum virum ad numerum Quatuor Eccleſiæ Doctorum adjecit, meminitque in diplomate approbationis Doctrinæ Angelicæ cum ante ſacram D. N. J. C. Crucifixi Iconem S. Doctor hanc

re librum in omnes Religioſos invectivum, ediidiſſe opuſculum ſubtiliſſimum, in quo ejuſdem Guilielmi errorem redarguit & refutat; Ægidius Columna Archiep. Bituricenſis, S. Antoninus Florentinus Archiepiſcopus, Joannes Capreolus, Demetrius Cydonius, Joannes Trithemius, Antonius & Sixtus Senenſes, Leander Albertus, Ferdinandus Caſtillus, Hieronymus Vielmius ex Argolicenſi Æmoniæ Epiſcopus, Nicolaus Janſenius, Hyacinthus Coquetius, Abrahamus Bzovius, Henricus Spondanus, Odolricus Raynaldus, Poſſevinus, Bellarminus, Alfonſus Fernandes qui poſt Sixtum Senenſem aſſerit Demetrium Cydonium de vita, doctrina, & miraculis D. Thomæ Græcè diſſeruiſſe, & quatuor inter ſe implacabiliter pugnantia indiſſolubili pacis ſœdere copulaſſe, videlicet Copiam, Brevitatem, Facilitatem, & Securitatem, quæ nulli antea litterarum Profeſſori nec poſt eum contigit ſimul potuiſſe connectere, &c. Videndus quoque in Hoplotheca Theophilus, necnon Baſilius Pontius Legionenſis, cujus Tractatus ſuper confirmatione Statuti editi ac Juramenti ab Academia Salmanticenſi, & ſacris familiis Beatorum Dominici & Auguſtini præſtiti, de tenenda ac docenda Sanctorum Auguſtini & Thomæ doctrina, ex Hiſpanico in Latinum translatus à Petro Parzovio Polono editus fuit Bracciani in 8. anno 1632. apud Andream Phæum Typographum Ducalem.

Operum S. Thomæ plures hactenus editiones prodierunt: Romanam anno 1570. juſſu & ſumptibus Pii V. Romani Pontificis ſanctiſſimi, quam emendatiſſimè curam cæteris præpono, atque ex ea Catalogum eorum Lectoribus propono, aliorum hac in re ſequutus exemplum.

Tomo I. continentur.

Vita ex plurimis Auctoribus collecta. *In Ariſtotelis libros Perihermenias & Poſteriorum Analyticorum expoſitio*, cum Antiqua & Joannis Argyropyli translatione. Joannes Paulus Nazarius aſſerit Thomam de Vio Cajetanum duabus S. Thomæ Lectionibus ſubjunxiſſe quod ſupereſt Commentarii in librum ſecundum de interpretatione.

Tomo II. continentur.

In octo libros Phyſicorum Ariſtotelis expoſitio, cum antiqua & Joannis Argyropyli translatione. *In libros tres de Cælo & Mundo expoſitio*, cum iiſdem verſionibus textus Ariſtotelici, neque enim abſolvit Commentaria in tertium; nec in quartum ſcripſit, morte, ut creditur, præventus, aut aliis negotiis implicatus: ſed Frater quidam Petrus de Arvernia ejus diſcipulus imperfectum illud opus abſolviſſe perhibetur. *In libros de Generatione & corruptione expoſitio*, cum antiqua & Franciſci Vatabli translatione.

Tomo III. continentur.

In quatuor libros Meteororum Ariſtotelis expoſitio, cum Antiqua & Franciſci Vicomercati translatione. *In tres libros de Anima expoſitio*, cum Antiqua & Michaelis Sophiani translatione. *In tres libros Ariſtotelis qui dicuntur Parva naturalia*, cum veteri & Ni-

colai

& inſpiratione, de juventute & ſenectute.

Tomo IV. continentur.

In duodecim libros Metaphyſicorum, cum Antiqua & Beſſarionis tranſlatione. *Tractatus de Ente & eſſentia D. Thomæ*, & in eum Commentarius Thomæ de Vio Cajetani Cardinalis ſancti Xyſti. *Expoſitio D. Thomæ in librum de Cauſis.*

Tomo V. continentur.

In libros decem Ethicorum ad Nicomachum expoſitio, cum Antiqua & Joannis Argyropyli interpretatione. *In octo libros Politicorum Ariſtotelis*, cum Veteri & nova Leonardi Aretini tranſlatione.

Tomo VI. continentur.

Commentaria in primum & ſecundum Sententiarum Magiſtri Petri Lombardi Epiſcopi Pariſienſis.

Tomo VII. continentur.

Commentaria in tertium & quartum Sententiarum Magiſtri Petri Lombardi Epiſcopi Pariſienſis.

Tomo VIII. continentur.

Quæſtiones diſputatæ *de Potentia Dei*, numero decem. Quæſtiones diſputatæ *de Malo*, num. 16. Quæſtio unica *de Spiritualibus Creaturis*. Quæſtio unica *de Anima*. Quæſtio unica *de Unione Verbi*. Quæſtio unica *de Virtutibus in communi*. Quæſtio unica *de Charitate*. Quæſtio unica *de correctione fraterna*. Quæſtio unica *de Spe*. Quæſtio unica *de Virtutibus Cardinalibus*. Quæſtiones diſputatæ *de Veritate*, num. 29.

Sequuntur *duodecim Quæſtiones Quodlibeticæ ſive Placitorum Sancti Thomæ*, quæ in quibuſdam voluminibus compinguntur cum tertia Parte Summæ Theologicæ.

Tomo IX. continetur.

Summa Catholicæ fidei contra Gentiles in libros quatuor diſtributa, cum Commentariis F. Franciſci Ferrarienſis Ordinis Prædicatorum Generalis Magiſtri. Summam contra Gentes, Primam item ac ſecundam Partem Summæ Theologicæ à Demeterio Cydone in Græcam linguam converſus, & ante nos alii, & nos alibi docuimus.

Tomo X. continentur.

Prima Pars Summæ Theologicæ cum Commentariis Thomæ de Vio Cajetani Cardinalis ſancti Sixti. Expoſitio ejuſdem D. Thomæ in librum B. Dionyſii de Divinis nominibus.

Tomo XI. continentur.

Prima ſecundæ, & Secunda ſecundæ ſummæ Theologiæ, cum ejuſdem Cajetani Commentariis. Refert Fernandez ex Stephano Garibayo Pampelonenſi Epiſcopo cap. 48. libri 15. Compendii Hiſtoriarum Hi-

Tomo XII. continetur.

Tertia Pars ſummæ Theologiæ, cum ejuſdem jetani Card. Commentariis. Continet autem ma univerſa 552. quæſtiones & articulos 2654 quibus hæc notanda Joannis Papæ XXII. verba:
B B. Thomas alia edidiſſet miracula, unuſquiſqu ticulus eorum, quos ſcripſit, habendus pro mi lo eſſet.

Tomo XIII. continentur.

In librum Beati Job expoſitio, ſeu Commentarii litteram luculentiſſimi & doctiſſimi, qui teſte Sixt teris commentationibus ab eo in Vetus Teſtame editis eruditione ac germana ſinceraque Hiſtori planatione præferuntur.

In primam Quinquagenam Pſalmorum Davidis ſitio, juxta litteralem & anagogicam intelligen

In Canticum Canticorum expoſitio, quam ferunt
C laborantem ac propediem moriturum, flagitan Monachis Foſſæ novæ, ad quos ex itinere propè racinam diverterat, & dictata excipientibus poſuiſſe.

In Eſaiam Prophetam expoſitio. Dubitant de illa dam, & Thomæ Anglico tribuunt, reclamante tonio Senenſi adverſus Sixtum Senenſem D. Th hæc & alia ſuffurantem libro 4. Bibliothecæ Sa Hujus Thomæ Anglici eſſe creduntur Commer in Geneſim, in Iſaiam, in Jeremiam, in Epi Canonicas, in Apocalypſin, & in Boetium de loſophica conſolatione, adſcripta D. Thomæ, magna eſſet inter Anglicum & Angelicum vo militudo. Hæc ille.

D *In Jeremiam Prophetam expoſitio*, quam morte ventus complere non potuit, ſunt & qui Th Anglico vindicent, quos refellere pluribus a tur laudatus Antonius Senenſis nixus præcip ſtimonio S. Antonini, &c.

In Lamentationes ſeu Threnos Jeremiæ expoſitio, eadem videtur eſſe ratio atque præcedentium, de tum ſtatu ſollicitè anxius acriter dimicat dictus tonius.

Tomo XIV. continentur.

Expoſitiones in Sancta Chriſti Jeſu Evangelia ſecu Matthæum & Joannem. Quæ tamen in Matthæi E
E gelium dicitur, ſuppoſititia eſt, & teſte Hieror Vielmio pertinet ad Petrum Scaligerum Domi num Veronenſem Epiſcopum, cujus nomine ſtabat Veronæ in Bibliotheca Cœnobii Sanctæ ſtaſiæ cum Vielmus ibi tyronem ageret. Sed r cum ſtylo, ſpiritùve, aut diligentia, quæ i ſcriptionibus B. Thomas adhibuit, conferendam net Poſſevinus.

Tomo XV. continentur.

Catena Aurea in Matthæum, Marcum, Lucam Joannem, ex ſententiis Sanctorum Patrum mi tificio connexa, & Urbano IV. Pontifici Ma dicata. In eam quatuor aut quinque non co nenda ſtudioſo Lectori obſervavit Poſſevinus n

Six

Expoſitio in omnes Divi Pauli Apoſtoli Epiſtolas, de qua Sixtus, Vielmius, Poſſevinus, & alii.

Sermones ejuſdem Doctoris Angelici pro Dominicis diebus, & pro Sanctorum Solemnitatibus tunc primùm è Bibliotheca Vaticana emergentes. Iidem quoque in eadem Romana urbe anno ſequenti 1571. impreſſi in 8. Antonius Senenſis teſtatur vidiſſe ſe in quadam Flandriæ Abbatia propè Audenardam Volumen ſermonum characteribus ſatis antiquis exaratum ſub titulo F. Thomæ, quod non licuerit per otium evolvere.

Tomo XVII. continentur opuſcula.

1. *Contra errores Græcorum*, ad Urbanum IV. Papam. 2. *Compendium Theologiæ*, ad Fratrem Reginaldum ſocium ſuum chariſſimum. Antonius Senenſis & alii vulgò Compendium illud Theologiæ, quod incipit, Æterni Patris Verbum, &c. in duas partes diviſum, quarum prima capita 246. complectitur, ſecunda imperfecta ac mutila, tantùm decem capita continet, poſt Trithemium D. Thomæ tribuunt, atque ex eo aliquid ſub nomine S. Thomæ dicitur produxiſſe Richardus Armacanus. Henricus autem Kalteiſenius in Replica ad Ulricum Huſſitam quæ cum Baſileenſi Concilio edita eſt §. Reſtat nunc &c. non eſſe S. Thomæ, ſed credi eſſe Ulrici de Argentina affirmat. Ipſe quoque S. Antoninus rejicit quoddam Compendium Theologiæ falsò adſcriptum S. Thomæ. Verùm Antonius Senenſis id de alio quopiam accipiendum eſſe ſatagit, non de hocce noſtro, quod S. Thomæ eſſe pro conſtante habetur. Quis verò Palæmon ſat idoneus Tantas inter eos poterit componere lites?

3. *Declaratio quorumdam articulorum contra Græcos, Armenos, & Saracenos*, ad Cantorem Antiochenum. 4. *De duobus præceptis charitatis, & decem legis præceptis.* 5. *De articulis Fidei, & Sacramentis Eccleſiæ*, 6. *Devotiſſima Expoſitio ſuper nuper Symbolum Apoſtolorum.* 7. *Expoſitio devotiſſima Orationis Dominicæ.* 8. *Salutationis Angelicæ expoſitio devotiſſima.* 9. *De Articulis centum & octo ſumptis ex opere Petri de Tarentaſia, Reſponſio*, ad F. Joannem Vercellenſem Generalem Magiſtrum ordinis Prædicatorum. Sunt qui de ea dubitent, ideoque minori charactere excuſa. 10. *Reſponſio de Articulis* 42. ad eumdem Magiſtrum Joannem de Vercellis. 11. *Reſponſio de Articulis* 36. ad Lectorem Venetum. 12. *Reſponſio de ſex articulis*, ad Lectorem Biſuntinum. 13. *De differentia Verbi Divini & Humani.* 14. *De Natura & origine verbi intellectus.* 15. *De ſubſtantiis ſeparatis*, ſeu, de Angelorum natura, ad F. Reginaldum Socium ſuum. 16. *De unitate intellectus*, contra Averroiſtas dicentes unum eſſe intellectum omnium hominum. 17. *Opus contra peſtiferam doctrinam retrahentium homines à Religionis ingreſſu.* 18. *De perfectione Vitæ Spiritualis.* 19. *Contra impugnantes Dei cultum & religionem*, Mendicantium Religioſorum propugnaculum turriſque validiſſima.

Petrus de Pruſſia Ordinis Prædicatorum, inquit Theophilus pag. 254. Hoplothecæ, in Magni Alberti vita cap. 7 tradit abſque omni ambiguitatis ſcrupulo S. Thomam ab Alberto multa ſumpſiſſe, itaut integri articuli ſub eadem forma expreſſi apud utrumque legantur: & cap. 30. allegans Jacobum de Zuzero veterem Ordinis Prædicatorum Chronographum Cypri: quos Bellarminus multis de cauſis ſuſpectos habuit, & meritò. Vide Obſervationem ejus ſecundam. Nec ſatisfaciunt quæ in contrarium ſcripſere Jo: Paulus Nazarius, & Sebaſtianus Macius Durantinus libro primo de Hiſtoria Liviana.

21. *De Regimine Judæorum*, ad Duciſſam Brabantiæ. 22. *De forma abſolutionis*, ad Generalem Magiſtrum ſui Ordinis. 23. *Expoſitio primæ Decretalis*, ad Archidiaconum Cudeſtinum. 24. *Expoſitio ſuper ſecundam Decretalem*, ad eumdem. 25. *Tractatus de Sortibus*, ad Dominum Jacobum de Burgo. 26. *De Aſtrorum judiciis*, ad F. Reginaldum Socium ſuum. 27. *De æternitate Mundi contra murmurantes.* 28. *De Fato.* 29. *De Principio individuationis.*

30. Huic loco competit *Opuſculum de Ente & Eſſentia*, quod Tomo IV. habetur cum Commentariis Cajetani poſt Expoſitionem in libros 12. Metaphyſicorum Ariſtotelis.

31. *De Principiis naturæ*, ad Fratrem Sylveſtrum. 32. *De natura materiæ & Dimenſionibus interminatis.* Non videtur eſſe D. Thomæ. 33. *De mixtione Elementorum*, ad Magiſtrum Philippum. 34. *De occultis operibus naturæ*, ad quemdam Militem. 35. *De Motu cordis*, ad Magiſtrum Philippum. 36. *De Inſtantibus.* 37. *De quatuor oppoſitis.* 38. *De Demonſtratione.* Suſpectum. 39. *De Fallaciis*, ad quoſdam nobiles Artiſtas. 40. *De Propoſitionibus Modalibus. De Eruditione Principum libri ſeptem*, tunc primùm in lucem editi ex Bibliotheca Vaticana. 41. *De natura accidentis.* Dubium. 42. *De natura generis.* Dubium. 43. *De potentiis animæ.* Dubium. 44. *De tempore.* Dubium. 45. *De pluralitate formarum.* Dubium. 46. Idem quod ſupra numero XXXII. 47. *De natura Syllogiſmorum.* Dubium. 48. *Totius Logicæ Ariſtotelis ſumma.* Dubium: ſunt qui tribuunt Thomæ Anglico, de quo poſtea. *Tractatus primus de Prædicabilibus. Tractatus ſecundus de Prædicamentis. Tractatus tertius de Prædicamento Quantitatis. Tractatus quartus de Prædicamento Qualitatis. Tractatus quintus de Prædicamento ad aliquid. Tractatus ſextus de ſex Prædicamentis. Tractatus ſeptimus, de Interpretatione. Tractatus octavus de Syllogiſmo ſimpliciter. Tractatus nonus de Syllogiſmo Demonſtrativo.* 49. *De ſenſu reſpectu ſingularium, & intellectu reſpectu univerſalium.* Dubium. 50. *De Inventione medii.* Dubium. 51. *De natura luminis.* Dubium. 52. *De natura loci.* Dubium. 53. *De intellectu, & intelligibili.* Dubium. 54. *De quo eſt, & quod eſt.* Dubium. 55. De univerſalibus Tractatus I. Dubitatur de eo. 56. *Tractatus II. de univerſalibus.* Dubitatur de eodem. 57. *Officium de Feſto Corporis Chriſti*, ad mandatum Urbani IV. Papæ, qui dictum feſtum inſtituit.

58. *De Venerabili Sacramento Altaris in capita 32. diſtributum:* ſunt qui tribuant Alberto Magno auctoritate Trithemii memorantis hoc ejus initium: De Sacramento Corporis Domini, &c. Qui Prologus habetur in Alberti Sermonibus de Euchariſtia, in quos illud opuſculum ſectum eſt in libro antiquo Collegii Lugdunenſis. Hæc R. P. Theophylus Raynaudus, in Erotematis, cui ſanè ſubſcribere nequeo. Jo: Paulus Nazarius cùm dixiſſet pluries ſe audiiſſe a Magiſtro quodam Ordinis ſui doctiſſimo etiam cum juramento affirmante, quòd opuſculum illud ſub nomine Alberti Magni vidiſſet impreſſum, ſubdit de hac difficultate nihil audere definire, ſed ſperare ſe impreſſio-

Digitized by Google

dicamentorum, ad petitionem quorumdam Prælatorum & Baronum. Dubium. 60. *De Humanitate* JESU CHRISTI *Domini noſtri*. Dubium. 61. *De dilectione Chriſti & proximi*. Dubium. 62. *De Divinis moribus*. Dubium. 63. *De Beatitudine*. Dubium. 64. *De modo confitendi, & de puritate conſcientiæ*. Dubium. 65. *De officio Sacerdotis*. Dubium. 66. *Expoſitio Miſſæ*. Dubium.

67. *De Emptione & venditione ad tempus, ſeu ad terminum*, ad F. Jacobum Viterbienſem Lectorem Florentinum: quod alii affirmant abſque dubio eſſe D. Thomæ, alii dubitant.

68. *Epiſtola brevis exhortatoria ad quemdam*, in qua proponit idoneum modum ſalubriter acquirendi ſcientiam ſive Divinam ſive humanam. De ea quidam ambigunt; ut docet vel ipſa Romana editio, in qua minoribus characteribus excuſa legitur: nec rationes Jo: Pauli Nazarii quidquam certi proferre videntur, cur potiùs S. Thomæ, quàm alteri Dominicano, alteriuſve Ordinis viro pio adjudicari debeat. Certè non videtur major auctoritas Bartholomæi à Medina qui imprimi juſſit ante expoſitionem ſuam in Tertiam Partem, quàm eorum omnium qui juſſu Pii V. Romanæ impreſſioni præfuerunt.

69. *Expoſitio in librum Boethii de Hebdomadibus*. 70. *Præclaræ Quæſtiones ſuper librum de Trinitate Boethii ad Symmachum Patricium*. 71. *De vitiis & virtutibus numero quaternario procedens*. Dubium. 72. *De Concordantiis dictum, in quo concordat ſeipſum in paſſibus apparenter contrariis*. Dubium. 73. *De uſuris in communi, & de uſurarum contractibus*. Dubium.

Sequitur velut cujuſdam Appendicis loco.

Scriptum ſecundum S. Thomæ in quatuor libros Sententiarum, ad Annibaldum Annibaldenſem Romanum Ordin Præd. & S. R. E. Epiſcopum Cardinalem. Sunt tamen qui reclament: nec immeritò, quidquid dicat cum nonnullis aliis Joannes Paulus Nazarius qui non rationibus dubitandi prolatis idoneam ſolutionem attulit: pluris enim eſſe cordaris ſolet auctoritas Raynaldi, S. Antonini, & Dionyſii Carthuſiani quàm ſexcentorum recentiorum, præſertim cùm nulla ſit ratio cur S. Thomas operum ſuorum exſcriptor dici debeat. Ptolemæus Lucenſis Epiſc. in Chronicis ſuis narrat alium quoque ſe vidiſſe Commentarium in primum Sententiarum ab eodem S. Thoma Romæ ſcriptum.

XVIII. Tomi locum obtinet.

Tabula Aurea Eximii Doctoris F. Petri de Bergomo Ordin. Prædic. qui anno 1484. Placentiæ in Longobardia obiit & ſepultus eſt, in omnia opera Divi Thomæ Aquinatis cum Additionibus Concluſionum, Concordantiis dictorum ejus, ac Divinæ Scripturæ auctoritatibus expurgata ab innumeris vitiis, & quamplurimis propoſitionibus & allegationibus aucta.

Concordantiæ Dictorum & Concluſionum Divi Thomæ de Aquino ordine Alphabetico diſpoſitæ ab eodem Petro Bergomenſi. Index auctoritatum Sacræ Scripturæ, cum Repertorio omnium Dictionum principalium, &c.

ſuo loco ſupra monuimus) quæ à quibuſdam D
Thomæ tribuuntur adſcripta, non ad eum pertir
ex quorumdam etiam Dominicani Ordinis doct
morum virorum cenſura; ſed vel ad Thomam .
glicum patria Vallenſem ſeu Gualenſem, cog
mento Jorgium, ex Ordine Prædicatorio S. R
Cardinalem titulo Sanctæ Sabinæ, quem Tri
B mius ad annum 1400. revocat, & plures Lecti
in ſacra Biblia ſcripſiſſe aſſerit, vel ad aliq
alium. Certè facilis fuit, ut ex Sixto Senenſi
monuimus, mutatio Thomæ Anglici in Thom
Angelicum: nec placent eruditis, quæ Anto
Senenſis adverſus Sixtum Senenſem pro quibuſ
ex iis Aquinati aſſerendis diſputavit in Biblioth
Quis enim ferat citari Lyranum à D. Thom
in illud 1. Petri. cap. 2. Quaſi liberi, &c. Eſto i
Commentaria illa in Canonicas Vielmio, Poſſ
no, Bellarmino, Nazario, &c. videantur eru
& digna ingenio Divi Thomæ, atque in iis ce
tur ſtylus & modus procedendi ſancto Thoma
miliaris. Quod autem addunt primùm prodiiſſe
C tuerpiæ anno 1592. hoc rectè refellit Theophilu
editionibus Pariſienſi anni 1550. & Lugdunenſi 1
(*b*) Neque pluris facienda Antonii Senenſis e
ptio adverſus S. Antoninum Florentiæ Archiep
pum, qui diſertè ut ſpurium repudiat Comme
rium in Geneſim, quòd ſcilicet intelligendus ſi
eo, quod tunc extabat, non de illo, quod e
ſum habemus ſtudio ejuſdem Antonii Senenſis,
ſe vindicatum è tenebris prælo dari curaſſe glo
rur. Commentatii in Boethii conſolationem :
cti Thomæ ſapientiam non redolent, & teſte V
mio in Cydonienſi ſancti Nicolai ejuſdem Or
Prædicatorum cœnobio alterius nomine inſcripi
gebantur. Commentarii denique in libros Ma
D bæorum ſub nomine S. Thomæ Lutetiæ anno 1
in 8. impteſſi procurante Stephano de Samp
eamdem apud æquos cenſores eum præcedenti
aut ſaltem pleriſque ex iis cenſuram ſubire co
tur.
In editione Antuerpienſi anni MDCXII. pr
rata ſtudio F. Coſmæ Morelles Vallentini O. P
cum Tomi XVIII. obtinent Commentarii ill
Geneſim, de quibus mox diximus, eum Comr
rariis in Propheram Danielem, Machabæorur
bros, & Epiſtolas Canonicas.
(*a*) Præter ea quæ de eo diximus, plura qu
poſſunt ediſſeri de ſanctiſſimi Doctoris laudibus
que operibus ſeu ſinceris ſeu ſuppoſititiis, in
E bus collocantur à Voſſio pag. 308. editionis I
Hiſtoricis Latinis libri quatuor de Regimine I
cipum ad Regem Cypri Bellarmino præeunte.
que quiſquam eſt paulò in iſtis intelligens qui I
tantùm aliquot pagellis non illicò exclamet, a
olere canes, aliter ſues. Tantum enim abſu
libris ſeptem ſancti Thomæ Aquinatis de erudi
Principum quatuor illi de Regimine inſcripti, q
tum ab Oriente Occidens, à Septentrione M
dies. Is verò quiſquis fuerit Auctor qui de M
ſcallis, & Seneſcallis, Valvaſallis, aliiſque ad
dicula profert, à Gregorio V. Papa ad ſua tem
numerat annos 270. aut circiter lib. 3. cap. 19. &
Celſi atque Aimoini meminit cap. 9. lib. 2. &
libri tertii.
(*b*) Sunt quoque qui Commentarios illos
c

voluiſſe omnes homines ſalvare: quod præterea in Commentariis ad cap. 2. 1. ad Timotheum, qui in dubium non revocantur, diſertis verbis profeſſus eſt.

De Thoma Anglico. 1400.

Supplementum.

THOMAS ANGLICUS, patria Gualenſis, cognomento *Jorgius*, ex Ordine Fratrum Prædicatorum, & S. R. E. Cardinalis tituli Sanctæ Sabinæ, quem Trithemius ad annum 1400. alligat, & plures Lectiones in ſacra Biblia ſcripſiſſe aſſerit, quæ Sancto Thomæ Aquinati & Angelico attributæ ſunt. Certè facilis fuit mutatio Thomæ Anglici in Thomam Angelicum, ut ex Sixto Senenſi diſcimus, qui ſic lib. 4. Bibliothecæ Sanctæ ait: *Hujus Thomæ Anglici eſſe creduntur Commentaria in Geneſim, in Iſaiam, in Jeremiam, in Epiſtolas Canonicas, in Apocalypſim, & in Boetium de Conſolatione Philoſophica, adſcripta Divo Thomæ Aquinati, cùm magna eſſet inter Anglicum & Angelicum vocis ſimilitudo.* Idem cenſet Labbeus *De Commentario in libros Machabæorum*, & *de Summa totius Logicæ Ariſtotelis*, quæ eſt Opuſc. 48. Commentarius autem in Epiſtolas Canonicas, habet multa ſimilia cum Commentario Nicolai Gorhami in eaſdem, qui impreſſus in folio Antuerpiæ anno 1620. apud Joannem Koerberg, imò videntur unum & idem Opus. Præter hæc, ejuſdem *Opus aureum in triginta-ſeptem Pſalmos*, impreſſum in folio Venetiis anno 1611. apud Evangeliſtam Deuchinum. At ejuſdem etiam multa extant in Bibliothecis Anglicis ſub nomine Thomæ Vvalleys Anglici, nempe *Commentarii in Pentateuchum, Joſue, librum Judicum, Ruth, & Iſiam*, mſſ. Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 90. Mertonenſi cod. 200. Magdalenenſi cod. 47. *Commentarii ſuper duos Nocturnos Pſalmorum*, mſſ. Oxonii in Bibliotheca Oxonienſi cod. 25. Cantabrigiæ in Aula Penbrochiana cod. 46. *De quatuor prædicabilibus ad omne genus humanum*, mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus Sancti Petri cod. 87. *De Theoria prædicandi*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Lincolnienſi cod. 20. Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus Sancti Petri cod. 99. Ejuſdem Thomæ Vvalleys *Opuſculum de Inſtantibus & momentis, de videndo faciem Dei poſt reſurrectionem*: Itemque *Articuli hæreditales contra eum cum Reſponſis*, mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 179. Plura dabunt de Thoma Vvalleys Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, verbo *Thomas Anglicus* tomo ſecundo pag. 476. Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 456. pag. 266. Ambroſius de altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1311. pag. 88. & *in Appendice* ejuſdem anni pag. 467. ubi appellat eum Beatum, cujus oblitus fuerat antea pagina citata 88. & alii. Porrò ut ad oculum conſtet quàm bellè Mendicantes confuderint utrumque Thomam Anglicum & Angelicum, ſicut jam antea allegaverat Sixtus Senenſis in Bibliotheca Sancta, hoc unico conſtare poteſt. Scripſit Thomas Anglicus *Commentarium in libros Divi Auguſtini de Civitate Dei*, qui extat in manuſcriptis codicibus ejuſdem cum Auctore temporis, in Bibliotheca Cremonenſi Fratrum Eremitarum Divi Auguſtini, & in Anglicis Oxonienſibus Metonenſi cod. 169. & Baliolenſi cod. 70. at

antepoſita.

De Sancto Bonaventura. 1265.

SANCTUS BONAVENTURA natione Italus, patria Balneoregienſis, Ordinis S. Franciſci Miniſter Generalis, ac poſtea Albanenſis Epiſcopus, & Cardinalis à Gregorio decimo creatus non in feriis
B Pentecoſtes, & in Lugdunenſi Concilio, ut multi ſcribunt, ſed ante Concilium, & fortè in quatuor temporibus Decembris anni 1273. Nam in ipſo Concilio Lugdunenſi, quod Romæ nuper eſt editum, invenitur S. Bonaventura Cardinalis reſidere cum cæteris in prima ſeſſione: prima autem ſeſſio celebrata eſt anno 1274. die 7. Maji, triduo ante Aſcenſionis feſtum. Vir fuit ſanctiſſimus, & doctiſſimus, & multa ſcripſit, quæ Romæ edita ſunt juſſu Sixti V. Pontificis, in octo tomos diſtributa.

Primo tomo continentur, *Principium ſacræ Scripturæ, Expoſitio in Examerôn*, id eſt, *ſermones viginti tres in diverſa loca Examerôn* ex ore dicentis ab auditoribus excerpta. *Expoſitio* item *in Pſalterium, in*
C *Eccleſiaſten, in Sapientiam, in Lamentationes Hieremiæ Prophetæ.*

Secundo tomo continentur, *Expoſitio in caput ſextum Matthæi, Expoſitio in Evangelium S. Lucæ, Poſtilla in Evangelium S. Joannis, & Collationes in eundem.*

Tertio tomo continentur, *Sermones de tempore & de Sanctis.*

Quarto tomo continentur, *Commentaria in primum & ſecundum librum Magiſtri Sententiarum.*

Quinto tomo continentur, *Commentaria in tertium, & quartum librum Sententiarum.*

Sexto tomo continentur *prima, & ſecunda pars opuſculorum*; videlicet *prima pars* quæ eſt, *De reductione artium ad Theologiam. Breviloquium. Centiloquium.*
D *Pharetra. Declaratio terminorum Theologiæ. Principium compendioſum in libros Sententiarum. Quatuor libri Sententiarum carmine digeſti. De quatuor virtutibus Cardinalibus. De ſeptem donis Spiritus Sancti. De tribus ternariis peccatorum. De reſurrectione à peccato ad gratiam. Dieta Salutis. De Eccleſiaſtica Hierarchia.*

Secunda Pars.

Soliloquium. De meditatione vitæ Domini noſtri Jeſu Chriſti. Libellus meditationum. De ſeptem gradibus contemplationis. De quinque feſtivitatibus Pueri Jeſu. Officium de Paſſione Dominica. De ſancta Cruce laudatio. Lignum Vitæ. Speculum de laudibus B. Mariæ.
E *De Corona Beatæ Mariæ. De compaſſione ejuſdem. Philomela paſſioni Domini aptata per ſeptem horas. De ſeptem verbis Domini in cruce. Pſalterium B. Mariæ majus. Pſalterium ejuſdem minus. In Salutationem Angelicam. In Salve Regina.*

In ſeptimo tomo continetur *pars tertia opuſculorum*, quæ eſt:

De inſtitutione vitæ Chriſtianæ. De regimine animæ. Speculum animi. De decem præceptis. De gradibus virtutum. Itinerarium mentis in Deum. De ſeptem itineribus æternitatis. Stimulus divini amoris. Parvum bonum, ſive incendium amoris. Amatorium. Exercitiorum ſpiritualium libellus. Faſciculariùs. Viginti quinque memorialia. Confeſſionale. De Ratione confitendi. De puritate

ritate

Digitized by Google

De triplici ſtatu Religioſorum. Speculum diſciplinæ propter novitios. Viginti paſſus Novitiorum. In Regulam Novitiorum. De proceſſu Religionis. De contemptu Sæculi. De reformatione mentis. Alphabetum parvum boni Monachi. De perfectione vitæ ad Sorores. Declaratio Regulæ Minorum. Quæſtiones circa eamdem Regulam. Quare Fratres Minores prædicent, &c. De paupertate Chriſti. Quod Chriſtus, & Apoſtoli nudis pedibus incedebant. Apologia Evangelica paupertatis. Contra calumniatorem Regulæ Franciſcanæ. Apologeticus in eos, qui Ordini Minorum adverſantur. De non frequentandis quæſtionibus. Collationum libellus ad Fratres. De reformandis Fratribus ad Miniſtros Provinciales. Appendix continet Compendium Theologiæ. De eſſentia, inviſibilitate, & immenſitate Dei. De myſtica Theologia.

Obiit vir ſanctus Deo, & hominibus amabilis valdè anno Domini 1274. Menſe Julio, die quintadecima, quæ erat Dominica, ſub auroram, in Concilio Lugdunenſi, ut in ipſo Concilio legitur.

Dissertatio Historica.

SANCTUS BONAVENTURA, à Græcis, ut quidam volunt, Euthyehius, ac deinde Euſtachius, dictus in Baptiſmo Joannes Fidauza, ſive Fidautius, Balneoregii *Bagnarea* urbe Etruriæ natus, in Ordinem Minorum ingreſſus eſt adoleſcens, cumque in litteris plurimùm profeciſſet, & Philoſophiam Theologiamque Pariſiis & alibi ſumma cum laude docuiſſet, electus eſt Seraphici Ordinis Generalis Miniſter octavus anno 1256. Albanenſis deinde Epiſcopus, ac S.R.E. Cardinalis à Gregorio X. Papa creatus an. 1274. (a) paulò ante Coneilium Oecumenicum Lugdunenſe II. cujus primæ ſeſſioni die 7. Maji interfuit, eoque nondum finito ad ſuperos abiit in eadem Lugdunenſi Urbe, Dominica die 15. ſub Auroram, & SS. catalogo inſeriptus à Sixto IV. Papa die 18. Aprilis 1482. & inter Eccleſiæ Doctores à Sixto V. annumeratus anno 1588. 14. Martii. De eo Acta Coneilii Lugdunenſis, quique res Eccleſiaſticas tractarunt, Bzovius, Spondanus, Odolricus, Wadingus in Annalibus & Bibliotheca Minorum, Henricus Gandavenſis eap. 47. Joannes Gerſon, S. Antoninus, Joannes Trithemius, Volateranus, Eyſengrenius, Sixtus Senenſis, Poſſevinus, aliique. Operum ejus Romæ VIII. Tomis excuſorum catalogum exhibet Bellarminus noſter, ut mihi modò neceſſe non ſit illum deſeribere.

Superioribus annis occaſione libelli de Imitatione Chriſti; acriter diſputatum fuit de Auctore libelli *Collationum ad Fratres Toloſates*. Hinc Heriberto Roſweido, Heſero, aliiſque Kempenſibus; inde verò Conſtantino Cajetano cum Geſſeniſtis ſuis in acie dimicantibus. Sunt & alia quæ meritò revocantur in dubium à viris perſpicacibus, de quibus expectamus judieium Lucæ Wadingi in nova ac locupletiore, quam molitur, operum omnium S. Bonaventuræ editione, cum præfixis ad ſingula cenſuris, &c. quod in Joannis Duns Scoti operibus præſtitum ab eo eernimus (*b*).

(*a*) Alii annum præcedentem ex Bellarmino & Wadingo annotant. De eo præter citatos Piſanus in Conformitatibus, Franciſcus Gonzaga, Petrus Galeſinius in vita operibus præfixa, Octavianus Maraerianus Sinueſſanus Sanctiſſimi Conſiſtorii Advo-

terim moneo Speculum Diſciplinæ videri quibul
eſſe Davidis Auguſtani ex eodem Ordine Minor
Biblia verò Pauperum tribui Nicolao de Hai
O. P. qui obiit 1288.

De Petro Tarantaſienſi. 1265.

PETRUS Tarantaſienſis Ordinis Sancti D
nici Cardinalis Hoſtienſis à Gregorio de
Pontifice cum S. Bonaventura creatus, ipſi Gr
rio ſuccedens, & Innocentius quintus appella
quinto menſe obiit, anno Domini 1276.

Scripſit *in quatuor libros Sententiarum*, dicitur e
ſeripſiſſe *in Pentateuchum, in Pſalmos, in Evang*
Lucæ, & in epiſtolas Sancti Pauli, & denique Com
dium Theologiæ. Non defuerunt, qui pluſquam
tum propoſitiones ejus reprehenderent: ſed
Joannis Vercellenſis Magiſtri Generalis Ordin.
dieatorum à S. Thoma defenſæ ſunt, ut ex op
lo ejus perſpicuum eſt.

Dissertatio Historica.

PETRUS de Tarantaſia, à quibuſdam Bu
dus, ab aliis Longobardus dictus, natu
no 1225. Ordinem Prædicatorum anno 1242.
ſiis ingreſſus, Lugdunenſis Archiepiſcopus el
anno 1272. tum à Gregorio X. Papa una eum
cto Bonaventura ad Cardinalis dignitatem eve
factuſque Oſtienſis Epiſcopus, eidem Gregoric
ceſſit in Romano Pontificatu, quem obtinui
menſes quinque & duos dies, à 21. Januan
ni 1276. ad diem 22. Junii quo obiit Romæ
pultus in Baſilica Lateranenſi, ætatis 51. Extat
cti Thomæ Aquinatis opuſeulum, in quo Petr
le vindicatur à cenſura plus quàm centum p
ſitionum, quas adverſarii in ejus ſcriptis nc
rant, obtulerantque Fr. Joanni Vercellenſi O
Prædicatorum Generali Magiſtro. De eo T
mius, Bergomas, Antonius Senenſis, Leander

Feruntur tres ejus Conciones in Coneilio
dunenſi II. habitæ I. die 7. Junii, II. Julii 6. I
exequiis Beati Bonaventuræ, qui in eodem C
lio obiit.

Commentaria in quatuor libros Sententiarum,
ſæ edita anno 1652. ex mſſ. Bibliothecæ Co
tus S. Thomæ Aquinatis (*a*).

(*a*) Commentaria in Pſalmos, Cantica C
corum, & in Epiſtolas S. Pauli, ac Poſtil
Pentateuchum celebrat Sixtus Senenſis, ſed no
mini me ea typis uſpiam edita obſervaſſe.

Supplementum.

PETRUS DE TARANTASIA, à quibuſdar
gundus, ab aliis *Longobardus* dictus; Or
Prædicatorum Pariſiis ingreſſus anno 1242. L
nenſis Archiepiſcopus electus anno 1272. tum
gorio X. Papa una cum Sancto Bonaventu
Cardinalis dignitatem evectus, factuſque Oſ
Epiſcopus, eidem Gregorio ſucceſſit in Ro
Pontificatu. Feruntur tres ejus Conciones in
cilio Lugdunenſi ſecundo habitæ: Prima die
nii, ſecunda die 6. Julii, tertia in Exequiis I
naventuræ, qui in eodem Concilio obiit. Sed

in Bibliotheca publica cod. 49. & Cremonæ in celebri Bibliotheca Fratrum Auguſtinianorum Eremitarum. Obtinuit tantùm Pontificatum per menſes quinque & duos dies, a 21. Januarii anni 1276. ad diem 22. Junii quo obiit Romæ, ſepultus in Baſilica Lateranenſi, annum ætatis quinquageſimum primum agens. Extat Sancti Thomæ Aquinatis Opuſculum, in quo Petrus ille vindicatur à Cenſura pluſquam centum propoſitionum, quas Adverſarii in ejus Scriptis annotaverant, obtuleruntque Fratri Joanni Vercellenſi Ordinis Prædicatorum Magiſtro Generali. De eo Trithemius, Bergomas, Antoninus Senenſis, Leander, Bellarminus, & Labbeus, à quo iſta ſunt, paucis additis quæ ipſum fugerant. Plura Ambroſius de Altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1276. pag. 42. & *in Appendice* pag. 44.

De Henrico Sterone. 1265.

HENRICUS Steto Monachus Chronicon ſcripſit *ab anno primo Frederici primi*, *uſque ad Rodulphum Aſpurgium*, id eſt, ab anno Domini 1152. uſque ad annum 1273. vide Henricum Caniſium tomo 1. antiquæ lectionis.

Dissertatio Historica.

HENRICUS Stero, Monachus in Altaha inferiore, ſeu Altaicho Cœnobio Germaniæ, Abbatis Hermanni Capellanus, contexuit *Annales ab anno primo Frederici Imp. Barbaroſſæ, Chriſti* 1152. *ad annum* 1273. quo Rodulfus ex Habſpurgenſi familia primus Imperator Romanorum creatus eſt: Extant in Tomo 1. Rerum Germanicarum Marquardi Freheri, & auctiores Tomo 1. Antiquæ Lectionis Henrici Caniſii. Eberardus de eadem inferioti Altaha Ratiſponenſis Eccleſiæ Archidiaconus ab anno 1273. ad annum 1305. perduxit.

Idem Stero Annalibus ſuis deinde ſubjecit *Hiſtoriam de rebus Rudolfi Habſpurgenſis*, *Adolfi Naſſavii*, *& Alberti Auſtriaci Imp. uſque ad annum* 1300. cui Appendicem uſque ad annum 1335. adtexuerunt Ulricus & Conradus Wellingi fratres Monachi Cœnobii Auguſtani SS. Udalrici & Afræ Ord. Benedictini. Vide Tomum 1. Freherinum.

De Thoma Bokingam. 1270.

Supplementum.

THOMAS BOKINGAM Anglus, claruit anno circiter 1270. inſignis in Anglia Theologus, & in Academia Oxonii Cancellarius. Scripſit Commentaria in 4. libros Sententiarum, quod opus in Londonienſi Bibliotheca extabat, ſed à prælis Pariſienſibus emerſit anno 1505. Item hujus extant *Commentaria ſuper Deuteronomium*, *Iſaiam Prophetam*, *omnes Epiſtolas Sancti Pauli*, *& Apocalypſim S. Joannis*, mſſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi codd. 27. 28. & 199. An idem ſit cum *Thoma de Dokingam* Eccleſiæ Oxonienſis Cancellario, cujus extant *Quæſtiones LXXXVIII.* Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 22. affirmare non audeo, quamvis hoc valdè probabile ſit. Hujus meminit Poſſevinus in Apparatu Sacro pag. 827. ubi tamen eum *Joannem* tibi per compendium obtulit.

De Joanne de Rupella. 1270.

Supplementum.

JOANNES DE RUPELLA Gallus, Ordinis Fratrum Minorum, Theologus Pariſienſis claruit circa eumdem annum 1270. cujus etiam memoria in
B Hiſtoria Univerſitatis Pariſienſis, ubi olim docuit ſæculo 13. Scripſit *Summam Quæſtionum* 148. *& alteram Quæſtionum* 115. *de anima inſcriptam*, mſſ. Oxonii in Bibliotheca Exonienſi cod. 6. Item *Summam inſcriptam De malo*, mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Penbrochiana cod. 78. cui etiam attribuuntur *Sermones Dominicales*, ibidem in Bibliotheca Domus Sancti Petri cod. 94. quamvis ſubdubitet qui nomen Sermonibus appoſuit. Item *Sermones de Sanctis*, mſſ. in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum Rhegii in Italia. Vide dictam Univerſitatis Pariſienſis Hiſtoriam, ubi de ſuis Doctoribus abundè loquitur: Itemque *Bibliothecam Ord. Minorum* quam inſtruxit Lucas Wa-
C dingus, ubi pag. 225. alia plura mſſ. Opera Joannis Rupellani recenſet.

De Odone Rigaldo. 1270.

Supplementum.

ODO RIGALDUS Ordinem Seraphicum Fratrum Minorum ingreſſus anno 1242. ubi Magiſter in Theologia moribus clarus, & magni nominis Concionator, dein conſecratus Archiepiſcopus Rothomagenſis ab Innocentio IV. Summo Pontifice Lugduni menſe Martio exeuntis anni 1247. Quo tempore Dominicani ſub Priore Joanne de Ri-
D vieriis, tradunt menſe Aprili abſque ulla reclamatione, eidem Odoni & Succeſſoribus Domum in qua habitaverant ultra Sequanam. Excipitur ſolemniter in Eccleſia B. Virginis ipſo die Paſchæ anni 1248. Anno ſequenti circa feſtivitatem reſurrectionis Domini, trajicit in Angliam, ut reditus ad Eccleſiam pertinentes Regis Henrici III. gratia impetraret: quod cum obtinuiſſet, facto hominio de iſtis redditibus qui in Anglia erant, remeavit in Normanniam teſte Matthæo Paris. Scripſit *Sermones de tempore ſeu Regulam vivendi* apud Petrum Rodulphium in Hiſtoria Seraphica, quos habes mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri cod. 109. *Commentaria in quatuor libros Moyſis*, mſſ. ibidem in
E Collegio Sancti Benedicti cod. 149. denique *Commentaria in Pſalmos & in Evangelia*, mſſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi codd. 36. & 37. Obiit autem Odo Rigaldus anno 1275. ſexto Nonas Julii, non 1276. die 5. Maji, ut eſt in Calendario Dionyſiano: nam illud intelligendum eſt de Odone Clementis deceſſore, qui vita defungitur anno 1247. At verò minùs rectè is qui Ciaconii opus ſupplevit, Reginaldum Minoritam tradit Rothomagenſem Antiſtitem, Lectorem Sacri Palatii & Cardinalium Collegio adſcriptum à Papa Bonifacio VIII. ſub annum 1303. nec idem eſſe poteſt cum Odone iſto, qui jam longè antè fato ceſſerat. Plura in ejus Encomium acervata apud Fratres Sammarthanos in Gallia Chriſtiana tomo 1. pag. 581. ubi *De Archiepiſcopis Rothomagenſibus*.

De

floruit anno 1270. quem aliqui volunt fuiſſe Lugdunenſem Archiepiſcopum, alii tantùm fuiſſe Suffraganeum, ſeu Epiſcopum in partibus Infidelium, cum ſpeciali deputatione & cura Lugdunenſis Archiepiſcopatus. Nullum autem indicium hujus Guillelmi in Collectaneo Epiſcoporum Lugdunenſium, quos habent Sammarthani Fratres in Gallia Chriſtiana tom. 1. pag. 286. & ſeqq. Quidquid iſtud ſit, Infula ſi defuit Guillelmo Peraldo, doctrinam non defuiſſe conſtat ex *doctiſſima Summa de Virtutibus & Vitiis*. Quæ ſæpiùs in 4. impreſſa eſt variis in locis, ac ultimò Pariſiis anno 1629. apud Michaelem Soly via Jacobæa ſub ſigno Phœnicis. Attribuitur eidem *Opus Sermonum de tempore & de Sanctis*, quod ſæpe excuſum eſt etiam ſub nomine Guillelmi Pariſienſis Epiſcopi, ut ſupra diximus *in Guillelmo Pariſienſi* ad ann. 1240. Plura apud Poſſevinum *in Apparatu ſacro*, Antonium Senenſem *in Bibliotheca Ordinis Fratrum Prædicatorum*, Ambroſium de Altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1256. pag. 15. & *in Appendice* pag. 432. qui ei cæco modo attribuit quidquid poteſt.

De Brocardo. 1270.

SUPPLEMENTUM.

BROCARDUS natione Germanus, Ordinis Fratrum Prædicatorum, floruit circa annum 1276. Scripſit *Summam Caſuum conſcientiæ*, quæ cum aliis multis codicibus manuſcriptis Veterum Theologorum & Concionatorum, adſervatur Cremonæ in Bibliotheca Fratrum Auguſtinianorum Eremitarum. Idem ex motu devotionis ac curſitationis in Orientem, luſtrata Palæſtina, reliquit poſteris *Deſcriptionem Terræ Sanctæ*, quam habet Henricus Caniſius tomo 6. Antiquarum Lectionum Ingolſtadii in 4. anno 1604. Itemque Virtembergæ anno 1554. in 8. & poſtea Coloniæ anno 1624. in 8. Appellatus Brocardus vel Burcardus de Monte Sion, forſitan quòd ibidem aliquantam fecerit moram in Itinere ſuo, etſi patria Argentinenſis fuerit, atque Ordinis Sancti Dominici, quem uſque ad annum 1283. vixiſſe aſſerunt. De quo Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, ubi eum aſſerit floruiſſe anno 1260. Ambroſius autem de Altamura *in Bibliotheca Dominicana* aſſignat eum anno 1238. de quo loquitur pag. 15. & 431. Appendicis, ubi eum beatum facit pro more & capite ſuo. At tempus quo præcisè vixerit aut floruerit, definire difficile, imò impoſſibile eſt, unde ad ann. 1270. conjecimus.

De Guillelmo Tripolitano. 1270.

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS TRIPOLITANUS, incola Aconenſis Conventus in Terra Sancta, Ordinis eorumdem Fratrum Prædicatorum, claruit anno circiter 1270. & ſcripſit ad Theobaldum Placentinum, poſtea Gregorium X. maximum Pontificem, librum *De ſtatu Saracenorum*, qui manuſcriptus extat Oxonii in Anglia in Bibliotheca Collegii Enconenſis cod. 3. inſcriptus, *De ſtatu Saracenorum & de Mahomete pſeudo-Propheta eorum, & de ipſa gente, & eorum Lege & Fide*. Idem manuſcriptus in Colbertina Pariſienſi Bibliotheca cod. 5129. Florebat eodem

cardi Argentinenſis & Guillelmi Tripolitani, qu
vis *Odolricus Ordinis Fratrum Minorum* floruerit tam
circa ann. 1329. cujus etiam Itinerarium ibidem
cod. 4. cum Itinerario Joannis de Mandeville, de
nos poſtea. Ambroſius de Altamura *in Bibliotheca*
minicana de Guillelmo Tripolitano ad ann. 1297. p

B

De Gerardo de Fracheto. 1270.

SUPPLEMENTUM.

GERARDUS DE FRACHETO Lemovice
quæ Civitas in Gallia Epiſcopatus eſt, C
nis Fratrum Prædicatorum, floruit anno 1240.
in manibus B. Jordani Magiſtri Generalis profe
nem emiſit aban. circiter 1226. ex primis poſt mo
S. Dominici alumnis hujus Ordinis in Gallia.
pſit juſſu Humberti Ordinis ſui Generalis Magi
Libros quinque de Origine ac Viris illuſtribus Ordinis
trum Prædicatorum, quibus *Humbertus Generalis ej*
Ordinis cognomento de Romanis, præfationem ta
addidit, impreſſos Duaci anno 1619. Idem ſc
Chronicon ab initio mundi uſque ad Coronationem C
Franci in Regem Siciliæ anno 1266. quod vidi man
ptum in Bibliotheca Cathedralis Eccleſiæ Rhem
cod. 281. ita inſcriptum: *Chronicon Fratris Gera*
Fracheto, Ordinis Fratrum Prædicatorum. Incipi
principio temporis ante omnem di. m, Deus Pater in
bo & per Verbum ſuum fecit ex nihilo rerum omnium
teriam, &c. Idem mſ. in Bibliotheca Sancti V
Pariſienſis. Obiit anno 1271. die quarta Octob
Conventu ſuo Lemovicenſi, ætatis 66. Profeſſion
De quo loquitur Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, A
tus Miræus in Auctoribus paucis ad ſuum A
rium *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* additis, Bern
Guidonis in Hiſtoria *De fundatione & progreſſu Co*
tus Lemovicenſis Fratrum Prædicatorum, Ambroſ
Altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad an. 1267.

C

D

De Radulfo Bockingo. 1270.

SUPPLEMENTUM.

RADULFUS cognomento *Bockingus*, ex O
Fratrum Prædicatorum, natione Anglus
tria Ciceſtrenſis, ſcripſit circa annum 1270. *Vi*
Richardi Ciceſtriæ in Anglia Epiſcopi lib. 2. quos
prolixos apud Bollandiſtas ad diem 3. Aprilis.
ſui Ordinis Scriptorem ignoravit Ambroſius de
mura *in Bibliotheca Dominicana*, quam conſcrip

E

De Annibale de Annibaldis. 127

SUPPLEMENTUM.

ANNIBAL DE ANNIBALDIS, Ordini
trum Prædicatorum, fuit ex illuſtri famili
mana oriundus, qui Theologiam Pariſiis aliqu
docuit: ſed factus Magiſter ſacri Palatii Roma
Alexandro IV. & Urbano IV. atque ab illo u
factus menſe Majo anni 1262. Cardinalis titul
ctorum duodecim Apoſtolorum. Miſſus à C
te IV. anno 1266. ut præſens eſſet Coron
Caroli Franci in Regem Neapolitanum. S
Commentarium in quatuor libros Magiſtri Sententi

De Marco Polo, 1270.

SUPPLEMENTUM.

MARCUS POLUS Venetus, Multis itineribus ſuſceptis cognitus, quorum deſcriptionem egit anno 1272. inſcriptam *De Regionibus Orientis*, quæ impreſſa cum itineribus Joannis Mandevilli, & Ludolphi de Sucken, & aliorum, cum variis novi Orbis Scriptoribus annis 1532. & 1555. Baſileæ in fol. Itemque ſecunda parte *Hieroſolymitani Chronici*, ſeu *De Bello ſacro*, quod anno 1585. edidit duobus tomis, in 4. Helmenſtadii Reynerus Reineccius. Denique Coloniæ ad Spream in 4. anno 1671. cum Indice prolixo hiſtorico, cura Andreæ Mulleri Berolmenſis Præpoſiti.

De Gaufrido de Bello-loco. 1270.

SUPPLEMENTUM.

GAUFRIDUS DE BELLO-LOCO, Gallicè, *de Beau-lieu*, Ordinis Fratrum Prædicatorum Theologus, juſſu Gregorii Papæ X. ſcripſit *Hiſtoriam Vitæ ſancti Ludovici IX. Gallorum Regis*, cui annis viginti à ſacris Confeſſionibus ac Conſiliis fuerat, & cui anno 1270. in Caſtris ad Tunetum piiſſimè in Domino morienti, extrema Sacramenta adminiſtravit. Alterum *librum de Vita & Miraculis ejuſdem Regis* adjecit GUILLELMUS CARNOTENSIS, Familiæ Dominicanæ Theologus, & ſancti hujus Regis Capellanus: quorum utrumque Opus impreſſum legitur tomo 5. Collectanei Veterum Hiſtoriæ Francicæ Scriptorum, quos collegit Andreas Ducheſnius ſæpiſſimè à nobis allegatus. Aubertus Miræus de utroque in auctario ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 396. ac poſt ipſum paucis Ambroſius de Altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1276. pag. 46.

De Joanne VVecco. 1270.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES WECCUS, ſeu BECCUS, Patriarcha Conſtantinopolitanus floruit anno 1270. venit ad Concilium Lugdunenſe anno 1274. multa uſque ad carcerem & mortem ob doctrinam Latinorum, quam induerat, & quam publicè profitebatur, perpeſſus eſt, multaque ſcripſit quæ ex manuſcriptis Codicibus Græcis eruta græcè & latinè immiſit in Collectaneum Græciæ ſuæ Orthodoxæ Leo Allatius Græcorum ſui temporis doctiſſimus. Quo autem anno Joannes Vveccus mortuus ſit, mihi reſcire hucuſque non contigit.

De Georgio Acropolita. 1270.

SUPPLEMENTUM.

GEORGIUS ACROPOLITA, Magnus Logotheta Conſtantinopolitanus, floruit ſub annum 1270. ſæculi 13. ſub Michaelis Paleologi Imperio, cujus Protoveſtiarius fuiſſe creditur. Scripſit *Hiſtoriam ſeu Chronicon Conſtantinopolitanum* ab anno Acropolita, cum Nicephoro Gregora, & Laonico Chalcocondila, anno 1614. Lugduni Batavorum in 8. Itemque græcè & latinè in folio Pariſiis anno 1651. typis Regiis, cum aliis Scriptoribus Hiſtoriæ Bizantinæ, ex verſione Leonis Allatii. Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* capite 386.

B ## *De Guillelmo de Sanvico*. 1270.

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS DE SANVICO Anglus, Ordinis Carmelitarum, ſcripſit circa annum 1270. *Chronicon de Multiplicatione Ordinis Carmelitani per Syriam & Paleſtinam, & de Vaſtatione Monaſteriorum Terra-Sancta ac adventu Carmelitarum in Europam*. Anglus natione fuit, & aliquot annis in Monte Carmelo & in Terra-Sancta permanſit, atque Accone anno 1251. à Saracenis capta in Angliam rediit, unde poſteà Chronicon ſuum ſcripſit, cùm in eo mentionem faciat annorum 1267. & 1269. Hoc
C Opus inſertum libro 9. Philippi Riboti Catalani de rebus Carmelitanis, qui continentur in Speculo Carmelitarum, quod quatuor tomis in folio evulgavit F. Daniel à Virgine Maria Ordinis hujus Calceatus, ubi omnes ferè Auctores, ſaltem antiquiores, qui de rebus Carmelitanis agunt, collecti ſunt. Impreſſum an. 1680. Antuerpiæ apud Michaelem Cnobbarum. Idem Opuſculum Guillelmi de Sanvico, inſertum Tractatui hiſtorico de Patriarchis Hieroſolymitanis pag. 60. & ſeqq. quem Bollandiſtæ cenſuerunt præmittendum tomo 3. menſis Martii. De illo Aubertus Miræus in Auctario ſuo Scriptorum Eccleſiaſticorum cap. 485. pag. 272. Bibliotheca Eccleſiaſticæ, Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, ubi eum ap-
D pellat *Guillelmum de Samaco*.

De Joanne Geneſio. 1270.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES GENESIUS DE QUALEA, Parmenſis, Ordinis Fratrum Minorum, ſcripſit *Tractatum de Civitate Chriſti*, impreſſum Rhegii anno 1501. apud Ugonem Rogerium, & Romæ anno 1523. apud Mazochium, plura Vvadingus *in Bibliotheca Ordinis Minorum*.

E ## *De Thoma de Lentino*. 1270.

SUPPLEMENTUM.

THOMAS DE LENTINO, ſive LEONTINO, natione Siculus, Ordinis Fratrum Prædicatorum, per decennium Prior Conventus ſui Neapolitani, & tunc forſitan Provincialis Lombardiæ, circa annum 1255. profectus in Terram-Sanctam. Hic ſcripſit *Vitam ſancti Petri Martyris Ordinis ſui*, quam habes tom. 3. Aprilis apud Bollandiſtas ad diem 29. pag. 686. Factus poſteà Epiſcopus Bethleemicus, tum ad Cuſentinum Archiepiſcopatum aſſumptus, denique rurſum remiſſus in Orientem à Gregorio X. anno Chriſti 1272. ad Patriarchatum Hieroſolymitanum cum officio Legati Apoſtolici adminiſtrandum, ibidem obiit anno mihi ignoto, ſed juxta Lab-

Digitized by Google

Supplementum.

Raymundus Martini Catalanus, Ordin. Fratrum Prædicatorum, circa annum 1278. ſcripſit Opus nobile & arduum inſcriptum, *Pugio Fidei adverſùs Mauros & Judæos*, aureum librum poſt
B quatuor ſæcula è tenebris erutum, & noviſſimè Pariſiis in folio apud Joannem Henault., via Jacobæa ſub ſigno Angeli Cuſtodis impreſſum anno 1651. cum variis & doctiſſimis Obſervationibus eximii viri Joannis Voiſin Senatoris Burdegalenſis. Ex illo autem Galatinus optima quæque in ſua arcana transſudit, ſuppreſſo penitùs Auctoris nomine, quod homine ingenuo indignum eſt. Videas Ambroſium de Altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1283. pag. 58. & *in Appendice* pag. 449. uſque ad nauſeam *de Raymundo* concionantem.

De Udalrico Argentinenſi. 1280.

C Udalricus de Argentina Ordinis Prædicatorum, & Alberti Magni auditor, ſcripſit *in libros quatuor Magiſtri Sententiarum: & ſummam Theologiæ ac librum de anima*, claruit anno Domini 1280.

Dissertatio Historica.

Udalricus ſive Ulricus aut Uldaricus, natione Germanus, à patria Argentinas ſive Argentoratenſis dictus, Ordinis Prædicatorum, Alberti Magni diſcipulus, ut nuncupatur à Joanne Nider in tractatu de Reformatione Religioſorum, ubi Summæ ejus citat librum ſextum, tractatum
D primum, & caput ultimum. Floruit circa annum 1280. ſub Rudolfo Imperatore, teſte Trithemio, unde Antonius Senenſis, Eiſingrenius, Poſſevinus, aliique moderni.

Commentaria ejus in quatuor libros Sententiarum Magiſtri Petri Lombardi, & alia ſi quæ ſint opera, quis Typographus, quave in urbe aut anno excuderit, nemo me hactenus docuit: nec Simlerus, nec Poſſevinus, nec Patrologus aut Miræus exſcriptores Bellarmini, aliive. Unum hoc ſcio; *Compendium Theologiæ* quod extat inter opuſcula Sancti Thomæ à quibuſdam huic Ulrico tribui, ut ſupra ſuo loco monuimus.

De Ruperto de Ruſſia. 1280.

E Rupertus, ſive Robertus de Ruſſia Ordinis Minorum claruit eodem tempore, & circa annum Domini 1280. ſcripſit *Commentaria in quatuor libros Sententiarum: Expoſitionem in Regulam S. Franciſci, & librum de anima*.

Dissertatio Historica.

Rupertus de Ruſſia, ſive quod idem eſt Robertus Ruthenus (Miræus aliud agens Haſſum vocavit, quod mirum cùm Bellarminum duntaxat exſcripſerit) Ordinis Fratrum Minorum. Trithemio dicitur claruiſſe anno Domini 1270. Imperio vacante: alii enim cum Bellarmino & Patrolo-
rios, quibus recentiores addunt *librum de Anima*
nemo me hactenus docuit, qua in Officina,
ve anno opera illa fuerint typis impreſſa, nec
nerus, ejuſque breviator Simlerus ad Trithen
quicquam addidere. Ipſe quoque de eo nihil,
hactenus adverterim, Sixtus Senenſis protulit.

De Gulielmo Durante. 1280.

Gulielmus Durantes, dictus ſpec
tor, natione Vaſco, Epiſcopus Mimate
juriſconſultus inſignis, ſcripſit *Speculum in tria*
lumina diſtinctum ad Cardinalem Othobonum, qui
poſtea Hadrianus Papa quintus. Scripſit etian
tionale divinorum officiorum libris octo, & Repert
juris, & *Commentaria in Canones Concilii Lugdun*
Vivebat tempore Nicolai III. Pontificis anno
mini 1280.

Dissertatio Historica.

Guillelmus Durantes, ſive Durand
Speculator vulgo dictus, natione Va
ſeu Provincialis potiùs è Podio Miſſonis ex
cio Pontificio in Umbria, & Decano Carn
ſi, creatus anno 1286. Epiſcopus Mimatenſis,
Gabalitanus in Aquitania prima ejus nominis
vixit uſque ad annum 1296. quo Romæ mo
eſt Kalendis Novembris, & ſepultus in æde
minicanorum ſupra Minervam, cum epitap
quod refert Ferdinandus Ughellus in Epiſcopis
banienſibus. De eodem Simon Majolus Epiſ
Wltoranenſis in ejus vita, Valentinus Forſte
qui ait Patrem practicæ dictum, ſed malè
vincialem Ordinis Prædicatorum cum Ant. L
no, Alfonſo Fernandio, aliiſque appellat, J
chardus in vitis Jureconſultorum, Trithemi
aliique. Simlerus errat dum anno 1236. flo
aſſerit, & alii, qui juvenem adhuc obiiſſe vol
& an. 30. non ita multùm egreſſum.

Speculum Juris in tria volumina diſtinctum, ad
dinalem Sancti Hadriani Othobonum Fliſcum
poſtea fuit Hadrianus V. Papa ſcriptum d
anno 1261.

Rationale Divinorum Officiorum libris octo con
benſum, quod anno 1286. variis diſtrictus ne
abſolvit, ut ipſe narrat libro 8. cap. 9.

Repertorium Juris, quod una cum prioribus
Lugduni prodiit annis 1516. 1551. &c.

Commentarius in Canones Concilii Lugdunenſis.
apud Jacobum Moſcarenum in 4. anno 1569

Idem qui ſupra Forſterus falsò ſcripſit mor
fuiſſe juvenem vix 30. an. egreſſum, & de r
cramentaria hanc illius refert ſententiam: *Ve*
audimus: motum ſentimus: modum neſcimus: pr
tiam credimus.

De Gerardo Leodienſi. 1280.

Supplementum.

Gerardus Ordinis Fratrum Prædicator
inſignis hoc tempore Theologus & Co
nator, docuit Theologiam tum Pariſiis, tum
dii poſtea, unde nomen ei Gerardi Leodienſi
hæ

ciendas docens, multaque ad ædificationem pertinentia hinc & inde ex Scripturis colligens. Opus iſtud inſcriptum, *Speculum Concionatorum de doctrina cordis, ſeptem libris*, impreſſum Neapoli in 4. anno 1607. Habetur mſſ. ſed Anonymum Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 148. Scripſit etiam *Sermones de tempore ac de Sanctis*, quos Aubertus Miræus in Scholio ad caput 53. libri de Scriptoribus Eccleſiaſticis Henrici Gandavenſis, ait mſſ. extare apud Belgas in Valle-Viridi, & Lovanii ad ſanctum Martinum. Extant mſſ. Cremonæ in Italia, in Bibliotheca Fratrum Auguſtinianorum, quos *Eremitas* appellamus. Agunt de Gerardo Leodienſi Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Aubertus Miræus loco citato, Ambroſius de Altamura ſæpe citatus *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1270. pag. 25.

De Balduino Aveſnenſi. 1280.

SUPPLEMENTUM.

BALDUINUS AVESNENSIS ſub annum 1285. ſcripſit Latinè *Hiſtoriam Genealogicam Comitum Hannoniæ, & aliorum Procerum*, quæ mſſ. extabat olim Pariſiis apud Andream Ducheſnium, & Bruxellæ apud Chiffletios, nunc autem in Bibliothecæ Regiæ mſſ. Codicibus.

De Georgio Cyprio. 1820.

SUPPLEMENTUM.

GEORGIUS CYPRIUS anno 1283. ita volente Andronico Imperatore, factus eſt è laico Monachus, ex Monacho poſt Sacrorum Ordinum gradariam ſuſceptionem mox conſecrandus Patriarcha Conſtantinopolitanus, de quo plura videri poſſunt in Pachimeri Hiſtoria nuper vulgata per Petrum Poſſinum. Scripſit *Encomium S. Georgii Magni Martyris*, quod legitur Græcè & Latinè apud Bollandiſtas ad diem 23. Aprilis. Item extant *variæ Georgii Cyprii Epiſtolæ* mſſ. Græcè in Bibliotheca Vaticana, & Bavarica cod. 96. Hanc porrò dignitatem Patriarchatus abdicavit paulò ante mortem, quæ contigit anno 1290. Hæc Daniel Papebrokius tom. 3. Aprilis pag. 102. ad finem capitis ſecundi Commentarii prævii ad acta S. Georgii.

De Theodorico de Apoldia. 1280.

SUPPLEMENTUM.

THEODORICUS DE APOLDIA, Thuringus, Patria Herefordenſis, ex Ordine Fratrum Prædicatorum, clarus anno circiter 1280. ſcripſit prolixè & ornatè *Vitam ſancti Dominici Fundatoris Fratrum Prædicatorum libris VII.* de quibus Surius & Bollandiſtæ agent ad diem ſuum. Item libros 8. *De ſancta Eliſabetha Andreæ Regis Hungarorum filia, Ludovici Landgravii Thuringiæ Vidua*, quos ex mſſ. Codd. Henricus Caniſius tom. 5. lectionis antiquæ primus publicavit, & Matthæus Raderus tom. 1. Bavariæ ſanctæ in Compendium eleganti ſtylo redegit. Ipſa Marpurgi anno 1231. ſanctiſſimè obiit, in tabulas publicas anno 1235. à Papa Gregorio Nono relata.

num 1288. pag. 91.

De Engelberto Abbate. 1288.

SUPPLEMENTUM.

ENGELBERTUS Abbas Admontenſis in Stiria claruit anno circiter 1280. & ſcripſit librum
B *De ortu, progreſſu & fine Romani Imperii*, quem habes in Bibliotheca veterum Patrum ſæculo 13. Lugdunenſis ultimæ editionis, & aliarum. Scripſit etiam anno 1273. *Carmine Heroico Panegirim Coronationis Rodulfi Haſpurgici in Romanorum Imperatorem*, quam habes in Collectionibus Hiſtoricorum Germaniæ quos diverſi ediderunt. De Engelberto Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, quem tamen rejicit ad annum 1320. quo uſque vivere quidem potuit, licèt anno 1280. floruerit. Opus Engelberti Admontenſis *De ortu, progreſſu & fine Romani Imperii*, impreſſum primò Baſileæ in 8. anno 1553. typis Oporinis cum Odeporico Bavarico Gaſparis Bruſchii: qui præmiſit præfationem cautè legendam, utpote hominis
C hæretici.

De David de Auguſta. 1280.

SUPPLEMENTUM.

DAVID DE AUGUSTA Vindelicorum, Theologus, Ordinis Fratrum Minorum, claruit anno circiter 1280. & ſequentibus, ſcripſit *Formulam Novitiorum de reformatione exterioris hominis*. Item *formulam interioris hominis & libellum de ſeptem progreſſibus Religioſi*; quæ tria opuſcula primùm ſeorſim, & poſtea à Colonienſibus tom. 13. Bibliothecæ Patrum edita fuerunt. Hæc etiam opuſcula devota quæ S. Bonaventuræ perperam attributa, legitimo
D quidem auctori reſtituta ſunt, in Bibliotheca ſanctorum Patrum, editionis Lugdunenſis anni 1677. ſæculo 13. Vide Antonium Poſſevinum *in Apparatu Sacro* pag. 417. Lucam Vvadingum *De Scriptoribus Ordinis Minorum* pag. 99.

De S. Gertrude. 1280.

SUPPLEMENTUM.

GERTRUDIS ſancta Virgo & Abbatiſſa Monaſterii Helffedani in Comitatu Mansfeldenſi in Germania, claruit ſcientia & moribus circa an-
E num 1280. Scripſit *libros 4. inſinuationum divinæ pietatis*, qui incipiunt ab his verbis: *Abyſſus increatæ Sapientiæ*: quibus præmittitur alius liber de ejus vitâ ab auctore Anonymo, incipiens à verbis ſequentibus: *O altitudo divitiarum ſapientiæ & ſcientiæ Dei*, &c. impreſſi primùm Coloniæ anno 1579. in 4. tum correctiùs in 8. Pariſiis anno 1662. apud Fredericum Leonard via Jacobæa ſub Scuto Veneto. Opus iſtud devotioni muliebri aptiſſimum, quod in editione ultima inſcribitur, *Vita & Revelationes ſanctæ Gertrudis Abbatiſſæ Ordinis ſancti Benedicti*. Obiit ſancta Gertrudis in ſuo Monaſterio anno 1290. de qua plura habet Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro verbo *Gertruda Abbatiſſa*.

De

Digitized by Google

... ejuſdem Sanguinis, ejuſdem inſtituti, ejuſdem temporis, ejuſdem gratiæ atque ingenii, ſcripſit etiam *ſimillimas Viſiones* ſeu *Revelationes*, quas inſcripſit *ſpirituales gratias lib. V.* de cujus ſcriptis & obitu loquitur ſancta Gertrudis prædicta: unde patet Mechtildem abiiſſe ad Dominum ante Divam Gertrudem. Ejuſmodi revelationes, aptum fœmineo ſexui & ingenio opus, impreſſæ ſunt Pariſiis in fol. anno 1513. charactere eleganti pro B ratione temporis, ex officina Henrici Stephani è Regione Scholæ Decretorum. Eſt autem Collectaneum quoddam continens varias diverſorum revelationes, quod rectè *Collectaneum Viſionum vel Viſionarium* appellaretur. Continet fol. 1. *Hermetis Viſiones* ſeu *Paſtorem Hermetis* libris 3. fol. 17. protaicum libellum *De Viſione Vvetini Monachi*, quem poſteà iterum edidit D. Joannes Mabillon in actis SS. Ordinis Divi Benedicti ſæculo 4. tom. 1. pag. 263. & ſequentibus. Tum fol. 19. *libri duo ſomniorum ſeu revelationum F. Roberti Ordinis Fratrum Prædicatorum*, qui an. circiter 1330. floruit; ſuaque ſomnia ſcriptis mandavit. Fol. 28. lib. 3. *Revelationum ſanctæ Hildegardis Virginis Scivias intitulati*, qui incipiunt: *Ecce quadrageſimo tertio tem-* C *poralis curſus mei anno*, &c. Fol. 119. *libri V. Viſionum ſeu Revelationum ſanctæ Eliſabeth Abbatiſſæ Schonaugienſis*, alibi etiam poſtea impreſſi, ut ſuperiùs diximus. Denique fol. 150 *libri V. gratiarum ſpiritualium ſanctæ Mechtildis Virginis*, de quibus ſupra. Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro mentionem facit *ſanctæ Mechtildis*, ſed fallitur in eo quòd ait eam vixiſſe adhuc anno 1300. Cùm enim mortua ſit ſancta ſoror Gertrudis ex ipſo Poſſevino anno 1290. & hæc in Scriptis ſuis loquatur de ſorore Mechtilde tamquam mortua, non poteſt vixiſſe uſque ad annum 1300. ſed mors aſſignanda circa annum 1284. vel 1286.

D

De Petro Alverno. 1280.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS ALVERNUS ſeu DE ALVERNIA Gallus, vir doctus, ſancti Thomæ dum Pariſiis legeret Diſcipulus claruit anno circiter 1280. Scripſit *Appendicem ſeu Supplementum ad Summam ſancti Thomæ Magiſtri ſui*, quod ſemper impreſſum eſt ad calcem ejuſdem ſummæ. Extant ipſius Commentarii in aliquot libros Ariſtotelis, nempe *De motibus Animalium, de longitudine ac brevitate vitæ, de juventute ac ſenectute, de reſpiratione, de morte ac vita*, qui prodierunt Venetiis anno 1507. una cum ejuſdem E ſancti Thomæ *Commentariis in Ariſtotelem de ſenſu & ſenſato, ac de memoria*. Item ejuſdem Petri Appendix Commentariorum D. Thomæ Aquinatis ad libros Ariſtotelis de Cœlo, quos D. Thomas non abſolverat: nimirum ad partem tertii & ad quartum integrum, quæ Venetiis excuſa fuerunt anno 1495. apud Scottum. Ejuſdem *Commentarii in libros Phyſicorum Ariſtotelis*, mſſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi in Anglia cod. 97. *in parva Naturalia ejuſdem*, mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri cod. 54. *in Meteora* Oxonii in Collegio novo cod. 245. in Balliolenſi cod. 229. denique *in Politica Ariſtotelis*, mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri cod. 40. De illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Ambroſius de Altamura *in Bibliotheca*

NICOLAUS DE HANAPS natione Gallus Diœceſi Rhemenſi natus, ex pago ejuſ nominis in Thieraſcia juxta Aubentonium, ex dine Fratrum Prædicatorum, ſcripſit opuſculum titulatum: *Exempla virtutum & vitiorum ex Uni Scriptura divinæ promptuario deſumpta*, impreſſum riſiis in 8. anno 1547. ſub nomine proprii auct apud Joannem Foucher via Jacobæa ſub ſigno bis Florentiæ, ac Tubingæ in Germania anno 1 apud Huldericum Morhart, demum Venetiis in anno 1637. Vocatur vulgo *Biblia pauperum*, ſancto Bonaventuræ à quibuſdam adſcriptum, a in ejus opuſculis impreſſum, ut ex mſſ. Neapo nis Codicibus Antonius Senenſis tradit in ſua Bi theca. Conſtat hoc opus capitulis 134. & inci *Creatio Rerum ita fuit mirabilis*. Non tantùm au Neapoli mſ. extat ſub nomine proprii Auctoris N lai de Hanaps, ſed in aliis multis Bibliothecis, monæ in Bibliotheca Fratrum Auguſtinianorum mitarum, Cameraci in Biblioth. Eccleſiæ Cathe lis pulpito 6. & alibi. Videas de eo Aubertum ræum in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. pag. 294. Factus dicitur Hieroſolymitanus Pat cha, & obiiſſe anno 1288.

De Guidone Archidiacono. 1283

GUIDO Baiſius Archidiaconus Bononien ſcripſit *Commentarium in decretum Gratia* quod *Roſarium* appellavit. Scripſit etiam *in epi Decretales*, claruit anno 1283.

DISSERTATIO HISTORICA.

GUIDO Baſius, ſeu Baiſius, aliàs de Bay vel Bayſio, Regienſis patria, ſed Bonon ſis Archidiaconus, claruiſſe dicitur anno 1283. themius ſub Adolfo Naſſavio Imp. collocat a 1290. additque apud ſcientiæ utriuſque Juris ſeſſores, magnam uſque ad ſua tempora perſever ejus auctoritatem.

Roſarium, ſeu, *Commentarius in Decretum Gr ni, & in libros quinque Decretalium Gregorii IX. P.* Venetiis anno 1580. cum Nicolai Superantii Petri Albignani Tretii Jureconſultorum annot nibus.

De Ægidio Romano. 1290.

ÆGIDIUS Romanus ex nobili familia lumnenſium, Ordinis S. Auguſtini Prior g ralis, ac poſtea Archiepiſcopus Bituricenſis, S Thomæ auditor, & ejus doctrinæ defenſor ac mus, plurima ſcripſit tum Philoſophica, tum T logica; ſed magna ex parte non extant, niſi m ſcripta in variis Bibliothecis. Quæ extant Theo ea impreſſa, hæc ſunt.

In primum & ſecundum Sententiarum Commentari Exameron libri duo. In Cantica Canticorum lectione vendecim. In Epiſtolam ad Romanos lectiones. In Firmiter, & in cap. Martha expoſitio. In Orationem minicam, & Salutationem Angelicam explanatio. ctatus de corpore Chriſti, de diſtinctione articulorum dei & de arca Noe. Theoremata de Sacramento al & de corpore Chriſti. Tractatus de renunciatione

Lib

Digitized by Google

ſorum culpa. De prædeſtinatione, præſcientia, paradiſo, & inferno. De peccato originali. Caſtigatorium in corruptorium librorum Thomæ Aquinatis.

Extat etiam *manuſcriptus liber*, quem ego vidi, *De poteſtate Eccleſiaſtica.*

Ex Philoſophicis hæc habentur typis mandata.

In Metaphyſicam Ariſtotelis expoſitio. In ejuſdem libros de anima. In Ejuſdem libros de generatione. In ejuſdem libros Priores analyticos. In ejuſdem libros Rhetoricorum. De materia cæli. De formatione corporis humani. Super auctorem libri de cauſis. De eſſe, & eſſentia. De motu Angelorum. De menſura Angelorum. De cognitione Angelorum.

Sed hi tres poſtremi tractatus poſſunt inter opera Theologica numerari. Floruit hic auctor circa annum Domini 1290.

Obſervatio.

Opuſculum in orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, & tractatus de corpore Chriſti: non ſunt omninò certa opera Ægidii. Solet citari liber in quartum ſententiarum nomine Ægidii, ut etiam liber de intellectu poſſibili contra Averroem, & de gradibus formarum: ſed, utrum ii libri extent, ignoro.

DISSERTATIO HISTORICA.

ÆGIDIUS, patria Romanus ex nobiliſſima Columnenſium familia, Doctor Fundatiſſimus vulgò dictus, S. Thomæ Aquinatis diſcipulus, ejuſque doctrinæ defenſor acerrimus, Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, renunciatus fuit Prior Generalis in Comitiis Romæ anno 1292. coactis, tum commendatione atque opera Philippi Pulchri Chriſtianiſſimi Francorum Regis, cujus fuerat Præceptor anno 1296. ad Bituricenſis Patriarchatus apicem evectus, interfuit Concilio Viennenſi anno 1311. ac demum Avenione obiit die 22. Decembris anni 1616. Sepultus Pariſiis in æde Auguſtinianorum ad ripam Sequanæ juxta principem Templi aram. De eo plura Jacobus de Saxonia, Joſephus Pamphilus, Thomas Gratianus, Angelus Rocca, Cornelius Curtius, Philippus Elſſius in Encomiaſtico, Poſſevinus, Bellarminus, Miræus, quique de S. R. E. Cardinalibus, eorumque operibus (multi enim quamquam falsò in Purpuratorum Patrum numerum cooptatum fuiſſe aſſerunt) aut de Archiepiſcopis Bituricenſibus ſcripſerunt, ac præcipuè Anonymus Sanſulpitianus Monachus, cujus Patriarchium Bituricenſe edidimus ipſo initio Tomi II. Novæ Bibliothecæ mſſ. librorum, ut omittam Baronianorum Annalium Continuatores Bzovium, Spondanum, & Odoricum.

Opera ejus tum Philoſophica tum Theologica, variis in locis edita ſunt, nec unquam in unum corpus fuere redacta. Quorumdam texuit Catalogum Bellarminus, non omnium: nos inveſtigare deinceps conabimur, quæ, quibuſve in locis excuſa ſunt, omiſſis cæteris, quæ nondum lucem publicam viderunt, ni fortè ſatius fuerit expectare brevi proditurum R. P. Ludovici Jacobi à S. Carolo Carmelita Bibliothecam Cardinalitiam. Interim obſervandum moneo cum R. P. Theophilo Raynaudo in libro

(ut ſuo loco ...

ſtione I. Apologetica, tum à Leandro Alberto libro 4. de Viris Illuſtribus Prædicatorum. Verùm, ut rectè idem ſubjungit, cùm addat Leander Richardum quoque Clapoel Anglum ſcripſiſſe eodem argumento & titulo librum, quidni & ipſe Ægidius ea de re ſcribere, & vindex pro magiſtro exurgere potuerit? Quare ad mſſ. codices, & coætaneorum ſcriptorum teſtimonia recurrendum. De Ægidiis Medico ac Poeta, Corbolienſi altero, altero B Pariſienſi, erit alius, Deo dante, diſputandi locus.

De Raymundo Lullo. 1290.

RAYMUNDUS Lullus ex inſula Majorica, vixit tempore Philippi Pulchri Regis Francorum circa annum Domini 1290. Scripſit lingua ſua vulgari, *multa opera*, quorum aliqua verſa ſunt in linguam Latinam, ut Ars magna, & parva. Hunc Raymundum Eimericus in directorio Inquiſitorum ſcribit accuſatum fuiſſe ad Gregorium XI. Papam vel potius accuſata fuiſſe ſcripta ejus, quòd continerent pluſquam trecentos errores, & Bernardus C de Lutzemburgo Raymundum hunc ponit in Catalogo hæreticorum. Contra autem non deſunt, qui eumdem Raymundum colant, ut ſanctum Martyrem, & vocent Doctorem illuminatum, & ſcripta ejus orthodoxa eſſe confirment: de qua re editus eſt liber anno 1604. cùm hac inſcriptione, Sententia definitiva in favorem Lullianæ doctrinæ juris ordine, & Apoſtolica auctoritate lata, & in veritatis triumphum, inque glorioſæ vindicationis memoriam, denuo impreſſa, & principalibus reſcriptis munita. Quid in hac controverſia tenendum ſit, nondum videtur eſſe definitum ab Apoſtolica Sede, cùm tam directorium Eimerici, quàm liber illi oppoſitus, publicè, & ſine prohibitione D legatur.

DISSERTATIO HISTORICA.

DE hoc ingens inter Scriptores rixa: aliis eum inter Hæreticos recenſentibus, aliis ſuſpectum de fide multiſque implicatum erroribus, atque hiſtrionem, perditæque memoriæ virum infamantibus, aliis denique, non tantùm ejus abſolutioni ſubſcribentibus, ſed etiam ut Martyrem Doctoremque Illuminatum deprædicantibus. Obiiſſe dicitur in ora Mauritaniæ lapidibus appetitus anno ætatis 80. die 26. Martii anni 1315. unde poſtea delatus in Balearium primariam Inſulam Majoricam, ut Sanctus, & pro E fide Martyr colitur ab incolis. Vitam ejus atque apologiam ſcripſerunt Lucas Waddingus in Annalibus & Bibliotheca Ordinis Minorum, Dervicius Thadæus in Nitela Franciſcanorum, Nicolaus Cauſſinus noſter in Aula ſancta, Guillelmus Colletetius inter Poetas noſtræ ætatis vir eruditus, & alii, qui aſperſas nomini Lulliano ab Abrahamo Bzovio in Annalibus Eccleſiaſticis & quibuſdam aliis hæreſeos, errorumque maculas diluere moliti ſunt. Videndi quoque de eo Carolus Bovillus, Spondanus, Odoricus, Vaſquez in primam partem Sancti Thomæ, Franciſcus Penna in Notis ad Directorium Inquiſitorum Eimerici, Andreas Schottus in Bibliotheca Hiſpanica, Joannes Imperialis in Muſæo Hiſtorico, Jo: Mariana & ex eo Miræus, Arturus à Monaſterio,

Digitized by Google

plurimos errores incidiſſet, Gregorii XI. Papæ juſſu examinatus, ac damnatus eſt, ejuſque libri flammis addicti. Idem Wadingus libros ejuſdem Lulli Majoricenſis quem Tertiariis Ordinis Sancti Franciſci accenſet, in varias claſſes diſtinxit, quamvis non ſatis in omnibus accuratè mſſ. ab editis diſcreverit, & loca impreſſionum ac tempora adſignaverit. Sunt autem hi:

Generales Artium libri. Logicales libri. Philoſophi, ſeu melius, *Phyſici. Metaphyſici libri. Variarum artium libri. Medicinæ libri. Juris utriuſque libri. Libri ſpirituales & contemplationis. Prædicabiles libri. Quodlibetici, ſeu variarum rerum libri. Diſputationum variarum ſeu Controverſiarum libri.*

Suſpecti, quique ſub nomine Lulli falsò circumferuntur, ut nominatim *Liber de Invocatione Dæmonum*, qui teſte Eymerico in Directorio, dicitur eſſe Raymundi Lulli junioris ſive Neophyti. Plura de Scriptore illo πολυβρυλλητοτάτω, ejuſque opuſculis ſive calamo dumtaxat exaratis, ſive prælo typographico hactenus commiſſis diſſerenda offeret fortè nobis commodior aliqua opportunitas. Hæc interim ſufficiant non ex uno fonte derivata in tuos, ſi voles uſus.

De Richardo de Media-Villa. 1290.

RICHARDUS de Media-Villa, natione Anglus, Ordinis S. Franciſci, ſcripſit *in libros quatuor Sententiarum* dilucida *Commentaria*, in quibus S. Thomæ doctrina imitari viſus eſt.

Scripſit etiam *in quatuor Evangelia*, & *in Regulam Fratrum Minorum*, &, *contra Petrum Joannem librum unum*. Dicitur etiam ſcripſiſſe de Conceptione Beatæ Virginis, & in epiſtolas S. Pauli, & de ordine judiciorum, quod an ita ſit, non mihi conſtat.

DISSERTATIO HISTORICA.

RICHARDUS de Media-Villa, Anglicè *Middeltonne*, natione Anglus, (ſunt tamen qui Scotum ſtatuerunt aut Gallum, dictum, ſi ſuperis placet, vernacula dialecto *de Miville*) Ordinem Minorum ingreſſus, Doctoris ſolidi, Copioſi, vel Fundatiſſimi titulis inſignitus eſt. Obiit Oxonii in Anglia, ubi per multos annos docuerat, circa annum 1300. aut etiam ſeriùs. De eo Joannes Trithemius, Sixtus Senenſis qui ad annum 1290. revocat, Poſſevinus, Miræus, Henricus Willotus, Waddingus in Annalibus & Bibliotheca, Piſeus, Dempſterus, aliique præſertim Britanni aut qui de Britannis ſcripſere.

In IV. libros ſententiarum Petri Lombardi Commentaria, ſeu, Quæſtiones ſubtiliſſimæ, Venetiis 1509. & 1589. tum Brixiæ anno 1591. duobus tomis.

Quodlibeta varia Venetiis 1509. & in eadem Brixienſi urbe 1591.

In quatuor Evangeliſtas ſingulos libros edidit ſermone ſcholaſtico, vir in divinis Scripturis, in Jure Pontificio, & in doctrinis ſæcularibus apprimè eruditus, inquit Sixtus Senenſis, ſed ego illos impreſſos non vidi, nec ſcholia in Regulam S. Franciſci, aut librum de Conceptione B. Virginis, &c. quæ quidam memorant.

ſcripſit *egregium opus Quodlibetorum*. Item ſu
quæſtionum ordinariarum. Item *de Virginitate*, c
ntentia. Denique etiam *Commentaria in libros*
corum & Metaphyſicorum Ariſtotelis, & librum
ris Illuſtribus. Obiit anno Domini 1293.

DISSERTATIO HISTORICA.

HENRICUS, à patria Gandavenſis vulg
B ctus, ſive Mudanus à Muda ſuburbio,
modo continetur intra pomæria Gandavi, c
mento Goethalſius, ſive Goedhals, hoc eſt,
collius, εὐτράχηλος, Pariſinus Doctor, Solem
tulo celeberrimus, & Archidiaconus Tornac
in qua urbe obiit anno ætatis 76. Chriſti 129
8. Septembris, in Beatæ Mariæ Virginis æd
maria ſepultus, ut docet Trithemius, qui
ejus diem feſtum Apoſtolorum Petri & Paul
gnat, cujus tamen ſepulchri nullam extare r
riam teſtatur Valerius Andreas, quem vide
Meyero, Marchantio, Suertio, Sandero, V
&c. Errat Simlerus, qui anno 1299. floruiſſe
tur. Sunt qui aſſerant Ordinis Servorum B.
C nis Mariæ fuiſſe decus atque ornamentum ſi
re, & teſtem advocant Archangelum Gianin
Annalibus ejuſdem Ordinis, quos conſulat per
Lector. Fides enim ſit penes Auctorem illum
alpinum, rerum Belgicarum minùs, ut op
callentem.

Theologica Quodlibeta. Pariſiis à Jacobo Badi
ta anno 1518.

Summa Quæſtionum Theologicarum ordinariarum
dem excuſa anno 1520.

Liber de Viris Illuſtribus, ſive, Continuati
talogorum Sancti Hieronymi, & Sigeberti Ge
cenſis de Scriptoribus Eccleſiaſticis, uſque
ævi tempora perducta, extat cum aliis ejuſde
D gumenti excuſa à Suffredo Petro anno 1580.
niæ & Antuerpiæ ab Auberto Miræo anno 1

Mirum ait Ger. Jo. Voſſius, in eo opere ne
miniſſe operum S. Thomæ: meminit quidem
parciùs, cap. 45. cùm monet contra Villel
Sancto Amore invectivum librum in Ordine
Fratrum Prædicatorum quàm Minorum edidiſſe
culum ſubtiliſſimum, in quo ejus errorem reda
& confutat. Sed vana eſt ejuſdem Voſſii con
ra, qua ſuſpicatur id dediſſe Jo. Scoto, à q
ob inſignem doctrinam commendatus. Certe
Catalogum illum ſcribebat Henricus, vix ullam
homines famam ſibi conciliaverat Scotus:
ex Anglia in Franciam venit, niſi pluribus
E Henrici Gandavenſis obitum annis.

De Thoma Hybernico. 1290.

SUPPLEMENTUM.

THOMAS HYBERNICUS cognomento
ranus, Socius Sorbonicus, circa annum
ſcripſit Alphabetico ordine opus excerptum ex
ctis Patribus intitulatum, *Flores Doctorum* ſæpe
preſſum, ut Pariſiis anno 1556. & *Flores Bi*
etiam impreſſos: ſed utrumque opus nuperri
no 1678. & 1679. impreſſum in 12. Lugdun
bus tomis apud Joannem Certum via Merc
ſub ſigno Sanctæ Trinitatis, utrumque antea
in 12. anno 1662. apud Claudium le Gouſt

Digitized by Google

ca Cameracenſis Eccleſiæ pulpito 9. num. 8. Cremonæ in Bibliotheca Fratrum Auguſtinianorum Eremitarum, apud Præmonſtratenſes Bucilienſes in Epiſcopatu Laudunenſi; paſſim in Bibliothecis Anglicis, Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus S. Petri codd. 79. & 83. cum iſto lemmate: *Manipulus Florum ſive extractiones originalium, edita à M. Thoma de Hybernia quondam Socio de Sorbona. Inchoavit Tho. Vvalleys, abſolvit Tho. de Hybernia.* Item, *Manipulus Florum quem inchoavit Joannes Gualenſis qui floruit anno 1260. quem ejus morte imperfectum abſolvit & locupletiorem reddidit Tho. de Hybernia qui claruit anno 1290.* Item mſſ. Oxonii in Bibliotheca Magdalenenſi cod. 27. Otialenſi cod. 33. Cantabrigiæ in Archivis Collegii Caii cod. 169. Ex his patet quo tempore floruerit Thomas Hybernicus, quem Codd. mſſ. appellant Socium Sorbonicum, ſed ſuis accenſet Franciſcanis Lucas Vvadingus *in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Minorum* pag. 326. & quem ad annum circiter 1330. rejicit. Plura de illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, ubi ſumma cura recenſet varias editiones operum illius, in præcipuis Chriſtiani Orbis Urbibus.

De Jacobo de Voragine. 1290.

Supplementum.

JACOBUS JANUENSIS ſeu DE VORAGINE, ſic dictus (ut Joannes Trithemius refert) propter profunditatem doctrinæ, quaſi voraret omnes: aliis de Varagine dictus ab Oppido quod eſt in Territorio Genuenſium, non longè à Genua ſitum. Archiepiſcopus poſtea Genuenſis factus, vir fuit ſuo tempore clariſſimus, & multifaria rerum cognitione illuſtris. Apud poſteros autem nomen ſuum evulgavit multis operibus, ſed quæ jam à viris eloquentibus vel gravibus hujus ſæculi modicè conſiderantur & æſtimantur, ſive ſpectes dictionem in concionibus quas reliquit, vel fidem probam in Hiſtoriis quas retulit. *Utriuſque Teſtamenti libros in Italicum ſermonem primus omnium ſumma fide ac diligentia tranſtulit*, inquit Sixtus Senenſis, in ſua Bibliotheca Sancta lib. 4. Sed hoc non concedit Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro, verbo *Biblia* pag. 225. & ſi concederet; non admitterent qui opus italicum Jacobi Genuenſis nunc legerent, quamvis ſuo tempore talis forſitan haberetur. *Legendas Sanctorum in unum volumen compilavit*, multa illi ex Hiſtoria Eccleſiaſtica & tripartita conjungens. Hoc opus olim antiquis typis ſemel atque iterùm impreſſum eſt inſcriptumque *Legenda aurea*: ſed quàm meritò alii *Legendam ferream*, alii *vitream* aut *ſtramineam* nuncuparunt. Illic enim ſunt bona mixta malis, vera fabulis; unde ex quo Laurentius Surius Labores ſuos nobis in ſimili argumento obtulit, nullatenus ſudarunt typis vel *Legenda aurea Jacobi Varaginenſis*, vel *Catalogus Sanctorum Petri de Natalibus*, quæ prælum nuſquam meruerant. Denique *Sermones* ſcripſit *ſuper Evangelia omnium Dominicarum anni, feſta Sanctorum, & per totam Quadrageſimam*, cum ſpeciali opere *De laudibus B. Mariæ Virginis*, ſatis triviales ac ſimplices, impreſſos Venetiis annis 1575. & 1579. & alibi, ſed ultimò ſimul omnes 4. tomis in 4. Moguntiæ anno 1616. apud Petrum Cholinum, cura & ſtudio Rudolfi Clutii Theologi ex Ordine Fratrum Prædicatorum. Factus fuit Archiepiſcopus Genuenſis anno 1292. ubi mortamura pro privilegio ... titulo *Beati* in Bibliotheca Dominicana ad annum 1290. pag. 61. & in Appendice pag. 458. cujus Opera impensè laudat, contra communem omnium æſtimationem, quæ eum accuſat ſimplicitatis ac fabularum plurimarum.

De Joanne Januenſi. 1290.

Supplementum.

JOANNES JANUENSIS de quo ſic Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 1. pag. 881. „*Joannes Januenſis*, Monachus Ord. Fratrum Prædicatorum, Dictionarium prænotarum *Catholicon* anno 1280. confecit, in quo præter item Quæſtiones naturales ac Theologicas, præter item ea quæ ad Orthographiam, Proſodiam, Etymologiam, Syntacticam, Conſtructionem, Regimen & figuras, ait etiam de his ipſis, quatenus in Bibliis & à Patribus uſurpantur. Opus autem hoc à Petro Ægidio auctum, & anno 1506. Lugduni excuſum prodiit, cùm Venetiis antea ab Octaviano Scoto fuiſſet emiſſum anno 1495. Hæc Poſſevinus. Porrò hoc Dictionarium CATHOLICON nuncupatum, eſt unum ex primis operibus quæ unquam in Europa impreſſa ſunt. Anno enim 1459. Joannes Fauſtus arte impreſſoria inventa, edidit primò Moguntiæ libros Guillelmi Duranti Mimatenſis Epiſcopi *De divinis Officiis*, & anno 1460. edidit *Catholicon* in folio Moguntiæ, abſque nomine loci vel Typographi, cujus unum exemplar in Bibliotheca Galliarum Regia Pariſina, atque aliud nos vidimus in Bibliotheca Fulienſium Pariſienſium. Extat autem manuſcriptum Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus Sancti Petri cod. primo, ſed cum ſolo cognomine *Januenſis*, atque eodem modo in multis Bibliothecis, vel cum ſolo titulo *Catholicon*, auctore innominato. Idem ſcripſit *Tabulam* ſeu *Syllabum in Sacram Scripturam*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 166. Cantabrigiæ in Bibliotheca publica codd. 8. 153. & 216. & in Collegio Sancti Petri cod. 77. ubique cum ſolo nomine *Januenſis*. Unde cum Thomas James anno 1600. edidiſſet Londini in 4. eclogam manuſcriptorum Codicum Oxonio-Cantabrigienſem, haberetque multos mſſ. Codices ſub ſimplici nomine *Januenſis*, attribuit omnia illorum Opera *Antonio Januenſi* quem libro 2. hujus Eclogæ collocat ad annum 1418. Conſuluit abſque dubio Antonium Poſſevinum qui *in Apparatu ſacro* pag. 69. hæc habet: *Antonius Januenſis, Ord. S. Auguſtini ſcripſit librum quem prænotavit*, Compendium figurarum Moralium. *Interfuit Conſtantienſi Concilio, Sigiſmundo Imperatore* anno 1418. At Codices manuſcripti horum Tractatuum, tam in Bibliothecis Anglicis, quàm Gallicis & Italicis, ſunt ejuſmodi, ut multis annis excedant præfixum Antonio Januenſi tempus, ſuntque certò ſæculi 13. Quantùm autem ad Joannem Januenſem, nihil invenio in antiquis Nomenclatoribus Scriptorum, unde quandiu mihi non conſtiterit aliud per teſtes vel inſtrumenta autentica, opinabor unum eumdemque Scriptorem *Januenſem* ſucceſſu temporis in duos eſſe diſſectum *Jacobum & Joannem*, Ambos Januenſes dictos, ejuſdem temporis, ejuſdem Ordinis, ab eadem litera initiali incipientes. Hos etenim opinor eſſe unicum auctorem, Jacobum Januenſem de Voragine cognominatum, Genuenſem Archiepiſcopum, Ordi-

Digitized by Google

Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. I. p. 225. verbo *Biblia ſacra*. Occaſio diſſectionis hujus unius hominis in duos, orta ex mſſ. Codicibus habentibus vel ſolum *Januenſis* nomen, vel ſolam nominis initialem literam J. Januenſis, unde aliqui legerint *Joannem*, alii *Jacobum Januenſem*, atque ita duos ex uno confecerint.

De Stephano de Salagniaco. 1290.

SUPPLEMENTUM.

STEPHANUS DE SALAGNIACO Ordinis Fratrum Prædicatorum, Conventus Lemovicenſis in ipſa urbe conſtituti, ſcripſit *De quatuor rebus quibus ſpecialiter Deus Ordinem Prædicatorum inſignivit, nimirum de bono & ſtrenuo duce, de illuſtri & nobili proſapia, de glorioſo nomine, de modo profeſſionis*. Extat opus Mediolani inter monumenta Patrum in Conventu Gratiarum. Obiit anno 1290. de quo *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1290. pag. 64. Ambroſius de Altamura.

De Engelhardo Abbate. 1290.

SUPPLEMENTUM.

ENGELHARDUS Abbas in Lanckaim claruit circa annum 1290 & ſcripſit maturo ſtylo *Vitam Sanctæ Virginis Mechtildis* filiæ Principis Berchtoldi Comitis de Andechs, Abbatiſſæ in Dieſſen, deinde in Oetilſtetten, quam vitam ex membranis Monaſterii Dieſſenſis primus Latinam inſeruit tom. 5. antiquæ lectionis Ingolſtadii in 4. edito anno 1604. Henricus Caniſius: cum antea D. Philippus Dobereiner Decanus ad B. Virginem Monachii, ex Latino Germanica Paraphraſi traduxiſſet, atque emitti in publicum procuraſſet. Vide quæ Henricus Caniſius habet præloquio ad Lectorem, ante ipſam Sanctæ Mechtildis Vitam, Antonium Poſſevinum in Apparatu ſacro, verbo *Engelgardus* pag. 504. & verbo *Mechtildis* pag. 100. ſecundæ partis.

De Joanne Peckam. 1290.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES PECKAM Anglus Ordinis Fratrum Minorum, ac demum à Nicolao tertio Pontifice Maximo Cantuarienſis Eccleſiæ Archiepiſcopus creatus eſt. Is pietate atque doctrina B. Bonaventuram ſub quo Magiſtro didicit, imitatus ita expreſſit, ut in plerique eumdem diceres. Scripturam Sacram cùm Pariſiis atque Oxonii publicè eſſet interpretatus, inde quoque atque Londino prophanas vocum novitates à nonnullis fidei malè ſanæ irrepentes coercuit, quo ex facto colluctatus cum beſtiis fuiſſe dicebatur. Scripſit autem *Collectaneum Bibliorum* quem alii *Collectorium* vocant in quatuor libros partitum. *Collectorium Bibliorum* ut ſcimus, fuit excuſum Coloniæ anno 1541. à Melchiore Noveſiano, ac *Collectorium Sententiarum Bibliorum* Pariſiis anno 1514. à Joanne Frellonio: ſed unum & idem eſſe haud dubito, quod in certos communes locos reductum, ſuppeditat facilè quidquid uſui poteſt eſſe Concionatorum. Extant adhuc varia ejus Opera mſſ. in Bibliothecis Anglicis nempe, *De per-*

nitati, mſ. privatim Cantabrigiæ in Bibliothec ronis Lumleii cod. 100. quod Officium Sanctæ nitatis ab eodem compoſitum Franciſcus Titel nus ſua expoſitione illuſtravit. *Meditatio de C Chriſti*, mſ. Cantabrigiæ in Collegio Sancti I dicti cod. 393. *Collationes de omnibus Dominicis p num*, ibidem mſſ. in Bibliotheca Penbrochiana 175. *Diſputationes Thomæ & Pecchami*, mſſ. O in Bibliotheca Mertonenſi cod. 12. Alii obiiſ
B runt hunc virum anno 1290. Labbeus in Chr logia brevi Scriptorum Eccleſiaſticorum anno Eiſengreinius certè aſſerit vixiſſe anno 1283. Rodulphus è Tuſſiniano in Hiſtoria Seraphica pſit eum obiiſſe anno 1209. intelligendus ſit tis numeris anno 1290. ſicut habet G. Servatius ticanus inferioris Germaniæ ejuſdem Ordinis vincialis in Enchiridio Fratrum Minorum. Mi lis autem poſt mortem claruiſſe, iidem qui ac poſt eos Henricus Vuillotus in libro ſuo inſcripſit *Athenas Franciſcanas* aſſeruit. Hæc n plurimùm ex Antonio Poſſevino *in Apparatu* Plura Lucas Vvadingus *in Bibliotheca Ordinis rum* pag. 217. & ſeqq.

C

De Balduino Ninovenſi. 1290.

SUPPLEMENTUM.

BALDUINUS Ninovenſis in Flandria, C nicus Ordinis Præmonſtratenſis, ſcripſit *nichon à Chriſto nato ad annum* 1294. quo viv mſ. aſſervatum in Archivis Ninovenſis Abbati à Fratribus accepi dum illac tranſirem, ſed ob abſentiam Abbatis non vidi.

De Alano de Inſulis. 1290.

D

SUPPLEMENTUM.

ALANUS DE INSULIS Principali Gall Flandriæ oppido oriundus, cum Eccleſi Scholæ Pariſiis per annos plures præfuiſſet, pertæſus, Ciſtercium ad converſionem ſe con ubi mortuus eſt anno 1294. die 30. Januarii. pſit multa, quæ diligentibus curis inquiſita C de Vviſch Cœnobii Dunenſis in Flandria P evulgavit ſimul collecta in fol. anno 1653. A piæ. Cui volumini addidit Appendicem ad qu Alani libros in mſſ. mutilos, ſub finem ſuæ B thecæ Scriptorum Ordinis Ciſtercienſis in ed ſecunda quæ Coloniæ Agrippinæ procurata e
E anno 1656. apud Joannem Buſæum. Præter in ſa autem à Carolo de Vviſch Alani Opera, inſigne ejus Opus ſeu Summa *quot modis* appe ſic enim in manuſcripto Codice & ab Aucto citata eſt, quæ procedit ſecundùm Alphabe ordinem, deducens hoc ordine *quot modis* un que res bonam vel malam in partem ſumpt rit in Scripturis ſacris, opus Concionatoribu neum. Habetur mſ. in parvo 4. in Bibliothec galis-Montis Ordinis Ciſtercienſis, dedicatum mengaldo Sancti Ægidii Abbati, cujus ho tium. *Reverendiſſimo Patri ac Domino Herme Dei gratia Sancti Ægidii Abbati, Alanus dictus ſter, ſic in præſenti multiplici inſigniri gratia, ut turo præmietur in gloria. Cùm mundus diverſis &c.* Agunt pluribus de Alano Inſulenſi Caro

Digitized by Google

De Scriptoribus Eccleſiaſticis pag. 166. ſuæ Bibliothecæ, Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, & alii.

De Cæleſtino quinto. 1290.

SUPPLEMENTUM.

CÆLESTINUS quintus Summus Pontifex Romanus factus anno 1294. die 7. Julii, quam dignitatem in Eccleſia ſummam ſingulari ac ſumma humilitate abjecit poſt quinque menſes & dies octo. Huic attribuuntur *multa Scripta*, quæ ex mſſ. Codd. prodierunt primùm Neapoli anno 1640. unde translata ſunt poſtea in Bibliothecam SS. Patrum ultimæ editionis Lugdunenſis anni 1677. Mortuus eſt anno 1296. die 8. Junii, ætatis 87. de quo loquuntur, qui ſcripſerunt Hiſtoriam Romanorum Pontificum.

De Petro Joanne Olivi. 1290.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS JOANNES OLIVI, Gallus natione, profeſſione Ordinis Fratrum Minorum, ſcripſit anno circiter 1294. *in Apocalypſim Commentarium* qui extabat temporibus Joannis XXII. Papæ, ſed quem comburi velut hæreticum juſſit. Condemnatio hujus operis legitur apud Stephanum Baluzium tom. 1. Miſcellaneorum pag. 213. & ſequentibus, facta à duodecim Magiſtris in Theologia, referentibus verba aliqua dicti commentarii ad cenſuræ ſuæ probationem. Obiit in Conventu Narbonenſi ann. 1297. die 16. Martii, quem poſt multos annos exhumatum comburi juſſit Joannes Pontifex; quod parum favet iis qui volunt multa ab ipſo patrata miracula poſt mortem. Plura Lucas Vvadingus *in Annalibus* ad annum 1297. num. 33. & *in Bibliotheca Ordinis Minorum* pag. 284.

De Joanne Pariſienſi. 1296.

JOANNES Pariſienſis, Ordinis Prædicatorum claruit circa annum 1296. Scripſit *in quatuor libros Sententiarum*, & *Quodlibeta varia*: ſed præcipuè *de poteſtate Regia, & Papali*, & quoniam incidit in tempora turbulenta ob diſcordiam inter Bonifacium VIII. Pontificem, & Philippum Pulchrum Regem Gallorum; & ipſe Pariſiis agebat, & docebat, videtur propenſior fuiſſe erga Regem, quàm erga Pontificem.

DISSERTATIO HISTORICA.

JOANNES de Pariſiis, Ordinis Prædicatorum, Doctor Theologus Pariſienſis facultatis, floruit ſub finem ſæculi 13. & initio 14. Vidi qui diceret eum obiiſſe Romæ, cùm ad Bonifacium VIII. Papam ab eo evocatus perrexiſſet: ergo ante annum 1303. vivere deſierit. Sunt tamen qui ad Clementis V. tempora vitam ejus prorogent. De eo Trithemius, Leander Albertus, Waldenſis, Antonius Senenſis, Bellarminus, Miræus, Alfonſus Fernandez, &c. Contra *Corruptorium doctrinæ Sancti Thomæ Aquinatis* ſcripſit, non ſecus atque Ægidius Columna Romanus, Richardus Klapoel Anglus, & [illegible] chior Goldaſtus Tomo 2. Monarchiæ. Verùm ego præ manibus habeo excuſum illum Pariſiis anno 1506. in quarto, cum Durandi de S. Portiano, Petri Paludani, Hervei Britonis, & aliquot aliorum Dominicanorum opuſculis. Cæteras ejus lucubrationes ſive Philoſophicas, ſive Theologicas nondum formis cuſas vidi.

Fuit eodem tempore & alius *Joannes*, dictus etiam *Pariſienſis*, Canonicus S. Victoris, cujus *Chronicon*, ſeu *Memoriale Hiſtoriarum*, nondum ex membranis exiit in publicam lucem. De *Joanne Paris*, ſeu Pariſio Anglo, ejuſque Hiſtoria Univerſali, ac Floribus Hiſtoriarum, vide Gerardi Joannis Voſſii Hiſtoricorum Latinorum librum tertium ex Thoma Jameſio in Ecloga Oxonio-Cantabrigienſi. Alterum quoque *Joannem Pariſienſem* O. P. recenſet & Alfonſus Fernandez circa annum ſalutis 1294. Sed fortè alius non eſt ab eo, qui ſupra memoratus eſt.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES DE PARIS ſeu PARISIENSIS, cognomento *de Soardis*, Ordinis Fratrum Prædicatorum, Doctor Theologus Facultatis Pariſienſis, floruit ſub finem ſæculi 13. & initium 14. Scripſit *Tractatum De Regia Poteſtate & Papali*, quem è tenebris vindicaſſe falsò aſſerere audet Melchior Goldaſtus tom. 2. Monarchiæ. Quippe præ manibus habemus excuſum illum Pariſiis anno 1506. in 4. cum Durandi de Sancto Portiano, Petri Paludani Hervei Britonis, & aliquot aliorum Dominicanorum opuſculis. Contra *Corruptorium doctrinæ S. Thomæ Aquinatis* ſcripſit, non ſecus atque Ægidius Columna Romanus, Richardus Clapuel Anglus, & alii. Illud mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 10. extatque etiam impreſſum ſub nomine Ægidii Romani Ordinis Fratrum Eremitarum Auguſtinianorum. Interim moneo obſervandum cum R. P. Theophylo Raynaudo *in libro Erotematum* de malis ac bonis libris, deque juſta aut injuſta eorum confixione pag. 122. *Correctorium Corruptorii doctrinæ Sancti Thomæ Aquinatis*, ſub nomine Ægidii vulgatum, tribui Joanni Pariſienſi Ordinis Prædicatorum ejuſdem Ægidii æquali, tum à Joanne Pico Quæſtione I. Apologetica, tum à Leandro Alberto lib. 4. De viris illuſtribus Prædicatorum. Verùm ut rectè idem ſubjungit, cùm addat Leander Richardum quoque Clapuel Anglum ſcripſiſſe de eodem argumento & titulo librum: quidni & ipſe Ægidius ea de re ſcribere, & vindex pro Magiſtro exſurgere potuerit? Quare ad mſſ. Codd. & coetaneorum Scriptorum teſtimonia recurrendum eſt. Item mſſ. Oxonii in Anglia in Bibliotheca Lincolnienſi cod. 16. *Determinatio F. Joannis Paris vel Pariſienſis de Secta Chriſtiana per gentilium teſtimonia*, atque *determinatio ejuſdem de Confeſſionibus Fratrum*. Spondanus ad annum 1304. num. 14. ex Joanne Brehaldo ejuſdem Ordinis, narrat cognomine *Pungentis Aſinum* appellatum fuiſſe, vulgariter *Jean Piquelaſne*, unde ſuppreſſo cognomine Joannes Pariſienſis dictus eſt. Volunt aliqui eum obiiſſe Romæ cùm ad Bonifacium VIII. ab eo evocatus perrexiſſet, unde ante annum 1307. mortuum volunt: ſed tamen alii ad Clementis V. tempora vitam ejus prorogant. De eo Trithemius, Leander Albertus, Antonius Senenſis, Bellarminus, Aubertus Miræus in Auctario ſuo De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 405. pag. 263.

Lab-

Digitized by Google

JOANNES DE SANCTO VICTORE Pariſiorum, Canonicus Regularis Auguſtinianus hujus Abbatiæ, olim ob pietatem & doctrinam celeberrimæ, ſcripſit Hiſtoriam ad annum 1322. *Memoriale Hiſtoriarum* inſcriptam, cujus impreſſum aliquod Fragmentum ab Andrea Ducheſnio tom. 1. Collectionis veterum Hiſtoriæ Francicæ Scriptorum. Hanc autem nondum impreſſam, habes mſ. in Bibliotheca Sancti Victoris Pariſienſis, & Collegii Navarrici ibidem, itemque in Anglia Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 239. & in Collegio Sancti Benedicti cod. 20. Agunt de eo Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap 403. pag. 262. Labbeus in Diſſert. Hiſtorica de iiſdem à Bellarmino recenſitis, verbo *Joannes Pariſienſis*, Joannes Launojus libro De Scholis celebrioribus per accidentem renovatis cap. 59. art. 4. pag. 202.

Papæ VIII. anno 1299.

DISSERTATIO HISTORICA.

DINUS, ſive Dynus, J.C. è Mugello Florentini oppido oriundus, Bononie[...] Profeſſorum ſuo tempore coryphæus, vixiſſe[...] tur etiam poſt annum 1300. ſub Bonifacio [...]

B ejuſque ſucceſſore.

Præter alia multa, quæ in Jus Civile ſcr[...] ejuſdemque Commentarios *in librum ſextum [...] talium* (quem primus omnium poſt Archidiac[...] de mandato ipſius Bonifacii illuſtraſſe dicitur) non *Conſilia*, & cætera, quæ Trithemius in [...] logo, Simlerus in Epitome Bibliothecæ Ge[...] aliique fuſiùs exponunt, celebratur à Bellarmi[...] Miræo excuſus Lugduni, Coloniæ Pariſiiſque [...] *mentarius in Titulum Regulis Juris in ſexto*. Fo[...] narrat ſpe Cardinalatus quam præceperat deje[...] in animi mœrorem incidiſſe, atque ex eo Bo[...] anno 1303. obiiſſe, & ſepultum fuiſſe in Sanct[...] minici Templo.

SÆCULUM XIV

Ab anno Dom. 1300. *ad* 1400.

De Joanne Duns Scoto.

JOANNES Duns Scotus, Ordinis Minorum, vir fuit acutiſſimo ingenio præditus, & cùm docuiſſet primùm Oxonii, deinde Pariſiis, immatura morte diem extremum obiiſſe dicitur anno Domini 1308. Scripſit hæc.

Scriptum Oxonienſe in quatuor libros Sententiarum. Scriptum Pariſienſe in eoſdem libros. Librum quodlibetorum. Librum Collationum Pariſienſium. Librum de primo principio rerum. Librum Theorematum. Librum de cognitione Dei. Tetragrammata quædam. Sermones de tempore, & de Sanctis. Commentaria in Geneſim, in Evangelia, & in Epiſtolas, valdè obſcura.

Item in Philoſophicis.

Scripſit *Quæſtiones in Prophirium*. Item *in Ariſtotelis prædicamenta, Perihermenias, Priora, Poſteriora, Elenchos, de anima Metaphyſica, & Phyſica*.

DISSERTATIO HISTORICA.

JOANNES Duns, natione Scotus, natus in vico Duns, octo mille paſſibus ab Anglia diſtante (neque enim audiendi qui cum Cavello, Thadæo, Wadingo, Arturo, &c. Hibernum aſſerunt Duni in Ultonia natum (*a*), aut qui cum Cambdeno, Balæo, & aliis, Anglum fuiſſe contendunt ortum Dunſtonæ in Parochia Emildonenſi in Northumbria) Ord. Minorum, Doctor ſubtilis nuncupatus, obiit Coloniæ die 8. Novembris anni 1308. ibidem ſepultus in medio choro Eccleſiæ Franciſcanorum, cum

C epitaphio, ut pluribus Lucas Wadingus tum i[...] nalibus & Bibliotheca Minorum, tum in Vita[...] ribus ejuſdem Scoti Lugduni anno 1639. im[...] præfixa: quibus in locis varias controverſias [...] talibus, geſtis, ſcriptis genuinis, ſpuriiſve, a[...] matura ejus morte proponit, ſolvitque: nos, [...] unum hic maximè contendimus, ſingulos edi[...] illius Lugdunenſis omnium perfectiſſimæ Tomo[...] curremus.

Tomo I. continentur.

Vita Doctoris Subtilis à Luca Wadingo co[...] pta, cum Teſtimoniis Clarorum Virorum, [...] Scoti operibus ſcripſerunt. *Grammatica Specu[...] Scoti*, à quibuſdam falsò tributa Alberto de [...]

D nia Eremitæ Auguſtiniano. *In univerſam Logicam [...] ſtiones uberrimæ.* Mauritii à Portu Hibernici Ar[...] Tuamenſis expoſitio ſuper quæſtiones Scoti in [...] phyrium.

Tomo II. continentur.

Commentaria in octo libros Phyſicorum, cum ad[...] tionibus Franciſci à Pitigianis Aretini. Ab[...] Scoto Wadingus in Cenſura præmiſſa, quam [...] *Quæſtiones in libros de Anima imperfecta*, cum [...] liis & ſupplemento Hugonis Cavelli, Archiep[...] Armacani, Hiberniæ Primatis.

Tomo III. continentur.

Tractatus de rerum principio, cum ſcholiis &[...] Lucæ Wadingi. *Tractatus de primo principio* [...]

ſc

Digitized by Google

additæ, cum ſcholiis & notis Wadingi. *Tractatus imperfectus de cognitione Dei*, cum ejuſdem notis. *Quæſtiones miſcellaneæ de Formalitatibus imperfectæ*, cum ejudem notis, de quibus in Cenſura. *Meteorologicorum libri quatuor*, de quibus meritò ambigitur, cùm in iis citetur Thomas Braduvardinus, ut alia taceam.

Tomo IV. continentur.

Expoſitio in Metaphyſicam, cum ſummariis & Notis Cavelli, quem quidam falsò tribuere voluerunt Antonio Andreæ Arragonio. *Concluſiones Metaphyſicæ*, cum notis ejuſdem. *Quæſtiones in Metaphyſicam*, cum adnotationibus Mauritii, ſcholiis & notis Cavelli. Videnda quoque de his duplex cenſura Wadingi.

Tomo V. continentur.

Parte I. *Libri primi Sententiarum diſtinctiones ſeptem*, cum commentariis Franciſci Lycheti Ordinis Minorum Generalis, ſupplemento R. P. Joannis Pontii Corcagienſis ejuſdem Ordinis Theologi, Scholiis & notis Cavelli, de quo ſuprà.

Parte II. *Reliquæ diſtinctiones ejuſdem libri primi Sententiarum* cum eiſdem commentariis, ſcholiis, & notis. Nec omittendum commentaria illa in libros quatuor Magiſtri Sententiarum dici ſolere, Opus Anglicum, ſive Oxonienſe: Pariſienſe verò lecturam illam contractiorem magiſque frugiferam, quæ Reportata appellari conſuevit.

Tomo VI. continentur.

Parte I. *Libri ſecundi diſtinctiones ſex*, cum eiſdem commentariis, ſupplemento, ſcholiis, & notis.

Parte II. *Reliquæ diſtinctiones ejuſdem libri ſecundi*, cum eiſdem comment. &c.

Tomo VII. continentur.

Parte I. *Libri tertii Sententiarum diſtinctiones viginti-quinque*, cum eiſdem commentariis, &c.

Parte II. *Reliquæ diſtinctiones ejuſdem libri*, cum eiſdem &c. & integris commentariis R. P. Joannis Pontii à diſtinctione 34. uſque ad finem.

Tomo VIII. continentur.

Libri quarti Sententiarum diſtinctiones tredecim, cum ſcholiis & notis Cavelli, & integris commentariis Antonii Hiquæi Tuomonienſis ejuſdem Ordinis Theologi.

Tomo IX. continentur.

Ejuſdem libri quarti diſtinctiones à 24. ad 42. cum ſcholiis, &c. & commentariis Hiquæi.

Tomo X. continentur.

A diſtinctione 43. ad finem uſque ejuſdem libri quarti, cum ſcholiis, &c. & commentariis Hiquæi.

Tomo XI. continentur.

Parte I. *Reportatorum Pariſienſium libri tres*, cum ſcholiis & notis Cavelli & Wadingi, cujus etiam

Tomo XII. continentur.

Quæſtiones Quodlibetales, 21. aut ad ſummum 43. cum commentariis Lycheti, & notis Cavelli, ac conciliationibus locorum ex illis Quodlibetis, cum aliis ejuſdem Doctoris locis. Necnon Guidi Bartolurii Aſſiſiatis Ord. Minorum opuſculo de 243. Contradictionibus, quæ in Scoti operibus apparere videntur, quarum ſingulis ſuas adhibet ſolutiones.

Trithemius docet Alexandri Alenſis Anglici quondam Pariſiis fuiſſe auditorem, quod parum veriſimile facit brevior vita, atque obitus præmaturus, anno, ut volunt, ætatis 34. aut ad ſummum 43. additque ſermones de Tempore & de Sanctis, & Commentarios in Evangelium & Apoſtolum. Alii Lecturam in Geneſim, & Tractum de perfectione Fratrum, in quo quæritur, An ſtatus Prælatorum præferendus ſit ſtatui Regularium: quæ nondum, quod ſciam, fuerunt typis commiſſa.

(*a*) Hæc enim me potiſſimùm ratio abducit ab Hibernia: quòd non videatur probabile eo quo vixit Theologus ille ſubtiliſſimus tempore, hoc eſt ineunte ſæculo decimo quarto & anno Chriſti 1300. Hiberniam in familiari ſermone Scotiam, & Hibernos vulgò ac populariter dictos fuiſſe amplius, Scotos. Quidni enim potiùs Hibernus, quidni Dunenſis, aut Wiltonius? Quid ſi modò Wadingus diceretur pro Hiberno Scotus, quis æquo ferre animo poſſet? Cæteras rationes aliis excutiendas permitto libens, ut moneam aberraſſe etiam cum Trithemio Sixtum Senenſem, alioſque quoſdam, qui Alexandri Hallenſis ejuſdem Ordinis Theologi celeberrimi diſcipulum fuiſſe tradunt: ſed omnino hallucinatum Raphaelem Maphæum Volaterranum, qui Joannis Scoti Benedictini longè antiquioris genus mortis huicce Minoritæ attribuit. De Pauli Jovii, Abrahami Bzovii, Frederici Mateneſii, Latomi, & quorumdam aliorum in Scotum calumniis plura dabunt Matthæus Ferchius Hugo Cavellus, Bonaventura Magneſius, Diermitius Thadæi, Lucas Waddingus, Ildefonſus Brizenus, Arturus à Monaſterio, Matthæus Souſa, Joannes Colganus, Joannes Pontius, Minoritæ, quorum aliqui acriter pro Hibernis adverſus Anglos præſertim Angelum à ſancto Franciſco, Franciſcum à S. Clara pariter Minoritas, & Nic. Smithæum Epiſc. Chalcedonenſem etiam nuperrimè pugnarunt: alii Dempſterum & Camerarium pro Scotis Albanenſibus ſeu Scoto-Britannis ſtantes refellere conati ſunt. Videndi quoque Nicolaus Vernulæus, Hugo Teiſſer O. Præm. & ex noſtris Poſſevinus ac Theophilus; nec omittendum ingenioſum R. P. Petri Labbè Encomium operibus Scoti præmiſſum cura Ludovici Cavalli ejuſdem Ordinis Minorum amici quondam mei, qui ut perfecta prodiret illa editio plurimùm adlaboravit.

De Berengario de Fredol. 1300.

SUPPLEMENTUM.

BERENGARIUS DE FREDOL ſeu FREDOLIUS, adhuc juvenis eligitur Canonicus & poſteà Succentor Sancti Nazarii, deinde Abbas B. Aphrodiſii Biterrenſis, demùm Epiſcopus Biterrenſis renuntiatur anno 1298. ſub quo per Metropolitanum Ægidium Amelinum, Biterris duæ Synodi annis 1299. & 1302. celebratæ ſunt. Fuiſſe inter Docto-

piſcopo. Juriſprudentiæ ſcientia clariſſimus, ad Guillelmum de Mandagoto Archidiaconum Nemauſenſem, à quo libri De Electionis Prælatorum nuncupatione honeſtatus fuerat, viciſſim ipſe volumen inſcripſit quod ſuper Summam Oſtienſis *Elucidarium per ſeriem Alphabeti* compoſuit. Hanc Elucidationem quam prænotavit *Oculum*, habes cum Summa Oſtienſis impreſſa in folio Baſileæ anno 1573. Extat hoc opus mſ. Cantabrigiæ in Collegio Sancti Benedicti cod. 246. inſcriptum *Inventarium in Jure Canonico per Berengarium Epiſcopum Biterrenſem:* itemque mſ. in Bibliotheca Colbertina cod. 1495. In eadem Bibliotheca Sancti Benedicti cod. 290. *Summa Domini Berengarii Cardinalis, magni Pœnitentiarii Domini Papæ, de omnibus Caſibus Juris in quibus quis eſt excommunicatus.* Et cod. 291. *Caſus ſpectantes ad Curiam Romanam Auctore Berengario*. Itaque ob ſcientiæ eminentiam Clemente V. electo ad Summi Pontificatus apicem, ab eo purpura inſignitur in prima creatione Lugduni 1305. tit. SS. Nerei & Achillei, poſtea Epiſcopus Tuſculanus Boncamatio ſucceſſit anno 1309. dictus perperam Stedelli pro Fredoli à Ciacconio. Obiit Berengarius Avenione 5. Idus Junii circa annum 1323. cujus corpus à Guillelmo Fredolio nepote & ſucceſſore elatum, ſepelitur in Cathedrali Capella Sancti Stephani. Qui alia cupit, adeat Antonium Poſſevinum in Apparatu Sacro pag. 212. verbo *Berengarius Biterrenſis*, Fratres Sammarthanos in Gallia Chriſtana tom. 2. pag. 422. *in Epiſcopis Biterrenſibus*.

De Guillelmo de Mandagot. 1300.

Supplementum.

Guillelmus de Mandagot Sebennas, primùm Nemauſenſis & Uticenſis Archidiaconus, mox Capellanus Summi Pontificis & Præpoſitus Eccleſiæ Toloſanæ, tandem à Bonifacio VIII. Ebredunenſi Metropoli ornatus circa annum 1295. Celeberrimus fuit Juris utriuſque interpres, cujus Opera, in condendo ſexto Decretalium libro, uſum eſſe eumdem Bonifacium, colligitur ex præfatione operis. Multaque alia Juriſprudentiæ ſcripſit monumenta, uti *Tractatum De Electionibus Prælatorum* ad Berengarium Biterrenſem mſ. in Anglia Oxonii in Bibliotheca Collegii novi codd. 166. & 196. & Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri codd. 151. & 158. ſed impreſſum Coloniæ anno 1573. una cum additionibus Boerii, qui incipit, *Quia cùm Electiones*. Hic donis ingentibus Metropolim ſuam locupletavit, functuſque eſt legatione Pontificia ad Regem Aragoniæ cum Carolo II. Provinciæ Comite. Creatus autem Cardinalis Præneſtinus à Clemente V. anno 1312. 14. Decembris, Bonifacium egregiè propugnavit. Tandem ex hac vita deceſſit Avenione menſe Novembri anni 1321. vel ut aliis placet, triennio poſt, ſedente Joanne XXII. Ejus cum laude meminerunt Bernardus Guidonis, Trithemius, Abrahamus Bzovius, Ciaconius & Ughellus in Epiſcopis Præneſtinis: quibus addito Antonium Poſſevinum *in Apparatu ſacro*, Aubertum Miræum in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 414. pag. 266. & Sammarthanos Fratres in Gallia Chriſtiana tom. 1, pag. 280. in Archiepiſcopis Ebredunenſibus.

Petrus de Alvernia, Magiſter in Th
logia & Canonicus B. Mariæ Pariſienſis, ſcri
anno 1301. *Summam Quodlibetorum*, quam habes
codice 963. Bibliothecæ Colbertinæ.

De Joanne le Moine. 1300.

Supplementum.

E Joannes le Moine, communiter Joan
Monachus, Frater Andreæ Noviomenſis Epi
pi, aliàs cognominatus *des Cranches*, è Creſſi
Pago juxta Abbatis-Villam Diœceſis Ambiane
oriundus, qui cùm jus Pontificium apprimè noſ
Romam profectus, ibidem in Cardinalium Co
bernium ſub titulo Sanctorum Marcellini & P
admiſſus eſt ante annum 1298. Edidit Comme
rium in Sextum Decretalium Bonifacii VIII. q
mſ. Cantabrigiæ in Collegio Aulæ ſanctæ Trir
tis cod. 7. ſub hoc titulo: *Apparatus ſexti libri*
cretalium per Joannem Monachum, tit. Sanctorum
cellini & Petri Presbyteri Cardinalis anno Domini 1
Hic verò Commentarius impreſſus eſt Pariſiis a
C 1535. ſub nomine *Cardinalis non Monachi*, de
Venetiis anno 1586. cum additionibus Philippi
bi Bituricenſis Juriſconſulti excuſus eſt. Hic ex
tæ Auditore in Purpuratorum Ordinem coopt
eſt à Cæleſtino V. an. 1294. non à Bonifacio V
Dicitur Conſiliarius Philippi Pulchri 1303. &
ſcopus Meldenſis in Necrologio S. Pharonis. C
didit Lutetiæ Pariſiorum anno 1302. ampliſſin
ſui nominis Collegium, dictum Cardinalitium j
ſancti Victoris portam & ſuburbium, quod do
& ſtatuta à Bonifacio VIII. probari obtinuit.
terea Vice-Cancellarius Romanæ Eccleſiæ ext
Legatus in Gallias ad Philippum Pulchrum à F
facio illi tum inſenſo, cujus acta Legationis &
D ticulos Regi propoſitos ad ſubſcribendum,
Spondanus in ſuis Annalibus. De hujus Cardi
familia, eruditione, Scriptis ac geſtis plenè e
rit auctor, qui Notis Ciaconium illuſtravit,
ſequens Epitaphium videtur in Sacello Cardin
Collegii. *Hic jacet Dominus Joannes Monachus*
bianenſis Diœceſis, tituli Sanctorum Marcellini &
Presbyter Cardinalis, Fundator iſtius Domus, qui
Avenione anno Domini 1313. *die* 22. *menſis Auguſt.*
pultus fuit hic prima die menſis Octobris ejuſdem
Vide Antonium Poſſevinum in Apparatu ſa
Sammarthanos Fratres in Gallia Chriſtiana to
pag. 701. ubi de Epiſcopis Meldenſibus.

E *De Haytone Armeno*. 1300.

Supplementum.

Hayto Armenus Haytonis Armeniæ
gis conſanguineus & nepos, poſt multa
lo partas Victorias, abjecto cingulo, nomen
ſtianæ Militiæ datum, obſervantiæ etiam re
ſe obtulit anno circiter 1290. in Epiſcopio C
Præmonſtratenſis Inſtituti Cœnobio. Scripſit
riam de rebus fortiter à ſe geſtis aliàs inſcrip
Itinerarium & flos Hiſtoriarum Eccleſiæ Orientalis.
ſagium Terræ Sanctæ, &c. Quam Hiſtoriam ex
mate Gallico-Latinam fecit Nicolaus Salcoi
Salconius in Urbe Pictavenſi anno Domini
juſſu Clementis Papæ V. Extat excuſa Hag
an

lo Sacro duobus tomis à Reinero Reineccio; denique Coloniæ Brandeburgicæ in 4. anno 1671. cum aliis, ſtudio & curis Andreæ Mulleri. Opus iſtud extat mſ. in Anglia Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cum hoc Lemmate: *Liber Hiſtoriarum partium Orientis quem ego Nicolaus Falcon ſcripſi primo Gallico idiomate, & de Gallico tranſtuli anno* 1300. Sed fallit hæc inſcriptio. Extat etiam Manuſcriptum in Bibliotheca Colbertina cod. 3810. ſub hoc titulo: *Flos Hiſtoriarum Terra Orientis, quem compillavit Frater Haytonus Dominus Curchi, conſanguineus Regis Armenia anno* 1307. *in civitate Pictavenſi Regni Francia, è Gallico in Latinum verſus à Nicolao Falconi.* Habet Haytonis mentionem Aubertus Miræus in Auctario ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 413. ubi ait Præmonſtratenſes & Dominicanos facere illum ſui Ordinis: ſed ſolvit controverſiam ipſe Hayto, qui in ſua Hiſtoria cap. 46. narrat amplexum ſe fuiſſe Præmonſtratenſe Inſtitutum. Porrò ſi (ut loquuntur caſuiſtæ) eò gravius eſt furti peccatum, quò egentior eſt is cui aliquid abripitur: ne dubites Amice Lector, peccatum eſſe graviſſimum illius, qui Scriptores aliquos Ordini noſtro Præmonſtratenſi abripuerit, quorum ipſe pauperrimus ſemper fuit. Peccavit igitur & quidem mortaliter (ſi mihi credatur) Ambroſius de Altamura qui *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1307. pag. 87. hunc Haytonem nobis ſuffuratus eſt, ſuis adſcribens Dominicanis.

De Guillelmo de Nangiaco. 1300.

Supplementum.

Guillelmus de Nangiaco Monachus ſancti Dionyſii in Francia Ordinis Divi Benedicti, magnus ſuo tempore Hiſtoricus, floruit ſub finem ſæculi 13. & initium ſæculi 14. ſcripſitque *Chronicon ab initio mundi uſque ad annum* 1301. quo florebat, quod poſteà à duobus ejuſdem Abbatiæ Fratribus continuatum uſque ad annum 1368. Habetur impreſſum in Spicilegii Dacheriani tomo 11. pag. 405. & ſequentibus. Scripſit pariter *Chronicon Regum Francia uſque ad annum* 1301. itemque *Vitam ſancti Ludovici IX. Francorum Regis, & filiorum ejus Philippi Audacis ac Roberti Borbonianæ familia capitis:* quæ omnia continentur in quinto tomo Collectionis Hiſtoricorum de rebus Francicis, quam procuravit doctiſſimus Andreas Ducheſnius. Videantur omnes qui ſcripſerunt de Rebus Gallicis, maximè Sammarthani Fratres qui perpetuò allegant Guillelmum de Nangiaco, in Hiſtoria ſua Gallica *Domus ſeu familia Regia Francorum.*

De Matthæo VVeſtmonaſterienſi. 1300.

Supplementum.

Matthæus Vveſtmonaſterienſis Monachus Ordinis D. Benedicti propè Londinum in Anglia, quem alii appellant Matthæum Florigerum, ſcripſit *Hiſtoriam rerum præſertim Anglicarum* quam inſcripſit *flores Hiſtoriarum*, uſque ad annum 1307. quo Eduardus I. Angliæ Rex mortuus eſt. Hoc opus impreſſum in folio Londini anno 1570. & in Germania in folio Francofurti anno 1601. Hujus meminerunt Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro, verbo *Matthæus Vveſtmonaſterienſis* & *Matthæus Florigerus*; Aubertus Miræus in Auctario De Scripto-

De Nicolao Triveth. 1300.

Supplementum.

Nicolaus Trivettus, vulgò *Treveth* ac *Trivet*, Anglus pariter eodemque tempore florens, ex Ordine Fratrum Prædicatorum, ad eumdem uſque annum 1307. quem Eduardi Angliæ Regis 35. ſupputat, ſcripſit *inſigne Chronicon*, quod ex mſſ. erutum habet Lucas Dacherius tom. 8. ſui Spicilegii, lectuque digniſſimum eſt. Idem habetur mſ. in Anglia Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 75. Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti cod. 60. Ejuſdem lingua Gallica *De geſtis Imperatorum, Apoſtolorum & Regum* mſ. Oxonii in Bibliotheca Magdalenenſi cod. 138. *Commentarii in B. Auguſtinum de Civitate Dei*, mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri cod. 24. & in Bibliotheca Baronis Lumlei cod. 247. *Flores ſuper Auguſtini Regulam*, mſſ. in eadem Lumleii Bibliotheca cod. 291. *Super Boetium de Conſolatione Philoſophia*, mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 236. Ejuſdem Nicolai Treveth Ordinis Prædicatorum *Commentarius Tragadiarum Seneca*, mſ. cod. 2780. Bibliothecæ Colbertinæ. *Tabula ſuper Allegorias Ovidii*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 142. *Alia quadam Opera Nicolai Triveth*, ibidem mſſ. cod. 147. Annales ejus de Regibus Anglicis incipiunt ab anno 1136. ad dictum ſupra annum 1307. Quantùm autem ad Commentarios *ſuper D. Auguſtinum de Civitate Dei*, vult Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro, verbo *Nicolaus Triveth*, in illis terendis eum habuiſſe collaborantem ſui Ordinis Thomam Vvalleis dictum *Anglicum*. Sed videat ipſe Poſſevinus quomodo hoc eſſe poſſit, cùm Nicolaus Trivetus floreret & ſcriberet circa annum 1307. alter circa annum 1400. nam diſtantes viri tanto temporis intervallo, ſimul uni operi collaboraſſe non poſſunt. Rectius forſan locutus fuiſſet Poſſevinus ſi hunc Commentarium dixiſſet incœptum fuiſſe à Nicolao Trivetho, perfectum verò ſucceſſu temporis à Thoma Vallenſi ſeu Gualenſi Anglico. Extant hi Commentarii mſſ. Neapoli in Conventu ſancti Dominici, Cremonæ in Bibliotheca Fratrum Auguſtinianorum Eremitarum, Cameraci in Bibliotheca Cathedralis Eccleſiæ: imò impreſſi ſunt Venetiis anno 1489. Multa de Nicolao Triveto Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Sixtus Senenſis, & Ambroſius de Altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1361. pag. 129. & in Appendice pag. 486. ubi eum deſigit eidem anno.

De Joanne de Joinvilla. 1300.

Supplementum.

Joannes de Joinvilla Dominus hujus Urbeculæ, Seneſcallus Campaniæ, qui ſanctum Ludovicum IX. Francorum Regem in expeditionem Ægyptiacam anno 1248. ſecutus eſt, ſcripſit accuratam *idiomate Gallico Hiſtoriam ejuſdem ſancti Regis*. Hanc cum Gaufrido de Belloloco Ordinis Fratrum Prædicatorum, & cum altero Guillelmo Carnotenſi ejuſdem familiæ Dominicanæ Theologo & ſancti Ludovici Capellano, qui ambo de rebus præclarè geſtis S. Ludovici Latinè ſcripſerunt: Claudius Menardus Conſiliarius Regius & Proprætor Andegavenſis anno 1617. Pariſiis junctim excudendam curavit, addita *ordinatione* ut vocant *ab ſancto Ludovico facta* 1228. *pro Extirpatione Hæreſis Albigenſium*; Addita item *Epiſtola quam idem Rex de captione & liberatione ſua ſcripſit*,

Digitized by Google

& Blanchæ Caſtellanæ, quam ſimplici idiomate Gallico compoſuit Agnes Abbatiſſa Longi-Campi circa annum 1300. quam ibi legito. Vivebat adhuc valde ſenex Joannes de Joinvilla anno 1310. cujus mentionem faciunt Poſſevinus *in Apparatu ſacro* quem *Joannem Jonvillium* appellat p. 903. Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 396. pag. 260. Scri-
B ptores Rerum Gallicarum Præcipui.

De Jacobo de Viterbio. 1300.

Supplementum.

JACOBUS DE VITERBIO, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini, Lutetiæ Pariſiorum Theologiam in Conventu ſui Ordinis docuit, inde Neapolitanus Archiepiſcopus, ſcripſit ad Clementem V. Summum Pontificem *De Regimine Chriſtianitatis lib.* 2. qui mſſ. extant Romæ in Bibliotheca Vaticana, & Cremonæ in Bibliotheca Fratrum Eremitarum Divi Auguſtini. *Sermones per annum*, qui mſſ. aſſervantur Romæ in Bi-
C bliotheca Canonicorum ſancti Petri, & Cremonæ in dicta Auguſtinianorum Eremitarum Bibliotheca. *Commentarium in 4. libros Magiſtri Sententiarum*, cujus Commentarius in tertium, mſ. Oxonii in Anglia in Bibliotheca Balliolenſi cod. 55. Plura Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano Bruxellis in fol. anno 1654. ex Typographia Franciſci Vivieni.

De Joanne de Sancto Geminiano. 1300.

Supplementum.

D JOANNES DE SANCTO GEMINIANO Ordinis Fratrum Prædicatorum vivebat anno 1310. juxta Antonium Senenſem in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum, anno 1300. vel circiter juxta Labbeum in Chronologia Brevi Scriptorum Eccleſiaſticorum, vel anno 1319. ſi credimus Eiſengrenio. Summus fuit Theologus & Concionator nobilis, ſcripſit *Summam de Exemplis & Rerum Similitudinibus* locupletem, omnibus divini verbi Concionatoribus & aliis utilem, quæ Venetiis anno 1577. & 1582. apud Damianum Zenarium, Antuerpiæ anno 1583. in 8. & an. 1599. in ædibus Petri Belleri, Lugduni autem anno 1585. cui adjunctum eſt Sophologium Sapientiæ Jacobi Magni. Et quidem poſt aliquot editiones, ea præ-
E ſtare videtur quæ ab Ægidio de Rocha Ord. Eremitarum Divi Auguſtini emendatior prodiit, cum illa primùm prolata fuiſſet in lucem anno 1499. Baſileæ apud Petrum Langeſtein. Ejuſdem Summa *Univerſum Prædicabile* inſcripta, prodiit Coloniæ in 4. an. 1670. an eadem cum Summa Exemplorum & Similitudinum, ego definire non audeo, qui utramque ſimul non contuli. Scripſit quoque *Orationes funebres* quæ Pariſiis æditæ ſunt anno 1611. in 8. itemque *Sermones Quadrageſimales*, editos Venetiis an. 1584. in 8. Orationes etiam funebres editæ Lugduni anno 1510. Plura vide apud Antonium Poſſevinum in Apparatu ſacro, verbo *Joannes è ſancto Geminiano*, pag. 880. Ambroſius de Altamura, multa loquitur *in Bibliotheca Dominicana* de Joanne iſto Geminianenſi, cui tandem placuit collocare illum ad annum 1244.

argumentum eſt claruiſſe circa annum 1235. *Gregorius nonus rexit Sedem Apoſtolicam ab anno* 1227. *uſque ad annum* 1241. *quo obiit*. Idem in Bibliotheca pag. 9. adhuc præſtantiora narrat, utinam rectè probata. Joannes de Sancto Geminiano, venit Neapolim cum B. Thoma Agnileontino, illuc à Gregorio nono ad extinguendas Hæreſes per Fredericum II.
B Imperatorem diſſeminatas miſſo. Hujus ſanctitate ac eloquentia ſanctus Thomas Aquinas, cùm daret ibi operam Litteris, illectus ſæculum abdicavit & noſtræ Religioni voluit cooptari. S. Thomam qui à matre & fratribus in arce Caſtri ſancti Joannis detinebatur, pluries inviſens adjuvit, eique de libris atque veſtibus benigniſſimè in carcere providebat. Inſuper curavit obnixè ut Ordini reſtitueretur, illumque fœliciter Neapolim emiſſum, è dicto Caſtro per Feneſtram, reduxit. Hæc quidem præclara Joannis de ſancto Geminiano in ſanctum Thomam Aquinatem beneficia, ſed quæ probandi ſunt ab Ambroſio Altamurano, per contempora neos & idoneos teſtes: nam *quod de tam antiquis tem*
C *poribus dicitur, contemnitur, niſi probetur*. Appellabimu hæc fœlicia hujus Bibliothecarii ſomnia, vagaſqu ingenii imaginationes, quamdiu non probaverit. M rum ſanè, quòd ob tam inſignia in ſanctum Thc mam Aquinatem officia, hunc Joannem de ſar cto Geminiano *titulo Beati* non compenſaverit. Hi ſolus, opinor, è Dominicano Ordine, tot tantaqu comminiſcitur.

De Bertrando de Trilla. 1300.

Supplementum.

D BERTRANDUS DE TRILLA Ordinis Fratrum Prædicatorum ſcripſit *Commentaria in 4. libros Sententiarum*, claruit anno 1296. Hæc Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 1. pag. 219. Huji autem Bertrandi Commentarius ſub nomine auctor proprii mſ. Bibliotheca ſancti Victoris ad muros Pa riſienſes, ut habet Joannes Launoius Doctor Theo logus in Opere *De Regia in matrimonium Poteſtate* impreſſo Pariſiis in 4. anno 1674. apud Viduam Ec mundi Martini via Jacobæa ſub Sole Aureo. Ibi a legat Bertrandum hunc parte 1. pag. 9. quem tame collocat inter Thomam de Argentina qui floruit ar no 1350. & Joannem Capreolum qui à Trithemi vixiſſe dicitur anno 1415. ab Antonio Senenſi ann 1424. à Bellarmino anno 1410. Quid ſi deceptus e
E unius centenarii oblivione Typographus, ponens 129 pro 1396. quod valde probabile eſt? Hoc tamen de finire nolim, cùm ad id non ſuppetant mihi idone rationes, unde conjecturaliter tantùm loquor: 1 nullum tempori Auctoris legitimo ex hac ejus colloca tione impoſterùm naſcatur præjudicium, vel verita enucleatiùs elimandæ. Ex unico duos fecit pro m te ſuo Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* pag. 21 ubi ſic: *Bernardus de Trillia Diœceſeos Nemauſenſis pr pe Provinciam & Avenionem, Ordinis Prædicatorum Th logus, ſcripſit Poſtillas in Eccleſiaſten, in librum Sapie tiæ, in Joannem uſque ad 2. caput, in Apocalypſim, Pſalterium, in Canticum Canticorum. Quæſtiones de d ferentia eſſe & eſſentiæ, de Anima, de Potentia Dei, ſpiritualibus creaturis. Quodlibeta aliquot. Quæſtiones per totam Aſtrologiam. De cognitione animæ ſeparat*

ADMONITIO LECTORI.

Impoſterùm paucos ex multis Scriptores attingam, impoſſibile enim eſt omnes ob multitudinem recenſere. Præterea facillimum eſt pleroſque videre, quid & in quibus locis floruerint, ſcripſerint, evulgaverint, cum locis & annis impreſſionum, quæ deſignantur maximè in Bibliotheca Conradi Geſneri, & Apparatu ſacro Antonii Poſſevini à nobis ſæpe ſæpiùs citato.

De Auguſtino Anconitano, 1301.

AUGUSTINUS Triumphus, patria Anconitanus, profeſſione religioſus ſancti Auguſtini, vir pius & doctus, floruit ad initium anni 1300. ſed obiit anno 1328. cùm eſſet annorum octoginta quinque ut ex inſcriptione ſepulchri ipſius conſtat, quod habetur Neapoli in Eccleſia Fratrum Eremitarum ſancti Auguſtini. Scripſit *egregiam ſummam de poteſtate Eccleſiaſtica*, quæ extat Romæ edita anno 1584. Scripſit etiam *Commentarium in Canticum Beatæ Virginis Mariæ*, quod extat Romæ excuſum an. 1590. ſcripſit *plurima alia tum in ſanctam Scripturam, tum etiam in Magiſtrum Sententiarum, tum etiam in Ariſtotelem, & Sermones, ac tractatus varios*, qui extare dicuntur in Bibliotheca Vaticana.

DISSERTATIO HISTORICA.

AUGUSTINUS Triumphus, Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, à patria vulgò de Ancona, ſive Anconitanus dici ſolitus, cùm adhuc junior Lugdunenſi Concilio II. anno 1274. interfuiſſet, vixit Principibus tum Eccleſiaſticis, tum ſæcularibus, ac nominatim Roberto Regi Neapolitano chariſſimus, uſque ad annum Domini 1328. quo grandævus Neapoli obiit die 2. Aprilis ætatis 85. Plura de eo Jo: Trithemius, Raphael Volaterranus, Joſephus Pamphilus, Gratianus, Curtius, Elſſius, aliique.

Summa de poteſtate Eccleſiaſtica ad Joannem *Papam XXII* excuſa primùm Auguſtæ Vindelicorum anno 1473. in ſolio, & alibi (*a*).

Commentarius in Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Canticum B. Virginis, &c. ab Angelo Rocca ejuſdem Ordinis vulgatus Romæ annis 1590. & 1592. in quarto. Sunt tamen qui Auguſtino Steucho Eugubino, qui ex Canonico Regulari Congregationis S. Salvatoris Epiſcopus Kiſami, Sedis Apoſtolicæ Bibliothecarius, floruit anno 1540. falsò attribuant, ut monuit Maraccius.

Trithemius addit hunc Triumphum volumen inſigne ex ſcriptis S. Auguſtini incepiſſe, quod Milleloquium Aug. prænotavit, ſed morte præventum, imperfectum reliquiſſe, ac poſtea à Bartholomæo Urbinate ejuſdem Ordinis fuiſſe perfectum.

(*a*) Sixtus ait dedicaſſe opus illud Joanni XXII. Papæ anno 1331. quod ſanè fieri nequit, ſi, ut modò diximus, obiit 1328. Idem addit poſtillari ſtudio ſcripſiſſe in totum novum Teſtamentum Commentarios cum Catenis & Explanationibus SS. Patrum in Acta, Epiſtolas Paulinas atque Canonicas, & in Apocalypſim S. Joannis.

...xit circa annum Domini 1303. ex ſcripſit *epiſtolas multas ad Græcos de unione cum Eccleſia Romana*, quas edidit Henricus Caniſius num. 6. antiquæ lectionis.

DISSERTATIO HISTORICA.

BARLAAMI de Seminaria (*a*) Hieracenſis, ſeu Gyracenſis in regno Neapolitano Epiſcopi, extant non tantùm in Tomis antiquæ lectionis Henrici Caniſii, ſed etiam in Bibliothecis Veterum Patrum Colonienſi & Pariſienſi Morelliana,

Epiſtola ad Græcos de unione cum Eccleſia Romana, & proceſſione Spiritus Sancti ex Patre ac Filio: necnon *Ethica ſecundùm Stoicos*, ex pluribus eorumdem Stoicorum voluminibus compoſita, & in duas partes diſtributa.

Quod ad ætatem ejus ſpectat: Notandum eſt vixiſſe ſæculo Chriſti decimo quarto duos hujus nominis Hieracenſes Epiſcopos; alterum anno 1303. cui epiſtolas illas tribuere videtur Bellarminus; alterum verò juniorem anno 1342.

Barlaamus verò Monachus, qui Græcè ſcripſit de Logiſtica ſive Algebra, & cum Gregorio Palama famoſo hæretico inimicitias exercuit, vixit eodem ſæculo circa annum Chriſti 1350. de quo Joannes Bocacius de Certaldo præfatione in librum de Genealogia Deorum, Jacobus Pontanus Soc. Jeſu in Notis ad capita 39. & 40. libri 2. Hiſtoriæ Joannis Cantacuzeni Græcorum Ex-Imperatoris, aliique (*b*).

(*a*) Calabri, ex Sancti Baſilii, ut volunt, Monacho Hieracenſis, vel, ut minus emendatè ſcribi ſolet, Gyracenſis.

(*b*) Ex his verò arguas velim tum Claudium Salmaſium qui in præfatione opuſculi de Primatu Papæ, quod primùm in Anglia ex verſione Joannis Lhuidi apparuit, & ipſe bis eudendum curavit, ad Lectorem hæc habet: De Barlaamo Monacho, quem Nilo comitem addidimus, quid dicam non habeo. Nihil enim illius legimus præter brevem Tractatum, λογιςικῶν ipſius atque ἀριθμητικῶν. Doctiſſimum hunc fuiſſe liquet: ſtylus tritus & ſubactus nec prorſus [illegible]. Vixiſſe autem cum Pediaſimo, Cartophylace, Agathemaro, Plethone, & aliis ejuſmodi, nec procul abeſſe ab ætate Nili noſtri facilè conjicio, ſi quid conjecturis fidendum; tum ejus exſcriptorem Melchiorem Goldaſtum Haiminefeldium in Præfatione ad damnatam Monarchiam, ubi adjicit Barlaamum iſtum ex Salmaſii verbis videri floruiſſe tempore Concilii Baſileenſis, hoc eſt poſt annum 1431. Erravit quoque Blondellus in Tractatu de Papa fœmina, dum tractatum illum de Primatu Papæ adjudicavit Barlaamo Hieracenſi Epiſcopo Latinorum ſtudioſiſſimo, quod non omiſit Mareſius, qui in eadem cum Salmaſio & Goldaſto hallucinatione circa tempus illius verſatur, cum alienis verbis concludit: Quis & unde fuerit, quando vixerit, & quid ſcripſerit, juxta ſcio cum ignariſſimis.

De Siffrido. 1305.

SIFFRIDUS Presbyter Miſnenſis eodem tempore ſcripſit *Epitomen hiſtoriarum libris duobus comprehenſam ab anno Domini* 458. *uſque ad annum Domini* 1307. Extat hoc opus impreſſum cum aliis hiſtoricis Germaniæ.

DIS-

Ordinis Prædicatorum fuiſſe aſſerit, ſed hallucinatus eſt duos in unum confundens: longè enim à Chronographo diverſus fuit Siffridus, Epiſcopus Cyrenenſis titularus, Archiepiſcopi Moguntini Theoderici in Pontificalibus Vicarius, cujus opera recenſuit Trithemius, eumque oſtendit claruiſſe ſub Friderico III. Imperatore, & Romanis Pontificibus Pio II. & Paulo II. anno 1470. De Miſnenſi videſis Voſſium ac Bellarminum quem dumtaxat exſcripſere Miræus & Patrologus. Alfonſus verò Fernandes in eumdem cum Poſſevino lapſus eſt errorem, cum auctorem Compendii Hiſtoriarum ſuo Prædicatorio Ordini adſcribit, diſtinguitque à Siffrido Theutone egregio Concionatore, quem Cirenſis Eccleſiæ Præſulem obiiſſe aſſerit 17. Kal. Junii 1473.

Chronica ejus, ſive, *Epitome Hiſtoriarum ab orbe condito* pro more temporum illorum inchoata, in mſſ. codicibus deſcripta habetur. Refectis porrò prioribus periochis, utpote nullius frugi ac planè inutilibus, Georgius Fabricius Chemnicenſis, quæ ſuperſunt ab anno Chriſti 458. uſque ad annum 1307. ſubjecit Hiſtoriæ ſuæ Saxonicæ ſive Annalibus Miſniæ ann. 1569. Lipſiæ excuſis: unde Joannes Piſtorius Niddanus tranſtulit in Tomum 1. Rerum Germanicarum ann. 1583. Francofurti editum.

De Nicephoro Calliſto. 1305.

NICEPHORUS Calliſtus hiſtoricus Græcus, vixit tempore Andronici Senioris Imperatoris cui dedicavit hiſtoriam ſuam: proinde vixit poſt annum Domini 1300. *Hiſtoria*, quæ nunc extat Nicephori Calliſti, continetur *libris octodecim, & incipit à nativitate Chriſti, ac deſinit in annum ejuſdem* 625. Credibile autem eſt, multò plures ab eo libros ſcriptos fuiſſe, ſed periiſſe.

Porrò in hiſtoria hujus auctoris, ut Græci & Schiſmatici, non mirum videri debet, ſi inveniantur errores proprii Græcorum, ut de proceſſione Spiritus Sancti à ſolo Patre, in ipſa præfatione. Magis mirum eſt, inveniri non paucos errores in rebus hiſtoricis, ut ex Annalibus Card. Baronii conſtat.

Dissertatio Historica.

NICEPHORUS, Calliſti Xanthopuli filius, vixit ſub Andronico ſeniore Palæologo, ejuſque filio Michaele, ac nepote Andronico juniore (*a*), ut docet tum Hiſtoriæ illius præfatio, tum Catalogus metricus Impp. Conſtantinopolitanorum in Protreptico noſtro Græcè editus pag. 34. ex codice mſ. Collegii Pariſienſis cum duobus Regiis collato, quem Langus aliique etiam adſtipulantibus mſſ. codicibus tribuunt huicce Nicephoro, non ſecus ac ſeriem Patriarcharum Conſt. oratione ſoluta paulò fuſiùs conſcriptam in membranis Bibliothecæ Regiæ atque à nobis pariter vulgatam.

Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ libri 18. à nato Chriſto ad mortem uſque Phocæ Imp. & annum æræ Dionyſianæ 610. cum argumentis quinque aliorum librorum ab Heraclii exordio uſque ad mortem Leonis Sapientis Imp. quæ accidit anno 911. extant Græcè & Latinè ex interpretatione Joannis Langi; recognita ſtudio & opera R. P. Frontonis Ducæi Soc. Jeſu Theologi,

S. Gregorii Nazianzeni brevi gyro conſecta, aliique ejus opuſculis Guillelmum Eiſengrenium in Catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum. Certè ejus Hiſtoriam non ſine delectu atque acri judicio legendam monuerunt viri eruditi, ut quæ multas fabulas quiſquiliaſque contineat ex incertæ dubiæque fidei Scriptoribus conquiſitas. Neque tamen iis accedendum puto, qui fabuloſiſſimum, vaniſſimum, futiliſſimum, nulliuſque in litteris judicii, nec συγγραφία μύθων κ' λήρων ῥαψῳδὸν appellitant. Illius enim pannis purpuram aliquando intextam ex auctoribus qui perierunt nemo eſt qui non fateri cogatur, & damnare temeritatem Caſauboni, qui quidquid apud ipſum legitur, non pluris faciebat, quàm folia farfari. Prudentis enim Lectoris eſt pretioſum ſeparare à vili & gemmas è ſterquilinio colligere.

(*a*) Sixtus Senenſis libro quarto Bibliothecæ Sanctæ meminit octodecim librorum Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ & Synopſeos ſeu Contuitus totius Divinæ Scripturæ Jambicis dimetris digeſti, in quo argumenta omnium Sacrorum voluminum breviter complexus eſt, ſed malè aſſerit claruiſſe ſub Emanuele Imperatore anno Domini milleſimo centeſimo. Ducentis enim annis poſterior fuit Nicephorus, nec ann. 1100. imperabat Conſtantinopoli Emanuel, ſed avus ejus Alexius Comnenus.

De Eberardo. 1305.

EBERARDUS Archidiaconus Ratiſponenſis ſcripſit *Chronicon ab anno* 1273. *uſque ad annum* 1305. Vide Henricum Caniſium primo tomo antiquæ lectionis.

Dissertatio Historica.

RATISPONENSIS is fuit Archidiaconus, Auctor *Annalium*, ſive, *Chronici ab anno* 1273. *ad* 1305. *de Ducibus Auſtriæ*, *Bavariæ*, *ac Sueviæ*. Obſervat autem Voſſius hunc ex Henrici Steronis fontibus areolas ſuas irrigaſſe, adeò conveniunt in pleriſque, ſeu res, ſeu ipſa etiam verba ſpectes.

De Idiota.

IDIOTA, nomine proprio ex humilitate ſuppreſſo, ſcripſit libros quinque contemplationum valde pios, & eruditos. Item regulas duodecim vitæ Chriſtianæ, breves annotationes in Pſalmum quintum decimum, libellum contemplationum de B. V. Maria; qui libri extant in Bibliotheca Sanctorum Patrum tomo 11. editionis ſecundæ. Quando floruerit ignoramus. Ego in prima editione ſecutus aliorum judicium poſui hunc auctorem ad initium anni 900. Sed poſtea legens diligentius ejus ſcripta, animadverti illum eſſe multo poſteriorem. Nam in proœmio libelli de B. Virgine citat verba S. Bernardi ex ſermone 2. ſuper miſſus eſt Angelus, & in libro quinto Contemplationum cap. 7. dicit ſuo tempore Eccleſiam fuiſſe redactam ferè ad Angulum Occidentalem. Et cap. 11. utitur phraſibus Scholaſticorum, & in libro de B. Virgine cap. 2. & 6. diſputat de conceptione immaculatæ Beatæ Virginis Mariæ, quæ quæſtio poſt Scoti tempora maximè invaluit.

qui docet illum fuiſſe Canonicum Regularem, Uſeticenſem in Occitania, ac demum Abbatem Vulgò *de Selles* in Provincia Bituricenſi. Illius opera denuò excuſa ſunt Pariſiis anno 1654. in uno volumine in quarto, ac continent tractatus ſexdecim.

Dissertatio Historica.

IGnotus pleriſque hactenus Idiota, hoc demum ſæculo emicuit à R. P. Theophilo Raynaudo eductus clariſſimam in lucem. Is eſt Raymundus Jordanus, Canonicus Regularis Ordinis Sancti Auguſtini, primùm Uricenſis, ſive Urecienſis in Narbonenſi Gallia Præpoſitus anno 1481. deinde Cellenſis ad Carum fluvium in Biturigibus Cubis Abbas, quæ nunc Abbatia Patribus Fulienſis Congregationis, Ord. S. Bernardi attributa eſt. Quo verò anno obierit, & an exordia ſæculi à Chriſto 15. ſaluraverit necne, inquirendum aliis relinquo. Hoc tantùm urgeo, plurimum à ſcopo aberraſſe, qui eum floruiſſe ſcripſerunt ſæculo 8. vel 9. aut 10. cùm vel ex præfatione libelli de Virgine colligi potuerit S. Bernardo, cujus verba ex Tractatu ſuper Miſſus eſt, citantur ibidem, poſteriorem fuiſſe.

Omnia Idiotæ opera, quæ hactenus reperiri potuerunt, hoc ordine edita ſunt Pariſiis in quarto, anno 1654.

1. *Contemplationes de miſerabili curſu vitæ præſentis, in quinque Tractatus diſtributæ.* 2. *Contemplationes de innocentia perdita.* 3. *Contemplationes de converſione per 12. menſes anni ſpiritalis producentis 12. fructus Spiritus.* 4. *Contemplationes de conflictu aſſiduo inter animam & carnem.* 5. *Contemplationes de ſeptem donis Spiritus Sancti, contra ſeptem peccata mortalia.* 6. *Contemplationes, quòd Spiritus Sanctus eſt adjutor animæ, deque variis Spiritus Sancti erga hominem officiis.* 7. *Contemplationes de octo Beatitudinibus.* 8. *Contemplationes de Amore.* 9. *Contemplationes de vera Patientia.* 10. *Contemplationes de Morte.* 11. *Contemplationes de B. Virgine Maria.* 12. *Tractatio plena de B. Virgine.* 13. *Opus tribus libris diſtinctum de Statu Religioſo.*

14. *Opus de Oculo ſpiritali*, cum ſupplemento ejuſdem operis, de quo opere videndus quoque Lucas Wadingus in Bibliotheca Minorum V. Joannes Guallenſis.

15. *Regulæ Chriſtianam vitam complectentes*, quæ meliùs referuntur ad Joannem Picum Mirandulanum Comitem, qui obiit anno 1494.

16. *Paraphraſis in Pſalmum* 15. ejuſdem Joannis Pici.

Sequuntur priores & poſteriores cogitationes Theophili Raynaudi S. J. de Auctore horum librorum, cum ejuſdem Faculis ad Idiotæ ſubobſcura quædam loca, ſive, Judicio de quibuſdam ejus propoſitionibus, quæ nonnullis cum receptiori doctrina Theologica minus cohærere videri poſſunt.

De Guillelmo Duranti. 1310.

Supplementum.

GUillelmus Duranti, nepos alterius Senioris, ejuſdemque nominis & cognominis, quem varia Scripta illuſtrarunt, de quibus Bellarminus & Labbeus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Sammarthani Fratres in Gallia Chriſtiana tom. 3. pag. 730. *in Epiſcopis Mimatenſibus*. Hic deinde proviſus de Epiſcopatu per ... Papam Epiſtola Regeſti Vaticani, Pontificatus anno 2. Chriſti 1296. & apud Ughellum Italiæ Sacræ tomo 2. pag. 501. & quæ refert etiam Gallia Chriſtiana loc. cit. Hic autem Guillelmus an. 1297. conſentiente Capitulo, ordinavit, neminem ad Canonicatus Eccleſiæ admittendum eſſe, cujus parentela uſque ad tertiam generationem aliquo modo Eccleſiam Mimetenſem inquietaſſet. Anno 1306. hic litem admodum arduam compoſuit inter Petrum Ruthenenſem Epiſcopum & Bernardum Comitem, de qua in Archivis Epiſcopatus, ubi in Autographo Guillelmum IV. ſeſe appellat. Interfuit Concilio Viennenſi anno 1311. *Deque rebus in eo tractatis ſelectam relationem idem Guillelmus Mimatenſis recenſuit, cujus acta extant in Codice Vaticano*, inquiunt Fratres Sammarthani. At vix, ac ne vix quidem adduci poſſum ut credam, hanc operam à Sammarthanis illi attributam, eſſe aliud aliquid à *Tractatu de modo celebrandi generalis Concilii per Guillelmum Durantum Epiſcopum Mimatenſem, juſſu Clementis V. Summi Pontificis edito, & Concilio Viennenſi oblato*, quem habes impreſſum apud Franciſcum Clouzier Pariſiis in Aula Palatii, juxta ædes primi Præſidis, ad inſigne Beatæ Mariæ Virginis, in 8. anno 1671. una cum libello Nicolai Clemangis Archidiaconi Bajocenſis, Doctoris & Theologi Pariſienſis, *De corrupto Eccleſiæ ſtatu*, libello Petri de Alliaco Cardinalis Cameracenſis Epiſcopi *De Emendatione Eccleſiæ*; Concilio delectorum Cardinalium & aliorum Prælatorum *De emendanda Eccleſia*, Sanctiſſimo D. N. Nicolao III. exhibito, & ipſo jubente conſcripto; Oratione Gentiani Herveti *De reparanda Eccleſiaſtica diſciplina*. Qui primus hunc *Tractatum de modo generalis Concilii celebrandi* edidit, hic Philippus Probus Juriſconſultus Bituricenſis celeberrimus, qui eum Pariſiis anno 1545. decimo-quinto Kalendas Aprilis dedicavit *Sanctiſſimo D. N. Paulo divina providentia Papæ III. & Reverendiſſimis ſacroſanctæ Eccleſiæ Romanæ Cardinalibus, Epiſcopis, Abbatibus, ac cæteris in Chriſto Fidelibus, ad univerſale Concilium in Tridentina Civitate celebrandum convocatis*. Impreſſus etiam poſtea in 4. Pariſiis anno 1635. cum iiſdem adjunctis. Deceptus tamen tam in ſua dedicatoria Epiſtola, quàm Vita præmiſſa Auctoris, Philippus Probus, qui hoc opus affixit, & opinatus eſt ſpectare ad Guillelmum Durantum Seniorem, ſeu tertium & Patruum, quem conſtat eſſe mortuum Romæ anno 1296. & numquam attigiſſe ſæculum decimumtertium ex Epitaphio ſepulchrali ejus lapidi appenſo, quod ab ipſis Fratribus Sammarthanis refertur in Gallia Chriſtiana tomo 3. pag. 730. *in Guillelmo Duranti III.* At ſpectat ratione temporis quo ſcriptus eſt, certiſſimè ad Nepotem & Guillelmum Durantum Juniorem, de quo ſilent & Bellarminus & Labbeus, in opere ſuo uterque *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*. Imò plerique non diſtinguentes inter duos Guillelmos Durantos, ambos ſibi in nomine & cognomine ſimiles, ambos ſibi in Epiſcopali Sede ſuccedentes, atque in eadem Juris Canonici profeſſione inclitos, poſuerunt Durantum Patruum ſeu Seniorem vixiſſe uſque ad annum 1328. quod ipſa Epitaphe tumulo appenſa falſitatis manifeſtæ arguit. Eſt itaque iſtud opus Guillelmi Duranti Junioris ſeu Nepotis, qui multis etiam inſignis fuit egregiis factis. Fundavit enim anno 1312. Collegium omnium Sanctorum, tam de bonis ſuis, quàm Guillelmi tertii dicti Speculatoris ejus patrui. Ex-

pulit

Scribit ei pariter Marinus Sanutus *in Hiſtoria Secretorum Crucis* anno 1326. de ſtatu belli ſacri, *Epiſcopum Mimatenſem & Comitem Gabalitanum ac Procuratorem paſſagii* vocitans. De illo plura habent tabularia dicti Collegii omnium Sanctorum in Civitate Mimatenſi, quæ nos ex Gallia Chriſtiana paſſim in multis accepimus.

De Jacobo de Termis. 1310.

SUPPLEMENTUM.

JACOBUS DE TERMIS Abbas Caroliloci Ordinis Ciſtercienſis in Epiſcopatu Silvanectenſi, edidit anno 1311. tempore Concilii Generalis Vienneſis *Opuſculum contra impugnantes exemptionem & Privilegia Regularium*, maximè contra Ægidium Romanum Biturcenſem Archiepiſcopum. Habetur tomo 4. Bibliothecæ veterum Ord. Ciſtercienſis Scriptorum pag. 261. de qua ſæpius egimus.

De Guillelmo Majori. 1310.

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS cognominatus *Major*, electus eſt Andegavenſium Epiſcopus communi omnium ſuffragio anno 1290. antea ejuſdem Eccleſiæ Canonicus Pœnitentiarius, vir doctus & probus: Scripſit *geſta ſua in Epiſcopatu ab anno* 1290. *ad* 1313. quæ ex mſ. Codice edidit Lucas Dacherius tom. 10. ſui Spicilegii pag. 247. Obiit verò anno 1314. die 13. Maji, de quo vide Galliam Chriſtianam Sammarthanorum Fratrum, verbo *Andegavenſes Epiſcopi*.

De Joanne Friburgenſi. 1310.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES FRIBURGENSIS in Briſgoja, natione Teutonicus Ordinis Fratrum Prædicatorum, cui Joannes Niderus cognomentum *Rimſick* tribuit, vir fuit multæ eruditionis & pietatis: unde clareſcentibus ipſius meritis ſanctitatis & doctrinæ, factus eſt Epiſcopus Oſſimenſis in Hungaria, quem poſtea Epiſcopatum Ultroneus abjecit, ut in quiete ſub Clauſtrali Regula ſolitarius inter Fratres viveret. Scripſit autem *Summam Confeſſariorum* Reutlingæ in Germania anno 1487. editam apud Joannem Othmarum, Pariſiis deinde apud Joannem Parvum, & Lugduni apud Joannem Robergerum anno 1518. Ignoro an iſta ſumma ſit opus diſtinctum à Gloſſis ejuſdem Joannis de Friburgo in Summam Raymundinam *De Caſibus Pœnitentialibus* ſeu *de Pœnitentia & Matrimonio*, excuſam & in quatuor libros diſtinctam Romæ in 4. anno 1603. apud Joannem Tallinum, ſub hoc titulo: *Summa de Pœnitentia & Matrimonio, cum Gloſſis Joannis de Friburgo ejuſdem Ordinis Dominicani*. Mortuus eſt Friburgi anno 1314. multis, ut fertur, Miraculis coruſcans: de quo mentionem habent Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro, verbo *Joannes Boſſinenſis* pag. 827. ubi perperam illum attribuit Ordini Fratrum Minoritarum: & verbo *Joannes Friburgenſis* pag. 877. & verbo *Raymundus de Pennaforti*. Aubertus Miræus in Aucta-

liis de Altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1314. pag. 95. & in Appendice pag. 468. ad eumdem annum.

De Victore Porcheto. 1310.

B

SUPPLEMENTUM.

VICTOR PORCHETUS DE SALVATICIS, Genuenſis floruit anno 1315. aſſumptoque Carthuſiani Ordinis habitu ſcripſit opus nobile contra Judæos, ubi probat per Scripturas Veteris Teſtamenti & libros Thalmudiſtarum atque Cabaliſtarum veritatem Chriſtianæ Religionis. Inſcribitur *Victoria Porcheti adverſus impios Judæos*, quam Auguſtinus Juſtinianus Nebienſis Epiſcopus recognitam edidit anno 1520. Pariſiis apud Ægidium Gormontium. Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro, verbo *Porchetus de Selvaticis*, aliique Scriptores de rebus Carthuſianorum, faciunt mentionem hujus Scriptoris.

C

De Petro Aureolo. 1317.

PETRUS Aureolus Ordinis Minorum, ex Provinciali Aquitaniæ Archiepiſcopus Aquenſis, floruit anno Domini 1317. & multa ſcripſiſſe dicitur, ſed *Commentarium in primum librum ſententiarum*, idque ſolum Romæ impreſſum vidi anno 1596.

Citantur multa ex Aureolo Apud Joannem Capreolum, ſed ea typis mandata non extant.

DISSERTATIO HISTORICA.

PETRUS Aureolus, Vermeriæ oppido ad Iſaram ſive Oeſiam fluvium (malè quibuſdam Ælium)
D in Francia natus, *Pierre Oriol natif de Verberie ſur Oyſe*, Ordinem Minorum ingreſſus, Pariſiis Theologiam profeſſus, ad Archiepiſcopatum Aquenſem in Narbonenſi II. anno 1321. & ut quidam etiam volunt, ad Romanam purpuram promotus, dictus Doctor Facundus, obiit die 27. Aprilis, ſed annus non annotatur. Succeſſor ejus in cathedra Aquenſi Jacobus de Concos de Cabrairez Dominicanus die 10. Julii anni 1322. miſſe dicitur. De eo Sanctus Antoninus, Trithemius, Sixtus Senenſis, Franciſcus Boſquetus in Notis ad Vitas Pontificum Romanorum qui Avenione in Gallia ſederunt, Willotus, Poſſevinus, Ederus, Lucas Wadingus, & alii.

E *Breviarium Bibliorum*, ſive Epitome univerſæ Sacræ Scripturæ juxta litteralem ſenſum. Venetiis 1571. & Pariſiis 1585. cura Stephani Novelleti Theologi Pariſienſis.

Commentaria in libros quatuor Sententiarum, quæ in ſuis in eaſdem ſententias Commentariis ſæpius excuſit, exagitavitque Joannes Capreolus Dominicanus, edita ſunt Romæ in folio anno 1595. & Clementi VIII. Papæ dicata à Conſtantio Sarnano Cardinale.

De Conceptione immaculata B. Virginis Tractatus, non fuit anno 1314. excuſus Toloſæ, ut habet R. P. Hippolytus Maraceius in Bibliotheca Mariana, ſed fortè tum ab auctore ſcriptus, at excuſus anno 1514. neque enim mihi videre contigit, ut neque alia quæ memorantur à quibuſdam, quorum maxi-

Digitized by Google

De Antonio Andreæ. 1317.

ANTONIUS Andreæ, natione Aragonius, Ord. S. Franciſci, Scoti diſcipulus, ſcripſit *in quatuor libros ſententiarum*: quod ſcriptum editum eſt Venetiis anno 1578.

Dissertatio Historica.

ANTONIUS Andreæ, vel ut aliis dicitur, Andreas, Ordinis Franciſcani, ex Provincia Aragoniæ, diſcipulus Joannis Duns Scoti, dicitur vivendo perveniſſe uſque ad annum Chriſti 1320. Præter Philoſophica opuſcula, quæ hic non inveſtigamus,

Commentaria in quatuor libros Magiſtri Sententiarum extant Venetiis anno 1578. excuſa opera Cardinalis Sarnani.

De Durando à Sancto Portiano. 1320.

DURANDUS à Sancto Portiano, natione Gallus Ordinis Prædicatorum, & Epiſcopus Meldenſis, Theologus inſignis, ſcripſit *in quatuor libros Magiſtri ſententiarum Commentaria* ſatis dilucida, in quibus quamvis nonnulla ſcripſerit, quæ à communi Doctorum ſententia abhorrent, quædam etiam ab Eccleſia improbata ſunt: ipſe tamen in præfatione commentarii ſui in Magiſtrum, diſertis verbis aſſeruit ad Eccleſiam Catholicam Romanam pertinere judicium de doctrina, ſeque omnia ſua ſcripta ejuſdem Eccleſiæ cenſuræ ſubmittere.

Scripſit etiam *librum* egregium *de origine juriſdictionum*. Floruit circa annum Domini 1320.

Dissertatio Historica.

DURANDUS, in Arvernorum Boiis proximo oppido, quod à Sancto Portiano Abbate dicitur, natus, Ordinis Prædicatorum Theologus eximius: ſed in multis paulò interdum audacior, nuncupatus vulgò Doctor Reſolutiſſimus, ad Anicienſem ſeu Podienſem in Vellaunis Epiſcopalem Cathedram primùm adſumptus fuit, deinde ad Meldenſem. Obiiſſe dicitur die 13. Septembris an. 1333. Meldis in odeo Principis Eccleſiæ tumulatus. De eo Trithemius, Antonius Senenſis, qui etiam de Durandello agit S. Thomæ Aquinatis adverſus Durandum propugnatore, Poſſevinus, aliique. Extant ſæpius edita

Commentaria in libros 4. Sententiarum, ubi pluribus de ſe ipſo loquitur.

Et, *Liber de Origine Juriſdictionum* (*a*).

Porrò non latet eruditos longè eum fuiſſe diverſum tum à Durando Leodienſi Epiſcopo, cui falsò tributa eſt Epiſtola ad Henricum I. Francorum Regem adverſus Berengarii hæreſim, tum à Durando Troarnenſi (malè quibuſdam dicitur Trojanenſis) in Neuſtria Abbate, tum à Guillelmo Duſando ſeu Durante Speculatore dicto, de quo ſæculo 13. diximus.

(*a*) Sive de Juriſdictione Eccleſiaſtica, quem cum libello altero de legibus vidi excuſum Pariſiis anno 1506. Alfonſus Fernandes (qui nullam non omittit occaſionem carpendi Poſſevini, pluribuſque quàm par erat moratur in refellenda properantis ad reſederit; Falſum enim eſt quod ex Magiſtro Sacri Palatii factus ſit Epiſcopus Meldenſis. Idem Fernandez Antonii Senenſis exſcriptor, ut ex utriuſque operis collatione conſtat, Durandellum aſſerit fuiſſe Durandi conſobrinum, eique tribuit volumen præſcriptum, Correctorium Corruptorii Divi Thomæ, quod alii aliis vindicant.

De Durando Abb. Troarnenſi.

B

Supplementum.

DURANDUS Monachus Fiſcamnenſis in Normannia, cùm circa annum 1070. virtute ac ſcientia plurimùm floreret, eductus è Cœnobio Fiſcamnenſi, datus eſt in primum Abbatem Eccleſiæ de Troarno, teſte Roberto de Monte Sancti Michaelis, in Tractatu ſuo De Abbatiis & Mutatione Abbatiarum Neuſtriæ. Troarnum autem Sancto Martino Sacrum, Ordinis Divi Benedicti in Epiſcopatu Bajocenſi ad Divam fluvium, tunc temporis à Rogerio de Montegomerico filio Rogerii Vice-Comitis Oximenſis fundatum, in vico ſuo cui
C nomen Troarnum. Paucis multa complectitur (quoad doctrinam Durandi Abbatis Troarnenſis) Ordericus Vitalis Lib. 4. Hiſtoriæ ſuæ, ubi ſic loquitur. *Gerbertus Fontinellenſis, Ainardus Divenſis, ac Durandus Troarnenſis, quaſi tres ſtellæ radiantes in firmamento Cœli; ſic iſti tres Archimandritæ multis modis rutilabant, Religione & charitate, multiplicique peritia pollebant, ſtudioque Divinæ laudis in Templo Dei jugiter inhiabant.* Porrò egregium ſcientiæ Durandi Troarnenſis monumentum eſt *Tractatus De Corpore & Sanguine Domini contra Berengarium*, quem primus in lucem è tenebris eduxit Dominus Lucas Dacherius, ediditque ad calcem operum S. Lanfranci Cantuarienſis Epiſcopi, Pariſiis in ſolio anno 1647. apud Joannem Billaine. Ejuſdem Durandi mortem pre-
D tioſam, ſic expreſſit idem Ordericus lib. 7. Hiſtoriæ ſuæ. *Durandus ſiquidem Troarnenſis Abbas grandævus, ab infantia Monachus, Religione & Sapientia præcipuus, Eccleſiaſtici Cantus & Divini Dogmatis Doctor peritiſſimus, ſibi durus carnifex, poſt multos in Dei cultu labores, in lectum decubuit; & benè ut prudens & fidelis ſervus, ire ad Curiam Domini ſui paratus, tertio Idus Februarii de ſæculo migravit. Venerabiles Diſcipuli Glebam Religioſi Doctoris in Capitulo ſuo reverenter ſepelierunt, & in Candido Lapide qui ſuppoſitus eſt, Epitaphium hoc addiderunt.*

Hac tegitur tumba, bonus ac venerabilis Abbas
Durandus, noſtri norma Monaſterii.
E *Ad Domini laudem, præſentem condidit Ædem,*
Qua ſibi propitium credimus eſſe Deum.
Luce ſub undena februi, reſolutus habena
Carnis, ad Angelicam dirigitur Patriam.

Videndus de illo Lucas Dacherius in Appendice ſua ad Opera Lanfranci Cantuarienſis Archiepiſcopi, ubi varia præmittit lectu digna de Durando Abbate Troarnenſi, antequam ejus opus evulget. Nec te fallat, Lector amice, Antonius Poſſevinus in Apparatu Sacro, verbo *Durandus à Sancto Portiano*, quem erroneè appellat Leodienſem Epiſcopum, & cui attribuit Epiſtolam ad Henricum Galliæ Regem *de Corpore & Sanguine Domini*, & cujus vult meminiſſe Guitmundum lib. 1. de Corpore & Sanguine Domini. Nam Epiſtola iſta, nec eſt Du-
randi

Digitized by Google

cus primus Galliæ Rex, poſt exortam Betengarii Hæreſim. Quantum autem ad Guitmundum qui Libro 1. *De Corpore & Sanguine Domini*, meminit operis Durandi de eodem argumento: non intelligendus eſt vel de Durando Leodienſi qui nihil ſcripſit, nec de Durando de Sancto Porciano, cujus nihil extat ſpeciale de Corpore & Sanguine Domini, ſed de Durando Troarnenſi Abbate, de quo loquimur, & cujus opuſculum de hoc argumento.

De Hervæo Natali. 1320.

HERVÆUS Natalis Brito, Ordinis Prædicatorum Magiſter generalis, & Durandi æqualis, ac Theologus doctiſſimus. Scripſit *in Epiſtolas S. Pauli* quod opus habetur inter opera Sancti Anſelmi, ut ſuprà diximus.

Scripſit etiam *in quatuor libros Magiſtri ſententiarum*. Item ſcripſit *tractatum de poteſtate Papæ*. *Alium de Sacramentis*. *Alium de Chriſti, & Apoſtolorum paupertate*. *Alium de utraque poteſtate Papali, & regali*. *Alium de beatitudine*. Item *ſcripſit Quodlibeta*. Item *librum adverſus Durandum, in iis, in quibus à Sancto Thoma diſſentit*. Et ſeorſim *librum de unitate formarum contra eumdem*. Nec non libros aliquot contra *Henricum à Gandavo*.

Et multa alia Philoſophica ſcripſit.

De Materia cæli. *De æternitate mundi*. *De voluntate*. *De ſecundis intentionibus*. Denique ſcripſit *de Verbo*. *De motu Angeli*. *De relationibus*. Obiit anno Domini 1325.

Dissertatio Historica.

HERVÆUS Natalis, Brito Aremoricus, Ordinis Prædicatorum XIV. Magiſter Generalis extitit, ac S. Thomæ doctrinam acerrimè propugnavit. Obiit Narbone anno Domini 1323. teſte Antonino Senenſi in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum. De eodem vide Sixtum Senenſem, Poſſevinum, Fernandem, &c.

Commentaria in quatuor libros Sententiarum, Venetiis anno 1503. & Pariſiis anno 1647. cum ejuſdem Tractatu de Poteſtate Papæ. *Quodlibeta Majora quatuor*, Venetiis 1647. *Quodlibeta Minora* 24. Venetiis 1513.

Defenſorium contra impugnantes Fratres Prædicatores, quòd non vivant ſecundùm Apoſtolicam vitam: Venetiis in octavo, per Lazarum de Scardis, anno 1516. Cætera omitto, ut moneam falsò Bellarminum, atque ex eo Miræum, Georgium Callixtum, Patrologum, alioſque, tribuere huicce Britoni Commentarium in Epiſtolas B. Pauli, qui inter S. Anſelmi opera ſæpiùs editus eſt. Ejus enim auctor fuit antiquior Hervæus, Dolenſis Monachus Ord. Bened. qui vixit circa annum 1130. cujuſque in mſ. codice Collegii noſtri Pariſienſis, & alibi, extant ingentes Commentarii in Eſaiam Prophetam, ad Joannem nobiliſſimi Cœnobii Abbatem, quod in Dolenſi vico Biturigum ad Angerem fluvium olim ab Ebbone fuerat ædificatum. Neque verò è nihilo videtur, quòd Simlerus habet tribui à multis Hervæo Britoni Summam Logicæ Ariſtotelis, quæ ſub S. Thomæ Aquinatis nomine impreſſa habetur.

dolenſi Diœceſis Bituricenſis, pietate & doctrina inſignis, floruit anno circiter 1130. de cujus laudibus & meritis extat Epiſtola Encyclica Monachorum Burgidolenſis Abbatiæ edita tomo 2. Spicilegii Dacheriani pag. 514. Scripſit multos Commentarios in Scripturam Sacram, ſpectantque ad eum *Commentarii in omnes Epiſtolas Sancti Pauli Apoſtoli*, impreſſi hactenus B paſſim cum operibus Divi Anſelmi Cantuarienſis, & ſunt Hervæi Burgidolenſis tam ex fide mſſ. Codicum, quàm ex impreſſione Operibus ejuſdem Anſelmi Pariſienſi anni 1544. quæ Hervæo adjudicat. Vidi mſſ. duos Codices optimæ notæ in manibus D. Placidi Porcheron Bibliothecarii Sancti Germani Pariſienſis, dictum Commentarium in Epiſtolas Paulinas Hervæo præfato Benedictino attribuentes. Ejuſdem *Commentarii in Iſaiam Prophetam ampliſſimi*, quos mſſ. habet Bibliotheca Longipontis Ordinis Ciſtercienſis in Epiſcopatu Sveſſionenſi, & Bibliotheca Claromontana Pariſienſis Societatis Jeſu. Itemque vidi ejuſdem auctoris *Poſtillas breves in Deuteronomium* mſſ. apud Sanctum Germanum Pariſienſem. cum Com- C mentario in Iſaiam de quo ſuprà. Vide Lucam Dacherium in præludio ad tomum 2. ſui Spicilegii, & citatam Epiſtolam Encyclicam.

De Franciſco Mayrone. 1320.

FRANCISCUS Mayronis natione Scotus, profeſſione Religioſus Ordinis S. Franciſci, Scoti diſcipulus, vixit tempore Joannis XXII. Papæ anno Domini 1320.

Scripſit *Commentaria in libros quatuor Magiſtri Sententiarum*. Item *Quodlibeta*. *Formalitates*. *De primo principio*. *De expoſitione divinorum nominum*. *Et de uni-* D *vocatione*. Quæ omnia ſimul edita ſunt Venetiis anno 1520. & 1556. Scripſit prætérea *Quadrageſimale*, & *Sermones de Sanctis*. Item *de paupertate Chriſti, & Apoſtolorum*. *De virtutibus, & vitiis capitalibus*. *De articulis fidei*. *De Baptiſmo*. *De humilitate*. *De Indulgentiis*. *De corpore Chriſti*. *De Angelis*. *De ſuffragiis defunctorum*. *De pænitentia*. *De jejunio*. *De ultimo judicio*. *De ſeptem donis Spiritus Sancti*. Quæ omnia jam olim impreſſa fuerunt Baſileæ.

Dissertatio Historica.

FRANCISCUS de Mayronis, non Scotus, ut Bellarminus aliique ſcripſerunt, ſed Gallus è E Dinienſi Provinciæ oppido oriundus, diſcipulus Joannis Duns Scoti, Doctor Illuminatus aut Acutus dici ſolitus, ſeptem poſt magiſtri ſui obitum annis dicitur fuiſſe primus auctor in Pariſienſi Academia Theologici illius, ut vocant, Actus, qui Sorbonica dicitur, ab ortu Solis ad occaſum, ſive à quinta aut ſexta matutina, ad ſextam vel ſeptimam ſerotinam. Obiit Placentiæ an. 1325. tempore Joannis XXII. Papæ. De ejus ſcriptis vide Bibliothecam Minorum Fr. Lucæ Wadingi, Athenas Franciſcanas Henrici Willoti, & Hiſtoriam Eccleſiaſticam Thomæ Dempſteri.

De

Digitized by Google

GULIELMUS Ockam natione Anglus, Ord. Minorum, Scoti diſcipulus, & æqualis Francici Mayronis, vir doctus, ſed fautor Ludovici Imperatoris IV. nimis ardens, ob quam cauſam in aliquos errores lapſus meruit, ut in Indice librorum prohibitorum ejus nomen poneretur. Scripſit *in quatuor libros Magiſtri ſententiarum. Librum Quodlibetorum. De fautoribus hereticorum. De Sacramento altaris, Compendium Theologiæ. De actibus hierarchicis. De ingreſſu ſcientiarum. De paupertate Apoſtolorum. De poteſtate Pontificum, & Imperatorum.*

Opus nonaginta dierum, & dialogos, quæ duo opera cum aliis contra Joannem XXII. ſcriptis interdicta ſunt in Indice librorum prohibitorum.

Dissertatio Historica.

GUILLELMUS Ocham, ſive de Villa Occam, Anglus, Scoti diſcipulus, ejuſque deinceps aſſumpto ſectæ Nominalium patrocinio acerrimus impugnator, dictus vulgò Venerabilis Inceptor, & Doctor ſingularis: in favorem Antipapæ Nicolai de Corbariis, & Ludovici Bavari Imperatoris adverſus Joannem XXII. Romanum Pontificem, ejuſque ſucceſſores multa conſcripſit. Obiiſſe dicitur die 10. Aprilis anni 1347. & ſepultus eſt in Conventu Monachienſi Ordinis ſui in Bavaria. De eo plura Lucas Wadingus in Annalibus & Bibliotheca Minorum, Pitſeus, Spondanus, Bzovius, Raynaldus, Joannes Hervvartius ab Hohenbourg Ludovici Bavari Hyperaſpiſtes, Jo: Trithemius, qui illud jactatum refert: O Imperator, defende me gladio, & ego defendam te verbo, Bellarm. Poſſevinus, & alii.

Ex variis ejus operibus, cùm Philoſophicis, tum Theologicis, quæ nulla prorſus adhibita diligentia recenſent ſupradicti ſcriptores, hæc ego dumtaxat vidi & obſervavi.

Expoſitio aurea, & valdè utilis ſuper totam Artem Veterem una cum quæſtionibus Alberti parvi de Saxonia, ſtudio Marci de Benevento Cæleſtini Boniæ, in fol. prodiit an. 1496. apud Benedictum Hectorem. Ea verò continet iſtos Tractatus, I. *Super Porphyrii Prædicabilia*, hoc initio: Quoniam omne operans. II. *In Ariſtotelis Prædicamenta*, hoc initio: Completa expoſitione libri Porphyrii. III. *In libros duos περὶ ἑρμηνείας*, hoc initio. Poſtquam Philoſophus in libro, &c.

Summa totius Logicæ, in quarto Venetiis, per Lazarum de Soardis, anno 1508. Procemium incipit: Dudum me frater. Caput verò primum hoc initium præfert: Omnes Logicæ Tractatores intendunt aſtruere.

Major ſumma Logicæ, Venetiis 1522. hoc initio: Dudum expletis lectionibus. *Quæſtiones in libros 8. Phyſicorum*, Argentinæ annis 1491. & 1506. *Philoſophia naturalis Guillelmi Ochami*, quæ incipit: Studioſiſſimè, ſæpiuſque, &c. Romæ in quarto, an. 1637.

Super quatuor libros Sententiarum Quæſtiones, Lugduni 1495. in fol. apud Jo: Trechſel, cum Centiloquio Theologico.

Dialogus, in tres Partes tributus. I. In libros ſeptem, quos Trithemius & quidam alii minus rectè inſcribunt, De fautoribus hæreticorum, hoc initio: In omnibus rebus curioſis, &c. II. In Tractatus duos. III. In Tractatus novem, cum litteris F. Michaelis de Cæzena, ad Capitulum Fratrum Minorum, & ad Regem Romanorum, & Compendio errorum Joannis XXII. Lugduni 1495. apud Jo: Trechſel.

Super poteſtate Summi Pontificis octo quæſtionum deci- cramento Altaris, [illegible]

1516. Epitoma Henrici de Zœmeren Decani Antuerpienſis, in primam partem Dialogi Guillelmi Ocham, quæ eſt de hæreticis, ad Beſſarionem Card. Niſſenum Epiſcopum Tuſculanum, Lovanii anno 1481. in folio.

(a) Hoc opus cum Dialogis & ſcriptis omnibus adverſus Joannem XXII. Papam prohibetur in Expurgatorio Indice Bernardi Sandovallii. Hæreticus tamen Melchior Goldaſtus Haimensfeldius, Pontificum Romanorum hoſtis maledicentiſſimus,

Queis ſi non aliqua nocuiſſet, mortuus eſſet,

Tomo I. damnatæ toties Monarchiæ recudenda curavit pag. 13. de poteſtate Prælatorum diſputationem, & pag. 21. de Juriſdictione Imperatorum in cauſis matrimonialibus. Tomo autem altero pag. 314. Quæſtiones ſuper poteſtate ac dignitate Papali, pag. 398. Dialogum inter Diſcipulum & Magiſtrum. Cum Compendio errorum Joannis XXII. Badii ſummariis ſeu epitomatis CXXIV. Capitulorum operis 90. dierum, atque illo ipſo opere de utili dominio rerum Eccleſiaſticarum, &c.

Supplementum.

GUILLELMUS OCKAM, de quo plura loqui nihil juvat, quippe quem multis hinc atque illinc corrogatis ſugillandi occaſionibus, Romanos Pontifices fatigaſſe conſtat. Extant mſſ. ſub nomine Ockami in Bibliotheca Colbertina cod. 731. *Tractatus Guillelmi Ockam quòd Benedictus Papa XII. nonnullas Hæreſes Joannis Papæ XXII. amplexus eſt & defendit.* Item *ejuſdem Epiſtola ad Fratres Minores in Capitulo apud Aſſiſium congregatos anno* 1334. Plurima de Ockamo invenies in utramque partem apud Bellarminum in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*; Labbeum ibidem; Antonium Poſſevinum *in Apparatu Sacro*, Lucam Wadingum in Annalibus Fratrum Minorum & in Bibliotheca eorumdem pagina 155. Melchiorem Goldaſtum Haimensfeldium qui tomo primo *Monarchiæ ſuæ* collegit ſumma cura, quidquid Guillelmi Ockami invenit *contra Romanos Pontifices*.

De Monaldo. 1320.

MONALDUS Dalmata Ordinis Minorum, & poſtea Archiepiſcopus Beneventi, ſcripſit *ſummam juris Canonici*, quæ *aurea* dicitur, & impreſſa fuit Lugduni anno Domini 1516.

Scripſit etiam *quæſtiones in quatuor libros ſententiarum & ſermones*. Obiit anno Domini 1332. Martyrio coronatus, apud Saracenos, ut teſtatur Antonius Poſſevinus in apparatu ſacro, tomo ſecundo.

Dissertatio Historica.

MONALDUS, Juſtinopolitanus Dalmata, ex Ordine Minorum aſſumptus, ut quidam volunt ad Archiepiſcopatum Beneventanum, floruit anno 1332.

Summa Caſuum conſcientiæ, Aurea dicta, ſive Monaldina, edita in 8. Lugduni 1516. apud Petrum Baletum & fortè alibi. Reliqua ejuſdem opera an typis fuerint excuſa prorſus ignoro. Poſſevinus atque ex eo Bellarminus, Miræus, & alii confundunt cum Monaldo Anconitano ejuſdem ordinis Religioſo, qui Arzengæ à Saracenis martyrio coronatus eſt cum duobus aliis die 2. Martii 1288. ut pluribus

Lucas

MONALDUS Juſtinopolitanus, Dalmata, Ordinis Minorum, Archiepiſcopus Beneventanus, vir doctus & devotus, ſcripſit *Summam Juris Canonici*, *Quæſtiones in quatuor libros Magiſtri Sententiarum*, *& Sermones varios*: cujus Summa *Aurea* dicta Lugduni anno 1516. prodiit apud Petrum Baletum. Vixit anno 1332. glorioſo Martyrio coronatus Argengæ quæ urbs eſt Saracenorum. *Summa Juris Canonici* incipiens, *Quia ignorans ignorabitur*: quam Lucas Wadingus dicit haberi manuſctipram in Vaticana Bibliotheca, eadem mihi videtur cum impreſſa, quæ hoc prologo caret. Videant alii per otium. De illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, Lucas Wadingus *in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Fratrum Minorum*, Arturus de Montier Rothomagenſis *in Martyrologio Franciſcano*, quod editum in ſolio Pariſiis anno 1638. apud Dionyſium Moreau, via Jacobæa ſub Salamandra. Ibi autem ad diem 15. Decembris, notat non poſſe eſſe unum & eumdem illum Monaldum Beneventanum Archiepiſcopum & Monaldum Martyrem apud Saracenos, cum Monaldo Scriptore Summæ quæ *Monaldina* dicitur. Sed ex tribus Monaldis unum eſſe confectum & confuſum, optimè docet in ſuis Notis ad diem Decembris undecimam, quorum primus & antiquior Monaldus Martyr mortuus eſt anno 1288. vel 1289. die 2. Martii, ex Sancto Antonino, Marco Ulyſſipponenſi, Boſio & aliis. Alius Monaldus Archiepiſcopus Beneventanus mortuus die 11. Decembris, & tertius Scriptor Summæ mortuus eſt circa annum 1332. die nona Novembris.

De Nicolao Lirano. 1320.

NICOLAUS Liranus ex Judaiſmo converſus ad fidem Chriſtianam, & Ordine Minorum aſſumpto, ſcripſit *Commentarium*, ſive *poſtillam in univerſa Biblia*: quod opus notiſſimum eſt, & recognitum impreſſum eſt Lugduni anno 1590.

Scripſit præterea *librum de corpore Chriſti*. *Sermones de tempore*, *& de Sanctis*. *Librum contra Judæos*. *Commentaria in quatuor libros ſententiarum*. *Quæſtiones veteris, & novi Teſtamenti*. *Tractatum de viſione Dei*. *Expoſitionem decem præceptorum*. *Tractatum de idoneo miniſtrante, & ſuſcipiente Sacramentum altaris*. Obiiſſe dicitur anno Domini 1349.

DISSERTATIO HISTORICA.

NICOLAUS, de Lyra Normaniæ in diœceſi Ebroicenſi oppido non incelebri ex parentibus Judæis oriundus (errant enim qui Flandrum, Batavum, Brabantinum, aut Anglum cominiſcuntur, ac præcipuè Patrologus Jenenſis, qui Natione Anglum, Liranum autem dictum eò quòd Brabantinus eſſet atque ex oppido Lira oriundus citatque Druſium ad cap. 15. Geneſeos & Exod. 33.) circa annum Chriſti 1291. inſtitutum Ordinis Minotum Sancti Franciſci arripuit in proximo Vernolienſi cœnobio ad cuſtodiam, ut vocant Normanicam pertinente: juxta verſus illos ex ejus elogio delibatos:

Lyra brevis vicus Normanna in gente celebris,
Prima mihi vita janua, ſorſque fuit.
Vernolium admiſit currentem ad Sacra tyronem, &c.
Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

cutores nominavit Petrum Bertrandi Epiſc. Æduenſem, Thomam de Sabandia, Petrum de Palude, & fratrem Nicolaum de Lira Ordin. Minorum in Burgundia Provincialem. De eo Joannes Trithemius, Henricus Willotus in Athenis Franciſcanis, Guillelmus Eiſengrenius, Poſſevinus, atque inter omnes Lucas Waddingus, tum in Bibliotheca, tum in An-
B nalibus Minorum ad annum 1290. & ſequentes, necnon Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica, qui ridiculum neſcio cujus Juliani epitaphium meritò ſuppoſititium aſſerit: cui tamen nimium credulus fidem habuit Georgius Callixtus, Lutheranus, cæteroquin non adeò pinguis & obeſus, qui ex Itinerariis civium ſuorum & civitatis Pariſiacæ delineatoribus, aliiſque præſertim Franciſcanæ Hiſtoriæ ſcriptoribus tumulum ejus, ac ſincerum epitaphium indagare debuerat.

Poſtillas perpetuas, *ſeu brevia Commentaria in univerſa Biblia*, diligenter cum autographis ex Cœnobio Vernolienſi depromptis & mſſ. aliis codicibus collata ac caſtigata, poſt præcedentes editiones minùs
C abſolutas, emiſerunt in lucem typis Lugdunenſibus anno 1590. Franciſcus Fevardentius Minorita, Joannes Dadreus Doctor Theologus, & Jacobus de Cuilly. In calce autem operis illius ſignificat ſe illud perfeciſſe Pariſiis anno 1330. Reliqua ejus opuſcula leguntur apud Bellar. citatoſque Auctores, ſed non arbitror ulla ex iis ad hanc uſque diem formis Typographicis fuiſſe vulgata, ſi fortè excipias *Tractatum de idoneo miniſtrante & ſuſcipiente SS. Altaris Sacramentum*, quod in Germania impreſſum dicitur, à Simlero & Poſſevino cum Divi Thomæ Aquinatis libello de eodem argumento, & *Poſtillas ſuper Epiſtolas & Evangelia Quadrageſimalia*, quæ perhibentur excuſæ Venetiis anno 1516. Ego Lyram ideo amo,
D inquit impuriſſimus apoſtata Lutherus in caput ſecundum Geneſeos, & inter optimos pono, quòd ubique diligenter retinet & proſequitur Hiſtoriam, quamquam auctoritate Patrum ſe vinci patitur, & nonnunquam eorum exemplo deflectit à proprietate ſententiæ ad ineptas allegorias, &c. (*a*)

(*a*) Sixtus Senenſis à Trithemio deceptus natione Anglum, vel ex Lyra Brabantiæ oppido ex aliorum æquè falſa opinatione aſſeruit; librorum 85. poſtillæ ejus œconomiam bellè expoſuit iis additis: Scripſerunt Annotationes ac Cenſuras in omnia ejus opera Paulus Epiſcopus Burgenſis, Diegus Deza, & Matthæus Doringus: quorum prior Lyrani expoſitiones ceu Hebræis & Chriſtianis auctoribus contrarias op-
E pugnavit, poſterior adversùs locos aliquot, in quibus Lyranus Divo Thomæ adverſatur, defenſiones edidit, tertius pro Lyrano adversùs Epiſcopum Burgenſem decertat.

De Pelagio Alvaro. 1320.

PELAGIUS Alvarus, natione Hiſpanus, Religioſus Ordinis Minorum, & Epiſcopus Sylvenſis vixit tempore Joannis XXII. Pontificis, circa annum Domini 1320. cujus Pontificis defenſor acerrimus fuit.

Scripſit inſigne *opus de planctu Eccleſiæ*. *Apologiam contra Gulielmum Ockam*. *Speculum Regum*. *Et in libro Magiſtri Sententiarum*.

Digitized by Google

[F]lorus, Miræus, Waddingus, aliique paſſim appellant, Alvarus Pelagius, natione Hiſpanus, ex J. C. Bononienſi Ordinis Minorum religioſus, & Joannis Scoti Auditor, Pœnitentiarius Joannis XXII. Papæ, Coronenſis in Achaja primùm, tum etiam Silvenſis in Algarbiis Epiſcopus, obiit poſt annum Chriſti 1340. ſepultus Hiſpali in Templo S. Claræ. De eo præter citatos Sanctus Antoninus Tertia Parte Summæ tit. 24. cap. 8. §. 2. Jo: Trithemius, cui dicitur Alpharus, ſcriptis & verbis Joannis illius Papæ adverſus Guillelmum Okam defenſor, ac præ B cæteris Lucas Waddingus in Annalibus & Bibliotheca.

De Planctu Eccleſiæ libri duo, ad Petrum Gomeſium Hiſpanum Ordinis Minorum Generalem & poſtea Cardinalem titulo Sanctæ Praxedis, quos ait auctor ſe correxiſſe Compoſtellæ anno 1340. prodierunt Ulmæ an. 1474. Lugduni 1517. Venetiis 1560.

Summa Eccleſiæ Ulmæ impreſſa in charta regali anno 1474. An poſtea quoque uſpiam recuſa ſit, non memini me apud alios obſervaſſe.

S u p p l e m e n t u m.

C Alvarus Pelagius, Ordinis Fratrum Minorum, natione Hiſpanus, vir valdè doctus in utroque Jure, quem Joannis Scoti Auditorem appellat Lucas Wadingus *in Bibliotheca Ordinis Fratrum Minorum*, ubi latiſſimè de Scriptis illius loquitur, poſt Bellarminum in opere ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, & Labbeum ibidem ſub nomine *Pelagii Alvarii*. Hìc ſubtexemus de Operibus Alvari, de quibus Bellarminus & Labbeus, addentes eumdem Auctorem ſcripſiſſe aliud Opus inſcriptum, *Collyrium Fidei adverſus Hæreſes*, de quo loquitur Vvadingus, quodque ait aſſervari manuſcriptum in Bibliotheca Vaticana; nos autem affirmamus manuſcriptum haberi etiam cod. 2071. in Bibliotheca Pariſienſi Colbertina, ex illius Catalogo. Habetur D etiam teſte Vvadingo, mſ. in Bibliotheca Toletana Fratrum Minorum, littera Y num. *66.* diffuſus Sermo ab eo habitus coram Pontifice Joanne XXII. ita inſcriptus: *Sermo Fratris Alvari Hiſpani Decretorum Doctoris, Epiſcopi Coronenſis, & Pœnitentiarii Domini Papæ, factus in die Jovis Cœnæ Domini, in præſentia Domini Papæ Joannis XXII.* In eo totus adhæret Joannis opinioni circa viſionem animarum, de quo latè diſſerit idem Vvadingus in Annalibus anno 1333. num. 10. atque etiam Hiſtoria Univerſitatis Pariſienſis ſæculo 14. Vixit ſub annum 1340. quo ipſe ait ſe correxiſſe Compoſtellæ, Opus *De Planctu Eccleſiæ*. Fuit Epiſcopus Coronenſis in Achaja, & Silvenſis in Luſitanorum Algarbiis, de quo E ſupra citatus Vvadingus in Annalibus annis 1308. 1329. 1332. 1340. Sunt qui volunt hunc prolixum Sermonem, de quo ſtatim egimus, eſſe idem Opus cum *Apologia*, quam ſcripſiſſe dicitur contra Marſilium Patavinum & Guillelmum Ockamum, quod me latet.

De Jacobo de Lauſanna. 1320.

S u p p l e m e n t u m.

Jacobus de Lausanna Theologus Pariſienſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum & Provincialis Franciæ, deinde Epiſcopus Lauſannæ, vir magni nominis, ut ingenii ac pietatis. Scripſit *Opus* ventu (ut vocant) aſſervatur Inſulis, quæ eſt Belgii Civitas. Scripſit etiam opus Sermonum de tempore ac de Sanctis, qui extant mſſ. in Cœnobio SS. Joannis & Pauli quod eſt Venetiis, Rhegii in Italia in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum, Fuſniaci in Bibliotheca quæ eſt Ciſtercienſium in Epiſcopatu Laudunenſi, & alibi. At cùm quonam anno ille vixerit, non omnino certum ſit: Sixtus enim Senenſis ait eum claruiſſe anno 1390. auctor Supplementi Chronici Dominicani inquit anno 1375. B alii verò ad annum 1362. referant. Illud majorem habet fidem, quod Antonius Senenſis Luſitanus ſcribit, ſe vidiſſe in antiquis Scripturis quæ in Barcinonenſi Dominicanorum Conventu aſſervantur, eum Pariſiis anno 1317. ad gradum Licentiatus fuiſſe promotum. Hæc nos ex Poſſevino omnia deſumpſimus in Apparatu ſacro, verbo *Jacobus Lauſanenſis* pag. 787. Ambigo tamen multùm an ille unquam fuerit Epiſcopus Lauſanenſis cujus nullum indicium in Epiſcopis Lauſanenſibus, quos Fratres Sammarthani referunt in tom. 2. Galliæ Chriſtianæ. Plura dabit Ambroſius de Altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1334. pag. 112. & in Appendice pag. 474.

C

De Joanne Vitali à Furno. 1320.

S u p p l e m e n t u m.

Joannes Vitalis à Furno, Vaſatenſis, Vaſco ſive Aquitanus, Ordinis Fratrum Minorum, & Cardinalis Epiſcopus Albanus à Clemente V. Summo Pontifice creatus, ſcripſit *Speculum morale totius S. Scripturæ*, quo Univerſa ferè loca Veteris & Novi Teſtamenti myſticè explanantur: impreſſum Lugduni anno 1513. apud Joannem Moylin, Venetiis autem anno 1594. apud Floravantem Pratum, & anno *1600.* apud minimam Societatem. Scripſit D & poſtillam in Apocalypſim quæ incipit: *Spiritu magno vidi ultima*, quæ extabat mſ. Bononiæ in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum: ſed poſtea ipſe auctor Sarnani Cardinalis opera, apud Baſam ac deinde Venetiis prodiit. Ejuſdem Joannis Vitalis Ordinis Fratrum Minorum *Sermo de Conceptione glorioſæ Virginis genitricis Dei*, mſ. in Bibliotheca Colbertina cod. 3971. Eiſengrenius ſcribit eum vixiſſe anno 1320. Nicolaus Bertrandus anno 1310. Labbeus in brevi Chronologia Scriptorum Eccleſiaſticorum obiiſſe Avenione anno 1327. die *16.* Auguſti. Conſule Poſſevinum in Apparatu ſacro, verbo *Joannes Vitalis à Furno* tom. 1. pag. 953. & tom. 2. verbo *Vitalis è Furno* pag. 532. & Lucam Vvadingum *in Bibliotheca Minorum* fol. 330. E ubi plura de illo habentur.

De Philippo Eiſtetenſi. 1320.

S u p p l e m e n t u m.

Philippus Eistetensis in Germania Epiſcopus, ſcripſit circa annum 1320. *Commentarium de Patronis & Epiſcopis Eiſtetenſibus*, evulgatum cura & ſtudio Jacobi Gretſeri in 4. Ingolſtadii anno 1617. apud Angermariam, cum Aldeberto Abbate Heidenheimenſi, de quo diximus ad annum 1164.

De

Digitized by Google

editum ſit, multa tamen mſſ. latent in Bibliothecis Angliæ. Portò ut teſtatur mſ. cod. 31. Bibliothecæ Balliolenſis Oxonii, iſte Nottingham fuit primùm *Canonicus ſæcularis & Præcentor Eboracenſis Eccleſiæ, poſtea factus eſt Frater Ordinis ſancti Franciſci*. Plura de illo & ejus operibus habet Lucas Vva-
B dingus *in Bibliotheca Ordinis Minorum* pag. 154. Scripſit *Quæſtiones ſuper 4. Evangelia*, mſſ. Oxonii in Bibliotheca Lincolnienſi cod. 41. Magdalenenſi cod. 51. Balliolenſi cod. 31. Mertonenſi cod. 124. Item *ſuper textum omnium Evangeliorum totius anni quæ leguntur in Eccleſia Sarum in Dominicis diebus*, mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 166. & in Collegio ſancti Benedicti cod. 214. *Quæſtiones* mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Penbrochiana cod. 106. *Quæſtiones de Oratione Dominica & Regulam vivendi*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 143. *Contra errores Pelagii*, ibidem mſ. cod 219. Paucis de illo loquitur Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, ſed plura in Ecloga Oxonio-Cantabrigienſi Thomæ
C Jamczii, quæ Londini anno 1600. impreſſa eſt in 4. apud Georgium Bishop & Joannem Norton. Obiit Guillelmus Nottinghamus Leyceſtriæ anno 1336. die 5. Octobris, ut habet Labbeus in brevi Chronologia Scriptorum Eccleſiaſticorum.

De Marino Sanuto. 1320.

SUPPLEMENTUM.

MARINUS SANUTUS, cognomento *Torcellus*, Patricius Venetus, floruit anno 1322. ſcripſitque *Libros de Fidelibus cruce-ſignatis ſuper Terra Sancta recuperatione & conſervatione, cum ejuſdem*
D *Terræ deſcriptione Geographica*: ex quibus libris duos anno 1321. Sanutus Pontifici Romano obtulit. Idem ſcripſit *Epiſtolas plures ad diverſos*, in his ad Joannem Papam, Andronicum Paleologum Imperatorem Conſtantinopolitanum, Joannem Brabantiæ Ducem, ad varios Cardinales, alioſque Antiſtites. Impreſſum Opus Sanuti, in Collectione geſtorum Dei per Francos, à Jacobo Bongarſio edita Hanoviæ in folio anno 1611. typis Vvechelianis. Vide Poſſevinum *in Apparatu ſacro* Aubertum Miræum in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 358. pag. 249. qui pluribus de eo loquitur.

E

De Guidone Abbate. 1320.

SUPPLEMENTUM.

GUIDO Abbas Sancti Dionyſii in Francia, Ordinis Divi Benedicti, claruit anno 1310. tempore Philippi Pulchri Regis Francorum. Scripſit *Sanctilogium*, ſeu gloſſavit Martyrologium Uſuardi, quod habetur mſ. in Bibliotheca Sancti Victoris Pariſienſis. Vixit uſque ad annum 1333. ut conſtat ex determinatione quadam Scholæ Theologicæ Pariſienſis hoc anno factæ, cui cum aliis Doctoribus ſubſcripſit. Hujus mentionem, ſed modicam facit *in ſuo Apparatu* Antonius Poſſevinus. Qui nihil cupit, adeat Galliam Chriſtianam Sammartha-

De Joanne Beleth. 1320.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES BELETH Doctor Pariſienſis, floruit anno circiter 1160. juxta Labbeum *in Brevi Chronologia Scriptorum Eccleſiaſticorum*; ſed meo quidem judicio rectiùs anno 1328. juxta Claudium Joly Pariſienſem Canonicum, in opuſculo quod edidit anno 1661. *De verbis mſ. Uſuardi in Eccleſia Pariſienſi*, quoad Beatæ Mariæ Aſſumptionem. Ejus agendi ratio ſpirat ſæculum 14. non 12. Scripſit autem Joannes Beleth *nobile Opus de divinis Officiis*, evulgatum poſt Rationale Divinorum Officiorum Guillelmi Duranti Mimatenſis Epiſcopi, à Cornelio Laurimanno Ultrajectino, impreſſumque in 8. Lugduni anno 1574. & Antuerpiæ 1570. etiam in 8. & poſteà ſæpius in locis plurimis. De illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, Conradus Geſnerus *in Bibliotheca*, & alii multi.

De Hubertino de Caſali. 1320.

SUPPLEMENTUM.

HUBERTINUS DE CASALI, ex Ordine Fratrum Minorum, tum poſtea Benedictinus & Carthuſianus, floruit anno 1322. & ſcripſit volumen inſcriptum *Arbor Vitæ Crucifixæ*, impreſſum olim Venetiis in 4. anno 1485. Litteris Gothicis. Item *Opus de ſeptem Statibus Eccleſiæ*, dignum Cenſura, quam paſſus dicitur, ob nimiam ſuam in ſanctum Franciſcum devotionem, impreſſum etiam Venetiis in 4. anno 1516. ut legitur in Bibliotheca Bodlejana. De illo parcè Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, ampliùs Lucas Vvaddingus *in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Fratrum Minorum*, pagina 329.

De Albertino Muſſato. 1320.

SUPPLEMENTUM.

ALBERTINUS MUSSATUS Patavinus, Poeta & Hiſtoricus, circa 1324. ſcripſit *Libros ſexdecim De geſtis Henrici VII.* Imperatoris, & alia Venetiis in folio edita anno 1636. cum Notis Laurentii Pignorii. Sunt autem alia multa ſimul edita cum Operibus Albertini Muſſati, nempe *Chronicon Rolandini*, *Chronicon Anonymi Monachi Paduani*, *Chronicon Antonii Godii*: *Chronicon Nicolai Smeregi cum Supplemento Scriptoris Anonymi de rebus geſtis in Lombardia & Marchia Tarviſina*, *Gerardi Maurisii Hiſtoria Dominorum de Romano & Marchia Tarviſina*, *Cortuſiorum Hiſtoria de Novitatibus Paduæ & Lombardiæ ab an. 1256. ad annum 1644.* Obiit Exul Clodii anno 1329. de quo parcè Aubertus Miræus in Mantiſſa ad Auctarium ſuum *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*.

Digitized by Google

Supplementum.

Andronicus Conſtantinopolitanus, ex Imperatoria Comnenorum familia oriundus, ſcripſit *Dialogum contra Judæos*, quem Joannes Livinejus Canonicus Antuerpienſis latinè reddidit, & Petrus Stevartius Doctor Theologus Ingolſtadii edendum curavit in Supplemento Antiquarum Lectionum Henrici Caniſii: idemque extat tomo decimo quarto Bibliothecæ Veterum Patrum editionis à Colonienſibus anno 1618. procuratæ. Extat autem græcè mſ. in Bibliotheca ſereniſſimi Ducis Bavariæ cod. 128. opus Andronici contra Judæos, de quo loquitur Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 412. pag. 466.

De Odorico de Portunaono. 1320.

Supplementum.

Odoricus de Portunaono, quod oppidum in Foro-Julii, Italus, Ord. Fratrum Minorum, claruit circa annum 1320. atque ulteriùs; cùmque per multum temporis itineratus fuiſſet ad longinquas regiones, reliquit poſteris Opus inſcriptum: *Itinerarium Fratris Odorici de Ordine Fratrum Minorum de Mirabilibus Orientalium Tartarorum*, mſ. Cantabrigiæ in Collegio Sancti Benedicti codd. 4. & 72. & in Bibliotheca Baronis Lumleii cod. 247. Item *Chronicam compendioſam à mundi exordio ad finem fermè Pontificatus Joannis XXII.* quo tempore ipſe deceſſit. Hanc accepit ab amico manuſcriptam Lucas Vvadingus, atque ex ea plura in rem ſuam decerpſit, ut fatetur *in Bibliotheca Ordinis Minorum*. Obiit Utini anno 1331. die 14. Januarii, de quo vide Lucam Vvadingum *in Bibliotheca ſua Ordinis Fratrum Minorum* pag. 270. & *in Annalibus* ad annum 1331. numero 11.

De Bernardo Guidonis. 1320.

Supplementum.

Bernardus Guidonis Ord. Fratrum Prædicatorum, ob doctrinam & pietatem factus Epiſcopus Lodovenſis anno 1324. poſt Joannem de Taxandria Cadurcenſem Franciſcanum, ſcripſit & dicavit Joanni Papæ XXII. *Speculum Hiſtoricum Romanorum Pontificum, Imperatorum & Regum Francorum uſque ad annum* 1322. Item *Speculum Sanctorale ſeu Sanctorum*, quod manuſcriptum aſſervatur in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum Avenionenſium. *Chronologiam Epiſcoporum Toloſanorum & Lemovicenſium, cum Catalogo Epiſcoporum Lodovenſium; & librum de fundatione & progreſſu Conventus Lemovicenſis Fratrum Prædicatorum*, quæ mſſ. apud Dominicanos Avenione & Lemovicibus, de quibus Labbeus excepit aliquid in nova Bibliotheca mſſ. librorum, quam edidit duobus tomis in ſolio Pariſiis anno 1657. apud Sebaſtianum Cramoiſy. Item *Vitam Sancti Fulchranni Epiſcopi Lodovenſis*, apud Bollandum die 13. Februarii. *Speculum* verò *Hiſtoricum* Bernardi Guidonis, *continens Summos Pontifices, Imperatores & Francorum Reges*, extat etiam mſ. in Bibliotheca Colbertina ex codicibus Thaneis, in ſolio & in 8. cum *libro ejuſdem de Conciliis*.

Porrò multi Codices manuſcripti in Bibliotheca Colbertina Operum Guidonis, quorum præcipuus *neralium & particularium Conciliorum*, qui etiam habetur in aliis ejuſdem Bibliothecæ codicibus, Puta 1521. & 1858.

Ejuſdem *Tractatus de Officio Miſſæ*. Itemque *De Caſibus qui contingere poſſunt in celebrando.*

Ejuſdem *De Præceptis Decalogi.*

Item *Nomina Apoſtolorum*, & *nomina LXXII. Diſcipulorum.*

Ejuſdem *Catalogus Epiſcoporum Lemovicenſium.*

Ejuſdem *Nomina Sanctorum Diœceſis Lemovicenſis*.

Ejuſdem *Catalogus Epiſcoporum Toloſanorum.*

Ejuſdem *Liber de Fundatione Ordinis Grandimontenſis.*

Ejuſdem *Deſcriptio Galliarum*.

Ejuſdem *Dicta Sanctorum Patrum atque Doctorum Eccleſiæ, loquentium de Peccato Originali.*

Ejuſdem *Libellus de Articulis Fidei & Sacramentis Eccleſiæ*, mſ. cod. 2901.

Obiit anno 1331. die 13. Novembris, ætatis 70. cujus corpus illatum eſt in Eccleſiam Dominicanorum Lemovicenſium, ut teſtamento ſuo injunxerat.

De Henrico De Carreto. 1320.

Supplementum.

Henricus de Carreto, ex Ordine Fratrum Minorum, floruit anno 1320. ad 1330. vel circiter, de quo ſic loquitur Ferdinandus Ughellus tomo 1. Italiæ ſacræ pag. 881. in Epiſcopis Lucanis: 68. *Frater Henricus ex Ordine Minorum ſubrogatus eſt anno* 1300. *Kalendis Auguſti à Bonifacio VIII. caſſata electione Raynerii de Monte-Magno Canonici Lucano à Capitulo celebrata, tamquam vitioſè habita, ex Regeſto Vaticano Epiſtola* 211. *fol.* 316. *anno citato. Hic relicta Sede Luca exceſſit, Ludovico Bavaro inſectante, quod Anti Papæ noxioſiſſimas partes ſequi noluiſſet. Hic erat Petrus Corbarius, qui neſcio quem Rochigianum Tadolinum in hanc ſedem intruſit, ex Ordine Dominicano aſſumptum, qui anno* 1327. *hanc tyrannicè adminiſtrabat Eccleſiam. Exceſſit autem Henricus circa annum Domini* 1330. *cujus Vvadingus meminit ex Vaticano Regeſto*. Juxta Lucam Vvadingum *in Bibliotheca Fratrum Minorum* pag. 163. *hic Henricus de Carreto* Lucanus Epiſcopus ſcripſit *ſuper viſionem Rotarum* „ *Ezechielis Propheta volumen mediocre*, quod habe- „ tur membranis exaratum & figuris perpulchris „ ornatum, nulla ſui parte vitiatum Toloſæ in Bi- „ bliotheca Collegii Fuxenſis, ſcriptum anno 1316. „ Hæc Vvadingus aliena fide. At manuſcriptus Codex Collegii Fuxenſis ſucceſſu temporum allatus in Colbertinam Bibliothecam, quem vidimus nu. 781. cujus inſcriptio: *Logica & modus atque reſolutio Sacra Scriptura in Ezechielem Prophetam*, &c. *edita à Fratre Henrico de Carreto, de Ordine Minorum, Lucano Epiſcopo*. Incipit: *Sanctiſſimo in Chriſto Patri & Domino ſuo Domino Papæ Joanni Romano & univerſalis Eccleſiæ Summo Pontifici, Frater Henricus Lucanus Epiſcopus, licèt indignus, ſeipſum ad pedes, &c. Quoniam ſecundùm Apoſtolum oportet Epiſcopum irreprehenſibilem, &c.* Opus autem incipit, *Cùm Opera omnia Dei perfecta ſint, &c.* Opus non eſt, ut ait Vvadingus, mediocre, ſed prolixum ſatis, & quas appellat figuras perpulchras, vidimus Myrmidonem quemdam Franciſcanulum, offerentem opus ſuum Joanni Pontifici: nec aliæ comparent in codice

manu-

Philippo Rege Francorum anno 1329. & ea diſputatio habetur tomo 4. Bibliothecæ Sanctorum Patrum. Scripſit etiam *reſponſa multa* & *librum* ſive *tractatum de origine & uſu juriſdictionum*, ſive *de ſpirituali & temporali poteſtate*: qui liber extat tum in eodem tom. 4. Bibliothecæ, tum etiam ſeorſim impreſſus cum aliis tractatibus

Dissertatio Historica.

PETRUS Bertrandus, filius Matthæi Bertrandi, Annonæenſis oppidi in Vivarienſi tractu civis, frater Guillelmi Noviomenſis Epiſcopi, ex Decano Anicienſis Eccleſiæ, & Jurium Pontificii ac Cæſarei Doctore, & in pluribus Academiis Profeſſore, Joannæ Reginæ Francorum & Burgundionum Comitis Cancellario, primùm Ep. Nivernenſis, tum anno 1325. Ædevenſis ſive Auguſtodunenſis, ac tandem S. R. E. Cardinalis à Joanne XXII. Papa die 20. Decembris anni 1331. creatus, poſtquam anno 1329. die 15. Decembris & ſequentibus, cum Guillelmo de Broſſia ex Bituricenſi Senonenſium electo Archiepiſcopo (errant qui Petrum Senonenſem electum hoc loco comminiſcuntur) aliiſque Prælatis coram Philippo Valeſio, hujus nominis ſexto Francorum Rege, totiuſque Regni præcipuis Baronibus, pro immunitate Eccleſiaſtica adversùs Regiæ advocationis principem ſtrenuè decertaſſet, Collegium Auguſtodunenſe anno 1345. ære ſuo excitavit, obiitque anno 1349. die 24. Junii Avenione, & ſepultus eſt in Prioratu B. Virginis de Monte alto. De eo Robertus Gaguinus, Paulus Æmilius, Henricus Spondanus, Frizonius, Breullius, Auberius, aliique qui de Cardinalibus ſcripſerunt, aut res Francicas poſteris commendarunt; ne ſingulos hic appellando Lectoribus nauſeam faſtidiumque creare videar. Hic verò Senior dici ſolet ad diſcrimen ſui ex ſorore nepotis Petri Bertrandi de Columbario cognominati, qui vivente avunculo in purpuratorum Patrum collegium aſcitus, Epiſcopus Oſtienſis fuit, & Carolum IV. Imperatorem Romæ anno 1356. coronavit in die Paſchæ, cujus iter deſcriptum habetur Tomo I. Novæ Bibliothecæ mſſ. Librorum pag. 354.

Libellus contra Petrum de Cuneriis ſuper facto Prælatorum Eccleſiæ Gallicanæ pro ejuſdem Eccleſiæ libertate, tum ſeorſim editus, tum in Bibliothecis Veterum Patrum Pariſienſibus & Colonienſi unà cum Tractatu ejuſdem *de Origine & uſu Juriſdictionum*, ſive, de ſpirituali & temporali poteſtate in quatuor breves quæſtiones diſtributo. Videndus quoque Tomus 12. Tractatuum Juris utriuſque Venetiis anno 1583. editorum.

De Guillelmo de Brocia.

Supplementum.

GUILLELMUS DE BROCIA, Gallicè de Broſſe, tertius nomine Senonenſium Archiepiſcopus, Bernardo IV. Vice-Comite Brociæ, ex nobiliſſima Vice-Comitum Lemovicenſium proſapia oriundus, cùm eſſet propter eximias doctrinæ & morum dotes laudatiſſimus, ex Canonico Senonen-

nenſi. Hujus temporibus Fratres Mathurini in Caſtro Regio Fontis-Bellæaquæ fundantur, Inſtitutore Sancto Rege Ludovico, Metropolitano aſſenſum præbente, ut patet ex Inſtrumentis deſuper confectis anno 1259. Itaque cùm Guillelmus longa jam ætate confectus, Epiſcopali functioni minus idoneus videretur, Pontificium onus Petro de Chamiaco tranſmiſit anno 1267. & in ſeceſſu apud Brinonium, animam Domino reddidit anno 1269. die 8. Februarii, tumulatus ante Majus Altare Sancti Stephani ad Latus Evangelii, cum hoc monumento:

De Brocia natus eſt hic Guillelmus humatus,
Munere multiplici debet ſua laus pia dici:
Sine ſorde vili creſcens ex Officiali,
Fit Celerarius, Senonis ille prius:
Paulò poſt idem datus eſt Præcentor ibidem,
Inde Decanatum tenuit, poſt Pontificatum,
M Sexageno nono cum C bis in anno,
Tertia dum colitur Agatha Lux, hic ſepelitur.

Ita Sammarthani Fratres in Gallia Chriſtiana dum *de Senonenſibus Archiepiſcopis* tom. I. pag. 639. quos hic ad verbum expreſſimus.

De Nicephoro Gregora. 1330.

NICEPHORUS Gregoras, hiſtoricus Græcus, vivebat anno Domini 1344. ut ex fine operis illius intelligi poteſt.

Scripſit *libros undecim de rebus Imperii Orientalis* ab eo tempore, quo Imperium Orientale devenit in poteſtatem Latinorum, & produxit hiſtoriam uſque ad obitum Andronici junioris, id eſt, ab anno Domini 1200. uſque ad annum Dom. 1344.

Dissertatio Historica.

VIXIT ſub Andronico Seniore Palæologo ejuſque ex Michaele filio nepote Andronico juniore, videturque perveniſſe uſque ad tempora Joannis Cantacuzeni, & annum Chriſti circiter 1345. De ſe, ſuiſque rebus, multa interſeruit libris 7. 8. & 9. Hiſtoriæ ſuæ, ac de eo non pauca Joannes Cantacuzenus libro 4. capp. 24. & 25. ubi levem & mendaciorum manifeſtum appellat, quod inde profectum quidam putant, quòd avo adversùs nepotem faverit, Georgius Franzes, & ex recentioribus Wolfius, Lipſius, Poſſevinus, Voſſius, atque ex eo, ut ſolet, Miræus.

Hiſtoriarum libri 11. ab anno 1204. quo Balduinus aliique Franci Venetis juncti ceperunt Conſtantinopolim uſque ad annum 1341. quo Andronicus junior obiit, Baſileæ Græcè & Latinè anno 1562. interprete Hieronymo Wolfio Oetingenſi, ac deinde Genevæ anno 1615.

R. P. Dionyſius Petavius poſt Nicephori Patr. Conſt. Breviarium Hiſtoricum anno 1656. primus protulit quædam Gregoræ fragmenta ſibi à R. P. Frontone Ducæo liberaliter communicata.

Joannes Meurſius anno 1618. poſt falſo tributum Theodoro Metochitæ Romanæ Hiſtoriæ à Julio Cæſare ad Conſtantinum Magnum Librum, ut vocat, ſingularem, adjecit Nicephori Gregoræ G. L. Orationem

Digitized by Google

Librum Syneſii de Inſomniis interpretatus eſt Gregoras quod Hypomnema Græcè edidit anno 1553. cum Syneſii operibus Hadrianus Turnebus Græcè verò & Latinè ex verſione Antonii Pichorii extat in collectione operum Syneſii anni 1632. & 1613. à P. Petavio publicata, ut ſuo loco obſervavimus.

(a) Lege, quam & nos poſt noſtras in Michaelis Glycæ Annales Annotationes recudendam curavimus.

Supplementum.

NICEPHORUS GREGORAS vixit ſub Andronico Seniore Paleologo, ejuſque ex Michaele filio nepote Andronico Juniore, qui videtur perveniſſe uſque ad tempora Joannis Cantacuſeni & annum Chriſti circiter 1345. Multa interſeruit de ſe ſuiſque rebus, libris 7. 8. & 9. ſuæ Hiſtoriæ, ac de eo non pauca Joannes Cantacuſenus lib. 4. capp. 24. & 25. ubi levem & mendaciorum plenum appellat. Georgius Phranzes, & ex recentioribus Wolfius, Lipſius, Poſſevinus, Voſſius, atque ex eo ut aſſolet Aubertus Miræus. *Hiſtoria libris* 11. ab anno 1204. quo Balduinus aliique Franci Venetis juncti Conſtantinopolim ceperunt uſque ad annum 1341. quo Andronicus Junior obiit, Baſileæ Græcè & Latinè anno 1562. interprete Hieronymo Wolfio Oetingenſi, ac deinde Genevæ in fol. anno 1615. apud Guilelmum Roverium, cum Nicolao Chalcondila & Georgio Logotheta. Præterea Gregoras *librum Syneſii de inſomniis* interpretatus eſt, quod Hypomnema Græcè edidit an. 1553. cum Syneſii operibus Adrianus Turnebus: Græcè verò & Latinè ex verſione Antonii Piehonii extat in Collectione operum Syneſii anni 1632. & 1613. à Dionyſio Petavio publicata, ut ſuo loco obſervatum eſt. Hæc Philippus Labbeus de Nicephoro Gregora in Diſſertatione Hiſtorica de Scriptoribus à Bellarmino recenſitis, cui addo extare longè plura Græcè mſſ. in Biblioth. Vaticana, Nempe *Expoſitio Sapientiſſimi Gregoræ, de Divinis*. Ejuſdem *ad quemdam amicum de iis qui conviciabantur Aſtronomiam*. Ejuſdem *Lepentemo in Cyprum Magno Logothetæ*. Ejuſdem *Epiſtolæ*, *Acclamationes*, *& Sermones*. Ejuſdem *Monodia in mortem Regis Andronici Paleologi*. Altera Monodia *in magnum Logothetam Theodorum Metochitam*.

Alia denique multa, quæ recenſentur ab Antonio Poſſevino ad calcem Apparatus Sacri, dum agit de variis Bibliothecis pag. 13. verbo *Bibliotheca Vaticana* Intera N. Item in eadem Vaticana Bibliotheca ex Codice Heidelbergenſi 299. *Nicephori Gregoræ Orationes 8. quarum prima continet Dialogum Theotimi atque Agathangeli, ultima eſt reſponſio ad Imperatoris Concionem de fortuna & fato*. Item *Narratio Colloquii, quod cum Palama coram Joanne Paleologo Imperatore Conſtantinopolitano habuit, diviſa in tres libros*, quorum ultimus imperfectus. Porrò Joannes Meurſius an. 1618. poſt (falsò ut putat Labbeus) tributum Theodoro Metochitæ, Romanæ Hiſtoriæ à Julio Cæſare ad Conſtantinum Magnum, librum ut vocat ſingularem; adjecit Græco-Latinam Nicephori Gregoræ Orationem funebrem in mortem magni illius Logothetæ Theodori Metochitæ: quam idem Labbeus poſt ſuos in Michaelis Glycæ Annales Commentarios recudendam typis Lupareis curavit, Pariſiis anno 1648. & ſequentibus, cum aliis Hiſtoriæ Byzantinæ Scriptoribus. Denique in Bibliotheca Sereniſſimi Bavariæ Ducis cod. 211. extant mſſ. Græcè

PETRUS Puludanus natione Burgundus, Ord. Sancti Dominici, Patriarcha Hieroſolymitanus, vir pius & doctus, claruiſſe dicitur anno Domini 1330. tametſi alii eum poſteriorem faciant: ſed nulli eum collocant ante annum Domini 1300. nec poſt annum 1400.

Scripſit *in quatuor libros Magiſtri ſententiarum*, ſed non extant, quod ſciam, Commentaria ejus, niſi in tertium, & quartum librum. Scripſit etiam *tractatum* egregium *de cauſa immediata Eccleſiaſticæ poteſtatis*. Scripſit quoque *ſermones de tempore* qui editi ſunt Antuerpiæ anno 1572. multa alia ſcripſiſſe fertur, quæ non extant typis excuſa.

Dissertatio Historica.

PETRUS à Palude, natione Burgundus filius Girardi Varembonii Toparchæ in Breſſia, ex ordine Prædicatorum Patriarcha Hieroſolymitanus (ſunt qui Conſtantinopolitanum dicere malint ſed falsò) obiiſſe dicitur in regno Cypri, ubi tamquam Beatum habitum fuiſſe ex aliquorum relatu accepiſſe ſe teſtatur Antonius Senenſis in Bibliotheca Fratrum Ordinis Prædicatorii. Eum credo cum Petro Bertrando Æduenſi Ep. Nicolao de Lyra, & Thoma de Sabaudia anno 1315. codicillis Joannæ Franciæ Reginæ & Burgundiæ Comitis unum ex teſtamenti ſui executoribus fuiſſe nominatum. Quo anno obierit conſtat ex ejus epitaphio quod legitur Pariſiis in Eccleſia Dominicanorum ante Altare B. Virginis de Pietate dictæ in hunc modum: Hic jacet Petrus de Palude O. P. Doctor in Theologia, quondam Patriarcha Jeruſalem cujus anima per miſericordiam Dei requieſcat in pace: obiit autem anno 1341. ultima die Januarii, hoc eſt, ut modò putamus, Romano more 1342. Unde meritò arguas eos, qui in Cypro defunctum fuiſſe ſcripſerunt. Rectiùs verò ſcripſiſſe mihi videtur Sixtus Senenſis qui claruiſſe aſſerit an. 1330. quàm Albertus Venetus qui an 1262. Eiſingrenius qui 1258. aut alii qui anno 1300. illigarunt: præſertim cùm idem Antonius Senenſis aſſerat ſe anno 1577. Barcinone legiſſe in antiquiſſimo libro qui aſſervatur penes Provinciales Aragoniæ, Paludanum promotum fuiſſe ad Licentiarum gradus anno Domini 1314. Adde iis, extare in Bibliotheca Imperatoria Viennæ ad Danubium deſcriptum in membrana ejuſdem Paludani judicium adversùs Magiſtrum Joannem de Poliaco ſuper quibuſdam articulis contra auctoritatem Papæ. De eo præter citatos vide Trithemium, Poſſevinum, Alphonſum Fernandem in Concertatione Prædicatorum pro Eccleſia, ubi peccat in pluribus, præſertim in anno & loco mortis, alioſq; ſed præcipuè fuſiùs de eo agentem V. C. Samuelem Guicheronium in Hiſtoria Sebuſianorum ſive Breſſianorum & Bugyenſium, qui obſervat eumdem an. 1341. interfuiſſe conſecrationi Capellæ Collegii Auguſtodunenſis in Academia Pariſienſi factæ à Petro Bertrando Epiſcopo Atrebatenſi. Quod verò Lugdunenſis à Symphoriano Champerio dictus eſt, aut Burgundus à Poſſevino, Bellarmino, & aliis, reprehenſione vacat, quòd & ad diœceſim Lugdunenſem pertineat Breſſia, & ad Burgundiam, ſaltem in ea appellatione, quæ ante nonnulla ſæcula increbuerat, ut etiam Delphinates ac Sabaudi aliique ad verus Burgundiæ regnum ſpectantes Burgundi dicerentur.

Commentaria in 3. & 4. Magiſtri Sententiarum, Pa-

riſiis

Digitized by Google

Typographus Venetus consilium de edendis in 1. & 2. ejuſdem Paludani Commentariis, quod Poſſevino noſtro ſignificaverat, executioni mandaverit, fidemque ſuam liberaverit, prorſus ignoro.

Sermones de Tempore per totum annum, Antuerpiæ anno 1572. & Coloniæ 1608. in 8.

Tractatus de cauſa immediata Eccleſiaſticæ poteſtatis, Pariſiis anno 1506. in ſex Partes ſeu libros diſtinctus. I. De poteſtate S. Petri. II. De poteſtate Apoſtolorum. III. De poteſtate diſcipulorum. IV. de poteſtate Papæ. V. De poteſtate Epiſcoporum. VI. De poteſtate Curatorum, cum deciſione articuli cujuſdam circa materiam Confeſſionum (a).

(a) Reperi in Codice 874. Biblioth. Sancti Victoris Pariſienſis libellum hujus, ni fallor, Petri Paludani: qui ſic incipit: Quoniam ſicut dicit Iſidorus in libro de Summo bono ad converſionem & correctionem mortalium multùm proſunt exempla Sanctorum: idcirco ego, qui ſum de Ordine Fratrum Prædicatorum, cogitavi ordinare ad utilitatem peccatorum, & conſolationem Prædicatorum unam Tabulam per alphabetum ſuper Legendas Sanctorum compilatas à Fratre Jacobo de Voragine Januenſi de Ordine Prædicatorum, ita quòd prædicatores ſuis Prædicationibus exempla magis convenientia citiùs & leviùs inveniant, &c. tum in fine. Explicit legenda dicta Tabula ſuper legendas Sanctorum, edita à Domino Patriarcha Hieroſolymitano de Ordine Prædicatorum: Amen.

S u p p l e m e n t u m.

PETRUS DE PALUDE ſeu *Paludanus*, Ordinis Fratrum Prædicatorum, & Patriarcha Hieroſolymitanus, de quo ſufficienter Bellarminus atque Labbeus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, quibus ſubjungimus. *Tractatus Fratris Petri de Palude de paupertate Chriſti & Apoſtolorum contra Michaelem de Ceſena*, mſ. in Bibliotheca Colbertina cod. 506. Addit Labbeus *in Addendis* reperiſſe in cod. 874. Bibliothecæ Sancti Victoris Pariſienſis, Libellum hujus Paludani, qui ſic incipit. *Quoniam ſicut dicit Iſidorus in libro &c. (ut ſupra)*. Multa Labbeus habet de Petro Paludano, itemque Poſſevinus *in Apparatu Sacro*: ſed farraginem inconditam Ambroſius de Altamura Dominicanus *in Bibliotheca Dominicana*, de eodem Paludano habet, ad annum 1333. pag. 110. & in Appendice ad dictam Bibliothecam ibidem pag. 472. quam fermè omnem deſumpſit ex Labbeo & Poſſevino. Impreſſum Opus Altamuri Romæ in fol. anno 1677. apud Nicolaum Angelum Tinaſſium, quod commodavit Stephanus Baluzius.

De Joanne Villano. 1330.

JOANNES Villanus hiſtoricus Florentinus, vixit tempore Joannis XXII. Pontificis, & ſucceſſorum ejus Benedicti XII. & Clementis VI. & obiit anno 1348.

Scripſit *hiſtoriam univerſalem temporis ſui* ſatis accuratè, quamvis etiam leviter attigerit priora tempora ab erectione turris Babyloniæ uſque ad ſua tempora. Scripſit autem idiomate Italico, & totam hiſtoriam libris duodecim comprehenſam perduxit ad annum Domini 1348.

JOANNES VILLANIUS, Florentinus libris 12. Hiſtoriam Italicè ſcripſit à primis Nembrothi temporibus ad annum 1348. quo obiiſſe dicitur. De eo ut de fratre ejus Matthæo, qui continuavit uſque ad annum 1364. plura, iiſque longè uberiora expectamus à V. C. Raphaele Triquetio Freſeneo, in Tractatu de Hiſtoricis Italiæ.

B

De Cidone Carmelita, 1330.

GUIDO natione Catalanus, Prior generalis Ordinis Carmelitani, ac poſtea Epiſcopus Majoricenſis, ſcripſit *ingens volumen de omnibus hæreſibus*: quod extat impreſſum Pariſiis. Multa alia ſcripſiſſe fertur, quæ ad manus meas non pervenerunt. Claruit anno 1330.

D i s s e r t a t i o H i s t o r i c a.

GUIDO, de Perpiniano dictus, oriundus è Ruſcinonenſi Comitatu Catalaniæ adjuncto, ex
C Priore Generali XII. Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, & Inquiſitore Generali Fidei, Majoricenſis in Inſulis Balearibus Epiſcopus, ac deinde Elnenſis, claruit an. 1330. ſub Joanne Papa XXII. obiitque die 21. Auguſti, Avenione ſepultus. Vide Trithemium Abbatem, Faſciculum temporum, Antonium Sabellicum, Lucium Carmelitam, aliosque.

De Hæreſibus, ad Gaucellinum Cardinalem Albanenſem Pariſiis apud Jodocum Aſcenſium Badium, anno 1528.

S u p p l e m e n t u m.

GUIDO cognomento *Terreni*, è Perpiniano oriundus Ordinis Fratrum de Monte Carmelo,
D Doctor & Lector Theologus Pariſienſis, claruit circa an. 1330. ut conſtat ex quibuſdam publicis Inſtrumentis, quibus ſubſcripſit. De illo Bellarminus & Labbeus, quibus addo eumdem Guidonem Carmelitam ſcripſiſſe ad Gauzelinum Epiſcopum Albanenſem & S.R.E. Cardinalem, Commentarium in Opus Decretorum Gratiani, quod mſ. anno 1672. allatum eſt in Bibliothecam Regiam Gallicam, ut tradit Stephanus Baluzius Notis ſuis in Gratianum pag. 642. Item Summa illius de Hæreſibus & earum Confutationibus impreſſa eſt anno 1631. Coloniæ Agrippinæ, ad cujus calcem *adjecta Concordia quatuor Evangeliſtarum cum perpetuis Commentariis*, Opus ejuſdem Guidonis: de
E quo ſiluerunt Bellarminus & Labbeus, apud quos plura vide de ipſo. Denique ſcripſit *Tractatum de perfectione vitæ*, quem edidit idem Frater Guido cùm eſſet Epiſcopus Majoricenſis, manuſcriptum autem habes in Bibliotheca Colbertina cod. 506. cum aliis Tractatibus multis tempore Joannis XXII. Papæ confectis, occaſione contentionum in Ordine Minorum excitatarum. Vide Lezanam in Hiſtoria Carmelitarum, qui plura dabit verba *de Guidone*, quem communiter vocant de Perpiniano.

De Aſteſano Aſtenſi. 1330.

ASTESANUS Aſtenſis ſcripſit *ſummam Caſuum conſcientiæ libris octo*, quæ typis mandata fuit Venetiis. Vivebat anno Domini 1330.

DIS-

Digitized by Google

maque morum. A Baldo quoque dictum fuiſſe fontem ac tubam Canonici Juris, necnon inſignem furem alienorum librorum, quod ex conſiliis Oldradi. Laudenſis auctore diſſimulato multa ſibi adſcripſerit. Nec omittendum filium habuiſſe Boniconum nomine, cujus extant Tractatus de Appellationibus & Accuſationibus, & filiam Bitinam, quam collocavit in matrimonium Joanni de Sancto Georgio, celebri tum apud Bononienſes Juris Profeſſoris. Eadem fermè, ut in cæteris, Joannes Fichardus Francofurtenſis in Vitis recentiorum Juriſconſultorum, & alii poſteriores.

De Guillelmo de Montibus. 1330.

Supplementum.

Guillelmus de Montibus, natione Anglus, Canonicus Lincolnienſis, claruit circa annum 1330. & multa ſcripſit, quæ manuſcripta extant in Anglicanis Bibliothecis, ſub titulis ſequentibus.

Numerale, mſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi cod. 198. Mertonenſi cod. 176. Cantabrigiæ in Bibliotheca Sancti Benedicti codd. 250. & 311. Domus Sancti Petri cod. 88. & in Archivis Collegii Caii cod. 244.

Similitudinarium, mſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi cod. 198. Mertonenſi cod. 176. & Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus Sancti Petri cod. 88.

De Tropis, mſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi cod. 196.

Collecta ſuper Pſalterium cum Scholiis ejuſdem, mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Pembrochiana cod. 149.

Speculum Pœnitentiæ, mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Pembrochiana cod. 170.

Summa ſeu Tractatus qui bene præſunt, mſ. Oxonii in Bibliotheca Collegii Novi codd. 153. & 171. Cantabrigiæ in Bibliotheca S. Benedicti cod. 119.

Diſtinctiones Theologicæ, mſſ. Cantabrigiæ in Archivis Collegii Caii cod. 244.

Sermones, manuſcripti Cantabrigiæ in Bibliotheca publica codice 128.

Conſtat autem ex quibuſdam Operum ipſius titulis, fuiſſe eum Cancellarium Eccleſiæ vel Collegii Lincolnienſis.

De Andronico Sebaſto. 1330.

Supplementum.

Andronicus Sebastus floruit eodem tempore, ſcripſitque *Dialogum Imperatoris & Cardinalis de Proceſſione Spiritus Sancti*, *Diſputationem Imperatoris cum Doctore Armeniorum Petro*, *De duabus in Chriſto Naturis*, *& aliis Capitibus*. Denique confecit *Scriptum contra Joannem Veccum*: quæ omnia manuſcripta græcè extant in Bibliotheca ſereniſſimi Bavariæ Ducis cod. 120. Hic Auctor infenſus Latinis fuit, quos acerrimè impugnare cum aliis multis aggreſſus eſt.

bilis, ſcripſit *Opus de Vita & Morte Eduardi ſecundi Angliæ Regis*, quod habetur in Collectaneo rerum Anglicarum Guillelmo Cambdeno procurante, quod editum in fol. Francofurti in Germania anno 1603. typis Vvechelianis, cum Operibus Aſſeri Menevenſis, Thomæ Vvalſinghami, & Silveſtri Geraldi Cambrenſis, de quo nos ad annum 1440. *in Thoma Vvalſinghamo* poſtea. Cùm autem Eduardus II. mortuus ſit an. 1327. floruit ſcripſitque Thomas circa annum 1330. vel paulò ſerius.

De Alexandro de Sancto Elpidio. 1330.

Supplementum.

Alexander de Sancto Elpidio, quod oppidum eſt in Umbria ditione Romanæ Eccleſiæ, quem puto errore Amanuenſium ſcriptum eſſe *De Sancto Clipidio*. Generalis Magiſter Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini, claruit anno 1330. factuſque fuit Amalphitanus tandem Archiepiſcopus. Extat *Opus ejus de Eccleſiæ poteſtate, unitate, paupertate ad Summum Pontificem*, mſ. Cremonæ in Bibliotheca Fratrum Auguſtinianorum Eremitarum. Impreſſus eſt autem *Alexandri à Sancto Elpidio olim Ordinis Auguſtinianorum Generalis, Tractatus de Eccleſiaſtica poteſtate*, Arimini an. 1624. cura & ſtudio Angeli Vantii Ariminenſis, ſacræ Theologiæ Doctoris, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini. Item *Tractatus de Juriſdictione Imperii & auctoritate Summi Pontificis, per Fratrem Alexandrum de Elpidio*, mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Collegii Emanuelis cod. 1. Plura de illo agunt abſque dubio Philippus Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano, & alii rerum Auguſtinianarum Scriptores.

De Philippo de monte Calerio. 1330.

Supplementum.

Philippus de Monte Calerio, Ordin. Fratrum Minorum, Lector Conventus Sacri loci Paduæ, ſcripſit anno 1330. Poſtillam ſuper Evangelia totius anni: quæ manuſcripta extat Oxonii in Bibliotheca Collegii Novi cod. 32. ſub hoc titulo *Poſtilla ſuper Evangelia Dominicalia, edita à Fratre Philippo de Janua, aliàs de Monte Calerio, Ordinis Fratrum Minorum, tunc Lectore Conventus Sacri loci Paduæ anno* 1330. Eadem Cantabrigiæ mſ. in Bibliotheca publica cod. 48. & Pembrochiana codd. 51. & 52. Ipſe autem profeſſus Ordinem Fratrum Minorum apud Toloſates, cujus *Conciones per totius anni Dominicos dies*, quæ in Epitomen redactæ à Janſelmo Canova Cuſtode Cumano, & ipſo Franciſcani Ordinis, impreſſæ fuerunt Lugduni anno 1510 apud Balthaſarem è Gobiano, & apud J ıcobum Myth anno 1515. ſicuti & *Quadrageſimale ejuſdem Philippi*. Vide Antonium Poſſevinum *in Apparatu ſacro*, verbo *Philippus è Monte Calerio*, Lucam Vvadingum *in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Fratrum Minorum*, pag. 294. De ejus ætate dubitat Philippus Labbeus, qui aliquando eum anno 1344. cum Po .evino alligat, aliquando rejicit in annum 1390. quouſque tandem ſenex valde pervenire potuit.

Supplementum.

Dominicus Grenier, ſeu *Grenerius*, natione Gallus, ex Ordine Fratrum Prædicatorum, de Conventu Toloſano, Doctor Pariſienſis. Poſt diverſas in ſua Provincia obitas Præfecturas, Apoſtolicus Pœnitentiarius inſtituitur, ac anno 1326. menſe Januario Magiſter ſacri Palatii à Joanne XXII. renunciatur, cui muneri duobus tantùm præfuit menſibus. Nam ab eodem Summo Pontifice die 13. Martii ejuſdem anni 1326. evectus eſt ad Eccleſiam Appamienſem in Gallia, poſt mortem Jacobi de Furno, ut conſtat ex manuſcripto codice Regeſti Vaticani. Nicolaus Bertrandus in Commentario *De geſtis Toloſanorum*, cap. *De Doctoribus* Monaſterii Toloſani ſancti Dominici, ait fuiſſe Magiſtum & Doctorem in Theologia valde nobilem, deinde Magiſtrum ſacri Palatii, poſtea Epiſcopum Appamienſem, ſcientia & virtute magnum, feciſſe Poſtillas multùm utiles & ſolemnes ſuper Pentateuchum, & ſuper omnes libros hiſtoriales Bibliæ. Has habes, Lector, manuſcriptas quinque voluminibus in fol. in Bibliotheca Colbertina codd. 114. 115. 116. 117. 118. inſcriptas, *Lectura litteralis ſuper Sacram Scripturam Fratris Dominici Grenier, vulgò Toloſani, Ord. Fratrum Prædicatorum*. Extant in Conventu Prædicatorum Toloſano Litteræ Joannis XXII. anno 1330. & Benedicti XII. anno 1335. ad eumdem datæ. Idem Nicolaus Bertrandus loco citato ait, feciſſe conſtrui Cameram in majori Clauſtro Conventus Toloſani Dominicanorum, in qua Fratres illius Conventus ſepelirentur, ad honorem ſancti Antonini Martyris: necnon cameras hoſpitum & infirmorum prædicti Conventus. Fuit autem conſummata prædicta Capella, ut legitur in ejus inſcriptione, an. 1341. die 7. Novembris, ipſo adhuc ſuperſtite, cum his Verſibus.

Frater Dominicus, Domini Cultor benedictus,
Doctor mirificus, & Epiſcopus Appamienſis,
Sumptibus immenſis Opus hoc fabrefecit amicus,
Inde Deo gratus, regnat ſine fine beatus.

Invenitur & in Inſtrumento confirmationis privilegiorum civitatis Appamienſis anno 1342. in feſto ſancti Barnabæ Apoſtoli, unà cum Gaſtone Fuxi Comite, Condomino prædictæ Civitatis. Hæc nos ex Gallia Chriſtiana Fratrum Sammarthanorum tom. 2. pag. 164. *in Epiſcopis Appamienſibus*, qui annum mortis ejus præcisè non deſignant, utpote ſibi ignotum. At Audacior fuit Ambroſius de Altamura Dominicanus *in Bibliotheca Dominicana* ad annum Chriſti 1347. pagina 119. ubi ait: *Viginti annis huic Eccleſiæ præfuit optimus Paſtor, quievitque in Domino* 1347. Fingit quidem & annum mortis & tempus Prælaturæ, ſed hoc ei probandum erat quod ſupponit, & quod Sammarthani diligentiores, non noverunt. Legendus Joannes Michael Pius part. 2. lib. 2. de viris illuſtribus Ordinis Prædicatorum.

De Theodoro Metochita. 1330.

Supplementum.

Theodorus Metochita magnus Logotheta Conſtantinopolitanus, florebat anno 1332. quo juxta quoſdam obiiſſe dicitur. Scripſit *Paraphraſes in octo libros Phyſicorum & parva naturalia Ariſtotelis*, quas à Gentiano Hervero è Græco in Notis, Lugduni Batavorum anno 1618. in 4. Ejuſdem *De proceſſione Spiritus Sancti & alia opuſcula*, quæ Græco-Latina in Græcia Orthodoxa Leonis Allatii. Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 428.

De Guidone de Monte-Rocheri. 1330.

Supplementum.

Guido de Monte-Rocheri, Theologiæ Profeſſor natione Gallus, ſcripſit anno 1333. opus prænotatum *Manipulus Curatorum ad Raymundum Valentiæ Epiſcopum opuſculum* (ut verbis ejus utar) *de inſtructione Neophytorum Curatorum, rudi quidem ſtylo ſed utili, non curans de verborum ornatu, ſed de animarum commodo & profectu*. Impreſſus eſt autem Venetiis anno 1491. apud Maximum Butricium Papienſem ſeu Ticinenſem, emendatus verò à Troino Zane Sacerdote, ac Profeſſore Decretorum. Scripſit prætereà *Ritum celebrandi Officium Miſſæ pro inſtructione novitiorum Sacerdotum*, quod Venetiis & Antuerpiæ prodiit anno 1570. Hæc ex Apparatu ſacro Antonii Poſſevini tom. 1. pag. 695. verbo *Guido de Monte Rocheri*.

De Guillelmo de Rubione. 1330.

Supplementum.

Guillelmus de Rubione, Theologus Ordinis Minorum, Miniſter quondam Provincialis Aragoniæ, floruit an. 1333. ſcribens *Commentaria in 4. libros Sententiarum*, quæ prodierunt Pariſiis in folio duobus voluminibus an. 1518. apud Judocum Badium Aſcenſium. De illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Lucas Vvadingus *in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Fratrum Minorum* pagina 156.

De Simone Boraſton. 1330.

Supplementum.

Simon Boraston Anglus claruit anno 1336. & ſcripſit *Alphabetum de vocabulis prædicabilibus*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 161. *Compilationem de Ordine Judiciario circa crimina corrigenda*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Lincolnienſi cod. 16. & Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 140. *Diſtinctiones*, mſſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 190. Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri cod. 82. Penbrochiana cod. 102. & in Archivis Collegii Caii cod. 220. *De mutabilitate mundi*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Lincolnienſi cod. 16. & Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 140. *De Unitate & Ordine Eccleſiæ*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Lincolnienſi cod. 16. Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro appellat *Simonem Bruneſton*.

De Henrico de Urimaria. 1330.

Supplementum.

Henricus de Urimaria Germanus, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini, ſanctitate & doctrina inſignis fuit; de quo Jordanus hæc refert. *Ab omni procul otio verborumque vanitate, numquam à ſtudio Sacrarum Litterarum & oratione ceſſabat, niſi fuiſſet*

ſet

Digitized by Google

niæ an. 1513. *De quadruplici inſtinctu librum* qui incipit *ſemen aliud cecidit in terram bonam*, olim Venetiis impreſſum anno 1498. cum libro *De Deliciis Paradiſi* Batholomæi Rimbertini Epiſcopi Coronenſis, ſed ſub titulo alterius Henrici Ordinis Fratrum Prædicatorum. Denique ejus *Sermones de paſſione Domini, de Sanctis & de quadruplici inſtinctu*, impreſſi ſunt Haganoæ anno 1513. Pariſiis anno 1514. & alibi. Sunt qui Henrico Urimarienſi etiam attribuunt *Præceptorum* nomine Nicolai Lyrani editum. Floruit anno circiter 1330. valde ſenex, de quo qui plura cupit, præter Aubertum Miræum in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap.433. pag. 261. legat abundantet loquentem de illo Antonium Poſſevinum *in Apparatu ſacro* tom. 1. pag. 733. Philippum Elſſium *in Encomiaſtico Auguſtiniano*.

De Daniele de Tarviſio. 1330.

SUPPLEMENTUM.

DANIEL DE TARVISIO Ordinis Fratrum Minorum poſt multas peregrinationes & manſionem aliquantam in Regno Armeniæ, miſſus à Leone Rege Armenorum Romam tempore Benedicti XII. circa annum 1338. ſcripſit in Armenorum juſtificationem, opus inſcriptum: *Reſponſio Fratris Danielis de Tarviſio Ordinis Minorum & Legati Leonis Regis Armenorum ad errores impoſitos Armenis, tempore Benedicti XII.* mſ. cod. 1653. Bibliothecæ Colbertinæ.

De Rudolfo de Frameinberg. 1330.

SUPPLEMENTUM.

RUDOLFUS DE FRAMEINBERG Paſtor in Sucken anno 1336. arripuit iter in Terram Sanctam, quam per annos quinque luſtravit, unde reverſus compoſuit illius *Deſcriptionem oblatam Balduino Comiti Steinfordenſi, Epiſcopo Paderbornenſi*. Habes hanc operam editam cum itineribus Marci Poli Veneti & Joannis de Montevilla, & tom. 6. Antiquarum Lectionum Henrici Caniſii, cum Deſcriptione Terræ Sanctæ ab Anſelmo Ordinis Fratrum Minorum, qui anno 1505. floruit. Item tomo 5. earumdem Lectionum *Hodeporicon Guillelmi de Baldenzeel ad Terram Sanctam*, quod anno 1337. ſuſcepiſſe dicitur, quæ omnia congruè hic in unum congeruntur.

De Bernardo Cardinali. 1330.

SUPPLEMENTUM.

BERNARDUS Abbas Montis-Caſſini & poſtea S. R. Eccleſiæ Cardinalis claruit anno circiter 1330. ſcribens *Speculum Monachorum Ordinis Divi Benedicti*. Item ſcripſit *Commentarium in Regulam ejuſdem ſancti Inſtitutoris*, qui Commentarius extat mſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 196. & in Collegio S. Benedicti codd. 86. & 252. & in Bibliotheca Montis-Caſſini. Impreſſum autem eſt *Speculum Monachorum* Pariſiis anno 1507. in 24. cum aliis opuſculis. Vult Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*

dicatorum edidit *ſummam*, quæ dicitur *Piſanella* quam imitatus eſt Angelus de Clavaſio.

DISSERTATIO HISTORICA.

BARTHOLOMÆUS Piſanus, à S. Concordio, Ordinis Prædicatorum, obiiſſe dicitur an. 1347.
B Præter Sermones Quadrageſimales, extat *Summa caſuum conſcientiæ, Piſanella, ſeu Magiſtrucia dicta*, quam, ut ipſe teſtatur, inquit Trithemius, perfecit anno Chriſti 1338.

Cave autem cum Jacobo Friſio aut Simlero ei tribuas *Librum Conformitatum* Mediolani in folio anno 1510. excuſum. Hujus enim Auctor fuit Bartholomæus Albicius, patria ſimiliter Piſanus, ex Rivano in Tuſcia oriundus, Ordinis Minorum Conventualium Sancti Franciſci, qui die 4. Novembris obiit in Conventu Piſano, circa annum 1380. cujus etiam extant *de Vita & Laudibus B. Mariæ Virginis libri ſex*, Venetiis anno 1596. à Petro Ruſenello excuſi. Eum à Bellarmino ac Miræo omiſ-
C ſum celebrant Antonius Poſſevinus, Henricus Willot, Lucas Vvadingus, Hippolitus Maraccius, & alii.

De Bartholomæo Albicio Piſano. 1380.

SUPPLEMENTUM.

BARTHOLOMÆUS Albicius Piſanus Ordinis Fratrum Minorum florebat, teſte Vvadingo in Bibliotheca Ordinis Fratrum Minorum, an. 1380. Scipſit Opus celebre inſcriptum *Conformitates Sancti Franciſci cum Domino noſtro Jeſu Chriſto*, impreſſum
D in fol. Mediolani an. 1510. apud Gothardum Ponticum. Item *De Vita & laudibus B. Mariæ Virginis lib. ſex*, quos alii appellant *Conformitates B. Mariæ Virginis cum Domino noſtro Jeſu Chriſto*, Venetiis anno 1596. in folio impreſſos. Ejuſdem *Sermones quadrageſimales de contemptu mundi*, ſive *de triplici mundo*, ſcripti anno 1397. impreſſi Mediolani per Uldericum Scuzenzeherd anno 1488. in 4. Quos etiam imprimi curavit Venetiis F. Joannes Mapelcllus Mediolanenſis anno 1503. Ejuſdem *Sermones alii quadrageſimales*, qui continent multarum quæſtionum. & caſuum conſcientiæ reſolutiones, editi Lugdun per Romanum Morin anno 1519. in 8. Vide Antonium Poſſevinum in Apparatu Sacro, Lucam
E Vvadingum in Bibliotheca Scriptorum Ordinis T. F Minorum, pag. 48.

De Joanne Calderino. 1340.

JOANNES Calderinus Bononienſis filius adoptivus Joannis Andreæ, ſcripſit *in libros decretalium* Item *Concilia*, & *Deciſiones*.

DISSERTATIO HISTORICA.

JOANNES Calderinus, patria Bononienſis, à Joanne Andrea in filium Boniconto mortuo adoptatus, vixiſſe dicitur circa annum 1360. ſepultus Bononiæ apud S. Dominicum.

Præter *Commentaria in libros Decretalium*, Deciſio-

Digitized by Google

Alphabeti emendata à Thoma Dumbergio Memmingo Spirenſis civitatis Conſule, excuſa à Petro Drach anno 1481.

De Joanne de Baccone. 1340.

JOANNES de Baccone Anglus, & Ordinis Carmelitarum Prior Provincialis, Theologus, & Philoſophus doctiſſimus, floruit tempore Clementis VI. Pontificis, & obiiſſe dicitur anno 1346. Scripſit *Commentaria in quatuor libros Magiſtri ſententiarum*; *Compendium legis Chriſti*; & *Quodlibeta*: quæ typis excuſa extant. Alia permulta ſcripſiſſe dicitur, quæ non vidi.

Dissertatio Historica.

JOANNES Baço, ſeu, de Baccone, aut Baecondorpius, à villa quadam in agro Nortfoldenſi in Anglia, Doctor Pariſienſis, Ordinis Carmelitarum, Provincialis Prior, obiiſſe dicitur anno 1346. (cùm tamen in ejus elogio Trithemius aſſerat claruiſſe anno 1350.) ſepultus Londini. De eo Jacobus Bergomas, Auctor Faſciculi temporum, Joannes de Plebe, Lucius, Balæus, Pitſeus, Voſſius, &c.

Commentaria in libros 4. Magiſtri Sententiarum, multis locis excuſa Pariſiis, Venetiis, Mediolani, &c.

Compendium Legis Chriſti, & *Quodlibeta*, Venetiis.

Tractatus de Regula Ordinis Carmelitici.

Compendium Hiſtoriarum & Jurium, pro defenſione Ordinis.

De Alberico. 1341.

ALBERICUS Roxiatus Bergomenſis, ſcripſit *in ſextum Decretalium.*

Dissertatio Historica.

ALBERICUS de Roſate, ſeu Roxiati, à patria vulgò dictus Bergomenſis, Juris Pontificii Doctor egregius (*a*), properante ad medium ſæculo Chriſti XIV. conſcripſiſſe perhibetur,

Commentaria in librum ſextum Decretalium, & alia, quæ extant, nec ad res Sacras pertinent, ſæpius typis excuſa, & nota Juriſperitis.

(*a*) Floruit anno 1350. coævus Bartoli, cui ſuperſtes fuiſſe videtur. Forſterus ait, Huic pluſquam alteri Doctori deferre Advocatos Mediolanenſes, ac ſcripſiſſe in Pandectas & Codicem, de ſtatutis, Dictionarium in Jure civili, & Commentarium ad Comœdias Dantis Aligherii. Quantum autem à recta veritatis linea aberraverit Samuel Mareſius ὁ Παντοσοματαν qui hunc Albericum J. C. cum Alberico O. C. Trium-Fontium Monacho Chronici mſ. à pleriſque eruditis hominibus hac ætate laudati auctore, & Radulphum Flaviacenſem Monachum O. B. cum Radulfo Rivenſi Tungrorum Decano turpiſſimè confudit, dum Blondellum clauſis oculis Andabatarum more exagitat: videſis Lector veritatis ſtudioſe ſæculo decimo in Radulfo Flaviacenſi.

De Alberico Mon. Trium-Fontium.

Supplementum.

ALBERICUS Monachus Ordinis Ciſtercienſis in Cœnobio Trium-Fontium, ſcripſit *Chronenſium & Abbatum Sancti Vitoni* conſcripta à Laurentio Monacho, & aliis id genus monumentis antiquis. Fefellit ſpem Auberti Miræi ſeries temporum, nam Hiſtoria Laurentii Monachi de Virdunenſibus Epiſcopis impreſſa in Spicilegio Lucæ Dacherii tom. 12. remanſit hucuſque in tenebris & pulveribus Bibliothecarum Chronicon Alberici, quod tamen extat mſ. in Bibliotheca Pariſienſi Regia cod. 5162. incipiens ab his, *Anni 1646. qui ſunt à creatione Adæ uſque &c.* in Colbertina, & Claromontana Soc. Jeſu, ubi Philippus Labbeus habebat illud editioni paratum.

De Simone de Caſſia. 1340.

SIMON de Caſſia, natione Hernicus, Religioſus Ordinis S. Auguſtini, admodum pius, vixit eodem tempore quo Joannes de Baccone, & obiit Florentiæ anno Domini 1348.

Scripſit *libros quindecim de rebus geſtis Domini Salvatoris*. Scripſit etiam *librum de ſpeculo Crucis*. *Librum epiſtolarum ad diverſos*. Scripſit quoque lingua Italica *libros duos de vita Chriſtiana*, & *expoſitionem Symboli Apoſtolici*.

Dissertatio Historica.

SIMEON, ſeu Simon Fidatus, à Caſſia natali in Hernicis vico cognominari ſolitus, Ordinis Eremitarum S. Auguſtini Concionator egregius, Florentiæ multos vitæ annos conſumpſit, ædificatumque anno 1330. cœnobium nobiliſſimis matronis virginibuſque repletum, rexit uſque ad obitum, qui contigit die 2. Februarii anni 1348. De eo præter Trithemium qui ſpiritu Prophetiæ illuſtratum perhibet, Sabellicus, Volaterranus, Pamphilus, Sixtus Senenſis, Simlerus, Poſſevinus, Elſſius, &c.

I. *De Beata Virgine*, Baſileæ apud Adamum Petrum 1517.

II. *Libri quindecim de geſtis Domini Salvatoris*, Coloniæ 1533. & 1540. apud Cervicorum.

Laudatus antè Sixtus Senenſis *libro* 4. Bibliothecæ Sanctæ vocat opus inſigne, in quo univerſam quatuor Evangeliſtarum Hiſtoriam ſub unius narrationis ordine diſpoſitam juxta hiſtoricam & myſticam intelligentiam luculenter expoſuit. Ejus initium eſt, A bono & ſuper bono. Claruit anno Domini 1340. Hæc ille. Plura verò Poſſevinus de libris ab eodem Italico idiomate conſcriptis, quæ tu per otium conſules.

De Henrico Suſone.

HENRICUS Suſo natione Germanus, Ordinis S. Dominici, vir fuit piiſſimus, & devotiſſimus.

Scripſit *horologium Sapientiæ*. *Librum de novem rupibus*. *Meditationes de paſſione Domini*, & *alia*. Vivebat anno 1340.

Dissertatio Historica.

HENRICUS Suſo, quibuſdam Amandus Siſus, natione Svevus, Ord. Præd. Sanctitate & miraculis conſpicuus, obiiſſe dicitur 8. Kal. Februarii anni 1365. Vide Antonium Senenſem, qui monet opuſcula ejus ex Germanica lingua fuiſſe in Latinam converſa à Laurentio Surio Carthuſiano,

& Co-

inter Æternam Sapientiam & diſcipulum. Aliàs quoque fuerat Latinè redditus, & prælo datus Venetiis anno 1492.

Officium quotidianum de Æterna Sapientia, valdè devotum, ac ſæpè commiſſum typis, variiſque in locis.

De Roberto Holkoth. 1349.

ROBERTUS Holkoth, natione Anglus profeſſione Dominicanus, Scripſit *in librum ſapientiæ lectiones* 213. Item *lecturam in Cantica Canticorum*; & *in ſeptem priora capita Eccleſiaſtici*. Scripſit etiam *Commentaria in quatuor libros Magiſtri ſententiarum*, & *alia quædam*. Floruit circa annum Domini 1349.

DISSERTATIO HISTORICA.

ROBERTUS, ſeu Rupertus, Holkoth Nordthamptoniæ in Anglia natus, Doctor Theologus Ordinis Prædicatorum, fuit & Profeſſor in Univerſitate Oxonienſi. De ejus obitu non conſentiunt ſcriptores qui de eo ſcripſerunt: Leander Albertus annum adſignat 1314. minùs exactè. Joannes Trithemius, cui Antonius Senenſis, Simlerus, Alfonſus Fernandez, & plures alii ſubſcribunt, docet mortuum fuiſſe ex peſte anno 1349. Indictione ſecunda, poſtquam lecturam, ut vocat, ſuper librum Eccleſiaſtici inchoaſſet, ſub Carolo IV. Imp. & Clemente Papa 6. Maraccius ex Alfonſo Fernandez in Concertatione Prædicatorum abiiſſe è vivis tradit anno 1342. verùm ut modò obſervavimus in Catalogo ſcriptorum Concertationi Prædicatoriæ ſubjecto annum diſertè adſcribit 1349. arguitque Leandrum Albertum. Alii verò differunt in annum 1397. ſed minus probabiliter, cùm Hiſtoria Ordin. Dominicani eum anno 1349. obiiſſe lue epidemica correptum fateatur: unde etiam corrigas Sixtum Senenſem, apud quem pro anno Domini 1300. ſubrogandum arbitror an. 1350.

Lectiones 213. *in librum Sapientiæ*, Reuthlingæ 1489. Venetiis 1509. & 1586. cum Moralibus explicationibus. Valerius Andreas Deſſelius in Bibliotheca Belgica hæc habet pag. 788. Reginaldus de Alna Ord. Ciſtercienſis in Alnenſi cœnobio apud Tudinium ditionis Leodienſis oppidum, in multis codicibus manu exaratis Commentarium ſcripſiſſe fertur in Sapientiam Salomonis: qui vulgò nomine Roberti Holkoth circumfertur.

Lectura in Cantica Canticorum, & in ſeptem priora Eccleſiaſtici capita, quam morte præventus non potuit abſolvere; Venetiis 1509. & alibi, ni fallor, aliiſque in urbibus; Sixtus Senenſis obſervat noviſſimè compoſuiſſe in ſeptem priora Eccleſiaſtici capita Lecturam Scholaſticam in 88. Lectiones diviſam copioſa & ſubtili eruditione refertam, quam imperfectam reliquerit oppreſſus repentina morte ex acri illa peſtilentia quæ fuit ſub Carolo IV. Imperatore: incipit Opus, Magiſter & Dominus Gundiſalvus.

Commentaria in 4. libros Magiſtri Sententiarum, Lugduni 1497. apud Joannem Trechel, necnon 1518. in eadem urbe, teſte Antonio Senenſi, qui addit opus inſigne pro Chriſti verbum Evangelizantibus moralizatum cum Tabula aurea Divi Thomæ ſuper Evangelia & Epiſtolas totius anni, qua Quæſtio &

De Georgio Pachymere. 1340.

SUPPLEMENTUM.

GEORGIUS PACHYMERES Conſtantinopoli oriundus ſed Niceæ ortus, educatus atque in Sacerdotum numerum cooptatus, floruit circa annum 1340. Vivebat juvenis ſub finem ſæculi 13. circa annum 1280. ſub Michaele Paleologo, à cujus temporibus Hiſtoriam ſuam orditur. Opus hoc ſed mutilum, aſſervatur Græcè mſ. in Bibliotheca Auguſtana cod. 82. apud Vindelicos, ex quo Hieronymus Vuolfius quædam excerpſit, ac Nicephoro Gregoræ ſubtexuit: ac partem illorum quæ in Auguſtano codice deſiderabantur, cum Nicephori Patriarchæ Conſtantinopolitani Breviario Dionyſius Petavius Pariſiis evulgavit. Tandem Hiſtoria hæc ex mſ. Cod. Barberino evulgata eſt Romæ Græcè & Latinè 2. voluminibus in fol. anno 1661. quam Petrus Poſſinus Soc. Jeſu interpretatus eſt. Idem Pachymeres edidit *Commentaria ſeu Scholia in Opera D. Dionyſii Areopagitæ*, quæ Græcè & Latinè iterum ac tertiò impreſſa, cum operibus ejuſdem Sancti Dionyſii. Item *opuſculum de Proceſſione Spiritus Sancti*, quod editum à Leone Allatio tom. 1. Græciæ Orthodoxæ quam conſule. Ejuſdem *Epitome Logicæ Ariſtotelis* Græcè Pariſiis anno 1548. apud Vaſcoſanum: ſed verſa è Græco in Latinum à Philippo Bechio prodiit in fol. Baſileæ anno 1560. apud Frobenium. Conſule Leonem Allatium in Diatriba de Georgiis, & Petrum Poſſinum in præfatione ſua ad Hiſtoriam dicti Pachymeris, poſt Aubertum Miræum in Auctario ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 426. Antonium Poſſevinum in Apparatu Sacro.

De Joanne Rideвald. 1340.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES RIDEVALD, Anglus Ordinis Fratrum Minorum, floruit ab anno 1330. ad 1340. & ulteriùs. Extant ſub ejus nomine mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 113. *Commentarius ſuper Fulgentium continens picturas virtutum & vitiorum, ſub imaginibus Deorum & Dearum quos colebat nova ſuperſtitio paganorum, Auctore Fratre Joanne de Ridevall de Ordine Fratrum Minorum. Ejuſdem Fabulæ CCXVIII. Ovidii, Moraliter expoſitæ.* De his vide Poſſevinum in Apparatu Sacro, verbo *Joannes de Ridevall*, ubi improbat iſtum laborem; Lucam Vuadingum *De Scriptoribus Ordinis Minorum* pag. 223.

De Richardo de Hampoole. 1340.

SUPPLEMENTUM.

RICHARDUS DE HAMPOOLE ex Eboracenſi Anglorum Comitatu oriundus, quem non dubito eſſe illum eumdem quem Sixtus Senenſis lib. 4. Bibliothecæ Sanctæ *Pampolitanum* cognomine, *Anglo-Saxonem* natione facit. Scripſit multa quorum plurima latent mſſ. in Anglicis Bibliothecis & Gallicis, aliqua edita ſunt in fol. Coloniæ anno 1536. ex Officina Melchioris Noveſiani ſub hoc titulo: *D. Richardi*

Pam-

Digitized by Google

ra monumenta, *compendioſa juxtaque pia enarratio*. Scripſit autem *Commentarium in Pſalmos univerſos*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi cod. 24. Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti cod. 313. impreſſum Coloniæ loco indicato pag. 1. & ſeqq.

In Cantica Veteris Teſtamenti quæ leguntur in Eccleſia cum Pſalmis, impreſſum pag. 84.

Commentaria in aliquot verſus Cantici Canticorum, mſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi cod. 201. & impreſſa fol. 142. nempe *encomium nominis Jeſu*, ad illud Canticorum, *Oleum effuſum nomen tuum*: & opuſculum *De Amore Summo eodemque ſingulari* fol. 144. ad illud Canticorum, *Adoleſcentulæ dilexerunt te nimis*.

Ejuſdem *Commentarius ſpecialis in Pſalmum CXX.* Domine in virtute tua lætabitur Rex, impreſſus fol. 130. cum Commentariis *in aliquot Capita Job*, *in Threnos Jeremiæ*, *in Orationem Dominicam*, *Symbolum Apoſtolicum & Symbolum Athanaſii*; quæ omnia impreſſa ſunt Coloniæ, ut ſupra diximus.

Commentarius in Lectiones novem quæ leguntur in exequiis Mortuorum, mſ. Oxonii in Bibliotheca Magdalenenſi cod. 58. Cantabrigiæ in publica cod. 137. Domus ſancti Petri cod. 78. in Sorbonica Pariſienſi cod. 1065. Impreſſus autem loco citato *duplex Commentarius in novem Lectiones Job* à dicto Richardo pag. 89. & alter pag. 113. ex puris Divi Gregorii Papæ verbis conflatus.

Tractatus De emendatione peccatoris, ſeu *regula vivendi* vel *de emendatione vitæ*, mſ. in Bibliotheca Sorbonica cod. 1065. incipit *non tardes converti ad Dominum*, impreſſus loco dicto fol. 135. mſ. etiam Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 135. Balliolenſi cod. 201. Cantabrigiæ in Archivis Collegii Caii cod. 40. & privatim in Bibliotheca Baronis Lumleii cod. 124.

Stimulus Conſcientiæ, mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 143. & Cantabrigiæ in Archivis Collegii Caii cod. 195.

De reparatione lapſi, mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 242.

Tractatus, *Judica me Domine*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi cod. 201.

Scala mundi, mſ. Cantabrigiæ in Collegio D. Benedicti cod. 50.

Incendium amoris: incipit, *admirabar amplius quàm enuntio*, mſ. in Bibliotheca Sorbonica cod. 1065. & integrum, cùm in impreſſis Colonienſibus pag. 144. habeatur tantùm breve ejus operis compendiolum.

Commendatio Caſtitatis: cùm enim ſecundùm B. Hieronymum, &c. cum opuſculo *De contemptu mundi*: Quoniam mundanorum inſania, &c. habentur in eodem Codice Sorbonico.

Item *Curſus ſeu horæ breves de æterna Sapientia*, & *formula componendi Sermonem*, mſſ. habentur in privata Cantabrigiæ Bibliotheca Baronis Lumleii codd. 124. & 281.

Vult Eiſengrenius eum vixiſſe circa annum 1420. quem ſecutus eſt Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro, verbo *Richardus Hampoole* tom. 2. pag. 324. at mſ. Codex Sorbonicus de quo ſupra, ad finem opuſculi de emendatione peccatoris, hæc habet verba; *explicit Libellus ſancti Richardi Heremitæ de emendatione peccatoris, qui obiit anno* MCCCXLIX. *apud Sanctimoniales de Hampoole juxta Dancaſtir in Comitatu Eboracenſi.* Et ſane mſſ. Codd. operum Richardi Hampoolitani excedunt antiquitate annum 1420. quem rectè ad annum 1340. collocavimus.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS ROGERIUS patria Lemovicenſis, variis honoribus & Sacerdotiis ampliſſimis auctus fuit. Primùm enim poſt profeſſionem Regularem emiſſam in Abbatia Caſæ-Dei in Arvernis, Ordinis Divi Benedicti, Pariſiis poſteà ſtudia Philoſophiæ ac Theologiæ cum omnium admiratione peregit. Inde Petri Cardinalis de Mortuomari qui ipſum unicè diligebat, Epiſtolis ad Romanam Curiam vocatus, Joanni XXII. Papæ innotuit. A quo factus ſancti Baudelii Nemau-
B ſenſis Prior, inde Abbas Fiſcannenſis & Caſæ-Dei, tum Epiſcopus Attrebatenſis, ac poſteà ad Senonenſem Archiepiſcopatum atque ab iſto ad Rothomagenſem anno 1330. denique ad Cardinalatum à Benedicto XII. promotus anno 1337. decimo-quinto Kalendas Januarii ſub titulo Sanctorum Nerei & Achillei: atque eo Nonis Maji 1342. mortuo, Summum Pontificatus culmen aſcendit, ſumpto nomine Clementis VI. Extant mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Aulæ Penbrochianæ cod. 89. *Propoſitiones Petri Rothomagenſis Archiepiſcopi factæ in præſentia Domini Papæ & Cardinalium in publico Conſiſtorio.* Sublatus è vivis eſt Avenione VIII. idus Decemb. an. 1352. Vide Galliam Chriſtianam Sammarthanorum tom. 1. pag. 592. *in*
C *Archiepiſcopis Rothomagenſibus*, ubi laudes ejus latè explicantur, Franciſcum Boſquet in Vitis Summorum Pontificum qui Avenione ſederunt, & alios omnes qui ſcripſerunt Vitas Summorum Pontificum.

De Roberto Covvton. 1340.

SUPPLEMENTUM.

ROBERTUS COVVTON natione Anglus, ex Ordine Fratrum Minorum, claruit anno 1340. ſcribens *inſignem Commentarium in 4. libros Magiſtri Sententiarum*, mſ. in multis Angliæ Bibliothecis; Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi cod. 181. Mertonenſi codd.
D 11. & 48. Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus ſancti Petri cod. 75. & in Aula Penbrochiana cod. 107. Hujus etiam *Compendium* ſeu *Abbreviationes ſuper eaſdem Sententias*, mſſ. Oxonii in Bibliotheca Lincolnienſi cod. 34. & Magdalenenſi cod. 146. Hujus meminit Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, nec opinor eſſe omiſſum ab Luca Vvadingo in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Fratrum Minorum: ubi de illo loquitur, & quidem pluribus pag. 308.

De Ptolomæo Lucenſi. 1340.

SUPPLEMENTUM.

E PTOLOMÆUS LUCENSIS, natione Italus, ex Ordine Fratrum Prædicatorum, unde poſtea aſſumptus eſt ad Epiſcopatum Torcellenſem, claruit anno circiter 1340. Scripſit *Annales continentes geſta ab anno* 1060. *uſque ad* 1303. impreſſos Lugduni anno 1619. inde translatos in magnam SS. Patrum Bibliothecam editionis Lugdunenſis anni 1677. Item ſcripſit *Hiſtoriam Eccleſiaſticam* lib. 24. quam continuat uſque ad creationem Clementis Papæ ſexti an. 1342. mſ. in Bibliotheca Vaticana cod. 3766. Eamdem Hiſtoriam in 24. libros diſtributam habet mſ. Bibliotheca Collegii Navarrici Pariſienſis, ſed quæ deſinens in morte Bonifacii VIII. non progreditur ultra annum 1303. Imò ultra annum 1301. Annales non procedunt, quamvis libros 24. integros mſſ. contineat: unde deceptos opinor illos qui volunt mſ. Vaticanum

extendi

Digitized by Google

… Papæ textis, ſeu etiam uſque ad creationem Clementis Papæ quinti. Atque hæc forſitan eſt vera ætas Ptolomæi Lucenſis, licèt ob auctoritatem aliorum, ad hunc annum 1340. prorogatus fuerit. Eadem Hiſtoria mſ. legitur in Bibliotheca Colbertina codd. 2810. & 527. cum Appendice (alterius forſitan auctoris) uſque ad annum 1313. Sunt etiam ejuſdem Excerpta quædam ſuper genealogia & poſteritate Caroli Siciliæ Regis, continuata ab aliis uſque ad annum 1370. quam habes in Collectaneo veterum Hiſtoriæ Francicæ Scriptorum tom. 5. pag. 893. Agunt de Ptolomæo Lucenſi Blondus lib. 13. Volaterranus lib. 22. Joannes Gerardus Voſſius *De Hiſtoricis Latinis*, Poſſevinus *in Apparatu ſacro*.

De Joanne de Becka. 1340.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES DE BECKA Canonicus Ultrajectenſis Eccleſiæ conſcripſit *Chronicon Epiſcoporum Ultrajectenſium & Comitum Hollandiæ*, à temporibus Sancti Willibrordi uſque ad annum 1342. quod continuavit Guillelmus Hedam Harlemenſis Decanus, ac poſt Guillelmum ad ſæculi hujus initium Suffridus Petrus deduxit. Impreſſum utrumque Opus Joannis Beckani & Guillelmi Hedani, Franekeræ in Friſia anno 1612. apud Robertum Doyema, quod proſtat Lugduni Batavorum apud Elzevirios Officinæ Lugdunenſis detentores: & iteratum caractere omnino eleganti Ultrajecti anno 1643. in folio parvo. Aubertus Miræus in Auctario De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 436. Voſſius de Hiſtoricis Latinis, Joannes Chapeaville in Collectaneo Hiſtoriarum Leodienſium.

De Ægidio Muiſio. 1340.

SUPPLEMENTUM.

ÆGIDIUS MUISIUS Abbas S. Martini Tornacenſis, Ord. Divi Benedicti, ſcripſit *Chronicon ac rebus geſtis Comitum Flandrenſium* ab anno 972. ad annum 1343. quod mſ. ibidem adſervatur.

De Clemente Florentino. 1340.

SUPPLEMENTUM.

CLEMENS FLORENTINUS, Ordinis Servorum, Theologus Pariſienſis floruit anno 1340. Compoſuit *Catenam auream in omnes Sancti Pauli Apoſtoli Epiſtolas*, cujus mſ. extat in Medicea Bibliotheca apud Sancti Laurentii Ædem. Item *Concordantias ad Annibaldum Cardinalem ſui Ordinis Protectorem*, quæ mſſ. aſſervantur in Bibliotheca Servorum Florentiæ. Perfunctus probè variis Ordinis ſui muneribus obiit anno ætatis ſuæ 78. qui in eadem Florentina Urbe, in Eccleſia Divæ Virginis Annunciatæ cum cæteris patribus ſepultus eſt. Hæc nos habuimus ex fide Antonii Poſſevini in Apparatu ſacro, verbo *Clemens Florentinus* pag. 363.

R… TRENSIS Anglus, Monachus Weſtmonaſteru Ord. Divi Benedicti, qui etiam Robertus in mſſ. codd. aliquando legitur, ſcripſit *Polycraticon ſeu Chronicon Anglo-ſaxonum*, quod exemplaria mſſ. adducunt ad annum 1348. quo floruit. Habetur in Bibliotheca Cantabrigiæ publica cod. 248. & in Collegio ſancti Benedicti cod. 6. Prioris Codicis hic titulus eſt: *Richardus Chicheſter, Monachus Weſtmonaſterii, Chronographus, incæpit ab Hengiſto Saxone anno Chriſti 449. cujus primus liber incipit*: Poſt primum inſulæ Britanniæ Regem, *& hanc partem vocavit Speculum Hiſtoriæ, & continet quatuor libros. Secunda pars vocatur* Anglo-Saxonum Chronicon, *& eſt continuatio Prioris ad annum Domini* 1348. *id eſt ad annum Edwardi III.* 22. Epitome ejuſdem Chronici, mſ. Cantabrigiæ in Collegio Sancti Benedicti codd. 66. & 342.

De Jacobo Toloſano. 1340.

SUPPLEMENTUM.

JACOBUS FOLQUERII Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini, Doctor Toloſanus atque ibi Lector in Theologia, ſcripſit ad Clementem Papam ſextum, opus inſcriptum *Viridarium Gregorianum*, ſeu *Allegorias in omnes libros Sacræ Scripturæ*, deſumptas ex puris verbis Sancti Gregorii Papæ, oblatas ei, ut auctor indicat, anno Domini 1345. in menſe Aprili. Floruit Jacobus Folquerii anno 1348. & ſequentibus, cujus opus mſ. in Bibliotheca Eremitarum Auguſtinianorum Pariſienſium, Majoris ut vocant Conventus.

De Durando de Campania. 1340.

SUPPLEMENTUM.

DURANDUS CAMPANUS ſeu DE CAMPANIA, Gallus, dictus de Campania quòd in hac Galliæ Provincia ortus eſſet, Ordinis FF. Minorum atque à Confeſſionibus Reginæ Galliæ & Navarræ, floruit teſte Wadingo *in Bibliotheca Ord. Fratrum Minorum*, ſub annum 1340. Scripſit Summam Confeſſariorum quæ inſcribitur, *Summa Confeſſionum*, vel *Directorium in quatuor partes diſtinctum*, quod habetur manuſcriptum cod. 451. in celebri Bibliotheca Colbertina. Item teſte eodem Wadingo *in quatuor libros Sententiarum*, opus inſigne, quod extat mſ. in Bibliotheca Fratrum Franciſcanorum Bononiæ: ſed videndum, an non ſit idem opus quod eſt impreſſum ſub nomine Durandi de Sancto Porciano Ord. Fratrum Prædicatorum, quod ſæpè manuſcriptum etiam in Bibliothecis Franciſcanorum legitur. De Durando Minorita, Wadingus in Bibliotheca Ordinis Minorum pag. 104.

De Joanne Hocſemio. 1340.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES HOCSEMIUS Canonicus S. Lamberti Leodienſis, *Chronicon Epiſcoporum ab Ægidio Aureæ-Vallis Monacho deductum ad annum 1251. continuavit ad annum* 1348. quo ſcribebat. Utrumque editum eſt in lucem Leodii anno 1613. cura & ſtudio

De Gregorio Palamate. 1340.

SUPPLEMENTUM.

GREGORIUS PALAMAS Theſſalonicenſis Archiepiſcopus, circa annum 1347. ſparſit diverſos errores ex proprio cerebro productos, quibus multis Græcis Antiſtitibus notiſſimus fuit, ac malè laudatus in Concilio, de quo pleniùs loqui, noſtrum non patitur inſtitutum. Doctus hic fuit, ac multa ſcripſit, quæ ex Orientis partibus deportata, latent mſſ. in Europæ Latinis Bibliothecis. Extant in Bibliotheca Bavarica Sereniſſimi Ducis cod. 125. *Gregorii Palamæ Conſideratio plenior in Transfigurationem Domini*, *Palamæ & Acindyni Epiſtolæ*, *Expoſitio Hæreſum Palamæ & Acindyni*, *variæ Apologia contra Palamam & Acindynum*. Extat in Bibliotheca Auguſtana cod. 73. *Proſopopeja corporis & animæ*, continens nimirum *Orationes duas judiciales mentis Corpus accuſantis*, *& totidem Corporis contra*, *ſe defendentis*: *itemque Judicum Sententiam*. Hæc inſerta eſt Latinè Bibliothecæ Sanctorum Patrum tom. 9. ſecundæ editionis, Adrianus autem Turnebus Græcè anno 1553. Pariſiis evulgavit. Ejuſdem *in aliqua Evangelii loca*, mſ. Græcè in Bibliotheca Sfortiana cod. 68. Ejuſdem *liber contra Joannem Veccum Patriarcham Conſtantinopolitanum de Proceſſione Spiritus Sancti*, cum refutatione Cardinalis Beſſarionis, mſ. in Bibliotheca Bavarica cod. 115. Nec mihi dubium, quin alia adhuc in aliis Bibliothecis lateant. Vide Antonium Poſſevinum in ſuo Apparatu ſacro, & Leonem Allatium in Opere *De Georgiis & Gregoriis*.

De Theophane Nicæa Archiep. 1340.

SUPPLEMENTUM.

THEOPHANES Nicææ Archiepiſcopus ſcripſit circa annum 1347. *grande opus adverſus Judæos*, quod extat mſ. Græcè Romæ inter libros Franciſci Turriani quos reliquit Societati Jeſu, quando illam hic ingreſſus eſt. Analyſim ſumma cura exhibet Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro tom. 2. verbo *Theophanes Nicææ Epiſcopus* pag. 470. Extant ejuſdem in Vaticana Bibliotheca Libelli duo, vel Epiſtolæ, prima *quidem doctrinalis ad Sacerdotes & alios Clericos ſuæ Diœceſeos*, *oſtendens quodnam ſit negotium Sacerdotii*, *& qualem oporteat eſſe*, *eo factum dignum*. Altera item *ad Nicænos*, *qualem deceat eſſe Chriſtianum*, *ubi etiam docet fugiendam eſſe omnem conſuetudinem eorum qui ſentiunt cum Acindyno*, *non minùs quàm Judæorum*. Aliqua Theophanis Archiepiſcopi Nicæni Opera Græco-Latina edita ſunt Romæ anno 1590. in 8. cura & ſtudio Gonſalvi Poncii Legionenſis. Plura vide apud allegatum Poſſevinum loco citato.

De Gregorio Acindyno. 1340.

SUPPLEMENTUM.

GREGORIUS ACINDYNUS, Græcus Theologus, ſcripſit circa annum 1348. *Opuſculum de Eſſentia & operatione Dei libris 2. adverſus imperitiam Gregorii Palamæ & aliorum Græcorum*, quod extat græcè manuſcriptum in Bibliotheca ſereniſſimi Bavariæ Ducis. Impreſſum autem poſtea græcè & latinè in 4. Ingolſtadii per Jacobum Gretſerum, cum Epiſtolis decem variorum Pontificum, ad Petrum tuit ſcribere *in Apparatu ſacro* [illegible] quitur de Gregorio Acindyno, nondum enim illud typis fuerat mandatum.

De Guillelmo de Monte-Lauduno. 1340.

SUPPLEMENTUM.

GUILLELMUS DE MONTE-LAUDUNO, Profeſſor Juris Canonici in Academia Toloſana, vir ſua ætate ob peritiam Juris celeberrimus,
B claruit circa annum 1346. Hujus Opera frequenter laudarunt Richardus Armachanus Archiepiſcopus in Tractatu mſ. *De Audientia Confeſſionum*, Bernardus Lauretus Præſes Toloſanus in Tractatu *De poteſtate ſæculari in Eccleſiaſticos*, Arnulfus Ruſæus in Tractatu *Juris Regaliæ*, itemque Philippus Probus in Tractatu *Juris Regaliæ*, Gloſſator libri ſexti Decretalium, & alii. Quoniam verò nullus hactenus, quod ſciam, Opera hujus viri recenſuit: utar hac occaſione, & ea promam quæ Stephano Baluzio, à quo hæc accepi, comperta ſunt. Scripſit itaque Guillelmus de Monte-Lauduno *Lecturam in librum ſextum Decretalium*, quam laudant Ruſæus & Probus, ad quam Apoſtillas vel Additiones ſcripſit Bla-
C ſius Aurioli Doctor Toloſanus. Extat mſ. in Bibliotheca Cathedralis Eccleſiæ Cameracenſis, cum Apparatu Hoſtienſis in Decretales. Scripſit præterea *Apparatum Conſtitutionum Clementis V.* qui frequenter item laudatur à Ruſæo & Aufrerio in Repetitionibus ad Clementinas. Hujus autem Apparatus tria manuſcripta Exemplaria extant in Bibliotheca Sancti Sergii Andegavenſis, itemque aliud in Bibliotheca Sancti Albini Andegavenſis. In eodem codice Sancti Albini mſ. *Apparatus ejuſdem Guillelmi ſuper extravagantes Joannis Papæ XXII.* qui laudatur etiam ab iiſdem Ruſæo & Probo. Item ſcripſit *Librum de Sacramentis*, qui extat manuſcriptus in Bibliotheca Eccleſiæ Helenenſis, & ejuſdem libri extant duo
D manuſcripti codices in Bibliotheca Monaſterii Rivipullenſis apud Catalanos. Item alius quoque in Archivo Eccleſiæ Narbonenſis. Horum nihil eſt editum, quod ſciam. Hæc Baluzius additione ad caput 4. libri 6. *De Concordia Sacerdotii & Imperii* pagina 76. Ego vidi aliud manuſcriptum exemplum *Tractatus de Sacramentis*, in Bibliotheca Bellæ-Vallis Ordinis Præmonſtratenſis in Epiſcopatu Rhemenſi.

De Nilo Metropolita. 1340.

SUPPLEMENTUM.

NILUS Metropolita Rhodius, hoſtis Latinorum, Gregorii Palamæ Theſſalonicenſis Ar-
E chiepiſcopi Hæreſibus adhærens, floruit anno 1340. & ſeqq. quem cum aliis Nilis recenſet Leo Allatius in Diſſertatione ſua ſpeciali de hoc argumento cap. 16. Scripſit *inſignem Orationem in ſanctam Matronam ex inſula Chio oriundam*, quam græcè & latinè edidit idem Allatius. Item *enarrationem Synopſicam de novem Synodis*, computans pro nona legitima, eam quæ ſub Joanne Paleologo Andronici Filio, errores Palamæ tuita eſt. Habetur iſtud Opus tomo 2. Juris Canonici Veteris pag. 1161. Ejuſdem *De Verſibus Anacreonticis* Opus manuſcriptum in Bibliotheca Regia codicibus 901. & 1727. Vixit uſque ad annum 1330.

De

Digitized by Google

gnus Latinorum hoſtis Pontificum, ut ex ejus Operibus conſtat. Scripſit *volumen de Primatu Papæ & Orationem, qua docet totum utriuſque Eccleſiæ Græcæ & Latinæ diſſidium pendere ex eo, quòd Epiſcopus Romanus ſolus arbiter omnium controverſiarum eſſe velit.* Hoc primùm editum græcè & latinè Baſileæ anno 1544. in 4. cum Flario contra Brunum typis Oporinis, tum per Matthiam Flaccum Illyricum græcè & latinè Francofurti 1555. in 8. Idem græcolatinè per Claudium Salmaſium, cum aliis ejuſdem Nili, Hanoviæ 1598. in 8. idemque cum Salmaſio *De Primatu Papæ*, Lugduni Batavorum 1645. in 4. cum Claudii Salmaſii & Bonaventuræ Vulcanii nonnullis Notis. Addit Leo Allatius in ſua Diſſertatione de Nilis cap. 14. pag. 49. Plurima alia ejuſdem Nili manuſcripta Opera, omnia contra Latinam Eccleſiam.

De Bartholomæo Urbinate. 1340.

Supplementum.

BARTHOLOMÆUS URBINAS, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini, Diſcipulus Auguſtini Triumphi, quem vocant *De Ancona*, cùm Lutetiæ Pariſiorum atque Bononiæ ſtudiis Diſciplinarum & Theologiæ operam dediſſet, factus eſt Urbis ſuæ Urbini Epiſcopus. Scripſit varia Opuſcula, de quibus latè Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, pag. 176. & Philippus Elſſius *in Encomiaſtico Auguſtiniano*, quorum nonnulla, cæteris mſſ. reſtantibus, evulgata ſunt. Nempe *Milleloquium Ambroſii*, Lugduni impreſſum anno 1556. in fol. juxta veritatem manuſcripti codicis; ibidemque *Milleloquium D. Auguſtini dedicatum Clementi Papæ ſexto*, Lugduni in fol. an. 1555. ſub Salamandra apud Senetonios Fratres. Mortuus dicitur ſub initium anni 1350. de quo Philippus Elſſius *in Encomiaſtico Auguſtiniano*.

De Thoma Argentinenſi. 1350.

THOMAS de Argentina, natione Germanus, Ordinis S. Auguſtini Prior Generalis, vixit tempore Clementis VI. & Innocentii VI. & obiit Viennæ anno 1357.

Scripſit *Commentaria in Magiſtri ſententiarum libros*. Scripſit etiam *quæſtionum è ſacris Scripturis ſolutiones. Sermones, & Epiſtolas, & librum Meditationum.*

Dissertatio Historica.

THOMAS natione Germanus, patria Argentoratenſis unde illi cognomen de Argentina adhæſit, Ordinis S. Auguſtini Prior Generalis electus eſt Pariſiis die 11. Julii anni 1345. cùmque eum per annos 12. rexiſſet obiit Viennæ ad Danubium in Auſtria anno 1357. ubi etiam anno ſequenti obiit ejus in Generalis dignitate ſucceſſor Gregorius Ariminenſis in eodem ſepulchro tumulatus. De eo Trithemius memoria lapſus dum Gregorio Ariminenſi in Generalatu poſtponit, Pamphilus, Stellartius, Poſſevinus, Elſſius, & alii.

Commentaria in 4. libros Magiſtri Sententiarum, Ticini, Argentinæ, Venetiis edita ſunt. Ego verò *Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.* Meditationum, Epiſtolas & Quæſtiones: quæ quidem non ſatis diligenter adverterunt Poſſevinus, Bellarminus, ejuſque exſcriptores Miræus & Patrologus, ac poſt eos omnes Elſſius, qui iſta omnia aſſignant uni Auguſtiniano; cui tamen Trithemius, præter Commentaria Theologica, ſui ordinis Conſtitutiones dumtaxat tribuiſſe noſcitur, cum B quibuſdam aliis, quæ nominatim non expreſſit. Quidquid ſit Lectorem monuiſſe ſufficiat, ut ſi quando de iis ex profeſſo tractandum ſit, majorem in veritate indaganda curam atque induſtriam adhibeat.

De Nicolao Cabaſila. 1350.

NICOLAUS Cabaſilas Græcus, vixit tempore Joan. Cantacuzeni Imperatoris, vel potius Tyranni. Fuit vir valdè doctus, & Archiepiſcopus Teſſalonicenſis, ſed ſchiſmaticus. Scripſit *tomos ſex de vita in Chriſto*, qui latinè impreſſi ſunt Ingolſtadii. Extant etiam *libri de tribus Sacramentis,* C *Baptiſmo, Unctione, & Euchariſtia* impreſſi ibidem. Extat *explicatio Liturgiæ* apud Bignæum in Bibliotheca Patrum tomo 6. edit. 2. ex qua caput 29 & 30. omninò expungenda eſſent, vel cautiſſimè legenda.

Denique præter alia multa ſcripſit *de proceſſione Spiritus Sancti contra Latinos*, ubi ſe hoſtem Eccleſiæ apertè demonſtrat. Sed hunc librum impreſſum non vidi.

Dissertatio Historica.

NICOLAUS Cabaſilas, Schiſmaticus Græcus, Romanæque Eccleſiæ hoſtis, primùm Sacelli D curator, tum Archiepiſcopus Theſſalonicenſis, vixit ſæculo Chriſti XIV. circa annum 1350. ejuſque meminit Joannes Cantacuzenus Imperator libro 3. Hiſtoriæ capp. 73. & 99. De eo plura Hervetus, Gretſerus, Pontanus, Poſſevinus, Joannes Maria Magiſter Sacri Palatii, aliique.

Compendioſa interpretatio in Divinum Officium, ſive, *Liturgiæ expoſitio*, Gentiano Herveto interprete, Latinè tantùm excuſa eſt Venetiis anno 1545. apud Alexandrum Bruciolum. Græcus verò textus ex Bibliothecæ Regiæ codicibus primùm prodiit in Auctario Bibliothecæ Veterum Patrum anno 1624. cura R. P. Frontonis Ducæi Soc. Jeſu, unde poſtea tranſiit in Tomum 12. Bibliothecæ Morellianæ.

E *De Vita in Chriſto libri ſex, in quibus præcipuè agitur de Baptiſmo, Sacra unctione, & Euchariſtia*, Latinè tantùm prodierunt anno 1604. Ingolſtadii in 4. cum Philippi Solitarii Dioptra ſive Regula rei Chriſtianæ ad Callinicum Monachum, Joannis Carpathii documentis Spiritualibus, & aliis opuſculis, interprete R. P. Jacobo Pontano Soc. Jeſu, qui etiam adjecit ejuſdem Cabaſilæ

Orationem contra fœneratores: quæ omnia poſtea tranſlata ſunt in Bibliothecam Veterum Patrum Colonienſem, & Morellianæ Appendicem.

Oratio in tres Theologos Baſilium, Gregorium, & Joannem Chryſoſtomum, non eſt hujus Cabaſilæ fœtus, ſed Philothei Patr. Conſt. de quo nihil obſervavit noſter Bellarminus (a).

(a) Sixtus Senenſis O. P. vir doctiſſimus libro 4.

ra de Throno & ſpecie hominis deſuper apparente, qui Græcè in Vaticano ſervaretur. Nondum prodiiſſe arbitror.

Supplementum.

Nicolaus Cabasilas Archiepiſcop. Theſſalonicenſis, Nili Cabaſilæ nepos, floruit circa annum 1350. Fuit autem Schiſmaticus, & Eccleſiæ Romanæ apertus hoſtis, ideoque Opera ejus omnia cautiſſimè legenda ſunt, ut Bellarminus in Catalogo monuit. Hujus *libri ſex de vita in Chriſto*, in quibus præcipuè agitur *De Baptiſmo*, *Sacra Unctione*, *& Euchariſtia*, latinè tantùm prodierunt anno 1604. in 4. Ingolſtadii, Jacobo Pontano Soc. Jeſu interprete, cum *Philippi Solitarii Dioptra ſeu Regula Fidei Chriſtianæ ad Callinicum Monachum*, qui etiam adjecit ejuſdem Cabaſilæ Orationem contra fœneratores, latinè tantùm. Sed utrumque Opus tam *libri ſex de vita in Chriſto*, *quàm Oratio contra fœneratores*, extant mſ. græcè in Bibliotheca Bavarica græcè cum Oratione Sancti Epiphanii in ſepulturam Corporis Jeſu Chriſti, per Stanislaum Phœnicium anno 1604. Samoſcii in 4. Idem Cabaſilas ſcripſit *Expoſitionem in Sanctam Lyturgiam ſeu Miſſam*, quam Gentianus Hervetus latinè vertit, quæ cum libris ſex de vita in Chriſto, extat tom. ſeu ſæculo 14. magnæ Bibliothecæ Veterum Patrum editionis Colonienſis anni 1618. At Expoſitio Liturgiæ ſeu Sacrificii Divini, manuſcripta extat tum in Bibliotheca Vaticana ex multis codicibus, tum ex Heidelbergenſi cod. 362. itemque in Regia Gallica, & in Bavarica codd. 59. 107. 112. 113. 128. In Bibliotheca Imperatoria Vindobonenſi idem Opus Cabaſilæ *De Divino Myſterio*, cum ejuſdem *variis Orationibus*. Ejuſdem *Encomium Sanctæ Theodoræ Viduæ*, editum græcè & latinè ad diem 5. Aprilis à Bollandiſtis, ex manuſcripto codice Bibliothecæ Cæſareæ Viennenſis: nec dubium, quin ex codicibus, de quibus ſtatim loquebamur. Ejuſdem *Commentarius in librum tertium magnæ Conſtructionis Ptolomæi*, impreſſus in folio Baſileæ anno 1530. Plura de Nicolao Cabaſila habent Antonius Poſſevinus *in ſuo Apparatu Sacro*, Aubertus Miræus in auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 439. pag. 262. Philippus Labbeus in Diſſertatione de Scriptoribus quos Bellarminus recenſuit. At pleniſſimè omnium Leo Allatius, qui ejuſdem Cabaſilæ narrat alia plurima mſſ. in Diſſertatione ſua de Nilis, pag. 55. dictæ Diſſertationis.

Philotheus primùm Monachus, poſtea Patriarcha Conſtantinopolitanus, claruit anno circiter 1330. & ſeqq. Cujus pauca quidem reſtant impreſſa; multa manuſcripta in Bibliothecis: atque ut à celebrioribus ejus Operibus, quæ nondum prodierunt, incipiamus, extant mſſ. *Philothei Patriarchæ Conſtantinopolitani Homiliæ in Evangelia & Dominicas totius anni, & alia ex Sancto Joanne Chryſoſtomo potiſſimùm deſumpta*, in Bibliotheca Sereniſſimi Bavariæ Ducis codd. 83. & 94. & in Bibliotheca Regis Catholici Hiſpaniarum. Ejuſdem *Philothei Patriarchæ Conſtantinopolitani libri quindecim, contra Nicephorum Gregoram de Divina Subſtantia, Operatione, Potentia, de lumine in monte Thabor, & id genus aliis*, mſſ. in eadem Bibliotheca cod. 111. qui etiam græcè mſſ. habentur in Vaticana, ut ex ejus Catalogo apud Poſſevinum conſtat, in Appendice ad Apparatum Sacrum. Item *Philothei Patriarchæ Anathematiſmorum* rarchas Baſilium, Gregorium Theologum, & Joannem Chryſoſtomum, latinè & græcè editus à Jacobo Pontano Soc. Jeſu, cum Dioptra Philippi Solitarii, Ingolſtadii anno 1604. in 4. ſed mſ. græcè in Bibliotheca Vaticana, & in Bavarica codd. 39. & 117. Ejuſdem *in omnes Sanctos*, in quo codice extat etiam *Compendium de œconomia hominis Chriſti*, ejuſdemque *encomium in magnum Chriſti Martyrem Demetrium*, mſſ. in eadem Vaticana. Denique ſcripſit *Homiliam de Cruce*, quàm græcè & latinè edidit Jacobus Gretſerus tom. 1. Operis De Cruce, quod ſæpè allegavimus. Sunt & alia forſitan in aliis Bibliothecis, ſpectantia ad hunc Philotheum Patriarcham. Atque de Philotheo ipſo pleraque honorificè ſcripta invenies libro 4. Hiſtoriæ Joannis Cantacuzeni, quamvis ubi ſe ſcripſerit Oecumenicum Patriarcham, hæc vox *Oecumenicus* eradenda ſit. Hanc enim ſuperbè & ſchiſmaticè ſibi uſurparunt Patriarchæ Conſtantinopolitani, quemadmodum D. Gregorius Magnus Joanni Patriarchæ exprobravit. Hæc & alia Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, verbo Philotheus Patriarcha Conſtantinopolitanus, quem adeas.

De Gregorio Ariminenſi. 1350.

Gregorius Ariminenſis, æqualis fuit Thomæ Argentinenſis, & ejuſdem Ordinis Sancti Auguſtini Prior Generalis.

Scripſit *Commentarium in primum & ſecundum librum Magiſtri ſententiarum*. Scripſit etiam *in epiſtolas Sancti Pauli, & in epiſtolam Sancti Jacobi.*

Dissertatio Historica.

Gregorius de Arimino, Scholaſticorum ſui temporis ſubtiliſſimus, Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini Prior Generalis poſt Thomam de Argentina anni 1357. menſe Majo electus, deceſſit anno ſequenti Viennæ in Auſtria, non expleto regiminis ſui anno integro, & in eodem tumulo cum prædicto Thoma ſepeliri voluit. De eo Jo: Trithemius, Sabellicus, Sixtus Senenſis, Thomas Gratianus, Elſſius, aliique maximè, qui de Auguſtinianis ſcripſerunt.

Ex Commentariis in quatuor libros Sententiarum, editi ſunt dumtaxat in I. & II. Valentiæ & Venetiis.

Commentaria in Epiſtolas Sancti Pauli, & Sancti Jacobi Canonicam, librum de Uſuris, qui Arimini anni 1522. excuſus dicitur, & *Sermones de Tempore & Sanctis*, nondum vidi.

De Richardo Armachano. 1350.

Richardus Radulphus, Archiepiſcopus Armachanus vixit tempore Innocentii VI. Pontificis, & obiit anno 1359.

Scripſit *libros novendecim adverſus errores Armenorum*. Scripſit etiam *librum adverſus Religioſos Mendicantes pro Parochis*: dicitur etiam ſcripſiſſe *in libros quatuor ſententiarum*: nec non *libros de paupertate, & de intentionibus Judæorum*, & *ſermones aliquot*.

Obſervatio.

Hic auctor cautè valdè legendus eſt, præſertim lib. 10. contra Armenos cap. 4. & cap. 23. & 24. & lib. 11. cap. 4. & ſermone primo, & 4. in quibus

Digitized by Google

Diſſertatio Hiſtorica.

RICHARDUS Radulfus, Oxonienſis Academiæ in Anglia Cancellarius, ab Archiepiſcopatu Hibernico dictus vulgò Armachanus, obiit an. 1359. cujus libri cautè legendi, in pluribus enim peccavit, multoſque, ut plerique ſcripſerunt, errores ab eo Joannes Wiclefus, quique eum ſequuti ſunt Joannes Hus, & Hieronymus Pragenſis in Concilio Conſtantienſi damnati, hauſerunt. De eo Thomas Waldenſis Carmelita, Trithemius, Bell. hìc & in Controverſiis, Ant. Poſſevinus, Jo: Pitſeus, Lucas Wadingus, Henricus Spondanus, aliique Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Tractatores, &c.

Sermones quatuor facti ante Crucem Londonenſem anno 1356. & alii præterea ut quidam addunt, neque enim vidi, *De laudibus B. Mariæ Virginis* Pariſiis apud Joannem Parvum anno 1515.

Summa ſeu libri undeviginti adverſus errores Armenorum Pariſiis eodem anno editi, ibidemque cum quatuor illis ſermonibus de quibus mox dictum eſt, opera Joannis Sudoris Caletibeccenſis Doctoris Theologi.

Defenſio Curatorum adverſus Mendicantes, quam refutavit Rogerius de Chonnoe Ordinis Minorum, opera ejuſdem Joannis Sudoris Theologi ex eodem prælo Pariſienſi Joannis Parvi anno 1633. excuſa eſt ex codice S. Victoris ea oratio quam habuit coram Papa & Card. Comparuiſſe tam Archiep. quàm Fratres Mendicantes Avenione coram Papa Innocentio VI. & Cardinalibus anno Domini 1357. octava menſis Novembris narrat poſt alios Trithemius, qui in hoc lapſus videtur, quod vitam ejus protrahere videatur uſque ad annum 1370.

Jacobus Wareus libro 1. de Scriptoribus Hiberniæ plura de Richardo hoc obſervavit, quem vocat Fits Raph ſive filium Radulphi Dundalkæ in agro Louthiano natum, conſecratum Exoniæ 8. Julii 1347. mortuum 17. Kal. Dec. Avenione an. 1360. ejuſque oſſa an. 1370. in patriam tranſlata, ubi tantis miraculis claruerit, ut ea Bonifacius IX. Romanus Pontifex diplomate examinanda juſſerit. Subjungit deinde Catalogum Scriptorum ejus, & ad Martyrologium Franciſcanum Arturi à Monaſterio Lectorem ablegat.

De Franciſco Petrarcha. 1350.

FRANCISCUS Petrarcha, patria Florentinus, Archidiaconus Parmenſis, & Canonicus Patavinus, luſit aliquando elegantiſſimis verſibus Italicis amores ſuos erga Lauram, ſeu veros, ſeu confictos ut haberet materiam exercendæ Muſæ; ſed pœnitentia ductus, & tempus in cantiunculis illis conſumptum deflevit, & in ſolitudine poſitus vitam Chriſtiano, & pio homine dignam egit, & multa opera gravia, atque utilia ſcripſit, ac tandem piè, ſanctèque obiit anno Domini 1374. ætatis ſuæ 70.

Ejus opera quatuor tomis continentur.

In primo tomo hæc habentur.

De remediis utriuſque fortunæ, lib. 2. De vita ſolitaria 2. De Otio Religioſorum 2. De vera ſapientia dialogi 2. De contemptu mundi dialogi 3. Septem Pſalmi pœ-

ilim Syriacum.

In tomo ſecundo hæc ſunt.

Epiſtolarum familiarium, lib. 8. Epiſtolarum ad quoſdam ex veteribus illuſtriores 1. Epiſtolarum ſine titulo, 1. Epiſtolarum de rebus ſenilibus 16. Epiſtolarum variarum, 1. De ſui ipſius, & multorum ignorantia, 1. Galli anonymi in Petrarcham invectiva. Apologia Petrarchæ contra Gallum. In Medicum quemdam invectivarum, lib. 4.

In tertio tomo ſunt.

Epiſtola octo de Laurea ſumenda. Privilegium receptæ Laureæ. Egloga duodecim. Africa, ſive de bello punico carminum, lib. 9. Epiſtolarum carmine ſcriptarum, 3 Teſtamentum Petrarchæ.

In quarto tomo ſunt *carmina Italica.*

Diſſertatio Hiſtorica.

FRANCSSCUS Petrarcha, Aretii in Tuſcia ex Florentinis parentibus, vel ut alii quidam cum Ger. Jo: Voſſio, circa Anciſam Florentini agri vicum majorum ſuorum ſedem, patre Florentino exule natus die 20. Julii, feria ſecunda anno 1304. ingenio, eloquentia, Latinæ patriæque linguæ cultu, ac Poetica etiam utraque facultate ſui ſæculi Princeps, litteras à multo ævo ſepultas, primus à Gothicis tenebris excitavit, Parmenſis Archidiaconus, tum Cathedralis Eccleſiæ Patavinæ Canonicus, obiit ac ſepultus eſt in Arquada agri Patavini pago. De eo plura Poggius, Trithemius, Jovius, Volaterranus, Bergomenſis, Giraldus, Scaliger, Leander, Pocciantius. Maſſonius, Voſſius, & præ cæteris Jacobus Philippus Thomaſinus Epiſcopus Æmonienſis in Petrarcha redivivo altera editione impreſſo Patavii anno 1650.

Supplementum.

FRANCISCUS Petrarcha, Aretii in Tuſcia ex Florentinis parentibus, vel ut alii quidam cum Gerardo Joanne Voſſio, circa Anciſam Florentini agri vicum Majorum ſuorum ſedem, Patre Florentino exule natus die 20. Julii feria ſecunda anno 1304. claruit circa & ultra annum 1340. Hic (ut inquit Labbeus) ingenio, eloquentia, Latinæ patriæque linguæ cultu, ac Poetica etiam utraque facultate ſui ſæculi princeps, Litteras à multo ævo ſepultas, primus è Gothicis tenebris excitavit. Archidiaconus Parmenſis, tum Cathedralis Eccleſiæ Patavinæ Canonicus, obiit ac ſepultus eſt in Arquada Agri Patavini Pago. Agunt de illo Bellarminus in libro *de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, & Labbeus, qui tamen ejus opera non recenſet, Poſſevinus *in Apparatu Sacro*. Cùm ergo & ipſe Eccleſiaſticus fuerit, Canonicus nempe Eccleſiæ Patavinæ & Parmenſis Archidiaconus: ratio *Supplementi de Scriptoribus vel Scriptis Eccleſiaſticis à Bellarmino ad annum* 1460. *omiſſis* exigit, ut de Petrarcha non taceam, ſi quid vel jam editum atque à Bellarmino omiſſum, vel tantùm manuſcriptum inveniatur. Hujus autem *Petrarchæ liber de Caſibus virorum illuſtrium* mſ. in Bibliotheca Colbertina cod. 840. Item ibidem ejuſdem *Rerum familiarium Epiſtolarum libri viginti quatuor mſſ.* cod. 842. quorum novem tantùm

rardus Joannes Voſſius, & præ cæteris Jacobus Philippus Thomaſinus Epiſcopus Æmonienſis *in Petrarcha redivivo*, qui altera editione impreſſus eſt Patavii anno 1650.

De Nicolao Gorram. 1350.

NICOLAUS de Gorram natione Gallus, Ordinis Prædicatorum vivebat anno Dom. 1350.

Scripſit *Commentaria in Pentateuchum. In Pſalmos. In Cantica. In Eccleſiaſten. In Eccleſiaſticum.* Item *in Hieremiam. In Evangelia. In Epiſtolas ſancti Pauli. In Epiſtolas Canonicas. In Apocalypſim.* Denique etiam *in libros Sententiarum Magiſtri.*

Diſſertatio Historica.

NICOLAUS de Gorram ſeu Gorranus, quem Pitſeus Anglum, alii cum Poſſevino Gallum fuiſſe volunt, Ordinis Prædicatorum, dicitur fuiſſe Philippi Regis Galliæ Sacerdos à Confeſſionibus, ſed non exprimitur Pulchrine, an Longi, an potiùs Valeſii. Antonius Senenſis quem ſequitur Alfonſus Fernandez, anno 1304. Bellarminus 1350. Eiſengrenius 1390. Simlerus, Pitſeus, & alii 1400. aſſignunt. Ego quid eligam, nondum ſcio. Trithemius de ejus ætate nihil definit, eumque inter Joannem Groſſum Carmelitam anno 1400. & Jacobum de Teramo Averſanum Archidiaconum an. 1390. florentes collocat. Multi multa referunt ejus opera: ſed, quod inſigne eſt omnium fermè quotquot hactenus in meas venerunt manus Bibliothecariorum peccatum, ab ineditis hactenus aut deperditis, quæ typis commiſſa ſunt, non diſtinguunt, Trithemium, ut plurimum, aut Sixtum Senenſem, deſcribere contenti, quod ſexcentis exemplis probari poſſet.

Commentaria in 4. Evangeliſtas, Coloniæ, an. 1537.

Commentaria in Epiſtolas S. Pauli, Pariſiis &c.

Lucas Vvadingus in Bibliotheca Minorum alterius Nicolai Gorrhami meminit, quem dicit fuiſſe Miniſtrum Provincialem in Francia, ſed tempus ejus non adſcribit. Verùm (a) Dominicani ſuum etiam Nicolaum Gorramum Provincialem Franciæ prædicant in Scholaſticis quæſtionibus tractandis acutum, in Sanctorum Lectione exercitatiſſimum, &c.

(a) Sixtus Senenſis, qui anno ſalutis noſtræ 1390. collocat, Alfonſus Fernandez ſimileſque Dominicani, &c. Idem Sixtus ex brevibus ejus in univerſa Biblia ſcholaſtico & aperto ſermone ſcriptis Commentariis ac Sacrorum voluminum ſtudioſis valdè proficuis ſe vidiſſe Venetiis in Bibliotheca Divorum Joannis & Pauli, *in Pentateuchum, in Pſalterium, in Eccleſiaſten, in Eccleſiaſticum, in Threnos, in Cantica Canticorum, in Matthæum, in Marcum, in Lucam & Joannem, & in omnes Epiſtolas Pauli.* Trithemius in ſententias, & alia plura addit.

Supplementum.

NICOLAUS GORRHAM ſeu GORHANUS, quem Pitſeus Anglum, alii cum Poſſevino Gallum fuiſſe volunt, Ordinis Fratrum Prædicatorum. Hunc Bellarminus anno 1350. Eiſengrenius 1390. Simlerus, Pitſeus, & alii 1400. aſſignunt. Trithemius de ejus ætate nihil definit, eumque inter Jacobum de Teramo Averſanum Archidiaconum anno 1390. & Joannem Groſſum Carmelitam anno 1400. florentes collocavit. Scripſit *Commentaria in quatuor Evangeliſtas*, impreſſa Coloniæ anno 1537. in folio.

…ctis, quæ omnia tomis duobus in fol. edidit Antuerpiæ Joannes Keeberg annis 1617. & 1620. Qui plura cupit, adeat Labbeum in Diſſertarione *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* à Bellarmino recenſitis, Poſſevinum *in Apparatu Sacro*, Aubertum Miræum in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 432. pagina 260. qui omnes aliqua ejus Opera edita, ſed non omnia recenſent. Ambroſius de Altamura antiquitatem amans, *in Bibliotheca Dominicana* eum collocat ad annum 1296. pag 70. *& in Appendice* pagina 461.

B

De Alphonſo Vargas. 1359.

ALPHONSUS Vargas Hiſpanus, Archiepiſcopus Hiſpalenſis, obiit anno 1359. Scripſit *in primum Sententiarum*, & *in libros de Anima*: quæ impreſſa ſunt Venetiis anno 1566.

Diſſertatio Historica.

ALFONSUS Vargas, Toletanus, ex Ordine Eremitarum Sancti Auguſtini, relictis Uſſamenſi & Pacenſi Epiſcopatibus, tandem Archiepiſcopus Hiſpalenſis, obiit Hiſpali die 26. Decembris anni
C 1366. ut docent Philippus Elſſius, aliique qui de Auguſtinianis ſcripſerunt pietate, doctrina, ac dignitate inſignibus.

Commentaria in librum I. Magiſtri Sententiarum, dictata diſcipulis Lutetiæ Pariſiorum anno 1345.

Commentaria in libros tres Ariſtotelis de Anima, &c. quæ huc ſpectare non videntur.

De Joanne Taulero. 1350.

JOANNES Taulerus, natione Germanus, Ordinis S. Dominici, concionator inſignis, & piiſſimus ſcripſit *Sermones de perfectione vitæ interioris. Tractatus de virtutibus. Epiſtolas ad diverſos. Cantica*
D *ſpiritualia. De novem gradibus Chriſtianæ perfectionis. Speculum, & exemplar Domini noſtri Jeſu Chriſti. Exercitia de vita & paſſione Chriſti.* Vixit circa annos Domini 1350. Hujus opera adhuc brevi recuſa ſunt Coloniæ per D. Quentelium.

Porrò hunc virum, ut ſuſpectum circa fidem contempſit Joannes Eckius; ſed egregiè eum defendit Ludovicus Bloſius.

Diſſertatio Historica.

JOANNES Taulerus, natione Germanus, Ordinis Prædicatorum Conventus Colonienſis, quem adverſus criminationes Joannis Eckii defenderunt Ludovicus Bloſius, Laurentius Surius, aliique, claruiſ-
E ſe dicitur anno 1350. De eo Balthazar Werlinus Colmarienſis Continuator Catalogi Trithemii, Antonius & Sixtus Senenſes, Poſſevinus, qui multa de librorum ejus editionibus variis congeſſit, Alfonſus Fernandez, & alii.

Laurentius Surius, Lubecenſis, Carthuſiæ Colonienſis alumnus, præcipua Tauleri opera ex Germanico idiomate in Latinum transfuſa edidit Coloniæ anno 1548. apud Joan. Quentelium, hoc ordine:

Hiſtoria vitæ & Converſionis Joannis Tauler, in qua pariter inſtitutiones optimas, & ſermones non contemnendos Lector reperiet.

Conciones de Tempore. Conciones de Sanctis. De veris Virtutibus, Inſtitutionibuſque divinis. Epiſtola devotionem, divinumque amorem ſpirantes. Prophetiæ de pla-

gis

Digitized by Google

ſentem præparatio. De decem cæcitatibus, & quatuordecim divini amoris radicibus libellus.

Notandum verò quod monuit Surius, Inſtructionem de Virtutibus, & quæ ſequuntur, ex diverſis Tauleri ſcriptis collecta eſſe quibu dam aliunde ex Illuſtrium Virorum lucubrationibus admixtis, quæ legiſſe juvabit.

De Bartholomæo Anglico. 1350.

SUPPLEMENTUM.

BARTHOLOMÆUS Anglicus, ex Ordine Fratrum Minorum, cognominatur *de Glaunvile*, ſcripſit circa annum 1350. *Libros novemdecim de proprietatibus rerum*, quos vidi manuſcriptos in variis Bibliothecis. Sunt autem mſſ. Cameraci in Bibliotheca Cathedralis Eccleſiæ, Cremonæ in Bibliotheca Fratrum Eremitarum D. Auguſtini, Rhegii in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum, Oxonii in Anglia in Bibliotheca Balliolenſi cod. 238. & Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 107. Excuſi fuerunt, ut placet Antonio Poſſevino *in Apparatu ſacro*, Argentorati anno 1488. & juxta Rodulfum Toſſinianum in Hiſtoria Seraphica anno 1491. ſed uterque errat, niſi ſemel atque iterum impreſſi fuerint; vidi enim ac tenui impreſſionem hujus Operis factam Argentorati in 4. anno 1505. Plura dabit Lucas Vvadingus *in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Minorum* pag. 49. & 50. quæ publici juris eſt Romæ in folio an. 1650. ex Typographia Franciſci Alberti Tani.

De Petro de Paternis. 1350.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS DE PATERNIS, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini, claruit circa annum 1350. ſcripſitque inſcriptum Opus *De neceſſitate & ſufficientia vitæ humanæ*, quod extat mſ. cod. 1517. Bibliothecæ Colbertinæ. Opus de quo mentionem debuit facere Philippus Elſſius *in Encomiaſtico Auguſtiniano*, quod volvi poteſt.

De Thoma de Bradvardina. 1350.

SUPPLEMENTUM.

THOMAS DE BRADVARDINA Anglus, ex Ordine Fratrum Minorum, clarus ob doctrinam anno 1350. & ſequentibus, ſcripſit *nobile Opus de cauſa Dei contra Pelagium, & de veritate Cauſarum*, varia ſacræ ac prophanæ antiquæ ac novæ Philoſophiæ ac Theologiæ doctrina locuples atque ornatum, quod manuſcriptum aſſervabatur in Bibliotheca Vaticana, cujus etiam manuſcriptum codicem habuit olim in Germania Matthias Flaccus Illyricus. Impreſſum eſt ex manuſcriptis Anglicanis, cura & ſtudio doctiſſimi viri Henrici Savillii, anno 1618. Londini in fol. ex officina Northoniana, de quo abundè Ludovicus Cellot in Hiſtoria Gotteſcalci Prædeſtinatiani lib. 5. cap. 19. pag. 390. Ejuſdem *Opus de Geometria ſpeculativa & Arithmetica*, impreſſum Pariſiis anno 1512. *Tractatus proportionum*, editus Venetiis anno 1505. Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* mencod. 276. & privatim in Bibliotheca Baronis Lumleii cod. 267. Appellatur in nonnullis manuſcriptis codicibus Cancellarius Londonienſis, quod an conveniat rectè Franciſcano, ſeu Conventuali Ordinis Minorum, mihi valdè ſuſpectum eſt. Porrò quem omiſit in ſuis Scriptoribus Bradvardinum diligens Vvadingus, avidè atque injuſtè arripuit, & ſuis Dominica-
B nis adſcripſit, griſeis veſtibus in albas mutatis, Ambroſius de Altamura *in bibliotheca Dominicana* ad annum 1372. pag. 133. & *in Appendice* pag. 489. citans Antonium Senenſem Luſitanum *in Bibliotheca* folio 248. Magna Charitas, ut quem Franciſcani non admiſerunt, Dominicani amplectantur, ſuumque faciant.

De Ranulfo Hidgen. 1350.

SUPPLEMENTUM.

RANULPHUS HIDGEN, quem codices mſſ inſcribunt *Hikeden*, natione Anglus, condi-
C tione Monachus Ceſtrenſis, ſcripſit circa annum 1360 *Polychronicon libris* 7. ubi potiſſimùm agit de Rebus geſtis Anglicis, cujus hic titulus in manuſcripto codice Cantabrigiæ in Bibliotheca publica codd. 188 *Chronica Ranulphi Hikeden libris 7. erat is Monachus Ceſtrenſis, qui obiit in ſenectute bona anno Domini* 1363 Quanti ſit meriti hoc Opus, judicent Lectores ex multitudine manuſcriptorum codicum in Anglia, qui ad viginti aſſurgunt. Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 113. in Balliolenſi codd. 236. & 237. Lincolnienſi cod. 44. Mertonenſi codd. 42. & 60. Magdalenenſi cod. 140. in Bibliotheca Ædis Chriſti cod. 3. Cantabrigiæ in Bibliotheca publica codd. 188. 221 238. in Collegio ſancti Benedicti codd. 6. 45. 81. &
D 341. Domus ſancti Petri cod. 232. Collegii Caii cod. 19. & 25. privatim in Bibliotheca Baronis Lumleii cod. 247. & Gualteri Copi cod. 180. Idem ſcripſit *Speculum Curatorum*, mſſ. Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi cod. 69. Plura Voſſius in Hiſtoricis Latinis lib. 3. cap. 2.

De Petro Monacho Claravallenſi. 1350.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS quidam Monachus Claravallenſis, claruit circa annum 1350. homo valde devotus qui
E ſub ementitis nominibus ſcripſit aliqua Opuſcula tendentia ad morum correctionem, & Eccleſiæ in moribus emendationem. Extat in Bibliotheca Colbertina codex manuſcriptus num. 1502. ubi ſequentia ſunt *Epiſtola Jeſu Chriſti ad Innocentium ſextum anno* 1353 *diviſa in capita centum, Auctore Petro Monacho Claravallenſi.*

Epiſtola Luciferi ad mundanos, ſcripta anno 1351.

Ejuſdem Petri Claravallenſis Tractatus de poteſtate Summi Pontificis.

Claruit iis temporibus quibus ſcripſit, de quo videre potes Carolum de Vviſch in Bibliotheca Ciſtercienſis Ordinis, ubi nullum vel paucos omiſit.

De

SUPPLEMENTUM.

THOMAS STUBS, ſive STOBÆUS interdum dictus, Ordinis Fratrum Prædicatorum, natione Anglus, in ſuum ævum deduxit uſque ad Eduardum tertium vel circiter, annumque quaſi 1360. *Succeſſionem & actus Archiepiſcoporum Eboracenſium*. Opus impreſſum eſt inter decem Scriptores Anglicanos Hiſtoricos, quos in ſol. Londini edidit Joannes Seldenus anno 1652. pag. 1685. & ſequentibus. De illo Antonius Senenſis Luſitanus *in Bibliotheca Prædicatorum* fol. 247. Ambroſius de Altamura ibidem ad annum 1352. pag. 125.

De Petro Berchorio. 1360.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS BERCHORIUS, Pictavienſis, Gallus, Ordinis Divi Benedicti, & Prior Sancti Eligii Pariſienſis, floruit anno 1360. & ſequentibus ob Opera quæ in lucem emiſſa ſunt, notiſſimus Concionatoribus Chriſtianis, quos ſuis Scriptis multùm adjuvat. Varia igitur in Sanctam Scripturam ſcripſit Opera Concionatoribus maximè utilia, nempe *Dictionarium morale Biblicum*, per literas Alphabeti digeſtum, quòd dictiones ferè præcipuas Scripturæ ad inſtar locorum communium complectitur, earumque ſignificationes moribus accommodat. *Reductorium morale utriuſque Teſtamenti* in quatuordecim libros diviſum, in quo prætermiſſo Hiſtoriæ ſenſu, breviter univerſa capita Scripturæ tropologicè expoſuit, intermixtis interdum allegoriis. Tertium Opus, quod *Inductorium morale* inſcribitur, in tres partitum libros incipit: *Videte quoniam non ſolùm*, &c. Hæc ſuperiori ſæculo impreſſa vidimus tribus voluminibus in folio Venetiis anno 1589. & Coloniæ anno 1620. tomis totidem in ſol. Tranſtulit etiam idem Petrus Berchorius, gallicè *Berchenr*, Hiſtoriam Titi-Livii in Linguam Gallicam, Regi Galliarum Joanni dicatam, quam pulcherrimis ornatam figuris atque picturis, duobus comprehenſam magnæ molis voluminibus, aſſervat manuſcriptam, Bibliotheca Sorbonica. Obiit anno 1362. in Prioratu ſuo Sancti Eligii Pariſienſis, ubi ſepultus jacet. Prima autem Operum Petri Berchorii editio quatuor voluminibus in ſol. facta eſt Pariſiis anno 1521. apud Claudium Chevalon, via Jacobæa ſub Sole aureo, quæ pulcherrima & caſtigatiſſima eſt, cujus unum exemplum vidimus in Bibliotheca Sancti Germani de Pratis, & aliud apud Mirvaldum Ordinis noſtri.

De Levvoldo de Northovv. 1360.

SUPPLEMENTUM.

LEVVOLDUS DE NORTHOVV, ſeu NORTHOF, circa annum 1360. ſcripſit *Origines Markanas*, ſive *Chronicon Comitum de Marka & Altena*, editum in ſol. Hanoviæ anno 1613. cum Notis Henrici Meibomii. Hæc Chronica Markenſis ab anno 1000. ad 1358. cujus Supplementum uſque ad anoum 1391. editum ab eodem Henrico Meibomio, cum rebus Germanicis ejuſdem Meibomii. Vide Vitam Levvoldi Northovii ex Chronico Markenſi ab anno 1278. ad 1358. per Henricum Meibomium cum rebus Germanicis Piſtorii.

SUPPLEMENTUM.

MATTHÆUS BLASTARES ſeu BLASTARAS, Juriſperitus Græcus, floruit circa annum 1360. & ſcripſit *Syntagma ſeu Synopſim alphabeticam rerum quæ in ſacris Canonibus comprehenduntur*, quæ græcè & latinè prodiit Oxonii anno 1672. Extat autem mſ. in Bibl. Regis Catholici Scorialenſi, in Regia Gallica, Colbertina ex illis codicibus, quos nuper emptione ſibi comparavit Colbertus, ex Bibliotheca doctiſſimi Jacobi Auguſti Thuani. Ejuſdem eſt *Opuſculum de Cauſis ſeu Quæſtionibus Matrimonii*, quod græcè & latinè legitur tom. 1. Juris Græco-Romani pag. 478. quod in ſol. edidit Joannes Leunclavius Francofurti anno 1596. apud Fiſcherum.

De Joanne Cantacuſeno. 1360.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES CANTACUSENUS primùm Joannis Paleologi Tutor ab Andronico Juniore an. 1341. inſtitutus, deinde anno 1345. coronatus Imperator, abdicavit anno 1355. & Monachi veſtem indutus, aſſumpto Joſaphati Chriſtoduli nomine: multa ſcripſit atque inter hæc, *Hiſtoriam libris quatuor de rebus ab Imperatore Andronico & à ſeipſo geſtis*, impreſſam nuperrimè in fol. Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſy anno 1645. inter alios Hiſtoriæ Byzantinæ Scriptores ex prælo Regio. Extat mſ. græcè in Biblioth. Vatic. & in Bavarica cod. 184. Extant mſſ. in eadem Vaticana *Apologia quatuor ſeu Contradictiones pro Chriſtiana Religione contra Mahumetem*, itemque *Contradictiones adverſùs Prochorum Sidonium*: ac primæ quatuor *Contradictiones contra Mahumetem* ſunt etiam manuſcriptæ græcè in Bibliotheca Bavarica codice 189. Vixit uſque ad annum 1374. quo agnovit Primatum Romani Pontificis, uti diſcimus ex Epiſtolis Gregorii XI. Papæ, atque ex Annalibus Vvadingi, Bzovii, Spondani & Raynaldi, quos curioſi volvant. Porrò *Joannis Cantacuſeni Imperatoris contra Saracenos Apologia quatuor, & contra Mahumetem Orationes tres* græco-latinè ſunt editæ à Rodolfo Gualtero in fol. Baſileæ anno 1543. typis Oporinis. De illo Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 1. pag. 881. verbo *Joannes Cantacuſenus*, Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 430. pag. 269. nec ſuatum ipſe fuit parcus laudum Cantacuſenus in Hiſtoria quam conſcripſit.

De Joanne Cypariſſiota. 1360.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES CYPARISSIOTA Græcus pariter Scriptor floruit, non anno 1150. qui ei malè aſſignatur à Philippo Labbeo in Chronologia brevi Scriptorum Eccleſiaſticorum, ſed circa annum 1364. Hujus Opera ſunt: *Expoſitio materiaria eorum quæ de Deo à Theologis dicuntur, partita in decem Decades*: quam Franciſcus Turrianus latinam à ſe redditam Antonio Auguſtino Tarraconenſi Archiepiſcopo dicavit, additis Maximi & Georgii Pachymeri Scholiis, quæ extat ſæculo 11. Bibliothecæ Veterum Patrum editionis Colonienſis anni 1618. Habetur autem græcè mſ. in Bibliotheca Regis Catholici Hiſpaniarum, unde forſitan tranſtulit in Latinum Franciſcus Turrianus. Ejuſdem *Sermones duo Palamicarum Tranſgreſſionum*, Joannem Cypariſſiotam arguunt Auctorem anni circiter 1364. qui Palamam impugnaverit hæreticum:

Digitized by Google

SUPPLEMENTUM.

PHILIPPUS MAZERIUS ſeu DE MAZERIIS, Nobilis Venetus, aliis Siculus, Regni autem Cypri Cancellarius ſummus, Sancto Petro Thomæ Archiepiſcopo Cretenſi ſocius aliquandiu & contemporaneus, ſcripſit *Vitam Sancti Thomæ Cretenſis Archiepiſcopi ſeu Petri Thomaſii*, quam Socii Bollandiſtæ ediderunt ad diem 29. Januarii tomo 2. pagina 995. & ſeqq. præmiſſis pag. 990. Commentariis. Cùm autem obierit Petrus Thomæ ſeu Thomaſius anno 1366. die ſexta Januarii, licèt ejus feſtum celebretur die vigeſima-nona ejuſdem menſis: hæc ſcriptio Philippi Mazerii vix referri poteſt ante annum 1370. quo floruit Cancellarius in Cypro, imò vix credi poteſt tam citò poſt obitum Petri, ſcriptam eſſe illius Vitam. De Philippo Mazerio Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 2. pagina 279. Bollandus ad diem 29. Januarii menſis.

De Gallo Abb. Ciſtercienſi. 1370.

SUPPLEMENTUM.

GALLUS Abbas Aulæ-Regiæ in Bohemia, Ordinis Ciſtercienſis, clarus circa annum 1370. ſcripſit *Malogranatum*, cujus initium: *Fili accedens ad ſervitutem Dei*, &c. Eſt autem ſcriptum per formam Dialogi, cujus titulus, *Dialogus dictus Malogranatum in tribus libris diſtinctus interlocutoribus Patre & Filio*. Agit autem libro 1. *De ſtatu incipientium*, libro 2. *De ſtatu proficientium*, & lib. 3. *De ſtatu perfectorum*. Impreſſus autem in 4. in Germania anno 1481. loco & nomine Typographi ſuppreſſis. De Gallo Auctore hujus Operis, Conradus Geſnerus *in Bibliotheca*, Poſſevinus *in Apparatu ſacro*.

De Joanne Schadland. 1370.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES SCHADLAND, natione Germanus, Ord. FF. Prædicatorum, ex Conventu Coloniæ Agrippinæ, Magiſter in Theologia celeberrimus, olim Inquiſitor hæreticæ pravitatis in Alemannia, quo munere per annos aliquot cum Chriſtianæ Fidei incremento functus eſt. Variis etiam pro Apoſtolica Fide Legationibus ac Commiſſionibus honoratus, claruit anno circiter 1360. & ſequentibus, ſcripſitque Opus *De ſtatu Cardinalium*, quod manuſcriptum extat cod. 2089. Bibliotheeæ Colbertinæ. Factus eſt primùm Epiſcopus Culmenſis, tum poſtea Hildeshemenſis ſub Metropoli Colonienſi: denique ex manuſcripto codice alii volunt factum ab Urbano V. Epiſcopum etiam Vormacienſem anno Domini 1370. 15. Calendas Februarii, ibique præfuiſſe annos ſeptem, & fato functum eſſe an. 1377. in Conventu Fratrum Prædicatorum Confluentiæ, ubi corpus ejus ſepultum in Eccleſia ad majoris Altaris dextram. Plura de ipſo Leander lib. 3. capite penultimo *De Viris illuſtribus Fratrum Prædicatorum*, Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 2. pagina 248. ubi vult eum floruiſſe anno 1365. cum Ei-

SUPPLEMENTUM.

PHILIPPUS CABASSOLUS Cavellicenſis Epiſcopus & Cancellarius Joannæ Reginæ Neapolitanæ, de quo Raynaldus ad annum 1344. §. 30. Anno 1344. 4. Calendas Maji à Clemente Sexto delegatus eſt, ut inducias inter Maſſilienſes & alias Provinciæ & Comitatus Folkarquerii Urbes adverſus ipſos fœderatas promulgaret. Idem ad annum 1349. §. 10. per eas tempeſtates ſcripſit libros ſuos *De Vita & Miraculis Beatæ Mariæ Magdalenæ*, dicatos Henrico de Villares Archiepiſcopo Lugdunenſi Galliarum Primati, in quibus multùm exagitat Vezeliacenſes, quòd auderent dicere corpus ejuſdem Magdalenæ exiſtere apud Vezeliacum. Extat hoc Philippi Opus mſ. in Bibliotheca Sancti Victoris Pariſienſis. Factus Apoſtolicæ Sedis Nuntius anno 1359. unde colligitur de illo intelligenda eſſe, quæ de Epiſcopo Cavellicenſi Sedis Apoſtolicæ Legato habet Nicolaus Serarius in libro quinto rerum Moguntinarum pag. 858. Fuit poſtea Philippus Patriarcha Hieroſolymitanus & Presbyter Cardinalis tituli Sanctorum Petri & Marcellini, ac demùm Epiſcopus Sabinenſis; obiitque anno 1372. cujus teſtamentum editum eſt à clariſſimo viro Franciſco Ducheſnio in Hiſtoria Cardinalium Francorum. Vide Sammarthanos in Catalogo Epiſcoporum Cavellicenſium.

De Jordano de Saxonia. 1370.

SUPPLEMENTUM.

JORDANUS DE SAXONIA, cognomento *de Quedelimberg*, vel *Quedelinburg*, natione Germanus, profeſſione Eremita Auguſtinianus, vir doctus & ſanctus, de cujus laudibus multa paucis complectuntur inter cæteros Joſephus Pamphilus Signinus Epiſcopus, in Chronicis Auguſtiniani Ordinis Eremitarum, Ambroſius Coranus hujus Ordinis Generalis Præpoſitus, in Chronico Ordinis parte 2. & Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano, verbo *Jordanus*. Claruit ab an. circiter 1327. ad an. 1380. quo mortuum eum volunt. Scripſit *Summam Sermonum per totum annum de Dominicis*, impreſſam Argentorati in fol. an. 1483. quæ incipit, *Jordanis Ripas Alvei*, alludens haud dubiè ad nomen ſuum *Jordani*. Item *Tractatum de Paſſione Domini*, cujus initium, *Inſpice & fac ſecundùm exemplar*, &c. injectum inter Sermones de tempore, ad feriam ſextam Paraſceves. *Opus Sermonum de Sanctis*, incipiens, *Dan Catulus Leonis*, impreſſum Pariſiis anno 1521. in 4. apud Damianum Hickman. Ibidem inſigne Opus *De quadruplici Communione, ſeu de quatuor Communionibus quæ ſunt neceſſaria profitentibus Vitam Monaſticam*. Incipit, *Multitudinis credentium erat cor unum*, &c. Opus olim inſcriptum *Vitas Fratrum*, ſed meo quidem ſenſu malè, cùm parcè agat admodum in hoc Opere de Fratribus ſui Ordinis: plenè autem ac ſemper de moribus componendis & regulariter inſtituendis. Item ſcripſit Collectaneum quoddam ad ſuos Fratres Auguſtinianos Eremitas Pariſienſes, mſ. in Bibliotheca dictorum Auguſtinianorum majoris Conventus ad Pontem novum,

quod

Digitized by Google

hinc eſt quòd ego Frater Joannes de Saxonia, *dictus de Quodelingberg*, *inter Scholares Pariſienſes minimus*, &c. Continet poſt Jordani præludium, Sermones Divi Auguſtini 22. ad Fratres in Eremo, Ordine parum diverſo ab editis ſub eodem titulo: Sermones 4. ad Presbyteros Hypponenſes, Sermones 6. ad populum, omnes ex variis D. Auguſtini locis deſumptos. Hos ſequuntur tres Regulæ Divo Auguſtino paſſim attributæ, dein vita Sancti Auguſtini, cum duabus reliquiarum ejus translationibus & ſupputatione temporum, cum præconiis de eo variorum Scriptorum; Vita denique Sanctæ Monicæ ex Scriptis Divi Auguſtini, qualem exhibent Bollandiſtæ ad diem 4. Maji. Creditur ejuſdem eſſe Magiſtri Jordani *Chronica qualiter Romanum Imperium translatum fuit ad Germanos*, impreſſa Baſileæ anno 1559. in 8. apud Oporinum, cum Æneæ Silvii *Tractatu De ortu & auctoritate Romani Imperii* ad Fredericum Romanorum Regem. Obiit Jordanus Viennæ Auſtriæ anno 1380. de quo Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 471. pag. 269. & alii de quibus ſuprà.

De Arnaldo Terreni. 1370.

Supplementum.

ARNALDUS TERRENI natione Ruſcinonenſis, atque ut credimus, vel nepos Guidonis Terreni Magiſtri ac Scriptoris Ordinis Carmelitarum, de quo diximus ad annum 1330. vel ſaltem conſanguineus, utpote ejuſdem patriæ & cognominis. Claruit anno 1370. & ultra, Doctor Decretorum ut inſcribitur in mſſ. codd. & Sacriſta Eccleſiæ Elnenſis, apud Ruſcinones. Scripſit an. 1373. Avenione *Tractatum de Myſterio Miſſæ & horis Canonicis*, quem habes mſ. in Bibliotheca Colbertina cod. 3037. Item ibidem fecit Summam inſcriptam, *Quæſtiones Magiſtri Arnaldi Terreni Doctoris Decretorum*, *Avenione facta & compilata*, mſ. ibidem cod. 6191. Nec vidi quemquam de hoc Scriptore agentem.

De Manuele Caleca. 1375.

MANUEL Caleca Græcus, vir doctus ſcripſit *librum contra errores Græcorum pro Latinis*, quem vertit in Latinum idioma Ambroſius Camaldulenſis, juſſu Martini V. Pontificis: & eum in libros quatuor partitus eſt. Vixiſſe videtur hic auctor poſt ſchiſma Urbani VI. & Clementis VII. & ante ſchiſma Eugenii IV. & Felicis V. nam libro 4. ſui operis ſcribit, Romanam Eccleſiam ſuo tempore gubernatam fuiſſe à duobus Pontificibus. Ubi videtur loqui de ſchiſmate illo diuturno Urbani VI. & Clementis VII. ſiquidem in eodem libro meminit Concilii Lugdunenſis ſub Gregorio X. à tempore autem illius Concilii non fuit ſchiſma celebre, niſi ſchiſma Urbani, & Clementis: quod enim excitavit Ludovicus Imper. inter Joannem XXI. & Nicolaum V. breviſſimum fuit. Itaque falſum eſt, quod quidam dicunt interfuiſſe Calecam in Concilio ſub Gregorio X.

MANUEL Caleeas natione Græcus, ut colligitur ex epilogo libri quarti, Ordinis Prædicatorum, vixiſſe creditur Bellarmino poſt annum Chriſti 1378. quo conflatum eſt ſchiſma inter Urbanum VI. Romæ & Clementem VII. Avenione ſedentes. Verùm longè probabilius eſt vixiſſe eum ſæculo Chriſti XIII. Petrus Galeſinius Protonotarius Apoſtolicus in vita S. Bonaventuræ teſtatur interfuiſſe Concilio Lugdunenſi II. cum Michaele Palæologo Imp. Joſeph. Patr. Conſt. aliiſque Græcis Meminit quidem idem ille Auctor Concilii Lugdunenſis libri tertii cap. ſexto: ex ejus tamen verbis colligi nequit Concilio Lugdunenſi præſentem adfuiſſe. Vide Petavium Tomo II. Theologicorum Dogmatum.

Extant ejus *Libri quatuor adverſus Græcorum errores de proceſſione Spiritus Sancti*, &c. è Græco ſermone Latinè redditi ab Ambroſio Camaldulenſi Monacho juſſu Martini V. Romani Pontificis qui obiit anno 1431. & Latinè tantùm publicati anno 1616. Ingolſtadii in 4. à Petro Stevartio Leodienſi, & recuſi Tomo XIV. Bibliothecæ Colonienſis.

Quidam cenſent ejuſdem quoque Calecæ videri illud opus quod in Auctario ad Antiquas Lectiones Henrici Caniſii ab eodem Petro Stevartio vulgatum eſt pag. 535. (a) diciturque, *Tractatus Anonymi contra Græcorum errores de Proceſſione Spiritus Sancti*, *& animabus defunctorum*, *de azymis & fermentato*, *de obedientia Romanæ Eccleſiæ*, editus Conſt. in ædibus FF. Prædicatorum anno 1252. ex mſ. codice Bibliothecæ Bavaricæ.

Poſſevinus hoc tantùm habet extare mſ. Græcè in Bibl. Bavarica Manuelis Calecæ de elementis Catholicæ fidei ſecundùm Traditionem Sacræ Scripturæ & Catholicorum Doctorum. Nos pag. 36. ſpeciminis Novæ Bibliothecæ mſſ. librorum monuimus penes nos reperiri, *Manuelis hujuſce de Principiis fidei Chriſtianæ ſecundùm doctrinam Sacræ Scripturæ Magiſtrorumque Eccleſiæ Catholicæ libros duos*, à R. P. Jacobo Pontano Soc. Jeſu Presbytero Latinè redditos, quos cùm ſe dederit commoda occaſio, publici juris faciemus.

(a) Ex mſ. codice Bibliothecæ Bavaricæ, diciturque, &c. ſic enim conſtabunt, quæ à Typothetis disjuncta, ſenſum minus commodum Lectoribus ingenerare poterant.

Supplementum.

MANUEL CALECAS, quem volunt fuiſſe ex Ordine Fratrum Prædicatorum, claruit circa annum, non ut quidam ſcribunt, 1250. ſed anno circiter 1360. de quo Bellarminus & Labbeus in Diſſertatione hiſtorica *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*: ubi perperam vult eum vixiſſe anno 1250. ſeu vixiſſe ſæculo decimo tertio. Extant ejus *Libri quatuor adverſus Græcorum errores de proceſſione Spiritus Sancti*, è Græco latinè redditi ab Ambroſio Camaldulenſi Monacho, juſſu Martini V. Romani Pontificis, qui obiit anno 1431. & publicati tantùm anno 1616. Ingolſtadii in 4. à Petro Stevartio Leodienſi, & inde immiſſi in Bibliothecam Sanctorum Patrum editionis Colonienſis anni 1618. & nuperrimæ Lugdunenſis anni 1677. Item ſcripſit *Librum adverſus Palamitas illorumque Pſeudo-Synodum*, *ſub Imperatore Joanne Cantacuſeno*. Item Librum unum *De principiis Fidei*, de Deo ſcilicet uno, aliiſque ad Fidem ſpectantibus, quæ duo Opera impreſſa ſunt tom. 2. ultimi Auctarii Bibliothecæ Sanctorum Patrum,

Digitized by Google

De Roberto Epiſc. Senecenſi. 1375.

S U P P L E M E N T U M.

ROBERTUS Ordinis Fratrum Prædicatorum claruit anno 1376. & ſequentibus, promotuſque ad Epiſcopatum Senecenſem, in cujus Archivis habentur multa de ipſo documenta. Scripſit *Tractatum de Schiſmate* quem habes manuſcriptum in Bibliotheca Colbertina cod. 2761. Loquitur de illo ſed pauciſſimis Gallia Chriſtiana tom. 3. pag. 1013. *in Epiſcopis Senecenſibus.* B

De Joanne de Mondeville. 1375.

S U P P L E M E N T U M.

JOANNES DE MONDEVILLE vel MANDEVILLE, Anglus nobilis ac Medicinæ Profeſſor, circa annum 1332. vel circiter ex Anglia egreſſus, per annos 34. Aſiam & Africam excuſſit inquiſitionibus & itineribus variis, quorum relationes Scriptis tradidit, narrans quid mirabilius viderat in Ægypto, Arabia, Perſia, aliiſque regionibus, in opere quod Francicè, Anglicè, Latinèque evulgatum Nomenclatores dicunt, de quo diximus in Marco Polo ad annum 1272. De illo ſic Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 423. pag. 268. *Joannes Mandevillius Anglus, vir Nobilis, profeſſione Medicus ſcripſit* ſuum vigintitrium annorum itinerarium, *quod variis linguis excuſum in omnium eſt manibus. Obiit Leodii anno* 1372. *conditus apud Guillelmitas.* Die 17. Novembris, ut conſtar ex ejus Epitaphio quod Baleus, Pitſeus, Voſſius & alii referunt. Ego poſt multam inquiſitionem hoc opus impreſſum invenire non potui, licèt & multos curioſos viros hoc de libro interrogaverim; unde dicam tantùm inveniri mſ. in Anglia in Collegio S. Benedicti Cantabrigienſis codd. 4. & 192. & privatim in Bibliotheca Baronis Lumleii cod. 174. Hoc itinerarium prodiit Zvoll anno 1483. in 4. ut jam mihi conſtat. C D

De Birgitta Sveca. 1375.

S U P P L E M E N T U M.

BIRGITTA SVECIÆ Principiſſa, Uxor Vulſonii Nericiæ Principis, quo mortuo tranſiit ex motu pietatis in Italiam & Paleſtinam viſitatura Regiones à Chriſto Jeſu Domino noſtro & Apoſtolis ſanctificatas. Inſtituit Ordinem Regularem, quem ſancti Salvatoris appellavit, cujus alumnis *Regulam triginta & uno Capitibus* conſtantem compoſuit. *Octo etiam libros revelationum*, opus, quod quamvis pium, nullam tamen apud Graves viros, aut ſaltem modicam hucuſque obtinuit fidem: licèt inde devoti magnam ſumant Meditationum ſuarum materiam, devotionis alimoniam. *Hæ Revelationes & Regula* impreſſæ in folio Antuerpiæ anno 1611. Romæ anno 1628. in folio ex mſ. Codice apud Ludovicum Grignanum, itemque in folio Coloniæ eodem anno 1628. & Monachii anno 1680. Obiit Birgitta Romæ anno 1373. die 23. Julii, quam Bonifacius E

MATTHIAS DE CRACOVIA S. Theologiæ Doctor & familiaris S. Birgittæ, floruit per id tempus & ſcripſit opus inſcriptum, *Conflictus rationis & conſcientiæ de ſumendo vel abſtinendo à Corpore Chriſti.* Principium *multorum querela eſt*, &c. extat mſ. in Anglia Cantabrigiæ in Bibliotheca & Archivis Collegii Caii, cod. 40. impreſſum Memmingæ an. 1494. in 4. eſt.

De Nicolao Oreſmio. 1375.

S U P P L E M E N T U M.

NICOLAUS ORESMIUS natione Gallus, Patria Normannus, Scriptorum Collegii Navarrici Pariſienſis familiam ducit, qui primus illi intulit ſcientiarum penè omnium ſplendorem, quem ætate ſuppares Petrus Alliacus & Joannes Gerſonus auxerunt, æternitatique conſecrarunt. Virtus ac eruditio Oreſmii parta, non modò in Navarrico Collegio, ſed etiam in aliis Academiæ locis, fuerunt in cauſa, cur Joannes Galliæ Rex Magnanimus juxta ac litterarum amans, illum in præceptorem dederit filio ſuo, qui Caroli V. Sapientis nomen jure obtinuit. Adepta pridem Theologi Doctoris Laurea, regendum Navarræ Gymnaſium anno 1356. ſuſcepit 4. Nonas Octobres. Tunc partim ex Officio Theologiam docuit, partim ex Caroli juſſu *Sacra Biblia* Gallicum in ſermonem convertit, quæ paſſim in variis Galliæ Bibliothecis curioſè aſſervantur. Contra Gallicam hanc Oreſmii verſionem Bibliorum nullus inſurrexiſſe legitur, unde factum ab omnibus ſilentium, & multiplex Gallicorum Bibliorum deſcriptio, aperta mihi videntur monimenta, quibus Oreſmii verſio comprobata eſt. Interea anno 1361. creatus Regiæ Palatii Capellæ Theſaurarius & Rothomagenſis Decanus, Navarrico Magiſtratu abiit. Varia de Philoſophicis, de Mathematicis & de Theologicis opuſcula compoſuit; ſed duo præ cæteris magnum illi nomen pepererunt. Unum eſt *De mutatione monetæ*, ubi ſuccenſet Regibus nummos ponderis nequaquam juſti expendi jubentibus, quod difficillimis Franciæ temporibus factum conqueritur: impreſſum tom. 9. Bibliothecæ Sanctorum Patrum editionis ſecundæ Pariſienſis anni 1589. Alterum *Oratio*, quam Avenione coram Urbano V. & Cardinalibus habuit anno 1363. ubi Theologus Aulicæ Aſſentationis expers, quæ ſint clericorum vitia diſſerit, & ab iis exterminanda, per Eccleſiam proponit. Hic *Sermo* coram Urbano V. & Cardinalibus habitus, ab Illyrico Centuriatore in Catalogum teſtium veritatis relatus eſt. Ad annum 1370. cùm eſſet Decanus Rothomagenſis, præcepit ei Carolus V. ut libros plures in linguam Gallicam converteret. Huic obtemperans convertit imprimis *Ethica Ariſtotelis* cum Gloſſematibus Gallicè verſa, impreſſa Pariſiis in folio anno 1488. apud Antonium Verardum, cum pluribus libris Ciceronis & aliorum Auctorum Gallicè verſis. Deinde anno 1377. vertit in eamdem linguam *Politica ejuſdem* cum Gloſſematibus, impreſſa ibidem anno 1486. apud eumdem. Vertit etiam Gallicè Franciſci Petrarchæ *librum de Remediis utriuſque fortunæ*, impreſſum Pariſiis anno 1534. & *Tractatum de Sphæra* Gallicè verſum quinquaginta capita continen-

Digitized by Google

rat Joannes Launoius Doctor Theologus in ſua *Hiſtoria Regii Navarræ Gymnaſii Pariſienſis* part. 2. p. 455. ad 462. quæ impreſſa in 4. Pariſiis anno 1677. apud Viduam Edmundi Martini via Jacobæa ſub Sole Aureo. Sunt autem quæ recenſet hic diligentiſſimus Scriptor, *Conciones in unum volumen redactæ*, numero centum & quindecim, mſſ. in Bibliotheca Magnorum Auguſtinianorum ad Pontem Novum.

Tractatus *De Communicatione Idiomatum*, mſ. in Bibliotheca Vaticana, Navarrica, & alibi.

Tractatus *De dicto de omni in divinis*, mſ. in Bibliotheca S. Victoris, de quibus duobus Tractatibus meminit Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, verbo *Nicolaus Oreſmius* tom. 2. pag. 154.

Tractatus *contra Judiciarios Aſtronomos*, mſ. ibidem, cujus meminit Thomas Lexovienſis & Joannes Picus Mirandulanus.

Tractatus *De poſitionibus Propoſitionum*, ſeu *de proportionibus Propoſitionum*, mſ. ibidem, cujus meminit Joannes Picus Mirandulanus.

Tractatus *De latitudine formarum*, mſ. ibidem, & in Bibliotheca Navarrica.

Tractatus *De Arte Prædicandi*, mſ. in Bibliotheca ſancti Victoris.

Tractatus *utrum res futuræ poſſint præſciri per Aſtrologiam*, mſ. ibidem.

Sermo cujus Thema, *Juxta eſt ſalus*, &c. mſ. ibidem, ſed editus ab Illyrico Centuriatore, ut jam notavi.

Tractatus *De Antichriſto, ejus Miniſtris, adventu, ſignis propinquis & remotis, ex ſacra Scriptura*, mſ. ibidem.

Tractatus *De malis venturis ſuper Eccleſiam*, mſ. ibidem.

Rationes & cauſæ plurium mirabilium in natura, mſ. ibidem.

Plura Quodlibeta & diverſæ Quæſtiones, mſſ. ibid.

Tractatus *De configuratione qualitatum*, mſ. ibid.

Scriptum contra mendicationem, mſ. ibid.

Tractatus *De uniformitate & difformitate intentionum*, mſ. ibid.

Tractatus *De Divinationibus contra Judiciarios Aſtronomos, & Principes in talibus ſe occupantes*, mſ. ibid.

Deciſio Quæſtionis, *utrum oporteat in omni caſu judicem judicare ſecundum allegata & probata*, mſ. ibid.

Tractatus *De proportione velocitatum in motibus*, mſ. in Bibliotheca Collegii Navarrici & Auguſtinianorum Pariſienſium ad Pontem Novum.

Tractatus *De inſtantibus*, mſ. ibid.

Factus autem anno 1377. Lexovienſis Epiſcopus, cùm annos ſeptem commiſſam ſibi Eccleſiam magna cum laude rexiſſet, humanis rebus eximitur an. 1384. ſepultus in Eccleſia Cathedrali ante portam Chori ſiniſtram. Hæc nos ex Joanne Launojo locis citatis, ubi longè plura leguntur. Parcè autem admodum loquuntur de Oreſmio Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 2. pag. 154. Fratres Sammarthani tom. 2. Galliæ Chriſtianæ *in Epiſcopis Lexovienſibus*.

De Henrico Rebdorfienſi. 1375.

Supplementum.

Henricus Rebdorfienſis Monachus ſæculo 14. clarus, ſcripſit *Annales continentes Hiſtoriam Imperatorum Adolfi, Alberti, Frederici III. Ludovici Bavari, & Caroli IV.* ab anno 1295. ad annum 1372. quos Marquardus Freherus edidit primus in

De Hugolino Malabranca. 1370.

Supplementum.

Hugolinus Malabranca ex Urbe veteri, Ordinis Fratrum Eremitarum Divi Auguſtini, ſanctæ Theologiæ Pariſienſis Doctor, ſucceſſit in regenda Cathedra Gregorio Ariminenſi, fuitque ob intellectum nitidum & perſpicuum ac ſubtile ingenium Pariſiis in magno pretio habitus. Anno 1368. die 28. Maji Avenione eligitur totius Ordinis Auguſtinianorum Eremitarum Præpoſitus generalis, quem rexit ferè tribus annis. Factus anno 1370. ab Urbano V. Epiſcopus Ariminenſis & Patriarcha Conſtantinopolitanus Titularis, reliquit varia ingenii ſui monumenta: *nempe, Commentarios in 4. libros Sententiarum, Tractatum de Deo trino, & alium de Communicatione idiomatum in Chriſto*, quorum nihil quod ſciam, impreſſum eſt. Sed extant mſſ. Cremonæ in Bibliotheca Fratrum Eremitarum Divi Auguſtini, Bononiæ & Pariſiis, apud eoſdem Fratres. Vivebat adhuc anno 1372. cujus corpus tranſvectum eſt apud Urbem veterem, & in Divi Auguſtini templo conditum. Agunt de illo Joſephus Pamphilus *in Chronico Ordinis Eremitarum Auguſtinianorum*, Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, Philippus Elſſius *in Encomiaſtico ſuo Auguſtiniano*, & alii.

De Alberto Argentinenſi. 1375.

Supplementum.

Albertus Argentinensis perduxit *Chronicon ab anno 1270. uſque ad mortem Caroli IV. Imperatoris & primordia Venceslai Ignavi ejus filii*, quæ ſpectant ad annum 1378. Hoc opus Chriſtianus Urſtitius inſeruit tom. 2. pag. 74. Collectanei ſui Hiſtoricorum Germaniæ, impreſſo Francofurti in folio anno 1585. Item ſcripſit *Commentarium de rebus geſtis Bertoldi Argentinenſis Epiſcopi*, ibidem pag. 97. Eadem impreſſa Baſileæ annis 1553. & 1566. cum notis ad finem operum.

De Henrico de Arena. 1375.

Supplementum.

Henricus de Arena Canonicus Cameracenſis Eccleſiæ & Domini Papæ Clementis VII. Secretarius, anno 1379. ſcripſit *Epiſtolarium* ſeu *Formularium ſcribendarum Epiſtolarum*, quod mſ. in Bibliotheca hujus Cameracenſis Eccleſiæ pulpito 14. dextræ partis cod. 9. Succeſſu temporum reverſus in Angliam, unde oriundus erat, amplexus eſt Ordinem Fratrum Carmelitarum, de quo hæc Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro pag. 722. *Henricus de Arena aliis Harena, Anglus, patria Nordvolcas, Carmelita, ſcripſit Ordinationes (ut vocant) Conventuum ſive locorum ſui Ordinis, Conciones aliquot, formulas ſcribendarum Epiſtolarum. Obiit Stanfordiæ anno 1399. ut extat in indice Jacobi de Plebe Piſani Ord. Servorum, & apud Petrum Lucium.*

De

Digitized by Google

lis. Scripſit Latinè vel ſub ejus nomine Raymundus de Vineis, Capuanus, Ordine Dominicanus, & ejus Confeſſarius, opus inſcriptum: *Divina doctrina data per Perſonam æterni Patris intellectui loquentis, &c.* diviſum in plures Tractatus cum Orationibus, impreſſum in folio Coloniæ anno 1553. apud Gaſparum Gennep. *Cum Vita ampliſſima dictæ Catharinæ* quam conſcripſit præfatus *Raymundus Capuanus* ejuſdem Ordinis devotus Theologus, quam habent Bollandiſtæ ad diem 29. Aprilis, opus ampliſſimum pro ſubjecto. Extantque hæc opera mſſ. apud Patres Cœleſtinos Pariſienſes. Scripſit eadem Catharina Italicè *Epiſtolas plures*, quas habes editas in folio Venetiis anno 1506. apud Aldum Manutium, & has numero 364. graves & plenas pietatis & doctrinæ, lingua vernacula *ad varios Summos Pontifices, Cardinales, Reges, Principes, & ad cujuſcumque generis perſonas.* Item ex mſ. Italico originali translatas in Gallicam linguam, J. Baleſdens edidit Pariſiis in 4. anno 1644. apud Sebaſtianum Hure via Jacobæa ſub ſigno Cordis Boni. Impulit hæc Virgo Gregorium XI. Papam Litteris ſuis frequentibus ut Romam reverteretur, Sedem ibi fixurus Apoſtolicam. Ipſa in Schiſmate ferventibus ſtudiis amplexata fuit partes Urbani ſexti, ad eam uſque intentionem quam non omnes probant. Ejus *Dialogi ſex Tractatibus comprehenſi*, impreſſi etiam Ingolſtadii anno 1583. & Coloniæ 1601. Agunt de ea Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 466. pag. 268. Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* pag. 343. & omnes Scriptores Ordinis Dominicanorum, cum Bollandiſtis ad diem 29. Aprilis. CATHARINA ETIAM DE BONONIA, ſcripſit librum *de ſibi revelatis à Domino*, qui propria ejus manu ſcriptus extat apud Sanctimoniales Corporis Chriſti, quæ ſunt in eadem urbe, ubi Abbatiſſa fuit. Prodiit verò in lucem ibidem an. 1511. apud Platonem Benedictum, deinde ab hæredibus Hieronymi Benedicti anno 1536. denique Venetiis multò poſt, hoc eſt, anno 1583. Hæc ex occaſione Catharinæ Senenſis, ut utramque ſimul Catharinam complecteremur, utriuſque revelationes jungeremus: at hæc ultima obiit Bononiæ anno 1463. die 9. Martii, Soror Ordinis ſanctæ Claræ. Hic unum obſervatione dignum cenſeo, quidquid ſcriptum reperitur à fœmineo ſexu, illud omne appellari, *Divina revelatio* ſeu *divinitùs revelatum*, uti factum in evulgatis operibus ſub nomine *harum duarum Catharinarum*, ac ſub nominibus *Sanctarum Hildegardis, Eliſabeth, Gertrudis, Mechtildis, Birgittæ, &c.* quaſi verò ſanctæ ejuſmodi mulieres non incubuerint ſtudiis divinarum Scripturarum, atque ex acquiſitis per lectionem, ſcribere hæc humanitus tamquam doctæ non potuerint. Hæc abſque præjudicio ſanctitatis ipſarum dicta ſint.

De Henrico de Haſſia. 1380.

HENRICUS de Haſſia Carthuſianus ſcripſit: *In Magiſtrum ſententiarum. In Geneſim. In Exodum. In Proverbia Salomonis. In Apocalypſim S. Joannis. Dialogum inter Epiſcopum & presbyterum. Sermones varios. Regulas ad diſcernendum peccatum lethale à veniali.*

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

Geldria, propè Arenachum, ſive Arnhemium, obiit Sigiſmundo Imperante an. 1428. De eo Trithemius, Petrus Sutor, Sixtus Senenſis, Poſſevinus, Theodorus Petrejus, &c.

Regula ad diſcernendum mortale peccatum à veniali, excuſæ fuerunt anno 1483. cum Sancti Antonini
B Florentiæ Archiepiſcopi Confeſſionali, ſive, libro de eruditione Confeſſorum.

Liber de Contractibus & ordine cenſuum. In appendice ad opera Joannis Gerſonis.

Secreta Secretorum, Daventriæ anno 1501. & alia fortè alibi.

De Joanne Rusbrochio. 1380.

JOANNES Rusbrochius, natione Belga, Prior Monaſterii Vallis Viridis, vir divinæ contemplationi addictiſſimus, ſcripſit *lingua ſua patria*, *varia opera*, quæ in Latinam linguam converſa edita ſunt
C Coloniæ anno Domini 1552. Et recuſa non ita prid. per D. Quentelium.

Sunt autem hæc.

Summa totius vitæ ſpiritualis. Speculum ſalutis æternæ. Commentaria in tabernaculum Moyſis. Tractatus de præcipuis virtutibus. Liber de fide, & Judicio. De quatuor tentationibus. De ſeptem cuſtodiis. De ſeptem gradibus amoris. De nuptiis ſpiritualibus, lib. 3.

Vivebat hic auctor anno Domini 1390.

Hunc etiam Doctorem carpſit Jo: Gerſon, & de-
D fendit Dionyſius Chartuſianus. Id enim accidere ſolet iis, qui ſcribunt de myſtica Theologia, ut eorum dicta ab aliis reprehendantur, ab aliis laudentur, quia non eodem modo ab omnibus accipiuntur.

DISSERTATIO HISTORICA.

JOANNES Ruysbroek, à pago cognomine ad Sennam fluvium inter Bruxellam & Hallas in Belgio, ſic appellatus, ex Vicario & Presbytero Eccleſiæ S. Gudulæ in urbe Bruxellenſi, primus Prior ſub Francone Præpoſito Cœnobii Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini in Viridi-valle ſita in ſilva Sonia ad ſecundum ab eadem urbe lapidem, di-
E ctus Doctor Divinus, & excellentiſſimus Contemplator, obiit anno 1381. ætatis 88. die ſecunda Decembris. De eo Henricus à Pomerio, ejuſdem inſtituti ac loci Religioſus, in vita, quæ Rusbrochii operibus præmitti ſolet, Dionyſius Carthuſianus lib. 2. de donis Spiritus Sancti art. 3. & lib. 3. de Contemplatione, cap. ult. & in Commentariis in Areopagitam, Jo: Trithemius in Catalogo, qui malè ait floruiſſe anno 1390. ſub Bonifacio IX. & Wenceslao, unde in errorem plerique inducti, Marcus Maſtellinus in Necrologio Viridis-vallis, Thomas à Jeſu Carmelita Excalceatus, Valerius Andreas, Miræus, Suvertius, aliique Belgæ, ut omittam Simlerum, qui unum in tres videtur ſecuiſſe.

Ejus omnia opera ſæpè edita ſunt Coloniæ ex verſione Latina Laurentii Surii Carthuſiani. Editio-

Digitized by Google

Commentaria in Tabernaculum Moſis, & ad id pertinentia, ubi multa etiam Exodi, Levitici, ac Numerorum Myſteria explicantur. *Tractatus de præcipuis quibuſdam virtutibus. De Fide & Judicio libellus. De quatuor Tentationibus. De ſeptem cuſtodiis ſcholæ ſpiritualis opuſculum piſſimum. De ſeptem gradibus Amoris, ſive ſcalis. De Nuptiis ſpiritualibus libri tres.* Joannes Gerſon ſcripſit adverſus librum de ornatu ſpiritualium Nuptiarum, cujus patrocinium ſuſcipit Joannes de Schoonhovia, & poſt eum Dionyſius Carthuſianus, Surius, Poſſevinus, aliique.

De calculo, ſive, *perfectione filiorum Dei. Regnum amantium Deum. De vera contemplatione opus præclarum. Epiſtolæ ſeptem utiliſſimæ, Cantiones duæ admodum ſpirituales.*

Samuel, ſive, *de alta contemplatione*, Apologia de unione dilecti cum dilecto, & quorumdam Sancti hujus viri dictorum ſublimium.

Oratio brevis, cum eleganti paradigmate adſcripto Nuptiis ſpiritualibus, in mſ. Confluentino.

De Guillelmo Thorne. 1380.

Supplementum.

GUILLELMUS THORNE Monachus Cœnobii ſancti Auguſtini Cantuarienſis Benedictinus, laudatus ab Lelando mſ. Baleo Centuria 6. Scriptore 63. Pitſeo ætate 14. Scripr. 660. Voſſio de Hiſtoricis Latinis lib. 2. capit. 61. & lib. 3. cap. 3. ſcripſit *Chronica de rebus geſtis Abbatum ſancti Auguſtini* Cantuarienſis, edita Londini in folio anno 1652. cum decem Scriptoribus Anglicanis pagina 1757. cui adde *incerti Auctoris Evidentiam Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ* pag. 2207. & Chronologiam S. Auguſtini Cantuarienſis pag. 2229. claruit anno 1380.

De Philippo Riboto. 1380.

Supplementum.

PHILIPPUS RIBOTUS Ordinis Fratrum Carmelitarum, Provincialis in Catalaunia, clarus circa annum 1380. ſcripſit *Speculum Carmelitarum* 10. libris, ubi de origine & progreſſu ſui Ordinis, impreſſum in fol. Venetiis an. 1507. cum Joannis Groſſi Toloſani *Viridario lib. tribus*, & Tractatu ejuſdem Joannis Groſſi *De viris illuſtribus ſui Ordinis*, ibidem impreſſis. Eadem utriuſque auctoris opera, edita in folio Antuerpiæ an. 1680. *in Armamentario* ſeu *Speculo Carmelitarum*, apud Michaelem Cnobbatum. Obiit anno 1391. de quo Poſſevinus *in Apparatu Sacro* tomo 2. pag. 280. Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 463. pagina 267. Petrus Lucius in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Carmelitarum.

De Petro Queſnel. 1380.

Supplementum.

PETRUS QUESNEL Anglus, ex Ordine Fratrum Minorum, Conventus Norvicenſis Alumnus, floruit circa annum 1388. & ultra. Juriſconſultus & Theologus inſignis, eruditè ſcripſit: *Directorium Juris in foro conſcientiæ & judiciali*, quod opus in quatuor libros diſtinxit: ſcilicet,

De Summa Trinitate & Fide Catholica & de ſeptem Sacramentis lib. 1.

... nis iiſdem injungendis lib. 1.

De iis quæ ad jus & judicium ſpectant, ordinatè dirigendis lib. 1.

Quæ omnia olim aſſervata ſunt mſſ. in Bibliotheca Franciſcanorum Norvicenſi. Extat adhuc opus iſtud mſ. in Bibliotheca Vaticana, & in Minorum Toletana, litera X num. 81. cum hoc titulo: *Summa quæ vocatur directorium Juris in foro conſcientiæ & judiciali, compoſita à Fratre Petro Queſnel de Ordine Fratrum Minorum, ex Juribus Doctorum, & Summis diverſorum.* Volumen eſt ingens, & ſtylus præter Juriſtarum conſuetudinem elegans. Hæc Vvadingus in Bibliotheca Ordinis Minorum folio 288. ferè ad verbum, cui addo operis hujus elegantis extare duo mſſ. exemplaria codd. 328. & 2302. Bibliothecæ Pariſienſis Colbertinæ, ut indicavit Stephanus Baluzius Bibliothecæ Præfectus, qui cenſet opus eſſe elegans atque optimum.

De Matthæo Ebroicenſi. 1380.

Supplementum.

MATTHÆUS EBROICENSIS in Normannia, Gallus, Ordinis Fratrum Prædicatorum, chariſſimus ob eximiam religionem & eruditionem Carolo ſexto Galliarum Regi, floruit anno 1380. & ſequentibus. Hic igitur vitæ probitate, æqualique doctrina conſpicuus, ſubtilis ſanctorum Voluminum perſcrutator, ſcripſit *Commentaria in Geneſim, Exodum, Numeros, Leviticum & Deuteronomium.* Inſuper *Poſtillam in Iſaiam & ſuper alios multos libros Sacrorum Bibliorum*, quæ mſſ. aſſervantur in Bibliotheca Dominicanorum Ebroicenſium. De illo Sixtus Senenſis *lib. 4. Bibliotheca Sanctæ*, Antonius Senenſis Luſitanus *in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum* pagina 172. Ambroſius de Altamura *in Bibliotheca Dominicana* ad annum 1298. pag. 75. & in appendice ad eumdem annum pagina 463. Miror, nec poſſum parcere Ambroſio Altamurano inſignem quam hic admittit hallucinationem, omnino indignam Bibliothecario ſcribente intra ſæculum oculatiſſimum. Opinabar primum illam eſſe erratum Typographiæ, ſed re maturiùs expenſa, Parachroniſmum auctoris certò eſſe cognovi. Vult igitur inſignis Chronologus fuiſſe chariſſimum Matthæum Ebroicenſem Carolo VI. Galliarum Regi, cujus temporibus floruit, & verè; quippe Regnum adeptus eſt anno 1380. & ſequentibus ad 1422. Attamen in Bibliotheca non tantùm ſemel collocat hunc Matthæum Ebroicenſem, ad annum 1298. annis ferè centum ante Regnum Caroli ſexti, ſed idem repetit ad eumdem Appendicis annum pag. 463. ut nullum dubium hujus ſupinitatis lectori relinqueret:

Pictoribus atque Poetis,
Cuncta licent.

De Guillelmo VVodfordo. 1380.

Supplementum.

GUILLELMUS VVODFORDUS aliis VVODEFORDENSIS, Anglus, Sacræ Theologiæ Doctor Oxonienſis, vir pietate & doctrina celebris, Catholicæ unitatis amantiſſimus, Sectarum & hæreſum hoſtis infenſiſſimus, quem Thomas Valdenſis in tom. 2. De Sacramentis cap. 50. ſuum vocat Magiſtrum, de quo prolixè Lucas Vvadingus *in Bibliotheca Ordinis Minorum* pag. 158. quem videas. Floruit

autem

Digitized by Google

varia ad Concilium Baſileenſe ſpectantia habentur. Alia autem & plurima Guillelmi Vvodfordenſis Ordinis Minorum, Opera mſſ. inveniuntur in Oxonii & Cantabrigiæ mſſ. Bibliothecis, quæ recenſentur in Ecloga Oxonio-Cantabrigienſi impreſſa in 4. Londini, quam ſæpe allegavimus apud Joannem Norton anno 1600. Ibi in Syllabis Guillemus Vvodſordus, in indice Theologorum, cum deſignatione Bibliothecarum & numero codicum, in quibus opera ejus manuſcripta inveniuntur. Ejus *Determinatio contra Hæreſes Joannis Vvicleffi*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 87. Mertonenſi cod. 222. & privatim in Bibliotheca Lumleii cod. 297. *Super cauſis condemnationis Articulorum Joannis Vvicleffi*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 210. Item *contra Articulos Vvicleffi condemnatos*, mſ. privatim Cantabrigiæ in Bibliotheca Lumleii cod. 253. *Defenſorium contra Armachanum in libello de paupertate Chriſti*, mſ. Oxonii in Bibliotheca Magdalenenſi cod. 62. *Extractio Errorum Armachani*, mſ. Oxonii in Collegio novo cod. 168. *De Sacramento Altaris*, mſ. Oxonii in Collegio Exonienſi cod. 11. Nec omiſit illa Lucas Vvadingus *in Bibliotheca Ord. Minorum* pag. 158. ubi agit cum laude ac prolixitate de Scriptis hujus Guillelmi, cujus pariter honorificam habet mentionem in ſuis *Annalibus Minorum* tomo 1. Annalium anno 1240. num. 25. & tom. 4. anno 1395. numer. 2. Mortuus eſt Guillelmus de Vvodeſors Clocestriæ anno 1393. ibique in Conventu Minorum ſepulturam accepit.

De Henrico de Balma. 1380.

SUPPLEMENTUM.

HENRICUS DE BALMA quem DE PALMA alii appellant, fuit vir magnæ perfectionis & virtutis, atque Confeſſarius Sanctæ Coletæ Virginis Ordinis S. Franciſci, teſte Wadingo tom. 4. Annalium anno 1380. num. 25. Scripſit *librum Myſticæ Theologiæ*, qui incipit: *Via Syon lugent*, &c. attributum hucuſque Sancto Bonaventuræ & cum ejus opuſculis impreſſum. De illo Lucas Wadingus in Annalibus Minorum anno citato, & in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Minorum, verbo *Joannes Geneſius de Qualea* pag. 208. Joannes Bona S. R. E. Cardinalis in Auctoribus recenſitis ante libros ſuos de Liturgia ſacra. Sunt multi qui opinantur eſſe unum atque eumdem cum *Joanne de Parma*, quam aliter Joannem Geneſium, vel Joannem de Qualea vel Parmenſem appellant, Ordinis Minorum: qui ſcripſit *librum de civitate Chriſti* quem Hugo Rogerius Rhegii edidit anno 1501. & Romæ Jacobus Mazochius anno 1523. excudit. Hujus operis initium: *Fundamenta ejus in montibus Sanctis*, &c. de quo Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro, verbis, *Joannes Geneſius* pag. 880. & *Joannes Parmenſis* & *Joannes Paulinus* pag. 927.

De Raymundo Jordani. 1380.

SUPPLEMENTUM.

RAYMUNDUS JORDANI, Ordinis Canonicorum Regularium D. Auguſtini, primùm Uricenſis in Gallia Præpoſitus, deinde Abbas Cellenſis in Epiſcopatu Bituricenſi ejuſdem Ordinis, floruit anno 1381. multaque ſcripſit opera quæ hucuſque ſub nomine Idiotæ evulgata ſunt. Hæc autem omnia invictis argumentis Anonymo ablata, atque Auctori ſuo reſtituta edidit Theophylus Raynaudus Soc. Jeſu Theologus, impreſſa Pariſiis anno 1654. in 4. apud Jacobum Queſnel via Jacobæa ſub ſigno Coeleæ & Columbarum.

De Petro de Natalibus. 1380.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS DE NATALIBUS ex Paſtore ſeu Plebano Sanctorum Apoſtolorum Diœceſis Caſtellanenſis, factus Epiſcopus Equilinus in Gradenſi Provincia, perduxit ad exitum Catalogum Sanctorum anno 1382. die 26. Maji, quem ut ſimplicem nimiùm multi contemnunt. Impreſſus eſt Argentorati anno 1502. & alibi, ut habet Auberti Miræ Auctarium *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 511. pagina 278.

De Petro de Herentals. 1380.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS DE HERENTALS Brabantiæ oppido unde ei nomen Herentalii adhæſit, Canonicus & Prior Abbatiæ Floreffienſis Ordin. Præmonſtratenſis in Comitatu Namureenſi, ſcripſit *Commentarium* prolixum in 4. Evangelia circa annum 1380. mſ. duobus voluminibus in Bibliotheca Floreffienſi, ubi ea tenui ac volvi. Hujus prologus incipit: *Multifariè Sancti quatuor Evangeliſtæ quorum doctrina Evangelica*, &c. Commentarius autem incipit: *Summa bonitas bonum ſuum aliis communicare volens*, &c. Item Commentarium in Pſalmos mſ. in Bibliotheca Tongerloenſi in Brabantia, & in Anglia Oxonii in Bibliotheca Balliolenſi cod. 24. & Mertonenſi cod. 131. cujus prologus incipit: *Patri Reverendo Dominoque meo chariſſimo Domino Joanni de Arkel dudum Trajectenſi, nunc verò Leodienſi Epiſcopo Frater Petrus Prior Eccleſiæ Floreffienſis indignus, Ordinis Præmonſtratenſis, interpretationem ſui nominis cum Sanctis Patribus feliciter obtinere.* Incipit Commentarius, *Beatus vir*, *&c. Pſalterium eſt quaſi magna Domus* &c. Impreſſus autem eſt an. 1487. Coloniæ Agrippinæ apud Joannem Koelhoff in folio. Denique ſcripſit Chronicon quod porrigitur ad annum 1385. cujus prologus incipit: *Sapientis conſilium docens in tempore otii ſcribere ſapientiam*, &c. Chronicon autem *Deus eſt ſubſtantia*, &c. Mſ. in Bibliotheca Floreffienſi; & in Colbertina cod. 751. Porrò præter editionem Commentarii in *Pſalmos* præfatam, eſt editu etiam Coloniæ anno 1554. Rutlingæ anno 1498

atque

Digitized by Google

De Auguſtino Aſculano. 1380.

SUPPLEMENTUM.

AUGUSTINUS ASCULANUS, quem nominant DE ESCULO, Ordinis Fratrum Eremitarum Divi Auguſtini, claruit circa annum 1395. doctus ac nobilis Concionator, & ſcripſit *Sermones de Evangeliis Dominicalibus* ad Diſcipulos ſuos in Gymnaſio Patavino degentes, qui manuſcripti aſſervantur Bononiæ & Patavii in Bibliothecis hujus Ordinis, itemque Cremonæ apud eoſdem Auguſtinianos Eremitas. Antonius Poſſevinus in *Apparatu ſacro*, & Philippus Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano illius mentionem fecerunt.

De Philippo de Leidis. 1380.

SUPPLEMENTUM.

PHILIPPUS DE LEIDIS in Hollandia, unde oriundus erat, Doctor utriuſque Juris apud Aureliam Galliæ urbem, & Pariſiis Juris ejuſdem Profeſſor, Ultrajecti poſtea Canonicus & Vicarius, Epiſcopo ſuo chariſſimus fuit, & Summo Pontifici Gregorio XI. Scripſit *Tractatum de Republica cura & ſorte principantis*: quem Joannes Severinus anno milleſimo quingenteſimo decimoſexto edidit in folio Leydis. Obiit Trajecti anno milleſimo trecenteſimo octogeſimo-ſexto die octava Junii.

De Michaele Angriano. 1380.

SUPPLEMENTUM.

MICHAEL ANGRIANUS, ſeu *Aguanus*, Ordinis Fratrum Carmelitarum, Conventus Bononienſis in Italia, claruit anno 1381. factus (ut volunt) Præpoſitus Generalis ſui Ordinis, in Capitulo Veronam congregato. Scripſit nobilem *Commentarium in Pſalmos*, ſæpius impreſſum ſub nomine *Incogniti in Pſalmos*, nempe Compluti anno 1524. Lugduni an. 1588. & ibidem in fol. an. 1603. apud Petrum Landry: & noſtris temporibus ſub proprio nomine Auctoris impreſſum ibidem annis 1652. & 1673. opus nobile, doctum, ab omnibus laudatum quos viderim. Obiit Bononiæ anno 1396. Kalendis Decembribus in ſuo Conventu.

De Joanne Groſſo. 1380.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES GROSSUS natione Gallus, patria Toloſanus, Generalis Præpoſitus Ordinis Fratrum Carmelitarum, floruit eodem tempore, ſcribens *Viridarium Ordinis Carmelitarum libris tribus*, & alterum librum *De Viris illuſtribus ſui Ordinis*: quæ cum Speculo Philippi Riboti impreſſa ſunt in fol. Venetiis anno 1507. procurante editionem Baptiſta Cataneo Veneto, ejuſdem Ordinis Doctore Theologo. Præterea noviſſimis temporibus hæc Opera Joannis Groſſi, immiſſa in Collectaneum Danielis à Virgine Maria Carmelitæ Calceati, inſcriptum *Speculum Carmelitarum*, quod quatuor in folio tomis editum Antuerpiæ an. 1680. apud Michaelem Cnobbarum. Agunt de Joanne Groſſo Petrus Lucius *in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Carmelitarum*, Poſſevi-

tramontanorum circa annum 1309. atque in hac qualitate ſeu nomine, adfuit Concilio Piſano anno 1409. ejuſque nomen in Catalogo Patrum qui huic interfuerunt Concilio.

De Joanne Bromiard. 1380.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES BROMIARD Ordinis Fratrum Prædicatorum, claruit anno 1390. Theologus & juris Doctor clariſſimus. Scripſit *Summam Prædicatorum*, in qua ordine Alphabetico præcipuos Diſciplinæ Eccleſiaſticæ locos & ſenſus explicat. Hæc mſ. Oxonii in Anglia in Bibliotheca Collegii Orialenſis cod 33. & Cantabrigiæ in Bibliotheca Domus Sancti Petri codd. 247. & 260. impreſſa autem eſt Venetiis anno 1586. apud Dominicum Nicolinum. Addendi huic Operi impreſſo, *Tractatus Juris Civilis & Canonici ad moralem applicati, ſecundum ordinem alphabeti Fratris Joannis de Broomyard de Ordine Fratrum Prædicatorum*, mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Aulæ Penbrochianæ cod. 122. & Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 140. Ejuſdem *Dicta de Celebratione Miſſarum*, mſſ. Oxonii in Biblioth. Collegii Mertonenſis cod. 210. *Exhortationes*, mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca publica cod. 208. Vitam produxit Joannes Broomyard uſque ad annum 1419. ut cenſet Eiſengrenius, de quo loquitur etiam Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, Ambroſius de Altamura qui *in Bibliotheca Dominicana* refert illum perperam ad annum milleſimum ducenteſimum nonageſimum, pag. 63. & *in Appendice* pag. 459.

De Jacobo Guiſio. 1380.

SUPPLEMENTUM.

JACOBUS GUISIUS Montenſis Hanno, Ordinis Fratrum Minorum, Doctor Theologus, Mathematicus ac Philoſophus, patriæ Antiquitatis Hiſtoriarumque ſtudioſus, ſcripſit *Annales ſive Chronica Comitatus Hannoniæ*, quæ tribus tomis manuſcriptis extabant apud Minores Montium Hannoniæ, ex quibus Joannes Leſſabeus Compendium hauſit, & Lutetiæ evulgavit gallicè ſub hoc titulo: *Extrait des Chroniques de Jacques de Guiſe*. Extractum iſtud latinè inſcriptum, *Genealogia ex Chronicis Hainonienſibus recollectis per Magiſtrum Balduinum de Avennis*, habetur in Spicilegio Lucæ Dacherii tom. 7. pag. 584. & ſeqq. Deceſſit Valencenis anno 1398. apud ſuos ſepultus ante Odeum, ſub lapide marmoreo. Vide Aubertum Miræum in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 436. pag. 261. Lucam Vvadingum *in Bibliotheca Ordinis Fratrum Minorum*. Extat idem Chronicon mſ. apud Patres Societatis Jeſu Antuerpiæ, ut affirmant Bollandiſtæ variis locis.

De Simone de Cremona. 1380.

SUPPLEMENTUM.

SIMON DE CREMONA ſeu CREMONENSIS, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini, floruit anno circiter 1394. qui cùm diu Venetiis concionando cum magno fructu operam dediſſet, reliquit poſteris varia ingenii ſui Opera, ac Scripta. Hæc ſunt *Commentarii in quatuor libros Sententiarum*, *Tractatus*

citer, de quo agunt Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro* tom. 2. pag. 407. verbo *Simon Cremonenſis*, Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 433. pag. 260. Philippus Elſſius in Encomiaſtico ſuo Auguſtiniano, ubi plenè de Scriptoribus hujus Ordinis.

De Guidone Ebroicenſi. 1380.

Supplementum.

GUIDO EBROICENSIS in Normannia, Ordinis Fratrum Prædicatorum, vivebat ſub Carolo VI. Francorum Rege, clarus ob doctrinam & Sermones circa annum 1390. de quo loquitur Sixtus Senenſis in Bibliotheca Sancta lib. 4. Scripſit *Opus Sermonum de tempore & de Sanctis*, quod manuſcriptum in variis locis, nempe Neapoli ac Rhegii in Bibliothecis Fratrum Prædicatorum, in Abbatia Bellævallis Ordinis Præmonſtratenſis in Epiſcopatu Rhemenſi, in Anglia Oxonii in Bibliotheca Lincolnienſi cod. 50. & Cantabrigiæ in Bibliotheca Aulæ Penbrochianæ cod. 182. Item in eadem Bibliotheca cod. 16. *Regula Mercatorum Auctore Fratre Guidone de Ordine Fratrum Prædicatorum*, ad eumdem pertinet, de quo loquitur Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro* tom. 1. pag. 695.

De Marſilio ab Ingen. 1390.

MARSILIUS ab Ingen obiit anno Domini 1396. Sepultus in templo Suburbano Sancti Petri Heidelbergæ. Scripſit autem *commentaria in quatuor libros ſententiarum* non inutilia, & in Academia Heidelbergenſi Doctor & Rector fuit an. 1387.

Dissertatio Historica.

MARSILIUS Ingenus ſeu Inghenius, natione Germanus, quem Canon & Theſauratium Eccleſiæ S. Andreæ Colon. fuiſſe ſcribit Wimphelingius, & poſt eum Miræus, Heidelbergenſis Gymnaſii fundator, primus Doctor ac Rector, anno 1394. obiit 13. Kal. Septembris ſub Wenceslao Imp. & Bonifacio Papa IX. Heidelbergæ ſepultus in Eccleſia S. Petri. Trithemius de Gymnaſio Pariſienſi Hyldebergam fuiſſe evocatum docet pro Univerſitatis initio, quam Rupertus Dux Bavariæ & Comes Palatinus Rheni magnificè dotaverat, & Urbanus VI. Papa inſtar Pariſienſis confirmarat, additque natione Anglicum fuiſſe, licet liberum concedat judicium iis, qui Germanum fuiſſe contendunt.

Commentaria in quatuor libros Magiſtri Sententiarum, vidimus Argentorati impreſſa anno 1501.

Ineptiſſimus ille Bellarmini Simius Joannes Gerhardus in Academia Jenenſi Profeſſor publicus & Matæologiæ Lutheranicæ Doctor, cujus extat opuſculum poſtumum inſcriptum Patrologia, Jenæ anno 1653. editum Marſilium hunc æqualem Gabrielis Biel aſſerit, & docuiſſe Heidelbergæ circa annum 1490. quæ ſanè Trithemio qui anno 1494. in vicinia ſcribebat implacabiliter adverſantur. Emendandus quoque Apparatus Poſſevini, (ex quo, non verò ex Bellarmino error in Bibliothecam Marianam Hippolyti Maraccii) diſtribuit.

De Baldo. 1390.

BALDUS Ubaldus, natione Italus patria Peruſinus, celeberrimus Jureconſultus, ac Bartoli quondam auditor.

Scripſit præter ea, quæ ad jus civile pertinent. *Commentaria in libros Decretalium*. Obiit anno Domini 1410.

Dissertatio Historica.

BALDUS Ubaldus, J. C. celeberrimus, patria Peruſinus, Bartoli à Saxoferrato diſcipulus, obiiſſe dicitur à quibuſdam anno 1400. die 28. Aprilis, & Ticini ſepultus. Extant varia ejus in utrumque Jus Canonicum & Civile commentaria, de quibus Joannes Fichardus, Guidus Panciroliis, Lucas Wadingus in Bibliotheca Ord. Minorum, & alii. Joannes Trithemius mortuum eſſe tradit temporibus Sigiſmundi Imperatoris, anno Domini 1423. Indictione prima, & Papiæ in Conventu Fratrum Minorum Sancti Franciſci, menſe Julio cum honore ſepultum. Addit idem Auctor obiiſſe eodem anno fratrem Baldi Angelum Peruſinum, ſtudiorum ejus comitem & ſocium, multiſque ſcriptis de Jure libris nobilem.

De Joanne de Tambaco. 1390.

Supplementum.

JOANNES DE TAMBACO in Alſatia, Diœceſis Argentinenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum, floruit anno circiter 1390. qui & primus Regens ſeu Lector Gymnaſii Pragenſis ejuſdem Ordinis in provincia Bohemiæ, ſcripſit Opus mediocre quoad molem & ſtylo ſuo ſimplex, partitum in quindecim libros, quod inſcriptum, *Conſolatio Theologiæ*, ab aliis *Speculum Sapientiæ*, anno 1386. abſolutum. Extat impreſſum Pariſiis 1493. Coloniæ 1502. Norimbergæ 1509. Idem ſcripſit *Opus* inſcriptum *De Culpa & Gratia*, cujus optimæ notæ codicem manuſcriptum teſtatur habere apud ſe in Bibliotheca majoris Conventus Dominicanorum Pariſienſium, Natalis Alexander ex eodem Ordine & Collegio ſeu Conventu. Atque id *in ſelectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Capitibus*, ſæculo 13. parte 2. articulo 8. pag. 819. ubi ex auctoritate Joannis de Tambaco, aſſerit Summam Sancto Thomæ hucuſque communiter attributam, contra Joannem Launojum negantem. Licèt meo quidem judicio Alexander velit perperam floruiſſe Joannem Tambacenſem anno 1320. quem omnes collocant ad annum 1390. vel 1400. unde Argumentum Natalis Alexandri non concludit quoad hoc punctum, in ſuſcepto ſibi negotio, contra Joannem Launojum. Agunt de illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro*, Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 448. pag. 264.

Digitized by Google

Supplementum.

HENRICUS DE KINGTON Canonicus Regularis Abbatiæ Leiceſtrenſis, claruiſſe dicitur ſub tempore Richardi II. Angliæ Regis, in cujus ferè exitum *Hiſtoriam ſuam* ab Willelmo primo incœptam, præmiſſo libri primi Compendio de rebus aliquot Saxonicis & Nortmannicis, deduxit uſque in annum 1395. cujus Hiſtoriæ Exemplaria duo manuſcripta habentur in Bibliotheca Cottoniana. At jam impreſſ. hæc *Chronica de Eventibus Angliæ* pag. 2311. Ejuſdem *Hiſtoria Depoſitionis Regis Richardi II.* pag. 2743. inter decem Hiſtoricos *de Rebus Anglicis*, quos evulgavit Londini in folio an. 1652. Joannes Seldenus, vir eruditiſſimus ac Litterarum fautor eximius.

De Gerardo de Zutphen, & Gerardo Magno. 1390.

Supplementum.

GERARDUS DE ZUTPHEN, unus è primis Clericis Regularibus ſeu Fratribus Vitæ Communis, cujus Vitam ac devotam converſationem deſcripſit Thomas à Kempis, reliquit Opera duo Aſcetica, valdè ſpiritualia ac religioſa, unum inſcriptum *De reformatione virium animæ*, aliud *De Spiritualibus Aſcenſionibus*, impreſſa Pariſiis & Coloniæ anno 1539. imò ſæpè cum Operibus Thomæ à Kempis, deinde immiſſa in magnam Sanctorum Patrum Bibliothecam. Obiit anno 1398. die 4. Decembris, ætatis anno 31. de quo Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, verbo *Gerardus Zutphanienſis* pag. 636. Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 481. pag. 272.

Alius fuit GERARDUS cognomento MAGNUS, à quo hic primus diſtinguendus eſt, de quo Miræus *in Auctario de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 444. pag. 263. his verbis: GERARDUS MAGNUS Daventriæ ad Iſalam fluvium in Germania noſtra inferiore natus, adoleſcens Lutetiæ in Sorbona ſacris Litteris ac pietate inſtructus, æqualibus vitæ & doctrinæ exemplum mirificum dedit. Ad ſuos reverſus, Ultrajectenſem & Aquiſgranenſem Canonicatus, ut vocant, obtinuit. His optimis Beneficiis Eccleſiaſticis demùm abdicatis, *Clericos*, ſeu *Fratres Vitæ Communis* Daventriæ in patria inſtituit, qui Scholas Latinas Juventuti aperirent, & non bonis tantùm Litteris, ſed & benè vivendi moribus Diſcipulos inſtituerent. Quod inſtitutum poſtea per Germaniam inferiorem latiſſimè propagatum fuit. Scripſit *Proteſtationem de Veridica prædicatione; concluſa & propoſita*; itemque *De Studio ſacrorum librorum*; quæ tria Opuſcula leguntur typis edita cum Operibus Thomæ à Kempis. Reliqua ejus Opera extant manuſcripta in Bibliothecis variorum apud Belgas Cœnobiorum, videlicet: *De Contractibus & Uſuris, de inſtitutione Novitiorum, de Locatione curæ Paſtoralis, de Incommoditatibus Matrimonii, de Focariis, contra Turrim Trajectenſem, de Paupertate, de quatuor generibus meditabilium, de vitio detractionis. Sermones de Nativitate Chriſti, de die Palmarum, & alii. Epiſtola de Schiſmate, & alia de diverſis: de Simonia, de Beneficiis curatis, de cohabitatione & exercitiis devotorum. Concordia Evangeliſtarum de Paſſione Domini, Commentarius in Lectiones Officii Eccleſiaſtici de Defunctis, de compunctione & eruditione Scholarium*, & alia.

Lierdæ apud Carthuſianos, & alibi. Idem Gerardus *Joannis Ruſbrochii Ornatum ſpiritualis deſponſationis, & librum de duodecim Virtutibus*, aliaque ejuſdem Scripta ex Teutonico in Latinum tranſtulit: quæ Verſiones in Viridi-Valle & Namurci apud Crucigeros manuſcriptæ leguntur. Ad meliorem vitam anno 1384. die vigeſima Auguſti, ætatis ſuæ 44. tranſiit, à Thoma Kempenſi, Joanne Buſchio, Jodoco Badio Aſcenſio, aliiſque eximiè laudatus. De illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, tom. 1. pag. 634.

De Henrico Boich. 1390.

Supplementum.

HENRICUS BOICH Juris utriuſque Doctor clariſſimus, floruit circa annum 1390. Brito genere, ex Diœceſi Leonenſi, ſcripſit *Commentarios doctiſſimos in libros quinque Decretalium, in Sextum, & in Clementinas*, qui mſſ. in Bibliotheca Cathedralis Eccleſiæ Cameracenſis, & impreſſi variis locis; ſed poſterior editio Commentariorum in quinque libros Decretalium, & emaculatior, quæ olim prodiit Venetiis an. 1576. Poſſevinus *in Apparatu ſacro* pag. 723.

De Nicolao Eymerico. 1390.

Supplementum.

NICOLAUS EYMERICUS Gerundæ natus, quæ Cataloniæ in Hiſpania Civitas eſt, Ordinem Fratrum Prædicatorum profeſſus, floruit ſub Urbano V. & Gregorio XI. Romanis Pontificibus, & Petro IV. Rege Aragoniæ. Is Theologus & ſacrarum Legum peritus, Generalis Inquiſitor creatus anno Domini 1358. poſtea Avenionem, ubi tum Apoſtolica Sedes erat, ad Summum Pontificem Gregorium XI. profectus; de ſummis rebus Judex & Capellanus (ut ipſemet loquitur) illius conſtituitur, ab eoque pro varietate negotiorum & cauſarum, multa ſæpè obtinuit ſanctæ Inquiſitionis Officio adminiſtrando neceſſaria. Scripſit *Volumen magnum Chriſtianæ Reipublicæ utile*, nempe *Directorium Inquiſitionum*, quo regulas tradidit quibus Inquiſitores ad pernoſcendas & evellendas Hæreſes, ſecluſa omni perſonarum acceptione, optimè inſtituuntur. Impreſſum primò Opus Barcinonæ anno 1503. cujus omnia exemplaria locis innumeris depravata ita erant, ut cùm ſub Gregorio XIII. Pontifice Maximo hic liber Romæ eſſet recudendus, Franciſcus Penna Theologus & utriuſque Juriſconſultus, ampliùs bis mille loca ſuæ reſtituit integritati, & Scholiis perdoctis ipſum librum illuſtravit. Habetur igitur iterùm expreſſus Romæ in fol. anno 1578. & ibidem anno 1587. ex officina Populi Romani. Scripſit etiam *Multitudinem magnam diverſorum Opuſculorum*, mſ. in duobus voluminibus Bibliothecæ Colbertinæ. Hujus igitur Bibliothecæ cod. 2846. habentur Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum.

Epiſtola *ad Cardinales adversùs electionem Urbani VI.*

Ejuſdem *Epiſtola ad Regem, ut videtur, Francorum pro Clemente VII.*

Ejuſdem *Metra ſuper Schiſmate.*

Ejuſdem *Tractatus an tres Perſonæ Trinitatis ſint in Sacramento Euchariſtiæ.*

Ejuſdem *Tractatus adversùs Opera Raymundi Lulli, Clementi VII. oblatus ab eodem Nicolao.*

Ejuſdem

Digitized by Google

Papam & Cardinales, præmiſſorum Juramentum poſt mortem Clementis VII. Papæ, & contra Epiſtolam Pariſienſium Magiſtrorum.

Ejuſdem *Tractatus contra Alchymiſtas.*

Ejuſdem *Correctorium correptorii.*

Ejuſdem *Tractatus contra præfigentes certum terminum fini mundi.*

Ejuſdem *Tractatus contra Aſtrologos atque contra Nigromanticos, de occultis perperam judicantes.*

Ejuſdem *Elucidarius Elucidarii.*

Ejuſdem *Tractatus contra hæreticaliter aſſerentes Beatum Joannem Evangeliſtam fuiſſe Virginis Mariæ filium naturalem.*

Ejuſdem *Tractatus de admiranda ſanctificatione Dei & Hominis Genitricis.*

Ejuſdem *Incantatio ſtudii Ilerdenſis, ſuper viginti Articulis per quemdam Antonium Riera ſtudentem Valentinum, ut defertur, ibi ſeminatis.*

Ejuſdem *Tractatus ſuper declaratione* XXII. *articulorum Magiſtri Sententiarum, in quibus à multis communiter non tenetur.*

nium Senenſem Luſitanum *in Bibliotheca Fratrum Prædicatorum.*

De Jacobo de Teramo. 1390.

SUPPLEMENTUM.

JACOBUS DE TERAMO, vel TARAMO, Canonicus Aprutinus in Italia, doctus Juris utriuſque Interpres, Presbyter & Archidiaconus Averſanus, floruit circa annum 1390. ac ſcripſit Dialogum quem prænotavit *Conſolatio peccatorum*, mſ. Cantabrigiæ in Collegio Sancti Benedicti codice 60. Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 192. Balliolenſi cod. 341. Ejuſdem autem *Commentarius in Sententias M. Petri Lombardi* mſ. Oxonii in Bibliotheca Sanctæ Trinitatis cod. 26. qui poſtea impreſſus eſt Auguſtæ Vindelicorum anno 1472. per Joannem Schuſler. De illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, tomo 1. pagina 793.

SÆCULUM XV.

Ab anno Dom. 1400. *ad* 1500.

De Radulfo de Rivo. 1400.

SUPPLEMENTUM.

HUNC *Radulfum vide ſæculo decimo in Radulfo Flaviacenſi.*

De Joanne Froiſſarto. 1400.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES FROISSARTUS Hanno-Flander, Theſaurarius & Canonicus Chimacenſis & Inſulenſis, ſcripſit libris quatuor *Chronicon* ſive *Hiſtoriam* (ut inquit) *memorabilem continentem bella inter Galliam & Angliam ab anno* 1324. *ad annum uſque* 1400. quam excuſam & correctam ad manuſcriptos codices, & juxta Auctores Authenticos iterato edendam procuravit Dionyſius Sauvage, Henrici ſecundi Galliarum Regis Hiſtoriographus, in ſolio Pariſiis an. 1574. apud Michaelem Sonnium. Agunt de Joanne Froiſſardo Antonius Poſſevinus *in Apparatu Sacro* tom. 1. p. 878. Aubertus Miræus in ſuo Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 452. pag. 265. Andreas Ducheſnius in Catalogo ſpeciali Scriptorum *De rebus Gallicis*. Floruit anno 1400. & ultra.

De Henrico de Langeſtein. 1400.

SUPPLEMENTUM.

HENRICUS DE LANGESTEIN, dictus *de Haſſia*, Germanus, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini: ſed (ut ex ejus Epiſtola colligitur) ante Canonicus Eccleſiæ Vormiacenſis, claruit primùm in Academia Pariſienſi, ubi Lauream Doctoratus promeruit: deinde ob decus novæ (ut vocant) Univerſitatis Viennenſis in Auſtria, illuc ſe contulit, ubi docendo & ſcribendo celebris fuit, &c. Scripſit autem *Commentarium in libros quatuor Sententiarum*, qui aſſervatur Mediolani in Bibliotheca Auguſtinianorum Eremitarum Sancti Marci, ut tradit Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, tom. 1. pag. 730. Vivebat anno 1400. de quo mentionem faciunt Joannes Trithemius *De Viris illuſtribus Germaniæ*, Philippus Elſius *in Encomiaſtico Auguſtiniano.*

De Franciſco Ximenio. 1400.

SUPPLEMENTUM.

FRANCISCUS XIMENIUS ex Urbe Gerunda Catalanus, non Valentinus (ut aliqui autumant) Epiſcopus Elnenſis, nunc Perpinianenſis & Patriarcha Hieroſolymitanus, ſcripſit *inſignem librum de Vita Angelica* editum Compluti anno milleſimo quingenteſimo vigeſimo ſeptimo.

De Scala cæli, editum Barcinone anno 1501.

Pro Inſtructione Epiſcoporum & Superiorum ſcripſit li-

Dicitur ſcripſiſſe alia multa Opera lingua patria Lemoſina, quæ reperiuntur in Bibliotheca Cœnobii ſanctæ Mariæ de Jeſu propè civitatem Barcinonenſem, aliiſque multis in locis Principatus Catalauniæ. Citatur ab Abulenſi in Opuſculo *contra Clericos concubinarios*, Opus ejus *De Vita Chriſtiana*, quod quidem doctiſſimè ſcriptum, & in quatuor partes diſtinctum, prodiit Valentiæ anno 1484. & Granatæ anno 1496. Petrus Salazar in Chronicis Provinciæ Caſtellæ lib. 2. cap. 23. refert ultra librum *De Vita Angelica*, ſcripſiſſe de Vitis Sanctorum copioſè ſub titulo, *Flos Sanctorum*. Multos & valde eruditos libros compoſuiſſe, ait Eſculanus, & floruiſſe narrat circa annum 1400. ſed in eo errat quòd *Patriarcham* appellat *Alexandrinum*. Hic Franciſcus Ximenius cautè eſt diſtinguendus ab aliis duobus eorumdem nominum atque cognominum, quorum unus etiam Hiſpanus, Cardinalis & Archiepiſcopus Toletanus, Archicancellarius, Inquiſitor, & Gubernator Hiſpaniarum, qui tanto ſumptu, incredibilibuſque ſudoribus procuravit impreſſionem Bibliorum Complutenſium ſub Summo Pontifice Leone X. Alter ſeu tertius *Fr. Ximenius*, unus è duodecim Fratribus Franciſcanis, qui primi Indis Evangelii lucem intulerunt, ex Provincia Sancti Gabrielis, Juris Pontificii ſtudioſiſſimus, qui Epiſcopatum Tavaſci Indorum à Carolo V. oblatum recuſavit, ut ſub ſimplici Minorum habitu viveret, multaque ſcripſit. Loquitur de his duobus ultimis Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tomo 1. pag. 598. & 599. verbo *Franciſcus Ximenius*: ſed de omnibus, ſeu de his tribus doctè atque diſtinctim Lucas Vvadingus *in Scriptoribus Ordinis Minorum* paginis 139. 140. 141. à quo verbatim hæc accepimus, ſicut ipſe verbatim acceperat de aliis duobus Ximeniis, ab Antonio Poſſevino.

De Joanne de Hiſdinio. 1400.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES DE HISDINIO in Arteſia, ex Ordine Fratrum Hoſpitalium ſancti Joannis Hieroſolymitani, quem nonnulli in ſuis Catalogis ſcribentes, ajunt ſcripſiſſe tantùm *in Epiſtolas Divi Pauli*, ac Librum *De Annuntiatione Domini*: non cohærent cum Sixto Senenſi, qui diligentior indagator in Bi-
„ bliotheca ſancta, ſic de eo ſcriptum reliquit: *Jo-*
„ *annes de Hiſdinio Ordinis Fratrum Hoſpitalis ſancti*
„ *Joannis Hieroſolymitani, Theologus non ignobilis, de*
„ *Scripturis ſanctis benè meritus, & in Academia Pari-*
„ *ſienſi publicus Lector, elaboravit ſcholaſtica phraſi in*
„ *Job librum unum*, cujus initium eſt: *Uſque in tempus*
„ *ſuſtinebit*. *Item in Marcum librum unum*, cujus ini-
„ tium eſt: *Similis factus eſt leoni*. *In omnes Epiſtolas*
„ *ſancti Pauli ad Philippum Rothomagenſem Archiepiſco-*
„ *pum lib.* 14. Vixit anno 1390. Scripſit autem primò *Opus Sermonum de tempore & de Sanctis*, quod obtulit clariſſimo Philippo de Alenſonio Archiepiſcopo Rothomagenſi & S. R. E. Cardinali, & Epiſcopo Oſtienſi, qui obiit anno 1397. die 15. Auguſti. Impreſſum, opinor, Opus iſtud ab Antiquo, ſed vidi manuſcriptum in Bibliotheca Fuſniacenſi Ciſtercienſis Ordinis in Epiſcopatu Laudunenſi, his incipiens verbis: *Reverendiſſimo & illuſtriſſimo in Chriſto Patri ac D. Domino Philippo ab Alenſonio divina patientia Rothomagenſi Archiepiſcopo digniſſimo, Frater Joannes de Hiſdinio, ſancta Domus Hoſpitalis ſancti Joannis Hieroſolymitani Ordinem profeſſus, veſter humilis Capellanus & devotus Orator, vitam ducere fœlicem, &c.* Ejuſdem *Commentarius in Evangelium Marci & in Epiſtolam ad Ti-*

Hieroſolymitani, mſ. in Bibliotheca Regis Catholici Hiſpaniarum. Claruit Joannes de Hiſdinio ab anno 1390. ad 1400. & ultra, de quo Sixtus Senenſis in Bibliotheca ſancta, & Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*.

De Thoma Anglico. 1400.

SUPPLEMENTUM.

Thomam Anglicum vide ſæculo decimotertio in Divo Thoma Aquinate.

De Joanne Rochefort. 1400.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES ROCHEFORD Anglus nobilis, quos antiquæ Cattæ Milites vocant, floruit anno 1400. vel circiter, ac ſcripſit Opus intitulatum, *Flores Hiſtoriarum* ad ſua uſque tempora, quod extat mſ. Oxonii in Collegio omnium Animarum codice 4. ſub titulo, *Flores Hiſtoriarum cum Tabula facta per Joannem Rocheford Militem*. Hoc ex Ecloga mſſ. Oxonio-Cantabrigienſi Thomæ James edita in 4. Londini an. 1620. apud Joannem Norton.

De Nicolao de Biart. 1400.

SUPPLEMENTUM.

NICOLAUS DE BIART, floruit anno circiter 1400. de quo ſic Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro tom. 2. pag. 145. *Nicolaus de Briarto Ordinis Prædicatorum, fertur ſcripſiſſe Sermones utiles, Diſtinctiones morales, Summam de Abſtinentia. Antoninus Senenſis ex pluribus Monaſteriis Ordinis, ſed tacet quoto vixerit anno.* Ita Poſſevinus. Hujus autem *Diſtinctiones Byardi cum Tabula, Tractatus perutilis Concionatoribus*, habentur mſſ. Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 239. Mertonenſi cod. 134. & 195. Magdalenenſi cod. 149. Cantabrigiæ in Biblioth. Pembrochiana cod. 105. Porrò quem Poſſevinus facit ex Ord. Prædicatorum, ibidem eodem folio aliquanto antè facit ex Ord. FF. Minorum, immemor ſui in hoc caſu atque in multis aliis. Sic enim ſcribit, *Nicolaus e Briarto, Ordinis Minorum ſcripſit Diſtinctiones in quatuor libros*: certum enim eſt quòd de Scriptore eodem loquatur. Idem quoque eſt cum *Nicolao de Briardo qui ſcripſit Diſtinctiones in quatuor libros Sententiarum*, teſte Vvadingo *in Bibliotheca Ordinis Minorum* pagina 203. Hoc annotaſſe non infructuoſum, ut pateat quàm frequens ſit apud Nomenclatores Scriptorum, in ſuis Apparatibus & Bibliothecis, ex uno duos aut tres facere Auctores, ut fecit citatus Poſſevinus, qui etiam pagina præcedenti 144. ſui Apparatus, *tertiò* ſcripſit: *Nicolaus Bayard Anglus ſcripſit librum Diſtinctionum Theologicarum, Sermones de tempore & de Sanctis, Placita Theologica. Vixiſſe fertur anno* 1410. Dicitur autem in manuſcriptis codicibus aliquando *Nicolaus Byart*, aliquando *Bayart*.

De Joanne de Ligniano. 1400.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES DE LIGNIANO Juriſconſultus Mediolanenſis, ſcripſit *librum ſuper Clementinas*: ſub cujus nomine citantur etiam ſuper ſecundo Decretalium.

Digitized by Google

281. tom. 14. fol. 307. tom. 15. part. 1. fol. 558. & parte 2. fol. 281. Floruit anno 1400. de quo loquitur Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*, unde iſta accepimus.

De Thoma Abbate Vercellenſi. 1400.

Supplementum.

THOMAS, Abbas ſancti Andreæ Vercellenſis floruit circa annum 1400. ſcribens breves & planos *Commentarios in Opera Divi Dionyſii Areopagitæ de cœleſti & eccleſiaſtica Hierarchia*, *de Myſtica Theologia*, *de divinis Nominibus*, qui mſſ. extant in variis Bibliothecis Angliæ, Oxonii in Bibliotheca Mertonenſi cod. 193. Balliolenſi codice 20. Collegii Corporis Chriſti cod. 42. Cantabrigiæ in Collegio Sancti Benedicti cod. 40. Item *Commentarium ſuper Cantica Canticorum hyerarchicè exponens hæc Cantica*, mſ. in dicto codice 40. Collegii S. Benedicti. Sanè verò fuit Abbas Vercellenſis, ac ſine controverſia Thomas appellatus, Ordinis Divi Benedicti. Sic enim habet Vercellis ad ſancti Andreæ, cujus Cœnobii fuit Abbas, antiquum Epitaphium, ejus tumulo & Imagini affixum, cujus Imago præfert D. Benedicti Cucullam: ejus autem *Commentarius in libros Divi Dionyſii* juxta Poſſevinum in Apparatu ſacro, verbo *Joannes alter Scotus* tom. 1. pag. 939. fuit impreſſus Coloniæ anno 1526. cum Dionyſii Carthuſiani Operibus (forſitan cum ejuſdem Commentariis in libros ejuſdem Dionyſii Areopagitæ.)

De Hermanno de Lerbeck. 1400.

Supplementum.

HERMANNUS DE LERBECK, ex Ord. FF. Prædicatorum, apud Mindenſes in Conventu S. Pauli, circa annum 1400. clarus, ſcripſit *Chronicon Comitum Schawenburgenſium*, ab Adolfo I. ſive ab anno 1030. ad annum uſque 1404. Illud primùm Notis illuſtratum, evulgavit Henricus Meibomius Francofurti anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo, apud Rulandios in quarto.

De Petro Ancharano. 1410.

PETRUS de Ancharano Bononienſis Baldi auditor floruit anno 1410. Scripſit *in libros Decretales*, & *in Clementinas*, & *Concilia*.

Dissertatio Historica.

PETRUS de Ancharano, Patria Bononienſis, profeſſione J. C. Baldi Peruſini auditor, anno 1410. floruiſſe dicitur à Bellarmino ejuſque exſcriptoribus Miræo & Patrologo, poſt Trithemium, qui compatrem fuiſſe Franciſci de Zabarellis aſſerit, & licèt uxoris vinculo fuerit colligatus, ac re familiari occupatus, ſemper tamen in litterarum ſtudio verſantem multa in utroque Jure opuſcula ediſſe, quibus nomen ſuum cum gloria tranſmiſit ad poſteros. Mortuus eſt Bononiæ & in S. Dominici templo ſepultus cum epitaphio, in quo Juris Canonici ſpe-

De Antonio de Butrio. 1410.

ANTONIUS de Butrio Bononienſis, æqualis Petro de Ancharano. Scripſit *in Decretales*, & *Clementinas*, & *Repertorium Juris Canonici*.

Dissertatio Historica.

ANTONIUS Butrius, patria Bononienſis J. C. vivebat anno 1408. inquit Joſias Simlerus, quem vide præter Joannem Trithemium, qui claruiſſe aſſerit anno 1417. temporibus Concilii Conſtantienſis, & Sigiſmundi Imperatoris, eumque non minus honeſta converſatione, quàm doctrina venerabilem fuiſſe narrat, (a) Præter

Repertorium Juris Canonici ac Civilis, edita ſunt & alia ejus opera, nominatim Conſilia, &

Commentaria in Decretales & Clementinas.

(a) Forſterus & ex eo Fichardus aiunt eum obiiſſe anno 1408. Bononiæ Nonis Octobris, ſepultumque ibidem in Eccleſia S. Michaelis in Nemore ſeu Monte in Monachorum clauſtro. Diſcipulos habuiſſe dicitur Joannem de Imola, & Geminianum.

De Joanne Capreolo. 1410.

JOANNES Capreolus, Toloſanus Ordinis Prædicatorum, S. Thomæ doctrinæ defenſor egregius. Scripſit *Commentaria in quatuor libros Magiſtri ſententiarum*, in quibus S. Thomæ doctrinam ex ipſo Sancto Thoma explicat, & objectiones eorum, qui illam oppugnarunt optimè diſſolvit. Vivebat anno Domini 1410.

Dissertatio Historica.

JOANNES Capreoli, ex oppido Ratinenſi diœceſis Toloſanæ, Ord. Præd. doctrinæ D. Thomæ propugnator acerrimus, à Trithemio vixiſſe dicitur anno 1415. ab Antonio Senenſi 1424. à Bellarmino 1410.

Commentaria in quatuor libros Magiſtri Sententiarum, Venetus, & alibi edita, in quibus S. Thomam defendit adverſus Jo: Scotum, Petrum Aureolum, Nominales, aliosque ejus impugnatores.

De ſancto Vincentio. 1410.

SANCTUS VINCENTIUS Ferrerius Valentinus Ordinis Prædicatorum, vir Apoſtolicus, obiit anno Domini 1418. prædicavit multis in locis verbum Dei cum ſumma utilitate populorum, Deo cooperante, & ſermones ejus confirmante ſequentibus ſignis. Extant ſub ejus nomine tres tomi utiliſſimarum concionum: quæ etſi fortè ab ejus diſcipulis ſcriptæ ſint: tamen doctrinam ejus continent.

Scripſit ipſe *tractatum de vita ſpirituali*, brevem ſed plenum optima inſtitutione. Scripſit etiam *epiſtolas varias*.

In Catalogum Sanctorum relatus eſt à Calliſto tertio ſummo Pontifice.

Digitized by Google

Sanctus Vincentius Ferrerius, ſive Ferrarius, natione Hiſpanus, patria Valentinus, Ordinis Prædicatorum, Apoſtolica Sanctitate, atque doctrina, miraculiſque innumeris clariſſimus, ac veluti alter Paulus ad Judæos Mauroſque ad Chriſti fidem convertendos & Chriſtianos omnium ordinum ad meliorem frugem revocandos à Deo Opt. Max. miſſus interfuit Concilio Conſtantienſi anno 1418. & anni ſequentis die 5. Aprilis in Venetenſe Urbe apud Armoricos Britones obiit annos natus 70. Bellarminus, Poſſevinus, ac plures alii poſt Antonium Senenſem mortem ejus minus rectè aſſignant anno 1418. cùm non ſoleant ipſi Gallicanam veterem ſupputationem ſequi, quæ à Paſchate dumtaxat annum inchoabat, ſed Romanam, hoc tempore etiam Gallis omnibus communem, quæ à Kalendis Januariis annum exorditur. Sixtus quoque Senenſis peccavit lib. 4. Bibl. Sanctæ cùm mortem ejus ſanctiſſimam anno Domini 1420. adſignat. In numerum Sanctorum à Calliſto III. Papa adſcriptus eſt anno 1455. Indictione tertia. De eo S. Antoninus, Joannes Trithemius, Petrus Rauſanus, Franciſcus de Caſtillo, Bzovius, Spondanus, cæteriſque omiſſis, Vincentius Juſtinianus Antiſtius qui opera ejus collegit, ſcholiiſque explicata edidit Valentiæ apud Petrum Patricium anno 1591. ex qua multa deſcripſere Poſſevinus ac recentiores alii, hoc ordine.

Tractatus de Vita ſpirituali, ſive, *de interiori homine*, ſæpius una editus cum Meditationibus SS. Auguſtini & Bernardi, & cum ſpeculo Religioſorum Humberti ejuſdem Ordinis Prædicatorum Generalis, & alibi.

Tractatus conſolatorius in fidei mutationibus. Epiſtola ad Benedictum XIII. Papam ſive Antepapam, cujus meminit Sanctus Antoninus. *Epiſtola ad Joannem de Podio nucis Ord. Præd. Generalem. Fragmentum epiſtolæ ad Bonifacium Chartuſianorum Generalem. Fragmentum epiſtolæ ad Joannem Gerſonem. Epiſtolæ duæ ad Infantem Martinum Petri quarti Aragonum Regis filium, tunc Ducem Segobricenſem poſtea Regem*, ex Lemovicenſi idiomate quod à tempore Jacobi primi Regis in regno Valentino erat in uſu in Latinam linguam converſæ. *Epiſtola ad Ferdinandum primum Aragoniæ Regem olim Caſtellæ infantem.*

Addit idem Antiſtius B. Vincentium pollicitum quidem fuiſſe Infanti Martino ſe conciones ſuas in unum corpus redactas ipſi cum Epiſtola dedicatoria conſecraturum: verùm neſcire ſe an id poſtea præſtare quiverit. *Conciones* enim *de Tempore & Sanctis* quæ tribus voluminibus comprehenſæ circumferuntur ſæpiùs Lugd. Antuerpiæ, ac Ven. excuſæ ſub ejus nomine, doctrinam quidem illius continent, ab ejus diſcipulis curſim exceptæ videntur, unde & in eis ipſemet interdum citatur. Nec omittenda ejuſdem Antiſtii clauſula, qua Lectorem obſecrat, ne contemptibili ſermone offenſus perſuaſibilia humanæ ſapientiæ verba à Pauli diſcipulo flagitet; ſed ſi Divino cupiat amore caleſcere, aut potius uri, ſpiritum & virtutem perpendat, atque in iis meditandis diligenter incumbat.

Liber de Fine mundi, Neapoli in 4. impreſſus: in quo teſte Antonio Senenſi continentur, 1. de caſu ſeu ruina vitæ ſpiritualis, 2. de ruina Eccleſiaſticæ dignitatis, 3. de ruina fidei Catholicæ, cum prædictione multarum calamitatum, 4. de duplici Antichriſti adventu, ſcilicet puro & mixto. Eo reſpicere videtur Joannes Jacobus Friſius Tigurinus in additamentis ad Bibliothecæ Geſneri Simlerianam Epitomen: Vincentii Ordinis Prædicatorum res terribiles talis, de interitu [illegible] chriſti; deque fine Mundi. Germanicè in 4. anno 1582. ſed locum impreſſionis non deſignavit, neque interpretem. Quod verò præmittitur, *Compilationem de interiori homine*, impreſſam Magdeburgi an. 1493. id intelligendum arbitror de libello ſeu Tractatu *de Vita ſpirituali*. Expectandum tamen moneo eorum qui *αὐτόπται* fuerunt judicium, iis enim ut in cæteris conjecturas omnes meas ſubjiciam libens.

De Franciſco Zabarella. 1410.

B FRANCISCUS Zabarella, patria Patavinus Archiepiſcopus Florentiæ, & Cardinalis creatus a Joanne XXIII. Papa. Obiit anno 1417.

Scripſit *in Decretales*, & *in Clementinas*. Scripſit etiam *Concilia*, & *repetitiones varias*. Necnon *de horis Canonicis*.

Sed occaſione longiſſimi ſchiſmatis, ſcripſit etiam librum de ſchiſmate, in quo ſunt aliqua corrigenda: quare in Indice librorum prohibitorum liber ejus de ſchiſmate cum præfationibus, Argentinæ impreſſus ab hæreticis, prohibitus eſt, donec corrigatur.

Dissertatio Historica.

C PATRIA Patavinus, Jo: de Lignano, Baldi ac Saliceti auditor, ex Archiepiſcopo Florentino S.R.E. Cardinalis à Joanne XXIII. Papa creatus, obiit Conſtantiæ tempore Concilii, anno Chriſti 1417. ætatis 78. funebri oratione à Poggio Florentino laudatus, Patavii verò in Cathedrali Eccleſia cum Epitaphio ſepultus eſt. De eo Sanctus Antoninus, Spondanus, Scardeonius, Portenarius, quique de Cardinalibus hac ætate ſcripſere. Corrigendus Simlerus, qui claruiſſe anno 1418. ſcripſit poſt Trithemium, cùm certum ſit præcedenti anno ex hac vita migraſſe. Corrigendus quoque Forſterus, qui in patria obiiſſe aſſerit. *De Comm. in Decretales & Clementinas, Tractatu de Horis Canonicis & Re-*
D *petitionibus variis*, alii plura (*a*).

(*a*) In Sandovalliano indice Expurgatorio prohibetur Tractatus *de ſchiſmate*, atque ejuſdem libri Præfationes Argentinæ impreſſæ. Item XV. Conſilia Hieronymi Schurpſt Auctoris damnati, quæ apponuntur ad finem Conciliorum ejuſdem Franciſci Zabarellæ, donec prodeat emendatio. In Romano quoque anni 1564. inter Certorum Authorum libros prohibitos occurrit pag. 39. Franciſci Zabarellæ liber de ſchiſmate atque ejuſdem libri præfationes Argentinæ impreſſæ, quamdiu non prodierit expurgatus.

De Petro ab Alliaco. 1410.

E PETRUS ab Alliaco Archiepiſcopus Cameracenſis & Cardinalis, creatus à Joanne XXIII. anno 1411. Obiit ſub Martino V. anno 1426.

Scripſit *in quatuor libros Sententiarum*. Item *de laude Scripturæ*, & *Eccleſiæ ſtabilitate*. *Quæſtiones in Examerон. Paraphraſim in Pſalmos. Meditationes in Pſalmum 30. & 41. In principium Evangelii ſecundùm Marcum. In Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam. In Cantica B. Mariæ, & Zachariæ, & Simeonis. Speculum conſiderationis. Compendium contemplationis. De ſpirituali ſcala. De Sacramentis. De legibus, & ſectis. De electione ſummi Pontificis. De exercitio ſpirituali. De Concilio Generali. De duodecim honoribus ſancti Joſeph. Sermones, & epiſtolas. De concordia Theologiæ, cum Aſtrologia & hiſtoria. De anima, & accidentibus ejus.*

Quæ-

Digitized by Google

naſii Navarrici Archididaſcalo. Hoc, inquam, non eſſe verum, perſpicuè conſtat ex præſatione ad ipſam vitam, ubi ſe auctor Epiſcopum nominat. Unum eſt, in quo reprehenditur hic auctor, quòd videlicet ſenſiſſe videatur, Chriſti Nativitatem prænoſci potuiſſe ex genethliacis obſervationibus, atque ad hoc adduxerit apparitionem ſtellæ, quæ apparuit Magis, de qua te vide Sixtum Senenſem lib. 5. Bibliothecæ ſanctæ, annotatione 15. & 81. & lib. 6. annot. 10.

B

Dissertatio Historica.

PETRUS de Alliaco, Compendii ad Iſaram ex tenuiſſimæ fortunæ parentibus ortus, Doctor Collegii Navarrici in ſtudio Pariſienſi, ejuſque Archididaſcalus (ſunt qui Academiæ Pariſienſis Cancellarium, S. Capellæ in eadem urbe Theſaurarium & Magnum Franciæ Eleemoſynarium præterea vocitent) Joannis Gerſonis præceptor, Cameracenſem anno 1398. poſt Vellavenſem, ſive Anicienſem adeptus Epiſcopatum, anno 1411. die 6. Junii creatus eſt S.R.E. Cardinalis titulo S. Chriſogoni à Joanne Papa XXIII. tum deinde obiit vel in Germania anno 1416. vel ut alii plures ſcribunt, anno 1425. Avenione die 8. Auguſti, tum Legatus Apoſtolicus per Galliam, dictus Aquila Galliæ, & aberrantium à veritate malleus indefeſſus; relatumque eſt corpus ejus Cameracum, & in Eccleſia Cathedrali ſepultum cum Epitaphio. Bibliothecam ſuam Collegio Navarrico legaſſe dicitur. De eo Froiſſartes, Juvenalis de Urſinis, Monſtreletus, Trithemius, Spondanus, Sixtus Senenſis, Poſſevinus, Voſſius, Valerius Andreas, Frizonius, Auberius, Nomenclator, aliique, qui de Cardinalibus ſcripſere. Multa opera ſcripſit, ex quibus ſuperſunt typis impreſſa quæ ſequuntur, nemo enim hactenus unum in corpus redegit, & cum iis quæ in Bibliothecarum forulis cum tineis certant, publici juris fecit.

C

1. *Commentarii ſuper libros 4. Sententiarum una cum laudibus Theologiæ & Quæſtionibus de poteſtate Eccleſiæ*, anno 1500. in 4. & Parte 1. operum Gerſonis Tractatus ejuſdem Petri occurrit *de Eccleſiæ & Cardinalium auctoritate*. Extat quoque *Reſponſio contra Fr. Matthæi concluſiones pro ſecta Flagellantium*.

D

2. *Libellus de emendatione Eccleſiæ*, Coloniæ in folio editus cum Concilio Baſileenſi.

3. *Meditationes in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales*, quæ tribuuntur à quibuſdam Joanni Gerſoni, inter Orthodoxographa pag. 1330.

E

4. *Vita S. Petri de Morono Romani Pontificis, dicti Cœleſtini V.* apud Surium die 19. Maji, & ſeorſim Pariſiis an. 1539. apud Franciſcum Stephanum: nec falſi ſunt, qui dixerunt cum Poſſevino (qui tamen unum in duos diviſit) ſcriptam eam fuiſſe à Petro de Alliaco Gymnaſii Navarrici Archididaſcalo, qui poſtea creatus Epiſcopus Cameracenſis potuit hæc præmittere: Præſumo ſcribere Petrus de Petro, Epiſcopus de Epiſcopo, &c. Nec in eo fuerat Bellarmino & Voſſio (qui eum κατὰ προληψιν utique non tolerandam in accurato ſcriptore appellavit Archiepiſcopum, quod & in aliis quoque ſed minùs accuratis jampridem obſervavimus) ullatenus laborandum. Major autem mihi ſuboritur difficultas, qui fieri poſſit, ut idem fuerit Regis Francorum Caroli V. Cæ-

8. *Vigintiloquium de concordantia Aſtronomicæ veritatis cum Theologia.* 9. *De Concordia Aſtronomicæ veritatis & narrationis Hiſtoricæ.* 10. *Tractatus Elucidarius Aſtronomicæ concordiæ cum Theologia & cum Hiſtorica narratione.* 11. *Apologetica defenſio Aſtronomicæ veritatis.* 12. *Apologetica defenſio ſecunda.* 13. *Tractatus de concordia diſcordantium Aſtronomorum.*

8. Theologicos aliquot Tractatus edidit an. 1634. Leander à Sancto Martino Duaci, Theologiæ Doctor & Hebraicæ linguæ Profeſſor, hoc ordine.

1. *Speculum Conſiderationis.* 2. *Compendium Contemplationis.* 3. *De Scala ſpiritualis gradibus.* 4. *Epitome quadruplicis exercitus Spiritualis.* 5. *De oratione Dominica.* 6. *Orationis Dominicæ expoſitio Anagogica.* 7. *Salutationis Angelicæ expoſitio devota.* 8. *Verbum abbreviatum ſuper libro Pſalmorum.* 9. *Meditatio in Pſalmum Trigeſimum:* In te Domine ſperavi. 10. *Meditatio altera in eumdem Pſalmum.* 11. *Meditatio in Pſalmum:* Judica me Deus. 12. *Meditationes in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales.* 13. *Meditatio in Canticum,* Magnificat. 14. *Meditatio in Canticum,* Benedictus. 15. *Meditatio in Canticum,* Nunc dimittis. 16. *Expoſitio* in Cantica Canticorum Salomonis. 17. *Duodecim honores Sancto Joſeph ſponſi Virginis.*

9. *Liber de Concordia Aſtrologiæ & Theologiæ* extat quoque in Appendice operum Joannis Gerſon.

10. *Quæſtiones in ſphæram Mundi Joannis de Sacroboſco* cum Petri Ciruelli Commentariis Daronenſis Hiſpani, Pariſiis anno 1498.

11. *Tractatus ſuper libros Meteororum Ariſtotelis de impreſſionibus aeris, & de iis quæ in 1. 2. & 3. regionibus aeris fiunt, &c.* Viennæ ad Danubium in Auſtria anno 1509.

Si quæ verò diligentiam noſtram effugerint, & propria aliorumve indagatione poſtea innoteſcant, ea in Appendice cum nonnullis aliis recenſebuntur.

Supplementum.

PETRUS DE ALLIACO Compendii ad Iſaram natus anno 1350. ex parentibus ignobilibus quidem, ſed probis & liberalibus, magnum familiæ ſuæ honorem acquiſivit ob doctrinam ſimul & pietatem. Multa de illo habent Bellarminus in libro *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, longè plura Philippus Labbeus in eodem libro. At pleniſſimè omnium Joannes Launojus in Opere ſeu *Hiſtoria Regii Navarræ Collegii*, de qua jam nos alibi, parte 3. lib. 1. cap. 4. pag. 467. & ſequentibus, ubi omnes vitæ illius Epochas diligentiſſimè annotat, omnes libros impreſſos, quos etiam accuratè ſatis inquiſierat & annotaverat Labbeus loco citato, adhuc accuratiùs inquiſivit & recenſuit uſque ad ſcrupulum, itaut hujus utriuſque diligentiæ nihil addi poſſit. Ratio tamen noſtri *Supplementi* ad Auctores vel Opera Auctorum omiſſa à Bellarmino & Labbeo, expoſcit ut hic ſubjungamus alia quædam Opera manuſcripta tantùm, mutuata ab eodem Launojo loco citato, pag. 479. *Sequuntur Opuſcula Petri Alliacenſis Manuſcripta, quæ in Bibliotheca Collegii Navarrici aſſervantur.*

Quæſtio determinata in Scholis Navarræ, *Utrum Hæreticum ſit dicere, quòd liceat pro docendi licentia pecuniam dare vel recipere.*

Propo-

Digitized by Google

Quæſtio de reprehenſione Petri à Paulo facta, *Quærit à me Charitas veſtra.*

Reſponſio in Sorbona, *Utrum eſſe tria Suppoſita unius Naturæ, ſit perfectio.*

Quæſtio de qua reſpondit in Sorbona, *Utrum Creatura Rationalis conſcientia erronea, ejus actum excuſare poſſit.*

Reſponſio in Aula Epiſcopi, *Utrum Chriſti dono gerens poteſtatem, juſtè damnetur?*

Altera Quæſtio, *Utrum libertas creaturæ rationalis ante & poſt lapſum ſit intrinſecè æqualis.*

Invectiva Ezechielis contra pſeudo-Prædicatores: *Ezechiel Propheta.*

Sermo in Capitulo Navarræ: *Veritas de terra orta eſt.*

Sermo de S. Bernardo: *Dedit ei cor ad præcepta.*

Sermo in Capitulo Navarræ: *Ipſorum eſt Regnum Cælorum.*

Sermo in Synodo Ambianenſi factus, dum erat Subdiaconus: *Sacerdotes tui induantur juſtitia.*

Sermo in Synodo Eccleſiæ Pariſienſis: *Hic jam quæritur.*

Tractatus utilis & amplus ſuper Boetium de Conſolatione Philoſophiæ, cum eleganti præfatione, quæ incipit: *Reverendiſſimi Patres, Magiſtri ac Domini chariſſimi, mihi ardua ſcandere volenti.*

Tractatus de falſis Prophetis, *Attendite à falſis Prophetis. Quia ad obſervantiam Divinæ Legis.*

Alter Tractatus de falſis Prophetis, *Attendite, &c. quia ſic dici ſolet:* ubi de Hypocriſi, de bonorum & malorum Angelorum cognitione & locutione, Prophetia & divinatione per Aſtra diſputatur.

Deſcriptio imaginariæ Viſionis de Horto Sacræ Scripturæ, quam fecit in principio ſuo ſuper Cantica anno 1374. *Veni in hortum meum*, cum longa & eleganti præfatione, quæ omnia deſiderantur in Expoſitione ſuper Cantica Canticorum edita Argentinæ anno 1490.

Propoſitio facta coram Papa contra Fratrem Joannem de Monteſono, quæ incipit: *Pater Sancte, in nomine tuo ſerva eos.*

Altera propoſitio facta in Conſiſtorio, quæ incipit: *Veritatem meditabitur guttur meum.*

Tractatus ex parte Univerſitatis ſtudii Pariſienſis pro cauſa Fidei, contra eumdem Fratrem, cujus excerptum habetur ad calcem Magiſtri Sententiarum. Hunc Tractatum Vveſellus Groningenſis libro de poteſtate Papæ cap. 9. laudat, eique tribuit nomen *Rota de errore quatuordecim Concluſionum Fratris Joannis de Monteſono.*

Hæc Joannes Launojus loco citato, cui nos addimus, pleraque ex his iiſdem operibus inveniri etiam mſſ. Cantabrigiæ in Bibliotheca Collegii Emanuelis codice primo, quæ nempe ſequuntur.

Tractatus editus per Magiſtrum Petrum de Alliaco, poſtea Cardinalem Cameracenſem contra Fratrem Joannem de Monteſono, & propoſitio contra eumdem.

Item propoſitio Magiſtri Petri de Alliaco coram Papa, contra Fratrem Joannem de Monteſono. Propoſitio ejuſdem contra eumdem dicta in Conſiſtorio. Propoſitio ejuſdem coram Papa contra Cancellarium Pariſienſem. Sermo ejuſdem *De Sancto Bernardo*. Sermo *De Sancto Ludovico*. Sermo *in Synodo Ambiani*. Sermo *in Synodo in Eccleſia Pariſienſi*, de quibus omnibus ſuprà. Qui plura cupit, adeat locis citatis Bellarminum, Labbeum, & Launojum, ſæculum 7. Univerſitatis Sorbonicæ, ubi multa pariter de ipſo.

S U P P L E M E N T U M.

RAYNERIUS natione Italus, patria Piſanus, ex Ordine Fratrum Prædicatorum, teſte Sancto Antonino 3. parte Summæ Hiſtoricæ tit. 23. capite 11. paragrapho 2. Summam edidit, quæ *Pantheologia* inſcribitur, in duas partes tributam, *procedentem in materiis ſecundùm ordinem Alphabeti, quæ non ſolùm tractat de Caſibus conſcientiæ, ſed etiam de omni materia prædicabili, & per modum prædicabilem.* Scribebat autem juxta Natalem Alexandrum in ſe-
B lectis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Capitibus ſæculo 14. cap. 5. pag. 576. anno 1333. juxta Labbeum anno 1414. *in Brevi Chronologia Scriptorum Eccleſiaſticorum.* Hoc opus nupertimè tantis acceſſionibus auctum prodiit Pariſiis in fol. tribus tomis, cura & ſtudio Joannis Nicolai Ordinis Fratrum Prædicatorum, ut primævus Raynerii labor cognoſci non poſſit. At Jacobus Florentinus Profeſſor Ordin. FF. Minorum qui edidit olim in fol. Nurembergæ in Germania anno 1474. *Pauca ſubſtraxit, multa addidit quæ deficere videbantur, reducendo etiam aliquas materias ſubtiles ad ſtylum faciliorem & clariorem: ut tam à legentibus quàm audientibus dulciùs guſtarentur & medullitus imprimerentur.* Hæc ille in prologo, unde purum
C qui vult Raynerium, recurrat neceſſe eſt ad manuſcriptos codices, quorum nonnulli in Anglia repetiuntur. Eadem Pantheologia impreſſa etiam alibi, ſed juxta primam impreſſionem, ut Venetiis anno 1486. & Lugduni anno 1519. in folio Brixiæ demum duobus voluminibus in 4. anno 1580. apud Thomam Buzzolam. Egiſſet meliùs Joannes Nicolai, ſi purum Raynerii Opus nobis obtuliſſet, licèt mole minus.

De Theoderico de Niem. 1410.

S U P P L E M E N T U M.

D THEODERICUS DE NIEM ſeu NIEMUS Litterarum Apoſtolicarum Scriptor & Abbreviator, claruit anno 1410. & ſequentibus, calamitoſiſſimis temporibus luctuoſi Schiſmatis, quo Eccleſia Occidentalis omnimodè lacerata eſt. Hic oculatus multarum Rerum teſtis, ſcripſit nobile opus *De Schiſmate inter Urbanum VI. & Clementem Antipapam III. libris*, quorum liber quartus inſcribitur, *Nemus unionis*. Itemque & *Vitam Joannis XXIII.* Summi Pontificis qui electus anno 1410. coactus eſt cedere anno 1415. quamvis ab illuſtribus viris haberetur & agnoſceretur Papa verus. Impreſſum, uti multum utile opus ad notitiam iſtorum tempo-
E rum, Norimbergæ anno 1592. & Baſileæ an. 1566. denique Argentorati in 8. an. 1608. ſumptibus Lazari Zetneri. Ejuſdem *Privilegia & Jura Imperii circa inveſtituras Epiſcopatuum & Abbatiarum, reſtituta à Papis, Imperatoribus Romanis*: impreſſa Baſileæ anno 1557. cum aliis pag. 783. & Argentorati annis 1609. & 1618. cum aliis pag. 248. Ejuſdem *Excerpta de Poteſtate Imperiali & Papali*, impreſſa cum aliis Francofurti annis 1614. & 1621. pag. 1381. & 1476. Nec iſtos Tractatus (opinor) oblitus eſt Melchior Goldaſtus in *Monarchia* ſua. Hunc ſæpius allegat Ludovicus Maimbourg Soc. Jeſu *in Hiſtoria Magni Schiſmatis Occidentis* impreſſa in 4. Pariſiis anno 1678. apud Sebaſtianum Mabre-Cramoiſy via Jacobæa ſub Ciconiis. Labbeus *in brevi Chronologia Scriptorum Eccleſiaſticorum* ad annum 1410. recenſet.

Digitized by Google

huic contermino, ut ipſemet ſignificat in actu Ve-
ſperiarum Radulfi Portæ, quem Helenæ natum gen-
tilem ac popularem ſuum appellat. Itaque Jacobus
Meyerus Rerum Flandricarum lib. 15. & ex ejus
commentariis ſapiens ad annum 1408. Abrahamus
Bzovius falluntur, dum illum, & cognomento Cor-
tohoſam, & natione Normannum fuiſſe ſcribunt. Igi-
tur circa annum Chriſti 1367. adoleſcens in Regium
Navarræ Gymnaſium veniens, & continenti ſerie
trium illius ſodalitiorum particeps effectus, primùm
Grammaticam, deinde Philoſophiam, poſtremò
Theologiam didicit, eamque poſtea ſub Petro Al-
liacenſi Collegii moderatore docuit. Extat in Biblio-
theca Sancti Victoris mſ. Tractatus *De Eccleſia &
generalis Concilii Auctoritate* eximius, quem cùm Bi-
bliorum curſum pro more abſolveret, exaravit. Et
quamvis tunc eſſet Baccalaureus tantùm in Theo-
logia, rationum tamen pondere accedit ad Magi-
ſtros, & ingenii acumine nemini cedit. Anno cir-
citer 1388. Doctoris conſecutus inſignia, tum ad
ſedandum Eccleſiæ Schiſma, tum ad habendas con-
ciones animum penitus appoſuit. Cùm autem Ca-
rolus VI. Rex Francorum anno 1394. congregaſſet
Antiſtitum & Theologorum Cœtum, in quo quid
ad faciendam Romanæ Eccleſiæ pacem, quæ Schiſ-
mate turbabatur, agendum eſſet, deliberatum fuit:
Joannes Brevis-Coxa inter alios aderat, qui ſuam
Conventui & cum primis Regi eruditionem, præ-
ſtantiam & in tractandis rebus ſapientiam mirificè
probavit. Ex quo fœliciter contigit, ut Rex bien-
nio poſt ſtatuerit, illum ad Benedictum XIII. &
Bonifacium IX. mittere, qui utrumque ad dandam
afflictæ Eccleſiæ pacem hortaretur. Sic ad annum
1396. tradit Anonymus Latinæ Caroli VI. Hiſto-
riæ Scriptor: *Joannes Brevis-Coxa, in Sacra Pagina
excellentiſſimus Doctor & Profeſſor, Nuncius Regis Fran-
ciæ ad Benedictum & Bonifacium propter pacem.* Anno
1407. Ludovicus Aurelianorum Dux, Regis Frater,
10. Kalendas Decembres occiſus Burgundionis fa-
ctione eſt, cujus exequias funebri oratione proſe-
cuti ſunt duo Theologi, Gerſonus & Brevis-Coxa:
Prior in Navarræ Collegio, quod Ludovicus Ca-
rum ſemper habuerat; poſterior in Monaſterio Cœ-
leſtinorum Pariſienſium, ubi conditus erat. Rem
iſtam præclarè deſcribit Monſtrelletus in Hiſtoria
Caroli VI. cap. 133. *Circa hoc ipſum tempus Pariſien-
ſis Academia, cum pertinaci duorum Pontificum diſſidio
lacerari doleret Romanam Eccleſiam, neutrum agnoſcen-
dum eſſe Regi perſuaſit. Pro hac ſententia, cum alii,
tum Brevis-Coxa in primis acerrimè pugnavit. Deſtitutus
à Francis Benedictus, Regnum Eccleſiaſtico interdicto
ſuppoſuit.* Anno 1408. factus eſt Brevis-Coxa Di-
ſpenſator Regiarum Largitionum quem nos *Eleemo-
ſinarcham* dicimus, quo munere perfunctus eſt uſ-
que ad annum 1418. Idem per aliquod tempus ab-
ſente Gerſono, Cancellarii Pariſienſis officium exer-
cuit, quo ſe anno 1418. ad Nonas Quintiles ab-
dicavit. Interea multa ſcripſit *Joannes Brevis-Coxa*
quæ mſſ. extant partim in Bibliotheca Cœnobii
Sancti Victoris, partim in Bibliotheca Regia, par-
tim denique in Bibliotheca Majoris Eccleſiæ Pari-
ſienſis. Sunt autem iſta, præter *Tractatum de Pote-
ſtate Eccleſiæ & Concilii* mſ. in Bibliotheca Sancti Vi-
ctoris, de quo ſupra locuti ſumus.

cipiunt, *Tota pulchra eſt*, &c. *Ædificavit turrim*, &c.

*Collationes quatuor ſuper commendatione ſacræ Scriptu-
ræ*, quæ omnes incipiunt, *Regina Auſtri*, &c.

Commentarius ſeu Lectiones in Evangelium Joannis,
In principio erat verbum, &c.

Hæc autem ſufficiunt, ut appareat, nullas un-
B quam fuiſſe præſtantiſſimi Doctoris partes, quas
non ſuſceperit. Ad hæc, cùm Eccleſia Pariſienſis
vacaret, Clerus, Senatus & Academia elegerunt
Brevi-Coxam, qui Epiſcopo mortuo ſufficeretur,
quod an. 1420. ſexto Kalendas Januarias, ut mo-
ris erat, factum eſt. Sed quia Regi Angliæ, qui
tunc Lutetiæ dominabatur, gratus non erat, in
Epiſcopio manere non potuit. Annum unum & eo
ampliùs manſit; aut potiùs latuit in Monaſterio
Sancti Germani ad Urbem. Sic memoriæ proditum
eſt in Diario quodam Manuſcripto, quod ab an-
no 1409. inceptum deſinit in annum 1449. Hic Li-
bellus in Bibliotheca Minimorum Pariſienſium aſ-
ſervatur. Verùm anno 1422. ad Gebennenſem Ec-
C cleſiam translatus eſt, quia Anglis & Burgundio-
nibus Pariſiis latè dominantibus ſubeſſe nec potuit,
nec voluit. Sic vir probus deſeruit & Regnum &
Regni Sedem, cui & Regni & Sedis illius vaſtatio
mirum in modum diſplicuit. Mœrore confectus brevi
demigravit ab hominibus, ſed quo anno non com-
peri, quod ut incompertum in medium relinquo.
Hæc verbo tenus Joannes Launojus *in Hiſtoria Regii
Navarræ Collegii* par. 3. lib. 1. cap. 3. pag. 462 & ſe-
quentibus, quæ impreſſa in 4. Pariſiis anno 1677.
apud Viduam Edmundi Martini via Jacobæa ſub
Sole Aureo. Pauca *de Joanne Brevi-Coxa* Fratres Sam-
marthani tom. 2. Galliæ Chriſtianæ *in Epiſcopis Ge-
bennenſibus*.

D

De Joanne Parvi. 1410.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES PARVI, Doctor Theologus nationis
Normannicæ, Minorita, anno 1400. Licentia-
tus in Theologia, vir eloquentiſſimus & certè ma-
gnæ famæ, eruditionis ac doctrinæ, ſed conducti-
tiæ & vænalis; qui cum duobus aliis Doctoribus ſu-
ſtinuit anno 1407. in Atrio Baſilicæ B. Mariæ Pari-
ſienſis, cædem Ludovici Aurelianorum Ducis à Bur-
gundione jure perpetratam fuiſſe; idque conatus eſt
perſuadere multis rationibus, nullum enim ſcelus
E tam fœdum quod non habeat ſuos Patronos. Inter
quas hanc proferre auſus eſt, quod ejuſdem Bur-
gundionis ſumptibus in Scholis educatus fuiſſet,
ejuſdemque ſtipendiis etiam nunc militaret: verùm
paulò poſt, prævalente Aurelianenſium factione,
Hæreſeos apud Univerſitatem factus reus, exulare
cogitur, & Noſocomio & largis penſionibus ſtipen-
diiſque à Burgundione dotatus, apud Hildinium an.
1411. fato functus eſt, & in æde Minoritarum ſepul-
tus. Audio *Tractatum* ejuſmodi mſ. Oxonii Biblioth.
Collegii novi cod. 269. quem tamen legi fuiſſe com-
buſtum Pariſiis atque proſcriptum. Ejuſdem *Joannis
Parvi Tractatus de Schiſmate, & alia plures propoſitio-
nes*, mſſ. in Bibliotheca Sancti Victoris Pariſienſis
codicibus P 11. & P 14. Porrò ne quid hac in par-
te Franciſcanis Dominicani exprobrarent.

De

Digitized by Google

no, quod [illegible] de quo ad annum 1300. *in Joanne Geminianenſi*. Habetur autem mſ. diſtinctum quatuor libris, Oxonii in Bibliotheca Collegii novi cod. 21. Ejuſdem *plura Opera moralia* mſſ. in Bibliotheca S. Victoris Pariſienſis. Reliqua è Bibliotheca Bononienſi ſui Ordinis, fuiſſe ſublata ſcribit Joſephus Pamphilus, qui & meminit *Quæſtionum in libros Ariſtotelis de Anima*, quas Patavii Jacobus ipſe ediderat, dum ibi publicè profiteretur. Scripſit & *utriuſque Philoſophiæ Compendium* Michaeli Epiſcopo Antiſſiodorenſi dicatum, quo ea quæ ſpectant ad naturalium rerum cognitionem facilè percipi poſſunt. Vivebat anno 1415. Hic autem cùm eſſet à ſecretis Confeſſionibus Caroli VII. Galliæ Regis, electus Archiepiſcopus Burdegalenſis, Archiepiſcopatum recuſavit. Obiit Pariſiis in Eccleſia Fratrum Eremitarum Sancti Auguſtini ſepultus. Hæc ferè ad verbum nos ex Poſſevino *in Apparatu ſacro* tom. 1. pag. 788. de quo plura abſque dubio dabit Philippus Elſſius *in ſuo Encomiaſtico Auguſtiniano*, Bruxellis in folio edito, de quo nos ſæpè loquimur.

SUPPLEMENTUM.

MARTINUS PORRÆUS Dominicanus Theologiæ Doctor, Joannis Principis Burgundiæ Confeſſarius, crimen idem jure perpetratum eſſe defendit, ob cujus perverſæ doctrinæ compenſationem factus eſt anno 1408. inſtante Principe, Attrebatenſis Epiſcopus. Nec mercedi ſeu Beneficio defuit gratitudo, nam in ſuæ promotionis gratiarum actionem, ſcripſit Porræus *Tractatum hujuſce cædis juſtificativum*, quem habet in Anglia Bibliotheca Collegii Novi cod. 269. hoc titulo: *Tractatus compoſitus per Epiſcopum Atrebatenſem pro parte Ducis Burgundiæ, quòd licitè fecit occidi Ducem Aurelianenſem*. Ibidem autem præſenti veneno remedium, nempe *Materia Reſponſionis ad Tractatum Atrebatenſis ſuper interfectione Ducis Aurelianenſis*. Adſtitit Porræus Legatus Ducis Burgundionum Concilio Conſtantienſi an. 1415. Seſſionibus 2. 11. & 30. miſſuſque poſteà in Angliam cum Præpoſito Sancti Donatiani Brugenſis. Obiit 6. Septembris 1426. conditus autem in ſua Eccleſia tumulo cupreo, ubi ſpectantur inſignia cum ſubjecta Epigraphe. *Hic jacet Martinus Porrè de Conventu Senonenſi, Ordinis Fratrum Prædicatorum, olim Confeſſor illuſtriſſimi Principis Joannis Ducis Burgundiæ, Flandriæ, Arteſiæ, & Burgundiæ Comitis, & deinde Atrebatenſis Epiſcopus, obiit anno Domini 1426. die ſexta Septembris*. De Porræo Sammarthani Fratres in Gallia Chriſtiana tom. 2. pag. 218. *in Epiſcopis Atrebatenſibus*, Cæſar Egaſſius du Boulay *in Hiſtoria Univerſitatis Pariſienſis*, ſæculo 7. tomo 5. pag. 284. ad annum 1415. impreſſo in folio Pariſiis anno 1670. apud Petrum de Breche.

De Hieronymo de Sancta Fide. 1410.

SUPPLEMENTUM.

HIERONYMUS DE SANCTA FIDE à Judaiſmo ad ſanctam Chriſti Fidem converſus, ac deinceps inſignis Medicus Benedicti XIII Antipapæ, ſeu juxta alios Pontificis Maximi, ſcripſit *Tractatum* maximè efficacem *refellendis Judæorum erroribus*; Itemque *alium adverſùs Thalmudicas Quiſquilias*, quos ambos habes impreſſos in Bibliotheca Sanctorum Patrum editionis Pariſienſis annorum 1575. & 1589. apud Michaelem Sonnium, & in editione ultima ejuſdem Bibliothecæ maximæ Lugdunenſi apud Aniſſonios ſæculo 15. Claruit ab anno 1410. ad 1424. vel circiter, de quo mentionem habet Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 1. pagina 741. & iterum pag. 746. Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 450. pag. 264. ubi etiam ait haberi hos libros tom. 14. Bibliothecæ Sanctorum Patrum Colonienſis editionis anni 1624. apud Antonium Hieratum.

De Jacobo Toletano. 1410.

SUPPLEMENTUM.

JACOBUS cognomento *Magnus*, dictus Toletanus, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini, in veterum Theologorum lectione plurimùm verſatus, cùm univerſam fermè (ut tradunt Joannes Trithemius, Ambroſius Coranus & Jacobus Bergomas) Scripturam ſacram Annotationibus explicaſſet, edidit quoque *De Inquiſitione divinæ Sapientiæ* prænotatum *Sophologium*, quod & characteribus antiquis ex-

De Nicolao Dinckeſpuel. 1410.

SUPPLEMENTUM.

NICOLAUS DINCKESPUEL, Svevus, Viennenſis in Auſtria Academiæ Rector, floruit anno 1420. ad 1430. & ultra, adfuit enim Conſtantienſi Concilio, ſcripſitque *De Præceptis Decalogi, Oratione Dominica, octo Beatitudinibus*. Item *Confeſſionale*, & alia quæ anno 1516. Argentorati edita ſunt. Vixit anno 1420. *cujus Sermones hodie* (ut Æneas Silvius loquitur) avidè à doctis leguntur. Hæc Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 471. pag. 269. Plura Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tomo 2. pag. 147.

De Petro de Roſenheim. 1410.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS DE ROSENHEIM, quem alii *Roſenheimenſem*, alii *Roſenhemium* vocant, Germanus, Ordinis Divi Benedicti, Monachus Monaſterii Mellicenſis in Auſtria, Poeta (ut habet Sixtus Senenſis) Scholaſticus, quem Joannes Trithemius ſcribit claruiſſe anno 1427. Scripſit ad Brandam Caſtilionem Tituli Sancti Clementis Cardinalem, Legatum Apoſtolicum in Auſtria poſitum, preſſum ac ſuccinctum opus Diſticis Elegis, quod inſcripſit, *Roſeum Memoriale Divinorum*, quo utriuſque Teſtamenti capita perſtringit. Incipit autem, *Aſtripotens Cœlum*, &c. idque prodiit Argentorati anno 1544. apud Baltaſarem Bechz. Item dicitur ſcripſiſſe *Summam Theologiæ*, quæ extat Romæ in Baſilica Lateranenſi, & *Rationarium Evangeliſtarum*, omnia Evangelia proſa, verſu, Imaginibuſque continens. Hæc Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 2. pag. 266.

De Petro de Duisburg. 1410.

SUPPLEMENTUM.

PETRUS DE DUISBURG, ſeu DUISBURGO, natione Germanus, ſcripſit *Chronicon Pruſſiæ*, in quo Ordinis Teutonici origo & res geſtæ exponuntur ab anno 1226. ad annum 1425. quo floruit dictus Petrus. Acceſſerunt huic Chronico Diſſertationes

Digitized by Google

SUPPLEMENTUM.

GERARDUS MACHETUS ſtuduit Theologiæ
in Collegio Pariſienſi Navarrico, & an. 1411.
Magiſter effectus eſt, qui poſteà Aulæ Regiæ, quàm
vulgo notior fuit, & à Carolo tunc Regente, tum
etiam Rege Francorum nominis VII. vix unquam
receſſit: Unde Pariſienſis Canonici locum implevit.
Concilio quod ad damnandos Joannis Parvi Erro-
res coactum eſt, Lutetiæ interfuit, & Sententiam
dixit graviſſimam. Sub annum 1414. Joannes Ger-
ſo Machetum ſuum inſtituit in Academia Pariſienſi
Procancellarium, cùm eſſet ad Conſtantienſe Con-
cilium profecturus. Hunc Carolus Delphinus, qui
laborante Carolo Patre, Galliam procuravit, ele-
git Machetum cui Chriſtiano ritu confiteretur. Hinc
Carolus VII. Machetum anno 1422. in Carnoten-
ſium Canonicorum numerum retulit. Sed cùm ſuum
Pœnitentiæ Adminiſtrum Delphinus & Rex muta-
re nollet, eum in Aula ferè ſemper retinuit, & ad
obeunda quæque pietatis & Religionis officia adhi-
buit. Omnium inſtar unum refero, quod Ænæas Sil-
vius ſeu Pius II. attingit lib. 6. Commentariorum:
*Caſtrenſi Epiſcopo Confeſſori ſuo inter Theologos appri-
mè docto puellam examinandam committit.* Reliqua
quod ſpectat, Machetum moribus fuiſſe modeſtis &
gravibus, & qui ab ſæculi vitiis abhorrerent, vir
antiquæ probitatis Clamengius in Epiſtolis 116. &
119. confirmat. Valuit facilitate conſcribendarum
Epiſtolarum; id oſtendit codex mſ. *complurium illius
Epiſtolarum*, imò pluſquam *quadringentarum*, quas ad
diverſos perſcripſit, aſſervatus in Bibliotheca San-
cti Martini Turonenſis. Harum plurimarum ſyno-
pſim affert Jo. Launojus *in Hiſtoria Regii Navarræ
Gymnaſii* par. 3. pag. 534. & ſequentibus, quæ mul-
tùm juvare poſſunt ad Hiſtoriam iſtorum temporum.
Factus tandem Gerardus Machetus Epiſcopus Ca-
ſtrenſis anno 1444 obiit anno 1448. die 17. Julii.
Multa de eo Joannes Launojus loco citato, à quo
hæc habuimus, pauca Fratres Sammarthani *in Gal-
lia Chriſtiana* tom. 2. pagina 500. *in Epiſcopis Ca-
ſtrenſibus*.

De Antonio Rampelogo. 1410.

SUPPLEMENTUM.

ANTONIUS RAMPELOGUS Doctor Theolo-
gus, Ordinis Eremitarum Auguſtinianorum,
edidit librum, quem *Biblia Figuras* inſcripſit, quem-
que ut incautè plerique Adoleſcentiores Conciona-
tores verſarunt. Sic (inquit Antonius Poſſevinus
in Apparatu ſacro tom. 1. pagina 104.) mirum videri
poteſt doctos alioquin & eruditos Theologos, non
ante obviam iviſſe ei malo quod inde prodire po-
terat, dum minimè emendatus in manus omnium
veniret: & eum quidem Sixtus Senenſis rude vo-
cat Opuſculum, quod Auctor ſcripſit ad Ordinis
ſui Scholaſticos in Neapolitano Cœnobio: at in
quonam ruditas illa ſe proderet, non attigit. Quin
addidit in eo pene omnes ſacras Hiſtorias trito elo-
quio moraliter exponi, ſingulaſque ad ſingulas mo-
rales Virtutes accommodari. Initium Operis eſt:
Religioſis viris in Chriſto, &c. Cæterùm ut aliquam
Rampelogus in Concilio Conſtantienſi operam na-

rem modò generatim de eo dicendum eſt, haud du-
bium quin multi errores graves ab Eccleſia proſcri-
pti, in eo comperiantur. Tollenda verò ſunt non-
nulla deſumpta ex Magiſtro Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ,
abſurda illa quidem, ac potiùs Fabulas quàm Hi-
ſtorias ſapientia. Plura item quæ aliter in Bibliis
B habentur, quàm quomodo *Rampelogus* poſuit. Quin
& Divina Scriptura parum ſincerè, nonnunquam
autem malè citata, & ſine annotatione locorum
ipſius; Apocripha quoque, qualia afferebantur è
tertio libro Eſdræ, atque ex Epiſtolis Cyrilli Hie-
roſolymitani ad Divum Auguſtinum de Monte San-
cti Hieronymi. Quæ omnia, quæ certè ſunt pluri-
ma, aut emendanda vel expungenda ſunt, ne quis
tyro Concionator, poſthæc ampliùs tamquam cer-
ta & explorata populo proponat. Atqui & Senten-
tiæ Doctorum ex Patribus allatæ, conferendæ ſunt
cum ipſorum Exemplaribus ſive Operibus, quam-
vis neque omnes quas ille citat, inveniantur. De
Solæciſmis ac Barbariſmis plurimis, pluribuſque ob-
C ſcœnis quæ in eo ſunt, nihil dicerem, niſi hæc et-
iam materiam ſacram haud decerent. Quòd ſi hi-
ſce mendis expurgatus ſit, non mediocre commo-
dum, ex ejuſmodi Opuſculo exiſteret. Quamvis (ut
dicam quod ſentiam) fortaſſe præſtaret alterum de
novo condere, quàm tot cicatricibus obſitum illud
recudere. *Grandem certè cenſuram* Antonii Poſſevini
hujus modici Operis, quod Pariſiis impreſſum fuit an-
no 1511. in 4. à Badio Aſcenſio, Argentorati an-
no 1516. Lugduni annis 1558. & 1570. atque alibi
etiam. Hæc conveniret etiam multis aliis aliorum
temporum Scriptis & Concionibus. Agunt de An-
tonio Rampelogo præter Cenſorem rigidum Poſſe-
vinum, Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptori-*
D *bus Eccleſiaſticis* capite 483. pag. 272. Philippus Elſ-
ſius *in Encomiaſtico Auguſtiniano*.

De Lupo de Oliveto. 1410.

SUPPLEMENTUM.

LUPUS DE OLIVETO, Hiſpanus, Ordinis
Eremitarum ſub nomine Divi Hieronymi Prior
Generalis, frater autem Sancti Vincentii Ferrerii
Valentini, Ordinis FF. Prædicatorum, utpote pri-
mus Eremitarum Hieronymitanorum Promotor,
Regulam ſui Ordinis condidit, *Sermoneſque* (ut ajunt)
E *de tempore & de Sanctis*. Habetur hæc Regula de-
florata ex variis Operum D. Hieronymi fragmen-
tis, tom. 9. Operum Divi Hieronymi editionum fe-
rè omnium, nempe Colonienſis anni 1618. Pariſien-
ſis 1623. & Romanæ à Mariano Victorio Amoret-
tæ Reatino, Epiſcopo Amerino procuratæ & reco-
gnitæ. Vivebat autem anno 1420. ſepultus eſt au-
tem Romæ ante majus Altare Sanctorum Bonifa-
cii & Alexii, ac in Epitaphio *Præpoſitus* nominatur.
Plura de illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro*
tomo 2. pag. 45.

Digitized by Google

Supplementum.

NICOLAUS NICOLAI, *de Clamengis* dictus, à Caralaunenſi pago, cui nomen eſt *Clemenge*, celebre per orbem totum nomen obtinuit, ut & Petrus Clamengius Doctor Medicus, quem Nicolaus Epiſtola 27. matris ſuæ fratrem & avunculum appellat. Clarere cœpit in Gymnaſio Pariſienſi Navarrico ab anno circiter 1393. quo illud incoluit. Editi de variis Theologicarum Rerum monumentis libri & Epiſtolæ, tum ſuſcepti pro ſancienda Eccleſiæ pace labores innumeri effecerunt, ut eum poſteri *Doctorem Theologum* nuncuparent: quo nomine nec ſe unquam dum ſeſe obtulit occaſio, nec Tablinum Navarricum, nec Scriptores æquales inſignierunt. Plus operæ ac diligentiæ adhibuit in politioribus Litteris, quibus ſe mirum in modum delectatum eſſe Epiſtola quarta fatetur: & certè in iis quæ Eloquentiam ac Poeſim attinent, ita profecerat, ut exteri crederent eum non Pariſiis, ſed Bononiæ oratoriam ac Poeticam artem didiciſſe. Numquam ex humilitate lauream doctoralem licèt doctiſſimus, habere voluit. Cùm poſſet ob nominis famam ac doctrinæ & facundiæ celebritatem aſſurgere ad dignitates Eccleſiaſticas, utpote Regibus ac Magnatibus notiſſimus, nihil tale ambivit, ut totus ſibi & Eccleſiæ viveret, ſcribendo ad pacem illius ac morum depravatorum correctionem. Circa annum 1415. Benedictus XIII. Clamengium qui olim anno 1407. in Curia Romana manſerat, ad ſe revocare tentavit: atque ut voti compos fieret, ad eam rem adhibuit Nicolaum Bayam, quo viro Clamengius utebatur familiariter. Sed in Curiam redire noluit, eique Tugurium in quo tunc apud fontem latebat, præferendum eſſe cenſuit, cujus negotii Hiſtoriam ipſe tradit in Epiſtola 104. ad Nicolaum Bayam. Vacans igitur ſibi toto iſto tempore, quo & Eccleſia miſerrimo Schiſmate & Gallia corruptiſſimis moribus affligebantur, ſcripſit multa, quæ partim edita, partim manuſcripta in Bibliothecis Gallicis extant uſque hodie, de quibus nos modò.

Opera Nicolai Clamengii edita in 4. anno 1613. Lugduni Batavorum, ordine ſequenti.

De corrupto Eccleſiæ Statu lib. 1.

Deploratio calamitatis Eccleſiaſticæ per Schiſma nefandiſſimum, cum exhortatione Pontificum ad ejus extirpationem, heroicis verſibus deſcripta.

De lapſu & reparatione Juſtitiæ ad Philippum Burgundiæ Ducem lib. 1.

Diſputatio habita ſuper materia Generalis Concilii cum quodam Pariſienſi Scholaſtico.

Collatio duplex ad eumdem Scholaſticum ſuper eadem materia.

Apoſtrophe & Reſponſio data per Nationem Gallicanam Cardinalibus, &c. *appellantibus ab ejus concluſione, voto, deliberatione ac declaratione Conſtantiæ captis, & factis ſolemniter per eamdem, quod vacantia & minuta ſervitia nullo jure ſint debita.* Liber inſcriptus, *De Annatis non ſolvendis*, cui afficitur *Conſtitutio Concilii Baſileenſis ſuper Annatis, & Senatuſconſultum Pariſienſe*, aliaque nonnulla de eadem materia: quæ omnia Clamengium nihil attinent, ut ex corruptioris orationis ſtylo conſtat, inquit Launojus. At hic liber *De Annatis non ſolvendis*, cum *diſputatione habita ſuper materia generalis Concilii cum quodam Scholaſtico Pariſienſi, & duabus collationibus ad eumdem Scholaſticum ſuper eadem materia*, deſumpta ſunt *ex faſciculo rerum fugiendarum & expetendarum* pag. 189. & ſe-preſſus in Germania in fol. anno 1535. loco & nomine Typographi non expreſſis.

Item *Tractatus in parabolam de Filio Prodigo.*

De fructu Eremi lib. 1. qui vel unicus evincit quantùm Clamengius refugeret dignitates Eccleſiaſticas, atque ſæcularium rerum ſtrepitus & turbas.

De fructu ſeu proſperitate rerum adverſarum lib. 1.

De novis Feſtivitatibus non inſtituendis liber unus.

De Præſulibus Simoniacis lib. 1.

Variarum & doctiſſimarum Epiſtolarum lib. 1. Hæc in editione memorata. Ejuſdem Nicolai Clamengii unus liber *De ſtudio Theologiæ* editus eſt tom. 7. Spi-
B cilegii Domni Lucæ Dacherii, de quo jam ſuprà locuti ſumus.

Jam de manuſcriptis Operibus, de quibus agit diligentiſſimè Joannes Launojus, aſſiduus iſtorum indagator, *in Hiſtoria Regii Navarræ Gymnaſii*, parte 3. lib. 2. capite 3. pag. 578. Extat inſignis *Commentarius* Nicolai de Clamengis *in Iſaiam Prophetam* uſque ad caput ſexageſimum, mſ. in Bibliotheca Collegii Navarrici. Item in dicta Bibliotheca, & apud Raymundum Formentinum Pariſienſem Theologum, Aurelianenſis Eccleſiæ Canonicum & Subdecanum, quem mirifica (inquit Launojus) & ſciendi & comparandi libros quoſcumque cupiditas exercet, ejuſdem Clamengii *Deſcriptio rei cujuſdam mira-
C bilis quæ in Galliis accidiſſe ferebatur.* Incipit: *Rem recenti (ut accipio) eventu geſtam. Epiſtolæ novem ſub nomine Univerſitatis editæ circa materiam Eccleſiaſticæ Unitatis*, quæ prima ſunt Clamengii Opuſcula, quarum ſingularum initia recenſet loco citato Launojus. *Sermo de Sanctis Innocentibus*, incipit: *Nota eſt Tyranni Herodis. Orationes decem devotæ* Nicolai Clamengii, *præambulæ ad Deum ante Canonicas Horas perſolvendas*, quarum etiam initia refert idem Launojus. Addit denique & Aureliæ apud Patronum Regium Giveſium ſeniorem, virum & doctrina & probitate inſignem, extare manuſcriptum codicem Operum Nicolai de Clamengis, in quo reperiuntur, *Deſcriptio Vitæ ruſticæ cum laude & commendatione*, inci-
D pit: *Fronde ſuper viridi locus eſt*, &c. quod Poema 63. Verſuum eſt. *Deſcriptio & laus Urbis Januæ.* Incipit, *Janua quam perhibent*: quod Poema 98. Verſuum eſt. *Epiſtolæ duodecim ad diverſos*, nempe ad Simonem de Bergeriis, Joannem Præpoſitum Inſulenſem Regium Secretarium, Gontherum Colli Regium Secretarium, quarum ibidem ſingularum initia refert Launojus. *Exhortatio denique ad reſiſtendum contra Mahometanos*, quæ incipit: *Cogunt me, ò Principes inclyti & viri militares.* Addo denique extare in Bibliotheca Galliarum Regia manuſcriptum codicem Epiſtolarum Nicolai Clamengii, ubi nullus dubito, quin ſint aliæ atque aliæ ejuſdem Epiſtolæ nondum impreſſæ: quod mihi retulit amicus noſter
E Placidus Porcheron Sancti Germani Pariſienſis Bibliothecarius, qui jam ab anno 1684. cum aliis ſuis Fratribus inſtituit Catalogum manuſcriptorum Latinorum, hujus famoſiſſimæ Bibliothecæ juxta ordinem alphabeticum, maximis curis, ad publicam utilitatem. Cæterùm magnæ vir eruditionis, & ut ea tulit ætas, eloquentiæ ac totius virtutis exemplar, vitam depoſuit circa annum 1440. & ſepultus eſt in Sacello Navarrici Collegii ſub lampade, quæ coram magno Altari de tholo pendet. Hujus ſepulchro ab hominibus illius perinde ac rerum ab eo geſtarum ſcientiſſimis, inſculptum eſt Elogium breve, quod multa complectitur.

Qui Lampas fuit Eccleſiæ, ſub lampade jacet.

Elogio tam illuſtri adjectum Epitaphium iſtud:

Belga

ca Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tomo 2. pagina 146.

De Joanne Gerſone. 1420.

JOANNES Gerſon Gallus, Monachus Cæleſtinus, Cancellarius Pariſienſis, vir doctus, & pius, obiit anno Domini 1429. *multa opera* ſcripſit, quæ tribus tomis edita ſunt Argentorati anno 1488. quibus addita eſt quarta pars. Sed quia, ut plurimum, opuſcula ſunt parva, & in maximo numero, piguit ea deſcribere. Tribui ſolet huic auctori præclariſſimum opuſculum de imitatione Chriſti, quatuor libris diſtinctum. Sed quia non numeratur inter opera Gerſonis, nec in Catalogo quem ſcripſit frater ipſius Gerſonis, nec in tomis editis Argentorati; merito dubitatum eſt, an illud ſit Gerſonis. Imò communiter jam illud opus adſcribitur Thomæ de Kempis, viro admodum pio. Sed nec inter hujus opera numeratur, ut paulò poſt videbimus. Itaque valde probabile eſt auctorem illius opuſculi eſſe Joannem quemdam Abbatem de Gerſen, ſive de Geſſen, ut habet inſcriptio vetuſtiſſima hujus libri, in codice manuſcripto qui aſſervatur in Monaſterio Aronenſi, quod olim fuit Monachorum Sancti Benedicti, & nunc eſt domus Novitiorum Societatis Jeſu. Et hinc apparet, hoc opus tributum fuiſſe Joanni Gerſoni propter ſimilitudinem nominis; quia verus auctor erat Joannes de Gerſen: & tamen quia non inveniebatur hoc opus inter opera Joannis Gerſonis Cancellarii Pariſienſis, tributum fuiſſe Thomæ de Kempis ob ſimilitudinem aliquam ſtyli, quamvis neque inter opuſcula ejuſdem Thomæ inveniretur. His accedit quòd Sanctus Bonaventura, qui fuit ducentis circiter annis antiquior Joanne Gerſone & Thoma de Kempis, citat ex hoc auctore partem capitis ultimi libri primi ad verbum, & dicit illa eſſe verba devoti cujuſdam libelli de imitatione Chriſti. Vide in tomo ſecundo opuſculorum Sancti Bonaventuræ Collationis ſeptimæ ex lib. collationum habitarum in conventu Toloſano. Sed cujuſcumque ſit, opuſculum eſt utiliſſimum, & jure in tota Eccleſia ſummo omnium conſenſu receptum & frequentatum, & in omnes linguas converſum. Ego certè ab adoleſcentia, & uſque in ſenectam hoc opuſculum ſæpiſſimè volvi, & revolvi, & ſemper mihi novum apparuit, & nunc etiam mirificè cordi meo ſapit.

Poſteaquam hæc ſcripſeram, incidit in manus meas præfatio Henrici Sommalii in libros de imitatione Chriſti editos Romæ, anno 1610. in qua præfatione affirmat idem Henricus inveniſſe ſe hos libros, manu ipſius Thomæ de Kempis conſcriptos in Bibliotheca Canonicorum regularium S. Martini apud Lovanium. Et quoniam magni facio teſtimonium Henrici Sommalii, qui & Ordinis mei eſt notæ probitatis & doctrinæ, nec tamen audeo ſuperiorem conjecturam prorſus rejicere: idcircò rem in medio pono, & lectori judicium relinquo.

Dissertatio Historica.

JOANNES Charlierius, vulgò cognominatus de Gerſon, à vico natali diœceſis Rhemenſis in

que dierum, natus annos 66. Lugduni die 12. Julii anni 1429. in æde Cæleſtinorum, cui præerat ejus frater, ex hac vita receſſit, ſepultus in æde Sancti Laurentii propè Templum Sancti Pauli, in quo catechiſmum docere, & pueros rudeſque erudire ſolebat. De eo ejuſque ſcriptis frater illius Joannes Prior Lugdunenſium Cæleſtinorum in Epiſt. ad Anſelmum ejuſdem Ord. Monachum an. 1423. Petrus Schottus Argentoratenſis, Jacobus Wimphelingius, Trithemius, Poſſ. Bell. Miræus ex Theophili Raynaudi Indiculo Sanctorum Lugdunenſium, aliique. Errat poſt Poſſevinum Maraccius in Bibliotheca Mariana, qui Joannem hunc Monachum Ordinis Cæleſtinorum, eorumdemque deinceps Lugdunenſis Monaſterii Priorem aſſerit. Idem quoque ex Patrologo eradendum, multiſque aliis recentiorum ſcriptis, qui parum cauti in foveas ab aliis paratas delabuntur. Certum quidem eſt tres ejus fratres Monachos, ac duos ex iis minimùm Cæleſtinos, Nicolaum & Joannem.

Operum Gerſonis editionem Argentoratenſem anni 1488. admodum imperfectam viderat dumtaxar Bellarminus. Nos Pariſienſem anno 1606. adornatam, & in quatuor partes diſtributam pro more repræſentabimus.

Parte I. continentur.

Poſt Vitam, Elogia, &c. *De laude ſcriptorum*, ad Fratres Cæleſtinos & Carthuſienſes, Utrum liceat diebus feſtis ſcribere libros devotionis gratis.

Monoteſſaron, ſive, *Harmonia ex quatuor Evangeliis. De poteſtate Eccleſiaſtica*, ſive, *de origine juris & legum. Sermo factus pro viagio Regis Romanorum ad Petrum de Luna Antipapam. De auferibilitate Papæ ab Eccleſia. De modo ſe habendi tempore ſchiſmatis. De ſtatu Eccleſiæ in veteri & novo Teſtamento, & quot ſchiſmata fuerint in Eccleſia. De unitate Eccleſiaſtica. De ſtatibus Eccleſiaſticis. De modo vivendi omnium fidelium. De ſignis ruinæ Eccleſiæ. De virorum Eccleſiaſticorum defectu. De ſchiſmate. De eodem alius Tractatus. De Concilio generali unius obedientiæ. Decretum Concilii Conſtantienſis ſuper frequenti celebratione Conciliorum Univerſalium. Sermo in die Circumciſionis, cum quatuor conſiderationibus de Prælatorum officio coram Benedicto XIII. Quatuor Conſiderationes de Pace & Unitate Eccleſiæ coram eodem Bened. XIII. Epiſtola ad Ducem Aurelianenſem pro Eccleſiæ unione. Epiſtola ad Dominum Cameracenſem. Sermo factus in die Aſcenſionis coram Alexandro V. Papa. Sermo habitus coram Benedicto XIII. pro pace & unione Eccleſiæ. Propoſitio facta Pariſiis ex parte Univerſitatis Pariſienſis coram Anglis euntibus ad Concilium Piſanum. Trilogus in materia ſchiſmatis. Epiſtola Chriſtianiſſimi Regis juſtificativa ſubtractionis Gallicarum à Petro de Luna. Sermo coram Concilio Conſtantienſi:* Nuptiæ factæ ſunt in Cana. *Tractatus de nuptiis Chriſti & Eccleſiæ:* in quo ſolvit quæſtiones motas in præcedenti ſermone. *Errores circa præceptum*, Non occides. *Sermo in feſto Purificationis*, de ordinaria poteſtate Epiſcoporum. *Sermo in Concilio Conſtantienſi:* poſtquam Joannes XXIII. receſſit à Concilio. *Propoſitio facta ex parte Regis Franciæ*, contra propoſitionem, quam Epiſcopus Atrebatenſis ex parte Ducis Burgundiæ fecit, *pro condemnatione concluſionum*

... Non occides. ... *contra aſſertiones Magiſtri Joannis Parvi circa præceptum*, Non occides. Aſſertiones Mag. Jo: Parvi, & forma condemnationis earumdem per Epiſcopum Pariſienſem. *Declaratio veritatum, quæ credendæ ſunt de neceſſitate ſalutis. Propoſitiones corollariæ de eadem materia. Proteſtationes faciendæ ab hæreticis, circa materiam fidei, pro hæreſeon abjuratione. Duodecim conſiderationes & ſigna, quibus aliquis ſolet notari, vel convinci de hæreſi. Quomodo, & an liceat in cauſis fidei à Summo Pontifice appellare, ſeu ejus judicium declinare. Duo libelli articulorum Theologicorum, & ſcholaſticè compoſitorum, contra errores Petri de Luna. Diſcuſſio illius aſſertionis*, Sententia Paſtoris, etiam injuſta, tenenda eſt. *Epiſtola de ſuſceptione allegorica humanitatis Chriſti. Gerſonii epiſtola contra librum de ornatu ſpiritualium nuptiarum. Defenſio ejuſdem libri per Joannem de Schoenhavia. Refutatio ejuſdem defenſionis per Joannem Gerſonium. Duæ lectiones in Evangelium ſancti Marci. Propoſitiones de ſenſu litterali ſacræ Scripturæ. Contra hæreſim de communione laicorum ſub utraque ſpecie. De probatione ſpirituum. De examinatione doctrinarum. Epiſtola laudans mellifluam & igneam S. Bonaventuræ doctrinam. Epiſtola ad Oſvvaldum Carthuſienſem. Epiſtola ad ſtudentes Collegii Navarræ*, ut poſthabitis recentioribus, antiquiores legant, & quid, & qualiter ſtudere debeat novus Theologus. *Ad eoſdem*, de regenda diſciplina, & de Dominicanis in gratiam Academiæ recipiendis. *Utrum licitum foret Carthuſiano pro ſtudio & exercitio ſpirituali conventum & prolixitatem Divini officii deſerere. Qui libri legendi ſunt Religioſo in ſervitio & officio Divino occupato. Quomodo cautè legendi ſunt libri quorumdam, propter errores occultos. De diſtinctione verarum viſionum à falſis. Trilogium Aſtrologiæ moralizatæ*, ad Delphinum Regis filium. *Contra ſuperſtitioſam dierum obſervationem. De ſculptura & fabricatione idololatrica imaginum Aſtrologicarum, contra Medicum Monſpelienſem. De ſuperſtitioſa dierum obſervatione*, contra eumdem Medicum Monſpelienſem. *De erroribus circa artem magicam.* Decretum Facultatis Pariſienſis circa eamdem materiam. *Propoſitiones factæ in Concilio Conſtantienſi*, contra aſſertiones Fratris Matthæi Grabon Dominicani, de ſtatu perfectionis Religionis Chriſtianæ & Religioſorum. *Contra ſectam Flagellantium*, & Quod Deus nos ſalvare voluit per miſericordiam ſuam, & gratiam Sacramentorum. *Epiſtola de eadem ſecta Flagellantium*, ad Magiſtrum Vincentium Dominicanum. *Tractatus contra proprietarios Regulæ Auguſtini*, Gerſonio adſcriptus. Petri de Alliaco Cardinalis Cameracenſis, de Eccleſiæ & Cardinalium auctoritate. Jacobi Almain quæſtio reſumptiva de dominio naturali, civili, & Eccleſiaſtico. Ejuſdem de auctoritate Eccleſiæ. Ejuſdem de poteſtate Eccleſiaſtica & Laica. Joannis Majoris diſputatio de Eccleſiæ Monarchia, Epiſcoporum & Parochorum auctoritate. Ejuſdem diſputatio de Eccleſiæ & Concilii auctoritate.

Cæterum de hoc argumento certiora & uberiora Lector curioſus repetet ex duobus S.R.E. doctiſſimis Cardinalibus Thoma de Vio Cajetano, Ord. Præd. & Roberto Bellarmino Soc. Jeſu, duobuſque nobiliſſimis Sorbonæ Doctoribus, Michaele Nauclero, & Andrea Duvallio, ut cæteros omittam, cum iis vix ac ne vix quidem comparandos.

Secunda Parte continentur.

Regulæ morales. Compendium Theologiæ, Gerſonio adſcriptum. *Opuſculum tripartitum, de præceptis Decalogi, de Confeſſione, & arte moriendi*; primùm à Gerſonio Gallicè conſcriptum, & dehinc ab aliquo barbaro ... *cati. Reſponſio de confeſſione Religioſorum, & de peccatorum reſervatione. Adviſamentum ſuper eadem materia. De modo excommunicationum & irregularitatum, & abſolvendi ab iiſdem. Notabile de forma abſolvendi à peccatis. Opuſculum de abſolutione Sacramentali. De forma abſolvendi defunctos*, Carthuſianis uſitata. *De poteſtate abſolvendi, & peccatorum reſervatione. Epiſtola ad quemdam Epiſcopum de eadem re. Dialogus de poteſtate ligandi & ſolvendi. Octo propoſitiones de eadem materia. Reſolutio ſuper caſu irregularitatis. Reſolutio quinam cenſeantur falſarii litterarum Apoſtolicarum. Reſolutio circa materiam excommunicationum, & irregularitatum. De cordis induratione. De Indulgentiis. De ſuffragiis quæ fiunt pro vivis & defunctis. An malè loqui de abſentibus ſemper ſit mortale. De ficta confeſſione. De confeſſione imperfecta. De iis qui celebrant in Altaribus fractis, & cum cingulis non benedictis. Variæ quæſtiones & reſponſiones circa diverſos caſus. De duplici peccato veniali. De correptione proximi. De parvulis trahendis ad Chriſtum*, unde dignoſcitur quo zelo ſalutem ſcholaſticorum procuravit Gerſonius. *De contractibus venditione & emptione. De ſimonia.* XII. Propoſitiones de eadem re. *Tractatus de intentione dantis & accipientis temporalia pro ſuffragiis & officiis Eccleſiaſticis*, ubi multa de fine & intentione orationis diſputantur. *XII. Conſiderationes neceſſariæ volenti condere teſtamentum. Epiſtola Gerſonii ſuper teſtamento librorum ſuorum. Epiſtola, qua poſtulat à Carthuſianis, ut ſuffragia, quæ illi pollicebantur poſt obitum, ſic anticipent, quatenus à Deo impetret, ut in gratia Dei moriatur. Gerſonius Anniverſarium ſibi fieri procurat in æde B. Pauli Lugdunenſis Teſtamentum Gerſonii per formam orationis quotidianæ. Poemata varia*, ſuper nativitate, patria, vita, ſtudiis, & teſtamento Gerſonii. *Epiſtola conſolatoria ſuper morte fratris Nicolai Monachi Ordinis Cæleſtinorum. De præparatione ad Miſſam, & pollutione nocturna. De pollutione diurna. Dialogus de cœlibatu, & caſtitate Eccleſiaſticorum. Carmen de pulchritudine corporis, quæ multis fuit occaſio ruinæ.*

Contra impugnantes Ordinem Carthuſienſium, quòd pauca in eis reperiantur miracula, & quòd eorum Ordo non ſit confirmatus. Verùm ut rectè monuit Theophilus in Erotematis, & in opere de ſancto Brunone Stylita myſtico, Gerſoni ſuppoſititii ſunt iſti Tractatus, eo ſolùm nomine, quòd aliæ extarent ejus lucubrationes ſpectantes ad Carthuſianos. Teſtibus enim Trithemio & Theodoro Petrejo, Bonifacius Ferrerius Carthuſianus, frater S. Vincentii Ferrerii Ordinis Prædicatorum ſcripſit: Cur in Ordine Carthuſiano pauci ſint Sancti canonizati, & cur pauca referantur miracula Carthuſianorum, & de Ordinis Carthuſianorum approbatione.

De indiſpenſabili carnis abſtinentia Carthuſianorum. An liceat gravatum debitis admittere ad vovendam Religionem. De temperantia in cibo, potu, & veſtibus Prælatorum. Sermo de vita & habitu Clericorum. Carmen contra ſuperbiam. Sermo de pœnitentia in Cœna Domini. Sermo de dominio Evangelico, in Cœna Domini. Carmen de voluntaria paupertate. Sermo pro eruditione Eccleſiaſticorum, ne Judæ perfidiam imitentur. Sermo de Chriſti Reſurrectione in die Paſchæ. Sermo de officio Paſtorum in Concilio Rhemenſi. De viſitatione Prælatorum, & cura Curatorum. Sermo de quatuor domibus, Civili, Eccleſiaſtica, Conſcientiæ, & Vitæ æternæ. *Sermo alius de domo conſcientiæ & gloriæ. Sermones quatuor de Omnibus Sanctis. Sermo in die Nativitatis Domini. Sermo Dominica in Septuageſima. Sermo de Conceptione B.V. Mariæ*, Gerſonio adſcriptus. *Sermo de Sancto Bernardo. Sermo de ſancto Ludovico*, factus coram Rectore & Academia congregata. *Carmen ut creſcant Lilia Galliæ. Sermo de oratione habitus in Concilio Conſtantienſi. Sermo de Spiritu* San-

adſcriptum.

Tertia Parte continentur.

De Conſolatione Theologiæ libri quatuor, metro & proſa ad imitationem Boethii. *Dialogus Apologeticus pro condemnatione propoſitionum M. Joannis Parvi.* Varia Poemata. *Joſephina*, ſive Vita B. Joſeph conjugis Beatæ Mariæ. *Sermo de Nativitate Virginis Mariæ. Poematia aliquot de Diva Virgine. Proſa in Circumciſione Domini. Centilogium de conceptibus. Liber de vita ſpirituali animæ*, ad Epiſcopum Cameracenſem. *De myſtica Theologia. Carmen de purificatione ſenſuum. De Religionis perfectione. De conſiliis Evangelicis, & ſtatu perfectionis. De perfectione cordis. De meditatione cordis. De ſimplificatione & mundificatione cordis. De directione, ſeu rectitudine cordis. De illuminatione cordis. De oculo, ejus objecto, & actione. De remediis contra puſillanimitatem & ſcrupuloſitatem. De diverſis diaboli tentationibus. Contra Profeſſum inobedientem. De zelo & fervore Novitiatus. Inſtructio pro devotis ſimplicibus*, qualiter ſe in ſuis exercitiis & officio gerere debeant. *Documentum notabile de Sacramento Altaris. Octo Epiſtolæ Gerſonii ad diverſos*, ſuper diverſis argumentis. *De paſſionibus animæ. Carmen, Vitam eſſe ſomnium*, ad Petrum de Alliaco Cardinalem. *De monte contemplationis. Epiſtolæ tres*, quibus ſe aliquandiu ægrotaſſe ſignificat. *De mendicitate ſpirituali, partes duæ. Epiſtola ad ſorores*, qua ratione ſingulos dies ſeptimanæ orando & meditando exigeret. *Appellatio peccatoris à divina juſtitia ad divinam miſericordiam. Tractatus de oratione, & ejus valore. Expoſitio Orationis Dominicæ. Tractatus de triplici Cantico, ſenſuali, morali, & rationali. Varia Poematia. Collectorium ſuper* Magnificat. *Carmen*, in quo Fratres Gerſonii introducuntur loquentes. *Duodecim Tractatus ſuper* Magnificat. *Varia carmina ſuper* Magnificat. *Anagogicum de verbo & hymno*, Gloria in excelſis Deo, Patri, & Filio, & Spiritui Sancto. *Epithalamium myſticum Theologi & Theologiæ. Tractatus ſuper Cantica Canticorum. Alphabetum Divini Amoris*, Joanni Gerſonio adſcriptum. *Expoſitio & meditatio ſuper ſeptem Pſalmos Pœnitentiales. Donatus moralizatus.*

Quarta Parte continentur.

Sermo de Angelis. Sermo de Circumciſione. Collatio in feſto B. Ludovici. De S. Nicolao. Collatio pro Licentiandis in Facultate Decretorum. Alia Collatio pro Facultate Decretorum. Sermo de Cœna Domini. Conſilium, ut poſthabitis recentioribus Auctores antiqui legantur. Epiſtolæ duæ conſolatoriæ ad Petrum Ep. Cameracenſem. Epiſtola Facultatis Theologicæ ad eumdem Ep. Cameracenſem. Adnotatio Doctorum aliquorum, qui de contemplatione locuti ſunt. Supplementum cujuſdam Sermonis, A Deo exivi, &c. *De Officio Prælatorum, præſertim durante ſubtractione.* Concluſiones Doctorum Italiæ pro exterminatione ſchiſmatis. *Aliquot propoſitiones Gerſonis utiles pro exterminatione ſchiſmatis. Arbor originis juris & legum.* Epiſtola Petri Epiſc. Cameracenſis ad D. N. Papam. *Sermo elegantiſſimus de B. Ludovico. Epiſtola ad Canonicum Rhemenſem*, de diſtinctione & probatione viſionum factarum cuidam piæ mulieri. *Explicatio quorumdam terminorum ad Sacram Scripturam & Theologiam intelligendam neceſſariorum. De peccatorum diſtin-*

tæ Virginis celebrando. *Alia epiſt. de eadem re. Officium ſacrum in feſtivitate beati Joſeph dicendum. Supplementum Sermonis de Purificatione beatæ Virginis*, cujus initium habetur prima Parte. *De illuminatione cordis. Propoſitiones aliquot ſuper eſu carnium Religioſorum S. Benedicti. Opuſculum contra eos qui dicunt*, quo die quis Miſſam audivit, non ſubitanea morte periturum. *De officio Pædagogi Domini Delphini Franciæ. Sermo factus in ſancta Synodo Lugdunenſi. Opuſculum contra quemdam docentem puerulos etiam non baptizatos, ante rationis uſum innocentes eſſe. De ſignis bonis & malis peccatorum. Sermo de Nativitate B. Mariæ. Contra eos, qui beatitudinibus & actibus hierarchicis privatorum devotorum orationes præferunt. Sermo in ſecunda feria Pentecoſtes de Sancto Spiritu. De regimine cujuſdam Recluſi in Monte Valeriani. Proteſtatio Gerſonii facta in comitiis Facultatis Theologicæ contra ſchiſmata. Epiſtola, qua deflet ſtatum Eccleſiæ, tempore ſchiſmatis. Propoſitiones aliquot pro reformatione diſciplinæ Facultatis Theologiæ. Epiſt. ad Provincialem Ordinis Cæleſtinorum*, explicans quid, & quot modis Crux Chriſti feratur. *Centilogium de cauſa finali. De modis ſignificandi propoſitiones. De concordia Metaphyſicæ cum Logica. Sermo contra Gulam, Dominica prima Adventus. Sermones contra Luxuriam, Dominicis II. III. & IV. Adventus. De Caſtitate, Dominica prima poſt Natalem Domini. De modo vivendi conjugatorum, Dominica infra Octavas Epiphaniæ. Contra Avaritiam, Dominica I. poſt Octavas Epiphaniæ. Contra Acediam, Dominica Septuageſimæ. Contra iram, Dominica Sexageſimæ. Contra Invidiam, Dominica Quinquageſimæ. Contra Superbiam, Dominica prima Quadrageſimæ. Contra idem vitium alius, Dominica II. Quadrageſimæ. Sermo de quærendo Domino. De tentatione, Dominica prima Quadrageſimæ. Sermo ad populum Pariſienſem, ſuper facto Bullæ Mendicantium anno 1409. Sermo Dominica III. Quadrageſimæ, de deſolatione regni in ſe diviſi. Dominica IV. Quadrageſ. Miſereor turbæ. Sermo de cæco nato. Sermo Dominica in Paſſione. Dominica in Ramis Palmarum. Alius ſermo in Ramis Palmarum. Sermo in feſto Paſchæ. Sermo Dominica, Miſericordia Domini. Sermo in feſtis Paſchalibus. Sermones duo de S. Spiritu. Duo ſermones de S. Trinitate. Sermo de Euchariſtia. Duo ſermones de Concept. B. Virginis. Sermo pro Pace Eccleſiæ & unione Græcorum, habitus coram Rege Franciæ. Brevis inſtructio ad ſenem*, quomodo ſe ad mortem præparare debeat. *Duo ſermones de Nativitate Chriſti. Sermo in die Epiphaniæ. Tres ſermones de S. Antonio. In die Purificationis B. Virginis ſermo. De Annunciatione Virginis ſermo. De Sanctis Petro & Paulo. De Sancto Michaële. De omnibus Sanctis. Tres ſermones de Defunctis. Tractatus de conſolatione in morte amicorum. Tractatus de conſolatione in morte parentum. Sermo factus coram Carolo VI. Rege Galliæ*, Vivat Rex, *de vita naturali, politica & ſpirituali Principis*, ubi præclara tradit documenta pro Principis inſtitutione. *De adulatoribus Principum, decem conſiderationes. Sermo coram Rege anno 1408. pro Pace. Sermo coram eodem Rege pro juſtitia. Expoſitio in Paſſionem Domini. Tractatus contra Romantium dictum, De Roſa. Quinque concluſiones ſuper ludo ſtultorum communiter fieri ſolito. Exhortatio ad Ducem Bituricæ Joannem anno 1413.* ut ſolemnizaretur feſtum B. Joſeph ſponſi B. Mariæ Virginis. *Meditationes aliquot circa Aſcenſionem Domini. Ratio qua quis poteſt ſpiritaliter peregrinari Romam in anno Jubilæi. De lingua refrænanda.*

Digitized by Google

[illegible]
coram Rege Franciæ Carolo, in commendationem Domus Dei, ſeu Hoſpitalis Pariſienſis. *Sex conſiderationes contra peccatum blaſphemiæ. Querela defunctorum in igne purgatorio detentorum. Moralis admonitio pro Sanctimonialibus. Quindecim perfectiones neceſſariæ volenti Deo ſervire. Dialogus ſex Magiſtorum de tribulatione. Opuſculum contra nimis ſtrictam & ſcrupuloſam conſcientiam. Duodecim conſiderationes, ut homo exaudiatur à Deo. Tractatus contra fœdam tentationem, aut ſpiritum blaſphemiæ. Colloquium quinque ſenſuum & conſcientiæ.*

Hæc, ut vides, temerè, nulloque ordine ab editoribus Germanis ac Pariſienſibus inſtar foliorum Sibyllæ confuſa atque diſſipata, longè ſanè convenientiùs additis quibuſdam, quæ adhuc deliteſcunt in tenebris, poſſent in ſex partes dividi omnia Gerſonis opuſcula, *Hierarchica* ſcilicet, *Moralia*, *Myſtica*, *Dogmatica*, *Concionalia*, *& Miſcellanea*, ac prælo ſubjici, additis ſingulorum cenſuris, ut quæ genuina ſunt, quæ ſpuria ac ſuppoſititia, primo aſpectu præcluſis ambagibus impoſterum dignoſcere valeant curioſi Lectores.

Cæterùm occaſione Joannis Gerſonis Pariſienſis Cancellarii, cui à quibuſdam jam olim, ſed falsò, tributus eſt libellus *de Imitatione Chriſti*, meminit hoc loco Bellarminus noſter neſcio cujus Joannis de Gerſen, ſive Geſſen Abbatis Itali, ad illud tempus omnibus incogniti, quem recentiores nonnulli ejuſdem libelli auctorem prædicarunt, longè pluribus poſt Somnalium, Roſvveidum, Bollandum, Heſerum, Petavium, Theophilum pagina 146. Erotematum, alioſque è Societate noſtra doctiſſimos viros, illum Thomæ Hemercheno de Kempis, Canonico Regulari S. Auguſtini vindicantibus. Quam ſerram reciprocare pluribus non placet. Longè enim mihi ſatiùs videtur ingenuè profiteri, verum germanumque illius opuſculi quadripertiti Auctorem adhuc reverà ignorari, quàm ad ricas & decantata toties καὶ κατημαξευμένα in utramque partem jurgia iterum deſcendere; præſertim cùm, mea quidem ſententia, nihil adhuc ab oppoſitarum partium defenſoribus in medium allatum ſit, quod uni cuipiam certo auctori palmam victoriamque ἀναμφισβητήτως adjudicet, quin multa adhuc devoranda ſuperſint ἄτοπα ϗ ἀσύγκλωστα plurimique evellendi ſcrupuli altiùs eruditorum animis defixi ἀλλὰ ταῦτα ὡς ἐν παρέργῳ.

De Thoma Valdenſi. 1420.

THOMAS Valdenſis, Anglus, Ordinis Carmelitarum Prior Provincialis, floruit tempore Martini V. Pontificis, cui opus ſuum dedicavit, & obiit Rothomagi in Gallia, anno 1430.

Scripſit *opus* egregium, quod inſcripſit *Doctrinale fidei antiquæ*, tribus tomis diſtinctum.

In primo tomo diſputatur contra hæreticos Wiclefiſtas & Huſſitas de Deo, de Chriſto, de Petro, de Eccleſia, de Religioſis. *In ſecundo* de Sacramentis, contra eoſdem. *In tertio* de Sacramentalibus, contra eoſdem.

Dicitur etiam ſcripſiſſe *in multos libros divinæ Scripturæ*, & *in Magiſtrum ſententiarum Commentaria*, & *varios tractatus*: ſed ego non vidi, niſi tomos illos tres doctrinales fidei antiquæ, nec ſcio an alia extent typis excuſa.

Dissertatio Historica.

THOMAS à Walden, natione Anglus, patria Londinenſis, Ordinis Carmelitarum in Anglia Prior Provincialis, & ut ferunt, Henrici V. Regis
[illegible]
Novembris anni 1430. in ſuo Conventu honorificè tumulatus. De eo Trithemius, Petrus Lucius Bruxellenſis, Joannes Coclæus, Stanislaus Hoſius, Jacobus de Plebe, Joannes Pitſeus, Poſſevinus, aliique. Cætera ejus opera latent adhuc in tenebris: Unicum

Doctrinale antiquitatum Fidei Eccleſiæ Catholicæ, in tres Tomos digeſtum & Martino V. Romano Pontifici dicatum, in quibus adverſus Wiclefiſtas, Huſſitas, eorumque recentiores aſſeclas exactiſſimè diſſerit, excuſum fuit elegantibus typis in alma Venetiarum urbe apud Vincentium Valgriſium an. 1571. recognitum à Joanne Baptiſta Rubeo, ut taceam præcedentes editiones minus excultas: Tomo III. ubi agit de Sacramentalibus refertur Breve Apoſtolicum Martini V. Papæ in commendationem operis, & in oratione habita paulò poſt ejus obitum in Concilio Baſileenſi meminit ejus Joannes de Raguſa O. P. Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ teſtatur ſcripſiſſe in Pentateuchum ſcholaſticam Poſtillam; ſed eam videre mihi nondum contigit, ut neque ea quorum Catalogum Poſſevinus contexuit ex Anglicis haud dubiè Racematoribus collectum. Idem ſub finem Catalogorum mſſ. in Judicio & cautione de Ecloga Oxonio-Cantabrigienſi Thomæ Jameſii hæc habet: Quamobrem per viſcera miſericordiæ Chriſti obſecro Anglos, qui ſpecie aliqua decepti ſunt hactenus, ut ipſius Thomæ Waldenſis (Angli viri doctiſſimi) opus perlegant, quod prænotatum eſt: Doctrinale Antiquitatum Fidei & Eccleſiæ Catholicæ in tres partes diſtributum. In quorum primo agitur de Deo, Chriſto, Petro, Eccleſia, Religioſis. In ſecundo, de Sacramentis. In tertio, de Sacramentalibus adverſus Wiclefiſtas, Huſſitas, eorumque recentiores aſſeclas. Perlegant item ejuſdem Commentaria in pleroſque Divinæ Scripturæ Codices: librum inſcriptum, Faſciculus Zizaniorum Vicleſi, ſermones ad Clerum Oxonienſem, libros varios de religione perfectorum, de Veritate Evangelica, de Corpore Chriſti Domini, de Divinatione, de Præſcientia, & prædeſtinatione, de Fide, Librum quoque ad Conſtantienſe Concilium, Defenſorium Pacis, de Indulgentiis, de Sacramentis, de Paupertate, ne quid dicam de Commentariis in quatuor libros Magiſtri Sententiarum, & ut omittam quæ in Ariſtotelem ſcripſit. Hæc ille.

De Auguſtino de Roma. 1430.

AUGUSTINUS de Roma, Epiſcopus Nazarenus, Ordinis ſancti Auguſtini, ſcripſit: *In primum librum ſententiarum*. Item *in omnes epiſtolas ſancti Pauli. In epiſtolas canonicas. In Apocalypſim.* Scripſit etiam *de peccato originali. De libero arbitrio. De poteſtate Papæ. De Sacramento divinitatis Jeſu Chriſti, & Eccleſiæ. De Chriſto capite, & ejus inclyto principatu. De Charitate Chriſti circa electos, & de ejus infinito amore.*

Sed hæc tria opera prohibita inveniuntur in Indice librorum prohibitorum, donec expurgentur. Obiit anno Domini 1445.

Dissertatio Historica.

AUGUSTINUS de Favaronibus, Patria Romanus, Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini Prior Generalis creatus an. 1419. deinde Epiſcopus Cæſenas, ac demùm Nazarenus in regno Neapolitano Archiepiſcopus, obiit anno 1443. & in oppido Pratenſi in Tuſcia in ſui Ordinis Conventu quie-

De Joanne de Imola. 1430.

JOANNES de Imola Jureconſultus celebris, ſcripſit *ſuper tres libros Decretalium*: *ſuper ſextum*, & *Clementinas*. Obiit anno Domini 1436.

Dissertatio Historica.

DE Scriptis ejus plura Trithemius, Forſterus, & Joſ. Simlerus: patria Bononienſis, Baldi ſenis auditor fuit, diciturque ibidem obiiſſe die 18. Februarii anno 1436. Indictione 14. temporibus Eugenii IV. Papæ, & Sigiſmundi Imperatoris, ſepultus apud S. Dominicum in chori parte orientali, cum epitaphio.

De Paulo Burgenſi. 1430.

PAULUS de ſancta Maria, relicta Judaica ſecta, in qua natus erat, Epiſcopus Burgenſis creatus, ſcripſit *additiones ad Poſtillam Nicolai Lyrani* quæ extant in ipſo Lyrano. Scripſit etiam *ſcrutinium ſcripturarum libris duobus*. Vivebat anno 1430.

Dissertatio Historica.

PAULUS Carthagena, cognomento de Sancta Maria, poſtquam ex Judæo ad fidem Chriſtianam lectione operum S. Thomæ Aquinatis converſus eſt, ex Trevigenſi Archidiacono ad Carthaginenſem primùm, ac deinde Burgenſem Epiſcopatum promotus, ac ſerinio Regio Præfectus, Regnorum Caſtellæ ac Legionis Archicancellarium alii vocant, tum poſtremò Patriarcha Aquilejæ, obiiſſe dicitur 29. Auguſti anni 1435. in oppido Foſſa ſancti Clementis nuncupato quinque milliaribus diſtante à civitate Burgenſi, in qua ſepultus eſt. De eo ejuſque tribus filiis, quos ante converſionem ad fidem ſuſceperat, Alfonſo, Gonſalvo, & Alvaro Garſia, vide Joannem Marianam libro 19. cap. 8. Hiſtoriæ Hiſpanicæ, & ex eo Aubertum Miræum in Auctario, Ludovicum Carvajalum de reſtituta Theologia, Martinum Navarrum in Conciliis, Antonium Poſſevinum, Chriſtophorum Sanctoriſium O. A. alioſque (*a*).

Additiones notabiles ad Poſtillas Nicolai de Lyra in totam Scripturam extant cum Poſtillis Lyrani Lugduni anno præſertim 1590. & alibi ſæpiùs editæ. In præfatione ad filium majorem natu Alfonſum Decanum Compoſtellanum ac legum Doctorem multa de ſe ac vita ſua perſcribit.

Scrutinium Scripturarum in duos libros diviſum, quod, ut obſervat Trithemius, complevit ſub Sigiſmundo Imperatore & Eugenio Papa quarto, anno Domini 1434. Indictione 12. ætatis ſuæ 81. Illius editionem optimam cenſeo quæ Burgis prodiit in folio apud Philippum Juntam anno 1591. opera ejuſdem Sanctoriſii, qui & vitam Pauli præmiſit & opuſculum de vera Hæreticorum origine agnoſcenda.

(*a*) Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ tradit in gratiam filii ſui diſſeruiſſe ex ſingulis Divinæ Scripturæ libris loca quamplurima adverſus Nicolai Lyrani commentarios, quibus has decertationes ſuas adjecit, conatumque in his eſſe omnes Lyrani explana-

JOANNES de Anania, Archidiaconus Bononienſis, ſcripſit *Commentaria in Decretales*. Scripſit etiam *volumen Conciliorum*. Obiit anno Domini 1455.

B

Dissertatio Historica.

JOANNES de Anania Bononienſis, in patria ſua Archidiaconus, & Juris Pont. Profeſſor, ibidem obiiſſe anno 1455. perhibetur. Forſterus meminit Commentariorum in Decretales, & Voluminis Conciliorum, ſubjungitque eruditioni vitæ Sanctimoniam & pietatem addidiſſe.

De Raymundo Sebundo. 1430.

Supplementum.

RAYMUNDUS SEBUNDUS, Hiſpanus, vir magni & ſolidi ingenii, ſcripſit opus prænotatum *Theologia Naturalis*, quam alii tamquam Elogio exornantes nominarunt, *Theſaurum Divinarum Conſiderationum*, editum Venetiis apud Franciſcum Ziletrum anno 1581. eùm Pariſiis jampridem editus fuiſſet anno 1509. apud Joannem Parvum, & alibi. Prologus tamen in eamdem Theologiam Naturalem, eſt prohibitus in Romano Indice Clementis VIII. Summi Pontificis. Scripſit item Dialogum prænotatum *Viola animæ*: qua cum Dominico Seminivetbio, agit de Natura hominis ad ſeipſum, ad Deum, ad hominem proximum, & ad omne debitum ſolvendum, quo Deo obligatur & Proximo. Impreſſus *Dialogus de Natura hominis*, an. 1501. Coloniæ apud Henricum Quentelium, & an. 1568. Lugduni apud Theobaldum Zaganum. Dicitur etiam ſcripſiſſe *Quodlibeta & Quæſtiones diſputatas*, quæ non comparent. Vivebat anno 1430. Hæc Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 2. pag. 316.

C

De Antonio Raudenſi. 1430.

Supplementum.

D

ANTONIUS RAUDENSIS ſeu RAUDINUS, humili loco Falmentæ in Inſubria natus, cui propterea Opuſculum miſit Albertus Sartianus, à nobis inter ejus Opera recenſitum, videlicet: *Quòd nihil nocet ad virtutem humili loco naſci*. Hic ſacræ Theologiæ Magiſter, in omni ſtudiorum genere inſignis, Lactantii Firmiani aſſidua delectatus lectione, ut emendatior & purior prodiret, effecit. Alia etiam opera ſcripſit, quæ perierunt. Floruit circa annum 1420. Hæc Lucas Vvadingus *in Bibliotheca Ordinis Fratrum Minorum* fol. 37. Itaque Antonius Raudenſis Italus, Ordinis Fratrum Minorum, circa annum 1430. aut 1440. *Opera Lactantii* emendavit ad mſſ. codd. diligenti collatione facta, & præfixa locorum notatione, qui minùs quadrare veritati noſcebantur. Impreſſa hoc modo poſtmodum prodiere Venetiis an. 1497. apud Bevilaquam, & Lugduni apud Gryphium, & Baſileæ apud Cratandrum anno 1532. & Coloniæ anno 1544. apud Petrum Quentelium. Paucà *de Antonio Raudenſi* habet Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 1. pag. 104.

E

De

Digitized by Google

S u p p l e m e n t u m.

JOannes Nider natione Germanus, patria Svevus, Ordinis Fratrum Prædicatorum, inſignis Theologus, claruit anno 1430. & ſequentibus, tempore Concilii Conſtantienſis. Scripſit multa, quorum maxima pars impreſſa eſt, nempe *Præceptorium ſeu Tractatus de decem Præceptis*, impreſſus in 4. Pariſiis anno 1515. per Jacobum Pouchin 13. Kalendas Januarii, itemque in 4. Pariſiis anno 1507. per Andream Bocard ſexto Idus Maji: denique anno 1612. Duaci in 8. apud Balthaſarem Bellerum. *Myrmecia Bonorum*, ſeu *Formicarium ad exemplum ſapientiæ de formicis*, impreſſum Duaci in 8. anno 1602. apud Balthaſarem Bellerum ſub Circino aureo, cum Notis Georgii Colvenerii: itemque in 4. Pariſiis anno 1516. apud Joannem Engellerium de Matnefoi: ejuſdem *De Maleficiis & Praſtigiis* ex Fotmicatio per Joannem Sptengherum *in Malleo Maleficorum* Joannis Sprengheri, Lugduni excuſo anno 1620. pagina 469. *Conſolatorium timoratæ conſcientiæ*, editum in 18. Pariſiis anno 1494. per Magiſtrum Petrum le Dru, cum libro *de modo bene vivendi* ſub nomine Divi Bernardi ad Sororem: Itemque recuſum Romæ anno 1604. in 8. apud Stephanum Paulinum. *De reformatione Religioſorum lib.* 3. impreſſi in 8. Antuerpiæ anno 1611. apud Bellerum citatum. *De contractibus Mercatorum*, Opus editum Venetiis anno 1584. in compilatione Tractatuum Juris, ibidem in fol. multis tomis, tomo ſexto pagina 279. & ſeqq. & Lugduni cum aliis Operibus anno 1593. impreſſis, pagina 615. Impreſſi etiam antiquo caractere olim ejus *Sermones totius anni de tempore, & de Sanctis cum Quadrageſimali* in 8. ut habetur in Bibliotheca pūblica Oxonienſi, verbo *Nider*, &c. Vivebat anno 1436. & ultra; de quo Poſſevinus *in Apparatu Sacro* tom. 1. pag. 925. Altamura *in Bibliotheca Dominicana*, cum aliis.

De Alberto de Sartiano. 1430.

S u p p l e m e n t u m.

ALbertus de Sartiano, Etruriæ oppido, (etſi Mediolanenſem dixerit Vvillotus) vir inſignis, in Græcis & Latinis, Divinis & humanis Litteris eruditus, Eugenio IV. & Nicolao V. Charus, totius Fratrum Minorum Ordinis aliquamdiu Vicarius Generalis, in Concilio Florentino Græci Idiomatis interpres, ad quod etiam Jacobitas ex remotiſſima Ægypti regione adduxit, egregius Eccleſiaſtes, & diſſolutæ diſciplinæ reformator. Eo tempore Guarinum Veronenſem habuit Magiſtrum, quo Latina Eloquentia in Italia cœpit ſuo nitori reſtitui. Nitidè & doctè multa ſcripſit Opuſcula, quæ penes ſe habuit mſſ. in ipſo ejus Autographo Vvadingus: ea porrò ſunt *Tractatus de Pœnitentia*, ſcriptus anno 1433. Incipit, *A pleriſque, & multis in locis.*

Tractatus de Euchariſtiæ Sacramento, ſcriptus anno 1422. *Credo vos, Patres Chariſſimi.*

De conditione Amicitiæ & de malitia Invidentiæ. Incipit, *Non ſecus illo pacto.*

Quòd nihil nocet ad virtutem humili loco naſci: Incipit, *Ne falsò forſitan arbitreris.*

De Inſolentibus corripiendis, anno 1446. *Cùm Apoſtolus Paulus.*

Contra Martyrum vituperatores ad Eugenium IV. Pontificem Maximum; *Cum adverſùs ampliſſimæ gloriæ.*

Sermo habitus in Comitiis generalibus Ordinis Patavii celebratis anno 1443. *Quamquam nos omnes.*

ſcopum Arminenſem, Eugenio ab intimis Conſiliis. Multa ex hujus præclari viri Operibus ſparſim exſcripſit idem in tomo 4. ſuorum Annalium, quæ, ſi Deo placuiſſet, aliquando publici juris feciſſet univerſa. Obiit autem Albertus Mediolani anno 1450. poſtquam ſtrenuè adlaboravit viris ſanctiſſimis Bernardino Senenſi, Joanni Capiſtrano, & Jacobo Piceno, pro reſtituenda Ordinis Diſciplina. Hæc Vvadingus *in Bibliotheca Ordinis Minorum* pag. 6.

De Joanne Raguſæo. 1438.

JOANNES Raguſæus Ord. Prædicatorum in Baſileenſi Concilio *orationem* habuit doctiſſimam per octo dies *de communione ſub utraque ſpecie contra Huſſitas*, quæ extat apud Henricum Caniſium tomo tertio antiquæ lectionis, ubi etiam multa habentur alia de hæreſibus Bohemorum.

Dissertatio Historica.

JOannes de Raguſio, ſeu Raguſa Ordinis Fratrum Prædicatorum, natione Dalmata, cùm interfuiſſet anno 1433. & ſeqq. Concilio Baſileenſi, tandem à quibuſdam creatus dicitur Cardinalis, de quo tamen ſilent diligentiſſimi Purpuræ Romanæ Illuſtratores. De eo plura Trithemius, Antonius Senenſis, Poſſevinus, Alfonſus Fernandez, & alii.

Oratio de communione ſub utraque ſpecie non concedenda Laicis, adverſus Huſſitas, ſive Bohemos, quorum mores, vita, ac vitia, hæreſeſque aliæ deſcribuntur, per dies octo in Concilio habita, extat apud eumdem Henricum Caniſium.

De Henrico Kalteiſen.

HENRICUS Kalteiſen Ordinis S. Dominici, in eodem Concilio Baſileenſi diſputavit *contra Huſſitas de libera prædicatione Verbi Dei*, per tres dies: & diſputatio, ſive oratio extat apud Henricum Caniſium tom. 4. part. 2. antiquæ lectionis.

Dissertatio Historica..

HEnricus de Kalteiſen, ſeu Kaltiiſſen, aliis Caltæſemius, patria Confluentinus in Germania, Ordinis Sancti Dominici, Theologiæ Profeſſor, Fidei apud Colonienſes Inquiſitor, Palatii Apoſtolici Magiſtet, ac deinde Eccleſiarum Nydroſienſis & Cæſarienſis Archiepiſcopus, obiit Kalendis Octobr. anni 1465. ſi qua fides Jo: Trithemio, Antonio Senenſi in Bibliotheca Fratrum Ordinis Prædicatorum, & Alfonſo Fernandez in Concertatione Prædicatorum. Unde aliiſque prætetea indiciis arguas Simlerum, qui floruiſſe aſſerit an. 1495. niſi ſit Typographicum Σφάλμα. Sepultus fuit in Conventu ſuo Confluentino.

Anno 1433. per tres dies in Concilio Baſileenſi Diſſertationem ſuſcepit, *De libera prædicatione Verbi Dei*, adverſus Bohemos Huſſiticæ hæreſeos fautores, quam evulgavit Henricus Caniſius Tomo IV. Antiquæ Lectionis. Alia ejus opera quæ ex Trithemio recenſent recentiores, non videntur prodiiſſe in lucem (*a*).

Sixtus Senenſis memorat in Canticum Beatæ Virginis Mariæ librum unum. Alii addunt ſermones in Deiparæ Virginis feſtivitatibus. Vide Hippolyti Matacciı Bibliothecæ Marianæ Partem primam ex Alfonſo Fernande in Concertatione Prædicatorum.

De

Digitized by Google

anno Domini 1443. & à Nicolao V. ſummo Pontifice in ſanctos relatus eſt anno 1450.

Scripſit *ſermones de tempore*. *Sermones de Sanctis*. *Sermones contra Judæos*. Scripſit etiam *in Apocalypſim*. *De Evangelio æterno*. *De Chriſtiana Religione*. *De Conceptione B. Mariæ Virginis*. *De paſſione Domini*. *De virtutibus & vitiis*. *De fructibus Eleemoſynæ*. *De triplici ſtatu animæ*. *De triplici amore Magorum*. *De ſacrificio Abraham*. *De veritate*. *De amore Dei, & animæ*. *De Spiritu Sancto*. *De caſibus proprietatis*. *Officium nominis Jeſu*. *De mundana proſperitate*. *De Paſtorali gubernatione*. *De Sancto Joſeph Sponſo Virginis*. *De circumſtantiis nationum*. *De divino amore*. *De triplici Chriſti nativitate*. *De tribus tormentis peccatorum*. *De obedientia*. *Defenſorium veritatis*.

Dissertatio Historica.

SANCTUS BERNARDINUS Ordinis Minorum clariſſimum ſidus, patre Senenſi in Maſſanenſi Etruriæ oppido natus, & à frequenti Senarum incolatu Senenſis dictus, obiit Aquilæ in Veſtinis anno 1440. die 20. Maji, ætatis 63. & à Nicolao V. Romano Pontifice inter Sanctos adſcriptus anno 1450. Ejus vitam & elogia cum operibus leges, vel in Annalibus Minorum, & Bibliotheca Lucæ Wadingi, ac Appendicibus ad Baronianos Annales, vel apud Marcum Uliſſipon. alioſque Franciſcanæ Hiſtoriæ concinnatores. Nec omittendus Sanctus Antoninus Florentinus Archiep. qui cum eo familiariter vixit.

Opera Venetiis apud Juntas in 4. edita ſunt anno 1591. à F. Petro Rodulfio Epiſcopo Seno Galliæ reſtituta, & apoſtillis, ut vocat, illuſtrata, hoc ſervato Tomorum Ordine

Tomo I. poſt vitam à B. Joanne Capiſtrano ſcriptam Quadrageſimale de Chriſtiana Religione, in quo uberrimi de Reſtitutionibus, & de Paſſione Domini Tractatus.

Tomo II. *Quadrageſimale de Evangelio æterno*, ubi copioſiſſimus de Uſuris, & Contractibus Tractatus.

Tomo III. *Sermonum opus*, in quo præ aliis de Spiritu Sancto, de Beata Virgine, de octo Beatitudinibus, deque obedientia Evangelica Tractatus. Item *Sermones ſeptem, & Quadrageſimale parvum*, quod *Pugna ſpiritualis* nuncupatur.

Tomo IV. Poſt *Quadrageſimale*, vulgò dictum, *Seraphim*, ex iis concionibus, quas Patavii habuit, a Daniele de Purziliis J. C. Patavino collectum, reperiuntur *Sermones Extraordinarii*, ejuſdem S. Bernardini, numero 25.

R. P. Joannes de la Haye Pariſinus, ejuſdem Seraphici Ordinis Concionator Regius, Terræ Sanctæ Commiſſarius Generalis, & Provinciæ Franciæ Pariſienſis Viſitator Generalis & Apoſtolicus, an. 1636. Pariſiis eadem opera quinque partibus diſtincta, ſynopſibus ornata, poſtillis illuſtrata, necnon variis Tractatibus locupletata, recudenda curavit in folio, hoc ordine.

Tomo I. continentur.

Vita B. Bernardini Senenſis in capita 69. diſtincta.

Ejuſdem Vita per B. Joannem à Capiſtrano conſcripta.

Dathi de laudibus ejus.

Quadrageſimale S. Bernardini de Religione Chriſtiana, quæ eruditiſſimè cum omnibus ſuis encomiis celebratur, cujuſque neceſſitas, dignitas, veritas, unitas, nobilitas, virtus, triumphus, &c. dignè commendantur.

Tomo II. continentur.

Quadrageſimale de Evangelio æterno, continens Charitatis, & aliarum virtutum encomia, necnon eruditiſſimum Tractatum de Uſura.

Tomo III. continentur.

Duo Adventalia; Unum, *de Vita Chriſtiana*, in quo doctè diſſeritur de octo Beatitudinibus: Secundum *de Inſpirationibus*.

Duplex Quadrageſimale; Unum, *de Pugna ſpirituali*. Secundum, Seraphim nuncupatum, ideſt de Amore.

Sermones *de Quatuor noviſſimis*, & alii ſermones dicti *Extraordinarii*, numero 25. cum Tractatibus ſequentibus.

De Confeſſione. *De Speculo peccatorum*. *De Præceptis Regulæ Minorum*. *De Præceptis Religioſi*. *Epiſtola ad Fratres Familiæ Ultramontanæ*. *De Aſpirationibus quotidianis ad Deum*. *Dialogus de Obedientia*.

Tomo IV. continentur.

Sermones eximii *de Chriſto Domino*, *Auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento*, *Deipara Virgine*, *de Tempore*, *de Sanctis*.

Tomo V. continentur.

Commentarii in Apocalypſim B. Joannis Evangeliſtæ. Poſſevinus, Bell. Willotus, Wadingus, & alii, nonnulla præterea opuſcula recenſent, atque inter cætera meminerunt *Sermonis*, ſeu libri *de Conceptione B. Virginis*, quem Bernardinus de Buſtis ſermone 4. de eadem B. Mariæ Conceptione teſtatur ſe vidiſſe Senis, propria ipſius Sancti manu exaratum; & *de Feſtivitatibus glorioſæ Virginis per annum*, *librum unum*, quem anno 1493. apud Fridericum Kreuſner Norimbergæ impreſſum docent Simlerus, Maraecius, & Wadingus.

De Joanne de Polemar. 1438.

JOANNES de Polemar Archidiaconus Barchinonenſis, in eodem Concilio Baſileenſi oravit per tres dies *contra Huſſitas de civili dominio Clericorum*: oratio extat apud Henricum Caniſium tom. 4. par. 2. antiquæ lectionis.

Dissertatio Historica.

JOANNES Polematius, Barchinonenſis Archidiaconus, interfuit Concilio Baſileenſi anno 1433. ibique orationem habuit contra tertium articulum Bohemorum, ſive Huſſitarum, *de Civili Dominio Clericorum*, quam primus in lucem dedit Henricus Caniſius.

De B. Joanne Capiſtrano. 1440.

BEATUS JOANNES de Capiſtrano, natione Italus Ordin. Minorum Sancti Bernardini amiciſſimus, laboribus maximis pro Eccleſia perſunctus obiit anno Domini 1456.

Scripſit *de dignitate Eccleſiaſtica ad Nicolaum V. Papam. De illuſtranda conſcientia. De cenſuris. De pœnis Inferni, & Purgatorii. De pœnis injungendis. De reſtitutione, & contractibus. De Matrimonio. De Conceptione Beatæ Virginis. De Judicio univerſali, & Antichriſto. De poteſtate Papæ, & Concilii. De auctoritate concilii, ſive Eccleſiæ. Speculum Clericorum. De cupiditate. De Paſſione Domini. Contra Huſſitas. Adverſus Joannem Rocheſanum, hæreticum Huſſitam*. Scripſit denique *Epiſtolas ad varios*.

Dissertatio Historica.

JOANNES à Capiſtrano Aprutii in Italia oppido, urbis Marſorum Aquilæ vicino dictus, ideoque errant qui cum Wadingo Brutiorum oppidum aſſerunt, ex nobili familia Chiolorum natus anno 1385. Ordinem Minorum ingreſſus, B. Bernardini Senenſis diſcipulus, eique amiciſſimus fuit, bis Generalis Vicarius Reformationis Obſervantium, Inquiſitor Fidei, & Legatus Sedis Apoſtolicæ in Germaniam miſſus, Huſſitarum ſigniferum, Joannem Rocheſanam Pragenſem Pſeudo-Epiſcopum repreſſit, & adverſus Turcas Albam Regalem in Hungaria obſidentes exercitum Crucesſignatorum duxit, eoſque debellavit. Obiit Wilarc anno 1456. in diœceſi Quinqueccleſienſi annos natus 71. die 3. Octobris. Ejus vita Viennæ in 4. edita eſt anno 1523. De eo Pius II. Papa, Blondus, Cuſanus, Trithemius, Continuatores Baronii, Henricus Sedulius, Willotus, Gonzaga, Simlerus, Poſſevinus, Bellarminus, Wadingus, Arturus à Monaſterio, alii, & Gregorius XV. Papa in diplomate, quo eum inter Beatos accenſuit. Extant inter Tractatus Juris editos Venetiis 1584. & alibi etiam ſeorſim;

De auctoritate Papæ & Concilii. De Matrimonio. De Excommunicatione. De Canone Pœnitentiali. Speculum conſcientiæ editum anno 1441. *Speculum Clericorum, Defenſorium Tertii Ordinis à S. Franciſco inſtituti*, & alia, quæ fuſiùs exponit Bibliotheca Minorum.

De Alphonſo Toſtato. 1440.

ALPHONSUS Toſtatus natione Hiſpanus Epiſcopus Abulenſis, vir ſanctitate, & doctrina celeberrimus: vixit tempore Eugenii quarti Pontificis, circa annum Domini milleſimum quadringenteſimum quadrageſimum.

Scripſit *Commentaria* copioſiſſima *in Pentateuchum, in Joſue, Judices & Ruth*: necnon *in libros Regum*, & *Paralipomenon*, & *in Evangelium Sancti Matthæi*, in quibus Commentariis diſſolvit quæſtiones innumerabiles, ut merito de eo ſcriptum ſit, Hic ſtupor eſt mundi, qui ſcibile diſcutit omne; & quod magis eſt admirandum, tanta ſcripſit breviſſimo tempore, cùm non vixerit niſi annos quadraginta. Neque ſolùm Commentaria illa ſcripſit, ſed etiam opuſcula plurima, è quibus extant:

Defenſorium trium concluſionum. Liber de ſancta Trinitate. Liber contra Sacerdotes concubinarios. Paradoxa. Explicatio verborum Iſaiæ, Ecce Virgo concipiet. Liber de ſtatu animarum poſt mortem. Liber de optima politia.

Hujus opera omnia demùm Coloniæ apud D. D. Antonium Hierat, & Joannem Gymnicum ſunt excuſa 1612. Obſervandum eſt defenſorium eſſe cautè diſputatur.

Dissertatio Historica.

ALFONSUS Toſtatus Hiſpanus in oppido Madrigali natus, floruit ſæculo Eccleſiæ XV. atque ex Doctore & Presbytero Salmanticenſi Abulenſis in eadem Hiſpania Epiſcopus, & Conſiliarius Regius, Maiorque, ut vocant, Referendarius, obiiſſe dicitur anno Chriſti 1454. annos tantùm 40. natus. Concilio Baſileenſi interfuerat cum Joanne Capreolo, pluribuſque aliis viris doctis. Plura de eo diſces ex Joanne Mariana libro 24. Hiſtoriæ Hiſpanicæ, Alfonſo Garcia Matamoro, Poſſevino, aliiſque recentioribus. Extant ejus opera 27. Tomis diſtincta ex editione Veneta apud Seſſas anni 1596. qua modò utor, & in ſequentem ordinem diſtribuo ad majorem Lectorum opportunitatem.

1. *Commentariorum in Geneſim liber unus*, quem ſcribebat anno 1436. præmiſſis Commentariis in Epiſtolam Sancti Hieronymi ad Paulinum, & in Præfationem ejuſdem Sancti Hieronymi in Pentateuchum. 2. & 3. *Super Exodum* libri duo, ſeu Partes duæ. 4. *Super Leviticum* liber unus. 5. & 6 *Super librum Numerorum* libri ſeu Partes 2. 7. *Super Deuteronomium* liber 1. 8. & 9. *Super Joſue* libri ſeu Partes 2. 10. *Super Judicum & Ruth* liber 1. 11. & 12. *Super primum librum Regum* libri ſeu Partes 2. 13. *Super ſecundum librum Regum* liber 1. 14. *Super tertium Regum* liber 1. 15. *Super quartum Regum* liber 1. quem compoſuit anno 1440. 16. & 17. *Super libros Paralipomenon* Partes 2.

18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. *Commentariorum ſuper Evangelium Sancti Matthæi* libri, ſeu, Partes ſeptem, quarum ſextam an. 1446. compoſuit, ſeptimam verò anno 1449.

25. *Opuſcula*, quæ hactenus ſunt inventa complectitur; ſunt autem: *Defenſorium trium Concluſionum*, quod emiſit anno 1445. *Liber de Quinque figuratis Paradoxis. Libellus de Sanctiſſima Trinitate. Libellus ſuper*, Ecce Virgo concipiet, &c. *Libellus contra Sacerdotes publicos concubinarios. Libellus de ſtatu Animarum poſt mortem. Libellus de optima Politia.*

26. & 27. Index in omnes præcedentes Tomos ampliſſimum, auctore Franciſco Fontano Sacræ Theologiæ Magiſtro per R. D. Rainerium Bonoſium reſtitutus & auctus, in duas Partes diſtributus.

De Blondo Hiſtorico. 1440.

FLAVIUS Blondus patria Forolivienſis, à ſecretis fuit Eugenio quarto Summo Pontifici; & ſcripſit *hiſtoriam Romanam*, in qua multa Eccleſiaſtica continentur, *ab inclinatione Imperii uſque ad ſua tempora*, id eſt, *ab anno Domini* 407. *uſque ad annum* 1400.

Dissertatio Historica.

FLAVIUS Blondus, patria Forolivienſis, Eugenio IV. & quibuſdam aliis Romanis Pontificibus à ſecretis & epiſtolis, Romæ pauper, ut Philoſophum decuit, die 4. Junii obiit anno 1463. natus annos 75. & in Capitolio juxta Templum Deiparæ ſepultus. Ejus opera Pius II. in compendium redegiſſe dicitur. Plura repete à Gobellino, Volaterrano, Georgio Merula, Trithemio, Jovio, aliiſque. Extant, *Romæ Triumphantis libri decem Pio II. Papæ dicati. Romæ inſtauratæ libri tres Eugenio IV. oblati. Italia illuſtrata libri octo.*

Hiſtoriarum Romanarum Decades tres, ab anno circiter

De Nicolao Panormitano. 1440.

NICOLAUS Teduſcus, natione Siculus, patria Catanenſis, Ord. Sancti Benedicti, Abbas, & poſtea Archiepiſcopus Panormitanus; ac demum S. R. E. Cardinalis creatus, ſed in ſchiſmate à Felice quinto Antipapa. Vir fuit Juris Canonici peritiſſimus, & plurima ſcripſit, quæ tomis octo comprehenduntur in editione Veneta anni 1592. B

In primo, & ſecundo tomo habentur *Commentaria in primum librum Decretalium. In tertio, quarto, & quinto tomo* habentur *Commentaria in ſecundum librum Decretalium. In ſexto tomo* habentur *Commentaria in tertium Decretalium. In ſeptimo tomo* habentur *Commentaria in quartum, & quintum Decretalium*: & *in epiſtolas Clementinas. In octavo tomo* habentur *Concilia 226. quaſtiones ſeptem.* Item *Relectio in cap. Per tuas, de Arbitris.* Item *Practica ejuſdem.*

Dicitur etiam ſcripſiſſe *Commentarium inchoatum in Decretum*: ſed neſcio, an extet. Dicitur etiam ſcripſiſſe *librum pro Concilio Baſileenſi*, ſed hunc librum ut in mala cauſa ſcriptum, & proinde erroneum, credibile eſt ex ejus operibus abraſum fuiſſe. Ego certè inter ejus opera variarum editionum eum nuſquam reperi. Quamvis autem hic auctor ſederit in Concilio Baſileenſi, etiam quo tempore Concilium acephalum, & ſchiſmaticum erat: tamen in eo benè ſe geſſit, quod introducentibus in Concilium multitudinem Presbyterorum, ob defectum Epiſcoporum, liberrimè contradixit: ut teſtatur Æneas Sylvius qui præſens aderat, in hiſtoria Concilii Baſileenſis. Sciebat enim, & docebat, in Conciliis, præſertim generalibus, locum non eſſe ſimplicibus Presbyteris, quo ad votum deciſivum, niſi locum tenerent abſentium Epiſcoporum. Obiit Nicolaus, Abbas Panormitanus anno 1445. C D

Dissertatio Historica.

NICOLAUS Tudeſchus, ſeu de Tudeſchis, ex Catana Siciliæ urbe non ignobili oriundus, primum Abbas S. Agatæ Ordinis S. Benedicti, dein Archiep. Panormitanus, ac tandem S. R. E. Cardinalis à Felice V. Antipapa creatus, Franciſci Zabarellæ Cardinalis, & Antonii de Butrio diſcipulus fuit, & ob eximiam Juris utriuſque ſcientiam Lucerna Juris vulgò dictus, obiit anno 1443. De eo Trithemius, qui eum Nicolaum Siculum vocat Abbatem Monacenſem, S. Antoninus Archiep. Florentinus, Ant. Poſſevinus, Henricus Spondanus, Ciacconius, aliique. E

Ex omnibus ejus editionibus, quas apud Simlerum, Poſſevinum, Draudium, ſimileſque reperies, perfectiſſima mihi videtur Veneta anno 1617. apud Juntas, quam hìc tibi repræſentabo.

Tomo I. continentur.

Commentaria in ſex priores Titulos libri Primi Decretalium Gregorii IX. Papæ.

mo uſque ad XVIII. de Confeſſis.

Tomo quarto.

Commentaria in librum II. Decretalium à Titulo XIX. de Probationibus uſque ad XXIV. de jurejurando.

Tomo quinto.

Commentaria in librum II. Decretalium à titulo XXV. de Exceptionibus, uſque ad XXX. qui eſt ultimus.

Tomo ſexto.

Commentaria in librum III. Decretalium.

Tomo ſeptimo.

Commentaria in libros IV. & V. Decretalium.
Ad Clementinas & earum Gloſſas commentaria.

Tomo octavo.

Conſilia numero CXVIII.
Quaſtiones ſubtiliſſima VII.
Repetitio in cap. Per tuas, de Arbitris.
Practica in omnibus ferè Curiis obſervari ſolita.

Tomo nono.

Theſaurus ſingularium in Jure Canonico deciſivorum, conſcriptus in Concilio Baſileenſi, & ſecundùm ordinem Alphabeticum pro faciliori uſu diſpoſitus.

Additiones Jacobi Anelli de Bottis ad Comm. Conſilia & Quæſtiones Abbatis Panormitani.

Repertorium rerum & ſententiarum ſelectiorum, cum brevi Tractatu Differentiarum Legum & Canonum Domini Gualvarii Bononienſis.

Forſterus ait extare ejus librum de poteſtate Pontificis, Imperatoris, & Concilii, quem non vidi; & præterea ſingulari libro defendiſſe Concilium Baſileenſe.

De Sancto Antonino Florentino. 1445.

SANCTUS ANTONINUS, patria Florentinus, Ord. Prædicatorum, ac poſtea Florentiæ Archiepiſcopus, vir doctiſſimus, & ſanctiſſimus, obiit anno Domini 1459. ætatis 70. quem in ſanctorum Catalogum retulit Adrianus VI. Pontifex.

Scripſit *ſummam hiſtorialem in tres partes diviſam. Summam Theologicam, in quatuor partes diviſam. Librum de eruditione Confeſſorum*, qui dicitur, defecerunt, quia incipit, Defecerunt ſcrutinio.

Dicitur etiam ſcripſiſſe *Trialogum de Chriſto, & duobus diſcipulis euntibus in Emmaus*, in quo explicantur omnia, quæ de vita, morte, & reſurrectione Domini prædicta ſunt.

Dissertatio Historica.

SANCTUS ANTONINUS, civis & Archiepiſcopus Florentiæ, ex Ordine Prædicatorum aſſum-

Eccleſia Sancti Marci ſepultus eſt. Eum an. 1523. die 30. Maji cœleſtium catalogo adſcripſit Hadrianus VI. Papa, cùm de eo adhuc vivente Nicolaus V. tam in numerum cœlitum reponendum ſibi videri, quàm Bernardinum Senenſem mortuum miraculorum gloria ubique fulgentem. Vide ejus encomia apud Gobellinum, Jo: Trithemium, Sixtum, Antoniumque Senenſes, Bzovium, Spondanum, Voſſium, alioſque.

Dua illius *Summa*, *Hiſtorialis*, in tres partes diſtincta, quæ in annum 1458. deſinit, & *Theologica*, in quatuor partes tributa, cum libro *de Eruditione Confeſſorum*, ſunt in omnium manibus.

De Ænea Sylvio, 1450.

ÆNEAS SYLVIUS, patria Senenſis, vir doctus, prudens, & magni animi, ac primum a ſecretis Imperatoris, deinde Epiſcopus Senenſis, tum Cardinalis, denique ſummus Pontifex Pius ſecundus, dum expeditionem magnam adverſus Turcas Chriſtiani nominis hoſtes moliretur, obiit anno Domini 1464.

Scripſit *de rebus Eccleſiaſticis contra Taboritas librum unum. Ad Nicolaum de Cuſa, lib. 1. De fide ad Imperatorem Turcarum. De hiſtoria Bohemorum. De clade Conſtantinopolitana. De clade univerſalis Eccleſiæ. De conventu Mantuantino, Orationem 1. Ad Caliſtum Papam, Oratio 1. Ad Cardinales, Oratio 1. Decadum Blondi Epitomen. Epiſtolas multas. De Concilio Baſileenſi, libros duos. Retractationem. Commentaria de rebus à ſe geſtis. Reſponſionem ad Martinum Meyer pro Eccleſia Romana.* Scripſit prætereа *multa ad humanitatem, ad poeſim, ad Corographiam pertinentia.*

Obſervatio prima.

Quæ ſcripſit Æneas pro Concilio Baſileenſi, cùm juvenis eſſet, retractavit ſenex, & Pontifex Maximus, & quamvis libri illi de Concilio Baſileenſi merito prohibiti ſint ab Eccleſia Catholica: tamen hæretici Baſileenſes, qui nuper eoſdem libros recuderunt, non tam Eccleſiæ Catholicæ, quàm cauſæ ſuæ detrimentum attulerunt. Siquidem ex hiſtoria illa Æneæ Sylvii de Concilio Baſileenſi, apparet illud Concilium initio fuiſſe legitimum: ſed ubi verum Pontificem Eugenium quartum deponere aggreſſi ſunt Patres illi, jam non habuiſſe formam veri Concilii, non ſolùm quòd acephalum eſſet, ſed etiam quòd contra formam omnium veterum Conciliorum plures eſſent in eo Conventu Presbyteri cum voce deciſiva, quàm Epiſcopi: notiſſimum enim eſt, Concilia generalia, ut etiam provincialia, Epiſcoporum eſſe, non minorum Sacerdotum: ſic enim legimus in Concilio Calcedonenſi actione prima, Mitte foras ſuperfluos, Concilium Epiſcoporum eſt. Vide, ſi placet, quæ ſcripſimus libro 3. de Eccleſia cap. 16.

Obſervatio ſecunda.

Extant Commentaria de rebus geſtis Pii ſecundi ſub nomine Joannis Gobellini, ſed dubium eſt, an illud opus ſit ipſius Pii Pontificis, an verò ejus ſub cujus nomine prodiit: extant enim manuſcripta commentaria eadem ſub nomine Pii ſecundi, & ſtylus videtur eſſe idem in hoc opere, & in aliis ejuſdem auctoris, ſed res non eſt magni momenti.

ÆNEAS SYLVIUS, è Picolomineorum nobili familia, Senis in Etruria natus anno 1405. primùm Brevium, ut vocant, Auditor, ut Clericus cæremoniarum interfuit Concilii Baſileenſis ſingulis conventionibus ſeu ſeſſionibus, tum Friderici III. Imperat. à ſecretis in Germania diu verſatus, unde in Italiam reverſus ad Epiſcopatum patriæ urbis Senenſis promotus, ac deinde Cardinalis, tandemque Summus Pontifex poſt Caliſtum III. anno 1458. die 19. Auguſti creatus, Pius II. cognominari voluit, totique Eccleſiæ magna cum laude
B præfuit annis 5. menſibus 11. & diebus 27. uſque ad diem 15. Auguſti anni 1464. quo natus annos 59. Anconæ obiit, cùm expeditionem adverſus Turcas urgeret. Sepultus in Baſilica S. Petri cum epitaphio. Qui annos ejus vitæ tribuunt 63. natum fuiſſe anno 1401. aut ſequenti affirmare debent. De eo præter Platinam, alioſque, qui de Viris Romanorum Pontificum ex profeſſo ſcripſerunt, videndi Joannes Gobellinus Perſona ejus Secretarius, Joannes Antonius Campenſis, Joannes Aretinus, Jac. Phil. Bergomat, Joannes Trithemius, Floridus Sabinus, Joannes Stella Sacerdos Venetus, Bzovius, Spondanus, Poſſevinus, Voſſius, aliique paſſim. Vide & Concilia Biniana an. 1606. & 1618.
C Coloniæ edita.

Omnia ejus opera edita ſunt Baſileæ anno 1571. ex Officina Henricpetrina, quorum hic elenchus poſt vitam à pluribus deſcriptam & Indicem.

Bulla Retractationum omnium dudum per eum in Minoribus adhuc agentem pro Concilio Baſileenſi & contra Eugenium IV. Summum Pontificem ſcriptorum, data Romæ apud S. Petrum 6. Kal. Majas anno 1463.

Commentariorum de Geſtis Concilii Baſileenſis libri duo.

De Coronatione Felicis Quinti Pontificis Maximi, ad Joannem de Segovia ejuſdem ad Diætam Bituricenſem Oratorem.

Duæ Epiſtolæ, quas Julianus Cardin. S. Angeli Legatus in Germania ſcripſit ad Eugenium Papam
D conantem diſſolvere Concilium Baſileenſe.

De ortu, regione, ac geſtis Bohemorum, ſive, Hiſtoria Bohemica ad Alfonſum Regem Aragonum.

Abbreviationum Flavii Blondi Forolivienſis, ab inclinatione imperii uſque ad tempora Joannis XXIII. Papæ libri 10.

Coſmographia, ſive, liber Hiſtoriarum de mundo univerſo.

Europa, in qua ſui temporis varias Hiſtorias complectitur.

In Antonii Panormitæ Poetæ de dictis ac factis memorabilibus Alfonſi Aragonum Regis libros quatuor, *Commentaria.*

In triumphum Alfonſi Regis.

E *In Alfonſum Aragoniæ Regem oratio.*

Epiſtolarum liber unus, continens Epiſtolas numero 414.

In CIII. eſt Epiſtola *Triplicis problematis reſolutio*. In CVIII. *ſomnium de fortuna*. In CXI. *Poeſim laudat & Juris ſcientiæ profert*. In CXIV. *Hiſtoria de Euryalo & Lucretia ſe amantibus*. In CXXX. Dialogus contra Taboritas & Bohemos de Sacra communione ſub una ſpecie anno 1451. In CXXXI. *Oratio de Conſtantinopolitana clade & bello contra Turcas ſuſcipiendo*. In CLXII. *de clade Univerſalis Eccleſiæ orthodoxæ, de ſitu & fertilitate Ungariæ, & de adverſis Pruthenorum contra Cruciferos Ordinis Teutonicorum*. In CLXV. *Deſcriptio Urbis Viennenſis*. In CLXVI. *De Curialium miſeriis*. In CLXXXVII. *de rebus à ſe geſtis, ſive, quomodo ab imis ad altiora conſcenderit*. In CCLXXXVIII. *De*

Papa

Digitized by Google

das Octobris anno Domini 1459. In CCCXCVII. *Bulla de profectione in Turcas & de prærogativis ejuſdem paſſagii.* In CCCXCVIII. *Oratio Æneæ Sylvii ad Calliſtum Papam offerendo obedientiam Imperatoris.* In CCCXCIX. *Oratio ejuſdem coram Sanctiſſimo Senatu Cardinalium jam coronato à Pontifice Imperatore Federico, ad eum inducendum ad bellum contra Turcas.* In CCCCX. *De crudeli amoris exitu Guiſgardi & Sigiſmunda Tancredi Principis Salernitanorum filia Tractatus ex vulgari in Latinam linguam verſus.* In CCCCXI. *de Vindicta illata violentia, quam de ſe extorſit Lucretia ſpeculum Romana pudicitia.*

In Salvatoris noſtri JESU CHRISTI *Paſſionem Carmen Saphicum.*

De liberorum educatione ad Ladislaum Ungaria & Bohemia Regem, & de Grammatica ad eundem.

De Arte Rhetorica, & Epiſtolarum partibus, ad Marchionem Badenſem Archiepiſcopum Trevirenſem.

Deſcriptio de ritu, ſitu, moribus, & conditione Germania, ad Antonium S. Chryſogoni Cardinalem.

Addita eſt in fine Gnomologia ex omnibus Pii Papæ II. operibus collecta per Conradum Lycoſthenem Rubeaquenſem.

Scripſit prætérea Dialogum adverſus falſam donationem Conſtantini Imper. cujus meminiſſe volunt Hieronymum Occalum Catalanum, Joannem, Felinum ad cap. ſolitæ rit. de Majoritate & obedientia, & Balbum Ep. libro de Coronatione.

Scripſiſſe quoque creditur *Hiſtoriam de rebus à ſe geſtis* quæ ſub nomine Joannis Gobelini Perſonæ prodiit à Franciſco Picolomineo Senenſi Archiepiſcopo ex vetuſto exemplari recognita Romæ 1584. in 4. & 1589. & Francofurti 1614. typis Aubrianis.

Nonnulla ejuſdem opuſcula ſeorſim edita reperies, ut *de Adventu Capitis S. Andrea* ac ſimilia, de quibus aliàs ſe offeret commodior dicendi locus, & de his, quæ in Francicam aliaſque linguas vernaculas converſa fuere, interim conſule Bibliothecam Pontificiam R. P. Ludovici Jacob à S. Carolo Carmelitæ, ac Recentiores Vitarum Geſtorumque Romanæ Eccleſiæ Præſulum Illuſtratores.

De Andrea Barbatio. 1460.

ANDREAS Barbatius Siculus, floruit anno 1460. Scripſit *in Decretales*. Scripſit etiam *de Cardinalium præſtantia*. Scripſit quoque *varia conſilia*.

Dissertatio Historica.

QUI Bellarmino ejuſque in pleriſque exſcriptori Aub. Miræo Barbatius, is Simlero aliiſque paſſim dicitur Barbatias Juris utriuſque conſultiſſimus, cujus plura recenſentur in Jus Canonicum Commentaria Pariſiis & alibi non ſemel excuſa. Ego cùm hæc ſcriberem, præſto habebam ad manum,

Andreæ Siculi Barbatiæ legum Monarchæ Canonumque patris ſamigeratiſſimi, & utriuſque Juris illuminatoris lecturam in Clementinarum compilationem labore Ægidii Daurigny Bellovaci in Legibus Licentiati, à mendis non paucis expurgatam, & Pariſiis editam anno 1517. apud Reginaldum Chaudiere, ad interſignium Hominis Silveſtri. (*a*)

De Laonico Chalcondyla. 1460.

LAONICUS Chalcondyla Athenienſis, ſcripſit *hiſtoriam libris decem de origine, & rebus geſtis Turcarum uſque ad ſua tempora*, id eſt, *ad annum Domini* 1462. cui hiſtoriæ adjecta eſt appendix qua con-
B tinuatur hiſtoria uſque ad annum Domini 1565. hunc auctorem ponimus inter Eccleſiaſticos, quoniam ejus hiſtoria plurima continet ad res Chriſtianas pertinentia.

Quia tamen hic auctor ab hæretico homine latinitate donatus eſt, & annotationibus in margine poſitis auctus in Indice librorum prohibitorum, ejus lectio interdicta invenitur. *Ipſe* etiam Laonicus non caret narrationibus falſis, quas temerè credidit rerum noſtrarum ignarus.

Dissertatio Historica.

LAONICUS Chalcondyla, (ſunt etiam qui Ni-
C colaum pro Laonico appellent, cùm idem ſit apud Græcos Νικόλαος ϗ λαόνικος λεόνικος ϗ Νικόλεως) Athenienſis vixiſſe perhibetur circa annum 1464. aut 1470. ut alii volunt. Vidi quoque, qui affirmaret vitam prorogaſſe uſque ad 1490. De eo Bellarm. Voſſius, atque ex iis pro more Miræus.

Hiſtoriam de origine & rebus geſtis Turcarum decem libris comprehenſam, ab anno 1300. uſque ad annum 1463. ab Othomane Orthogulis filio ad Mahometis II. Turcarum Imperatoris tempora perduxit, quam latinè reddidit Conradus Clauſerus (*a*) Tigurinus, additis in margine quibuſdam annotationibus, quæ meritò à Cenſoribus Romanis damnatæ ſunt. Sequitur brevis Appendix uſque ad annum
D 1565. Utraque Græcè & Latinè inter Hiſtoriæ Byzantinæ Scriptores excuſa eſt anno 1650. in Typographia Regia, cum Annalibus Sultanorum ex interpretatione Joannis Leunclavii ejuſdem ſupplemento & Pandecte Hiſtoriæ Turcicæ ac Gloſſario V. C. Caroli Annibalis Fabroti Juris utriuſque Doctoris celeberrimi, qui operam ſtudiumque ſuum contulit.

(*a*) Hunc excuſat Gretſerus noſter pag. 26. Variarum Lectionum his verbis: Extant in Bibliotheca Bavarica tria mſſ. Laonici exemplaria, in quibus reperiuntur ea Græcè, quæ Clauſeri editio repræſentat Latinè: Nec credibile eſt à Clauſero, & quæ ſequuntur.

E

De Joanne Baſſolio. 1460.

JOANNES Baſſolius Ord. Minorum, ſcripſit *in quatuor libros ſententiarum* non contemnenda *Commentaria*. Vivebat anno Domini 1466.

Dissertatio Historica.

JOANNES Baſſolis, Ord. Minorum, Jo: Scoti, ut ferunt, auditor, eique præ cæteris dilectus, vulgò Doctor Ordinatiſſimus nuncupatus, ſive, ut minùs emendatè apud Vvadingum in Bibliotheca Minorum legitur, ornatiſſimus, floruiſſe dicitur circa annum 1322. quo fit ut rejicienda ſit Chronologia Bellarmini, ejuſque exſcriptoris Patrologi Jenenſis,

qui

Digitized by Google

raccii, qui ſcripſit exiviſſe à vita circa annum Domini 1469. De eo Wadingus, atque ex Crabio & Molano Miræus.

Commentaria, ſive Lectura in quatuor libros Sententiarum, Pariſiis anno 1517. dedicata Dominico Grimano Card. Patr. Aquilejenſi, cura & ſtudio Orontii Finei Delphinatis.

Miſcellanea Philoſophica & Medica, Pariſiis.

De B. Laurentio Juſtiniano. 1440.

BEATUS LAURENTIUS Juſtinianus, patria Venetus, ac primum Canonicus Regularis, deinde Epiſcopus Venetiarum, poſtremò primus ejuſ- B
dem Urbis Patriarcha, floruit doctrina, ſanctitate, & miraculis temporibus Eugenii quarti, & Nicolai quinti. Pontificum Romanorum, circa annum Domini 1440. Obiit anno 1445.

Scripſit *volumina quindecim*, quorum hi ſunt tituli: *Lignum vitæ. De diſciplina Monaſtica. De connubio Verbi, & Animæ. De humilitate. De ſpirituali interitu animæ. De triumphali agone Chriſti. De interiori conflictu. De complanctu Eccleſiæ. De corpore, & ſanguine Chriſti. De vita ſolitaria. De contemptu mundi. De ſermone Domini in cœna. De officio Paſtorali. De obedientia. De gradibus perfectionis.*

Scripſit prætera *ſermones quadraginta*. Obiit anno
ætatis 74. Epiſcopatus viceſimo quarto, ſed quinque C
annis ultimis fuit etiam Patriarcha.

Dissertatio Historica.

LAURENTIUS Juſtinianus, Patricius Venetus, Bernardo Juſtiniano patre, matre Quirina natus, ex ordine Canonicorum Regularium S. Auguſtini (*a*) Congregationis S. Georgii in Alga, ut vocant, (non verò Ordinis Cæleſtinorum, ut habet Poſſevinus) ab anno 1431. Venetiarum Epiſcopus, tum primus ejuſdem civitatis ab anno 1450. dictus Patriarcha, vir ſanctitate ac doctrina eximius, ad Deum migravit die 8. Januarii anno ætatis 74. Chri-
ſti 1455. ut teſtatur, tum ſubſcriptio imaginis ejuſ- D
dem Beati viri ad vivum expreſſæ atque arcæ marmoreæ impoſitæ Venetiis in Templo Beati Petri Caſtelli, tum qui ejus vitam ad Monachos Carthuſienſes ſcripſit capitibus 12. diſtinctam, Bernardus Juſtinianus fratris filius, quæ ejus operibus præfixa eſt in ſolio excuſis Lugduni anno 1568. hoc ordine.

Lignum vitæ, ſcriptum anno 1419. *De Diſciplina & ſpirituali perfectione*, anno 1420. *De caſto connubio Verbi & animæ*, an. 1425. *Faſciculus amoris*, an. 1426. *De triumphali agone Chriſti*, an. eodem. *De interiori conflictu*, an. 1429. *De complanctu Chriſtianæ perfectionis*, an. eodem. *Sermones de Feſtis Chriſti, Deiparæ &*
Sanctorum, num. 39. aut 40. an. 1431. *De vita ſolita-* E
ria opus, an. eodem. *De contemptu mundi*, an. 1432.

Opera ab ipſo jam ſene in Epiſcopatu ſcripta.

De ſpirituali interitu animæ liber unus. De ejuſdem reſurrectione ſpirituali quæ per mediatorem Dei & hominum Chriſtum Jeſum fit gratia ipſius multipliciter operante, liber 2. De regimine & inſtitutione Prælatorum. De obedientia. De humilitate. De gradibus perfectionis. Epiſtolæ ejus ad diverſos, & diverſorum ad eum.

In Catalogum Sanctorum relatus eſt anno 1524. à Clemente Papa VII. ne quid omiſiſſe videar (*b*).

(*a*) Unus è primis Fundatoribus Congregationis S. Georgii in Alga, ut vocant, (non verò Cæleſtinorum, ut habent Sixtus & Poſſevinus) ab an. 1431. mum Epiſcopus, ... Gradenſi Patriarchatu & Caſtellanenſi Epiſcopatu primus Venetiarum ab 8. Idus Octobris anni 1451. dictus Patriarcha.

(*b*) Plura de eo Ferdinandus Ughellus Tomo V. Italiæ ſacræ in Venetiarum Patriarchis, Jacobus Philippus Thomaſſinus Æmoniæ Epiſcopus in Annalibus Congregationis Sæcularium Canonicorum Sancti Georgii in Alga, Paulus Zacchias Romanus Medicinæ Doctor in quæſtionibus Medico-legalibus, Bollandus & Henſchenius fusè ad diem VIII. Januarii: ut omittam Sabellicum, Volaterranum, Blondum, Trithemium, ſimileſque pauló vetuſtiores.

De Joanne de Turrecremata. 1440.

JOANNES de Turrecremata, natione Hiſpanus Ord. Prædicatorum Cardinalis presbyter S. Sixti ab Eugenio quarto creatus poſtea Epiſcopus Cardinalis Sabinus Theologus, & Jureconſultus eximius, obiit anno Domini 1468. ætatis 80. major.

Scripſit *Summam de Eccleſia, quatuor libris. Apparatum ſuper Decretum Eugenii quarti de unione Græcorum cum Latinis. Commentaria in Decretum Gratiani. In Pſalterium. In Evangelia Dominicalia. In Evangelia de ſanctis. De corpore Chriſti contra Bohemos. De ſalute animæ. De aqua benedicta. De Conceptione B. Virginis. In Regulam ſancti Benedicti. Meditationes de vita Chriſti.*

Dissertatio Historica.

JOANNES de Turrecremata, Hiſpanus, ab oppido natali *Torquemada*, vulgari idiomate appellato, diœceſis Palentinæ in Caſtellæ regno, ex Ordine Prædicatorum & Magiſtro Sacri Palatii, ab Eugenio IV. in numerum Cardinalium anno 1439. cooptatus, tituli S. Xyſti, & deinde creatus Epiſcopus Sabinenſis, à Pio II. dictus Fidei defenſor ac protector, obiit anno 1468. ætatis 80. die 6. Kal. Octobris. De eo Joannes Trithemius, Flavius Blondus, Onuphrius, Mariana, Antonius Senenſis, Ciaconius, Alfonſus Fernandez, Franciſcus Swertius, & alii, qui de Cardinalibus ſcripſerunt.

In Decretum Gratiani Commentariorum Tomi quinque, cum notis ac ſummis Nicolai Boerii Præſidis Burdegalenſis, Lugduni apud Claudium Servaniub anno 1555. Iidem Venetiis impreſſi anno 1578. apud Hæredes Hieronymi Scoti. I. in Diſtinctiones. II. in Cauſas, à prima ad 12. III. in Cauſas à 13. ad 36. IV. Diſt. de Conſecratione. V. in Diſtinctiones ſeptem de Pœnitentia.

Summa de Eccleſia, & ejus auctoritate quatuor libris, Venetiis anno 1561. apud Michaelem Tramezinum.

De Pontificis Maximi Conciliique Generalis auctoritate ad Baſileenſem Oratorem reſponſio, coram Eugenio Papa IV. & Cardinalibus in Concilio Florentino viva voce exhibita, atque edita opera Camilli Campegii Venetiis 1563. in quarto, apud Jordanem Ziletum.

In Pſalterium Davidis, Venetiis anno 1513. apud Lazarum Soardum. In noſtra Bibliotheca duo exemplaria habemus longè vetuſtiora abſque loco & anno editionis in ipſis Artis Typographicæ incunabulis excuſa.

Sermones de Tempore, & de Sanctis, Lugduni 1509. apud Stephanum Gueyvardum.

De aqua benedicta, Romæ 1559. apud Antonium Bladum.

De veritate Conceptionis Beatiſſimæ Virginis Mariæ Tractatus in 13. partes diviſus, ex mandato Patrum Con-

MATTHÆUS Palmerius Florentinus, vixit tempore Concilii Florentini, ut ipſe teſtatur in Chronico. Scripſit, ſive continuavit *Chronicon ab anno 449. ubi deſiit ſanctus Proſper, uſque ad annum* 1449. Scribit quidem Jo: Trithemius, hunc Matthæum poſtea de hæreſi convictum, & damnatum fuiſſe, ſed in Chronico ipſius nullum ego erroris inveni veſtigium.

De Matthia Palmerio. 1440.

MATTHIAS Palmerius Piſanus, vixit eodem ſæculo, & continuavit *Chronicon Matthæi ab anno* 1450. *uſque ad* 1481.

DISSERTATIO HISTORICA.

MATTHÆUS Palmerius Florentinus, Chronici auctor quod ab anno 441. incipit ubi deſinunt aliquæ editiones Proſperiani Chronici mille additis annis perduxit uſque ad annum 1449. De eo Phil. Bergomas, Joannes Trithemius, qui ut hæreticum combuſtum aſſerit aliis id pernegantibus, Raphael Volaterranus, Paulus Jovius, Ugolinus Verinus, cæterique, excepto Poſſevino, qui, ut arbitror, tamquam hæreticum abjecit: qua de accuſatione plura Voſſius. Mirum verò eſt Miræum tam cæcis oculis deſcripſiſſe Bellarminum, ut non animadverterit Proſperi Chronicon non deſinere in annum 449. cùm enim duæ minimùm fuerint Chronici illius editiones, altera in annum 444. altera verò in annum 455. exporrigitur, ut ex adſcriptis Conſulum paribus exploratum Chronographo eſſe debuit.

Matthias Palmerius patria Piſanus Florentini Chronicon continuavit ab anno 1450. ad 1481.

De Beſſarione Cardinali. 1440.

BESSARION natione Græcus, patria Trapezuntinus dignitate Epiſcopus Nicænus, poſtea Cardinalis S.R.E. ab Eugenio quarto Pontifice creatus multis legationibus perfunctus, multiſque aliis piis laboribus fatigatus, obiit anno Domini 1472. Sixto quarto ſedente.

Scripſit *Orationem pro unione*, prolixam, & doctiſſimam, quæ extat Græcè, & Latinè ſeſſ. 25. Concilii Florentini.

Scripſit quoque *aliam* breviorem, quæ pariter extat *Græcè*, & *Latinè*, ſeſſ. 1. ejuſdem Concilii.

Scripſit etiam *librum adverſus Marcum Epheſium pro defenſione Eccleſiæ Romanæ*.

Scripſit quoque *de verbis conſecrationis adverſus eumdem Marcum*.

Scripſit *de illo Joannis* 21. *Sic eum volo manere, donec veniam*.

Scripſit denique multa *Philoſophica in defenſionem Platonis: & Metaphyſicam Ariſtotelis latinitate donavit*: & *libros tres conſolatorios ad Imperatorem Græcorum* miſiſſe dicitur.

obiit Ravennæ anno 1472. ætatis 77. & Romæ ſepultus in Baſilica SS. Apoſtolorum. De eo multa multi. Ex operibus quæ à Trithemio & aliis recenſentur, in Bibliotheca Magna Pariſienſi editus eſt duntaxat Tomo VI. col. 467.

Liber de Sacramento Euchariſtiæ, & quibus verbis Corpus Chriſti conficiatur.

Sunt & quædam alia tum Philoſophica, tum Theologica typis excuſa cum Orationibus & Epiſtolis, quorum catalogum integrum, quod ſciam, hactenus nemo exhibuit.

De Georgio Scholario. 1440.

GEORGIUS Scholarius vir inter Græcos ſapientiſſimus.

Scripſit *Orationes quatuor de pace inter Græcos, & Latinos ineunda*, quæ habentur *Græcè*, & *Latinè* poſt Concilium Florentinum: hic idem cenſetur eſſe ille Gennadius (quippè qui mutaverit nomen aſſumptus ad Patriarchatum Conſtantinopolitanum) qui ſcripſit *quinque Orationes de quinque articulis controverſis pro veritate Catholica. De proceſſione Spiritus ſancti. De Primatu Papæ. De Azymo. De Purgatorio. De viſione Dei ante reſurrectionem corporum*.

DISSERTATIO HISTORICA.

NE actum agam; de eo plura diſces à V. C. Leone Allatio in laudata de Georgii Diatriba, quæ typis Regiis edita eſt anno 1651. poſt Georgii Acropolitæ ab eodem Latinè redditum Chronicon, & in Syntagmate de utriuſque Eccleſiæ Occidentalis atque Orientalis perpetua conſenſione. Hoc tantùm: Interfuit Concilio Florentino an. 1438. deinde factus an. 1453. ex Laico Patriarcha Conſt. aſſumpto Gennadii nomine, in tam ſublimi throno annos quinque & menſes aliquot egit, quibus elapſis, Patriarchico munere abdicato, in Monaſterium ſe contulit, ibique mortuus eſt. Sunt qui vixiſſe velint uſque ad annum 1460. Ego nihil comperti habeo. Hæc autem ejus ſcripta hactenus edita reperiuntur.

I. *Orationes quatuor ad Synodum Florentinam* Romæ cum Concilio Florentino Græcè & Latinè, interprete Joanne Matthæo Caryophilo Iconienſi Epiſcopo, & ibidem Tomo IV. Conciliorum Generalium tum Coloniæ & Pariſiis in collectione Biniana ac Regia, & Tomo IV. Magnæ Bibliothecæ Pariſienſis Veterum Patrum.

II. *Confeſſio, ſeu ſermocinatio habita cum Sultano Mahomete II.* de recta & inculpata Chriſtianorum fide, quæ tranſlata fuiſſe dicitur in Turca-rabicam linguam ab Achmeto Berrhœæ Prætore, qui Mahometis Zelebi Commentarienſis fuit parens, Tomo IV. ejuſdem Magnæ Bibliothecæ columna 949. extat Latinè tantùm ex Turco-Græca Martini Cruſii Baſileæ edita Græcè & Latinè.

III. *Libellus de articulis fidei ad eumdem Mahometum*, qui inſcribitur, Via ſalutis hominum interrogante Turca & Patriarcha reſpondente. Latinè tantùm ejuſdem Tomi col. 956. Græcè verò & Latinè in Hæreſeologia, interprete Gregorio Hermonymo Spartano Baſileæ 1556. & Helmſtadii 1611.

IV. *Expoſitio, ſeu Apologia pro Sancta & œcumenica*

Synodo

Digitized by Google

quæ in ejus decreto continentur ad Græcos. Tomo IV. ejuſdem Bibliothecæ Latinè tantùm excuſa eſt col. 959. ex interpretatione Fabrii Benevolentii Senenſis: Græcè verò extat Romæ cum Concilio Florentino edita. Eam anno 1628. in vernaculum Græcum ſermonem converſam à Joanne Matthæo Caryophilo excudit Typographia Congregationis de Fide propaganda, cum Beſſarionis epiſtola ad Clerum & Laicos, alioſque Sedi Conſt. ſubjectos.

V. *De Prædeſtinatione Tractatus*, ad Joſephum Monachum Theſſalonicenſem Græcè editus Auguſtæ Vindelicorum 1593. in quarto, opera Davidis Hœſchelii. Græcè verò ſimul ac Latinè, quod ab aliis obſervatum non eſt, Federico Morello interprete poſt Appendicem operum S. Baſilii Cæſarienſis Archiepiſcopi, cum cæteris ejus operibus Pariſiis anno 1618. impreſſam.

VI. *Oratio in unum in natura, & trinum in perſonis Deum*. Latinè Tomo IV. ejuſdem Magnæ Bibliothecæ col. 1056. Græcè verò & Latinè Venetiis apud Aldum, cum Damaſceni, Coſmæ, & aliorum Hymnis.

VII. *Expoſitio literarum in ſepulchro Magni Conſtantini exculſarum de excidio Urbis Conſt. & Turcarum imperio*, Græcè extat in fine Chronici Dorothei Monembaſiæ Metropolitæ Venetiis 1637. editi, & poſt novam Variarum Hiſtoriarum ſynopſim à Matthæo Cigala Cyprio in eadem urbe eodemque anno vulgatam.

Vixit eodem tempore & alter Georgius Scholarius, qui factus Monachus, Gennadii quoque nomen ſumpſit hoſtis Latinorum infenſiſſimus, de quo idem Allatius plura adverſus Caryophilum & Arcudium, alioſque, qui cum Gennadio Patriarcha Conſt. temerè confuderunt.

Ejus nomine extat à Londinenſibus, ut par eſt credere, hæreticis editus in lucem libellus inſcriptus, ὀρθοδόξων καταφύγιον adverſus Florentinam Synodum petulanter & inconditè ſcriptus, indignuſque omninò, qui legatur à cordatis viris.

Ex his quæ hactenus à me prolata ſunt, facillimum erit in Examine Heterodoxorum Criticorum convincere impudentiam Andreæ Riveti, qui de Cyrillo Alexandrino verba faciens, noſtrum Gennadium Florentinæ Synodi Defenſorem egregium ac Primatus Papæ Romani vindicem ἀήττητον, perſonatum Patriarcham vocare, eaque, quæ ſub ejus nomine inter Latinos prodierunt, è Græcis transfugis à Pontifice conductis conficta, & ex S. Thomæ Aquinatis opuſculis adverſus Græcos magna ex parte deſumpta, effutire auſus eſt. Verùm quid aliud expectare par fuit ab homine ad inſaniam uſque ac rabiem Romanis Pontificibus & Eccleſiæ Catholicæ, à qua tamquam putidum ἔκτρωμα cum primis ſuis doctoribus ejectus fuit, infenſiſſimo.

De Joſepho Methonenſi. 1440.

JOSEPH Epiſcopus Methonenſis eodem tempore ſcripſit *librum reſponſionis pro Concilio Florentino ad librum Marci Epheſii calumniatoris ejuſdem Concilii*. Extat autem hæc reſponſio Græcè & Latinè poſt idem Concilium.

Dissertatio Historica.

RESPONDIT Marci Epheſii calumniis circa ann. 1440. Extat ejus liber Græcè & Latinè poſt Concilium Florentinum: de eo nec Simlerus, nec Poſſevinus; Miræus verò eumdem Gregorio Protoſyncello jungit, cui tribuit Reſponſionem pro Concilio Florentino, quæ verè eſt Gennadii.

GREGORIUS Magnus Protoſincellus, ac poſtea Patriarcha, ſcripſit *reſponſionem aliam contra Epiſtolam Marci Epheſii*: quæ reſponſio impreſſa eſt *Græcè & Latinè* poſt Concilium Florentinum Dicitur autem iſte Gregorius Romæ ſepultus fuiſſe & miraculis coruſcaſſe.

Dissertatio Historica.

HUNC volunt ex Confeſſario Joannis Palæologi Imp. Græcorum, & Vicario Patriarchæ Alexandrini in Concilio Florentino tandem evectum fuiſſe ad Patriarchatum Conſt. Quod verò addunt extitiſſe auctorem Defenſionis quinque capitum Concilii Florentini, quæ extat Græcè & Latinè edita poſt Concilium Florentinum editionis Romanæ G. L. anni 1608. & Colonienſis 1618. inſigniter falluntur, ut adverſus Jo: Matthæum Caryophilum, & Jo: Arcudium probavit Leo Allatius Tractatu de Georgiis, ubi de Georgio Scholario, ſive Gennadio P. Conſt. qui verus eſt auctor illius Defenſionis, ut ſuprà ſuo loco monuimus.

De Nicolao de Cuſa.

NICOLAUS de Cuſa natione Germanus Decanus ſancti Florini, deinde Epiſcopus Brixinenſis, denique Cardinalis ſancti Petri ad Vincula à Nicolao V. Pontifice creatus, vir fuit æquè pius ac doctus. Obiit anno Domini 1464. ætatis 63.

Scripſit *de Viſione Dei. De docta ignorantia. De reparatione Kalendarii. De cribratione Alcorani. De venatione ſapientiæ. De ludo globi myſticè. Adverſus Bohemos. Conjecturam de noviſſimis diebus. De dato Patris luminum. De quærendo Deo. Directorium ſpeculantis. De filiatione Dei. Dialogum de Geneſi. De concordantia Catholica. Sermones per annum, & epiſtolas ad diverſos.* Scripſit *de Mathematica perfectione. De Berillo. De apice theorica. De quadratura circuli & de fortuna.* Atque hæc in primo tomo.

In ſecundo tomo habetur.

Dialogus de Deo abſcondito. De annunciatione Dominica. Excitationum libri decem. Epiſtola ſeptem. Correctio tabularum Alfonſi. De perfectione mathematica. De Arithmetica complementis. De tranſmutationibus Geometricis. Complementum Theologicum.

Obſervatio.

Nicolaus de Cuſa Concordantiam Catholicam ſcripſit Juvenis inchoante videlicet Concilio Baſileenſi; & quia magna tunc erat fama Concilii Baſileenſis, cœpit & ipſe cum multis aliis exaltare poteſtatem Concilii, & deprimere auctoritatem Apoſtolicæ ſedis: ſed poſtea ubi vidit pertinaciam eorum, qui Concilio adhærebant, ut etiam auderent ſchiſma facere, & adverſus legitimum Pontificem idolum erigere; cœpit & graviſſimis epiſtolis eos deteſtari, & pro extinctione ſchiſmatis plurimum laborare. In qua re imitatus eſt Julianum ſancti Angeli Cardinalem præſtantiſſimum, & Æneam Sylvium, poſtea Pium II. Pontificem, qui initio Concilium Baſileenſe contra Eugenium Pontificem defenderunt: poſtea verò pro Eugenio Pontifice contra Concilium depugnarunt. Vide retractationem Pii II. in iis, quæ ſpectant ad Julianum Cardinalem: & epiſtolam Nicolai

Digitized by Google

ne Urficaſtri, Cuſanus vulgò, ſive de Cuſa dictus, ex Decano S. Florini Conſtantienſis & Archidiacono Leodienſi Brixinenſis in Comitatu Tirolenſi Epiſcopus, & S.R.E. Cardinalis titulo S. Petri ad Vincula à Nicolao V. Papa creatus 20. Decembris anno 1448. obiit Tuderti in Umbria anno 1464. die 11. Auguſti natus annos 63. Romæ ſepultus. Mirum verò eſt ab Onufrio Pennoto Hippolyto Maraccio in Bibliotheca Mariana Canonicis Regularibus annumerari, & ab Antonio Senenſi Dominicanis in Bibliotheca Patrum Prædicatorum, quam identidem ἀβασανίςως exſcribit Alfonſus Fernandez in Catalogo Scriptorum Prædicatoriæ Familiæ. De eo Joannes Trithemius, qui de Hoſpitali in honorem S. Nicolai Epiſcopi ab eo circa Cuſam conſtructo, & de ejuſdem corde ibidem in medio Chori ſub marmore ſepulto, plura habet; Jacobus Faber Stapulenſis, Jo: Aventinus, Onuphrius, Platina, Sixtus Senenſis, Cochlæus, Poſſevinus, Spondanus, & alii. Bellarminus quædam ejus opera recenſet ex editione minus abſoluta, nos Baſileenſem omnium ejus operum anni 1565. ex officina Henricopetrina exhibebimus.

Tomo I. continentur.

De docta ignorantia libri tres. Apologia doctæ ignorantiæ. De conjecturis libri duo. De filiatione Dei. De Geneſi. (a) Idiota libri quatuor. De viſione Dei. De ludo globi libri duo. De fortuna. Compendium, directio unitatis.

De Poſſeſt, ſive de Principio rerum omnium Trialogus, de quo Trithemius, quem minus bene percepit Poſſevinus.

De Beryllo. De dato Patris Luminum. De quærendo Deum. De venatione ſapientiæ. De apice Theoriæ. De Deo abſcondito.

Tomo II. continentur.

De Annunciatione. Excitationum libri decem. De æqualitate. De Catholica concordantia. Epiſtolarum liber. De pace fidei. Cribrationum Alchorani. De noviſſimo die.

Tomo III. continentur.

De Geometricis transfmutationibus. De Arithmeticis complementis. De Mathematicis complementis. De Quadratura circuli. De finibus & chordis. De una recti curvique menſura. Complementum Theologicum. De Mathematica perfectione. Reparatio Kalendarii. Correctio Tabularum Alfonſi.

Alia quædam ex Guarico in Cuſam adjecta, quæ tamen non vidi in exemplari quo uſus ſum.

(*a*) Sixtus Senenſis lib. 4. Bibliothecæ Sanctæ ait virum illum ſupra quam cuique credibile eſt eruditiſſimum, cui docta quædam tam in verbis quàm in ſententiis amica fuit obſcuritas, edidiſſe in principium Geneſeôs brevem Dialogum tantæ obſcuritatis, ut vix à doctiſſimis viris poſſit intelligi. Item in illud Jacobi cap. primi, Omne datum optimum ad Gerhardum Epiſcopum Solonenſem de dato Patris luminum librum unum. Item ſermones encyclicos per anni circulum & quadrageſimam: quo-

SUPPLEMENTUM.

FRANCISCUS DE PLATEA, Bononienſis, celeberrimus in Jure Canonico, vivebat an. 1442. & ultra. Scripſit *Summam* inſcriptam, *Myſteriorum Chriſtianæ Fidei*, in qua Tractatus complectitur varios ſecundùm Theologorum morem, nempe *De Reſtitutionibus*, *de Uſuris*, *de Actu Matrimoniali*, *de Cenſuris Eccleſiaſticis*. *De Excommunicatione* autem extat quoque inter dictos Tractatus, Tract. 14. fol. 357. Hæc omnia olim impreſſa fuerunt anno 1473. in 4. Patavii. Agunt de illo Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 1. pag. 590. Lucas Vvadingus *in Bibliotheca Ordinis Minorum* pag. 132. ubi ait habere apud ſe manuſcriptos aliquos ex his Tractatibus impreſſis.

De Joanne Felton. 1440.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES FELTON Anglus, Vicarius Eccleſiæ Magdalenæ Oxonii extra muros, ſcripſit anno 1440. *Sermones pro Dominicis diebus anni*, quos habes manuſcriptos Cantabrigiæ in Collegio Sancti Benedicti cod. 307. atque etiam Oxonii in Bibliotheca Magdalenenſi cod. 151. & Orialenſi codice 33. ubi dicuntur collecti *ex Sermonibus Odonis*, *Pariſienſis*, *& aliorum*, per Vicarium Magdalenæ Oxoniæ Joannem Felton, quorum initium, *Penwia*, &c.

De Leonardo Bruno. 1440.

SUPPLEMENTUM.

LEONARDUS BRUNUS ARETINUS, vir græcè & latinè eruditus, apud Innocentium VII. Magiſter Epiſtolarum, ita officio ſuo functus eſt, ut ſuccedentibus tribus Summis Pontificibus, amplificata dignitate, eamdem operam exinde præſtiterit. Ad ſuos in Etruriam reverſus, Reipublicæ Florentinæ Cancellarius extitit, & *Hiſtoriam de geſtis Florentinorum* ſcripſit, & *Libros quatuor de bello Italico adverſus Gothos*, Pariſiis anno 1534. excuſos. Itemque ſcripſit *Dialogum de Moribus*, *& Epiſtolarum libros octo*, impreſſos Baſileæ anno 1535. Nec omittam Leonardi beneficio *Morales Ariſtotelis Libros* ex Græco in Latinum optima fide traductos. Obiit ſenex Florentiæ, divitiis & gloria plenus, anno Domini 1443. ætatis 74. Sepulchrum marmoreum in Æde ſanctæ Crucis ſpectatur, cum inſcriptione: *Poſtquam Leonardus è vita migravit, Hiſtoria luget, Eloquentia muta eſt: ferturque Muſas cùm Græcas tum Latinas, lachrymas tenere non potuiſſe.* FRANCISCUS ARETINUS alius à Leonardo, nomen à patria Aretio Etruriæ Urbe, mutuatus videtur. Vir fuit infinitæ lectionis, magnique judicii, Joanni Antonio Campano familiaris. Præter *Diogenis Cynici & Phalaridis Epiſtolas* latinè redditas, inſuper verti *Chryſoſtomi in Joannem Commentarios*, itemque viginti Homilias, & alia. Ejuſdem liber *De Balneis Puteolanis*. Vixit & ſuperiore ſæculo apud Veneto PETRUS ARETINUS, homo Atheus & maledicentiſſimus, & qui calamum in omnes ferè ſui tem-

poris Principes ſtringere annis ſocii ; inde *Flagel-*
lum Principum vulgò appellatus. In hunc Joachimus
Perionius diſertam ſcripſit Orationem. Hæc *De Are-*
tinis occaſione Leonardi Aretini, mutuata verbo
tenus ab Auberto Miræo, in Auctario *De Scripto-*
ribus Eccleſiaſticis cap. 465. fol. 268.

De Joanne Stabulenſi. 1440.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES STABULENSIS, eo quòd ortus in
Diœceſi Leodienſi apud oppidum de Stavelo,
ad Sanctum Laurentium Leodii Monachus, ſcripſit
geſta Epiſcoporum Leodienſium uſque ad annum 1449.
quo & obiit. Joannem Stabulenſem, ſeu Stabula-
rium excepit *Joannes Loſſenſis* ejuſdem loci Mona-
chus, quæ manuſcripta extant in Abbatia Sancti
Laurentii Leodienſis, Ordinis Divi Benedicti. De
Stabulenſi Aubertus Miræus in Auctario *De Scri-*
ptoribus Eccleſiaſticis cap. 501. pag. 276. Joannes Cha-
peaville tomo tertio Rerum Leodienſium, ubi ſæ-
piſſimè citat Joannem Stabulenſem.

De Leonardo de Utino. 1440.

SUPPLEMENTUM.

LEONARDUS DE UTINO, Ordinis Fratrum
Prædicatorum, dudum Bononiæ in Italia Stu-
dii Dominicani Regens ſeu Profeſſor fuit, clarus
in Philoſophicis ac Theologicis materiis. Complu-
ra commentatus eſt *in Logicam & Phyſicam Ariſtote-*
lis, atque alia, quæ in ejus Conventu Bononienſi
aſſervari ſcripſit Antonius Luſitanus *in Bibliotheca*
Scriptorum Ordinis Dominicani. Scripſit ſat grande vo-
lumen *De Legibus*, quod anno 1473. Venetiis excu-
ſum eſt. Item *Tractatum ad locos communes Concio-*
natorum, qui Ulmæ in Svevia anno 1478. prodiit
ex Typographia Joannis Zeiner. Denique *Sermo-*
nes floridi de Dominicis & quibuſdam Feſtis, *Fratris*
Leonardi de Utino, *ſacræ Theologiæ Doctoris*, *Ordinis*
Prædicatorum, *quos prædicavit Florentiæ anno* 1435. im-
preſſi in 4. duobus tomis anno 1516. Lugduni apud
Jodocum Badium Aſcenſium. Horum ad calcem
„ hæc leguntur. Habes itaque, Lector optime,
„ Sermones floridos quos compoſuit ac prædicavit
„ Reverendus Magiſter Leonardus de Utino, ſacræ
„ Theologiæ Doctor excellentiſſimus, ac ſacri Or-
„ dinis Prædicatorum Profeſſor obſervantiſſimus:
„ quorum plurimos prædicavit Florentiæ coram to-
„ ta Curia Romana ibidem tunc temporis reſiden-
„ te, tempore ſanctiſſimi Domini Eugenii Papæ IV.
„ nonnullos autem Venetiis, ut ipſe alibi profite-
„ tur. Neque verò uno, ſed diverſis annis eos de-
„ clamavit, ſed ne quis gravetur in inquirendis de
„ uno tempore in diverſis locis Sermonibus; qui-
„ cumque circa idem tempus ſunt, contigui im-
„ preſſi ſunt. Iidem antea Lugduni fuerunt impreſ-
ſi anno 1495. apud Joannem Treſchel. Florebat an-
no 1445. Hunc hominem in duos partitus eſt An-
tonius Poſſevinus, pro more ſuo, *in Apparatu Sacro*
tom. 2. quem pagina 20. appellat *Leonardum Bellu-*
nenſem, & pag. 21. *Leonardum Uticenſem*. Plura ha-
bes apud Antonium Luſitanum & Ambroſium de
Altamura, utrumque *in Bibliotheca Scriptorum Domi-*
nicana, quos conſulas.

De Ægidio Carlerio. 1440.

SUPPLEMENTUM.

ÆGIDIUS CARLERIUS Cameraco oriun-
dus, in Regio Navarræ Collegio, cujus il-
luſtris ſocius fuit, ad famam docendo pervenit. Hic
magna cum laude Sententias Magiſtri legit, illuſtra-
vit Commentariis, quibus anno Chriſti 1414. finem
impoſuit 5. Kalendas Julii. His autem Joannes Bre-
haldus Pariſienſis Theologus æqualis, præclarum
dedit judicii ſui teſtimonium in libro, quem *De li-*
bera Confeſſiones audiendi auctoritate compoſuit. *Porrò*,
B inquit cap. 4. *Ægidius Carlerii in Lectura ſuper Sen-*
tentias, *quæ nunc ſatis vulgata eſt*, *& commendata Pa-*
riſius, *in loco frequentiſſimè allegato dicit*. Exinde Ma-
giſterium adeptus, varias de rebus piis ad populum
Conciones habuit, donec tandem anno 1431. quin-
to Idus Octobris creatus fit Cameracenſis Eccleſiæ
Decanus. Ad eum extant plures Gerardi Macheti
Caſtrenſis Epiſcopi Litteræ, in quibus nunc *vir mul-*
tis laudibus efferendus, *& ſanctiſſimorum dogmatum Pro-*
feſſor; nunc *abundantis ſapientiæ & exemplaris virtutis*
vir, *ſacræ Theologiæ Profeſſor*; nunc *profundæ ſapien-*
tiæ & canonicæ virtutis vir, *ſacratiſſimorum Eloquiorum*
Profeſſor clariſſimus vocatur. Joannes Cochleus in li-
bro 6. de Hiſtoria Huſſitarum, Carlerium *inſignem*
C *Theologum* appellat. Carlerius in munere Decani
ſtrenue & laudabiliter ſe geſſit, & multa pro Ec-
cleſiæ utilitatibus geſſit. Hinc in Concilio Baſileen-
ſi cùm eſſet, ſuſcepta Legatione Pragam perrexit,
ut Huſſi Diſcipulos ad Communionem Eccleſiæ re-
vocaret, aut certè in Concilium adduceret. Inde
in eodem Concilio ad ſecundum illorum Articu-
lum per totos quatuor dies reſpondit. Sed vir Ec-
cleſiaſticæ pacis amantiſſimus paratam in Concilio
ſeceſſionem cùm vidit, redeundum eſſe ſibi ſuam
in Eccleſiam putavit, ubi & multa ſcripſit adver-
sùs hæreticos, & propoſitas identidem cùm ab Epi-
ſcopis, tum ab aliis illuſtribus viris, quæſtiones fe-
liciter diluit ac ſolvit. Jam centeſimus quadrageſi-
D mus & ultra annus eſt, poſtquam Jacobus Almai-
nus Pariſienſis Theologus, laudavit Carlerii Tracta-
tum, quem contra Bohemos ediderat: de quo ſic
libro de poteſtate Eccleſiaſtica cap 8 propoſitio-
ne 3. *Tenet*, inquit, *Carlerius quondam Collegii Na-*
varræ Socius meritiſſimus in quodam Tractatu, *quem*
contra Bohemos edidit, *quòd Eccleſiaſticæ Perſonæ ſunt*
ex jure divino exemptæ. Quoad Scripta, Valerius
Andreas *in Bibliotheca Belgica* ſcribit, Bruxellis vi-
diſſe ſe volumina duo, quibus Ægidii Carlerii Con-
ſultationes comprehenderentur, eaque edita eſſe an-
no 1478. in folio. Sed in duobus iſtis voluminibus
pauciora ſunt Opuſcula, quàm in eo uno quod le-
gitur, & in Bibliotheca Navarrici Gymnaſii habe-
E tur. In iis tamen quædam notantur, quæ in Na-
varrico codice non comparent. Intereà præſtat de-
ſcribere, quæ Valerius ea de re tradit: *Scripſit*, inquit,
diverſas Caſuum, *ut vocant*, *conſultationes*, *duobus vo-*
luminibus comprehenſas: *priori titulum dedit Sportæ frag-*
mentorum, *poſterius Sportulam fragmentorum inſcripſit*.
Vide Opus utrumque Bruxellis editum anno 1478. *in fo-*
lio. *Atque in Sporta quidem hæc continentur de multis*.

De conſervatione Bonorum Eccleſiæ.
Defenſorium Eccleſiæ.
De perpetua Virginitate Beatæ Mariæ.
Contra Iconomachos.
Pro Cœlibatu, præſertim Eccleſiaſticorum.

In Sportulam verò retulit Tractatus ſequentes.

De electione Judæ proditoris.
De Hierarchia Eccleſiaſtica.

De

Digitized by Google

quæ publici juris facta ſunt, extat *Oratio de puniſtione peccatorum publicorum*, quæ habetur cùm in Baſileenſi Concilio ſeſſ. 15. tum in tom. 3. Antiquarum Lectionum Henrici Caniſii.

Quantum autem ad Opera manuſcripta Ægidii Carlerii: *Vide*, inquit Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica, *ab eodem Carlerio ſcriptum Veritatis ſcutum, Lovanii in Valle Martiniana, Canonicorum Regularium Cœnobio*. Agit non quidem de hoc opere Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 2. pag. 11. verbo *Ægidius Carlerius*, ſed Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 464. folio 268.

Ejuſdem *Commentarii in quatuor libros Sententiarum*, mſſ. duobus voluminibus in Bibliotheca Collegii Navarrici.

Sermones & Collationes mſſ. in fol. in eadem Bibliotheca, quæ recenſentur ſingillatim à Joanne Launojo *in Hiſtoria Regii Navarræ Gymnaſii* parte 3. lib. 2. capite 4. pag. 584. ob prolixitatem à nobis omiſſæ. At in eadem Regii Navarræ Collegii Bibliotheca, aliud mſ. volumen papyraceum, in quo ſequentia Opuſcula Carlerii continentur. Cùm autem aliqua illorum jam impreſſa ſint in folio Bruxellis an. 1478. *in Sporta ac Sportella fragmentorum*, Syllabus ſequens non impreſſa caractere Italico, impreſſa jam altero ad majorem diſtinctionem repræſentabit.

In Manuſcripto Codice papyraceo Bibliothecæ Collegii Navarrici leguntur ſequentia Opuſcula Ægidii Carlerii.

De Conſervatione Bonorum Eccleſiæ Dei, ex occaſione quorumdam illa detinentium.

Deſenſorium Eccleſiæ pro eadem cauſa.

Tractatus de Communione non conſecrantium ſub unica ſpecie, ſcilicet panis, ad inſtantiam Magiſtrorum Jacobi de Hatten, & Theobaldi de Campis, Regentium in Facultate Artium Pariſienſi.

Tractatus contra certas propoſitiones & additiones malè ſonantes, in materia auctoritatis Eccleſiæ, Juriſdictionis & Clavium, ad inſtantiam Reverendiſſimi Domini Archiepiſcopi Biſuntinenſis.

Tractatus de Redditibus ad vitam, ad inſtantiam Prioris Carthuſiæ de Capella de Augia, ſuper Emptione ad vitam.

Tractatus ſuper diverſis Erroribus in materiis de ſanctitate Beatæ Virginis.

De Viſione Chriſti in Euchariſtia.

De Indulgentiis ad inſtantiam Vicariorum Cameracenſis Epiſcopi.

Tractatus ad Requeſtam Reverendi in Chriſto Patris Domini Cameracenſis Epiſcopi, contra quemdam adversùs Prælatos, Rectores & Sacerdotes, Dei blaſphemias in Fide malè ſonantes, in quadam Appellatione proferentem.

Tractatus contra Iconomachos, ad inſtantiam aliquorum Fidelium, contra quemdam Invocatorem; ſuper Imagines ab eo conſecratas in Civitate Tornacenſi, hoc quoque poſtulante ejuſdem Civitatis Officiali.

Articuli per quemdam delirantem aſſerti contra Sacramentum Euchariſtiæ, & alia multa. Horum Articulorum cenſura & reprobatio.

Tractatus contra fictores adventus malorum ſpirituum, ad inſtantiam Dominorum Decani Capituli Landunenſis Eccleſiæ.

manis apparentibus.

Articuli impoſiti cuidam Fratri Minori per Dominos Vicarios Tornacenſes, quos prædicaſſe Gandavi fertur anno 1448. & confutatio eorum.

Tractatus contra quemdam Fratrem de Ordine Minorum, qui cùm prædicare deberet Gandavi, omiſſa forma prædicandi dixit, quòd ſic ſe res habebat, quòd veritas dici non poterat: & hoc probavit per fabulas de Leone, de Lupo & de Vulpe, & de tribus citatis, & in his dictis finem impoſuit, ad inſtantiam Dominorum Vicariorum Tornacenſis Epiſcopi.

Tractatus contra Detrectatores Sancti Mannæ in Eccleſia Atrebatenſi exiſtentis, ad inſtantiam Decani & Capituli Atrebatenſis.

Tractatus pro Minutis Decimis, ad inſtantiam Decani & Capituli Antuerpienſis.

Epiſtola ſuper non Eſu carnium à Carthuſienſibus, directa Domino Joanni Kimmer, Novitio in eodem Ordine apud Herynnes propè Augiam.

Tractatus pro Cœlibatu, præſertim Eccleſiaſticorum.

Tractatus pro clauſula certæ Religionis Canonicorum Regularium.

Tractatus de pluralitate Baptiſmorum, ad inſtantiam aliquorum Civium Cameracenſium.

Tractatus pro Matrimonio inter virum ſolutum & quamdam viduam, quam tamen memoratus ſolutus, vivente viro illius, licèt agente in remotis, per adulterium polluerat.

Tractatus pro juſtificatione Captionis duarum ſororum Hoſpitalis Sanctæ Genovefæ Landunenſis, ad inſtantiam Decani & Pincernæ Landunenſis Eccleſiæ.

Deciſio quæſtionis, Utrum Diaconus audiens in Confeſſione Presbyterum, qui tenebatur illo die celebrare nec habebat copiam Sacerdotis, & faciebat ſibi conſcientiam de peccato mortali, ſit hæreticus, & pro tali cenſendus.

Reſponſio ad certas quæſtiones factas per Dominum Abbatem Aquiſcinctenſem.

Conſultatio ſuper certo contractu Emptionis redditus vitalis à quodam Monaſterio.

Conſultatio in quadam cauſa beneficiali. Hæc in dicto codice Bibliothecæ Collegii Pariſienſis Navarrici.

Cæterùm Ægidius Carlerius vixit ad extremam ſenectutem, non ſolùm Eccleſiæ Cameracenſis, ſed etiam Pariſienſium Theologorum Decanus, & tandem obiit anno Domini 1472 die vigeſima-tertia Novembris, pluribus in Eccleſia ſua relictis vitæ pii monumentis.

Agunt de illo & Scriptis ejus Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 1. pagina 11. & Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 464. pagina 268. Ampliùs Valerius Andreas in ſua Bibliotheca manuſcripta Belgica, & ſæculum 7. Univerſitatis Pariſienſis editum in ſolio Pariſiis anno 1670. apud Petrum de Breche in Syllabo Doctorum Pariſienſium: ſed pleniſſimè à quo hoc Compendium accepimus, Joannes Launojus in Hiſtoria Regii Navarræ Gymnaſii parte 3. lib. 2. capite 4. pag. 580. & ſequentibus, quam habes impreſſam in 4. Pariſiis anno 1677. apud Viduam Edmundi Martini via Jacobæa ſub Sole aureo.

Digitized by Google

De Thoma VValſingham. 1440.

Supplementum.

THOMAS WALSINGHAM patria Nordovolgus, ſed ad Albani-fanum Ord. Benedictinorum Monachus, ac Præcentor ejuſdem Cœnobii, homo in Hiſtoriis colligendis ſtudioſus atque diligens erat. *Duas Hiſtorias*, unam brevem, alteram quidem longiorem poſteritati tradidit. Primam inchoavit ab anno Chriſti 1273. & in annum illius 1422. finivit, quæ continet centum quinquaginta annos, uno excepto. Alteram incœpit ab irruptione Normannorum (quæ vocatur ab Auctore *Hypodigma Neuſtriæ*) uſque ad annum ſextum Regni Henrici V. Anglorum Regis, cui Opus illud dedicavit, habetque rariſſimas Hiſtorias, & à nullo alio ſcriptas. Claruit anno 1440. ſub Henrico VI. in Collectione inſcripta, *Anglica, Normannica, Hybernica, Cambrica à Veteribus ſcripta*, quæ prodiit in folio Francofurti anno 1603. impenſis Claudii Marnii & Hæredum Joannis Aubrii, poſt *Aſſerum Menevenſem de Rebus Elfredi Regis*, folio 2. & ſeqq. habetur hæc *duplex Hiſtoria Thomæ Vvalſingham* pag. 43. & 408. ad 592. tum in Collectaneo eodem ſequitur *Vita & mors Edvvardi II. Angliæ Regis*, conſcripta à Thoma de la Moor Equite Aurato, & ejuſdem Regis famulo, pag. 593. tum *Guillelmus Gemmeticenſis de Ducum Normannorum geſtis* pag. 604. denique Silveſtri Giraldi Cambrenſis *Topographia Hiberniæ* ſeu *De mirabilibus Hiberniæ* pag. 692. Hybernia expugnata libris duobus pag. 755. *Itinerarium Cambriæ* pag. 816. *Deſcriptio Cambriæ* pag. 879. Redeamus ad Thomam Vvalſingamum, de quo mentionem faciunt Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 2. pag. 473. ubi ait eum etiam ſcripſiſſe alium librum prænotatum *Auctarium Polychronici*, & alium qui complectitur *Acta Regis Henrici ſexti*. Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, capite 515. pag. 279.

De Dionyſio Carthuſiano. 1450.

DIONYSIUS Carthuſianus, natione Belga, vir fuit ſanctiſſimus, & doctiſſimus, vixit in ordine Carthuſiano annos 48. obiit anno ætatis ſuæ 69. qui erat annus ſalutis 1471.

Scripſit *in omnes libros Scripturæ divinæ*.

Scripſit *in quatuor libros Magiſtri ſententiarum*.

Scripſit *plurima*, quorum Catalogum, una cum vita ipſius, invenies poſt finem Commentarii in librum quartum ſententiarum.

In libello de quatuor noviſſimis eantè legendus eſt circa ſtatum animarum in Purgatorio degentium.

Dissertatio Historica.

DIONYSIUS à Lieuvis, patria Rickelius, Carthuſianus πολυγραφώτατος, Doctor Extaticus vulgo nuncupatus, obiit in Carthuſia Ruræmundæ urbis ad Moſam in Gelria celeberrimæ, anno ætatis 69. ſuſceptæ Religionis 48. ſalutis per Chriſtum reparatæ 1471. die 12. Martii, in feſto Sancti Gregorii Magni.

Expectatur in dies è prælis Lugdunenſibus, ut audio, omnium ejus operum cumulatiſſima editio, quorum indicem ediderunt Joannes Trithemius, Theodericus Loetius Carthuſianus Colonienſis, Joſias Simlerus, Ant. Poſſevinus, Petrus Dorlandus, Valerius Andreas, Theodorus Petrejus in Bibliotheca Carthuſiana anno 1611. Coloniæ excuſa, & poſt cæteros, V. C. Henricus de l'Eſpy, SS. Lupi & Ægydii diſſimi D. Andreæ Saunayi Tullenſis Epiſcopi ex ſorore nepos.

De Maphæo Vegio. 1450.

Supplementum.

MAPHÆUS VEGIUS Laudenſis, Italus, Martini quinti Summi Pontificis Datarius, quem Sixtus Senenſis ait in ultima ſua ſenectute, Verſu Elegiaco *in ſeptem Pſalmos Davidis*, quos Pœnitentiales vocant, ſcripſiſſe elegantem & verè cigneam Paraphraſim. Hic floruit an. 1430. & ple-
B raque alia edidit, nimirum *Libros ſeptem de perſeverantia Religionis, libros ſex de educatione puerorum & claris eorum moribus, Dialogum prænotatum Philaletes*, hoc eſt, *de amore veritatis*: qui Baſileæ fuerunt impreſſi apud Robertum Vvinter anno 1541. unà cum L. Vitruvii Roſcii, & aliorum ejuſdem argumenti opuſculis. Scripſit etiam *Vitam ſancti Antonii Anachoretæ, libris quatuor Antoniados*, verſu ſcriptis: qui anno 1550. Antuerpiæ prodierunt. Extat item ejuſdem *Liber de ſignificatione verborum in Jure Civili*, excuſus Vicentiæ anno 1477. præterquam quòd *Æneidi Virgilianæ* librum tertium decimum addidit, quo ingenii ſui ſpecimen præbuit. Factus autem poſt modum Primariæ Ædis in Urbe Canonicus, oſſa ſan-
C ctæ Monicæ ex Oſtiis Tiberinis Romam transferenda curavit, & Romæ anno 1458. primo Pii II. Pontificis obiit, conditus ibidem apud Eremitas Auguſtinianos in ſacello ſanctæ Monicæ, cujus & *Officium Eccleſiaſticum* compoſuit. Agunt de Maphæo Vegio Sixtus Senenſis *in Bibliotheca ſancta* lib. 4. Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 2. pag. 43. Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 473. pag. 270. cum aliis.

De Alfonſo à Spina. 1450.

Supplementum.

D ALFONSUS A SPINA Hiſpanus, ex Judæo Chriſtianus, doctus Minorita, qui diu Salmanticæ rexit Minorum Academiam, demum aſſumptus ad Epiſcopatum Orinopolitanum, ſcripſit anno 1458. *Sermones de excellentia Nominis Jeſu*, librum doctum, quem inſcripſit *Fortalitium Fidei*, ſuo nomine ſuppreſſo. Joannes Mariana lib. 22. de rebus Hiſpanicis cap. 46. *Opus* vocat *eruditum, ſplendido titulo, voce barbara, & divinarum rerum cognitione præſtans*. In eo (inquit Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 1. pag. 573. verbo *Fortalitium Fidei*, cui Auctoris nomen erat ignotum) agitur de armandis Fidelibus, ac de ſex armorum ſpiritualium generibus, quin & quibus armis muniendi ſint veri Concio-
E natores: ubi plura de bello contra Hæreticos, Saracenos, Judæos, & eorum ac Dæmonum armis adverſum nos. Impreſſus eſt Lugduni anno 1511. ſtudio Guillelmi Totani Ordinis Prædicatorum in ſacra Pagina Profeſſoris. Quiſquis Auctor hujus *Fortalitii Fidei*, aſſerit libro 2. hæreſi quinta, ſe ſcripſiſſe librum illum Valliſoleti in Hiſpania anno 1458. quem alii Guillelmo Totano, qui fuit dumtaxat emaculator, alii Thomæ Patriarchæ Barbarienſi tribuunt. Alphonſum Spinam ſibi illud per ſummam impudentiam vindicaſſe affirmantes, qua de re nihil definio. Vide *Bibliothecam Ordinis Minorum* Lucæ Vvadingi pag. 14. ubi de iſto Alfonſo, & Labbeum *in brevi Chronologia Scriptorum Eccleſiaſticorum* ad annum 1458.

De

III. Romani Pontificis circa aonum 1456. vir in ſacris Litteris eruditiſſimus, & in Philoſophia ſcholaſtica nulli ſecundus, qui in Gymnaſio Pictavienſi, tum in diſputando, tum docendo & ſcribendo magnam eruditionis ſuæ laudem aſſecutus eſt. Multa ſcripſit:

Nempe, *De ſcientia Mathematica librum unum*, impreſſum Bononiæ anno 1483.

In libros Phyſicorum Ariſtotelis libros 8. *De Cælo & Mundo* lib. 2. *In lib. de Generatione & Corruptione* lib. 2. *In libros Meteororum* lib. 3. *In libros Metaphyſices* lib. 12. *In libros Ethicorum* lib. 10. Ejus liber de ſcientia Mathematica, & Commentaria in Ethica Ariſtotelis, cum aliis interneditis libris excuſi ſunt Baſileæ aono 1503. *Commentarius ejuſdem in libros de Anima*, editus ibidem anno 1542. apud Gregorium de Gregoriis. Item ſcripſit *Commentarios in quatuor libros Sententiarum*, qui prodierunt Pariſiis anno 1511. apud Joannem Parvum. Denique *Super Formula Petri Hiſpani libros ſeptem*, impreſſos in 4. Venetiis an. 1516. apud Lazarum de Soardis. Hæc nos ex Luca Vvadingo *in Bibliotheca Scriptorum Ordinis Fratrum Minorum* fol. 268. De quo etiam Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 2. pagina 153. Boſius *De Signis Eccleſia* lib. 6. cap. 4. poſt alios.

De Joanne Buſchio. 1450.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES BUSCHIUS, quem Trithemius Arnoldum appellat, Canonicus Regularis in Cœnobio Vvindeſemenſi, propè Svollam Tranſiſalanæ Provinciæ oppidum, floruit anno 1460. vel circiter. Scripſit Opuſculum *De origine & progreſſu Cœnobii & Capituli ſeu Congregationis Vvindeſemenſis*. Illud Opus Buſchii inſcriptum, *De Viris illuſtribus Cœnobii Vvindeſemenſis*, ubi deſcribuntur Vitæ eorum, quos ipſe pleroſque aut novit aut vidit, manuſcriptum habetur Lovanii ad ſanctum Martinum. At hoc ipſum Opus eſt editum Antuerpiæ anno 1622. in 8. apud Belleros, cura & ſtudio Heriberti Roſvveidi Ultrajectini, Theologi doctiſſimi Soc. Jeſu. Hujus Scriptoris mentionem facit Antonius Poſſevinus *in Apparatu ſacro* tom. 1. pag. 119. verbo *Arnoldus de Buſco*, *Ordinis Fratrum Eremitarum ſancti Auguſtini*: quibus in paucis verbis mendum eſt duplex. 1. Dum appellat *Arnoldum*, qui Joannes fuit. 2. Dum adſcribit *Ordini Fratrum Eremitarum ſancti Auguſtini*, qui fuit ex Canonicis Regularibus Vvindeſemenſibus, ſub Regula Divi Auguſtini militantibus. Rectiùs de eo locutus Aubertus Miræus in Auctario *de Scriptoribus Eccleſiaſticis* capit. 487. pagina mihi 273. Bibliothecæ ſuæ Eccleſiaſticæ, Philippus Alegambus Bruxellenſis, uterque ejuſdem ditionis atque Idiomatis cum Joanne Buſchio. Hic autem poſtremus in Bibliotheca Societatis Jeſu, verbo *Heribertus Roſvveidus* pag. 179. editionis anni 1643.

De Thoma de Kempis. 1460.

THOMAS de Kempis, natione Belga, profeſſione Canonicus regularis, vir magnæ pietatis, obiit anno Domini 1471. ætatis 91. ut in vita ejus quæ præfixa eſt operibus ipſius legitur.

chus. Manuale parvulorum. Doctrinale Juvenum. De contemptu mundi. Epiſtolas ad diverſos.

DISSERTATIO HISTORICA.

DE THOMA patria Kempenſi, ſive à Campis modico in diœceſi Colonienſi oppido ad Rhenum, cognomento Hemerchin, hoc eſt Malleolo, Ordinis Canonicorum Regularium S. Auguſtini Congregationis Windeſemenſis Religioſo in Monte Divæ Martyris & Virginis Agnetis propè Zuollas in diœceſi Ultrajectenſi, vita & converſatione devoto & B. ſemper Virginis Mariæ amatore præcipuo, qui obiit ætatis anno 91. Chriſti Domini 1471. die 8. Kal. Auguſti, tam multa in utramque partem occaſione librorum quatuor *de Imitatione Chriſti* hiſce proximis annis ſcripta ſunt, ut non neceſſe ſit diutius in ejus pangendo elogio immorari. Trithemius qui ei tribuit libros 4. de Contemptu Mundi minus rectè claruiſſe aſſerit temporibus Ruperti Regis Romanorum & Gregorii Papæ XII. anno Domini 1410. cùm annos poſtea vixerit 61. Poſſevinus elogium ejus ex Centuria Belgicorum Scriptorum Auberti Miræi mutuatus eſt. De eodem Valerius Andreas in Bibliotheca, &c.

Variæ fuerunt hactenus omnium operum Thomæ Campenſis editiones in folio 4. & 8. è quibus ego ſeligo illam quæ Duaci anno 1635. ex officina Baltaſſaris Belleri prodiit in 8. vel quæ in 4. emiſſa fuit Antuerpiæ 1607. apud Nutium opera & ſtudio R. P. Henrici Sommalii è Societate Jeſu, hoc ordine.

Poſt vitam auctoribus Jodoco, Badio, Aſcenſio, & Franciſco Tolenti Canonico Regulari, ac Teſtimonia ex variis deprompta in favorem Thomæ Kempenſis,

Tomo I. continentur.

30. *Sermones ad Novitios Regulares*, in tres partes diviſi. 9. *Sermones ad Fratres*. 36. *Utiliſſimæ Conciones & Meditationes ſeu orationes de Paſſione Domini.*

I. Parte Tomi II. continentur.

1. *Libri quatuor de Imitatione Chriſti*. 2. *Soliloquia animæ*. 3. *Hortulus Roſarum*. 4. *Vallis liliorum*. 5. *De tribus Tabernaculis*. 6. *De Diſciplina Clauſtralium*. 7. *De fideli Diſpenſatore*. 8. *Hoſpitale pauperum*. 9. *Dialogus Novitiorum*. 10. *Spiritualia Exercitia Religioſorum duplicia*. 11. *Doctrina Juvenum*. 12. *De vera cordis compunctione*. 13. *De ſolitudine & ſilentio.*

II. Parte Tomi II. continentur.

1. *De recognitione propria fragilitatis*. 2. *Epitaphium ſeu Enchiridion Monachorum*. 3. *Manuale parvulorum*. 4. *De elevatione mentis ad inquirendum ſummum bonum*. 5. *Alphabetum parvum Monachi in ſchola Chriſti*. 6. *Conſolatio pauperum & infirmorum*. 7. *Orationes plurimæ admodum piæ atque devotæ*. 8. *De Mortificatione ſui ipſius*. 9. *De Humilitate*. 10. *De vita bona & pacifica*. 11. *Vita boni Monachi Rhythmicè*. 12. *Hymni & Cantica ſpiritualia valdè pia num. 20.*

Tomo III. continentur,

1. *De Vita Chriſti ac de Beneficiis ejus Meditationes in 4. Partes diſtincta.*
2. *Vita ſanctæ Lidvvinæ ſeu Lidevvigis Virginis.*
3. Vitæ Ven. Mag. *Gerardi Magni & D. Florentii*, qui fuerunt parentes & auctores Religioſorum qui Fratres nuncupantur.
4. *Vitæ Diſcipulorum utriuſque*: ſcilicet, D. Joannis Gronde, D. Joannis Brincherincke, D. Luberti Berneri, D. Henrici Brune, D. Gerardi Suthanienſis, D. Aurelii Burenſis, D. Jacobi de Viana, Joannis Cacabi vulgo Ketelcoci pientiſſimi, & Arnoldi Schoonhove.
5. *Epiſtolæ ſex admodum utiles & religioſæ.*

De Catharina Bononienſi. 1460.

SUPPLEMENTUM.

CATHARINA Bononienſis, quæ obiit an. 1463. die 9. Martii, de qua diximus ad annum 1340. *in Catharina Senenſi.*

De Enguerrano de Monſtrelet. 1460.

SUPPLEMENTUM.

ENGUERRANUS DE MONSTRELET, nobilis, è Cameraceſio oriundus, continuavit anno circiter 1460. Hiſtoriam rerum notabilium inter Anglos præſertim & Gallos & Belgas, ab anno quo Joannes Froiſſartus deſiit 1400. ad annum 1467. diſtinctum tribus voluminibus, quam habes impreſſam Pariſiis in folio caractere inſigni, anno 1572. apud Guillelmum Chaudiere, via Jacobæa ſub ſigno Hominis ſilveſtris. De illo Aubertus Miræus in Auctario ſuo *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 452. pag. 265. Bibliothecæ Eccleſiaſticæ.

De Joanne Gobelino. 1460.

SUPPLEMENTUM.

JOANNES GOBELINUS Secretarius fuit Pii II. Romani Pontificis, qui poſt mortem Calixti III. anno 1458. die 19. Auguſti factus Pontifex Summus, tenuit Romanam Sedem uſque ad annum 1464. quo ceſſit humanis die 15. Auguſti, poſt annos quinque, menſes undecim, dies viginti ſeptem Regiminis. Cùm igitur eſſet Joannes Gobellinus Papæ Domeſticus, atque ab Epiſtolis & Secretis, ſcripſit oculatus plurimorum teſtis *Commentarios de rebus geſtis Pii II. Summi Pontificis*; ſeu *Rerum memorabilium ipſius tempore geſtarum Hiſtoriam*, quæ prodiit curis Franciſci Picolominei Senenſis Archiepiſcopi, ex vetuſto exemplari recognita Romæ anno 1584. in 4. & 1589. & Francofurti in Germania in folio anno 1614. in officina Aubriana. In hoc etiam opere extat Pii II. (cùm Cardinalis eſſet) Apologia ſeu Reſponſio ad Martinum Mayer pro defenſione Romanæ Eccleſiæ ibi pag. 662. itemque cum *Commentariis* luculentiſſimis *Jacobi Picolominei Cardinalis Papienſis*, qui Pio Pontifici coævus & familiaris fuit. *Rerum geſtarum ſui temporis.* Agunt de Joanne Gobelino Aubertus Miræus in Auctario *De Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 474. pag. 270. Labbæus hic ſupra *in Pio II. Pontifice Romano*, & alii.

Epilogus.

HÆC pauca de multis ſufficiant: ſcimus enim multò plures à nobis intactos omitti, quàm enunciari, mſſ. Authores potiſſimùm. Hic autem annum 1460. attingentes, finem Opuſculo imponimus, quoniam hoc anno, vel præcedenti 1459. cùm Ars Impreſſoria Moguntiæ à Joanne Fauſto executioni mandata ſit per editionem Operum duorum videlicet, *Rationalis Divinorum Officiorum* Guillelmi Duranti Mimatenſis Epiſcopi, & *Dictionarii*, quod *Catholicon* dictum eſt: impoſterum quidquid fermè à Doctoribus lucubratum eſt in quacumque
B materia Scriptoribus, vel ipſis per vitam ſollicitantibus, vel poſt illorum mortem aliis accurantibus, editum variis in locis, facillimè inveniri poteſt in Bibliotheca Conradi Geſnerii, aut in Apparatu Antonii Poſſevini, vel denique in aliis multis impreſſis apud quaſque Nationes Scriptorum Nomenclatoribus.

De Henrico Harphio. 1464.

HENRICUS Harphius, natione Belga, patria Mechlinienſis, profeſſione Franciſcanus, vixit tempore Pauli ſecundi Pontificis.

C Scripſit *de decem præceptis*, quod opus, *ſpeculum aureum* nominavit.

Item *de tribus partibus pœnitentiæ. Tractatum de effuſione cordis. Directorium aureum contemplativorum. Collationes tres. Sermones per Quadrageſimam.* Denique *de myſtica Theologia libros tres.*

Quod eſt præcipuum inter opera Harphii. Sed hoc opus interdictum fuit in Indice librorum prohibitorum, niſi repurgatum eſſet ad exemplum ejus quod repurgatum prodiit Romæ anno 1585.

DISSERTATIO HISTORICA.

HENRICUS Harphius, ſive de Herph, Citharœdus, vel à Cithara, Ordinis Minorum Religioſus,
D obiit Guardianus Conventus Mechlinienſis anno 1478. ibique ſepultus in medio Chori. De eo Valerius Andreas, Wadingus, Poſſevinus, &c.

Theologia myſtica, cum ſpeculativa, tum affectiva, tribus libris, Coloniæ ex officina Noveſiana, anno 1538. (a) tum deinde juſſu Pontificum Romanorum, à Petro Paulo Philippio Ord. Præd. recognita Romæ 1586. & Brixiæ 1601. in quarto. Gallicè reddidit Joannes Baptiſta Machaldus Dominus de Motha Romanicurtis, conſiliarius Regius, ediditque Pariſiis 1617. in quarto, apud. Car. Caſtellanum.

Speculum aureum in decem præcepta Decalogi, Baſileæ 1496. & Argentinæ 1520.

E *Speculum perfectionis*, Venetiis 1524.

Collationes tres de perfectione vitæ, Coloniæ 1536.

Sermones de Tempore, & de Sanctis, & de tribus Pœnitentiæ partibus, & de triplici adventu Chriſti, Haganoæ 1509. in folio. Cætera enucleatius repræſentat Val. Deſſelius in Belgica Bibliotheca.

(*a*) Ex Teutonico idiomate latinè reddita à Petro Blomerenna Leydenſi Carthuſiani Ordinis profeſſore, tum deinde, &c. Sixtus Senenſis libro 4. Bibliothecæ Sanctæ virum contemplativum & undecumque non minus doctum, quàm illuminatum, eumque in Theologia ſua myſtica, quæ non tam lectione juvatur, quàm exercitio puritatis & amoris obtinetur, abrupto ordine varias Cantici Canticorum ſententias piis affectibus & flammigeris verbis luculentiſſimè expoſuiſſe.

De

Digitized by Google

ALEXANDER Tartagnus, patria Imolenſis, ſive Forocornelienſis, obiiſſe dicitur Bononiæ anno Chriſti 1477. (a). De eo pauca Bell. atque ex eo pro more Aubertus Miræus, & Patrologus Jenenſis, Joannes Gerhardius.

Commentaria in Digeſtum, Codicem, Textum Decretalium & Clementinas cum novis Conſiliis extant, de quibus conſule Simletum & Juriſperitos.

(a) Auditor fuit Joannis de Imola & Joannis Ananienſis, ſepultus Bononiæ ad S. Dominicum in tumulo marmoreo cum inſcriptione anno ætatis, ut quidam ſcribunt, 53. quod ſtare non poteſt, ſi quod ait Jo: Fichardus profeſſus eſt annis circiter 50. Felinus ejus interpretationem ita adhibendam Juri cenſuit tamquam lucernam quamdam ardentem. Neque omittendum videtur in Indice Sandovallino Vitam ejus Conſiliorum editioni præmiſſam auctore Nicolao Antonio Gravatio prohiberi, niſi repurgetur in uno duntaxat capite.

De Baptiſta Platina. 1472.

BAPTISTA Platina, patria Cremonenſis, vixit tempore Sixti Papæ quarti, cui dedicavit librum de vitis Pontificum Romanorum, & obiit anno Domini 1481.

Scripſit librum *de vitis Pontificum à ſancto Petro, uſque ad Paulum ſecundum*, cui libro addidit Onuphrius Panvinius notas non contemnendas; & præterea vitas ſequentium Pontificum uſque ad Pium V. quam tamen ſolùm inhoavit.

Omnia hæc aliquoties impreſſa extant Coloniæ in officina Choliniana.

Scripſit præterea *librum de naturis rerum, & libros decem de honeſta voluptate, & valetudine, & epiſtolas ad diverſos*.

DISSERTATIO HISTORICA.

BAPTISTA Platina (quidam poſt Trithemium Bartholomæum vocant, aſſentiente Voſſio) patria Cremonenſis, (a) obiit Romæ peſte ſublatus cum pluribus aliis anno 1481. Dedicarat Sixto IV. Papæ

Vitas Romanorum Pontificum, quas notis illuſtravit, & continuavit uſque ad ſua tempora Onuphrius Panvinius Veronenſis Auguſtinianus. De eo aliiſque ejus ſcriptis plura dabunt idem Trithemius, Bergomas, Leander, Volaterranus, Floridus, Eraſinus, Geſnerus, Voſſius, &c. Prima illius editio Norembergæ peracta eſt 3. Idus Auguſti anni ſalutis Chriſtianæ 1481. ab Antonio Koburgero.

(a) Baptiſtam Bellarminus dixit, nos Bartholomæum ex certiſſimis indiciis appellandum novimus.

De Ambroſio Camaldulenſi. 1480.

AMBROSIUS Camaldulenſis, Florentinus, Abbas Generalis Ordinis ſui, vir fuit doctus & prudens: obiit anno milleſimo quadrageſimo nonageſimo.

Scripſit *Tractatum de Spiritu ſancto*. Item *de Sa…nis Chryſoſtomi. Et Homilias ejuſdem in Matthæum*. item *libros S. Dionyſii Areopagitæ. Et alia non pauca*.

DISSERTATIO HISTORICA.

AMBROSIUS, patria Florentinus, vel, ut ſcripſit Raphael Volaterranus, è Porticu Flaminiæ oppidulo non procul Florentia oriundus, Camaldulenſis Ordinis Monachus, ac ſubinde Generalis Abbas, floruit ſæculo Chriſti XV. Ferrariæ orationem Græcè habuit coram Joanne Palæologo Orientis Imperatore, & Præſulibus Græcis an. 1437. diuque poſtea ſuperſtes vixit uſque ad annum 1490. quo Conſtantiæ dicitur obiiſſe. De eo Philelphus in Epiſtolis, Paulus Langius in Citizenſi Chronico, Paulus Jovius, Jo: Trithemius, Jacobus Phil. Bergomas, Poggius, aliique: ſed præcipuè Pocciantius in Catalogo Florentinorum Scriptorum, & Hiſtoria Camaldulenſium, cap. 38. primæ Partis, atque omnium fuſiſſimè Auguſtinus Florentinus Monachus Camaldulenſis, qui tribus libris vitam ejus eleganter deſcripſit.

Varia ejus opuſcula extant & verſiones Græcorum Scriptorum in Latinam linguam, quas hìc ſigillatim recenſere non vacat. Vide ſupra VV. Joannes Moſchus, Manuel Caleca, &c.

De Pacifico. 1480.

PACIFICUS Ordinis Minorum, vixit circa annum 1480. Scripſit *ſummam caſuum conſcientiæ*, quæ *Pacifica* nominatur: ea ſumma ex Latino idiomate in Italicum converſa edita fuit Venetiis anno 1574 & 1580.

DISSERTATIO HISTORICA.

FRATREM illum Pacificum, Novarienſem vocat Poſſevinus in Apparatu ſacro & Lucas Wadingus in Bibliotheca Ordinis Minorum, *Summamque* dictam ab eo *Pacificam*, & à Franciſco Tarviſino Carmelita Italicè redditam teſtantur prodiiſſe Venetiis annis 1574. & 1580. An uſpiam prodierit Latinè, prorſus ignoro. Quod ad auctoris ætatem à Wadingo intactam attinet, vixerit circa annum 1470. ſi verè ſcripſit Poſſevinus centum annis antequam Italicè reddita typis mandaretur ſcriptam fuiſſe Latinè à Pacifico Franciſcano.

De Angelo Clavaſio. 1480.

ANGELUS à Clavaſio, Ligur, Ordinis Minorum ſcripſit *ſummam Caſuum Conſcientiæ*, quæ *Angelica* dicitur. Vixit circa annum Domini 1480.

DISSERTATIO HISTORICA.

ANGELUS vir eruditus ex Ordine Minorum, à patria Clavaſio Liguriæ oppido nuncupari ſolitus, Sixto II. Papæ aliiſque Romanis Pontificibus chariſſimus, obiit Cunii in Cœnobio Sanctæ Mariæ de Angelis anno 1495. ut pluribus Lucas Wadingus tum in Annalibus, tum in Bibliotheca Ordinis Minorum. Complevit, inquit Trithemius, Summam

ſub

Digitized by Google

ſub Frederico Imp. III. & ſummo Pontifice Sixto IV. & audio eum adhuc eſſe ſuperſtitem Maximiliano Regum Romanorum & Germanorum Gubernatore anno quo hæc ſcribimus 1494. Indict. 12.

Summa caſuum conſcientiæ, vulgò dicta Angelica, ſæpius prælum experta.

Tractatus de Reſtitutionibus.

Tractatus inſcriptus, Arca fidei, &c.

De Baptiſta Trovamala. 1483.

BAPTISTA Trovamala Ordinis Minorum eodem tempore ſcripſit Lovanii *ſummam Caſuum Conſcientiæ*, quæ dicitur *Roſella*.

Dissertatio Historica.

ORDINIS Minorum regularis obſervantiæ, natione Italus, patria Ligur, ut volunt, floruiſſe dicitur Lovanii anno 1483. parum notus Wadingo, qui Trovamalium vocat.

Summa caſuum conſcientiæ, quæ dicitur vulgò, *Roſella*, vel *Baptiſtiana*, Argentinæ in folio anno 1516. & alibi excuſa eſt.

De VVernero Veſtphalo. 1484.

VVERNERUS Veſtphalus ſcripſit *Faſciculum temporum ab initio mundi uſque ad annum* 1484. Continuavit hoc opus Joannes Linturius uſque ad annum 1514.

Dissertatio Historica.

VVERNERUS Rolevinck de Laer ſeu Larius, patria Veſtfalus ex diœceſi Monaſterienſi, profeſſione Carthuſianus in domo ſanctæ Barbaræ Coloniæ Ubiorum, floruit exeunte ſæculo Chriſti XV. obiitque anno 1502. Plura de eo Arnoldus Boſtius cap. ultimo libri de Viris Illuſtribus Carthuſianis, Jacobus Phil. Bergomenſis, Joannes, Trithemius qui vixiſſe adhuc eo quo Catalogum ſcriptorum Eccleſiaſticorum abſolvebat anno 1494. teſtatur provectæ ætatis hominem varia conſcribentem, ſeque vidiſſe in ejus cellula plures tractatus parvos quidem, ſed utiles, præter eos, quos enumerat. Idem in libro de Viris Illuſtribus Germaniæ longum texit indicem eorum opuſculorum quem ab eo acceperat annum agente ætatis ſuæ 70. converſionis 48. anno Domini 1495. Indictione 13. ſexto Idus Maji, Antonius Poſſev. in Apparatu ſacro, Sixtus Senenſis parte 4. Bibliothecæ ſanctæ, ubi mendoſè Vernerus Lorevinch dicitur, Theodorus Petrejus ejuſdem apud Ubios familiæ profeſſus in Bibliotheca ſua Carthuſiana, Voſſius qui multa de variis Faſciculi editionibus, aliique. Extant typis excuſa,

Faſciculus temporum omnes Antiquorum Chronicas complectens per ſex ætates digeſtus à primo naſcentis Mundi exordio uſque ad annum Chriſti 1484. aut potius 1490. vel 1480. quo Hydruntium à Turcis captum deſcribitur pro fide Chriſti occiſis Archiepiſcopo ac fermè omnibus civibus. Appendix ad Faſciculum Temporum incipit ab anno 1475. & perducitur uſque ad annum 1514. auctore Joanne Linturio Hoſtenſi in Vortlandia Paſtore. Utrumque opus ſæpè typis commiſſum eſt cum figuris, ac ſine illis certis quibuſdam orbibus diſtinctum, habeturque Tomo II. Rerum Germanicarum Joannis Piſtorii Niddani poſt Pantheon Gotefridi Viterbienſis.

Ejuſdem Vverneri Paradiſus Conſcientiæ & Quæſtiones duodecim pro ſancta Theologia ſtudioſis, dicuntur à Petrejo impreſſæ [illegible]

A apud Arnoldum Theroernem.

Sermo longus de Sancto Benedicto, dudum impreſſus, inquit Trithemius, ſed ubi & quo anno non aperit.

De Sacramento Euchariſtiæ & fructu Miſſarum, Coloniæ apud Gaſparem Genepæum anno 1535.

De laudibus Vveſtfaliæ liber correctus & emendatus ab Ortuino Gratio editus fuiſſe dicitur an. 1514.

De Gabriele Biel. 1490.

GABRIEL Biel, natione Germanus, qui Tubingæ diu docuit, floruit circa annum Domini 1490.

B Scripſit *Commentaria in quatuor libros Magiſtri ſententiarum*. Item *expoſitionem Canonis Miſſæ*, & *Sermones varios*.

Dissertatio Historica.

GABRIEL Biel, vel ut quidam ſcribunt, Byel, quem alii Helvetium patria fuiſſe pugnant, alii Spirenſem, ex Ordine Clericorum in commune viventium primùm à Gerardo Magno apud Daventriam inſtitutorum, ſacræ Theologiæ Licentiatus, & publicus in Univerſitate Tubingenſi à Duce Wittembergenſi anno 1477. fundata Profeſſor, C de quo Jo. Trithemius, qui eodem vivebat tempore, obiiſſe à nonnullis dicitur anno 1495. aliis vitam ejus uſque ad annum 1520. producentibus minùs appoſitè, cùm anno 1494. jam eſſet ſenex provectæque ætatis.

Præter laudatos à Bellarmino & aliis *Commentarios in libros IV. Magiſtri Sententiarum Expoſitionem Canonis Miſſæ*, quam, ut ipſe in operis calce profitetur, ab Eggelingo Brunſvvicenſi maximam partem mutuatus eſt, & *Sermones de Tempore, de Deipara, ac Sanctis*, extat libellus *De Monetarum poteſtate ſimul & utilitate*, editus Norimbergæ anno 1542. Coloniæ 1574. ac denique Lugduni anno 1605. cum libris duobus de re Monetaria Marquardi Freheri, & Nicolai Oreſmii Epiſcopi Lexovienſis Tractatu de mu- D tuationibus Monetarum.

De Jacobo de Valentia. 1490.

JACOBUS de Valentia Epiſcopus Chriſtopolitanus, vixit circa annum 1490. ut colligitur ex proœmio Fim Hadriani.

Scripſit *Commentaria in Pſalmos, & in Cantica Salomonis*.

Scripſit etiam *in Cantica Zachariæ, B. Virginis & Simeonis, & in Hymnum, Te Deum laudamus, & contra Judæos de Chriſto reparatore generis humani*.

E

Dissertatio Historica.

JACOBUS PEREZ, patria Ajorenſis in regno Valentino, unde cognomen ipſi de Valentia adhæſit, ex Ordine Eremitarum ſancti Auguſtini, creatus anno 1468. Kalendis Octobris Epiſcopus Chriſtopolitanus & Suffraganeus Roderici Borgiæ Card. Valentini, Epiſcopi Portuenſis, ac S.R.E. Vicecancellarii, obiit anno 1491. ſepultus in Templo S. Auguſtini. Plura Thomas de Herrera, Elſſius, Simlerus, aliique.

Commentaria in Pſalmos, & Cantica Salomonis, Zachariæ, B. Virginis, & Simeonis, ad eumdem Rodericum Borgiam Cardinalem, qui deinde ab an. 1492. ad 1503. fuit Romanus Pontifex Alexandex VI.

Libel-

Digitized by Google

CYPRIANUS Benetus Aragonenſis Ordinis Prædicatorum, ſcripſit *quatuor Tractatus*, qui extant unum *de prima Orbis ſede*: alterum *de Concilio*: tertium *de poteſtate Eccleſiaſtica*: quartum *de Pontificis maximi poteſtate*.

Dissertatio Historica.

QUATUOR Tractatus à Bellarmino citati, Julio II. & Leoni X. Romanis Pontificibus dicati annis 1512. & 1513. Romæ fuerunt excuſi. Addit Simlerus in Epitome Bibliothecæ Geſneri Tractatum de non mutando Paſchate Cypriani Veneti impreſſum eſſe, eumdemque fortè eſſe cum Cypriano Beneto.

De Fino Hadriano. 1490.

FINUS Hadrianus Ferrarienſis, vivebat ſenex anno 1503. ut ipſe teſtatur in procemio ſui operis, ſcripſit in ultima ſua ætate *volumen* magnum & egregium, *libris novem diſtinctum*, quod inſcripſit *Flagellum in Judæos*. Extat excuſum Venetiis anno Domini 1538.

Dissertatio Historica.

SIVE, ut Joſiæ Simlero ſcribitur Adrianus Finus, vivebat ſenex anno 1503. ut teſtatur in Procemio *Flagelli adverſus Judæos*, in libros 9. diſtincti, & anno 1538. Venetiis in quarto impreſſi.

De Joanne Pico. 1490.

JOANNES Picus Mirandulæ Comes, vir ingenio & doctrina (pro ætate) maximus. Vixit annos ſolùm triginta tres, & obiit anno Domini 1494. ſcripſit tamen, *In primum caput Geneſis, & de opere ſex dierum expoſitionem* multiplicem *libris ſeptem* comprehenſam. Item *explicationem Orationis Dominicæ*. Item *concluſiones nongentas*, quas diſputandas publicè propoſuit. Item *Apologiam adverſus eos, qui aliquot ejus concluſiones carpebant*. Item *de ente, & uno*. Item *de hominis dignitate*. Item *regulas Chriſtiana vitæ, ad vincendas tentationes, & mundum*, perutiles. *In Pſalmum* 15. *Conſerva me Domine explicationem*. *De Chriſti Regno*, & *Mundi vanitate*. *De Aſtrologia*, ſive potius *contra Aſtrologiam judiciariam lib.* 12. Item *in convivium Platonis libros tres*. Denique *elegias*, & *epiſtolas varias*. Quid ſi hoc ingenium aliis triginta annis excoli potuiſſet? Omninò enim nihil ei defuit niſi maturitas.

Dissertatio Historica.

JOANNES Picus, Mirandulæ Dominus, & Concordiæ Comes ac Princeps, ingeniorum ſui ſæculi Phœnix meritò ab eruditis nuncupatus, natus anno 1463. obiit magno omnium mœrore Florentiæ, die 15. Kalend. Decembris anni 1494. quo die Carolus VIII. Francorum Rex eamdem urbem ingreſſus eſt. Ætas ejus 32. dumtaxat annorum fuit. De eo plura Joannes Franciſcus Picus ejus ex fratre nepos, in Vita, quæ operibus ejuſdem præmittitur, Joannes Trithemius, qui ejus adhuc viventis an-

dano, num. 65. centum Geniturarum (*a*).

Omnia Joannis Pici opera Baſileæ edita ſunt in folio annis 1573. & 1601. in Officina Henricpetriana, hoc ordine:

Heptalus, ideſt, de Dei Creatoris ſex dierum opere libri ſeptem, ad caput primum Geneſeos (*b*).

Concluſiones nongentæ, Romæ publicè ad diſputandum propoſitæ, cùm annos dumtaxat 24. natus eſſet, præcipuos Theologiæ locos, & pleraque, in quibus Philoſophorum omnis labor & ſtudium cernitur, continentes.

Apologia adverſus eos, qui aliquot ejus propoſitiones Theologicas carpebant. *De ente & uno opus*, in quo plurimi loci in Moyſe, Platone, & Ariſtotele explicantur. De Hominis dignitate.

Regulæ XII. ſive præcepta, ad Chriſtianæ vitæ inſtitutionem, & ſpiritualis pugnæ arma XII. quibus adjutus homo poſſit vincere mundum & tentationes.

Commentarius in Pſalmum XV. Conſerva me Domine, &c. *De Chriſti regno, & vanitate hujus Mundi In Orationem Dominicam Expoſitio*.

Epiſtolarum aurearum & familiarium liber unus, in quibus eminent, quæ primo loco ponuntur ad Franciſcum nepotem ſcriptæ.

In Apologiam Diſputationum libri 12. *In Platonis Convivium libri tres*. *Elegia* ad Florentiam, in laudem Hieronymi Benivenii, &c.

(*a*) Hunc Picum Jo: Foxus Anglus primæ nota hæreticus Eccleſ. Catholicæ deſertoribus inſeruit. adeoque meritiſſimè arguitur à Guillelmo Alano, &c

(*b*) De quo pluribus Sixtus Senenſis libro quarto Bibliothecæ quem conſule.

De Marſilio Ficino. 1490.

MARSILIUS Ficinus, Florentiæ natus eſt ut ipſe teſtatur in quadam epiſtola, anno Domini 1433. Obiit verò anno 1499. Vir fuit peritus non vulgariter, tum ſacræ Theologiæ, tum etiam Platonicæ philoſophiæ.

Opera ejus duobus tomis excuſa ſunt Baſileæ anno milleſimo quingenteſimo ſexageſimo primo.

In primo tomo.

De Chriſtiana religione, lib. 1. *De immortalitate animarum, lib.* 18. *In epiſtolas Beati Pauli, aſcenſus uſque ad cœlum ad Paulum intelligendum*. Sed non explicat niſi epiſtolam ad Romanos. *Prædicationes habitæ ad Fratres*. *De ſanitate tuenda ſtudioſorum, lib.* 1. *De vita producenda, lib.* 1. *De vita cœlitus comparanda*, 1. *Apologia, in qua, de Medicina, Aſtrologia, vita Mundi & de tribus Magis agitur*. *Antidotus Epidemiarum*. *Epiſtolarum lib.* 12. *De ſole, liber allegoricus, & anagogicus*. *De lumine liber*. *De voluptate liber*.

In ſecundo tomo ſunt.

Aut *verſiones librorum*, aut *opera Platonica*.

MARSILIUS Ficinus, patria Florentinus, natus anno 1433. Philoſophiæ Platonicæ ſua ætate inſtaurator plurimis Tractatibus tum Theologicis, tum Philoſophicis publicam in lucem editis, verſiſque è Græca dialecto Platone, aliiſque Philoſophis, nomen ſuum poſteritati commendavit. Obiit anno 1499. in patria (*a*). De eo Dominicus Mellinus, qui vitam ejus ſcripſit, Guiccardinus, aliique Florentini ſcriptores, Joannes Trithemius, Ludovicus Vives, Michael Medina, Jo: Bapt. Criſpus libro de Philoſophis cautè legendis, Paulus Jovius, Geſnerus, ejuſque epitomator Simlerus, Poſſevinus, aliique. Operum ejus Baſileæ annis 1561. & 1576. excuſorum apud Henricum Petri,

Tomo I. continentur.

De Religione Chriſtiana & fidei pietate liber, ad Laurentium Medicem patriæ Servatorem.

De immortalitate animorum ac æterna felicitate libri 18. *Theologia Platonica*, ad eumdem.

In Epiſtolas S. Pauli Apoſtoli Commentarius & aſcenſus in tertium cœlum ad Paulum intelligendum. Rectè tamen monet Bellarm. explicari tantùm ab eo epiſtolam ad Romanos. *Conciones habita ad Fratres.*

De vita libri tres: quorum. I. de ſtudioſorum ſanitate tuenda, ſive eorum qui litteris operam navant. II. de vita producenda. III. de vita cœlitus comparanda ad Pannoniæ Regem.

Apologia, in qua de Medicina, Aſtrologia, Vita Mundi, & Magis Chriſtum ſalutantibus agitur.

Quòd neceſſarium ſit ad vitam ſecuritas tranquillitaſque animi.

Epidemiarum antidotus tutelam bona valetudinis continens, ex idiomate Italico Latinitate donata.

Epiſtolarum libri duodecim: ex quibus inter cætera ſelecti ſunt ſequentes aliquot Tractatus uſque ad libros de ſole, lumine, & voluptate.

Dialogus inter Deum & animam. De divino furore. De Felicitate. Oratio ad Deum Theologica. Quæſtiones quinque de Mente. Compendium Platonica Theologia. Dialogus inter Paulum & Animam, quòd ad Deum non aſcendatur ſine Deo. Exhortatio ad bellum contra Barbaros. De officiis. Oratio de laudibus Philoſophia. Oratio de laudibus Medicina. De Philoſophia Platonica. De Vita Platonis Philoſophi. Apologia de moribus Platonis. Diſputatio contra judicia Aſtrologorum. De inſtitutione Principis. Oratio Chriſtiani gregis ad Paſtorem Sixtum IV. Pontificem. Oraculum Alfonſi Regis ad Ferdinandum Regem. Orphica comparatio Solis ad Deum atque declaratio idearum. Philoſophica Principis inſtitutio. De Chriſtiana legis divinitate. De Platonicorum contemplationibus. Oratio de Charitate habita ad populum. De adoratione Divina virtutis. Apologia de voluptate. Excerpta ex Proclo in Rempublicam Platonis. Apologia in librum ſuum de ſole & lumine. Oratio ad Carolum Gallorum Regem. De Providentia, Vaticiniis, remediiſque malorum. De Sole, liber allegoricus & anagogicus. De lumine liber. De voluptate liber.

Tomo II. continentur.

Dionyſii Areopagita translatio, unà cum argumentis.

In Platonem Epitome ſeu argumenta, Commentaria, Collectanea, & Annotationes.

In Plotini Philoſophi Platonici libros 54. *in ſex Enneadas diſtributas argumenta*, quibus tota ejus Philoſophia breviſſimè comprehenditur.

Mercurii Triſmegiſti Pymander, de poteſtate ac ſapientia Dei: item Aſclepius de voluntate Dei.

Athenagora Athenienſis de Reſurrectione excerpta. Jamblicus de Myſteriis Ægyptiorum, Chaldæorum, atque Aſſyriorum. Procli in Alcibiadem Platonicum de anima ac dæmone excerpta. Proclus de ſacrificio & magia. Porphyrius de Occaſionibus, ſive, cauſis ad intelligibilia nos ducentibus. Ex Porphyrii libris 4. *de Abſtinentia. Ex Pſello de Dæmonibus. Alcinous de doctrina Platonis cap.* 24. *Speuſippus de definitionibus Platonis. Xenocratis de morte*, libri 11. ſive Dialogus qui inſcribitur Axiochus. *Syneſius de ſomniis. Pythagora aurea verba & Symbola.*

Latinos fecerat Orphei, Homeri, & Procli Hymnos ac Theogoniam Heſiodi, ſed ut ipſe in Epiſtolis ſcripſit Vulcano has verſiones donavit: qua de re vide Poſſevini Poeticam.

(*a*) Nec te fallat epitaphium ejus, quod viſitur in templo S. Mariæ Reparatæ Florentiæ, neque enim annum mortis ejus deſignat.

En Hoſpes hic eſt Marſilius ſophia pater,
Platonicum qui dogma culpa temporum
Situ obſcurum illuſtrans, & Atticum decus
Servans Latio dedit, fores primus ſacras
Divino aperiens mentis actus numine
Vixit beatus ante Coſmi munere
Laurique Medices, nunc revixit publico.

S. P. Q. F. Anno MDXXI.

De Jacobo Philippo Bergomenſi. 1494.

JACOBUS Philippus Bergomenſis, Ordinis ſancti Auguſtini vivebat anno Domini 1494.

Scripſit *hiſtoriam ab initio mundi uſque ad annum Domini* 1436. *Libris quindecim*, quod opus inſcripſit *ſupplementum Chronicorum*.

Scripſit etiam *de claris mulieribus Chriſtianis.*

DISSERTATIO HISTORICA.

JACOBUS Philippus Foreſtus, à patria Bergomas paſſim dictus, Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, Innocentio VIII. Papæ ſummè dilectus, vixit uſque ad annum 1518. quo annos natus 75. vel ut alii rectiùs, 85. obiit in patria. De eo Joannes Trithemius, M. Antonius Sabellicus, qui eum Philippum Eremitanum vocat, Thomas Gratianus, Elſſius, Voſſius, aliique.

Supplementum Chronicorum, quod etiam dictum repetitur, Supplementum ſupplementi libris 16. diſtinctum, ab orbe condito ad annum uſque 1503. qui erat ætatis ipſius Jacobi Philippi, 69. vel 70. Pariſiis editum fuit cum acceſſione brevi hiſtoriarum ab anno 1503. uſque ad annum 1535.

Liber de præclaris mulieribus Chriſtianis, anno 1497. primùm editus ad Beatricem Aragoniam Hungarorum, & Bohemorum Reginam.

Confeſſionale, ſive interrogatorium excuſum anno 1508. in octavo.

De Antonio Bonfinio. 1500.

ANTONIUS Bonfinius vivebat anno 1500. ſcripſit *hiſtoriam Hungaricam*: & *Commentarium de pudicitia*. Sed hoc in Indice Romano prohibitum eſt.

DIS-

Digitized by Google

tuor cum dimidia diſtributos. De quibus, earumque appendicibus, variiſque editionibus, conſule Simlerum, & Voſſium, qui etiam meminere,

Sympoſii Beatricis, ſive, *Dialogorum trium de pudicitia conjugali & virginitate*, ex Bibliotheca Joannis Sambuci anno 1572. Baſileæ excuſorum.

Inde quoque diſces ab eodem Latinitate donatos B
Philoſtrati Lemnii libros de Vitis Sophiſtarum, & Hermogenis de Arte Rhetorica libros, cum Præexercitamentis Aphthonii Sophiſtæ, & quaſdam in Horatium commentationes, quæ omnia aliò pertinent.

De Roberto Gaguino. 1500.

ROBERTUS Gaguinus Gallus, Ord. ſanctæ Trinitatis Generalis, vivebat anno Domini 1500. Scripſit *pro Conceptione B. Virginis tam carmine quàm ſoluta Oratione libros duos. De miſeria humana, lib. 1. Orationes, & epiſtolas.*

Denique *de origine, & Regibus Francorum, libros* C
duodecim, uſque ad Carolum VIII. Quæ eſt hiſtoria annorum mille, & ducentorum.

DISSERTATIO HISTORICA.

ROBERTUS, ſeu, quod idem eſt, Rupertus Gaguinus, natione Belga, non Duaci natus, ſed in vico Callina, qui eſt in Arteſiæ finibus ad Liſam fluvium, Ordinis ſanctiſſimæ Trinitatis de Redemptione captivorum Monachus, ac deinde Miniſter Generalis, Juris Pontificii Doctor, multis pro Carolo VIII. & Ludovico XII. Franciæ Regibus cum ſumma laude perfunctus Legationibus, obiit
anno 1501. XI. Kalendas Junias Lutetiæ ſepultus in D
Conventu Mathurinorum, ut vocant, ejuſdem Ordinis ante aram Templi principem cum Epitaphio. De eo adhuc vivente Joannes Trithemius ſcribebat anno 1494. & poſt ejus mortem Eraſmus, Jovius, Chytræus, Voſſius, quique de Belgicis Scriptoribus non parcè ſolent elogia texere, Antonius Sanderus, Franciſcus Svvertius, Valerius Andreas, Aubertus Miræus, Ferreolus Locrius, Guillelmus Gazetus, aliique in dies penè ſingulos.

Annales rerum Gallicarum libris undecim deſcripti uſque ad Carolum VIII. ſoli ſæpè cuſi, & cum ſupplemento Huberti Vellerii uſque ad an. 1520. Francofurti an. 1580. apud Wechelum.

Ejuſdem quoque nonnullas *Orationes & Epiſtolas*, E
necnon *Carmina* quædam legi typis excuſa: ſed nondum venere in manus meas libri duo, alter carmine ſcriptus ad Arnoldum Boſtium Carmelitam Gandavi morantem *contra Vincentium de Caſtronovo Ordinis Prædicatorum*; alter ſoluta oratione, *de immaculata B. Virginis Mariæ Conceptione.*

De Marco Antonio Coccio Sabellico. 1500.

MARCUS Antonius Coccius Sabellicus vir valdè eruditus vivebat anno Domini 1500. Ejus opera quatuor tomis Baſileæ excuſa fuerunt anno 1560.

In primo tomo continetur *hiſtoria ab Orbe con-*

Bellarm. de Script. Eccl. Tom. VII.

bri viginti novem.

In quarto, *exemplorum libri decem. De Aquileja antiquitate, lib. 6. De Venetæ Urbis ſitu. 4. De Venetis Magiſtratibus. 1. De Prætoris officio. 1. De officio ſcribæ dialogus. De Latinæ linguæ reparatione dialogus. Epiſtolarum, lib. 12. Orationes. 12. Poemata varia.*

DISSERTATIO HISTORICA.

MARCUS Antonius Sabellicus Fabri ferrarii filius, Æquicolas ortu ſuo nobilitavit, Domitii Veronenſis & Pomponii Læti diſcipulus, vitam docendo literas apud Venetos exegit, obiitque 14 Kal. Majas anni 1506. De eo Floridus Sabinus, Philippus Bergomas, Bapt. Egnatius, Bembus, Jovius Pierius, Vives, Eraſmus, Leander Albertus, Petrus Georgius Chalcedorius, aliique apud Voſſium ac recentiores.

De ejuſdem ſcriptis IV. Tomis Baſileæ editis anno 1560. nihil modò occurrit addendum iis quæ Bellarm.
& Simlerus præmiſerunt; neque verò multum conſer C
Theologo res ſacras tractanti.

De Paulo Middelburgio. 1500.

PAULUS Middelburgius Epiſcopus Foroſempronii, vivebat an. 1500. & ſcripſit *ad Leonem decimum libros de tempore Paſchali, & ad Maximilianum Imperatorem libros de die paſſionis Domini*, qui notiſſimi ſunt.

DISSERTATIO HISTORICA.

D PAULUS, Middelburgi, ſeu Mittelburgi primaria Zeelandicarum Inſularum urbe natus profectus in Italiam, Urbini commoratus eſt, factuſque Epiſcopus Foroſempronienſis, interfuit Concilio Lateranenſi ſub Pontificibus Julio II. & Leone X. anno Chriſti 1513. dein provecta admodum ætate natus annos 89. obiit anno Chriſti 1534. decimo nono Kalendas Januarii, Romæ ſepultus ad S. Mariam de Anima, cum epitaphio. Julius Scaliger Exercitatione in Cardanum 266. Voſſius, Ughellus, Valerius Andreas, aliique de eo conſulendi pe otium.

De Paſchali obſervatione libri XIV. ad Leonem X Romanum Pontificem, impreſſi Foroſempronii anno
E 1513. quod opus Paulina de Paſchate dici ſolet.

De die Paſſionis Dominicæ libri undeviginti, ad Maximilianum Imperatorem Romanorum, ibidem eodemque anno.

Prognoſticon oſtendens anno Domini 1524. nullum neque Univerſale neque Particulare Diluvium futurum Foroſempronii anno Chriſti 1523.

Aliud quoque *Prognoſticon* memoratur ad Maximilianum Auſtriacum Lovanii impreſſum apud Joannem Weſtfalum, cum ejus *Defenſione* contra Joannem Barbum Urbini edita anno 1484. dum adhuc eſſet Ducis Urbinatium Medicus.

Digitized by Google

De Joanne Nauclero. 1550.

JOANNES Nauclerus Præpoſitus Tubingenſis vivebat anno 1500. Scripſit ingens *Chronicon continens res memorabiles ab initio mundi uſque ad annum Domini* 1500. Opus diſtinguitur in duo volumina, & primum quidem continet generationes 63. ab Adam uſque ad Chriſtum: alterum continet generationes quinquaginta, & unam.

Dissertatio Historica.

JOANNES, nobilis Svevus, Germanicè dictus Vergehaus, Latinè Nauta, Græcè Nauclerus, Præpoſitus Tubingenſis, & in illius urbis Univerſitate ab Everardo Comite, ac poſt aliquot annos primo Duce Wittebergenſi Hieroſolymis reverſo anno 1477. fundata, Juris Canonici Profeſſor, primuſque illius Rector, floruit extremo ſæculo XV. & initio decimiſexti, neque enim mihi compertus eſt illius obitus annus

Chronicon ſuccinctè comprehendens res memorabiles ſæculorum omnium ac gentium ab initio Mundi uſque ad annum Chriſti nati 1500. cum Auctario *Nicolai Baſelii* Hirſaugienſis Monachi ab anno Domini 1501. ad annum 1514. & Appendice nova curſim memorante res interim geſtas ab an. 1515. ad annum 1544. ſtudio *Conradi Tigermanni, & Bartholomæi Laurentii*, excuſum fuit Coloniæ an. 1544. apud Petrum Quentelium. Si quæ verò fides Joachimo Camerario, priuſquam Chronicon illud exiret in lucem, à Philippo Melanchthone Brettano diſpoſitum, auctumque fuit, ac perpolitum.

Eidem Chronologiæ Paralipomena adjecit Domnus *Laurentius Surius*, Carthuſianus Monachus, quem cane pejus & angue oderunt Novatores. Vide Præfationem Gaſparis Peuceri, qui prædicti Philippi Melanchthonis gener fuit, ad librum quintum Chronicorum, ſimileſque Heterodoxos ſive Calvini, ſive Lutheri aſſeclas, quos unico vocabulo quidam non abſurdè Acatholicos appellant, quòd in eam dumtaxat rem ac fermè unicam conſpirent omnes, ut Catholicæ Eccleſiæ à Chriſto Apoſtoliſque fundatæ nullis non conatibus quaſi ex condicto adverſentur, eamque ſubruere machinis omnibus annitantur ſparſis in ejus Defenſores ac verè filios calumniis mendaciiſque impudentiſſimi. Cæterùm Commentarius ille brevis Surianus rerum in orbe geſtarum ab an. 1500. uſque ad annum 1574. ſæpiùs editus eſt Coloniæ in folio & octavo apud Calenium & Quentelios.

De Alberto Krantzio. 1500.

ALBERTUS Krantzius Bambergenſis, vir admodum diligens in hiſtoriis conſcribendis, vivebat anno Domini 1500.

Sripſit *Metropolim, quæ continet hiſtoriam Eccleſiaſticam.* Item *hiſtoriam Saxonicam*, & *Vandalicam, & Chronicon aliarum ſeptemtrionalium regionum.* Sed impiæ notæ ad marginem additæ ab hæreticis, fecerunt, ut libri hujus auctoris prohiberentur in Indice Romano, donec purgarentur.

Dissertatio Historica.

ALBERTUS Krantzius, Collegii Canonicorum Hamburgi ad Albim Decanus, obiiſſe dicitur die 7. Decembris anni 1517.

Saxoniam, Vandaliam, Daniam, Gothiamque variis libris, qui paſſim in Bibliothecis viſuntur, illuſtravit, perduxitque narrationem Hiſtoricam uſque ad

Meyero, Gerardo Noviomago, Georgio Fabritio, Pantaleone, & aliis. Obſervavit quoque Miræus *libellum de Officio Miſſæ*, eodem Auctore ſcriptum prodiiſſe Roſtochii anno 1505. nec pigebit conſuluiſſe Joſiam Simlerum, in Epitome Bibliothecæ Geſnetianæ (*a*).

(*a*) In Sandovalliano indice Expurgatorio inter Auctores ſecundæ Claſſis revocantur Alberti Krantzii Saxonia, Wandalia, Regnorum Aquilonarium Daniæ, Sveciæ, Norvegiæ Chronica cum Metropoli, niſi expurgentur à fœdis Hæreticorum editorum aut Typographorum Præfationibus, ſcholiis, ſimilibuſque additamentis.

De Felino. 1500.

FELINUS Sandeus Ferrarienſis Juriſconſultus celeberrimus vivebat anno Domini 1500.

Scripſit *in libros decretalium.* Item *Tractatus de jurepatronatus. Sermones de Indulgentia plenaria, & alia.*

Dissertatio Historica.

FERRARIENSIS hujus J.C. ex nobiliſſima Sandeorum familia, plura opera recenſet Simlerus in Epitome Bibliothecæ Geſneri ex Continuatore Joannis Trithemii, qui floruiſſe aſſerit ſub Innocentio octavo, à quo Romam accitus Rotæ collegio præpoſitus eſt, & Alexandro ſexto. Quo anno obierit, nondum comperi. Forſterus addit demum Epiſcopum Lucenſem factum fuiſſe, quod ab aliis omiſſum quidem, ſed non à Catelliano Cotta, quem exſcripſit in pluribus, aut viciſſim.

De Joanne Trithemio. 1500.

JOANNES Trithemius natione Germanus, Abbas Spanehemenſis, Ordinis ſancti Benedicti, vivebat anno 1500. & obiit an. 1519. ætatis ſuæ 57.

Scripſit *opera plurima*, ſed notiora ſunt hiſtorica, quæ ſimul edita ſunt Francofurti anno 1600.

Scripſit igitur: *De Illuſtribus viris Germanis. De Illuſtribus viris Ord. ſancti Benedicti. De Scriptoribus Eccleſiaſticis. Chronicon Monaſterii Hirſaugienſis. Chronicon Monaſterii Spanchemenſis. De origine Francorum. De ſucceſſione Ducum Bavariæ, & Comitum Palatinorum.*

Scripſit etiam *Epiſtolas, Sermones, & varia opera ſpiritualia.*

Denique ſcripſit *de ſeptem ſecundis intelligentiis orbem moventibus* & opus inſcriptum *Steganographiam*, ideſt, occultam ſcriptionem, quod opus prohibitum meritò eſt, cùm ſit plenum perniciofis dogmatibus ad Magiam pertinentibus, quod & ipſe agnovit, & confeſſus eſt.

Dissertatio Historica.

JOANNES, à vico natali ad Moſellam fluvium in Trevirenſi Diœceſi ſito, dictus de Tritenhem, ſive Trithemius, natus anno 1462. monaſticum habitum Ord. S. Benedicti induit anno 1482. in Spanheimenſi cœnobio diœceſis Moguntinæ, propè Cruzenacum, ubi etiam præfuit Abbas anno ſequenti communibus Monachorum ſuffragiis electus, unde poſtea ad regendum Sancti Jacobi Majoris apud Herbipolim ſeu Wirziburgum in ſuburbano conſtructum Monaſterium ejuſdem Ordinis de obſervantia, ut vocant, Burzfeldenſi, tranſiit, in eoque vivere deſiit die 13. Decembris anni 1516. Præter ea quæ de ſe ipſo ſcripſit epiſtola 51. ad Rogerium Sicambrum,

ponimus Hiſtorica, quæ an. 1601. Francofurti typis Wechelianis prodierunt ex Bibliotheca Marquardi Freheri J. C.

Prima Parte continentur.

Chronologia Myſtica de ſecundis, ſive Intelligentiis orbes poſt Deum moventibus, ad Maximilianum Romanorum Imp. Aug.

Compendium, ſive, *Breviarium primi Voluminis Chronicorum de Origine gentis & Regum Francorum per annos* 1189. *à Marcomiro uſque ad Pipinum Regem*, ad Laurentium Epiſcopum Wirtzpurgenſem, Orientalis Franciæ Ducem. Verùm hæc fermè omnia falſa ſunt, & ex mendacibus nugis Scriptorum nullius bonæ frugis collecta.

De origine gentis Francorum, ex ὑποβολιμαίῳ Hunibaldo decerptum: in quo etiam Præſulum Wirtzpurgentium enumeratio.

Chronicon ſucceſſionis Ducum Bavariæ & Comitum Palatinorum, ad Philippum Palatinum Comitem Principem Electorem.

Catalogus illuſtrium virorum Germaniam ſuis ingeniis & lucubrationibus omnifariam exornantium, ad Jacobum Wimphelingium Sleſtadium Theologum, cum ejuſdem proſtheſi, ſive additamento.

Catalogus Scriptorum Eccleſiaſticorum, ad Jo: Dalbergium Epiſc. Wormatienſem, an. 1494. ſcriptus, eodemque excuſus Moguntiæ apud Petrum Fridbertum, deinde Pariſiis anno 1512. apud Bertoldum Reubolt & Joan. Parvum, cum quibuſdam Scriptoribus ad calcem editis ab Anonymo, ac poſtea cum acceſſione longè uberiori ſtudio Balthazaris Werlini Colmarienſis, annis 1531. & 1546. Coloniæ ex officina Petri Quentel. Quæ verò in poſtrema illa Colonienſi editione textui inſerta ſunt, facilè diſcernuntur appoſito † ſigno. Atque, ut id obiter obſervem, Freherus in collectione ſua videtur ſequutus dumtaxat editionem Pariſienſem, non autem Colonienſem. Sed de his ſatis.

In ſecunda Parte continentur.

Chronicon Cœnobii Hirſaugienſis diœceſis Spirenſis, ab anno Chriſti Domini 830. uſque ad annum 1370. emendatum, & auctum collatione mſ. archetypi ipſius auctoris. Illos verò Annales poſtea copioſè auxiſſe dicitur anno 1514. ex quibus tamen nihil hactenus editum fuit præter vitam Friderici Comitis Palatini Victorioſi dicti, quam idem Marquardus Freherus anno 1602. publicavit.

Chronicon Monaſterii Spanheimenſis S. Martino Epiſcopo conſecrati in diœceſi Moguntina, ab anno Chriſti 1124. uſque ad annum 1511. tunc primùm è tenebris erutum, & in lucem editum.

Epiſtolæ Trithemii familiares, ab exceſſu ejus de Spanheimenſi Monaſterio ad Principes, Claroſque Viros ſcriptæ, atque hiſtoriis ejus ævi refertæ. Liber primus Epiſtolas continet 79. ſecundus tantùm 61.

Opuſcula Pia ejuſdem Trithemii.

R. P. Joannis Buſæus Soc. Jeſu Theologus, ſpiritualia Trithemii opera, quotquot reperiri potuerunt, bus Turrecrematæ, & Smaragdi Abbatis in Regulam S. Benedicti.

Commentariorum in regulam S. Benedicti liber I. nam II. deſideratur.

Sermonum, vel Exhortationum ad Monachos libri duo. Habeo præ manibus excuſos in quarto Florentiæ anno 1577. in Officina Georgii Mareſcotti cum libro Penthico.

De triplici regione Clauſtralium. Modus & forma quotidiani exercitii Monachorum. Compendium ſpiritualis exercitii. De Religioſorum tentationibus libri duo. De vitio proprietatis Monachorum, liber unus. De laude Scriptorum manualium. De vita Sacerdotalis inſtitutione. De vanitate & miſeria humanæ vitæ. Liber Penthicus, ſeu lugubris, de ſtatu & ruina Ordinis S. Benedicti. Orationes in annuo Abbatum Burſfeldenſis Congregationis conventu habitæ. Epiſtolarum ad familiares liber unus. De viſitatione Monachorum liber unus. Modus & forma celebrandi Capitulum Provinciale in Provincia Moguntina. Conſtitutiones Provincialium Capitulorum per provinciam Moguntinam, & diœceſim Bambergenſem celebratorum. De miraculis B. Mariæ Virginis in Eccleſia nova propè Dittelbach Franciæ Orientalis oppidum factis libri duo. De miraculis in Urticeto juxta Heilbrunam Wirtzburgenſis diœceſis oppidum ad invocationem Beatiſs. Virg. Mariæ factis libri tres.

In Paralipomenis anno 1605. in eadem urbe Moguntina excuſis in octavo ſtudio ejuſdem Joannis Buſæi.

Poſt Petri Bleſenſis quædam opuſcula, & ante Hincmari Epiſtolas duas ejuſdem Joannis Trithemii repræſentantur

I. Antipalus maleficiorum quatuor libris comprehenſus.

II. *Liber octo Quæſtionum*, quas illi diſſolvendas propoſuit Maximilianus I. Cæſar.

III. *De laudibus Ordinis Fratrum Carmelitarum, ſive de ortu ejus atque progreſſu liber primus*. Secundus enim Catalogum Virorum Illuſtrium ejuſdem Ordinis repræſentat.

IV. *De laudibus S. Annæ Matris B. Mariæ Virginis*, cum variorum Auctorum Carminibus de ejuſdem S. Annæ laudibus.

V. *Curſus Horarum, Officiique Divini, pro feſto S. Annæ, & S. Joachim*. Deinde variæ Orationes & Sequentiæ in honorem Chriſti & Sanctorum.

VI. *Catalogus Græcorum Codicum in Bibliotheca Trithemiana Spanheimenſi.*

Præter enumerata opera à Frehero ac Buſæo noſtro edita, extant ejuſdem quoque Trithemii lucubrationes aliæ typis commiſſæ.

Vita S. Maximini Archiepiſcopi Trevirenſis, die 16. Novembris apud Laur. Surium. Ejuſdem vita Lupo auctore ad diem 29. Maji legitur.

Polygraphiæ libri ſex, ad Maximilianum Cæſarem, in quibus plures ſcribendi modos aperit, excuſi ſunt in folio anno 1518. à Joanne Haſelbergo de Aja diœceſis Conſtantienſis, qui etiam excudit Clavem expoſitionis ejuſdem Polygraphiæ.

Steganographia, ſive de ratione occultè ſcribendi: Adverſus illam, & pro illa multi hactenus ſcripſerunt, aliis Magiæ prohibitæ nomine damnantibus, aliis benignius interpretantibus, & ab omni labe purgantibus (a)

(a) Ex-

Digitized by Google

nyticés & Cryptographiæ libri novem, in quibus & plauſſima Steganographiæ à Joanne Trithemio Abbate Spanheimenſi & Herbipolenſi admirandi ingenii viro magicè & ænigmaticè olim conſcriptæ enodatio traditur inſperſis ubique Authoris ac aliorum non contemnendis inventis, anno 1624. in ſolio dicati Ferdinando II. Imperatori Auguſto.

De Jacobo VVimphelingio. 1500.

JACOBUS Wimphelingius Presbyter Eccleſiæ Spirenſis Orator, Poeta, & Hiſtoricus non contemnendus, vivebat anno Domini 1500. Scripſit prætereà alia: *Epitomen rerum geſtarum per Germaniam.*

Dissertatio Historica.

JACOBUS Wimphelingius, Sletſtatenſis, Presbyter Eccleſiæ Spirenſis, & Profeſſor Gymnaſii Heidelbergenſis, floruit apud Nemetes anno 4494. ut habet ex Trithemio Simlerus, qui quamplurima ejus opuſcula recenſuit in Epitome Bibliothecæ Geſnerianæ, quam per otium conſulat Lector. Vixiſſe ultra annum 1500. certiſſimum. De eo Trithemius in Catalogo, ubi aſſerit pridem ſe ad hunc librum de Luminaribus ſive de Illuſtribus viris Germaniæ dediſſe, Paulus Langius in Chronico Citizenſi ad annum 1493. ubi ejus cynicam ſacundiam reprehendit, Lilius Giraldus Dialogo ſecundo de Poetis ſui temporis, Jo: Gerardus Voſſius, aliique.

De Baptiſta Mantuano. 1500.

BAPTISTA Mantuanus, Ord. Carmelitarum Prior generalis, Poeta fuit doctus, & pius: & *multa carmina* ſcripſit *in Laudes Sanctorum*. Vivebat anno Domini 1500.

Dissertatio Historica.

BAPTISTA Spagnolus, à patria Galliæ Ciſalpinæ urbe notiſſima, in qua lucem vidit die 17. Aprilis anni 1448. dictus Mantuanus, Ordinis B. Virginis de Monte Carmelo Prior Generalis circiter annum 1513. obiit Mantuæ anno 1516. die 20. Martii, in feſto Cœnæ Dominicæ, natus annos 68.

Poemata ejus, aliaque opera in quatuor Tomos diſtincta, pluribus explicabit R. P. Ludovicus Jacob à ſancto Carolo in Bibliotheca Carmelitica. Interim conſule Joannem Trithemium, ex cujus encomio hæc dubio procul omni obliteranda: qui metro Virgilium, Ciceronem proſa æquat, ne dicam ſuperat: ſunt enim falſiſſima iis qui guſtum aliquem Latinitatis habent, licèt ingenium ejus copioſum, & mira in pangendis carminibus facilitas, aliæque dotes ſatis commendari nequeant, Joannem Picum Mirandulanum, Joannem Jovianum Pontanum, & Philippum Beroaldum in epiſtolis, Paulum Jovium cujus in maledicendo libertas non omnibus placuit, Lilium Giraldum, Lucium Carmelitam, Voſſium, alioſque; nec omitte Paradiſum Carmelitici decoris.

De Thoma Cajetano. 1500.

THOMAS de Vio, patria Cajetanus, Ordinis Prædicatorum Prior generalis, ac poſtea Cardinalis presbyter à Leone decimo creatus, vir fuit ſummi ingenii, nec minoris pietatis. Vivebat anno Domini 1500. & obiit anno Domini 1534. ætatis 66.

Scripſit *Commentaria in omnem ſacram Scripturam, præterquam in Prophetas, & in Apocalypſim.*

tes i homa.

Denique *opuſcula permulta*, & *librum Jentaculorum*, & *Summam Caſuum conſcientiæ*, quæ notiſſima ſunt.

Dissertatio Historica.

THOMAS de Vio, à patria dictus vulgò Cajetanus, ex Ordinis Prædicatorum Generali Magiſtro Epiſcopus Cajetæ & Cardinalis S.R.E. tit. ſancti Xyſti à Leone X. creatus vixit uſque annum Chriſti 1534. ætatis 66. quo obiit 4. Idus Aug. & conditus eſt ad oſtium templi Beatæ Mariæ ſuper Minervam. De eo plura Flavius Aquitanus, ejus à Secreris ac ſamiliaris, Leander Albertus, Sixtus Senenſis, Antonius à Fonſeca, Antonius Senenſis, Poſſevinus, Alfonſus Fernandez, aliique, ut nihil dicam de ejus acerrimo cenſore Ambroſio Catarino qui Annotationum ſive Invectivarum in illum ſex libros edidit. Index Expurgatorius Sandovallii duo haber non omittenda. I. ex Indice ſeu Catalogo Hæreticorum præmiſſo Tractatui Alfonſi de Caſtro adverſus Hæreſes, expungendum eſſe quod irrepſerat nomen Thomæ de Vio Cajetani. II. ex Commentariis ejuſdem in 2.2. D. Thomæ Antuerpiæ excuſis 1567. apud viduam & hæredes Joannis Steelſii quæſt. 122. art. 4. poſt deferre crucem & hujuſmodi delenda ſeſe, ſed hæc ſunt pars mali cultus, quæ verba fraude hæreticorum irrepſere, quemadmodum & ſequentia poſt illud, & ad Miſſam & ad Veſperas delenda: Et hæc quoque proculdubio ſunt omnino illicita & impia. Cavendum quoque monet, ne in eadem editione Hæretici alia hujuſmodi ſuppoſuerint.

Gabriel quoque Prateolus Mateoſianus vir eruditus, in Elencho de Vitis, ſectis, & dogmatibus omnium Hæreticorum & hæreſum Indice ex titulis libri 18. tum in ſequenti Indice ſucceſſionis Hæreticorum Centuria XIV. inter cæteros Thomam de Vio Cajetanum recenſuit, ideoque arguitur in Appendice 1. ad Indicem librorum expurgandorum Bernardi de Sandoval Card. Archiepiſcopi Toletani. Quæ etiam obſervat ex Commentario in Epiſtolam ad Romanos, ad illud capitis primi, in ſalutem omni credenti, delendum eſſe errorem ab hæreticis ſuppoſitum his verbis: ſola fides exigitur ad ſalutem. Editionem Lugdunenſem Commentariorum in Ep. Pauli & Canonicas deſignat anni 1558. apud Gaſparem à Portonariis, adjungitque alias etiam reperiri editiones, quæ eumdem errorem contineant.

Opera ejus ad tres claſſes revocari poſſunt, *Philoſophica, Theologica, & in Sacram Scripturam Exegetica*, de quibus plura recentiores: nos enim in iſtis utpote minus neceſſariis ac pervulgatis non immoramur: hoc tantùm monemus, Fernandem errasſe qui mortem ejus an. 1533. affigit, quod omiſiſſem, niſi ipſe qua data porta & vel minima occaſione oblata in Poſſevinum irrueret.

De Dominico Jacobatio.

DOMINICUS Jacobatius Romanus, Rotæ auditor, & poſtea Cardinalis à Leone X. Creatus anno 1517. Scripſit inſigne *opus de Conciliis.*

Dissertatio Historica.

DOMINICUS de Jacobatiis, patria Romanus, ex Auditore Rotæ, & Epiſcopo Lucerino, S. R. E. Cardinalis à Leone X. creatus anno 1517. Kalendis Julii, ætatis 74. vixit uſque ad annum 1528. quo obiit Romæ menſe Julio, vel ut alii, Decembri, ſepultuſque in æde S. Euſtachii. Ejus ſcripta recenſet Nomenclator Cardinalium hoc ordine:

De

Digitized by Google

Concilium.

De Jacobo Sannazario. 1500.

JACOBUS Sannazarius eodem tempore ſcripſit egregium *Carmen de partu Virginis.*

DISSERTATIO HISTORICA.

JACOBUS à Sancto Nazario, Neapolitanus, aſſumpto Actii Synceri Sannazarii Parthenopæi nomine, inter Poetas ſui temporis celeberrimus, natus ſacro S. Nazarii die 1458. obiit Neapoli anno vel 1532. ut plerique ſcripſerunt, vel quemadmodum inſculptum fuiſſe ſepulchro ejus dicitur 1530. ætatis 73. ſepultuſque in Mergillinenſi Sacello. De eo plura dabunt Paulus Jovius, Lilius Gyraldus, Julius Scaliger, Voſſius, aliique: ſed præcipuè Jo: Bapt. Criſpus Gallipolitanus, qui ejus vitam Italicè ſcripſit an. 1593. dicavitque Aldo Manutio Romæ in 12.

De Franciſco Ferrarienſi. 1500.

FRANCISCUS Ferrarienſis, Ordinis Prædicatorum Prior Generalis, vivebat anno Domini 1500. & obiit anno 1528.

Scripſit egregia *Commentaria in Summam S. Thomæ contra gentes*: ſcripſit etiam *de vita B. Oſannæ Mantuanæ libros ſex, & multa Philoſophica.*

DISSERTATIO HISTORICA.

DICTUS à patria Ferraria, Ordinis Dominicanorum Prior Generalis quadrageſimus, obiit an. 1528. ut pluribus Leander Albertus lib. 4. de Viris Illuſtribus Ordinis ſui, Antonius Senenſis, &c.

De Joanne Franciſco Pico. 1500.

JOANNES Franciſcus Picus Joannis Pici nepos, vir doctus, & pius, vivebat anno Domini 1500.

Scripſit *de rerum prænotione libros novem adverſus vanitatem Aſtrologorum.*

Scripſit etiam *pro veritate religionis Chriſtianæ contra ſuperſtitiones gentilium*: & *opera alia permulta tum proſa, tum verſu*, quæ ſatis nota ſunt.

DISSERTATIO HISTORICA.

JOANNES Franciſcus Picus, Mirandulæ Dominus & Concordiæ Comes ac Princeps, Joannis Pici ex fratre Galeotto filius, à Galeotto fratris ſui Ludovici filio capta nocturnis inſidiis arce interfectus eſt, cùm ad imaginem Chriſti cruci affixi provolutus, ejus opem inclamaret die .... menſis Octobris anni 1533. cum Alberto filio. De eo Jovius, Giraldus, Poſſevinus, aliique.

Ejus omnia opera in unum collecta volumen cum ejus patrui operibus Baſileæ excuſa ſunt in eadem Henricpetrorum officina anno 1573. & 1601.

De ſtudio divinæ & humanæ Philoſophiæ, libri duo. De morte Chriſti & propria cogitanda, libri tres. Defenſio de Uno & Ente. De Imaginatione, id eſt, de *Conſecratione, diſtinct.* 2.

Juſtini Philoſophi & Martyris, *Admonitorius Gentium liber*, à Joanne Franciſco Pico latinè redditus. Heroicum Carmen, *de myſteriis Dominicæ Crucis jamdudum in Germania delapſu*, ad Maximilianum Auguſtum Romanorum Regem ſcriptum, & Stauroſtichon inſcriptum. *De rerum Prænotione libri novem.*

Examen vanitatis doctrinæ Gentium, & veritatis Chriſtianæ diſciplinæ, diſtinctum in libros ſex: quorum tres omnem Philoſophorum ſectam univerſim: Reliqui Ariſtoteleam armis Ariſtoteleis particulatim impugnant: ubicumque autem aſſeritur & celebratur Chriſtiana diſciplina. *Epiſtolarum libri quatuor.*

De reformandis moribus, ad Leonem Pontificem & Concilium Lateranenſe habita anno 1517. *Oratio* (a)

(a) Tomo II. damnatæ Melchioris Goldaſti Monarchiæ p. 1635. habetur Joannis Franciſci Pici Mirandulani Apologia pro Hieronymo Savanarola Florentiæ necato ex Italica lingua in Latinam translata

De Joanne Tabienſi. 1500.

JOANNES Tabienſis natione Ligur, Ordinis Prædicatorum Theologus, & Canoniſta, ſcripſit *ſummam Caſuum conſcientiæ* quæ *Tabiena* dicitur, quam Thomæ Cajetano dicavit.

DISSERTATIO HISTORICA.

JOANNES *Cagnatius*, natione Ligur à Tabia oppido natali diœceſis Albinganenſis generoſis vinis claro, Tabienſis dictus, Ordinis Prædicatorum Theologus, claruit anno 1524. teſte Antonio Senenſi, quem ſolet exſcribere Alfonſus Fernandez, ac Thomæ de Vio Cardinali Cajetano dicavit,

Summam de Caſibus conſcientiæ, quæ vulgò Tabiena dicitur, vel Summa Summarum. Venetiis prodiit in 4. apud Seſſas anno 1569. recognita, & argumentis in ſingulos titulos aucta. Alias editiones non moror, ut ad alia magis utilia properem.

De Hectore Boethio. 1500.

HECTOR Boethius Scotus, ſcripſit *libros* 17. *hiſtoriæ Scoticæ.*

Scripſit etiam *deſcriptionem Regni Scotiæ, & Regum Scotorum.*

DISSERTATIO HISTORICA.

HECTOR Boethius, Deidonanus, ſive Anglus ex Voſſio, ſive Scotus potiùs dicendus ex Simlero, Dempſtero, aliiſque, Aberdonenſi Academiæ Præpoſitus, florebat adhuc anno 1526. quando obierit nondum ſe reperiſſe fatetur Dempſterus, qui elogia ejus ex Eraſmo, Alexandro, Leone, Guillelmo, Gordonio, Paulo Jovio Nucerino Ep. Balæo, aliiſque collegit, & Humfridi Lhuidi Wallenſis calumnias diluit. De eodem Buchananus, Lelandus, Voſſius, Miræus, &c.

Hiſtoriarum Scotiæ à prima gentis origine cum aliarum & rerum & gentium illuſtratione non vulgari, libri 19. quibus acceſſit ejuſdem Scotorum Hiſtoriæ continuatio per Joannem Ferretium Pedemontanum,

ad *Ja-*

Digitized by Google

& Reginæ Scotorum ad Regem Galliarum Oratorem Pariſiis anno 1580. apud Jacobum Dupuys : nam prima editio apud Jod. Aſcenſium Badium anni 1526. illam Appendicem non habet.

De Epiſcopis Aberdonenſibus, & alia, quæ ad rem noſtram non pertinent.

De Jacobo Almaino. 1500.

JACOBUS Almainus, Doctor Pariſienſis vivebat anno Domini milleſimo quingenteſimo, & ſcripſit *in tertium, & quartum ſententiarum*. Item *moralia*. Item *opuſcula varia*.

Dissertatio Historica.

JACOBUS Almain, Senonenſis, quem falsò Geſnerus ejuſque breviator Simlerus Monachum fuiſſe, quidam alii Franciſcanum aſſerunt, Theologiæ in Regio Collegio Navarrico Pariſiis Profeſſor, doctrinæ Joannis Scoti, Guillelmi Ocham, & Gabrielis Biel addictiſſimus, jam obierat anno 1518. quo ejus opera edita Lutetiæ vidi apud Claudium Chevallonium.

Moralia, omnibus, & potiſſimùm Theologis apprimè utilia, cum additionibus M. David Cranſton, Scoti, Doctoris Theologi.

Lectura in III. Magiſtri Sententiarum completa, quam profitendo Gabrielem Pariſiis in Regali Navarræ Collegio dictavit anno 1512.

Lectura in IV. Sententiarum imperfecta, ſive, de Pœnitentia & Matrimonio, à diſtinctione XIV. ad XXXVII.

De Poteſtate Eccleſiaſtica, ſive Expoſitio circa quæſtionum deciſiones M. Guillelmi de Ocham, ſuper poteſtate Summi Pontificis, & de ſuprema poteſtate Laica. Videndus quoque Operum Joannis Gerſon Tomus I.

De auctoritate Eccleſiæ, ſeu Sacrorum Conciliorum eam repræſentantium, contra Thomam de Vio Cajetanum, ad Triſtandum de Salazar, Archiepiſcopum Senonenſem.

Quæſtio in Veſperiis habita, *de Dominio naturali*.

Dictata ſuper ſententias M. Roberti Holkot, *apprimè utilia*.

De Joanne Majore. 1500.

JOANNES Major, natione Scotus vivebat anno Domini 1500.

Scripſit *in quatuor libros ſententiarum*; Item *Commentarium in Matthæum*, *hiſtoriam majoris Britanniæ*.

Dissertatio Historica.

JOANNES Major, vernacula lingua Mayr Hadintonenſis, ſeu Hadyngtonanus Scotus, in Pariſienſi Univerſitate Doctor Theologus (Thomas Dempſterus libro 12. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Scotorum, vocat eum Socium Sorbonicum & Socium etiam Navarræum, quæ duo ſunt ἀσύγκλωςτα.) Reverſus in patriam dicitur obiiſſe Andreopoli Theologiæ Profeſſor anno 1520. Verùm hi errant, cùm certum ſit anno 1528. adhuc ſuperſtitem vixiſſe Pariſiis exeunte Auguſto, ut paulò poſt docebimus. De eo Pitſeus, Buchananus, Dempſterus, Voſſius, & ex eo Miræus.

Hiſtoria Majoris Britanniæ, hoc eſt tam Scotiæ, quàm Angliæ, *libris ſex*, in Collegio Montiſacuti Lutetiæ Pariſiorum compoſita, in eadem urbe apud Jodocum Badium Aſcenſium excuſa eſt an. 1521. in veterum monimentis, ut præfert titulus, concinnata. Verùm in ea multa erronea, quædam ridicula, nonnulla manca, omnia denique negligenter ſcripta notantur. Deſinit in nuptiis Henrici VIII. cum Catharina filia Ferdinandi Aragoniæ & Caſtellæ Regis, quæ primùm fuerat conjux fratris ejus Arturi, unde illæ poſtea lachrymæ, & totius Angliæ, adeoque Scotiæ atque Hiberniæ pernicies, Catholica Religione pulſa, hæreſibus ſubinductis.

Commentaria, ſeu *Quæſtiones & Deciſiones in libros quatuor Magiſtri Sententiarum*, Pariſiis 1519. 1521. & ſequentibus annis. Unde typographicus error ex epiſtolis libris 2. & 3. præfixis delendus eſſet, ubi an-
B nus 1528. pro 1518. aut aliquo alio ſimili occurrit, niſi mihi jam compertum foret graviter erraſſe qui eum anno 1520. in patria mortuum ſcribunt. Deinde in epiſtola libro quarto præmiſſa an. 1516. ſcripta in Collegio Montiſacuti ad Gavvinum Douglas Epiſcopum Dunkeldenſem, & Robertum Cokburn Epiſcopum Roſenſem teſtatur ſe natum in Glegornia viculo quinquies mille paſſuum intervallo Hadingtona diſſito. Ex omnibus verò ejus lucubrationibus, præſertim ex ep. ad Natalem Bedam, & Petrum Tempeſtam Collegii Scholaſticorum Montiſacuti litteris & moribus decorati, Primarios, diſcimus, eum ibidem, non in Navarrico Sorbonicove Collegiis habitaſſe. Quia verò ex hac quo-
C que evidentiſſimè colligitur anno 1528. ſuperſtitem extitiſſe, fragmentum delibaſſe placet. Duobus fermè ſæculis jam tranſactis Theologiam tractantes quæſtiones merè Phyſicas, Metaphyſicas, & nonnumquam Mathematicas, ſuis ſcriptis ingerere haud ſunt veriti : quorum veſtigiis, tametſi invitus, illorum tamen exemplo innixus, ſimilia in diſputationibus noſtris pertractare non erubui. Verùm, ab hinc decem plus minuſve annis, magna peſtilentium hæreticorum cohors, cortice ſacrorum fulta, quamquam abominabilia deliria invenit, hoc tamen boni ſuos inter errores intulit, ut ſacris litteris, & illarum illuſtrationi, Theologiæ Profeſſores ſincerius inſudarent, & aliena ſtudia rejicerent, &c.

D Ad calcem Partis Primæ operum Joannis Gerſonis extant *Diſputationes Joannis Majoris de Eccleſiæ Monarchia, Epiſcoporum & Parochorum, necnon Conciliis auctoritate*, decerptæ ex ejuſdem *Commentariis in Matthæum*, cap. 18. folio 68. columna tertia editionis Joan. Granjon Bibliopolæ Pariſienſis apud Clauſum Brunellum anno 1518. Monet pariter Gerſonianorum operum editor ejuſdem Joannis Majoris *Commentarios in quatuor Evangelia* excuſos fuiſſe an. 1529. ſed nec locum editionis notat, nec Typographi nomen. Simlerus quoque aſſerit ſcripſiſſe Sophiſticalia Pariſienſia, Placita Theologica, Commentarios in Matthæum, ſed nec annum, nec locum, nec excuſorem deſignat.

E

De Adriano VI. 1500.

ADRIANUS SEXTUS Pontifex natione Trajectenſis in Belgio, vivebat anno Domini 1500. & obiit an. 1523. Vir fuit optimus, & doctiſſimus, & meritò doctrinæ, & pietatis ex humili loco, & pauperrima domo aſcendit ad magnas opes, & majores honores. Scripſit *diſputationes in quartum ſententiarum* & *epiſtolas* inſignes, quarum una valdè prolixa, & docta ad Saxoniæ Ducem, extat in tomis Conciliorum.

Dissertatio Historica.

ADRIANUS Florentius, patria Ultrajectanus in Batavia, Theologiam Lovanii profeſſus,
Sancti

Digitized by Google

[illegible] Poſſevinus, Bellarminus, Valerius Andreas, Svvertius, Nomenclator Cardinalium, Onuphrius, Ciacconius, &c.

Quæſtiones Quodlibetica numero 12. Lovanii 1515. & 1518. Pariſiis 1516. 1531. &c.

Diſputationes in librum quartum Magiſtri Sententiarum, quibus dubia circa Sacramenta Chriſtianæ legis explicantur, Pariſiis 1512. 1516. Romæ 1522. ipſo jam Pontificatum tenente Adriano ex officina Marcelli cum ſermone parænetico in computum hominis Chriſtiani agonizantis, & ſermone de perruſo ſaeculo, ſive de ſuperbia ex bonis, &c. tum 1526. 1528. 1546. &c.

Epiſtola aliquot ad Germanos pro Concordia, ac præcipuè Diploma Apoſtolicum ad Fridericum Saxoniæ Ducem, ad Senatum Bambergenſem, &c. cum Inſtructione ad Franciſcum Cherecanum Epiſcopum Iteramnenſem, de iis quæ cunctis Romani Imperii Principibus proponenda erant.

De Franciſco Lycheto. 1500.

FRANCISCUS Lychetus, Ord. Min. Miniſter generalis, vivebat an. 1500. edidit *Commentaria in tres primos libros ſententiarum, juxta doctrinam Scoti.*

Dissertatio Historica.

PATRIA Brixienſis, electus fuit Lugduni die 10. Julii anni 1518. Miniſter Generalis Ordinis Minorum. De obitu nihil comperri habeo. De ejus ſcriptis conſule Wadingum, Willotum, &c.

De Sylveſtro Prierate. 1500.

SYLVESTER Prieras, natione pedemontanus, Ordin. Prædicat. Magiſter ſacri Palatii, ac poſtea Prior generalis vivebat an. Dom. 1506. & primus omnium ſcripſiſſe dicitur adverſus Martinum Lutherum.

Scripſit etiam *in quatuor libros ſententiarum*. Item *Summam Caſuum conſcientiæ. Librum ſuper Evangelia* inſcriptum, *Aurea Roſa. Librum de ſtrigibus* conflatum ex operibus Sancti Thomæ, quatuor voluminibus comprehenſum & *alia nonnulla*.

Dissertatio Historica.

SYLVESTER Mozolinus vulgò cognominatus Prieras à vico ſeudi Aſtenſis Prierio dicto in Subalpinis, ideoque rectè à Sixto Senenſi, Poſſ. Bell. Miræo, aliiſque patria Pedemontanus vocatus, non verò Bononienſis, ut in Epitome Simleriana ſcriptum legi & in calce additionum ad Trithemii Catalogum, Ord. Prædicat. Magiſter ſacri Palatii Apoſtolici, ac tandem totius Ordinis ſui Prior Generalis. Antonius Senenſis multa de ejus laudibus ſcriptiſque, atque ex eo Poſſevinus, aliique, ſed parum ordinatè, adeoque negligenter, ut nec diem mortis ejus aut annum annotarint, monuiſſe contenti circa an. 1520. illum floruiſſe. Alii obiiſſe aſſerunt Rhedonibus in urbe Minoris Britanniæ primaria die 20. Octobris illius an. 1520. ſepultumque fuiſſe in conventu Dominicanorum. Quod ex Onuphrii Chronico Eccleſiaſtico quidam volunt primùm adverſus Martini Lutheri hæreſes ſcripſiſſe Sylveſtrum, & velut ſignum extuliſſe ad novitia dog-

Evangelicas totius anni, quam Auream Roſam prænotavit additis quæſtionibus non contemnendis. Alfonſus Fernandez Placentinus Hiſpanus in Catalogo ſcriptorum Prædicatoriæ Familiæ poſt Concertationem ejuſdem pro Eccleſia Catholica contra Hæreticos, Gentiles, Judæos, & Mahometanos, an. 1617. edito Salmanticæ, in iiſdem quoque tenebris verſatur, nec Lectoribus facit ſatis, quamquam Latina opera ab Italicis ſejunxerit: nec de ejus obitu quidquam exploratum refert, dum claruiſſe aſſerit circa an. 1520. cæteris omiſſis, quæ ſuſcepti muneris ratio poſtulabat. Plura dabit noſter Poſſevinus qui varias editiones annotavit.

De Joanne Eckio.

JOANNES Eckius, natione Svevus, vivebat an. 1500. & ex primis fuit, qui hæreſiarchæ Luthero, & coram diſputando, & ſcriptis libris ſtrenuè ſe oppoſuit.

Scripſit *Enchiridion, in quo controverſias fere omnes* breviter & dilucidè *comprehendit*.

Scripſit etiam ſeorſim *de ſacrificio Miſſæ libros duos*. Et deinde iterum *alios tres*. Item *de primatu S. Petri. De pænitentia, & virtutibus pænitentiæ annexis*, Item *poſtillas*, ſive *homilias de tempore, & de Sanctis*. Scripſit quoque *multa Philoſophica in libros* 8. *Phyſicorum. In libros de cælo. In libros de generatione. In Metheora. In libros de Anima, & alia*.

Dissertatio Historica.

JOANNES Eckius, ſive Eccius, aut Echius, natione Svevus, natus 13. Novembris, an. 1486. alter Lutheri, Melanchthonis, Pomerani, ſimiliumque ex ejus apoſtaſia ſuppullulantium miniſtrorum cum Jo: Cochleo malleus ac domitor, in Univerſitate Ingolſtadiana, ſacræ Theologiæ Doctor ac Profeſſor. ubi multis pro Catholica fide propugnanda perfunctus laboribus, anno 1543. deceſſit die 10. Febr. ætatis 57. immortali memoria digniſſimus. De quo plura Surius, Spondanus, Bell. Simlerus, quique ſæpè Orthodoxis iniquior eſt Sleidanus. Bucholzerus appellat virum acutiſſimi ingenii.

De Conrado Koellin. 1500.

CONRADUS Koellin Germanus, Ord. Prædicat. vivebat an. 1500. & obiit ſenex an. 1536. Scripſit egregiè *in primam ſecundæ S. Thomæ*. Scripſit etiam *Quodlibeta multa*: & præterea *opus* inſcriptum *Everſio Lutherani Epitalamii 4. libris* comprehenſum.

Dissertatio Historica.

PATRIA Ulmenſis fuiſſe dicitur, & Prior Dominicanorum Coloniæ, poſt nonnullos in Lutherum ſcriptos libros, obiit an. 1536. Vide Antonium Senenſem, Poſſevinum, Bell. Simlerum, Miræum, ſimileſque: ſed præcipuè Auctorem Appendicis ad Jo: Trithemii librum de Scriptoribus Eccleſiaſticis.

De Franciſco Titelmanno. 1500.

FRANCISCUS Titelmannus, Belga, Ordinis Minorum, vir ſanctus, & doctus, cujus omnia

vivebat anno 1500. & ſcripſit *Apologeticum pro editione vulgata ſcripturæ* : & ſimul *collationem ſuper epiſtolam ad Romanos contra Jacobum Fabrum, & Deſiderium Eraſmum* adhuc viventes, quæ excuſa ſunt Antuerpiæ anno 1529. Scripſit *in Pſalmos, in Cantica, in prima cap. Job*, & *alia*, quæ notiſſima ſunt.

Dissertatio Historica.

NATUS Haſſaleti, ſeu Hasleti, in ditione Leodienſi, ſuſcepto Lovanii Minorum inſtituto, poſtea ad Congregationem Capucinorum Romæ anno 1535. tranſiit, obiitque biennio poſt die 12. Septembris Anricoli in pago Romano, natus annos 46. B
Miræus tamen mortem ejus differt in annum 1553. De eo ejuſque ſcriptis plura Henricus Willotus, Franciſcus Swertius, Valerius Andreas, & nuper Lucas Wadingus in Bibliotheca Franciſcana, ac Zacharias Boverius in Annalibus Capucinorum.

De Joanne Roffenſe. 1500.

JOANNES Fiſcherus, natione Anglus, Epiſcopus Roffenſis, ac poſtea S. R. E. Cardinalis, &, quod longè glorioſius eſt, Martyr Chriſti occiſus Henrici VIII. Regis Anglorum juſſu anno Domini 1535. jam ſenex, & multis perfunctus laboribus : proinde florebat anno Domini 1500. C

Scripſit *adverſus articulos Lutheri*, quos Leo decimus Papa damnaverat.

Scripſit etiam *contra librum ejuſdem Lutheri*, qui inſcribitur *de captivitate Babylonica*, Et *de Chriſtiano Sacerdotio contra eumdem*.

Scripſit item *de Euchariſtia contra OEcolampadium*. Item *de unica Magdalena contra Jacobum Fabrum*. Item *in ſeptem Pſalmos*. Ejuſdem eſſe creditur *aſſertio ſeptem Sacramentorum*, quæ nomine Regis Henrici VIII. prodiit.

Porrò *liber de fiducia, & miſericordia Dei*, qui in Indice Romano prohibetur, aut eſt alterius Joannis Fiſcheri, aut falsò noſtro attributus fuit.

Dissertatio Historica. D

JOANNES Fiſcherus, Anglus, ex diœceſi Eboracenſi, Roffenſis Epiſcopus, ac deinde creatus à Paulo III. Romano Pontifice S. R. E. Cardinalis, juſſu Henrici VIII. Anglorum Regis, cujus Præceptor fuerat, capite plexus fuit die 5. Julii anni 1535. De eo Sanderus, Ribadeneira, & cæteri, qui de ſchiſmate Anglicano egerunt, Balæus, Pitſeus, Poſſevinus, aliique quamplurimi.

Omnia ejus opera ſimul edita fuerunt Wirceburgi in folio, anno 1557. hoc ordine, poſt brevem de captivitate Auctoris, ejuſque martyrio, Hiſtoriam ab incerto quodam conſcriptam.

Aſſertio ſeptem Sacramentorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, E
adverſus Martinum Lutherum, ab Henrico VIII. Angliæ Rege, Roffenſis tamen hortatu ac ſtudio edita.

Ejuſdem aſſertionis defenſio, ſeu Regis Henrici ad Martini Lutheri Epiſtolam Reſponſum. *Contra Captivitatem Babylonicam ejuſdem Lutheri capita* 12. *Aſſertionis Lutheranæ confutatio*. *De Euchariſtia contra Joannem OEcolampadium libri quinque*. *Sacri Sacerdotii defenſio contra Lutherum*. *Convulſio calumniarum Ulrichi Veleni Minhonenſis*, quibus Petrum Apoſtolum numquam Romæ fuiſſe cavillatur. *Concio Londini habita vernaculè, quando Martini Lutheri ſcripta publicè igni tradebantur*, à Richardo Pacæo Latinè reddita. *De unica Magdalena libri tres*, adverſus Jacobum Fabrum Stapulenſem. *Commentarii in 7. Pſalmos Pœnitentiales*, interprete Jo: Fen à Monte acuto. *Conciones duæ*, una de Paſſione

norum, cum [illegible] ſuam. *Methodus perveniendi ad ſummam Chriſtianæ Religionis perfectionem*, quam è carcere arcis Londinenſis ad ſororem ſcripſit. *Epiſtola de Charitate Chriſtiana*, ad Hermannum Lætmatium Goudanum, & Decanum Eccleſiæ B. Virginis apud Trajectum inferius. *De neceſſitate orandi*. *Pſalmi & precationes ſelectæ ex Davide & Novo Teſtamento*.

De Thoma Moro. 1500.

THOMAS Morus æqualis fuit Joannis Fiſcheri, eique amiciſſimus, & eodem anno 1535. nobilis collega Martyrii. Fuit autem vir doctrina varia excultus, & ingenii amœniſſimi : quippè Theologus, Philoſophus, Orator, Poeta, Hiſtoricus, linguæ Græcæ, & Latinæ peritus.

Scripſit, ut Theologus, inſignem *reſponſionem ad epiſtolam Martini Lutheri* : nec non *explicationem paſſionis Dominicæ*. Item *libellum*, *Quòd pro fide Chriſti mors fugienda non ſit*.

Ut Philoſophus *libros duos de optimo ſtatu Reip.* quos *Utopiam* inſcripſit.

Ut Orator, *Declamationem Lucianicæ reſpondentem*.

Ut Poeta *Epigrammata plurima*.

Ut Hiſtoricus, *Res geſtas Richardi III. Angliæ Regis*.

Ut linguæ utriuſque peritus, *Dialogos Luciani è Græca lingua in Latinam* convertit.

Dissertatio Historica.

THOMAS Morus natione Anglus, patria Londinenſis, vir eruditionis pariter ac ſummæ virtutis nomine clariſſimus, & Henrico VIII. Anglorum Regi, cujus ſummum Cancellarium per plures annos egit, chariſſimus : cùm impiis ejuſdem Regis adverſus Romanum Pontificem & Eccleſiaſticas ſanctiones edictis parere nollet ac ſubſcribere, in carcerem conjectus ac deinde ſecuri percuſſus eſt propè Turrim Londinenſem ſecundo Nonas Julii anni 1535. Henrici Regni 27. De eo Thomas Stapletonus in libro de Tribus Thomis, quique de ſchiſmate Anglicano atque infelici Catharinæ Reginæ divortio ex profeſſo ſcripſerunt. Atque ut alios ſileam Eraſmus, Scaliger, Gregorius Giraldus, Scævola Sammarthanus, Balæus, Pitſeus, Poſſevinus, Voſſius, aliique cum Bell. qui eum ut Theologum, Philoſophum, Oratorem, Poetam, Hiſtoricum, linguæ Græcæ & Latinæ peritum prædicat.

Omnia ejus opera uno volumine in folio comprehenſa Lovanii apud Joannem Bogardum edita ſunt anno 1566. hoc ordine.

Epitaphium Thomæ Mori ab ipſomet ſcriptum. *Utopiæ libri duo*, ſive ſermo quem Raphael Hythlodæus vir eximius de optimo Reipublicæ ſtatu habuit. *Epigrammata varia*. *Ex Luciano quædam converſa Latinè*. *Declamatio Thomæ Mori Lucianicæ reſpondens*. *Hiſtoria Richardi III. Regis Angliæ imperfecta*. *Reſponſio ad convicia Martini Lutheri congeſta in Henricum VIII. Angliæ Regem*. *Expoſitio Dominicæ Paſſionis imperfecta*. *Quòd pro fide mors fugienda non eſt*. *Precatio ex Pſalmis*.

Eſſe quoque dicitur & aliud volumen in quo ejus Anglicana opuſcula inveniuntur ac nominatim Richardi III. Regis vita.

Epiſtola in qua reſpondetur litteris Jo: Pomerani hæretici Lutherani, Lovanii in 8. anno 1568. vel ſequenti.

Diſſertatio Epiſtolica de aliquot ſui temporis Theologaſtrorum ineptiis, deque correctione Translationis vulgatæ novi Teſtamenti dicitur produxiſſe in 12. Lugduni Batavorum an. 1625. ſed nondum vidi.

Poſſevinus addit ſcripſiſſe pro ſancto Sacrificio Miſſæ Dialogum : pro Purgatorio item, & pro Eccleſia ; ſed

Scripſit [illegible] libris ſex. Orthodoxæ fi-dei Catholicæ defenſionem adverſus Balthaſarem Pacimontanum. Librum de poteſtate ſummi Pontificis contra Lutherum. Homiliarum de Sanctiſſima Euchariſtia, & aliorum argumentorum ingentem numerum, & *alia*, quæ notiſſima ſunt.

B

Dissertatio Historica.

JOANNES Faber, Leukirchenſis Algovius, ex Canonico Conſtantienſi ad Rhenum Viennenſis ad Danubium creatus Epiſcopus, vixit uſque ad diem 21. Maji, quo natus annos 63. Viennæ obiit anno 1541. adverſus Lutheranam impietatem ſtrenuè decertans, ſucceſſorem nactus in Epiſcopatu Federicum Nauſeam, in reportandis de hæreſi victoriis non inferiorem. De utriuſque ſcriptis Simlerus, Callidius, Poſſevinus, Bellarminus, Miræus, &c.

Malleus hæreticorum, Hadriano VI. Papæ oblatus Coloniæ 1524. & Romæ 1569. excuſus eſt.

C

De Joanne Cochlæo. 1500.

JOANNES Cochlæus Norimbergenſis, vir doctiſſimus, & Fidei Catholicæ propugnator eximius vivebat anno 1500. ſed obiit 1552.

Scripſit *Opuſcula plurima contra Lutherum, Melanchthonem & alios Sectarios*.

Scripſit *librum de Actis, & ſcriptis Lutheri, valdè utilem ad Lutheranos confundendos*.

Scripſit *Septiceptitem Lutherum*, ut oſtenderet Lutheri contradictiones, & inconſtantiam.

Scripſit *hiſtoriam Huſſitarum libris duodecim*.

D

Denique non ſolùm ſcriptis plurimis Lutheranos exagitavit, ſed obtulit ſe ad diſputandum cum quovis Lutherano ſub pœna capitis, ſi in probationibus defeciſſet: cujus rei teſtis eſt Surius in hiſtoria anni 31. & ipſe etiam Cochlæus in libro de actis, & ſcriptis Lutheri.

Dissertatio Historica.

JOANNES Cochlæus, Norimbergenſis, devictis ſæpè Luthero, Bullingero, Oſiandro, Muſculo, Melanchthone, Veleno, Pomerano, Bucero, tum Calvino, ſimilibuſque prodeuntium ex orcohæreſeon portentis nobiliſſimus Theologus, Catholicæ fidei ab Apoſtolis traditæ, & à majoribus ad nos uſque propagatæ defenſor acerrimus, Vratislaviæ ad Viadrum in Sileſia, ubi Canonicum agebat, beato fine quievit anno 1552. die 10. Januarii, ætatis 73. De eo Laurentius Surius in Hiſtoria, Cornelius Callidius, Joſias Simlerus, qui varia ejus opera exhibuit in Bibliothecæ Geſneri Epitome, Poſſevinus in Apparatu Sacro, Bellarminus & alii, quos conſule. Janus Jacobus Boiſſardus in Iconibus ejus ſcripta recenſet, docetque fuiſſe Decanum B. V. Mariæ Francofurti ad Mænum, ac Catholicorum partes ſtrenuè defendiſſe.

E

De Franciſco Victoria. 1500.

FRANCISCUS Victoria, natione Hiſpanus, Ord. Prædic. vivebat an. 1500. & obiit 1546. vir fuit egregiè doctus, & ſcripſit Relationes valde eruditas. *Bellarm de Script. Eccleſ. Tom. VII.*

FRANCISCUS, ab oppido Navarræi regni Victoria dictus, Ord. Prædicat. poſito in Pariſien Academia Theologiæ tyrocinio, eam per plures an nos Salmanticæ in Hiſpania profeſſus eſt uſque a an. 1546. quo obiit. Vide Antonium Senenſem, & alios Dominicani Ordinis illuſtratores.

B

De Dominico Soto. 1500.

DOMINICUS Sotus, patria Segobienſis, Ordinis Prædicatorum, vir doctiſſimus, & pii valdè, qui Carolo V. Imperatori à ſacris Confeſſionibus fuit, & Concilio Tridentino interfuit an. 154 & obiit anno 1560.

Scripſit opera, quorum ipſe Catalogum texit i recognitione operum ſuorum, quam poſuit in extre mo libro ſuo in quartum ſententiarum.

C

Scripſit igitur *Commentarium in epiſtolam ad Romanos. De natura & gratia libros tres. De ratione tegendi & detegendi ſecretum, libros tres. De Juſtitia, & jure libros decem. Commentaria in quatuor libros ſententiarum duobus tomis diviſa.*

Ad hæc, *in Dialecticam, & Philoſophiam Ariſtotel Commentaria, & opuſcula minutiora de juramento, Cauſa pauperum, & alia* id genus. Hæc ille: qui poſtea ſcripſit etiam *Apologiam adverſus Ambroſium Catharinum*, qui de certitudine gratiæ cum eo contender cœperat; quæ Apologia habetur adjuncta libris d natura & gratia.

Dissertatio Historica.

D

DOMINICUS Sotus, Segobienſis, Ordinis Prædicatorum, Franciſci à Victoria Auditor, & in Cathedra Salmanticenſi ſucceſſor, dein Carolo V Imperatori à ſacris confeſſionibus, interfuit Concilio Tridentino, reverſuſque Salmanticam, Aulicæ, u ferunt, vitæ pertæſus, obiit die 15. Novembris ann 1560. De ejus ſcriptis conſule (*a*) Antonium Senenſem, Simlerum, Poſſevinum, Bellarminum, & Bibliothecam Hiſpanicam.

(*a*) Sixtum & Antonium Senenſes, Alfonſum Fernandem, &c. Vidi quoque qui mortem ejus die 13 Octobris ejuſdem anni 1560. illigaret, cùm paulo antè Segobienſem Epiſcopatum ſibi oblatum magna animi conſtantia repudiaſſet.

E

De Ambroſio Catharino. 1500.

AMBROSIUS Catharinus, patria Senenſi Ord. Prædicat. Archiepiſcopus Compſæ, vivebat an. Domini 1500. & obiit ſenex an. 1552. Mult ſcripſit, quæ extant, ſed aliqua judicio Eccleſiæ improbata, ut de verbis, quibus Chriſtus confecit Sacramentum Euchariſtiæ, communiter à Doctoribus refelluntur, ut de certitudine gratiæ, de Prædeſtinatione, de loco decedentium cum peccato originali, & alia.

Quare opera ejus cautè legenda ſunt.

Scripſit *in quinque priora capita Geneſis*. Et *in Epiſtolas Sancti Pauli*. Et *in Epiſtolas Canonicas*.

Scripſit *adverſus Martinum Lutherum*, opus impreſſum anno 1521. & *alia*, quæ nota ſunt.

Digitized by Google

AMBROSIUS Catharinus Politus, patria Senenſis, ex publico Juris Cæſarei ac Pontificii profeſſore, Dominicanus primùm, tum Minorenſis Epiſcopus, ac deinde Campſanus in Regno Neapolitano Archiepiſcopus, obiit Neapoli ſenex anno 1552.

Extant omnia ejus opera Venetiis unà excuſa, de quibus conſulesis Sixtum & Antonium Senenſes, alioſque Dominicanos, tum Poſſevinum, Bellarminum, cæteroſque recentiores, ac præſertim Theologos Scholaſticos, qui, ut ipſe Thomæ Cajetani, ſic varios ejus errores notaverunt.

De Jacobo Latomo. 1500.

JACOBUS Latomus, Belga, Profeſſor Sacræ Theologiæ Lovanii, vivebat an. 1500. Et ſcripſit *Reſponſionem ad articulos Lutheri. De Primatu Pontificis. De fide & operibus, & notis monaſticis. De Confeſſionis ſecreto. De quæſtionum generibus, quibus Eccleſia certat intus & foris. De Oratione pro defunctis. De interceſſione Sanctorum. De ſacris imaginibus honorandis. De ciborum delectu, & jejuniis. De cauſa.*

DISSERTATIO HISTORICA.

JACOBUS Latomus, Camberone in Haononia oriundus, Academiæ Lovanienſis Doctor, & S. Petri Canonicus, Martini Lutheri ab anno 1519. aliorumque hæreticorum oppugnator acerrimus uſque ad annum 1544. quo obiit. Omnia ejus opera in unum volumen redacta an. 1550. vulgavit in eadem Lovanienſi urbe apud Bartholomæum Gravium Jacobus Latomus junior illius ex fratre nepos, qui an. 1596. diem clauſit extremum. De utroque Valerius Andreas, Svvertius, Miræus, &c.

De Joanne Driedone. 1500.

JOANNES Driedo Belga à Thurnholt, vir doctiſſimus, vivebat anno 1500. & ſcripſit præclara opera, quæ ſunt edita Lovanii aono 1556. *De ſcripturis, & dogmatibus Eccleſiaſticis, lib. 4. De libertate Christiana, lib. 3. De gratia & libera arbitrio, lib. 2. De concordia liberi arbitrii, & prædeſtinationis, lib. 1. De captivitate, & de redemptione generis humani, lib. 1.*

DISSERTATIO HISTORICA.

JOANNES Driedo, Thurnholti in Brabantia natus, Sacræ Theologiæ Lovanii Doctor, obiit an. 1535. ad S. Jacobum, ubi Parochus erat, ſepultus. De eo plura Valerius Andreas, Svvertius, Miræus, &c. Ex quibus corrigendus, qui an. 1555. die 4. Auguſti, ſub Paulo IV. Papa mortuum docuit. Opera ejus omnia ſemel iterumque à Gravio fuere Lovanii edita in folio, & in quarto.

De Martino Navarro.

MARTINUS Aſpilcueta Navarrus vir doctiſſimus & piiſſimus, vivebat anno milleſimo quingenteſimo. Quippè, qui natus eſt anno milleſimo quadragenteſimo nonageſimo tertio, & pervenit ad annum milleſimum quingenteſimum octogeſimum ſextum, ætatis ſuæ 94. ut eſt in epitaphio ipſius: & colligitur ex verbis ejus, qui octogenarium ſe fuiſſe ſcripſit, cùm Manuale dedicavit Gregorio XIII. Pontifici anno ejus primo.

In primo tomo ſunt.

Vita ejus. Manuale. De uſuris. De cambiis. De ſimonia mentali. De furto notabili. De neceſſitate defendendi proximum. De homicidio caſuali.

In ſecunda tomo ſunt.

De ſilentio in divinis officiis. In cap. Inter Verba. *Sexta Concluſio perfecta. De fama, & infamia. De Regularibus. De alienatione rerum Eccleſiaſticarum. De ſpoliis Clericorum. De redditibus Eccleſiaſticis. Propugnaculum pro libro ſuperiore. In cap.* Humanæ aures. *De incompatibilitate beneficiorum. De finibus humanorum actuum.*

In tertio tomo ſunt.

Commentaria in ſeptem diſtinctiones de pœnitentia. De Indulgentiis, ſive de Jubilæo. De Eleemoſyna. De datis, & promiſſis pro juſtitia, vel gratia obtinenda. De lege pœnali.

In quarto tomo ſunt.

Libri de horis Canonicis, & Oratione. Miſcellanea de Oratione. In cap. Si quando, *& in cap.* cùm contingat, *de reſcriptis. In rubricam de Judiciis. Relectio in cap.* Novit, *de Judiciis. Relectio in cap.* Accepta, *de reſtit. ſpoliat: In cap.* Ita quorumdam, *de Judæis.*

In quinto, & ſexto tomo ſunt *Conſilia, & Reſponſiones.*

Atque hic finis ſit libri de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Cæteri enim Scriptores, qui poſt annum milleſimum quingenteſimum nati ſunt, omnem penè numerum excedunt, & plurimi eorum adhuc vivunt, ut æquum non ſit de eorum operibus judicare.

DISSERTATIO HISTORICA.

MARTINUS Aſpilcueta, J. C. celeberrimus, à patria dici ſolitus Navarrus, Ordinis S. Auguſtini Religioſus fuit, quod mirum omiſſum fuiſſe à Bellarmino, cùm ejus vitæ ſcriptores, quæ operibus præfixa legitur, Simon Magnus Ramlotæus Belga & Julius Roſcius Hortinus aliique poſt eos monuerint in ſacri Ord. Roncevallis militiam Canonicorum Regularium cooptatum fuiſſe, ejuſque Ordinis inſigne & habitum perpetuò prætuliſſe. Romæ obiit annos natus 94. die 11. Kal. Julii anni Chriſtianæ æræ 1586. vir non minus pietatis quàm Juris utriuſque ſcientia commendatiſſimus, de quo plura recentiores.

Operum ejus ſex Tomis Venetiis anno 1602. apud Jo: Guerilium editorum Catalogum accuratè recenſeot Poſſ. & Bellarm. qui in eum finem ſecit commentandi de Scriptoribus Eccleſiaſticis.

In editione Lugdunenſi aoni 1597. ſumptibus Joannis Bapt. Buyſſon poſt Vitam adſcribitur Epitaphium in Æde D. Antonü de Padua in Campo Martio nationis Luſitanæ, ſed caſtigatum hoc modo.

D. O. M.

*Martinus ab Aſpilcueta Navarrus H. S. E. Divini humanique Juriſconſultiſſ. * Qui Salmantica primùm, deinde Conimbrica, faventibus Portugalliæ Regibus Jus Pont. docuit, Romam profectus Pio V. Greg. XIII. Sixto V. PP. MM. charus, omnibus nationibus gratus, huic Xenodochio beneficus, obiit XI. Kal. Julias 1586. ætatis anno 94. m. 6. d. 8. multis doctrinæ ſuæ pervulgatis monumentis Martinus Zuria avunculo B. M. Poſ.* * Dicendum erat: *Qui Caturci primùm, deinde Toloſæ jus utrumque, & poſtea Salmantica, &c.* Gallia enim eſt quæ Navarrum virum fecit, ut ipſe ait, ex qua ille veram Juriſprudentiam in Hiſpaniam, & poſtea in Luſitaniam invexit; quamque ſub vitæ exitum in Italiam illatam Romæ ſuſpexerunt Summi Eccleſiæ Antiſtites.

R. P.

DIATRIBA

De Aimoino Hiſtoriæ Francicæ Auctore, Ejuſque Continuatore & Interpolatore Monacho Sancti Germani Pariſienſis.

AIMOINUM Cœnobii Floriacenſis Monachum, qui anno MIV. florebat, verum eſſe librorum quatuor Hiſtoriæ Francicæ auctorem, nec plura de hoc argumento extare ab eo ſcripta, quàm quæ ab eruditiſſimis Andrea Franciſcoque Ducheſniis anno 1641. III. Tomo Coætaneorum Franciæ Hiſtoricorum excuſa ſunt; tam mihi certum atque exploratum fuit ſemper, quàm quod in rebus Hiſtoricis poteſt eſſe certiſſimum. Quod ut aliis quoque planum faciam, Varias primùm operis illius editiones percurram, tum allatis pro Aimoino Floriacenſi rationibus, luſtratiſque per ſingula ac ſedulò deprehenſis quæ à Monacho S. Germani partim adjecta ſunt, partim interpolata, quamplurimos recentiorum, qui à nobis diſcrepare videntur, errores referam, refellamque.

§. I.

Quæ fuerint hactenus Aimoinianæ Hiſtoriæ editiones.

PRIMUS ignotam antea eruditis viris Aimoini Hiſtoriam Pariſiis in folio publicavit an. Chriſti 1514. Jodocus Badius Aſcenſius, eamque Regiæ Confeſſionis auditori Guillelmo Parvo Ord. Prædicatorum Theologo dicavit hocce titulo inſignitam: *Annonii Monachi Benedictini diſerti & veridici, quorumdamque aliorum venerabilium ejuſdem Profeſſionis Patrum de Regum Procerumque Francorum Origine geſtiſque clariſſimis uſque ad Philippum Auguſtum Libri quinque.* Idem editor, quòd tum codice mſ. Cœnobii Sancti Germani uſus fuiſſet, ad calcem operis adſcripſit Annonium illum fuiſſe Divi Germani in ſuburbio Pariſienſi Monachum. Illius porrò editionis folio LXIX. verſo hæc leguntur poſt caput 41. Libri IV. *Huc uſque protenditur Liber Monaſterii S. Benedicti ſuper Ligerim*: quibus idem qui ſupra Typographus, aut qui editionis curator vulgò creditur, Guillelmus Parvus, iſta quoque ſubjecit: *Veriſimile autem eſt ſequentia eſſe alterius Auctoris: nam & mortem & ſepulturam Dagoberti repetit, & alia multa inculcat ſtylo minus eleganti.* Neque enim iſta reperiri memini in codice mſ. S. Germani, ſed poſt extrema verba capitis illius 41. intervallum illius columnæ vacuum occurrit, & quæ ſequuntur alterius quaternionis frontem occupant.

Elapſis quinquaginta circiter annis V. C. Joannes Nicotius Supplicum Libellorum in Regia Magiſter emendatos à ſe ad codicem mſ. (Pithœus obſervavit fuiſſe ejuſdem Cœnobii S. Germani) libros Hiſtoriæ Francicæ, expunctoque Annonii nomine, vero auctori Aimoino reſtitutos tradidit Andreæ Wechelo, qui Pariſiis excudit in 8. anno 1587. Is plura, quàm quæ ſupra annotavimus, inſeruit verba poſt caput 42. lib. IV. pagina 378. in hunc modum: *Hactenus liber Floriacenſis Monaſterii S. Benedicti* A *ſupra Ligerim geſta Francorum recitat. Quæ verò ſequuntur, non Aimoini, verùm alterius cujuſdam Hiſtoriographi ſunt: nec unius quidem tantùm, verùm duorum. Nam & obitus ſepulturaque Dagoberti Regis, & alia pleraque præciſo nimirùm rudique ſtylo repetuntur. Et cùm ad Caroli Martelli geſta ventum eſt, politiori magiſque Latina oratione, tum illius, tum cæterorum geſta res explicantur.* In ipſo verò, qui tum primùm apparuit locupletiſſimo Indice, hæc quoque leguntur. *Aimoinus uſque ad Pipinum Caroli Magni patrem ſcripſit: quæ tamen à HLudovici Dagoberti filii regno interjecta ſunt, imperiti cujuſdam diaria ſunt, Theoderico Dagoberti Junioris filio regnante confecta. Reliqua autem Aulici cujuſdam Annales ſunt Carolo Rege Magno & HLudovico* B *Caroli Magni filio rege conſcripti. Quod autem Hiſtoriam præcedentem ſe ex Adhemari Commentariis retuliſſe ait pag. 541. niſi de intertextura Diariorum illorum accipias, ſuſpicionem injicit: ni fortè malis Aimoinum poſt ea Pipinum Caroli Magni patrem exceſſiſſe, eumdemque Monachum atque Aulicum. Auget ſuſpicionem quod hæc librorum ſeries ac textura non admodum cum Aimoini diſtributione conveniat.* Eadem quoque Freherus, etſi parum veritati in pleriſque conſentanea, ab editione ſua abeſſe paſſus non eſt, neglexerat Breulius.

Totidem fermè evolutis à Wecheliana editione annis, in eadem Pariſiorum urbe apud Ambroſium & Hieronymum Drovartos emiſit anno 1603. in folio Libros V. de Geſtis Francorum, additis quam- C plurimis aliis, Domnus Jacobus Breulius, Monachus S. Germani à Pratis ſeptuagenario major. Is Aimoino ejuſdem quondam Cœnobii Monacho (cujus extant de Tranſlatione reliquiarum S. Vincentii Levitæ ac Martyris à Valentia Hiſpaniarum urbe ad Caſtrum Monaſterium Albigenſis tum Diœceſis libri duo cum aliquot verſibus, & de Miraculis S. Germani Pariſienſis Epiſcopi ab anno 845. ad 863. libri totidem) vindicare conſtituit in ſua ad Lectorem Præfatione, in qua iis ſe libenter aſſentiri pronuntiat, qui licèt totum illius Hiſtoriæ librum quintum non eſſe Aimoini, ſed alterius aut plurium appendicem aſſerant; fatentur tamen Aimoinum inchoaſſe librum illum quintum, D & ad aliquot uſque capita perduxiſſe. Quod autem ſubjungit Floriacenſes Cœnobitas habuiſſe codicem mſ. Aimoini, qui caput 41. libri quarti non excederet, illud ultro omnes admittimus. Verùm pernegamus in eo ſex, Cœnobii S. Germani à Pratis Abbates, qui præceſſerant, Autharium videlicet, Droctoveum, Scubilionem, Deſiderium, Gauſcionem atque Germanum. Abnuimus quoque ibidem extitiſſe diplomata ac privilegia, quæ tum ipſe poſtea, tum ante eum Anonymus anno 1165. inſeruit. Deluſum ſanè fuiſſe oportet atque in fraudem inductum obſervatione, quam ad calcem capitis illius 41. in editione ſua adſcripſit Badius, amplificavit in Wecheliana Nicotius. In Floriacenſibus quippe membranis teſte Pithœo, aliiſque, de Abbatibus

Privi-

extitit: ſed in codice duntaxat San-Germanienſi, in quo Hiſtoriam Aimoinianam à Floriacenſibus mutuatam interpolavit, & uſque ad ſuam ætatem perduxit Anonymus Monachus Ludovico ſeptimo coævus, Antiquitatum ſui Monaſterii pro laudabili temporum illorum more ſtudioſus indagator. Falſiſſimum verò arbitror, quod Terentiani Menedemi verbis in medium præter rem allatis idem Breulius audacter affirmat, Aimoinum Cœnobii Floriacenſis nuſquam meminiſſe, cùm in omnibus quas hactenus legi, editionibus, Aſcenſiana, Wecheliana, Freheriana ac Ducheſniana, ipſaque adeò Breuliana, quam ſui parum memor ſenilibus oculis luſtraverat, paginæ 63. ipſo ferè initio hæc legantur ſub finem c. 22. libri II. *Sed & ODO venerabilis Abbas* HUJUS FLORIACENSIS MONASTERII, IN QUO SÆPE NOMINANDUS CORPORE REQUIESCIT PATER BENEDICTUS, *ipſius memoriam in quodam ſermone mirificis extollit laudibus*. Quæ auctoris verba, ſi vel ſola proferantur, apud æquos quoſvis Judices, palmam Floriacenſi Aimoino adjudicabunt.

Anno 1613. Marquardus Freherus J. C. Palatinæ Aulæ Conſiliarius typis Wechelianis apud Hæredes Jo: Aubrii Hanoviæ in folio vulgavit Corpus Francicæ Hiſtoriæ Veteris ac ſinceræ: nec in eo celebrem Aimoini noſtri prætermiſit Hiſtoriam, alio tamen, quàm hactenus prodiiſſet, ſchemate ornatam, nonnullisque partibus quas paulò antea edendas curaverat, decurtatam. Poſtquam enim ad finem cap. 41. libri IV. acceſſit, eamdemque de fine Floriacenſis codicis obſervatiunculam, cujus ſupra meminimus, ex Wecheliana editione attexuit, reſectis omnibus capitibus à 42. libri IV. ad 57. quòd è Geſtis Francorum ad verbum expreſſa eſſent, Annales Francorum Regum Pipini, Caroli Magni & Ludovici Pii per annos continuos 87. orditur ab initio capitis 58. eoſque Adelmo Benedictino, vel ſecundùm alios Adhemaro Monacho attribuit ab anno 741. uſque ad annum 828 hoc eſt ad finem capitis 117. atque ultimi libri IV. Inſerta deinde Caroli Magni Imperatoris Vita per Eginarthum ſeu Einhardum ejus Notarium ſcripta, ſubjungit Vitam HLudovici Pii Imperatoris ejuſdem Caroli filii, incerto quidem auctore, ſed coetaneo, & Aſtronomiæ perito exaratam, quam Anonymus Aimoinianæ Hiſtoriæ Continuator ferè integram, ſuoque more interpolatam in prioribus libri V. capitibus à primo ad 19. uſque exhibuit, ſingulaſque paginas Collectionis Francicorum Pithœi ad oram annotavit; Tandem reſtituto ſingulis penè paginis Aimoini titulo, non ſatis accuratè, quæ ad finem uſque operis, hoc eſt libri V. caput 56. & poſtremum pertingunt, diſtinxit ab invicem, ſuiſque auctoribus adjudicavit. Finis enim cap. 19. ab illis verbis: *Obiit autem anno Domini* DCCCXL. & quæ toto cap. 20. habentur ad interpolatorem pertinent, caput verò 21. & ſequentia Annalibus Bertinianis, Hugoni Floriacenſi, Sugerio, aliiſque deinceps Scriptoribus debentur. Idem poſt Gregorii Arch. Turonenſis Vitæ Breviarium adjecit Jacobi Breulii de Aimoino judicium, & Guillelmi Banchini de eodem obſervationem, cui propriam poſtea ſubtexere voluit, ut conſilii pariter ſui rationem redderet.

Prodiit denique anno 1641. Hiſtoricorum Franciæ coætaneorum Tomus III. ab Andrea Ducheſnio ante obitum digeſtus & correctus, atque ab ejus filio Franciſco vulgatus, in quo Aimoini Floriacenſis Hiſtoria ad mſſ. codices Floriacenſem, Falcetianum, Pithœanum, alioſque diligenter emendata, expunctiſque, quæ Germanenſis Monachus inculcarat adjeceratque, purgata primùm emicuit à primis Chriſtianæ æræ [illegible] tum proſa, tum verſa oratione eodem auctore Aimoino compoſita, de Fundatione Floriacenſis cœnobii & Translatione corporis S. Benedicti in Gallias à Germanenſi Anonymo omiſſa tunc primùm ex codicibus mſſ. vulgavit, quod caput, ut in margine obſervatum eſt, Aimoinum Floriacenſem fuiſſe Monachum convincit: ſic enim incipit: *Res poſtulare videtur, ut quia aliorum mentionem fecimus locorum, qualiter, vel à quibus fuerint perſonis fundata,* NOSTRI *non prætermittamus* FUNDATIONEM COENOBII. *In quo & venerabilis ac virtutum præconio inſignis* BENEDICTUS *Pater corpore quieſcit humatus,*
B *&* NOS *ab ipſis, ut ita dictum ſit, enutriti cunabulis, quidquid in nobis boni vel utile extat, ſi quid tamen eſt, ipſius patroni intercedentibus meritis à Deo percepimus. Igitur glorioſa, &c. Deinde in fine Carminis Heroici: Explicit Hiſtoria Francorum Aimoini Monachi Floriacenſis.*

Nec plures ego hactenus vidi excuſos typis Aimoini Commentarios. Scio Joſiam Simlerum in Epitome Bibliothecæ Geſnerianæ Lugdunenſem commemorare editionem, ſed eam nondum deprehendere potui: & quod ad alteram Hanovianam ſive Francofordienſem in 8. attinet, ea quantum recordari valeo, à Wecheliana Pariſienſi nullatenus differt. Reſtat ergo, ut de codicibus mſſ. breviter
C agamus.

Andreas Ducheſnius in ſerie Scriptorum Hiſtoriæ Francicæ anno 1635. publicata promiſerat ſe Tomo XIII. in lucem editurum Aimoini Floriacenſis & aliorum S. Germani de Pratis Monachorum Hiſtoriæ Francorum libros V. ex vulgatis editionibus quas contulerat cum tribus codicibus mſſ. optimæ notæ quorum duo extabant in Bibliotheca V. C. Alexandri Petavii, Tertius in Bibliotheca Monaſterii Sancti Germani de Pratis: Qui, ſi quid in iſtis intelligo, idem ipſe eſt, qui ibidem aliàs viſebatur, cùm Aſcenſiana primùm, tum Wecheliana ſtudio Joannis Nicotii emendatior, ac Breuliana denique ipſo prodiit. Claudius Falcetus Conſiliarius Regius
D & Monetalis Præſes libri 4. Antiquitatum Francicarum cap. 6. fatetur penes ſe extitiſſe codicem calamo ante tria quatuorve ſæcula exaratum, qui ultra caput illud 41. libri IV. non procederet. Viderat alios quoque è Monaſteriis Floriacenſi & San-Dionyſiano depromptos V. C. nec unquam ſatis ob diligentiam ſingularem commendandus Petrus Pithœus, ut didicimus & Wechelianæ impreſſionis exemplari ab eo cum membranis variis collato, quod mihi pro ſumma humanitate ac juvandæ rei litterariæ ſtudio chariſſimus Dominus Emericus Bigotius communicavit, ac per plures menſes utendum præbuit. Si qui præterea alicubi delitescant, neſcio. Obſervatum eſt à viro diligentiſſimo Pa-
E riſiis extare veterem codicem mſ. quem Petrus Pithœus annotarit, adſcripſeritque verba hæc, *Aimoinus purus putus*. Non novi in qua Bibliotheca reperiatur.

§. II.

Quis ſit Auctor, cùm Hiſtoriæ, quæ Aimoini dicitur, tum ejus ex variis centonibus compactæ Continuationis, earumque omnium, quæ utrique identidem ſunt inſerta ad cœnobium Sancti Germani Pariſienſis ſpectantia.

CUM in Farragine Hiſtorica, quæ Aimoini quidem nomen præfert, & in V. libros diſtincta paſſim occurrit, tria meritò diſtingui debeant. I. Hiſtoria

Continuationis interpolatio, inſertis ſubinde Cœnobii Sancti Germani Pratenſis Abbatum rebus geſtis, Chartis, privilegiiſque; ego ſic exiſtimo, Tribus omninò Pronuntiatis controverſiam omnem nitidè atque apertè ſic poſſe decidi.

Ac primò, unus idemque mihi videtur cœnobii S. Germani Pariſienſis alumnus Hiſtoriam Franc. ab Aimoino inchoatam deduxiſſe ad ſua tempora ex variis Annalium Hiſtoriæque noſtratis monumentis collectam, eique chartas ac privilegia cum ſuis Abbatibus, ut res ſe commodè offerebat, intexuiſſe. Labentibus enim Eccleſiæ ſæculis præſertim XI. XII. ac XIII. duo videntur pleriſque Monachis fuiſſe curæ, ut cùm Hiſtoriæ corpus aliquod, ſive Chronicon, aut ab Orbe condito, aut à Chriſti Domini natalibus, aut à Monarchiæ Francicæ primordiis contexerent ipſi, vel ab aliis jam concinnatum mutuarentur; tum omnia, quæ ad Monaſterii, in quo degebant, Hiſtoriam, Abbatum ſeriem ac geſta, diplomata donationum, ac privilegia pertinent, diligenter infererent, ut ex Flaviniacenſi, Benigniano, Bezuenſi, Sammaxentino ſeu Malleacenſi, Turonenſi, San-dionyſiano, aliiſque innumeris colligi poteſt. Quare, cùm nihil vetet ab uno utcumque antiquitatis Gallicæ perito, at rerum domeſticarum probè callenti, duo hæc perfici potuiſſe, incaſſum duos in illius operis conſortium adjungas, præſertim cùm vix ulli dubium eſſe videam, quin is, qui Continuationi Hiſtoricæ coronidem impoſuit, fuerit Monachus S. Germani, Matutinæ Sinaxi præſens, quando cum Collegis ſuis fauſtum de nativitate Philippi Auguſti nuntium accepit menſe Auguſto anni 1165.

Nomen illius Monachi nemini notum eſſe arbitror, illudque cum pluribus aliis denegarunt poſteris Tempus edax rerum, atque invidioſa vetuſtas: quæ nihil non deſtruunt, & dentibus ævi vitiata paulatim lenta conſumunt omnia mortem. Quod autem ad dignitatem officiumque pertinet, ſimile verò eſt Compilatorem illum fuiſſe Notarium ſive Amanuenſem cœnobii (quem Jacobus Breulius ſcribam Capituli vocatum fuiſſe teſtatur) cui non ſolùm libri omnes, quotquot erant in armariis, paterent, ſed & ſcrinia omnia eſſent aperta, in quibus chartæ ac privilegia continerentur; ut ex iis utcumque digeſtis, & per varia Hiſtoriæ loca ac Principum noſtrorum tempora collocatis, Antiquitates & Jura Monaſterii ſui è ſitu tenebriſque erueret, ſequentiumque ſæculorum memoriæ commendaret. Quamobrem non omninò aſſentior V. C. Petro Pithœo, qui ſcripſit: Quæ de Sanctis Genovefa, & Germano, aliiſque ad ejus Pratenſe cœnobium ſpectantibus occurrunt, adjecta fuiſſe à Germanenſibus Monachis, ex quorum exemplari hic liber primùm in lucem editus eſt. Ego enim unum ea omnia præſtitiſſe, neque multorum ope atque induſtria indiguiſſe exiſtimo. Idem verò obſervat in veteri libro mſ. non eſſe diſtinctos hos libros per Capitula, ſuſpicaturque, vel à Jodoco Badio, vel à Guillelmo Parvo O. P. Theologo inſcriptionem capitum eſſe. Qua de re nemo certiùs pronunciaverit, quàm qui membranas veteres excuſſerit anno 1514. antiquiores. In laudato ſupra cœnobii S. Germani Pratenſis codice mſ. nec capita librorum, nec lemmata capitum occurrunt. De aliis, quos non vidi, nihil certi poſſum affirmare.

Age nunc ſcriptæ ab Aimoino, cujas tandem ille fuerit, Francicæ Hiſtoriæ finem indagemus. Id gantem, atque Hiſtorico melioris ævi non indignum referunt. Cætera verò, quæ ſequuntur, à capite 42. libri quarti, ac toto libro quinto uſque ad finem, partim barbara ſunt, inculta, ſcabra, ridicula, partim paulò quidem interdum accuratiora & ab Annalium pedeſtri plebejoque ſermone ad Hiſtoricæ gravitatis majeſtatem ac cultum aſſurgentia, ſed ab Aimoini Oratione, atque à ſua invicem dictione toto, quod ajunt, cœlo diſtantia: quod palmare eſt argumentum. Quis enim amabo, eidem adſcribat B ſcriptori, quæ ex Geſtis Francorum, Fredegario, Eginharto, ſeu Adhelmo aut Adhemaro ut vocant, Aſtronomo Vitæ Ludovici Pii auctore, Annalibus Bertinianis, Hugone Floriacenſi, Sugerio, aliiſque fortè pluribus ad verbum deſcripta eſſe luce meridiana clarius demonſtrabitur à nobis §. III. Taceo, quòd Floriacenſe, Falcetianum, aliaque Manuſcripta exemplaria ultra deſignatum libri quarti caput non proceſſerint, aut ſi quid poſtea adſcriptum ſit ex antiquis Annalibus, illud intervallo certo à præcedentibus disjunctum fuerit. Unum tamen opponi poteſt ex nuncupatoriæ ad Abbonem Ep. verbis iſtis: *Ab egreſſu quoque Francorum è Troja, uſque ad id temporis, quo Pipinus Magni Caroli* C *pater regnare cœpit, cunctam rerum geſtarum ſeriem in quatuor* DECREVI *libros partiri. Quos ea contexui ratione, ut ſequens ſemper priorem quantitate ſui & numero Regum tranſcenderet: verbi gratia, primo continente quinque Regum actus; ſecundus contineret ſex: tertius ſeptem: quartus verò octo, & eo amplius.* Verùm huic aliàs difficultati memini me feciſſe ſatis cùm dicerem, Aimoinum, cùm ad fundationem Cœnobii ſui Floriacenſis perveniſſet, vel ſuſcepto in Vaſconiam itinere, aliave de cauſa, abrupiſſe filum Hiſtoriæ, ſcripta jam ad Abbatem ſuum epiſtola dedicatoria, nec poſtea ad decretam ſibi ab initio metam ſublato amantiſſimo patre atque exactore ſuo Abbone voluiſſe reverti. Sunt etiam quiD bus arrideat, Aimoinum quidem integram uſque ad Pipini inaugurationem pertexuiſſe Hiſtoriam, ſed incuria Monachorum Floriacenſium non fuiſſe deſcripta in omnibus ſaltem exemplaribus, quæ fundationem Cœnobii ſequerentur: unumque ex decurtatis illis codicibus è Floriacenſi delatum Abbatia veniſſe in manus Anonymi Pratenſis Monachi, quem interpolaſſe multis ſubinde inſertis & ad Ludovicum VII. continuaſſe Aimoini Hiſtoriam oſtendimus. Quòd verò data opera atque ex conſilio Aimoinus ipſe ſcabram illam ex Geſtis Francorum & Fredegario barbariem attexere operi ſuo voluerit tamquam purpuræ viles panniculos, & more mali Poetæ extremum fabulæ actum corrumpere, E nondum à me impetrare potui ut crederem. Neque enim difficilius erat inglorios illos Reges quàm cæteros eorum majores familiari ſibi politioris latinitatis colore utcumque veſtire.

His diſcuſſis, placet Controverſiæ caput aggredi, ac pluribus argumentis oſtendere Hiſtoriæ illius Francicæ, quæ extat capite 41. libri quarti definita, cuique Ducheſnius caput 42. cum aliquot verſibus adjecit, Auctorem non alium uſpiam quærendum fuiſſe ab Aimoino Floriacenſis cœnobii celeberrimo alumno, multiſque aliis nominibus de ſua ætate ac de omni retro poſteritate optimè merito.

Primam aciem occupabit Sigebertus Gemblacenſis Monachus, ætate proximus ſcriptor, qui anno Chriſti 1113. è vita migravit. Is capite 101. libri de Scriptoribus Eccleſiaſticis tam clarè litem decidit

omnem,

ita habet Colonienſis editio Suffridi Petri, vel, ut emendatius in Bibliotheca Eccleſiaſtica Auberti Miræi legitur, *Aimoinus Monachus Floriacenſis Hiſtoriam Miraculorum S. Benedicti ab Andrevaldo initiatam perfecit, perducens eam à tempore Odonis Regis uſque ad tempus Roberti Regis Francorum*. SCRIPSIT etiam HISTORIAM FRANCORUM ET SITUM GALLIARUM DISTINXIT. Huic validiſſimo nodo cuneum adhibere voluit Voſſius, ſed prorſus imbellem. Quid ita? Trithemius hoc ultimum prætcrit: nec proinde in ſuo Sigeberti codice reperit. Ergo nec Sigebertus ipſe ſcripſit, ſed videtur adjectum ab altero, qui confunderet Aumonium cum Aimoino. Quæ verò, malum! argumentandi ratio? An Trithemius, omnia expreſſit, quæ in ſuo Sigeberti codice reperit? ſi quædam conſultò omiſit, eaque non pauca, quid inde concludes? At id conferenti cuilibet exploratum eſt multos Scriptores omiſiſſe Trithemium, nec omnia eorum, quæ Sigebertus refert, opuſcula annumeraſſe. Quòd ſi tamquam fidelis actuarius omnia, quæ in Sigeberto ſuo reperit, tranſcripſit, codicem illum Sigebertinum peſſimæ notæ à ridiculo librario deſcriptum fuiſſe oportuit, mutilum, decurtatum, imperfectum. Deinde quæ vis argumenti? Apud Trithemium vel ex incuria vel ex ignorantia, aliave ex cauſa, puta quòd exciderit dormitanti librario, aut eraſa fuerit ſituve putruerit ultima hæc lineola, in editis hactenus deſideratur: ergo eam non ſcripſit Sigebertus, cùm tamen in omnibus editionibus ac mſſ. codicibus Sigeberti mihi ſaltem cognitis inveniatur abſque ulla ſuſpicione fraudis non ſecus ac præcedentia. Denique quàm inepta Aimoini ab Aumonio diſtinctio? ut Aumonius fuerit Monachus Floriacenſis ſive Sancti Benedicti ad Ligerim, vixeritque Othonis tertii tempore; Aimoinus verò ſæculo amplius antiquior fuerit Monachus S. Germani à Pratis. Nollem tam puerili ac joculari hallucinatione corruptæ vocis abuſum fuiſſe Virum magnum ad rem ſeriam. Adde quod negligentiæ liceat accuſare Trithemium qui ex multis opuſculis tam metro quàm proſa ſcriptis ab Aimoino unicum tantùm in medium proferat illudque corrumpat: *Scripſit poſt ad Renaldum Monachum volumen unum. De miraculis S. Benedicti lib. unum*: cùm nemo neſciat ſcipſiſſe duos qui extant. Quid ergo certi ex eo homine colligas, qui ne quidem Aumonium vocitet, ſed Ammonium?

II. Succedant Sigeberto noſtræ ac ſuperioris ætatis doctiſſimi viri, & in dijudicandis veterum Scriptorum monumentis oculatiſſimi: atque ut præteream Joſiam Simlerum in Epitome Bibliothecæ Geſnerianæ, qui Monachum fuiſſe Floriacenſis cœnobii, & ſcripſiſſe de Miraculis S. Benedicti librum, item de rebus Francorum ſive de eorum geſtis & origine excuſum Pariſiis & Lugduni, tum emendatiùs à Wechelo anno 1567. omnium inſtar unus eſſe poſſet Petrus Pithœus, de quo ejuſque notis plura dicemus ſequenti §. Huic tamquam ſuffragatores licebit adjungere Nicolaum Vignerium in Bibliotheca Hiſtorica ad annos 661. & 741. Claudium Falcetum capite 6. libri IV. Antiquitatum Francicarum, Jacobum Sirmondum ex quo id multi ſæpe audierunt, Andream Ducheſnium in editione perpurgata, quam bono publico vulgavit ejus filius, ac tandem cæteris, ne tædium afferam Lectoribus, prætermiſſis, duos clariſſimos ætatis noſtræ Scriptores; qui poſtquam hæc de Scriptoribus Eccleſiaſticis volumina parata fuerant à nobis, & maximam in partem typis excuſa, libros ſuos publicarunt, Hadrianum Valeſium J. C. dico, ac Joannem Launojum Theologum. Ille Tomo II. Rerum Francicis Cœnobii, vulgo Monaſterii S. Benedicti ad Ligerim vocati, Monachum fuiſſe, res Francicas quatuor libris expoſuiſſe, opus ſuum Abboni Abbati ſuo Rotberti Regis æquali nuncupaſſe, ſubjecit quoſdam, ut Aimoinum Monaſterii S. Germani Monachum probarent fuiſſe, non ſolùm Abbatum Cœnobii S. Vincentii Beatique Germani nomina, litteraſque Childeberti ſenioris ac Germani Pariſiorum Epiſcopi ad idem Cœnobium pertinentes fraude ac dolo malo inſeruiſſe operi ejus, ſed etiam quartum ejuſdem librum uſque ad Ludovici Pii quintum decimum imperii annum deduxiſſe, Annalibus Eginharti pro germano auctoris opere adjectis ac intruſis. Hic

B verò in Aſſertione Inquiſitionis in Chartam immunitatis, quam Beatus Germanus Pariſiorum Epiſcopus ſuburbano Monaſterio dediſſe fertur, cap. 15. Partis quartæ, adverſus Jacobum Brullium contendit, Aimoini Hiſtoriæ ſcriptoris locum, non Sangermanenſe, ſed Floriacenſe Monaſterium fuiſſe, tempus verò non idem ac Caroli Magni, ſed idem ac Hugonis Capeti & Roberti filii; idque tum publica ipſius Aimoini profeſſione, tum Pithœi, & Ducheſnii fide, aliiſque argumentis evincit. Idem de mſſ. Hiſt. illius, tum ſinceræ, tum ab Anonymo interpolatæ plura commemorat pag. 468. & ſequenti tradit Pariſiis extare veterem Hiſtoriæ hujus codicem mſ. quem Petrus Pithœus annotarit, adſcripſeritque

C verba hæc, *Aimoinus purus putus*. Certè in Bigotiano exemplari ſi bene memini ex V. C. Pithœi manu adſcriptum eſt: *Incipit Prologus Hiſtoria Francorum Aimoini Monachi Floriacenſis cœnobii*.

III. Argumentum ſuppeditat Epiſtola Nuncupatoria ad Abbonem Abbatem in hæc verba: DOMINO *Venerabili & in Chriſti dilectione fundato* ABBONI *Abbati*, TOTIUS GRÆGIS ILLI A' DEO COMMISSI MINIMUS AIMOINUS, *perpetuæ ſervitutis munus. Præceptis beatitudinis tuæ parui, Beatiſſime Pater, quibus præceperas, ut ingeniolum exercendo meum, quod tribuente Chriſto per tuæ ſollicitudinis tuorumque Diſcipulorum laborem ad meliora profeciſſe arbitrabaris, res geſtas Francorum ſive Regum quæ & ſub*

D *diverſos ſparſa libros & inculto erant ſermone deſcripta, in unius redigerem corpus opuſculi ac ad emendatiorem Latinitatis revocarem formam, &c.* Quis enim alius Abbo Abbas hìc intelligi queat, præter S. Abbonem, Martyrem vulgò dictum, virum per ea tempora eruditiſſimum, qui & diſcipulos plures doctrina præſtantes habuiſſe memoratur, & ſingulari amore Aimoinum, adhuc ætate quidem juniorem, ſed feliciori cæteris ingenio præditum proſecutus eſt. Lege vitam Abbonis, aliaque ab eodem Aimoino ſcripta, quæ Joannes à Boſco in Bibliotheca Floriacenſi publici juris fecit. Quæ verò ad hanc Epiſtolam repoſuit Brullius, frigida ſunt atque imbellia. Quis enim toto ſæculo nono in Cœnobio S. Germani vixit Ab-

E bo Abbas? aut ſi alteri Monaſterio præpoſitus fuerit Abbo, ad quod tempeſtate bellorum, aliave de cauſa jactatus diverterit Aimoinus Pratenſis, præterquam quòd leve effugium, quæſitamque è nubibus machinam nemo non videt, quomodo GREGIS, à Deo ABBATI *illi commiſſi minimus* fuerit Aimoinus, qui San-Germanenſi Abbati, cujus præceptis pareret, erat obnoxius? Quo pacto Aimoinus Pratenſis, aliorum magiſter, ad quem hæc Abbo poetaſter, *Sume botros, tibi quos tua fert Vitis adhuc virides, rubeant imbre tuo, radiiſque tuis. Continuò feris atque fodis, Tu celebrande, putas & eam, &c.*) ut ingeniolum exerceat ſuum, ad Hiſtoriæ ſcriptionem adigitur? Qui verò ſunt Diſcipuli Abbonis illius ficti, quorum ſollicitudine ac labore ad meliora profecerit Aimoinus Pariſienſis? At hæc omnia mi-

rum

virtutiique arduæ nobiliſſimum gymnaſium concurrerent.

IV. Summus accedit Aimoini erga Sanctum Benedictum patrem patronumque ſuum amor ac cultus non vulgaris. In Epiſtola ad Abbonem mox citata: *Id præcipuè conſervare curavi, ut in omnibus his libris mentio fieret* BENEDICTI PATRIS *certis ex cauſis: cui ego meum ſcire, meum poſſe, meumque vivere poſt Deum acceptum fero.* Cap. XVI. Libri II. *His diebus beatiſſimus* BENEDICTUS PATER *& primus* (ſic enim legendum, non prior) *in loco qui Sublacus dicitur, & poſtea in caſtro Caſſino, &c.* Capite 22. ejuſdem libri: *Hujus Principis* (Theodeberti) *temporibus, &c. Magna porrò nobis, ſi diſſimulare nolumus, indicta eſt probitatis neceſſitas, quibus donatum eſt tantum ac talem* IN PRÆSENTIARUM *habere* PATRONUM, &c. QUORUM, *in contemplatione totius orbis, creditur* ELEGISSE DOMICILIA, &c. *Sed &* ODO *venerabilis* ABBAS (qui Cæſaroduni Turonum anno 942. ſancto fine deceſſit & in Sancti Juliani Eccleſia ſepultus eſt) HUJUS FLORIACENSIS MONASTERII, IN QUO SÆPE NOMINANDUS CORPORE REQUIESCIT PATER BENEDICTUS, *ipſius memoriam in quodam ſermone mirificis extollit laudibus. Nos verò pro amore* TANTI PATRONI NOSTRI *his prælibatis ad Hiſtoriam recurramus.* Quòd ſi quis, & duos de miraculis Sancti Benedicti libros, & ſermonem de Feſtivitatibus ejuſdem Sancti Benedicti, ab Aimoino Floriacenſi ſcriptos, ac præcipuè caput 42. libri quarti opera Andreæ Ducheſnii ex manuſcripris optimæ notæ exemplaribus primùm anno 1641. publicatum ac fortè non abſque conſilio aliàs ſuppreſſum, ſuoque loco minimè ut par erat deſcriptum, ſubnectere voluerit, is dubio procul omni obſtinatiſſimos quoſque adverſarios, ſi qui tamen poſthac futuri ſint, convincet. Certè ſi reviviſcerent Baronius, Bellar. ſimileſque veritatis amantes, non ambigo, quin perpenſis rationibus ſupradictis, in noſtras illicò partes velis remiſque contenderent.

V. Agmen claudet obſervatio ſtyli paulò floridioris quàm ea ferrent tempora inſcitiæ tenebris immerſa; ſive, ut ejus verbis utar, Emendatior Latinitatis forma, quæ in omnibus Aimoino Floriacenſi tributis opuſculis eadem perſeverat, cùm diverſa omninò ſcribendi ratio reperiatur in iis, quæ de Translatione S. Vincetii ex Hiſpania Tarraconenſi in Aquitaniam primam, ac de Miraculis Sancti Germani Pariſienſis alter compoſuit, ut conſerenti patebit, neque enim vacat in ſingulis diutiùs immorari.

§. III.

Recenſentur quinque libri Aimoino tributi ex Pithœi marginalibus notis, noſtriſque conjecturis; & quid ab Interpolatore inſutum, quidve, & ex quibus in Appendice adjectum ſit, exponitur.

EXEMPLUM V. C. Pithœi ſequuti Nicotianum exemplar adhibemus ex Wecheliana editione anni 1567. ad noſtrum hoc examen adhibebimus. Ac 1. quidem ex pagina 16. ferè ſub medium capitis 6. Præfationis non vulgare mendum auferemus: 9. ultimo verſu pag. 20. *quorum eos è veſtigio pœnitere neceſſe eſt, cum incertis rumoribus ſerviant,* mendosè *moribus*. Emendatio ex lectione præcedentium pendet ac ſequentium.

Cap. 1. libri 1. pag. 24. *à palude perturbant* corr. *proturbant*. Pag. ſeq. cap. 3. *Sicambriam egreſſi ripas Rheni fluminis occupaverunt*: alii fortè melius *ingreſſi*. Paulò poſt: *Cùm majores ſibi copias, junctis ſibi Heraclio ac Joviniano Romanæ militiæ principibus, ad ſe ivïſſent*: corrige *adſcivïſſent*.

Cap. 4. pag. 27. Faramundus dicitur *ter denis annis regio honore functus*, & pag. 28. cap. 7. *Meroveo autem rege Francorum 16. anno hac luce caſſo*, Pag. 39. *ex ſua levitate* leg. *lenitate alios exiſtimantem*. Pag. 47. *Editus*, ſeu *Editius* ſcrib. *Ecdicius*. Verùm hæc dicis cauſa: longior enim ſim, ſi ſingula minutatim expendere aggrediar.

Cap. 24. pag. 71. Quæ de S. Genoveſa & utroque Germano Autiſſiodorenſi ac Pariſienſi Epiſcopis habentur ab Interpolatore S. Germani Pratenſis Monacho inſerta ſunt, ut obſervavit Pithœus, & abſunt ab editione Ducheſniana ad mſſ. codices recenſita.

Cap. 25. pag. 73. intruſum quoque Magnis illis viris dicitur Clodovei tumulo Epitaphium à Sancto Remigio, ut ferebatur, deſcriptum. Expungenda quoque de Clodovei morte verba iſta: *obiit verò anno Dominicæ Incarnationis quingenteſimo*, ut habent editiones Badiana, Wecheliana, & Freheriana, nam Breulius ad Sigeberti Baroniique calculos converſus edidit DXIV. cùm tamen in mſ. Sancti Germani legatur dumtaxat D, cum brevi ſpatio characteribus vacuo: quos ipſe pro libito finxit 14. ego, ſi fas eſſet, reponerem DXI. quo anno ad ſuperos evolavit Clodoveus.

Cap. 6. libri 11. pag. 87. *Rex autem Childemerus cùm duodecim tantùm Wandalis fuga periculo exemptus*, lege *Gilemerus & prælio*, tum cap. 16. pag. 110. dicitur *Theodorus*, qui fuit *Theodahatus*.

Pag. 113. pro *Aurelianenſi* ſive *Aureliano*, aliàs legitur *Aurelienſi* ſive *Aureliacenſi*. Seq. pag. deeſt in mſſ. Beati Germani viſio, ejuſque ad Epiſcopatum Pariſienſem promotio: ideoque è titulo capitis 18. extrema pars fuerat etiam à Ducheſnio reſecanda.

Pag. 116. ex cap. 19. nemo non videt delendum eſſe gloſſema illud nuperum, *ut beatiſſimus Germanus, Pariſiaca noſtra videlicet urbis Epiſcopus, nobis ſæpiſſimè retulit*. Quo enim tempore in Hiſpaniam profectus eſt Childebertus, & à Cæſarauguſtanis Sancti Vincentii Levitæ ac Martyris ſtolam (delendum quoque alterum gloſſema, *ideſt tunicam*) impetravit, nondum Germanus Cathedram Pariſienſem inſederat.

Cap. 20. Pagina eadem pro *Theodorus*, reſcribe *Theudus* aut *Theudis*: & paulò poſt, dele adventitiam illam ſententiam *ſecundùm beatiſſimi Germani diſpoſitionem*. Paginis verò 117. & 118. occurrit Pragmaticum Childeberti, cum brevi procemio, ab hiſce verbis: *Quam Eccleſiam quomodo, &c.* In editione Ducheſniana & mſſ. poſt *contulit munera*, nihil legitur. An verò Childeberti Regis ætate Pragmaticum illud conſcriptum ſit, non diſputo. Maneant ſua cuique jura velim illibata. Hoc tantùm contendo, Aimoini Floriacenſis Hiſtoriæ à Pratenſi Ano-

ſuos (quorum primus mox nominatur Autharius à Rege conſtitutus vir magnæ nobilitatis) ſpectantibus fuiſſe intermixtum circa annum 1165.

Cap. 25. p. 126. poſt verba : *B. Genovefa humata quieſcit*, deſunt in mſſ. *Tunc temporis*, & quæ ſequuntur, uſque ad *dictus fuiſſet ab Angelo*. In uno verò è Pithœanis, poſt, *ſucceſſitque ei Theodebaldus filius ejus*, adſcriptum erat, *à Faramundo ſucceſſione octavus*.

Pag. 132. cap. 29. cæteris omiſſis, quæ vulgatæ editionis præferunt, in Ducheſniana ad mſſ. codices exacta hæc tantùm habentur : *Idem Rex* (Childebertus) *poſt diutinam Regni functionem febre vexatus moritur ac Pariſius in Eccleſia Sancti Vincentii, quam ipſe fabricarat, ſepelitur. Ejus Regnum vel theſauri ad Clotarium lege redierunt.*

Pag. 143. ad calcem capitis 36. deſunt, quæ de *Auctario* & *Droctoveo* referuntur, & quæ cap. 2. libri 3. pag. 148. dicuntur de Præcepto immunitatis vel libertatis à Sancto Germano conceſſo : quod in prioribus Badiana & Wecheliana deſideratum exhibuit in ſua editione Jacobus Brulius pag. 75. notiſque non ſecus ac Pragmaticum illuſtravit.

Cap. 9. pag. 158. Abſunt omnia, quæ de B. Germani Hieroſolymitano itinere, & de reliquiis à Juſtiniano datis narrantur.

Cap. 16. pag. 171. *ferè octogenarius* dicuntur abeſſe cum Epitaphio aliiſque, ab his verbis *Ingrediente autem*, uſque ad, *Scubilio Abbas ei ſucceſſit in regimine*.

Cap. 42. pag. 211. addita ſunt Agricolæ Ep. Cabilonenſi, *qui utique in vita beati Germani Pariſiorum præſulis memoratur*, non ſecus ac pag. 233. cap. 57. inſerta videntur, *quam ipſe immunem, &c.* uſque ad *ibi contulerat*.

Pag. 285. cap. 87. pro *Marciacenſi* legendum arbitror *Arciacenſem Campaniam*.

Capite 92. extrema pagina 293. Monachus Germanenſis adtexuit : *His diebus defuncto Scubilione cœnobii Sancti Vincentii Abbate, Deſiderius ei ſucceſſit in regimine*.

Capitis 97. principium etiam in Ducheſniana editione fœdatur *Veneticorum* corrupta voce : ſic enim legendum autumo : *His diebus Alemanni Aventicorum fines ingreſſi Ultrajuranos, Cambeleno & Erpino Ducibus, ſibi obſiſtere conatos acie ſuperant.*

Libri quarti ipſo initio minus rectè dicitur à Francorum Regibus (Clotarii Majoris filiis nepotibuſque) per quinquaginta fermè & unum annos fuiſſe regnatum, 53. rectiùs quadrant uſque ad Clotarii junioris Monarchiam. Eidem capiti primo & aliud incubat mendum : *Theodoricus denique ſuis credulus perſuaſionibus quod Theodebertus ejus non eſſet germanus, effuſor extitit fraterni ſanguinis : cùm jampridem Merovei ex ſe* (legendum eſt, ex me) *geniti cruore pollutas gereret manus*. Confer caput 91. libri præcedentis. Eximendus quoque perhibetur ex fine ejuſdem capitis *Lupus Archiepiſcopus Senonenſis*, quem mſſ. codices Aimoini non agnoſcunt.

Cap. 8. pag. 323. *Hac etiam tempeſtate Deſiderio Abbate Monaſterii Germani diem obeunte, Gauſcio ſucceſſit in regimen.*

Capiti 17. ex Geſtis Dagoberti Regis, ſive ex Chronico Sancti Dionyſii, multa ſunt inſerta. Pro *Longolaria ſilva* occurrit alicubi *Langanatia* cap. 18. Cæterùm ad paginam 334. hæc Petri Pithœi manu adſcripta ſunt : ab hoc loco vetus codex Aimoini, qui eſt Eccleſiæ Beati Dionyſii, nonnihil diverſus eſt ab hoc Germanico. Incipit : *Anno igitur 45. regni ſui Clotarius Magnus Rex moritur*, uſque ad illa, quæ ſunt infra pagina 378. *Accepit autem ipſe Ludovicus uxorem de genere Saxonum, &c.*

na 360. initio, monet Pithœus ex Germanenſi exemplari intexta cap. 30. & addita ad calcem 31. *His diebus vita decedente Gauſcione Sancti Germani Abbate, Germanus regiminis locum ſuſcepit.*

Pag. 378. poſt, Deo ſervientium Monachorum ſtatuit : adſcripſit Pithœus extremo capiti 41. *Hactenus Aimoinus Floriacenſis*. Ad marginem verò notavit : Hæc minoribus ſeu mutatis literis deſcribi debuerant, nimirum, *Hactenus liber Floriacenſis Monaſterii Sancti Benedicti ſupra Ligerim geſta Francorum recitat. Quæ verò ſequuntur, non Aimoini, verùm alterius cujuſdam Hiſtoriographi ſunt, &c.* Addit idem V. C. Et hic quoque in veteri libro Floriacenſi ſpatium eſt. Tum ſubjicit : Quæ ſequuntur (nimirum cap. 42.) *Poſthac igitur Rex, &c.* ſunt & in vetuſtis exemplaribus Aimoini puri puti, ſed disjuncta à præcedentibus uſque ad coronationem Caroli. Pag. 462. *Imperator & Auguſtus appellatus*. Et verò ſunt ex Geſtis Francorum veteribus ad verbum tranſcripta uſque ad illum locum cap. 52. pagina 390. *Qui nunc anno ſexto in regno ſubſiſtit*. Ad quem hæc adnotata leguntur : *Huc uſque ex Veteribus Francorum Geſtis : cætera ex Gregorii Appendice uſque ad finem capitis* 57.

Pag. 980. & ſeqq. ab Interpolatore Monacho qui anno 1165. vivebat, intexta ſunt Geſtis Francorum aliiſque deinceps quos conſarcinavit Scriptoribus, non ſecus ac præcedenti Aimoini Floriacenſis Hiſtoriæ, quæ ſequuntur de Abbatibus Cœnobii Sancti Germani : *Cujus temporibus Sigo Abbas Cœnobio Beati Germani Pariſienſis nobiliter præfuit*. Scitè autem & ad rem noſtram omnino accommodatè obſervat Pithœus, hæc & ſimilia reperiri quidem in veteri codice Germanico, at non in Dionyſiano.

Pag. 384. *Decedente quoque Sigofrido Abbate Cœn. S. Germ. Par. Babo in regimine ſubſtituitur.* Et pag. 385. *Babone quoque C. S. G. Abbate obeunte, Childerannus ei ſubrogatur in paſtorali procuratione. Childeranno autem diem obeunte, Hunfridus curam Monaſterii S. Germani accepit.*

Pag. 386. *Hunfrido Abbate hominem exeunte, Gundremarus vir ſtrenuus regimen Eccleſiæ ſancti Germani eſt ſortitus.* Tum, *Defuncto his diebus pia memoria Gundremaro, Tedelmarus paſtorale ſumpſit officium.*

Pag. 390. *Tedelmaro autem Abbate Monaſterii S. G. defuncto, Lanfredus ei in regimine ſubrogatur.* Quæ præcedunt verba : *Franci verò Theodericum Kala Monaſterio enutritum filium Dagoberti junioris Regem ſuper ſe ſtatuunt : qui* NUNC ANNO SEXTO IN REGNO SUBSISTIT, ea in Geſtis Regum Francorum ab Auctore coætaneo conſcriptis, & à Ducheſnio editis Tomo 1. agmen claudunt, evincuntque, nec Aimoinum Pariſienſem, nec Floriacenſem, parentem habere poſſe.

Pag. 391. *Per idem tempus rebellantibus Saxonibus*, &c. Hæc ex Appendice Gregoriana, ſeu Fredegarii Scholaſtici Chronico fuere delibata. Vide pagina 770. Tomi 1. Collectionis Ducheſnianæ num. ſeu Sectione 108. & obſerva verba iſta ex cap. 54. pag. 393. edit. Wechelianæ : *à paſſione Domini uſque ad* ISTUM ANNUM PRÆSENTEM, *qui eſt XIX. Principis Caroli, ſunt anni* 735. neutri Aimoino convenire poſſe.

Pag. 394. *Eo tempore gens impia Wandalorum*, &c. uſque ad finem capitis 55. deſunt apud Fredegarium, & videntur deprompta ex aliquo Senonenſium Hiſtorico, fortè Odoranno aut Hugone, &c.

Pag. 397. *Urbes famoſiſſimas*, &c. quæ in Dionyſiano exemplari teſte Pithœo ſic concipiebantur : *Ucetium, Nemanſum, Altimurium, Subſtantionem quamodò*

Digitized by Google

vero iit Corbonenſe Monaſterium, quilve & ubi ſitus Corboniſus pagus ex Capitularibus Regum noſtrorum atque aliunde nobis non ignotus, alterius eſt operæ pleniùs explicare.

Pag. 399. poſt verba ultima cap. 57. *in baſilica Sancti Dionyſii Martyris*, Pithœus hæc adſcripſit: Huc uſque Appendix ad Gregorium Turonenſem. Cætera alterius ſunt Auctoris. Quæ ſequuntur uſque ad finem libri quarti ſunt magna ex parte ex Annalibus Pipini, Caroli & Ludovici impreſſis Coloniæ in 16. & aliis nondum editis. Eos tibi Annales ſuppeditabunt ſecundus & tertius Tomus Collectionis Ducheſnianæ ab Eginartho aliiſque conſcriptos.

Pag. 400. Interpolator de ſuo nonnulla addidit initio cap. 59. *Hoc igitur* uſque ad *detinetur*: ac medio, *Pace itaque peracta*, uſque ad, *& igni vaſtavit*. Tum multa cap. 62. pag. 405. *ſequenti anno venerabilis Lanfredus*, &c. uſque ad capitis finem. Pagina 409. *His diebus Lanfredo decedente, Guichardus Eccleſiæ Sancti Germani Abbas præficitur*. Pag. verò 404. poſt illa verba in fine capitis 61. *ad ſuſceptionem regni*. Hucuſque ſe ſcripturum pollicitus fuerat Aimoinus in Præfatione.

Pag. 429. ad calcem cap. 63. *His diebus defuncto Guiſcardo Abbate C. S. G. Robertus in regimine ſubſtituitur.*

Pag. 471. cap. 95. macula parva nigra in medio ſolis centro conſpecta dicitur ab ipſomet Annalium ſcriptore Aſtronomiæ non imperito, qui ſuperſtes non potuit eſſe uſque ad annum 892.

Pag. 487. ſub finem capitis 100. *Robertus Abbas Sancti Germani m. vita deceſſit, Irmino quoque prudentiſſimus vir loco ejus ſucceſſit.*

Pag. 490. c. 102. ad illa verba: *Cujus rei nuntium cùm Ludovicus filius ejus*, &c. notavit Pithœus. Huc uſque geſta. Sequitur Eginarthus in veteri exemplari. Sed quæ hic ſequuntur, ſunt ex Annalibus Ludovici Imperatoris, in quibus & hæc per annos diſpoſita ſunt.

Pag. 532. *Ipſe autem ven. Abbas præfatus Hilduinus*, & quæ ſequuntur ad finem cap. 114. ab Anonymo Interpolatore profecta ſunt, non ſecus ac quæ pagina 540. ad finem cap. 117. leguntur. *Verùm nunc paruniper retrocedamus. Nam dum ſtuduimus geſta glorioſi Caroli Auguſti continuare, omiſimus primordia hujus clariſſimi Imperatoris Ludovici dilucidare. Sed hoc nobis videtur* ALTERIUS LIBRI *initio congruum fore. Quod quamvis fiat præpoſtero ordine, tamen continuabuntur prima ultimis, omiſſis plurimis in medio jam prælibatis, quæ tamen ſuo loco ſubſtringentur paucis.* Hæc Interpolatoris verba: quibus ex Prologo vitæ HLudovici Pii ab Homine Palatino ſcriptæ ſubjiciuntur iſta: *Nam virtus adeò glorioſo Principi*, &c. *Porrò, quæ ſcripſi uſque ad tempora Imperii*, ADHEMARI *nobiliſſimi & devotiſſimi Monachi relatione didici, qui ei coævus & connutritus fuit. Poſteriora autem* (ideſt ab anno 813. uſque ad annum 840.) *quia ego interfui rebus Palatinis, quæ vidi & comperire potui, ſtylo contradidi*. Vide Paginam 287. Tomi 2. Ducheſnianæ Collectionis. V. C. Pithœus poſt *exultatione celebravit*, annotavit: Huc uſque ex Annalibus Regum Caroli & Ludovici Coloniæ impreſſis in 16. Quæ ſequuntur, ſunt ex Præfatione ejus Imperatoris, ex qua ſequens liber excerptus eſt: *Famoſiſſimus Regum, nullique*, &c. uſque ad pag. 634.

Pag. 544. *Lutetias, quæ alio nomine Pariſii vocantur, ſe ſe recepit*, ab illis verbis, *Tunc ejus adiit præſentiam Ven. Robertus*, uſque ad capitis finem Interpolator omnia ſubjecit, ex Monaſterii ſui Archivis. Jacobus Breulius duo Caroli Magni diplomata charactere Italico diſtinxit: ſed omiſit, quod in editione Vvecheliana initio pag. 547. legitur primùm fuiſſe *redintegratum Pariſiis.*

Pag. 577. Idem Anonymus S. Germani Monachus de ſuo iſta inſeruit non obiter prætereunda: *ſed hæc jam ſuperius dicta ſupprimantur*, tum paulò poſt pagellis aliquot ex Vita Ludovici Pii omiſſis: *Sed ea, quæ jam dicta ſunt, omittentes reliqua perſequamur*, ad quæ idem Pithœus: Compilatoris ſunt, omittentis hic quædam, quæ ſupra libro 4. ex Annalibus Ludovici jam adſcripſerat.

Pag. 578. *defuncto quoque Irminone Hilduinus B. Germani Eccleſiæ Abbas præficitur*. Tum pag. ſeq. *Ut autem pateſcat*, &c. uſque ad finem capitis 10. ſunt ab eadem manu: necnon pag. 584. *Verùm hæc ſuperius jam digeſta latiùs, ſufficiat hic tantummodò prælibaſſe. Eadem itidem tempore defuncta Hirmengarde regina, ut jam ſupra notavimus*, &c. pag. 585. poſt *crudelitate*, Pithœus ſcitè adjecit, inter hæc multorum annorum hiſtorias omiſſas fuiſſe, ab anno ſcilicet 822. ad 828. *Cùm igitur conventus habitus eſſet publicus Aquiſgrani, ubi cum in aliis, tum maximè fervebat res* (ut ſupra dictum eſt) *in marcha Hiſpanica*, &c.

Pag. 614. *Nam Hilduinus ibi affuit Abbas*, uſque ad, *abſtulerat Eccleſiæ*, & pag. 615. 616. 617. *Pipinus gratia Dei Rex Aquitanorum*, &c.

Pag. 619. Auctor alium ſe deſignat ab alterutro Aimoino, dum ait, *accito quodam, itemque me qui hæc ſcripſi, & qui hujus rei* (Aſtronomicæ) *ſcientiam habere credebar.*

Pag. 626. cùm de Ebroino Pictavienſi Epiſcopo mentio incidiſſet, hæc ab Interpolatore inſerta ſunt. *Dans ei regimen Abbatiæ Sancti Germani Pariſienſis. Nam Hilduinus Abbas jam deceſſerat*. Quod poſtremum, an verum ſit, memini me aliàs in controverſiam vocaſſe, nec immeritò ſanè.

Pag. 634. ferè ſub exitum Capitis 19. *nobiliter ſepelivit*. Huc uſque Aſtronomus Vitæ Ludovici Pii ſcriptor. Cætera, quæ tum hoc 19. tum toto capite 20. ſequenti habentur, Interpolator Monachus anno circ. 1165. addidit, partim ex vulgaris Annalibus, ſed malè intellectis, partim ex arcanis Monaſterii ſui monimentis. Quod verò, non ab Aimoino Pariſienſi, aliove ejuſdem ætatis viro ſcripta ſint, quæ cap. 19. adjecta ſunt, ab illis verbis. Obiit autem anno Domini 840. docent nonnulla. I. Quòd inter filios Ludovici Pii Imper. qui Bello Fontanetico in Burgundia pugnarunt, numeret Pipinum, qui junior fuit, Ludovici Pii nepos, ac ſenioris biennio ferè ante patrem defuncti filius. II. Quòd Ludovicum Germaniæ Regem vendicaſſe ſibi Burgundiam aſſerat, ac in Regem unctum fuiſſe; Pipinum verò Aquitaniam poſſediſſe. III. Quòd Lotharius partem Franciæ obtinuerit, *quæ uſque* IN HODIERNUM DIEM *ex ſuo nomine Lotharii regnum appellatur.*

Pithœus obſervat in Dionyſiano exemplari ea quæ

Digitized by Google

quæ ſequuntur Vitam Ludovici Pii, diverſa eſſe ab iſtis, ac totum caput 20. interpoſitum ad aliquot annorum lacunas reparandas, ſapere omnino Germanenſem Monachum.

Pag. 636. & ſeqq. à cap. 31. uſque ad 61. curioſum Lectorem moneo putas putas eſſe lacinias ex Annalibus Bertinianis decerptas. Vide Tomum 3. Hiſtoricorum coætaneorum Franciæ à Ducheſniis editorum à pag. 235. uſque ad 261. ab illis verbis, *Lotharius autem* (non Imperator, ſed ejus dumtaxat filius Lothatingiæ Rex) *Roma latus promovens uſque Lucam civitatem venit*, &c. Interpolator verò his de ſuo inſeruit pag. 647. *Ea tempeſtate ſecunda irruptione Nortmanni Pariſios venerunt, & B. Germani Monaſterium depopulati ſunt, cellarioque Fratrum igne immiſſo, cum præda undequaque adquiſita redierunt*. Pag. 659. poſt Gauzlinum Abbatem ſubjecit, *Monaſterii Sancti Germani*, pag. 660. quædam prætermiſit, pag. 662. *focii & focium* mendosè legitur etiam in mſ. Sancti Germani pro Photii & Photium, vel quemadmodum Ducheſnius edidit, Focii & Focium: pag. 688. *Ea tempeſtate Gauzlinus Abbas*, &c. bene multa uſque ad finem capitis 34. ad Monaſterium Beati Germani pertinent. Deſunt verò in Annalibus Bertinianis, & à veritate procul abſunt, quæ Interpolator ille de Carolo Calvo attexit ſub finem cap. 35. *Sepelierunt eum in baſilica B. Euſebii Martyris in civitate Vercellenſi*, &c. Delenda quoque ex cap. ſequentis initio dictio, *Vercellis*, atque ex fine cap. 40. hæc verba: *vir plenus omnibus immunditiis & vanitatibus*.

Pag. 723. poſt *reſidere permiſit*, uſque ad, *componi fecit*, quædam interjecta ſunt de rebus cœnobii Sancti Germani, quæ in Annalibus non extant. Imò nec in veteri codice extare *idem namque*, &c. monuit Pithœus.

Pag. 725. *quo venerant, redierunt*. Huc uſque Annales Sancti Bertini vulgò appellati. Quæ ſequuntur uſque ad finem capitis ab Interpolatore promanarunt.

Pag. 726. capitis 42. pleraque ad verbum exſcripta ſunt ex capite primo libri 2. de Miraculis Sancti Benedicti Floriacenſis, auctore noſtro Aimoino, cui Interpolator inſeruit: Ea tempeſtate Gozlino Epiſcopo & Abbate defuncto Ebolus nepos ejus Abbatiæ ſuſcepit regimen.

Pag. 728. *Quo obeunte, recepit regnum Carolus puer*, &c. uſque ad *Symphoriani Martyris*, leguntur in Chronici Hugonis Floriacenſis fragmento pag. 347. Tomi 3. Ducheſnianæ Collectionis: quibus de Roberto Abbate quædam admiſcuit Monachus Interpolator à pag. 729. uſque ad 732. & finem capitis 41.

Capitis 42. principium uſque ad, *in Baſilica Sancti Furſei*, & quædam alia ex eodem fragmento deſumpta nonnullis ad Cœnobium S. Germani ſpectantibus immixtis, hoc & ſeqq. capitibus 43. & 44. uſque ad initium pag. 740. Deinde ſubjiciuntur nonnulla ad idem pertinentia de *Guallone*, *Alberico*, & *Morardo* Abbatibus. Videnda quoque pagina 142. Tomi 4. Hiſtoricorum Coætaneorum Franciæ, unde quædam in cap. 44. & 45. decerpta.

Pag. 741. extremo ferè capite 44. poſt, *Ludovicum & Carolum*, Pithœus refert ſe vidiſſe in Veteri codice hæc verba: *His ita peractis primores Franciæ apud Noviomum civitatem congregati communi conſenſu jam dictum Hugonem Ducem elegerunt ſibi in Regem. indeque unctus Rhemis 5. Nonas Julii, & in eodem anno ipſe Hugo Robertum filium ſuum conſortem regni adſcivit atque benedici fecit in Regem Rhemis Kalendis Januarii: qui poſtquam Hugo gubernavit Regnum Franciæ annis penè 11. defunctus 9. Kal. Novembris ac ſepultus in Eccleſia* [illegible] *mini 896. ſucceſſore filio Roberto, qui poſt eum rexit regnum Franciæ.*

Pag. 742. *In illis diebus*, &c. ex eodem Hugone Floriacenſi. Vide Tomum 4. Ducheſniorum pag. 142. Quæ verò dicuntur de *Morardi* obitu & *Ingone*, *Guillelmo Divionenſi*, atque *Aldrado* Abbatibus, ea merito imputaveris Interpolatori, ut quæ ſequuntur de Beina, quæ temporibus Regis Roberti erat de Dominio Sancti Germani. Ejus enim occaſione graviſſimus error diu contaminavit Hiſtoriam Francicam. Joannes Tilius V. C. & poſt eum benè multi docuerunt clariſſimos Toparchas Monfortios è Regia ſtirpe deſcendiſſe, à Roberto Rege & N.... domina de Novigento prognatos, quod falſiſſimum eſt. Occaſionem præbuit malè feriatus impoſtor, qui eùm nomen Comitis illius, unde tamquam è radice produit ingens ac bene nota Gallis Monfortiorum progenies, quòd Cœnobio Germani Beinam abſtuliſſet, exoſum haberet, lineam unam alteramve malo more abraſit. Unde factum eſt poſtea, ut Jodoci Badii vel Guillelmi Parvi non ferenda in viris eruditis incuria, nulla habita hiatus illius, ſive lacunæ, quam aſteriſcis deſignare debuiſſent, ratione, ſequentia cum præcedentibus contra mentem Interpolatoris noſtri ac rei hiſtoricæ veritatem necterentur in prima anni 1514. editione: unde in alias idem quoque mendum defluxit connivente ad hoc & ſimilia, qui mſ. codicem poſſidebat, Jacobo Breullio. Neque enim Robertus Rex *firmavit Montisfortem & Sparnonum*, nec duxit *dominam de Novigento*, nec ex ea genuit *Amalricum*, &c. quæ pluribus V. C. explicabit in Genealogico opere. Ambigo, nec abſque cauſa, cujus nam ſint hæ Genealogicæ ſeries uſque ad finem capitis 46. an ab Interpolatore, aliove profectæ. Quæ enim habentur de Henrico & Philippo Regibus cap. 47. & ſeqq. eumdem referunt Hugonem Floriacenſem, cujus narrationi Pag. 751. Interpolator miſcuerit pauca de Adraldo, Huberno, Roberto, Petro, & Hambardo Abbatibus Sancti Germani.

Cap. 49. pag. 755. ferè extrema, *Ludovicus autem præfati Regis Philippi filius, quoniam in adoleſcentia*, &c. quæ ſeqq. auctorem habent Venerabilem Sugerium Monaſterii Sancti Dionyſii in Francia Abbatem. Vide caput 13. Vitæ Ludovici Groſſi Regis pag. 293. Collectionis Ducheſnianæ. Tum 21. pag. 306. & ſeq. ubi de Alardo Willebaldi & de Haymone Varia vacca, & de Arvernorum Comite ac Epiſcopo pag. 313. de Carolo Flandriæ Comite pag. 315. ac vindicta in Flandros, ex quibus multa poſſent, ſi vacaret, emendari.

Pag. 768. de *Raimaldi* ſucceſſore *Guillemo*, atque *Hugone* Abbatibus Interpolator attexuit quædam ad calcem capitis 50. Ab eodem priores quatuor verſus capitis 51. cui ſtatim ex eodem Sugerio agglutinavit, quæ de Philippo Ludovici Groſſi filio narrantur pag. 318. Coronatio Ludovici junioris facta Rhemis paulò aliter narratur ab Interpolatore, qui & alios Groſſi filios recenſuit, ac per anacephalæoſim præclara ejus opera collegit, mortemque breviter expoſuit, licèt eam mendosè anno 1136. adſcripſerit.

Ludovici Juvenis res geſtæ, quæ ab ultimo verſu pag. 770. editionis Wechelianæ inchoantur iſtis verbis: *Igitur glorioſus*, &c. excuſæ ſunt pag. 412. Tomi 4. Sylloges Ducheſoianæ ex mſ. exemplari V. C. Jo: Bapt. Hautini, quod ex vetuſtiore Monaſterii Sancti Maglorii codice deſcriptum fuerat. Iis Interpolator pro more inſeruit ſub finem cap. 51. mortem *Hugonis*, cui *Gillo* ſucceſſit, qui cap. 52. quoniam tanti regiminis oneri non ſufficiebat, paſtoralem

§. IV.

Voſſii, aliorumque recentiorum de Aimoino errores refelluntur.

PERACTA tandem, non ſine tædio ac labore, librorum 5. Aimoino tributorum luſtratione, indicatiſque fontibus, ex quibus Interpolator Anonymus rivulos in ſuas deduxit areolas, placet nunc Recentiorum aliquot Scriptorum, ac præſertim Gerardi Joannis Voſſii non vulgares de Aimoino ejuſque Continuatore aberrationes in unum veluti faſciculum colligere ac refellere.

Is cap. 34. libri 2. de Hiſtoricis Latinis in ſecunda editione, quæ poſt ejus obitum prodiit, Nithardo & Candido Fuldenſi ſubjungit Aimoinum Monachum Hiſtoriæ Francicæ auctorem, cumque ætate Caroli Magni, Ludovici Pii ac Lotharii floruiſſe contendit: quamvis dubius ancepſque animi quid ageret, quamque ſequeretur opinionem, multa modò cum Baronio & Breullio peccat, modò cum Ranchino atque Frehero, in quorum obſervationes prioribus paulò accuratiores poſt primam editionem inciderat.

I. Poſſevinum & Carolum Sauſſejum falsò arguit, quòd Aimoino Hiſtoriæ Francicæ ſcriptori tribuerint libros de Miraculis Sancti Benedicti, idemque mendosè adſtruit Adrevaldum & Adelerium multò poſt Aimoinum Hiſtoricum ſcripſiſſe.

II. Aimoinum ab Ammonio, ſeu Aumonio, malè diſtinguit, cùm ſit unus & idem, qui vixit Othonis III. tempore circa an. *990*.

III. Quæ dicuntur libro 4. extremo de Aſtronomo illo, qui rebus interfuit Palatinis, & quæ vidit ac comperire potuit de geſtis Ludovici Pii, ſtylo contradidit: quæ verò de eodem non vidit, antequam ad imperium perveniret, relatione Adhemari Monachi didicit, tribuere non eſt veritus poſt Breullium, Baronium, Bellarminum, & quoſdam alios, Aimoino Monacho Pariſienſi, ſcribæ & amanuenſi Cœnobii Sancti Germani, qui regnante Carolo Magno vixdum puer erat, & adhuc anno Chriſti 892. ſuperſtes erat oppidò longævissimus, ſi jam anno 813. aut 814. rebus intererat Palatinis. Subdit tamen metuere ſe, ne Notarius ille alius ſit ab Hiſtoriographo, ac Breullius perperam ex duobus unum concinnarit. Paulò poſtea peritior factus ex Ranchini ac Freheri commentariis, Breullio ſuo nuncium remittit.

IV. Malè corrigit Poſſevinum: neque enim in eo menda librarii oſcitantis fuit, quòd 890. pro 840. poſuerit, ſed quòd unam omiſerit Centuriam. Claruit enim Aimoinus Floriacenſis ex Trithemii calculo anno *990*. Pariſienſis verò vivebat 890. ut docuimus ex Abboni Poetæ verſibus.

V. Aſſerit potuiſſe Aimoinum Pariſienſem ſcribere etiam illa, quæ Carolo Calvo, Ludovico Tertio, & Carolo Craſſo evenerunt, cùm certum ſit ea, paucis exceptis, omnia deprompta eſſe ex Annalibus Bertinianis, ut quæ præcedunt de Carolo Magno & Ludovico Pio partim ex Eginharti aliorumque Annalibus, partim ex Aſtronomo Aulico.

VI. Conjectura ejus nulla eſt, qua ſuſpicatus eſt locum adducens ex Aimoini libri V. capite primo, eum citaverit ex Appendice Aimoini. In quo falli Voſſium liquet ex ante dictis.

VIII. Nec melior eſt ejus divinatio altera: ſtatuiſſe quidem primùm quatuor dumtaxat libros ſcribere, ſed cùm poſtea multos ſupereſſet annos, decreviſſe & ſuorum temporum Hiſtoriam pandere, ac tum extrema verba quarto eſſe libro adjecta, eamque quinti libri partem, quæ eſt de Temporibus Aimoini. Mirum ſanè ab homine omnium confeſſione doctiſſimo Hiſtoriam vocari centonem ex vilibus atque aliunde emendicatis pannis ab anno circiter *660*. conſutum.

IX. Quòd Abbonem, cui dicata eſt Francica Hiſtoria, alium fruſtra quærat à celeberrimo Collegii Floriacenſis Antiſtite Abbone, qui idibus Novembris anni 1004. apud Regulam à Vaſconibus lancea interemptus eſt, ac Poſſevinum rectè ſentientem arguere videatur.

X. Quòd ex fide Jacobi Breullii, quam ſupra excuſſimus, quamque ipſe poſt valdè fluxam agnovit, affirmet Aimoinum ſedulò commemoraſſe ordine Abbates Cœnobii Sancti Germani à Pratis, non omiſſis præcipuis ejus privilegiis, quæ in Archivis aſſervantur, nec cuivis patere ſolent, indeque concludat fuiſſe Monachum ejuſdem loci. Hoc enim ab Interpolatore Monacho Pratenſi centum ac ferè *60*. poſt obitum Aimoini annis attentatum fuit, eo, quem ſupra docuimus, fine, nec inutili, nec flagitioſo, ſi auctorem præcipuum alioſque deinceps, quibus ſua aſſumenta intexuit, de nominibus propriis appellaſſet, ſuaſque *παρενθέσεις* ab eorum oratione vel characteris diverſitate, vel anſulis, aut aſteriſcis, aliove quovis modo ſejunxiſſet.

XI. Quòd tradat non ineptè occurriſſe Breullium argumento, quo demonſtravimus, ex eo quod Abboni dicata ſit Aimoini Hiſtoria, illum non Pariſienſem, ſed Floriacenſem fuiſſe Monachum. Nihil enim excogitari poteſt apud æquos rerum æſtimatores, ut nihil aliud dicam, imbecillius, quàm ſi relicto Abbone tamquam meridiano lumine in profundiſſimam te ignorantiæ noctem immergas.

XII. Certiora ſe pronunciaturum pollicetur, ſi viſus fuiſſet Aimoini liber de Vita Abbatis Floriacenſis ad Herveum Clericum. Atqui editus erat jam ab anno *1605*. à Joanne de Boſco Cœleſtino Monacho in Bibliotheca Floriacenſi Lugduni in 8.

XIII. Eodem cum Baronio ad annum *869*. implicitus errore, Aimoinum unum fuiſſe dicit ex iis, qui venerationi Imaginum adverſarentur. Neque enim ea, quæ recitat, ſunt aut Floriacenſis, aut Pariſienſis Aimoini verba, ſed Auctoris Annalium Bertinianorum, qui ſæculo Chriſti nono, cùm hæc ferveret apud Gallos controverſia, vivebat; quemque haud ſat bene diſcuſſum exſcripſit Pratenſis Monachus utrique Aimoino ætate junior. Confer quæ à Badio folio CXX. & à Wechelo pagina *662*. edita ſunt (nam Breullius uſus vitiato quacumque tandem ratione mſ. codice, atque expunctis aliquot lineolis contrarium in ſenſum vertit omnia, ut jam obſervavit Voſſius) cum iis quæ leguntur pag. 244. III. Tomi numquam ſatis Laudatæ Ducheſnianæ Collectionis.

XIV. Quòd occaſionem nactus accuratiùs omnia penſi-

quoniam forte fortuna inciderit in ea, quæ Guillelmus Ranchinus & Marquardus Freherus de Aimoino in litteras retulerant, non refellerit errores plurimos, quos minus cautè ex aliorum ac præcipuè Jacobi Breullii ſcriptis corraſerat: ſed pingui tantùm minerva docuerit eos falli, qui Hiſtoriam Francicam ſub Aimoini nomine editam, extendi putarunt ultra initium regni Pipini, quæ eſt ſententia Ranchini: imò, quod Frehero viſum, non provehi ulteriùs, quàm mſ. Floriacenſis codex Hiſtoriam Aimoini, qui ſeu fato præreptus orbi, ſeu valetudine, vel negotiis impeditus, non potuerit eo uſque eam perducere, quò ſtatuerat.

XV. Auctorem illorum quæ à cap. 58. libri IV. uſque ad finem illius, de Pipino, Carolo Magno, & Ludovico Pio dicuntur, ſtatuit eſſe ex Pithœo quidem Adhematum, ex Papyrio autem Maſſono Adhelmum nominandum. Verùm & ipſe, & hi ex quibus iſta mutuatus eſt, opinione ſua falſi ſunt. Neque enim Aſtronomus ille auctor Vitæ Ludovici Pii ait ſe ex Adhemari nobiliſſimi Monachi ſcriptis, ſed relatione tantùm didiciſſe ea, quæ litteris conſignavit.

XVI. Compilatorem ait poſtremæ partis ſatis antiquum videri: quædam tamen ab aliquo longè recentiore eſſe inſerta, utpote in quibus, non modò Saxonis Grammatici, ſed etiam Marci Antonii Sabellici, & Roberti Gaguini fiat mentio, quos anno MD. vixiſſe omnes ſciunt. Verùm non pepercit, quæ ex Marquardo Frehero hauſerat, cùm is tantùm dixerit eum, qui libros Aimoini in capita diſtribuerit, & capita ipſa præſcripſerit, recentiorem eſſe Compilatore, ſeque exiſtimare eumdem, qui primus recenſuit, Joannem Nicotium eamdem ſimul operam præſtitiſſe, hoc eſt Saxonis, Sabellici, & Gaguini mentionem intexuiſſe. Qua in re non ſecus atque in aliis quibuſdam ipſe etiam lapſus eſt cæteris, quamquam accuratior, Freherus, quem conſulat Lector.

Idem Voſſius cap. 41. ejuſdem libri II. in nonnullis hallucinatus eſt. I. quòd S. Abbonem occiſum velit anno 1003. II. quòd alium ſtatuat ab Abbate, cui ſuam Aimoinus nuncupavit Hiſtoriam. III. quòd Trithemio oſcitanti aut erranti malit habere fidem, quàm Sigeberto. IV. quòd Aumonium disjungat ab Aimoino: unus enim & idem fuit Floriacenſis Monachus librariorum inertia, modò in Aumonium, modò in Ammonium ſeu Annonium transformatus. Neque ex ſcriptis Aimoini Hiſtorici comprobari poteſt eum ſæculo Chriſtianæ æræ nono vixiſſe: præſertim ſi repudiata Breullii opinatione in Ranchini ac Freheri partes conceſſerit.

Guillelmus Ranchinus in Monſpelienſi ſchola Juris Antecellor, & in ſuprema Subſidiorum Curia Occitana Fiſci Advocatus cap. 15. libri primi Variarum Lectionum pollicitus eſt docturum ſe, qui ſint ejus Francicæ Hiſtoriæ auctores, quæ Aimoini nomine circumfertur. Verùm & ipſe peccavit in pluribus. I. quòd primum quidem Auctorem, eumque de nomine notum, hoc eſt Aimoinum, velit ea omnia ſcripſiſſe, quæ extant uſque ad coronationem Pipini, in eoſque perversè invehatur, qui velut æqui finium regundorum arbitri à capite 42. Aimoinum decurtant ac detruncant. II. quòd alios poſteriores, & quaſi optiones, incertos dicat, atque ignotos: Fredegarius enim, Eginarthus, Hugo Floriacenſis, ac Sugerius ſat noti. An verò Monachi omnes, ut conjicit? Fredegarium & Aſtronomum ſi excipias, de cæteris id haud ægrè concedam. III. quòd non viderit vir ſanè ingenioſus ea, quæ à cap. 42. libri 4. decurrunt uſque ad 54 aut 61. ex Geſtis & Fredegario, longiùs abeſſe ab oratione Aimoini, quàm quæ poſtea ſequuntur ipſius ſua alienum duxerit J. C. ille decidere quonam tempore Aimoinus ille primarius ſeriptor, & in quo Monaſterio vixerit, in quo tamen præcipuus totius difficultatis vertebatur cardo. V. quòd non viderit tum Aimoini hiſtoriæ, tum ejus continuationi ſucceſſionem Abbatum Sancti Germani intertextam fuiſſe ab uno eodemque Monacho, quem obſcurum, bardum, ſtupidum, inſulſum, importunum appellat, qui in media ſæpè rerum narratione ſuas merces intrudat. Omnia enim ſunt ejuſdem ſalivæ, nec ovum ovo ſimilius, quàm interpoſitæ ſingulis libris ab illo ſarcinatore clauſulæ. VI. quòd quæ de aliis Auctoribus Aimoino Floriacenſi ſuccenturiatis addidit, minus accurata deprehendantur, ſi quis conferre velit cum iis, quæ §. præcedenti fusè expoſuimus.

Excepit Ranchinum Marquardus Freherus Palatini Comitis Conſiliarius, in multis quidem caſtigatior, ſed qui ſuos tamen nævos habeat, quos ſuperioribus §§. inſinuavimus.

Aubertus Miræus Decanus Antuerpienſis, cùm in Bibliotheca ſua Eccleſiaſtica fulgentiſſimam Sigeberti Gembiacenſis lucem cap. 101. Catalogi emicantem annotatione ſua ſic tamquam denſiſſima caligine obduxiſſet in hunc modum. *Aimoinus fuit Monachus inclyti Cœnobii S. Germani Pratenſis ad muros urbis Pariſienſis. Scripſit inter alia* LIBROS QUINQUE *de Geſtis Francorum ſtudio Jacobi Breullii Monachi ejuſdem loci recenſitos, & 1603. Lutetiæ editos. Extant iidem apud Freherum in Corpore Hiſtoriæ Francicæ.* In Mantiſſa poſtmodum ablegatis procul Baronio ac Breullio, addixit ſe Ranchino quamquam non ſine aliqua offenſione: ſi quid enim ex Fredegario ab aliis adtextum eſt, oſtendit profectò non uſque ad Pipinum ſuam Aimoinum narrationem perduxiſſe.

Poteram quoque cæteros qui de Aimoinis, nonnihil hactenus ſcripſerunt, ad examen cenſuramque vocare. Verùm ex dictis pronum erit cuivis de reliquis judicium ferre. Unus ſupereſt Bellarminus noſter, cujus occaſione in hanc arenam deſcendimus. In ea opinione fuit vir eruditus, Hiſtoriam Aimoini à Pharamundo uſque ad Ludovici Pii & annum Domini 840. (ſic enim legendum) exporrigi: reliqua ab aliquo alio addita. Rationem quidem hanc affert, quòd in fine libri 4. dicat Auctor ſe quintum librum ſcribere velle de primordiis Ludovici, quæ nimis breviter perſtrinxerat in libro quarto, eidemque Ludovico interpretatus ſit quid portenderet dirus Cometes, qui tunc apparuerat. Sed ea ſæpè jam profligata ſunt à nobis, cùm exploratum ſit, vel ex tenui ac perfunctoria librorum illorum lectione, omnibus conſtare poſſe alterum quàm Monachum, qui adhuc anno 892. floreret Pariſiis, Vitæ Ludovici Pii, atque obſervationum illarum Aſtronomicarum Auctorem eſſe.

DIATRIBÆ noſtræ, quamvis ampliſſimæ; veluti cujuſdam ſuperpondii vice tria quatuorve adjungas velim.

I. Accepiſſe me mſ. illum Aimoinianæ Hiſtoriæ codicem, cui V. C. Petrus Pithœus propria manu inſcripſit verba illa ſub finem §. primi citata: *Aimoinus purus putus*, reperiri in locupletiſſima Bibliotheca Illuſtriſſimi Domini PETRI SEGUIERII, Franciæ Cancellarii, ſapientia, eruditione, humanitate, cæteriſque virtutibus ornatiſſimi.

II. Aimoino Floriacenſi favere poſſe & aliud argumentum numero ſextum depromptum ex ipſiuſmet verbis capite primo libri qui ſecundus vulgo dici ſolet *De Miraculis Sancti Benedicti*

dicti

Digitized by Google

commoda attigiſſet, ſubjicit: Et quia NOBIS AD PRÆSENS *non bella Regum tumultuſque gentium diſſerere animo propoſitum eſt: quinimmò Miracula per beatiſſimum noſtræ vilitatis alumnum Deo operante peracta Benedictum, mens promere geſſit, ad ea explicanda veniendum*, &c. his enim aliiſque ejus ſcriptis perſpici facile poteſt eum in contexendis Regum Hiſtoriis animum aliquando applicuiſſe Aimoinum Floriacenſem, quod de Pariſienſi nemo niſi ariolando affirmare poſſit. Nec omittenda quæ ejuſdem libri capite quarto pag. 87. commemorat de concione Odonis Abbatis Floriacenſis. *Ipſe tamen eo ſermone quem in ejuſdem Patris* (Benedicti) *laude & honore facundiſſima dictavit eloquentia, memorat eumdem Cœnobitarum Legiſlatorem ſuis temporibus multis miraculorum radiaſſe ſignis*, &c.

III. Florentinum ſciolum Jacobum Gaddium, qui de rebus ſibi penitus ignotis judicium, quo ferè

noni (ſic enim legendum) ſæculi à reparata ſalute generis humani, multa conſcripſiſſe perhibetur, inter quæ SOLA conſpicitur Hiſtoria de rebus geſtis Francorum non ignobilis. In hac de ſe mentionem facit non ſemel: unde conjicitur Ludovico Pio Imperatori notus, & fortè charus (chari enim & culti à cunctis capitibus erant Scriptores) Aimoinus. Cui adnectatur æqualis vel ſuppar Ado Viennenſis Epiſcopus, qui longiſſimè repetito initio ab ipſis cunabulis mundi vagientis ad Servatoris annum 879. extendit Annales, de ſex Orbis ætatibus agens non infeliciter. Hæc ille infeliciſſimo ſucceſſu: quot enim verba, tot propemodum occurrunt menda: ut, cùm ex opere noſtro integro, tum ex hac Diatriba diſces Lector veritatis ſtudioſe. Tædet enim ſingula hic minutatim concidere, cùm de Gaddianis aberrationibus agendum ſit commodiùs alio in opere.

CRO-

Digitized by Google

Digitized by Google

CHRONOLOGIA
BREVIS,
AB ORBE CONDITO
Uſque ad annum Domini
M. DC. XII.

ROBERTO
CARDINALE
BELLARMINO
Auctore.

Digitized by Google

Digitized by Google

Anni Mundi	*Patriarchæ.*		*Monarchæ Aſſyriorum.*		*Varia.*
1	Adam vixit annos	930			Quæ dicuntur de Adam, & cæteris Patriarchis habentur in Geneſi cap. 5. & 11. præterquam de Cainam filio Arphaxad: is enim non habetur in textu Hebræo, ſed addidimus propter Lucæ auctoritatem ex interpretatione LXX.
130	Seth,	912			
235	Enos.	905			
325	Cainam.	910			
395	Malaleel.	895			
460	Jaret.	962			Porrò annos Beli, & cæterorum Regum Aſſyriorum annotavimus ex Euſebio, nec enim apud alium antiquiorem habentur, tamen initium hujus regni poſuimus in loco altiore, quam fecerit Euſebius, tum ut eſſet locus Regibus Medorum, quos infra ſubjiciemus: tum etiam quia cum Belus ſit Nembrot nepos Cham, & Ninus ſit Aſſur nepos Noe, ut vult Auguſtinus lib. 16. Civit. cap. 3. vel certè filius Nembrothi, non videtur credibile, eos non fuiſſe ante tempora Thare, qui fuit decimus à Noe.
622	Enoch.	365			
687	Matuſala.	969			
874	Lamech.	777			
1056	Noe.	950			
1556	Sem.	600			
1656	Diluvium durat ann.	1			
1658	Arphaxad.	338			
1693	Cainan.	568			
1723	Sale.	433			
1753	Heber.	464			
1787	Phalech.	239			Belum eſſe Nembrothum, qui Gen. 10. ædificavit Babylonem, & Ninum eſſe Aſſur, qui Gen. 10. ædificavit Ninivem probari poteſt tum ex eo quod Abydenus apud Euſebium lib. 9. præparat. Evangel. cap. ultimo, teſtatur Babylonem à Belo conditam: & conſtat Ninivem à Nino ædificatam, de quo vide Diodorum lib. 2. cap. 1. tum etiam ex eo quòd primus Rex Orbi terrarum cognitus juxta Scripturas ſacras eſt Nembroth, & juxta profanas eſt Belus, ex quo non malè conjicimus, Nembrothum eſſe Belum. Mirum autem eſt cur Mercator Nembrothum velit eſſe Ninum, & tamen fateatur ante eum regnaſſe Belum, cùm Scriptura apertè dicat, primum qui cœperit eſſe potens in terra fuiſſe Nembrotum.
1791			Belus reg. an.	65	
1817	Reu.	239			
1849	Sarug.	230			
1856			Ninus.	52	
1879	Nachor.	148			
1908	Thare.	205	Semiramis.	42	
1950			Zameis.	38	
1978	Abraham.	175			
1988			Arius.	30	
2018			Analius.	40	
2058			Xerxes Balaneus.	30	
2078	Iſaac.	180			
2088			Armametres	38	Anno 20. Armametris claruit Phoroneus legislator primus.
2126	*Judices Hebræorum.*		Belochus.	35	
2138	Jacob.	147			Anno 26. Belochi fuit diluvium Ogigis.
2161			Baleus.	52	
2213			Aſtadas.	32	
2229	Joſeph.	110			Anno 32. Spareti Cecrops Athenas condidit.
2245			Mamitus.	30	
2275			Mancaleus.	30	
2305			Iphareus.	20	Per idem tempus fuit diluvium Deucalionis.
2325			Mamylas.	30	
2355			Sparetus.	40	
2395			Alcades.	40	Anno 6. Alcadis Iſis venit in Ægyptum, & litteras docuit.
2403	Moſes	120			
2435			Amyntas.	45	
2480			Belotus.	25	Anno 1. Belothi Cadmus floruit, qui litteras Græcas dicitur inveniſſe.
2483	Moſes ducit Populum annos 40.				
2505			Bellopares.	30	Eodem anno rapta fuit Europa, ex qua nati ſunt Minos, & Radamanthus.
2523	Joſue.	26			
2535			Lamprides.	32	

Bbbb 2 *Judi-*

Anni Mun	*Judices Hebræorum.*		*Monarchia Aſſyriorum.*	*Varia.*
2549	Interregnum ann. 10			Pontificum Judæorum annos exactè deſcriptos non invenimus. Conſtat tamen à Moyſis tempore uſque ad Machabæos fuiſſe hos. 1. Aaron. 2. Eleazarum. 3. Finees. 4. Heli. 5. Achitoph. 6. Abiachar. 7. Sadoch. 8. Achimas. 9. Azariam. 10. Azariam alium, qui prohibuit Oziam adolere thus. 11. Uriam. 12. Sobnam tempore Ezechiæ. 13. Eliachim tempore Manaſſæ. 14. Helciam tempore Joſiæ. 15. Saream occiſum à Nabuchodonoſor. 16. Joſedech in captivitate. 17. Jeſum filium Joſedech. 18. Joachim. 19. Eliaſib. 20. Joadam. 21. Joannem. 22. Jaddum. 23. Oniam. 24. Simonem. 25. Eleazarum. 26. Manaſſem. 27. Oniam. 28. Simonem. 29. Oniam. 30. Alcimum. 31. Judam Machabæum. Hæc ex Chronologia Nicephori.
2559	Othoniel Judex annis 40.			
2567			Soſares. 20	
2587			Lamparos. 30	
2599	Aoth. 80			
2617			Panias. 45	
2662			Soſarmus. 19	
2679	Barac, & Delbora. 40			
2681			Mitreus. 37	
2718	Gedeon. 40			
2740			Tanteus. 40	
2759	Abimelech. 3			
2762	Thola. 23			
2780			Thineus. 30	
2785	Jair. 22			
2807	Jephte. 6			
2810			Dercilus. 40	
2813	Abeſan. 7			
2820	Ajalon. 10			Hunc Ajalon Septuaginta non habent. Anno 2821. everſa fuit Troja.
2830	Abdon. 8			
2838	Sampſon. 20			
2850			Eupales. 38	
2858	Heli. 20			Æneas in Latio regnat. In annis Heli includuntur etiam anni Sampſonis, ideò 70. Interpretes ſolum 20. annos adſcribunt Heli.
2878	Samuel. 20			
2888			Laoſtenes. 45	
	Reges Hebræorum.			Anni Samuel, & Saul in Scriptura veteri non habentur, ſed Actor. 13. dicuntur fuiſſe 40.
2898	Saul Rex. 20			
2919	David. 40			
2933			Piriciades. 30	
2959	Salomon. 40			
2963			Ophrateus. 20	Anno 2928. Carthago condita eſt. Proinde merè fabuloſa ſunt, quæ ſcribit Virgilius de Didone & Ænea.
2983			Ophratanes. 50	
	Reges Juda.	*Reges Iſrael*		
2999	Roboam. 17	Hierob. 22		
3016	Abia. 3			
3019	Aſa. 41			
3021		Nadab. 2		
3023		Baaſa. 24		
3033			Ocrazapes. 41	
3047		Hela. 2		
3048		Zamb. dieb. 7 Amri anni 12		Monarchia Aſſyriorum uſque ad Sardanapalum ſtetit annis 1330. quamvis Euſebius dicat 1240. & Juſtinus lib. 1. 1300. & Diodorus lib. 2. 1400. & Oroſius lib. 1. 1160. Deſtructa fuit à Medis, quorum annos deſcribimus ex Creſiacnidio, qui ex publicis Annalibus eos refert apud Diodorum lib. 2.
3060	Joſaphat. 25	Achab. 22		
3074			Sardanapalus. 20	
3082		Ochozias. 2		
3083		Joram. 12		
3085	Joram. 5			
3090	Ochozias. 1 Athalia. 7	Jehu. 28	*Reges Medorum.*	
3094			Arbaces. 28	Annos Aſſyriorum, & Babyloniorum partim ex Scriptura, partim ex Beroſo apud Joſephum lib. 1. contra Appionem petemus.
3097	Joas. 40			
3118		Joachaz. 17		
3122		Joas. 16	Mandanes. 50	
3135				
3137	Amaſias. 29	Hierob. 41		
3151				

Aza-

3166	ann. 12. ſolus 40.				
3172			Sarſomenes ann. 30		
3192		Zachar. m. 6. Sellum m. 1. Manaem ann. 10.			
3202		Phaceas. 2	Artecarmis. ann. 50		Olympiades incipiunt anno 4. Joathan, id eſt, anno mundi 3209. Nam conſtat Cyrum regnare cœpiſſe Olympiade 55. ut Euſebius, & omnes alii docent: porrò Cyrus regnare cœpit anno mundi 3425. non igitur rectè Euſebius earum initium ponit anno 50. Azariæ. Quod ſi initium regni Cyri ponatur anno 3547. Olympiades incipient anno 10. Achaz, mundi 3232.
3204		Phacee. 20			
3206	Joathan. 16				
3211				Teglath-phalaſar. ann. 25	
3222	Achaz. 16				Roma conditur anno 12. Achaz, mundi 3233.
3224		Oſee. 9			
3236				Salmanaſar. 9	Salmanaſar tranſtulit decem tribus in captivitatem. 4. Reg. 17. & Tob. 1.
	Reges Juda.	*Reges Medorum.*	*Reges Aſſyriorum.*		
3238	Ezechias. 29				
3245			Sennacherib. 7		
3252		Arbianus, ſeu Cardiecas. 22	Aſſarh-addon. 18.		
3267	Manaſſes. 55		*Reges Babylonis.*		Merodach Baladan regnabat in Babylone eo tempore, quo Aſſar Addon in Ninive, ut patet ex 4. Reg. 19. & 20. Tamen poſuimus ejus initium hoc loco, quia poſt Aſſar Addon cœpit Merodach regnare etiam in Ninive: unde non fit amplius mentio in Scripturis Regum Aſſyriorum ſed ſolum Bayloniorum.
3270			Merodach Baladan. 40		
3274		Arteus, qui & Dejoces. 53			
3310			Ben Merodach. ann. 21		Hunc Merodach putamus eſſe eum, qui in libro Judith dicitur Nabuchodonoſor. Sicut etiam Arteum, ſeu Deiocem putamus eſſe Arphaxad, de quo ibidem agitur. Porrò Deioci dedimus 53. annos, quia hunc numerum notavit Herodotus lib. 1. ubi etiam dicit à Deioce ædificatam Ecbatanam, quod in lib. Judith tribuitur Arphaxad.
3322	Amon. ann. 2				
3324	Joſias. 31				
3327		Artines, qui & Phraorthes. ã. 22			
3331			Nabulaſſarus. 29		
3349		Artabanus qui & Ciaxares. an. 40			
3355	Joachaz m. 3. Joachim. ann. 11.				
	Reges Juda	*Reg. Med.*	*Reg. Perſ.*	*Reges Babylon.*	
3360				Nabuchodon. magnus an. 43	
3366	Joachim. m. 3. Sedechias. an. 11				
3377	CAPTIVITAS ann. 70				
3389		Aſtiages. 38			
3403				Evilmerodach. 22	Ex numeris Regum Babyloniorum, qui habentur ex Beroſo apud Joſephum lib. 1. contra Appionem, ſolùm mutavimus duos annos, quos tribuit Evilmerodacho Beroſus in 22. annos: nam 4. Reg. ult. dicitur Evilmerodach regnare cœpiſſe anno 37. tranſmigrationis Regis Joachim: ex quo tempore uſque ad finem Regni Babylonici conſtat eſſe annos 44. qui tamen non colligerentur, niſi daremus Evilmerodacho 22. annos, credibile eſt eſſe errorem impreſſorum, præſertim cùm omnes alii Chronologi dent ei 22. aut 23. annos.
3425			Cyrus 29	Nirigliſtoor ann. 4	
3429				Laboro ſordocus m. 9	
3430				Baltaſar qui & Nabonidus. 17	

Duces

Anni Mun	*Duces Judæorum.*	*Monarchia Perſarum.*			
3447	Captivitas ſolvitur.	Cyrus cum Dario ann. 1. ſolus an. 7			
3448	Zorobabel. 32				
3455		Cambiſes ann. 7. men. 6			
3462		Magus cum Fratre m. 6			
3463		Darius Idaſpis. 36			
3480	Reſa. 50				
3499		Xerxes. 21			
3520		Artabanus men. 7			
3521		Artaxerxes Longimanus. 40			
3560	Joannes 49				
3561		Xerxes alius men. 2 Sogdianus men. 7			
3562		Darius Nothus. 19			
3570	Judas. 14				
3581		Artaxerxes Mnemon. 43			
3584	Joſeph. 7				
3591	Semei. 11				
3602	Mathatias. 12				
3614	Maat. 9				
3623	Nagge. 10				
3624		Artaxerxes Ochus. 23			
3633	Helli. 8				
3641	Naum. 7				
3647		Arſes. 4			
3648	Amos. 14				
3651		Darius. 6			
		Monarchia Græcorum.			
3657		Alexander Magnus ann. 5			
3662	Mathatias ann. 10				
		Diviſio Monarchiæ in quatuor Regna.			
		Reges Macedoniæ.	*Reges Ægypti.*	*Reges Syriæ.*	*Reges Aſiæ.*
3663		Philippus Arideus. 7	Ptolemæus Lagi 40		
3668					Antigon. 18
3670		Caſſander. 19			
3672	Joſeph. 60				
3676				Seleuc.	
3686				Nicanor. 32	Demetr. 18
3689		Antigo. & Alexander. 4	*Reges Ægypti.*		
3693		Demeterius. 6			
3699		Pyrrus. men. 7			
3700		Liſimachus. 5			

Varia.

Cyrum poſuimus ante Babylonem everſam multis de cauſis. Primò quia conſtat eum regnaſſe poſt Aſtiagem tranſlato ad Perſas Medorum Imperio, ut habetur Danielis 13. & apud Herodotum lib. 1. Diodorum lib. 2. & Juſtinum lib. 1. Secundo quia Beroſus apud Joſephum lib. 1. contra Appionem, & Herodotus lib. 1. Juſtinus lib. 1. & alii dicunt, Cyrum poſt adeptum Imperium Aſiæ tandem veniſſe contra Babylonem: non igitur incipit Regnum Cyri poſt everſam Babylonem, ſed antea cœpit. Tertiò quia Herodotus lib. 1. tribuit Cyro annos 29. Xenophon autem lib. ult. Cyropediæ tribuit tantùm ſeptem, quorum utrumque concordari poteſt, ſi dicamus, Cyrum regnaſſe in univerſum annos 29. ſed poſt adeptum imperium Babylonis annos ſeptem. Quis igitur (inquies) eſt Darius Medus, qui regnat anno uno poſt Baltaſſarem? Danielis 5. 6. & 9. dico eum eſſe Ciaxarem Aſtiagis filium, cujus meminit Xenophon, tametſi enim Medus jam nihil erat, niſi Cyri præfectus quidam, aut Regulus, placuit tamen Cyro honorare illum titulo Regni Babylonici, quod conſanguineus & ſenior eſſet. Vide Joſephum lib. 10. antiquitatum, cap. 12. & Hieronymum in Danielem.

Annos Regum Perſarum deſcripſimus ex Diodoro lib. 11. 13. & 17. item ex Herodoto lib. 2. & 3. & ex Euſebio: ſed ubi non conveniunt Diodorum ſecuti ſumus.

Alexander Magnus anno 7. Regni ſui Macedonici expugnavit Darium, & tranſtulit Monarchiam Perſarum ad Græcos, deinde cùm imperaſſet adhuc annos quinque tandem mortuus eſt anno 33. ætatis, 12. Regni, & 6. Monarchiæ, poſt cujus obitum diviſa eſt Monarchia in plures Reges. Vide Diodorum lib. 17. & 18. & Joſephum lib. 12. antiquitatum.

Sapientes Gentium, Orpheus, & Linus temporibus Judicum dicuntur floruiſſe. Homerus tempore Salomonis Regis Hieruſalem. Thales tempore Joſiæ Regis. Septem Sapientes ad finem captivitatis. Æſopus eodem tempore, Pythagoras tempore Cyri. Herodotus tempore Xerxis, Socrates, Euclides, Xenophon, Pindarus, & Simonides tempore Artaxerxis. Plato, Iſocrates, Demoſthenes, Æſchines, Ariſtoteles tempore Ochi, & ſucceſſorum.

Theophraſtus, Zeno, Epicurus & Menander tempore Ptolemæi Lagi.

A Seleuco numerant libri Machabæorum annos Græcorum. Euſebius.

Demetrius Rex Aſiæ a Seleuco captus Imperio privatur: ita remanent tres tantùm Alexandri ſucceſſores. Euſebius.

Duces

3705		Ptolemæus Ceraunus 1			Roma condita eſt 11. Kal. Maji Plutar. in Romulo, & Eutropius lib. 1. Olympiade 7. anno 1. Solinus cap. 2. Clemens Alexand. ſtrom. 1. Dionyſius Halicarnaſs. pagina 58. ex quo ſequitur conditam eam fuiſſe an. 12. Achaz, mundi 3233. nam Olympiades cœperunt anno 4. Joathan, mundi 3239.
3706		Meleag, m. 2. Antip. d. 45. Soſten. 2.			
3708		Antigonus, ann. 36		Antiochus Soter. 19	Regnatum eſt Romæ annis 244. Livius, & Dionyſius Halicarn. nimirum regnavit Romulus an. 37. interregnum fuit anno 1. Numa Pompilius regnavit ann. 43. Tullus Hoſtilius 32. Ancus Martius 24. L. Tarquinius Priſcus 38. Servius Tullus 44. L. Tarquinius ſuperbus 25.
3727				Antiochus Theos. 15	
3732	Jo. Hircanus. 17.				
3742			Ptolemæus Evergetes ann. 26	Seleucus Gallinic. ann. 20	
3744		Demetr. ann. 10			Conſules cœperunt an. mundi 3478. Olympiade 68. anno 15. Darii Idaſpis. Duravit regimen conſulare uſque ad Imperium Julii Cæſaris annos 462.
3754	Interregnũ apud Judæos.	Antigonus, ann. 15			
3762				Seleucus Ceraunus ann. 3	Seceſſio plebis in ſacrum montem, & creatio prima Tribunorum, accidit ann. 261. ab Urbe condita, anno mundi 3495. Olympiade 72. Liv. lib. 2.
3765				Antiochus Magnus ann. 36	Magiſtratus Decemvirorum cœpit an. Urbis conditæ 303. duravit vix tres annos Liv. lib. 2.
3767			Ptolemæus Philopator an. 17		
3769		Philip. 42			
3783			Ptolemæus Epiphanes ann. 24		Dictatorum prima creatio facta eſt anno Urbis 253. creato T. Largio. Liv. lib. 2.
3801				Seleucus Philopator ann. 12	
3806			Ptolemæus Philometor an. 35		Tribuni Militares Conſulari poteſtate cœperunt anno Urbis 311. Roma capitur à Gallis anno Urbis 363. Dionyſ. lib. 1. Liv. lib. 5.
3811		Perſes. 10			Bellum Romanorum cum Pyrrho Rege anno Urbis 473. Liv. lib. 13.
3813				Antiochus Epiphan. ann. 11	
3821		Regnum Macedon. deficit.			Romani ingreſſi ſunt mare, & primum bellum Punicum geſſerunt Olympiade 129. anno Urbis 489. mundi 3723. Polybius lib. 1. durat 22. annos. Eutropius lib. 3.
3822	Matathias an. 1				
3823	Judas Machabæus. 6				Initium ſecundi belli Punici fuit Olympiade 140. anno Urbis 537. mundi 3771. Polyb. lib. 3. duravit ann. 17. Liv. lib. 30.
3824				Antiochus Eupator. 2	Bellum Romanorum cum Philippo Rege Macedoniæ cœpit anno Urbis 554. mundi 3788. finitum eſt anno 3821. capto Perſe Rege à L. Æmilio Paulo. Vide Livium lib. 44. & 45.
3826				Demet. Soter. 12	
3829	Joathan ann. 19				Bellum Aſiaticum feliciter confectum eſt a L. Scipione Afric. Scipionis fratre contra Antiochum magnum Regem Syriæ an. Urbis 564. mun. 3829. vide Liv. l. 37.

Reges

Digitized by Google

Mun	daorum.	pti.		
3838			Alexander ann. 10.	Bellum Punicum tertium cœpit anno Urbis 602. mundi 3836. finitum eſt intra quinquennium à Scipione Africano minore. Florus lib. 49. & 51. Eutrop. lib. 4.
3840		Ptolemæus Everget. 29		
3848	Simon. 8		Demetrius alius. 3	
3851			Antiochus Sedetes. 9	
3856	Joann. Hircanus. 26			Bellum Numantinum anno Urbis 620.
3860			Demetrius iterum. 4	
3864			Antiochus Griphus ſeu Triphon. 12	Bellum Jugurthinum anno Urbis 643. mundi 3877. vide Saluſtium. Bellum Cimbricum ante Jugurthinum cœpit, ſed poſt Jugurthinum finitum eſt à C. Mario.
3868		Ptolemæus Phiſcon. 17		
3876			Antiochus Cizicenus ann. 18	Antiochum hunc Pompejus Regno ſpoliavit. Appianus Alexandrinus in Syriacis.
	Reges Judæorum.	*Reges Ægypti.*	*Reges Syriæ.*	
3882	Ariſtobol. 1			Ariſtobolus primus poſt Regem Sedechiam, diadema ſibi regium impoſuit. Joſeph lib. 15. antiquit. cap. 18.
3883	Janneus Alexander an. 27			
3884		Ptolemæus Alexand. 10		
3894		Ptolemæus phyſcon iterum. 8	Philippus. 2	
3902		Ptolemæus Dionyſius 30	Regnum Syriæ deficit.	Philippo a Gabinio capto ceſſat Regnum Syriæ. Euſebius in Chronico.
3910	Alexandra. ann. 9			
3919	Hircanus. ann. 34		*Imperatores Romani.*	Poſt mortem Alexandræ contendentibus filiis ejus Ariſtobulo, & Hircano de Regno, Pompejus Judæos tributarios fecit, & Ariſtobulum quidem Romam captum adduxit, Hircano Pontificatum confirmavit; procurationem Provinciæ Antipatro tradidit, cujus filius Herodes poſtea ad Regnum pervenit. Joſeph lib. 14. antiquit.
3932		Cleopatra. 22		
3937			Julius Cæſ. 4	
3941			Interregnum, ann. 1. & m. 6.	
3942			Octavianus Auguſt. cum Triumviris ann. 12. ſol. 44. Sveton.	
3953	Herodes Aſcalonita 37	Regnum Ægypti deficit.		
3984				
3990	Archelaus. ann. 9			
3998	Herodes Antipas annos 24		Tiberius ann. 22. m. 6. d. 26. Svet.	
4013				
4016				
4022	Agrippa. 7			
4029	Agrippa Junior. 26			
4055	Regnum Judæorum defecit.			

Ann. Dõ.	Christus.	*Varia.*
1	Jeſus naſcitur.	
7	Jeſus redit ab Ægypto.	Hieruſalem capta, & deſtructa eſt anno 2. Veſpaſiani, 73. Chriſti, 4056. mundi. Perierunt partim gladio, partim fame undecies centena millia Judæorum: & alia centum millia capta, & vendita ſunt. Joſephus, & Euſebius.
15		
31	Jeſus baptizatur.	
34	Jeſus moritur, & reſurgit.	
39		
46		
72		

CHRO-

Anni Dõ.	*Pontifices.*	*Imperatores.*	*Scriptores.*	*Hareſiarcha.*	*Varia.*
0		Julius Cæſar ann. 4			Anno 42. Auguſti inchoante naſcitur Jeſus Chriſtus: Nam ann. 15. Tiberii compleverat Jeſus ann. 30. Luc. 3. ergo ann. 1. Tiberii compleverat Jeſus ann. 15. ergo ſi demas ex annis Auguſti quindecim annos, concurret annus primus Chriſti cum anno 42. Auguſti.
0		Auguſtus. an. 56			
17		Tiberius. ann. 22. men. 6			
34	S. Petrus ann. 35. m. 3				
39	S. Petrus Antiochiæ. 7	Cajus. ann. 3. men. 10	S. Petrus. S. Paulus. S. Matthæus.	*Simon magus primus hæreſiarcha, exiſtimavit donum Dei pecunia poſſideri. Act. 8. docuit præterea mundum non eſſe creatum à Deo: ſe eſſe Deum, qui in Samaria apparuit, ut Patrem, in Judæa ut filium, in gentibus ut Spiritum ſanctum; non eſſe liberum arbitrium: non eſſe neceſſaria opera bona: Animas migrare de corpore in corpus. Vide Irenæum lib. 1. cap. 20.*	Chriſtus mortuus eſt, & reſurrexit, & Petrum Eccleſiæ præfecit anno ſuo 34. Scribit enim Beda lib. de ratione temporum cap. 45. Fidem Eccleſiæ habere, vixiſſe Chriſtum in carne mortali paulò amplius triginta tribus annis.
43		Claudius. ann. 13. men. 8	S. Joannes. S. Jacobus. S. Judas.		
44	S. Petrus Roman. 25		S. Marcus. S. Lucas.		Concilium primùm Hieroſolymitanum ſub S. Petro ann. Dom. 51.
57		Nero an. 13. men. 7	Philo.		Perſecutio 1. ſub Nerone.
70	Linus. 11	Galba. m. 7. d. 25.	Joſephus.		Euſebius in Chronico ſcribit, Neronem imperaſſe annis 14. m. 8. ſed non ita eſt, imperavit enim annis 13. men. 7. ex Svetonio, Dione, & aliis. Proinde S. Petrus non fuit crucifixus anno 14. Neronis, ut S. Hieronymus Euſebium ſecutus ſcripſit, in lib. de Script. Eccl. ſed anno 13. alioqui martyrium S. Petri non contigiſſet die 29. Junii, ut Eccleſia celebrat. Obiit enim Nero die 10. Junii anni 14.
71		Otho. m. 3. Vitellius. m. 8		*Menander, Saturnius, Baſilides Diſcipuli Simonis Iren. lib. 1. cap. 21. & 22.*	
72		Veſpaſianus. an. 9. m. 11		*Nicolaus unus ex ſeptem primis diaconis, docuit licere fornicari, & veſci idolothytis. Iren. l. 1. cap. 27. Alii tamen exiſtimant Nicolaum diaconum fuiſſe virum probum, ſed Nicolaitas, qui arguuntur Apoc. 2. & qui ea docebant, fuiſſe hæreticos falſo nomine Nicolaitas dictos. Vide Euſebium lib. 3. hiſt. cap. 3.*	
81	Cletus. 12	Titus ann. 2 men. 2			
83		Domitianus. ann. 15. men. 15	Hermes.		
93	Clemens. 9		Clemens.		Anno 2. Veſpaſiani Hieruſalem capitur, inceditur, evertitur, ut non remaneret in ea lapis ſuper lapidem, juxta prædictionem Domini Luc. 19.
99		Nerva. ann. 1. men. 4	Ignatius. Polycarpus.		
100		Trajanus. an. 19. m. 6	Dionyſius Areopagita.		
103	Anacletus. an. 9. m. 3			*Cherinthus, & Ebion ejus diſcipulus, Jeſum eſſe purum hominem ex Joſeph & Maria natum docuerunt. Iren. lib. 3. cap. 3. & lib. 1. cap. 25. & 26.*	Secunda perſecutio ſub Domitiano.
112	Evariſtus. an. 9. m. 3				Domitianus, qui ſe Dominum ac Deum haberi, & dici volebat miſerè confoditur.
120		Hadrianus. ann. 10. men. 11	Aquila interpres Scripturæ.		Perſecutio tertia ſub Trajano. Hic Trajanus vir optimus exiſtimatus eſt ab infidelibus, ita ut acclamarent novis Principibus, Auguſto felicior, Trajano melior, Eutropio teſte; fuit tamen vino deditus, & puerorum amoribus, Dione teſte, qui illa vitia non agnoſcebant, cum ſint enormia, & contra naturam.
121	Alexander. an. 10. m. 5			*Chiliaſtæ, qui docent, Sanctos regnaturos mille annis poſt reſurrectionem cum Chriſto in terris, cœperunt tempore S. Joannis per Papiam ejus diſcipulum. Vide Euſeb. lib. 3. hiſt. cap. 39.*	
132	Sixtus ann. 10 men. 1		Juſtinus.		
140		Antoninus. ann. 22. men. 8	Melito.		

Do.					Varia.
142	Teleſphorus. ann. 11. men. 9		Athenagoras	*Gnoſtici auctore Carpocrate ſecundùm Irenæum lib. 1. cap. 24. vel Nicolao, ſecundùm Epiphanium hæreſi 20. vel Valentino, ſecundùm Hieronymum in lib. de Script. Eccl. docuerunt, Animam eſſe de ſubſtantia Dei. Unum eſſe Deum bonum, alterum malum, & alia id genus, vide Auguſtinum hæreſi 6.*	Perſecutio quarta ſub Antonino.
154	Hyginus ann. 4		Theophilus. Antiochenus		
158	Pius ann. 9. m. 6		Egeſippus.		Hoc tempore quæſtio de Feſto Paſchæ celebrando die Dominico, an cum Hebræis decima quarta Luna, diù Eccleſiam vexavit.
163		M. Aurel. L. Verus ann. 19	Tatianus.		
167	Anicetus an. 8. m. 9		Irenæus.	*Carpocrates docuit, Jeſum Chriſtum ex Joſeph natum, mundum ab Angelis factum, nihil eſſe bonum, vel malum niſi opinione hominum. Omnia opera eſſe exercenda, quamvis peſſima, & toties animam ad corpus, quaſi ad carcerem redituram donec expleat, juxta illud, non exies inde donec reddas noviſſimum quadrantem. Iren. lib. 1. cap. 24.*	
175	Soter. 5				
179	Eleutherius. ann. 15. d. 23		Hippolitus.		Lucius Rex Britannorum ab Eleutherio Pontifice petit, & impetrat, qui eum cum ſua gente Chriſtianum faciant. Beda, Ado, & alii in Martyrologio, & Tertullianus lib. adverſus Judęos c. 7
182		Commodus. ann. 12. men. 9			
194	Victor. ann. 9. men. 1				
195		Pertinax. m. 3. Didius Julianus m. 2. Severus. ann. 17. m. 8		*Cajani inde dicti ſunt quod Cajanum, Judam, Sodomitas, Chore, Dathan, & Abiron, ſalvatos eſſe dicunt, negant carnis reſurrectionem. Iren. lib. 1. cap. 35.*	Quinta perſecutio ſub Severo, qui annis ferè decem Chriſtianos pacem habere permiſit. Sed poſtea crudeliter occidi mandavit.
203	Zephirinus. an. 18. d. 18		Tertullianus.	*Valentinus innumeras fabulas invenit, de quo vide Iren. lib. 1. cap. 1.*	
213		Antoninus Caracalla. ann. 6. men. 2		*Marcion duo principia poſuit, unum bonum, alterum malum. Irenæus lib. 1. cap. 29.*	Heliogabalus, & Severus adoleſcẽtes conſobrini, unus poſt alterum Imperium rexit, illo nihil turpius, & nequius: iſto nihil juſtius, & ſanctius, ſi fides ei Chriſti non defuiſſet. Ubique ſcribi jubebat: Quod tibi non vis alteri ne feceris.
219		Macrinus. an. 1. m. 2		*Hermogenes poſuit materiam Deo coæternam; & in Deo unam tantùm eſſe perſonam. Tertullianus lib. contra Hermogenem.*	
220		M. Aurel. Antonin. Heliogabalus. ann. 3. men. 9	Julius Africanus.	*Montanus phrix, unde Cataphrigæ aſſeruit ſe paracletum eſſe & plurimos ſeduxit, inter quos ipſum etiam Tertullianum. Epiphanius hæreſi 48. Auguſt. hæreſi 20. & 86.*	
221	Caliſtus an. 6. men. 1		Minutius Felix.	*Origenes ex philoſophia Platonis deceptus multa docuit contra fidei veritatem, præſertim de inæqualitate divinarum perſonarum; de origine animarum, de reſurrectione corporum; de ſalvatione dæmonum. Vide Epiph. hæreſi 64. & Hieron. ad Avitum, & ad Pamachium de erroribus Origenis, & quintam Synodum generalem.*	
224		Alexander Sever. an. 13	Origenes.		
227	Urbanus an. 6. m. 7		Ammonius Alexand.		
233	Pontianus an. 5		Gregor. Taumaturgus.		
237		Maxim. an. 3		*Helcheſeitæ docebant, licitum eſſe fidem ore negare modo in corde retineretur: vide Euſeb. lib. 6. hiſt. cap. 28.*	Sexta perſecutio ſub Maxim.
238	Anter. an. 1				
239	Fabianus ann. 14				Fabianus deſcenſu columbæ cœlitus miſſæ declaratus fuit à Deo Pontifex futurus. Euſeb. lib. 6. hiſtor. cap. 22.
240		Maximus & Balbinus an. 1		*Rebaptizantes in Africa, Agrippino, qui ſanctum Cyprianum in Epiſcopatu Carthaginenſi præceſſit, auctore exorti ſunt, docuerunt baptizatos ab hæreticis, iterum eſſe in Eccleſia baptizandos, & quamvis Agrippinus, & S. Cyprianus hæretici appellari non poſſint, cùm*	
241		Gordianus. ann. 5			

Pon-

255	Lucius ann. 1. men. 8				Primum ſchiſma i Rom. Eccleſia Novatiani antipapæ contr Cornelium.
257	Stephanus. ann. 3. men. 3	Valerianus & Gallienus ann. 8		*Novatiani à Novatiano presbytero Romano, & à Novato presbytero Carthaginenſi dicti ſunt, docuerunt non eſſe in Eccleſia poteſtatem remittendi peccata poſt baptiſmum commiſſa neque eſſe baptizatos ſacro chriſmate confirmandos, & ſecundas nuptias eſſe illicitas: vide Epiphan. hæreſi 59. & Auguſt. hæreſi 38.*	Gothi Rom. Imperium infeſtare incipiunt.
260	Sixt. II. an. 1.		Zeno.		
261	Dionyſius. an. 11. m. 3		Victor Pictabionenſis.		Octava perſecutio ſub Valeriano quem Sapores Rex Perſarum à ſe captum viliſſimè habuit, ut etiam dorſum ejus calcaret cùm equum aſcendere vellet.
263		Gallienus ſolus ann. 7		*Sabelius Noeti diſcipulus docuit Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum eſſe unam perſonam ſed nomina tria. Epiphan. hæreſi 57.*	
269		Claud. an. 3			
271		Aurelianus. ann. 6		*Paulus Samoſatenus Epiſcopus affirmavit, Chriſtum non eſſe Deum, ſed hominem tantum, Circumciſionem ſervandam, non baptizandum in nomine trium perſonarum divinarum. Epiphanius hæreſi 61. Auguſtinus hæreſi 44.*	
273	Felix ann. 2. men. 5				Nona perſecutio ſub Aureliano, vel ejus Præfectis.
275	Eutychianus ann. 8. men. 6. d. 4.				Probus Imperator fortiſſimus à Chroco Rege Alemannor. Gallias liberat cæſis quadringentis millibus hoſtium. Voſpicus; & tunc ſimul Eccleſia Gallicana poſt longas perſecutiones aliquantulum requievit.
278		Tacitus m. 6 Florian. m. 2		*Manes, ſive Manichæus ann. 4. Aureliani agnoſci cœpit, docuit duo eſſe principia coæterna, unum bonum, alterum malum: nihil eſſe verè ſpirituale, ſed omnia eſſe corporalia, hominem non eſſe liberi arbitrii, & omnium peccatorum cauſam eſſe naturam mali principii: Manichæum eſſe Spiritum ſanctum paracletum, quem Chriſtus promiſit, carnem & vinum eſſe res immundas natura ſua: & ideò ab iis abſtinendum eſſe. Animas migrare de corpore in corpus. Vetus Teſtamentum eſſe à malo principio, & ideo rejiciendum. Vide Epiphanium hæreſi 66. & Auguſtin. hæreſi 46.*	
279		Probus an. 5			
284	Cajus. ann. 12. men. 4	Carus cum filiis Carino, & Numeriano. ann. 2	Arnobius Afer.		
285		Diocletianus, & Maximianus. ann. 20	Lactantius Firmianus.		Gregorius Turonicus lib. 1. cap. 32. Carus Imperator, quamvis Ethnicus, Eccleſiam Teſſalonicenſem à tributis immunem facit l. 8. Cod. de ſacroſanctis Eccleſiis.
297	Marcellinus ann. 8		Euſeb. Cæſarienſis.		
304	Marcellus. ann. 5. men. 1. d. 25.	Conſtantius & Galerius ann. 3	Methodius Martyr.		
306		Conſtantin. Magnus ann. 31	Juvencus Presbyter.		Diocletianus Carino devicto, Maximianum collegam aſſumit an. Imperii tertio.
309	Euſebius an. 2. men. 7		Antonius Abbas.	*Donatus initio ſchiſma fecit, poſtea hæreſim condidit, docuit rebaptizandos baptizatos ab hæreticis. In ſola Africa, & in ſola parte Donati eſſe Eccleſiam. Auguſtinus hæreſi 69.*	Decima perſecutio ſæviſſima ſub Diocletiano, & Maximiano qui nihilominus cùm non poſſent prævalere, depoſuerunt Imperium, tradentes illud Conſtantio, & Galerio, Galerius, Maximinum, & Licinium Imperatores fecit: & Romæ Maxentius, Maximiani filius, Imperium aſſumpſit: ſed brevi omnibus extinctis, ſolus Conſtantinus feliciter totum orbem Romanum diu tenuit.
311	Militiades. ann. 2. men. 2		Pachomius. Macharius. Oreſieſis.		
314	Sylveſter an. 21. men. 10			*Arius presbyter Alexandrinus docuit, filium Dei eſſe creaturam, non eſſe coæternum Patri, non eſſe coeſſentialem Patri, Chriſtum hominem non habere animam: ſed ejus loco eſſe Verbum. Epiphan. hæreſi 69. Auguſtinus hæreſi 49. Theodoretus lib. 4. de fabulis hæreticorum.*	
325			Athanaſius.		
336	Marcus m. 8		Serapion.		
337	Julius. ann. 15 men. 5	Conſtantin. Junior. an. 4 Conſtans. an. 13 Conſtantinus. an. 24	Julius Firmicus. Lucifer Cal. Arius. Victorinus. Hilarius.	*Photinus Sirmienſis Epiſcopus docuit, Chriſtum non eſſe Deum ſed purum hominem, Deum non eſſe trinum. Epiphan. hæreſi 71.*	Concilium generale primum Nicææ habitum 318. Epiſcoporum, in quo Arius damnatus fuit. Perſecutio XI. ſub Conſtantio Ariano.
352	Liberius an. 15 men. 4		Greg. Betic. Sebadius. Pacianus. Didymus.	*Macedonius Epiſcopus Conſtantinopolitanus docuit Filium quidem Dei eſſe Patri per omnia ſimilem, ſed Spiritum ſanctum eſſe creaturam. Epiphan. hæreſi 78. Auguſtinus hæreſi 52.*	Schiſma ſecundum Felicis cum Liberio: ſed uterque aliquo tempore legitimus fuit

358	Felix II. an. 6 m. 3. vivente Liberio.			Optatus. Titus Boſtr. Cyrillus Hieroſolym.	*Ætius, & Eunomius ejus diſcipulus docuerunt, Filium Dei eſſe omnino diſſimilem Patri, Spiritum ſanctum eſſe creaturam Filii. Opera non eſſe neceſſaria, ſed fidem ſolam ſufficere ad ſalutem. Baſilius lib. 1. & 2. in Eunomium. Auguſt. hæreſi 54.*	Perſecutio XII. ſub Juliano, atrox ſed brevis.
361		Julianus an. 2. men. 9		Ephrem. Baſilius. Gregorius		
364		Jovianus men. 7. d. 20		Nazianzen.		
		Imperat. Occident.	*Imperator. Orient.*	Andreas Cæſar. Epiphan. Philo Carphatius.		
364		Valentinianus ann. 12.	Valens ann. 15	Ambroſ. Mediolan. Philaſtr. Idacius.	*Ætius, quia Epiſcopatum obtinere non potuit, docere cœpit, Epiſcopos, & presbyteros eſſe omnino æquales; addidit, non eſſe orationes, & ſacrificia offerenda pro defunctis, non eſſe ſervanda jejunia, & feſta ab Eccleſia indicta. Epiphan. hæreſi 75. Auguſtinus hæreſi 53.*	Perſecutio XIII. ſub Valente Ariano.
367	Damaſus an. 17. men. 3.			Gregor. Nyſſen. Amphilochius. Hieronymus.		Schiſma III. Urſicini contra Damaſum.
375		Gratian. an. 8. & Valentinianus Junior ann. 17.		Theophilus Alexandrin. Dorotheus. Diadochus. Ruffinus.	*Apollinarius Laodicenus grammaticus, & poeta melior, quàm Theologus: docuit Verbum Dei accepiſſe carnem humanam ſine anima rationali: divinas perſonas eſſe inæquales, magnum videlicet eſſe Spiritum ſanctum, majorem Filium, maximum Patrem. Epiph. hæreſi 77. Auguſtinus hæreſi 55.*	Secunda Synodus generalis, prima Conſtantinopolitana contra Macedonium, & alios negantes divinitatem Spiritus ſancti.
379			Theodoſius ann. 17	Palladius. Gaudentius. Prudentius.		
381				Chromatius.		
385	Syricius. ann. 13. men. 3			Jo: Chryſoſtom. Severianus. Auguſtinus.		
395		Honorius ann. 28. m. 3	Arcadius ann. 13. men. 3	Maxim. Auſonius. Syneſius. Paulinus. Sulpitius.	*Vadius, Anthropomorphitarum auctor docuit, Deum habere formam humanam. Epiphan. hæreſi 70.*	
398	Anaſtaſ. an. 4. m. 1.			Lucianus. Oroſius. Sedulius. Cyrillus Alexandrinus.	*Helvidius docuit, B. Virginem poſt Chriſti nativitatem, habuiſſe ex Joſeph alios filios. Hieronym. contra Helvidium.*	Circa hæc tempora S. Auguſtinus inſtituit Ord. Clericorum Regularium, qui ſimul cum ipſo vitam communem agebant.
402	Innocent. an. 15. men. 1			Theodorus. Proclus. Eucherius.	*Priſcillianus docuit, animas eſſe ejuſdem ſubſtantiæ cum Deo, mundum creatum à Principe maligno, & alia multa ſtultiſſima. Auguſtinus hæreſi 70.*	
408			Theodoſius Jun. ann. 43	Claudianus. Sidonius. Joan. Caſſianus.		Anno 410. Roma capta eſt ab Alarico Rege, anno 1102. ab ejus conditione.
417	Zozimus an. 1. m. 4			Vincentius Lirinenſis. Socrates. Aſterius.	*Jovinianus docuit, peccata eſſe paria, præmia Sanctorum eſſe æqualia, virginitatem non præſtare conjugio, & alia. Auguſtinus hæreſi 82.*	
419	Bonifac. ann. 4. men. 10					Schiſma IV. Eulalii contra Bonifacium.
424	Cæleſtin. an. 8. m. 5				*Vigilantius docuit non eſſe honorandas reliquias Sanctorum, inanem eſſe invocationem Sanctorum. Hieron. contra Vigilant.*	Hoc tempore conditur civitas Venetiarum Anno Domini 421.
425		Valentinian. III. ann. 30.			*Pelagius Brito monachus anno Domini 415. cœpit docere, peccatum originale non eſſe in hominibus: ſine Dei gratia poſſe impleri omnia mandata & alia. Auguſtinus hæreſi 88.*	
432	Sixtus III. ann. 7. m. 11.					Tertia Synodus generalis habetur Epheſi, an. Domini 431. contra Neſtorium.
440	Leo Magnus an. 20. m. 11.					

Pon-

457		Majoranus. an. 4.	Leo. ann. 18.	Stilita. Hilarius Arelatenſ. Proſper.	*nam, alteram humanam. Theodor. lib. 4. de fabulis hæret. & Proſper in Chronico.*	
461	Hilarius. ann. 6. m. 10.	Severus. ann. 5		Petrus Chriſologus.	*Eutyches Abbas, ut Neſtorio contradiceret, docuit in Chriſto unam eſſe perſonam, & unam naturam. Evagrius l. 1. cap. 9. & lib. 2. c. 4. Atque hæ duæ hæreſes uſque in noſtra tempora durant in partibus Orientis.*	Quarta Synodus generalis habetur Chalcedone, ann. 451. contra Eutychetem, & Dioſcorum.
467		Anthemius an. 6				Veſuvius mons Campaniæ qui anno primo Titi Imper. ingentem copiam minutiſſimi pulveris evomuerat, teſte Svetonio, & aliis: iterum hoc tempore, ann. 471. ita immenſam copiam evomuit, ut totam ferè Europam obtenebraret. Marcellinus, & alii: & non diu poſtea tempore Theodorici Regis Italiæ idem accidit: quam eruptionem pulchrè deſcribit Caſſiodorus lib. 4. variarum, epiſt. quinquageſima.
468	Simplicius. an. 15 menſ. 5.			Iſidorus Peluſiotes. Arnobius Junior.		
473		Olibrius. menſ. 7		Theodorus. Salvianus.	*Pacificantes dicti ſunt, qui auctore Zenone Imperatore, unionem quamdam facere volebant inter Catholicos, & Eutichianos. Vide Evagrium lib. 3. cap. 14. & 30.*	
474		Glicerius. ann. 1	Zeno. an. 18.	Salonius. Fauſtus.		
475		Julius nepos menſes paucos Momyllius Auguſtulus. m. 10.		Æneas Gazæus. Victor Uticenſis. Cerealis. Gennadius. Julianus. Pomerius.		
476		Odoacer Rex Italiæ. an. 16	Baſiliſcus occupat imperiũ, & tenet annis ferè duobus, deinde iterum imperat Zeno.	Gilda Sapiens. Gelaſius Cizecenus.	*Petrus Gnapheus Epiſcopus Antiochenus, ad errores Eutychetis addidit, ut in triſagio poneretur crux, videlicet Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus & immortalis, qui crucifixus es pro nobis. Ex quo videbatur ſentire, totam Trinitatem fuiſſe crucifixam Vide Io: Damaſcenum lib. 3. de Fide cap. 10. & in epiſtola de triſagio, & epiſt. Felicis PP. III.*	In Auguſtulo defecit Imperium Occidentale, ut in Auguſto cœpit. Julius enim Cæſar Dictator perpetuus fuit, non propriè Imperator, quamvis reipſa imperaret. Odoacer etiam, & Theodoricus non Imperatores, ſed Reges Italiæ dici voluerunt.
483	Felix III. ann. 9.			Andreas Cæſar.		Hoc tempore perſecutio Vandalica in Africa Catholicos crudeliter vexabat.
491			Anaſtaſ. an. 27. m. 3	Cæſarius Arelatenſis.		
492	Gelaſius. an. 4. m. 8.			Paſcaſius Diaconus.		Hoc eodem tempore Imperator Anaſtaſius Eutychianus hæreticus erat. Reges Italiæ, Hiſpaniæ & Africæ Ariani. Reges Francorum, Anglorum, Germanorum Pagani: & tamen Chriſtiana Eccleſia deſtrui non potuit, quia fundata eſt ſuper petram, & portæ inferi adverſus eam non prævalebunt.
493		Theodoricus Gothus. an. 34		Vigilius. Fulgentius. Petrus Diaconus.		
497	Anaſtaſ. II. ann. 2			Ferrandus Diaconus. Ennodius. Ruricius.		
499	Symmachus ann. 15. m. 8.					Schiſma quintum Laurentii contra Symmachum.
514	Hormiſda ann. 9			Jo: Maxentius. Avitus Alchimus.		
		Reges Ital.	*Imperator Græci.*			
518			Juſtinus an. 9. m. 2			
524	Joannes. an. 2. m. 9			Victor Africanus.		Ordo Monachorum ſancti Benedicti hoc tempore incipit.

Pon-

526	Felix IV. an. 1. m. 2.	Athalaricus. ann. 9.		Boetius. Dionyſius exiguus.		Theodoricus Rex Arianus: ſed alioqui prudens, & Eccleſiæ Romanæ, & ſummo Pontifici multum honoris deferens, & ideò ſeliciter regnans, ubi Joannem Pontificem in carcerem conjecit & Symmachum ac Boetium interfecit, eodem anno miſerrimè cum Regno vitam amiſit.
527			Juſtinianus. ann. 38.	Caſſiod. Victor Capuan.		
530	Boniſ. II. ann. 1. d. 2.			Juſtus Orgelitanus.		
531	Joan. II. ann. 3.			Anaſtaſ. Sinaita.		Boniſacius ſecundus ſucceſſorem ſibi elegit Vigilium, ſed caſſavit paulò poſt electionem illam, quam ſentiebat omnibus diſplicere.
534		Theodatus. an. 3.		Arator Subdiac.		
535	Agapitus. ann. 2.			Junilius. Primaſius.		Schiſma VI. *Dioſcori* contra Boniſacium II.
537	Sylverius. ann. 3.	Vitigis, ann. 4.		Martinus Bracar.		Schiſma VII. per Vigilium contra Sylverium.
540	Vigilius. ann. 15.			Procop. Gazæus.		Vigilius, qui corruptus ambitione ſchiſma fecerat & multa malè promiſerat Auguſtæ, mox ut legitimus Pontifex eſſe cœpit, à Deo mutatus conſtantiſſimè reſtitit Auguſtæ, & pro fide Catholica fortiſſimè dimicavit.
541		Theodobald. an. 1. Alaricus. rœnſ. 3.		Ruſticus Diacon. Joannes Climac. Victor Tunon.	*Julius Halicarnaſſeus auctor eorum qui docuerunt Chriſti corpus à Conceptione impaſſibile: vide Jo: Damaſcenum in lib. de hæreſibus, & Evagrium lib. 4. cap. 38. & 39.*	
542		Totila. ann. 10.		Dacius Mediolan.		
553		Thejas. ann. 1.		Liberatus Archid.		
554		Narſes Eunuchus ann. 14.		Venantius Fortunatus.		Quinta Synodus generalis Conſtantinopolitana ſecunda.
555	Pelagius. an. 4. m. 10			Evagrius hiſtoricus.		Poſt Thejam nullus amplius fuit Rex Gothorum in Italia: ſed Narſes titulo Ducis eam rexit, ſed paulò poſt irritatus ab Uxore Juſtiniani, Longobardos in Italiam vocavit.
560	Joan. III. ann. 13.			Dorotheus.		
566			Juſtinus Junior. an. 16. m. 9		*Agnoitæ auctore Temiſtio diacono Timothei Alexandrini Epiſcopi, ad errores Eutychetis, & Dioſcori addiderunt, Chriſtum ignorare diem judicii: vide Jo: Damaſc. in lib. de hæreſibus, & Liberatum in Breviario cap. 19.*	
568		Alboinus. ann. 2. m. 6				Alboinus Rex Longobardorum, regnare cœpit in Italia an. 568. ſed brevi occiſus fuit, ut etiam ejus ſucceſſor Clephis, deinde per annos decem Rege caruerunt Longobardi, & Duces multi Provincias ſibi diviſerunt, donec iterum Autaris Rex electus eſt. Cæterum Longobardi numquam tota Italia potiti ſunt: ſemper enim partem Italiæ cum ipſa Urbe, Imperatores Græci per Exarchos tenuerunt.
570		Clephis Daphom. an. 4. m. 5				
573	Benedict. an. 4. m. 1.					
578	Pelagius II. ann. 12. menſ. 3.					
582			Tiberius. ann. 5.	Joannes Biclaren.		Anno 589. inundatio Tyberis maxima, quam ſequuta eſt peſtis graviſſima.
585		Autaris Flavius 7.				
586			Mauritius ann. 17.	S. Gregorius Turonicus.		
590	Gregorius an. 13. m. 6 d. 9.			S. Gregorius Papa. Iſichius Hieroſolymitan.	*Jacobus Syrus docuit candenti ferro inurendam frontem baptizatorum. Nicephorus lib. 18. c. 45.*	S. Gregorius Papa miſſis in Angliam Sanctis Monachis, Auguſtino, & Sociis, Domino cooperante, & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis, magnam partem Anglo-Saxonum à Paganiſmo ad Fidem Chriſti convertit, merito à Beda vocatus Apoſtolus Anglorum.
591		Agilulphus. ann. 25.		Joannes Jejunator.		

Pon-

	ſ. d. 19.				*tres perſonas divinas, tres Deos eſſe voluit. Nicephorus lib. 8. cap. 46. & 48.*	
606	Boniſac. III. menſ. 8. d. 23.					Sub hoc Pontifice templum Agrippæ, quod Pantheon dicebatur, conſecratum fuit B. Mariæ Virgini, & omnibus ſanctis Martyribus, Romæ, Phoca Imperatore conſentiente.
607	Boniſac. IV. ann. 8. m. 6. d. 13.				*Armeni ſequebantur errores Eutychianorum & multa addebant, vide Niceph. lib. 18. cap. 53. Niconem de erroribus Armenorum & Theorians diſputationem tom. 3. & 4. Bibliotheca Patrum.*	
610			Heraclius ann. 31.			Heraclius, dum Catholicus eſſet à Deo protectus Perſas magnis cladibus affecit, & lignum ſanctæ Crucis recuperavit; ſed poſtea hæreticus Monothelita factus imbellis, & inglorius infeliciſſimo exitu periit.
615	Deuſdedit. ann. 3.					
616		Adaluvaldus. ann. 10.				
618	Boniſac. V. ann. 7. menſ. 10. d. 25.				*Monothelitæ à Ciro Epiſcopo Alexandrino, & Sergio Conſtantinopolitano originem ducunt: initium hujus hæreſis fuit ann. 630. doctrina eorum erat in Chriſto unam tantùm fuiſſe voluntatem, & unam operationem; ex quo ſequebatur, unam tantùm fuiſſe naturam: vide Jo: Damaſcenum in lib. de hæreſibus.*	
626	Honorius. an. 12. m. 5	Ariovaldus hæreticus Arianus. ann. 12.		Sophronius. Georgius Piſides.		Mahometes peſtis orbis terrarum hoc tempore ſectam ſuam inchoavit, & anno Domini 669. Regnum Saracenorum occupavit.
639	Severin. menſ. 11.	Rotarius. ann. 16.		Joannes Moſchus.		Honorius Papa accuſatur à Græcis, quòd faverit Monothelitis: ſed egregiè defenditur à ſancto Maximo Græco, auctore illius temporis, & Martyre.
640	Joannes IV. ann. 1. menſ. 9.			Leontius. Jonas.		
641	Theodot. an. 7. m. 5.		Conſtans. ann. 27.	Antioch. S. Iſidor.		
649	Martinus. an. 6. m. 3. d. 12.			S. Eligius. Berengoſius.		
654	Eugenius. menſ. 9. d. 23.	Rodoaldus. ann. 5.		Eſaias Abbas. S. Maximus Mart.		
655	Vitalianus. ann. 14. m. 5.			S. Ildephonſus.		
660		Aripertus ann. 2.				
662		Gundipertus. ann. 1.				Ab hoc anno Regnum Francorum per magiſtros domus gubernari cœpit, ſolo ferè nomine Regibus relicto: quod genus regiminis continuatum eſt uſque ad Pipinum, id eſt, uſque ad annum Domini 750. Segibertus, & alii.
663		Grimoaldus. an. 9.				
668			Conſtantinus Pogonatus. ann. 17.			
669	Adeodatus. ann. 7. menſ. 2.					Sub Adeodato Pontifice, ac de ejus licentia Veneti Ducem eligere incipiunt. Petrus Juſtinianus lib. 1. hiſt. Ven.
673		Garibaldus. an. 3. Pertarith. ann. 17.				
676	Donus. an. 1. m. 5					Hoc anno cometa tribus menſibus arſit, & tribus annis ſequentibus non pluit.

Anni Dñi.	Pontifices.	Reges Italiæ.	Imperator.	Scriptores.	Hæreſiarchæ.	
678	Agatho. ann. 4					
680				S. Julian. Toletan.		Sexta Synodus Generalis Conſtantinopolitana tertia, contra Monothelitas.
682	Vacat Sedes.					
683	Leo II. menſ. 10. d. 8					Anno 680. poſt eclypſim Lunæ, graviſſima peſtis graſſari cœpit in Urbe, quæ non ceſſavit, niſi altari Sancto Sebaſtiano Martyri erecto in Eccleſia S. Petri ad Vincula. Paulus Diaconus.
684	Benedictus II. ann. 1					
685	Joannes V. ann. 1. d. 11		Juſtinian. Junior. ann. 10			
687	Conon. menſ. 11. d. 23			Anaſtaſius Nicenus.		S. Kilianus Monachus Hibernus per hæc tempora Francis Orientalibus evangelizat fidem, & eorum appellatur Apoſtolus.
688	Sergius. ann. 13. menſ. 8					
691		Cunipertus Catholicus & Pius. ann. 12				Anno 690. celebratur Synodus quiniſexta, unde ſunt Canones Trullani, quam Beda merito erraticam vocat: & à Sergio Papa rejectam fuiſſe teſtatur in lib. de ſex ætatibus.
694			Leontius. ann. 2			
696			Abſimar. Tiberius. ann. 5			
702	Joannes VI. an. 3. menſ. 2					
703		Luiſpertus. m. 8	Juſtinianus Junior, iterum an. 8			Hic Aripertus reſtituit Alpes coctias Rom. Eccleſiæ. Paulus Diaconus, & Leo Oſtienſis.
704		Regimpertus. menſ. 3. Aripertus ann. 11				
705	Joannes VII. an. 2. menſ. 7					
708	Siſinnius d. 20. Conſtantinus ann. 3. menſ. 1					Conſtantino Pontifici Conſtantinopolim proficiſcenti, Nicomediæ Imperator occurrens proſtratus, publicè pedes deoſculatur. Anaſtaſius in vita Conſtantini.
711			Philippicus. an. 1. menſ. 6			Per hæc tempora regnat in Anglia Ina Rex, qui annos Domini 740. Gregorii tertii 10. fecit Regnum ſuum vectigale Apoſtolicæ Sedi. Polydorus.
713			Anaſtaſ. ann. 2			

Pon-

Digitized by Google

716		Luitprandus. ann. 30.	[cut off]nomachus. an. 24. m. 2	S.Marcellinus.	[cut off] perſuaſus a quodam Hebræo maleſico, in toto regno ſuo juſſit imagines e templis Chriſtianis auferri, & Leo Iſauricus alio Hebræo impulſore, edictum propoſuit, ut ubique ſacræ imagines de templis tollerentur: unde Iconomachus dictus eſt, ut teſtantur Cedren. Zonaras, Paulus Diaconus, & alii hiſtorici.	Epiſtola, quam integre ponit Cardin. Baronius in tomo Annalium 9.
731	Gregorius III. ann. 10. menſ. 9. d. 12			S. Germanus. S. Beda.		Rachis cum ut hoſtis contra Eccleſiam Romanam armatus veniret: à Zacharia Pontifice non ſolùm placatus eſt, ſed etiam ita permotus, ut Monachu[s] in monte Caſſino factus fuerit.
741			Conſtantinus Copronimus, Iconomachus. an. 34. m. 2	S. Joannes Damaſcenus.		
742	Zacharias ann. 10. menſ. 3			S. Bonifacius Moguntinus.		Hoc anno Pipinus auctoritate Pontificis Zachariæ Rex Francorum efficitur
746		Hildebrandus. m. 7. Rachis an. 6.		Antonius Meliſſa.		
750		Aiſtulphus an. 6.				Schiſma Octavum per Theophilactu[m] Antipapam.
752	Stephan. II. dies 4. Stephan. III. ann. 5. dies 28					Conſtantinus Copronimus cùm moreretur clamabat, vivens adhuc igni ſu[o] inextinguibili traditus. Cedrenus, & alii. Norent, & horreant noſtri tempori[s] Iconomachi.
757	Paul. ann. 10. menſ. 1 & vacat ſedes annum unū.	Deſider. ultimus Longobardorum ann. 18				
768	Stephan. IV. ann 3. menſ. 5. dies 28				*Felix Urgelitanus, & Elipandus Epiſcopus Toletanus docuerunt, Chriſtum eſſe filium Dei adoptivum, & damnati ſunt tamquam renovantes Neſtorianiſmum in Concilio Francofordienſi, & ab Hadriano Papa in epiſtola ad Epiſcopos Galleciæ. Vide Adonem in Chronico.*	Primus Epiſcopus datur Venetis a[b] Hadriano Papa, anno 772. Obeliatu[s] nomine Sabellicus Ennead. 8. lib. 8.
772	Hadrianus an. 23. menſ. 10			Hadrianus Papa Primus.		Anno 774. Carolus Rex Francorum ſingulos gradus ſcalarum Baſilicæ Sancti Petri deoſculans ad Pontificem aſcendit, qui eum in atrio ſuper gradus expectabat. Anaſt.
776			Leo IV. ann. 5	Paulus Diacon.		
780			Conſtantinus cum Irena matre an. 10	Paulinus Aquilejenſis. Eginarthus.		Septima Synodus generalis, Nicena ſecunda.
787				Albinus. Alcuinus.		
		Imperator. Occident.	*Imperator. Orient.*			
790			Conſtantinus ſolus ann. 7			Anno 791. menſe Decembri inaudit[a] contigit Romæ inundatio Tyberis [a] Ponte Milvio uſque ad Pontem Sancti Petri, ut etiam ſupra muros Urbis aqu[a] elevaretur. Anaſtaſius.
796	Leo III. an. 20. m. 5					
797			Irene Sola ann. 5			Leo Papa tertius transfert Imperium Occidentale à Græcis ad Francos anno 800. in die natalis Domini, qui unu[s] ab aliis dicitur 801. quia à natali Domini annos numerant.
800		Carolus Magnus. ann. 14.		S. Nicephorus Conſtantinopol.		

Digitized by Google

Anni Dñ.	Pontifices.	Imperator. Occident.	Imperator. Orient.	Scriptores.	Hæreſiarchæ.	Varia.
802			Nicephorus. ann. 10.	Uſuardus.	*Claudius Epiſcop. Taurinenſis docuit non eſſe venerandam Crucem Domini, nec ſepulchra & reliquias Sanctorum, peregrinationem ad limina Apoſtolorum eſſe inutilem. Vide Jonam Aurelianenſem lib. 3. de culta Imaginum.*	Anno 797. Conſtantinus Imperator ab Irene matre excæcatus eſt: & Sol mirabili prodigio, per dies ſeptemdecim obſcuratus manſit.
812			Michael Curopalates. an. 2	S. Ludgerus.		
814		Ludovicus Pius. ann. 27	Leo Armenius. ann. 7.	Aponius.		
816	Stephan. V. m. 7					
817	Paſchalis ann. 7. menſ. 3. dies 16.			S. Theodorus Studites.		
821			Michael Baldus. ann. 9.	Paſchaſi. Ratbertus.	*Michael Balbus Imperator, teſte Cedreno, & Zonara, Reſurrectionem corporum negabat, Prophetas irridibat, dæmones eſſe non credebat, ſcortationem peccatum non eſſe dicebat, Judam proditorem inter Beatos collocabat.*	
824	Eugenius II. ann. 3. menſ. 2. dies 20.			Claudius Scotus. Jonas Aurelianenſ.		Schiſma nonum per Zinzinum Antipapam.
827	Valẽtinus. dies 4.			Halitgar. Amalar.		
828	Gregorius IV. an. 16			Nithardus. Freculphus.		Theophilus Balbi ſucceſſor perſecutionem in Catholicos continuat, ob cultum ſacrarum imaginum.
830			Theophilus. ann. 12.	Hilduinus. Theodulphus. Rabanus.		
841		Lotharius ann. 15		Strabus. S. Eulogius Martyr.		Anno 840. pridie Aſcenſionis Domini hora nona fuit eclipſis ſolis maxima, ita ut ſtellæ cernerentur, ut in veriſſima nocte. Aimoinus lib. 5. cap. 19.
842			Michael cum Theodora Matre an. 25.	Haymo. Angelomus.		
844	Sergius II. ann. 3. menſ. 1.			Chriſtianus Drutmarus.		
847	Leo IV. ann. 8. menſ. 3. dies 5.			Valfridus Strabo. Simeon Metaphraſtes.		Inter Leonem IV. & Benedictum III. fingitur Joannes femina.
855	Benedict. III. ann. 2. menſ. 6.			Lupus Abbas.		Schiſma decimum per Anaſtaſium Antipapam.
856		Ludovic. Junior. ann. 20		Photius.		Anno 848. Leo IV. Urbem Leoninam condidit adverſus irruptiones Saracenorum. Ita Baſilica S. Petri, quæ extra Urbem erat, intra Urbem eſſe cœpit.
858	Nicolaus ann. 9. m. 6. d. 20.			Nicetas David.		
867			Baſilius Macedo. ann. 20.	Anaſtaſi. Bibliothecarius. Hincmar.		Nicolai primi tempore Tyberis ex alveo ſuo egreſſus, bis Urbem graviſſimè afflixit.
868	Hadrian. II. ann. 4. menſ. 17					

Pon-

Digitized by Google

876		Carolus Calvus. ann. 2.		Aimoinus.
878		Ludovic. III. an. 1.		Ado Vienneſis.
881		Carolus Craſſ. 7.		
883	Martinus ann. 1. d. 20.			
884	Hadrian. III. an. 1. m. 3. d. 19			
885	Stephan. VI. an. 6			
886			Leo VI. ann. 25. menſ. 3.	
888		Arnulphus. an. 12.		Remigius Antiſiodorenſis.
891	Formoſus. ann. 4 menſ. 6.			Ambroſ. Ansbertus.
895	Bonifacius VI. d. 15.			
897	Stephan. VII. ann. 1.			
900		Ludovicus IV. ann. 6.		Leo Sapiens Imperator.
901	Joannes IX. an. 4.			Idiota.
905	Benedictus IV. ann. 3.			Marcus Eremita.
906		Conrad. ann. 7.		Rhegino Abbas.
907	Leo V. d. 40.			Radulph. Flaviacenſis.
908	Chriſtoph. m. 7. Sergius III. an. 2.			
910	Anaſtaſius III. ann. 2. menſ. 2.			
912	Lando. men. aliquot. Joannes X. ann. 16	Henricus. ann. 20.	Conſtantin. VIII. ann. 49.	
928	Leo VI. menſ. 7.			
929	Stephan. VIII. an. 2			

poſitano.

His temporibus agitur alia Synodus Conſtantinopolitana pro reſtitutione Photii, in qua vix credi poteſt, quanta impudentia Photius falſaverit litteras Romani Pontificis, & Legatos ejus deceperit. Vide Concilia generalia Romæ edita, anno 1611.

Poſt Carolum Craſſum magna eſt orta perturbatio in Imperio. Alios enim creabant Germani, alios Itali. Vide tomum decimum Annal. Cardin. Baronii.

Imperatores Italici fuerunt Vido an. 8. Ludovicus ann. 4. Lambertus ann. 7. Berengarius ann. 8.

Schiſma undecimum Sergii antipapæ contra Formoſum.

Formoſus Papa doctrina, & ſanctitate inſignis fuit, quicquid aliqui dicant. Id teſtatur Luitprandus, qui eo tempore vixit; & ex operibus ejus idipſum demonſtrat Cardin. Baronius tomo 10. Annalium: quod autem in ejus memoriam peccavit ex ignorantia ſucceſſor ejus Stephanus VII. reformavit poſtea Joannes IX.

Ordo Cluniacenſis.

Anno 925. apud Cordubam nobiliſſimus, & formoſiſſimus puer Sanctus Pelagius, annorum tredecim, pro fide, & caſtitate fortiter pugnans, crudeliſſimo ſupplicio interficitur à Rege Arabum Habdarthagman. Vide appendicem ad Eulogium.

Anni Dō.	*Pontifices.*	*Imperator. Occident.*	*Imperator. Orient.*	*Scriptores.*	*Hæreſiarchæ*	*Varia.*
931	Joannes XI. ann. 5			Odo Cluniacenſis.		
936	Leo VII. ann. 4	Otho an. 26. titulo Regis.				Anno 938. Sanctus Venceslaus Bohemiæ Princeps optimus à proprio Fratre necatus, inter SS. Martyres numeratur.
940	Stephan. IX. an. 3. menſ. 4				. . . .	
943	Martinus II. ann. 3. menſ. 3. d. 13					
946	Agapitus II. an. 10 menſ. 3. dies 10			Luitprandus Witichindus.		Anno 950. Ramirus Rex Legionenſis fortiſſimus Saracenos ad internecionem delevit, prælio ingenti apud Talaveram commiſſo.
956	Joannes XII. an. 9			Stephan. Eduenſis. Frodoardus.	. . . .	
961			Roman. ann. 2.	Moſes Bar-Cep.		
962		Otho idem ut Imp. 12				Hoc anno Otho primus coronatur: ideò ab hoc multi numerant annos Imperii ipſius.
963			Nicephorus Phocas. an. 7		. .	Schiſma duodecimum inter Leonem, & Benedictum, & Joannem duodecimum.
964	Leo VIII. ann. 1					Leo octavus initio non fuit legitimus Pontifex: quia creatus fuit ab Imperatore, Joanne XII. adhuc vivente. Sed mortuo Joanne, & abdicante ſe Benedicto, cœpit eſſe legitimus; ſed non diu ſupervixit.
965	Benedict. V. ann. 5					
966	Joannes XIII. an. 6. m. 11. d. 5				. . . .	
970			Joan. Zemiſcis. 6			
972	Donus. ann. 1. menſ. 3.					Vide ſæculum infelix, in quo nulli Scriptores illuſtres, nulla Concilia, Pontifices parum ſolliciti de rep. Sed divina providentia fecit, ut nullæ ſurgerent hæreſes novæ.
973	Benedict. VI. ann. 1. menſ. 3	Otho II. ann. 10				
975	Benedict. VII. ann. 9. dies 50		Baſilius, & Conſtantinus. ann. 50		. . . .	Otho III. accuſatus, quòd innocentem Comitem occidiſſet, adductus precibus uxoris, quæ ſe ab alio de pudicitia poſtulatam dixerat: cùm contra illa Comitem caſtiſſimum ſolicitaſſet: paratus erat & ipſe occidi, niſi proceres impediviſſent, & impudicam, ac injuſtam uxorem comburi juſſiſſent. Vide Gothifredum Viterbienſem.
984	Joannes XIV. an. 1	Otho III. ann. 18.				
985	Joannes XV. an. 10					
995	Joannes XVI. m. 4					Schiſma XIII. per Antipapam Joannem contra Gregorium quintum.
996	Greg. V. an. 2. m. 8				. . . .	
999	Sylveſter II. an. 4. menſ. 6. dies 12					De hoc Sylveſtro multa fabulantur aliqui. Sed verè fuit vir magnus doctus & pius, ut ex inſcriptione ſepulchri ejus, quæ extat in Eccleſia Lateranenſi, cognoſci poteſt.
1002		Henr. II. Rex, ſed nondum Imp. an. 12				Sed quoniam Philoſophiæ, & Geometriæ peritus erat, indoctum vulgus exiſtimavit, necromanticum fuiſſe & cum Diabolo pactum habuiſſe.

Digitized by Google

	6					
1009	Sergius IV an. 2. m. 8			S. Odilo Abbas.		Anno 1009. Princeps Babylonis à perfidis Judæis excitatus Baſilicam Hieroſolymitanam, ubi Domini ſepulchrum conſervatur, funditus evertit. Sed paulò poſt mater Principis ejuſdem, quæ Chriſtiana erat, eamdem Baſilicam majori nobilitate, & ſplendore reædificandam curavit & Judæi undique pelli cœperunt. Glaber.
1012	Benedictus VIII. an. 12			S. Fulbert. Carnotenſis.		
1014		Henricus Rex hoc anno coronatur & Imper. an. 11		S. Burchardus Vormacienſis.		
1024	Jo. XIX. ann. 10			Berno Augienſis.		
1025		Conradus II. ann. 15				
1026			Conſtantinus ſolus ann. 3			His temporibus, quibus Pontifices Romani à pietate veterum degeneraverant, Principes ſæculi ſanctitate florebant; talis fuit Imperator Henricus cum uxore Chunegunda: Romanus Imper. Græcus, Chnutus Rex Daniæ & Angliæ; Stephanus Rex Hungariæ cum filio ſancto Emerico. Robertus ſanctus, Rex Francorum, Magnus Ferdinandus, Rex Caſtellæ, & Legionis cum Uxore Sanctia.
1029			Romanus ann. 5			
1034	Benedict. IX. ann. 11		Michael IV. ann. 8			
1040		Henricus III. ann. 16		Glaber Rodulphus.		
1042			Michael V. ann. 1			
1043			Conſtantin. Monomachus an. 12			Schiſma XIV. Sylveſtri, & Joannis antipaparum, quibus ſublatis & Benedicto nono renuntiante creatus eſt Gregorius VI.
1044	Gregorius VI. ann. 3					Gregorius VI. depoſitus fuit tamquam ſimoniacus à Concilio quodam Sutrino, præſente Imperatore. Sed viri graviſſimi ſentiunt, Concilium illud egiſſe, quod non poterat: & Gregorium non fuiſſe ſimoniacum, ſed virum optimum. Vide Cardin. Baronium tom. 11.
1047	Clemens II. men. 9					
1048	Damaſus II. d. 23. & vacat ſedes ann. 1			Hermannus Contract. Humbertus Card.		
1049	Leo IX. an. 5. m. 2. d. 8.			Lambert. Schaphnaburgenſis.	*Græci cœperunt quidem tempore Nicolai primi auctore Photio ſchiſma facere: tamen hoc tempore apertiſſimè ſe ab Eccleſia Romana diviſerunt, & errores ſuos de proceſſione Spiritus ſancti à ſolo Patre & de ſacrificio non celebrando in azymo, & de primatu ſummi Pontificis, & alios defendere cœperunt. S. Antoninus ſummæ hiſt. p. 3. tit. 22.*	Leo IX. miraculis claruit. Leo Oſtienſis lib. 2. cap. 88.
1055	Victor II. ann. 2. m. 3. dies 13		Theodor. Porphirogenita an. 1. m. 9	Ingulph. Petr. Damiani. Lanfranc.		
1057	Stephanus ann. 10. m. 9	Henricus IV. ann. 50	Michael VI. ann. 1	Guitmundus. Georgius Cedrenus.		
1058	Nicolaus II. ann. 2. men. 6		Iſaacius. Connenus an. 4	Bertoldus. Theophilactus.		

Anni Dō.	*Pontifices.*	*Imperat. Occident.*	*Imperat. Orient.*	*Scriptores.*	*Hæreſiarchæ.*	
1061	Alexand. II. ann. 11. men. 6. d. 22		Conſtantinus Duca. ann. 7	Mierolog. Anſelmus Cantuar. Anſelmus Lucenſis.	*Berengarius Archidiaconus Andegavenſis, docuit in Euchariſtia non eſſe verum Chriſti corpus, & ſanguinem: deinde cum hunc errorem revocaſſet, docuit cum corpore Chriſti eſſe etiam ſubſtantiam panis, addidit parvulos non eſſe baptizandos ſed adultos tantum. Itaque viam aperuit hæreticis noſtri temporis, Zwinglianis in primo errore, Lutheranis in ſecundo & Anabaptiſtis in tertio: tandem tamen reſipuit, & in fide Catholica obiit. Vide Lanfrancum, & Guitmundum contra Berengarium: & Blondum decadis 2. lib. 3.*	Schiſma XV. per Benedictum Antipapam.
1068			Romanus Diogenes. an. 4	Jo: Curopalates. Oecumenius.		Schiſma XVI. per Honorium Antipapam, qui Cadalous dicebatur, contra Alexandrum, qui etiam miraculis claruit.
1072			Michael VII. ann. 6	Olympiodorus. Marianus Scotus.		
1073	Gregorius VII. ann. 12. men. 1. d. 3.			Bruno. Ivo Carnotenſis.		Gregorius VII. miraculis multis claruit: teſte Lamberto Schaphnaburgenſi.
1078			Nicephorus Boto. ann. 3	Samuel Marochianus.		Schiſma XVII. per Guibertum qui Clemens dici voluit. Ordo valis umbroſæ, auctore Sancto Joanne Gualberto.
1081			Alexius Connenus ann. 38			
1084		Henricus IV. hoc anno coronatur & Imperatoris nomen aſſumit.				Petrus igneus Cardinalis ſic nominatus, quòd cùm eſſet Monachus juſſu S. Joannis Gualberti, per ignem maximum illæſus tranſivit, ut probaret, Epiſcopum Florentinum per ſimoniam aſcendiſſe ad Epiſcopatum.
1086	Victor III. an. 1				*Bogomiles auctore Baſilio qui ab Alexio Conneno Imper. in theatro exuſtus fuit, docebant, non eſſe in Deo Trinitatem, Deum humana forma præditum eſſe, Mundum à Dæmonibus creatum, & alia: teſtis Euthymius in Panoplia part. 2. tit. 23.*	
1087	Urbanus II. ann. 11. men. 4. d. 18					Schiſma XVIII. Alberti, & Theodorici contra Paſchalem.
1099	Paſchalis II. ann. 18. men. 5					
1106		Henricus V. an. 20		Leo Oſtienſis. Zacharias Chriſop.		Ordo Ciſtercienſis auctore Sancto Roberto.
1118	Gelaſ. II. an. 1. d. 4.			Sigebertus Gemblacenſis.		Ordo Canonicorum Regularium.
1119	Calliſtus II. ann. 5. m. 10		Jo: Connenus ann. 24	Godefridus Vindocin.	*Petrus de Bruis, & Henricus ex monacho apoſtata, docebant, parvulos non baptizandos, cruces conculcandas, nullum eſſe in Eccleſia ſacrificium, non eſſe invocandos ſanctos, nec pro mortuis orandum, & alia. S. Bernardus epiſt. 240. & Petrus Cluniacenſis in epiſtola contra hanc hæreſim.*	Ordo equitum S. Joannis Hieroſolymitani anno Domini 1113. ſub Paſchali.
1125	Honor. II. ann. 5. m. 1. d. 17	Lotharius II. ann. 14		Euthym. Zigabenus.		
1130	Innoc. II. ann. 13. m. 7			Jo: Zonaras. Rupertus Tuitienſis.		Concilium generale Lateranenſe primum anno 1119. ſub Caliſto II. Pontifice.
1139		Conrad. III. an. 3		Hildebertus Turonenſis.		
1143	Cæleſtin. II. men. 5. d. 13		Manuel. Connenus ann. 38	Algerus.		Ordo Templariorum anno eodem 1119.

Digitized by Google

1145	Eugenius III. an. 8. m. 4. d. 13		
1152		Frideric. Ænobarbus. ann. 37	
1153	Anaſtaſ. IV. ann. 1. men. 4. d. 14		
1154	Hadrian. IV. ann. 4. men. 8. d. 28		
1160	Alexand. III. an. 20		
1181	Lucius. III. ann. 4. men. 2. dies 28		Alexius Connenus. ann. 2
1183			Andronicus Connenus. an. 3
1186	Urbanus III. ann. 1. men. 10. d. 25		Iſaacius. Angelus. ann. 10
1187	Gregor. VIII. m. 2.		
1188	Clemens III. ann. 3. men. 2. d. 26		
1191	Cæleſtin. III. ann. 6. m. 9. d. 11	Henricus VI. ann. 8	
1195			Alexius Angelus. ann. 6
1198	Innoc. III. ann. 18. men. 6. d. 9		
1200		Philipp. ann. 9	Balduin. Belg. an. 9
1209		Otho IV. ann. 4	Henric. an. 7
1212		Frideric. II. an. 33	
1216	Honorius III. ann. 10. men. 8		Petrus m. aliquot. Robertus ann. 11

de S. Victore. Wilelm. Malmeſberienſis. Ecbertus. Gratian. Petrus Lombardus. Petrus Comeſtor. Potho Prumien. Otto Friſingenſis. Theorianus. Hugo Etherianus. Arnoldus Carnotenſis. Petrus Bleſenſis. Petrus Cel. Arnulph. Lexov. Guillelm. Tirius. Helmold. Gothifredus Viterbienſis. Guillelmus Neubrugienſis. Rogerius Hoveden. Theodor. Balſamon. Joachimus Abbas. Innocent. Guntherus. Helinandus. Nicetas Choniates. Honorius Auguſtodunenſis. Conradus Abbas Urſperg. S. Antonius de Padua.

non eſſe, & alia id genus multa : teſtis S. Bernardus in epiſt. 190. reſipuit poſtea, & ſanctè obiit, teſte Petro Cluniacenſe lib. 5. epiſtola 3. & 20.

Cathari ſive Patareni hæretici docebant mundum factum eſſe à dæmonibus, Sacramenta nihil valere; & alia de quibus vide Jo: de Turrecremata, in ſumma de Eccleſia lib. 4. par. 2. cap. 35.

Valdeſius, unde Valdenſes, qui & pauperes de Lugduno an. 1170. docere cœpit non eſſe obediendum Pontifici Romano: poteſtatem abſolvendi à peccatis, & conficiendi Euchariſtiam laicis etiam eſſe conceſſam. Indulgentias nihil valere; non extare purgatorium. Sanctos non attendere precibus noſtris. Feſta & jejunia indicta non eſſe ſervanda, & alia. De quibus vide S. Antoninum in Summa pag. 4. art. 11. cap. 7. & Claudium Cuſſordium contra Valdenſes.

Petrus Joannes hoc tempore docuit Chriſto latus perforatum adhuc viventi: animam rationalem non eſſe formam corporis: Eccleſiã univerſalem eſſe Babylonem de Apocalypſi: & Papam eſſe myſticum Antichriſtum. Guido Carmelita, & Bernard. de Lutzenburgh in Cathalogo hæreſum.

Almaricus Doctor Pariſienſis docuit legem Dei Patris duraſſe uſque ad Adventum Chriſti: legem Chriſti uſque ad Almaricum: legem Spiritus ſancti uſque ad finem mundi. Docuit multa alia pernicioſiſſima. Vide Jo: de Turrecremata lib. 4. Summa, p. 2. c. 35. & Vincentium in Speculo hiſtoriali l. 99. cap. 107.

Schiſma XIX. Petri Leonis contra Innocentium II.

Concilium generale, Lateranenſe II. ſub Innocentio II. an. 1139.

Hadrianus Papa quartus, natione Anglus, vir ſapiens, & pius, Hiberniam Inſulam Henrico ſecundo Regi Anglorum conceſſit: ea conditione, ut in ea Inſula virtutes plantaret, & vitia eradicaret: ut à ſingulis domibus quotannis denarium S. Petro pendi curaret: ut jura Eccleſiaſtica illibata ſervaret. Extat diploma tom. 12. annal. Cardin. Baronii.

Schiſma XX. Victoris, Calliſti, & Paſchalis contra Alexandrum.

Concilium generale, Lateranenſe tertium, ſub Alexandro III. anno 1180.

Ordo Carmelitarum confirmatur ab Alexandro III. anno 1180. Item ab Innocentio III. anno 1199. Item ab Honorio III. anno 1216. mitigatur ab Innocentio IV. ann 1248.

Ordo Cruciferorum dicitur confirmatus à Cæleſtino III. anno 1197.

Ordo Minorum confirmatur ab Innocentio III. & poſtea ab Honorio III.

Concilium generale, Lateranenſe quartum, ſub Innocentio III. an. 1215.

Ordo redemptionis captivorum confirmatur ab Innocentio III.

Ordo Prædicatorum confirmatur ab Honorio III.

Pon-

Anni Dõ.	Pontifices.	Imperator. Occident.	Imperat. Orient.	Scriptores.	Hæreſiarchæ.	Varia.
1227	Gregor. IX. ann. 14. men. 5		Balduin. II. ultimus Latinus. 34	Raymun. de penna forti. Gulielmus Antiſſiod.	*Albigenſes tempore Innocentii III. & fortè antea, exorti ſunt, qui non ſolùm concionibus, ſed etiam armis Eccleſiam diu vexaverunt. Errores eorum recenſet S. Antoninus in Summa Theologica, p. 4. tit. 11. cap. 7. quod videlicet ponerent duo principia coæterna, unum bonum, alterum malum, more Manichæorum, & alia id genus. Vide S. Antoninum in Summa hiſtoriali 3. part. tit. 19. cap. 1.*	Ordo Sanctimonialium ſanctæ Claræ, quæ ſequuntur regulam fratrum Minorum confirmatur.
1241	Cæleſtin. IV. d. 17. vacat ſedes an. 2			Gulielmus Pariſienſis. Jacobus à Vitriaco.		Ordo Eremitarum S. Auguſtini ab Innocentio IV. hoc nomen accipit, cùm antea Guillelmitæ dicerentur.
1243	Innoc. IV. an. 11 men. 5. d. 14			Edmundus Cantuar. Innocent.		Ordo Sylveſtrinorum confirmatur ab Innoc. IV. anno 1248.
1245		Imperium vacat ann. 28		Alexand. de Hales. Hugo de S. Caro.		Concilium generale Lugdunenſe primum, ſub Innocentio IV. in quo deponitur Fridericus Imperator, & decernitur expeditio pro terra ſancta recuperanda.
1254	Alexand. IV. ann. 6. men. 5. d. 5.			Humbertus. Matthæus Pariſien.		
1261	Urbanus IV. ann. 3 men. 1. d. 4		Michael Paleologus. ann. 33	Martinus Polonus. Vincentius Bellovacenſis.	*Gulielmus de S. Amore Doctor Pariſienſis tempore Alexandri Papæ IV. odio religioſorum mendicantium, docuit illicitum eſſe omnia relinquere, niſi quis cogatur. Quod idem Deſiderius Longobardus docuit, & addidit, non eſſe licitum inſtituere vel ingredi ordinem religioſum, qui non habeat poſſeſſiones ſaltem in communi. Scripſerunt contra hanc hæreſim S. Thom. in opuſculo contra impugnantes Religionem, & S. Bonaventura in opuſculis variis.*	Ordo Eremitarum S. Auguſtini ab Alexandro IV. reducitur ad unum, & eumdem habitum, qui hodie eſt in uſu.
1265	Clemens IV. an. 3. m. 9. d. 25 vacat Sedes ann. 2. men. 9			Guido Papa. Robertus Sorbona. Albertus Magnus.		Albigenſium ad centum millia vincuntur, divino miraculo, ab octo millibus Catholicorum, Duce Simone, Comite Montis fortis. Æmilius lib. 6. hiſtor. Francorum.
1271	Gregor. X. ann. 4. men. 4. d. 10			S. Thomas. S. Bonaventura.		
1273		Rodolph. ann. 20		Henricus Stero.		Concilium generale Lugdunenſe ſecundum, ſub Gregorio X. pro unione Græcorum cum Latinis.
1274				Udalricus Argentin.		
1276	Innocent. V. Ordin. Præd. m. 5. Hadrian. V. d. 19. Joannes XX. m. 8. d. 8.			Petrus de Tarant. Rupertus de Ruſſia.	*Fraticelli auctore quodam Hermanno cum Dulcitio Novarienſi, hæreſim ſuam inchoarunt, docentes auctoritatem Rom. Eccleſiæ ceſſaſſe propter malitiam Prælatorum: ſe ſolos eſſe veram Eccleſiam, & perfectos ut erant Apoſtoli: ſe nulli debere obedire, & quòd ſecta ipſorum ſit immediatè à Chriſto: quòd omnes Pontifices à tempore S. Sylveſtri fuerint prævaricatores, excepto Cæleſtino V. Hæc & ſimilia damnavit Bonifacius VIII. vide Nauclerum generat. 44. & Joannem de Turrecremata lib. 4. Summæ par. 2. cap. 37.*	Mirum, cur iſte Joannes Papa dici voluerit XXI. cùm nullus præceſſerit XX.
1277	Nicol. III. an. 2. m. 8. d. 29.					
1281	Martin. II. dictus IV. ann. 4. m. 1			Guido Archidiacon. Gulielm. Durant.		
1285	Honor. IV. ann. 2. dies 14.			Ægidius Roman. Raymundus Lullius		
1288	Nicol. IV. Ordinis Min. ann. 4. men. 1. dies 2.			Richardus de media villa. Henric. de Gandavo.		Cæleſtinus Papa, raro exemplo, dimiſſa ſponte ſumma dignitate ad monaſterium rediit.
1294	Cæleſt. V. men. 5. d. 17. Bonifac. VIII. an. 8. m. 9. d. 18	Aiſtulphus ann. 6	Andronicus. ann. 40	Dinus Mugellanus. Jo: Pariſienſis. Jo: Scotus.		Ordo Cæleſtinorum.

Pon-

Digitized by Google

1303	XI. Ordin. Prædicat. m. 8. d. 6. vacat Sedes m. 11				Eberard. Petrus Aureolus. Antonius Andreas.	*& non teneri amplius ad jejunia, vel orationem: & in gratia creſcere non poſſe, & alia id genus. Vide Alvarum de planctu Eccleſiæ lib. 2. c. 52. & Jo: de Turrecremata lib. 4. par. 2. c. 36.*	
1305	Clemens V. ann. 8. men. 10. d. 16. vacat Sedes ann. 2				Pelagius Alvarus. Durand. Hervæus. Franciſcus Maironis. Gulielmus		Hinc Pontifex tranſtulit ſedem Apoſtolicam in Galliam, ubi manſit annis circiter ſeptuaginta.
1309		Henricus VII. an. 5.			Okan. Monald.		Concilium generale Viennenſe, ſub Clemente V. in quo deletus fuit Ordo Templariorum.
1311					Nicolaus de Lyra. Nicephor.		
1315		Ludovicus IV. ann. 33			Gregoras. Petrus de Palude. Jo: Villa-	*Lollardus Gualterus docuit Luciferum injuſtè à Deo damnatum ut teſtatur Trithemius in chronico anni 1315. ubi alios etiam errores.*	
1316	Joannes XXI. dictus XXII. an. 18. m. 3. dies 18.				nus. Petr. Berc. Guido Carmelita. Aſteſanus.		Anno 1327. opera Ludovici Imper. ſchiſma 22. factum eſt Nicolai Antipapæ contra Joannem.
1328				Orchanes ann. 22	Adam		
1334	Benedict. XI. dictus XII. an. 7. men. 4		Andronicus Junior ann. 14		Goddam. Landulph. Lupoldus. Jo: Andr. Bartholo-		Ordo Equitum Chriſti in Luſitania incipit
1342	Clemens VI. an. 10. m. 7.				mæus Piſanus. Jo: Calderinus.		
1348		Carolus IV. ann. 32	Calo Joannes ann. 30		Jo: de Bachone. Albericus.		
1350				Sulaim. & mox Amorathes ann. 23	Simon de Caſſia. Henricus Suſo. Robertus	*Marſilius de Padua, & Jo: de Janduno multos errores docuerunt, quos damnavit Joannes XXII. in Extravaganti, quæ incipit, Licet juxta doctrinam, ſumma errorum eſt, quòd ſanctus Petrus non fuerit caput Eccleſiæ, & quòd Chriſtus ſolverit dydrachma neceſſitate coactus, non ex condeſcenſione.*	Anno 1530. Clemens Papa revocat Jubilæum ad annũ quinquageſimum.
1352	Innocent. VI. ann. 9. men. 8. d. 26				Olkot. Gregor. de Arimino. Thomas		
1362	Urbanus V. ann. 8. men. 2. d. 23				de Argentina. Franc. Petrarcha.	*Flagellantes orti quidem ſunt in Italia, ſed in Germania maximè propagati. Docebant non poſſe ſalvari eos qui non ſe baptizarent in proprio ſanguine, flagellantes ſe nodoſis funibus: ſacramenta & cætera opera bona contemnebant. Purgatorium in alia vita eſſe negabant. Denique plurimis erroribus laborabant. Vide Bernardum Lutzenburgenſem in Cathalogo hæreſum, & Nicolaum Sanderum de viſibili Monarchia Eccleſiæ.*	Ordo Jeſuatorum auctore B. Joanne Columbino Senenſe.
1371	Gregorius XI. an. 7. m. 6. d. 5				Armachanus. Nicolaus		Gregorius Papa reducit ſedem ad Urbem.
1373				Bajazetes ann. 25	Cabaſilas. Nicolaus Gorram.		Ordo Montis Oliveti.
1378	Urbanus VI. an. 11. m. 6. d. 5		Manuel. ann. 2		Jo: Tauler. Alphonſ. Vargas.		
1380		Venceslaus ann. 22	Andronicus III. an. 39		Manuel Caleca.		

Anni Dō.	Pontifices.	Imperator. Occident.	Imperat. Orient.	Reges Turcarum.	Scriptores.	Hæresiarchæ.	Varia.
1389	Bonifac. IX. an. 14. men. 11	1			Jo: Rusbrochius. Henr. de	*Joannes Wiclephus Anglus anno 1372. hæresim perniciosissimam docere cæpit: de qua vide Concilium Constantiense sess. 8. & Joannem Cochlæum in historia Hussitarum lib. 3.*	Schisma 23. omnium graviſſimum, & longiſſimum Clementis Antipapæ contra Urbanum VI. Nam Clementi ſucceſſit in ſchiſmate Benedictus XIII. cui ſchiſmati volens Concilium Piſanum remedium adhibere, illud auxit, creato Alexandro V. inde enim tres Pontifices ſimul ſedebant: Gregorius XII. Benedictus XIII. & Alexander V. & paulò poſt Joannes XXIII.
1398				Josue ann. 4	Hassia. Petrus de Anchara-		
1402		Robertus ann. 10		Musulman. ann. 2	no. August. de Burrio.		
1404	Innocent. VII. ann. 2. d. 21.			Moses. ann. 2	Jo: Capreolus. S. Vincent.		
1406	Gregorius XII. ann. 8. m. 7. d. 5			Maometh. ann. 13	Fr. Zabarella. Petrus ab Aliaco.	*Joannes Hus Bohemus ex libris Wiclephi hæreſes hauſit & propagavit in Bohemia. Errores ejus referuntur, & damnantur in Conſtantienſi ſeſſ. 15. Vide de hac hæreſi, quæ adhuc viget, hiſtoriam Jo: Cochlæi, & Æneam Sylvium in lib. de origine Bohemorum cap. 35.*	
1409	Alexand. V. men. 10 vivente Gregorio XII.				Jo: Gers. Thomas Valdens. Auguſt. de Roma.		
1410	Jo: XXII. dictus XXIII. an. 5. dies 15 vivente Greg. XII.				Joan. de Imola. Joan. de Anania. Jo: de Raguſa.		Ordo Sancti Hieronymi, Ordo Scopetinorum, Ordo S. Georgii de Alga.
1412		Sigiſmundus ann. 27			Henricus Kalteiſen. S. Bernardinus Se-		Concilium generale Conſtantienſe, pro ſchiſmate tollendo in quo Gregorius XII. abdicavit ſponte: idem paulo poſt fecit Joannes XXIII. Benedictus fuit depoſitus, ſed noluit dimittere prætenſam dignitatem.
1417	Martinus III. dict. V. ann. 13. men. 3. d. 10				nenſis. Jo: de Capiſtrano. Jo. de Polemar.	*Huſſitæ dividuntur in varias Sectas. Alii enim dicuntur, Orebitæ Alii Thaboritæ, Alii Orphani, Alii Adamitæ, ſive Pichardi, auctore quodam Gallo, qui dicebatur Pichardus, & Bohemos multos ſeduxit, dicens ſe eſſe filium Dei & vocari Adamum. Vide Æneam Sylvium de origine Bohemorum, cap. 40. 41. 43. & 47.*	
1419			Joan. Palæologus ann. 28	Amurat. Junior. ann. 23	Alphonſus Tonſtatus. Flavius		
1431	Eugenius IV. ann. 15. m. 11. d. 21				Blondus. Nicolaus Abbas. Panormit.		
1440		Albertus Junior an. 2			S. Antoninus Florētinus.		Schiſma 25. Clemētis Antipapæ contra Martinum V. mortuo Benedicto XIII. anno 1424.
1441		Frederic. III. an. 54.			Æneas Silvius.		
1447	Nicolaus V. ann. 8. d. 19		Conſtantin. XI. an. 6	Muſtapha ann. 3	Joan. de Turrecremata. Beſſarion.		Schiſma 26. Felicis Antipapæ contra Eugenium IV. an. 1439.
1452				Maumethus Rex Turcarum everſo Imperio Oriētali, annos 28	Andreas Barbatius. Georgius Scholarius Laonicus.	*Hermanus Riſſuich natione Batavus, tempore Alexandri VI. docuit, animam mori cum corpore: nullum eſſe Infernum: Chriſtum fuiſſe ſtultum: fidem noſtram eſſe fabuloſam: Evangelium falſum. Bernard. Lutzemburgenſis in Cathalogo hæreticorum.*	Concilium generale Florentinum, ſub Eugenio IV. pro unione Græcorum cum Latinis.
1455	Calliſtus III. ann. 3. men. 4				Joan. Baſſolius. B. Laurent Juſtinian.		
1458	Pius II. ann. 5. m. 11. d. 27				Joſephus Methon. Gregorius		Conſtantinopolis capitur à Turcis anno 1452. In ipſis feriis Pentecoſtes; ſic Deo ulciſcente perfidiam Græcorum circa proceſſionem Spiritus ſancti à Patre, & Filio.
1464	Paulus II. ann. 6. m. 10. dies 26				Protoſincellus. Nicolaus de Cuſa.		

Digitized by Google

Year	Pontifices	Imperatores	Tyran. Orient.
1484	VIII. ann. 7. men. 10 dies 27		
1492	Alexand. VI. an. 11. men. 8		
1494		Maximil. ann. 26	
1503	Pius III. dies 26		*Tyran. Orient.*
1503	Julius II. ann. 9. m. 3		
1512			Selimus. ann. 8
1513	Leo X. an. 8. m. 8. d. 20		
1520		Carolus V. an. 38.	Soliman. ann. 46
1522	Hadrian. VI. ann. 1. men. 8. d. 6		
1523	Clemens VII. ann. 10. m. 10		
1534	Paulus III. ann. 15. d. 25		
1541			
1545			
1550	Julius III. an. 5. m. 1. dies 16		
1555	Marcell. II. d. 22. Paulus IV ann. 5. m. 2. d. 27		
1558		Ferdinandus. ann. 6	
1560	Pius IV. an. 5. m. 2. dies 15		

Alexan. de Immola. Bapt. Plat. Ambroſ. Camald. Gabriel Biel. Marſilius ab Ingen. Jo: Picus. Jacobus de Valentia. Marſilius Ficinus. Cyp. Ben. Robertus Gaguinus. M. Aaron. Sabellic. Jacob. Philip. Berg. Jo: Naucl. Albertus Krantzius. Felin. Sandeus. Jacobus Wimphel. Ant. Bonfin. Hect. Boetius. Theodor. Cajet. Jac. Almainus. Franciſcus Ferrarien. Jo: Francisc. Picus. Jo: Tabienſ. Jo: Major. Hadr. VI. Sylveſter Prieras. Jo: Roffen. Thomas Morus. Jo: Echius. Jo: Faber. Joan. Cochlæus. Jacobus Latomus. Jo: Dried. Franciſcus Victoria. Ambroſ. Catharinus. Dominicus à Soto. Martinus Navarrus.

Martinus Lutherus Germanus hæreſiarcha & Pater hæreſiarcharum anno Domini 1517. perturbare cœpit Eccleſiam, & perturbavit uſque ad annum 1546. in quo miſerè obiit. Docuit errores plurimos. Sed præcipui ſunt, hominem ſola fide juſtificari: liberum arbitrium periiſſe per peccatum: Papam eſſe Antichriſtum: in Euchariſtia remanere ſubſtantiam panis cum corpore Chriſti. Indulgentias nihil valere: non eſſe Purgatorium: per Sacramenta non dari gratiam, peccata dum remittuntur non deleri, ſed non imputari & alia id genus multa. Vide Joannem Cochlæum in libro de actis, & ſcriptis Martini Lutheri.

Andreas Carolſtadius, qui primus ex diſcipulis Lutheri uxorem publice duxit, cùm eſſet Sacerdos, & cum eo Huldricus Zuinglius, & Joannes Oecolampadius ſacramentariam hæreſim inchoaverunt anno 1526. docentes, in Euchariſtia non eſſe corpus Chriſti, niſi in ſigno, & addiderunt, Imagines Chriſti, & Sanctorum eſſe confringendas. Vide Jo: Cochlæum in libro de actis Lutheri anno 1526.

Balthaſſar Pacimontanus, & Bernardus Rothmannus ſectam Anabaptiſtarum inſtituerunt an. 1527. quæ etiam proles Lutheraniſmi eſt, & in varias ſectas diviſa. Docent hi non eſſe parvulos baptizandos, ſi baptizati fuerunt, iterum eſſe baptizandos quando adulti erunt. Alios plurimos errores docent, de quibus vide Jo: Cochlæum de actis Lutheri ann. 1527. & Card. Hoſium lib. 1. de hæreſi noſtri temporis.

Philippus Melanchton Lutheri diſcipulus Confeſſionem Auguſtanam compoſuit an. 1530. unde Confeſſioniſtæ, & molles Lutherani dicti ſunt, qui eam ſequuntur. Multos habent errores, ut, quòd partes pœnitentiæ ſint duæ tantùm, contritio, & fides, id eſt, terrores conſcientiæ & fides, qua credimus per Chriſtum nobis remiſſa eſſe peccata. Vide Cochlæum in lib. de act. Lutheri.

Joannes Calvinus Noviodunenſis Zuinglii diſcipulus, contempto magiſtro propriam familiam inſtituit ann. 1538. docuit filios baptizatorum naſci ſanctos: gratiam ſemel habitam non poſſe amitti: omnes verò fideles eſſe prædeſtinatos; hæc, & his ſimilia habentur in libris quatuor inſtitutionis. Obiit ann. 1567. morbo pediculari, teſte Surio in hiſtoria ad hunc annum: & blaſphemans, ac deſperans, teſte Hieronymo Balſeco in ejus vita.

Concilium generale Lateranenſe quintum inchoatur ſub Julio anno 1511. & abſolvitur ſub Leone anno 1518.

Equitibus Rhodienſibus fortiſſimè reſiſtentibus, Rhodus Inſula capitur, non ſine magna clade Turcarum.

Ordo Clericorum Regularium confirmatur à Clemente VII. anno 1524.

Ordo Capucinorum ab eodem anno 1530.

Ordo Clericorum S. Pauli, ab eodem anno 1533.

Henricus VIII. Rex Angliæ anno 1535. ab Eccleſia Catholica deficiens caput Eccleſiæ Anglicanæ dici voluit: & repugnantes Joannem Roffenſem, & Thomam Morum cum aliis multis occidit.

Anno 1540. Ordo Societatis Jeſu, auctore Beato Ignatio Loyola, confirmatur à Paulo III.

Concilium Tridentinum generale inchoatur anno 1545.

Digitized by Google

Anni Dñi.	Pontifices.	Imperatores Occident.	Tyranni Orientales.	Hæreſiarchæ.	Varia.
1563				*Michael Servetus Hiſpanus cùm eſſet annorum 25. ſummum ſe orbis prophetam eſſe jactabat: Scripſit autem libros ſeptem de erroribus Trinitatis, in quibus docuit, nullam eſſe in Deo realem generationem: non eſſe in Deo perſonalem diſtinctionem: non debere homines baptizari, niſi anno 30. tandem ann. 1555. ab ipſo Calvino Genevæ igni traditus eſt. Vide Jo: Cochlæum de actis Lutheri ad ann. 1532. & Surium in hiſtoria ejuſdem anni.*	Regnum Angliæ ſub Julio Pontifice, & Maria Regina Angliæ, ad Eccleſiæ unitatem rediit: ſed poſt paucos annos ſub Eliſabetha Regina hæretica iterum ad ſchiſma, & hæreſim revertitur.
1564	Maximil. Junior an. 12				
1566	Pius V. Ord. Præd. ann. 6. m. 3. d. 24		Selimus Junior ann. 8		
				David Georgius Delphis in Batavia natus, prædicavit ſe eſſe eximium Prophetarum, & Filium Dei Chriſto Jeſu majorem, & anno tertio poſt mortem reſurrecturum, & Regnum Iſrael reſtituturum. Sed jam anni circiter ſexaginta ab ejus obitu præterierunt, & nondum ſurrexit, neque reſurget, niſi in die noviſſimo cum aliis impoſtoribus gehennæ æternis ignibus cruciandus. Vide totam hiſtoriam apud Surium in hiſtoria anni 1555.	Calviniſtæ ſub nomine Hugonottorum Regnum Galliæ infeſtare incipiunt anno Domini 1560.
1571					
1572	Gregorius XIII. ann. 12. m. 10. d. 24				
1574			Amurates III. ann. 20	*Gaſpar Svenchfeldius, unus ex confeſſioniſtis propria dogmata adinvenit. Humanam Chriſti naturam poſt aſcenſionem in divinam eſſe mutatam: & ſolo ſpiritu contentos nos eſſe debere; vocale verbum, tamquam occidentem litteram eſſe rejiciendum. Vide Fridericum Staphilum in lib. de concordia Lutheranorum.*	Concilium Tridentinum generale concluditur ſub Pio IV. anno 1563. Melita inſula ſumma vi à Turcis oppugnatur, ſed majori virtute à Chriſtianis defenditur.
1577		Rodulphus II. ann. 35			
1585	Sixtus V. Ord. Min. ann. 5. m. 4			*Andreas Oſiander, unus ex confeſſioniſtis, ſed propter novas hæreſes ipſis etiam confeſſioniſtis hæreticus, docuit Charitatem, & Juſtitiam, & Sapientiam, quibus homo juſtus, & Sapiens eſt, eſſe ipſam Dei eſſentiam: & Chriſtum juſtificare homines ſolùm juxta naturam divinam. Vide Fridericum loco citato: & Sur. in hiſt. an. 1551.*	
1590	Urbanus VII. d. 12				Calviniſtæ ſub nomine Geuſeorum, id eſt, vilium perſonarum Belgium tumultibus replere incipiunt, anno 1566.
1590	Gregorius XIV. m. 10. d. 10				
1591	Innocent. IX. men. 2.			*Jo: Brentius non minimus inter confeſſioniſtas, docuit, Chriſti humanitatem ab ipſa Incarnatione ſemper fuiſſe ubique. Unde nati ſunt Ubiquiſtæ, adverſus quos acriter diu pugnarunt Theodor. Beza, & alii. Vide Surium in hiſt. anni 1564.*	
1592	Clemens VIII. ann. 12. menſ. 1. dies 3				
1595			Maumethus III. annos 8	*Matthias Flaccius Illyricus auctor præcipuus hiſtoriæ centuriatæ Magdeburgenſis, & Lutheranorum rigidorum Pater, præter alia ſtultiſſima dogmata, docuit peccatum originale eſſe ſubſtantiam. Vide in noſtris controverſiis lib. 5. de amiſſione gratiæ cap. 1.*	Hoc anno 1571. ingens victoria navalis de Turcarum claſſe à Chriſtianis reportata eſt, cùm ſancto fœdere juncti eſſent Pius V. Papa, Philippus II. Rex, & Reſp. Venetorum.
1603			Amath ann. 17		
1605	Leo XI. dies 26			*Libertini auctore quodam Quintino Piccardo, docent, licitum eſſe ſimulare, & diſſimulare fidem, & religionem, & cum omnibus communicare: unum eſſe tantùm ſpiritum immortalem; Angelos, & Animas hominum non eſſe immortales, Chriſtum non verè obiiſſe in cruce, ſed opinione tantùm. Alia multa docent, ſed clam, & inter ſe. Quorum non alium auctorem habeo, niſi Joannem Calvinum, hæreſiarcham, in libro contra Libertinos, ubi dicit, ſibi notum eſſe, multa millia eſſe in hac ſecta.*	Anno 1572. menſe Novembri apparuit nova ſtella miræ pulchritudinis in ſigno Caſſiopeja & duravit ultra annum & paulatim minui cœpit, donec evaneſceret.
1605	Paulus V. ann. 15. m. 10. d. 15				
1612		Matthias ann. 6. menſ. 9			Ordo Clericorum Minorum à Sixto V. confirmatur an. 1588.

R. P.

R. P.

PHILIPPI L'ABBE

BITURICI, SOC. JESU,

REGIA EPITOME

HISTORIÆ SACRÆ AC PROFANÆ,

UT RESPONDEAT

CHRONOLOGIÆ BREVI,

QUAM AB ORBE CONDITO

Uſque ad annum Domini MDCXII. perduxit

ROBERTUS CARD. BELLARMINUS,

E SOCIETATE JESU.

Digitized by Google

Adjeci quoque ad finem operis, *inquit noſter Bellarminus in Præfatione*, Brevem Chronologiam ab orbe condito uſque ad noſtra tempora; ut omnes intelligant quid ſecutus ſim, cùm ſua tempora Prophetis atque aliis Scriptoribus aſſignavi.

Verùm cùm ea in pleriſque manca atque à ſinceris Temporum rationibus alieniſſima videatur, operæ pretium duxi Epitomen noſtram ad exactiores calculos jampridem ſubductam elimatamque in ejus locum ſubrogare.

LECTORI CHRONOLOGIÆ, STUDIOSO.

S. P. D.

IN hac Regia Epitome Hiſtoriæ Sacræ ac Profanæ LUDOVICO XIV. FRANCORUM ET NAVARRÆORUM REGI CHRISTIANISSIMO jam à pluribus annis D. D. D. Patriarchæ Veteris Teſtamenti, Judices, Reges Judæi, Romani, Perſæ, Macedones, Ægyptii, Syri, Franci, &c. Summi S. R. E. Pontifices, Imperatores Romani, Græci, Turcæ, Concilia Generalia, Perſecutiones Eccleſiæ, Sæcula Romana & Chriſtiana, aliaque plurima ad ſanioris Chronologiæ canones exactâ breviter repræſentantur. Illius verò, ut in poſterum ſit ſtudioſis Chronologiæ diſcendæ Lectoribus commodior uſus, Editioni præſenti, quæ VIII. minimùm aut X. eſt, cæteris auctior atque emendatior, acceſſit GEMINUS INDEX ALPHABETICUS utrique Parti ſubjectus, facilitate ſuâ atque expeditiſſimâ methodo futurus omnibus perquam fructuoſus. Utere ac fave.

MULTA, PAUCIS, CLARÈ.

Digitized by Google

A C

P R O F A N Æ

PARS PRIMA,

ANTE CHRISTUM.

SECTIO PRIMA.

Patriarcha I. Mundi Ætatis.

MUNDI 1. anno, ejuſque die ſexta, creatus ab omnipotente Deo *Adamus* vixit annos 930. *Eva* verò ejus uxor, ut volunt, annos 940. vixit.

131. Mundi & Adami anno naſcitur *Sethus*, Adami ejuſdemque Evæ filius, poſtquam à Caimo occiſus fuiſſet Abel: obiit autem Sethus anno ætatis 912. Mundi 1042.

236. Anno Mundi naſcitur *Enos* Sethi filius: vixit annos 905.

326. Anno Mundi naſcitur *Cainam* ſenior: vixit annos 910.

396. Anno Mundi naſcitur *Malaleel*: vixit annos 895.

461. Anno Mundi naſcitur *Jared*: obiit natus annos 962.

623. Anno Mundi naſcitur *Henoch* Jaredi filius: hic annum agens vitæ 365. à Deo translatus eſt anno Mundi 987.

688. Anno Mundi naſcitur *Mathuſalem*, qui deceſſit è vita paulò ante Diluvium anno Mundi 1656. ætatis 969.

875. Naſcitur *Lamech* pater Noemi: vixit tantùm annos 777.

1057. Naſcitur *Noemus* alter mundi parens: vixit annos 950.

1559. Anno Mundi naſcitur *Sem* Noemi filius: vixit annos 600.

SECTIO II.

Patriarchæ Secundæ Mundi Ætatis.

1659. ANNO Mundi naſcitur *Arphaxad* Semi F. vixit annos 438.

1664. Naſcitur *Cainan* junior: vixit annos 360.

1724. Naſcitur *Salas* ſeu Sale: obiit anno ætatis 433.

1754. Naſcitur *Heber*: vixit annos 464.

1788. Naſcitur *Phaleg*: vixit tantùm annos 239.

1818. Naſcitur *Rheu* ſeu Ragau: vixit annos 239.

1850. Natus *Sarug*, mortuus eſt anno ætatis 230.

1880 Natus *Nachor* Tharæi pater: vixit an. 148.

1906. Naſcitur *Thare*, pater Abrahami: obiit anno ætatis 205.

SECTIO III.

Patriarchæ Tertiæ Mundi Ætatis.

2039. ANNO Mundi natus, *Abraham* credentium pater, obiit anno ætatis 175. à creatione Mundi 2213.

2139. Naſcitur *Iſaac* Abrahami F. vixit an. 180.

2199. Naſcitur *Jacob* Iſaaci F. vixit annos 147.

2285. Naſcitur *Levi* Jacobi & Liæ F. obiit anno ætatis 137.

2318. Naſcitur *Caath* Levi F. Moſis avus: vixit annos 133.

2386. Natus *Amram* Moſis pater, vixit annos 137.

2464. Naſcitur *Moyſes* Dux Hebræorum. Ex Ægypto profectus eſt cum Iſraelitis, & legem à Deo accepit, anno Mundi 2544. obiit autem anno Mundi 2584. ætatis 120.

SECTIO IV.

Judices Hebræorum poſt Moſem.

ANNI ad oram additi non ortum deinceps, ſed initia Regnorum, aut Principatus conſequentium Judicum, Regum, atque Imperatorum, denotabunt.

2584. Anno Mundi *Joſue* filius Nun regere cœpit Judæos per annos ab obitu Moſis ſeptemdecim, mortuuſque eſt anno Mundi 2600. natus annos 110.

2601. *Othoniel* frater Calebi rexit ad annos 40.

2641. Mundi incipiunt anni 80. qui *Aodo* tribuuntur.

2721. *Barac* cum Debora judicare incipit annis 48.

2761. *Gedeon* Judex Hebræorum per annos quadraginta.

2801. *Abimelech* tyrannidem arripuit ad annos tres.

2804. *Thola* Judex Hebræorum fuit ad annos 23.

2827. *Jair* judicavit Hebræos ad annos 22.

2849. *Jephthe* Judex Hebræorum per annos duntaxat ſex.

2855. *Abeſan* Judex Hebræorum annis ſeptem.

2862. *Ajalon* ſeu Elon Judex Hebræorum annis decem.

2872. Judicare cœpit Iſraelitas *Abdon* ad annos octo.

2880. Sampſon Hebræorum Judex per viginti annos.

2900. *Heli* Pontifex & Judex annis 40.

2940. *Samuel* Judex Hebræorum per annos duos & viginti.

SE-

Digitized by Google

S E C T I O V.

Reges Hebræorum ante Diviſionem.

1962. ANNO Mundi electus *Saul* regnavit annis 18.

2979. *David* : cùm regnaſſet annos 40. obiit anno 3020.

3020. *Salomon* annis 40. Hic templi ſundamenta jecit anno Mundi 3023. regni 4. poſt Exodum 480.

S E C T I O VI.

Reges Juda poſt Diviſionem, V. Mundi Ætate.

3060. ANNO Mundi *Roboam* : Hic regnavit annis 17.

3076. *Abias* regnavit annis tribus.

3079. *Aſa* Rex Juda per annos unum & quadraginta.

3121. *Joſaphat* viginti quinque annis.

3145. *Joram* regnare cœpit ad annos ſex.

3150. *Ochoſias* uno dumtaxat anno regnavit.

3151. *Atabalia* regnum invadit, obtinetque annis ſex.

3157. *Joas* Ochoziæ F. Rex per annos quadraginta.

3196. *Amaſias* Joaſi F. regnat in Judæa 29. annis.

3226. *Ozias* ſeu Azarias poſt patrem Rex 52. annis.

3278. *Joatham* per annos 16. quorum primus incidit in primum annum primæ Olympiadis, ante Chriſtum 776.

3293. *Achas* ſolus regnat per annos 14.

Poſt annum Mundi 3300. Annos Romanos, ſive ab Urbe condita, deinceps inſcribemus margini, tum quòd notiores ſint vulgò, & ad percipiendam Hiſtoriam perquàm neceſſarii, tum quòd ex iis Mundanos quivis facilè rimabitur, additis dumtaxat ter mille ac trecentis annis. Nam primus Romæ ac Romuli annus nobis eſt ter milleſimus trecenteſimus primus Æræ Mundi annus.

Anno Romæ 9. *Ezechias* regnare incipit ad annos 29.

37. Romæ anno *Manaſſes* ejus F. regnat ad annos 55.

93. Anno U. C. regnat *Amon* duobus tantùm annis.

95. U.C. anno *Joſias* per annos unum & triginta.

126. *Joachaz* regnat dumtaxat tribus menſibus.

126. Romæ anno *Joakin* undecim annis.

136. *Jechonias* Rex Judæorum tribus menſibus & 10. diebus.

136. U. C. *Sedecias*, ſeu Mathanias, annis undecim.

S E C T I O VII.

Reges Iſrael poſt Diviſionem, V. Mundi Ætate.

3060. ANNO Mundi *Jeroboam* filius Nabat annis 21.

3081. *Nadab* Jeroboami filius Rex Iſrael anno 1.

3082. *Baaſa* filius Aha annos 23.

3105. *Ela* filius Baaſæ poſt patrem regnat anno uno.

3106. *Zambri* per octo dumtaxat dies.

3106. *Amri* regnare cœpit ad annos undecim.

3117. *Achab* filius Amri annos 21.

3138. *Ochozias* filius Achabi uno dumtaxat anno.

3139. *Joram* Ochoziæ frater annos 12.

3151. Cæſo Joramo *Jehu* Namſi nepos annis 28.

3179. *Joachaz* filius Jehu regnat annis 16.

3196. *Joas* filius Joachazi Rex Iſrael annos 16.

3211. *Jeroboam* II. filius Joaſi annos 41.

3252. Incipit Interregnum annorum 11.

3263. *Zacharias* Jeroboami filius regnat menſibus 6.

3263. *Sellum* Zachariæ interfector uno menſe.

3264. *Manahem* à cæde Sellum regnat annos 10.

3275. *Phacejas* filius Manahem Rex Iſrael annis 2.

3277. *Phacee* occiſo Phaceja regnavit annis 20.

3296. *Oſee* filius Ela cæſo Phacee annis 18. Hunc expugnata Samaria cœpit Salmanaſar Rex Aſſyriorum anno Ezechiæ Regis Juda ſexto, Olympiadis decimæ primo, urbis Romanæ 14. Mundi 3314.

S E C T I O VIII.

Pontifices Judæorum Machabæi VI. Mundi Ætate.

ROMÆ anno 587. *Mathatias* Antiocho parere recuſat.

589. U. C. anno *Judas* Machabæus Templum purgat.

593. *Jonathas* occiſo in acie fratre Juda Pontifex annis 18.

611. *Simon* poſt mortem fratris Pontifex ann. 7. menſ. 9.

619. *Joannes* Hyrcanus patri ſuccedit ad ann. 31.

650. *Ariſtobulus* Hyrcani F. Rex primus uno anno.

651. *Alexander* Jannæus Rex & Pontifex an. 27.

676. *Hyrcanus* F. Jannæi occiſus ab Herode anno 724.

688. *Ariſtobulus* pulſo fratre Hyrcano an. 3. m. 3.

714. U. C. anno *Antigonus* F. Ariſtobuli annis tribus.

720. *Ariſtobulus* junior in balneo ſuffocatur.

S E C T I O IX.

Reges Aſſyriorum, à II. Mundi Ætate ad V.

1879. ANNO Mundi *Belus* ſeu Nembroth Babylone an. 65.

1944. *Ninus* filius Beli regnat annis 52.

1996. *Semiramis* Nini uxor regnat annis 42.

2038. *Ninyas* occiſa matre Rex Aſſyriorum annis 38.

Cæteri inglorii uſque ad trigeſimum ſeptimum.

Hic fuit Thonos Connoleros, ſeu *Sardanapalus*, qui anno Mundi 3158. cœpit regnare ad annos viginti, & ab Arbace victus eſt capta Ninive anno 3178.

S E C T I O X.

Poſtremi Reges Aſſyriorum ex S. Scriptura V. Mundi Ætate.

PHUL tempore Manahemi vixit circa annum Mundi 3265.

Theglat-Phalaſar circa annum Mundi 3279.

Salmanaſar cœpit Samariam anno Romæ 14.

Sennacherib cùm occiſis ab Angelo una nocte 185. millibus militum fugiſſet ex Syria anno U. C. 23. à filiis necatus eſt.

Aſſaraddon Sennacheribi F. fortè victus à Merodacho illo fuit, qui poſt Nabonaſſarum regnavit Babylone.

Digitized by Google

U. C. 33.

Ben-Merodach per annos 32. ab anno Romæ 76.

Nabuchodonoſor ſenior an. 21. ab an. Romæ 108.

Nabuchodonoſor Magnus ſolus 43. ab anno Romæ 129.

Evilmerodach annis 23. ab anno Urbis conditæ 172.

Balthaſar per annos tantùm 4. ab anno Romæ 194.

Darius Medus ſeu Nabonnidus ann. 17. ab anno U. C. 198. ad 215. quo à Rege Perſarum Cyro victus eſt.

SECTIO XII.

Reges Perſarum ſexta Mundi Ætate.

ANNO Mundi 3495. Romæ 195. Ante Chriſtum Dom. 559. Olymp. 55. primo, *Cyrus* regno Perſarum initium dedit, tum Monarchis devictis Babyloniæ anno Mundi 3515. Romæ 215. regnavit annis omnino 30.

225. U. C. anno *Cambyſes* Cyri F. annis 7. m. 5.
232. Magus *Smerdis* regnat 7. menſibus.
233. *Darius* I. ſive Hyſtaſpis filius annis 37.
269. U. C. anno *Xerxes* Darii filius annis 20.
289. *Artaxerxes* I. Longimanus Xerxis F. an. 40.
329. *Xerxes* Junior Rex Perſarum menſibus 2.
329. Romæ anno *Sogdianus* frater Xerxis m. 7. diebus 15.
330. *Darius* II. Ochus ſeu Nothus regnat an. 19.
349. *Artaxerxes* II. Mnemon Rex Perſarum annis 40.
388. U. C. anno *Artaxerxes* III. Ochus annis 26.
414. *Arſes* ſive Arſamus patri ſuccedit ad annos 4.
418. U. C. anno *Darius* III. Codomannus annis ſex. Occiſus fuit anno Romæ 424. Ante Chriſti Natalem 330. regni Perſarum 229.

SECTIO XIII.

Alexander & poſt eum Reges Macedoniæ.

418. ROMÆ anno *Alexander* Magnus Philippo patri ſucceſſit ad ann. 12. m. 7. vigeſimus tertius Macedonum Rex à Carano: Darium vicit anno U. C. 424. obiit Babylone menſe Julio anni U. C. 430. ante Chriſtum 324. ineunte Olymp. 114. Hegeſia Athenis Archonte.

430. *Aridæus* Philippi filius per annos 6. m. 4.
437. *Caſſander* Antipatri F. regnat annis 19.
456. U. C. an. *Philippus* Caſſandri filius anno 1.
457. *Antipater* cum fratre *Alexandro* annis 3.
460. *Demetrius* F. Antigoni dictus Poliorcetes ann. 6.
465. U. C. an. Pyrrhus filius Æacidæ, 7. menſibus.
466. *Lyſimachus* regnavit in Macedon. per annos ſex.
472. *Arſinoe* uxor Lyſimachi cum filiis m. 7.
473. *Ptolomæus* Ceraunus regnat anno 1. m. 5.
474. Romæ anno *Meleager* frater Ptolomæi m. 2.
474. *Antipater* II. regnavit per dies tantùm 45.

SECTIO XIV.

Ptolemæi Ægypti Reges, VI. Mundi Ætate.

430. URBIS conditæ ann. PTOLEMÆUS Lagi filius annis 40.

469. Ptol. II. *Philadelphus* Rex Ægypti an. 30
507. Ptol. III. *Evergetes* Ægyptiis imperat an. 2
533. Ptol. IV. *Philopator* rexit Ægyptum an. 2
550. Ptol. V. *Epiphanes*, Rex Ægypti an. 23.
573. Ptol. VI. *Philometor* regnavit an. 35.
608. Ptol. VII. *Phyſcon*, poſt patrem annis 29
637. Ptol. VIII. *Lathurus* primùm regnavit an. 1
654. Ptol. IX. *Alexander* I. dictus, annis dece
665. *Lathurus* iterum regnum recepit ad an. 8.
673. Ptol. X. *Alexander* II. diebus novemdecim
673. Ptol. XI. *Alexander* III. regnavit annis 13
689. Ptol. XII. *Auletes* Rex Ægypti 16. annis.
703. *Cleopatra* cum fratre Ptolomæo XIII. *Dioſio* per annos quinque, tum ſola ab anno Ur conditæ 707. ad annum uſque ejuſdem Urbis 7 à morte Darii poſtremi Perſarum Regis trecen ſimum.

SECTIO XV.

Reges Syriæ ſucceſſores Alexandri, VI. Mundi Ætate.

442. ROMÆ an. poſt mortem Alexandri ante Chriſtum 312. regnare cœpit *leucus* Nicator ad annos 32.

473. *Antiochus* I. Soter regnavit annis 19.
492. *Antiochus* II. Deus dictus à Mileſiis, annis
507. U. C. anno *Seleucus* II. Callinicus an. 20.
527. *Seleucus* III. Ceraunus, ſeu Pogon, an tribus.
530. *Antiochus* III. Magnus, Rex Syriæ an. 36.
566. *Seleucus* IV. Philopator, regnavit an. 12.
578. U. C. anno *Antiochus* IV. Epiphanes an. 1 decim.
590. *Antiochus* V. Eupator annis tantùm duobu
592. *Demetrius* Soter F. Seleuci annis undecim
603. *Alexander* Bala, ſeu Veles, an. 5. Hujus lius, *Antiochus* Entheus a Tryphone occiſus fuit
612. *Tryphon* ſeu Diodorus, Tyrannus an. duob
614. *Antiochus* VI. Sidetes Rex Syriæ an. undeci
625. *Demetrius* Nicator iterum regnat ad an. 4.
629. *Alexander* Zebina: paulò poſt fuit occiſus
630. *Antiochus* VII. Grypus occiſo à Cleopatra r tre *Seleuco* Nicatoris filio, regnat annis 12.
642. U. C. anno *Antiochus* VIII. Cyzicenus an.
658. *Seleucus* Grypi F. regnavit anno uno.
659. Romæ an. *Antiochus* IX. Euſebes ſeu Pius.
660. *Antiochus* X. & poſt eum *Philippus Demet.* Eucærus, & *Antiochus* XI. Dionyſius, ejuſdem G pi filii.
669. Aut ſequenti *Tigranes* à Syris fuit elect Rex.
686. *Antiochus* XII. Aſiaticus Pii F. à Lucullo F ſalutatus, à Pompejo in ordinem redactus eſt ci annum Urbis à Romulo conditæ 688. Mundi 398

Digitized by Google

ta 245.

S E C T I O XVI.

Primi Reges Regnorum ante Chriſtum.

1879. **B***ELUS* primus Rex Babylon. ſeu Aſſyriorum.

1890. *Ægialeus* primus Rex Sicyoniorum.

2197. *Inachus* primus Rex Argivorum.

2496. *Cecrops* primus Rex Athenienſium.

2570. *Lelex* primus Rex Lacedæmoniorum.

2674. *Dardanus* primus Rex Trojanorum.

2643. *Siſyphus* primus Rex Corinthiorum.

2741. *Perſeus* primus Rex Mycenæorum.

2757. *Picus* Saturni F. primus Rex Latinorum.

2835. *Argon* Heraclida primus Rex Lydorum.

2950. Aut circiter *Abybalus* primus Rex Tyriorum.

2951. *Alethes* F. Hippotæ primus Heraclidi Corintharum.

2952. *Procles & Euriſthenes* Heraclidæ Lacedæmone,

Hebræos Reges, Judæ & Iſraelis, videſis ſupra ſuo loco.

3278. Ante Chriſt. 876. *Arbaces* primus Rex Medorum.

3240. *Caranus* primus Rex Macedonum.

Aſſyrios, Babylonios, Macedonas ſucceſſores Alexandri, Ptolomæos, Seleucidas Syriæ Reges, paulò ante exhibuimus.

3770. U. C. 470. *Philéterus* regnum Pergami inchoat.

3808. U. C. anno 508. *Arſaces* primus Rex Parthorum.

De Ariſtobulo Joannis Hyrcani F. mox diximus.

S E C T I O XVII.

Romani Reges, V. & VI. Mundi Ætatibus.

3301. **M**UNDI anno *Romulus* regnavit ad annos 38.

39. Urbis Romæ anno interregnum fuit.

40. *Numa* Pompilius Rex Romanorum annis 43.

83. *Tullus* Hoſtilius regnavit per annos 32.

114. U. C. anno *Ancus* Martius an. 24.

139. *Tarquinius* Priſcus regnavit annis 38.

177. Romæ anno *Servius* Tullius annis 44.

221. Urbis conditæ anno *Tarquinius* Superbus 24. annis.

S E C T I O XVIII.

Romæ priora Sæcula.

I. **R***OMULI* Regis Romanorum, ſeu Sennacheribi, Merodachi: Gygis, Cyaxaris.

II. *Tarquinii Priſci*: ſeu Nabuchodonoſoris, Balthaſaris, Periandri, atque Aſtyagis.

III. *Tarquinii Superbi*: ſeu Zorobabelis, & Mardochæi, Cyri, Cambyſis, & Xerxis.

IV. *Furii Camilli Dictatoris*: ſeu Nehemiæ, & Eſdræ, necnon Belli Peloponneſiaci inter ipſos Græcos.

V. *Papyrii Curſoris Dictatoris*: ſeu Jaddi, & Simonis Juſti, Alexandri M. & Pyrrhi Epirotarum Regis.

VI. *Fabii Maximi Dictatoris*: ſeu Mathatiæ, ac Judæ, Philippi & Perſei Regum Macedoniæ.

VII. *Cornelii Sylla Dictatoris*: ſeu Joannis Hyrcani, Mitridatis, & Tygranis Regum.

VIII. *Caji Julii Cæſaris Dictatoris*: ſeu Magni Herodis, Cleopatræ, ac Marci Antonii.

Initio IX. Romani ſæculi imperabat Claudius. X. Antoninus Pius. XI. Philippus Arabs cum filio. XII. Conſtans cum fratre Conſtantio. XIII. Valentinianus III.

S E C T I O XIX.

VII. Mundi Ætates.

I. **M**UNDI Ætas ab ortu *Adami* ad Diluvium *Noe* annorum 1656.

II. Mundi Ætas à Diluvio *Noe* ad ortum *Abrahæ* annorum 382.

III. Ab ortu *Abrahæ* ad Exodum & Legem *Moyſi* annorum 505.

IV. Ab Exodo & Lege *Moyſi* ad Fundatum Templum *Salomonis*, annorum 479.

V. A' Templo *Salomonis* ad Monarchiam *Cyri* annorum 493.

VI. A' Monarchia *Cyri* ad Natalem *Chriſti* annorum 538.

VII. A' *Chriſto* Domino ad noſtra Tempora annorum 1659. Quod ſupereſt uſque ad Mundi finem ſcire vetat Deus, cui Gloria & Honor in ſæcula ſæculorum. Amen.

Digitized by Google

AB ORBE CONDITO AD CHRISTUM
INDEX ALPHABETICUS
Cuicumque Editioni ſerviens.

Arabici numeri infra Millenarium annos Romæ ſive ab U. C. deſignant: ſupra Millenarium autem annos Mundi ſive ab Orbe condito. Romani verò numeri Arabicis poſtpoſiti Sectiones hujus Epitomes repræſentant.

A.

ABDON Judex, 2872. iv.
Abeſan Judex, 2855. iv.
Abiam Rex Iſrael, 3076. vi.
Abibalus Tyri Rex, 2950. xvi.
Abimelech, 2801. iv.
Abraham, 2039. iii. obiit 2283.
Achab Rex Iſrael, 3117. vii.
Achas Rex Juda, 3293. vi.
Adam anno Mundi primo: obiit 930.
Æacides pater Pyrrhi, 465. xiii.
Ægialæus Sicyonis Rex, 1690. xvi.
Ægypti Reges ſect. xiv.
Ætates Mundi: I. ab orbe incipit.
II. à Diluvio, 1656.
III. ab ortu Abrahæ, 2039.
IV. ab Exodo & lege 2544.
V. à Templi conditu 3023.
VI. à Cyri Imperio 3516.
VII. à Chriſto JESU D. N.
Ætatum I. II. & III. Patriarchæ. ſect. i. ii & iii.
Ajalon 2862. iv.
Alethes Hippotæ F. 2951. xvi.
Alexander Bala 603.. xv.
Alex. Jannæus 651. viii.
Alex. Magnus 418. xiii. obiit 430.
Alexander cum Fr. Antip. 457. xiii.
Alex. I. Ptolomæus 634. xiv.
Alex. II. Ptol. 673.
Alex. III. Ptol. 673.
Alex. Veles 603. xv.
Alex. Zebina 629. xv.
Amaſias 3196. vi.
Amram 2386. iii.
Amri 3106. vii.
Ancus Martius 114. xvii.
Antigonus Demetrii Poliorcetæ pater 460. xiii.
Antigonus Gonatas 476. xiii.
Antigonus Hyrcani F. 714. viii.
Antigonus Tutor 522. xiii.
Antiochus I. Soter 473. xv.
Antiochus II. Deus 492.
Antiochus III. Magnus, 530.
Antiochus IV. Epiphanes 578.
Antiochus V. Eupator 590.
Antiochus VI. Sideres 614.
Antiochus VII. Gryppus 630.
Antiochus VIII. Cyzicenus 642
Antiochus IX. Euſebes 659.
Antiochus X. 660.
Antiochus XI. Dionyſius 660.
Antiochus XII. Aſiaticus 686.
Antiochus Entheus 612.
Antipater Caſſandri p. 431. xiii.
Antipater cum Alex. Fr. 457.
Antipater II. 474. xiii.
Aod 2641. iv.
Arbaces 3278. ix. & xvi.
Argivorum I. Rex. 2197. xvi.
Argon Lydus Heraclida 2635. xvi.
Aridæus 430. xiii.
Ariſtobulus I. 650. viii.
Ariſtobulus II. 688. viii.
Ariſtobulus junior 20.
Arphaxad 1659. ii.
Arſaces Parth. Rex 508. xvi.
Arſes ſeu Arſamus 414 xii.
Arſinoe Lyſim. 472. xiii.
Artax. I. Longim. 289. xii.
Artax. II. Mnemon 349.
Artax. III. Ochus 388.
Aſa 3079. vi.
Aſiaticus Ant. XII. 686. xv.
Aſſaraddon 25. x.
Aſſyriorum Reges, ſect. ix. & x.
Aſtyages II. Romæ ſæculo xviii.
Athenarum I. Rex 1496. xvi.
Athalia 3151. vi.
Auletes Ptol. 689. xiv.
Azarias 3226. vi.

B.

BAASA 3082. vii.
Babylonii Reges ſect. xi.
Bala Alexander 603. xv.
Baltaſar 194. xi.
Barac cum Debora 2721. iv.
Bellum Peloponneſi iv. Romæ ſæc.
Belus 1879. ix. & xvi.
Ben-Merodach 76. xi.

C.

CAATH 2318. iii.
Cajus Julius Cæſar 705. xviii. occiſus eſt 7.0
Cainan ſenior ann. M. 326. i.
Cainan Junior 1664. ii.
Callinicus Seleucus ii. 507. xv.
Cambyſes 225. xii.
Camillus Dictator IV. Romæ ſeculo.
Caranus Macedoniæ I. Rex 3240. xvi.
Caſſander Antip. F. 437. xiii.
Cecrops Athen. I. Rex 2436 xvi.
Ceraunus Ptolomæus 475. xiii.
Ceraunus Seleucus III. 527. xv.
Cleopatra Syriæ Regina 630. xv.
Cleopatra cum Fr. Ptol. 703. xiv. Mors ejus an. 724.
Codomannus Darius III. 418. xii.
Conſules Romæ primi 245. xvii.
Corinthi I. Rex 2643. xvi.
Cornelius Sylla Dictator, VII. U. C. ſæculo xviii.
Curſor Papyrius Dict. xviii.
Cyaxares I. Romæ ſæc. xviii.
Cyrus 195. & 215. xii. occiſus 224.
Cyzicenus Ant. XIII. 642. xv.

D.

DArdanus Trojæ Rex 1674. xvi.
Darius I. Hyſtaſpida 233. xii.
Darius II. Ochus ſive Nothus 330.
Darius III. Codomanus 418. occiſus 424. Ante C. 330.
Darius Medus 198. xi.
David 2979. v. obiit 3020.
Debora cum Barac 2721. iv.
Demetrius Gonatæ F. 512. xiii.
Demetrius Nicanor 625. xv.
Demetrius Poliorcetes 460. xiii.
Demetrius Soter 592. xv.
Deus Antiochus II. 492. xv.
Dictatores V. eximii xviii.
Diluvium anno Mundi 1656.
Diodorus Tryphon 612. xv.
Dionyſius Ant. XI. 660. xv.
Dionyſius Ptol. XIII. 703. xiv.

E.

ELA 3105. vii.
Elon 2862. iv.
Enos, anno Mundi 236. i.
Entheus Antiochus 612. xv.
Epiphanes Antiochus IV. 578.
Epiphanes Ptol. V. 550. xiv.
Eſdras IV. Romæ ſæc. xviii.
Eucærus Phil. Dem. 660. xv.
Evergetes Ptol. III. 507. xiv.
Evergetes V. Phyſcon 608.
Evilmerodach 172. xi.
Eupator Ant. V. 590. xv.
Euryſthenes 2952. xvi.
Euſebes Ant. IX. 659. xv.
Exodus 2464. ii.
Ezechias an. U. C. 9. vi.

F.

FABIUS Maximus Dictator, VI. Romæ ſæculo xviii.
Furius Camillus Dictator, IV. Romanæ Urbis ſæculo xviii.

G.

GEDEON 2761. iv.
Gonatas Antigonus 476. xiii.
Gryppus Antiochus VII. 630. xv.
Grypi F. Seleucus 658. xv.
Gyges, I. Romæ ſæc. xviii.

H.

HEBER 1754. ii.
Hebræorum Judices, ſect. iv.
Hebræorum Reges ſect. v. vi. vii.
Hegeſias Archon 430. xiii.
Heli 2900. v.
Henoch natus anno M. 623. translatus an. M. 687.
Heraclidæ. Vide Argon, Alethes, Procles, & Euryſthenes.
Herodes Rex Jud. viii. Romæ ſæc.
Hoſtilius Tullus 83. xvii.
Hyrcanus 676. viii.
Hyrcanus Joannes 619. viii.
Hyſtaſpides Darius 233. xii.

I.

JACOB 2199. iii.
Jaddus, V. Romæ ſæc. xviii.
Jair, 2827. iv.
Jannæus Alex. 651. viii.
Jared, anno Mundi 461. i.
Jechonias 136. vi.
Jehu 3151. vi.
Jephthe 2849. iv.
Jeroboam I. 3060. vii.
Jeroboam II. 3211. vii.
Inachus Arg. Rex. 2197. xvi.
Interregnum in Iſrael 3252. vii.
Interregnum Romæ 39.
Joachaz Rex Juda, 126. vi.
Joachaz Rex Iſrael 3179. vii.
Joakim 126. vi.
Joannes Hyrcanus 619. viii.
Joas Rex Juda 3157. vi.
Joas Rex Iſrael 3196. vii.
Joatham 3228. vi.
Jonathas, 593. viii.
Joram Rex Juda, 3145.
Joram Rex Iſrael 3139. vii.
Joſaphat 3121. vi.
Joſias, 95. vi.
Joſue 2584. iv. obiit 2600.
Iſaac natus 2139. iii.
Iſraelis Reges ſect. vii.
Judæ regni Reges ſect. vi.
Judas Machabæus 589. viii.
Judices Hebræorum ſect. iv.

L.

LAcedæmonis I. Rex 2570. xvi.
Laced. Heraclidæ primi 2952.
Lagida Ptol. I. 430. xiv.
Lamech, an. Mundi 875. i.
Lathurus Ptol. VIII. 637. xiv. Iterum poſt Alex. Fr. 665.
Latinorum I. Rex 2757. xvi.
Lelex Laced. 2570. xv.
Levi 2285. iii.
Longimanus Artax. I. 289.
Lucullus 686. xv.
Lydorum I. Rex 2835. xvi.
Lyſimachus, 466. xiii.

M.

MAcedonum I. Rex 3240.
Macedonum Reges ſect. xiii.
Machabæi Principes ſect. viii.
Magnus Vide Alexander, Antiochus, Cyrus, Herodes Nabuchodonoſor, Pompejus, Xerxes.
Magus Smerdis 232. xiii.
Malaleel, an. Mundi 396. i.
Manaſſes Rex 37. vi.
Manahem Rex 3264. vii.
Marcus Antonius periit 724.
Mardochæus III. U. C. ſæc.
Mardo-Kempadus 33. xi.
Martius Ancus 114. xvii.
Mathanias 136. vi.
Mathatias 587. viii.
Mathuſalem, anno Mundi 688. obiit paulò ante Diluvium 1656.
Maximus. Vide Fabius.
Medorum I. Rex 3278. xvi.
Meleager Cer. F. 474. xiii.
Merodach, 33. xi.
Mithridates, VII. Romæ ſæc. xviii.
Mnemon Artax. II. 349. xii.
Moyſes 2464. natus, Legem accepit 2544. obiit 2584.
Mycenæorum I. Rex 2742.

N.

NAbonaſſar, 7. xi.
Nabonnidus, 198. xi.
Nabuchodonoſor ſenior, 108.
Nabuchodonoſor Magnus 129.
Nachor 1880. ii.
Nadab 3081. vii.
Nehemias, iv. Romæ ſæc. xviii.
Nemrod 1879. ix.
Nicator Demetrius, 625. xv.
Nicator Seleucus 442. xv.
Ninus 1194. ix.
Ninyas 203. ix.
Noe, 1057. i.
Nothus Darius II. 330.
Numa Pompilius 40. xvii.

O.

OCHOZIAS, Rex Juda 3150. vi.
Ochozias, Rex Iſrael 3138. vii.
Ochus Artax. III. 388. xii.
Ochus Darius II. 330. xii.
Olympias prima 3278. vi.
Oſee Rex 3296. vii.
Othoniel 2601. iv.
Ozias Rex 3226. iv.

P.

PAPYRIUS, Dictator, V. Romæ ſæc. xviii.
Patriarchæ I. II. & III. Ætatum Mundi ſect. i. ii. iii.
Parthorum I. Rex 508. xvi.
Paulus Æmilius 588. xiii.
Peloponneſi bellum. IV. R. ſæc.
Pergami I. Princeps 470.
Periander. II. Romæ ſæc. xvii.
Perſarum Reges, ſect. xii.
Perſeus Mycen. I. Rex 2742.
Perſeus ſeu Perſes Maced. Rex 575. devictus à Paulo Æmilio 588. xiii.
Phacee, 3277. vii.
Phaceias 3275. vii.
Phaleg, 1788. ii.
Philadel. Ptol. II. 469.
Philetærus, 470. xvi.
Philippus Alex. M. pater 417.
Philippus Caſſandri F. 456. xiii.
Philippus Demetrii F. 533. xiii.
Phil. Dem. Eucærus 660. xv.
Philopator Ptol. IV. 533. xiv.
Philopator Seleucus IV. 566.
Philometor Ptol. VI. 573. xiv.
Phul, 3265. x.
Phyſcon Ptol. VII. 608. xiv.
Picus Latin. Rex 2757. xvi.
Pius Antiochus IX. 659. xv.
Pogon Seleucus III. 527. xv.
Poliorcetes Demetr. 460. xiii.
Pompejus Magnus 688. xv.
Pompilius Numa 40. xvii.
Pontifices ex Machabæis ſect. viii.
Priſcus Tarquinius 139.
Procles Laced. 2952. xvi.
Ptolemæi Reges Ægypti ſect. xiv.
I. Lagi filius 430.
II. Philad. 469.
III. Evergetes 507.
IV. Philopator, 533.
V. Epiphanes 550.
VI. Philometor 573.
VII. Phyſcon 608.
VIII. Lathurus 637. & 665.
IX. Alexander I. 644.
X. Alexander II. 673.
XI. Alexander III. 673.
XII. Auletes 689.
XIII. Dionyſius Cleop. F. 703.
Ptol. Ceraunus Rex Maced. 473.
Pyrrhus Rex Epiri 465. xiii.

R A.

Romæ & Romuli, I. M. 3301.
Romani Reges ſect. xvii.

S.

SÆCULA VII. Romana ſect. xviii.
Sale ſeu Salas 1724. ii.
Salmanaſar 14. x.
Salomon 3020. v.
Samaria capta 14. vi.
Sampſon 2880. obiit 2899.
Samuel 2940. iv.
Sardanapalus 3158. ix. obiit 3178.
Sarug 1850. ii.
Saul Rex 2962. v.
Sedecias 136. vi.
Seleucidæ Syriæ Reges ſect. xv.
Seleucus I. Nicator 440.
Sel. II. Callinicus 507.
Sel. III. Ceraunus 527.
Sel. IV. Philopator 566.
Seth, natus an. M. 131. obiit 1042.
Sicyonis I. Rex 1890. xvi.
Sideres Antiochus VI. 614. xv.
Simon Juſtus V. Romæ ſæc.
Simon Machabæus 611. viii.
Siſyphus Corinthi Rex 2643. xvi.
Smerdis Magus 232. xii.
Sogdianus 329. xii.
Soſthenes 474. xiii.
Soter Antiochus I. 473. xv.
Soter Demetrius 592. xv.
Superbus Tarquinius 221. xvii.
Sylla Dictator, VII. Romæ ſæc.
Syriæ Reges, ſect. xv.

T.

TARQUINIUS Priſcus 139. xvii.
Tarquinius Superbus 221. ejectus 245. xvii.
Templi fundatio 3023. v.
Tullus Servius 177. xvii.
Tullus Hoſtilius 83. xvii.
Tutor Antigonus 522. xiii.
Tyriorum I. Rex 2950. xvi.

V.

VELES Alexander 603. xv.

X.

XERXES I. ſeu Magnus 269. xii.
Xerxes II. 329. xii.

Z.

ZACHARIAS 3263. vii.
Zambri 3106. vii.
Zebina Alexander 619. xv.
Zorobabel, III. Romæ ſæculo.

Digitized by Google

REGIÆ EPITOMES HISTORIÆ SACRÆ AC PROFANÆ

PARS SECUNDA, POST CHRISTUM.

SECTIO PRIMA.

Æra Chriſtianæ ſæcula XVII.

PRIMUM ab anno primo Chriſti incipit, & dicitur *Apoſtolorum & XII. Cæſarum*, uſque ad annum 100.

2. Ab an. 101. ad 200. *Trajani & Antoninorum*.
3. Ab an. 201. ad 300. *Tyrannorum, & cædium*.
4. Ab an. 301. ad 400. *Conſtantini* & filiorum ejus.
5. Ab an. 401. *Francorum*, Gothorum, Vandalorum, &c.
6. Ab an. 501. *Clodovei* Magni & *Juſtiniani*.
7. Ab ann. 601. *Mahometis* & Majorum domus Franciciæ.
8. Ab an. 701. *Pipini* Regis & *Iconoclaſtarum*.
9. Ab an. 801. Imp. *Caroli* Magni & poſterorum.
10. Ab an. 901. ad 1000. *Ignorantiæ* & Othonum trium.
11. Ab ann. 1001. *Roberti* Pii & *Guill.* Conquæſtoris.
12. Ab ann. 1101. *Francorum* Hieroſolymæ Regum.
13. Ab an. 1201. *S. Ludovici* & Franc. Imperat. Conſt.
14. Ab an. 1301. *Paparum* Avenione ſedentium.
15. Ab an. 1401. *Caroli* VII. & Mahometis II.
16. Ab an. 1501. *Franciſci* I. Regis & Hæreſeon.
17. Ab an. 1601. *Regum Francorum Familia Borbonia*.

SECTIO II.

Decem Eccleſiæ Perſecutiones.

1. CHRISTI anno 64. ſub *Nerone* Auguſto.
2. Ann. 91. ſub *Domitiano*.
3. 107. Sub *Trajano* & Hadriano.
4. 163. Sub *Marco Aurelio* Antonino.
5. 202. Sub *Severo*.
6. 235. Sub *Maximino*.
7. 250. Sub *Decio*, Gallo & Voluſiano.
8. 257. Sub *Valeriano* & Gallieno.
9. 272. Sub *Aureliano*.
10. 303. Sub *Diocletiano* & Maximiano.

SECTIO III.

Concilia Generalia ſeu Oecumenica.

1. N*icænum primum* ann. 325. ſub *Silveſtro* & Conſtantino.
2. *Conſtantinopolitanum primum* 381. ſub *Damaſo* & Theodoſio.
3. *Epheſinum* 431. ſub Cæleſtino & Theodoſio Juniore.
4. *Chalcedonenſe* 451. ſub Leone & Marciano.
5. *Conſtantinopolitanum ſecundum* 553. ſub Vigilio & Juſtiniano de tribus capitulis.
6. *Conſtantinopolitanum tertium* 681. ſub Agathone & Conſtantino Pogonato.
7. *Nicænum ſecundum* 787. ſub Hadriano ac Conſtantino & Irene.
8. *Conſtantinopolitanum quartum* 869. ſub Hadriano II. & Baſilio Macedone.
9. *Lateranenſe primum* 1122. ſub Calliſto ſecundo & Henrico V.
10. *Lateranenſe ſecundum* 1139. ſub Innocentio ſecundo & Conrado tertio.
11. *Lateranenſe tertium* 1180. ſub Alexandro tertio & Frederico.
12. *Lateranenſe quartum* 1215. ſub Innocentio tertio.
13. *Lugdunenſe primum* 1245. ſub Innocentio quarto.
14. *Lugdunenſe ſecundum* 1274. ſub Gregorio X.
15. *Viennenſe* 1311. ſub Clemente V.
16. *Conſtantienſe* 1414. uſque ad 1417. quo electus fuit Papa Martinus quintus: Baſileenſe ſub Eugenio quarto cœpit ab anno 1431. & in ſchiſma deſiit.
17. *Florentinum* 1438. ſub eodem Eugenio IV.
18. *Lateranenſe quintum* ab anno 1513. ad 1517. ſub Julio ſecundo & Leone decimo.
19. *Tridentinum* ab an. 1545. ad 1563. ſub Pontificibus Paulo tertio, Julio tertio, & Pio quarto.

SECTIO IV.

Romani Pontifices uſque ad Alexandrum VII.

ÆRÆ Chriſti 43. ann. *S. Petrus* Romanus Pontifex per annos 24. menſes 5. dies 10. Is paſſus eſt ſub Nerone cum S. Paulo anno Chriſti 67. eodem die 29. Junii.

67. *S. Linus* Romæ Pontifex an. 11. m. 2. d. 23.
78. *S. Cletus* ei ſucceſſit ad annos 12. m. 7. d. 2.
91. *S. Clemens* I. Papa annis 9. m. 6. d. 6.
101. Chriſti anno *S. Anacletus* an. 9. m. 3. d. 10.
110. *S. Evariſtus* Romanus Pont. an. 9. m. 3.
119. *S. Alexander* I. an. 10. m. 5. d. 20.
130. *S. Sixtus* I. an. 9. m. 10. d. 8.
140. *S. Telephorus* an. 11. m. 8. d. 29.
152. *S. Hyginus* an. 3. d. 28.

156.

Digitized by Google

231. S. *Pontianus* an. 4. d. 6.
235. S. *Anterus* uno duntaxat menſe.
236. S. *Fabianus* an. 15. d. 5.
251. S. *Cornelius* an. 2. m. 4. d. 17.
Primus Antipapa Novatianus Hæreticus.
253. S. *Lucius I.* an. uno, m. 4.
255. S. *Stephanus I.* an. 2. m. 3. d. 22.
257. S. *Sixtus II.* m. 11. d. 13.
258. S. *Dionyſius* an. 12. m. 3. d. 14.
270. S. *Felix I.* an. 4. m. 4. d. 29.
275. S. *Eutychianus* an. 8. m. 6. d. 4.
283. S. *Caius* an. 12. m. 4. d. 5.
296. S. *Marcellinus* an. 7. m. 11. d. 26.
304. S. *Marcellus I.* an. 4. m. 1. d. 25.
309. S. *Euſebius* an. 2. m. 8. d. 21.
311. S. *Melchiades* ſeu Miltiades, an. 2. m. 2. d. 7.
314. S. *Silveſter I.* an. 21. m. 11.
336. S. *Marcus* m. 8. d. 22.
336. S. *Julius I.* an. 15. m. 5. d. 17.
352. *Liberius* an. 15. m. 4. d. 2.
356. S. *Felix II. à quibuſdam dictus*, an. 1. m. 3. d. 3.
367. S. *Damaſus I.* an. 17. m. 2. d. 28.
Secundus Antipapa Urſicinus qui & Urſinus.
385. S. *Siricius* an. 13. m. 1. d. 14.
398. S. *Anaſtaſius I.* an. 4. m. 1. d. 13.
402. S. *Innocentius I.* an. 15. m. 2. d. 10.
417. S. *Zozimus* an. 1. m 4. d. 7.
418. S. *Bonifacius I.* an. 4. m. 9. d. 28.
Tertius Antipapa Eulalius Archidiaconus.
423. S. *Cæleſtinus I.* an. 8. m. 5. d. 3.
432. S. *Sixtus III.* an. 7. m. 11.
440. S. *Leo I.* Magnus an. 20. m. 11.
461. S. *Hilarius* an. 5. m. 9. d. 29.
467. S. *Simplicius* an. 15. m. 5. d. 10.
483. S. *Felix II. aliis III.* an. 8. m. 11. d. 22.
492. S. *Gelaſius I.* an. 4. m. 8. d. 19.
496. S. *Anaſtaſius II.* an. 1. m. 11. d. 23.
498. S. *Symmachus* an. 15. m. 7. d. 27.
Quartus Antipapa Laurentius Archidiaconus.
514. S. *Hormiſdas* an. 9. d. 10.
523. S. *Joannes I.* an. 2. m. 9. d. 14.
526. S. *Felix III. aliis IV.* an. 4. m. 2. d. 18.
530. S. *Bonifacius II.* an. 2. d. 2.
Quintus Antipapa Dioſcorus.
532. *Joannes II.* Mercurius an. 2. m. 8.
535. S. *Agapetus I.* menſibus 10. d. 14. aut 18.
536. S. *Silverius* an. 4. uſque ad obitum.
540. *Vigilius* an. 15. m. 6. *alii dant ei* 18. *annos.*
555. S. *Pelagius I.* an. 3. m. 10. d. 18.
559. S. *Joannes III.* Catellinus, an. 12. m. 11. d. 16.
573. S. *Benedictus I.* Bonoſus an. 4. m. 2. d. 15.
577. *Pelagius II.* an. 12. m. 2. d. 27.
590. S. *Gregorius I.* Magnus an. 13. m. 6. d. 10.
604. *Sabinianus* tantùm menſibus 5. d. 19.
606. *Bonifacius III.* m. 8. d. 23.
607. *Bonifacius IV.* an. 6. m. 8. d. 13.
614. Chriſti Dom. anno *Deus-dedit* à S. Petro Romanus Pontifex 69. ſedit annis 2. m. 11. d. 26.
617. *Bonifacius V.* an. 7. m. 10. d. 1.
626. *Honorius I.* an. 12. m. 4. d. 27.
640. *Severinus* Romanus Pontifex menſ. 2. d. 4.
640. *Joannes IV.* an. 1. m. 9. d. 13.
642. *Theodorus* an. 6. m. 5. d. 18. vel 20.
649. S. *Martinus I.* an. 6. m. uno, d. 26.

685. *Joannes V.* an. 1. diebus 11.
686. *Cono* Romanus Pontifex menſibus 11. d. 13.
Schiſma electis Petro & Theodoro.
687. S. *Sergius I.* an. 13. m. 8. d. 14.
Schiſma electis Theodoro & Paſchale.
701. *Joannes VI.* an. 3. m. 2. d. 12.
705. *Joannes VII.* an. 2. m. 7. d. 17.
708. *Siſinnius* diebus tantùm viginti.
708. *Conſtantinus* an. 6. m. 1. d. 2.
714. S. *Gregorius II.* an. 16. m. 8. d. 20.
731. *Gregorius III.* an. 10. m. 9. d. 12.
741. S. *Zacharias* an. 10. m. 3. d. 10.
752. *Stephanus II. aliis III.* an. 5. d. 20.
757. *Paulus I.* an. 10. m. 10.
Schiſma ob Theophilactum Archipresbyterum.
768. *Stephanus III.* an. 3. m. 5. d. 12.
Conſtantinus Antipapa frater Totonis Nepeſini Ducis.
772. *Hadrianus I.* an. 23. m. 10. d. 17.
795. *Leo III.* an. 20. m. 5. d. 17.
816. *Stephanus IV.* an. 1. m. 7. d. 3.
817. *Paſchalis I.* à S. Petro Pontifex ordine centeſimus per an. 7. m. 3. d. 16.
824. *Eugenius II.* an. 3. m. 2. d. 23.
Zinzinnus Schiſmati occaſionem dedit.
827. *Valentinus* per dies tantùm quadraginta.
827. *Gregorius IV.* an. 15. m. 14.
844. *Sergius II.* an. 3. m. 1. d. 2.
Joannes Diaconus turbas concitavit adverſus Sergium.
847. *Leo IV.* an. 8. m. 3. d. 5.
Hinc inſulsè inſeritur à quibuſdam Joanna Papiſſa.
855. *Benedictus III.* an. 2. m. 6. d. 10.
858. S. *Nicolaus I.* Magnus, an. 9. m. 6. d. 20.
867. *Hadrianus II.* annis 4. m. 10. d. 17.
872. *Joannes VIII.* annis decem, & die uno.
882. *Marinus I.* ſeu Martinus II. an. 1. d. 20.
884. *Hadrianus III.* anno uno, m. 3. d. 19.
885. *Stephanus V.* an. 6. cum aliquot diebus.
890. *Formoſus* ex Ep. Portuenſi an. 6. m. 6.
Sergius & Bonifacius VI. turbas cient.
897. *Stephanus VI.* an. 3. aut 4.
Romanus Galleſinus per vim intruſus.
901. *Theodorus II.* diebus viginti tantùm.
901. *Joannes IX.* Romanus Pontifex an. 3. d. 15.
905. *Benedictus VI.* per aliquot menſes.
906. *Leo V.* per dies quadraginta.
906. *Chriſtophorus* menſibus ſeptem.
907. *Sergius III.* an. 3. m. 4.
910. *Anaſtaſius III.* an. 2. m. 2.
912. *Lando* Romæ ſedit per aliquot menſes.
913. *Joannes X.* ex Archiepiſcopo Ravennæ an. 15.
928. *Leo VI.* m. 6. d. 15.
929. *Stephanus VII.* an. 2. d. 15.
931. *Joannes XI.* an. 4. m. 10.
936. *Leo VII.* an. 3. m. 6.
939. *Stephanus VIII.* an. 3. m. 4. d. 5.
943. *Marinus II.* ſeu Martinus III. an. 3. m. 4. d. 13.
946. *Agapetus II.* an. 9. m. 7. d. 19.
955. *Joannes XII.* annis 9. aut 10. obiit 964.
963. *Leo VIII. Antipapa ab Othone ſubrogatus.*
964. *Benedictus V.* uno circiter anno.
965. *Joannes XIII.* an. 6. m. 11. d. 5.
972. *Donus II.* ſeu Domninus menſibus tribus.
972. *Benedictus* VI. an. 1. m. 3. d. aliquot: moritur in exilio.

974 *Bonifacius Franco Antipapa an.* 1. *m.* 1.
975. *Benedictus* VII. annis novem.
984. *Joannes* XIV. an. 1. & aliquot menſibus.
985. *Joannes* XV. annis 10. m. 4. d. 12.
996. *Gregorius* V. Bruno antea dictus, an. 2. m. 8. dies 6.
Joannes XVI. Antipapa factione Creſcentii.
999. *Silveſter* II. Gerbertus dictus, à S. Petro Papa CXL. per annos quatuor & menſes duos aut tres.
1003. Chriſti anno *Joannes* XVII. dictus m. 5.
1003. *Joannes* XVIII. an. 5. m. 7. d. 28.
1009. *Sergius* IV. an. 2. m. 8. d. 13.
1012. *Benedictus* VIII. annis ferè 12.
1013. *Gregorius Antipapa ab Imperat. ejicitur.*
1024. Joannes XIX. an. 9. m. 8.
1033. Benedictus IX. per an. 10. &c.
1043. *Silveſter* III. *&* *Joannes* XX. *Archipresbyter Romanæ Eccleſiæ Antipapa.*
1044. *Gregorius* VI. an. 2. m. 8.
1046. *Clemens* II. Epiſcop. Bambergæ, menſibus novem.
1048. *Damaſus* II. diebus 23.
1049. *S. Leo* IX. Ep. Tullenſis an. 5. m. 2. d. 7.
1054. *Victor* II. Ep. Eyſtetenſis an. 2. m. 6.
1057. *Stephanus* IX. octo fermè menſibus.
1059. *Nicolaus* II. an. 2. m. 6.
Joannes Mincius Benedictus X. *Antipapa.*
1061. *Alexander* II. Anſelmus annis 11. menſ. 6. d. 22.
Cadalous Antipapa dictus Honorius II.
1073. *S. Gregorius* VII. annis 12. m. 1. d. 3.
1080. *Clemens* III. *Guibertus Epiſc. Ravennas Antipapa.*
1086. *Victor* III. menſibus ferè decem.
1088. *Urbanus* II. Odo, annis 11. m. 4. d. 18.
1099. Paſchalis II. an. 18. m. 5. d. 4.
Mortuo Guiberto tres Antipapa brevi tempore.
1118. *Gelaſius* II. an. 1. d. 4.
Mauricius Burdinus Arch. Bracara Antipapa.
1119. *Calliſtus* II. an. 5. m. 10. d. 13.
1124. *Honorius* II. an. 5. m. 1. d. 17.
Caliſtus III. *Theobaldus dictus cedit Honorio.*
1130. *Innocentius* II. an. 13. m. 7. d. 10.
1130. *Petrus Leonis, dictus Anacletus* II. *Antipapa.*
Gregorius dictus Victor III. *Antipapa.*
1143. *Cæleſtinus* II. m. 5. d. 13.
1144. *Lucius* II. m. 11. d. 14.
1145. *Eugenius* III. an. 8. m. 4. d. 13.
1153. *Anaſtaſius* IV. an. 1. m. 4. d. 24.
1154. *Hadrianus* IV. an. 4. m. 8. d. 29.
1159. *Alexander* III. an. 21. m. 11. d. 21.
Octavianus Victor IV. *Antipapa.*
Guido Cremenſis Paſchalis III. *Antipapa.*
Joannes Abbas Caliſtus III. *Antipapa.*
1181 *Lucius* III. an. 4. m. 2. d. 18.
1185. *Urbanus* III. an. 1. m. 10. d. 25.
1187. *Gregorius* VIII. duobus ferè menſibus.
1188. *Clemens* III. an. 3. m. 2. d. 10.
1191. *Cæleſtinus* III. an. 6. m. 8. d. 28.
1199. *Innocentius* III. an. 18. m. 6. d. 9.
1216. *Honorius* III. an. 10. m. 8.
1227. *Gregorius* IX. an. 14. m. 5. d. 3.
1241. *Cæleſtinus* IV. diebus 18.
1243. *Innocentius* IV. an. 11. m. 5. d. 14.
1254. *Alexander* IV. an. 6. m. 5. d. 4.
1261. *Urbanus* IV. an. 3. m. 1. d. 4.
1265. *Clemens* IV. an. 3. m. 9. d. 2.
Vacavit Sedes annis 2. *m.* 9. *d.* 2. *ſeu menſ.* 33.
1271. *Gregorius* IX. an. 4. m. 4. d. 10.
1276. *Innocentius* V. m. 5. d. 5.
1276. *Hadrianus* V. diebus 39.
1276. *Joannes* XXI. m. 8. d. 8.
1277. *Nicolaus* III. an. 2. m. 9. d. 2.
1281. *Martinus* IV. an. 4. m. 1. d. 7.
1285. *Honorius* IV. an. 2. cum uno die.
1287. *Nicolaus* IV. an. 4. m. 1. d. 14.
Vacat Sedes Romana duobus annis m. 3. *d.* 2.
1294. *S. Cæleſtinus* V. abdicat poſt 5. m. & d. 8.
1294. *Bonifacius* VIII. an. 8. m. 9. d. 18.
1303. *Benedictus* XI. m. 8. d. 17.
1305. *Clemens* V. in Gallia annis 8. m. 10. d. 16.
Vacat Sedes annis duobus m. 3. *d.* 17.
1316. *Joannes* XXII. Avenione annis 18. menſ. 3. dies 28.
1334. *Benedictus* XII. Avenione annis 7. men. 4 dies 6.
1341. *Clemens* VI. Avenione an. 10. m. 6. d. 19.
1352. *Innocentius* VI. Avenione an. 9. m. 8. d. 20.
1362. *Urbanus* V. Avenione annis 8. m. 1. d. 23.
1371. *Gregorius* XI. Avenione annis 7. m. 2. d. 24.
1378. *Urbanus* VI. Romæ electus ducenteſimus à S. Petro Papa, ſedit an. 11. m. 6. d. 6.
1378. *Robertus Genevenſis Clemens* VII. *Antipapa Avenione.*
1389. *Bonifacius* IX. Romæ ſedit an. 14. m. 11.
1394. *Benedictus* XIII. *Petrus de Luna Antipapa.*
1404. *Innocentius* VII. Pontifex an. 2. d. 22.
1406. *Gregorius* XII. an. 2. m. 6. d. 14.
1409. *Alexander* V. m. 10. d. 8.
1410. *Joannes* XXIII. an. 5. d. 15. poſt ejus depoſitionem vacat ſedes Romana 2. an. m. 5. d. 10.
1417. *Martinus* V. creatus Conſtantiæ, an. 13. m. 3. d. 12.
1424. *Poſt Benedictum* XIII. *Ægidius Antipapa Clemens* VIII.
1431. *Eugenius* IV. ſedit an. 15. m. 11. d. 20.
1439. *Amedeus Sabaudia Dux Felix* V. *Antipapa.*
1447. *Nicolaus* V. Pontifex an. 8. d. 19.
1455. *Calliſtus* III. ſedit an. 3. m. 5. d. 29.
1458. *Pius* II. Æneas Sylvius an. 5. m. 11. d. 27.
1464. *Paulus* II. an. 6. m. 10. d. 26.
1471. *Sixtus* IV. Rom. Pontifex an. 13. d. 5.
1484. *Innocentius* VIII. an. 7. m. 10. d. 27.
1492. *Alexander* VI. ſedit annis 11. d. 8.
1503. *Pius* III. Senenſis tantùm diebus 26.
1503. *Julius* II. an. 9. m. 3. d. 21.
1513. *Leo* X. Romanus Pontifex annis 8. d. 20.
1522. *Hadrianus* VI. an. 1. m. 8. d. 6.
1523. *Clemens* VII. an. 10. d. 7.
1534. *Paulus* III. an. 15. d. 28.
1550. *Julius* III. an. 5. m. 1. d. 16.
1555. *Marcellus* II. Cervinus ſedit tantùm diebus 21.
1555. *Paulus* IV. an. 4. m. 2. d. 24.
1559. *Pius* IV. an. 5. m. 11. d. 15.
1566. *Pius* V. annis ſex, m. 3. d. 24.
1572. *Gregorius* XIII. an. 12. m. 10. d. 29.
1585. *Sixtus* V. Roman. Pontifex, an. 5. m. 4 diebus 3.
1590. *Urbanus* VII. diebus duntaxat tredecim.
1590. *Gregorius* XIV. m. 10. d. 10.
1591. *Innocentius* IX. menſibus duobus.
1592. *Clemens* VIII. an. 13. m. 1. d. 3.
1605. *Leo* XI. ſedit tantùm diebus 27.
1605. *Paulus* V. an. 15. m. 8. d. 12.
1621. *Gregorius* XV. an. 2. m. 5.
1623. *Urbanus* VIII. an. 20. m. 11. d. 22.
1644. *Innocentius* X. annis decem, m. 3. d. 22. obiit 7. Januarii 1655.
1655. ALEXANDER VII. dictus antea Fabius Chiſius, poſt tres menſes à morte deceſſoris, electus 7. Aprilis.

in Senatu confoſſus eſt.

Auguſtus Cæſar poſt cædem C. Julii fuit ſecundus Romanorum, ab anno Urbis conditæ 751. Mundi 4015. Juliano tertio, Imperator, Quartæque auctor Monarchiæ, (quæ ſuperatis in Macedonia, Syria atque Ægypto Alexandri Magni ſucceſſoribus, Græciſque univerſis, anno demum U. C. 724. emergere cœpit) obiit Nolæ in Campania 19. menſis Auguſti, anno Æræ Chriſtianæ 14. Romæ 767. Mundi 4067. ætatis 76. Imperii 57. Monarchiæ 44. Coſſ. duobus Sextis Pompejo & Apulejo.

Anno U. C. 767. Mundi 4067. & 14. Æræ Chriſti, qua deinceps utemur, *Tiberius* imperare cœpit ad an. 22. & 6. ferè menſes.

76. C. *Caligula* Germanici filius, annis 3. menſ. 10. d. 8.

41. *Claudius* Caligulæ patruus, ann. 13. menſ. 8. diebus 20.

54. *Nero* Agrippinæ filius, an. 13. m. 7. d. 28.

68. *Galba* imperat tantum ſex menſibus, d. 7.

69. *Otho* tribus menſibus, diebus quinque.

69. *Vitellius* menſibus octo, diebus quinque.

69. *Veſpeſianus* an. 10. minus diebus ſex.

79. *Titus* deliciæ generis humani, an. 2. m. 2. diebus 20.

81. *Domitianus* ejus frater Imp. an. 15. d. 6.

96. *Nerva* Imperator anno uno, m. 4 d. 11.

98. *Trajanus* an. 19. m. 6. d. 15.

117. *Hadrianus* an. 20. m. 11.

138. *Antoninus* Pius an. 22. cum dimidio.

161. *Marcus Aurelius* Antoninus an. 19. d. 10.

161. *Lucius Verus* novem tantùm annis.

180. *Commodus* Aurelii F. an. 12. m. 9. d. 14.

193. *Helvius Pertinax* tantùm m. 2. d. 26.

193. *Didius Julianus* m. 2. d. 5.

193. *Severus* Imperator per an. 17. m. 8. d. 3.

211. *Caracalla* ejus filius an. 6. m. 2. d. 5.

217. *Macrinus* cum filio anno uno, m. 2.

218. *Alagabalus* ſeu Heliogabalus an. 3. m. 9. d. 4.

222. *Alexander* Severus an. 13. d. 9.

235. *Maximinus* cum filio an. 2. & aliquot menſibus.

238. *Pupienus & Balbinus* menſibus 9. aut 10.

238. *Gordianus III.* Junioris Gord. F. annis 5. aut 6.

244. *Philippus* cum filio annis 5. & aliquot menſibus.

249. *Decius* cum filio imperat annis circiter tribus.

251. *Gallus* Treb. cum *Voluſiano* imperat ann. 2. menſ. 4.

254. *Valerianus* imperavit ſex aut ſeptem annis.

260. *Gallienus* ſolus patre à Perſis capto, ann. circiter 8.

Eo imperante exorti ſunt Triginta propemodum Tyranni, de quibus plura ex Trebellio Pollione aliiſque diximus alio in opere.

268. *Claudius II.* imperat annis fermè duobus.

270. *Aurelianus* annis quinque aut ſex.

275. *Tacitus* menſibus ſex cum dimidio. *Floriano* fratri ejus tribuuntur menſes duo aut tres.

276. Aurelius *Probus* annis ſex, menſibus quatuor.

282. *Carus* cum filiis uno circiter anno: *Chri-*
Bellarm. de Script. Eccleſ. Tom. VII.

Galerius Maximianus Armentarius ſeu Jovius, Conſtantii collega imperavit per annos ſeptem.

SECTIO VI.

Imperatores Romani Chriſtiani.

306. C*Onſtantinus* Magnus per annos 30. menſes 9. dies 27. Vicit Tyrannum Maxentium anno 312. die 24. Septembris, unde initium Indictionum.

337. *Conſtantius*, cum fratribus Conſtantino & Conſtante, tum ſolus, imperavit in univerſum à morte patris annis 24. m. 5. d. 13.

361. *Julianus* dictus Apoſtata anno uno, menſ. 7. diebus 27.

363. *Jovianus* 7. menſibus d. 22.

364. *Valentinianus* Senior an. 11. menſibus 8. diebus 22.

375. *Gratianus* poſt obitum patris an. 7. menſ. 9. d. 12.

383. *Valentinianus* Junior poſt cædem fratris annis octo, menſibus 8. diebus uno & viginti.

392. *Theodoſius* Magnus poſt cædem Valentiniani II. ſeu Junioris duobus dumtaxat annis, & menſibus 5.

395. *Honorius* ab obitu patris regnat. annis 28. menſ. 7.

425. *Valentinianus III.* imperat an. circiter 30.

455. *Petronius Maximus* per dies tantùm 77.

455. *Eparchius Avitus* per annum & menſem ſex.

457. *Julius Majoranus* an. 4. m. 4. d. 2.

461. *Libius Severus* imperator per an. 3. m. 8. diebus 27.

465. *Interregnum duorum circiter annorum.*

467. *Flavius Anthemius* imperat annis 4. menſ. 11.

472. *Anicius Olibrius* menſ. 6. aut 7.

473. *Flavius Glycerius* an. 1. m. 3.

474. *Julius Nepos* Imperat. Romanorum an. uno menſ. 3.

475. *Romulus* Auguſtus ſeu Auguſtulus per menſes ferè 10. ab Odoacro Rege Herulorum depoſitus anno 476.

SECTIO VII.

Imperatores Occidentis Franci & Germani.

C*Arolus* Magnus Pipini filius Rex Francorum, & Dominus totius propemodum Germaniæ, Italiæ, Atque Hiſpaniæ, coronatus fuit Imperator Romæ à Leone III. Papa die Natalis Domini anno 800. imperavit annos 13. menſ. unum, & dies quinque. Obiit 28. Januarii 814.

814. *Ludovicus* Pius imperat an. 26. menſ. 4. diebus 3.

840. *Lotharius* poſt patris obitum annos quindecim.

855. *Ludovicus II.* poſt obitum patris annis 20.

875. *Carolus* II. Calvus imperat ann. 1. menſ. 9. diebus 14.

878. *Inſeritur à pleriſque Ludovicus Balbus Caroli Calvi F. ſed falsò.*

881. *Carolus* III. Craſſus, Ludovici Germ. regis F. an. ferè 7.

887. *Arnulfus* ab exauthorato patruo Craſſo an. ferè 12.

899. *Ludovicus* III. ultimus ex ſtirpe Magni Caroli annis 12. *Hic cum duobus ſequentibus Conrado & Henrico aliiſque pluribus in numerum Imperatorum refertur à Germanis, licèt nec Modoetia propè Mediolanum ferrea, nec Romæ aurea corona unquam à Pontificibus Romanis aut aliis eorum nomine redimiti fuerint.*

912. *Conradus* Dux Franconiæ imperaſſe dicitur primus ex Germanis an. 7.

919. *Henricus* I. Auceps dictus ſeu Saxo 17. annis.

936. *Otho* I. Magnus ann. 36. menſ. 10. & diebus 6.

Diſces ex noſtra Epitome Gallica, quo die & anno hic & ſequentes à Summis Pontificibus fuerint coronati.

973. *Otho II.* poſt patris obitum annis 10. menſ. 7. d. 2.

983. *Otho III.* Rom. Imperator annis 17. menſ. 1. d. 21.

1002. *S. Henricus II.* Claudus 23. ann. 5. menſ. & d. 16.

1024. *Conradus II.* Salicus ann. 14. menſ. 10. diebus 22.

1039. *Henricus III.* Niger Imp. an. 17. m. 4.

1056 *Henricus IV.* Senior an. 49. m. 10.

Adverſus eum electi Rudolfus & Hermannus.

1106. *Henricus V.* junior annis 18. menſ. 9. diebus 15.

1125. *Lotharius II.* imperavit an. 13. d. 18.

1139. *Conradus III.* annis 12. m. 10. d. 15.

1152. *Fredericus I.* Ænobardus annis 37. menſ. 3. d. 7.

1190. *Henricus VI.* Aſper ann. 8. menſ. 2. diebus 21.

1198. *Philippus* imperat annis decem, m. 3.

1208. *Otho IV.* poſt obitum Philippi duodecim annis.

1218. *Fredericus II.* poſt obitum Othonis uſque ad annum 1250. annis 33. Eo verò aut depoſito an. 1245. aut mortuo an. 1250. electi ſunt

1245. *Henricus Landgravius Haſſiæ & Thuringiæ.*

1248. *Guillelmus Comes Hollandiæ.*

1250. *Conradus IV. Frederici F.* ann. 3. menſ. 5. diebus 10.

Richardus Comes Cornubiæ, Angliæ Regis frater, & Alfonſus X. Caſtellæ Rex, creati fuerunt anno 1257.

1273. *Rodulfus I.* Habſpurgenſis imperat annis 18.

1292. *Adolfus* Naſſavius annis ſex cum dimidio.

1298. *Albertus I.* Auſtriacus Imperat. annis 9. menſ. 9.

1308. *Henricus VII.* Comes Lutzemburgenſis, annis quatuor cum decem præterea circiter menſibus.

1314. *Fredericus III.* Pulcher annis 15. Alii expungunt.

2314. *Ludovicus Bavarus* an. 32. & m. 11.

1346. *Carolus IV.* Bohemus, an. 32. m. 7.

1378. *Venceslaus*, ob ignaviam depoſitus cùm imperaſſet à morte patris annis 21. & ſex ferè menſibus.

1400. *Rupertus* Bavarus, Reni Palatinus ann. 9. menſ. 8.

1410. *Jodocus* Marchio Moraviæ.

1411. *Sigiſmundus* Caroli IV. Imperat. Filius, ann. 26.

1438. *Albertus II.* Auſtriacus anno 1. m. 7.

1440. *Fredericus IV.* Pacificus, an. 53. m. 4.

1493. *Maximilianus I.* ab obitu patris, ann. 25. menſ. 5.

1519. *Carolus V.* Hiſpaniæ Rex annis 38. menſ. 2. d. 10.

1558. *Ferdinandus I.* poſt obitum fratris, annis ferè 6.

1564. *Maximilianus II.* annis 12. menſ. 2. d. 17.

1576. *Rodulfus II.* Roman. Imperator annis 35. menſ. 3.

1612. *Matthias* annis ſex, menſibus novem.

1619. *Ferdinandus II.* annis 8. & m. 4.

1637. *Ferdinandus III.* Erneſtus dictus, obiit 2. Julii 1657. ætatis 49.

1658. *Leopoldus* Ignatius ejus filius electus eſt Francofurti Imper. Romanorum 18. Julii, coronatur Kal. Auguſti.

SECTIO XVIII.

Imperatores Græci, ſive Orientis.

306. Constantinus Magnus annis 30. menſ. 9. d. 27.

337. *Conſtantinus* ejus filius annis 24. menſ. 5. diebus 13.

361. *Julianus* Apoſtata an. 1. m. 7. d. 27.

363. *Jovianus* ſeptem menſibus, diebus 22.

364. *Valens* à Valentiniano creatus an. 14. m. 4. diebus 9.

379. *Theodoſius* à Gratiano creatus annis ferè 16.

395. *Arcadius* poſt obitum patris ann. 13.

408. *Theodoſius* Junior an. 41. m. 2. d. 28.

450. *Martianus* annis 6. & fermè 6. m.

457. *Leo* Magnus ſeu Macelles, una cum *Leone* Zenonis filio, nepote ejus ac ſucceſſore, an. 17. & menſ. 9.

474. *Zeno* Iſaurus annis 17. cum dimidio.

491. *Anaſtaſius I.* imperavit an. 27. m. 3.

518. *Juſtinus I.* Imper. Romanorum, an. 8. m. 8. diebus 23.

517. *Juſtinianus I.* Magnus, annis 39. menſ. 7. diebus 23.

566. *Juſtinus II.* annis 11. & fermè 1. m.

578. *Tiberius* Conſtantinus poſt Juſtini obitum, ſeu ſolus, annis 3. & 10. circiter menſibus.

582. *Mauricius* imperavit annis 20. menſ. 3. diebus 13.

602. *Phocas* tyrannus per ann. 7. menſ. 10. diebus 18.

610. *Heraclius* imperat an. 30. m. 5. d. 7.

641. *Conſtantinus* centum & tribus diebus. Frater ejus *Heracleonas* fermè ſex menſibus.

641. *Conſtans* imperat annis 26. menſ. 8. cum dimidio.

668. *Conſtantinus* Pogonatus an. 16.

685. *Juſtinianus II.* ſive Rhinotmetus an. 10.

695. *Leontius* Patricius imperat annis fermè 3.

698. *Tiberius* Apſimarus imperat annos propè 7.

705. *Juſtinianus* iterum Imperator annis fermè 6.

711.

741. *Conſtantinus* Copronymus annis 34. menſ. 3.

775. *Leo* IV. Chazarus an. ferè quinque.

780. *Conſtantinus* cum matre Irene annis ſedecim.

797. Chriſti anno *Irene* ſola annis 5. menſ. 2. d. 16.

SECTIO IX.

Impp. Orientis ab anno 802. *ad* 1453.

802. N*icephorus* Logotheta annis 8. menſ. 8. d. 27.

811. *Michael* Rangabe an. circiter duobus.

813. *Leo* V. Armenus an. 7. m 5. d. 14.

820. *Michael* II. Balbus annis 8. menſ. 9. diebus aliquot.

829. *Theophilus* annis 12. m. 3. d. 20.

842. *Michael* III. Theodoræ F. an. 25. m. 8.

867. *Baſilius* Macedo imperat an. 8. m. 5.

886. *Leo* VI. Sapiens an. 25. m. 3. d. 12.

911. *Alexander* Baſilii F. m. 11. d. 27.

912. *Conſtantinus* Porphyrogenitus ſolus, & cum *Romano* Lecapeno ſocero annis à morte patrui 48. & menſ. 5.

959. *Romanus* junior an. 3. m. 4.

963. *Nicephorus* Phocas an. 6. m. 3. d. 6.

969. *Joannes* Tzimiſces an. 5. m. 11. d. 10.

975. *Baſilius* II. Bulgaroctonus an. 50.

975. *Conſtantinus* junior Porphyrogenitus cum Baſilio fratre an. 50. & ſolus tribus circiter annis.

1028. *Romanus* Argyropolus an. 5. m. 6.

1034. *Michael* IV. Paphlago annis 7. menſ. 8. aut 9.

1041. *Michael* V. Calaphates m. 4 d. 5.

1042. *Conſtantinus* Monomachus ann. 12. menſ. 5. d. 20.

1054. *Theodora* ſoror Zoes ann. 1. menſ. 8. diebus 20.

1056. *Michael* IV. Stratioticus an. 1. d. 10.

1057. *Iſaac* Comnenus imperavit annis duobus, menſ. 3.

1059. *Conſtantinus* Ducas an. 7. m. 6.

1068. *Romanus* Diogenes an. 2. m. 8. d. 12.

1071. *Michael* VII. Ducas Parapinacius ann. 6. menſ. 6.

1078. *Nicephorus* Botaniates annis 2. menſ. 11. d. 20.

1081. *Alexius* Comnenus ann. 37. menſ. 4. diebus 15.

1118. *Joannes* Comnenus an. 24. m. 7. d. 13.

1143. *Manuel* Comnenus an. 37. m. 5. d. 23.

1180. *Alexius* Comnenus Junior ann. 3. diebus aliquot.

1183. *Andronicus* Comnenus an. 1. m. 1. d. 10.

1185. *Iſaac* Angelus an. 9. m. 7. d. 29.

1195. *Alexis* Angelus an. 8. m. 3. d. 10.

1203. *Alexis* Angelus junior, m. 5. d. aliquot.

1204. *Alexius* Ducas Murſuphlus m. 2. d. 16.

1204. *Theodorus* Laſcaris Niceæ an. 18.

1222. *Joannes* Ducas Batatzes ann. 33.

1255. *Theodorus* junior Laſcaris an. circiter 4.

1384. *Manuel* Palæologus annis 36.

1419. *Joannes* Palæologus II. ann. ferè 30. aut à morte patris tantùm annis 23. m. 3. d. 10.

1448. *Conſtantinus* Palæologus Dracoſes annis 4. menſ. ferè 7. cæſus eſt die Martis poſt Dominicam Trinitatis 29. menſis Maji anni æræ Chriſtianæ 1453. capta à *Mahomethe* II. Turcarum Principe Conſtantinopoli: elapſis ab 11. Maji anni 330. qua dedicata fuerat, annis M. 1122. & diebus 18.

SECTIO X.

Franci Orientis Imperatores.

1204. B*alduinus* Comes Hannoviæ primus Francorum in Græcia imperavit capta Conſt. die Aprilis 12. inauguratus 16. Maji, tum captus à Bulgaris 14. Aprilis anni ſequentis, & occiſus exeunte Julio an. 1206.

1206. *Henricus* poſt obitum fratris coronatus 20. Auguſti, imperavit uſque ad 11. Junii 1216. ann. 10. m. 9. d. 22. quo die defunctus eſt.

1217. *Petrus* de Cortiniaco, Comes Autiſiodorenſis, coronatus die 9. Aprilis, occiſus paulò poſt à Theodoro Comneno Principe Dyrrachii. Jole ejus uxor ſoror Balduini & Henrici obiiſſe dicitur anno 1220.

1224. *Philippo* Comite Namurcenſi majore natu imperium detrectante, regnat frater ejus *Robertus* an. 10. uſque ad an. 1234. cui ſuffectus *Joannes* tutor Balduini.

1239. *Balduinus* frater Roberti. Is duxit Mariam filiam *Joannis Brienenſis Regis* Aconenſis, ſive Hieroſolymorum, Imperii Conſt. per aliquot annos adminiſtratoris, & cùm ſolus imperaſſet annos 22. fugere coactus eſt capta Urbe à Græcis die 25. Julii anni 1261. ex ſupputatione Græcorum ab orbe condito 6769. obiitque anno Æræ Chriſti 1273.

1273. *Philippus* Balduini F. ejuſque filia *Catharina* Cortenaca uxor Caroli Comitis Valeſii titulum Imperii Conſt. geſtarunt per aliquot annos.

SECTIO XI.

Reges & Imperatores Turcarum in Oriente.

1300. SEU 1298. *Othomanes* F. Orthogulis annis 27.

1327. *Orchanes* regnavit annis 32.

1359. *Amurathes* I. Gaſis dictus, annis itidem 32.

1389. *Bajazethes* I. Gilderin, captus fuit à Tamerlane ſeu Temire Tartarorum Principe 29. Julii 1402. & an. ſeq. obiit, cùm imperaſſet an. 14.

1402. Filii Bajazethis, *Iſa* Zelebis, *Solymanes*, *Muſa*, ſeu Moſes, & *Mahumethes* I. Hic ſolus imperare cœpit anno Hegiræ 816. Chriſti 1413. obiitque anno 1421.

1422. *Amurathes II.* annis 31.
1451. *Mahometes II.* primus Imperator Conſt. quam cepit die 29. Maji 1453. obiit verò die 3. Maji anno 1481. poſt regnum annorum 31.
1481. *Bajazethes II.* annis 31.
1512. *Selimus I.* ad annos ferè novem.
1520. *Solymannus II.* annis ferè 46.
1566. *Selimus II.* an. 8. m. 3.
1574. *Amurathes III.* an. 20. m. 1. d. 6.
1595. *Mahomethes III.* an. 8. m. 11. d. 4.
1603. *Achmetes I.* annis 13. m. 10. d. 26.
1617. *Muſtapha* frater Achmetis menſibus duobus.
1618. *Oſmanes* Frater Achmetis annis 4. menſ. ferè 4.
1621. *Muſtapha* iterum ad an. 1. & 4. menſes.
1623. *Amurathes IV.* Achmetis F. annis 16. menſes 5.
1640. *Ibraimus* fratri Amurathi ſucceſſit, obiitque Auguſti 18. anni 1649. relicto filio Mahomethe *IV.*

SECTIO XII.

Francorum Regum Dynaſtia Prima.

CIRCA ann. 420. *Faramundus* primus Francorum Rex tribus quatuorve annis regnare cœpit ante obitum Imperatoris Honorii, qui contigit 15. Auguſti anno Æræ Chriſtianæ 423. Regnavit verò ann. 7. aut 8.
427. *Clodio* Crinitus Rex Francorum annis viginti.
447. *Meroveus* Magnus regnat decem annis.
457 *Childericus I.* in univerſum regnat annis 24.
481. *Clodoveus I.* ſeu Magnus regnat ann. 30. vixit 45.
511. *Clotarius I.* cum Fratribus Theoderico, Clodomero, & Childeberto, & ſolus, annis omnino 50.
561. *Chilpericus I.* cum Fratribus Chariberto, Sigeberto, & Guntranno regnat annis 23.
584. *Clotarius II.* annis 45. ſolus verò ab anno 614.
628. *Dagobertus I.* poſt patrem ann. quindecim.
644. *Clodoveus II.* regnat ann. 18. circiter.
662. *Clotarius III,* annis 14.
676. *Childericus II.* ſolus annis 4. circiter.
680. *Theodoricus I.* annis 14. tantùm, non verò 24.
694. *Clodoveus III.* Rex Franc. quatuor annis.
694. *Childebertus* Juſtus, regnavit 17. annis, ſolus an. 13. ab anno 698.
711. *Dagobertus II.* ejus filius annis 4.
716. *Chilpericus II.* Daniel Clericus dictus annis 4.
720. *Theodoricus II.* Calla dictus Rex annis 17.
737. *Interregnum ſex aut ſeptem annorum.*
743. *Childericus III.* Ignavus, annis 8. aut 9.

SECTIO XIII.

Francorum Regum ſecunda Dynaſtia.

752. P*ipinus.* Brevis regnavit ſedecim annis.
768. *Carolus Magnus* Rex Francorum annis 45. menſ. 4. dies 4. imperavit annis tredecim, uno menſe, diebus 4.
814. *Ludovicus* Pius à morte patris ann. 26. m. 4. diebus 23.
840. *Carolus* Calvus regnavit annis 37. menſ. 3. diebus 16.
877. *Ludovicus* Balbus ann. uno, menſibus 6. diebus 3.
879. *Ludovicus III.* tribus annis, & menſ. ferè 4.
879. *Carolomannus* ſolus & cum fratre annis 5. menſ. 8.
885. *Carolus Craſſus Imperat. Rex Francorum* 3. *annis.*
888. *Odo Roberti Fortis Filius, regnat* 10. *annis.*
893. *Carolus III.* Simplex dictus regnat 30. annis cum aliquot inſuper menſibus uſque ad 923. quo carceri mancipatus eſt.
922. *Robertus Odonis Regis frater uno ferè anno.*
923. *Radulfus Dux Burgund. Roberti gener, annis* 12.
936. *Ludovicus IV.* Ultramarinus annis 18. m. 3. diebus 26.
954. *Lotharius* annis uno & triginta cum 4. menſ. & diebus 18.
986. *Ludovicus V.* ſolus anno uno, menſ. 3. diebus 20.

SECTIO XIV.

Francorum Regum Tertia Dynaſtia.

987. HUGO Capetus annis 10. menſ. 3. aut 4.
997. *Robertus I.* Pius ſolus ann. 33. & menſ. 8. aut 9.
1031. *Henricus I.* à morte Patris annis 29. diebus 15.
1060. *Philippus I.* à morte patris annis propè 48.
1108 *Ludovicus VI.* Craſſus regnat annis 30. diebus 3.
1137. *Ludovicus VII.* Junior poſt patrem ann. 43. m. 1. d. 17.
1180 *Philippus II.* Auguſtus ſive Adeodatus poſt mortem patris regnavit ann. 42. m. 9. d. 26.
1223. *Ludovicus VIII.* Leo dictus, annis 3. m. 3. d. 24.
1226. *S. Ludovicus IX.* regnat an. 43. menſ. 9. d. 16.
1270. *Philippus III.* Audax an. 15. menſ. uno, d. 11.
1285. *Philippus IV.* Pulcher an. 29. menſ. uno, d. 23.
1314. *Ludovicus X.* Hutinus anno uno, menſ. 8. diebus 6.
1316. *Joannes* Hutini filius minùs octo diebus.
1317. *Philippus V.* Longus ann. 5. menſ. uno, d. 13.
1322. *Carolus IV.* Pulcher an. 6. & d. 30.
1328. *Philippus VI.* Valeſius ſeu Catholicus, Caroli Comitis Valeſii filius, annis 22. menſ. 5. d. 21.
1350. *Joannes* Bonus regnat ann. 13. menſ. 7. d. 17.
1364. *Carolus V.* Sapiens an. 16. m. 5. d. 8.
1380. *Carolus VI.* Bene-amatus an. 42. menſ. 1. d. 18.
1422. *Carolus VII.* Victor, annis 38. m. 9.
1461. *Ludovicus XI.* annis 22. m. 1. d. 8.
1483. *Carolus VIII.* annis 14. m. 7. d. 9.
1498. *Ludovicus XII.* Pater populi an. 16. m. 8. d. 23.
1515. *Franciſcus I.* annis 32. menſ. 3. uno die minus.

Magnus, Navarræ Rex, regnavit in Francia an. 20. m. 9. d. 12.

1610. *Ludovicus* XIII. Juſtus annis omnino 33. Francorum ac Navarræorum Rex fuit, obiit 14 Maji 1643.

1643. *Ludovicus* XIV. Adeodatus Francorum ac Navarræorum Rex Chriſtianiſſimus. Æræ Chriſtianæ præſens annus 1660. eſt regni ejus decimusſeptimus. Inunctus fuit Sacro Chriſmate Rhemis ab Epiſcopo Sveſſionenſi Dominica S. Trinitatis 31. Maji 1654.

SECTIO XV.

Reges Weſegothorum, Vandalorum, &c.

ALaricus Weſegothorum Rex Romam cepit anno 409.

Genſericus Vandalorum Rex Carthaginem cepit 439. Romam verò anno 455. obiit verò anno 467.

Gundicarius Burgundiones regebat ab anno 413. ad 437.

Attila Hunnorum Rex victus in Gallia an. 451.

Odoacer Herulorum Rex Romam cepit an. 476.

Theodoricus Rex Oſtrogothorum necat Odoacrum anno 493. & poſt regni Italici annos 33. cum aliquot menſibus moritur 30. Auguſti an. 526.

REGES *Scotiæ, Angliæ, Daniæ, Sveciæ, Poloniæ, Bohemiæ, Hungariæ, Perſidis, Arabiæ, Legionis & Caſtellæ, Aragoniæ, Navarræ, Burgundiæ, Siciliæ, ac Neapolis, ſimileſque, capere neſciunt hujus Epitomæ Chronologicæ, quas in gratiam Lectorum ex induſtria affectavimus, anguſtiæ.*

EPILOGUS.

CÆTERUM qui maximum ex brevis hujuſce libelli noſtri lectione fructum percipere voluerit ſingulis *Hebdomadis*, *propria* dumtaxat *Patriarcharum, Judicum, Regum, Pontificum, Imperatorumque, nomina*, quæ *Italico charactere* à cæteris ſejuncta ſunt, percurrat, & memoriæ quantum fieri poterit commendare conetur, relictis tantiſper, quæ inter initia moleſtiam creare ſolent, *Annorum, menſium, dierumque*, ſupputationibus, ſola Succeſſionis ſerie contentus, hoc ordine.

Die Dominica, ab *Adamo ad Reges Perſarum.*
Die Lunæ, à *Cyro ad Chriſtiana ſæcula.*
Die Martis, à *Chriſti ſæculis ad Rom. Pontifices.*
Die Mercurii, à *S. Petro ad Alexandrum* VII.
Die Jovis, à *Cæſaribus* ad *Impp. Orientis.*
Die Veneris, ab *Impp. Orientis* ad *Reges Franciæ.*
Die Sabbati, à *Regibus Francorum uſque ad finem.*

SE-

Digitized by Google

SECUNDÆ PARTIS REGIÆ EPITOMES
HISTORIÆ SACRÆ AC PROFANÆ A CHRISTO AD NOSTRAM ÆTATEM
INDEX ALPHABETICUS
Cuicumque Editioni ſerviens.

Arabici numeri annos Æræ Chriſti deſignant, Romani verò Arabicis poſtpoſiti Sectiones II. Partis hujuſce Epitomes repræſentant.

A.

ACHMETES Turc. Imper. 1603. xi.
Adeodatus Papa 671. iv.
Adolfus Naſſovius Imp. 1292.
Adrianus. Vide Hadrianus.
Ægidius Antipapa 1424.
Æneas Silvius. Vide, Pius II.
Æræ Chriſti XXII. ſæcula, ſectione I.
Agapetus I. Papa 535. iv.
Agapetus II. 946.
Agatho Papa 678. iv.
Alagabalus Imp. 218. v.
Alaricus Weſeg. Rex, 419. xv.
Albertus I. Imp. 1298.
Albertus II. 1438.
Alboinus Longob. Rex 568. xv.
Alexander I. Papa 119. iv.
Alexander II. 1061.
Alexander III. 1159.
Alexander IV. 1254.
Alexander V. 1409.
Alexander VI. 1492.
Alexander VII. 1655.
Alexander Severus Imp. 222.
Alexander Baſilii F. 911.
Alexis Angelus I. 1195.
Alexis Angelus II. 1203.
Alexis Comnenus I. 1081.
Alexis Comnenus II. 1180.
Alexis dictus Murzuflus 1204.
Alfonſus X. Rex Caſt. 1257.
Amurathes I. Gaſis 1359. xi.
Amurathes II. 1422.
Amurathes III. 1574.
Amurathes IV. 1623.
Anacletus I. Papa 101. iv.
Anacletus II. Antipapa 1130.
Anaſtaſius I. Papa 398.
Anaſtaſius II. 496.
Anaſtaſius III. 910.
Anaſtaſius IV. 1153.
Anaſtaſius I. Imp. 491.
Anaſtaſius II. Imp. 713.
Andronicus Comnenus 1189.
Andronicus I. Palæol. 1283.
Andronicus II. Palæol. 1327.
Anicetus Papa 165. iv.
Anicius Olybrius Imp. 472.
Anterus Papa 235. iv.
Anthemius Imp. 467.
Antoninus Caracalla 211. v.
Antoninus Philoſophus 161. v.
Antoninus Pius Imp. 138. v.
Aper occiſus à Diocl. 284. v.
Arnulfus Imp. 887.
Arcadius Imp. 395. viii.
Artemius Imp. 713.
Attila Rex Hunnorum 451. xv.
Auguſtus Imp. ab an. U. C. 711. obiit an. Chriſti 14.
Auguſtulus Imp. 475.
Avitus Imp. 455.
Aurelianus Imp. 270.
Aurelius Probus Imp. 276.

B.

BAJAZETHES I. Gilderim 1389. xi.
Bajazethes II. 1481.
Balbinus I. Imp. 238.
Balduinus I. Imp. Conſt. 1204. x.
Balduinus II. 1239.
Barbarorum Regum initia ſect. xv.
Bardanes Imp. 711.
Baſileenſe Conc. 1431.
Baſilius I. Macedo 867.
Baſilius II. Burgar. 975.
Benedictus I. Papa 573. iv.
Benedictus II. 684.
Benedictus III. 855.
Benedictus IV. 905.
Benedictus V. 964.
Benedictus VI. 972.
Benedictus VII. 975.
Benedictus VIII. 1013.
Benedictus IX. 1034.
Benedictus X. Antip. 1059.
Benedictus XI. 1303.
Benedictus XII. 1334.
Benedictus XIII. Antipapa 1394.
Bonifacius I. Papa 418. iv.
Bonifacius II. 530.
Bonifacius III. 606.
Bonifacius IV. 607.
Bonifacius V. 617.
Bonifacius VI. 897.
Bonifacius VII. Franco dictus Antipapa 974.
Bonifacius Papa VIII. 1294.
Bonifacius IX. 1389.
Burgundionum I. Rex 413. xv.

C.

CADALOUS Antipapa 1061. iv.
Cæleſtinus I. Papa 423. iv.
Cæleſtinus II. 1143.
Cæleſtinus III. 1191.
Cæleſtinus IV. 1241.
Cæleſtinus V. 1294.
Cæſares duodecim ſect. V.
C. Caligula Imp. 37. v.
Calliſtus I. Papa 219. iv.
Calliſtus II. 1119.
Calliſtus III. 1455.
Calliſtus Antipapa, 1124.
Caracalla Imp. 211. v.
Carinus Imp. 283. v.
Carolomannus Rex Franc. 879.
Carolus I. Imp. 800.
Carolus II. Calvus Imp. 875.
Carolus III. Craſſus Imp. 881.
Carolus IV. Bohemus 1346.
Carolus V. Auſtriacus 1519.
Carolus Magnus Rex Francorum ann. 768. Longobardorum 774. Imp. Oc. 800. obiit 814.
Carolus II. Calvus 840.
Carolus III. Simplex 893.
Carolus IV. Pulcher 1322.
Carolus V. Sapiens 1364.
Carolus VI. Beneamatus, 1380.
Carolus VII. Victor, 1422.
Carolus VIII. 1483.
Carolus IX. 1560.
Carolus Valeſius Comes 1300. x.
Carthago capta à Vandalis 439.
Carus Imperator 282. v.
Catharina Imp. Conſt. 1300.
Calcedonenſe Concilium 451.
Charibertus Rex Fr. 561.
Childebertus I. Rex Fr. 511.
Childebertus II. Juſtus 695.
Childericus I. Rex Fr. 457.
Childericus II. 676.

Childe-

Digitized by Google

Clemens III. 1188.
Clemens iv. 1265.
Clemens V. 1305.
Clemens VI. 1342.
Clemens VII. 1523.
Clemens VIII. 1592.
Clemens III. Antipapa 1080.
Clemens VII. Antipapa 1378.
Cletus Papa 78.
Clodio Crinitus Rex. Franc. 427. xii.
Clodomirus R. Fr. 511.
Clodovæus I. Rex Fr. 481.
Clodovæus II. 644.
Clodovæus III. 695.
Clotarius I. Rex Fr. 511.
Clotarius II. 584.
Clotarius III. 662.
Commodus Imp. 180. v.
Concilia Generalia ſect. III.
Cono ſeu Cuno Papa 686.
Conradus I. Imp. 912.
Conradus II. Salicus 1024.
Conradus III. 1139.
Conſtans Conſt. F. 337.
Conſtans Heraclii F. 641.
Conſtantienſe Conc. 1414. iii.
Conſtantinopolis dedicata 430. capta à Mahomete II. 1453.
Conſt. Imperatores, ſect. viii. ix. x.
Conſt. Concilia i. 381. ii. 553. iii. 681. iv. 869.
Conſtantinus Magnus 306. vi.
Conſtantinus Magni F. 337.
Conſtantinus Heraclii F. 641.
Conſtantinus Pogonatus 668.
Conſtantinus Copronymus 741.
Conſtantinus Irenes F. 780.
Conſtantinus I. Porphyr. 912.
Conſtantinus II. Porphyr. 975.
Conſtantinus Monomachus 1041.
Conſtantinus Ducas 1059.
Conſtantinus Palæologus Dracoſes 1448. occiſus capta Conſt. 1453.
Conſtantinus Papa 708. iv.
Conſtantinus Antipapa 768.
Conſtantius Chlorus 304. v.
Conſtantius Arianus 337. vi.
Cornelius Papa 251. iv.
Cuno ſive Cunradus, vid. Cono.

D.

DAGOBERTUS I. Rex Franc. 628.
Dagobertus II. 711.
Damaſus I. Papa 367.
Damaſus II. 1048.
Daniel Clerinus, vid. Chilpericus ii.
Decius Imperator 249.
Deſiderius Long. Rex 774. xv.
Deusdedit Papa 614. iv.
Diadumenianus 217. v.

E.

ECCLESIÆ Perſecutiones ſect. ii.
Eleutherus Papa 177. iv.
Eparchius Avitus Imp. 455.
Epheſinum Concilium 431. iii.
Evariſtus Papa 110. iv.
Eugenius I. Papa 655.
Eugenius II. 824.
Eugenius III. 1145.
Eugenius IV. 1431.
Eulalius Antipapa 418.
Euſebius Papa 309.
Eutychianus Papa 275.

F.

FABIANUS Papa 236. iv.
Faramundus Rex Fr. 420. xii.
Felix I. Papa 270. iv.
Felix dictus II. 356.
Felix II. ſeu III. 483.
Felix III. ſeu IV. 526.
Felix V. Antipapa 1439.
Ferdinandus I. Imp. 1558.
Ferdinandus II. 1619.
Ferdinandus Imp. III. 1637.
Flavius Anthemius 467.
Flavius Glycerius 473.
Florentinum Concilium 1438.
Florianus Taciti frater, 275.
Formoſus Papa 890.
Franci Reges ſect. xii. xiii. xiv.
Franci Impp. ſect. vii.
Franci Conſt. Impp. ſect. x.
Franciſcus I. Rex Fr. 1515. xiv.
Franciſcus II. 1559.
Fredericus I. Ænob. 1152.
Fredericus II. 1218.
Fredericus III. Pulcher 1314.
Fredericus IV. Pacificus 1440.

G.

GALBA Imp. 68. v.
Galerius Max. Imp. 1304.
Gallienus Imp. 260.
Gallus Treb. Imp. 251.
Gelaſius I. Papa 492. iv.
Gelaſius II. 1118.
Generalia Concilia ſect. iii.
Genſericus Vand. Rex 427.
Gerbertus. V. Silveſter ii.
Germani Impp. ſect. vii.
Glycerius Imp. 473. vi.
Gordianus junior Imperat. 238. v.
Græci Impp. ſect. viii. & ix.
Gratianus Imp. 375. v.
Gregorius I. Papa 590. iv.
Gregorius II. 714.
Gregorius III. 731.
Gregorius XIII. 1572.
Gregorius XIV. 1590.
Gregorius XV. 1621.
Gregorius Antipapa 1013.
Gundicarius Burg. Rex 413.
Guillelmus Holl. Comes 1248.
Guntramnus Rex Fr. 561.

H.

HADRIANUS I. Papa 772. iv.
Hadrianus II. 867.
Hadrianus III. 884.
Hadrianus IV. 1154.
Hadrianus V. 1276.
Hadrianus VI. 1522.
Hadrianus Imp. 117. v.
Heliogabalus Imp. 218.
Helvius Pertinax 193.
Henricus I. Auceps 919.
Henricus II. Claudus 1002.
Henricus III. Niger 1039.
Henricus IV. Senior 1056.
Henricus V. junior 1106.
Henricus VI. Aſper 1190.
Henricus VII. Lutz. 1308.
Henricus Lantgravius 1245.
Henricus Imp. Conſt. 1206. x.
Henricus I. Rex Franc. 1031. xiv.
Henricus II. 1547.
Henricus III. 1574.
Henricus IV. Magnus 1589.
Heracleonas Imp. 641.
Heraclius Imp. 610.
Hermannus adverſus Henricum iv.
Herulorum Rex 476. xv.
Hilarus Papa 461. iv.
Honorius I. Papa 626.
Honorius II. 1124.
Honorius III. 1216.
Honorius IV. 1285.
Honorius Imp. 395.
Hormiſdas Papa 514. iv.
Hugo Capetus R. F. 987. xiv.
Hunni victi ab Ætio 451.
Hyginus Papa 152. iv.

I.

IBRAIM Imp. Turc. 1640.
Innocentius I. Papa 402. iv.
Innocentius II. 1130.
Innocentius III. 1199.
Innocentius IV. 1243.
Innocentius V. 1276.
Innocentius VI. 1352.
Innocentius VII. 1404.
Innocentius VIII. 1484.
Innocentius IX. 1591.
Innocentius X. 1644.
Interregnum in Gallia 737. xii.
Joannes I. Papa 523. iv.

Joan-

Joannes II. Merc. 532.
Joannes III. Catellinus 559.
Joannes IV. 640.
Joannes V. 685.
Joannes VI. 701.
Joannes VII. 705.
Joannes VIII. 872.
Joannes IX. 901.
Joannes X. 913.
Joannes XI. 931.
Joannes XII. 955.
Joannes XIII. 965.
Joannes XIV. 984.
Joannes XV. 985.
Joannes XVI.
Joannes XVII. 1003.
Joannes XVIII. 1003.
Joannes XX. Antipapa 1043.
Joannes XXI. 1276.
Joannes XXII. 1316.
Joannes XXIII. 1410.
Joannes Diac. Antipapa 844.
Joannes Baratzes Imp. 1222.
Joannes Cantacuzenus 1341.
Joannes Comnenus Imp. 1118.
Joannes Laſcaris 1258.
Joannes Palæol. I. 1355.
Joannes Palæol. II. 1419.
Joannes Tzimiſces Imp. 969.
Joannes Conſt. Imperat. R. Hier. 1234. x.
Joannes Bonus Rex Francor. 1350.
Joannes Infans 1316.
Jole Imp. Conſt. 1217. x.
Jovianus Imp. 363.
Irene Imperatrix 797.
Iſa Zelebis 1402.
Iſaac Angelus Imp. 1285.
Iſaac Comnenus 1057.
Julianus Apoſtata 361.
Julianus Didius 193.
Julius I. Papa 336. iv.
Julius II. 1503.
Julius III. 1550.
Julius Majorianus 457.
Julius Nepos 474.
Juſtinianus I. 527.
Juſtinianus II. 685.
Juſtinus I. 518.
Juſtinus II. 566.

K.

KAROLUS. Vide Carolus.

L.

LANDO Papa 912. iv.
Lateranenſia Concilia, I. 1122. ii. 1139. iii. 1180. iv. 1215. v. 1513.
Laurentius Antipapa 458.
Leo I. Papa 440. iv.
Leo II. 683.
Leo III. 795.
Leo IV. 847.
Leo V. 906.
Leo VI. 928.
Leo VII. 936.
Leo VIII. ab Othone 962.
Leo IX. 1049.
Leo X. 1513.
Leo XI. 1605.
Leo Macelles Imp. 457.
Leo Junior 474.
Leo III. Conon Iſaurus 717.
Leo IV. Chazarus 775.
Leo V. Armenus 813.
Leo VI. Sapiens 886.
Leontius Patricius Imp. 695.
Leopoldus Ignatius Imp. 1658.
Liberius Papa 352. iv.
Libius Severus Imp. 461.
Linus Papa 67. iv.
Longobardorum I. R. 568.
Lotharius I. Imp. 840.
Lotharius II. Saxo 1125.
Lotharius Rex Francorum 954.
Lotharius. Vide Clotarius.
Lucius I. Papa 253.
Lucius II. 1144.
Lucius III. 1181.
Lucius Aur. Verus Imp. 161.
Ludovicus Pius Imper. & Rex Francorum 814.
Ludovicus II. Imp. 855.
Lud. Arnulfi F. 899.
Ludovicus II. Balbus 877.
Ludovicus III. filius Balbi 879.
Ludovicus IV. Tranſmar. 936.
Ludovicus V. Lotharii F. 986.
Ludovicus VI. Craſſus 1108.
Ludovicus VII. Juvenis 1137.
Ludovicus VIII. 1223.
S. Ludovicus IX. 1226.
Ludovicus X. Hutinus 1314.
Ludovicus XI. 1461.
Ludovicus XII. 1458.
Ludovicus XIII. Juſtus 1610.
Ludovicus XIV. Adeodatus 1643.
Lugdunenſia Concilia I. 1245. II. 1274.

M.

MACRINUS Imp. 217. v.
Mahometes I. 1413. xi.
Mahometes II. 1451.
Mahometes III. 1595.
Mahometes IV. 1640.
Majorianus Imp. 457.
Manuel Comnenus 1143.
Manuel Palæologus 1381.
Marcellinus Papa 296.
Marcellus I. Papa 304.
Marcellus II. 1555.
Marcianus Imp. 450.
Marcus Papa 336.
Marcus Aur. Antoninus 161.
Maria uxor Bald. II. 1234. x.
Martinus I. Papa 649.
Marinus I. 882.
Marinus II. 943.
Martinus IV. 1281.
Martinus V. 1417.
Matthias Imp. 1612.
Mauricius Imp. 582.
Mauricius Burdinus Ant. 1118.
Maxentius Tyrannus 312.
Maximianus Imp. 285.
Maximilianus I. 1493.
Maximilianus II. 1564.
Maximinus Imp. 235.
Maximus Imp. 455.
Melchiades Papa 311.
Meroveus Rex Franc. 447.
Michael I. Rangabe 811.
Michael II. Balbus 820.
Michael III. Potor 843.
Michael IV. Paphlago 1034.
Michael V. Calaphates 1041.
Michael VI. Stratioticus 1056.
Michael VII. Ducas 1071.
Michael VIII. Palæologus 1259.
Muſa Bajazethes F. 1402.
Muſtapha 1617. & 1621.

N.

NERO Imperator 54. v.
Nerva Imp. 96.
Nicæna Concilia I. 325. II. 787.
Nicephorus Logotheta 802.
Nicephorus Phocas 963.
Nicephorus Botoniates 1078.
Nicolaus I. Papa 858. iv.
Nicolaus II. 1059.
Nicolaus III. 1277.
Nicolaus IV. 1287.
Nicolaus V. 1447.
Novatianus Antipapa 251.
Numerianus Imp. 283.

O.

ODO Roberti Fortis F. 888.
Odoacer Herulorum Rex 476. xv.
Oecumenica Concilia ſect. iii.
Olybrius Imp 472.
Orchanes 1327.
Orientis Impp. ſect. VI. & VII.
Oſmanes 1618.
Oſtrogothorum Rex 453.
Otho I. Imp. 936. & 962.
Otho II. 973.
Otho III. 983.
Otho IV. 1208.
Otho Imp. 69. v.
Othomanes 1300. xi.

P.

PASCHALIS I. Papa 817.
Paſchalis II. 1099.
Paſchalis III. Antipapa 1159.
Paulus I. Papa 757.
Paulus II. 1464.
Paulus III. 1534.
Paulus IV. 1555.
Paulus V. 1605.
Pelagius I. Papa 555.
Pelagius II. 577.
Perſecutiones Eccleſiæ ſect. ii.
Pertinax Imp. 193.
Petronius Max. Imp. 455.
S. Petrus Rom. Pont. 43.
Petrus Antipapa 686.
Petrus Leonis Antip. 1130.
Petrus Imp. Conſt. 1217.
Philippicus Bardanes 711.
Philippus Imp. 244.
Philippus Svevus Imp. 1198.
Philippus Balduini II. F. 1273.
Philippus Comes Namurci 1224.
Philip-

Digitized by Google

Philippus VI. Valeſius 1328.
Phocas Imp. 602.
Pipinus Rex Francorum 752. xiii.
Pius I. Papa 156. iv.
Pius II. 1458.
Pius III. 1503.
Pius IV. 1559.
Pius V. 1566.
Pontianus Papa 231.
Probus Imp. 276.
Pupienus Imp. 238.

R.

RAdulfus V. Rodulfus.
Radulfus Rex Fr. 923.
Richardus Comes Cornub. 1257.
Robertus Odonis frater 922.
Robertus Pius Rex Franc. 997.
Robertus Imp. Conſt. 1224.
Rodolfus. V. Rudolfus.
Rodolfus I. Habſp. Imp. 1273.
Rodolfus II. Imp. 1576.
Roma capta à Gothis 409. à Vandalis 455. ab Odoacro Herulorum Rege 476.
Romani Impp. Ethnici ſect. v.
Romani Impp. Chriſtiani vi.
Romanus Lecapenus 912.
Romanus Junior 959.
Romanus Argyrop. 1028.
Rom. Diogenes 1068.
Romanus Galleſius Antip. 897.
Romulus Auguſtulus 475.
Rudolfus adv. Henr. IV. 1078.
Rupertus Bavarus Pal. 1400.

S.

SAbinianus Papa 604.
Sæcula VIII. Chriſtianæ Æræ ſect. i.
Selimus I. 1512. xi.
Selimus II. 1566.
Sergius I. Papa 687. iv.
Sergius II. 844.
Sergius III. 907.
Sergius IV. 1009.
Sigiſmundus Imp. 1410.
Silverius Papa 536. iv.
Silveſter I. Papa 314.
Silveſter II. 999.
Silveſter III. Antipapa 1043.
Simplicius Papa 467.
Siricius Papa 385.
Siſinnius Papa 708.
Sixtus I. Papa 130.
Sixtus II. 257.
Sixtus III. 432.
Sixtus IV. 1471.
Sixtus V. 1585.
Solymanes I. 1402. xi.
Solymanes II. 1520.
Soter Papa 173. iv.
Stephanus I. Papa 255.
Stephanus per tres tantùm dies 752.
Stephanus II. ſeu III. 752.
Stephanus III. ſeu IV. 768.
Stephanus IV. ſeu V. 816.
Stephanus V. ſeu VI. 885.
Stephanus VI. ſeu VII. 897.
Stephanus VII. ſeu VIII. 929.
Stephanus VIII. ſeu IX. 939.
Stephanus IX. ſeu X. 1057.
Symmachus Papa 498.

T.

TAcitus Imperator 275.
Tamerlanes ſeu Temir 1401.
Teleſphorus Papa 140.
Temir. Vide Tamerlanes.
Theodora mater Mich. III. 842.
Theodora ſoror Zoes 1054.
Theodoricus Oſtrogotii Rex 493.
Theodoricus I. Rex Franc. 511.
Theodoricus II. 596.
Theodoricus III. 680.
Theodoricus IV. ſeu Cala 720.
Theodorus I. Papa 642.
Theodorus II. 901.
Theodorus Antipapa 686.
Theodorus Comnenus 1218. x.
Theodorus Laſcaris Imp. 1204.
Theodorus Laſcaris junior 1255.
Theodoſius I. Imp. 379.
Tiberius II. Conſtant. 578.
Tiberius III. Apſimarus 698.
Titus Imperator 79.
Trajanus Imperator 98.
Tridentinum Conc. à 1545. ad 1563.
Turcarum Reges, & Impp. ſectione xi.
Tyranni XXX. circa an. 260. v.

V.

VAlens Imperator 364. vi.
Valentinianus I. 364.
Valentinianus II. 383.
Valentinianus III. 425.
Valentinus Papa 827
Valerius Imp. 254. v.
Vandali capiunt Carth. 439.
Veſpeſianus Imp. 69. v.
Victor I. Papa 192. iv.
Victor II. 1054.
Victor III. 1086.
Victores Antipapæ 1139. 1159.
Viennenſe Concilium 1311.
Vigilius Papa 540. iv.
Vitalianus Papa 656.
Vitellius Imperator 69. v.
Voluſianus Imperator 251.
Urbanus I. Papa 224. iv.
Urbanus II. 1088.
Urbanus III. 1185.
Urbanus IV. 1261.
Urbanus V. 1362.
Urbanus VI. 1378.
Urbanus VII. 1590.
Urbanus VIII. 1623.
Urſicinus Antipapa 367.
Wenceslaus Ignavus 1378.
Weſegothi capiunt Romam 409.

Z.

ZAcharias Papa 741. iv.
Zeno Iſaurus Imp. 477. viii.
Zephyrinus Papa 201. iv.
Zinzimus Antipapa 824.
Zoe Auguſta 1041.
Zoſimus Papa 417. iv.

Quoniam verò non ignoro Eruditiſſimis Viris, etiam Theologis, adeò non diſplicuiſſe carmina noſtra Technica, ut ea memoriæ commendare non fuerint dedignati, & ex iis fructum aliquem percepiſſe ſe in evolvendis tot annorum ambagibus ultro profiteantur; eam ob rem eadem hic poſt Sacræ Profanæque Hiſtoriæ Regiam Epitomen repræſentare non dubitavi, ut & tu quoque quiſquis es, Lector benevole, in iis, ſi arrideant, animum tuum memoriamque exercere valeas.

Digitized by Google

AD LECTOREM SACRÆ ET PROFANÆ HISTORIÆ AC CHRONOLOGIÆ CARMINE TECHNICO ILLIGATÆ STUDIOSUM.

TETRASTICA.

PRIMUM.

SI numeros MUSÆ, Numeros facundus APOLLO,
MNEMOSYNE Numeros, SACRAQUE TURBA probat;
Omnis amat Numeros ÆTAS; Tibi plaude, quod Omne
Contractum hic noſtros TEMPUS amet Numeros.

ALTERUM.

CUM Bonus Hiſtoriam nequeat narrare Poeta,
Miraris, ſcribat cur malus Hiſtoriam.
Si Bonus eſt, fingit: ſi non Bonus eſſe Poeta
Affectet, fiet tunc Bonus Hiſtoricus.

TERTIUM.

QUI cultos verſus, & pexa Poemata quæris,
Abſiſte: Hæc aliàs. Nunc tibi Noſtra vacat.
Muſa, tuis ſtudiis vacat, inquam; jam ſapere aude.
Floribus excuſſis Poma miniſtrat. Abi.

Immò habe tibi hæc, Amice Lector, *qualiacumque ſchediaſmata, dormiturientis ἀγρυπνίας non infelicem, certè non inutilem partum, utere fruere lucubrationibus noſtris, memorque brevis ævi, ex temporis prætervolantis lapſu, fugaque tot jam præteritorum ſæculorum, metire & cogita Æternitatem. Vale.*

PARS PRIMA.

AB ADAMO AD CHRISTUM DOMINUM

Per Annos MMMMLIII.

SECTIO PRIMA.

Patriarchæ Primæ Mundi Ætatis.

ADAM, Sethus, Enos, Cainan, cum Malalaelc.
Jared, Hennoch, Mathuſalemus, Lamech, Noe,
Semus.

SECTIO II.

Patriarchæ Secundæ Mundi Ætatis.

ARphaxad, Cainan, Salas, Heberque, Phalegque,
Rheu, Sarug, Nachor, genitorque Tharæus
Abrami.

SECTIO III.

Patriarchæ Tertiæ Mundi Ætatis.

ABram, Iſaac, Jacob, Levi, Caathus, & Amram.

SECTIO IV.

Judices Hebræorum Quartæ Mundi Ætatis.

POST Moſem Joſue, Othoniel, longævus Aodus,
Cum Debora Baracus, Gedeonus, Abimelechuſque.
Hinc Thola, Jairus, Jephthes, Abeſanque, Ajalonque,
Abdon, Sampſon, Heli, Samuel quem proximus urget.

SECTIO V.

Reges Hebræorum ante & poſt Diviſionem.

HEbræos Saul, & David, Salomonque gubernant
In Juda Roboamus, in Iſrael Jeroboamus.

SECTIO VI.

Reges Juda Quinta Mundi Ætate.

POST Roboamum, Abiamus, Aſa, Joſaphatque,
Joramque,
Ochoſias, Athalia, Joas, cui junctus Amaſis,
Azarias ſeu Oſias, Joathamus, perditus Achaz,
Ezechias, & Manaſſes, Amon, Joſiaſque,
Tum Joachaz, Joakin, Jechonias, Sedecias.

SECTIO VII.

Reges Iſrael Quinta Mundi Ætate.

JEroboam, Nadab, Baaſa atque Ela, Zambrique
& Amri,
Achab, Ochoſias, Joram, Jehu, Joachaſque,
Joas, Jeroboam, Zachar, Sellum, Manahemus,
Phacejas, Phacee, cui Oſee poſtremus adhæret.

SECTIO VIII.

Pontifices & Reges Machabæi.

POntifices Judas, Jonathas, Simon, atque Joannes
Quique ſacros primus cinxit diademate crines;
Hinc Jannæus Alexander, natique ſequuntur
Hyrcanus reducem ex Parthis quem oppreſſit Herodes
Frater Ariſtobolus Pompejo concidit hoſte,
Et juſſu Antoni Antigonus: Fratrem Mariamnes
Tertium Ariſtobolum Herodes extinxit in undis.

SECTIO IX.

Reges Babyloniorum ſeu Aſſyriorum.

BElus ſeu Nembroth, Ninus, atque Semiramis, inde
Matricida Zames Ninyas, tum inglorja turba,
Septimus ac trigeſimus horum eſt Sardanapalus.

SECTIO X.

Poſtremi Reges Aſſyriorum ex Scriptura.

PHUL, Theglat, Salma, Sennacherib, Aſſaque
raddon.

SECTIO XI.

Babylonii Reges ex Script. Ber. Ptol. &c.

POST Nabonaſſarum Merodach Babylone triumphat,

Exin Ben-Merodach, Nabuchodonoſorus, uterque,
Evilmerodachus, Baltaſſarus, atque Darius.

SECTIO XII.

Perſarum Reges VI. Mundi Ætate.

CYRUS, Cambyſes, Magus, Hyſtaſpiſque Darius,
Xerxes, Longimanus, Xerxes, cui Sogdia nomen,
Tum Nothus, & Mnemon, Ochus, Arſes, atque Darius.

SECTIO XIII.

Macedonum Reges poſt Alexandrum.

TErtius à Carano ac viceſimus ille Philippo
Monarchiæ Græcorum auctor,
Natus Alexander Perſas, Indoſque ſubegit.
Poſt eum Andæus, Caſſander, atque Philippus,
Cum fratre Antipater, Poliorcetes & Pyrrhus.
Lyſimachi Arſinoe atque Cerauni uxor, Meleagrus.
Antipater, cum Soſthene, & Antigono Gonata,
Demetrius, Tutor, Philippi & Perſeus hæres.

SECTIO XIV.

Syriæ Reges Seleucidæ.

SEleucus, Soter, Deu', Callinicu', Ceraunus,
Magnus, Philopator, Illuſtris & Eupator, inde
Demetrius, Bala, Nicator, Tryphon, atque Sidetes,
Zebina, & Grypus, Cyzicenuſque, Piuſque,
Tigranemque ſequens vix uno Aſiaticus anno.
Seleucum, Antiochumque una cum fratre Philippo,
Eucero, atque Dionyſio, Grypo patre natos
Quinque, Chronographiæ ſeries mox ipſa docebit.

SECTIO XV.

Ptolomæi Reges Ægyptii.

LAgida, cum Philadelpho, Evergetes & Philopator,
Epiphanes, Philometor, Phyſcon, atque Lathurus,
Tres quoque Alexandri, Auletes, Dio cum Cleopatra.

SECTIO XVI.

Primi Reges Regnorum Priſcorum.

ÆGialus primus Sicyone, ſed Inachus Argis,
In Sparta Lelex, Cecrops regnavit Athenis.
Dardanus in Troja prior eſt, Perſeuſque Mycenis,
In Latio Janus, ut Siſyphus arce Corinthi.
In Lydis tum Heraclidæ Sparta atque Corintho,
Primus Rex Macetum Caranus, Tyriorum Abibalus,
Medorum Arbaces, & Romanæ Romulus urbis,
Arſaces in Parthis, in Pergameis Philetærus.

SECTIO XVII.

Romanorum Reges.

ROmulus, inde Numa, Hoſtiliuſque & Marcius Ancus,
Tarquinius Priſcus, tum Servius, atque Superbus:

SECTIO XVIII.

Tredecim Romanæ Urbis ſæcula.

Octo ante Chriſtianam Æram.

ROmulus, & Priſcus Tarquinius, atque Superbus,
Galli Samnites, Pœni, Mithridatica, Cæſar.

Regnabant initio quinque ſequentium iſti Imperatores.

Claudius, Antonipietas, amboque Philippi,
Fratri hærens Conſtans, ternuſque Valentinianus.

Si datur Homero & mollia vocabula & Græca ad lenitatem verſus contrahere, extendere, inflectere: cur tibi ſimilis audentia, præſertim non delicata, ſed neceſſaria, negetur? inquit C. Plinius junior epiſtola quarta libri octavi Caninio ſuo bellum Dacicum ſcribere paranti, cui etiam hoc inter cætera ſuggerit: *Nihil eſſe quod non arte, curaque, ſi non poteſt vinci, mitigetur.*

VER.

PARS ALTERA.
A CHRISTO AD LUDOVICUM XIV.
Per Annos MDCLX.

SECTIO PRIMA.

XVII. Sæcula Chriſtiana Tetraſticho incluſa.

CÆSAREUM, Antoni, Cædes, Conſtantiniani,
Barbaricum, Clodovingorum, Mahometis, &
Icon.
Carlinum, Othonis, Capetinorum Solymorum,
Sanctorum, Avenio, Turcæ, Hæretici, ac Lodoicus.

Tetraſtichon hoc, & ſeptemdecim ſæculorum Chriſtianæ Æra brevem ſynopſim jam olim exhibueramus in noſtra ſacra profanaque Chronologiæ Concordia.

SECTIO II.

Decem Perſecutiones Eccleſiæ ex S. Auguſtino libri 18. de Civitate Dei, capite 52.

VOS Nero, Domitiane, Ulpi, Antonine, Severe,
Maximine, Deci, Valeri, Aureliane, Diocles.

Sunt qui duas præterea adjiciant Hadriani atque Juliani.

SECTIO III.

XIX Concilia Generalia.

NIcænum Primum, & Conſtantinopolitanum,
Quæque Epheſi mox, & Calcedone ſunt celebrata:
His tria ſuccedunt Conſtantinopolitana,
Nicænum tamen Octavo præpone ſecundum.
Hæc Oriens: at Roma tibi Laterana miniſtrat
Quatuor, & duo Lugdunus, unumque Vienna,
Conſtantinenſi memor adjice Florentinam,
Et Quintam Lateranenſem, Synodumque Tridenti.

SECTIO IV.

Romani Pontifices ad Alexandrum VII.

POST Petrum Linus, Cletus, Clemens, Anacletus,
Evariſtus, Alexander, Sixtumque Teleſphor,
Hyginumque ſequens Pius, ut Soter Anicetum.
Quartus Eleutherus à decimo eſt, Victor Zephyrinc
Calliſto Urbanus, Ponti Anterus & Fabianus,
Cornelio Lucius, Stephano, & Sixto Dionyſus,
Felici Eutychius, Cajo hæret Marcellinus.
Marcellum Euſebius, & Melchiades comitantur,
Silveſtrum Marcus, Julium Liber, Damaſumque
Siricius: ſed Anaſtaſium Innocentius urget.
Zoſimus & Boniſac, Cæles, Sixtus, Leo magnus,
Atque Hilarus eum Simplicio, Felix, Gelaſiuſque,
Alter Anaſtaſius, tum Symmachus, Hormiſdaſque.
Joannes, Felix, Boniſac, Mercur, Agapetus,
Silverius, Vigilus, Pelagus, Joannes, Benedictus,
Pelagiuſque alter, cum Gregorio atque Sabino,
Tertius & Quartus Boniſacius, indeque plures.

Romani Pontifices à Clemente V. ad Innocentium X.

Ad Rhodanum Clemens, Joannes & Benedictus,
Clemens, Innocuus, Urbanus, Gregoriuſque.
Dein Romæ ad Tiberim Urbanus, Boniſacius, Innc
Centius, atque alii ſeries quos proxima pandet.

SECTIO V.

XII. Cæſares, aliique Imperatores Romani uſque ad Conſtantinum.

JUlius, Auguſtus, Tiberim Caligamque ferentes,
Claudius, atque Nero: Galba, Otho, Vitellius inde
Veſpeſiano hærens Titus eum Domitiano.
Nervam Trajane, Hadrianum excipis Antonine:
Lucius & Marcus fratres tibi Commode cedunt,
Helvius & Didius Julianus, deinde Severus
Cum Nato, tum Macrinus, atque Alagabalo
Junctus Alexander, Maximinus, Pupienus,
Gordianus, Deciuſque occiſo utroque Philippo.
Hinc Gallus cum Voluſio, tum Valerianus,

Sub

Sub cujus nato exurgunt triginta Tyranni.
Claudius, Aurelius, Tacitus, Probus, & cum Natis
Carus, queis Diocles & Maximianus adhærent:
Hos ſequeris Magni Pater optime Conſtantini.

SECTIO VI.

Imperatores Romæ à Conſtantino Magno uſque ad Auguſtulum.

POST Patrem Conſtans, Conſtantius & Julianus:
Te Joviane premunt ſenior Valentinianus,
Gratianus cum Fratre, & Theodoſius cum Nato.
Maximus occidit te terne Valentiniane.
Avitus, Majorinus, Sever, Antemiuſque,
Olybrius, tum Glycerius, Nepos, Auguſtuſque.

SECTIO VII.

Imperatores Occidentis à Carolo Magno ad Leopoldum Aug.

A Carolo Ludovicus, Lotharius, alter
Inde Ludovicus, Calvum Craſſumque ſequuntur
Francorum poſtremi Arnulſus cum Ludovico.
Guidonem atque Berengarium Itale, Lambertumque,
Boſoniſque Ludovicum, Regemque Rodulfum.
Hugonemque Arelate vocas; Lotharius inde
Filius Hugonis, ac Berengarius adſunt.
Conradum, Henricum, tres & Germania Othones
Prædicat, Henricum cum Conrado, ac tribus inde
Henricis, tum Lotharium, Conrad, Fridericum,
Henricumque, & certantem cum Othone Philippum,
Inde alter ſequitur Fridericus, eoque remoto
Henricus, Batavus, Richardus, & Adelfonſus.
Additur Habſpurgus Rudolfus, poſt eum Adolfus
Victus ab Alberto, dein Lutzemburgicus, atque
Auſtriaci Friderici hoſtis Bavarus Ludovicus.
Tum Carolus Venceſlai pater, atque Rupertus,
Poſtque Sigiſmundum gener Auſtrius Adalbertus,
Quem ſequeris Friderice pater Maxæmiliani,
Ut Carolum quintum, Ferdinandumque ſequuntur
Maximius, Rudolf, Mathias, duo Ferdinandi.
Ignati Leopolde patri ſuccedis, avoque.

SECTIO VIII.

Imperatores Orientis à Conſtantino ad Irenem.

POST Conſtantinum Conſtantius, & Julianus,
Te Joviane Valens premit & Theodoſius; illum
Archadius cum Theudoſio; Marcum Leo uterque,
Zeno & Anaſtaſius; Juſtinum Juſtinianus,
Juſtinuſque alter, Tiberinus, Mauriciuſque,
Quem Phocas, Heraclius, natique ſequuntur,
Dein Conſtans, Pogonatus cum Juſtiniano,
Qui rediens necat Apſimarum, & te clauſe Leonti.
Inde Philippicus, Artemius, Monachuſque Adramyrti.
Et Conon Leo, tum Copronymus, & Leo quartus,
Cum Conſtantino, quem Irene mater abegit.

SECTIO IX.

Imperatores Orientis à Nicephoro.

NIcephorus, Michael, Leo, cum Michaele parente
Theophilus, Michael Theodoræ, tum Baſilius,
Et Sapiens Leo, quem Frater, Natuſque ſequuntur.
Inde alii quos Muſa fugit comprendere verſu.

Vide Catalogum Imperatorum Conſtantinopolitanorum una cum ſerie Patriarcharum ejuſdem Regiæ Urbis, verſibus Jambicis paulò liberioribus à Nicephoro Xanthopuli filio, ut volunt, Græcè conſcriptum, & ad captam uſque à Turcis Conſt. ab alio quopiam perductum, quem ex Codicibus Manuſcriptis poſt Protrepticon noſtrum ad omnes per Orbem Eruditos de Byzantinæ Hiſtoriæ Scriptoribus ſub feliciſſimis LUDOVICI IV. *Francorum ac Navarræorum Regis Chriſtianiſſimi auſpiciis publicam in lucem emittendis, Primæ Delineationi Apparatus Hiſtoriæ Byzantinæ inſerendum curavimus.*

SECTIO X.

Imperatores Orientis Francicæ Originis.

GALLIA Balduinum, Henricum, Petrum atque Robertum,
Balduinumque dedit Conſtantinopolitanis.

SECTIO XI.

Turcarum Reges & Imperat. Orientis à capta anno 1453. Conſtantinopoli.

MEchmeto Bajazethus, Selim, Solimanus
Succedunt: dein Selim, Amurath, Mechmetes
& Achmet,
Muſtapha, Oſmanus, Muſtapha, Amurath, Ibraimus.

SECTIO XII.

Francorum Regum Dynaſtia Prima.

FRancorum Primus Faramundus, Clojo Secundus,
Tum Metoveus, Childericus, Clodoveus,
Clotarius, Chilpericus, Clotarius alter,
Quem premitis Dagoberte, Clodovee, atque Clotari.
Hinc Childericus Theodoricuſque ſequuntur
Cum Clodoveo, Childebertus, Dagobertus,
Chilpericus, cuique eſt nomen Cala, Childeque-ricus.

SE-

Francorum Regum Dynaſtia ſecunda.

Pipinus[20], Carolus[21], Ludovicus[22], Caroluſque[23],
Tum Ludovici[24] ambo[25], Carlomannus[26], Caroluſque[27],
(*Craſſum atque Odonem, Robertum tolle, Rudolfumque*)
Hinc Tranſmarinus[28], Lotharius[29], & Ludovicus[30].

S E C T I O XIV.

Francorum Regum Dynaſtia tertia.

HUGO[31], Robertus[32], Henricus[33], atque Philippus[34]:
Poſt Craſſum[35], Juvenemque[36] Auguſtus[37] cum Ludovico[38]
Sancti[39] Patre, cui Audacem[40], Pulchrumque[41] jugabis:
Hutinum[42] fratres Longus[43], Pulcherque[44] ſequuntur.

Ex Familia Valeſia.

Stemma Valeſiacum accedit, Sextuſque Philippus[45],
Joannes[46], &[47] tres[48] Caroli[49], Ludovic[50], Caroluſque[51],
Henricus, cum Franciſco, Carolo, atque Henric

Ex Familia Borbonia.

Borbonium Henricum[58] duo ſuſcipiunt Ludovici,
Juſtus, & Auguſto nomen qui à NUMINE du
A Faramundo Principe ſexageſimus hæres.

S E C T I O XV.

Weſegothorum, Vandalorum, Burgundionum, Hunno
Herulorum, Oſtrogothorum, & Longobardorum.
Reges celeberrimi.

WEſeghotos Alarice, & Genſerice regebas
Vandalicos; Gundicarium Burgundio novit.
Attila Rex Hunnorum, Erulorum Rex Odoacrus.
Odoacrum Theodoricus Rex Oſtrogothorum
Excipit: haud longo poſt tempore Longobardi
Alboino Duce, quos Carolus Termagnus abegit.

Habeant etiam hic Eruditi Vandalos in Africa Rege
ordine ſibi ſuccedentes.

Genſricum[1], Hunricum[2], Gunthamundum[3], Thraſam[4]
dum
Vandalia, Hildricumque[5] Afris dedit, ac Gilimere[6]

S T U.

AD
STUDIOSAM JUVENTUTEM
CAUTIO.

CÆterùm hìc ſtudioſam Juventutem monitam velim, ne ex noſtris hiſce Verſibus Technicis, quos Auſonii, Gregorii Nazianzeni, aliorumque Sapientiſſimorum Virorum auctoritate ſubnixi, nec niſi duræ neceſſitatis legibus devincti, nonnumquam licentiùs expreſſimus, craſſiorique ac ſoloce filo contexuimus, legem ſcribendi carminis, atque exempla mutuentur. Habent Adoleſcentes Poeſeos candidati illuſtratam à nobis pluribus libris Græcam Latinamque Proſodiam, aut Januam Muſarum à R. P. Ludovico Cavalli reſeratam, quas per otium conſulere poterunt, ut inde tutò propriorum Nominum, in quibus non ſemper ſeveriores Muſas coluerunt Græci præſertim Poetæ, etiam venuſtiores, ut vel ex Anthologia quivis intelliget, quantitatem certam exploratamque ediſcere poſſint. Certè ſi Enniana illa, ac verè præ noſtris Rudina; Gau pro gaudium, Cæl pro cœlum, Medix pro Medixtutichas, aut Homerica δῶ *&* κρῖ*, ut decantatum* Ἄρες, Ἆρες *in medium non adducam, Heſiodicum* βρῖ*, Sophocleum* μᾶ*, Epicharmicum* Συρακώ*, & ſimilia, de quibus plura doctiſſimus Strabo libro octavo Geographiæ commemorat, non diſplicuere antiquis in libero carmine. Quis moroſus in operoſiſſimo tot propriorum nominum ſeriatim ſuoque ordine deſcriptorum Catalogo Ludovic pro Ludovico, Marci pro Marciano, Ponti pro Pontiano, Maximium pro Maximiliano aut Maximino, Tranſmarinum, atque ejuſdem generis nonnulla parcè ac nonniſi præfata veniâ, & verecundè raròque aſperſa conquereretur? Neque verò verebor hìc addere, quod à tredecim & quod excurrit annis ſcripſiſſe memini: In ejuſmodi Technicis Carminibus ad ſubſidium Vacillantis Memoriæ conſcriptis, nec Cordatos viros venuſtatem quærere, nec æquos Judices Proſodica quædam in vocabulis dumtaxat Propriis errata reprehendere, cum in iis ſola ametur, quæ memoriam juvet, diſcendi facilitas.*

SCRIPTORUM
ECCLESIASTICORUM,
QUOS
EMINENTISS. CARDINALIS
ROBERT. BELLARM. ATTIGIT,

Abacus Chronologicus, per ſæcula Mundana, Romana, Chriſtiana.

PRÆNOTANDUM.

LECTORES Rerum Eccleſiaſticarum ſtudioſi indagatores obſervent, primis Æræ Mundanæ Sæculis viginti quinque, nullum extitiſſe Scriptorem Eccleſiaſticum, cujus monumenta ad noſtram uſque ætatem pervenerint. Quæ enim de ADAMI, SETHI, ENOCHI, ZOROASTRIS, ABRAHAMI, JACOBI, JOSEPHI, aliorumque ſuppoſititiis aut apocryphis ſcriptis circumferuntur, nullius aut ſaltem dubiæ admodum fidei atque auctoritatis eſſe copioſè Deo dante docebimus Prima Parte Bibliothecæ noſtræ Univerſalis. Qui verò plura de ſingulis à Bellarmino Cardinale commemoratis Scriptoribus diſcere voluerit, adeat Diſſertationem noſtram, ex qua hæc breviſſima Elogia ad ſtabiliendam Sæculorum Chronologiam ab eruditiſſimo aliàs Scriptore in pleriſque aut neglectam aut labefactatam, ſollerti diligentia excerpſimus.

SCRI-

Mundi ſæculo XXVI.

MOSES, Propheta ac Legiſlator Hebræorum natus anno Mundi 2464. patre Amramo, matre Jochabetha, eduxit Hebræos ex Egypto, & in monte Sina à Deo legem accepit anno Mundi 2544. tum poſt annos 40. obiit in monte Phaſga anno Mundi 2584. ætat. 120.

Eodem labente Mundano ſæculo floruit *Job* Propheta, qui anno Mundi 2330. natus in Huſſitide, an. Mundi 2399. ætat. 70. victor ſuperato dæmone evaſit, & anno demùm Mundi 2539. ætatis 210. obiit.

Joſue, Dux & Judex Hebræorum poſt Moſem primus, natus anno Mundi 2491. explorator miſſus in Canaanitidem anno Mundi 2544. Jordanem an. 2584. tranſiit, Hierichuntem, aliaſque urbes cepit, & poſt 17. Principatus annos obiit an. M. 2600. ætat. 110.

Mundi ſæculo XXX.

Samuel, Propheta, & ultimus Iſraelitarum Judex, natus an. 2901. patre Helcana, matre Anna, poſt Heli mortem regere cœpit anno Mundi 2940. elapſiſque Præfecturæ annis 22. Saulem unxit in Regem, & biennio ante ejus cædem obiit anno Mundi 2977.

Mundi ſæculo XXXI.

David, Rex & Propheta, anno Mundi 2950 natus patre Iſai Obedi filio, anno Mundi 2979. cæſo Saule unctus in Regem Juda, tum poſt mortem Isboſeth in Regem Iſrael an. 2985. obiit anno Mundi 3020. ætat. 72. regni 40.

Gad & Nathan Prophetæ vixerunt cum Davide, & poſt ejus mortem aliquot annis.

Salomon Rex natus anno Mundi termilleſimo, in Regem vivo adhuc patre Davide inunctus eſt anno Mundi 3020. Templi fundamenta jecit anno Mundi 3023. regni 4. poſt Exodum 480. exactiſque in regno annis 40. obiit anno Mundi 3059. ætatis 60.

Addo Propheta vivebat anno M. circiter 3060.

Abias Propheta valde ſenex vixit uſque ad annum Mundi 3078. aut ſeq. quo ad eum venit uxor Jeroboami.

Mundi ſæculo XXXII.

Jonas Propheta Niniven adiit ann. M. circ. 3168 regni Sardanapali poſtremi Aſſyriorum Regis 10. Idem jam provecta ætate vaticinatus eſt victorias Jeroboami II. Regis Iſrael circa annum 3212.

Mundi ſæculo XXXIII.

Oſee Propheta cœpit ſub Ozia Rege Juda an. circ. M. 3270. agnoſci, perſeveravitque uſque ad Ezechiæ Regis tempora, & an. U. C. circiter 10. Mundi 3310.

I. Romæ ſæculo, Mundi XXXIV.

Præter *Oſee*, de quo mox diximus anno U. C. circiter 10. M. 3310. ſub Ezechia Achabi filio prophetaſſe dicuntur *Joel*, *Amos*, *Abdias*, ſeu *Obdias*, *Micheas*, *Nahum*, & *Habacuch*, necnon *Iſaias*, qui ſub Manaſſe Rege Ezechiæ filio ſerra ſectus eſt an. U. C. 40. cùm jam ab ann. Oziæ Regis 52. M. 3277. prophetare cœpiſſet.

Eliachim, ſeu *Joachim* ſummus Hebræorum Pontifex creditur ſcripſiſſe librum Judith, quæ an. U. C. 46. Holofernem ad Bethuliam obtruncavit.

Tobias an. U. C. 11. Annam duxit uxorem, natus annos 36. ducitur captivus in Aſſyrios an. U. C. 14. Ezechiæ Regis ſexto, viſum amittit ætat. an. 56. U. C. 31. eumque ann. U. C. 35. recipit beneficio Raphaelis Archangeli, tum an. ætat. 102. Manaſſæ Regis 40. U. C. 77. moritur, relicto filio Tobia minore, qui vitam uſque ad an. Urbis conditæ 110. protraxit.

Sophonias Propheta ſub Joſia Rege vixit an. U. C. 96. Mundi 3396.

II. Romæ ſæculo, Mundi XXXV.

Jeremias Helciæ filius prophetare cœpit ab anno Joſiæ Regis 13. U. C. 106. uſque ad everſam à Magno Nabuchodonoſore Hieroſolymam, ann. U. C. 146. Sedeciæ undecimo. Anno ſeq. U. C. 147. ductus in Ægyptum à Judæis lapidibus oppreſſus eſt. De eo Martyrol. Rom. Kal. Maii.

Baruch famulus ejus ex Ægypto Babylonem profectus, annis aliquot ſuperfuit.

Ezechiel ab anno Urbis conditæ 141. ſeu ann. 5. Tranſmigrationis Jechoniæ prophetavit in Babylone uſque ad annum U. C. circiter 170.

III. Romæ ſæculo, Mundi XXXVI.

Daniel adhuc puer an. U. C. 128. à Magno Nabuchodonoſore ductus è Judæa Babylonem, illi expoſuit ſomnia annis U. C. 153. & 163. tum nepoti ejus Balthaſari an. 198. cui ſucceſſit Darius Medus, apud quem auctoritate valuit, & apud Cyrum, qui an. U. C. 216. regni Perſici 22. capta Babylone toti penè Aſiæ imperare cœpit.

Aggæus & Zacharias prophetarunt anno 2. Darii Hyſtaſpidæ Perſarum Regis, U. C. 234. Olymp. LXV. primo.

Mardochæus Eſtheræ patruus, vivebat ſub Artaxerxe Longimano an. U. C. 291. & ſub eodem Eſdras anno 294. è Perſide venit Hieroſolymam.

IV. Romæ ſæculo, Mundi XXXVII.

Nehemias, Pincerna Regis Artaxerxis, anno 300 è Perſide veniens Hieroſolymam, muros ejus conſtruere cœpit, ac mox ſequentibus annis perfecit Quo anno obierit non liquet, ut neque *Malachias*, poſtremus Prophetarum, qui anno U. C. circ. 310 vivebat.

Digitized by Google

V. Romæ ſæculo, Mundi XXXVIII.

LXXII. Sacræ Scripturæ Interpretes ſub Ptolemæo Philadelpho Lagidæ filio vixerunt circa an. U. C. 470. M. 3770.

Eodem fermè tempore vixit *Ariſteas*, qui Hiſtoriam Tranſlationis illius ſcripſit.

VI. Romæ ſæculo, Mundi XXXIX.

Jeſus, filius Sirach ὁ τὸν πανάρετον σύνταξας, vixit tempore Ptolemæi Evergetæ, tertii Ægyptiorum Regis, circa an. U. C. 350. Glycas in calce libri II. Annalium ſub Antiocho Eupatore Epiphanis filio locat. Alii etiam tardiùs: ſed videndum, ut Avus à Nepote diſtinguatur.

VII. Romæ ſæculo, Mundi XL.

Joannes Hircanus Simoni patri an. U. C. *619.* ſucceſſit in Pontificatu Hebræorum, ad annos 31. obiitque anno U. C. *650.*

Hactenus Scriptores Eccleſiaſtici Veteris Teſtamenti.

Nunc luſtranda Æræ Chriſtianæ ſæcula, ducto ab eorum Rege initio.

SCRIPTORES ECCLESIASTICI NOVI TESTAMENTI,

POST CHRISTI ORTUM.

Vita CHRISTI *Brevis ſumma.*

JESUS-CHRISTUS, Scriptorum omnium Eccleſiaſticorum Princeps ac Magiſter, anno U.C. 753. M. 4053. Juliano 45. Conſulibus Cornelio Lentulo & Calpurnio Piſone, conceptus de Spiritu Sancto die 25. Martii, & natus die 25. Decembris, octavo poſt die Kal. Janu. anni Juliani 46. U. C. 754. M. 4054. Æræ Chriſtianæ (quam à vulgari Dionyſiano non diſtinguimus,) primi, Conſulibus C. Julio Cæſare & L. Æmilio Paulo circumciſus, adoratus à Magis 6. ejuſdem menſis, oblatus in Templo 2. Februarii, in Ægyptum fugit, &c. Dein anno Juliano 75. Æræ Chriſti 30. Vinitio Quartino & Caſſio Longino, qui duobus Geminis ſucceſſerunt, Coſſ. die 6. Januarii baptizatus a Joanne Zachariæ filio in Jordane, abiit in deſertum, eſuriit, tentatus vicit, Apoſtolos vocavit, prædicavit, miracula edidit, uſque ad an. Æræ Chriſtianæ 33. quo die 3. Aprilis Niſan 15. feria ſexta cruci ſuffixus à Judæis, expiravit annos natus 32. cum tribus inſuper menſibus & diebus 10. Coſſ. Servio Sulpitio Galba, & L. Cornelio Sylla. Reſurrexit die 5. Aprilis Dominica: Aſcendit in Cœlum 14. Maji, Spirituque è cœlo in Diſcipulos miſſo die 24. Maji, Eccleſiam inſtituit columnam & firmamentum veritatis, uſque ad extremum judicii diem, frementibus licèt Ethnicis, Judæis, Mahometanis, atque Hæreticis, perſeveraturam.

I. Chriſtianæ æræ ſæculo.

S. Petrus, Jonæ filius, Andreæ frater, è cimba à Chriſto ad Apoſtolatum, totiuſque Eccleſiæ Principatum, vocatus anno æræ Chriſtianæ 30. accepto Spiritu Sancto die 24. Maji anni 33. Chriſtum audacter prædicare cœpit Judæis, Romam venit anno 43. die 18. Januarii, Claudii tertio, tum elapſis 24. annis ſub Nerone patibulo fixus obiit die 29. Junii anni *67.*

S. Paulus, ad fidem converſus cùm veniret Damaſcum die 25. Januarii an. 34. & ab Anania baptizatus Athenis Dionyſium ad fidem an. 50. convertit, Romam vinctus è Syria ducitur an. 56. Neronis 2. à quo juſſus eſt capite minui die 29. Junii anni 67.

Philo, Judæus, ſub Cajo Cæſare Caligula ann. Chriſti 40. Romam venit, ac deinde ſub Claudio Imp. ubi cum S. Petro locutus perhibetur.

Achajæ Presbyteri & Diaconi mortem S. Andreæ Apoſtoli die 30. Nov. an. 59. aut *60.* Patris crucifixi ſcripſerunt.

S. Matthæus, ſive *Levi*, ex Publicano Apoſtolus, Evangelium ſcripſit omnium primus an. 40. Martyrium paſſus die 21 Sept. an. circ. *60.*

S. Marcus, diſcipulus S. Petri: ejus juſſu ann. 43. Evangelium ſcripſit, vulgavitque, miſſuſque in Ægyptum primus Alexandriæ Patriarcha fuit. Paſſus eſt die 25. Aprilis an. *61.* aut *62.*

S. Jacobus, Minor dictus, & Frater Domini, primus paulò poſt mortem Domini anno 33. inſtitutus Hieroſolymitanorum Antiſtes, ann. Neronis 8. ante initium Belli Judaici 4. fullonis fuſte trucidatus Kal. Maji an. *61.* aut *62.*

S. Judas, Apoſtolus in Perſide mortem pro Chriſto oppetiiſſe dicitur an. Chriſti *61.* aut *62.*

L. Annæus Seneca, Marci F. Neronis Imperat. præceptor, ejus juſſu necem ſibi ſectis venis intulit anno Chriſti *65.* biennio antequam Paulus capite truncaretur, cui ſcripſiſſe dicitur, ideoque à Sancto Hieronymo relatus in numerum Scriptorum Eccleſiaſticorum.

S. Lucas, Antiochenus Medicus, atque Evangeliſta, itinerum S. Pauli comes, obiit 81. natus annos, circa annum Chriſti 70.

S. Martialis, Lemovicum Epiſcopus Aquitanorum Apoſtolus, à quibuſdam obiiſſe dicitur an. 72. ætatis 59. Epiſcopatus 28. Alii ad tertium ſæculum revocant cum Gregorio Turonenſi, &c.

S. Linus, S. Petri in ſede Romana ab anno *67.* ſucceſſor, paſſus eſt die 23. Septembris an. 78.

De Abdia Babylonis Epiſcopo nihil exploratum.

S. Hermas, diſcipulus D. Pauli, dictus Paſtor, obiit *9.* Maji circa annum 80. At Hermes frater Pii I. Papæ obiit anno circiter 150.

S. Pro-

Digitized by Google

ſcipulus quem diligebat JESUS, Apoſtolus & Evangeliſta, obiit Epheſi die 27. Decembris ann. Chriſti 93. .

S. Clemens, Apoſtolorum Petri & Pauli diſcipulus, & poſt Linum & Cletum Romanus Pontifex ab anno 91. per an. 9. m. 6. & d. 6. uſque ad 23. Novembris an. 100. quo in Cherſoneſo Taurica paſſus eſt, primum Chriſtianæ æræ ſæculum feliciter clauſit.

II. Chriſtianæ æræ ſæculo.

S. Ignatius, Antiochiæ poſt S. Evodium (cui tribuitur epiſtola τὸ φῶς) ab anno circiter Chriſti 69. Epiſcopus, Romæ in amphithearro à feris diſcerptus eſt Kalendis Februarii anni 108.

S. Dionyſius Areopagita, anno Chriſtianæ æræ 50. ad fidem converſus, & à Sancto Paulo Athenarum Epiſcopus conſtitutus, multorum opinione miſſus à S. Clemente in Gallias an. circ. 93. perveniſſe dicitur uſque ad an. 117. aut 119. quo die 9. Octob. capite plexus eſt propè Lutetiam Pariſiorum cum ſociis Ruſtico & Eleuthetio, ex Mart. Rom. Baronio, &c. Alii an. circiter Chriſti 93. ſub Domitiano Athenis paſſum volunt die ejuſdem menſis tertio, & diverſum ab eo ſtatuunt Pariſiorum Epiſcopum ſæculo Chriſti tertio poſt annum 250. Lutetiæ in Monte Martyrum aut in ipſa urbe capite truncatum.

Hermes, frater S. Pii Papæ I. obiit circa an. 250.

S. Juſtinus, Philoſophus, pro Chriſto ſanguinem fudit die 13. Aprilis anno 161. vel 163. Alii ſub Pio aliquot ante annis Martyrium feciſſe contendunt.

S. Polycarpus, Smyrnæ Epiſcopus, Sancti Joannis Apoſtoli diſcipulus, paſſus eſt valdè ſenex vel 23. Februarii an. 167. vel 20. Januarii anni 169. Alii quoque aliter cenſent.

S. Melito, Sardenſis in Aſia Epiſcopus, vivebat an. circ. 170.

Athenagoras, Philoſophus Chriſtianus, vivebat an. circiter 170.

S. Theophilus, Antiochiæ Epiſcopus, obiiſſe dicitur 13. Octobris ann. 180. Verùm Euſebius in Chronico ejus initia collocat anno Chriſti 168. & ſucceſſoris ejus Maximini anno 177. Heroti verò ejus deceſſori annos 24. adſignat ab ann. 143. ad 168.

Hegeſippus, vir Apoſtolicorum temporum, vivebat ann. circ. 180. Qui verò Pſeudo Hegeſippus dicitur, vel eſt Ambroſius, vel aliquis ætate ſuppar, & anno 969. longè vetuſtior.

Tatianus, Syrus Sophiſta, poſt magiſtri ſui Sancti Juſtini obitum lapſus in hæreſim, vivebat an. circiter 180.

III. æræ Chriſtianæ ſæculo.

S. Irenæus, S. Polycarpi diſcipulus ac Lugduni poſt S. Pothinum ſeu Photinum ab ann. circiter 180. Epiſcopus, paſſus eſt die 28. Junii anni 201.

Q. Septimius Florens Tertullianus, Afer, in hæreſim Montani, ſeu τῶν κατὰ φρύγας lapſus, atque Eccleſiæ ab anno circiter 208. hoſtis, obiit ann.

220.

S. Hippolytus, Portus Romani Epiſcopus, martyrium paſſus eſt die 22. Auguſti anni 230. Paſchalis ejus canon ab anno 222. incipit.

Julius Africanus, inſignis Chronologus, florebat anno 220. & vixiſſe dicitur uſque ad annos circiter 232.

Ammonius, Alexandrinus, Philoſophus Chriſtianus, Saccas dictus, magiſter Origenis & Plotini, obiit anno circiter 230. vel 240.

S. Cornelius, Papa ab an. 251. per an. 2. menſ. 4. dies 27. uſque ad diem 14. Septembris an. 253. quo paſſus eſt.

Origenes, Adamantius & Chalcenterus dictus, Alexandrinus Presbyter, obiit an. 254. ætatis 69.

S. Sixtus II. Papa creatus an. 257. poſt menſes 11. dieſque tredecim, paſſus eſt die 6. Auguſti anno 258.

S. Cyprianus, Carthaginenſis Epiſcopus, Africæ Primas, ab an. circ. 248. paſſus eſt die 14. Septemb. eodem anno Chriſti 258.

Pontius, ejus Diaconus, & vitæ ſcriptor, obiit die 8. Martii poſt annum illum 258.

S. Zeno, Veronæ Epiſcopus, paſſus dicitur die 12. Aprilis ann. circ. 260. Quod ſi verum eſt, alius ab eo fuit, qui S. Ambroſii ætate vixit Veronæ Epiſcopus Syagrii deceſſor.

S. Gregorius, Taumaturgus, dictus etiam Theodorus, Origenis diſcipulus, ac Neocæſareæ in Ponto Epiſcopus, obiit die 17. Novembris anni 265.

S. Dionyſius, poſt Heraclam Alexandrinus Epiſcopus, obiit die 17. Novembris an. 265.

IV. Chriſtianæ æræ ſæculo.

S. Methodius, Olympi, ſeu Patarorum in Lycia, tum Tyri in Phœnicia Epiſcopus, paſſus eſt die 18. Sept. anni 303.

S. Victorinus, Petabonienſis in Pannonia ſuperiori, non verò Pictavienſis in Aquitania II. Epiſcopus, paſſus eſt die 2. Novembris anni 303.

Arnobius, Afer, Siccenſis Rhetor, ſcribebat anno 297. & ex Hieronymo perveniſſe videtur uſque ad annum 326.

Cælius Lactantius Firmianus, jure dictus Cicero Chriſtianus, Criſpi Cæſaris filii Conſtantini Magni Magiſter, vivebat adhuc anno 328.

C. *Vectius Aquilinus Juvencus*, Hiſpanus Presbyter, & Poeta, vivebat anno Chriſti Domini 329.

Conſtantinus Magnus, poſt Conſtantium patrem anno 306. imperare cœpit, Maxentium profligavit die 24. Septembris an. 322. Concilio Nicæno præſens interfuit an. 325. dedicavit Conſt. an. 330. deinde mortuus eſt die 22. Maji Dominica Pentecoſtes an. 337.

Euſebius, Cæſareæ in Palæſtina ab anno 315. Metropolitanus, Arianæ factionis, obiit anno 340.

Julius Maternus Firmicus vivebat an. 334. quo Solis ab eo memorata Eclipſis contigit, & jam factus Chriſtianus poſt annum 340. libellum ad Auguſtos fratres miſit de erroribus profanarum Religionum.

S. Antonius, Abbas, Monachorum Pater, Conſtantino ejuſque filiis, ac Magno Athanaſio chariſſimus, obiit die 17. Januarii anni 356. ætatis 105.

S. Serapion, Thmueus in Ægypto Epiſcopus, obiit die 21. Martii an. circ. 356.

Euſebius Emeſæ in Syria Epiſcopus Arianæ factionis, obiit ann. circ. 360.

Dorotheus Tyri Presbyter paſſus die 5. Junii ann. 362. Hic alius eſt à duobus Dorotheis Eunuchis, Martyre uno, altero Presbytero, quorum meminit Euſebius

S. Hilarius, Pictavienſis Epiſc. factione Arianorum miſſus in Aſiam exul, rediit in Gallias an. 360. & die 13. Januarii obiit, anno 367. aut ſequenti.

Victorinus Afer, è Rhetore Chriſtianus, multa ſcripſit, obiitque anno circiter 370.

Zeno, Veronæ Epiſc. Vide quæ ſupra diximus ad ann. 260.

Titus, Boſtrorum in Arabia Petræa Epiſc. obiiſſe videtur an. circ. 370.

S. Optatus, Milevitanus in Africa Epiſc. obiit die 4. Junii ann. circiter 370. aut 380. neque enim ad Siricii Papæ tempora perveniſſe videtur.

Lucifer, Calaritanus in Sardinia Epiſc. exul pro fide per multos annos in Oriente, unde reverſus obiit ann. circ. 370.

S. Athanaſius, Alexandrinus ann. 326. vix elapſis quinque menſibus a Synodo Nicæna, cui interfuerat, creatus Patriarcha, ſæpè dejectus à ſede, ſæpè reſtitutus, obiit in pace die 2. Maji, an. 373. Epiſcopatus 46. abſoluto, aut 371. ex mente Socratis.

Apollinaris junior, Laodiceæ Epiſcopus, ob hæreſim à Damaſo Papa damnatus an. 375. obiit paulò poſt ſub Theodoſio Imperatore, ſed ignoratur annus.

S. Pacianus, Dextri pater, Barcinonenſis Epiſc. obiit die 9 Martii an. circ. 380.

S. Ephrem, Edeſſenæ Eccleſiæ in Syria Diaconus, obiit Kal. Feb. an. 378.

S. Baſilius, Cæſareæ in Cappadocia ab anno 370. Archiepiſcopus, obiit Kal. Januarii an. 379.

S. Damaſus, Papa Romanus ab an. 367. per an. 17. m. 2. dies 28. uſque ad diem 11. Decembris anni 384. quo obiit.

Hilarius, Diaconus Luciferianus, vixiſſe videtur adhuc ann. 384.

S. Cyrillus, Catecheſeon auctor, cùm adhuc junior eſſet Epiſc. Hieroſolymorum, à ſua ſede ſæpè dejectus, ſæpè reſtitutus, obiit die 18. Martii ann. 386.

Idatius Clarus, ſi idem eſt cum Ithacio Priſcilliani apud Maximum tyrannum accuſatore, vivebat anno 386.

S. Philaſtrius, Brixianus Epiſc. obiit Kal. Auguſti anni 387. ſuccedente S. Gaudentio.

S. Gregorius Nazianzenus, dictus Theologus, Saſimorum à S. Baſilio creatus Epiſc. mortuo Valente Auguſto ann. 379. venit Conſt. & in Concilio Generali II. anno 381. pro pace Eccleſiæ loco ſibi debito cedens, rediit in patriam, ibique ruri obiit die 9. Maji anni 389. *Cæſarius* ejus frater aliquot ante eum annis defunctus eſt.

S. Macarius ſenior, Ægyptius Abbas, obiit die 15. Januarii anni 391.

Gregorius Bæticus, Eliberitanus Epiſc. vivebat adhuc anno 392. quo S. Hieron. ſcribebat Catalogum de Scriptoribus Eccleſiaſticis.

Phœbadius, Agenni in Aquitania II. Epiſcopus, vivebat adhuc an. 392.

Fauſtinus, Diaconus Schiſmaticus, vivebat adhuc an. circ. 392.

S. Amphilochius, Iconii Epiſc. obiit die 23. Novembris anno circ. 393.

Didymus, Alexandrinus, ab infantia cæcus, Sancti Hieronymi præceptor, obiiſſe videtur ann. circiter 393.

S. Pachomius, Tabennenſis in Ægypto Abbas, obiit die 14. Martii an. circ. 393.

D. Magnus Auſonius, Burdegalenſis, Poeta, Conſul cum Olybrio an. 379. obiit an. circ. 394.

S. Gregorius Nyſſenus Epiſc. S. Baſilii Cæſarienſis, & Petri Sebaſteni Antiſtitum frater, diu vixit, obiitque die 9. Martii ann. circ. 395. aut ſequenti.

Nectarius, ab an. 382. Archiepiſcopus Conſt. obiit an. 397. ſucceſſorem nactus S. Chryſoſtomum.

S. Ambroſius, an. 333. natus, Mediolanenſis Archiep. poſt Auxentium Arianum conſecratur die 7. Decembris anni 374. obiit diluculo Sabbati Sancti die 4. Aprilis anni 397. ætatis 64. *Paulinus* Diaconus ejus vitæ ſcriptor pervenit ad initium ſequentis ſæculi, quo Simpliciano ſucceſſerat jam Venerius.

Gelaſius, Abbas Ægyptius, S. Pachomii æqualis, vixit an. 400.

Marcus, Eremita, vixiſſe videtur circa an. 400.

Aſterius, Amaſeæ in Ponto Epiſcopus, vivebat anno 400. quo in Homilia de Kalendis Eutropium Eunuchum anni præcedentis Conſulem occiſum fuiſſe retulit.

Diadochus, Photices Epiſcopus, dicitur vixiſſe hoc circiter tempore.

S. Vigilius, Tridentinus Epiſc. occiſus eſt à Gentilibus die 26. Junii anni vel 400. vel 405. Stilicone Conſule.

V. Chriſtianæ æræ ſæculo.

S. Epiphanius, Salaminæ, ſeu Conſtantiæ in Cypro inſula Epiſcopus, obiit die 12. Maji, an. 403. ætatis 115.

Philo, Carpathi Inſulæ ab eodem Epiphanio ordinatus Epiſcopus, vixiſſe eodem videtur tempore.

S. Macarius, junior, dictus Alexandrinus, obiit in Sceti die 2. Januarii anni 404.

Aurelius Prudentius Clemens. Archiepiſcopus Conſt. creatus ann. 398. dein ab Epiſcopis damnatus factione Eudoxiæ Arcadii uxoris ejectus in exilium obiit Comanis die 14. Septembris an. 407. ætatis 53. Adductæ ejus reliquiæ ann. 438. ſub Theodoſio juniore Imperat. Conſtantin. & Proclo Patriarcha.

Severianus, Gabalorum in Syria Epiſc. vixit ſub Theodoſio juniore an. 408.

S. Chromatius, Aquilejæ Epiſc. obiit die 2. Decembris, an. circ. 410 cùm annis 18. menſibus novem ſediſſet.

S. Gaudentius, Brixianus, poſt S. Philaſtrium Epiſc. obiit die 25. Octobris, aut an. circ. 410. aut, ut quidam, 418. vel 427.

Theophilus, poſt Tim. Alexandrinus Patriarcha, Sancti Chryſoſtomi adverſarius, obiit die 15. Octobris ann. 412.

Syneſius, Cyrenæus, ſeu Pentapolitanus Epiſcop. vivebat an. circiter 412. Quo obierit die vel anno neſcimus.

B. Lucianus, Presbyter, Hieroſolymis ſcripſit epiſtolam de Inventione Reliquiarum Sancti Stephani primi Martyris facta exeunte Decembri ann. 415.

Joannes, Hieroſolymitanus poſt S. Cyrillum avunculum ſuum ab anno 386. Epiſcopus, Origeniſtarum ſaltem per aliquod tempus amicus, obiiſſe anno 416. dicitur ſuccedente Praylio.

Ruff.

Digitized by Google

à Paulino Patriarcha Antiocheno an. 378. ordinatus, obiit Bethleemi propè Hieroſolymam die 30. Septembris an. 420. ætatis 91.

Severus Sulpitius, Primuliacenſis in Aquitania Presbyter, obiiſſe videtur circa annum 422. Libros ſacræ Hiſtoriæ duos abſolverat anno 400. paulò ante obitum S. Martini.

S. Aurelius Auguſtinus, Tagaſtæ in Africa natus anno 355. baptizatus 388. creatus Epiſcopus Hipponenſis 396. obiit die 28. Aug. anno 430. ætatis 76. dum Hippo Regius à Vandalis obſideretur.

S. Pontius Paulinus, vir nobiliſſimus, ditiſſimus, & doctiſſimus, Conſulatum geſſit an. 375. Presbyter Barcinone ordinatus anno 394. Mediolanum & Romam venit, atque ad tumulum S. Felicis ſeceſſione facta, Nolanus creatus Epiſcopus, ſanctiſſimè mortem obiit die 22. Junii an. 431. ætat. 78. quam deſcripſit Uranius Presbyter.

Claudius Marius Victor, ſeu Victorinus, Rhetor Maſſilienſis & Poeta, vixit an. circ. 430. aut 440.

Sedulius, Presbyter, qui ad Macedonium Carmen, tum deinde Opus Paſchale quinque libris ſcripſit, vixiſſe dicitur an. circ. 430. aut 440. Ab eo diverſus qui Comm. in S. Scripturam edidit.

Iſidorus, Peluſiota, diſcipulus S. Joannis Chryſoſtomi & Abbas, vivebat adhuc an. 432. quantum ex ejus Epiſtolis colligi poteſt, quas ad S. Cyrillum poſt Neſtorii damnationem ſcripſit. Obiit 4. die Februarii.

Heſychius, Presbyter Hieroſolymitanus, cujus meminerunt Cyrillus in vita Euthymii Archimandritæ & Theophanes, obiit anno 433. De eo aliuſque vide infra initium ſæculi ſeptimi.

S. Vincentius, Lerinenſis Monachus & Presbyter, Commonitorium ſub Peregrini nomine ſcribebat adverſus hæreſes anno 434. triennio poſt Epheſinam Synodum: obiit die 24. Maji.

Socrates Scholaſticus Conſt. & *Hermeas Sozomenus*, patria Salaminius, ſecta Novatiani, ſcribebant Hiſtoriam anno circiter 439. aut 440.

S. Sixtus III. Papa ab an. 432. per an. 7. & menſes 11. uſque ad diem 28. Martii anno 440. quo obiit.

S. Nilus, ex Præfecto Urbis Conſt. Monachus, obiit 12. Novembris anno circiter 440. Alii annum 420. deſignant.

Dracontius, Poeta ſub Theodoſio juniore, vixit circ. annum 440. Carolo Magno longè antiquior.

Sanctus Cyrillus, Alexandrinus poſt patruum ſuum Theophilum ab an. 412. Patriarcha, præfuit nomine Cæleſtini Papæ Synodo Epheſinæ an. 431. & obiit die 9. Junii, an. 444. aut ſeq.

S. Proclus, ex Cyzici Ep. factus poſt Maximianum an. 434. Arch. Conſt. obiit 24. Octob. an. 446.

Joannes Caſſianus, Scytha origine, patria Athenienſis, an. 404. S. Joan. Chryſoſtomi Arch. Conſt. Diaconus, Maſſiliam poſtea ſeceſſit, ibique fundato S. Victoris Cœnobio, Aſceticos libros annis 424. 426. 428. ſcripſit, & adverſus Neſtorium de Incarnatione anno circ. 431. obiit die 23. Julii, anno circ. 448.

S. Petrus Chryſologus, Ravennatenſis ab an. 433. Epiſcopus, obiit die 2. Decembris anni 449. aut ſequentis.

Baſilius, Seleuciæ in Iſauria Epiſcopus vivebat poſt Calcedonenſem Synodum an. circ. 455.

Valerianus, Cemelenenſis propè Nicaenſe caſtrum trans Varum Epiſcopus in provincia Alpium Maritimarum, vivebat adhuc an. circ. 455.

S. Proſper, Aquitanus, cujus chronicon uſque ad annum 455. & Urbem à Genſerico captam porrigitur, ſub finem ejuſdem anni, aut ſequenti labente obiit, quantum ex Victorio Aquitano erudito temporum calculatore datur intelligi. Nec Regii-Lepidi, nec Reiorum, nec Aurelianenſis fuit Epiſcopus. Neque certum, ejuſne, an alterius qui fuerit Antiſtes, memoria fiat die 25. Junii, aut 29. Julii.

S. Simeon Stylita, Magnus dictus atque admirandus, obiit die 5. Januarii feria ſexta anno 460. ætatis 109.

Theodoretus, Cyri in Auguſta Euphrateſia Epiſcopus ab an. Chriſti 423. interfuit Conciliis Generalibus Epheſino, & Chalcedonenſi annis 431. & 451. vixitque uſque ad annum ſaltem 460. aut 466. ac ſub Leone Aug. obiit teſte Gennadio.

Arnobius, qui dicitur junior, vixiſſe videtur an. circiter 460. Dicavit Comm. in Pſalmos Leontio Arelatenſi & Ruſtico Narbonenſi Archiepiſcopis.

Salonius, S. Eucherii ante Epiſcopatum filius, inſtitutus circa an. 426. in Lerinenſi inſula, ac deinde Salviani diſcipulus, & vivente patre cum Verano fratre Eccleſiarum Magiſter, florebat anno circ. 460.

S. Leo I. Papa, natione Tuſcus, ab an. 440. per annos 20. menſes 11. uſque ad diem 11. Aprilis anni 461. quo obiit.

S. Maximus, Taurinenſis in Alpibus Epiſcopus, obiit 25. Julii anno circ. 466.

Claudianus Mamertus, Presbyter, ac fratris ſui S. Mamerti Viennenſis Archiepiſcopi adjutor, obiit circa annum 466.

Idatius, ſive Hydatius, Lemicæ in Gallecia natus, & Aquarum-Flaviarum Epiſcopus, Chronicon ſuum perduxit ſaltem uſque ad annum 467.

Gelaſius, Cyzicenus Cæſareæ Epiſcopus, vivebat anno 476.

Fauſtus, ex Lerinenſi Abbate poſt S. Maximum Reienſis in Provincia II. Narbonenſi Epiſcopus, obiit die 16. Januarii an. circiter 480.

C. Sollius Apollinaris Sidonius, Arvernorum Epiſcopus, obiit die 23. Auguſti, anno 482.

Salvianus, Maſſilienſis Presbyter, an. circ. 490. vivebat in ſenectute bona, teſte Gennadio: cùm libros de præſenti judicio & Gubernatione Dei ſcripſiſſet an. circ. 442.

Victor, Uticenſis, ſeu Vitenſis in Africa Epiſc. obiit die 23. Aug. an. circ. 488. aut 490.

Æneas, Gazæus Sophiſta, ſcribebat circa an. 490.

Cerealis, Caſtulenſis in Africa Epiſc. vivebat an. circ 490.

Gennadius, Maſſilienſis Presbyter vivebat an. 494. fortè etiam aliquot deinceps annis. Sunt tamen qui obiiſſe velint anno 492. quod à vero abludit.

Julianus Pomerius, natione Maurus, apud Arelatem Abbas, vixit non tantùm anno Chriſti 495. ſed etiam poſt an. 500.

Andreas, Cæſareæ in Cappadocia Archiep. collocari ſolet circa an. 500.

VI. Chri-

Digitized by Google

VI. Chriſti æræ ſæculo.

Ruricius ſenior, Lemovicenſis Epiſc. vivebat adhuc anno 506. Quo anno ad Superos acceſſerit, non liquet.

Eugippius, Abbas Lucullanenſis, vitam S. Severini Noricorum Apoſtoli ſcribebat an. 511.

Paſchaſius, S.R.E. Diaconus, obiit die 31. Maji, an. circ. 512.

Procopius, Gazæus ab Hiſtorico Cæſarienſi diverſus, vivebat anno circ. 520.

S. Alcimus Ecdicius Avitus, poſt Iſicium patrem Viennenſis Archiepiſcopus ab an. circ. 490. uſque ad an. 520. aut ſeq. quo obiit die 5. Februarii.

Magnus Felix Ennodius, Ticinenſis primùm ſub S. Epiphanio Diaconus, tum ejuſdem urbis Epiſcopus, pro Symmacho Papa Apologiam ſcripſit an. 503. miſſus Conſt. an. 517. obiit die 17. Julii anno 521.

Anicius Manlius Severinus Boethius, Conſulatum ſolus geſſit ann. 510. ejuſque duo filii anno 522. deinde conjectus Ticini in carcerem necatus eſt juſſu Theodorici Oſtrogothorum Regis die 23. Octob. an. 524.

Joannes Maxentius Scytha, & Presbyter Antiochenus, vivebat an. 523. quemadmodum & *Petrus* ille Diaconus, qui ad S. Fulgentium de Fide Incarnationis & Gratia Chriſti anno 519. ſcripſit.

S. Fulgentius, venit Romam an. 500. nondum Ruſpenſis Epiſcopus: in Sardiniam exulare juſſus cum aliis Africanis Præſulibus juſſu Thraſamundi Vandalorum Regis, ſub Hilderico rediit an. 523. vixitque uſque ad Kalendas Januarii anni vel 529. ex Baronii aliorumque ſententia, vel ut Chiffletius noſter contendit 533.

Dionyſius, natione Scytha, Exiguus dictus, Romanus Abbas, vivebat adhuc an. circiter 533.

Eugyppius, ſeu Evippius, aut Egipius, Abbas Africanus, S. Fulgentio, Dionyſio Exiguo, Ferrando Diacono, & Caſſiodoro Senatori notiſſimus floruit circa an. 534. Erravit Sigebertus qui ad annum circiter 578. retulit, Pelagii Papæ & Tiberii Imp. tempore.

Marcellinus Comes, Chronicon ab an. 379. perduxit uſque ad annum 535. Appendix uſque ad an. 566. porrigitur.

Juſtus, Orgelitanus Epiſcopus, frater Juſtiniani, Nebridii & Elpidii Antiſtitum, vivebat an. 540.

Arator, S. R. E. Subdiaconus an. 543. P. C. Baſilii tertio, Actus Apoſtolorum Heroico carmine expreſſos, Vigilio Papæ obtulit.

S. Cæſarius, ab anno 501. Arelatenſis Archiepiſcopus, præfuit Concilio Agathenſi an. 506. & Arauſicano II. an. 529. obiitque die 27. Aug. anni 543. aut ſequentis.

Victor, Capuanus Epiſcopus, adverſus Victorii Canonem Paſchalem ſcribebat anno 545.

Ferrandus, Diaconus Carthaginenſis Eccleſiæ, S. Fulgentii vitæ, multorumque aliorum opuſculorum ſcriptor, vivebat adhuc anno 548.

Vigilius, Afer, Diaconus, dein, ut volunt, Thapſenſis in Byzacena provincia Epiſcopus, qui multa contra Arianos ſub nomine ſancti Athanaſii, & adverſus alios Hæreticos ſcripſit, vivebat an. 550.

Rusticus, S. R. E. Diaconus, Papæ Vigilio in cauſa trium Capitulorum adverſarius, vivebat an. 550.

Primaſius, Adrumeti in Africa Epiſc. vivebat anno 552. non verò, ut plerique hallucinati ſunt, anno 40. ſæculi præcedentis.

Junilius, ignotæ urbis in Africa Epiſc. vivebat an. circ. 552.

S. Datius, ſeu Dacius, Mediolanenſis Archiepiſc. obiit Conſt. die 14. Januarii anni 552. aut ut alii 555.

Liberatus, Carthaginenſis Diaconus, vivebat an. circ. 560.

Dorotheus, Archimandrita, vixiſſe dicitur anno 560.

M. Aurelius Caſſiodorus Senator, Conſulatum geſſit ſolus an. 514. ac Theodorico, ejuſque ſucceſſoribus Gothorum Regibus chariſſimus, tum relictis negotiis publicis, uni Deo vacans, poſt an. 562. in Vivarienſi Cœnobio nonagenario aliquot annis major obiit.

Victor, Tononenſis in Africa Epiſc. auctor Chronici, trium Capitulorum defenſor acerrimus, obiit Conſt. an. 566.

Martinus, patria Pannonius, ex Dumienſi Abbate in Gallecia Bracarenſis Archiepiſcopus obiit an. 580.

S. Joan. Climacus, Abbas Montis Sina, obiit 30. Martii an. circ. 580. aut, ut alii malunt, 605. cùm in eremo annos præter propter 60. in univerſum 85. vixiſſet.

Leontius, Byzantius, vivebat an. circiter 590.

S. Gregorius, Turonenſis, ab anno 572. Archiepiſcopus, obiit die 17. Novemb. an. 594.

Joannes, Jejunator, poſt Eutychium Patr. Conſt. obiit anno 596.

Evagrius Scholaſticus, Hiſtoriæ finem poſuit anno 597. Mauritii Imperr. II. non verò Chriſti 595.

S. Anaſtaſius, Sinaita, an. 572. à Sede Antiochena ſubſtituto Gregorio dejectus, illo mortuo, eamdem recuperavit an. 594. obiitque die 21. Aprilis an. 599.

Joannes, ex Biclarenſi Abbate Gerundenſis Epiſc. vivendo perveniſſe videtur uſque ad an. 600. Ejus Chronicon an. 566. inchoatum, terminatur an. 589. teſte S. Iſidoro.

VII. Chriſti æræ ſæculo.

S. Gregorius, I. Magnus, Pontifex Romanus per annos 13. menſes 6. & dies 10. ab an. 590. uſque ad diem 12. Martii anni 604. quo obiit.

Heſychius, ſive Eſicius, Iſaacium Græci quidam ſcriptores vocant, ex Presbytero Patr. Hieroſolymitanus, vivebat eodem, cum Sancto Gregorio tempore. Nondum video quamobrem non potuerit eſſe Auctor Commentariorum in Leviticum, quos alii minus rectè Iſicio Salonitano ſive antiquiori ſive recentiori, alii Heſychio S. Gregorii Nazianzeni diſcipulo, alii Heſychio Presbytero Hieroſolymitano cujus meminit Cyrillus in vita Euthymii, Theophanes, & qui ait obiiſſe an. Theodoſii junioris 26. Chriſti 433. ideoque non floruit anno 460. alii Heſychio Presb. Hier. qui ſub finem quinti aut initio ſexti ſæculi cum Procopio Gazæo vixerit. Non dubium enim quin plures fuerint Heſychii, iique Presbyteri Hieroſolymitani.

S. Anaſtaſius, Sinaitæ ſucceſſor in ſede Antiochena, occiſus fuit à Judæis die 21. Decembris anni 608.

Antiochus, Monachus Palæſtinus, Pandectæ in 130. Homilias diviſi auctor, vivebat anno 616.

Leontius, Neapoleos in Cypro Ep. vitæ S. Joannis Eleemoſynarii ſcriptor, vivebat an. circ. 620.

Joannes Moſchus, dictus etiam Eviratus, auctor Prati Spiritualis, vivebat anno circiter 630.

Georgius Piſides, Eccleſiæ Conſt. Diaconus, ſcribebat anno 630.

S. Iſidorus, poſt S. Leandrum fratrem ſuum Hiſpalenſis Archiep. obiit die 4. Aprilis an. 636.

Sophro-

S. Maximus, Abbas & Confeſſor dictus, jam ab anno 641. clarus, in exilio defunctus eſt die 13. Auguſti anni 662.

Theodorus, Monaſterii Rhaytu Abbas, videtur vixiſſe eodem anno 662.

S. Eligius, Noviomenſis an. 646. Epiſcopus die 14. Maji cum S. Audoeno Rotomagenſi Archiepiſcopo creatus fuit, vixitque uſque ad finem 1. Decembris, quo obiis anno 662.

Jonas Italus, Bobienſis Monachus, & Abbas Cœnobii nondum comperti, vivebat adhuc anno circ. 665.

S. Ildefonſus, poſt S. Eugenium II. Toletanum Archiep. obiit 23. Januarii an. 667.

Julianus Pomerius poſt S. Quiricum S. Ildefonſi ſucceſſorem Toletanus Archiepiſc. obiit 8. Martii an. 690.

Felix, poſt Julianum Archiep. Toletanus an. 693. præfuit Concilio Tolet. XVI.

VIII. Chriſti æra ſæculo.

S. Adelmus, ſeu Altelmus, ex Maidubienſi Abbate Sciburgenſis in Anglia Epiſc. obiis 28. Maji anni 709.

Sedulius, Epiſcopus Britanniæ de genere Scotorum cum Fergusto Epiſcopo Scotiæ Picto ſubſcripſis Synodo Romanæ ſub Gregorio II. an. 721.

Marcellinus, Presbyter, ſocius S. Suitberti, Daventriæ obiit die 14 Julii an. circ. 730.

S. Gregorius, II. Papa per an. 16. menſes 8. & dies 20. ab an. 714. ad diem 15. Febr. an. 731.

Ven. Beda, Presbyter, & Monachus Anglus, natus an. 663. obiit die 26. Maji an. 735. non verò, ut Baronius, Spondanus, &c. an. 776. ætatis 106.

S. Germanus, ab anno 714. Patrum Conſt. Leonis filium Conſtantinum Copronymum an. 719. ſacro fonte abluit, propter cultum Sacrarum Imaginum abdicavit anno 730. & obiit die 12. Maji circa an. 740.

Gregorius III. Papa per annos 10. menſes 9. & dies 25. ab an. 735. ad diem 28. Novembris anni 745.

S. Joannes, cognomento Manzur, ſeu Chryſorrhoas, patria Damaſcenus, floruit ab an. 730. ad annum circiter 750. obiit die 6. Maji.

Antonius, Monachus, qui ab opere ſuo dicitur Meliſſa, videtur paulò poſt S. Damaſcenum vixiſſe, aut certè ejus quiſquis fuit interpolator.

S. Bonifacius, natione Anglus, à Gregorio II. Papa miſſus an. 722. in Germaniam Epiſcopus, ac deinde ab anno 745. Moguntinus Archiep. occiſus eſt à Friſiis Paganis die 5. Junii anni 754.

Ambroſius Autpertus, malè vulgo dictus Ansbertus, ex Gallia oriundus, in Monaſterio O. B. in Samnio ad Fontes Vulturni ſito diu vixit, cumque ejus Abbas non duobus integris annis fuiſſet, obiit anno 778. Ind. II. ideoque errant plerique omnes qui hactenus ſæculo nono addixerunt ſub Carolo Craſſo circ. an. 885. Autpertus Abbas Caſſinenſis per annos tres, obiit an. 837.

Hadrianus I. Papa per an. 23. menſes 10. & dies 17. ab ann. 772. uſque ad diem 26. Decembris anno 795.

Paulinus, Aquilejenſis Patriarcha, obiit die 11. Januarii an. 802. aut potiùs ſequentis.

Albinus Flaccus Alcuinus, Britannus, Carolo Magno chariſſimus, S. Martini Turonenſis Abbas, obiit die 19. Maji an. 804.

Uſuardus, Monachus O. B. in cœnobio S. Germani de Prato, atque ex Blondelli & quorumdam opinatione S. Salvatoris Vicecomitis Abbas, vivebat an. 806. ſub Carolo Magno ex communi ſententia. Rectiùs tamen facere eos, qui cum Bollando noſtro ad tempora Caroli Calvi, eaque, ut opinor, extrema, Martyrologium illum revocant, docet inter cætera mentio vel unius Sancti Eulogii Martyris Cordubæ in Hiſpania paſſi die 11. Martii Sabbato hora nona Æra 897. hoc eſt anno Chriſti 859. poſt multos alios annis 851. 853. 857. interfectos tempore illius Perſecutionis Arabicæ. Quod verò Uſuardus ejus meminerit die dumtaxat 20. Septembris, inde id factum reor, quòd in illum inciderit corporis ejus translatio anno 860. facta. Plura vide in noſtra Diſſertatione.

S. Ludgerus, Monaſterienſis in Weſtfalia Ep. obiit die 26. Martii anni 809.

Amalarius Fortunatus, Arch. Trevirenſis obiit an. 814. ſaltem ante an. 817. quo Hetti Treviris ſedebat.

Theodulfus, ex Italia à Carolo Magno adductus, ejuſque ſtudio electus Abbas Floriacenſis, & Epiſc. Aurelianenſis ſaltem ab anno 794. in carcerem conjectus eſt an. 818. ex quo egreſſus juſſu Ludovici Pii Imp. obiit an. circiter 821. cùm ad ſuam rediret Eccleſiam.

Sedulius, Scotus, Sacræ Scripturæ Interpres, floruiſſe dicitur anno 818.

Claudius, natione Hiſpanus, Felicis Urgelitani diſcipulus, ex Clerico Palatii Ludovici Pii, Taurinenſis Epiſcopus, obiit an. circ. 825. S. Crucis & Imaginum hoſtis.

Theodorus, Studita, Archimandrita doctiſſimus, obiit die 11. Novembris an. 826. ætatis 67. Michael Monachus ejus vitam ſcripſit.

S. Nicephorus, Patriarcha Conſt. ab anno 806. ejectus à Leone Armeno an. 814. obiit in exilio die 13. Martii anno 828.

Halitgarius, Cameracenſis Ep. obiit die 25. Junii anni 830. ſepultus in monte S. Eligii propè Atrebatum.

Dungalus, Diaconus, floruit ſub Carolo Magno, ejuſque filio Pio, uſque ad an. circ. 830.

Amalarius, Metenſis Eccleſiæ Diaconus, an. 816. in Concilio Aquiſgranenſi Regulam Canonicorum ſcripſit, & an. 827. lib. 4. Officiales dictos, miſſus Romam ad Gregorium IV. Papam à Ludovico Pio antequam ſcriberet Antiphonarium, vixitque uſque ad an. circ. 836.

Eginarthus, vitæ Caroli Magni an. 814. defuncti, ſcriptor, ejuſque, ut ferunt, gener ac Notarius, tum Abbas Selingeſtadienſis O. B. vivebat adhuc an. 840. obiiſſe dicitur 25. Julii 843. aut ſequentis, ſed falsò ſi verè ſcripſit Trithemius interfuiſſe Concilio Moguntino adverſus Goteſcalcum an. 848.

Hilduinus, Abbas S. Dionyſii, S. Medardi, S. Germani, &c. Ludovico Pio, ejuſque filio Lothario chariſſimus, obiiſſe dicitur 30. Octobris an. 842. neque tamen res controverſia vacat.

Jonas,

Digitized by Google

Jonas, poſt Theodulfum ab ann. circ. 822. Aurelianenſis Epiſc. obiit ann. 842. aut ſequenti poſt mortem Ludovici Pii ſub Carolo Calvo, cui libros de Imaginum cultu dicavit.

Ardo, Smaragdus dictus, Cœnobii Anianæ in Septimania diœceſis Magalonenſis Monachus, obiit ſexagenarius die 7. Martii an. 843.

Nithardus, S. Angilberti ex Berta Carolo Magno Imperatore genita filius, ſcribebat anno 844. Centulenſis ſeu S. Richarii in Pontivo Abbas O. B. Quo verò anno obierit N. L.

Freculfus, ex Monacho O. B. Epiſcopus Lexovienſis, obiit an. 850. aut ſeq.

Paſchaſius Ratbertus, veteris Corbejæ ad Somonam Abbas O. B. obiit die 26. Aprilis an. 851.

Haymo, ex Monacho O. B. Epiſc. Halberſtatenſis, obiit 27. Martii an. 853.

Lupus, O. B. Cellæ Sancti Judoci Præpoſitus, & S. Petri Ferrarienſis Abbas in diœceſi Senonenſi, vivebat adhuc an. 853.

Chriſtianus Druthmarus, Corbejenſis Cœnobii ad Somonam Fluvium Monachus, vivebat ann. circiter 855. aut 866. cùm Bulgarorum ad fidem converſionis meminerit, quæ ſub Nicolao I. Pontifice maximè viguit.

Angelomus, Luxovienſis in Burgundia Monachus, Drogoni Ep. Metenſi ſuperſtes, ſcribebat an. 855.

Rabanus Maurus Magnentius, ex Abbate Fuldenſi O. B. poſt Otgarium ab anno 847. Moguntinus Arch. obiit die 4. Februarii anno 856. Rudolfus Monachus magiſtri vitam ſcripſit.

S. Eulogius, Martyr Cordubenſis, paſſus eſt ſub Saracenis an. 859. die 11. Martii.

Walafridus Strabo, ſive ſtrabus, ex Monacho S. Galli Abbas Augiæ divitis, ſeu Majoris O. B. in diœc. Conſtantienſi ad Rhenum, obiit an. 859. Multi ab eo diſtinguunt *Strabum* Fuldenſem Monachum, Gloſſæ ordinariæ primum auctorem Rabani diſcipulum & breviatorem.

S. Nicolaus I. Papa per annos 9. menſes 6. & dies 10. ab an. 858. ad diem 13. Novembris an. 867.

S. Ado, Vienneuſis Archiepiſcopus, Chronici uſque ad ſua tempora, ac Martyrologii, quo minus rectè Udoni Trevirenſi tribuitur, verus auctor, obiit die 16. Decembris anno 874.

Joannes, S. R. E. Diaconus, Anaſtaſii Biblioth. amicus, vivebat an. circ. 875.

Anaſtaſius, S. R. E. Bibliothecarius, ſcribebat an. 876. ſunt quoque qui vitam ejus prorogent uſque ad 887.

Nicetas David, dictus Philoſophus, vivebat an. circ. 880. Scripſit vitam S. Ignatii Patr. Conſt. qui obiit 23. Octobris anni 878. ætatis 70.

Hincmarus ſenior, Rhemenſisabanno 845. Archiep. ex Monacho O. B. vixit uſque ad diem 21. Decembris anni 882. Nepos ejus *Hincmarus*, Laudunenſis Epiſc. vivebat adhuc anno 878.

Photius, ejecto S. Ignatio, Patriarchatum Conſt. laicus invaſit an. 858. die 25. Decembris, depoſitus an. 869 poſt S. Ignatii 23. Octobris defuncti mortem an. 878. iterum occupavit, tenuitque uſque ad an. 885. quo poſt Baſilii obitum à filio ejus Leone Sapiente deturbatus eſt. Sunt qui an. 886. obiiſſe dicant.

Aimonius, S. Germani Pariſienſis ad muros Lutetiæ O. B. Monachus, vivebat aduc an. 892. longè diverſus ab Aimoino rerum Franeicarum ſcriptore.

Abbo, ejuſdem S. Germani Pariſienſis Monachus, patria Neuſtrius, ac Poeta, ſcribebat de rebus Odonis Regis an. 892. longè alius ab Abbone Floriacenſi Abbate.

Remigius, Autiſſiodorenſis Monachus non Epiſcopus, Rhemos à Fulcone Archiepiſcopo vocatus, ſub hujus ſæculi finem floruit, ac fortè etiam ſequentis initio.

X. Chriſtianæ æræ ſæculo.

Regino, electus Abbas Prumienſis an. 892. ſed æmulorum potentia dejectus, vixiſſe videtur uſque ad an. 908.

Leo, Sapiens ſive Philoſophus dictus, poſt Baſilium patrem an. 885. Orientis Imperator obiit die 7. Junii an. 911.

Radulfus, Flaviacenſis in diœceſi Bellovacenſis Monachus à Sixto Senenſi & aliis floruiſſe dicitur anno circ. 910. ſed falsò. Vide quæ infra dicemus ad annum 1157. ex Helinando apud Albericum Chronographum.

S. Odo, Muſicus & Cantor Turonenſis, poſt Bernonem ab an. 927. Cluniacenſis Abbas, obiit die 18. Novembris an. 942. Turonibus ſepultus apud Sanctum Julianum.

Simeon, Metaphaſtes, vir nobilis atque eruditus, ſub Leone Philoſopho, ejuſque filio Conſtantino Porphyrogeneta vixit uſque ad an. circ. 950.

Moſes Barcepha Syrus Ep. labente hoc X. ſæculo vixiſſe dicitur aut ſeq. initio.

Flodoardus, Rhemenſis Canonicus, & Culminiacenſis Presbyter, Chronici & Hiſtoriæ Rhemenſis auctor, obiit die 28. Martii anno 966.

Luitprandus, ex Ticinenſi Diacono Cremonenſis Ep. bis Conſt. ad Impp. Græcos Legatus adiit, vivebatque adhuc anno 970.

Witikindus, Corbejæ Saxonicæ ad Viſurgim fluvium Monachus O. B. vivebat an. 973. quo Imp. Otho I. obiit.

Smaragdus, Abbas S. Michaelis ad Moſam, diverſus ab Ardone Smaragdo, hoc decimo ſæculo collocatur.

D. Olympiodori & Oecumenii ſacræ ſcripturæ Interpretum ætate ac ſæculo, nihil certi hactenus deprehenſum. Sunt qui hoc X. aut XI. floruiſſe velint de Olympiodoro Philoſopho Platonico aliàs.

XI. Chriſtianæ æræ ſæculo.

Abbo Floriacenſis Abbas occiſus eſt in cœnobio Regalæ ad Garumnam in Vaſconia die 13. Novembris an. 1004.

Aimoinus patria Petricorius, ejuſdem Monaſterii Floriacenſis ſeu S. Benedicti ad Ligerim Monachus, ſcriptor Hiſtoriæ Francicæ, florebat anno 1005.

S. Burchardus, Vormatienſis Ep. obiit die 14. Oct. an. 1026.

S. Fulbertus, Carnotenſis Epiſc. ab an. 1007. ad diem 10. Aprilis anni 1028.

Berno, Augiæ divitis Abbas O. B. obiit die 7. Januarii an. 1045. Præſens aderat Romæ an. 1014. cùm coronatus fuit S. Henricus Imperator.

Glaber Radulfus, O. B. Monachus Cœnobii Autiſſiodorenſis, vel ut alii, Cluniacenſis, ſcribebat anno 1045.

Bruno, Herbipolenſis Ep. patruelis Conradi II. Imperatoris, obiit 17. Maji an. 145.

S. Odilo Cluniacenſis poſt S. Majolum ab anno 994. Abbas, uſque ad Kal. Jan. an. 1049. qua die obiit.

S. Leo IX. Papa per annos 5. menſes 2. & dies 7. ab an. 1049. ad 19. Aprilis anni 1054.

Hermannus, Contractus, O. B. ex Comitibus Weringenſibus, Monachus Augiæ divitis, obiit anno 1054.

Humbertus, ex Monacho ſancti Manſueti Tullenſis O. B.

Digitized by Google

…em Chriſtianam, ſcribebat ann. 1070. ab ultima Solymorum per Titum everſione milleſimo.

Petrus, Ravennas ex familia, ut quidam volunt, *de Honeſtis* cognominata, dictus Damiani à fratre, quem patris loco reverebatur, ex Monacho cœnobii Sanctæ Crucis Fontis Avellani à Stephano IX. Papa factus Cardinalis Epiſcop. Oſtienſis an. 1057. moritur Faventiæ die 22. Februarii anni 1072. ætatis 66. ex Baronio, vel 84. ex Bollando.

Lambertus, Schafnaburgenſis, Monachus cœnobii Hirsfeldenſis O. B. ſcribebat adhuc an. 1077.

Theophylactus, Acridæ in Bulgaria Archiepiſcopus vivebat adhuc an. 1078.

Ado, ſeu potius Udo, Trevirenſis, loco Viennenſis Adonis malè ſubrogatus.

Guitmundus, ex Monacho Cœnobii Crucis Sancti Leufredi diœceſis Ebroicenſis O. B. Epiſcopus Averſanus in Apulia anno circiter 1080.

Adamus, Bremenſis Canonicus, vivebat an. circiter 1080.

Joannes Scylitzes, dignitate Curopalates, Hiſtoriam ſuam ab an. 813. uſque ad an. 1081. perduxit, ex quo Cedrenus, Zonaras, Glycas, & alii.

Gregorius VII. Papa per annos 12. menſem unum, & dies tres, ab ann. 1073. ad diem 25. Maji ann. 1085. quo Salerni in Campania obiit: ſub Hildebrandi nomine, longè ante Pontificatum, ab anno 1049. celeberrimus.

Micrologi auctor quiſquis fuit, vixit anno 1085. tempore Gregorii VII. Papæ, & Anſelmi Lucenſis Epiſcopi.

Marianus, Scotus, Fuldæ ann. 1059. ac deinde Moguntiæ an. 1069. Reclusus obiit an. 1086. æt. 58.

S. Anſelmus, Lucenſis Epiſcop. propugnator Gregorii VII. adverſus Guibertum Antipapam acerrimus, obiit Mantuæ die 18. Martii an. 1086.

Lanfrancus, ex Priore Beccenſi Abbas S. Stephani Cadomenſis, creatus anno 1070. Archiep. Cantuarienſis, obiit die 14. Maji, feria 5. an. 1089.

Bertoldus, Conſtantienſis in Alemannia Presbyter, perduxit Hiſtoriam ſuam uſque ad an. 1100.

XII. æra Chriſtianæ ſæculo.

S. Bruno, Carthuſiani Ordinis in diœceſi Gratianopolitana ab ann. 1086. fundator, obiit in Calabria die 6. Octob. an. 1101.

S. Anſelmus, ex Beccenſi Abbate O. B. creatus anno 1093. Cantuarienſis Archiepiſcopus, obiit die 21. Aprilis 1109. ætat. 76.

Ingulfus, Croilandenſis in Anglia Abbas O. B. obiiſſe dicitur an. 1109. cùm ab ann. 1050. florere cœpiſſet.

Zacharias Chryſopolitanus Epiſcopus vivebat an. circiter 1100. aut 1110. ſub Paſchale II. Papa ex communi Sixti Senenſis, Poſſevini, Bellarmini, aliorumque ſententia, quam falſam infra an. 1157. docebimus.

Berengoſus, Abbas S. Maximini Trevirenſis, vivebat an. circ. 1110.

Leo, Marſicanus ex Monacho Caſſinenſi Card. Epiſcop. Oſtienſis, vivebat adhuc an. 1112. & 1115.

Odo, ex Abbate S. Martini Tornacenſis O. B. Cameracenſis Epiſcopus, obiit an. 1113.

Sigebertus, Monachus Gemblacenſis O. B. Schiſ…

vixiſſe perhibetur, uſque ad idus Julios ann. 1117. Obiit quoque Nicolaus Muſalon Patr. Conſt.

Euthymius, Zigabenus, Monachus Græcus, vixit ſub extrema tempora Alexii Comneni Imp. Orientis, qui obiit die 15. Auguſti anni 1118.

Joannes Zonaras, ex Drungario Biglæ, Monachus Græcus doctiſſimus vivebat anno 1120.

Bruno, Aſtenſis Monachus, O. B. & Abbas Caſſinenſis, Epiſcopus Signienſis, & S. R. E. Cardin. obiit die 18. Julii an. 1125. Eodem tempore vivebat Odo Aſtenſis Monachus ejuſdem Ordinis.

Stephanus I. hujus nominis Eduenſis Ep. interfuit ann. 1129. coronationi Philippi filii Regis Ludovici Craſſi, & aliquot poſt annis obiit Cluniaci inter manus Petri Venet. Abbatis, cùm abjectis Epiſcopalibus infulis habitum Monaſticum induiſſet.

Herveus, Dolenſis Burgi ad Angerem in Biturigibus Monachus O. B. vivebat ann. circ. 1130. Hujus opera extant aliis tributa.

Honorius, Auguſtodunenſis Scholaſticus, non anno 1220. ſed 1130. floruit, & fortè etiam pervenit uſque ad an. 1153.

Gofridus, Vindocinenſis Cœnobii Abbas, & Sanctæ Priſcæ Cardinalis, obiit an. circiter 1130.

Algerus, ex Leodienſi Scholaſtico Cluniacenſis cœnobii Monachus, O. B. vivebat adhuc an. circ. 1130.

Hildebertus, de Lavarzino, ex Epiſcopo Cenomanenſi ann. 1127. Turonenſis Archiepiſcopus, obiit die 18. Decembris an. 1132.

Rupertus, Cœnobii Tuitienſis ad Rhenum è regione Coloniæ Agrippinæ Abbas, vixit uſque ad diem 4. Martii an. 1135. cùm jam ab an. 1111. libros de Divinis Officiis ſcripſiſſet adhuc Monachus ſub Beringero Abbate.

Hugo, natione Saxo, Can. Reg. Ord. S. Auguſt. in Cœnobio de Sancto Victore ad muros Lutetiæ Pariſiorum, unde illi cognomen adhæſit, dictus etiam à quibuſdam *Didaſcalus*, obiit die 11. Februarii an. 1140. Hunc Abbatem fuiſſe plurimi, ſed falsò ſcripſerunt.

Willelmus, Malmesburienſis in Anglia Cœnobii Monachus Bibliothecarius, ſcribebat adhuc an. 1142. quo etiam obiiſſe volunt.

Georgius Cedrenus, hoc ſæculo vixiſſe videtur circa annum 1150. aut 1160. cum Michaele Glyca, & Conſtantino Manaſſe.

Gratianus Cluſii natus, Monachus O. B. in Cœnobio S. Felicis Bononiæ obiiſſe dicitur ann. 1151. aut ſeq.

Potho, Prumienſis Abbatiæ Monachus & Presbyter O. B. ſcribebat anno 1152.

S. Bernardus, Fontanis propè Divionem natus an. 1091. ingreſſus Ciſtercienſem Ordinem an. 1113. Clarævallenſis Abbas benedictus fuit anno 1115. vixitque ad diem 20. Auguſti anni 1153. quo obiit, ætatis annum agens 63.

Henricus, Huntidonienſis, ſeu Untidonienſis, ſcribebat anno 1152.

Petrus, Mauricius, dictus Venerabilis, Abbas Cluniacenſis ordine nonus, ab an. 1122. quo Hugoni II. ſucceſſit, uſque ad diem 25. Dec. an. 1157.

Guerricus, ex Canon. Tornacenſi Igniacenſis Abbas O. C. obiit die 19. Aug. an. circ. 1157. alii 1140.

Zacharias, Chryſopolitanus (à recentioribus minus rectè dictus Epiſcopus) de ordine Præmonſtra-

tenſium apud Sanct. Martinum Laudunenſem, auctor Comm. in Monoteſſaron Ammonii, florebat anno 1157. teſte Helinando ejuſdem pœnè ætatis Hiſtorico apud Albericum Trium-Fontium Monachum in Chronico mſ.

Radulfus, niger, hoc eſt Ordinis Benedictini Monachus in Cœnobio Flaviacenſi, ſeu S. Geremari Flaicenſis, qui in D. Bellov. XX. lib. in Leviticum ſcripſit, florebat eodem anno 1157. teſtibus iiſdem Helinando & Alberico.

Otto, Conradi III. Imp. frater uterinus, & Frederici I. Ænobarbi patruus, ex Abbate Morimundenſi O. C. Friſingenſis Epiſcop. obiit die 21. Septemb. ann. 1158.

Petrus, Novarienſis Lombardus, Magiſter Sententiarum dictus, Pariſienſis ab an. 1159. aut ſeq. Epiſcopus uſque ad diem 20. Julii anni 1164.

Arnoldus, Abbas Bonævallis, O. B. diœceſis Carnotenſis, vixiſſe dicitur uſque ad annum 1160.

Helmoldus, Butſonienſis propè Lubecam Canonicus, ſcribebat an. 1168.

Theorianus, ad Armenos ab Emanuele Comneno miſſus eſt Legatus an. 1170.

Nicolaus, primùm Aremarenſis Monaſterii O. B. Monachus, deinde Ciſtercienſem ingreſſus ordinem Sancto Bernardo Clarævallenſi Abbati ab Epiſtolis, ac deinde profugus, ejuſque hoſtis, vixiſſe dicitur uſque ad an. 1171.

Richardus, natione Scotus, Hugonis diſcipulus, ac deinde Prior Cœnobii Sancti Victoris propè Lutetiam, Ord. Can. Reg. S. Auguſtini, obiit die 10. Martii ann. 1173.

Hugo Etherianus, Thuſcus, adverſus Græcos librum miſit an. 1177. ad Alexandrum III. Papam.

Eckebertus, Sconaugienſis Abbas, frater S. Eliſabethæ, vivebat adhuc an. circ. 1180.

Arnulfus, Lexovienſis Epiſcop. obiit die 3. Aug. ann. 1182. in Pariſienſi S. Victoris Cœnobio, ubi & ſepultus fuit.

Joannes Sariſberienſis, Anglus, Polycratici auctor, S. Thomæ Cantuarienſis anno 1170. occiſi familiaris, tum Carnotenſis ab an. 1172. Epiſcopus obiit anno 1182.

Godefridus, Viterbienſis, Presbyter, anno 1136. Pantheon ſuum dedicavit Urbano Papæ III.

Petrus, Monaſterii Cellæ in inſula propè Trecenſem urbem, tum cœnobii S. Remigii Rhemenſis Abbas, deinde poſt Joannem Sariſberienſem ab ann. 1182. Epiſcopus Carnotenſis, obiit 18. vel 19. Februarii ann. 1187.

Guillelmus II. hujus nominis Tyri Archiep. qui de Bello ſacro ſcripſit, vivebat adhuc anno 1188. Alter eo antiquior anno circ. 1226.

Stephanus II. hujus nominis Æduenſis Epiſcop. ab an. circiter 1169. obiit die 29. Maji anni 1189.

Petrus Comeſtor, ſeu Manducator, Trecenſis Decanus, Hiſtoriæ Scholaſticæ Magiſter, obiiſſe dicitur circa an. 1190. vel potius 21. Octobris an. 1198. in Cœnobio Pariſienſi Sancti Victoris, ubi ſepultus eſt cum Epitaphio.

Rogerius Hovedenus, Anglicam Hiſtoriam perduxit uſque ad an. 1199.

Petrus Blæſenſis, Archidiaconus Bathonienſis in Anglia, floruit ab anno circ. 1160. uſque ad an. 1200.

XIII. æræ Chriſtiaræ ſæculo.

Joachimus, Abbas Florenſis in Calabria O. C. dicitur perveniſſe uſque ad an. circiter 1201.

Theodorus Balſamon, Patriarc. Antiochenus, Schiſmaticus, vivebat adhuc anno 1203.

Nicetas Acominatus, Choniates, florebat biennio poſt captam à Francis ac Venetis an. 1204. Conſtantinopolim.

Guillelmus, cogn. Parvus, Neubrigenſis, ſeu Neoburgenſis, Ord. Can. Reg. S. Aug. obiiſſe dicitur anno 1208.

Guntherus, Monachus Cœnobii Pariſienſis ſic dicti propè Baſileam in Rauracis, O. C. ſcribebat an. circ. 1230.

Helinandus, Monachus Frigidimontis in diœceſi Bellovacenſi O. C. vivebat anno 1212.

Innocentius III. Papa per ann. 18. menſes 6. & dies 9. ab an. 1199. uſque ad diem 20. Julii an. 1216.

Guillelmus de Saliniaco, Autiſſiodorenſis an. 1206. creatus Epiſcopus, ac deinde Honorii III. Papæ juſſu, Pariſienſis, obiit die 23. Novembris in feſto B. Clementis ann. 1223. apud S. Clodoaldum ad Sequanam.

S. Franciſcus, Aſſiſias, Fundator Ordinis Minorum, obiit 4. Octob. an. 1226. ſub veſperam ſabbati.

S. Antonius, natione Luſitanus, dictus vulgò de Padua, ſeu Patavinus, O. M. obiit die 13. Junii an. 1231.

S. Edmundus, ſive Eadmundus, Cantuarienſis Archiep. obiit 16. Novembris anno 1240.

Conradus à Lichtenau, ab ann. 1215. Abbas Urſpergenſis Ordinis Præm. obiit an. 1240. Chronicon ejus deſinit in annum 1229.

Jacobus de Vitriaco, Epiſcop. Acconenſis, & S. R. E. Cardinalis, obiit die 30. Aprilis an. 1244.

Alexander de Hales, ſeu Hallenſis, Anglus, O. M. obiit 27. Aug. an. 1245.

Guillelmus, Pariſienſis Epiſcop. hoc nomine III. patria Arvernus, obiit 30. Martii, an. 1249.

Robertus de Sorbona, Collegium Theologorum Pariſiis fundavit an. 1252. quod ab eo dictum ad noſtra uſque tempora perſeveravit.

Innocentius IV. Papa per annos undecim, menſes 5. dies 14. ab anno 1243. ad diem 13. Decembris anni 1254.

Vincentius, Burgundus, dictus vulgò Bellovacenſis, O. P. quatuor Speculorum Naturalis, Doctrinalis, Moralis, & Hiſtorialis auctor, obiiſſe vulgò creditur an. 1256. Alii tamen mortem ejus differunt in annum 1264. decennio antequam S. Thomas decederet, ex quo mutuatus eſt pleraque ad res Morales ſpectantia.

Matthæus Paris, Anglus, Cœnobii S. Albani Monachus, obiiſſe dicitur anno 1259.

Hugo de S. Caro, ſive de Sancto Theodotico, ex Barcinoneta valle Delphinatus oriundus, dictus paſſim Hugo Cardinalis titulo S. Sabinæ, O. P. obiit die 19. Martii, ſeu 14. Kal. Aprilis anni 1262. in Urbe veteri.

Thomas, Brabantus, in Cantiprato propè Cameracum Can. Reg. O. A. deinde O. P. Profeſſor, ac ſuffraganeus Cameracenſis, obiit die 25. Maji an. 1263.

Clemens IV. Guido Groſſus, ſeu Fulcodius antea dictus, ex Archiepiſcopo Narbonenſi Romanus Pontifex per annos tres, menſes 9. & 2. dies, ab an. 1265. uſque ad diem 29. Novembris anni 1268. Ab eo longè diverſus Guido Papa J. C. Senator in Parlamento Delphinatus, ſeu Gratianopolitano.

S. Thomas, Aquinas, Doctor Angelicus, O. P. natus an. 1224. obiit in cœnobio Foſſæ novæ die 7. Martii an. 1274. ætat. 50.

S. Bonaventura, Balneoregienſis, dictus etiam Euſtachius, ſive Eutychius, O. M. Generalis, deinde S. R. E. Card. Epiſcop. Albanenſis, obiit Lugduni in Concilio Generali die 14. ſeu potius 15. Julii Dominica anni 1274.

Ma-

Digitized by Google

an. 1123. libros quinque Decretalium in ordinem digeſſit, vixitque uſque ad diem 6. Januarii anni 1275. quo obiit propè centenarius.

Martinus Polonus, O. P. Pœnitentiarius Papæ non Innoc. III. ſed Nicolai III. electus Archiep. Gneſnenſis in Polonia, obiit Bononiæ anno 1278. vel ſequenti: ſunt qui minus rectè vocent Archiepiſc. Coſentinum, & anno 1290. mortem ejus collocent.

Albertus Magnus, patria Svevus, O. P. S. Thomæ Præceptor, ac deinde Epiſcopus Ratiſponenſis, verùm ea dignitate abjecta privatus vixit uſque ad diem 15. Novemb. anno 1280. quo Coloniæ obiit.

Rupertus, ſeu Robertus de Ruſſia, O. M. dicitur obiiſſe an. 1280.

Udalricus de Argentina, O. P. Floruit ann. circiter 1280.

Henricus de Seguſio, O. P. Card. & Epiſcop. Hoſtienſis, unde illi vulgare nomen apud Juriſperitos, obiit Lugduni 6. Novembris anni 1281. vel ut alii rectiùs 1267. ſepultus apud Dominicanos.

Henricus Bonicollius, patria Gandavenſis, Theologus Pariſienſis & Archidiaconus Tornacenſis, obiit 8. Sept. an. 1295.

Gullielmus Durantes, ſive Durandus, dictus Speculator, Epiſcop. Mimatenſis in Aquitania I. obiit Romæ Kalendis Novembris an. 1296.

Guido de Bayſio, Bononienſis Archidiaconus, vivebat adhuc an. 1300.

Richardus de Mediavilla, Anglus, O. M. obiit anno circ. 1300.

XIV. Chriſtianæ æra ſæculo.

Henricus Stero, O. B. Monachus, vivebat an. circiter 1301.

Dinus, ſeu Dynus, Mugellanus, J. U. C. vixiſſe dicitur an. circ. 1301.

Joannes de Pariſiis, O. P. obiit an. circiter 1302. aut ſeq.

Eberardus, Altahenſis, Archidiaconus Ratiſponenſis, vivebat an. 1303.

Siffridus, Miſnenſis Presbyter, ſcribebat ann. 1307.

Joannes Duns, natione, ut quidem mihi probabilius videtur, Scotus. Neque enim hoc amplius ſæculo Hiberni Scoti, aut Hibernia Scotia dicebatur, appellatus jure merito O. M. Doctor Subtilis, obiit die 8. Novembris anno 1308. in Urbe Colonienſi.

Raymundus Lullus, Tertii Ord. Sancti Franciſci, Librorum plurimorum ſcriptor, occiſus eſt in Africa die 26. Martii ann. 1315. habitus pro Sancto in Balearibus Inſulis, unde erat oriundus. Malè confunditur cum Raymundo Lullo de Tarraga Neophyto hæretico, qui damnatus eſt a Gregorio XI. Papa circa an. 1355.

Ægidius Columna, Romanus, vir nobilis O. A. Generalis, & Præceptor Regis Philippi Pulchri, Archiepiſcopus Bituricenſis Aquitaniæ Primas ab ann. 1296. uſque ad diem 22. Decembris an. 1316. quo obiit Avenione, ſepultus Pariſiis apud ſuos cum Epitaphio.

ſextienſis, obiit die 27. Aprilis anno 1322.

Joannes Baſſolus, O. M. diſcipulus Scoti, vivebat anno 1322.

Herveus Natalis, Brito Armoricus, O. P. Generalis, obiit an. 1323. die 10. Auguſti.

Franciſcus Mayronis, patria Dinienſis in Alpibus Maritimis, O. M. obiit an. 1325.

Auguſtinus Triumphus, dictus de Ancona, O. A. obiit an. 1326. ætatis 85.

Guido de Perpiniano, ex Carmelitarum Ordine Epiſcopus primo Majoricenſis, deinde Elnenſis, circa an. 1330.

Aſtejanus, O. M. Theologus vivebat ann. 1317. diciturque obiiſſe an. 1330.

Ludolfus, ſeu Landulfus, Carthuſianus, claruiſſe dicitur an. 1330.

Monaldus, ex O. M. Archiep. Beneventanus, floruit an. 13,2.

Nicephorus Calliſtus, Xanthopuli filius, vivebat adhuc an. circ. 1333.

Durandus à Sancto Portiano, Arvernus, O. P. Epiſcopus Anicienſis, deinde Meldenſis obiit die 13. Septembris ann. 1333

Nicolaus de Lyra, Normanniæ vico propè Vernolium, O. M. obiit die 23. Octobris 1340. Errant qui Brabantum, Hollandum, aut Anglum fuiſſe dicunt.

Lupoldus Bebenbergius, ſive Bambergenſis aliis dictus, J. C. vixiſſe perhibetur anno 1340.

Alvarus Pelagius, ex O. M. Epiſcopus Silvenſis, vivebat adhuc an. 1340.

Petrus Paludanus, ex gente Varembonia apud Sebuſianos, O. P. Patriarcha Hieroſolymitanus, obiit Pariſiis die 31. Januarii 1342. ſepultus apud ſuos Dominicanos cum Epitaphio.

Nicephorus Gregoras, ſcribebat an. circ. 1345.

Joannes de Baccone, Carmelita Anglus, dicitur obiiſſe an. 1346.

Gullielmus Ocham, Anglus, O M. ſectæ Nominalium, ut dici ſolet, Venerabilis inceptor, obiit Monachii in Bavaria die 10. Aprilis an. 1347.

Bartholomæus à S. Concordio, Piſanus, dictus, O. P. obiiſſe dicitur an. 1347. Alter Bartholomæus Piſanus, O M. auctor Conformitatum obiit 4. Novembris an. circ. 1380.

Joannes Andreas, J. C. obiit ann. 1348. die 7. Julii.

Joannes Villanius, Florentinus, vivebat an. 1348. Fratrem habuit Matthæum nomine, eumque Hiſtoriæ ſcriptorem.

Simon Fidatus, dictus à Caſſia, O. A. obiit 2. Februarii, an. 1348.

Petrus Bertrandus, Epiſcop. Auguſtodunenſis, an. 1329. exeunte Decembri, coram Rege Philippo Valeſio pro juribus Eccleſiaſticorum diſſeruit, factuſque S. R. E. Cardinalis die 20. Decembr. 1331. vixit uſque ad diem 24. Junii ann. 1349. vel ex Ciaconio 23 Junii anni præcedentis.

Robertus Hockot, Anglus, O. P. obiiſſe dicitur anno 1349.

Albericus de Roſate, Bergomenſis J. C. vivebat anno circ. 1350. Ineptè a Samuele Mareſio confuſus cum Alberico Trium Fontium Monacho O. C. qui anno 1240. vivebat.

Nicolaus Cabaſilas, Theſſalonicenſis erat Archiepiſcopus circa annum 1350.

Nicolaus. Gorram Anglus, vixiſſe dicitur anno 1350.

Joannes Thaulerus, Germanus, O. P. claruiſſe perhibetur an. 1350.

Thomas de Argentina, O. A. Generalis, obiit anno 1357. Alter ejuſdem nominis O. P. claruit anno 1495.

Gregorius de Arimino, O. A. poſt Thomam Argentinatem Generalis, obiit anno 1358. in eodem tumulo ſepultus Viennæ in Auſtria.

Adamus Goddaamus, ſeu Wodhan, Hibernus potiùs quàm Anglus, O. M. obiit anno 1353. ex Sixto Senenſi, qui Guillelmi Ochami diſcipulum vocat.

Richardus Radulfus, Armacanus in Hibernia Archiepiſc. Mendicantium hoſtis acerrimus, obiit anno 1359.

Joannes Calderinus, J. C. à Joanne Andrea in filium adoptatus, vivebat an. 1360.

Henricus Suſo, O. P. obiit die 25. Januarii anno 1365.

Alfonſus Vargas, ex O. A. Hiſpalenſis Archiep. obiit 26. Decembris an. 1366.

Franciſcus Petrarcha, parentibus ortus Florentinis, Canonicus Patavinus, obiit die 18. Julii an. 1374. propè Patavium.

Joannes Ruysbrokius, Ord. Can. Reg. S. Aug. in Viridi valle propè Bruxellas, obiit 2. Decembris, an. 1381.

Marſilius ab Ingen, Germanus, Doctor Heidelbergenſis, obiit die 20. Auguſti anno 1394.

XV. Chriſtianæ æræ ſæculo.

Petrus de Ancharano, J. C. vixiſſe dicitur anno 1410.

Antonius de Butrio, J. C. vivebat ann. circiter 1417.

Franciſcus Zabarella, S. R. E. Cardinalis, obiit anno 1417.

S. Vincentius Ferrerius, Valentinus, O. P. vir verè Apoſtolicus, obiit Venetiæ in Armorica Gallia die 5. Aprilis anni 1418. more Gallico ante Paſcha, aut ex ſupputatione Romana 1419. ætat. 70.

Baldus, de Baldis ſeu Ubaldus inſignis Peruſinus, J. C. obiit Ticini 28. Aprilis ann. 1423. decrepita ætate. Quo etiam anno labente Indictione prima dicitur ad ſuperos obiiſſe ejuſdem Baldi frater Angelus, & ipſe J. C.

Petrus de Alliaco, Compendii ad Iſatam natus, Epiſcop. Cameracenſis ab an. 1398. tum S. R. E. Cardin. ab anno 1411. uſque ad diem 8. Auguſti an. 1425. quo obiit.

Henricus de Haſſia, Carthuſianus, obiit anno 1428.

Joannes Charlierius, à vico natali diœceſis Rhemenſis dictus vulgò de Gerſon, Cancellarius Eccleſiæ & Academiæ Pariſienſis, obiit Lugduni die 12. Julii ann. 1429. Qui Cæleſtinum vocant, cum magno errore cum fratre cofundunt.

Thomas Netterus, vulgò *Waldenſis*, Anglus Ord. B. Mariæ de Monte Carmelo, obiit Rothomagi die 3. Nov. ann. 1430.

Joannes Raguſæus, Dalmata, O. P. & & *Joannes de Polemar*, Archidiaconus Barcinonenſis cum *Henrico de Kaltheiſem* O. P. & aliis, eruditè perorarunt an. 1433. in Concilio Baſileenſi. *Joannes Capreolus* O. P. doctiſſimus Theologus, eidem dicitur interfuiſſe. Alii an. 1424. aſſigunt.

Paulus Carthagena, ex Judæo Chriſtianus, dictus à S. Maria, Epiſcopus Burgenſis in regno Caſtellæ, obiit an. 1435. die 29. Auguſti.

Joannes de Imola, J. C. obiiſſe dicitur Bononiæ in patria an. 1436. vel ſuperiori, die 18. Febr

Joſephus Methonenſis, an. circiter 1440. ſcripſiſſe perhibetur.

Nicolaus Tudeſchus, Siculus, Abbas, Archiepiſc. Panormitanus, & S. R. E. Card. obiit an. 1443.

S. Bernardinus, Senenſis, O. M. vir planè Apoſtolicus, obiit Aquilæ in Veſtinis die 20. Maji anno 1444.

Auguſtinus de Roma, O. A. Archiepiſcopus Nazarenus, obiit an. 1445.

Matthæus Palmerius, Florentinus, vivebat anno 1449.

Alfonſus Toſtatus, Abulenſis in Hiſpania Epiſcopus, obiit an. 1454.

S. Laurentius Juſtinianus, Canonicus Congregat. S. Georgii in Alga, primus ab anno 1451. ex Caſtellanenſi Epiſcopo Venetiarum Patriarcha, obiit die 8. Januarii an. 1455.

Joannes de Anania, J. C. Archidiaconus Bononienſis, obiiſſe dicitur an. 1455.

B. Joannes Capiſtranus, O. M. obiit 3. Octobris an. 1456. apud Willare in diœceſi Quinqueccleſienſi ætat. 71.

Andreas Barbatias, ſeu Barbatius, Bononienſis J. C. vivebat anno 1460.

S. Antoninus, Florentinus civis, & Archiepiſcopus, obiit die 2. Maji anno 1459. pridie Aſcenſionis; Canoni Sanctorum additus ab Hadriano VI. an. 1522. die 31. Maji Dominica SS. Trinitatis.

Georgius Scholarius, interfuit Concilio Florentino ann. 1438. reverſus in Græciam factus Patr. Conſt. aſſumpto Gennadii nomine, vixiſſe dicitur uſque ad an. circiter 1460. Ad eadem tempora revocatur Gregorius Proto-Syncellus, quem etiam Patriarcham Conſt. fuiſſe aſſerunt. Mihi N. L.

Flavius Blondus, Forolivienſis, obiit die 4. Junii, an. 1463.

Nicolaus de Cuſa, vico diœceſis Trevirenſis ad Moſellam Fl. Epiſcopus Brixinenſis, & titulo Sancti Petri ad vincula S. R. E. Cardin. obiit die 11. Aug. an. 1464. Romæ, & cor ejus ſepultum Cuſæ.

Pius II. dictus antea Æneas Silvius Piccolomineus, Senenſis, in Concilio Baſileenſi notiſſimus, Pontificatum Romanum tenuit per annos 5. menſes 11. & dies 27. ab an. 1458. uſque ad diem 15. Aug. anni 1464. quo obiit Anconæ ætat. 59.

Henricus de Kaltheiſen, ex O. P. Archiep. Nidroſienſis, qui an. 1433. in Concilio Baſileenſi dixerat adverſus Huſſitas, obiit Kalend. vel V. Kalendas Octobris ann. 1465. Confluentiæ in patria, ibique ſepultus.

Laonicus Chalcocondylas, Athenienſis, Hiſtoricus, vixiſſe dicitur anno circiter 1468. aut 1470.

Joannes de Turrecremata, Hiſpanus, O. P. Cardinalis Epiſcop. Sabinenſis, vixit uſque ad diem 26. Sept. an. 1468.

Dionyſius à Rickel, Carthuſianus, obiit die 12. Martii ann. 1471.

Thomas, cogn. Hemerchem, ideſt Malleolus, dictus à patria de Kempis, Ord. Can. Reg. S. Aug. Congr. Vindesheimenſis, diu vixit, obiitque die 25. Julii anno 1471. ætatis 91.

Beſſarion, Trapezuntinus patria S. R. E. Cardinalis Nicenus vulgò dictus, ac deinde Patriarcha Conſt. poſt Iſidori obitum, in Concilio Florentino ann. 1438. clarus admodum, vixitque uſque ad diem 18. Novembris ann. 1472. quo reverſus ex Legatione Gallica jam ſenex defunctus eſt.

Ale-

Digitized by Google

rum ſententia *Bartholomæus Platina*, Cremonenſis, Abbreviator Apoſtolicus, peſte obiit Romæ ann. 1481. menſe Septembri. Dies ignoratur.

Baptiſta Trovamala, O. M. vivebat anno circiter 1483.

Ambroſius, Camaldulenſis Ordinis Monachus, & Generalis, diu vixit uſque ad annum 1490.

Jacobus Perez, de Valentia dictus, O. A. Epiſc. Chriſtopolitanus, obiit an. 1491.

Joannes Picus, Mirandulæ Dominus & Concordiæ Comes, dictus Scaligero Monſtrum ſine vitio, obiit die 17. Novemb. an. 1492. ætatis 32.

Gabriel Byel, Tubingenſis Doctor, ex Ordine Fratrum de vita Communi, vivebat ſenex ann. 1494. quo obierit anno N. L.

Antonius Bonfinius, Aſculanus, & Recinetenſis civis, Hiſtoriæ Hungaricæ ſcriptor vivebat anno circ. 1495.

Angelus de Clavaſio, Ligur, O. M. obiiſſe dicitur an. 1495.

Marſilius Ficinus, Florentinus, Medicus & Philoſophus Platonicus, obiit anno 1499.

Joannes Nauclerus, Tubingenſis Doctor, vivebat adhuc anno 1500. utrum ſuperſtes, & quandiu, ignoro.

XVI. *Chriſtianæ æra ſæculo.*

Robertus Gaguinus, Ord. S. Trinitatis de Redemptione Captivorum Miniſter Generalis obiit 22. Maji an. 1501.

Felinus Sandæus J. C. vivebat an. 1501.

Jacobus Wimphelingius, Stetlatenſis, vixit poſt an. 1501. pluribus annis.

Wernerus Rolevink de Laer, Weſtfalus, Ordin. Carthuſianorum, obiit an. 1501.

Finus Hadrianus, ſcribebat Flagellum adverſus Judæos an. 1503.

Marcus Antonius Sabellicus, obiit 18. Aprilis anno 1506.

Cyprianus Benetus, ſeu Venetus, ſcribebat adhuc an. 1513.

Jacobus Almainus, Senonenſis, Theologus Pariſienſis, obiit an. circ. 1515.

Baptiſta Spagnolus, ſive ut alii, Hiſpaniolus, Mantuanus, Ord. B. Mariæ de Carmelo Generalis, obiit die 20. Martii an. 1516.

Joannes à Trittenhem, ſeu Trithemius, ex Spanheimenſi, S. Jacobi in ſuburbano Herbipolenſi Abbas, obiit 13 Dec. an. 1516. non 1519. ut plures perperam ſcripſerunt.

Albertus Crantzius, Bambergenſis Canonicus & Decanus Hamburgenſis, obiit 7. Decembris anno 1517.

Jacobus Philippus Foreſtus, ab urbe patria Bergomenſis, O. A. obiit an. 1518.

Franciſcus Lychetus, O. M. Generalis, vivebat an. 1518.

Sylveſter Mazolinus, à patria dicitur vulgò Prieras, Generalis O. P. obiit die 20. Octobris an. 1520. Rhedonibus in Minore Britannia.

Hadrianus VI. Ultrajectinus patria, Romanus Pontifex anno uno, menſ. 8. diebus 6. ab an. 1522. ad diem 14. Sept. an. 1523.

Franciſcus Ferrarienſis, O. P. Prior Generalis, obiit an. 1528. die 14. Septembris, ætat. 51.

Jacobus à Sancto Nazario, ſeu Actius Sincerus Sannazarius, Neapolitanus, Poeta, obiit anno 1532.

Joannes Franciſcus Picus, Mirandulæ Dominus, & Concordiæ Comes, à filio fratris trucidatus eſt die ..., Octobris an. 1533.

Thomas de Vio, Cajetanus Epiſcopus, & S. R. E. Cardinalis, O. P. obiit 10. Auguſt. anno 1534. ætat. 66.

Paulus Middelburgenſis, Epiſc. Foroſempronienſis, obiit 14. Decembris anni 1534 ætatis 89.

Joannes Fiſcherus, Epiſc. Roffenſis in Anglia, juſſu Henrici VIII. Regis Schiſmatici occiſus die 5. Julii an. 1535.

Thomas Morus, Cancellarius Regni Angliæ, ejuſdem Principis mandato pro fide Catholica obtruncatus die 6. Julii an. 1535.

Joannes Driedo, Turnholtanus, Doctor Lovanienſis, obiit die 4. Auguſti an. 1535.

Conradus Koellin, O. P. obiit an. 1536.

Franciſcus Titelmannus, O. M. obiit Anticoli in agro Romano inter Capucinos, die 12. Septembr. an. 1537.

Joannes Faber, Viennæ in Auſtria Epiſc. obiit an. 1541.

Joannes Echius, Novatorum debellator acerrimus, Theologus Catholicus, Ingolſtadii obiit anno 1543.

Joannes Latomus, ſenior, Lovanienſis Doctor, obiit an. 1544.

Franciſcus Victoria, Cantaber, O. P. obiit an. 1546. die 12. Auguſti Salmanticæ.

Joannes Cochlæus, Canonicus Vratislavienſis, alter Lutheranorum ſuo tempore malleus, obiit anno 1552.

Ambroſius Catharinus Politus, patria Senenſis, O. P. Epiſcopus Minorenſis, & deinde Compſanus Arch. obiit anno 1552. valdè ſenex.

Dominicus Soto, Segobienſis, O. P. obiit Salmanticæ die 15. Novembris, ſeu 17. Kal. Dec. an. 1560. alii 13. Oct.

Martinus Azpilcueta, dictus à patria Navarrus, J. C. celeberrimus, Sacram Ord. Can. Reg. S. Aug. Militiam Roncævallis profeſſus, valdè ſenex obiit 22. Julii an. 1586. ætatis 94. Neque ulterius progreſſus eſt Eminentiſſimus Cardinalis Bellarminus, cujus Chronologiam in pleriſque nutantem, aut aberrantem emendavimus, reſtituimus, firmavimus.

Plures poterant adjungi Eccleſiaſtici Scriptores, qui ſæculo illo Chriſti XVI. & ſuperioribus multiplici uberrimoque proventu floruerunt. Verùm cùm de his nihil Bellarminus ſcripſeret, quem hoc opuſculo illuſtrare duntaxat aggreſſi fuimus, Lectores Eccleſiaſticarum rerum ſtudioſos obnixè rogamus obſecramuſque, ut interim noſtris hiſce vigiliis laboribuſque utantur, fruantur, donec à gravioribus quibuſdam, quæ urgent, negotiis expediti, alteram Diſſertationes Hiſtoricæ ac Philologicæ partem de Scriptoribus ſacris, quos Cardinalis Bellarminus non attigit, pertexere, ac publici juris facere valeamus.

O B-

Digitized by Google

OBSERVATIONES ALIQUOT.

Prima Obſervatio.

DIEM, Menſem, annumque mortis ſedulò fuiſſe inveſtigatos à nobis, & quanta fieri potuit diligentia exactos ad ſinceriores temporum calculos. Nullum enim certius cognoſcendæ ætatis *κριτήριον* eſſe poteſt, quàm annus fatalis, ex quo tota præcedens vita tamquam fixo termino retexitur. Hinc illa toties repetita apud Hieronymum, Gennadium, Iſidorum, Sigebertum, alioſque Scriptorum Eccleſiaſticorum Collectores, *Obiit*, *Moritur*, *Receſſit*, *Vivere deſiit*, *his Conſulibus*, *hoc Imperatore*, *Rege*, *Pontifice*, *&c.* Cùm verò certò ſciri non potuit dies illeannuſve decretorius, aliis argumentis annum, quo quis floruit, ſcripſit, vixitve, indagare conati ſumus, & niſi fallit nos conjectura, felciùs, quàm plerique alii, ad ſcopum collimavimus. Si quis in uno alterove perſpicacior certiora noverit, candidus impertiat. Nos gratias habebimus immortales.

Altera Obſervatio.

Joannis Trithemii Abbatis Spanheimenſis, Sixti Senenſis, Antonii Poſſevini, Roberti Cardinalis Bellarmini, Joannis Coccii, Jacobi Gualteri, Jacobi Tirini, Auberti Miræi, Hippolyti Maraccii, Jacobi Gaddii, necnon Heterodoxorum Conradi Geſneri, ejuſque breviatorum aut interpolatorum Conradi Lycoſthenis, Joſiæ Simleri, & Joannis Jacobi Friſii, Joannis Balæi, Guillelmi Perkinſii, Roberti Coci, Abraami Sculteti, Andreæ Riveti, Gerardi Joannis Voſſii, Edmundi Aubertini, Joannis Gherardi Patrologi Jenenſis, Jo: Henrici Hottingeri, aliorumque, qui de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Sanctiſque Patribus, ab uno altcrove ſæculo ex profeſſo, vel oblata occaſione ſcripſerunt, Opera & Tractatus expendiſſe, eorumque in Chronologicis Auctorum Epochis collocandis, ut nihil modò de aliis dicam, lapſus inſignes deprehendiſſe, atque emendaſſe, ut ex collatione brevis hujus opellæ cum prolixioribus eorum Commentariis nemo non intelliget.

Tertia Obſervatio.

Compendiis literarum nonnumquam opus fuiſſe, quæ, ne in diſpendium lectorum vergant, paucis hæc accipe.

M. annos Mundi, U.C. annos Romanæ urbis deſignant: Cùm nihil additur, anni ſunt Æræ vulgaris, ſeu Dionyſianæ à Chriſto nato cujus modo numeramus annum *1660*.

O. A. ideſt, Ordinis Eremitarum S. Auguſtini.
O. B. Ordinis Benedictini.
O. C. Ordinis Ciſtercienſis.
O. M. Ordinis Minorum.
O. P. Ordinis Prædicarorum.
O. Præm. Ordinis Præmonſtratenſis.
O. Carm. Ordinis B.M.V. de Monte Carmelo.
O. Can. Reg. Canonicorum Regularium S. Auguſtini.
JC. Juriſconſultus.
CP. Conſtantinopolitanus; & ſi quæ alia.

Kalendarium Scriptorum Eccleſiaſticorum, quos in hoc opuſculo cum Cardinali Bellarmino illuſtravimus, in hunc modum ſat commodè poſſe inſtitui, *Charactere italico* iis expreſſis, qui in Martyrologio Romano continentur.

JANUARII.

I. die SANCTUS BASILIUS Archiepiſc. Cæſarienſis.
S. Fulgentius Epiſc. Ruſpenſis.
S. Odilo Abbas Cluniacenſis.
II. *Macarius* Alexandrinus Abbas.
Paulinus Patr. Aquilejenſis.
V. *Simeon* Stylita ſenior.
VII. *Raymundus* de Pennaforti O. P.
Berno Augiæ divitis Abbas.
VIII. Laurentius Juſtinianus Patr. Venetus.
XII. Guillelmus ex Abbate S. Theoderici M. O. C.
XIII. *Hilarius* Ep. Pictavienſis.
XIV. Datius Arch. Mediolanenſis.
XV. *Macarius* Ægyptius Abbas.
XVI. Fauſtus Rejenſis Epiſcopus.
XVII. *Antonius* Pater Monachorum.
XXIII. *Ildefonſus* Toletanus Arch.
XXV. Henricus Suſo O. P.
XXVI. *Polycarpus* Ep. Smyrnæ.
XXXI. Petrus Paludanus P. Hieroſ. O. P.

FEBRUARII.

I. die SANCTUS IGNATIUS Epiſc. Antiochenus.
S. Ephrem Edeſſenus Diaconus.
II. Simon Fidatus de Caſſia O. A.
IV. *Iſidorus* Peluſiota Monachus.
Rabanus Arch. Moguntinus.
V. *Avitus Alcimus* Arch. Viennenſis.
XI. Hugo de S. Victore Can. Reg.
XIII. *Gregorius* II. Papa.
XVIII. Petrus Cellenſis Ep. Carnoti.
XXII. Petrus Damiani Cardinalis.

MARTII.

IV. die RUPERTUS Tuitienſis Abbas.
VII. Smaragdus Ardo Anianæ mon.
S. Thomas Aquinas O. P.
VIII. *Pontius* S. Cypriani Diaconus.
Julianus Arch. Toletanus.
IX. Pacianus Ep. Barcinonenſis.
Gregorius Ep. Nyſſenus.
X. Richardus de S. Victore Can. Reg.
XI. *Sophronius* Hieroſolymorum Ep.
Eulogius Cordubenſis Martyr.
XII. *Gregorius* I. Papa.
Dionyſius Kichelius Carthuſianus.
XIII. *Nicephorus* Patriarcha Conſt.
XIV. *Pachomius* Tabennenſ. Abbas.
XVIII. *Cyrillus* Hieroſolymorum Ep.
XIX. Hugo de S. Caro Cardinalis O. P.
XX. Bapiſta Mantuanus, Carmelita.
XXI. Serapion Thmueos Epiſcopus.

XXVI.

Digitized by Google

IV. die	SANCTUS AMBROSIUS Arch. Mediolani.
	S. Iſidorus Arch. Hiſpalenſis.
V.	*Vincentius Ferrerius* O. P.
IX.	*Prochorus* unus ex VII. Diaconis.
X.	Fulbertus Carnotenſis Ep.
	Guillelmus Ocham O. M.
XI.	*Leo I.* Romanus Pontifex.
XII.	*Zeno* Veronenſis Ep.
XIII.	*Juſtinus* Philoſophus & Martyr.
XVIII.	M. Ant. Coccius Sabellicus Hiſt.
XXI.	*Anaſtaſius* Sinaita Arch. Antiochenus.
	Anſelmus Arch. Cantuarienſis.
XXV.	*S. Marcus* Evangeliſta & Ep. Alex.
XXVI.	Paſchaſius Ratbertus Corbeiæ Abbas.
XXVII.	Petrus Aureolus Arch. Aquenſis O. M.
XXVIII.	Baldus de Ubaldis J. C.
XXX.	Jacobus de Vitriaco Cardinalis.

M A J I.

I. die	SANCTUS JACOBUS Frater Domini Ep. Hier.
II.	*S. Athanaſius* Patr. Alexandrinus.
	Antoninus Arch. Florentinus O. P.
V.	*Hilarius* Arelatenſis Arch.
VI.	*Joannes* Damaſcenus.
XI.	*Hermas* ſive Hermes diſc. Apoſt.
	Gregorius Nazianzenus Ep. Conſt.
XII.	*Epiphanius* Salaminæ in Cypro Ep.
	Germanus Patriarcha Conſt.
XV.	Thomas de Cantiprato O. P.
XVII.	*Bruno* Herbipolenſis Ep.
XIX.	*Flaccus Albinus Alcuinus* Abbas.
XX.	*Bernardinus* Senenſis O. M.
XXII.	Conſtantinus Magnus Imperator.
	Robertus Gaguinus Generalis O. S. Trin.
XXIV.	Vincentius Lirinenſis Monachus.
	Lanfrancus Archiep. Cantuarienſis.
XXV.	*Gregorius VII.* Romanus Pontifex.
XXVII.	Venerabilis *Beda* Presbyter Anglus.
XXVIII.	*Aldelmus* SchireburgenſisEp.
	Stephanus II. Heduorum Epiſc.
XXXI.	*Paſchaſius* S. R. E. Diac. Card.

J U N I I.

IV. die	SANCTUS OPTATUS Milevitanus Ep.
	Flavius Blondus Hiſtoricus.
V.	*Dorotheus* Tyrius martyr.
	Bonifacius Moguntinus Arch. Martyr.
VII.	Leo Sapiens ſeu Philoſophus Imp.
XIII.	*Antonius* Luſitanus, de Padua dictus, O. M.
XXII.	*Paulinus* Nolanus Epiſcopus.
	Eucherius Lugdunenſis Arch.
	Innocentius V. Romanus Pontifex.
	Martinus ab Aſpilcueta Navarrus.
XXIV.	Petrus Bertrandi Card. Heduorum Ep.
XXV.	*Proſper* Regii in Italia Epiſcopus.
	Halitgarius Cameracenſis Ep.
XXVI.	*Vigilius* Tridentinus Ep. Martyr.
XXVIII.	*Irenæus* Lugdunenſis Arch. Martyr.
XXIX.	*SS. Petrus & Paulus* Apoſtoli.
XXX.	*Martialis* Lemovicenſis Ep.

XIV.	*Bonaventura* O. M. Card. Albæ Ep.
	Marcellinus Presbyter Comes S. Suitberti.
XV.	Anſelmus Laudunenſis Schol.
XVII.	*Ennodius* Ticinenſis Ep.
XVIII.	*Bruno* Aſtenſis, Ep. Signiæ, Card.
	Franciſcus Petrarcha Can. Patavinus.
XX.	Innocentius III. Romanus Pontifex.
XXIII.	Joannes Caſſianus Abbas Maſſilienſis.
XXV.	*Maximus* Taurinenſis Ep.
	Thomas Malleolus à Kempis Can. Reg.
XXIX.	*Proſper* Aurelianenſis Ep.
XXX.	Petrus Lombardus Ep. Pariſienſis.

A U G U S T I.

I. die	SANCTUS PHILASTRIUS Brixienſis Ep.
IV.	Joannes Driedo Lovanii Doctor.
VI.	Sixtus III. Romanus Pontifex.
VIII.	Petrus de Alliaco, Cameraci Ep. Card.
X.	Thomas de Vio, Cajetanus Ep. Card. O. P.
XI.	Nicolaus de Cuſa Ep. Brix. Card.
XII.	Franciſcus Victoria, Theologus O. P.
XIII.	*Maximus* Monachus & Martyr.
XV.	Pius II. Papa, ſive Æneas Sylvius.
XIX.	Guerricus Abbas Igniacenſis O. C.
XX.	*Bernardus* Claræuallis Abbas.
	Marſilius ab Ingen Theologus.
XXII.	*Hippolytus* Portuenſis Ep. Martyr.
XXIII.	*Victor* Uticenſis in Africa Ep.
	Sidonius Apollinaris Ep. Arvernorum.
XXVII.	*Cæſarius* Arelatenſis Archiep.
	Alexander Hallenſis Theologus O. M.
XXVIII.	*S. Auguſtinus* Hipponenſis Ep.
XXIX.	Paulus Carthagena Burgenſis Ep.
XXXI.	Arnulfus Lexovienſis Ep.

S E P T E M B R I S.

VIII. die	HENRICUS de Gandavo Archidiac. Tornacenſis.
XII.	Franciſcus Titelmanus O. M.
XIII.	Durandus à S. Portiano, Ep. Meldenſis.
XIV.	*Cornelius* Romanus Pontifex.
	Cyprianus Arch. Carthaginenſis Martyr.
	Joannes Chryſoſtomus Arch. Conſt.
	Hadrianus VI. Romanus Pontifex.
XVIII.	*Methodius* Olympi & Tyri Ep. Martyr.
XXI.	*Matthæus* Apoſtolus & Evangeliſta.
	Otho Friſingenſis Ep. O. C.
XXIII.	*Linus* Romanus Pontifex.
XXIV.	Franciſcus Ferrarienſis, Theol. O. P.
XXVI.	Joannes à Turrecremata O. P. Card.

O C T O B R I S.

I. die	HENRICUS Kalteiſen Arch. O. P.
III.	Joannes de Capiſtrano O. M.
IV.	*Franciſcus* Aſſiſias Fundator O. M.
V.	Sigebertus Gemblacenſis Monachus.
VI.	*Bruno* Carthuſienſis Ord. Fundator.
IX.	*Dionyſius* Ep. Pariſienſis.
XIII.	*Theophilus* Antiochenus Arch.
XIV.	Burchardus Vormatienſis Ep.
XVIII.	*Lucas* Antiochenus, Evangeliſta.
XX.	Silveſter de Priero O. P.

XXI.

Digitized by Google

XXI. Petrus Comeſtor Decanus Trecenſis.
XXIII. Boethius vir Conſularis.
Nicolaus Lyranus O. M.
XXIV. *Proclus* Arch. Conſt.
XXV. *Gaudentius* Ep. Brixienſis.
XXVIII. *Judas* Apoſtolus & Martyr.
XXX. Hilduinus Abbas S. Dionyſii.

N O V E M B R I S.

I. die GUILLELMUS Durandus Epiſc. Mimatenſis.
II. *Victorinus* Petabonienſis Ep. & Martyr.
III. Thomas Netterus Waldenſis, Carmelita.
IV. Bartholomæus Piſanus, O. P.
V. Henricus de Seguſio, Card. Hoſtienſis O. P.
VIII. Joannes Duns Scotus O. M.
X. Theodorus Studita Abbas Confeſſor.
XII. *Nilus* ex Præfecto Conſt. Monachus.
XIII. *Nicolaus I.* Romanus Pontifex.
Abbo Floriacenſis Abbas.
XV. Albertus Magnus O. P. Ratisb. Ep.
Dominicus Soto Theologus O. P.
XVI. *Edmundus* Cantuarienſis Arch.
XVII. Dionyſius Alexandrinus Ep.
Gregorius Thaumaturgus Ep. Neocæſareæ.
Gregorius Turonenſis Archiepiſcopus.
Joannes Picus Mirandulæ Comes.
XVIII. *Odo* Cluniacenſis Abbas.
XXI. *Gelaſius I.* Romanus Pontifex.

XXIII. *Clemens I.* Papa & Martyr.
Amphilochius Iconii Epiſcopus.
Guillelmus ex Autiſſiod. Ep. Pariſienſis.
XXVIII. *Gregorius III.* Romanus Pontifex.
XXIX. Clemens IV. Guido Groſſus Papa.

D E C E M B R I S.

II. die SANCTUS PETRUS, *Chryſologus* Epiſc. Ravennas.
S. Eligius Noviomenſis Ep.
S. Chromatius Aquilejenſis Ep.
Joannes Ruysbrochius Can. Reg.
VII. Albertus Crantzius Hiſtoricus.
XI. *Damaſus I.* Romanus Pontifex.
XIII. Innocentius IV. Papa.
Joannes Trithemius Abbas Spanheimenſis.
XIV. Paulus de Middelburgo, Ep. Foro-Sempr.
XV. *Venantius Fortunatus*, Ep. Pictavienſis.
XVI. *Ado Viennenſis* Archiepiſcopus.
XVIII. Hildebertus, ex Cen. Turonenſis Præſul.
XXI. *Anaſtaſius* Patr. Antiochenus Martyr.
Hincmarus Rhemenſis Archiep.
XXII. Ægidius Columna, Arch. Bituricenſis O. A.
XXIII. Yvo Carnotenſis Ep.
XXV. Petrus Ven. Abbas Cluniacenſis.
XXVI. Hadrianus I. Romanus Pontifex.
Alfonſus Vargas O. A. Arch. Hiſpalenſis.
XXVII. S. Joannes Apoſtolus & Evangeliſta.

S U P P L E M E N T A,

S E U

INDEX CHRONOLOGICUS
A U C T O R U M

juxta rationem temporum,

Ab Incarnatione Domini Noſtri Jeſu Chriſti.

Anno Chriſti 41 BARNABAS Apoſtolus.
100 Martialis Lemovicum Epiſcopus.
Clemens Romanus Papa.
Dionyſius Areopagita, Athenienſis Epiſcopus.
Ignatius Antiochenus Epiſcopus.
120. Philo cum Agathopode & aliis.
168. Athenagoras Philoſophus.
210. Tertullianus Africanus, Montaniſta.
220. Ammonius Alexandrinus Philoſophus.
230. Origenes Presbyter Alexandrinus.
250. Novatianus Antipapa Romanus.
Cyprianus Carthaginenſis Epiſcopus.
260. Aurelius Diaconus Carthaginenſis.
Gregorius Neocæſarienſis Epiſcopus.
Methodius Olympi Lyciæ Epiſcopus.
320. Lucius Cælius Lactantius Firmianus.
Commodianus Philoſophus.
Theodorus Heracleæ Thraciorum Epiſcopus.
350. Euſebius Emiſſenus Epiſcopus.
360. Antonius Abbas Monachorum Parens.
Macarius Ægyptius Abbas.

Euſebius Vercellenſis Epiſcopus.
370. Athanaſius Alexandriæ Epiſcopus.
369. Cæſarius frater S. Gregorii Nazianzeni.
379. Baſilius Archiepiſc. Cæſareæ Cappadocum.
393. Quintus Julius Hilarion Chronologus.
393. Evagrius Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopus.
395. Evagrius Ponticus Monachus.
395. Gregorius Nyſſenus Epiſcopus.
395. Marcus Eremita, qui & Exercitator.
395. Ticonius Afer, Donatiſta.
396. Philo Carpathi Inſulæ Epiſcopus.
400. Aſterius Amaſeæ Epiſcopus.
403. Marcus Gazæ in Paleſtina Diaconus.
410. Paulinus S. Ambroſii Diaconus.
420 Marcellus Memorialis.
Severus Sulpitius Primularienſis Presbyter.
Pelagius Scotus Hæreſiarcha.
Palladius Helenopoleos Epiſcopus.
Polychronius Apameæ Epiſcopus.
Severus minoris Inſulæ Balearis Epiſcopus.
Philoſtorgius Arianus.
Evodius Uzalenſis Epiſcopus.

Lepo-

Digitized by Google

[illegible]
Capreolus Carthaginenſis Epiſcopus.
Marius Mercator.
Philippus Presbyter.
440. Theodorus Ancyranus Epiſcopus.
Bachiarius Hybernus.
Faſtidius Britannorum Epiſcopus.
Proba Falconia.
Eudoxia Theodoſii Junioris uxor.
Euſtathius Africanus.
450. Nilus Monachus & Abbas ex Præfecto Urbis Conſtantinopolis.
Petrus Chryſologus Ravennæ Epiſcopus.
Honoratus Antoninus, Conſtantinæ in Africa Epiſcopus.
460. Diadocus Photices in veteri Epiro Epiſcopus.
Sanctus Leo Magnus Romanus Papa.
Victorius Aquitanus Presbyter.
Victor Cartennæ in Africa Epiſcopus.
Arnobius Junior, Gallus, Presbyter.
470. Paulinus Perricordius ſeu Petracoticenſis.
Antonius Simeonis Stylitæ Diſcipulus.
480. Conſtantius Presbyter Lugdunenſis.
490. Gennadius Patriarcha Conſtantinopolit.
Eugenius Carthaginenſis Epiſcopus.
Victor Vitenſis in Africa Epiſcopus.
Honoratus Maſſilienſis Epiſcopus.
500. Adrianus Auctor Græcus.
Laurentius Novarienſis Epiſcopus.
Paſchaſius Diaconus Romanus.
530. Cogitoſus Scotus Monachus & Abbas.
Nonnus Panopolita.
Montanus Epiſcopus Toletanus.
Remigius Rhemorum Archiepiſcopus.
Fulgentius Ruſpenſis in Africa Epiſcopus.
540. Dionyſius cognomento Exiguus.
Benedictus Monachorum Parens.
550. Facundus Hermianenſis Epiſcopus.
Primaſius Adrumeti in Africa Epiſcopus.
Aurelianus Arelatenſis Epiſcopus.
Cyprianus, Meſſianus & Stephanus, Sancti Cæſarii Diſcipuli.
560. Joannes cognomento Scholaſticus.
Vigilius Tapſenſis in Africa Epiſcopus.
Iſaac Junior, Monachus Syrus.
Pelagius Papa Romanus.
Joannes III. Papa, Pelagii ſucceſſor.
Dacius Mediolanenſis Epiſcopus.
Zacharias Mytilenenſis Archiepiſcopus.
Cyrillus Monachus S. Sabæ Diſcipulus.
570. Procopius Hiſtoricus, Cæſareenſis.
Agathias Scholaſticus Smirnæus.
Agnellus Ravennatenſis Epiſcopus.
Caſſiodorus Monachus & Abbas Vivarienſis.
Nicetius Treverenſis Epiſcopus.
580. Paſchaſius Sancti Martini Bracarenſis Epiſcopi Diaconus.
Joannes Climacus Abbas Montis Sina.
Marius Lauſannenſis Epiſcopus.
Evantius Viennenſis Epiſcopus.
590. Leontius Byzantinus, Monachus.
Euſtathius Presbyter.
Ferreolus Epiſcopus Ucetienſis.
Dynamius Patricius.
Anaſtaſius Sinaita Epiſcopus Antiochenus.
Anaſtaſius alter Antiochenus Epiſcopus.
Eutropius Valentinus Epiſcopus.

Paulus Emeritenſis Diaconus.
Theophylactus Simocatta.
Columbanus Abbas Luxovienſis.
Joannes Grammaticus, Philopponus.
620. Leontius Neapoleos in Cypro Epiſcopus.
630. Georgius Patriarcha Alexandrinus.
640. Donatus Biſuntinenſis Archiepiſcopus.
Paulus Neapolitanæ Eccleſiæ Diaconus.
Cumianus Hyberniæ Epiſcopus.
Joannes IV. Papa Romanus.
Braulio Cæſar-Auguſtanus Epiſcopus.
Eligius Noviomenſis Epiſcopus.
650. Thalaſſius Monachus Græcus.
Euſtratius Presbyter Conſtantinopolitanus.
S. Martinus I. Papa Romanus.
Eugenius Junior Toletanus Archiepiſcopus.
Tajo Cæſar-Auguſtanus Epiſcopus.
Fructuoſus Bracarenſis Archiepiſcopus.
660 Dorotheus Archimandrita.
Marculfus Gallus Monachus.
S. Maximus Monachus & Martyr.
Anaſtaſius Monachus S. Maximi Diſcipulus.
Anaſtaſius S. R. E. Apocriſiarius.
Hildefonſus Archiepiſcopus Toletanus.
Theodoſius & Theodorus fratres.
670. Audoenus Rothomagenſis Archiepiſcopus.
680. Theodorus Cantuarienſis Archiepiſcopus.
690. Ceolfridus Abbas Anglus.
Baudemundus S. Amandi in Belgio Abbas.
Urſinus Gallus Monachus.
Creſconius Epiſcopus Africanus.
700. Aigradus Fontanellenſis Monachus.
710. Adamnanus Monachus Scotohybernus.
Joannes Patriarcha Conſtantinopolitanus.
720. Andreas Cretenſis Archiepiſcopus.
Jonas Fontanellenſis Monachus.
730. Germanus Patriarcha Conſtantinopolit.
740. Fœlix Monachus, Anglus.
Heddius Stephanus, Anglus.
750. Egbertus Eboracenſis Archiepiſcopus.
Anaſtaſius Monaſterii S. Euthymii Abbas.
Iſidorus Pacenſis Epiſcopus.
Bonifacius Moguntinus Archiepiſcopus.
760. Willibaldus Eiſtetenſis Epiſcopus.
Chrodegandus Metenſis Epiſcopus.
770. Godeſcalcus Leodienſis Canon. & Diacon.
Ambroſius Autpertus Abbas.
780. Aribo Friſingenſis Epiſcopus.
790. Donatus Metenſis Diaconus.
Georgius Monachus Conſtantinopolitanus.
Dacrianus Abbas ſuppoſititius.
800. Paulus Warnefridi Monachus Caſſinenſis.
Paulinus Aquilejenſis Epiſcopus.
Albinus Flaccus Alcuinus.
Ludgerus Monaſterienſis Epiſcopus.
Arno Salisburgenſis Archiepiſcopus.
Ethelvolfus, Monachus Anglus.
810. Tilpinus Rhemenſis Archiepiſcopus.
Leidradus Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Odilbertus Mediolanenſis Archiepiſcopus.
Amalharius Treverenſis Archiepiſcopus.
Carolus Magnus Rex Francorum & Imperator.
Theophanes Monachus & Agri Abbas.
820. Benedictus, Fundator Anianæ & primus Abb.
Theodulphus Aurelianenſis Epiſcopus.
Sedulius junior, natione Scotus.
Eigil Fuldenſis Abbas.

Candidus Fuldenſis Monachus.
Claudius Taurinenſis Eccleſiæ Epiſcopus.
Adalhardus Abbas Corbejenſis in Gallia.
Joſephus Theſſalonicenſis Archiepiſcopus.
Anſegiſus Abbas Fontanellenſis.
Vulfinus Boetius, Pictavienſis Epiſcopus.
830. Jeſſe Ambianenſis Epiſcopus.
Amalharius Metenſis Diaconus & Abbas.
Frotarius Tullenſis Epiſcopus.
Hildemarus Gallus Monachus.
Theoſteridus Monachus.
Hatto Baſileenſis Epiſcopus.
Theganus Treverenſis Eccleſiæ Corepiſcopus.
Agobardus Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Modoinus Auguſtodunenſis Epiſcopus.
840. Jonas Aurelianenſis Epiſcopus.
Ardo Smaragdus, Ananæ Monachus.
Smaragdus Abbas S. Michaelis ad Moſam.
Methodius Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Ermanricus Elevvangenſis Abbas.
Amulo Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Altfridus Epiſcopus Monaſterienſis.
Patchaſius Rathbertus Abbas Corbejenſis.
850. Haimo Halberſtatenſis Epiſcopus.
Lupus Ferrarienſis Abbas.
Wandalbertus Prumienſis Monachus.
Florus Lugdunenſis Diaconus.
Rhabanus Moguntinenſis Archiepiſcopus.
Alvarus Cordubenſis.
Walafridus Strabus Augienſis Abbas.
Prudentius Galindus Trecenſis Epiſcopus.
860. Ratramnus Corbejenſis Monachus.
Æneas Pariſienſis Epiſcopus.
Rodulfus Fuldenſis Monachus.
Iſo Sancti Galli Monachus.
Othelgrimus Wertinenſis Monachus.
Ermentarius Abbas Trenorchienſis.
Milo Sancti Amandi Monachus.
Gorteſcalcus Orbaci Monachus.
870. Theodorus Abucara Cariæ Archiepiſcopus.
Petrus Siculus.
Aimoinus Sancti Germani Monachus.
Joannes S. Romanæ Eccleſiæ Diaconus.
Ælfredus Anglorum Rex.
Iſaac Lingonenſis Epiſcopus.
Gerardus Turonenſis Archiepiſcopus.
Walterus Aurelianenſis Epiſcopus.
Vulfadus Biturícenſis Archiepiſcopus.
Rhemigius Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Uſuardus S. Germani Pariſienſis Monachus.
Carolus Calvus Francorum Rex.
880. Nicetas Paphlago, cognomine David.
Theophanes Cerameus Epiſcopus.
Herricus Antiſſiodorenſis Monachus.
Georgius Conſtantinopolitanus Monachus.
Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus.
Joannes Scotus Erigena Anglus.
Photius Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Adelhelmus Sagienſis Epiſcopus.
Rembertus Bremenſis Archiepiſcopus.
Herempertus Caſſinenſis Monachus.
890. Guillelmus S. R. E. Bibliothecarius.
Alimannus Altivillaris Monachus.
Joannes Conſtantinopolitanus Diaconus,
Abbo S. Germani Pariſienſis Monachus.
Wolthardus Halenrietanus Monachus.
Hugbaldus Elnonenſis Monachus.
900. Auxilius Presbyter.
Joannes Aſſerus Schireburgenſis Epiſcopus.
Adrevaldus Floriacenſis Monachus.
Waltrannus Argentinenſis Epiſcopus.
Salomon Conſtantienſis Epiſcopus.
Regino Abbas Prumienſis.
910. Aretas Cæſarienſis Presbyter.
Notkerus Balbulus S. Galli Monachus.
Stephanus Leodienſis Epiſcopus.
920. Bertharius Virdunenſis Presbyter.
Herivæus Rhemenſis Archiepiſcopus.
Odilo S. Medardi Sveſſione Monachus.
Walterius Senonenſis Archiepiſcopus.
950. Bernerus Abbas Humolarienſis.
Joannes Italus Ticini Monachus.
960. Fridegodus Anglus Diaconus.
Adſo Monachus & Abbas Luxovienſis.
Atto Vercellenſis Epiſcopus.
Rotgerus S. Pantaleonis Monachus.
Ratherius Veronenſis Epiſcopus.
980. Adſo Dervenſis Abbas.
Gerardus Presbyter Auguſtanus.
Gebehardus Epiſcopus Auguſtanus.
Joannes Abbas S. Arnulphi Metenſis.
Helpericus S. Galli Monachus & Decanus.
Roſvveita Gandersheimenſis Monialis.
Hartmannus Sancti Galli Monachus.
990. Gerbertus Papa Romanus.
Fulcuinus Laubienſis Abbas.
Letaldus Miciacenſis Monachus.
Dudo Sancti Quintini Veromandenſis Decanus.
1000. Aimoinus Floriacenſis Monachus.
Abbo Floriacenſis Abbas & Martyr.
Notgerus Leodienſis Epiſcopus.
Harigerus Laubienſis Abbas.
1010. Megenfridus Fuldenſis Monachus.
Syrus Cluniacenſis Monachus.
1020. Oſbernus Cantuarienſis Eccleſiæ Monachus.
Oſbertus Monachus Anglus anno 1100. ſed cum Oſberno.
Tangmarus Hildesheimenſis Decanus.
Arnolfus Ratiſponenſis Monachus.
Adelboldus Ultrajectenſis Epiſcopus.
Dithmarus Merſeburgenſis Epiſcopus.
1030. Adelmarus Engoliſmenſis Monachus.
Guido Aretinus Monachus, in Italia.
Berno Augiæ Divitis Abbas.
Odorannus S. Petri Senonenſis Monachus.
1040. Bruno Herbipolenſis Epiſcopus.
Anſelmus Leodienſis Canonicus.
Hugo Lingonenſis Epiſcopus.
1050. Hepidannus Sancti Galli Monachus.
Gualdo Corbejenſis in Gallia Monachus.
Drogo Morinenſis Epiſcopus.
Helgaldus Floriacenſis Monachus.
Wipo Presbyter Germanus.
Evervinus Theologienſis Abbas.
Evershelmus Altimontenſis Abbas.
Deoduinus Leodienſis Epiſcopus.
1060. Wibertus Tullenſis Archidiaconus.
Metellus Tegerſeenſis Monachus.
Joannes Xiphilinus Patriarcha Conſtantinopolitan.
Durandus Troarnenſis Abbas.
1070. Gerardus Abbas S. Vincentii Laudunenſis.
Conradus Ultrajectenſis Epiſcopus.
Gregorius Papa ſeptimus.
Benno S. R. Eccleſiæ Cardinalis.
Michael Pſellus, Græcus Philoſophus.
Willeramus Abbas Merſeburgenſis.
1080. Urſio Altimontanus Abbas.
Deſiderius Abbas Caſſinenſis, poſtea Victor Papa tertius.
Joannes Scylitzes Curopalates.
Theophylactus Acridæ in Bulgaria Archiepiſcopus.
Anſelmus Mantuanus, Lucæ Epiſcopus.
Deuſdedit S. R. E. Cardinalis.
Gregorius S. R. E. Cardinalis.

Paulus

Guillelmus Appulus Hiſtoricus.
Bertoldus ſeu Bernoldus Presbyter Conſtantienſis.
Nalgodus Cluniacenſis Monachus.
Othlonus Ord. D. Benedicti Monachus.
Gilleberrus Lunicenſis in Hybernia Epiſcopus.
  1100. Radulfus Ardens Pictavinus.
Theodoricus Sancti Trudonis Abbas.
Hugo Flaviniacenſis in Burgundia Abbas.
Lupus Protoſpata Appulus.
Hariulfus Aldemburgenſis Abbas.
Petrus Tudebodus Sivracenſis Presbyter.
Raymundus de Agiles Canonicus Podienſis.
Yvo Carnotenſis Epiſcopus.
Philippus, Solitarius Græcus.
Anſelmus Cantuarienſis Archiepiſcopus.
Stephanus S. Jacobi Leodienſis Abbas.
Anſcherus S. Richarii ſeu Centulenſis Abbas.
Theofridus Abbas Epternacenſis.
  1110. Franco Afflighemienſis Abbas.
Gorſelinus Cantuarienſis Monachus.
Guillelmus de Campellis Catalaunenſis Epiſcopus.
Baldricus Noviomenſis & Tornacenſis Epiſcopus.
Alulfus S. Martini Tornacenſis Monachus.
Udaſcalcus Auguſtanus Monachus.
Hugo à S. Maria Floriacenſis Monachus.
Turgotus Dunelmenſis Monachus.
Rodulfus Sancti Trudonis Abbas.
Gilbertus Abbas Weſtmonaſterienſis.
Florentius Bavonius Vigornienſis Monachus.
Petrus Honeſtus, Abbas Sanctæ Mariæ de Portu.
  1120. Pandulfus Piſanus.
Anna Comnena Conſtantinopolitana.
Laurentius Dunelmenſis Monachus.
Thomas Elienſis in Anglia Monachus.
Gualterus Tarvanenſis Eccleſiæ Canonicus.
Robertus S. Remigii Rhemenſis Monachus.
Albertus Aquiſgranenſis Canonicus & Sacriſta.
Theobaudus Beſuenſis in Burgundia Monachus.
Ernulfus Roffenſis in Anglia Epiſcopus.
Michael Glycas Siculus.
Eadmerus Cantuarienſis Eccleſiæ Monachus.
Nicolaus S. Lamberti Leodienſis Canonicus.
Domnizo Italus Presbyter.
Heſſo Canonicus & Scholaſticus Rhemenſis.
Lietbertus Abbas S. Rufi propè Valentiam.
Hermannus Abbas S. Martini Tornacenſis.
Marbodus Redonenſis Epiſcopus.
Guibertus Abbas B. Mariæ de Novigento.
Bruno Signienſis in Italia Epiſcopus.
Guillelmus Malmesburienſis Monachus.
Hugo Metellus Canonicus Ordinis Divi Auguſtini.
Gualterus Marchianenſis Monachus.
Stephanus Auguſtodunenſis Epiſcopus.
Simeon Dunelmenſis Monachus.
Raynerus S. Laurentii Leodienſis Monachus.
Coſmas Pragenſis Eccleſiæ Decanus.
Rainaldus Lugdunenſis Archiepiſcopus.
  1130. Hugo de Folieto, Corbejenſis Monachus.
Guillelmus Gemmeticenſis Monachus.
Fulcherius Carnotenſis Presbyter.
Hervæus Burgidolenſis Monachus.
Algerus Cluniacenſis Monachus.
Udalricus Conſtantienſis in Germania Epiſcopus.
Iſaac Monachus Syrus.
Baldricus Dolenſis Archiepiſcopus.
Stephanus Hardingus Ciſtercienſis Abbas.

Antonius Meliſſa, Monachus Græcus.
Falco Beneventanus, Hiſtoricus.
Ordericus Vitalis S. Ebrulfi Monachus.
Lucas Abbas Sancti Cornelii Leodienſis.
Hugo Farſitus Abbas Canonicorum Regularium.
Robertus Retenenſis, Pampelonæ Archidiaconus.
Petrus Abaelardus Monachus & Abbas.
  1150. Joannes Burgundio, Civis Piſanus.
Teulfus Morigniacenſis Monachus.
Conſtantinus Manaſſes Hiſtoricus Græcus.
Conſtantinus Harmenopulus Sebaſtus.
Arſenius Monachus in Monte Athos.
Simeon Junior, cognomento Magiſter & Logotheta.
Galfridus Aſaphenſis in Cambria Epiſcopus.
Sugerius Abbas S. Dionyſii in Francia.
Ogerius Abbas de Lucedio in Sabaudia.
Guido Abbas Cariloci in Burgundia.
Odo Abbas Morimundi Ord. Ciſtercienſis.
Gilbertus de Porreta Pictavienſis Epiſcopus.
Alexander Abbas Vallis-Celeſinæ.
Joannes Majoris Monaſterii Monachus.
Wolbero Abbas Sancti Pantaleonis.
Joannes Prior Hagulſtadenſis, Ord. D. Auguſtini.
Hugo Monachus Abbatiæ Vezeliacenſis.
Bernardus Morlavenſis, Monachus Cluniacenſis.
Serlo Abbas Savigniacenſis.
Anſelmus Havelbergenſis in Saxonia Epiſcopus.
Henricus Huntingtonenſis Anglus.
Amedeus Lauſanenſis Epiſcopus.
Guillelmus Abbas S. Theodorici propè Rhemos.
Odo de Diogilo Abbas Sancti Dionyſii in Francia.
  1160. Philippus Abbas Bonæ-Spei in Hannonia.
Petrus Pictavienſis, Monachus Cluniacenſis.
Arnaldus, Abbas Bonæ-Vallis Carnotenſis.
Joannes Tzetzes, Hiſtoricus Græcus.
Joannes Cirita, Abbas Taroucanus.
Hugo Rothomagenſis Archiepiſcopus.
Rodulfus Tortarius Monachus Floriacenſis
Ardebertus Abbas Heidenheimenſis.
S. Eliſabetha Virgo & Abbatiſſa Schonaugienſis.
Gilbertus Abbas de Oilandia Ord. Ciſt.
Nicolaus Arremarenſis, Monachus Claræ-Vallis.
Hugo Monachus Cluniacenſis.
Adamus S. Victoris Pariſienſis, Ord. D. Auguſtini.
Ælredus ſeu Edilredus, Abbas Rievallis.
Laurentius S. Laurentii Leodienſis Monachus.
  1170. Gaufridus Abbas Igniaci, Altæ-Cumbæ & Claræ-Vallis.
Helmoldus Buſonienſis propè Lubekam Canonicus.
Joannes Sariſberienſis, Epiſc. Carnotenſis.
Gilbertus de Sempringham, Gilbertinorum inſtitutor.
Sanctus Thomas Cantuarienſis Archiepiſcopus & Martyr.
Joannes Cornubienſis Anglus.
Adamus Scotus, Canonicus Ordinis Præmonſtratenſis.
Thomas Monachus, Ord. & Abbatiæ Ciſtercienſis.
Romualdus Salernitanus Archiepiſcopus.
Gilbertus S. Waldetrudis apud Montes Præpoſitus.
Robertus Paululus, Presbyter Ambianenſis.
Guarnerus Canonicus & Supprior Sancti Victoris Pariſienſis.
Fridericus Ænobarbus Imperator.
  1180. Laborans S. R. E. Cardinalis.
Gilbertus Foliot, Londinenſis Epiſcopus,

Digitized by Google

Theodoricus Danus, Incomperti Cœnobii Monachus.
Chriſtianus Abbas Ordinis Ciſtercienſis.
Joannes Cinnamus, Hiſtoricus Græcus.
Joannes Phocas, Hiſtoricus Græcus.
S. Hildegardis, Abbatiſſa Montis S. Ruperti propè Bingam.
Balduinus Devonius, Cantuarienſis Archiepiſcopus.
Philippus Abbas de Eleemoſyna, Ordinis Ciſtercienſis.
Alanus Epiſcopus Autiſſiodorenſis.
Henricus Sanctæ R. E. Cardinalis, Albanenſis Epiſcopus.
Petrus Abbas octavus Claræ-Vallis, cum Henrico.
Garnerus, Epiſcopus Lingonenſis cum Henrico.
Iſaac, Abbas Stellæ, Ord. Ciſtercienſis.
Bartholomæus, Anglus, Oxonienſis Epiſcopus.
Odo de Ceritona ſeu Cheritona, Anglus.
Bernardus Abbas Fontis-calidi, Ordinis Præmonſtratenſis.
Robertus de Torinneio, Abbas S. Michaelis.
Gaufredus, Monachus & Prior Voſienſis.
Gerhohus, Abbas Reicherſpergenſis in Bavaria.
Godefridus, Viterbienſis Presbyter & Imperatorum Sacellanus.
Petrus Carnotenſis Epiſcopus, dictus Cellenſis.
Silveſter Giraldus Cambrenſis, Menevenſis Epiſc.
1190. Petrus Comeſtor, Presbyter & Decanus Trecenſis.
Hugo Falcandus, Sancti Petri Panormitani Theſaurarius.
Gonterus, Sancti Amandi in Belgio Monachus.
Otho de Sancto Blaſio, Germanus Hiſtoricus.
Petrus Theologicæ Scholæ Rector, & B. Mariæ Pariſienſis Cantor.
Gualterus de Caſtellione dictus, Inſulis oriundus.
Nicolaus Methonenſis Epiſcopus.
Radulfus de Diceto, Decanus S. Pauli Londinenſis.
Mauritius de Soliaco, Pariſienſis Epiſcopus.
Robertus de Flamesburia, Ordinis Divi Auguſtini Canonicus.
Richardus Haguſtadenſis, Ordinis Divi Auguſtini Canonicus.
Joannes Brompton, Abbas Jornallenſis.
1200. Gervaſius Dorobernenſis, Monachus Benedictinus.
Petrus Bleſenſis, Archidiaconus Bathonienſis.
Petrus de Riga, Canonicus & Cantor Rhemenſis.
Theodoricus, Abbas Ordinis D. Benedicti.
Saxo, Grammaticus Sialandicus.
Stephanus Tornacenſis Epiſcopus.
Stephanus Langton Cantuarienſis Archiepiſcopus & S. R. Eccleſiæ Cardinalis.
Petrus Pictavienſis, Archiepiſcopus Ebredunenſis.
Adamus de Corlandon, Decanus Beatæ Mariæ Laudunenſis.
Adamus de Perſennia, Monachus & Abbas.
Andreas, Monachus & Abbas Marchianenſis.
Albertus, Vercellenſis Epiſcopus & Patriarcha Jeroſolymitanus.
Balduinus Flandriæ & Hannoniæ Comes.
Gaufridus de Villehardovin, Campaniæ & Romaniæ Mareſcallus.
Nicetas Choniates, Magnus Logotheta.
Abſalon, Abbas Spinkirbarenſis.
Guibertus Martinus, Gemblacenſis Monachus.
Robertus de Chorceon, S. R. E. Cardinalis.
1210 Gervaſius, Abbas Præmonſtrati & Sagienſis Epiſcopus.
Gervaſius Tillebertienſis, Arelatenſis Regni Polemarchus.
Alexander Neckam, Anglus Theologus.
Adamus Barkingenſis, Anglus Theologus.
Robertus S. Mariani, Autiſſiodorenſis Hiſtoricus.
Arnoldus, Hildelheimenſis Præpoſitus.
Helinandus, Frigidi-Montis Monachus.
Vincentius Cadlubcus, Cracovienſis Epiſcopus.
Innocentius III. Summus Pontifex.
Petrus Vallis-Sarnenſis Monachus.
Simon, Tornacenſis Theologus.
Gualterus, Prior S. Victoris Pariſienſis.
Wernerus, Abbas Sancti Blaſii in Nigra-Sylva.
Petrus de Corbolio, Senonenſis Archiepiſcopus.
Oliverius, Colonienſis Scholaſticus.
Robertus Pullanus, Rothomagenſis Archiepiſcopus.
1220. Honorius III. Papa Romanus.
Antonius de Padua, Ulyſiponenſis Franciſcanus.
Eberardus Bethunienſis in Artheſia.
Præpoſitivus, Pariſienſis Theologus.
Rigordus, Sancti Dionyſii in Francia Clericus.
Guillelmus Brito, Armoricus, cum Rigordo.
1230. Hugo Floreſſienſis, Ordinis Præmonſtratenſis.
Joannes de Abbatis-Villa, Veſontionenſis Archiepiſcopus.
Guillelmus, Andrenſis Cœnobii Abbas.
Petrus de Vineis, Juriſconſultus & Frederici II. Cancellarius.
Germanus II. Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Guillelmus de Podio Laurentii, Hiſtoricus.
Philippus Grevius, Pariſienſis Cancellarius.
Conradus, Abbas Everbakenſis Cœnobii.
Fridericus ſecundus Imperator.
Fabianus, Hugelinus, aliique Auctores Minoritæ.
Cæſarius, Monachus Heiſterbacenſis.
Conradus Marpurgenſis, Ordin. Fratrum Prædicatorum.
Alexander de Villa-Dei, Ord. Minorum.
Adamus Epiſcopus Sylvanectenſis.
1240. Guillelmus, Bituricenſis Diaconus.
Nicephorus Blemmyda, Monach. & Presbyter.
Moneta Cremonenſis, Ord. Fratrum Prædicator.
Alvarus de Lucia & Mendoſa, Miles Calatravæ.
Lucas Tudenſis, in Hiſpania Epiſcopus.
Richardus à Sancto Laurentio, Canonicus Rothomagenſis.
Gualterus Cornutus, Senonenſis Archiep.
Albericus Monachus Trium-Fontium.
Ricarus, Italus, ex Ordine FF. Minorum.
Ægidius Aſſiſias, Ord. FF. Minorum.
Alexander Halenſis, Anglus, ejuſdem Ordinis.
Godefridus, Monachus Sancti Pantaleonis Colonienſis.
Jacobus de Vitriaco, S. R. E. Cardinalis.
Rodericus Semenus, Toletanus Archiepiſcopus.
Joannes Semeca, Præpoſitus Eccleſiæ Halberſtatenſis.
Albertanus, Brixienſis Cauſidicus.
Ægidius, Aureæ-Vallis Monachus.
Guillelmus, Monachus S. Martini Tornacenſis.
Conradus Moguntinus, Archiepiſcopo Epiſcopus Adjutor.
Guillelmus Arvernus, Pariſienſis Epiſc.
Robertus Capito, Lincolnienſis Epiſcopus.
1250. Reinerus Sacconus, Placentinus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Jordanus de Saxonia, Præpoſitus Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Bernardus de Compoſtella, Presbyter & Sacrorum Cuſtos.
Joannes de Deo, Hiſpanus, in Decretis Doctor.
Pantaleo, ex Diacono Presbyter Conſtantinopolit.
Alexius Ariſtinus, Juriſconſultus Græcus.
Matthæus Pariſius, Monachus S. Albani.
Albertus, Abbas Stadenſis, tum Franciſcanus.

1260.

Digitized by Google

Guillelmus de Brocia, Senonenſis Archiepiſcopus.
Benedictus, Maſſilienſis Epiſcopus, poſtea Franciſcanus.
Joannes Gualenſis, ſeu Wallenſis, Anglus.
Gilbertus Tornacenſis, Ord. Fratrum Minorum.
1270. Thomas Bockingam, Oxonienſis Cancellarius.
Joannes de Rupella, Ord. FF. Minorum.
Odo Rigaldus, Rothomagenſis Archiepiſcopus.
Guillelmus Peraldus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Brocardus Argentinenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Guillelmus Tripolitanus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Guillemus de Rubrock, de Ordine Fratrum Minorum 543. cum Guill. Tripolitano.
Gerardus de Fracheto, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Innocentius V. Romanus Pontifex, antea dictus Petrus de Tarentaſia.
Radulfus Bockingus, Ordinis Fratrum Prædicarorum.
Annibal de Annibaldis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Marcus Polus Venetus.
Gaufridus de Belloloco, Ordin. Fratrum Prædicatorum.
Guillelmus Carnotenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes Weccus, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Georgius Acropolita, Magnus Logotheta Conſtantinopolitanus.
Guillelmus de Sanvico, Ordinis Carmelitarum.
Joannes de Qualea, Ord. Fratrum Minorum.
Thomas de Leontino, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Raymundus Martini, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Martinus Polonus, Ord. Fratrum Prædicatorum.
1280. Gerardus Leodienſis, Ordin. Fratrum Prædicatorum.
Balduinus Avelnenſis, Miles.
Georgius Cyprius, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Theodoricus de Apoldia, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Engelbertus, Abbas Admontenſis in Styria.
David de Auguſta Vindelicorum, Ordinis Fratrum Minorum.
S. Gertrudis, Abbatiſſa Cœnobii Helffedani.
S. Mechtildis, Abbatiſſa Ord. D. Benedicti.
Petrus de Alvernia, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Nicolaus de Hanaps, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
1290. Thomas Palmeranus, cognomento Hybernus.
Jacobus, Januenſis Archiepiſcopus, de Voragine dictus.
Joannes Januenſis, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Stephanus de Saligniaco, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Engelardus, Abbas in Lanckaim.
Joannes Peckam, Anglus, Ordinis Fratrum Minorum.
Balduinus, Ninovenſis in Flandria, Hiſtoricus.
Alanus de Inſulis, Ord. Ciſtercienſis.

Guilelmus de Mandagot, Archiepiſcopus Ebredunenſis.
Petrus de Alvernia, Canonicus Pariſienſis.
Joannes Monachus, S. R. E. Cardinalis.
Hayto Armenus, Canonicus Ordinis Præmonſtratenſis.
Guillelmus de Nangiaco, Monachus Sancti Dionyſii.
Joannes Pariſienſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Matthæus, Weſtmonaſterienſis, Ordinis Divi Benedicti.
Nicolaus Trivettus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes de Joinvilla, Miles, Dominus dictæ Urbis.
Joannes de Sancto Geminiano, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Bertrandus de Trilla, Ord. FF. Prædic.
1310. Guillelmus Duranti, Mimatenſis Epiſcopus.
Jacobus de Termis, Abbas Caroliloci.
Guillelmus Major, Andegavenſium Epiſcopus.
Joannes de Friburgo, Oſſunenſis Epiſcopus.
Victor Porchetus de Salvaticis, Carthuſianus.
1320. Joannes de Sancto Victore Pariſienſi.
Jacobus de Lauſanna, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes Vitalis à Furno, S. R. Eccleſiæ Cardinalis.
Philippus Eiſtetenſis in Germania Epiſcopus.
Guillelmus Nottinghamus, Anglus Theologus.
Marinus Sanutus, Patricius Venetus.
Guido Abbas Sancti Dionyſii in Francia.
Joannes Beleth, Theologus Pariſienſis.
Hubertinus de Calali, Ordinis Fratrum Minorum.
Albertinus Muſſatus, Patavinus, Poeta & Hiſtoricus.
Simeon Metaphraſtes, Græcus Hiſtoricus.
Andronicus Conſtantinopolitanus.
Odoricus de Portunaono, Ordinis Fratrum Minorum.
Bernardus Guidonis, Epiſcopus Lodovenſis.
Henricus de Carrero, Ord. FF. Minorum.
1330. Guido Terreni, Epiſcopus Majoricenſis & & Helenenſis.
Guillelmus de Montibus, Canonicus Lincolnienſis.
Philotheus, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Andronicus Sebaſtus, Auctor Græcus.
Thomas de la Moor, Nobilis Anglus.
Monaldus Juſtinopolitanus, Archiepiſcopus Beneventanus.
Alexander de Sancto Elpidio, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Philippus de Monte-Calerio, Ordinis Fratrum Minorum.
Petrus de Palude, Patriarcha Hieroſolymitanus.
Alvarus Pelagius, Ordinis Fratrum Minotum.
Dominicus Grenerius, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Guillelmus Okam, Ordinis Fratrum Minorum.
Theodorus Metochita, magnus Logotheta Conſtantinopolitanus.
Guido de Monte-Rocheri, Theologus Gallus.
Guillelmus de Rubione, Ord. FF. Minorum.
Simon Boraſton, Theologus Anglus.
Henricus de Vvimaria, Ordin. Eremitarum Divi Auguſtini.

Daniel

Digitized by Google

Daniel de Tarviſio, Ordin. Fratrum Minorum.
Rudolfus de Frameinberg., Paſtor in Sucken.
Bernardus Abbas Montis Caſſini, & Cardinalis.
1340. Georgius Pachymeres, Hiſtoricus Græcus.
Joannes Ridvaldus, Anglus, Ordin. Fratrum Minorum.
Richardus de Hampoole, Eremita Presbyter Anglus.
Clemens VI. Romanus Pontifex, antea Petrus Rogerius.
Robertus Covvton, Ord. FF. Minorum.
Ptolomæus Lucenſis, Epiſc. Torcellenſis.
Joannes de Beka, Canonicus Ultrajectenſis.
Ægidius Muiſius, Abbas Sancti Martini Tornacenſis.
Clemens Florentinus, Ordinis Servorum Beatæ Mariæ.
Richardus Ciceſtrenſis, Ordin. D. Benedicti.
Jacobus Folquerii, Ordin. Eremitarum Divi Auguſtini.
Franciſcus Petrarcha, Canonicus Patavinus.
Durandus Campanus, Ordin. Fratrum Minorum.
Joannes Hocſemius, Sancti Lamberti Leodienſis Canonicus.
Nicephorus Gregoras, Hiſtoricus Græcus.
Gregorius Palamas, Theſſalonicenſis Archiepiſcopus.
Theophanes, Nicææ Archiepiſcopus.
Gregorius Acindynus, Theologus Græcus.
Guillelmus de Monte-Laudino, Juriſconſultus Toloſanus.
Nilus, Metropolita Rhodius, hoſtis Latinorum.
Nilus Cabaſilas, Theſſalonicenſis Archiepiſcopus.
Nicolaus Cabaſilas, Theſſalonicenſis Archiepiſcopus.
Bartholomæus Urbinas, Ordin. Eremitarum D. Auguſtini.
1350. Bartholomæus Anglicus, ex Ordine Fratrum Minorum.
Petrus de Paternis, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Thomas de Bradvardina, Ordinis Fratrum Minorum.
Ranulphus Hidgen, Monachus Ciceſtrenſis.
Petrus, Monachus Claravallenſis.
Thomas Stobæus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
1360. Petrus Berchorius, Pictavienſis, Ordinis Divi Benedicti.
Levvoldus de Northovv, Hiſtoricus.
Manuel Calecas, Theologus Græcus.
Matthæus Blaſtares, Juriſconſultus Græcus.
Joannes Cantacuſenus, Imperator Græcus.
Joannes Cypariſſiota, Theologus Græcus.
1370. Philippus Mazerius, Nobilis Venetus.
Gallus, Abbas Aulæ-Regiæ in Bohemia.
Joannes Schadland, Epiſcopus Hildesheimenſis.
Philippus Cabaſſolus, Cavellicenſis Epiſcopus.
Jordanus de Saxonia, Ordin. Eremitarum D. Auguſtini.
Arnaldus Terreni, Presbyter Sacriſta Elnenſis.
Robertus, Epiſcopus Senecenſis in Gallia.
Joannes de Mandeville, Nobilis Anglus.
S. Brigitta, Sveciæ Principiſſa.
Matthias de Cracovia, Theologus.
Nicolaus Oreſmius, Lexovienſis Epiſcopus.
Henricus Rebdorfienſis, Monachus Ordin. D. Benedicti.
Hugolinus Malabranca, Ord. Eremitarum D. Auguſtini.
Albertus Argentinenſis, Hiſtoricus.
Henricus de Arena, Ord. FF. Carmelitarum.
S. Catharina Senenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
1380. Guillelmus Thorne, Monachus Benedictinus.
Philippus Ribolus, Ordin. Fratrum Carmelitarum.
Petrus Queſnel, Ord. FF. Minorum.
Matthæus Ebroicenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Guillelmus Vvodfordus, Ordinis Fratrum Minorum.
Henricus de Balma, Ord. FF. Minorum.
Bartholomæus Albicius, Piſanus, Ordinis Fratrum Minorum.
Raymundus Jordani, Abbas Cellenſis Bituricenſis.
Petrus de Natalibus, Equilinius Epiſcopus.
Petrus de Herentals, Ord. Præmonſtratenſis.
Auguſtinus Aſculanus, Ordinis Eremitarum D. Auguſtini.
Philippus de Leydis Juriſconſultus Belga.
Michael Angrianus, Ord. FF. Carmelit.
Joannes Groſſus, Ord. FF. Carmelitarum.
Joannes Bromiard, Ord. FF. Minorum.
Jacobus Guiſius, Ord. FF. Minorum.
Nicolaus Gorham, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Simon de Cremona, Ordin. Eremitarum Divi Auguſtini.
Guido Ebroicenſis, Ord. Fratrum Prædicatorum.
1390. Joannes de Tambaco, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Henricus de Kington, Canonicus Regularis Divi Auguſtini.
Gerardus de Zurphen, Canonicus Regularis D. Auguſtini.
Gerardus Magnus, Canonicus Regularis Divi Auguſtini.
Henricus Boich, Juriſconſultus.
Nicolaus Eymericus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Jacobus de Teramo, Canonicus Aprutinus.
1400. Radulfus de Rivo, Decanus Tungrenſis.
Joannes Froiſſartus, Canonicus Chimacenſis & Inſulenſis.
Henricus de Langeſtein, Ordin. Eremitarum Divi Auguſtini.
Franciſcus Ximenius, Epiſcopus Helenenſis.
Joannes de Hiſdinio, Ordinis Fratrum Hoſpitalium.
Thomas Anglicus, cognomento Jorgius, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Joannes Rochefort, Anglus Nobilis, Hiſtoricus.
Nicolaus de Briart, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes de Ligniaco, Juriſconſultus Mediolanenſis.
Thomas Abbas S. Andreæ Vercellenſis Ordin. Divi Benedicti.
Hermannus de Leerbek, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
1410. Raynerus Piſanus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Theodoricus de Niem, Presbyter.
Joannes Breviſcoxa, Theologus Pariſienſis.
Joannes Parvi, Ord. FF. Minorum.
Martinus Porræus, Atrebatenſis Epiſcopus.
Hieronymus de Sancta Fide, Medicus.
Jacobus Magnus, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Petrus de Alliaco, S. R. E. Cardinalis.
1420. Nicolaus Dinkelſpuel, Germanus Theologus.
Petrus de Roſenheim, Ord. D. Benedicti.
Petrus de Duiſburgo, Germanus Hiſtoricus.

Gerar-

1430. Raymundus Sebundus, Hiſpanus Theologus.
Antonius Raudenſis, Italus, Ordinis Fratrum Minorum.
Joannes Nider, Germanus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Albertus de Sartiano, Ordinis FF. Minorum.
1440. Franciſcus de Platea, Ordin. Fratrum Minorum.
1450. Maphæus Vegius, Italus, Martini V. Datarius.
Nicolaus de Orbellis, Ord. FF. Minorum.
Joannes Buſchius, Canonicus Regularis Divi Auguſtini.
1460. Catharina Bononienſis de qua ad annum 1370.
Enguerranus Monſtrelet, Nobilis Belga.
Joannes Gobelinus, Pii II. Secretarius.

INDEX EXPLANATORUM
SACRÆ SCRIPTURÆ.
Ex Bellarmino.

In omnem Scripturam.

RABANUS Maurus.
Anſelmus Laudunenſis.
Strabus.
Hugo Cardinalis.
Nicolaus Liranus.
Dionyſius Carthuſianus.
Et noſtro tempore.
Emmanuel sà.
In Geneſim.
Origenes.
S. Joannes Chryſoſtom.
S. Cyrillus Alexandrin.
Eucherius. Procopius.
Beda. Rupertus.
Alphonſus Abulenſis.
Thomas Cajetanus.
Item quaſtion. in Geneſim.
S. Hieronymi. S. Auguſtini.
Theodoreti. Bedæ.
Alcuini.
In primum caput Geneſis ſive in Exameron.
S. Baſilius. S. Ambroſius.
S. Auguſtinus de Geneſi ad litteram & lib. 13. Confeſſionum.
Anaſtaſius Sinaita.
S. Bonaventura.
Joannes Picus.
Et noſtri temporis.
Aloyſius Lipomanus.
Ambroſius Catharinus.
Benedictus Pererius.
Aſcanius Martinengus.
Hieronymus Oleaſter.
Hieronymus Vielmius.
Martinus del Rio.
Ludovicus Yſtella.
Nicolaus Serarius.
In Exodum.
Origenes. Procopius.
Beda.
Rupertus. Abulenſis.
Cajetanus.
Quaſtiones.
Auguſtini. Theodoreti.
Et noſtri temporis.
Lipomanus. Oleaſter.
Pererius.
Ludovicus Yſtella.
In Leviticum.
Origenes. Iſichius.
Procopius. Beda.
Rupertus. Abulenſis.
Radulphus. Cajetanus.
Et Quaſtiones.
Auguſtini, & Theodoreti.
Et Noſtri Temporis.
Petrus Serrarius.
Hieronymus Oleaſter.
In Numeros.
Origenes. Procopius.
Beda. Rupertus.
Abulenſis. Cajetanus.
Et Quaſtiones.
Auguſtini & Theodoreti.
Et noſtri temporis.
Hieronymus. Oleaſter.
In Deuteronomium.
Procopius. Beda.
Rupertus. Abulenſis.
Cajetanus.
Et Quaſtiones.
Auguſtini & Theodoreti.
Et noſtri temporis.
Hieronymus. Oleaſter.
In Joſue.
Origenes.
Procopius. Abulenſis.
Cajetanus.
Et quaſtiones.
Auguſtini.
Et noſtri temporis.
Andreas Maſius.
Coſmus Magallianus.
Nicolaus Serrarius.
In Judices.
Origenis homiliæ.
Auguſtini quæſtiones.
Hugo Victorinus.
Abulenſis. Cajetanus.
In Ruth.
Abulenſis. Cajetanus.
Franciſcus Fevardentius.
Nicolaus Serrarius.
In libros Regum.
Theodoretus.
S. Gregorius in primum Regum.
Angelomus.
Eucherius. Beda.
Hugo Victorinus.
Richardus Victorinus.
Abulenſis. Cajetanus.
In libros Paralipomenon.
Abulenſis. Cajetanus.
In Eſdram.
Beda. Cajetanus.
In Tobiam.
Beda.
Et noſtri temporis.
Nicolaus Serrarius.
In Judith.
Rabanus.
Et noſtri temporis.
Nicolaus Serrarius.
In Eſther.
Thomas Cajetanus.
Et noſtri temporis.
Nicolaus Serrarius.
Franciſcus Fevardentius.
In Job.
Origenes, ſi tamen ſit ejus opus.
Olimpiodori Catena.
S. Gregorius in Moralibus. Beda.
S. Thomas Aquinas, ſi tamen ſit ejus.
Et noſtri temporis.
Franciſcus Titelmannus.
Franciſcus Fevardentius.
Joannes de Pineda.
In Pſalmos.
S. Hilarius.
S. Ambroſius. S Baſilius.
S. Joan. Chryſoſtomus.

S. Hie-

S. Hieronymus. S. Auguſtinus.
Theodoretus. Ruffinus.
Apollinarius. Caſſiodorus.
Remigius. Beda. Ahimo.
Arnobius.
S. Bruno.
Hugo Victorinus.
Euthymius. Rupertus.
Gulielmus Pariſienſis.
S. Thomas in 50. pſalm.
S. Bonaventura.
S. Gregorius, in ſeptem.
Innocentius III. in ſeptem.
S. Bernardus, in pſalmum 90.
Thomas Cajetanus.
Incognitus.
Jacobus de Valentia.
Franciſcus Titelmannus.
Et noſtri temporis.
Auguſtinus Stuchius.
Cornelius Janſenius.
Genebrardus.
Antonius Agellius.
Robertus Bellarminus.
Joannes Laurinius.
In Proverbia.
Salonius. Beda.
Honorius.
Gulielmus Pariſienſis.
Cajetanus.
Et noſtrì temporis.
Cornelius Janſenius.
Theodotus Peltanus.
In Eccleſiaſten.
S. Gregorius Thaumaturgus.
S. Gregorius Nyſſenus.
S. Hieronymus.
Olympiodorus.
Salonius. Alcuinus.
Hugo Victorinus.
Gulielmus Pariſienſis.
S. Bonaventura.
Cajetanus.
Et noſtri temporis.
Franciſcus Titelmannus.
Joannes Laurinius.
In Cantica.
Origenes.
Philo Carpathius.
Gregorius Nyſſenus.
S. Gregorius Papa.
Beda. Angelomus.
Theodoretus.
Ambroſius Ansbertus.
Honorius Auguſtod.
Aponius. S. Bernardus.
S. Thomas.
Ægidius Romanus.
Rupertus Tuitienſis.
Robertus Olkot.
Et noſtri temporis.
Franciſcus Titelmannus.
Ludovicus Legionenſis.
Martinus Delrius.
Joan. à Jeſu Maria Carmelita.
Ludovicus Soto Major.
In Sapientiam.
Robertus Olkot.
Et noſtri temporis.
Cornelius Janſenius.
Joannes Laurinius.
In Eccleſiaſticum.
Robertus Olkot.
Nicolaus de Gorram.
Et noſtri temporis.
Cornelius Janſenius.
In Iſaiam.
Origenes.
S. Baſilius.
S. Hieronymus.
S. Cyrillus.
Procopius.
S. Thomas.
Joachimus Abbas.
Et noſtri temporis.
Adamus Sasbout.
Hector Pintus.
Leo à Caſtro.
Franciſcus Forrerius.
Thadæus ord. ſancti Auguſtini.
In Hieremiam.
S. Hieronymus.
Origenes. Theodoretus.
Alimo.
Joachimus Abbas.
S. Thomas.
Et noſtri temporis.
Chriſtophorus Caſtrius, & Andreas Capella Carthuſianus.
In Threnos Jeremiæ.
Paſchaſius Ratbertus.
Hugo Victorinus.
S. Bonaventura.
Et noſtri temporis.
Antonius Agellius.
Chriſtophor. Caſtrius.
Martinus del Rio.
In Ezechielem.
Origenes.
S. Hieronymus.
Theodoretus.
S. Gregorius Papa.
Richardus Victorinus.
Et noſtri temporis.
Hector Pintus.
Hieronymus Pratus, & Joan. Baptiſta Villalpandus.
In Danielem.
S. Hieronymus.
Theodoretus.
Joachimus Abbas.
Et noſtri temporis.
Benedictus Pererius.
In Prophetas Minores.
S. Hieronymus.
S. Cyrillus.
Theodoretus.
Theophilactus.
Rupertus.
Remigius Antiſſiod.
Hugo Victorinus in duos.
Et noſtri temporis.
Benedictus Arias Montanus, ſed cautè legendus.
Franciſcus Ribera.
Franciſcus Fevardentius in Jonam.
Antonius Guevara in Abacuc.
Joannes Eckius in Aggæum.
In libros Machabæorum. Noſtro tempore.
Nicolaus Serrarius, & Joſephus Stephanus Epiſc. Oriolanus.
In Matthæum.
S. Theophilus Antiochenus.
Origenes. S. Hilarius.
S. Joan. Chryſoſtomus.
S. Hieronymus.
S. Auguſtinus de ſermone Domini in monte, & quæſtiones.
S. Gregorius Nyſſenus in cap. quintum & ſextum.
S. Chromatius in cap. quintum.
Beda. Claudius Scotus.
Theophylactus.
Euthymius.
Chriſtianus Druthmarus.
Rupertus.
S. Anſelmus. S. Thomas.
Alphonſus Abulenſis.
Zacharias Chryſopolitanus.
Gulielmus Pariſienſis.
Richardus de Media Villa.
Cajetanus.
Et noſtri temporis.
Joannes à Lovanio.
Joannes Ferus.
Alphonſus Salmeron.
Paulus Palatius.
Cornelius Janſenius.
Joannes Maldonatus.
Franciſcus Lucas Brugenſis.
Sebaſtianus Barradius.
Joannes de la Haye.
In Marcum.
S. Theophilus Antiochenus.
Beda. Theophilactus.
Zacharias Chryſopolitanus.
Euthymius. Cajetanus.
Et noſtri temporis.
Cornelius Janſenius.
Joannes Maldonatus.
Joannes Suarez.
Sebaſtianus Barradius.
Joannes de la Haye.
Joannes Servius.
In Lucam.
S. Theophilus Antiochenus.
S. Ambroſius Mediolanenſis.
Theophilactus.
Beda. Euthymius.
S. Bonaventura.
S. Bernardus ſuper Miſſus eſt.
Thomas Cajetanus.
Zacharias Chryſopolitanus.
Sebaſtianus Barradius.
Et noſtri temporis.
Dydacus Stella.
Cornelius Janſenius.
Joannes Maldonatus.
Franciſcus Toletus Cardinal.
Joannes de la Haye.
Sebaſtianus Barradius.
In Joannem.
S. Theophilus Antiochenus.
Origenes.
S. Jo: Chryſoſtomus.
S. Auguſtinus.
S. Cyrillus Alexandrin.
Beda. Theophilactus.
Euthymius. Rupertus.
Hugo Victorinus.
S. Thomas.
S. Bonaventura.
Richardus de Media Villa.
Zacha-

Joannes Ferus.
Cornelius Janſenius.
Joannes Maldonatus.
Benedictus Pererius.
Franciſcus Toletus Cardinal.
Sebaſtianus Barrad.
Joannes de la Haye.
In Acta Apoſtolorum.
S. Joannes Chryſoſtom.
Beda. Oecumenius.
Cajetanus.
Et noſtri temporis.
Joannes Gagnæus.
Joannes Laurinius.
Alphonſus Salmeron.
In Paulum, id eſt, in omnes Epiſtolas.
Sancti Ambroſii nomine Commentarius.
S. Joan. Chryſoſt.
Theodoretus.
Primaſius.
Beda. Sedulius.
Haymo.
Theophilactus.
Oecumenius.
Radulphus Flaviacenſis.
S. Anſelmus, ſeu potius,
Hervæus. Bruno.
Petrus Lombardus.
Hugo Victorinus.
S. Thomas Aquinas.
Gregorius de Arimino.
Thomas Cajetanus.
Et noſtri temporis.
Ambroſius Catharinus.
Joannes Gagnæus.
Benedictus Juſtinianus.

Et noſtri temporis.
Dominicus à Soto.
Adamus Sasbout.
Franciſcus Titelmannus.
Jacobus Sadoletus.
Franciſcus Toletus Cardinal.
In Epiſtolam ad Galatas.
S. Hieronymus.
S. Auguſtinus.
Et noſtri temporis.
Adamus Sasbout.
In Epiſtolam ad Epheſios.
S. Hieronymus.
Et noſtri temporis.
Adamus Sasbout.
In Epiſtol. ad Coloſſ. & Philipp.
Adamus Sasbout.
In priorem ad Timotheum.
Joannes à Lovanio.
Adamus Sasbout.
Ludovicus Soto Major.
Claudius Eſpencæus, ſed hic cautè legendus.
In poſteriorem ad Timotheum.
Adamus Sasbout.
Ludovicus Soto Major.
In Epiſtolam ad Titum.
S. Hieronymus. Adamus Sasbout.
Ludovicus Soto Major.
In Epiſtolam ad Philemonem.
S. Hieronymus.
Et noſtri temporis.
Franciſcus Fevardentius.
In Epiſtolam ad Hebræos.
Adamus Sasbout.
Ludovicus Tena.
In Epiſtolas Canonicas.
Clemens Alexandrin.

Oecumenius. Cajetanus.
Et noſtri temporis.
Joannes Gagnæus.
Nicolaus Serrarius.
In Epiſt. S. Jacobi.
Gregorius de Arimino.
In priorem S. Petri.
Joannes à Lovanio.
Franciſcus Fevardent.
Joannes Lorinus.
In poſteriorem S. Petri.
Adamus Sasbout.
Franciſcus Fevardent.
Joannes Lorinus.
In primam S. Joannis.
S. Auguſtinus.
Et noſtri temporis.
Joannes à Lovanio.
Joannes Lorinus.
In Epiſtolam Judæ.
Adamus Sasbout.
In Apocalypſim.
S. Victorinus Martyr.
Andreas Cæſarienſis.
Primaſius. Beda.
Haymo.
Ambroſius Anſbertus.
Richardus Victorinus.
Oecumenius.
Anſelmus.
Arethas.
Rupertus.
Joachimus Abbas.
Et noſtri temporis.
Cælius Pannonius.
Joannes Gagnæus.
Benedictus Pererius.
Franciſcus Ribera.
Blaſius Viegas.

I N D E X E O R U M,

Qui Scripſerunt adverſus Hæreticos.

SAnctus Ignatius contra Simonem Magum, Menandrum, Ebionem, & alios.
Sanctus Irenæus contra Valentinum, & alios plurimos, qui uſque ad ſuum tempus Eccleſiam impugnarunt.
Tertullianus contra Marcionem, & alios ſui temporis.
S. Cyprianus Carthaginenſis contra Novatianos.
S. Athanaſius Alexandrinus.
S. Gregorius Bæticus.
S. Phebadius Agennenſis.
S. Hilarius Pictavienſis.
Lucifer Calaritan.
— *Contra Arianos.*
S. Pacianus Barchinonenſis, contra Novatianos.
S. Optatus Milevitanus contra Donatiſtas.
Titus Boſtrenus contra Manichæos.
S. Baſilius Magnus contra Eunomium.
S. Gregorius Nazianzen. contra Arianos, & Eunomianos.
S. Epiphanius Cyprius, contra omnes hæreſes.
S. Ambroſius Mediolanenſis contra Arianos.
S. Philaſtrius contra omnes hæreſes.
S. Hieronymus contra Origenem, Jovinianum, Helvidium, Vigilantium, Pelagium.
Theophilus Alexandrinus contra Origenem.
S. Auguſtinus contra Manichæos, Arianos, Donatiſtas, Pelagianos, Joviniſtas.
S. Innocentius Papa contra Pelagianos.
S. Cirillus Alexand. contra Neſtorium.
Theodoretus Cyri contra omnes hæret.
Joannes Caſſianus contra Eutychianos.
Vincentius Lirinenſis contra omnes, ſed breviſſimè.
S. Leo Papa contra Neſtorium, Eutychem, & Priſcillianum.
S. Proſper Aquitanus contra Pelagianos, & Semipelagianos.
S. Fulgentius Ruſpenſis contra Arianos, & Pelagianos.
Petrus Diaconus contra eoſdem.
Jo: Maxentius contra Semipelagianos.
S. Sophronius Hieroſolymitanus contra Monothelitas.
S. Maximus Martyr contra Monothelitas.
S. Ildephonſus Toletanus contra negantes Virginitatem B. M.
S. Joannes Damaſcenus contra Iconomachos.
S. Theodorus Studites contra eoſdem.

Theorianus Græcus contra errores Armenorum.
Humbertus Cardin. contra errores Græcorum.
Lanfrancus cantuarienſis. }
Guitmundus Averſanus. } *Contr. Berengar.*
Algerus Scholaſticus. }
S. Anſelmus Cantuarienſis contra errores Græcorum.
S. Bernardus Abbas contra Petrum Abailardum, & Gilbertum & Henricianos, & Petrobruſianos.
Petrus Cluniacenſis contra eoſdem Petrobruſianos.
Hugo Etherianus contra Græcos.
S. Tomas Aquinas contra Græcos, & contra impugnantes ordines religioſos.
S. Bonaventura contra eoſdem.
Pelagius Alvarus contra Marſilium de Padua, & alios impugnantes Pontificiam poteſtatem.
Guido Carmelita contra omnes hæreſes.
Thomas Valdenſis contra Joannem Wiclephum.
Beſſarion Cardin. contra Græcos.
Georgius, ſive Gennadius Scolarius contra Græcos.
Joannes de Turrecremata contra impugnantes Pontificis poteſtatem.
Æneas Sylvius contra Joannem Hus, & Huſſitas.
Sylveſter Prieras. }
Joannes Eckius. }
Thomas Cajetanus. }
Thomas Morus. }
Joannes Roffenſis. } *Contra Lutheranos.*
Joannes Faber. }
Joannes Cochlæus. }
Dominicus Sotus. }
Ambroſius Catharinus. }
Jacobus Latomus.
Joannes Driedo.
Hos ſequuti ſunt innumerabiles, qui noſtro tempore contra præſentes ſeculi hæreſes ſcriptis libris dimicaverunt, & dimicant.

INDEX THEOLOGORUM

Scholaſticorum.

Petrus Lombardus.
Gulielmus Antiſſiodorenſis.
Gulielmus Pariſienſis.
Alexander Halenſis.
Vincentius Bellovacenſis.
Albertus Magnus.
S. Thomas de Aquino.
S. Bonaventura Cardin.
Petrus de Tarantaſia.
Innocentius V.
Udalricus Argentinenſis.
Rupertus à Ruſſia.
Ægidius Romanus.
Richardus de Media Villa.
Henricus de Gandavo.
Joannes Pariſienſis.
Joannes Duns Scotus.
Auguſtinus de Ancona.
Petrus Aureolus.
Antonius Andreæ.
Durandus de Sancto Pontiano.
Hervæus Natalis Brito.
Franciſcus Mayronis.
Gulielmus Okam.
Monaldus Dalmata.
Nicolaus Liranus. Pelagius Alvarus.
Petrus Paludanus.
Guido Carmelita.
Adamus Goddamus.
Joannes de Bachone.
Robertus Olkot.
Gregorius Ariminenſis.
Thomas Argentinenſis.
Richardus Armachanus.
Nicolaus de Gorram.
Alphonſus Vargas.
Henricus de Haſſia.
Joannes Capreolus.
Petrus Aliacenſis Cardinalis.
Joannes Gerſon.
Thomas Valdenſis.
Auguſtinus de Roma.
Joannes de Capiſtrano.
Joannes Baſſolius.
Joannes de Turrecremata Card.
Nicolaus de Cuſa Cardinalis.
Dionyſius Carthuſianus.
Gabriel Biel.
Marſilius ab Ingen.
Joannes Picus Mirandulanus.
Thomas Cajetanus Cadinalis.
Jacobus Almainus.
Joannes Major.
Franciſcus Ferrarienſis.
Sylveſter Prieras.
Hadrianus Papa.
Franciſcus Lychetus.
Conradus Coellum.
Franciſcus Victoria.
Dominicus Sotus.

INDEX COLLECTORUM,

& Expoſitorum ſacrorum Canonum.

Dionyſius Exiguus.
Martinus Bracarenſis.
Creſconius.
Iſidorus Hiſpalenſis.
Burchardus Vormacienſis.
Ivo Carnotenſis.
Gratianus.
Innocentius IV. Papa.
S. Raymundus de Pennaforti.
Henricus Hoſtienſis.
Guido Papa.
Udalricus de Argentina.
Gulielmus Durantes ſpeculator.
Guido Archidiaconus.
Dinus Mugellanus.
Monaldus.
Joannes Andreas.
Petrus Bertrandus.
Joannes Calderinus.
Baldus Peruſinus.
Petrus de Ancharano.
Antonius de Butrio.
Franciſcus Zabarella.
Andreas Barbatius.
Joannes de Imola.
Joannes de Anania, Archidiacon.
Nicolaus Abbas Panormitanus.
S. Antoninus Florentinus.
Joannes de Turrecremata.
Alexander Tartagnius, de Imola.
Felinus Sandeus.
Dominicus Jacobatius.
Martinus Navarrus.

Sanctus Raymundus de Penna-Forti.
S. Antoninus Florentinus.
Aſteſanus Aſtenſis.
Bartholomæus Piſanus.
Pacificus, auctor Pacificæ ſummæ.
Angelus de Clavaſio.
Baptiſta Trovamala, auctor Roſellæ.
Thomas Cajetanus.
Jo: Tabienſis. Sylveſter Prieras.
Alexander de Arioſtis.
Bartholomæus Fumus, auctor Armillæ.
Martinus Navarrus.

INDEX ORATORUM

Chriſtianorum.

Origenes.
S. Cyprianus.
S. Athanaſius.
S. Baſilius.
S. Ephrem.
S. Gregorius Nazianz.
S. Ambroſius.
S. Gregorius Nyſſenus.
S. Gaudentius.
S. Joan. Chryſoſtomus.
S. Maximus. S. Auguſtinus.
S. Eucherius.
S. Petrus Chryſologus.
S. Leo Papa.
S. Valerianus.
S. Gregorius Papa.
S. Sophronius Hieroſolymitanus.
S. Eligius Epiſcopus.
S. Ildephonſus. S. Beda.
S. Joan. Damaſcenus.
S. Theodorus Studites.
Haymo Alberſtatenſis.
Leo IX. Papa.
Petrus Damiani.
Ivo Carnotenſis.
Hildebertus Turonen.
S. Bernardus.
Hugo Victorinus.
Richardus Victorinus.
Innocentius III. Papa.
S. Antonius de Padua.
Gulielmus Pariſienſis.
Jacobus à Vitriaco.
S. Thomas.
S. Bonaventura.
Joannes Taulerus.
S. Vincentius.
S. Bernardinus.
Æneas Sylvius. Pius II.
B. Laurentius Juſtinianus.
Beſſarion Nicænus.
Ambroſius Camaldul.

INDEX POETARUM

Sacrorum.

HEBRÆI.

Moſes qui lib. Job.
David qui Pſalmos omnes.
Salomon, qui Cantica Canticorum.
Hieremias, qui Threnos vario carminum genere conſcripſerunt.

CHRISTIANI.

S. Cyprianus. Lactantius.
Juvencus. S. Hilarius.
C. Marius Victorinus.
S. Gregorius Nazianzenus.
S. Damaſus.
S. Ambroſius.
Aur. Prudentius.
Auſonius. S. Paulinus.
Syneſius. Sedulius.
Sidonius Apollinaris.
S. Proſper.
Hilarius Arelatenſis.
Alcimus Avitus.
Boetius Severinus.
Venantius Fortunatus.
Paulus Diaconus.
Theodulphus.
Rabanus.
Petrus Damiani.
Hildebertus.
Gothefridus Viterbienſis.
Franciſcus Petrarcha.
Robertus Gaguinus.
M. Ant. Sabellicus.
Jacobus Wimpheling.
Baptiſta Mantuanus.
Joannes Picus.
Jacobus Sanazarius.
Thomas Morus.
Ambroſius Camaldul.
Marſilius Ficinus.

INDEX HISTORICORUM

Eccleſiaſticorum, omiſſis Scriptoribus ſacris.

Joſephus Hebræus.
Egeſippus.
Julius Africanus.
Euſebius Cæſarienſis.
Ruffinus Aquileienſis.
Paulus Oroſius. Palladius.
Severus Sulpitius.
Theodoretus. Socrates.
Sozomenus.
Victor Uticenſis.
Caſſiodorus.
Dacius Mediolanenſis.
Evagrius Scholaſticus.
Gregorius Turonicus.
Beda venerabilis.
Paulus Diaconus.
Eginarthus. Freculphus.
Nicetas David.
Luitprandus.
Vvitichindus.
Frodoardus.
Glaber Rodulphus.
Georgius Cedrenus.
Joannes Curopalates.
Ingulphus Abbas.
Jo: Zonaras.
Wilelmus Malmesburienſis.
Henricus Utidonenſis.
Petrus Comeſtor.
Otho Friſingenſis.
Gulielmus Tyrius.
Helmoldus Buſſonienſis.
Gulielmus Neubrugenſis.
Rogerus de Hoveden.
Nicetas Choniates.
Conradus Abbas Urſpergenſis.
Honorius Auguſtodunenſis.
Jacobus à Vitriaco.
Matthæus Paris, ſive Pariſienſis.
Vincentius Bellovacenſis.
Nicephorus Calliſtus.
Nicephorus Gregoras.
Jo: Villanus.
Flavius Blondus.
S. Antoninus Florentinus.
Æneas Sylvius.
Laonicus Chalcondyla.
Baptiſta Platina.
Antonius Bonfinius.
Robertus Gaguinus.
M. Ant. Sabellicus.
Jo: Philippus Bergomenſis.
Joannes Nauclerus.
Albertus Krantzius.
Jacobus Wimpheling.
Joan. Trithemius.
Hector Boethius.

Et noſtro tempore.

Cæſar Baronius Congregationis Oratorii Presbyter, & poſtea Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, incredibili labore, & diligentia hiſtoriam Eccleſiaſticam univerſam ab adventu Domini uſque ad annum 1200. tomis duodecim comprendit.

INDEX CHRONOLOGORUM.

Euſebius Cæſarienſis ſcripſit tempora ab orbe condito uſque ad annum Domini 330.
S. Hieronymus continuavit uſque ad annum 381.
S. Proſper continuavit uſque ad annum 448.
Caſſiodorus perduxit ad ann. 519.
Marcellinus Comes ad ann. 525.
S. Iſidorus Hiſpalenſis ad annum 625.
Beda venerabilis ad annum 725.
Nicephorus Conſtantinopolitanus ad annum 842.
Ado Viennenſis ad annum 879.
Rhegino Abbas ad annum 905.
Hermannus Contractus ad annum Domini 1050.
Lambertus Schaphnaburgenſis ad annum 1077.
Marianus Scotus ad annum 1083.
Leo Hoſtienſis ad annum 1087.
Bertholdus Conſtantienſis ad ann. 1100.
Sigebertus Gemblacenſis ad ann. 1112.
Henricus Samerius. / Jacobus Gordanus. / Auguſtinus. / Torniellus. — Ab Orbe condito uſque ad Adventum Chriſti.
Gothefridus Viterbienſis ad annum 1185.
Dodechinus continuator Mariani ad annum 1200.
Robertus de Monte continuator Sigeberti ad annum 1212.
Martinus Polonus ad annum 1285.
Siffridus Presbyter ad ann. 1307.
Matthæus Palmerius ad ann. 1449.
Matthias Palmerius ad ann. 1481.
Vvernerus auctor Faſciculi temporum, ad annum 1484.
Joannes Nauclerus ad ann. 1500.
Joannes Linturius, continuator Vverneri, ad annum 1514.
Paulus Langius ad annum 1515.
Alexander Scultetus ad annum 1541.
Gilbertus Genebrardus ad annum 1566.
Onuphrius Panvinius ad ann. 1570.
Gerardus Mercator ad ann. 1577.
Robertus Bellarminus ab orbe condito ad annum Domini 1612.

INDEX PIORUM

Libellorum.

Martyrium S. Andreæ.
Martyrium S. Cypriani.
Vita Sancti Antonii per Athanaſium.
Vitæ Sanctorum Pauli, Hilarionis, Malchi, & Paulæ per Hieronymum.
Vita S. Gregorii Thaumaturgi per Gregorium Niſſenum.
Ephrem Syri tractatus.
Lauſiaca hiſtoria Palladii.
Vita S. Martini per Sulpitium.
Confeſſiones S. Auguſtini.
Hiſtoria Religioſa Theodoreti.
Collationes Joan. Caſſiani.
Scala Joannis Climaci.
De gloria Martyrum, & Confeſſorum Gregorii Turonici.
Dialogi ſancti Gregorii Papæ.
Pratum ſpirituale Joannis Moſci.
Vita B. Columbani per Jonam.
Vita ſancti Joannis Eleemoſynarii per Leontium.
Vitæ ſanctorum per Bedam.
Vita Barlaam, & Joſaphat per Joannem Damaſcenum.
Vita ſancti Suitberti per Ludgerum, & Marcellinum.
Vita S. Gregorii per Jo: Diaconum.
Contemplationes Idiotæ.

Vita ſancti Bernardi, per Guilelmum, & alios.
De contemptu mundi, Innocentius III.

Thomæ Cantipratenſis.
Opuſcula S. Bonaventuræ.
Opuſcula Henrici Suſonis.

Thomæ de Kempis, ſive potius Joannis de Gerſon.
Tractatus de vita ſpirituali S. Vincentii.

QUINTA OBSERVATIO
AUCTORIS DISSERTATIONIS HISTORICÆ.

Exemplum quoque Bellarmini Cardinalis ſequuti Varios Indices, ad majorem, ut ipſe loquitur Lectorum commoditatem, ſubjiciemus, ſervata in omnibus Alphabetica nominum ſerie, quæ mihi primas ſemper obtinere videtur.

Ex quibus tamen priores decem omittimus, ne bis exſcriberentur, alphabetico Labbeano nempe ordine, & prout ſunt in Bellarmino. Congruentius autem viſum fuit eos, prout à Bellarmino exarati ſunt, hic exſcribere.

UNDECIMUS INDEX
EORUM,
QUI EPISTOLAS SCRIPSERUNT.

Alexander III. Papa.
Arnulſus Lexov. Ep.
S. Ambroſius Med. Arch.
S. Anſelmus Cant.
S. Auguſtinus Ep.
S. Athanaſius Patr.
S. Baſilius Arch.
S. Bernardus.
S. Clemens I. Papa.
Clemens IV. Papa.
S. Cornelius Papa.
S. Cyprianus Ep.
S. Dionyſius Alex.
S. Dionyſ. Areop.
S. Deſiderius Cad. Ep.
Ennodius Ticini Ep.
Gofridus Vindoc.
S. Gregorius Naz.
S. Gregorius I. Papa.
Gregorius VII Papa.
Hadrianus I. Papa.
S. Jacobus Apoſtolus.
S. Ignatius Martyr.
Innocentius I. Papa.
Innocentius III. Papa.
S. Joannes Apoſtolus.
S. Joannes Chryſoſtomus.
Joannes Sariſberienſis.
Iſidorus Peluſiota.
S. Judas Apoſtolus.
Ivo ſive Yvo Carnotenſis.
Lanfrancus Cant.
Lupus Ferrarienſis.
Nicolaus Clarævall.
S. Nilus Monachus.
S. Paulus Apoſtolus.
Petrus Bleſenſis.
Petrus Cellenſis.
Petrus Cluniacenſis.
S. Proclus Patr. Conſt.
S. Polycarpus.
Ruricius Lemov. Ep.
Sidonius Apollinaris.
Theodorus Studita.

DUODECIMUS INDEX
ROMANORUM PONTIFICUM,
Cardinalium, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Principum, &c.

Romani Pontifices.

SAnctus Clemens I.
S. Clemens IV.
Cornelius.
Damaſus I.
Gelaſius I.
Gregorius I.
Gregorius II.
Gregorius III.
Gregorius VII.
Hadrianus I.
Hadrianus VI.
Innocentius III.
Innocentius IV.
Innocentius V.
Leo I.
Leo IX.
Linus.
Nicolaus I.
S. Petrus.
Pius II.
Sixtus II.
Sixtus III.

S. R. E. Cardinales.

Ægidius Romanus, ut quidam volunt.
Anaſtaſius S.R.E. Bibliothecarius.
Arator S.R.E. Subdiaconus.
Beſſarion S. Bonaventura.
Bruno Aſtenſis.
Dominicus Jacobatius.
Franciſcus de Zabarellis.
Gofridus Vindocinenſis.
Henricus Oſtienſis.
Hugo de Sancto Caro.
Humbertus.
Jacobus de Vitriaco.
Jo: S.R.E. Diaconus.
Joannes de Turrecremata.
Leo Oſtienſis.
Nicolaus Panormitanus.
Nicolaus de Cuſa.
Paſchaſius Diaconus.
Petrus de Alliaco.
Petrus Bertrandus.
Petrus Damiani.
Ruſticus Diaconus.

Patriarchæ.

Ægidius Columna P. Bituricenſis.
Anaſtaſius Sinaita P. Antiochenus.
S. Athanaſius P. Alex.
Beſſarion P. Conſt.
S. Cyrillus P. Alex.
S. Cyrillus P. Hieroſ.
Dionyſius P. Alex.
Evagrius P. Ant.
Georgius Scholaſticus, ſeu Gennadius P. Conſt.
S. Germanus P. Conſt.
S. Gregorius Naz. A. Conſt.
Heſychius P. Hieroſ.
S. Ignatius P. Antiochenus.
S. Jo: Chryſoſtomus A. Conſt.
Jo: Jejunator P. Conſt.
S. Laurentius Juſtinianus P. Venetiarum.
Paulinus P. Aquil.
S. Nicephorus P. Conſt.
Petrus Paludanus P. Hieroſolymitanus.
Photius P. Conſt.
S. Proclus Arch. Conſt.
S. Sophronius P. Hier.
Theodorus Balſamon P. Antiochenus.
Theophilus P. Alex.
Theophilus P. Ant.

Archiepiſcopi.

Ado Arch. Viennenſis.
Alfonſus Vargas A. Hiſpalenſis.
Amalarius A. Trevirenſis.
S. Ambroſius A. Mediolanenſis.
Ambroſius Catharinus A. Compſanus.
Andreas Cæſar. A.
S. Anſelmus Cant. Arch.
S. Antoninus A. Florentinus.
Auguſtinus de Roma A. Nazarenus.
S. Avitus A. Viennenſis.
S. Baſilius A. Cæſarienſis.
S. Cæſarius A. Arelatenſis.
S. Chromatius A. Aquilejenſis.
S. Cyprianus A. Carthaginenſis.
Datius A. Med.
S. Edmundus A. Cant.
S. Eucherius A. Lugd.
Euſebius A. Cæſar.
Gelaſius A. Cæſar.
S. Gregorius A. Turonenſis.
Guilelmus A. Tyrius.
Henr. de Kalteiſen A. Cæſarienſis.
S. Hilarius A. Arel.
Hildebertus A. Turonenſis & Cenomanenſis.
Hincmarus A. Rhemenſis.
S. Ildefonſus A. Toletanus.
S. Irenæus A. Lugd.
S. Iſidorus A. Hiſp.
Julianus A. Tol.
Lanfranchus A. Cant.
S. Martinus A. Brac.
Martinus Polonus A. Gneſnenſis.
Nicolaus Cabaſilas A. Theſſalonicæ.
Nicolaus Tudeſchus A. Panormitanus.
Petrus Aureolus A. Aquiſextienſis.
Petrus Chryſologus A. Ravennas.
S. Polycarpus Smirnæ A.
Rabanus Maurus A. Moguntinus.
Richardus A. Armacanus.
Theophylactus A. Bulgariæ.

Epiſcopi.

Adelmannus Ep. Brixianus.
Adelmus Ep. Schireburgenſis.
Albertus Magnus Ep. Ratiſponenſis.
Alfonſus Toſtatus Ep. Abulenſis.
Alvarus Pelagius Ep. Silvenſis.
Amphilochius Ep. Iconienſis.
Anaſtaſius Ep. Nicenus.
Anſelmus Ep. Lucenſis.
Apollinaris Ep. Laodicenus in Syria.
Arnulfus Ep. Lexovii.
Aſterius Ep. Amaſeæ.
S. Aug. Ep. Hipponenſis.
Barlaamus Ep. Hieracenſis in Calabria.
Baſilius Ep. Seleuciæ.
Bruno Ep. Signinus.
Bruno Ep. Herbipolis.
Cerealis Ep. Caſtulenſis.
Claudius Ep. Taurini.
Deſiderius Ep. Cadurcenſis.
Diadochus Ep. Photices.
Dionyſius Ep. Pariſienſis.
Durandus à S. Portiano, Ep. ex Anicienſi Meldenſis.
Durandus Ep. Leodii.
S. Eligius Ep. Noviom.
Ennodius Ep. Ticini.
S. Epiphanius Ep. Conſtantiæ, ſeu Salaminæ in Cypro.
Euſebius Ep. Emeſæ.
Fauſtus Ep. Rejenſis.
Freculfus Ep. Lexovii.
Fulbertus Ep. Carnot.
S. Fulgentius Ep. Ruſpenſis in Africa.
S. Gaudentius Ep. Brixiæ.
Gregorius Bæticus Ep. Eliberitanus.
Gregorius Ep. Nyſſenus.
Gregorius Thaumaturgus Ep. Neocæſarienſis.
Guido Ep. Elnenſis.
Guitmundus Ep. Averſæ.
Guillelmus ex Antiſſiodorenſi Ep. Pariſienſis.
Guillelmus Arvernus Ep. Pariſienſis III.
Guillelmus Durantes Ep. Mimatenſis.

Halit-

Jacobus Perez de Valentia Epiſc. Chriſopolitanus.
Idacius Ep. Aquiflautienſis.
Joannes Faber Ep. Viennenſis.
Jo: Fiſcherus Ep. Roffenſis.
Jo: Sarisberienſis Ep. Carnotenſis.
Jonas Ep. Aurel.
Junilius Ep. Africanus.
Juſtus Ep. Orgeliranus.
Leontius Ep. Neapoleos in Cypro.
Lucifer Ep. Calaritanus.
Ludgerus Ep. Monaſt.
Liutprandus Ep. Cremonæ.
S. Martialis Ep. Lem.
S. Maximus Ep. Taurini.
Melito Ep. Sardenſis.
Methodius Ep. Patarenſis.
Moiſes Barcepha Ep. Syrus.
Odo Ep. Cameracenſis.
S. Optatus Ep. Milev.
Otto Ep. Friſingenſis.
S. Pacianus Ep. Barcinonenſis.
Palladius Ep. Helenopolitanus.
S. Paulinus Ep. Nolæ.
Paulus Ep. Burgenſis.
Paulus Ep. Foroſempronienſis.
Petrus Ep. Carnot.
Petrus Lombardus Ep. Pariſienſis.
Philaſtrius Ep. Brixiæ.
Philo Ep. Carpathius.
Phœbadius Ep. Aginni.
Primaſius Ep. Adrumeti.
Ruricius Ep. Lem.
Salonius Epiſcopus.
Sedulius Ep. Scotus.
Serapion Ep. Thmueos.
Severianus Ep. Gabalorum.
Sidonius Apollinaris Ep. Arvernor.
Stephanus Ep. Æduenſis.
Syneſius Ep. Ptol.
Theodoretus Ep. Cyri.
Theodulphus Ep. Aurelian.
Thomas Cantipratanus Ep. Suffraganeus Cameracenſis.

Victor Ep. Capuanus.
Victor Ep. Tunnenſis.
Victor Ep. Uticenſis.
Victor. Ep. Petabonienſis, non Pictavienſis.
Vigilius Ep. Thapſenſis.
Yvo Ep. Carnotenſis.
S. Zeno Ep. Veronæ.

Presbyteri, Diaconi, Decani Canonici, Archidiaconi, Scholaſtici, &c.

Adamus Bremenſis Canonicus.
Albertus Crantzius.
Algerus Scholaſticus Leodienſis.
Amalarius Eccleſiæ Metenſis Diaconus.
Anſelmus Laudunenſis Scholaſticus.
Bertoldus Presbyter Conſtantienſis.
Claudianus Mamertus Presbyter.
Clemens Alex. Presbyter.
Dorotheus Tyrius Presbyter.
Dracontius Presbyter.
Dungalus Diaconus.
Eberardus Altahenſis Archidiaconus.
S. Ephrem Diaconus.
Fauſtinus Diaconus.
Ferrandus Diaconus.
Frodoardus Presbyter.
Franciſcus Petrarcha Can. Patavinus.
Gennadius Maſſilienſis Presbyter.
Georgius Piſides Diaconus Eccleſiæ Conſt.
Georgius Protoſyncellus.
Guido de Bayſio Archidiaconus.
Helmoldus Buthonienſis Canonicus.
Henricus de Gandavo ſeu Mudanus, Archidiaconus Tornacenſis.

...byter.
Jo: Gerſon Cancellarius Eccleſiæ Pariſ.
Jo: Cochlæus Canonicus.
Jo: Echius Canonicus.
Jo: Nauclerus Præpoſitus Tubingenſis.
Jo: de Polemar Archidiaconus.
Juvencus Presbyter.
Liberatus Diaconus.
Lucianus Presbyter.
Origenes Presbyter.
Paulus Diaconus Aquilejenſis.
Paulus Oroſius Presbyter.
Petrus Bleſenſis Archid. Bathoniæ.
Petrus Comeſtor Decanus Trecenſis.
Petrus Diaconus.
Radevicus Canonicus Friſingenſis.
Ruffinus Presbyter Aquilejenſis.
Salvianus Maſſilienſis Presbyter.
Sedulius Presbyter.
Severus Sulpitius Presbyter.
Siffridus Miſnenſis Presbyter.
Tertullianus Carthaginenſis Presbyter.

Imperatores, Reges, Principes, Conſulares, &c.

Auſonius Conſularis.
Boethius Conſularis.
Caſſiodorus Conſularis.
Conſtantinus Magnus Imperator Romanorum.
David Rex.
Joannes Picus Concordiæ Comes, & Mirandulæ Dominus.
Jo: Franciſcus ejus nepos.
Leo Sapiens Imp. Conſt.
S. Paulinus Conſularis.
Salomon Rex.
Thomas Morus Martyr, Cancellarius Angliæ.

XIII. INDEX

Ordinum Religioſorum.

Auguſtiniani Canonici.

Sanctus Auguſtinus, quem Eremitæ ſibi vindicare moliuntur.
Gabriel Biel.
Guillelmus Neubrigenſis.
Hugo Victorinus.
Jacobus de Vitriaco.
Joannes Pariſienſis.
Joannes Ruisbrochius.
Laurentius Juſtinianus.
Martinus Navarrus.
Raymundus Jordanus Idiotæ cognomine clariſſimus.
Richardus Victorinus.
Thomas à Kempis.
Yvo, è Præpoſito S. Quintini Bellovacenſis, Ep. Carnotenſis.

Auguſtiniani Eremitæ.

Ægidius Columna.
Alfonſus Vargas.
S. Auguſtinus.
Auguſtinus de Roma.
Auguſtinus Triumphus.
Gregorius Ariminenſis.
Jacobus Perez de Valentia.
Jacobus Philippus Foreſtus Bergomas.
Simon de Caſſia.
Thomas de Argentina.

Hunc verò Catalogum Scriptorum Auguſtinianorum Eremitarum, imò & Sanctorum, auctiorem tibi exhibere licuiſſet, ſi vel tenuiſſima rationis aut ullius probabilitatis umbra in Philippi Elſſii Bruxellenſis Encomiaſtico Auguſtiniano, ſimilibuſque, quos citare ſolet, ſcriptoribus appareret, dum inter Mona-

Monachos atque Eremitas ſuos recenſere non veretur S. Adelardum Corbeienſem in Gallia Abbatem, S. Agnellum, Albinum Flaccum, Alcuinum, Amadæum Sabaudiæ Ducem I. ac deinde Felicem V. Antipapam , Amandum Abbarem Lirinenſem qui obierit an. 420. Anaſtaſios S. Maximi Martyris ſocios, S. Antoninum qui Pamiæ colitur, S. Arnulfum Epiſcopum Merenſem, S. Arrhuagum Gothum filium Recaredi Regis Hiſpaniæ, S. Atralam Abbatem Bobienſem, S. Auream Virginem, S. Baldericum, S. Balſridum, Bernardinum de Roſergio Arch. Toloſanum, S. Cæſariam ejuſque fratrem S. Cæſarium Arelatenſem Archiepiſcopum , S. Capraſium, Clementem Britannum primum in Univerſitate Pariſienſi Theologiæ Profeſſorem circa annum 700. qui etiam vocatur B. Claudius, coliturque 20. Martii , S. Columbanum atque Columbam Hibernos, S. Eloquium Abbatem Latinianenſem , S. Eucherium Arch. Lugdunenſem , S. Eugendum, Eugipium, Evodium Uzalenſem Ep. S. Euſtaſium Abbatem Luxovienſem, S. Eutropium Epiſcopum Arauſicanum, eum ipſum qui ſcripſit Epitomen Hiſtoriæ Romanæ ab Urbe condita uſque ad Joviani (ſic enim ſcribendum) mortem, Fauſtum Rejenſem Epiſcopum , quem ait à S. Fulgentio emendatum errorem deſeruiſſe, S. Franciſcum Aſſiſiatem Minorum Fundatorem, S. Fulgentium, S. Furſeum , S. Gallum , S. Gelaſium I. Papam , S. Genovefam Virginem Lutetiæ Patronam , S. Germanum Antiſſiodorenſem Antiſtitem à B. Amatore deceſſore ſuo S. P. Auguſtini euculla & cinctorio donatum, S. Germanum Pariſienſem Epiſcopum , Gildam Badonicum , S. Guacterium ſeu Gualterum in Lemovicenſi territorio, Guillelmum Durantem ſpeculatorem dictum Mimatenſem Ep. quem dicit confundi cum Guillelmo de S. Portiano Meldenſi Epiſcopo, Durandum dicere volebat Ord. Dominicani, S. Guillelmum Ducem Aquitaniæ & Comitem Pictavienſem Philippi IV. Hiſpaniarum Regis avum, Hectorem Ferrandum, Hermolaum Barbarum, S. Hilarium Arelatenſem Archiep. diſcipulum S. Auguſtini una cum Proſpero ſcriptore epiſtolæ, quæ extat adverſus reliquias Pelagianorum, S. Honoratum ejuſdem Urbis Antiſtitem qui obierit anno 445. Junilium Epiſcopum, S. Leonardum S. Liſardi fratrem , Leporium Uticenſem in Bætica Epiſcopum, aliumque anno 409. Primarem Carthaginenſem in Africa, Licentium Romaniani filium, S. Liphardum , S. Lupum Epiſcopum Trecenſem , S. Malachiam Ep. Converthenſem in Hibernia , Martinum Francum Confeſſorem Epiſcopum Bituricenſem mortuum an. 576. S. Martinum Bracarenſem in Gallecia Præſulem , S. Maximum Rejenſem Epiſcopum, S. Maximum Monothelitarum hæreſeos impugnatorem, cum duobus Anaſtaſiis diſcipulis, S. Nazarium, Sanctum Orhmarum Abbatem S. Galli, S. Palladium Scotorum Ep. primum, S. Patricium Hiberniæ Apoſtolum , qui fuerit Scotus, ac nihilominus S. Martini Turonenſis Præſulis ex ſorore nepos , S. Paulinum Nolanum Ep. qui anno 424. fundavit Monaſterium Meridæ in Luſitania & in Eremo Aragoniæ , deinde electus ſit in Italia Præſul, &c. Paulum Oroſium anno 471. mortuum Carthagine Spartaria centenario majorem , cùm jam ab anno 416. partem non exiguam reliquiarum B. Stephani Proto-martyris Auguſtinianis Eremitis in Africa tradidiſſet, S. Pharam, Sanctum Pinianum S. Melaniæ junioris conjugem, S. Porcarium Abbatem Lirinenſem , S. Primaſium Uticenſem Ep. S. Principium Ep. Sveſſionenſem (quidni & S. Remigium ejus fratrem ?) S. Proſperum Aquitanum de quo nos plura ſuo loco , S. Radegundem cum ſuis Monialibus Pictavienſibus, S. Romaricum mortuum anno 617. S. Roſaliam Virginem Panormitanam, S. Salabergam, S. Salonium S. Eucherii filium ejuſque fratrem Veranum , S. Salvianum Ep. Maſſilienſem , S. Severinum Noricorum Apoſtolum, Sanctum Severum Arch. Trevirenſem, S. Simplicianum Med. Arch. S. Stephanum de Mureto, Valentinum Adrumetinum Abbatem, Viatorem S. Juſti Arch Lugdunenſis Comitem, S. Vincentium Lirinenſem, S. Valericum, ut innumerabiles alios omittam. Dolendum certè eſt bonas chartas ampliſſimis clariſſimis Ordinis & in Eccleſia Dei ψυχωφιλεςάτου deſtinatas præconiis tam malè perdi, teſque ſacras φιλαυτία & ſimplicitate quorumdam ſciolorum & perexigui nec ſat ſubacti judicii virorum æquiſſimo eruditorum ludibrio exponi.

Benedictini.

Aimoinus Floriacenſis.
Aimoinus S. Germani.
Abbo S. Germani.
Abbo Floriacenſis.
Albinus Alcuinus.
Ambroſius Autpertus.
Angelomus.
Ardo Smaragdus.
Arnoldus Abbas.
S. Anſelmus.
Beda Venerabilis.
Berengoſus .
Berno Augienſis.
Bruno Signinus.
Chriſtianus Druthm.
Dodechinus S. Diſibodi.
Durandus Troarnenſis.
Eckbertus Schonaug.
Edmerus, ſeu Edmerus.
Eginarthus.
Glaber Radulfus.
Goſridus Vindocinenſis.
Gratianus Monachus.
Gregorius VII. Papa.
Guerricus Abbas.
Guillelmus Malmesburienſis.
Guitmundus.
Haymo, ſive Heimo.
Henricus Stero.
Hermannus Contractus.
Hilduinus Abbas.
Hincmarus ſenior.
Humbertus Card.
Ingulfus Croilandenſis.
Joannes Trithemius.
Lambertus Schafnab.
Lanfranchus.
Leo Oſtienſis.
S. Ludgerus.
Lupus Ferrarienſis.
Marianus Scotus.
Matthæus Pariſien.
Nicolaus Panormitanus.
Nitardus Centulenſis.
S. Odilo Cluniacenſis.
S. Odo Cameracenſis.
Paſchaſius Ratbertus.
Paulus Diaconus.
Petrus Cellenſis.
Petrus Venerabilis.
Petrus Damiani.
Potho Prumienſis.
Rabanus Maurus.
Radulfus Flaviacenſis.
Remigius Antiſſiod.
Rhegino Prumienſis.
Rogerius.
Rupertus Tuitienſis.
Sigebertus Gemblacenſis.
Smaragdus Abbas.
Strabus Fuldenſis.
Theodulfus.
Uſuardus Mon. S. Germani Pariſienſis.
Walaſridus Strabo.
Witikindus Corbejenſis.

Monachi alii & Abbates, ſive Græci, ſive Ægyptii, ſive Latini diverſorum Ordinum.

Ambroſius Camaldulenſis.
S. Antonius Abbas.
Antonius Monachus Paleſtinus.
S. Baſilius inſtitutor.
Caſſiodorus.

Diony-

S. Hilarius Arel.
Euthimius Zigabenus.
S. Fulgentius..
Gildas Sapiens.
S. Hieronymus.

Joannes Zonaras.
Jonas Bobienſis.
Jonas Fontanellenſis.
Iſidorus Peluſiotes.
Julianus Pomerius.

Palladius Galata. Sophronius.
S. Symeon Stylita.
Theodorus Rhaythu.
Theodorus Studites.
Vincentius Lirinenſis.

Ex his verò alios Benedictini, alios Carmelitæ, alios Auguſtiniani cùm Eremitæ tum Canonici Regulares ad ſe trahunt, maxima animorum contentione, ſed plerique inanibus conjecturis, aut falſiſſimis argumentationibus inducti.

Carmelitæ.

Baptiſta Mantuanus.
Guido de Terrena, dictus de Perpiniano.
Joannes Baronius.
Thomas Waldenſis.

Quibus caveſis cum Marco Antonio Alegrio Caſanetenſi in Paradiſo Carmelitici decoris jungas Ammonium Alexandrinum Philoſophum, Amphilochium Epiſcopum Iconienſem, Anaſtaſium Sinaitam, Sanctum Andream Apoſtolum, Antiochium Monachum, Sanctum Antonium Magnum, Sanctum Baſilium Magnum, Benedictum XII. Papam, Bertramum Presbyterum, Beſſarionem Cardinalem, Cæſarium Arelatenſem, Caſſianum, Sanctos Cyrillos Alexandrinum & Hieroſolymytanum Antiſtites, Didymum Alexandrinum, Sanctum Dionyſium Papam, Dorotheum Archimandritam, Sanctum Epiphanium Epiſcop. Sanctum Ephrem Syrum, Elaiam Abbatem, Evagrios ſive Antiochenum, ſive Ponticum, Sanctum Eucherium Lugdunenſem Epiſcopum, Sanctum Georgium Martyrem, SS. Gregorios Nazianzenum & Nyſſenum, Hegeſippum Hiſtoricum, Henricum Steronem, Heraclidem Monachum, Heſychium Presbyterum, Sanctum Hieronymum Eccleſiæ Doctorem, Sanctum Hierotheum Areopagitam. Sanctum Hilarium Arelatenſem Archiepiſc. S. Honoratum eius magiſtrum ac deceſſorem, Sanctum Jacobum Niſibitam, Sanctum Ignatium Martyrem, Sanctum Joannem Chryſoſtomum, Sanctum Joannem Climacum, Sanctum Joannem Damaſcenum, Sanctum Joannem Eleemoſynarium, Joannem Scotum Erigenam, Joannem Hieroſolymitanum XLIV. Epiſcopum, Sanctum Iſidorum Hiſpalenſem Archiepiſcopum, Iſidorum Peluſiotam, Sanctum Leandrum Archiepiſcopum Hiſpalenſem, Sanctum Ludovicum Galliæ Regem, Sanctos Macarios, Sanctum Marcum Evangeliſtam, Marcum Eremitam, Sanctum Martialem Epiſcopum Lemovicenſem, Sanctum Martinum Epiſcopum Turonenſem, Sanctum Maximum Monachum, Sanctum Nylum, Olympiodorum Philoſophum, Oreſieſim Monachum, Sanctum Pachomium Abbatem, Palladium Epiſcopum Scotiæ, Sanctum Paulum Thebæum Eremitam, Sanctum Platonem Conſtantinopolitanum, Ruffinum Aquilejenſem, Sanctum Sabbam, Sanctum Serapionem Epiſcopum Thmueos, Sanctum Simeonem Stylitam, Sanctum Simplicianum Mediolanenſem Epiſcopum quem imperitè ait obiiſſe anno 415. Sophronium, Severum Sulpitium quem vocat Sanctum & Bituricenſem Archiepiſcopum anno Chriſti 420. Sanctum Teleſphorum Papam, Sanctum Theodorum Studitam, Theophanem, Vigilium Diaconum anno 420. Vincentium Lirinenſem, & innumerabiles alios, ſive Veteris, ſive novi Teſtamenti Sanctos doctoſque Viros, quos vel de nomine ſolò appellaſſe, apud eruditos Hiſtoriæ & Antiquitatis Eccleſiaſticæ Judices refutaſſe eſt. Iis ſanè nullum arbitror locum dabit in Bibliotheca ſua Carmelitica R. P. Ludovicus Jacob à S. Carolo, aut quiſquis alius judicio atque antiquitatis intelligentia pollere dignoſcitur.

Carthuſiani.

S. Bruno Fundator.
Dionyſius Richelius.
Henricus de Haſſia.
Ludolfus ſeu Landulfus Saxo ex Dominicano.
Wernerus Rollevinck de Laer Weſtfalus.

Ciſtercienſes.

Albericus Trium-Fontium, Monachus, auctor Chronici mſ.
S. Bernardus Claræuallis Abbas.
Cæſarius Heſterbacenſis.
Gilbertus de Hoillandia.
Guillelmus ex Abbate S. Theodorici.
Guerricus Igniacenſis.
Guntherus Monachus.
Helinandus.
Joachimus Abbas Florenſis in Calabria.
Nicolaus Claræuallenſis Mon. ex Aremarenſi.
Otto Friſingenſis Ep. ex Abbate Morimundi.

FF. Minores.

Adamus Goddamus.
Adamus Sasbout.
Alexander Hallenſis.
Alvarus Pelagius.
Angelus de Clavaſio.
S. Antonius de Padua.
Aſteſanus Aſtenſis.
Baptiſta Trovamala.
Bartholomæus Piſanus.
S. Bernardinus Senenſis.
S. Bonaventura.
David ab Auguſta.
S. Franciſcus Aſſiſias.
Franciſcus Lychetus.
Franciſcus Mayronis.
Franciſcus Titelmannus.
Guillelmus Okam.
Henricus Harphius.
Joannes Baſſolis.
Joannes de Capiſtrano.
Joannes Duns Scotus.
Monaldus Dalmata.
Nicolaus Lyranus.
Pacificus Novarienſis.
Petrus Aureolus.
Raymundus Lullus.

Digitized by Google

Ricardus à Mediavilla.
Rupertus à Ruſſia.

FF. Prædicatores.

Albertus Magnus.
Ambroſius Catarinus.
S. Antoninus.
Barthol. Piſanus.
Conradus Koellin.
Dominicus à Soto.
Durandus à S. Portiano.
Franciſcus Ferrarienſis.
Franciſcus Victoria.
Henricus de Kalteiſen.
Henricus Oſtienſis.
Henricus Suſo.
Hervæus Brito.
Hugo de Sancto Caro.
Humbertus de Romanis.
Joannes Capreolus.
Joannes Pariſienſis.
Joannes Raguſeus.
Joannes Tabienſis.
Joannes Thaulerus.
Jo: de Turrecremata.
Manuel Calecas.
Martinus Polonus.
Nicolaus Gorram.
Petrus Paludanus.
Petrus de Tarantaſia.
Raymundus de Penna-forti.
Robertus Holkot.
Silveſter Prieras.
S. Thomas Aquinas.
Thomas de Cantiprato.
Udalricus de Argentina.
Vincentius Bellovac.
S. Vincentius Ferrerius.

Præmonſtratenſes.

Conradus Lichtenavius Urſpergenſis Abbas.
Lucas Abbas Montis S. Cornelii Leodienſis
Zacharias Chryſopolitanus ex cœnobio S. Martini Laudunenſis.

Trinitarii.

Robertus Gaguinus, Ordinis Generalis.

AUCTO-

INDEX

SECUNDUM DIVERSOS STATUS,

DIGNITATES, PROFESSIONES,

Ordine Alphabetico digeſtus.

SAnctus Barnabas Apoſtolus.

SUMMI PONTIFICES ROMANI.

COeleſtinus V. Romanus Pontifex.
Clemens Romanus Papa.
Clemens VI. Summus Pontifex, anteà Petrus Rogerius.
Gregorius Papa VII.
Honorius III. Summus Pontifex Romanus.
Innocentius III. Summus ſeu Romanus Pontifex.
Innocentius V. Romanus Pontifex.
Joannes III. Papa, Pelagii ſucceſſor.
Joannes IV. Papa Romanus.
Leo Magnus Romanus Papa.
Martinus I. Papa Romanus.
Novatianus Antipapa Romanus.
Pelagius Papa.
Silveſter II. Papa Romanus, anteà Gerbertus.
Victor III. Papa Romanus, anteà Deſiderius Abbas Caſſinenſis.

S. R. E. CARDINALES.

BEnno, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis.
Bernardus, Abbas Montis-Caſſini, & Cardinalis.
Deuſdedit, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis.
Gregorius, S. R. E. Cardinalis.
Henricus, S. R. Eccleſiæ Cardinalis, Albanenſis Epiſcopus.
Jacobus de Vitriaco, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis.
Joannes Monachus, S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalis.
Joannes Vitalis à Furno, S. R. Eccleſiæ Cardinalis.
Laborans, S. R. Eccleſiæ Cardinalis.
Petrus de Alliaco, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis.
Robertus de Chorceon, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis.

PATRIARCHÆ ORIENTIS.

ALbertus, Vercellenſis Epiſcopus & Patriarcha Hieroſolymitanus.
Anaſtaſius Sinaita, Epiſcopus Antiochenus.
Anaſtaſius alter, Antiochenus Epiſcopus.
Athanaſius, Alexandriæ Epiſcopus.
Evagrius, Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Gennadius, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Georgius Cyprius, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Georgius, Patriarcha Alexandrinus.
Germanus, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Germanus II. Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Ignatius, Antiochenus Epiſcopus.
Joannes, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Joannes Vvecus, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Joannes Xiphilinus, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Methodius, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Petrus de Palude, Patriarcha Hieroſolymitanus.
Philotheus, Patriarcha Conſtantinopolitanus.
Photius, Patriarcha Conſtantinopolitanus.

ARCHIEPISCOPI.

AGnellus, Ravennatenſis Archiepiſc.
Agobardus, Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Amalharius, Treverenſis Archiepiſcopus.
Amulo, Lugdunenſis Archiepiſcopus,
Andreas, Cretenſis Archiepiſcopus.
Anſelmus Cantuarienſis Archiepiſcopus.
Arno, Salisburgenſis Archiepiſc.
Aſterius, Amaſeæ Archiepiſc.
Audoenus, Rothomagenſis Archiepiſcopus.
Aurelianus, Arelatenſis Archiepiſcopus.
Balduinus Devonius, Cantuarienſis Archiepiſcopus.
Baldericus, Dolenſis Archiepiſcopus.
Baſilius, Archiepiſcopus Cæſareæ-Cappadocum.
Bonifacius, Moguntinus Archiepiſc.
Capreolus, Carthaginenſis Epiſcopus.
Cæſarius, frater Sancti Gregorii Nazianzeni.
Cyprianus, Carthaginenſis Epiſcopus.
Datius, Mediolanenſis Epiſcopus.
Donatus, Biſuntinenſis Archiepiſcopus.

Egbertus, Eboracenſis Archiepiſcopus.
Eugenius, Carthaginenſis Epiſc.
Eugenius Junior, Toletanus Archiepiſcopus.
Fructuoſus, Bracarenſis Archiepiſc.
Gregorius, Neocæſarienſis Epiſcopus.
Gregorius, Nyſſenus Epiſcopus.
Gregorius Palamas, Theſſalonicenſis Archiepiſcopus.
Gualterus Cornutus, Senonenſis Archiepiſcopus.
Guillelmus de Brocia, Sennnenſis Arch.
Guillelmus de Mandagot, Archiepiſcopus Ebrodunenſis.
Herardus, Turonenſis Archiepiſcopus.
Herivæus, Rhemenſis Archiepiſcopus.
Hildefonſus, Archiepiſcopus Toletanus.
Hincmarus, Rhemenſis Archiepiſcopus.
Hugo, Rothomagenſis Archiepiſcopus.
Jacobus, Januenſis Archiepiſcopus, de Voragine dictus.
Joannes de Abbatis-Villa, Veſuntionenſis Archiepiſcopus.
Joſephus, Theſſalonicenſis Archiepiſcopus.
Leander, Hiſpalenſis Archiepiſcopus.
Leidradus, Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Martinus Polonus, Archiepiſcopus Gneſnenſis, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Monaldus Juſtinopolitanus, Archiepiſcopus Beneventanus.
Montanus, Epiſcopus Toletanus.
Nicetius, Treverenſis Epiſc.
Nicolaus Cabaſilas, Theſſalonicenſis Arch.
Nilus Cabaſilas, Theſſalonicenſis Arch.
Odilbertus, Mediolanenſis Arch.
Odo Rigaldus, Rothomagenſis Arch.
Petrus Chryſologus, Ravennæ Epiſc.
Petrus de Corbolio, Senonenſis Arch.
Petrus Pictavienſis, Arch. Ebredunenſis.
Rainaldus, Lugdunenſis Arch.
Rembertus, Bremenſis Arch.
Remigius, Lugdunenſis Arch.
Remigius Rhemorum Epiſc.
Rhabanus, Moguntinenſis Arch.
Robertus Pullanus, Rothomagenſis Arch.
Rodericus Semenus, Toletanus Arch.
Romualdus, Salernitanus Arch.
Stephanus Langton, Cantuarienſis Arch. & S. R. E. Cardinalis.
Taio, Cæſarauguſtanus Epiſc.
Theodorus Abucara, Cariæ Arch.
Theodorus, Cantuarienſis Arch.
Theodorus, Heracleæ Thraciorum Epiſc.
Theodorus, Ancyranus Epiſc.
Theophanes, Nicææ Arch.
Theophilactus, Acridæ in Bulgaria Archiepiſcopus.
Tilpinus, Rhemenſis Arch.
Sanctus Thomas, Cantuarienſis Archiepiſcopus & Martyr.
Vulfadus, Biturîcenſis Arch.
Vvalterius, Senonenſis Arch.

EPISCOPI.

ADamus, Epiſcopus Sylvanectenſis.
Adelboldus, Ultrajectenſis Epiſc.
Adelhelmus, Sagienſis Epiſc.
Ænæas, Pariſienſis Epiſc.
Alanus Epiſc. Autiſſiodorenſis.
Amedeus, Lauſanenſis Epiſc.
Anſelmus, Havelbergenſis in Saxonia Epiſc.
Anſelmus Mantuanus, Lucæ Epiſc.
Alfridus, Monaſterienſis Epiſc.
Aribo, Friſingenſis Epiſc.
Atto, Vercellenſis Epiſc.
Baldericus, Dolenſis Epiſc.
Baldricus, Noviomenſis & Tornacenſis Epiſcopus.
Bartholomæus Anglicus, Oxonienſis Epiſc.
Benedictus Maſſilienſis Epiſcopus, poſteà Franciſcanus.
Berengarius de Fredol, Epiſc. Biterrenſis.
Bernardus Guidonis, Epiſc. Lodovenſis.
Braulio, Cæſarauguſtanus Epiſc.
Bruno, Herbipolenſis Epiſc.
Bruno, Signienſis in Italia Epiſc.
Chrodegandus, Metenſis Epiſc.
Claudius, Taurinenſis Eccleſiæ Epiſc.
Conradus Moguntinus, Archiepiſcopi Corepiſcopus.
Conradus, Ultrajectenſis Epiſc.
Creſconius, Epiſc. Africanus.
Cummanus, Hyberniæ Epiſc.
Deoduinus, Leodienſis Epiſc.
Diadocus Photices, in veteri Epiro Epiſc.
Dionyſius Areopagita, Athenienſium Epiſc.
Ditmarus, Merſeburgenſis Epiſc.
Drogo, Morinenſis Epiſc.
Eligius, Noviomenſis Epiſc.
Ernulfus, Roffenſis in Anglia Epiſc.
Evantius, Viennenſis Epiſc.
Evodius, Uzalenſis Epiſc.
Euſebius, Emiſſenus Epiſc.
Euſebius, Vercellenſis Epiſc.
Eutropius, Valentinus Epiſc.
Facundus, Hermianenſis Epiſc.
Faſtidius, Britannorum Epiſc.
Ferreolus, Epiſc. Ucetienſis.
Franciſcus Ximenius, Epiſc. Helenenſis.
Frotarius, Tullenſis Epiſc.
Fulgentius, Ruſpenſis in Africa Epiſc.
Galfridus, Aſaphenſis in Cambria Epiſc.
Garnerus ſeu Garnerius, Lingonenſis Epiſcopus cum Heurico.
Gebehardus, Epiſc. Auguſtanus.
Gervaſius, Abbas Præmonſtrati & Sagienſis Epiſcopus.
Gilbertus Foliot Londinenſis Epiſc.
Gilbertus, Lunicenſis in Hybernia Epiſc.
Gilbertus de Porreta, Pictavienſis Epiſc.
Guido Terreni, Epiſcopus Majoricenſis & Helenenſis.
Guillelmus Arvernus, Pariſienſis Epiſc.
Guillelmus Duranti, Mimatenſis Epiſc.
Guillelmus de Campellis, Catalaunenſis Epiſcopus.
Guillelmus Major, Andegavenſium Epiſc.
Haimo, Halberſtatenſis Epiſc.
Hatto, Baſileenſis Epiſc.
Honoratus Antonius, Conſtantinæ in Africa Epiſcopus.
Honoratus, Maſſilienſis Epiſc.
Hugo, Lingonenſis Epiſc.
Jeſſe, Ambianenſis Epiſc.
Joannes Aſſerus, Sciereburgenſis Epiſc.
Joannes de Friburgo, Oſſunenſis Epiſcopus.
Joannes Sariſberienſis, Carnotenſis Epiſc.
Joannes Sehadland, Epiſcopus Hildeshemenſis.
Jonas, Aurelianenſis Epiſcopus.
Iſaac, Epiſcopus Lingonenſis.
Iſidorus, Pacenſis Epiſcopus.
Laurentius, Novarienſis Epiſcopus.
Leontius, Neapoleos in Cypro Epiſcopus.
Lucas Tudenſis, in Hiſpania Epiſcopus.

Ludge-

Martinus Porræus, Atrebatenſis Epiſcopus.
Mauricius de Soliaco, Epiſcopus Pariſienſis.
Methodius, Olympi Lyciæ Epiſcopus.
Modoinus, Auguſtodunenſis Epiſcopus.
Nicolaus, Methonenſis Epiſcopus.
Nicolaus Oreſmius Lexovienſis Epiſcopus.
Notgerus, Leodienſis Epiſcopus.
Orientius, Illiberitanus Epiſcopus.
Palladius, Helenopoleos Epiſcopus.
Paulinus, Aquilejenſis Epiſcopus.
Paulinus, Nolanus Epiſcopus.
Petrus Cellenſis dictus, Epiſcopus Carnotenſis.
Petrus de Natalibus, Equilinus Epiſc.
Philippus Cabaſſolus, Cavellicenſis Epiſcopus.
Philippus Eiſterenſis in Germania Epiſc.
Philo, Carpathi Inſulæ Epiſc.
Polychronius, Apameæ Epiſc.
Primaſius, Adrumeti in Africa Epiſc.
Prudentius Galindus, Trecenſis Epiſcopus.
Ptolomæus Lucenſis, Epiſc. Torcellenſis.
Rathetius, Veronenſis Epiſc.
Robertus Capito, Lincolnienſis Epiſc.
Robertus, Epiſc. Senecenſis in Gallia.
Salomon, Conſtantienſis Epiſc.
Severus, Minoris Inſulæ Balearis Epiſc.
Silveſter Giraldus Cambrenſis, Menevenſis Epiſcopus.
Stephanus, Auguſtodunenſis Epiſc.
Stephanus, Leodienſis Epiſc.
Stephanus, Tornacenſis Epiſc.
Theganus, Trevetenſis Eccleſiæ Corepiſcopus.
Theodulfus, Aurelianenſis Epiſc.
Theophanes Cerameus, Tauromenii Epiſc.
Udalricus, Conſtantienſis in Germania Epiſc.
Victor Cartennæ, in Africa Epiſc.
Victor Vitenſis, in Africa Epiſc.
Vigilius, Tapſenſis in Africa Epiſc.
Vincentius Cadlubcus, Cracovienſis Epiſc.
Vvalterus, Aurelianenſis Epiſc.
Vvaltramnus, Argentinenſis Epiſc.
Vvillibaldus, Eiſtetenſis Epiſc.
Vulfinus Boetius, Pictavienſis Epiſc.
Yvo, Carnotenſis Epiſc.
Zacharias, Mytilenenſis Epiſc.

ARCHIDIACONI, DECANI, *Presbyteri, & Diaconi.*

ADamus Barkingenſis, Anglus Theologus.
Adamus de Corlandon, Decanus B. Mariæ Laudunenſis.
Ægidius Carlerius, Decanus Eccleſiæ Cameracenſis.
Albertus, Aquiſgranenſis Canonicus & Sacriſta.
Alexander Nekam, Theologus Anglus.
Alvarus, Cordubenſis Presbyter.
Ammonius Alexandrinus.
Anaſtaſius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Apocriſiarius.
Anſelmus, Leodienſis Canonicus.
Aretas, Cæſarienſis Presbyter.
Arnaldus Terreni, Presbyter Sacriſta Elnenſis.
Arnobius Junior, Gallus.
Arnoldus, Hildesheimenſis Præpoſitus.
Aurelius Carthaginenſis.
Auxilius, Presbyter.
Bachiarius, Hybernus Presbyter.

ſis.
Conſtantius, Presbyter Lugdunenſis.
Coſmas, Pragenſis Eccleſiæ Decanus.
Cyprianus, Meſſianus, & Stephanus.
Domnizo, Italus Presbyter.
Donatus, Metenſis Diaconus.
Dudo, S. Quintini Decanus.
Euſtathius, Africanus Presbyter.
Euſtathius Presbyter.
Euſtratius, Presbyter Conſtantinopolitanus.
Falco Beneventanus, Hiſtoricus.
Florus, Lugdunenſis Diaconus.
Franciſcus Petrarcha, Canonicus Patavinus.
Fridegodus, Diaconus Anglus.
Fulcherius, Carnotenſis Presbyter.
Georgius Acropolita, magnus Logotheta Conſtantinopolitanus.
Gerardus Macherus, Gallus Theol.
Gerardus, Presbyter Auguſtanus.
Gilbertus S. Vvaldetrudis, apud Montes Hannoniæ Præpoſitus.
Godefridus Viterbienſis, Presbyter & Imperatorum Sacellanus.
Godeſcalcus, Leodienſis Canonicus & Diaconus.
Gualterus, Tarvanenſis Eccleſiæ Canonicus.
Guido de Monte-Rocheri, Theologus Gallus.
Guillelmus Appulus, Hiſtoricus.
Guillelmus, Bituricenſis Diaconus, olim Judæus.
Guillelmus de Montibus, Lincolnienſis Canonicus.
Guillelmus Nottinghamus, Theologus Anglus.
Guillelmus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius.
Guillelmus de Sancto Amore, Theologus.
Heddius Stephanus, Anglus.
Helmoldus, Burſonienſis propè Lubecam Canonicus.
Henricus, Huntingtonenſis Archidiaconus Anglus.
Heſſo, Canonicus & Scholaſticus Rhemenſis.
Hugo Falcandus, Sancti Petri Panormitani Theſaurarius.
Jacobus de Teramo, Canonicus Aprutinus.
Joannes de Beka, Canonicus Ultrajectenſis.
Joannes Beleth, Pariſienſis Theologus.
Joannes Breviſcoxa, Theologus Pariſienſ.
Joannes, Conſtantinopolitanus Diaconus.
Joannes Cornubienſis, Anglus.
Joannes de Deo, Hiſpanus, in Decretis Doctor.
Joannes Felton, Presbyter Anglus, Concionator.
Joannes Froiſſartus, Canonicus Chimacenſis & Inſulenſis.
Joannes Gobelinus, Pii II. Secretarius.
Joannes Hocſemius, Sancti Lamberti Leod. Canonicus.
Joannes, S R. E. Diaconus.
Joannes Scotus Erigena, Anglus.
Joannes Semeca, Præpoſitus Eccleſiæ Halberſtatenſis.
Leonardus Aretinus, Presbyter, Summorum Pontificum Secretarius.
Leporius, Presbyter.
Maphæus Vegius, Italus, Martini V. Pontificis Datarius.
Matthias de Cracovia, Theologus.
Micrologus Operis, non Auctoris nomen

Nicetas Choniates, magnus Logotheta.
Nicetas Paphlago, cognomine David.
Nicolaus de Clemangis, Belga, Theologus.
Nicolaus Dinkeſpuel, Germanus, Theologus.
Nicolaus, S. Lamberti Leodienſis Canonicus.
Odo de Cheritona ſeu Ceritona, Anglus.
Oliverius, Colonienſis Scholaſticus.
Origenes, Presbyter Alexandrinus.
Pandulfus, Piſanus.
Pantaleo, ex Diacono Presbyter Conſtantinopolitanus.
Paſchaſius, Diaconus Romanus.
Paſchaſius, Martini Bracarenſis Epiſcopi Diaconus.
Paterius, S. Gregorii Papæ I. Diſcipulus.
Paulinus Petricordius, ſeu Petracoricenſis.
Paulinus, ſancti Ambroſii Diaconus.
Paulus, Emeritenſis Eccleſiæ Diaconus.
Paulus, Neapolitanæ Eccleſiæ Diaconus.
Petrus de Alvernia, Canonicus Beatæ Mariæ Pariſienſis.
Petrus Bleſenſis, Archidiaconus Bathonienſis.
Petrus Comeſtor, Presbyter & Decanus Trecenſis.
Petrus de Riga, Canonicus & Cantor Rhemenſis.
Pelagius Scotus, Hæreſiarcha.
Petrus Theologicæ Scholæ Rector, & B. Mariæ Pariſienſis Cantor.
Petrus Tudebodus, Sivracenſis Presbyter.
Philippus Grevius, Pariſi-nſis Cancellarius.
Præpoſitivus, Pariſienſis Theologus.
Philippus Presbyter.
Radulphus Ardens, Pictavinus Presbyter.
Radulphus de Diceto, Decanus ſancti Pauli Londonienſis.
Radulfus de Rivo, Decanus Tungrenſis.
Raymundus de Agiles, Canonicus Podienſis.
Raymundus Sebundus, Hiſpanus, Theologus.
Richardus de Hampoole, Presbyter Eremita, Anglus.
Richardus à ſancto Laurentio, Canonicus Rothomagenſis.
Rigordus, ſancti Dionyſii in Francia Clericus.
Robertus Paululus, Presbyter Ambian.
Robertus Rethenenſis, Pampelonæ Archidiaconus.
Rudolfus de Frameinberg, Paſtor in Sucken.
Severus Sulpitius.
Simeon Junior, cognomento Magiſter & Logotheta.
Simeon Metaphraſtes, Græcus Hiſtoricus.
Simon Borallon, Theologus Anglus.
Simon Tornacenſis, Theologus Pariſienſis.
Tangmarus, Hildesheimenſis Decanus.
Theodoricus de Niem, Presbyter.
Theodorus Metochita, Magnus Logotheta Conſtantinopolitanus.
Ticonius Afer, Donatiſta.
Thomas Bockingam, Oxonienſis Cancellarius.
Thomas Palmeranus, cognomento Hybernicus.
Vigilius, Diaconus.
Uranius, S. Paulini Diſcipulus.
Vvibertus, Tullenſis Archidiaconus.

M O N A C H I   G R Æ C I
ſeu Orientales.

Anaſtaſius, Monachus, ſancti Maximi Diſcipulus.
Anaſtaſius, Monaſterii ſancti Euthymii Abbas.
Antonius, Abbas, Ægyptius.
Antonius Meliſſa, Monachus Græcus.
Antonius Simeonis Stylitæ Diſcipulus.
Arſenius, Monachus in Monte Athos.
Cyrillus Monachus, S. Sabæ Diſcipulus.
Dorotheus Archimandrita.
Evagrius, Ponticus Monachus.
Gregorius Acindynus, Theologus Græcus.
Georgius Conſtantinopolitanus Monachus.
Georgius Monachus Conſtantinopolitanus.
Joannes Climacus, Abbas Montis Sina.
Joannes, cognomento Scholaſticus.
Joannes Cypariſſiota, Theologus Græcus.
Iſaac, Monachus Syrus.
Iſaac Junior, Monachus Syrus.
Iſaac, Monachus Syrus.
Leontius, Byzantinus Monachus.
Macarius, Ægyptius Abbas.
Manuel Calecas, Theologus Græcus.
Marcus Eremita, qui & Exercitator.
Marcus, Gazæ in Paleſtina Diaconus.
S. Maximus, Martyr & Monachus.
Nicephorus Blemmyda, Monachus & Presbyter.
Nilus, Metropolita Rhodius, hoſtis Latinorum.
Nilus, Monachus & Abbas ex Præfecto Urbis Conſtantinopolis.
Nonnus Panopolita.
Philippus, Solitarius Græcus.
Thalaſſius, Monachus Græcus.
Theodoſius & Theodorus fratres.
Theophanes, Monachus & Agri Abbas.
Theoſterictus, Monachus Græcus.
Urſinus, Monachus Africanus.

M O N A C H I   O C C I D E N T A L E S.
Ordinis Divi Benedicti.

ABBO, Floriacenſis Abbas & Martyr.
Abbo, ſancti Germani Pariſienſis Monachus.
Adalhardus, Corbejenſis in Gallia Abbas.
Adamnanus, Monachus Scoto-Hybernus.
Ademarus, Engoliſmenſis Monachus.
Adrevaldus, Floriacenſis Monachus.
Adſo, Dervenſis Abbas.
Adſo, Monachus & Abbas Luxovienſis.
Ægidius Muiſius, Abbas ſancti Martini Tornacenſis.
Aigradus, Fontanellenſis Monachus.
Aimoinus Floriacenſis Monachus.
Aimoinus, S. Germani Pariſ. Monachus.
Albinus Flaccus Alcuinus.
Aldebertus, Abbas Heidenheimenſis.
Alexander, Abbas Vallis-Celeſinæ.
Algerus, Cluniacenſis Monachus.
Altmannus, Alti-Villaris Monachus.
Alulfus, ſancti Martini Tornacenſis Monachus.
Amalharius, Metenſis Diac. & Abbas.
Ambroſius Autpertus, Abbas.
Andreas, Monachus & Abbas Marchianenſis.
Anſcherus, S. Richarii ſeu Centulenſis Abbas.
Anſegiſus, Abbas Fontanellenſis.
Anſelmus, Abbas Gemblacenſis.
Ardo Smaragdus, Anianæ Monachus.
Arnaldus, Abbas Bonæ-Vallis Carnotenſis.
Arnolfus, Ratiſponenſis Monachus.
Baudemundus, ſancti Amandi in Belgio Abbas.
Benedictus, Monachorum Parens.
Benedictus, Fundator Anianæ, & primus Abbas.
Bernardus Morlavenſis, Monachus Cluniacenſis.
Bernerus, Humolarienſis Abbas.
Berno, Augiæ-Divitis Abbas.
Candidus, Fuldenſis Monachus.
Caſſiodorus, Monachus & Abbas Vivarienſis.
Ceolfridus, Abbas Anglus.
Cogitoſus, Scotus Monachus & Abbas.
Columbanus, Abbas Luxovienſis & Bobienſis.

Conra-

Digitized by Google

Eigil, Fuldenſis Abbas.
Elizabetha, Virgo & Abbatiſſa Schonaugienſis.
Engelbertus, Abbas Admontenſis in Styria.
Engelhardus Abbas in Lanckaim.
Ermanricus, Elevvangenſis Abbas.
Ermentarius, Trenorchienſis Abbas,
Ethelvolfus, Monachus Anglus.
Evershelmus, Altimontenſis Abbas.
Evervinus, Theologienſis Abbas
Fauſtus, S. Benedicti Diſcipulus.
Florentius Bavonius, Vigornienſis Mon.
Fœlix, Monachus Anglus.
Franco, Afflighemienſis Abbas.
Fulcuinus, Laubienſis Abbas.
Gaufredus à Mala Terra, Monachus.
Gaufredus, Monachus & Prior Voſienſis.
Gaufridus Groſſus, Tironenſis Monachus.
Gerardus, Abbas S. Vincentii Laud.
Gerhohus, Abbas Reicherſpergenſis in Bavaria.
Gertrudis, Abbatiſſa Cœnobii Helffedani.
Gervaſius, Dorobernenſis Monachus Benedictinus.
Gilbertus, Abbas Vveſtmonaſterienſis.
Godefridus, Monachus Sancti Pantaleonis Colonienſis.
Gonterus, S. Amandi in Belgio Monachus.
Gotſelinus, Cantuarienſis Monachus.
Gotteſcalcus, Orbacenſis Monachus.
Gualdo, Corbejenſis in Gallia Monachus.
Gualterus, Marchianenſis Monachus.
Guibertus, Abbas B. Mariæ de Novigento.
Guido, Abbas S. Dionyſii in Francia.
Guido Aretinus, Monachus.
Guillelmus, Abbas S. Theodorici propè Rhemos.
Guillelmus, Andrenſis Cœnobii Abbas.
Guillelmus Calculus, Gemmeticenſis Monachus.
Guillelmus, Malmesburienſis Monachus.
Guillelmus, Monachus Sancti Martini Tornacenſis.
Guillelmus de Nangiaco, Monachus Sancti Dionyſii.
Guillelmus Thorne, Monachus Benedictinus.
Harigerus, Laubienſis Abbas.
Hariulfus, Aldemburgenſis Abbas.
Hartmannus, S. Galli Monachus.
Helgaldus, Floriacenſis Monachus.
Helpericus, S. Galli Monachus & Decanus.
Henricus Rebdorfienſis, Monachus Ordinis Divi Benedicti.
Hepidamnus, S. Galli Monachus.
Herempertus, Caſſinenſis Monachus.
Hermannus, Abbas Sancti Martini Tornacenſis.
Herricus, Autiſſiodorenſis Monachus.
Hervæus, Burgidolenſis Monachus.
Hildegardis, Abbatiſſa Montis Sancti Ruperti propè Bingam.
Hildemarus, Gallus, Monachus & Abbas.
Hugbaldus, Elnonenſis Monachus.
Hugo, Flavigniacenſis in Burgundia Abbas.
Hugo de Folieto, Corbejenſis Monachus.
Hugo à Sancta Maria, Floriacenſis Monachus.
Hugo, Monachus Abbatiæ Vezeliacenſis.
Hugo, Monachus Abbatiæ Cluniacenſis.
Joannes, Sancti Arnulfi Metenſis Abbas.
Joannes Ciritta, Abbas Taroucanus.
Joannes Italus, Ticini Monachus.
Joannes, Majoris Monaſterii Monachus.
Joannes Stabulenſis, Ordinis Divi Benedicti.

Marculfus, Gallus Monachus.
Marcus Poeta, Monachus.
Matthæus Pariſius, ſancti Albani Monachus.
Matthæus Vindocinenſis, Abbas ſancti Dionyſii.
Matthæus Weſtmonaſterienſis, Ordinis Divi Benedicti.
S. Mechtildis, Abbatiſſa Ord. D. Benedicti.
Megenfridus, Fuldenſis Monachus.
Metellus, Tegerſeenſis Monachus.
Milo, ſancti Amandi in Pabula Monachus.
Nalgodus, Cluniacenſis Monachus.
Notkerus Balbulus, ſancti Galli Monachus.
Odilo, ſancti Medardi Sueſſionenſis Monachus.
Odo de Diogilo, Abbas ſancti Dionyſii in Francia.
Odorannus, ſancti Petri Senonenſis Monachus.
Ordericus Vitalis, ſancti Ebrulfi Monachus.
Osbernus, Cantuarienſis Eccl. Monachus.
Osbertus, Monachus Anglus. 1100. ſed cum Oſberno.
Othelgrimus, Wertinenſis Monachus.
Othlonus, Ordinis Divi Benedicti Monachus.
Paſchaſius Radbertus, Corbejenſis Abbas.
Paulus Warnefridi, Monachus Caſſinenſis.
Petrus Abaelardus, Monachus & Abbas ſancti Gildaſii.
Petrus Berchorius, Pictavienſis, Ordinis Divi Benedicti.
Petrus Pictavienſis, Monachus Cluniacenſis.
Petrus de Roſenheim, Ordinis Divi Benedicti.
Ranulfus Hidgen, Monachus Ciceſtrenſis.
Ratramnus, Corbejenſis Monachus.
Raynerus, S. Laurentii Leodienſis Monachus.
Regino, Abbas Prumienſis.
Richardus Ciceſtrenſis, Ordinis Divi Benedicti.
Robertus Bajocenſis in Normannia Abbas.
Robertus, Sancti Remigii Rhemenſis Monachus.
Robertus de Torinnejo, Abbas de Monte Sancti Michaelis.
Rodulfus Tortarius, Monachus Floriacenſis.
Roſvveita, Gandershemenſis Monialis.
Rotgerus, Colonienſis Monachus
Rudolfus, Fuldenſis Monachus.
Rodulfus, Sancti Trudonis Abbas.
Rupertus, Abbas Tuitienſis, juxta Coloniam.
Simeon, Dunelmenſis Monachus.
Smaragdus, Abbas ſancti Michaelis ad Moſam.
Stephanus, Sancti Jacobi Leodienſis Abbas.
Sugerius, Abbas ſancti Dionyſii in Francia.
Syrus, Cluniacenſis Monachus.
Theobaudus, Bezuenſis in Burgundia Monachus.
Theodoricus, Abbas Ordinis Divi Benedicti.
Theodoricus Danus, Incomperti Cœnobii Abbas.
Theodoricus, Sancti Trudonis Abbas.
Theofridus, Abbas Epternacenſis.
Theulfus, Morigniacenſis Monachus.
Thomas, Abbas Sancti Andreæ Vercellenſis.
Thomas, Elienſis in Anglia Monachus.
Thomas Vvalſingham, Ordinis Divi Benedicti.
Turgotus, Dunelmenſis Monachus.
Urſinus Gallus, Monachus.
Urſio, Altimontis Abbas, Ordinis Divi Benedicti.
Uſuardus, ſancti Germani Pariſienſis Monachus.
Vvalafridus Strabus, Augienſis Abbas.
Vvandalbertus, Prumienſis Monachus.
Vvernerus, Abbas ſancti Baſilii in Nigra Sylva
Vvil-

Digitized by Google

[illegible] de [illegible], Ordinis Fratrum Prædicato-
rum.
Conradus Marpurgenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Dominicus Grenerius, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Gaufridus de Bello-loco, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Gerardus de Fracheto, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Gerardus Leodienſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Guido Ebroicenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Guillelmus Carnotenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Guillelmus Peraldus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Guillelmus Tripolitanus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Hermannus de Leerbeke, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Jacobus de Lauſanna, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes Bromiard, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes Januenſis, Ordinis FF. Prædicatorum.
Joannes Nider, Germanus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes Pariſienſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes de Sancto Geminiano, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes de Tambaco, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Jordanus de Saxonia, Præpoſitus Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Leonardus de Utino, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Matthæus Ebroicenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Moneta Cremonenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Nicolaus Eymericus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Nicolaus de Briard, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Nicolaus Gorram, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Nicolaus de Hanaps, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Nicolaus Trivettus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Petrus de Alvernia, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Radulfus Bockingus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Raymundus Martini, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Raynerus Piſanus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Raynerus Saeconus, Placentinus, ejuſdem Ordinis.
Stephanus de Salagniaco, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Theodoricus de Apoldia, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Thomas Anglicus, cognomento Jorgius, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Thomas de Leontino, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Thomas Stobæus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.

melitarum.
Joannes Groſſus, Ord. Fratrum Carmelitarum.
Michael Angrianus, Ordinis Fratrum Carmelitarum.
Philippus Ribotus, Ord. Fratrum Carmelitarum.

ORDINIS EREMITARUM Divi Auguſtini.

Alexander de Sancto Elpidio, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Antonius Rampelogus, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Auguſtinus Aſculanus, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Bartholomæus Urbinas, Ord. Eremitarum Divi Auguſtini.
Henricus de Langeſtein, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Henricus de Urimaria, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Hugolinus Malabranca, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Jacobus Folquerii, Ord. Eremit. D. Auguſtini.
Jacobus Magnus, Ord. Eremitarum D. Auguſtini.
Jordanus de Saxonia, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Petrus de Paternis, Ord. Eremitarum D. Auguſtini.
Simon de Cremona, Ord. Erem. D. Auguſtini.

DIVERSORUM ORDINUM.

Guigo, quintus Prior majoris Cartuſiæ.
Victor Porchetus de Salvaticis, Cartuſianus.
Clemens Florentinus, Ordinis Servorum Beatæ Mariæ.
Lupus de Oliveto, Hiſpanus, Fundator Hieronymitanorum.
Joannes de Hildinio, Ordinis Fratrum Hoſpitalium.

IMPERATORES, REGES, NOBILES, & alii Laici.

Adrianus, Auctor Græcus.
Ælfredus Anglorum Rex.
Agathias, Scholaſticus Smyrnæus.
Albertanus, Brixienſis Cauſidicus.
Albertinus Muſſatus Patavinus, Poeta & Hiſtoricus.
Albertus Argentinenſis, Hiſtoricus.
Alexius Ariſtinus, Juriſc. Græcus.
Alvarus de Lucia & Mendoza, Miles Calatravæ,
Andronicus Conſtantinopolitanus.
Andronicus Sebaſtus, Auctor Græcus.
Athenagoras, Athenienſis Philoſophus.
Balduinus Aveſnenſis, Miles.
Balduinus, Flandriæ & Hannoniæ Comes.
Carolus Calvus, Francorum Rex.
Carolus Magnus, Rex Francorum & Imperator.
Commodianus, Philoſophus.
Conſtantinus Hermenopolus, Sebaſtus.
Conſtantinus Manaſſes, Hiſtoricus Græcus.
Dynamius Patricius.
Eberardus Bethunienſis in Arteſia.
Enguerranus Monſtrelet, Belga Nobilis.
Fridericus Imperator Ænobarbus.
Fridericus II. Imperator.
Gaufridus de Ville-Hardovin, Campaniæ & Romaniæ Mareſcallus.

Geor-

Georgius Pachymeres, Hiſtoricus Græcus, Preſbyter.
Gervaſius Tilleberienſis, Arelatenſis Regni Polemarchus.
Guillelmus Brito, Armemoricus cum Rigordo.
Gualterus de Caſtellione dictus, Inſulis oriundus.
Guillelmus de Monte-Lauduno, Juriſconſultus Toloſanus.
Guillelmus de Podio-Laurentii, Hiſtoricus.
Henricus Boich, Juriſconſultus Gallus.
Hieronymus à Sancta-Fide, Medicus.
Joannes Burgundio, Civis Piſanus.
Joannes Cantacuſenus, Imperator Græcus.
Joannes Cinnamus, Hiſtoricus Græcus.
Joannes de Joinvilla, Miles, dicti loci Dominus.
Joannes de Ligniano, Juriſconſultus Mediolanenſis.
Joannes de Mandeville, Nobilis Anglus.
Joannes Philoponus, Grammaticus.
Joannes Phocas, Hiſtoricus Græcus.
Joannes Rocheſort, Anglus Nobilis, Hiſtoricus.
Joannes Scylitzes, Curopalates.
Joannes Tzetzes, Hiſtoricus Græcus.
Levvoldus de Northou, Germanus Hiſtoricus.
Lucius Cælius Lactantius Firmianus.
S. Ludovicus IX. Galliæ Rex.
Lupus Protoſpata, Appulus.
Marcellus Memorialis.
Marcus Polus, Venetus.
Marinus Sanutus, Patricius Venetus.
Marius Mercator.
Matthæus Blaſtares, Juriſconſultus Græcus.
Michael Glycas, Siculus.
Michael Pſellus, Philoſophus Græcus.
Otho de Sancto Blaſio, Germanus Hiſtoricus.
Petrus de Duisburgo, Germanus, Hiſtoricus.
Petrus Siculus, Hiſtoricus.
Petrus de Vineis, Juriſconſultus & Frederici II. Cancellarius.
Philippus de Leydis, Juriſconſultus Belga.
Philippus Mazerius, Nobilis Venetus.
Philo cum Agathopode & aliis.
Philoſtorgius Arianus, Hiſtoricus.
Procopius, Cæſarienſis, Hiſtoricus.
Quintus Julius Hilarion.
Nicephorus Gregoras, Hiſtoricus Græcus.
Saxo, Grammaticus Sialandicus.
Sedulius Junior, natione Scotus.
Tertullianus, Africanus, Montaniſta.
Theophylactus Simocatta.
Thomas de la Moor, Nobilis Anglus.
Victorius Aquitanus.

FOEMINÆ.

ANNA Comnena Conſtantinopolitana.
S. Brigitta Sveciæ Princeps.
Catharina Bononienſis, Ordinis Minorum.
S. Catharina Senenſis, Ordinis FF. Prædicator.
Eudoxia Theodoſii Junioris uxor.
Proba Falconia.

XIV. INDEX.

NATIONES SCRIPTORUM ECCLESIASTICORUM.

Ægyptii.

AMmonius Alexandrinus.
S. Antonius Abbas.
S. Athanaſius.
S. Cyrillus.
Didymus Alexandr.
S. Dionyſius Alexandr.
Iſidorus Peluſiotes.
Macarii duo.
Oreſieſis Abbas.
Origenes.
S. Pachomius.
Serapion Ep. Thmueos.
Theophilus Alexandr.

Afri.

S. Auguſtinus, Tagaſtenſis Numida, Ep. Hipponenſis.
Arnobius Siccenſis Rhetor.
Cerealis Caſtulenſis Ep.
S. Cyprianus.
Eugippius Abbas.
Ferrandus Diaconus.
S. Fulgentius.
Gelaſius I. Papa.
Julianus Pomerius.
Julius Africanus.
Junilius Epiſcop.
Liberatus Diaconus.
Optatus Ep. Mil.
Primaſius Epiſcop.
Samuel Marochianus.
Syneſius.
Tertullianus.
Victor Tunonenſis.
Victor Uticenſis.
Victorinus Rhetor.
Vigilius Afer.

Angli cum Britannis aliquot.

Albinus Alcuinus.
Alexander Halenſis.
Beda Venerabilis.
S. Bonifacius Moguntinus Archiepiſcopus.
Conſtantinus Magnus, ut plurimi volunt.
S. Edmundus Arch. Cant.
Gilbertus de Hoylandia.
Gildas Sapiens.
Guillelmus Malmesburienſis.
Guill. Neubrigenſis.
Guill. Okam.
Henricus Utidonienſis.
Ingulfus Croilandenſis Abbas.
Joannes de Bacone.
Joannes Baſſolis.
Joannes Fiſeherus Ep.
Joannes Guallenſis.
Joannes Sariſberienſis.
Marſilius ab Ingen.
Matthæus Parif.
Nicolaus Gorram.
Richardus à Mediavilla.
Robertus Holkot.
Rogerus Hovedenus.
Thomas Morus.
Tomas Waldenſis.

Arabes. Vide cum Syris.

Dalmatæ iiſque vicini.

Diadochus Photices in Epiro Ep.
S. Hieronymus Stridonienſis in confinio.
Joannes de Raguſio.
Marcellinus Comes.
Martinus Bracarenſis.
Monaldus Dalmata.

Galli à Rheno ad Alpes & Pyrenæos, quorum maxima pars paret etiamnum Regi Francorum.

Adelmannus Brix. Ep.
Ado Arch. Viennenſis.
Aimoi-

Ambroſius Autpertus.
S. Ambroſius.
Angelomus.
S. Anſelmus, è Valle Auguſta in Salaſſis.
Anſelmus Laudunenſis.
Ardo Smaragdus.
Arnoldus Abbas.
S. Alcimus Avitus.
Auſonius Poeta.
Berengoſus Abbas.
S. Bernardus Abbas.
Berno Augienſis.
Bertoldus Presbyter.
S. Bruno.
Burcardus Epiſcop. Vorm.
Chriſtianus Druithmarus.
Claudianus Mamertus.
Claudius Marius.
Clemens IV. Papa.
Deſiderius Ep. Cadurcenſis.
Durandus à S. Portiano.
Durandus Troarnius.
Ecbertus Sconaugiæ.
Eginarthus Abbas.
S. Eligius Epiſcop. Nov.
S. Eucherius Archiep. Lugd.
Fauſtus Rejenſis Epiſcop. ex Britannis qui ad Ligerim.
Flodoardus Presbyter.
Franciſcus Mayronis.
Franciſcus Titelmannus.
Freculfus Lexovienſis.
Fulbertus Carnotenſis.
Gennadius Maſſilienſis.
Glaber Rodulfus.
Gofridus Vindocinenſis Abbas.
Gregorius Turonenſis.
Guerricus Abbas.
Guido de Perpiniano.
Guitmundus Ep. Averſanus.
Guillelmus de Saliniaco ex Autiſſiodorenſi Ep. Pariſienſis.
Guillelmus Arvernus Ep. III. Pariſienſis.
Halitgarius.
Helinandus.
Henricus de Gandavo.
Henricus Harphius.
Henricus Oſtienſis.
Hervæus Natalis.
S. Hilarius Archiep. Arclatenſis.
S. Hilarius Ep. Pict.
Hildebertus.
Hilduinus.
Hincmarus uterque.
Honorius Auguſt.
Hugo de S. Caro.
Humbertus de Romanis.
Jacobus Almainus.
Jacobus Latomus.
Jacobus Vitriacus.
Joannes Capreolus.
Joannes Driedo.
Joannes Gerſon.
Joannes Pariſienſis.
Nicolaus ex Aremarenſi Claravallenſis.
Nicolaus Cuſanus.
Nicolaus Gorram.
Nicolaus Lyranus.
Nitardus Centulenſis.
S. Odilo.
Odo Cameracenſis.
S. Odo Cluniacenſis.
Paſchaſius Ratbertus.
S. Paulinus Nolanus.
Petrus de Alliaco.
Petrus Aureolus.
Petrus Bertrandus.
Petrus Blæſenſis.
Petrus Cellenſis.
Petrus Comeſtor.
Petrus Paludanus.
Petrus de Tarantaſia.
Petrus Venerabilis.
Phœbadius Agenni Epiſc.
Remigius Antiſs.
Rhegino Prumienſis.
Robertus Gaguinus.
Robertus Sorbona.
Ruricius Ep.
Salonius Epiſcop.
Salvianus Presbyter.
Severus Sulpitius.
Sidonius Arvernus.
Sigebertus.
Stephanus Eduenſis.
Thomas Argent.
Thomas à Kempis.
Valerianus Epiſcop.
Udalricus.
Victor Maſſilienſis.
Vincentius Bellov.
Vincentius Lerinenſis.
Uſuardus.
Walafridus Strabo.
Yvo Carnotenſis.
Zacharias Chryſopolitanus, ſeu Veſuntinus.
Potho Prumienſis.
Proſper Aquitanus.
Raymundus Jordanus.

Germani Tranſrhenani.

Adamus Bremenſis.
Albertus Crantzius.
Albertus Magnus.
Cæſarius Monachus.
Conradus Urſpergenſis.
Conradus Koellin.
Dionyſius Rikel.
Eberardus Altahenſis.
Gabriel Biel.
Hadrianus VI. Papa.
Haymo Epiſcop.
Helmoldus.
Henricus Haſſus.
Henricus Kalteiſen.
Henricus Stero.
Henricus Suſo.
Joannes Eckius.
Joannes Faber.
Jonnes Nauclerus.
Joannes Thaulerus.
Lambertus Schafn.
S. Ludgerus Ep. Mon.
Ludolfus Saxo.
Lupoldus Bamb.
Marſilius ab Ingen.
Otto Friſingæ Ep.
Paulinus Aquilejenſis Patriarcha, ut volunt.
Rabanus Maurus, ſi tamen Fuldæ natus.
Radevicus Can.
Rupertus Tuitii Abb.
Siffridus Presbyter.
Strabus Fuldenſis.
S. Victorinus Petabonienſis Epiſcopus.
Wernerus Rollevinc.
Witikindus Saxo.

Græci Europæi ac plerique Aſiatici præter Syros, Judæos, &c.

S. Amphilochius.
Anaſtaſius Nicenus.
Andreas Cæſarienſis.
Aponius.
Aſterius Amaſeæ Ep.
Athenagoras.
S. Barlaamus.
S. Baſilius Seluciæ Ep.
Beſſarion Card.
Cæſarius.
Clemens Alex.
S. Dionyſius Areop.
Dorotheus Abbas.
Evagrius Ponticus.
Euthymius Zigabenus Mon.
Gelaſius Cyzici.
Georgius Cedrenus.
Georgius Piſides.
S. Germanus Patr. Conſt.
S. Gregorius Naz.
S. Gregorius Neocæſ. Ep. Thaumaturgus.
S. Gregorius Nyſſenus.
Joannes Curopalates.
Joannes Jejunator.
Joannes Zonaras.
Joſephus Methonæ.
S. Irenæus.
Laonicus Chalcondylas.
Leo Sapiens Imp.
Leontius Byzantius.
Leontius Neap. Ep.
Manuel Calecas.
S. Maximus Martyr.
S. Melito Ep.
S. Methodius Ep.
Nectarius Arch. Conſt.
Nicephorus Calliſti.
Nicephorus Gregoras.
S. Nicephorus Patr. Conſt.

Nice-

Digitized by Google

Nicetas Choniates.
Nicetas David.
Nicolaus Cabaſilas.
Sanctus Nilus.
Palladius Galata.
Philo Carpathius.
Photius Patr. Conſt.
S. Polycarpus Martyr.
S. Proclus Arch. Conſt.
Simeon Metaphraſtes.
Socrates Hiſtor.
Sozomenus Hiſtor.
Theodorus Balſamon.
Theodorus Studites.
Theophylactus Achridæ in Bulgaria Arch.

Hiberni. Vide Scoto-Hiberni.

Hiſpani cum Luſitanis.

Alfonſus Toſtatus.
Alfonſus Vargas.
Alvarus Pelagius.
S. Antonius Paduanus.
Claudius Taurinenſis.
S. Damaſus Papa.
Dominicus Sotus.
Dracontius Poeta.
S. Eulogius Martyr.
Franciſcus Victoria.
Georgius Bæticus.
Jacobus Perez de Valentia Chriſtopolitanus Epiſc.
Idacius Clarus.
Idacius Lemicenſis.
S. Ildefonſus.
Joannes Biclarenſis.
Joannes de Polemar.
Joannes de Turrecremata.
S. Iſidorus Hiſp. Arch.
Julianus Toleti Arch.
Juſtus Orgelitanus.
Juvencus Poeta.
Martinus Navarrus.
S. Pacianus Barc. Ep.
Paulus Burgenſis Ep.
Paulus Oroſius.
Prudentius Poeta.
Beatus Raymundus de Pennaforti, O. P.

Itali.

Ægidius Columna.
Albericus Bergomenſis.
Alex. de Imola.
Ambroſius Camaldulenſis Mon.
Ambroſius Catharinus.
Anaſtaſius S. R. E. Bibliothecarius.
Andreas Barbatia.
Angelus è Clavaſio.
S. Anſelmus.
S. Anſelmus Lucenſis Ep.
S. Antoninus Flor. Arch.
Antonius Andreas.
Antonius Bonfinius.
Antonius de Butrio.
Arator Poeta.
Aſteſanus.
Auguſtinus de Roma.
Auguſtinus Triumphus.
Baldus de Ubaldis.
Baptiſta Mantuanus.
Baptiſta Trovamala.
Bartolomæus Platina.
Bartolomæus Piſanus.
S. Bernardinus.
Boethius.
S. Bonaventura.
Bruno Signienſis Ep.
Caſſiodorus.
S. Chromatius Epiſcop.
S. Clemens Papa.
S. Cornelius Papa.
Cyprianus Benetus.
S. Datius Med. Arch.
Dinus Mugellanus.
Dominicus Jacobatius.
Ennodius Ticini Ep.
Felinus Sandeus.
Finus Hadrianus.
Flavius Blondus.
S. Franciſcus Aſſiſias.
Franciſcus Ferrarienſis.
Franciſcus Lichetus.
Franciſcus Petrarcha.
Franciſcus Zabarella.
S. Gaudentius Epiſcop.
Gofridus de Viterbio.
Gratianus Cluſinus.
Gregorius Ariminenſis.
Sancti Gregorii Papæ I. II. III.
Guido de Bayſio.
Hadrianus I. Papa.
Jacobus Philippus Foreſtus Bergomas.
Jacobus Sannazarius.
Innocentius III Papa.
Innocentius IV. Papa.
Innocentius V. Papa.
Joachimus Abbas.
Joannes de Anania.
Joannes Andreas.
Joannes Calderinus.
Joannes Capiſtranus.
Joannes Diaconus.
Joannes Picus.
Joannes Tabienſis.
Joannes Villanius.
Jonas Bobienſis.
Lactantius Firmianus, ſeu Firmanus, ut volunt.
Laurentius Juſtinianus.
S. Leo I. Papa.
Leo Oſtienſis.
S. Linus Papa.
Luitprandus Crem. Ep.
M. Ant. Sabellicus.
Marſilius Ficinus.
Matthæus & Matthias Palmerii.
Matthæus Villani.
S. Maximus Taurinenſis Ep.
Pacificus Novar.
Paſchaſius Diaconus.
Paulinus Diaconus.
Paulus Diaconus.
Petrus Ancharanus.
S. Petrus Chryſologus Arch. Ravennas.
Petrus Damiani.
Petrus Lomb. Magiſter Sentent.
S. Philaſtrius Ep.
Pius II. Papa.
Ruſticus Diaconus.
Simon de Caſſia.
Sixti II. & III. Papæ.
Silveſter Prieras.
Theodulfus Ep. Aur.
S. Thomas Aquinas.
Thomas de Vio.
Venantius Fortunatus Pict. Ep.
Victor Capuanus.
S. Zeno Veronæ Ep.

Judæi.

Abdias Propheta.
Ado Propheta.
Aggæus Propheta.
Ahias Videns.
Amos Propheta.
S. Andreas Apoſtolus.
Baruch Propheta.
Daniel Propheta.
David Rex.
Eliacin ſeu Joachin.
Eſaias ſeu Iſaias.
Eſdras Scriba.
Ezechiel Propheta.
Gad Propheta.
Habacuc Propheta.
Hieremias Propheta.
S. Jacobus Apoſtolus.
Jeſus Sirachides.
S. Joannes Apoſtolus.
Joannes Hyrcanus.
Job Patriarcha.
Joel Propheta.
Jonas Propheta.
Joſephus Hiſtoricus.
Joſue Dux populi.
S. Judas Apoſtolus.
Juſtus Tiberiadenſis Hiſtoricus.
S. Lucas Evangeliſta.
Malachias Propheta.
S. Marcus Evangeliſta.
Mardochæus.
Michæas Propheta.
Moſes Dux populi.
Nahum Propheta.
Nathan Propheta.
Nehemias Dux.
Oſee Propheta.
S. Paulus Apoſtolus.
Paulus Burgenſis, patria, ut reor, Hiſp.
S. Petrus Apoſtolorum Princeps.
Philo Hebræus.
Prochorus diſcipulus Apoſtolor.
Salomon Rex.
Samuel Propheta.
Samuel Marochianus.
LXXII. SS. Interpretes.
Sophonias Propheta.
Tobias uterque.
Zacharias Propheta.

Scoto-Britanni, & Scoto-Hiberni ut ſe ipſi ab invicem diſcernant.

Adamus Goddamus.
S. Adelmus Schireburgenſis Ep.
Hector Boethius.
Joannes Duns Scotus.

Joan-

Digitized by Google

piorati.

Scythæ.

Dionyſius Exiguus.
Joannes Caſſianus.
Joannes Maxentius.

Siculi, & Sardi.

Lucifer Calaris Epiſcopus.
Hilarius Diaconus Romanus.

Anaſtaſii duo Sinaitæ.
Andreas Cretenſis.
Antiochus Monachus.
Apollinaris Laodicenus Ep.
S. *Cyrillus* Ep. Hier.
S. Ephrem Diaconus.
S. Epiphanius Ep.
Evagrius Schol.
Euſebius Cæſarienſis Ep.
Euſebius Emeſæ Ep.
Heſychius Hier.
S. Ignatius Martyr.

Hiroſol.
S. Juſtinus Martyr.
S. Lucas Evangeliſta.
Lucianus Presbyter.
Moſes Barcepha.
Nemeſius.
Procopius Gazæus.
S. Sophronius Patr. Hier.
Tatianus Sophiſta.
Theodoretus Cyri Ep.
Theophilus Patriarcha Antiochenus.

AUCTORIS SUPPLEMENTA.

I N D E X

SECUNDUM DIVERSAS NATIONES.

Ordine Alphabetico digeſtus.

AFRICANI.

Aurelius Carthaginenſis.
Capreolus, Carthaginenſis Epiſcopus.
Commodianus, Philoſophus Chriſtianus.
Creſconius, Epiſcopus Africanus.
Cyprianus, Carthaginenſis Epiſcop.
Eugenius, Carthaginenſis Epiſcop.
Evodius, Uzalenſis Epiſcop.
Euſtathius Africanus Presbyter.
Facundus, Hermianenſis Epiſcopus.
Fulgentius, Ruſpenſis in Africa Epiſcop.
Guillelmus Tripolitanus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Honoratus Antoninus, Conſtantinæ in Africa Epiſcopus.
Leporius Presbyter.
Lucius Cœlius Lactantius Firmianus.
Marcellus Memorialis.
Marius Mercator.
Primaſius, Adrumeti in Africa Epiſcopus.
Tertullianus Africanus, Montaniſta.
Ticonius Afer, Donatiſta.
Victor, Cartennæ in Africa Epiſcop.
Victor, Vitenſis in eadem Epiſcop.
Vigilius, Tapſenſis in Africa Epiſcop.
Urſinus, Monachus Africanus.

ANGLI, SCOTI ET HYBERNI.

Adamnanus, Monachus Scoto-Hybernus.
Adamus Barkingenſis, Anglus Theol.
Adamus Scotus, Canonicus Ordinis Præmonſtratenſis.
Ælfredus Anglorum Rex.
Albinus Flaccus Alcuinus.
Alexander Halenſis, Ordinis Fratrum Minorum.
Alexander Neckam, Theologus Anglus.
Alredus ſeu Edilredus, Abbas Rievallis.
Anſelmus Cantuarienſis Archiepiſcopus.
Bachiarius, Presbyter Hybernus.
Balduinus Devonius, Cantuarienſis Archiepiſcopus.
Bartholomæus Anglicus, ex Ord. FF. Minorum.
Bartholomæus Anglicus, Oxonienſis Epiſcopus.
Ceolfridus, Abbas Anglus.
Cogitoſus, Scotus Monachus & Abbas.
Columbanus, Abbas Luxovienſis & Bobienſis.
Cumianus, Hyberniæ Epiſcopus.
Eadmerus, Cantuarienſis Eccleſiæ Monachus.
Egbertus, Eboracenſis Archiepiſcopus.
Ernulfus, Roffenſis in Anglia Epiſcopus.
Ethelvolfus, Monachus Anglus.
Faſtidius, Britannorum Epiſcopus.
Fœlix, Monachus Anglus.
Florentius Bavonius, Vigornienſis Epiſc.
Fridgodus, Diaconus Anglus.
Galfridus, Aſaphenſis in Cambria Epiſcopus.
Gervaſius Dorobernenſis, Monachus Benedictinus.
Gervaſius Tilleberienſis, Arelatenſis Regni Polemarchus.
Gilbertus, Abbas de Oilandia, Ord. Ciſtercienſis.
Gilbertus, Abbas Weſtmonaſterienſis.
Gilbertus Foliot Londinenſis Epiſcopus.
Gilbertus, Lunicenſis in Hybernia Epiſcopus.
Gilbertus de Sempringham, Fundator Gilbertinorum.
Goſcelinus, Cantuarienſis Monachus.
Guillelmus, Malmesburienſis Monachus.
Guillelmus de Montibus, Lincolnienſis Canonicus.
Guillelmus Nottinghamus, Theologus Anglus.
Guillelmus Ockam, Ord. FF. Minorum.
Guillelmus de Sanvico, Ord. Carmelit.
Guillelmus Thorne, Monachus Benedictinus.
Guillelmus Wodfordus, Ord. FF. Minorum.
Heddius Stephanus, Anglus.
Henricus de Arena, Ord. FF. Carmelit.

Digitized by Google

Henricus Huntingtonenſis, Archidiaconus Anglus.
Henricus de Kington, Canonicus Regularis Divi Auguſtini.
Joannes Aſſerus, Schireburgenſis Epiſcop.
Joannes Bromiard, Ordinis Fratrum Prædicator.
Joannes Brompton, Abbas Jornallenſis.
Joannes Cornubienſis, Anglus.
Joannes Felton, Presbyter Anglus, Concionator.
Joannes Gualenſis ſeu Wallenſis, Ordinis Fratrum Minorum.
Joannes Peckam, Anglus, Ord. FF. Minorum.
Joannes, Prior Hagulſtadenſis, Ord. D. Auguſtini.
Joannes Ridvaldus, Anglus, Ordinis Fratrum Minorum.
Joannes Rochefort, Anglus Nobilis, Hiſtoricus.
Joannes Sariſberienſis, Carnotenſis Epiſcopus.
Joannes Scotus Erigena, Anglus Theol.
Laurentius, Dunelmenſis Monachus.
Matthæus Pariſius, Sancti Albani Monachus.
Matthæus Vveſtmonaſterienſis, Ordinis Divi Benedicti.
Nicolaus de Briard, Ord. FF. Prædic.
Nicolaus Trivettus, Ord. FF. Prædicatorum.
Odo de Cheritona, ſeu Ceritona, Anglus.
Osbernus, Cantuarienſis Eccl. Monachus.
Osbertus, Monachus Anglus. 1100. ſed dum Oſberno.
Pelagius Scotus, Hæreſiarcha.
Petrus Queſnel, Ordinis Fratrum Minorum.
Radulfus Bockingus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Radulphus de Diceto, Decanus Sancti Pauli Londonienſis.
Ranulfus Higden, Monachus Ciceſtrenſis.
Richardus Ciceſtrenſis, Ordinis Divi Benedicti.
Richardus Hagulſtadenſis, Ordinis Divi Auguſtini, quem quære cum Joanne Hagulſtadenſi.
Richardus de Hampoole, Presbyter Eremita, Anglus.
Robertus Capito, Lincolnienſis Epiſcopus.
Robertus de Chorceon, S R. E. Cardinalis.
Robertus Covvton, Ordinis Fratrum Minorum.
Robertus de Flamesburia, Canonicus Ordinis Divi Auguſtini.
Robertus Pullus, ſeu Pullanus, Rothomag. Archiepiſcopus.
Sedulius Junior, natione Scotus.
Silveſter Giraldus Cambrenſis, Menevenſis Epiſcopus.
Simeon, Dunelmenſis Monachus.
Simon Boraſton, Theologus Anglus.
Stephanus Hardingus, Ciſtercienſis Abbas.
Stephanus Langton, Cantuarienſis Archiepiſcopus, & S. R. E. Cardinalis.
Theodorus, Cantuarienſis Archiepiſcop.
Thomas Anglicus, cognomento Jorgius, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Thomas Bockingam, Oxonienſis Cancellarius.
Thomas de Bradvardina, Ord. FF. Minorum.
S. Thomas, Cantuarienſis Archiep. & Martyr.
Thomas Elienſis, in Anglia Monachus.
Thomas de la Moor, Nobilis Anglus.
Thomas Palmeranus, cognomento Hybernicus.
Thomas Stobæus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Thomas Valſingham, Ordinis Divi Benedicti.
Turgotus, Dunelmenſis Monachus.

B E L G Æ.

ADelboldus, Ultrajectenſis Epiſcopus.
Ægidius, Aureæ Vallis Monachus.
Ægidius Muiſius, Abbas S. Martini Tornacenſis.
Alanus de Inſulis, Ord. Ciſtercienſis.
Alulfus, S. Martini Tornacenſis Monachus.
Andreas, Monachus & Abbas Marchianenſis.
Anſelmus Abbas Gemblacenſis.
Anſelmus, Leodienſis Canonicus.
Baldricus, Noviomenſis & Tornacenſis Epiſcopus.
Balduinus Aveſnenſis, Miles & Dominus.
Balduinus, Flandriæ & Hannoniæ Comes.
Baudemundus, S. Amandi in Belgio Abbas.
Conradus, Ultrajectenſis Epiſcop.
Deoduinus, Leodienſis Epiſcop.
Drogo, Morinenſis Epiſcop.
Eberardus Bethunienſis in Arteſia.
Enguerranus Monſtrelet, Belga Nobilis.
Evershelmus, Altimontenſis Abbas.
Franco, Afflighemienſis Abbas.
Fulcuinus, Laubienſis Abbas.
Gerardus Leodienſis, Ord. FF. Prædicator.
Gerardus Magnus, Canonicus Regularis Divi Auguſtini.
Gerardus de Zurphen, Canonicus Regularis Divi Auguſtini.
Gilbertus Tornacenſis, Ord. FF. Minorum.
Gilbertus S. Vvaldetrudis, apud Montes Hannoniæ Præpoſitus.
Godeſcalcus, Leodienſis Canonicus & Diaconus.
Gonterus, S. Amandi in Belgio Monachus.
Gualterus, de Caſtellione dictus, Inſulis oriundus.
Gualterus, Marchianenſis Monachus.
Gualterus, Tarvanenſis Eccleſiæ Canonicus.
Guibertus Martinus, Monachus Gemblacenſis.
Guillelmus, Monachus S. Martini Tornacenſis.
Halirgerus, Laubienſis Abbas.
Hariulfus, Aldemburgenſis Abbas.
Hermannus, Abbas S. Martini Tornacenſis.
Hugbaldus, Elnonenſis Monachus.
Hugo Floreffienſis, Ordinis Præmonſtratenſis.
Jacobus Guiſius, Ord. Fratrum Minorum.
Joannes de Beka, Canonicus Ultrajectenſis.
Joannes Buſchius, Canonicus Regularis Divi Auguſtini.
Joannes Froiſſardus, Canonicus Chimacenſis & Inſulenſis.
Joannes de Hiſdinio, Ord. Fratrum Hoſpitalium.
Joannes Hocſemius, S. Lamberti Leod. Canonicus.
Joannes Stabulenſis, Ord. Divi Benedicti.
Laurentius, S. Lamberti Leodienſis Monachus.
Lucas, Abbas Sancti Cornelii propè Leodium.
Martinus Porræus, Atrebatenſis Epiſcop.
Milo, Sancti Amandi in Pabula Monachus.
Nicolaus de Clemangis, Belga, Theologus.
Nicolaus Sancti Lamberti Leodienſis Canonicus.
Norgerus, Leodienſis Epiſcopus.
Petrus de Herentals, Floreffienſis Prior, Ordinis Præmonſtratenſis.
Philippus, Abb. Bonæ-Spei in Hannonia.
Philippus de Leydis Juriſc. Belga.
Radulfus de Rivo, Decan. Tungrenſis.
Raynerus, S. Laurentii Leod. Mon.
Rodulfus, Abb. S. Trudonis in Haſbania.
Stephanus, S. Jacobi Leodienſis Abb.
Stephanus, Leodienſis Epiſcop.
Stephanus, Tornacenſis Epiſcop.
Simon Tornacenſis, Theolog. Pariſienſ.
Theodoricus, Sancti Trudonis Abb.
Urſio, Alti-Montis Abb. Ord. Divi Benedicti.

G A L L I.

ABBO, Floriacenſis Abb. & Martyr.
Abbo S. Germani Pariſienſis Monach.
Adalhardus, Corbejenſis in Gallia Abb.

Ada-

Digitized by Google

Ademarus, Engoliſmenſis Monachus.
Adrevaldus, Floriacenſis Monachus.
Adſo, Dervenſis Abbas.
Adſo, Monachus & Abbas Luxovienſis.
Ægidius Carlerius, Decanus Eccleſiæ Cameracenſis.
Ænæas, Pariſienſis Epiſcopus.
Agobardus, Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Aigradus, Fontanellenſis Monachus.
Aimoinus, Floriacenſis Monachus.
Aimoinus, S. Germani Pariſ. Monachus.
Alanus Epiſcopus Autiſſiodorenſis.
Albericus, Monachus Trium-fontium.
Alexander de Villa-Dei, Ord. FF. Minorum.
Algerus, Cluniacenſis Monachus.
Altmannus, Altivillaris Monachus.
Amalharius, Metenſis Diaconus & Abbas.
Amulo, Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Anſcherus, Sancti Richarii ſeu Centulenſis Abbas.
Anſegiſus, Abbas Fontanellenſis.
Ardo Smaragdus, Anianæ Monachus.
Arnaldus, Abbas Bonæ-Vallis Carnotenſis.
Arnaldus Terreni, Presbyter Sacriſta Elnenſis.
Arnobius Junior, Gallus.
Audoenus, Rothomagenſis Archiepiſcopus.
Aurelianus, Arelatenſis Archiepiſcopus.
Balduinus, Dolenſis Archiepiſcopus.
Benedictus, Fundator Anianæ & primus Abbas.
Benedictus, Maſſilienſis Epiſcopus, poſteà Franciſcanus.
Berengarius de Fredol, Epiſcopus Biterrenſis.
Bernardus, Abbas Fontis-calidi Ord. Præmonſtratenſis.
Bernardus, Abbas Montis Caſſini & Cardinalis.
Bernardus Guidonis, Epiſcopus Lodovenſis.
Bernardus Morlavenſis, Monachus Cluniacenſis.
Bernerus, Humolarienſis Abbas.
Bertharius, Presbyter Virdunenſis.
Bertrandus de Trilla, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Carolus Calvus, Francorum Rex.
Carolus Magnus, Rex Francorum & Imperator.
Chrodegandus, Metenſis Epiſcopus.
Clemens VI. Summus Pontifex, antea Petrus Rogerius
Conſtantius, Presbyter Lugdunenſis.
Cyprianus Tolonenſis, Meſſianus, & Stephanus Galli.
Dacrianus, Abbas ſuppoſititius.
Dominicus Grenerius, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Donatus, Biſuntinenſis Archiepiſcopus.
Donatus Metenſis Diaconus.
Drogo Sancti Joannis Laudunenſis Abbas.
Dudo, Sancti Quintini Veromandenſis Decanus.
Durandus Campanus, Ordinis Fratrum Minorum.
Durandus, Troarnenſis Abbas.
Egidius, Noviomenſis Epiſcopus.
Ermentarius, Trenorchienſis Abbas.
Evantius, Viennenſis Epiſcopus.
Ferreolus, Uccienſis Epiſcopus.
Florus, Lugdunenſis Diaconus.
Frotarius, Tullenſis Epiſcopus.
Fulcherius, Carnotenſis Presbyter.
Garnerus, Canonicus & Supprior S. Victoris Pariſienſis.
Garnerus ſeu Garnerius, Lingonenſis Epiſcopus, cum Henrico.

Gaufridus de Ville-Hardovin, Campaniæ & Romaniæ Mareſcallus.
Gerardus, Abbas S. Vincentii Laud.
Gerardus de Fracheto, Ord. FF. Prædicatorum.
Gerardus Macherus, Gallus Theologus.
Gerbertus Papa Romanus, dictus *Sylveſter II.*
Gervaſius, Abbas Præmonſtrati & Sagienſis Epiſcopus.
Gilbertus de Porreta, Pictavienſis Epiſcopus.
Gotteſcalcus, Orbacenſis Monachus.
Gregorius Papa VII.
Gualdo, Corbejenſis in Gallia Monachus.
Gualterus Cornutus, Senonenſis Archiepiſcopus.
Gualterus, Prior Sancti Victoris Pariſienſis.
Guibertus, Abbas B. Mariæ de Novigento.
Guido, Abbas Cariloci in Burgundia Sequana.
Guido, Abbas S. Dionyſii in Francia.
Guido Ebroicenſis, Ordinis Fratrum Prædicator.
Guido de Monte-Rocheri, Theologus Gallus.
Guigo V. Prior majoris Carthuſiæ.
Guillelmus, Abbas S. Theodorici propè Rhemos.
Guillelmus, Andrenſis Cœnobii Abbas.
Guillelmus Arvernus, Pariſienſis Epiſcopus.
Guillelmus, Bituricenſis Diaconus, olim Judæus.
Guillelmus Brito, Arremoricus cum Rigordo.
Guillelmus de Brocia, Archiepiſcopus Senonenſis.
Guillelmus Calculus, Gemmeticenſis Monachus.
Guillelmus de Campellis, Catalaunenſis Epiſcopus.
Guillelmus Carnotenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Guillelmus Duranti, Mimatenſis Epiſcopus.
Guillelmus Major, Andegavenſium Epiſcopus.
Guillelmus de Mandagot, Ebredunenſis Archiepiſcopus.
Guillelmus de Monte-Lauduno, Juriſconſultus Toloſanus.
Guillelmus de Nangiaco, Monachus S. Dionyſii.
Guillelmus Peraldus, Ord. FF. Prædicator.
Guillelmus de Podio-Laurentii, Hiſtoricus.
Guillelmus de Sancto-Amore, Theologus.
Helgaldus, Floriacenſis Monachus.
Helinandus, Frigidi-Montis Monachus.
Henricus Boich, Juriſconſultus Gallus.
Henricus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, Albanenſis Epiſcopus.
Herardus, Turonenſis Archiepiſcopus.
Herivæus, Rhemenſis Archiepiſcopus.
Hervæus, Burgidolenſis Monachus.
Herricus, Autiſſiodorenſis Monachus.
Heſſo, Canonicus & Scholaſticus Rhemenſis.
Hildemarus, Gallus Monachus & Abbas.
Hincmarus, Rhemenſis Archiepiſcopus.
Honoratus, Maſſilienſis Epiſcopus.
Hugo, Canonicus S. Victoris Pariſienſis.
Hugo Farſitus, Abbas Canonicorum Regularium.
Hugo, Flavigniacenſis in Burgundia Abbas.
Hugo de Foliero, Corbejenſis Monachus.
Hugo, Lingonenſis Epiſcopus.
Hugo à Sancta Maria, Floriacenſis Monachus.
Hugo Metellus, Canonicus Ord. D. Auguſtini.
Hugo, Monachus Vezeliacenſis.
Hugo, Monachus Abbatiæ Cluniacenſis.
Hugo, Rothomagenſis Archiepiſcopus.
Jacobus Folquerit, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.

Digitized by Google

Jacobus de Termis, Abbas Caroliloci.
Jacobus de Vitriaco, S. R. E. Card.
Jeſſe, Ambianenſis Epiſcopus.
Joannes de Abbatis-Villa, Veſontionenſis Archiepiſcopus.
Joannes, S. Arnulfi Metenſis Abbas.
Joannes Beleth, Theologus Pariſienſis.
Joannes Breviſcoxa, Theologus Pariſienſis.
Joannes Groſſus, Ord. FF. Carmelitarum.
Joannes de Joinvilla, Miles, dicti loci Dominus.
Joannes, Majoris Monaſterii Monachus.
Joannes Pariſienſis, Ordinis Fratrum Prædicator.
Joannes Parvi, Ord. FF. Minorum.
Joannes de Rupella, Ord. Fratrum Minorum.
Joannes Vitalis à Furno, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis.
Jonas, Aurelianenſis Epiſcopus.
Jonas, Fontanellenſis Monachus.
Iſaac, Abbas Stellæ, Ord. Ciſtercienſis.
Iſaac, Epiſcopus Lingonenſis.
Leraldus, Miciacenſis Monachus.
Leidradus, Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Lietbertus, Abbas S. Rufi propè Valentiam.
S. Ludovicus IX. Galliæ Rex.
Lupus, Abbas Ferrarienſis.
Marbodus, Rhedonenſis Epiſcopus.
Marculfus, Gallus Monachus.
Martialis, Lemovicum Epiſcopus.
Matthæus Ebroicenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Matthæus Vindocinenſis, Abbas S. Dionyſii.
Mauricius de Soliaco, Epiſcopus Pariſienſis.
Modoinus, Auguſtodunenſis Epiſcopus.
Nalgodus, Cluniacenſis Monachus.
Nicolaus Artemarenſis, Monachus Claræ-Vallis.
Nicolaus Gotrham, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Nicolaus de Hanaps, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Nicolaus de Orbellis, Ordinis Fratrum Minorum.
Nicolaus Oreſmius, Lexovienſis Epiſcopus.
Odo, Abbas Morimundi, Ordinis Ciſtercienſis.
Odo de Diogilo, Abbas S. Dionyſii in Francia.
Odilo, Sancti Medardi Sveſſionenſis Monachus.
Odo Rigaldus, Rothomagenſis Archiepiſcopus.
Odorannus, S. Petri Senonenſis Monachus.
Ordericus Vitalis, S. Ebrulfi Monachus.
Paſchaſius Ratbertus, Corbejenſis Abbas.
Paulinus Petricordius, ſeu Petracoricenſis.
Petrus Abaelardus, Monachus & Abbas Sancti Gildaſii.
Petrus Abbas octavus Claræ-Vallis, cum Henrico.
Petrus de Alliaco, S. R. E. Cardinalis.
Petrus de Alvernia, Canonicus Beatæ Mariæ Pariſienſis.
Petrus de Alvernia, Ordinis Fratrum Prædicator.
Petrus Berchorius, Pictavienſis, Ordinis Divi Benedicti.
Petrus Bleſenſis, Archidiaconus Bathonienſis.
Petrus Cellenſis dictus, Ep. Carnotenſis.
Petrus Comeſtor, Presbyter & Decanus Trecenſis.
Petrus de Corbolio, Senonenſis Archiepiſcopus.
Petrus Joannes Olivi, Ord. Fratrum Minorum.
Petrus, Monachus Claravallenſis.
Petrus de Palude, Patriarcha Hieroſolymitanus.
Petrus Pictavienſis, Archiepiſcopus Ebredunenſis.
Petrus Pictavienſis, Monachus Cluniacenſis.
Petrus de Riga, Canonicus & Cantor Rhemenſis.
Petrus Theologicæ Scholæ Rector, & Beatæ Mariæ Pariſienſis Cantor.
Petrus Tudebodus, Sivracenſis Presbyter.
Petrus Vallis Sarnenſis Monachus.
Philippus Abbas de Eleemoſyna, Ord. Ciſtercienſis.
Philippus Caballolus, Cavellicenſis Epiſcopus.
Philippus Grevius, Pariſienſis Cancellarius.
Philippus de Monte-Calerio, Ordinis Fratrum Minorum.
Præpoſitivus, Pariſienſis Theologus.
Radulfus Ardens, Pictavinus Presbyter.
Rainaldus, Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Raymundus de Agiles, Canonicus Podienſis.
Raymundus Jordani, Abbas Cellæ Bituricenſis.
Ratramnus, Corbejenſis Monachus.
Remigius, Lugdunenſis Archiepiſcopus.
Remigius, Rhemorum Archiepiſcopus.
Richardus à Sancto Laurentio, Canonicus Rothomagenſis.
Rigordus, S. Dionyſii in Francia Clericus.
Robertus Bajocenſis in Normannia Abbas.
Robertus, Epiſcop. Senecenſis in Gallia.
Robertus S. Mariani Autiſſiodorenſis, Hiſtoricus.
Robertus Paululus, Presbyter Ambianenſis.
Robertus, S. Remigii Rhemenſis Monachus.
Robertus de Torinnejo, Abbas de Monte Sancti Michaelis.
Rodulfus Tortarius, Monachus Floriacenſis.
Serlo, Abbas Savigniacenſis, Ordinis Ciſtercienſis.
Severus Sulpicius, Presbyter Primularienſis.
Smaragdus, Abbas S. Michaelis ad Moſam.
Stephanus, Auguſtodunenſis Epiſcopus.
Stephanus de Salagniaco, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Sugerius, Abbas S. Dionyſii in Francia.
Syrus, Cluniacenſis Monachus.
Teulfus, Morigniacenſis Monachus.
Tilpinus, Rhemenſis Archiepiſcopus.
Theobaudus, Bezuenſis in Burgundia Monachus.
Theodulfus, Aurelianenſis Epiſcopus.
Thomas, Monachus Ordinis & Abbatiæ Ciſtercienſis.
Victorius Aquitanus, Chronologus.
Urſinus Gallus, Monachus.
Uſuardus, S. Germani Pariſienſis Monachus.
Walterus, Aurelianenſis Epiſcopus.
Walterus, Senonenſis Archiepiſcopus.
Wibertus, Tullenſis Archidiaconus.
Vulfadus, Bituricenſis Archiepiſcopus.
Vulfinus Boetius, Pictavienſis Epiſcopus.
Yvo, Carnotenſis Epiſcopus.

GERMANI.

Cum paucis Danis, Svecis, & Polonis.

ABſalon, Abbas Spinkirbatenſis.
Albertus, Abbas Stadenſis, tum Franciſcanus.
Albertus Aquiſgranenſis Canonicus & Sacriſta.
Albertus Argentinenſis, Hiſtoricus.
Adelbertus, Abbas Heidenheimenſis.
Altefridus, Monaſterienſis Epiſcopus.
Amalharius, Treverenſis Archiepiſcopus.
Amedeus, Lauſanenſis Epiſcopus.
Anſelmus, Havelbergenſis in Saxonia Epiſcopus.
Aribo, Friſingenſis Epiſcopus.
Arno, Saliſburgenſis Archiep.
Arnoldus, Hildesheimenſis Præpoſitus.
Arnolfus, Ratiſponenſis Monachus.
Berno, Augiæ-Divitis Abbas.
Bonifacius, Moguntinus Archiepiſcopus.
S. Brigitta Speciæ Principiſſa.
Bruno, Herbipolenſis Epiſcopus.
Cæſarius, Monachus Heiſterbacenſis.
Candidus Fuldenſis Monachus.
Conradus, Abbas Everbakenſis Cœnobii.
Conradus, Bruvillarenſis Monachus.
Conradus Marpurgenſis, Ord. FF. Prædicatorum.

Con-

Digitized by Google

Minorum.
Ditmarus, Merſeburgenſis Epiſc.
Egil, Fuldenſis Abbas.
Elizabetha, Virgo & Abbatiſſa Schonaugienſis.
Engelbertus, Abbas Admontenſis in Styria.
Engelhardus, Abbas in Lanckaim.
Ermanricus, Elevvangenſis Abbas.
Evervinus, Theologienſis Abbas.
Fridericus Imperator Ænobarbus.
Fridericus II. Imperator.
Gallus, Abbas Aulæ Regiæ in Bohemia.
Gebehardus, Epiſcopus Auguſtanus.
Gerardus, Auguſtanus Presbyter.
Gerhohus, Abbas Reicherſpergenſis in Bavaria.
S. Gertrudis, Abbatiſſa Cœnobii Helffedani.
Godefridus, Monachus Sancti Pantaleonis Colonienſis.
Guillelmus de Rubrock, Ord. Fratrum Minorum cum Guillelmo Tripolitano.
Haimo, Halberſtatenſis Epiſcopus.
Hartmannus, Sancti Galli Monachus.
Hatto, Baſileenſis Epiſcopus.
Helmoldus, Butſonienſis propè Lubecam Canonicus.
Helpericus, S. Galli Monachus & Decanus.
Henricus de Langeſteio, Ord. Eremitarum Divi Auguſtini.
Henricus Rebdorfienſis, Monachus Divi Benedicti.
Hepidamnus, Monachus S. Galli.
Hermannus de Leerbeke, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Hildegardis, Abbatiſſa Montis ſancti Ruperti propè Bingam.
Jacobus de Lauſanna, Ordin. Fratrum Minorum.
Joannes de Friburgo, Oſſunenſis Epiſcopus.
Joannes de Mandeville, Nobilis Anglus.
Joannes Nider, Germanus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes de Sancto Geminiano, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Joannes Schadland, Epiſcopus Hildesheimenſis.
Joannes Semeca, Præpoſitus Eccleſiæ Halberſtatenſis.
Joannes de Tambaco, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Jordanus de Saxonia, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Jordanus de Saxonia, Præpoſitus Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Iſo, Monachus Abbatiæ S. Galli.
Levvoldus de Northovv, Germanus, Hiſtoricus.
Ludgerus, Monaſterienſis Epiſcopus.
Marius, Lauſannenſis Epiſcopus.
Martinus Polonus, Archiepiſcopus Gneſnenſis, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Matthias de Cracovia, Theologus.
S. Mechtildis, Abbatiſſa Ord. D. Benedicti.
Megenfridus, Fuldenſis Monachus.
Metellus, Tegerſeenſis Monachus.
Micrologus, Operis, non Auctoris nomen.
Nicetius, Treverenſis Archiepiſcopus.
Nicolaus Dinckelſpuel, Germanus, Theologus.
Notkerus Balbulus, S. Galli Monachus.
Oliverius, Colonienſis Scholaſticus.
Otelgrimus, Vvertinenſis Monachus.
Othlonus, Ordinis Divi Benedicti Monachus.
Otho de S. Blaſio, Germanus, Hiſtoricus.

[illegible], Ordinis D. Benedicti.
Petrus de Vineis, Juriſc. Frederici II. Cancellarius.
Philippus Eiſtetenſis in Germania Epiſcopus.
Regino, Abbas Prumienſis.
Rembertus, Bremenſis Arch.
Rhabanus, Moguntinenſis Arch.
Roſvveita, Gandetsheimenſis Monialis.
Rotgerus, Colonienſis Monachus.
Rudolfus de Frameinberg, Paſtor in Sucken.
Rudolfus, Fuldenſis Monachus.
Rupertus, Abbas Tuitienſis, juxta Coloniam.
Salomon, Conſtantienſis Epiſcopus.
Saxo Grammaticus, Sialandicus.
Tangmarus, Hildesheimenſis Decanus.
Theganus, Treverenſis Eccleſiæ Corepiſcopus.
Theodoricus, Abbas Ord. D. Benedicti.
Theodoricus Danus, Incomperti Cœnobii Abbas.
Theodoricus de Niem, Presbyter.
Theodoricus, Abbas Epternacenſis.
Udalricus, Conſtantienſis in Germania Epiſc.
Vincentius Cadlubcus, Cracovienſis Epiſc.
Vvalafridus Strabo, Augienſis Abbas.
Vvaltramnus, Argentinenſis Epiſc.
Vvandalbertus, Prumienſis Monachus.
Vvernerus, Abbas S. Baſilii in Nigra Sylva.
Vvilletamus, Abbas Merſeburgenſis.
Vvillibaldus, Eiſtetenſis Epiſc.
Vvolbero, Abbas S. Pantaleonis Colonienſis.
Vvolfhardus, Haſenrietanus Monachus.

G R Æ C I.

Cum paucis Syris, Ægyptiis & Armenis.

Adrianus, Auctor Græcus.
Agathias, Scholaſticus Smyrnæus.
Alexius Ariſtinus, Juriſc. Græcus.
Ammonius Alexandrinus.
Anaſtaſius Monachus, S. Maximi Diſcipulus.
Anaſtaſius, Monaſterii S. Euthymii Abbas.
Anaſtaſius Sinaita, Epiſc. Antiochenus.
Anaſtaſius Alter, Antiochenus Epiſc.
Andreas, Cretenſis Arch.
Andronicus Conſtantinopolitanus.
Andronicus Sebaſtus, Auctor Græcus.
Anna Comnena Conſtantinopolitana.
Antonius, Abbas Ægyptius.
Antonius Meliſſa, Monachus Græcus.
Antonius Simeonis Stylitæ Diſcipulus.
Aretas, Cæſarienſis Presbyter.
Arſenius, Monachus in Monte Athos.
Aſterius, Amaſeæ Epiſc.
Athanaſius, Alexandrinus Epiſc.
Athenagoras, Athenienſis Philoſophus.
Barnabas Apoſtolus.
Baſilius, Archiepiſcopus Cæſareæ Cappadocum.
Cæſarius, frater S. Gregorii Nazianzeni.
Conſtantinus Hermenopulus, Sebaſtus.
Conſtantinus Manaſſes, Hiſtoricus Græcus.
Cyrillus Monachus, S. Sabæ Diſcipulus.
Diadocus Photices, in veteri Epiro Epiſc.
Dionyſius Areopagita, Athenienſium Epiſc.
Dorotheus Archimandrita.
Evagrius, Antiochenæ Eccleſiæ Epiſc.
Evagrius, Ponticus Monachus.
Eudoxia Theodoſii Junioris uxor.
Euſebius, Emiſſenus Epiſc.
Euſtathius Presbyter.
Euſtratius, Conſt. Presbyter.
Georgius Acropolita, magnus Logotheta Conſt.
Geor-

Georgius, Conſt. Monachus.
Georgius Cyprius, Patriarcha Conſt.
Georgius, Monachus Conſt.
Georgius Pachymeres, Hiſtoricus Græcus, Presbyter.
Georgius Patriarcha Alexandrinus.
Gennadius, Patriarcha Conſt.
Germanus, Patriarcha Conſt.
Germanus II. Patriarcha Conſt.
Gregorius Acindynus, Theologus Græcus.
Gregorius Palamas, Theſſalonicenſis Archiepiſcopus.
Gregorius, Neocæſarienſis Epiſc.
Gregorius, Nyſſenus Epiſc.
Hayto Armenus, Canonicus Ordinis Præmonſtratenſis.
Ignatius, Antiochenus Epiſc.
Joannes Cantacuſenus, Imperator Græcus.
Joannes Cinnamus, Hiſtoricus Græcus.
Joannes Climacus, Abbas Montis Sina.
Joannes cognomento Scholaſticus.
Joannes Conſt. Diaconus.
Joannes Cypariſſiota, Theologus Græcus.
Joannes, Patriarcha Conſt.
Joannes Philoponus, Grammaticus.
Joannes Phocas, Hiſtoricus Græcus.
Joannes Scylitzes, Curopalates.
Joannes Tzetzes, Hiſtoricus Græcus.
Joannes Vveccus, Patriarcha Conſt.
Joannes Xiphilinus, Patriarcha Conſt.
Joſephus, Theſſalonicenſis Arch.
Iſaac Junior, Monachus Syrus.
Iſaac, Monachus Syrus.
Iſaac, Monachus Syrus.
Leontius, Byzantinus Monachus.
Leontius, Neapoleos in Cypro Epiſc.
Macharius, Ægyptius Abbas.
Manuel Calecas, Theologus Græcus.
Marcus Eremita, qui & Exercitator.
Marcus, Gazæ in Paleſtina Diaconus.
Matthæus Blaſtares, Juriſconſultus Græcus.
Maximus, Martyr & Monachus.
Methodius, Olympi Liciæ Epiſc.
Methodius, Patriarcha Conſt.
Michael Glycas, Siculus.
Michael Pſellus, Philoſophus Græcus.
Nicephorus Blemmyda, Monachus & Presbyter.
Nicephorus Gregoras Hiſtoricus Græcus.
Nicetas Choniates, Magnus Logotheta.
Nicetas Paphlago, cognomento David.
Nicolaus Cabaſilas, Theſſalonicenſis Arch.
Nicolaus, Methonenſis Epiſc.
Nilus Cabaſilas, Theſſalonicenſis Arch.
Nilus, Metropolita Rhodius, hoſtis Latinorum.
Nilus, Monachus & Abbas ex Præfecto Urbis Conſtantinopolis.
Nonnus Panopolita.
Origenes, Presbyter Alexandrinus.
Palladius, Helenopoleos Epiſc.
Pantaleo, ex Diacono Presbyter Conſtantinopolitanus.
Philippus, Solitarius Græcus.
Philo, Carpathi Inſulæ Epiſc.
Philo cum Agathopode & aliis.
Philoſtorgius Arrianus, Hiſtoricus.
Philotheus, Patriarcha Conſt.
Photius, Patriarcha Conſt.
Polychronius, Apameæ Epiſc.
Proba Falconia.
Procopius, Cæſarienſis, Hiſtoricus.
Simeon Junior, cognomento Magiſter & Logotheta.
Simeon Metaphraſtes, Græcus Hiſtoricus.
Thalaſſius, Monachus Græcus.
Theodorus Abucara, Cariæ Archiepiſcopus.
Theodorus, Heracleæ Traciarum Epiſcopus.
Theodorus Metochita, magnus Logotheta Conſtantinopolitanus.
Theodoſius & Theodorus fratres.
Theodotus, Anciranus Epiſcopus.
Theophanes Cerameus, Tauromenii Epiſcopus.
Theophanes, Monachus & Agri Abbas.
Theophanes, Nicææ Archiepiſcopus.
Theophilactus, Acridæ in Bulgaria Archiepiſcopus.
Theophilactus Simocatta.
Theoſterictus, Monachus Græcus.
Zacharias, Mytilenenſis Epiſcopus.

HISPANI.

ALvarus de Lucia & mendoza, Miles Calatravæ.
Alvarus Pelagius, Ord. Fratrum Minorum.
Antonius de Padua, Ulyſipponenſis, Minorita.
Braulio, Cæſarauguſtanus Epiſc.
Eugenius Junior, Toletanus Arch.
Eutropius, Valentinus Epiſc.
Franciſcus Ximenius, Epiſc. Helenenſis.
Fructuoſus, Bracarenſis Arch.
Guido Terreni, Epiſcopus Majoricenſis & Helenenſis.
Guillelmus de Rubione, Ordinis Fratrum Minorum.
Hildefonſus, Arch. Toletanus.
Jacobus Magnus, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Joannes Ciritta, Abbas Tarocanus.
Joannes de Deo, Hiſpanus, in Decretis Doctor.
Iſidorus, Pacenſis Epiſcopus.
Leander, Hiſpalenſis Epiſc.
Lucas Tudenſis, in Hiſpania Epiſc.
Lupus de Oliveto, Hiſpanus, Fundator Hieronymitanorum.
Montanus, Epiſc. Toletanus.
Nicolaus Eymericus, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Orientius, Illiberitanus Epiſc.
Paulus, Emeritenſis Eccleſiæ Diaconus.
Paſchaſius, Martini Bracarenſis Epiſcopi Diaconus.
Philippus Ribotus Ord. Fratrum Carmelitarum.
Prudentius Galindus, Trecenſis Epiſc.
Raymundus Sebundus, Hiſpanus Theologus.
Robertus Retenenſis, Pampelonæ Archidiaconus.
Rodericus Semenus, Toletanus Arch.
Severus, Minoris Inſulæ Balearis Epiſc.
Tajo, Cæſar-Auguſtanus Epiſc.

ITALI.

ÆGidius Aſſiſias, Ordinis Fratrum Minorum.
Agnellus, Ravennatenſis Epiſc.
Albertanus, Brixienſis Cauſidicus.
Albertinus Muſſatus Patavinus, Poeta & Hiſtoricus.
Albertus de Sartiano, Ord. FF. Minorum.
Albertus, Vercellenſis Epiſc., & Patriarcha Hieroſolymitanus.
Alexander, Abbas Vallis-Celeſinæ.
Alexander de Sancto Elpidio, Ordin. Eremitarum D. Auguſtini.
Alvarus, Cordubenſis Epiſc.
Ambroſius Autpertus, Abbas.
Anaſtaſius, S. R. E. Apocriſiarius.
Annibal de Annibaldis, Ord. Fratrum Præd.

Anſel-

Auguſtinus Arculanus, Ordin. Eremitarum D. Auguſtini.
Auxilius, Presbyter (ut credimus) Italus.
Bartholomæus Albicius, Piſanus, Ord. Fratrum Minorum.
Bartholomæus Urbinas, Ord. Eremitarum D. Auguſtini.
Benedictus, Monachorum Parens.
Benno, S. R. E. Cardinalis.
Bernardus de Compoſtella, Presbyter & Sacrorum Cuſtos.
Bertoldus ſeu Bernoldus, Presbyter Conſtantienſis ad Rhenum.
Bruno, Signienſis in Italia Epiſc.
Caſſiodorus, Monachus & Abbas Vivarienſis.
Catharina Bononienſis, Ord. S. Franciſci.
Sancta Catharina Senenſis, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Cœleſtinus V. Romanus Pontifex.
Chriſtianus, Abbas Ord. Ciſtercienſis.
Claudius, Taurinenſis Eccleſiæ Epiſc.
Clemens Florentinus, Ord. Servorum B. Mariæ.
Clemens Romanus Papa nominis I.
Daniel de Tarviſio, Ord. Fratrum Minorum.
Dacius Mediolanenſis Archiep.
Deſiderius, Abbas Caſſinenſis.
Deuſdedit, S. R. E. Cardinalis.
Dionyſius cognomento Exiguus.
Dynamius Patricius.
Domnizo, Italus Presbyter.
Euſebius, Vercellenſis Epiſc.
Fabianus, Hugelinus, aliique Auctores Minoritæ.
Falco Beneventanus, Hiſtoricus.
Fauſtus, S. Benedicti Diſcipulus.
Franciſcus Petrarcha, Canonicus Patavinus.
Franciſcus de Platea, Ord. Fratrum Minorum.
Godefridus, Viterbienſis Presbyter & Imperatorum Sacellanus.
Gregorius, S. R. Eccleſiæ Cardinalis.
Guido Aretinus, Monachus.
Guillelmus Appulus, Hiſtoricus.
Guillelmus, S. R. E. Bibliothecarius.
Henricus de Balma, Ord. FF. Minorum.
Henricus de Carreto, Ord. FF. Minorum.
Henricus de Urimaria, Ord. Eremit. D. Auguſtini.
Herempertus, Caſſinenſis Monachus.
Hieronymus à Sancta-Fide, Medicus.
Honorius III. Summus Pontifex Romanus.
Hubertinus de Caſali, Ord. Fratrum Minorum.
Hugo Falcandus, Eccleſiæ Panormitanæ Theſaurarius.
Hugolinus Malabranca, Ordinis Eremitarum Divi Auguſtini.
Jacobus, Januenſis Archiepiſcopus, de Voragine dictus.
Innocentius III. Romanus ſeu Summus Pontifex.
Innocentius V. Romanus Pontifex.
Joannes Burgundio, Civis Piſanus.
Joannes Gobelinus, Pii II. Secretarius.
Joannes de Qualea, Ord. Fratrum Minorum.
Joannes, S. R. E. Diaconus.
Joannes de Teramo, Canonic. Aprutinus.
Laborans, S. R. Eccleſiæ Cardinalis.
Laurentius, Novarienſis Epiſc.
Leo Magnus, Romanus Pontifex.
Leonardus Aretinus, Presbyter, Summorum Pontificum Secretarius.
Leonardus de Utino, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Lupus Protoſpata, Appulus.
Maphæus Vegius, Italus, Martini V. Pontificis Datarius.
Marcus Poeta, Monachus.
Marcus Polus, Venetus.
Marinus Sanutus, Patricius Venetus.
Martinus I. Papa Romanus.
Michael Angrianus, Ordinis Fratrum Carmelitarum.
Monaldus Juſtinopolitanus, Archiepiſcopus Beneventanus.
Moneta Cremonenſis, Ordin. Fratrum Prædicatorum.
Novatianus, Antipapa Romanus.
Odilbertus, Mediolanenſis Arch.
Odoricus de Portu Naono, Ordinis Fratrum Minorum.
Ogerius, Abbas de Lucedio in Sabaudia.
Pandulfus Piſanus.
Paſchaſius, Diaconus Romanus.
Paterius, S. Gregorii Papæ I. Diſcipulus.
Paulinus, Sancti Ambroſii Diaconus.
Paulinus, Epiſc. Aquilejenſis.
Paulus, Neapolitanæ Eccleſiæ Diaconus.
Paulus Vvarnefridi, Mon. Caſſinenſis.
Pelagius Papa Romanus.
Petrus Chryſologus, Ravennæ Epiſc.
Petrus Honeſtus, Abbas Sanctæ Mariæ de Portu.
Petrus de Natalibus, Equilinus Epiſcopus.
Petrus de Paternis, Ordin. Eremitarum Divi Auguſtini.
Petrus Siculus, Hiſtoricus.
Philippus Mazerius, Nobilis Venetus.
Philippus Presbyter, D. Hieronymi Diſcipulus.
Ptolomæus Lucenſis, Epiſc. Torcellenſis.
Quintus Julius Hilarion.
Raymundus Martini, Ordinis Fratrum Prædicatorum.
Raynerus Piſanus, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Rainerus Sacconus, Placentinus, ejuſdem Ordinis.
Ratherius, Veronenſis Epiſc.
Ricerus, Italus, ex Ordine FF. Minorum.
Romualdus, Salernitanus Arch.
Simon de Cremona, Ord. Erem. D. Auguſtini.
Theodoricus de Apodia, Ord. FF. Præd.
Thomas, Abbas S. Andreæ Vercellenſis.
Thomas de Leontino, Ord. Fratrum Prædicatorum.
Victor Porchetus de Salvaticis, Carthuſianus.
Vigilius Diaconus.
Uranius, S. Paulini Nolani Diſcipulus.

SYL-

SYLLABUS ALIQUOT
COGNOMINUM AD NOMINA REVOCATORUM.

Ex Diſſertatione Hiſtorica.

Alliacenſis Petrus.
Almainus Jacobus.
Alvarus Pelagius.
Ancharanus Petrus.
Andreas Antonius & Joannes.
Apollinaris Sidonius.
Aquinas Thomas.
Aſpilcueta Martinus.
Aureolus Petrus.
Auspertus Ambroſius.
Baconius Joannes.
Balſamon Theodorus.
Barbatias Andreas.
Barcepha Moſes.
Baſſolis Joannes.
Bayſius Guido.
Benetus Cyprianus.
Bertrandus Petrus.
Biel Gabriel.
Blondus Flavius.
Boethius Hector.
Bonſinius Antonius.
Butrius Antonius.
Cabaſilas Nicolaus.
Calecas Manuel.
Calderinus Joannes.
Calliſtus Nicephorus.
Cantipratanus Thomas.
Capiſtranus Joannes.
Capreolus Joannes.
Caſſianus Joannes.
Catharinus Ambroſius.
De S. Caro Hugo.
Cedrenus Georgius.
Calcondylas Laonicus.
Charlierius Joannes.
Choniates Nicetas.
Clarus Idacius.
Clavaſius Angelus.
Climacus Joannes.
Columna Ægidius.
Comeſtor Petrus.
Contractus Hermannus.
Coclaus Joannes.
Crantzius Albertus.
Curopalates Joannes.
Cuſanus Nicolaus.
Damianus Petrus.
David Nicetas.
Driedo Joannes.
Druthmarus Chriſtianus.

Duns Joannes.
Durandus Guillelmus.
Echius Joannes.
Etherianus Hugo.
Faber Joannes.
Felix Minucius.
Ferrerius Vincentius.
Ficinus Marſilius.
Fidanza Bonaventura.
Firmianus Lactantius.
Firmicus Julius.
Fiſcherus Joannes.
Flaccus Alcuinus.
Foreſtus Jacobus Philippus Bergomas.
Fortunatus Venantius.
Gaguinus Robertus.
Gerſon Joannes.
Goddamus Adamus.
Gorramus Nicolaus.
Gregoras Nicephoras.
Harphius Henricus.
Hadrianus Finus.
Hermias Sozomenus.
Hemerchen Thomas.
Holkot Robertus.
Hovedenus Rogerius.
Jacobatius Dominicus.
Jejunator Joannes.
Ingen Marſilius.
Jordanus Raymundus.
Juſtinianus Laurentius.
Kaltherſen Henricus.
Koellin Conradus.
Latomus Jacobus.
Lichtenavius Conradus.
Lullus Raymundus.
Lychetus Franciſcus.
Lyranus Nicolaus.
Major Joannes.
Mamertus Claudianus.
Marius Claudius.
Maurus Rabanus.
Maxentius Joannes.
Mayronis Franciſcus.
Metaphraſtes Symeon.
Morus Thomas.
Moſchus Joannes.
Mugellanus Dinus.
Nauclerus Joannes
Ocham Guillelmus.

Oroſius Paulus.
Oſtienſis Henricus & Leo.
Palmerius Matthæus & Matthias.
Paludanus Petrus.
Papa Guido.
Paris Matthæus.
Paſtor Hermas.
Penna-fortius O. P. Raymundus.
Petrarcha Franciſcus.
Picus Joannes & Joannes Franciſcus.
Piſides Gregorius.
Platina Bartholomæus ſeu Baptiſta.
Polemarius Joannes.
Polonus Martinus.
Pomerius Julianus.
Radulfus Glaber.
Ratbertus Paſchaſius.
Rickelius Dionyſius.
Rollevink Wernerus.
Ruysbrochius Joannes.
Sabellicus Marcus Antonius.
Sannazarius Jacobus.
Sandeus Felinus.
Sincerus Actius.
Severinus Boethius.
Sotus Dominicus.
Speculator Guillelmus.
Stero Henricus.
Strabo Walafridus.
Suſo Henricus.
Sylvius Æneas.
Tabienſis Joannes.
Thaulerus Joannes.
Thaumaturgus Gregorius.
Titelmannus Franciſcus.
Toſtatus Alfonſus.
Triumphus Auguſtinus.
Trovamala Baptiſta.
Trithemius Joannes.
Tudeſchus Nicolaus.
Turrecremata Joannes.
Victoria Franciſcus.
Villanius Joannes & Matthæus.
De Vio Thomas.
Waldenſis Thomas.
Wellingus Conradus & Ulricus.
Wimphelingius Jacobus.
Zabarella Franciſcus.
Zonaras Joannes.

Digitized by Google

Qui in Editionibus Bellarminiani opuſculi ab anno MDCXVII. apud Sebaſtianum Cramoiſy reperiuntur, deſunt verò in prioribus ac poſterioribus, Coloniæ Agrippinæ, Lugduni, & alibi excuſis.

Ex Dissertatione Historica.

Sanctus Adelmus ſeu Anthelmus.
S. Arnulfus Lexovienſis Epiſcopus.
Aſterius Amaſeæ Ep.
Deſiderius Cadurcenſis Ep.
Dracontius Poeta.
Dungalus Diaconus.
Ecbertus Abbas Schonangienſis.
Georgius Piſides Conſt. Diaconus.
Guerricus Abbas Igniacenſis.
Idacius Lemicenſis Ep. Aquiſlavienſis.
Innocentius V. Papa antea Petrus de Tarantaſia.
Joannes è Biclarenſi Abbate Gerundenſis Ep.
Joannes Jejunator P. Conſt.
Julianus Pomerius Maurus.
Lupus Abbas Ferrarienſis.
Nicolaus ex Aremarenſi Monachus Claræ-vallenſis.
S. Odilo Abbas Cluniacenſis.
Odo Cameracenſis Epiſcopus.
S. Odo Cluniacenſis Abbas.
Potho Prumienſis Monachus, & Presbyter.
Ruricius Senior Lemovicenſis Epiſc.
Ruſticus S. R. E. Diaconus.
Smaragdus Abbas.
Valerianus Cemelenenſis Epiſcopus.
Victor Maſſilienſis Rhetor.
Victor Tunonenſis Epiſcopus.
Victorinus Afer Rhetor.

AD LECTOREM.

Auctores fermè omnes, qui in noſtra Philologica Diſſertatione citantur, laudantur, illuſtrantur, notantur, & corriguntur, non uno incluſimus indice, ſed in tres majoris commoditatis gratia diſtinximus.

I. Complectitur Sacros profanoſque Scriptores, qui uſque ad annum Chriſti MD. floruerunt.

II. Catholicos, qui ab anno MDI. uſque ad hunc annum MDCLX. vixerunt.

III. Lutheranos, Zuinglianos, Calviniſtas, Arminianos remonſtrantes, Gomariſtas contraremonſtrantes, Socinianos, Anabaptiſtas, omneſque una voce Acatholicos, aut à Catholica majorum ſuorum fide Apoſtatas, aut deluſos ab Apoſtatis, eorumque impietati adhæreſcentes.

INDICES TRES
AUCTORUM
SIVE SACRORUM, SIVE PROFANORUM,
Qui in Diſſertatione Hiſtorica laudantur, citantur, emendantur.

PRIMUS INDEX
SCRIPTORUM,
Qui Mortui ſunt ante Annum MDI.

Abdias Babylonis Ep.
Acacius Conſt. Arch.
Accas Eboracenſis Arch.
Aceurſius JC.
Aemes Berthœæ Prætor.
Adamus Bremenſis Can.
Adelardus.
Adelmannus Brixienſis Ep.
Adelmus II.
Ademarus Engol. Monach.
Ado Viennenſis Arch.
Adrevaldus Floriacenſis Mon.
Ægidius Columna Patr. Bituric.
Aelredus Rievallis, Abbas.
Ægidius Columna Arch. Bitur.
Ætherius ſeu Eterius Ep. Uxam.
Agathemerus.
Agatho Papa.
Agathopus.
Agobardus, Lugdunenſis Arch.
Aunoinus Floriacenſis Monachus.
Aunoini Continuator.
Albericus Bergomenſis.
Albericus Philoſophus.
Albericus Trium-fontium Monach.
Albertus Magnus Ratiſp.
Albertus de Saxonia.
Albertus Stadenſis.
Albinus Flaccus Alcuinus.
S. Adelinus Schireb. Ep.
Alexander III. Papa.
Alexander ab Alexandria O. M.
Alexander Cappadox.
Alexander Hallenſis O. M.
Alexander Tartagnus JC.
Alexander Polyhiſtor.
Algerus Schol. Leodienſis.
Amalarius Metenſis Diaconus.
Amandus de Caſtillo.
Ambroſius Camaldulenſis Mon.
S. Ambroſius Mediolani Arch.
Ammianus Marcellinus.
Ammonius.
Ammonianus Gram.
Ammonius Diſc. Alex. Polyhiſtoris.
Amœnus.
Amolo Lugd. Arch.
Amphilochius Icon. Arch.
Anaſtaſius Bibliothecarius.
Anaſtaſius Sinaita P. Ant.
Andreas Cæſarienſis Arch.
Andreas Cretenſis.
Angelomus Mon. Luxov.
Angelus de Cingulo O. M.
Angelus Politianus.
Anianus interpres Chryſ.
Annales Bertiniani.
Annales Fuldenſes.
Annales Francorum.
Anonymus de Conſtantino magno.
Alii plurès.
Anſegiſus Abbas.
S. Anſelmus Cant. Arch.
Anſelmus Gemblacenſis.
Anſelmus Laudunenſis.
S. Anſelmus Lucenſis.
Anſelmus Rhemenſis.
Antiochus Monachus.
S. Antoninus Florentiæ Arch.
S. Antonius Abbas.
Antonius Andreas O. M.
Antonius Diſc. Sim. Stylitæ.
Antonius Faventinus.
Antonius Meliſſa.
Antonius Panormita.
Apion Grammaticus.
Appolinaris Laodicenus.
Aquila interpres.
Araror.
Arculfus.
Aretas.
Ariſtarchus.
Arnobius.
Aritheon Ep.
Arnoldus Bonævallis Abbas.
Arnulfus Lexovienſis Ep.
Aſclepiades Ep.
Aſterius Amaſeæ Ep.
S. Athanaſius Alex. Arch.
S. Audoenus Rotomagenſis Arch.
S. Auguſtinus Hipponenſis Ep.
Auguſtinus Dathus.
S. Avitus Arch. Viennenſis.
Avitus Presbyter.
Auſonius Poeta.
Autpertus Caſſ. Abbas.
Aymericus Patr. Ant. Azo JC.
Baldricus Noviomenſis Ep.
Baldus JC.
Bandoninia.
S. Barnabas Ap.
Bartholomæus Picenus.
Bartholomæus Piſanus.
Bartholomæus Platina.
S. Baſilius Cæſ. Arch.
Baſilius Iſauriæ Ep.
Beatus Presb.
Beda Venerabilis.
Belgicum Chronicum.
Beliſarius Poeta.
Benedictus Anianæ.
Berengarius.
Berengaudus.
S. Bernardus Claræ-vallis Abbas.
Bernardus Arch. Toletanus.
Bernardus Guidonis.
Bernardus Morlacenſis.
Bernardus Presb. Compoſtellanus.
Bernardus Sylveſter.
Berno Augienſis Abbas.
Berno Cluniac. Abbas.
Bertharius Caſſ. Abbas.
Bertoldus.
Bertramus.
Beſſarion Cardinalis.
Boethius V. J.
S. Bonaventura O. M. Card.
Boniſacius Ferrerius Cart.
Boniſacius Pergamenſis.
Bonicontus JC.
Boſtonus Burienſis.
S. Braulio Cæſaraug. Arch.
Burcardus Abbas.
Burcardus Vormatienſis Ep.
Cæcilius Plautus.
S. Cæſarius Arelatenſis Arch.
Cæleſtinus I. Papa.
Cæleſtius Pelagii diſc.
Cajus Julius Hyginus.
Caliſtus II. Papa.
Carolus Magnus.

Caſſio-

Claudianus Poeta.
Claudius Chronologus.
Claudius Galenus.
Clemens Alex.
Clemens Papa.
Conradus Alberſtadius.
Conradus Urſpergenſis Abbas.
Cornelius Fronto.
S. Cyprianus Martyr.
Cyprianus auctor vitæ S. Cæſarii.
Conſtantinus Harmenopolus.
Conſtantinus Manaſſes.
Conſtantinus Imp.
Conſtantinus O. P.
Coſmas Veſtitor.
Creſcens Philoſophus.
Creſconius ſeu Criſconius.
S. Cyrillus Alex. Patr.
S. Cyrillus Hieroſol. Ep.
Cyrillus Monachus.
Cyrillus Carmelita.
Cyrus Nicetas Dadybrenſis Ep.
S. Damaſus Papa.
Damaſus Portuenſis Ep.
Daniel Monachus.
Daniel de Purgiliis.
Dantes Aligherius O.M.
Demetrius Cydonius.
Demetrius Phalereus.
Deſiderius Caturci Ep.
Deſiderius Caſſinenſis.
Dexter Supp.
Didymus Alex.
Diodorus Tarſenſis.
Dionyſius Alex. Patr.
Dionyſius Areopagita.
Dionyſius Carthuſianus.
Dionyſius Exiguus.
Ditmarus.
Dodechinus Abbas.
Domnizo.
Donatus.
Dorotheus in Syn.
Dorotheus, Archim.
Dungalus.
Durandus à S. Portiano.
Durandus Troarnenſis.
Eckerardus.
Edinerus Monachus.
Eggelingus Brunſvvicenſis.
Eginartus.
Elias Metrop. Cretenſis.
S. Eligius Noviomenſis Ep.
Engelmodus.
Ennodius Ticinenſis Ep.
Elpricus Monachus.
S. Ephrem Edeſſenus Diac.
Emmanuel Chryſoloras.
Ephrem Antiochenus Patr.
Engerannus Monſtreletius.
Epiphanius Monachus.
S. Epiphanius Salaminæ Ep.
Epiphanius Scholaſticus.
Epiphanius Sophiſta.
Eradius Presbyter.
Evagrius Hiſtoricus.

Evodius Uzalenſis Ep.
Euphraſius Ep.
Euſebius Cæſarienſis Arch.
Euſebius Emeſenus Ep.
Euſebius Vercellenſis Ep.
Euſtathius Antiochenus Ep.
Euſtatius.
Euthalius Rhodius.
Euthymius Zigabenus Monachus.
Fabius Placiades Fulgentius.
Facundus Hermianenſis.
Faſtidioſus Arianus.
Faſtidius Britannus.
Fauſtus Apolloniadis Ep.
Fauſtus Rejenſis Ep.
Felix II. Papa.
Felix III. Papa.
Felix Toletanus Arch.
Ferrandus Diaconus Cart.
Flavius Blondus.
Flavius Dexter.
Flodoardus Rhemenſis Can.
Florentius Vigornienſis.
Florianus Monachus.
Florus Diaconus Lugd.
Franc. Petrarcha.
Franciſcus Philelphius.
Francofordienſe Concilium.
Fredegarius Scholaſticus.
Frotarius Tullenſis Ep.
Fulbertus Ep. Carnotenſis.
Fulco Bonus.
Fuldenſes Annales.
S. Fulgentius Ruſpenſis Ep.
Galfridus Aſaph.
Galterus Coventrienſis.
S. Gaudentius Brix. Ep.
Gaufridus Claræval. Abbas.
Gaufridus Prior Voſienſis.
Gelaſius Cæſarienſis Ep.
Gelaſius I. Papa.
Gennadius Maſſilienſis Presb.
Gennadius Scholarius.
Gennadius P. Conſt.
Georgius Acropolita.
Georgius Alexandrinus.
Georgius Cedrenus.
Georgius Codinus.
Georgius Garnefeltius.
Georgius Nicomedienſis.
Georgius Pachymerius.
Georgius Phranzes.
Georgius Syncellus.
Georgius Trapezuntius.
Gerardus Fracherus.
Gerardus Magnus.
S. Germanus P. Conſt.
Gilbertus de Hoylandia.
Gilbertus Porretanus Ep. Pict.
Gildas. Giſlebertus.
Girardus Cambrius.
Glaber Rodulfus.
Gobarus.
Gobelinus.
Gofridus Vindocinenſis Abbas.
Gotheſcalcus Monachus Grecus Ep.
Gratianus Monachus.

S. Gregorius I. Papa.
Gregorius IX. Papa.
Gregorius Presbyter.
S. Gregorius Thaumaturgus.
S. Gregorius Turonenſis Arch.
Guerricus Ignacenſis Abbas.
Guibertus Novig.
Guido Aretinus.
Guido Papa.
Guido Carthuſiæ Prior.
Guillelmus de Sancto Amore.
Guillelmus Coventrienſis.
Guillelmus Gemeticenſis Mon.
Guillelmus Malmesburienſis Mon.
Guillelmus Neubrigenſis.
Guillelmus Ocham.
Guillelmus Pariſienſis O. P.
Guillelmus Pictavienſis.
Guillelmus de Podio Laurentii.
Guillelmus Abbas S. Theoderici.
Guillelmus Tyri Arch.
Guitmundus Averſanus Ep.
Hadrianus auctor Iſagoges.
Hadrianus I. Papa.
Hartmannus Schedel.
Haymo Alberſt.
Hecatæus Abderites.
Hegeſippus.
Helinandus.
Helladius.
Heliodorus.
Helmoldus Burſonienſis Can.
Henricus Gandavenſis.
Henricus Kalteiſem.
Henricus à Pomerio.
Henricus de Zoemeren.
Hepidannus.
Heraclides.
Hermannus Contractus.
Hermannus Dalmata.
Hermas Paſtor.
Hervæus Mon.
Hervæus Dolenſis Monachus.
Hervæus Natalis Brito.
Heſychius Hieroſolymitanus.
Heſychius Ep. Salonarum.
Heſychii alii.
Hetti Archiep. Trev.
Hierocles.
S. Hieronymus.
Hier. Savanarola.
S. Hilarius Arelatenſis Arch.
Hilarius Diaconus.
Hilarus Papa.
S. Hilarius Pictavienſis Ep.
Hilarius ſocius Proſperi.
Hildebertus Turonenſis Arch.
Hildericus.
Hilduinus Abbas.
Hincmarus Rhemenſis Arch.
Hippolytus Martyr.
Homerus.
Honoratus Maſſilienſis.
Honorius Auguſtodunenſ.
Honorius II. Papa.
Hormiſdas Papa.
Hugo de Folieto Corbejenſis Mon.

Hugo Flavin.
Hugo Flaviacenſis.
Hugo Lingonenſis Ep.
Hugo Victorinus.
Humbaldus.
Humbertus O. P.
Hyginus.
Hypatia.
Jacobus Balduini J. C.
Jacobus Edeſſæ Diaconus.
Jacobus Genuenſis Arch.
Jacobus Poggius.
Jacobus de Voragine.
Jacobus Vimphelingius.
Jacobus de Zuzaro.
Jacobus de Vitriaco.
Jacoponus O. M.
Jamblicus Phil.
Idatius Lemicenſis.
S. Ignatius Martyr.
S. Ildephonſus Toletanus Arch.
Indulfus.
Joachimus Abbas.
Joannes Andreas.
Joannes Ant. Campenſis.
Joannes Aretinus.
Joannes Argyropylus.
Joannes de Baccone.
Joannes Biſianus.
Joannes Boccacius de Certaldo.
Joannes Brehallus.
Joannes Calderinus.
Joannes Cantacuzenus.
Joannes Capiſtranus.
Joannes Capreolus.
Joannes Caſſianus.
S. Joannes Chryſoſtomus.
Joannes Climacus.
Joannes Cypariſſiota.
S. Joannes Damaſcenus.
Joannes Diaconus.
Joannes Euchaita.
Joannes Froiſſartes.
Joannes de S. Georgio.
Joannes Geminianus.
Joannes Gobelinus.
Joannes Jejunator.
Joannes Gerſon.
Joannes Gobellinus.
Joannes Hieroſ. Ep.
Joannes de Joinvilla.
Joannes Italus.
Joannes de Imola.
Joannes Maxentius.
Joannes Moſchus.
Joannes Nider O. P.
Joannes II Papa.
Joannes Pariſius.
Joannes Parvus.
Joannes Picus Mirandulanus.
Joannes de Poliaco.
Joannes Prior Cæl. Lugd.
Joannes de Raguſio.
Joannes Raythu.
Joannes Rocheſana.
Joannes Sariſberienſis Carn. Ep.
Joannes de Schoonhonia.
Joannes Scotus Erigena.
Joannes Scylitzes.
Joannes Senior.
Joannes Sinaita.
Joannes Stobæus.
Joannes Subdiaconus.
Joannes Theſſalonicenſis.
Joannes de Turrecremata Card.
Joannes Zonaras.
Jonas Aurelianenſis Ep.
Jordanus O. P.
Jornandes Gothus.
Joſephus Judæus.
S. Irenæus Lugdun. Arch.
Iſaac Nathan.
Iſidorus Cordubenſis Ep.
S. Iſidorus Hiſpalenſis Arch.
Iſidorus Mercator.
Iſidorus Pacenſis.
S. Iſidorus Peluſiota.
Iſidorus Theſſalonicenſis.
Iſo Monachus.
Julianus Imp.
Julianus Card.
S. Julianus Tolet. Ep.
Julianus Pelagii Diſc.
Julianus Pomerius.
Julius Africanus.
Julius Celſus.
Julius Clemens.
Julius Firmicus Maternus.
Junilius Ep.
Ivo Carnotenſis Ep.
Juſtinianus Imp.
S. Juſtinus Martyr.
Juſtinus Siculus.
Juvenalis de Urſinis.
Lactantius Firmianus.
Lambertus Schaf.
Landulſus Sagax.
Lanfrancus Cant. Arch.
Laurentius Valla.
Laurishamenſe Chronicon.
Leo Bitur. Arch.
Leo Oſtienſis.
S. Leo Papa I.
S. Leo IX. Papa.
Leo Sapiens Imp.
Leo Hiſt.
Leonardus Aretinus.
Leontius Byzantius.
Leontius Ep.
Leontius Hieroſ.
Libanius Sophiſta.
Liberius Poeta.
Liberatus Diaconus.
S. Lucas.
Lucas Tudenſis.
Lucianus Presbyter.
Luctantius.
S. Ludgerus.
Lugdunenſes.
Luitprandus Ep.
Lupoldus Bab.
Lupus Ferrarienſis Abbas.
Lupus de Olivero.
Macrobius.
Malleacenſe Chronicon.
Manchianus.
Manuel Moſchopolus.
Marbodus Rhedonenſis Ep.
Marcellinus Comes.
Marcellinus Presbyter.
S. Marchianus Hibernus.
Marcus de Benevento Cæleſtinus.
Marcus Eremita.
Marianus Scotus.
Marius Aventicenſis Ep.
Marſilius Ficinus.
Martianus Capella.
Martinus Dumienſis.
Martinus Papa.
Martinus Polonus.
Martyrologium Romanum, & Menœa Græcorum ſæpè.
Matthæus Blaſtares.
Matthæus Gralon O. P.
Matthæus Palmerius.
Matthæus Pariſius.
Matthæus Weſtmonaſterienſis.
Maximinus.
Mauricius Par. Ep.
Maurus Poeta.
S. Maximus Martyr.
S. Maximus Taurinenſis Ep.
Menander.
Meſſianus.
Methodius.
Michael Choniates.
Michael Glycas.
Michael Pſellus.
Michael Syngelus.
Michael Studita.
Micrologus.
Miltiades.
Minutius Felix.
Montanus Ep.
Morbiſanus.
Moſes Barcepha.
Mutianus Schol.
Nalgodus.
Naucrates.
S. Nicetas Aquilejenſis Ep.
Nicephorus Calliſtus.
Nicephorus Gregoras.
Nicephorus Patr. Conſt.
Nicetas David.
Nicetas Choniates.
Nicetas Daciæ Ep.
Nicetas Heracleæ Menop.
Nicetius Trevirenſis.
Nicetas Pectoratus.
Nicetas Serronius.
Nic. Clamengis.
Nicolaus Clar.
Nicolaus de Hanapis.
Nicolaus Eymericus.
Nicolaus Cuſanus Card.
Nicolaus Lyranus.
Nicolaus Methonenſis.
Nicolaus Oreſmius Ep. Lexovienſis.
S. Nilus Monachus.
Nithardus.
Norgerus.
Nonnus Monachus.
Novarianus.
Numenius.
Oceanus.
S. Odilo.
S. Odo Cluniaci Ab.
Ogerius Cucedii Abbas.
Oldradus Laudenſis J. C.
Olympiodorus.
Optatus Milevitanus Epiſc.
Ordericus Vitalis.
Origenes.
Oroſius.
Oſbertus Abbas.
Othelgrimus.

Otho

Pamphilus Martyr.
Pamphilus Abydenus.
Paphnutius.
Papias Hierap. Epiſcop.
Pardulus Ep. Lauduni.
Pariſienſis Conventus.
Paſchaſinus Ep.
Paſchaſius Ratbertus.
Paterius.
S. Patricius.
Paulini duo alii.
S. Paulinus Nol. Ep.
Paulinus Aquil. Patr.
Paulinus Presbyter.
S. Paulus.
Paulus Aquil. Diaconus.
Paulus Burgenſis.
Paulus Oroſius.
Pediaſimus.
Pelagius Diacon.
Pelagius.
Pelagius Ovetenſis.
Petrus Alex. Patr.
Petrus de Alliaco Card.
Petrus de Arvernia.
Petrus Amalphitanus.
Petrus Babio.
Petrus Bleſenſis.
Petrus Caſſinenſis Diacon.
Petrus Cellenſis.
Petrus Abbas Cluniacenſis.
Petrus Babyon.
Petrus de Bergomo.
Petrus Comeſtor.
Petrus Damiani Card.
Petrus Diaconus.
Petrus Equilinus Ep.
Petrus Girvellus.
Petrus Lombardus Ep. Par.
Petrus de Natalibus.
Petrus Notarius.
Petrus Paludanus.
Petrus de Tarentaſia.
Petrus Pictavienſis.
Petrus Siculus.
Petrus Tripolitanus.
Petrus de Vineis.
Philaſtrius Ep. Brixianus.
Philippus Bonæ ſpei Abbas.
Philippus Presbyter.
Philippus Solitarius.
Philippus Mon. Clarævallenſis.
Philo Judæus.
Philoſtorgius.
Philoſtratus.
Philotheus Monachus.
Photius Patr. Conſt.
Pius II. Papa.
Placidus Lutatius.
Pletho.
Plinius.
Plotinus Philoſophus.
Plutarchus.
Polychronius.
Polycrates.
Pontius Diaconus.

Procopius Hiſtor.
Procopius Sophiſta.
S. Proſper.
Proterius Patr. Alex.
Prudentius Poeta.
Prudentius Tricaſſinus Ep.
Ptolomæus Lucenſis.
Quintianus Aſculanus Ep.
Rabanus Maurus.
S. Radegundis.
Radulfus Flaviacenſis O. B.
Radulfus de Rivo.
Radevicus.
Rangerius Lucenſis.
Ranulphus de Higeden.
Ratramnus Mon.
Redemptus Diaconus.
Reginaldus de Alna.
Remigius Autiſſiodorenſis.
Remigius Lugdun. Arch.
S. Remigius Rhemenſis.
Reverentius Arel.
Richardus Armacanus.
Richardus Clapoel.
Richardus Cluniacenſis.
Richardus O. P.
Richardus Victorinus.
Rigordus Hiſtor.
Rixfridus.
Robertus S. Michaelis Abbas.
Robertus Holkot.
Robertus S. Mariani Mon.
Robertus Retenenſis.
Rodericus Semenus Tol. Arch.
Rogerius de Chonnoe.
Rogerius Hovedenus.
Romerius.
Rotomagenſe Chronicon.
Rudolfus Agricola.
Rudolfus Noviomagenſis.
Rudolfus Mon.
Ruffinus Aquil. Presbyter.
Rupertus Tuitienſis.
Ruricius.
Ruffinus Presb. Paleſt.
Ruricius Lemovicenſis Ep.
Ruſticus Ep.
Rutilius Numarianus.
Salvianus Maſſilienſis Presbyter.
Samonas.
Sampirus Aſturicenſis.
Sampſon Abbas.
Sangallenſis Mon.
Sebaſtianus Salmanticenſis.
Sedatus Epiſcopus.
Sedulius.
Seneca.
Serapion Antiochenus Ep.
Sergius.
Severianus Gabalenſis.
Severus Minoricenſis Ep.
Severus Sulpitius.
Sibylla Erytræa.
Sidonius Appollinaris.
Siſridus O. P.
Sigebertus Gemblacenſis Mon.

Smaragdus Abbas.
Smaragdus Pauli filius.
Socrates.
Sophronius.
Sophronius Patr. Hier.
Sozomenus.
Stephanus Byz.
Stephanus IV. Papa.
Stephanus Tornacenſis Ep.
Svetonius Tranq.
Sugerius.
Suidas.
Strabus Fuldenſis.
Symmachus Interpres.
Symmachus Patricius.
Symmachus Orator.
Tatianus Syrus.
Taurentius Epiſcop.
Teredius, ſeu Tetradius.
Tertullianus Afer.
Tharaſius P. Conſt.
Theganus.
Theo Mathem.
Theodoricus de Apoldia.
Theodoretus Cyri Ep.
Theodorus Abbas.
Theodorus Balſamon.
Theodorus Gaza.
Theodorus Magiſter.
Theodorus Metochita.
Theodorus Mopsueſtenus.
Theodorus Rhaytha.
Theodorus Studita.
Theodotion interpres.
Theodulfus Aurelianenſis Ep.
Theodulus.
Theophanes Abbas.
Theophanes Presbyter.
Theophilus Martyr.
Theophilus Patr. Alex.
Theophylactus Arch.
D. Thomas.
Thomas Anglicus.
Thomas Argentinas O. A.
Alius O. P.
Thomas Bradvvardinus.
Thomas Cantipratanus.
Thomas Dumlegius.
Thomas à Kempis.
Thomas Waldenſis.
Tiberianus.
Tichonius Afer.
Timotheus Presbyter.
Trajanus Imp.
Troslejanum Concilium.
Trullana Synodus.
Turcius Ruffus Aſterius.
Valerius.
Vandelbertus.
Venantius Fortunatus Ep. Pict.
Victores varii.
Victor Antiochenus.
Victor Capuanus.
Victor Tononenſis Ep.
Victor Uticenſis Ep.
Victorius Aquitanus.

Victo-

Digitized by Google

Victorinus Epiſcop.
Vigilius Aſer.
Vigilius Papa.
Vincentius Bellovacenſis.
Vincentius Lirinenſis.
Vincentii alii.
S. Vincentii de Vulturno Chron.
Ulricus de Argentina.
Uranius.
Uſuardus Monachus.
Vvaleramus.
Vvalaſtidus Strabo.
Vvill. Malmesb.
Vvibertus Arch.
Vvitikindus.
Vvolphemus Abbas.
Xyſtus Phil.
Zacharias Chryſopolitanus.
Zacharias Schol.
Zacharias Ep. Hieroſolymitanus.
Zoſimus Papa.

SECUNDUS INDEX
CATHOLICORUM,
Qui ab anno MDI. uſque ad hunc annum MDCLX. vixerunt, aut vivunt.

ABrahamus Bzovius O. P.
Abrahamus Ecchellenſis.
Achilles Statius.
Adamus Fumanus.
Ægidius Bucherius S. J.
Ægidius Daurigny.
Alardus Gazæus.
Albanus Torinus.
Albericus Longus.
Albertus Crantzius.
Aldus Manutius.
Alex. Barvoetius S. J.
Alexander Tenneurius.
Alexander Petavius.
Alexander Wilthemius.
Alfonſus à Caſtro.
Alfonſus Ciacconius O. P.
Alfonſus Fernandez.
Alfonſus Garcias Matamorus.
Alfonſus Piſanus S. J.
Alfonſus Salmeron S. J.
Aloyſius Lipomanus Veron. Ep.
Ambroſius Catharinus O. P.
Ambroſius Mediolanenſis Monac. Caſſinas.
Ambroſius Morales.
Andreas Ducheſnius.
Andreas Duvallius.
Andreas Fabricius.
Andreas Maſius.
Andreas Sauslayus Ep. Tullenſis.
Andreas Schottus S. J.
Andreas Trevetus.
Angelus à S. Franciſco.
Angelus Juſtinianus.
Angelus Manriquez.
Angelus Rocca O. A.
Anſelmus Rolle.
Antonius Agellius.
Antonius Auguſtinus.
Antonius Caraffa.
Antonius Contius.
Antonius Corvæſerius.
Ant. Demochares.
Antonius Eparchus Corcyræus.
Antonius à Fonſeca.
Ant. Grimbertus.
Antonius Hiquæus O. M.
Antonius Monchiacenus Demochares.
Antonius Loiſellus.
Antonius Magiſter, Vide Porturegalenſes.
Antonius Nebriſſenſis.
Antonius Pieboniis.
Antonius Poſſevinus S. J.
Antonius Raudenſis.
Antonius Salmatias.
Antonius Sanderus.
Antonius Senenſis O. P.
Antonius Vacca J. C.
Ant. Vinc. Domenecus.
Antonius de Vyon d' Herouval.
Archangelus Gianinus.
Arnaldus Pontacus.
Arnoldus Boſtius.
Arnoldus Vvion O. B.
Arturus à Monaſterio O. M.
Auguſtinus Florent. Mon. Cam.
Auguſtinus Steuchus Eugubinus.
Aubertus Miræus Decan. Antuerp.
Baltaſar Cordetius S. J.
Baltaſar Etzelius S. J.
Balthaſar Vverlinus.
Baptiſta Egnatius.
Baptiſta Guarinus Veronenſis.
Baptiſta Peretus.
Bartholomæus Laureus.
Bart. Medina.
Bart. Petrus Lintrenſis.
Bartholomæus Piſanus O. M.
Bartholomæus Urbinas.
Baſilius Pontius.
Beatus Rhenanus, quem alii inter Heterodoxos ſaltem ſuſpectos locant.
Benedictus Juſtinianus S. J.
Benedictus Pererius S. J.
Benedictus Venetus.
Bernardinus de Buſtis O. M.
Bernardus Brixianus.
Bernardus Scardeonius.
Bernardus Sandovallius.
Bernardus Vindingus O. A.
Bertrandus Textor O. C.
Bernardus Zieglerus.
Blaſius Viegas S. J.
Bonaventura Magneſius.
Cæſar Baronius Cardinalis.
Camillus Campegius.
Camillus Peregrinus.
Carolus Annibal Fabrotus J. C.
Carolus Bovillus.
Carolus Fabianus.
Carolus Labbæus.
Carolus Paulinus S. J.
Carolus Sauſſejus.
Carolus Sigonius.
Carolus de Villiers.
Carolus Viſcbius O. C.
Catellianus Cotta J. C.
Chriſtianus Maſſæus.
Chriſtophorus Brovverus, S. J.
Chriſtophorus Madridius, S. J.
Chriſtophorus Sanctoriſius.
Chryſoſtomus Henriquez O. C.
Claudius Auberius J. C.
Claudius Clemens S. J.
Claudius Dauſquejus.
Claudius Falcetus.
Claudius Eſpencæus.
Claudius Hemeræus.
Claudius Jolius.
Claudius Menardus.
Claudius Robertus, ejuſque continuatores.
Claudius Roilletus.
Claudius Santeſius.
Cœlius Rhodiginus.
Conradus Tigermannus.
Conſalvus Pontius de Leon.
Conſtantinus Cajetanus O. B.
Conſtantinus Frandinus.
Conſtantinus Sarnanus Card.
Cornelius Callidius.
Cornelius Currius O. A.
Cornelius Gualterus.
Cornelius à Lapide S. J.
Cornelius Janſenius Epiſcop. Gandavenſis.
Cornelius Scultingus.
Coſmas Magallianus.
Coſmas Morelles.
Cuthbertus Tonſtallus Ep.
David Colvillus Scotus.
David Cranſton Scotus.
David Lindanus.
Demetrius Ducas.
Deſiderius Eraſmus, quem aliqui inter Heterodoxos ſaltem ſuſpectos de fide collocant.
Diermitius Thadæi.
Dionyſius Perronetus.

Diony-

Elias Vinetus.
Emericus Bigotius.
Erycius Puteanus.
Fabius Benevolentius.
Felix Petancius.
Ferdinandus Caſtillus.
Ferdinandus Velloſillus.
Ferdinandus Ughellus O. C.
Ferreolus Locrius.
Flaminius Nobilius.
Flavius Aquiranus.
Floridus Sabinus.
Franciſcus Aretinus.
Franciſcus Balduinus.
Franc. Bivarius.
Franciſcus Boſquerus Monpellienſis Ep.
Franc. à S. Clara.
Franciſcus Combefis O. P.
Franciſcus Diegus.
Franciſcus Ducheſnius, vide Andreas.
Franc. Ferrarienſis.
Franciſcus Fevardentius O. M.
Franciſcus Fontanus.
Franciſcus Gonzaga O. M.
Franc. Guichardious.
Franc. Juretus.
Franciſcus Lychetus.
Franciſcus à Meſſaoa Hieroſolymitanus.
Franciſcus Meynardus J. C.
Franciſcus Niger.
Franciſcus Olivarius.
Franciſcus Penna.
Franc. Picolomineus.
Franciſcus à Pitigianis.
Franciſcus Ribera S. J.
Franciſcus de Roye S. J.
Franciſcus Rupiſulcadius, S. R. E. Cardin.
Franciſcus Sacchinus S. J.
Franciſcus Suarez S. J.
Franciſcus Svvertius.
Franciſcus Tarviſinus.
Franciſcus Tolenſis.
Franciſcus Titelmannus.
Franciſcus Turrianus S. J.
Franciſcus Vigerus S. J.
Franciſcus Vatablus.
Franc. Vicomercatus.
Franciſcus Ximenius.
Fredericus Metius.
Fredericus Morellus.
Fredericus Matheneſius.
Fredericus Nauſea.
Fredericus Ubaldinus.
Fronto Ducæus S. J.
Gabriel Albaſpinæus.
Gabriel Barrius.
Gabriel Biſcicla S. J.
Gabriel Pennottus.
Gabriel Prateolus.
Gaſpar Jongelinus.
Gabriel Vaſquez S. J.
Garcias Loaiſa.

Georgius à S. Benedicto.
Georgius Colvenerius.
Georgius Ederus.
Georgius Heſerus.
Georgius Merula.
Georgius Stengelius.
Georgius Valla.
Georgius Vicelius.
Gerardus Noviomagus.
Gerardus Voſſius Tungrenſis.
Germanus Brixius.
Gilbertus Genebrardus.
Gilbertus Mauguinus.
Godefridus Henſchenius S. J.
Godefridus Tilmannus.
Gotſcalcus Holenus.
Gualvarius.
Guidus Bartolarius.
Guidus Pancirollus J. C.
Guillelmus Alanus.
Guillelmus Budæus.
Guillelmus Camerarius.
Guill. Colleterius.
Guill. Duvallius.
Guillelmus Eſtius.
Guillelmus Damaſus Lindanus.
Guillelmus Fornerius J. C.
Guillelmus Eiſingrenius.
Guillelmus Gazetus.
Guill. Morellius.
Guill. Pellicerius.
Guill. Sirletus.
Guſtavus Selenus.
Hadrianus Turnebus.
Hadrianus Valeſius.
Henricus Caniſius.
Henricus Cuyequius.
Henricus de l'Eſpy.
Henricus Gravius.
Henricus Firzſimon S. J.
Henricus Lorittus Glareanus.
Henricus Sommalius S. J.
Henricus Sedulius O. M.
Henricus Spondanus Epiſc. Apamienſis.
Henricus Valeſius J. C.
Henricus Willotus O. M.
Heribertus Roſvveidus S. J.
Hieronymus Cardanus.
Hier. de la Higuerra.
Hieronymus Vignierius.
Hieronymus Mercurialis.
Hier. Occalus.
Hier. Rubeus.
Hier. Vielmius.
Hilarion Veroneus.
Hippolytus Maraccius.
Hubertus Vellericus.
Hugo Cavellus O. M.
Hugo Menardus O. B.
Hugo Teiſer.
Hugolinus Verinus.
Hyacinthus Coquetius.
Jacobus Aug. Thuanus.
Jacobus Almainus.
Jacobus Anellus.
Jacobus Billius Prunæus.

Jacobus Gaddius.
Jacobus Goar O. P.
Jacobus Gretſerus S. J.
Jacobus Gualterus S. J.
Jacobus Merlonus Horſtius.
Jacobus Meyerus.
Jacobus Micræus.
Jacobus Moſander Cart.
Jacobus Pamelius.
Jacobus Perronius Card.
Jacobus Philipp. Foreſtus Bergomas O. A.
Jacobus Philippus Thomaſinus.
Jacobus de Plebe.
Jacobus Pontanus S. J.
Jacobus Puteanus.
Jacobus Sadoletus.
Jacobus Salianus S. J.
Jacobus de Saxonia.
Jacobus Sirmondus S. J.
Jacobus Spiegelius.
Jacobus Tirinus S. J.
Jacobus Wimphelingius.
Ildephonſus Brizenus.
Indices Expurgatorii Romani, Hiſpanici, Belgici, aliique.
Joachimus Perionius O. B.
Joannes Aleaume.
Joannes Alex. Braſſicanus.
Joannes à S. Andrea.
Joannes Annius.
Joannes Antonius Flaminius.
Joannes Aubertus.
Joannes Azorius S. J.
Joan. Bapt. Criſpus.
Joannes Bapt. Gabius.
Joan. Bapt. Guernæus S. J.
Joan. Bapt. Hautinus.
Joan. Bapt. Machaldus de Mota.
Joan. Bapt. Marus.
Joan. Bapt. Poza S. J.
Joan. Bapt. Roſſius.
Joan. Bapt. Segni.
Joannes Bletleius.
Joan. Bapt. Villalpandus.
Joannes Bernartius.
Joannes Bollandus S. J.
Joannes Bondonetus O. B.
Joannes à Boſco Cæleſtinus.
Joannes Buchetius.
Joannes Buſæus S. J.
Joannes Chatardus.
Joannes Chriſtophorſonus.
Joannes Coccius.
Joannes Cochlæus.
Joannes Coillens.
Joannes Colganus.
Joannes Conen.
Joannes Cordeſius.
Joannes Coſterius.
Joannes Curterius.
Joannes Cuſpinianus.
Joannes Dadræus.
Joannes Dominicus Trajanus.
Joannes Duracluſius.
Joannes Echius.
Jo: Euſebius Nierembergius S. J.

Joan-

Digitized by Google

Joannes Felinus.
Joannes Ferrandus S. J.
Joannes Ferretius Pedemontanus.
Joannes Fey à Monteacuto.
Joannes Fileſacus.
Joannes Fillæus.
Joannes Fiſcherus.
Joannes à Sancto Franciſco Ful. Cong.
Joannes Franc. Picus.
Joannes Gagnæus.
Joannes Garetius.
Joannes Gillotius.
Joannes Goropius Becanus.
Joannes Grialus.
Joannes Grodecius.
Joannes de la Haye O. M.
Joannes Hentenius.
Joannes Heruvartus.
Joannes Heſſels à Lovanio.
Joannes Jacobus Chiffletius.
Joannes Imperialis.
Joannes Jovianus Pontanus.
Joannes Lampadius.
Joannes Launojus.
Joannes de Lignano.
Joannes Linturius.
Joannes Livinejus.
Joannes Lotinus.
Joannes Major.
Joannes Maldonatus.
Joannes Marchantius.
Joannes Maria Braſichellanus.
Joannes Mariana S. J.
Joannes Matthæus Caryophilus.
Joannes Mauburnus.
Joannes Molanus.
Joannes Molinæus.
Joannes Montinius.
Joannes Montolonius.
Joannes Morinus.
Joannes Murmellius.
Joannes Nicotius.
Joannes Paulus Comitolus S. J.
Joannes Olivarius.
Joannes Paulus Nazarius, O. P.
Joannes Phelippæus S. J.
Joannes Picardus Can. Reg.
Joannes Pretius.
Joannes Picus Præſes.
Joannes Pineda S. J.
Joannes Piſtorius Niddanus.
Joannes Piſeus.
Joannes de Plebe.
Joannes Pontius O. M.
Joannes Prævotius.
Joannes Ripalda S. J.
Joannes Sambucus.
Joannes Savaro.
Joannes Stella.
Joannes Thierry.
Joannes Quintinus Heduus.
Joannes Reuchlinus, ſeu Capnio.
Joannes Souchetus.
Joannes Soreallus.
Joannes Sudoris.
Joannes Taiſnus.
Joannes Tilius Maldenſis Ep.
Joannes Tilius ejus frater.
Joannes Trithemius Abbas.
Joannes Vaſæus.
Joannes Ulimerius.

Jodocus Badius.
Jodocus Clictovæus.
Jodocus Coccius.
Jolas Hierotarantinus.
Joſephus à Coſta S. J.
Joſephus Pamphilus, O. A.
Iſaacus Habertus Ep.
Julius Bullingerus.
Julius Cæſar Scaliger.
Julius Martianus Rota.
Julius Roſcius.
Juſtus Lipſius.
Lælius Ep. Balneoregii.
Lælius Tiſernas.
Latinus Latinius.
Laurentius Barræus.
Laurentius Bochellus.
Laurentius Siſanus.
Laurentius Ramirez.
Laurentius Surius Cart.
Leander Albertus O. P.
Leander à S. Martino.
Leo Allatius.
Leo Caſtrius.
Leonardus Leſſius.
Lilius Greg. Giraldus.
Lovanienſes: ubi de S. Auguſtino, ſæpiſſimè.
Lucas Bachery O. B.
Lucas Gauricus.
Lucas Holſtenius.
Lucas Wadingus O. M.
Lucius Carinelius.
Ludovicus Bloſius O. B.
Lud. Carvajalus.
Ludovicus Cavalli.
Ludovicus Caſtaneus.
Ludovicus Cellotius S. J.
Ludovicus de la Cerda S. J.
Ludovicus Jacob à Sancto Carolo Carm.
Ludovicus Vives.
Marcus Antonius Allegrius.
M. Ant. Dominicyus.
M. Ant. Muretus.
M. Ant. Sabellicus.
M. Ant. Scipio.
Marcus Maſtelinus.
Marcus Ulyſſiponenſis O. M.
Margarinus Bignæus.
Marianus Victorius Amorettus.
Martialis Mæſtræus.
Martinus Delrius S. J.
Martinus Lipſius.
Martinus Marrier.
Martinus Navarrus.
Martius Mileſius Sarrazanius J. C.
Matthæus Aquarius O. P.
Matthæus Cigala Cyprius.
Matthæus Ferchius.
Matthæus Galenus.
Matthæus Lauretus.
Matthæus Raderus S. J.
Matthæus Soſa.
Matthias Agritius.
Matthias Gorbitius.
Mauricius à Portu O. M.
Maurus Marcheſius.
Maximus Margunius Ep. Cytherorum.
Melchior Canus Ep. Canarienſis.
Michael Ghislerius.

Michael Hittorpius.
Michael Mauclerus.
Michael Medina.
Michael Munnos.
Michael Paludanus O. E.
Michael Pocciantius.
Michael Toxita.
Michael Thomaſius.
Moſes Mardenus.
Natalis Beda.
Nicaſius Ellebodius.
Nicolaus Aurificus.
Nicolaus Boetius.
Nicolaus Borbonius.
Nicolaus Camuzatius.
Nicolaus Cauſſinus S. J.
Nicolaus Coeffetellus.
Nicolaus Faber.
Nicolaus Gulonius.
Nicolaus Harſpheldius.
Nicolaus Janſenius.
Nicolaus Lombardus.
Nicolaus Majoranus.
Nicolaus Mameranus.
Nicolaus Leonicenus.
Nicolaus Quercetanus.
Nicolaus Rigaltius.
Nicolaus Sanderus.
Nicolaus Serarius S. J.
Nicolaus Smithæus.
Nicolaus Superantius.
Nicolaus Vernulæus.
Octavianus Maracrianus.
Obertus Giſanius.
Odo Turnebus.
Odolricus Raynaldus. Or. Presb.
Onuphrius Panvinius, O. A.
Orontius Fineus.
Ortuinus Gratius.
Othomarus Luſcinius.
Pantaleon.
Papyrius Maſſonus.
Paſchaſius Regiſelmus.
Paulus Æmilius.
Paulus Jovius Ep. Nuc.
Paulus Langius.
Paulus Manutius.
Paulus Maſſutius.
Paulus de May.
Paulus III. Papa.
Paulus Peravius.
Paulus Scaliger.
Paulus Sherlogus, S. J.
Paulus Zacchias.
Petrus Albignanus.
Petrus Ant. Spinellus, S. J.
Petrus Arcudius.
Petrus Bembus.
Petrus Blomerenna.
Petrus Caniſius S. J.
Petrus Ciacconius.
Petrus Crabbius O. M.
Petrus Crinitus.
Petrus Franciſcus Chiffletius S. J.
Petrus Franciſcus Zinus.
Petrus Frizonius.
Petrus Galeſinius.
Petrus Halloix S. J.
Petrus Gillius.
Petrus Gregorius Chalcedorius.
Petrus Jammy.
Petrus Labbè S. J.

Petrus

Petrus Pantinus.
Petrus Parzovius.
Petrus Paulus Philippius O. P.
Petrus Pithæus.
Petrus Poſſinus S. J.
Petrus de Pruſſia O. P.
Petrus Puteanus.
Petrus Ribadeneira S. J.
Petrus Rauſanus.
Petrus Ricordatus O. B.
Petrus Rodulfus de Toſſiniano.
Petrus Roverius S. J.
Petrus Saxius.
Petrus Schottus.
Petrus Soto O. P.
Petrus Stella.
Petrus Stellartius.
Petrus Stevartius.
Petrus Sutor Cart.
Petrus Waſtellus Cart.
Philippus Alegambe S. J.
Philippus Beroaldus.
Philippus Elſſius O. A.
Phil. Ferrarius.
Philippus Malabayla.
Philippus Pigaſetta.
Phil. Montanus.
Philippus Rubenius.
Philippus Saulius.
Philippus Svvenzelius S. J.
Polydorus Virgilius.
Pomponius Brunellius.
Proſper Martinengus.
Proſper Reſta a Talliacotio O. M.
Prudentius Sandovallius.
Renatus Moræus.
Renatus Vallinus.
Richardus Cenomanus.
Richardus Gibbonus S. J.
Richardus Heſerus.
Richardus Pacæus.
Robertus Balphoreus.
Robertus Bellarminus Card. è S. J.
Robertus Gaguinus.
Robertus Quatremaires O. B.
Rolandus Petrejus.
Samuel Guicheno.
Sebaſtianus Tengnagel.
Sebaſtianus Macius.
Sebaſtianus Tirio.
Sebaſtianus Rovillardus.
Severinus Binius.
Siffridus Petrus.
Simon Maillè Arch. Tur.
Simon Majolus.
Simon Magnus.
Simon Staravolſcus.
Siud, ſive Sulaca.
Sixtus Senenſis O. P.
Stanislaus Hoſius Card.
Stanislaus Phœnicius.
Stephanus de Champs.
Stephanus Moquotus S. J.
Stephanus Garibayus.
Stephanus Salvatus.
Stephanus de Sampayo.
Symphorianus Champerius.
Theodorus Gauterus.
Theodorus Loerius Cart.
Theodorus Marcilius.
Theodorus Peltanus S. J.
Thomas Gratianus O. A.
Thomas de Herrera.
Thomas à Jeſu Carm.
Thomas Malvenda O. P.
Thomas Maſſutius S. J.
Thomas Stapletonus.
Thomas de Vio Cajet. Ep. & Card.
Valentinus Ampelander.
Valerius Andreas.
Valerius Sarrazius.
Udalricus Regius.
Victor Scialag.
Victor Giſelinus.
Vincentius Harlemius.
Vincentius Barralis O. B.
Vinc. de Caſtronovo.
Vincentius Juſtinianus O. P.
Vincentius Marinerius.
Vincentius Richardus Theatinus.
Wernerus Rollevink Cart.
Wolſgangus Aytingerus.
Wolſgangus Lazius.
Zacharias Lippelous Cart.
Zacharias Boverius Cap.
Zenobius Acciajolus.
Bivarius.
Tamayus.
Bugianus.
Martinengus.
Prevotius.
Haurinus.
Tiliobroga.
Petrus Lambecius.
Balbus.
Giſanius.
Louvetus.

TERTIUS INDEX

ACATHOLICORUM,

SIVE HÆRETICORUM FIDEI AVITÆ DESERTORUM,

Qui ab anno MDXVII vixerunt uſque ad annum MDCLX.

Martini Lutheri apoſtaſiæ imitatores.

ABrahamus Bucholczerus Lutheranus.
Abrahamus Sculterus Calv.
Albanus Torinus Zuingl.
Andreas Caroloſtadius Sacr.
Andreas Rivetus Calv. Criticus profanus.
Auguſtinus Marloratus Calv.
Baſilius Joannes Heroldus Luth.
Bernardinus Ochinus Arianus.
Bilibaldus Pirkaimerus.
Brianus Thuvinus.
Bonaventura Vulcanius Calv.
Centuriatores Magdeburgenſes. V. Matthias Flaccius Illyricus.
Chriſtianus Urſtiſius Luth.
Chriſtophorus Juſtellus.
Chriſtophorus Pelargus Luth.
Claudius Falcarius Calv.
Claudius Salmaſius Calv.
Conradus Geſnerus Zuingl.
Conradus Rittershuſius Luth.
Conradus Clauſerus.
Conradus Lycoſthenes.
Daniel Chamierus Calv.
Daniel Heinſius Flan.
Daniel Toſſanus Calv.
David Blondellus Calv.
David Chytræus.
David Hœschelius Luth.
Deſiderius Heraldus Calv.
Edovardus Livelejus.
Edmundus Albertinus Calv.

Elias Ehingerus Luth.
Emericus Caſaubonus.
Eobanus Heſſus.
Franciſcus Vvogitus Anglus.
Franc. Fabricius.
Franc. Hotomanus.
Franc. Junius Calv.
Franc. Patricius.
Franc. Portus.
Fridericus Sylburgius Calv.
Gaſpar Barthius Luth.
Gaſpar Hedio.
Gaſpar Peucerus Luth. Calv.
Gebhardus Elmenhorſtius Luth.
Georgius Buchananus Calv.
Georgius Calixtus Luth.
Georgius Fabritius Luth.
Georgius Hotvius.
Gerardus Joannes Voſſius Bel.
Gilbertus Cognatus Calv.
Giſbertus Voetius Calv.
Godeſchalcus Stevechius.
Guillelmus Cambdonus Luth.
Guillelmus Gordonius.
Guillelmus Perkinſus Luth.
Guillelmus Spenecrus.
Guillelmus Ranchinus.
Guillelmus Xylander Luth.
Helias Putſchius.
Henricus Savillius Luth.
Henricus Agylæus.
Henricus Bangettus.
Henricus Hammondus.
Henricus Meibomius.
Henricus Ernſtius.
Henricus Stephanus Calv.
Hermannus Nuenarius Comes Lutheranus.
Hieronymus Vvolphius Luth.
Hieronymus Zanchius.
Henricus Meibomius Luth.
Hieronymus Commelinus Calv.
Hier. Vvolfius.
Huldricus Zuinglius Hæreſiarcha.
Humfridus Lhuidus Luth.
Jacobus Bongarſius Calv.
Jacobus Godofredus.
Jacobus Ouzelius.
Jacobus Uſſerius Calv.
Janus Gruterus Calv.
Janus Jacobus Boiſſardus Calvinianus.
Janus Rutgerſius.
Joachimus Camerarius Luth.
Joachimus Zechnerus Luth.
Joannes Andreas Quenſtedtius Lutheranus.
Joannes Aventinus à quibuſdam Hæreticis admixtus.
Joannes Balæus Luth.
Joannes Calvinus Hæreſiarcha.
Joannes Checus Luth.
Joannes Colvius.
Joannes Croyus.
Joannes Coſin.
Joannes Dallæus Calv.
Joannes Druſius.
Joannes Erneſtus Gheradus.
Joannes Fichardus Luth.
Joannes Foxus.
Joannes Fredericus Gronovius.
Joannes Gherardus Patrologus Jenenſis Lutheranus Bellarmini Expilator.
Joan. Henricus Hottingerus Zuigl.
Joannes Hoſpinianus.
Joannes Jacobus Beuterus.
Joannes Jacobus Friſius Zuingl.
Joannes Juellus Luth.
Joannes Langus Sileſius Calv.
Joannes Latius.
Joannes Letznerus.
Joannes Lelandus Luth.
Joannes Lhuidus.
Joannes Leunclavius Calv.
Joannes Lonicerus.
Joannes Mercerus.
Joannes Meurſius Calv.
Joannes Oecolampadius.
Joannes Raynoldus Luth.
Joan. Ribitus Zuingl.
Joannes Secerius Luth.
Joannes Sichardus Calv.
Joannes Sleidanus Luth.
Joannes Vvaræus Eques.
Joannes Vvlmus Anglus.
Joannes Vœgelinus Luth.
Joannes Vvolphius Zuingl.
Joannes à Vvouver.
Jobus Gaſius.
Joſephus Scaliger Calv.
Joſias Simlerus Zuingl.
Iſaacus Caſaubonus ex Calviniano Lutheranus.
Iſaacus Voſſius.
Laurentius Humfredus.
Laurentius Rodomanus.
Lucas Loſſius Luth.
Ludovicus Lavatherus.
Ludovicus Molinæus Calv.
Marquardus Freherus Calv.
Martinus Cruſius Luth.
Martinus Kemnitius Luth.
Martinus Lutherus Hæreſiarcha.
Matthæus Dreſſerus Luth.
Matthias Flacius Illyricus, & alii Centuriatores Magdeburgenſes Lutherani.
Melchior Hamensfeldtius Goldaſtus Calv.
Menradus Molherus Luth.
Michael Neander.
Nicolaus Ant. Gravaeius.
Nicolaus Gallaſius Calv.
Nicolaus Vedelius Calv.
Nicolaus Vignerius.
Nicolaus Zegerus.
Patricius Junius Luth.
Petrus Molinæus Calv.
Petrus Paulus Vergerius junior ex Epiſcopo Apoſtata.
Petrus Scriverius.
Petrus Viretus Calv.
Philippus Melanchthon Luth.
Philippus Mornæus Pleſſiacus Calvinianus.
Q. Florens Chriſtianus.
Reynerus Reineccius.
Rhenardus Lonehius.
Richardus Montacutius Luth.
Robertus Cocus Luth.
Robertus Parkerus Luth.
Robertus Padiou.
Robertus Stephanus Calv.
Rod. Gualterus.
Rudolfus Hoſpinianus Zuingl.
Samuel Mareſius Calv.
Sebaſtianus Munſterus Luth.
Sethus Calviſius Luth.
Sextus Arcerius.
Sigiſmundus Gelenius.
Sigiſmundus Siſæbellus.
Simon Grinæus.
Simon Goulartius Calv.
Simon Schardius.
Tanequillus Faber.
Theodorus Beza Calv.
Theodorus Bibliander.
Theodorus Canterus.
Thomas Jameſius Luth.
Valentinus Forſterus Luth.
Vincentius Opſopœus.
Ulricus Velenus Luth.
Vvolfgandus Muſculus Calvinianus.
Zacharias Palchenius.
Coppetius Luth.
Draudius.
Smidelinus.
Vitakerus.
Stancarus.

INDEX

Digitized by Google

OMNIUM AUCTORUM,

QUORUM OPERA IN TOTO VOLUMINE RECENSENTUR.

Si quos autem hoc ſigno * notatos reperies; ii ſunt de quibus tantùm incidenter occurrit ſermo.

A

ABBO Floriacenſis Abbas. pag. 308
Abbo S. Germani Pariſienſis Mon. 307
Abdias Babylonius. 30
Abdias Propheta. 5
Abſalon Abbas Spinkirbatenſis. 414
Achajæ Presbyteri. 31
Actius Sincerus. V. Jacobus Sannazarius. 543
Adalhardus Corbejenſis Abbas. 273
Adamnanus Monachus. 251
Adamus Barkingenſis. 416
Adamus Bremenſis. 339
Adamus de Corlandon. 413
Adamus Goddamus O. M. 480
Adamus de Perſennia. 413
Adamus Scotus. 397
Adamus Sylvanectenſis Ep. 423
Adamus S. Victoris Pariſienſis. 395
Adelboldus, Ultrajectenſis Ep. 331
Adelhelmus Sagienſis Ep. 310
Adelmannus Brixienſis Ep. 336
S. Adelmus Schireb. Ep. 250
Ademarus, Engoliſmenſis Mon. 331
Addo Propheta. 4
Ado Trevirenſis Archiep. 338
Ado Viennenſis Archiep. 308
Adrevaldus, Floriac. Mon. 315
Adrianus Auctor Græcus. 195
Adrianus I. 258
Adrianus VI. 544
Adſo, Dervenſis Abbas O. B. 325
Adſo, Luxovienſis Abbas & Mon. 325
Ægidius Aſſiſias O. M. 427
Ægidius Aureæ-Vallis Mon. 428
Ægidius Carlerius. 530
Ægidius Muſius. 487
Ægidius Romanus. 455
Ælfredus Anglorum Rex. 301
Ælredus Mon. 395
Ænæas Gazæus. 184
Ænæas Pariſienſis Ep. 299
Ænæas Sylvius. V. Pius II. 524
Agathias Scholaſticus Smyrnæus. 220
Agathopode, & alii. V. Philo Judæus. 12
Aggæus Propheta. 8
Aguellus Ravennatenſis Ep. 220
Agobardus, Lugdun. Archiep. 280
Ahias Prophta. 4
Aigradus Fontanell. Mon. 250
Aimoinus Floriacenſis Mon. 305
Aimoinus S. Germani Mon. 305
Alanus Autiſſiodorenſis Ep. 404
Alanus de Inſulis Ord. Ciſterc. 459
Albericus Bergomenſis. 482
Albericus Trium-Fontium Mon. 484
Albertanus, Brixienſis Cauſidicus. 428
Albertinus Muſſatus Patavinus. 475
Albertus Abbas Stadenſis, tum Franciſcanus. 437
Albertus Aquiſgranenſis Canon. 367
Albertus Argentinenſis. 498
Albertus Krantzius. 540
Albertus Magnus. 440
Albertus de Sartiano. 520
Albertus Patr. Hieroſ. 413
Albinus Flaccus Alcuinus. 261
Aldebertus Ab. Heidenheimenſis. 394
Alexander Alenſis. 430
Alexander Vallis-Cæleſinæ Abbas. 391
Alexander de S. Elpidio. 481
Alexander de Imola. 535
Alexander Neckam. 416
Alexander de Villa-Dei. 422
Alexius Ariſtinus J. C. Græcus. 437
Alfridus Monaſterienſis Ep. 286
Algerus Schol. tum Clun. Mon. 370
Alphonſus à Spina. 532
Alphonſus Toſtatus Abul. Ep. 522
Alphonſus Vargas. 492
Altmannus Altivillaris Mon. 313
Alvarus Cordubenſis Presbyter. 293
Alvarus de Lucia & Mendoſa. 426
Alvarus Pelagius. V. Pelagius Alv. 474
Alulfus Monachus. 362
* Amalharius Metenſis Diac. & Ab. 274
Amalharius Trevirenſis Archiep. 274
Ambroſius Ansbertus. 312
Ambroſius Camaldulenſis Mon. 535
Ambroſius Catharinus O. P. 547
S. Ambroſius Mediol. Archiep. 93
Amedeus Lauſannenſis Ep. 392
Ammonius Alexandrinus. 47
Amos Propheta. 5
Amphilochius Iconii Ep. 103
Amulo Lugdun. Archiep. 285
Anaſtaſius Apocriſiarius S. R. E. 296
Anaſtaſius Bibliothecarius. 295
Anaſtaſius Mon. S. Maximi Diſc. 296
Anaſtaſius, Monaſterii S. Euthymii Ab. 257
Anaſtaſius Nicænus. 248
Anaſtaſius Sinaita Antioch. Patr. 206
* Anaſtaſius alter Antioch. Patr. 206
Andreas Barbatius. 525
Andreas Cæſarienſis. 88
Andreas Hieroſolymitanus Cret. Archiep. 88
Andreas Sylvius. 413
Andronicus Conſtantinopolitanus. 476
Andronicus Sebaſtus, Auctor Græcus. 481
Angelomus Luxovienſis Mon. 287
Angelus à Clavaſio O. M. 535
Anna Comnena Conſtantinopolitana. 266
Annibal de Annibaldis O. P. 431

Anſcharius Brem. Archiep. 299
Anſcherus S. Richarii Abbas. 359
Anſegiſus Fontanal. Abbas. 274
Anſelmus Cantuar. Archiep. 342
Anſelmus Gemblacenſis Abbas. 384
Anſelmus Havelbergenſis. 392
Anſelmus Laudunenſis. 346
Anſelmus Leodienſis. 332
Anſelmus Lucenſis. 342
Anthelmus. V. Adelmus Schir. 250
Antiochus Mon. Palæſtinus. 235
S. Antoninus Florent. Archiep. 523
S. Antonius Abbas. 65
Antonius Andreas. 470
Antonius Bonfinius. 538
Antonius de Butrio. 507
Antonius Meliſſa. 355
Antonius de Padua. 419
Antonius Rampelogus. 513
Antonius Raudenſis O. M. 519
Antonius Simeonis Stylitæ Diſc. 182
Apollinarius Laódicenus Epiſcopus. 82
Apponius. 268
Arator. 211
Ardo Smaragdus. V. Smaragdus. 269
Aretas Cæſarienſis Presbyter. 320
Aribo Friſingenſis Epiſcopus. 263
Ariſteas Hiſtoricus. 10
Arnaldus Bonæ-Vallis Carnot. Abb. 397
Arnaldus Terreni. 496
Arno. 264
Arnobius Afer. 60
Arnobius Junior. 179
Arnoldus Bonæ Vallis Carn. Abbas. 397
Arnoldus Hildesheimenſis. 416
Arnolfus Ratiſpon. Monachus. 330
Arnulfus Lexovienſis Ep. 395
Arſenius Monachus. 389
Aſterius Amaſeæ Ep. 139
Aſtelanus Aſtenſis O. M. 479
S. Athanaſius. 67
Athenagoras Phil. Chriſtianus. 35
Atto Vercellenſis Ep. 325
Auctor Libr. Machab. V. Joan. Hircanus. 12
Audoenus Rothomag. Archiep. 247
Auguſtinus Aſculanus. 502
S. Auguſtinus Hypponenſis. 126
Auguſtinus de Roma. 518
Auguſtinus Triumphus. 466
Avitus Alcimus. 199
Aurelianus Arelatenſis Archiep. 213
Aurelius Carthaginenſis. 55
Aurelius Caſſiodorus. 203
Aurelius Clemens. V. Prudentius. 117
Auſonius Burdegalenſis Poeta. 143
Autpertus. V. Ambroſius Autpertus. 313
Auxilius Presbyter Italus. 315

B

BAchiarius Presb. Hybernus. 170
Baldricus Dolenſis Ep. 384
Baldricus Noviom. & Tornac. Ep. 362
Balduinus Aveſnenſis. 454
Balduinus Devonius Cant. Archiep. 404
Balduinus Imp. Conſtant. 413
Balduinus Ninovenſis. 459
Baldus Peruſinus. 503
Baptiſta Mantuanus. 542
Baptiſta Platina. 535
Baptiſta Trovamala. 536
Barlaamus Hieracenſis Ep. 466
Barnabas Apoſtolus. 20
Bartholomæus Albicius Piſanus O. M. 483
Bartholomæus Anglus Oxonienſis Ep. 405
Bartholomæus Anglicus O. M. 493
Bartholomæus Piſanus O. P. 483
Bartholomæus Urbinas. 489
Baruch Propheta. 7
S. Baſilius Magnus Cæſareæ Archiep. 84
Baſilius Seleuciæ. 177
Baudemundus Abbas. 249
Beda Venerabilis. 252
Benedictus Anianæ Fundatoe. 273
S. Benedictus Mon. Occidentalium Parens. 205
Benedictus Maſſil. Ep. inde Franciſcanus. 438
Benno S. R. E. Cardinalis. 340
Berengarius de Fredol. 462
Berengoſius Trevir. Abbas. 363
S. Bernardinus Senenſis. 521
S. Bernardus Claræ-vallis Abbas O. C. 371
Bernardus Fontis Calidi Abbas. 405
Bernardus Montis Caſſini Abb. & Card. 483
Bernardus de Compoſtella. 437
Bernardus Guidonis, Ep. Lodovenſis. 476
Bernardus Morlavenſis. 391
Bernerus Humolarienſis Abbas. 323
Berno Augienſis O. B. 329
Bertharius Virdunenſis Presbyter. 320
Bertoldus, ſeu Bernoldus. 346
Bertrandus de Trilla O. P. 465
Beſſarion Cardinalis. 527
Birgitta Sveca Principiſſa. 497
Blondus Flavius Hiſtoricus. 522
Boetius Severinus. 199
S. Bonaventura. 448
Bonifacius Moguntinus Archiep. 255
Braulio Cæſarauguſtanus Archiep. 240
Brocardus O. P. 451
Bruno Aſtenſis Ep. Signinus. 351
S. Bruno Carthuſiæ Fundator. 350
Bruno Herbypolenſis Ep. 351
Burchardus Vormatienſis Ep. 329

C

SAnctus Cæſarius Arelatenſis. 191
Cæſarius frater S. Greg. Nazianz. 192
Cæſarius Heiſterbacenſis Monachus. 192
Candidus Fuldenſis Mon. 273
Capreolus Carthagin. Ep. 159
Carolus Calvus Francorum Rex. 304
Carolus Magnus Franc. Rex, & Imp. 264
Caſſiodorus. V. Aurelius Caſſiodorus. 203
* Catharina Bononienſis Ord. S. Franc. 499
S. Catharina Senenſis O. P. 499
Cæleſtinus V. Rom. Pont. 460
Ceolfridus Abbas Anglus. 248
Cerealis Caſtellenſis Ep. 184
Chriſtianus Ab. Ord. Ciſterc. 403
Chriſtianus Druthmarus O. B. 287
Chrodegandus Metenſis Ep. 257
Chromatius Aquilejenſis Ep. 118
Claudianus Viennenſis. 161
Claudius Marius. V. Victor Maſſil. 148
Claudius Scotus Taurinenſis Ep. 270
Clemens Alexandrinus. 41
Clemens Florentinus Ord. Serv. B. M. 487
S. Clemens I. P. & M. 22
Clemens IV. P. Vide Guido Groſſus. 440
Clemens VI. P. antea Petrus Rogerius. 486
Cogitoſus Scotus Mon. & Abb. 200
Columbanus Abbas Luxovienſis. 231
Commodianus Phil. Chriſtianus. 64

Con-

Conradus Urſpergenſis.
Conradus Wellingus. V. Henricus Suſo. 418
Conſtantinus Harmenopulus. 389
Conſtantinus Magnus Imp. 62
Conſtantinus Manaſſes. 389
Conſtantinus Presb. Lugdunenſis. 184
S. Cornelius Papa. 50
Coſmas, Pragenſis Eccl. Diaconus. 370
Creſconius, Africanus Epiſc. 249
Cumianus, Hiberniæ Ep. 140
Cyprianus Benetus. 537
S. Cyprianus, Carthag. Ep. 51
Cyprianus, Meſſianus, & Stephanus Galli. 214
S. Cyrillus Alexandrinus. 152
S. Cyrillus Hieroſolymitanus. 81
Cyrillus Monachus. 219

D

Dacius Mediolanenſis. 217
Dacrianus, Abbas Suppoſititius. 263
S. Damaſus Papa. 91
Daniel Propheta. 8
Daniel de Tarviſio, O. M. 483
David de Auguſta Vindelicorum. 454
David Rex, & Popheta. 3
Deoduinus, Leodienſis Ep. 334
Deſiderius Cadurcenſis Ep. 244
Deſiderius Caſſinenſis Abbas. 349
Deuſdedit S. R. E. Cardinalis. 349
Diadocus Photices. 113
Didymus Alexandrinus. 79
Dinus Mugellanus. 461
Dionyſius Alexandrinus. 54
Dionyſius Areopagita. 27
Dionyſius Carthuſianus. 532
Dionyſius Exiguus. 201
Dithmarus Merſeburgenſis Ep. 331
* Dodechinus. V. Marianus Scotus. 350
Dominicus Grenerius O. P. 482
Dominicus Jacobatius. 542
Dominicus Sotus O. P. 547
Domnizo Italus Presb. 368
Donatus Biſuntinenſis Arch. 239
Donatus Mediomatricenſis Eccl. Diac. 263
Dorotheus Archimandrita. 113
Dorotheus Tyrius. 60
Dracontius Presbyter & Poeta. 170
Drogo S. Joannis Laudunenſis Abbas. 385
Drogo Morinenſis Epiſcopus. 333
Dudo S. Quintini Decanus. 327
Dungalus Diaconus. 271
Durandus Campanus O. M. 487
* Durandus Leodienſis Ep. 470
Durandus à S. Portiano O. P. 470
Durandus Troarnenſis Abbas. 470
Dynamius Patricius. 222

E

Eademerus Monachus. 367
Eberardus Archidiaconus. 467
Eberardus Bethunienſis in Arteſia. 421
Ecbertus Schonaugienſis Abbas. 393
* Edmerus, ſeu Edinnerus, aut Edmerus. 426
Edmundus Cantuarienſis. 425

…Epiſcopus. 238
Elizabetha Virgo & Abbatiſſa Schonaugienſis. 394
Elnotus Monachus. 368
Elredus. V. Ælredus. 395
Emengardus. 405
Engelbertus Abbas. 454
Engelhardus Abbas. 459
Enguerranus de Monſtrelet. 534
Ennodius Ticinenſis Epiſcopus. 196
S. Ephrem Edeſſenus Diaconus. 83
S. Epiphanius Ep. 92
Epiphanius Scholaſticus. V. Caſſiodorus. 203
Ermanricus Abbas. 285
Ermentarius Abbas. 300
Ernulfus Roffenſis Epiſcopus. 367
Eſaias Abbas. 240
Eſaias Propheta. V. Iſaias. 5
Eſdras Sacerdos & Pontifex. 10
Ethelvolfus Monachus Anglus. 264
Evagrii tres, Antiochenus, Ponticus, & Scholaſticus. 223
Evantius Viennenſis Ep. 221
Eucherius Lugdun. Arch. 159
Eudoxia Theodori Junioris uxor. 171
Eversheimus Abbas. 334
Evervinus Abbas. 333
Eugenius Carthag. Ep. 186
Eugenius Junior Tolet. Arch. 245
Eugippius Abbas. 197
S. Eulogius Martyr. 286
Evodius Uzalenſis Ep. 142
Euſebius Cæſarienſis Ep. 62
Euſebius Emeſenus Ep. 158
Euſebius Vercellenſis Ep. 79
Euſtathius Africanus. 171
Euſtathius Presbyter. 222
Euſtratius Conſtant. Presb. 244
Eutropius Valentinus Ep. 222
Eutymius Zigabenus Monachus. 363
Ezechiel Propheta. 8

F

Fabianus Hugelinus, aliique Auctores vitæ S. Franciſci. 422
Fabius Marius. V. Victorinus Afer. 76
Facundus Hermiacenſis Ep. 213
Falco Beneventanus. 385
Faſtidius Britannorum Ep. 171
Fauſtinus Diaconus. 91
Fauſtus S. Benedicti Diſc. 217
Fauſtus Regienſis. 183
Felinus Sandeus. 540
Felix. V. Minucius Felix. 41
Ferrandus Diaconus. 196
Ferreolus Ucetienſis Ep. 222
Finus Hadrianus. 537
Flavius Blondus. V. Bolondus. 522
Florentius Bavonius. 363
Florus Lugdunenſis Diaconus. 292
Florus Martyrologus. 258
Fœlix Monachus Anglus. 256
Folcardus Mon. Cluniac. 338
Fortunatus. V. Venantius. 219
* Sanctus Franciſcus Aſſiſias. V. Antonius de Padua. 419
Franciſcus Ferrarienſis O. P. 543

Digitized by Google

Franciſcus Lycherus O. M. 545
Franciſcus Mayione O. M. 471
Franciſcus Petrarcha. 491
Franciſcus de Platea. 539
Franciſcus Titelmannus. 545
Franciſcus Victoria. 547
Franciſcus Ximenius. 505
Franciſcus Zabarella. 508
Franco Abbas. 360
Freculfus Lexovienſis Ep. 278
Fridgodus Abbas. 325
Fridericus Æneobarbus Imp. 402
Fridericus II. Imperator. 422
Prodoardus Presbyter. 324
Protatius Tullenſis Ep. 279
Fructuoſus Bracarenſis Arch. 245
Fulbertus Carnotenſis. 328
Fulcherius Carnotenſis Presb. 383
Fulcuinus Laubienſis Abbas. 327
Fulgentius Diaconus, V. Ferrandus. 196
Fulgentius Ruſpenſis Ep. 193

G.

GAbriel Biel. 536
Gad Propheta. 3
Gaufridus Epiſcopus. 389
Gallus Abbas Aulæ-Regiæ in Bohemia. 495
Gaudentius. 517
Gaufredus à Mala-Terra Monachus. 354
Gaufredus Monachus. 405
Gaufridus de Bello-loco O. P. 452
Gaufridus Ciſtercienſis Abbas. 396
Gaufridus Groſſus. 384
Gaufridus de Ville Hardovin. 414
* Gebehardus Auguſtanus Ep. V. Gerardus. 326
Gelaſius Cyzicenus. 188
Gelaſii duo alii, Eſareæ Epp. 588
S. Gelaſius I. Papa. 187
Gennadius Maſſilienſis. 185
Gennadius P. Conſt. 586
Gennadius, V. Georgius Sholarius. 527
Georgius Acropolita. 452
Georgius Cedrenus. 338
Georgius Cyprius. 454
Georgius Nicomed. Arch. 309
Georgius Pachymeres. 485
Georgius Patr. Alex. 238
Georgius Piſides. 233
Georgius Scholarius P. Conſt. 527
Georgius Syncellus. 263
Gerardus Abbas S. Vinc. Laud. 339
Gerardus Auguſtanus Presb. 326
Gerardus de Fracheto O. P. 451
Gerardus Leodienſis O. P. 453
Gerardus Macherus. 513
Gerardus Magnus, & Gerardus de Zutphen. 504
Gerbertus Papa dictus Silveſter II. 327
Gerhohus Abbas. 405
S. Germanus P. Conſt. 251
Germanus II. P. Conſt. 252
S. Gertrudis Abbatiſſa 454
Gervaſius Dorobernenſis Mon. 452
Gervaſius Sagienſis Ep. 416
Gervaſius Tilleberienſis. 416
Gilbertus Foliot Londinenſis Ep. 403
Gilbertus Lunicenſis Ep. 355
Gilbertus de Oilandia Abbas. 395
Gilbertus Porretanus. 390
Gilbertus de Sempringham. 396
Gilbertus S. Waldetrudis. 401
Gilbertus Weſtmonaſterienſis Abbas. 362
Gilda Sapiens. 189
Glaber Rodulfus. 331
Godefridus Monachus. 407
Godefridus Viterbienſis. 406
Godſcalcus Leodienſis Canonicus. 258
Gofridus Vindocinenſis. 360
Gonterus Belga. 407
Gordianus. 206
Gotſelinus Monachus. 360
Gotteſcalcus Monachus. 301
Gratianus Monachus O. B. 386
Gregorius Acyndinus. 488
Gregorius Ariminenſis. 490
Gregorius Bœticus. 78
S. Gregorius Nazianzenus. 88
S. Gregorius Neocæſarienſis. 48
S. Gregorius Nyſſenus. 98
Gregorius Palamas. 488
S. Gregorius I. Papa. 225
S. Gregorius II. Papa. 250
* S. Gregorius III. Papa. 250
Gregorius VII. Papa. 336
Gregorius Protoſyncellus. 528
Gregorius S. R. E. Cardinalis. 349
S. Gregorius Thaumaturg. V. S. Greg. Neocæſ. 48
S. Gregorius Theologus, V. S. Greg. Nazianz. 88
Gregorius Turonenſis. 224
Gualbertus Marchionenſis Mon. 369
Gualdo Corbeienſis Mon. 333
Gualterus de Caſtellione. 408
Gualterus Cornutus. 427
Gualterus Tarvanenſis Eccl. Can. 366
Gualterus S. Victoris Pariſ. Prior. 416
Guarnerus Canonicus. 401
Guarnerus Lingonienſis Ep. V. Henricus Card. 404
Guerricus Abbas. 402
Guibertus Abbas. 369
Guibertus Gemblacenſis Mon. 414
Guibertus Tornacenſis. 439
Guido Abbas Cariloci. 390
Guiddo Abbas S. Dionyſii. 475
Guido Archidiaconus. 455
Guido Aretinus Monachus. 331
Guido Ebroicenſis O. P. 503
Guido Groſſus, V. Clemens IV. 440
Guido de Monte Rocheri. 482
Guido de Perpiniano Carmelita, ſeu Guido Terreni. 479
Guigo V. Prior Majoris Carthuſiæ. 384
Guillelmus Andrenſis Cœn. Abbas. 425
Guillelmus Antiſſiodorenſis. 423
Guillelmus Appulus Hiſtoricus. 355
Guillelmus Arvernus. 423
Guillemus Bituricenſis Diac. 426
* Guillelmus Britto, V. in Rigordo. 420
Guillelmus de Brocia. 477
Guillelmus Calculus. 383
Guillelmus de Campellis. 361
Guillelmus Carnot. O. P. V. in Gaufrido de Bello-loco. 455
Guillelmus Durantes Ep. Mimat. 453
Guillelmus Duranti, nepos. 468
Guillelmus Major. 469
Guillelmus Malmesburienſis. 383
Guillelmus de Mandagot. 463
Guillelmus S. Martini Torn. Mon. 428
Guillelmus de Monte-Lauduno. 488
Guillelmus de Montibus. 481
Guillelmus de Nangiaco. 464
Guillelmus Neubrugenſis. 409
Guillelmus Nottinghamus. 475
Guillelmus Ockam. 472

Guillel-

451
Guillelmus de S. Amore. 437
Guillelmus S. R. E. Bibliothecarius. 313
Guillelmus de Sanvico. 452
Guillelmus Thorne. 500
Guillelmus Tripolitanus. 451
Guillelmus Tyrius. 402
Guillelmus Wodfordus. 500
Guitmundus Averſanus. 338
Guntherus Monachus. 414

H.

HAbacuch Propheta 7
Halitgarius Cameracenſis Ep. 274
Haugerus Laubienſis Abbas. 318
Hariulfus Aldemburgenſis Abbas. 359
Hartmannus, S. Galli Monachus. 316
Hatto, Baſileenſis Ep. 280
Haymo Halberſtatenſis Ep. 286
Hayto Armenus. 463
Hector Boethius. 543
Heddius Stephanus, Anglus. 256
Hegeſippus V. Egeſippus. 36
Helgaldus, Floriacenſis Monachus. 333
Helinandus Monachus. 414
Helmoldus. 406
Helpericus Monachus. 326
Henricus de Arena. 498
Henricus de Balma O. M. 505
Henricus Boich, J. C. Gallus. 504
Henricus S. R. E. Cardinalis Petrus Octavus, & Guarnerus. 404
Henricus de Carreto Ord. M. 476
Henricus à Gandavo. 457
Henricus Harphius O. M. 534
Henricus de Haſſia Cartuſianus. 499
Henricus Huntidonienſis. 385
Henricus de Kalteiſem O. P. 520
Henricus de Kingron. 504
Henricus de Langeſtein. 505
Henricus Oſtienſis. 439
Henricus Rebdorfienſis. 498
Henricus Stero. 450
Henricus Suſo. 484
Henricus de Urimaria. 482
Hepidannus Monachus S. Galli. 333
Herardus, Turronenſis Archiep. 302
Herempertus, Caſſinenſis Monachus. 310
Herivæus, Rhemenſis Archiep. 320
Hermannus Abbas S. Martini Tornac. 368
Hermannus Contractus. 332
Hermannus de Leebek, O. P. 507
Hermas Paſtor. 20
Hericus Autiſſiodorenſis Mon. 309
Hervæus Natalis Brito O. P. 471
Hervæus Burgidolenſis Mon. 471
Heſſo Rhemenſis. 368
Heſychius V. Iſicius. 227
Hieremias Propheta. 7
S. Hieronymus Stridonenſis. 103
Hieronymus à Sancta-Fide, Medicus. 512
S. Hilarius Arelatenſis. 173
* Hilarius Diaconus Romanus. 174
S. Hilarius Pictavienſis. 77
Hildebertus Turonenſis. 370
42
Honoratus Antoninus. 178
Honoratus Maſſilienſis Ep. 187
Honorius Auguſtodunenſis. 418
Honorius III. Papa. 420
Hubertinus de Caſali, O. M. 475
Hugbaldus, Elnonenſis Mon. 314
Hugelinus V. Fabianus. 422
Hugo de S. Caro. 432
Hugo Etherianus. 397
Hugo Faleandus. 407
Hugo Farſitus. 386
Hugo Flavigniacenſis Abbas. 358
Hugo Floreſſienſis. 451
Hugo de Folieto Mon. 383
Hugo Lingonenſis. 332
Hugo à S. Maria. 362
Hugo Metellus. 369
Hugo Monachus Cluniacenſis. 395
Hugo Pictavinus. 395
Hugo Rothomagenſis Archiep. 394
Hugo de S. Victore. 378
Hugolinus Malabranca. 498
Humbertus Cardinalis. 334
Humbertus O. P. 432

I.

JAcobus Almainus. 544
S. Jacobus Apoſtolus. 18
Jacobus Philippus Bergomas. 538
Jacobus Folquerii Toloſanus. 487
Jacobus Guſius O. M. 502
Jacobus Januenſis de Voragine dictus. 458
Jacobus Latomus. 548
Jacobus de Lauſana. 474
Jacobus Magnus. 512
Jacobus Sannazarius. 543
Jacobus de Teramo. 505
Jacobus de Termis. 469
Jacobus de Valentia. 536
Jacobus de Viterbio. 465
Jacobus Vitriaco Card. 415
Jacobus de Voragine. 458
Jacobus Wimphelingius. 542
Idacius Clarus. 98
Idatius Lemicenſis. 181
Idiota, V. Raymundus Jordanus. 501
Jeſſe Ambianenſis Ep. 279
Jeſus filius Sirach. 11
S. Ignatius Martyr. 24
S. Ildephonſus Toletanus. 245
Ingulphus. 348
Innocentius III. Papa. 411
Innocentius IV. Papa. 430
Innocentius V. Papa. 449
72. Interpretes. 10
Joachimus Abbas. 410
Joannes de Abbatis-Villa. 421
Joannes de Anania. 519
Joannes Andreas. 480
Joannes Apoſtolus. 17
Joannes S. Arnulfi Metenſis Abbas. 356
Joannes Aſſerus. 315
Joannes de Baccone. 484
Joannes Baſſolius. 555
Joannes de Beka. 487

Joan-

Joannes Beleth. 475
Joannes Biclarenſis. 221
Jannnes Brevis-Coxa. 511
Joannes Bromiard. 502
Joannes Brompton. 409
Joannes Burgundio. 389
Joannes Buſchius. 533
Joannes Calderinus. 483
Joannes Cantacuſenus Imp. Græcus. 494
Joannes de Capiſtrano. 522
Joannes Capreolus. 507
Joannes Caſſianus. 162
Joannes Charlierius. V. Joannes Gerſon. 515
S. Joannes Chryſoſtomus. 119
Joannes Cinnamus. 403
Joannes Ciritta. 394
Joannes Cypariſſiota. 494
Joannes Climacus. 215
Joannes Cochlæus. 547
Joannes Conſtantinopolitanus, Diac. 313
Joannes Cornubienſis. 397
Joannes Curopalates. 339
S. Joannes Damaſcenus. 254
Joannes S.R.E. Diaconus. 304
Joannes de Deo. 437
Joannes Driedo. 548
Joannes Duns Scotus O.M. 461
Joannes Eckius Theologus. 545
Joannes Faber Viennenſis Ep. 547
Joannes Felton. 529
Joannes Fiſcherus. V. Joannes Roffenſis. 546
Joannes Franciſcus Picus. 543
Joannes de Friburgo. 469
Joannes Froiſſartius. 505
Joannes Grammaticus. V. Joan. Philoponus. 231
Joannes de S. Geminiano. 465
Joannes Geneſius O.M. 452
Joannes Gerſon Theologus. 515
Joannes Gobellinus. 534
Joannes Groſſus. 502
Joannes Guallenſis, ſive Vvallenſis. 439
Joannes Hieroſolymitanus Ep. 112
Joannes de Hiſdinio. 506
Joannes Hircanus. V. Auctor Libr. Machab. 12
Joannes Hocſemius. 487
Joannes Januenſis. 458
Joannes Jejunator Patr. Conſt. 222
Joannes de Imola J.C. 519
Joannes de Joinvilla. 464
Joannes Italus. 323
Joannes de Ligniano. 506
Joannes Major Scotus Theol. 544
Joannes, Majoris Monaſt. Mon. 391
Joannes de Mandeville. 497
Joannes Maxentius Monachus. 198
Joannes le Moine S.R.E. Card. 463
Joannes Moſcus. 233
Joannes Nauclerus. 540
Joannes Nider, Ord. P. 520
* Joannes III. Papa Pelagii ſucceſſor. V. in Pelagio Papa. 218
Joannes IV. Papa. 240
Joannes Pariſienſis Ord. P. 460
* Joannes Pariſienſis Can. Reg. 460
Joannes Parvi, Ord. M. 511
Joannes, Patr. Conſt. 251
Joannes Peckam, Ord. M. 459
Joannes Philoponus, Grammaticus. 231
Joannes Phocas, Hiſtoricus Græcus. 404
Joannes Picus Mirandulanus. 537
Joannes de Polemar. 521
Joannes, Prior Hagulſtadenſis. 391
Joannes de Raguſio, O.P. 520
Joannes Ridvald Ord. M. 485
Joannes Rochefort Anglus. 506
Joannes Roffenſis Ep. 546
Joannes de Rupella, Ord. M. 450
Joannes Rusbrokius. 499
Joannes Sariſberienſis. 398
Joannes Schadland, O.P. Ep. 495
Joannes Scotus, Erigena, Anglus. 310
Joannes Semeca. 428
Joannes cognomento Scholaſticus. 218
Joannes Scylitzes. V. Joannes Curopalates. 339
Joannes Stabulenſis, Ord. Ben. 530
Joannes Tabienſis, Ord. P. 543
Joannes de Tambaco, Ord. P. 503
Joannes Taulerus, O.P. 492
Joannes Trithemius. 540
Joannes de Turrecremata Card. 526
Joannes Tzetzes, Hiſtoricus Græcus. 394
Joannes de S. Victore Pariſienſi. 461
Joannes Villanus Florentinus. 479
Joannes Vitalis à Furno, S.R.E. Card. 474
Joannes Weccus, Patr. Conſt. 452
Joannes Xiphilinus, Patr. Conſt. 337
Joannes Zonaras Hiſtoricus. 364
Job Propheta. 2
Joel Propheta. 5
Jonas Propheta. 6
Jonas Aurelianenſis Ep. 271
Jonas Monachus, deinde Abbas. 235
Jonas, Fontanelenſis Monachus. 235
Jordanus de Saxonia S. Auguſtini. 495
Jordanus de Saxonia, Præpoſitus Ordinis Fr. Prædicatorum. 436
Joſephus Judæus Hiſtoricus. 14
Joſephus Methonenſis. 528
Joſephus Theſſalonicenſis Arch. 273
Joſue Dux Hebræorum. 2
S. Irenæus Martyr. 37
Iſaac Stellæ. 405
Iſaac, Epiſcopus Lingonenſis. 302
Iſaac, Monachus Syrus. 158
Iſaac alter Monachus. 384
Iſaac Junior, Monachus Syrus. 218
Iſaias Propheta. 5
Iſicius. V. Heſychius. 227
S. Iſidorus Hiſpalenſis. 236
Iſidorus Pacenſis Ep. 257
Iſidorus Peluſiotes. 165
Iſo S. Galli Monachus. 299
Ithacius. V. Idacius Clarus. 98
S. Judas Apoſtolus. 19
Julianus Pomerius. 186
S. Julianus Toletanus. 247
Julius Africanus. 43
Julius Firmicus. 75
Junilius Ep. Africanus. 211
Ivo Carnotenſis. V. Yvo. 351
S. Juſtinus Martyr. 32
Juſtus Orgelitanus Ep. 205
* Juſtus Tiberiadenſis Hiſtoricus. 205
Juvencus Presbyter. 65

L

LAborans S.R.E. Cardinalis. 403
Lactantius Firmianus. 61
Lambertus Schafnaburgenſis. 348
Landulfus Carthuſianus. V. Ludolfus. 480
Lanfrancus Cantuar. Arch. 336
Laonicus Chalcondylas. 525
Laurentius, Dunelmenſis Mon. 366

S. Leo IX. Papa.	332
Leo Oſtienſis.	355
Leo Sapiens ſeu Philoſophus Imp.	314
Leonardus Brunus Aretinus.	529
Leonardus de Utino, Ord. P.	530
Leontius Bizantius.	204
Leontius Cyprius Neap. Ep.	234
Leporius Presbyter.	142
Letaldus Monachus.	327
Levvoldus de Northovv.	494
Liberatus Carthag. Archid.	218
Lietbertus Abbas.	368
S. Linus Papa.	22
Lucas, Abbas S. Cornelii Leodienſis.	385
S. Lucas Evangeliſta.	20
Lucas Tudenſis, in Hiſpania Ep.	426
Lucianus Presbyter.	147
Lucifer Calaritanus.	76
Lucius Cœlius. V. Lactantius Firmianus.	61
Ludgerus, Monaſterienſis Ep.	268
Ludolfus Saxo Carthuſianus.	480
S. Ludovicus IX. Galliarum Rex.	438
Luitprandus Cremonenſis Ep.	321
Lupoldus Bambergenſis.	480
Lupus Ferrarienſis Abbas.	291
Lupus de Oliveto.	513
Lupus Protoſpata, Appulus.	358

M

MAchabæorum librorum auctor.	12
Macarius Senior.	66
* Macarius Junior.	66
Malachias Propheta.	9
Manuel Calecas.	496
Maphæus Vegius, Italus.	532
Marbodus, Rhedonenſis Ep.	368
Macellinus Comes.	198
Marcellinus Presbyter.	251
Marcellus Memorialis.	141
Marculfus, Gallus Monachus.	247
Marcus Antonius Sabellicus.	539
Marcus Eremita.	316
S. Marcus Evangeliſta.	19
Marcus, Gazæ in Palæſtina Diaconus.	140
Marcus Poeta.	226
Marcus Polus, Venetus.	452
Mardochæus Auct. libr. Eſther.	10
Marianus Scotus.	350
Marinus Sanutus, Patricius Venetus.	475
Marius. V. Victorinus Afer.	76
Marius, Lauſanenſis Ep.	221
Marius Mercator.	159
Marſilius ab Ingen.	503
Marſilius Ficinus.	537
S. Martialis Lemovicenſis.	29
S. Martinus Bracarenſis Ep.	214
Martinus Navarrus.	548
Martinus I. Papa.	244
Martinus Polonus.	434
Martinus Porræus.	512
S. Matthæus Apoſtolus, & Evang.	18
Matthæus Ebroicenſis Ord. Præd.	500
Matthæus Blaſtares.	494
Matthæus Palmerius.	527
Matthæus Pariſius, Monachus.	433
S. Maximus Monachus & Martyr.	240
S. Maximus Taurinenſis Ep.	140
S. Mechtildis.	455
Megenfridus, Fuldenſis Monachus.	329
Melito Sardenſis Ep.	34
Meſſianus. V. Cyprianus.	214
* S. Methodius Martyr.	58
Methodius Patr. Conſt.	285
Michael Angrianus Ord. Carm.	502
Michael Glycas, Siculus.	367
Michael Pſellus.	340
Michæas Propheta.	6
Micrologus, Operis non Auctoris nomen.	347
Milo, Monachus.	300
Minutius Felix.	41
Modoinus, Auguſtodunenſis Ep.	281
Monaldus, Ord. M. Arch. Beneventanus.	472
Moneta Cremonenſis, Ord. P.	426
Montanus, Ep. Toletanus.	200
Moſes Barcepha, Ep.	324
Moſes Propheta.	1
* Metellus Tegerſenſis.	337

N

NAlgodus, Cluniacenſis Mon.	355
Nahum Propheta.	6
Nathan Propheta.	3
Nectarius Arch. Conſt.	111
Nehemias.	10
* Nemeſius Emeſenus. V. Greg. Niſſenus.	98
Nicephorus Blemmyda.	426
Nicephorus Calliſtus.	467
Nicephorus Gregoras.	477
Nicephorus Patr. Conſt.	265
Nicetas Choniates.	415
Nicetas David. Paphlago.	294
Nicetius, Treverenſis Arch.	220
Nicolaus Abbas Arch. Panorm.	523
Nicolaus Artemarenſis Mon. Claræval.	396
Nicolaus de Briart, Ord. P.	506
Nicolaus Cabaſilas.	489
Nicolaus Cuſanus.	528
Nicolaus Dinckeſpuel.	512
Nicolaus Eymericus.	504
Nicolaus Gorrham, Ord. P.	492
Nicolaus de Hanaps Ord. P.	455
Nicolaus, S. Lamberti Leodienſis Canonicus.	368
Nicolaus Lyranus O. M.	473
Nicolaus Methonenſis Ep.	408
Nicolaus Nicolai.	514
Nicolaus de Orbellis, Ord. M.	533
Nicolaus Oreſmius, Lexovienſis Ep.	497
Nicolaus I. Papa.	293
Nicolaus Siculus Tedeſchus. V. Nicolaus Abbas.	523
Nicolaus Trivettus, Ord. P.	464
Nilus Cabaſilas, Theſſal. Archiep.	489
Nilus Metropolita Rhodius.	488
Nilus Monachus & Abbas.	172
Nithardus S. Richarii Abbas.	278
Nonnus Panopolita.	200
Notgerus Leodienſis Ep.	328
Notkerus Balbulus.	320
Novatianus, Antipapa.	50

Odilber-

O

Odilbertus, Mediolanenſis Arch. 264
Odilo Abbas Cluniacenſis. 329
Odilo, S. Medardi Monachus. 325
Odo Abbas Glannafolienſis. 300
Odo, Abbas Morimundi, Ord. Ciſterc. 390
Odo, Abbas, Cluniacenſis. 321
Odo Cameracenſis Ep. 360
Odo de Cheritona, ſeu Ceritona. 405
Odo de Diogilo. 392
Odo Rigaldus, Rothomag. Arch. 450
Odoranus, Monachus. 331
Odoricus de Portu Naono. 476
Oecumenius. 347
Ogerius, Abbas. 390
Oliverius, Colonienſis. 417
Olympiodorus Monachus. 347
S. Optatus Milevi Ep. 80
Ordericus Vitalis, Monachus. 385
Oreſieſis Monachus. 66
Orientius, Illiberitanus Ep. 226
Origenes, Adamantius Presbyter. 44
Osbertus, Cantuarienſis Eccleſiæ Monachus. 330
Osbertus Monachus Anglus. 330
Oſeas Propheta. 4
Othelgrimus, Vvertinenſis Mon. 299
Othlonus, Monachus Ord. Ben. 355
Otho de S. Blaſio. 389
Otto Friſingenſis Ep. 388

P

SAnctus Pachomius Abbas. 66
S. Pacianus Barcinonæ Ep. 79
Pacificus Novarienſis, O. M. 535
Palladius Galliata, Ep. 116
Pandulfus Piſanus. 366
Panormitanus. V. Nicolaus Abbas. 523
Pantaleo Presbyter Conſt. 437
Paſchaſius Diaconus. 191
Paſchaſius, Martini Bracarenſis Ep. Diaconus. 221
Paſchaſius Ratbertus. 288
Paſtoris liber. V. Hermas. 20
Paterius, S. Gregorii I. Diſcipulus. 230
Paulinus, Diaconus S. Ambroſii. 140
Paulinus, Ep. Aquilejenſis. 260
Paulinus Nolanus Ep. 144
Paulinus Petricordius. 182
* Paulinus vitæ Ambroſii Scriptor. 540
S. Paulus Apoſtolus. 57
Paulus Benriedenſis. 349
Paulus Burgenſis Ep. 519
Paulus Diaconus Aquilejæ. 258
Paulus Emeritenſis Eccleſiæ Diaconus. 231
Paulus Middelburgenſis, Ep. 539
Paulus, Neapolitanæ Eccleſiæ Diaconus. 240
Paulus Oroſius Tarraconenſis. 148
* Paulus Warnefridi, Mon. Caſſin. V. Paulus Diaconus. 258
Pelagius Alvarus. 473
Pelagius Papa. 218
Pelagius Scotus natione Hereſiarcha. 141
S. Petrus Apoſtolus. 56
Petrus Abaelardus. 386
Petrus ab Alliaco Cardinalis. 508
Petrus de Alvernia, Canonicus. 463
Petrus de Alvernia. 455
Petrus Ancharanus JC. 507
Petrus Aureolus. 469
Petrus Berchorius, Pictavienſis. 494
Petrus Bertrandus Cardinalis. 477
Petrus Bleſenſis. 399
Petrus Cantor. 407
Petrus Cellenſis. 401
S. Petrus Chryſologus. 166
Petrus Cluniacenſis Abbas. 377
Petrus Comeſtor. 392
Petrus de Corbolio. 417
Petrus Damiani Cardinalis. 334
Petrus Diaconus. 196
Petrus de Duisburgo. 511
Petrus de Herentals. 505
Petrus Honeſtus. 363
Petrus Joannes Olivi. 460
Petrus Lombardus Ep. Pariſienſis. 387
Petrus, Monachus Claræ-Vallenſis. 493
Petrus de Natalibus. 501
Petrus Octavus. V. Henricus Card. 404
Petrus Paludanus, Ord. P. Patriarcha Hieroſolymitanus. 478
Petrus de Paternis. 493
Petrus Pictavienſis. 413
Petrus Pictavienſis, Monachus. 394
Petrus Queſnel, Ord. Min. 500
Petrus de Riga, Canonicus. 412
Petrus Rogerius. 436
Petrus de Roſenhein, Ord. Bened. 512
Petrus Siculus. 301
Petrus Tarantaſienſis. V. Innocentius V. 449
Petrus Tudebodus. 359
Petrus Vallis-Sarnenſis Mon. Ciſterc. 416
Petrus Venerabilis. V. Petrus Cluniacenſis. 377
Petrus de Verberia. V. Petrus Aureolus. 469
Petrus de Vineis. 422
Philaſtrius Ep. Brixienſis. 97
Philippus de Harveng. 393
Philippus Abbas de Eleemoſyna. 404
Philippus Cabaſſolus. 495
Philippus Eiſtetenſis. 474
Philippus Grevius. 492
Philippus de Leydis. 502
Philippus Mazerius. 495
Philippus de Monte-Calerio. 481
Philippus Presbyter. 159
Philippus Ribotus. 500
Philippus Solitarius. 359
Philo Carpathius Ep. 93
Philo Judæus. 12
Philoſtorgius Arianus. 142
Philotheus, Patr. Conſt. 490
Phœbadius Agennenſis Ep. 78
Photius Patr. Conſt. 293
Pius II. V. Æneas Silvius. 524
S. Polycarpus Smyrnæ Ep. 26
Polychronius, Apameæ Ep. 142
Pomerius. V. Julianus Pomerius. 186
Pontius Diaconus S. Cypriani. 54
Potho Prumienſis Monachus. 392
Præpoſitivus, Pariſienſis Theol. 421
Primaſius Adrumetinus Ep. 211
Proba Falconia. 175
Prochorus Apoſtolorum Diſcipulus. 21
S. Proclus Arch. Conſt. 156
Procopius Cæſarenſis. 220
Procopius Gazæus. 214
S. Proſper Aquitanus. 174
Prudentius Galindus, Ep. 293
Prudentius V. C. Poeta. 117
Ptolomæus Lucenſis Ep. Torcellenſis. 486

Quintus

R

RAbanus Maurus. 282
Radevicus Can. Friſingenſis in Ottone Friſingenſi. 388
Radulfus Ardens. 319
Radulfus Bockingus O. P. 451
Radulfus de Diceto. 408
Radulfus Flaviacenſis. 317
Radulfus de Rivo. 319
Raymundus de Agiles. 359
Raymundus Jordani. V. Idiota. 501. & 467
Raymundus Lullus. 456
Raymundus Martini, O. P. 453
B. Raymundus de Pennaforti O. P. 420
Raymundus Sebundus. 519
Raynaldus de Semur. 370
Raynerus, Monachus. 370
Raynerus Piſanus, O. P. 510
Reinerus Sacconus, O. P. 436
Ranulfus Hidgen. 493
Ratherius, Veronenſis Ep. 325
Ratramnus, Corbejenſis Mon. 299
Regino, Abbas Prumienſis. 317
Rembertus, Bremenſis Archiep. 310
Remigius, Antiſſiodorenſis Mon. 310
Remigius, Lugdunenſis Archiep. 302
Remigius, Rhemorum Archiep. 201
Ricerus, Italus, Ord. M. 427
Richardus, Armachanus Archiep. 490
Richardus Chicheſtenſis. 487
Richardus Hagulſtadenſis. 409
Richardus de Hampoole. 485
Richardus de Mediavilla O. M. 457
Richardus à S. Laurentio. 426
Richardus à S. Victore. 381
Rigordus, S. Dionyſii in Francia Clericus. 420
Robertus Capito, Ep. 429
Robertus de Choreeon Card. 414
Robertus Covvton, Ord. M. 486
Robertus, Ep. Senecenſis. 497
Robertus de Flameſburia. 408
Robertus Gaguinus. 539
Robertus Holkot, O. P. 485
Robertus Ord. Præmonſt. Can. 416
Robertus Paululus. 401
Robertus Pullanus. 417
Robertus Retenenſis. 386
Robertus, S Remigii Monachus. 367
Robertus Sorbona. 440
Robertus de Torinnejo. 405
Robertus de Tumbalenia. 349
Rodericus Xemenus. 428
Rodulfus, Abbas S. Trudonis. 362
Rodulfus, ſeu Radulfus. V. Glaber. 331
Rodulfus Tortarius. 394
Rogerius de Hoveden, Anglus. 409
Romualdus, Salernitanus Archiep. 401
Roſvveita, Monialis. 326
Rotgerus, Colonienſis Mon. 325
Rodulfus de Frameinberg. 483
Rudolfus, Fuldenſis Monachus. 299
Ruffinus Aquilejenſis. 114
Rupertus à Ruſſia O. M. 453
Rupertus Tuitienſis Abbas. 364
Salomon Rex Judæorum. 3
Salonius Ep. 182
Salvianus Presbyter Maſſilienſis. 180
Samuel Marochianus. 354
Samuel Propheta. 3
Saxo Grammaticus. 412
Sebadius. V. Phœbadius. 78
Sedulius Presbyter & Poeta. 149
Sedulius Junior, Scotus. 149
* Sedulius S. Scripturæ Interpres. 149
Septuaginta duo Interpretes. 10
Serapion Thmuitanus Ep. 74
Serlo, Abbas Savigniacenſis. 391
Severianus Gabalorum Ep. 125
Severus, Minoris Inſulæ Balearis Ep. 142
Severus Sulpitius. 146
Sidonius Apollinaris Arvernorum Ep. 162
Siffridus Presbyter Miſnenſis. 466
Sigebertus Gemblacenſis Mon. 357
Silveſter Giraldus Cambrenſis. 405
Silveſter Prieras O. P. 545
Silveſter II. V. Gerbertus. 327
Simeon Dunelmenſis Mon. 369
Simeon Junior, Magiſter, & Logotheta. 291
Simeon Metaphraſtes. 289
S Simeon Stylites. 172
Simon Boraſton, Anglus. 482
Simon de Caſſia. 484
Simon de Cremona. 502
Simon Tornacenſis. 416
Sirach. V. Jeſus. 11
S. Sixtus II. Papa. 51
S. Sixtus III. Papa. 165
Smaragdus. V. Ardo Smaragdus. 269
Smaragdus, Abbas Michaelis ad Moſam. 269
Socrates, Hiſtoricus Novatianus. 164
Sophonias Propheta. 7
Sophronius Patr. Hieroſol. 232
Sozomenus Hermeas Hiſtoricus. 164
Stephanus Æduenſis. 323
Stephanus Auguſtodunenſis. 323. 369
Stephanus natione Gallus. V. Cyprianus. 214
Stephanus Hardingus. 384
Stephanus, S. Jacobi Leodienſis Abbas. 359
Stephanus Langton Cardinalis. 412
Stephanus, Leodienſis Ep. 320
Stephanus de Saligniaco O. P. 459
Stephanus, Tornacenſis Ep. 412
Strabus, Fuldenſis Monachus. 284
Sugerius, Abbas S. Dionyſii. 390
Syneſius Cyrenenſis. 143
Syrus, Cluniacenſis Abbas. 329

T

TAJO, Cæſar-Auguſtanus Ep. 245
Tangmarus, Hildesheimenſis Decanus. 330
Tatianus Syrus Hæreticus. 36
Teulfus Monachus. 389
Tertullianus Presbyter Afer. 38
Thalaſſius, Monachus Græcus. 244
Theganus, Treverenſis Eccleſiæ Corepiſcopus. 280
Theobaudus, Monachus. 367
Theodoretus Cyri Ep. 154
Theodoricus Abbas, Ord. B. 412

Theodo-

Theodoricus de Apodia, Ord. P. 454
Theodoricus Danus Monachus. 403
Theodoricus S. Trudonis Abbas. 358
Theodoricus de Niem. 510
Theodorus. V. Greg. Neocæſar. 48
Theodorus Abucara. 301
Theodorus Balſamon. 409
Theodorus Cantuarienſis Arch. 248
Theodorus Heracleæ Thraciarum Epiſcopus. 65
Theodorus Merochita. 482
Theodorus Rhaythuenſis. 179
Theodorus Studites. 271
Theodoſius & Theodorus fratres. 247
Theodotus, Ancyranus Ep. 170
Theodulfus Aurelianenſis Ep. 285
Theofridus, Abbas Epternacenſis. 359
Theophanes Cerameus. 309
Theophanes Monachus & Agri Abbas. 265
Theophanes, Niceæ Archiep. 488
Theophilactus, Archiep. 341
Theophilactus Simocatta. 231
Theophilus Alexandrinus Archiep. 111
Theophilus Antiochenus Arch. 35
Theorianus Legatus ad Armenos. 393
Theoſterictus, Monachus Græcus. 280
Thomas, Abbas Vercellenſis. 507
Thomas Anglicus Ord. P. 448
S. Thomas Aquinas O. P. 443
Thomas de Argentina. 489
Thomas Bockingam. 450
Thomas de Bradvardina. 493
Thomas Cantipratenſis. 442
S. Thomas Cantuarienſis Arch. 396
Thomas Elienſis, Monachus. 366
Thomas Hybernicus dictus Palmeranus. 457
Thomas de Kempis. 533
Thomas de Leontino. 452
Thomas Monachus Ciſtercienſis. 400
Thomas de la Moor, Anglus. 481
Thomas Morus, Anglus. 546
Thomas Palmeranus. 457
Thomas Srobæus, Ord. P. 494
Thomas de Vio Caietanus. 542
Thomas, Walſingham. 532
Thomas Waldenſis. 518
Ticonius Africanus, Donatiſta. 119
Tilpinus, Rhemenſis Arch. 264
Titus Boſtrorum in Arabia Epiſcopus. 81
Tobias uterque. 9
Turgotus, Dunelmenſis Monachus. 362

V

VAlafridus. V. Walafridus Strabo. 284
Valerianus Cemelienſis Ep. 178
Udalricus de Argentina O. P. 453
Udalricus Cluniac. Mon. 354
Udalricus, Conſtantienſis Ep. 383
Udaſcalcus, Monachus. 362
Venantius Fortunatus. 219
Victor Africanus Ep. 202
Victor Cartenna Ep. 203
Victor Capuanus Epiſc. 205
Victor Maſſilienſis Rhetor. 148
Victor Porcherus, Carthuſianus. 469
Victor Tunonenſis Ep. 213
Victor Uticenſis, ſeu Vitenſis Ep. 184
Victorinus Afer Rhetor. 76
Victorinus Maſſilienſis. V. Victor Maſſ. 148
Victorinus Petabionenſis Ep. 56
Victorius Aquitanus, Chronologus. 181
Vigilius Diaconus. 190
Vigilius, Tapſenſis Ep. 189
Vincentius Bellovacenſis Ord. P. 435
Vincentius Cadlubeus. 416
S. Vincentius Ferrerius, Ord. P. 507
Vincentius Lirinenſis Mon. 164
Vindiehindus. V. Witikindus. 322
Ulricus Wellingus. V. Henricus Stero. 450
Uranius, S. Paulini Nolani Diſcipulus. 559
Urſinus, Gallus Monachus. 249
Urſinus, Monachus Africanus. 158
Urſio, Alti-Montis Abbas. 349
Uſuardus, S. Germani Pariſienſis Monachus. 260
Walafridus Strabo, Abbas Augienſis. 284
Vvalterus, Aurelianenſis Ep. 302
Vvalterius, Senonenſis Arch. 321
Vvaltramnus Argentinenſis Ep. 315
Vvandalbertus, Prumienſis Mon. 292
Wernerus, Abbas S. Blaſii. 417
Wernerus Rolevinck Vveſtphalus. 536
Wibertus, Tullenſis Archidiaconus. 337
Widikindus Saxo, Monachus. 322
Willelmus. V. Guillelmus.
Willibaldus, Eiſtetenſis Ep. 257
Willeramus Abbas. 341
Vvitpo Presbyter. 333
Vulfadus, Bituricenſis Arch. 302
Vufinus Boetius, Pictavienſis Epiſcopus. 274
Vvolbero, Abbas. 391
Vvolfhardus, Monachus. 313

X

XIſtus. V. Sixtus.

Y

YVO Carnotenſis Ep. 351

Z

ZAcharias Chryſopolitanus. 356
Zacharias Mytilenenſis Ep. 357
Zacharias Propheta. 8
S. Zeno Veronenſis Ep. 55

F I N I S.

AUT 1461335

Digitized by Google

Digitized by Google